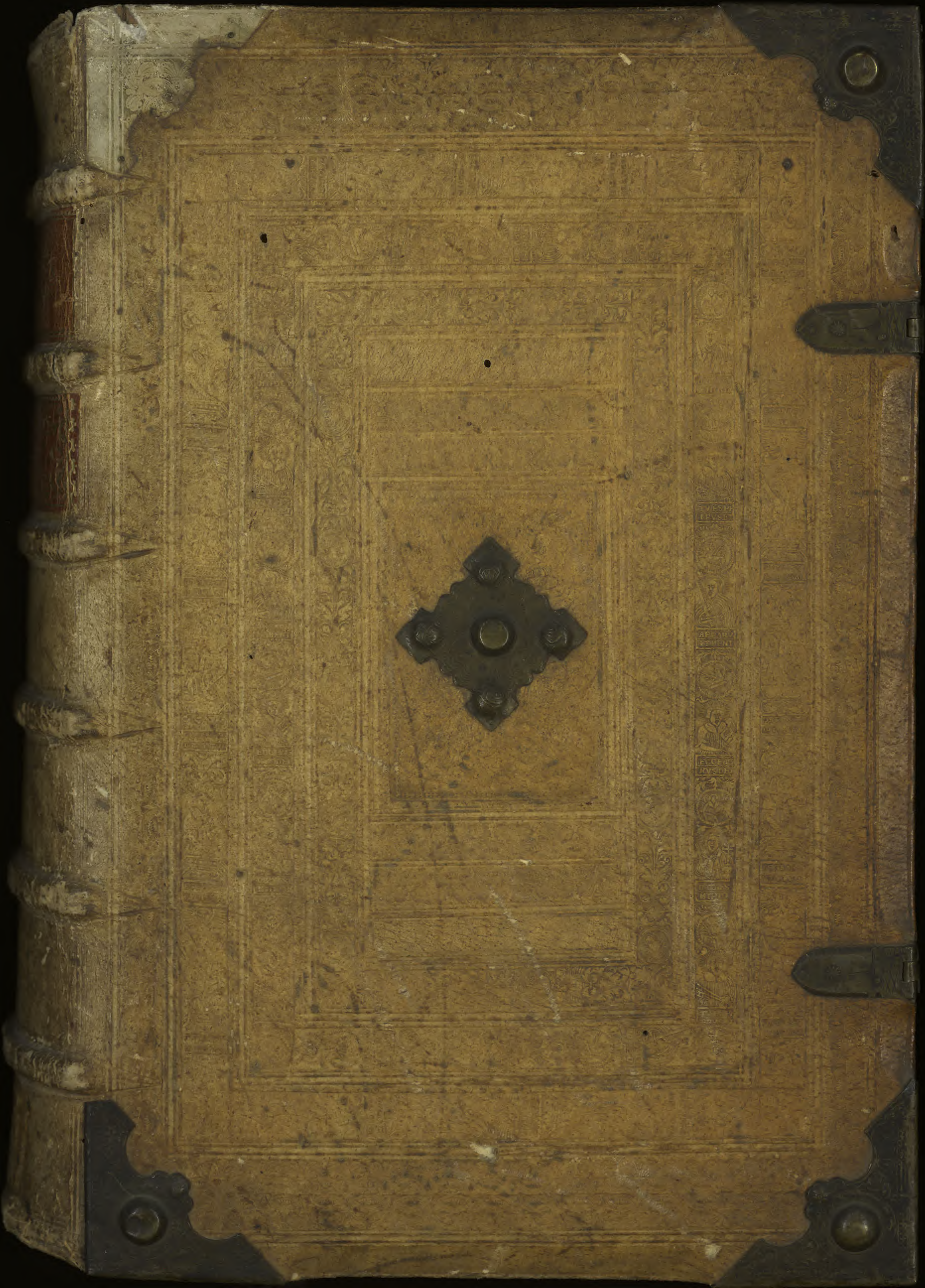

RESERVADO
1352
B. N. L.

Hic Liber est Bibliothecæ hujus Monasterii Lisbonensis Ordinis S. Pauli Primi Eremitæ

De mandato N. R.mi P. Magistri, ac Doctoris Fr. Dionysii de Deo Rectoris Generalis emptus anno 1772

ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ

ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΑΠΑΝΤΑ.

ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ܀

NOVVM IESV
CHRISTI D. N.
TESTAMENTVM.

SACRORVM BIBLIORVM
TOMVS QVINTVS.

NOVISSIME DIEBVS HIS LOCVTVS EST NOBIS DEVS IN FILIO,
QVEM CONSTITVIT HÆREDEM VNIVERSORVM. *Heb. i.*

AD PHILIPPVM II. POTENTISSIMVM HISPANIARVM REGEM, GVIDONIS FABRITII BODERIANI EPISTOLA.

VM apud doctissimos quosque viros hoc iamdiu in more positum viderim, REX potentissime, vt nullus eorum suas lucubrationes promiscuæ multitudinis iudicio, & vulgi sermonibus permittat, nisi prius eas præstantissimi & ornatissimi alicuius viri patrocinio atque tutelæ commendarit. Atque ideo cæterorum exemplo cùm mihi faciendũ statuissem, & multum diuque ipse mecum hac de re cogitassem; tandem neminem esse inter mortales existimaui, cui potius quàm Regiæ M. T. huius laboris mei protectio atque tutela committi deberet. Conuenire siquidem mihi videbatur, vt quemadmodum suprema M. T. auctoritate & munificẽtia totum opus perfectum absolutumq; est, ita etiam sub tutelari & Catholico Regiæ dignitatis tuæ nomine ab omni inuidia & obtrectatione saluum & incolume in publicam lucem prodiret. Itaque istam meam lucubrationem, licet Regia sublimitate tua indignam, tuæ tamen Maiest. pietate & humanitate fretus, sub eius inclyti nominis tutela, tanquã sub Aiacis clypeo, liberiùs & securè publicæ lucis discrimini committo. Non casu, nec leui de causa, REX præstantissime, sed diuino planè consilio factum est, vt Catholica M. T. sacrorum Bibliorum hoc tempore talem fieri editionem curauerit. Cùm enim à diuina sapientia, per quam reges regnant, & potentes decernunt iustitiam, tot regnorum ac populorum cura & gubernatio vni tuę Maiestati commissa sit, vt vix Alexandri Magni felicitas, & Cæsaris Dictatoris in nationibus domandis præclaræ res gestæ comparari possint cum iis triumphis & victoriis quæ ad Antipodas vsque sub inuictissimi Imperatoris Caroli v. patris tui, felicis augustæque memoriæ, tuæ Maiestatis signis & auspiciis reportatæ fuerunt: hoc vnum ad summam laudem, & tot tantorumque triumphorum cumulum desiderari videbatur, vt spiritalia quoque arma comparari iuberes, quibus animorum simul & corporum victoria potireris. Ex vniuersi orbis terrarum nationibus duas tantummodò gentes diuinus Spiritus in Abdiæ vaticinio cõmemorauit, quibus potissimùm vteretur ad exteras quasque nationes Austri in ordinem sub se redigendas, Gallicam scilicet & Hispanicam, vt ex sequentibus Abdiæ verbis constat,

„ וגלת החיל הזה לבני ישראל אשר כנענים עד צרפת וגלת ירושלם אשר בספרד ירשו את ערי הנגב ועלו
„ מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה לײ׳ המלוכה׃

Quæ Latinè ad verbum expressa sic sonant: Et transmigratio exercitus huius filiorum Israel, qui Cananæi sunt, (hoc est, humiliati & mercimoniis addicti) vsque in „ TZARPHATH, Galliam, & trãsmigratio Ierusalem, quæ est in SEPHARAD, Hispania, „ hæreditate possidebunt ciuitates Austri. Et ascendent salutem procurantes in montem „ Tzion, ad iudicandum montem Esau, & erit Domino regnum. „ Quod quidem vaticinium nunc magna ex parte impletum, tum demum perfectè, & omnino impletum iri mihi mens præsagit, quando Catholicam tuam Maiestatem, & Christianissimum Galliarum Regem coniunctis animis sua consilia, suas opes, & conatus omnes ad extirpandam Turcarum & Maurorum, infestissimorum Christiani nominis hostium, perniciosissimam sectam conuertere videbimus. Faxit Deus, vt & Rex Christianissimus, prout hactenus fecit, splendori nominis sui semper in posterum respondeat, vtq;

verè Carol, quod Armenicè Potentem ſignificat, ac verè קוֹרֵאל hoc eſt, Inuocatorem Dei ſe præbeat; atq; vt Hiſpani & Galli ſimul eorum omnium, qui denſiſsima erroris caligine, falſiſque diaboli præſtigiis ſunt obcæcati, ſalutem, & à diaboli tyrannide liberationem omnibus modis procurent. Sic demum futurum eſt, vt & gens Hiſpanica in dilatandis ſub Chriſti imperio ditionis tuæ M. finibus, ſuum diuinitus acceptum Hebræum nomen, & omen, magis ac magis tueatur & illuſtret. Eſt enim ספרד, quo nomine Hiſpania Hebraicè appellatur, idem quod ספר רד portum ſeu limitem extendens. Syriacè verò à nauigãdi peritia ſortita eſt denominationem. Dicitur enim ܗܣܦܢܝܐ Hiſphania, & ܣܦܢܝܐ Sphania, à Sphiná Hebraicè & Chaldaicè, vnde Syris ܣܦܝܢܬܐ Sephinthó, & Arabibus Saphinathun, quod nauim ſeu nauium claſſem notat. Inde etiam naucleri ספנין Sapanin Chaldaicè, & ܣܦܢܐ Saponé Syriacè nuncupantur. Cuius duplicis etymologiæ gloriam quis neſcit Hiſpanos iampridem eſſe conſecutos? Quippe quorum partim res terra marique præclarè geſtæ, partim harum fama & honorifica prædicatio, iiſdem, quibus Solis curſus, regionibus ac terminis continentur. Nunc verò huius operis præſtanti & futuris ſeculis admiranda dignitate quantum honoris & ſplendoris Celtiberorum nomini ſit acceſſurum, nemo non videt. Verè namq; hoc Regiũ opus eſt ספרדי, Hiſpanicúmue, ſeu ספר רדי Liber Dominans. Quandiu enim durabit mundus, cæteris omnibus libris dominabitur, ſicut auibus cæteris aquila, quadrupedibus leo, piſcibus delphis, arboribus palma, lilium floribus, brutis animantibus homo, cunctis verò hominibus Chriſtus Ieſus θεάνθρωπος. Imò, vt amplius dicam, in æternum durabit. Cælum enim & terra, inquit Veritas, præteribunt, verba autem mea nequaquam præteribunt. Iſtius dominatoris libri adiumento Iudæi, Turcæ, Tartari, Pſeudo-chriſtiani & hæretici, aliæq; Barbaræ nationes omnes Chriſto tandem diuina prouidentia ſubiicientur. Eius quoque felici propagatione & hoc oraculum
» impleb itur, Ab Oriente emittam ſemen tuum, & ab Occidente congregabo te. Ab Ie-
» ruſalem tanquam à centro (Deus enim operatus eſt ſalutem in medio terræ) Euangelicum ſemen in totum orbem quõdam diſperſum fuit. Nunc autem è צרפת ſiue Gallia repurgata, quemadmodum aurum in fornace repurgatur, & è ספרד ſiue Hiſpania longè lateque fines ſuos diffundente, hic Sepharadæus & Tzarphathæus, hoc eſt, Dominans & Repurgans codex prodiens, ter triplicis linguæ beneficio ex ſeptuaginta duabus nationibus orbis terrarum electos omnes, precioſum Dei ſemen, in vnum congregabit. Equidem auguror appropinquare nunc tempus acceptabile, & dies ſalutis, quibus Euangelium regni per vniuerſarum terrarum orbem prædicabitur: futurumque breui vt omnis lingua confiteatur IESVM Chriſtum humani generis inſtauratorem, vt in nomine eius omne genu flectatur, omne cor eundem amplectatur, mens omnis in eius beneficiis, & admirandis operibus contemplandis occupetur; denique vt omnis poteſtas ei ſubiiciatur. Cuius immenſam bonitatem ſupplex oro, vt Catholicam tuam M. proſpero & læto ſuarum rerum omnium ſucceſſu vtentem, in multos annos conſeruet incolumem: vtque pro mercede huius libri dominatoris, qui auſpiciis tuis nunc in lucem prodit, Regium nomen tuum in libro vitæ deſcriptum, & in præſenti & in futuro ſeculo vera immortalique gloria reſplendere faciat. Antvverpiæ. cIↃ. IↃ. LXXI. Calendis Iulij.

AD SA-

AD SACRARVM LINGVARVM STVDIOSVM LECTOREM,

GVIDONIS FABRITII BODERIANI natione Galli, In Noui Testamenti Syriaci Latinam interpretationem,

PRÆFATIO.

ERVM omnium conditoris Dei tanta est bonitas, tanta tamque admirabilis prouidentia, tantus denique erga genus humanum amor, Lector, vt etiam ex rebus suapte natura malis atque noxiis, summum hominibus bonum frequenter eliciat. Quantum incommodi audax & impium facinus eorum, qui immani superbia turrim Babylonicam extruere sunt moliti, quantumque damni illa linguarum confusio & diuersitas, quæ inde nata est, humanæ societati inuexerit, nemo est, qui aliquam rerum huius mundi experientiam habeat, cui non sit compertum. Cùm enim omnium animantium, homines soli diuino beneficio rationis & orationis sint participes; ea primùm causa, vt Dei Opt. Max. miranda opera ratione considerantes, oratione ei gratias assiduè agant, eiusque clementiam summo prosequantur amore: deinde vt alij alios tanta eius in se beneficia doceant, ac mutuæ charitatis nexu simul deuincti, & societatem colant, vitæque præsentis commoda inter se communicent. Hanc societatem, mirum dictu, quantopere diremerit, & etiamnum hodie dirimat sermonis dissimilitudo. Rectè siquidem Augustinus, Linguarum diuersitas hominem alienat ab homine. Nam si duo sibimet inuicem fiant obuiam, neque præterire, sed simul esse aliqua necessitate cogantur, quorum neuter norit linguam alterius: faciliùs sibi animalia muta etiam diuersi generis, quàm illi cùm sint homines ambo, sociantur. Quando enim quæ sentiunt, inter se communicare non possunt, propter solam linguarum diuersitatem, nihil prodest ad consociandos homines tanta similitudo naturæ: ita vt libentiùs homo sit cum cane suo, quàm cum homine alieno. Cui consentiens Plinius, Tanta est, inquit, loquendi varietas, vt externus alieno non sit hominis vice. Quæ linguarum varietas si semel esset sublata, vniuersus terrarum orbis, tanquam ciuitas vna, omnibus sufficeret, omnesq; verè Cosmopolitani tunc essemus, quando vno & eodem idiomatis genere coniuncti, alij alios mutuò intelligeremus, quocunque proficisceremur. Et cùm Deus, in cuius cognitione, amore, & adoratione vera religio versatur, sit vnus essentiâ, omnes quoque res eò sint perfectiores, quò propius ad vnitatem accedunt; admodum perfectus ac felix, cælestique proximus esset rerum humanarum status, si omnes Deum mundi Creatorem, & supremum moderatorem, vno modo, vno ritu, vnoque sermonis genere colerent atque adorarent. Nec esset multum dissimilis ab eo, quem aliquando futurum vaticinatus est Sophonias propheta his verbis:

De Ciuit. Dei lib. 19. cap. 7.

לכן חכו לי נאם יהוה ליום קומי לעד כי משפטי לאסף גוים לקבצי ממלכות לשפך עליהם זעמי כל
חרון אפי כי באש קנאתי תאכל כל הארץ כי אז אהפך על עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם
יהוה לעבדו שכם אחד ׃

Id est, Expectate me, inquit Dominus, in diem resurrectionis meæ in futurum: quia iudicium meum, vt congregem gentes, vt colligam regna, ad effundendum super ea indignationem meam, omnem iram furoris mei, quoniam in igne zeli mei deuorabitur vniuersa terra: quia tunc conuertam ad populos labium electum, vt inuocent omnes in nomine Domini, & seruiant ei humero vno. A cuius quidem felici statu præsentem rerum humanarum conditionem, proh dolor, plurimum abesse videmus. Sed vt vtilitatem vel ex ipso damno caperemus, ac diuisionis instrumentum in vnionis & collectionis organum commutaretur, summus ille & admirabilis artifex, qui ad impiorum hominum reprimendam audaciam linguarum confusionem immiserat, vt ad se miserum mortale genus hominum colligeret, à quo propter ingrati animi vitium desciuerat, ac procul seiunctum erat; postquam æternum suum verbum splendorem gloriæ, & figuram substantiæ suæ, vt nostram naturam assumeret, è sublimi Maiestatis throno misisset ad nos: diuina Spiritus sancti charismata, donumque linguarum omnium per totum orbem dispersarum in Apostolos & Discipulos suos effundere dignatus est; vt ipsi, quos ad id delegerat, omnes omnium gentium quantumuis longè dissitas nationes linguarum beneficio ad eum reducerent, ac vniuersas oues, pro quibus bonus ille pastor animam suam posuerat, in vnum ouile congregarent. Et quemadmodum in illa superbiæ & impietatis mole, in qua rebelles in Deum & naturam conspiratores conuenerant, linguarum chaos & permixta confusio contigerat: Sic in cœnaculo pacis, humilitatis, & pietatis, vbi congregati erant Apostoli & Discipuli, qui vno consensu animos ad Dominum, non contra Dominum erigebant, facta est in linguis igneis multiplicis sermonis distributio. Quo quidem insigni & admirabili miraculo, & suam immensam potentiam, & erga genus humanum ineffabilem charitatem Deus manifestè declarauit. Illa autem confusio 72. linguarum diuersa genera in totum orbem disseminauit, qui ob eam causam in 72. nationes diuisus est, per totidem duces & viros principes ex filiis & nepotibus Noachi, qui septuaginta duas colonias ex Armenia Saga in varias mundi partes deduxerunt,

duxerunt, vt vniuersam terram memoranda clade desertam, incolis & habitatoribus denuo replerent. Quanquam non sum nescius de numero nationũ discrepare doctorum virorũ sententias. Alij siquidem 70. tantùm, alij 71. alij 73. alij deniq; 74. recensent. Cõmunis tamen & magis recepta opinio cùm inter Hebræos, tum etiam inter Ecclesiæ proceres, septuaginta duas enumerat, vt & ipse testatur Augustinus. Quinimò ipsemet Moses idem videtur asserere, vbi Dei laudes decantans ait: Quando diuidebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum secundum numerum filiorum Israel: vel, vt interpretati sunt Græci, secundum numerum filiorum Dei. Certum est autem, siue Græcam interpretationem, siue Hebraicum πρωτότυπον sequamur, hoc loco numerum 72. esse designatum, neque maiorem, neque minorem. Constat enim populum Israeliticum, qui populus electus, peculium Dei, Deique hæreditas appellatur, primo ordine in duodecim semper diuisum fuisse, ac postea in septuaginta duo. In duodecim quidem tribus ac Polemarchos totidem, quorum vnusquisque sex præfectos alios sibi subditos habebat, qui simul collecti 72. efficiunt, eundem prorsus numerum, quo continebantur Israelitæ, quando ingressi sunt Ægyptum, vt ex hoc loco manifestissimè patet. Omnes animæ domus Iaacob, quæ ingressæ sunt in Ægyptum, fuêre septuaginta: quibus addendi sunt duo filij Ioseph, quos filia Putipherá sacerdotis Heliopoleos in eadem prouincia ei pepererat. Nam quemadmodum totus illius gentis politicus ordo à maximo illo Legislatore, qui ad supremi montis contemplationem ascendebat, oreque ad os cum Deo loquebatur, tanquam homo aliquis cum socio suo, descriptus ac distinctus fuit: Sic etiam ad formam & Ideam tam mundi Archetypi, quàm cæli spectabilis, cuius exemplar ostensum ei fuerat in monte, suis omnibus numeris constans effictus est & absolutus. Archetypi quidem mundi, in quo sacrosanctæ ac semper adorandæ Trinitatis imperio & legibus subsunt nouem Angelorum Hierarchiæ, ac septuaginta duo præcipui custodes 72. nationum, qui vniuersum orbem terrarum inhabitant, vt ex Daniele probatur, vbi mentionem facit Angeli Persarum; & ex Apocalypsi, per Angelos Ecclesiarum Asiæ tutores: prout & inter Hebræos antiquiores Simeon Ben-Iochai in Zohare, & Ioseph Ben-Karmitol in שערי צדק siue Portis Iustitiæ (quamuis iste 70. tantùm enumeret) clarissimè ac luculenter explicant. Cæli autem spectabilis, in quo sub 12. signis Zodiaci septuaginta duæ distinguntur partes, quæ à Græcis δωδεκατημόρια vocantur, & quarum vnicuique signo sex in Mathematicis tribuuntur. Hinc 12. lapides preciosi in pontificali veste Aharonis, quibus insculpta erant 12. tribuum nomina. Hinc 70. Seniores, siue magnæ Synagogæ viri, qui ab ipsis Iudæis סנהדרין, à Græcis verò συνέδριον dicuntur, quique cum duobus filiis Aharon 72. capita conficiunt. Ad hanc autem senatoriam dignitatem tantùm eligebantur viri moribus, ætate, atque sapientia clarissimi, & qui totidem linguarum, quot ipsi erant, cognitionem haberent, ne oporteret eos interpretes alios audire, vt ex veterum Iudæorum Commentariis notauit Galatinus. Hinc 72. interpretes ex 12. tribubus delecti, ex vnaquaque seni, & ab Eleazaro summo Iudæorum Pontifice ad Ptolemæum Philadelphum Ægypti regem missi, vt ex Hebræo in Græcum sermonem sacra Biblia transferrent. Hinc est denique cur Seruator mundi ac Sol iustitiæ Christus cùm perfectam & Hierarchicam Ecclesiæ suæ politiam constitueret, vltra duodecim Apostolorum numerum, delegerit 72. discipulos; quorum ministerio 72. nationes, totidemque linguas ad vnam fidem, vnam Euangelicam legem, vnumque baptisma sub vno Deo & vno Pastore vndique colligeret. Et per quos, tanquam per optimos architectos ædificaret, non portentosæ ac superbæ cuiusdam molis turrim, sed veram Noachi ex diluuij fluctibus erepti arcam, & sanctam Ierusalem duodecim portarum ciuitatem, cuius fundamenta super profundæ humilitatis aream iacta fuerunt, & cuius ædificium 12. columnis, quot bases habebat Salomonis concha, fultum & confirmatum, ad cælos vsque fastigium erexit. Inter omnes huiusmodi linguas, Lector, tres potissimùm maxima in admiratione, summoque in pretio semper habitæ fuerunt, Hebraica nempe, Græca, & Latina: tum quòd in ipsis tam diuinarum quàm humanarum scientiarum monumenta sint conseruata, & à maioribus ad posteros veluti per manus transmissa, tum etiam quòd gloriosæ crucis Regis regum, ac Domini dominantium IESV CHRISTI Redemptoris nostri memorabili titulo honoratæ, eminentem quandam supra alias linguas dignitatem sint consecutæ. Porrò harum vnaquæque, veluti arbor quædam in tres diducta ramos, in tres alias sermonis dialectos diffusa est. Hebraica quidem in Babylonicam siue Chaldaicam, in Syram siue Ierosolymitanam, & in Arabicam quam Iudæi vocant linguam Ismael. Græca Ionicáue in Atticam, Doricam, & Æolicam. Romana verò quæ & Latina, in Italicam, Hispanicam, & Francicam. Sic in his tribus linguis, vt in plerisque aliis huius mundi rebus, quæ vel intelligentia percipiuntur, vel sub sensum oculorum cadunt, diuina illa & adoranda Trinitas Potentiæ, Sapientiæ, & Bonitatis infinitæ relucet. Omnes autem simul collectæ mysticam iterum referunt nobis dodecadem. Proinde in tribus illis potissimùm linguis ter maximus ille, ac ter beatus Deus diuinam voluntatem suam nobis patefacere voluit, & sua sancta statuta & præcepta tradere, quæ nobis essent pro regula quadam bene beateque viuendi in huius mundi publica & amplissima ciuitate, quò tandem ad perennem & immortalem vitam perueniremus, ac vnius diuinæ essentiæ Personarumque Trinitatis frueremur aspectu. In hoc igitur ter triplici idiomatum genere libri sacri ad nos peruenerunt, qui quidem sunt arcana monumenta, quibus suis thesauris longè preciosiora, in magna integritate atque puritate per tot sæculorum ætates diuinitus conseruata. Cæterùm in Hebraica, quæ lingua extra omnem ingenij aleam posita est, quæque proculdubio omnium est prima & antiquissima, Lex vetus electo Iudæorum populo diuinitus data, partim digito ipsius Dei, partim manu Mosis, dictante Spiritu sancto, primùm fuit exarata. Eadem lingua sancta Prophetarum oracula eodem afflante Spiritu edita fuerunt.

In

Margin notes: De Ciuit. Dei lib. 16. cap. 3. — Deut. 32. — Genes. 46. — Iust. Mart. in Orat. ad Gét. — Origen. super Luc. Homil. 14. Basil. contra Eunomiũ. August. serm. 46. ad fratres. Dan. 10 & ibi Hieronym. item Theodori. in Epit. diui. dogma. — Num. 11. cap. — Galat. libr. 4. de Arc. Cath. ver. cap. 5. — Ioseph. lib. 1. Antiq. Philo. libr. 2.

In Græcam verò iussu, & nulla vnquam obliuione delenda liberalitate ac munificentia Ptolemæi Philadelphi magnarum & excellentium rerum cognoscendarum auidi regis, ac mirabili seu diligentia, seu felicitate 72. virorum, quorum supra meminimus, conuersi fuerunt vel quinque libri Mosis tantum, vt cum Hebræis Christiani doctores nonnulli censent, vel (vt alij volunt, multique grauissimi auctores videntur innuere) omnes viginti quatuor libri, qui in canone Hebræorum continentur. Et in eadem à quibusdam alijs cætera penè omnia, quæ veteris Testamenti nomine comprehenduntur volumina, literis consignata fuerunt: quorum etiam nonnulla Hebraico & sermone & charactere nunc inueniuntur, quæ licet in pari auctoritate ac prima illa viginti quatuor apud Hebræos non habeantur, nihilominus tamen sanctorum Ecclesiæ Patrum decretis atque consensu recepta sunt & approbata, ac in sacrorum librorum ordinem relata. In Romanam denique linguam diu postea conuersi fuerunt & hi libri, qui ab Hebræis appellantur קדש יה, *hoc est, Sanctitas Dei, & alij, qui Oecumenicorum Conciliorum auctoritate in sacrorum librorum catalogum sunt relati. Quo quidem idiomate à temporibus Apostolorum, ad nostra vsque sæcula vsa est semper in templis Ecclesia in plerisque prouinciis Europæ, Romanorum monarchia longissimè latissimeque patente, in qua prima fidei nostræ iacta sunt fundamenta, huius rei occasionem fortassis præbente, vel potius diuina Prouidentia, cuius imperuestigabiles viæ sunt, & admiranda iudicia, ita disponente, vt Romanæ linguæ instrumento magna illa statua ex variis metallis conflata, pedibusque partim ferreis, partim fictilibus subnixa, euerteretur, ac explosa omni idolomania, ea lingua, quæ inscriptione tituli gloriosæ crucis Christi seruatoris nostri decorata & nobilitata fuerat, iam non amplius idolis seruiret, sed ad decantandas & celebrandas Dei laudes conuerteretur. Hic locus requireret, vt de ter triplicium harum linguarum dignitate & præstantia aliquanto fusius differerem, ostenderemque quo tempore, & à quibus sacra Biblia in eis immortali memoriæ commendata fuerint, & quomodo, quaque serie tanta cum integritate ad nostra vsque tempora peruenerint, ita vt nec à Iudæorum peruersitate, nec à Græcanica Philosophorum leuitate, nec à veterum Romanorum superstitione, aut denique à barbaris vllis nationibus fuerint vnquam corrupta aut violata. Verùm quoniam Benedictus Arias Montanus, sacræ Theologiæ Doctor eximius & πολύγλωττος, (qui tum propter singularem & admirabilem eruditionem, tum propter Christianam pietatem, synceram fidem, morum integritatem, incredibilem diligentiam, aliasque animi dotes quamplurimas, vnus ex tot hominum millibus ad præsidendum huic Regiæ & memorabili Bibliorũ editioni à Catholica Maiestate sapienter delectus est) has partes in sua generali præfatione iure sibi assumpsit, hunc locum ei integrum relinquendum duxi. Hoc tantum breuiter de Hebraico Bibliorum contextu dicam, in eo esse tot sacramenta, quot sunt literæ, tot mysteria, quot puncta, totque arcana, quot apices: vt non immeritò ipsemet Christus dixerit, non præteriturum à Lege vnum Iod, aut vnum apicem donec omnia fiant. Et certè nihil in eo prætermittendum est, sed omnia, vel minima quæque, summa cum attentione considerari debent & expendi, omni tamen superstitione remota. Illic siquidem est profunda quædam secretorum abyssus, quæ nunquam potest exhauriri, & in qua doctissimi viri quò maiores progressus faciunt, eò magis suæ ignorantiæ sibimet conscij euadunt, nouis subinde diuitiis emergentibus, nouis micantibus gemmis, & in eorum oculos suæ lucis radios diffundentibus, nouis denique rutilantibus astris, & supra eorum mentis veluti horizontem apparentibus quotidie in illo limpidissimo cælo, in illo splendido Dei volumine, quod non secus diuinis characteribus distinctum & variatum mysteriis vndequaque coruscat, atque ingens & rotundum illud Naturæ volumen claris syderibus, quasi literis quibusdam aureis, exornatur. Quapropter lingua Hebraica meritò sancta est appellata, vt in qua trina Sanctitas, aut sancta Trinitas tam clarè vbique relucet, vt nullum sit thema (radicem vocant) quod tribus literis suis diuinæ Triadis quædam vestigia & non obscuras notas aspicientibus non referat. Neque ad res diuinas duntaxat cognoscendas, sed etiam ad humanas scientias facilè comparandas plurimùm conducit huius linguæ notitia. Si quis enim diligenter vim verborum eius perpendere voluerit, & etymologicam eorum energiam perceperit, constanter affirmare ausim, eum hoc modo plus profecturum in vera naturalium rerum cognitione, quàm si vniuersam doctrinam Aristotelis, Theophrasti, Plinij, Dioscoridis, & id genus auctorum fideli memoria complexus sit: vt interim taceam vim illam arcanam, qua pios & studiosos viros, non secus quàm magnes ferrum ad se trahit, & non commemorem mirabiles effectus eius in precatione illis tantùm cognitos, quos æquus non Iupiter, sed verè iuuans pater Deus amauit & elegit, quique vicissim eum amant, venerantur, atque in spiritu & veritate colunt & adorant. Hanc sanctam Hebræorum linguam omnium esse antiquissimã non solùm nostri affirmant, vt diuus Hieronymus, & B. Augustinus, duo Catholicæ Ecclesiæ clarissima lumina, sed etiam extraneorum suffragiis constat, ac maximè Græcorum, qui, si vlli alij, gloriæ & laudis humanæ fuerunt semper auidissimi: quorum eò maioris ponderis videri debet testimonium, quòd ipsa veritatis vi ab aduersariis proficiscatur. Eupolemus Græcus auctor, de Regibus Iudææ in præclaris historiæ suæ libris differens, scriptum reliquit, Mosem apprimè doctum fuisse, & literarum cognitionem certis Grammatices præceptionibus digestam & ordinatam Iudæis tradidisse, quam ipsi postea Phœnicibus ob viciniam largiti sunt, ac deinde Phœnices literarum ordinem & numerum Græcorum pueris dedisse ob mutua vtriusque gentis commercia. Artepanus & ipse auctor Græcus in ea est sententia, vt credat Mosem literas dedisse Ægyptiis, eundemque fuisse Mercurium illum, qui propter literarum inuentionem à Græcis tantopere celebratur. Strabo etiam decimo sexto Geographiæ libro Mosem vnum ex Ægyptiis sacerdotibus fuisse scribit, eumque cùm molestè ferret*

de vita Mosis. Aristeæ libell. Hierony. in cap. 2. Mich. Iust. Mart. in Orat. ad Gẽt. Tertul. in Apolo. cap. 18. & 19. Epiph. de mẽsur. & ponder. Irenæ. libr. 3. cap. 25. Augustin. de Ciuit. Dei lib. 18. ca. 42.

eorum instituta, illinc ad Ierosolymam commigrasse. Docebat enim, inquit Strabo, quomodo Aegyptij non rectè sentirent, qui ferarum ac pecorum imagines Deo tribuerent; nec Libyes, nec Græci, qui deos hominum figuris insignirent. Qua in re quamuis vterq; deceptus fuerit, ille quòd Mosem cum Mercurio confuderit; hic autem quòd eundem Ægyptium Hierophantem putauerit, ambo tamen in huiusmodi opinionem ob id adducti sunt, quoniam certum est Mosem ibi educatum, ac omni scientia Ægyptiorum eruditum fuisse, vt scriptura testatur. Plato, nescio quo Genio impulsus, fateri non dubitauit primum nominum impositorem hominem Syrum fuisse, Adamum vel Plin. libr. 7. nat. Hist. cap. 56. & cap. 12. lib. 5. Libr. 3. *Mosem (vt Marsilius Ficinus rectè annotauit) intelligens. Et Plinius ille diligens totius antiquitatis peruestigator, qui nullam bibliothecam prætermisisse videtur, quam non excusserit & perlustrarit, eò adductus est, vt existimaret literas semper Assyrias fuisse. Vnde Lucanus:*

Phœnices primi, famæ si credimus, ausi
Mansuram rudibus vocem signare figuris.

Diodorus præterea Siculus, qui primus, si Plinio credendum est, apud Græcos nugari desiit, quique triginta totis annis, vt ipsemet testatur, Asiam & Europam exquisita quadam diligentia peragrauit, spectatorque rerum plurimarum fuit, hoc inter cætera de Mose Græcis suis testimonium reliquit. Apud Iudæos Moses ab Iao, quem illi Deum inuocant, acceptas leges dare præ se ferebat, &c. Quo loco nomine Iao sacrosanctum Dei Tetragrammaton nomen יהוה *à Diodoro designatum esse certum est. Græcos enim istud Dei nomen sic scripsisse, tum ex Macrobio reconditæ eruditionis viro, tum etiam ex Clemente Alexandrino clarissimè patet. Macrobius enim cùm Deorum omnium nomina ad vnum Deum referre vellet, hunc Orphei versiculum citat;*

Εἷς Ζεὺς, εἷς ἅδης, εἷς ἥλιος, εἷς διόνυσος. *Id est,*
Iuppiter est vnus, Pluto vnus, Bacchus & vnus,
Vnus Sol. *vel, vt Caninius vno versu reddidit,*
Bacchus, Sol, Orcus, & Iuppiter vnus & idem.

Macrob. Satur. lib. 1. cap. 18. *Huius, inquit Macrobius, versus auctoritas fundatur oraculo Apollinis Clarij, in quo aliud quoque nomen Soli adiicitur, qui in eisdem sacris versibus inter cætera vocatur* ἰάω. *Nam consultus Apollo Clarius, quis Deorum habendus sit, qui vocatur* ἰάω, *ita effatus est;*

Ὄργια μὲν δεδαῶτας ἐχρῆν νηπευθέα κεύθειν,
Ἐν δ' ἀπάτῃ παύρη σύνεσις καὶ νοῦς ἀλαπαδνός.
Φράζεο τῶν πάντων ὕπατον θεὸν ἔμμεν ἰάω.

Quorum versuum sententia sic à Caninio appenditur:

Orgia qui norunt, arcana recondere par est.
Fraudem mentis inops agitat, quem inscitia versat.
Diuorum summum cunctorum en accipe Iäo.

Lib. 5. Strom. *Clemens autem Alexandrinus, Quatuor literarum, inquit, nomen mysticum est, quo illi circundabantur, qui soli adytum ingrediebantur. Dicitur autem* ἰαόυ, *quod exponitur Existens & futurus (*ὁ ὤν.*) Huc non adducam testimonia Appionis Grammatici, & Ptolemæi Mendesij, qui de rebus Aegyptiorum latè tractarunt, neque Polemonis, Hellanici, Philochori, Castoris, Thalli, Alexandri cognomento Polyhistoris: quorum omnium monumenta de Mose illo Hebraicæ gentis antesignano non sine laude mentionem faciunt. Quinimò & ipsius Græciæ oraculum, cùm à quodam consuleretur, quinam vnquam extitissent verè pij & religiosi homines, tale responsum* In Orat. ad Græc. *edidisse ex eorundem Græcorum testimonio scribit Iustinus Martyr, & philosophus Christianus;*

Μοῦνοι Χαλδαῖοι σοφίην λάχον, ἠδ' ἄρ' Ἑβραῖοι,
Αὐτογένητον ἄνακτα σεβαζόμενοι Θεὸν αὐτόν. *Id est,*
Solus Chaldæus sapit, & Iudæus Apella,
Per seipsum genitum, regemque Deumque colentes.

Philo natione & sapientia Iudæus, Græcanicæ verò facundiæ leniter fluens amnis, aut in alueo scripturarum potius dulce canens cygnus, Hebraicæ linguæ originem ad Abraham tribuere videtur, quo nomine, meo quidem iudicio, Hebræum sermonem intelligit. Licet enim propriorum nominum notationes sint Hebraicæ, Chaldaicas tamen appellat, cùm ob vtriusque linguæ magnam inter se affinitatem, tum quòd Abrahamus media in Chaldæa Hebraico sermone vteretur, eumque per manus maiorum recepisset iam à temporibus Heber nepotis Sem, à quo Hebraicus est appellatus; eo quòd in confusione linguarum primum illud labium vniuersæ terræ in sola familia Heber purè fuerit conseruatum. Illa enim non consenserat impietati ac superbæ temeritati sceleratorum hominum, qui Gigantea quadam audacia diuinæ Prouidentiæ iura violare tentarunt, quique in cælos & cælites irruptionem & impetum voluisse facere videntur, ad quos sola humilitas & feruens charitas tutissimam viam sternit. Verissimum est enim & extra omnem controuersiam, Hebræam linguam multis ante Abrahamum seculis extitisse, imò Adamo fuisse familiarem atque vernaculam, quum Apostolus Iudas in sua Canonica librum Chanochi septimi ab Adamo viri, & eiusdem, vt fertur, amanuensis, prophetias citet, quas certum est Hebraico sermone fuisse conscriptas. Flauius item Iosephus primo antiquitatum Iudaicarum libro, narrat à filiis Seth duas erectas fuisse columnas, lapideam vnam, alteram lateritiam, in eisque quas inuenerant artes inscriptas fuisse, atque adeò

columnam lapideam ad ſua vſque tempora in Syria permanſiſſe. Quæ quidem inſcriptio ad aliam linguam, quàm ad Hebraicam, referri non poteſt. Itaq; Solis luce clarius apparet, Hebræum idioma eſſe omnium primum & antiquiſſimum. Hæc breuiter dicta ſint tam de veteri Teſtamento, quàm de antiquitate & excellentia linguæ Hebraicæ, quæ, vt ſuprà attigimus, vtriuſque Chaldaicæ mater eſt & parens, imò omnium penè linguarum Orientis fons & origo. IAM verò, quòd ad nouum Teſtamentum attinet, maior ſuboritur quæſtio & explicatu difficilior, qua lingua, videlicet, primùm, vel ipſum totum, vel aliqua eius volumina ſcripta fuerint. Res eſt enim etiamnum inter doctos plena controuerſiæ. De Euangeliis quidem B. Iohannis, & B. Lucæ, de Actis Apoſtolorum, Epiſtolis tredecim Pauli, Canonicis Epiſtolis & Apocalypſi, nemo vel mediocriter doctus, vt arbitror, ambigit, quin ea Græco ſermone, tempore naſcentis Eccleſiæ, ſcripta ſint. De Matthæi verò & Marci Euangelio, de Epiſtola item Pauli ad Hebræos, quonam ſermone primùm ſcripta fuerint, diſceptatur inter doctos, & adhuc ſub iudice lis eſt. Origenes Adamantius, vir ſingularis doctrinæ, & in cognitione linguarum nulli doctorum Eccleſiæ cedens, teſtatur Matthæum Iudæis illis, qui nomina Chriſto dederãt, Euangelium ſuum tradidiſſe Iudaico ſermone. Gregorius Nazianzenus, cui ob excellentem ſacrarum literarum peritiam, auguſtiſſimum Theologi nomen tribuit antiquitas, dum canonicos & ſacros libros recenſet, iſtud inter cætera de Euangeliſtis dicit:

Ματθαῖος μὲν ἔγραψεν ἑβραίοις θαύματα χριστοῦ.
Μάρκος δ' ἰταλίῃ, Λουκᾶς ἀχαϊάδι.
Πᾶσι δ' Ιώαννης κήρυξ μέγας, οὐρανοφοίτης. Hoc eſt,
Matthæus quidem ſcripſit Hebræis miracula Chriſti.
Marcus autem Italiæ, Lucas Achaidi.
Omnibus autem Iohannes præco magnus, cælipeta.

At Diuus Hieronymus in catalogo ſcriptorum Eccleſiaſticorum de Matthæo verba faciens, ad hunc modum ait: Matthæus qui & Leui, ex publicano Apoſtolus, primus in Iudæa propter eos qui ex circunciſione crediderant, Euangelium Chriſti Hebraicis literis verbiſque compoſuit: quod quis poſtea in Græcum tranſtulerit, non ſatis certum eſt. Porrò ipſum Hebraicum habetur vſque hodie in Cæſarienſi bibliotheca, quam Pamphilus martyr ſtudioſiſſimè confecit. Mihi quoq; à Nazaræis, qui in Beroæa vrbe Syriæ hoc volumine vtũtur, deſcribendi facultas fuit. De Epiſtola verò ad Hebræos, vbi de eius auctore quædã dubia mouit, ſtatim de Paulo ita ſubiũgit: Scripſerat vt Hebræus Hebræis Hebraicè, id eſt, ſuo eloquio diſertiſſimè, vt ea quæ eloquenter ſcripta fuerant in Hebræo, eloquentius verterentur in Græcum, & hanc eſſe cauſam, quòd à cæteris Pauli Epiſtolis diſcrepare videatur. Hactenus Hieronymus. Cuius quidem auctoritas, cùm ob eius integerrimæ vitæ ſanctimoniam, tum ob trium linguarum non mediocrem peritiam, quandam veluti præiudicationem in hac quæſtione aliis attuliſſe videtur, ob idque antea ferè omnibus perſuaſum fuerat Euangelium Matthæi autographum, & epiſtolam ad Hebræos, arcano & primigenio Hebræorum ſermone initio in lucem prodiiſſe. Verùm ex quo diuina Prouidentia noſtro demum felici ſeculo, ſua ſi bona norit, iiſque rectè vti velit, linguas omnes peregrinas monumentis literarum conſignatas quaſi à morte ad vitam reuocauit, plerique in noſtra Europa viri literati, multum temporis multumque operæ in eis addiſcendis ita feliciter impenderunt, ac vniuerſa veterum exotica monumenta ita ſedulò cœperunt euoluere, vt quod hactenus denſiſſimis tenebris erat obductum & inuolutum, nunc in media cognitionis luce verſetur. Quorum in numero haud exiguum meretur honorem Albertus Vvidmanſtadius Ferdinandi Romanorum Imperatoris, optimi ac ſapientiſſimi principis, Cancellarius, qui quidem iuſſu & egregia liberalitate illius verè auguſti Principis, noui Teſtamenti lingua & characteribus Syris pulcherrimè exornati, editioni præfuit. Quod opus ante hoc ſeculum (in quo omnia renaſci videmus, vt & Chriſtus renaſcatur in nobis) in regionibus Europæ nunquam viſum fuerat, ſed tantùm delituerat apud Eccleſias eorum Chriſtianorum, qui tota Aſia diſperſi partim Turcarum tyranno, partim Sophi Perſarum regi pendunt tributa, vt religionem ſuam tueantur & retineant. Is in præfatione quam operi illi præfixit, quæſtionem iſtam in vtramque partem ita eleganter & doctè diſputauit, ac ſuam demum ſententiam, firmis argumentis roborauit, vt omnem inde exemiſſe ſcrupulum mihi videatur. Itaque cùm ille plurimis grauiſſimiſque rationibus probauerit Matthæum Euangelium ſuum, Paulum verò ad contribules ſuos epiſtolam, Hebræorum quidem lingua, ſed vulgari, hoc eſt, Syriaca, conſcripſiſſe: nimis tempore & otio abuti viderer, ſi nodum tam dextrè ſolutum rurſus exoluere vellem, & actum, quod aiunt, agere. Mihi ſanè omnia eius argumenta attentè conſideranti, vnum imprimis abundè ſatisfacit, nempe linguam illam, quæ ab Euangeliſtis ipſis Hebraica appellatur, Syram Hieroſolymitanam eſſe, tunc temporis Iudæis omnibus vernaculam. Quod facilè cognoſci poteſt ex ramentis quibuſdam & claris eius veſtigiis, quæ in nouo Teſtamento, Græco & Latino remanſerunt, ne quid de phraſibus dicam, & tota ſermonis ſtructura, quæ linguarum peritis Syriſmum planè redolet. Quis quæſo eſt, eorum qui vtriuſque linguæ, Hebraicæ videlicet & Syriacæ mediocrem cognitionem habent, qui hodie dubitare poſſit, quin ῥακά, μαμωνᾶ, βαρ-ιωνᾶ, γολγοθᾶ, ſint vocabula merè Syriaca, quæ à Syris ita ſcribuntur & pronunciantur, ܪܩܐ Reko, ܡܡܘܢܐ Momouno, ܒܪܝܘܢܐ Bar--Iauna, ܓܓܘܠܬܐ Gogoultho: pro quibus Hebræi dicerent רֵק Rek, רְכוּשׁ Recouſch, vel עשר Oſcher, בן־יונה Ben--Ionah, גולגלת Golgoleth; hoc eſt, Inanis, Opulentia, filius Columbæ, Cranium? Contrà verò quis doctorum neſcit hæc poſtrema Seruatoris verba, magna voce ab eo in cruce prolata, Ηλὶ Ηλὶ λαμμασαβαχθανὶ, eſſe Hebraica Matth. 6. 16. 26. & 27.

omnia,

omnia, præter σαβαχθανὶ tantū, quod Syriacum eſt, pro quo ſcripſerat Regius vates ſuo eloquio, אלי אלי למה עזבתני Eli Eli lammah azavthani? Deus mi, Deus mi, cur deſeruiſti me? Vnde factum eſt, ut rudis & imperita multitudo, quæ arcanam linguam Hebraicam non intelligebat, putauerit eum vocaſſe Eliam, cuius nomen Hebraicè pronunciatur אליהו Eliiahou, Syrè verò ܐܝܠܝܐ Iliió. Hoc autem hemiſtichium Syrè ſic ſcribitur, ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ Il, Il, lemonó ſchevakthoni? Præterea licet fortaſſis Iudæus aliquis antiquæ linguæ Hebraicæ tantummodo peritus, Syriacæ verò ignarus, quamplurima alia per nouum Teſtamentum linguæ Apoſtolis vernaculæ diſperſa verba pro Hebraicis propter affinitatem haberet, quin tamen Syriaca ſint, nulla eſt
Marc. 3. & 5. Iohan. 5. 19. & 20. *dubitatio; cuiuſmodi ſunt ܒܢܝ ܪܓܫܝ Benai-regheſchi, quæ Græci ſcripſerunt vt potuerunt* Βοανεργὲς, *& expoſuerunt* υἱοὺς βροντῆς, *filios tonitru, qui Hebraicè dicerentur* בני רעם *Bené raam. Et* ταλιθὰ κοῦμι, *Syrè ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ Telithó koumi, Hebraicè* הנערה קומי *Hanaarah koumi, verbo koumi ad vtramque linguam pertinente. Et* βηθ-εσδὰ, *Syrè ܒܝܬ ܚܣܕܐ Beth-cheſdó, Hebraicè* בית חסד *Beth-chéſed, domus ſeu locus miſericordiæ. In quo Græci non potuerunt exprimere fortem aſpirationem. Item ܓܦܝܦܬܐ Ghephiphtó, quod Græci ſcripſerunt* Γαββαθὰ, *propter affinitatem* β *&* φ *eiuſdem organi, nempe labiorum: interpretati ſunt autem* Λιθόστρωτον, *quod eſt lapidibus ſtratum, ſeu peribolus, & à Vitruuio in ædificiis vocatur lorica. Syri per paraphra-*
Num. 19. in Tharg. *ſim illud ſic explicant, ܪܨܝܦܬܐ ܕܟܐܦܐ Razziphthó dekiphé, hoc eſt, pauimentum lapidum, etſi* גפוף *Ghipouph & ܓܦܝܦܬܐ ad id propriè pertineant, quod Hebræi appellant* מסלה *Meſillah. Item ܪܒܘܢܝ Rabbouni,* ῥαββωνὶ,
Act. 1. & 9. *Hebraicè* אדוני *Adóni, aut lingua Thalmudica* רבוני *Ribbóni, Dominus meus. Et* Ακελδαμὰ, *Syrè ܚܩܠ ܕܡܐ Hakal-demó, Græcè* χωρίον αἵματος, *Hebraicè* שדה הדם *Sçadé-hadam, hoc eſt, ager ſanguinis. Et* ταβιθὰ, *Syrè ܛܒܝܬܐ Tevithó, Hebræi dicerent* הצביה *Hazzeviiah, id eſt, dama aut caprea, vt à Græcis exponitur* Δορκάς. *Et* μαρὰν-αθα, *Syrè ܡܪܢ ܐܬܐ Moran-ethó, Hebraicè* אדננו בא *Adonénu ba, id eſt, Dominus noſter venit.*
1. ad Cor. vlt. & ad Gala. 4. *Et* Αββα, *Syrè ܐܒܐ Abbá, Hebraicè* אב *Av, Pater. Vt obmittam, breuitatis cauſa, omnium tum Apoſtolorum, tum aliorum ſanctorum nomina, quæ quidem, paucis exceptis, quorum origo ad Græcos refertur, omnia & genti & linguæ Syrorum debentur. Idcirco non eſt veriſimile, Euangelium illud, quo vtebantur Ebionitæ, germanum fuiſſe Matthæi autographum, quòd iam à temporibus naſcentis Eccleſiæ Syros primoſque Chriſtianos, qui Dominum noſtrum viderant & audierant, conſtet, relictis antiquis characteribus ſcripturæ Hebraicæ, quibus à captiuitate Babylonica etiam in Chaldaiſmo Iudæi ſemper vſi fuerant, nouis à veteribus plurimùm diſcrepantibus, ne quid haberent commune cum Ebionitis & aliis hæreticis, vſos fuiſſe. Quumque Hebræi, Babylonii, & Arabes, primæ Sphæræ motum imitātes, ſcriberent ab Oriente Occidentē verſus, hoc eſt, à dextra verſus ſiniſtram: Græci verò & Latini, contrarium Planetarū motum ſecuti, ab Occidente in Orientem, vel à ſiniſtra ad dexteram verſus characteres ſuos depingerent, primi illi Chriſtiani neutrum imitati, ſed mediam quandam in ſcribendo viam eligentes, literas lineatim inter ſe connexas & colligatas, verſus pectus deduxerunt. Sic dum Orientales hinc, inde verò Occidentales calamum ducunt, Syri autem inter vtroſque medium tenent, ac tranſuerſam inter vtroſque lineam deſcribentes, perfectam ſalutiferæ crucis formam effingunt & abſoluunt. Tranſuerſam itaque lineam illam, quæ Geographis* ὑποτείνουσα *dicitur, & in qua, tanquam in cardine, tota Geographiæ diſciplina vertitur, imitati Syri in depingendis ſuarum literarum notis, ſacroſanctam crucis myſticam figuram compleuerunt, in memoriam illius qui ſublatus in ea, manibus expanſis, vniuerſa ad ſe traxit ſecula. Illius, inquam, qui licet æterno Patri æqualis eſſet, propter noſtram ſalutem tamen humanam aſſumpſit naturam, & habitauit in nobis; cuius ore ſanctiſſimo hoc ſanctum idioma Syrum immortalitati conſecratū eſt. In quo pacem & ſalutem hominibus annunciauit. In quo remiſſionem peccatorum palam prædicauit. In quo diuina diuinumque amorem ſpirantia præcepta tradidit. Quod etiam Deipara virgo eloquio ſuo nobilitauit, & in quo, vt credibile eſt, Angeli ſalutatio caſtis ipſius auribus ſuauiter inſonuit. Quo tanquam materno & vulgari omnes Apoſtoli vſi ſunt, tum in priuatis colloquiis, tum in publicis concionibus, quotieſcunque Iudaicam plebem ſunt allocuti. Quod ab eorum temporibus vſque ad noſtram ætatem in omnibus Eccleſiis Chriſtianorum totius Aſiæ incorruptè aſſeruatum & cuſtoditum fuit. Ex quo ſimul & ex Arabico Indica ſiue Æthiopica dialectus coaluit, communis omnibus Aphricæ populis, aut ſaltem literarum peritis, qui magni & Chriſtiani principis, quem nos Preſbyterum Iohannem, illi verò vulgari idiomate Iohannem Belul, vel Æthiopice Iohannem Encoe, hoc eſt, Precioſum ſiue Altum vocant, imperio ſubiecti ſunt. In quo denique peruenit ad nos Ferdinandi Imperatoris, vt dixi, munificentia, nouum Teſtamentum elegantibus typis exaratum. Quia verò nouum Teſtamentum, vt paulò antè dicebamus, initio Græcè ſcriptum fuit, Matthæi & Marci Euangeliis, & Epiſtola ad Hebræos duntaxat exceptis: duplex nunc rurſum exoritur quæſtio; altera, qua ratione Apoſtoli & Euangeliſtæ adducti, Græca potiſſimùm lingua ſcribere voluerint: altera, quis deinde in linguam Syrorum Teſtamentum nouum, vt nunc habemus, tranſtulerit. Quod ad priorem quæſtionem attinet, veriſimile eſt diuinâ prouidentiâ linguæ Græcæ hoc eſſe tributum, vt per eam euerteretur idololatria, ac falſorum Deorum vanitas, quam ipſa ſua inani facundia & inſtructa quadam dicendi facilitate fabricarat atque inuexerat: vtque veri Dauidis, veri animarum paſtoris, verique Iudæorum regis manu ſuperbus ille Goliath, diuini numinis contemptor, proprio gladio iugularetur. Sed quando & à quo ſacer iſte codex in Syrum ſermonem verſus ſit, nullius auctoris teſtimonio, ſaltem quem legerim, demonſtrari poteſt. Syri tamen, à quibus eum habemus, conſtanter aſſerunt, S. Marcum Sancti Petri Apoſtolorum coryphæi diſcipulū, & in cuius domo initio coaluiſſe Eccleſiam credunt*

plurimi,

plurimi, latinè primùm scripsisse Euangelium suum, quod etiamnum asseruari dicunt in inclyta Venetorum vrbe. Deinde eundē ipsum Marcum lingua patria, hoc est, Galilæa Syráue trāstulisse, non modò Euangelium suū, sed etiā cæteros omnes noui Testamenti libros. Id mihi literis significauit Guilelmus Postellus, affirmauitque se ita à Syris ipsis accepisse, dum in Oriente præstantissimos linguæ Syriacæ & Arabicæ thesauros diligenter conquireret. Illi verò rem ita se habere ex auita traditione affirmabant. Porrò, nonnullis interiectis seculis, Alexandrini Patriarchæ B. Marci successores capita sectionibus quibusdam distinxerunt, eosque titulos qui nunc in ipsis leguntur, addiderunt: in quibus Ecclesiarum Orientis cum Romana principis Apostolorum sede consensus apertè conspicitur. Nec possunt ij dicere qui titulum sibi emendatorum Ecclesiæ vendicant, sacros ritus & ceremonias, quibus Romana vtitur Ecclesia, nouas esse Pontificum Romanorum traditiones, cùm tam apertè in ijs titulis mentio fiat commemorationis Sanctorum, precum pro mortuis, certorum & statorum dierum, qui sacri haberi debent; nec non ieiuniorum, venerationis sanctæ Crucis, & aliarum multarum generis eiusdem obseruationum, quas ab Apostolis acceptas, etiamnum Asiæ Ecclesiæ retinent. Nec verò in Asia tantùm apud Syros, sed etiam in Aphrica apud Abyssinos & Aethiopas, tales ceremoniæ vigent, quas ab Apostolis ipsis præscriptas fuisse, ac penes se esse Synodos Apostolorum octo voluminibus comprehensas (quas patrio idiomate מנדע *Mandéa vocant, hoc est, scientiam* κατ' ἐξοχὼ *) iidem affirmant; vt ex eo libello facilè potest intelligi, quem Damianus à Goes Lusitanus eques, de fide, religione, & moribus Æthiopum scripsit. Quod quidem idcirco hic obiter indicare volui, vt omnes intelligerent, quàm pulchrè conueniant in ritibus ecclesiasticis obseruandis Asiani & Aphricani Christiani cum Europæis, quorum triplex vinculum haud facilè abrumpetur.* HABES, *Lector candide, quæ ante noui Testamenti Syriaci eos libros, qui ætate nostra, sacra Syrorum lingua,* IESV CHRISTO *seruatori nostro vernacula, in lucem prodierunt, & à nobis in Latinum conuersi sunt, iudicauimus præmittenda; quibus ad totius operis complementum & perfectionem Catholicæ nonnullæ Epistolæ, & Apocalypsis Iohannis nobis defuerunt. Illa enim nec in antiquis exemplaribus, quæ Moses Mardenus Mesopotamiæ Catholicus sacerdos attulerat, nec in vetustissimo alio exemplari manuscripto, quod cum Viennensi contulimus, vt infrà dicemus, extiterunt: quamuis apud Syros reperiantur, ac pro sacris & authenticis habeantur, sicut & cæteri libri Viennæ Austriacæ non ita pridem excusi. Porrò quum illud diuinum noui Testamenti Syriaci opus, in manus meas incidisset, meque totum in sui admirationem rapuisset, tum propter eius raritatem & nouitatem, tum maximè ob memoriam & amorem Iesu Christi Domini & Seruatoris nostri, illicò interna quadam vi sensi me extimulari, vt exscriptionē & interpretationem eius aggrederer. Non quòd tunc, vt verum ingenuè fatear, translationem meam vnquam in lucem ederē cogitarem, sed exercitationis tantùm causa, vtque honestum illud otium, quo tunc temporis in re literaria mihi frui licebat, in hoc lucubrationis genus conferrem, atque hoc modo tempus mihi perire non sinerem. Quo in studio incredibilibus exantlatis laboribus, adeò vt bis in morbum summo cum vitæ discrimine inciderim, tandem diuini numinis gratia & auxilio, partim Falesiæ apud Normanos, vnde originem traxi, partim Lutetiæ omnium bonarum artium & doctorum hominum procreatricis fœcundissimæ, octodecim mensium spatio, noui Testamenti characteres Syriacos in characteres Hebraicos, & sermonis Syriaci in sermonem Latinum conuersionem ante annos tres, anno videlicet Domini 1567. absolui, & ita diuina adiuuante gratia absolui, vt viri eruditissimi, & quatuor linguarum, Hebraicæ, videlicet, Syriacæ, Græcæ, & Latinæ peritissimi, eam non modò commendarent, sed etiam dignam quæ typis excusa in publicam lucem emitteretur, iudicarent; meque ad id faciendum & curandum vehementer hortarentur. Ad quorum auctoritatem Christophorus Plantinus, vir cùm multis alijs laudibus, tum verò typographica arte clarissimus, postea accessit. Is enim asserens sibi à sapientissimo Hispaniarum Rege Catholico, prouinciam noui & veteris Testamenti, sicut primùm vtrumque scriptum est, & olim versum fuit, imprimendi esse demandatam, & ad istam impressionem omnibus suis numeris explendam, eundem potentissimum Principē postulare, vt Syriaco nouo Testamento sua è regione adiungeretur Latina interpretatio, me vt huius versionis meæ copiam sibi facerem, & ad se in ista memorabili Bibliorum editione facienda, iuuandum Antvverpiam venirem, obnixè orauit. Horum igitur auctoritate atque precibus permotus, & Catholicæ Maiest. tam pia & laudabili voluntate, cui in re tam sancta deesse nephas ducebam, compulsus, statui, postpositis omnibus alijs negotiis atque curis, eiusdem Regis piæ & sanctæ voluntati satisfaciendum, & tot tantorumque virorum auctoritati cedendum esse, atque Christophorum Plantinum in tam pio & eximio opere, ad amplificandam Dei gloriam, & Ecclesiæ Catholicæ vtilitatem promouendam, mea qualicumque opera esse adiuuandum. Itaque vbi Antvverpiam venissem, partim in ædibus Plantini, partim Louanij in collegio Societatis* IESV, *integram tralationem meam Syrumque noui Testamenti contextum à me literis Hebræis descriptum, diligenter recognoui, atque cum vetustissimo exemplari Syro, iam ab anno 1500. regni Alexandri, à quo Syri annos suos numerant, manuscripto; religiosè contuli. Illud autem vetustissimum exemplar allatum fuerat ex Oriente à Postello, sumptibus, vt ipsemet scribit, viri optimi & doctissimi Danielis Bombergi, ex Antvverpia oriundi, cui Hebraicæ & Chaldaicæ linguæ promotionem acceptam ferre debemus; nobis autem commodatum est beneficio Danielis Bombergi, qui vt nominis, sic paternæ virtutis hæres ad rem literariam prouehendam studiosissimè incumbit. Quo emendatissimo codice manuscripto, plurimùm sanè adiuti fuimus, eiusque fidem secuti, loca plurima partim mutila & detruncata, partim perperam & mendosè in Viennensi exemplari scripta, restituimus; vt facilè animaduertere poterūt docti lectores,*

si huius editionis exemplar cum Viennensi sedulò contulerint. Addidimus præterea in margine difficiliorum vocum themata, & obscuriorum, aut omnino Syricarum radicum Hebraicam explicationem; tum vt huius linguæ studiosis consuleremus, tum etiam vt Iudæos linguæ sanctæ peritos ad noui Testamenti lectionem alliceremus. Propria verò nomina tam virorum, quàm regionum & locorum ex germana & Syrica prolatione in peregrinum sonum haud immutanda duximus. Inest enim in nominibus propriis, potissimùm Hebræis, Babyloniis, & Ierosolymitanis, vis quædam & significatio recondita; quæ si semel extraneam prolationem induerit, statim euanescit. Itaque Origenes ille vndequaque doctissimus contra Celsum scribens, propria nomina Hebraica in alienam linguam non esse transferenda, grauissimo iudicio censuit & affirmauit: quod profectò etiam in nominibus Syris locum habere debet, vt quæ & mysteriis & religione ad Hebraica proximè accedant. Cæterùm in totius operis recognitione tam religiosè, vt par erat in tam religiosis libris, versati sumus, vt affirmare ausim, Deumque hac de re testem inuocare, me ne vnam quidem literam, aut minimum apicem, proprio arbitrio immutasse, & quicquid mutatum est, ex auctoritate & fide antiquissimi manuscripti exemplaris Syri cum Græco apprimè congruentis, mutatum esse. Quæ porrò vel sic immutata, vel restituta & addita à nobis fuerunt, seorsum collegimus, & in calce huius operis imprimi curauimus. Cùm iam Epistolas Pauli recognoscerem, per literas nos monuit Andreas Masius illustrissimo Cliuiensium Duci à consiliis, ob multarum linguarum cognitionem inter literatos celeberrimus, de quibusdam erratis, quæ inter excudendum Viennense exemplar in Paulinas epistolas irrepserant. Ea non tantùm huius doctissimi ac pij viri iudicio, cui multum tribuimus, sed etiam expresso suffragio exemplaris manuscripti, sustulimus atque emendauimus. In nonnullis verò locis, in quibus Syrus codex, aliquid minus quàm Græcus habere videbatur, inter ipsius interpretationis Latinæ versiculos quid deesset, indicauimus. In ipso etiam Græco illud diligenter est obseruatum, vt vbicunque aliquid additum est ex antiquis codicibus Græcis, quod in Complutensi editione non inueniebatur, quodq; alioqui cum vulgata versione consentiebat, obeliscus præfigeretur. Iohannes Harlemius sacræ Scripturæ & linguæ Hebraicæ in Societate IESV *professor, vir sanè pietate in Deum, & propensa in Remp. Christianam voluntate laudabilis, qui in Chaldæis, Syris, & Græcis non vulgares fecit progressus, plurimùm nos subleuauit, adiuuitque, tum in tralationis nostræ recognitione, tum etiam in vniuerso Bibliorum opere, eiusque appendicibus. Cum eo D.D. Augustinus Hunnæus, & Cornelius Reyneri Goudanus, sacræ Theologiæ ambo Doctores, atque professores in ciuitate Louaniensi, grauissimo iudicio & perattenta consideratione, omnia examinarunt, expenderunt, atque comprobarunt. Ij enim Catholicæ Maiestatis iussu, à tota Academia Louaniensi, ob illorum pietatem, & sacrarum literarum eximiam scientiam, variarumque linguarum peritiam ex omnibus delecti sunt, qui istius editionis sacra Bibliorum volumina, & appendices eorum perlustrarent, & diligenter priusquàm Plantiniano prælo committeretur, recognoscerent. In quorum omnium impressione, indefesso labore, doctissimi ac diligentissimi correctoris officio functus est Franciscus Raphelengius, Plantini gener, cui, vt ornato multarum linguarum peritia, studiosi omnes acceptum ferre debent, quòd nunc habeant vniuersam paraphrasim Chaldaicam, longè emendatiorem quàm hactenus prodierat, punctorum affixione ad analogiam librorum Danielis & Esræ vbique reuocata. Postquam autem quotquot huic operi assiduè incubuerunt, sedulam in eo nauassent operam, B. Arias Montanus, Hispalensis, Doctor Theologus, pro munere sibi à Regia M. mandato, semper postremam adhibuit perlustrationem, examinationem, atque approbationem. Nostris igitur laboribus, Lector, vtere, & à Deo Opt. Max. nobiscum supplicibus precibus contende, vt ij ad Catholicæ Ecclesiæ vtilitatem, cui omnes sunt consecrati, continuo referantur. Vale.*

EPISTOLA B. HIERONYMI AD DAMASVM PAPAM, IN QVATVOR EVANGELISTAS.

BEATISS. PAPÆ DAMASO HIERONYMVS.

OVVM opus me facere cogis ex veteri, vt poſt exemplaria Scripturarum toto orbe diſperſa quaſi quidam arbiter ſedeam: & quia inter ſe variant, quæ ſint illa quæ cum Græca conſentiant veritate, decernam. Pius labor, ſed periculoſa præſumptio, iudicare de cæteris ipſum ab omnibus iudicādum: ſenis mutare linguam, & caneſcentem mundum ad initia retrahere paruulorum. Quis enim doctus pariter vel indoctus, cùm in manus volumen aſſumpſerit, & à ſaliua, quam ſemel imbibit, viderit diſcrepare quod lectitat, non ſtatim erumpat in vocem, me falſarium, me clamans eſſe ſacrilegum, qui audeam aliquid in veteribus libris addere, mutare, corrigere. Aduerſus quam inuidiam duplex cauſa me conſolatur: quòd & tu, qui ſummus ſacerdos es, fieri iubes: & verum non eſſe quod variatur, etiam maledicorum teſtimonio comprobatur. Si enim Latinis exemplaribus fides eſt adhibenda, reſpondeant quibus tot ſunt exemplaria penè quot codices. Sin autem veritas eſt quærenda de pluribus, cur nō ad Græcam originem reuertentes, ea quæ vel à vitioſis interpretibus malè edita, vel à præſumptoribus imperitis emendata peruerſiùs, vel à librariis dormitantibus aut addita ſunt aut mutata, corrigimus. Neque verò ego de Veteri diſputo Teſtamēto, quod à ſeptuaginta Senioribus in Gręcam linguam verſum, tertio gradu ad nos vſque peruenit. Non quæro quid Aquila, quid Symmachus ſapiant, quare Theodotion inter nouos & veteres medius incedat. Sit illa vera interpretatio, quam Apoſtoli probauerunt. De Nouo nunc loquor Teſtamento, quod Græcum eſſe non dubiū eſt, excepto Apoſtolo Matthęo, qui primus in Iudæa Euangelium Chriſti Hebraicis literis edidit. Hoc certè cùm in noſtro ſermone diſcordat, & diuerſos riuulorum tramites ducit, vno de fonte quęrendus eſt. Prætermitto eos codices, quos à Luciano & Heſychio nuncupatos paucorū hominum aſſerit peruerſa contentio: quibus vtique nec in veteri inſtrumēto poſt ſeptuaginta interpretes emendare quid licuit, nec in nouo profuit emendaſſe; cùm multarū gentium linguis Scriptura antè tranſlata doceat falſa eſſe quæ addita ſunt. Igitur hæc præſens præfatiuncula pollicetur quatuor tantùm Euangelia, quorum ordo eſt iſte: Matthæus, Marcus, Lucas, Iohannes, codicum Græcorū emendata collatione, ſed veterum, quæ ne multùm à lectionis Latinæ conſuetudine diſcreparent, ita calamo imperauimus, vt his tantùm, quæ ſenſum videbātur mutare, correctis, reliqua manere pateremur vt fuerant.

Canones quoque, quos Eusebius Cæsariensis Episcopus Alexandrinum secutus Ammonium, in decem numeros ordinauit, sicut in Græco habentur, expressimus. Quòd si quis de curiosis voluerit nosse quæ in Euangeliis vel eadem, vel vicina, vel sola sint, eorum distinctione cognoscet. Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inoleuit, dum quod in eadem re alius Euangelista plus dixit, in alio quia minus putauerint, addiderunt: vel dum eundem sensum alius aliter expressit, ille qui vnum è quatuor primum legerat, ad eius exemplum cæteros quoque æstimauerit emendandos. Vnde accidit vt apud nos mixta sint omnia, & in Marco plura Lucæ atque Matthęi. Rursum in Matthęo plura Iohannis & Marci: & in cæteris reliquorum, quæ in aliis propria sunt, inueniantur. Cùm itaque canones legeris, qui subiecti sunt, confusionis errore sublato, & similia omnium scies, & singulis sua quæque restitues. In canone primo cōcordant quatuor, Matthęus, Marcus, Lucas, Iohannes. In secundo tres, Matthęus, Marcus, Lucas. In tertio tres, Matthęus, Lucas, Iohannes. In quarto tres, Matthęus, Marcus, Iohannes. In quinto duo, Matthęus, Lucas. In sexto duo, Matthæus, Marcus. In septimo duo, Matthæus, Iohannes. In octauo duo, Lucas, Marcus. In nono duo, Lucas, Iohannes. In decimo, propria vnusquisque quæ non habentur in aliis ediderunt. Singulis verò Euangeliis ab vno incipiens vsque ad finem, librorum dispar numerus accrescit. Hic nigro colore præscriptus, sub se habet alium ex minio discolorē numerum, qui ad decem vsque procedēs, indicat prior numerus in quo sit canone requirēdus. Cùm ergo aperto codice (verbi gratia) illud siue illud capitulum scire volueris cuius canonis sit, statim ex subiecto numero doceberis. & recurrens ad principia, in quibus canonū est distincta cōgeries, eodemque statim canone ex titulo frontis inuento, illum quem quærebas numerum eiusdem Euangelij, qui & ipse ex inscriptione signatur, inuenies. atque è vicino cæterorum tramitibus inspectis, quos numeros è regione habeant adnotabis. & cùm scieris, recurres ad volumina singulorum, & sine mora repertis numeris quos antè signaueras, reperies & loca in quibus vel eadem vel vicina dixerunt. Opto vt in Christo valeas, & memineris mei Papa beatissime.

ALIVS PROLOGVS.

PLVRES fuisse qui Euangelia scripserunt, Lucas Euangelista testatur, dicens: Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem rerum quæ in nobis completæ sunt, sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt sermonē, & ministrauerunt ei: & perseuerantia vsq; ad præsens tempus monimenta declarant, quæ à diuersis auctoribus edita, diuersarū heresum fuêre principia: vt est illud iuxta Ægyptios, & Thomam, & Matthiam, & Bartholomæum, duodecim quoque Apostolorum, & Basilidis, atque Apollinis, ac reliquorum, quos enumerare longissimum est. cùm hæc tantùm in præsentiarum necesse sit dicere, extitisse quosdam, qui sine Spiritu & gratia Dei conati sunt magis ordinare narrationem, quàm historiæ texere veritatem. Quibus iure potest illud propheticum coaptari: Væ qui prophetant de corde suo, qui ambulant post spiritum suum, qui dicunt, Hæc dicit Dominus: & Dominus non misit eos. De quibus & Saluator in Euangelio Iohannis loquitur: Omnes qui ante me venerūt, fures fuerunt & latrones. Qui venerunt, non, qui missi sunt. Ipse enim ait: Veniebant, & ego non mittebam eos. In venientibus præsumptio temeritatis, in missis obsequium seruitutis est. Ecclesia autem, quæ Domini voce supra petram fundata est, quam introduxit Rex in cubiculum suum, & ad quam per foramen descensionis occultæ misit manum suam similis damulæ hinnuloque ceruorum, quatuor flumina paradisi instar eructans, quatuor & angulos & annulos habet, per quos quasi arca testamenti & custos legis Domini lignis mobilibus vehitur. Primus omnium Matthæus est publicanus, cognomento Leui, qui Euangelium in Iudæa Hebræo sermone edidit: ob eorum vel maximè causam, qui in Iesum crediderāt ex Iudæis, & nequaquam, Legis vmbra secedente, Euangelij veritatem seruabant. Secundus, Marcus, interpres Apostoli Petri, & Alexandrinæ Ecclesiæ primus episcopus: qui Dominum quidem Saluatorem ipse non vidit, sed ea quæ audierat magistrum prędicantem, iuxta fidē magis gestorum narrauit quàm ordinem. Tertius, Lucas medicus, natione Syrus, Antiochensis, cuius laus in Euangelio: qui & ipse discipulus Apostoli Pauli in Achaiæ Bithyniæque partibus volumen condidit: quædam altius repetens, & vt ipse in procemio confitetur, audita magis quàm visa describens. Vltimus, Iohannes Apostolus & Euangelista, quem Iesus amauit plurimùm: qui super pectus Domini recumbens, purissima doctrinarum fluenta potauit: & qui solus de cruce meruit audire: Ecce mater tua. Is cùm esset in Asia, & iam tunc hęreticorum semina pullularent, Cerinthi, & Ebionis, & cæterorum qui negant Christum in carne venisse, quos & ipse in Epistola sua Antichristos vocat, & Apostolus Paulus frequenter percutit; coactus est ab omnibus penè tunc Asiæ Episcopis, & multarum Ecclesiarum legationibus, de diuinitate Saluatoris altiùs scribere, & ad ipsum (vt ita dicam) Dei Verbum non tam audaci quàm felici temeritate prorūpere. Vt Ecclesiastica narrat historia, cùm à fratribus cogeretur vt scriberet, ita facturum se respondisse, si indicto ieiunio in commune omnes Deum deprecarentur. Quo expleto, reuelatione saturatus, in illud procemiū cælo veniens eructauit: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: hoc erat in principio apud Deum. Hęc igitur quatuor Euangelia multò antè prædicta, Ezechielis quoque volumen probat, in quo prima visio ita contexitur: Et in medio similitudo quatuor animalium, & vultus eorum. Facies hominis, & facies leonis, & facies vituli, & facies aquilæ. Prima hominis facies Matthæum significat, qui quasi de homine exorsus est scribere: Liber generationis Iesu Christi, filij Dauid, filij Abraham. Secunda Marcum, in quo vox leonis in eremo rugientis auditur: Vox clamantis in deserto, Parate viā Domini, rectas facite semitas eius. Tertia vituli, quę Euangelistam

gelistam Lucam à Zacharia sacerdote sumpsisse initium præfigurat. Quarta Iohannem Euangelistam, qui assumptis pennis aquilæ, & ad altiora festinãs, de Verbo Dei disputat. Cætera quæ sequuntur, in eundem sensum proficiunt: Crura eorum recta, & pennati pedes: & quocunque Spiritus ibat, ibant, & non reuertebantur: & dorsa eorum plena oculis, & scintillæ ac lampades in medio discurrentes, & rota in rota, & in singulis quatuor facies. Vnde & Apocalypsis Iohannis post expositionem viginti quatuor seniorum qui tenentes citharas & phialas adorantes Agnum Dei, introducit fulgura atque tonitrua, & septem spiritus discurrentes, & mare vitreum, & quatuor animalia plena oculis, dicens: Animal primum simile leoni, & secundum simile vitulo, & tertium simile homini, & quartum simile aquilæ volanti. Et post paululum: Plena, inquit, erant oculis, & requiẽ non habebant die ac nocte, dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est. Quibus cunctis perspicuè ostenditur, quatuor debere tantùm Euangelia suscipi, & omnes apocryphorum nænias mortuis magis hæreticis quàm ecclesiasticis viuis canendas.

PROLOGVS IN MATTHÆVM.

MATTHÆVS cùm primò prædicasset Euangelium in Iudæa, volens transire ad Gentes, primus Euangelium scripsit Hebraicè, quod fratribus, à quibus ibat, ad memoriam reliquit. Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei Euangelium prædicari, sic & contra hæreticos scribi. Cùm autem plures Euangelium scripserint, quatuor tantùm habent auctoritatis testimonium: quia per quatuor mundi partes fidem nuntiant Trinitatis, & sunt quasi quatuor rotæ in quadriga Domini, quæ vehit eum per prædicationem Euangelij: & genus humanum quadrifida morte peremptum eorum erat prædicatione viuificandum. Vnde & aliorum Euangelia deciderunt, nec recepta sunt, quia nolebant præfinitum numerum cassari propter virtutem sacramenti. Designantur etiam Euangelistæ quatuor figuris, quæ non sunt deceptoriæ, sed iocundi mysterij sibi conscię. Matthæus in homine intelligitur: quia circa humanitatẽ Christi principaliter immoratur. Marcus in leone: quia agit de resurrectione. Lucas in vitulo: agens de sacerdotio. Iohannes in aquila: scribens sacramenta diuinitatis. Christus verò, quem describunt, homo fuit de virgine natus: vitulus in immolatione: leo in resurrectione: aquila in ascensione. Vel in homine humanitas, in vitulo sacerdotium, in leone regnum, in aquila exprimitur diuinitatis sacramentum.

ARGVMEN-

ARGVMENTVM IN EVANGELIVM SECVNDVM MATTHÆVM.

MATTHÆVS ex Iudæa ſicut in ordine primus ponitur, ita Euangelium in Iudæa primus ſcripſit, cuius vocatio ad Dominum ex publicanis actibus fuit; duorum in generatione Chriſti principia præſumens; vnius cuius prima circuncisio in carne; alterius, cuius ſecundùm cor electio fuit. Ex vtriſque enim patribus Chriſtus. Sicque quaterdenario numero triformiter poſito principium à credendi fide in electionis tempus porrigens, & ex electione vſque in tranſmigrationis diem dirigens, atque à tranſmigrationis die vſque in Chriſtum definiens, decurſam aduentus Domini oſtendit generationem; vt numero ſatisfaciens & tempori, & ſe quid eſſet oſtenderet, & Dei in ſe opus monſtrans, etiam in his, quorum genus poſuit, Chriſti operantis à principio teſtimonium non negaret. Quarum omnium rerum tempus, ordo, numerus, diſpoſitio vel ratio, quod fidei neceſſarium eſt, Deus Chriſtus eſt, qui factus eſt ex muliere, factus ſub lege, natus ex virgine, paſſus in carne, omnia in cruce fixit, vt triumphans ea in ſemetipſo reſurgens in corpore, & patris nomen in patribus filio, & filij nomen patri reſtituens in filijs, ſine principio, ſine fine; oſtendens vnum ſe cum Patre eſſe quia vnus eſt. In quo Euangelio vtile eſt deſiderantibus Deum ſic prima vel media vel perfecta cognoſcere, vt & vocationem Apoſtoli, & opus Euangelij, & dilectionem Dei in carne naſcentis per vniuerſa legentes intelligant, atque id in eo in quo reprehenſi ſunt & apprehendere appetunt, recognoſcant. Nobis enim in hoc ſtudio argumenti fuit, & fidem factæ rei tradere, & operantis Dei intelligendam diligenter eſſe diſpoſitionem à quærentibus non tacere.

ܒܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܫܪܝܢܢ
ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܘܩܕܡܝܬ
ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ܀

ܩܕܡ ܒܫܒܐ ܕܩܕܡ ܝܠܕܐ܀

ܦܨܠܐ ܐ

1 ܟܬܒܐ ܕܝܠܝܕܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܒܪܗ
2 ܕܕܘܝܕ ܒܪܗ ܕܐܒܪܗܡ܂ ܐܒܪܗܡ ܐܘܠܕ
ܠܐܝܣܚܩ܂ ܐܝܣܚܩ ܐܘܠܕ ܠܝܥܩܘܒ܂ ܝܥܩܘܒ
3 ܐܘܠܕ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܐܚܘܗܝ܂ ܝܗܘܕܐ ܐܘܠܕ
ܠܦܪܨ ܘܠܙܪܚ ܡܢ ܬܡܪ܂ ܦܪܨ ܐܘܠܕ ܠܚܨܪܘܢ܂
4 ܚܨܪܘܢ ܐܘܠܕ ܠܐܪܡ܂ ܐܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܡܝܢܕܒ܂
ܥܡܝܢܕܒ ܐܘܠܕ ܠܢܚܫܘܢ܂ ܢܚܫܘܢ ܐܘܠܕ
5 ܠܣܠܡܘܢ܂ ܣܠܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܒܥܙ ܡܢ
ܪܚܒ܂ ܒܥܙ ܐܘܠܕ ܠܥܘܒܝܕ ܡܢ ܪܥܘܬ܂ ܥܘܒܝܕ
6 ܐܘܠܕ ܠܐܝܫܝ܂ ܐܝܫܝ ܐܘܠܕ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ܂
ܕܘܝܕ ܐܘܠܕ ܠܫܠܝܡܘܢ ܡܢ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ܂
7 ܫܠܝܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܪܚܒܥܡ܂ ܪܚܒܥܡ
8 ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܐ܂ ܐܒܝܐ ܐܘܠܕ ܠܐܣܐ܂ ܐܣܐ ܐܘܠܕ
ܠܝܗܘܫܦܛ܂ ܝܗܘܫܦܛ ܐܘܠܕ ܠܝܘܪܡ܂ ܝܘܪܡ
9 ܐܘܠܕ ܠܥܘܙܝܐ܂ ܥܘܙܝܐ ܐܘܠܕ ܠܝܘܬܡ܂
ܝܘܬܡ ܐܘܠܕ ܠܐܚܙ܂ ܐܚܙ ܐܘܠܕ ܠܚܙܩܝܐ܂
10 ܚܙܩܝܐ ܐܘܠܕ ܠܡܢܫܐ܂ ܡܢܫܐ ܐܘܠܕ ܠܐܡܘܢ܂
11 ܐܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܝܘܫܝܐ܂ ܝܘܫܝܐ ܐܘܠܕ
ܠܝܘܟܢܝܐ ܘܠܐܚܘܗܝ ܒܓܠܘܬܐ ܕܒܒܠ܂
12 ܡܢ ܒܬܪ ܓܠܘܬܐ ܕܝܢ ܕܒܒܠ܂ ܝܘܟܢܝܐ ܐܘܠܕ
ܠܫܠܝܬܐܝܠ܂ ܫܠܝܬܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܙܘܪܒܒܠ܂
13 ܙܘܪܒܒܠ ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܘܕ܂ ܐܒܝܘܕ ܐܘܠܕ
14 ܠܐܠܝܩܝܡ܂ ܐܠܝܩܝܡ ܐܘܠܕ ܠܥܙܘܪ܂ ܥܙܘܪ
ܐܘܠܕ ܠܨܕܘܩ܂ ܨܕܘܩ ܐܘܠܕ ܠܐܟܝܢ܂ ܐܟܝܢ ܐܘܠܕ
15 ܠܐܠܝܘܕ܂ ܐܠܝܘܕ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܥܙܪ܂ ܐܠܝܥܙܪ
ܐܘܠܕ ܠܡܛܢ܂ ܡܛܢ ܐܘܠܕ ܠܝܥܩܘܒ܂
16 ܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܝܘܣܦ ܓܒܪܗ ܕܡܪܝܡ܂
ܕܡܢܗ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ܀

IN VIRTUTE DOMINI DEIQUE NOSTRI IESCHUA CHRISTI, incipimus scribere Librum sacrosancti Euangelii. Primumque Euangelium, Matai præconium, GUIDONE FABRICIO Exscriptore & Interprete.

DOMINICA ANTE NATIVITATEM.

CAPUT I.

1 *IBER generationis* IESCHVA *Meschicho, filij Dauid, filij Abro-*
2 *hom.* ² *Abrohom genuit Jschok, Jschok genuit Jaakoub, Jaa-*
koub genuit Jihoudo &
3 *fratres eius.* ³ *Jihoudo genuit Parez, & Zarach de Thomor. Parez genuit Chesroun, Chesroun genuit Orom.*
4 ⁴ *Orom genuit Aminodob, Aminodob genuit Nachsoun, Nachsoun genuit Salmoun.*
5 ⁵ *Salmoun genuit Booz de Rochob; Booz genuit Oubid de Reouth; Oubid genuit Jschai;*
6 ⁶ *Jschai genuit Dauid regem; Dauid genuit Schelemoun ex uxore Ourijo;*
7 ⁷ *Schelemoun genuit Rechebam; Rechebam genuit Abio; Abio genuit Oso;*
8 ⁸ *Oso genuit Johouschophot; Johouschophot genuit Jourom; Jourom genuit Ouzio;*
9 ⁹ *Ouzio genuit Jouthom; Jouthom genuit Ochoz; Ochoz genuit Chezakio;*
10 ¹⁰ *Chezakio genuit Menasché; Menasché genuit Amoun; Amoun genuit Jouschio;*
11 ¹¹ *Jouschio genuit Joucanio & fratres eius in exilio Babylonico.*
12 ¹² *Post exilium autem Babylonicum Joucanio genuit Schelatheil; Schelatheil genuit Zourbobel;*
13 ¹³ *Zourbobel genuit Abbioud; Abbioud genuit Eliokim; Eliokim genuit Ozour.*
14 ¹⁴ *Ozour genuit Zodouk; Zodouk genuit Achin; Achin genuit Elioud;*
15 ¹⁵ *Elioud genuit Eliozar; Eliozar genuit Matan; Matan genuit Jaakoub;*
16 ¹⁶ *Jaakoub genuit Jauseph virum Mariam, de qua natus est* IESCHVA, *qui vocatur Meschicho.*

עַל חֵילֵהּ דְמָרַן וֶאֱלָהַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ᵃ מְשָׁרֵינַן לְמֶכְתַּב כְּתָבָא דְאוּנְגֶּלְיוֹן קַדִּישָׁא קַדְמָיְת אֶוַנְגֶּלְיוֹן כְּרוֹזוּתָא דְמַתַּי׃ ᵃ שָׁרָא

דְּחַד בְּשַׁבָּא דְקֳדָם יַלְדָּא

ᵃ כְּתָבָא דִילִידוּתֵהּ דְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּרֵהּ דְדָוִיד בְּרֵהּ דְאַבְרָהָם׃ ² אַבְרָהָם אוֹלֵד לְאִיסְחָק אִיסְחָק אוֹלֵד ᵃ פירוש ספרא
לְיַעֲקוֹב יַעֲקוֹב אוֹלֵד לִיהוּדָא וְלַאחוּהִי׃ ³ יְהוּדָא אוֹלֵד לְפָרֶץ וַלְזָרַח מֶן תָמָר׃ פָּרֶץ אוֹלֵד לְחֶצְרוֹן ᵇ יַלֵד
חֶצְרוֹן אוֹלֵד לְאָרָם׃ ⁴ אָרָם אוֹלֵד לְעַמִינָדָב עַמִינָדָב אוֹלֵד לְנַחְשׁוֹן נַחְשׁוֹן אוֹלֵד לְסַלְמוֹן׃ ⁵ סַלְמוֹן אוֹלֵד לְבֹעַז מֶן רָחָב

SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM SECVNDVM MATTHÆVM.

CAPVT I.

Luc. 3. c Ioh. 1. a Gen. 21. d 1. Par. 2. b Gen. 25. d & 29. g IBER Generationis 1
Ieſu Chriſti, filij Dauid, A
filij Abraham.
* Abrahã genuit Iſaac; 2
Iſaac autem genuit Ia-
cob; Iacob autem genuit
Ge. 38. g Ruth. 4. d Iudam & fratres eius.
* Iudas autem genuit Phares & Zaram 3
de Thamar; Phares autem genuit Eſron;
Eſron autem genuit Aram.
* Aram autẽ genuit Aminadab; Ami- 4
nadab autem genuit Naaſſon; Naaſſon
autem genuit Salmon;
* Salmon autem genuit Booz de Ra- 5
hab; Booz autem genuit Obed ex Ruth;
Obed autem genuit Ieſſe;
1. Par. 2. a 2. Reg. 12. f * Ieſſe autem genuit Dauid regem; Da- 6
1. Para. 3. b uid autem rex genuit Salomonem ex ea
3. Reg. 11. g quæ fuit Vriæ.
1. Para. 3. b * Salomon autẽ genuit Roboam; Ro- 7
boam autem genuit Abiam; Abia autem B
genuit Aſa; * Aſa autẽ genuit Ioſaphat; 8
Ioſaphat autem genuit Ioram; Ioram autẽ
genuit Oziam.
* Ozias autẽ genuit Ioatham; Ioatham 9
autem genuit Achaz; Achaz autem genuit
Ezeciam; * Ezecias autem genuit Ma- 10
naſſen; Manaſſes autem genuit Amon;
Amon autem genuit Ioſiam;
* Ioſias autem genuit Iechoniam & fra- 11
tres eius, in tranſmigratione Babylonis.
* Et poſt tranſmigrationem Babylonis 12
1. Para. 3. c Iechonias genuit Salathiel; Salathiel autẽ
genuit Zorobabel;
* Zorobabel autẽ genuit Abiud; Abiud 13
autem genuit Eliacim; Eliacim autem ge-
nuit Azor; * Azor autem genuit Sadoc; 14
Sadoc autem genuit Achim; Achim au-
tem genuit Eliud;
* Eliud autem genuit Eleazar; Eleazar 15
autem genuit Mathan; Mathan autem ge- C
nuit Iacob; * Iacob autem genuit Ioſeph 16
virum Mariæ: de qua natus eſt Ieſus, qui
vocatur Chriſtus.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

κεφ. α.

1 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ
δαβίδ, υἱοῦ ἀβραάμ.
2 * ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ.
ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ. ἰακὼβ δὲ
ἐγέννησε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
3 * ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν φαρὲς, καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θά-
μαρ. φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ. ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἀράμ.
4 * ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ. ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν ναασών. ναασὼν δὲ ἐγέννησε τὸν σαλμών.
5 * σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν βοὸζ ἐκ τῆς ῥαχάβ. βοὸζ
δὲ ἐγέννησε τὸν ὠβὴδ ἐκ τῆς ῥούθ. ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἰεσαί.
6 * ἰεσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν δαβὶδ τὸν βασιλέα. δαβὶδ
δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου.
7 * σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ῥοβοάμ. ῥοβοὰμ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν ἀβιά. ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀσά.
8 * ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσαφάτ. ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε
τὸν ἰωράμ. ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ὀζίαν.
9 * ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωάθαμ. ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε
τὸν ἄχαζ. ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐζεκίαν.
10 * ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν μανασσῆ. μανασσῆς δὲ ἐγέν-
νησε τὸν ἀμών. ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσίαν.
11 * ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος.
12 * μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνος, ἰεχονίας
ἐγέννησε τὸν σαλαθιήλ. σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν
ζοροβάβελ.
13 * ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀβιούδ. ἀβιοὺδ δὲ
ἐγέννησε τὸν ἐλιακείμ. ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀζώρ.
14 * ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν σαδώκ. σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἀχείμ. ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιούδ.
15 * ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλεάζαρ. ἐλεάζαρ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν ματθάν. ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ.
16 * ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα μα-
ρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος χριστός.

בעז אולד לעוביד מן רעות עוביד אולד לאישי ׃ 6 אישי אולד לדויד מלכא דויד אולד לשלימון מן אנתתה דאוריא
7 שלימון אולד לרחבעם רחבעם אולד לאביא אביא אולד לאסא ׃ 8 אסא אולד ליהושפט יהושפט אולד
ליורם יורם אולד לעוזיא ׃ 9 עוזיא אולד ליותם יותם אולד לאחז אחז אולד לחזקיא ׃ 10 חזקיא אולד למנשא
מנשא אולד לאמון אמון אולד ליושיא ׃ 11 יושיא אולד ליוכניא ולאחיוהי בגלותא דבביל ׃ 12 מן בתר גלותה
דין דבביל יוכניא אולד לשלתאיל שלתאיל אולד לזורבבל ׃ 13 זורבבל אולד לאביוד אביוד אולד לאליקים אליקים
אולד לעזור ׃ 14 עזור אולד לזדוק זדוק אולד לאכין אכין אולד לאליוד ׃ 15 אליוד אולד לאליעזר אליעזר
[a] ילד [b] קרא [c] משח אולד למתן מתן אולד ליעקוב ׃ 16 יעקוב אולד ליוסף גברה דמרים דמנה [a] אתילד ישוע [b] דמתקרא [c] משיחא ׃

17 ܟܠܗܝܢ ܗܟܝܠ ܫܪ̈ܒܬܐ ܡܢ ܐܒܪܗܡ
ܥܕܡܐ ܠܕܘܝܕ ܫܪ̈ܒܬܐ ܐܪܒܥܣܪܐ ܘܡܢ ܕܘܝܕ
ܥܕܡܐ ܠܓܠܘܬܐ ܕܒܒܠ ܫܪ̈ܒܬܐ ܐܪܒܥܣܪܐ܀
ܘܡܢ ܓܠܘܬܐ ܕܒܒܠ ܥܕܡܐ ܠܡܫܝܚܐ
ܫܪ̈ܒܬܐ ܐܪܒܥܣܪܐ܀

ܓܠܝܢܗ ܕܝܘܣܦ ܀ ܒ ܀ ܀

18 ܝܠܕܗ ܕܝܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܟܢܐ ܗܘܐ.
ܟܕ ܡܟܝܪܐ ܗܘܬ ܡܪܝܡ ܐܡܗ ܠܝܘܣܦ
ܥܕܠܐ ܢܫܬܘܬܦܘܢ ܐܫܬܟܚܬ ܒܛܢܐ ܡܢ ܪܘܚܐ
19 ܕܩܘܕܫܐ. ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܒܥܠܗ ܟܐܢܐ ܗܘܐ. ܘܠܐ
ܨܒܐ ܕܢܦܪܣܝܗ. ܘܐܬܪܥܝ ܕܡܛܫܝܐܝܬ ܢܫܪܝܗ.
20 ܟܕ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܬܪܥܝ ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܗ
ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܝܘܣܦ ܒܪܗ
ܕܕܘܝܕ܆ ܠܐ ܬܕܚܠ ܠܡܣܒ ܠܡܪܝܡ ܐܢܬܬܟ.
ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܬܝܠܕ ܒܗ ܡܢ ܪܘܚܐ ܗܘ ܕܩܘܕܫܐ.
21 ܬܐܠܕ ܕܝܢ ܒܪܐ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. ܗܘ ܓܝܪ
22 ܢܚܐ ܠܥܡܗ ܡܢ ܚܛܗܝܗܘܢ. ܗܕܐ ܕܝܢ
ܟܠܗ ܗܘܬ܆ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܡܢ ܡܪܝܐ
23 ܒܝܕ ܢܒܝܐ. ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ ܘܬܐܠܕ
ܒܪܐ܆ ܘܢܩܪܘܢ ܫܡܗ ܥܡܢܘܐܝܠ. ܕܡܬܬܪܓܡ
24 ܥܡܢ ܐܠܗܢ. ܟܕ ܩܡ ܕܝܢ ܝܘܣܦ ܡܢ ܫܢܬܗ.
ܥܒܕ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܕܒܪܗ
25 ܠܐܢܬܬܗ. ܘܠܐ ܚܟܡܗ ܥܕܡܐ ܕܝܠܕܬܗ ܠܒܪܗ
ܒܘܟܪܐ ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܝܫܘܥ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܒܝܠܕܐ ܀ ܓ ܀ ܨܚܚܐ ܒ ܀

1 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ.
ܒܝܘܡܝ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ. ܐܬܘ ܡܓܘܫܐ ܡܢ
2 ܡܕܢܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܝܟܘ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܝܠܕ. ܚܙܝܢ ܓܝܪ ܟܘܟܒܗ ܒܡܕܢܚܐ.
3 ܘܐܬܝܢ ܠܡܣܓܕ ܠܗ. ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ
ܡܠܟܐ ܘܐܬܕܠܚ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܟܠܗ ܥܡܗ.
4 ܘܟܢܫ ܟܠܗܘܢ ܪ̈ܒܝ ܟܗ̈ܢܐ ܘܣܦܪ̈ܐ ܕܥܡܐ
ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܐܝܟܐ ܡܬܝܠܕ ܡܫܝܚܐ.

17 *Hæ ſunt ergo cunctæ generationes ab Abroham vſque ad Dauid, generationes quatuordecim. A Dauid vſque ad exilium Babylonicum, generationes quatuordecim. Ab exilio Babylonico aduſque Meſchicho, generationes quatuordecim.

Reuelatio ipſius Iauſeph.

18 *Generatio autem Ieſchua Meſchicho fuit huiuſmodi. Quum deſponſata eſſet Mariam mater eius ipſi Jauſeph, priuſquam ſocietatẽ inirent, inuenta eſt in vtero habens de Spiritu Sanctitatis.

19 *Jauſeph autem maritus eius quum iuſtus eſſet, noluit eam traducere, ſed cogitabat clàm eam derelinquere.

20 *Quum autem hæc illi veniſſent in mentem, apparuit ei angelus Domini in ſomnio, & ait illi: Jauſeph fili Dauid, ne timeas accipere Mariam vxorem tuam; quod enim genitum eſt in ea, ex Spiritu ſancto eſt.

21 *Pariet autem filium, & vocabis nomen eius IESCHVA; quippe qui ſeruaturus ſit populum ſuum à peccatis ipſorum.

22 *Id autem omne factum eſt, vt adimpleretur id quod dictum eſt à Domino per prophetam.

23 *Ecce virgo vterum feret, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Amanuil, quod exponitur, Nobiſcum Deus noſter.

24 *Quum igitur ſurrexiſſet Jauſeph à ſomno ſuo, egit ſicuti præceperat illi Angelus Domini, & accepit vxorem ſuam.

25 *Neque cognouit eam donec peperit filium ſuum primogenitum, & vocauit illa nomen eius IESCHVA.

Ad veſperam Natalitiorum.

CAP. II.

1 QVum autem natus eſſet Jeſchua in Bethlechẽ quæ eſt Jihoudææ in diebus Heroudis regis, aduenerũt Magi ab Oriente ad Ouriſchlẽ.
2 *Et inquiunt: Vbi natus eſt ille rex Jihoudæorum? vidimus enim ſtellam eius in Oriente, venimúſque vt adoremus eum.

3 *Quæ quum audiſſet rex Heroudes perterritus eſt, totáque Ouriſchlem cum eo.

4 *Et congregatis omnibus principibus ſacerdotum, & ſcribis populi, percontatus eſt ab eis vbi Meſchicho naſceretur.

---

17 כֻּלְהֵין הָכִיל שַׁרְבָתָא מֶן אַבְרָהָם עַדְמָא לְדַוִיד שַׁרְבָתָא אַרְבַעְסְרֵא וּמֶן דַּוִיד עַדְמָא לְגָלוּתָא דְבָבֶל שַׁרְבָתָא אַרְבַעְסְרֵא וּמֶן גָּלוּתָא דְבָבֶל עַדְמָא לִמְשִׁיחָא שַׁרְבָתָא אַרְבַעְסְרֵא ׃

[a] גֶּלְיָנֵהּ דְיוֹסֵף

18 יַלְדֵהּ דֵּין דְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא הָכַנָא הֲוָא כַּד מְכִירָא הֲוָת מַרְיַם אֶמֵּהּ לְיוֹסֵף עַדְלָא [b]נֶשְׁתַּוְתְּפוּן [c]אֶשְׁתַּכְחַת בַּטְנָא מֶן רוּחָא דְקוּדְשָׁא ׃ 19 יוֹסֵף דֵּין בַּעְלָהּ [d]כִּאנָא הֲוָא וְלָא צְבָא [e]דְנַפְרְסֵיהּ [f]וְאֶתְרְעִי [g]דְמַטְשְׁיָאִית [h]נֶשְׁרְיֵהּ ׃ 20 כַּד הָלֵין דֵּין אֶתְרְעִי אֶתְחֲזִי לֵהּ מַלְאַכֵהּ דְמָרְיָא בְּחֶלְמָא וְאֶמַר לֵהּ יוֹסֵף בְּרֵהּ דְדַוִיד לָא תֶּדְחַל [i]לְמֶסַב לְמַרְיַם אַנְתְּתָךְ הַו גֵּיר דְאֶתִילֵד בָּהּ מֶן רוּחָא הוּ דְקוּדְשָׁא ׃ 21 [k]תֵּאלַד דֵּין בְּרָא וְתֶקְרָא שְׁמֵהּ יֵשׁוּעַ הוּ גֵּיר [l]נַחְיוּהִי לְעַמֵּהּ מֶן חֲטָהַיְהוֹן ׃

[a] גְּלָא
[b] שְׁתַף [c] שְׁכַח
[d] כּוּן [e] פְּרַס [f] רְעָא
[g] טְשָׁא [h] שְׁרָא
[i] נְסַב
[k] יְלַד [l] חְיָא

* Omnes itaque generationes ab A- 17
braham vſque ad Dauid, generationes
quatuordecim. & à Dauid vſque ad tráſ-
migrationem Babylonis, generationes
quatuordecim: & à tranſmigratione Ba-
bylonis vſque ad Chriſtum, generatio-
nes quatuordecim.
Luc. 1. c. 27. * Chriſti autẽ generatio ſic erat. Cùm 18
eſſet deſponſata mater eius Maria Io-
ſeph, antequam conuenirent, inuenta
eſt in vtero habens de Spiritu ſancto.
* Ioſeph autem vir eius cùm eſſet iu- 19
Deu. 4. a. 1. ſtus, & nollet eam traducere; voluit oc-
cultè dimittere eam.
* Hæc autem eo cogitante, ecce ange- 20
lus Domini apparuit in ſomnis ei, di-
cens: Ioſeph fili Dauid, noli timere acci-
pere Mariam coniugem tuã. quod enim
in ea natum eſt, de Spiritu ſancto eſt.
* Pariet autem filium, & vocabis no- 21
Luc. 1. c. 31. Act. 4. b. 12. men eius Ieſum. ipſe enim ſaluum fa-
ciet populum ſuum à peccatis eorum.
*(Hoc autem totum factũ eſt, vt ad- 22
impleretur quod dictum eſt à Domino
per prophetam dicentem:
Eſai. 7. c. 14. * Ecce virgo in vtero habebit, & pa- 23
riet filium: & †vocabunt nomẽ eius Em
†vocabitur manuel, quod eſt interpretatum, Nobiſ-
cum Deus.)
* Exurgens autem Ioſeph à ſomno, fe 24
cit ſicut præcepit ei angelus Domini, &
accepit coniugem ſuam.
* Et non cognoſcebat eam donec pe- 25
perit filium ſuum primogenitum: & vo-
cauit nomen eius Ieſum.

CAP. II.

Luc. 2. a. 7. CVm ergo natus eſſet Ieſus in Beth- 1
lehem Iudę in diebus Herodis regis,
ecce Magi ab Oriente venerunt Ieroſo-
lymam,
* dicentes: Vbi eſt qui natus eſt rex 2
Iudęorum? vidimus enim ſtellam eius in
Oriente, & venimus adorare eum.
* Audiens autem Herodes rex, turba- 3
tus eſt, & omnis Hieroſolyma cum illo.
* Et congregans omnes principes ſa- 4
cerdotum & ſcribas populi, ſciſcitaba-
tur ab eis vbi Chriſtus naſceretur.

17 * πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως δαβίδ, γενεαὶ
δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας βαβυ-
λῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας βαβυ-
λῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 * τοῦ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθεί-
σης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρίας τῷ ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συ-
νελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος
ἁγίου.
19 * ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐ-
τὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐ-
τήν.
20 * ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου
κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, ἰωσὴφ υἱὸς δαβὶδ μὴ φοβη-
θῇς παραλαβεῖν μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.
21 * τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἰησοῦν· αὐτὸς
γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
22 * τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυ-
ρίου, διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·
23 * ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ κα-
λέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμανουὴλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμε-
νον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.
24 * διεγερθεὶς δὲ ὁ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέ-
ταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ.
25 * καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.

β'.

1 * Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας, ἐν
ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν πα-
ρεγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα,
2 * λέγοντες, ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων;
εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν
3 προσκυνῆσαι αὐτῷ.
* ἀκούσας δὲ ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα
4 ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ.
* καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμ-
ματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς
γεννᾶται.

22 הדא דין כלא דהות דנתמלא מדם דאתאמר מן מריא ביד נביא ׃ 23 דהא בתולתא [m] תבטני ותאלד ברא ונקרון [m] בטן
שמה עמנואיל דמתתרגם עמן אלהן ׃ 24 כד קם דין יוסף מן שנתה עבד איכנא דפקד לה מלאכה דמריא
ודברה לאנתתה ׃ 25 ולא חכמה עדמא דילדתה לברה בוכרא וקרת שמה ישוע ׃

דרמשא ודלדא׃ קפלאון ב

[a] אתא [b] דנח 1 כד דין אתילד ישוע בבית לחם די דיהודא ביומי הרודס מלכא [a] אתו מגושא מן [b] מדנחא לאורשלם ׃ 2 ואמרין
[c] ילד [d] זוע איכו מלכא דיהודיא [c] דאתילד חזין גיר כוכבה במדנחא ואתין למסגד לה ׃ 3 שמע דין הרודס מלכא [d] ואתזיע וכלה
[e] ילד אורשלם עמה ׃ 4 וכנש כלהון רבי כהנא וספרא דעמא ומשאל הוא להון דאיכא [e] מתילד משיחא ׃

5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܟܢܐ
ܓܝܪ ܟܬܝܒ ܒܢܒܝܐ. 6 ܕܐܦ ܐܢܬܝ ܒܝܬ ܠܚܡ
ܕܝܗܘܕܐ. ܠܐ ܗܘܝܬܝ ܒܨܝܪܐ ܒܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܡܢܟܝ
ܓܝܪ ܢܦܘܩ ܡܠܟܐ. ܕܗܘ ܢܪܥܝܘܗܝ ܠܥܡܝ
7 ܐܝܣܪܝܠ. ܗܝܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܒܛܘܫܝܐ ܩܪܐ
ܠܡܓܘܫܐ ܘܝܠܦ ܡܢܗܘܢ ܒܐܝܢܐ ܙܒܢܐ ܐܬܚܙܝ
8 ܠܗܘܢ ܟܘܟܒܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬ ܠܚܡ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܥܩܒܘ ܥܠ ܛܠܝܐ ܚܦܝܛܐܝܬ
ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܘܢܝܗܝ ܬܘ ܚܘܐܘܢܝ. ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܙܠ
9 ܐܣܓܘܕ ܠܗ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܡܢ ܡܠܟܐ
ܐܙܠܘ. ܘܗܐ ܟܘܟܒܐ ܗܘ ܕܚܙܘ ܒܡܕܢܚܐ ܐܙܠ ܗܘܐ
ܩܕܡܝܗܘܢ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܩܡ ܠܥܠ ܡܢ ܐܝܟܐ
10 ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܠܟܘܟܒܐ.
ܚܕܝܘ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܐ
11 ܘܚܙܐܘܗܝ ܠܛܠܝܐ ܥܡ ܡܪܝܡ ܐܡܗ. ܘܢܦܠܘ
ܣܓܕܘ ܠܗ. ܘܦܬܚܘ ܣܝܡܬܗܘܢ. ܘܩܪܒܘ ܠܗ
12 ܩܘܪܒܢܐ. ܕܗܒܐ ܘܡܘܪܐ ܘܠܒܘܢܬܐ. ܘܐܬܚܙܝ
ܠܗܘܢ ܒܚܠܡܐ. ܕܠܐ ܢܗܦܟܘܢ ܠܘܬ ܗܪܘܕܣ.
ܘܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ ܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ.

ܕܨܦܪܐ ܕܩܛܠܐ ܕܝܠܘܕܐ ✣ ܗ ✣

13 ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ. ܐܬܚܙܝ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ
ܠܝܘܣܦ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܕܒܪ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ
ܘܥܪܘܩ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܬܡܢ ܗܘܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ. ܠܡܒܥܝܗ ܠܛܠܝܐ.
14 ܐܝܟ ܕܢܘܒܕܝܘܗܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܣܦ ܩܡ ܕܒܪ
15 ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ ܒܠܠܝܐ ܘܥܪܩ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܗܘܐ
ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ
ܕܐܬܐܡܪ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܡܢ ܡܨܪܝܢ ܩܪܝܬ
16 ܠܒܪܝ. ܗܝܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܒܙܚܘ ܒܗ
ܡܓܘܫܐ. ܐܬܚܡܬ ܠܗ ܛܒ. ܘܫܕܪ ܩܛܠ ܠܟܠܗܘܢ
ܛܠܝܐ ܕܒܒܝܬ ܠܚܡ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܬܚܘܡܝܗ.
ܡܢ ܒܪ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܘܠܬܚܬ. ܐܝܟ ܙܒܢܐ ܕܥܩܒ
ܡܢ ܡܓܘܫܐ.

5 *Illi autem dixerunt, In Bethlechem quæ est Ihoudææ, sic enim scriptum est per prophetam.*
6 *Tu quoque Jihoudaica Bethlechem, nequaquam minima es inter reges Ihoudææ; ex te enim prodibit rex qui pascet populum illum meum Jsroiel.*
7 *Tum Heroudes clàm vocauit Magos, & exquisiuit ab eis quonam tempore stella eis*
8 *apparuisset.* *Eosque dimittens Bethlechem, ait illis: Exquirite diligenter super puerulo: postquam autem inueneritis eum, venite, renuntiate mihi, vt & ego proficiscar illum adoraturus.*
9 *Illi autem his à rege auditis abiêre, & ecce stella quam viderant in Oriente, præcedebat eos donec venit, stetitque super* lo-cum *vbi erat puer ille.*
10 *Quum autem vidissent stellam, gauisi sunt gaudio magno admodum, domúmque ingressi contemplati sunt puerulum cum Mariam matre eius.*
11 *Et procidentes adorarunt eum, suosq; thesauros aperuêre, ac obtulerunt ei oblationes, aurum, myrrham, & thus.*
12 *Et visum est eis in somnio, ne reuerterentur ad Heroudem; itaque per aliam viam profecti sunt in regionem suam.*

Ad Matutinam infanticidij.

13 *Qvum autem abijssent, apparuit angelus Domini in somnio ipsi Jauseph, & ait illi, Surge, accipe puerulum & matrem eius, & in Ægyptum fugito, & illic esto vsquedum dixero tibi: futurum est enim vt Heroudes quærat puerum, vt illum perdat.*
14 *Jauseph itaque surgens accepit puerum & matrem eius noctu, fugáque in Ægyptum contendit.*
15 *Et fuit illic adusque mortem Heroudis: vt adimpleretur quod dictum est à Domino per prophetam dicentem, Ex Ægypto vocaui filium meum.*
16 *Tum Heroudes quum videret se à Magis illusum esse, vehementer excanduit, misitque* qui *interficerent omnes pueros Bethlechmitas, finitimosq; omnes à nato duos annos & infrà, secundùm tempus quod ex Magis exquisierat.*

⁵ הֲנוּן דֵּין אֶמַרוּ בְּבֵית לְחֵם דִיהוּדָא הָכַנָא גֵיר כְּתִיב בִּנְבִיָא ׃ ⁶ דְאַף אַנְתִּי בֵּית לְחֵם דִיהוּדָא לָא [f] הֲוַיְתִּי בְּצִירָא [f] הֲוָה
בְּמַלְכָא דִיהוּדָא ׃ מֶנְּכִי גֵיר נְפוֹק מַלְכָּא דְהוּ [g] נֶרְעֵיוְהִי לְעַמִּי אִיסְרָיֵל ׃ ⁷ הָידֵין הֶרוֹדֵס בְּטֻשְׁיָאִית קְרָא [h] לְמָגוּשֵׁא [g] רְעָא [h] מְגוּשָׁא
[i] וִילַף מֶנְהוֹן בְּאַינָא זַבְנָא אֶתְחֲזִי לְהוֹן כּוֹכְבָא ׃ ⁸ וְשַׁדַּר אֶנוּן לְבֵית לְחֵם וְאֶמַר לְהוֹן ׃ [k] זֶלוּ עַקְּבוּ עַל טַלְיָא חַפִּיטָאִית [i] אֲלַף [k] אֱזַל
וּמָא [l] דְאֶשְׁכַּחְתּוּנָיְהִי תַּו [m] חַוָּאוּנִי דְאַף אֶנָא אֵזַל אֶסְגּוּד לֵהּ ׃ ⁹ הֲנוּן דֵּין כַּד שְׁמַעוּ מֶן מַלְכָּא אֶזַלוּ ׃ וְהָא כּוֹכְבָא הַו [l] שְׁכַח [m] חַוָּא
דַחְזוֹ בְּמַדְנְחָא אָזֵל הֲוָא קְדָמַיְהוֹן עַדְמָא דְאָתָא קָם לְעֵל מֶן אַיְכָא [n] דְאִיתַוְהִי טַלְיָא ׃ [n] אִית
¹⁰ כַּד דֵּין חֲזָאוּהִי לְכוֹכְבָא חֲדִיו חֲדוּתָא רַבְּתָא דְטָב ׃ ¹¹ וְעַלוּ לְבַיְתָא וַחֲזָאוּהִי לְטַלְיָא עַם מַרְיַם אֶמֵּהּ ׃ וּנְפַלוּ
סְגֶדוּ לֵהּ וּפַתַּחוּ [o] סִימָתְהוֹן וְקַרְבוּ לֵהּ קוּרְבָּנָא דַהֲבָא וּמוּרָא וּלְבוּנְתָא ׃ [o] סִימָא

* At illi dixerunt ei, In Bethlehem 5
Iudæ. Sic enim ſcriptum eſt per prophetam.

Ioh. 7. f Mich. 5. * Et tu Beth-lehem Terra-Iuda, ne- 6
quaquam minima es in principibus Iuda, ex te enim exiet dux qui regat populum meum Iſrael.

* Tunc Herodes clàm vocatis Magis, 7
diligenter didicit ab eis tempus ſtellæ, quæ apparuit eis. B

* Et mittens illos in Beth-lehem, di- 8
xit, Ite, & interrogate diligenter de puero: & cùm inueneritis, renuntiate mihi, vt & ego veniens adorem eum.

* Qui cùm audiſſent regem, abierunt. 9
& ecce ſtella quam viderat in Oriente, antecedebat eos, vſquedum veniés ſtaret ſuprà vbi erat puer.

Ioh. 11. d * Videntes autem ſtellam, gauiſi ſunt 10
gaudio magno valdè.

* Et intrantes domum, inuenerunt 11
puerum cum Maria matre eius. & procidentes adorauerunt eum: & apertis theſauris ſuis obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham.

* Et reſponſo accepto in ſomnis ne 12
redirent ad Herodem, per aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam.

* Qui cùm receſſiſſent, ecce angelus 13
Domini apparuit in ſomnis Ioſeph, dicens: Surge, & accipe puerum & matrem eius, & fuge in Ægyptum: & eſto ibi vſque dum dicam tibi: Futurum eſt enim vt Herodes quærat puerum ad C perdendum eum.

* Qui conſurgens accepit puerum & 14
matrem eius nocte, & ſeceſſit in Ægyptum.

* Et erat ibi vſque ad obitum Hero- 15
Osee. 11. a dis, vt adimpleretur quod dictum eſt à Domino per prophetam, dicentem: Ex Ægypto vocaui filium meum.

* Tunc Herodes videns quoniam il- 16
luſus eſſet à Magis, iratus eſt valde, & mittés occidit omnes pueros qui erant in Beth-lehem, & in omnibus finibus eius, à bimatu & infrà, ſecundùm tempus quod exquiſierat à Magis.

5 * οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

6 * καὶ σὺ βηθλεὲμ γῆ ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ.

7 * τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος.

8 * καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ, εἶπε, πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

9 * οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

10 * ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 * καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ παιδίον μετὰ μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

12 * καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 * Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἰωσὴφ, λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει γὰρ ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

14 * ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον.

15 * καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 * Τότε ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς, καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.

[p] הפך 12 ואתחזי להון בחלמא דלא [p] נהפכון לות הרודס ובאורחא אחריתא אזלו לאתרהון:
דצפרא דקטלא דילודא:
13 כד דין אזלו אתחזי מלאכא דמריא בחלמא ליוסף ואמר לה: קום דבר לטליא ולאמה וערוק למצרין: ותמן הוי
[a] בעא [b] אבד עדמא דאמר אנא לך: ועתיד הו גיר הרודס [a] למבעיה לטליא איך [b] דנובדיוהי: 14 יוסף דין קם שקלה לטליא
ולאמה בלליא וערק למצרין: 15 והוא תמן עדמא למותה דהרודס: דנתמלא מדם דאתאמר מן מריא בנביא דאמר
[c] בזח [d] חמא דמן מצרין קרית לברי: 16 הידין הרודס כד חזא [c] דאתבזח מן מגושא [d] אתחמת טב ושדר קטל טליא כלהון דבית לחם
ובכלהון תחומיה מן בר תרתין שנין ולתחת איך זבנא דעקב מן מגושא:

17 * *Tunc impletum est id quod dictum est per Irmeio prophetam, dicentem:*
18 * *Vox audita est in Rometho, fletus & lamentum multum: Rochel plorans super filios suos, renuitque vllam accipere consolationem, eò quòd non sunt.*

Ad oblationem Infanticidij.

19 * *Quum autem obiisset rex Heroudes, visus est angelus Domini in somnio ipsi Iausephin Aegypto, & ait illi:*
* *Surge, assume puerum & matrem eius,*
20 *& proficiscere in terram Isroiel, etenim mortui sunt illi, qui quærebant animam pueri.*
21 * *Cùm itaque surrexisset Iauseph, assumpsit puerum & matrem eius, & venit in terram Isroiel.*
22 * *Quum autem audiuisset Archelaum in Ihoudæa, regem esse loco Heroudis patris sui, timuit illuc proficisci. Et visum est ei in somnio eundum esse in regionem Galilææ.*
23 * *Quò cùm peruenisset, habitauit in ciuitate, quæ vocatur Nozerath; vt impleretur id quod dictum est per prophetam, fore vt Nazarenus vocaretur.*

Festo Epiphaniæ. CAP. III.

1 *Illis autem ipsis diebus venit Iouchanon Baptista, & prædicauit in deserto Ihou-*
2 *dææ, & dicebat:* * *Pœnitentiam agite, appropinquauit regnum cælorum.*
3 * *Is enim est qui dictus est per Eschaio prophetam: Vox clamantis in deserto, parate vias Domini, & adæquate semitas eius.*
4 * *Ipse autem Iouchanon habebat vestimentum suum è pilis camelorum, zonamque pelliceam circum lumbos suos, & cibus eius erant locustæ & mel agreste.*
5 * *Tunc exiuit ad eum Ourischlem & tota Ihoudæa, totaque regio ambiens Iourdenon.*
6 * *Et baptizabãtur ab eo in Iourdenon flumine, postquam peccata sua fuerant confessi.*
7 * *Quum aũt videret multos è Perischæis & Zadoukæis venientes, vt baptisarẽtur, ait illis: Generatio viperarum, quis vobis indi-*
8 *cauit, vt fugeretis ab ira ventura?* * *Facite*
9 *igitur fructus dignos pœnitentia.* * *Neque cogitetis & dicatis in animabus vestris, Est nobis pater Abrohõ: etenim dico vobis, Deũ posse ex lapidibus istis suscitare filios ipsi Abrohõ.*

---

17 הידין [e]אתמלי מדם דאתאמר ביד ארמיא נביא דאמר: 18 קלא [f]אשתמע [g]ברמתא [h]בכיא ואליא סגיאא רחיל
בכיא על בניה ולא [i]צביא [k]למתביאו מטל דלא איתיהון:
דקורבא דקטלא דילודא
19 כד מית דין הרודס מלכא אתחזי מלאכא דמריא בחלמא ליוסף במצרין ואמר לה: 20 קום דבר לטליא ולאמה
[l]וזל לארעא דיסריל [m]מיתו להון גיר הנון [n]דבעין הוו נפשה דטליא: 21 ויוסף קם דבר לטליא ולאמה ואתא לארעא
דיסריל: 22 כד דין שמע דארכלאוס הוא מלכא ביהוד חלף הרודס אבוהי דחל [o]דנאזל לתמן ואתחזי לה בחלמא דנאזל
לאתרא דגלילא: 23 ואתא עמר במדינתא [p]דמתקריא נצרת איך דנתמלא מדם דאתאמר בנביא דנצריא נתקרא:

[e] מלא [f] שמע [g] רם
[h] בכא [i] צבא [k] בעא
[l] אזל [m] מת [n] בעא
[o] אזל
[p] קרא

*Tunc adimpletum eſt quod dictum 17
eſt per Ieremiam prophetam, dicentem,
Ier. 31. c 15. * Vox in Rama audita eſt, ploratus & 18
vlulatus multus, Rachel plorans filios
ſuos, & noluit conſolari, quia non ſunt.
* Defuncto autem Herode, ecce an- 19
gelus Domini apparuit in ſomnis Io- D
ſeph in Ægypto,
* Dicens, Surge, & accipe puerum & 20
matrem eius, & vade in terram Iſrael.
defuncti ſunt enim qui quærebant ani-
mam pueri.
* Qui conſurgens, accepit puerum & 21
matrem eius, & venit in terram Iſrael.
* Audiens autem quòd Archelaus re- 22
gnaret in Iudæa pro Herode patre ſuo,
timuit illò ire: & admonitus in ſomnis,
ſeceſſit in partes Galilææ.
* Et veniens habitauit in ciuitate 23
quæ vocatur Nazareth: vt adimpleretur
quod dictum eſt per prophetas: Quo-
niam Nazaræus vocabitur.

CAP. III.

Marc. 1. a. 4. Lu. 3. a 3 Eſa. 40. a. 3 IN diebus autem illis venit Iohannes 1
Baptiſta prædicans in deſerto Iudææ,
Marc. 1. a. c Lu. 3. a 4 * Et dicens, Pœnitentiam agite: ap- 2
propinquauit enim regnum cælorum.
de quo dictum eſt. *Hic eſt enim †qui dictus eſt per Iſaiã 3
prophetam, dicentem, Vox clamantis
in deſerto, Parate viam Domini, rectas
facite ſemitas eius.
* Ipſe autem Iohannes habebat ve- 4
Ioh. 1. c 24. ſtimentum de pilis camelorum, & zo-
nam pelliceam circa lumbos ſuos: eſca
autem eius erat locuſtæ & mel ſylueſtre.
* Tunc exibat ad eum Ieroſolyma & 5
omnis Iudæa, & omnis regio circa Ior-
danem: * Et baptizabantur ab eo in 6
Iordane, confitentes peccata ſua.
*Videns autem multos Phariſæorum 7
Infr. 23. d 33 & Sadducæorum venientes ad baptiſ- B
mum ſuum, dixit eis, Progenies vipe-
rarum, quis demonſtrauit vobis fugere
à ventura ira?
* Facite ergo fructum dignum pœni- 8
tentiæ.
Ioh. 8. c 39 Act. 13. d 26 Inf. 7. c 8 * Et ne velitis dicere intra vos, Pa- 9
trem habemus Abraham. dico enim vo
bis quoniam potens eſt Deus de lapidi-
bus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ.

17 * τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος·
18 * φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρ-
μὸς πολύς· ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ
ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.
19 * τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου
κατ᾽ ὄναρ φαίνεται τῷ ἰωσὴφ ἐν αἰγύπτῳ·
20 * λέγων, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέ-
ρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζη-
τοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
21 * ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐ-
τοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραήλ.
22 * ἀκούσας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς ἰουδαίας
ἀντὶ ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρη-
ματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γα-
λιλαίας.
23 * καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην ναζαρέτ,
ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι ναζωραῖος
κληθήσεται.

γ.

1 * Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται ἰωάννης ὁ
βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας·
2 * καὶ λέγων, μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
ρανῶν.
3 * οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέ-
γοντος, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
4 * αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν
καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες, καὶ μέλι ἄγριον.
5 * τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα
ἡ ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου.
6 * καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολο-
γούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
7 * ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων ἐρχο-
μένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, γεννήματα
ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
γῆς;
8 * ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας.
9 * καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν
ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων
τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ.

דעארא ודנחא קפלאון ג 1 בהון דין ביומתא הנון אתא יוחנן [a] מעמדנא ומכרז הוא בחורבא דיהוד ואמר ׃
2 [b] תובו קרבת לה מלכותא דשמיא ׃ 3 הנו גיר הו דאמיר ביד אשעיא נביא קלא דקרא בחורבא טיבו אורחה דמריא
[c] ואשוו לשבילוהי ׃ 4 הו דין יוחנן איתוהי הוא לבושא דסערא דגמלא ואסר חצא דמשכא על חצוהי [d] ומאכולתה
קמצא ודבשא דברא׃ 5 הידין נפקא הות לותה אורשלם וכלה יהוד וכלה אתרא דחדרי יורדנן ׃ 6 ועמדין הוו מנה
ביורדנן נהרא כד [e] מודין בחטהיהון ׃ 7 כד חזא דין סגיאא מן פרישא ומן זדוקיא דאתין למעמד אמר להון ילדא
דאכדנא מנו [f] חויכון למערק מן רוגזא דאתא׃ 8 עבדו הכיל פארא דשוין [g] לתיבותא׃ 9 ולא תסברון ותאמרון
בנפשכון דאבא איתלן אברהם אמר אנא לכון גיר דמשכח אלהא מן הלין כאפא [h] למקמו בניא לאברהם ׃

[a] עמד הוא מכל
[b] תב שׁינא
[d] אכל
[e] ירא
[f] חוא
[g] תיבותא הוא תשובה
[h] קם

10 ܗܐ ܕܝܢ ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ. ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ.
11 ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܚܣܝܢ ܗܘ ܡܢܝ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܡܣܐܢܘܗܝ ܠܡܫܩܠ. ܗܘ ܡܥܡܕ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܢܘܪܐ.
12 ܗܘ ܕܪܦܫܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܕܟܐ ܐܕܪܘܗܝ. ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ. ܘܬܒܢܐ ܡܘܩܕ ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ.
13 ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܝܘܪܕܢܢ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܕܢܥܡܕ ܡܢܗ.
14 ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ ܟܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܣܢܝܩ ܐܢܐ ܕܡܢܟ ܐܬܥܡܕ. ܘܐܢܬ ܠܘܬܝ ܐܬܝܬ.
15 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܒܘܩ ܗܫܐ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܝܐܐ ܠܢ ܕܢܡܠܐ ܟܠܗ ܟܐܢܘܬܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܫܒܩܗ.
16 ܟܕ ܥܡܕ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܡܚܕܐ ܣܠܩ ܡܢ ܡܝܐ. ܘܐܬܦܬܚܘ ܠܗ ܫܡܝܐ. ܘܚܙܐ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܢܚܬܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܐܬܬ ܥܠܘܗܝ.
17 ܘܗܐ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ.

ܚܕܒܫܒܐ ܕܡܥܠܢܐ ܕܨܘܡܐ ܘܕܩܘܪܒܐ ܕܐܪܒܥܝܢ

ܩܦܠܐ ܕ

1 ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܕܒܪ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܡܕܒܪܐ. ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ ܐܟܠܩܪܨܐ.
2 ܘܨܡ ܐܪܒܥܝܢ ܐܝܡܡܝܢ ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܠܘܢ. ܐܚܪܐܝܬ ܕܝܢ ܟܦܢ.
3 ܘܩܪܒ ܗܘ ܡܢܣܝܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܕܢܗܘܝܢ ܟܐܦܐ ܗܠܝܢ ܠܚܡܐ.
4 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܟܬܝܒ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܚܐܐ ܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܠܐ ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܐܠܗܐ.
5 ܗܝܕܝܢ ܕܒܪܗ ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܥܠ ܟܢܦܐ ܕܗܝܟܠܐ.
6 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܫܕܝ ܢܦܫܟ ܠܬܚܬ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ. ܕܠܡܠܐܟܘܗܝ ܢܦܩܕ ܥܠܝܟ. ܘܥܠ ܐܝܕܝܗܘܢ ܢܫܩܠܘܢܟ. ܕܠܐ ܬܬܩܠ ܒܟܐܦܐ ܪܓܠܟ.

10 * *Ecce autem posita est securis ad radicem arborum, omnis igitur arbor quæ bonos fructus non facit; exciditur & in ignem cadit.*
11 * *Ego quidem baptizo vos aqua ad pœnitentiam, ille verò qui post me venit, fortior me est, cuius non sum dignus ferre calciamenta, ipse baptizaturus est vos in Spiritu sanctitatis & igne,*
12 * *Cuius ventilabrũ in manu ipsius, & repurgat areas suas, & triticum cogit in horrea sua, paleámque comburit igni inextinguibili.*
13 * *Tunc venit Jeschua è Galilæa in Jourdenon ad Iouchanon vt baptizaretur ab eo.*
14 * *Ipse autem Jouchanon prohibebat eum, & dicebat: Ego quidem necesse habeo baptizari à te, & tu venis ad me?*
15 * *At ipsemet Jeschuá respondens, ait illi: Sine nunc; sic enim decet nos adimplere omnem rectitudinem. & tunc omisit eum.*
16 * *Quum autem baptizatus fuisset Jeschua, statim ascendit ex aqua, & aperti sunt ei cæli, & suspexit Spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super ipsum.*
17 * *Et ecce vox è cælis, dicens: Hic est filius meus dilectissimus in quo mihi complacui.*

Dominica introitus ieiunij, & ad oblationem Quadragesimæ.

CAP. IIII.

1 *TUnc Jeschuá subductus est à spiritu sanctitatis in desertum vt tentaretur ab accusatore.* i. diabolo.
2 * *Et ieiunauit quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea verò esuriijt.*
3 * *Et accedens tentator ille, dixit ei: Si filius Dei es, dic vt isti lapides panis fiant.*
4 * *At ille respondit, & ait: Scriptum est; Non tantummodo pane viuit homo, sed omni verbo quod procedit ex ore Dei.*
5 * *Tunc transtulit eum accusator ille super sacrosanctam ciuitatem, & statuit eum super pinnaculum templi, & ait illi:*
6 * *Si filius Dei es, deorsum te dede præcipitem. Scriptum est enim, Angelis suis præcipiet de te, vt manibus suis te subleuent, ne offendas ad lapidem pedem tuum.*

---

10 הָא דֵין נַרְגָא סִים עַל עִקָּרָא דְּאִילָנֵא כֹּל אִילָנָא הָכִיל דְּפֵאָרָא טָבָא לָא עָבֵד מֶתְפְּסֵק וְנָפֵל בְּנוּרָא ׃ 11 אֶנָא
מַעֲמֵד אֶנָא לְכוֹן בְּמַיָּא לַתְיָבוּתָא הַו דֵין דְּבָתַרִי אָתֵא חַסִּין הוּ מֶנִּי הַו דְּלָא שָׁוֵא אֶנָא מְסַנוּהִי לְמִשְׁקָלוּ הוּ מַעֲמֵד לְכוֹן
בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא וּבְנוּרָא ׃ 12 הַו דְּרַפְשָׁא בְּאִידֵהּ וּמְדַכֵּא אֶדְּרַוהִי וְחִטֵּא כָּנֵשׁ לְאוּצְרַוהִי וְתֶבְנָא [l]מוֹקֵד בְּנוּרָא דְּלָא דָעֲכָא ׃ [l]יְקַד
13 הָידֵין אֲתָא יֵשׁוּע מֶן גְּלִילָא לְיוּרְדְּנָן לְוָת יוּחַנָן דְּנֶעְמַד מֶנֵּהּ ׃ 14 הוּ דֵין יוּחַנָן כָּלֵא הֲוָא לֵהּ וְאָמַר אֶנָא סְנִיק
אֶנָא דְּמֶנָּךְ אֶתְעֲמַד וְאַנְתְּ לְוָתִי אֲתַיְתְּ ׃ 15 הוּ דֵין יֵשׁוּע עֲנָא וֶאֱמַר לֵהּ שְׁבוֹק הָשָׁא הָכַנָא גֵיר יָאֵא לַן דְּנַמְלֵא כֻּלֵּהּ [k]כְּאֵנוּתָא [k]כּוּן וטעמו ישר
וְהָידֵין שַׁבְקֵהּ ׃ 16 כַּד עֲמַד דֵין יֵשׁוּע מְחַדָא סְלֵק מֶן מַיָּא ׃ וְאֶתְפְּתַח לֵהּ שְׁמַיָּא וַחֲזָא רוּחָא דַּאלָהָא [l]דְּנָחְתָא אַיְךְ יַוְנָא [l]נְחַת
וְאָתָת עֲלַוהִי ׃ 17 וְהָא קָלָא מֶן שְׁמַיָּא דְּאָמַר הָנוּ בְּרִי חַבִיבָא דְּבֵהּ [m]אֶצְטְבִית ׃ [m]צְבָא

C
Inf. 7.b ✝ Iam enim ſecuris ad radicem arbo- 10
rũ poſita eſt. Omnis ergo arbor quæ nõ
facit fructum bonum, excidetur, & in
ignem mittetur.
Mar. 1.b Luc. 3.d Ioh. 1.d Actor. 1.a & 11.b & 19.a ✝ Ego quidem baptizo vos in aqua in 11
pœnitentiam. qui autem poſt me ven-
turus eſt, fortior me eſt; cuius non ſum
dignus calceamenta portare: ipſe vos
baptizabit in Spiritu ſancto & igni.
✝ Cuius ventilabrum in manu ſua, & 12
permundabit aream ſuam: & congre-
gabit triticum in horreum ſuum, paleas
autem comburet igni inextinguibili.
Mar. 1.b Luc. 3.d Ioh. 1.d ✝ Tunc venit Ieſus à Galilæa in Ior- 13
danem, ad Iohannem, vt baptizaretur
ab eo. D
✝ Iohannes autem prohibebat eum, 14
dicens: Ego à te debeo baptizari, & tu
venis ad me.
✝ Reſpondens autem Ieſus, dixit ei, 15
Sine modò. ſic enim decet nos implere
omnem iuſtitiam. Tunc dimiſit eum.
✝ Baptizatus autem Ieſus, confeſtim 16
aſcendit de aqua. & ecce aperti ſunt ei
cæli: & vidit ſpiritum Dei deſcenden-
tem ſicut columbam, & venientem ſu-
per ſe.
Mar. 1.b Inf. 17.b ✝ Et ecce vox de cælis, dicens: Hic eſt 17
filius meus dilectus, in quo mihi com-
placui.

10 ✝ ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται·
πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς
πῦρ βάλλεται.
11 ✝ ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ
ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκα-
νὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ, καὶ πυρί.
12 ✝ οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅ-
λωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,
τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 ✝ τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας εἰς τὸν
ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.
14 ✝ ὁ δὲ ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων, ἐγὼ χρείαν ἔχω
ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;
15 ✝ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἄφες ἄρτι· οὕτω
γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην· τότε
ἀφίησιν αὐτόν.
16 ✝ καὶ βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς, ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ
ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.
17 ✝ καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

CAP. IIII.

Mar. 1.b Luc. 4.a TVnc Ieſus ductus eſt in ✝deſertum à 1
Spiritu, vt tentaretur à diabolo A
Exo. 34.d ✝ Et cùm ieiunaſſet quadraginta die- 2
bus & quadraginta noctibus, poſtea
eſuriit.
✝ Et accedens tentator, dixit ei: Si fi- 3
lius Dei es, dic vt lapides iſti panes fiãt.
Deu. 8.a Luc. 4.a ✝ Qui reſpondens dixit: Scriptum eſt, 4
Nõ in ſolo pane viuet homo, ſed in om-
ni verbo quod procedit de ore Dei.
✝ Tunc aſſumpſit eũ diabolus in ſan- 5
ctam ciuitatem, & ſtatuit eum ſuper pin
naculum templi.
Pſal. 90. ✝ Et dixit ei: Si filius Dei es, mitte te 6
deorſum. Scriptum eſt enim: Quia an-
gelis ſuis mandabit de te, & in manibus
tollent te, ne fortè offendas ad lapidem
pedem tuum.

δ΄.

1 ✝ Τότε ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
τος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
2 ✝ καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ νύκτας τεσ-
σαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε.
3 ✝ καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.
4 ✝ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζή-
σεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ
διὰ στόματος θεοῦ.
5 ✝ τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν
πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.
6 ✝ καὶ λέγει αὐτῷ, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κά-
τω· γέγραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται πε-
ρὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς
λίθον τὸν πόδα σου.

דחד בשבא דמעלי צומא וקורבא דארבעין   קפלאון ד

1 הידין ישוע אתדבר מן רוחא דקודשא למדברא דנתנסא מן אכלקרצא ׃ 2 וצם ארבעין אימםין וארבעין ליליןּ
אחריתּ דין כפן ׃ 3 וקרב הו דמנסא ואמר לה אן ברה אנת דאלהא אמר דהלין כאפא נהוין לחמא ׃
4 הו דין ענא ואמר כתיב דלא הוא בלחמא בלחוד חיא ברנשא אלא בכל מלא דנפקא מן פומה דאלהא ׃
5 הידין דברה אכלקרצא למדינת קודשא ואקימה על כנפא דהיכלא ואמר לה ׃
6 אן ברה אנת דאלהא שדי נפשך לתחת כתיב גיר דלמלאכוהי נפקד עליך ועל אידיהון נשקלונך דלא תתקל
בכאפא רגלך ׃

[a] עלל [b] צם
[c] אכלקרצ. סטנא מלשין
[d] יום
[e] הוא [f] מלל
[g] דבר
[h] שדא
[i] אידא עבראית יד
[k] שקל [l] תקל

7 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܆ ܬܘܒ ܟܬܝܒ܇ ܕܠܐ ܬܢܣܐ ܠܡܪܝܐ
8 ܐܠܗܟ܀ ܬܘܒ ܕܒܪܗ ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܛܘܪܐ ܕܪܡ
ܛܒ܂ ܘܚܘܝܗ ܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܠܡܐ
9 ܘܫܘܒܚܗܝܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
10 ܠܟ ܐܬܠ ܐܢ ܬܦܠ ܬܣܓܘܕ ܠܝ܂ ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܙܠ ܠܟ ܣܛܢܐ܂ ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܠܡܪܝܐ
ܐܠܗܟ ܬܣܓܘܕ܂ ܘܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܬܦܠܘܚ܂
11 ܗܝܕܝܢ ܫܒܩܗ ܐܟܠܩܪܨܐ܇ ܘܗܐ ܡܠܐܟܐ ܩܪܒܘ
ܘܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܀

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ

12 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܝܘܚܢܢ ܐܫܬܠܡ܂ ܫܢܝ
13 ܠܗ ܠܓܠܝܠܐ܂ ܘܫܒܩܗ ܠܢܨܪܬ܂ ܘܐܬܐ ܥܡܪ
ܒܟܦܪܢܚܘܡ܂ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ܂ ܒܬܚܘܡܐ ܕܙܒܘܠܘܢ
14 ܘܕܢܦܬܠܝ܂ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ
15 ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ܂ ܐܪܥܐ ܕܙܒܘܠܘܢ ܐܪܥܐ ܕܢܦܬܠܝ܂
ܐܘܪܚܐ ܕܝܡܐ܂ ܥܒܪܘܗܝ ܕܝܘܪܕܢܢ܂ ܓܠܝܠܐ ܕܥܡܡܐ܂
16 ܥܡܐ ܕܝܬܒ ܒܚܫܘܟܐ܂ ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ ܚܙܐ܂ ܘܐܝܠܝܢ
ܕܝܬܒܝܢ ܒܐܬܪܐ ܘܒܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ܂ ܢܘܗܪܐ ܕܢܚ
17 ܠܗܘܢ܀ ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܟܪܙܘ
ܘܠܡܐܡܪ܂ ܬܘܒܘ܂ ܩܪܒܬ ܠܗ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ
18 ܕܫܡܝܐ܀ ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ܂
ܚܙܐ ܬܪܝܢ ܐܚܐ܂ ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ܂ ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ
ܐܚܘܗܝ܂ ܕܪܡܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ܂ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ
19 ܓܝܪ ܨܝܕܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܬܘ ܒܬܪܝ܂
20 ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ
21 ܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ܂ ܘܟܕ
ܥܒܪ ܡܢ ܬܡܢ܂ ܚܙܐ ܐܚܐ ܐܚܪܢܐ܂ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪ
ܙܒܕܝ܂ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ܂ ܒܐܠܦܐ ܥܡ ܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ܂
22 ܕܡܬܩܢܝܢ ܡܨܝܕܬܗܘܢ܂ ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܐܠܦܐ ܘܠܐܒܘܗܘܢ܂ ܘܐܙܠܘ
23 ܒܬܪܗ܀ ܘܡܚܕܪ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܟܠܗ ܓܠܝܠܐ܂
ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ܂ ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܣܒܪܬܐ
ܕܡܠܟܘܬܐ܂ ܘܡܐܣܐ ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܘܪܗܢ ܒܥܡܐ܂

7 * *Ait illi Jeschua, Rursus scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum.*
8 * *Iterũ transtulit eum accusator in montem admodum sublimem, eique ostendit omnia regna mundi, & omnem eorum gloriam.*
9 *& ait illi:* * *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.*
10 * *Tum dixit ei Jeschua, Abi tibi inimice. Scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, illumque ipsum solummodo coles.*
11 * *Tunc omisit eum accusator: & ecce angeli accesserunt, illique ministrauêre.*

Dominica post Epiphaniam.

12 * *Quum autem auditione accepisset Jeschua Jouchanon coniectum fuisse in carcerem, reuersus est in Galilæam.*
13 * *Relictáque Nozerath venit & habitauit in Capharnachum iuxta mare in finibus Zebouloun & Naphtholi.*
14 * *Ut impleretur quod dictum est per Eschaio prophetam, dicentem:*
15 * *Terra Zebouloun terra Naphtholi, via maris trans Jourdenon, Galilæa gentium.*
16 * *Populus qui sedebat in tenebris lucem magnam conspicatus est, & ijs qui habitabant in regione & vmbra mortis,*
17 *lux est exorta.* * *Inde cœpit Jeschua prædicare, & dicere, Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum.*
18 * *Quúmque iter faceret iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Schemeoun qui vocatur Kipho, & Andream fratrem eius in mare retia proijcientes (erant enim pisca-*
19 *tores.)* * *Et ait illis Iesחua, Venite post me, & faciam vos esse piscatores hominum.*
20 * *Illi autem confestim retia sua dimittentes, post eum iuêre.*
21 * *Et quum illinc discederet, vidit duos alios fratres Jaakoub filium Zabdai & Jouchanon fratrem eius, in nauicula cum Zabdai ipsorum patre, resarcientes retia sua, &*
22 *vocauit eos Jeschua.* * *Illi autem statim reliquerunt nauiculam & patrem suum, ac se-*
23 *quuti sunt eum.* * *Et perlustrabat Jeschua vniuersam Galilæam, docebatque in synagogis eorum, & prædicabat Euangelium regni, atque sanabat omnem dolorem, omnémque languorem in populo.*

---

7 אמר לה ישוע תוב כתיב דלא תנסא למריא אלהך׃ 8 תוב דברה אכלקרצא לטורא דטב רם וחויה כלהין [m] מלכותא — [m] מלך
דעלמא [n] ושובחהין ואמר לה׃ 9 הלין כלהין לך [o] אתל אן [p] תפל תסגוד לי׃ 10 הידין אמר לה ישוע [q] זל לך סטנא — [n] שבח [o] נתל
כתיב גיר דלמריא אלהך תסגוד ולה בלחודוהי תפלוח׃ 11 הידין שבקה אכלקרצא והא מלאכא קרבו ומשמשין הוו לה׃ — [p] נפל [q] אזל
דחד בשבא דבתר [a] דנחא׃ — [a] דנח עבראית זנח
12 כד שמע דין ישוע דיוחנן [b] אשתלם [c] שני לה לגלילא׃ 13 ושבקה לנצרת ואתא [d] עמר בכפרנחום על יד ימא — [b] שלם
בתחומה דזבולון ודנפתלי׃ 14 דנתמלא מדם דאתאמר ביד אשעיא נביא דאמר׃ 15 ארעא דזבולון ארעא דנפתלי אורחא — [c] שני טעמו שב
דימא עברוהי דיורדנן גלילא דעממא׃ 16 עמא דיתב בחשוכא נוהרא רבא חזא ואילין דיתבין באתרא ובטללא דמותא — [d] עמר טעמו ישב

* Ait illi Iesus rursum, Scriptum est, 7
Deut.6.c16 Non tentabis Dominum Deum tuum.
* Iterum assumpsit eum diabolus in 8
montem excelsum valdè, & ostendit ei B
omnia regna mundi, & gloriam eorum.
* Et dixit ei, Hæc omnia tibi dabo, si 9
cadens adoraueris me.
* Tunc dicit ei Iesus, Vade *retro me 10
Satana: scriptum est enim, Dominum
Deut.16 c13 Deũ tuum adorabis; & illi soli seruies.
* Tunc reliquit eum diabolus: & ecce 11
angeli accesserunt, & ministrabant ei.

* CVM autem audisset Iesus quòd Io- 12
Mar.1.b14 Luc.4.c14 Ioh.4.f.43 hannes traditus esset, secessit in Galilæam:
* Et relicta ciuitate Nazareth, vênit 13
& habitauit in † Caphernaũ maritima,
†ciuitate in finibus Zabulon & Nephthalim,
* Vt adimpleretur quod dictum est 14
per Isaiam prophetam, dicentem:
Isa.9.a1 * Terra Zabulõ & terra Nephthalim, 15
via maris trans Iordanem, Galilæa gentium: C
* Populus qui † sedebat in tenebris, vi- 16
† ambulabat dit lucem magnam: & sedentibus in regione, & vmbra mortis, lux orta est eis.
* Exinde cœpit Iesus prædicare, & di- 17
Mar.1.b15 cere, Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum.
* Ambulans autem Iesus iuxta mare 18
Mar.1.b16 Lu.5.a1 Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem eius, mittentes rete in mare (erant enim piscatores.)
* Et ait illis, Venite post me: & faciã 19
vos fieri piscatores hominum.
* At illi continuò relictis retibus se- 20
cuti sunt eum.
* Et procedens inde, vidit alios duos 21
fratres, Iacobum Zebedæi & Iohannem fratrẽ eius in naui cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua: & vocauit D eos. * Illi autẽ statim relictis retibus & 22
patre, secuti sunt eum.
* Et circuibat Iesus totam Galilæam, 23
docens in synagogis eorum, & prædicans Euangelium regni; & sanans omnem languorem & omnem infirmitatem in populo.

7 * ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, πάλιν γέγραπται, οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
8 * πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν·
9 * καὶ λέγει αὐτῷ, ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
10 * τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὕπαγε *ὀπίσω μου σατανᾶ· γέγραπται γάρ, κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
11 * τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 * Ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.
13 * καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρέτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ,
14 * ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·
15 * γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν ἐθνῶν.
16 * ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐ-
17 τοῖς. * ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν, με-
18 τανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. * περιπατῶν δὲ ὁ ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφούς, σίμωνα τὸν λεγόμενον πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·
19 * καὶ λέγει αὐτοῖς, δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20 * οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
21 * καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
22 * οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
23 * καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

נוהרא דנח להון׃ 17 מן הידין שרי ישוע לםכרזו ולםאמר תובו קרבת לה גיר מלכותא דשמיא׃
18 וכד מהלך על יד ימא דגלילא חזא תרין אחין שמעון דאתקרי כאפא ואנדראוס אחוהי דרמין מצידתא בימא
איתיהון הוו גיר צידא׃ 19 ואמר להון ישוע תו בתרי ואעבדכון דתהוון צידא דבנינשא׃
20 הנון דין מחדא שבקו מצידתהון ואזלו בתרה׃ 21 וכד עבר מן תמן חזא אחרנא אחא תרין יעקוב בר זבדי
ויוחנן אחוהי באלפא עם זבדי אבוהון דמתקנין מצידתהון וקרא אנון ישוע׃
22 הנון דין מחדא שבקו לאלפא ולאבוהון ואזלו בתרה׃ 23 ומתהלך הוא ישוע בכלה גלילא ומלף הוא
בכנושתהון ומכרז סברתא דמלכותא ומאסא כל כאב וכורהן בעמא׃

e כרז
f צר
g אתא
h תקן
i כרך סעמו תור
k אלף l אסא
m כיב עבראית מכאוב
n כרה

24 ܘܐܫܬܡܥ ܛܒܗ ܒܟܠܗ ܣܘܪܝܐ ܘܩܪܒܘ ܠܗ
ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ ܒܟܘܪܗܢܐ
ܡܫܚܠܦܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܠܝܨܝܢ ܒܬܫܢܝܩܐ.
ܘܕܝܘܢܐ. ܘܕܒܪ ܐܓܪܐ. ܘܡܫܪܝܐ. ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ.
25 ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܢ ܓܠܝܠܐ
ܘܡܢ ܥܣܪܬ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܡܢ
ܝܗܘܕ. ܘܡܢ ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ✤

ܕܫܠܝܚܐ ܘܕܐܒܗܬܐ ✤ ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܗ

1 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܟܢܫܐ. ܣܠܩ ܠܛܘܪܐ.
2 ܘܟܕ ܝܬܒ. ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܦܬܚ
3 ܦܘܡܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ✤ ܛܘܒܝܗܘܢ
ܠܡܣܟܢܐ ܒܪܘܚ ✤ ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ
4 ܕܫܡܝܐ ✤ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܒܝܠܐ ܕܗܢܘܢ ܢܬܒܝܐܘܢ ✤
5 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܟܝܟܐ. ܕܗܢܘܢ ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ ✤
6 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܦܢܝܢ ܘܨܗܝܢ ܠܟܐܢܘܬܐ.
7 ܕܗܢܘܢ ܢܣܒܥܘܢ ✤ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܪܚܡܢܐ.
ܕܥܠܝܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܪܚܡܐ ✤
8 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܟܝܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܕܗܢܘܢ
9 ܢܚܙܘܢ ܠܐܠܗܐ ✤ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܝ ܫܠܡܐ.
10 ܕܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܢܬܩܪܘܢ ✤ ܛܘܒܝܗܘܢ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܪܕܦܘ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ. ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܝ
11 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ✤ ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܡܬܝ
ܕܡܚܣܕܝܢ ܠܟܘܢ ܘܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ
ܥܠܝܟܘܢ ܟܠ ܡܠܐ ܒܝܫܐ ܡܛܠܬܝ ܒܕܓܠܘܬܐ.
12 ܗܝܕܝܢ ܚܕܘ ܘܪܘܙܘ ܕܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܒܫܡܝܐ.
ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܪܕܦܘ ܠܢܒܝܐ ܕܩܕܡܝܟܘܢ.
13 ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ. ܐܢ ܕܝܢ
ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ. ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. ܠܡܕܡ
ܠܐ ܚܫܚܐ. ܐܠܐ ܕܬܫܬܕܐ ܠܒܪ ܘܬܬܕܝܫ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ.
14 ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ. ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܬܛܫܐ
15 ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܠ ܛܘܪܐ ܒܢܝܐ. ܘܠܐ ܡܢܗܪܝܢ ܫܪܓܐ
ܘܣܝܡܝܢ ܠܗ ܬܚܝܬ ܣܐܬܐ. ܐܠܐ ܥܠ ܡܢܪܬܐ.
ܘܡܢܗܪ ܠܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܒܒܝܬܐ ܐܢܘܢ.

24 *Et audita est fama eius in tota Syria, & offerebantur ei omnes qui pessimè affecti erant infirmitatibus varijs: quique cruciatibus cōstringebātur, nec non dæmoniaci, & lunatici, & paralytici: eosque sanauit.
25 *Et sequebantur eum turbæ multæ à Galilæa ac Decapoli, & ab Ourischlem & à Jihoudæa, & regionibus sitis vltrà Jourdenon.

Apostolorum & Patrum.

CAP. V.

1 QVum autem vidisset Jeschuà turbas, ascendit in montem: quumque consedisset, accesserunt ad eum discipuli eius.
2 *Et aperuit os suum eosque docuit, inquiens.
3 *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.
4 *Beati lugentes, quippe qui consolationem accepturi sunt.
5 *Beati mites, quippe qui hæreditatis iure possessuri sunt terram.
6 *Beati illi qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.
7 *Beati misericordes, quoniam super eos futuræ sunt misericordiæ.
8 *Beati illi qui mundi sunt corde, quippe
9 qui visuri sunt Deum. *Beati pacifici, quippe qui filij Dei vocabuntur.
10 *Beati illi qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum.
11 *Beati vos, quum exprobrauerint vobis, vosque persecuti fuerint, & dixerint omne verbum malum, aduersus vos propter me in mendacio.
12 *Tunc gaudete & exultate, quoniam merces vestra multa est in cælis, sic enim persecuti sunt prophetas qui vos præcesserunt.
13 *Vos estis sal terræ: quòd si sal infatuatum fuerit, quo salietur? ad nullum venit vsum, nisi vt projciatur foras, & conculcetur ab hominibus.
14 *Vos estis lux mundi: impossibile est vt abscondatur ciuitas, quæ super montem ædi-
15 ficata est. *Neque lumen lucernæ admouent, vt ponant eam subter modium, sed super candelabrum: & lucet ijs omnibus qui sunt in ædibus.

24 ואשתמע טבה בכלה סוריא וקרבו לה כלהון אילין דביש ביש עבידין בכורהנא משחלפא ואילין דאליצין בתשניקא ודיונא ודבר אגרא ומשריא ואסי אנון׃ 25 ואזלו בתרה כנשא סגיא מן גלילא ומן עסרת מדינתא ומן אורשלם ומן יהוד ומן עברא דיורדנן׃ — אלץ / שנק שרא

דשליחא ודאבהתא קפלאון ה

1 כד חזא דין ישוע לכנשא סלק לטורא וכד יתב קרבו לותה תלמידוהי׃ 2 ופתח פומה ומלף הוא להון ואמר׃ — אלף / אכל בוא
3 טוביהון למסכנא ברוח דדילהון הי מלכותא דשמיא׃ 4 טוביהון לאבילא דהנון נתביאון׃ — ירת עבראית ירש
5 טוביהון למכיכא דהנון נארתון ארעא׃ 6 טוביהון לאילין דכפנין וצהין לכאנותא דהנון נסבעון׃ — צהא / טבע

24 * Et abijt opinio eius in totam Syriam, & obtulerunt ei omnes malè habentes, varijs languoribus & tormentis comprehensos, & qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos: & curauit eos.

Marc. 3. 27. Luc. 6. c 17
25 * Et secutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Ierosolymis, & de Iudæa, & de trans-Iordanem.

CAP. V.

1 VIdens autem turbas, ascendit in montem: & cùm sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius, A
2 * Et aperiens os suum docebat eos, dicens,
Luc. 6. c 20
3 * Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum.
4 * Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur.
Psal. 36. a 11
5 * Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram.
Isai. 61. a 3. & 65. c 13. & 66. c 10 Psal. 23. a 4
6 * Beati qui esuriunt, & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur.
7 * Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.
8 * Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt.
9 * Beati pacifici: quoniam ipsi filij Dei vocabuntur.
1. Pet. 2. d 20. & 3. c 14. & 4. d 14.
10 * Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum cælorum.
homines
11 * Beati estis cùm maledixerint vobis†, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduersum vos mentientes, propter me:
12 * Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos. B
Mar. 9. g 50. Luc. 14. g 34.
13 * Vos estis sal terræ. Quòd si sal euanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet vltrà, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.
14 * Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita.
Marc. 4. c 21. Luc. 8. b 16. & 11. e 33.
15 * Neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, vt luceat omnibus qui in domo sunt.

24 * καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν συρίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

25 * καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, καὶ δεκαπόλεως, καὶ ἱεροσολύμων, καὶ ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου.

ε.

1 * Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
2 * καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,
3 * μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
4 * μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
5 * μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.
6 * μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7 * μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8 * μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.
9 * μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.
10 * μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
11 * μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ·
12 * χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
13 * ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.
14 * ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη.
15 * οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

---

7 טוביהון למרחמנא דעליהון נהוון רחמא ׃ 8 טוביהון לאילין דדכין בלבהון דהנון נחזון לאלהא ׃
9 טוביהון לעבדי שלמא דבנוהי דאלהא נתקרון ׃ 10 טוביהון לאילין דאתרדפו מטל כאנותא דדילהון הי
מלכותא דשמיא ׃ 11 טוביכון אמתי דמחסדין לכון ורדפין לכון ואמרין עליכון כל מלא בישא מטלתי בדגלותא
12 הידין חדו ורוזו דאגרכון סגי בשמיא הכנא גיר רדפו לנביא דמן קדמיכון ׃ 13 אנתון אנון מלחא דארעא
אן הו דין דמלחא תפכהי במנא תתמלחי למדם לא אזלא אלא דתשתדא לבר ותתדיש מן אנשא ׃
14 אנתון אנון נוהרה דעלמא לא משכחא דתטשא מדינתא דעל טורא בניא ׃
15 ולא מנהרין שרגא וסימין לה תחת סאתא אלא על מנרתא ומנהר לכל אילין דבביתא אנון ׃

רחם דכא
ענראית זכת
מלל רגל
רוה
פכה מלח
שרא דש טשא
בנא נהר

16 * *Ita luceat lux vestra coram hominibus vt videant bona opera vestra, euehantque laudibus patrem vestrum qui in cælis est.*

17 * *Ne putetis me venisse vt soluam legem aut prophetas, non vt soluam, sed vt adimpleam.*

18 * *Amin enim dico vobis ego, donec trãsierint cæli & terra, Ioud vnum, vnusue apex non præteribit à lege donec omnia fiant.*

19 * *Quisquis igitur soluerit vnum ex mandatis hisce minimis, & ita docuerit homines, minimus vocabitur in regno cælorum: quisquis autem fecerit & docuerit, iste magnus vocabitur in regno cælorum.*

20 * *Ego enim dico vobis, Nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum & Perischæorum, non intrabitis in regnum cælorum.*

Matutinis III. Feriæ Septimanæ præcedent. Ieiunium.

21 * *Audistis dictum fuisse antiquis, Non occides: & quisquis occiderit, reus erit iudicij.*

22 * *Ego verò dico vobis, Quicunque irascetur fratri suo temerè, reus est iudicij; & quicunque dixerit fratri suo raka, reus est consessus: & quisquis dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis.*

23 * *Igitur si obtuleris munus tuum super altare, & illic recordatus fueris fratrem tuum retinere cõtra te inimicitiam aliquam:*

24 * *Dimitte illic oblationem tuam super altare, & abi: primùm redi in gratiam cum fratre tuo, & tum veni, offer oblationem tuam.*

25 * *Esto desiderabilis cum aduersario tuo citò, dum adhuc cum illo es in via, ne fortè aduersarius tuus tradat te iudici, & iudex tradat te exactori, & incidas in domum vinctorum.*

26 * *Amin enim ego dico tibi, te illinc non egressurũ donec reddideris octauũ* †numulum *vltimum.*

27 * *Audistis dictum fuisse, Non mœchaberis.*

28 * *Ego verò dico vobis, Quisquis aspexerit mulierem vt eam concupiscat, illicò adulterauit eam in corde suo.*

---

16 הכנא נהר נהרכון קדם בנינשא דנחזון עבדיכון טבא ונשבחון לאבוכון דבשמיא׃ 17 לא תסברון דאתית לאשרא נמוסא או נביא לא דאשרא אלא דאמלא׃ 18 אמין גיר אמר אנא לכון דעדמא דנעברון שמיא וארעא יוד חדא או חד סרטא לא נעבר מן נמוסא עדמא דכל נהוא׃ 19 כל מן דנשרא הכיל חד מן פוקדנא הלין זעורא ונלף הכנא לבנינשא בצירא נתקרא במלכותא דשמיא כל דין דנעבד ונלף הנא רבא נתקרא במלכותא דשמיא׃
20 אמר אנא לכון גיר דאן לא תאחר כאנותכון יתיר מן דספרא ופרישא לא תעלון למלכותא דשמיא׃
דצפרא דתלתא בשבא דשבתא קדמיתא דצומא
21 שמעתון דאתאמר לקדמיא לא תקטול וכל דנקטול מחיב הו לדינא׃

שרא
עבראית תורה
פקד אלף
אלף
יתר עלל

* Sic luceat lux vestra coram homi- 16
1.Pet.2. c.12 nibus: vt videant opera vestra bona, &
glorificent patrem vestrum qui in cæ-
lis est.
* Nolite putare quoniam veni solue- 17
re legem aut prophetas. non veni sol-
uere; sed adimplere.
* Amen quippe dico vobis, donec 18
Luc.16. d 17 transeat cælum & terra, iota vnum aut C
vnus apex non præteribit à lege: donec
omnia fiant.
* Qui ergo soluerit vnum de manda- 19
Iaco.2.b 10. tis istis minimis, & docuerit sic homi-
nes, minimus vocabitur in regno cæ-
lorum. qui autem fecerit, & docuerit:
hic magnus vocabitur in regno cælo-
rum.
* Dico enim vobis, quia nisi abun- 20
Luc.11.f 39. dauerit iustitia vestra plus quàm Scri-
barum & Pharisæorum, non intrabitis
in regnum cælorum.

* Audistis quia dictum est antiquis: 21
Exod.20 c13. Non occides. qui autem occiderit, reus
erit iudicio.
Deut.5. b17. * Ego autem dico vobis, quia omnis 22
qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. D
Qui autem dixerit fratri suo raca, reus
erit concilio. Qui autem dixerit, fatue:
reus erit gehennæ ignis.
* Si ergo offers munus tuum ad alta- 23
re, & ibi recordatus fueris quia frater
tuus habet aliquid aduersum te:
* Relinque ibi munus tuum ante al- 24
tare, & vade prius recōciliare fratri tuo:
& tunc veniens offeres munus tuum.
Luc.12. f.58. * Esto consentiens aduersario tuo ci- 25
tò dum es in via cum eo: ne fortè tradat
te aduersarius iudici, & iudex tradat te
ministro, & in carcerem mittaris.

* Amen dico tibi, Non exies inde do- 26
nec reddas nouissimum quadrantem.
* Audistis quia dictum est antiquis, 27
Exo.20. c14. Non mœchaberis.
* Ego autem dico vobis, Quia omnis 28
Eccl.41. d25. qui viderit mulierem ad concupiscen-
dum eam, iam mœchatus est eam in
corde suo.

16 * οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
πων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν
πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

17 * μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς
προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 * ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
γῆ, ἰῶτα ἓν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου,
ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 * ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχί-
στων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσε-
ται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 * λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη
ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλ-
θητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 * Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὃς δ᾽
ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 * ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελ-
φῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽
ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 * ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τί κατὰ σοῦ·
24 * ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου,
καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε
ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.
25 * ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ
ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ,
καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βλη-
θήσῃ.
26 * ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀπο-
δῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.
27 * ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύ-
σεις.
28 * ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα
πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ.

---

22 אנא דין אמר אנא לכון דכל מן דנרגז על אחוהי [d] איקא מחיב הולדינא וכל דנאמר לאחוהי רקא מחיב הו
לכנושתא וכל מן דנאמר [e] ללא מחיב הו לגהנא דנורא׃ 23 אנהו הכיל דמקרב אנת קורבנך על מדבחא ותמן תתדכר
דאחיד עליך אחוך [f] איבתא מדם׃ 24 שבוק תמן קורבנך על מדבחא וזל לוקדם אתרעא עם אחוך והידין תא
קרב קורבנך׃ 25 הוית [g] מתאוא עם בעל דינך עגל עד עמה אנת באורחא דלמא בעל דינך נשלמך [h] לדינא ודינא
נשלמך [i] לגביא [k] ותפל בית אסירא׃ 26 ואמין אמר אנא לך דלא [l] תפוק מן תמן עדמא [m] דתתל [n] שמונא אחריא׃
27 שמעתון דאתאמר דלא תגור׃ 28 אנא דין אמר אנא לכון דכל מן דחזא אנתתא איך דנרגיה מחדא
גרה בלבה׃

[d] איקא לשון יון
[e] ללא טעמו פתי
[f] איב וטעמו שנאה
[g] אוא עבראית אוה
[h] דן [i] גבא [k] נפל
[l] נפק [m] נתל
[n] חלק שמנה
[o] גור

29 ܐܢ ܕܝܢ ܥܝܢܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ. ܚܨܝܗ̇
ܘܫܕܝܗ̇ ܡܢܟ. ܦܩܚ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܕܡܝܟ.
ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ.

30 ܘܐܢ ܐܝܕܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ. ܦܣܘܩ
ܫܕܝܗ̇ ܡܢܟ. ܦܩܚ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ
ܗܕܡܝܟ. ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ.

31 ܐܬܐܡܪ ܕܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ. ܢܬܠ ܠܗ̇ ܟܬܒܐ
ܕܫܘܒܩܢܐ. 32 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ
ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܙܢܝܘܬܐ. ܥܒܕ
ܠܗ̇ ܕܬܓܘܪ. ܘܡܢ ܕܫܩܠ ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ.

33 ܬܘܒ ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ. ܕܠܐ
ܬܕܓܠ ܒܡܘܡܬܟ. ܬܫܠܡ ܕܝܢ ܠܡܪܝܐ ܡܘܡܬܟ.

34 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܬܐܡܘܢ
ܣܟ. ܠܐ ܒܫܡܝܐ. ܕܟܘܪܣܝܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ.

35 ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ ܕܟܘܒܫܐ ܗܝ ܕܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ.
ܐܦܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܕܡܠܟܐ ܪܒܐ.

36 ܐܦܠܐ ܒܪܫܟ ܬܐܡܐ. ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܥܒܕ
ܒܗ̇ ܡܢܬܐ ܚܕܐ ܕܣܥܪܬܐ. ܐܘܟܡܬܐ ܐܘ ܚܘܪܬܐ.

37 ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܡܠܬܟܘܢ. ܐܝܢ ܐܝܢ. ܘܠܐ ܠܐ. ܡܕܡ
ܕܝܢ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܡܢ ܒܝܫܐ ܗܘ.

38 ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ. ܕܥܝܢܐ ܚܠܦ ܥܝܢܐ
ܘܫܢܐ ܚܠܦ ܫܢܐ.

39 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܬܩܘܡܘܢ
ܠܘܩܒܠ ܒܝܫܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟ ܥܠ ܦܟܟ
ܕܝܡܝܢܐ. ܐܦܢܐ ܠܗ ܐܦ ܐܚܪܢܐ.

40 ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܕܘܢ ܥܡܟ. ܘܢܣܒ ܟܘܬܝܢܟ.
ܫܒܘܩ ܠܗ ܐܦ ܡܪܛܘܛܟ.

41 ܡܢ ܕܫܚܪ ܠܟ ܡܝܠܐ ܚܕ. ܙܠ ܥܡܗ
ܬܪܝܢ. 42 ܡܢ ܕܫܐܠ ܠܟ ܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ
ܕܨܒܐ ܕܢܙܕܩܦ ܡܢܟ ܠܐ ܬܟܠܝܘܗܝ.

43 ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ. ܕܐܚܒ ܠܩܪܝܒܟ. ܘܣܢܝ
ܠܒܥܠܕܒܒܟ.

29 *Si autem oculus tuus dexter offendiculo tibi fuerit, erue eum & proijce abs te: præstat enim tibi vt pereat vnum membrum tuum, quàm totum corpus tuum cadat in gehennam.*

30 *Quòd si manus tua dextera offendiculo tibi fuerit, amputa & abijce eam abs te; satius enim tibi fuerit vt pereat vnum ex membris tuis, quàm totum corpus tuum incidat in gehennam.*

31 *Dictum est, Quicunque dimiserit vxorem suam, det ei libellum repudij.*

32 *Ego verò dico vobis, Quisquis dimiserit vxorem suam præter quàm ratione fornicationis, facit eam mœchari; & qui duxerit dimissam, adulterium committit.*

33 *Rursum audistis dictum fuisse antiquis, Nō mentieris in iuramento tuo, sed persolues Domino iuramentum tuum.*

34 *Ego verò dico vobis, Non iurabis omnino: non per cælum, quia thronus Dei est.*

35 *Neque per terram, quia scabellum est subter pedes eius: nec etiam per Ourischlem quia ciuitas est summi regis.*

36 *Nec etiam per caput tuum iurabis, quia non potes facere in eo, vel particulam vnius pili nigri vel albi.*

37 *Sed erit sermo vester, Est, est: & non, non. id quod supra hæc abundat, à malo est.*

38 *Audistis dictum fuisse, Oculum pro oculo, & dentem pro dente.*

39 *Ego verò dico vobis, Ne insurgatis contra malum: sed quisquis percusserit te supra maxillam tuam dexteram, obuerte ei & alteram.*

40 *Et ei qui voluerit litigare tecum, & auferet tunicam tuam, dimitte ei & pallium tuum.*

41 *Quisquis traxerit te ad miliare vnum, abi cum eo duo.*

42 *Petenti abs te dato, & volentem mutuari abs te, ne prohibeas.*

43 *Audistis dictum fuisse, Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum.*

29 אן דין עינך דימינא מכשלא לך [p] חציה [q] ושדיה מנך פקח לך גיר [r] דנאבד חד הדמך ולא כלה פגרך נפל בגהנא׃
30 ואן אידך דימינא מכשלא לך פסוק שדיה מנך פקח לך גיר דנאבד חד מן הדמיך ולא כלה פגרך נפל בגהנא׃
31 אתאמר דמן דשרא אנתתה נתל לה [a] כתבא [b] דשולא׃ 32 אנא דין אמר אנא לכון דכל מן דשרא אנתתה
לבר מן מלתא [c] דזניותא עבד לה [d] דתגורי ומן דשקל שביקתא גאר׃
33 תוב שמעתון דאתאמר לקדמיא דלא תדגל [e] במומתך תשלם דין למריא מומתך׃
34 אנא דין אמר אנא לכון לא [f] תאמון [g] סך לא בשמיא דכורסיא הו דאלהא׃

[p] חצא [q] שדא
[r] אבד
[a] בעבראית ספר
[b] כריתות
[c] זנא [d] גר
[e] ימא [f] ימא
[g] פסעמו כלל

Infr. 18. a 8. Marc. 9. g 47.

29 ‡ Quòd si oculus tuus dexter scanda-
lizat te, erue eum, & proijce abs te: ex- E
pedit enim tibi vt pereat vnum mem-
brorum tuorum, quàm totum corpus
tuum mittatur in gehennam.
30 ‡ Et si dextra manus tua scandalizat
te, abscinde eam, & proijce abs te: ex-
pedit enim tibi vt pereat vnum mem-
brorum tuorum, quàm totum corpus
tuum eat in gehennam.

Deu. 24. a 1. Infr. 19. b 7. Mar. 10. a 4. Luc. 16. d 18. 1. Cor. 7. b 10.

31 ‡ Dictum est autem, Quicunque di-
miserit vxorem suam, det ei libellum
repudij.
32 ‡ Ego autem dico vobis, quia omnis
qui dimiserit vxorem suam, excepta for
nicationis causa, facit eam mœchari: &
qui dimissam duxerit, adulterat.

Leui. 19. c 12. Exo. 20. b 7. Deut. 5. b 11. Inf. 23. c 22.

33 ‡ Iterum audistis, quia dictum est an-
tiquis, Non periurabis: reddes autem F
Domino iuramenta tua.
34 ‡ Ego autem dico vobis, non iurare
omnino, neque per cælum: quia thro-
nus Dei est.
35 ‡ Neque per terram: quia scabellum
est pedum eius. neque per Ierosolymā:
quia ciuitas est magni regis.
36 ‡ Neque per caput tuum iuraueris:
quia non potes vnum capillum album
facere aut nigrum.

Luc. 5. c 12.

37 ‡ Sit autem sermo vester, Est, est; non,
non: quod autem his abundantius est, à
malo est.

Exo. 21. c 24. Deu. 19. d 21. Leu. 24. d 20.

38 ‡ Audistis quia dictum est, Oculum
pro oculo, & dentem pro dente.

Luc. 6. c 29.

39 ‡ Ego autem dico vobis non resistere
malo: sed si quis te percusserit in dexterā
maxillam tuam, præbe illi & alteram.
40 ‡ Et ei qui vult tecum in iudicio con
tendere, & tunicam tuam tollere: di-
mitte ei & pallium.
41 ‡ Et quicunque te angariauerit mille
passus, vade cum illo † alia duo. (marg.: &)

1. Cor. 6. b 7. Deut. 15. c 7. Leu. 19. d 18.

42 ‡ Qui petit à te, da ei: & volenti mu-
tuari à te, ne auertaris.
43 ‡ Audistis quia dictum est, Diliges
proximum tuum, & odio habebis ini- G
micum tuum.

29 ‡ εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐ-
τὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς
γέενναν.
30 ‡ καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐ-
τὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς
γέενναν.
31 ‡ ἐρρέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δό-
τω αὐτῇ ἀποστάσιον.
32 ‡ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι·
καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
33 ‡ πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορ-
κήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.
34 ‡ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ.
35 ‡ μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
μήτε εἰς ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασι-
λέως.
36 ‡ μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν
τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.
37 ‡ ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ, ναί· οὒ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τού-
των ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.
38 ‡ ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ,
καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
39 ‡ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις
σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ
τὴν ἄλλην.
40 ‡ καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λα-
βεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον.
41 ‡ καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ
δύο.
42 ‡ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπό σοῦ δανεί-
σασθαι, μὴ ἀποστραφῇς.
43 ‡ ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ
μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

35 ולא בארעא דכובשא הי רגלוהי אף לא באורשלם דמדינתה הי דמלכא רבא :
36 אף לא ברישך תאמא דלא משכח אנת למעבד בה מנתא חדא דסערא אוכמתא או חורתא :
37 אלא תהוא מלתכון אין אין ולא לא מדם דמן הלין יתיר מן בישא הו : 38 שמעתון דאתאמר דעינא חלף
עינא ושנא חלף שנא : 39 אנא דין אמר אנא לכון דלא תקומון לוקבל בישא אלא מן [h] דמחא לך על פכך דימינא
אפנא לה אף אחרנא : 40 ומן דצבא דנדון עמך ונשקול כותינך שבוק לה אף [i] מרטוטך :
41 מן דמשחר לך מילא חד זל עמה תרין : 42 מן דשאל לך [k] הב לה ומן [l] דנאזף מנך לא תכליוהי :
43 שמעתון דאתאמר דרחם לקריבך וסני לבעל דבבך :

[h] מחא
[i] עבראית מעיל
[k] יהב [l] יזף

44 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ
ܘܒܪܟܘ ܠܡܢ ܕܠܐܛ ܠܟܘܢ. ܘܥܒܕܘ ܕܫܦܝܪ ܠܡܢ ܕܣܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܨܠܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܩܛܝܪܐ ܘܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ.
45 ܐܝܟܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ.
ܗܘ ܕܡܕܢܚ ܫܡܫܗ ܥܠ ܛܒܐ ܘܥܠ ܒܝܫܐ.
ܘܡܚܬ ܡܛܪܗ ܥܠ ܟܐܢܐ ܘܥܠ ܥܘܠܐ.
46 ܐܢ ܓܝܪ ܡܚܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ
ܠܟܘܢ. ܡܢܐ ܐܓܪܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܐ ܐܦ ܡܟܣܐ
47 ܗܕܐ ܥܒܕܝܢ. ܘܐܢ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܝܟܘܢ
ܒܠܚܘܕ. ܡܢܐ ܝܬܝܪ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ
48 ܗܐ ܐܦ ܡܟܣܐ ܗܕܐ ܥܒܕܝܢ. ܗܘܘ ܗܟܝܠ
ܐܢܬܘܢ ܓܡܝܪܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ
ܓܡܝܪ ܗܘ.

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ
ܕܨܘܡܐ. ܩܦܠܐܘܢ ܘ.

1 ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܒܙܕܩܬܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܕܘܢܗ̇ ܩܕܡ
ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܕܬܬܚܙܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܐܠܐ ܠܐ ܐܓܪܐ
2 ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܠܘܬ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. ܐܡܬܝ ܗܟܝܠ
ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܙܕܩܬܐ. ܠܐ ܬܙܥܩ ܩܪܢܐ ܩܕܡܝܟ. ܐܝܟ
ܕܥܒܕܝܢ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܫܘܩܐ. ܐܝܟ
ܕܢܫܬܒܚܘܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
3 ܠܟܘܢ. ܕܢܣܒܘ ܐܓܪܗܘܢ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܥܒܕ
ܐܢܬ ܙܕܩܬܐ. ܠܐ ܬܕܥ ܣܡܠܟ ܡܢܐ ܥܒܕܐ ܝܡܝܢܟ.
4 ܐܝܟ ܕܬܗܘܐ ܙܕܩܬܟ ܒܟܣܝܐ. ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ
5 ܒܟܣܝܐ. ܗܘ ܢܦܪܥܟ ܒܓܠܝܐ. ܘܡܐ ܕܡܨܠܐ ܐܢܬ. ܠܐ
ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܪܚܡܝܢ ܠܡܩܡ
ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܙܘܝܬܐ ܕܫܘܩܐ ܠܡܨܠܝܘ.
ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܢܣܒܘ ܐܓܪܗܘܢ.
6 ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܡܨܠܐ ܐܢܬ. ܥܘܠ ܠܬܘܢܟ.
ܘܐܚܘܕ ܬܪܥܟ. ܘܨܠܐ ܠܐܒܘܟ ܕܒܟܣܝܐ. ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ
ܒܟܣܝܐ ܗܘ ܢܦܪܥܟ ܒܓܠܝܐ.

44 *Ego verò dico vobis, Diligite inimicos vestros, & bene precemini ei qui imprecatur vobis, ac benefacite ei, qui odio vos prosequitur, & orate pro ijs qui vexant vos cum violentia & persequuntur vos.
45 *Vt sitis filij patris vestri qui in cælis est, qui facit oriri Solem suum super probos & improbos, & facit descendere pluuiam suam super æquos & iniquos.
46 *Etenim si dilexeritis eos qui diligunt vos, quænam vos manet merces? nonne & publicani idem faciunt?
47 *Et si postulaueritis pacem fratrum vestrorum tantummodo, quid vos amplius facitis? nonne & publicani itidem faciunt?
48 *Vos igitur estote perfecti, sicut pater vester qui est in cælis, perfectus est.

Matutinis IIII. Feriæ Septimanæ præcedent. Ieiunium.

CAP. VI.

1 ATtendite autem in eleemosina vestra ne erogetis eam coram hominibus vt spectemini ab eis, alioqui nulla vobis futura est merces apud patrem vestrum qui est in cælis.
2 *Quum igitur facturus es eleemosinam, ne proclamaueris cornu coram te vti faciunt acceptores vultus† hypocritæ in synagogis & plateis, vt celebrentur ab hominibus: equidem ego dico vobis, receperunt mercedem suam.
3 *Quum vero tu erogas eleemosinam nesciat sinistra tua quid agat dextera tua.
4 *Vt sit eleemosina tua in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, ipse rependet tibi in propatulo.
5 *Et quum oras, ne sis sicut acceptores vultus† hypocritæ, qui amãt stare in synagogis, & in angulis platearum ad fundendum preces vt spectentur ab hominibus: equidẽ ego dico vobis, Receperunt mercedem suam.
6 *Tu vero quum oras introito in cubiculum tuum, clausóque ostio tuo ora patrem tuum qui est in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, rependet tibi in propatulo.

44 אנא דין אמר אנא לכון אחבו לבעל דבביכון וברכו למן דלאט לכון ועבדו דשפיר למן דסנא לכון וצלו על אילין דדברין לכון [m]בקטירא ורדפין לכון׃ 45 איכנא דתהוון בנוהי דאבוכון דבשמיא הו דמדנח שמשה על טבא ועל בישא [n]ומחת מטרה על [o]כאנא ועל עולא׃ 46 אן גיר [p]מחבין אנתון לאילין דמחבין לכון מנא אגרא אית לכון לא הא אף מכסא הי הדא עבדין׃ 47 ואן שאליתון בשלמא דאחיכון בלחוד מנא יתיר עבדין אנתון לא הא אף מכסא הי הדא עבדין׃ 48 הוו הכיל אנתון גמירא איכנא דאבוכון דבשמיא גמיר הו׃
דצפרא דארבעא בשבא דשבתא קדמיתא דצומא
1 [a]חורו דין [b]בזדקתכון דלא תעבדונה קדם בנינשא איך דתתחזון להון ואן לא אגרא ליתלכון לות אבוכון דבשמיא׃

[m] עבראית בעסק
[n] נחת [o] כון
[p] חבב
[a] חר [b] זבק
[b] עבראית צדק

44 * Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos: & orate pro persequentibus & calumniantibus vos.

Luc. 6. d 27. Rom. 12. d 17. Luc. 23. e 34. Acto. 7. g 60. 1. Cor. 4. c 13.

45 * Vt sitis filij patris vestri qui in cælis est, qui Solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.

46 * Si enim diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedẽ † habebitis? nónne & publicani hoc faciunt?

habetis

47 * Et si salutaueritis fratres vestros tantùm, quid amplius facitis? nónne & ethnici hoc faciunt?

48 * Estote ergo vos perfecti, sicut & pater vester cælestis perfectus est.

CAP. VI.

1 Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in cęlis est. A

2 * Cùm ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis & in vicis, vt honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

3 * Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua:

Rom. 12. b 8.

4 * Vt sit eleemosyna tua in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

Luc. 14. c 14.

5 * Et cùm oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis & in angulis platearum stantes orare, vt videantur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

Esai. 29. d 13.

6 * Tu autem cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrem tuum in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

4. Reg. 4. e 33. Acto. 10. a 9.

44 * ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς.

45 * ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίοις καὶ ἀδίκοις.

46 * ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;

47 * καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν;

48 * ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

ϛ.

1 * Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 * ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 * σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου.

4 * ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 * καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 * σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

2 אֶמַתַי הָכִיל דְּעָבֵד אַנְתְּ זְדְקְתָא לָא תֶּקְרֵא קַרְנָא קֳדָמַיךְ אַיךְ דְּעָבְדִין נָסְבַי בְּאַפֵּא בַּכְנוּשָׁתָא וּבְשׁוּקָא אַיךְ נֶשְׁתַּבְּחוּן מֶן בְּנַינָשָׁא וַאמִין אָמַר אֶנָא לְכוּן דְּקַבֶּלוּ אַגְרְהוּן׃ 3 אַנְתְּ דֵּין מָא דְעָבֵד אַנְתְּ זְדְקְתָא לָא תֶּדַע סֶמָלָךְ מָנָא עָבְדָא יַמִּינָךְ׃ 4 אַיךְ דְּתֶהֱוָא זְדְקְתָךְ בְּכֶסְיָא וַאבוּךְ דְּחָזֵא בְּכֶסְיָא הוּ נֶפְרְעָךְ בְּגֶלְיָא׃
5 וּמָא דִמְצַלֵּא אַנְתְּ לָא תֶהֱוָא אַיךְ נָסְבַי בְּאַפֵּא דְּרָחְמִין לְמִקָם בַּכְנוּשָׁתָא וּבְזָוְיָתָא דְשׁוּקָא לַמְצַלָּיוּ דְנֶתְחָזוּן לַבְנַי אֶנָשָׁא וַאמִין אָמַר אֶנָא לְכוּן דְּקַבֶּלוּ אַגְרְהוּן׃
6 אַנְתְּ דֵּין אֶמַתַי דִמְצַלֵּא אַנְתְּ עוּל לְתַוָנָךְ וַאחוּד תַּרְעָךְ וְצַלָּא לַאבוּךְ דְבְכֶסְיָא וַאבוּךְ דְּחָזֵא בְּכֶסְיָא נֶפְרְעָךְ בְּגֶלְיָא׃

ᵃ שְׁבַח ᵈ יָדַע ᵉ כְּסָא ᶠ גְּלָא ᵍ תְּוָנָא עבראית חדר

7 ܘܡܐ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܦܩܩܝܢ ܐܝܟ ܚܢܦܐ. ܣܒܪܝܢ ܓܝܪ ܕܒܡܡܠܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܫܬܡܥܝܢ.
8 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܬܕܡܘܢ ܠܗܘܢ. ܝܕܥ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܡܢܐ ܡܬܒܥܐ ܠܟܘܢ ܥܕܠܐ ܬܫܐܠܘܢܝܗܝ.
9 ܗܟܢܐ ܗܟܝܠ ܨܠܘ ܐܢܬܘܢ. ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ.
10 ܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܟ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܐܪܥܐ.
11 ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ ܝܘܡܢܐ.
12 ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܘܒܝܢ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܠܚܝܒܝܢ.
13 ܘܠܐ ܬܥܠܢ ܠܢܣܝܘܢܐ ܐܠܐ ܦܨܢ ܡܢ ܒܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܕܝܠܟ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ.
14 ܐܢ ܓܝܪ ܬܫܒܩܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܣܟܠܘܬܗܘܢ ܢܫܒܘܩ ܐܦ ܠܟܘܢ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ.
15 ܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܐܦ ܠܐ ܐܒܘܟܘܢ ܫܒܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ.

[illegible]

16 ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܨܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܟܡܝܪܐ ܐܝܟ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܡܚܒܠܝܢ ܓܝܪ ܐܦܝܗܘܢ ܐܝܟ ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܨܝܡܝܢ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܣܒܘ ܐܓܪܗܘܢ.
17 ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ. ܐܫܝ ܐܦܝܟ ܘܡܫܘܚ ܪܫܟ.
18 ܐܝܟ ܕܠܐ ܬܬܚܙܐ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܠܐܒܘܟ ܕܒܟܣܝܐ. ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ ܗܘ ܢܦܪܥܟ.
19 ܠܐ ܬܣܝܡܘܢ ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܣܐܣܐ ܘܐܟܠܐ ܡܚܒܠܝܢ. ܘܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܦܠܫܝܢ ܘܓܢܒܝܢ.
20 ܐܠܐ ܣܝܡܘ ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܣܐܣܐ ܘܠܐ ܐܟܠܐ ܡܚܒܠܝܢ. ܘܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܠܐ ܦܠܫܝܢ ܘܠܐ ܓܢܒܝܢ.
21 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܝܡܬܟܘܢ ܬܡܢ ܐܦ ܠܒܟܘܢ ܢܗܘܐ.
22 ܫܪܓܐ ܕܦܓܪܐ ܐܝܬܝܗ ܥܝܢܐ. ܐܢ ܗܟܝܠ ܥܝܢܟ ܬܗܘܐ ܦܫܝܛܐ. ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ ܗܘ.

7 * *Quumque preces funditis ne sitis mussitantes vt hypocritæ: putant enim in multiloquio se exauditum iri.*
8 * *Ne igitur illis assimilemini: etenim pater vester nouit quid requiratur vobis, antequam petatis ab eo.*
9 * *Vos ita orate.* PATER *noster qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum,*
10 * *Adueniat regnum tuum, fiat voluntas tua vt in cælo & in terra.*
11 * *Da nobis panem indigētiæ nostræ hodie,*
* *Et remitte nobis debita nostra, sicut nos*
12 *etiam remittimus debitoribus nostris,*
* *Et ne nos inducas in tentationem; sed*
13 *libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria in sæcula sæculorum.*
* *Si enim remiseritis hominibus errata*
14 *ipsorum, remittet etiam vobis pater vester, qui est in cælis.*
* *Sin autem non remiseritis hominibus,*
15 *nec etiam pater vester remissurus est vobis errata vestra.*

Secunda Feria Septimanæ secundæ Ieiunij.

* QVVM *autem ieiunatis ne sitis atra-*
16 *ti sicut acceptores vultus* * hypocritæ, *deturpant enim vultus suos vt appareant hominibus ieiunantes: equidem ego dico vobis, receperunt mercedem suam.*
* *Tu verò quum ieiunas, ablue vultum*
17 *tuum, & vnge caput tuum.*
* *Vt ne appareas hominibus tu ipse ie-*
18 *iunans, sed patri tuo qui est in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, ipse rependet tibi.*
19 * *Ne reponatis vobis thesauros in terra, loco vbi tinea & erugo corrumpunt, & vbi fures perfodiunt & furantur.*
20 * *Sed reponite vobis thesauros in cælis, vbi nec tinea nec erugo corrumpunt, & vbi fures non perfodiunt, neque furantur.*
21 * *Vbi enim est thesaurus vester, illic est etiam cor vestrum.*
22 * *Lucerna corporis est oculus: si oculus tuus igitur fuerit simplex, etiam totum corpus tuum lucidum erit.*

---

7 וּמָא דְמַצְלָא אַנְתּוּן לָא הֲוֵיתוּן מְפַקְקִין אַיךְ חַנְפֵא דְסָבְרִין גֵּיר דַּבְמַמְלְלָא סַגִּיאָא מֶשְׁתַּמְעִין ׃
8 לָא הָכִיל תֶּדְמוּן לְהוּן אֲבוּכוּן גֵּיר יָדַע מָנָא מֶתְבְּעָא לְכוּן עַדְלָא תֶשְׁאֲלוּנָיהִי ׃ 9 הָכַנָא צַלּוֹ אַנְתּוּן אֲבוּן דְּבַשְׁמַיָּא
נֶתְקַדַּשׁ שְׁמָךְ ׃ 10 תֵּאתֵא מַלְכוּתָךְ נֶהֱוֵא צֶבְיָנָךְ אַיכַנָא דְבַשְׁמַיָּא אַף בְּאַרְעָא ׃ 11 הַב לַן לַחְמָא דְסוּנְקָנַן יַוְמָנָא ׃
12 וַשְׁבוֹק לַן חוֹבִין אַיכַנָא דְאַף חְנַן שְׁבַקְן לְחַיָּבִין ׃
13 וְלָא תַעְלַן לְנֶסְיוֹנָא אֶלָּא פַּצָּן מִן בִּישָׁא מֶטֻּל דְּדִילָךְ הִי מַלְכוּתָא וְחַילָא וְתֶשְׁבּוּחְתָּא לְעָלַם עָלְמִין ׃
14 אֶן גֵּיר תֶשְׁבְּקוּן לִבְנַיְנָשָׁא סַכְלוּתְהוֹן נֶשְׁבּוֹק אַף לְכוּן אֲבוּכוּן דְּבַשְׁמַיָּא ׃
15 אֶן דֵּין לָא תֶשְׁבְּקוּן לִבְנַיְנָשָׁא אַף לָא אֲבוּכוּן שָׁבֵק לְכוּן סַכְלוּתְכוּן ׃

פקק ושעמו מתאננים · שמע · דמא · אתא · צבא · יהב · סנק · חיב · נסא · פצא · שבח

* Orantes autem, nolite multum lo- 7
faciũt qui, sicut ethnici. putant enim quòd in
multiloquio suo exaudiantur.
* Nolite ergo assimilari eis. scit enim 8
pater vester quid opus sit vobis, ante- B
quam petatis eum.
* Sic ergo vos orabitis: PATER no- 9
Luc.11. a.2. ster qui es in cælis, sanctificetur nomen
tuum.
* Adueniat regnum tuum. Fiat volun 10
tas tua, sicut in cælo, & in terra.
* Panem nostrum supersubstantia- 11
lem da nobis hodie.
* Et dimitte nobis debita nostra, sicut 12
& nos dimittimus debitoribus nostris.
* Et ne nos inducas in tentationem. 13
Sed libera nos à malo. Amen.
Infr. 18. d.33. Marc. 11 c.25. Eccl. 28. a.7. * Si enim dimiseritis hominibus pec 14
cata eorum: dimittet & vobis pater ve-
ster cælestis delicta vestra.
* Si autem non dimiseritis homini- 15
bus, nec pater vester dimittet vobis pec
cata vestra.

* CVM autem ieiunatis, nolite fieri 16
sicut hypocritę tristes. exterminãt enim
facies suas, vt appareãt hominibus ieiu-
nantes. Amen dico vobis quia recepe-
runt mercedem suam.
* Tu autem cùm ieiunas, vnge caput 17
tuum, & faciem tuam laua,
* Ne videaris hominibus ieiunans, 18
sed patri tuo qui est in abscondito: &
pater tuus qui videt in abscondito, red-
det tibi.
Luc. 12. d.33. 1.Tim.6. d.19. * Nolite thesaurizare vobis thesau- 19
ros in terra: vbi ærugo & tinea demo-
litur, & vbi fures effodiunt & furantur. C
* Thesaurizate autem vobis thesau- 20
ros in cælo: vbi neque ærugo neque ti-
nea demolitur, & vbi fures non effodiũt
nec furantur.
Luc. 12. c.34. Luc. 11. e.34. * Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est 21
& cor tuum.
* Lucerna corporis tui, est oculus 22
tuus. Si igitur oculus tuus fuerit sim-
plex, totum corpus tuum lucidum erit.

7 * προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθ-
νικοί. δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-
σθήσονται.
8 * μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν
χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.
9 * οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
10 * ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς
ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
11 * τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.
12 * καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀ-
φίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
13 * καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· * ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις,
καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.
14 * ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος.
15 * ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐ-
τῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 * Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ
σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως
φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
17 * σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλήν, καὶ τὸ πρό-
σωπόν σου νίψαι·
18 * ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πα
τρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυ-
πτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.
19 * μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου
σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ
κλέπτουσι.
20 * θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε
σής, οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν,
οὐδὲ κλέπτουσιν.
21 * ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρ
δία ὑμῶν.
22 * ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ
ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται.

דְיוֹם תְּרֵין בְּשַׁבָּא דְשַׁבְּתָא דַתְּרֵין דְצוֹמָא

16 אֶמָתַי דֵין [a]דְצָיְמִין אַנְתּוּן לָא תֶהֱווּן כְּמִירֵא אַיךְ נָסְבֵי בְאַפֵּא מְחַבְּלִין גֵּיר פַּרְצוּפֵיהוּן אַיךְ דְנֶתְחֲזוּן לִבְנַינָשָׁא דְצָיְמִין | [a] צָם
וַאמִין אָמַר אֱנָא לְכוֹן דְקַבֶּלוּ אַגְרְהוּן׃ 17 אַנְתְּ דֵין מָא דְצָאֵם אַנְתְּ [b]אֱשִׁיג אַפָּךְ [c]וַמְשׁוּח רִישָׁךְ׃ 18 אַיךְ דְלָא תֶתְחֲזֵא | [b] שִׁיג [c] מְשַׁח
לִבְנַינָשָׁא דְצָאֵם אַנְתְּ אֶלָּא לַאבוּךְ דַבְכֶסְיָא וַאבוּךְ דְחָזֵא בְּכֶסְיָא הוּ נֶפְרְעָךְ׃ 19 לָא תְּסִימוּן לְכוֹן סִימָתָא בְאַרְעָא אַתַר
דְסָסָא [d]וַאכְלָא מְחַבְּלִין וַאיכָא דְגַנָּבֵא פָּלְשִׁין וְגָנְבִין׃ 20 אֶלָּא [e]סִימוּ לְכוֹן סִימָתָא בַשְׁמַיָא אַיכָא דְלָא סָסָא וְלָא אַכְלָא | [d] אֱכַל [e] סָם
מְחַבְּלִין וַאיכָא דְגַנָּבֵא לָא פָּלְשִׁין וְלָא גָנְבִין׃ 21 אַיכָא גֵּיר דְאִיתֵיהּ סִימַתְכוֹן תַּמָּן הוּ וָאף לִבְכוֹן׃ 22 שְׁרָגָא דְפַגְרָא
אִיתֵיהּ עַיְנָא אֶן עַיְנָךְ הָכִיל תֶּהֱוֵא פְשִׁיטָא אָף כֻּלֵּהּ פַּגְרָךְ [f]נַהִיר הוּ׃ | [f] נְהַר

23 [illegible]

24 [illegible]

[illegible]

25 [illegible]

26 [illegible]

27 [illegible]

28 [illegible]

29 [illegible]

30 [illegible]

31 [illegible]

32 [illegible]

33 [illegible]

34 [illegible]

23 * *Si autem oculus tuus fuerit malus, totum corpus tuum tenebricosum erit: si ergo lumen quod est in te, tenebræ sunt, tenebræ tuæ quantæ futuræ sunt?*

24 * *Nemo potest duobus dominis seruire: aut enim vnum odio prosequetur, & alterum diliget, aut vnum honorabit, & alterum contemnet. non potestis Deo seruire & Mamouno*, diuitijs.

Feria tertia Septimanæ præcedentis Ieiunium.

25 * *Propterea ego dico vobis, Ne solliciti sitis animæ vestræ quid esuri sitis, & quid bibituri, nec corpori vestro qua re sitis induendi. nonne anima plus est quàm alimentum, & corpus* plus quàm *vestimentum?*

26 * *Aduertite ad volucres cæli, quæ nec serunt nec metunt, neque cogunt in horrea, & pater vester qui est in cælis alit eas; nonne vos estis eis præstantiores?*

27 * *Quis est autem ex vobis qui sollicitus possit addere ad staturam suam cubitum vnum?*

28 * *Ac de vestimento quid anxij estis? considerate lilia agri quomodo crescant, quæ neque laborant neque nent.*

29 * *Ego verò dico vobis, ne Shelemoun quidem in tota gloria sua sic amictum fuisse vt vnum ex eis.*

30 * *Quòd si gramen agri, quod hodie extat, & cras cadit in clibanum, Deus ita vestit, nonne vos multò magis, modica fide præditi?*

31 * *Ne igitur anxij sitis, néue dicatis, Quid edemus? quidue bibemus? quoue operiemur?*

32 * *Hæc enim omnia gentes huius mundi quærunt sibi. Pater autem vester qui in cælis est, nouit quòd & vobis requiruntur hæc omnia.*

33 * *Sed quærite primò regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adijciuntur vobis.*

34 * *Ne sitis igitur anxij de crastino, nam crastinus dies curam habebit suiipsius: sufficit diei malum suum.*

---

23 אִן דֵין עַיְנָךְ תֶּהֱוֵא בִישָׁא כֻּלֵּהּ פַּגְרָךְ חֲשׁוּכָא נֶהֱוֵא אִן הָכִיל נוּהֲרָא דְּבָךְ חֲשׁוּכָא הוּ חֲשׁוּכָךְ כְּמָא נֶהֱוֵא׃ 24 לָא
אֱנָשׁ מֶשְׁכַּח לַתְרֵין [g]מָרְוָן [h]לְמִפְלַח אוּ גֵיר לְחַד [i]נֶסְנֵא וְלַאחֲרָנָא נֶרְחַם אוּ לְחַד [k]נֵיַקַּר וְלַאחֲרָנָא [l]נְשׁוּט לָא מֶשְׁכְּחִין אַנְתּוּן
לַאלָהָא לְמִפְלַח וַלְמָמוֹנָא׃
דְּיוֹם תְּלָתָא בְּשַׁבָּא דְשַׁבְּתָא קַדְמִיתָא דְצוֹמָא
25 מֶטֻּל הָנָא אָמַר אֲנָא לְכוֹן לָא [a]תְאצְפוּן לְנַפְשְׁכוֹן מָנָא [b]תֵּאכְלוּן וּמָנָא [c]תֶשְׁתּוּן וְלָא לְפַגְרְכוֹן מָנָא תֶלְבְּשׁוּן לָא הֲוָת
נַפְשָׁא יַתִּירָא מִן [d]סִיבַרְתָּא וּפַגְרָא מִן לְבוּשָׁא׃ 26 [e]חוּרוּ [f]בְּפָרַחְתָא דַשְׁמַיָּא דְלָא זָרְעִין וְלָא חָצְדִין וְלָא חָמְלִין [g]בְּאוֹצְרָא
וַאֲבוּכוֹן דְבַשְׁמַיָּא [h]מְתַרְסֵא לְהוֹן לָא הָא אַנְתּוּן מְיַתְּרִין אַנְתּוּן מִנְּהוֹן׃ 27 מַנוּ דֵין מֶנְּכוֹן דְּנִאְצַף מֶשְׁכַּח [i]לְמוֹסָפוּ עַל
[k]קוֹמְתֵהּ אַמְּתָא חֲדָא׃

[a]לשון יחיד מריא [h]פְּלַח [i]סְנָא [k]יְקַר [l]שָׁט

[a]יְצַף [b]אֲכַל [c]שְׁתָא [d]סְבַר [e]חֲר [f]פְּרַח [g]אֲוצַר [h]תְּרַסָא פעמו מאכיל [i]יְסַף [k]קָם

* Si autē oculus tuus fuerit nequam: 23
totum corpus tuum tenebrosum erit.
Si ergo lumen quod in te est, tenebræ
sunt: ipsæ tenebræ quantæ erunt?

Luc.16.c 13. * Nemo potest duobus dominis ser- 24
uire : aut enim vnum odio habebit, &
alterum diliget : aut vnum sustinebit, &
alterum contemnet. Non potestis Deo
seruire & Mammonæ.

Luc.12.c 22. 1.Pet.5.b 7. Psal.54.d 23. Phi.4.a 6 1.Tim.6.b 8. * Ideo dico vobis, Ne soliciti sitis ani- 25
mæ vestræ quid manducetis, neque cor-
pori vestro quid induamini. Nónne
anima plus est quàm esca : & corpus
plus quàm vestimentum?

* Respicite volatilia cæli, quoniam 26
non serunt, neque metunt, neque con-
gregant in horrea : & pater vester cæle- D
stis pascit illa. Nónne vos magis pluris
estis illis?

* Quis autem vestrum cogitans, po- 27
test adijcere ad staturam suam cubitum
vnum?

* Et de vestimento quid soliciti estis? 28
Cōsyderate lilia agri quomodo crescunt:
non laborant neque nent.

* Dico autem vobis, quoniam nec Sa- 29
lomon in omni gloria sua coopertus est
sicut vnum ex istis.

* Si autem fœnum agri, quod hodie 30
est, & cras in clibanum mittitur, Deus
sic vestit : quantò magis vos modicæ
fidei?

* Nolite ergo soliciti esse, dicentes, 31
Quid manducabimus, aut quid bibe-
mus, aut quo operiemur?

* Hęc enim omnia gentes inquirunt. 32
Scit enim pater vester quia his omni-
bus indigetis.

1.Reg.3.b 9.i * Quærite ergo primùm regnum Dei 33
& iustitiā eius : & hæc omnia adijcien-
tur vobis.

* Nolite ergo soliciti esse in crasti- 34
num. Crastinus enim dies solicitus erit
sibiipsi. sufficit diei malitia sua.

23 * ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκο-
τεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος
πόσον;

24 * οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μι-
σήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ
ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμ-
μωνᾷ.

25 * διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν
τί φάγητε, καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύση-
σθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
ἐνδύματος;

26 * ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρου-
σιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέ-
ρετε αὐτῶν;

27 * τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;

28 * καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ
κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει.

29 * λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ ὁ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ
περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

30 * εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ
μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

31 * μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν, ἢ τί
πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;

32 * πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων.

33 * ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν
δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται
ὑμῖν.

34 * μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον με-
ριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

[k] קומתה אמתא חדא ׃ 28 ועל לבושא מנא יצפין אנתון [l] אתבקו בשושנא דדברא איכנא רבין ודלא [m] לאיזן ולא עזלן ׃ [k] קם [l] בקא [m] לאא
29 אמר אנא לכון דין דאפלא שלימון בכלה שובחה [n] אתכסי איך חדא מנהין ׃ 30 אן דין לעמירא דחקלא [n] כסא
דיומנא איתוהי ומחר נפל בתנורא אלהא הכנא מלבש לא סגי יתיר לכון זעורי הימנותא ׃
31 לא הכיל תאצפון או תאמרון מנא נאכול או מנא נשתא או מנא נתכסא ׃
32 כלהין גיר הלין עממא הו דעלמא [o] בעין להין אבוכון דין דבשמיא ידע דאף לכון מתבעין הלין כלהין ׃ [o] בעא
33 בעו דין לוקדם מלכותא דאלהא וזדיקותה וכלהין הלין [p] מתתוספן לכון ׃ [p] יסף
34 לא הכיל [q] תאצפון דמחר הו גיר מחר יצף דילה ספק לה ליומא בישתה ׃ [q] יצף

ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ ❖

❖ ܠܘ ❖ ❖ ܩܦܠܐܘܢ ܙ ❖

1 ❖ ܠܐ ܬܕܘܢܘܢ ܕܠܐ ܬܬܕܝܢܘܢ.
2 ❖ ܒܕܝܢܐ ܓܝܪ ܕܕܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܬܕܝܢܘܢ.
ܘܒܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܬܟܝܠ ܠܟܘܢ.
3 ❖ ܡܢܐ ܕܝܢ ܚܙܐ ܐܢܬ ܓܠܐ ܕܒܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ.
4 ܘܩܪܝܬܐ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܚܒܪ ܐܢܬ. ❖ ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ
ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ. ܫܒܘܩ ܐܦܩ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܐ
5 ܩܪܝܬܐ ܒܥܝܢܟ. ❖ ܢܣܒ ܒܐܦܐ: ܐܦܩ ܠܘܩܕܡ
ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ
6 ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. ❖ ܠܐ ܬܬܠܘܢ ܩܘܕܫܐ
ܠܟܠܒܐ. ܘܠܐ ܬܪܡܘܢ ܡܪܓܢܝܬܟܘܢ ܩܕܡ ܚܙܝܪܐ.
ܕܠܡܐ ܢܕܘܫܘܢ ܐܢܝܢ ܒܪܓܠܝܗܘܢ: ܘܢܗܦܟܘܢ
7 ܢܒܙܥܘܢܟܘܢ. ❖ ܫܐܠܘ ܘܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ: ܒܥܘ
8 ܘܬܫܟܚܘܢ. ܩܘܫܘ ܘܢܬܦܬܚ ܠܟܘܢ. ❖ ܟܠ
ܓܝܪ ܕܫܐܠ ܢܣܒ. ܘܕܒܥܐ ܡܫܟܚ. ܘܠܐܝܢܐ ܕܢܩܫ
9 ܡܬܦܬܚ ܠܗ. ❖ ܐܘ ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ
ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܒܪܗ ܠܚܡܐ. ܠܡܐ ܟܐܦܐ
10 ܡܘܫܛ ܠܗ: ❖ ܘܐܢ ܢܘܢܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ ܠܡܐ ܚܘܝܐ
11 ܡܘܫܛ ܠܗ: ❖ ܘܐܢ ܗܟܝܠ ܐܢܬܘܢ
ܕܒܝܫܐ ܐܢܬܘܢ: ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ
ܠܡܬܠ ܠܒܢܝܟܘܢ: ܟܡܐ ܡܝܬܪܐܝܬ ܐܒܘܟܘܢ
ܕܒܫܡܝܐ ܢܬܠ ܛܒܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ:
12 ❖ ܟܠ ܡܕܡ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ:
ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܓܝܪ
ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ ❖

ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܩܕܡܬܐ ܕܨܘܡܐ ❖

❖ ܠܘ ❖

13 ❖ ܥܘܠܘ ܒܬܪܥܐ ܥܠܝܐ. ܕܦܬܝܐ ܗܘ ܬܪܥܐ.
ܘܪܘܝܚܐ ܐܘܪܚܐ ܐܝܕܐ ܕܡܘܒܠܐ ܠܐܒܕܢܐ. ܘܣܓܝܐܐ
14 ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܒܗ. ❖ ܡܐ ܙܥܘܪ ܬܪܥܐ.
ܘܐܠܝܨܐ ܐܘܪܚܐ ܐܝܕܐ ܕܡܘܒܠܐ ܠܚܝܐ. ܘܙܥܘܪܐ ܐܢܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܠܗ.

Feria tertia Septimanæ secundæ Ieiunij.

CAP. VII.

1 *Ne iudicaueritis, vt ne iudicemini.*
2 * *Quo enim iudicio vos iudicatis, iudicabimini: & qua mensura vos metimini, mensurabitur vobis.*
3 * *Quid autem intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo est, non animaduertis?*
4 * *Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine educam festucam de oculo tuo, & ecce trabes in oculo tuo?*
5 * *Acceptor vultus,* [personate] *educito primùm trabẽ de oculo tuo, & tunc perspicies ad educendam festucam de oculo fratris tui.*
6 * *Ne dederitis sanctum canibus, nec proieceritis margaritas vestras ante sues, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conuersi dilacerent vos.*
7 * *Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.*
8 * *Quisquis enim petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & ei qui pulsat, aperietur.*
9 * *Sed quis est vir ex vobis, qui, si ab eo filius eius petat panem, lapidem porrigat ei?*
10 * *Et, si piscem petierit, num colubrum porriget ei?*
11 * *Quòd si ergo vos qui mali estis, nostis munera bona dare filijs vestris; quantò magis pater vester qui in cælis est, dabit bona ijs qui rogauerint eum?*
12 * *Quæcunque igitur volueritis vt faciant vobis homines, ita & vos facite eis. Hoc enim est Lex & Prophetæ.*

Matutinis Parasceues Sabbathi præcedentis Ieiunium.

13 * *Introite per angustam portam, quoniam lata est porta & spaciosa via, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt illi qui abeunt per eam.*
14 * *Quàm parua est porta & stricta via, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt illi, qui inueniunt eam!*

דיום תלתא בשבא דשבתא דתרין דצומא   קפלאון ז

1 לא [a]תדונון דלא תתדינון ׃ 2 בדינא גיר דדינין אנתון תתדינון [b]ובכילתא דמכילין אנתון מתתכיל לכון ׃
3 מנא דין חזא אנת [c]לגלא דבעינה דאחוך וקריתא דבעינך לא בחר אנת ׃ 4 או איכנא אמר אנת לאחוך שבוק
אפק גלא מן עינך והא קריתא בעינך ׃ 5 נסב באפא אפק לוקדם קריתא מן עינך והידין נתחזא לך [e]למפקו
גלא מן עינה דאחוך ׃ 6 לא [f]תתלון קודשא לכלבא ולא [g]תרמון מרגניתכון קדם חזירא דלמא [h]נדושון אנין
ברגליהון [i]ונהפכון [k]נבזעונכון ׃ 7 שאלו ונתיהב לכון בעו ותשכחון [l]קושו ונתפתח לכון ׃
8 כל גיר דשאל נסב ודבעא משכח ולאינא דנקש מתפתח לה ׃

[a] דן [b] כלל אוכלא
אוכל
[c] גלל
[d] נפק [e] נפק
[f] נתל [g] רמא [h] דש
[i] הפך [k] בזע
[l] נקש

CAP. VII.

& nō iudicabimini
Luc. 6. f 37. Rom. 2. a 1. Mar. 4. c 24.

NOlite iudicare, †vt nō iudicemini. 1

* In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini; & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. 2 A

* Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: & trabem in oculo tuo nō vides? 3

* Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine eijciam festucam de oculo tuo, & ecce trabs est in oculo tuo? 4

* Hypocrita, eijce primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui. 5

* Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & †conuersi dirumpant vos. 6

canes

Inf. 21. b 22. Mar. 11. c 24. Luc. 11. b 9. Ioh. 14. b 13. & 16. c 23. Iac. 1. a 6

* Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. 7

* Omnis enim qui petit, accipit; & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur. 8

* Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem porriget ei? 9 B

* Aut si piscem petierit, nunquid serpentem porriget ei? 10

* Si ergo vos, cùm sitis mali, nostis bona data dare filijs vestris: quantò magis pater vester qui in cælis est, dabit bona petentibus se? 11

Luc. 6. d 31. Tob. 4. c 16. Luc. 13. e 24.

* Omnia ergo quæcunque vultis vt faciant vobis homines: †& vos facite illis. Hæc est enim Lex & Prophetæ. 12

ita

* Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spaciosa via est quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. 13

* Quàm angusta porta, & arcta via est quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inueniunt eam! 14

ζ.

1 * Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.

2 * ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

3 * τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

4 * ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;

5 * ὑποκριτὰ ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 * μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

7 * αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

8 * πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

9 * ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

10 * ἢ καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

11 * εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

12 * πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 * εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.

14 * τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

---

9 או מַנו מֶנְכון גַּבְרָא דְנֶשְׁאלִיוהי בְּרֵה לַחְמָא לְמָא כֵּאפָּא ᵐמַושֵׁט לֵהּ ׃ 10 וְאֶן נונָא נֶשְׁאלִיוהי לְמָא חֶוְיָא מַושֵׁט לֵהּ ׃ 11 וְאֶן הָכִיל אַנְתּון דְבִישֵׁא אַנְתּון יָדְעִין אַנְתּון ⁿמַוהַבָתָא טָבָתָא °לְמֶתַּל לַבְנַיכון כְּמָא ᵖיַתִּירָאִית אֲבוכון דְבַשְׁמַיָא נֶתֶּל טָבָתָא לְאִילֵין דְשָׁאֲלִין לֵהּ ׃ 12 כָּל מָא דְצָבֵיתון דְנֶעְבְּדון לְכון בְּנַינָשָׁא הָכַנָא אָף אַנְתּון עֲבֵדו לְהון הָנַו גֵיר נָמוסָא וַנְבִיָא ׃

ᵐיָשֵׁט ⁿיָהֵב °נְתַל ᵖיְתַר

דְצַפְרָא וְעֲרובְתָא וְשַׁבְתָא קַדְמֵיתָא ᵃדְצַומָא

13 ᵇעולו בְתַרְעָא אֲלִיצָא ᶜדַפְתֵא הו תַּרְעָא וְרְוִיחָא אורְחָא אַיְדָא ᵈדְמַובְלָא ᵉלְאַבְדָנָא וְסַגִיָאֵא אֶנון אִילֵין דְאָזְלִין בֵּיַדֵהּ ׃ 14 מָא קַטִין תַּרְעָא וַאלִיצָא אורְחָא אַיְדָא דְמַובְלָא לְחַיֵא וַזְעורֵא אֶנון אִילֵין דְמֶשְׁכְּחִין לָהּ ׃

ᵃצָם ᵇעָל ᶜפְתָא ᵈיְבַל ᵉאֲבַד

15 ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܕܐܬܝܢ ܠܘܬܟܘܢ ܒܠܒܘܫܐ ܕܐܡܪܐ. ܡܢ ܠܓܘ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܐܒܐ ܚܛܘܦܐ.
16 ܘܡܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܬܫܬܘܕܥܘܢ ܐܢܘܢ. ܠܡܐ ܡܠܩܛܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ ܥܢܒܐ. ܐܘ ܡܢ ܐܛܕܐ ܬܐܢܐ.
17 ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܦܐܪܐ ܛܒܐ ܥܒܕ. ܐܝܠܢܐ ܕܝܢ ܒܝܫܐ ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ ܥܒܕ.
18 ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܠܐ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܡܥܒܕ.
19 ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܕܠܐ ܥܒܕ ܦܐܪܐ ܛܒܐ. ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ.
20 ܡܕܝܢ ܡܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܬܫܬܘܕܥܘܢ ܐܢܘܢ.
21 ܠܐ ܗܘܐ ܟܠ ܕܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ. ܥܐܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.
22 ܣܓܝܐܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܝ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܡܪܝ ܡܪܝ. ܠܐ ܒܫܡܟ ܐܬܢܒܝܢ. ܘܒܫܡܟ ܫܐܕܐ ܐܦܩܢ. ܘܒܫܡܟ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܢ.
23 ܘܗܝܕܝܢ ܐܘܕܐ ܠܗܘܢ. ܕܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ ܝܕܥܬܟܘܢ. ܐܙܠܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ ܦܠܚܝ ܥܘܠܐ.
24 ܟܠ ܗܟܝܠ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܗܠܝܢ ܘܥܒܕ ܠܗܝܢ. ܢܬܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܚܟܝܡܐ. ܗܘ ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܫܘܥܐ.
25 ܘܢܚܬ ܡܛܪܐ. ܘܐܬܘ ܢܗܪܘܬܐ. ܘܢܫܒ ܪܘܚܐ. ܘܐܬܛܪܝܘ ܒܗ ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܘܠܐ ܢܦܠ. ܫܬܐܣܘܗܝ ܓܝܪ ܥܠ ܫܘܥܐ ܣܝܡܢ ܗܘܝ.
26 ܘܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܗܠܝܢ ܘܠܐ ܥܒܕ ܠܗܝܢ. ܢܬܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܣܟܠܐ. ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܚܠܐ.
27 ܘܢܚܬ ܡܛܪܐ. ܘܐܬܘ ܢܗܪܘܬܐ. ܘܢܫܒ ܪܘܚܐ. ܘܐܬܛܪܝܘ ܒܗ ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܘܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܐ.
28 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܥܠ ܡܠܦܢܘܬܗ.
29 ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܡܫܠܛܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܣܦܪܝܗܘܢ ܘܦܪܝܫܐ.

15 * *Cauete à pseudoprophetis, qui veniunt ad vos cum vestimentis ouium, intus autem ipsi sunt lupi rapaces.*
16 * *Sed à fructibus eorum cognoscetis eos. Num colliguntur ex spinis vuæ, aut ex tribulis ficus?*
17 * *Ita omnis arbor bona, fructus bonos facit: arbor autem mala, fructus malos facit.*
18 * *Impossibile est arborem bonam fructus malos facere, aut arborem malam fructus bonos facere.*
19 * *Omnis arbor quæ non facit fructus bonos, exciditur, & in ignem cadit.*
20 * *Itaque à fructibus eorũ cognoscetis eos.*
21 * *Non quisquis dicit mihi, Domine mi, Domine mi, intraturus est in regnum cælorum; sed is qui facit voluntatem patris mei qui in cælis est.*
22 * *Multi dicturi sunt mihi in illo die, Domine mi, Domine mi, nunquid in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas edidimus?*
23 * *Tunc autem profitebor eis, Nunquam noui vos: discedite à me operarij iniquitatis.*
24 * *Quisquis igitur audit hos sermones meos, eosque exequitur, assimilatur viro sapienti, qui quidem extruxit domum suam super petram.*
25 * *Et descendit pluuia, venerúntque flumina: ac flauerunt venti, & irruerunt in ipsam domum illam, neque cecidit, quippe cuius fundamenta super petram iacta fuerant.*
26 * *Et quisquis audit hos sermones meos, nec eos exequitur, assimilatur viro stulto qui extruxit domum suam super arenam.*
27 * *Et descendit pluuia, venerúntque flumina; ac flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, atque corruit, & fuit ruina eius magna.*
28 * *Et factum est, quum absoluisset Ieschua hos sermones vt obstupescerent turbæ super doctrina ipsius.*
29 * *Docebat enim eos, vt potestatem habens, non autem vt Scribæ ipsorum & Perischæi.*

---

15 [f] אזדהרו מן נביא דגלא דאתין לותכון בלבושא דאמרא מן זלגו דין איתיהון דאבא חטופא׃
16 מן פאריהון דין [g] תדעון אנון למא לקטין מן כובא ענבא או מן קורטבא תאנא׃
17 הכנא כל אילנא טבא פארא שפירא עבד אילנא דין בישא פארא בישא עבד׃
18 לא משכח אילנא טבא פארא בישא למעבד ולא אילנא בישא פארא טבא למעבד׃
19 כל אילנא דלא עבד פארא טבא מתפסק ובנורא נפל׃ 20 מדין מן פאריהון תדעון אנון׃
21 לא הוא כל דאמר לי מרי מרי [h] עאל למלכותא דשמיא אלא מן דעבד צבינה דאבי דבשמיא׃
22 סגיאא [i] נאמרון לי בהו יומא מרי מרי לא בשמך [k] אתנבין ובשמך שאדא [l] אפקן ובשמך חילא סגיאא עבדן׃

[f] זהר [g] ידע
[h] על
[i] אמר [k] נבא [l] נפק

15 * Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. C

16 Luc. 6. f 44. * A fructibus eorum cognoscetis eos. Nunquid colligunt de spinis vuas, aut de tribulis ficus?

17 * Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit: mala autem arbor, malos fructus facit.

18 autem * Non potest † arbor bona, malos fructus facere: neque arbor mala bonos fructus facere.

19 Sup. 3. b 10. * Omnis arbor quæ nō facit fructum bonū, excidetur, & in ignem mittetur.

20 * Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

21 Infr. 25. b 11. * Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem patris mei qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum.

22 Act. 19. c 13. * Multi dicent mihi in illa die, Domine, Domine, nónne in nomine tuo prophetauimus? & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus.

23 omnes Psal. 6. a 9. Inf. 25. d 41. Luc. 13. c 27. * Et tunc confitebor illis, quia nunquā noui vos: discedite à me † qui operamini iniquitatem. D

24 Luc. 6. g 47. Rom. 2. b 13. Iacob. 1. d 22. * Omnis ergo qui audit verba mea hæc, & facit ea: assimilabitur viro sapienti qui ædificauit domum suam super petram:

25 * Et descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit. fundata enim erat super petram.

26 Iacob. 2. c 21. * Et omnis qui audit verba mea hæc, & non facit ea; similis erit viro stulto qui ædificauit domū suam super arenā:

27 Ezech. 13. b 11. * Et descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna.

28 Marc. 1. c 22. Luc. 4. c 32. * Et factum est, cùm cōsummasset Iesus verba hæc, admirabantur turbæ super doctrina eius.

29 * Erat enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut Scribæ eorum & Pharisæi.

15 * Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες.

16 * ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

17 * οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

18 * οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.

19 * πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 * ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 * οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

22 * πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, κύριε, κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

23 * καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς. ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 * πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν.

25 * καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 * καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον.

27 * καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

28 * καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

29 * ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 והידין ᵐ אודא להון דממתום לא ידעתכון ארחקו לכון מני פלחי עולא׃ 24 כל הכיל דשמע ⁿ מלי הלין ועבד
להין נתדמא לגברא חכימא הו דבנא ביתה על שועא׃ 25 ונחת מטרא ° ואתו נהרותא ᵖ ונשבי רוחא ᵠ ואתטריו בה
בביתא הו ולא נפל שתאסו הי גיר על שועא ʳ סימן הוי׃ 26 וכל מן דשמע מלי הלין ולא עבד להין נתדמא לגברא
סכלא דבנא ביתה על חלא׃ 27 ונחת מטרא ואתו נהרותא ונשבי רוחא ואתטריו בביתא הו ונפל והות
ˢ מפולתה רבא׃ 28 והוא וכד שלם ישוע מלא הלין תהירין הוו כנשא על ᵗ יולפנה׃
29 מלף הוא להון גיר איך משלטא ולא איך ספריהון ופרישא׃

ᵐ ידא ⁿ מלל
° אתא ᵖ נשב
ᵠ טרא
ʳ סם
ˢ נפל ᵗ אלף

❖ ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ ❖

❖ ܟܘ ❖ ❖ ܩܦܠܐܘܢ ܚ ❖

1 ܟܕ ܕܝܢ ܢܚܬ ܡܢ ܛܘܪܐ ܢܩܦܘܗܝ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ. 2 ܘܗܐ ܓܪܒܐ ܚܕ ܐܬܐ ܣܓܕ ܠܗ
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ
3 ܠܡܕܟܝܘܬܝ. ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܝܫܘܥ ܩܪܒ ܠܗ.
ܘܐܡܪ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܬܕܟܝ
4 ܓܪܒܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܚܙܝ ܠܡܐ
ܠܐܢܫ ܐܡܪ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ.
ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ.
5 ܟܕ ܥܠ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܩܪܒ
ܠܗ ܩܢܛܪܘܢܐ ܚܕ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ.
6 ܡܪܝ. ܛܠܝܝ ܪܡܐ ܒܒܝܬܐ. ܘܡܫܪܐ. ܘܒܝܫܐܝܬ
7 ܡܫܬܢܩ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܬܐ ܘܐܐܣܝܘܗܝ.
8 ܥܢܐ ܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ
ܕܬܥܘܠ ܬܚܝܬ ܡܛܠܝ. ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ
ܘܢܬܐܣܐ ܛܠܝܝ.
9 ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܕܬܚܝܬ ܫܘܠܛܢܐ.
ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܦܠܚܐ. ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ
ܕܙܠ. ܘܐܙܠ. ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ. ܘܠܥܒܕܝ
10 ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܥܒܕ. ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܕܡܪ.
ܘܐܡܪ ܠܕܐܬܝܢ ܥܡܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܐܦܠܐ ܒܐܝܣܪܝܠ ܐܫܟܚܬ ܐܝܟ ܗܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ.
11 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܣܓܝܐܐ ܢܐܬܘܢ ܡܢ
ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܘܢܣܬܡܟܘܢ ܥܡ
ܐܒܪܗܡ ܘܐܝܣܚܩ ܘܝܥܩܘܒ ܒܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ.
12 ܒܢܝܗ ܕܝܢ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܢܦܩܘܢ ܠܚܫܘܟܐ
ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ.
13 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ. ܙܠ. ܐܝܟܢܐ
ܕܗܝܡܢܬ ܢܗܘܐ ܠܟ. ܘܐܬܐܣܝ ܛܠܝܗ ܒܗ
ܒܫܥܬܐ ܗܝ. ❖ ❖ ❖

Lectio ad vesperam Dominicæ
secundæ Ieiunij.

CAP. VIII.

1 *QVum autem descendisset è monte, circundederunt eum turbæ multæ.*
2 *Et ecce leprosus vnus veniens adorauit eum, & ait: Domine mi, si volueris, potes me mundare.*
3 *Et extendens manum suam Jeschua, admouit ei, & ait: Volo ego, mundus esto. Et in illa ipsa hora mundata est lepra eius.*
4 *Et ait illi Jeschua, Vide ne vlli dixeris: sed abi, ostende temetipsum sacerdotibus, & offer oblationem sicuti præcepit Mousche, vt sit eis testimonio.*
5 *Quum autem ingressus fuisset Jeschua Capharnachum, accessit ad eum Centurio quidam, & rogauit eum, inquiens.*
6 *Domine mi, puer meus iacet domi & paralyticus est, & malè cruciatur.*
7 *Ait illi Jeschua, Ego iturus sum, & sanabo eum.*
8 *Respondit ille Centurio, & ait: Domine mi, non sum dignus, vt ingrediaris sub tugurium meum, sed tantum dic verbum & sanabitur puer meus.*
9 *Nam & ego sum homo sub potestate constitutus, & habeo sub manu mea milites, & dico huic, ito, itque: & alteri, veni, venitque: & seruo meo, hoc age, & agit.*
10 *Quod quum audisset Ieschua miratus est, & ait secum euntibus: Amin ego dico vobis, ne in Jsroiel quidem inueni talem fidem.*
11 *Ego verò dico vobis, Multi venturi sunt ab Oriente, & ab Occidente, sessurique cum Abrohom, & Ischok, & Jakoub in regno cælorum.*
12 *Filij verò regni extrudentur in tenebras exteriores, illic erit fletus & stridor dentium.*
13 *Proinde ait Jeschua Centurioni illi, Abi, vt credidisti, fiat tibi: & sanitati restitutus est puer eius in illa ipsa hora.*

---

[a] קְרִיָנָא דְרַמְשָׁא דְחַד בְּשַׁבָּא דִּתְרֵין דְּצוֹמָא קפלאון ח

1 כַּד דֵּין נְחַת מִן טוּרָא [b] נַקְפוּהִי כֶּנְשָׁא סַגִּיאָא ׃ 2 וְהָא גַּרְבָּא חַד אֶתָא סְגֶד לֵהּ וְאָמַר מָרִי אֶן צָבֵא אַנְתְּ מֶשְׁכַּח
אַנְתְּ [c] לַמְדַכָּיוּתִי ׃ 3 וַפְשַׁט אִידֵהּ יֵשׁוּעַ קַרֶב לֵהּ וְאָמַר צָבֵא אֶנָא אֶתְדַּכָּא וּבָהּ בְּשָׁעְתָא אֶתְדַּכִּי גַּרְבֵהּ ׃
4 וְאָמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ חֲזִי לְמָא לְאֱנָשׁ אָמַר אַנְתְּ אֶלָּא [d] זֵל חַוָּא נַפְשָׁךְ לְכָהֲנֵא וְקַרֵב קוּרְבָּנָא אַיךְ דְּפַקֵּד מוּשֵׁא [e] לְסָהֲדוּתְהוֹן ׃
5 כַּד עַל דֵּין יֵשׁוּעַ לְכְפַרְנַחוּם קְרֵב לֵהּ קֶנְטְרוּנָא חַד וּבָעֵא הֲוָא מֶנֵּהּ וְאָמַר ׃
6 מָרִי טַלְיִי [f] רְמֵא בְּבַיְתָא וַמְשַׁרֵי [g] וּבִישָׁאִית מֶשְׁתַּנַּק ׃ 7 אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ אֶנָא אָתֵא וַאֲסִיוּהִי ׃
8 עֲנָא קֶנְטְרוּנָא הַו וֶאמַר מָרִי לָא שָׁוֵא אֶנָא דְּתֶעוּל תְּחֵית [h] מַטְלִי אֶלָּא בַּלְחוּד אֱמַר בְּמֶלְּתָא [i] וְנֶתְאַסֵא טַלְיִי ׃

[a] קְרָא
[b] נְקַף עבראית יקף כמו מן ידע ירע
[c] דְּכָא
[d] אֲזַל [e] סְהַד
[f] רְמָא [g] בִּיש
[h] טְלַל [i] אַסָא

CAP. VIII.

Iesus Marc. 1. d 40. Luc. 5. c 12. CVm autem descendisset† de monte, 1
sequutæ sunt eum turbæ multæ. A
* Et ecce leprosus veniens, adorabat 2
eum, dicens, Domine, si vis, potes me mundare.
* Et extendens Iesus manum, tetigit 3
eum, dicens, Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius.
* Et ait illi Iesus, Vide nemini dixeris: 4
sed vade, ostende te sacerdoti, & offer munus quod præcepit Moyses in testimonium illis. Leui. 14. a 2.
Lu. 7. a 1 Ioh. 4. g 46. * Cùm autem introisset Capharnaum, 5
accessit ad eum Centurio, rogans eum,
* Et dicens: Domine, puer meus ia- 6
cet in domo paralyticus, & malè torquetur.
* Et ait illi Iesus, Ego veniam, & cu- 7
rabo eum.
* Et respondens centurio, ait, Domi- 8
Lu. 7. a 6 ne non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & B sanabitur puer meus.
* Nam & ego homo sum sub pote- 9
state constitutus, habens sub me milites: & dico huic, Vade, & vadit: & alij, veni, & venit: & seruo meo, fac hoc, & facit.
* Audiens autem Iesus, miratus est: & 10
sequentibus se dixit, Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel.
* Dico autem vobis, quòd multi ab 11
Esa. 41. f 25. Mala. 1. c 11. Luc. 13. c 29. Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno cælorum:
* Filij autem regni eijcientur in tene- 12
Infr. 22. b 13. Luc. 13. f 28. Psal. 106 b 10. Sap. 16. b 13 bras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium.
* Et dixit Iesus Centurioni, Vade, & 13
sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est
cx puer †in illa hora.

η.

1 * Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

2 * καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, κύριε ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

3 * καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς, λέγων, θέλω· καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4 * καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 * εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν,

6 * καὶ λέγων, κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.

7 * καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

9 * καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 * ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.

11 * λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ ἀβραὰμ, καὶ ἰσαὰκ, καὶ ἰακὼβ, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

12 * οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

13 * καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ, ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι· καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

---

9 אַף אֶנָא גֵיר גַבְרָא אֶנָא דַתְחֵית [k] שׁוּלְטָנָא וְאִית תְּחֵית אִידַי [l] אַסְטְרַטִיוּתָא וָאמַר אֶנָא לְהָנָא [m] דְזֵל וָאזֵל וְלַאחֲרִנָא [n] דְתָא וָאתָא וַלְעַבְדִי דַעֲבֵד הָדָא וְעָבֵד ׃
10 כַּד שְׁמַע דֵין יֵשׁוּע [o] אֶתְדַמַּר וֶאמַר [p] לְדָאתֵין עַמֵּה אַמִין אָמַר אֶנָא לְכוֹן דְאַף לָא בִּיסְרָיֵל [q] אֶשְׁכַּחַת אַיְךְ הָדָא [r] הַימָנוּתָא ׃
11 אָמַר אֶנָא לְכוֹן דֵין דְסַגִיאֵא נֵאתוֹן מֶן [s] מַדְנְחָא וּמֶן [t] מַעְרְבָא [u] וְנֶסְתַּמְכוּן עַם אַבְרָהָם וְאִיסְחָק וְיַעֲקוּב בְּמַלְכוּתָא דַשְׁמַיָא ׃
12 בְּנַיְהֵ דֵין דְמַלְכוּתָא [x] נֶפְקוּן לְחֶשׁוּכָא בַּרָיָא תַּמָן נֶהֱוֵא בְּכְיָא וְחוּרָק שֶׁנָּא ׃
13 וֶאמַר יֵשׁוּע לְקֶנְטְרוּנָא הוּ זֵל אַיְכַנָא דְהַימֶנְתְּ נֶהֱוֵא לָךְ [y] וֶאתְאַסִי טַלְיֵה בָּה בְּשַׁעְתָּא ׃

[k] שלט והוא לשון יון
[m] אזל [n] אתא
[o] דמר [p] אתא
[q] שכח [r] הימן [s] דנח
[t] ערב [u] סמך
[x] נפק [y] אסא

ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܪܒܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ ܀

܀ ܡܬܝ ܀

14 ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ. ܘܚܙܐ ܠܚܡܬܗ ܕܪܡܝܐ ܘܐܚܝܕܐ ܠܗ ܐܫܬܐ.
15 ܘܩܪܒ ܠܐܝܕܗ ܘܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ. ܘܩܡܬ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ.
16 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܩܪܒܘ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܘܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܦܩ ܕܝܘܝܗܘܢ ܒܡܠܬܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܐܣܝ ܐܢܘܢ.
17 ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܗܘ ܢܣܒ ܟܐܒܝܢ. ܘܟܘܪܗܢܝܢ ܢܛܥܢ.
18 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܚܕܪܝܢ ܠܗ. ܦܩܕ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܥܒܪܐ.
19 ܘܩܪܒ ܣܦܪܐ ܚܕ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ. ܐܬܐ ܒܬܪܟ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܬ.
20 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܬܥܠܐ ܢܩܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ. ܠܒܪܗ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ ܪܝܫܗ.
21 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܘܪ ܐܒܝ.
22 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܫܒܘܩ ܡܝܬܐ ܩܒܪܝܢ ܡܝܬܝܗܘܢ ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ ܀

܀ ܡܬܝ ܀

23 ܘܟܕ ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܣܠܩܘ ܥܡܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
24 ܘܗܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܟ ܕܠܣܦܝܢܬܐ ܢܟܣܘܢܗ ܓܠܠܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܟ ܗܘܐ.
25 ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܥܝܪܘܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܦܪܘܩܝܢ. ܐܒܕܝܢܢ.
26 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܕܚܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܝܡܐ. ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ.
27 ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܬܡܗܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ ܀

Lectio ad Oblationem Septimanæ præcedentis Ieiunium.

14 * *Quúmque venisset Ieschua in ædes Schemeoun, vidit socrum eius iacentem ac febre correptam.*
15 * *Et tetigit manum eius, & reliquit eam febris, surrexitque ac ministrauit eis.*
16 * *Quum autem esset vespera, obtulerunt coram eo dæmoniacos multos, & fecit exire dæmonia eorum verbo, eosque omnes qui malè affecti erant, sanauit.*
17 * *Vt impleretur id quod dictum est per Eschaio prophetam, dicentem: Ipse accipiet dolores nostros, & infirmitates nostras sustinebit.*
18 * *Quum autem vidisset Ieschua turbas multas quæ circuibant se, iussit eas abire in vlteriorem* ripam.
19 * *Et accessit quidam Scriba, & dixit ei, Præceptor mi, ibo post te quocunque ieris.*
20 * *Ait illi Ieschua, Vulpes habent lustra, & volucres cæli nidos, filius autem hominis non habet vbi reclinet caput suum.*
21 * *Alius autem ex discipulis eius, dixit ei: Domine mi, permitte mihi primùm ire sepultum patrem meum.*
22 * *Ieschua verò dixit ei, Veni post me & relinque mortuos sepelientes mortuos suos.*

Ad vesperam Dominicæ tertiæ Ieiunij.

23 * *Et quum Ieschua conscendisset nauem, conscenderunt cum eo discipuli eius.*
24 * *Et ecce commotio magna facta est in mari, vsqueadeo vt nauis operiretur fluctibus: ipse autem Ieschua dormiebat.*
25 * *Et accesserunt discipuli eius, qui excitarunt eum, & dixerunt ei: Domine noster, libera nos, perimus.*
26 * *Ait illis Ieschua, Quid timidi estis modica fide præditi? tunc surrexit & cohibuit ventum ac mare, & facta est tranquillitas magna.*
27 * *Homines verò mirati sunt, dicentes: Quis est iste, cui venti & mare obediunt?*

---

[a] קרינא דקורבא דשבתא קדמיתא דצומא

14 ואתא ישוע לביתה דשמעון וחזא לחמתה [b] דרמיא [c] ואחידא לה אשתא׃ 15 וקרב לאידה ושבקתה אשתא
[d] וקמת [e] ומשמשא הות להון׃ 16 כד הוא דין רמשא קרבו קדמוהי דיונא סגיאא [f] ואפק דיויהון במלתא ולכלהון
אילין [g] דבישאית עבידין הוו אסי אנון׃ 17 איך דנתמלא מדם דאתאמר ביד אשעיא נביא דאמר דהו [h] נסב כאבין
[i] וכורהנין נטען׃ 18 כד חזא דין ישוע כנשא סגיאא [k] דחדירין לה פקד דנאזלון לעברא׃
19 וקרב ספרא חד ואמר לה רבי אתא בתרך לאתר דאזל אנת׃ 20 אמר לה ישוע לתעלא נקעא אית להון
ולפרחתא דשמיא [l] מטללא לברה דין דאנשא ליה לה איכא דנסמוך רישה׃

[a] קרא
[b] רמא [c] אחד
[d] קם [e] שמש [f] נפק
[g] ביש [h] נסב
[i] כרה [k] חדר
[l] טלל

Marc. 1. c 29. Luc. 4. f 38.
* Et cùm venisset Iesus in domum 14
Petri, vidit socrum eius iacentem & fe-
bricitantem:
* Et tetigit manum eius, & dimisit 15
eam febris; & surrexit, & ministra-
bat ei.
Mar. 1. c 32. Luc. 4. g 40.
* Vespere autem facto, obtulerunt ei 16
multos dæmonia habentes: & eijciebat
spiritus verbo; & omnes malè habentes
curauit.
Esai. 53. a 4. 1. Pet. 2. d 24.
* Vt adimpleretur quod dictum est 17
per Isaiam prophetam, dicentem, Ipse
infirmitates nostras accepit: & ægrota-
tiones †portauit. (nostras)
* Videns autem Iesus turbas multas 18
circum se, iussit † ire trans fretum. (discipulos)
Luc. 9. g 57.
* Et accedens vnus Scriba, ait illi, Ma 19
gister, sequar te, quocunque ieris.
* Et dicit ei Iesus, Vulpes foueas ha- 20
bent, & volucres cæli nidos: filius au- C
tem hominis non habet vbi caput †re-
clinet. (suum)
* Alius autem de discipulis eius, ait 21
illi, Domine, permitte me primùm ire,
& sepelire patrem meum.
* Iesus autem ait illi, Sequere me, & 22
dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

Marc. 4. d 36. Luc. 8. c 22.
* Et ascendente eo in nauiculam, se- 23
cuti sunt eum discipuli eius:
* Et ecce motus magnus factus est in 24
mari, ita vt nauicula operiretur flucti-
bus, ipse verò dormiebat.
* Et accesserunt ad eum discipuli eius, 25
& suscitauerunt eum, dicentes, Domi-
ne, salua nos, perimus.
* Et dicit eis†, Quid timidi estis mo- 26
dicæ fidei? Tūc surgens imperauit ven-
tis & mari; & facta est tranquillitas
magna. (Iesus)
* Porrò homines mirati sunt, dicen- 27
tes, Qualis est hic, quia venti & mare
obediunt ei?

14 * Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου, εἶδε τὴν
πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν·
15 * καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρε-
τός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ.
16 * ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομέ-
νους πολλοὺς, καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν.
17 * ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέ-
γοντος, αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε, καὶ τὰς νόσους
ἐβάστασεν·
18 * ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.
19 * καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, διδάσ-
καλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.
20 * καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχου-
σι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
21 * ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, κύριε, ἐπί-
τρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα
μου.
22 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νε-
κροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 * Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
24 * καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε
τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκά-
θευδε.
25 * καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν,
λέγοντες, κύριε σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.
26 * καὶ λέγει αὐτοῖς, τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐ-
γερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ· καὶ ἐγέ-
νετο γαλήνη μεγάλη.
27 * οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες, ποταπός ἐστιν
οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

21 אחרינא דין מן תלמידוהי אמר לה מרי m אפס לי לוקדם אזל אקבור אבי ׃
22 ישוע דין אמר לה n תא בתרי ושבוק מיתא קברין מיתיהון ׃
דרמשא דחד בשבא דתלתא דצומא
23 וכד סלק ישוע לספינתא סלקו עמה תלמידוהי ׃ 24 והא זועא רבא הוא בימא איכנא דאלפא חתכסא מן
גללא הו דין ישוע דמיך הוא ׃ 25 וקרבו תלמידוהי a דנעירוהי ואמרין לה מרן b פצן c אבדינן ׃ 26 אמר להון ישוע
למנא d דחולתנין אנתון זעורי הימנותא הידין קם וכאא ברוחא ובימא והוא שליא רבא ׃
27 אנשא דין e אתדמרו ואמרין מנו הנא דרוחא וימא f משתמעין לה ׃

m הוא לשון יק
n אתא
a עיר b פצא c אבד
d דחל
e דמר f שמע

28 ✱ ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܥܒܪܐ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ.
ܐܪܥܘܗܝ ܬܪܝܢ ܕܝܘܢܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ
ܒܝܫܐ ܕܛܒ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܫܟܚ ܢܥܒܪ ܒܗܝ
29 ܐܘܪܚܐ. ✱ ܘܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܐ ܠܢ ܘܠܟ
ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܬܝܬ ܠܟܐ. ܩܕܡ ܙܒܢܐ
30 ܕܬܫܢܩܢ. ✱ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܗܠ ܡܢܗܘܢ.
31 ܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ. ✱ ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܫܐܕܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܡܦܩ
ܐܢܬ ܠܢ. ܐܦܣ ܠܢ ܕܢܐܙܠ ܠܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ.
32 ✱ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܠܘ. ܘܡܚܕܐ ܢܦܩܘ
ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܟܠܗ ܒܩܪܐ ܗܝ ܚܪܨܬ ܠܥܠ
ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܘ ܒܝܡܐ. ܘܡܝܬܘ ܒܡܝܐ.
33 ✱ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܪܥܝܢ ܗܘܘ. ܥܪܩܘ ܘܐܙܠܘ
ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܚܘܝܘ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܕܗܢܘܢ
34 ܕܝܘܢܐ. ✱ ܘܢܦܩܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܠܐܘܪܥܗ
ܕܝܫܘܥ. ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ. ܒܥܘ ܡܢܗ ܕܢܫܢܐ ܡܢ
ܬܚܘܡܝܗܘܢ.

✤ ✝ ܩܦܠܐܘܢ ✤

1 ✱ ܘܣܠܩ ܠܐܠܦܐ. ܘܥܒܪ ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ.
2 ✱ ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܡܫܪܝܐ ܟܕ ܪܡܐ ܒܥܪܣܐ.
ܘܚܙܐ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܡܫܪܝܐ.
3 ܐܬܠܒܒ ܒܪܝ. ܡܫܬܒܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ✱ ܐܢܫܐ
ܕܝܢ ܡܢ ܣܦܪܐ. ܐܡܪܘ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܗܢܐ ܡܓܕܦ.
4 ✱ ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܬܐ ܒܠܒܟܘܢ.
5 ✱ ܡܢܐ ܓܝܪ ܦܫܝܩ ܠܡܐܡܪ. ܕܡܫܬܒܩܝܢ
ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܕܩܘܡ ܗܠܟ.
6 ✱ ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ
ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܡܫܪܝܐ.
7 ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. ✱ ܘܩܡ
8 ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ. ✱ ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܢܫܐ ܕܚܠܘ.
ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ
ܠܒܢܝܢܫܐ.

28 ✱ *Quúmque veniſſet Jeſchua ad ulteriorem* ripam *in regionem Godaræorum, occurrerunt ei duo dæmoniaci exeuntes de domo ſepulchrorum mali admodum, ita ut nemo poſſet tranſire per illam viam.*

29 ✱ *Et acclamarunt, dicentes: Quid nobis & tibi Jeſchua fili Dei? veniſti huc ante tempus cruciatum nos?*

30 ✱ *Erat autem procul ab eis grex porcorum multorum paſcens.*

31 ✱ *Ipſi verò dæmones petebant ab eo, dicentes: Si eijcis nos, permitte nobis abire in gregem porcorum.*

32 ✱ *Dixit eis Jeſchua, Abite. & ſtatim exeuntes ingreſſi ſunt porcos: & totus ille grex rectà contendit in rupem, & corruerunt in mare ac mortui ſunt in aquis.*

33 ✱ *Illi autem qui paſtores agebant, fugientes ſeſe receperunt in urbem, ac renuntiarunt quicquid acciderat, deque ipſis dæmoniacis.*

34 ✱ *Exijt itaque tota ciuitas in occurſum Jeſchua: quúmque aſpexiſſent eum, petierunt ab eo, ut ex finibus ipſorum excederet.*

CAP. IX.

1 *ET conſcendit nauem, traiecitque & venit in ciuitatem ſuam.*

2 ✱ *Et obtulerunt ei paralyticum decumbentem in lecto: viditque Jeſchua fidem eorum, & ait paralytico illi, Bono ſis animo fili mi, remittuntur tibi peccata tua.*

3 ✱ *Quidam verò è Scribis dicebant in anima ſua, Iſte blaſphemat.*

4 ✱ *Jeſchua autem ſciens cogitationes eorum, dixit eis, Quid cogitatis mala in corde veſtro?*

5 ✱ *Utrum enim facilius eſt, dicere, Remittuntur tibi peccata tua, an dicere, Surge & ambula?*

6 ✱ *Ut autem cognoſcatis, filium hominis habere poteſtatem in terra remittendi peccata, (dixit paralytico illi) Surge, tolle lectũ tuum, & abi domum tuam.*

7 ✱ *Surgens itaque abijt domum ſuam.*

8 ✱ *Quæ quum vidiſſent turbæ illæ, timuerunt, Deúmque laudibus euexêre, qui dediſſet talem poteſtatem hominibus.*

---

28 וכד אתא ישוע לעברא לאתרא דגדריא ארעוהי תרין דיונא דנפקין מן בית קבורא בישא דטב איך דלא אנש נשכח
נעבר בהי אורחא׃ 29 [g] וקעו ואמרין מא לן ולך ישוע ברה דאלהא אתית לכא קדם זבנא [h] דתשנקן׃
30 אית הוא דין להל מנהון בקרא דחזירא סגיאא [i] דרעיא׃ 31 הנון דין שאדא [k] בעין הוו מנה ואמרין אן [l] מפק
אנת לן אפס לן דנאזל לבקרא דחזירא׃ 32 אמר להון ישוע [m] זלו ומחדא נפקו ועלו בחזירא וכלה בקרא הי
[n] חרצת לעל לשקיפא ונפלו בימא ומיתו במיא׃ 33 הנון דין דרעין הוו ערקו ואזלו למדינתא [o] וחויו כל מדם דהוא
ודהנון דיונא׃ 34 ונפקת כלה מדינתא לאורעה דישוע וכר חזאוהי [p] בעו מנה דנשנא מן תחומיהון׃

[g] קעא [h] שנק
[i] רעא [k] בעא [l] נפק
[m] אזל
[n] תרץ [o] חוא
[p] בעא

Marc. 5. a 1. Luc. 8. d 20 ‡ Et cùm venisset trans fretum in re- 28
gionem Gerasenorum, occurrerunt ei
duo habentes dæmonia, de monumen- D
tis exeuntes, sæui nimis, ita vt nemo
posset transire per viam illam.
‡ Et ecce clamauerunt, dicẽtes, Quid 29
nobis & tibi Iesu fili Dei? Venisti huc
ante tempus torquere nos?
Marc. 5. b 11 Luc. 7. d 32 ‡ Erat autem non longè ab illis grex 30
porcorum multorum pascens.
‡ Dæmones autem rogabant eum, 31
hinc dicentes, Si eijcis nos†, mitte nos in gre
gem porcorum.
‡ Et ait illis, Ite. At illi exeuntes abie- 32
magno rũt in porcos, & ecce †impetu abijt to-
tus grex per præceps in mare: & mor-
tui sunt in aquis.
‡ Pastores autem fugerunt: & venien 33
tes in ciuitatem, nunciauerunt omnia,
& de ijs qui dæmonia habuerant.
‡ Et ecce tota ciuitas exijt obuiam Ie- 34
Marc. 5. b 17 Luc. 8. e 37 Act. 16. g 39 su: & viso eo, rogabant vt transiret à fi-
nibus eorum.

28 ‡ καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
29 ‡ καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;
30 ‡ ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.
31 ‡ οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες, εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
32 ‡ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑπάγετε· οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.
33 ‡ οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.
34 ‡ καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

CAP. IX.

Iesus Marc. 2. a 3. Luc. 5. d 18 Ioan. 5. a 5. ET ascendens † in nauiculam, trans- 1
fretauit: & venit in ciuitatem suam. A
‡ Et ecce offerebant ei paralyticum ia- 2
centem in lecto. Et videns Iesus fidem
illorum, dixit paralytico: Confide fili,
remittuntur tibi peccata tua.
‡ Et ecce quidam de Scribis dixerunt 3
intra se, Hic blasphemat.
‡ Et cùm vidisset Iesus cogitationes 4
eorum, dixit, Vt quid cogitatis mala in
cordibus vestris?
Esai. 43. d 25 tua ‡ Quid est facilius, dicere, Dimittun- 5
tur tibi peccata†: an dicere, Surge & am-
bula?
‡ Vt autem sciatis quia filius homi- 6
nis habet potestatem in terra dimitten-
di peccata: tunc ait paralytico, Surge,
tolle lectum tuum, & vade in domum
tuam.
Actio. 9. f 34 ‡ Et surrexit, & abijt in domũ suam. 7
‡ Videntes autem turbæ timuerunt, 8
& glorificauerunt Deum, qui dedit po-
testatem talem hominibus.

θ'.

1 ‡ Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
2 ‡ καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ, θάρσει τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
3 ‡ καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, οὗτος βλασφημεῖ.
4 ‡ καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν, ἱνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
5 ‡ τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, ἔγειραι καὶ περιπάτει;
6 ‡ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ,) ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
7 ‡ καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8 ‡ ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

קפאלון ט

ª שרא ᵇ חשב | 1 וסלק לאלפא ועבר ואתא למדינתה ׃ 2 וקרבו לה ª משריא כד רמא בערסא וחזא ישוע הימנותהון ואמר
להו משריא אתלבב ברי שביקין לך חטהיך ׃ 3 אנשא דין מן ספרא אמרו בנפשהון הנא מגדף ׃
4 ישוע דין ידע ᵇ מחשבתהון ואמר להון מנא מתחשבין אנתון בישתא בלבכון ׃
ᶜ ידע ᵈ אזל | 5 מנא גיר פשיק למאמר דשביקין לך חטהיך או למאמר דקום הלך ׃
6 ᶜ דתדעון דין דשולטנא אית לברה דאנשא בארעא למשבק חטהא אמר להו משריא קום שקול ערסך ᵈ וזל
לביתך ׃ 7 וקם אזל לביתה ׃ 8 כד חזו דין כנשא הנון דחלו ושבחו לאלהא דיהב שולטנא דאיך הנא לבנינשא ׃

ܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ

9 ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ ܕܫܡܗ ܡܬܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ܀

10 ܘܟܕ ܣܡܝܟܝܢ ܒܒܝܬܐ ܐܬܘ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܣܓܝܐܐ ܐܣܬܡܟܘ ܥܡ ܝܫܘܥ ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܀

11 ܘܟܕ ܚܙܘ ܦܪܝܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܡܢܐ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܠܥܣ ܪܒܟܘܢ܀

12 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܚܠܝܡܐ ܠܐܣܝܐ ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ܀

13 ܙܠܘ ܝܠܦܘ ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ܀

14 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܘܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢܢ ܣܓܝ ܘܬܠܡܝܕܝܟ ܠܐ ܨܝܡܝܢ܀

15 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܠܡܨܡ ܟܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܐܬܝܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗܘܢ ܚܬܢܐ ܘܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ܀

16 ܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܐܦܢܝܬܐ ܕܢܚܬܐ ܚܕܬܐ ܥܠ ܢܚܬܐ ܒܠܝܐ ܕܠܐ ܢܫܩܘܠ ܡܠܘܝܗ ܡܢ ܗܘ ܢܚܬܐ ܘܢܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ܀

17 ܘܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ ܕܠܐ ܢܨܛܪܝܢ ܙܩܐ ܘܚܡܪܐ ܢܬܐܫܕ ܘܙܩܐ ܢܐܒܕܘܢ ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܚܕܬܐ ܘܬܪܝܗܘܢ ܡܬܢܛܪܝܢ܀

ܕܥܢܝܕܐ

18 ܟܕ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܐܬܐ ܪܫܐ ܚܕ ܩܪܒ ܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ ܒܪܬܝ ܗܫܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܬܐ ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠܝܗ ܘܬܚܐ܀

19 ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ܀

20 ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܕܕܒܝܒܐ ܐܬܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ܀

21 ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܢܦܫܗ ܐܢ ܠܚܘܕ ܐܩܪܒ ܠܢܚܬܗ ܚܝܐ ܐܢܐ܀

Feria quinta Septimanæ Candidatorum.

9 * *Quúmque Ieſchua prætergrederetur illinc, vidit virum ſedentem in ædibus telonariorum nomine Mathai, & ait illi: Veni poſt me. ſurgens itaque iuit poſt eum.*

10 * *Et quum accumberent domi venerunt publicani & peccatores multi, & accubuerunt cum Jeſchua, & cum diſcipulis eius.*

11 * *Quæ quum vidiſſent Periſchæi, dixerunt diſcipulis ipſius, Quare cum publicanis flagitioſiſque edit magiſter veſter?*

12 * *Quod quum audiſſet Jeſchua, dixit eis: Non indigent ſani medico; ſed ij qui malè affecti ſunt.*

13 * *Ite, diſcite quid ſit: Miſericordiam volo & non ſacrificium, non enim veni vt vocarem iuſtos, ſed peccatores.*

14 * *Tunc acceſſerunt ad eum diſcipuli Jouchanon, & inquiunt, Quare nos & Periſchæi multum ieiunamus, & diſcipuli tui nõ ieiunant?*

15 * *Dixit eis Jeſchua, Nunquid poſſunt filij thalami ieiunare quandiu cum eis eſt ſponſus? Veniunt autem dies quum tolletur ab eis ſponſus, & tunc ieiunabunt.*

16 * *Nemo immittit fruſtum panni nouum in veſtimentum attritum vetuſtate, ne quid detrahat ſupplementum ex illo veſtimento, fiatque ſciſſura maior.*

17 * *Neque injiciunt vinum recens in vtres veteres, ne rumpantur vtres, vinúmque effundatur, & vtres pereant; ſed injiciunt vinum recens in nouos vtres, & ambo conſeruantur.*

Commemoratione Defunctorum.

18 * *Quum autem hæc loqueretur cum eis, veniens princeps quidã, appropinquauit & adorauit eum, inquiens, Filia mea nunc mortua eſt, ſed veni, impone manum tuam ſuper eam & viuet.*

19 * *Surgens itaque Jeſchua ac diſcipuli eius, abierunt poſt eum.*

20 * *Et ecce mulier quæ profluuio ſanguinis laborabat à duodecim annis, venit à tergo illius, tetigitque fimbriam veſtimenti eius.*

21 * *Dicebat enim in anima ſua* [apud ſe]. *Si ſolùm tetigero veſtimentũ eius, ſanabor ego.*

דיום חמשא בשבא דשבתא דחורא

9 וכד עבר ישוע מן תמן חזא גברא דיתב בית מכסא דשמה מתי ואמר לה ᵃתא בתרי וקם אזל בתרה ׃ — ᵃ אתא
10 וכד סמיכין בביתא אתו מכסא וחטיא סגיא ᵇאסתמכו עם ישוע ועם תלמידוהי ׃ 11 וכד חזו פרישא אמרין — ᵇ סמך
לתלמידוהי למנא עם מכסא וחטיא לעס רבכון ׃ 12 ישוע דין כד שמע אמר להון לא סניקין חלימא על ᶜאסיא אלא — ᶜ אסא
אילין דבישאית עבידין ׃ 13 ᵈזלו ᵉילפו מנו חננא בעא אנא ולא דבחתא לא גיר אתית דאקרא לזדיקא אלא לחטיא ׃ — ᵈ אזל ᵉ אלף
14 הידין קרבו לה תלמידוהי דיוחנן ואמרין למנא חנן ופרישא ᶠצימינן סגי ותלמידיך לא צימין ׃ — ᶠ צם
15 אמר להון ישוע דלמא משכחין בנוהי ᵍדגנונא למצם כמא דחתנא עמהון אתין דין יומתא כד ᵏנשתקל מנהון — ᵍ עבראית חפת ᵏ שקל

Marc. 2. b 14. Luc. 5. e 27. ‡ Et cùm transiret inde Iesus, vidit 9
hominem sedentem in telonio, Mat-
thæum nomine. Et ait illi, Sequere me.
& surgens, secutus est eum.
‡ Et factum est: discumbente eo in 10
domo, ecce multi publicani & pecca-
tores venientes, discumbebant cum Ie-
su & discipulis eius.
‡ Et videntes Pharisæi, dicebant disci- 11
pulis eius: Quare cum publicanis &
peccatoribus mãducat magister vester?
Mar. 2. c 17. ‡ At Iesus audiens, ait, Non est opus 12
valentibus medicus, sed malè haben-
tibus.
Ose. 6. a 6. Infr. 12. a 7. 1. Tim. 1. c 15. ‡ Euntes autem discite quid est, Mi- 13
sericordiam volo, & non sacrificium.
Non enim veni vocare iustos, sed pec-
catores ad pœnitentiam.
Marc. 2. c 18. Luc. 5. f 33. ‡ Tunc accesserunt ad eum discipuli 14
Ioannis dicentes, Quare nos & Phari-
sæi ieiunamus frequenter; discipuli au-
tem tui non ieiunant?
‡ Et ait illis Iesus, Nunquid possunt 15
filij sponsi lugere, quamdiu cum illis est
sponsus? Venient autem dies cùm au-
feretur ab eis sponsus: & tunc ieiuna-
bunt.
‡ Nemo autem immittit commissu- 16
ram panni rudis in vestimentum vetus,
tollit enim plenitudinem eius à vesti-
mento; & peior scissura fit.
‡ Neque mittunt vinum nouum in 17
vtres veteres: alioquin rumpũtur vtres, C
& vinum effunditur, & vtres pereunt.
Sed vinum nouum in vtres nouos mit-
tunt: & ambo conseruantur.

Mar. 5. b 22. Luc. 8. f 41. ‡ HAEC illo loquente ad eos, ecce 18
princeps vnus accessit, & adorabat
eum, dicens, Domine filia mea modò
defuncta est; sed veni, impone manum
tuam super eam, & viuet.
‡ Et surgens Iesus, sequebatur eum, 19
& discipuli eius.
Leui. 15. d 24. Marc. 5. c 25. Luc. 8. f 43. ‡ Et ecce mulier quæ sanguinis flu- 20
xum patiebatur duodecim annis, acces-
sit retrò, & tetigit fimbriam vestimenti
eius. ‡ Dicebat enim intra se, Si teti- 21
gero tantùm vestimentũ eius: salua ero.

9 ‡ καὶ παράγων ὁ ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθή-
μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐ-
τῷ, ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
10 ‡ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ
πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ
ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
11 ‡ καὶ ἰδόντες οἱ φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκα-
λος ὑμῶν;
12 ‡ ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ
ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
13 ‡ πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυ-
σίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς
μετάνοιαν.
14 ‡ τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἰωάννου λέγον-
τες, διατί ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ
μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι;
15 ‡ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμ-
φῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσον-
ται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε
νηστεύσουσιν.
16 ‡ οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ
ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱμα-
τίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
17 ‡ οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ
μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ
ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 ‡ Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἷς ἐλθὼν
προσεκύνει αὐτῷ λέγων, ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύ-
τησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ
ζήσεται.
19 ‡ καὶ ἐγερθεὶς ὁ ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
20 ‡ καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα
ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
21 ‡ ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ, σωθήσομαι.

חַתְנָא וְהָידֵין נְצוּמוּן׃ 16 לָא אֱנָשׁ רָמֵא אוּרְקַעְתָּא חַדְתָּא עַל נַחְתָּא [k]בְּלַיָא דְּלָא [l]חְתוּף [m]מַלְיוּתָה מֶן הַו נַחְתָּא וְנֶהֱוֵא
[n]בְּזָעָא יַתִּירָא׃ 17 וְלָא רָמֵין חַמְרָא [o]חַדְתָּא בְּזֶקָא בְּלַיָתָא דְּלָא [p]מֶצְטַרְיָן זֶקָא וְחַמְרָא מֶתְאשֵׁד וְזֶקָא אָבְדָן אֶלָּא
[q]רָמֵין חַמְרָא חַדְתָּא בְּזֶקָא חַדְתָּתָא וַתְרֵיהוּן מֶתְנַטְרִין׃
[a]בְּרוּכְרָנָא דַּעֲנִירָא כ
18 כַּד דֵּין הָלֵין מְמַלֵּל הֲוָא עַמְּהוֹן אֶתָא [b]אַרְכוּנָא חַד קְרֵב סְגֶד לֵהּ וֵאמַר בַּרְתִּי הָשָׁא מִיתַת אֶלָּא [c]תָא סִים אִידָךְ עֲלֵיהּ
[d]וְתִחֵא׃ 19 וְקָם יֵשׁוּע וְתַלְמִידוֹהִי וַאזַלוּ בָּתְרֵהּ׃ 20 וְהָא אַנְתְּתָא דְּדָבֵא הֲוָא דְּמָה שְׁנִין תַּרְתַּעְסְרֵא אֶתַת מֶן בֶּסְתְּרֵהּ
וְקֶרְבַת לְקַרְנָא דַּלְבוּשֵׁא׃ 21 אָמְרָא הֲוַת גֵּיר בְּנַפְשָׁהּ אֶפֶן בַּלְחוּד דַּלְמָאנֵהּ קָרְבָא אֶנָא [e]מֶתְאַסְיָא אֶנָא׃

[k]בְּלָא [l]נְתַף [m]מְלָא [n]בְּזַע [o]חֲדַת עבראית חדש [p]צְרָא [q]רְמָא [a]דְּכַר עבראית זכר [b]מן לשון יון [c]אֶתָא [d]חְיָא [e]אְסָא

22 * *Ieschua autem conuersus respexit eam,*
& dixit ei: Bono sis animo, filia mea; fides
tua seruauit te: & sanata est isthæc mulier ex
illa hora.
23 * *Venítque Ieschua in domum principis*
illius, ac videns tibicines turbásque tumul-
tum edentes,
24 * *Ait illis, Recedite vos, puella enim*
mortua non est, sed dormit. & subsannabant
25 *eū.* * *Quúmque eiecisset turbas, ingressus,*
prehendit eam manu eius. & surrexit puella.
26 * *Et exijt hæc fama in vniuersam illam*
terram.

Feria sexta hebdomadæ quin-
tæ Ieiunij.

27 * *Quúmque prætergrederetur illinc Ie-*
schua, sese adiunxerunt ei duo cæci, clamantes ac dicentes, Miserere nostri fili Dauid.
28 * *Et quum domum venisset, accesserunt*
ad eum cæci illi: dixit eis Ieschua, Creditis me
posse hoc agere? dicunt ei, Etiam Domine no-
29 *ster.* * *Tunc tetigit oculos eorum, & ait, Vti*
credidistis fiat vobis.
30 * *Et statim aperti sunt oculi eorum, &*
prohibuit eis Ieschua, dicens, Videte, nemo
rescifcat.
31 * *Illi autem egressi, famam eius sparserunt*
in vniuersam illam terram.
32 * *Quúmque exijsset Ieschua, obtulerunt*
ei mutum in quo erat dæmonium.
33 * *Et eiecto dæmonio locutus est mutus: &*
miratæ sunt turbæ, dicentes, Nunquam ap-
paruit tale quicquam in Israel.
34 * *Perischæi verò dicebant, Per principem*
dæmoniorum eijcit dæmonia.
35 * *Et perlustrabat Ieschua vrbes omnes*
& vicos, & docebat in synagogis eorum,
atque prædicabat Euangelium regni, & sa-
nabat omnes languores, omnésque dolores.

Commemoratione Apostolo-
rum Sanctorum.

36 * *Quum autem videret Ieschua turbas,*
misertus est earum, quòd essent fatigatæ ac
dispersæ tanquam oues non habentes pasto-
37 *rem.* * *Et ait discipulis suis: Messis multa*
& operarij pauci.
38 * *Petite igitur à domino messis vt emit-*
tat operarios in messem suam.

---

22 ישוע דין [f] אתפני חזה ואמר לה אתלבבי ברתי הימנותכי [g] אחיתכי ואתאסית אנתתא הי מן הי שעתא ׃ [f] פנא [g] חיא
23 ואתא ישוע לביתה דארכונא וחזא זמרא וכנשא [h] דמשתגשין ׃ 24 ואמר להון פרוקו לכון טליתא גיר לא מיתת [h] שגש
אלא דמכא הי ותחכין הוו עלוהי ׃ 25 וכד [i] אפק לכנשא על אחדה באידה [k] וקמת טליתא ׃ 26 ונפק טבא הנא [i] נפק [k] קם
בכלה ארעא הי ׃ דערובתא דשבתא דחמשא דצומא כא
27 וכד עבר ישוע מן תמן דבקוהי [a] סמיא תרין [b] דקעין ואמרין אתרחם עלין ברה דדויד ׃ [a] סמא [b] קעא
28 וכד אתא לביתא קרבו לה הנון סמיא אמר להון ישוע מהימנין אנתון דמשכח אנא הדא [c] למעבד אמרין לה אין [c] עבד
מרן ׃ 29 הידין קרב לעיניהון ואמר איכנא דהימנתון נהוא לכון ׃

22 * At Iesus conuersus & videns eam, dixit, Confide filia, fides tua te saluam fecit: & salua facta est mulier ex illa hora.
23 * Et cùm venisset Iesus in domum principis, & vidisset tibicines & turbam tumultuantem,
24 * † Dicebat, Recedite: non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. (dixit ad eos)
25 * Et cùm eiecta esset turba, intrauit, & tenuit manum eius †. Et surrexit puella. (*& dixit, Puella surge.)
26 * Et exijt fama hæc in vniuersam terram illam.

27 * Et transeunte inde Iesu, secuti sunt eum duo cæci clamantes, & dicentes, Miserere nostri, fili Dauid.
28 * Cùm autem venisset domum, accesserunt ad eum cæci, & dicit eis Iesus, Creditis quia hoc possum facere? Dicunt ei, Vtique Domine.
29 * Tunc tetigit oculos eorum, dicens, Secundùm fidem vestram fiat vobis.
30 * Et aperti sunt oculi eorum, & comminatus est illis Iesus, dicens, Videte ne quis sciat.
31 * Illi autem exeuntes, diffamauerunt eum in tota terra illa.
32 * Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, dæmonium habentem. (Inf. 12.b 22. Luc. 11. b 14. Infr. 12. b 24. Marc. 3. c 22. Luc. 11. b 15. Marc. 6. a 6. Luc. 13. a 10.)
33 * Et eiecto dæmonio, locutus est mutus: & miratæ sunt turbæ, dicẽtes, Nunquam apparuit sic in Israel.
34 * Pharisæi autem dicebant, In principe dæmoniorum eijcit dæmones.
35 * Et circuibat Iesus omnes ciuitates, & castella, docens in synagogis eorum, & prædicans euangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem infirmitatem.

36 * Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, & iacentes sicut oues non habentes pastorem. (Marc. 6. e 34.)
37 * Tunc dicit discipulis suis, Messis quidem multa, operarij autem pauci. (Luc. 10. a 2. Iohan. 4. e 35.)
38 * Rogate ergo Dominum messis vt mittat operarios in messem suam.

22 * ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπιστραφείς, καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε, θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
23 * καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,
24 * λέγει αὐτοῖς, ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.
25 * ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.
26 * καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 * καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες, καὶ λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ δαβίδ.
28 * ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, ναὶ κύριε.
29 * τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.
30 * καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων, ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.
31 * οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
32 * αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον.
33 * καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ.
34 * οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον, ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35 * καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας, καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

36 * ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 * τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
38 * δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

30 ומחדא [d] אתפתחי עיניהון וכאא בהון ישוע ואמר חזו למא אנש [e] נדע: 31 הנון דין נפקו [f] אטבוהי בכלה ארעא הי: 32 וכד נפק ישוע קרבו לה חרשא דאית עלוהי דיוא: 33 ומן דנפק דיוא מלל הו חרשא [g] ואתדמרו כנשא ואמרין ולא ממתום אתחזי הכנא ביסריל: 34 פרישא דין אמרין הוו ברישא דדיוא [h] מפק דיוא: 35 ומתכרך הוא ישוע במדינתא כלהין ובקוריא [i] ומלף הוא בכנושתהון ומכרז סברתא דמלכותא ומאסא כל [k] כורהנין וכל כאבין:

[a] פתח [e] ידע [f] טבא [g] דמר [h] נפק [i] אלף [k] כרח

[a] ברוכרנא דשליחא קדישא כב

36 כד חזא דין ישוע לכנשא אתרחם עליהון [b] דלאין הוו [c] ושרין איך ערבא דלית להון [d] רעיא: 37 ואמר לתלמידוהי חצדא סגי ופעלא זעורין: 38 בעו הכיל מן מרא חצדא [e] דנפק פעלא לחצדה:

[a] דכר [b] לאא [c] שרא [d] רעא [e] נפק

∴ ܩܦܠܐܘܢ ܝ ∴

¹ ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ
ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܕܢܦܩܘܢ. ܘܢܐܣܘܢ
² ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܘܪܗܢ. ܕܫܡܗܝܗܘܢ ܕܝܢ ܕܬܪܥܣܪ
ܫܠܝܚܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ· ܩܕܡܝܗܘܢ· ܫܡܥܘܢ
ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ· ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ.
ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ.
³ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪ ܬܘܠܡܝ ܘܬܐܘܡܐ
ܘܡܬܝ ܡܟܣܐ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ. ܘܠܒܝ
⁴ ܕܐܬܟܢܝ ܬܕܝ. ܘܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ. ܘܝܗܘܕܐ
⁵ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܐܫܠܡܗ ∴ ܠܗܠܝܢ
ܬܪܥܣܪ ܫܕܪ ܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܒܐܘܪܚܐ
ܕܥܡܡܐ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ.
⁶ ܙܠܘ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܠܘܬ ܥܪܒܐ
ܕܐܒܕܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.
⁷ ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܪܙܘ ܘܐܡܪܘ. ܕܩܪܒܬ
⁸ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܟܪܝܗܐ ܐܣܘ. ܘܓܪܒܐ ܕܟܘ.
ܘܡܝܬܐ ܐܩܝܡܘ. ܘܫܐܕܐ ܐܦܩܘ. ܡܓܢ ܢܣܒܬܘܢ
⁹ ܡܓܢ ܗܒܘ. ܠܐ ܬܩܢܘܢ ܕܗܒܐ ܘܠܐ ܣܐܡܐ.
¹⁰ ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܟܝܣܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ ܠܐܘܪܚܐ.
ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ. ܘܠܐ ܡܣܢܐ. ܘܠܐ ܫܒܛܐ. ܫܘܐ
ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܣܝܒܪܬܗ.
¹¹ ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܘ ܩܪܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܗ. ܫܐܠܘ ܡܢܘ ܫܘܐ ܒܗ. ܘܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ
¹² ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
¹³ ܠܒܝܬܐ. ܫܐܠܘ ܫܠܡܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܐܢ ܗܘ
ܕܫܘܐ ܒܝܬܐ. ܫܠܡܟܘܢ ܢܐܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܐܢ ܠܐ
¹⁴ ܫܘܐ. ܫܠܡܟܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. ܡܢ ܕܠܐ ܕܝܢ
ܡܩܒܠ ܠܟܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܝܟܘܢ. ܟܕ ܢܦܩܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܐܘ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܗܝ. ܦܨܘ ܚܠܐ
¹⁵ ܡܢ ܪܓܠܝܟܘܢ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ. ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ
ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ∴ ∴ ∴

CAP. X.

1 *Et vocauit duodecim discipulos suos, ac dedit eis potestatem contra spiritus inquinatos vt eijceret eos, sanarentque quemlibet dolorem & infirmitatem.*

2 * *Ipsorum autem duodecim Apostolorum, nomina sunt hæc: Primus eorum Schemeoun qui vocatur Kipho, & Andreas frater eius: & Jaakoub filius Zabdai, & Jouchanon frater eius.*

3 * *Nec nō Philippus, & Bar-Thoulmai, & Thoumo, & Mathai publicanus: & Jaakoub filius Chalphai, & Labbi cognominatus Thaddi.*

4 * *Et Schemeoun Zelotes, & Jihudo Scariouto is qui prodidit eum.*

5 * *Hos duodecim misit Jeschua, ac præcepit eis, dicens: In viam prophanorum,* [Gentium] *ne proficiscamini, nec in vrbes Samaritanorum ingrediamini:*

6 * *Ite potius ad oues quæ perierunt ex domo Jsroiel.*

7 * *Quúmque proficiscimini, prædicate ac dicite: Appropinquauit regnum cælorum.*

8 * *Infirmos sanate, & leprosos mundate, mortuos suscitate, dæmoniaque eijcite: gratis accepistis, gratis date.*

9 * *Ne comparaueritis aurum, nec argentum, neque æs in marsupijs vestris.*

10 * *Neque peram ad iter, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam: dignus enim est operarius cibo suo.*

11 * *In quamcunque verò vrbem aut ciuitatem introieritis, petite quisnam in ea dignus sit, & illic estote vsquedum exeatis.*

12 * *Et quum ingrediemini domum, postulate pacem domus.*

13 * *Quòd si domus illa digna fuerit, pax vestra ad eam perueniet: sinautem indigna fuerit, pax vestra super vos reuertetur.*

14 * *Quisquis autem non receperit vos, neque audierit sermones vestros, quum exieritis ex domo, aut ex ciuitate illa, excutite puluerem ex pedibus vestris.*

15 * *Equidem ego dico vobis, terram Sedoum & Omouro futuram trāquilliorem in die iudicij, vrbe illa.*

קפלאון י

¹ וְקָרָא לַתְּרֵעסַר תַּלְמִידוֹהִי וְיַהֵב לְהוֹן שׁוּלְטָנָא עַל רוּחֵא טַנְפָּתָא דְּנַפְּקוּן [f] וַלְמַאסָיוּ כֹל כְּאֵב וכוּרְהָן ׃ [f] אֵסָא
² דִּילְהוֹן דֵּין דַּתְּרֵעסַר שְׁלִיחֵא שְׁמָהָא אִיתֵיהוֹן הָלֵין קַדְמַיהוֹן שֶׁמְעוֹן דְּמֶתְקְרֵא כֵּאפָא וַאנְדְּרָאוֹס אֲחוּהִי וְיַעֲקוֹב בַּר
זַבְדַּי וְיוּחַנָן אֲחוּהִי ׃ ³ וּפִילִיפּוֹס וּבַר תּוּלְמַי וְתָאוֹמָא וּמַתַּי מָכְסָא וְיַעֲקוֹב בַּר חַלְפַי וְלַבַּי [g] דְּאֶתְכַּנִי תַּדַּי ׃ [g] כְּנֵת
⁴ וְשֶׁמְעוֹן קַנָנָיָא וִיהוּדָא סְכַרְיוּטָא הַו דַּאשְׁלְמֵה ׃ ⁵ לְהָלֵין תְּרֵעסַר שַׁדַּר יֵשׁוּעַ וּפַקֵּד אֵנוּן וַאמַר בְּאוּרְחָא
דְחַנְפֵא לָא תֵאזְלוּן וְלַמְדִינָתָא דְשָׁמְרָיֵא לָא [h] תֵּעֲלוּן ׃ ⁶ [i] זֶלוּ לְכוֹן דֵּין יַתִּירָאִית לְוָת עָרְבֵא דַּאבַדוּ מֶן בֵּית יִסְרָיֵל ׃ [h] עָל [i] אֱזַל
⁷ וְכַד אָזְלִין אַנְתּוּן אַכְרְזוּ וַאמַרוּ דְּקֶרְבַת מַלְכוּתָא דַשְׁמַיָא ׃

CAP. X.

Marc. 3. b 13. & 6. 27. Luc. 6. c 13. & 9 a 1. & 10 a 1. ET conuocatis duodecim discipulis 1
suis, dedit illis potestatem spirituum A
immundorum, vt eijcerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.
* Duodecim autem Apostolorum no 2
mina sunt hæc: Primus, Simon qui dicitur Petrus, & Andreas frater eius, Iacobus Zebedæi, & Iohannes frater eius,
* Philippus & Bartholomæus, Tho- 3
mas, & Matthæus publicanus, & Iacobus Alphei, & Lebbæus qui cognominatus est Thaddæus;
* Simon Cananæus, & Iudas Iscario- 4
tes, qui & tradidit eum.
* Hos duodecim misit Iesus: præci- 5
& piens eis, † dicens: In viam gentium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorum ne intraueritis:
Acto. 13. g 46. * Sed potiùs ite ad oues quæ pere- 6
runt domus Israel.
* Euntes autem prædicate, dicentes, 7
Quia appropinquauit regnum cælorũ.
* Infirmos curate, mortuos suscitate, 8
leprosos mundate, dæmones eijcite. gratis accepistis, gratis date.
* Nolite possidere aurum, neque ar- 9
Marc. 6. b 8. Luc. 9. a 3. & 10. a 4. gentum, neque pecuniam in zonis vestris:
1. Tim. 5 c 18. Marc. 6. b 10. Luc. 9. a 4. & 10. a 5. * Non peram in via, neque duas tu- 10
nicas, neque calceamenta, neque vir- B
gã. dignus est enim operarius cibo suo.
* In quamcunque autem ciuitatem 11
aut castellum intraueritis, interrogate quis in ea dignus sit, & ibi manete donec exeatis.
* Intrantes autem in domum, salu- 12
tate eam, dicentes, Pax huic domui.
* Et si quidem fuerit domus illa digna, 13
veniet pax vestra super eam. si autem non fuerit digna: pax vestra ad vos re-
Mar. 6. b 11. Lu. 9. a 5 Acto. 13. g 51. & 18. 26. uertetur. * Et quicunque nõ receperit 14
vos, neque audierit sermones vestros: exeuntes foras de domo vel ciuitate illa, excutite puluerem de pedibus vestris.
* Amen dico vobis, Tolerabilius erit 15
Luc. 10. a 3. terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in die iudicij, quàm illi ciuitati.

ι.

1 * Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2 * τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα· πρῶτος, σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος, καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. ἰάκωβος ὁ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.
3 * φίλιππος καὶ βαρθολομαῖος· θωμᾶς καὶ ματθαῖος ὁ τελώνης· ἰάκωβος ὁ τοῦ ἀλφαίου, καὶ λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς θαδδαῖος.
4 * σίμων ὁ κανανίτης, καὶ ἰούδας ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
5 * τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·
6 * πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.
7 * πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
8 * ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
9 * μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.
10 * μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν.
11 * εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.
12 * εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. λέγοντες, εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
13 * καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, εἰσελθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.
14 * καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.
15 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδόμων καὶ γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

8 כריהא אסו וגרבא דכו מיתא אקימו ודיוא ^k אפקו מגן נסבתון מגן ^l הבו׃ 9 לא תקנון דהבא ולא סאמא ולא ^k נפק ^l יהב
נחשא בכיסיכון׃ 10 ולא תרמלא לאורחא ולא תרתין כותינין ולא מסנא ולא שבטא שוא הו גיר פעלא סיברתה׃
11 לאידא דין מדינתא או קריתא דעאלין אנתון לה שאלו מנו שוא בה ותמן הוו עדמא דנפקין אנתון׃
12 ומא דעאלין אנתון לביתא שאלו שלמה דביתא׃ 13 ואן הו דשוא ביתא שלמכון ^m נאתא עלוהי אן לא שוא ^m אתא
שלמכון עליכון נפנא׃ 14 מן דלא דין מקבל לכון ולא שמע מליכון כד נפקין אנתון מן ביתא או מן קריתא הי
^n פצו חלא מן רגליכון׃ 15 ואמין אמר אנא לכון דלארעא דסדום ודעמורא נהוא ^o ניח ביומא דדינא או למדינתא הי׃ ^n נפץ ^o נוח

ܕܘܟܪܢܐ ܕܣܗܕܐ ܩܕܝܫܐ ܀ ܟܓ ܀

16 ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܒܝܢܝ ܕܐܒܐ ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܚܟܝܡܐ ܐܝܟ ܚܘܘܬܐ ܘܬܡܝܡܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ܂

17 ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܡܫܠܡܝܢ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ܂

18 ܘܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ ܘܡܠܟܐ ܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠܬܝ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܕܥܡܡܐ܂

19 ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܘ ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ ܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܗܝ ܫܥܬܐ ܡܐ ܕܬܡܠܠܘܢ܂

20 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܡܡܠܠܐ ܒܟܘܢ܂

21 ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ ܘܐܒܐ ܠܒܪܗ ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢܝܐ ܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ܂

22 ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ ܐܝܢܐ ܕܝܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ܂

23 ܡܐ ܕܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܥܪܘܩܘ ܠܟܘܢ ܠܐܚܪܬܐ ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܫܠܡܘܢ ܐܢܝܢ ܠܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܗ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂

24 ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ ܘܠܐ ܥܒܕܐ ܡܢ ܡܪܗ܂

25 ܣܦܩ ܠܗ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ ܘܠܥܒܕܐ ܐܝܟ ܡܪܗ ܐܢ ܠܡܪܗ ܕܒܝܬܐ ܒܥܠܙܒܘܒ ܩܪܘܗܝ ܟܡܐ ܠܒܢܝ ܒܝܬܗ܂

26 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢܗܘܢ ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ ܘܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ܂

27 ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܚܫܘܟܐ ܐܡܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܒܢܘܗܪܐ ܘܡܕܡ ܕܒܐܕܢܝܟܘܢ ܫܡܥܬܘܢ ܐܟܪܙܘ ܥܠ ܐܓܪܐ܂

28 ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ ܠܢܦܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܩܛܠ ܕܚܠܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܕܢܦܫܐ ܘܦܓܪܐ ܢܘܒܕ ܒܓܗܢܐ܂

Commemoratione Martyrum Sanctorum.

16 * *En ego mitto vos tanquam oues inter lupos: estote igitur prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.*

17 * *Cauete autem ab hominibus. tradent enim vos in domum iudiciorum* [prætoria] *et in synagogis suis flagellabunt vos.*

18 * *Et coram præsidibus ac regibus, sistent vos propter me, in testimonium tum ipsorum, tum gentium.*

19 * *Quum autem tradiderint vos, ne solliciti fueritis quomodo quídue loquamini: dabitur enim vobis in illa ipsa hora quid loquamini.*

20 * *Non estis enim qui loquimini, sed Spiritus patris vestri loquitur in vobis.*

21 * *Tradet autem frater fratrem proprium ad mortem; & pater filium suum: & insurgent liberi in parentes suos, eósque ad mortem adigent.*

22 * *Et eritis exosi cuilibet homini propter nomen meum: ille verò qui perseuerauerit vsque ad finem, ipse seruabitur.*

23 * *Quum autem persequentur vos in hac vrbe, fugite vos in aliam. Amin enim dico vobis, Nequaquam absolueritis ipsas vniuersas ciuitates domus Jsroiel, vsquedum venerit filius hominis.*

24 * *Non est discipulus præstantior magistro suo, neque seruus domino suo.*

25 * *Sufficit discipulo vt sit sicut magister ipsius, & seruo sicut dominus suus. Si semel dominum domus vocauerunt Beelzeboub, quanto magis filios domus ipsius?*

26 * *Ne igitur expauescatis ab eis. nihil est enim opertum quod non reueletur, nihilque absconditum quod non cognoscatur.*

27 * *Jd quod dico vobis in tenebris, dicite in luce: & quod in aures vestras auditis, prædicate super tecta.*

28 * *Nec expauescatis ab ijs qui corpus interimunt, animam autem non possunt interimere: sed timete potius ab eo, qui potest animam & corpus perdere in gehennam.*

בְּדוּכְרָנָא דְסָהֲדֵא קַדִּישֵׁא כג

16 הָא אֱנָא מְשַׁדַּר אֱנָא לְכוֹן אַיְךְ אֶמְרֵא בַּיְנַי דְאֵבֵא הֱווּ הָכִיל חַכִּימֵא אַיְךְ חֶוְוָתָא וְתַמִּימֵא אַיְךְ יַוְנֵא׃

17 [a] אֶזְדַּהֲרוּ דֵּין מֶן בְּנַינָשָׁא מַשְׁלְמִין לְכוֹן גֵּיר לְבֵית דִּינָא וּבְכְנוּשָׁתְהוֹן נְנַגְּדוּנָכוֹן׃ [a] זְהַר

18 וְקֳדָם הֶגְמוֹנֵא וּמַלְכֵא מְקָרְבִין לְכוֹן מֶטֻּלָתִי לְסָהֲדוּתָא דִילְהוֹן וַדְעַמְמֵא׃

19 אֶמַּתַי דֵּין דְנַשְׁלְמוּנָכוֹן לָא [b] תֶאצְפּוּן אַיְכַנָא אוֹ מָנָא תְּמַלְּלוּן מֶתְיְהֵב לְכוֹן גֵּיר בְּהָי שַׁעְתָא מָא דַתְמַלְּלוּן׃ [b] יְצַף

20 לָא הֱוָא גֵּיר אַנְתּוּן מְמַלְּלִין אֶלָּא רוּחָא דַאבוּכוֹן מְמַלְּלָא בְּכוֹן׃

21 נַשְׁלֵם דֵּין אַחָא לַאחוּהִי לְמַוְתָא וַאבָא לַבְרֵהּ [c] וְנְקוּמוּן בְּנַיָּא עַל אֲבָהַיְהוֹן [d] וְנַמִיתוּן אֱנוּן׃ [c] קָם [d] מִית

Luc.10. a.3. ‡ Ecce ego mitto vos ſicut oues in 16
medio luporum. Eſtote ergo prudentes
ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut co-
lumbæ.
‡ Cauete autem ab hominibus. Tra- 17
dent enim vos in concilijs, & in ſyna-
gogis ſuis flagellabunt vos.
‡ Et ad præſides & ad reges ducemini 18
propter me, in teſtimonium illis & gen-
tibus.
Marc. 13 b.11. Luc. 12. b.11. ‡ Cùm autem tradent vos, nolite co- 19
gitare quomodo aut quid loquamini.
dabitur enim vobis in illa hora quid lo
quamini. C
‡ Non enim vos eſtis qui loquimini, 20
ſed ſpiritus patris veſtri qui loquitur in
vobis.
Luc.21. d.16. ‡ Tradet autẽ frater fratrem in mor- 21
tem, & pater filium: & inſurgent filij in
parentes, & morte eos afficient.
homi nibus ‡ Et eritis odio omnibus † propter 22
nomen meum. qui autem perſeuerauerit
rit vſque in finem, hic ſaluus erit.
‡ Cùm autem perſequentur vos in ci- 23
uitate iſta, fugite in aliam. Amen dico
vobis, Non conſummabitis ciuitates
Iſrael, donec veniat filius hominis.
Luc. 6. 40. Io. 13. b.16. & 15. c.20. ‡ Nõ eſt diſcipulus ſuper magiſtrum 24
nec ſeruus ſuper dominum ſuum.
‡ Sufficit diſcipulo vt ſit ſicut magi- 25
ſter eius: & ſeruo, ſicut dominus eius.
Si patremfamiliàs Beel-zebub vocaue-
runt: quantò magis domeſticos eius?
Mar.4.c 21. Luc. 8.c 17. & 12. a.2. ‡ Ne ergo timueritis eos. Nihil enim 26
eſt opertum, quod non reueletur: &
occultum, quod non ſciatur.
‡ Quod dico vobis in tenebris, dicite 27
in lumine: & quod in aure auditis, præ-
dicate ſuper tecta.
‡ Et nolite timere eos qui occidunt 28
corpus, animam autem non poſſunt oc
cidere: ſed potius timete eum qui po-
teſt & animam & corpus perdere in ge-
hennam.

16 ‡ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύ-
κων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
περιστεραί.
17 ‡ προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ
ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστι-
γώσουσιν ὑμᾶς.
18 ‡ καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν
ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
19 ‡ ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί
λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλή-
σετε.
20 ‡ οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
21 ‡ παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πα-
τὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανα-
τώσουσιν αὐτούς.
22 ‡ καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου·
ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
23 ‡ ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς
τὴν ἄλλην. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πό-
λεις τοῦ ἰσραήλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
24 ‡ οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος
ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 ‡ ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος
αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην,
βεελζεβοὺλ ἀπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;
26 ‡ μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμ-
μένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνω-
σθήσεται.
27 ‡ ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ
εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.
28 ‡ καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα,
τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε
δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπο-
λέσαι ἐν γεέννῃ.

22 והוון סניאין מן כלנש מטל שמי אינא דין דנסיבר עדמא לחרתא הו [e]נחא׃ 23 מא דרדפין לכון במדינתא [e]חיא
הדא ערוקו לכון לאחרתא אמין גיר אמר אנא לכון דלא תשלמון אנין כלהין מדינתא דבית יסריל עדמא דנאתא ברה
דאנשא׃ 24 לית תלמידא דיתיר מן רבה ולא עבדא מן מרה׃ 25 ספק לה לתלמידא דנהוא איך רבה ולעבדא איך מרה
אן למרה דביתא [f]קרו בעלזבוב חד כמא לבני ביתה׃ 26 לא הכיל תדחלון מנהון לית גיר מדם דכסא ודלא נתגלא [f]קרא
[g]ודמטשי דלא נתידע׃ 27 מדם דאמר אנא לכון בחשוכא אומרוהי אנתון בנהירא ומדם דבאדניכון שמעין אנתון [g]טשא
אכרזו על אגרא׃ 28 ולא תדחלון מן אילין דקטלין פגרא נפשא דין לא משכחין למקטל דחלו דין יתיראית מן מן
דמשכח דלנפשא ולפגרא [h]נובד בגהנא׃ [h]אבד

29 ܠܐ ܬܪܬܝܢ ܨܦܪܝܢ ܡܙܕܒܢܢ ܒܐܤܪ. ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܢܦܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܡܢ ܐܒܘܟܘܢ.
30 ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢܝܐ ܕܪܫܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܢܝܢ ܐܢܝܢ.
31 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܨܦܪܐ ܤܓܝܐܬܐ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ.
32 ܟܠ ܐܢܫ ܗܟܝܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܘܕܐ ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.
33 ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܟܦܘܪ ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.

ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ ✣ ܟܗ ✣

34 ܠܐ ܬܤܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܒܐܪܥܐ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܐܠܐ ܚܪܒܐ.
35 ܐܬܝܬ ܓܝܪ ܕܐܦܠܘܓ ܓܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ. ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ.
36 ܘܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܓܒܪܐ ܒܢܝ ܒܝܬܗ.
37 ܡܢ ܕܪܚܡ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ ܝܬܝܪ ܡܢܝ. ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. ܘܡܢ ܕܪܚܡ ܒܪܐ ܐܘ ܒܪܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢܝ. ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ.
38 ܘܟܠ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ.
39 ܡܢ ܕܐܫܟܚ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܢܫܟܚܝܗ.
40 ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܟܘܢ ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܠܚܢܝ.
41 ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܢܒܝܐ ܒܫܡ ܢܒܝܐ. ܐܓܪܐ ܕܢܒܝܐ ܢܤܒ. ܘܡܢ ܕܡܩܒܠ ܙܕܝܩܐ ܒܫܡ ܙܕܝܩܐ. ܐܓܪܐ ܕܙܕܝܩܐ ܢܤܒ.
42 ܘܟܠ ܕܢܫܩܐ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܟܤܐ ܕܩܪܝܪܐ ܒܠܚܘܕ ܒܫܡܐ ܕܬܠܡܝܕܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ.

ܠܩܘܪܒܢܐ ܕܦܤܩ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ✣ ܟܘ ✣

✣ ܩܦܠܐܘܢ ܝܐ ✣

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩܕܘ ܠܬܪܥܤܪܬܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܠܡܠܦܘ ܘܠܡܟܪܙܘ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ.
2 ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܒܒܝܬ ܐܤܝܪܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ. ܫܕܪ ܒܝܕ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ.

29 *Nónne duo passerculi assario veneunt*
& vnus ex eis sine patre vestro non cadit
30 *super terram?* * *Quinetiā pili capitis vestri*
31 *omnes numerati sunt.* * *Ne igitur timueri-*
tis: multis passerculis præstantiores estis.
32 * *Quisquis ergo confitebitur me coram ho*
minibus, ego quoque confitebor eum coram
patre meo qui in cælis est.
33 * *Qui verò abnegauerit me coram homi-*
nibus, ego quoque abnegabo eum coram patre
meo qui est in cælis.

Lectio defunctorum.

34 * *Ne existimetis me venisse vt mittam*
pacem in terram; non veni vt mittam pacem
sed gladium.
35 * *Veni enim vt faciam dissidere virum*
aduersus patrem suum, filiamque aduersus
matrem suam, & nurum aduersus socrum
36 *suā.* * *Et inimicos habebit vir filios domus*
ipsius [domesticos suos.]
37 * *Qui amat patrē aut matrem plusquam*
me, non est me dignus: quíque amat filium
aut filiam plus quàm me, non est me dignus.
38 * *Et quicunque non baiulat crucem suam*
& venit post me, non est me dignus.
39 * *Qui inuenerit animam suam, perdet*
eam, & qui perdiderit animam suam propter
me, inueniet eam.
40 * *Qui recipit vos, me recipit: & qui re-*
cipit me, eum qui me misit, recipit.
41 * *Qui recipit prophetam in nomine pro-*
phetæ, mercedem prophetæ accipit: quíque
recipit iustum in nomine iusti, mercedem iu-
sti accipit.
42 * *Et quicunque propinauerit vni ex his*
paruulis calicem frigidæ tantùm in nomine
discipuli: Amen ego dico vobis non perdide-
rit mercedem suam.

Ad oblationem amputationis
capitis Iouchanon.

CAP. XI.

1 *ET factum est quum finem fecisset Jeschua*
præcipiendi duodecim discipulis suis, di-
scessit illinc vt doceret & prædicaret in vr-
2 *bibus eorum.* * *Jouchanon autem in domo*
vinctorū [carcere] *cùm audisset opera Meschi-*
cho, misit per discipulos suos & dixit ei.

---

29 לא תרתין צפרין מזדבנן באסר וחדא מנהין בלעד מן אבוכון לא נפלא על ארעא׃ 30 דילכון דין אף מנינא
דרישכון כלהין מנינן אנין׃ 31 לא הכיל תדחלון מן צפרא סגיאתא מיתרין אנתון׃ 32 כלנש הכיל דנודא בי
קדם בנינשא אודא בה אף אנא קדם אבי דבשמיא׃ 33 מן דין דנכפור בי קדם בנינשא אכפור בה אף אנא
קדם אבי דבשמיא׃ קרינא דעניד' כה
34 לא תסברון דאתית דארמא שינא בארעא לא אתית דארמא שינא אלא חרבא׃ 35 אתית גיר דאפלוג גברא על
אבוהי וברתא על אמה וכלתא על חמתה׃ 36 ובעלדבבוהי דגברא בני ביתה׃ 37 מן דרחם אבא או אמא
יתיר מן דלי לא שוא לי ומן דרחם ברא או ברתא יתיר מן דלי לא שוא לי׃

29 * Nónne duo passeres asse væneunt: & vnus ex illis non cadet super terram D sine patre vestro?
30 * Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt.
31 * Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos.
32 * Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo qui in cælis est.
Mar. 8. d 38. Luc. 9. c 26. & 12. b 8. 2. Tim. b 12.
33 * Qui autem negauerit me coram hominibus: negabo & ego eum coram patre meo qui in cælis est.

Luc. 12. f 51.
34 * NOLITE arbitrari quia pacem venerim mittere in terram, non veni pacem mittere, sed gladium.
35 * Veni enim separare hominem aduersus patrem suum, & filiam aduersus matrem suam, & nurum aduersus socrum suam.
Mich. 7. b 6.
36 * Et inimici hominis, domestici eius.
37 * Qui amat patrem aut matrem plus quàm me, non est me dignus. & qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus.
Luc. 14. f 26.
38 * Et qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus.
Marc. 8. d 34. Infr. 16. d 24. Luc. 9. c 23. & 14. f 26. & 27. & 33. Ioh. 12. d 25. Luc. 10. c 16. Ioh. 13. c 20.
39 * Qui inuenit animam suam, perdet illam: & qui perdiderit animam suam propter me, inueniet eam.
40 * Qui recipit vos, me recipit: & qui me recipit, recipit eum qui me misit.
41 * Qui recipit prophetam in nomine prophetæ; mercedem prophetæ accipiet. & qui recipit iustum in nomine iusti, mercedem iusti accipiet.
Marc. 9. f 41.
42 * Et quicunque potum dederit vni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ, tantùm in nomine discipuli: Amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

CAP. XI.

1 ET factum est: cùm consummasset Iesus præcipiens duodecim discipulis suis, transijt inde, vt doceret & prædicaret in ciuitatibus eorum. A
Luc. 7. c 18.
2 * Iohannes autẽ cùm audisset in vinculis opera Christi: mittens duos de discipulis suis;

29 * οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν;
30 * ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.
31 * μὴ οὖν φοβηθῆτε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.
32 * πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ, ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
33 * ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
34 * μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν. οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.
35 * ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.
36 * καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.
37 * ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.
38 * καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.
39 * ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
40 * ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
41 * ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.
42 * καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

ια'.

1 * Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2 * ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

38 וְכָל דְּלָא שָׁקֵל זְקִיפֵהּ וְאָתֵא בָּתְרַי לָא שָׁוֵא לִי׃ 39 מַן דְּאַשְׁכַּח נַפְשֵׁהּ [b]נוֹבְדִיהּ וּמַן דְּנוֹבֵד נַפְשֵׁהּ מֶטֻלָתִי נֶשְׁכְּחִיהּ׃ — [b] אֲבַד
40 מַן דִּמְקַבֵּל לְכוֹן לִי מְקַבֵּל וּמַן דְּלִי מְקַבֵּל לְמַן דְּשַׁלְחַנִי מְקַבֵּל׃ 41 מַן דִּמְקַבֵּל נְבִיָּא בְּשֵׁם נְבִיָּא אַגְרָא
דִּנְבִיָּא נָסֵב וּמַן דִּמְקַבֵּל זַדִּיקָא בְּשֵׁם זַדִּיקָא אַגְרָא דְּזַדִּיקָא נָסֵב׃ 42 וְכָל [c]דְּמַשְׁקֵא לְחַד מֶן הָלֵין זְעוּרֵא כָּסָא דְּקָרִירָא — [c] שְׁקָא
בִּלְחוּד בִּשְׁמָא דְּתַלְמִידָא אַמִּין אָמַר אֱנָא לְכוֹן דְּלָא נוֹבֵד אַגְרֵהּ׃

דְּקוּרְבָא דְּפֻסְקָ רִישֵׁהּ דְּיוֹחַנָן כח קְפַלְאוֹן יא

1 וַהֲוָא דְּכַד שַׁלֵּם יֵשׁוּע לְמִפְקָדוּ לַתְרֵעְסַר [a]תַלְמִידַוהִי שַׁנִּי מִן תַּמָּן [b]לְמַלָּפוּ [c]וַלְמַכְרָזוּ בִּמְדִינָתְהוֹן׃ — [a] לְמַר [b] אַלֵּף [c] כְּרַז
2 וְיוֹחַנָן דֵּין כַּד שְׁמַע בֵּית אֲסִירֵא עֲבָדַוהִי דִּמְשִׁיחָא שַׁדַּר בְּיַד תַּלְמִידַוהִי וַאֲמַר לֵהּ׃

3 ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ܀
4 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܐܫܬܥܘ ܠܝܘܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܙܝܢ܀
5 ܣܡܝܐ ܚܙܝܢ ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ ܘܚܪܫܐ ܫܡܥܝܢ ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ ܘܡܣܟܢܐ ܡܣܬܒܪܝܢ܀
6 ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܐܝܢܐ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ܀
7 ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܚܘܪܒܐ ܠܡܚܙܐ ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܬܙܝܥ܀
8 ܘܐܢ ܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫܝܢ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ܀
9 ܘܐܢ ܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ ܢܒܝܐ ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ܀
10 ܗܢܘ ܓܝܪ ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ ܕܢܬܩܢ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ܀
11 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܩܡ ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ ܒܡܠܟܘܬ ܫܡܝܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ܀
12 ܡܢ ܝܘܡܝ ܕܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܡܠܟܘܬ ܫܡܝܐ ܒܩܛܝܪܐ ܡܬܕܒܪܐ ܘܩܛܝܪܢܐ ܚܛܦܝܢ ܠܗ܀
13 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܒܝܐ ܘܐܘܪܝܬܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ ܐܬܢܒܝܘ܀
14 ܘܐܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܠܘ ܕܗܘܝܘ ܐܠܝܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ܀
15 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܀

ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܨܘܡܐ܀ ܒܗ܀

16 ܠܡܢ ܕܝܢ ܐܕܡܝܗ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܕܡܝܐ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܘܩܐ ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ܀
17 ܘܐܡܪܝܢ ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܐܪܩܕܬܘܢ܀
18 ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܕܠܐ ܐܟܠ ܘܠܐ ܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܫܐܕܐ ܐܝܬ ܠܗ܀
19 ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܟܠ ܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ ܚܡܪܐ ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܥܒܕܝܗ܀

3 *Tune is es qui venturus erat, an alios expectamus?*
4 *Respondit Jeschua, & ait illis: Ite renunciate ipsi Jouchanon ea quæ auditis & videtis.*
5 *Cæci vident, & claudi ambulant, leprosique mundantur, & surdi audiunt, et mortui resurgunt, & pauperibus euangelizatur.*
6 *Ac demùm felix ille qui non impegerit in me.*
7 *Quum autem abiissent, cœpit Jeschua verba facere ad turbas super Jouchanon: Quid existis in desertum visuri? arũdinem à vento agitatam?*
8 *Sin minus, quid visuri existis? virum vestimentis mollibus indutum? ecce ij qui mollibus vestiuntur, in aulis regũm degunt.*
9 *Sin minus, quid visuri existis? prophetam? Certè dico vobis, & propheta præstantiorem.*
10 *Ipse enim est de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui parabit viam coram te.*
11 *Verè ego dico vobis, Non surrexit inter natos mulierum maior Jouchanon Baptista, minimus autem in regno cælorum maior est eo.*
12 *A diebus porrò Iouchanon Baptistæ, nunc vsque, regnum cælorum cum violentia accipitur, & violenti rapiunt illud.*
13 *Nam cuncti prophetæ Léxque vsque ad Jouchanon vaticinati sunt.*
14 *Et si vultis, recipite: quia is est Elijo qui venturus erat.*
15 *Qui habet aures ad audiendum, audiat.*

Secunda Feria Septimanæ tertiæ Ieiunij.

16 *Sed cuinam assimilabo generationem hanc? similis est pueris qui sedent in platea, & clamant ad socios suos.*
17 *Et inquiunt, Cecinimus vobis, nec saltauistis; & lamentati sumus vobis, nec planxistis.*
18 *Venit enim Jouchanõ nec edens nec bibens, & aiunt, Dæmonium habet.*
19 *Venit filius hominis edens & bibens, & aiunt, Ecce homo edax & bibax vini, amicúsque publicanorum ac flagitiosorum: et iustificata est sapientia à seruis suis.*

---

3 אנת הו הו דאתא או לאחרין הו [d] מסכינן ׃ 4 ענא ישוע ואמר להון [e] זלו [f] אשתעו ליוחנן אילין דשמעין אנתון וחזין ׃ 5 [g] סמיא חזין וחגירא מהלכין וגרבא [h] מתדכין וחרשא שמעין ומיתא קימין ומשכינא [i] מסתברין ׃
6 וטובוהי לאינא דלא נתכשל בי ׃ 7 כד דין אזלו שרי ישוע למאמר לכנשא על יוחנן מנא נפקתון לחורבא למחזא קניא דמן רוחא [k] מתתזיע ׃ 8 ואן לא מנא נפקתון למחזא גברא [l] דנחתא רכיכא לביש הא אילין דרכיכא לבישין בית מלכא אנון ׃ 9 ואן לא מנא נפקתון למחזא נביא אין אמר אנא לכון ויתיר מן נביא ׃
10 הו גיר דעלוהי כתיב דהא אנא משדר אנא מלאכי קדם פרצופך [m] דנתקן אורחא קדמיך ׃
11 אמין אמר אנא לכון דלא קם [n] בילידי נשא דרב מן יוחנן [o] מעמדנא זעורא דין במלכות שמיא רב הו מנה ׃

[d] סבא [e] אזל [f] שעי
[g] סמא
[h] דכא עבראית זכה
[i] סבר [k] זוע [l] נחת
[m] תקן [n] ילד
[o] עמד עבראית טבל

* Ait illi, Tu es qui venturus es, an 3
alium expectamus?
* Et reſpondens Ieſus, ait illis, Euntes 4
renuntiate Iohanni quæ audiſtis & vi-
diſtis:
Eſa. 35.a 5. & 61. a 1. * Cæci vident, claudi ambulant, le- 5
proſi mundantur, ſurdi audiunt, mor-
tui reſurgunt, pauperes euangelizantur.
* Et beatus eſt qui non fuerit ſcanda- 6
lizatus in me.
Luc.7.d 24. * Illis autem abeuntibus cœpit Ieſus 7
dicere ad turbas de Iohanne, Quid exi-
ſtis in deſertum videre? arundinem ven-
to agitatam?
* Sed quid exiſtis videre? hominem 8
mollibus veſtitum? Ecce qui mollibus
veſtiuntur, in domibus regum ſunt.
* Sed quid exiſtis videre? prophetam? 9
Etiam dico vobis, & plus quàm pro- B
phetam.
Mala.3. a 1. Marc.1. a 2. Luc.7.d 27. * Hic eſt enim de quo ſcriptum eſt, 10
Ecce ego mitto angelum meum ante fa
ciem tuam, qui præparabit viam tuam
ante te.
* Amen dico vobis, Non ſurrexit in- 11
ter natos mulierum maior Iohanne Ba-
ptiſta: qui autem minor eſt in regno cæ
lorum, maior eſt illo.
Lu.17. d 16. * A diebus autem Iohannis Baptiſtæ 12
vſque nunc, regnum cælorum vim pa-
titur, & violenti rapiunt illud.
* Omnes enim Prophetæ & Lex, vſq; 13
ad Iohannem prophetauerunt:
Mala.4. b 5. * Et ſi vultis recipere, ipſe eſt Elias qui 14
venturus eſt.
Qui habet aures audiendi, audiat. 15

Lu.7.e 31. * Cvi autem ſimilem æſtimabo ge- 16
nerationem iſtam? Similis eſt pueris ſe-
dentibus in foro: qui clamantes coæ-
qualibus;
* Dicunt, Cecinimus vobis, & non 17
ſaltaſtis: lamẽtauimus, & nõ planxiſtis.
* Venit enim Iohannes, neque man- 18
ducans neque bibens: & dicunt, Dæ- C
monium habet. * Venit filius homi- 19
nis manducans & bibens: & dicunt,
Ecce homo vorax & potator vini, pu-
blicanorum & peccatorum amicus. Et
iuſtificata eſt ſapientia à filijs ſuis.

3 * εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδο-
κῶμεν;
4 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀ-
παγγείλατε ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε.
5 * τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λε-
προὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.
6 * καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
7 * τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄ-
χλοις περὶ ἰωάννου, τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσα-
σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
8 * ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱμα-
τίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν
τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.
9 * ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν,
καὶ περισσότερον προφήτου.
10 * οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω
τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν
ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
11 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν,
μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν.
12 * ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζου-
σιν αὐτήν.
13 * πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος, ἕως ἰωάννου
προεφήτευσαν.
14 * καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ἠλίας ὁ μέλλων
ἔρχεσθαι.
15 * ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

16 * Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παι-
δίοις ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταί-
ροις αὐτῶν.
17 * καὶ λέγουσιν, ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 * ἦλθε γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγου-
σι, δαιμόνιον ἔχει.
19 * ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέ-
γουσιν, ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φί-
λος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκ-
νων αὐτῆς.

12 מִן יַומַי יוֹחַנָן דֵּין מַעֲמְדָנָא וְעַדְמָא לְהָשָׁא מַלְכוּתָא דִשְׁמַיָּא בִּקְטִירָא מֶתְדַּבְּרָא וּקְטִירָנֵא מְחַטְּפִין לָהּ׃ — [f] דְּבַר
13 כֻּלְּהוֹן גֵּיר נְבִיֵּא וְאוֹרָיְתָא עַדְמָא לְיוֹחַנָן אֶתְנַבִּיו׃ 14 וְאֶן צָבֵין אַנְתּוּן קַבֶּלוּ דְּהוּיוּ אֵלִיָּא דַעֲתִיד לְמֵאתָא׃
15 מַן דְּאִית לֵהּ אֶדְנָא דְנֶשְׁמַע נֶשְׁמַע׃ דִּתְרֵין בְּשַׁבָּא רְשַׁבְּתָא דִּתְלָתָא דְּצוֹמָא כו
16 לְמַן דֵּין אֲדַמִּיהָ לְשַׁרְבְּתָא הָדָא [a] דָּמְיָא לְטַלְיֵא דְּיָתְבִין בְּשׁוּקָא [b] וְקָעֵין לְחַבְרֵיהוֹן׃ 17 וְאָמְרִין זַמַּרְן לְכוֹן וְלָא
רַקֶּדְתּוּן וְאַלִּין לְכוֹן וְלָא [c] אַרְקֶדְתּוּן׃ 18 אֶתָא גֵּיר יוֹחַנָן דְּלָא אָכֵל וְלָא שָׁתֵא וְאָמְרִין דַּיְוָא אִית לֵהּ׃
19 אֶתָא בְּרֵה דְּאֶנָשָׁא אָכֵל וְשָׁתֵא וְאָמְרִין הָא גַּבְרָא [d] אָכוֹלָא וְשָׁתֵא חַמְרָא וְרָחְמָא דְּמָכְסֵא וַדְחַטָּיֵא [e] וְאִזְדַּדְקַת
חֶכְמְתָא מִן עַבְדֶּיהָ׃

[a] דָּמְיָא [b] קָעְיָא
[c] רַקֵּד פירושו ספד
[d] פירושו זולל
[e] זֶרֶק אבראית צדק

20 ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܣܕܘ ܠܡܕܝܢܬܐ.
ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܝ ܒܗܝܢ ܚܝܠܘܗܝ ܣܓܝܐܐ ܘܠܐ ܬܒܘ.
21 ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ. ܘܝ ܠܟܝ
ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܕܐܠܘ ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ. ܟܒܪ ܡܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ.
22 ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. ܕܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ
23 ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝܢ. ܘܐܢܬܝ
ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܬܪܝܡܬܝ. ܥܕܡܐ
ܠܫܝܘܠ ܬܬܚܬܝܢ. ܕܐܠܘ ܒܣܕܘܡ ܗܘܘ
ܚܝܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܘ ܒܟܝ. ܩܝܡܐ ܗܘܬ ܥܕܡܐ
24 ܠܝܘܡܢܐ. ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܕܠܐܪܥܐ
ܕܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ.

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܟܙ

25 ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ
ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ. ܕܟܣܝܬ ܗܠܝܢ
ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܣܟܘܠܬܢܐ. ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ
26 ܠܝܠܘܕܐ. ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ
27 ܩܕܡܝܟ. ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ.
ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܠܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. ܐܦ ܠܐ ܠܐܒܐ ܐܢܫ
ܝܕܥ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ.
28 ܬܘ ܠܘܬܝ ܟܠܟܘܢ ܠܐܝܐ ܘܫܩܝܠܝ ܡܘܒܠܐ
29 ܘܐܢܐ ܐܢܝܚܟܘܢ. ܫܩܘܠܘ ܢܝܪܝ ܥܠܝܟܘܢ.
ܘܝܠܦܘ ܡܢܝ ܕܢܝܚ ܐܢܐ ܘܡܟܝܟ ܐܢܐ ܒܠܒܝ.
30 ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܝܚܐ ܠܢܦܫܬܟܘܢ. ܢܝܪܝ
ܓܝܪ ܒܣܝܡ ܗܘ ܘܡܘܒܠܝ ܩܠܝܠ ܗܘ.

ܩܦܠܐܘܢ ܝܒ

1 ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ
ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ ܙܪܥܐ. ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܦܢܘ. ܘܫܪܝܘ
2 ܡܠܩܛܝܢ ܫܒܠܐ ܘܐܟܠܝܢ. ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ
ܚܙܘ ܐܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܝܢ
3 ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ. ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ ܟܦܢ
ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ.

20 * *Tunc cœpit Jeſchua exprobrare vrbibus illis in quibus editæ fuerant virtutes ipſius quàm plurimæ, neque pœnitētiam egerant.*
21 * *Et dicebat, Væ tibi Couraz in, væ tibi Bethzaiodo, quoniam ſi in Tzour aut in Tzaidon editæ fuiſſent virtutes illæ, quæ in vobis editæ fuerunt, iam olim in cilicijs & cinere pœnitentiam egiſſent.*
22 * *Verùm ego dico vobis, Tzour & Tzaidon tranquilliores futuras in die iudicij, quàm vos.*
23 * *Tuque Capharnachum, quæ ad cælos vſque es euecta, vſque ad inferos deprimêris: quoniam ſi in Sedom editæ fuiſſent virtutes illæ, quæ in te editæ ſunt, ſtetiſſet vſque ad hodiernum diem.*
24 * *Verùm ego dico tibi, terram Sedom tranquilliorem futuram in die iudicij, quàm tu.*

Ad veſperam Dominica ſecunda poſt Epiphaniam.

25 * *In illo tēpore reſpondit Jeſchua, & ait: Confiteor tibi pater mi, dominator cæli & terræ quòd abſconderis hæc à ſapientibus & prudentibus, eaque reuelaueris puerulis.*
26 * *Etiam pater mi, quoniam talis fuit voluntas coram te.*
27 * *Omnia tradita ſunt mihi à patre meo, & nemo nouit filium niſi pater; nemo quoque patrem nouit, niſi filius, & cui voluerit filius reuelare.*
28 * *Venite ad me ô vos omnes qui defeſſi eſtis, & baiulantes onera, & ego præbebo vobis requiem.*
29 * *Baiulate iugum meum ſuper vos, & diſcite à me quòd mitis ſim, & humilis in corde meo, & inuenietis requiem animabus veſtris.*
30 * *Jugum enim meū ſuaue eſt, & onus meum leue eſt.*

CAP. XII.

1 *IN illo tēpore iter faciebat Jeſchua in Sabbatho per ſata, & diſcipuli eius eſuriebant, cœperúntque vellere ſpicas & edere.*
2 * *Periſchæi verò cùm aſpexiſſent eos, dicunt ei: Ecce diſcipuli tui id faciunt quod illicitum eſt factu in ſabbatho.*
3 * *Ipſe verò dixit eis, Legiſtíſne quid fecit Dauid quum eſurijt, & ij qui cum eo erant?*

20 הידין שרי ישוע למחסדו מדינתא אילין דהוו בהין חילוהי סגיאא ולא [c] תבו: 21 ואמר הוא וי לכי כורזין
וי לכי בית צידא דאלו בצור ובצידן הוו חילא אילין דהוו בכין כבר דין בסקא [f] ובקטמא תבו: 22 ברם אמר אנא
לכין דלצור ולצידן נהוא ניח ביומא דדינא או לכין: 23 ואנתי כפרנחום הי דעדמא לשמיא [g] אתתרימתי עדמא
לשיול [h] תתחתין דאלו בסדום הוו חילא אילין דהוו בכי [i] קימא הות עדמא ליומנא:
24 ברם אמר אנא לכי דלארעא דסדום נהוא [k] ניח ביומא דדינא או לכי:
דרמשא דחד בשבא דתרין דבתר דנחא כז
25 בהו זבנא ענא ישוע ואמר [a] מודא אנא לך אבי מרא דשמיא ודארעא [b] דכסית הלין מן חכימא [c] וסכולתנא [d] וגלית

[e] תב
[f] פירושו אפר
[g] רם
[h] נחת [i] קם
[k] נוח
[a] ידא [b] כסא
[c] סכל עבראית שכל
[d] גלא

*Tunc cœpit exprobrare ciuitatibus, 20
in quibus factæ ſunt plurimæ virtutes
eius, quia non egiſſent pœnitentiam.
Luc. 10. b 13. * Væ tibi Corozain, væ tibi Beth-ſai- 21
da: quia ſi in Tyro & Sidone factæ eſ-
ſent virtutes quæ factæ ſunt in vobis,
olim in cilicio & cinere pœnitentiam
egiſſent.
* Veruntamen dico vobis: Tyro & 22
Sidoni remiſſius erit in die iudicij,
quàm vobis.
* Et tu Capharnaum, nunquid vſque 23
in cælum exaltaberis? vſque in infer-
num deſcédes. quia ſi in Sodomis factæ
fuiſſent virtutes quæ factæ ſunt in te,
fortè manſiſſent vſque in hanc diem.
* Veruntamen dico vobis, quia terræ 24
Sodomorum remiſſius erit in die iudi-
cij, quàm tibi. D
Luc. 10. d 21. * In illo tempore reſpondens Ieſus, 25
dixit, Confiteor tibi pater Domine cæ-
li & terræ, quia abſcondiſti hæc à ſa-
pientibus & prudentibus, & reuelaſti ea
paruulis.
* Ita pater: quoniam ſic fuit placi- 26
tum ante te.
* Omnia mihi tradita ſunt à patre 27
Iohan. 7. d 28. & 8. b 19. & 10. c 15. meo. Et nemo nouit filium niſi pater:
neque patrem quis nouit, niſi filius, &
cui voluerit filius reuelare.
* Venite ad me omnes qui laboratis, 28
& onerati eſtis: & ego reficiam vos.
Iere. 6. d 16. * Tollite iugum meum ſuper vos, & 29
diſcite à me quia mitis ſum & humilis
corde: & inuenietis requiem animabus
veſtris.
1. Ioh. 5. a 3. * Iugum enim meum ſuaue eſt, & 30
onus meum leue.

CAP. XII.

Marci. 2. d 23. Luc. 6. a 1. IN illo tempore abijt Ieſus per ſata, 1
ſabbatho: diſcipuli autem eius eſu-
rientes cœperunt vellere ſpicas, & man-
ducare.
* Phariſæi autem videntes, dixerunt 2
ei: Ecce, diſcipuli tui faciunt quod non
eis licet † facere ſabbathis.
1. Reg. 21. a 4. * At ille dixit eis, Non legiſtis quid 3
fecerit Dauid quãdo eſurijt, & qui cum
eo erant;

20 * τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ
πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.
21 * οὐαί σοι χοραζίν, οὐαί σοι βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ
σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι
ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
22 * πλὴν λέγω ὑμῖν, τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.
23 * καὶ σὺ καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως
ᾅδου καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνά-
μεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
24 * πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.
25 * ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν, ἐξομο-
λογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέ-
κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
αὐτὰ νηπίοις.
26 * ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
σου.
27 * πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς
ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις
ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκα-
λύψαι.
28 * δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισ-
μένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
29 * ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ,
ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνά-
παυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.
30 * ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν
ἐστιν.

ιβ'.

1 * Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ
τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρ-
ξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν·
2 * οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ, ἰδοὺ οἱ μαθηταί
σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
3 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε δαβὶδ, ὅτε
ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ·

אנין לילודא׃ 26 אין אבי דהכנא הוא [g]צבינא קדמיך׃ 27 כל מדם [f]אשתלם לי מן אבי ולא אנש ידע לברא
אלא אן אבא אף לא לאבא אנש ידע אלא אן ברא ולמן דצבא ברא דנגלא׃ 28 תו לותי כלכון לאיא ושקילי מובלא
ואנא [h]אניחיכון׃ 29 שקולו נירי עליכון וילפו מני דניח אנא ומכיך אנא בלבי ומשכחין אנתון ניחא לנפשתכון׃
30 נירי גיר בסים הו [k]ומובלי קלילא הי׃
קפאלון יב
1 בהו זבנא מהלך הוא ישוע בשבתא בית זרעא ותלמידוהי כפנו ושריו מלגין שבלא ואכלין׃
2 פרישא דין כד חזו אנון אמרין לה הא תלמידיך עבדין מדם דלא שליט למעבד בשבתא׃
3 הו דין אמר להון לא [a]קריתון מנא עבד דויד כד כפן ואילין דעמה׃

[e] צבא [f] שלם
[g] אתא
[h] נוח [i] אלף
[k] יבל
[a] קרא

4 ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܐܟܠ ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܐܟܠ ܘܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܐܠܐ ܐܢ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ܂
5 ܐܘ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܐܘܪܝܬܐ ܕܟܗܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܡܚܠܝܢ ܠܗ ܠܫܒܬܐ ܘܕܠܐ ܥܕܠܝ ܐܢܘܢ܂
6 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܕܪܒ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܐܝܬ ܗܪܟܐ܂
7 ܐܠܘ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ܂ ܠܐ ܡܚܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܥܕܠܝ ܐܢܘܢ܂
8 ܡܪܗ ܓܝܪ ܕܫܒܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂

ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ
ܟܚ

9 ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ܂
10 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܕܝܒܝܫܐ ܐܝܕܗ܂ ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܕܐܢ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ܂ ܐܝܟ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ܂
11 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܪܒܐ ܚܕ܂ ܘܐܢ ܢܦܠ ܒܓܘܡܨܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܂ ܠܐ ܐܚܕ ܘܡܩܝܡ ܠܗ܂
12 ܟܡܐ ܕܝܢ ܡܝܬܪ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܐܡܪܐ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܠܝܛ ܗܘ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܫܦܝܪܬܐ܂
13 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ܂ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ܂ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܘܬܩܢܬ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ܂
14 ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ܂ ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ܂
15 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܘܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ܂ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ ܠܟܠܗܘܢ܂
16 ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ܂
17 ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ܂
18 ܗܐ ܥܒܕܝ ܕܐܨܛܒܝܬ ܒܗ܂ ܚܒܝܒܝ ܕܣܘܝܬ ܠܗ ܢܦܫܝ܂ ܪܘܚܝ ܐܣܝܡ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܕܝܢܐ ܠܥܡܡܐ ܢܟܪܘܙ܂
19 ܠܐ ܢܬܚܪܐ ܘܠܐ ܢܩܥܐ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܫܡܥ ܩܠܗ ܒܫܘܩܐ܂
20 ܩܢܝܐ ܪܥܝܥܐ ܠܐ ܢܬܒܪ܂ ܘܫܪܓܐ ܕܡܛܦܛܦ ܠܐ ܢܕܥܟ܂ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩ ܕܝܢܐ ܠܙܟܘܬܐ܂
21 ܘܒܫܡܗ ܥܡܡܐ ܢܣܒܪܘܢ܂

4 *Quomodo sit ingressus ædem Dei, & panem mensæ Domini comedit, quem non erat ei licitum comedere, nec ijs qui cum eo erant, nisi sacerdotibus tantùm.*
5 *Aut non legistis in Lege, sacerdotes in templo profanare ipsum sabbathum, nullóq; teneri crimine?*
6 *Ego verò dico vobis maiorem templo hîc esse.*
7 *Quòd si nouissetis quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium, non condemnassetis eos quum insontes sint.*
8 *Dominus enim sabbathi est filius hominis.*

Feria prima Septimanæ tertiæ Ieiunij.

9 *Et discessit illinc Ieschua, venítque in synagogam eorum.*
10 *Erátque homo vnus illic, cuius manus aruerat, & interrogauerunt eum, dicentes, Licét ne in sabbatho sanare? vt accusarent eum.*
11 *Ipse verò dixit eis, Quis est vir ex vobis qui habeat ouem vnam, &, si ceciderit in foueam die sabbathi, non prehendat & erigat eam?*
12 *Quantum autem oue præstantior est homo? Quare licet in sabbatho bene agere.*
13 *Tunc dixit illi homini, Extende manum tuam. & extendit manum suam, & restituta est sicut socia sua.*
14 *Et quum exissent Perischæi, consilium inierunt aduersus eum, vt perderent eum.*
15 *Ieschua autem sciens, secessit illinc, & abierunt post eum turbæ multæ eásque omnes sanitati restituit.*
16 *Et inhibuit eis, ne ipsum reuelarent.*
17 *Vt impleretur quod dictũ est per Eschaio prophetam, dicentem,*
18 *Ecce seruus meus in quo mihi complacui, dilectus meus in quo acquiescit anima mea; spiritum meum ponam super eum, & iudicium Gentibus prædicabit.*
19 *Non litigabit neque clamabit, & nemo audiet vocem eius in platea.*
20 *Arundinem quassatam non conteret, lucernam propè extinguendam non extinguet: vsquedum proferat iudicium ad victoriam.*
21 *Et in eius nomine Gentes sperabunt.*

4 איכנא על לביתא דאלהא ולחמא דפתורה דמריא אכל הו דלא שליט הוא לה למאכל ולא לאילין דעמה אלא אן לכהנא בלחוד׃ 5 או לא קריתון באוריתא דכהנא בהיכלא [b]מחלין לה לשבתא ודלא עדלי אנון׃ [b] חלל
6 אמר אנא לכון דין דרב מן היכלא אית [c]הרכא׃ 7 אלו דין ידעין הויתון מנו חננא צבא אנא ולא דבחתא לא מחיבין הויתון לאילין דלא עדלי אנון׃ 8 מרה גיר דשבתא איתוהי ברה דאנשא׃ [c] פירושו פא
דיום שבתא דשבתא דתלתא דצומא כח
9 ושני מן תמן ישוע ואתא לכנושתהון׃ 10 וגברא חד אית הוא תמן [d]דיבישא אידה ומשאלין הוו לה ואמרין דאן שליט בשבתא [e]למאסיו איך דנאכלון קרצוהי׃ 11 הו דין אמר להון מנו מנכון גברא דאית לה ערבא חד ואן [d] יבש [e] אסא

* Quomodo intrauit in domum Dei, 4
& panes propoſitionis comedit, quos
non licebat ei edere, neque his qui cum
eo erant, niſi ſolis ſacerdotibus?
*Aut non legiſtis in lege, quia ſabba- 5
Leui. 24. b. Num. 28. b. this ſacerdotes in templo ſabbathum
violant, & ſine crimine ſunt?
* Dico autem vobis, quia templo 6
maior eſt hic.
* Si autem ſciretis quid eſt, Miſeri- 7
Ose. 6. a. cordiam volo, & non ſacrificium: nun-
quam condemnaſſetis innocentes.
* Dominus enim eſt filius hominis 8
etiam ſabbathi.

* Et cùm inde tranſiſſet, venit in ſy- 9
nagogam eorum.
* Et ecce homo erat manum habens 10
aridam, & interrogabant eum, dicentes,
Si licet ſabbathis curare? vt accuſarent
eum.
* Ipſe autem dixit illis, Quis erit ex 11
Mar. 3. a. Lu. 6. b. Deut. 22. a. vobis homo qui habeat ouem vnam,
& ſi ceciderit hæc ſabbathis in foueam,
nónne tenebit & leuabit eam?
* Quanto magis melior eſt homo 12
oue? Itaque licet ſabbathis benefacere.
* Tunc ait homini, Extende manum 13
tuam. Et extendit, & reſtituta eſt ſani-
tati ſicut altera.
* Exeuntes autem Phariſæi, conſilium 14
faciebant aduerſus eum, quomodo per-
derent eum.
* Ieſus autem ſciens receſſit indè, & 15
ſecuti ſunt eum multi, & curauit eos
omnes. B
* Et præcepit eis ne manifeſtum eum 16
facerent.
* Vt adimpleretur quod dictum eſt 17
per Eſaiam prophetam, dicentem,
* Ecce puer meus quem elegi, dilectus 18
Esai. 42. a. meus in quo bene complacuit animæ
meæ. Ponam ſpiritum meum ſuper eũ,
& iudicium gentibus nuntiabit.
* Non contendet, neque clamabit: 19
neque audiet aliquis in plateis vocem
eius. * Arundinem quaſſatam non con 20
fringet, & linum fumigans non extin-
guet: donec eijciat ad victoriã iudiciũ.
* Et in nomine eius Gẽtes ſperabunt. 21

4 * πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς
προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς
μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;
5 * ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ
ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί
εἰσι;
6 * λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε.
7 * εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ
ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.
8 * κύριος γάρ ἐστι τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 * Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν
αὐτῶν.
10 * καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ
ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θερα-
πεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
11 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει
πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βό-
θυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;
12 * πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε
ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.
13 * τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, - τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν
χεῖρα, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατε-
στάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
14 * οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελ-
θόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
15 * ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς
πάντας.
16 * καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιή-
σωσιν·
17 * ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου,
λέγοντος,
18 * ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐ-
δόκησεν ἡ ψυχή μου. θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ
κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
19 * οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς
πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 * κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυ-
φόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν·
21 * καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.

נפל בחברא ביומא דשבתא לא אחד [f] ומקים לה׃ 12 כמא דין יתיר בר אנשא מן ערבא מדין שליט הו בשבתא
למעבד דשפיר׃ 13 הידין אמר להו גברא פשוט אידך ופשט אידה [g] והקנת איך חברתה׃
14 ונפקו פרישא ומלכא נסבו עלוהי איך [h] דנובדוניהי׃ 15 ישוע דין ידע ושני לה מן תמן ואזלו בתרה כנשא
סגיאא ואסי לכלהון׃ 16 [i] וכאא בהון דלא [a] נגלוניהי׃ 17 דנתמלא מדם דאתאמר ביד אשעיא נביא דאמר׃
18 הא עבדי [b] דאצטבית בה חביבי [c] דסוחת בה נפשי רוחי [d] אסים עלוהי ודינא לעממא נכרז׃
19 [e] לא נתחרא ולא [f] נקעא ולא אנש נשמע קלה בשוקא׃ 20 קניא [g] רעיעא לא נתבר ושרגא דמטפטף לא נדעך
עדמא דנפק דינא לזכותא׃ 21 ובשמה עממא נסברון׃

[f] קם [g] תקן
[h] אבר [i] כאא
[a] גלא [e] צבא
[c] סוח פרושו רצה
[d] סם
[e] חרא עבראיתחרה
[f] קעא
[g] רעע פירושו שבר

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܕܡ ܨܘܡܐ ܟܛ

22 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܘܢܐ ܚܕ ܕܚܪܫ ܘܥܘܝܪ ܘܐܣܝܗ ܐܝܟܢܐ ܕܚܪܫܐ ܘܣܡܝܐ ܢܡܠܠ ܘܢܚܙܐ܂
23 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܠܡܐ ܗܢܘ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ܂
24 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ ܗܢܐ ܠܐ ܡܦܩ ܫܐܕܐ ܐܠܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܝܫܐ ܕܫܐܕܐ܂
25 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ ܘܟܠ ܒܝܬ ܘܡܕܝܢܐ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܠܐ ܬܩܘܡ܂
26 ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ ܡܦܩ ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܩܝܡܐ ܡܠܟܘܬܗ܂
27 ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ ܠܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ܂
28 ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ ܩܪܒܬ ܠܗ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂
29 ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܚܣܝܢܐ ܘܡܐܢܘܗܝ ܢܒܘܙ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܠܘܩܕܡ ܢܐܣܘܪܝܘܗܝ ܠܚܣܝܢܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ܂
30 ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ܂ ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ܂
31 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܟܠ ܚܛܗܝܢ ܘܓܘܕܦܝܢ ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ܂ ܓܘܕܦܐ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܒܢܝܢܫܐ܂
32 ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ ܟܠ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܢܐܡܪ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ ܠܐ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܠܐ ܒܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ܂
33 ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܫܦܝܪܐ ܘܦܐܪܘܗܝ ܫܦܝܪܐ܂ ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܘܦܐܪܘܗܝ ܒܝܫܐ܂ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܗܘ ܓܝܪ ܡܬܝܕܥ ܐܝܠܢܐ܂
34 ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܐ ܛܒܬܐ ܠܡܡܠܠܘ ܕܒܝܫܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܡܢ ܬܘܬܪܐ ܓܝܪ ܕܠܒܐ ܡܡܠܠ ܦܘܡܐ܂

Ad vesperam Dominicæ ante Ieiunium.

22 * *Tunc obtulerunt ei dæmoniacum quendam mutum & cæcum, & sanauit eum, ita vt mutus & cæcus loqueretur & videret.*
23 * *Et mirabantur omnes illæ turbæ, dicentes: Nonne iste est filius Dauid?*
24 * *Perischæi verò quum hæc audissent, aiunt, Ille non eijcit dæmonia nisi per Beelzeboub caput dæmoniorum.*
25 * *Ieschua autem sciens cogitationes eorum, ait illis, Omne regnum quod diuisum fuerit aduersus seipsum, vastabitur: & omnis domus & vrbs quæ contra semetipsam diuisa fuerit, non stabit.*
26 * *Sed si Satanas Satanam eijcit, cōtra semetipsum diuisus est: quomodo igitur stat regnum eius?*
27 * *Quòd si ego per Beelzeboub eijcio dæmonia, filij vestri per quem eijciunt ea? propter hoc ipsi erunt vobis iudices.*
28 * *Sed si per spiritum Dei ego eijcio dæmonia, peruenit ad vos regnum Dei.*
29 * *Sed quomodo quis potest ingredi domum strenui, & vasa eius deprædari, nisi prius ligauerit strenuum illum, & tunc domum eius deprædabitur?*
30 * *Qui non est mecum, contra me est: qui non colligit mecum, omnino dispergit.*
31 * *Propter hoc ego dico vobis, Omnia quidem scelera & blasphemiæ remittentur hominibus: blasphemia verò in Spiritum, non remittetur hominibus.*
32 * *Et quisquis loquutus fuerit sermonem aduersus filium hominis, remittetur ei: quisquis autem in Spiritum Sanctitatis obloquetur, non remittetur ei nec in hoc seculo, nec in seculo futuro.*
33 * *Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonos: aut facite arborem malam, & fructus eius malos. Nam à fructibus suis ipsa dignoscitur arbor.*
34 * *Progenies viperarum quomodo possetis bene loqui, quum mali sitis? quandoquidem ex abundantia cordis os loquitur.*

דרמשא דחד בשבא דקדם צומא כט

22 הידין קרבו לה דיונא חד דחרש ועויר [h] ואסיה איכנא דחרשא [i] וסמיא נמלל ונחזא ׃ — [h] אסא [i] סמא
23 [k] ומתדמרין הוו כלהון כנשא ואמרין דלמא הנו ברה דדויד ׃ 24 פרישא דין כד שמעו אמרין הנא לא [l] מפק — [k] דמר [l] נפק
שאדא אלא בבעלזבוב רישא דדיוא ׃ 25 ישוע דין ידע [m] מחשבתהון ואמר להון כל מלכו דתתפלג על נפשה תחרב — [m] חשב
וכל בי ומדינא דנתפלג על נפשה לא נקום ׃ 26 ואן סטנא לסטנא מפק על נפשה אתפלג איכנא הכיל קימא מלכותה ׃
27 ואן אנא בבעלזבוב מפק אנא דיוא בניכון במנא מפקין להון מטל הנא הנון נהוון לכון [n] דינא ׃ 28 ואן ברוחא — [n] דן

Sup. 9. d / Luc. 11. b 14.

22 Tunc oblatus est ei dæmonium habens, cæcus & mutus: & curauit eum, ita vt loqueretur & videret.

23 Et stupebant omnes turbæ, & dicebant, Nunquid hic est Christus filius Dauid?

Sup. 9. d / Marc. 3. c 22.

24 Pharisæi autem audientes dixerunt, Hic non eijcit dæmones nisi in Beel-zebub principe dæmoniorum.

Luc. 11. a 17.

25 Iesus autem sciens cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum diuisum contra se desolabitur: & omnis ciuitas vel domus diuisa contra se, non stabit.

26 Et si satanas satanám eijcit, aduersus se diuisus est: quomodo ergo stabit regnum eius?

27 Et si ego in Beel-zebub eijcio dæmones: filij vestri in quo eijciunt? Ideò ipsi iudices vestri erunt.

28 Si autem ego in spiritu Dei eijcio dæmones: igitur peruenit in vos regnũ Dei.

29 Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, & vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem, & tunc domum illius diripiet? C

30 Qui non est mecum, contra me est: & qui non congregat mecum, spargit.

Marc. 3. d 28. / Luc. 12. b 10. / 1. Ioh. 5. d 16.

31 Ideò dico vobis: Omne peccatum & blasphemia remittetur hominibus, spiritus autem blasphemia non remittetur.

32 Et quicunque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra spiritum sanctum: non remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro.

33 Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum: aut facite arborem malam, & fructum eius malum. siquidem ex fructu arbor agnoscitur.

Luc. 6. f 45.

34 Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cùm sitis mali? ex abundantia enim cordis os loquitur.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον, μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς Δαβίδ;

24 οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται.

26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

29 ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει;

30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

31 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

דַאלָהָא אֶנָא מַפֵּק אֶנָא דַיוֶא קֶרְבַת לֶה עֲלַיכוּן מַלְכוּתָא דַאלָהָא ׃ 29 או אַיכַנָא אֱנָשׁ מֶשְׁכַּח דְנֵעוּל לְבֵית חַסִינָא
וּמָאנַוהִי [o] נְבוּז אֶלָא אֶן לוּקְדַם [p] לַאסְרֵיוהִי לְחַסִינָא וְהָיְדֵין בַּיתֶה נְבוּז ׃ 30 מַן דְלָא הָוֵא עַמִי לוּקְבַלִי הוּ וּמַן דְלָא כָּנֵשׁ
עַמִי מְבַדְרוּ מְבַדַר ׃ 31 מֶטֻל הָנָא אָמַר אֶנָא לְכוּן דְכֻל חַטָהִין וְגוּדְפִין [q] נֶשְׁתַּבְקוּן לַבְנַינָשָׁא גוּדָפָא דֵין דְעַל רוּחָא לָא
נֶשְׁתַּבֵק לַבְנַינָשָׁא ׃ 32 וְכֻל מַן דְנֵאמַר מֶלְתָא עַל בְּרֵה דַאנָשָׁא נֶשְׁתַּבֵק לֵה כֻּל דֵין דְעַל רוּחָא דְקוּדְשָׁא נֵאמַר לָא נֶשְׁתַּבֵק
לֵה לָא בְעָלְמָא הָנָא וְלָא בְעָלְמָא דַעֲתִיד ׃ 33 או עֲבֵדוּ אִילָנָא שַׁפִּירָא וּפֵארַוהִי שַׁפִּירָא או עֲבֵדוּ אִילָנָא בִישָׁא וּפֵארַוהִי
בִישָׁא מֶן פֵּארַוהִי הוּ גֵיר [a] מֶתִידַע אִילָנָא ׃ 34 יַלְדָא [b] דְאַכְדְנֵא אַיכַנָא מֶשְׁכְּחִין אַנְתּוּן טָבָתָא לְמַמַלָלוּ וְבִישָׁא
אַנְתּוּן מֶן [c] תַּוְתָרֵי לֶבָּא גֵיר מְמַלֵל פוּמָא ׃

[o] בְּזַז [p] אֲסַר
[q] שְׁבַק
[a] יְדַע [b] מלשון יון
[c] יָתַר

35 ✤ ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܡܢ ܤܝܡܬܐ ܛܒܬܐ ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܤܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ.
36 ✤ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܟܠ ܡܠܐ ܒܛܝܠܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܢܬܠܘܢ ܦܬܓܡܗ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ.
37 ✤ ܡܢ ܡܠܝܟ ܓܝܪ ܬܙܕܕܩ ܘܡܢ ܡܠܝܟ ܬܬܚܝܒ ✤ ✤

✤ ܠ ✤ ܕܪܡܫܐ ܒܕܘܟܪܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ✤

38 ✤ ܗܝܕܝܢ ܥܢܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܤܦܪܐ ܘܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܨܒܝܢ ܚܢܢ ܕܢܚܙܐ ܡܢܟ ܐܬܐ.
39 ✤ ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܬܐ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ.
40 ✤ ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܟܪܤܗ ܕܢܘܢܐ ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܘܢ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܠܒܗ ܕܐܪܥܐ ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܘܢ.
41 ✤ ܓܒܪܐ ܢܝܢܘܝܐ ܢܩܘܡܘܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܗ. ܕܗܢܘܢ ܬܒܘ ܒܟܪܘܙܘܬܗ ܕܝܘܢܢ. ܘܗܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ.
42 ✤ ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒܝܗ. ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܕܬܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܗܐ ܕܪܒ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܬܢܢ.
43 ✤ ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܡܬܟܪܟܐ ܒܕܘܟܝܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܝܢ ܡܝܐ. ܘܒܥܝܐ ܢܝܚܬܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ.
44 ✤ ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܐ. ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܬ. ܘܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ ܕܤܪܝܩ ܘܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ.
45 ✤ ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܥܡܗ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ. ܘܥܐܠܢ ܘܥܡܪܢ ܒܗ. ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ.
46 ✤ ܟܕ ܗܘ ܕܝܢ ܡܡܠܠ ܠܟܢܫܐ. ܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ. ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗ.

35 ✤ *Vir bonus è thesauris bonis depromit bona: & homo malus è thesauris malis depromit mala.*
36 ✤ *Quare ego dico vobis, Quodcunque verbum ociosum loquuti fuerint homines, de eo reddituros rationem in die iudicij.*
37 ✤ *Nam ex sermonibus tuis iustificaberis, & ex sermonibus tuis condemnaberis.*

Ad Vesperam commemoratione Deiparæ.

38 ✤ *Tunc responderunt aliqui ex Scribis & Perischæis, & dicunt ei: Doctor velimus videre ex te signum.*
39 ✤ *Is autem respondens, ait illis, Generatio mala & adulterina signum postulat, nec signum dabitur ei, nisi signum Iaunon prophetæ.*
40 ✤ *Sicut enim fuit Iaunon in ventre piscis tribus diebus, tribúsque noctibus, ita erit filius hominis in corde terræ tribus diebus tribúsque noctibus.*
41 ✤ *Viri Niniuitæ surgent in iudicio cum hac generatione, & ream peraget eam, quippe qui pœnitentiam egerint prædicatione Iaunon, & ecce qui maior est Iaunon hîc est.*
42 ✤ *Regina Austri surget in iudicio cum generatione hac, reámque peraget eam, quippe quæ venerit ab vlteriori terra vt audiret sapientiam ipsius Schelemoun; & ecce qui præstantior est Schelemoun, hîc est.*
43 ✤ *Porrò quum spiritus immundus exierit ab homine, perlustrat loca aquis carentia, & quærit requiem, nec inuenit.*
44 ✤ *Tunc ait, Reuertar domum meam vnde exiui: & quum venit, repperit eam vacuam, versâmque ac præparatam.*
45 ✤ *Tunc abit ducens secum septem spiritus alios seipso nequiores: & ingressi habitant in eo: fitque vltima conditio hominis illius peior priore. ita erit generationi huic sceleratæ.*
46 ✤ *Quum autem ipse verba faceret ad turbas, venerunt mater & fratres eius stantes foris, & quærentes eum alloqui.*

---

35 גַּבְרָא טָבָא מִן סִימְתָא טָבְתָא [d] מַפֵּק טָבְתָא וְגַבְרָא בִּישָׁא מִן סִימְתָא בִּישְׁתָא מַפֵּק בִּישָׁתָא׃ 36 אָמַר אֲנָא לְכוֹן
גֵּיר דְּכָל [e] מִלָּא בְּטָלָא דְנֵאמְרוּן בְּנַיְנָשָׁא [f] נֶתְלוּן פִּתְגָּמָהּ בְּיוֹמָא דְּדִינָא׃ 37 מִן מִלָּיךְ גֵּיר [g] תֶזְדַּדַּק וּמִן מִלָּיךְ [h] תֶתְחַיַּב׃
דְּרַמְשָׁא [i] בְּדוּכְרָנָא דְּיָלְדַת אֱלָהָא
38 הֵידֵין עֲנוֹ אֲנָשָׁא מִן סָפְרָא וּמִן פְּרִישָׁא וְאָמְרִין לֵהּ [k] מַלְּפָנָא [l] צָבֵינַן דְּנֶחֱזֵא מִנָּךְ אָתָא׃ 39 הוּ דֵּין עֲנָא וְאָמַר
לְהוֹן שַׁרְבְּתָא בִּישְׁתָא [m] וְגַיָּרְתָא אָתָא בָּעְיָא וְאָתָא לָא [n] תֶתְיְהֵב לָהּ אֶלָּא אָתָה דְּיוּנָן נְבִיָּא׃ 40 אַיְכַנָּא גֵּיר דַּהֲוָא יוּנָן
בְּכַרְסֵהּ דְּנוּנָא תְּלָתָא אִימָמִין וּתְלָתָא לִילְוָן הָכַנָּא נֶהֱוֵא בְּרֵהּ דְאֱנָשָׁא בְּלִבֵּהּ דְּאַרְעָא תְּלָתָא [o] אִימָמִין וּתְלָתָא לִילְוָן׃
41 גַּבְרָא נִינְוָיָא [p] נְקוּמוּן בְּדִינָא עִם שַׁרְבְּתָא הָדָא [q] וְנְחַיְּבוּנָהּ דְּהֶנּוּן [r] תָּבוּ [s] בְּכָרוֹזוּתֵהּ דְּיוּנָן וְהָא דְּרַב מִן יוּנָן תְּנָן׃

[d] נְפַק [e] מְלַל
[f] נְתַל פירושו נתן
[g] זְדַק [h] חָב
[i] דְּכַר ופירושו זכרון
[k] אֲלַף [l] צְבָא
[m] גּוּר [n] יְהַב
[o] יוֹם [p] קָם
[q] חָב [r] תָּב [s] כְּרַז

*Bonus homo de bono theſauro pro- 35
fert bona: & malus homo de malo the-
ſauro profert mala.

*Dico autem vobis, Quoniam omne 36
verbum otioſum quod locuti fuerint
homines, reddent rationem de eo in die
iudicij.

*Ex verbis enim tuis iuſtificaberis, & 37
ex verbis tuis condemnaberis.

*Tunc reſponderunt ei quidam de 38
Scribis & Phariſæis, dicentes, Magiſter,
volumus à te ſignum videre.

Inf. 16. a 4. Luc. 11. d 29. 1. Cor. 1. c 22. Ionæ. 2. a 2.

*Qui reſpondens, ait illis, Generatio 39
mala & adultera ſignum quærit: & ſi-
gnum non dabitur ei, niſi ſignum Ionæ
prophetæ.

*Sicut enim fuit Ionas in ventre ceti 40
tribus diebus & tribus noctibus: ſic erit
filius hominis in corde terræ tribus D
diebus & tribus noctibus.

Ionæ. 3. b 5.

*Viri Niniuitæ ſurgent in iudicio cũ 41
generatione iſta, & condemnabunt
eam: quia pœnitentiam egerunt in præ-
dicatione Ionæ. Et ecce plus quàm Io-
nas hîc.

*Regina Auſtri ſurget in iudicio cum 42
generatione iſta, & condemnabit eam:
3. Reg. 10. a 1. 2. Par. 9. a 1.
quia venit à finibus terræ audire ſapien-
tiam Salomonis, & ecce plus quàm Sa-
lomon hîc.

Luc. 11. c 24.

*Cùm autẽ immundus ſpiritus exie- 43
rit ab homine, ambulat per loca arida,
quærens requiem, & non inuenit.

*Tunc dicit, Reuertar in domum 44
meam vnde exiui. Et veniens inuenit
eam vacantem, ſcopis mundatam, &
ornatam.

*Tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios 45
ſpiritus ſecum nequiores ſe, & intrantes
2. Pet. 2. d 20.
habitant ibi: & fiunt nouiſſima homi-
nis illius peiora prioribus. Sic erit & ge-
nerationi huic peſſimæ.

Marc. 3. d 31. Luc. 8. c 20.

*Adhuc eo loquente ad turbas, Ecce 46
mater eius & fratres ſtabant foris, quæ-
rentes loqui ei.

35 *ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλ
λει ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θη-
σαυροῦ ἐκβάλλει τὰ πονηρά.

36 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν, ὃ ἐὰν λαλήσω-
σιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι ὑπὲρ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως·
37 *ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων
σου καταδικασθήσῃ.

38 *Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ φα-
ρισαίων, λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἀπό σου σημεῖον
ἰδεῖν.
39 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχα-
λὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
40 *ὥσπερ γὰρ ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέ-
ρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 *ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν
εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε.

42 *βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γε-
νεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν πε-
ράτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ
πλεῖον σολομῶντος ὧδε.
43 *ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
που, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ
οὐχ εὑρίσκει.
44 *τότε λέγει, ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλ-
θον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κε-
κοσμημένον.
45 *τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ
ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελ-
θόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώ-
που ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων· οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ
ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
46 *ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λα-
λῆσαι.

42 מַלְכְּתָא [t] דְּתֵימְנָא תְּקוּמִי בְּדִינָא עַם שַׁרְבְּתָא הָדָא וְתְחַיְּבִיהּ דְּאֶתַת מִן עֶבְרַיהּ דְּאַרְעָא דְּתֶשְׁמַעִי חֶכְמְתֵהּ דִּשְׁלֵימוּן וְהָא
דְּיַתִּיר מִן שְׁלֵימוּן הָרְכָא׃ 43 אֶמָתַי דֵּין דְּרוּחָא טַנְפְּתָא [u] חֶפּוּקִי מִן בַּרְנָשָׁא מֶתְכַּרְכָא בְּאַתְרָוָתָא דְּמַיָּא לֵית בְּהוֹן
וּבָעְיָא נְיָחָא וְלָא מֶשְׁכְּחָא׃ 44 הָיְדֵין אָמְרָא אֶהֱפּוּךְ לְבֵיתִי מִן אֵיכָא דְּנֶפְקֵת וָאתְיָא מֶשְׁכְּחָא דָּם רֵיק [x] וְחָמִים [y] וּמְצַבַּת
45 הָיְדֵין אָזְלָא דָּבְרָא עַמָּהּ שְׁבַע רוּחָא אַחֲרָנְיָן דְּמֶנָּהּ בִּישָׁן [a] וְעָאלָן וְעָמְרָן בֵּהּ וְהָוְיָא חַרְתֵהּ דְּגַבְרָא הַו בִּישָׁא מִן
קַדְמָיתֵהּ הָכַנָא נֶהֱוָא לֵהּ לְשַׁרְבְּתָא הָדָא בִּישְׁתָא׃
46 כַּד הוּ דֵּין מְמַלֵּל לְכֶנְשָׁא [b] אֶתוּ אֶמֵּהּ וַאחוּהִי [c] קָיְמִין לְבַר [d] וּבָעֵין דְּנְמַלְּלוּן עַמֵּהּ׃

[t] וּמַן
[u] נְפַק
[x] חָמֵם וכן בתרגום באשעיה יד עבראית טאטא
[y] צְבַת
[a] עוּל כמו בוא
[b] אֶתָא [c] קָם
[d] בְּעָא

47 ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܐܢܫ ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ
48 ܠܒܪ܆ ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ
ܘܐܡܪ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܘ ܗܝ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܢܘܢ
49 ܐܚܝ. ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ.
50 ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ. ܟܠܢܫ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ
ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܗܘ ܗܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ܀

ܕܝܘܡ ܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ ܀
ܠܐ ܀ ܩܦܠܐܘܢ ܝܓ ܀

1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܝܘܡܐ. ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ
2 ܒܝܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܝܟ ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܠܗ ܒܐܠܦܐ.
ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܣܦܪ ܝܡܐ.
3 ܘܣܓܝ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܒܦܠܐܬܐ ܘܐܡܪ.
4 ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ. ܘܟܕ ܙܪܥ ܐܝܬ ܕܢܦܠ
ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܬ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ.
5 ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܗܘܐ
ܡܪܕܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܫܘܚ. ܡܛܠ
6 ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ ܕܐܪܥܐ. ܟܕ ܕܢܚ ܕܝܢ
ܫܡܫܐ ܚܡ. ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܩܪܐ
7 ܝܒܫ. ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܣܠܩܘ
8 ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ. ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ
ܛܒܬܐ. ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ ܐܝܬ ܕܡܐܐ ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ
ܕܬܠܬܝܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ
10 ܢܫܡܥ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܠܡܢܐ ܒܦܠܐܬܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗܘܢ.
11 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܟܘܢ ܗܘ
ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܗܘܢ
12 ܕܝܢ ܠܐ ܝܗܝܒ. ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ
ܠܗ ܘܢܬܝܬܪ ܠܗ. ܘܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ
ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ.
13 ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܦܠܐܬܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܗܘܢ.
ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ. ܘܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ
ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ.

47 *Dixit autem ei homo quidam, Ecce mater tua & fratres tui stant foris, & quærunt te alloqui.*
48 *Ipse verò respondit, & ait illi qui hoc ei renunciauerat, Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?*
49 *Et protendit manum suam ad discipulos suos, & ait: Ecce mater mea, & ecce fratres mei.*
50 *Quisquis enim exequitur voluntatem patris mei qui in cælis est, is est frater meus, & soror mea, & mater mea.*

Feria quarta Septimanæ secundæ Ieiunij.

CAP. XIII.

1 *Illo verò die egressus est Jeschua domo, seditque iuxta littus maris.*
2 *Et congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, ita vt conscenderit sederítque in naui: totáque turba stabat supra littus maris.*
3 *Et multa ad eos collocutus est in parabolis, dicens, Ecce exijt seminator ad semi-*
4 *nandum.* * *Qui úmque seminaret, contigit vt semen ceciderit iuxta viam, & venit auis & deuorauit illud.*
5 *Aliúdque cecidit super petram vbi non erat multum glebæ, & eodem momento apparuit, propterea quòd non erat profunda*
6 *terra.* * *Quum autem exortus esset Sol, affectum est calore, & quia illud non habebat radicem, exaruit.*
7 *Aliud verò cecidit inter spinas, & ascenderunt spinæ, & suffocarunt illud.*
8 *Aliud denique cecidit in terram bonam, & edidit fructus, aliud centenos, & aliud sexagenos, & aliud tricenos.*
9 *Qui habet aures ad audiendum, audiat.*
10 *Et acceßerũt discipuli eius & dixerunt ei, Quare in parabolis colloqueris eis?*
11 *Ipse verò respondit, & ait illis, Quia vobis datum est nosse arcana regni cælorum;*
12 *illis verò non datum est.* * *Nam qui habet, dabitur ei, & abundabit sibi: qui verò non habet, & id etiã quod habet, tolletur ab eo.*
13 *Propterea in parabolis colloquor eis, quippe qui videant & non videant, audiántque & non audiant, nec intelligant.*

---

47 אמר לה דין אנש הא אמך ואחיך קימין לבר ובעין דנמללון עמך ׃ 48 הו דין ענא ואמר למן דאמר לה מן
הי אמי ומן אנון אחי ׃ 49 ופשט אידה לות תלמידוהי ואמר הא אמי והא אחי ׃ 50 כלנש דין דעבד [e]צבינה
דאבי דבשמיא הויו אחי וחתי ואמי ׃ דיום ארבעא בשבא דשבתא דתרין דצומא לא קפלאון יג
1 בהו דין יומא נפק ישוע מן ביתא ויתב על יד ימא׃ 2 ואתכנשו לותה כנשא סגיאא איך [f]דנסק נתב לה באלפא
וכלה כנשא קאם הוא על ספר ימא ׃ 3 וסגי ממלל הוא עמהון [g]בפלאתא ואמר הא נפק זרועא למזרע ׃
4 וכד זרע אית דנפל על יד אורחא ואתת פרחתא ואכלתה ׃ 5 ואחרנא נפל על [h]שועא איכא דלית הוא מדרא
סגיאא ובר שעתה [i]שוח מטל דלית הוא עומקא דארעא ׃ 6 כד דנח דין שמשא [k]חם ומטל דלית הוא לה עקרא יבש

[e] צבא
[f] נסק
[g] פלא
[h] עבראית אבן
[i] עבראית צמח
[k] חמם מלשון עבריא

* Dixit autem ei quidam, Ecce mater 47
tua & fratres tui foris stant, quærentes
te alloqui.
* At ipse respondens dicenti sibi ait, 48
Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?
* Et extendens manum in discipulos 49
suos, dixit, Ecce mater mea & fratres
mei.
* Quicunque enim fecerit volunta- 50
tē patris mei qui in cælis est: ipse meus
frater & soror, & mater est.

CAP. XIII.

IN illo die exiens Iesus de domo, sede- 1
bat secus mare.
Marc. 4. a. Luc. 8. a. * Et congregatæ sunt ad eum turbæ 2
multæ. ita vt in nauiculam ascendens A
sederet: & omnis turba stabat in littore.
* Et locutus est eis multa in parabo- 3
lis, dicens, Ecce exijt qui seminat, se-
minare.
* Et dum seminat, quædam cecide- 4
runt secus viam, & venerunt volucres, † (cæli)
& comederunt ea.
* Alia autem ceciderunt in petrosa, 5
vbi non habebant terram multam: &
continuò exorta sunt, quia non habe-
bant altitudinem terræ.
* Sole autem orto æstuauerunt: & 6
quia non habebant radicem, aruerunt.
* Alia autem ceciderunt in spinas, & 7
creuerunt spinæ, & suffocauerunt ea.
* Alia autem ceciderunt in terram 8
bonam: & dabant fructum, aliud cen-
tesimum, aliud sexagesimum, aliud tri-
cesimum.
* Qui habet aures audiendi, audiat. 9
* Et accedentes discipuli, dixerunt ei, 10
Quare in parabolis loqueris eis?
* Qui respondens, ait illis, Quia vobis 11
datum est nosse mysteria regni cælorū: B
illis autem non est datum.
Infr. 25. c. 29. * Qui enim habet, dabitur ei, & abun 12
dabit: qui autem non habet, & quod
habet auferetur ab eo.
* Ideo in parabolis loquor eis: quia 13
videntes non vident, & audientes non
audiunt, neque intelligunt.

47 * εἶπε δέ τις αὐτῷ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω
ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.
48 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ, τίς ἐστιν ἡ μήτηρ
μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
49 * καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, εἶπεν, ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·
50 * ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

ιγ'.

1 * Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰ-
κίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν.
2 * καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε
αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.
3 * καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων,
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 * καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν,
καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.
5 * ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε
γῆν πολλὴν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βά-
θος γῆς.
6 * ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ
ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη·
7 * ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄ-
κανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.
8 * ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου
καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.
9 * ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
10 * καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ, διατί ἐν πα-
ραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
11 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶ-
ναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ
οὐ δέδοται.
12 * ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις
δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
13 * διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέ-
ποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ
συνιοῦσι.

---

7 ואחרנא נפל בית כובא וסלקו כובא וחנקוהי ׃ 8 ואחרנא נפל בארעא טבתא ויהב פארא איתדמאא ואית
דשתין ואית דתלתין ׃ 9 מן דאית לה אדנא דנשמע נשמע ׃ (ופירושו אזנים)
10 וקרבו תלמידוהי ואמרין לה למנא בפלאתא ממלל אנת עמהון ׃
11 הודין ענא ואמר להון דלכון הו יהיב למדע ארזא דמלכותא דשמיא להנון דין לא יהיב ׃
12 למן גיר דאית לה נתיהב לה ונתיתר לה ולמן דלית לה ואף הו דאית לה נשתקל מנה ׃
13 מטל הנא בפלאתא ממלל אנא עמהון מטל דחזין ולא חזין ושמעין ולא שמעין ולא מסתכלין ׃

ידע רזא
יהב שקל חזא
סכל עבראית שכל

14 * *Et completur in eis prophetia Eschaio, dicentis : Auditu quidem audietis , nec intelligetis, & videndo videbitis , neque cognoscetis.*

15 * *Etenim nube offusum est cor populi huius, & auribus suis grauiter audiunt, & oculos suos occluserunt , nequando videant oculis , & audiant auribus , intelligantque corde, vt conuertantur & sanem eos.*

16 * *Vestri verò felices sunt oculi, quòd cernant: & aures vestræ quòd audiant.*

17 * *Amin enim dico vobis, Multi quidem prophetæ , & iusti perquàm desiderarunt videre id quod videtis , neque viderunt, & audire id quod auditis, nec audierunt.*

18 * *Vos igitur audite parabolam seminis.*

19 * *Quisquis audit sermonem regni, nec intelligit eum, venit Malus, & rapit verbum quod satum est in corde ipsius , illud est quod iuxta viam seminatur.*

20 * *Illud verò quod super petram satum est, is est qui audit sermonem, & eodem momento cum gaudio excipit eum.*

21 * *Verùm non agit radicem in ipsum , sed temporarius est : quúmque fuerit oppressio aut persecutio propter sermonem , statim offenditur.*

22 * *Illud autem quod inter spinas satum est, is est qui sermonem audit : sed sollicitudo mundi huius, & fallaciæ diuitiarum suffocant ipsum sermonem , & infructuosus fit.*

23 * *Illud autem quod super terram bonam satum est , is est qui audit sermonem meum, & intelligit , & edit fructus , profértque alius centenos , & alius sexagenos, alius denique tricenos.*

Ad oblationem Dominicæ Sacerdotum.

24 * *Aliam parabolam ænigmaticè proposuit eis, inquiens: Simile est regnum cælorum viro seminanti semen bonum in agro suo.*

25 * *Et quum dormirent homines, venit hostis eius , & seminauit zizania inter triticum, & abijt.*

26 * *Quum autem germinasset herba , & edidisset fructus, tunc apparuerunt etiam zizania.*

---

14 ושלמא בהון [e] נביותה דאשעיא דאמר דשמעא תשמעון ולא תסתכלון ומחזא תחזון ולא [f] תדעון ׃
15 [g] אתעבי לה גיר לבה דעמא הנא ובאדניהון [h] יקיראית שמעין ולעיניהון עמצו דלא נחזון בעיניהון ונשמעון באדניהון ונסתכלון בלבהון [i] ונתפנון ואסא אנון ׃ 16 דילכון דין טוביהין לעיניכון דחזין ולאדניכון דשמען ׃
17 אמין גיר אמר אנא לכון דסגיאא נביא וזדיקא [k] אתרגרגו דנחזון מדם דחזין אנתון ולא חזו ולמשמע מדם דשמעין אנתון ולא שמעו ׃ 18 אנתון דין שמעו מתלא דזרעא ׃ 19 כל דשמע מלתא דמלכותא ולא מסתכל בה אתא בישא וחטף מלתא דזריעא בלבה הנו הו דעל יד אורחא [l] אזדרע ׃ 20 הו דין דעל שועא אזדרע הו הו דשמע מלתא ובר שעתה [m] בחדותא מקבל לה ׃

[e] נברא [f] ידע
[g] עבי הוא י נק נבזר מן עבא או עבא מוריאית שכנא
[h] יקר [i] פנא
[k] רגרג עבראית חמד
[l] זרע
[m] חדא

* Et adimpletur in eis prophetia 14
dicentis Isaiæ, dicens †, Auditu audietis, & nō in-
Isaie 6. c 9. Matt. 4. b 12. telligetis: & videntes videbitis, & non
Luc. 8. videbitis.
b 10. Ioh. 12. * Incrassatum est enim cor populi 15
f 40. Acto. 28. huius, & auribus grauiter audierunt, &
f 26. Rom. 11. b 8. oculos suos clauserunt: nequando vi-
Luc. 10. d 23. deant oculis, & auribus audiant, & cor-
de intelligant & conuertantur, & sanem
eos.
* Vestri autem beati oculi quia vi- 16
dent, & aures vestræ quia audiunt.
* Amen quippe dico vobis quia mul- 17
ti prophetæ & iusti cupierunt videre
quæ videtis, & non viderunt: & audire
quæ auditis, & non audierunt.
* Vos ergo audite parabolam semi- 18
nantis.
Marc. 4. * Omnis qui audit verbum regni & 19
b 14. Luc. 8. b 11. non intelligit, venit malus, & rapit quod C
seminatum est in corde eius: hic est qui
secus viam seminatus est.
* Qui autem super petrosa semina- 20
tus est: hic est qui verbum audit, & con
tinuò cum gaudio accipit illud:
* Non habet autem in se radicem, 21
sed est temporalis. facta autem tribula-
tione & persecutione propter verbum,
continuò scandalizatur.
* Qui autem seminatus est in spinis: 22
Dei hic est qui verbum † audit, & solicitudo
seculi istius & fallacia diuitiarum suffo-
cat verbum & sine fructu efficitur.
* Qui verò in terram bonam semi- 23
natus est: hic est qui audit verbum, &
intelligit, & fructum affert, & facit aliud
quidem centesimum, aliud autem sexa-
gesimum, aliud verò tricesimum.
Marc. 4. d 26. * Aliam parabolam proposuit illis, di- 24
cens, Simile factum est regnum cælo-
rum homini qui seminauit bonum se-
men in agro suo.
Sup. 3. d 14. * Cùm autem dormirent homines, 25
venit inimicus eius, & superseminauit D
zizania in medio tritici, & abijt.
* Cùm autem creuisset herba, & fru- 26
ctum fecisset: tunc apparuerunt & zi-
zania.

14 * καὶ ἀναπληροῦται ἐπ᾽ αὐτοῖς ἡ προφητεία ἠσαΐου ἡ
λέγουσα, ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες
βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 * ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ
βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν,
μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ
τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐ-
τούς.
16 * ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι· καὶ
τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
17 * ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ
ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
18 * ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος.
19 * παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ
συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρ-
μένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν
σπαρείς.
20 * ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·
21 * οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι·
γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκαν
δαλίζεται.
22 * ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
23 * ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν
λόγον ἀκούων καὶ συνιὼν, ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὃ
μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.
24 * ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὡμοιώ-
θη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρ-
μα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
25 * ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχ-
θρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀ-
πῆλθεν.
26 * ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε
ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

21 לית לה דין עקרא בה אלא דזבנא הו ומא דהוא אולצנא או רדופיא מטל מלתא ⁿעגל מתכשל ׃ 22 הו דין דבית
כובא אזדרע הו הו דשמע מלתא °ורניא דעלמא הנא ᵖוטועי ᵖדעותרא חנקין לה למלתא ודלא פארא הויא ׃ 23 הו דין
דעל ארעא טבתא אזדרע הו הו דשמע מלתי ומסתכל ויהב פארא ועבד אית דמאא ואית דשתין ואית דתלתין ׃
דקורבא לחד בשבא דכהנא לב
24 אחרנא מתלא ʳאמתל להון ואמר ˢדמיא מלכותא דשמיא לגברא דזרע זרעא טבא בקריתה ׃
25 וכד דמכו אנשא אתא בעל דבבה וזרע ᵃזיזנא בינת חטא ואזל ׃
26 כד דין ᵇיעא עסבא ועבד פארא הידין אתחזיו אף זיזנא ׃

ⁿ פירושו פתאם
° רנא ᵖ טעא
ᵖ עתר עבראית עשר
ʳ מתל עבראית משל
ˢ דמא
ᵃ מן לשון יון
ᵇ עבראית יצא

27 ܘܩܪܒܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ ܠܐ ܗܐ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܙܪܥܬ ܒܩܪܝܬܟ ܡܢ ܐܝܡܟܐ ܐܝܬ ܒܗ ܙܝܙܢܐ.
28 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܢܐ ܥܒܕ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ ܨܒܐ ܐܢܬ ܢܐܙܠ ܢܓܒܝܘܗܝ.
29 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܠܡܐ ܟܕ ܡܓܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܙܝܙܢܐ ܬܥܩܪܘܢ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܚܛܐ.
30 ܫܒܘܩܘ ܪܒܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܥܕܡܐ ܠܚܨܕܐ. ܘܒܙܒܢܐ ܕܚܨܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܚܨܘܕܐ ܓܒܘ ܠܘܩܕܡ ܙܝܙܢܐ ܘܐܣܘܪܘ ܐܢܘܢ ܡܐܣܪܝܬܐ ܕܢܐܩܕܘܢ. ܚܛܬܐ ܕܝܢ ܟܢܫܘ ܐܢܝܢ ܠܐܘܨܪܝ.
31 ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ ܕܢܣܒ ܓܒܪܐ ܙܪܥܗ ܒܩܪܝܬܗ.
32 ܘܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܒܬ ܪܒܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ. ܘܗܘܝܐ ܐܝܠܢܐ ܐܝܟ ܕܬܐܬܐ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܬܩܢ ܒܣܘܟܘܗܝ.
33 ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܚܡܝܪܐ ܗܘ ܕܫܩܠܬ ܐܢܬܬܐ ܛܡܪܬܗ ܒܬܠܬ ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ ܥܕܡܐ ܕܟܠܗ ܚܡܥ.
34 ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ ܠܟܢܫܐ. ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ.
35 ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܐܦܬܚ ܦܘܡܝ ܒܡܬܠܐ. ܘܐܒܥ ܟܣܝܬܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ.
36 ܗܝܕܝܢ ܫܒܩ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܦܫܘܩ ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܘ ܕܙܝܙܢܐ ܘܕܩܪܝܬܐ.
37 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܘ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
38 ܩܪܝܬܐ ܐܝܬܝܗ ܥܠܡܐ. ܙܪܥܐ ܕܝܢ ܛܒܐ ܒܢܝܗ ܐܢܘܢ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܙܝܙܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܒܝܫܐ.
39 ܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܢ ܕܙܪܥ ܐܢܘܢ ܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ. ܚܨܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܚܨܘܕܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ.

27 * *Et accesserunt serui patrisfamiliàs & dixerunt ei, Domine noster, nonne semen bonum seminasti in agro tuo, vnde habet zizania?*

28 * *Ipse autem ait illis: Homo inimicus hoc egit: cui subdunt serui ipsius, Vis vt eamus & colligamus eam?*

29 * *At ille dixit eis, Ne fortè dum collecturi estis zizania, eradicetis cum eis etiam triticum.*

30 * *Sinite crescant vtraque simul vsque ad messem: & tempore messis dicam ego messoribus, Colligite primùm zizania, & ligate ea in fasciculos vt comburantur: tritica verò illa cogite in horrea mea.*

31 * *Aliam parabolam ænigmaticè proposuit eis dicens: Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod acceptum homo seminat in agro suo.*

32 * *Et hoc quidem minimum est omnium seminum: quum autem excreuerit maximum est omnium olerum, & fit arbor: ita vt veniat volatile cæli nidificatum in ramis eius.*

33 * *Aliam parabolam dixit eis: Simile est regnum cælorum fermento illi, quod acceptum mulier abdidit in tribus satis farinæ vsque dum totum fermentetur.*

34 * *Hæc omnia locutus est Ieschua in parabolis ad turbas, nec absque parabolis colloquebatur eis.*

35 * *Vt adimpleretur id quod dictum est per prophetam dicentem: Aperiam os meum in parabolis, eructabo abscondita quæ fuerunt ante constitutionem mundi.*

36 * *Tunc dimisit Ieschua turbas, venítque domum: & adierunt eum discipuli eius & dicunt ei, Explica nobis parabolam illam zizaniorum & agri.*

37 * *Ipse verò respondit & ait illis: Is qui seminat semen bonum, est filius hominis, & ager est mundus.*

38 * *Semen verò bonum sunt filij regni: Zizania verò sunt filij illius mali.*

39 * *Inimicus autem qui seminauit ea, est ille Satanas: messis verò est ipsa consummatio mundi: messores autem Angeli.*

---

27 וקרבו עבדוהי דמרא ביתא ואמרו לה מרן [c]לו זרעא טבא זרעת בקריתך מן אימכא אית בה זיזנא ׃
28 הו דין אמר להון גברא בעלדבבא עבד הדא אמרין לה עבדוהי צבא אנת נאזל נגבא אנון ׃
29 הו דין אמר להון דלמא כד מגבין אנתון זיזנא תעקרון עמהון אף חטא ׃ 30 שבוקו [d]רבין תריהון אכחדא עדמא לחצדא ובזבנא דחצדא אמר אנא לחצודא גבו לוקדם זיזנא ואסור אנון [e]מאסריתא [f]דנאקדון חטא דין כנשו אנין לאוצרי ׃
31 אחרנא מתלא[g] אמתל להון ואמר [h]דמיא מלכותא דשמיא לפרדתא דחרדלא דנסב גברא זרעה בקריתה ׃
32 והי זעוריא הי מן כלהון זרעונא מא דין [i]דרבת רבא הי מן כלהון ירקונא והויא אילנא איך דתאתא פרחתא דשמיא [k]תקן בסוכיה ׃

[c] לו כמו לא
[d] רבא
[e] אסר [f] יקר
[g] מתל כמו משל
[h] דמא [i] רבא
[k] קנן

27 * Accedentes autem ſerui patris fa-
miliâs, dixerunt ei, Domine, nónne bo-
num ſemen ſeminaſti in agro tuo? Vn-
de ergo habet zizania?
28 * Et ait illis, Inimicus homo hoc fe-
cit. Serui autem dixerunt ei, Vis igitur
imus, & colligimus ea?
29 * Et ait, Non: ne fortè colligentes zi-
zania, eradicetis ſimul cum eis & triti-
cum.
30 * Sinite vtraque creſcere vſque ad
meſſem: & in tempore meſſis dicam
meſſoribus, Colligite primùm zizania,
& alligate ea in faſciculos ad combu-
rendum, triticum autem congregate in
horreum meum.
Mar. 4. d 30. Luc. 13. d 18. 31 * Aliam parabolam propoſuit eis, di-
cens, Simile eſt regnum cælorum grano
ſinâpis, quod accipiens homo ſemina-
uit in agro ſuo:
32 * Quod minimum quidem eſt omni-
bus ſeminibus: cùm autem creuerit,
maius eſt omnibus oleribus, & fit ar-
bor, ita vt volucres cæli veniant, & ha-
bitent in ramis eius.
Luc. 13. c 21. 33 * Aliam parabolam locutus eſt eis. Si-
mile eſt regnum cælorum fermento,
quod acceptum mulier abſcondit in fa-
rinæ ſatis tribus: donec fermentatum
eſt totum.
Marc. 4. d 33. 34 * Hæc omnia locutus eſt Ieſus in pa-
rabolis ad turbas: & ſine parabolis non
loquebatur eis.
35 * Vt impleretur quod dictum erat per
Psal. 77. a 2. prophetam dicentem, Aperiam in pa-
rabolis os meum, eructabo abſcondita
à conſtitutione mundi.
36 * Tunc dimiſſis turbis venit in domũ
Ieſus: & acceſſerunt ad eum diſcipuli
eius, dicentes, Ediſſere nobis parabolam
zizaniorum agri.
37 * Qui reſpondens ait illis, Qui ſemi-
nat bonum ſemen, eſt filius hominis.
38 * Ager autem: eſt mundus. Bonum
verò ſemen: hi ſunt filij regni. Zizania
autem: filij ſunt nequam.
39 * Inimicus autem qui ſeminauit ea:
Apo. 14. c 15. eſt diabolus. meſſis verò, conſummatio
ſeculi eſt. meſſores autem: angeli ſunt.

27 * προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον
αὐτῷ, κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;
πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια;
28 * ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν· οἱ δὲ
δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν
αὐτά;
29 * ὁ δὲ ἔφη, οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκρι-
ζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.
30 * ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισ-
μοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, συλλέ-
ξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς,
πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς
τὴν ἀποθήκην μου.
31 * ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄν-
θρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
32 * ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ
αὐξηθῇ, μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων ἐστί· καὶ γίνεται
δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κα-
τασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
33 * ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν
εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 * ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς
ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
35 * ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,
ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμ-
μένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
36 * τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ ἰησοῦς,
καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, φράσον
ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
37 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρ-
μα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
38 * ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα,
οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ
υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.
39 * ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ
θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ, ἄγ-
γελοί εἰσιν.

33 אחרנא מתלא אמר להון דמיא מלכותא דשמיא לחמירא הו דשקלת אנתתא טמרת בתלת סאין דקמחא עדמא
דכלה חמע ׃ 34 הלין כלהין מלל ישוע בפלאתא לכנשא ודלא פלאתא לא ממלל הוא עמהון ׃ 35 איך דנתמלא
מדם דאתאמר ביד נביא דאמר אפתח פומי במתלא ואבע כסיתא דמן קדם תרמיתה דעלמא ׃   נבע כסא רמא
36 הידין שבק ישוע לכנשא ואתא לביתא וקרבו לותה תלמידוהי ואמרין לה פשק לן מתלא הו דזיזנא דקריתא ׃
37 הו דין ענא ואמר להון הו דזרע זרעא טבא איתוהי ברה דאנשא ׃ 38 וקריתא איתיה עלמא
זרעא דין טבא בניה אנון דמלכותא זיזנא דין איתיהון בנוהי דבישא ׃
39 בעלדבבא דין דזרע אנון איתוהי סטנא חצדא דין איתוהי שולמה דעלמא חצודא דין מלאכא ׃   שלם

40 ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܡܬܠܩܛܝܢ ܙܝܙܢܐ ܘܝܩܕܝܢ ܒܢܘܪܐ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ.
41 ܢܫܕܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܠܐܟܘܗܝ. ܘܢܠܩܛܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܡܟܫܘܠܐ ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ.
42 ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ.
43 ܗܝܕܝܢ ܙܕܝܩܐ ܢܢܗܪܘܢ ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܒܘܗܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.
44 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܣܝܡܬܐ ܕܡܛܫܝܐ ܒܩܪܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܫܟܚܗ ܓܒܪܐ ܘܛܫܝܗ. ܘܡܢ ܚܕܘܬܗ ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܙܒܢܗ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ.
45 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܬܓܪܐ ܕܒܥܐ ܗܘܐ ܡܪܓܢܝܬܐ ܛܒܬܐ.
46 ܘܟܕ ܐܫܟܚ ܡܪܓܢܝܬܐ ܚܕܐ ܝܩܝܪܬ ܕܡܝܐ. ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܙܒܢܗ.
47 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܡܨܝܕܬܐ ܕܢܦܠܬ ܒܝܡܐ. ܘܡܢ ܟܠ ܓܢܣ ܟܢܫܬ.
48 ܘܟܕ ܡܠܝܬ ܐܣܩܘܗ ܠܥܒܪ ܝܡܐ. ܘܝܬܒܘ ܓܒܘ. ܘܛܒܐ ܐܪܡܝܘ ܒܡܐܢܐ. ܘܒܝܫܐ ܫܕܘ ܠܒܪ.
49 ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܢܦܩܘܢ ܡܠܐܟܐ ܘܢܦܪܫܘܢ ܒܝܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܙܕܝܩܐ.
50 ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ.
51 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܣܬܟܠܬܘܢ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܢ.
52 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܠ ܣܦܪܐ ܕܡܬܬܠܡܕ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܕܡܦܩ ܡܢ ܣܝܡܬܗ ܚܕܬܬܐ ܘܥܬܝܩܬܐ.

ܕܪܡܫܐ ܕܦܣܩܬ ܪܝܫܗ ܕܝܘܚܢܢ

53 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܠܝܢ ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ.
54 ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܚܟܡܬܐ ܗܕܐ ܘܚܝܠܐ.

40 * *Sicut itaque colliguntur zizania, & comburuntur igni, sic erit in consummatione mundi huius.*
41 * *Mittet Filius hominis Angelos suos, & colligent ex ipsius regno omnia scandala; omnésque agentes iniquitatem.*
42 * *Et proijcient eos in fornacem ignis: illic erit fletus & stridor dentium.*
43 * *Tunc iusti splendescent vt Sol in regno patris sui. Qui habet aures ad audiendum, audiat.*
44 * *Rursus simile est regnum cælorum thesauro qui absconditus est in agro, quem inuentum vir abdit, & præ gaudio abit, vendit quæcunque habet, & emit agrum illum.*
45 * *Rursus simile est regnum cælorum viro negociatori qui quærebat margaritas optimas.*
46 * *Quum autem inuenisset margaritam vnam preciosissimi precij, abijt, vendidit quæcunque habebat, ac sibi comparauit eam.*
47 * *Rursus simile est regnum cælorum sagenæ iactæ in mare, & ex omni genere cogenti.*
48 * *Quæ quum est impleta, subducunt eam ad littora maris, & sedentes colligunt, quæque bona sunt proijciunt in vasa; quæ verò mala, abijciunt foras.*
49 * *Sic erit in consummatione mundi. Egredientur Angeli, & secernent flagitiosos à iustis.*
50 * *Et proijcient eos in fornacem ignis: illic erit fletus & stridor dentium.*
51 * *Ait illis Jeschua, Intelligitis hæc omnia? dicunt ei, Etiam Domine noster.*
52 * *Ait illis, Propterea omnis scriba qui edoctus est ad regnum cælorum, similis est viro patrifamilias, qui depromit è thesauro suo noua & vetera.*

Ad vesperam amputationis capitis Iouchanon.

53 * *Et factum est quum absoluisset Jeschua parabolas istas vt discesserit illinc:*
54 * *Et vbi venisset in prouinciam suam, docuit eos in synagogis eorum, ita vt obstupescerent, dicerentque: Vnde huic sapientia ista & virtutes?*

---

40 איכנא הכיל [a] דמתלקטין זיזנא ויקדין בנורא הכנא נהוא בשולמה דעלמא הנא׃ 41 נשדר ברה דאנשא מלאכוהי ונלקטון מן מלכותה כלהון מכשולא וכלהון עבדי עולא׃ 42 [b] ונרמון אנון באתונא דנורא תמן נהוא בכיא וחורק שנא׃ 43 הידין זדיקא [c] ננהרון איך שמשא במלכותא דאבוהון מן דאית לה ארנא דנשמע נשמע׃
44 תוב [d] דמיא מלכותא דשמיא לסימתא [f] דמטשיא בקריתא הי דאשכחא גברא וטשיה ומן [g] חדותה אזל זבן כל דאית לה וזבנה לקריתא הי׃ 45 תוב דמיא מלכותא דשמיא לגברא [h] תגרא דבעא הוא מרגניתא טבתא׃
46 כד דין אשכח מרגניתא חדא [i] יקירת [k] דמיא אזל זבן כל מא דאית לה וזבנה׃
47 תוב דמיא מלכותא דשמיא [l] למצידתא ונפלת בימא ומן כל גנס כנשת׃

[a] גבא
[b] רמא [c] נהר עבראית הזהיר
[d] דמא
[f] טשא [g] חדא
[h] תגר
[i] יקר
[k] עבראית מחיר ובתרגום דמין
[l] צוד

40 * Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur: ſic erit in conſummatione ſeculi. F
41 * Mittet filius hominis angelos ſuos, & colligent de regno eius omnia ſcandala, & eos qui faciunt iniquitatem:
42 * Et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus & ſtridor dentium.
43 * Tunc iuſti fulgebunt ſicut Sol in regno patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

Sap. 3. b 7. Dan. 12. a 3.

44 * Iterum ſimile eſt regnũ cęlorum theſauro abſcondito in agro: quẽ qui inuenit homo, abſcondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit vniuerſa quæ habet, & emit agrum illum.
45 * Iterum ſimile eſt regnum cælorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas.
46 * Inuenta autem vna pretioſa margarita, abijt, & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.
47 * Iterum ſimile eſt regnum cęlorũ ſagenæ miſſæ in mare, & ex omni genere piſcium congreganti.
48 * Quam, cùm impleta eſſet, educentes, & ſecus littus ſedẽtes, elegerunt bonos in vaſa, malos autem foras miſerunt.
49 * Sic erit in conſummatione ſeculi. exibunt angeli, & ſeparabunt malos de medio iuſtorum: G
50 * Et mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus & ſtridor dentium.
51 * Intellexiſtis hæc omnia? Dicunt ei, Etiam Domine.
52 * Ait illis, Ideo, omnis ſcriba doctus in regno cælorum, ſimilis eſt homini patrifamilias, qui profert de theſauro ſuo noua & vetera.

53 * Et factum eſt: cùm conſummaſſet Ieſus parabolas iſtas, tranſijt inde.
54 * Et veniens in patriam ſuam, docebat eos in ſynagogis eorum, ita vt mirarentur, & dicerent, Vnde huic ſapientia hæc, & virtutes?

Marc. 6. a 1. Luc. 4. c 16.

40 * ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ καίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·
41 * ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν.
42 * καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
43 * τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
44 * πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
45 * πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας.
46 * ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.
47 * πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·
48 * ἥν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
49 * οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων.
50 * καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
51 * λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, ναὶ κύριε.
52 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 * καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.
54 * καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν, πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;

48 וְכַד מְלַת ᵐ אַסְקוּהַ לְסֶפְרֵי יַמָּא ⁿ וִיתֶבוּ ᵒ גְּבִיו וְטָבָא ᵖ אַרְמִיו בְּמָאנֵא וּבִישָׁא ᵠ שְׁדַו לְבַר ׃ 49 הָכַנָא נֶהֱוֵא בְּשׁוּלָמֵהּ דְּעָלְמָא נֶפְקוּן מַלְאַכֵא וַנְפַרְשׁוּן בִּישֵׁא מֶן בֵּינַי זַדִּיקֵא ׃ 50 וְנַרְמוּן אֱנוּן בְּאַתוּנָא דְנוּרָא תַּמָּן נֶהֱוֵא בְּכִיָא וְחוּרָק שֶׁנֵא ׃ 51 אֱמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ ʳ אֶסְתַּכַּלְתּוּן כֻּלְהֵין הָלֵין אָמְרִין לֵהּ אִין מָרַן ׃ 52 אֱמַר לְהוּן מֶטֻל הָנָא כֻל סָפְרָא ˢ דְּמֶתְתַּלְמַד לְמַלְכוּת שְׁמַיָא דָּמֵא לְגַבְרָא מָרֵא בַיְתָא ᵗ דְּמַפֵּק מֶן סִימָתֵהּ חַדְתָתָא וְעַתִיקָתָא ׃
וְדַמְשָׁא ᵘ וְפֶסֶק רִישֵׁה דְיוֹחַנָן לג
53 וַהֲוָא דְּכַד שַׁלֶם יֵשׁוּעַ מַתְלֵא הָלֵין שַׁנִי מֶן תַּמָּן ׃ 54 וַאתָא ˣ לַמְדִינְתֵא וּמַלֵף הֲוָא לְהוּן בַּכְנוּשָׁתְהוּן אַיכַנָא ᵃ דְּנֶתְהֲרוּן וְנֵאמְרוּן ᵇ אַימֶכָא לֵהּ לְהָנָא חֶכְמְתָא הָדָא וְחַיְלֵא ׃

ᵐ נסק עבראית העלה
ⁿ יתב כמו ישב
ᵒ גבא ᵖ רמא ᵠ שדא
ʳ סכל ˢ למד ᵗ נפק
ᵘ פירושו כריתות
ˣ פירושו עיר גדולה וארץ סביבותיה
ᵃ תהר עבראית תמה
ᵇ פירושו מאין

55 ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܒܪܗ ܕܢܓܪܐ. ܠܐ ܐܡܗ ܡܬܩܪܝܐ
ܡܪܝܡ. ܘܐܚܘܗܝ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܣܐ ܘܫܡܥܘܢ
56 ܘܝܗܘܕܐ. ܘܐܚܘܬܗ ܟܠܗܝܢ ܠܐ ܗܐ ܠܘܬܢ ܐܢܝܢ
ܐܝܡܟܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ.
57 ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ. ܐܠܐ ܒܡܕܝܢܬܗ
58 ܘܒܒܝܬܗ. ܘܠܐ ܥܒܕ ܬܡܢ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ
ܠܐ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ❖ ❖

❖ ܩܦܠܐܘܢ ܝܕ ❖

1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ. ܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ.
2 ܫܡܥܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܗܢܘ ܝܘܚܢܢ
ܡܥܡܕܢܐ. ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ
3 ܚܝܠܐ ܡܣܬܥܪܝܢ ܒܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܐܚܝܕ
ܗܘܐ ܠܝܘܚܢܢ. ܘܐܣܪܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
4 ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܐܡܪ
ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ. ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܕܬܗܘܐ ܠܟ
5 ܐܢܬܬܐ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ. ܘܕܚܠ ܗܘܐ
6 ܡܢ ܥܡܐ. ܕܐܝܟ ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܟܕ
ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܬ ܝܠܕܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܪܩܕܬ ܒܪܬܗ
ܕܗܪܘܕܝܐ ܩܕܡ ܣܡܝܟܐ. ܘܫܦܪܬ ܠܗ ܠܗܪܘܕܣ.
7 ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܫܬܘܝ ܠܗ. ܕܟܠ ܕܫܐܠܐ
8 ܢܬܠ ܠܗ. ܗܝ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܡܠܦܐ
ܗܘܬ ܡܢ ܐܡܗ. ܐܡܪܬ. ܗܒ ܠܝ ܗܪܟܐ ܒܦܝܢܟܐ
9 ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܠܡܠܟܐ.
ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܘܡܬܐ ܘܣܡܝܟܐ. ܦܩܕ ܕܬܬܝܗܒ
10 ܠܗ. ܘܫܕܪ ܦܣܩ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
11 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܪܫܗ ܒܦܝܢܟܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܛܠܝܬܐ.
12 ܘܐܝܬܝܬܗ ܠܐܡܗ. ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܩܠܘ
13 ܫܠܕܗ ܘܩܒܪܘ. ܘܐܬܘ ܚܘܝܘ ܠܝܫܘܥ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܟܕ ܫܡܥ. ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܒܐܠܦܐ ܠܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ
ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܟܢܫܐ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ
14 ܒܝܒܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ. ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܣܝ ܟܪܝܗܘܢ. ❖

55 *Nónne iste est filius fabri? nónne ma-*
ter eius vocatur Mariam, & fratres eius
Jaakoub & Jousi, & Schemeoun et Jihoudo?
56 *Et sorores eius omnes, nónne apud nos*
sunt? vnde huic ipsi ista omnia?
57 *Et offendebantur in eo. Ipse verò Je-*
schua ait illis, Non est propheta despectus, nisi
in prouincia sua & domo sua.
58 *Neque edidit illic virtutes multas pro-*
pter incredulitatem eorum.

CAP. XIIII.

1 *Illo verò tempore audiuit Heroudes Tetrar-*
cha famam Jeschua.
2 *Et dixit seruis suis, Iste est Jouchanon*
Baptista, ipse surrexit è domo mortuorum,
propterea virtutes operantur in eo.
3 *Is autem Heroudes prehenderat Jou-*
chanon, vinctúmque coniecerat in carcerem
propter Heroudiadem vxorem Philippi fra-
4 *tris sui. Dicebat enim ei Iouchanon, Nō licet*
tibi eam habere vxorem.
5 *Et volebat eum interficere, sed timebat*
à populo, quippe qui vt prophetam habe-
bant eum.
6 *Quum autem esset domus natiuitatis*
Heroudis (id est, quum agerentur natalitia He-
roudis) *saltauit filia Heroudiadis coram as-*
sessoribus, & placuit Heroudi.
7 *Propterea iureiurando spopondit ei, se*
daturum ei quicquid petiisset.
8 *Ipsa verò propterea quòd edocta fue-*
rat à matre sua, dixit, Da mihi hîc in pa-
ropside caput Jouchanon Baptistæ.
9 *Et ægrè tulit rex: sed propter iusiuran-*
dum & assessores, præcepit ei dari.
10 *Misitque qui amputaret caput Joucha-*
non Baptistæ in domo vinctorum.
11 *Et allatum est caput eius in paropside,*
& datum est puellæ illúdque obtulit matri
12 *suæ. Quúmque accessissent discipuli eius,*
sustulerunt truncum eius, eúmque sepelie-
runt, ac venientes renunciarunt Jeschua.
13 *Ieschua verò quum hoc audisset, discessit*
illinc nauicula in locum desertum ipse solus:
quod quum audissent cœtus, abierunt post
14 *eum per aridam ab vrbibus. Et egressus*
Jeschua vidit turbas multas, & misertus
est earum ac sanauit infirmos earum.

55 לא הוא הנא ברה דנגרא לא אמה [c] מתקריא מרים ואחוהי יעקוב ויוסא ושמעון ויהודא׃ 56 ואחותה
כלהין לא הא לותן אנין אימכא לה להנא הלין כלהין׃ 57 ומתכשלין הוו בה הו דין ישוע אמר להון לית נביא
דצעיר אלא אן במדינתה ובביתה׃ 58 ולא עבד תמן חילא סגיאא מטל לא [d] הימנותהון׃
קפלאון יד 1 בהו דין זבנא שמע הרודס טטרכא שמעה דישוע׃
2 ואמר לעבדוהי הנו יוחנן [e] מעמדנא הו קם מן בית מיתא מטל הנא חילא [f] מסתערין בה׃ 3 הו דין הרודס
אחד הוא ליוחנן [g] ואסרה [h] וארמיה בית אסירא מטל הרודיא אנתת פיליפוס אחוהי׃ 4 אמר הוא לה גיר יוחנן
דלא שליט דתהוא לך אנתתא׃ 5 וצבא הוא [i] למקטלה ודחל הוא מן עמא דאיך דלנביא אחידין הוו לה׃

[c] קרא
[d] הימן
[e] עמד כמוטבל
[f] סער עבראית עשה
[g] אסר
[h] רמא
[i] קטל

Ioh. 6. c 42. * Nónne hic est fabri filius? Nónne 55
mater eius dicitur Maria: & fratres eius
Iacobus & Ioseph, & Simon & Iudas?
* Et sorores eius, nónne omnes apud 56
nos sunt? Vnde ergo huic omnia ista?
* Et scandalizabantur in eo. Iesus au- 57
Marc. 6. a 4. Luc. 4. d 24. Iohan. 4. f 44. tem dixit eis: Non est propheta sine ho
nore nisi in patria sua, & in domo sua.
* Et non fecit ibi virtutes multas pro- 58
pter incredulitatem illorum.

CAP. XIIII.

Marc. 6. b 14. Luc. 9. a 1. IN illo tempore audiuit Herodes te- 1
trarcha famam Iesu: A
* Et ait pueris suis, Hic est Iohannes 2
Baptista: ipse surrexit à mortuis, & ideò
virtutes operantur in eo.
Marc. 6. c 17. Luc. 3. d 19. * Herodes enim tenuit Iohannem, & 3
alligauit eum: & posuit in carcerem
propter Herodiadem vxorem Philippi
fratris sui. * Dicebat enim illi Iohan- 4
nes, Non licet tibi habere eam.
* Et volens illum occidere, timuit po 5
Infr. 21. c 26. pulum: quia sicut prophetam eum ha-
bebant.
* Die autem natalis Herodis saltauit 6
filia Herodiadis in medio: & placuit He
rodi.
* Vnde cum iuramento pollicitus est 7
ei dare quodcunque postulasset ab eo.
* At illa præmonita à matre sua, Da 8
mihi, inquit, hîc in disco caput Iohan-
nis Baptistæ.
* Et contristatus est rex: propter iura 9
mentum autem & eos qui pariter re-
cumbebant, iussit dari.
* Misitque, & decollauit Iohannem 10
in carcere.
* Et allatum est caput eius in disco: 11
illa & datum est puellæ, & †attulit matri
suæ.
* Et accedentes discipuli eius, tule- 12
eius runt corpus†, & sepelierunt illud: & ve-
nientes nuntiauerunt Iesu.
Luc. 9. a 10. Marc. 6. d 31. Io. 6. a 2. * Quod cùm audisset Iesus, secessit 13
inde in nauicula, in locum desertum
seorsum. & cùm audissent turbæ, secu-
tæ sunt eum pedestres de ciuitatibus.
* Et exiens vidit turbam multam: & 14
misertus est eis, & curauit languidos
eorum.

55 * οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέ-
γεται μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωσῆς
καὶ σίμων καὶ ἰούδας;
56 * καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι;
πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;
57 * καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
58 * καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλάς, διὰ τὴν ἀπι-
στίαν αὐτῶν.

ιδ΄.

1 * Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν
ἀκοὴν ἰησοῦ.
2 * καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, οὗτός ἐστιν ἰωάννης ὁ βαπτι-
στής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις
ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.
3 * ὁ γὰρ ἡρώδης κρατήσας τὸν ἰωάννην, ἔδησεν αὐτόν, καὶ
ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
4 * ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ ἰωάννης, οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν.
5 * καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι
ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
6 * γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγά-
τηρ τῆς ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ ἡρώδῃ.
7 * ὅθεν μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰ-
τήσηται.
8 * ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, δός μοι,
φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
9 * καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συ-
νανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.
10 * καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυ-
λακῇ.
11 * καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ
κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.
12 * καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ
ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ ἰησοῦ.
13 * καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς
ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολού-
θησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14 * καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ-
χνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν.

6 כד הוא דין בית ילדה דהרודס [k]רקדת ברתה דהרודיא קדם סמיכא [l]ושפרת לה להרודס ׃
7 מטל הנא [m]במומתא ימא לה [n]דנתל לה כלמדם דתשאלי ׃ 8 הידין מטל [o]דמלפא הוה לאמה אמרת [p]הב
לי הרכא [q]בפינכא רישה דיוחנן מעמדנא ׃ 9 [r]וכרית לה למלכא מטל דין מומתא וסמיכא פקד דנתיהב לה ׃
10 ושדר פסקה רישה דיוחנן בית אסירא ׃ 11 [s]ואיתי רישה בפינכא ואתיהב לטליתא ואיתיתה לאמה ׃
12 וקרבו תלמידוהי שקלו שלדה קברו ואתו [t]חויו לישוע ׃
13 וישוע דין כד שמע שני מן תמן באלפא לאתרא חורבא בלחודוהי וכד שמעו כנשא אזלו בתרה ביבשא מן מדינתא ׃
14 ונפק ישוע חזא כנשא סגיאא [v]ואתרחם עליהון ואסי כריהיהון ׃

[k] רקד [l] שפר [m] ימא
[n] נתל [o] אלף [p] יהב
[q] מלשון יון
[r] כרה [s] אתא
[t] חוא כמו הגיד
[v] רחם

ܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ ܠܕ

15 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ ܗܘ ܘܥܕܢܐ ܥܒܪ ܠܗ ܫܪܝ ܟܢܫܐ ܕܐܢܫܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ܂
16 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܣܬܒܥܐ ܠܗܘܢ ܐܢܘܢ ܠܡܐܙܠ܂ ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ܂
17 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ܂ ܠܝܬ ܠܢ ܗܪܟܐ ܐܠܐ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ܂
18 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ ܠܝ ܠܗܪܟܐ܂
19 ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܠܡܣܬܡܟܘ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ ܘܫܩܠ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ܂ ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܗܢܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܣܡܘ ܠܟܢܫܐ܂
20 ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ ܘܫܩܠܘ ܚܘܬܪܐ ܕܩܨܝܐ ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ܂
21 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܐܟܠܘ ܗܘܝܢ ܗܘܘ ܐܠܦܐ ܚܡܫܐ ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ܂
22 ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܢܩܕܡܘܢܝܗܝ ܠܥܒܪܐ ܥܕ ܗܘ ܫܪܐ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ܂
23 ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ܂ ܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܠܡܨܠܝܘ܂

ܠܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܠܗ

ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ܂ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܗܘܐ ܬܡܢ܂
24 ܐܠܦܐ ܕܝܢ ܪܚܝܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܪܥܐ ܐܣܛܕܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܟܕ ܡܬܢܗܦܐ ܡܢ ܓܠܠܐ܂ ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܣܩܘܒܠܬܗ ܗܘܬ܂
25 ܒܡܛܪܬܐ ܕܝܢ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܠܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ܂
26 ܘܚܙܐܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ ܘܐܫܬܓܫܘ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܚܠܡܐ ܗܘ܂ ܘܡܢ ܕܚܠܬܗܘܢ ܩܥܘ܂
27 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܚܕܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ܂ ܐܬܠܒܒܘ ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ܂
28 ܘܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܪܝ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ܂ ܦܩܘܕ ܠܝ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܥܠ ܡܝܐ܂

Oblatio quotidiana.

15 *Quum autem esset vespera, accesserunt ad eum discipuli eius, & dixerunt ei: Locus est desertus, & tempus praeterijt: dimitte coetus hominum, vt adeant villas, emántque sibi cibum.*
16 *Ipse verò dixit eis, Nō opus est illos abire, vos date illis ad comedendum.*
17 *Ipsi verò dicunt ei, Non habemus hîc nisi quinque placentas, & duos pisces.*
18 *Dixit eis Ieschua, Afferte mihi ea huc.*
19 *Et praecepit turbis vt discumberent humi, accepítque illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in caelum, benedixítque & fregit, ac dedit discipulis suis, ipsi verò discipuli apposuerunt turbis.*
20 *Et comederunt omnes & expleti sunt; & sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos.*
21 *Illi verò homines qui comederant fuêre quinquies mille, exceptis mulieribus & pueris.*
22 *Et statim coëgit discipulos suos conscendere nauim, & praeire sibi in vlteriorem ripam, dum ipse dimitteret turbas.*
23 *Quúmque dimisisset turbas, ascendit in montem solus vt oraret.*

Ad Vesperam feria prima hebdomadis secundae post Resurrectionem.

Quum autem ingruissent tenebrae, solus erat illic.
24 *Caeterùm nauis iam recesserat à terra stadijs multis, quum agitata est plurimum à fluctibus: ventus enim erat ei è regione.*
25 *Quarta autem noctis vigilia venit ad eos Ieschua quum ambularet super aquas.*
26 *Et viderunt eum discipuli eius ambulantem super aquas, atque conturbati sunt, et dicebāt, Est visio mendax [id est, spectrum:] ac prae timore suo clamarunt.*
27 *Ipse verò Ieschua eodem momento collocutus est eis, inquiens, Bono estote animo, ego sum, ne timeatis.*
28 *Et respondens Kipho, dixit ei, Domine mi, si tu es, iube me venire ad te super aquas.*

קורבנא דכליום לד

15 כד הוא דין רמשא קרבו לותה תלמידוהי ואמרו לה אתרא חורבא הו ועדנא עבר לה שרי כנשא דאנשא דנאזלון לקוריא ונזבנון להון סיברתא 16 הו דין אמר להון לא סתבעא להון אנון למאזל הבו להון אנתון למאכל 17 הנון דין אמרו לה לית לן הרכא אלא חמש גריצן ותרין נונין 18 אמר להון ישוע איתו אנון לי להרכא 19 ופקד לכנשא למסתמכו על ארעא ושקל הנון חמשא לחמין ותרין נונין וחר בשמיא וברך וקצא ויהב לתלמידוהי והנון תלמידא סמו לכנשא 20 ואכלו כלהון וסבעו ושקלו חותרא דקציא תרעסר קופינין כד מלין 21 הנון דין אנשא דאכלו הוין הוו אלפא חמשא סטר מן נשא וטליא 22 ומחדא אלץ לתלמידוהי דנסקון לספינתא

15 Vespere autem facto accesserunt ad
eum discipuli eius, dicentes, Desertus est
locus, & hora iam præterijt: dimitte
turbas, vt euntes in castella, emant sibi
escas.
16 Iesus autem dixit eis, Non habent
necesse ire: date illis vos manducare.
17 Responderunt ei, Non habemus hic
nisi quinque panes & duos pisces.
18 Qui ait eis, Afferte mihi illos huc.
19 Et cùm iussisset turbam discumbe-
re super fœnum: acceptis quinque pa-
nibus & duobus piscibus, aspiciés in cæ
lum, benedixit & fregit, & dedit disci-
pulis panes, discipuli autem turbis.
20 Et manducauerunt omnes, & satu-
rati sunt. Et tulerunt reliquias, duode-
cim cophinos fragmentorum plenos. C
21 Manducantium autem fuit nume-
rus, quinque millia virorum, exceptis
mulieribus & paruulis.
22 Et statim compulit Iesus discipulos
ascendere in nauiculam, & præcedere
eum trans fretum, donec dimitteret
turbas.
23 Et dimissa turba, ascendit in mon-
tem solus orare.

Marc. 6. c 37. Luc. 9. b 13. Iohan. 6. b 9.

Mar. 6. c 45.

Iohan. 6. b 17. Luc. 6. b 12.

Vespere autem facto solus erat ibi.
24 Nauicula autem in medio mari ia-
ctabatur fluctibus. erat enim contra-
rius ventus.
25 Quarta autem vigilia noctis, venit
ad eos Iesus ambulans super mare.
26 Et vidẽtes eum discipuli super ma
re ambulantem, turbati sunt, dicentes,
Quia phantasma est. Et præ timore
clamauerunt.
27 Statímque Iesus locutus est eis, di-
cens, Habete fiduciam: ego sum, nolite
timere.
28 Respondens autem Petrus, dixit,
Domine si tu es, iube me ad te venire su
per aquas.

15 ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, λέγοντες, ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλ-
θεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας,
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
16 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
τους, καὶ δύο ἰχθύας.
18 ὁ δὲ εἶπε, φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.
19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρ-
τους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀνα-
βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς
μαθηταῖς τοὺς ἄρτους· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
20 καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ
περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χω-
ρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
22 καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν,
ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.
23 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ᾽
ἰδίαν προσεύξασθαι.

Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.
24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζό-
μενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς, ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς
ὁ ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.
26 καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν πε-
ριπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, ὅτι φάντασμά ἐστιν.
καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
27 εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων, θαρσεῖτε·
ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
28 ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπε, κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέ-
λευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

ונאזלון קדמוהי לעברא עד הו שרא הוא לכנשא׃ 23 וכד שרא לכנשא סלק לטורא בלחודוהי למצליו׃
דנמשא וחד בשבא דתרין וכתר קנמתא לח
וכד חשכת בלחודוהי הוא תמן׃ 24 ואלפא רחיקא הות מן ארעא אסטדותא סגיאא כד משתגשא סגי
מן גללא רוחא גיר לקובלה הות׃ 25 במטרתא דין רביעיתא דליליא אתא לותהון ישוע כד מהלך על מיא׃
26 וחזאוהי תלמידוהי דמהלך על מיא ואתתזיעו ואמרין הוו דחזוא הו דגלא ומן דחלתהון קעו׃
27 הו דין ישוע בר שעתה מלל עמהון ואמר אתלבבו אנא אנא לא תדחלון׃
28 וענא כאפא ואמר לה מרי אן אנת הו פקוד לי אתא לותך על מיא׃

צלא כמו פעל
קם
חשך מלשתין
שגש נטר
זוע חזא דגל קעא
אתא

29 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ. ܘܢܚܬ ܟܐܦܐ ܡܢ
ܐܠܦܐ ܘܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
30 ܘܟܕ ܚܙܐ ܪܘܚܐ ܕܩܫܝܐ ܕܚܠ. ܘܫܪܝ ܠܡܛܒܥ. ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ
31 ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܦܪܘܩܝܢܝ. ܘܡܚܕܐ
ܦܫܛ ܐܝܕܗ ܡܪܢ ܘܐܚܕܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܙܥܘܪ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܡܢܐ ܐܬܦܠܓܬ.
32 ܘܟܕ ܣܠܩܘ ܠܐܠܦܐ ܫܠܝܬ ܪܘܚܐ.
33 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܒܐܠܦܐ ܐܬܘ ܣܓܕܘ ܠܗ ܘܐܡܪܘ
34 ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ
35 ܕܓܢܣܪ. ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܫܕܪܘ
ܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܩܪܒܘ ܠܗ
36 ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. ܘܒܥܝܢ
ܗܘܘ ܡܢܗ. ܕܐܦܢ ܠܟܢܦܐ ܒܠܚܘܕ ܕܠܒܘܫܗ
ܢܩܪܒܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܘ ܐܬܐܣܝܘ.

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ܠܗ

ܩܦܠܐܘܢ ܝܗ

1 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ
2 ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ
ܥܒܪܝܢ ܥܠ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ. ܘܠܐ ܡܫܝܓܝܢ
3 ܐܝܕܝܗܘܢ ܡܐ ܕܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ.
4 ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܐܡܪ. ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܡܢ
5 ܕܡܨܛܐܕ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܡܬ ܢܡܘܬ. ܐܢܬܘܢ
ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ.
6 ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ. ܘܠܐ ܢܝܩܪ ܠܐܒܘܗܝ
ܐܘ ܠܐܡܗ. ܘܒܛܠܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ
7 ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ. ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ
8 ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ. ܥܡܐ ܗܢܐ
ܒܣܦܘܬܗ ܗܘ ܡܝܩܪ ܠܝ. ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ ܣܓܝ
9 ܪܚܝܩ ܡܢܝ. ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܡܕܚܠܝܢ ܠܝ. ܟܕ
10 ܡܠܦܝܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܩܪܐ
ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘ ܘܐܣܬܟܠܘ.

29 *Jeschua verò dixit ei, Veni. & descendit
Kipho è nauicula & ambulauit super aquas
vt adiret Jeschua.
30 * Sed quum vidisset ventum vehementem timuit, cœpitque demergi: & attollens vocem suam, dixit, Domine mi libera me.
31 * Et in ipsius horæ puncto porrigit manum suam Dominus noster, & prehendens eum, dixit ei, O exigua fide prædite, quare
32 dubitasti? * Quumque conscendissent nauim, conquieuit ventus.
33 * Et venerunt ij qui in naui erant, eúmq;
34 adorantes dixerunt, Verè filius Dei es. * Et
nauigarunt, veneruntque in terrã Genesar.
35 * Et quum agnouissent eum viri regionis illius, miserunt in omnes vicos circumiacentes, & obtulerunt ei eos omnes qui malè, malè, inquam, affecti erant.
36 * Et rogabant eum vt tangerent vel fimbriam tantum vestimenti eius: & ij qui tetigerunt, sanitati sunt restituti.

Dominica post Pentecosten.

CAP. XV.

1 TUnc adierunt Jeschua Perischæi, & Scribæ ab Ourischlem, & inquiunt,
2 * Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum, nec abluunt manus suas quum edunt panem?
3 * Respondit Jeschua & ait illis, Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Deus enim ait,
4 * Honora patrem tuum & matrem tuam: & , Qui maledixerit patri suo, aut matri suæ, morte moriatur.
5 * Vos autem dicitis, Quisquis dixerit patri aut matri, Oblatio mea est id quod tibi proderit ex me:
6 * Nec honorauerit patrem suum aut matrem suam. Et abrogastis sermonem Dei propter traditionem vestram.
7 * Acceptores vultus [hypocritæ] benè vaticinatus est super vos Eschaio propheta, in-
8 quiens. * Populus hic labijs suis ipse honorat me, cor autẽ eorũ valdè elongatum est à
9 me. * Et frustra me reuerentur quũ doceant doctrinas, quæ sunt præcepta hominum.
10 * Porrò conuocauit turbas, & dixit eis, Audite & intelligite.

---

29 ישוע דין אמר לה תא ונחת כאפא מן אלפא והלך על מיא דנאתא לות ישוע׃ 30 וכד חזא רוחא דקשיא
דחל ושרי למטבע וארים קלה ואמר מרי פרוקיני׃ 31 וברשעתה פשט אידה מרן ואחדה ואמר לה זעור
הימנ׳ ותא למנא אתפלגת׃ 32 וכד סלקו לאלפא שלית רוחא׃ 33 ואתו הנון דבאלפא סגדו לה ואמרו
שרירו איתי ברה אנת דאלהא׃ 34 ורדו ואתו לארעא דגנסר׃ 35 ואשתודעוהי אנשא דאתרא הו
ושדרו לכלהין קוריא דחדריהון וקרבו לה כלהון אילין דביש ביש עבידין׃
36 ובעין הוו מנה דנקרבון אפן לכנפא בלחוד דלבושה ואילין דקרבו אתאסיו׃

קשא
טבע רם פרק אחר
שלא פירושו באמת
רדא ידע
אסא

‡ At ipse ait, Veni. Et descendens Pe- 29
trus de nauicula, ambulabat super aquā
vt veniret ad Iesum. D
‡ Videns verò ventum validum, ti- 30
muit: & cùm cœpisset mergi, clamauit
dicens, Domine, saluum me fac.
‡ Et continuò Iesus extendens ma- 31
num, apprehendit eum: & ait illi, Mo-
dicæ fidei quare dubitasti?
‡ Et cùm ascendissent in nauiculam, 32
cessauit ventus.
‡ Qui autem in nauicula erant ve- 33
nerunt, & adorauerunt eum, dicentes,
Verè filius Dei es.
Marc. 6. k 53. ‡ Et cùm transfretassent, venerunt in 34
Terram-Genesar.
‡ Et cùm cognouissent eum viri loci 35
illius, miserunt in vniuersam regionem
illam, & obtulerunt ei omnes malè ha-
bentes:
‡ Et rogabant eum vt vel fimbriam 36
vestimenti eius tangerent. Et quicunque
tetigerunt, salui facti sunt.

CAP. XV.

Marc. 7. a 1. TVnc accesserunt ad Iesum ab Ieroso- 1
lymis Scribæ & Pharisæi, dicentes, A
‡ Quare discipuli tui transgrediun- 2
tur traditionem seniorum? non enim
lauant manus suas cùm panem man-
ducant.
‡ Ipse autem respondens ait illis, Qua- 3
re & vos transgredimini mandatū Dei
propter traditionem vestram? Nam
Deus dixit,
Exo. 20. c 12. Deut. 5. b 16. & 27. b 16. Ephes. 6. a 2. Leui. 20. b 9. Pro. 20. b 20. Exo. 21. c 16. ‡ Honora patrem & matrem. &, Qui 4
maledixerit patri, vel matri, morte mo-
riatur. ‡ Vos autē dicitis, Quicunq; di- 5
xerit patri vel matri, Munus quodcun-
que est ex me, tibi proderit:
‡ Et non honorificabit patrem suum 6
aut matrē suam: & irritum fecistis man
datum Dei propter traditionē vestram.
‡ Hypocritæ bene prophetauit de vo 7
bis Isaias, dicens,
Isai. 29. d 13. Marc. 7. a 6. ‡ Populus hic, labijs me honorat: cor
autem eorum longè est à me. 8
‡ Sine causa autem colunt me, docen- 9
tes doctrinas, ⁊ mandata hominum. B
‡ Et conuocatis ad se turbis, dixit eis, 10
Audite & intelligite.

29 ‡ ὁ δὲ εἶπεν, ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ πέτρος,
περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν ἰησοῦν.
30 ‡ βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμε-
νος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων, κύριε, σῶσόν με.
31 ‡ καὶ εὐθέως ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;
32 ‡ καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μος.
33 ‡ οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέ-
γοντες, ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.
34 ‡ καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν γεννησαρέτ.
35 ‡ καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέ-
στειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην· καὶ προσήνεγ-
καν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας.
36 ‡ καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν μόνον ἅψωνται τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

ιε.

1 ‡ Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων γραμ-
ματεῖς καὶ φαρισαῖοι, λέγοντες,
2 ‡ διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν
τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν
ἄρτον ἐσθίωσιν.
3 ‡ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, διατί καὶ ὑμεῖς παρα-
βαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
4 ‡ ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, τίμα τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα· καὶ, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θα-
νάτῳ τελευτάτω.
5 ‡ ὑμεῖς δὲ λέγετε, ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ, ἢ τῇ μητρὶ, δῶρον
ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφεληθῇς·
6 ‡ καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν πα-
ράδοσιν ὑμῶν.
7 ‡ ὑποκριταὶ, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν ἡσαΐας,
λέγων,
8 ‡ ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς
χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ'
ἐμοῦ.
9 ‡ μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας,
ἐντάλματα ἀνθρώπων.
10 ‡ καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, ἀ-
κούετε καὶ συνίετε.

דְּהַר בְּשַׁבָּא וְבָתַר ʰ פֶּנְטִיקוֹסְטִי לוֹ קְפַלְאוֹן יַת
1 הָיְדֵין קְרֵבוּ לְוָת יֵשׁוּעַ פְּרִישֵׁא וְסָפְרֵא דְּמֵן אוּרִשְׁלֵם וָאמְרִין ׃ 2 לְמָנָא תַּלְמִידָיךְ עָבְרִין עַל ˡ מַשְׁלְמָנוּתָא דְקַשִּׁישֵׁא
וְלָא ᵐ מְשִׁיגִין אִידַיְהוֹן מָא דְאָכְלִין לַחְמָא ׃ 3 עָנָא יֵשׁוּעַ וְאֵמַר לְהוֹן לְמָנָא אָף אַנְתּוּן עָבְרִין אַנְתּוּן עַל פּוּקְדָּנָא דַאלָהָא
מֶטֻל מַשְׁלְמָנוּתְכוּן אֱלָהָא גֵּיר אֵמַר ׃ 4 ⁿ יַקַּר לַאבוּךְ וְלֶאמָּךְ וּמַן ᵒ דְּמְצַחֵא לַאבוּהִי וְלֶאמֵּה ᵖ מָמָת נְמוּת ׃ 5 אַנְתּוּן דֵּין
אָמְרִין אַנְתּוּן כָּל מַן דְּנֵאמַר לַאבָא אַוּ לֶאמָּא קוּרְבָּנִי מֶדֶם ᵠ דְּתֶתְהַנֵא מֶנִּי ׃ 6 וְלָא נְיַקַּר לַאבוּהִי אַוּ לֶאמֵּה וּבַטֶּלְתּוּן
מֶלְתָא דַאלָהָא מֶטֻל מַשְׁלְמָנוּתְכוּן ׃ 7 נָסְבַי בַּאפֵּא שַׁפִּיר אֶתְנַבִּי עֲלֵיכוּן אֶשַׁעְיָא נְבִיָא וְאֵמַר ׃ 8 עַמָּא הָנָא בְּסֶפְוָתֵה
הוּ מְיַקַּר לִי לִבְהוֹן דֵּין סַגִּי רַחִיק מֶנִּי ׃ 9 וַסְרִיקָאִית דָּחֲלִין לִי כַּד ˢ מַלְפִין יוּלְפָּנָא וְפוּקְדָּנֵא דִבְנַינָשָׁא ׃ 10 וַקְרָא
לְכֶנְשָׁא וֶאמַר לְהוֹן שְׁמַעוּ ᵗ וֶאסְתַּכַּלוּ ׃

אמ׳שון יק
ˡ שְׁלֵם
ᵐ שַׁיֵּג ופירושו רחץ
ⁿ יְקַר ᵒ צְחָא ᵖ מוּת
ᵠ הֲנָא ופירושו הועיל
ʳ סְרַק ענראית ריקם
ˢ אֲלַף
ᵗ סְכַל

11 ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ ܡܣܝܒ
ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ. ܗܘ ܗܘ
12 ܡܣܝܒ ܠܒܪܢܫܐ. ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܦܪܝܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ
13 ܗܕܐ ܐܬܟܫܠܘ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܟܠ ܢܨܒܬܐ ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܢܨܒܗ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܬܬܥܩܪ.
14 ܫܒܘܩܘ ܠܗܘܢ. ܣܡܝܐ ܐܢܘܢ ܢܓܘܕܐ
ܕܣܡܝܐ. ܣܡܝܐ ܕܝܢ ܠܣܡܝܐ ܐܢ ܢܕܒܪ. ܬܪܝܗܘܢ
15 ܒܓܘܡܨܐ ܢܦܠܝܢ. ܘܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܡܪܝ ܦܫܩ ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܢܐ.
16 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
17 ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܕܡ
ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ. ܠܟܪܣܐ ܗܘ ܐܙܠ. ܘܡܢ ܬܡܢ
18 ܒܬܕܟܝܬܐ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ. ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܡܢ
ܦܘܡܐ ܢܦܩ ܡܢ ܠܒܐ ܢܦܩ. ܘܗܘܝܘ ܡܣܝܒ
19 ܠܗ ܠܒܪܢܫܐ. ܡܢ ܠܒܐ ܗܘ ܓܝܪ ܢܦܩܢ
ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܪܐ. ܩܛܠܐ. ܙܢܝܘܬܐ. ܓܢܒܘܬܐ.
20 ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܓܘܕܦܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ
ܕܡܣܝܒܢ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܐܢܫ ܕܝܢ ܢܠܥܣ ܟܕ ܠܐ
ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܘܗܝ ܠܐ ܡܣܬܝܒ.

ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܪܒܥܬܐ ܕܨܘܡܐ

ܠܐ

21 ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ
22 ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܟܢܥܢܝܬܐ ܡܢ ܬܚܘܡܐ
ܗܢܘܢ. ܢܦܩܬ ܟܕ ܩܥܝܐ ܘܐܡܪܐ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ
ܡܪܝ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܒܪܬܝ ܒܫܐܝܬ ܡܬܬܕܝܒܐ ܡܢ
23 ܫܐܕܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܦܢܝܗ ܦܬܓܡܐ. ܘܩܪܒܘ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܥܝܢ ܡܢܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܪܝܗ.
24 ܕܩܥܝܐ ܒܬܪܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܐ ܐܫܬܕܪܬ ܐܠܐ ܠܥܢܐ ܕܐܒܕܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.
25 ܗܝ ܕܝܢ ܐܬܬ ܣܓܕܬ ܠܗ ܘܐܡܪܐ. ܡܪܝ
26 ܥܕܪܝܢܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܡܣܒ
ܠܚܡܐ ܕܒܢܝܐ. ܘܠܡܪܡܝܘ ܠܟܠܒܐ.

11 *Nihil est quod intrat per os polluens hominem, sed quod prodit ab ore, illud ipsum inquinat hominem.*
12 *Tunc accesserunt discipuli eius, & dicunt ei, Nosti Perischæos qui audierunt hunc sermonem offensos fuisse?*
13 *Ipse verò respondit, & ait illis, Omnis illa plantatio quam non plantauerit Pater meus qui in cælis est, euelletur.*
14 *Omittite eos, cæci sunt duces cæcorum: sed si cæcus cæcum ducat, ambo in foueam cadunt.*
15 *Respondit autem Schemeoun Kipho, & dixit ei, Domine mi, interpretare nobis parabolam hanc.*
16 *Ipse verò dixit eis, Adhuc & vos non*
17 *intelligitis? Noslísne id quod intrat per os, in ventrem abire, & inde per expurgationem eijci foras?*
18 *Id autem quod ab ore prodit, à corde manat, illúdque inquinat ipsum hominem.*
19 *Nam à corde ipso manant cogitationes malæ, adulterium, cædes, scortatio, furtum, testimonium falsum, blasphemia.*
20 *Hæc sunt quæ inquinant hominem. Sed si homo comederit illotis manibus, non inquinatur.*

Ad vesperam Dominicæ quartæ Ieiunij.

21 *Et egressus est illinc Jeschua venítque in fines Tzour & Tzaidon.*
22 *Et ecce mulier Cananithes à finibus illis exijt, clamans ac dicens, Miserere super me Domine mi, fili Dauid; filia mea malè vexatur à dæmonio.*
23 *Ipse verò ne verbum quidem respondit. Et accesserunt discipuli eius rogantes eum & dicentes, Dimitte eam, quæ clamat post nos.*
24 *Ipse verò respondit & ait illis, Non sum missus nisi ad oues quæ aberrarunt à domo Jsroiel.*
25 *Illa autem veniens adorauit eum, dicens, Domine mi, adiuua me.*
26 *Dixit ei Jeschua, Non decorum est accipere panem liberorum, & obijcere canibus.*

---

11 לא הוא מדם [u] דעאל לפומא [x] מסיב לברנשא אלא מדם דנפק מן פומא הו הו מסיב לברנשא׃
12 הידין קרבו [a] תלמידוהי ואמרין לה ידע אנת דפרישא דשמעו [b] מלתא הדא [c] אתכשלו׃
13 הו דין ענא ואמר להון כל [d] נצבתא אידא דלא נצבה אבי דבשמיא [e] תתעקר׃ 14 שבוקו להון [f] סמיא אנון
[g] נגודא דסמיא סמיא דין לסמיא אן נדבר תריהון בגומצא נפלין׃ 15 וענא שמעון כאפא ואמר לה מרי פשק לן
[h] מתלא הנא׃ 16 הו דין אמר להון עדמא להשא אף אנתון לא [i] מסתכלין אנתון׃ 17 לא ידעין אנתון
[k] דמדם דעאל לפומא לכרסא הו אזל ומן תמן [l] בתדכיתא [m] משתדא לבר׃ 18 מדם דין דמן פומא נפק מן לבא
נפק והויו מסיב לה לברנשא׃ 19 מן לבא הו גיר נפקן [n] מחשבתא בישתא [o] גורא קטלא [p] זניותא [q] גנבותא

[u] עול [x] סאב
[a] למר [b] מלל [c] כשל
[d] נצב [e] עקר [f] סמא
[g] נגד [h] מתל עבראית משל
[i] סכל [k] עול
[l] דכא כמו זכה או זכך
[m] שדא [n] חשב [o] גור
[p] זנא [q] גנב

* Nō quod intrat in os, coinquinat 11
hominem: sed quod procedit ex ore,
hoc coinquinat hominem.
* Tunc accedentes discipuli eius di- 12
xerunt ei, Scis quia Pharisæi, audito ver-
bo hoc, scandalizati sunt?
Ioh. 15. 2. Luc. 6. f. 39. * At ille respondens ait, Omnis plan- 13
tatio quam non plantauit pater meus
cælestis eradicabitur.
* Sinite illos: cæci sunt, duces cæco- 14
rum. cæcus autē si cæco ducatum præ-
stet, ambo in foueam cadent.
* Respondens autem Petrus, dixit ei, 15
Edissere nobis parabolam istam.
* At ille dixit, Adhuc & vos sine in- 16
tellectu estis?
* Non intelligitis quia omne quod in 17
os intrat, in ventrem vadit, & in seces-
sum emittitur?
* Quæ autem procedunt de ore, de 18
corde exeunt, & ea coinquinant homi-
nem.
Gen. 6. a 5. & 8. d 21. * De corde enim exeunt cogitatio- 19
nes malæ, homicidia, adulteria, forni-
cationes, furta, falsa testimonia, bla-
sphemiæ.
* Hæc sunt quæ coinquinant homi- 20
nem. Non lotis autem manibus man-
ducare, non coinquinat hominem.

* ET egressus inde Iesus secessit in 21
partes Tyri & Sidonis.
Mar. 7. c 25. * Et ecce mulier Chananæa à finibus 22
illis egressa clamauit, dicens ei, Miserere
mei Domine fili Dauid: filia mea malè
à dæmonio vexatur.
* Qui non respondit ei verbum. Et 23
accedentes discipuli eius rogabant eum,
dicentes, Dimitte eam: quia clamat post
nos.
Sup. 10. 16. Luc. 19. b 10. Ioh. 10. 3. * Ipse autem respondens, ait, Non 24
sum missus nisi ad oues quæ perierunt
domus Israel.
* At illa venit & adorauit eum, di- 25
cens, Domine, adiuua me.
* Qui respondens, ait, Non est bo- 26
num sumere panem filiorum, & mitte-
re canibus.

11 * οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον·
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.
12 * τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ,
οἶδας ὅτι οἱ φαρισαῖοι οἱ ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλί-
σθησαν;
13 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν
ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.
14 * ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς
δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται.
15 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ, φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν ταύτην.
16 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
17 * οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς
τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18 * τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας
ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
19 * ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φό-
νοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ, ψευδομαρτυρίαι, βλασ-
φημίαι.
20 * ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις
χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 * Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
τύρου καὶ σιδῶνος.
22 * καὶ ἰδοὺ γυνή τις χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελ-
θοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα, ἐλέησόν με κύριε, υἱὲ
δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
23 * ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες, ἀπόλυσον αὐτὴν,
ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
24 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρό-
βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.
25 * ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, κύριε
βοήθει μοι.
26 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον
τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

סהדות שוקרא גודפא ׃ 20 הלין אנין דמסיבן לברנשא אן אנש דין נלעס כד לא משגן אידוהי לא מסתיב ׃
דרמשא דחד בשבא דארבעא דצומא ׃ לז
21 ונפק מן תמן ישוע ואתא לתחומא דצור ודצידן ׃ 22 והא אנתתא כנעניתא מן תחומא הנון נפקת כד
קעיא ואמרא אתרחם עלי מרי ברה דדויד ברתי בישאית מתדברא מן שאדא ׃ 23 הו דין לא פניה פתגמא
וקרבו תלמידוהי בעו מנה ואמרין שריה דקעיא בתרן ׃ 24 הו דין ענא ואמר להון לא אשתדרת אלא לות
ערבא דטעו מן בית יסריל ׃ 25 הי דין אתת סגדת לה ואמרת מרי עדריני ׃
26 אמר לה ישוע לא שפיר למסב לחמא דבניא ולמרמיו לכלבא ׃

סאב לעס שוג
נפק קעא
דבר פנא תרגומאית אתיב
בעא שרא שדר
טעא אתא
עדר כמועזר
נסב רמא

27 ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܬ ܐܝܢ ܡܪܝ ܐܦ ܟܠܒܐ ܐܟܠܝܢ ܡܢ ܦܪܬܘܬܐ ܕܢܦܠܝܢ ܡܢ ܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܗܘܢ ܘܚܝܝܢ܀
28 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܪܒܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܢܗܘܐ ܠܟܝ ܐܝܟ ܕܨܒܝܐ ܐܢܬܝ ܘܐܬܐܣܝܬ ܒܪܬܗ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ܀
29 ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܥܠ ܓܢܒ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܘܝܬܒ ܬܡܢ܀
30 ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ ܚܓܝܪܐ ܘܣܡܝܐ ܘܚܪܫܐ ܘܦܫܝܓܐ ܘܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ܀
31 ܐܝܟ ܕܢܬܕܡܪܘܢ ܟܢܫܐ ܗܢܘܢ ܕܚܙܝܢ ܚܪܫܐ ܕܡܡܠܠܝܢ ܘܦܫܝܓܐ ܕܡܬܚܠܡܝܢ ܘܚܓܝܪܐ ܕܡܗܠܟܝܢ ܘܣܡܝܐ ܕܚܙܝܢ ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀

ܡܩܪܒܬܐ ܕܟܠܝܘܡ

32 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܘܝܘ ܠܘܬܝ ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ ܘܠܡܫܪܐ ܐܢܘܢ ܟܕ ܨܝܡܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܠܡܐ ܢܬܡܚܠܘܢ ܒܐܘܪܚܐ܀
33 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܟܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܚܘܪܒܐ ܠܚܡܐ ܕܢܣܒܥ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܟܠܗ܀
34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܡܐ ܠܚܡܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ ܘܩܠܝܠ ܢܘܢܐ ܙܥܘܪܐ܀
35 ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ܀
36 ܘܫܩܠ ܠܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ ܘܢܘܢܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܬܠܡܝܕܐ ܝܗܒܘ ܠܟܢܫܐ܀
37 ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ ܘܫܩܠܘ ܝܘܬܪܢܐ ܕܩܨܝܐ ܫܒܥܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ܀
38 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ ܗܘܘ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ܀
39 ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܓܕܘ܀

27 *Illa verò dixit, Etiam Domine mi: quinimò canes edunt de micis quæ cadunt à mensis dominorum suorum, & viuunt.
28 *Tunc dixit ei Ieschua, O mulier magna est fides tua, fiat tibi vt vis: & sanata est filia eius ex illa hora.
29 *Et discessit illinc Ieschua, venítque iuxta crepidinem maris Galilææ: et conscendit montem, seditque illic.
30 *Et adierunt eum turbæ quamplurimæ habentes secum claudos & cæcos, mutósque ac mancos, & alios multos, atque obiecerunt eos ad pedes ipsius Ieschua, & sanauit eos.
31 *Ita vt obstupescerent turbæ illæ quum viderent mutos loquentes, mancos sanitati restitutos, claudos ambulantes, cæcósque videntes: & laudibus euexêre Deum Israel.

Oblatio quotidiana.

32 *Ipse verò Ieschua vocauit discipulos suos, & ait illis: Ego misericordia cõmoueor erga turbam hanc, quippe qui iam triduum expectant apud me, nihilque habent quod edant: dimittere autem eos ieiunos nolo, ne fortè præ lassitudine deficiant in via.
33 *Dicunt ei discipuli eius, Vndenam haberemus in deserto panem ad explendam totam hanc turbam?
34 *Dicit eis Ieschua, Quot panes habetis? dicunt ei, Septem, & modicum piscium minutorum.
35 *Et præcepit turbis vt discumberent humi.
36 *Accepítque illos septem panes & pisces, & laudauit [Deum], fregítque ac dedit discipulis suis: discipuli verò dederunt turbis.
37 *Et comederunt omnes & saturati sunt, sustulerúntque reliquias fragmentorum plenas septem sportas.
38 *Illi autem qui comederant, fuêre quatuor mille viri præter mulieres & pueros.
39 *Quum autem dimisisset turbas, cõscendit nauim, venítque in fines Magedou.

27 הִידֵין אֲמְרַת אִין מָרִי אָף כַּלְבֵּא אָכְלִין מֵן פַּרְתוּתֵא דְנָפְלִין מֵן פָּתוּרָא דְמָרַיהוּן [k] וְחָאֵין ׃ 28 הָידֵין אֲמַר לָהּ יֵשׁוּע אוֹ אַנְתְּתָא רַבָּא הִי הַימָנוּתֵכִי נֶהֱוֵא לֵכִי אַיךְ [l] דְצָבְיָא אַנְתִּי [a] וֶאתְאַסְיַת בְּרַתָּהּ מֵן הָי שָׁעְתָא ׃
29 וְשַׁנִי מֵן תַּמָן יֵשׁוּע וֶאתָא עַל גֶּנְבְּ יַמָּא דַגְלִילָא וַסְלֵק לְטוּרָא [b] וִיתֵב תַּמָן ׃
30 וַקְרֵבוּ לְוָתֵהּ כֶּנְשֵׁא סַגִּיָאֵא דְאִית הֲווֹ עַמְּהוֹן חַגִּירֵא וַסְמַיֵא וְחַרְשֵׁא וּפְשִׁיגֵא וַאחְרָנֵא סַגִּיָאֵא [c] וַארְמִיו אֵנוּן לְוָת רַגְלוֹהִי דְיֵשׁוּע וַאסִי אֵנוּן ׃ 31 אַיךְ [d] דְנֶתְדַמְרוּן כֶּנְשֵׁא הָנוּן [e] דְחָזֵין חַרְשֵׁא דִמְמַלְּלִין וּפְשִׁיגֵא דְמֶתְחַלְמִין וְחַגִּירֵא דִמְהַלְּכִין [f] וַסְמַיֵא דְחָזֵין וְשַׁבַּחוּ לַאלָהָא דְאִיסְרָיֵל ׃

[k] חַיָא [l] צְבָא [a] אֵסָא [b] יְתֵב כמו ישב [c] רְמָא [d] דְמַר [e] חֲזָא [f] סְמָא

* At illa dixit, Etiam Domine: nam 27
& catelli edunt de micis quæ cadunt de
menſa dominorum ſuorum.

* Tunc reſpondens Ieſus, ait illi, O 28
mulier, magna eſt fides tua: fiat tibi ſi-
cut vis. Et ſanata eſt filia eius ex illa
hora.

* Et cùm tranſiſſet inde Ieſus, venit 29
ſecus mare Galilææ: & aſcendens in
montem, ſedebat ibi.

Eſai.35.a 5. Luc.7.d 22.

* Et acceſſerunt ad eum turbæ multę, 30
habentes ſecum mutos, cæcos, claudos,
debiles, & alios multos: & proiecerunt
eos ad pedes eius, & curauit eos.

31
* Ita vt turbæ mirarentur videntes
mutos loquentes, debiles ſanos, clau-
dos ambulantes, cæcos videntes: &
magnificabant Deum Iſrael. D

Marc.8.a 1.

* Ieſus autem conuocatis diſcipulis 32
ſuis, dixit, Miſereor turbæ: quia triduo
iam perſeuerant mecum, & non habent
quid manducent: & dimittere eos ie-
iunos nolo, ne deficiant in via.

* Et dicunt ei diſcipuli, Vnde ergo no 33
bis in deſerto panes tantos, vt ſature-
mus turbam tantam?

* Et ait illis Ieſus, Quot panes habe- 34
tis? At illi dixerunt, Septem, & paucos
piſciculos.

* Et præcepit turbæ vt diſcumberent 35
ſuper terram.

* Et accipiens ſeptem panes, & piſces, 36
& gratias agens fregit, & dedit di-
ſcipulis ſuis, & diſcipuli dederunt po-
pulo.

* Et comederunt omnes, & ſaturati 37
ſunt. Et quod ſuperfuit de fragmentis,
tulerunt ſeptem ſportas plenas.

* Erant autem qui manducauerunt, 38
quatuor millia hominum, extra paruu-
los & mulieres.

* Et dimiſſa turba, aſcendit in naui- 39
culam, & venit in fines Magedan.

27 * ἡ δὲ εἶπε, ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 * τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 * καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 * καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλούς, καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

31 * ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας, κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τοῦ ἰσραήλ.

32 * ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε, σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 * καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 * καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 * καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 * καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 * καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.

38 * οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 * καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγδαλά.

קורבנא דכליום לרח

³² הודין ישוע קרא לתלמידוהי ואמר להון [g] מתרחם
אנא על כנשא הנא דהא תלתא יומין [h] קוין לותי ולית להון מא [i] דנאכלון [k] ודאשרא אנון כד [l] צימין לא צבא אנא דלמא
[m] נעופון באורחא ׃ ³³ אמרין לה תלמידוהי [n] איכא אית לן בחורבא לחמא דנסבע כנשא הנא כלה ׃
³⁴ אמר להון ישוע כמא לחמין אית לכון אמרין לה שבעא וקליל נונא [o] דקדקא ׃ ³⁵ ופקד לכנשא [p] דנסתמכון
על ארעא ׃ ³⁶ ושקל להנון שבעא לחמין ולנונא ושבח [q] וקצא ויהב לתלמידוהי ותלמידא יהבו לכנשא ׃
³⁷ ואכלו כלהון וסבעו ושקלו [r] תותרא [s] דקציא [t] מלא שבעא [v] אספרידין ׃ ³⁸ הנון דין דאכלו [x] הוין הוו
ארבעא אלפין גברא סטר מן נשא וטליא ׃ ³⁹ וכד שרא לכנשא סלק לאלפא [y] ואתא לתחומא דמגדו ׃

[g] רחם
[h] קוא [i] אכל [k] שרא [l] צם
[m] עוף [n] פירושו מאין
[o] דקק או דקדק
[p] סמך [q] עבראית קצץ
[r] יתר [s] קצא [t] מלא
[v] מלשון יון [x] הוא
[y] אתא

ܥܕܠܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ

1 ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܘܙܕܘܩܝܐ ܡܢܣܝܢ ܠܗ ܘܫܐܠܝܢ ܠܗ ܕܢܚܘܐ ܐܢܘܢ ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ.

2 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܐ ܕܗܘܐ ܪܡܫܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܨܚܘܐ ܗܘ. ܣܡܩ ܓܝܪ ܫܡܝܐ.

3 ܘܒܨܦܪܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܢܐ ܣܬܘܐ. ܣܡܩ ܓܝܪ ܥܒܘܣ ܫܡܝܐ. ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܦܪܨܘܦܗ ܕܫܡܝܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫܘ. ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫܘ.

4 ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ. ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ. ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܐܙܠ.

5 ܘܟܕ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܥܒܪܐ. ܛܥܘ ܠܡ ܕܢܣܒܘܢ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ.

6 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ.

7 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܪܥܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܢ.

8 ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܬܘܢ.

9 ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܡܫ ܠܚܡܝܢ ܕܠܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܫܩܠܬܘܢ.

10 ܘܠܐ ܠܫܒܥ ܠܚܡܝܢ ܕܠܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܟܡܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܫܩܠܬܘܢ.

11 ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܠܚܡܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܕܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ.

12 ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ ܕܠܐ ܐܡܪ ܕܢܙܕܗܪܘܢ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܠܚܡܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ.

ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܫܠܝܚܐ ܩܕܝܫܐ ܠܘܬ

13 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܐܬܪܐ ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܐܢܫܐ ܕܐܝܬܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

CAP. XVI.

1 *Et accesserunt Perischæi & Zadoukæi, tentantes eum ac rogantes eum vt signum è cælo ipsis ostenderet.*

2 *Ipse verò respondit & ait illis, Quum fuerit vespera, dicitis, Serenitas erit, rubet enim cælum.*

3 *Manè verò dicitis, Hodie tempestas erit, rubet enim cælum triste. Acceptores vultus, faciem quidem cæli nostis scrutari; signa verò temporis huius non nostis discernere.*

4 *Generatio mala & adultera signum quærit, nec signum dabitur ei, nisi signum Jaunon prophetæ. & reliquit eos & abijt.*

5 *Quum autem venissent discipuli eius in vlteriorem ripam, obliti fuerant sumere secum panem.*

6 *Ipse verò dixit eis, Videte, cauete à fermento Perischæorum & Zadoukæorum.*

7 *Illi autem cogitabant apud se, & dicebant se panem non sumpsisse.*

8 *Jeschua verò id sciens, dixit eis, Quid cogitatis apud vos ô modica fide præditi, quòd panem non sumpsistis?*

9 *Nondum intelligitis nec in memoriam reuocatis illos quinq; panes,* hominum *quinque millia, & quot cophinos sustuleritis?*

10 *Neque illos septem panes,* hominum *quatuor millia, & quot sportas sustulistis?*

11 *Quomodo vos non intellexistis, me non de pane dixisse vobis, sed vt caueretis à fermento Perischæorum & Zadoukæorum?*

12 *Tunc intellexerunt eum non dixisse vt cauerent à fermento panis, sed à doctrina Perischæorum & Zadoukæorum.*

Commemoratione Apostolorum Sanctorum.

13 *Quum autem venisset Jeschua in regionem Cæsareæ Philippi, interrogauit discipulos suos, inquiens, Quid dicunt de me homines, me esse filium hominis?*

קְפַלָאוֹן יו

1 וְקַרֶבוּ פְרִישֵׁא וְזַדוּקָיֵא מְנַסִין לֵהּ וְשָׁאֲלִין לֵהּ דְּנַחֲוֵא אֶנוּן אָתָא מֶן שְׁמַיָא ׃ 2 הוּ דֵין עֲנָא וְאָמַר
לְהוֹן מָא דַהֲוָא רַמְשָׁא אָמְרִין אַנְתוֹן צַחְוָא הוּ סָמֶק גֵיר שְׁמַיָא ׃ 3 וּבְצַפְרָא אָמְרִין אַנְתוֹן יוֹמָנָא סַתְוָא הוּ
סָמֶק גֵיר שְׁמַיָא כְּמִירָאִית נָסְבַי בְּאַפֵּי פַרְצוּפָא דִשְׁמַיָא יָדְעִין אַנְתוֹן דְּתֶבְקוּן אָתְוָתָא דְזַבְנָא הָנָא לָא יָדְעִין אַנְתוֹן
דְּתֶפְרְשׁוּן ׃ 4 שַׁרְבְתָא בִישְׁתָא וְגַיַרְתָא אָתָא בָּעְיָא וְאָתָא לָא מֶתְיְהֶבָא לָהּ אֶלָּא אֶן אָתֵהּ דְּיוֹנָן נְבִיָא וְשַׁבְקָ
אֶנוּן וְאֶזַל ׃ 5 וְכַד אֶתוֹ תַלְמִידוֹהִי לְעֶבְרָא טְעוֹ דְּנֶסְבוּן עַמְהוֹן לַחְמָא ׃ 6 הוּ דֵין אֶמַר לְהוֹן
חָזוֹ אֶזְדַהֲרוּ מֶן חֲמִירָא דִפְרִישֵׁא וְזַדוּקָיֵא ׃ 7 הֶנוּן דֵין מֶתְרַעֵין הֲווּ בְנַפְשְׁהוֹן וְאָמְרִין דְּלַחְמָא לָא נְסַבוּ ׃

נְסָא חוּא
צַחְוָא סמק
כִּמַר בְּקִיא
פְרַשׁ גוּר בְּעָא יְהַב
אֶתָא טְעָא נסב
חֲזָא זְהַר רְעָא

CAP. XVI.

Mar. 8. b 12. Luc. 12. g 54. ET accesserunt ad eum Pharisæi & 1
Sadducæi tentantes: & rogauerunt A
eum vt signum de cælo ostenderet eis.

At ille respondens, ait illis, Facto ve- 2
spere dicitis, Serenum erit, rubicundum
est enim cælum.

Et manè, Hodie tempestas, rutilat 3
enim triste cælum. Faciem ergo cæli
dijudicare nostis: signa autem tempo-
rum non potestis?

Sup. 12. e 39. Generatio mala & adultera signum 4
quærit, & signum non dabitur ei nisi si-
Io. 2. 21. gnum Ionæ prophetæ. Et relictis illis,
abijt.

Et cùm venissent discipuli eius trans 5
fretum, obliti sunt panes accipere.

Marc. 8. b 14. Qui dixit illis, Intuemini & cauete 6
Luc. 12. a 1. à fermento Pharisæorum & Sadducæo-
rum.

At illi cogitabant inter se, dicentes, 7
Quia panes non accepimus.

Sciens autem Iesus, dixit, Quid co- 8
gitatis inter vos modicæ fidei, quia pa-
nes non habetis? B

Nondum intelligitis, neque recor- 9
Sup. 14. c 17. damini quinque panum, & quinque
Io. 6. b. Sup. 15. d 34. millium hominum, & quot cophinos
sumpsistis?

Neque septem panum, & quatuor 10
milliũ hominum, & quot sportas sum-
psistis?

Quare non intelligitis quia non de 11
pane dixi vobis, Cauete à fermento Pha
risæorum & Sadducæorum?

Tunc intellexerunt quia non dixe- 12
rit cauendum à fermento panum, sed à
doctrina Pharisæorum & Sadducæo-
rum.

Marc. 8. e 27. Venit autem Iesus in partes Cæsa- 13
Luc. 9. c 18. reæ Philippi: & interrogabat discipulos
suos, dicens, Quem me dicunt homines
esse, filium hominis?

ις.

1 Καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.

2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὀψίας γενομένης λέγετε, εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 καὶ πρωΐ, σήμερον χειμών· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν· τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;

4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

5 καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων.

7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

8 γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 οὔπω νοεῖτε οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;

10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;

11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;

12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη καισαρείας τῆς φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

---

8 יֵשׁוּעַ דֵּין יָדַע וְאָמַר לְהוֹן סָנָא ª מְחַשְּׁבִין אַנְתּוּן בְּנַפְשְׁכוֹן זְעוּרֵי הַימָנוּתָא דְּלַחְמָא לָא שְׁקַלְתּוּן ׃
9 לָא עַדְמָא לְהָשָׁא ᵇ אֶסְתַּכַּלְתּוּן לָא ᶜ עָהֲדִין אַנְתּוּן לְהָנוּן חַמְשָׁא לַחְמִין דְּחַמְשָׁא אַלְפִין וְכַמָּא ᵈ קוּפִינִין שְׁקַלְתּוּן ׃
10 וְלָא לְהָנוּן שַׁבְעָא לַחְמִין דְּאַרְבְּעָא אַלְפִין וְכַמָּא ᵉ אַסְפְּרִידִין שְׁקַלְתּוּן ׃ 11 אַיכַן לָא אֶסְתַּכַּלְתּוּן דְּלָא הֲוָא
עַל לַחְמָא אֶמְרֵת לְכוֹן אֶלָּא דְּתֶזְדַּהֲרוּן מֵן חֲמִירָא דַּפְרִישֵׁא וְזַדּוּקָיֵא ׃ 12 הָידֵין אֶסְתַּכַּלוּ דְּלָא אֶמַר דְּנֶזְדַּהֲרוּן מֵן
חֲמִירָא דְּלַחְמָא אֶלָּא מֵן ᶠ יוּלְפָנָא דַּפְרִישֵׁא וְזַדּוּקָיֵא ׃ ᵍ בְּדוּכְרָנָא ʰ דַּשְׁלִיחָא קַדִּישָׁא לט
13 כַּד דֵּין אֶתָא יֵשׁוּעַ לְאַתְרָא דְּקֵסַרְיָא דְּפִילִיפּוֹס ⁱ מְשַׁאֵל הֲוָא לְתַלְמִידוֹהִי וְאָמַר מַנוּ אָמְרִין עֲלַי אֱנָשָׁא דְּאִיתַי
בְּרֵה דְּאֱנָשָׁא ׃

ª חֲשַׁב
ᵇ סְכַל ᶜ עֲהַד פירושו זכר
ᵈ מן לשון יון
ᵉ מן לשון יון
ᶠ אֲלַף
ᵍ דְּכַר ʰ שְׁלַח
ⁱ שְׁאַל

14 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ. ܕܝܘܚܢܢ
ܡܥܡܕܢܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܪܡܝܐ. ܐܘ
15 ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ
16 ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ
ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ.
17 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܛܘܒܝܟ ܫܡܥܘܢ ܒܪ
ܝܘܢܐ. ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܠܐ ܓܠܝ ܠܟ. ܐܠܐ ܐܒܝ
18 ܕܒܫܡܝܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܢܬ ܗܘ
ܟܐܦܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ ܐܒܢܝܗ ܠܥܕܬܝ. ܘܬܪܥܐ
19 ܕܫܝܘܠ ܠܐ ܢܚܣܢܘܢܗ. ܠܟ ܐܬܠ ܩܠܝܕܐ
ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܟܠ ܡܐ ܕܬܐܣܘܪ ܒܐܪܥܐ.
ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܐ ܒܐܪܥܐ.
20 ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ. ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. ܕܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ. ܀

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ܀ ܡܐ ܀

21 ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܘܝܘ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ.
ܘܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ. ܘܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ.
22 ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ ܒܗ. ܘܐܡܪ.
23 ܚܣ ܠܟ ܡܪܝ. ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ. ܗܘ ܕܝܢ
ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ.
ܬܘܩܠܬܐ ܐܢܬ ܠܝ. ܕܠܐ ܡܬܪܥܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ
24 ܕܒܢܝܢܫܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ.
ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܀
25 ܡܢ ܕܨܒܐ ܓܝܪ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ
26 ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ. ܢܫܟܚܝܗ. ܡܢܐ
ܓܝܪ ܢܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ. ܐܢ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ܢܩܢܐ
ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܘܠܦܢܐ
27 ܕܢܦܫܗ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܐܬܐ
ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ.
ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܪܘܥ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. ܀

14 *Ipsi verò dixerunt, Sunt qui dicunt Jouchanon Baptistam, alij verò Elijo, alij denique Ermio aut vnum ex prophetis.*
15 *Dixit eis, Vos autem quem me dicitis*
16 *esse? Respondit Schemeoun Kipho, & ait, Tu es Meschicho filius Dei viui.*
17 *Respődit Jeschua, & dicit ei, Beatus es, Schemeoun Bere de-Jauno* [fili columbæ,] *siquidem caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est.*
18 *Quinetiam ego dico tibi, Tu es Kipho* [petra,] *& super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non præua-*
19 *lebunt ei. Tibi dabo claues regni cælorũ; & quicquid ligaueris in terra, erit ligatum in cælis: & quod solueris in terra, erit solutum in cælis.*
20 *Tunc præcepit discipulis suis, vt nemini dicerent ipsum esse Meschicho.*

Dominica secunda post Pentecosten.

21 *Et ex eo tempore cœpit Jeschua indicare discipulis suis se profecturum Ourischlem, & multa passurum à Senioribus, & à principibus Sacerdotum, Scribísque, nec non interfectum iri, atque tertio die surrectu-*
22 *rum. Et prehendens eum Kipho, cœpit eum obiurgare, inquiens, Propitius esto tibi Domine mi, quominus hoc tibi contingat.*
23 *Ipse verò conuersus ait Kipho, Abi retrorsum à me Satana; offendiculo es mihi, quippe qui non sapias quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominis.*
24 *Tunc dixit Jeschua discipulis suis, Quisquis voluerit venire post me, abneget animam suam, & baiulet crucem suam, & veniat post me.*
25 *Quisquis enim voluerit seruare animam suam, perdet eam, & quisquis perdiderit animã suam propter me, inueniet eam.*
26 *Quid enim lucratur homo si mundũ vniuersum possideat, & anima eius detrimẽtum patiatur? aut quam dabit homo permutationem animæ suæ?*
27 *Futurum est enim vt veniat filius hominis in gloria patris sui cum Angelis suis sanctis. & tunc rependet vnicuique secundùm eius opera.*

---

14 הֲנוּן דֵּין אֲמַרוּ אִית דְּאָמְרִין דְּיוֹחַנַּן [u] מַעֲמְדָנָא אַחֲרִינֵא דֵּין אֵלִיָּא וְאַחֲרֵנָא אֶרְמְיָא אוֹ חַד מִן נְבִיָּא׃
15 אֲמַר לְהוֹן אַנְתּוּן דֵּין מַנּוּ אָמְרִין אַנְתּוּן דְּאִיתַי׃ 16 עֲנָא שֶׁמְעוֹן כֵּאפָא וַאֲמַר אַנְתְּ הוּ מְשִׁיחָא בְּרֵהּ
דְּאַלָהָא חַיָּא׃ 17 עֲנָא יֵשׁוּעַ וַאֲמַר לֵהּ טוּבַיךְ שֶׁמְעוֹן בְּרֵהּ דְּיַוְנָא דְּבֶסְרָא וַדְמָא לָא גְלָא לָךְ אֶלָּא אַבִי דְבַשְׁמַיָּא׃
18 אַף אֶנָא אָמַר אֶנָא לָךְ דַּאנְתְּ הוּ כֵּאפָא וְעַל הָדָא כֵּאפָא [x] אֶבְנֵיהָ [y] לְעִדְתִי וְתַרְעָא דַשְׁיוֹל לָא [z] נֶחְסְנוּנָהּ׃
19 לָךְ [a] אֶתֵּל קְלִידָא דְמַלְכוּתָא דַשְׁמַיָּא וְכָל מֶדֶם [b] דְּתֵאסוּר בְּאַרְעָא [c] נֶהֱוֵא אֲסִיר בַּשְׁמַיָּא וּמֶדֶם [d] דְּתֶשְׁרֵא
בְּאַרְעָא נֶהֱוֵא שְׁרֵא בַּשְׁמַיָּא׃ 20 הָידֵין פַּקֵּד לְתַלְמִידַוְהִי דַּלְאֱנָשׁ לָא [e] נֵאמְרוּן דְּהוּיוּ מְשִׁיחָא׃
דְחַד בְּשַׁבָּא דַתְּרֵין דְּבָתַר [f] פֶּנְטִיקוֹסְטִי ס 21 וּמִן הָידֵין שָׁרִי יֵשׁוּעַ [g] לְמַחְוָיו לְתַלְמִידַוְהִי

[u] עֲמַד פירושו טבל
[x] בְּנָא [y] עדה [z] חֲסַן
[a] נְתַל [b] אֲסַר [c] הֲוָא
[d] שְׁרָא [e] אֲמַר
[f] מן לשון יון
[g] חֲוָא

14 ‡ At illi dixerunt, Alij Iohannem Ba-
ptistam, alij autem Eliam, alij verò Iere- C
miã, aut vnũ ex prophetis. ‡ Dicit illis 15
Iesus, Vos autem quem me esse dicitis?
16 ‡ Respondens autẽ Simon Petrus, di- (Ioh. 6. g 69.)
xit, Tu es Christus filius Dei viui.
17 ‡ Respondens autem Iesus, dixit ei,
Beatus es Simon Bar-Iona: quia caro & (Iohan. 1. f 42.)
sanguis nõ reuelauit tibi, sed pater meus
qui in cælis est.
18 ‡ Et ego dico tibi, Quia tu es Petrus: &
super hanc petram ædificabo ecclesiam
meam, & portę inferi non præualebunt
aduersus eam.
19 ‡ Et tibi dabo claues regni cælorum. (Infr. 18 c 18. Ioh. 20. c 23.)
Et quodcunque ligaueris super terram,
erit ligatum & in cælis; & quodcunque
solueris super terram, erit solutum & in
cælis.
20 ‡ Tunc præcepit discipulis suis vt ne-
mini dicerent, quia ipse esset Iesus Chri
stus.

21 ‡ Exinde cœpit Iesus ostendere disci-
pulis suis quia oporteret eum ire Iero-
solymam, & multa pati à senioribus &
scribis, & principibus sacerdotum, &
occidi, & tertia die resurgere.
22 ‡ Et assumens eum Petrus, cœpit in-
crepare illum, dicens, Absit à te Domi-
ne: non erit tibi hoc.
23 ‡ Qui conuersus, dixit Petro, Vade (Marc. 8. d 33.)
post me satana, scandalum es mihi: quia
non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ
hominum. D
24 ‡ Tunc Iesus dixit discipulis suis, Si (Sup. 10. d 38. Luc. 9. c 23. & 14. c 17. 17. g 33.)
quis vult post me venire, abneget se-
metipsum, & tollat crucem suam, & se-
quatur me. (Ioh. 12. d 25.)
25 ‡ Qui enim voluerit animam suam
saluam facere, perdet eam. qui autem
perdiderit animam suam propter me,
inueniet eam. ‡ Quid enim prodest 26
homini, si mundum vniuersum lucre-
tur, animæ verò suæ detrimentum pa- (Psal. 48. a 8.)
tiatur? Aut quam dabit homo commu (Psal. 61. b 13.)
tationem pro anima sua? ‡ Filius enim 27 (Acto. 17. g 31.)
hominis venturus est in gloria patris sui
cum angelis suis: & tunc reddet vnicui- (Rom. 2. a 6.)
que secundùm opera eius.

14 ‡ Οἱ δὲ εἶπον, οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ,
Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν.
15 ‡ Λέγει αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16 ‡ Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17 ‡ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, μακάριος εἶ Σί-
μων Βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι,
ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
18 ‡ Κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέ-
τρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κα-
τισχύσουσιν αὐτῆς.
19 ‡ Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ
ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ
ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
20 ‡ Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπω-
σιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

21 ‡ Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολ-
λὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμ
ματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θῆναι.
22 ‡ Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπι-
τιμᾶν αὐτῷ, λέγων, ἵλεώς σοι κύριε, οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.
23 ‡ Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, ὕπαγε ὀπίσω μου Σα-
τανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 ‡ Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἴ τις θέλει
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
25 ‡ Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐ-
τήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ,
εὑρήσει αὐτήν.
26 ‡ Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερ-
δήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος
ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 ‡ Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀπο-
δώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.

דעתיד הו h דנאזל לאורשלם וסגי i נחש מן קשישא ומן רבי כהנא וספרא ונתקטל וליומא דתלתא k נקום ׃
22 ודברה כאפא ושרי l למכאא בה ואמר m חס לך מרי n דתהוא לך הדא ׃ 23 הודין o אתפני ואמר לכאפא
p זל לך לבתרי סטנא תוקלתא אנת לי דלא q מתרעא אנת דאלהא אלא דבני נשא ׃
24 הידין אמר ישוע לתלמידוהי מן דצבא דנאתא בתרי r נכפור בנפשה s ונשקול זקיפה ונאתא בתרי ׃
25 מן דצבא גיר דנחא נפשה t נובדיה ומן דנובד נפשה מטלתי x נשכחיה ׃ 26 מנא גיר y נתהנא ברנשא אן
עלמא כלה z נקנא ונפשה a נחסר או מנא נתל ברנשא b חלופא דנפשה ׃ 27 עתיד הו גיר ברה דאנשא
דנאתא c בתשבוחתא דאבוהי עם מלאכוהי קדישא והידין d נפרוע לאנש אנש איך עבדוהי ׃

g אזל i חשש k קם
l כאא m חוס n חיא o כנא
p אזל q רעא
r כפר s שקל
t חיא v אבד
x שכח y הנא עבראית הועיל
z קנא a חסר b חלף
c שבח d פרע

[illegible]

28 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

Ad vesperam festo taberna-
culorum.

28 * *Amin ego dico vobis, Sunt quidam hic*
astantes, qui non gustabunt mortem, donec
viderint Filium hominis venientem in re-
gnum suum.

CAP. XVII.

1 E*T post sex dies accepit Jeschua Kipho &*
Jaakoub, & Jouchanon fratrem eius, &
adduxit eos in montem excelsum solos.
2 * *Et transformatus est Jeschua coram eis,*
& splenduit facies eius vt Sol, vestimenta
verò ipsius facta sunt candida vt lux.
3 * *Et apparuerunt eis Mousche & Ilijo,*
quum loquerentur cum eo.
4 * *Respondit autem Kipho & dixit Ie-*
schua, Domine mi, bonum est nos hic esse: &
si vis, faciemus hic tria tabernacula, vnum
tibi, vnúmque Mousche, & vnum Ilijo.
5 * *Et adhuc eo loquente, ecce nubes lucida*
operuit eos: & vox facta est de nube, di-
cens: Hic est filius meus dilectissimus, in quo
mihi complacui; ipsum audite.
6 * *Quod quum audissent discipuli, pro-*
ciderunt in facies suas, & timuerunt
valde.
7 * *Et accessit ad eos Jeschua, & tetigit eos,*
inquiens, Surgite, ne timeatis.
8 * *Sustuleruntque oculos suos, & neminem*
viderunt, nisi Jeschua solum.
9 * *Quumque descenderent de monte, præ-*
cepit eis Jeschua, eisque dixit, Coram nemine
dixeritis visionem hanc, donec surrexerit fi-
lius hominis à mortuis.
10 * *Et interrogauerunt eum discipuli sui, &*
dicunt ei, Quid igitur Scribæ dicunt, quòd
Ilijo oporteat prius venire?
11 * *Respondit Jeschua & dixit eis, Ilijo*
venturus est prius vt omnia restituat.
12 * *Ego verò dico vobis, Jam venit Ilijo*
neque nouerunt eum, & fecerunt in eum
quicquid voluerunt: ita & filius hominis
vim passurus est ab eis.
13 * *Tunc intellexerunt discipuli eum de Jou-*
chanon Baptista ipsis verba fecisse.

דרמשא דעארא דמשאלא מא

28 אמין אמר אנא לכון דאית אנשא [f]דקימין הכן דלא [g]נטעמון מותא עדמא דנחזון לברה דאנשא דאתא במלכותה:
קפלאון יז
1 ובתר שתא יומין דבר ישוע לכאפא וליעקוב וליוחנן אחוהי [h]ואסק
אנון לטורא רמא בלחודיהון: 2 [i]ואשתחלף ישוע קדמיהון [k]ונהר פרצופה איך שמשא [l]נחתוהי דין [m]חורו איך
נוהרא: 3 [n]ואתחזיו להון מושא ואליא כד ממללין עמה: 4 ענא דין כאפא ואמר לישוע מרי שפיר
הו לן דהכן נהוא ואן צבא אנת נעבד הכן תלת [o]מטללין חדא לך וחדא למושא וחדא לאליא:
5 ועד הו ממלל הא עננא [p]נהירתא [q]אטלת עליהון וקלא הוא מן עננא דאמר הנו ברי חביבא דבה [r]אצטבית לה

[e] טלל
[f] קם [g] טעם
[h] נסק
[i] מן חלף נוצר שחלף
[k] נחר כמו זהר עבראית
[l] נחת ופירושו לבושים
[m] חור [n] חזא [o] טלל
[p] נהר [q] טלל [r] צבא

Mar. 8. c. 1. Luc. 9. c. 27. * Amen dico vobis, Sunt quidam de 28
hîc stantibus qui non gustabunt mor-
tem, donec videant filium hominis
venientem in regno suo.

CAP. XVII.

Mar. 9. a. 1. Luc. 9. d. 28. ET post dies sex assumit Iesus Petrum 1
& Iacobum & Iohannem fratrem A
eius, & ducit illos in montem excelsum
seorsum:
* Et transfiguratus est ante eos. Et re- 2
splẽduit facies eius sicut Sol: vestimen-
ta autem eius facta sunt alba sicut nix.
* Et ecce apparuerunt illis Moyses & 3
Elias cum eo loquentes.
* Respondens autem Petrus, dixit ad 4
Iesum, Domine, bonum est nos hic esse:
si vis, faciamus hic tria tabernacula, ti-
bi vnum, & Moysi vnum, & Eliç vnum.
* Adhuc eo loquente, ecce nubes luci- 5
2. Pet. 1. d. 17. Sup. 3. d. 17. da obumbrauit eos. Et ecce vox de nu-
be dicens, Hic est filius meus dilectus
in quo mihi bene complacui: ipsum au
dite.
* Et audientes discipuli, ceciderunt in 6
faciem suam, & timuerunt valdè.
* Et accessit Iesus, & tetigit eos: dixit- 7
que eis, Surgite, & nolite timere.
* Leuantes autem oculos suos, nemi- 8
nem viderunt, nisi solum Iesum.
* Et descendentibus illis de monte, 9
præcepit eis Iesus, dicens, Nemini dixe-
ritis visionem, donec Filius hominis à
mortuis resurgat. B
* Et interrogauerunt eum discipuli, 10
Marc. 9. b. 11. Mal. 4. a. 5. Sup. 11. b. 14. dicentes, Quid ergo Scribę dicunt quòd
Eliam oporteat primùm venire?
* At ille respondens, ait eis, Elias qui- 11
dem venturus est primùm, & restituet
omnia.
* Dico autem vobis, Quia Elias iam 12
venit, & non cognouerunt eum, sed fe-
cerunt in eo quæcunque voluerunt. Sic
& Filius hominis passurus est ab eis.
* Tunc intellexerunt discipuli, quia 13
de Iohanne Baptista dixisset eis.

28 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες
οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

ιζ.

1 * Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ, παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέ-
τρον, καὶ ἰάκωβον, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέ-
ρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν, κατ' ἰδίαν.
2 * καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο
λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
3 * καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς μωσῆς καὶ ἠλίας, μετ' αὐτοῦ
συλλαλοῦντες.
4 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπε τῷ ἰησοῦ, κύριε, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι. εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνὰς,
σοὶ μίαν, καὶ μωσῇ μίαν, καὶ μίαν ἠλίᾳ.
5 * ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκία-
σεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, οὗ-
τός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε.
6 * καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐ-
τῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.
7 καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν, ἐγέρ-
θητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.
8 * ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον,
εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον.
9 * καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων, μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
10 * καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες,
τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν
πρῶτον;
11 * ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ἠλίας μὲν ἔρχε-
ται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα·
12 * λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν
αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.
13 * τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ ἰωάννου τοῦ βα-
πτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

שְׁמַעוּ׃ 6 וְכַד שְׁמַעוּ תַּלְמִידֵא נְפַלוּ עַל אַפֵּיהוֹן וְדַחֲלוּ טַב׃ 7 וַאתְקְרֵב לְוָתְהוֹן יֵשׁוּעַ וְקָרֵב לְהוֹן
וַאמַר קוּמוּ לָא תֶּדְחֲלוּן׃ 8 וַארִימוּ עַינַיהוֹן וַלְאנָשׁ לָא חֲזַו אֶלָּא מֶן לְיֵשׁוּעַ בַּלְחוֹדַוהִי׃
9 וְכַד נָחְתִין מֶן טוּרָא פַּקֶּד אֶנוּן יֵשׁוּעַ וֶאמַר לְהוֹן לְעַין אֱנָשׁ לָא תֵאמְרוּן חֶזְוָא הָנָא עַדְמָא דַנְקוּם בְּרֵה דֶאנָשָׁא
מֶן מִיתֵא׃ 10 וְשַׁאֶלוּהִי תַּלְמִידַוהִי וַאמְרִין לֵה מָנָא הָכִיל סָפְרֵא אָמְרִין דְּאֵלִיָּא וָלֵא דְנֵאתֵא לוּקְדַם׃
11 עְנָא יֵשׁוּעַ וֶאמַר לְהוֹן אֵלִיָּא אָתֵא לוּקְדַם וְכֻל מֶדֶם נְשַׁלֶּם׃
12 אָמַר אֶנָא לְכוֹן דְּהָא אֵלִיָּא אֶתָא וְלָא יַדְעוּהִי וַעֲבַדוּ בֵה כֹּל מָא דְּצְבַו הָכַנָא אָף בְּרֵה דֶאנָשָׁא עָתִיד דְּנֶחַשׁ
מֶנְהוֹן׃ 13 הָידֵין אֶסְתַּכַּלוּ תַּלְמִידֵא דְּעַל יוֹחַנָן מַעֲמְדָנָא אֶמַר לְהוֹן׃

לְמַד דְּחַל
קָם רָם
נְחַת אֲמַר חֲזָא
צְבָא חֲשַׁשׁ
סְכַל עְמַד

ܒܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ ❖

❖ ܡܒ ❖

14 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܟܢܫܐ. ܩܪܒ ܠܗ ܓܒܪܐ. ܘܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ.
15 ܡܪܝ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܒܪܝ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܪ ܐܓܪܐ ܘܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕ. ܟܡܐ ܓܝܪ ܙܒܢܝܢ ܒܢܘܪܐ ܢܦܠ. ܘܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܒܡܝܐ.
16 ܘܩܪܒܬܗ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܣܝܘܬܗ.
17 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܥܩܠܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܐܝܬܘܗܝ ܠܝ ܠܟܐ.
18 ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܢܦܩ ܡܢܗ ܫܐܕܐ. ܘܐܬܐܣܝ ܛܠܝܐ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ.
19 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܠܐ ܐܫܟܚܢ ܠܡܐܣܝܘܬܗ.
20 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܛܠ ܠܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܬܐܡܪܘܢ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܕܫܢܝ ܡܟܐ. ܘܢܫܢܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܙܟܝܟܘܢ.
21 ܗܢܐ ܕܝܢ ܓܢܣܐ ܠܐ ܢܦܩ ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ ❖

ܒܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ ❖

❖ ܡܓ ❖

22 ܟܕ ܡܬܗܦܟܝܢ ܕܝܢ ܒܓܠܝܠܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ.
23 ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. ܘܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ.
24 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܗܢܘܢ ܕܢܣܒܝܢ ܬܪܬܝܢ ܙܘܙܝܢ ܕܟܣܦ ܪܫܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܪܒܟܘܢ ܠܐ ܝܗܒ ܬܪܬܝܢ ܙܘܙܘܗܝ.
25 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܢ. ܘܟܕ ܥܠ ܟܐܦܐ ܠܒܝܬܐ. ܩܕܡܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ ܫܡܥܘܢ. ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܡܢ ܡܢ ܢܣܒܝܢ ܡܟܣܐ ܘܟܣܦ ܪܫܐ. ܡܢ ܒܢܝܗܘܢ ܐܘ ܡܢ ܢܘܟܪܝܐ.

Feria secunda hebdomadis tertiæ Ieiunij.

14 * *Qúmque venissent ad turbam, accessit ad eum homo, & procidens super genua sua, dixit ei :*

15 * *Domine mi, miserere mei & filij mei, quippe qui lunaticus sit & malè afficiatur: sæpissimè enim in ignem cadit, & sæpissimè in aquam.*

16 * *Cúmque obtuli discipulis tuis, nec potuerunt eum sanare.*

17 * *Respondit Ieschua & ait, O vos generatio infidelis & peruersa, quousque tandem ero vobiscum, & quousque tandem tolerabo vos? adducite eum mihi huc.*

18 * *Et increpauit eum Ieschua, & exijt ab illo dæmonium: & sanitati restitutus est puer ex illa hora.*

19 * *Tunc adierunt discipuli Ieschua priuatim, & dixerunt ei, Quare nos non potuimus eum sanare?*

20 * *Dixit eis Ieschua, Propter incredulitatem vestram. Amin enim ego dico vobis, Si fuisset in vobis fides instar grani sinapis, diceretis monti huic, Decede hinc, & decederet, & nihil præualeret vobis.*

21 * *Hoc verò genus* dæmoniorum *non egreditur, nisi ieiunio & oratione.*

Feria tertia Septimanæ tertiæ Ieiunij.

22 * *Quum autem conuersarentur in Galilæa, dixit eis Ieschua, Futurum est vt filius hominis tradatur in manus hominum:*

23 * *Et interficient eum, die verò tertio resurget. Et tristitia affecti sunt valdè.*

24 * *Qúmque venissent in Capharnachum accesserunt ad Kipho, ij qui accipiunt bina zuzim* [binas drachmas] *argenti capitatim, & dixerunt ei, Magister vester non tradit duas drachmas suas.*

25 * *Dicit eis, Etiam. Et quum ingressus fuisset Kipho domum, præoccupauit eum Ieschua, & ait illi, Quid tibi videtur Schemeoun? Reges terræ à quo accipiunt tributum, aut pecuniam capitatim? à filijs suis, an ab extraneis?*

דיום תרין בשבתא דשבתא דתלתא דצומא ׃ מב

14 וכד אתו לות כנשא קרב לה גברא ובריך על [a] בורכוהי ואמר לה ׃ 15 מרי אתרחם עלי ברי דאית לה בר
אגרא [b] ובישאית עביד כמא גיר זבנין בנורא נפל וכמא זבנין במיא ׃ 16 וקרבתה לתלמידיך ולא אשכחו [c] למאסיותה ׃
17 ענא ישוע ואמר און שרבתא דלא הימנותא ומעקלתא עדמא לאמתי אהוא לותכון ועדמא לאמתי [d] אסיברכון
איתוהי לי לכא ׃ 18 וכאא בה ישוע ונפק מנה שארא [e] ואתאסי טליא מן הי שעתא ׃ 19 הידין קרבו
תלמידא לות ישוע בלחודוהי ואמרו לה למנא חנן לא [f] אשכחן [g] למאסיותה ׃
20 אמר להון ישוע מטל לא הימנותכון אמין גיר אמר אנא לכון דאן תהוא בכון הימנותא איך פרדתא דחרדלא

[a] צם
[b] ברך
[c] ביש [d] אסא
[e] עקל [f] סבר
[g] אסא
[h] שכח [i] אסא

Marc. 9. c. 14. Luc. 9. c. 37.

14 ‡ Et cùm venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus prouolutus ante eum,

15 ‡ Dicens, Domine miserere filio meo quia lunaticus est, & malè patitur: nam sæpe cadit in ignē, & crebrò in aquam. C

16 ‡ Et obtuli eum discipulis tuis: & nō potuerunt curare eum.

17 ‡ Respondens autem Iesus, ait, O generatio incredula & peruersa, quousque ero vobiscum? vsquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me.

18 ‡ Et increpauit illum Iesus; & exijt ab eo dæmonium & curatus est puer ex illa hora.

15

19 ‡ Tunc accesserunt discipuli ad Iesum secretò, & dixerunt: Quare nos non potuimus eijcere illum?

Luc. 17. b. 6.

20 ‡ Dixit illis Iesus, Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc illuc: & transibit; & nihil impossibile erit vobis.

21 ‡ Hoc autem genus non eiicitur nisi per orationem & ieiunium.

Mar. 9. f 31. Luc. 9. f 44. & 24. a 7. Inf. 20. c 18.

22 ‡ Conuersantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Iesus: Filius hominis tradendus est in manus hominum:

23 ‡ Et occident eum, & tertia die resurget. Et contristati sunt vehementer. D

24 ‡ Et cùm venissent Caphernaum, accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei, Magister vester non soluit didrachma?

25 ‡ Ait, Etiam. Et cùm intrasset in domum, præuenit eum Iesus, dicens, Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributum vel censum? à filijs suis, an ab alienis?

14 ‡ Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτόν·

15 ‡ καὶ λέγων, κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 ‡ καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 ‡ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ᾽ ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

18 ‡ καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 ‡ τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ᾽ ἰδίαν, εἶπον, διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

20 ‡ ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ· καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

21 ‡ τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

22 ‡ Αναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

23 ‡ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 ‡ ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ πέτρῳ, καὶ εἶπον, ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;

25 ‡ λέγει, ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων, τί σοι δοκεῖ σίμων, οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

---

d תֵּאמְרוּן לְטוּרָא הָנָא דְּשַׁנָּא מְכָּא וַנְשַׁנֵּא וּמֶדֵּם לָא e נֶחְסַנְכוּן ׃ 21 הָנָא דֵּין גְּנְסָא לָא נָפֵק אֶלָּא f בְּצוֹמָא g וּבִצְלוֹתָא ׃

דְּיוֹם תְּלָתָא בְּשַׁבְּתָא דְּשַׁבְּתָא דִּתְלָתָא i רֵיעִמָא ׃ מג

22 כַּד h מִתְהַפְּכִין דֵּין בְּגְלִילָא אֱמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ עָתִיד הוּ בְּרֵה דְּאְנָשָׁא i דְּנֶשְׁתְּלֵם בְּאִידֵי בְּנַינָשָׁא ׃

23 k וְנֶקְטְלוּנָיהי וַלְיַוְמָא דַּתְלָתָא נְקוּם l וְכְרִיַת לְהוּן טָב ׃ 24 וְכַד m אֶתוּ לְכְפַרְנַחוּם קְרֵבוּ הָנוּן דְּנָסְבִין

תְּרֵין תְּרֵין n זוּזִין דְּכְסֵף רִישָׁא לְוָת כֵּאפָא וְאַמְרוּ לֵה רַבְּכוּן לָא יָהֵב תְּרֵין זוּזוֹהִי ׃

25 אֱמַר לְהוּן אֵין וְכַד עַל כֵּאפָא לְבַיְתָא קַדְמֵה יֵשׁוּעַ וְאֱמַר לֵה מָנָא o מִתְחֲזֵא לָךְ שֶׁמְעוּן מַלְכָא דְּאַרְעָא מֶן מַן

נָסְבִין מַכְסָא וְכְסֵף רִישָׁא מֶן בְּנַיְהוּן אוֹ מֶן p נוּכְרָיֵא ׃

d אֱמַר e חַסַן f צָם g צְלָא

h הַפַּךְ i שְׁלַם

k קְטַל l כְּרָח m אֲתָא

n דינר חוא אחד הוא אלא שזוז הוא של כסף והדינר של זהב אמר תשבי

o חֲזָא

p נְכַר

26 * *Dicit ei Schemeoun, Ab extraneis. Ait illi Jeschua, Ergo liberi sunt filij.*
27 * *Ne autem simus illis scandalo, abi ad mare, & iniÿce hamum, & eius piscis qui primus ascenderit aperi os, & inuenies statêrê, ipsum accipe & offer pro me & pro te.*

Feria prima tertiæ hebdomadis post Pentecosten.

CAP. XVIII.

1 **E**A *ipsa hora accesserunt discipuli ad Jeschua, & inquiunt: Quisnam est maximus in regno cælorum?*
2 * *Et vocauit Jeschua puerulum, eúmque statuit inter ipsos.*
3 * *Et ait, Amin ego dico vobis, Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut pueruli, non intrabitis in regnum cælorum.*
4 * *Quisquis ergo deprimit seipsum sicut iste puerulus, is erit maximus in regno cælorum.*
5 * *Et quisquis exceperit quasi puerulum hunc in nomine meo, is me excipit.*
6 * *Quisquis autem offendiculo fuerit vni ex istis minimis qui credunt in me, satius ei fuerit vt suspenderetur mola asinaria in collo eius, ac demergeretur in profundis maris.*
7 * *Væ mundo à scandalis: necesse est enim vt veniant scandala, væ autem homini per quem venient scandala.*
8 * *Si verò manus tua aut pes tuus offendiculo tibi fuerit, amputa eum, & abÿce abs te. bonum enim tibi est vt ingrediaris ad vitam quum fueris claudus aut mancus, non autem quum habueris duas manus, duósue pedes ruas in ignem æternum.*
9 * *Quòd si oculus tuus tibi fuerit offendiculo, effode eum, & abijce abs te. bonum enim tibi est vt cum vno oculo ingrediaris ad vitam, non autem quum habueris duos oculos, cadas in gehennam ignis.*
10 * *Videte ne despiciatis vnum ex istis pusillis, ego enim dico vobis, Angeli eorum in omni tempore vident faciem patris mei qui*
11 *in cælis est.* * *Venit enim filius hominis vt seruet quicquid perierat.*

---

26 אֲמַר לֵהּ שְׁמְעוֹן מִן נוּכְרָיֵא אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ מְדַין בְּנַי [a] חָארֵא אֱנוּן בְּנַיָּא ׃ 27 וְדְלָא דַּיְן נַכְשֵׁל אֱנוּן [b] זֵל לְיַמָּא [c] וַאֲרְמָא [d] בַּלוּעָא וְנוּנָא קַדְמָיָא דְסָלֵק פְּתַח פּוּמֵהּ [e] וְתֶשְׁכַּח אֶסְתֵּרָא הָי סַב וְקַרֵב חֲלָפַי וַחְלָפַיךְ ׃

דְּחַד בְּשַׁבָּא דַתְּלָתָא דְבָתַר פֶּנְטִיקוּסְטִי מר קֶפַּלֵאוֹן יח

1 בְּהָי שַׁעְתָא קְרֵבוּ תַּלְמִידֵא לְוָת יֵשׁוּעַ וְאָמְרִין מַנוּ כַי רַב בְּמַלְכוּתָא דַשְׁמַיָּא ׃ 2 וַקְרָא יֵשׁוּעַ טַלְיָא [f] וַאֲקִימֵהּ בֵּינָתְהוֹן ׃ 3 וֶאֱמַר אָמִין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְאִן לָא [g] תֶתְהַפְכוּן וְתֶהֱוּוֹן אַיךְ טַלְיֵא לָא [h] תֵעֲלוּן לְמַלְכוּתָא דַשְׁמַיָּא ׃
4 מִן הָכִיל [i] דַמְמַכֵּךְ נַפְשֵׁהּ אַיךְ הָנָא טַלְיָא הוּ נֶהֱוֵא רַב בְּמַלְכוּתָא דַשְׁמַיָּא ׃ וּמַן דִנְקַבֵּל אַיךְ טַלְיָא הָנָא בְּשֵׁמִי לִי הוּ מְקַבֵּל ׃ 5 וְכֹל דְנַכְשֵׁל לְחַד מִן הָלֵין זְעוּרֵא [k] דַמְהַימְנִין בִּי פַּקַּח הֲוָא לֵהּ דְתֶהֱוֵא [l] תְלָיָא רַחְיָא דַחֲמָרְתָא בְּצַוְרֵהּ

[a] חָר אוחור [b] אֱזַל [c] רְמָא [d] בְּלַע [e] שְׁכַח [f] קָם [g] חֲפַךְ [h] עול [i] מְכַךְ [k] חִימֵן [l] תְּלָא

26 Et ille dixit, Ab alienis. Dixit illi Ieſus, Ergo liberi ſunt filij.

27 Vt autem non ſcandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & eum piſcem qui primus aſcenderit, tolle: & aperto ore eius, inuenies ſtaterem: illum ſumens, da eis pro me & te.

CAP. XVIII.

1 IN illa hora acceſſerunt diſcipuli ad Ieſum, dicentes, Quis, putas, maior A eſt in regno cælorum?

Marc.9. c 34. Luc.9. f.46. Luc.19. b 14. 1.Cor.14 d 20.

2 Et aduocans Ieſus paruulum, ſtatuit eum in medio eorum:

3 Et dixit, Amen dico vobis, niſi conuerſi fueritis, & efficiamini ſicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum.

4 Quicunque ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte, hic eſt maior in regno cælorum.

5 Et qui ſuſceperit vnum paruulum talem in nomine meo, me ſuſcipit.

6 Qui autem ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis qui in me credunt, expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris.

Marc.9. f 42.

7 Væ mundo à ſcandalis. Neceſſe eſt enim vt veniant ſcandala: veruntamen væ homini illi per quem ſcandalum venit.

Luc.17. a 1.

8 Si autem manus tua, vel pes tuus ſcandalizat te: abſcinde †ea, & proijce abs te: bonum tibi eſt ad vitam ingredi debilem vel claudum, quàm duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum.

Sup.5.c 30. Mar.9. f 43. †cum

9 Et ſi oculus tuus ſcandalizat te, erue eum, & proijce abs te: bonum tibi eſt B vnum oculum habentem in vitam intrare, quàm duos oculos habentẽ mitti in gehennam ignis.

10 Videte ne contemnatis vnum ex his puſillis: dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis ſemper vident faciem patris mei qui in cælis eſt.

Pſal.33. a 8.

11 Venit enim filius hominis ſaluare quod perierat.

Luc.19. b 10.

26 λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος, ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

ιη.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ, λέγοντες, τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 καὶ προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν·

3 καὶ εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

6 ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

11 ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

וּמְטַבַּע בְּעוּמְקוֹהִי דְיַמָּא׃ 7 וַי לְעָלְמָא מִן מַכְשׁוּלָא אֲנַנְקָא גֵיר דְנֵאתוּן מַכְשׁוּלָא וַיִ דַיִן לְגַבְרָא דְבְאִידֵהּ נֵאתוּן מַכְשׁוּלָא׃ 8 אִן דַיִן אִידָךְ אוֹ רַגְלָךְ מַכְשְׁלָא לָךְ פְּסוּקִיהָ וּשְׁדִיהָ מֶנָךְ טָב הוּ לָךְ גֵיר דְתֵעוּל לְחַיֵא כַּד חָגִים אַנְתְּ אוֹ כַּד פְּשִׁיג וְלָא כַּד אִית לָךְ תַּרְתֵּין אִידִין אוֹ תַּרְתֵּין רַגְלִין תֶּפֵל בְּנוּרָא דַלְעָלַם׃
9 וְאִן הוּ דְעַיְנָךְ מַכְשְׁלָא לָךְ חֲצִיהָ וּשְׁדִיהָ מֶנָךְ טָב הוּ לָךְ דְבַחְדָא עַיְנָא תֵּעוּל לְחַיֵא וְלָא כַּד אִית לָךְ תַּרְתֵּין עַיְנִין תֶּפֵל בְּגֵהַנָּא דְנוּרָא׃
10 חֲזוּ לָא תְּבְסוּן עַל חַד מִן הָלֵין זְעוּרֵא אָמַר אֲנָא לְכוּן גֵיר דְמַלְאַכֵיהוּן בְּכָל־זְבַן חָזֵן פַּרְצוּפֵהּ דְאָבִי דְבַשְׁמַיָא׃
11 אֶתָא גֵיר בְּרֵהּ דְאֶנָשָׁא דְנַחֵא מֶדֶם דְאָבִיד הֲוָא׃

a טַבַּע b עֹמֶק c פירושו צרך והוא מן לשון יון d אָתָא e פְּסַק f שְׁדָא g עוּל h נְפַל i חֲצָא k חָזָא l בְּסָא כמו בוז m חַיָא n אָבַד

12 ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܐܢ ܢܗܘܘܢ ܠܐܢܫ ܡܐܐ
ܥܪܒܝܢ. ܘܢܛܥܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ
ܘܬܫܥܐ ܒܛܘܪܐ. ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗܝ ܕܛܥܝܐ.
13 ܘܐܢ ܢܫܟܚܝܗ̇. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕܐ
ܒܗ̇ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܕܠܐ ܛܥܘ.
14 ܗܟܢܐ ܠܐ ܐܝܬ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ.
ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ.

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܝܩܘܣܛܐ
ܡܪܚ

15 ܐܢ ܕܝܢ ܐܣܟܠ ܒܟ ܐܚܘܟ. ܙܠ ܐܟܣܝܗܝ
ܒܝܢܝܟ ܘܠܗ ܒܠܚܘܕ. ܐܢ ܫܡܥܟ ܝܬܪܬ ܐܚܘܟ.
16 ܘܐܢ ܠܐ ܫܡܥܟ. ܕܒܪ ܥܡܟ ܚܕ ܐܘ ܬܪܝܢ.
ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ ܬܩܘܡ ܟܠ
ܡܠܐ. 17 ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܠܗܢܘܢ ܢܫܡܥ ܐܡܪ
ܠܥܕܬܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܠܥܕܬܐ ܢܫܡܥ. ܢܗܘܐ
ܠܟ ܐܝܟ ܡܟܣܐ ܘܐܝܟ ܚܢܦܐ.
18 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܐ ܕܬܐܣܪܘܢ
ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܘܢ
19 ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ. ܬܘܒ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܪܝܢ ܡܢܟܘܢ ܢܫܘܘܢ ܒܐܪܥܐ
ܒܟܠ ܨܒܘ ܕܢܫܐܠܘܢ. ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܠܘܬ
20 ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ
ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ. ܬܡܢ ܐܢܐ ܒܡܨܥܬܗܘܢ.
21 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܠܘܬܗ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ.
ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܐܢ ܢܣܟܠ ܒܝ ܐܚܝ ܐܫܒܘܩ ܠܗ.
22 ܥܕܡܐ ܠܫܒܥ ܙܒܢܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܥܕܡܐ ܠܫܒܥ. ܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܝܢ
ܙܒܢܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ.

ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ

23 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.
ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ ܕܨܒܐ ܕܢܣܒ ܚܘܫܒܢܐ ܡܢ
24 ܥܒܕܘܗܝ. ܘܟܕ ܫܪܝ ܠܡܣܒ. ܩܪܒܘ
ܠܗ ܚܕ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܪܒܘ ܟܟܪܝܢ.

12 *Quid vobis videtur? si fuerint homini centum oues, & errauerit vna ex eis, nonne relinquit nonaginta nouem in monte, & profectus quærit eam quæ aberrat?
13 *Quòd si inuenerit eam: Amin ego dico vobis, maiori ob eam afficietur gaudio, quàm ob nonaginta nouem, quæ non aberrarunt.
14 *Ita non est voluntas coram patre vestro qui in cælis est, vt pereat vnus ex istis pusillis.

Feria prima quartæ post Pentecosten.

15 *Si verò errauerit in te frater tuus, ito, argue eum inter te & ipsum solum: si te audierit, lucratus es fratrem tuum.
16 *Sin verò te non audierit, assume tecum vnum, duósue; vt in ore duorum aut trium testium constet omne verbum.
17 *Sin verò nec eos quoque audierit, dic ecclesiæ: quòd si nec ecclesiam ipsam audierit, sit tibi tanquam publicanus & tanquam ethnicus.
18 *Equidem ego dico vobis, Quicquid ligaueritis in terra, erit ligatum in cælis; & quicquid solueritis in terra, erit solutum in cælis.
19 *Rursum ego dico vobis, si duo ex vobis vnanimes fuerint in terra, quicquid voluerint petere, fiet eis ab ipso patre meo qui in cælis est.
20 *Vbi enim duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, illic sum inter eos.
21 *Tunc accessit ad eum Kipho, & dixit ei, Domine mi, quoties si errauerit in me frater meus, remittam ei, vsque septies?
22 *Ait illi Ieschua, Non dico tibi, vsque septies, sed vsque septuagesies septies.

In parasceue Sabbathi secundi Ieiunij.

23 *Propterea assimilatum est regnum cælorum viro regi volenti recipere rationem à seruis suis.
24 *Et quum incepisset recipere, obtulerunt ei quendam debitorem decies mille talentorum.

12 מנא מתחזא לכון אן נהוון לאנש מאא ערבין ונטעא חד מנהון לא שבק תשעין ותשעא בטורא ואזל בעא להו דטעא׃ — טעא
13 ואן נשכחיה אמין אמר אנא לכון דחדא בה יתיר מן תשעין ותשעא דלא טעו׃ — שכח
14 הכנא לא אית צבינא קדם אבוכון דבשמיא דנאבד חד מן הלין זעורא׃ — צבא

דחד בשבא דארבעא דבתר פנטיקוסטי מרח

15 אן דין אסכל בך אחוך זל אכסיהי בינין ולה בלחוד אן שמעך יתרת אחוך׃ 16 ואן לא שמעך דבר — סכל אזל כסס יתר
עמך חד הו תרין דעל פום תרין או תלתא סהדין תקום כל מלא׃ 17 אן דין אף לא להנון נשמע אמר לעדתא — קם במו עדה
אן דין אף לא לעדתא נשמע נהוא לך איך מכסא ואיך חנפא׃ 18 ואמין אמר אנא לכון דכל מא דתאסרון בארעא — אסר

Luc. 15. a.4 * Quid vobis videtur? si fuerint alicui 12
centum oues, & errauerit vna ex eis: nón-
ne relinquit nonaginta-nouem in mon-
tibus, & vadit quærere eam quæ erra-
uit?
* Et si contigerit vt inueniat eá: amen 13
dico vobis, quia gaudet super eam ma-
gis, quàm super nonagintanouem quæ
non errauerunt.
* Sic non est voluntas ante patrem ve 14
strum, qui in cælis est, vt pereat vnus de
pusillis istis.

* Si autē peccauerit in te frater tuus, 15
vade & corripe eum inter te & ipsum so
lum. si te audierit, lucratus eris fratrem
tuum.
Leuit. 17 a.3. * Si autem te non audierit: adhibe te- 16
cum adhuc vnū vel duos, vt in ore duo-
rum vel trium testium stet omne ver-
bum.
* Quòd si non audierit eos: dic eccle- 17
Leuit. 19 d.17 Eccl. 19. b.13. siæ. si autem ecclesiam non audierit: sit C
tibi sicut ethnicus & publicanus.
Iacob. 5. d.19. Deu. 19. c.15. * Amen dico vobis, quæcunq; alliga- 18
ueritis super terram, erūt ligata & in cæ-
lo: & quęcunque solueritis super terram,
erunt soluta & in cælo.
2. Cor. 13 a.1. Heb. 10. d.28. * Iterum dico vobis, quia si duo ex vo 19
bis consenserint super terram, de omni
re quamcunq; petierint, fiet illis à patre
meo qui in cælis est.
Iohan. 8. c.17. 2. Thess. 3.d.4. * Vbi enim sunt duo vel tres congre- 20
gati in nomine meo, ibi sum in medio
eorum.
1. Cor. 5. a.3. * Tunc accedens Petrus ad eum dixit: 21
Domine, quoties peccabit in me frater
meus, & dimittam ei? vsque septies?
Iohn. 10. d.13. * Dixit illi Iesus: Non dico tibi vsque 22
septies: sed vsque septuagies septies.

Luc. 17. a.4. * Ideo assimilatum est regnum cælo- 23
rum homini regi, qui voluit rationem
ponere cum seruis suis.
* Et cùm cœpisset rationem ponere, 24
oblatus est ei vnus qui debebat ei decem
millia talenta.

12 * τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρό-
βατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκον-
ταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;
13 * καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς
μὴ πεπλανημένοις.
14 * οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν
τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

15 * Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, καὶ
ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκού-
σῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.
16 * ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο,
ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆ-
μα.
17 * ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ
τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τε-
λώνης.
18 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς,
ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.
19 * πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφω-
νήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν
αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς.
20 * οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα,
ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.
21 * τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, κύριε, ποσάκις
ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως
ἑπτάκις;
22 * λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ'
ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.

23 * Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
θρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν
δούλων αὐτοῦ.
24 * ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐ-
τῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.

נהוא אסיר בשמיא ומדם [c] דתשרון בארעא נהוא שרי בשמיא׃ 19 תוב אמר אנא לכון דין תרין מנכון [d] נשתוון
בארעא על כל [e] צבו דנשאלון נהוא להון מן לות אבי דבשמיא׃ 20 איכא גיר דתרין או תלתא כנישין בשמי תמן
אנא בינתהון׃ 21 הידין קרב לותה כאפא ואמר לה מרי כמא זבנין אן [f] אסכל בי אחי אשבוק לה עדמא לשבע
זבנין׃ 22 אמר לה ישוע לא אמר אנא לך עדמא לשבע אלא עדמא לשבעין זבנין שבע שבע׃
דערובתא ושבתא דתרין [g] דצומא מו
23 מטל הנא [h] אתדמית מלכותא דשמיא לגברא מלכא דצבא [i] דנסב [k] חושבנא מן עבדוהי׃
24 וכד שרי למסב קרבו לה חד דחיב רבו בכרין׃

[c] שרא [d] שוא
[e] צבא
[f] סכל
[g] עם
[h] דמא [i] נסב [k] חשב

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

25 * *Quúmque is non haberet vnde solueret, iussit eum dominus eius venundari, vxorémque ac filios eius, quicquid denique habebat, vt solueret.*

26 * *Et procidens seruus ille adorabat eum, inquiens, Domine mi, longanimis esto erga me, & omnia tibi rependam.*

27 * *Et misertus est dominus serui illius, ac dimisit eum, debitúmque ipsius remisit ei.*

28 * *Exijt autē seruus ille, & inuenit vnum ex conseruis suis qui debebat ei centum denarios, & prehensum eum suffocabat, & dicebat ei: Da mihi quod mihi debes.*

29 * *Et procidens conseruus ille ad pedes eius rogabat eum, dicens, Longanimis esto erga me: & omnia tibi rependam.*

30 * *Ille verò noluit, sed abijt, coniecit eum in carcerem, quousque redderet quod sibi debebat.*
31 * *Quum autē vidissent conserui eorū quod factum fuerat, ægre tulerūt admodum: & venientes renunciarunt domino suo quicquid factum fuerat.*

32 * *Tunc aduocauit eum dominus ipsius, & dixit ei, Serue nequam, totum illud debitum remiseram tibi, vt qui me deprecatus fuisses.*

33 * *Nonne oportuit & te misericordia commoueri erga conseruum tuum, sicut ego commotus fueram erga te?*

34 * *Proinde excanduit dominus eius, eúmque tradidit tortoribus quousque persolueret quicquid ipsi debebat.*

35 * *Ita faciet vobis Pater meus qui in cælis est, nisi remiseritis suo quisque fratri ex corde vestro errata eius.*

Matutinis Dominicæ post festum Crucis.

CAP. XIX.

1 *ET factum est quum absoluisset Ieschua hos sermones, contulit se à Galilæa & venit in fines Ihoudeæ vltra Iourdenon.*

2 * *Venerúntque post eum cœtus multi, & sanauit eos illic.*

3 * *Et adiernnt eum Perischæi, ac tentabant eum, dicentes, Licet ne homini dimittere vxorem suam ex qualibet occasione?*

4 * *Ipse verò respondit, & dixit eis, Nonne legistis quòd is qui fecit à principio masculum & fœminam, fecerit eos?*

---

25 וְכַד לַית הֲוָא לֵהּ [l] לְמֶפְרַע פְּקַד מָרֵהּ [m] דְּנֶזְדַּבַּן הוּ וַאַנְתְּתֵהּ וּבְנַוְהִי וְכֻל מֶדֶם דְּאִית לֵהּ וְנֶפְרוּעַ ׃
26 וְנְפַל הַו עַבְדָּא סְגֶד לֵהּ וֵאמַר מָרִי [n] אַגַּר עֲלַי רוּחָא וְכֻל מֶדֶם פָּרַע אֲנָא לָךְ ׃ [o] 27 וֶאתְרַחַם מָרֵהּ דְּעַבְדָּא
הַו וַשְׁרְיָהִי [p] וְחַוּבְתֵהּ שְׁבַק לֵהּ ׃ 28 נְפַק דֵּין עַבְדָּא הַו וֶאשְׁכַּח לְחַד מֶן [q] כְּנוָתֵהּ דְּחַיָּב הֲוָא לֵהּ דִּינָרֵא מָאָא
וַאחְדֵהּ וְחָנֶק הֲוָא לֵהּ וֵאמַר לֵהּ הַב לִי מֶדֶם דְּחַיָּב אַנְתְּ לִי ׃ 29 וְנְפַל הַו כְּנָתֵהּ עַל רַגְלַוְהִי בָּעֵא מֶנֵּהּ וֵאמַר אַגַּר
עֲלַי רוּחָא וְכֻל מֶדֶם פָּרַע אֲנָא לָךְ ׃ 30 הוּ דֵּין לָא צְבָא אֶלָּא אֶזַל [s] אַרְמְיֵהּ בֵּית אַסִירֵא עַדְמָא [t] דְּנֶתֶל לֵהּ מָא
דְּחַיָּב לֵהּ ׃ 31 כַּד חֲזַו דֵּין [u] כְּנַוָתְהוֹן מֶדֶם דַּהֲוָא [x] כְּרִית לְהוֹן טָב [y] וֶאתַו [z] אוֹדַעוּ לְמָרְהוֹן כֻּל מָא דַּהֲוָא ׃
32 הָיְדֵין [a] קְרִיהִי מָרֵהּ וֵאמַר לֵהּ עַבְדָּא בִישָׁא הַי כֻּלָּהּ [b] חַוּבְתָא [c] שְׁבְקֶת לָךְ [d] דַּבְעַיְתְּ מֶנִּי ׃

[l] פְּרַע [m] זְבַן
[n] אַגַּר והוא כמו ארך אפים
[o] רְחֵם [p] חוב
[q] כְּנָרָה [r] אַחַר
[s] רְמָא [t] נְתַל
כְּנָה
[x] כְּרָה [y] אֲתָא [z] יְדַע [a] קְרָא
[b] חוב [c] שְׁבַק [d] בְּעָא

25 ‡ Cùm autem non haberet vnde red-
deret, iussit eum dominus eius venunda-
ri, & vxorem eius & filios, & omnia quæ
habebat, & reddi.
26 ‡ Procidens autẽ seruus ille, adorabat
eum, dicens: Domine, patientiam habe D
in me, & omnia reddam tibi.
27 ‡ Misertus autẽ dominus serui illius,
dimisit eum, & debitum dimisit ei.
28 ‡ Egressus autem seruus ille, inuenit v-
num de conseruis suis qui debebat ei cẽ-
tum denarios: & tenens suffocabat eum,
dicens: Redde mihi quod debes.
29 ‡ Et procidens conseruus eius ad pe-
des eius, rogabat eum, dicens: Patien-
tiam habe in me, & omnia reddam tibi.
30 ‡ Ille autem noluit: sed abiit, & misit
eum in carcerem, donec redderet debi-
tum.
31 ‡ Videntes autem conserui eius quæ
fiebant, contristati sunt valde: & vene-
runt & narrauerunt domino suo omnia
quæ facta fuerant.
32 ‡ Tunc vocauit illum dominus suus: (Luc. 17. c.4.)
& ait illi: Serue nequam, omne debitum
illud dimisi tibi, quoniam rogasti me.
33 ‡ Nónne ergo oportuit & te misereri
conserui tui, sicut & ego tui misertus
sum?
34 ‡ Et iratus dominus eius, tradidit eũ
tortoribus, quoadusque redderet vniuer-
sum debitum ei. (Sup. 6.b 12. Marc. 11 c.25.)
35 ‡ Sic & pater meus cælestis faciet vo-
bis, si non remiseritis vnusquisque fratri
suo de cordibus vestris.

CAP. XIX.

(Mar. 10. a.1.) 1 ET factum est, cùm consummasset Ie-
sus sermones istos, migrauit à Galilæa A
& venit in fines Iudææ trans Iordanem.
2 ‡ Et secutæ sunt eum turbæ multæ: &
curauit eos ibi.
(Marc. 10 a.2.) 3 ‡ Et accesserunt ad eum Pharisæi ten-
tantes eum, & dicentes: Si licet homini
dimittere vxorem suam quacunque ex
causa?
(Gen. 1. d.27.) 4 ‡ Qui respondens, ait illis: Nõ legistis,
quia qui fecit hominem ab initio, mas-
culum & fœminam fecit eos?

25 ‡ μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ
κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ
τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι.
26 ‡ πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, κύ-
ριε, μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω.
27 ‡ σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέ-
λυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.
28 ‡ ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συν-
δούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρα-
τήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, ἀπόδος μοι εἴ τι ὀφείλεις.
29 ‡ πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων, μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοὶ,
καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.
30 ‡ ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
31 ‡ ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα, ἐλυπή-
θησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐ-
τῶν πάντα τὰ γινόμενα.
32 ‡ τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέ-
γει αὐτῷ, δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀ-
φῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·
33 ‡ οὐκ ἔδει καί σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ
σε ἠλέησα;
34 ‡ καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς
βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.
35 ‡ οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν
μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑ-
μῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

ιθ΄.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
μετῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰου-
δαίας πέραν τοῦ ἰορδάνου.
2 ‡ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ ἐθεράπευ-
σεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
3 ‡ καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι πειράζοντες αὐ-
τὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;
4 ‡ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ
ποιήσας ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;

33 לָא וָלֵא הֲוָא לָךְ דַּתְחוּן לַכְנָתָךְ אַיכַנָא דֶּאנָא חַנְתָךְ׃ 34 וַרְגֵז מָרֵה וַאשְׁלְמֵה לַמְנַגְדָא עַדְמָא דְנֶפְרוּע
כֻּל מֶדֶם דְחַיָּב לֵה׃ 35 הָכַנָא נֶעְבֵּד לְכוֹן אַבִי דְבַשְׁמַיָא אֶן לָא תֶשְׁבְּקוּן אְנָשׁ לַאחוּהִי מֶן לֶבְּכוֹן סֵכְלוּתֵה׃
דְצַבְרָא דְמַר בְּשַׁבָּא וְבָתַר עָאדָא דַצְלִיבָא מז
קֶפַלְאוֹן יט
1 וַהֲוָא דְכַד שַׁלֶם יֵשׁוּעַ מֶלֵא הָלֵין שְׁקַל מֶן גְלִילָא וַאתָא לַתְחוּמָא דִיהוּד לְעֶבְרָא דְיוּרְדְנָן׃ 2 וַאתַו בָּתְרֵה
כֶּנְשָׁא סַגִיאָא וַאסִי אֶנוּן תַמָן׃ 3 וַקְרֶבוּ לְוָתֵה פְּרִישָׁא וַמְנַסֵין הֲוַו לֵה וָאמְרִין אֶן שַׁלִיט לֵאנָשׁ דְנֶשְׁרֵא
אַנְתְתֵה בְּכֻל עֶלְלָא׃ 4 הוּ דֵין עְנָא וַאמַר לְהוֹן לָא קְרֵיתוּן דְהוּ דַעְבַד מֶן בְּרִישִׁית דְכַרָא וְנְקַבְתָא עֲבַד אֶנוּן׃

חנן שלם נגר פרע
עבר סכל
אתא אסא נסא
שרא קרא
דכר כמו זכר נקב

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

[illegible]

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

5 * *Et dixit, Propterea relinquet vir patrem suum, matrémq; suam, & adiunget sese vxori suæ, eruntque ambo vna caro.*
6 * *Itaque non sunt duo, sed vnum corpus. quod ergo Deus coniunxit, homo ne disiungat.*
7 * *Dicunt ei, Quare igitur Mousche præcepit dare libellũ repudij, & eam dimittere?*
8 * *Ait illis, Mousche propter duriciam cordis vestri concessit vobis dimittere vxores vestras. veruntamen à principio non ita fuit.*
9 * *Dico autem vobis, Quisquis dimiserit vxorem suam non adulteram, & duxerit aliam, mœchatur. quique dimissam duxerit, mœchatur.*
10 * *Dicunt ei discipuli eius, Si tale est negotium inter virum & vxorem suam, præstat non ducere vxorem.*
11 * *Ipse verò dixit eis, Non quilibet sufficienter capit hunc sermonẽ, sed cui datum est.*
12 * *Sunt enim eunuchi qui ab vtero matris suæ ita geniti sunt: sunt & eunuchi qui ab hominibus facti sunt spadones: denique sunt eunuchi qui fecere seipsos eunuchos propter regnum cælorum. Qui potest sufficienter capere, capiat.*
13 * *Tunc obtulerunt ei puerulos, vt manum suam eis imponeret & oraret: & obiurgabant eos discipuli eius.*
14 * *Ipse verò Jeschua dixit eis, Sinite puerulos venientes ad me, neque prohibeatis eos: eorum enim qui sunt sicut isti, est regnum cælorum.*
15 * *Et imposuit eis manum suam, & abijt illinc.*

Commemoratione patris Anthonij & Sanctorum sociorum eius.

16 * *Et venit quidam accedens, ac dixit ei, Doctor bone, quid boni faciam vt habeam vitam æternam?*
17 * *Ipse verò dixit ei, Quid vocas me bonum? non est bonus, nisi vnus Deus. Si verò vis ad vitam ingredi, serua mandata.*
18 * *Dicit ei, Quænam? at ipse Jeschua dixit ei, Nõ occides, Neque mœchaberis, Neq; furaberis, Neque testaberis testimoniũ falsum,*

---

5 ואמר מטל הנא נשבוק גברא לאבוהי ולאמה [y] ונקף לאנתתה ונהוין תריהון חד בסר ׃ 6 מדין לא הוא
תרין אלא חד פגר מדם הכיל דאלהא [z] זוג ברנשא לא נפרש ׃ 7 אמרין לה למנא הכיל מושא פקד [a] דנתל
כתבא דשובקנא ונשריה ׃ 8 אמר להון מושא לוקבל [c] קשיות לבכון אפס לכון דתשרון נשיכון מן [d] ברישית
דין לא הוא הכנא ׃ 9 אמר אנא לכון דין דמן דשבק אנתתה דלא [e] גורא ונסב אחרתא גאר ומן דנסב
שביקתא גאר ׃ 10 אמרין לה תלמידוהי אן הכנא אית [g] עדליא ביני גברא לאנתתה לא פקח [h] למסב
אנתתא ׃ 11 הו דין אמר להון לא כלנש ספק לה [i] למלתא הדא אלא מן [k] דיהיב לה ׃
12 אית גיר [l] מהימנא דמן כרסא דאמהון [m] אתילדו הכנא ואית מהימנא דמן בנינשא הוו מהימנא ואית

[y] נקף כמו יקף [z] זוג [a] נתל [b] פירוש ספר כריתות [c] קשא [d] ריש [e] גור [f] שבק [g] פירוש ענק [h] נסב [i] מלל [k] יהב [l] הימן פירוש סרים [m] ילד

* Et dixit, Propter hoc dimittet ho- 5
Ephe.5.31. mo patrem & matrē, & adhærebit vxo-
1.Cor.6 d16. ri suæ: & erunt duo in carne vna.
* Itaque iam nō sunt duo: sed vna ca- 6
ro. Quod ergo Deus coniunxit, homo nō
separet.
Deu.24.a1. * Dicunt illi: Quid ergo Moyses man 7
dauit dare libellum repudij, & dimitte-
re eam?
* Ait illis: Quoniam Moyses ad duri- 8
tiam cordis vestri permisit vobis dimit-
tere vxores vestras: ab initio autem non
fuit sic.
* Dico autem vobis, quia quicunque 9
Sup.5.e32. Marc.10 b11. dimiserit vxorem suam, nisi ob fornica- B
Luc.16.d18. tionem, & aliam duxerit, mœchatur: &
1.Cor.7 b11. qui dimissam duxerit, mœchatur.
* Dicunt ei discipuli eius: Si ita est 10 C
causa hominis cum vxore, non expedit
nubere.
* Qui dixit illis: Non omnes capiunt 11
verbum istud, sed quibus datum est.
* Sunt enim eunuchi qui de matris v- 12
tero sic nati sunt: & sunt eunuchi qui fa-
cti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi
qui seipsos castrauerūt propter regnum
cælorum. Qui potest capere, capiat.
Marc.10 b13. * Tunc oblati sunt ei paruuli, vt ma- 13
Luc.18.c15. nus eis imponeret & oraret. Discipuli
Sup.18.a3. autem increpabant eos.
* Iesus verò ait eis: Sinite paruulos, & 14
nolite eos prohibere ad me venire: taliū
est enim regnum cælorum.
* Et cùm imposuisset eis manus, abiit 15
inde.

Mar.10.b17. * Et ecce vnus accedens, ait illi: Magi- 16
Luc.18.d18. ster bone, quid boni faciam vt habeam
vitam æternam?
* Qui dixit ei: Quid me interrogas de 17
bono? Vnus est bonus, Deus. Si autem
vis ad vitam ingredi, serua mandata.
Exo.20.c13. * Dicit illi: Quæ? Iesus autē dixit: Non 18
homicidiū facies, Non adulterabis, Non
facies furtum, Nō falsum testimonium
dices.

5 * καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν
πατέρα, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
6 * ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς
συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
7 * λέγουσιν αὐτῷ, τί οὖν μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βι-
βλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;
8 * λέγει αὐτοῖς, ὅτι μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑ-
μῶν, ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾽
ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω.
9 * λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀ-
πολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.
10 * λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία
τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.
11 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον,
ἀλλ᾽ οἷς δέδοται.
12 * εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθη-
σαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς
διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν,
χωρείτω.
13 * τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας
ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπε-
τίμησαν αὐτοῖς.
14 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύε-
τε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.
15 * καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 * Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ, διδάσκα-
λε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώ-
νιον;
17 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγα-
θὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός· εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν,
τήρησον τὰς ἐντολάς.
18 * λέγει αὐτῷ, ποίας; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε, τὸ, οὐ φονεύσεις·
οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις·

מְהַימִנֵא וְהֶנוּן עֲבַדוּ נַפְשְׁהוּן מְהַימְנֵא מֶטֻל [a]מַלְכוּתָא דַשְׁמַיָא מַן דְמֶשְׁכַּח [b]וְנֶסְפַּק נֶסְפַּק ׃ 13 הָיְדֵין קַרְבוּ לֵהּ טַלְיֵא
[c]דַנְסִים [d]אִידֵה עֲלַיהוּן [e]וַנְצַלֵא [f]וַכְאַו בְּהוּן תַלְמִידַיהִי ׃ 14 הוּ דֵין יֵשׁוּעַ אֵמַר לְהוּן שְׁבוּקוּ טַלְיֵא [g]אָתֵין לְוָתִי וְלָא [h]תֶכְלוּן
אֶנוּן דְדַאילֵין גֵיר דַאיךְ הָלֵין אֶנוּן [i]אִיתֵיהּ מַלְכוּתָא דַשְׁמַיָא ׃ 15 וְסָם אִידֵה עֲלַיהוּן [k]וֶאזַל מֵן תַמָן ׃
[l]בְּרוּכְרָנָא דְאבָא אַנְשׁוּנְיוּם וְמַרִישָׁא חַבְרָתִי מח
16 וֶאתָא חַד קְרֵב וֶאמַר לֵהּ [m]מַלְפָנָא טָבָא מָנָא דְטָב אֶעֱבַד דְנֶהְוֵון לִי חַיֵא דַלְעָלַם ׃ 17 הוּ דֵין אֵמַר לֵהּ
מָנָא [n]קָרֵא אַנְתְּ לִי טָבָאלֵית טָבָא אֶלָא אֶן חַד אֱלָהָא אֶן דֵין צָבֵא אַנְתְּ [o]דְתֵעוּל לְחַיֵא [p]טַר [q]פוּקְדָנֵא ׃ 18 אֵמַר
לֵהּ אַילֵין הוּ דֵין יֵשׁוּעַ אֵמַר לֵהּ דְלָא נֶקְטוּל וְלָא [r]תְגוּר וְלָא תֶגְנוּב וְלָא [s]תֶסְהַד סָהֲדוּת [t]שׁוּקְרָא ׃

[a]מְלַךְ [b]סְפַק [c]סָם
[d]יַד [e]צְלָא [f]כְּאָא
[g]אֲתָא [h]כְּלָא
[i]אִירַת כמו יש
[k]אֲזַל [l]דְּכַר כמו זכר
[m]אֲלַף [n]קְרָא [o]עוּל
[p]נְטַר [q]פְּקַר [r]גּוּר
[s]סְהַד [t]שְׁקַר

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

[illegible]

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]

19 * *Et, Honora patrem tuum, matrémque*
tuam; & diliges proximum tuum vt ani-
mam tuam [teipsum.]
20 * *Dicit ei ille adolescens: Hæc omnia obser-*
uaui à pueritia mea, in quo defectuosus sum?
21 * *Dixit ei Jeschua, Si vis perfectus esse,*
ito, vende possessionem tuam, & eroga pau
peribus, & futurus est tibi thesaurus in cæ-
lis, veníque post me.
22 * *Audiens autem ille adolescens hunc ser-*
monem, abijt ægrè ferens, habebat enim pos-
sessionem multam.
23 * *Jeschua verò ait discipulis suis, Amin*
ego dico vobis, Difficile est diuiti ingredi re-
gnum cælorum.
24 * *Rursus verò dico vobis, Facilius est ca*
melum ingredi per foramen acus, quàm di-
uitem ingredi regnum Dei.
25 * *Discipuli autem quum hæc audissent, ob-*
stupuerunt vehementer, & inquiunt, Quis
igitur potest seruari?
26 * *Intuitus est eos Jeschua, & dixit eis,*
Apud homines hoc est impossibile, apud Deum
verò nihil non possibile est.

Matutinis festo Petri Apostoli.

27 * *Tunc respondit Kipho, & dixit ei, Ecce*
nos reliquimus omnia, & secuti sumus te,
quid igitur nobis futurum est?
28 * *Dicit eis Jeschua, Amin ego dico vobis,*
Quòd vos qui venistis post me, in sæculo no-
uo quum sedebit filius hominis super thro-
num gloriæ suæ, sedebitis & vos super duo-
decim sedes, & iudicabitis duodecim tribus
Israel.
29 * *Et quisquis reliquerit domos, aut fra-*
tres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut
vxorem, aut liberos, aut latifundia propter
nomen meum, vnum in centum [centuplum]
accipiet, & vitam æternam hæreditate pos-
30 *sidebit.* * *Multi autem primi erunt no-*
uissimi, & nouissimi primi.

Lectio Pauli Apostoli.

CAP. XX.

1 *SImile enim est regnum cælorum viro do-*
mino domus, qui exijt summo diluculo ad
conducendos operarios pro vinea sua.

---

[a] 19 וְיַקַּר לַאבוּךְ וְלֵאמָּךְ [b] וְתַחֵב לְקָרִיבָךְ אַיךְ נַפְשָׁךְ ׃ 20 אֲמַר לֵהּ הַו [c] עֲלַימָא הָלֵין כֻּלְּהֵין נֶטְרֵת אֶנֵין מֶן
[d] טַלְיוּתִי מָנָא חַסִּיר אֲנָא ׃ 21 אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ אֵן צָבֵא אַנְתְּ [e] גְּמִירָא [f] לְמֶהֱוָא [g] זֵל זַבֵּן [h] קֶנְיָנָךְ [i] וְהַב לְמֶסְכְּנֵא
וְתֶהֱוֵא לָךְ סִימְתָא בִּשְׁמַיָּא [k] וְתָא בָתַרי ׃ 22 שְׁמַע דֵּין הַו עֲלַימָא מֶלְּתָא הָדֵא וַאזַל כַּד [l] כְּרִיָא לֵהּ אִית הֲוָא לֵהּ גֵּיר
קֶנְיָנָא סַגִּיאָא ׃ 23 יֵשׁוּעַ דֵּין אֲמַר [m] לְתַלְמִידוֹהִי אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְעַטְלָא הִי לְעַתִּירָא דְנֵעוּל לְמַלְכוּת שְׁמַיָּא ׃
24 תּוּב דֵּין אָמַר אֲנָא לְכוֹן [n] דַּדְלִיל הוּ לְגַמְלָא לְמֵעַל בַּחֲרוּרָא דְמַחַטָא אוֹ עַתִּירָא דְנֵעוּל לְמַלְכוּתָא דַאלָהָא ׃
25 תַּלְמִידֵא דֵּין כַּד שְׁמַעוּ [o] תְּהִירִין הֲווּ טָב וְאָמְרִין מַנּוּ כַי מֶשְׁכַּח [p] דְנִחֵא ׃
[q] 26 חַר בְּהוֹן יֵשׁוּעַ וְאָמַר לְהוֹן לְוָת בְּנַיְנָשָׁא הָדָא לָא מֶשְׁכְּחָא לְוָת אֱלָהָא דֵּין כֻּל מִדֶּם מֶשְׁכְּחָא ׃

[a] יַקַּר [b] חֲבַב [c] עֲלֵם
[d] טַל [e] גְּמַר [f] חֲוָא
[g] אֲזַל [h] קְנָא [i] יְהַב
[k] אֲתָא [l] כְּרָה [m] לְמַד

[n] דְּלַל ופירושו קליל
[o] תְּהַר [p] חֲיָא
[q] חַר [illegible]

19 Honora patrem tuum & matrem tuam. Diliges proximum tuum ſicut teipſum.
20 Dicit illi adoleſcens, Omnia hæc cuſtodiui à iuuentute mea: quid adhuc mihi deeſt?
21 Ait illi Ieſus, Si vis perfectus eſſe, vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cælo: & veni, ſequere me.
22 Cùm audiſſet autem adoleſcẽs verbum, abijt triſtis: erat enim habens multas poſſeſſiones.
23 Ieſus autem dixit diſcipulis ſuis, Amen dico vobis, quia diues difficile intrabit in regnum cælorum.
24 Et iterum dico vobis, Facilius eſt camelum per foramen acus tranſire, quàm diuitem intrare in regnum cælorum.
25 Auditis autem his, diſcipuli mirabantur valdè, dicentes, Quis ergo poterit ſaluus eſſe?
26 Aſpiciens autem Ieſus, dixit illis, Apud homines hoc impoſſibile eſt: apud Deum autem omnia poſſibilia ſunt. D

Marc. 10. d.28. 27 Tunc reſpondens Petrus, dixit ei, Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te: quid ergo erit nobis?
Luc. 18. c.28. 28 Ieſus autem dixit illis, Amen dico vobis, Quòd vos qui ſecuti eſtis me, in Luc. 22. c.30. regeneratione cùm ſederit Filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael.
29 Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum: centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.
Infr. 20. b.16. Mar. 10. c.31. Luc. 13. f.30. 30 Multi autem erunt primi, nouiſſimi: & nouiſſimi, primi.

CAP. XX.

1 Simile eſt regnum cælorum homini patrifamiliâs, qui exijt primo mane conducere operarios in vineam ſuam.

19 τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου· καί, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ;
21 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;
26 ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι· παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;
28 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ.
29 καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.
30 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

κ'.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

וצפרא דעאבה דפטרוס שליחא מט 27 הידין ענא כאפא ואמר לה הא חנן שבקן כל מדם
ואתין בתרך מנא כי נהוא לן ׃ 28 אמר להון ישוע אמין אמר אנא לכון דאנחון דאתיתון בתרי בעלמא חדתא
מא דיתב ברה דאנשא על תרונוס דשובחה תתבון אף אנחון על תרעסר כורסון ותדונון תרעסר שבטא דיסראיל׃
29 וכל אנש דשבק בתא או אחא או אחתא או אבא או אמא או אנתתא או בניא או קוריא מטל שמי חד במאא
נקבל וחיא דלעלם נארת ׃ 30 סגיאא דין קדמיא דנהוון אחריא ואחריא קדמיא ׃
קרינא דפולוס שליחא כ קפלאון כ
1 דמיא גיר מלכותא דשמיא לגברא מרה ביתא דנפק בצפרא דנאגור פעלא לכרמה ׃

שלח
אתא
חדת כמו חדש
יתב כמו ישב
מן לשון יון עבראית כסא
שבח ופירושו כבוד
יתב בן ירת כמו ירש
סנא קרא
דמא אגר פעל

2 * ܩܨ ܕܝܢ ܥܡ ܦ̈ܥܠܐ ܡܢ ܕܝܢܪܐ ܒܝܘܡܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ
3 ܠܟܪܡܗ܂ * ܘܢܦܩ ܒܬܠܬ ܫܥܝܢ. ܘܚܙܐ ܐܚܪ̈ܢܐ
4 ܕܩܝܡܝܢ ܒܫܘܩܐ ܘܒܛܝܠܝܢ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ. ܘܡܕܡ ܕܘܠܐ ܝܗܒ ܐܢܐ
5 ܠܟܘܢ܂ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ. ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܒܫܬ
6 ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܘܥܒܕ ܗܟܘܬ܂ * ܘܠܐܦܝ ܚܕܥܣܪܐ
ܫܥܝܢ. ܢܦܩ ܘܐܫܟܚ ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܘܒܛܠܝܢ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܐ ܟܠܗ
7 ܘܒܛܠܝܢ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܕܠܐ ܐܢܫ ܐܓܪܢ. ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ܆ ܘܡܕܡ ܕܘܠܐ
8 ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ܀ * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܡܪ ܡܪܐ
ܟܪܡܐ ܠܪܒܝܬܗ. ܩܪܝ ܠܦ̈ܥܠܐ ܘܗܒ ܠܗܘܢ
ܐܓܪܗܘܢ. ܘܫܪܐ ܡܢ ܐܚܪ̈ܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܩܕܡ̈ܝܐ.
9 * ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܕܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ. ܢܣܒܘ ܕܝܢܪ ܕܝܢܪ
10 * ܘܟܕ ܐܬܘ ܩܕܡ̈ܝܐ. ܣܒܪܘ ܕܝܬܝܪ ܫܩܠܝܢ.
11 ܘܫܩܠܘ ܕܝܢܪ ܕܝܢܪ ܐܦ ܗܢܘܢ܂ * ܘܟܕ ܫܩܠܘ
12 ܪܛܢܘ ܥܠ ܡܪܐ ܒܝܬܐ܆ ܘܐܡܪܝܢ܂ * ܗܠܝܢ ܐܚܪ̈ܝܐ
ܚܕܐ ܫܥܐ ܥܒܕܘ܆ ܘܫܘܝܬ ܐܢܘܢ ܥܡܢ ܕܫܩܠܢ
13 ܝܘܩܪܗ ܕܝܘܡܐ ܘܚܘܡܗ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܚܒܪܝ ܠܐ ܡܥܘܠ ܐܢܐ ܠܟ. ܠܐ ܗܘܐ
14 ܒܕܝܢܪ ܦܣܩܬ ܥܡܝ܂ * ܣܒ ܕܝܠܟ ܘܙܠ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ
15 ܕܠܗܢܐ ܐܚܪܝܐ ܐܬܠ ܐܝܟ ܕܠܟ܂ * ܐܘ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܝ
ܕܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܐܥܒܕ ܒܕܝܠܝ. ܐܘ ܥܝܢܟ ܒܝܫܐ ܕܐܢܐ
16 ܛܒ ܐܢܐ܂ * ܗܟܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܚܪ̈ܝܐ ܩܕܡ̈ܝܐ. ܘܩܕܡ̈ܝܐ
ܐܚܪ̈ܝܐ. ܤܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪ̈ܝܐ. ܘܙܥܘܪܝܢ ܓܒ̈ܝܐ܀
ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ܀
17 * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܕܒܪ
ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܝܢܘܗܝ ܠܒܝܢܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ.
18 ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܗܐ ܣܠܩܝܢܢ
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪ̈ܒܝ ܟܗܢ̈ܐ
ܘܠܣܦܪ̈ܐ. ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܠܡܘܬܐ܂
19 * ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡ̈ܡܐ ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ.
ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܒܝܘܡܐ
ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ܀

2 * *Pactus autem cum operariis denario in diem, misit eos in vineam suam.*
3 * *Et exijt hora tertia, vidénsque alios stantes in platea, & ociosos:*
4 * *Dixit eis, Ite & vos in vineam, & quodcunque oportuerit, dabo vobis.*
5 * *Illi autem abierunt. Et egressus rursum sexta & nona hora fecit itidem.*
6 * *Et circa vndecimam horam exijt, & inuenit alios stantes & ociosos, ac dixit eis, Quid statis totum diem etiam ociosi?*
7 * *Dicunt ei, Quia nemo nos conducit. Quibus subdit, Ite & vos in vineam, & quodcunque oportuerit, accipietis.*
8 * *Quum autem esset vespera, ait dominus vineæ, præfecto domus suæ, Voca operarios & da eis mercedem eorum, & incipe à nouissimis ad primos vsque.*
9 * *Quúmque venissent illi vndecimæ horæ, acceperunt singuli denarium.*
10 * *Et quum venissent primi sperabant se plus reportaturos; acceperunt autem singuli denarium ipsi quoque.*
11 * *Et quum accepissent, obmurmurabant aduersus patremfamilias, dicentes.*
12 * *Isti nouissimi vnam horam operati sunt, & adæquasti eos nobiscum; qui pertulimus*
13 *pondus diei & æstum.* * *Ipse verò respondit & ait vni ex eis: Mi socie, iniquus non sum in te: nónne denario pactus es mecum?*
14 * *Accipe quod tuum est, & abi. volo autem huic nouissimo dare vt & tibi.*
15 * *Nónne mihi licet quod volo facere de ijs quæ ad me pertinent? an oculus tuus malus est, quia ego bonus sum?*
16 * *Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. multi sunt vocati, & pauci electi.*

Feria prima 5. post Pentecosten.

17 * *Ascensurus autem erat Jeschua ad Ourischlem, & assumpsit duodecim discipulos suos inter se & ipsos,* [priuatim,] *in via, & dixit eis,*
18 * *Ecce ascẽdimus ad Ourischlem, et Filius hominis tradendus est principibus Sacerdotum, & Scribarum; & addicent eum morti.*
19 * *Tradéntque eum gentibus & illudent ei, & flagellis cædent eum, ac suffigent eum cruci: tertia verò die resurget.*

2 [p] קָץ דֵּין עַם פָּעֲלֵא מֶן [q] דִינָרָא בְּיוֹמָא וְשַׁדַּר אֶנוּן לְכַרְמֵהּ׃ 3 וַנְפַק בַּתְלָת שָׁעִין וַחֲזָא אַחְרָנֵא [r] דְקָימִין
בְּשׁוּקָא [s] וּבַטִּילִין׃ 4 וַאמַר לְהוֹן [t] זֶלוּ אַף אַנְתּוּן לְכַרְמָא וּמֶדֶּם [u] דְוָלֵא יָהֵב אֶנָא לְכוֹן׃ 5 הֶנוּן דֵּין אֶזַלוּ וַנְפַק
תּוּב בְּשֵׁת וּבַתְשַׁע שָׁעִין וַעֲבַד הָכוּת׃ 6 וְלַאפַי חַד עֶסְרָא שָׁעִין נְפַק וַאשְׁכַּח אַחְרָנֵא דְקָימִין וּבַטָּלִין וַאמַר לְהוֹן
מָנָא קָימִין אַנְתּוּן יוֹמָא כֻּלֵּה וּבַטָּלִין׃ 7 אָמְרִין לֵה דְלָא אֱנָשׁ [x] אַגְרַן אֲמַר לְהוֹן [y] זֶלוּ אַף אַנְתּוּן לְכַרְמָא וּמֶדֶּם
דְוָלֵא נָסְבִין אַנְתּוּן׃ 8 כַּד הֲוָא דֵין רַמְשָׁא אֲמַר מָרֵא כַּרְמָא לְרַבְּבַיתֵהּ קְרִי לְפָעֲלֵא [z] וְהַב לְהוֹן אַגְרְהוֹן וְשָׁרָא מֶן
אַחְרָיֵא וְעַדְמָא לְקַדְמָיֵא׃ 9 וַאתַו הָנוּן דְחַד עֶסְרָא שָׁעִין [a] נְסַבוּ דִינָר דִינָר׃ 10 וְכַד [b] אֶתַו קַדְמָיֵא [c] סְבַרוּ
דְיַתִּיר [e] שָׁקְלִין וְשַׁקַלוּ דִינָר דִינָר אַף הֶנוּן׃ 11 וְכַד שְׁקַלוּ [f] רַטֵּנוּ עַל מָרֵא בַיתָא וְאָמְרִין׃ 12 הָלֵין אַחְרָיֵא חֲדָא

[p] קְצַץ פירושו כרת
[q] ברג׳ דפרק, הזהב איסר אחד מכר בדינר של כסף דינר של כסף אחד מכה בדינר של זהב
[r] קָם [s] בְּטַל [t] אֱזַל
[u] ולא פירושו צריך
[x] אַגַר [y] אֱזַל [z] יְהַב
[a] נְסַב [b] אֱתָא [c] סְבַר
[d] יְתַר [e] שְׁקַל [f] רְטַן

* Conuentione autem facta cum ope- 2
rarijs ex denario diurno, misit eos in vi-
neam suam.
* Et egressus circa horam tertiam, vi- 3
dit alios stantes in foro otiosos.
meam * Et dixit illis, Ite & vos in vineam†: 4
& quod iustum fuerit, dabo vobis.
* Illi autem abierunt. Iterum autem 5
exijt circa sextam & nonam horam, &
fecit similiter.
* Circa vndecimam verò exijt, & in- 6
uenit alios stantes, & dicit illis, Quid hîc
statis tota die otiosi?
* Dicunt ei, Quia nemo nos condu- 7
meam xit. Dicit illis, Ite & vos in vineam†.
* Cùm serò autem factum esset, dicit 8
dominus vineæ procuratori suo, Voca
operarios, & redde illis mercedem, inci- B
piens à nouissimis vsque ad primos.
* Quum venissent ergo qui circa vn- 9
decimam horam venerant, acceperunt
singulos denarios.
* Venientes autem & primi, arbitrati 10
sunt quòd plus essent accepturi, accepe-
runt autem & ipsi singulos denarios.
* Et accipientes murmurabant aduer- 11
sus patremfamiliâs:
* Dicentes, Hi nouissimi vna hora fe- 12
cerunt: & pares illos nobis fecisti qui
portauimus pondus diei & æstus.
* At ille respondens, vni eorum dixit, 13
Amice, non facio tibi iniuriam: nónne
ex denario conuenisti mecum?
* Tolle quod tuum est, & vade: volo 14
autem & huic nouissimo dare sicut &
tibi. * Aut non licet mihi quod volo, 15
facere? an oculus tuus nequam est quia
Sup. 19. d 30. Mar. 10. e 31. Luc. 13. f 30. Inf. 22. b 14. Mar. 10. c 32. Luc. 18. f 31. ego bonus sum? * Sic erunt nouissimi, 16
primi: & primi, nouissimi. multi enim
sunt vocati, pauci verò electi.

* Et ascendens Iesus Ierosolymam, 17
assumpsit duodecim discipulos secretò,
& ait illis: * Ecce ascendimus Ierosoly- 18
mam, & Filius hominis tradetur princi-
pibus Sacerdotum & Scribis, & conde-
mnabunt eum morte. C
* Et tradent eum Gẽtibus ad illuden- 19
dum & flagellandum, & crucifigẽdum,
& tertia die resurget.

2 * συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡ-
μέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 * καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶ-
τας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς.
4 * κἀκείνοις εἶπεν, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,
καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.
5 * οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐν-
νάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.
6 * περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑ-
στῶτας ἀργοὺς, καὶ λέγει αὐτοῖς, τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν
ἡμέραν ἀργοί;
7 * λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει
αὐτοῖς, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἂν ᾖ δί-
καιον λήψεσθε.
8 * ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος
τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος
αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν
πρώτων.
9 * καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον
ἀνὰ δηνάριον.
10 * ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται.
καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.
11 * λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,
12 * λέγοντες, ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ
ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς
ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.
13 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε.
οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;
14 * ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ
δοῦναι ὡς καί σοι.
15 * ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφ-
θαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
16 * οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι·
πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17 * Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς
δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
18 * ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ
κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ.
19 * καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι,
καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

שעא [g] עבדו [h] ואשוית אנון עמן דשקלן [i] יוקרה דיומא [k] וחומה׃ 13 הודין ענא ואמר לחד מנהון חברי לא [l] מעול
אנא בך לא הוא בדינר [m] קצרת עמי׃ 14 [n] סב דילך [o] וזל [p] צבא אנא דין דלהנא אחריא [q] אתל איך דלך׃
15 או לא שליט לי דמדם דצבא אנא אעבד בדילי או עינך בישא דאנא טב אנא׃ 16 הכנא נהוון אחריא
קדמיא וקדמיא אחריא [r] סגיאין אנון [s] קריא וזעורין [t] גביא׃
וחד בשבא ה דבתר [v] פנטיקוסטי נא
17 עתיד הוא דין ישוע [x] דנסק לאורשלם ודבר לתרעסר [y] תלמידוהי בינוהי ולהון באורחא ואמר להון׃
18 הא [z] סלקין חנן לאורשלם וברה דאנשא [a] משתלם לרבי [b] כהנא ולספרא [c] ונחיבונוהי [d] למותא׃
19 [e] ונשלמונוהי לעממא [f] ונבזחון בה [g] ונגגדונוהי [h] ונזקפונוהי ולומא דתלתא [i] נקום׃

[g] עבר [h] שוא [i] יקר [k] חמא
[l] עול [m] קץ או קצץ
[n] נסב [o] אזל [p] צבא [q] נתל
[r] סגא [s] קרא [t] גבא
[u] מן לשון יון
[x] נסק פירושו עלה
[y] למר [z] סלק [a] שלם [b] כהן
[c] חוב [d] מות [e] שלם
[f] בזח [g] נגר [h] זקף [i] קם.

20 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܬ ܠܗ ܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ ܗܝ ܘܒܢܝܗ ܘܣܓܕܬ
ܠܗ ܘܫܐܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܕܡ.
21 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܨܒܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ.
ܐܡܪ ܕܢܬܒܘܢ ܗܠܝܢ ܬܪܝܢ ܒܢܝ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܟ
22 ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܡܠܟܘܬܟ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܥܬܝܕ ܐܢܐ
ܠܡܫܬܐ. ܐܘ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕܘ.
23 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܣܝ
ܬܫܬܘܢ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ.
ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ ܣܡܠܝ. ܠܐ ܗܘܬ
ܕܝܠܝ ܕܐܬܠ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܐ ܡܢ ܐܒܝ.
24 ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥܘ ܥܣܪܐ. ܪܓܙܘ ܥܠ ܗܢܘܢ
25 ܐܚܝܢ. ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܪܝܫܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ
26 ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܠܐ ܕܝܢ
ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ.
27 ܕܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. ܘܡܢ
ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ.
28 ܐܝܟܢܐ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ.
ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ. ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ.

ܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ ܢܒ

29 ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ. ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ
30 ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܗܐ ܣܡܝܐ ܬܪܝܢ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ
ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܥܒܪ. ܩܥܘ
ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܡܪܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ.
31 ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܕܢܫܬܩܘܢ.
ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܪܢ
32 ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܩܪܐ
ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ.
33 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝܢܝܢ.
34 ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܩܪܒ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܡܚܕܐ
ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.

20 *Tunc adiit eum mater filiorum Zabdai
ipsa & filij eius, & adorauit eum, et petebat
ab eo aliquid.
21 * Ipse verò dixit ei: Quid vis? Ait ei: Dic
vt sedeant hi duo filij mei, vnus à dextera
tua, & alter à sinistra tua in regno tuo.
22 * Respōdit Jeschua, et ait ei: Nescitis quid
petatis. potestis bibere calicem quem ego bibi-
turus sum? aut baptismate quo ego baptizor,
baptizabimini? Dicunt ei: Possumus.
23 Quibus subdit: Calicem meum bibetis, et
baptismate quo ego baptizor, baptizabimini:
vt sedeatis autem à dextera mea, aut à sini-
stra mea, non meum est vt dem, nisi iis, quibus
paratum est à patre meo.
24 * Quæ quū audissent decem, indignati sunt
aduersus illos duos fratres.
25 * Et aduocauit eos Jeschua, & dixit eis:
Scitis principes Gentium dominos earum esse
ac magnates earum potestatē exercere in eas?
26 * Verùm non ita erit inter vos: sed qui vo
luerit inter vos maximus fieri, sit vobis mi-
nister.
27 * Et qui voluerit inter vos esse primus, fiat
vobis seruus.
28 * Sicut filius hominis non venit vt sibi mi
nistraretur, sed vt ministraret, daretque ani-
mam suam redemptionem pro multis.

Ad Oblationem Septimanæ
quintæ Ieiunij.

29 * Quumque exiret Jeschua ex Hirichou,
veniebat post eum turba multa.
30 * Et ecce duo cæci sedebant iuxta viam:
qui quum audissent Jeschua præterire, edide-
runt vocem dicentes: Miserere nostri Domine
mi, fili Dauid.
31 * Turbæ aūt obiurgabant eos vt tacerēt:
illi verò magis attollebant vocem suam dicen
tes, Domine noster miserere nostri fili Dauid.
32 * Et substitit Jeschua & aduocauit eos
inquiens: Quid vultis faciam vobis?
33 * Dicunt ei, Domine noster vt aperiantur
oculi nostri.
34 * Et misericordia commotus est erga eos,
tetegitque oculos eorum, & eo momento aper
ti sunt oculi eorum, & abiêre post eum.

20 הֵידֵין [a] קְרֶבַת לֵהּ אֶמְהוֹן דַּבְנַי זַבְדַי הִי וּבְנֵיהּ [b] וְסֶגְדַת לֵהּ [c] וְשָׁאְלָא הֲוָת לֵהּ מֵדֵם ׃ 21 הוּ דֵּין אֱמַר לָהּ מָנָא
[d] צָבְיָא אַנְתִּי אָמְרָא לֵהּ אֱמַר [e] דְּנֵתְבוּן הָלֵין תְּרֵין בְּנַי חַד מֵן יַמִּינָךְ וְחַד מֵן סֶמָלָךְ בְּמַלְכוּתָךְ ׃ 22 עֲנָא יֵשׁוּעַ וֶאֱמַר לָא
[f] יָדְעִין אַנְתּוּן מָנָא שָׁאֲלִין אַנְתּוּן [g] מֶשְׁכְּחִין אַנְתּוּן [h] לְמֶשְׁתָּא כָּסָא דְּאֶנָא עֲתִיד אֶנָא לְמֶשְׁתָּא אוֹ [i] מַעֲמוּדִיתָא דְּאֶנָא עָמֵד
אֶנָא תֶּעְמְדוּן אָמְרִין לֵהּ מֶשְׁכְּחִינַן ׃ 23 אֱמַר לְהוֹן כָּסִי תֶּשְׁתּוּן וּמַעֲמוּדִיתָא דְּאֶנָא עָמֵד אֶנָא תֶּעְמְדוּן [k] דְּתֶתְּבוּן דֵּין
מֵן יַמִּינִי וּמֵן סֶמָלִי לָא הֲוָת דִּילִי [l] דְּאֶתֵּל אֶלָּא לְאִילֵין [m] דְּאֶתְטַיְבַת מֵן אָבִי ׃ 24 כַּד דֵּין [n] שְׁמַעוּ עֶסְרָא [o] רְגַזוּ עַל הָנוּן
תְּרֵין אַחִין ׃ 25 [p] וַקְרָא אֶנוּן יֵשׁוּעַ וֶאֱמַר לְהוֹן [q] יָדְעִין אַנְתּוּן דְּרִישַׁיְהוֹן דְּעַמְמֵא מָרַיְהוֹן אֶנוּן [s] וְרַוְרְבָנַיְהוֹן [t] שַׁלִּיטִין
עֲלַיְהוֹן ׃ 26 לָא דֵּין הָכַנָא [u] נֶהֱוֵא בֵּינָתְכוֹן אֶלָּא מַן [x] דְּצָבֵא בְּכוֹן דְּנֶהֱוֵא רַבָּא נֶהֱוֵא לְכוֹן [y] מְשַׁמְשָׁנָא ׃

[a] קְרֵב [b] סְגַד [c] שְׁאַל
[d] צְבָא [e] יְתַב כמו ישב
[f] יְדַע [g] שְׁכַח [h] שְׁתָא
[i] עֲמַד בלשון טבל [k] יְתַב
[l] נְתַל כמו נתן [m] טַיֵּב
[n] שְׁמַע [o] רְגַז [p] קְרָא [q] יְדַע
[r] רִישׁ [s] רְבַב מזה רברב
[t] שְׁלַט [v] הֲוָא [x] צְבָא [y] שַׁמֵּשׁ

Mar. 10. f 35.
* Tunc acceſſit ad eum mater filio- 20
rum Zebedæi cum filijs ſuis, adorans &
petens aliquid ab eo.
* Qui dixit ei, Quid vis? Ait illi, Dic 21
vt ſedeant hi duo filij mei, vnus ad de-
xteram tuam, & vnus ad ſiniſtram in re-
gno tuo.
* Reſpondens autem Ieſus, dixit, Ne- 22
ſcitis quid petatis. Poteſtis bibere cali-
cem quem ego bibiturus ſum? Dicunt
ei, Poſſumus.
* Ait illis, Calicem quidem meum bi- 23
betis: ſedere autem ad dexteram meam
& ſiniſtram, non eſt meum dare vobis:
ſed quibus paratum eſt à patre meo.
Mar. 10. f 41. Luc. 22. c 25
* Et audientes decem, indignati ſunt 24
de duobus fratribus.
* Ieſus autem vocauit eos ad ſe: & ait, 25
Scitis quia principes gentium domi- D
nantur eorum: & qui maiores ſunt, po-
teſtatem exercent in eos.
* Non ita erit inter vos: ſed quicun- 26
que voluerit inter vos maior fieri, ſit
veſter miniſter.
* Et qui voluerit inter vos primus eſſe, 27
erit veſter ſeruus.
Phil. 2. b 7.
* Sicut filius hominis non venit mi- 28
niſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam
ſuam redemptionem pro multis.
Marc. 10. f 46. Luc. 18. f 35.
* Et egredientibus illis ab Iericho, ſe- 29
cuta eſt eum turba multa.
* Et ecce duo cæci ſedētes ſecus viam, 30
audierunt quia Ieſus tranſiret: & clama-
uerunt, dicentes, Domine, miſerere no-
ſtri, fili Dauid.
* Turba autem increpabat eos vt ta- 31
cerent. At illi magis clamabant: dicen-
tes, Domine, miſerere noſtri, fili Da-
uid.
* Et ſtetit Ieſus, & vocauit eos, & ait, 32
Quid vultis vt faciam vobis?
* Dicunt illi, Domine, vt apeꝛiantur 33
oculi noſtri.
* Miſertus autem eorum Ieſus, tetigit 34
oculos eorum. Et confeſtim viderunt,
& ſecuti ſunt eum.

20 * τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου,
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ᾽
αὐτοῦ.
21 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, εἰπὲ ἵνα κα-
θίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύ-
μων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
22 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε.
δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν· καὶ τὸ
βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; λέγουσιν αὐ-
τῷ· δυνάμεθα.
23 * καὶ λέγει αὐτοῖς, τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ
βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθί-
σαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν
δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.
24 * καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀ-
δελφῶν.
25 * ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν, οἴδατε
ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ με-
γάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
26 * οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν
μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος.
27 * καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦ-
λος.
28 * ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι,
ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
ἀντὶ πολλῶν.

29 * Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἱεριχὼ, ἠκολούθησεν
αὐτῷ ὄχλος πολύς.
30 * καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκού-
σαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες, ἐλέησον
ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβίδ.
31 * ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ
μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβίδ.
32 * καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε, τί θέλετε
ποιήσω ὑμῖν;
33 * λέγουσιν αὐτῷ, κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφ-
θαλμοί.
34 * σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.

27 וּמַן דְּצָבֵא בְּכוֹן דְּנֶהֱוֵא קַדְמָיָא נֶהֱוֵא לְכוֹן עַבְדָּא ׃ 28 אַיְכַנָא דַּבְרֵה דְּאֱנָשָׁא לָא אֶתָא ° דְּנֶשְׁתַּמַּשׁ אֶלָּא
דְּנְשַׁמֵּשׁ ᵖ וְנִתֶּל נַפְשֵׁה ᵠ פוּרְקָנָא חֲלָף סַגִּיאֵא ׃ ʳ דְּקוּרְבָא דְּשַׁבְּתָא דְּחַמְשָׁא ˢ דְּצוֹמָא נב
29 וְכַד נְפַק יֵשׁוּעַ מֶן ᵗ אִירִיחוֹ אֲתָא הֲוָא בָּתְרֵה ᵘ כֶּנְשָׁא ˣ סַגִּיאָא ׃ 30 וְהָא ʸ סַמְיָא תְּרֵין ᶻ יָתְבִין הֲווֹ עַל
יַד אוּרְחָא וְכַד ᵃ שְׁמַעוּ דְּיֵשׁוּעַ עָבַר ᵇ יַהֲבוּ קָלָא וְאָמְרִין ᶜ אֶתְרַחַם עֲלַין מָרִי בְּרֵה דְּדָוִיד ׃
31 כֶּנְשָׁא דֵּין ᵈ כָּאֵין הֲווֹ בְּהוֹן ᵉ דְּנֶשְׁתְּקוּן וְהֶנוּן ᶠ יַתִּירָאִית ᵍ אֲרִימוּ קָלְהוֹן וְאָמְרִין מָרַן אֶתְרַחַם עֲלַין בְּרֵה דְּדָוִיד ׃
32 וְקָם יֵשׁוּעַ וְקָרָא אֶנוּן וֶאֱמַר מָנָא ʰ צָבֵין אַנְתּוּן ⁱ אֶעְבֵּד לְכוֹן ׃ 33 אָמְרִין לֵה מָרַן ᵏ דְּנֶתְפַּתְּחָן ˡ עַיְנַין ׃
34 וְאֶתְרַחַם עֲלַיְהוֹן וְקָרֶב לְעַיְנַיְהוֹן וּבַר שָׁעְתֵה אֶתְפַּתַּחוּ עַיְנַיְהוֹן ᵐ וַאֲזַלוּ בָּתְרֵה ׃

° שַׁמֵּשׁ ᵖ נְתַל
ᵠ פְּרַק וגם נקרא כן בלשון שמעאל
ʳ קְרֵב ˢ צָם ופירושו תענית
ᵗ יְרַח ᵘ כְּנַשׁ ˣ סְגָא ʸ סְמָא
ᶻ יְתַב ᵃ שְׁמַע ᵇ יְהַב
ᶜ רְחַם ᵈ כְּאָא ᵉ שְׁתַק
ᶠ יְתַר ᵍ רָם ʰ צְבָא ⁱ עֲבַד
ᵏ פְּתַח ˡ עַיִן ᵐ אֲזַל

ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ ܢܓ

ܩܦܠܐܘܢ ܟܐ

1 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܦܐܓܐ.
ܠܓܢܒ ܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܝܫܘܥ ܬܪܝܢ ܡܢ
2 ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ
ܗܕܐ ܕܠܘܩܒܠܟܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ
3 ܐܬܢܐ ܕܐܣܝܪܐ ܘܥܝܠܐ ܥܡܗ. ܫܪܘ ܐܝܬܘ ܠܝ. ܘܐܢ
ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ. ܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܡܪܢ
4 ܡܬܒܥܝܢ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܕܪ ܠܗܘܢ ܠܟܐ. ܗܕܐ
ܕܝܢ ܟܠܗ ܗܘܬ. ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ
5 ܕܐܡܪ. ܐܡܪܘ ܠܒܪܬ ܨܗܝܘܢ ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ
ܠܟܝ. ܡܟܝܟ ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܚܡܪܐ ܘܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ
6 ܐܬܢܐ. ܘܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܐ. ܘܥܒܕܘ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ
7 ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܐܝܬܝܘ ܠܐܬܢܐ ܘܠܥܝܠܐ. ܘܣܡܘ
ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ ܝܫܘܥ.
8 ܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ. ܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܡܐܢܝܗܘܢ
ܒܐܘܪܚܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܣܩܝܢ ܗܘܘ ܣܘܟܐ ܡܢ
9 ܐܝܠܢܐ ܘܪܡܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܗ. ܩܥܝܢ ܗܘܘ
ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ
10 ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܘܫܥܢܐ ܒܡܪܘܡܐ. ܘܟܕ ܥܠ
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ
11 ܡܢܘ ܗܢܐ. ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ
12 ܢܒܝܐ ܕܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ
ܕܐܠܗܐ. ܘܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ
ܘܡܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܗܦܟ ܦܬܘܪܐ ܕܡܥܪܦܢܐ.
13 ܘܟܘܪܣܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘܢܐ. ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ.
ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ.
14 ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܒܗܝܟܠܐ ܣܡܝܐ ܘܚܓܝܪܐ ܘܐܣܝ
15 ܐܢܘܢ. ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ
ܬܕܡܪܬܐ ܕܥܒܕ. ܘܛܠܝܐ ܕܩܥܝܢ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܐܡܪܝܢ
ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ.

Ad Vesperam Dominicæ Houschano.

CAP. XXI.

1 *Et quum appropinquasset Ourischlem, venissetque Beth-Poge iuxta verticem mõtis oliuarum, misit Jeschua duos ex discipulis*
2 *suis, & dixit eis.* * *Ite in vicum istum qui vobis est è regione, & statim inuenietis asinam vinctam, & pullum cum ea: soluite, ad-*
3 *ducite mihi.* * *Et si quis dixerit vobis quidpiã, dicite ei, quia Domino nostro requiruntur, & confestim huc dimittet eos.*
4 * *Hoc autem totum factum est, vt impleretur id quod dictũ est per prophetã dicentẽ.*
5 * *Dicite filiæ Tzehioun, Ecce rex tuus venit tibi humilis & insidens asinæ ac pullo filio asinæ.*
6 * *Profecti sunt itaque discipuli, feceruntq; sicut præceperat eis Jeschua.*
7 * *Et adduxerunt asinam & pullum, & imposuerunt pullo vestimenta sua, & equitauit super eum Jeschua.*
8 * *Plurimæ autem turbæ sternebant pallia sua in via: alij verò cædebant ramos ex arboribus, & proiiciebant in via.*
9 * *Cæterùm turbæ illæ, quæ præcedebant eum, quæque eum sequebantur, clamabant dicentes: Ouschano filio Dauid, benedictus ille qui venit in nomine Domini: Ouschano in*
10 *excelsis.* * *Quumque fuisset ingressus Ourischlem, commota est vniuersa ciuitas, dicebantque: Quis hic est?*
11 * *Turbæ verò dicebãt: Hic est Jeschua propheta ille ex Notzrath Galileæ.*
12 * *Et introiuit Jeschua in templum Dei, eiecitque eos omnes qui emebant & vendebãt in templo, & subuertit mensas trapezitarũ, sedesque eorum qui venundabant columbas.*
13 * *Et ait illis: Scriptum est, Domus mea, domus orationis vocabitur. vos autem fecistis eam speluncam latronum.*
14 * *Et adierunt eum in templo cæci & claudi, & sanauit eos.*
15 * *Quum autem vidissent principes sacerdotum & Perischæi miranda quæ fecerat, & puerulos qui clamabant in templo, & dicebant: Ouschano filio Dauid, indignati sunt.*

דרמשא דחד בשבא דאושענא נג קפליאון כא

1 וכד קרב לאורשלם ואתא לבית פגא על גנב טורא דזיתא שדר ישוע תרין מן תלמידוהי ואמר להון ׃
2 זלו לקריתא הדא דלוקבלכון ומחדא משכחין אנתון חמרא דאסירא ועילא עמה שרו איתו לי ׃ 3 ואן
אנש אמר לכון מדם אמרו לה דלמרן מתבעין ומחדא משדר להון לכא ׃ 4 הדא דין כלה דהות ודנתמלא מדם
דאתאמר ביד נביא דאמר׃ 5 אמרו לברת צהיון הא מלככי אתא לכי מכיך ורכיב על חמרא ועל עילא בר אתנא׃
6 ואזלו תלמידא ועבדו איכנא דפקד להון ישוע ׃ 7 ואיתיו לחמרא ולעילא וסמו על עילא נחתיהון ורכב
עלוהי ישוע ׃ 8 וסוגאא דכנשא משוין הוו מאניהון באורחא אחרנא דין פסקין הוו סוכא מן אילנא ורמין באורחא׃

כתוב למר אזל
שבח פירושו משא
אסר שרא אתא
בעא מלא אמר
מכך רכב אזל
למר אתא סם
נחת סנא שנא
פסק סוך רמא

CAP. XXI.

Mar. 11. a. Luc. 19. d. ET cùm appropinquassent Ierosoly- 1
mis,&venissent Beth-phage ad Mõ- A
tem-oliueti,tunc Iesus misit duos disci-
pulos,
dicens eis: Ite in castellũ quod con- 2
tra vos est, & statim inuenietis asinam
alligatam & pullum cum ea: soluite, &
adducite mihi.
Et si quis vobis aliquid dixerit, di- 3
cite, quia Dominus his opus habet: &
confestim dimittet eos.
Hoc autem factum est vt adimple- 4
retur quod dictum est per Prophetam,
dicentem:
Esa. 62. c. Zach. 9. b. Ioh. 12. b. Dicite filiæ Sion: Ecce rex tuus ve- 5
nit tibi mansuetus, & sedens super asi-
nam & pullum filium subiugalis.
Euntes autem discipuli, fecerunt 6
sicut præcepit illis Iesus.
Et adduxerunt asinam & pullum, 7
& imposuerunt super eos vestimenta
sua, & eum desuper sedere fecerunt.
Plurima autem turba strauerunt ve- 8
stimenta sua in via: alij autem cędebant
ramos de arboribus,
Et sternebant in via: turbæ autem 9
quæ præcedebant & quæ sequebantur,
Psal. 117. d. Mar. 11. b. Luc. 19. f. clamabant, dicẽtes: Hosan-na filio Da-
uid: benedictus qui venit in nomine
Domini: hosan-na in altissimis.
Et cùm intrasset Ierosolymam, com 10
mota est vniuersa ciuitas, dicens: Quis
est hic?
Populi autem dicebãt, Hic est Iesus 11
propheta, à Nazareth Galilææ.
Mar. 11. b. Ioh. 2. c. Luc. 19. f. Et intrauit Iesus in templum Dei, 12
& eiiciebat omnes vendentes & emen-
tes in templo, & mẽsas numulariorum,
& cathedras vendentiũ colũbas euertit:
Iere. 7. b. Et dicit eis: Scriptũ est, Domus mea 13
domus orationis vocabitur: vos autem
fecistis illam speluncam latronum.
Mar. 11. Luc. 19. Et accesserunt ad eum cæci & clau- 14
di in templo, & sanauit eos.
Videntes autem principes Sacerdo- 15
tũ & Scribę mirabilia quæ fecit, & pue-
ros clamantes in templo, & dicentes,
Hosanna filio Dauid: indignati sunt,

κα.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς βηθ-
φαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο
μαθητάς,
2 λέγων αὐτοῖς, πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναν-
τι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ'
αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.
3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε, ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν
ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.
4 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ
προφήτου, λέγοντος,
5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί
σοι πρᾳΰς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑπο-
ζυγίου.
6 πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς
προσέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς·
7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω
αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.
8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν
τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρών-
νυον ἐν τῇ ὁδῷ.
9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔ-
κραζον, λέγοντες, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαβίδ· εὐλογημέ-
νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψί-
στοις.
10 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ
πόλις, λέγουσα, τίς ἐστιν οὗτος;
11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, οὗτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀ-
πὸ ναζαρὲτ τῆς γαλιλαίας.
12 καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβα-
λε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέ-
δρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς.
13 καὶ λέγει αὐτοῖς, γέγραπται, ὁ οἶκός μου, οἶκος
προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπή-
λαιον λῃστῶν.
14 καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυ-
μάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
λέγοντας, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαβίδ, ἠγανάκτησαν·

---

9 כֶּנְשֵׁא דֵּין אִילֵין דְּאָזְלִין הֲווּ קַדְמוֹהִי וְאָתֵין בָּתְרֵה קָעֵין הֲווּ וְאָמְרִין אוֹשַׁעְנָא לַבְרֵה דְּדָוִיד בְּרִיךְ הוּ דְּאָתֵא
בַּשְׁמֵה דְּמָרְיָא אוֹשַׁעְנָא בַּמְרוֹמֵא ׃ 10 וְכַד עַל לְאוּרִשְׁלֶם אֶתְחְזִיעַת כֻּלָּה מְדִינְתָּא וְאָמְרִין הֲווּ מַנוּ הָנָא ׃
11 כֶּנְשֵׁא דֵּין אָמְרִין הֲווּ הָנוּ יֵשׁוּעַ נְבִיָּא דְּמֶן נָצְרַת דְּגָלִילָא ׃
12 וְעַל יֵשׁוּעַ לְהַיכְלָא דַּאלָהָא וַאפֵּק לְכֻלְהוֹן אִילֵין דְּזָבְנִין וּמְזַבְּנִין בְּהַיכְלָא וְסַחֵף פָּתוֹרֵא דַּמְעַרְפָּנֵא
וְכוּרְסַוָתָא דְּהָנוּן דַּמְזַבְּנִין יַוְנֵא ׃ 13 וְאָמַר לְהוֹן כְּתִיב הוּ דְּבַיתִי בֵּית צְלוֹתָא נֶתְקְרֵא אַנְתּוּן דֵּין עֲבַדְתּוּנָיהִי
מְעַרְתָּא דְּלֶסְטָיֵא ׃ 14 וְקַרְבוּ לֵה בְּהַיכְלָא סַמְיֵא וַחֲגִיסֵא וַאסִי אֶנּוּן ׃ 15 כַּד חֲזַוְדֵין רַבַּי
כָהֲנֵא וְפְרִישֵׁא הֶדְמַרָתָא דַּעְבַד וְטַלְיֵא דְּקָעֵין בְּהַיכְלָא וְאָמְרִין אוֹשַׁעְנָא לַבְרֵה דְּדָוִיד אֶתְאַבַּשׁ לְהוֹן ׃

s אֲתָא t קְעָא x יְשַׁע
y רוּם z זוּע a דָּן
b עֲלַל c נְפַק d זְבַן
e עֲרַף f צְלָא g קְרָא
h עֲבַד i מן לשון יון
k סְמָא l חֲגַס m אַסָא
n חֲזָא o דְּמַר p קְעָא
q אִתְבְּשׁ כמו באש

16 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܝܢ ܡܡܬܘܡ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܕܡܢ ܦܘܡܐ ܕܛܠܝܐ ܘܕܝܠܘܕܐ ܬܩܢܬ ܬܫܒܘܚܬܐ.

ܩܪܝܢܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ ܢܕ

17 ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܢܦܩ ܠܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܘܒܬ ܬܡܢ.
18 ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܟܕ ܗܦܟ ܠܡܕܝܢܬܐ ܟܦܢ.
19 ܘܚܙܐ ܬܬܐ ܚܕܐ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ ܒܠܚܘܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܢܗܘܘܢ ܒܟܝ ܬܘܒ ܦܐܪܐ ܠܥܠܡ. ܘܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܬܬܐ ܗܝ.
20 ܘܚܙܘ ܬܠܡܝܕܐ ܘܬܗܪܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܒܪ ܫܥܬܗ ܝܒܫܬ ܬܬܐ.
21 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܐ ܬܬܦܠܓܘܢ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܗܕܐ ܕܬܬܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܕܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ ܢܗܘܐ.
22 ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܬܣܒܘܢ.
23 ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ. ܩܪܒܘ ܠܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܟܕ ܡܠܦ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ.
24 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ. ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.
25 ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܡܟܐ ܗܝ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ.
26 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. ܘܕܐܡܪ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܕܚܠܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ.
27 ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦ ܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.

16 * *Et dicunt ei: Audis quid dicant isti? dixit eis Jeschua, Etiam. nunquam legistis, Ex ore puerulorum & infantium direxisti laudem?*

Lectio Ferię quintæ hebdomadis quartæ Ieiunij.

17 * *Porrò dereliquit eos, exiitque extra ciuitatem in Beth-Anio, & pernoctauit illic.*
18 * *Manè verò cùm reuersus fuisset in ciuitatem, esuriit.*
19 * *Videnſque ficum vnam in via, venit ad eam, nihilque in ea reperit nisi folia tantùm: & dixit ei, Non erũt in te amplius fructus in æternum. Et statim aruit ficus illa.*
20 * *Quod cùm vidissent discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo in momento exaruit ficus?*
21 * *Respondit Jeschua & ait illis: Amin ego dico vobis, si fuerit in vobis fides, neque dubitaueritis, non solùm hoc de ficu facietis, verumetiam si monti huic dixeritis, Tollitor, & cade in mare, fiet.*
22 *Et quicquid petieritis oratione, & credideritis, accipietis.*
23 * *Et quum venisset Ieschua in templum, adierunt eum principes Sacerdotum, & Seniores populi quum doceret, & dicunt ei: Quanam auctoritate ista facis? & quis dedit tibi potestatem hanc?*
24 * *Respondit Ieschua, & dixit eis: Interrogabo vos & ego verbum vnum, & si dixeritis mihi, ego quoque dicam vobis quanam potestate ista faciam.*
25 * *Baptisma Jouchanon vndè erat? è cælo, an ex hominibus?*
26 * *Illi verò cogitabant in animabus suis, dicentes: Si dixerimus è cælo, dicet nobis, Quare fidem ei non adhibuistis? Sin dixerimus, ab hominibus, timemus à turbis. omnes enim vt Prophetam habebant ipsum Jouchanon.*
27 * *Et responderunt ei, dicentes, Nescimus. Ait illis Ieschua, Nec ego dicam vobis quanam potestate ista faciam.*

---

16 ואמרין לה שמע אנת מנא אמרין הלין אמר להון ישוע אין ממתום לא קריתון דמן פומא דטליא ודילודא תקנת תשבוחתא ׃ קרינא דחמשא בשבא דשבתא דארבעא דצומא ׃ נד
17 ושבק אנון ונפק לה לבר מן מדינתא לבית עניא ובת תמן ׃ 18 בצפרא דין כד הפך למדינתא כפן ׃
19 וחזא תתא חדא באורחא ואתא לותה ולא אשכח בה מדם אלא אן טרפא בלחוד ואמר לה לא נהוון בכי תוב פארא לעלם ׃ ומחדא יבשת תתא הי ׃
20 וחזו תלמידא ותהרו ואמרין איכנא בר שעתה יבשת תתא ׃
21 ענא ישוע ואמר להון אמין אמר אנא לכון דאן תהוא בכון הימנותא ולא תתפלגון לא בלחוד הדא דתתא

[a] קרא [b] ילד [c] תקן [d] שבח [e] קרא [f] צם [g] ענא [h] בות פירושו לון [i] שכח [k] יבש [l] חזא [m] למד [n] תהר כמו תמה [o] הוא [p] הימן [q] פלג

Psal. 8. a. * Et dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Iesus autē dixit eis: Vtique. nunquam legistis, Quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? 16

* Et relictis illis, abiit foras extra ciuitatem in Bethaniam: ibique mansit. 16

* Manè autem reuertens in ciuitatem, esuriit. 18

Mar. 11. b. 13 * Et videns fici arborem vnam secus viam, venit ad eam: & nihil inuenit in ea nisi folia tantùm. & ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuò ficulnea. 19

Mar. 11. c. 20 * Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo continuò aruit? 20

* Respondens autem Iesus, ait eis: Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non hæsitaueritis, non solùm de ficulnea facietis, sed & si monti huic dixeritis, Tolle & iacta te in mare, fiet. 21

* Et omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis. 22

Sup. 7. a. 7. Mar. 11. c. 24. Ioh. 15. b. 7. 1. Ioh. 3. d. 22. Mar. 11. d. 28. Luc. 20. a. 2. * Et cùm venisset in templum, accesserunt ad eum docentem principes Sacerdotum & seniores populi, dicentes: In qua potestate hæc facis? & quis tibi dedit hanc potestatem? 23

* Respondens Iesus dixit eis: Interrogabo vos & ego vnum sermonem: quem C si dixeritis mihi, & ego vobis dicam in qua potestate hæc facio. 24

* Baptismus Iohannis vnde erat: è cælo, an ex hominibus? At illi cogitabant inter se, dicentes: 25

* Si dixerimus, è cælo, dicet nobis, Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus: timemus turbam. omnes enim †habēt Iohannem sicut Prophetam. 26

habebant

Sup. 14. a. 5. Mar. 6. c.

* Et respondentes Iesu, dixerunt: Nescimus. Ait illis & ipse: Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio. 27

16 * καὶ εἶπον αὐτῷ, ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

17 * καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18 * πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε·

19 * καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ, μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.

20 * καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·

22 * καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε.

23 * καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

25 * τὸ βάπτισμα ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

26 * ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον. πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 * καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ εἶπον, οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

תֶּעְבְּדוּן אֶלָּא [a] אַפֵּן לְטוּרָא הָנָא [b] תֵּאמְרוּן [c] דְּאִשְׁתַּקַּל [d] וּפֵל בְּיַמָּא תֶּהֱוֵא׃ [22] וְכֹל מִדֶּם [e] דְּתֶשְׁאֲלוּן [f] בִּצְלוֹתָא
וְתְהַימְנוּן [g] תֶּסְבוּן׃ [23] וְכַד אֶתָא יֵשׁוּע לְהַיכְלָא קְרֶבוּ לֵהּ רַבַּי כָּהֲנֵא וְקַשִּׁישֵׁא דְעַמָּא כַּד [h] מַלֵּף וְאָמְרִין לֵהּ בְּאַיְנָא
[i] שׁוּלְטָן הָלֵין עָבֵד אַנְתְּ וּמַנוּ יַהֶב לָךְ שׁוּלְטָנָא הָנָא׃ [24] עְנָא יֵשׁוּע וְאַמַר לְהוֹן [k] אֶשְׁאַלְכוּן אָף אֶנָא [l] מֶלְתָא חֲדָא
וְאֶן [m] תֵּאמְרוּן לִי אָף אֶנָא אָמַר אֲנָא לְכוּן בְּאַיְנָא שׁוּלְטָנָא הָלֵין עָבֵד אֲנָא׃ [25] [n] מַעְמוּדִיתֵהּ דְּיוּחַנָּן מֶן אַיְמְכָא
[o] אִיתֵיהּ מֶן שְׁמַיָּא הִי הוּ מֶן בְּנַיְנָשָׁא הֲנוּן דֵּין [p] מֶתְרַעִין הֲווּ בְּנַפְשְׁהוּן וְאָמְרִין דְּאֶן נֵאמַר מֶן שְׁמַיָּא אָמַר לַן עַל מָנָא לָא
[q] הַיְמֶנְתּוּנָיְהִי׃ [26] וְדְנֵאמַר מֶן בְּנַיְנָשָׁא [r] דָּחְלִינַן מֶן כֶּנְשָׁא כֻּלְּהוֹן גֵּיר אַיךְ נְבִיָּא [s] אַחִידִין הֲווּ לֵהּ לְיוּחַנָּן׃
[27] [t] וְעְנוּ וְאָמְרִין לֵהּ לָא [u] יָדְעִינַן אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּע אָף לָא אֶנָא אָמַר אֲנָא לְכוּן בְּאַיְנָא שׁוּלְטָנָא הָלֵין עָבֵד אֲנָא׃

[a] פירושו אף אן
[b] אֲמַר [c] שְׁקַל [d] נְפַל
[e] שְׁאַל [f] צְלָא [g] נְסַב
[h] אֲלֵף [i] שְׁלַט [k] שְׁאַל
[l] מַלֵּל [m] אֲמַר
[n] עְמַר בּ׳שון סבל
[o] אִית כמו יש
[p] רְעָא [q] הַימַן [r] דְחַל
[s] אֲחַד [t] עְנָא [v] יְדַע

ܩܘܡܐ ܕܬܪܝܢ. ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܕܚܫܐ ✣ ✣
✣ ܢܚ ✣

28 ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ. ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܪܝ ܙܠ ܝܘܡܢܐ ܦܠܘܚ ܒܟܪܡܐ.
29 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܬܘܝ ܘܐܙܠ.
30 ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܘܬ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܡܪܝ ܘܠܐ ܐܙܠ.
31 ܡܢܘ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܥܒܕ ܨܒܝܢܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܘ ܩܕܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܟܣܐ ܘܙܢܝܬܐ ܩܕܡܝܢ ܠܟܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
32 ܐܬܐ ܓܝܪ ܠܘܬܟܘܢ ܝܘܚܢܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܘܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. ܡܟܣܐ ܕܝܢ ܘܙܢܝܬܐ ܗܝܡܢܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܟܕ ܚܙܝܬܘܢ. ܐܬܬܘܝܬܘܢ ܒܚܪܬܐ ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܗ ✣
33 ܫܡܥܘ ܐܚܪܢܬܐ ܡܬܠܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܘܢܨܒ ܟܪܡܐ. ܘܣܝܓܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ ܡܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ. ܘܚܙܩ.
34 ܟܕ ܕܝܢ ܡܛܐ ܙܒܢܐ ܕܦܐܪܐ. ܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܦܠܚܐ. ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܗ.
35 ܘܐܚܕܘ ܦܠܚܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܝܬ ܕܡܚܐܘܗܝ. ܘܐܝܬ ܕܪܓܡܘܗܝ. ܘܐܝܬ ܕܩܛܠܘܗܝ.
36 ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܩܕܡܝܐ. ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܗܟܘܬ.
37 ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ ܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܠܒܪܗ. ܟܕ ܐܡܪ. ܕܠܡܐ ܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ.
38 ܦܠܚܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܠܒܪܐ. ܐܡܪܘ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ. ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ. ܘܢܗܘܐ ܕܝܠܢ ܝܪܬܘܬܗ.
39 ܘܐܚܕܘܗܝ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ.
40 ܡܐ ܕܐܬܐ ܗܟܝܠ ܡܪܗ ܕܟܪܡܐ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܦܠܚܐ ܗܢܘܢ.
41 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܕܒܝܫܐܝܬ ܢܘܒܕ ܐܢܘܢ. ܘܟܪܡܐ ܢܘܚܕ ܠܦܠܚܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܝܢ ܠܗ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܗܘܢ.

Statio secunda secundæ noctis Passionis.

28 * *Quid autem vobis videtur? vir quidam habebat filios duos, & accedens ad priorem dixit ei: Fili mi, abi, hodie cole vineam.*
29 * *Is autem respondit & ait: Nolo. Postea verò resipuit, & abijt.*
30 * *Et accedēs ad alterum, dixit ei itidem. Is verò respondit & ait: Ego Domine mi abeo: nec abijt.*
31 * *Vter ex istis duobus executus est volūtatem patris sui? Dicunt ei: Prior ille. Ait illis Ieschua: Amin ego dico vobis, Publicanos & meretrices præituros vobis in regnū Dei.*
32 * *Venit enim ad vos Iouchanon via rectitudinis, neque credidistis ei. Publicani verò & meretrices crediderunt ei. Vos autem ne quidem quum hæc videretis, resipuistis postea, vt crederetis ei.*
33 * *Audite aliam parabolam. Fuit vir quidam dominus domus, qui plantauit vineam, & vndiquaque obuallauit eam maceria, foditque in ea torcular, & extruxit in ea turrim, & elocauit eā agricolis, ac peregrè profectus est.*
34 * *Quum autem appropinquasset tempus fructuū, misit seruos suos ad agricolas vt ad se mitterent de fructibus vineæ suæ.*
35 * *Et prehenderunt agricolæ seruos eius, et alium quidem percusserunt, alium lapidibus obruerunt, alium denique trucidārunt.*
36 * *Et rursum misit seruos alios plures prioribus, & itidem fecerunt eis.*
37 * *Nouissimè autem misit ad eos filium suū, quum diceret: Jam erubescent propter filium meum.*
38 * *Agricolæ verò quum viderent ipsum filium dixerunt inter se: Hic est hæres, venite trucidemus eum, & obtinebimus hæreditatem eius.*
39 * *Comprehensum itaque eiecerunt eum extra vineam, & interfecerunt.*
40 * *Quum venerit igitur dominus vineæ, quid facturus est agricolis istis?*
41 * *Dicunt ei: Malè malè* [inquam] *perdet eos, vineamque elocabit alijs agricolis, illi quidem reddent ei fructus, in tempore suo.*

---

a קומא דתרין דלליא דתרין b דחשא נח

28 מנא דין c מתחזא לכון גברא חד אית הוא לה בניא תרין וקרב לות קדמיא ואמר לה ברי d זל יומנא פלוח בכרמא ׃ 29 הו דין ענא ואמר לא צבא אנא בחרתא דין e אתתוי ואזל ׃ 30 וקרב לות אחרנא ואמר לה הכות הו דין ענא ואמר אנא מרי ולא אזל ׃ 31 מנו מן הלין תריהון עבד f צבינא דאבוהי אמרין לה הו קדמיא אמר להון ישוע אמין אמר אנא לכון דמכסא g וזניתא h קדמין לכון למלכותא דאלהא ׃
32 אתא גיר לותכון יוחנן באורחא i דכאנותא ולא k הימנתוניהי מכסא דין וזניתא הימנוהי אנתון דין אף לא l חזיתון m אתתויתון בחרתא דתהימנון בה ׃

a קם b חשש
c חזא d אזל
e תוא
f צבא
g זנא h קדם
i כון k חימן
l חזא m תוא

* Quid autem vobis videtur? Homo 28
quidam habebat duos filios: & accedés
ad primum, dixit: Fili, vade hodie ope-
rare in vinea mea.
* Ille autem respondens, ait, No- 29
lo. Posteà autem pœnitentia motus,
abiit.
* Accedens autem ad alterum, dixit 30
similiter. At ille respondens, ait: Eo Do-
mine. & non iuit.
* Quis ex duobus fecit voluntatem 31
patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis
Iesus: Amen dico vobis, quia publicani
& meretrices præcedunt vos in regnum
Dei.
* Venit enim ad vos Iohannes in via 32
iustitiæ, & non credidistis ei: publicani
autem & meretrices crediderunt ei: vos
autem videntes nec pœnitentiam ha-
buistis posteà, vt crederetis ei.
Mar. 12. a. 1 Luc. 20. b. 9 Isai. 5. a. 1. b. 5 Ier. 2. d. 21 * Aliam parabolam audite: Homo 33
erat paterfamilias qui plãtauit vineam,
& sepem circundedit ei, & fodit in ea D
torcular, & ædificauit turrim, & loca-
uit eam agricolis: & peregrè profe-
ctus est.
* Cùm autem tempus fructuum ap- 34
propinquasset, misit seruos suos ad agri-
colas, vt acciperent fructus eius.
* Et agricolæ apprehensis seruis eius, 35
alium ceciderunt, alium occiderunt, a-
lium verò lapidauerunt.
* Iterũ misit alios seruos plures prio- 36
ribus, & fecerunt illis similiter.
* Nouissimè autem misit ad eos fi- 37
fortè lium suum, dicens, Verebuntur† filium
meum.
* Agricolę autem videntes filium, di- 38
Iob. 16. a Ioh. 11. g xerunt intra se: Hic est hæres, venite oc-
cidamus eum, & habebimus hæredita-
tem eius.
* Et apprehensum eum eiecerunt ex- 39
tra vineam, & occiderunt.
* Cùm ergo venerit Dominus vineę, 40
quid faciet agricolis illis?
Psal. 117 d. 22 * Aiunt illi: Malos malè perdet: & vi- 41
neam suam locabit aliis agricolis, qui
reddent ei fructum temporibus suis.

28 * τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπός τις εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσ-
ελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε, τέκνον ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν
τῷ ἀμπελῶνί μου.
29 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐ θέλω. ὕστερον δὲ μεταμελη-
θεὶς ἀπῆλθε.
30 * καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀ-
ποκριθεὶς εἶπεν, ἐγὼ κύριε. καὶ οὐκ ἀπῆλθε.
31 * τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγου-
σιν αὐτῷ, ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
32 * ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ. οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπί-
στευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ
πιστεῦσαι αὐτῷ.
33 * ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις ἦν οἰ-
κοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγ-
μὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκο-
δόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδή-
μησεν.
34 * ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς
δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς
αὐτοῦ.
35 * καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔ-
δειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
36 * πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώ-
των· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
37 * ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων,
ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
38 * οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, οὗτός
ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατά-
σχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.
39 * καὶ λαβόντες, ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος,
καὶ ἀπέκτειναν.
40 * ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς
γεωργοῖς ἐκείνοις;
41 * λέγουσιν αὐτῷ, κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ
τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώ-
σουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

33 שמעו אחרינא מתלא גברא חד אית הוא מרא ביתא ונצב כרמא ואחדרה סיגא וחפר בה מעצרתא
ובנא בה מגדלא ואוחדה לפלחא וחזק: 34 כד דין מטא זבנא דפארא שדר לעבדוהי לות פלחא דנשדרון
לה מן פארא דכרמה: 35 ואחדו פלחא לעבדוהי ואית דמחאוהי ואית דרגמוהי ואית דקטלוהי: 36 ותוב
שדר עבדא אחרנא דסגיאין מן קדמיא והכות עבדו להון: 37 אחרית דין שדר לותהון לברה כד אמר כבר
נבהתון מן ברי: 38 פלחא דין כד חזאוהי לברא אמרו בעתהון הנו ירתא תו נקטליוהי ונאחוד ירתותה:
39 ואחדוהי אפקוהי לבר מן כרמא וקטלוהי: 40 מא דאתא הכיל מרה דכרמא מנא נעבד לפלחא הנון:
41 אמרין לה דביש ביש נובד אנון וכרמא נוחד לאחרנא פלחא אילין דיהבין לה פארא בזבנהון:

שמע מתל
חדר כמו חזר סוג
עצר גדל אחד
חזק פירושו נסע
פלח שדר
אחד כמו אחז מחא
רגם קטל סגא
בחת חזא ירת כמו ירש
אתא נפק אבד אחד יהב

42 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝܐ. ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ ܙܘܝܬܐ. ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ.
43 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܢܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܬܬܝܗܒ ܠܥܡܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ.
44 ܘܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܟܐܦܐ ܗܕܐ ܢܬܪܥܥ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ ܬܕܪܝܘܗܝ.
45 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܠܘܗܝ. ܝܕܥܘ ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ.
46 ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.

ܬܫܡܫܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܕܚܫܐ. ܢܘ. ܩܦܠܐܘܢ ܟܒ.

1 ܘܥܢܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ ܘܐܡܪ.
2 ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ ܕܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ ܠܒܪܗ.
3 ܘܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܢܩܪܘܢ ܠܡܙܡܢܐ ܠܡܫܬܘܬܐ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܡܐܬܐ.
4 ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ. ܐܡܪܘ ܠܡܙܡܢܐ. ܗܐ ܫܪܘܬܝ ܡܛܝܒܐ. ܘܬܘܪܝ ܘܦܛܡܝ ܢܟܝܣܝܢ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ. ܬܘ ܠܡܫܬܘܬܐ.
5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܐܛܘ ܘܐܙܠܘ. ܐܢܫ ܠܩܪܝܬܗ. ܘܐܢܫ ܠܬܐܓܘܪܬܗ.
6 ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܚܕܘ ܠܥܒܕܘܗܝ ܘܨܥܪܘ ܘܩܛܠܘ.
7 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܡܠܟܐ ܪܓܙ. ܘܫܕܪ ܦܠܚܘܬܗ ܘܐܘܒܕ ܠܩܛܘܠܐ ܗܢܘܢ. ܘܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܐܘܩܕ.
8 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܡܫܬܘܬܐ ܡܛܝܒܐ. ܘܗܢܘܢ ܕܡܙܡܢܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܘ.
9 ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܠܡܦܩܢܐ ܕܐܘܪܚܬܐ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܪܘ ܠܡܫܬܘܬܐ.
10 ܘܢܦܩܘ ܥܒܕܐ ܗܢܘܢ ܠܐܘܪܚܬܐ ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܕܐܫܟܚܘ ܒܝܫܐ ܘܛܒܐ. ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ ܣܡܝܟܐ.
11 ܘܥܠ ܡܠܟܐ ܕܢܚܙܐ ܣܡܝܟܐ. ܘܚܙܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܠܒܝܫ ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ.
12 ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܒܪܝ. ܐܝܟܢܐ ܥܠܬ ܠܗܪܟܐ. ܟܕ ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ ܠܝܬ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܫܬܬܩ.

42 *Dixit illis Ieschua: Nunquam legistis in Scriptura, Quem lapidem reprobauerant ædificantes, is factus est in caput anguli? Ab ipso Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris?

43 * Propterea dico vobis, ablatum iri à vobis regnum Dei, & datum iri Genti edituræ fructus.

44 * Et quisquis ceciderit super hunc lapidem, confringetur; super quemcunque verò ille ceciderit, dissipabit eum.

45 * Et quum audissent principes Sacerdotum & Perischæi parabolas eius, cognouerunt eum de seipsis loqui.

46 * Et quærebant eum prehendere, sed timuerunt à turba, quia tanquam Prophetam habebat eum.

Ministerium præcedens noctem secundam passionis.

CAP. XXII.

1 ET respondit iterum Ieschua in parabolis
2 inquiens: * Assimilatur regnum cælorum viro regi, qui fecit conuiuium filio suo:
3 * Et misit seruos suos qui conuocarent inuitatos ad conuiuium, nec voluerunt venire.
4 * Et rursum misit seruos alios inquiens: Dicite inuitatis, Ecce conuiuium meum paratũ est, tauri mei & altilia mea mactata sunt, cunctaque parata sunt, venite ad conuiuium.
5 *Illi autem spreuerunt, & abiere, alius quidẽ in villam suam, alius verò ad mercaturam
6 suam.* Reliqui autem comprehenderunt seruos eius, & opprobrio affecerunt, ac trucida-
7 runt. * Quod cùm audisset rex, excanduit: missisque exercitibus suis perdidit homicidas
8 illos, & ciuitatem eorum concremauit. *Tũc dixit seruis suis, Conuiuium paratum est, illique qui inuitati fuerant, non erant digni.
9 *Ite ergo ad exitus viarum, & quemcunque
10 inueneritis, vocate ad conuiuium. * Et egressi serui illi in vias, congregarunt quoscunque repererunt malos & bonos. et impleta est do-
11 mus conuiuij discumbentibus. * Ingressus autem rex vt spectaret discumbentes, intuitus est illic hominem non indutum vestimentis
12 conuiualibus. * Et dixit ei: Socie mi, quomodo huc ingressus es, cùm non habeas vestimenta conuiualia? Ille verò obmutuit.

42 אמר להון ישוע לא מן מתום קריתון בכתבא דכאפא דאסליו בניא הי הות לרישא דזויתא מן לות מריא הות הדא ואיתיה תדמורתא בעינין׃ 43 מטל הנא אמר אנא לכון דנשתקל מנכון מלכותא דאלהא ותתיהב לעמא דעבד פארא׃ 44 ומן דנפל על כאפא הדא נתרעע וכל מן דהי תפל עלוהי תדריוהי׃ 45 וכד שמעו רבי כהנא ופרישא מתלוהי ידעו דעליהון אמר׃ 46 ובעו למאחדה ודחלו מן כנשא מטל דאיך דלנביא אחידין הוו לה׃
תשמשתא קדמיתא דליליא דתרין דחשא נו קפלאון כב
1 וענא תוב ישוע במתלא ואמר׃ 2 אתדמית מלכותא דשמיא לגברא מלכא דעבד משתותא לברה׃ 3 ושדר לעבדוהי דנקרון למזמנא למשתותא ולא צבו למאתא׃

קרא סלא בנא אמר עין שקל יהב נפל רעע ידע פרש מתל אחד חשש דחל שמש מתל דמא שתא קרא זמן צבא אתא

Psal. 117. c. 22 Act. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33 1. Pet. 2. b. 7 Luc. 20. c. 17 Mar. 12. a. 10 Zach. 12. a. 3 Dan. 2. c. 34

‡ Dicit illis Iesus: Nunquam legistis 42
in scripturis, Lapidem quem reprobaue-
runt ædificantes, hic est factus in caput
anguli? A Domino factũ est istud & est
mirabile in oculis nostris?
‡ Ideò dico vobis, quia auferetur à 43
vobis regnum Dei, & dabitur genti fa-
cienti fructus eius.
‡ Et qui ceciderit super lapidẽ istum, 44
confringetur: super quem verò cecide-
rit, conteret eum.
‡ Et cùm audissent principes Sacer- 45
dotum & Pharisæi parabolas eius, cog-
nouerunt quòd de ipsis diceret.
‡ Et quærentes eum tenere, timue- 46
runt turbas: quoniam sicut Prophetam
eum habebant.

CAP. XXII.

Luc. 14. d. 16 Apo. 19. b. 9

ET respondens Iesus, dixit iterum in 1
parabolis eis, dicens: A
‡ Simile factum est regnum cęlorum 2
homini regi, qui fecit nuptias filio suo.
‡ Et misit seruos suos vocare inuita- 3
tos ad nuptias: & nolebant venire.
‡ Iterum misit alios seruos, dicens: 4
Dicite inuitatis, Ecce prandium meum
sunt paraui, tauri mei & altilia occisa†, & om
nia parata: venite ad nuptias.
‡ Illi autem neglexerunt: & abierunt, 5
alius in villam suam, alius verò ad ne-
gotiationem suam:
‡ Reliqui verò tenuerunt seruos eius, 6
& contumeliis affectos, occiderunt.
‡ Rex autem cùm audisset, iratus est: 7
& missis exercitibus suis, perdidit homi-
cidas illos, & ciuitatem illorum suc-
cendit. ‡ Tunc ait seruis suis: Nuptiæ 8
quidem paratæ sunt: sed qui inuitati e-
rant, non fuerunt digni.
‡ Ite ergo ad exitus viarum: & quos- 9
cunque inueneritis, vocate ad nuptias.
Et egressi serui eius in vias, congrega- 10
uerunt omnes quos inuenerunt, malos
& bonos: & impletæ sunt nuptię discũ-
bentium. ‡ Intrauit autem rex vt vi- 11
deret discumbentes: & vidit ibi homi-
nem non vestitum veste nuptiali.
‡ Et ait illi: Amice, quomodo huc 12
intrasti non habens vestem nuptialem?
At ille obmutuit.

42 ‡ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γρα-
φαῖς, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
43 ‡ διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς
αὐτῆς.
44 ‡ καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλασθήσεται. ἐφ᾽
ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
45 ‡ καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς
παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.
45 ‡ καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄ-
χλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

κβ´.

1 ‡ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν πα-
ραβολαῖς, λέγων,
2 ‡ ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
3 ‡ καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τοὺς κεκλη-
μένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
4 ‡ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, εἴπατε τοῖς
κεκλημένοις, ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου
καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
γάμους.
5 ‡ οἱ δέ, ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,
ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ.
6 ‡ οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρι-
σαν, καὶ ἀπέκτειναν.
7 ‡ ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος, ὠργίσθη, καὶ πέμψας
τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ
τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.
8 ‡ τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐ-
στιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
9 ‡ πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους
ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.
10 ‡ καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδούς, συνή-
γαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς. καὶ
ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.
11 ‡ εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους,
εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου.
12 ‡ καὶ λέγει αὐτῷ, ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων
ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.

---

4 ותוב שדר עבדא אחרנא ואמר אמרו למזמנא דהא [b] שרותי [c] מטיבא [d] ותורי ומפטמי קטילין וכל מדם מטיב
[e] תו [f] למשתותא׃ 5 הנון דין [g] בסו ואזלו אית דלקריתה ואית [h] דלתאגורתה׃ 6 שרכא דין [i] אחדו לעבדוהי
וצערו וקטלו׃ 7 כד שמע דין מלכא רגז ושדר [k] לחילותה אובד לקטולא הנון ולמדינתהון [l] אוקד׃
8 הידין אמר לעבדוהי [m] משתותא [n] מטיבא והנון דמזמנין הוו לא [o] שוין הוו׃ 9 [p] זלו הכיל [q] למפקנא
דאורחתא וכל מן דמשכחין אנתון [r] קרו [s] למשתותא׃ 10 ונפקו עבדא הנון לאורחתא וכנשו כל דאשכחו
בישא [t] וטבא [u] ואתמלי בית משתותא סמיכא׃ 11 [x] ועל מלכא [y] דנחזא סמיכא וחזא תמן גברא דלא לביש
לבושא [z] דמשתותא׃ 12 ואמר לה חברי איכנא [a] עלת לכא כד נחתא דמשתותא לית לך הודין [b] אשתתק׃

[b] שרא [c] טב
[d] תורא כמו שור
[e] אתא [f] שתא היא כמו משתה
[g] בסא כמו בזה
[h] תגר או אגר
[i] אחד [k] חיל [l] יקד [m] שתא
[n] טב [o] שוא [p] אזל [q] נפק
[r] קרא [s] שתא [t] טוב
[u] מלא [x] עלל [y] חזא [z] שתא [a] עלל [b] שתק

13 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܡܫܡܫܢܐ. ܐܤܘܪܘ
ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ.
ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ܀
14 ܤܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪܝܐ ܘܙܥܘܪܝܢ ܓܒܝܐ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܫܐ ܢܙ

15 ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܘ ܦܪܝܫܐ ܢܤܒܘ ܡܠܟܐ. ܕܐܝܟܢܐ
16 ܢܨܝܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ܀ ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܝܗܘܢ ܥܡ
ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܤ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ.
ܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ. ܘܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ
ܡܠܦ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܫܩܝܠ ܐܢܬ ܨܦܬܐ ܕܐܢܫ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܤܒ
17 ܐܢܬ ܒܐܦܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܀ ܐܡܪ ܠܢ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ
ܡܬܚܙܐ ܠܟ. ܫܠܝܛ ܠܡܬܠ ܟܤܦ ܪܝܫܐ ܠܩܤܪ
18 ܐܘ ܠܐ܀ ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܒܝܫܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ
19 ܡܢܤܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܢܤܒܝ ܒܐܦܐ܀ ܚܘܐܘܢܝ
ܕܝܢܪܐ ܕܟܤܦ ܪܝܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܢܪܐ.
20 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ.
21 ܐܡܪܝܢ ܕܩܤܪ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܒܘ ܗܟܝܠ ܕܩܤܪ
22 ܠܩܤܪ ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܬܕܡܪܘ
ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ܀

ܕܥܢܝܕܐ

23 ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܙܕܘܩܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܠܝܬ ܚܝܐ ܠܡܝܬܐ. ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
24 ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܡܘܬ ܟܕ
ܠܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܢܤܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ
25 ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ܀ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܠܘܬܢ ܫܒܥܐ ܐܚܐ.
ܩܕܡܝܐ ܢܤܒ ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ. ܘܟܕ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
26 ܒܢܝܐ. ܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܠܐܚܘܗܝ܀ ܗܟܢܐ ܐܦ ܕܬܪܝܢ
ܘܐܦ ܕܬܠܬܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܒܥܬܝܗܘܢ܀
27 ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ܀
28 ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܠܐܝܢܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ
ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܤܒܘܗ܀
29 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ.

13 * *Tunc ait Rex miniſtris: Ligate manus*
ac pedes eius, eumque eiicite in tenebras ex-
teriores; illic erit fletus & ſtridor dentium.
14 * *Multi ſiquidem vocati ſunt, pauci ve-*
rò electi.

Ad veſperam feria III. Septimanæ Paſſionis.

15 * *Tunc abeuntes Periſchæi, conſilium in-*
ierunt quomodo aucuparentur eum in ſer-
16 *mone.* * *Mittuntque ad eum diſcipulos*
ſuos cum domeſticis Heroudis, & dicunt ei:
Doctor, nouimus te eſſe veracem, viamque
Dei in veritate docere, ac nullius ſuſtinere
curã, nec enim es acceptor facierum hominũ,
[nec enim delectum perſonarum habes.]
17 * *Dic nobis igitur, vt tibi videtur, Li-*
cet dare pecuniam, capitatim Cæſari, nec ne?
18 * *Jeſchua verò cognoſcens malitiam eo-*
rũ, ait: Quid me tentatis acceptores vultus?
[hypocritæ]
19 * *Oſtendite mihi denarium argenti capitis*
[cenſus.] *Illi autem obtulerunt ei denarium.*
20 * *Et ait illis Jeſchua: Cuius eſt imago iſta*
& inſcriptio?
21 * *Dicunt, Cæſaris. Dixit eis: Date ergo*
quæ ſunt Cæſaris, Cæſari; & quæ Dei, Deo.
22 * *Quod quum audiſſent mirati ſunt, &*
reliquerunt eum, atque abiêre.

Lectio Defunctorum.

23 *IN die illo acceſſerunt Zadoukæi, & dicunt*
ei, Nulla eſt viuificatio mortuorum: et in-
terrogauerunt eum, dicentes ei:
24 * *Doctor, Mouſche dixit nobis: Si quiſ-*
piam moriatur, quum non habeat liberos, ac-
cipiat frater eius vxorem ipſius, & ſuſcitet
ſemen fratri ſuo.
25 * *Fuerunt autem apud nos fratres ſeptẽ:*
primus duxit vxorem, & mortuus eſt: quũ-
que non habuiſſet liberos, reliquit vxorem
ſuam fratri ſuo.
26 * *Itidem quoque ſecundus & tertius, et*
vſque ad ſeptem illos.
27 * *Poſt omnes autem mortua eſt et mulier.*
28 * *In reſurrectione ergo cuiuſnam ex iſtis*
ſeptem futura eſt vxor? omnes enim duxe-
runt eam.
29 * *Reſpondit Jeſchua & dixit eis: Erratis*
neſcientes ſcripturas, neque virtutem Dei.

---

13 הידין אמר מלכא [a]למשמשני [b]אסורו [c]אידוהי ורגלוהי [d]ואפקוהי [e]לחשוכא בריא תמן נהוא [f]בכיא [g]וחורק [h]שנא ׃ 14 [i]סגיאין אנון גיר [i]קריא וזעורין [k]גביא ׃

דרמשא דתלתא בשבא דשבתא [l]דחשא ׃ נז

15 הידין [m]אזלו פרישא [n]נסבו מלכא דאיכנא [o]נצודוניהי [p]במלתא ׃ 16 [q]ושדרו לותה [r]תלמידיהון עם דבית הרודס ואמרין לה [s]מלפנא [t]ידעינן [u]דשריר אנת ואורחא דאלהא בקושתא מלף אנת ולא [x]שקיל אנת [y]צפתא לאנש לא גיר נסב אנת באפא דאנשא ׃ 17 אמר לן הכיל איכנא [z]מתחזא לך שליט [a]למתל כסף רישא לקסר אולא ׃ 18 ישוע דין ידע בישותהון ואמר מנא [b]מנסין אנתון לי נסבי באפא ׃ 19 [c]חואוני דינרא דכסף

[a]שמש [b]אמר [c]יר [d]נפק
[e]חשך [f]בכא [g]חרק
[h]שנן [i]קרא [k]גבא
[l]חשש [m]אזל [n]נסב
[o]צוד [p]מלל [q]שדר
[r]למד [s]אלף [t]ידע [u]שרר
[x]שקל [y]יצף [z]חזא
[a]נתל [b]נסא [c]חוא

* Tunc dixit rex ministris: Ligatis ma 13
Sup. 8. b. 12 & 13. c. 42. Infra 25. d. 30. nibus & pedibus eius, mittite eum in
tenebras exteriores: ibi erit fletus & stri-
Mar. 12. b. 13. Luc. 20. c. 20. dor dentium.
* Multi enim sunt vocati, pauci verò 14
electi.

* Tunc abeuntes Pharisæi, consilium 15
inierunt vt caperent eum in sermone.
* Et mittunt ei discipulos suos cum 16
Herodianis, dicentes: Magister, scimus
quia verax es, & viam Dei in veritate do
ces, & non est tibi cura de aliquo. non
enim respicis personam hominum.
* Dic ergo nobis quid tibi videtur, li- 17
cet censum dare Cęsari, an non?
* Cognita autem Iesus nequitia eo- 18
rum, ait: Quid me tentatis hypocritæ?
* Ostendite mihi numisma census. 19
At illi obtulerunt ei denarium.
* Et ait illis Iesus: Cuius est imago hęc, 20
& superscriptio?
* Dicunt ei: Cęsaris. Tūc ait illis: Red- 21
dite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari, & C
Rom. 13. b. 7. quæ sunt Dei Deo.
* Et audientes mirati sunt, & relicto 22
eo abierunt.

* In illo die accesserunt ad eum Sad- 23
ducæi, qui dicunt non esse resurrectio-
nem: & interrogauerunt eum,
Mar. 12. b. 19. Luc. 20. d. 28. Act. 23. b. 8. Deu. 25. a. 5. * Dicentes: Magister, Moyses dixit: Si 24
quis mortuus fuerit non habens filium:
vt ducat frater eius vxorem illius, & su-
scitet semen fratri suo.
* Erant autem apud nos septem fra- 25
tres: & primus vxore ducta defunctus
est, & non habens semē reliquit vxorem
suam fratri suo.
* Similiter secundus & tertius vsque 26
ad septimum.
* Nouissimè autem omnium & mu- 27
lier defuncta est.
* In resurrectione ergo cuius erit de 28
septem, vxor? omnes enim habuerunt
eam.
* Respondens autem Iesus, ait illis: 29
Erratis, nescientes scripturas, neque vir-
tutem Dei.

13 * τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, δήσαντες αὐτοῦ
χεῖρας καὶ πόδας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀ-
δόντων.
14 * πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 * Τότε πορευθέντες οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον,
ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.
16 * καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν
ἡρωδιανῶν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ,
καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
17 * εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον καί-
σαρι, ἢ οὔ;
18 * γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε, τί με πει-
ράζετε ὑποκριταί;
19 * ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου· οἱ δὲ προσή-
νεγκαν αὐτῷ δηνάριον.
20 * καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπι-
γραφή;
21 * λέγουσιν αὐτῷ, καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς, ἀπόδο-
τε οὖν τὰ καίσαρος, καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ.
22 * καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀ-
πῆλθον.

23 * Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι, οἱ
λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
24 * λέγοντες, διδάσκαλε, μωσῆς εἶπεν, ἐάν τις ἀποθάνῃ
μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
25 * ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμή-
σας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖ-
κα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
26 * ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.
27 * ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
28 * ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάν-
τες γὰρ ἔσχον αὐτήν.
29 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πλανᾶσθε, μὴ εἰ-
δότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.

רישא הנון דין [a] קרבו לה דינרא ׃ 20 ואמר להון ישוע דמנו צלמא הנא וכתבא ׃ 21 אמרין דקסר אמר להון [b] הבו
הכיל דקסר לקסר ודאלהא לאלהא ׃ 22 וכד [c] שמעו [d] אתדמרו [e] ושבקוהי [f] ואזלו ׃ [g] קרינא [h] דעבירא נח
23 בהו יומא קרבו זדוקיא ואמרין לה לית [i] יחת [k] מיתא [l] ושאלוהי ואמרין לה ׃ 24 [m] מלפנא מושא אמר לן דאן אנש
[n] נמות כד לית לה בניא [o] נסב אחוהי אנתתה [p] ונקים זרעא לאחוהי ׃ 25 אית הוו דין לותן אחא שבעא קדמיא נסב
אנתתא ומית ודלית הוא לה בניא שבקה אנתתה לאחוהי ׃ 26 הכות אף הו דתרין אף הו דתלתא ועדמא
לשבעתיהון ׃ 27 [q] בחרתא דין דכלהון [r] מיתת אף אנתתא ׃ 28 [s] בקימתא הכיל לאינא מן הלין שבעא [t] תהוא
אנתתא כלהון גיר נסבוה ׃ 29 ענא ישוע ואמר להון [u] טעין אנתון דלא ידעין אנתון [x] כתבא ולא חילה דאלהא ׃

[a] קרב [b] יהב [c] שמע
[d] דמר [e] שבק [f] אזל
[g] קרא [h] עבר [i] חיא
[k] מות [l] שאל [m] אלף
[n] מות [o] נסב [p] קום
[q] אחר [r] מות [s] קום
[t] הוא [u] טעא [x] כתב

30 ܒܩܝܡܬܐ ܓܝܪ ܕܡܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܐܦܠܐ ܢܫܐ
ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ܂ ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ
31 ܐܝܬܝܗܘܢ܂ ܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܝܢ ܕܡܝܬܐ܂ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ
32 ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܐܡܪ܂ ܕܐܢܐ
ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܐܠܗܗ
ܕܝܥܩܘܒ܂ ܘܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ܂
33 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܟܢܫܐ ܡܬܗܡܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܗ܀
ܕܨܦܪܐ ܕܬܠܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܫܐ ܢܛ
34 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܫܬܩ ܠܙܕܘܩܝܐ܂ ܐܬܟܢܫܘ
35 ܐܟܚܕܐ܂ ܘܫܐܠܗ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܟܕ
36 ܡܢܣܐ ܠܗ܂ ܡܠܦܢܐ ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒ ܒܢܡܘܣܐ܂
37 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ
ܟܠܗ ܠܒܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ܂
38 ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ܂ ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒܐ ܘܩܕܡܝܐ܂
39 ܘܕܬܪܝܢ ܕܕܡܐ ܠܗ܂ ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ܂
40 ܒܗܠܝܢ ܬܪܬܝܢ ܦܘܩܕܢܝܢ ܬܠܝܐ ܐܘܪܝܬܐ ܘܢܒܝܐ܂
41 ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ܂ ܫܐܠ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂
42 ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܒܪ ܡܢܘ܂
43 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܒܪ ܕܘܝܕ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܕܘܝܕ
44 ܒܪܘܚ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ܂ ܐܡܪ ܓܝܪ܂ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܠܡܪܝ܂ ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ܂ ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ
45 ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ܂ ܐܢ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ
46 ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܫܟܚ
ܕܢܬܠ ܠܗ ܦܬܓܡܐ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܡܪܚ ܬܘܒ ܡܢ ܗܘ
ܝܘܡܐ ܠܡܫܐܠܗ܀ ܟܓ
1 ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡ ܟܢܫܐ ܘܥܡ
2 ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ
3 ܕܡܘܫܐ ܝܬܒܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ܂ ܟܠ ܡܕܡ
ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܕܬܛܪܘܢ ܛܪܘ ܘܥܒܕܘ܂ ܐܝܟ
ܥܒܕܝܗܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ܂ ܐܡܪܝܢ ܓܝܪ ܘܠܐ ܥܒܕܝܢ܂
4 ܘܐܣܪܝܢ ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪܬܐ܂ ܘܣܝܡܝܢ ܥܠ ܟܬܦܬܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܗܘܢ ܠܐ ܨܒܝܢ
ܕܢܩܪܒܘܢ ܠܗܝܢ܂

30 * *Nam in resurrectione mortuorum, ne-*
que ducunt vxores, nec mulieres habent vi-
ros; sed sunt instar angelorum Dei in cælis.
31 * *De resurrectione verò mortuorum, non*
legistis id quod dictum est vobis à Deo, di-
32 *cente:* * *Ego sum Deus Abrohom, Deus*
Jschok, Deus Jaakoub. nec est Deus mortuo-
rum, sed viuentium.
33 * *Quod cùm audissent turbæ, admiraban*
tur ob doctrinam eius.

Matutinis feria III. Septimanę Passionis.

34 * *Perischæi verò quum audissent eum im*
posuisse silentium Zadoukeis, congregati sunt
35 *simul.* * *Et interrogauit eum vnus ex eis*
peritus Legis, cùm tentaret eum,
36 * *Doctor, quodnam est præceptum maxi-*
37 *mũ in Lege?* * *Ieschua autem dixit ei: Diliges*
Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &
ex tota anima tua, & ex tota virtute tua,
& ex tota mente tua.
38 * *Istud est præceptum maximum & pri-*
39 *mum.* * *Et secundum simile est ei: Diliges*
proximũ tuum sicut animam tuam. [teipsum.]
40 * *Ab istis duobus præceptis pendent Lex*
& Prophetæ.
41 * *Quum autem congregati fuissent Peri-*
schæi, interrogauit eos Jeschua inquiens:
42 * *Quid dicitis de Meschicho? cuius est fi-*
lius? Dicunt ei: Filius est Dauidis.
43 * *Dicit eis: Quomodo ergo per spiritum*
44 *vocat eum Dominum? Ait enim:* * *Dixit*
Dominus Domino meo: Sede à dextra mea,
vsque dum ponam hostes tuos subter pedes
45 *tuos.* * *Si ergo Dauid vocat eum Dominum,*
46 *quomodo filius eius est?* * *Et nemo pote-*
rat ei reddere rationem: nemoque ausus est
amplius ab illo die interrogare eum.

CAP. XXIII.

1 *TUnc Jeschua collocutus est turbis &*
2 *discipulis suis, & dixit eis:* * *Super ca-*
thedram Mousche sederunt Scribæ & Peri-
3 *schæi.* * *Quicquid igitur dicent vobis vt*
seruetis, seruate, ac peragite; sed iuxta opera
eorum ne feceritis. dicunt enim et non faciũt.
4 * *Ligantque onera grauia & imponunt*
humeris hominum: ipsi verò ne suo quidem
digito volunt ea tangere.

---

30 בקימתא גיר דמיתא לא נסבין נשא אף לא נשא [a] הוין לגברא אלא איך מלאכא דאלהא בשמיא [b] איתיהון ׃
31 על קימתא דין דמיתא לא [c] קריתון מדם [d] דאתאמר לכון מן אלהא דאמר׃ 32 דאנא אנא אלהה דאברהם
אלהה דאיסחק אלהה דיעקוב ואלהא לא הוא [e] דמיתא אלא [f] דחיא׃ 33 וכד שמעו כנשא [g] מתהמהין הוו [h] ביולפנה׃
דצפרא דתלתא דשבתא [i] דחשא ׃ נט
34 פרישא דין כד [k] שמעו דשתק לזדוקיא [l] אתכנשו אכחדא ׃ 35 [m] ושאלה חד מנהון דידע נמוסא כד [n] מנסא
לה ׃ 36 מלפנא אינא [o] פוקדנא רב בנמוסא ׃ 37 ישוע דין אמר לה [p] דתרחם למריא אלהך מן כלה לבך ומן
כלה נפשך ומן כלה חילך ומן כלה [q] רעינך ׃ 38 הנו פוקדנא רבא וקדמיא ׃ 39 ודתרין [r] ודמא לה דתרחם

[a] חוא [b] אית כמוש
[c] קרא [d] אמר [e] מות
[f] חיא [g] תמה [h] אלף
[i] חשש
[k] שמע [l] כנש [m] שאל
[n] נסא [o] פקד [p] רחם
[q] רעא [r] דמא

* In resurrectione enim neque nu- 30
erunt bent, neque nubétur: sed †sunt sicut an-
geli Dei in cælo.
* De resurrectione autem mortuo- 31
rum non legistis quod dictum est à Deo
dicente vobis:
Exod. 3. b.6. * Ego sum Deus Abraham, & Deus 32
Isaac, & Deus Iacob? Nõ est Deus mor-
tuorum, sed viuentium. * Et audientes 33
turbæ, mirabantur in doctrina eius.

Mar. 12. d.28 * Pharisæi autem audientes quòd si- 34
lentium imposuisset Sadducæis, conue-
nerunt in vnum:
* Et interrogauit eum vnus ex eis le- 35
gis doctor, tentans eum: * Magister, 36
quod est mandatum magnum in Lege?
Deu. 6. a.5 Luc. 10. c.27. * Ait illi Iesus: Diliges Dominum 37
Deum tuum ex toto corde tuo, & in to-
ta anima tua, & in tota mente tua.
* Hoc est maximum & primũ man- 38
datum. * Secundum autem simile 39
Leu. 19. d.18. Mar. 12. d.31. est huic, Diliges proximum tuum sicut
Mar. 12. d.31. teipsum. * In his duobus mandatis 40
Luc. 20. f.41 vniuersa Lex pendet & Prophetæ.
* Congregatis autem Pharisæis, in- 41
terrogauit eos Iesus,
* dicés: Quid vobis videtur de Chri- 42
sto? cuius filius est? Dicunt ei, Dauid.
Psal. 109. a.1. * Ait illis: Quomodo ergo Dauid in 43
Spiritu vocat eum Dominum, dicens:
* Dixit Dominus Domino meo, sede 44
à dextris meis, donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum?
* Si ergo Dauid vocat eum Dominũ, 45
quomodo filius eius est? * Et nemo po- 46
terat ei respondere verbum: neque au-
sus fuit quisquam ex illa die eum am-
plius interrogare.

CAP. XXIII.

TVnc Iesus locutus est ad turbas & ad 1
discipulos suos, * dicés: Super cathe- 2
2. Esd. 8. a.4. dram Moysi sederunt Scribę & Pharisęi.
Luc. 11. f.46. * Omnia ergo quęcunque dixerint vo 3
Act. 15. b.10. bis, seruate & facite: secundùm opera
Deut. 6. b.8. verò eorum nolite facere. dicunt enim,
Nu. 15. d.38. & non faciunt. * Alligant enim onera 4
grauia & importabilia, & imponunt in
humeros hominum; digito autem suo
nolunt ea mouere.

30 * ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίζον-
ται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσιν.
31 * περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ
ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, λέγοντος,
32 * ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς
ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεός, θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.
33 * καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδα-
χῇ αὐτοῦ.

34 * οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς σαδ-
δουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.
35 * καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐ-
36 τόν, καὶ λέγων, * διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ
37 νόμῳ; * ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, ἀγαπήσεις κύριον τὸν
θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ
ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.
38 * αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.
39 * δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
40 σεαυτόν. * ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νό-
μος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.
41 * συνηγμένων δὲ τῶν φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἰη-
42 σοῦς, * λέγων, τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός
ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ δαβίδ.
43 * λέγει αὐτοῖς, πῶς οὖν δαβὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐ-
τὸν καλεῖ, λέγων,
44 * εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
45 * εἰ οὖν δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι.
46 * καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐ-
τόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτᾶν αὐτὸν
οὐκέτι.

κγ'.

1 * Τότε ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ,
2 * λέγων, ἐπὶ τῆς μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι.
3 * πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποι-
εῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γάρ, καὶ
οὐ ποιοῦσι.
4 * δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα,
καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακ-
τύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά.

40 בהלין תרין פוקדנין [a]תליא [b]אוריתא ונביא ׃ 41 כד [c]כנישין דין פרישא שאל אנון ישוע ואמר ׃
42 מנא אמרין אנתון על [d]משיחא בר מנו אמרין לה בר דויד ׃ 43 אמר להון ואיכנא דויד ברוח קרא לה מריא
אמר גיר ׃ 44 דאמר מריא למרי [e]יתב לך מן ימיני עדמא [f]דאסים בעלדבביך תחית רגליך ׃ 45 אן הכיל דויד
קרא לה מריא איכנא ברה הו ולא אנש [g]אשכח [h]דנתל לה פתגמא ׃ 46 ולא אנש [i]אמרח תוב מן הו יומא [k]למשאלותה ׃
קפלאין כג 1 הידין ישוע מלל עם כנשא ועם [l]תלמידוהי ואמר להון ׃ 2 על כורסיה דמושא [m]יתבו
ספרא ופרישא ׃ 3 כל מדם הכיל [n]דנאמרון לכון [o]דתטרון טרו [p]ועבדו איך עבדיהון דין לא תעבדון אמרין גיר ולא
עבדין ׃ 4 [q]ואסרין [r]מובלא [s]יקירתא [t]וסימין על כתפתא דבנינשא הנון דין בצבעהון לא [u]צבין [x]דנקרבון להין ׃

[a]תלא [b]אור [c]כנש
[d]משח [e]יתב כמו ישב
[f]סום [g]שכח [h]נתל
[i]מרח [k]שאל [l]למד
[m]יתב [n]אמר [o]נטר
[p]עבד [q]אסר [r]יבל
[s]יקר [t]סום [u]צבא
[x]קרב

5 ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ ܥܒܕܝܢ ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܡܦܬܝܢ ܓܝܪ ܬܦܠܝܗܘܢ ܘܡܘܪܟܝܢ ܬܟܠܬܐ ܕܡܪܛܘܛܝܗܘܢ.
6 ܘܪܚܡܝܢ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ.
7 ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ ܘܕܢܗܘܘܢ ܡܬܩܪܝܢ ܡܢ ܐܢܫܐ ܪܒܝ.
8 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܪܒܝ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܪܒܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܟܠܟܘܢ ܐܚܐ ܐܢܬܘܢ.
9 ܘܐܒܐ ܠܐ ܬܩܪܘܢ ܠܟܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ.
10 ܘܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܡܕܒܪܢܐ. ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܘ
11 ܡܕܒܪܢܟܘܢ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܒ ܒܟܘܢ
12 ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܡܢ ܕܢܡܟ ܢܦܫܗ ܢܬܬܪܝܡ.

ܕܩܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܠܬܐ ܕܚܫܐ ܣ

13 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܨܠܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ.
14 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܚܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܠܐ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ
15 ܠܡܥܠ. ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܡܟܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܡܐ ܘܝܒܫܐ ܠܡܥܒܕ ܓܝܘܪܐ ܚܕ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܒܪܐ
16 ܕܓܗܢܐ ܥܦܝܦܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܝ ܠܟܘܢ ܡܕܒܪܢܐ ܥܘܝܪܐ. ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܡܐ ܒܕܗܒܐ ܕܒܗܝܟܠܐ ܚܝܒ.
17 ܣܟܠܐ ܘܥܘܝܪܐ ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ. ܕܗܒܐ ܐܘ ܗܝܟܠܐ
18 ܕܗܘ ܡܩܕܫ ܠܗ ܠܕܗܒܐ. ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܡܕܒܚܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܡܐ ܒܩܘܪܒܢܐ
19 ܕܠܥܠ ܡܢܗ ܚܝܒ. ܣܟܠܐ ܘܥܘܝܪܐ ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ. ܩܘܪܒܢܐ ܐܘ ܡܕܒܚܐ ܕܗܘ ܡܩܕܫ ܠܩܘܪܒܢܐ.
20 ܡܢ ܕܝܡܐ ܗܟܝܠ ܒܡܕܒܚܐ. ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܟܠ
21 ܕܠܥܠ ܡܢܗ. ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܡܢ ܕܥܡܪ ܒܗ.

5 * *Et omnia opera sua faciunt vt spectentur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, et producunt fimbrias palliorum suorũ:*
6 * *Et amant primos accubitus in cœnis, et primos consessus in Synagogis.*
7 * *Et salutationem in plateis, & vocari ab hominibus Rabbi*
8 * *Vos autem ne vocemini Rabbi, vnus est enim magister vester, vos autem omnes fratres estis.*
9 * *Nec patrem vocetis vobis in terra, vnus enim est pater vester qui est in cælis.*
10 * *Neque vocemini Rectores, quoniam*
11 *vnus est rector vester Meschicho.* * *Qui autẽ maximus est inter vos, fiat vobis minister.*
12 * *Quicunque enim efferet seipsum, deprimetur; & qui seipsum depresserit, efferetur.*

Ad stationem præcedentem noctem tertiam passionis.

13 * *Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptatores vultus* [hypocritæ] *quippe qui exedatis domos viduarum, ea occasione quòd producitis orationes vestras, propterea subituri estis iudicium supremum.*
14 * *Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptores vultus* [hypocritæ] *quippe qui claudatis regnum cælorum coram hominibus. vos enim non introitis, nec eos qui introeunt sinitis introire.*
15 * *Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptores vultus, quippe qui perlustretis mare & aridam, vt faciatis vnum proselytum: & quum factus est, facitis eum filium gehennæ duplo super vos.*
16 * *Væ vobis duces cæci, quippe qui dicatis: Quisquis iurat per templum, nihil est: quisquis autem iurat per aurum templi, reus*
17 *est.* * *Stulti & cæci, vtrum enim maius est aurũ aut templum, quod consecrat ipsum aurum?*
18 * *Et, quisquis iurat per altare, nihil est: quicunque verò iurat per oblationem quæ*
19 *est super ipsum, reus est.* * *Stolidi & obcæcati, vtrum enim maius est oblatio an altare, quod consecrat oblationem?*
20 * *Qui ergo iurat per altare, iurat per ipsum ac per omnia quæ super eo sunt.*
21 * *Et qui iurat per templum, iurat per ipsum, & per eum qui habitat in eo.*

---

5 וכלהון עבדיהון עבדין דנתחזון לבנינשא מפתין גיר תפליהון ומורכין תכלתא דמרטוטיהון׃
6 ורחמין ריש סמכא בחשמיתא וריש מותבא בכנושתא׃ 7 ושלמא בשוקא ודנהוון מתקרין מן אנשא רבי׃ 8 אנתון דין לא תתקרון רבי חד הו גיר רבכון אנתון דין כלכון אחא אנתון׃ 9 ואבא לא תקרון לכון בארעא חד הו גיר אבוכון דבשמיא׃ 10 ולא תתקרון מדברנא מטל דחד הו מדברנכון משיחא׃ 11 הו דין דרב בכון נהוא לכון משמשנא׃ 12 מן גיר דנרים נפשה נתמכך ומן דנמך נפשה נתתרים׃
דקומא קדמיא דלליא דתלתא דחשא׃ ס
13 וי לכון ספרא ופרישא נסבי באפא דאכלין אנתון בתא דארמלתא בעלתא דמורכין אנתון צלותכון

חזא · פתא ופירושו פרחיבים · תפל · ירך · תכל · רטט ופירושו אדרת · סמך · חשם · יתב · חזא · קרא · קרא · רכר · משח · שמש · רום · מכך · קום · חשש · נסב · אכל · עלל · ירך כמו ארך · צלא

* Omnia verò opera sua faciunt, vt 5
Mar. 12. d. 38 videantur ab hominibus. dilatant enim
phylacteria sua, & magnificāt fimbrias.
Luc. 11. f. 43. & 20. f. 46 * Amant autem primos recubitus in 6
cœnis, & primas cathedras in synagogis,
Luc. 3. a. 1. * Et salutationes in foro, & vocari ab 7
Mala. 2. b. 8 hominibus Rabbi.
* Vos autem nolite vocari Rabbi. v- 8
nus est enim magister vester, omnes au-
tem vos fratres estis.
* Et patrem nolite vocare vobis su- 9
per terram: vnus est enim pater vester
qui in cælis est.
* Nec vocemini magistri: quia ma- 10
gister vester, vnus est, Christus. B
* Qui maior est vestrum, erit mini- 11
ster vester.
* Qui autem se exaltauerit, humilia- 12
Luc. 14. c. 11. & 18. c. 14 bitur: & qui se humiliauerit, exaltabitur.

* VAE autem vobis Scribę & Phari- 13
Mar. 12. d. 40 Luc. 20. g. 47 sęi hypocritę: quia comeditis domos vi-
duarum, orationes longas orantes. pro-
pter hoc amplius accipietis iudicium.
* Vę vobis Scribę & Pharisæi hypo- 14
critę, quia clauditis regnum cęlorum an-
te homines. vos enim non intratis, nec
introeuntes sinitis intrare.
* Væ vobis Scribæ & Pharisęi hypo- 15
critæ: quia circuitis mare & aridam, vt
faciatis vnum proselytum. & cùm fue-
rit factus, facitis eum filium gehennæ
duplo quàm vos.
* Væ vobis duces cæci, qui dicitis: 16
Quicunque iurauerit per templum, ni-
hil est: qui autem iurauerit in auro tem-
pli, debitor est.
* Stulti & cęci, quid enim maius est, 17
aurum, an templum quod sanctificat
aurum?
* Et quicunque iurauerit in altari, ni- 18
hil est: quicunq; autem iurauerit in do-
no quod est super illud, debet. * Stulti 19
& cæci, quid enim maius est, donum,
an altare quod sanctificat donum?
* Qui ergo iurat in altari, iurat in eo 20
& in omnibus quæ super illud sunt. C
* Et quicunque iurauerit in templo, 21
iurat in illo & in eo qui habitat in ipso.

5 * πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς
ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ με-
γαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν·
6 * φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,
7 * καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββὶ ῥαββί.
8 * ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθη-
γητής, ὁ χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
9 * καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
10 * μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγη-
τής, ὁ χριστός.
11 * ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος.
12 * ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται. καὶ ὅστις τα-
πεινώσῃ ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

13 * Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μα-
κρὰ προσευχόμενοι. διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρί-
14 μα. * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκρι-
ταὶ, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχο-
μένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
15 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ,
ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕ-
να προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέν-
νης, διπλότερον ὑμῶν.
16 * οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, ὃς ἂν ὀμόσῃ
ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ,
ὀφείλει.
17 * μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ
ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;
18 * καὶ, ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν
ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 * μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσια-
στήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 * ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν
πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
21 * καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κα-
τοικήσαντι αὐτόν.

מֶטֻל הָנָא [a] תְּקַבְּלוּן [b] דִּינָא [c] יַתִּירָא ׃ 14 וַיְלְכוֹן סָפְרֵא וּפְרִישֵׁא נָסְבֵי בַאפֵּא דַאחִידִין אַנְתּוּן מַלְכוּתָא דִשְׁמַיָּא
קֳדָם בְּנַיְנָשָׁא אַנְתּוּן גֵּיר לָא [d] עָאלִין אַנְתּוּן וְלַאיְלֵין דְעָאלִין לָא שָׁבְקִין אַנְתּוּן לְמֵעַל ׃ 15 וַיְלְכוֹן סָפְרֵא וּפְרִישֵׁא
נָסְבֵי בַאפֵּא [e] דְמִתְכַּרְכִין אַנְתּוּן יַמָּא [f] וְיַבְשָׁא דְתֶעְבְּדוּן חַד [g] גִּיוֹרָא וּמָא דַהֲוָא עָבְדִין אַנְתּוּן לֵהּ בְּרֵהּ דְגֵהִנָּא [h] אַעֲפָא
עֲלֵיכוֹן ׃ 16 וַיְלְכוֹן [i] נָגוּדֵא [k] סָמַיֵא דְאָמְרִין אַנְתּוּן דְמַן [l] דְיָמֵא בְהֵיכְלָא לָא הֲוָא מֵדֶם מַן דֵין דְיָמֵא בְדַהֲבָא דְבְהֵיכְלָא
[m] חָאֵב ׃ 17 [n] סַכְלֵא וְסָמַיֵא מָנָא גֵּיר רַב דַהֲבָא אוֹ הֵיכְלָא דְהוּ [o] מְקַדֵּשׁ לֵהּ [p] לְדַהֲבָא ׃ 18 וּמַן דְיָמֵא [q] בְמַדְבְּחָא
לָא הֲוָא מֵדֶם מַן דֵין דְיָמֵא [r] בְקוּרְבָנָא דַלְעֵל מֵנֵהּ חָאֵב ׃ 19 סַכְלֵא [s] וְעַוִּירֵא מָנָא גֵּיר רַב קוּרְבָנָא אוֹ מַדְבְּחָא דִמְקַדֵּשׁ
לְקוּרְבָנָא ׃ 20 מַן דְיָמֵא הָכִיל בְמַדְבְּחָא יָמֵא בֵהּ וּבְכֹל דְאִית לְעֵל מֵנֵהּ ׃ 21 וּמַן דְיָמֵא בְהֵיכְלָא יָמֵא בֵהּ וּבְמַן [t] דְעָמַר בֵהּ ׃

[a] קַבֵּל [b] דִּין [c] יְתַר
[d] עוּל [e] כְּרַךְ [f] יְבַשׁ
[g] גַּיֵּר [h] עֲפַף פירושו כפל
[i] נְגַר [k] סְמָא [l] יְמָא
[m] חוּב [n] סְכַל [o] קַדֵּשׁ
[p] דְּהַבָא כמו זהב
[q] דְּבַח כמו זבח
[r] קְרַב [s] עֲוַר
[t] עֲמַר בלשון ישב

22 ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܫܡܝܐ ܝܡܐ ܒܟܘܪܣܝܗ ܕܐܠܗܐ ܘܒܡܢ ܕܝܬܒ ܠܥܠ ܡܢܗ܂
23 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܕܡܥܣܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܫܒܬܐ ܘܟܡܘܢܐ ܘܫܒܩܬܘܢ ܝܩܝܪܬܗ ܕܢܡܘܣܐ ܕܝܢܐ ܘܚܢܢܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܠܡܫܒܩ܂
24 ܢܓܘܕܐ ܣܡܝܐ ܕܡܨܠܠܝܢ ܒܩܐ ܘܒܠܥܝܢ ܓܡܠܐ܂
25 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܕܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܪܗ ܕܟܣܐ ܘܕܙܒܘܪܐ ܠܓܘ ܕܝܢ ܡܠܝܢ ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ܂
26 ܦܪܝܫܐ ܥܘܝܪܐ ܕܟܘ ܠܘܩܕܡ ܓܘܗ ܕܟܣܐ ܘܕܙܒܘܪܐ ܕܢܗܘܐ ܐܦ ܒܪܗܘܢ ܕܟܐ܂
27 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܕܕܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܩܒܪܐ ܡܟܠܫܐ ܕܡܢ ܠܒܪ ܡܬܚܙܝܢ ܫܦܝܪܐ ܡܢ ܠܓܘ ܕܝܢ ܡܠܝܢ ܓܪܡܐ ܕܡܝܬܐ ܘܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ܂
28 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܠܒܪ ܡܬܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܙܕܝܩܐ ܘܡܢ ܠܓܘ ܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܘܠܐ ܘܡܣܒ ܒܐܦܐ܂

[illegible]

29 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ ܘܡܨܒܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܙܕܝܩܐ܂
30 ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܘ ܗܘܝܢ ܒܝܘܡܝ ܐܒܗܝܢ ܠܐ ܗܘܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗܘܢ ܫܘܬܦܐ ܒܕܡܐ ܕܢܒܝܐ܂
31 ܡܟܝܠ ܡܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ ܕܒܢܝܐ ܐܢܬܘܢ ܕܗܢܘܢ ܕܩܛܠܘ ܠܢܒܝܐ܂
32 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܠܘ ܡܫܘܚܬܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ܂
33 ܚܘܘܬܐ ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ ܐܝܟܢܐ ܬܥܪܩܘܢ ܡܢ ܕܝܢܗ ܕܓܗܢܐ܂
34 ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܢܒܝܐ ܘܚܟܝܡܐ ܘܣܦܪܐ ܡܢܗܘܢ ܩܛܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܢܗܘܢ ܡܢܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܟܢܘܫܬܟܘܢ ܘܬܪܕܦܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܐ ܠܡܕܝܢܐ܂
35 ܐܝܟ ܕܢܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܟܠܗ ܕܡܐ ܕܙܕܝܩܐ ܕܐܫܬܕ ܥܠ ܐܪܥܐ ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ ܙܕܝܩܐ ܘܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ ܒܪ ܒܪܟܝܐ ܕܩܛܠܬܘܢ ܒܝܬ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ܂

22 *Quique iurat per cælū, iurat per thronum*
23 *Dei, & per eum qui sedet super ipsum.* **Væ*
vobis Scribæ & Perischæi acceptores vul-
tus, quippe qui decimetis mentham, & ane-
thum, atque cuminum; & omittatis grauio-
ra Legis, iudicium, & misericordiam, atque
fidē: hæc autem oportet vt faciatis, & illa
24 *non omittatis.* **Duces cæci: qui excolatis cu-*
25 *lices, et deglutitis camelos.* **Væ vobis Scribæ*
& Perischæi acceptores vultus, [personati,]
quippe qui emundetis exteriorē partē calicis
& quæ sunt ansæ, intus autem plena sunt ra
26 *pina & iniquitate.* **Perischæi obcæcati, emū-*
date primùm quod est intra calicem & paro-
psidem, vt & id quod extra est mundū fiat.
27 **Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptores*
vultus, quippe qui similes sitis sepulchris de-
albatis, quæ extrà quidem videntur pulcher-
rima, intus verò plena sunt ossibus mortuo-
28 *rum, omniique immunditia.* **Sic & vos extrà*
quidem videmini hominibus tanquam iusti,
intus autem pleni estis iniquitate, & accep-
tione facierum. [hypocrisi.]

Ministerium secundę noctis tertiæ hebdomadis Passionis, Dominique Stephani.

29 **Væ vobis Scribæ & Perischæi accepto-*
res vultus, quippe qui extruatis sepulchra
Prophetarum, ac præparetis monumenta iu-
30 *storum.* **Et dicitis: Si fuissemus in diebus*
patrum nostrorum, nequaquam fuissemus
eis socij in sanguine Prophetarum.
31 **Itaque testimonium perhibetis contra*
vosmetipsos, quippe qui filij sitis eorum qui
32 *interfecerunt Prophetas.* **Vos quoque*
complete mensuram patrum vestrorum.
33 **Serpentes, progenies viperarum, quo-*
34 *modo effugietis à iudicio gehennę?* **Propterea*
ecce ego mitto ad vos Prophetas, & sapien-
tes, & Scribas; & ex iis interfecturi estis,
& in crucem acturi, & ex iis flagellis cæ-
suri estis in Synagogis vestris, & perseque-
mini eos à ciuitate in ciuitatem.
35 **Vt veniat super vos omnis sanguis iu-*
storum, qui effusus est super terram, à san-
guine Hobel iusti, vsque ad sanguinem Ze-
cario filij Berakio, quem trucidastis inter
templum & altare.

---

22 ומן דימא בשמיא ימא בכורסיה דאלהא ובמן [a] דיתב לעל מנה ׃ 23 וי לכון ספרא ופרישא נסבי באפא
[b] דמעסרין אנתון [c] ננעא ושבתא וכמונא ושבקתון [d] יקירתה דנמוסא דינא וחננא [e] והימנותא הלין דין ולא הוא
למעבדון והלין לא תשבקון ׃ 24 נגודא סמיא [f] דמצללין בקא [g] ובלעין גמלא ׃ 25 וי לכון ספרא ופרישא נסבי
באפא [h] דמדכין אנתון לברה דכסא ודזבורא לגו דין [i] מלין [k] חטופיא ועולא ׃ 26 פרישא עוירא דכו לוקדם גוה דכסא
ודזבורא דהוא אף ברהון דכא ׃ 27 וי לכון ספרא ופרישא נסבי באפא [l] דדמין אנתון לקברא [m] מכלשא דמן
לבר [n] מתחזין שפירא מן לגו דין מלין גרמא [o] דמיתא וכלה [p] טנפותא ׃ 28 הכנא אף אנתון מן לבר מתחזין אנתון
לבנינשא איך [q] זדיקא ומן לגו [r] מלין אנתון [s] עולא [t] ומסב באפא ׃

[a] יתב [b] עסר [c] בלשון ישמעאל נענע [d] יקר [e] הימן [f] צלל [g] בלע [h] דכא כמו זכה [i] מלא [k] חטף [l] דמא [m] כלש פירושו הלבין [n] חזא [o] מות [p] טנף [q] זדק כמו צדק [r] מלא [s] עול [t] נסב

Sup.5.c.34 22 Et qui iurat in cælo, iurat in throno Dei, & in eo qui sedet super eum.

Luc.11.f.42 23 Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia decimatis mentam, & anethum, & cyminum, & reliquistis quę grauiora sunt Legis, iudicium, & misericordiam, & fidem. hæc oportuit facere, & illa non omittere.

24 Duces cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes.

Luc.11.c.39 25 Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia mundatis quod deforis est calicis & paropsidis, intus autem pleni estis rapina & immunditia.

26 Pharisæe cæce, munda prius quod intus est, calicis & paropsidis, vt fiat & id quod deforis est, mundum.

27 Væ vobis Scribæ & Pharisęi hypocritæ: quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parēt hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia.

28 Sic & vos à foris quidem paretis hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocrisi & iniquitate.

29 Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia ædificatis sepulchra Prophetarum, & ornatis monuměta iustorum:

30 Et dicitis: Si fuissemus in diebus patrum nostrorum, non essemus socij eorum in sanguine Prophetarum.

31 Itaque testimonio estis vobismetipsis, quia filij estis eorum qui Prophetas occiderunt.

32 Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

Sup.3.b.7. 33 Serpentes genimina viperarū, quomodo fugietis à iudicio gehennæ?

dico vobis, 34 Ideò ecce ego mitto ad vos Prophetas & sapientes & Scribas, & ex illis occidetis & crucifigetis, & ex eis flagellabitis in Synagogis vestris, & persequemini de ciuitate in ciuitatem:

Gen.4.b.8 Heb.11.a.4 2.Par.24.d.21 35 Vt veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram, à sanguine Abel iusti vsque ad sanguinē Zacharię filij Barachiæ, quem occidistis inter templum & altare.

22 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.

24 ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀδικίας.

26 φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.

27 οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

28 οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,

30 καὶ λέγετε, εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς, προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·

35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου υἱοῦ βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

סא   a תשמשתא דתרין דלליא דתלתא b רחשא ודמרי אקטפנום

29 וי לכון ספרא ופרישא נסבי באפא d דבנין אנתון קבורא דנביא ומצבתין אנתון בית קבורא דזדיקא: 30 ואמרין
אנתון דאלו g הוין ביומי אבהין לא הוין הוין להון h שותפא בדמא דנביא: 31 מדין i מסהדין אנתון על נפשכון דבניא
אנתון דהנון דקטלו לנביא: 32 ואף אנתון k מלו l משוחתא דאבהיכון: 33 חויתא m ילדא n דאכדנא איכנא
o תערקון מן דינא דגהנא: 34 מטל הנא הא אנא משדר אנא לותכון נביא וחכימא וספרא מנהון קטלין אנתון p וזקפין
אנתון ומנהון q מנגדין אנתון בכנושתכון r ותרדפון אנון מן s מדינא למדינא: 35 איכנא t דנאתא עליכון כלה דמא
דזדיקא u דאתשד על ארעא מן דמה דהביל זדיקא עדמא לדמה דזכריא בר ברכיא הו דקטלתון ביני היכלא x למדבחא:

a שמש b חשש c נסב
d בנא e קבר f צבת
פירוש תקן g הוא
h שתף i סהר k מלא
l משח בלשון מדד
m ילד n מן לשון יק
o ערק p זקף q נגד
r רדף s דן t אתא
u אשד כמו שדא
x רבח כמו זבח

36 ✣ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܢܐܬܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
37 ܥܠ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ܂ ✣ ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܩܛܠܬ
ܢܒܝܐ܂ ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ܂ ܟܡܐ
ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܕܐܟܢܫ ܒܢܝܟܝ܂ ܐܝܟ ܕܟܢܫܐ
ܬܪܢܓܘܠܬܐ ܦܪܘܓܝܗ ܬܚܝܬ ܓܦܝܗ܂ ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ܀
38 ✣ ܗܐ ܡܫܬܒܩ ܠܟܘܢ ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܒܐ܀
39 ✣ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܡܢ ܗܫܐ܂
ܥܕܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ ✣ ✣ ܣܒ ✣
ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܟܕ ✣

1 ✣ ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܠܡܐܙܠ܂ ܘܩܪܒܘ
2 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܚܘܝܢ ܠܗ ܒܢܝܢܗ ܕܗܝܟܠܐ܀ ✣ ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܗܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ܂ ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܠܐ ܬܫܬܒܩ ܗܪܟܐ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ
3 ܕܠܐ ܬܣܬܬܪ܀ ✣ ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ܂
ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܒܝܢܝܗܘܢ ܠܗ܂ ܐܡܪ
ܠܢ ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ܂ ܘܡܢܘ ܐܬܐ ܕܡܐܬܝܬܟ
4 ܘܕܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ܀ ✣ ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
5 ܐܙܕܗܪܘ ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ܀ ✣ ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܢܐܬܘܢ
ܒܫܡܝ܂ ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܠܣܓܝܐܐ
6 ܢܛܥܘܢ܀ ✣ ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܡܫܡܥ ܩܪܒܐ
ܘܫܡܥܐ ܕܩܪܒܐ܂ ܚܙܘ ܠܐ ܬܬܕܘܕܘܢ܂ ܘܠܐ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ
7 ܢܗܘܝܢ܂ ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܗܘܐ ܫܘܠܡܐ܀ ✣ ܢܩܘܡ ܓܝܪ
ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ܂ ܘܡܠܟܘܬܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ܂
ܘܢܗܘܘܢ ܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ܂ ܘܙܘܥܐ ܒܕܘܟܐ ܕܘܟܐ܀
8 ✣ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܪܝܫܐ ܐܢܘܢ ܕܚܒܠܐ܀
9 ✣ ܗܝܕܝܢ ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܐܘܠܨܢܐ ܘܢܩܛܠܘܢܟܘܢ܂
ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ ܡܛܠ
10 ܫܡܝ܀ ✣ ܗܝܕܝܢ ܢܬܟܫܠܘܢ ܣܓܝܐܐ܂ ܘܢܫܢܘܢ ܚܕ
11 ܠܚܕ܂ ܘܢܫܠܡܘܢ ܚܕ ܠܚܕ܀ ✣ ܘܣܓܝܐܐ ܢܒܝܐ
12 ܕܓܠܐ ܢܩܘܡܘܢ܂ ܘܢܛܥܘܢ ܠܣܓܝܐܐ܀ ✣ ܘܡܛܠ
ܣܓܝܐܘܬ ܥܘܠܐ܂ ܢܦܘܓ ܚܘܒܐ ܕܣܓܝܐܐ܀
13 ✣ ܡܢ ܕܢܣܝܒܪ ܕܝܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ܀

36 ✣ *Amin ego dico vobis, venient hæc omnia*
super generationem istam.
37 ✣ *Ourischlem, Ourischlē, trucidans Pro-*
phetas, & lapidibus obruens eos qui ad eam
mittuntur: quoties volui congregare filios
tuos, sicut congregat gallina pullos suos sub
38 *alas suas, nec voluistis?* ✣ *Ecce, relin-*
quitur vobis domus vestra deserta.
39 ✣ *Ego enim dico vobis: Non videbitis me*
ab hoc tempore, usque dum dicatis, Benedi-
ctus ille qui venit in nomine Domini.

Ad vesperam Festo Crucis.

CAP. XXIIII.

1 ET *exiit Jeschua à templo vt abiret, et ac-*
cessēre discipuli eius ostendentes ei ædifi-
2 *cium templi.* ✣ *Ipse verò dixit eis: Ecce,*
nonne videtis hæc omnia? Amin ego dico vo-
bis, non relinquetur hîc lapis super lapidem,
3 *qui non destruatur.* ✣ *Et quum sederet*
Jeschua super montem Oliuarum, accesserunt
discipuli eius, et aiunt inter se et eū [seorsim,]
Dic nobis quando hæc fient: & quod erit si-
gnū aduentus tui, et consummationis mundi?
4 ✣ *Respondit Ieschua, & dixit eis: Caue-*
te ne quis vos inducat in errorem:
5 ✣ *Multi siquidem venturi sunt in nomi-*
ne meo, dicturique, Ego sum Meschicho:
multosque in errorem inducent.
6 ✣ *Futurum est autem vt audiatis prælia,*
& rumorem bellorum: videte ne turbemini.
oportet enim vt hæc omnia fiant: sed necdum
7 *finis.* ✣ *Insurget enim gens contra gen-*
tem, & regnum contra regnum: eruntque
fames, & pestilentiæ, & terræmotus in sin-
8 *gulis locis.* ✣ *Hæc autem omnia prin-*
cipium sunt dolorum.
9 ✣ *Tunc tradent vos oppressioni, & inter-*
ficient vos: eritisque exosi omnibus gentibus
propter nomen meum.
10 ✣ *Tunc impingent multi, & odio prose-*
quetur alius alium, & alius alium prodet.
11 ✣ *Et multi pseudoprophetæ surgent, mul-*
tosque inducent in errorem.
12 ✣ *Ac propter multitudinem iniquitatis,*
elanguescet charitas multorum.
13 ✣ *Qui autem sustinuerit ad finem usque,*
is saluus erit.

36 אַמִין אָמַר אֱנָא לְכוּן [a] דְנֵאתְיָן הָלֵין כֻּלְּהֵין עַל שַׁרְבְּתָא הָדָא ׃ 37 אוּרִשְׁלֶם אוּרִשְׁלֶם [b] קָטְלַת נְבִיֵא וְרָגְמַת
לַאִילֵין [c] דַשְׁלִיחִין לְוָתָהּ כְּמָא [d] זַבְנִין [e] צְבִית [f] דַאכַנֵשׁ בְּנַיכִי אַיךְ דְכָנְשָׁא תַרְנָגוּלְתָא [g] פַרוּגֵיהַ תְחֵית [h] גַפֶּהּ וְלָא צְבִיתוּן ׃
38 הָא [i] מֶשְׁתְּבֵק לְכוּן בַּיתְכוּן חַרְבָא ׃ 39 אָמַר אֱנָא לְכוּן גֵיר דְלָא [k] תֶחֱזוּנָנִי מֵן הָשָׁא עַדְמָא [l] דְתֵאמְרוּן בְּרִיךְ
הוּ [m] דְאָתָא בַּשְׁמֵהּ דְמָרְיָא ׃ דְרַמְשָׁא דְעֵאדָא [n] דַצְלִיבָא סב קֶפַּלְאוֹן כד
1 וַנְפַק יֵשׁוּעַ מֵן הַיכְלָא [o] לְמֵאזַל וַקְרֶבוּ תַלְמִידוֹהִי [p] מְחַוֵין לֵהּ בֶּנְיָנֵהּ דְהַיכְלָא ׃ 2 הוּ דֵין אֲמַר לְהוֹן לָא הָא
[q] חָזֵין אַנְתוּן הָלֵין כֻּלְּהֵין אַמִין אָמַר אֱנָא לְכוּן דְלָא [r] תֶשְׁתְּבֵק הָרְכָא כֵּאף עַל כֵּאף דְלָא [s] תֶסְתְּתַר ׃ 3 וְכַד יָתֵב יֵשׁוּעַ
עַל טוּרָא דְזַיתָא קְרֶבוּ [t] תַלְמִידוֹהִי וָאמְרִין בַּינַיהוֹן וְלֵהּ אֱמַר לָן אֶמַתַי הָלֵין [u] נֶהְוְיָן ׃

[a] אֶתָא [b] קְטַל
[c] שְׁלַח [d] זבנין פירוש פעמים
[e] צְבָא [f] כְּנַשׁ
[g] פירושו אפרוחים
[h] גְּפַף [i] שְׁבַק [k] חֲזָא
[l] אֲמַר [m] אֲתָא [n] צְלַב
[o] אֲזַל [p] חַוָא [q] חֲזָא
[r] שְׁבַק [s] סְתַר [t] לְמַר
[u] חֲוָא

‡ Amen dico vobis, venient hæc om- 36
nia ſuper generationem iſtam.
‡ Ieruſalem Ieruſalem, quæ occidis 37
Luc. 13. f.34 4. Eſd. 1. c.30 Prophetas, & lapidas eos qui ad te miſſi
ſunt; quoties volui cõgregare filios tuos
quemadmodum gallina congregat pul-
los ſuos ſub alas, & noluiſti?
‡ Ecce relinquetur vobis domus ve- 38
ſtra deſerta.
‡ Dico enim vobis: Non me videbi- 39
tis amodò, donec dicatis, Benedictus qui
venit in nomine Domini.

CAP. XXIIII.

Mar. 13. a.1 Luc. 21. b.5 ET egreſſus Ieſus de templo, ibat. Et 1
acceſſerunt diſcipuli eius vt oſtende- A
rent ei ædificationes templi.
‡ Ipſe autem reſpondens, dixit illis, 2
Videtis hæc omnia? Amen dico vobis,
non relinquetur hic lapis ſuper lapidem
qui non deſtruatur.
Luc. 19. f.44 ‡ Sedente autem eo ſuper Montem- 3
olíueti, acceſſerunt ad eum diſcipuli ſe-
cretò, dicentes: Dic nobis, quando hæc
erunt? & quod ſignum aduentus tui, &
conſummationis ſeculi?
Eph. 5. b.6 ‡ Et reſpondens Ieſus, dixit eis: Vide- 4
te ne quis vos ſeducat.
Col. 2. d. 18 ‡ Multi enim veniẽt in nomine meo, 5
dicentes, Ego ſum Chriſtus: & multos
ſeducent.
‡ Audituri enim eſtis prœlia & opi- 6
niones prœliorum. Videte ne turbemi-
ni, oportet enim hæc fieri: ſed nondum
eſt finis.
‡ Conſurget enim gens in gentem, & 7
regnum in regnum: & erunt peſtilentię,
& fames, & terræmotus per loca.
‡ Hęc autem omnia initia ſunt dolo- 8
Ioh. 15. c.20. & 16. a.2 Sup. 10. c.17 Luc. 21. c.12 rum. ‡ Tunc tradent vos in tribula- 9
tionem, & occident vos: & eritis odium
omnibus gẽtibus propter nomen meũ.
‡ Et tunc ſcandalizabuntur multi: & 10
inuicem tradent, & odio habebunt in-
uicem.
‡ Et multi pſeudoprophetæ ſurgent, 11
& ſeducent multos.
‡ Et quoniam abundabit iniquitas, 12
refrigeſcet charitas multorum.
‡ Qui autem perſeuerauerit vſque in 13
finem, hic ſaluus erit.

36 ‡ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

37 ‡ Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

38 ‡ ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

39 ‡ λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

κδ'.

1 ‡ Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

3 ‡ καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 ‡ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 ‡ πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ἐγώ εἰμι ὁ χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.

6 ‡ μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι. ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος.

7 ‡ ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοί, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

8 ‡ πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

9 ‡ τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 ‡ καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους·

11 ‡ καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.

12 ‡ καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν·

13 ‡ ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

וּמָנָא הִי אָתָא ᵃ דְּמֵאתִיתָךְ ᵇ וַדְשׁוּלָמֵה דְּעָלְמָא׃ 4 עֲנָא יֵשׁוּעַ וְאָמַר לְהוֹן ᶜ אֶזְדַּהֲרוּ לָא אֶנָשׁ ᵈ נַטְעֵיכוֹן׃
5 ᵉ סַגִּיאֵא גֵּיר ᶠ נֵאתוֹן בַּשְׁמִי ᵍ וְנֵאמְרוּן דְּאֶנָא אֶנָא מְשִׁיחָא וְסַגִּיאֵא נֶטְעוֹן׃ 6 עֲתִידִין אַנְתּוֹן דֵּין ʰ לְמֶשְׁמַע
ⁱ קְרָבָא וְשֶׁמְעָא דַּקְרָבֵה ᵏ חֲזוֹ לָא ˡ תֶּתְדַּוְּדוּן וְלָא גֵּיר דְּכֻלְּהֵין נֶהֶוְיָן אֶלָּא לָא עַדְכִּיל שׁוּלָמָא׃ 7 ᵐ נְקוּם גֵּיר עַמָּא עַל
עַמָּא וּמַלְכוּתָא עַל מַלְכוּתָא וְנֶהֱוּוֹן כַּפְנֵא ⁿ וּמַוְתָּנֵא ᵒ וְזַוְעֵא בְּדוּכָא דוּכָא׃ 8 הָלֵין דֵּין כֻּלְּהֵין רִישָׁא אֶנֵין דְּחֶבְלֵא׃
9 הָיְדֵין ᵖ נַשְׁלְמוּנָכוֹן ᑫ לְאוּלְצָנָא וְנִקְטְלוּנָכוֹן וְתֶהֱוּוֹן ʳ סְנִיאִין מִן כֻּלְּהוֹן עַמְמֵא מֶטֻל שְׁמִי׃ 10 הָיְדֵין ˢ נֶתְכַּשְׁלוּן
סַגִּיאֵא וְנֶסְנוֹן חַד לְחַד וְנַשְׁלְמוּן חַד לְחַד׃ 11 וְסַגִּיאֵא נְבִיֵא ᵗ דַּגָּלֵא נְקוּמוּן וְנַטְעוֹן לְסַגִּיאֵא׃
12 וּמֶטֻל סַגִּיאוּת ᵘ עַוְלָא ˣ נְפוּג ʸ חוּבָּא דְּסַגִּיאֵא׃ 13 מַן ᶻ דְּנֶסַּיבַּר דֵּין עַדְמָא לְחַרְתָּא הוּ ᵃ נֵחֵא׃

ᵃ אֲתָא ᵇ שְׁלַם ᶜ זְהַר
ᵈ טְעָא ᵉ סְגָא ᶠ אֲתָא
ᵍ אֲמַר ʰ שְׁמַע ⁱ פירושו מלחמה
ᵏ חֲזָא ˡ דְּוַד פירושו עכר
ᵐ קוּם ⁿ מוּת ᵒ זוּעַ
ᵖ שְׁלַם ᑫ אֲלַץ ʳ סְנָא
ˢ כְּשַׁל ᵗ דְּגַל ᵘ עֲוַל ˣ פוּג
ʸ חֲבַב ᶻ סְבַר ᵃ חֲיָא

14 ܘܬܬܟܪܙ ܗܕܐ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܐ ܫܘܠܡܐ܂

15 ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܐ ܕܛܢܦܘܬܐ ܕܚܘܪܒܐ ܐܝܕܐ ܕܐܬܐܡܪ ܒܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ܂ ܕܩܝܡܐ ܒܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ܂ ܡܢ ܕܩܪܐ ܢܣܬܟܠ܂

16 ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ܂

17 ܘܗܘ ܕܒܐܓܪܐ ܠܐ ܢܚܘܬ ܠܡܫܩܠ ܕܒܒܝܬܗ܂

18 ܘܗܘ ܕܒܚܩܠܐ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ ܠܡܫܩܠ ܢܚܬܘܗܝ܂

19 ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ܂

20 ܨܠܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܥܪܘܩܝܟܘܢ ܒܣܬܘܐ ܘܠܐ ܒܫܒܬܐ܂

21 ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܗܝܕܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܪܫܝܬܗ ܕܥܠܡܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܘܠܐ ܢܗܘܐ܂

22 ܘܐܠܘ ܠܐ ܐܬܟܪܝܘ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ܂ ܡܛܠ ܓܒܝܐ ܕܝܢ ܢܬܟܪܘܢ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ܂

23 ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܘ ܬܡܢ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ܂

24 ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ ܘܢܒܝܐ ܕܓܠܐ܂ ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܐܝܟ ܕܢܛܥܘܢ ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܦ ܠܓܒܝܐ܂

25 ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ܂

26 ܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܟܝܠ ܗܐ ܒܡܕܒܪܐ ܗܘ ܠܐ ܬܦܩܘܢ܂ ܐܘ ܕܗܐ ܒܬܘܢܐ ܗܘ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ܂

27 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܬܚܙܐ ܥܕܡܐ ܠܡܥܪܒܐ܂ ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂

28 ܐܝܟܐ ܕܢܗܘܐ ܓܝܪ ܫܠܕܐ ܬܡܢ ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ܂

29 ܡܚܕܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ܂ ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ܂ ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܚܘܐ ܢܘܗܪܗ܂ ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܘܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ܂

30 ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܚܙܐ ܢܝܫܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܡܝܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܢܪܩܕܢ ܟܠܗܝܢ ܫܪܒܬܗ ܕܐܪܥܐ܂ ܘܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ ܥܡ ܚܝܠܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܣܓܝܐܐ܂

31 ܘܢܫܕܪ ܡܠܐܟܘܗܝ ܥܡ ܩܪܢܐ ܪܒܬܐ܂ ܘܢܟܢܫܘܢ ܠܓܒܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܒܥ ܪܘܚܐ܂ ܡܢ ܪܝܫܝܗܘܢ ܕܫܡܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫܝܗܘܢ܂

14 * *Et prædicabitur hoc Euangelium regni*
in vniuerso mundo, in testimonium omnium
gentium, & tunc veniet consummatio.
15 * *Quum autem videritis portentum im-*
mundum vastationis, quod dictum est per
Daniil Prophetam, stans in loco sancto, (is
16 *qui legit, intelligat.)* * *Tunc illi qui*
in Iihoudæa fuerint, fugiant in montem:
17 * *Et is qui fuerit in tecto, non descendat*
vt sumat quæ sunt in ædibus suis.
18 * *Et qui in agro fuerit, non reuertatur*
retrò vt accipiat vestimentum suum.
19 * *Væ autem prægnantibus, & iis quæ*
nutrices futuræ sunt in illis diebus.
20 * *Orate verò ne fiat fuga vestra hyeme,*
21 *neque Sabbatho.* * *Erit enim tunc*
oppressio magna, qualis non fuit ab initio
mundi, nunc vsque, nec erit.
22 * *Et nisi decurtati fuissent dies illi, non*
viueret omnis caro: verùm propter electos
decurtabuntur dies illi.
23 * *Tunc si quispiam dixerit vobis, Ecce hic*
est Meschicho, aut hic: ne credite.
24 * *Surgent enim pseudochristi, & pseu-*
doprophetæ, edentque signa magnifica, adeò
vt inducant in errorem (si fieri possit) etiam
25 *electos.* * *Ecce prædixi vobis.*
26 * *Si ergo dixerint vobis, Ecce in deserto*
est, ne exieritis: aut ecce in cubiculo est, ne
fidem adhibueritis.
27 * *Quemadmodum fulgur exit ab Orien-*
te, & videtur in Occidentem vsque, ita fu-
turus est aduentus Filij hominis.
28 * *Vbicunque verò erit cadauer, ibi con-*
gregabuntur aquilæ.
29 * *Statim autem post oppressionem dierum*
illorum Sol obtenebrescet, & Luna non o-
stendet splendorem suum, & stellæ cadent è
cælis, & virtutes cælorum commouebuntur.
30 * *Tuncque apparebit signum Filij hominis*
in cælis: & tunc plangent omnes generatio-
nes terræ, & conspicient Filium hominis ve-
nientem super nubes cælorum cum virtute
& gloria multa.
31 * *Et mittet angelos suos cum classici clan-*
gore magno, & congregabunt electos eius à
quatuor ventis ab extremo cælorum, vsque
ad extremum eorum.

---

14 וְתִתְכְּרֵז הָדָא ᵃסְבַרְתָּא דְמַלְכוּתָא בְּכֻלֵּה עָלְמָא ᵇלְסָהֲדוּתָא דְכֻלְּהוֹן עַמְמֵא וְהָידֵין ᶜתֵאתֵא שׁוּלָמָא׃
15 מָא דֵין ᵈדְחָזֵין אַנְתּוּן אָתָא ᵉטַנְפוּתָא דְחוּרְבָּא דְאֶתְאֲמַר בְּדָנִיאֵיל נְבִיָא ᶠדְקָיְמָא בְּדוּכְתָּא קַדִּישְׁתָּא הוּ ᵍדְקָרֵא נֶסְתַּכַּל׃
16 הָידֵין אִילֵין דְבִיהוּד נֶעְרְקוּן לְטוּרָא׃
17 וְהוּ דְבְאֶגָּרָא הוּ לָא נֶחוּת לְמֶסַּב דְבַיְתֵהּ׃
18 וְאַיְנָא דִבְחַקְלָא הוּ לָא נֶתְהַפַּךְ לְבֶסְתְּרֵהּ לְמֶסַּב לְבָשֵׁהּ׃
19 וָי דֵין לְבַטְנָתָא וְלָאִילֵין דְמַיְנְקָן בְּהָנוּן יוֹמָתָא׃
20 צַלּוֹ דֵין דְלָא נֶהֱוֵא ʰעֲרוּקֵיכוּן ⁱבְסִתְוָא וְלָא בְשַׁבְּתָא׃
21 נֶהֱוֵא גֵיר הָידֵין ᵐאוּלְצָנָא רַבָּא אַיְנָא דְלָא הֲוָא מִן רֵישִׁיתֵהּ דְעָלְמָא וְעַדְמָא לְהָשָׁא וְלָא נֶהֱוֵא׃
22 וְאִלּוּ לָא ᵒאֶתְכַּרְיוּ יוֹמָתָא הָנוּן לָא ᵖחָיֵא הֲוָא כָל בְּסַר
מְטֻל ᵠגְבִיָא דֵין נֶתְכַּרוּן יוֹמָתָא הָנוּן׃
23 הָידֵין אִן אֱנָשׁ נֵאמַר לְכוּן הָא ʳהָרְכָּא הוּ מְשִׁיחָא אוֹ הָרְכָּא לָא ˢתְהַימְנוּן׃

ᵃ סְבַר כמו בשר
ᵇ סְהַד ᶜ אֲתָא ᵈ חֲזָא
ᵉ טְנַף ᶠ קוּם ᵍ קְרָא
ʰ סְכַל ⁱ צְלָא ᵏ עֲרַק
פירושו
ˡ סְתָוָא חורף
ᵐ אֲרַץ ⁿ רִישׁ ᵒ כְּרָא
פירושו קצר
ᵖ חָיָא ᵠ גְבָא
ʳ עברא ותה ˢ הֵימַן

‡Et prædicabitur hoc Euangeliū re- 14
ni in vniuerſo orbe, in teſtimoniū omni-
bus gentibus. & tunc veniet conſum-
Mar. 13. b. 14 matio. ‡Cùm ergo videritis abomi- 15
Luc. 21. d. 20 nationem deſolationis, quæ dicta eſt à
Dan. 9. g. 27 Daniele propheta, ſtantem in loco ſan-
cto; (qui legit intelligat:) ‡Tunc qui 16
in Iudæa ſunt, fugiant ad montes:
‡Et qui in tecto, nõn deſcendat tol- 17
lere aliquid de domo ſua: ‡Et qui in a- 18
gro, non reuertatur tollere tunicā ſuam.
‡Væ autē prægnantibus & nutrien- 19
tibus in illis diebus.
‡Orate autem, vt non fiat fuga veſtra 20
in hyeme vel Sabbatho.
Act. 1. b. 12 ‡Erit enim tunc tribulatio magna, 21
qualis non fuit ab initio mundi vſque
modò, neque fiet.
‡Et niſi breuiati fuiſſent dies illi, nō 22
fieret ſalua omnis caro: ſed propter ele-
ctos breuiabuntur dies illi.
Mar. 13. c. 21 ‡Tunc ſi quis vobis dixerit: Ecce hîc 23
Luc. 13. d. 23 eſt Chriſtus, aut illic: nolite credere.
‡Surgent enim pſeudochriſti & pſeu 24
doprophetæ: & dabunt ſigna magna &
prodigia, ita vt in errorē inducantur (ſi
fieri poteſt) etiam electi.
‡Ecce prædixi vobis. 25
‡Si ergo dixerint vobis, Ecce in de- 26
ſerto eſt, nolite exire: ecce in penetrali-
bus, nolite credere.
‡Sicut enim fulgur exit ab Oriente, 27
& paret vſque in Occidentem, ita erit
& aduentus filij hominis.
Luc. 17. f. 37 ‡Vbicunque fuerit corpus, illuc con- 28
Mar. 13. c. 24 gregabuntur & aquilæ.
Luc. 21. c. 25 ‡Statim autem poſt tribulationem 29
Eze. 32. b. 7 dierum illorum Sol obſcurabitur, & Lu-
Iſa. 13. b. 10 na non dabit lumen ſuum, & ſtellæ ca-
Ioel. 2. g. 31. & 3. c. 15 dent de cælo, & virtutes cælorum com-
Apo. 1. b. 7 1. Cor. 15. g. 51 mouebuntur.
‡Et tūc parebit ſignum filij hominis 30
in cælo. & tunc plangent omnes tribus
terræ: & videbunt filium hominis ve-
nientem in nubibus cæli cum virtute
multa & maieſtate.
‡Et mittet angelos ſuos cum tuba, & 31
voce magna: & congregabunt electos e-
ius à quatuor ventis, à ſummis cęlorum
vſque ad terminos eorum.

14 ‡καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅ-
λῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει
τὸ τέλος.
15 ‡ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν
διὰ δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώ-
σκων νοείτω.
16 ‡τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη·
17 ‡ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰ-
κίας αὐτοῦ·
18 ‡καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱ-
μάτιον αὐτοῦ.
19 ‡οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20 ‡προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶ-
νος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ.
21 ‡ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρ-
χῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
22 ‡καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν
ἐσώθη πᾶσα σάρξ. διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται
αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
23 ‡τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστός, ἢ ὧδε· μὴ πι-
24 στεύσητε. ‡ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπρο-
φῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλα-
νῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.
25 ‡ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν.
26 ‡ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ, μὴ ἐξέλ-
θητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε.
27 ‡ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ
φαίνεται ἕως δυσμῶν· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
28 ‡ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.
29 ‡εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ
ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐ-
ρανῶν σαλευθήσονται.
30 ‡καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ
οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψον-
ται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐ-
31 ρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ‡καὶ ἀποστελεῖ τοὺς
ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος καὶ φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυ-
νάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ'
ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.

24 נְקוּמוּן גֵיר מְשִׁיחֵא דַגָלֵא וַנְבִיֵא [a] דְכַדְבוּתָא וְנֶהְלוּן אָתְוָתָא [b] רַוְרְבָתָא אַיךְ [c] דְנַטְעוּן אֶן מֶשְׁכְּחָא אָף [d] לַגְבִיֵא ׃
25 הָא קְדְמֵת אֶמְרֵת לְכוּן ׃ 26 אֶן הָכִיל נֵאמְרוּן לְכוּן הָא בְּחוּרְבָא הוּלָא [e] תֶּפְקוּן או דְּהָא [f] בְּתַוָנָא הוּלָא
תְהַימְנוּן ׃ 27 אַיכַנָא דְבַרְקָא נָפֵק מֶן [g] מַדְנְחָא או מֶתְחֲזֵא עַדְמָא לְמַעְרְבָא הָכַנָא תֶּהֱוֵא [h] מֵאתִיתֵה דַבְרֵה דְאְנָשָׁא ׃
28 אַיכָא דִין דְנֶהֱוֵא פַגְרָא תַמָן נֶתְכַּנְשׁוּן נֶשְׁרֵא ׃ 29 מֶחְדָא דִין בָּתַר אוּלְצָנָא דְיַוְמָתָא הָנוּן שֶׁמְשָׁא נֶחְשַׁךְ וְסַהֲרָא
לָא [i] נַחֲוֵא נוּהֲרֵה וְכַוכְבֵא [k] נֶפְלוּן מֶן שְׁמַיָא וְחַילָא דַשְׁמַיָא [l] נֶתְתְזִיעוּן ׃ 30 וְהָידֵין נֶתְחֲזֵא [m] נִישָׁא דַבְרֵה דְאְנָשָׁא בַשְׁמַיָא
וְהָידֵין [n] נַרְקְדוּן כֻּלְהֵין שַׁרְבָתָא דְאַרְעָא וְנֶחְזוּן לַבְרֵה דְאְנָשָׁא דָאתֵא עַל עַנְנֵי שְׁמַיָא עַם חַילָא וְשׁוּבְחָא סַגִיאָא ׃
31 וְנְשַׁדַר מַלַאכַוהִי עַם [o] שִׁיפוּרָא רַבָא וְנְכַנְשׁוּן [p] לַגְבַיָא דִילֵה מֶן אַרְבְעַת רוּחָא מֶן רֵישְׁהוּן דַשְׁמַיָא וְעַדְמָא לְרֵישְׁהוּן ׃

[a] כְּדַב כמו כזב
[b] רַבְרַב [c] טְעָא [d] גְּבָא
[e] נְפַק [f] תַּוָנָא פירושו חדר
[g] דְנַח כמו זרח
[h] אֱתָא [i] חֲוָא [k] נְפַל
[l] זוע [m] נִישָׁא כמו נס
[n] רְקַד בלשון ספר
[o] תוא קולשופר [p] גְּבָא

32 ܡܢ ܬܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܦܠܐܬܐ. ܕܡܚܕܐ ܕܣܘܟܝܗ̈ ܪܟܟܢ ܘܦܪܥܝܢ
33 ܛܪ̈ܦܝܗ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ. ܗܟܢܐ
ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܕܥܘ ܕܡܛܬ
34 ܠܗ ܠܬܪܥܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ
ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ.
35 ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡ̈ܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ. ✤

ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ ✤ ܣܓ ✤

36 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ. ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ. ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ.
37 ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ
ܕܒܝܘܡ̈ܝ ܢܘܚ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
38 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܛܘܦܢܐ ܐܟܠܝܢ
ܘܫܬܝܢ. ܘܢܣܒܝܢ ܢܫ̈ܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪ̈ܐ. ܥܕܡܐ
39 ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܟܘܠܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܘ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ
ܛܘܦܢܐ ܘܫܩܠ ܠܟܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ
40 ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܗܝܕܝܢ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܩܪܝܬܐ. ܚܕ
41 ܢܬܕܒܪ ܘܚܕ ܢܫܬܒܩ. ܘܬܪܬܝܢ ܢܗܘܝܢ ܛܚ̈ܢܢ
42 ܒܪܚܝܐ. ܚܕܐ ܬܬܕܒܪ ܘܚܕܐ ܬܫܬܒܩ. ܐܬܬܥܝܪܘ
ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܝܕܐ ܫܥܐ ܐܬܐ ܡܪܟܘܢ.
43 ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܥܘ. ܕܐܠܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܕܐ
ܡܛܪܬܐ ܐܬܐ ܓܢܒܐ. ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ
44 ܕܢܬܦܠܫ ܒܝܬܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܘܘ
ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ✤ ✤ ✤

ܩܘܪܒܐ ܕܡܪܝ ܒܥܐܕܐ ܕܟܗܢܐ ✤ ✤ ܣܗ ✤

45 ܡܢܘ ܟܝ ܐܝܠܘܗܝ ܥܒܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ.
ܕܐܩܝܡܗ ܡܪܗ ܥܠ ܒܢ̈ܝ ܒܝܬܗ. ܕܢܬܠ ܠܗܘܢ
46 ܣܝܒܪܬܐ ܒܙܒܢܗ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܢܐܬܐ
47 ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
48 ܠܟܘܢ. ܕܥܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. ܐܢ ܕܝܢ
ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܒܠܒܗ. ܕܡܘܚܪ ܡܪܝ
49 ܠܡܐܬܐ. ܘܢܫܪܐ ܠܡܡܚܐ ܠܟܢܘܬܗ. ܘܢܗܘܐ
50 ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܥܡ ܪܘܝ̈ܐ. ܢܐܬܐ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ
ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܣܒܪ. ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ.

32 * *A ficu autem discite parabolam: cuius*
quum iam rami tenerescunt, & pullulant fo-
33 *lia, scitis aduentare æstatem.* * *Sic & vos*
quum videritis hæc omnia, scitote eam per-
34 *uenisse ad portam.* * *Amin ego dico vo-*
bis, nequaquam præterierit generatio ista,
35 *vsque dum hæc omnia fiant.* * *Cælum &*
terra præteribunt, at sermones mei nequa-
quam præteribunt.

Lectio defunctorum.

36 * *De die autem illo, & de hora illa nemo*
nouit, ne Angeli quidem cælorum, sed Pater
tantùm.
37 * *Sicut autem diebus Nouach, ita futurus*
est aduentus filij hominis.
38 * *Sicut enim qui erant ante diluuium, e-*
debant & bibebant, & ducebant vxores,
dabantque viris, ad hūc vsque diem quo in-
39 *gressus est Nouach in arcam:* * *Neque cog-*
nouerunt donec venisset diluuium, & abstu-
lisset omnes: sic futurus est aduentus filij ho-
40 *minis.* * *Tunc duo erunt in villa, vnus*
assumetur, & alter relinquetur.
41 * *Duæ molentes in pistrino, vna assume-*
tur, & altera relinquetur.
42 * *Vigilate ergo, quia nescitis qua hora ven*
43 *turus est dominus vester.* * *Hoc autem*
scitote, si sciret dominus domus quanam vi-
gilia fur venturus sit, vigilaret; nec sineret
perfodi domum suam.
44 * *Propterea & vos estote parati: nam*
qua hora non putatis, venturus est filius
hominis.

Oblatio Dominicæ
Sacerdotum.

45 * *Quis igitur est seruus fidelis & sapiens*
quem constituit dominus suus super filios do-
mus suæ, vt det eis cibum in tempore suo?
46 * *Felix ille seruus, quem quum veniet*
dominus eius, inuenerit ita facientem.
47 * *Amin ego dico vobis, constituet eum su-*
per omnia quæ habet.
48 * *Sin autem dixerit seruus ille nequam*
in corde suo, Dominus meus tardat aduen-
49 *tum:* * *Cœperitque percutere conseruos*
suos, & comederit ac potauerit cum temu-
50 *lentis:* * *Veniet dominus serui illius, quo*
die non expectat, & qua hora non nouit.

---

32 מִן תְּתָא דֵּין [a] יְלַפוּ [b] פְּלֵאתָא דְּמֶחֲדָא [c] דְּסוֹכֵיהָ [d] רָכְּכָן [e] וּפָרְעִין טַרְפֵּיהָ יָדְעִין אַנְתּוּן [f] דְּמְטָא [g] קַיְטָא׃ 33 הָכַנָא
אַף אַנְתּוּן מָא דַּחְזֵיתוּן הָלֵין כֻּלְּהֵין [h] דַּעוּ דַּמְטָת לָהּ לְתַרְעָא׃ 34 אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּלָא [i] תֶּעֱבַר שַׁרְבְּתָא הָדָא
עַדְמָא דְּהָלֵין כֻּלְּהוֹן נֶהֱוְין׃ 35 שְׁמַיָּא וַאַרְעָא נֶעְבְּרוּן [k] וּמֶלַּי לָא נֶעְבְּרָן׃ קֶרְיָנָא דְּעַנִ[illegible] סג
36 עַל יַוְמָא דֵּין הַו וְעַל שָׁעְתָא הָי אֱנָשׁ לָא יָדַע אַף לָא מַלְאֲכֵא דַּשְׁמַיָּא אֶלָּא אַבָא בַּלְחוּד׃ 37 אַיכַנָא דֵּין דְּיַוְמַי
נוּחַ הָכַנָא תֶּהֱוֵא [l] מֵאתִיתֵה דִּבְרֵה דְּאֲנָשָׁא׃ 38 אַיכַנָא גֵּיר [m] דְּאִיתַיהוֹן הֲוַו קְדָם [n] טוּפָנָא אָכְלִין [o] וְשָׁתֵין וְנָסְבִין
נְשֵׁא [p] וְיָהֲבִין לְגַבְרֵא עַדְמָא לְיַוְמָא [q] דְּעַל נוּחַ [r] לְכֵוְלָא׃ 39 וְלָא יַדְעוּ עַדְמָא דְּאֵתָא טוּפָנָא וַשְׁקַל לְכֻלְּהוֹן הָכַנָא
תֶּהֱוֵא מֵאתִיתֵה דִּבְרֵה דְּאֲנָשָׁא׃ 40 הָידֵין תְּרֵין נֶהֱווּן בַּקְרִיתָא חַד נֶתְדְּבַר וְחַד [s] נֶשְׁתְּבֵק׃

[a] אֲלֵף [b] מְלָא ופירושו משל
[c] סוּף [d] רְכַךְ [e] פְּרַע פירושו הצמיח
[f] מְטָא [g] קיט כמו קיץ
[h] יְדַע [i] עֲבַר [k] מַלֵּל
[l] אֲתָא [m] אִית כמו יש
[n] נְטַף פירושו מבול
[o] שְׁתָא [p] יְהַב [q] עֲלַל
[r] עבראית תיבה [s] שְׁבַק

* Ab arbore autem fici discite para- 32
bolam, cùm iam ramus eius tener fuerit,
& folia nata, scitis quia propè est æstas.
* Ita & vos, cùm videritis hæc omnia, 33
scitote quia propè est in ianuis.
* Amen dico vobis, quia non præter- 34
ibit generatio hæc, donec omnia ista
fiant.
Mar. 13. d.31 * Cælum & terra transibunt, verba 35
autem mea non præteribunt.

* De die autem illa & hora nemo scit, 36
neque angeli cælorum, nisi Pater solus.
Luc. 17. f.26 * Sicut autem in diebus Noe, ita erit 37
& aduentus filij hominis. D
Gen. 7. b.5 1. Pet. 3. d.20 * Sicut enim erant in diebus ante di- 38
luuium comedentes & bibentes, nuben
tes & nuptui tradentes, vsque ad eum
diem quo intrauit Noe in arcam,
* Et non cognouerũt donec venit di- 39
luuium, & tulit omnes: ita erit & aduen
tus filij hominis.
Luc. 17. g.36 * Tunc duo erunt in agro: vnus assu- 40
metur, & vnus relinquetur.
* Duæ molẽtes in mola: vna assume- 41
Duo in lecto, vnus assumetur, & vnus relinquetur tur, & vna relinquetur. †
* Vigilate ergo, quia nescitis qua hora 42
Dominus vester venturus sit.
* Illud autem scitote, quoniam si sci- 43
1. Thes. 5. a.2 Mar. 13. d.32 Luc. 12. e.39 ret paterfamilias qua hora fur venturus
esset, vigilaret vtique, & non sineret per-
fodi domum suam.
* Ideò & vos estote parati, quia qua 44
nescitis hora filius hominis vẽturus est.

Luc. 12. e.42 * Quis, putas, est fidelis seruus & pru- 45
dens, quem constituit dominus suus su-
per familiam suam, vt det illis cibum in
tempore?
* Beatus ille seruus, quem, cùm vene- 46
rit dominus eius, inuenerit sic faciẽtem.
* Amen dico vobis, quoniam super 47
omnia bona sua constituet eum.
Apo. 16. c.15 * Si autem dixerit malus seruus ille in 48
corde suo, Moram facit dominus meus
venire: * Et cœperit percutere con- 49
seruos suos, manducet autem & bibat
cum ebriosis:
* Veniet dominus serui illius in die 50
qua non sperat, & hora qua ignorat:

32 * Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ
κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα ἐκφυῇ, γινώ-
σκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος.
33 * οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
34 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως
ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
35 * ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
παρέλθωσι.

36 * Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν,
οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.
37 * ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38 * ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατα-
κλυσμοῦ, τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγα-
μίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν·
39 * καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἦ-
ρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
40 θρώπου. * τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παρα-
λαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται.
41 * δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται,
42 καὶ μία ἀφίεται. * γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε
ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.
43 * ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυ-
λακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴα-
σε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.
44 * διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖ-
τε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 * Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστη-
σεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐ-
46 τοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; * μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖ-
νος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
47 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐ-
τοῦ καταστήσει αὐτόν·
48 * ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν·
49 * καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πί-
νειν μετὰ τῶν μεθυόντων·
50 * ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσ-
δοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·

41 וְתַרְתֵּין נֶהֶוְיָן טָחֲנָן בְּרַחְיָא חֲדָא מֶתְדַּבְרָא וַחֲדָא [a] מֶשְׁתַּבְקָא׃ 42 [b] אֶתְּעִירוּ הָכִיל דְּלָא יָדְעִין אַנְתּוּן בְּאַידָא
שָׁעֲתָא אָתֵא מָרְכוּן׃ 43 הָדָא דֵּין [c] דַּעוּ דְּאֶלּוּ יָדַע הֲוָא מָרֵא בַּיְתָא בְּאַידָא [d] מַטַּרְתָּא אָתֵא גַּנָּבָא מֶתְּעִיר הֲוָא וְלָא שָׁבֵק
הֲוָא [e] דְּנֶתְפַּלַּשׁ בַּיְתֵהּ׃ 44 מֶטֻּל הָנָא אָף אַנְתּוּן הֲווּ [f] מְטַיְּבִין דִּבְשָׁעֲתָא דְּלָא סָבְרִין אַנְתּוּן [g] נָאתֵא בְּרֵהּ דְּאֶנָשָׁא׃
קוּרְבָּא וְחַד בְּשַׁבָּא דְכַהֲנֵא סר 45 מַנוּ כַּי אִיתוֹהִי עַבְדָּא [h] מְהַימְנָא וְחַכִּימָא [i] דְּאַקִּימֵהּ מָרֵהּ
עַל בְּנַי בַּיְתֵהּ [k] דְּנֶתֶּל לְהוֹן [l] סִיבַרְתָּא בְּזַבְנֵהּ׃ 46 טוּבַוְהִי לְעַבְדָּא הַו דְּנֵאתֵא מָרֵהּ [m] נֶשְׁכְּחִיוּהִי דְּעָבֵד הָכַנָא׃
47 אַמִּין אָמַר אֶנָא לְכוֹן דְּנַקִּימִיוּהִי עַל כֻּל דְּאִיתלֵהּ׃ 48 אֶן דֵּין נֵאמַר עַבְדָּא הַו בִּישָׁא בְּלֶבֵּהּ דְּמָרִי [n] מוּחַר [o] לְמֵאתָא׃
49 [p] וְנֶשְׁרֵא לְמֶמְחָא [q] כְּנָוָתֵהּ וְנֶהֱוֵא אָכֵל וְשָׁתֵא עַם [r] רַוָּיֵא׃ 50 נֵאתֵא מָרֵהּ דְּעַבְדָּא הַו בְּיוֹמָא דְּלָא סָבַר וּבְשָׁעֲתָא דְּלָא יָדַע׃

[a] שְׁבַק [b] עוּר [c] יְדַע
[d] נְטַר [e] פְּלַשׁ פירושו
דקראו חקר
[f] טַיֵּב [g] אֲתָא [h] הַימַן
[i] קוּם [k] נְתַל [l] סְבַר
בלשון אכל
[m] שְׁכַח בלשון מצא
[n] אַחַר [o] אֲתָא [p] שְׁרָא
[q] כְּנָה [r] רְוָא

51 ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ. ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܢܣܒܝ
ܒܐܦܐ: ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ ∴ ∴

ܩܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܕܚܫܐ ܘܕܢܫܐ
ܡܩܕܫܬܐ ∴ ܣܗ ∴ ܩܦܠܐܘܢ ܟܗ ∴

1 ܗܝܕܝܢ ܬܬܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܥܣܪ
ܒܬܘܠܢ. ܗܢܝܢ ܕܢܣܒ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ: ܘܢܦܩ
2 ܠܐܘܪܥܐ ܕܚܬܢܐ ܘܕܟܠܬܐ. ܚܡܫ ܕܝܢ ܡܢܗܝܢ.
3 ܚܟܝܡܢ ܗܘܝ. ܘܚܡܫ ܣܟܠܢ. ܘܗܢܝܢ
ܣܟܠܬܐ ܢܣܒ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ: ܘܠܐ ܢܣܒ ܥܡܗܝܢ
4 ܡܫܚܐ. ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܚܟܝܡܬܐ: ܢܣܒ ܡܫܚܐ
5 ܒܡܐܢܐ ܥܡ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. ܟܕ ܐܘܚܪ ܕܝܢ
6 ܚܬܢܐ: ܢܡܝ ܟܠܗܝܢ ܘܕܡܟ. ܘܒܦܠܓܗ
ܕܠܠܝܐ ܗܘܬ ܩܥܬܐ. ܗܐ ܚܬܢܐ ܐܬܐ. ܦܘܩܘ ܠܐܘܪܥܗ.
7 ܗܝܕܝܢ ܩܡ ܟܠܗܝܢ ܒܬܘܠܬܐ ܘܬܩܢ
8 ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. ܐܡܪܢ ܕܝܢ ܗܢܝܢ ܣܟܠܬܐ
ܠܚܟܝܡܬܐ. ܗܒܝܢ ܠܢ ܡܢ ܡܫܚܟܝܢ: ܕܗܐ ܕܥܟܘ
9 ܠܡܦܐܕܝܢ. ܥܢܝ ܗܢܝܢ ܚܟܝܡܬܐ ܘܐܡܪܢ.
ܕܠܡܐ ܠܐ ܢܣܦܩ ܠܢ ܘܠܟܝܢ. ܐܠܐ ܙܠܝܢ
ܠܘܬ ܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܘܙܒܢ ܠܟܝܢ.
10 ܘܟܕ ܐܙܠ ܠܡܙܒܢ. ܐܬܐ ܚܬܢܐ.
ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܢ ܗܘܝ ܥܠܝ ܥܡܗ
11 ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ: ܘܐܬܚܕ ܬܪܥܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܝ ܐܦ
ܗܢܝܢ ܒܬܘܠܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ: ܘܐܡܪܢ. ܡܪܢ ܡܪܢ
12 ܦܬܚ ܠܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ
13 ܐܢܐ ܠܟܝܢ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ.
ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܠܐ ܫܥܬܐ ∴ ∴

ܚܕܒܫܒܐ ܕܟܗܢܐ ∴ ܣܘ ∴ ∴

14 ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܕܢܦܩ ܠܡܣܓܐ. ܩܪܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܫܠܡ
15 ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ. ܐܝܬ ܕܝܗܒ ܠܗ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ.
ܘܐܝܬ ܕܬܪܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܚܕܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܘܢܦܩ
16 ܠܡܣܓܐ. ܐܙܠ ܕܝܢ ܗܘ ܕܢܣܒ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܐܬܬܓܪ
17 ܒܗܝܢ ܘܥܒܕ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ. ܘܗܟܢܐ ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ.
18 ܐܬܬܓܪ ܘܐܘܬܪ ܬܪܬܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܣܒ ܚܕܐ. ܐܙܠ
ܚܦܪ ܒܐܪܥܐ ܘܛܫܐ ܟܣܦܐ ܕܡܪܗ.

51 * *Et separabit eum, ponetque partem eius*
cum acceptoribus vultus [hypocritis.] *illic erit*
fletus & stridor dentium.

Statio tertiæ noctis secundæ Septimanæ Passionis, & Mulierum sanctarum.

CAP. XXV.

1 T*Unc assimilabitur regnum cælorum de-*
cem virginibus illis, quæ sumpserunt lam
pades suas, & exierunt in occursum Sponsi
2 *& Sponsæ.* * *Quinque autem ex eis sapien-*
3 *tes erant, & quinque fatuæ.* * *Et illæ fa-*
tuæ sumpserant quidem lampades suas, sed
4 *non assumpserant secum oleum.* * *Hæ verò*
sapientes sumpserant oleum in vasis cum lam
5 *padibus suis.* * *Quum autem tardaret*
Sponsus, dormitarũt omnes, somnoque se de-
6 *dêre.* * *Et media nocte factus est clamor,*
Ecce, Sponsus venit: exite in occursum eius.
7 * *Tunc surrexerunt omnes illæ virgines,*
8 *& præpararunt lampades suas.* * *Dixerunt*
autem illæ fatuæ sapientibus, Date nobis ex
oleo vestro, ecce enim lampades nostræ extin-
9 *ctæ sunt.* * *Responderunt hæ sapientes &*
dicunt: Ne fortè non sufficiat nobis & vo-
bis, ite potius ad eos qui venundant, & e-
10 *mite vobis.* * *Quum autem proficisce-*
rentur emptum, venit Sponsus: & hæ quæ
paratæ erant introierunt cum eo in domum
chori [ad nuptias:] *clausáque est ianua.*
11 * *Postremò verò venerunt et illæ virgines*
aliæ, dicentes: Domine noster, Domine noster,
12 *aperi nobis.* * *Is verò respondit & ait eis:*
13 *Amin ego dico vobis, non noui vos.* * *Vigilate*
ergo, quia nescitis diem illum neque horam.

Dominica Sacerdotum.

14 * *Sicut enim vir qui peregrè profectus est,*
vocauit famulos suos, & tradidit eis posses-
15 *sionem suam:* * *Et vni quidem dedit quin-*
que talenta, alij autem duo, alij denique vnũ;
vnicuique secundùm facultatem ipsius; &
16 *peregrè profectus est illico.* * *Profectus autem*
ille qui quinque talenta acceperat, negotiatus
est ex eis, & lucratus est quinque alia.
17 * *Et itidem is qui duo, negotiando lucra-*
18 *tus est duo alia.* * *Is autem qui acceperat*
vnum, profectus fodit in terram, et abdidit
argentum domini sui.

---

51 ונפלגיוהי [a] ונסים [b] מנתה עם נסבי באפא תמן נהוא [c] בכיא וחורק [d] שנא ׃
קומא דתלתא דלליא דתרין דחשא ודנשא קדישתא סה קפלאון סו
1 הידין [e] תתדמא מלכותא דשמיא לעסר בתולן הנין דנסבי [f] למפדיהין ונפקי לאורע חתנא [g] וכלתא ׃ 2 חמש דין
מנהין חכימן הוי וחמש סכלן ׃ 3 והנין סכלתא נסבי למפדיהין ולא נסבי עמהין משחא ׃ 4 הנין דין חכימתא
נסבי משחא במאנא עם למפדיהין ׃ 5 כד אוחר דין חתנא [h] נמי כלהין ודמכי ׃ 6 ובפלגה דלליא הות [k] קעתא הא
חתנא אתא [l] פוקו לאורעה ׃ 7 הידין [m] קמי כלהין בתולתא ותקני למפדיהין ׃ 8 אמרן דין הנין [n] סכלתא
לחכימתא [o] הבין לן מן [p] משחכין דהא [q] דעכו להון למפדין [r] ענין הנין חכימתא ואמרן למא לא [s] נספקלן ולכין אלא

[a] סום [b] מנא ופירושו חלק
[c] בכא [d] שנן [e] דמא
[f] למפיד כמו לפיד
[g] כלל [h] נום [k] קעא
[l] נפק [m] קום [n] סכל
[o] יהב [p] משח [q] דעך
[r] ענא [s] ספק

* Et diuidet eum, partemque eius po- 51
Sup. 13. f. 42. Luc. 13. f. 28. net cum hypocritis. illic erit fletus &
stridor dentium.

CAP. XXV.

TVnc simile erit regnum cælorum de- 1
cem virginibus: quę accipientes lam A
pades suas exierunt obuiam Sponso &
Sponsæ.
* Quinque autem ex eis erant fatuæ, 2
& quinque prudentes.
* Sed quinque fatuæ, acceptis lampa- 3
dibus, non sumpserunt oleum secum:
* Prudentes verò acceperunt oleum 4
in vasis suis cum lampadibus.
* Moram autem faciēte Sponso, dor- 5
mitauerunt omnes & dormierunt.
* Media autem nocte clamor factus 6
est, Ecce Sponsus venit, exite obuiam ei.
* Tunc surrexerunt omnes virgines 7
illæ, & ornauerunt lampades suas.
* Fatuæ autem sapientibus dixerunt: 8
Date nobis de oleo vestro, quia lampa-
des nostræ extinguuntur.
* Responderunt prudentes, dicentes: 9
Ne fortè non sufficiat nobis & vobis, ite
potiùs ad vendentes, & emite vobis.
* Dum autē irent emere, venit Spon- 10
sus: & quæ paratæ erant, intrauerunt cū
eo ad nuptias: & clausa est ianua.
* Nouissimè verò veniunt & reliquæ 11
virgines, dicentes, Domine, Domine, a-
peri nobis. * At ille respondens, ait: 12
Amen dico vobis, nescio vos.
Mar. 13. d. 33. Sup. 24. e. 42. * Vigilate itaque, quia nescitis diem 13
neque horam.

Luc. 19. b. 12. * Sicut enim homo peregrè proficis- 14
cens, vocauit seruos suos, & tradidit il-
lis bona sua. B
* Et vni dedit quinque talenta, alij au 15
tem duo, alij verò vnum; vnicuique se-
cundùm propriam virtutem: & profe-
ctus est statim.
* Abiit autem qui quinque talēta ac- 16
ceperat, & operatus est in eis, & lucratus
est alia quinque. * Similiter & qui duo 17
acceperat, lucratus est alia duo.
* Qui autem vnum acceperat, abiens 18
fodit in terram, & abscondit pecuniam
domini sui.

51 * καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

κέ.

1 * Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.
2 * πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί.
3 * αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·
4 * αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
5 * χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
6 * μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 * τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.
8 * αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.
9 * ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.
10 * ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
11 * ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.
12 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.
13 * γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

14 * Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν, ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
15 * καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.
16 * πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα.
17 * ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.
18 * ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

---

[a]זלין לות אילין דמזבנין וזבנין לכין ׃ 10 וכד אזלי [b]למזבן אתא חתנא ואילין [c]דמטיבן הוי [d]עלי עמה לבית
חלולא [e]ואתאחד תרעא ׃ 11 בחרתא דין [f]אתי אף הנין בתולתא אחרניתא ואמרן מרן מרן פתח לן ׃ 12 הו דין
ענא ואמר להין אמין אמר אנא לכין דלא ידע אנא לכין ׃ 13 [g]אתתעירו הכיל דלא ידעין אנתון ליומא הו ולא
לשעתא ׃ דחד בשבא דכתנא סו
14 איך גברא גיר [h]דחזק קרא לעבדוהי ואשלם להון [i]קנינה ׃ 15 אית דיהב לה חמש ככרין ואית דתרתין
ואית דחדא אנש אנש איך חילה וחזק מחדא ׃ 16 אזל דין הו דנסב חמש ככרין [k]אתתגר בהין [l]ויתר חמש
אחרנין ׃ 17 והכות הו דתרתין אתתגר תרתין אחרנין ׃ 18 הו דין דנסב חדא אזל חפר בארעא [m]וטשי כספא דמרה ׃

[a]אזל [b]זבן [c]טיב
[d]עלל [e]אחד [f]אתא
[g]עור
[h]חזק פירושו נסע
[i]קנא [k]תגר [l]יתר
[m]טשא

19 * Poſt autem multum temporis venit do-
minus ſeruorum illorum, & recepit ab eis
rationem.
20 * Et acceſſit is qui acceperat quinque ta-
lenta, obtulitque quinque alia, & ait, Domi-
ne mi, quinque taleta dediſti mihi, ecce quin-
que alia negotiando lucratus ſum ſupra ea.
21 * Dixit ei dominus eius: Bene eſt, ſerue
bone & fidelis: in modico fidelis fuiſti, ſuper
multa te conſtituam: intra in gaudium do-
mini tui.
22 * Et acceſſit is qui duo talenta, & ait:
Domine mi, duo talenta dediſti mihi; ecce a-
lia duo negotiando lucratus ſum ſupra ea.
23 * Dixit ei dominus eius: Bene eſt, ſerue
bone & fidelis, in modico fidelis fuiſti, ſuper
multa conſtituam te: intra in gaudium do-
mini tui.
24 * Acceſſit autem & is qui acceperat v-
num talentum, & ait: Domine mi, noueram
te eſſe virum durum, teque metere vbi non
ſeminaſti, & colligere vnde non ſparſiſti.
25 * Ac timui, & abiens abſcondi talen-
tum tuum in terra, en habes quod tuum eſt.
26 * Reſpondit dominus eius, & dixit ei:
Serue nequam ac piger, noueras me metere
vbi non ſeminaui, & colligere vnde non
ſparſi:
27 * Oportuit te committere pecuniam meam
menſæ, & ego veniſſem ac repetiſſem quod
meum eſt cum fœnore.
28 * Tollite ergo ab eo talentum, & date ei
qui habet decem talenta.
29 (* Ei enim qui habet, dabitur, & adii-
cietur ei: is verò qui non habet, id etiam quod
habet auferetur ab eo.)
30 * Et ſeruum ocioſum eiicite in tenebras
exteriores: illic erit fletus, & ſtridor den-
tium.

Lectio in commemorationem recto-
rum & iuſtorum, Feriaque
ſexta Candidatorum.

31 * Quum venerit autem filius hominis
in gloria ſua, & omnes angeli eius ſancti
cum eo, tunc ſedebit ſuper thronum gloriæ
ſuæ.

19 בתר דין זבנא סגיאא אתא מרהון דעבדא הנון ונסב מנהון [a] חושבנא ׃ 20 וקרב הו דנסב הוא חמש ככרין
וקרב חמש אחרנין ואמר מרי חמש ככרין [b] יהבת לי הא חמש אחרנין [c] אתתגרת עליהין ׃ 21 אמר לה מרה [d] איו
עבדא טבא [e] ומהימנא על קליל מהימן הוית על סגי [f] אקימך עול [g] לחדותה דמרך ׃ 22 וקרב הו דתרתין ככרוהי
ואמר מרי תרתין ככרין יהבת לי הא תרתין אחרנין אתתגרת עליהין ׃ 23 אמר לה מרה איו עבדא טבא ומהימנא
על קליל מהימן הוית על סגי אקימך [h] עול לחדותה דמרך ׃ 24 קרב דין אף הו דנסב חדא ככרא ואמר מרי ידע
הוית לך דגברא אנת [i] קשיא [k] וחצד אנת איכא דלא [l] זרעת ומכנש אנת מן איכא דלא [m] בדרת ׃
25 [n] ודחלת ואזלת [o] טשיתה ככרך בארעא הא אית לך דילך ׃

[a] חשב [b] יהב
[c] תגר [d] כמו בלשון יק
[e] חימן [f] קום [g] חדא
[h] עול
[i] קשא [k] חצר [l] זרע
[m] בדר כמו בזר
[n] דחל [o] טשא

* Post multum verò temporis venit 19
dominus seruorum illorum, & posuit ra
tionem cum eis.

*Et accedens qui quinque talenta ac- 20
ceperat, obtulit alia quinque talenta, di-
cens: Domine, quinque talenta tradidi-
sti mihi; ecce alia quinque superlucra-
tus sum.

* Ait illi dominus eius: Euge serue 21
bone & fidelis, quia super pauca fuisti
fidelis, super multa te constituam: intra
in gaudium domini tui.

* Accessit autem & qui duo talenta 22
acceperat, & ait: Domine, duo talenta
tradidisti mihi: ecce alia duo lucratus C
sum.

* Ait illi dominus eius: Euge serue 23
bone & fidelis, quia super pauca fuisti
fidelis, super multa te constituam: intra
in gaudium domini tui.

* Accedens autem & qui vnum talen 24
tum acceperat, ait: Domine, scio quia
homo durus es, metis vbi non semina-
sti, & congregas vbi non sparsisti:

* Et timens abij, & abscondi talen- 25
tum tuum in terra: ecce habes quod
tuum est.

* Respondens autem dominus eius, 26
dixit ei: Serue male, & piger, sciebas quia
meto vbi non semino, & congrego vbi
non sparsi:

* Oportuit ergo te committere pe- 27
cuniam meam numulariis, & veniens
ego recepissem vtique quod meum est
cum vsura.

* Tollite itaque ab eo talentum, & 28
date ei qui habet decem talenta.

Sup. 13. b. 12. Mar. 4. c. 25. Luc. 8. c. 18. & 19. c. 26. * Omni enim habenti dabitur, & 29
abundabit: ei autem qui non habet,
& quod videtur habere, auferetur
ab eo.

Sup. 8. b. & 22. b. 13. * Et inutilem seruum eiicite in tene- 30
bras exteriores. illic erit fletus & stridor
dentium.

* Cùm autem venerit filius hominis 31
in maiestate sua, & omnes angeli cum
eo, tunc sedebit super sedem maiesta-
tis suæ:

19 * μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων
ἐκείνων, καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν.

20 * καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προ-
σήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, κύριε, πέντε τά-
λαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδη-
σα ἐπ' αὐτοῖς.

21 * ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πι-
στὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελ-
θε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

22 * προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε, κύ-
ριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα
ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

23 * ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐ-
πὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς
τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

24 * προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε, κύ-
ριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ
ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

25 * καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν
τῇ γῇ. ἴδε ἔχεις τὸ σόν.

26 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, πονηρὲ δοῦ-
λε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συ-
νάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα.

27 * ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις,
καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.

28 * ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι
τὰ δέκα τάλαντα·

29 * τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ
δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

30 * καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτε-
ρον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 * Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ
πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρό-
νου δόξης αὐτοῦ·

26 עְנָא מָרֵה וֶאמַר לֵה עַבְדָא בִּישָׁא [a]וַחְבַנְנָא יָדַע הֲוַיתְּ לִי דְחָצֵד אֲנָא אַיכָּא דְלָא זָרְעֵת וּמְכַנֵּשׁ אֲנָא מֶן אַיכָּא דְלָא
בַּדְרֵת ׃ 27 וָלֵא הֲוָא לָךְ [b]דְתַרְמֵא כֶּסְפִּי עַל פָּתוֹרָא וָאתֵא הֲוֵית אֲנָא וְתָבַע הֲוֵית דִּילִי עַם [c]רַבִּיתֵה ׃
28 [d]סַבוּ הָכִיל מֶנֵּה כַּכְּרָא [e]וַהֲבוּהָ לְהַו דְאִית לֵה עֶסַר כַּכְּרִין ׃ 29 לְמַן גֵּיר דְאִית לֵה נֶתְיְהֵב לֵה [f]וְנֶתְתּוֹסַף לֵה
הַו דֵין דְלַית לֵה וָאף הַו דְאִית לֵה [g]נֶשְׁתְּקֵל מֶנֵּה ׃ 30 וַלְעַבְדָא בַּטִּילָא [h]אַפְּקוּהִי לְחֶשׁוּכָא בַּרָיָא תַּמָּן נֶהֱוֵא [i]בֶּכְיָא
וְחוּרָק [k]שֵׁנָּא ׃

[l]קֶרְיָנָא בְּרוּכְּבָא [m]דְכָאנָא חֲדַיְקָא וַדְעֲרוּבְתָא דְחַיְרָא סז

31 מָא דְאָתֵא דֵין בְּרֵה דְאֶנָשָׁא בְּשׁוּבְחֵה וְכֻלְּהוֹן מַלְאַכוֹהִי קַדִּישֵׁא עַמֵּה הָידֵין [n]נֵתֵב עַל [o]תְּרוֹנוֹס דְשׁוּבְחֵה ׃

[a] חַבְנַן ובלשון ישמעאל נקרא אלסם
[b] רְמָא [c] כמו תרבית
[d] נְסַב [e] יְהַב [f] יְסַף
[g] שְׁקַל [h] נְפַק [i] בְּכָא
[k] שְׁנַן [l] קְרָא [m] כון
[n] יְתֵב [o] מן לשון יון
פירושו כסא

32 ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ ܘܢܦܪܫ ܐܢܘܢ ܚܕ ܡܢ ܚܕ ܐܝܟ ܪܥܝܐ ܕܡܦܪܫ ܥܪܒܐ ܡܢ ܓܕܝܐ܂
33 ܘܢܩܝܡ ܥܪܒܐ ܡܢ ܝܡܝܢܗ܂ ܘܓܕܝܐ ܡܢ ܣܡܠܗ܂
34 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ ܝܡܝܢܗ܂ ܬܘ ܒܪܝܟܘܗܝ ܕܐܒܝ ܐܬܘ ܐܚܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܡܛܝܒܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ܂
35 ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ܂ ܘܨܗܝܬ ܘܐܫܩܝܬܘܢܢܝ܂ ܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ ܘܟܢܫܬܘܢܢܝ܂
36 ܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܟܣܝܬܘܢܢܝ܂ ܟܪܝܗ ܗܘܝܬ ܘܣܥܪܬܘܢܢܝ܂ ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܘܝܬ ܘܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ܂
37 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܙܕܝܩܐ܂ ܡܪܢ ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܦܢ ܐܢܬ ܘܬܪܣܝܢܟ܂ ܐܘ ܕܨܗܐ ܐܢܬ ܘܐܫܩܝܢܟ܂
38 ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܬ ܘܟܢܫܢܟ܂ ܐܘ ܕܥܪܛܠܝ ܐܢܬ ܘܟܣܝܢܟ܂
39 ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܪܝܗ ܐܢܬ ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܐܬܝܢ ܠܘܬܟ܂
40 ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܟܡܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܚܝ ܙܥܘܪܐ܂ ܠܝ ܗܘ ܥܒܕܬܘܢ܂
41 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ ܣܡܠܗ܂ ܙܠܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ ܠܝܛܐ ܠܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ܂ ܕܡܛܝܒܐ ܠܐܟܠܩܪܨܐ ܘܠܡܠܐܟܘܗܝ܂
42 ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܠܐ ܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ܂ ܘܨܗܝܬ ܘܠܐ ܐܫܩܝܬܘܢܢܝ܂
43 ܘܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܢܫܬܘܢܢܝ܂ ܘܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܣܝܬܘܢܢܝ܂ ܘܟܪܝܗ ܗܘܝܬ ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܣܥܪܬܘܢܢܝ܂
44 ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ܂ ܡܪܢ܂ ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܟܦܢܐ ܐܘ ܨܗܝܐ܂ ܐܘ ܐܟܣܢܝܐ ܐܘ ܥܪܛܠܝܐ܂ ܐܘ ܟܪܝܗܐ ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܫܡܫܢܟ܂
45 ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܟܡܐ ܕܠܐ ܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ܂ ܐܦ ܠܐ ܠܝ ܥܒܕܬܘܢ܂
46 ܘܢܐܙܠܘܢ ܗܠܝܢ ܠܬܫܢܝܩܐ ܕܠܥܠܡ܂ ܘܙܕܝܩܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܂ ❖ ❖ ❖

32 *Et congregabuntur coram eo omnes gentes, & separabit eas vnam ab altera, sicut pastor separat oues ab hœdis.*
33 * *Et statuet oues à dextera sua, & hœdos à sinistra sua.*
34 * *Tunc dicet rex iis qui erunt à dextera sua: Venite benedicti Patris mei, possidete regnum quod paratum est vobis à constitutione mundi.*
35 * *Esuriui enim, & dedistis mihi quod manducarem; ac sitiui, & propinastis mihi: hospes eram, & excepistis me.*
36 * *Nudus eram, & operuistis me: infirmus eram, & visitastis me: in domo vinctorum eram, & venistis ad me.*
37 * *Tunc dicent ei iusti illi: Domine noster, quando vidimus te esurientem, & cibauimus te? aut sitientem, et propinauimus tibi?*
38 * *Et quando vidimus te hospitem, & excepimus te? aut nudum, & operuimus te?*
39 * *Et quando vidimus te infirmum, aut in domo vinctorum, & venimus ad te?*
40 * *Et respondens rex dicet eis, Amin ego dico vobis, quotiescunque fecistis vni ex istis fratribus meis paruulis, mihi ipsi fecistis.*
41 * *Tunc dicet & iis qui erunt à sinistra sua: Abite à me maledicti in ignem illum æternū, qui paratus est criminatori* [diabolo] *et angelis eius.*
42 * *Esuriui enim, nec dedistis mihi quod manducarem: & sitiui, nec propinastis mihi:*
43 * *Et hospes eram, nec excepistis me: & nudus eram, nec operuistis me: & infirmus eram, & in domo vinctorum eram, neque visitastis me.*
44 * *Tunc respondebunt & illi, ac dicent: Domine noster, quando vidimus te esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in domo vinctorum, nec ministrauimus tibi?*
45 * *Tunc respondebit & dicet eis, Amin ego dico vobis, quotiescunque non fecistis vni ex istis paruulis, nec mihi fecistis.*
46 * *Et abibunt isti in cruciatum æternum, iusti verò in vitam æternam.*

32 ונתכנשון קדמוהי כלהון עממא ונפרש אנון חד מן חד איך [z] רעיא דמפרש [a] ערבא מן גדיא:
33 [b] ונקים ערבא מן ימינה וגדיא מן סמלה: 34 הידין נאמר מלכא להנון דמן ימינה [c] תו בריכוהי דאבי
[d] ירתו מלכותא דעתידא הות לכון מן [e] תרמיתה דעלמא: 35 כפנת גיר ויהבתון לי [f] למאכל [g] וצהית [h] ואשקיתונני
אכסניא הוית וכנשתונני: 36 [i] ערטליא הוית וכסיתונני [k] כריה הוית [l] וסערתונני ובית אסירא הוית [m] ואתיתון לותי:
37 הידין נאמרון לה הנון זדיקא מרן אמתי [n] חזינך דכפן אנת [o] ותרסינך או דצהא אנת ואשקינך:
38 ואמתי חזינך דאכסניא אנת וכנשנך או דערטלי אנת [p] וכסינך:
39 ואמתי חזינך [q] כריהא או בית אסירא ואתין לותך:

[z] רעא [a] פירושו צאן
[b] קום [c] אתא
[d] ירת כמו ירש
[e] רמא [f] אכל
[g] צהא כמו צמא
[h] שקא [i] פרושו עירום
[k] כרה [l] סער בלשון פקד
[m] אתא [n] חזא [o] תרסא
[p] כסא [q] כרה

* Et congregabuntur ante eum om- 32
nes gentes,& ſeparabit eos ab inuicem,
ſicut paſtor ſegregat oues ab hœdis:
* Et ſtatuet oues quidẽ à dextris ſuis, 33
hœdos autem à ſiniſtris.
* Tunc dicet rex his qui à dextris eius 34
erunt,Venite benedicti patris mei, poſ-
ſidete paratum vobis regnum à conſti-
tutione mundi.
* Eſuriui enim,& dediſtis mihi man- 35
Iſa.58.b.7 Ezec.18.b.7 ducare. ſitiui, & dediſtis mihi bibere:
hoſpes eram, & collegiſtis me.
Eccl.7.d.39 * Nudus,& operuiſtis me. infirmus, 36
& viſitaſtis me. in carcere eram, & ve-
niſtis ad me.
* Tunc reſpondebunt ei iuſti, dicen- 37
tes: Domine,quando te vidimus eſuriẽ-
tem,& pauimus: ſitientem, & dedimus
tibi potum?
* Quando autem te vidimus hoſpi- 38
tem, & collegimus te? aut nudum, &
cooperuimus te?
* Aut quando te vidimus infirmum, 39
aut in carcere, & venimus ad te?
* Et reſpondens rex dicet illis: Amen 40
dico vobis, quandiu feciſtis vni de his
fratribus meis minimis, mihi feciſtis.
* Tunc dicet & his qui à ſiniſtris e- 41
Pſal.6.b. Supra 7. Luc.13.f.27 runt,Diſcedite à me maledicti in ignem
æternum, qui paratus eſt diabolo & an-
gelis eius.
* Eſuriui enim, & non dediſtis mihi 42
manducare. ſitiui, & non dediſtis mihi
potum.
* Hoſpes eram,& non collegiſtis me: 43
nudus, & non operuiſtis me: infirmus,
& in carcere, & non viſitaſtis me.
* Tunc reſpondebunt ei & ipſi, di- 44
centes: Domine, quando te vidimus e-
ſurientem,aut ſitientem, aut hoſpitem,
aut nudum, aut infirmum, aut in car-
cere, & non miniſtrauimus tibi?
* Tunc reſpondit illis,dicens: Amen 45
dico vobis,quamdiu non feciſtis vni de
minoribus his, nec mihi feciſtis.
Ioh.5.e. Dan.12.a. * Et ibũt hi in ſupplicium æternum: 46
iuſti autem, in vitam æternam.

32 * καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔ-
θνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀ-
φορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων·
33 * καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐ-
ρίφια ἐξ εὐωνύμων.
34 * τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, δεῦτε οἱ εὐ-
λογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασ-
μένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
35 * ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ
ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με.
36 * γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέ-
ψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με.
37 * τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες, κύ-
ριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶν-
τα, καὶ ἐποτίσαμεν;
38 * πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν,
καὶ περιεβάλομεν;
39 * πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν
πρός σε;
40 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐ-
λαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
41 * τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ
κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ δια-
βόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 * ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψη-
σα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με.
43 * ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ
περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπε-
σκέψασθέ με.
44 * τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες, κύριε,
πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ
ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι;
45 * τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ
ἐμοὶ ἐποιήσατε.
46 * καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι
εἰς ζωὴν αἰώνιον.

40 ועניא מלכא ואמר להון אמין אמר אנא לכון דכמא דעבדתון לחד מן הלין אחי זעורא לי הו עבדתון:
41 הידין נאמר אף להנון דמן סמלה זלו לכון מני ליטא לנורא דלעלם הידמטיבא לאכלקרצא ולמלאכוהי: — a אזל b לוט
42 כפנת גיר ולא יהבתון לי למאכל וצהית ולא אשקיתונני: 43 ואכסניא הוית ולא כנשתונני וערטליא הוית — c פירושו מקטרג
ולא כסיתונני וכריהא הוית ובית אסירא הוית ולא סערתונני: 44 הידין נענון ואף הנון ונאמרון מרן אמתי — d ענא e אמר f חזא
חזינך כפנא או צהיא או אכסניא או ערטליא או כריהא או בית אסירא ולא שמשנך: 45 הידין נענא ונאמר — g צהא h כרה
להון אמין אמר אנא לכון דכמא דלא עבדתון לחד מן הלין זעורא אף לא לי עבדתון: 46 ונאזלון הלין לתשניקא — i שנק
דלעלם וזדיקא לחיא דלעלם:

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

[illegible]

17 [illegible]

Die quinta Secretorum, & in consecratione Chrismatis.

CAP. XXVI.

1 *ET factum est cùm absoluisset Ieschua hos omnes sermones, vt dixerit discipulis suis;*
2 * *Scitis post duos dies fore Pezcho, Filiúq; hominis traditum iri vt cruci suffigatur.*
3 * *Tunc congregati sunt principes Sacerdotum, et Scribæ ac Seniores populi in atriū summi Sacerdotis qui vocabatur Kaiopho.*
4 * *Et consilium inierunt aduersus Jeschua vt dolo comprehenderent eū, ac interficerent.*
5 * *Dicebant autem, Non in festo, ne fiat tumultus in populo.*
6 * *Quumque Jeschua esset in Beth-Anio, in ædibus Schemeoun leprosi,*
7 * *Accesserat ad eum mulier habens secum alabastrum vnguenti suauissimi magni pretij, & effuderat super caput ipsius Jeschua, cùm discumberet.*
8 * *Viderunt autem discipuli eius, & displicuit eis. & inquiunt, Quorsum perditio*
9 *hæc?* * *Potuit enim istud venundari magno, & dari egenis.*
10 * *Jeschua verò sciens, dixit eis: Quid fatigatis hanc mulierem? opus bonum opera-*
11 *ta est erga me.* * *Nam in omni tempore egenos habebitis vobiscum, me verò non omni tempore habebitis.*
12 **Id autem quod iniecit* nempe *aroma istud super corpus meum, tanquam ad sepeliēdum*
13 *me fecit.* * *Equidem ego dico vobis, Vbicunque prædicabitur hoc Euangelium meum in vniuerso mundo, recitabitur & id quod hæc fecit in memoriam ipsius.*
14 * *Tunc abiit vnus ex duodecim qui vocabatur Jihoudo Scariouto ad principes Sa-*
15 *cerdotum,* * *Et ait illis: Quid vultis mihi dare, & ego traditurus sum eum vobis? Illi autem constituerunt ei triginta argenteos.*
16 * *Et ex eo tempore quærebat sibi opportunitatem prodendi eum.*

Die quinta hebdomadis Secretorum.

17 * *Die verò prima Azymorum adierunt discipuli Jeschua, & dixerunt ei, Vbi vis paremus tibi ad manducandum Pezcho?*

דיום חמשא [a] דארזא וקודש מורון סח מקלאון כו

1 והוא דכד שלם ישוע כלהין [b] מלא הלין אמר [c] לתלמידוהי׃ 2 ידעין אנתון דבתר תרין יומין הוא [d] פצחא
וברה דאנשא [e] משתלם [f] דנזדקף׃ 3 הידין אתכנשו רבי כהנא וספרא וקשישא דעמא לדרתה דרב כהנא [g] דמתקרא
קיפא׃ 4 [h] ואתמלכו על ישוע [i] דבנכלא [k] נאחדוניהי [l] ונקטלוניהי׃ 5 ואמרין הוו לא [m] בעדעאדא דלא נהוא
[n] שגושיא בעמא׃ 6 וכד הוא ישוע בבית עניא בביתה דשמעון גרבא׃ 7 קרבת לה אנתתא דאית עליה [o] שטיפתא
דמשחא דבסמא סגי דמיא [p] ואשפעתה על רישה דישוע כד סמיך׃ 8 [q] חזו דין תלמידוהי [r] ואתבאש להון ואמרו
למנא [s] אבדנא הנא׃ 9 משכח הוא גיר דנזדבן הנא בסגי [t] ונתיהב למסכנא׃

[a] רזא [b] מלל [c] למר
[d] נצח כמו פסח
[e] שלם [f] זקף [g] קרא
[h] מלך בלשון יעץ
[i] נכל [k] אחד [l] קטל
[m] פירושו יום טוב
[n] שגש [o] שטף שמן והוא כל
[p] שפע [q] חזא [r] באש
[s] אבד [t] יהב

CAP. XXVI.

1 ET factum est cùm consummasset Ie- A
sus sermones hos omnes, dixit disci-
pulis suis:
Mar. 14. a. Luc. 22. a. 2 *Scitis quia post biduum Pascha fiet,
& Filius hominis tradetur vt crucifi-
gatur.
3 *Tunc congregati sunt principes Sa-
cerdotum & seniores populi in atrium
principis Sacerdotum, qui dicebatur
Caiphas:
4 *Et consilium fecerunt vt Iesum do-
lo tenerent, & occiderent.
5 *Dicebant autem: Non in die festo,
ne fortè tumultus fieret in populo.
Ioh. 12. a. 6 *Cùm autem Iesus esset in Bethania
in domo Simonis Leprosi,
Mar. 14. a. 7 *Accessit ad eum mulier habens ala-
bastrum vnguenti pretiosi, & effudit su-
per caput ipsius recumbentis.
8 *Videntes autem discipuli, indigna-
ti sunt, dicentes, Vt quid perditio hæc?
9 *Potuit enim istud vęnundari mul-
to, & dari pauperibus.
10 *Sciens autem Iesus, ait illis: Quid
molesti estis huic mulieri? opus enim
bonum operata est in me.
Deut. 15. b. 11 *Nam semper pauperes habetis vo-
bifcum, me autem nō semper† habetis. †habe-bitis.
12 *Mittens enim hæc vnguentum hoc
in corpus meum, ad sepeliendum me,
fecit.
13 *Amen dico vobis: Vbicunque præ-
dicatum fuerit hoc Euangelium in toto
mūdo, dicetur & quòd fecit hęc in me-
moriam eius.
Mar. 14. b. Luc. 22. a. 14 *Tunc abiit vnus de duodecim, qui
dicebatur Iudas Iscariotes, ad princi-
pes Sacerdotum:
15 *Et ait illis: Quid vultis mihi dare,
& ego vobis eum tradam? At illi consti-
tuerunt ei triginta argenteos.
16 *Et exinde quęrebat oportunitatem
vt eum traderet.

Mar. 14. b. Luc. 22. a. 17 *Prima autem die Azymorum acces-
serunt discipuli ad Iesum, dicentes: Vbi
vis paremus tibi comedere Pascha?

κς΄.

1 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
2 *οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρω-
θῆναι.
3 *τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,
τοῦ λεγομένου καϊάφα·
4 *καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσι,
καὶ ἀποκτείνωσιν.
5 *ἔλεγον δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένη-
ται ἐν τῷ λαῷ.
6 *τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ σίμωνος
τοῦ λεπροῦ·
7 *προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα
βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνα-
κειμένου.
8 *ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες,
εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
9 *ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δο-
θῆναι τοῖς πτωχοῖς.
10 *γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, τί κόπους παρέχετε τῇ
γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.
11 *πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ
οὐ πάντοτε ἔχετε.
12 *βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός
μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
13 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη,
εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
14 *τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος ἰούδας
ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,
15 *εἶπε, τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω
αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.
16 *καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 *Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν
τὸ πάσχα;

---

10 יֵשׁוּעַ דֵּין יָדַע וֶאֱמַר לְהוֹן מָנָא מַלְאִין אַנְתּוּן לָהּ לַאנְתְּתָא עֶבְדָא שַׁפִּירָא עֶבְדַת לְוָתִי 11 בְּכֻלְזְבַן גֵּיר מֶסְכֵּנֵא אִית
לְכוֹן עַמְּכוֹן לִי דֵּין לָא בְּכֻלְזְבַן אִית לְכוֹן׃ 12 הָדָא דֵּין דַּארְמִית בֶּסְמָא הָנָא עַל גּוּשְׁמִי אַיְךְ דַּלְמֶקְבְּרָנִי עֶבְדַת׃ 13 וַאמִין
אָמַר אֶנָא לְכוֹן דַּאיְכָא דְּתֶתְכְּרֵז סְבַרְתִּי הָדָא בְּכֻלֵּהּ עָלְמָא נֶתְמַלֵּל אַף מֶדֶם דְּעֶבְדַת הָדָא לְדוּכְרָנָהּ׃ 14 הָידֵין אֶזַל
חַד מֶן תְּרַעְסַר דְּמֶתְקְרֵא יְהוּדָא סְכַרְיוּטָא לְוָת רַבֵּי כָהֲנֵא׃ 15 וֶאֱמַר לְהוֹן מָנָא צָבֵין אַנְתּוּן לְמֶתַּל לִי וֶאֱנָא
מְשַׁלֶּם אֶנָא לֵהּ לְכוֹן הֶנוֹן דֵּין אַקִימוּ לֵהּ תְּלָתִין דְּכֶסְפָּא׃ 16 וּמֶן הָידֵין בָּעֵא הֲוָא לֵהּ פֶּלְעָא דְּנַשְׁלְמִיוּהִי׃
דְּיוֹם חַמְשָׁא בְּשַׁבָּא דְּשַׁבְּתָא דְּאַרְזָא סט
17 בְּיוֹמָא דֵּין קַדְמָיָא דְּפַטִּירֵא קְרֶבוּ תַּלְמִידֵא לְוָת יֵשׁוּעַ וֶאֱמַרוּ לֵהּ אַיְכָא צָבֵא אַנְתְּ דַּנְטַיֵּב לָךְ דְּתֶלְעַס פֶּצְחָא׃

a לְאָא b רְמָא c קְבַר
d כְּרַז e סְבַר כמו בסר
f דְּכַר כמו זכר
g קְרָא h צְבָא i נְתַל
k קוּם l בְּעָא
m טבראית עלילה
n שְׁלַם o רְזָא p לְמַר
q צְבָא r טַיֵּב s לְעַס

18 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܠܘܬ ܦܠܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܪܒܢ ܐܡܪ ܙܒܢܝ ܡܛܐ ܠܘܬܟ ܥܒܕ ܐܢܐ ܦܨܚܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ܂
19 ܘܥܒܕܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ܂
20 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܣܡܝܟ ܗܘܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
21 ܘܟܕ ܠܥܣܝܢ ܐܡܪ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܡܫܠܡ ܠܝ܂
22 ܘܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ ܘܫܪܝܘ ܠܡܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܡܐ ܐܢܐ ܡܪܝ܂
23 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܡܢ ܕܨܒܥ ܐܝܕܗ ܥܡܝ ܒܠܓܬܐ ܗܘ ܢܫܠܡܢܝ܂
24 ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ ܘܝ ܠܗ ܕܝܢ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܐܠܘ ܠܐ ܐܬܝܠܕ܂
25 ܥܢܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܐ ܐܢܐ ܗܘ ܪܒܝ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢܬ ܐܡܪܬ܂
26 ܟܕ ܕܝܢ ܠܥܣܝܢ ܫܩܠ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܣܒܘ ܐܟܘܠܘ ܗܢܘ ܦܓܪܝ܂
27 ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܣܒܘ ܐܫܬܘ ܡܢܗ ܟܠܟܘܢ܂
28 ܗܢܘ ܕܡܝ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܕܚܠܦ ܣܓܝܐܐ ܡܬܐܫܕ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ܂
29 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܗܫܐ ܡܢ ܗܢܐ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܫܬܝܘܗܝ ܥܡܟܘܢ ܚܕܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܒܝ܂
30 ܘܫܒܚܘ ܘܢܦܩܘ ܠܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ܂

ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ

31 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܠܟܘܢ ܬܬܟܫܠܘܢ ܒܝ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܡܚܐ ܠܪܥܝܐ ܘܢܬܒܕܪܢ ܥܢܐ ܕܡܪܥܝܬܗ܂
32 ܡܢ ܒܬܪ ܕܝܢ ܕܩܡܬ ܩܕܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ܂
33 ܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܦܢ ܟܠܢܫ ܢܬܟܫܠ ܒܟ ܐܢܐ ܡܡܬܘܡ ܠܐ ܐܬܟܫܠ ܒܟ܂
34 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ܂

18 * *Is autem dixit eis: Proficiſcimini in ci-*
uitatem ad quempiam, & dicite ei, Magiſter
noſter inquit, Tempus meum aduenit: apud
te facio Pezcho cum diſcipulis meis.
19 * *Et diſcipuli eius egerunt ſicuti præcepe-*
rat eis Ieſchua, & parauerunt Pezcho.
20 * *Quumque eſſet veſpera, diſcumbebat*
cum duodecim diſcipulis ſuis.
21 * *Et quum ederent, ait: Amin ego dico*
vobis, vnus ex vobis prodit me.
22 * *Et ægrè fuit eis vehementer: cœperunt-*
que dicere ei ſinguli ex eis, Nunquid ego ſum,
23 *Domine mi?* * *Is autem reſpondit &*
ait: Ille qui intingit manum ſuam mecum in
patino, me proditurus eſt.
24 * *Et filius hominis abit vt ſcriptum eſt de*
eo: væ autem homini illi per quem Filius ho-
minis proditur: præſtaret homini illi ſi natus
25 *non fuiſſet.* * *Reſpondit Jihoudo prodi-*
tor, & ait: Nunquid ego ſum Rabbi? Dicit
ei Ieſchua, Tu dixiſti.
26 * *Quum autem ederent, accepit Jeſchua*
panem, & benedixit; fregitque, ac dedit di-
ſcipulis ſuis, & ait: Accipite, comedite,
HOC EST CORPVS MEVM.
27 * *Et accepit calicem, atque gratias egit,*
et dedit eis, dixitque: Accipite, bibite ex eo
28 *vos omnes:* * HIC EST SANGVIS
MEVS FOEDERIS NOVI, QVI PRO
MVLTIS EFFVNDITVR IN REMIS-
SIONEM PECCATORVM.
29 * *Ego dico vobis, Non bibam ab hoc tem*
pore ex hoc genimine vitis, vſque ad diem
quo bibam illud vobiſcum nouũ in regno Dei.
30 * *Et dixerunt hymnodiam: exieruntque*
in montem Oliuarum.

Ad noctem paraſceues Crucifixionis.

31 * *Tunc ait illis Jeſchua: Vos omnes offen-*
demini in me hac nocte. ſcriptum eſt enim:
Percutiam paſtorem, & diſpergentur oues
32 *gregis ipſius.* * *Poſtquàm autem ſur-*
rexero, præceſſurus ſum vos in Galilæam.
33 * *Reſpondit Kipho, & dixit ei, Etiam ſi*
omnis homo offendatur in te, ego nunquam
offendar in te.
34 * *Dixit ei Jeſchua: Amin ego dico tibi,*
hac nocte antequàm cantauerit gallus, tribus
vicibus abnegabis me.

---

18 הו דין אמר להון [a] זלו למדינתא לות [a] פלן ואמרו לה רבן אמר זבני מטא לה לותך עבד אנא [b] פצחא עם תלמידי׃
19 ותלמידוהי עבדו איכנא דפקר להון ישוע [c] וטיבו פצחא׃ 20 וכד הוא רמשא סמיך הוא עם תרעסר
תלמידוהי׃ 21 וכד לעסין אמר אמין אמר אנא לכון דחד מנכון משלם לי׃ 22 [d] וכרית להון טב [e] ושריו
[f] למאמר לה חד חד מנהון למא אנא מרי׃ 23 הו דין ענא ואמר מן [g] דצבע [h] אידה עמי [i] בלגתא הו נשלמני׃
24 וברה דאנשא אזל איכנא דכתיב עלוהי ווילה דין לגברא הו דבאידה ברה דאנשא [k] משתלם פקח הוא לה
לגברא הו אלו לא [l] אתילד׃ 25 ענא יהודא משלמנא ואמר דלמא אנא הו רבי אמר לה ישוע אנת אמרת׃
26 כד דין [m] לעסין שקל ישוע לחמא וברך [n] וקצא ויהב לתלמידוהי ואמר [o] סבו [p] אכולו הנו פגרי׃

[a] אזל כמו פלוני
[b] פצח כמו פסח
[c] טיב [d] כרה [e] שרא
[f] אמר [g] צבע [h] יד
[i] פירושו קערה
[k] שלם [l] ילד [m] לעס
[n] קצא כמו קצץ
[o] נסב [p] אכל

* At Iesus dixit: Ite in ciuitatem ad 18
quendam: & dicite ei, Magister dicit,
Tempus meum propè est: apud te facio
Pascha cum discipulis meis.
* Et fecerunt discipuli sicut cōstituit 19
illis Iesus: & parauerunt Pascha.
Mar. 14. b.17 * Vespere autem facto, discumbebat 20
cum duodecim discipulis suis.
Luc. 22. b.14 Ioh. 13. c.21 * Et edentibus illis, dixit: Amen dico 21
vobis, quia vnus vestrum me traditurus
est. * Et contristati valdè, cœperunt sin- 22
guli dicere, Nunquid ego sum Domine?
* At ipse respondens, ait: Qui intingit 23
mecū manū in paropside, hic me tradet.
* Filius quidem hominis vadit, sicut 24
Psal. 40. b.10 scriptum est de illo: Væ autem homini
illi, per quem Filius hominis tradetur:
bonum erat ei, si natus non fuisset ho-
mo ille. * Respondens autem Iudas 25
qui tradidit eum, dixit: Nunquid ego
sum, rabbi? Ait illi, Tu dixisti.
1.Cor. 11.c.24 * Cœnātibus autem eis, accepit Iesus 26
panem, & benedixit, ac fregit: deditque
discipulis suis, & ait: Accipite, & come-
dite: hoc est corpus meum.
* Et accipiens calicem, gratias egit, & 27
dedit illis, dicens, Bibite ex hoc omnes.
* Hic est enim sanguis meus noui Te- 28
stamenti, qui pro multis effundetur in
remissionem peccatorum.
* Dico autē vobis, Non bibam à mo- 29
dò de hoc genimine vitis, vsque in diem
illum, cùm illud bibam vobiscum no-
uum in regno Patris mei.
* Et hymno dicto, exierunt in mon- 30
tem Oliueti.

* Tunc dicit illis Iesus: Omnes vos 31
scandalum patiemini in me in ista no-
cte. Scriptum est enim: Percutiam pa-
Mar. 14. c.27 Ioh. 16. b.32 Zach. 13. b.7 storem, & dispergentur oues gregis.
Mar. 14. c.28 16.b.7 * Postquàm autem resurrexero, præ- 32
cedam vos in Galilæam.
* Respondens autem Petrus, ait illi: 33
Etsi omnes scandalizati fuerint in te, e-
go nunquam scandalizabor.
* Ait illi Iesus: Amen dico tibi, quia 34
in hac nocte antequàm gallus cantet, ter
me negabis.

18 * ὁ δὲ εἶπεν, ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ, ὁ διδάσκαλος λέγει, ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 * καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 * ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.

21 * καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 * καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε;

23 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.

24 * ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

25 * ἀποκριθεὶς δὲ ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε, μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ, σὺ εἶπας.

26 * ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε, λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

27 * καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες.

28 * τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 * λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

30 * καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

31 * Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γὰρ, πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.

32 * μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν.

33 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ, εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 * ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

27 ושקל כסא [a]ואודי ויהב להון ואמר [b]סבו [c]אשתו מנה כלכון׃ 28 הנו דמי [d]דדיתקא [e]חדתא דחלף
סגיאא [f]מתאשד [g]לשובקנא דחטהא׃ 29 אמר אנא לכון דין דלא [h]אשתא מן השא מן הנא ילדא [i]דגפתא
עדמא ליומא דבה אשתיוהי עמכון חדתא במלכותא דאלהא׃ 30 ושבחו ונפקו לטור זיתא׃
דלליא [k]ועדובתא דזקיפותא ל
31 הידין אמר להון ישוע אנתון כלכון [l]תתכשלון בי בהנא ליליא כתיב גיר [m]דאמחא [n]לרעיא ונתבדרון ערבא
[o]דענה׃ 32 מן בתר [p]דקאם אנא דין קדם אנא לכון לגלילא׃ 33 ענא כאפא ואמר לה אפן כלנש
נתכשל בך אנא ממתום לא אתכשל בך׃ 34 אמר לה ישוע אמין אמר אנא לך דבהנא ליליא קדם [q]דנקרא תרנגלא
תלת זבנין [r]תכפור בי׃

[a] ידא [b] נסב [c] שתא
[d] מן לשון יון עבראית ברית
[e] חדת כמו חדש
[f] אשד [g] שבק [h] שתא
[i] גפתא כמו גפן
[k] ערב [l] כשל [m] מחא
[n] רעא [o] כמו צאן
[p] קום [q] קרא בלשון שור
[r] כפר

35 * ܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ. ܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܕܐܡܘܬ ܥܡܟ.
ܠܐ ܐܟܦܘܪ ܒܟ. ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܟܠܗܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܡܪܘ.
36 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ
ܓܕܣܝܡܢ. ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܬܒܘ ܗܪܟܐ ܥܕ
37 ܐܙܠ ܐܨܠܐ. * ܘܕܒܪ ܠܟܐܦܐ ܘܠܬܪܝܗܘܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ.
38 ܘܫܪܝ ܠܡܬܟܡܪܘ ܘܠܡܬܬܥܩܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܟܪܝܐ ܗܝ ܠܗ ܠܢܦܫܝ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܩܘܘ ܠܝ
39 ܗܪܟܐ ܘܫܗܪܘ ܥܡܝ. * ܘܦܪܩ ܩܠܝܠ ܘܢܦܠ ܥܠ
ܐܦܘܗܝ. ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܢ ܡܫܟܚܐ
ܢܥܒܪܢܝ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܐ ܐܝܟ
40 ܕܐܢܬ. * ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ
ܕܡܟܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܗܟܢܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܚܕܐ
41 ܫܥܐ ܠܡܫܗܪ ܥܡܝ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ
ܠܢܣܝܘܢܐ. ܪܘܚܐ ܡܛܝܒܐ ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܟܪܝܗ.
42 * ܬܘܒ ܐܙܠ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܨܠܝ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ. ܐܢ
ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܕܐ ܟܣܐ ܕܬܥܒܪ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܝܬܗ. ܢܗܘܐ
43 ܨܒܝܢܟ. * ܘܐܬܐ ܬܘܒ ܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܕܕܡܟܝܢ.
44 ܡܛܠ ܕܥܝܢܝܗܘܢ ܝܩܝܪܢ ܗܘܝ. * ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ.
ܘܐܙܠ ܬܘܒ ܨܠܝ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܡܪ.
45 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܕܡܟܘ ܡܟܝܠ ܘܐܬܬܢܝܚܘ. ܗܐ ܡܛܬ ܫܥܬܐ. ܘܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܕܚܛܝܐ.
46 * ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ. ܗܐ ܡܛܐ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܝ.
47 * ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܗܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܚܕ
ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܐܬܐ. ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܥܡܗ
ܒܣܝܦܐ ܘܒܚܘܛܪܐ. ܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ
ܕܥܡܐ.
48 * ܘܗܘ ܕܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܬܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ.
ܠܗܘ ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ ܠܗ ܐܚܘܕܘ.
49 * ܘܡܚܕܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܫܠܡ ܪܒܝ.
50 ܘܢܫܩܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܥܠ ܡܢܐ ܐܬܝܬ
ܚܒܪܝ. ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܘܐܪܡܝܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ
ܝܫܘܥ ܘܐܚܕܘܗܝ.

35 * *Dixit ei Kipho: Si sit mihi moriendum*
tecum, non abnegabo te. & itidem etiam
omnes discipuli dixerunt.
36 *Tunc venit cum eis Jeschua in locum qui*
vocatur Ghedsimon, & ait discipulis suis,
Sedete hic usque dum abiero oratum.
37 * *Et assumpsit Kipho, & duos filios Zab-*
dai, cœpitque commoueri, ac vehementer
38 *angi.* * *Et ait illis, Ægritudo mest*
anima mea usque ad mortem: expectate me
hic, & vigilate mecum.
39 * *Et recessit paululum, & procidit in fa-*
ciem suam, precesque fudit, & ait, Pater
mi, si possibile est, prætereat me calix iste: ve-
runtamen non vt ego volo, sed vt tu.
40 * *Venitque ad discipulos suos, & repe-*
rit dormientes. & ait Kipho, Itane non po-
tuistis vna hora vigilare mecum?
41 * *Expergiscimini, & orate, ne intretis*
in tentationem: spiritus quidem promptus
est, corpus verò infirmum.
42 * *Rursus abiens secundò preces fudit, &*
ait: Pater mi, si non potest iste calix præterire
quin bibam eum, fiat voluntas tua.
43 * *Veniensque iterum reperit eos dormien-*
tes: oculi enim eorum grauati erant.
44 * *Et reliquit eos, & abiit. rursus orauit*
tertia vice, eundemque sermonem dixit.
45 * *Tunc venit ad discipulos suos, & ait*
illis, Dormite adhuc & requiescite, ecce ap-
propinquat hora, & Filius hominis traditur
in manus peccatorum.
46 * *Surgite, eamus, ecce appropinquat ille*
qui prodit me.
47 * *Et adhuc ipso loquente, ecce Jihoudo*
proditor, vnus ex duodecim venit, &
turbæ cum eo multæ cum ensibus ac fusti-
bus, à principibus Sacerdotum & seniori-
bus populi.
48 * *Dederat autem eis signum Ihoudo ille*
proditor, dicens: Quemcunque osculatus
fuero, hic est: ipsum prehendite.
49 * *Et confestim accessit ad Jeschua, & ait:*
Pax Rabbi: eumque deosculatus est.
50 * *Ipse verò Jeschua dixit ei: Ob id ve-*
nisti socie mi? Tunc accesserunt, iniece-
runtque manus suas in Ieschua, & prehen-
derunt eum.

---

35 אמר לה כאפא אן נהוא לי דממת עמך לא אכפור בך והכות אף כלהון [a]תלמידא אמרו ׃ 36 הידין אתא
עמהון ישוע לדוכתא [b]דמתקריא גדסמן ואמר לתלמידוהי [c]תבו הרכא עד [d]אזל [e]אצלא ׃ 37 ודבר לכאפא
ולתריהון בני זבדי ושרי [f]למתכמרו [g]ולמתתעקו ׃ 38 ואמר להון [h]כריאהי לה לנפשי עדמא [i]למותא [k]קוו לי
הרכא [l]ושהרו עמי ׃ 39 [m]ופרק קליל ונפל על אפוהי [n]ומצלא הוא ואמר אבי אן משכחא [o]נעברני כסא הנא
ברם לא איך דאנא צבא אנא אלא איך דאנת ׃ 40 ואתא לות תלמידוהי ואשכח אנון כד [p]דמכין ואמר לכאפא הכנא
לא אשכחתון חדא שעא דתשהרון עמי ׃ 41 [q]אתתעירו וצלו דלא [r]תעלון [s]לנסיונא רוחא מטיבא פגרא דין [t]כריה ׃

[a] למד [b] קרא [c] יתב
[d] אזל [e] צלא [f] כמר
[g] עוק [h] כרה [i] מות
[k] קוא [l] שהר פירושו שקד
[m] פרק בלשון כו׳
[n] צלא בלשון פו״ל
[o] עבר [p] דמך [q] עור
[r] עלל [s] נסא

Ioh.13. 4.1 * Ait illi Petrus: Etiam ſi oportuerit 35
me mori tecum, non te negabo. Simili-
ter & omnes diſcipuli dixerunt.
*Tunc venit Ieſus cum illis in villam 36
Mar.14. Luc.22. quę dicitur Geth-ſemani: & dixit diſci- D
pulis ſuis, Sedete hîc, donec vadam il-
luc, & orem.
* Et aſſumpto Petro & duobus filiis 37
Zebedęi, cœpit cōtriſtari & mœſtus eſſe.
* Tunc ait illis: Triſtis eſt ânima mea 38
vſque ad mortem: ſuſtinete hîc, & vigi-
late mecum.
* Et progreſſus puſillum, procidit in 39
faciem ſuam, orans, & dicens: Pater mi,
ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte.
veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſi-
cut tu.
*Et venit ad diſcipulos ſuos, & inue- 40
nit eos dormientes: & dicit Petro, Sic
non potuiſtis vna hora vigilare mecum?
* Vigilate, & orate vt non intretis in 41
tētationem. Spiritus quidem promptus
eſt, caro autem infirma.
* Iterum ſecundò abiit: & orauit, di- 42
cens, Pater mi, ſi nō poteſt hic calix trāſ-
ire niſi bibam illum, fiat voluntas tua.
* Et venit iterùm, & inuenit eos dor- 43
mientes: erant enim oculi eorū grauati.
*Et relictis illis, iterùm abiit: & orauit 44
tertiò, eundem ſermonem dicens.
* Tunc venit ad diſcipulos ſuos, & 45
dicit illis: Dormite iam, & requieſcite:
ecce appropinquauit hora, & Filius ho-
minis tradetur in manus peccatorum.
* Surgite, eamus: ecce appropinqua- 46
uit qui me tradet.
Mar.14. Luc.22. Ioh.18. *Adhuc eo loquente, ecce Iudas vnus 47
de duodecim venit, & cū eo turba mul-
ta cum gladiis & fuſtibus, miſſi à princi-
pibus Sacerdotum & ſenioribus populi.
* Qui autem tradidit eum, dedit illis 48
ſignum, dicens: Quemcunque oſcula-
tus fuero, ipſe eſt: tenete eum.
*Et confeſtim accedens ad Ieſum, di- 49
xit, Aue rabbi. Et oſculatus eſt eum.
* Dixitque illi Ieſus: Amice, ad quid 50
veniſti? Tunc acceſſerunt, & manus in-
iecerunt in Ieſum: & tenuerunt eum.

35 * λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος, κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν,
οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθη-
ταὶ εἶπον.
36 * τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, καθίσατε αὐτοῦ ἕως
οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.
37 * καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον, καὶ τοὺς δύο υἱοὺς ζεβεδαίου,
ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38 * τότε λέγει αὐτοῖς, περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως
θανάτου. μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ.
39 * καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ
προσευχόμενος, καὶ λέγων, πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι,
παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ
θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ.
40 * καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς
καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ, οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν
ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽ ἐμοῦ;
41 * γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον· ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
42 * πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο λέγων,
πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ᾽
ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
43 * καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν
γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.
44 * καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν, προσηύξατο ἐκ
τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
45 * τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς, καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ
ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρ-
τωλῶν.
46 * ἐγείρεσθε· ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
47 * καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα
ἦλθε, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.
48 * ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, ὃν
ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.
49 * καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ ἰησοῦ, εἶπε, χαῖρε ῥαββί.
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
50 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἑταῖρε, ἐφ᾽ ᾧ πάρει; τότε προσ-
ελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκράτη-
σαν αὐτόν.

42 תוב אזל דתרתין זבנין צלי ואמר אבי אן לא משכח הנא כסא דנעבר אלא אן [a] אשתיתה נהוא [b] צבינך ׃
43 ואתא תוב [c] אשכח אנון כד דמכין עיניהון גיר [d] יקירן הוי ׃ 44 ושבק אנון ואזל תוב צלי דתלת זבנין ולה
[e] למלתא אמר ׃ 45 הידין אתא לות תלמידוהי ואמר להון דמכו מכיל [f] ואתתניחו הא [g] מטת שעתא וברה דאנשא
[h] משתלם באידיהון [i] דחטיא ׃ 46 [k] קומו [l] נאזל הא מטא הו דמשלם לי ׃ 47 ועד הו ממלל הא יהודא משלמנא
חד מן תרעסרתא אתא וכנשא עמה סגיאא עם [m] ספסרא [n] וחוטרא מן לות רבי כהנא וקשישא דעמא ׃ 48 ויהב הוא
להון אתא יהודא משלמנא ואמר להו דנשק אנא הויו לה [o] אחודו ׃ 49 ומחדא קרב לות ישוע ואמר שלם רבי
ונשקה ׃ 50 הו דין ישוע אמר לה עלהי [p] דאתית חברי הידין אתקרבו [q] וארמיו אידיהון על ישוע ואחדוהי ׃

[a] שתא [b] צבא
[c] שכח בלשון מצא
[d] יקר [e] מלל [f] נוח
[g] מטא [h] שלם [i] חטא
[k] קום [l] אזל
[m] פירושו חרבים
[n] עבראית שבטים
[o] אחד [p] אתא [q] רמא

51 * Et ecce vnus ex iis qui cum Ieschua e-
rant extendit manum suam, distrinxitque
gladium, ac percussit seruum summi Sacerdo-
tis, & abstulit auriculam eius.
52 * Tunc dixit ei Jeschua: Conuerte gladium
in locum suum. ij enim omnes qui acceperint
53 gladios, gladiis morientur. * An putas
me non posse petere à Patre meo, vt nunc si-
stat plusquàm duodecim legiones angelorum?
54 * Quomodo igitur implerentur Scripturę,
55 quum sic oporteat fieri? * In illa hora dixit
Jeschua turbis: Tanquam aduersus sicarium
exiuistis cum gladiis & fustibus, vt compre-
hendatis me. Quotidie apud vos in templo
sedebam, & docebam, neque comprehendi-
56 stis me. * Hoc autem factum est vt im-
plerentur Scripturæ Prophetarum. Tùc disci-
puli omnes reliquerunt eum, & aufugerunt.
57 * Illi autem qui prehenderunt Jeschua,
abduxerunt eum ad Kaiopho summum Sacer-
dotem, vbi Scribæ & seniores congregati
58 erant. * Schemeoun autem Kipho ibat
post eum procul vsque ad atrium summi Sa-
cerdotis: & ingressus intrò sedebat cum mi-
59 nistris, vt videret finem. * Principes
autem Sacerdotum, & seniores, omnisque
Synagoga, quærebant aduersus Jeschua te-
stes, vt eum morti addicerent, nec inuene-
60 runt.
* Et venerunt multi testes falsi: postre-
mò verò accesserunt duo, & inquiunt:
61 * Iste dixit: Possum dissoluere templum
Dei, & triduo ædificare ipsum.
62 * Et surrexit summus Sacerdos, & ait
ei: Ne verbum quidem respondes? quid isti
testificantur contra te?
63 * Ieschua verò tacebat. & subdens sum-
mus Sacerdos dixit ei: Adiuro te per Deum
viuum, vt dicas nobis si tu es Meschicho
filius Dei.
64 * Ait illi Jeschua: Tu dixisti. Ego dico
vobis, ab hoc tempore videbitis Filium ho-
minis sedentem à dextera potentiæ, & ve-
nientem super nubes cælorum.
65 * Tunc summus Sacerdos scidit vestimen-
ta sua, & ait: En blasphemauit: quid am-
plius exquiruntur nobis testes? ecce nunc au-
distis blasphemiam eius.

51 וְהָא חַד מֵן הָנוּן דְעַם יֵשׁוּעַ [a] אַושֵׁט אִידֵהּ וַשְׁמַט סַפְּרָא [b] וַמְחָיֵהּי לְעַבְדֵהּ דְרַב כָּהֲנֵא וַשְׁקַלֵהּ [c] אֶדְנֵהּ׃
52 הָידֵין אֵמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ [d] אַהְפֵךְ סַפְסְרָא לְדוּכְתֵהּ כֻּלְהוּן גֵיר הָנוּן דַנְסַבוּ סַיְפֵא בְסַיְפֵא [e] נְמוּתוּן׃ 53 אוֹ סָבַר
אַנְתְּ דְלָא מֶשְׁכַּח אֶנָא [f] דְאֶבְעֵא מֵן אָבִי [g] וַנְקִים לִי הָשָׁא יַתִּיר מֵן תַּרְתַּעֶסְרֵא [h] לֵגְיוֹנִין דְמַלְאַכֵא׃ 54 אַיכַנָא הָכִיל
נֶתְמַלוּן [k] כְּתָבֵא דְהָכַנָא וָלָא דְנֶהֱוֵא׃ 55 בָּהֵי שָׁעְתָא אֵמַר יֵשׁוּעַ לְכֶנְשֵׁא אַיךְ דְעַל גַיָסָא נְפַקְתוּן בְּסַפְסְרֵא וַבְחוּטְרֵא
[l] דְתֶאחְדוּנָנִי כֻלְיוֹם לְוָתְכוּן בְּהַיכְלָא יָתֵב הֲוֵית [m] וּמַלֵף וְלָא אַחַדְתוּנָנִי׃ 56 הָדָא דֵין דַהֲוָת דְנֶתְמַלוּן כְּתָבֵא דַנְבִיֵא
הָידֵין תַּלְמִידֵא כֻּלְהוּן שַׁבְקוּהִי וַעֲרַקוּ׃ 57 וְהָנוּן דַאֲחַדוּהִי לְיֵשׁוּעַ [n] אוֹבְלוּהִי לְוָת קַיָפָא רַב כָּהֲנֵא אַיכָא דְסָפְרֵא
וְקַשִׁישֵׁא כְּנִישִׁין הֲווּ׃ 58 שֶׁמְעוֹן דֵין כֵּאפָא אָזֵל הֲוָא בָּתְרֵהּ מֵן [o] רוּחְקָא עְדַמָא לְדָרְתֵהּ דְרַב כָּהֲנֵא [p] וְעַל יָתֵב לְגַו עַם

[a] יַשֵׁט [b] מְחָא [c] אֶרְנָא בּמו אזן [d] הֲפַךְ [e] מוּת [f] בְּעָא [g] קוּם [h] לגיון מן לשון יון [i] מְלָא [k] כְּתַב [l] אֲחַד [m] אֲלַף [n] יְבַל [o] רְחַק [p] עֲלַל

‡ Et ecce vnus ex his qui erant cum 51
Ieſu, extendens manum, exemit gladium
ſuum, & percutiẽs ſeruum principis Sa-
cerdotum, amputauit auriculam eius.
‡ Tunc ait illi Ieſus: Cõuerte gladium 52
Gen. 9. a. 6 tuum in locum ſuum. omnes enim qui
Apo. 13. c. 10 acceperint gladium, gladio peribunt.
‡ An putas quia non poſſum †rogare 53
modo Patrem meũ, & exhibebit mihi -modò
pluſquàm duodecim legiones angelorũ?
‡ Quomodo ergo implebuntur Scri- 54
Isa. 53. c. 10 pturæ, quia ſic oportet fieri?
‡ In illa hora dixit Ieſus turbis: Tan- 55
quam ad latronem exiſtis cum gladiis &
fuſtibus comprehendere me? quotidie
apud vos ſedebam docens in templo, &
non me tenuiſtis. ‡ Hoc autem totum 56
Sup. c. 11 Mar. 14. factum eſt, vt adimplerentur ſcripturæ
e. 53 Luc. 22. Prophetarum. Tunc diſcipuli omnes, re-
f. 54 Ioh. 18. d. 24 licto eo, fugerunt. ‡ At illi tenentes 57
Ieſum, duxerũt ad Caipham principem
Sacerdotum, vbi Scribæ & ſeniores con
uenerant. ‡ Petrus autem ſequeba- 58
tur eum à longè, vſque in atrium prin-
cipis Sacerdotum. Et ingreſſus intrò, ſe-
debat cum miniſtris, vt videret finem.
Mar. 14. f. 55 ‡ Principes autem Sacerdotũ & om- 59
ne cõcilium quærebãt falſum teſtimo-
nium contra Ieſum, vt eum morti tra-
derent: ‡ Et non inuenerunt, cùm 60
multi falſi teſtes acceſſiſſent. Nouiſſimè
autem venerunt duo falſi teſtes:
Ioh. 2. d. 19 ‡ Et dixerunt: Hic dixit, Poſſum de- 61
ſtruere templum Dei, & poſt triduum
reædificare illud.
‡ Et ſurgens princeps Sacerdotum, 62
ait illi: Nihil reſpondes ad ea quæ iſti
aduerſum te teſtificantur?
‡ Ieſus autem tacebat. Et princeps 63
Sacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum
viuum, vt dicas nobis ſi tu es Chriſtus
filius Dei.
‡ Dicit illi Ieſus, Tu dixiſti. verunta- 64
men dico vobis, à modo videbitis Fi-
lium hominis ſedentem à dextris virtu-
Sup. 16. d. 27 tis Dei, & venientem in nubibus cæli.
1. Theſ. 4. d. 16 Rom. 14. b. 10 ‡ Tunc princeps Sacerdotum ſcidit 65
veſtimenta ſua, dicens, Blaſphemauit: G
quid adhuc egemus teſtibus? ecce, nunc
audiſtis blaſphemiam.

51 ‡ καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέ-
σπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρ-
χιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
52 ‡ τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαι-
ραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν,
ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται.
53 ‡ ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πα-
τέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας
54 ἀγγέλων; ‡ πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕ-
τω δεῖ γενέσθαι;
55 ‡ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, ὡς ἐπὶ λῃ-
στὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με.
καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱε-
ρῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.
56 ‡ τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν
προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυ-
57 γον. ‡ οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρε-
σβύτεροι συνήχθησαν.
58 ‡ ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς
αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑ-
πηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 ‡ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὸ συνέ-
δριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως
αὐτὸν θανατώσωσι·
60 ‡ καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσ-
ελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευ-
δομάρτυρες,
61 ‡ εἶπον, οὗτος ἔφη, δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ,
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.
62 ‡ καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί
οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
63 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
αὐτῷ, ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς
εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
64 ‡ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ'
ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν
τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐ-
ρανοῦ.
65 ‡ τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων, ὅτι
ἐβλασφήμησε. τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠ-
κούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.

ᵃ דחשא דנחזא חרתא : 59 רבי כהנא דין וקשישא וכנושתא כלה ᵇ בעין הוו על ישוע ᶜ סהדא איך ᵈ דנמיתוניהי :
60 ולא ᵉ אשכחו ᶠ ואתו סגיאא סהדא דשוקרא אחרית דין קרבו תרין : 61 ואמרין הנא אמר ᵍ דמשכח אנא
ʰ דאשרא היכלא דאלהא ולתלתא יומין ⁱ אבניוהי : 62 ᵏ וקם רב כהנא ואמר לה לא מדם ˡ מפנא אנת פתגמא
מנא מסהדין עליך הלין : 63 ישוע דין שתיק הוא וענא רב כהנא ואמר לה ᵐ מומא אנא לך באלהא חיא ⁿ ותאמר
לן אן אנת הו משיחא ברה דאלהא : 64 אמר לה ישוע אנת אמרת אמר אנא לכון דין דמן השא ᵒ תחזוניהי
לברה דאנשא דיתב מן ימינא דחילא ואתא על ענני שמיא :
65 הידין רב כהנא ᵖ צרי מאנוהי ואמר הא גדף מנא מכיל ᵠ מתבעין לן סהדא הא השא שמעתון ʳ גודפה :

ᵃ דחש ופירושו משמשין
ᵇ בעא ᶜ סהד ᵈ מות
ᵉ שכח בלשון מצא
ᶠ אתא ᵍ שכח בלשון יכל
ʰ שרא ⁱ בנא ᵏ קום
ˡ פנא ᵐ ימא ⁿ אמר
ᵒ חזא ᵖ צרא
ᵠ בעא ʳ גדף

66 [illegible]
67 [illegible]
68 [illegible]
69 [illegible]
70 [illegible]
71 [illegible]
72 [illegible]
73 [illegible]
74 [illegible]
75 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

66 * *Quid vultis? Responderunt & aiunt:*
67 *Reus est mortis.* * *Tunc expuerunt*
in faciem eius, & infligebant ei colaphos: a-
lij verò percutiebant eum, dicentes:
68 * *Vaticinare nobis Meschicho quis te per-*
69 *cusserit.* * *Kipho autem sedebat extrà*
in atrio: & accessit ad eum ancilla quædam,
& ait illi, Tu quoque eras cum Jeschua Na-
70 *zareno.* * *Is autem negauit coram om-*
nibus, & dixit ei, Nescio quid dicas.
71 * *Et quum exisset in vestibulum, vidit*
eum alia mulier, *& ait illis qui illic aderant,*
Erat & iste cum Jeschua Nazareno.
72 * *Et rursus negauit cum iureiurando, Nō*
73 *noui hominem illum.* * *Paulò pòst au-*
tem accesserunt ij qui adstabant, & dixe-
runt Kipho: Sanè & tu ex ipsis es: nam &
locutio tua tete demonstrat.
74 * *Tunc cœpit seipsum deuouere, ac iurare,*
Non noui illum hominem. Et in illa ipsa ho-
75 *ra cantauit gallus.* * *Et recordatus est*
Kipho sermonis Jeschua, qui dixerat ei, An-
tequàm cantet gallus tribus vicibus, abne-
gabis me. Et egressus foras fleuit amarè.

Matutinis feria sexta Passionis.

CAP. XXVII.

1 *QVum autem esset diluculum, consilium*
iniere aduersus Jeschua principes Sacer-
dotum, & seniores populi, vt eum mortiad-
2 *dicerent.* * *Et vincierunt eum, eumque*
adduxêre, ac tradiderunt Pilato præfecto.
3 * *Tunc Iihoudo proditor, quum videret*
damnatum iri Jeschua, pœnituit, & profe-
ctus retulit illos triginta argenteos ad prin-
cipes Sacerdotum & seniores.
4 * *Et ait: Peccaui, quippe qui prodide-*
rim sanguinem iustum. Ac illi dixerunt ei:
Quid ad nos? tu noueris.
5 * *Et proiecit illos argenteos in templum,*
& discessit; abiensque strangulauit sese.
6 * *Principes verò Sacerdotum tulerunt*
illud argentum, & aiunt: Non licet mittere
ipsum in domum oblationis, quoniam pre-
tium sanguinis est.
7 * *Et consilium inierunt, emeruntque ex*
eo agrum figuli, ad monumentum peregri-
norum.

---

66 מנא [a] צבין אנתון ענו ואמרין [b] חיב הו מותא׃ 67 הידין [e] רקו באפוהי [d] ומקפחין הוו לה אחרנא דין [c] מחין
הוו לה ואמרין׃ 68 [f] אתנבא לן משיחא מנו הו דמחך׃ 69 כאפא דין יתב הוא לבר בדרתא וקרבת לותה
אמתא חדא ואמרא לה אף אנת עם ישוע הוית נצריא׃ 70 הודין כפר קדם כלהון ואמר לא ידע אנא מנא אמרא
אנתי׃ 71 וכד נפק לספא חזתה אחרתא ואמרא להון דתמן הוא אף הנא עם ישוע נצריא׃
72 והוב כפר [g] במומתא דלא ידע אנא לה לגברא׃ 73 מן בתר קליל דין קרבו הנון [h] דקימין ואמרו לכאפא
[i] שרירא־ית אף אנת מנהון אנת אף ממללך גיר [k] מודע לך׃ 74 הידין שרי [l] למחרמו [m] ולמימא דלא ידע אנא
להלגברא ובה בשעתא קרא תרנגלא׃

[a] צבא [b] חיב [c] רקק
[d] קפח [e] מחא [f] נבא
[g] ימא [h] קום [i] שרר
ופירושו באמת
[k] ידע [l] חרם [m] ימא

* Quid vobis videtur? At illi respon- 66
dentes dixerunt, Reus est mortis.
Esa. 50. b.6 Mar. 14. f.65 * Tunc expuerunt in faciem eius; & 67
colaphis eum ceciderunt, alij autem pal-
mas in faciem eius dederunt:
* Dicentes; Prophetiza nobis Christe, 68
quis est qui te percussit?
Luc. 22. f.55 Ioh. 18. d.15 * Petrus verò sedebat foris in atrio: & 69
accessit ad eum vna ancilla, dicens, Et
tu cum Iesu Galilæo eras.
* At ille negauit coram omnibus, di- 70
cens, Nescio quid dicis.
* Exeunte autem illo ianuam, vidit eũ 71
alia ancilla: & ait his qui erant ibi, Et
hic erat cum Iesu Nazareno.
* Et iterùm negauit cum iuramento, 72
Quia non noui hominem.
* Et post pusillum accesserunt qui sta- 73
bant, & dixerunt Petro: Verè & tu ex il-
lis es: nam & loquela tua manifestum
te facit.
* Tunc cœpit detestari & iurare quia 74
non nouisset hominem. Et cõtinuò gal-
lus cantauit.
* Et recordatus est Petrus verbi Iesu, 75
quod dixerat, Prius quàm gallus cantet,
ter me negabis. Et egressus foras, fleuit
amarè.

CAP. XXVII.

MAnè autem facto consilium inierũt 1
omnes principes Sacerdotum & se- A
niores populi aduersus Iesum, vt eum
morti traderent.
Mar. 15. a.1 Luc. 22. g.66 * Et vinctum adduxerunt eum, & tra 2
Luc. 23. a.1 Ioh. 18. c.28 diderunt Pontio Pilato præsidi.
* Tunc videns Iudas qui eum tradi- 3
dit quòd damnatus esset, pœnitẽtia du-
ctus, retulit triginta argenteos principi-
bus Sacerdotum & Senioribus:
* Dicens: Peccaui, tradens sanguinem 4
iustum. At illi dixerunt, Quid ad nos?
tu videris.
Act. 1. c.18 * Et proiectis argenteis in templo, re- 5
cessit: & abiens, laqueo se suspendit.
* Principes autem Sacerdotum acce- 6
ptis argenteis, dixerunt: Non licet eos
mittere in corbanam; quia pretium san-
guinis est. * Consilio autem inito, 7
emerunt ex illis agrum figuli, in sepultu-
ram peregrinorum.

66 * τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, ἔνοχος θα-
νάτου ἐστί.
67 * τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφι-
σαν αὐτόν. οἱ δὲ ἐρράπισαν,
68 * λέγοντες, προφήτευσον ἡμῖν χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ παί-
σας σε.
69 * ὁ δὲ πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσῆλθεν
αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, καὶ σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ τοῦ Γα-
λιλαίου.
70 * ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων, οὐκ οἶδα,
τί λέγεις.
71 * ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη,
καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, καὶ οὗτος ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου.
72 * καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
73 πον. * μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες, εἶπον τῷ
πέτρῳ, ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆ-
λόν σε ποιεῖ.
74 * τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶ-
δα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.
75 * καὶ ἐμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος ἰησοῦ εἰρηκότος αὐ-
τῷ, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. καὶ ἐξελ-
θὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

κζ.

1 * Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅ-
πως αὐτὸν θανατώσωσι.
2 * καὶ δήσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐ-
τὸν ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 * τότε ἰδὼν ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη,
μεταμεληθεὶς, ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρ-
χιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις,
4 * λέγων, ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ εἶπον,
τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει.
5 * καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε, καὶ ἀ-
πελθὼν ἀπήγξατο.
6 * οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον,
οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵμα-
τός ἐστι.
7 * συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀ-
γρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

---

75 ᵃוְאֶתְדְּכַר כֵּאפָא ᵇמֶלְּתֵהּ דְיֵשׁוּעַ דְּאֵמַר הֲוָא לֵהּ דַּקְדָם ᶜדְּנֶקְרֵא תַּרְנָגְלָא תְּלָת זַבְנִין תֶּכְפּוּר בִּי וַנְפַּק לְבַר בְּכָא
ᵈמַרִירָאִית׃ דְּצַפְרָא דְּעְרוּבְתָא דְּחַשָּׁא ע קֶפַלָאוֹן כז
1 כַּד דֵּין הֲוָא צַפְרָא מֶלְכָּא נְסַבוּ עַל יֵשׁוּעַ רַבַּי כָּהֲנָא וְקַשִּׁישֵׁא דְּעַמָּא אַיְךְ ᵉדַּנְמִיתוּנָיְהִי׃ 2 ᶠוַאסְרוּהִי
ᵍוַאבְלוּהִי ʰוַאשְׁלְמוּהִי לְפִילַטּוֹס ⁱהֶגְמוֹנָא׃ 3 הָידֵין יְהוּדָא מַשְׁלְמָנָא כַּד חֲזָא ᵏדְּאֶתְחַיֵּב יֵשׁוּע ˡאֶתְתְּוִי וַאזַל ᵐאַהְפֵּךְ הָלֵין
תְּלָתִין דְּכֶסְפָּא לְרַבַּי כָּהֲנָא וְלַקְשִׁישֵׁא׃ 4 וְאֵמַר ⁿחֲטִית דְּאַשְׁלְמֶת דְּמָא ᵒזַכָּיָא הֶנוּן דֵּין אֶמַרוּ לֵהּ לַן מָא לַן אַנְתְּ יָדַע אַנְתְּ׃
5 וַשְׁדִיהִי כֶסְפָּא בְהַיכְלָא וְשַׁנִּי וֶאזַל חֲנַק נַפְשֵׁהּ׃ 6 רַבַּי כָּהֲנָא דֵּין שַׁקְלוּהִי לְכֶסְפָּא וֶאמַרוּ לָא שַׁלִּיט
ᵖדְּנַרְמִיוּהִי בֵּית קוּרְבָּנָא מֶטֻּל ᑫדְּטִימַי דְּמָא הוּ׃ 7 וַנְסַבוּ מֶלְכָּא וַזְבַנוּ בֵּהּ ʳאֲגוּרְסֵהּ דְּפַחָרָא לְבֵית קְבוּרָא דַּאכְסְנָיֵא׃

ᵃ דְּכַר כמו זכר
ᵇ מַלֵּל ᶜ קְרָא בלשון שור
ᵈ מְרַר ᵉ מוּת ᶠ אֱסַר
ᵍ יְבַל ʰ שְׁלַם
ⁱ מן לשון יון
ᵏ חַיֵּב ˡ תְּוָא ᵐ הֲפַךְ
ⁿ חֲטָא ᵒ זְכָא
ᵖ רְמָא ᑫ מן לשון יון
ʳ פירושו שדה

8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܩܪܝ ܐܓܘܪܣܐ ܗܘ ܩܪܝܬܐ ܕܕܡܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
9 ܗܝܕܝܢ ܐܬܡܠܝ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ: ܘܢܣܒܬ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܝܩܪܗ ܕܝܩܝܪܐ ܕܦܣܩܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
10 ܘܝܗܒܬ ܐܢܘܢ ܠܐܓܘܪܣܗ ܕܦܚܪܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܦܩܕ ܠܝ ܡܪܝܐ.
11 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܡ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ.
12 ܘܟܕ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ. ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܦܢܝ.
13 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܐ ܫܡܥ ܐܢܬ ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ.
14 ܘܠܐ ܝܗܒ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܐܦܠܐ ܒܚܕܐ ܡܠܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ ܐܬܕܡܪ ܛܒ.
15 ܒܟܠ ܥܐܕܐ ܕܝܢ ܡܥܕ ܗܘܐ ܗܓܡܘܢܐ ܕܢܫܪܐ ܐܣܝܪܐ ܚܕ ܠܥܡܐ ܐܝܢܐ ܕܗܢܘܢ ܨܒܝܢ ܗܘܘ.
16 ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܣܝܪܐ ܝܕܝܥܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܒܐ.
17 ܘܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܢܘ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ. ܠܒܪ ܐܒܐ ܐܘ ܠܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ.
18 ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܢ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ.
19 ܟܕ ܝܬܒ ܕܝܢ ܗܓܡܘܢܐ ܥܠ ܒܝܡ ܫܕܪܬ ܠܗ ܐܢܬܬܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܐ ܠܟ ܘܠܗܘ ܙܕܝܩܐ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܚܫܬ ܝܘܡܢܐ ܒܚܠܡܝ ܡܛܠܬܗ.
20 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܩܫܝܫܐ ܐܦܝܣܘ ܠܟܢܫܐ. ܕܢܫܐܠܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ ܢܘܒܕܘܢ.
21 ܘܥܢܐ ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܘ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܝܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܠܒܪ ܐܒܐ.
22 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܠܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ.
23 ܐܡܪܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܢܙܕܩܦ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܢܙܕܩܦ.

8 * *Propterea dictus est ager ille, Ager sanguinis, ad hunc vsque diem.*
9 * *Tunc impletum est quod dictum fuerat per Prophetam, dicentem : Et accepi triginta argenteos pretium illius honorandi, de quo pacti sunt à filiis Jsroiel.*
10 * *Et dedi eos pro agro figuli, vti praeceperat mihi Dominus.*
11 * *Ipse verò Jeschua stetit coram Praefecto: & interrogauit eum Praefectus, & dixit ei: Es tu rex ille Ihoudaeorum? ait illi Ieschua, Tu dixisti.*
12 * *Quumque accusarent eum principes Sacerdotum & Seniores, ne verbum quidem ipse respondit.*
13 * *Tunc dixit Pilatus : Non audis quàm multa testificentur contra te?*
14 * *Neque reddidit ei rationem, ne verbum quidem vllum. & hac de re admirationi fuit valdè.*
15 * *Porrò in omni Festo consueuerat Praefectus dimittere vinctũ vnum populo, quem ipsi voluissent.*
16 * *Detinebatur autem ab eis vinctus famosus, qui vocabatur Bar-Abba.*
17 * *Quumque fuissent congregati, dixit eis Pilatus : Vtrum vultis dimittã vobis? Bar-Abba, an Jeschua qui vocatur Meschicho?*
18 * *Nouerat enim Pilatus quòd per inuidiam tradidissent eum.*
19 * *Quum autem sederet Praefectus pro tribunali suo, misit ad eum vxor ipsius, qui diceret ei, Nihil tibi rei sit cum illo iusto. multa enim passa sum in somno meo hodie propter eum.*
20 * *Principes autem Sacerdotum & Seniores persuaserunt turbis, dimittendum illis esse Bar-Abba, Jeschua verò perdendum.*
21 * *Subdensque Praefectus, ait illis, Vtrum vultis dimittam vobis è duobus illis? Ipsi verò dixerunt, Bar-Abba.*
22 * *Dixit eis Pilatus: Ipsi verò Ieschua, qui vocatur Meschicho, quid faciam?*
23 * *Dicunt omnes, Crucifigatur. Ait illis Pilatus: Enimuerò quid mali fecit? Jlli verò magis clamabant, & dicebant, Crucifigatur.*

---

8 מטל הנא אתקרי אגורסא הו קריתא דדמא עדמא ליומנא: 9 הידין אתמלי מדם דאתאמר ביד נביא
דאמר דנסבת תלתין דכספא דמוהי דיקירא דקצו מן בני יסריל: 10 ויהבת אנון לאגורסה דפחרא איך
דפקד לי מריא: 11 הו דין ישוע קם קדם הגמונא ושאלה הגמונא ואמר לה אנת הו מלכא דיהודיא אמר לה
ישוע אנת אמרת: 12 וכד אכלין הוו קרצוהי רבי כהנא וקשישא מדם פתגמא הו לא פני: 13 הידין אמר לה
פילטוס לא שמע אנת כמא מסהדין עליך: 14 ולא יהב לה פתגמא אפלא בחדא מלא ועל הדא אתדמר טב:
15 בכל עאדא דין מעד הוא הגמונא דנשרא אסירא חד לעמא אינא דהנון צבין הוו 16 אסיר

קרא מלא אמר
נסב יקר קצץ
אי מן יהב
פירושו מלשונים
פנא בסון אחיב
מלל דמר פירושו תמה
שרא צבא

8 *Propter hoc vocatus est ager ille Ha-
Act.1.c.19 celdama,hoc est, ager sanguinis, vsq; in
hodiernum diem.
9 * Tunc impletum est quod dictum
est per Ieremiam prophetam,dicentem:
Ier.11.c.12 Et acceperunt triginta argenteos pretiū
appretiati quem appretiauerunt à filiis
Israel:
10 * Et dederunt eos in agrum figuli, si-
cut constituit mihi Dominus.
11 * Iesus autem stetit ante Præsidem,
Mar.15.a.2 & interrogauit eum Præses, dicens: Tu
Luc.23.a.3 es Rex Iudæorum? Dicit illi Iesus: Tu
Ioh.18.c.33 dicis.
12 * Et cùm accusaretur à principibus
Sacerdotum & senioribus, nihil respon
13 dit. * Tunc dicit illi Pilatus: Non
audis quanta aduersum te dicunt testi-
monia?
14 *Et non respondit ei ad vllum verbū:
ita vt miraretur Præses vehementer.
15 * Per diem autem solennem consue-
uerat Præses populo dimittere vnū vin-
ctum quem voluissent.
16 * Habebāt autem tunc vinctum in-
signem, qui dicebatur Barabbas.
17 * Congregatis ergo illis, dixit Pila-
tus: Quem vultis dimittam vobis, Ba-
rabbam, an Iesum,qui dicitur Christus?
18 * Sciebat enim quòd per inuidiam
tradidissent eum.
19 * Sedente autem illo pro tribunali,
misit ad eum vxor eius,dicens: Nihil ti-
bi & iusto illi. multa enim passa sum ho C
die per visum propter eum.
20 * Principes autem Sacerdotum &
Mar.15.b.11 Seniores persuaserunt populis vt pe-
Luc.23.c.18 terent Barabbam, Iesum verò per-
Ioh.18.c.40 derent.
Act.3.c.14
21 * Respondens autem Præses, ait illis:
Quem vultis vobis de duobus dimitti?
At illi dixerunt, Barabbam.
22 * Dicit illis Pilatus: Quid igitur fa-
ciam de Iesu, qui dicitur Christus? Di-
cunt omnes, Crucifigatur.
23 *Ait illis Præses: Quid enim mali fe-
cit? At illi magis clamabant, dicentes:
Crucifigatur.

8 * διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς
σήμερον.
9 * τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου,
λέγοντος, καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν
τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ·
10 * καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ
συνέταξέ μοι κύριος.
11 * ὁ δὲ ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἐπη-
ρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
δαίων; ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, σὺ λέγεις.
12 * καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ
τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 * τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος, οὐκ ἀκούεις πόσα σου κα-
ταμαρτυροῦσι;
14 * καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυ-
μάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 * κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν τῷ ὄχλῳ ἕνα
δέσμιον, ὃν ἤθελον.
16 * εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον βαραββᾶν.
17 * συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τίνα
θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; βαραββᾶν, ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμε-
νον χριστόν;
18 * ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.
19 * καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς
αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκεί-
νῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.
20 * οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄ-
χλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπο-
λέσωσιν.
21 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς, τίνα θέλετε ἀπὸ
τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, βαραββᾶν.
22 * λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν τὸν λε-
γόμενον χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάντες, σταυρωθήτω.
23 * ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραζον, λέγοντες, σταυρωθήτω.

16 הֲוָא לְהוֹן דֵּין אֲסִירָא [a] יְדִיעָא [b] דְּמֶתְקְרֵא בַּר אַבָּא ׃ 17 וְכַד כְּנִישִׁין אֱמַר לְהוֹן פִּילַטוֹס לְמַן [c] צָבֵין אַנְתּוּן
[d] דְּאֶשְׁרֵא לְכוֹן לְבַר אַבָּא אוֹ לְיֵשׁוּעַ דְּמֶתְקְרֵא מְשִׁיחָא ׃ 18 יָדַע הֲוָא גֵּיר פִּילַטוֹס דְּמֶן [e] חֶסְמָא [f] אַשְׁלְמוּהי ׃
19 כַּד יָתֵב דֵּין הֶגְמוֹנָא עַל [g] בִּים דִּילֵהּ [h] שְׁלַחַת לֵהּ אַנְתְּתֵהּ וְאָמְרַא לֵהּ לָא לָךְ וְלָהּו זַדִּיקָא סַגִּי גֵּיר [i] חֶשֵׁת בְּחֶלְמִי
יַוְמָנָא מֶטֻלָתֵהּ ׃ 20 רַבַּי כָּהֲנֵא דֵּין וְקַשִּׁישֵׁא [k] אַפִּיסוּ לְכֶנְשָׁא [l] דְּנֶשְׁרֵא לְהוֹן לְבַר אַבָּא לְיֵשׁוּעַ דֵּין [m] דְּנַאוֹבְדוּן ׃
21 וַעֲנָא הֶגְמוֹנָא וְאָמַר לְהוֹן לְמַן [n] צָבֵין אַנְתּוּן [o] דְּאֶשְׁרֵא לְכוֹן מֶן תְּרֵיהוֹן הָנוֹן דֵּין אֶמַרוּ לְבַר אַבָּא ׃
22 אֱמַר לְהוֹן פִּילַטוֹס וְלְיֵשׁוּעַ [p] דְּמֶתְקְרֵא מְשִׁיחָא מָנָא אֶעֱבֵד לֵהּ אָמְרִין כֻּלְהוֹן [q] נֶזְדְּקֵף ׃
23 אֱמַר לְהוֹן פִּילַטוֹס מָנָא גֵּיר דְּבִישׁ עֲבַד הָנוֹן דֵּין [r] יַתִּירָאִית [s] קְעוּ וְאָמְרוּ נֶזְדְּקֵף ׃

[a] ידע [b] קרא [c] צבא
[d] שרא [e] טבראית קנאה
[f] שלם [g] בים
מן לשון יון
[h] שלח [i] חשש [k] פים
[l] שרא [m] אבד [n] צבא
[o] שרא [p] קרא [q] זקף
[r] יתר [s] קעא

24 ✣ ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ ܐܠܐ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܪܘܒܐ ܗܘܐ ܫܩܠ ܡܝܐ ܐܫܝܓ ܐܝܕܘܗܝ
ܠܥܝܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܚܣܝ ܐܢܐ ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܢܐ
25 ܙܕܝܩܐ. ܐܢܬܘܢ ܬܕܥܘܢ. ✣ ܘܥܢܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ.
ܕܡܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܢ.

ܩܪܝܢܐ ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ ✣ ܥܐ ✣

26 ✣ ܗܝܕܝܢ ܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܘܢܓܕ ܒܦܪܓܠܐ
27 ܠܝܫܘܥ ܘܐܫܠܡܗ ܕܢܙܕܩܦ. ✣ ܗܝܕܝܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
ܕܗܓܡܘܢܐ ܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܟܢܫܘ
28 ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܐܣܦܝܪ. ✣ ܘܐܫܠܚܘܗܝ. ܘܐܠܒܫܘܗܝ
29 ܟܠܡܝܣ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ✣ ܘܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܕܥܘܙܢܝܐ.
ܘܣܡܘ ܒܪܝܫܗ. ܘܩܢܝܐ ܒܝܡܝܢܗ. ܘܒܪܟܘ ܥܠ
ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ
30 ܘܐܡܪܝܢ. ܫܠܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ✣ ܘܪܩܘ
ܒܦܪܨܘܦܗ. ܘܫܩܠܘ ܩܢܝܐ ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
31 ܥܠ ܪܝܫܗ. ✣ ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ ܐܫܠܚܘܗܝ
ܟܠܡܝܣ. ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ
32 ܕܢܙܕܩܦ. ✣ ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ ܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܩܘܪܝܢܝܐ
ܕܫܡܗ ܫܡܥܘܢ. ܠܗܢܐ ܫܚܪܘ ܕܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ.
33 ✣ ܘܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܓܘܠܬܐ. ܕܡܬܬܪܓܡܐ
34 ܩܪܩܦܬܐ. ✣ ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܡܫܬܐ ܚܠܐ ܕܡܙܝܓ ܒܡܪܪܬܐ.
35 ܘܛܥܡ ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܬܐ. ✣ ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ
36 ܦܠܓܘ ܢܚܬܘܗܝ ܒܦܣܐ. ✣ ܘܝܬܒܝܢ
37 ܗܘܘ ܘܢܛܪܝܢ ܠܗ ܬܡܢ. ✣ ܘܣܡܘ ܠܥܠ ܡܢ ܪܝܫܗ
ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ. ✣ ܕܫܬ ܫܥܝܢ ✣ ܥܒ ✣

38 ✣ ܘܐܙܕܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܠܣܛܝܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ
39 ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ. ✣ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ
ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ
40 ܘܐܡܪܝܢ. ✣ ܫܪܐ ܗܝܟܠܐ ܘܒܢܐ ܠܗ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܦܨܐ ܢܦܫܟ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ.
41 ✣ ܗܟܘܬ ܐܦ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ. ܥܡ
ܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ.

24 ✣ *Pilatus autem quum videret ſe nihil proficere, ſed magis tumultum fieri; accipiens aquam abluit manus ſuas in conſpectu turbæ, & ait: Innoxius ſum à ſanguine iſtius iuſti:*
25 *vos noueritis.* ✣ *Et reſpondit omnis populus, & ait: Sanguis eius ſuper nos, & ſuper filios noſtros.*

Lectio ad tertiam horam.

26 ✣ *Tunc ſoluit eis Barabba, ac flagellis cædit Ieſchua, eumq́; tradidit vt crucifigeretur.*
27 ✣ *Tunc milites Præfecti duxerunt Ieſchua in prætorium, & congregarunt aduerſus eum*
28 *vniuerſam cohortem.* ✣ *Et exuerunt eum, ac*
29 *induerunt eum chlamyde coccinea.* ✣ *Et cõtexuerunt coronam ſpineam, & impoſuêre capiti eius, & arundinem in dexteram eius: et genuflectentes ſeſe ſuper genua ſua coram eo, illudebant ei, dicentes: Pax, rex Iihoudæorũ.*
30 ✣ *Et expuerunt in faciem eius, ceperuntq́ue arundinem, ac percutiebant eum ſuper caput*
31 *ipſius.* ✣ *Quumq́ue illuſiſſent ei, exuerunt eum chlamyde, indueruntq́ue veſtimentis ſuis, &*
32 *abduxerunt eum vt crucifigeretur.* ✣ *Et quũ exiſſent, inuenerunt virum Kourinæum nomine Schemeoun: hunc angariarunt vt baiu-*
33 *laret crucem eius.* ✣ *Veneruntque in locum qui vocatur Gogoultho, cuius interpretatio*
34 *eſt Cranium.* ✣ *Et dederunt ei acetum bibendum miſtum cum felle. & guſtauit, noluitque bibere.*
35 ✣ *Quúmque crucifixiſſent eum, partiti ſunt veſtimenta eius ſorte; vt impleretur id quod dictum eſt per Prophetam: Partiti ſunt veſtimenta mea inter ſe, & ſu-*
36 *per veſtem meam iecerunt ſortem.* ✣ *Et ſede-*
37 *bant ac cuſtodiebant eum illic.* ✣ *Et impoſuerunt ſuper caput eius occaſionem mortis eius in ſcriptura:* HIC EST IESCHVA REX ILLE IIHOVDAEORVM.

Ad ſextam horam.

38 ✣ *Porrò crucifixi ſunt cum eo duo latrones, vnus à dextera eius, & alter à ſiniſtra eius.*
39 ✣ *Illi autem qui tranſibant blaſphemabant aduerſus eum, & mouebant capita ſua, di-*
40 *centes:* ✣ *Deſtructor tẽpli, & ædificans ipſum triduo, libera animam tuam* [teipſum]*: ſi filius*
41 *Dei es, & deſcende de cruce.* ✣ *Itidem et principes Sacerdotum illudebant ei cum Scribis, & Senioribus ac Periſchæis, & dicebant:*

24 פילטוס דין כד חזא דמדם לא [a] מותר אלא יתיראית [b] רובא הוא שקל מיא [c] אשיג אידוהי לעין כנשא ואמר
[d] חסי אנא מן דמה דהנא זדיקא אנתון [e] תדעון ׃ 25 וענו כלה עמא ואמרו דמה עלין ועל בנין ׃
[f] קרינא דתלת שעין עא 26 הידין שרא להון לבר אבא ונגד בפרגלא לישוע [g] ואשלמה [h] דנזדקף ׃
27 הידין [i] אסטרטיוטא דהגמונא דברוהי לישוע [k] לפרטורין וכנשו עלוהי כלה [l] אספיר ׃ 28 [m] ואשלחוהי
[n] ואלבשוהי [o] כלמים דזחוריתא ׃ 29 וגדלו כלילא דעוזניא [p] וסמו ברישה וקניא בימינה [q] וברכו על בורכיהון
קדמוהי [r] ומבזחין הוו בה ואמרין שלם מלכא דיהודיא ׃ 30 [s] ורקו בפרצופה ושקלו קניא [t] ומחין הוולה על
רשה ׃ 31 וכד בזחו בה אשלחוהי כלמים ואלבשוהי [v] נחתוהי [x] ואובלוהי [y] דנזדקף וכד נפקין [z] אשכחו גברא

[a] יתר [b] רוב או ריב
[c] שוג [d] חסי פירושו נקה
[e] ידע [f] קרא [g] שלם
[h] זקף [i] כמו בלשון יון
[k] מן לשון יון [l] מן לשון יון
[m] שלח [n] לבש [o] מן לשון יון
[p] סום [q] ברך [r] בזח
[s] רקק [t] מחא [v] פירושו לבושין
[x] יבל [y] זקף [z] שכח

* Videns autẽ Pilatus quia nihil pro- 24
ficeret, sed magis tumultus fieret; accep-
ta aqua, lauit manus coram populo, di-
cens: Innocens ego sum à sanguine iusti
huius: vos videritis. * Et respondens 25
vniuersus populus, dixit: Sanguis eius
super nos, & super filios nostros.

* Tunc dimisit illis Barabbam: Iesum 26
autem flagellatum tradidit eis, vt cruci-
figeretur. * Tunc milites Præsidis 27
suscipientes Iesum in Prætorium, con-
Mar. 15. b. 16 Ioh. 19. a. 1 gregauerunt ad eum vniuersam cohor-
tem: * Et exuentes eum, chlamydem 28
coccineam circundederunt ei: * Et ple- 29
ctentes coronam de spinis, posuerũt su-
per caput eius, & arundinem in dextera
eius. & genu flexo ante eum, illudebant
ei, dicentes: Aue Rex Iudæorum.
* Et expuentes in eum, acceperunt a- 30
rundinem, & percutiebant caput eius.
* Et postquàm illuserunt ei, exuerunt 31
eum chlamyde, & induerunt eum vesti-
mentis eius, & duxerunt eum vt crucifi-
Mar. 15. b. 21 Luc. 23. d. 26 gerẽt. * Exeuntes autem inuenerunt ho- 32
Mar. 15. b. 22 minem Cyrenæum, nomine Simonem:
Luc. 23. e. 33 hunc angariauerunt vt tolleret crucem
Ioh. 19. c. 17 eius. * Et venerunt in locum qui dici- 33
tur Golgotha, quod est Caluariæ locus.
* Et dederunt ei vinum bibere cum 34
Mar. 15. c. 24 felle mixtum. & cùm gustasset, noluit bi-
Luc. 23. e. 33 Ioh. 19. c. 18 bere. * Postquàm autem crucifixe- 35
runt eum, diuiserunt vestimẽta eius, sor-
tem mittentes: vt impleretur quod di-
Psal. 21. c. 19 ctum est per Prophetam, dicentem: Di-
Ioh. 19. c. 24 uiserunt sibi vestimenta mea, & super
vestem meã miserunt sortem. * Et seden- 36
tes seruabant eum. * Et imposuerunt su- 37
per caput eius causam ipsius scriptã: HIC
EST IESVS REX IVDAEORVM.

* Tunc crucifixi sunt cum eo duo la- 38
trones, vnus à dextris, & vnus à sinistris.
* Prętereuntes autem blasphemabant 39
eum mouentes capita sua: * Et dicentes: 40
Ioh. 2. d. 19 Vah qui destruis templum Dei, & in tri-
duo illud reædificas: salua temetipsum:
si Filius Dei es, descende de cruce. * Simi- 41
liter & principes Sacerdotum illudentes
cum Scribis & Senioribus, dicebant:

24 * ἰδὼν δὲ ὁ πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θό-
ρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέ-
ναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου
25 τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. * καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε,
τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 * Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν
φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 * τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν
ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν
28 σπεῖραν. * καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ
χλαμύδα κοκκίνην.
29 * καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ. καὶ
γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγον-
τες, χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
30 * καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔ-
31 τυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. * καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ,
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ. καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.
32 * ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνόματι
σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
33 * καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον γολγοθᾶ, ὅς ἐστι λε-
34 γόμενος κρανίου τόπος, * ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ
χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν.
35 * σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
βάλλοντες κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προ-
φήτου, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱ-
ματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.
36 * καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 * καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ
γεγραμμένην, ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
ΔΑΙΩΝ.
38 * τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταὶ, εἷς ἐκ δεξιῶν,
καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
39 * οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦν-
τες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν·
40 * καὶ λέγοντες, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡ-
μέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατά-
βηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
41 * ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμ-
ματέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ φαρισαίων, ἔλεγον,

---

33 [b] ואתו לדוכתא [c] דמתקריא גגולתא הי [d] דמתפשקא קורינָיא דשמה שמעון להנא [a] שחרו ונשקול זקיפה׃
[e] וכד זקפוהי פלגו נחתוהי 35 למשתא׃ [g] ויהבו לה [e] דנשתא חלא [f] דחליט במררתא וטעם ולא צבא 34 קרקפתא׃
[h] ויתבין הוו ונטרין 36 בפסא־ דנתמלא מדם דאתאמר ביד נביא דפלגו נחתי בינתהון ועל לבושי ארמיו פסא־׃
עב דשת שעין [l] דמותה בכתבא הנו ישוע מלכא דיהודיא׃ [k] עלתא [i] וסמו לעל מן רשה 37 לה תמן׃
39 אילין דין דעברין הוו מגדפין הוו עלוהי 38 ואזדקפו עמה תרין לסטיא חד מן ימינה וחד מן סמלה׃
[o] וחות מן דאלהא אנת ברה אן נפשך פצא יומין לתלתא לה ובנא היכלא סתר 40 [n] ומנידין רשיהון ואמרין׃
41 הכות אף רבי כהנא מבזחין הוו עם ספרא וקשישא ופרישא ואמרין׃ זקיפא׃

[a] שחר [b] אתא [c] קרא
[d] פשק פירושו תרגם
[e] שתא [f] חלט פירושו בלל
[g] צבא [h] רמא [i] סום
[k] עלל [l] מות
[m] זקף
[n] נוד
[o] נחת

42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
53 [illegible]
54 [illegible]
55 [illegible]
56 [illegible]
57 [illegible]

42 * *Alios seruauit, seipsum non potest ser-*
uare: si rex est Jsroiel, descendat nunc de cru-
ce, ut videamus, & credamus in eum.
43 * *Confidit in Deo, redimat eum nunc, si*
vult eum. dixit enim: Filius Dei sum.
44 * *Jtidem & sicarij illi, qui erant cruci-*
fixi cum eo, exprobrabant ei.

Ad nonam horam.

45 * *A sexta autem hora factæ sunt tenebræ*
super uniuersam terram usque ad horam
46 *nonam.* * *Et circiter horam nonam ex-*
clamauit Jeschua alta voce, & ait: Deus,
Deus, quare dereliquisti me?
47 * *Homines autem ex iis qui adstabant illic*
quum audissent, dicebant: Jste Iliio vocauit.
48 * *Et in illa ipsa hora excurrit vnus ex eis,*
& accepit spongiam, eamque impleuit aceto,
& circumposuit arundini, & propinauit ei.
49 * *Reliqui verò dicebant: Sinite, videamus*
an veniat Ilijo vt redimat eum.
50 * *Jpse verò Ieschua rursum exclamauit al-*
ta voce, & emisit spiritum suum.
51 * *Et statim superficies ianuæ* [velum] *tem-*
pli scissa est in duas partes à summo vsque ad
imum, terraque commota est, et petræ scissæ.
52 * *Et monumenta aperta sunt, & cada-*
uera multa Sanctorum qui obdormierant,
53 *surrexerunt.* * *Et exierunt, ac post re-*
surrectionem suam ingressi sunt ciuitatem san-
ctam, & apparuerunt multis.
54 * *Centurio autem, & qui cum eo serua-*
bant Ieschua, quum vidissent terræmotum,
& ea quæ facta fuerant, timuerunt vehe-
menter, & dixerũt: Verè iste erat filius Dei.
55 * *Erant autem illic mulieres multæ pro-*
spicientes eminus: illæ venerant post Jeschua
à Galilæa, & ministrauerant ei.
56 * *Quarum vna erat Mariam Magdeloi-*
tho, & Mariam mater Iaakoub & Iausi, ac
mater filiorum Zabdai.

Ad vesperam Sabbathi Annunciationis.

57 * *Quum autem esset vespera, venit vir*
diues à Rometho nomine Iauseph, qui &
ipse discipulus fuerat Jeschua.

---

42 לְאַחֲרָנֵא [a] אַחִי נַפְשֵׁהּ לָא מֶשְׁכַּח לְמַחָיוּ אִן מַלְכֵּה הוּ דְּיִסְרָיֵל נֵחוּת הָשָׁא מִן זְקִיפָא [b] דְּנֶחֱזֵא [c] וְנְהַימֶן בֵּהּ ׃
43 [d] תְּכִיל עַל אֱלָהָא [e] נֶפְרְקִיוְהִי הָשָׁא אִן צָבֵא בֵּהּ אֵמַר גֵּיר דִּבְרֵהּ אֱנָא דַּאלָהָא ׃ 44 הָכְוָת אַף גַּיָּסֵא הָנוּן [f] דְּאִזְדְּקִפוּ עַמֵּהּ מְחַסְּדִין הֲווּ לֵהּ ׃
דְּתְשַׁע שָׁעִין עַג
45 מִן שֵׁת שָׁעִין דֵּין הֲוָא חֶשׁוֹכָא עַל כֻּלָּהּ אַרְעָא עַדְמָא לְשָׁעָא תְּשַׁע ׃ 46 וְלָאפַי תְּשַׁע שָׁעִין קְעָא יֵשׁוּע בְּקָלָא [g] רָמָא וְאֵמַר אִיל אִיל לְמָנָא [h] שְׁבַקְתָּנִי ׃ 47 אֱנָשִׁין דֵּין מִן הָנוּן [i] דְּקָימִין הֲווּ תַּמָּן כַּד [k] שְׁמַעוּ אָמְרִין הֲווּ הָנָא לְאֵלִיָּא קְרָא ׃ 48 וּבָהּ בְּשָׁעְתָא רְהֵט חַד מֶנְהוֹן וְשַׁקֵל [l] אֶסְפּוֹגָא [m] וַמְלָהּ חַלָּא [n] וְסָמֵהּ בְּקַנְיָא [o] וּמַשְׁקֵא הֲוָא לֵהּ ׃
49 שַׁרְכָא דֵּין אָמְרִין הֲווּ שְׁבוֹקוּ נֶחֱזֵא אִן אָתֵא אֵלִיָּא [p] לְמֶפְרְקֵהּ ׃ 50 הוּ דֵּין יֵשׁוּע תּוּב קְעָא בְּקָלָא [q] רָמָא

[a] חַיָא [b] חָזָא [c] הֵימַן
[d] תְּכַל [e] פְּרַק [f] זְקַף
[g] רוּם [h] שְׁבַק כמו עזב
[i] קוּם [k] שְׁמַע
[l] מן לשון יון
[m] מְלָא [n] סוּם [o] שְׁקָא
[p] פְּרַק [q] רוּם

42 * Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere: si rex Israel est, descendat nunc de cruce, & credemus ei.
43 * Confidit in Deo: liberet nunc eum si vult: dixit enim, Quia Filius Dei sum.
44 * Idipsum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei.

45 * A sexta autem hora tenebræ factæ sunt super vniuersam terram, vsque ad horam nonam.
46 * Et circa horam nonam clamauit Iesus voce magna, dicens, Eli, Eli, lammasabacthani? hoc est, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?
47 * Quidam autem illic stantes & audientes, dicebant, Eliam vocat iste.
48 * Et continuò currens vnus ex eis, acceptam spongiam impleuit aceto; & imposuit arundini, & dabat ei bibere. F
49 * Cæteri verò dicebant: Sine, videamus an veniat Elias liberans eum.
50 * Iesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum.
51 * Et ecce velum templi scissum est in duas partes, à summo vsque deorsum. & terra mota est, & petræ scissæ sunt:
52 * Et monumenta aperta sunt: & multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt.
53 * Et exeuntes de monumentis post resurrectioné eius, venerunt in sanctam ciuitatem; & apparuerunt multis.
54 * Centurio autem & qui cum eo erant custodientes Iesum, viso terræmotu & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes: Verè filius Dei erat iste.
55 * Erant autem ibi mulieres multæ à longè, quæ secutæ erant Iesum à Galilæa, ministrantes ei:
56 * Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedæi.

57 * Cùm autem serò factum esset, venit quidam homo diues ab Arimathæa, G nomine Ioseph, qui & ipse erat discipulus Iesu.

Sap. 2. d. — Psal. 21. b. — Psal. 21. a. — Psal. 68. d. — 2. Par. 3. d. — Mar. 15. e. — Mar. 15. f. Luc. 23. f. Ioan. 19. f.

42 * ἄλλους ἔσωσεν· ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτῷ.
43 * πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν· ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ, ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός.
44 * τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον αὐτόν.

45 * Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.
46 * περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, ἠλὶ, ἠλὶ, λαμὰ σαβαχθανί; τοῦτ' ἔστι, θεέ μου, θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;
47 * τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον, ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
48 * καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.
49 * οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν.
50 * ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
51 * καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52 * καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη.
53 * καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
54 * ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν, καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.
55 * ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ.
56 * ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 * Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ:

וְשַׁבֶק רוּחֵה׃ 51 וּמֶחְדָא אַפֵּי תַּרְעָא דְהַיכְלָא ᵃאֶצְטַרִי לְתְרֵין מֶן לְעֶל עַדְמָא לְתַחת וַארְעָא ᵇאֶתְּזִיעַת וְכֵאפֵּא
אֶצְטַרִי׃ 52 וּבֵית קְבוּרֵא ᶜאֶתְפַּתַּחו וּפַגְרֵא סַגִיאֵא דְקַדִישֵׁא דַשְׁכִיבִין הֲווּ ᵈקָמו׃ 53 וַנְפַקו וּבָתַר קְיָמְתֵה
ᵉעַלו לַמְדִינְתָא קַדִישְׁתָא ᶠוֶאתְחֲזִיו לְסַגִיאֵא׃ 54 קֶנְטְרוּנָא דֵין וְדַעְמֵה דְנָטְרִין הֲווּ לְיֵשׁוּעַ כַּד ᵍחֲזַו ʰזַועָא וַאילֵין
דַהֲוַי דְחֵלו טָב וֶאמַרו ⁱשַׁרִירָאִית הָנָא בְּרֵה הֲוָא דַאלָהָא׃ 55 אִית הֲוַי דֵין תַּמָּן נֶשֵׁא סַגִיאָתָא ᵏדְחָזְיָן הֲוַי מֶן
ˡרוּחְקָא הָלֵין ᵐדֶאתַי הֲוַי בָּתְרֵה דְיֵשׁוּעַ מֶן גְּלִילָא וַמְשַׁמְשָׁן הֲוַי לֵה׃ 56 דַחְדָא מֶנְהֵין מַרְיַם מַגְדְלָיתָא וּמַרְיַם
אֶמֵּה דְיַעֲקוֹב וַדְיוֹסֵא וֶאמְהוֹן דַבְנַי זַבְדַי׃ דְרַמְשָׁא לְשַׁבְּתָא דַסְבַּרְתָּא עד
57 כַּד הֲוָא דֵין רַמְשָׁא אֶתָא גַבְרָא עַתִירָא מֶן רָמְתָא דַשְׁמֵה יַוסֵף דָאף הו ⁿאֶתְתַּלְמַד הֲוָא לְיֵשׁוּעַ׃

ᵃ צְרָא ᵇ זוּעַ ᶜ פְּתַח ᵈ קוּם ᵉ עֲלַל ᶠ חֲזָא ᵍ חֲזָא ʰ זוּעַ ⁱ שְׁרַר ᵏ חֲזָא ˡ רְחַק ᵐ אֲתָא ⁿ לְמַד

58 * Is adiit Pilatum, petiitque corpus Ie-
schua. & præcepit Pilatus vt daretur ei cor-
59 pus illud. * Et accepit Iauseph corpus,
& inuoluit illud linteo lini mundi.
60 * Illudque posuit in monumento suo nouo,
quod exciderat in petra: & aduoluerunt sa-
xum ingens, ac posuerunt super ostium mo-
numenti, & abierunt.
61 * Erant autem illic Mariam Magdeloitho
& Mariam altera, quæ sedebant è regione
sepulchri.

Matutinis Sabbathi Annuntiationis.

62 * Die verò crastina quæ est post Parasce-
uem, congregati sunt principes Sacerdotum,
& Perischæi ad Pilatum:
63 * Et dicunt ei: Domine noster, meminimus
seductorem illum dixisse dum viueret, Tertio
pòst die resurgam.
64 * Iube ergo custodiri sepulchrum vsque in
tertium diem, ne fortè veniant discipuli eius
& furentur eum noctu: dicantque populo,
De domo mortuorum surrexit: & sit error
nouissimus peior priore.
65 * Dixit eis Pilatus: Habetis custodes: ite,
custodite sicut scitis.
66 * Illi autem profecti custodierunt sepul-
chrum, & obsignarunt saxum illud cum cu-
stodibus.

Ad vesperam Dominicæ Resurrectionis.

CAP. XXVIII.

1 VEspere autem in Sabbatho, quum exori-
tura esset prima hebdomadis [Dominica,]
venit Mariam Magdeloitho & Mariam
altera, vt spectarent sepulchrum.
2 * Et ecce terremotus magnus factus est:
Angelus enim Domini descendit de cælis, &
accedens reuoluit saxum ab ostio; sedebatque
3 super illud. * Erat autem aspectus eius
sicut fulgur, & vestimentum eius candi-
4 dum sicut nix. * Et præ timore ipsius
contremuerunt ij qui custodiebant, & facti
5 sunt instar mortuorum. * Respondit au-
tem Angelus, & ait mulieribus, Vos ne ti-
meatis. scio enim Ieschua, qui crucifixus est,
6 vos quærere. * Non est hîc: surrexit enim
prout dixit. venite, videte locum in quo po-
situs fuerat Dominus noster.

---

58 הנא קרב לות פילטוס ושאל פגרה דישוע ופקד פילטוס [a] דנתיהב לה פגרא׃ 59 ושקלה יוסף לפגרא
וכרכה בחיצא דכתנא נקדא׃ 60 [b] וסמה בבית קבורא חדתא דילה [c] דנקיר בכאפא [d] ועגלו כאפא רבתא [e] ארמיו
על תרעא דבית קבורא ואזלו׃ 61 אית הוי דין תמן מרים מגדליתא ומרים אחרתא [f] דיתבן הוי לקובלה דקברא׃
דצפרא דשבתא דסברתא עה
62 ליומא דין דמחר דאיתוהי בתר [g] ערובתא אתכנשו רבי כהנא ופרישא לות פילטוס׃ 63 ואמרין לה מרן
[h] אתדכרן דהו [i] מטעינא אמר הוא כד חי דמן בתר תלתא יומין [k] קאם אנא׃ 64 פקוד הכיל [l] מזדהרין בקברא עדמא
לתלתא יומין דלמא [m] נאתון תלמידוהי נגנבוניהי בלליא ונאמרון לעמא דמן בית [n] מיתא קם ותהוא [o] טועת אחריתא

[a] יהב [b] סום [c] נקר [d] עגל כמו גלל [e] רמא [f] יתב [g] ערב
[h] דכר [i] טעא [k] קום [l] זהר [m] אתא [n] מות [o] טעה כמו טעא

* Hic accessit ad Pilatum, & petiit 58
corpus Iesu. Tunc Pilatus iussit reddi
corpus.
* Et accepto corpore, Ioseph inuoluit 59
illud in sindone munda.
* Et posuit illud in monumento suo 60
nouo quod exciderat in petra. Et aduol-
uit saxum magnum ad ostium monu-
menti, & abiit.
* Erat autem ibi Maria Magdalene, 61
& altera Maria, sedentes contra sepul-
chrum.

* Altera autem die, quæ est post Pa- 62
rasceuen, conuenerunt principes Sacer-
dotum & Pharisæi ad Pilatum,
* Dicentes, Domine, recordati sumus 63
quia seductor ille dixit adhuc viuẽs, Post
tres dies resurgam.
* Iube ergo custodiri sepulchrum vs- 64
que in diem tertium: ne fortè veniant
discipuli eius, & furẽtur eum: & dicant
plebi, Surrexit à mortuis: & erit nouis-
simus error peior priore.
* Ait illis Pilatus: Habetis custodiam. 65
ite, custodite sicut scitis.
* Illi autem abeuntes, munierunt se- 66
pulchrum: signantes lapidem, cum cu-
stodibus.

CAP. XXVIII.

Mar. 16. Luk. 24. Ioh. 20.

Vesperè autem Sabbathi quæ lucescit 1
in prima Sabbathi, venit Maria Mag- A
dalene, & altera Maria videre sepulchrũ.
* Et ecce terremotus factus est mag- 2
nus. Angelus enim Domini descendit
de cælo: & accedens, reuoluit lapidem,
& sedebat super eum:
* Erat autem aspectus eius sicut ful- 3
gur, & vestimentum eius sicut nix.
* Præ timore autẽ eius exterriti sunt 4
custodes, & facti sunt velut mortui.
* Respondens autem angelus, dixit 5
mulieribus, Nolite timere vos: scio e-
nim quòd Iesum, qui crucifixus est,
quæritis.
* Non est hîc: surrexit enim, sicut di- 6
xit. venite, & videte locum vbi positus
erat Dominus.

58 * οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰη-
σοῦ. τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.
59 * καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι
καθαρᾷ.
60 * καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατό-
μησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ
θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν.
61 * ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία,
καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 * Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχ-
θησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον,
63 * λέγοντες, κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶ-
πεν ἔτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.
64 * κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης
ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, κλέ-
ψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.
65 * ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλάτος, ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε,
ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.
66 * οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφρα-
γίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

κη.

1 * Ὀψὲ δὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ-
βάτων, ἦλθε μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία,
θεωρῆσαι τὸν τάφον.
2 * καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας. ἄγγελος γὰρ κυρίου κατα-
βὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς
θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.
3 * ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
λευκὸν ὡσεὶ χιών.
4 * ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ
ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.
5 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξὶ, μὴ
φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα, γὰρ ὅτι ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον
ζητεῖτε.
6 * οὐκ ἔστιν ὧδε. ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. δεῦτε, ἴδετε τὸν
τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος.

בישא מן קדמיתא ׃ 65 אמר להון פילטוס אית לכון קסטונרא [a] זלו אזדהרו איכנא דידעין אנתון ׃ 66 אנון
דין אזלו אזדהרו בקברא [b] וחתמו בכאפא הי עם קסטונרא ׃ דרמשא דחד בשבא דקנמתא עו קפלאון כח
1 ברמשא דין בשבתא דנגה חד בשבא [c] אתת מרים מגדליתא ומרים אחרתא [d] דנחזין קברא ׃
2 והא [e] זועא רבא הוא מלאכא גיר דמריא נחת מן שמיא וקרב עגל כאפא מן תרעא ויתב הוא עליה ׃
3 איתוהי הוא דין [f] חזוה איך ברקא ולבושה חור הוא איך תלגא ׃ 4 ומן [g] דחלתה [h] אתתזיעו אילין דנטרין
הוו והוו איך [i] מיתא ׃ 5 ענא דין מלאכא ואמר לנשא אנתין לא תדחלן ידע אנא גיר דלישוע [k] דאזדקף [l] בעין אנתין ׃
6 לא הוא תנן קם לה גיר איכנא דאמר [m] תאין [n] חזין דוכתא [o] דסים הוא בה מרן ׃

[a] אזל [b] חתם
[c] אתא [d] חזא
[e] זוע [f] חזא
[g] דחל [h] זוע
[i] מות [k] זקף
[l] בעא [m] אתא
[n] חזא [o] סום

ܘܙܠܝܢ ܒܥܓܠ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܩܡ 7
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܬܡܢ
ܬܚܙܘܢܝܗܝ. ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝܢ. ܘܐܙܠܝܢ ܥܓܠ 8
ܡܢ ܩܒܪܐ ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܪܗܛܢ
ܕܢܐܡܪܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܗܐ ܝܫܘܥ ܦܓܥ ܒܗܝܢ 9
ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ ܫܠܡ ܠܟܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܩܪܒܝ
ܐܚܕܝ ܪܓܠܘܗܝ ܘܣܓܕܝ ܠܗ. ܗܝܕܝܢ 10
ܐܡܪ ܠܗܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ
ܠܐܚܝ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܘܬܡܢ ܢܚܙܘܢܢܝ. ܟܕ ܐܙܠܝܢ 11
ܕܝܢ. ܐܬܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܩܣܛܘܢܪܐ ܗܢܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ.
ܘܐܡܪܘ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ 12
ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ. ܘܝܗܒܘ ܟܣܦܐ ܠܐ
ܙܥܘܪ ܠܩܣܛܘܢܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܘ 13
ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܘ ܓܢܒܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܟܕ ܕܡܟܝܢܢ.
ܘܐܢ ܐܫܬܡܥܬ ܗܕܐ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܚܢܢ 14
ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܗ. ܘܠܟܘܢ ܕܠܐ ܨܦܬܐ ܥܒܕܝܢܢ.
ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܢܣܒܘ ܟܣܦܐ. ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܠܦܘ 15
ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܒܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ. ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܚܕܥܣܪ. ܐܙܠܘ 16
ܠܓܠܝܠܐ ܠܛܘܪܐ ܐܝܟܐ ܕܘܥܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ.
ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܣܓܕܘ ܠܗ. ܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܐܬܦܠܓܘ 17
ܗܘܘ. ܘܩܪܒ ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 18
ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܟܠ ܫܘܠܛܢ ܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ.
ܘܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܬܠܡܕܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܥܡܕܘ 19
ܐܢܘܢ. ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܠܦܘ 20
ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕܬܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܥܡܟܘܢ
ܐܢܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ
ܐܡܝܢ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ ✣
ܕܐܟܪܙ ܥܒܪܐܝܬ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܣܛܝܢܐ ✣

7 * *Et profectæ citò dicite discipulis ipsius, Surrexit è domo mortuorum, & ecce præcedit vos in Galilæam: illic videbitis eum: ecce dixi vobis.*

8 * *Et abière citò à sepulchro cum timore et gaudio magno, & cursu contenderunt vt dicerent discipulis ipsius.*

9 * *Et ecce Jeschua fit eis obuiam, dixitque eis, Pax vobis. Illæ autem accedentes prehenderunt pedes eius, & adorarunt eum.*

10 * *Tunc dixit eis Jeschua: Ne timeatis: sed abeuntes dicite fratribus meis, vt proficiscantur in Galilæam, & illic videbunt me.*

11 * *Quum autem profectæ fuissent, venerunt homines ex custodibus illis in ciuitatem, & dixerunt principibus Sacerdotum quicquid factum fuerat.*

12 * *Et congregati sunt cum Senioribus, & consilium inierunt, dederuntque pecuniam non modicam custodibus, dicentes eis:*

13 * *Dicite, discipuli eius venientes furati sunt eum noctu quum dormiremus.*

14 * *Quod si auditum hoc fuerit coram Præfecto, nos persuadebimus ei, vosque sollicitudine liberabimus.*

15 * *Illi autem cùm accepissent pecuniam, egerunt sicut edocti fuerant. Et exiit sermo iste inter Jihoudæos vsque in hodiernũ diem.*

16 * *Discipuli autem vndecim profecti sunt in Galilæam in montem, prout constituerat eis Ieschua.*

17 * *Et quum eum aspexissent, adorarunt eum: ex iis porrò nonnulli dubitabant.*

18 * *Et accedens Ieschua allocutus est eos, & dixit eis: Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra. sicut autem misit me Pater meus, & ego mitto vos.*

19 * *Jte ergo docete omnes gentes, & baptizate eas in nomine Patris, & Filij, et Spiritus Sanctitatis.*
20 * *Et docete eas vt seruent quicquid præcepi vobis. & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi. Amin.*

Sancti Euangelij præconij Mathai, quod prædicauit Hebraicè in terra Palestinæ,

FINIS.

7 [a]וזלין [b]בעגל ואמרין לתלמידוהי דקם מן בית מיתא והא קדם לכון לגלילא תמן תחזונָיהי הא אמרת לכין׃
8 ואזלין עגל מן קברא בדחלתא [c]ובחדותא רבתא [d]ורהטן [e]דנאמרן לתלמידוהי׃ 9 והא ישוע פגע בהין
ואמר להין שלם לכין הנין דין קרבי אחדי רגלוהי וסגדי לה׃ 10 הידין אמר להין ישוע לא תדחלן אלא [f]זלין אמרין
לאחי דנאזלון לגלילא ותמן [g]נחזונני׃ 11 כד אזלין דין [h]אתו אנשא מן קסטונרא הנון למדינתא ואמרו לרבי כהנא
כל מדם דהוא׃ 12 ואתכנשו עם קשישא ונסבו [i]מלכא ויהבו כספא לא זעור לקסטונרא ואמרין להון׃
13 אמרו דתלמידוהי אתו [k]גנבוהי בלליא כד [l]דמכינן׃ 14 ואן [m]אשתמעת הדא קדם הגמונא חנן
[n]מפיסינן לה ולכון דלא [o]צפתא עבדינן׃

[a] אזל [b] פירושו פתאם
[c] חדא [d] רהט [e] אמר
[f] אזל [g] חזא [h] אתא
[i] פירושו עצה
[k] גנב [l] דמך [m] שמע
[n] פיס [o] יצף

* Et citò euntes, dicite discipulis eius 7
quia surrexit: & ecce præcedit vos in Ga
lilæam. ibi eum videbitis. ecce prædixi
vobis.
* Et exierunt citò de monumento 8
cum timore, & gaudio magno, currẽtes
nunciare discipulis eius.
* Et ecce Iesus occurrit illis, dicẽs: A- 9
uete. Illæ autem accesserunt, & tenuerũt
pedes eius, & adorauerunt eum.
* Tunc ait illis Iesus: Nolite timere. 10
ite, nunciate fratribus meis vt eant in Ga C
lilæam, ibi me videbunt.
* Quæ cùm abiissent, ecce quidam de 11
custodibus venerunt in ciuitatẽ, & nun-
ciauerunt principibus sacerdotum om-
nia quæ facta fuerant.
* Et congregati cũ senioribus, consilio 12
accepto, pecuniam copiosam dederunt
militibus,
* Dicẽtes: Dicite, Quia discipuli eius 13
nocte venerũt, & furati sunt eum nobis
dormientibus.
* Et si hoc auditũ fuerit à præside, nos 14
suadebimus ei, & securos vos faciemus.
* At illi accepta pecunia, fecerũt sicut 15
erant edocti. Et diuulgatum est verbum
istud apud Iudæos, vsq; in hodiernũ diẽ.
* Vndecim autem discipuli abierunt 16
in Galilæam, in montem, vbi cõstituerat
illis Iesus.
* Et videntes eum adorauerunt, qui- 17
dam autem dubitauerunt. D
* Et accedens Iesus locutus est eis, di- 18
Ioh.17. a. Hebr.1. b. Mar.16. d. cens: Data est mihi omnis potestas in cę
lo & in terra.
* Euntes ergo docete omnes gentes: 19
baptizantes eos in nomine patris & fi-
lij & spiritus sancti:
* Docentes eos seruare omnia quæ- 20
cunque mandaui vobis, & ecce ego vo-
biscum sum omnibus diebus, vsque ad
consummationem seculi.

7 * καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γα
λιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.
8 * καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ
χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
9 * καὶ ἰδοὺ ὁ ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, χαίρετε. αἱ
δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσ-
εκύνησαν αὐτῷ.
10 * τότε λέγει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς, μὴ φοβεῖσθε. ὑπάγετε, ἀ-
παγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.
11 * πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γε-
νόμενα.
12 * καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν
τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,
13 * λέγοντες, εἴπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόν-
τες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.
14 * καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
μεν αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
15 * οἱ δέ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθη-
σαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ ἰουδαίοις, μέχρι
τῆς σήμερον.
16 * οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν γαλι-
λαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς.
17 * καὶ ἰδόντες αὐτόν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν.
18 * καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων, ἐ-
δόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 * πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βα-
πτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ
ἁγίου πνεύματος,
20 * διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑ-
μῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως
τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἀμήν.

15 הנון דין כד נסבו כספא עבדו איך [a]דאלפו אנון ונפקת [b]מלתא הדא בית יהודיא עדמא ליומנא ׃
16 תלמידא דין חדעסר אזלו לגלילא לטורא איכא [c]דועד אנון ישוע ׃ 17 וכד [d]חזוהי סגדו לה מנהון דין
אתפלגו הוו ׃ 18 וקרב ישוע מלל עמהון ואמר להון [e]אתיהב לי כל [f]שולטן בשמיא ובארעא ואיכנא דשדרני
אבי אף אנא משדר אנא לכון ׃ 19 [g]זלו הכיל [h]תלמדו כלהון עממא [i]ואעמדו אנון בשם אבא וברא ורוחא דקודשא ׃
20 ואלפו אנון דנטרון כל מא דפקדתכון והא אנא עמכון אנא כלהון יומתא עדמא [k]לשולמה דעלמא אמין ׃

[a] אלף [b] מלל
[c] ועד פירושו צוה
[d] חזא [e] יהב [f] שלט
[g] אזל [h] תלמד כמו למד
[i] עמד בלשון סבל
[k] שלם

שלם אונגליון קדישא כרוזותא דמתי דאכרז עבראית בארעא דפלסטיני

Τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου.

PROLOGVS SANCTI HIERONYMI IN EVANGELIVM SECVNDVM MARCVM.

ARCVS Euangeliſta Dei electus, & Petri in Baptiſmate filius, atque in diuino ſermone diſcipulus, Sacerdotium in Iſrael agens, ſecundùm carnem Leuita, ad fidem Chriſti conuerſus, Euangelium in Italia ſcripſit; oſtendens in eo quid & generi ſuo deberet, & Chriſto. Nam initium principij in voce Propheticæ exclamationis inſtituens ordinem Leuiticæ electionis oſtendit, vt prædicans prędeſtinatum Iohannem filium Zachariæ in voce angeli annunciantis emiſſum, non ſolùm verbum carnem factum, ſed & corpus Domini in omnia per verbum diuinæ vocis animatum, in initio Euangelicæ prædicationis oſtenderet: vt qui hæc legens ſciret cui initium carnis in

ܥܠ ܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ
ܩܕܝܫܐ. ܣܒܪܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܡܣܒܪܢܐ ܀
܀ ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ ܀ ܐ ܀
܀ ܦܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܪܫܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ
2 ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܕܗܐ ܡܫܕܪ
3 ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ. ܕܢܬܩܢ ܐܘܪܚܟ. ܩܠܐ
ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܫܘܘ
4 ܫܒܝܠܘܗܝ. ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܒܡܕܒܪܐ ܡܥܡܕ
ܘܡܟܪܙ. ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ
5 ܕܚܛܗܐ. ܘܢܦܩܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܝܗܘܕ.
ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܥܡܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܒܝܘܪܕܢܢ ܢܗܪܐ. ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ ܀
6 ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ ܠܒܝܫ ܗܘܐ ܠܒܘܫܐ ܕܡܙܬܐ
ܕܓܡܠܐ. ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܙܪܩܐ ܕܡܫܟܐ ܒܚܨܘܗܝ.
ܘܡܐܟܘܠܗ ܩܡܨܐ ܗܘܐ. ܘܕܒܫܐ ܕܒܪܐ.
7 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܬܐ ܒܬܪܝ ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ.
ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܟܦܐ ܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ.
8 ܐܢܐ ܐܥܡܕܬܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܢܥܡܕܟܘܢ
ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.

IN VIRTVTE DOMINI DEIQVE NOSTRI IESCHVA CHRISTI incipimus ſcribere librum Euangelij ſacroſancti.

Euangelium Marci Euangeliſtæ.

Guidone Fabricio Boderiano exſcriptore et interprete.

Lectio Feſti Epiphaniæ.

CAPVT I.

1 *PRincipium Euangelij Jeſchua Meſchicho filij Dei:*
2 *Sicut ſcriptum eſt in Eſchaio propheta, Ecce mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui diriget viā*
3 *tuam. Vox clamantis in deſerto, Parate viam Domini, & adæquate ſemitas eius.*
4 *Erat Jouchanon in deſerto baptizans, & prædicans Baptiſmum pœnitentiæ in re-*
5 *miſſionem peccatorum: Et exibat ad eum vniuerſa regio Jihoudææ, omneſque filij Ouriſchlem: & baptizabat eos in Iourdenon flu-*
6 *mine, cùm eſſent confeſſi peccata ſua. Is autem Iouchanon amiciebatur veſtimento ex pilis camelorum, & erat præcinctus lumbos corrigia pellicea. cibus eius erant locuſtæ, &*
7 *mel agreſte. Et prædicabat ac dicebat: Ecce venit poſt me qui fortior me eſt, cuius non ſum dignus qui incuruatus ſoluam corrigias*
8 *calciamentorum. Ego baptizo vos aqua, ille verò baptizabit vos in Spiritu Sanctitatis.*

על חילה דמרן ואלהן ישוע מְשִׁיחָא מְשַׁרֵינַן לְמֶכְתַּב כְּתָבָא [a] דְאוַנְגֶלְיוֹן קַדִּישָׁא
[b] סַבְרְתָא דְמַרְקוֹס מַסְבְּרָנָא
[c] קֶרְיָנָא [d] דְעִאדָא דְדִנְחָא קֶפַלַאוֹן א
1 רִישָׁא דְאוַנְגֶלְיוֹן דְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּרֵהּ דַאלָהָא׃ 2 אֵיךְ דַכְתִיב בְּאֶשַׁעְיָא נְבִיָא דְהָא מְשַׁדַר אֶנָא מַלָאכִי
קֳדָם פַּרְצוּפָךְ [e] דְנַתְקֵן אוּרְחָךְ׃ 3 קָלָא [f] דְקָרֵא בְּמַדְבְּרָא טַיְבוּ אוּרְחֵה דְמַרְיָא [g] וַאשְׁווּ שְׁבִילוּהִי׃

[a] מִן לשון יון
[b] קְבַר כמו בשר
[c] קְרָא [d] וְעַד
[e] תְּקַן [f] קְרָא [g] שְׁוָא

Domino & Iesu aduenientis habitaculum caro deberet agnoscere, atque in se verbum vocis, quod in consonantibus perdiderat, inueniret. Denique cùm perfecti Euangelij opus intrans, & à Baptismo Domini prædicare Deum inchoans, non laborauit natiuitatem carnis, quã in prioribus viderat dicere; sed totius exprimens expositionem deserti, ieiunij numerum, tentationem diaboli, congregationem bestiarum, & ministerium protulit angelorum: & instituens nos ad intelligendum, singula in breui compingens, ne auctoritatem factæ rei demeret, & perficiendi operis plenitudinem non negaret. Denique amputasse sibi post fidem pollicem dicitur vt Sacerdotio reprobus haberetur: sed tantum consentiens fidei prædestinata potuit electio vt nec sic in opere verbi perderet, quod prius meruerat in genere. nam Alexandriæ Episcopus fuit. cuius per singula opus fuit scire & Euangelij in se dicta disponere, & disciplinam Legis in se agnoscere, & diuinam in carne Domini intelligere naturam. Quæ in nos primùm requiri oportet, dehinc inquisita volumus agnosci habentes mercedem exhortationis. quoniam qui plantat & qui rigat, vnum sunt; qui autem incrementum præstat, Deus est.

SANCTVM EVANGELIVM SECVNDVM MARCVM.

CAPVT I.

INITIVM Euangelij Iesu Christi filij Dei. 1 A
Mala. 3. a.1 *Sicut scriptum est in Isaia propheta: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. 2
Isai. 40. a.3 Ioh. 1. c. 23 Luc. 3. a.4 *Vox clamantis in deserto, Parate viã Domini, rectas facite semitas eius. 3
Matt. 3. a.1 *Fuit Iohannes in deserto baptizans, & prædicans Baptismum pœnitentię in remissionem peccatorum. 4
Matt. 3. a.5 *Et egrediebatur ad eum omnis Iudææ regio, & Ierosolymitæ vniuersi: & baptizabantur ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata sua. 5
Luc. 11. c.22 Matt. 3. c.12 Luc. 3. c.15 Ioh. 1. d. 27 Act. 1. a. 5. & 2. a. 4. & 11. c. 16. & 19. a.4 *Et erat Iohãnes vestitus pilis cameli, & zona pellicea circa lumbos eius: & locustas & mel syluestre edebat. 6
*Et prędicabat, dicẽs: Venit fortior me post me, cuius non sum dignus procumbens soluere corrigiam calciamentorum eius. 7
*Ego baptizaui vos aqua, ille verò baptizabit vos Spiritu sancto. 8

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

κεφαλ. α.

1 ΑΡχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ·
2 * ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
3 * φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
4 * ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
5 * καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
6 * ἦν δὲ ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
7 * καὶ ἐκήρυσσε λέγων, ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.
8 * ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

---

4 הוא יוחנן במדברא [a] מעמד [b] ומכרז מעמודיתא [c] דתיבותא [d] לשובקנא דחטהא ׃
5 ונפקא הות לותה כלה כור דיהוד וכלהון בני אורשלם ומעמד הוא להון בירדנן נהרא כד [e] מודין בחטהיהון ׃
6 הו דין יוחנן [f] לביש הוא לבושא דסערא דגמלא ואסיר הוא ערקתא דמשכא בחצוהי [g] ומאכולתה איתיה הות
קמצא ודבשא דברא ומכרז הוא ואמר ׃ 7 הא [h] אתא בתרי [i] דחילתן מני הו דלא [k] שוא אנא [l] דאחנן [m] אשרא
ערקא דמסנוהי ׃ 8 אנא אעמדתכון במיא הו דין נעמדכון ברוחא דקודשא ׃

[a] עמד פירושו טבל
[b] כרז [c] תב כמו שוב
[d] שבק [e] ידא [f] לבש
[g] אכל [h] אתא [i] חיל
[k] שוא [l] גהן
[m] שרא פירושו כרע

9 ܘܗܘܐ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ ܘܥܡܕ ܒܝܘܪܕܢܢ ܡܢ ܝܘܚܢܢ܂
10 ܘܡܚܕܐ ܕܤܠܩ ܡܢ ܡܝܐ ܚܙܐ ܫܡܝܐ ܕܐܤܬܕܩܘ ܘܪܘܚܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܕܢܚܬܬ ܥܠܘܗܝ܂
11 ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܒܟ ܐܨܛܒܝܬ܂
12 ܘܡܚܕܐ ܐܦܩܬܗ ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ܂
13 ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܒܡܕܒܪܐ ܝܘܡܬܐ ܐܪܒܥܝܢ ܟܕ ܡܬܢܤܐ ܡܢ ܤܛܢܐ ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܥܡ ܚܝܘܬܐ ܘܡܠܐܟܐ ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ܀

14 ܒܬܪ ܕܐܫܬܠܡ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܓܠܝܠܐ ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܤܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
15 ܘܐܡܪ ܕܫܠܡ ܠܗ ܙܒܢܐ ܘܡܛܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܬܘܒܘ ܘܗܝܡܢܘ ܒܤܒܪܬܐ܂
16 ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܚܕܪܝ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܚܙܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܐܢܕܪܐܘܤ ܐܚܘܗܝ ܕܪܡܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܨܝܕܐ܂
17 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܬܘ ܒܬܪܝ ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ܂
18 ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ܂
19 ܘܟܕ ܥܒܪ ܩܠܝܠ ܚܙܐ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܒܐܠܦܐ ܟܕ ܡܬܩܢܝܢ ܡܨܝܕܬܗܘܢ܂
20 ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܠܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ ܒܐܠܦܐ ܥܡ ܐܓܝܪܐ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ܂
21 ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܡܚܕܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܫܒܬܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ܂
22 ܘܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܒܡܘܠܦܢܗ ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܡܫܠܛ ܘܠܐ ܐܝܟ ܤܦܪܝܗܘܢ܂
23 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܩܥܐ܂
24 ܘܐܡܪ ܡܢ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ܂
25 ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܤܟܘܪ ܦܘܡܟ ܘܦܘܩ ܡܢܗ܂
26 ܘܐܦܠܬܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܩܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܢܦܩܬ ܡܢܗ܂

9 * *Et factum est in diebus illis ut veniret Jeschua à Nozerath Galilææ: & baptizatus est in Jourdenon à Jouchanon.*
10 * *Statimque ut ascendit ex aqua, vidit findi cælos, & Spiritum tanquam columbam qui descendebat super eum.*
11 * *Et vox extitit de cælis, Tu es Filius meus dilectus: in te complacui mihi.*
12 * *Et confestim eduxit eum Spiritus in*
13 *desertum.* * *Fuitque illic in deserto diebus quadraginta, dum tentaretur à Satana: & degebat cum feris, atque ministrabant ei Angeli.*

Ad vesperam Dominicæ post Epiphaniam.

14 * *Postquàm autem traditus fuit in* custodiam *Jouchanon, venit Ieschua in Galilæam, & prædicabat Euangelium regni Dei.*
15 * *Ac dicebat, Completum est tempus, & appropinquauit regnum Dei: pœnitentiam agite, & credite Euangelio.*
16 * *Quumque iter faceret circa mare Galilææ, conspexit Schemeoun & Andream fratrem eius iacientes retia in mare. (erant enim*
17 *piscatores.)* * *Et dixit eis Jeschua: Venite post me, & efficiam vos piscatores ho-*
18 *minum.* * *Et statim reliquerunt retia sua, ac post eum abiere.*
19 * *Quumque prætergressus fuisset paululum, vidit Iaakoub filium Zabdai, & Jouchanon fratrem eius, qui & ipsi in nauicula*
20 *resarciebant retia sua:* * *Et vocauit eos, statimque reliquerunt Zabdai patrem suum cum mercenariis, ac post eum abiere.*
21 * *Et quum ingressi fuissent Capharnachum, statim docebat in Sabbathis in Synagogis eo-*
22 *rum.* * *Et mirabantur doctrinâ eius: etenim docebat eos ut potestate valens, non autem ut Scribæ ipsorum.*
23 * *Erat porrò in Synagogis eorum homo in quo erat spiritus immundus: & vociferatus*
24 *est, & ait:* * *Quid nobis & tibi Jeschua Nazarene? venisti nos perditurus? no-*
25 *ui te, qui es Sanctus ille Dei.* * *Et obiurgauit eum Ieschua, & ait: Occlude os tuum,*
26 *& egredere ex eo.* * *Et dilacerauit eum spiritus ille immundus, & exclamauit voce magna, atque exiit ab eo.*

9 וַהֲוָא בְּיוֹמָתָא הָנוּן אֶתָא יֵשׁוּע מֶן נָצְרַת דַּגְלִילָא וְאֶתְעְמֶד בְּיוֹרְדְּנָן מֶן יוֹחַנָן׃ 10 וּמֶחְדָא דְּסָלֶק מֶן מַיָּא חֲזָא דְּאֶסְתַּדַּקוּ שְׁמַיָּא וְרוּחָא אַיְךְ יַוְנָא דְּנָחְתַת עֲלַוְהִי׃ 11 וְקָלָא הֲוָא מֶן שְׁמַיָּא אַנְתְּ הוּ בְּרִי חַבִּיבָא בָּךְ אֶצְטְבִית׃ 12 וּמֶחְדָא אַפְּקָתֵהּ רוּחָא לְמַדְבְּרָא׃ 13 וַהֲוָא תַּמָּן בְּמַדְבְּרָא יוֹמָתָא אַרְבְּעִין כַּד מֶתְנַסֵּא מֶן סָטָנָא וְאִיתַוְהִי הֲוָא עַם חַיְוָתָא וּמַלְאַכָּא מְשַׁמְּשִׁין הֲווֹ לֵהּ׃

דְּרַמְשָׁא דְּחַד בְּשַׁבָּא דְּבָתַר דֶּנְחָא

14 בָּתַר דְּאֶשְׁתְּלֶם דֵּין יוֹחַנָן אֶתָא לֵהּ יֵשׁוּע לַגְלִילָא וּמַכְרֶז הֲוָא סְבַרְתָּא דְּמַלְכוּתֵהּ דַּאלָהָא׃ 15 וְאָמַר דִּשְׁלֶם לֵהּ זַבְנָא וּמְטָת מַלְכוּתָא דַּאלָהָא תּוּבוּ וְהַיְמֶנוּ בְּסַבְרְתָא׃ 16 וְכַד מְהַלֶּךְ חֲדָרַי יַמָּא דַּגְלִילָא חֲזָא לְשֶׁמְעוֹן וּלְאַנְדְּרָאוֹס אַחוּהִי דְּרָמֵין מְצִידְתָא בְּיַמָּא אִיתַיְהוֹן הֲווֹ גֵּיר צַיָּדֵא׃

פרק ‧ נחת ‧ צבא ‧ נפק ‧ חיא ‧ שלם ‧ כרז ‧ סבר ‧ מטא ‧ תב ‧ הימן ‧ רמא ‧ צוד

*Et factum est, in diebus illis venit Ie- 9
sus à Nazareth Galilææ: & baptizatus
est à Iohanne in Iordane.
*Et statim ascẽdens de aqua, vidit cę- 10
los apertos, & Spiritum tanquã colum- B
bam descendentem, & manentẽ in ipso.
*Et vox facta est de cælis, Tu es filius 11
meus dilectus, in te complacui.
*Et statim spiritus expulit eũ in de- 12
sertum. *Et erat in deserto quadra- 13
ginta diebus, & quadraginta noctibus:
& tentabatur à satana. eratque cum be-
stiis, & angeli ministrabant illi.

*Postquàm autem traditus est Iohan- 14
nes, venit Iesus in Galilæam, prædicans
Euangelium regni Dei:
*Et dicens: Quoniam impletum est 15
tempus, & appropinquauit regnũ Dei:
pœnitemini, & credite Euangelio.
*Et præteriens secus mare Galilææ, 16
vidit Simonem & Andream fratrem e-
ius, mittentes retia in mare. (erant enim
piscatores.)
*Et dixit eis Iesus: Venite post me, & 17
faciam vos fieri piscatores hominum.
*Et protinus relictis retibus, sequuti 18
sunt eum.
*Et progressus indè pusillum, vidit 19
Iacobum Zebedęi & Iohannem fratrem
eius, & ipsos componẽtes retia in naui:
*Et statim vocauit illos. Et relicto pa- 20
tre suo Zebedæo in naui cum mercena-
riis, secuti sunt eum.
*Et ingrediuntur Capharnaum: & 21
statim Sabbathis ingressus in Synagogã,
docebat eos.
*Et stupebant super doctrina eius. 22
erat enim docens eos quasi potestatem
habens, & non sicut Scribæ.
*Et erat in Synagoga eorum homo 23
in spiritu immundo: & exclamauit,
*Dicens: Quid nobis & tibi Iesu Na- 24
zarene? venisti perdere nos? scio qui sis,
Sanctus Dei.
*Et comminatus est ei Iesus, dicens: 25
Obmutesce, & exi de homine.
*Et discerpens eum spiritus immun- 26
dus, & exclamans voce magna, exiit
ab eo.

9 *Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ
Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν
10 Ἰορδάνην. *καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε
σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν
καταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτόν·
11 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀ-
γαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.
12 *καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
13 *καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πει-
ραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ. καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ
ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 *Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ·
15 *καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρός, καὶ ἤγγικεν ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16 *περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας,
εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τοῦ Σίμωνος,
βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
17 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
18 *καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν
αὐτῷ.
19 *καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζε-
βεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ
πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
20 *καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέ-
ρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλ-
θον ὀπίσω αὐτοῦ.
21 *καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ. καὶ εὐθέως τοῖς σάβ-
βασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγήν, ἐδίδασκε.
22 *καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδά-
σκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμ-
ματεῖς.
23 *καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύ-
ματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε,
24 *λέγων, ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπο-
λέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
25 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, φιμώθητι, καὶ
ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
26 *καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον. καὶ
κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

17 וְאמַר לְהוֹן יֵשׁוּע ᵃתּוּ בָּתַרִי וְאֶעְבְּדְכוֹן ᵇצַיָּדֵא דַּבְנַינָשָׁא ׃ 18 וּמֵחְדָא שְׁבַקוּ מְצִידָתְהוֹן וְאֶזַלוּ בָּתְרֵה ׃
19 וְכַד עְבַר קַלִיל חֲזָא לְיַעֲקוּב בַּר זַבְדַי וַלְיוֹחַנָן אֲחוּהִי וְאָף לְהוֹן בִּסְפִינְתָּא ᶜדִּמְתַקְנִין מְצִידָתְהוֹן ׃
20 וַקְרָא אֵנוּן וּמֵחְדָא שְׁבַקוּ לְזַבְדַי אֲבוּהוֹן עַם אַגִירֵא וְאֶזַלוּ בָּתְרֵה ׃ 21 וְכַד ᵈעַלוּ לְכַפְרְנַחוּם מֵחְדָא ᵉמַלֵף
הֲוָא בְּשַׁבְּא בַּכְנוּשָׁתְהוֹן ׃ 22 ᶠוְתַמִיהִין הֲווּ ᵍבְּיוּלְפָנֵה מַלֵף הֲוָא לְהוֹן גֵיר אַיְךְ מְשַׁלְטָא וְלָא אַיְךְ סָפְרַיהוֹן ׃
23 וְאִית הֲוָא בַּכְנוּשָׁתְהוֹן גַּבְרָא דְּאִית הֲוָא בֵּה רוּחָא ʰטַמְאתָא וְקָעֵא וְאָמַר ׃ 24 מָא לַן וְלָךְ יֵשׁוּע נָצְרָיָא
ⁱאֶתִית ᵏלְמוֹבָדוּתַן יָדַע אֶנָא לָךְ מַן אַנְתְּ קַדִּישֵׁה דַּאלָהָא ׃ 25 וְכָאָא בֵּה יֵשׁוּע וְאָמַר ˡסְכוּר פּוּמָךְ ᵐוּפוּק מֶנֵּה ׃
26 ⁿוְשַׁדְתֵּה רוּחָא ᵒטַנְפְתָּא וְקָעַת בְּקָלָא ᵖרָמָא וְנֶפְקַת מֶנֵּה ׃

ᵃ אתא ᵇ צוד
ᶜ תקן ᵈ עלל
ᵉ אלף ᶠ תמה
ᵍ אלף ʰ טמא
ⁱ אתא ᵏ אבד
ˡ סכר ᵐ נפק ⁿ שדד
ᵒ טנף ᵖ רום

27 ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ. ܘܡܢܐ ܗܘ ܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ
ܚܕܬܐ. ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܐܦ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܦܩܕ
28 ܘܡܫܬܡܥܢ ܠܗ. ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܛܒܗ ܒܟܠܗ
29 ܐܬܪܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܬܘ
ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܐܢܕܪܐܘܣ. ܥܡ ܝܥܩܘܒ
30 ܘܝܘܚܢܢ. ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܪܡܝܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ.
31 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠܝܗ. ܘܩܪܒ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ
ܘܐܩܝܡܗ. ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ
32 ܠܗܘܢ. ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܡܥܪܒܝ ܫܡܫܐ. ܐܝܬܝܘ
ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܘܕܝܘܢܐ.
33 ܘܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗ ܟܢܝܫܐ ܗܘܬ ܥܠ ܬܪܥܐ.
34 ܘܐܣܝ ܠܣܓܝܐܐ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܘܪܗܢܐ
ܡܫܚܠܦܐ. ܘܕܝܘܐ ܣܓܝܐܐ ܐܦܩ. ܘܠܐ ܫܒܩ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܕܝܘܐ ܕܢܡܠܠܘܢ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܀ ܀ ܀ ܀ ܀

ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ ܀ ܀ ܒ ܀

35 ܘܒܨܦܪܐ ܩܕܡ ܩܡ ܒܛܠܗ ܠܗ. ܘܐܙܠ ܠܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܘܬܡܢ
36 ܡܨܠܐ ܗܘܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܘܕܥܡܗ.
37 ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ
38 ܒܥܝܢ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܠܟܘ ܠܩܘܪܝܐ
ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܩܪܝܒܢ. ܕܐܦ ܬܡܢ ܐܟܪܘܙ. ܠܗܕܐ ܓܝܪ
39 ܐܬܝܬ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܒܟܠܗ
40 ܓܠܝܠܐ ܘܡܦܩ ܕܝܘܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܓܪܒܐ
ܘܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܬܟܫܦ ܗܘܐ ܠܗ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ.
41 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ
ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ.
42 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܙܠ ܡܢܗ ܓܪܒܗ ܘܐܬܕܟܝ.
43 ܘܐܟܐܐ ܒܗ ܘܐܦܩܗ ܘܐܡܪ ܠܗ.
44 ܚܙܝ ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ. ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܝ ܢܦܫܟ
ܠܟܗܢܐ. ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܚܠܦ ܬܕܟܝܬܟ. ܐܝܟܢܐ
ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ.

27 *Et obstupuerunt omnes: & alius alium
interrogabant, ac dicebant: Quid hoc est, &
quænam est hæc doctrina noua, vt cum impe-
rio & ipsismet Spiritibus immundis præci-
piat, & pareant ei?
28 * Et statim exiit fama eius in vniuersam
regionem Galilææ.
29 * Et egressi è Synagoga venerunt domum
Schemeoun & Andreæ cum Jaakoub et Jou-
30 chanon. * Socrus autem Schemeoun iace-
bat ob febrim: & dixerunt ei de illa.
31 * Accedensque prehendit eam manu, et
erexit eam, & illicò dimisit eam febris: &
ministrabat eis.
32 * Sub vespere autem in occasu Solis ad-
duxerunt ad eum illos omnes qui erant malè
affecti, necnon dæmoniacos.
33 * Ciuitas autem vniuersa coacta erat ad
34 portam. * Et sanauit quamplurimos
qui malè affecti erant morbis variis: & dæ-
monia multa eiecit: nec permittebat dæmo-
niis illis vt loquerentur, propterea quòd ip-
sum nouerant.

Matutinis Dominicæ secundæ
Ieiunij.

35 * Et antelucano admodum diluculo sur-
rexit, abiitque in locum desertum, & illic
36 orabat. * Quærebant autem eum Sche-
meoun, quique cum eo erant.
37 * Et quum inuenissent eum, dicunt ei:
Omnes homines quærunt te.
38 * Ait illis: Ite in oppida & vrbes proxi-
mas, vt & illic prædicem: ad hoc enim veni.
39 * Et prædicabat in cunctis Synagogis eo-
rum in vniuersa Galilæa: & eiiciebat dæ-
40 monia. * Et venit ad eum leprosus, &
procidit ad pedes eius, & precabatur eum,
eique dicebat, Si vis, potes me mundare.
41 * Ipse verò Ieschua misertus est eius: &
extendens manum suam tetigit eum: & ait,
Volo: mundus esto.
42 * Et in illa ipsa hora discessit ab eo lepra
eius, ac mundus effectus est.
43 * Et inhibuit ei, & eiecit eum. Ac dixit
44 ei, * Vide vt nemini dicas: sed
abi, ostende teipsum Sacerdotibus, & offer
oblationem pro purgatione tua, sicuti præce-
pit Mousche, vt sit eis testimonio.

---

27 ואתדמרו כלהון [b] ובעין הוו חד עם חד ואמרין דמנא הי הדא ומנא הו הנא [c] יולפנא [d] חדתא [e] דבשולטנא
אף לרוחא טנפתא פקד [f] ומשתמען לה ׃ 28 ומחדא נפק טבה בכלה אתרא דגלילא ׃ 29 ונפקו מן
כנושתא [g] ואתו לביתה דשמעון ודאנדראוס עם יעקוב ויוחנן ׃ 30 וחמתה דשמעון [h] רמיא הות [i] באשתא
ואמרו לה עליה ׃ 31 וקרב [k] אחדה באידה [l] ואקימה ומחדא שבקתה אשתא ומשמשא הות להון ׃
32 ברמשא דין [m] במערבי שמשא [n] איתיו לותה כלהון אילן [o] דבישאית עבידין ודיונא ׃ 33 ומדינתא כלה
כנישא הות על תרעא ׃ 34 [p] ואסי לסגיאא דבישאית עבידין הוו [q] בכורהנא משחלפא ודיוא סגיאא [r] אפק ולא
שבק הוא להון לדיוא דנמללון מטל דידעין הוו לה ׃

[a] אלף [b] כלא [c] דמר
[d] חדת כמו חדש [e] שלט [f] שמע [g] אתא
[h] רמא [i] אש
[k] אחד כמו אחז
[l] קום [m] ערב [n] אתא
[o] ביש [p] אסא [q] כרת
[r] נפק

*Et mirati sunt omnes, ita vt conqui- 27
rerent inter se, dicentes: Quidnam est
hoc? quænam doctrina hæc noua: quia
in potestate etiam spiritibus immundis
imperat, & obediunt ei?
*Et processit rumor eius statim in 28
omnem regionem Galilææ.
Matt.8. b.14 Luc.4. f.42 *Et protinus egredientes de Synago- 29
ga, venerunt in domum Simonis & An-
dreæ cum Iacobo & Iohanne.
*Decumbebat autem socrus Simonis 30
febricitans: & statim dicunt ei de illa.
*Et accedés eleuauit eam apprehen- 31
sa manu eius: & continuò dimisit eam
febris: & ministrabat eis.
*Vespere autem facto cùm occidisset 32
Sol, afferebant ad eum omnes malè ha-
bentes, & dæmonia habentes.
*Et erat omnis ciuitas congregata ad 33
ianuam.
*Et curauit multos qui vexabantur 34
Luc.4.f.41 variis languoribus: & dæmonia multa D
eiiciebat: & non sinebat ea loqui, quo-
niam sciebant eum.

*Et diluculò valde surgens, egressus 35
abiit in desertum locum: ibique orabat.
*Et prosecutus est eum Simon, & qui 36
cum illo erant.
*Et quum inuenissent eum, dixerunt 37
ei, Quia omnes quærunt te.
Luc.4.f.43 *Et ait illis: Eamus in proximos vi- 38
cos & ciuitates, vt & ibi prædicem: ad
hoc enim veni.
*Et erat prædicans in Synagogis eo- 39
Matt.8.a.2 Luc.5.c.12 rum, & in omni Galilæa: & dæmonia
eiiciens.
*Et venit ad eum leprosus deprecans 40
eum: & genu flexo dicit ei, Si vis, potes
me mundare.
*Iesus autem misertus eius, extendit 41
manum suam: & tangens eum, ait illi,
Volo, Mundare. *Et cùm dixisset, sta- 42
tim discessit ab eo lepra, & mũdatus est.
*Et comminatus est ei, statimque eie- 43
cit illum: *Et dicit ei: Vide nemini 44
dixeris: sed vade, ostende te principi Sa-
cerdotum, & offer pro emundatione tua
Leuit.14 quæ præcepit Moyses, in testimonium
illis.

27 * καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς,
λέγοντας, τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη; ὅτι κατ᾽
ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ
ὑπακούουσιν αὐτῷ;
28 * ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον
τῆς γαλιλαίας.
29 * καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον
εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ ἀνδρέου, μετὰ ἰακώβου καὶ
ἰωάννου.
30 * ἡ δὲ πενθερὰ τοῦ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα. καὶ εὐ-
θέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.
31 * καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς
αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει
αὐτοῖς.
32 * ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζο-
μένους.
33 * καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν.
34 * καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις
νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν
τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

35 * Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλ-
θεν ὁ ἰησοῦς εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο.
36 * καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ·
37 * καὶ εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.
38 * καὶ λέγει αὐτοῖς, ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμο-
πόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα.
39 * καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην
τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 * καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν,
καὶ γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐτῷ, ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνα-
σαί με καθαρίσαι.
41 * ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψα-
το αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, θέλω· καθαρίσθητι.
42 * καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ λέ-
πρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.
43 * καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν·
44 * καὶ λέγει αὐτῷ, ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπα-
γε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ
καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε μωσῆς, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς.

דְצַפְּרָא דְחַד בְּשַׁבָּא דַתְרֵין [a] וְצוּמָא ג
35 וּבְצַפְּרָא קַדְּם קָם טָב וַאֲזַל לְאַתְרָא חוּרְבָּא וְתַמָּן [b] מְצַלֵּא הֲוָא ׃ 36 [c] וּבָעֵין הֲווֹ לֵה שֶׁמְעוֹן וְדַעְמֵה ׃
37 וְכַד אַשְׁכְּחוּהִי אָמְרִין לֵה כֻּלְהוֹן אֱנָשָׁא בָּעֵין לָךְ ׃ 38 אֵמַר לְהוֹן הַלֵּכוּ לְקוּרְיָא וְלַמְדִינָתָא דְקַרִיבָן דְאַף תַּמָּן
אַכְרֵז לְהָרָא גֵּיר [d] אֶתִית ׃ 39 וּמַכְרֵז הֲוָא בְּכֻלְהֵין כְּנוּשָׁתְהוֹן בְּכֻלָּה גְּלִילָא [e] וּמַפֵּק שֵׁאדֵא ׃ 40 וַאֲתָא לְוָתֵה גַּרְבָּא
וְנָפַל עַל רַגְלוֹהִי וּבָעֵא הֲוָא מֶנֵּה וַאֲמַר לֵה אֶן צָבֵא אַנְתְּ מֶשְׁכַּח אַנְתְּ [f] לְמַדְכָּיוּתִי ׃ 41 הוּ דֵין יֵשׁוּע [g] אֶתְרַחַם עֲלוֹהִי
וּפְשַׁט אִידֵה קַרֵב לֵה וַאֲמַר צָבֵא אֶנָא אֶתְדַּכָּא ׃ 42 וּבָה בְּשָׁעְתָא אֱזַל מֶנֵּה גַּרְבֵּה וְאֶתְדְּכִי ׃ 43 [h] וּכְאָא בֵּה [i] וְאַפְּקֵה ׃
44 וַאֲמַר לֵה [k] חֲזִי לְמָא לְאֱנָשׁ אָמַר אַנְתְּ אֶלָּא [l] זֶל חַוָּא נַפְשָׁךְ לְכָהֲנָא וְקַרֵב קוּרְבָּנָא חֲלָף [m] דַּכְיוּתָךְ אַיְכַנָא דְפַקֵּד
מוּשֵׁא לְסָהֲדוּתְהוֹן ׃

[a] צום
[b] צְלָא [c] בְּעָא
[d] אֲתָא [e] נְפַק
[f] דְּכָא [g] רְחַם
[h] כְּאָא [i] נְפַק
[k] חֲזָא [l] אֱזַל
[m] דְּכָא

45 ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܢܦܩ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܟܪܙ ܣܓܝ. ܘܐܫܬܥܝܬ
ܡܠܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܓܠܝܐܝܬ
ܕܢܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܐܠܐ ܠܒܪ ܗܘܐ ܒܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ.
ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟܐ ܀

ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕ ܓ ܕܨܘܡܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܒ

1 ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܠܝܘܡܬܐ.
2 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܒܒܝܬܐ ܗܘ. ܐܬܟܢܫܘ ܣܓܝܐܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܠܐ ܐܫܟܚ ܐܦܠܐ ܩܕܡ ܬܪܥܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ
3 ܥܡܗܘܢ ܡܠܬܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܡܫܪܝܐ
4 ܟܕ ܫܩܝܠ ܒܝܬ ܐܪܒܥܐ. ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ
ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ. ܣܠܩܘ ܠܗܘܢ
ܠܐܓܪܐ. ܘܐܪܝܡܘ ܛܛܠܝܠܐ ܕܐܬܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
ܝܫܘܥ. ܘܫܒܩܘܗ ܠܥܪܣܐ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܒܗ ܡܫܪܝܐ.
5 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܐܡܪ ܠܗ
6 ܠܡܫܪܝܐ. ܒܪܝ ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܝܬ ܗܘܘ
ܕܝܢ ܬܡܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܕܝܬܒܝܢ
7 ܗܘܘ ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܕܡܢܐ ܗܢܐ ܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ.
ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ.
8 ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܗ ܕܗܠܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ
ܒܢܦܫܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
9 ܗܠܝܢ ܒܠܒܟܘܢ. ܐܝܢܐ ܦܫܝܩܐ ܠܡܐܡܪ
ܠܡܫܪܝܐ. ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ
10 ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ
ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ.
11 ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ ܫܩܘܠ
12 ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. ܘܩܡ ܒܗ ܒܫܥܬܗ. ܘܫܩܠ
ܥܪܣܗ ܘܢܦܩ ܠܥܝܢܝ ܟܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪܘܢ
ܟܠܗܘܢ ܘܢܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܠܐ
ܡܡܬܘܡ ܚܙܝܢ ܗܟܢܐ ܀

ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܓ (?)

13 ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܡܐ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܐܬܐ ܗܘܐ
ܠܘܬܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.

45 *Is autem quum exiisset, cœpit prædicare multa, & diuulgare sermonem, adeò vt nequiret Ieschua apertè ingredi ciuitatem: sed foris degebat in loco deserto: & veniebant ad eum ex omni loco.

Ad oblationem Dominicę tertię Ieiunij.

CAP. II.

1 ET ingressus est rursum Jeschua in Capharnachum ad dies. Et quum audissent eum
2 domi esse, *Congregati sunt quamplurimi, ita vt non posset eos comprehendere ne vestibulum quidem ianuæ, & loqueba-
3 tur cum eis sermonem. *Et venerunt ad eum, & obtulerunt ei paralyticum vt per
4 quatuor baiularetur. *Quumque non possent ad eum accedere propter turbam, conscenderunt tectum, ac deiecerunt tabulatum loci in quo erat Jeschua, demiseruntque grabatum in quo iacebat paralyticus.
5 *Quum autem vidisset Jeschua fidem eorum, dixit illi paralytico: Fili mi, remit-
6 tuntur tibi peccata tua. *Erant autem illic ex Scribis & Perischæis qui sedebant,
7 & cogitabant in corde suo: *Quid iste loquitur blasphemiam? quis potest remittere peccata, nisi vnus Deus?
8 *Jeschua autem cognouit spiritu suo quòd talia cogitarent apud se: & dixit eis, Quid ista cogitatis in corde vestro?
9 *Vtrum facilius est dicere paralytico, Remittuntur tibi peccata tua: an dicere, Surge, tolle grabatum tuum, & ambula?
10 *Vt autem cognoscatis quia potis est Filius hominis in terra remittere peccata,
11 dixit paralytico: *Tibi dico, Surge: tolle grabatum tuum, & abi domum tuam.
12 *Et surrexit eo ipso momento, tulitque grabatum suum, & exiit in conspectu omnium, adeò vt mirarentur omnes, & glorificarent Deum, dicentes: Nunquam vidimus quicquam tale.

Matutinis Dominicæ tertiæ post Surrectionem.

13 *Et exiit rursum ad mare: & omnes turbæ veniebant ad eum, & docebat eos.

45 הו דין כד נפק שרי הוא מכרז סגי [a] ואשתבה [b] למלתא איכנא דלא [c] נשכח הוא ישוע [d] גליאית [e] דנעול למדינתא
אלא לבר הוא באתרא חורבא [f] ואתין הוו לותה מן כל דוכא ׃
דקורבא דחד בשבא ד ג דצומא   ד   קפלאון ב
1 [g] ועל תוב ישוע לכפרנחום ליומתא וכד שמעו דבביתא הו ׃ 2 אתכנשו סגיאא איכנא דלא אשכח אחד
אנון אפלא קדם תרעא וממלל הוא עמהון [h] מלתא ׃ 3 [i] ואתו לותה [k] ואיתיו לה [l] משריא כד שקיל בית ארבעא ׃
4 ודלא אשכחו [m] למתקרבו לותה מטל כנשא סלקו להון לאגרא [n] וארימו [o] תטלילא דאתר דאיתוהי הוא ישוע
ושבקוה לערסא [q] דרמא הוא בה משריא ׃ 5 כד חזא דין ישוע היםנותהון אמר להו משריא ברי שביקין לך חטהיך ׃

[a] טבא פירושו הסמיע
[b] מלל [c] שכח בלשון יכל
[d] גלא [e] עלל [f] אתא
[g] עלל [h] מלל [i] אתא
[l] שרא [m] קרב [n] רום
[o] טלל [p] שבא בלשון שלח
[q] רמא [r] הימן

45 * At ille egreſſus cœpit prædicare & diffamare ſermonẽ: ita vt iam non poſſet manifeſtè introire in ciuitatem; ſed foris in deſertis locis eſſet, & conueniebant ad eum vndique. (Luc.4.g. 43)

45 * ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλά, καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξωθεν ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

CAP. II.

β'.

1 ET iterum intrauit Caphernaum poſt dies†. & auditum eſt quòd in domo eſſet: (Matt. 9. a. 1; Luc. 5. d. 18; † octo)

2 * Et† cõuenerunt multi, ita vt non caperet neque ad ianuam, & loquebatur eis verbum. († confeſtim)

3 * Et venerunt ad eum ferentes paralyticum, qui à quatuor portabatur.

4 * Et cùm non poſſent offerre eum illi præ turba, nudauerunt tectum vbi erat: & patefacientes ſubmiſerunt grabatum in quo paralyticus iacebat.

5 * Cùm autem vidiſſet Ieſus fidem illorum, ait paralytico, Fili, dimittuntur tibi peccata tua.

6 * Erant autem illic quidam de Scribis ſedentes, & cogitantes in cordibus ſuis:

7 * Quid hic ſic loquitur? blaſphemat. Quis poteſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus? (Iob.14. a.4; Iſa. 43. d.25)

8 * Quo ſtatim cognito, Ieſus ſpiritu ſuo quia ſic cogitarent intra ſe, dicit illis: Quid iſta cogitatis in cordibus veſtris?

9 * Quid eſt facilius, dicere paralytico, Dimittũtur tibi peccata†: an dicere, Surge, tolle grabatum tuum, & ambula? († tua)

10 * Vt autem ſciatis quia Filius hominis habet poteſtatem in terra dimittendi peccata, (ait paralytico:)

11 * Tibi dico, Surge: tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam.

12 * Et ſtatim ſurrexit ille: & ſublato grabato abiit †coram omnibus, ita vt mirarentur omnes, & honorificarent Deum, dicentes, quia nunquam ſic vidimus. († inde)

13 * Et egreſſus eſt rurſus ad mare: omniſque turba veniebat ad eum, & docebat eos.

1 * Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν. καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι,

2 * καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 * καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 * καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

5 * ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

6 * ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,

7 * τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός;

8 * καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9 * τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, ἔγειραι, καὶ ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει;

10 * ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας· λέγει τῷ παραλυτικῷ,

11 * σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 * καὶ εὐθέως ἠγέρθη, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, λέγοντας, ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

13 * Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

---

6 אית הוו דין תמן מן ספרא ופרישא [a] דיתבין [b] ומתרעין הוו בלבהון ׃ 7 דמנא הנא ממלל [c] גודפא מנו
[d] משכח למשבק חטהא אלא אן חד אלהא ׃ 8 ישוע דין ידע ברוחה דהלין מתרעין בנפשהון ואמר להון מנא
מתרעין אנתון הלין בלבכון ׃ 9 אידא [e] פשיקא למאמר למשריא דשביקין לך חטהיך או [f] למאמר דקום שקול
ערסך והלך ׃ 10 [g] וחדעון דין דשליט הו ברה דאנשא בארעא למשבק חטהא אמר למשריא ׃
11 לך אמר אנא קום שקול ערסך [h] וזל לביתך ׃ 12 וקם בר שעתה ושקל ערסה ונפק לעין כלהון איכנא
[i] דנתדמרון כלהון [k] ונשבחון לאלהא כד אמרין דלא מםתום [l] חזין הכנא ׃
13 ונפק תוב לות ימא וכלה כנשא [n] אתין הוו לותה [o] ומלף הוא להון ׃ ח דצפרא דחד בשבא רג דבתר [m] קימתא

[a] יתב [b] רעא בלשון חשב [c] גדף [d] שבח בלשון יכל [e] פשק [f] אמר [g] ידע [h] אזל [i] דמר [k] שבח [l] חזא [m] קום [n] אתא [o] אלף

14 * ܘܟܕ ܥܒܪ. ܚܙܐ ܠܠܘܝ ܒܪ ܚܠܦܝ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ.
15 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܡܝܟ ܒܒܝܬܗ. ܣܓܝܐܐ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܝܫܘܥ ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ.
16 * ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܕܠܥܣ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܥܡ ܚܛܝܐ. ܐܡܪܘ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢܘ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܠܥܣ ܘܫܬܐ.
17 * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܚܠܝܡܐ ܠܐܣܝܐ. ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܠܡܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ.
18 * ܘܗܘܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢ. ܘܐܬܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢ. ܘܬܠܡܝܕܝܟ ܕܝܠܟ ܠܐ ܨܝܡܝܢ.
19 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܕܢܨܘܡܘܢ ܟܡܐ ܕܥܡܗܘܢ ܗܘ ܚܬܢܐ. ܠܐ.
20 * ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ. ܕܡܬܢܣܒ ܡܢܗܘܢ ܚܬܢܐ. ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ.
21 * ܠܐ ܐܢܫ ܪܩܥܐ ܚܕܬܐ ܪܡܐ ܥܠ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܫܩܘܠ ܡܫܠܡܢܘܬܗ ܗܝ ܚܕܬܐ ܡܢ ܒܠܝܐ. ܘܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ.
22 * ܘܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܨܪܘܢ ܚܡܪܐ ܙܩܐ. ܘܙܩܐ ܐܒܕܝܢ ܘܚܡܪܐ ܡܬܐܫܕ. ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܚܕܬܐ. ∴ ∴ ∴

∴ ܕܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥ ܕܨܘܡܐ ∴ ∴ ܗ ∴

23 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ ܙܪܥܐ. ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܠܓܝܢ ܫܒܠܐ.
24 * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܪܝܫܐ. ܚܙܝ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ.
25 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ. ܟܕ ܐܣܬܢܩ ܘܟܦܢ ܗܘ ܘܕܥܡܗ.
26 * ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܐܒܝܬܪ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܐ ܐܟܠ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܐܟܠ ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ. ܘܝܗܒ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ.

14 * *Quumque prætergrederetur, vidit Leui filium Chalphai sedentem in domo Publicanorum: dixitque ei, Veni post me: & sur-*
15 *gens post eum abijt.* * *Factum est autem quum discumberet in ædibus illius, vt multi telonarij et peccatores discumberent cum Ieschua, & cum discipulis eius. erant enim quamplurimi, & post eum venerant.*
16 * *Scribæ verò & Perischai quum viderent eum manducantem cum telonariis ac peccatoribus, dixerunt discipulis ipsius: Quid est quod cum telonariis & peccato-*
17 *ribus manducat & bibit?* * *Quod quum audisset Ieschua, ait illis: Non indigent sani medico; sed ij qui malè malè* inquam *affecti sunt. Nō veni vocatum iustos, sed peccatores.*
18 * *Discipuli verò Iouchanon et Perischæorum ieiunabant, veneruntque ac dicunt ei: Quare discipuli Iouchanon & Perischæorū ieiunant, tui verò discipuli, tui* inquam *non*
19 *ieiunant?* * *Ait illis Ieschua, Nunquid possunt filij thalami, quandiu Sponsus cum eis est, ieiunare? minimè.*
20 * *Venient autem dies quū auferetur Sponsus ab eis, tunc ieiunabunt in illo die.*
21 * *Nemo immittit panniculum nouum, & assuit vestimento veteri, ne detrahat supplementum illud recens ex vetere, fiatque*
22 *scissura maior.* * *Et nemo inijcit vinum nouum in vtres veteres, ne vinum disrumpat vtres; & vtres pereant, ac mustum effundatur: sed inijciunt vinum nouum in vtres recentes.*

Hebdomade quarta Ieiunij.

23 * *Et factum est quum iter faceret Ieschua Sabbatho per sata, vt discipuli eius inter am-*
24 *bulandum vellerent spicas.* * *Et dicunt ei Perischai: Vide quid faciunt Sabbatho, id*
25 nempe *quod non licet.* * *Ait illis Ieschua: Nunquam legistis quid fecerit Dauid quum egeret ac famesceret, quique cum eo erant?*
26 * *Quomodo ingressus sit ædem Dei quum Abithor esset summus Sacerdos, & panem mensæ Domini comederit, quem non licet comedere, nisi Sacerdotibus; & dederit iis etiam qui secum erant?*

---

14 וְכַד עֲבַר חֲזָא לְלֵוִי בַּר חַלְפַי דְיָתֵב בֵּית מַכְסָא וַאֲמַר לֵהּ [a] תָא בָּתַרִי וְקָם אֵזַל בָּתַרֵהּ ׃ 15 וַהֲוָא דְכַד סָמִיךְ
בְּבַיְתֵהּ סַגִיאֵא מָכְסֵא וְחַטָיֵא סְמִיכִין הֲווּ עַם יֵשׁוּעַ וְעַם [b] תַּלְמִידוֹהִי אִיתַיהוֹן הֲווּ גֵיר סַגִיאֵא וַאתוּ בָּתַרֵהּ ׃
16 וְסָפְרֵא וּפְרִישֵׁא כַּד [c] חֲזַאוּהִי דְלָעֵס עַם מָכְסֵא וְעַם [d] חַטָיֵא אֵמַרוּ לְתַלְמִידוֹהִי מָנוּ עַם מָכְסֵא וְחַטָיֵא לָעֵס
[e] וְשָׁתֵא ׃ 17 כַּד שְׁמַע דֵין יֵשׁוּעַ אֵמַר לְהוֹן לָא [f] סְנִיקִין [g] חֲלִימֵא עַל [h] אָסְיָא אֶלָּא אִילֵין דְבִישׁ בִּישׁ עֲבִידִין לָא [i] אֵתִית
[k] לַמְקְרָא לְזַדִיקֵא אֶלָּא לְחַטָיֵא ׃ 18 תַּלְמִידוֹהִי דֵין דְיוּחַנָן וְדַפְרִישֵׁא [l] צָיְמִין הֲווּ וַאתוּ וַאמְרִין לֵהּ לְמָנָא תַּלְמִידוֹהִי
דְיוּחַנָן וְדַפְרִישֵׁא צָיְמִין וְתַלְמִידָיךְ דִילָךְ לָא צָיְמִין ׃ 19 אֵמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ לְמָא מֶשְׁכְּחִין בְּנַוְהִי [m] דַגְנוּנָא כְּמָא
דְחַתְנָא עַמְהוֹן הוּ דַנְצוּמוּן לָא ׃

[a] אֲתָא [b] לְמַד
[c] חֲזָא [d] חֲטָא
[e] שְׁתָא [f] סְנַק
[g] חֲלַם [h] אֲסָא
[i] אֲתָא [k] קְרָא
[l] צוּם
[m] גְּנַן ופירושו חפה

Matt. 9. b. 9 Luc. 5. e. 27 * Et cùm pręteriret, vidit Leui Al- 14
phæi sedentem ad telonium: & ait illi,
Sequere me. & surgens secutus est eum.
* Et factum est, cùm accumberet in 15
domo illius, multi publicani & peccato-
res simul discumbebant cum Iesu & di-
scipulis eius. erant enim multi qui se-
quebantur eum.
* Et Scribæ & Pharisæi videntes quia 16
manducaret cum Publicanis & pecca-
toribus, dicebant discipulis eius, Quare
cum Publicanis & peccatoribus man-
ducat & bibit ⌐magister vester˥?
* Hoc audito, Iesus ait illis: Non ne- 17
cesse habent sani medico; sed qui malè
1. Tim. 1. c. 15 habent. Non enim veni vocare iustos, C
Matt. 9. b. 14 sed peccatores. * Et erant discipuli 18
Luc. 5. f. 33 Iohannis & Pharisæi ieiunantes: & ve-
niunt, & dicunt illi, Quare discipuli Io-
hannis & Pharisæorum ieiunant: tui au
tem discipuli non ieiunant?
* Et ait illis Iesus: Nunquid possunt 19
filij nuptiarum, quamdiu sponsus cum
illis est, ieiunare? Quanto tempore ha-
bent secum sponsum, non possunt ieiu-
Matt. 9. b. 15 nare. * Venient autem dies, cùm 20
Luc. 5. g. 35 auferetur ab eis sponsus, & tunc ieiuna-
bunt in illis diebus. * Nemo assu- 21
mentum panni rudis assuit vestimento
veteri: alioquin aufert supplementum
nouum à veteri, & maior scissura fit.
* Et nemo mittit vinum nouum in 22
vtres veteres: alioquin dirumpet vinum
vtres, & vinum effundetur, & vtres peri-
bunt. sed vinum nouum in vtres nouos
mitti debet.

Matt. 12. a. 1 Luc. 6. a. 1 * Et factum est iterum cùm †Sabba- 23
Dñis this ambularet per sata, & discipuli eius
cœperunt progredi & vellere spicas.
* Pharisæi autẽ dicebant ei: Ecce, quid 24
disci-puli tui faciunt †Sabbathis quod non licet?
1. Reg. 21. b. 6 * Et ait illis, Nunquã legistis quid fe- 25
cerit Dauid, quando necessitatẽ habuit,
& esuriit ipse & qui cum eo erant?
* Quomodo introiuit in domũ Dei sub 26
Abiathar principe Sacerdotum, & panes
Exo. 29. Leu. 24. propositionis manducauit, quos non li-
cebat manducare nisi †Sacerdotibus, &
solis dedit eis & qui cum eo erant?

14 * καὶ παράγων εἶδε λευῒν τὸν τοῦ ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 * καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;

17 * καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

18 * καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;

19 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν.

20 * ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

21 * καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22 * καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.

23 * Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.

24 * καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, ἴδε τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι;

25 * καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε δαβίδ, ὅτε χρείαν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26 * πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι;

20 [a]נאתון דין יומתא דמא [b]דאשתקל חתנא מנהון הידין נצומון בהו יומא׃ 21 לא אנש [c]רמא אורקעתא
חדתא [d]וחאט על מאנא [e]בליא דלא נסבא [f]מליתא הי חדתא מן בליא והוא [g]סדקא יתירא׃ 22 ולא אנש רמא חמרא
חדתא בזקא בליתא ודלא חמרא [h]מצרא לזקא וזקא [i]אבדן וחמרא [k]מתאשד אלא [l]רמין חמרא חדתא בזקא חדתא׃
דשבתא דארבע [m]דצומא ו
23 והוא דכד אזל ישוע בשבתא בית זרעא [n]תלמידוהי מהלכין הוו [o]ומלגין שבלא׃ 24 ואמרין לה פרישא
[p]חזי מנא עבדין בשבתא מדם דלא שליט׃ 25 אמר להון ישוע לא ממתום [q]קריתון מנא עבד דויד כד [r]אסתנק
וכפן הו ודעמה׃ 26 איכנא [s]על לביתה דאלהא כד אביתר רב כהנא ולחמא דפתורה דמריא אכל הו ודלא שליט
למאכל אלא אן לכהנא ויהב אף לאילין דעמה הוו׃

[a] אתא [b] שקל [c] רמא
[d] חוט [e] בלא [f] מלא
[g] סדק [h] צרא [i] אבד
[k] אשד [l] רמא
[m] צום
[n] למר [o] מלג [p] חזא
[q] קרא [r] סנק
[s] עלל

27 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܬܐ ܡܛܠ ܒܪܢܫܐ ܐܬܒܪܝܬ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܡܛܠ ܫܒܬܐ.
28 ܡܪܗ ܗܘ ܗܟܝܠ ܐܦ ܕܫܒܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܓ

1 ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܝܒܝܫܐ ܐܝܕܗ.
2 ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܐܢ ܡܐܣܐ ܠܗ ܒܫܒܬܐ ܢܩܛܪܓܘܢܝܗܝ.
3 ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܝܒܝܫܐ ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܒܡܨܥܬܐ.
4 ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܦ ܠܗܘܢ. ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܛܒ ܐܘ ܕܒܝܫ. ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ.
5 ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܚܡܬܐ ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ ܥܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ. ܘܦܫܛ ܘܐܬܩܢܬ ܐܝܕܗ.
6 ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ ܒܪ ܫܥܬܗ ܥܡ ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܣ. ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ.
7 ܘܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠ ܠܗ ܠܘܬ ܝܡܐ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܢܩܦܗ. ܘܡܢ ܝܗܘܕ.
8 ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܢ ܐܕܘܡ. ܘܡܢ ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܡܢ ܨܘܪ ܘܡܢ ܨܝܕܢ. ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܟܠ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܐܬܘ ܠܘܬܗ.
9 ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܩܪܒܘܢ ܠܗ ܐܠܦܐ ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܕܠܐ ܢܐܠܨܘܢܝܗܝ.
10 ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܡܐܣܐ ܗܘܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܦܠܘܢ ܥܠܘܗܝ ܡܛܠ ܕܢܬܩܪܒܘܢ ܠܗ.
11 ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܚܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܟܕ ܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܘܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ.
12 ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܣܓܝ ܡܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ.

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܢܘܪܐ ܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ܐ

13 ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ. ܘܩܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ.
14 ܘܓܒܐ ܬܪܥܣܪ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܗ. ܘܕܢܫܕܪ ܐܢܘܢ ܕܢܟܪܙܘܢ.
15 ܘܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܢܐܣܘܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܕܢܦܩܘܢ ܫܐܕܐ.
16 ܘܟܢܝܗ ܠܫܡܥܘܢ ܫܡܐ ܟܐܦܐ.

27 *Et subdit eis, Sabbathum propter hominem creatum esse, non hominem propter*
28 *Sabbathum. * Dominus est ergo & Sabbathi quoque Filius hominis.*

CAP. III.

1 *ET ingressus est iterum Jeschua in Synagogam: eratque illic vir quidam cuius erat*
2 *arida manus. * Obseruabant autem eum an sanaret illum Sabbatho, vt deferrent*
3 *eum. * Et ait illi viro cuius erat arida manus: Surge in medium.*
4 ** Dixit autem iis quoque, Licet Sabbatho facere benè, vel malè? animam seruare, an perdere? ipsi verò tacebant.*
5 ** Et intuitus est eos cum indignatione, quum ęgrè ferret propter duriciem cordis eorum: dixitque illi homini, Extende manum tuam. & extendit: & restituta est manus*
6 *eius. * Et egressi sunt Perischæi eo ipso momento cum domesticis Herodis, & consilium inierunt aduersus eum, quomodo perde-*
7 *rent eum. * Ieschua verò cum discipulis suis profectus est ad mare, & plebs multa à Galilæa cinxit eum, & à Ihoudæa:*
8 ** Et ab Ourischlem, & ab Edoum, & à regione quę est trans Iourdenon, & à Tzour, et à Tzoidon cœtus multi, qui audierant quęcunque fecerat, venerunt ad eum.*
9 ** Et ait discipulis suis, vt proximè ad se adducerent nauiculam propter turbas, ne ip-*
10 *sum opprimerent. * Multos enim sanauerat, adeò vt irruerent in eum vt ipsum*
11 *tangerent. * Illique qui habebant plagas spirituum immundorum, quum viderent eum, procidebant, & clamabant, dicentes:*
12 ** Tu es filius Dei. Et multum prohibebat eis, ne ipsum reuelarent.*

Dominica ignis post Pentecosten.

13 ** Et conscendit montem, & aduocauit quos voluit: ad eumque venerunt.*
14 ** Et delegit duodecim qui secum essent, et quos mitteret vt prædicarent:*
15 ** Haberentque potestatem curandi morbos, & eijciendi dæmonia.*
16 ** Et nominauit Schemeoun nomine Kipho.*

---

27 ואמר להון דשבתא מטל ברנשא [a] אתבריית ולא הוא ברנשא מטל שבתא׃ 28 מרה הו הכיל ואף דשבתא ברה דאנשא׃
קפלאון ג 1 ועל תוב ישוע לכנושתא ואית הוא תמן גברא חד [b] דיבישא אידה׃
2 ונטרין הוו לה דאן [c] מאסא לה בשבתא [d] נקטרגוניהי׃ 3 ואמר להו גברא דיבישא אידה קום [e] במצעתא׃
4 אמר דין אף להון שליט בשבתא למעבד דטב או דביש נפשא [f] למחיו או [g] למובדו הנון דין שתיקין הוו׃
5 [h] וחר בהון [i] בחמתא כד [k] כריא לה על [l] קשיות לבהון ואמר להו גברא פשוט אידך ופשט [m] ואתקנת אידה׃
6 ונפקו פרישא בר שעתה עם דבית הרודס ומלכא נסבו עלוהי איכנא [n] דנובדוניהי׃
7 וישוע עם תלמידוהי אזל לה לות ימא ועמא סגיאא מן גליליא [o] נקפה ומן יהוד׃

[a] ברא [b] יבש [c] אסא [d] קטרג [e] מצע [f] חיא [g] אבד [h] חור [i] חמא [k] כרה [l] קשא [m] תקן [n] אבד [o] נקף כמו יקף

27 ‡ Et dicebat eis: Sabbathum propter 27
hominē factum est, & non homo prop-
ter Sabbathum.
‡ Itaque Dominus est Filius hominis 28
etiam Sabbathi.

CAP. III.

Matt. 12. b. Luc. 6. a. ET introiuit iterum in Synagogam: 1
& erat ibi homo habens manum a- A
ridam.
‡ Et obseruabant eum si Sabbathis 2
curaret; vt accusarent illum.
‡ Et ait homini habenti manum ari- 3
dam, Surge in medium.
‡ Et dicit eis : Licet Sabbathis bene- 4
facere, an malè? animam saluam facere,
an perdere? At illi tacebant.
‡ Et circunspiciens eos cum ira, con- 5
tristatus super cęcitate cordis eorum, di-
cit homini, Extēde manum tuam. & ex-
tendit, & restituta est manus illi.
Matt. 12. Ioh. 10. ‡ Exeuntes autem Pharisæi, statim cū 6
Herodianis consilium faciebant aduer-
sus eum quomodo eum perderent.
‡ Iesus autem cum discipulis suis se- 7
cessit ad mare: & multa turba à Galilęa,
& Iudæa secuta est eum:
‡ Et ab Ierosolymis, & ab Idumæa, & 8
trans Iordanem : & qui circa Tyrum B
& Sidonem, multitudo magna, audien-
tes quæ faciebat, venerunt ad eum.
Iesus vt in ea nauicula sibi deseruiret. ‡ Et dixit † discipulis suis, vt † nauicula
sibi deseruiret propter turbam, ne com- 9
primerent eum.
‡ Multos enim sanabat, ita vt irrue-
rent in eum vt illum tangerent quot- 10
quot habebant plagas.
‡ Et spiritus immundi, cùm illum
videbant, procidebāt ei: & clamabant, 11
dicentes: ‡ Tu es filius Dei. Et vehe-
menter comminabatur eis ne manife- 12
starent illum.

Matt. 10. Luc. 6. b. 9. a. Luc. 6. ‡ Et ascendens in montem vocauit ad 13
se quos voluit ipse: & venerunt ad eum.
‡ Et fecit vt essent duodecim cum il- 14
lo: & vt mitteret eos prædicare.
‡ Et dedit illis potestatem curandi in- 15
firmitates, & eiiciendi dæmonia.
‡ Et imposuit Simoni nomen Petrus. 16

27 ‡ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐ-
γένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·
28 ‡ ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

γ'.

1 ‡ Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ
ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·
2 ‡ καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐ-
τὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
3 ‡ καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν
χεῖρα, ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.
4 ‡ καὶ λέγει αὐτοῖς, ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆ-
σαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐ-
σιώπων.
5 ‡ καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπού-
μενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώ-
πῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστά-
θη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
6 ‡ καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως μετὰ τῶν ἡρωδια-
νῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.
7 ‡ καὶ ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
τὴν θάλασσαν. καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ ἰουδαίας,
8 ‡ καὶ ἀπὸ ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας, καὶ πέ-
ραν τοῦ ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ τύρον καὶ σιδῶνα, πλῆθος
πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.
9 ‡ καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρ-
τερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν·
10 ‡ πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα
αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.
11 ‡ καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει,
προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ.
12 ‡ καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν
ποιήσωσι.

13 ‡ Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθε-
λεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.
14 ‡ καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀπο-
στέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,
15 ‡ καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλ-
λειν τὰ δαιμόνια.
16 ‡ καὶ ἐπέθηκε τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον·

8 וּמֶן אוּרִשְׁלֶם וּמֶן אֶדוּם וּמֶן עֶבְרָא דְיוּרְדְנָן וּמֶן צוּר וּמֶן צַידָן כֶּנְשָׁא סַגִיאָא דִשְׁמַעוּ הָווּ כֹּל דְעָבֵד [a] אֶתוּ לְוָתֵה ׃
9 וַאמַר לְתַלְמִידַוהי דְנִקַרְבוּן לֵה סְפִינְתָא מֶטֻל כֶּנְשָׁא דְלָא [b] נֶחְבְּצוּנָיהי ׃ 10 סַגִיאֵא גֵיר [c] מַאסֵא הֲוָא עַדְמָא
דְנֶהֶוּוּן נָפְלִין עֲלַוהי מֶטֻל דְנֶתְקַרְבוּן לֵה ׃ 11 וַאילֵין דְאִית הֲוַי לְהוּן [d] מַחְוָתָא דְרוּחֵא טַנְפָתָא מָא [e] דְחָזְאוּהי נָפְלִין
הֲווּ [f] וְקָעִין וָאמְרִין אַנְתְּ הוּ בְּרֵה דַאלָהָא ׃ 12 וְסַגִי [g] כָּאֵא הֲוָא בְּהוּן דְלָא [h] נֶגַלוּנָיהי ׃
ז . דְחַד בְּשַׁבָּא דְאשְׁתָא דְבָתַר [i] פֶנְטִיקוּסְטִי
13 וּסְלֶק לְטוּרָא וַקְרָא לַאילֵין דַצְבָא [k] וַאתוּ לְוָתֵה ׃ 14 וּגְבָא תְּרֶעסַר דְנֶהֶוּוּן עַמֵה וְדַנְשַׁדַר אֶנוּן [l] דְנֶכְרְזוּן
15 וְדְנֶהֶוּוּן שַׁלִיטִין [m] דְנַאסוּן כְּרִיהֵא וְנַפְקוּן דַיוֵא ׃ 16 [n] וְשַׂמִי לְשֶׁמְעוּן שְׁמָא כָּאפָא ׃

[a] אתא
[b] חבץ [c] אסא
[d] מחא [e] חזא [f] קעא
[g] כאא [h] גלא
[i] מן לשון יון
[k] אתא [l] כרז [m] אסא
[n] שמי כמו בלשון ישמעאל

17 ܘܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ
ܕܝܥܩܘܒ ܣܡ ܠܗܘܢ ܫܡܐ ܒܢܝ ܪܓܫܝ ܕܐܝܬܘܗܝ
18 ܒܢܝ ܪܥܡܐ. ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ ܘܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܠܒܪ
ܬܘܠܡܝ ܘܠܡܬܝ ܘܠܬܐܘܡܐ. ܘܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ
19 ܘܠܬܕܝ. ܘܠܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ. ܘܠܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ
20 ܕܐܫܠܡܗ. ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܬܟܢܫ ܬܘܒ ܟܢܫܐ
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܗܘܘ ܠܚܡܐ ܠܡܐܟܠ.
21 ܘܫܡܥܘ ܐܚܝܢܘܗܝ ܘܢܦܩܘ ܠܡܐܚܕܗ. ܐܡܪܝܢ
22 ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܡܢ ܪܥܝܢܗ ܢܦܩ. ܘܣܦܪܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ ܢܚܬܘ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܥܠܙܒܘܒ ܐܝܬ ܒܗ.
23 ܘܒܪܝܫܐ ܕܕܝܘܐ ܡܦܩ ܕܝܘܐ. ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ
ܘܒܡܬܠܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ
24 ܠܡܦܩܘ. ܐܢ ܡܠܟܘܬܐ ܓܝܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܬܦܠܓ
25 ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܠܡܩܡ ܡܠܟܘܬܐ ܗܝ. ܘܐܢ ܒܝܬܐ
ܥܠ ܢܦܫܗ ܢܬܦܠܓ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܝܬܐ ܗܘ
26 ܠܡܩܡ. ܘܐܢ ܗܘ ܕܣܛܢܐ ܩܡ ܥܠ ܢܦܫܗ
27 ܘܐܬܦܠܓ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܩܡ. ܐܠܐ ܚܪܬܗ ܗܝ. ܠܐ
ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܐ ܕܚܣܝܢܐ ܘܡܐܢܘܗܝ
ܢܒܘܙ. ܐܠܐ ܐܢ ܠܘܩܕܡ ܠܚܣܝܢܐ ܢܐܣܘܪ. ܘܗܝܕܝܢ
28 ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠܗܘܢ
ܚܛܗܝܢ ܘܓܘܕܦܝܢ ܕܢܓܕܦܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܢܫܬܒܩܘܢ
29 ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܓܕܦ ܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
ܠܐ ܫܒܝܩ ܠܗ ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܡܚܝܒ ܗܘ
30 ܠܕܝܢܐ ܕܠܥܠܡ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܪܘܚܐ
ܛܢܦܬܐ ܐܝܬ ܒܗ. ✣ ✣ ✣ ✣

✣ ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ✣ ✣

31 ܘܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܩܡܝܢ ܗܘܘ ܠܒܪ. ܘܫܕܪܘ
32 ܕܢܩܪܘܢܗ ܠܘܬܗܘܢ. ܝܬܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕܪܘܗܝ
ܟܢܫܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܠܒܪ ܒܥܝܢ
33 ܠܟ. ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܚܝ.
34 ܘܚܪ ܒܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ. ܗܐ
35 ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ. ܡܢ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.
ܗܢܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ. ✣ ✣ ✣

17 *Et Jaakoub filio Zabdai, & Jouchanon fratris ipsius Iaakoub, imposuit eis nomen Benai-reghe∫chi, quod est, Filij tonitrui.
18 *Et Andream, & Philippum, & Bar-Thoulmai, & Mathai, & Thouma, & Iaakoub filium Chalphai, & Thaddi, & Sche-
19 meoun Zeloten: *Et Jihoudo Scariou-
20 to, is qui ipsum prodidit. *Veneruntque in domum. Et congregatę sunt turbæ iterum, adeò vt ne possent quidem panẽ edere.
21 *Et audierunt patrueles eius, & exierunt vt prehenderent eum: dicebant enim eum extra mentem suam exiisse.
22 *Scribæ autem illi qui ab Ouri∫chlem descenderant, dicebant: Beelzeboub in eo est, ac per principem dæmoniorũ eijcit dæmonia.
23 *Et aduocauit eos Je∫chua, & in parabolis dixit eis: Quomodo potest Satanas Sata-
24 nam eijcere? *Nam si regnum contra sese diuisum fuerit, non poterit stare regnum
25 illud. *Et si domus contra se diuisa fuerit, non poterit domus illa subsistere.
26 *Et, si Satanas insurgit in seipsum, & diuisus est, non potest stare: sed finem habet.
27 *Nemo potest ingredi ædes strenui, & diripere vasa illius, nisi prius strenuum illum vinxerit, & tunc ædes eius diripiet.
28 *Amin dico vobis, omnia quidem peccata & blasphemiæ quibus blasphemauerint homines remittentur eis.
29 *At quisquis blasphemauerit in Spiritum Sanctitatis, non habebit remissionem in æternum: sed reus erit iudicij æterni.
30 *Propterea quòd dicebant spiritum immundum in eo esse.

Matutinis Commemorationis Deiparæ Mariam.

31 *Porrò venerunt mater & fratres eius stantes foris, miseruntque qui vocaret eum
32 ad seipsos. *Sedebat autem circa eum turba: & dixerunt ei: En mater tua & fra-
33 tres tui foris quærunt te. *Et respondit ac dixit eis: Quæ est mater mea, & quinam
34 sunt fratres mei? *Et respexit in eos qui sedebant coram se, & ait: Ecce mater
35 mea, & ecce fratres mei. *Etenim qui executus fuerit voluntatem Dei, is est frater meus, & soror mea, & mater mea.

17 וליעקוב בר זבדי וליוחנן אחוהי דיעקוב [a] סם להון שמא בנירגשי דאיתוהי בני רעמא ׃ 18 ואנדראוס
ופילפוס ובר תולמי ומתי ותאומא ויעקוב בר חלפי ותדי ושמעון [b] קנניא ׃ 19 ויהודא סכריוטא הו דאשלמה ׃
[c] 20 ואתו לביתא ואתכנשו כנשא תוב איכנא דלא [d] נשכחון הוו לחמא למאכל ׃ 21 ושמעו אחינוהי ונפקו
[e] למאחדה אמרין הוו גיר דמן [f] הונה נפק ׃ 22 וספרא אילין דמן אורשלם נחתו אמרין הוו בעל זבוב אית בה
וברישא דדיוא [g] מפק דיוא ׃ 23 וקרא אנון ישוע [h] ובמתלא אמר להון איכנא משכח סטנא לסטנא [i] למפקו ׃ 24
אן מלכותא גיר על נפשה תתפלג לא משכחא [k] למקם מלכותא הי ׃ 25 ואן ביתא על נפשה נתפלג לא
משכח ביתא הו למקם ׃ 26 ואן הו דסטנא קם על נפשה ואתפלג לא משכח למקם אלא חרתה הי ׃

[a] סום [b] קנן [c] אתא
[d] שכח בלשון יכל
[e] אחד [f] פירושו נשמה
[g] נפק
[h] מתל כמו משל
[i] נפק
[k] קום

* Et Iacobum Zebedæi, & Iohannem 17
fratrem Iacobi: & imposuit eis nomina
Boanerges, quod est, Filij tonitrui.
* Et Andream, & Philippum, & Bar- 18
tholomæum, & Matthæum, & Thomã,
& Iacobum Alphæi, & Thaddæum, &
Simonem Cananæum, * Et Iudam Isca- 19
riotem, qui & tradidit illum.
* Et veniunt ad domum: & conuenit 20
iterum turba, ita vt non possent neque
panem manducare.
* Et quum audissent sui, exierunt te- 21
nere eum. dicebant enim, Quoniam in
furorem versus est.
* Et Scribæ qui ab Ierosolymis de- 22
scenderant, dicebãt, Quoniam Beel-ze-
bub habet, & quia in principe dæmo-
niorum eiicit dæmonia.
* Et conuocatis eis, in parabolis dice- 23
bat illis, Quomodo potest Satanas Sa- D
tanam eiicere? * Et si regnum in se 24
diuidatur, nõ potest regnum illud stare.
* Et si domus super semetipsam dis- 25
pertiatur, non potest domus illa stare.
* Et si Satanas consurrexerit in semet- 26
ipsum, dispertitus est, & nõ poterit sta-
re, sed finem habet.
* Nemo potest vasa fortis ingressus in 27
domum eius diripere, nisi prius fortem
alliget, & tunc domum eius diripiet.
* Amen dico vobis, quoniam omnia 28
dimittentur filiis hominum peccata, &
blasphemiæ quibus blasphemauerint.
* Qui autem blasphemauerit in Spi- 29
ritum sanctum, nõ habet remissionem (habebit)
in æternum, sed reus erit æterni delicti.
* Quoniam dicebant, Spiritum im- 30
mundum habet.

* Et veniunt mater eius & fratres: & 31
foris stantes miserunt ad eum, vocantes
eum. * Et sedebat circa eum turba: 32
& dicunt ei, Ecce mater tua & fratres tui
foris quærunt te. * Et respondens eis, 33
ait, Quæ est mater mea & fratres mei?
* Et circunspiciens eos qui in circui- 34
tu eius sedebant, ait, Ecce mater mea &
fratres mei. * Qui enim fecerit 35
voluntatem Dei, hic frater meus, & so-
ror mea, & mater est.

17 * καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν τοῦ ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα βοανεργὲς,
ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς·
18 * καὶ ἀνδρέαν, καὶ φίλιππον, καὶ βαρθολομαῖον, καὶ
ματθαῖον, καὶ θωμᾶν, καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ θαδ-
δαῖον, καὶ σίμωνα τὸν κανανίτην·
19 * καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 * καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος,
ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.
21 * καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ᾽ αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐ-
τόν· ἔλεγον γὰρ, ὅτι ἐξέστη.
22 * καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάν-
τες, ἔλεγον, ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ, ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
23 * καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν
αὐτοῖς, πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 * καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται
σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·
25 * καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆ-
ναι ἡ οἰκία ἐκείνη.
26 * καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ᾽ ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ
δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.
27 * οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ
τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
28 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρ-
τήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν
βλασφημήσωσιν·
29 * ὃς δ᾽ ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔ-
χει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ᾽ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως·
30 * ὅτι ἔλεγον, πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 * Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω
ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν.
32 * καὶ ἐκάθητο ὁ ὄχλος περὶ αὐτόν. εἶπον δὲ αὐτῷ, ἰδοὺ ἡ
μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου, καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦ-
33 σί σε. * καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, τίς ἐστιν ἡ μήτηρ
μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;
34 * καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθη-
μένους, λέγει, ἴδε ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου·
35 * ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός
μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

27 לָא אֱנָשׁ מֶשְׁכַּח [a]דְנֵעוּל לְבֵית חַסִינָא וְנֶחְטוּף מָאנַוהִי אֶלָּא אֶן לוּקְדַם לְחַסִינָא [b]נֵאסוּר וְהָידֵין בַּיתֵה [c]נֵבוּז׃
28 אַמִין אָמַר אֶנָא לְכוּן דְכֻלְהוּן חַטָהֵא [d]וְגוּדָפֵא דַנְגַדְּפוּן בְּנַינָשָׁא [e]נֶשְׁתַּבְקוּן לְהוּן׃ 29 מַן דֵּין דַנְגַדֵּף עַל
רוּחָא דְקוּדְשָׁא לַית לֵה שׁוּבְקָנָא לְעָלַם אֶלָּא מְחַיַב הוּ [f]לְדִינָא דַלְעָלַם׃ 30 מֶטֻל דְאָמְרִין הֲווּ דְרוּחָא [g]טַנְפְתָא
אִית בֵּה׃
ח דִילְדַת אֱלָהָא מַרְיַם [i]דְדוּכְרָנָא [h]דְצַפְרָא
31 [k]וַאתוּ אֶמֵה וַאחוּהִי [l]קָימִין לְבַר וְשַׁדַרוּ [m]דְנֶקְרוּנָיהִי לְהוּן׃ 32 יָתֵב הֲוָא דֵין חְדָרַוהִי כֶנְשָׁא וַאמַרוּ לֵה הָא
אֶמָךְ וַאחַיךְ לְבַר [n]בָּעֵין לָךְ׃ 33 וַעֲנָא וֶאמַר לְהוּן מַן הִי אֶמִי וּמַן אֶנוּן אַחַי׃ 34 [o]וְחַר בְּאִילֵין דְיָתְבִין לְוָתֵה
וֶאמַר הָא אֶמִי וְהָא אַחַי׃ 35 מַן גֵיר דְנֶעְבֵּד [p]צֶבְיָנֵה דַאלָהָא הָוֵיו אַחִי וְחָתִי וְאֶמִי׃

[a] עלל [b] אסר
[c] בזז [d] גדף
[e] שבק [f] דן
[g] טנף
[h] דכר כמו זכר
[i] ילד [k] אתא [l] קום
[m] קרא [n] בעא
[o] חור [p] צבא

✤ ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܕ ✤

1 ܬܘܒ ܕܝܢ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܠܦ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ
ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܠܗ
ܒܣܦܝܢܬܐ ܒܝܡܐ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ
2 ܐܪܥܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܡܬܠܐ
3 ܣܓܝ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܒܝܘܠܦܢܗ. ܫܡܥܘ. ܗܐ ܢܦܩ
4 ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ. ܘܟܕ ܙܪܥ. ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ.
5 ܘܐܬܬ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܢܦܠ ܥܠ
ܫܘܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܐܪܥܐ ܣܓܝ. ܘܒܪ ܫܥܬܗ
6 ܐܦܪܥ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ ܕܐܪܥܐ. ܟܕ ܕܢܚ
ܕܝܢ ܫܡܫܐ. ܚܡܐ. ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܩܪܐ
7 ܝܒܫ. ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ
8 ܘܚܢܩܘܗܝ. ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܢܦܠ ܥܠ
ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ. ܘܣܠܩ ܘܪܒܐ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ. ܐܝܬ
ܕܬܠܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܡܐܐ.
9 ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.
10 ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܘ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܫܐܠܘܗܝ ܗܢܘܢ
11 ܕܥܡܗ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗ ܥܠ ܡܬܠܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܠܒܪܝܐ ܕܝܢ ܟܠ ܒܡܬܠܐ ܗܘܐ.
12 ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ ܘܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ
ܢܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ. ܘܕܠܡܐ ܢܬܦܢܘܢ
13 ܘܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗܘܢ ܣܟܠܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܠܟܠܗܘܢ
14 ܡܬܠܐ ܬܕܥܘܢ. ܙܪܘܥܐ ܕܙܪܥ ܡܠܬܐ ܙܪܥ.
15 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܙܕܪܥܐ
ܒܗܘܢ ܡܠܬܐ. ܘܡܐ ܕܫܡܥܘ ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܣܛܢܐ
ܫܩܠ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ ܒܠܒܗܘܢ.
16 ܘܗܠܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ ܐܙܕܪܥܘ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ
ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܡܚܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ.
17 ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܥܩܪܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܐܢܘܢ.
ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܐ.
ܥܓܠ ܡܬܟܫܠܝܢ.

CAP. IIII.

1 R*Vrsus autem cœpit docere iuxta littus maris : & congregati sunt ad eum cœtus quamplurimi, ita vt ascenderet sederetque in naui in mari, & omnis turba stabat humi iuxta mare.*

2 * *Ac docebat eos in parabolis multa, dicebatque in doctrina sua:*

3 * *Audite, Ecce exiit seminator ad semi-*
4 *nandum:* * *Et quum seminaret, aliud quidem cecidit iuxta viam; venitque volucris, & deuorauit illud.*

5 * *Aliud autem cecidit super petram, vbi non erat terra multa, & in momento exortum est, quoniam non erat profunda terra.*

6 * *Quum autem exortus esset Sol, calore affectum est; & quia non habebat radicem,*
7 *aruit.* * *Aliud autem cecidit inter spinas, & ascenderunt spinæ, ac suffocauerunt illud, fructusque non edidit.*

8 * *Aliud autem cecidit in terram bonam; et ascendit creuitque, ac edidit fructus, aliud quidem tricenos, & aliud sexagenos, aliud denique centenos.*

9 * *Et dicebat, Qui habet aures ad audiendum, audiat.*

10 * *Quum autem essent soli, interrogauerunt eum ij qui cum eo erant vna cum duodecim ipsius de parabola hac.*

11 * *Et dixit eis Jeschua : Vobis datum est nosse arcanum regni Dei: extraneis verò om-*
12 *nia in parabolis fiunt:* * *Vt quum viderint, videant, & non videant; & quum audierint, audiant, & non intelligant; nequando conuertantur, & remittantur eis peccata*
13 *ipsorum.* * *Et dixit eis, Nescitis parabolam hanc, & quomodo cunctas parabolas*
14 *scietis?* * *Seminator qui seminat, sermo-*
15 *nem seminat.* * *Isti autem qui sunt iuxta viam, ij sunt in quibus seminatur sermo: sed quũ audierunt statim venit Satanas, tollitque ipsum sermonẽ qui seminatus est in corde eo-*
16 *rum.* * *Isti autem qui super petram semen excipiunt, ij sunt qui quum audierint sermonẽ,*
17 *statim cum gaudio recipiunt eum.* * *Et non habent radicem in animis suis, sed temporarij sunt: quumque fit oppressio aut persecutio propter sermonem, statim offenduntur.*

קפלאון ד ¹ תוב דין שרי הוא ᵃ מלף על יד ימא ואתכנשו לותה כנשא סגיאא
איך ᵇ דנסק ᶜ נתב לה בספינתא בימא וכלה כנשא ᵈ קאם הוא על ארעא על יד ימא ׃ ² ומלף הוא להון
ᵉ במתלא סגי ואמר הוא ᶠ ביולפנה ׃ ³ שמעו הא נפק זרועא ᵍ למזרע ׃ ⁴ וכד זרע אית דנפל על יד אורחא
ʰ ואתת פרחתא ⁱ ואכלתה ׃ ⁵ אחרנא דין נפל על ᵏ שועא איכא דלית הוא ארעא סגי ובר שעתה ˡ בלץ מטל
דלית הוא ᵐ עומקא דארעא ׃ ⁶ כד דנח דין שמשא חמא ומטל דלית הוא לה עקרא יבש ׃ ⁷ ואחרנא נפל
בית כובא וסלקו כובא וחנקוהי ופארא לא יהב ׃ ⁸ אחרנא דין נפל על ארעא טבתא וסלק ורבא ויהב פארא
אית דתלתין ואית דשתין ואית דמאא ׃ ⁹ ואמר הוא מן דאית לה אדנא דנשמע נשמע ׃

ᵃ אלף ᵇ נסק ᶜ יתב
ᵈ קום ᵉ מתל ᶠ אלף
ᵍ זרע ʰ אתא
ⁱ אכל ᵏ פירושו סלע
ˡ בלץ
פירושו צמח כמו בלם
ᵐ עמק

CAP. IIII.

Matt. 13. a. 1. Luc. 8. a. 4. ET iterum cœpit docere ad mare, & 1
congregata est ad eum turba multa, A
ita vt nauim ascendens sederet in ma-
ri, & omnis turba circa mare super ter-
ram erat:
‡ Et docebat eos in parabolis multa, 2
& dicebat illis in doctrina sua:
‡ Audite: ecce, exiit seminans ad se- 3
minandum. ‡ Et dum seminat, aliud 4
cecidit circa viam, & venerunt volucres
cæli, & comederunt illud.
‡ Aliud verò cecidit super petrosa, v- 5
bi nō habuit terram multam: & statim
exortum est, quoniam non habebat al-
titudinem terræ. ‡ Et quando exor- 6
tus est Sol, exæstuauit: & eò quòd non
habebat radicem, exaruit.
‡ Et aliud cecidit in spinas: & ascen- 7
derunt spinæ, & suffocauerunt illud, &
fructum non dedit.
‡ Et aliud cecidit in terram bonam: & 8
dabat fructum ascendentem & crescen-
†trice-simum †sexage-simum †cente-simum tem, & afferebat vnū†triginta, & vnum
†sexaginta, & vnum†centum.
‡ Et dicebat, Qui habet aures audiē- 9
di, audiat. ‡ Et cùm esset singularis, 10
interrogauerunt eum hi qui cum eo e-
rant duodecim, parabolam.
‡ Et dicebat eis, Vobis datum est nos- 11
se mysterium regni Dei: illis autem qui
foris sunt, in parabolis omnia fiunt:
Esa. 6. c. 9. Matt. 13. b. 14. Luc. 8. b. 10. Ioan. 12. f. 40. Act. 28. g. 26. Rom. 11. b. 8. ‡ Vt videntes videant, & non videāt: 12
& audientes audiant, & nō intelligant:
ne quando conuertantur, & dimittan-
tur eis peccata.
‡ Et ait illis: Nescitis parabolam hāc? 13
& quomodo omnes parabolas cogno-
scetis? ‡ Qui seminat, verbum seminat. 14
‡ Hi autem sunt qui circa viam: vbi 15
seminatur verbum, & cùm audierint,
confestim venit Satanas, & aufert ver-
bum quod seminatum est in cordibus C
corum. ‡ Et hi sunt similiter qui 16
super petrosa seminantur: qui cùm au-
dierint verbum, statim cum gaudio ac-
cipiunt illud: ‡ Et non habent radi- 17
cem in se, sed temporales sunt: deinde
orta tribulatione & persecutione prop-
ter verbum, confestim scandalizantur.

δ´.

1 ‡ Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ
συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα
εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς
τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.
2 ‡ καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλε-
γεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
3 ‡ ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι·
4 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ
τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφα-
γεν αὐτό.
5 ‡ ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν
πολλὴν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος
γῆς.
6 ‡ ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔ-
χειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.
7 ‡ καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ
ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.
8 ‡ καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου
καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἓν τριά-
κοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν.
9 ‡ καὶ ἔλεγεν, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
10 ‡ ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐ-
τὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.
11 ‡ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ
πάντα γίνεται,
12 ‡ ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες
ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ
αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.
13 ‡ καὶ λέγει αὐτοῖς, οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην;
καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;
14 ‡ ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει.
15 ‡ οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος,
καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λό-
γον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
16 ‡ καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι,
οἳ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνου-
σιν αὐτόν·
17 ‡ καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν·
εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς
σκανδαλίζονται.

---

10 כַּד הֲווּ דֵּין בַּלְחוּדֵיהוֹן שַׁאלוּהִי הָנוּן דְּעַמֵּה עַם תְּרֶעסַרְתֵּה מַתְלָא הָו׃ 11 וְאֵמַר לְהוֹן יֵשׁוּע לְכוֹן [a] יְהִיב
[b] לְמֵדַע [c] אֲרָזָא דְּמַלְכוּתֵה דַּאלָהָא לְבַרָיֵא דֵּין כֹּל מֵדֶּם בְּמַתְלֵא הֲוָא׃ 12 דְּכַד [d] חָזֵין נֶחֱזוּן וְלָא נֶחֱזוּן וְכַד שָׁמְעִין
נֶשְׁמְעוּן וְלָא [e] נֶסְתַּכְּלוּן דַּלְמָא [f] נֶתְפְּנוּן [g] וְנֶשְׁתַּבְקוּן לְהוֹן חֲטָהַיְהוֹן׃ 13 וְאֵמַר לְהוֹן לָא יָדְעִין אַנְתּוֹן לַה לְמַתְלָא
הָנָא וַאיכַנָא כֻּלְהוֹן מַתְלֵא [h] תֵּדְעוּן׃ 14 זָרוֹעָא דַּזְרַע [i] מֶלְתָא זָרַע׃ 15 הָלֵין דֵּין דְּעַל יַד אוּרְחָא הָלֵין אֱנוּן
[k] דְּמֶזְדַּרְעָא בְּהוֹן מֶלְתָא וּמָא דַּשְׁמַעוּ מֵחֲדָא אָתֵא סָטָנָא וְשָׁקֵל לָה לְמֶלְתָא דַּזְרִיעָא בְּלֶבְּהוֹן׃ 16 וְהָנוּן דְּעַל שׁוּעָא
אֶזְדַּרַעוּ הָלֵין אֱנוּן דְּמָא דַּשְׁמַעוּ מֶלְתָא מֵחֲדָא [l] בְּחַדוּתָא מְקַבְּלִין לַה׃ 17 וְלַית לְהוֹן עֶקָּרָא בְּנַפְשְׁהוֹן אֶלָּא דְּזַבְנָא
אֱנוּן וּמָא דַּהֲוָא [m] אוּלְצָנָא אוֹ [n] רְדוּפְיָא מֶטֻּל [o] מֶלְתָא [p] עֲגַל מֶתְכַּשְׁלִין׃

[a] יְהַב [b] יְדַע [c] אֲרָזָא מן רָזָא [d] חֲזָא [e] סְכַל כמו שכל [f] פְּנָא [g] שְׁבַק [h] יְדַע [i] מַלֵּל [k] זְרַע [l] חֲדָא [m] אַלַּץ [n] רְדַף [o] מַלֵּל [p] פירושו פתאם

18 * ܘܗܢܘܢ ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥܘ܆ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ
19 ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ܂ * ܘܪܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ
ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ܆ ܘܫܪܟܐ ܕܪܓܝܓܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ
20 ܥܐܠܝܢ ܚܢܩܝܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ܆ ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܝܐ܂ * ܘܗܢܘܢ
ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥܘ܆ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ
ܡܠܬܐ܆ ܘܡܩܒܠܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ܆ ܒܬܠܬܝܢ
21 ܘܒܫܬܝܢ ܘܒܡܐܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܕܠܡܐ ܐܬܐ
ܫܪܓܐ ܕܬܚܝܬ ܣܐܬܐ ܢܬܬܣܝܡ܆ ܐܘ ܬܚܝܬ ܥܪܣܐ܂
22 ܠܐ ܗܘܐ ܕܥܠ ܡܢܪܬܐ ܢܬܬܣܝܡ܂ * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ
ܕܛܫܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ܆ ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܛܘܫܝܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ܂
23 * ܐܢ ܐܢܫ ܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܂ ܀

ܕܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ ܀

24 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܚܙܘ ܡܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܒܗܝ
ܟܝܠܬܐ ܕܡܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ ܠܟܘܢ܆
25 ܘܡܬܬܘܣܦ ܠܟܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ܂ * ܡܢ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ܂ ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ܆ ܐܦ ܗܘ
26 ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ܂ * ܘܐܡܪ ܗܘܐ܂ ܗܟܢܐ ܗܝ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܆ ܐܝܟ ܐܢܫ ܕܢܪܡܐ ܙܪܥܐ ܒܐܪܥܐ܂
27 * ܘܢܕܡܟ ܘܢܩܘܡ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ܆ ܘܙܪܥܐ
28 ܢܦܪܥ ܘܢܪܒܐ ܟܕ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ܂ * ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܡܝܬܝܐ ܠܗ
ܦܐܪܐ܂ ܘܠܘܩܕܡ ܗܘܐ ܥܡܝܪܐ܂ ܘܒܬܪܗ ܫܒܠܐ܆
29 ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ ܚܛܬܐ ܡܫܡܠܝܬܐ ܒܫܒܠܐ܂ * ܡܐ ܕܐܫܡܢ
30 ܕܝܢ ܦܐܪܐ܆ ܡܚܕܐ ܡܝܬܐ ܡܓܠܐ܆ ܡܛܠ ܕܡܛܝ ܚܨܕܐ܂ * ܘܐܡܪ܂
ܠܡܢܐ ܢܕܡܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܒܐܝܕܐ ܡܬܠܐ
31 ܢܡܬܠܝܗ܂ * ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܗܝ ܕܚܪܕܠܐ܂ ܗܝ ܕܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ
ܒܐܪܥܐ܆ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ ܕܒܐܪܥܐ܂
32 * ܘܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ܆ ܣܠܩܐ ܘܗܘܝܐ ܪܒܐ܂ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܝܪܩܘܢܐ܂ ܘܥܒܕܐ ܣܘܟܐ ܪܘܪܒܐ܆ ܐܝܟ ܕܬܫܟܚ
33 ܕܒܛܠܠܗ ܦܪܚܬܐ ܬܥܫܢ܂ * ܒܡܬܠܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ
ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܡܬܠܐ ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܝܢ
34 ܗܘܘ ܠܡܫܡܥ܂ * ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܥܡܗܘܢ܂ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ܆ ܒܝܢܘܗܝ ܠܒܝܢܝܗܘܢ
ܡܦܫܩ ܗܘܐ ܟܠܡܕܡ܂

18 * *Isti porrò qui inter spinas semen exci-*
piunt, hi sunt qui audiunt sermonem:
19 * *At sollicitudo mundi huius, & fallacia*
diuitiarum, & reliquiæ cupiditatum aliarũ
introeuntes suffocant ipsum sermonem, &
fit infructuosus.
20 * *Isti denique qui in terram bonam semen*
exceperunt, ij sunt qui audiunt sermonem,
recipiuntque, ac edunt fructus, in tricenis,
& in sexagenis, & in centenis.
21 * *Et subdit eis: Nunquid venit lucerna*
vt subter modium ponatur, aut subter lectũ?
nonne facta est vt candelabro imponatur?
22 * *Non est enim quicquam occultum quod*
non reueletur, nihilque fit in abscondito quin
23 *manifestetur.* * *Si quis habet aures ad*
audiendum, audiat.

Septimana Candidatorum.

24 * *Porrò dixit eis: Videte quid audiatis:*
qua mensura metimini, remensum erit vo-
bis et adiicietur vobis, illis nempe *qui audiũt.*
25 * *Qui enim habet, dabitur ei: & qui non*
habet, etiam id quod habet tolletur ab eo.
26 * *Insuper dicebat, Ita est regnum Dei, vt*
27 *si quis iaciat semen in terram:* * *Et dor-*
miat, exurgatque noctu & interdiu, & se-
men germinet et assurgat, quum ipse nesciat.
28 * *Terra enim producit fructus, & primũ*
fit herba, & deinde spica, postremò autem
frumentum perfectum in spica.
29 * *Quum autem pinguis est fructus, statim*
immittit falcem, quoniam aduenit messis.
30 * *Item dicebat, Cuinam comparabimus*
regnum Dei, aut quanam collatione confere-
31 *mus illud?* * *Velut grano sinapis illud*
simile est quod satum est in terra: minimum
est omnium seminum quæ sunt super terram.
32 * *Quumque satum est assurgit, euaditque*
maximum omnium olerum, editque ramos
magnos, ita vt possit in vmbra eius volucris
habitare.
33 * *In parabolis hisce similibus alloquebatur*
eos Ieschua per similitudines, prout poterant
audire.
34 * *Nec absque parabolis colloquebatur eis:*
suis autem discipulis inter se et eos [priuatim]
interpretabatur omnia.

---

18 וְהָנוּן דְּבֵית כּוּבָא [a] מְזְדַּרְעִין הָלֵין אֱנוּן אִילֵין דַּשְׁמַעוּ מֶלְתָא׃ 19 [b] וְרֶנְיָא דְעָלְמָא הָנָא [c] וְטוּעַח דְּעוּתְרָא וְשַׁרְכָא
דְּרְגִיגְתָא אַחֲרִנִיתָא [f] עָאלִין חָנְקִין לֵהּ לְמֶלְתָא וְדְלָא פֵאַרָא הָוְיָא׃ 20 וְהָנוּן דְּבַאַרְעָא [g] טָבְתָא אֶזְדְּרַעוּ הָלֵין אֱנוּן
דְּשָׁמְעִין מֶלְתָא וּמְקַבְּלִין וְיָהֲבִין פֵאַרָא בַּתְלָתִין וּבְשִׁתִּין וּבַמָאָא׃ 21 וְאָמַר לְהוּן דַּלְמָא אֶתָא שְׁרָגָא דַּתְחֵית סָאתָא
נֶתְתְּסִים אוֹ תְּחֵית עַרְסָא לָא הֲוָא וְדְעַל מְנַרְתָּא נֶתְתְּסִים׃ 22 לַית גֵּיר מֶדֶם [i] דַּטְשֵׁא דְלָא [k] נֶתְגְּלֵא וְלָא הֲוָא בְטוּשְׁיָא
וְלָא מֶתְגְּלֵא׃ 23 אֶן אֱנָשׁ אִית לֵהּ אֶדְנָא דְנֶשְׁמַע נֶשְׁמַע׃ דְּשַׁבְּתָא דְחַוָּרֵא ט
24 וְאָמַר לְהוּן [l] חֲזוּ מָנָא שָׁמְעִין אַנְתּוּן בְּהָי [m] כְּיָלְתָא דַּמְכִילִין אַנְתּוּן מֶתְכִּיל לְכוּן [n] וּמֶתְתּוֹסַף לְכוּן לַאִילֵין דְּשָׁמְעִין׃
25 מַן דְּאִית לֵהּ גֵּיר [o] נֶתְיְהֵב לֵהּ וּמַן דְּלַית לֵהּ אַף הוּ דְאִית לֵהּ [p] נֶשְׁתְּקֵל מֶנֵּהּ׃

[a] זָרַע
[b] רְנָא פירושו יצף
[c] טְעַח כמו טְעָא
[e] רְגַג [f] עוּל [g] טוּב
[h] סוּם [i] טְשָׁא [k] גְּלָא
[l] חֲזָא [m] כּוּל
[n] יְסַף [o] יְהַב
[p] שְׁקַל

* Et alij ſunt qui in ſpinis ſeminãtur: 18
hi ſunt qui verbum audiunt;
* Et ærumnæ ſeculi, & deceptio diui- 19
tiarum, & circa reliqua concupiſcentiæ
introeuntes ſuffocant verbum, & ſine
fructu efficitur.
* Et hi ſunt qui ſuper terram bonam 20
ſeminati ſunt: qui audiunt verbum, &
ſuſcipiunt, & fructificãt, vnum† trigin-
ta, vnum† ſexaginta, & vnum† centum.
* Et dicebat illis: Nunquid venit lu- 21
cerna vt ſub modio ponatur? aut ſub le- C
cto? nonne vt ſuper candelabrum po-
natur?
* Non eſt enim aliquid abſconditum 22
quod non manifeſtetur: nec factum eſt
occultum, ſed vt in palam veniat.
* Si quis habet aures audiendi, audiat. 23

* Et dicebat illis, Videte quid audiatis. 24
In qua menſura menſi fueritis, remetie-
tur vobis, & adiicietur vobis.
* Qui enim habet, dabitur illi: & qui 25
non habet, etiam quod habet auferetur
ab eo.
* Et dicebat, Sic eſt regnum Dei, quẽ- 26
admodum ſi homo iaciat ſementem in
terram, * Et dormiat: & exurgat 27
nocte & die, & ſemen germinet, & in-
creſcat dum neſcit ille.
* Vltrò enim terra fructificat, primùm 28
herbam, deinde ſpicam, deinde plenum
frumentum in ſpica.
* Et cũ ex ſe produxerit fructus, ſtatim 29
mittit falcem, quoniam adeſt meſſis.
* Et dicebat: Cui aſſimilabimus reg- 30
num Dei? aut cui parabolæ comparabi-
mus illud?
* Sicut granum ſinapis: quod cùm ſe- 31
minatum fuerit in terra, minus eſt om- D
nibus ſeminibus quæ ſunt in terra:
* Et cùm† ſeminatum fuerit, aſcẽdit†, 32
& fit maius omnibus oleribus: & facit
ramos magnos, ita vt poſſint ſub vmbra
eius aues cæli habitare.
* Et talibus multis parabolis loque- 33
batur eis verbum, prout poterant au-
dire: * Sine parabola autem non lo- 34
quebatur eis: ſeorſum autem, diſcipulis
ſuis diſſerebat omnia.

(Margin: 1.Tim.6.c.17 — † trice-ſimum — † ſexage-ſimum — † cente-ſimum — Mat.5.b.15, Luc.8.c.16 & 11.e.33 — Mat.10.c.26, Luc.8.c.17 — Mat.7.a.2, Luc.6.f.38 — Mat.13.b.12 & 25.c.29, Luc.8.c.18 & 19.c.26 — Mat.13.d.31, Luc.13.f.19 — † natum — † in arborem)

18 * καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες,

19 * καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

20 * καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

21 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;

22 * οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

23 * εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 * Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.

25 * ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 * καὶ ἔλεγεν, οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27 * καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός·

28 * αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ.

29 * ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 * καὶ ἔλεγε, τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;

31 * ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

32 * καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 * καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν.

34 * χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

---

26 ואמר הוא הכנא הי מלכותא דאלהא איך אנש [a]דנרמא זרעא בארעא ׃ 27 [b]ונדמך [c]ונקום בלליא [d]ובאיממא
וזרעא [e]נרבא [f]ונארך כד הו לא ידע ׃ 28 ארעא גיר [g]מיתיא לה לפארא ולוקדם הוא עסבא ובתרה שבלא אחרית
דין חטתא [h]משמליתא בשבלא ׃ 29 מא דשמן דין פארא מחדא אתיא מגלא דמטי חצדא ׃ 30 ואמר למנא [i]נדמיה
למלכותא דאלהא ובאינא מתלא [k]נמתליה ׃ 31 איך פרדתא הי דחרדלא הי דמא [l]דאזדרעת בארעא זעוריא הי מן
כלהון זרעונה דעל ארעא ׃ 32 ומא דאזדרעת סלקא והויא רבא מן כלהון ירקונא ועבדא [m]סוכא [n]רורבתא איך
דבטללה פרחתא [o]חשכן ׃ 33 במתלא דאיך הלין ממלל הוא עמהון ישוע מתלא איך דמשכחין הוו למשמע ׃
34 ודלא מתלא לא ממלל הוא עמהון לתלמידוהי דין בינוהי ולהון מפשק הוא כל מדם ׃

[a] רמא [b] דמך
[c] קום [d] יום [e] רבא
[f] ארך [g] אתא
[h] מלא מזה נעשה שמלא
[i] דמא
[k] מתל כמו משל
[l] זרע [m] סוך
[n] רבב [o] שכן

ܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ

35 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܒܪܡܫܐ ܢܥܒܪ ܠܥܒܪܐ܂
36 ܘܫܒܩܘ ܠܟܢܫܐ ܘܕܒܪܘܗܝ ܟܕ ܒܣܦܝܢܬܐ ܗܘܐ܂ ܘܐܦ ܣܦܝܢܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܘܢ܂
37 ܘܗܘܐ ܥܠܥܠܐ ܘܪܘܚܐ ܪܒܬܐ ܘܓܠܠܐ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܒܣܦܝܢܬܐ ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܕܬܬܡܠܐ܂
38 ܘܗܘ ܝܫܘܥ ܥܠ ܒܣܕܝܐ ܕܡܟ ܗܘܐ ܒܚܪܬܗ ܕܣܦܝܢܬܐ܂ ܘܐܬܘ ܐܩܝܡܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܠܐ ܒܛܝܠ ܠܟ ܕܐܒܕܝܢܢ܂
39 ܘܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܐܡܪ ܠܝܡܐ ܫܠܝ ܐܣܬܟܪ܂ ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ܂
40 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܕܚܘܠܬܢܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܠܡܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ܂
41 ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܐܦ ܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ܂

ܨܦܪܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ ܡܪܩܘܣ

1 ܘܐܬܘ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ܂
2 ܘܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ ܐܪܥܗ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ܂
3 ܘܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܗܘܐ ܥܡܪ܂ ܘܒܫܫܠܬܐ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܐܣܪܗ܂
4 ܡܛܠ ܕܟܠ ܐܡܬܝ ܕܒܥܩܐ ܘܒܫܫܠܬܐ ܐܣܝܪ ܗܘܐ܂ ܦܣܩ ܗܘܐ ܫܫܠܬܐ ܘܥܩܐ ܡܒܬܪ ܗܘܐ܂ ܘܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܟܒܫܗ܂
5 ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܒܛܘܪܐ ܗܘܐ܂ ܘܩܥܐ ܗܘܐ ܘܡܦܥܕ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܒܟܐܦܐ܂
6 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܪܗܛ ܣܓܕ ܠܗ܂
7 ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ܂ ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ ܠܐ ܬܫܢܩܢܝ܂
8 ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܦܘܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ܂
9 ܘܫܐܠܗ ܕܡܢܘ ܫܡܟ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܠܓܝܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܝܢ ܚܢܢ܂
10 ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܣܓܝ ܕܠܐ ܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܐܬܪܐ܂

Feria quinta hebdomadis quintæ Ieiunij.

35 * *Porrò dixit eis in illo die sub vespera, Transeamus in vlteriorem ripam.*
36 * *Et reliquerunt turbas, & acceperunt eum quum esset in naui: nauiculæ autem a-*
37 *liæ cum eis erant.* * *Et factus est turbo magnus, ventusque, & fluctus irruebant in nauim, ac propè implebatur.*
38 * *Ipse autem Ieschua super ceruical dormiebat in posteriori parte nauis: & venerunt ac excitarunt eum, dicuntque ei, Magister noster, non est tibi curæ quòd perimus?*
39 *Surrexit itaque & obiurgauit ventum, atq; mari, Quiesce, obmutesce tu. Et cóquieuit ventus, et facta est tranquillitas magna.*
40 * *Et dixit eis, Quid ita pauidi estis? & quare nulla est in vobis fides?*
41 * *Et timuerunt timore magno, & dicebant vnus ad alterum, Quisnam iste est, vt venti & mare obediant ei?*

Matutinis v. Feria v. Ieiunij.

CAP. V.

1 *Venit autem vltra mare in regionem Go-*
2 *daræorum.* * *Quumque exiret è naui, occurrit ei de domo sepulchrorum homo habens spiritum immundum.*
3 * *Et degebat in monumentis, & catenis nemo poterat eum vincire.*
4 * *Propterea quòd quoties compedibus et catenis vinctus fuerat, catenas fregerat, compedésque abruperat; ac nemo poterat eum subiugare.*
5 * *Et in omni tempore noctu & interdiu in monumentis & in montibus erat, clamabátque, & allidebat seipsum lapidibus.*
6 * *Quum autem vidisset Ieschua procul, cursu contendit & adorauit eum:*
7 * *Et exclamauit voce magna, et ait, Quid mihi & tibi Ieschua fili Dei altissimi? adiuro te per Deum ne me crucies.*
8 * *Dicebat enim ei, Egredere ex homine,*
9 *spiritus immunde.* * *Et interrogauit eum, Quod tibi nomen est? Dixit ei, Legio est nomen nostrum, siquidem multi sumus.*
10 * *Et efflagitabat ab eo multùm, ne emitteret ipsum extra illam regionem.*

דְּיוֹם חַמְשָׁא לְשַׁבְּתָא דְחַמְשָׁא [a] דְצוֹמָא

35 וְאֶמַר לְהוֹן בְּהוּ יוֹמָא בְּרַמְשָׁא נֶעְבַּר לְעִבְרָא: 36 וְשַׁבְקוּ לְכֶנְשָׁא וְדַבְּרוּהִי כַּד בִּסְפִינְתָא הֲוָא וְאַף סְפִינָא אַחְרָנָיְתָא אִית הֲוַי עַמְּהוֹן: 37 וַהֲוָת עַלְעָלָא רַבְּתָא וְרוּחָא וְגַלָּלֵא נָפְלִין הֲווֹ בִּסְפִינְתָא וְקַרִיבָא הֲוָת [b] דְּתֶתְמְלֵא: 38 וְהוּ יֵשׁוּע עַל [c] בִּסְדָיָא דָּמֶךְ הֲוָא בְּחַרְתָהּ דִּסְפִינְתָא [d] וַאֲתוֹ [e] אַקִּימוּהִי וְאָמְרִין לֵהּ רַבַּן לָא בְּטִיל לָךְ [f] דְּאָבְדִינַן: 39 וְקָם וְכָאָא בְּרוּחָא וְאֶמַר לְיַמָּא [g] שְׁלִי [h] זְגִיר אֶנְתְּ וְשַׁלִּית רוּחָא וַהֲוָא [i] נוּחָא רַבָּא: 40 וְאֶמַר לְהוֹן לְמָנָא הָכַנָא דַחוּלְתָנֵא אַנְתּוֹן וְלְמָנָא לֵית בְּכוֹן הַיְמָנוּתָא: 41 וְדַחְלוּ דֶּחְלְתָא רַבְּתָא וְאָמְרִין הֲווֹ חַד לְחַד מַנּוּ כַּי הָנָא דְּאַף רוּחָא וְיַמָּא [k] מֶשְׁתַּמְעִין לֵהּ:

[a] צוֹם
[b] מְלָא
[c] סְדָיָא כמו סיד
[d] אֲתָא
[e] קוּם
[f] אֲבַד
[g] שְׁלָא
[h] זְגַר פירושו שתק
[i] נוּחַ
[j] דְּחַל
[k] שְׁמַע

35 * Et ait illis in illa die, cùm ſerò eſſet factum, Tranſeamus contra.
36 * Et dimittentes turbam, aſſumunt eum ita vt erat in naui: & aliæ naues erant cum illo.
Mat. 8. d. 23 Luc. 8. c. 22
37 * Et facta eſt procella magna venti, & fluctus mittebat in nauim, ita vt impleretur nauis.
38 * Et erat ipſe in puppi ſuper ceruical dormiens: & excitant eum, & dicunt illi, Magiſter, non ad te pertinet quia perimus?
39 * Et exurgens comminatus eſt vento, & dixit mari, Tace, obmuteſce. Et ceſſauit vẽtus: & facta eſt trãquillitas magna.
40 * Et ait illis, Quid timidi eſtis? necdum habetis fidem?
41 * Et timuerunt timore magno: & dicebant ad alterutrũ, Quis, putas, eſt iſte, quia & ventus & mare obediunt ei?

CAP. V.

Mat. 8. d. 28 Luc. 8. d. 26
1 ET venerunt trãs fretum maris in regionem Geraſenorum. A
2 * Et exeunti ei de naui, ſtatim occurrit de monumentis homo in ſpiritu immundo,
3 * Qui domicilium habebat in monumentis. & neq; catenis iam quiſquam poterat eum ligare:
4 * Quoniam ſæpe compedibus & catenis vinctus, dirupiſſet catenas, & compedes comminuiſſet. & nemo poterat eum domare.
5 * Et ſemper die ac nocte in monumentis & in montibus erat, clamans & concidens ſe lapidibus.
6 * Videns autem Ieſum à longè, cucurrit & adorauit eum:
7 * Et clamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi Ieſu fili Dei altiſſimi? adiuro te per Deum ne me torqueas.
8 * Dicebat enim illi, Exi ſpiritus immunde ab homine†. (isto)
9 * Et interrogabat eũ, Quod tibi nomen eſt? Et dicit ei, Legio mihi nomen eſt: quia multi ſumus.
10 * Et † deprecabatur eum multum, ne ſe expelleret extra regionem. (deprecabantur)

35 * καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.
36 * καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ.
37 * καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι·
38 * καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων. καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
39 * καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ, σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
40 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;
41 * καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

έ.

1 * Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν.
2 * καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
3 * ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι. καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι,
4 * διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.
5 * καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.
6 * ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ,
7 * καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, τί ἐμοὶ καὶ σοι, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεὸν μή με βασανίσῃς.
8 * ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
9 * καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη λέγων, λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί ἐσμεν.
10 * καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

ואתא לעברא דימא לאתרא דגדריא ׃ 1 קפלאון ה יא דצפרא דחמשא דשבתא דה דצומא
2 וכד נפק מן ספינתא פגע בה מן בית קבורא גברא דאית בה רוחא טנפתא ׃ 3 ועמר הוא בית קבורא ובשׁשלתא
אנש לא משכח הוא למאסרה ׃ 4 מטל דכל אמתי דבסוטמא ובשׁשלתא מתאסר הוא שׁשלתא מתבר הוא וסוטמא
מפסק הוא ולא אנש משכח הוא למכבשה ׃ 5 ובכל זבן בליליא ובאימםמא בבית קבורא ובטורא איתוהי הוא
וקעא הוא ומצלף נפשה בכאפא ׃ 6 כד חזא דין לישוע מן רוחקא רהט סגד לה ׃ 7 וקעא בקלא רמא ואמר
מא לי ולך ישוע ברה דאלהא מרימא מומא אנא לך באלהא דלא תשנקני ׃ 8 אמר הוא להגיר פוק מן ברנשא רוחא
טנפא ׃ 9 ושאלה איכנא שמך אמר לה לגיון שמן מטל דסגיאא חנן ׃ 10 ובעא הוא מנה סגי דלא נשדריוהי לבר
מן אתרא

a אסר b חבר כמו סכר c כבש d יום e קצא f רחק g רום h רום i ימא k נפק מן לשון קו m שדר

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

[illegible]

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

11 * *Erat autem illic ad montem grex mag-*
12 *nus porcorum pascens.* * *Et efflagitabant*
ab eo illi dæmones, dicentes, Mitte nos in
istos porcos, vt in eos ingrediamur.
13 * *Et permisit eis: exieruntque spiritus illi*
immundi, & ingressi sunt porcos: & excur-
rit ille grex in rupem, & ruit in mare, cir-
citer bis mille, & suffocati sunt aquis.
14 * *Illi autem qui pascebant eos fugerunt,*
& dixerunt in ciuitate & in pagis: & exie-
runt vt viderent id quod factum fuerat.
15 * *Et venerunt ad Ieschua, & viderunt*
eum qui fuerat dæmoniacus vestitum, &
verecundum, atque sedentem, eum inquam
in quo fuerat legio: & perterriti sunt.
16 * *Et renunciarunt eis qui viderant quo-*
modo actum esset cum ipso dæmoniaco, nec-
non de illis porcis.
17 * *Et cœperunt efflagitare ab eo, vt fini-*
bus ipsorum excederet.
18 * *Quumque conscendisset nauim, petebat*
ab eo is qui dæmoniacus fuerat, vt cũ eo esset.
19 * *Nec permisit ei: sed dixit ei, Abi domũ*
tuam ad homines tuos, & renuncia eis quid
fecerit tibi Dominus, quodque tui misertus
20 *fuerit.* * *Abijt itaque & cœpit præ-*
dicare in Decapoli quid fecisset sibi Ieschua:
cunctique mirabantur.

Lectio Martyrum & Defunctorum.

21 * *Quumque traiecisset Ieschua naui in il-*
lam vlteriorem ripam, rursus congregati sunt
iuxta eum cœtus plurimi dum esset iuxta lit-
22 *tus maris.* * *Venit autem quidam no-*
mine Juvorosch ex principibus Synagogæ:
quumque vidisset eũ, procidit ad pedes eius.
23 * *Et efflagitauit ab eo multùm, ac dixit ei,*
Filia mea malè affecta est: veni, impone ei
manum tuam, & sanabitur ac viuet.
24 * *Et abiit Ieschua cum eo: & sese adiun-*
xit ei turba multa, & comprimebant eum.
25 * *Quædam autẽ mulier, quæ erat in pro-*
fluuio sanguinis à duodecim annis:
26 * *Quæ quidem multa fuerat perpessa à*
medicis plurimis, & expenderat quicquid
habebat, nihilque adiuta fuerat, quinimo
magis angebatur.

---

11 איתַ הוָא דין תמן לות טורא בקרא רבתא דחזירא [a] דרעיא ׃ 12 [b] ובעין הוו מנה הנון שאדא ואמרין שדר
לן על הנון חזירא דבהון [c] נעול ׃ 13 ואפס להון ונפקו רוחא הלין טנפתא ועלו בחזירא [d] ורהטת הי בקרא
לשקיפא ונפלת בימא איך תרין אלפין [f] ואתחנקו במיא ׃ 14 והנון [g] דרעין הוו להון ערקו ואמרו במדינתא
ואף בקוריא ונפקו [h] למחזא מדם דהוא ׃ 15 [i] ואתו לות ישוע וחזאוהי להו דשאדוהי כד לביש ומנכף ויתב
הו דאית הוא בה לגיון ודחלו ׃ 16 [k] ואשתעיו להון הנון דחזו דאיכנא הוא להו דשאדוהי ואף על הנון חזירא ׃
17 ושריו בעין מנה דנאזל לה מן תחומהון ׃ 18 וכד סלק לספינתא בעא הוא מנה הו דשאדוהי דעמה נהוא ׃
19 ולא שבקה אלא אמר לה [l] זל לביתך לות אנשיך [m] ואשתעא להון מדם דעבד לך מריא ודאתרחם עליך ׃

[a] רעיא [b] בעא
[c] עלל [d] רהט
[e] פירושו סלע
[f] חנק [g] רעא
[h] חזא [i] אתא
[k] שעא פירושו ספר
[l] אזל
[m] שעא

Matt.8. Luc.8. * Erat autem ibi circa montem grex 11
porcorum magnus, pascens†:
in agris * Et deprecabantur eum spiritus, di- 12
centes, Mitte nos in porcos, vt in eos B
introeamus.
* Et concessit eis statim Iesus. Et ex- 13
euntes spiritus immundi, introierunt in
porcos: & magno impetu grex præcipi-
tatus est in mare, ad duo millia, & suffo-
cati sunt in mari.
* Qui autem pascebant eos, fugerũt, 14
& nuntiauerũt in ciuitatem & in agros.
Et egressi sunt videre quid esset facti.
venerũt * Et† veniũt ad Iesum, & vident illum 15
qui à dæmonio vexabatur, sedentem, ve-
stitum, & sanæ mentis; & timuerunt.
* Et narrauerunt illis, qui viderant, 16
qualiter factum esset ei qui dæmonium
habuerat: & de porcis.
Luc.8. Act.16. * Et rogare cœperunt eum, vt disce- 17
deret de finibus eorum.
* Cumque ascenderet nauim, cœpit 18
illum deprecari qui à dæmonio vexatus
fuerat, vt esset cum illo.
* Et non admisit eum, sed ait illi, Va- 19
de in domum tuam ad tuos, & annun-
tia illis quanta tibi Dominus fecerit, &
misertus sit tui.
* Et abiit, & cœpit prædicare in De- 20
capoli quanta sibi fecisset Iesus: & om-
nes mirabantur.

ascen-disset * Et cùm †transcẽdisset Iesus in naui 21
rursum trans fretum, conuenit turba C
multa ad eum, & erat circa mare.
Matt.9. Luc.8. * Et venit quidam de archisynagogis 22
nomine Iairus: & videns eum, procidit
ad pedes eius:
* Et deprecabatur eum multùm, di- 23
cẽs, Quoniam filia mea in extremis est,
manus suas veni, impone † manus super eam, vt
salua sit & viuat.
* Et abiit cũ illo, & sequebatur eum 24
turba multa, & comprimebant eum.
Luc.8. Matt.9. Luc.8. * Et mulier quæ erat in profluuio san- 25
guinis annis duodecim;
* Et fuerat multa perpessa à complu- 26
ribus medicis, & erogauerat omnia sua,
nec quicquam profecerat, sed magis de-
terius habebat:

11 * ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βο-
σκομένη.
12 * καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέ-
γοντες, πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσ-
έλθωμεν.
13 * καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ
ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 * οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν
εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ
τὸ γεγονός.
15 * καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμο-
νιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα
τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.
16 * διηγήσαντο δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαι-
μονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων·
17 * καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν.
18 * καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ
δαιμονισθεὶς, ἵνα ᾖ μετ' αὐτοῦ.
19 * ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, ὕπα-
γε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅ-
σα σοι ὁ κύριος ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε.
20 * καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκαπόλει,
ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 * Καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς
τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἦν παρὰ
τὴν θάλασσαν.
22 * καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι ἰάει-
ρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
23 * καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριόν
μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅ-
πως σωθῇ· καὶ ζήσεται.
24 * καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος
πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
25 * καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,
26 * καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπα-
νήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ
μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·

20 ואזל ושרי מכרז בעסרת מדינתא מדם דעבד לה ישוע וכלהון תמיהין הוו ׃
[a]קריתא דסחרא [b]ורעיתא יב
21 וכד עבר ישוע בספינתא להו עברא תוב אתכנשו עלוהי כנשא [c]סגיאא כד איתוהי על יד ימא ׃ 22 ואתא
חד דשמה יוארש מן רבי כנושתא וכד [d]חזיהי נפל לות רגלוהי ׃ 23 ובעא הוא מנה סגי ואמר לה ברתי [e]בישאית
עבידא [f]תא [g]סים אידך עליה [h]ותתחלמי [i]ותחא ׃ 24 ואזל עמה ישוע ודביק הוא לה כנשא סגיאא וחבצין
הוו לה ׃ 25 אנתתא דין חדא [k]דאיתיה הות [l]במרדיתא דדמא שנין תרתעסרא ׃ 26 אידא דסגי סבלת מן
[m]אסותא סגיאא [n]ואפקת כל מדם דאית לה ומדם לא [o]אתעדרת אלא אף [p]יתיראית [q]אתאלצת ׃

[a]קרא [b]עגר
[c]סגא [d]חזא [e]ביש
[f]אתא [g]סום [h]חלם
[i]חיא
[k]אית כמו יש
[l]רדא [m]אסא [n]נפק
[o]עדר כמו עזר
[p]יתר [q]אלץ

27 ܟܕ ܫܡܥܬ ܥܠ ܝܫܘܥ ܐܬܬ ܒܐܘܠܨܢܐ ܕܟܢܫܐ ܡܢ ܒܣܬܪܗ ܘܩܪܒܬ ܠܠܒܘܫܗ܂
28 ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܕܐܦܢ ܠܠܒܘܫܗ ܐܬܩܪܒ ܚܝܐ ܐܢܐ܂
29 ܘܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܗ ܘܪܓܫܬ ܒܦܓܪܗ ܕܐܬܐܣܝܬ ܡܢ ܡܚܘܬܗ܂
30 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܝܕܥ ܒܢܦܫܗ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܗ ܘܐܬܦܢܝ ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܢܚܬܝ܂
31 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܙܐ ܐܢܬ ܟܢܫܐ ܕܚܒܨܝܢ ܠܟ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ܂
32 ܘܡܚܐܪ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܥܒܕ܂
33 ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܕܚܝܠܐ ܘܪܬܝܬܐ ܡܛܠ ܕܝܕܥܬ ܡܐ ܕܗܘܐ ܠܗ ܐܬܬ ܢܦܠܬ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܟܠܗ ܫܪܪܐ܂
34 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܒܪܬܝ ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ ܘܗܘܝ ܚܠܝܡܐ ܡܢ ܡܚܘܬܟܝ܂
35 ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܬܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܒܪܬܟ ܡܝܬܬ ܠܡܢܐ ܠܟ ܡܟܝܠ ܡܫܠܚ ܐܢܬ ܠܡܠܦܢܐ܂
36 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪܝܢ ܘܐܡܪ ܠܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܠܐ ܬܕܚܠ ܒܠܚܘܕ ܗܝܡܢ܂
37 ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܐܢܫ ܕܢܐܙܠ ܥܡܗ ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ܂
38 ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܗ ܕܗܘ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܘܚܙܐ ܕܫܓܝܫܝܢ ܘܒܟܝܢ ܘܡܝܠܠܝܢ܂
39 ܘܥܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܫܓܝܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܒܟܝܢ ܛܠܝܬܐ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ܂
40 ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܘܕܒܪܗ ܠܐܒܘܗ ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܘܥܠ ܠܐܝܟܐ ܕܪܡܝܐ ܗܘܬ ܛܠܝܬܐ܂
41 ܘܐܚܕ ܒܐܝܕܗ ܕܛܠܝܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ܂
42 ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܛܠܝܬܐ ܘܡܗܠܟܐ ܗܘܬ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܪܬ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ ܘܬܡܗܘ ܬܕܡܘܪܬܐ ܪܒܬܐ܂
43 ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܣܓܝܐܬ ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܕܥ ܗܕܐ ܘܐܡܪ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܠܡܐܟܘܠ܂

27 * *Quum audiisset de Ieschua, venit in compressione turbæ à tergo eius, & tetigit vestimentum eius.*
28 * *Dicebat enim, Si vel vestimentum eius tetigero, seruabor.*
29 * *Et statim exaruit fons sanguinis eius: et sensit corpore suo se sanatam esse à plaga sua.*
30 * *Ieschua autem statim cognouit apud se virtutem exiisse à semetipso: & conuersus ad turbam, ait, Quis tetigit vestimenta mea?*
31 * *Dixerunt ei discipuli eius, Vides turbas quæ opprimunt te: & ais, Quis tetigit me?*
32 * *Et circunspiciebat vt videret quis hoc fecisset.*
33 * *Tunc mulier illa quum timeret ac tremeret, quippe quæ nosset quid actum fuisset cum ea, veniens procidit coram eo, & dixit ei omnem veritatem.*
34 * *Ipse verò dixit ei: Filia mea, fides tua te seruauit: abi in pace, & esto sana ex plaga tua.*
35 * *Et adhuc eo loquente, venerunt quidam è domo principis Synagogæ, & inquiunt, Filia tua mortua est, quid amplius facessis negotium Doctori?*
36 * *Ieschua autem audiit sermonem quem dicebant: & ait illi principi Synagogæ, Ne timeas, tantummodo crede.*
37 * *Nec permisit vt quisquam iret secum, nisi Schemeoun Kipho, & Iaakoub, & Iouchanon frater Iaakoub.*
38 * *Et venerunt domum illius principis Synagogæ, viditque tumultuantes, & flentes ac eiulantes.*
39 * *Et introit, dixitque eis, Quid perstrepitis ac fletis? puella non est mortua, sed dormit.*
40 * *Et subsannabant eum. Ipse verò Ieschua eiecit omnes, accepitque patrem puellæ & matrem eius, & eos qui secum erant, & ingreditur eò vbi iacebat puella.*
41 * *Et prehendit manum puellæ, ac dixit ei, Puella surge:*
42 * *Et eo momento surrexit puella, & ambulabat. erat enim filia annorum duodecim. Et mirati sunt admiratione magna.*
43 * *Præcepit autem eis multùm, ne quis id rescisceret: dixitque vt darent ei quid ad manducandum.*

---

27 כד שמעת על ישוע [a] אתת בחבצא דכנשא מן בסתרה וקרבת ללבושה ׃ 28 אמרא הות גיר דאפן ללבושה
קרבא אנא חיא אנא ׃ 29 ומחדא [b] יבשת [c] מעינא דדמה [d] וארגשת בפגרה [e] דאתאסית מן [f] מחותה ׃
30 ישוע דין מחדא ידע בנפשה דחילא נפק מנה [g] ואתפני לות כנשא ואמר מנו קרב למאני ׃ 31 אמרין לה
תלמידוהי חזא אנת לכנשא דחבצין לך ואמר אנת מנו קרב לי ׃ 32 וחאר הוא דנחזא מנו הדא עבד ׃
33 הידין אנתתא כד דחילא [k] ורתיתא [l] דידעת מא דהוא לה אתת נפלת קדמוהי ואמרת לה כלה שררא ׃
34 הו דין אמר לה ברתי הימנותכי [m] אחיתכי זלי בשלמא והויתי חלימא מן [n] מחותכי ׃ 35 ועד הו ממלל
אתו מן דבית רב כנושתא ואמרין דברתך [p] מיתת למנא מכיל [q] מעמל אנת [r] למלפנא ׃

[a] אתא [b] יבש
[c] עין [d] רגש
[e] אסא [f] מחא
[g] פנא [h] למר
[i] חור [k] רתת
[l] ידע [m] חיא
[n] מחא [o] אתא
[p] מות [q] עמל [r] אלף

‡ Cùm audiſſet de Ieſu, venit in turba 27
retrò, & tetigit veſtimentum eius.
‡ Dicebat enim, Quia ſi vel veſtimen 28
tum eius tetigero, ſalua ero.
‡ Et confeſtim ſiccatus eſt fons ſan- 29
guinis eius: & ſenſit corpore quia ſanata
eſſet à plaga.
‡ Et ſtatim Ieſus in ſemetipſo cogno- 30
ſcens virtutem quæ exierat de illo, con-
uerſus ad turbam, aiebat, Quis tetigit
veſtimenta mea?
‡ Et dicebant ei diſcipuli ſui, Vides 31
turbam comprimentẽ te, & dicis, Quis
me tetigit?
‡ Et circunſpiciebat videre eam quæ 32
hoc fecerat.
‡ Mulier verò timens & tremens, ſciẽs 33
quod factum eſſet in ſe, venit & proci-
dit ante eum, & dixit ei omnem veri-
tatem.
Luc. 8. ‡ Ille autem dixit ei: Filia, fides tua te 34
ſaluam fecit: vade in pace, & eſto ſana
à plaga tua.
nuncij ‡ Adhuc eo loquente veniunt † ad ar- 35
chiſynagogum, dicentes, Quia filia tua
modò † mortua eſt: quid vltrà vexas magiſtrũ?
Luc. 8. ‡ Ieſus autem audito verbo quod di- 36
cebatur, ait archiſynagogo, Noli timere:
tantummodo crede.
‡ Et non admiſit quenquam ſe ſequi, 37
niſi Petrum, & Iacobum, & Iohannem
fratrem Iacobi.
‡ Et veniunt in domum archiſynago- 38
vidit gi, & † videt tumultum, & flentes, & eiu-
lantes multùm.
Mat. 9. ‡ Et ingreſſus ait illis, Quid turbami- 39
ni & ploratis? puella non eſt mortua, ſed
dormit.
‡ Et irridebant eum. Ipſe verò eiectis 40
omnibus, aſſumit patrem & matrẽ puel-
læ, & qui ſecum erant, & ingrediuntur
vbi puella erat iacens.
Luc. 8. ‡ Et tenens manum puellæ, ait illi, 41
Talitha cumi, quod eſt interpretatum,
Puella (tibi dico) ſurge.
‡ Et confeſtim ſurrexit puella, & am- 42
bulabat: erat autem annorum duode-
cim. & obſtupuerunt ſtupore magno.
‡ Et præcepit illis vehemẽter vt nemo 43
iuſsit id ſciret: & † dixit dari illi manducare.

27 ‡ ἀκούσασα περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπι-
σθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
28 ‡ ἔλεγε γὰρ, ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθή-
σομαι.
29 ‡ καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ
ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.
30 ‡ καὶ εὐθέως ὁ ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ
δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, τίς
μου ἥψατο τῶν ἱματίων;
31 ‡ καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, βλέπεις τὸν ὄχλον
συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, τίς μου ἥψατο;
32 ‡ καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.
33 ‡ ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν
ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶ-
σαν τὴν ἀλήθειαν.
34 ‡ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπα-
γε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.
35 ‡ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου, λέγοντες, ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις
τὸν διδάσκαλον;
36 ‡ ὁ δὲ ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέ-
γει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
37 ‡ καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ
πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου.
38 ‡ καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεω-
ρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά.
39 ‡ καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε;
τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.
40 ‡ καὶ κατεγέλων αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐκβαλὼν ἅπαντας, παρα-
λαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον.
41 ‡ καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, ταλι-
θὰ κοῦμι, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω,
ἔγειραι.
42 ‡ καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει. ἦν γὰρ
ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ.
43 ‡ καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο, καὶ
εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

36 ישוע דין שמע [a] למלתא דאמרו ואמר להו רב כנושתא לא תדחל בלחוד הימן׃ 37 ולא שבק לאנש [b] דנאזל
עמה אלא לשמעון כאפא וליעקוב וליוחנן אחוהי דיעקוב׃ 38 [c] ואתו לביתא דהו רב כנושתא וחזא [d] דרהיבין
[e] ובכין [f] ומיללין׃ 39 ועל ואמר להון מנא רהיבן אנתון ובכין טליתא לא [g] מיתת אלא דמכא הי׃
40 וגחכין הוו עלוהי הו דין ישוע [h] אפק לכלהון ודבר לאבוה דטליתא ולאמה ולהנון דעמה [i] ועל לאיכא [k] דרמיא
הות טליתא׃ 41 ואחד באידה דטליתא ואמר לה טליתא קומי׃ [l] 42 ובר שעתה [l] קמת טליתא ומהלכא הות
איתיה הות גיר ברת שנין תרתעסרא ומתדמרין הוו [m] דומרא רבא׃ 43 ופקד אנון סגי דלא אנש [n] נדע הדא
ואמר [o] דנתלון לה [p] למלעם׃

[a] מלל [b] אזל
[c] אתא [d] רהב
[e] בכא [f] אליל
[g] מות [h] נפק
[i] על [k] רמא
[l] קום [m] דמר
[n] ידע [o] נתל
[p] לעס

ܩܘܪܒܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܫܬܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܘ

1 ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ܆ ܘܢܩܦܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
2 ܘܟܕ ܗܘܐ ܫܒܬܐ ܫܪܝ ܠܡܠܦܘ ܒܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܤܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܐܬܕܡܪܘ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܂ ܐܝܟܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܗܠܝܢ܂ ܘܐܝܕܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ܂ ܕܚܝܠܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܒܐܝܕܘܗܝ ܢܗܘܘܢ܂
3 ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܗܘ ܢܓܪܐ ܒܪܗ ܕܡܪܝܡ܂ ܘܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ ܘܕܝܘܤܐ ܘܕܝܗܘܕܐ ܘܕܫܡܥܘܢ܂ ܘܠܐ ܗܐ ܐܚܘܬܗ ܬܢܢ ܠܘܬܢ܂ ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ܂
4 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ܂ ܐܠܐ ܒܡܕܝܢܬܗ܂ ܘܒܝܬ ܐܚܝܢܘܗܝ ܘܒܒܝܬܗ܂
5 ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܥܒܕ ܬܡܢ ܐܦ ܠܐ ܚܕ ܚܝܠܐ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܟܡܐ ܟܪܝܗܐ ܕܩܠܝܠ ܤܡ ܐܝܕܐ ܘܐܤܝ܂
6 ܘܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܒܚܤܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ܂

ܕܚܕܒܫܒܐ ܙ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܤܛܐ

ܝܕ

ܘܡܚܕܪ ܗܘܐ ܒܩܘܪܝܐ ܟܕ ܡܠܦ܂
7 ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܤܪܬܗ܂ ܘܫܪܝ ܠܡܫܕܪܘ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ܂ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܕܢܦܩܘܢ܂
8 ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܢܫܩܠܘܢ ܡܕܡ ܠܐܘܪܚܐ܂ ܐܠܐ ܠܚܘܕ ܫܒܛܐ܂ ܠܐ ܬܪܡܠܐ ܘܠܐ ܠܚܡܐ܂ ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܟܝܤܝܗܘܢ܂
9 ܐܠܐ ܢܤܐܢܘܢ ܤܢܕܠܐ܂ ܘܠܐ ܢܠܒܫܘܢ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢ܂
10 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ܂
11 ܘܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ܂ ܘܠܐ ܢܫܡܥܘܢܟܘܢ܂ ܟܕ ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ܂ ܦܨܘ ܚܠܐ ܕܒܪܓܠܝܟܘܢ ܠܤܗܕܘܬܗܘܢ܂ ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܢܝܚ ܠܤܕܘܡ ܘܠܥܡܘܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ܂ ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܂
12 ܘܢܦܩܘ ܘܐܟܪܙܘ ܕܢܬܘܒܘܢ܂
13 ܘܫܐܕܐ ܤܓܝܐܐ ܡܦܩܝܢ ܗܘܘ܂ ܘܡܫܚܝܢ ܗܘܘ ܒܡܫܚܐ ܟܪܝܗܐ ܤܓܝܐܐ܂ ܘܡܬܐܤܝܢ ܗܘܘ܂

Ad oblationem Dominicæ sextæ post Epiphaniam.

CAP. VI.

1 *Et egressus est illinc Ieschua, venitque in prouinciam suam, & sese adiunxerunt ei discipuli eius.*

2 * *Quumque esset Sabbathum, cœpit docere in Synagoga: multique qui audierunt admirati sunt, ac dicebant, Vndenam huic ista, & quænam est hæc sapientia quæ data est ei, vt virtutes tales per manus eius fiant?*

3 * *Nonne iste est faber ille filius Mariam, & frater Iaakoub, & Iausi, & Iihoudo, et Schemeoun? &, nonne sorores eius hîc apud nos sunt? & offendebantur in ipso.*

4 * *Et ait illis Ieschua: Non est Propheta despectus, nisi in prouincia sua, & in ædibus cognatorum suorum, & in domo sua.*

5 * *Et non poterat edere illic ne vnam quidem virtutem, nisi quòd ægrotis paucis imposuit manum suam, atque sanauit.*

6 * *Et mirabatur ob defectum fidei eorum.*

Dominica VII. post Pentecosten.

Et perlustrabat pagos dum doceret.

7 * *Et aduocauit duodecim suos, cœpitque mittere eos binos: ac dedit eis potestatem eiiciendi spiritus immundos.*

8 * *Ac præcepit eis vt nihil ferrent ad iter, nisi virgam tantùm: non peram, nec panem, nec æs in ipsorum marsupiis.*

9 * *Sed vt calcearent sandalia, nec induerent duas tunicas.*

10 * *Et dixit eis, In quamcunque domum introieritis, illic estote vsquedum exeatis illinc.*

11 * *Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, quum egrediemini illinc, excutite puluerem qui subest pedibus vestris in testimonium ipsis. Equidem dico vobis tranquilliorem fore Sedoum & Omouro in die iudicii, ciuitate illa.*

12 * *Et egressi sunt ac prædicarunt vt pœnitentiam agerent* homines.

13 * *Dæmoniaque multa eiiciebant: vngebantque oleo infirmos multos, & sanabant* eos.

CAP. VI.

ET egressus indè, abiit in patriam 1
suam: & sequebantur eum discipu- A
li sui.
* Et facto Sabbatho, cœpit in Syna- 2
goga docere: & multi audientes admi-
rabantur in doctrina eius, dicentes, Vn-
dè huic hæc omnia? & quæ est sapientia
quæ data est illi, & virtutes tales quę per
manus eius efficiuntur?
* Nonne hic est faber, filius Mariæ, 3
frater Iacobi, & Ioseph, & Iudæ, & Si-
monis? nonne & sorores eius hîc nobis-
cum sunt? Et scandalizabantur in illo.
* Et dicebat illis Iesus, Quia non est 4
Propheta sine honore, nisi in patria
sua, & in cognatione sua, & in domo
sua.
* Et non poterat ibi virtutem vllam 5
facere: nisi paucos infirmos, impositis
manibus, curauit:
* Et mirabatur propter incredulita- 6
tem eorum.

Et circuibat castella in circuitu do-
cens.
* Et vocauit duodecim: & cœpit eos 7
mittere binos; & dabat illis potestatem
spirituum immundorum.
* Et præcepit eis ne quid tollerent in 8
via, nisi virgam tantùm: non perá, non B
panem, neque in zona æs:
* Sed calceatos sandaliis, & ne indue- 9
rentur duabus tunicis.
* Et dicebat eis: Quocunque introie- 10
ritis in domum, illic manete donec ex-
eatis indè.
* Et quicunque non receperint vos, 11
nec audierint vos, exeuntes indè excu-
tite puluerem de pedibus vestris in te-
stimonium illis.
* Et exeuntes prædicabant vt pœni- 12
tentiam agerent:
* Et dæmonia multa eiiciebant: & 13
vngebant oleo multos ægros, & † sana-
bant.

† sanabatur

ϛ΄.

1 * Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐ-
τοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
2 * καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ δι-
δάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, πό-
θεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνά-
μεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται;
3 * οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς μαρίας, ἀδελφὸς δὲ ἰα-
κώβου, καὶ ἰωσῆ, καὶ ἰούδα, καὶ σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ
ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν
αὐτῷ.
4 * ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος,
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ αὐτοῦ.
5 * καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ
μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.
6 * καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
7 * καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀ-
ποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευ-
μάτων τῶν ἀκαθάρτων.
8 * καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν, εἰ
μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην
χαλκόν·
9 * ἀλλ᾿ ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο
χιτῶνας.
10 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ
μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.
11 * καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν,
ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκά-
τω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀνεκτότερον ἔσται σοδόμοις ἢ γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
12 * καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι·
13 * καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ
πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον.

7 וקרא לתרעסרתה ושרי דנשדר אנון תרין תרין ויהב להון [a] שולטנא על רוחא טנפתא דנפקון ׃ 8 ופקד אנון
דלא נשקלון מדם לאורחא אלא אן שבטא בלחוד לא תרמלא ולא לחמא ולא [b] נחשא [c] בכיסיהון ׃
9 אלא [d] נסאנון [e] טלרא ולא נלבשון תרתין כותינין ׃ 10 ואמר להון לאינא ביתא [f] דעאלין אנתון תמן הוו
עדמא דנפקין אנתון מן תמן ׃ 11 וכל מן דלא נקבלונכון ולא [g] נשמעונכון מא דנפקין אנתון מן תמן [h] פצו
[i] חלא דבתחתיא דרגליכון [k] לסהדותהון ואמין אמר אנא לכון דנהוא [l] ניח לסדום ולעמורא ביומא [m] דדינא או
למדינתא הי ׃ 12 ונפקו הוו [n] ואכרזו [o] דנתובון ׃ 13 ושאדא סגיאא [p] מפקין הוו [q] ומשחין הוו במשחא
[r] כריהא סגיאא [s] ומאסין הוו ׃

[a] שלט [b] נחש [c] כיס
[d] סאן [e] פירושו סנדל או מנעל
[f] עול [g] שמע
[h] נפץ [i] פירושו עפר
[k] סהד [l] נוח [m] דון
[n] כרז [o] תב כמו שוב פירושו נחם
[p] נפק [q] משח [r] כרה
[s] אסה

❖ ܕܨܦܪܐ ܕܦܤܩܬ ܪܝܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ❖
❖ ❖ ܩܝܡ ❖ ❖

14 ܘܫܡܥ ܗܪܘܕܤ ܡܠܟܐ ܥܠ ܝܫܘܥ. ܐܬܝܕܥ ܗܘܐ
ܠܗ ܓܝܪ ܫܡܗ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܩܡ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܐ ܡܤܬܥܪܢ ܒܗ.
15 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܐܠܝܐ ܗܘ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܒܝܐ
16 ܗܘ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܤ ܐܡܪ.
ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܢܐ ܦܤܩܬ ܪܝܫܗ ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ
17 ܡܝܬܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܤ ܫܕܪ ܗܘܐ ܐܚܕܗ ܠܝܘܚܢܢ.
ܘܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܤܝܪܐ. ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ
18 ܦܝܠܝܦܘܤ ܐܚܘܗܝ ܗܝ ܕܢܤܒ. ܐܡܪ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܝܘܚܢܢ ܠܗܪܘܕܤ. ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܟ ܕܬܤܒ ܐܢܬܬ ܐܚܘܟ.
19 ܗܪܘܕܝܐ ܕܝܢ ܠܚܝܡܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܘܨܒܝܐ ܗܘܬ
20 ܠܡܩܛܠܗ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ. ܗܪܘܕܤ ܓܝܪ
ܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܝܘܚܢܢ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܕܓܒܪܐ
ܙܕܝܩܐ ܘܩܕܝܫܐ. ܘܡܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܤܓܝܐܬܐ
ܫܡܥ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܥܒܕ. ܘܒܤܝܡܐܝܬ ܫܡܥ ܗܘܐ
21 ܠܗ. ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ ܝܕܝܥܐ. ܟܕ ܗܪܘܕܤ ܒܒܝܬ
ܡܘܠܕܗ ܡܚܫܡܬܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܪܘܪܒܢܘܗܝ.
22 ܘܠܟܠܝܪܟܐ ܘܠܪ̈ܝܫܢܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܥܠܬ ܒܪܬܗ
ܕܗܪܘܕܝܐ ܘܪܩܕܬ. ܘܫܦܪܬ ܠܗ ܠܗܪܘܕܤ ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܤܡܝܟܝܢ ܥܡܗ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܛܠܝܬܐ. ܫܐܠܝ
23 ܡܢܝ ܡܕܡ ܕܨܒܝܐ ܐܢܬܝ ܘܐܬܠ ܠܟܝ. ܘܝܡܐ ܠܗ
ܕܡܕܡ ܕܬܫܐܠܝܢܢܝ ܐܬܠ ܠܟܝ. ܥܕܡܐ ܠܦܠܓܗ
24 ܕܡܠܟܘܬܝ. ܗܝ ܕܝܢ ܢܦܩܬ ܘܐܡܪܐ ܠܐܡܗ. ܡܢܐ
ܐܫܐܠܝܘܗܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܪܝܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ.
25 ܘܡܚܕܐ ܥܠܬ ܒܪܗܒܘܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ.
ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܨܒܝܐ ܐܢܐ ܕܒܗ ܒܫܥܬܐ ܬܬܠ ܠܝ ܥܠ
26 ܦܝܢܟܐ ܪܝܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܥܩܬ ܠܗ
ܛܒ ܠܡܠܟܐ. ܘܡܛܠ ܡܘܡܬܐ ܘܡܛܠ ܤܡܝܟܐ
27 ܠܐ ܨܒܐ ܕܢܕܓܠܝܗ. ܐܠܐ ܡܚܕܐ ܫܕܪ
ܡܠܟܐ ܐܤܦܘܩܠܛܪܐ. ܘܦܩܕ ܕܢܝܬܐ ܪܝܫܗ ܕܝܘܚܢܢ.
ܘܐܙܠ ܦܤܩܗ ܠܪܝܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܤܝܪܐ.

Matutinis amputationis capitis
Iouchanon Baptistæ.

14 * *Audiit autem Heroudes rex de Ieschua,*
(innotuerat enim ei nomen ipsius) & dice-
bat, Iouchanon Baptista surrexit è domo mor
tuorum, propterea virtutes operantur in eo.
15 * *Alij dicebant, Ilio est. & alij, Prophe-*
ta est sicut vnus ex Prophetis.
16 * *Quum autem audisset Heroudes, ait,*
Iouchanon est, cuius amputaui caput: ipse
surrexit è domo mortuorum.
17 * *Ipse enim Heroudes miserat prehensum*
Iouchanon, eumque coniecerat in domũ vin-
ctorum, propter Heroudiadem vxorem Phi-
lippi fratris sui, quam duxerat.
18 * *Dicebat enim Iouchanõ Heroudi, Non*
licet tibi ducere vxorem fratris tui.
19 * *Ipsa autem Heroudias insidiabatur ei,*
& volebat eum interficere, nec poterat.
20 * *Namque Heroudes timebat à Ioucha-*
non, propterea quòd sciebat eum esse virum
iustum & sanctum: & obseruabat eũ; mul-
táque audierat ab eo, feceratque; ac suauiter
audiebat eum.
21 * *Et factus est dies notabilis dum Herou-*
des in domo natiuitatis suæ cœnã faceret ma-
gnatibus suis, & chiliarchis, atque princi-
pibus Galilææ.
22 * *Et ingressa filia Heroudiadis saltauit:*
& placuit Heroudi, ijsque qui accumbebant
cum eo: & ait rex puellæ, Pete à me quic-
quid volueris, & dabo tibi.
23 * *Ac iureiurando spopondit ei, Quod-*
cunque petieris à me, dabo tibi, vsque ad di-
midium regni mei.
24 * *Tunc exiit, dixitque matri suæ, Quid*
petam ab eo? Dixit ei, Caput Iouchanon Ba-
ptistæ.
25 * *Et statim ingressa est cum cupiditate ad*
regem, & dixit ei, Volo ego vt hac hora des
mihi in disco caput Iouchanon Baptistæ.
26 * *Ægrè autem admodum id tulit rex: ta-*
men propter iusiurandum, ac propter accum-
bentes, noluit ei denegare.
27 * *Sed confestim misit rex carnificem, præ-*
cepitque vt afferret caput Iouchanon. Pro-
fectus itaque amputauit caput Iouchanon in
domo vinctorum.

דצפרא דפסק רישה דיוחנן [a] מעמדנא יח 14 ושמע הרודס מלכא על ישוע [b] אתידע הוא לה גיר שמה ואמר
הוא יוחנן מעמדנא קם מן בית [c] מיתא מטל הנא חילא [d] מסתערין בה׃ 15 אחרנא אמרין הוו דאליא הו ואחרנא
דנביא הו איך חד מן נביא׃ 16 כד שמע דין הרודס אמר יוחנן הו דאנא [e] פסקת רישה הו קם מן בית מיתא׃ 17 הו
גיר הרודס שדר הוא [f] אחדה ליוחנן [g] וארמיה בית אסירא מטל הרודיא אנתת פיליפוס אחוהי הי דנסב׃ 18 אמר הוא
גיר יוחנן להרודס דלא שליט לך [h] דתסב אנתת אחוך׃ 19 הרודיא דין [i] לחימא הוית לה [k] וצביא הות למקטלה
ולא משכחא הות׃ 20 הרודס גיר דחל הוא מן יוחנן על דידע הוא דגברא הו זדיקא וקדישא ומנטר הוא לה
וסגיאתא שמע הוא לה ועבד [m] ובסימאית שמע הוא לה׃

[a] עמד בלשון טבל
[b] ידע
[c] מות
[d] סער בלשון עשה
[e] פסק
[f] אחד
[g] רמא
[h] נסב
[i] לחם בלשון ארב
[k] צבא
[k] קטל
[m] סנא
[n] בסם

Mat. 14. a.1 Luc. 9. a.7 ‡ Et audiuit rex Herodes (manifestũ 14
enim factum est nomẽ eius) & dicebat,
Quia Iohannes Baptista resurrexit à
mortuis, & propterea virtutes operan-
tur in illo.
‡ Alij autem dicebant, Quia Elias 15
est. alij verò dicebãt, Quia Propheta est, C
quasi vnus ex Prophetis.
Matt. 14 a.2 ‡ Quo audito, Herodes ait, Quem 16
ego decollaui Iohannem, hic à mortuis
resurrexit.
Luc. 3. c.19 ‡ Ipse enim Herodes misit ac tenuit 17
Iohannem, & vinxit eum in carcerem
propter Herodiadem vxorem Philippi
fratris sui, quia duxerat eam.
‡ Dicebat enim Iohannes Herodi, 18
Leu. 18. b.16 Nõ licet tibi habere vxorem fratris tui.
‡ Herodias autem insidiabatur illi: & 19
volebat occidere eum, nec poterat.
‡ Herodes enim metuebat Iohãnem, 20
sciens eum virum iustum & sanctum: &
custodiebat eum: & audito eo multa fa-
ciebat, & libenter eum audiebat.
‡ Et cùm dies opportunus accidisset, 21
Herodes natalis sui cœnam fecit princi-
pibus & tribunis & primis Galilææ.
‡ Cumque introisset filia ipsius Hero- 22
diadis, & saltasset, & placuisset Herodi,
simulque recumbentibus, rex ait puel-
læ, Pete à me quod vis, & dabo tibi.
Esth. 5. a.3 ‡ Et iurauit illi, Quia quicquid pe- 23
tieris dabo tibi, licet dimidium regni
mei.
‡ Quæ cùm exisset, dixit matri suæ, 24
Quid petam? At illa dixit, Caput Iohan D
nis Baptistæ.
‡ Cumque introisset statim cum fe- 25
stinatione ad regem, petiuit dicens, Vo-
lo vt protinus des mihi in disco caput
Iohannis Baptistæ.
‡ Et contristatus est rex. Propter iuſ- 26
iurandum & propter simul discumben-
tes noluit eam contristare:
‡ Sed misso spiculatore præcepit affer- 27
ri caput eius in disco: & decollauit eum
in carcere.

14 ‡ Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγέ-
νετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν, ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων
ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν
αὐτῷ.
15 ‡ ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι
προφήτης ἐστὶν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν.
16 ‡ ἀκούσας δὲ ὁ ἡρώδης εἶπεν, ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα
ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.
17 ‡ αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν ἰωάν-
νην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ ἡρωδιάδα, τὴν
γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγά-
μησεν.
18 ‡ ἔλεγε γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν
τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.
19 ‡ ἡ δὲ ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖ-
ναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο·
20 ‡ ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα
δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτὸν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ,
πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.
21 ‡ καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδης τοῖς γενε-
σίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χι-
λιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς γαλιλαίας·
22 ‡ καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς ἡρωδιάδος,
καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανα-
κειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, αἴτησόν με ὃ ἐὰν
θέλῃς, καὶ δώσω σοί.
23 ‡ καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, ὅτι ὃ ἐάν αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡ-
μίσους τῆς βασιλείας μου.
24 ‡ ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, τί αἰτήσομαι; ἡ
δὲ εἶπε, τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
25 ‡ καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασι-
λέα, ᾐτήσατο, λέγουσα, θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πί-
νακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 ‡ καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς
ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀ-
θετῆσαι·
27 ‡ καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα,
ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀ-
πεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ·

21 וַהֲוָא יַוּמָא [a] יְדִיעָא כַּד הֶרוֹדֶס בְּבֵית יַלְדֵהּ [b] חֲשָׁמִיתָא עֲבַד הֲוָא [c] לְרוּרְבָנוּהִי [d] וַלְכִילִיַרְכֵא וַלְרִישֵׁה דַגְלִילָא׃
22 [e] וְעַלַת בְּרַתָּהּ דְּהֶרוֹדְיָא [f] רַקְדַת [g] וְשֶׁפְרַת לֵהּ לְהֶרוֹדֶס וְלַאִילֵין [h] דַּסְמִיכִין עַמֵּהּ וֶאמַר מַלְכָּא לַטְלִיתָא שְׁאַלִי מֶנִּי
מֶדֶם [i] דְּצָבְיָא אַנְתִּי [k] וְאֶתֵּל לֵכִי׃ 23 [l] וְיָמָא לָהּ דְּמֶדֶם [m] דְּתֶשְׁאֲלִינִי אֶתֵּל לֵכִי עַדְמָא לְפֶלְגָה דְמַלְכוּתִי׃
24 הָידֵין נֶפְקַת וְאֶמְרָא לְאֶמָּהּ מָנָא אֶשְׁאַלִיוּהִי אֶמְרָא לָהּ רִישֵׁה דְּיוּחַנָּן [n] מַעֲמְדָנָא׃ 25 וּמֶחְדָא [o] עָלַת
[p] בְּבַטִּילוּתָא לְוָת מַלְכָּא וְאֶמְרָא לֵהּ [q] צָבְיָא אֶנָא בְּחַדָא שָׁעְתָא [r] דְּתֶתֵּל לִי עַל פִּינָכָא רִישֵׁה דְּיוּחַנָּן מַעֲמְדָנָא׃
26 [s] וְכְרִיַּת לֵהּ סַגִּי לְמַלְכָּא מֶטֻּל דֵּין [t] מוֹמָתָא וּמֶטֻּל סְמִיכֵא לָא צְבָא [u] דְּנֶגְלְזִיהָ׃
27 אֶלָּא מֶחְדָא שַׁדַּר מַלְכָּא [x] אֶסְפּוּקְלָטְרָא וַפְקַד [y] דְּנַיְתֵא רִישֵׁה דְּיוּחַנָּן וֶאזַל פַּסְקֵהּ רִישֵׁה דְּיוּחַנָּן בֵּית אֲסִירֵא׃

[a] יְדַע [b] חֲשַׁם פירושו משחה ערב
[c] רְבַב [d] מן לשון יון [e] עֲלַל
[f] רְקַד בלשון כרכר [g] שְׁפַר
[h] סְמַךְ [i] צְבָא [k] נְתַל [l] יְמָא
[m] שְׁאַל [n] עֲמַר [o] עֲלַל
[p] פירושו תאוהא וריגתא
[q] צְבָא [r] נְתַל [s] כְּרָה
[t] יְמָא [u] גְּלַז
[x] מן לשון יון [y] אֲתָא

28 * *Et attulit in disco, deditque puellæ, & ipsa puella dedit matri suæ.*
29 * *Et audierunt discipuli eius, & venerunt, sustuleruntque truncum eius, & posuerunt in domo sepulchri.*

Ad oblationem quotidianam.

30 * *Et congregati sunt Apostoli ad Jeschua, & dixerunt ei quæcunque fecerant, et quæcunque docuerant.*
31 * *Et dixit eis, Venite vos, ibimus in desertum nos soli; & quiescite paululum. Erant enim plurimi qui ibant veniebantque, nec erat eis locus ne comedendi quidem.*
32 * *Et abierunt in locum desertum nauigio*
33 *solitarij.* * *Ac viderunt eos plurimi dum proficiscerentur, & agniti sunt illi: & in aridam concurrerumt ex omnibus ciuitatibus coram eo illuc.*
34 * *Et egressus Jeschua vidit cœtus multos, & misertus est eorum, quippe qui similes essent ouibus non habentibus pastorem: cœpitque docere eos multa.*
35 * *Quumque multum temporis præterisset, adierunt eum discipuli eius, ac dicunt ei, Iste locus desertus est, multumque temporis* præteriit.
36 * *Dimitte eos vt eant in agros circumiacentes vicosque, & comparent sibi panem: nihil enim habent ad manducandum.*
37 * *Ipse verò dixit eis, Date vos ipsis ad comedendum. Dicunt ei, Ibimus empturi ducentis denariis panem, & dabimus eis comesturis?*
38 * *Is autem dixit eis, Ite, videte quot panes habeatis hîc. quumque vidissent, dicunt ei, Quinque panes, & duos pisces.*
39 * *Et præcepit eis vt facerent omnes discumbere per ordines super gramine.*
40 * *Discubuerunt itaque per ordines centeni & quinquageni.*
41 * *Et accepit illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in cælum, ac benedixit, fregitque panem, & dedit discipulis suis vt apponerent eis: & illos duos pisces partitus sunt omnibus.*
42 * *Comederuntque omnes, et expleti sunt.*
43 * *Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, & ex piscibus.*

---

28 ואיתי [a] בפינכא ויהב לטליתא והי טליתא [b] יהבת לאמה ׃ 29 ושמעו תלמידוהי [c] ואתו שקלו [d] שלדה
[e] וסמו בבית קבורא ׃ דקורבא דכליום יו
30 ואתכנשו שליחא לות ישוע ואמרו לה כל מא דעבדו וכל מא [f] דאלפו ׃ 31 ואמר להון [g] תו לכון [h] נאזל
לחורבא בלחודין [i] ואתניחו קליל איתהוו גיר סגיאא דאזלין ואתין ולית הוא להון אתרא אף לא [k] למאכל ׃
32 ואזלו לאתרא חורבא בספינתא בלחודיהון ׃ 33 וחזו אנון סגיאא כד אזלין [l] ואשתודעו אנון וביבשא
[m] רהטו מן כלהין מדינתא קדמוהי לתמן ׃ 34 ונפק ישוע חזא כנשא סגיאא [n] ואתרחם עליהון [o] דדמין
לערבא דלית להון [p] רעיא ושרי הוא [r] למלפו אנון סגיאתא ׃

[a] מן לשון יון ופירושו קערה
[b] יהב [c] אתא [d] שלד הוא גוף מבלי ראש [e] סום
[f] אלף [g] אתא [h] אזל
[i] נוח [k] אכל [l] ידע
[m] רהט [n] רחם [o] דמא
[p] פירושו צאן
[q] רעא [r] אלף

* Et attulit caput eius in disco: & de- 28
dit illud puellę, & puella dedit matri suę.
* Quo audito, discipuli eius venerũt, 29
& tulerunt corpus eius, & posuerunt il-
lud in monumento.

* Et conuenientes Apostoli ad Iesum, 30
renunciauerunt ei omnia quæ egerant
& docuerant. * Et ait illis: Venite seor- 31
Mat. 14. b. 13 Luc. 9. a. 10 sum in desertum locum, & requiescite
pusillum. Erant enim qui veniebant &
redibant multi, & nec spatium mandu-
candi habebant.
* Et ascendentes in nauim, abierunt 32
in desertum locum seorsum. * Et vide- 33
runt eos abeuntes, & cognouerũt multi: E
& pedestres de omnibus ciuitatibus cõ-
currerunt illuc, & præuenerunt eos.
Mat. 9. d 36. & 14. b. 14 * Et exiens, vidit turbam multam Ie- 34
sus: & misertus est super eos, quia erant
sicut oues non habentes pastorem: &
cœpit illos docere multa.
* Et cùm iam hora multa fieret, acces- 35
Mat. 14. b. 15 serunt discipuli eius, dicentes, Desertus
est locus hic, & iam hora præteriit:
Luc. 9. b. 12 * Dimitte illos, vt euntes in proximas 36
villas & vicos, emant sibi cibos quos
manducent. * Et respondens ait il- 37
Mat. 14. b. 16 Luc. 9. b. 13 lis, Date illis vos manducare. Et dixerũt
ei, Euntes emamus ducentis denariis pa-
nes, & dabimus illis manducare.
* Et dicit eis, Quot panes habetis? ite 38
& videte. Et cùm cognouissent, dicunt,
Iohan. 6. a. 9 Quinque, & duos pisces.
* Et præcepit illis vt accumbere face- 39
rent omnes, secundum contubernia su-
per viride fœnum.
* Et discubuerunt in partes per cen- 40
tenos & quinquagenos.
* Et acceptis quinq; panibus & duo- 41
bus piscibus, intuens in cælum, benedi- F
xit, & fregit panes, & dedit discipulis
suis vt ponerent ante eos: & duos pisces
diuisit omnibus.
* Et manducauerunt omnes, & satu- 42
rati sunt.
* Et sustulerunt reliquias fragmento- 43
rum duodecim cophinos plenos, & de
piscibus.

28 * καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 * καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.

30 * Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν ηὐκαίρουν.

32 * καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

33 * καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας· καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν.

34 * καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

35 * καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 * ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.

37 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν· καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;

38 * ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσι, πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

39 * καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

40 * καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

41 * καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 * καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·

43 * καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

35 וכד הוא [a] עדנא סגיאא קרבו לותה תלמידוהי ואמרין לה הנא אתרא חורבא הו ועדנא סגי ׃ 36 [b] שרי
אנון דנאזלון לאגורסא דחדרין ולקוריא [c] ונזבנון להון לחמא לית להון גיר מדם [d] למאכל ׃ 37 הו דין אמר
להון [e] הבו להון אנתון [f] למלעס אמרין לה נאזל נזבן דמאתין דינרין לחמא [g] ונתל להון לעסין ׃ 38 הו דין אמר
להון [h] זלו [i] חזו כמא לחמין אית לכון הרכא וכד חזו אמרין לה חמשא לחמין ותרין נונין ׃ 39 ופקד להון [k] דנסמכון
לכלנש סמכין סמכין על עסבא ׃ 40 ואסתמכו סמכין סמכין דמאא מאא ודחמשין חמשין ׃ 41 ונסב הנון
חמשא לחמין ותרין נונין [l] וחר בשמיא וברך וקצא לחמא ויהב לתלמידוהי [m] דנסימון להון והנון תרין נונין פלגו
לכלהון ׃ 42 ואכלו כלהון וסבעו ׃ 43 ושקלו [n] קציא תרעסר [o] קופינין כד [p] מלין ומן נונא ׃

[a] פירושו עת [b] שרא [c] זבן [d] אכל
[e] יהב [f] לעס [g] נתל
[h] אזל [i] חזא [k] סמך
[l] חור [m] סום
[n] קצא כמו קצץ
[o] מן לטיקיין
[p] מלא

44 * ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ ܠܚܡܐ܆ ܚܡܫܐ
45 ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ܆ ܘܢܐܙܠܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܠܒܝܬ
ܨܝܕܐ܆ ܥܕ ܫܪܐ ܗܘ ܠܟܢܫܐ.
46 * ܘܟܕ ܫܪܐ ܐܢܘܢ܆ ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܟܠܝܘܡ ܓܘܢܐܝܬ ܝܙ

47 * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ܆ ܣܦܝܢܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܡܨܥܬ
48 ܝܡܐ. ܘܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ
ܕܡܫܬܢܩܝܢ ܟܕ ܡܚܬܪܝܢ. ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܠܘܩܒܠܗܘܢ
ܗܘܬ. ܘܒܡܛܪܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܠܠܝܐ܆ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ
ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܥܒܪ
49 ܐܢܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ܆
50 ܘܣܒܪܘ ܠܗܘܢ ܕܚܙܘܐ ܗܘ ܕܓܠܐ. ܘܩܥܘ. * ܟܠܗܘܢ
ܓܝܪ ܚܙܐܘܗܝ ܘܕܚܠܘ. ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܠܒܒܘ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
51 * ܘܣܠܩ ܠܘܬܗܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ܆ ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ. ܘܛܒ
ܛܒ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܘܬܗܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ.
52 * ܠܐ ܓܝܪ ܐܣܬܟܠܘ ܗܘܘ ܒܠܚܡܐ ܗܘ. ܡܛܠ
53 ܕܠܒܗܘܢ ܡܥܒܝܐ ܗܘܐ. * ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܥܒܪܐ܆
54 ܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܓܢܣܪ. * ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ܆
ܒܪ ܫܥܬܗ ܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ.
55 * ܘܪܗܛܘ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܫܪܝܘ ܡܝܬܝܢ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. ܟܕ ܥܫܝܢܝܢ ܠܗܘܢ
ܒܥܪܣܬܐ ܠܐܝܟܐ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܘܗܝ.
56 * ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܠܩܘܪܝܐ ܘܡܕܝܢܬܐ܆
ܒܫܘܩܐ ܣܐܡܝܢ ܗܘܘ ܟܪܝܗܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ܆
ܕܐܦ ܠܟܢܦܐ ܕܠܒܘܫܗ ܢܩܪܒܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ
ܕܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ ܀

ܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܙ

1 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ ܕܐܬܘ ܡܢ
2 ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܚܙܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܆ ܕܐܟܠܝܢ
ܠܚܡܐ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܝܗܘܢ܆ ܘܐܬܪܥܡܘ.

44 * *Erant autem qui comederant panem quinquies mille viri.*
45 * *Et statim coegit discipulos suos conscendere nauem, & traiicere ante ipsum in vlteriorem ripam ad Beth-Zaiodo, donec ipse dimitteret turbas.*
46 * *Quumque ablegasset eos, profectus est in montem vt oraret.*

Lectio quotidiana in vniuersum.

47 * *Quum autem esset vespera, nauis erat in medio maris, & ipse solus in terra.*
48 * *Et vidit eos vexatos dum sulcarent mare (erat enim ventus eis contrarius) vigilia verò quarta noctis venit ad eos Ieschua dum ambularet super aquas: volebatque eos praeterire.*
49 * *Illi autem viderunt eum ambulantem super aquas, & reputarunt apud se visionem esse fallacem* [spectrũ]*:*
50 *& exclamarunt.* * *(Omnes enim videbant eum, & timuerunt) & ipso momento collocutus est eis, & dixit eis, Bono estote animo, ego sum: ne timeatis.*
51 * *Et ascendit ad eos in nauem, et conquieuit ventus: & vehementer admirabantur ac obstupescebant apud se.*
52 * *Non enim intellexerant de pane illo, propterea quòd cor eorum offusum erat nube.*
53 * *Quumque traiecissent, venerunt in terram Ghenesar.*
54 * *Et quum exissent è naui, eo momento agnouerunt eum viri regionis illius.*
55 * *Et percurrerunt vniuersam terram illam, cœperuntque adducere eos qui malè, malè* inquam *affecti erant, baiulantes eos in grabatis, quò loci audiebant eum esse.*
56 * *Et quocunque ingrederetur in pagos & vrbes, in plateis ponebant infirmos, efflagitabantque ab eo vt vel fimbriam vestimenti eius tangerent: & ij omnes qui tangebant eum, sanabantur.*

Medio ieiunio. CAP. VII.

1 *ET congregati sunt ad eum Perischaei & Scribae qui veniebant ab Ourischlem.*
2 * *Et viderunt quosdam ex discipulis eius edentes panem, illotis ipsorum manibus, & conquesti sunt.*

---

44 איתיהון הוו דין דאכלו לחמא חמשא אלפין גברין ׃ 45 ומחדא אלץ לתלמידוהי [a] דנסקון לספינתא
ונאזלון קדמוהי לעברא לבית צידא עד שרא הו לכנשא ׃ 46 וכד שרא אנון אזל לטורא [c] למצליו ׃
[d] קרינא דכליום [e] גונאית יז
47 כד הוא דין רמשא ספינתא איתיה הות מצעת ימא והו בלחודוהי על ארעא ׃ 48 וחזא אנון [f] דמשתנקין
מ' דין רוחא גיר לוקבלהון הות [h] ובמטרתא רביעיתא דליליא אתא לותהון ישוע כד מהלך על מיא וצבא הוא
דנעבר אנון ׃ 49 הנון דין [i] חזאוהי דמהלך על מיא וסברו להון דחזוא הו [k] דגלא [l] וקעו ׃ 50 כלהון גיר חזאוהי
ודחלו ובר שעתה מלל עמהון ואמר להון [m] אתלבבו אנא אנא לא תדחלון ׃ 51 וסלק לותהון לספינתא [n] ושליה

[a] נסק [b] אזל
[c] צלא בלשון פלל
[d] קרא [e] גונא
פירושו בכל ענין
[f] שנק [g] רדא
[h] נטר [i] חזא
[k] דגל [l] קעא
[m] לבב [n] שלא

Mat. 14. a. 21 * Erant autem qui manducauerant, 44
quinque millia virorum.
Ioh. 6. b. 10 * Et statim coëgit discipulos suos as- 45
cendere nauim, vt præcederent eum trãs
fretum ad Bethsaidam: dum ipse dimit-
teret populum.
* Et cùm dimisisset eos, abiit in mon 46
tem orare.

* Et cùm serò esset, erat nauis in me- 47
dio mari, & ipse solus in terra.
* Et videns eos laborantes in remi- 48
gando (erat enim ventus contrarius eis)
& circa quartam vigiliam noctis venit
ad eos ambulans supra mare: & volebat
præterire eos.
* At illi vt viderunt eum ambulan- 49
tem supra mare, putauerunt phantasma
esse: & exclamauerunt.
* Omnes enim viderunt eum, & tur- 50
bati sunt. Et statim locutus est cum eis,
& dixit eis, Confidite, ego sum: noli- G
te timere.
* Et ascendit ad illos in nauim, & 51
cessauit ventus. Et plus magis intra se
stupebant.
* Non enim intellexerunt de pani- 52
bus: erat enim cor eorum obcæcatum.
Matt. 14. d. 35 * Et cùm transfretassent, venerunt in 53
terram Genezareth: & applicuerunt.
* Cumque egressi essent de naui, con- 54
tinuò cognouerunt eum:
* Et percurrentes vniuersam regio- 55
nem illam, cœperũt in grabatis eos qui
se malè habebant, circunferre, vbi au-
diebant eum esse.
* Et quocunque introibat in vicos, 56
vel in villas aut ciuitates, in plateis po-
nebant infirmos, & deprecabãtur eum,
vt vel fimbriam vestimenti eius tange-
rent: & quotquot tangebant eum, sal-
ui fiebant.

CAP. VII.

conuenerunt ET † conueniunt ad eum Pharisæi & 1
quidam de Scribis, venientes ab Ie- A
rosolymis.
Matt. 15. a. 2 * Et cùm vidissent quosdam ex disci- 2
pulis eius communibus manibus, id
est, non lotis, manducare panes, vitu-
perauerunt.

44 * καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, πεντακισχίλιοι
ἄνδρες.
45 * καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς βηθσαϊδάν,
ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.
46 * καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσ-
εύξασθαι.

47 * Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θα-
λάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
48 * καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ
ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν
τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης, καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.
49 * οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν·
50 * πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως
ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι,
μὴ φοβεῖσθε.
51 * καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν
ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ
ἐθαύμαζον.
52 * οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις. ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν
πεπωρωμένη.
53 * καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν γενησαρέτ,
καὶ προσωρμίσθησαν.
54 * καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπι-
γνόντες αὐτὸν,
55 * περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρ-
ξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι·
56 * καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς,
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκά-
λουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψων-
ται. καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

ζ.

1 * Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι, καί τινες
τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ ἱεροσολύμων.
2 * καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ'
ἔστιν, ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο.

רוחא וטב [a] מתדמרין הוו [b] והתהירין בנפשהון ׃ 52 לא גיר [c] אסתכלו הוו מן לחמא הו מטל דלבהון [d] מעבי הוא ׃
53 וכד עברו עברא [e] אתו לארעא דגנסר ׃ 54 וכד נפקו מן ספינתא בר שעתה אסתכלוהי אנשי אתרא ׃
55 [e] ורהטו בכלה ארעא הי [f] ושריו [g] למיתיו לאילין דביש ביש עבידין כד שקילין להון בערסתא לאיכא דשמעין
הוו [h] דאיתוהי ׃ 56 ואיכא [i] דעאל הוא לקוריא ולמדינתא בשוקא [k] סימין הוו [l] בריהא [m] ובעין הוו מנה דאפן
[n] לכנפא דלבושה נקרבון וכלהון אילין דקרבין הוו לה [o] מתאסין הוו ׃ 1 וכנשו לותה פרישא וספרא
דפלגה דצומא יח קפלאון ז
[p] דאתו מן אורשלם ׃ 2 [q] וחזו אנשין מן תלמידוהי דאכלין לחמא כד לא [r] משגן אידיהון [s] ואתעדלו ׃

[a] דמר [b] תחר כמו תהה
[c] סכל [d] עב מזה בנין עבא
[e] אתא [e] רהט [f] שרא
[g] אתא [h] אית כמו יש
[i] עול [k] סום [l] כרה
[m] בעא [n] כנף [o] אסא
[p] אתא [q] חזא [r] שוג
[s] עדל פירושו רחץ

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

3 * *Omnes enim Iihoudæi & Perischæi, nisi curiosè abluerint manus suas, non comedunt, propterea quòd tenent traditionem seniorum.*
4 * *Et à plateis redeuntes nisi intincti non comedunt: & multa alia sunt ea quæ receperunt obseruanda,* nempe *lotiones calicum, et œnophororum, vasorumque æneorum, atque lectorum.*
5 * *Et interrogarunt eum Scribæ & Perischæi, Quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem Seniorum, sed quum non abluerint manus suas comedunt panem?*
6 * *Ipse verò dixit eis, pulcrè vaticinatus est contra vos Eschaio propheta, ô acceptores vultus,* [hypocritæ] *sicut scriptum est, Populus iste labiis me honorat, cor autem eorum admodum elongatum est à me.*
7 * *Frustraque reuerentur me, quũ doceant doctrinas quæ sunt mandata filiorũ hominũ.*
8 * *Quũ omittatis enim mandata Dei, & teneatis traditionem hominum, lotiones calicum & œnophororum, illaque multa his si-*
9 *milia:* * *Dixit eis, Bellè peruertitis mandatum Dei, vt confirmetis traditionem vestram.*
10 * *Mousche enim dixit, Honora patrem tuum & matrem tuam: &, Qui maledixerit patri aut matri, morte moriatur.*
11 * *Vos autem dicitis, Si dixerit homo patri suo aut matri suæ, Donum meum est id quo ex me abundabis.*
12 * *Nec permittitis ei vt quicquam faciat patri suo aut matri suæ.*
13 * *Et abrogatis sermonem Dei propter traditionem quam tradidistis: & similia huiusmodi multa facitis.*
14 * *Et aduocauit Ieschua turbam vniuersam, ac dixit eis, Audite me vos omnes, & intelligite:*
15 * *Nihil est quod extra hominem sit & intret in eum, quod possit eum contaminare: sed quod exit ab eo, illud contaminat hominem.*
16 * *Cui sunt aures ad audiendum, audiat.*
17 * *Quum autem ingressus esset Ieschua domum præ turba, interrogarunt eum discipuli eius de hac parabola.*

3 כֻּלְהוֹן גֵּיר יְהוּדָיֵא וּפְרִישֵׁא אֶן הוּ [a] דַּבְטִילָאִית לָא מְשִׁיגִין אִידַיְהוֹן לָא לָעְסִין מֶטֻּל [b] דַּאחִידִין [c] מַשְׁלְמָנוּתָא דְּקַשִּׁישֵׁא:
4 וּמֶן שׁוּקָא אֶן לָא עָמְדִין לָא לָעְסִין וְסַגִּיאָתָא אֲחְרָנְיָתָא אִית אִילֵין דְּקַבֶּלוּ [d] דְּנֶטְרוּן [e] מַעֲמוּדְיָתָא דְּכָסֵא וַדְקֶסְטֵא
וּקְמָאנֵי נְחָשָׁא וַדְעַרְסָתָא: 5 וְשַׁאלוּהִי סָפְרֵא וּפְרִישֵׁא לְמָנָא [f] תַּלְמִידַיךְ לָא מְהַלְּכִין אַיךְ מַשְׁלְמָנוּתָא דְּקַשִּׁישֵׁא
אֶלָּא כַּד לָא מְשִׁיגִין אִידַיְהוֹן אָכְלִין לַחְמָא: 6 הוּ דֵּין אֶמַר לְהוֹן שַׁפִּיר [g] אֶתְנַבִּי עֲלַיכוֹן אֶשַׁעְיָא נְבִיָא נָסְבַי בַּאפֵּא
אַיךְ דַּכְתִיב דְּעַמָּא הָנָא בְּסֶפְוָתֶה הוּ [h] מְיַקַּר לִי לֶבְּהוֹן דֵּין סַגִּי רַחִיק מֶנִּי: 7 [i] וַסְרִיקָאִית דָּחֲלִין לִי כַּד [k] מַלְּפִין
יוּלְפָּנָא דְּפוּקְדָּנֵא דַּבְנַינָשָׁא: 8 כַּד שְׁבַקְתּוּן גֵּיר [l] פּוּקְדָּנֵא דַּאלָהָא וַאחִידִין אַנְתּוּן מַשְׁלְמָנוּתָא דַּבְנַינָשָׁא
[m] מַעֲמוּדְיָתָא דְּכָסֵא וַדְקֶסְטֵא וְסַגִּיאָתָא אִילֵין דַּלְהָלֵין [n] דָּמְיָן:

[a] בְּטַל [b] אֲחַד [c] שְׁלַם [d] נְטַר [e] עֲמַד בלשון רומי [f] לְמַד [g] נְבָא [h] יְקַר [i] סְרַק [k] אֲלַף [l] פְּקַד [m] עמד [n] דְּמָא

3 * Pharisæi enim & omnes Iudæi, nisi
crebrò lauerint manus, non mãducant,
tenentes traditionem Seniorum:
4 * Et à foro†, nisi baptizentur, non co-
medunt. & alia multa sunt quæ tradita
sunt illis seruare, baptismata calicum &
vrceorum, & ęramẽtorum, & lectorum.
5 * Et interrogabant eum Pharisæi &
Scribæ, Quare discipuli tui non ambu-
lant iuxta traditionem seniorum, sed
communibus manibus manducant pa-
nem?
6 * At ille respondens, dixit eis, Bene
prophetauit Isaias de vobis hypocritis,
sicut scriptum est: Populus hic labiis me
honorat, cor autem eorũ longè est à me.
7 * In vanum autem me colunt, docen-
tes doctrinas †præcepta hominum.
8 * Relinquentes enim mãdatum Dei,
tenetis traditiones hominum, baptis- B
mata vrceorum & calicum: & alia simi-
lia his facitis multa.
9 * Et dicebat illis, Bene irritum† facitis
præceptum Dei, vt traditionem vestram
seruetis.
10 * Moyses enim dixit, Honora patrem
tuum & matrem tuam: &, Qui maledi-
xerit patri vel matri, morte moriatur.
11 * Vos autem dicitis, Si dixerit homo
patri aut matri, Corban, (quod est, do-
num) quodcunque ex me, tibi profuerit:
12 * Et vltrà non dimittitis eum quic-
quam facere patri suo aut matri:
13 * Rescindentes verbum Dei per tra-
ditionem vestram quam tradidistis. &
similia huiusmodi multa facitis.
14 * Et aduocans iterum †turbam, di-
cebat illis, Audite me omnes, & intel-
ligite.
15 * Nihil est extra hominem introiens
in eum, quod possit eum coinquinare.
sed quæ de homine procedunt, illa sunt
quæ †communicant hominem.
16 * Si quis habet aures audiendi, au-
diat.
17 * Et cùm introisset in domum à tur-
ba, interrogabant eum discipuli eius pa-
rabolam.

venien- tes | Isa.29. | & | fecistis | Exod.20. | Deut.5. | Exod.21. | Leu.20. | Prou.20. | turbam | Matt.15. | coin- quinant

3 * οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυ-
γμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·
4 * καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι·
καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς
ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν.
5 * ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς, διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν πα-
ράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι
τὸν ἄρτον;
6 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι καλῶς προεφήτευ-
σεν ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, οὗ-
τος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω
ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
7 * μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐν-
τάλματα ἀνθρώπων.
8 * ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε τὴν πα-
ράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ
ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
9 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ
θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.
10 * μωσῆς γὰρ εἶπε, τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μη-
τέρα σου· καί, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ
τελευτάτω.
11 * ὑμεῖς δὲ λέγετε, ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ
τῇ μητρί, κορβᾶν, ὅ ἐστι δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφε-
ληθῇς.
12 * καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐ-
τοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,
13 * ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ
παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
14 * καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐ-
τοῖς, ἀκούετέ μου πάντες καὶ συνίετε.
15 * οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμε-
νον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκ-
πορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄν-
θρωπον.
16 * εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
17 * καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

9 אמר להון שפיר טלמין אנתון פוקדנא דאלהא [a]דתקימון משלמנותכון׃ 10 מושא גיר אמר יקר לאבוך ולאמך
ומן [b]דמצחא לאבא או לאמא [c]מותא נמות׃ 11 אנתון דין אמרין אנתון אן נאמר גברא לאבוהי או לאמה קורבני מדם
דמני [d]תאתר׃ 12 ולא שבקין אנתון לה דנעבר מדם לאבוהי או לאמה׃ 13 [e]ומסלין אנתון [f]מלתה
דאלהא מטל משלמנותא [g]דאשלמתון [h]ודדמין להלין סגיאתא עבדין אנתון׃ 14 וקרא ישוע לכנשא כלה ואמר
להון [i]שומעוני כלכון [k]ואסתכלו׃ 15 לית מדם דלבר מן ברנשא הו [l]ועאל לה דמשכח [m]מסיב לה אלא מדם
דנפק מנה הו הו מסיב לברנשא׃ 16 מן דאית לה אדנא דנשמע נשמע׃
17 כד דין [n]על ישוע לביתא מן כנשא שאלוהי תלמידוהי על [o]מתלא הו׃

[a] קום
[b] צחא פירושו לופ
[c] מות [d] יתר
[e] סלא [f] מלל
[g] שלם [h] דמא
[i] שמע [k] סכל
[l] עול [m] סיב
[n] עלל [o] מתל

18 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܢ ܠܒܪ ܥܐܠ
19 ܠܒܪܢܫܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܛܡܝܘܬܗ. ܕܠܐ ܗܘܐ
ܠܠܒܗ ܥܐܠ ܐܠܐ ܠܟܪܣܗ. ܘܡܫܬܕܐ ܒܡܦܩܬܐ
20 ܕܡܕܟܝܐ ܠܟܠܗ ܡܐܟܘܠܬܐ. ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܡܢ
21 ܒܪܢܫܐ. ܗܘ ܗܘ ܡܛܡܐ ܠܒܪܢܫܐ. ܡܢ ܠܓܘ
ܓܝܪ ܡܢ ܠܒܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܢܦܩܢ ܡܚܫܒܬܐ
22 ܒܝܫܬܐ. ܓܘܪܐ. ܙܢܝܘܬܐ. ܓܢܒܘܬܐ. ܩܛܠܐ.
ܥܘܠܐ. ܒܝܫܘܬܐ. ܢܟܠܐ. ܨܚܢܘܬܐ. ܥܝܢܐ ܒܝܫܬܐ.
23 ܓܘܕܦܐ. ܫܒܗܪܢܘܬܐ. ܫܛܝܘܬܐ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܡܢ
ܠܓܘ ܢܦܩܢ. ܘܡܛܡܝܢ ܠܗ ܠܒܪܢܫܐ.

ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ

ܝܛ

24 ܡܢ ܬܡܢ ܩܡ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ
ܘܕܨܝܕܢ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܐ ܚܕ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܕܥ
25 ܒܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܛܫܐ. ܡܚܕܐ ܓܝܪ ܫܡܥܬ
ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܒܪܬܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ.
26 ܘܐܬܬ. ܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ. ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ
ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܚܢܦܬܐ. ܡܢ ܦܘܢܝܩܐ ܕܣܘܪܝܐ. ܘܒܥܝܐ
27 ܗܘܬ ܡܢܗ ܕܫܐܕܐ ܢܦܩ ܡܢ ܒܪܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܫܒܘܩܝ ܠܘܩܕܡ ܢܣܒܥܘܢ ܒܢܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ
ܓܝܪ ܫܦܝܪ ܠܡܣܒ ܠܚܡܐ ܕܒܢܝܐ. ܘܠܡܪܡܐ ܠܟܠܒܐ.
28 ܗܝ ܕܝܢ ܥܢܬ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܦ ܟܠܒܐ ܡܢ
29 ܬܚܝܬ ܦܬܘܪܐ ܐܟܠܝܢ ܦܬܘܬܐ ܕܒܢܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܙܠܝ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܢܦܩ ܠܗ ܫܐܕܐ ܡܢ
30 ܒܪܬܟܝ. ܘܐܙܠܬ ܠܒܝܬܗ. ܘܐܫܟܚܬ ܠܒܪܬܗ ܟܕ ܪܡܝܐ
31 ܒܥܪܣܐ. ܘܫܐܕܐ ܢܦܝܩ ܡܢܗ. ܬܘܒ ܢܦܩ
ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. ܘܐܬܐ ܠܝܡܬܐ
32 ܕܓܠܝܠܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܥܣܪ ܡܕܝܢܢ. ܘܐܝܬܝܘ
ܠܗ ܚܕ ܚܪܫܐ ܕܡܦܟܟ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܣܝܡ
33 ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ. ܘܢܓܕܗ ܡܢ ܟܢܫܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
ܘܐܪܡܝ ܨܒܥܬܗ ܒܐܕܢܘܗܝ. ܘܪܩ ܘܩܪܒ ܠܠܫܢܗ.
34 ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܬܢܚ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܦܬܚ.

18 *Dixit eis, Itane & vos desipitis, vt
non cognoscatis, quodcunque extrinsecus ingreditur in hominem, non posse eum contami-
19 nare? *Quippe quod non intret in cor
eius, sed in ventrem eius, & egeratur per
purgationem, purgans omnem cibum.
20 *Quod autem egreditur ex homine, illud
contaminat hominem.
21 *Intrinsecus enim ex corde hominum exeunt cogitationes malæ, adulterium, scorta-
22 tio, furtum, cædes, *Auaritia, iniuria,
scelus, dolus, proteruia, oculus malus, blasphemia, elatio, stultitia.
23 *Hæc omnia scelera intrinsecus exeunt, et
contaminant hominem.

Matutinis Dominicæ quartæ Ieiunij.

24 *Illinc surrexit Ieschua, venitque in fines Tzour & Tzaidon: & introiit in domũ
quandam, nolebatque vt quisquam ipsum
sciret. neque potuit latêre.
25 *Statim enim audiit mulier quædam profectionem eius, in cuius filia erat spiritus immundus, venitque ac procidit ante pedes ip-
26 sius. *Illa autem mulier erat Gentilis, ex
Phœnicia Syriæ: & efflagitabat ab eo vt eijceret dæmonium ex filia sua.
27 *Et ait illi Ieschua: Permitte prius vt
saturentur filij: non enim decorum est accipere panem filiorum, & obiicere canibus.
28 *Ipsa verò respondit & dixit ei, Etiam
Domine mi, sed & canes sub mensis comedunt micas filiorum.
29 *Dixit ei Ieschua, Abi: propter hunc sermonem exiit dæmonium ex filia tua.
30 *Abiit itaque domum suam, & inuenit
filiam suam dum iaceret in lecto, & eiectum
ab ea dæmonium eius fuisse.
31 *Rursus exiit Ieschua à confinio Tzour,
& Tzaidon, venitque ad mare Galilææ ad
confinium Decapolis.
32 *Et adduxerunt ei surdum quendam difficulter loquentem, & efflagitabant ab eo vt
imponeret ei manum.
33 *Eum autem abduxit è turba solum, &
immisit digitos suos in aures illius: expuitque, ac tetigit linguam eius.
34 *Et suspexit in cælum, ac suspirauit: dixitque ei, Adaperitor.

---

18 אמר להון הכנא אף אנתון סכלין אנתון לא ידעין אנתון דכל מדם דמן לבר עאל לברנשא לא משכח מסיב
19 דלא הוא ללבה עאל אלא לכרסה ומשתדא בתדכיתא דמדכיא כלה מאכולתא ׃
20 מדם דין דנפק מן ברנשא הו הו מסיב לברנשא ׃ 21 מן לגו גיר מן לבא דבנינשא נפקן מחשבתא
בישתא גורא זניותא גנבותא קטלא ׃ 22 עלובותא בישותא נכלא צחנותא עינא בישתא גודפא שבהרנותא
שטיותא ׃ 23 הלין כלהין בישתא מן לגו נפקן ומסיבן לה לברנשא ׃
דצפרא דחד בשבא דארבעא דצומא יט
24 מן תמן קם ישוע ואתא לתחומא דצור ודצידן ועל לביתא חד ולא צבא הוא דאנש נדעבה ולא אשכח דנטשא ׃

שרא רבא
אכל חשב
גור זנא
שבהר שטא
ידע קשא

* Et ait illis, Sic & vos imprudentes 18
eſtis? Non intelligitis quia omne extrin-
ſecus introiens in hominem, non poteſt
eum †communicare: [coinquinare]
* Quia non intrat in cor eius, ſed in 19
ventrem vadit, & in ſeceſſum exit, pur-
gans omnes eſcas?
* Dicebat autem, Quoniam quæ de 20
homine exeũt, illa †communicant ho- [coinquinãt]
minem.
* Abintus enim de corde hominum 21 [Gen. 6. & 8.]
malę cogitationes procedunt, adulteria,
fornicationes, homicidia,
* Furta, auaritię, nequitię, dolus, im- 22
pudicitiæ, oculus malus, blaſphemia,
ſuperbia, ſtultitia.
*Omnia hęc mala abintus procedũt, 23
& †communicant hominem. [coinquinãt]

* Et inde ſurgens abiit in fines Tyri 24 [Mat. 15.]
& Sidonis: & ingreſſus domum, nemi-
nem voluit ſcire, & non potuit latêre.
* Mulier enim ſtatim vt audiuit de 25
eo, cuius filia habebat ſpiritum immun
dum, intrauit, & procidit ad pedes eius.
* Erat enim mulier Gentilis, Syro- 26
phœniſſa genere. & rogabat eum vt dæ-
monium eiiceret de filia eius.
* Qui dixit illi, Sine prius ſaturari fi- 27
lios. non eſt enim bonũ ſumere panem
filiorum, & mittere canibus.
* At illa reſpondit, & dixit illi, Vti- 28
que Domine. nam & catelli comedunt D
ſub menſa de micis puerorum.
* Et ait illi, Propter hunc ſermonem 29
vade, exiit dęmonium à filia tua.
* Et cùm abiiſſet domum ſuam, in- 30
uenit puellam iacentem ſupra lectum,
& dæmonium exiiſſe.
* Et iterùm exiens de finibus Tyri, 31
venit per Sidonem ad mare Galilææ in-
ter medios fines Decapoleos.
* Et adducunt ei ſurdum & mutum: 32 [Mat. 9. ... 11.]
& deprecabantur eum vt imponat illi
manum. Et apprehendens eum de turba
ſeorſum,
* Miſit digitos ſuos in auriculas eius: 33
& expuens, tetigit linguam eius.
*Et ſuſpiciens in cælum, ingemuit: & 34
ait illi, Ephphetha, quod eſt, Adaperire.

18 * καὶ λέγει αὐτοῖς, οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε
ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύ-
ναται αὐτὸν κοινῶσαι·
19 * ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν
κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον
πάντα τὰ βρώματα;
20 * ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖ-
νο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 * ἔσωθεν γὰρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισ-
μοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,
22 * κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφ-
θαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη.
23 * πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοι-
νοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 * Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια τύ-
ρου καὶ σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα ἤθε-
λε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.
25 * ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον
πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πό-
δας αὐτοῦ.
26 * ἦν δὲ ἡ γυνὴ ἑλληνὶς, σύρα φοινίκισσα τῷ γένει. καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
27 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ
τέκνα. οὐ γάρ καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βα-
λεῖν τοῖς κυναρίοις.
28 * ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυ-
νάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
29 παιδίων. * καὶ εἶπεν αὐτῇ, διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε·
ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου.
30 * καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ δαιμόνιον ἐξε-
ληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.
31 * καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων τύρου καὶ σιδῶνος,
ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν
ὁρίων δεκαπόλεως.
32 * καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακα-
λοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.
33 * καὶ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν,
ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας, ἥ-
ψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
34 * καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει
αὐτῷ, ἐφφαθά, ὅ ἐστι, διανοίχθητι.

25 מחדא גיר שמעת אנתתא חדא [a] מטלתה דאית לברתה רוחא טנפתא ואתת נפלת קדם רגלוהי : 26 הידין
אנתתא איתיה הות חנפתא מן פוניקי דסוריא [b] ובעיא הות מנה [c] דנפק לדיוא מן ברתה : 27 ואמר לה ישוע שבוקי
לוקדם [d] נסבעון בניא לא הות גיר שפירא [e] דנסב לחמא דבניא [f] ונרמא לכלבא : 28 הידין ענת ואמרא לה אין מרי
אף כלבא מן תחית פתורא אכלין פרהותא דבניא : 29 אמר לה ישוע [g] זלי מטל הדא [h] מלתא נפק לה שאדא מן ברתכי :
30 ואזלת לביתה [i] ואשכחת ברתה כד [k] רמיא בערסא ונפיק מנה שאדה : 31 תוב נפק ישוע מן תחומא דצור ודצידן
ואתא לימא דגלילא לתחומא דעסרת מדינתא : 32 [l] ואיתיו לה חרשא חד [m] פאקא [n] ובעין הוו מנה [o] דנסים עלוהי אידא :
33 ונגדה מן כנשא בלחודוהי [p] וארמי צבעתה באדנותי [q] ורק וקרב ללשנה : 34 [r] וחר בשמיא [s] ואתתנח ואמר לה [t] אתפתח :

[a] נטל בלשון נסע [b] בעא
[c] נפק [d] סבע [e] נסב [f] רמא
[g] אזל [h] מלל [i] שכח
בלשון מצא [k] רמא [l] אתא
[m] פירושו פסילוס או
מגמגם [n] בעא [o] סום
[p] רמא [q] רקק [r] חור
[s] אנח [t] פתח

35 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܬܦܬܚܘ ܐܕܢܘܗܝ. ܘܐܫܬܪܝ ܐܣܪܐ
36 ܕܠܫܢܗ ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܦܫܝܩܐܝܬ. ܘܙܗܪ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܠܐܢܫ
ܢܐܡܪܘܢ. ܘܟܡܐ ܕܗܘ ܡܙܗܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܗܢܘܢ
37 ܝܬܝܪ ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܫܦܝܪ ܥܒܕ. ܠܚܪ̈ܫܐ ܥܒܕ
ܕܢܫܡܥܘܢ. ܘܠܕܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ܀

ܕܩܘܪܒܐ ܕܟܠܝܘܡ ܟ

ܩܦܠܐܘܢ ܚ

1 ܒܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܐ.
ܘܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ. ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ.
ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܘܝܘ ܠܘܬܝ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ
3 ܡܢܐ ܢܐܟܠܘܢ. ܘܐܢ ܗܘ ܕܐܫܪܐ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܟܕ
ܨܝܡܝܢ ܠܒܬܝܗܘܢ. ܥܝܦܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܐܢܫܐ ܕܝܢ
4 ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܝܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܡܟܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܗܪܟܐ ܒܚܘܪܒܐ.
5 ܕܢܣܒܥ ܠܚܡܐ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ
ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ.
6 ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܣܒ
ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ. ܘܣܡܘ ܠܟܢܫܐ.
7 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܢܘܢܐ ܩܠܝܠ. ܘܐܦ ܥܠܝܗܘܢ ܒܪܟ. ܘܐܡܪ
8 ܕܢܣܝܡܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܐܟܠܘ ܘܣܒܥܘ. ܘܫܩܠܘ ܬܘܬܪܐ
9 ܕܩܨܝܐ ܫܒܥ ܐܣܦܪܝܕܝܢ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܕܝܢ
ܐܢܫܐ ܕܐܟܠܘ ܐܝܟ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܫܪܐ ܐܢܘܢ.
10 ܘܣܠܩ ܡܚܕܐ ܠܣܦܝܢܬܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܘܐܬܐ ܠܐܬܪܐ ܕܕܠܡܢܘܬܐ܀

ܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܚܘܪ̈ܐ ܟܚ

11 ܘܢܦܩܘ ܦܪ̈ܝܫܐ ܘܫܪܝܘ ܠܡܕܪܫ ܥܡܗ. ܘܫܐܠܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ.
12 ܘܐܬܬܢܚ ܒܪܘܚܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܫܐܠܐ ܐܬܐ ܫܪܒܬܐ
ܗܕܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ ܐܬܐ
ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ.

35 * *Atque in illa hora adapertæ sunt eius auriculæ, solutumque vinculum linguæ ipsius, & locutus est facillimè.*
36 * *Et admonuit eos ne id cuiquam diceret: sed quanto magis ipse interdixerat eis, tanto magis illi prædicabant.*
37 * *Magisque obstupescebant, dicentes, Omnia bene facit: surdos facit vt audiant, & non loquentes vt loquantur.*

Ad oblationem quotidianam.

CAP. VIII.

1 *IN illis autem diebus, quum turba multa esset, nec esset quicquam quod ederent, aduocauit discipulos suos, & ait illis:*
2 * *Misericordia commoueor super turbam hanc, quippe qui iam triduum congregati sint* præstolentur *apud me, nihilque habeant quod comedant.*
3 * *Quod si dimisero eos ad domum suam, quum ieiuni sint, deficient in via: quidam enim ex eis è longinquo venerunt.*
4 * *Dicunt ei discipuli eius, Vndenam potest aliquis hîc in deserto saturare pane illos omnes?*
5 * *Et interrogauit eos quot panes haberent. dicunt ei, Septem.*
6 * *Et præcepit turbis vt discumberent humi. accepitque illos septem panes, & benedixit, fregitque, ac dedit discipulis suis vt apponerent. & apposuerunt turbis.*
7 * *Erant & pisciculi pauci, super quos etiã benedixit, dixitque vt & eos apponerent.*
8 * *Et comederunt, & saturati sunt: cæterùm sustulerunt reliquias fragmentorum septem sportas.*
9 * *Erant autem homines qui comederant circiter quater mille. Et dimisit eos,*
10 * *conscenditque statim nauem cum discipulis suis, & venit in regionem Dalmonoutho.*

Feria III. hebdomadis Candidatorum.

11 * *Et exierunt Perischæi, cœperuntque disceptare cum eo: & rogabant eum signum è cælo, quum tentarent eum.*
12 * *Et ingemuit spiritu suo, & ait, Cur postulat signum generatio ista? Amin dico vobis, non dabitur signum generationi huic.*

35 וּבָהּ בְּשָׁעְתָא אֶתְפַּתַּחוּ אֶדְנוֹהִי וְאֶשְׁתְּרִי אֶסָרָא דְלֶשָׁנֵהּ וּמְמַלֵּל פְּשִׁיקָאִית׃ 36 וְזַהַר אֶנוּן דְּהָדָא לְאְנָשׁ
לָא נֵאמְרוּן וְכְמָא דְהוּ מְזַהַר הֲוָא לְהוּן הֶנוּן יַתִּיר מְכַרְזִין הֲווּ׃ 37 וְיַתִּירָאִית מֶתְדַּמְּרִין הֲווּ וְאָמְרִין דְּכֻל מֶדֶם
שַׁפִּיר עֲבַד לְחַרְשָׁא עֲבַד דְּנֶשְׁמְעוּן וְלַדְלָא מְמַלְּלִין דְּנְמַלְּלוּן׃ דְּקוּרְבָּא דְכָלְיוֹם כ קפלאון ח
1 בְּהָנוּן דֵּין יוֹמָתָא כַּד כֶּנְשָׁא סַגִּיאָא אִית הֲוָא וְלָא אִית הֲוָא מֶדֶם דְּנֵאכְלוּן קְרָא לְתַלְמִידוֹהִי וַאֲמַר לְהוּן׃
2 מֶתְרַחַם אֶנָא עַל כֶּנְשָׁא הָנָא דְּהָא תְּלָתָא יוֹמִין קְוִיו לְוָתִי וְלַיְתּ לְהוּן מָנָא נֵאכְלוּן׃ 3 וְאֶן הוּ דְּשָׁרֵא אֶנָא
לְהוּן כַּד צָיְמִין לְבָתֵּיהוֹן עָיְפִין בְּאוּרְחָא אְנָשָׁא דֵּין מֶנְהוֹן מֶן רוּחְקָא אָתְיָן׃ 4 אָמְרִין לֵהּ תַּלְמִידוֹהִי אַיְמְכָּא
מְשַׁכַּח אְנָשׁ הָרְכָּא בְּחוּרְבָּא דְּנַסְבַּע לַחְמָא לְהָלֵין כֻּלְּהוֹן׃

ᵃ שְׁרָא ᵇ אֲסַר ᶜ פְּשַׁק ᵈ יְתַר ᵉ דְּמַר ᶠ אֲכַל ᵍ רְחַם ʰ קְוָא ⁱ שְׁרָא ᵏ צוּם ˡ עוּף ᵐ אֲתָא

‡ Et statim apertæ sunt aures eius: & 35
solutum est vinculum linguę eius, & lo-
quebatur rectè.
‡ Et præcepit illis ne cui dicerent. 36
Quantò autem eis præcipiebat, tantò
magis plus prædicabant:
‡ Et eo amplius admirabantur, dicen- 37
Gen.1.d 31. Eccl.39. c.41 tes, Bene omnia fecit: & surdos fecit au
dire, & mutos loqui.

CAP. VIII.

Mat.15. d.32 cum Iesu IN diebus illis iterum cùm turba mul- 1
ta esset†, nec haberét quod manduca- A
rent: conuocatis discipulis, ait illis:
‡ Misereor super turbam: quia ecce 2
iam triduo sustinent me, nec habent
quod manducent.
‡ Et si dimisero eos ieiunos in domum 3
suam, deficient in via: quidam enim ex
eis de longè venerunt.
‡ Et responderunt ei discipuli sui, Vn- 4
de illos quis poterit hîc saturare pani-
bus in solitudine?
‡ Et interrogauit eos, Quot panes ha 5
betis? Qui dixerunt, Septem.
‡ Et præcepit turbæ discumbere su- 6
per terram. Et accipiens septem panes,
gratias agens, fregit: & dabat discipu-
lis suis vt apponerent: & apposuerunt
turbæ.
‡ Et habebant pisciculos paucos: & 7
ipsos benedixit, & iussit apponi.
‡ Et manducauerunt, & saturati sunt: 8
& sustulerunt quod superauerat de fra-
gmentis, septem sportas.
‡ Erant autem qui manducauerant, 9
Mat.15. d.39 quasi quatuor millia: & dimisit eos.
‡ Et statim ascendens nauim cum di- 10
scipulis suis, venit in partes Dalmanu-
tha.

Mat.16. a.1 Luc.11. B.54 ‡ Et exierunt Pharisæi, & cœperunt 11
conquirere cum eo, quærétes ab illo sig- B
num de cælo, tentantes eum.
‡ Et ingemiscens spiritu, ait, Quid ge- 12
neratio ista signum quærit? Amen dico
vobis, si dabitur generationi isti signum.

35 ‡ καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ ἐλύθη ὁ
δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.
36 ‡ καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς
αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον·
37 ‡ καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, καλῶς
πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀ-
λάλους λαλεῖν.

η΄.

1 ‡ Εν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου ὄντος,
καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς,
2 ‡ σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς
προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.
3 ‡ καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυ-
θήσονται ἐν τῇ ὁδῷ. τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι.
4 ‡ καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν
τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας;
5 ‡ καὶ ἐπηρώτα αὐτοὺς, πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶ-
πον, ἑπτά.
6 ‡ καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ
λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι. καὶ παρέθηκαν τῷ
ὄχλῳ.
7 ‡ καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παρα-
θεῖναι καὶ αὐτά.
8 ‡ ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν περισσεύμα-
τα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.
9 ‡ ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέ-
λυσεν αὐτούς.
10 ‡ καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη δαλμανουθά.

11 ‡ Καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐ-
τῷ, ζητοῦντες παρ᾽ αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειρά-
ζοντες αὐτόν.
12 ‡ καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει, τί ἡ γενεὰ
αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γε-
νεᾷ ταύτῃ σημεῖον.

---

5 וְשַׁאֵל אֶנּוּן הוּ כְּמָא לַחְמִין אִית לְכוּן אָמְרִין לֵהּ שַׁבְעָא׃ 6 וַפְּקַד לְכֶנְשָׁא [h] דְּנֶסְתַּמְכוּן עַל אַרְעָא וְנַסַב הָנוּן
שַׁבְעָא לַחְמִין וּבַרֵךְ וַקְצָא וְיַהֵב לְתַלְמִידַוהי דְּנַסִּימוּן וְסָמוּ לְכֶנְשָׁא׃ 7 וְאִית הֲווּ נוּנֵא קַלִּיל וְאַף עֲלַיהוּן בָּרֵךְ וַאֲמַר
דְּנַסִּימוּן אֶנּוּן׃ 8 וַאֲכַלוּ וְסִבְעוּ וַשְׁקַלוּ [k] תּוֹתָרֵא [l] דִקְצָיֵא שַׁבְעָא [m] אֶסְפְּרִידִין׃ 9 אִיתַיהוּן הֲווֵין אֲנָשָׁא
דַּאֲכַלוּ אַיְךְ אַרְבְּעָא אַלְפִּין וַשְׁרָא אֶנּוּן׃ 10 וַסְלֵק מֵחֲדָא לִסְפִינְתָּא עַם תַּלְמִידַוהי וְאֵתָא לְאַתְרָא דְדַלְמָנוּתָא׃
דַּתְלָתָא בְּשַׁבָּא דְשַׁבְתָּא דְחֵירֵא כא
11 וּנְפַקוּ פְּרִישֵׁא [a] וְשַׁרִיו [b] לְמִבְעָא עַמֵּהּ וְשָׁאֲלִין הֲווּ לֵהּ אָתָא מִן שְׁמַיָּא כַּד [c] מְנַסִּין לֵהּ׃ 12 [d] וְאֶתְתַּנַּח בְּרוּחֵהּ
וַאֲמַר מָנָא בָּעְיָא אָתָא שַׁרְבְּתָא הָדָא אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּלָא [e] תֶּתְיְהֵב לָהּ אָתָא לְשַׁרְבְּתָא הָדָא׃

[h] סְמַךְ [i] סוּם
[k] יְתַר
[l] קְצָא כמו קצץ
[m] מן לשון יון
[a] שְׁרָא [b] בְּעָא
[c] נְסָא [d] אֲנַח
[e] יְהַב

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

13 * *Et reliquit eos, conſcenditque nauem, & abierunt in illam vlteriorem ripam.*

14 * *Oblitique fuerant aſſumere ſecum panem, nec niſi vnam placentam habebant ſecum in naui.*

15 * *Et præcepit eis, dixitque, Videte, cauete à fermento Periſchæorum, & à fermento Heroudis.*

16 * *Diſcertabant itaque vnus cum alio, ac dicebant, Nempe panem non habemus.*

17 * *Ieſchua autem cognouit, & ait illis, Quid diſſertatis quòd panem non habetis? nondum cognoſcitis, nec intelligitis? adhuc cor durum eſt vobis?*

18 * *Et ſunt vobis oculi, nec videtis; ſunt et aures vobis, nec auditis, nec meminiſtis.*

19 * *Quũ illos quinque panes fregi pro quinque millibus* hominum, *quot cophinos fragmentorum plenos ſuſtuliſtis? dicunt ei, Duodecim.*

20 * *Subdit eis, Et quum ſeptem pro quatuor millibus, quot ſportas fragmentorum plenas ſuſtuliſtis? dicunt, Septem.*

21 * *Ait illis, Quomodo necdum intelligitis?*

22 * *Venit autem Beth-zaiodo: & adduxerunt ei cæcum, efflagitabantqúe ab eo vt tangeret illum.*

23 * *Et prehendit manum cæci, & eduxit eum extra pagum: expuitqúe in oculos eius, ac impoſuit manum ſuam; & interrogauit eum ecquid videret.*

24 * *Suſpexit itaque, & ait, Video homines inſtar arborum ambulantium.*

25 * *Rurſus impoſuit manum ſuam oculis ipſius, & reſtitutus eſt, & videbat omnia dilucidè.*

26 * *Et dimiſit eum ad domum ſuam, et ait, Nec in pagum illum introieris, neque dixeris cuiquam in pago.*

27 * *Prodiit autem Ieſchua & diſcipuli eius in vicos Cæſareæ Philippi: & interrogabat diſcipulos ſuos in via, & dicebat eis, Quem me dicunt homines eſſe?*

28 * *Illi verò dixerunt, Iouchanon Baptiſtã: et alij Iliio, alij denique vnum ex Prophetis.*

29 * *Dixit eis Ieſchua, Vos autem quem me dicitis eſſe? Reſpondit Schemeoun Kipho, & ait illi, Tu es Meſchicho filius Dei viuentis.*

---

13 ושבק אנון וסלק לספינתא ואזלו להו עברא׃ 14 [f] וטעו דנסבון עמהון לחמא ואן לא חדא גריצתא לית
הוא עמהון בספינתא׃ 15 ופקד אנון ואמר להון [g] חזו [h] אזדהרו מן חמירא דפרישא ומן חמירה דהרודס׃
16 ומתחשבין הוו חד עם חד ואמרין דלחמא לית לן׃ 17 ישוע דין ידע ואמר להון מנא מתחשבין אנתון דלחמא
לית לכון לא עדמא להשא ידעין אנתון ולא [i] מסתכלין אנתון עדכיל לבא [k] קשיא אית לכון׃ 18 ועינא אית לכון ולא
חזין אנתון ואדנא אית לכון ולא שמעין אנתון ולא [m] עהדין אנתון׃ 19 כד הלין חמשא לחמין [n] קצית לחמשא אלפין
כמא [o] קופינין דקציא כד מלין שקלתון אמרין לה תרעסר׃ 20 אמר להון וכד שבעא לארבעא אלפין כמא
[p] אספרידין דקציא כד [q] מלין שקלתון אמרין שבעא׃ 21 אמר להון איכו לא עדמא להשא [r] מסתכלין אנתון׃

[f] טעא [g] חזא
[h] זהר [i] סכל
[k] קשא [l] חזא
[m] עהר פירושו זכר
[n] קצא [o] מן לשון יון
[p] מן לשון יון
[q] מלא
[r] סכל

* Et dimittens eos, ascendit iterum 13
nauim, & abiit trans fretum.
Mat. 16. a. *Et obliti † sunt panes sumere: & nisi 14
† panem vnum panem non habebant secum in
naui. * Et præcipiebat eis, dicens: 15
Videte & cauete à fermento Pharisæo-
rum, & fermento Herodis.
*Et cogitabant ad alterutrum, dicen- 16
tes, Quia panes non habemus.
*Quo cognito, ait illis Iesus, Quid co 17
gitatis, quia panes non habetis? nondū
cognoscitis nec intelligitis? adhuc cęca-
tum habetis cor vestrum?
*Oculos habentes non videtis? & au- 18
res habentes non auditis? Nec recorda-
mini *quando quinque panes fregi in 19
Sup. 6. f. Ioh. 6. b. quinque millia: & quot cophinos frag-
mentorum plenos sustulistis? Dicunt ei,
Duodecim.
*Quādo & septem panes in quatuor 20
millia, quot sportas fragmentorum tu-
listis? Et dicunt ei, Septem.
*Et dicebat eis, Quomodo nondum 21
intelligitis? * Et veniunt Bethsai- 22
dam: & adducunt ei cęcum, & rogabant
eum vt illum tangeret.
*Et apprehensa manu cæci, eduxit 23
eum extra vicum: & expués in oculos e-
ius, impositis manibus suis, interrogauit
eum si quid videret.
*Et aspiciens, ait, Video homines 24
velut arbores, ambulantes.
*Deinde iterum imposuit manus su- 25
per oculos eius: & cœpit videre, & resti-
tutus est, ita vt clarè videret omnia.
*Et misit illum in domum suam, di- 26
cens, Vade in domum tuam: & si in vi-
cum introieris, nemini dixeris.
*Et egressus est Iesus & discipuli eius 27
Mat. 16. b. in castella Cæsareæ Philippi: & in via
interrogabat discipulos suos, dicens eis,
Quem me dicunt esse homines?
Luc. 9. b. *Qui responderunt illi, dicentes, Alij 28
Iohannem Baptistam, alij Eliam, alij
verò quasi vnum de Prophetis.
*Tunc dicit illis, Vos verò quem me 29
esse dicitis? Respondens Petrus, ait ei,
Tu es Christus.

13 * καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν
εἰς τὸ πέραν.
14 * καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.
15 * καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης ἡρώδου.
16 * καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, ὅτι ἄρτους
οὐκ ἔχομεν.
17 * καὶ γνοὺς ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε; οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμέ-
νην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;
18 * ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες
οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε,
19 * ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλί-
ους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν
αὐτῷ, δώδεκα.
20 * ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων
σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; οἱ δὲ εἶ-
πον, ἑπτά.
21 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, πῶς οὐ συνίετε;
22 * καὶ ἔρχεται εἰς βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν,
καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.
23 * καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν
αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπι-
θεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.
24 * καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε, βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὡς
δένδρα περιπατοῦντας.
25 * εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη,
καὶ ἀνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας.
26 * καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων, μηδὲ
εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
27 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώ-
μας καισαρείας τῆς φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄν-
θρωποι εἶναι;
28 * οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλ-
λοι ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν.
29 * καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, λέγει αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ χριστός.

22 ואתא לבית צידא ואיתיו לה סמיא ובעין הוו מנה דנקרוב לה׃ 23 ואחד באידה דסמיא ואפקה לבר
מן קריתא ורק בעינוהי וסם אידה ושאלה דמנא חזא׃ 24 וחר ואמר חזא אנא בנינשא איך אילנא
דמהלכין׃ 25 תוב סם אידה על עינוהי ותקן וחזא הוא כל מדם נהיראית׃ 26 ושדרה לביתה ואמר אף
לא לקריתא תעול ולא תאמר לאנש בקריתא׃ 27 ונפק ישוע ותלמידוהי לקוריא דקסריא דפיליפוס
ומשאל הוא לתלמידוהי באורחא ואמר להון מנו אמרין עלי אנשא דאיתי׃ 28 הנון דין אמרו דיוחנן מעמדנא
ואחרנא דאליא ואחרנא חד מן נביא׃ 29 אמר להון ישוע אנתון דין מנו אמרין אנתון עלי דאיתי ענא שמעון
כאפא ואמר לה אנת הו משיחא ברה דאלהא חיא׃

אתא סמא
בעא נפק
רקק סום
חור
נהר כמו זהר
עלל אמר
אית כמו יש
עמד

30 ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܥܠܘܗܝ.
31 ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܠܡܠܦܘ ܐܢܘܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܚܫ ܣܓܝ ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܡܢ ܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.
32 ܘܥܝܢ ܒܓܠܐ ܡܠܬܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ. ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ ܒܗ.
33 ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܚܪ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܟܐܐ ܒܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ. ܕܠܐ ܪܢܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ ✤ ܟܒ ✤
34 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ.
35 ܟܠ ܡܢ ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܟܠ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܣܒܪܬܝ ܢܚܝܗ.
36 ܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܥܕܪ ܒܪܢܫܐ ܐܢ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ܢܐܬܪ ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ.
37 ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܘܦܐ ܕܢܦܫܗ.
38 ܟܠ ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡܠܝ ܒܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ ܘܓܝܪܬܐ. ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܒܗܬ ܒܗ. ܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ✤

ܩܘܪܒܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܠܐ ✤ ܟܓ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܛ ✤

1 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ. ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܐ ܒܚܝܠܐ.
2 ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܐܬܚܠܦ ܠܥܝܢܝܗܘܢ.
3 ܘܡܐܢܘܗܝ ܡܨܛܠܚܝܢ ܗܘܘ. ܘܚܘܪܝܢ ܛܒ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܚܘܪܘ.
4 ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ. ܕܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܝܫܘܥ.
5 ܘܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ. ܪܒܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܠܡܗܘܐ ܗܪܟܐ. ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܠܢ. ܠܟ ܚܕܐ ܘܠܡܘܫܐ ܚܕܐ ܘܠܐܠܝܐ ܚܕܐ.

30 *Et inhibuit eis, vt nemini id dicerent de*
31 *se. * Cœpitque docere eos, nempe Filium hominis multa perpessurum, & reprobatum iri à Senioribus, & à principibus Sacerdotum, necnon à Scribis: interficiendum denique,*
32 *ac tertio die surrecturum. * Et apertè eum sermonem loquebatur. Et prehendit eum Ki-*
33 *pho, cœpitque eum obiurgare. * Ipse verò conuersus, & conspicatus discipulos suos, obiurgauit Schemeoun, & ait, Abi retrorsum à me Satana, quippe qui non mediteris quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum.*

Lectio Martyrum.

34 * *Porrò aduocauit Ieschua turbas cum discipulis suis, & dixit eis, Quicunque voluerit venire post me, abneget semetipsum, & baiulet crucem suam, & veniat post me.*
35 * *Etenim quisquis voluerit seruare animam suam, perdet eam: quisquis autem perdiderit animam suam propter me, & propter*
36 *Euangelium meum, seruabit eam. * Quid enim vtilitatis percipiet homo si vniuersum orbem lucratus fuerit, animæ verò suæ detri-*
37 *mentum patiatur? * Aut quam dabit homo*
38 *cōpensationem animæ suæ? * Nam quemcunque puduerit mei, meorumque sermonum in generatione ista scelerata & adultera, Filium hominis etiam pudebit eius, quum venerit in gloriam Patris sui cum Angelis suis sacrosanctis.*

Ad oblationem festo Tabernaculorum.

CAP. IX.

1 *Porrò dicebat eis, Amin dico vobis, sunt quidam hîc adstantes, qui non gustabunt mortem, donec viderint regnum Dei venisse*
2 *cum virtute. * Post sex autem dies accepit Ieschua Kipho, & Iaakoub, & Iouchanon, & subduxit eos in montem excelsum solos, ac transformatus est ante oculos*
3 *eorum. * Et coruscabat vestimentum eius, & factum est bene candidum vt nix, quale homines dealbare in terra non possunt.*
4 * *Et apparuerunt eis Mousche & Ilio, dum loquerentur cum Ieschua.*
5 * *Ac dixit ei Kipho, Rabbi, bonum est nobis hîc esse: & faciemus tria tabernacula, tibi vnum, & Mousche vnum, & Ilio vnum.*

---

30 וכאא בהון דלאנש לא נאמרון עלוהי ׃ 31 ושרי הוא [g]למלפו אנון דעתיד הו ברה דאנשא [h]דנחש סגי
[i]ונסתלא מן קשישא ומן רבי כהנא ומן ספרא ונתקטל ולימא דתלתא [k]נקום ׃ 32 ועין בגלא [l]מלתא ממלל הוא ודברה
כאפא ושרי [m]למכאא בה ׃ 33 הו דין [n]אתפני [o]וחר בתלמידוהי וכאא בשמעון ואמר [p]זל לך לבסתרי סטנא דלא
[q]רנא אנת דאלהא אלא דבנינשא ׃ [a]קריינא דסהדא כב
34 וקרא ישוע לכנשא עם [b]תלמידוהי ואמר להון מן דצבא [c]דנאתא בתרי נכפור בנפשה ונשקול זקיפה ונאתא בתרי ׃
35 כל מן גיר דצבא [d]דנחא נפשה [e]נובדיה וכל דנובד נפשה מטלתי ומטל סברתי נחיה ׃
36 מנא גיר מתעדר ברנשא אן עלמא כלה [f]נאתר ונפשה נחסר ׃ 37 או מנא [g]נתל ברנשא [h]חלופא דנפשה ׃

[g]אלף [h]חשש [i]סלא
[k]קום [l]מלל [m]כאא
[n]פנא [o]חור [p]אזל
[q]רנא [a]קרא
[b]למד [c]אתא
[d]חיא [e]אבד
[f]יתר [g]נתל
[h]חלף

* Et comminatus eſt eis ne cui dice- 30
rent de illo. * Et cœpit docere eos, 31
quoniam oportet Filium hominis pati
multa, & reprobari à Senioribus & à
ſummis Sacerdotibus & Scribis, & oc-
cidi: & poſt tres dies reſurgere.
* Et palàm verbũ loquebatur. Et ap- 32
prehendens eum Petrus, cœpit increpa-
re eum. * Qui conuerſus, & videns diſci- 33
pulos ſuos, comminatus eſt Petro, dicẽs,
Vade retro me ſatana; quia non ſapis
quæ Dei ſunt, ſed quę hominum.

* Et conuocata turba cum diſcipulis 34
ſuis, dixit eis, Si quis vult me ſequi, de-
neget ſemetipſum: & tollat crucẽ ſuam,
& ſequatur me.
* Qui enim voluerit animam ſuam 35
ſaluam facere, perdet eam: qui autem
perdiderit animam ſuam propter me &
Euangelium, ſaluam faciet eam.
* Quid enim proderit homini, ſi lu- 36
cretur mundum totum, & detrimẽtum
animæ ſuæ faciat?
* Aut, quid dabit homo commuta- 37
tionis pro anima ſua?
* Qui enim me †cõfuſus fuerit, & ver- 38
ba mea in generatione iſta adultera &
peccatrice: & Filius hominis †cõfunde-
tur eum, cùm venerit in gloria patris ſui
cum angelis ſanctis.

CAP. IX.

ET dicebat illis, Amẽ dico vobis, quia 1
ſunt quidam de hîc ſtãtibus qui non A
guſtabunt mortem, donec videant reg-
num Dei veniens in virtute.
* Et poſt dies ſex † aſſumit Ieſus Petrũ, 2
& Iacobum, & Iohannem: & ducit illos
in montem excelſum ſeorſum ſolos, &
transfiguratus eſt coram ipſis.
* Et veſtimenta eius facta ſunt ſplen- 3
dentia & candida nimis velut nix, qua-
lia fullo non poteſt ſuper terram candi-
da facere.
* Et apparuit illis Elias cum Moyſe: 4
& erant loquentes cum Ieſu.
* Et reſpõdens Petrus ait Ieſu, Rabbi, 5
bonum eſt nos hîc eſſe: & faciamus tria
tabernacula, tibi vnum, & Moyſi vnũ,
& Eliæ vnum.

30 * καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.
31 * καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι,
καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι·
32 * καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος
αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.
33 * ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπε-
τίμησε τῷ πέτρῳ, λέγων, ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ· ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 * Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀ-
κολουθείτω μοι.
35 * ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐ-
τήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ
τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν.
36 * τί γὰρ ὠφελήσει ἀνθρώπῳ, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον
ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
37 * ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
38 * ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ
γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

θ'.

1 * Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες τῶν
ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴ-
δωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.
2 * καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ, παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον
καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄ-
ρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπρο-
σθεν αὐτῶν,
3 * καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς
χιὼν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.
4 * καὶ ὤφθη αὐτοῖς ἠλίας σὺν μωσεῖ, καὶ ἦσαν συλλα-
λοῦντες τῷ ἰησοῦ.
5 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ, ῥαββὶ, κα-
λόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ
μίαν, καὶ μωσεῖ μίαν, καὶ ἠλίᾳ μίαν.

38 כָּל גֵּיר [i] דְּנֶבְהַת בִּי [k] וַבְמֶלַי בְּשַׁרְבְּתָא הָדָא [l] חַטִּיתָא [m] וְגַיַּרְתָּא וְאָף בְּרֵהּ דְּאֶנָשָׁא נֶבְהַת בֵּהּ מָא דְּאָתֵא [n] בְּשׁוּבְחָא
דַּאבוּהִי עַם מַלְאַכוּהִי קַדִּישֵׁא ׃ דְּקוּרְבָא [a] דְּעַאְרָא [b] דַּמְטַאְלָא כג קפלאון ט
1 וְאָמַר הֲוָא לְהוֹן אַמִין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּאִית אֱנָשָׁא [c] דְּקָימִין תְּנָן דְּלָא [d] נֶטְעֲמוּן [e] מוֹתָא עַדְמָא [f] דְּנֶחְזוּן מַלְכוּתֵהּ
דְּאַלָהָא [g] דְּאָתַת בְּחַילָא ׃ 2 וּבָתַר שְׁתָּא יַוְמִין דְּבַר יֵשׁוּעַ לְכִאפָא וַלְיַעְקוּב וַלְיוּחַנָּן [h] וְאַסֵּק אֶנּוּן לְטוּרָא [i] רָמָא
בַּלְחוּדַיהוֹן [k] וְאֶשְׁתַּחְלַף לְעַנַיהוֹן ׃ 3 [l] וּמַזְהַר הֲוָא לְבוּשֵׁהּ [m] וּמַחְוַר טָב אַיךְ תַּלְגָא אַיכַנָא דִּבְנַינָשָׁא לְמַחְוָרוּ
בַּאַרְעָא לָא מֶשְׁכְּחִין ׃ 4 [n] וְאֶתְחֲזִיו לְהוֹן מוּשֵׁא וְאֵלִיָּא כַּד מְמַלְּלִין עַם יֵשׁוּעַ ׃ 5 וְאָמַר לֵהּ כִּאפָא רַבִּי שַׁפִּיר
הוּלַן דְּהָרְכָא נֶהֱוֵא וְנֶעְבֵּד תְּלָת מְטַלְּלִין לָךְ חֲדָא וַלְמוּשֵׁא חֲדָא וְלְאֵלִיָּא חֲדָא ׃

[i] בְּהַת כמו בוש
[k] מַלֵּל [l] חֲטָא [m] גּוּר
[n] שְׁבַח [a] וַעַד [b] טְלַל
[c] קוּם [d] טְעַם [e] מוּת
[f] חֲזָא [g] אֲתָא [h] נְסַק
[i] רוּם [k] חֲלַף [l] זְהַר בלשון נגה
[m] חֲוַר פירושו לבן
[n] חֲזָא

6 ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܒܕܚܠܬܐ܀
7 ܘܗܘܬ ܥܢܢܐ ܘܡܛܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܠܗ ܫܡܥܘ܀
8 ܘܡܢ ܫܠܝܐ ܟܕ ܚܪܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐܢܫ ܠܐ ܚܙܘ ܐܠܐ ܐܢ ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܡܗܘܢ܀
9 ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ ܡܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܘ ܐܠܐ ܐܢ ܡܐ ܕܩܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܀
10 ܘܐܚܕܘܗ ܠܡܠܬܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܡܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܀
11 ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܩܕܡ܀
12 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܕܢܬܩܢ ܟܠܡܕܡ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ ܘܢܣܬܠܐ܀
13 ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܐܬܐ. ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ܀

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܪܒܝܥܝܐ ܕܨܘܡܐ ✝

ܒܗ

14 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܙܐ ܠܘܬܗܘܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܣܦܪܐ ܟܕ ܒܥܝܢ ܥܡܗܘܢ܀
15 ܘܡܚܕܐ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܚܙܝܗܝ ܘܐܬܡܗܘ. ܘܪܗܛܘ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܒܫܠܡܗ܀
16 ܘܫܐܠ ܠܣܦܪܐ ܕܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܡܗܘܢ܀
17 ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ ܐܝܬܝܬ ܠܒܪܝ ܠܘܬܟ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ܀
18 ܘܐܝܟܐ ܕܡܕܪܟܐ ܠܗ ܡܫܚܩܐ ܠܗ. ܘܡܪܥܡ ܘܡܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܘܝܒܫ. ܘܐܡܪܬ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ܀
19 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܝ܀
20 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܚܙܬܗ ܪܘܚܐ ܡܚܕܐ ܫܓܫܬܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܬܦܚܦܚ ܗܘܐ ܘܡܪܥܡ܀

6 * *Nesciebat autem quid diceret: erant enim in timore.*

7 * *Et extitit nubes, eosque obumbrauit: & vox edita est è nube, dicens, Hic est Filius meus dilectus: ipsum audite.*

8 * *Et euestigio cùm circunspexissent discipuli, neminem viderunt, nisi Ieschua solum secum.*

9 * *Quum verò descenderent è monte, præcipiebat eis, ne cui dicerent quod viderant, nisi quũ surrexisset Filius hominis à mortuis.*

10 * *Continuerunt itaque illum sermonem apud se: & quærebant quid esset hic sermo, Quum surrexisset è domo mortuorum.*

11 * *Et interrogabant eum, dicentes, Quid igitur dicunt Scribæ, Ilio oportere prius venire?*

12 * *Dixit eis, Ilio venturus est prius, vt reparet omnia: &, sicut scriptum est de Filio hominis, vt multa patiatur, ac reprobetur.*

13 * *Sed dico vobis, & Ilio venit, & egerunt in eum quicquid voluêre, sicut scriptum est de eo.*

Dominica hebdomadis quartæ Ieiunij.

14 * *Quumque venisset ad discipulos suos, vidit cum eis turbam multam, & Scribas disceptantes cum eis.*

15 * *Et in eo momento omnis turba respexit eum, & obstupuit: & accurrentes postularunt pacem eius,* [salutarunt eum.]

16 * *Et interrogabat Scribas, Quid disceptatis cum eis?*

17 * *Et respondit vnus ex turba, & ait, Doctor, adduxi filium meum ad te, in quo est spiritus non loquens:*

18 * *Et vbicunque conculcauerit eum, conterit eum, discerpit, ac frendet dentibus suis, & exarescit: & dixi discipulis tuis vt eijcerent eum, nec potuerunt.*

19 * *Respondit Ieschua, & dixit ei, O vos generatio incredula, quousque tandem ero vobiscum? quousque tandem sustinebo vos? adducite eum ad me.*

20 * *Adduxerunt itaque ad eum: quumque vidisset eum spiritus, eo momento contriuit eum, ceciditque in terram: & volutabatur, atque discerpebat.*

---

6 לא דין ידע הוא מנא אמר איתיהון הוו גיר בדחלתא ׃ 7 והות ענגא ° ומטללא הות עליהון וקלא הוא מן ענגא דאמר הנו ברי חביבא לה שמעו ׃ 8 ומן [p] שליא כד [q] חרו תלמידא לאנש לא [r] חזו אלא אן לישוע בלחודוהי עמהון ׃ 9 וכד [s] נחתין מן טורא מפקד הוא להון דלאנש לא [t] נאמרון מדם דחזו אלא אן מא דקם ברה דאנשא מן [u] מיתא ׃ 10 [x] ואחדוה [y] למלתא בנפשהון [z] ובעין הוו דמנא הי הדא מלתא דמא דקם מן בית מיתא ׃ 11 ומשאלין הוו לה ואמרין מנא הכיל אמרין ספרא דאליא [a] ולא דנאתא לוקדם ׃ 12 אמר להון אליא אתא לוקדם דכל מדם [b] נתקן ואיכנא כתיב על ברה דאנשא דסגי [c] נחש [d] ונסתלא ׃ 13 אלא אמר אנא לכון דאף אליא אתא ועבדובה כל מא [e] דצבו איכנא דכתיב עלוהי ׃

[o] טלל [p] פירושו פתאם
[q] חור [r] חזא
[s] נחת [t] אמר
[u] מות [x] אחר
[y] מלל [z] בעא
[a] פירושו צריך
[b] תקן [c] חשש
[d] סלא [e] צבא

6 * Non enim ſciebat quid diceret: erant enim timore exterriti.
7 * Et facta eſt nubes obumbrans eos: Et venit vox de nube, dicens, Hic eſt filius meus chariſſimus: audite illum. B
8 * Et ſtatim circumſpicientes, neminem amplius viderunt, niſi Ieſum tantùm ſecum.
9 * Et deſcendentibus illis de monte, præcepit illis ne cuiquam, quę vidiſſent, narrarent; niſi cùm Filius hominis à mortuis reſurrexerit.
10 * Et verbum continuerunt apud ſe; conquirentes quid eſſet, Cùm à mortuis reſurrexerit.
11 * Et interrogabant eum, dicentes, Quid ergo dicunt Phariſæi, & Scribę, Quia Eliam oportet venire primum?
12 * Qui reſpondens, ait illis, Elias cùm venerit primò, reſtituet omnia: & quo modo ſcriptum eſt in Filium hominis, vt multa patiatur, & contemnatur.
13 * Sed dico vobis, quia & Elias venit, (& fecerunt illi quæcunque voluerunt) C ſicut ſcriptum eſt de eo.

14 * Et veniens ad diſcipulos ſuos, vidit turbam magnam circa eos, & Scribas conquirentes cum illis.
15 * Et cōfeſtim omnis populus videns Ieſum, ſtupefactus eſt, & expauerunt: & accurrentes, ſalutabant eum.
16 * Et interrogauit eos, Quid inter vos conquiritis?
17 * Et reſpondens vnus de turba, dixit, Magiſter, attuli filium meum ad te habentem ſpiritum mutum:
18 * Qui vbicunque eum apprehenderit, allidit illum, & ſpumat, & ſtridet dentibus, & areſcit: & dixi diſcipulis tuis vt eiicerent illum, & non potuerunt.
19 * Qui reſpondens eis, dixit, O generatio incredula, quandiu apud D vos ero? quandiu vos patiar? afferte illum ad me.
20 * Et attulerunt eum. Et cùm vidiſſet eum, ſtatim ſpiritus conturbauit illum: & eliſus in terram, volutabatur ſpumās.

6 * οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ, ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.
7 * καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς. καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε.
8 * καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.
9 * καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
10 * καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν, πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες, τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι;
11 * καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
12 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα. καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ.
13 * ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 * Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς·
15 * καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.
16 * καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς, τί συζητεῖτε πρὸς ἑαυτούς;
17 * καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε, διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·
18 * καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
19 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.
20 * καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν. καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

וְחַר בְּשַׁבְּתָא דְשַׁבְּתָא דַארְבַּע [a] דְצוֹמָא כר
14 וְכַד אֶתָא לְוָת תַּלְמִידַוהִי חֲזָא לְוָתְהוֹן כְּנִשָׁא סַגִּיָאא וְסָפְרֵא כַּד [b] בָּעֵין עַמְּהוֹן ׃ 15 וּבַר שָׁעְתֵה כֻּלֵּה כְּנִשָׁא
[c] חֲזַאוּהִי [d] וְתְוַהוּ [e] וְרָהֲטוּ שָׁאלוּ בִּשְׁלָמֵה ׃ 16 וַמְשַׁאֵל הֲוָא לְסָפְרֵא מָנָא דָּרְשִׁין אַנְתּוּן עַמְּהוֹן ׃ 17 וַעֲנָא חַד
מֶן כְּנִשָׁא וֶאמַר [f] מַלְפָּנָא [g] אַיתִית בְּרִי לְוָתָךְ דְאִית לֵה רוּחָא דְלָא מְמַלְּלָא ׃ 18 וַאיכָא [h] דְמַדְרְכָא לֵה חָבְטָא
לֵה [i] וּמַרְעֶת וַמְחַרֵק שֵׁנַוהִי וְיָבֵש וֶאמְרֵת לְתַלְמִידַיךְ [k] דְנַפְּקוּנָיהִי וְלָא אֶשְׁכַּחוּ ׃ 19 עָנָא יֵשׁוּע וֶאמַר לְהּ אוֹ
שַׁרְבְּתָא דְלָא [l] מְהַימְנָא עַדְמָא לְאֶמַתַי אֶהֱוֵא עַמְּכוּן וְעַדְמָא לְאֶמַתַי [m] אֶסַיבַּרְכוּן [n] אַיתַאוּהִי לְוָתִי ׃
20 וַאיתִיוּהִי לְוָתֵה וְכַד [o] חֲזָתֵה רוּחָא בַּר שָׁעְתֵה חַבְּטָתֵה וַנְפַל עַל אַרְעָא [p] וּמֶתְכַּבַּק הֲוָא [q] וּמַרְעֶת ׃

[a] צוּם [b] בְּעָא
[c] חֲזָא [d] תְּוַה
[e] רְהַט [f] אַלֶּף
[g] אֶתָא [h] דְרַךְ
[i] רְעַע כמו רצץ
[k] נְפַק [l] הַימֶן [m] סַיבַּר
[n] אֶתָא [o] חֲזָא
[p] כַּבַּק [q] רְעַע

21 * ܘܫܐܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐܒܘܗܝ ܕܟܡܐ ܙܒܢܐ ܗܘ ܡܢ
ܕܗܟܢܐ ܗܘ. ܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ.
22 * ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܐܪܡܝܗ ܒܢܘܪܐ ܘܒܡܝܐ
ܕܢܘܒܕܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚ ܐܢܬ ܥܕܪܝܢܝ
23 ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܡܫܟܚ
ܐܢܬ ܕܬܗܝܡܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܡܢ
24 ܕܡܗܝܡܢ. * ܘܡܚܕܐ ܩܥܐ ܐܒܘܗ ܕܛܠܝܐ
ܟܕ ܒܟܐ ܘܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܥܕܪܝܗ
25 ܠܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܝ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܪܗܛ ܥܡܐ ܘܡܬܟܢܫ
ܥܠܘܗܝ. ܟܐܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܘܚܐ
ܚܪܫܬܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ. ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܦܘܩܝ
ܡܢܗ ܘܬܘܒ ܠܐ ܬܥܠܝܢ ܠܗ.
26 * ܘܩܥܬ ܣܓܝ ܘܫܚܩܬܗ ܘܢܦܩܬ. ܘܗܘܐ
ܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܐܝܟ ܕܣܓܝܐܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܡܝܬ.
27 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ ܀
28 * ܘܟܕ ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ. ܫܐܠܘܗܝ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܠܐ ܐܫܟܚܢ
29 ܠܡܦܩܘܬܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܐ ܓܢܣܐ ܒܡܕܡ
ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܩ. ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ.
30 * ܘܡܢ ܬܡܢ ܢܦܩܘ. ܘܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܠܐ
31 ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܕܥ ܒܗ. * ܡܠܦ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ ܘܢܩܛܠܘܢܗ. ܘܡܐ
ܕܐܬܩܛܠ. ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.
32 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ. ܘܕܚܠܝܢ
ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ ܀ ܀ ܀

ܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܀ ܗܘ ܀ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ܀

܀ ܀ ܀ ܒܗ ܀ ܀ ܀

33 * ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܒܝܬܐ
ܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ
34 ܒܐܘܪܚܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ.
ܐܬܚܪܝܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܒܐܘܪܚܐ ܥܡ ܚܕ ܚܕ. ܕܡܢܘ
ܪܒ ܒܗܘܢ.

21 * *Et interrogauit Ieſchua patrem illius, Quantum temporis eſt iam ex quo ita eſt? dixit ei, Jam à pueritia ſua.*

22 * *Ac pluries abiecit eum in ignem & in aquas, vt perderet eum. ſed ſi quid potes, adiuua me, & miſerere mei.*

23 * *Dixit ei Jeſchua, Si tu potes credere, omnia poſſunt fieri credenti.*

24 * *Et confeſtim clamauit pater pueri flens, et ait, Credo ego, ſuccurre defectui fidei meæ.*

25 * *Quum autem videret Jeſchua accurrentem populum, & congregatum ad ſe, obiurgauit ſpiritum illum immundum, & ait illi, Spiritus ſurde, & non loquens, ego præcipio tibi, Exi ab eo, nec amplius ingrediaris in eum.*

26 * *Et clamauit dæmonium illud multùm, atque contudit eum & exiit: & factus eſt inſtar mortui, ita vt multi dicerent eum mortuum eſſe.*

27 * *Ipſe verò Ieſchua prehendit manum eius, & erexit eum.*

28 * *Quum autem Ieſchua ingreſſus eſſet domum, interrogarunt eum diſcipuli eius priuatim, Quare nos non potuimus eijcere illud?*

29 * *Dixit eis, Hoc genus nullo modo eijci poteſt, niſi ieiunio & oratione.*

30 * *Quumque exiſſet illinc, tranſibant in Galilæam, nolebatque quemquam id ſcire.*

31 * *Docebat enim diſcipulos ſuos, & dicebat eis, Filius hominis tradendus eſt in manus hominum, & interiment eum; quumque interemptus fuerit, die tertio reſurget.*

32 * *Illi verò neſciebant hunc ſermonem, timebantque eum interrogare.*

Dominica quinta poſt Pentecoſten.

33 * *Venerunt autem in Capharnachum. quumque domum ingreſſi fuiſſent, interrogabat eos, Quid diſceptabatis in via inter vos?*

34 * *Ipſi verò tacebant: contenderant enim in via vnus cum alio, quis eſſet maximus eorum.*

21 וְשַׁאַל יֵשׁוּעַ לַאבוּהִי דַכְּמָא לֵהּ זַבְנָא הָא מֵן דְהָכַנָא הו אֵמַר לֵהּ הָא מֵן טַלְיוּתֵהּ ׃ 22 וְזַבְנִין סַגִיאָן אַרְמִיתֵהּ
בְנוּרָא וּבְמַיָא דְתוּבְדִיוּהִי אֶלָא מַדֵם דְמֶשְׁכַּח אַנְתְּ עֲדְרִינִי וְאֶתְרַחַם עֲלַי ׃ 23 אָמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ אֵן מֶשְׁכַּח אַנְתְּ
דְתְהַימֵן כָּל מֵדֵם מֶשְׁכַּח דְנֶהֱוֵא לְמַן דַמְהַימֵן ׃ 24 וּבַר שָׁעְתֵהּ קְעָא אֲבוּהִי דְטַלְיָא כַּד בָּכֵא וְאָמַר מְהַימֵן אֲנָא
עֲדַר לְחַסִירוּת הַימָנוּתִי ׃ 25 כַּד חָזָא דֵין יֵשׁוּעַ דְרָהֵט עַמָא וּמֶתְכַּנַשׁ לְוָתֵהּ כָּאָא בְּהִי רוּחָא טַנְפְתָא וְאָמַר לָהּ רוּחָא
חַרִשְׁתָא דְלָא מְמַלְלָא אֱנָא פָּקֵד אֲנָא לֵכִי פּוּקִי מֶנֵהּ וְתוּב לָא תֶעֱלִינִי לֵהּ ׃ 26 וַקְעָא שֵׁאדָא הַו סַגִי וַשְׁחַקֵהּ
וּנְפַק וַהֲוָא אַיְךְ מִיתָא אַיְךְ דְסַגִיאֵא נֵאמְרוּן דְמִיתלֵהּ ׃ 27 הו דֵין יֵשׁוּעַ אֲחַדֵהּ בְּאִידֵהּ וַאקִימֵהּ ׃
28 כַּד עַל דֵין יֵשׁוּעַ לְבַיְתָא שַׁאלוּהִי תַלְמִידוּהִי בַלְחוּדַיהוּן לְמָנָא חֲנַן לָא אֶשְׁכַּחַן לְמַפָּקוּתֵהּ ׃

רְמָא אֲבַד
עֲדַר כמו עזר
הַימֵן בְּכָא
חֲרַשׁ נְפַק
שְׁחַק מות
קוּם שְׁאַל
שְׁכַח בלשון יכל
נְפַק

21 ‡ Et interrogauit patrem eius, Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait, Ab infantia:
22 ‡ Et frequenter eum in ignem & in aquas misit, vt eum perderet. sed si quid potes, adiuua nos, misertus nostri.
23 ‡ Iesus autem ait illi, Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti.
24 ‡ Et continuò exclamans pater pueri, cum lachrymis aiebat, Credo Domine: adiuua incredulitatem meam.
25 ‡ Et cùm vidisset Iesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi, Surde & mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: & amplius ne introeas in eum.
26 ‡ Et exclamans, & multum discerpens eum, exiit ab eo: & factus est sicut mortuus, ita vt multi dicerent, Quia mortuus est.
27 ‡ Iesus autem tenens manum eius, eleuauit eum: & surrexit.
28 ‡ Et cùm introisset in domum, discipuli eius secretò interrogabant eum, Quare nos non potuimus eiicere eum?
29 ‡ Et dixit illis, Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione & ieiunio.
Mat. 17. d. 22
30 ‡ Et indè profecti, prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quenquam scire.
Luc. 9. e. 22
31 ‡ Docebat autem discipulos suos, & dicebat illis, Quoniam Filius hominis tradetur in manus hominum, & occident eum; & occisus tertia die resurget.
32 ‡ At illi ignorabant verbum: & timebant interrogare eum.
33 ‡ Et venerunt Caphernaum. qui cùm domi esset, interrogabat eos, Quid in via tractabatis?
Mat. 18. a. 1 Luc. 9. f. 46
34 ‡ At illi tacebant. siquidem in via inter se disputauerant, quis eorum maior esset.

21 ‡ καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε, παιδιόθεν.
22 ‡ καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλε, καὶ εἰς τὸ ὕδωρ, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.
23 ‡ ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τὸ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
24 ‡ καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε, πιστεύω κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
25 ‡ ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.
26 ‡ καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε. καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.
27 ‡ ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη.
28 ‡ καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;
29 ‡ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν· εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
30 ‡ καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ.
31 ‡ ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων· καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
32 ‡ οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
33 ‡ Καὶ ἦλθεν εἰς καπερναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτοὺς, τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;
34 ‡ οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

29 אמר להון הנא גנסא במדם לא משכח למפק אלא בצומא ובצלותא׃ 30 וכד נפק מן תמן עברין הוו בגלילא ולא צבא הוא דאנש נדע בה׃ 31 מלף הוא גיר לתלמידוהי ואמר להון דברה דאנשא משתלם באידי בנינשא ונקטלוניהי ומא דאתקטל ביומא דתלתא נקום׃ 32 הנון דין לא ידעין הוו למלתא ודחלין הוו דנשאלוניהי׃

צום צלא ידע
אלף שלם יד
קטל קום
מלל שאל

דחד בשבא רח לבתר פנטקוסטי כח

33 ואתו לכפר נחום וכד עלו לביתא משאל הוא להון דמנא מתחשבין הויתון באורחא בינתכון׃
34 הנון דין שתיקין הוו אתחריו הוו גיר באורחא חד עם חד דמנו רב בהון׃

מן לשון יון
אתא עלל חשב
חרא פירושו הרב

35 ܘܝܬܒ ܝܫܘܥ ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ
ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ ܢܗܘܐ ܐܚܪܝܐ ܕܟܠܢܫ ܘܡܫܡܫܢܐ
36 ܕܟܠܢܫ. ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܚܕ ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܐ.
37 ܘܫܩܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܢ
ܕܡܩܒܠ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ ܒܫܡܝ ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ.
ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܩܒܠ ܐܠܐ ܠܡܢ
38 ܕܫܕܪܢܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܚܢܢ. ܪܒܝ ܚܙܝܢ ܐܢܫ
ܕܡܦܩ ܫܐܕܐ ܒܫܡܟ ܘܟܠܝܢܝܗܝ ܥܠ ܕܠܐ ܢܩܦ ܠܢ.
39 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܟܠܘܢܝܗܝ. ܠܝܬ ܓܝܪ
ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܫܡܝ. ܘܡܫܟܚ ܥܓܠ ܠܡܐܡܪ ܥܠܝ
40 ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܗܟܝܠ ܠܘܩܒܠܟܘܢ
41 ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ. ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܫܩܝܟܘܢ ܟܣܐ
ܕܡܝܐ ܒܠܚܘܕ ܒܫܡܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܡܝܢ
42 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ. ܘܟܠ ܡܢ
ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ.
ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܘ ܪܡܝܐ ܗܘܬ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ
43 ܒܨܘܪܗ ܘܫܕܐ ܒܝܡܐ. ܘܐܢ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܐܝܕܟ
ܦܣܘܩܝܗ. ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ ܕܚܓܝܪܐ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ.
ܐܘ ܕܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܬܐܙܠ ܠܓܗܢܐ.
44 ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ.
45 ܘܐܢ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܦܣܘܩܝܗ. ܦܩܚ
ܗܘ ܠܟ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܟܕ ܚܓܝܣ. ܐܘ ܕܟܕ ܐܝܬ ܠܟ
ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ.
46 ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ.
47 ܘܐܢ ܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܚܨܝܗ. ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ
ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ ܬܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܘ ܕܟܕ
ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ.
48 ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ.
49 ܟܠ ܓܝܪ ܒܢܘܪܐ ܢܬܡܠܚ. ܘܟܠ ܕܒܚܐ
ܒܡܠܚܐ ܢܬܡܠܚ.
50 ܛܒܐ ܗܝ ܡܠܚܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ
ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܡܠܚܐ. ܘܒܫܝܢܐ
ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܀ ܀ ܀ ܀

35 * *Et consedit Ieschua, vocauitque duodecim, ac dixit eis, Qui voluerit esse primus, erit postrêmus omnium, et omnium minister.*
36 * *Et accepit puerulum quendam, eumque statuit in medio: & quum recepisset eum super brachia sua, dixit eis:*
37 * *Quisquis excipit quasi hunc puerulum in nomine meo, me excipit: & quisquis me excipit, non me excipit, sed eum qui misit me.*
38 * *Dixit ei Iouchanon, Magister mi, vidimus hominem eijcientem dæmonia in nomine tuo, & prohibuimus eum, propterea quòd non adhæreat nobis.*
39 * *Dixit eis Ieschua, Ne prohibeatis eum, nemo enim est qui edat virtutes in nomine meo, & possit citò maledicere de me.*
40 * *Quicunque ergo non fuerit contra vos, pro vobis est.*
41 * *Quisquis enim propinauerit vobis calicem aquæ, eo nomine quòd ipsius Meschicho sitis: Amin dico vobis, nequaquam perdiderit mercedem suam.*
42 * *Et quisquis offendiculo fuerit vni ex istis paruulis qui credunt in me, satius ei fuisset, si imposita fuisset mola asini collo ipsius, fuissetque proiectus in mari.*
43 * *Quod si offendiculo tibi fuerit manus tua, eam amputato: satius tibi fuerit mancum ingredi ad vitam, quàm quum habueris duas manus, abeas in gehennam.*
44 * *Vbi vermis eorum non moritur, nec ignis eorum extinguitur.*
45 * *Et si pes tuus offendiculo tibi fuerit, abscinde eum: melius tibi fuerit ingredi ad vitam claudum, quàm quum habueris duos pedes cadas in gehennam.*
46 * *Vbi vermis eorum non moritur, nec ignis eorum extinguitur.*
47 * *Denique si oculus tuus offendiculo tibi fuerit, eum effodito: satius tibi fuerit cum vno oculo ingredi ad regnũ Dei, quàm quum habueris duos oculos cadas in gehẽnam ignis.*
48 * *Vbi vermis eorum non moritur, nec ig-*
49 *nis eorum extinguitur.* * *Quilibet enim igne salietur, & omne sacrificiũ sale salietur.*
50 * *Bonus est sal: sed si sal insipidus fuerit, quonam salietur? Sit in vobis sal, & in pace estote vnus cum alio.*

---

35 [f] וִיתֵב יֵשׁוּע וּקְרָא לִתְרֵעסַר וְאֵמַר לְהוּן מַן [g] דְּצָבֵא דְּנֶהֱוֵא קַדְמָיָא נֶהֱוֵא אַחְרָיָא דְּכֻלְנָשׁ וּמְשַׁמְשָׁנָא דְּכֻלְנָשׁ ׃
36 וּנְסַב טַלְיָא חַד [h] וַאקִימֵהּ בְּמַצַּעְתָּא וְשַׁקְלֵהּ עַל [i] דַּרְעוֹהִי וְאֵמַר לְהוּן ׃
37 כָּל מַן דַּמְקַבֵּל אַיְךְ הָנָא טַלְיָא בְּשְׁמִי לִי הוּ מְקַבֵּל וּמַן דְּלִי מְקַבֵּל לָא הֲוָא לִי מְקַבֵּל אֶלָּא לְמַן דְּשַׁדְּרַנִי ׃
38 אֵמַר לֵהּ יוֹחַנָן רַבִּי [k] חֲזַין אֱנָשׁ [l] דְּמַפֵּק שֵׁאדֵא בַּשְׁמָךְ [m] וְכַלִּינָוהִי עַל דְּלָא [n] נָקֵף לַן ׃
39 אֵמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ לָא תֶּכְלוּנָיהִי לַיְת גֵּיר אֱנָשׁ דְּעָבֵד חַילָא בְּשְׁמִי וּמַשְׁכַּח [o] עֲגַל אָמַר עֲלַי דְּבִישׁ ׃
40 מַן דְּלָא הֲוָא הָכִיל לוּקְבַלְכוֹן חֲלָפַיכוֹן הוּ ׃
41 כָּל גֵּיר [p] דְּנַשְׁקִיכוֹן כָּסָא דְּמַיָּא בַּלְחוּד בַּשְׁמָא דִּמְשִׁיחָא אַנְתּוּן אַמִּין אָמַר אֶנָא לְכוֹן דְּלָא [q] נֵאבַד אַגְרֵהּ ׃
42 וְכָל מַן דְּנַכְשֵׁל לְחַד מַן הָלֵין [r] זְעוּרֵא דִּמְהַימְנִין בִּי פָּקַח הֲוָא לֵהּ אֶלּוּ [s] רְמֵיָא הֲוָת רַחְיָא דַּחֲמָרָא בְּצַוְרֵהּ [t] וְשַׁדְיָא בְּיַמָּא ׃

[f] יְתֵב [g] צְבָא [h] קוּם [i] דְּרַע [k] חֲזָא [l] נְפַק [m] כְּלָא [n] נְקַף כמו דבק [o] עבראית פתאם [p] שְׁקָא [q] אֲבַד [r] זְעַר [s] רְמָא [t] שְׁדָא

Et residens vocauit duodecim: & ait 35
illis, Si quis vult primus esse, erit omniū
nouissimus, & omniū minister. Et acci- 36
piens puerum, statuit eum in medio eo-
rum. quē cùm complexus esset, ait illis:
Quisquis vnum ex huiusmodi pue- 37
ris receperit in nomine meo, me recipit:
& quicunque me susceperit, non me su-
scipit, sed eum qui misit me.
Respondit illi Iohannes, dicens, Ma 38
gister, vidimus quendam in nomine tuo
eiicientem dæmonia, qui non sequitur
nos: & prohibuimus eum.
Iesus autem ait, Nolite prohibere 39
eum. nemo est enim qui faciat virtutē
in nomine meo, & possit citò malè lo-
qui de me. Qui enim non est ad- 40
uersum vos, pro vobis est.
Quisquis enim potum dederit vo- 41
bis calicem aquæ in nomine meo, quia
Christi estis: Amen dico vobis, non per-
det mercedem suam.
Et quisquis scandalizauerit vnum 42
ex his pusillis credētibus in me: bonum
est ei magis si circundaretur mola asina-
ria collo eius, & in mare mitteretur.
Et si scandalizauerit te manus tua, 43
abscinde illam: bonum est tibi debilem
introire in vitam, quàm duas manus ha
bentem ire in gehennam, in ignem in-
extinguibilem, Vbi vermis eorum 44
non moritur, & ignis non extinguitur.
Et si pes tuus te scandalizat, amputa 45
illum: bonum est tibi claudum introire
in vitam æternam, quàm duos pedes ha
bentem, mitti in gehennam ignis inex-
tinguibilis:
Vbi vermis eorum non moritur, & 46
ignis non extinguitur.
Quòd si oculus tuus scandalizat te, 47
eiice eum. bonū est tibi luscum introire
in regnum Dei, quàm duos oculos ha-
bentem, mitti in gehennam ignis;
Vbi vermis eorum non moritur, & 48
ignis non extinguitur.
Omnis enim igne salietur: & om- 49
nis victima sale salietur.
Bonum est sal. quòd si sal insulsum 50
fuerit, in quo illud condietis? Habete in
vobis sal, & pacem habete inter vos.

35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἴ τις
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.
36 καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ
ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς,
37 ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται,
ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.
38 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων, διδάσκαλε, εἴδο-
μέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ
ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολου-
θεῖ ἡμῖν.
39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς
ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ
κακολογῆσαί με.
40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.
41 ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνόματί
μου, ὅτι χριστοῦ ἐστέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
μισθὸν αὐτοῦ·
42 καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων
εἰς ἐμὲ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται λίθος μυ-
λικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θά-
λασσαν.
43 καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν.
καλόν σοί ἐστι κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖ-
ρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·
44 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν·
καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πό-
δας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβε-
46 στον· ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ
σβέννυται.
47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐ-
τόν· καλόν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν
γέενναν τοῦ πυρός·
48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ
σβέννυται.
49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁ-
λισθήσεται.
50 καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τί-
νι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε
ἐν ἀλλήλοις.

43 אן דין מכשלא לך אידך פסוקיה פקח הו לך פשיגא דתעול לחיא או כד אית לך תרתין אידין תאזל לגהנא :
44 איכא דתולעהון לא מיתא ונורהון לא דעכא : 45 ואן רגלך מכשלא לך פסוקיה פקח הו לך דתעול
לחיא חגיסא או כד אית לך תרתין רגלין תפל בגהנא : 46 איכא דתולעהון לא מיתא ונורהון לא דעכא :
47 ואן עינך מכשלא לך חציה פקח הו לך דבחדא עינא תעול למלכותה דאלהא או כד אית תרתין עינין תפל
בגהנא דנורא : 48 איכא דתולעהון לא מיתא ונורהון לא דעכא : 49 כל גיר בנורא מתמלח וכל דבחא
במלחא תתמלח : 50 שפירא הי מלחא אן דין מלחא תפכה במנא תתמלח תהוא בכון מלחא ובשינא הוו חד
עם חד :

פסק עלל אזל
תולע מות דעך
נפל
חצא פירושו נקר
מלח דבח כמו זבח
פכה
שינא פירושו שלום

ܕܒܘܪܟܬܐ ܕܚܬܢܐ ܘܕܟܠܬܐ ܀ ܟ ܀
ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

1 * ܘܩܡ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܝܗܘܕ
ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ ܬܡܢ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ.
2 * ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܡܢܣܝܢ ܠܗ ܘܡܫܐܠܝܢ ܕܐܢ
3 ܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ ܕܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
4 ܡܢܐ ܦܩܕܟܘܢ ܡܘܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܡܘܫܐ
5 ܐܦܣ ܠܢ. ܕܢܟܬܘܒ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܐ. * ܥܢܐ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܩܫܝܘܬ ܠܒܟܘܢ
6 ܟܬܒ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ. * ܡܢ ܒܪܝܫܝܬ ܕܝܢ ܕܟܪܐ
7 ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ
8 ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. * ܘܢܗܘܘܢ
ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ. ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܒܣܪ.
9 * ܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܙܘܓ. ܒܪܢܫܐ ܠܐ ܢܦܪܫ.
10 * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܘܒ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܒܝܬܐ ܥܠ
11 ܗܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ
12 ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ ܥܠܝܗ. * ܘܐܢ ܐܢܬܬܐ ܬܫܪܐ
13 ܠܒܥܠܗ ܘܬܗܘܐ ܠܐܚܪܝܢ ܓܝܪܐ. * ܘܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ
ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ
14 ܟܐܐܢ ܗܘܘ ܒܐܝܠܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ. * ܝܫܘܥ
ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܐܬܟܪܝ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ
ܠܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܕܐܝܠܝܢ
ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
15 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܕܠܐ ܢܩܒܠܝܗ
ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.
16 * ܘܢܣܒ ܐܢܘܢ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ
ܥܠܝܗܘܢ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ.

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܀ ܕܕ ܀ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܀
ܟܐ

17 * ܘܟܕ ܪܕܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܪܗܛ ܚܕ ܢܦܠ ܥܠ
ܒܘܪܟܘܗܝ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ
ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

Benedictione Sponsi & Sponsæ.

CAP. X.

1 *ET surrexit illinc, venitque in fines Ihoudææ vltra Iourdenon: & adierunt eum illuc turbæ multæ, ac docebat eos iterum, vti consueuerat.*

2 * *Accesserunt autem Perischæi tentantes eum, & interrogantes, an liceret viro dimittere vxorem suam.*

3 * *Dixit eis, Quid præcepit vobis Mousche?*

4 * *Illi verò dicunt, Mousche permisit nobis scribere libellum repudij, & dimittere.*

5 * *Respondit Ieschua & dixit eis, Propter duritiem cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.*

6 * *Ab initio verò masculum & fœminam effinxit eos Deus.*

7 * *Propterea relinquet vir patrem suum & matrem suam, & adhærebit vxori suæ.*

8 * *Et erunt duo vna caro: nec amplius erunt duo, sed vna caro.*

9 * *Quod ergo Deus copulauit, homo ne separet.*

10 * *Et interrogarunt eum rursus discipuli sui domi hac de re.*

11 * *Et dixit eis, Quicunque dimiserit vxorem suam, & duxerit aliam, mœchatur.*

12 * *Quòd si mulier dimiserit maritum suũ, fueritque alterius, mœchatur.*

13 * *Cæterùm obtulerunt ei pueros, vt tangeret eos: discipuli verò ipsius obiurgabant eos qui ipsos offerebant.*

14 * *Ieschua verò quum hoc vidisset, displicuit ei: & ait illis, Sinite pueros venientes ad me, nec prohibeatis eos: talium enim quales hi sunt, est regnum Dei.*

15 * *Amin dico vobis, Quicunque non exceperit regnum Dei sicut puerulus, non ingredietur illud.*

16 * *Quumque tulisset eos super brachia sua, imposuit eis manum suam, ac benedixit eis.*

Ad vesperam Dominicæ quartæ post Epiphaniam.

17 * *Quumque iter faceret, accurrẽs quidam procidit in genua sua, & interrogabat eum, ac dicebat, Doctor bone, quid faciam vt hereditate possideam vitam æternam?*

[a] דבורכא דחתנא [b] וכלתא כו קפלאון י
1 וקם מן תמן ואתא לתחומא דיהוד לעברא דיורדנן ואזלו לותה תמן כנשא סגיאא [c] ומלף הוא להון תוב
איך דמעד הוא׃ 2 וקרבו פרישא [e] מנסין לה ומשאלין דאן שליט לגברא דנשבוק אנתתה׃ 3 אמר להון מנא
פקדכון מושא׃ 4 הנון דין אמרין מושא [f] אפס לן דנכתוב כתבא [g] דשובקנא [h] ונשרא׃ 5 ענא ישוע ואמר להון
לוקבל קשיות לבכון כתב לכון [k] פוקדנא הנא׃ 6 מן ברישית דין דכרא ונקבתא עבד אנון אלהא׃ 7 מטל הנא נשבוק
גברא לאבוהי ולאמה [l] ונקף לאנתתה׃ 8 ונהוון תריהון חד בסר מכיל לא הוו תרין אלא חד בסר׃ 9 מדם דאלהא הכיל
[m] זוג ברנשא לא נפרש׃ 10 ושאלוהי תוב [n] תלמידוהי בביתא על הדא׃ 11 ואמר להון כלמן [o] דנשרא אנתתה [p] ונסב
אחריתא [q] גאר׃

[a] ברך [b] כלל
[c] אלף [d] ועד
[e] נסא [f] פס
[g] שבק [h] שרא
[i] קשא [k] פקד
[l] נקף פירושו דבק
[m] זוג [n] למד [o] שרא
[p] נסב [q] גור

CAP. X.

ET inde exurgens, venit in fines Iu- 1
dææ vltra Iordanem: & conueniunt A
iterum turbæ ad eum. & sicut consue-
uerat, iterum docebat illos.
2 Et accedentes Pharisæi, interroga- 2
bant eum, Si licet viro vxorem dimitte-
re? tentantes eum.
3 At ille respondens, dixit eis, Quid 3
vobis præcepit Moyses?
4 Qui dixerunt, Moyses permisit li- 4
bellum repudij scribere & dimittere.
5 Quibus respondens Iesus, ait, Ad 5
duritiam cordis vestri scripsit vobis præ-
ceptum istud.
6 Ab initio autem creaturę masculum 6
& fœminam fecit eos Deus.
7 Propter hoc relinquet homo patrē 7
suum & matrem; & adhærebit ad vxo-
rem suam.
8 Et erunt duo in carne vna. Itaque 8
iam non sunt duo, sed vna caro.
9 Quod ergo Deus coniunxit, homo 9
non separet.
10 Et in domo iterum discipuli eius de 10
eodem interrogauerunt eum.
11 Et ait illis, Quicunque dimiserit 11
vxorem suam & aliam duxerit: adulte-
rium committit super eam. B
12 Et si vxor dimiserit virum suum, & 12
alij nupserit, mœchatur.
13 Et offerebant illi paruulos, vt tange- 13
ret illos. Discipuli autem comminaban-
tur offerentibus.
14 Quos cùm videret Iesus, indignè tu- 14
lit, & ait illis, Sinite paruulos venire ad
me: & ne prohibueritis eos. taliū enim
est regnum Dei.
15 Amen dico vobis: Quisquis non re- 15
ceperit regnum Dei velut paruulus, non
introibit in illud.
16 Et complexans eos, & imponens 16
manus super illos, benedicebat eos.

17 Et cùm egressus esset in via, procur- 17
rens quidam genu flexo ante eum, ro-
gabat eum, dicēs', Magister bone, quid C
faciam vt vitam æternam percipiam?

ι.

1 Κἀκεῖθεν ἀναςὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας,
διὰ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ συμπορεύονται πάλιν
ὄχλοι πρὸς αὐτὸν, καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.
2 καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν, εἰ
ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι; πειράζοντες αὐτόν.
3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμῖν ἐνετείλατο
μωσῆς;
4 οἱ δὲ εἶπον, μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποςασίου
γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.
5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πρὸς τὴν σκλη-
ροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ-
τοὺς ὁ θεός· καὶ εἶπεν,
7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ.
8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ
δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.
9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
10 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ
ἐπηρώτησαν αὐτόν.
11 καὶ λέγει αὐτοῖς, ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν.
12 καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ
ἄλλῳ, μοιχᾶται.
13 καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ
δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.
14 ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἄφετε τὰ
παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ
τοιούτων ἐςὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ'
αὐτὰ, ηὐλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμών τις,
καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτὸν, διδάσκαλε ἀγα-
θὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

¹² וְאֶן אַנְתְּתָא תֶשְׁרֵא בַּעְלָהּ וְתֶהְוֵא לַאחְרָנָא ᵠגָּיְרָא ׃ ¹³ וּמְקַרְבִין הֲווּ לֵהּ טְלָיֵא דְּנֶקְרוֹב לְהוֹן תַּלְמִידוֹהִי
דֵּין ʳכָּאאֶן הֲווּ בְּהָלֵין דַּמְקַרְבִין לְהוֹן ׃ ¹⁴ יֵשׁוּע דֵּין כַּד חֲזָא ˢאֶתְבְּאֵשׁ לֵהּ וֶאמַר לְהוֹן שְׁבוֹקוּ טְלָיֵא ᵗאָתֵן לְוָתִי וְלָא
ᵘתֶכְלוּן אֶנוּן דְּאַילֵין גֵּיר דְּאִיךְ הָלֵין אֶנוּן אִיתֵיהּ מַלְכוּתָא דַּאלָהָא ׃ ¹⁶ וְשַׁקְל אֶנוּן עַל
¹⁵ אַמִין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל דְּלָא נְקַבֵּל מַלְכוּתָא דַּאלָהָא אַיךְ טַלְיָא לָא ˣנֶעוּל לָהּ ׃
דַּרְעוֹהִי ʸוְסָם אִידֵהּ עֲלַיהוֹן וּבָרֶךְ אֶנוּן ׃
דְּרַמְשָׁא דְּחַד כְּשַׁבָּא דר דְּבָתַר ᶻבְּנַחָא כו
¹⁷ וְכַד ᵇרָדֵא בְּאוּרְחָא רְהַט חַד נְפַל עַל ᵇבּוּרְכוֹהִי וּמְשַׁאֵל הֲוָא לֵהּ וֶאמַר ᵈמַלְפָּנָא ᵉטָבָא מָנָא אֶעְבֵּד דְּאֵרַת חַיֵּא דַּלְעָלַם

ᵠ גור
ʳ כאא׳ ˢבאש׳ ᵗאתא
ᵘ כלא
ˣ עלל
ʸ סום
ᶻ דנח כמו זרח
ᵇ רדא׳ ᶜברך׳ ᵈאלף׳ ᵉטוב

18 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ
19 ܐܠܗܐ. ܦܘܩܕܢܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܓܘܪ.
ܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܣܗܕ
ܣܗܕܘܬܐ ܕܓܠܬܐ. ܠܐ ܬܛܠܘܡ. ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ.
20 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܗܠܝܢ
21 ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܚܪ ܒܗ ܘܐܚܒܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܣܝܪܐ ܠܟ.
ܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ. ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ.
ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܣܒ ܨܠܝܒܟ ܘܬܐ
22 ܒܬܪܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܟܡܪ ܒܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܙܠ
ܟܕ ܥܝܩܐ ܠܗ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܢܟܣܐ ܣܓܝܐܐ.
23 ܚܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܟܡܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ. ܕܢܥܠܘܢ
24 ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܡܬܕܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܥܠ ܡܠܘܗܝ. ܘܥܢܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܒܢܝ. ܟܡܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠ
25 ܢܟܣܝܗܘܢ ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܦܫܝܩ
ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܕܢܥܘܠ ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ
26 ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܒܝܢܬܗܘܢ.
27 ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܕܢܚܐ. ܚܪ ܕܝܢ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ. ܐܠܐ
ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܡܫܟܚܐ ܠܘܬ
ܐܠܗܐ.

[illegible]

28 ܘܫܪܝ ܟܐܦܐ ܠܡܐܡܪ. ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠ
29 ܡܕܡ ܘܢܩܦܢܟ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ
ܐܚܘܬܐ. ܐܘ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ. ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܐܘ ܒܢܝܐ. ܐܘ
30 ܩܘܪܝܐ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܤܒܪܬܝ. ܘܠܐ ܢܣܒ
ܚܕ ܒܡܐܐ. ܗܫܐ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܒܬܐ ܘܐܚܐ ܘܐܚܘܬܐ.
ܘܐܡܗܬܐ ܘܒܢܝܐ. ܘܩܘܪܝܐ ܥܡ ܪܕܘܦܝܐ ܘܒܥܠܡܐ
31 ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܤܓܝܐܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ
ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ.

18 * *Dixit ei Jeschua, Quid me vocas bonum? non est bonus, nisi vnus Deus.*
19 * *Mandata nosti, Non mœchaberis, Non furaberis, Non occides, nec testaberis testimonium falsum, Non inferes iniuriam: Honora patrem tuum, & matrem tuam.*
20 * *Ille verò respondit, & dixit ei, Doctor, hæc omnia obseruaui à pueritia mea.*
21 * *Jeschua autem eum conspicatus, dilexit eum, & ait illi, Vnum tibi deest, Abi, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & futurus est tibi thesaurus in cælis: & accipe crucem tuam ac post me venito.*
22 * *Ille verò contristatus est hoc sermone, & abijt quum esset vehementer anxius, habebat enim diuitias multas.*
23 * *Respiciens autē Jeschua discipulos suos, dixit eis, Quàm difficile est ijs quibus sunt diuitiæ ingredi regnum Dei!*
24 * *Discipuli verò obstupescebant ad hos sermones ipsius. Et subdit iterum Jeschua, ac dixit eis, Filij mei quàm difficile est ijs qui confidunt diuitiis suis, ingredi regnum Dei!*
25 * *Facilius est camelum intrare per foramen acus, quàm diuitem in regnum Dei ingredi.*
26 * *Illi verò magis obstupescebant, & dicebant inter se, Quis potest seruari?*
27 * *Conspicatus autem eos Jeschua, dixit eis, Apud homines hoc possibile non est, sed apud Deū: omnia enim possibilia sunt apud Deum.*

Petri Apostoli.

28 * *Cœpit autem Kipho dicere, Ecce nos reliquimus omnia, & adhæsimus tibi. Respondit Jeschua & ait,*
29 * *Amin dico vobis, Nemo est qui reliquerit domos, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut liberos, aut latifundia propter me, aut propter Euangelium meum:*
30 * *Quin accipiat vnū in centum* [centuplum] *nunc tempore isto, domos, & fratres, & sorores, & matres, & liberos, & latifundia cum persecutione; & in seculo venturo vitam perennem.*
31 * *Multi autem primi sunt, qui erunt postremi, & postremi primi.*

---

18 אמר לה ישוע מנא קרא אנת לי טבא לית טבא אלא אן חד אלהא ׃ 19 f פוקדניא ידע אנת לא g תגור לא
תגנוב לא תקטול ולא h תסהד סהדותא i דגלתא לא k תטלום יקר לאבוך ולאמך ׃ 20 הו דין ענא ואמר לה מלפנא
הלין כלהין l נטרת אנין מן טליותי ׃ 21 ישוע דין m חר בה n ואחבה ואמר לה חדא חסירא לך o זל זבן כל מדם
דאית לך p והב למסכנא ותהוא לך q סימתא בשמיא r ונסב s צליבך t ותא בתרי ׃ 22 הו דין u אתכמר x במלתא הדא
ואזל כד y עיקא לה אית הוא לה גיר נכסא סגיאא ׃ 23 חר דין ישוע בתלמידוהי ואמר להון כמא עטלא
לאילין דאית להון נכסא z דנעלון למלכותא דאלהא ׃ 24 תלמידא דין a מתדמרין הוו על b מלוהי וענא תוב
ישוע ואמר להון בני כמא עטלא לאילין c דתכילין על נכסיהון דנעלון למלכותא דאלהא ׃

f בקר g גור h סהד
i רגל פירושו כזב
k טלם l נטר m חור
n אחב o אזל p יהב
q סום r נסב s צלב
t אתא u כמר x מלל
y עיק z עלל a דמר
b מלל c תכל

*Iesus autem dixit ei, Quid me di- 18
cis bonum? Nemo bonus, nisi vnus,
Deus.
*Præcepta nosti, Ne adulteres, Ne oc- 19
cidas, Ne fureris, Ne falsum testimoniũ
dixeris, Ne fraudem feceris, Honora pa-
trem tuum & matrem.
*At ille respondens, ait illi, Magister, 20
hæc omnia obseruaui à iuuentute mea.
*Iesus autem intuitus eum, dilexit 21
eum, & dixit ei, Vnum tibi deest: vade,
quæcunque habes vende, & da pauperi-
bus, & habebis thesaurum in cælo, &
veni, sequere me.
*Qui contristatus in verbo, abijt mœ- 22
rens. erat enim habens multas posses-
siones.
*Et circunspiciens Iesus, ait discipu- 23
lis suis, Quàm difficile qui pecunias ha-
bent, in regnum Dei introibunt!
*Discipuli autem obstupescebant in 24
verbis eius. At Iesus rursus respondens D
ait illis, Filioli, quàm difficile est confi-
dentes in pecunijs, in regnum Dei in-
troire!
*Facilius est camelum per foramen 25
acus transire, quàm diuitem intrare in
regnum Dei.
*Qui magis admirabantur, dicentes 26
ad semetipsos, Et quis potest saluus fieri?
*Et intuens illos Iesus, ait, Apud ho- 27
mines impossibile est: sed non apud
Deũ. omnia enim possibilia sunt apud
Deum.

*Et cœpit ei Petrus dicere, Ecce nos 28
dimisimus omnia: & secuti sumus te.
*Respondens Iesus, ait, Amen dico 29
vobis, Nemo est qui reliquerit domum,
aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut
matrem, aut filios, aut agros propter me
& propter Euangelium:
*Qui non accipiet centies tantũ nunc 30
in tempore hoc: domos, & fratres, & so-
rores, & matres, & filios, & agros, cum
persecutionibus; & in seculo futuro vi-
tam æternam.
*Multi autem erunt primi, nouissimi; 31
& nouissimi, primi.

18 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀ-
γαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός.
19 *τὰς ἐντολὰς οἶδας, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ
κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς· τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.
20 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.
21 *ὁ δὲ ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς
πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει
μοι ἄρας τὸν σταυρόν.
22 *ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος·
ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23 *καὶ περιβλεψάμενος ὁ ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.
24 *οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ
ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, τέκνα, πῶς δύσκολόν
ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
25 *εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥα-
φίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν.
26 *οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυ-
τοὺς, καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27 *ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγει, παρὰ ἀνθρώ-
ποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά
ἐστι παρὰ τῷ θεῷ.

28 *Ἤρξατο δὲ ὁ πέτρος λέγειν αὐτῷ, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκα-
μεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι.
29 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς
ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα,
ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ
ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου·
30 *ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τού-
τῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ μητέρας, καὶ
τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχο-
μένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 *πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι
πρῶτοι.

25 פשיק הו לגמלא דנעול בחרורא [d] דמחטא או עתירא למלכותה דאלהא [e] למעל ׃ 26 הנון דין [f] יתיראית
מתדמרין הוו ואמרין ביניהון מנו משכח [g] למחא ׃ 27 [h] חר דין בהון ישוע ואמר להון לות בנינשא הדא לא
משכחא אלא לות אלהא כל מדם גיר משכחא לות אלהא ׃ דפטרוס שליחא כח
28 ושרי כאפא למאמר הא חנן שבקן כל מדם [a] ונקפנך ענא ישוע ואמר ׃
29 אמין אמר אנא לכון דלית אנש דשבק בתא או אחא או אחתא או אבא או אמא או אנתתא או בניא או קוריא
מטלתי ומטל [b] סברתי ׃ 30 ולא נקבל חד במאא השא בזבנא הנא בתא ואחא ואחותא ואמהתא ובניא וקוריא
עם [c] רדופיא ובעלמא [d] דאתא חיא דלעלם ׃ 31 סגיאא דין קדמיא דנהוון אחריא ואחריא קדמיא ׃

[a] חוט [e] עלל [f] יתר
[g] חיא [h] חור
[a] נקף פירושו דבק
[b] סבר כמו כשר
[c] רדף [d] אתא

32 ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܗܘ ܝܫܘܥ ܩܕܝܡ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܙܠܝܢ ܒܬܪܗ ܟܕ ܕܚܠܝܢ ܘܕܒܪ ܬܪܥܣܪܬܗ ܘܫܪܝ ܕܢܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܥܬܝܕ ܕܢܗܘܐ ܠܗ.
33 ܕܗܐ ܣܠܩܝܢ ܚܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܣܦܪܐ ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܠܡܘܬܐ ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ.
34 ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ ܀ ܀ ܀

ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܘ ܕܨܘܡܐ ܀ ܟܛ ܀

35 ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܠܦܢܐ ܨܒܝܢ ܚܢܢ ܕܟܠ ܕܢܫܐܠ ܬܥܒܕ ܠܢ.
36 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܟܘܢ.
37 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܒ ܠܢ ܕܚܕ ܢܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܫܘܒܚܟ.
38 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ ܘܠܡܥܡܕ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ.
39 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ ܬܫܬܘܢ ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ.
40 ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ ܣܡܠܝ ܠܝܬ ܕܝܠܝ ܠܡܬܠ ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒ ܠܗܘܢ.
41 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܥܣܪܐ ܫܪܝܘ ܠܡܬܪܥܡܘ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ.
42 ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܣܬܒܪܝܢ ܕܪܫܝ ܥܡܡܐ ܐܢܘܢ ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ.
43 ܠܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܪܒܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ.
44 ܘܐܝܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ ܢܗܘܐ ܥܒܕܐ ܠܟܠܢܫ.
45 ܘܐܦ ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ. ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ.

32 * *Quum ascenderent autem per viam ad Ourischlem, ipse Jeschua anteibat eis, & percellebantur, ibántque post eum timentes. Et assumpsit suos duodecim, cœpítque eis dicere id quod sibi futurum erat.*
33 * *Ecce ascendimus ad Ourischlem, & Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum, Scribísque: & condemnabunt eum ad mortem ac tradent eum Gentibus.*
34 * *Et illudent ei, cædéntque flagellis, & conspuent in faciem eius, cum denique interficient, & tertia die resurget.*

Ad Oblationem Dominica VI. Ieiunij.

35 * *Accesserunt autem ad eum Jaakoub & Jouchanon filij Zabdai, & dicunt ei, Magister, volumus vt quicquid postulauerimus, facias nobis.*
36 * *Dixit eis, Quid vultis vobis faciam?*
37 * *Dicunt ei, Da nobis vt vnus sedeat à dextera tua, & alter à sinistra tua in gloria tua.*
38 * *Ipse verò dixit eis, Nescitis quid postuletis. potestis bibere calicem, quem ego bibo, & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini?*
39 * *Dicunt ei, Possumus, subdit eis Jeschua, Calicem quem ego bibo, bibituri estis, & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini.*
40 * *Vt sedeatis autem à dextera mea & à sinistra mea, non est meum dare, nisi ijs quibus id paratum est.*
41 * *Quæ quum audissent decem, cœperunt obmurmurare cõtra Jaakoub & Jouchanon.*
42 * *Et aduocauit eos Jeschua, ac dixit eis, Scitis eos qui existimantur principes Gentium, dominos earum esse, & magnates eorum potestatem in eas exercere?*
43 * *At non ita erit inter vos, sed quicunque voluerit inter vos fieri magnus, erit vobis minister.*
44 * *Et quisquis ex vobis voluerit fieri primus, erit seruus omnium.*
45 * *Nam & Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.*

32 כַּד סָלְקִין הֲווֹ דֵּין בְּאוֹרְחָא לְאוֹרִשְׁלֶם הוּ יֵשׁוּע קְדִים הֲוָא לְהוֹן וּמִתְדַּמְּרִין הֲווֹ וְאָזְלִין בָּתְרֵהּ כַּד דָּחְלִין וְדַבַּר לִתְרַעְסַרְתֵּהּ וְשָׁרִי דְּנֵאמַר לְהוֹן מִדֶּם דַּעֲתִיד דְּנֶהֱוָא לֵהּ׃
33 דְּהָא סָלְקִין חְנַן לְאוֹרִשְׁלֶם וּבְרֵהּ דְּאֶנָשָׁא מֶשְׁתְּלֶם לְרַבַּי כָּהֲנָא וְלַסָּפְרֵא וְנַחַיְבוּנָיהִי לְמוֹתָא וְנַשְׁלְמוּנָיהִי לְעַמְמֵא׃
34 וְנֶבְזְחוּן בֵּהּ וְנְנַגְדוּנָיהִי וְנֶרְקוּן בְּאַפּוֹהִי וְנִקְטְלוּנָיהִי וּבְיוֹמָא דַּתְלָתָא נְקוּם׃
דְּקוּרְבָּא דְּחַד בְּשַׁבָּא דו דְּצוֹמָא כט
35 וְקַרְבוּ לְוָתֵהּ יַעֲקוֹב וְיוֹחָנָן בְּנַי זַבְדַי וְאָמְרִין לֵהּ מַלְפָנָא צָבֵין חְנַן דְּכֹל דְּנִשְׁאַל תֶּעְבֶּד לַן׃
36 אֶמַר לְהוֹן מָנָא צָבֵין אַנְתּוּן אֶעְבֶּד לְכוֹן׃
37 אָמְרִין לֵהּ הַב לַן דְּחַד נִתֵּב מֶן יַמִּינָךְ וְחַד מֶן סֶמָּלָךְ בְּשׁוּבְחָךְ׃

דְּמַר אֱמַר
שְׁלֶם חוֹב
מוֹת בְּזַח
נְגַד רְקַק
קְטַל קוּם
צִים אֱלַף
צְבָא יְהַב
יְתַב שְׁבַח

* Erant autem in via ascendentes Ie- 32
rosolymam: & præcedebat illos Iesus, & E
stupebant: & sequentes timebant. Et as-
sumens iterum duodecim, cœpit illis di-
cere quæ essent ei euentura.
* Quia ecce ascẽdimus Ierosolymam, 33
& Filius hominis tradetur principibus
Sacerdotum, & Scribis & senioribus, &
damnabunt eum morte, & tradent eum
gentibus.
* Et illudent ei, & conspuent eum, & 34
flagellabunt eum, & interficient eum.

* Et tertia die resurget. Et accedunt 35
ad eum Iacobus & Iohannes filij Zebe-
dei, dicẽtes, Magister, volumus vt quod-
cunque petierimus facias nobis.
* At ille dixit eis, Quid vultis vt fa- 36
ciam vobis?
* Et dixerunt, Da nobis vt vnus ad de- 37
xteram tuam, & alius ad sinistram tuam
sedeamus in gloria tua.
* Iesus autem ait eis, Nescitis quid pe 38
tatis. potestis bibere calicem quem ego
bibo: aut baptismo quo ego baptizor,
baptizari? F
* At illi dixerunt ei, Possumus. Iesus 39
autem ait eis, Calicem quidem quem
ego bibo bibetis, & baptismo quo ego
baptizor baptizabimini:
* Sedere autem ad dexteram meam, 40
vel ad sinistram, non est meum dare vo-
bis, sed quibus paratum est.
* Et audientes decem, cœperunt indi- 41
gnari de Iacobo & Iohanne.
* Iesus autem vocans eos, ait illis, Sci- 42
tis quia hi qui videntur principari gen-
tibus, dominantur eis: & principes eo-
rum potestatem habent ipsorum.
* Non ita est autem in vobis: sed qui- 43
cunque voluerit fieri maior, erit vester
minister.
* Et quicunque voluerit in vobis pri- 44
mus esse, erit omnium seruus.
* Nam & filius hominis non venit vt 45
ministraretur ei, sed vt ministraret, &
daret animam suam redemptionem pro
multis.

32 * ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ
ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολου-
θοῦντες ἐφοβοῦντο· καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα,
ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν.
33 * ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμμα-
τεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐ-
τὸν τοῖς ἔθνεσι,
34 * καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ
ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

35 * Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, οἱ
υἱοὶ ζεβεδαίου, λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰ-
τήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν.
36 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;
37 * οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς
ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύ-
νασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ
ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;
39 * οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ
ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε.
40 * τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου,
οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται.
41 * καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ ἰα-
κώβου καὶ ἰωάννου.
42 * ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς,
οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
43 * οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι
μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος.
44 * καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων
δοῦλος.
45 * καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι,
ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
ἀντὶ πολλῶν.

38 הו דין אמר להון לא ידעין אנתון מנא שאלין אנתון משכחין אנתון דתשתון כסא דאנא שתא אנא ומעמודיתא
דאנא עמד אנא תעמדון ׃ 39 אמרין לה משכחינן אמר להון ישוע כסא דשתא אנא תשתון ומעמודיתא
דאנא עמד אנא תעמדון ׃ 40 דתתבון דין מן ימיני ומן סמלי לא הות דילי למתל אלא לאילין דמטיבא
41 וכד שמעו עסרא שריו רטנין על יעקוב ויוחנן ׃ 42 וקרא אנון ישוע ואמר להון ידעין אנתון דאילין
דמסתברין רישא דעממא מריהון אנון ורורבניהון שליטין עליהון ׃ 43 לא דין הכנא נהוא בינתכון אלא
מן דצבא בכון דנהוא רבא נהוא לכון משמשנא ׃ 44 ואינא מנכון דצבא דנהוא קדמיא נהוא עבדא
דכלנש ׃ 45 ואף ברה גיר דאנשא לא אתא דנשתמש אלא דנשמש ונתל נפשה פורקנא חלף סגיאא ׃

שתא עמד
יתב נתל טיב
שרי
סבר רבב
צבא
שמש גתל פרק

46 * ܘܐܬܘ ܠܐܝܪܝܚܘ܂ ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ܂
ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܛܝܡܝ ܒܪ
ܛܝܡܝ ܣܡܝܐ܂ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܡܚܕܪ܂
47 * ܘܫܡܥ ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܢܨܪܝܐ܂ ܘܫܪܝ ܠܡܩܥܐ
48 ܘܠܡܐܡܪ܂ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ܂ * ܘܟܐܝܢ
ܗܘܘ ܒܗ ܣܓܝܐܐ ܕܢܫܬܘܩ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܐ
ܗܘܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ܂
49 * ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܦܩܕ ܕܢܩܪܘܢܝܗܝ܂ ܘܩܪܐܘܗܝ
ܠܣܡܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܐܬܠܒܒ ܩܘܡ ܩܪܐ ܠܟ܂
50 * ܗܘ ܕܝܢ ܣܡܝܐ ܫܕܐ ܠܬܟܣܝܬܗ܂ ܘܩܡ ܐܬܐ ܠܘܬ
51 ܝܫܘܥ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܡܢܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܐܥܒܕ
ܠܟ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܣܡܝܐ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܪܒܝ ܕܐܬܚܙܐ܂
52 * ܘܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܚܙܝ܂ ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ
ܘܡܚܕܐ ܚܙܐ ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܐ ܀ ܀

ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ ܀ ܠ

ܩܦܠܐܘܢ ܝܐ ܀

1 * ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܥܠ ܓܢܒ ܒܝܬ ܦܐܓܐ܂
ܘܒܝܬ ܥܢܝܐ܂ ܠܘܬ ܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ܂ ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ
2 ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܙܠܘ ܠܩܘܪܝܬܐ ܗܝ
ܕܠܘܩܒܠܢ܂ ܘܡܚܕܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ܂
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ܂ ܕܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ
3 ܠܐ ܪܟܒܗ܂ ܫܪܘ ܐܝܬܐܘܗܝ܂ * ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ
ܠܟܘܢ܂ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܕܐ܂ ܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܡܪܢ
4 ܡܬܒܥܐ܂ ܘܡܚܕܐ ܠܗܪܟܐ ܡܫܕܪ ܠܗ܂ * ܘܐܙܠܘ
ܐܫܟܚܘ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ ܠܘܬ ܬܪܥܐ ܠܒܪ ܒܫܘܩܐ܂ ܘܟܕ
5 ܫܪܝܢ ܗܘܘ܂ * ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܘ
ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ܂
6 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ܂
7 ܘܫܒܩܘ ܐܢܘܢ܂ * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܥܝܠܐ ܠܘܬ
ܝܫܘܥ܂ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܘܗܝ ܢܚܬܝܗܘܢ܂ ܘܪܟܒ
8 ܥܠܘܗܝ ܝܫܘܥ܂ * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܫܘܝܢ ܗܘܘ
ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ܂ ܘܐܚܪܢܐ ܦܣܩܝܢ ܗܘܘ ܣܘܟܐ
ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܡܫܘܝܢ ܒܐܘܪܚܐ܂

46 * *Venerunt autem Hirichou: quúmque exiret Jeschua ab Hirichou ipse & discipuli eius, turbáque multa, Timai filius Timai cæcus sedebat iuxta viam, atque mendicabat.*

47 * *Et audijt ipsum esse Jeschua illum Nazarenum, cœpítque clamare ac dicere, Fili Dauid miserere mei.*

48 * *Et obiurgabant eum multi vt taceret: ille verò magis clamabat & dicebat, Fili Dauid miserere mei.*

49 * *Subſtitit autem Jeschua, ac præcepit eum accerſiri. accerſunt itaque cæcum illum, & dicunt ei, Bono ſis animo, ſurge, vocat te.*

50 * *Ille verò cæcus reliquit pallium ſuum, & ſurgens venit ad Jeschua.*

51 * *Dixit ei Jeschua, Quid vis faciam tibi? ille verò cæcus dixit ei, Domine mi, vt videam.*

52 * *Ieschua autem dixit ei, Vide, fides tua te ſeruauit, & illicò recepit viſum, & ambulabat per viam.*

CAP. XI.

Matutinis Dominicæ Palmarum.

1 *QVúmque appropinquaret per decliue Beth-Pogbe & Beth-Anio ad montem Oliuarum, miſit duos è diſcipulis ſuis, & dixit eis:*

2 * *Ite in pagum illum qui eſt vobis è regione, & eo momento quo ingrediemini in eum, reperietis pullum vinctum, in quo nullus ex filijs hominum equitauit: ſoluite, eúmque adducite.*

3 * *Quòd ſi quiſpiam dixerit vobis, Cur facitis hoc? dicite ei, Quia domino noſtro requiritur, & ſtatim huc mittet eum.*

4 * *Profecti autem inuenere pullum vinctum iuxta portam foris in platea. quúmque ſoluerent,*

5 * *Quidã ex ijs qui aſtabant dixerunt eis, Quid facitis, qui ſoluitis pullum?*

6 * *Illi verò dixerunt eis, Prout præceperat eis Jeschua, & dimiſerunt eos.*

7 * *Adduxerúntque ipſum pullum ad Jeschua, & iniecerunt ei veſtimenta ſua & equitauit in eo Jeschua.*

8 * *Multi verò ſternebant pallia ſua per viam, alij autem amputabant ramos ex arboribus, & ſternebant in via.*

46 ואתו לאיריחו וכד נפק ישוע מן איריחו הו ותלמידוהי וכנשא סגיאא טימי בר טימי סמיא יתב הוא על יד אורחא ומחדר ׃ 47 ושמע דישוע הו נצריא ושרי למקעא ולמאמר ברה דדויד אתרחם עלי ׃ 48 וכאין הוו בה סגיאא דנשתוק הו דין יתיראית קעא הוא ואמר ברה דדויד אתרחם עלי ׃ 49 וקם ישוע ופקד דנקרוניהי וקראוהי לסמיא ואמרין לה אתלבב קום קרא לך ׃ 50 הו דין סמיא שדא לתכסיתה וקם אתא לות ישוע ׃ 51 אמר לה ישוע מנא צבא אנת אעבד לך הו דין סמיא אמר לה רבי דאתחזא ׃ 52 וישוע אמר לה חזי הימנותך אחיתך ומחדא אתחזי לה ואזל הוא באורחא ׃

דצפרא דחד בשבא דאושענא ל קפלאון יא 1 וכד קרב לאורשלם על גנב בית פגא ובית

אתא · סמא · קעא · אמר · כאא · שתק · יתר · רחם · קרא · סמא · חזא · מימן · חיא

Mat. 20. Luc. 18. 46 Et veniunt Iericho: & proficiſcente eo de Iericho, & diſcipulis eius & plurima multitudine, filius Timæi Bartimęus cæcus, ſedebat iuxta viam mendicans.

47 Qui cùm audiſſet quia Ieſus Nazarenus eſt: cœpit clamare & dicere, Ieſu fili Dauid, miſerere mei.

48 Et comminabantur illi multi, vt taceret. At ille multò magis clamabat, Fili Dauid, miſerere mei.

49 Et ſtans Ieſus præcepit illum vocari. & vocant cæcum, dicentes ei, Animæquior eſto, ſurge, vocat te.

50 Qui proiecto veſtimento ſuo exiliens, venit ad eum.

51 Et reſpondens Ieſus, dixit illi, Quid tibi vis faciam? Cæcus autem dixit ei, Rabboni vt videam.

52 Ieſus autem ait illi, Vade, fides tua te ſaluum fecit. Et confeſtim vidit, & ſequebatur eum in via.

46 καὶ ἔρχονται εἰς ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς τιμαίου βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

47 καὶ ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, ὁ υἱὸς δαβὶδ ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.

50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν ἰησοῦν.

51 καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, τί θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, ῥαββουνὶ, ἵνα ἀναβλέψω.

52 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε. καὶ ἠκολούθησε τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

CAP. XI.

ια.

Mat. 21. Luc. 19. 1 ET cùm appropinquarent Ieroſolymæ & Bethaniæ ad montem oliuarum, mittit duos ex diſcipulis ſuis,

2 Et ait illis, Ite in caſtellũ quod contra vos eſt: & ſtatim introeuntes illuc, inuenietis pullum ligatum, ſuper quem nullus adhuc hominum ſedit: ſoluite illum, & adducite.

3 Et ſi quis vobis dixerit, Quid facitis? dicite quia Domino neceſſarius eſt: & continuò illum dimittet huc.

4 Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio: & ſoluunt eum.

5 Et quidam de illic ſtantibus, dicebant illis, Quid facitis ſoluentes pullum?

6 Qui dixerunt eis ſicut præceperat illis Ieſus: & dimiſerunt eis.

Ioh. 12. 7 Et duxerunt pullum ad Ieſum: & imponunt illi veſtimenta ſua, & ſedit ſuper eum.

8 Multi autem veſtimenta ſua ſtrauerunt in via: alij autem frondes cædebant de arboribus, & ſternebant in via.

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς ἱερουσαλὴμ, εἰς βηθσφαγὴ καὶ βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 καὶ λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν. καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε.

4 ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων, ἔλεγον αὐτοῖς, τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6 οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτῷ.

8 πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

עניא לות טורא דזיתא שדר תרין מן תלמידוהי ואמר להון ׃ 2 [a]זלו לקריתא הי דלקובלן ובר שעתה [b]ועאלין
אנתון לה משכחין אנתון עילא דאסיר דאנש מן בני אנשא לא [c]רכבה [d]שרו [e]איתאוהי ׃
3 ואן אנש נאמר לכון מנא עבדין אנתון הדא אמרו לה דלמרן [f]מתבעא ומחדא משדר לה לכא ׃
4 ואזלו אשכחו עילא דאסיר על תרעא לבר בשוקא וכד שרין הוו ׃ 5 אנשין מן אילין [g]דקימין אמרו
להון מנא עבדין אנתון [h]דשרין אנתון עילא ׃ 6 הנון דין אמרו להון איך דפקד אנון ישוע ושבקו אנון ׃
7 [i]ואיתיוהי לעילא לות ישוע [k]וארמיו עלוהי מאניהון ורכב עלוהי ישוע ׃ 8 סגיאא דין [l]משין
הוו נחתיהון באורחא ואחרנא פסקין הוו [m]סוכא מן אילנא ומשוין באורחא ׃

[a] אזל [b] עול
[c] רכב [d] שרא [e] אתא
[f] בעא
[g] קום
[h] שרא
[i] אתא [k] רמא [l] שוא
[m] סוך

9 * ܘܗܢܘܢ ܕܩܕܡܘܗܝ ܘܗܢܘܢ ܕܒܬܪܗ܆ ܩܥܝܢ
ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ
10 ܕܡܪܝܐ. * ܘܒܪܝܟܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܬܝܐ ܕܐܒܘܢ
11 ܕܘܝܕ. ܐܘܫܥܢܐ ܒܡܪܘܡܐ. * ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ
ܠܗܝܟܠܐ܆ ܘܚܙܐ ܟܠܡܕܡ. ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܕܢܐ ܕܪܡܫܐ܆
ܢܦܩ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪ.
12 * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ
13 ܟܦܢ. * ܘܚܙܐ ܬܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܕܐܝܬ ܒܗ
ܛܪ̈ܦܐ܆ ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܕܐܢ ܢܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ. ܘܟܕ
ܐܬܐ܆ ܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪ̈ܦܐ. ܙܒܢܐ ܓܝܪ ܠܐ
14 ܗܘܐ ܕܬܐ̈ܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܟܝܠ ܘܠܥܠܡ
ܐܢܫ ܡܢܟܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܢܐܟܘܠ. ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
15 * ܘܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ
ܕܐܠܗܐ܆ ܘܫܪܝ ܠܡܦܩܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ
ܒܗܝܟܠܐ. ܘܗܦܟ ܦܬܘܪ̈ܐ ܕܡܥܪ̈ܦܢܐ܆ ܘܟܘܪ̈ܣܘܬܐ
ܕܗܢܘܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘ̈ܢܐ.
16 * ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܥܒܪ ܡܐܢܐ ܒܓܘ
17 ܗܝܟܠܐ. * ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܟܬܝܒ
ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ܆
ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܠܣ̈ܛܝܐ.
18 * ܘܫܡܥܘ ܪ̈ܒܝ ܟܗ̈ܢܐ ܘܣ̈ܦܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ
ܕܐܝܟܢܐ ܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢܗ܆
ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܥܡܐ ܬܡܝܗ ܗܘܐ ܒܝܘܠܦܢܗ܀

ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ ✣ ܠܪܡܫܐ ✣

19 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ܆ ܢܦܩܘ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ.
20 * ܘܒܨܦܪܐ ܟܕ ܥܒܪܝܢ܆ ܚܙܘ ܬܬܐ ܗܝ ܟܕ ܝܒܝܫܐ
21 ܡܢ ܥܩܪܗ. * ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ܆
22 ܗܐ ܬܬܐ ܗܝ ܕܠܛܬ ܝܒܫܬ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
23 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܛܘܪܐ
ܗܢܐ ܕܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ܆ ܘܠܐ ܢܬܦܠܓ
ܒܠܒܗ. ܐܠܐ ܢܗܝܡܢ ܕܗܘܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܡܪ܆
ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܡܪ.

9 * *Illique qui antibant, quique pone*
[sequebantur,] *clamabant & dicebant, Hou-*
schaano, Benedictus ille qui venit in nomine
Domini.
10 * *Et benedictum regnum illud veniens*
patris nostri Dauid. Houschaano in excelsis.
11 * *Et ingressus est Jeschua in Ourischlem*
in templum, & conspexit omnia: quum au-
tem esset tempus vespertinum, exijt in Beth-
Anio cum duodecim.
12 * *Et postero die quùm exijsset è Beth-Anio,*
13 *esuriijt.* * *Et cõspicatus ficum vnã è lõginquo,*
in qua erant folia, venit ad eam, num repe-
riret in ea quicquam. quúmque venisset, ni-
hil reperit in ea nisi folia. non enim tempus
erat ficuum.
14 * *Et ait illi, Posthac & in æternum nemo*
ex te fructus comedat: & audierunt disci-
puli eius.
15 * *Venerunt autem in Ourischlem, & in-*
gressus est Jeschua in templum Dei: cœpítq;
eijcere eos qui emebant & vendebant in tem
plo, & subuertit mensas trapezitarum, &
cathedras eorum qui vendebant columbos.
16 * *Nec permittebat vt quisquam trans-*
ferret vas intra templum.
17 * *Docebátque ac dicebat eis, Nónne scri-*
ptum est, Domus mea, domus orationis vo-
cabitur ab omnibus gentibus? vos autem
eam fecistis speluncam latronum.
18 * *Et audierunt principes Sacerdotum, &*
Scribæ, quærebántque quomodo perderent
eum. timebant enim ab eo, propterea quòd
vniuersus populus percelleretur ob doctri-
nam eius.

Septimanæ secundæ Ieiunij.

19 * *Quúmque esset vespera, exierunt extra*
ciuitatem.
20 * *Manè autem quum transirent, vide-*
runt ficum illam exaruisse radicitus.
21 * *Et recordatus est Schemeon, & dixit ei,*
Domine mi, ecce ficus illa, cui imprecatus es,
22 *exaruit.* * *Et respondit Jeschua, & ait*
illis, Sit in vobis fides Dei.
23 * *Amin dico vobis, Quicunque dixerit*
monti huic, tollitor, & cade in mare; nec du-
bitauerit in corde suo, sed crediderit futurum
id quod dicit, fiet ei quicquid dixerit.

9 וְהָנוּן דְּקָדְמוֹהִי וְהָנוּן דְּבָתְרֵה [n] קָעֵין הֲווֹ וָאמְרִין [o] אוֹשַׁעְנָא [p] בְּרִיךְ הוּ דְאָתֵא בַּשְׁמֵה דְּמָרְיָא ׃
10 וּבְרִיכָא הִי מַלְכוּתָא [q] דְּאָתְיָא דַּאבוּן דַּוִיד אוֹשַׁעְנָא [r] בַּמְרוֹמֵא ׃ 11 [s] וְעַל יֵשׁוּע לְאוּרִשְׁלֵם לְהַיכְלָא וַחֲזָא
כֻּל מֵדֵּם כַּד הֲוָא דֵּין [t] עֶדְּנָא דְּרַמְשָׁא נְפַק לְבֵית עַנְיָא עַם תְּרֶעסַר ׃ 12 וַלְיוֹמָא אַחֲרֵנָא כַּד נְפַק מֵן בֵּית עַנְיָא כְּפֵן ׃
13 וַחֲזָא תְּתָא חֲדָא מֵן [u] רוּחְקָא דְּאִית בָּהּ טַרְפֵּא וַאתָא לְוָתָהּ דְּאֵן נֶשְׁכַּח בָּהּ מֵדֵּם וְכַד אֶתָא לָא אֶשְׁכַּח בָּהּ אֶלָּא
אֶן טַרְפֵּא זַבְנָא גֵּיר לָא הֲוָא הֲוָא דְּתְאנֵא ׃ 14 וַאמַר לָהּ [x] מֵכִּיל וַלְעָלַם אְנָשׁ מֵנֵּכִי פִּאֲרָא לָא [y] נֵאכוּל וַשְׁמַעוּ
תַּלְמִידוֹהִי ׃ 15 [z] וַאתַו לְאוּרִשְׁלֵם וְעַל יֵשׁוּע לְהַיכְלָא דַּאלָהָא וְשַׁרִי [a] וְנַפֵּק לַאילֵין דְּזָבְנִין וַמְזַבְּנִין בְּהַיכְלָא וַהֲפַךְ
פָּתוֹרָא [b] דַּמְעַרְפָּנֵא [c] וְכוּרְסְוָתָא דְּהָנוּן דַּמְזַבְּנִין יַוְנֵא ׃ 16 וְלָא שָׁבֵק הֲוָא דְּאנָשׁ נֶעְבַּר מָאנָא בְּגַו הַיכְלָא ׃

[n] קְעָא [o] יְשַׁע [p] בְּרַךְ
[q] אֲתָא [r] רוּם [s] עֲלַל
[t] פירושו זמן

[v] רְחַק
[x] פירושו מעתה
[y] אֲכַל [z] אֲתָא [a] נְפַק
[b] עֲרַף
[c] פירושו מושבים

* Et qui præibant, & qui sequebantur 9
clamabant, dicentes, Hosan-na, bene- B
dictus qui venit in nomine Domini.
* Benedictum quod venit regnum pa- 10
tris nostri Dauid, Hosan-na in excelsis.
* Et introiuit Ierosolymam in tem- 11
plum: & circunspectis omnibus, cùm
iam vespera esset hora, exijt in Betha-
niam cum duodecim.
* Et alia die cùm exirent à Bethania, 12
esurijt.
* Cúmque vidisset à longè ficum ha- 13
bentem folia, vênit si quid fortè inueni-
ret in ea. Et cùm venisset ad eam, nihil
inuenit præter folia. non enim erat tem
pus ficorum.
* Et respondens dixit ei, Iam non am- 14
plius in æternum ex te fructum quis-
quam manducet. Et audiebant discipu-
li eius. * Et veniunt Ierosolymã. Et cùm 15
introisset in templum, cœpit eijcere ven
dentes & ementes in templo, & mensas
numulariorum, & cathedras venden- C
tium columbas euertit.
* Et non sinebat vt quisquam trans- 16
ferret vas per templum.
* Et docebat, dicens eis, Nónne scri- 17
ptum est, Quia domus mea, domus
orationis vocabitur omnibus gentibus?
Vos autem fecistis eam speluncam la-
tronum.
* Quo audito, principes Sacerdotum 18
& Scribæ, quærebant quomodo eum
perderent. timebant enim eum: quo-
niam vniuersa turba admirabatur super
doctrina eius.

* Et cùm vespera facta esset, egredie- 19
batur de ciuitate.
* Et cùm manè transirent, viderunt 20
ficum aridam factam à radicibus.
* Et recordatus Petrus, dixit ei, Rab- 21
bi, ecce ficus cui maledixisti, aruit.
* Et respondens Iesus ait illis, Habete 22
fidem Dei.
* Amen dico vobis, Quia quicunque 23
dixerit huic monti, Tollere & mittere
in mare, & non hæsitauerit in corde suo,
sed crediderit quia quodcunque dixerit,
fiat: fiet ei.

9 * καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον,
λέγοντες, ὡσαννά. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
κυρίου·
10 * εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου,
τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαβίδ· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
11 * καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς, εἰς τὸ ἱερόν· καὶ
περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλ-
θεν εἰς βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
12 * καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας,
ἐπείνασε·
13 * καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν
εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν
εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.
14 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς
τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ·
15 * καὶ ἔρχονται εἰς ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς
τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζον-
τας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς
καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε.
16 * καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.
17 * καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς, οὐ γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκός
μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς
δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
18 * καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζή-
τουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ
ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 * Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.
20 * καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμ-
μένην ἐκ ῥιζῶν·
21 * καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος, λέγει αὐτῷ, ῥαββὶ, ἴδε ἡ
συκῆ ἣν κατηράσω, ἐξήρανται.
22 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, ἔχετε πίστιν
θεοῦ.
23 * ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, ἄρ-
θητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται, ἔσται
αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ.

17 [d] וּמַלֶּף הֲוָא וָאמַר לְהוֹן לָא כְּתִיב דְּבַיְתִי בֵּית [e] צְלוֹתָא [f] נֶתְקְרֵא לְכֻלְהוֹן עַמְמֵא אַנְתּוֹן דֵּין עֲבַדְתּוּנָיְהִי מְעַרְתָא
[g] דְלֶסְטָיֵא ׃ 18 וַשְׁמַעוּ רַבַּי כָהֲנֵא וְסָפְרֵא [h] וּבָעֵין הֲווּ דְאַיכַנָא [i] נוֹבְדוּנָיְהִי דְּחָלִין הֲווּ גֵיר מֶנֵּה מֶטֻל דְּכֻלֵּה עַמָּא
[k] תָמִיהִין הֲווּ [l] בְּיוּלְפָנֵה ׃ דְּשַׁבְּתָא דַּתְּרֵין דְּצוֹמָא לָא
19 וְכַד הֲוָא רַמְשָׁא נָפְקוּ לְבַר מֶן מְדִינְתָא ׃ 20 וּבְצַפְרָא כַּד עָבְרִין [b] חֲזוּ תְּתָא הָי כַּד יַבִּישָׁא מֶן עֶקָּרָה ׃
21 [c] וֶאתְדְּכַר שֶׁמְעוֹן וֶאמַר לֵה רַבִּי הָא תְּתָא הָי [d] דְּלַטְתְּ [e] יְבֶשַׁת ׃ 22 וַעֲנָא יֶשׁוּע וֶאמַר לְהוֹן תֶּהֱוֵא
בְּכוֹן [f] הַימָנוּתָא דַּאלָהָא ׃ 23 אַמִּין אָמַר אֶנָא לְכוֹן דְּמַן [g] דְּנֵאמַר לְטוּרָא הָנָא [h] דְּאֶשְׁתַּקַּל [i] וּפֶל בְּיַמָּא
וְלָא נֶתְפַּלַּג בְּלֶבֵּה אֶלָּא נְהַימֶן דְּהָוֵא הוּ מֶדֶם דְּאָמַר נֶהֱוֵא לֵה מֶדֶם דְּאָמַר ׃

[d] אַלַּף [e] צְלָא [f] קְרָא
[g] מן לשון יון
[h] בְּעָא [i] אֲבַד [k] תְּמַה
[l] אֲלַף
[a] צוּם [b] חֲזָא
[c] דְּכַר כמו זכר
[d] לוּט [e] יְבֶשׁ [f] הֵימֶן
[g] אֲמַר [h] שְׁקַל [i] נְפַל

24 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܝܡܢܘ ܕܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ.
25 ܘܡܐ ܕܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܨܠܝܘ. ܫܒܘܩܘ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܢܫ. ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ.
26 ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܦ ܠܐ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܫܒܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ.
27 ܘܐܬܘ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
28 ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ ܕܗܠܝܢ ܬܥܒܕ.
29 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.
30 ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܝ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܡܪܘ ܠܝ.
31 ܘܐܬܚܫܒܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܘ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܠܗ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ.
32 ܘܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܝܬ ܕܚܠܬܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ ܗܘ.
33 ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦ ܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.

✣ ܫܠܡ ✣ ܩܦܠܐܘܢ ܝܒ ✣

1 ܘܫܪܝ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗܘܢ ܒܡܬܠܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܨܒ ܟܪܡܐ. ܘܐܚܕܪܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ ܡܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ ܘܚܠܦ.
2 ܘܫܕܪ ܠܥܒܕܗ ܠܘܬ ܦܠܚܐ ܒܙܒܢܗ. ܕܢܣܒ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܗ.
3 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܚܐܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܣܦܝܩܐ.
4 ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܠܘܬܗܘܢ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܦ ܠܗܘ ܪܓܡܘܗܝ ܘܦܨܥܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܒܨܥܪܐ.
5 ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܐܚܪܢܐ. ܘܠܗܘ ܩܛܠܘܗܝ. ܘܥܒܕܐ ܣܓܝܐܐ ܐܚܪܢܐ ܫܕܪ. ܘܡܢܗܘܢ ܡܚܘ ܘܡܢܗܘܢ ܩܛܠܘ.

24 * *Propterea dico vobis, Quicquid orave-*
ritis & petieritis, credite vos accepturos,
& fiet vobis.
25 * *Et quum adstiteritis ad fundendas pre-*
ces, remittite si quid habetis adversus ali-
quem, vt & Pater vester qui est in cælis, re-
mittat vobis offensas vestras.
26 * *Si autem vos non remiseritis, nec etiam*
Pater vester qui in cælis est, remittet vobis
offensas vestras.
27 * *Et venerunt rursus in Ourischlem:*
quúmque ambularet in templo, venerunt ad
eum principes Sacerdotum, & Scribæ, &
Seniores, ac dicunt ei.
28 * *Quanam auctoritate hæc facis? & quis*
dedit tibi auctoritatem istam vt hæc facias?
29 * *Ipse verò Ieschua ait illis, Interrogabo*
vos & ego verbum vnum, vt dicatis mihi:
& ego vobis dicam, quanam auctoritate hæc
facio.
30 * *Baptisma ipsius Iouchanon vndenam*
erat? è cælo, an ex hominibus? dicite mihi.
31 * *Et ratiocinabantur apud se, ac dicebant,*
Si dixerimus ei, E cælo, dicet nobis: Quare
ergo fidem ei non adhibuistis?
32 * *Quòd si dixerimus, Ex hominibus, ti-*
mor imminet à populo. omnes enim tenebant
[existimabant] *ipsum Iouchanon verè prophe-*
tam fuisse.
33 * *Responderunt itaque ac dicunt ipsi Ie-*
schua, Nescimus. subdit eis: Nec ego dicam
vobis, quanam auctoritate hæc facio.

CAP. XII.

1 *ET cœpit colloqui eis per parabolas: Vir*
quidam plantavit vineam, & obualla-
uit eam sepimento, & fodit in ea torcular,
exstruxitque turrim, & elocauit eam agri-
colis, ac peregrè profectus est.
2 * *Misítque servum suum ad agricolas suo*
tempore, vt de fructibus vineæ acciperet.
3 * *Illi verò percusserunt eum, vacuúmque*
4 *dimisere.* * *Et misit rursus ad eos servum*
alium: sed & illum lapidarunt & vulnera-
runt, eúmque dimiserunt cum ignominia.
5 * *Et misit rursus alium, sed & eum inter-*
fecerunt: multos denique servos alios misit,
quorum nonnullos percusserunt, cæteros ve-
rò trucidarunt.

24 מטל הנא אמר אנא לכון דכל מדם [k] דמצלין אנתון ושאלין אנתון הימנו דנסבין אנתון ונהוא לכון :
25 ומא [l] דקימין אנתון [m] למצליו שבוקו מדם דאית לכון על אנש דאף אבוכון דבשמיא נשבוק לכון סכלותכון :
26 אן דין אנתון לא שבקין אנתון אף לא אבוכון דבשמיא נשבוק לכון סכלותכון :
27 [n] ואתו תוב לאורשלם
וכד מהלך הוא בהיכלא אתו לותה רבי כהנא וספרא וקשישא ואמרין לה :
28 באינא [o] שולטנא הלין עבד
את ומנו יהב לך שולטנא הנא דהלין תעבד :
29 [p] הו דין ישוע אמר להון אשאלכון אף אנא [q] מלתא חדא
דתאמרון לי ואנא אמר אנא לכון באינא שולטנא הלין עבד אנא :
30 מעמודיתה דיוחנן מן [r] איכא הי
מן שמיא או מן בניגשא אמרו לי :
31 [s] ואתחשבו בנפשהון ואמרו דאן נאמר לה דמן שמיא אמר לן

[k] צלא בלשון פעל
[l] קום [m] צלא
[n] אתא
[o] שלט
[p] שאל [q] מלל
[r] אמר עמר
פירושו אי זוה
[s] חשב

* Propterea dico vobis, Omnia quæ- 24
cunque orantes petitis, credite quia ac-
cipietis: & euenient vobis.
* Et cùm stabitis ad orandum, dimit- 25
tite siquid habetis aduersus aliquem: vt
& pater vester qui in cælis est, dimittat
vobis peccata vestra.
* Quòd si vos non dimiseritis: nec pa 26
ter vester qui in cælis est, dimittet vo-
bis peccata vestra. D
* Et veniunt rursus Ierosolymam. Et 27
cùm ambularet in templo, accedunt ad
eum summi Sacerdotes & Scribę, & Se-
niores,
* Et dicunt ei, In qua potestate hæc fa 28
cis? & quis dedit tibi hanc potestatem
vt ista facias?
* Iesus autem respondens, ait illis, In- 29
terrogabo vos & ego vnum verbum, &
respondete mihi: & dicam vobis in qua
potestate hæc faciam.
* Baptismus Iohannis, de cælo erat, 30
an ex hominibus? respondete mihi.
* At illi cogitabant secum, dicentes, 31
Si dixerimus, de cælo, dicet, Quare ergo
non credidistis ei?
* Si dixerimus, ex hominibus; time- 32
bant populum. omnes enim habebant
Iohannem quia verè propheta esset.
* Et respondentes dicunt Iesu, Nesci- 33
mus. Et respondens Iesus ait illis, Neque
ego dico vobis in qua potestate hæc fa-
ciam.

CAP. XII.

ET cœpit illis in parabolis loqui: Vi- 1
neam pastinauit homo, & circunde-
dit sepem, & fodit lacum, & ædificauit A
turrim, & locauit eam agricolis: & pe-
regrè profectus est.
* Et misit ad agricolas in tempore ser- 2
uum, vt ab agricolis acciperet de fructu
vineæ.
* Qui apprehensum eum ceciderunt: 3
& dimiserunt vacuum.
* Et iterum misit ad illos alium ser- 4
uum: & illum in capite vulnerauerunt,
& contumelijs affecerunt.
* Et rursum alium misit, & illum oc- 5
ciderunt: & plures alios: quosdam cæ-
dentes, alios verò occidentes.

24 * διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμε-
νοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.
25 * καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε
κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφῇ
ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
26 * εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς, ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 * καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ πε-
ριπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι.
28 * καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ
τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα ταῦτα ποιῇς;
29 * ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, ἐπερωτήσω ὑμᾶς
κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 * τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
ἀποκρίθητέ μοι.
31 * καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ἐὰν εἴπωμεν,
ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 * ἀλλ' εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν λαόν,
ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.
33 * καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ ἰησοῦ, οὐκ οἴδαμεν· καὶ
ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

ιβ.

1 * Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, ἀμπελῶ-
να ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤ-
ρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.
2 * καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον,
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπε-
λῶνος.
3 * οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.
4 * καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀ-
κεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτι-
μωμένον.
5 * καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ
πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτεί-
νοντες.

וַלְמָנָא לָא הֵימֶנְתּוּהִי ׃ 32 וְאֶן נֵאמַר דְּמֶן בְּנַי אֲנָשָׁא דְחֶלְתָא הִי מֶן עַמָּא כֻּלְהוֹן גֵּיר אֲחִידִין הֲווֹ לֵה לְיוֹחַנָן דְּשַׁרִירָאִית
נְבִיָּא הוּ ׃ 33 וַעֲנַו וְאָמְרִין לֵה לְיֵשׁוּע לָא יָדְעִינַן אֵמַר לְהוֹן וָאף לָא אֶנָא אָמַר אֶנָא לְכוֹן בַּאיְנָא שׁוּלְטָנָא הָלֵין עָבֵד
אֶנָא ׃ קפלאון יב
1 וְשַׁרִי דְּנִמַלֵל עַמְהוֹן בְּמַתְלֵא גַבְרָא חַד נְצַב כַּרְמָא וַאחַדְרֵה סְיָגָא וַחְפַר בֵּה מַעְצַרְתָּא וּבְנָא בֵּה מַגְדְּלָא
וַאוֹחְדֵה לְפַלָּחֵא וַחֲזַק ׃ 2 וְשַׁדַר לְוָת פַלָּחֵא עַבְדֵה בְּזַבְנָא דְמֶן פִּאֲרָא דְכַרְמָא נֶסַב ׃ 3 הֶנוּן דֵּין
מְחַאוּהִי וְשַׁדְּרוּהִי כַּד סְפִיק ׃ 4 וְשַׁדַר תּוּב לְוָתְהוֹן עַבְדָא אַחֲרִנָא וָאף לְהַו רַגְמוּהִי וְצַלְפוּהִי וְשַׁדְּרוּהִי
בְּצַעֲרָא ׃ 5 וְשַׁדַר תּוּב אַחֲרִנָא וָאף לְהַו קַטְלוּהִי וַלְסַגִּיאֵא עַבְדֵא אַחֲרָנֵא שַׁדַר וּמֶנְהוֹן מְחַו מֶנְהוֹן דֵּין קַטְלוּ ׃

חימן שרר פירושו באמת
ענא ידע
מתל
חדר פירושו סבב
פירושו גדר
עצר גרל אחר
פירושו נסע
נסב מחא
רגם צלף מחא

[illegible]

6 * Tandem verò vnicum filium dilectum habebat, quem misit ad eos vltimum: dicebat enim, Iam reuerebuntur filium meum.
7 * Illi verò agricolæ dixerunt apud se, Hic est hæres, venite, interficiamus eum, & nostra erit hæreditas.
8 * Prehenderunt itaque, trucidarunt eũ, eumque eiecerunt extra vineam.
9 * Quid ergo faciet dominus vineæ? veniet, perdet agricolas illos, dabitque hanc vineam aliis.
10 * Ne hanc quidem scripturam legistis? Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, is
11 factus est in caput anguli. * A domino factũ est istud, & est mirabile in oculis nostris.
12 * Et quærebant eum prehendere, sed timebant à populo: sciebãt enim aduersus ipsos eum dixisse hanc parabolam, & reliquerunt
13 eum, atque abiêre. * Porrò miserunt ad eum quosdam è Scribis, & ex domesticis Heroudis vt aucuparentur eum in sermone.
14 * Illi autem venerunt, & interrogauerũt eum, Doctor, nouimus te veracem esse, nullúsque sustinêre sollicitudinem [neminemque curare] nec enim respicis in faciem hominis, sed in veritate viam Dei doces. Licet dare pecuniam capitatim Cæsari, nec ne? demus, an non demus?
15 * Ipse verò cognouit fraudem eorum, & ait illis, Quid me tentatis? adferte mihi de-
16 narium vt videam. * Et protulerunt ei, & ait illis, Cuius est imago hæc & inscriptio?
17 illi autem dixerunt, Cæsaris. * Ait illis Ieschua, Quæ sunt Cæsaris, date Cæsari; & quæ Dei, Deo. Et admirabantur super eo.

Ad Oblationem defunctorum.

18 * Venerunt porrò Zadoukæi ad eum, qui dicunt non esse resurrectionem: & inter-
19 rogabant eum, dicentes. * Doctor, Mouschè scripsit nobis, Si mortuus fuerit frater alicuius, & reliquerit vxorem, liberos autem non reliquerit, accipiat ipsius frater vxorem eius, & suscitet semen fratri suo.
20 * Septem erãt fratres, primus duxit vxorem & mortuus est, nec reliquit semen.
21 * Et secundus accepit eam, & mortuus est, quum nec ipse reliquisset semen: & tertius itidem.

[illegible Hebrew-script notes]

‡Adhuc ergo vnum habens filium 6
chariſſimum: & illum miſit ad eos no-
uiſſimum, dicens, Quia reuerebuntur fi-
lium meum.
‡Coloni autem dixerunt ad inuicem, 7
Hic eſt hæres; venite, occidamus eum: &
noſtra erit hæreditas.
‡Et apprehendẽtes eum, occiderunt, 8
& eiecerunt extra vineam.
‡Quid ergo faciet Dominus vineæ? 9
Veniet, & perdet colonos: & dabit vi-
neam alijs.
‡Nec ſcripturam hanc legiſtis? Lapi- 10
dem quem reprobauerunt ædificantes,
hic factus eſt in caput anguli:
‡A Domino factum eſt iſtud, & eſt 11
mirabile in oculis noſtris.
‡Et quærebant eum tenere: & timue- 12
runt turbam. cognouerunt enim quo-
niam ad eos parabolam hanc dixerit. Et
relicto eo abierunt.
‡Et mittunt ad eum quoſdam ex Pha 13
riſæis & Herodianis: vt eum caperent in
verbo. ‡Qui veniẽtes dicũt ei, Magiſter, 14
ſcimus quia verax es, & nõ curas quen-
quam: nec enim vides in faciem homi- B
num, ſed in veritate viam Dei doces. li-
cet dare tributum Cæſari: an non dabi-
mus? ‡Qui ſciens verſutiam illorũ, ait 15
illis, Quid me tentatis? afferte mihi de-
narium vt videam.
‡At illi attulerunt ei. Et ait illis, Cuius 16
eſt imago hæc, & inſcriptio? Dicunt ei,
Cæſaris. ‡Reſpondẽs aũt Ieſus dixit illis, 17
Reddite igitur quæ ſunt Cæſaris, Cæſa-
ri: & quæ ſunt Dei, Deo. Et mirabantur
ſuper eo.

‡Et venerunt ad eum Sadducæi qui 18
dicunt reſurrectionem non eſſe: & in-
terrogabant eum, dicentes,
‡Magiſter, Moyſes nobis ſcripſit, vt ſi 19
cuius frater mortuus fuerit, & dimiſerit
vxorem, & filios non reliquerit: accipiat
frater eius vxorem ipſius, & reſuſcitet
ſemen fratri ſuo. ‡Septem ergo fratres 20
erant: & primus accepit vxorem, & mor
tuus eſt nõ relicto ſemine. ‡Et ſecundus 21
accepit eam, & mortuus eſt: & nec iſte
reliquit ſemen. Et tertius ſimiliter.

6 ‡ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ
αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, ὅτι ἐντραπήσονται
τὸν υἱόν μου.
7 ‡ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, ὅτι οὗτός ἐστιν
ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ
κληρονομία.
8 ‡καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω
τοῦ ἀμπελῶνος.
9 ‡τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται,
καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
10 ‡οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; λίθον ὃν ἀπεδο-
κίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας·
11 ‡παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ἡμῶν.
12 ‡καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον·
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε. καὶ ἀ-
φέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
13 ‡καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν φαρισαίων καὶ
τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ.
14 ‡οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οἴδαμεν
ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς
πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ
διδάσκεις· ἔξεστι κῆνσον καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ
δῶμεν;
15 ‡ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς, τί με
πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.
16 ‡οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ
ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, καίσαρος.
17 ‡καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀπόδοτε τὰ καί-
σαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν
ἐπ᾽ αὐτῷ.

18 ‡Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέ-
γουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·
19 ‡διδάσκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελ-
φὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ,
ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξανα-
20 στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ‡ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν,
καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε
21 σπέρμα. ‡καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ
οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

נְתַל נְסָא אֶתָא
לְמֶתַּל כֶּסֶף רִישָׁא לְקֶסַר אוּ לָא נֶתֵּל אוּ לָא נֶתֵּל ׃ 15 הוּ דֵּין יָדַע נֶכְלְהוּן וֶאמַר לְהוּן מָנָא מְנַסֵּין אַנְתּוּן לִי
אַיְתַו לִי דִּינָרָא אֶחֱזֵא ׃ 16 וַאיתִיו לֵה אֶמַר לְהוּן דְּמַנוּ צַלְמָא הָנָא וַכְתָבָא הָנוּן דֵּין אֶמַרוּ דְּקֶסַר ׃
יְהַב תְּמַה
17 אֶמַר לְהוּן יֵשׁוּע דְּקֶסַר הַבוּ לְקֶסַר וְדַאלָהָא לַאלָהָא וַתְּמַהוּ הֲווֹ בֵּה ׃
עְנַר
דְּקוּרְבָא בַּעְנִידָא לב
אֶתָא קוּם אַלֵף
18 וַאתַו זַדּוּקָיֵא לְוָתֵה הָנוּן דְּאָמְרִין דְּקִיָּמְתָא לַית וַמְשַׁאֲלִין הֲווֹ לֵה וַאמְרִין ׃ 19 מַלְפָנָא מוּשֶׁא כְּתַב לַן דְּאֶן
מוּת נְסַב קוּם
מָאֶת אַחוּהִי דְּאְנָשׁ וְשָׁבֶק אַנְתְּתָא וַבְנַיָּא לָא שָׁבֶק נֶסַב אַחוּהִי אַנְתְּתֵה וַנְקִים זַרְעָא לַאחוּהִי ׃ 20 שַׁבְעָא אַחִין אִית
א פירוש כן
הֲווֹ קַדְמָיָא נְסַב אַנְתְּתָא וּמִית וְלָא שְׁבַק זַרְעָא ׃ 21 וְדַתְרֵין נַסְבָהּ וּמִית כַּד אָף לָא הוּ שְׁבַק זַרְעָא וְדַתְלָתָא הָכְוָת ׃

22 ܘܫܒܥܬܝܗܘܢ ܢܣܒܘܗ̇ ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܙܪܥܐ. ܐܚܪܝܬ ܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܗܝ ܐܢܬܬܐ.
23 ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܕܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܓܝܪ ܢܣܒܘܗ̇.
24 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܗܕܐ ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ. ܘܠܐ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ.
25 ܡܐ ܓܝܪ ܕܩܡܘ ܡܢ ܡܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܐܦܠܐ ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ.
26 ܥܠ ܡܝܬܐ ܕܝܢ ܕܩܝܡܝܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܘܫܐ. ܐܝܟܢܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ.
27 ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ. ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܣܓܝ ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܕ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܠܓ
28 ܘܩܪܒ ܚܕ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܫܡܥ ܐܢܘܢ ܕܕܪܫܝܢ ܘܚܙܐ ܕܫܦܝܪ ܐܬܝܒ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ. ܘܫܐܠܗ ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܟܠ.
29 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܩܕܡܝܐ ܕܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܐ. ܫܡܥ ܐܝܣܪܝܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܪܝܐ ܚܕ ܗܘ.
30 ܘܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ.
31 ܘܕܬܪܝܢ ܕܕܡܐ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܒ ܡܢ ܗܠܝܢ ܠܝܬ.
32 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܣܦܪܐ. ܫܦܝܪ ܪܒܝ. ܒܩܘܫܬܐ ܐܡܪܬ. ܕܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ. ܘܠܝܬ ܐܚܪܢ ܣܛܪ ܡܢܗ.
33 ܘܕܢܪܚܡܝܘܗܝ ܐܢܫ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܐ. ܘܕܢܪܚܡ ܠܩܪܝܒܗ ܐܝܟ ܢܦܫܗ. ܝܬܝܪ ܗܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܩܕܐ ܘܕܒܚܐ.
34 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܚܟܝܡܐܝܬ ܦܢܝ ܦܬܓܡܐ. ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܪܚܝܩ ܐܢܬ ܡܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܡܪܚ ܬܘܒ ܠܡܫܐܠܘܬܗ.
35 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ. ܕܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܗܘ ܕܕܘܝܕ.

22 * *Denique acceperunt eam septem illi, nec reliquerunt semen: postrema omnium mortua est & ipsa mulier.*
23 * *In resurrectione ergo, cuiusnam ex eis futura est vxor? siquidem septem illi duxerunt eam.*
24 * *Dixit eis Ieschua, An non propterea erratis, quòd nesciatis scripturas, neque virtutem Dei?*
25 * *Quum enim resurrexerint à mortuis, nec ducunt vxores, nec sunt fœminæ viris, sed sunt instar Angelorum qui in cælis sunt.*
26 * *De mortuis verò quod resurgant, non legistis in libro Mousche, quomodo è rubo dixerit ei Deus, Ego sum Deus Abrohom, & Deus Ischok, & Deus Iaakoub?*
27 * *Nec est Deus mortuorum, sed viuentium. vos ergo multùm erratis.*

Matutinis Dominicæ quartæ post Epiphaniam.

28 * *Et accessit vnus è Scribis, & audijt eos disceptantes, viditque eum illis perbellè reddidisse rationem, & interrogauit eum quodnam esset præceptum primum omnium.*
29 * *Ait illi Ieschua, Primum omnium præceptorum est, Audi Isroiel, Dominus Deus noster, Dominus vnus est.*
30 * *Item, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua, istud est præceptum primum.*
31 * *Et secundum ei simile, Diliges proximum tuum sicut animam tuam: præceptum aliud maius istis non est.*
32 * *Dixit ei Scriba ille, Bene Domine mi, verúmque dixisti; siquidem vnus est Deus, nec est alius præter eum.*
33 * *Quem si diligat homo ex toto corde, & ex tota mente, & ex tota anima, & ex tota virtute: diligâtque proximum suum sicut seipsum, plus est quàm omnia holocausta, & sacrificia.*
34 * *Ieschua autem videns eum sapienter reddidisse rationem, respondit & ait illi, Non es procul à regno Dei. Et nemo ausus est amplius eum interrogare.*
35 * *Et respondit Ieschua, & ait quum doceret in templo, Quomodo dicunt Scribæ Christum esse filium Dauid?*

22 וַשַׁבְעַתִּיהוֹן נַסְבוּהָ וְלָא שְׁבַקוּ זַרְעָא אַחֲרָיַת כֻּלְהוֹן [i] מִיתַת אָף הִי אַנְתְּתָא ׃ 23 [k] בַּקְיָמְתָא הָכִיל דְּאַיְנָא
מִנְהוֹן תֶּהְוֵא אַנְתְּתָא שַׁבְעַתִּיהוֹן גֵּיר נַסְבוּהָ ׃ 24 אֵמַר לְהוֹן יֵשׁוּע לָא הֲוָא מֶטֻּל הָדָא [l] טָעֵין אַנְתּוּן דְּלָא יָדְעִין
אַנְתּוּן כְּתָבָא וְלָא חַיְלֵהּ דַּאלָהָא ׃ 25 מָא גֵּיר דְּקָמוּ מֵן מִיתֵא לָא נָסְבִין נֵשֵׁא אָף לָא נֶשֵּׁא [m] הָוְיָן לְגַבְרֵא אֶלָּא
אַיךְ מַלְאַכֵא דְּבַשְׁמַיָּא אִיתֵיהוֹן ׃ 26 עַל מִיתֵא דֵּין דְּקָיְמִין לָא [n] קְרֵיתּוּן בַּכְתָבָא דְּמוּשֶׁא אֵיכַנָא מֵן סַנְיָא אֵמַר לֵהּ
אַלָהָא אֶנָא אֶנָא אֱלָהֵהּ דְּאַבְרָהָם וֵאלָהֵהּ דְּאִיסְחָק וֵאלָהֵהּ דְּיַעְקוּב ׃ 27 וְלָא הֲוָא אֱלָהָא דְּמִיתֵא אֶלָּא דְּחַיֵּא אַנְתּוּן
הָכִיל סַגִּי טָעֵין אַנְתּוּן ׃ דְּצַפְרָא דְּחַד בְּשַׁבָּא דד דְּבָתַר [a] דַּנְחָא לג
28 וַקְרֵב חַד מֵן סָפְרֵא וַשְׁמַע אֵנוּן דְּדָרְשִׁין וַחֲזָא דְשַׁפִּיר [b] אַתִּיב לְהוֹן פִּתְגָמָא וְשַׁאֲלֵהּ אַיְנָא [c] פּוּקְדָנָא קַדְמָיָא

[i] מות [k] קום
[l] טעא
[m] חיא
[n] קרא
[a] דנח כמו זרח
[b] תב בלשון ענה
[c] פקד

*Et acceperunt eam similiter septem, 22
& non reliquerunt semen. Nouissima omnium defuncta est & mulier.
*In resurrectione ergo cùm resurre- 23
xerint, cuius de his erit vxor? septé enim habuerunt eam vxorem.
*Et respondens Iesus, ait illis, Nónne 24
ideo erratis, non scientes scripturas, neque virtutem Dei? C
*Cùm enim à mortuis resurrexerint, 25
neque nubent, neque nubentur, sed sunt
Dei sicut angeli † in cælis.
*De mortuis autem quòd resurgant, 26
non legistis in libro Moysi, super rubum quomodo dixerit illi Deus, inquiens, Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob?
*Non est Deus mortuorũ, sed viuo- 27
rum. Vos ergo multum erratis.

*Et accessit vnus de Scribis qui au- 28
dierat illos conquirentes. & videns quoniam bene illis responderit, interrogauit eum quod esset primum omnium mandatum.
*Iesus autem respondit ei, Quia pri- 29
mum omnium mandatum est, Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus vnus est.
*Et diliges Dominum Deum tuum 30
ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum.
*Secundum autem simile est illi, Di- 31
liges proximum tuum tanquam teipsum. Maius horũ aliud mandatum non
est. *Et ait illi Scriba, Bene Magister, in 32
veritate dixisti, quia vnus est Deus, & non est alius præter eum.
*Et vt diligatur ex toto corde, & ex to- 33
to intellectu, & ex tota anima, & ex tota fortitudine: & diligere proximum tanquam seipsum: maius est omnibus holocautomatibus & sacrificijs.
*Iesus autem videns quòd sapienter 34
respondisset, dixit illi, Non es longè à regno Dei. Et nemo iam audebat eum interrogare.
*Et respondens Iesus, dicebat, docens 35
in templo, Quomodo dicunt Scribæ Christum filium esse Dauid?

22 *καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
23 *ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
24 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;
25 *ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
26 *περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται; οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς, λέγων, ἐγὼ ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ;
27 *οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ θεὸς ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

28 *Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή;
29 *ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν, ἄκουε ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, κύριος εἷς ἐστι.
30 *καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή.
31 *καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι.
32 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, καλῶς διδάσκαλε ἐπ᾽ ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.
33 *καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.
34 *καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγε διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ χριστὸς υἱός ἐστι δαβίδ;

דִּבְלְהוֹן ׃ 29 אֱמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ קַדְמָיָא מֵן כֻּלְהוֹן פּוּקְדָנָא שְׁמַע יִסְרָיֵל מָרְיָא אֱלָהַן מָרְיָא חַד הוּ ׃
30 וַדְּתְרַחֵם לְמָרְיָא אֱלָהָךְ מֵן כֻּלֵּהּ לֶבָּךְ וּמֵן כֻּלֵּהּ נַפְשָׁךְ וּמֵן כֻּלֵּהּ [d]רֶעְיָנָךְ וּמֵן כֻּלֵּהּ חַילָךְ הָנוּ פּוּקְדָנָא קַדְמָיָא ׃
31 וְדַתְרֵין דְּדָמֵא לֵהּ [e]דְּתַחֵב לְקַרִיבָךְ אַיךְ נַפְשָׁךְ פּוּקְדָנָא אַחֲרָנָא דְּרַב מֵן הָלֵין לַית ׃ 32 אֱמַר לֵהּ הַו סָפְרָא
שַׁפִּיר רַבִּי וַשְׁרָרָא אֱמַרְתְּ דְּחַד הוּ וְלַית אַחֲרִין לְבַר מֵנֵּהּ ׃ 33 [f]וַדְּנֶרְחְמִיוּהִי אֱנָשׁ מֵן כֻּלֵּהּ לֶבָּא וּמֵן כֻּלֵּהּ [g]רֶעְיָנָא
וּמֵן כֻּלֵּהּ נַפְשָׁא וּמֵן כֻּלֵּהּ חַילָא וַדְּנֶרְחַם קַרִיבֵהּ אַיךְ נַפְשֵׁהּ יַתִּירָא הִי מֵן כֻּלְהוֹן [h]יַקְרָא [i]וְדֶבְחָא ׃
34 יֵשׁוּעַ דֵּין [k]חֲזִיהִי [l]דְּחַכִּימָאִית [m]מַפְנֵא פֶּתְגָמָא וַעְנָא וֶאמַר לֵהּ לָא הֲוַיתְּ רַחִיק מֵן מַלְכוּתָא דַּאלָהָא וְלָא אֱנָשׁ
[n]אַמְרַח תּוּב דַּנְשַׁאלִיוּהִי ׃ 35 וַעְנָא יֵשׁוּעַ וֶאמַר כַּד [o]מַלֵּף בְּהַיכְלָא אַיכַנָא אָמְרִין סָפְרֵא דַּמְשִׁיחָא בְּרֵהּ הוּ דְּדָוִיד ׃

[d] רֶעְיָא כמו רצה
[e] אֲחַב כמו אהב
[f] רְחַם [g] רֶעְיָא
[h] יְקַר ופירושו עולות
[i] דְּבַח כמו זבח
[k] חְזָא [l] חֲכַם
[m] פְּנָא בלשון השיב
[n] מְרַח [o] אֲלַף

36 ܗܘ ܓܝܪ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ. ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܝܟ.
37 ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܗ ܒܒܣܝܡܐܝܬ.
38 ܘܒܝܘܠܦܢܗ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ. ܕܨܒܝܢ ܕܒܐܣܛܠܐ ܢܗܠܟܘܢ. ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩ̈ܐ.
39 ܘܪܝܫ ܡܘܬܒ̈ܐ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܪܝܫ ܣܡܟ̈ܐ ܒܚܫܡܝܬܐ.
40 ܗܢܘܢ ܕܐܟܠܝܢ ܒ̈ܬܐ ܕܐܪ̈ܡܠܬܐ. ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܨܠܘܬܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܢܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ.

ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ ܠܕ

41 ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ ܠܘܩܒܠ ܒܝܬ ܓܙܐ. ܚܐܪ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܟܢܫܐ ܪܡܝܢ ܥܘܪ̈ܦܢܐ ܒܝܬ ܓܙܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܥܬܝܪ̈ܐ ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝ.
42 ܘܐܬܬ ܐܪܡܠܬܐ ܚܕܐ ܡܣܟܢܬܐ. ܐܪܡܝܬ ܬܪܝܢ ܡܢܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܫܡܘܢܐ.
43 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ. ܪܡܬ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫ̈ܐ ܕܪܡܝܢ ܒܝܬ ܓܙܐ.
44 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܝܬܪ ܠܗܘܢ ܪܡܘ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܒܨܝܪܘܬܗ̇. ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ̇ ܐܪܡܝܬ. ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ̇.

ܩܦܠܐܘܢ ܝܓ

1 ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܠܦܢܐ. ܚܙܝ ܐܝܠܝܢ ܟܐܦ̈ܐ ܘܐܝܠܝܢ ܒܢܝ̈ܢܐ.
2 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ܢܐ ܪ̈ܘܪܒܐ. ܠܐ ܡܫܬܒܩܐ ܗܪܟܐ ܟܐܦܐ ܥܠ ܟܐܦܐ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܐ.
3 ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ ܒܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ ܠܘܩܒܠ ܗܝܟܠܐ. ܫܐܠܘܗܝ ܟܐܦܐ ܘܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ.
4 ܐܡܪ ܠܢ ܐܡܬܝ ܢܗܘܝܢ ܗܠܝܢ. ܘܡܢܘ ܐܬܐ ܡܐ ܕܩܪܝܒܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܡܫܬܠܡܘ.

36 *Quandoquidem ipſemet Dauid ait per ſpiritum Sanctitatis, Dixit Dominus Domino meo ſede à dextera mea, donec ponam hoſtes tuos ſcabellum ſubter pedes tuos.*

37 *Ipſe ergo Dauid vocat eum Dominum meum: & quomodo filius eius eſt? & omnis turba audiebat eum periucundè.*

38 *Porrò in doctrina ſua dicebat eis, Cauete à Scribis qui volunt cum ſtolis incedere, amántque ſalutationem in compitis.*

39 *Primóſque conſeſſus in Synagogis: & primos accubitus in cœnis.*

40 *Illi deuorant ædes viduarum, ea occaſione quòd prorogent preces ſuas. iſti recepturi ſunt iudicium maius.*

Matutinis feſti Crucis.

41 *Dúmque ſederet Ieſchua è regione gazophylacij ſpectabat quomodo turbæ inijcerent pecuniam in gazophylacium, multique diuites iniiciebant multum.*

42 *Veniens autem vidua quædam pauperrima iniecit duo minuta, quod eſt octaua pars.*

43 *Et aduocauit Ieſchua diſcipulos ſuos, & ait illis, Amin dico vobis, Iſta vidua pauperrima pluſquam omnes homines qui coniecerunt, coniecit in gazophylacium.*

44 *Cuncti ſiquidem ex eo quod ſibiipſis redundat coniecére, at iſta è penuria ſua quicquid habebat coniecit, omnem, inquam, poſſeſſionem ſuam.*

CAP. XIII.

1 *QVúmque exiret Ieſchua è templo, dixit ei vnus ex diſcipulis ſuis, Magiſter, ecce vide quales lapides, & qualia ædificia.*

2 *Ieſchua autem dixit ei, Vides iſta ædificia magnifica? non relinquetur hic lapis ſuper lapidem qui non deſtruatur.*

3 *Et quum ſederet Ieſchua in Monte oliuarum è regione templi, interrogarunt eum Kipho & Iaakoub, & Iouchanon, & Andreas ſoli:*

4 *Dic nobis quando hæc futura ſunt, & quod eſt ſignum, quum appropinquabunt hæc omnia ad conſummationem?*

36 הו גיר דויד אמר ברוחא דקודשא דאמר מריא למרי [a] תב לך מן ימיני עדמא [b] דאסים בעלדבביך כובשא תחית רגליך׃
37 הו הכיל דויד קרא לה מרי ואיכנא ברה איתוהי וכלה כנשא שמע הוא לה [c] בסימאית׃
38 [d] וביולפנא אמר הוא להון [e] אזדהרו מן ספרא [f] דצבין [g] דבאסטלא נהלכון ורחמין שלמא בשוקא׃
39 וריש [h] מותבא בכנושתא וריש סמכא [i] בחשמיתא׃ 40 הנון דאכלין בתא דארמלתא [k] בעלתא [l] דמורכין [m] צלותהון הנון נקבלון דינא יתירא׃
דצפרא דעאדא דצליבא לד
41 וכד יתב ישוע לוקבל בית גזא [a] חאר הוא איכנא כנשא [b] רמין [c] עורפנא בית גזא וסגיאא עתירא רמין הוו סגי׃
42 [d] ואתת ארמלתא חדא מסכנתא [e] ארמית תרין מנין דאיתיהון שמונא׃

[a] יתב [b] סום [c] בסם [d] אלף [e] זהר [f] צבא [g] אסטלא מן לשון יון [h] יתב [i] חשם [k] עלל [l] ארך [m] צלא [a] חור [b] רמא [c] פירושו כסף חתום [d] אתא [e] רמא

Ipse enim Dauid dicit in Spiritu 36
Psal. 109. sancto, Dixit Dominus Domino meo,
sede à dextris meis, donec ponam inimi-
cos tuos scabellum pedum tuorum.
Ipse ergo Dauid dicit eum Domi- 37
num: & vnde est filius eius? Et multa
turba eum libenter audiuit.
Mat. 23. Et dicebat eis in doctrina sua, Ca- 38
Luc. 11. uete à Scribis, qui volunt in stolis ambu
Luc. 20. lare, & salutari in foro,
Et in primis cathedris sedere in sy- 39
nagogis, & primos discubitus in cœnis:
Qui deuorant domos viduarum 40
sub obtentu prolixæ orationis: hi acci-
pient prolixius iudicium.

Luc. 21. Et sedens Iesus contra gazophyla- 41
cium, aspiciebat quomodo turba iacta-
ret æs in gazophylacium, & multi diui-
tes iactabant multa.
Cùm venisset autem vna vidua pau 42
per, misit duo minuta, quod est qua-
drans.
Et conuocans discipulos suos, ait 43
illis, Amen dico vobis, quoniam vidua
hæc pauper plus omnibus misit qui mi-
serunt in gazophylacium.
Omnes enim ex eo quod abunda- 44
bat illis, miserunt: hæc verò de penuria
sua omnia quæ habuit, misit totum vi-
ctum suum.

CAP. XIII.

Mat. 24. Luc. 21. ET cùm egrederetur de templo, ait 1
illi vnus ex discipulis suis, Magister, A
aspice quales lapides, & quales stru-
cturæ.
Et respōdens Iesus, ait illi, Vides has 2
Luc. 19. omnes magnas ædificationes? Non re-
linquetur lapis super lapidem qui non
destruatur.
Et cùm sederet in Monte oliuarum 3
contra templum, interrogabant eum se-
paratim Petrus & Iacobus, & Iohannes,
& Andreas.
Dic nobis quādo ista fient? & quod 4
signum erit quando hæc omnia inci-
pient consummari?

36 αὐτὸς γὰρ δαβὶδ εἶπεν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, λέ-
γει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν
θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
37 αὐτὸς οὖν δαβὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς
αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.
38 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, βλέπετε ἀπὸ
τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν,
καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς·
39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρω-
τοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.
40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφά-
σει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον
κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ὁ ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου,
ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλά-
κιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.
42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ
ἐστι κοδράντης.
43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶ-
πεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτω-
χὴ πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζο-
φυλάκιον.
44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον·
αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν,
ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ιγ'.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ πο-
ταπαὶ οἰκοδομαί.
2 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, βλέπεις ταύτας τὰς
μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ
μὴ καταλυθῇ.
3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν πέτρος καὶ ἰάκωβος
καὶ ἰωάννης, καὶ ἀνδρέας·
4 εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλ-
λῃ ταῦτα πάντα συντελεῖσθαι.

43 וקרא ישוע לתלמידוהי ואמר להון אמין אמר אנא לכון דהדא ארמלתא מסכנתא יתיר מן כלהון אנשא ורמין
ארמית בית גזא ; 44 כלהון גיר מן מדם דיתיר להון [f]ארמיו הדא דין מן חסירותא כל מדם דאית הוא לה
ארמיתה כלה [g]קנינה ;

קפלאון יג

1 וכד נפק ישוע מן היכלא אמר לה חד מן תלמידוהי [h]מלפנא הא [i]חזי אילין כאפא ואילין [k]בנינא ;
2 ישוע דין אמר לה חזא אנת הלין בנינא [l]רורבא לא [m]משתבקא הרכא כאף על כאף דלא [n]מסתחרא ;
3 וכד יתב ישוע בטורא דזיתא לוקבל היכלא שאלוהי כאפא ויעקוב ויוחנן ואנדראס בלחודיהון ;
4 אמר לן אמתי הלין [o]נהוין ומנא הי אתא מא דקריבן הלין כלהין [p]למשתלמו ;

[f] רמא
[g] קנא
[h] אלף [i] חזא [k] בנא
[l] רבב [m] שבק
[n] סתר או סתרא פירוש הרס
[o] הוא [p] שלם

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

5 * *Ipse verò Ieschua cœpit eis dicere, Vi-*
dete, ne quis inducat vos in errorem.
6 * *Multi siquidem venturi sunt in nomi-*
ne meo, dictúrique, Ego sum: & multos ab-
errare facient.
7 * *Quum autem audieritis prœlia, & ru-*
morem bellorum, ne timeatis, futurum est
enim vt hæc fiant, sed nondum finis.
8 * *Surget enim gens in gentem, & regnum*
in regnum, fiéntque terræmotus in singulis
locis, & erunt fames & tumultus. Hæc sunt
initium dolorum.
9 * *Cauete autem vobismetipsis: tradent*
enim vos in iudicia [prætoria] *& in synagogis*
eorum flagellis cædemini, & coram regibus
& præfectis sistemini propter me, vt sit eis
testimonio.
10 * *Prius autem prædicandum est Euange-*
lium meum in omnibus gentibus.
11 * *Quum autem tradendos vos adducent,*
ne sitis antè solliciti quid loquamini, neque
meditemini: sed id ipsum quod datum fuerit
vobis illa ipsa hora, eloquimini. non enim estis
loquentes, sed Spiritus Sanctitatis.
12 * *Tradet autem frater fratrem suum ad*
mortem, & pater filium suum: & insur-
gent filij contra patres suos, & enecabunt
13 *eos.* * *Et eritis exosi omnibus propter nomen*
meum. Qui verò sustinuerit vsque in finem,
hic saluus erit.
14 * *Quum autem videritis portentum illud*
immundum vastationis, quod dictum est per
Daniil prophetam, stans vbi non oportet
(qui legit, intelligat) tunc illi qui fuerint in
Jihoudæa, fugiant in montem.
15 * *Et qui fuerit in tecto ne descendat, nec*
ingrediatur vt auferat quicquam ex ædibus
16 *suis.* * *Et qui fuerit in agro, is ne reuertatur*
retro vt tollat vestimentum suum.
17 * *Væ autem vterum ferentibus, & ijs*
18 *quæ lactauerint per illos dies.* * *Orate ve-*
rò ne fiat fuga vestra hyeme.
19 * *Fiet enim in illis diebus oppressio, qualis*
non exstitit à principio creationis quam crea-
20 *uit Deus, nunc vsque nec erit.* * *Et nisi*
Dominus decurtasset dies illos, salua non esset
omnis caro: sed propter electos quos elegit,
decurtauit dies illos.

---

5 הודין ישוע שרי למאמר להון חזו דלמא אנש נטעיכון ׃ 6 סגיאא גיר נאתון בשמי ונאמרון דאנא
אנא ולסגיאא נטעון ׃ 7 מא דין דשמעתון קרבא וטבא דקרסא לא תדחלון עתיד הו גיר דנהוא אלא
לא עדכיל חרתא ׃ 8 נקום גיר עמא על עמא ומלכו על מלכו ונהוון זועא בדוכא דוכא ונהוון כפנא
ושגושיא הלין רישא אנין דחבלא ׃ 9 חזו דין אנתון נפשכון נשלמונכון גיר לדינא ובכנושתהון תתנגדון
וקדם מלכא והגמונא תקומון מטלתי לסהדותהון ׃ 10 לוקדם דין עתידא דתתכרז סברתי בכלהון עממא ׃
11 אמתי דמקרבין לכון דין דנשלמונכון לא תקדמון תאצפון מנא תמללון ולא תרנון אלא הו מדם דמתיהב
לכון בהי שעתא הנא מללו לא הוא גיר אנתון ממללין אלא רוחא דקודשא ׃

אמר חזא טעא
אתא סגא
קרס ופירושו מלחמה
קום זוע כפן
שגש חזא דון
סהר כרז
יצף רנא יהב

‡ Et respondens Iesus cœpit dicere il- 5
lis, Videte, ne quis vos ſeducat.
‡ Multi enim venient in nomine 6
meo dicentes, Quia ego ſum: & multos
ſeducent.
‡ Cùm audieritis autem bella & opi- 7
niones bellorum, ne timueritis. opor-
tet enim hæc fieri: ſed nondum finis.
‡ Exurget enim gens contra gentem, 8
& regnum ſuper regnum: & erũt terræ-
motus per loca, & fames. Initium dolo- B
rum, hæc.
‡ Videte autem voſmetipſos. Tradent 9
enim vos in concilijs: & in ſynagogis va
pulabitis, & ante præſides & reges ſta-
bitis propter me, in teſtimonium illis.
‡ Et in omnes gentes primùm opor- 10
tet prædicari Euangelium.
‡ Et cùm duxerint vos tradentes, no- 11
lite præcogitare quid loquamini: ſed
quod datum vobis fuerit in illa hora, id
loquimini. non enim vos eſtis loquen-
tes: ſed Spiritus ſanctus.
‡ Tradet autem frater fratrem in mor 12
tem, & pater filium: & conſurgent filij
in parentes, & morte afficient eos.
‡ Et eritis odio omnibus, propter no- 13
men meum. Qui autem ſuſtinuerit in
finem, hic ſaluus erit.
‡ Cùm autem videritis abominatio- 14
nem deſolationis ſtantem, vbi non de-
bet (qui legit, intelligat) tunc qui in Iu-
dæa ſunt, fugiant in montes:
‡ Et qui ſuper tectum, ne deſcendat 15
in domum, nec introeat vt tollat quid
de domo ſua.
‡ Et qui in agro erit, non reuertatur 16
retro, tollere veſtimentum ſuum.
‡ Væ autem prægnãtibus & nutrien- 17
tibus in illis diebus. C
‡ Orate verò vt hyeme non fiant. 18
‡ Erunt enim dies illi tribulationes 19
tales, quales non fuerunt ab initio crea-
turæ quam condidit Deus vſque nunc,
neque fient.
‡ Et niſi breuiaſſet Dominus dies, nõ 20
fuiſſet ſalua omnis caro: ſed propter ele-
ctos quos elegit, breuiauit dies.

5 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, Βλέπε-
τε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
6 ‡ πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες,
ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.
7 ‡ ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμοις, καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ
θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος.
8 ‡ ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βα
σιλείαν. καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόποις, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ
ταραχαί. ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα.
9 ‡ Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς
συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμό-
νων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς.
10 ‡ καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ
εὐαγγέλιον.
11 ‡ ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμερι-
μνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ
ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 ‡ παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πα-
τὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θα-
νατώσουσιν αὐτούς.
13 ‡ καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.
ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 ‡ ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν
ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ὅπου οὐ δεῖ· ὁ ἀναγινώσ-
κων νοείτω· τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη.
15 ‡ ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μη-
δὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
16 ‡ καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω,
ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 ‡ οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18 ‡ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χει-
μῶνος.
19 ‡ ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἵα οὐ γέγο-
νε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ
νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
20 ‡ καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐ-
σώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, οὓς ἐξελέξα-
το, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

12 נשלם דין אחא לאחוהי למותא ואבא לברה ונקומון בניא על אבהיהון ונמיתון אנון : 13 ותהוון
סניאין מן כלנש מטל שמי מן דין דנסיבר עדמא לחרתא הו נחא : 14 מא דין דחזיתון אתא טנפתא דחורבא
הי דאמירא בדניאיל נביא דקימא איכא דלא ולא הו דקרא נסתכל הידין אילין דביהוד אנון נערקון לטורא :
15 ומן דבאגרא הו לא נחות ולא נעול למשקל מדם מן ביתה : 16 ומן דבחקלא הו לא נתהפך לבסתרה
דנשקול לבשה : 17 וי דין לבטנתא ולאילין דמינקן בהנון יומתא : 18 צלו דין דלא נהוא ערוקיכון
בסתוא : 19 נהוא גיר ביומתא הנון אולצנא דלא הוא אכותה מן ריש בריתא דברא אלהא ועדמא להשא ולא
נהוא : 20 ואלו לא מריא דכרי יומתא הנון לא חיא הוא כל בסר אלא מטל גביא דגבא כרי יומתא הנון :

מות קום
סנא חיא חזא
קום סכל
פירושו גג
נחת עלל
בטן ינק צלא
פירושו חורף
אלץ ברא פירושו קצר
גבא

21 ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ
ܡܫܝܚܐ ܘܗܐ ܠܗܠ ܗܘ. ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ.
22 ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. ܘܢܒܝܐ
ܕܟܕܒܘܬܐ. ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ. ܘܢܛܥܘܢ ܐܢ
23 ܡܫܟܚܝܢ ܐܦ ܠܓܒܝܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܙܕܗܪܘ.
24 ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܟܠ ܡܕܡ. ܒܗܘܢ
ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܗܘ. ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ.
25 ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܬܠ ܢܘܗܪܗ. ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ
ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܚܝܠܬܐ ܕܫܡܝܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ.
26 ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܟܕ ܐܬܐ
ܒܥܢܢܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܪܒܐ ܘܥܡ ܫܘܒܚܐ.
27 ܘܗܝܕܝܢ ܢܫܕܪ ܡܠܐܟܘܗܝ. ܘܢܟܢܫ ܠܓܒܘܗܝ
ܡܢ ܐܪܒܥܬܝܗܝܢ ܪܘܚܐ. ܡܢ ܪܝܫܗ ܕܐܪܥܐ ܘܥܕܡܐ
28 ܠܪܝܫܗ ܕܫܡܝܐ. ܡܢ ܬܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܦܠܐܬܐ
ܕܡܐ ܕܪܟܟ ܣܘܟܝܗ ܘܦܪܥܘ ܛܪܦܝܗ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
29 ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ
ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ. ܕܥܘ ܕܩܪܝܒܐ ܗܝ ܥܠ ܬܪܥܐ.
30 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ
ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ.
31 ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ.
32 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ. ܐܢܫ
ܠܐ ܝܕܥ. ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܒܐ.
33 ܚܙܘ ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
34 ܐܡܬܝ ܗܘ ܙܒܢܐ. ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܦܩ.
ܘܫܒܩ ܒܝܬܗ ܘܝܗܒ ܫܘܠܛܢܐ ܠܥܒܕܘܗܝ.
ܘܠܐܢܫ ܐܢܫ ܥܒܕܗ. ܘܠܬܪܥܐ ܦܩܕ ܕܢܗܘܐ ܥܝܪ.
35 ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܬܝ
ܐܬܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܒܪܡܫܐ ܐܘ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ.
ܐܘ ܒܡܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. ܐܘ ܒܨܦܪܐ.
36 ܕܠܡܐ ܢܐܬܐ ܡܢ ܫܠܝ ܘܢܫܟܚܟܘܢ ܟܕ
37 ܕܡܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܕܡ ܕܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܠܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܝܪܝܢ ܀

21 *Tunc ſiquis dixerit vobis, Ecce hic eſt Meſchicho, & ecce illic, ne credatis.
22 *Surgent enim Pſeudochriſti, & pſeudoprophetæ, & edent ſigna & miracula, & ſeducent, ſi poſſit fieri, etiam electos.
23 *Vos autem cauete, ecce prædixi vobis omnia.
24 *Porrò in illis diebus poſt oppreſſionem illam Sol obſcurabitur, nec Luna dabit ſplendorem ſuum.
25 *Et ſtellæ cadent è cælo, & virtutes cælorum commouebuntur.
26 *Túncque videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute magna, & cum gloria.
27 *Et tunc mittet Angelos ſuos, & congregabit electos ſuos à quatuor ventis ab extremo terræ ad extremum vſque cæli.
28 *A ficu autem diſcite parabolam. Quum eius tenereſcunt rami, & germinant folia, ſcitis aduenire æſtatem.
29 *Ita & vos quum videritis hæc fieri, ſcitote propè eſſe ad valuas.
30 *Amin dico vobis, Nequaquam præterierit generatio iſta, vſque dum hæc omnia fiant.
31 *Cælum & terra præteribunt, nec ſermones mei præteribunt.
32 *Cæterum de die illo & illa hora nemo nouit, ne Angeli quidem cælorum, nec ipſe Filius, ſed Pater.
33 *Cauete, vigilate & orate: neſcitis enim quando futurum ſit hoc tempus.
34 *Eſt enim tanquam vir qui peregrè profectus eſt, reliquítque domum ſuam, ac dedit poteſtatem ſeruis ſuis, & vnicuique opus ſuum, ianitori verò præcepit vt vigilans eſſet.
35 *Vigilate ergo, quippe qui neſciatis quando venturus ſit Dominus domus, veſpere, an media nocte, an in cantu galli, an manè.
36 *Ne quum venerit derepentè, inueniat vos dormientes.
37 *Quod autem vobis dico, vobis omnibus idipſum dico, eſtote vigilantes.

21 הידין אן אנש נאמר לכון דהא הרכא הו משיחא והא [a] הרתמן לא תהימנון ׃ 22 נקומון גיר משיחא
דגלותא ונביא דכדבותא [b] ונתלון אתותא [c] ותדמרתא [d] ונטעון אן משכחא אף [e] לגביא ׃ 23 אנתון דין [f] אזדהרו
הא קדמת אמרת לכון כל מדם ׃ 24 בהנון דין יומתא בתר אולצנא הו שמשא נחשך וסהרא לא [g] נתל נוהרה ׃
25 וכוכבא [h] נפלון מן שמיא [i] וחילותא דשמיא [k] נתתזיעון ׃ 26 והידין [l] נחזוניהי לברה דאנשא כד אתא
בעננא עם חילא רבא ועם שובחא ׃ 27 והידין נשדר מלאכוהי ונכנש [m] לגבוהי מן ארבעתיהין רוחא
מן רישה דארעא ועדמא לרישה דשמיא ׃ 28 מן תתא דין [n] ילפו פלאתא דמא [o] דרך סוכיה [p] ופרעו טרפיה
ידעין אנתון דמטא קיטא ׃ 29 הכנא אף אנתון מא דחזיתון הלין דהוין [q] דעו דקריבא הי על תרעא ׃

[a] חר כמו הרי
[b] נתל [c] דמר [d] טעא
[e] גבא [f] זהר [g] נתל
[h] נפל [i] חיל [k] זוע
[l] חזא [m] גבא
[n] ילף כמו אלף
[o] רכך [p] פירושו צמח
[q] ידע

* Et tunc si quis vobis dixerit, Ecce, 21
hic est Christus, ecce illic: ne credide-
ritis.
* Exurgent enim pseudochristi & 22
pseudoprophetæ: & dabunt signa &
portenta ad seducendos, si fieri potest,
etiam electos.
* Vos ergo videte, ecce prædixi vobis 23
omnia.
* Sed in illis diebus post tribulatio- 24
nem illam Sol contenebrabitur, & Luna
non dabit splendorem suum.
* Et stellæ cæli erunt decidentes, & 25
virtutes quæ in cælis sunt, mouebuntur.
* Et tunc videbunt Filium hominis 26
venientem in nubibus, cum virtute mul D
ta & gloria.
* Et tunc mittet angelos suos, & con- 27
gregabit electos suos à quatuor ven-
tis, à summo terræ vsque ad summum
cæli.
* A ficu autem discite parabolam. 28
Cùm iam ramus eius tener fuerit, & na-
ta fuerint folia: cognoscitis quia in pro-
ximo sit æstas.
* Sic & vos cùm videritis hæc fieri, 29
scitote quòd in proximo sit in ostijs.
* Amen dico vobis, Quoniam non 30
transibit generatio hæc, donec omnia
ista fiant.
* Cælum & terra transibunt: verba 31
autem mea non transibunt.
* De die autem illo vel hora nemo 32
scit, neque Angeli in cælo, neque Filius:
nisi Pater.
* Videte, vigilate, & orate: nescitis 33
enim quando tempus sit.
* Sicut homo qui peregrè profectus 34
reliquit domum suam: & dedit seruis
suis potestatem cuiusque operis, & iani-
tori præcepit vt vigilet.
* Vigilate ergo, nescitis enim quando 35
dominus domus veniat; serò, an media
nocte, an gallicantu, an manè.
* Ne cùm venerit repentè, inueniat 36
vos dormientes.
* Quod autem vobis dico, omnibus 37
dico, Vigilate.

21 * καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστός, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε.
22 * ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.
23 * ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν πάντα.
24 * ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς.
25 * καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.
26 * καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
27 * καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
28 * ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
29 * οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
30 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.
31 * ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.
32 * περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
33 * βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
34 * ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
35 * γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ.
36 * μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας.
37 * ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, γρηγορεῖτε.

30 אמין אמר אנא לכון דלא תעבר שרבתא הדא עדמא דהלין כלהין [q] נהוין ׃ 31 שמיא וארעא נעברון
[r] ומלי לא נעברון ׃ 32 על דין יומא הו ועל שעתא הי אנש לא ידע אף לא מלאכא דשמיא ולא ברא אלא אן
אבא ׃ 33 [s] חזו [t] אתתעירו [u] וצלו לא גיר ידעין אנתון אמתי הו זבנא ׃
34 איך גברא הו גיר [x] דחזק ושבק ביתה ויהב [y] שולטנא לעבדוהי ולאנש אנש עבדה ולתרעא פקד דנהוא עירו
35 [z] אתתעירו הכיל דלא ידעין אנתון אמתי אתא מרה דביתא ברמשא או בפלגה דליליא או [a] במקרא תרנגלא
או בצפרא ׃ 36 דלמא [b] נאתא מן שליא ונשכחכון כד דמכין אנתון ׃ 37 מדם דלכון דין אמר אנא
לכלכון הו אמר אנא הויתון [c] עירין ׃

[q] חזא
[r] מלל
[s] חזא [t] עור [u] צלא
[x] פירושו נסע
[y] שלט
[z] עור [a] קרא
[b] אתא
[c] עור

ܩܪܝܢܐ ܒܩܘܕܫ ܡܘܪܘܢ ܠܪܚ ܩܦܠܐܘܢ ܝܕ

1 ܒܬܪ ܕܝܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܐ ܗܘܐ ܦܨܚܐ ܕܦܛܝܪܐ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܐܝܟܢܐ ܒܢܟܠܐ ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
2 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܒܥܐܕܥܐ ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܒܥܡܐ.
3 ܘܟܕ ܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ ܟܕ ܣܡܝܟ ܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܥܠܝܗ ܫܛܝܦܬܐ ܕܒܣܡܐ ܕܢܪܕܝܢ ܪܫܝܐ ܣܓܝ ܕܡܝܐ ܘܦܬܚܬܗ ܘܐܫܦܥܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ.
4 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܬܐܒܐܫ ܠܗܘܢ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܘ ܠܡܢܐ ܗܘܐ ܐܒܕܢܐ ܗܢܐ ܕܒܣܡܐ.
5 ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܙܕܒܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܠܬܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܢܬܝܗܒܘܢ ܠܡܣܟܢܐ ܘܡܙܕܥܦܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
6 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܫܒܘܩܘܗ ܡܢܐ ܡܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕܬ ܠܘܬܝ.
7 ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ ܘܐܡܬܝ ܕܨܒܝܬܘܢ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬܝ ܠܘܬܟܘܢ.
8 ܗܕܐ ܒܗܝ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܒܕܬ ܘܩܕܡܬ ܐܝܟ ܕܠܩܒܘܪܬܐ ܒܣܡܬ ܦܓܪܝ.
9 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܟܠ ܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ ܐܦ ܗܝ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ ܬܬܡܠܠ ܠܕܘܟܪܢܗ.
10 ܝܗܘܕܐ ܕܝܢ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܬܗ ܐܙܠ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܐܝܟ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܗܘܢ.
11 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܚܕܝܘ ܘܐܫܬܘܕܝܘ ܕܟܣܦܐ ܢܬܠܘܢ ܠܗ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܘܪܣܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ.
12 ܘܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܒܗ ܕܒܚܝܢ ܗܘܘ ܦܨܚܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܙܠ ܢܛܝܒ ܠܟ ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ.
13 ܘܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܗܐ ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܛܥܝܢ ܩܢܛܪܐ ܕܡܝܐ ܙܠܘ ܒܬܪܗ.

Lectio in Consecratione Chrismatûm.

CAP. XIIII.

1 *Duobus autem post diebus erat Pezcho Azymorum, & quærebant principes Sacerdotum, & Scribæ quomodo dolo prehenderent eum, & eum interficerent.*
2 * *Dicebántque, Non in festo, ne fiat tumultus in populo.*
3 * *Et quum ipse esset in Beth-Anio in ædibus Schemeoun leprosi, dum accumberet, venit mulier habens secum alabastrum aromatis nardi præstantissimæ, multi pretij: & aperuit illud, effuditque super caput ipsius Jeschua.*
4 * *Erant autem quidam ex discipulis quibus id displicebat apud se, & dixerũt, Quorsum facta est perditio huius aromatis?*
5 * *Poterat enim venundari amplius quàm trecentis denariis, & dari pauperibus, & murmurabant in eam.*
6 * *Ipse verò Jeschua dixit, Omittite eam. quid ei molesti estis? bonum opus operata est*
7 *in me.* * *Nam omni tẽpore pauperes habebitis vobiscum: & quandocunque volueritis, potestis eis benefacere: ego verò non omni tẽpore ero apud vos.*
8 * *Hæc quod habuit, egit: & præoccupauit, tanquam ad sepulturam aromate condijt corpus meum.*
9 * *Equidem dico vobis, Vbicunque prædicabitur hoc Euangelium meum in vniuerso mundo, id etiam quod ista egit, narrabitur in memoriam ipsius.*
10 * *Ihoudo autem Scariouto vnus ex duodecim, abijt ad principes Sacerdotum, vt proderet eis Jeschua.*
11 * *Illi verò quum hæc audissent lætati sunt: & polliciti sunt argentum ei se daturos: proinde quærebat sibi opportunitatem prodendi eum.*
12 * *Et primo die Azymorum, quo sacrificant Jihoudæi Pezcho, dicunt ei discipuli ipsius, Quò loci vis vt eamus tibi paraturi vt co-*
13 *medas Pezcho?* * *Et misit duos è discipulis suis, dixítque eis, Ite in ciuitatem, & ecce occurret vobis homo baiulans vas aqualis, ite post eum.*

ᵃ קְרִיָנָא בְקוּדָשׁ ᵇ מוּרוֹן לרח קפלאון יד

1 בָּתַר דֵּין תְּרֵין יוֹמִין הֲוָא הֲוָא פֶּצְחָא דְּפַטִירָא ᶜ וּבָעֵין הֲווּ רַבַּי כָּהֲנָא וְסָפְרָא אַיכַנָא בְּנֶכְלָא ᵈ נֶאחְדוּנָיהִי וְנֶקְטְלוּנָיהִי׃
2 וְאָמְרִין הֲווּ לָא ᶠ בְּעֵדְעָדָא דְּלְמָא נֶהֱוֵא ᵍ שְׁגוּשְׁיָא בְּעַמָּא׃
3 וְכַד הוּ אִיתוּהִי הֲוָא בְּבֵית עַנְיָא בְּבַיתֵה דְּשֶׁמְעוֹן גַּרְבָּא כַּד סָמִיךְ ʰ אֶתָת אַנְתְּתָא דְּאִית עֲלֵיה ⁱ שְׁטִיפְתָּא דְּבֶסְמָא דְּנַרְדִּין רִישָׁיָא סַגִּי ᵏ דְּמַיָא וּפַתְחָתֵהּ וְאַשְׁפְּעָתֵה עַל רִישֵׁה דְּיֵשׁוּעַ׃
4 אִית הֲווּ דֵּין אֶנָשָׁא מֶן תַּלְמִידָא ᵐ דְּאֶתְאַבָּאשׁ לְהוֹן בְּנַפְשְׁהוֹן וְאֶמְרוּ דְּלְמָנָא הֲוָא אַבְדָנָא הָנָא דְּבֶסְמָא׃
5 מֶשְׁכַּח הֲוָא גֵּיר ᵒ לְמֶזְדְּבָנוּ יַתִּיר מֶן תְּלָת מָאָא דִּינָרִין ᵖ וּלְמֶתְיְהָבוּ לְמֶסְכֵּנָא ᵗ וּמֶזְדַּעְפִין׃
6 הוּ דֵּין יֵשׁוּעַ אֶמַר ʳ שׁוּבְקוּהָ מָנָא ˢ מְהָרִין אַנְתּוּן לָהּ עֶבְדָּא שַׁפִּירָא עֶבְדַּת לְוָתִי׃

ᵃ קריא ᵇ הוא שמן הקדוש ᶜ בְּעָא ᵈ אחד ᵉ קטל ᶠ ועד ᵍ שגש ʰ אתא ⁱ הוא כלי לשמן ᵏ פירושו מחיר ˡ שׁפע ᵐ באש ⁿ אבד ᵒ זבן ᵖ יהב ᑫ זעף ʳ שׁבק ˢ מהר פירושו הלאה

ᶜ וְנִקְטְלוּנָיהִי ᵉ בְּאַבִיעַה דְשִׁמְעוֹן ᶠ וְאַשְׁפְּעָתֵהּ עַל ᵏ ... אַבְדָנָא דְבֶסְמָא ...

CAP. XIIII.

ERat autem Pascha & Azyma post bi- 1
duum: & quærebant summi Sacer- A
dotes & Scribæ quomodo eum dolo te-
nerent & occiderent.
Dicebant enim, Non in die festo, 2
ne fortè tumultus fieret † in populo. popu-li
Et cùm esset Bethaniæ in domo Si- 3
monis Leprosi,& recumberet, venit mu
lier habens alabastrum vnguenti nardi
spicati pretiosi: & fracto alabastro, effu-
dit super caput eius.
Erant autem quidam indignè feren- 4
tes intra semetipsos,& dicentes, Vt quid
perditio ista vnguenti facta est?
Poterat enim vnguentum istud væ- 5
nundari plus quàm trecentis denarijs,
& dari pauperibus. Et fremebant in
eam.
Iesus autem dixit, Sinite eam: quid 6
illi molesti estis? Bonum opus operata
est in me.
Semper enim pauperes habetis vo- 7
biscum: & cùm volueritis, potestis illis
benefacere: me autem non semper † ha- habe-bitis
betis.
Quod habuit hæc, fecit: præuenit 8
vngere corpus meum in sepulturam.
Amen dico vobis, Vbicunque præ- 9
dicatum fuerit Euangelium istud in
vniuerso mundo,& quod fecit hæc,nar-
rabitur in memoriam eius.
Et Iudas Scariotes vnus de duode- 10
cim abijt ad summos Sacerdotes, vt B
proderet eum illis.
Qui audientes gauisi sunt: & pro- 11
miserunt ei pecuniam se daturos. Et
quærebat quomodo illum opportunè
traderet.
Et primo die Azymorum quando 12
pascha immolabant,dicunt ei discipuli,
Quò vis eamus,& paremus tibi vt man-
duces pascha?
Et mittit duos ex discipulis suis, & 13
dicit eis, Ite in ciuitatem: & occurret vo
bis homo lagenam aquæ baiulans: se-
quimini eum.

ιδ΄.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.
2 ἔλεγον δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.
3 καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.
4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες, εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;
5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
6 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο ἐν ἐμοί.
7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
8 ὃ εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.
9 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
10 καὶ ὁ ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.
11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.
12 καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;
13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ.

7 בכלזבן גיר מסכנא אית לכון עמכון ואמתי ° דצבין אנתון משכחין אנתון דהעבדון להון דשפיר אנא דין לא
בכלזבן ᵖ איתי לותכון ׃ 8 הו דאית הוא לה להדא עבדת וקדמת איך ᵠ דלקבורתא ʳ בסמת גושמי ׃ 9 ואמין
אמר אנא לכון דכל איכא ˢ דתתכרז סברתי הדא בכלה עלמא ואף מדם דעבדת הדא נתמלל ᵗ לדוכרנה ׃
10 יהודא דין סכריוטא חד מן תרעסר אזל לות רבי כהנא איך ᵛ דנשלמיוהי להון לישוע ׃ 11 הנון דין כד
שמעו ˣ חדיו ʸ ואשתודיו כספא ᶻ דנתלון לה ובעא הוא לה ᵃ פלעא דנשלמיוהי ׃ 12 וביומא קדמיא דפטירא דבה
ᵇ דבחין יהודיא ᶜ פצחא אמרין לה תלמידוהי איכא צבא אנת ᵈ דנאזל נטיב לך ᵉ דתאכול פצחא ׃ 13 ושדר
תרין מן ᶠ תלמידוהי ואמר להון ᵍ זלו למדינתא והא פגע בכון גברא דשקיל מאנא דמיא זלו בתרה ׃

o צבא p אית כמו יש
q קבר r בסם s כרז
t דכר כמו זכר
v שלם x חדא y ידא z נתל
a פירושו עלילה
b דבח כמו זבח
c פצחא כמו פסח
d אזל e אכל f למד g אזל

14 ܘܠܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܐܡܪܘ ܠܡܪܐ ܒܝܬܐ ܪܒܢ ܐܡܪ ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ ܦܨܚܐ.
15 ܘܗܐ ܡܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ ܪܒܬܐ ܕܡܫܘܝܐ ܘܡܛܝܒܐ ܬܡܢ ܬܩܢܘ ܠܢ.
16 ܘܢܦܩܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ.
17 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܐܬܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗ.
18 ܘܟܕ ܣܡܝܟܝܢ ܘܐܟܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܕܐܟܠ ܥܡܝ ܗܘ ܢܫܠܡܢܝ.
19 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܪܝܘ ܡܬܬܥܝܩܝܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܚܕ ܚܕ ܠܡܐ ܐܢܐ.
20 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܕܨܒܥ ܥܡܝ ܒܠܓܬܐ.
21 ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ ܘܝ ܕܝܢ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܐܠܘ ܠܐ ܐܬܝܠܕ.
22 ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܠܥܤܝܢ ܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܣܒܘ ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܦܓܪܝ.
23 ܘܢܣܒ ܟܤܐ ܘܐܘܕܝ ܘܒܪܟ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܫܬܝܘ ܡܢܗ ܟܠܗܘܢ.
24 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܢܘ ܕܡܝ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܕܚܠܦ ܤܓܝܐܐ ܡܬܐܫܕ.
25 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܬܘܒ ܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܫܬܝܘܗܝ ܚܕܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
26 ܘܫܒܚܘ ܘܢܦܩܘ ܠܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ.

ܕܠܠܝܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ ܀ ܠܗ ܀

27 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܠܟܘܢ ܬܬܟܫܠܘܢ ܒܝ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܡܚܐ ܠܪܥܝܐ ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܥܢܘܗܝ.
28 ܐܠܐ ܡܐ ܕܩܡܬ ܩܕܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ.
29 ܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ ܐܢ ܟܠܗܘܢ ܢܬܟܫܠܘܢ ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܐ.
30 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܢܬ ܝܘܡܢܐ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ.
31 ܗܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܢܚܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܐܢ ܠܡܡܬ ܥܡܟ ܠܐ ܐܟܦܘܪ ܒܟ ܡܪܝ ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܟܠܗܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ.

14 * *Et quò loci ingressurus est, dicite domino*
domus, Magister noster ait, Vbi est domus
conuiuij vbi comedam cum discipulis meis
15 *Pezcho?* * *Et ecce ostēdet vobis cœnaculū ma*
gnum stratum ac præparatum: illic parate
16 *nobis.* * *Exierūt itaque discipuli eius, & ve-*
nerunt in ciuitatem, & repererunt prout
dixerat eis, parauerúntque Pezcho.
17 * *Quúmque esset vespera, venit cum do-*
decade sua.
18 * *Et quum accumberent, ac mãducarent,*
dixit Ieschua, Amin dico vobis; vnus ex vo-
bis qui comedit mecum ipse prodet me.
19 * *Illi verò cœperunt angi, & dicunt ei*
sigillatim, Nunquid ego sum?
20 * *Ipse verò ait illis, Vnus è duodecim qui*
intingit mecum in paropside.
21 * *Et Filius hominis abit sicut scriptum est*
de eo: Væ autem homini illi per quem prodi-
tur Filius hominis: præstaret homini illi, si
natus non fuisset.
22 * *Quúmque illi manducarent, accepit Ie-*
schua panem & benedixit, fregítque, ac de-
dit eis, & ait illis, Accipite, Hoc est ipsum
corpus meum.
23 * *Et accepit calicem, & gratias egit, be-*
nedixítque ac dedit eis, & biberunt ex eo
omnes.
24 * *Et dixit eis, Hic est sanguis meus testa-*
menti noui, qui pro multis effunditur.
25 * *Amin dico vobis me amplius non bibi-*
turum ex generatione vitis, vsque ad diem
illum, quo bibam eam recenter in regno Dei.
26 * *Et laudes cantarunt, exierúntque in*
Montem oliuarum.

Nocte Crucifixionis.

27 * *Et dixit eis Ieschua, Vos omnes offendi-*
mini in me ista nocte. Scriptum est enim, Per-
cutiam pastorem, & dispergentur oues ipsius.
28 * *Sed quum surrexero, præibo vobis in*
29 *Galilæam.* * *Dixit ei Kipho, Si omnes offen-*
dantur, ego verò non item.
30 * *Ait illi Ieschua, Amin dico tibi, Hodie*
nocte ista priusquam cantauerit gallus duo-
31 *bus vicibus, ter negabis me.* * *Ille verò*
magis dicebat, Etiamsi mihi moriendum
sit tecum, non negabo te Domine mi. Itidem
autem vt ipse & omnes discipuli dicebant.

14 ולאיכא דעאל אמרו למרא ביתא רבן אמר איכו בית משריא איכא דאכול עם תלמידי פצחא:
15 והא מחוא לכון עליתא רבתא דמשויא ומטיבא תמן תקנו לן: 16 ונפקו תלמידוהי ואתו למדינתא
ואשכחו איכנא דאמר להון וטיבו פצחא: 17 וכד הוא רמשא אתא עם תרעסרתה: 18 וכד סמיכין
ואכלין אמר ישוע אמין אמר אנא לכון דחד מנכון דאכל עמי הו נשלמני: 19 הנון דין שריו מתתעיקין ואמרין
לה חד חד למא אנא: 20 הו דין אמר להון חד מן תרעסר דצבע עמי בלגתא: 21 וברה דאנשא אזל איכנא
דכתיב עלוהי ווי דין לגברא הו דבאידה משתלם ברה דאנשא פקח הוא לה לגברא הו אלו לא אתילד:
22 וכד הנון לעסין נסב ישוע לחמא וברך וקצא ויהב להון ואמר להון סבו הנא איתוהי פגרי:

ה עול ו שרא ז חניא
ל עלה מ שוא נ טיב
ס אתא
פ עוק כמו עיק
ף פירושו קערה
ר שלם ילד
ש נסב

* Et quocunque introierit, dicite do- 14
mino domus, Quia magister dicit, Vbi
est refectio mea, vbi pascha cum discipu
lis meis manducem?
* Et ipse vobis demonstrabit cœna- 15
culum grande, stratum: & illic parate
nobis. * Et abierunt discipuli eius, & ve- 16
nerunt in ciuitatem: & inueneruṫ sicut
dixerat illis, & parauerunt pascha.
* Vespere autẽ facto, venit cum duo- 17
decim. * Et discũbẽtibus illis & mãdu- 18
cantibus, ait IESVS, Amen dico vobis,
quia vnus ex vobis tradet me, qui man-
ducat mecum. C
* At illi cœperunt contristari, & dice- 19
re ei singulatim, Nunquid ego?
* Qui ait illis, Vnus ex duodecim qui 20
intingit mecum manum in catino.
* Et Filius quidem hominis vadit si- 21
cut scriptum est de eo: væ autem homi-
ni illi per quem Filius hominis trade-
tur. bonum erat ei, si non esset natus ho
mo ille. * Et manducantibus illis, ac- 22
cepit Iesus panem: & benedicens fregit,
& dedit eis, & ait, Sumite, hoc est corpus
meum. * Et accepto calice, gratias agens 23
dedit eis. & biberunt ex illo omnes.
* Et ait illis, Hic est sanguis meus no- 24
ui testamenti, qui pro multis effundetur.
* Amen dico vobis, Quia iam non bi- 25
bam de genimine vitis vsque in diem
illum cùm illud bibam nouum in re-
gno Dei. * Et hymno dicto exierunt in 26
Montem oliuarum.

* Et ait eis Iesus, Omnes scandaliza- 27
bimini in me in nocte ista: quia scri-
ptum est: Percutiam pastorẽ, & disper-
gentur oues.
* Sed posteaquam resurrexero, præce- 28
dam vos in Galilæam.
* Petrus autem ait illi, Et si omnes 29
scandalizati fuerint in te: sed non ego.
* Et ait illi Iesus, Amẽ dico tibi, Quia 30
tu hodie in nocte hac, priusquam gal-
lus vocem bis dederit, ter me es negatu-
rus. * At ille amplius loquebatur, Et 31
si oportuerit me simul commori tibi,
non te negabo. Similiter autem & om-
nes dicebant.

14 * καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ
διδάσκαλος λέγει, ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα
μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
15 * καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγαιον μέγα ἐστρωμένον, ἕτοι-
μον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.
16 * καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πό-
λιν· καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
17 * καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.
18 * καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ ἰησοῦς,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων
μετ' ἐμοῦ.
19 * οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς,
μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος, μήτι ἐγώ;
20 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμ-
βαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.
21 * ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται
περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος.
22 * καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦς ἄρτον, καὶ εὐλογήσας
ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, λάβετε, φάγετε· τοῦτό
ἐστι τὸ σῶμά μου.
23 * καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς·
καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.
24 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς
διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.
25 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γεννήμα-
τος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω
καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
26 * καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 * Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθή-
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, ὅτι γέγραπται, πατάξω
τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.
28 * ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν
29 γαλιλαίαν. * ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ, καὶ εἰ πάντες σκαν-
30 δαλισθήσονται ἐν σοί, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. * καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς,
ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς
ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.
31 * ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, ἐάν με δέῃ συνα-
ποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι· ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες
ἔλεγον.

23 ונסב כסא [a]ואודי וברך ויהב להון [x]ואשתיו מנה כלהון ׃ 24 ואמר להון הנו דמי [y]דיתקא [z]חדתא
דחלף סגיאא [a]מתאשד ׃ 25 אמין אמר אנא לכון דתוב לא אשתא מן [b]ילדא [c]דגפתא עדמא ליומא הו דבה [d]אשתיותי
דגליא [a]דזקיפותא לו
[e]חדתאית במלכותה דאלהא ׃ 26 ושבחו ונפקו לטור זיתא ׃
27 ואמר להון ישוע כלכון תתכשלון בי בהנא ליליא כתיב גיר [b]דאמחא [c]לרעיא ונתבדרון [d]אמרוהי ׃
28 אלא מא [e]דקמת קדם אנא לכון לגלילא ׃ 29 אמר לה כאפא אן כלהון נתכשלון אלא לא אנא ׃
30 אמר לה ישוע אמין אמר אנא לך דאנת יומנא בליליא הנא קדם [f]דנקרא תרנגלא תרתין זבנין תלת תכפור בי ׃
31 הו דין [g]יתיראית אמר הוא דאן נהוא לי [h]לממת עמך לא אכפור בך מרי ואכותה אף כלהון תלמידא אמרו ׃

[y] ידיא [x] שתא
[y] פירושו ברית מן לשון יון
[z] חדת כמו חדש
[a] אשד כמו שדא [b] ילד
[c] כמו גפן [d] שתא [e] חדת
[x] זקף [b] מחא [c] רעא בלשון פרנס
[d] עבראית צאן [e] קום
[f] קרא [g] יתר [h] מות

[illegible]

32 * Et venerunt in locum qui vocatur
Gadsimon, aitque discipulis suis, Sedete hic,
donec preces fudero.
33 * Et duxit secum Kipho, & Jaakoub, &
Jouchanon: cœpítque contristari & angi.
34 * Et ait illis, Ægritudo inest animæ meæ
vsque ad mortem: expectate me hic, & vi-
35 gilate. * Et accessit paululum, procidítque
in terram, & orabat, vt, si fieri posset, trans-
iret ab eo illa hora.
36 * Et ait, Pater, Pater mi, tu potes omnia,
transfer à me calicem istum: verumtamen
non voluntas mea, mei, inquam, ipsius, sed
tua fiat.
37 * Veniens autem inuenit eos dormientes,
aítque Kipho, Schemeoun dormis? non potui-
sti vna hora vigilare?
38 * Vigilate & orate, ne intretis in tenta-
tionem: Spiritus vult, & promptus est, sed
39 est corpus infirmum. * Et profectus iterum
40 orauit, & eundẽ sermonẽ dixit. * Et cõuersus
rursum veniens inuenit eos dormientes, pro-
pterea quòd eorũ oculi grauati erant, neque
41 sciebant quid ei dicerent. * Venit autem ter-
tia vice, & ait illis, Dormite adhuc & re-
quiescite: propè est finis, venítque hora, &
ecce traditur Filius hominis in manus flagi-
42 tiosorum. * Surgite, eamus: ecce appropin-
quat is qui prodit me.
43 * Et adhuc ipso loquente venit Jihoudo
Scariouto vnus ex duodecim, & cũ eo mul-
ti cum ensibus & fustibus, à principibus Sa-
cerdotum, & Scribis & Senioribus.
44 * Dederat autẽ eis signum proditionis pro-
ditor ille, & dixerat, Quemcunque oscula-
tus fuero, ipse est, prehẽdite eum cautè, eumq;
45 abducite. * Et eo momẽto appropinquauit,
& dixit ei, Rabbi, Rabbi, eumque deoscula-
46 tus est. * Illi verò iniecerũt in eum manus, &
prehenderunt eum.
47 * Vnus autẽ ex ijs qui adstabãt distrinxit
gladium ac percussit seruum principis sacer-
48 dotum, abstulitq; eius auriculam. * Ipse verò
Jeschuá respõdit & ait eis, Tanquam aduer-
sus sicarium existis contra me cum gladijs &
fustibus vt prehendatis me.
49 * Quotidie apud vos eram dum docebam
in templo, neque prehendistis me. Sed vt ad
implerentur scripturæ hoc factum est.

32 וַאתוּ לְדוּכְתָא אַיְדָא דְּמִתְקַרְיָא גַּדְסִמָן וַאמַר לְתַלְמִידוֹהִי תִּבוּ הָרְכָא עַד מְצַלֵּא אֱנָא ׃
33 וְדַבַר עַמֵּה לְכִאפָא וַלְיַעֲקוּב וַלְיוּחַנָן וְשַׁרִי לְמֶתְכְּמָרוּ וַלְמֶתְעָקוּ ׃ 34 וַאמַר לְהוֹן כַּרְיָא הִי לָה לְנַפְשִׁי
לְמוֹתָא קַוּוּ לִי הָרְכָא וְאֶתְתְּעִירוּ ׃ 35 וְקְרֶב קְלִיל וְנִפַל עַל אַרְעָא וַמְצַלֵּא הֲוָא דַּאן מֶשְׁכְּחָא תֶּעֱבַר מֶנֵּה
שַׁעְתָא ׃ 36 וַאמַר אַבָּא אָבִי כֻּל מֵידֵם מֶשְׁכַּח אַנְתְּ אַעְבַר מֶנִּי כָּסָא הָנָא אֶלָּא לָא צָבְיָנִי דִּילִי אֶלָּא דִילָךְ ׃
37 וַאתָא אֶשְׁכַּח אֶנוּן כַּד דַּמְכִין וַאמַר לְכִאפָא שֶׁמְעוּן דָּמֵכְתְּ לָךְ לָא אֶשְׁכַּחְתְּ חֲדָא שָׁעָא לְמֶתְתְּעָרוּ ׃
38 אֶתְתְּעִירוּ וְצַלּוֹ דְּלָא תֶעֱלוּן לְנֶסְיוֹנָא רוּחָא צָבְיָא וּמְטַיְּבָא אֶלָּא פַּגְרָא כְּרִיהּ ׃ 39 וַאזַל תּוּב צַלִּי וְהִי
40 וְהִפַּךְ תּוּב אֶתָא אֶשְׁכַּח אֶנוּן כַּד דַּמְכִין מֶטֻּל דְּעַיְנֵיהוֹן יַקִּירָן הֲוַי וְלָא יָדְעִין הֲווּ מָנָא נֵאמְרוּן לֵהּ ׃

[i] אֲתָא [k] קְרָא [l] יְתֵב
[m] צְלָא [n] כְּמַר [o] עוּק
[p] כְּרָח [q] מוּת [r] קְוָא [s] עוּר
[t] עֲבַר [v] צְבָא [y] דְּמַךְ
[y] שְׁכַח בלשון יכל
[z] עוּר [a] צְלָא [b] עוֹל
[c] נְסָא [d] צְבָא [e] כְּרָה
[f] מַלֵּל [g] יְקַר

* Et veniunt in prædium, cui nomen 32
Gethsemani. Et ait discipulis suis, Sede-
te hîc donec orem.
* Et assumit Petrum, & Iacobum, & 33
Iohannem secum: & cœpit pauere & tæ
dere. * Et ait illis, Tristis est anima mea 34
vsque ad mortẽ: sustinete hîc & vigilate.
* Et cùm processisset paululum, pro- 35
cidit super terram: & orabat vt, si fieri
posset, transiret ab eo hora.
* Et dixit, Abba, pater, omnia tibi pos- 36
sibilia sunt: transfer calicem hunc à me.
sed non quod ego volo, sed quod tu.
* Et venit, & inuenit eos dormientes. 37
Et ait Petro, Simon dormis? non potui-
sti vna hora vigilare?
* Vigilate, & orate vt non intretis in 38
tentationem. Spiritus quidem prom-
ptus est, caro verò infirma.
* Et iterum abiens orauit eundem ser 39
monem, dicens.
* Et reuersus, denuò inuenit eos dor- 40
mientes (erant enim oculi eorum gra-
uati) & ignorabant quid respõderent ei.
* Et venit tertiò, & ait illis, Dormite 41
iam & requiescite. Sufficit, venit hora. E
ecce Filius hominis tradetur in manus
peccatorum. * Surgite, eamus. ecce, 42
qui me tradet, propè est.
* Et adhuc eo loquente, venit Iudas 43
Scariotes vnus de duodecim, & cum eo
turba multa cũ gladijs & lignis, † à sum-
mis Sacerdotibus & Scribis, & Seniori-
bus. * Dederat autem traditor eius si- 44
gnum eis dicens, Quemcunque oscula-
tus fuero, ipse est: tenete eum, & ducite
cautè. * Et cùm venisset, statim acce- 45
dens ad eum, ait, Aue Rabbi. & oscula-
tus est eum. * At illi manus iniecerunt 46
in † eum: & tenuerunt eum.
* Vnus autem quidam de circunstan- 47
tibus educens gladium, percussit seruum
summi Sacerdotis: & amputauit illi au-
riculam.
* Et respondens Iesus, ait illis, Tan- 48
quam ad latronem existis cum gladijs &
lignis comprehendere me?
* Quotidie eram apud vos in templo 49
docens, & non me tenuistis. sed vt im-
pleantur scripturæ.

32 * καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα γεθσημανῆ· καὶ λέ-
γει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξω-
33 μαι. * καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον, καὶ ἰάκωβον,
καὶ ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀ-
δημονεῖν.
34 * καὶ λέγει αὐτοῖς, περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως
θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
35 * καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσ-
ηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα.
36 * καὶ ἔλεγεν, ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά σοι. πα-
ρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω,
ἀλλὰ τί σύ.
37 * καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει
τῷ πέτρῳ, σίμων καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρη-
γορῆσαι;
38 * γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
39 * καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον
40 εἰπών. * καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδον-
τας. ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι· καὶ οὐκ
ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι.
41 * καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, καθεύδετε τὸ
λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παρα-
δίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν.
42 * ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.
43 * καὶ εὐθέως ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ἰούδας
εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μα-
χαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμμα-
τέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
44 * δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, σύσσημον αὐτοῖς, λέ-
γων, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπα-
45 γάγετε ἀσφαλῶς. * καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν
αὐτῷ λέγει, χαῖρε ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
46 * οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν.
47 * εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μά-
χαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον.
48 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ λῃστὴν
ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;
49 * καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων,
καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.

41 ואתא דתלתא זבנין ואמר להון דמכו [h]מכיל [i]ואתתניחו [k]מטת חרתא [l]ואתת שעתא והא [m]משתלם ברה דאנשא
[n]באידיהון [o]דחטיא ׃ 42 [p]קומו נאזל הא קרב הו דמשלם לי ׃ 43 ועד הו ממלל אתא יהודא סכריוטא
חד מן תרעסר ועמא סגיאא עם [q]ספסרא וחוטרא מן לות רבי כהנא וספרא וקשישא ׃ 44 ויהב להון אתא
[r]משלמנא הו דמשלם ואמר הו דנשק אנא הויו [s]אחודוהי [t]זהיראית [v]ואובלוהי ׃ 45 ובר שעתה קרב ואמר לה
רבי רבי ונשקה ׃ 46 הנון דין [x]ארמיו עלוהי אידא ואחדוהי ׃ 47 חד דין מן הנון [y]דקימין שמט סיפא [z]ומחיהי
לעבדה דרב כהנא ושקלה אדנה ׃ 48 הו דין ישוע ענא ואמר להון איך דעל גיסא נפקתון עלי בסיפא ובחוטרא
[a]דתאחדונני ׃ 49 כליום לותכון הוית כד [b]מלף אנא בהיכלא ולא אחדתונני אלא דנשלמון כתבא [illegible] ׃

[h] פירושו עור [i] נוח
[k] מטא [l] אתא [m] שלם [n] יד
[o] חטא [p] קום [q] פירושו חרבים
[r] שלם [s] אחד כמו אחז
[t] זהר [v] יבל [x] רמא
[y] קום [z] מחא
[a] אחד [b] אלף

50 ܗܝܕܝܢ ܫܒܩܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܥܪܩܘ܂
51 ܘܥܠܝܡܐ ܚܕ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ܂ ܘܥܛܝܦ ܗܘܐ
52 ܣܕܘܢܐ ܥܪܛܠ܂ ܘܐܚܕܘܗܝ ܥܠܝܡܐ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܫܒܩ ܣܕܘܢܐ
53 ܘܥܪܩ ܥܪܛܠܝܐ܂ ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܘܬ
ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ
54 ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ܂ ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܡܢ
ܪܘܚܩܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ܂ ܥܕܡܐ ܠܓܘ ܕܪܬܗ
ܕܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܡܫܡܫܢܐ ܘܫܚܢ
55 ܠܘܩܒܠ ܢܘܪܐ܂ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܟܠܗ
ܟܢܘܫܬܗܘܢ܂ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܣܗܕܘܬܐ
56 ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ܂ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ܂ ܟܕ ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ
ܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ܂ ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܝ ܣܗܕܘܬܗܘܢ܂
57 ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܐ ܕܫܘܩܪܐ
58 ܘܐܡܪܘ܂ ܕܚܢܢ ܫܡܥܢܝܗܝ ܕܐܡܪ܂ ܕܐܢܐ ܫܪܐ ܐܢܐ
ܗܝܟܠܐ ܗܢܐ ܕܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ܂ ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
59 ܒܢܐ ܐܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܐ ܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ܂ ܘܐܦ ܠܐ ܗܟܢܐ
60 ܫܘܝܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܗܘܢ܂ ܘܩܡ ܪܒ ܟܗܢܐ ܒܡܨܥܬܐ܂
ܘܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ܂
61 ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
ܫܬܝܩ ܗܘܐ܂ ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܢܝܗ܂ ܘܬܘܒ ܫܐܠܗ
ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܡܒܪܟܐ܂
62 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܐ ܐܢܐ܂ ܘܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ܂ ܘܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ
63 ܫܡܝܐ܂ ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܨܪܐ ܟܘܬܝܢܗ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܐ
64 ܡܬܒܥܝܢ ܠܢ ܣܗܕܐ܂ ܗܐ ܡܢ ܦܘܡܗ
ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܐ܂ ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ܂ ܗܢܘܢ
65 ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܚܝܒܘܗܝ ܕܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ܂ ܘܫܪܝܘ
ܐܢܫܝܢ ܢܪܩܘܢ ܒܦܪܨܘܦܗ܂ ܘܡܚܦܝܢ ܐܦܘܗܝ
ܘܡܩܦܚܝܢ ܠܗ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܐܬܢܒܐ܂ ܘܫܡܫܐ ܡܚܝܢ
66 ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ܂ ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܠܬܚܬ
67 ܒܕܪܬܐ܂ ܐܬܬ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܚܙܬܗ
ܕܫܚܢ܂ ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗ܂ ܐܦ ܐܢܬ ܥܡ
ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ܂

50 *Tunc dereliquerunt eum discipuli ipsius,
51 & aufugerunt. * Quidã autẽ adolescens ve-
niebat post eum, eratque amictus sindone nu-
52 dus; & prehenderunt eum. * Ipse verò
reliquit sindonem, & aufugit nudus.
53 * Et abduxerũt Ieschua ad Kaiopho sum-
mum Sacerdotem: & congregati sunt apud
eum cuncti principes Sacerdotum, & Scri-
54 bæ, & Seniores. * Schemeoun autẽ procul
veniebat post eum vsque ad atrium interius
summi Sacerdotis, & sedebat cum ministris,
55 atque calefaciebat se ante ignem. * Principes
autem Sacerdotum, & omnis eorum synago-
ga quærebant aduersus Ieschua testimoniũ,
vt eum morti addicerent; nec inueniebant.
56 * Quum enim multi testificarentur ad-
uersus eum, non erant æqualia eorum testi-
57 monia. * Quidam autem insurrexerunt in
eum testes falsi, & dixerunt.
58 * Nos audiuimus eum dicentem, Ego dis-
soluo templum hoc manibus factum, & tri-
bus diebus ædifico aliud nõ factum manibus.
59 * Sed ne sic quidem æquale erat eorum te-
60 stimonium. * Porrò surrexit summus Sa-
cerdos in medium, & interrogauit Ieschua,
& ait, Ne verbum quidem respondes? quid
isti testificantur contra te?
61 * Ipse verò Ieschua tacebat, & nihil ei
respondit. Et rursus interrogauit eum sum-
mus Sacerdos, & ait, Túne es ille Meschicho
filius Benedicti?
62 * Ipse verò Ieschua, dixit ei, Ego sum, &
videbitis Filium hominis sedentem à dexte-
ra virtutis, & venientem super nubes cæ-
63 lorum. * Summus autem Sacerdos scidit tu-
nicam suam, & ait, Quorsum amplius requi-
64 runtur nobis testes? * En ex ore ipsius audi-
stis blasphemiam: quid vobis videtur? illi
verò omnes iudicarunt eum esse reum mortis.
65 * Et cœperunt quidam conspuere in vul-
tum ipsius, & velare faciem eius, & alapis
eum cædere, ac dicere, Vaticinare. Ministri
quoq; percutiebant eũ super maxillas ipsius.
66 * Quúmque Schemeoun esset inferius in
atrio, venit quædam adolescentula quæ erat
67 summi Sacerdotis. * Vidit eum calefacientem
sese, & respiciens in eum dixit ei, Et tu cum
Ieschua Nazareno eras.

50 הָידַין שַׁבְקוּהִי [c] תַלְמִידוּהִי וַעֲרַקוּ ׃ 51 וְעַלִימָא חַד [d] אָתֵא הֲוָא בָּתְרֵהּ וַעֲטִיף הֲוָא סֵדוֹנָא עַרְטֵל וַאחְדוּהִי׃ [c] לְמַד [d] אֲתָא
52 הוּדַין שְׁבַק סֵדוֹנָא וַעֲרַק עַרְטֵל ׃ 53 [e] וַאוּבְלוּהִי לְיֵשׁוּעַ לְוָת קַיָּפָא רַב כָּהֲנָא [f] וַאתְכַּנַּשׁוּ לְוָתֵהּ כֻּלְּהוֹן רַבַּי [e] יְבַל [f] כְּנַשׁ
כָּהֲנָא וְסָפְרֵא וְקַשִּׁישֵׁא ׃ 54 שֶׁמְעוֹן דֵּין מֶן [g] רוּחָקָא אָתֵא הֲוָא בָּתְרֵהּ עַדְמָא לְגַו דָּרְתֵהּ דְּרַב כָּהֲנָא וְיָתֵב הֲוָא [g] רְחַק
עַם מְשַׁמְּשָׁנֵא וְשָׁחֵן לוּקְבַל נוּרָא ׃ 55 רַבַּי כָּהֲנֵא דֵּין וְכֻלָּהּ כְּנֻשְׁתְּהוֹן [h] בָּעֵין הֲוַו עַל יֵשׁוּעַ [i] סָהֲדוּתָא [k] דְּנַמִיתוּנָיהִי [h] בְּעָא [i] סְהַד
וְלָא אַשְׁכַּחוּ ׃ 56 כַּד סַגִּיאֵא גֵּיר מַסְהֲדִין עֲלוֹהִי לָא [l] שָׁוְיָן הֲוַי סָהֲדוּתְהוֹן ׃ [k] מוּת
[l] שְׁוָא
57 אֱנָשִׁין דֵּין [m] קָמוּ עֲלוֹהִי סָהֲדֵא [n] דְּשׁוּקְרָא וְאֶמַרוּ ׃ 58 דַּחְנַן [o] שְׁמַעְנָיהִי דְּאָמַר דְּאֶנָא שָׁרֵא אֶנָא הַיְכְלָא [m] קוּם [n] שְׁקַר [o] שְׁמַע
הָנָא דַּעֲבִיד [p] בְּאִידַיָּא וְלַתְלָתָא יוֹמִין בָּנֵא אֶנָא אַחֲרָנָא דְּלָא עֲבִיד בְּאִידַיָּא ׃ 59 וְאָף לָא הָכַנָא [q] שָׁוְיָא סָהֲדוּתְהוֹן ׃ [p] יַד [q] שְׁוָא

*Tunc discipuli eius relinquētes eum, 50
omnes fugerunt.
*Adolescens autem quidam sequeba- 51
tur eum amictus sindone super nudo: &
tenuerunt eum. *At ille reiecta sindo- 52
ne, nudus profugit ab eis.
*Et adduxerunt Iesum ad summum 53
Sacerdotem: & cōuenerunt omnes Sa-
cerdotes, & Scribæ, & Seniores.
*Petrus autem à longè secutus est eū 54
vsque intrò in atrium summi Sacerdo-
tis: & sedebat cum ministris ad ignem,
& calefaciebat se.
*Summi verò Sacerdotes & omne 55
concilium quærebant aduersus Iesum te-
stimonium, vt eum morti traderent, nec
inueniebant. *Multi enim testimoniū 56
falsum dicebant aduersus eum: & con-
uenientia testimonia non erant.
*Et quidam surgentes, falsum testi- 57
monium ferebant aduersus eum, dicen-
tes, *Quoniam nos audiuimus eum 58
dicentem, Ego dissoluam templum hoc
manu factum, & per triduum aliud non
manufactum, ædificabo.
*Et non erat conueniens testimoniū 59
illorū. *Et exurgens summus Sacerdos in 60
medium, interrogauit Iesum, dicēs, Non
respondes quicquā ad ea quæ tibi obij-
ciuntur ab his?
*Ille autem tacebat, & nihil respon- 61
dit. Rursum summus Sacerdos interro-
gabat eum: & dixit ei, Tu es Christus
filius Dei benedicti?
*Iesus autem dixit illi, Ego sum, & vi- 62
debitis Filium hominis sedentem à de-
xtris virtutis, & venientem cum nubi-
bus cæli. *Summus autem Sacerdos 63
scindens vestiméta sua, ait, Quid adhuc
desideramus testes? *Audistis blasphe- 64
miam. quid vobis videtur? Qui omnes
condemnauerunt eum esse reum mor-
tis. *Et cœperunt quidam conspuere 65
eum, & velare faciem eius, & colaphis
eum cædere, & dicere ei, Prophetiza. &
ministri alapis eum cædebant. *Et cùm 66
esset Petrus in atrio deorsum, venit vna
ex ancillis summi Sacerdotis. *Et cùm 67
vidisset Petrū calefacientē se, aspiciens il
lum, ait, Et tu cum Iesu Nazareno eras.

50 *καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.
51 *καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημέ-
νος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.
52 *ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ᾽ αὐτῶν.
53 *καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρ-
χονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ
γραμματεῖς.
54 *καὶ ὁ πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως
ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ
ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτὸν, καὶ οὐχ εὕ-
ρισκον.
56 *πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ
μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.
57 *καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ,
λέγοντες·
58 *ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύ-
σω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.
59 *καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
60 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν
ἰησοῦν, λέγων, οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρ-
τυροῦσιν;
61 *ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς
ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ
εὐλογητοῦ;
62 *ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον
μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
63 *ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει,
τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
64 *ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ
πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.
65 *καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐ-
τῷ, προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔ-
βαλλον.
66 *καὶ ὄντος τοῦ πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία
τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως·
67 *καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα
αὐτῷ, λέγει, καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ ἰησοῦ ἦσθα.

60 וקם רב כהנא במצעתא ושאלה לישוע ואמר לא [q]מפנא אנת פתגמא מנא מסהדין עליך הלין׃
61 הו דין ישוע שתיק הוא ומדם לא [r]עניהי ותוב שאלה רב כהנא ואמר אנת הו משיחא ברה [s]דמברכא׃
62 הו דין ישוע אמר לה אנא אנא [t]ותחזון לברה דאנשא דיתב מן ימינא דחילא ואתא על עני שמיא׃
63 רב כהנא דין צרא כותינה ואמר מנא מכיל [v]מתבעין לן סהדא׃ 64 הא מן פומה שמעתון [x]גודפא מנא
[y]מתחזא לכון הנון דין כלהון [z]ד... דחיב הו [a]מותא׃ [b]65 ושריו אנשין [c]רקין בפרצופה [d]ומחפין אפוהי [e]ומקפחין
לה ואמרין אתנבא ודחשא [f]מחין הוו לה על [g]פכוהי׃ 66 וכד שמעון לתחת בדרתא [h]אתת חדא עלימתא דרב
כהנא׃ [i]67 חזתה דשחן [k]וחרתבה ואמרא לה ואף אנת עם ישוע הוית נצריא׃

[q] פנא כמו ענה
[r] ענא
[s] ברך עבראית הקבה
[t] חזא [v] בעא [x] גדף [y] חזא
[z] דון [a] מות [b] שרי
[c] רקק [d] חפף [e] קפח
[f] מחא [g] פך פירושו לחי
[h] אתא [i] חזא [k] חור

68 * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ.
69 ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܠܦܪܘܕܘܓܡܐ ܘܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܘܚܙܬܗ ܬܘܒ ܗܝ
ܥܠܝܡܬܐ ܘܫܪܝܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ.
70 ܕܐܦ ܗܢܐ ܡܢܗܘܢ ܗܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܬܘܒ ܟܦܪ. ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ
ܬܘܒ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܟܐܦܐ.
ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ. ܐܦ ܓܝܪ ܓܠܝܠܝܐ ܐܢܬ
71 ܘܡܡܠܠܟ ܕܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܚܪܡ ܘܝܡܐ
ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ
72 ܐܢܬܘܢ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ.
ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܐ ܕܝܫܘܥ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ.
ܕܩܕܡ ܕܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܬܠܬ ܬܟܦܘܪ
ܒܝ. ܘܫܪܝ ܕܢܒܟܐ. ✤ ✤ ✤

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ ✤ ܠܙ ✤

✤ ܩܦܠܐܘܢ ܛܘ ✤

1 * ܘܡܚܕܐ ܒܨܦܪܐ ܥܒܕܘ ܡܠܟܐ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܥܡ
ܩܫܝܫܐ ܘܥܡ ܣܦܪܐ ܘܥܡ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܣܪܘ
ܠܝܫܘܥ ܘܐܘܒܠܘܗܝ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܣ
2 ܗܓܡܘܢܐ. * ܘܫܐܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ.
3 * ܘܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܣܓܝܐܬܐ.
4 * ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܬܘܒ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܚܙܝ ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ
5 ܥܠܝܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ.
6 ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪ ܦܝܠܛܘܣ. * ܡܥܕ ܗܘܐ ܕܝܢ
ܒܟܠ ܥܐܕܐ. ܠܡܫܪܐ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ ܚܕ ܐܝܢܐ
7 ܕܫܐܠܝܢ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܒܐ.
ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܥܡ ܥܒܕܝ ܐܣܛܣܝܣ ܕܩܛܠܐ
8 ܒܐܣܛܣܝܣ ܥܒܕܘ. * ܘܩܥܐ ܥܡܐ ܘܫܪܝ ܠܡܫܐܠ
9 ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ ܥܒܕ ܠܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ
ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ
10 ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܢ
11 ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ
ܐܓܝܣܘ ܝܬܝܪܐܝܬ ܠܟܢܫܐ. ܕܠܒܪ ܐܒܐ ܢܫܪܐ ܠܗܘܢ.

68 * *Ipse verò inficiatus est, & ait, Ego nescio quid tu dicas. Et exiuit extrà in vestibulum, & cantauit gallus.*
69 * *Et rursus eum conspicata puella illa, cœpit dicere ijs qui adstabant, Iste quoque ex ipsis est.*
70 * *Ipse verò rursum negauit. Et paulò post iterum ij qui adstabant dixerunt Kipho, Verè & tu ex ipsis es; namque Galilæus es, & sermo tuus similis est.*
71 * *Ipse autem cœpit se deuouere, & iurare, Non noui hominem istum quem di-*
72 *citis.* * *Et in illa ipsa hora gallus cantauit secunda vice. Et recordatus est Schemeoun sermonis ipsius Jeschua quem dixerat ei, Priusquam cantauerit gallus duabus vicibus, ter me negabis: cœpitque flere.*

Lectio ad Matutinas in Parasceue Crucifixionis.

CAP. XV.

1 *STatim autem diluculo consilium inierunt principes Sacerdotum cum Senioribus, & cum Scribis, & cum tota synagoga: ac vinxerunt Jeschua, eúmque abduxêre, & tradiderunt Pilato præsidi.*
2 * *Interrogauit autem eum Pilatus, Tune es ille rex Jiboudæorum? Ipse verò respondit & ait ei, Tu dixisti.*
3 * *Et accusabant eum principes Sacerdotum in multis.*
4 * *Ipse verò Pilatus rursus interrogauit eum, & dixit ei, Ne verbum quidem respondes? vide quàm multa testificantur con-*
5 *tra te.* * *Ipse autem Jeschua nullum verbum protulit, ita vt miraretur Pilatus.*
6 * *Moris autem erat vt in quocunque festo dimitteretur eis vinctus vnus, quem ipsi*
7 *postulassent.* * *Erat autem aliquis qui vocabatur Bar-Abba vinctus cũ seditiosis illis*
8 *qui cædem in seditione fecerant.* * *Et vociferatus est populus, cœpítque postulare, prout consuetum erat ipsis, faceret.*
9 * *Ipse verò Pilatus respondit, & ait, Vultis dimittam vobis regem illum Jiboudæorũ?*
10 * *Nouerat enim Pilatus quòd per inuidiam*
11 *tradiderant eũ principes Sacerdotum.* * *Principes aũt Sacerdotum magis concitarunt turbas vt dimitteretur eis Bar-Abba.*

68 הודין כפר ואמר לא ידע אנא מנא אמרא אנתי ונפק לבר לספא וקרא תרנגלא ׃ 69 וחזתה תוב עלימתא
הי ושריה דתאמר לאילין m דקימין דאף הנא מנהון הו ׃ 70 הודין תוב כפר ובתר קליל תוב אילין דקימין אמרו
לכאפא n שריראית מנהון אנת אף גיר גליליא אנת וממללך o דמא ׃ 71 הודין שרי הוא מחרם p וימא
דלא ידע אנא לה לגברא הנא דאמרין אנתון ׃ 72 ובה בשעתא קרא תרנגלא דתרתין זבנין q ואתדכר שמעון
מלתא דישוע דאמר הוא לה דקדם s דנקרא תרנגלא תרתין זבנין תלת תכפור בי r ושרי t דנבכא ׃

a קריגא דצפרא b דערובתא c דזקיפותא לז קפלאון טו
1 ומחדא בצפרא עבדו מלכא רבי כהנא עם קשישא ועם ספרא ועם כלה כנושתא d ואסרו לישוע e ואובלוהי

l שרי m קום
n שריר o דמא p ימא
q דכר כמו זכר
r מלל s קרא t בכא
a קריא b ערב c זקף
d אסר e יבל

* At ille negauit, dicens, Neque scio, neque noui quid dicas. Et exijt foras ante atrium: & gallus cantauit. 68
* Rursus autem cùm vidisset illum ancilla, cœpit dicere circunstantibus, Quia hic ex illis est. 69
* At ille iterum negauit. Et post pusillum rursus qui astabant, dicebant Petro, Verè ex illis es: nam & Galilæus es. 70
* Ille autem cœpit anathematizare & iurare, Quia nescio hominem istum quem dicitis. 71
* Et statim iterum gallus cantauit. Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus, Prius quàm gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere. 72

CAP. XV.

ET confestim, manè cõsilium facientes summi Sacerdotes cum Senioribus, & Scribis, & vniuerso concilio, vincientes Iesum, duxerunt & tradiderunt Pilato. 1
* Et interrogauit eum Pilatus, Tu es rex Iudæorum? At ille respondens, ait illi, Tu dicis. 2
* Et accusabant eum summi Sacerdotes in multis. 3
* Pilatus autem rursum interrogauit eum, dicens, Non respondes quicquam? vide in quantis te accusant. 4
* Iesus autem amplius nihil respondit: ita vt miraretur Pilatus. 5
* Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vinctis quemcunque petissent. 6
* Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerant homicidium. 7
* Et cùm ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. 8
* Pilatus autem respondit eis, & dixit, Vultis dimittam vobis regem Iudæorum? 9
* Sciebat enim quòd per inuidiam tradidissent eum summi Sacerdotes. 10
* Pontifices autem cõcitauerunt turbam, vt magis Barabbam dimitteret eis. 11

68 * ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.
69 * καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν, πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.
70 * ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο· καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ πέτρῳ, ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ. καὶ γὰρ γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.
71 * ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.
72 * καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

ιε.

1 * Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν τῷ πιλάτῳ.
2 * καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πιλάτος, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, σὺ λέγεις.
3 * καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
4 * ὁ δὲ πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.
5 * ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκ ἔτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν πιλάτον.
6 * κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ᾐτοῦντο.
7 * ἦν δὲ ὁ λεγόμενος βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.
8 * καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
9 * ὁ δὲ πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων;
10 * ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.
11 * οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

ואשלמוהי לפילטוס הגמונא ׃ 2 ושאלה פילטוס אנת הו מלכא דיהודיא הו דין ענא ואמר לה אנת אמרת ׃
3 ואכלין הוו קרצוהי רבי כהנא בסגיאתא ׃ 4 הו דין פילטוס תוב שאלה ואמר לה לא מפנא אנת
פתגמא חזי כמא מסהדין עליך ׃ 5 הו דין ישוע מדם פתגמא לא יהב איכנא דנתדמר פילטוס ׃
6 מעד הוא דין בכל עאדא למשרא להון אסירא חד אינא דשאלין ׃ 7 ואית הוא חד דמתקרא בראבא
דאסיר הוא עם עבדי אסטסין הנון דקטלא באסטסין עבדו ׃ 8 וקעו עמא ושריו למשאל איך דמעד הוא
עבד להון ׃ 9 הו דין פילטוס ענא ואמר צבין אנתון אשרא לכון מלכא דיהודיא ׃ 10 ידע הוא גיר פילטוס
דמן חסמא אשלמוהי רבי כהנא ׃ 11 רבי כהנא דין יתיראית חפטו לכנשא דלבר אבא נשרא להון ׃

f מן לשון יון
g פירושו מקטרגין
h סגא i פכא בלשון ענה
k חזא l דמר m נער
n שרא o קרא p מן לשון יון
q קעא r שרי s שאל
t צבא v שרא
x פירושו קנאה y יתר
z חפט כמו חסף a שרא

12 ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ
ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܥܒܕ ܠܗܢܐ ܕܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܐ
13 ܕܝܗܘܕܝܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܬܘܒ ܩܥܘ ܙܩܘܦܝܗܝ.
14 ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ
ܕܒܝܫ ܥܒܕ. ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܝܢ ܗܘܘ
15 ܙܩܘܦܝܗܝ. ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܨܒܐ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܐ
ܠܟܢܫܐ. ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܘܐܫܠܡ
16 ܠܗܘܢ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܡܢܓܕ ܕܢܙܕܩܦ. ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
ܕܝܢ ܐܘܒܠܘܗܝ ܠܓܘ ܕܪܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܦܪܛܘܪܝܢ.
17 ܘܩܪܘ ܠܟܠܗ ܐܣܦܝܪ. ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ.
18 ܘܓܕܠܘ ܣܡܘܠܐ ܕܟܘܒܐ ܘܣܡܘ ܠܗ. ܘܫܪܝܘ
ܠܡܫܐܠ ܒܫܠܡܗ. ܫܠܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
19 ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ ܒܩܢܝܐ.
ܘܪܩܝܢ ܗܘܘ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܒܪܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠ
20 ܒܘܪܟܝܗܘܢ. ܘܣܓܕܝܢ ܠܗ. ܘܟܕ ܒܙܚܘ
ܒܗ. ܐܫܠܚܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ. ܘܐܠܒܫܘܗܝ
ܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ ⁘ ⁘ ⁘
ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ ⁘ ܫܠܡ ⁘
21 ܘܫܚܪܘ ܚܕ ܕܥܒܪ ܗܘܐ. ܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ. ܕܐܬܐ
ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܐܒܘܗܝ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ
22 ܘܕܪܘܦܘܣ. ܕܢܥܫܢ ܙܩܝܦܗ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ
ܠܓܓܘܠܬܐ. ܕܡܬܬܪܓܡ ܩܪܩܦܬܐ.
23 ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܡܫܬܐ ܚܡܪܐ ܕܡܙܝܓ ܒܡܘܪܐ.
24 ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܢܣܒ. ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ. ܦܠܓܘ
ܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܦܣܐ. ܡܢܘ ܡܢܐ
25 ܢܣܒ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܫܥܐ ܬܠܬ ܟܕ ܙܩܦܘܗܝ.
26 ܘܟܬܝܒܐ ܗܘܬ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ. ܗܢܘ
27 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܙܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܓܝܣܐ. ܚܕ
ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ. ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ
28 ܕܐܡܪ ܕܥܡ ܥܘܠܐ ܐܬܡܢܝ ⁘ ܦܠܓܗ ܕܐܝܡܡܐ ܠܦ
29 ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܓܕܦܝܢ
ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘ
ܫܪܐ ܗܝܟܠܐ ܘܒܢܐ ܠܗ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ.

12 * *At ipse Pilatus dixit eis : Quid igitur vultis faciam isti, quem vos vocatis Regem*
13 *Jihoudæorum?* * *Illi verò rursus vociferati sunt, Crucifige eum.*
14 * *Ipse autē Pilatus subdit eis: Quid enim mali fecit? Illi verò magis clamabant: Cruci-*
15 *fige eum.* * *Pilatus autē voluit facere voluntatem turbarū, & soluit eis Bar-Abba, tradiditque eis Jeschua quum flagellatus esset vt crucifigeretur.*
16 * *Cæterùm milites abduxerunt eum in atrium interius quod est prætorium, & aduocauerunt totam cateruam.*
17 * *Et induerunt eum purpura, & implexā imposuerunt ei coronam spineam.*
18 * *Cœperuntque eum salutare : Aue Rex Jihoudæorum.*
19 * *Et percutiebant eum in caput ipsius calamo, & conspuebant in faciem eius, ac summittebant genua sua, & adorabant eum.*
20 * *Quumque illusissent ei, exuerunt eū purpura, & induerunt eum vestimentis ipsius, eumque eduxerunt vt cruci suffigerent.*

Ad horam tertiam.

21 * *Porrò angariarunt quendam prætereuntem Schemeoun Kourinæum (venientem ex pago, patrem Alexandri, & Rufi) vt baiularet crucem eius.*
22 * *Et adduxerūt eum in locum Golgoutho, qui exponitur Cranium capitis.*
23 * *Et dederunt ei bibendum vinum mistū cum myrrha: ipse verò non sumpsit.*
24 * *Quumque cruci suffixissent eum, partiti sunt vestimenta eius, & iecerunt super ea*
25 *sortem, quid quis acciperet.* * *Erat autem hora tertia, quum cruci affixerunt eum.*
26 * *Eratque inscripta occasio mortis ipsius inscriptione illa,* HIC EST REX ILLE IIHOVDAEORVM.
27 * *Insuper crucifixerunt cum eo duos latrones, vnū à dextera eius, & alterū ab eius*
28 *sinistra.* * *Et impleta est scriptura quæ dicit; Cùm flagitiosis annumeratus est.*

Media die.

29 * *Quinetiā ij qui præteribant blasphemabant in eum, & motantes capita sua dicebāt, O tu qui dissoluis templum & ædificas illud triduo!*

---

12 הוּ דֵּין פִּילַטוּס אֲמַר לְהוֹן מָנָא הָכִיל [b] צָבֵין אַנְתּוּן אֶעֱבֵד לְהָנָא דְּקָרֵין אַנְתּוּן מַלְכָּא דִּיהוּדָיֵא׃ 13 הֶנוּן דֵּין תּוּב [c] קְעוֹ [d] זְקוּפָיְהִי׃ 14 הוּ דֵּין פִּילַטוּס אֲמַר לְהוֹן מָנָא גֵּיר דְּבִישׁ עֲבַד וְהֶנוּן [e] יַתִּירָאִית קָעֵין הֲווֹ זְקוּפָיְהִי׃ 15 פִּילַטוּס דֵּין צְבָא דְּנֶעֱבֵד [f] צֶבְיָנָא לְכֶנְשָׁא וַשְׁרָא לְהוֹן לְבַר אַבָּא וַאשְׁלֵם לְהוֹן לְיֵשׁוּעַ כַּד מְנַגַּד [g] דְּנֶזְדְּקֵף׃ [h] 16 אֶסְטַרְטִיוּטֵא דֵּין [i] אוּבְלוּהִי לְגַו דָּרְתָא דְּאִיתֵיהּ [k] פְּרֵטוּרִין [l] וַקְרוֹ לְכֻלֵּהּ [m] אֶסְפִּיר׃ 17 וְאַלְבְּשׁוּהִי אַרְגְוָנָא וְגַדְלוּ [n] סְמוּלֵהּ כְּלִילָא דְּכוּבָא׃ 18 וְשָׁרִיו לְמֶשְׁאַל בִּשְׁלָמֵהּ שְׁלָם מַלְכָּא דִּיהוּדָיֵא׃ [o] 19 וּמָחֵין הֲווֹ לֵהּ עַל רֵישֵׁהּ בְּקַנְיָא [p] וְרָקֵין הֲווֹ בְּאַפּוּהִי וּבָרְכִין הֲווֹ עַל [q] בּוּרְכַּיְהוֹן וְסָגְדִין לֵהּ׃ 20 וְכַד בְּזַחוּ בֵּהּ [r] אַשְׁלְחוּהִי אַרְגְוָנָא וְאַלְבְּשׁוּהִי מָאנוּהִי [s] וְאַפְּקוּהִי [t] דְּנֶזְקְפוּנֵיהִי׃

[b] צְבָא [c] קְעָא [d] זְקַף [e] יְתַר [f] צְבָא [g] זְקַף [h] יְבַל [i] מִן לְשׁוֹן יוֹן [k] מִן לְשׁוֹן יוֹן [l] קְרָא [m] מִן לְשׁוֹן יוֹן [n] סוּם [o] מְחָא [p] רְקַק [q] בְּרַךְ [r] שְׁלַח [s] נְפַק [t] זְקַף

*Pilatus autem iterum respondens, 12
ait illis, Quid ergo vultis faciam regi Iu- 13
dæorum? *At illi iterum clamauerūt†,
Crucifige eum.
*Pilatus verò dicebat illis, Quid enim 14
mali fecit? At illi magis clamabant, Cru
cifige eum.
*Pilatus autem volens populo satis- 15
facere, dimisit illis Barabbam, & tradi-
dit Iesum flagellis cæsum vt crucifigere-
tur. *Milites autem duxerunt eum in 16
atrium prętorij, & conuocant totam co-
hortem.
*Et induunt eum purpura, & impo- 17
nunt ei, plectentes spineam coronam.
*Et cœperunt salutare eum, Aue rex 18
Iudæorum.
*Et percutiebant caput eius arundi- 19
ne: & conspuebant eum. & ponentes ge
nua, adorabant eum.
*Et postquam illuserunt ei, exuerunt 20
illum purpura, & induerunt eum vesti-
mentis suis, & educunt illum vt crucifi-
gerent eum.

*ET angariauerunt prætereuntem 21
quempiam, Simonem Cyrenæum ve-
nientem de villa, patrem Alexandri &
Rufi, vt tolleret crucem eius.
*Et perducunt illum in Golgotha lo- 22
cum quòd est interpretatum, Caluariæ
locus.
*Et dabant ei bibere myrrhatum vi- 23
num: & non accepit.
*Et crucifigentes eum, diuiserunt ve- 24
stimenta eius, mittentes sortem super
eis, quis quid tolleret.
*Erat autem hora tertia: & crucifixe- 25
runt eum.
*Et erat titulus causę eius inscriptus, 26
REX IVDAEORVM.
*Et cum eo crucifigūt duos latrones; 27
vnum à dextris, & alium à sinistris eius.
*Et impleta est scriptura quæ dicit, 28
Et cum iniquis reputatus est.

*ET prætereuntes blasphemabant 29
eum, mouentes capita sua, & dicentes;
Vah qui destruis templum†, & in tribus
diebus reædificas.

12 *ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, τί οὖν
θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
13 *οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, σταύρωσον αὐτόν.
14 *ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν;
οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν, σταύρωσον αὐτόν.
15 *ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆ-
σαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν
Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.
16 *οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ
ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.
17 *καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ
πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον.
18 *καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν, καὶ λέγειν, χαῖρε ὁ βα-
σιλεῦ τῶν Ἰουδαίων.
19 *καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέ-
πτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.
20 *καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορ-
φύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξά-
γουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 *Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον,
ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου,
ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 *καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερ-
μηνευόμενον, κρανίου τόπος.
23 *καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον. ὁ δὲ οὐκ
ἔλαβε.
24 *καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ.
25 *ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
26 *καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη,
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
27 *καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ
ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
28 *καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη.

29 *Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦν-
τες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, οὐὰ ὁ καταλύων τὸν
ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν.

דתלת שעין לח 21 ושחרוחד דעבר הוא שמעון קורינייא דאתא הוא מן קריתא אבוהי
דאלכסנדרוס ודרופוס דנשקול זקיפה ׃ 22 ואיתיוהי לגגולתא דוכתא דמתפשקא קרקפתא ׃
23 ויהבו לה למשתא חמרא דחליט בה מורא הו דין לא נסב ׃ 24 וכד זקפוהי פלגו מאנוהי וארמיו
עליהון פסא מנו מנא נסב ׃ 25 איתה הוא דין שעא הלת כד זקפוהי ׃ 26 וכתיבא הות עלתא דמותה
בכתבא הנו מלכא דיהודיא ׃ 27 וזקפו עמה תרין לסטיא חד מן ימינה וחד מן סמלה ׃ 28 ושלם
כתבא דאמר דעם עולא אתחשב ׃ דפלגה דיומא לט
29 ואף אילין דין דעברים הוו מגדפין הוו עלוהי ומנידין רישיהון ואמרין און שרא היכלא ובנא לה לתלתא יומין

a אתא b גלל
c פירושו המקום
d יהב e שתא
f חלט פירושו מזג
g רמא h פירושו גורל
i עלל k מודת
l מן לשון יון
m עול
n נוד

30 31 ܦܨܝ ܢܦܫܟ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ
ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܣܦܪܐ
ܘܐܡܪܝܢ. ܐܚܪܢܐ ܐܚܝ. ܢܦܫܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ.
32 ܡܫܝܚܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ
ܙܩܝܦܐ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ ܒܗ. ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܕܙܩܝܦܝܢ
ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܚܣܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.

33 ܘܟܕ ܗܘܐ ܫܬ ܫܥܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ
34 ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܫܥ. ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܩܥܐ
ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ
ܫܒܩܬܢܝ. ܕܐܝܬܘܗܝ. ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܡܢܐ
35 ܫܒܩܬܢܝ. ܘܐܢܫܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ.
36 ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܝܐ ܩܪܐ. ܘܪܗܛ ܚܕ ܘܡܠܐ
ܐܣܦܘܓܐ ܚܠܐ. ܘܐܣܪ ܒܩܢܝܐ ܠܡܫܩܝܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ.
37 ܫܒܘܩܘ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܡܚܬ ܠܗ. ܗܘ
38 ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܫܠܡ. ܘܐܦܝ
ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝܘ ܠܬܪܝܢ ܡܢ ܠܥܠ ܥܕܡܐ
39 ܠܬܚܬ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܗܘܐ
ܠܘܩܒܠܗ. ܕܗܟܢܐ ܩܥܐ ܘܫܠܡ. ܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ
40 ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܒܪܗ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ
ܢܫܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܕܚܙܝܢ ܗܘܝ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ.
ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܙܥܘܪܐ ܘܕܝܘܣܐ. ܘܫܠܘܡ.
41 ܗܢܝܢ ܕܟܕ ܒܓܠܝܠܐ ܗܘܐ ܢܩܦܢ
ܗܘܝ ܠܗ ܘܡܫܡܫܢ ܠܗ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ
ܕܣܠܩ ܗܘܝ ܥܡܗ ܠܐܘܪܫܠܡ.

42 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܩܕܡ
43 ܫܒܬܐ. ܐܬܐ ܝܘܣܦ ܗܘ ܕܡܢ ܪܡܬܐ ܡܠܝܟܐ
ܡܝܩܪܐ. ܐܦ ܗܘ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܡܠܟܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܚ ܘܥܠ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܫܐܠ
44 ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܬܡܗ ܕܡܝܬ ܡܢ
ܟܕܘ. ܘܩܪܐ ܠܩܢܛܪܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܕܡܢ
ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܡܝܬ.

30 * *Libera teipsum, & descende de cruce.*
31 * *Similiter autem & principes Sacerdotum ridebant vnus cum alio, nec non Scribæ, & dicebant, Alios seruauit, seipsum non potest seruare.*
32 * *Meschicho ille rex Israel descendat nunc de cruce, vt videamus & credamus ei: Quinetiam illi qui erant crucifixi cum eo, exprobrabant ei.*

Ad nonam horam.

33 * *Quúmque essent sex horæ, factæ sunt tenebræ super vniuersam terram vsque ad horam nonam.*
34 * *Et hora nona exclamauit Jeschua alta voce, & ait, Jl, Jl, lemono schebakthoni, hoc est, Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me?*
35 * *Quidam autem qui audierunt ex ijs qui adstabant, dicebant, Jlijo vocauit.*
36 * *Cucurrit autem quidam, & impleuit spongiam aceto, alligauítque calamo vt propinaret ei. Et dicebant, Sinite, videamus an veniat Jlijo descensum ei præbiturus.*
37 * *Ipse verò Jeschua clamauit alta voce, & expirauit.*
38 * *Et superficies valuarum templi scissa est in duas partes, à summo vsque ad imum.*
39 * *Quum vidisset autem Centurio ille qui adstabat ex aduerso eius, eum ita clamasse, & expirasse, dixit: Verè homo iste erat filius*
40 *Dei.* * *Erant autem mulieres procul spectantes, Mariam Magdeloitho, & Mariam mater Iaakoub minoris & Iousi, & Scholoum.*
41 * *Illæ quum ipse esset in Galilæa, adhæserant ei, & ministrauerant ei, aliæque quamplurimæ quæ ascenderant cum eo ad Ourischlem.*

Ad Vesperam Sabbathi.

42 * *Et quum esset vespera Parasceue, hoc est, ante Sabbathum:*
43 * *Venit Jauseph ille ex Rometho honorabilis senator, qui & ipse præstolabatur regnum Dei: & confidens introijt ad Pilatum, petijtque corpus ipsius Jeschua.*
44 * *Pilatus autem miratus est si iam mortuus esset, & aduocauit Centurionem, & interrogauit eum an iamdudum mortuus esset.*

---

30 פצא נפשך ᵇ וחות מן זקיפא ׃ 31 והכנא אף רבי כהנא ᶜ גחכין הוו חד עם חד וספרא ואמרין אחרנא
אחרנא נפשה לא משכח ᵈ למחיו ׃ 32 משיחא מלכה דיסריל ᶠ נחות השא מן זקיפא ᶠ דנחזא ᵍ ונהימן בה ואף הנון
דזקיפין הוו עמה מחסדין ᵃ הוו לה ׃ דתשע שעין מ
33 וכד הוי שת שעין הוא חשוכא על כלה ארעא עדמא לשעא תשע ׃ 34 ובתשע שעין קעא ישוע בקלא
רמא ואמר איל איל למנא שבקתני ᶜ דאיתיה אלהי אלהי למנא שבקתני ׃ 35 ואנשין דשמעו מן הנון ᵈ דקימין
אמרין הוו לאליא קרא ׃ 36 רהט דין חד ומלא ᵉ אספוגא ᶠ חלא ואסר בקניא ᵍ דנשקיוהי ואמרו שבוקו נחזא
אן אתא אליא ʰ מחתה לה ׃ 37 הו דין ישוע קעא בקלא ⁱ רמא ושלם ׃ 38 ואפי תרעא דהיכלא ᵏ אצטרי

ᵃ נחת ᵇ נחת … חימן ᵃ הוא ᵇ רום ᶜ אית כמו ש ᵈ קום ᵉ מן לשון יון ᶠ פירושו חומץ ᵍ שקא ʰ נחת ⁱ רום ᵏ צרא

30 *Saluum fac temetipsum descendens de cruce.
31 *Similiter & summi Sacerdotes illudentes, ad alterutrum cùm Scribis dicebant, Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere.
32 *Christus rex Israel descendat nunc de cruce: vt videamus & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, conuitiabantur ei.

33 *Et facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram vsque in horam nonam.
34 *Et hora nona exclamauit Iesus voce magna, dicens, Eloi, eloi, lamma sabacthani? quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?
35 *Et quidam de circunstantibus audientes dicebant, Ecce, Eliam vocat. D
36 *Currens autem vnus, & implens spongiam aceto, circunponénsque calamo potum dabat ei, dicens, Sinite: videamus si veniat Elias ad deponendum eum.
37 *Iesus autem emissa voce magna expirauit.
38 *Et velum templi scissum est in duo, à summo vsque deorsum.
39 *Videns autem centurio qui ex aduerso stabat, quia sic clamans expirasset, ait, Verè hic homo filius Dei erat.
40 *Erant autem & mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi minoris, & Ioseph mater, & Salome:
41 *Quę, cùm esset in Galilęa, sequebantur eum & ministrabant ei, & aliæ multæ quæ simul cum eo ascenderant Ierosolymam.
42 *Et cùm iam serò esset factum quia erat Parasceue, quod est ante sabbathum:
43 *Venit Ioseph ab Arimathæa nobilis decurio, qui & ipse erat expectãs regnũ Dei: & audacter introiuit ad Pilatum, & petijt corpus Iesu.
44 *Pilatus autẽ mirabatur si iam obiisset. Et accersito centurione, interrogauit eum si iam mortuus esset.

30 *σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
31 *ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον, ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.
32 *ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν· καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 *Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.
34 *καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, ἐλωῒ ἐλωῒ, λαμᾶ σαβαχθανί; ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, ὁ θεός μου, ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;
35 *καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον, ἰδοὺ ἠλίαν φωνεῖ.
36 *δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων, ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.
37 *ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε.
38 *καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.
39 *ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν θεοῦ.
40 *ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ ἰωσῆ μήτηρ, καὶ σαλώμη.
41 *αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα.
42 *καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ ἐστι προσάββατον·
43 *ἦλθεν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
44 *ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε.

לחרין מן לעל עדמא לתחת ׃ 39 כד חזא דין קנטרונא הו דקאם הוא לותה דהכנא קעא ושלם אמר שריראית
הנא גברא ברה הוא דאלהא ׃ 40 אית הוי דין נשא מן רוחקא דחזין הוי מרים מגדליתא ומרים אמה
דיעקוב זעורא ודיוסא ושלום ׃ 41 הנין דכד הו בגלילא נקיפן הוי לה ומשמשן לה ואחרניתא סגיאתא
דסלקי הוי עמה לאורשלם ׃ דרמשא דשבתא מא
42 וכד הוא רמשא ערובתא דאיתיה קדם שבתא ׃ 43 אתא יוסף הו דמן רמתא מיקרא בולוטא
אינא דאף הו מסכא הוא למלכותא דאלהא ואמרח ועל לות פילטוס ושאל פגרה דישוע ׃
44 פילטוס דין תמה דאן מן כדו מית וקרא לקנטרונא ושאלה דאן מן קדם עדנא מית ׃

קום שרר
חזא רחק חזא
נקף פירושו דבק
ערב
יקר פירושו כבד
פרושו יועץ מן לשון יון
מות
פירושו זמן או עת

45 ܘܟܕ ܝܠܦ ܝܗܒ ܦܓܪܗ ܠܝܘܣܦ܂
46 ܘܙܒܢ ܝܘܣܦ ܟܬܢܐ ܘܐܚܬܗ ܘܟܪܟܗ ܒܗ܂ ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܢܩܝܪ ܗܘܐ ܒܫܘܥܐ܂ ܘܥܓܠ ܟܐܦܐ ܥܠ ܬܪܥܗ ܕܩܒܪܐ܂
47 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܘܣܐ ܚܙܝ ܐܝܟܐ ܕܐܬܬܣܝܡ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܝܘ

1 ܘܟܕ ܥܒܪܬ ܫܒܬܐ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܥܩܘܒ ܘܫܠܘܡ ܙܒܢܝ ܗܪܘܡܐ ܕܢܐܬܝܢ ܢܡܫܚܢܝܗܝ܀

ܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܝܡܬܐ ܡܒ

2 ܒܫܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ܂
3 ܘܐܡܪܢ ܗܘܝ ܒܢܦܫܗܝܢ ܡܢ ܕܝܢ ܥܓܠ ܠܢ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܂
4 ܘܚܪܝ ܚܙܝ ܕܡܥܓܠܐ ܗܝ ܟܐܦܐ ܪܒܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܛܒ܂
5 ܘܥܠܝܢ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܚܙܝ ܥܠܝܡܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܘܥܛܝܦ ܐܣܛܠܐ ܚܘܪܬܐ ܘܬܡܗܝ܂
6 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ܂ ܠܐ ܬܕܚܠܢ܂ ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܗܘ ܕܐܙܕܩܦ܂ ܩܡ ܠܗ ܠܐ ܗܘܐ ܬܢܢ܂ ܗܐ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ܂
7 ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܠܟܐܦܐ܂ ܕܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ܂ ܬܡܢ ܬܚܙܘܢܝܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ܂
8 ܘܟܕ ܫܡܥܝ ܥܪܩ ܘܢܦܩ ܡܢ ܩܒܪܐ܂ ܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܗܝܢ ܓܝܪ ܪܬܝܬܐ ܘܬܗܪܐ܂ ܘܠܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪܝ܂ ܕܚܝܠܢ ܗܘܝ ܓܝܪ܀
9 ܒܫܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܩܡ܂ ܘܐܬܚܙܝ ܠܘܩܕܡ ܠܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ܂ ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ ܐܦܩ ܗܘܐ ܡܢܗ܂
10 ܘܗܝ ܐܙܠܬ ܣܒܪܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ܂ ܕܐܒܝܠܝܢ ܗܘܘ ܘܒܟܝܢ܂
11 ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܐܡܪܢ ܕܚܝ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܝܢ܂ ܠܐ ܗܝܡܢܘ܂
12 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܚܙܝ ܠܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܐܚܪܬܐ܂ ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ ܘܐܙܠܝܢ ܠܩܪܝܬܐ܂
13 ܘܗܢܘܢ ܐܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܫܪܟܐ܂ ܐܦ ܠܐ ܠܗܘܢ ܗܝܡܢܘ܀

45 * *Quúmque didicisset, dedit corpus ipsius Jausepho.*
46 * *Emítque Jauseph linteum, & ipsum detractum inuoluit eo: ac deposuit in sepulchro quod excisum erat in rupe: & aduoluit saxum ad ostium sepulchri.*
47 * *Mariam verò Magdeloitho, & Mariam illa Jousi* mater *spectabant vbi poneretur.*

CAP. XVI.

1 *ET quum præteriisset Sabbathum, Mariam Magdeloitho, & Mariam Iaakoub, & Scholoum, emerunt aromata, vt venirent eum vnctura.*

Oblatio Dominicæ Resurrectionis.

2 * *Diluculo verò prima sabbathi venerunt ad domum sepulchri quum Sol esset exortus.*
3 * *Et dicebant apud se, Sed quis reuoluturus est nobis saxum ab ostio domus sepul-*
4 *chri?* * *Et respicientes vident deuolutum esse saxum. erat enim ingens admodum.*
5 * *Ingressæ itaque in domum sepulchri conspicantur adolescentem sedentem à dextris, & indutum stola candida, & perculsæ sunt.*
6 * *Is autem dixit eis, Ne timeatis, Jeschua Nazarenum quæritis illum qui fuit crucifixus: surrexit, non est hîc: en locus vbi positus fuerat.*
7 * *Sed abite dicturæ discipulis ipsius, & Kipho, Ecce præit vobis in Galilæam, illic eum videbitis, sicut dixit vobis.*
8 * *Quod quum audissent, currentes exiluerunt è sepulchro: tenebat enim eas stupor & tremor, & nemini quicquam dicebant, quippe quæ expauescerent.*
9 * *Diluculo autem prima sabbathi resurrexit, & apparuit primùm ipsi Mariam Magdeloitho, ex qua septem dæmonia eiecerat.*
10 * *Et ea profecta annunciauit iis, qui cum eo fuerant, lugentibus ac flentibus.*
11 * *Qui quum audissent eas dicentes ipsum viuere, & apparuisse sibi, fidem eis haud quaquam adhibuere.*
12 * *Postea apparuit duobus ex ipsis alia specie, quum ambularent & proficiscerentur in villam.*
13 * *Et illi profecti dixerunt cæteris, qui ne illis quidem crediderunt.*

---

45 וְכַד יְלַף יְהַב פַּגְרֵה לְיוֹסֵף ׃ 46 וַזְבַן יוֹסֵף כֶּתָּנָא [f] וַאחֲתֵה וְכַרְכֵה בֵּה [g] וְסָמֵה בְקַבְרָא [h] דַּנְקִיר הֲוָא בְשׁוּעָא וְעַגֵל
כֵּאפָא עַל תַּרְעֵה דְּקַבְרָא ׃ 47 מַרְיַם דֵּין מַגְדְּלָיתָא וּמַרְיַם הָי דְּיוֹסֵא [i] חֲזַי אַיכָא [k] דְּאֶתְתְּסִים ׃
קֶפַלאוֹן יו
1 וְכַד עֶבְרַת שַׁבְּתָא מַרְיַם מַגְדְּלָיתָא וּמַרְיַם דְּיַעֲקוֹב וְשָׁלוֹם זְבַנִי [a] הֶרוּמֵא
[b] וְנֵאתְיָן [c] נֶמְשְׁחָנָיְהִי ׃ קוּרְבָּא דְחַד בְּשַׁבָּא [d] דְּקְיָמְתָא מב
2 בְּשַׁפְרָא דֵּין בְּחַד בְּשַׁבָּא [e] אֲתַי לְבֵית קְבוּרָא כַּד דְּנַח שִׁמְשָׁא ׃ 3 וַאמְרָן הֲוַי בְנַפְשְׁהֵין מַן דֵּין עַגֵל לַן
כֵּאפָא מֵן תַּרְעָא דְבֵית קְבוּרָא ׃ 4 [f] וְחָרִי [g] חֲזַי דַּמְעַגְּלָא הָי כֵּאפָא רַבָּא הֲוָת גֵּיר טַב ׃ 5 [h] וְעָלִין לְבֵית
קְבוּרָא וַחֲזַי עַלַיְמָא דְיָתֵב מֵן יַמִּינָא וַעֲטִיף [i] אֶסְטָלָא [k] חֵוָרְתָא [l] וַתְּמַהִי ׃ 6 הוּ דֵּין אֱמַר לְהֵין לָא תֶּדְחֲלָן לְיֵשׁוּעַ נָצְרָיָא

[f] נְחַת [g] סוּם [h] נְקַר
[i] חֲזָא [k] סוּם
[a] מִן לשון יון
[b] אֲתָא [c] מְשַׁח [d] קוּם
[e] אֲתָא
[f] חוּר [g] חֲזָא [h] עוּל
[i] מִן לשון יון
[k] חֲוַר פירושו לבן
[l] תְּמַה

45 Et cùm cognouisset à centurione, donauit corpus Ioseph.

46 Ioseph autem mercatus sindonem, & deponens eum inuoluit sindone, & posuit eum in monumento quod erat excisum de petra, & aduoluit lapidem ad ostium monumenti.

47 Maria autem Magdalene, & Maria Ioseph aspiciebant vbi poneretur.

CAP. XVI.

1 ET cùm transisset sabbathum, Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent Iesum. A

2 Et valde manè vna sabbathorum, veniunt ad monumentum, orto iam Sole.

3 Et dicebant ad inuicem, Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumēti?

4 Et respicientes viderunt reuolutum lapidem. erat quippe magnus valde.

5 Et introeuntes in monumentum, viderunt iuuenem sedentem in dextris, coopertum stola candida: & obstupuerunt.

6 Qui dixit illis, Nolite expauescere: Iesum quęritis Nazarenum, crucifixum: surrexit, non est hîc, ecce locus vbi posuerunt eum.

7 Sed ite, dicite discipulis eius & Petro quia †præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. B

8 At illę exeuntes, fugerunt de monumento; inuaserat enim eas tremor & pauor: & nemini quicquam dixerunt. timebant enim.

9 Surgens aūt Iesus manè prima sabbathi, apparuit primò Mariæ Magdalenæ, de qua eiecerat septem dæmonia.

10 Illa vadens nūtiauit his qui cum eo fuerant, lugentibus & flentibus.

11 Et illi audientes quia viueret, & visus esset ab ea, non crediderunt. C

12 Post hæc autem duobus ex his ambulantibus ostensus est in alia effigie, euntibus in villam.

13 Et illi euntes nuntiauerunt cæteris: nec illis crediderunt.

45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ ἰωσήφ.

46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

47 ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

ιϛ.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ μαρία ἰακώβου, καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν τὸν ἰησοῦν.

2 καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτὰς, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, μὴ ἐκθαμβεῖσθε· ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη· οὐκ ἔστιν ὧδε. ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου. εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

9 ἀναστὰς δὲ ὁ ἰησοῦς πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.

10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.

11 κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.

13 κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

m בעין אנתין הו n דאזדקף קם לה לא הוא תנן הא דוכתא איכא o דסים הוא ׃ 7 אלא p זלין אמרין לתלמידוהי
ולכאפא דהא קדם לכון לגלילא תמן q תחזוניהי איכנא דאמר לכון ׃ 8 וכד שמעי ערקי ונפקי מן קברא אחיד
הוא להין גיר r תהרא s ורתיתא ולאנש מדם לא אמרין t דחילן הוי גיר ׃
9 בשפרא דין בחד בשבא קם u ואתחזי לוקדם למרים מגדליתא הי דשבעא שאדין x אפק הוא מנה ׃
10 והי אזלת סברת להנון דעמה הוו y דאבילין הוו z ובכין ׃ 11 והנון כד שמעו דאמרין דחי ואתחזי
להין לא a הימנו אנין ׃ 12 בתר הלין אתחזי לתרין מנהון b בדמותא אחרתא כד מהלכין ואזלין לקריתא ׃
13 והנון אזלו אמרו לשרכא אף לא להנון הימנו ׃

m בעא n זקף o סום
p אזל q חזא
r תהר כמו תהה
s רתת t דחל
u חזא x נפק
y אבל z בכא
a הימן b דמא

ܠܩܘܪܒܐ ܕܣܘܠܩܐ ܡܓ

AdOblationem Ascensionis.

14 ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܚܙܝ ܠܚܕܥܣܪ ܟܕ ܣܡܝܟܝܢ.
ܘܚܣܕ ܒܚܘܣܪ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܒܩܫܝܘܬ
ܠܒܗܘܢ. ܕܠܗܢܘܢ ܕܚܙܐܘܗܝ ܕܩܡ ܠܐ ܗܝܡܢܘ.
15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ. ܘܐܟܪܙܘ
16 ܣܒܪܬܝ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ. ܐܝܢܐ ܕܡܗܝܡܢ
ܘܥܡܕ ܚܝܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܡܬܚܝܒ.
17 ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܠܝܢ ܢܩܦܢ.
ܒܫܡܝ ܫܐܕܐ ܢܦܩܘܢ. ܘܒܠܫܢܐ ܚܕܬܐ ܢܡܠܠܘܢ.
18 ܘܚܘܘܬܐ ܢܫܩܠܘܢ. ܘܐܢ ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ ܢܫܬܘܢ
ܠܐ ܢܗܪ ܐܢܘܢ. ܘܐܝܕܝܗܘܢ ܢܣܝܡܘܢ ܥܠ ܟܪܝܗܐ
19 ܘܢܬܚܠܡܘܢ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܪܢ. ܡܢ ܒܬܪ ܕ
ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܠܫܡܝܐ ܐܣܬܠܩ. ܘܝܬܒ ܡܢ
20 ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܘܐܟܪܙܘ
ܒܟܠ ܕܘܟ. ܘܡܪܢ ܡܥܕܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܡܫܪܪ
ܡܠܝܗܘܢ ܒܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ.

14 * *Postremò verò apparuit ipsis duodecim*
quum discumberent, & exprobrauit exi-
guam eorum fidem, & duriciē cordis ipsorū,
quippe qui ijs qui conspexerant eum suscita-
tum, non credidissent.
15 * *Et ait illis, Proficiscimini in vniuer-*
sum mundum, & prædicate Euangelium
meum omni creaturæ.
16 * *Qui crediderit & baptizatus fuerit,*
saluus erit: qui verò non crediderit, conde-
17 *mnabitur.* * *Signa autem eos qui crediderint*
hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eij-
18 *cient, & linguis nouis loquētur.* * *Et serpen-*
tes tollent: &, si toxicum mortiferum bibe-
rint, non nocebit eis. Manus suas imponent
ægrotis, & sanitati restituentur.
19 * *Porrò Ieschua Dominus noster postquam*
locutus cum eis fuisset, cælos conscēdit, conse-
20 *ditque à dextera Dei.* * *Illi verò exierunt ac*
prædicarunt vbique, & Dominus noster
adiuuabat eos, & confirmabat sermones eo-
rum per signa quæ ipsi edebant.

דקורבא [a] דסולקא מג

14 אחריתדין [b] אתחזי לחדעסר כד סמיכין וחסד [c] לזעורות הימנותהון [d] ולקשיות לבהון דלהנון דאחזאוהי דקם לא [e] הימנו: 15 ואמר להון [f] זלו לעלמא כלה [g] ואכרזו סברתי בכלה [h] בריתא:
16 אינא דמהימן [i] ועמד חיא ואינא דלא מהימן [k] מתחיב: 17 אתותא דין לאילין דמהימנין הלין [l] נקפן בשמי שאדא [m] נפקון ובלשנא [n] חדתא נמללון: 18 וחוותא נשקלון ואן סמא [o] דמותא [p] נשתון לא [q] נהר

[a] סלק [b] חזא [c] זער [d] קשא [e] הימן [f] אזל [g] כרז [h] ברא [i] עמד בלשון טבל [k] חוב [l] נקף [m] נפק [n] חדת [o] מות [p] שתא [q] הרא בלשון נזק

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ
ܒܪܗܘܡܝ ܪܗܘܡܐܝܬ

Absolutum est Euangelium sacrosanctum nuntium Marci,
quod locutus est & annuntiauit in Roma Romanè.

14 Nouissimè recumbentibus illis vn-
decim apparuit: & exprobrauit incre-
dulitatem eorum & duritiam cordis,
quia ijs qui viderant eum resurrexisse,
non crediderunt.
15 Et dixit eis, Euntes in mundum vni-
uersum, prædicate Euangelium omni
creaturæ.
16 Qui crediderit & baptizatus fuerit,
saluus erit: qui verò non crediderit, con
demnabitur.
17 Signa autem eos qui crediderint hæc
sequentur: In nomine meo dæmonia
eijcient, Linguis loquentur nouis.
18 Serpentes tollent. Et si mortiferum
quid biberint, non eis nocebit: super
ęgros manus imponēt, & bene habebūt.
19 Et Dominus quidem Iesus postquā
loquutus est eis, assumptus est in cęlum,
& sedit à dextris Dei.
20 Illi autem profecti prædicauerunt
vbique Domino cooperante, & sermo-
nem confirmante sequentibus signis.

14 ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ
ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς
θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον, οὐκ ἐπίστευσαν.
15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα,
κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.
16 ὁ πιστεύσας καὶ ὁ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας
κατακριθήσεται.
17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσῃ· ἐν
τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλή-
σουσι καιναῖς·
18 ὄφεις ἀροῦσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐ-
τοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ κα-
λῶς ἕξουσι.
19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη
εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ.
20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου
συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπα-
κολουθούντων σημείων. ἀμήν.

אֶנוּן וְאִידַיהוּן נְסִימוּן עַל כְּרִיהֵא וְנֶתְחַלְמוּן ׃ 19 יֵשׁוּעַ דֵּין מָרַן מֶן בָּתַר דְּמַלֶּל עַמְּהוּן לַשְׁמַיָּא סְלֶק
וִיתֵב מֶן יַמִּינָא דַּאלָהָא ׃ 20 הֶנוּן דֵּין נְפַקוּ וַאכְרֶזוּ בְּכָל דּוּכָא וּמָרַן מְעַדַּר הֲוָא לְהוּן וּמַשַּׁר מֶלַּיהוּן
בְּאָתְוָתָא דְּעָבְדִין הֲווּ ׃

יר סום כרח חלם
יתב כרז
עדר כמו עזר
שרר מלל אתא כמו אות

שְׁלֵם אֶוַנְגֶּלְיוֹן קַדִּישָׁא סְבַרְתָּא דְּמַרְקוֹס דְּמַלֶּל וַסְבַר בְּרְהוֹמֵא ׃

Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου.

PROLOGVS SANCTI HIERONYMI IN EVANGELIVM SECVNDVM LVCAM.

LVCAS Syrus natione Antiochensis, arte medicus, discipulus Apostolorum, postea Paulum secutus vsque ad consummationem eius, seruiens Domino sine crimine: nam neque vxorem vnquam habens, neque filios; septuaginta & quatuor annorum obijt in Bithynia, plenus Spiritu sancto. Qui cùm iam scripta essent Euangelia, per Matthæum quidem in Iudæa, per Marcum autem in Italia; sancto instigante Spiritu in Achaiæ partibus hoc scripsit Euangeliũ, significans etiã ipse in principio ante suũ alia esse descripta. Cui extra ea quæ ordo Euangelicæ dispositionis exposcit; ea maximè necessitas laboris fuit, vt primùm Græcis fidelibus omni prophetatione venturi in carnem Dei Christi manifestata humanitate, ne Iudaicis fabulis attenti in solo Legis desiderio tenerẽtur: vel, ne hæreticis fabulis, & stultis sollicitationibus seducti exciderent à veritate, elaboraret. Dehinc vt in prin-

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]

[illegible]

5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]

IN NOMINE DOMINI DEIQVE NOSTRI IESCHVA Meschicho, sigillamus Euangelium sacrosanctum nuntium Lucæ Euangelistæ, quod locutus est, & annuntiauit Ionicè in Alexandria magna.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Lectio Matutinis Annuntiationis ipsius Zecario.

1 *Quoniam plurimi voluerunt scribere narrationes earum actionum, in quibus nos contenti acquieuimus;*
2 ** Prout tradiderunt nobis ij, qui à principio spectatores ac ministri fuerunt ipsius ser-*
3 *monis: * Visum est etiam mihi quippe qui fuerim impensè proximus illis omnibus, ordine suo cuncta ad te scribere, victoriosissime*
4 *Theophile. * Vt recognoscas veritatem corũ sermonũ quibus eruditus fuisti.* CAP. I.
5 *FVit in diebus Heroudis regis Ihibudææ Sacerdos quidam nomine Zecario ex ministerio domus Abia: vxor autem eius ex filiabus Aharoun, cuius*
6 *nomen erat Elischebaa. * Erant autẽ ambo iusti coram Deo, & ambulantes in omnibus mãdatis eius, & in iustitia Domini inculpatè.*

בְּשֵׁם מָרַן וַאלָהַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃ [a] חָתְמִינַן אֶוַנְגֶּלִיוֹן קַדִּישָׁא סְבַרְתָּא
דְלוּקוֹס [b] מְסַבְרָנָא דְמַלֵּל וַסְבַר [c] יַוְנָאִית בַאלֶכְסַנְדְרִיַא רַבְּתָא ׃
[d] קֶרְיָנָא דְצַפְרָא דְסוּבְרֵה דַזְכַרְיָא ׃ קפלאון א
1 מְטֻל דְסַגִּיאֵא צְבוּ דְנִכְתְּבוּן [e] תַשְׁעִיתָא [f] דְסוּעְרָנֵא אִילֵין דַחְנַן [g] מְפַסִינַן בְּהוֹן ׃ 2 אַיך מֵדֵם דַאשְׁלְמוּ לַן

[a] חָתַם
[b] סְבַר [c] יַוַן
[d] קְרָא
[e] שְׁעִי
[f] סְעַר עבראית עשה [g] פִּיס

cipio Euangelij Iohannis natiuitate præſumpta, cui Euangelium ſcriberet, & in quo electus ſcriberet indicaret: conteſtans in ſe completa eſſe, quæ eſſent ab alijs inchoata. Cui ideo poſt baptiſmum filij Dei à perfectione generationis in Chriſto impletæ, repetendæ à principio natiuitatis humanæ poteſtas permiſſa eſt, vt requirentibus demonſtraret, in quo apprehendens erat per Nathan filium Dauid, introitu recurrentis in Deum generationis admiſſo, indiſparabilis Dei prædicans in hominibus Chriſtum ſuum, perfecti opus hominis redire in ſe per filium faceret, quæ per Dauid patrem venientibus iter præbebat in Chriſto. Cui Lucæ non immeritò & ſcribendorum Actuum Apoſtolorum poteſtas in miniſterio datur, vt Deo in Deum pleno, & filio perditionis extincto; oratione ab Apoſtolis facta, ſorte Domini electionis numerus compleretur. Sicque Paulus conſummationem Apoſtolicis actibus daret, quem diu contra ſtimulum recalcitrantem Dominus elegiſſet. Quod & legentibus ac requirentibus Deum, & ſi per ſingula expediri à nobis vtile fuerat: ſciens tamen quòd operantem agricolam oporteat primùm de fructibus ſuis edere; vitauimus publicam curioſitatem, ne non tam volentibus Deum demonſtraſſe videremur, quàm faſtidientibus prodidiſſe.

PROOEMIVM BEATI LVCAE IN EVANGELIVM SVVM.

1 QVONIAM quidem multi conati ſunt ordinare narrationem quæ in nobis completę ſunt rerum;
2 Sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipſi viderunt & miniſtri fuerunt ſermonis:
3 Viſum eſt & mihi aſſequuto omnia à principio diligenter, ex ordine tibi ſcribere, optime Theophile.
4 Vt cognoſcas eorum verborum, de quibus eruditus es, veritatem.

SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM SECVNDVM LVCAM.

CAP. I.

5 FVIT in diebus Herodis regis Iudææ, ſacerdos quidam nomine Zacharias, de vice Abia: & vxor illius de filiabus Aaron, & nomen eius Eliſabeth.
6 Erant autem iuſti ambo ante Deum, incedētes in omnibus mandatis & iuſtificationibus Domini ſine querela.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ ΕΙΣ ΤΟ ΑΥΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων·
2 καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε θεόφιλε·
4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς ἰουδαίας, ἱερεύς τις, ὀνόματι ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐλισάβετ.
6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.

הנון דמן קדים הוו חזיא ומשמשנא דילה דמלתא ; 3 אתחזי אף לי מטל דקריב הוית [h]יציפאית לכלהון דכל
מדם [i]בטכסה אכתוב לך [k]נציחא תאופילא ; 4 דתדע שררא דמלא אילין [l]דאתתלמדת להין ;
5 הוא ביומתה דהרודס מלכא דיהודא כהנא חד דשמה הוא זכריא מן תשמשתא דבית אביא ואנתתה מן בנתה
דאהרון שמה הוא אלישבע ;
6 תריהון דין זדיקין הוו קדם אלהא ומהלכין בכלהון פוקדנוהי ובכאנותה דמריא דלא [m]עדלי ;

[h] יצף
[i] טכסא סעמו סדר
[k] נצח [l] תלמד כמו למד
[m] עדל

7 ܒܪܐ ܕܝܢ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܛܠ ܕܐܠܝܫܒܥ ܥܩܪܬܐ ܗܘܬ ܘܬܪܝܗܘܢ ܣܓܝܐܝ ܒܝܘܡܬܗܘܢ ܗܘܘ ܀
8 ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܡܟܗܢ ܗܘܐ ܒܛܟܣܐ ܕܬܫܡܫܬܗ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܀
9 ܒܥܝܕܐ ܕܟܗܢܘܬܐ ܡܛܝܗܝ ܕܢܣܝܡ ܒܣܡܐ ܘܥܠ ܠܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ ܀
10 ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܥܡܐ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܥܕܢܐ ܕܒܣܡܐ ܀
11 ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܠܙܟܪܝܐ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܕܩܐܡ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ ܀
12 ܘܐܫܬܓܫ ܙܟܪܝܐ ܟܕ ܚܙܝܗܝ ܘܕܚܠܬܐ ܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ ܀
13 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܠܐ ܬܕܚܠ ܙܟܪܝܐ ܡܛܠ ܕܐܫܬܡܥܬ ܨܠܘܬܟ ܘܐܢܬܬܟ ܐܠܝܫܒܥ ܬܐܠܕ ܠܟ ܒܪܐ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ ܀
14 ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܙܐ ܘܣܓܝܐܐ ܢܚܕܘܢ ܒܡܘܠܕܗ ܀
15 ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܪܒ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܢܫܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܢܬܡܠܐ ܟܕ ܥܕܟܝܠ ܒܟܪܣ ܐܡܗ ܀
16 ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܦܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ ܀
17 ܘܗܘ ܢܐܙܠ ܩܕܡܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܘܒܚܝܠܐ ܕܐܠܝܐ ܢܒܝܐ ܘܢܦܢܐ ܠܒܐ ܕܐܒܗܐ ܥܠ ܒܢܝܐ ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܐ ܠܝܕܥܬܐ ܕܟܐܢܐ ܘܢܛܝܒ ܠܡܪܝܐ ܥܡܐ ܓܡܝܪܐ ܀
18 ܘܐܡܪ ܙܟܪܝܐ ܠܡܠܐܟܐ ܐܝܟܢܐ ܐܕܥ ܗܕܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܣܒܐ ܐܢܐ ܘܐܢܬܬܝ ܣܓܝܐܬ ܒܝܘܡܬܗ ܀
19 ܘܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܒܪܝܐܝܠ ܕܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܐܫܬܠܚܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟ ܘܐܣܒܪܟ ܗܠܝܢ ܀
20 ܡܟܝܠ ܬܗܘܐ ܫܬܝܩ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܠܡܡܠܠܘ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܬ ܠܡܠܝ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܝܢ ܒܙܒܢܗܝܢ ܀

7 * *Nullum porrò habebant filium, quandoquidem Eliſchebaa erat ſterilis, amboq; erant multorum dierum.*
8 * *Factum eſt autem quum ipſe ſacerdotio fungeretur in ordine miniſterij ſui coram Deo;*
9 * *Ritu ſacerdotij accidit ei, vt componeret ſuffitus: & ingreſſus eſt templum Domini.*
10 * *Tota verò turba populi orabat foris tempore ſuffitus.*
11 * *Et apparuit ipſi Zecario Angelus Domini ſtans à dextera altaris ſuffimenti.*
12 * *Et conturbatus eſt Zecario quum vidiſſet eum, & tremor irruit in eum.*
13 * *Dixit autem ei Angelus, Ne timeas Zecario, quoniam exaudita eſt oratio tua, & vxor tua Eliſchebaa pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Iouchanon.*
14 * *Erítque tibi gaudio & exultationi, ac plurimi gaudebunt ipſius natiuitate.*
15 * *Etenim futurus eſt magnus coram Domino; nec vinum, nec ſiceram bibet; & Spiritu Sanctitatis replebitur adhuc ipſe in vtero matris ſuæ exiſtens.*
16 * *Multóſque ex filiis Iſroiel conuertet ad Dominum Deum ipſorum.*
17 * *Et ipſe præcedet eũ in Spiritu & virtute Ilijo prophetæ, vt conuertat cor patrum in filios, eóſque qui ſunt immorigeri ad ſcientiam rectorum, ac præparet Domino populum perfectum.*
18 * *Et ait Zecario Angelo, Quomodo iſtud ſciam? ego enim ſum ſenex, & vxor mea prouecta in diebus ſuis.*
19 * *Et reſpondit Angelus ac dixit ei, Ego ſum Gabriel qui adſto coram Deo, & miſſus ſum vt te alloquar, & hæc tibi euangelizem.*
20 * *Nunc ſilebis, nec poteris loqui, ad eum vſque diem quo hæc fiant: quia non credidiſti hiſce ſermonibus meis, qui implebuntur tempore ſuo.*

7 ברא דין לית הוא להון מטל דאלישבע עקרתא הות ותריהון סגיאי ביומתהון הוו ׃
8 הוא הוא דין כד מכהן הוא בטכסא [n] דתשמשתה קדם אלהא ׃ 9 [o] בעידא דכהנותא מטיהי [p] דנסים — [n] שמש [o] ועד [p] סם
בסמא ועל להיכלה דמריא ׃ 10 וכלה כנשא דעמא מצלא הוא לבר [q] בעדנא דבסמא ׃ — [q] עדנא עבראית עת
11 ואתחזי לה לזכריא מלאכא דמריא דקאם מן ימינא דמדבחא דבסמא ׃ — [r] שגש
12 ואשתגש [r] זכריא כד חזיהי ודחלתא נפלת עלוהי ׃ 13 ואמר לה מלאכא לא תדחל זכריא מטל [s] דאשתמעת — [s] שמע
[t] צלותך ואנתתך אלישבע [u] תאלדי לך ברא ותקרא שמה יוחנן ׃ — [t] צלא [u] ילד
14 ותהוא לך חדותא [x] ורותא וסגיאא נחדון [y] במולדה ׃ 15 נהוא גיר רב קדם מריא וחמרא ושכרא לא — [x] רוז [y] ילד

* Et non erat illis filius: eò quòd esset 7
Elisabet sterilis, & ambo processissent in
diebus suis.
* Factum est autem: cùm sacerdo- 8
tio fungeretur † in ordine vicis suæ ante
Deum;
* Secundùm consuetudinem sacer- 9
dotij, sorte exijt vt incésum poneret in-
gressus in templum Domini.

* Et omnis multitudo populi erat 10
orans foris hora incensi.

* Apparuit autem illi Angelus Domi- 11
ni, stans à dextris altaris incensi.

* Et Zacharias turbatus est, videns: & 12
timor irruit super eum.

* Ait autem ad illum Angelus, Ne ti- 13
meas Zacharia, quoniam exaudita est
deprecatio tua: & vxor tua Elisabet pa-
riet tibi filium, & vocabis nomen eius
Iohannem.
* Et erit gaudium tibi & exultatio, & 14
multi in natiuitate eius gaudebunt. B

* Erit enim magnus coram Domino: 15
& vinum & siceram non bibet: & Spi-
ritu sancto replebitur adhuc ex vtero
matris suæ.
* Et multos filiorum Israel conuertet 16
ad Dominum Deum ipsorum.

* Et ipse præcedet ante illum in Spi- 17
ritu & virtute Eliæ: vt conuertat corda
patrum in filios, & incredulos ad pru-
dentiam iustorum, parare Domino ple-
bem perfectam.

* Et dixit Zacharias ad Angelum, Vn- 18
de hoc sciam? ego enim sum senex: &
vxor mea processit in diebus suis.

* Et respondens angelus dixit ei, Ego 19
sum Gabriel qui asto ante Deum: &
missus sum loqui ad te, & hæc tibi euan
gelizare.
* Et ecce, eris tacens, & non poteris 20
loqui vsque in diem quo hæc fiant: pro
eo quòd non credidisti verbis meis, quę
implebuntur in tempore suo.

7 * καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον· καθότι ἡ ἐλισάβετ ἦν στεῖ-
ρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν
ἦσαν.
8 * ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφη-
μερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ·
9 * κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελ-
θὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου·
10 * καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω
τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.
11 * ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυ-
σιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 * καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν
ἐπ' αὐτόν.
13 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, μὴ φοβοῦ ζαχαρία·
διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου. καὶ ἡ γυνή σου ἐλισάβετ γεννήσει
υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννην.
14 * καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ
γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 * ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ
μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας
μητρὸς αὐτοῦ.
16 * καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν
θεὸν αὐτῶν.
17 * καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ
δυνάμει ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα,
καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον.
18 * καὶ εἶπε ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, κατὰ τί γνώσο-
μαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.
19 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐγώ εἰμι γα-
βριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λα-
λῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.
20 * καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι
ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας
τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

נשתא ורוחא דקודשא נתמלא עד הו בכרסא דאמה׃ 16 וסגיאא מן בני יסריל נפנא אנון לוה מריא אלההון׃
17 והו נאזל קדמוהי ברוחא ובחילא דאליא נביא ᵃדנפנא לבא דאבהא על בניא ולאילין דלא ᵇמתטפיסין
לידעתא דכאנא ונטיב למריא עמא גמירא׃
18 ואמר זכריא למלאכא איכנא ᶜאדע הדא אנא גיר איתי סבא ואנתתי סגיאת ביומתה הי׃
19 וענא מלאכא ואמר לה אנא אנא גבריאיל דקאם אנא קדם אלהא ᵈואשתלחת דאמלל עמך ᵉואסברך
הלין׃ 20 ᶠמכיל תהוא שתיק ולא תשכח למללו עדמא ליומא דהלין נהוין על דלא הימנת ᵍלמלי הלין
ʰדמתמלין בזבנהין׃

ᵃ פנא ᵇ טפס
ᶜ ידע
ᵈ שלח ᵉ סבר
ᶠ מכיל עבראית ועתה
ᵍ מלל ʰ מלא

21 ܥܡܐ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܣܟܐ ܠܙܟܪܝܐ ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܬܘܚܪܬܗ ܕܒܗܝܟܠܐ.
22 ܟܕ ܢܦܩ ܕܝܢ ܙܟܪܝܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܣܬܟܠܘ ܕܚܙܘܐ ܚܙܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܗܘ ܡܪܡܙܘ ܪܡܙ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܩܘܐ ܟܕ ܚܪܫ.
23 ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ ܕܬܫܡܫܬܗ ܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. ✤
24 ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܒܛܢܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܢܬܬܗ. ܘܡܛܫܝܐ ܗܘܬ ܢܦܫܗ ܝܪܚܐ ܚܡܫܐ ܘܐܡܪܐ ܗܘܬ.
25 ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܝ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܬܐ ܕܚܪ ܒܝ ܠܡܣܒ ܚܣܕܝ ܕܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ. ✤

✤ ܕܣܘܒܪܗ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ✤ ܒ ✤

26 ܒܝܪܚܐ ܕܝܢ ܕܫܬܐ ܐܫܬܠܚ ܓܒܪܝܐܝܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܠܓܠܝܠܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܨܪܬ.
27 ܠܘܬ ܒܬܘܠܬܐ ܕܡܟܝܪܐ ܠܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܫܡܗ ܕܒܬܘܠܬܐ ܡܪܝܡ.
28 ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܠܡ ܠܟܝ ܡܠܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܪܢ ܥܡܟܝ ܡܒܪܟܬܐ ܒܢܫܐ.
29 ܗܝ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܬ ܐܬܕܠܚܬ ܒܡܠܬܗ. ܘܡܬܪܥܝܐ ܗܘܬ ܕܡܢܐ ܗܝ ܫܠܡܐ ܗܢܐ.
30 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܡܪܝܡ. ܐܫܟܚܬܝ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
31 ܗܐ ܓܝܪ ܐܢܬܝ ܒܛܢܐ ܐܢܬܝ ܘܝܠܕܐ ܐܢܬܝ ܒܪܐ. ܘܬܩܪܝܢ ܫܡܗ ܝܫܘܥ.
32 ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܪܒܐ ܘܒܪܗ ܕܡܪܝܡܐ ܢܬܩܪܐ. ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ.
33 ܘܢܡܠܘܟ ܥܠ ܒܝܬ ܝܥܩܘܒ ܠܥܠܡ. ܘܠܡܠܟܘܬܗ ܣܟܐ ܠܐ ܢܗܘܐ.
34 ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ ܠܡܠܐܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܬܗܘܐ ܗܕܐ ܕܓܒܪܐ ܠܐ ܝܕܝܥ ܠܝ.
35 ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܐܬܐ. ܘܚܝܠܗ ܕܡܪܝܡܐ ܢܓܢܐ ܥܠܝܟܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܕܡܬܝܠܕ ܡܢܟܝ ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܘܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܢܬܩܪܐ.
36 ܘܗܐ ܐܠܝܫܒܥ ܐܚܝܢܬܟܝ ܐܦ ܗܝ ܒܛܝܢܐ ܒܪܐ ܒܣܝܒܘܬܗ. ܘܗܢܐ ܝܪܚܐ ܫܬܝܬܝܐ ܠܗ ܠܗܝ ܕܡܩܪܝܐ ܥܩܪܬܐ.

21 * *Populus autem stabat, ac præstolabatur ipsum Zecario, & mirabantur super retardatione ipsius in templo.*
22 * *Quum exiret autem Zecario non poterat alloqui eos, & intellexerunt eum visionem vidisse in templo, & ipse nutu innuebat eis: & mansit mutus.*
23 * *Quúmque impleti fuissent dies ministerij eius, venit domum suam.*
24 * *Et factum est post dies illos vt vterum ferret Elischebaa vxor ipsius, & occultaret sese quinque mensibus, ac diceret.*
25 * *Nempe ista fecit mihi Dominus diebus quibus respexit me vt auferret opprobrium meum inter homines.*

Ad Annuntiationem Deiparæ.

26 * *Mense autem sexto missus est Gabriel Angelus à Deo in Galilæam in vrbem nomine Nozerath:*
27 * *Ad virginem desponsatam viro nomine Jauseph è domo Dauid, & nomen virginis erat Mariam.*
28 * *Et ingressus est ad eam, & dixit ei, Pax tibi, ô plena gratia, Dominus noster tecum est, benedicta es inter mulieres.*
29 * *Illa verò quum vidisset, turbata est eius sermone, & meditabatur qualis esset pax ista* [salutatio.]
30 * *Et dixit ei Angelus, Ne timeas Mariam, inuenisti enim gratiam apud Deum.*
31 * *Ecce enim concipies vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius* JESCHVA.
32 * *Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur, eique dabit Dominus Deus thronum Dauid patris ipsius.*
33 * *Et regnabit super domum Jaakoub in æternum, & regni eius non erit finis.*
34 * *Dixit Mariam ad Angelum, Quomodo fiet istud, quandoquidem vir non est mihi cognitus?*
35 * *Respondit Angelus, & dixit ei, Spiritus Sanctitatis veniet, & virtus Altissimi obumbrabit super te: propterea is qui nasciturus est ex te sanctus ipse, ac Filius Dei vocabitur.*
36 * *Et ecce Elischebaa cognata tua & ipsa concepit filium in senectute sua, & hic est mensis sextus ei quæ vocatur sterilis.*

---

21 עמא דין קאם הוא ומסכא לזכריא [i] ותמיהין הוו על [k] תוחרתה דבהיכלא: 22 כד נפק דין זכריא לא [l] משכח הוא דנמלל עמהון [m] ואסתכלו [n] דחזוא חזא בהיכלא והו מרמז רמז הוא להון וקוי כד חרש: 23 וכד [o] אתמליו יומתא ושמשתה אתא לביתה: 24 והוא מן בתר יומתא הנון בטנת אלישבע אנתתה [p] ומטשיא הות נפשה ירחא חמשא ואמרא הות: 25 דהלין עבד לי מריא ביומתא דחר בי [q] למסב חסדי דבית בנינשא:
[r] דסוברה דילדת אלהא ב
26 בירחא דין [s] דאשתא [t] אשתלח גבריאיל מלאכא מן לות אלהא לגלילא [u] למדינתא דשמה נצרת: 27 לות בתולתא דמכירא לגברא דשמה יוסף מן ביתה דדויד ושמה לבתולתא [x] מרים: 28 ועל לותה מלאכא ואמר לה

[i] תמה [k] אחר [l] שכח [m] סכל [n] חזא [o] מלא [p] טשא [q] נסב [r] סבר [s] שת [t] שלח [u] דן [x] רם

*Et erat plebs expectans Zachariam: 21
& mirabantur quòd tardaret ipſe in
templo.
*Egreſſus autem nō poterat loqui ad 22
illos,& cognouerunt quòd viſionem vi-
diſſet in templo. Et ipſe erat innuens il-
lis,& permanſit mutus. C
*Et factum eſt: vt impleti ſunt dies 23
officij eius, abijt in domum ſuam.
*Poſt hos autem dies concepit Eliſa- 24
bet vxor eius: & occultabat ſe menſibus
quinque,dicens:
*Quia ſic fecit mihi Dominus in 25
diebus quibus reſpexit auferre oppro-
brium meum inter homines.

*In menſe autem ſexto,miſſus eſt an- 26
gelus Gabriel à Deo in ciuitatem Gali-
lææ,cui nomen Nazareth;
*Ad virginem deſponſatam viro, cui 27
nomen erat Ioſeph, de domo Dauid: &
nomen virginis, Maria.
*Et ingreſſus angelus, ad eam dixit, 28
Aue gratia plena, Dominus tecum: be-
nedicta tu in mulieribus.
*Quę cùm †audiſſet,turbata eſt in ſer- 29
mone eius, & cogitabat qualis eſſet iſta
ſalutatio.
*Et ait angelus ei, Ne timeas Maria, 30
inueniſti enim gratiam apud Deum.
*Ecce concipies in vtero, & paries 31
filium:& vocabis nomen eius IESVM.
*Hic erit magnus; & filius Altiſsimi 32
vocabitur, & dabit illi Dominus Deus
ſedem Dauid patris eius:
*Et regnabit in domo Iacob in æter- 33
num,& regni eius non erit finis.
*Dixit autem Maria ad angelū: Quo- 34
modo fiet iſtud; quoniam virum non
cognoſco?
*Et reſpondens angelus, dixit ei: Spi- 35
ritus ſanctus ſuperueniet in te, & virtus
Altiſsimi obumbrabit tibi. Ideoque &
quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur D
Filius Dei.
*Et ecce Eliſabet cognota tua,& ipſa 36
concepit filium in ſenectute ſua: & hic
menſis, ſextus eſt illi quæ vocatur ſte-
rilis.

21 *καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύ-
μαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
22 *ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέ-
γνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν δια-
νεύων αὐτοῖς, καὶ διέμεινε κωφός.
23 *καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας
αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
24 *μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν ἐλισάβετ
ἡ γυνὴ αὐτοῦ; καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέ-
γουσα·
25 *ὅτι οὕτω μοὶ πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπεῖ-
δεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 *Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος γα-
βριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα
ναζαρὲτ;
27 *πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα ἰω-
σὴφ, ἐξ οἴκου δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, μαριάμ.
28 *καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε, χαῖρε
κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετά σου, εὐλογημένη σὺ ἐν γυ-
ναιξίν.
29 *ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διε-
λογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.
30 *καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, μὴ φοβοῦ μαριάμ· εὗ-
ρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ·
31 *καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.
32 *οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ
δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον δαβὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ.
33 *καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας,
καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.
34 *εἶπε δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, πῶς ἔσται τοῦτο,
ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
35 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, πνεῦμα ἅ-
γιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει
σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.
36 *καὶ ἰδοὺ ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνει-
ληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐ-
τῇ, τῇ καλουμένῃ στείρᾳ.

שלם לכי מלית טיבותא מרן עמכי בריכת בנשא ׃ 29 הידין כד חזת ᵃ אתרהבת במלתה ומתחשבא הות
דמנו שלמא הנא ׃ 30 ואמר לה מלאכא לא תדחלין מרים אשכחתי גיר טיבותא לות אלהא ׃ 31 הא
גיר תקבלין בטנא ᵃ ותאלדין ברא ותקרין שמה ישוע ׃ 32 הנא נהוא רב וברה ᵇ דעליא נתקרא ונתל לה מריא
אלהא כורסיה דדויד אבוהי ׃ 33 ונמלך על ביתה דיעקוב לעלם ולמלכותה סוף לא נהוא ׃ 34 אמרא מרים
למלאכא איכנא תהוא הדא דגברא לא חכים לי ׃ 35 ענא מלאכא ואמר לה רוחא דקודשא ᶜ תאתא וחילה
דעליא ᵈ נגן עליכי מטל הנא הו דמתילד מנכי קדישא הו וברה דאלהא נתקרא ׃
36 והא אלישבע אחינתכי אף הי בטנא ברא בסיבותה והנא ירחא ᵉ דאשתא לה להי דמתקריא עקרתא ׃

ᵃ רחב
ᵇ ילד ᶜ עלא
ᵈ אתא ᵉ נגן וטעמו הוא
חילה ועליא נעבר
עליכי גנונא ;
ᵉ שת עבראית פ״ש

37 * ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܛܠ ܠܐܠܗܐ ܡܕܡ. 38 * ܐܡܪܐ
ܡܪܝܡ ܗܐ ܐܢܐ ܐܡܬܗ ܕܡܪܝܐ: ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܝܟ
ܡܠܬܟ. ܘܐܙܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬܗ ܀

ܡܐܙܠܬܗ ܕܡܪܝܡ ܨܝܕ ܐܠܝܫܒܥ ܀ ܓ ܀

39 * ܩܡܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ.
ܘܐܙܠܬ ܒܛܝܠܐܝܬ ܠܛܘܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕ.
40 * ܘܥܠܬ ܠܒܝܬܗ ܕܙܟܪܝܐ. ܘܫܐܠܬ ܫܠܡܗ
41 ܕܐܠܝܫܒܥ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܡܥܬ ܐܠܝܫܒܥ
ܫܠܡܗ ܕܡܪܝܡ. ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܗ. ܘܐܬܡܠܝܬ
42 ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܩܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪܬ
ܠܡܪܝܡ. ܡܒܪܟܬܐ ܐܢܬܝ ܒܢܫܐ. ܘܡܒܪܟ ܗܘ
43 ܦܐܪܐ ܕܒܟܪܣܟܝ. * ܐܝܟܐ ܠܝ ܗܕܐ ܕܐܡܗ
44 ܕܡܪܝ ܬܐܬܐ ܠܘܬܝ. * ܗܐ ܓܝܪ ܟܕ ܢܦܠ ܩܠܐ
ܕܫܠܡܟܝ ܒܐܕܢܝ. ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܝ.
45 * ܘܛܘܒܝܗ ܠܐܝܕܐ ܕܗܝܡܢܬ. ܕܗܘܐ ܫܘܠܡܐ ܠܐܝܠܝܢ
46 ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܗ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪܬ
47 ܡܪܝܡ. ܡܪܒܝܐ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ. * ܘܪܘܙܬ ܪܘܚܝ
48 ܒܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝ. * ܕܚܪ ܒܡܘܟܟܐ ܕܐܡܬܗ. ܗܐ
ܓܝܪ ܡܢ ܗܫܐ ܛܘܒܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܝ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ.
49 * ܕܥܒܕ ܠܘܬܝ ܪܘܪܒܬܐ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ. ܘܩܕܝܫ
50 ܫܡܗ. * ܘܚܢܢܗ ܠܕܪܐ ܘܠܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
51 ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ. * ܥܒܕ ܙܟܘܬܐ ܒܕܪܥܗ. ܘܒܕܪ ܡܬܪܘܪܒܢܐ
52 ܒܬܪܥܝܬܐ ܕܠܒܗܘܢ. * ܣܚܦ ܥܫܝܢܐ ܡܢ ܟܘܪܣܘܬܐ.
53 ܘܐܪܝܡ ܡܟܝܟܐ. * ܟܦܢܐ ܣܒܥ ܛܒܬܐ. ܘܥܬܝܪܐ ܫܪܐ
54 ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܥܕܪ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܗ. ܘܐܬܕܟܪ ܚܢܢܗ.
55 * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡ ܐܒܗܝܢ. ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܥܡ
56 ܙܪܥܗ ܠܥܠܡ. * ܩܘܝܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܠܘܬ
ܐܠܝܫܒܥ ܐܝܟ ܝܪܚܐ ܬܠܬܐ. ܘܗܦܟܬ ܠܒܝܬܗ ܀

ܨܦܪܐ ܕܡܘܠܕܗ ܕܝܘܚܢܢ ܀ ܗ ܀

57 * ܠܐܠܝܫܒܥ ܕܝܢ ܡܠܝ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܕܬܐܠܕ
58 ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. * ܘܫܡܥܘ ܫܒܒܝܗ ܘܒܢܝ
ܛܘܗܡܗ. ܕܐܣܓܝ ܡܪܝܐ ܚܢܢܗ ܠܘܬܗ.
ܘܚܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܀

37 * *Quoniam Deo nihil est difficile.*

38 * *Ait Mariam, Ecce ego sum ancilla Do-*
mini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et
abijt Angelus ab ea.

Profectio ipsius Mariam ad Elischebaa.

39 * *Surrexit autem Mariam in diebus illis,*
& profecta est studiosè in montem in ciuita-
40 *tem Jihoudææ.* * *Et ingressa domum Zecario,*
petijt pacem ipsius Elischebaa.
41 * *Et factum est quum audiret Elischebaa*
salutationem ipsius Mariam, vt exultaret
fœtus in vtero eius, & repleta est Spiritu
42 *Sanctitatis.* * *Exclamauitque alta voce,*
& dixit ipsi Mariam: Benedicta tu inter
mulieres, & benedictus est fructus qui est in
43 *vtero tuo.* * *Undenam hoc mihi, vt ma-*
ter Domini mei veniat ad me?
44 * *Ecce enim quum incidit vox salutatio-*
nis tuæ in aures meas, gaudio magno subsul-
tauit fœtus in vtero meo.
45 * *Et ô felix quæ credidit, quia futurum*
est complementum earum rerum, quæ dicta
46 *sunt ei à Domino.* * *Et ait Mariam, Ma-*
gnificat anima mea Dominum.
47 * *Et exultauit spiritus meus in Deo Ser-*
48 *uatore meo.* * *Quia respexit humilitatem*
ancillæ suæ. ecce enim ex hoc tempore beati-
tudinem mihi tribuent omnes generationes.
49 * *Quia egit apud me magnifica ille qui po-*
50 *tens est, & sanctum nomen eius.* * *Et mise-*
ricordia eius in ætates & generationes super
51 *eos, qui timent ipsum.* * *Fecit victoriam bra-*
chio suo, & dissipauit superbos mente cordis
52 *ipsorum.* * *Deturbauit potētes de cathedris,*
53 *& exaltauit humiles.* * *Esurientes saturauit*
54 *bonis, & diuites dimisit inaniter.* * *Adiuuit*
Jsroiel seruum suum, & recordatus est mise-
55 *ricordiæ suæ.* * *Sicut locutus est cum patribus*
nostris, cū Abrohom, & cū semine eius in se-
56 *culum.* * *Mansit aūt Mariam apud Elische-*
baa quasi mēses tres, et reuersa est domū suā.

Matutinis Natiuitatis ipsius Iouchanō.

57 * *Jpsi autem Elischebaa factum est tem-*
pus pariendi, & peperit filium.
58 * *Et audierunt vicini, filijque cognationis*
eius, Deum magnificasse gratiam suam erga
eam, & congratulabantur ei.

---

37 מְטֻל דְּלָא עְטֵל לַאלָהָא מֶדֶם׃ 38 אָמְרָא מַרְיַם הָא אֶנָא אַמְתֵהּ דְּמָרְיָא נֶהֱוֵא לִי אַיךְ מֶלְתָךְ וַאזַל מַלְאֲכָא
מִלְוָתָהּ׃ [a] מֵאַזַלְתָהּ דְּמַרְיַם צְוִיד אֱלִישְׁבַע ג
[b] 39 קָמַת דֵין מַרְיַם בְּהוֹן בְּיַוְמָתָא הָנוּן וַאזַלַת בְּטִילָאִית לְטוּרָא לַמְדִינְתָא דִּיהוּד׃ 40 וְעַלַת לְבַיתֵהּ דַּזְכַרְיָא
וְשֶׁאלַת שְׁלָמָהּ דְּאֱלִישְׁבַע׃ 41 וַהֲוָא דְּכַד שֶׁמְעַת אֱלִישְׁבַע שְׁלָמָהּ דְּמַרְיַם דָּץ עוּלָא בְּכַרְסָהּ [c] וְאֶתְמַלְיַת רוּחָא
דְּקוּדְשָׁא׃ [d] 42 וַקְעַת בְּקָלָא [e] רָמָא וַאמְרַת לְמַרְיַם מְבַרַכְתָּא אַנְתְּי בְּנֶשֵׁא וּמְבַרַךְ הוּ פֵּארָא דִּבְכַרְסֵכְי׃
43 אַיכָּא לִי הָדָא דְּאֶמֵּהּ דְּמָרִי תֵּיתֵא לְוָתִי׃ 44 הָא גֵּיר כַּד נְפַל קָלָא דִשְׁלָמֵכְי בְּאֶדְנַי בְּחַדוּתָא רַבְּתָא דָּץ עוּלָא
בְּכַרְסִי׃ 45 וְטוּבֵיהּ לַאידָא [f] דְּהַימְנַת דְּהָוֵא שׁוּלָמָא לַאילֵין דְּאֶתְמַלַּל עַמָּהּ מִן לְוָת מָרְיָא׃ 46 וַאמְרַת מַרְיַם [g] מְרַבְּיָא

[a] אֲזַל
[b] קָם
[c] מְלָא
[d] קְעָא [e] רָם
[f] הֵימֵן [g] רְבָא

* Quia nō erit impoſſibile apud Deū 37
omne verbum. * Dixit autem Maria, 38
Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecun-
dùm verbum tuum. Et diſceſſit ab illa
Angelus.

* Exurgens autem Maria in diebus 39
illis, abijt in montana cum feſtinatione
in ciuitatem Iuda: * Et intrauit in do- 40
mum Zachariæ, & ſalutauit Eliſabeth.
* Et factum eſt: vt audiuit ſalutatio- 41
nem Mariæ Eliſabeth, exultauit infans
in vtero eius: & repleta eſt Spiritu ſan-
cto Eliſabeth. * Et exclamauit vo- 42
ce magna, & dixit, Benedicta tu inter
mulieres, & benedictus fructus ventris
tui. * Et vnde hoc mihi vt veniat ma- 43
ter Domini mei ad me? * Ecce enim vt 44
facta eſt vox ſalutationis tuæ in auribus E
meis, exultauit in gaudio infans in vtero
meo. * Et beata quæ † credidit, quoniam 45
perficientur, ea quæ dicta ſunt † ei à Do-
mino.
* Et ait Maria: 46
Magnificat anima mea Dominum.
* Et exultauit ſpiritus meus in Deo ſa- 47
lutari meo. * Quia reſpexit humilita- 48
tem ancillæ ſuæ. ecce enim ex hoc beatā
me dicent omnes generationes.
* Quia fecit mihi magna qui potens 49
eſt, & ſanctum nomen eius.
* Et miſericordia eius † à progenie in 50
progenies, timentibus eum.
* Fecit potentiam in brachio ſuo: di- 51
ſperſit ſuperbos mente cordis ſui.
* Depoſuit potentes de ſede, & exal- 52
tauit humiles. * Eſurientes impleuit 53
bonis: & diuites dimiſit inanes.
* Suſcepit Iſrael puerum ſuū, † memo- 54
ratū miſericordiæ ſuæ.
* Sicut locutus eſt ad patres noſtros, 55
Abraham & ſemini eius in ſecula.
* Manſit autem Maria cum illa quaſi 56
menſibus tribus: & reuerſa eſt in do-
mum ſuam.
F

* Eliſabeth autē impletum eſt tempus 57
pariendi: & peperit filium. * Et audie- 58
runt vicini & cognati eius quia magni-
ficauit Dominus miſericordiam ſuam
cum illa, & congratulabantur ei.

37 * ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα.
38 * εἶπε δὲ μαριὰμ, ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ
ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 * Ἀναστᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπο-
ρεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν ἰούδα.
40 * καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν
ἐλισάβετ.
41 * καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς
μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλή-
σθη πνεύματος ἁγίου ἡ ἐλισάβετ.
42 * καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, εὐλογημένη
σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
43 * καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου
πρός με;
44 * ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοι-
λίᾳ μου.
45 * καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα· ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λε-
λαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 * καὶ εἶπε μαριὰμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.
47 * καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί
48 μου· * ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης
αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.
49 * ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ.
50 * καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις
51 αὐτόν. * ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπι-
σεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.
52 * καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς.
53 * πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξα-
πέστειλε κενούς.
54 * ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,
55 * (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ ἀβραὰμ
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ) εἰς τὸν αἰῶνα.
56 * ἔμεινε δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέ-
στρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 * Τῇ δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
58 ἐγέννησεν υἱόν. * καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς
ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ
συνέχαιρον αὐτῇ.

נַפְשִׁי לְמָרְיָא ׃ 47 וְחֶדְיַת רוּחִי בַּאלָהָא מַחְיָנִי ׃ 48 דְחַר בְּמוּכָּכָא דַאמְתֵהּ הָא גֵיר מִן הָשָׁא טוּבָא נָחְלָן
לִי שַׁרְבָתָא כֻּלְהֵין ׃ 49 דַּעֲבַד לְוָתִי רַוְרְבָתָא הַו דְחַילְתָן וְקַדִּישׁ שְׁמֵהּ ׃ 50 וְחֶנָנֵהּ לְדָרֵא וְשַׁרְבָתָא עַל
אִילֵין דְדָחְלִין לֵהּ ׃ 51 עֲבַד זָכוּתָא בַּדְרָעֵהּ וּבַדַּר חַטִירֵי בְּתַרְעִיתָא דְלִבְהוֹן ׃ 52 סַחֵף תַּקִּיפֵא מִן כּוּרְסָוָתָא
וַארִים מַכִּיכֵא ׃ 53 כַּפְנֵא סַבַּע טָבָתָא וְעַתִּירֵא שְׁרָא סְפִיקָאִית ׃ 54 עֲדַר לִיסְרָיֵל עַבְדֵהּ וְאֶהְדַּר
חֶנָנֵהּ ׃ 55 אַיךְ דְּמַלֵּל עַם אֲבָהַין עַם אַבְרָהָם וְעַם זַרְעֵהּ לְעָלַם ׃ 56 קְוַית דֵּין מַרְיַם לְוָתָהּ אֱלִישָׁבַע
אַיךְ יַרְחֵא תְּלָתָא וְהֶפְכַת לְבַיתָהּ ׃ ד דְצַפְרָא דְמוֹלָדֵה דְיוֹחַנָן 57 אֱלִישָׁבַע דֵּין הָוָא
לָהּ זַבְנָא דְתֵאלַד וִילְדַת בְּרָא ׃ 58 וְשָׁמַעוּ שְׁבָבֶיהָ וּבְנַי טוּהְמָהּ דַאסְגִּי אֱלָהָא חֶנָנֵהּ לְוָתָהּ וְחָדַין הָוַו עַמָּהּ ׃

חָרָא חַיָּא מְכַךְ
כְּתַל כָב ומזה רורב חלף רברב
חַיל רְעָא בלשון רצה
טעמו ריקם
קְוָא
ילד
יָלַד חָרָא

59 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܬܡܢܝܐ : ܕܐܬܘ ܠܡܓܙܪܗ
ܠܛܠܝܐ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܫܡܐ ܕܐܒܘܗܝ ܙܟܪܝܐ.
60 * ܘܥܢܬ ܐܡܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܢܬܩܪܐ
61 ܝܘܚܢܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܡܬܩܪܐ
62 ܒܫܪܒܬܟܝ ܒܫܡܐ ܗܢܐ. * ܘܪܡܙܘ ܠܐܒܘܗܝ. ܕܐܝܟܢܐ
63 ܨܒܐ ܕܢܫܡܝܘܗܝ. * ܘܫܐܠ ܦܢܩܝܬܐ ܘܟܬܒ. ܘܐܡܪ.
64 ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܫܡܗ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܢܫ. * ܘܡܚܕܐ
ܐܬܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܠܫܢܗ. ܘܡܠܠ ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ.
65 * ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܒܒܝܗܘܢ.
ܘܒܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܝܗܘܕ. ܗܠܝܢ ܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ.
66 * ܘܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ
ܒܠܒܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ ܛܠܝܐ ܗܢܐ.
67 ܘܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܥܡܗ. * ܘܐܬܡܠܝ ܙܟܪܝܐ
68 ܐܒܘܗܝ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܬܢܒܝ ܘܐܡܪ. * ܡܒܪܟ
ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܣܥܪ ܥܡܗ. ܘܥܒܕ ܠܗ
69 ܦܘܪܩܢܐ. * ܘܐܩܝܡ ܠܢ ܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܐ
70 ܒܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ ܥܒܕܗ. * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܐ
71 ܕܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ ܥܠܡ. * ܕܢܦܪܩܢ ܡܢ
ܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܣܢܐܝܢ.
72 * ܘܥܒܕ ܚܢܢܗ ܥܡ ܐܒܗܝܢ. ܘܐܬܕܟܪ
73 ܕܝܬܩܝܗ ܩܕܝܫܬܐ. * ܘܡܘܡܬܐ ܕܝܡܐ
74 ܠܐܒܪܗܡ ܐܒܘܢ. ܕܢܬܠ ܠܢ. * ܕܢܬܦܪܩ ܡܢ
ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܕܠܐ ܕܚܠܐ ܢܦܠܚ ܩܕܡܘܗܝ
75 76 * ܒܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܢ. ܒܟܐܢܘܬܐ. * ܘܐܢܬ
ܛܠܝܐ ܢܒܝܗ ܕܡܪܝܡܐ ܬܬܩܪܐ. ܬܐܙܠ ܓܝܪ ܩܕܡ
77 ܦܪܨܘܦܗ ܕܡܪܝܐ ܕܬܛܝܒ ܐܘܪܚܗ. * ܕܬܬܠ ܡܕܥܐ
ܕܚܝܐ ܠܥܡܗ ܒܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ.
78 * ܒܪܚܡܐ ܕܡܪܚܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܢ. ܕܒܗܘܢ ܢܣܥܪܢ ܕܢܚܐ
79 ܡܢ ܪܘܡܐ. * ܠܡܢܗܪܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܚܫܘܟܐ
ܘܒܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ ܝܬܒܝܢ. ܕܢܬܪܘܨ ܪܓܠܝܢ
80 ܠܐܘܪܚܐ ܕܫܠܡܐ. * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ
ܒܪܘܚܐ. ܘܒܚܘܪܒܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ : ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܐܬܚܘܝ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ❖ ❖ ❖

59 * *Et factum est die octauo vt venerint*
circuncisuri puerulum, & vocarunt eum no-
60 *mine patris ipsius, Zecario.* * *Et respondit*
mater eius, ac dixit eis, Non ita, sed voca-
61 *bitur Iouchanon.* * *Et dicunt ei, Nemo*
est in prosapia tua qui vocetur hoc nomine.
62 * *Innuebant itaque patri eius quomodo*
vellet ei nomen imponi.
63 * *Petijtq; codicillos, & scripsit, inquiens,*
Iouchanon est nomẽ eius. Et miratus est vnus-
64 *quisque.* * *Et illico apertum est os eius, &*
eius lingua, & loquutus est, benedixítque
65 *Deo.* * *Et exstitit pauor super omnes vi-*
cinos eorum, & in vniuerso monte Ihoudææ
ista prolata sunt.
66 * *Omnes autem qui audierunt cogitabant*
in corde suo, ac dicebant, Quisnam futurus
est puerulus iste? & manus Domini erat cum
67 *eo.* * *Et repletus est Zecario pater eius Spi-*
ritu Sanctitatis, ac vaticinatus est, dicens,
68 * *Benedictus Dominus Deus Isroiel,*
quippe qui visitauerit populum suum, fece-
69 *rítque redemptionem eius.* * *Et erexerit no-*
bis cornu salutis in domo Dauid serui sui.
70 * *Sicut locutus est per os vatum suorum*
sanctorum, qui à sæculo fuerunt:
71 * *Se nos liberaturum ab hostibus nostris,*
& è manu omnium, qui oderunt nos.
72 * *Ac misericordia sua vsurum cum pa-*
tribus nostris, séque memorem futurum testa-
menti sui sancti.
73 * *Necnon iurisiurandi quod iurauit Abro-*
hom patri nostro, se daturum nobis.
74 * *Vt liberaremur de manu inimicorum*
nostrorũ & absq; timore seruiremus corã eo,
75 * *Omnibus diebus nostris cum iustitia.*
76 * *Túque puerule, Propheta Altissimi vo-*
caberis, quandoquidem ambulabis ante faciẽ
77 *Domini, vt pares viam eius.* * *Vt descor-*
gnitionẽ vitæ populo suo in remissionem pec-
78 *catorum eorum.* * *Per viscera mise-*
ricordiæ Dei nostri quibus inuisit nos oriens
79 *ex alto:* * *Vt luceat eis qui sunt in tenebris,*
& in vmbris mortis sedent, vt dirigat pedes
80 *nostros in viam pacis.* * *Puerulus autem*
crescebat, & corroborabatur Spiritu & in
deserto fuit ad hunc vsque diem quo se osten-
deret apud Isroiel.

---

59 וַהֲוָא לְיוֹמָא דַּתְמָנְיָא וְאֶתוֹ [d] לְמֶגְזְרֵה לְטַלְיָא [e] וְקָרֵין הֲווֹ לֵהּ בַּשְׁמָא דַּאבוּהִי זְכַרְיָא ׃ 60 וַעֲנַת אֶמֵּהּ
וְאֶמְרָא לְהוֹן לָא הָכַנָא אֶלָּא נֶתְקְרֵא יוֹחַנָן ׃ 61 וַאמַרוּ לַהּ דְּלַית אֱנָשׁ דְּמֶתְקְרֵא בְּשַׁרְבְּתֵכִי בַּשְׁמָא הָנָא ׃
62 וַרְמַזוּ לַאבוּהִי דַּאיכַנָא צָבֵא [f] דְּנִשַׁמִּיוּהִי ׃ 63 וְשַׁאֵל [g] פֶּנְקִיתָא וּכְתַב וְאֶמַר יוֹחַנָן הוּ שְׁמֵהּ וְאֶתְדַּמַּר כֻּלְנָשׁ ׃
64 וּמֶחְדָא אֶתְפְּתַח פּוּמֵהּ וַלְשָׁנֵהּ וּמַלֵּל וּבָרֵךְ לַאלָהָא ׃ 65 וַהֲוָת [h] דֶּחַלְתָא עַל כֻּלְהוֹן שְׁבָבַיְהוֹן וּבְכֻלֵּהּ
טוּרָא דִּיהוּד הָלֵין מֶתְמַלְּלָן הֲוַי ׃ 66 וְכֻלְהוֹן דַּשְׁמַעוּ מֶתְחַשְׁבִין הֲווֹ בְּלֶבְּהוֹן וְאָמְרִין מָנָא כַּי נֶהֱוֵא טַלְיָא הָנָא
וְאִידֵהּ דְּמָרְיָא אִית הֲוָת עַמֵּהּ ׃ 67 [i] וְאֶתְמְלִי זְכַרְיָא אֲבוּהִי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא [k] וְאֶתְנַבִּי וְאֶמַר ׃ 68 מְבָרַךְ
מָרְיָא אֱלָהָא דְּאִיסְרָיֵל דַּסְעַר עַמֵּהּ וַעֲבַד לֵהּ [l] פּוּרְקָנָא ׃ 69 [m] וַאקִים לַן קַרְנָא דְּפוּרְקָנָא בְּבַיְתֵהּ דְּדַוִיד עַבְדֵּהּ ׃

[d] גְּזַר [e] קְרָא
[f] שְׁמַע [g] עברית לוח סופר
[h] דְּחַל
[i] מְלָא [k] נְבָא
[l] פְּרַק [m] קָם

* Et factum est: in die octauo vene- 59
runt circuncidere puerum, & vocabant
eum nomine patris sui, Zachariam.
* Et respondens mater eius, dixit: Ne- 60
quaquam, sed vocabitur Ioannes.
* Et dixerũt ad illam: Quia nemo est 61
in cognatione tua qui vocetur hoc no-
mine. * Innuebant autẽ patri eius, quẽ 62
vellet vocari eum. * Et postulans pu- 63
gillarem, scripsit dicens: Ioannes est no-
men eius. Et mirati sunt vniuersi.
* Apertum est autem ilico os eius, & 64
lingua eius: & loquebatur benedicens
Deũ. * Et factus est timor super omnes 65
vicinos eorum: & super omnia mõtana
Iudææ diuulgabantur omnia verba hæc.
* Et posuerunt omnes qui audierant 66
in corde suo, dicentes: Quis, putas, puer
iste erit? Etenim manus Dñi erat cum il
lo. * Et Zacharias pater eius repletus est 67
Spiritu sancto: & prophetauit, dicens:
* Benedictus Dominus Deus Israel: 68
quia visitauit & fecit redemptionem ple G
bis suæ. * Et erexit cornu salutis nobis, 69
in domo Dauid pueri sui.
* Sicut locutus est per os sanctorum, 70
qui à seculo sunt, prophetarum eius;
* Salutem ex inimicis nostris, & de 71
manu omnium qui oderunt nos:
* Ad faciendam misericordiam cum 72
patribus nostris: & memorari testamen-
ti sui sancti.
* Iusiurandũ quod iurauit ad Abrahã 73
patrẽ nostrum, daturum se nobis.
* Vt sine timore de manu inimicorum 74
nostrorum liberati, seruiamus illi,
* In sanctitate & iustitia corã ipso, o- 75
mnibus diebus nostris.
* Et tu puer, propheta Altissimi voca- 76
beris: præibis enim ante faciẽ Domini
parare vias eius, * Ad dandã sciẽtiam 77
salutis plebi eius, in remissionẽ peccato-
rũ eorum. * Per viscera misericordiæ 78
Dei nostri, in quibus visitauit nos Oriẽs
ex alto, * Illuminare his qui in tene- 79
bris, & in vmbra mortis sedent: ad diri-
gendos pedes nostros in viam pacis.
* Puer autem crescebat & confortaba 80
tur spiritu, & erat in desertis vsque in
diem ostensionis suæ ad Israel.

59 * καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ
παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
60 ζαχαρίαν. * καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, οὐχὶ
ἀλλὰ κληθή(σε)ται ἰωάννης.
61 * καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου,
62 ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. * ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ
αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν.
63 * καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων, ἰωάννης ἐστὶ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες.
64 * ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα
αὐτοῦ διηρθρώθη, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.
65 * καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐ-
τούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ
ῥήματα ταῦτα.
66 * καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες, ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέ-
γοντες, τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ κυρίου ἦν
μετ᾽ αὐτοῦ.
67 * καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου, καὶ προεφήτευσε, λέγων.
68 * εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο,
καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ.
69 * καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ δαβὶδ τοῦ
70 παιδὸς αὐτοῦ. * καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων
τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 * σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν
μισούντων ἡμᾶς·
72 * ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι
διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ.
73 * ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ
74 δοῦναι ἡμῖν, * ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέν-
τας, λατρεύειν αὐτῷ,
75 * ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς
76 ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. * καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψί-
στου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοι-
μάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·
77 * τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁ-
78 μαρτιῶν αὐτῶν· * διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους·
79 * ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις,
80 τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. * τὸ δὲ παι-
δίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρή-
μοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν ἰσραήλ.

70 אֵיךְ דְּמַלֵּל בְּפוּמָא דִּנְבִיּוֹהִי קַדִּישֵׁא דְּמִן עָלַם ׃ 71 וְדִנְפַרְקַן מֶן בְּעֶל דְּבָבַין וּמֶן אִידָא דְּכֻלְּהוֹן סָנַאַין ׃
72 וַעֲבַד חֲנָנֵה עַם אֲבָהַין וְעֲהַד לְדִיַּתִיקוֹהִי קַדִּישְׁתָּא ׃ 73 וּמוֹמָתָא דִימָא לְאַבְרָהָם אֲבוּן דְּנֶתֶּל לַן ׃
74 דְּנֶתְפְּרֶק מֶן אִידָא דִבְעֶלְדְּבָבַין וַדְּלָא דֶחְלָא נֶפְלוֹח קֳדָמוֹהִי ׃ 75 כֻּלְהוֹן יוֹמָתַן בְּכָאנוּתָא ׃
76 וְאַנְתְּ טַלְיָא נְבִיֵּה דְעֶלְיָא תֶּתְקְרֵא תֵּאזַל גֵּיר קְדָם פַּרְצוּפֵה דְּמָרְיָא דְּתְטַיֵּב אוּרְחֵה ׃ דַּנְחָא מֶן
77 דְּנֶתֶּל מַדְּעָא דְחַיֵּא לְעַמֵּה בְּשׁוּבְקָנָא דַּחְטָהַיהוֹן ׃ 78 בְּרַחְמֵא דְחָנָנָא דַּאלָהַן דְּבְהוֹן נְסָעְרַן
רוּמָא ׃ 79 לְמַנְהָרוּ לַאילַין דִּבְחֶשׁוּכָא וּבְטֶלָּלָא דְּמוֹתָא יָתְבִין וְדְנֶתְרוּץ רַגְלַין בְּאוּרְחָא דַּשְׁלָמָא ׃
80 טַלְיָא דֵּין רָבֵא הֲוָא וּמֶתְחַיַּל בְּרוּחָא וּבְחוּרְבָּא אִיתוֹהִי הֲוָא עַדְמָא לְיוֹמָא דְּתֶתְחְוִיתֵה דַלְוָת יִסְרָאֵיל ׃

ימא נתל
פלח כון
עליא אזל
דנח עבראית זנח
רם
נהר תרץ
חיא

ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܝܠܕܐ ܀ ܗ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܒ ܀

1 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܘܢܦܩ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܐܓܘܣܛܘܣ ܩܣܪ ܕܢܬܟܬܒ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܘܚܕܢܗ܂
2 ܗܕܐ ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܗܘܬ ܒܗܓܡܢܘܬܐ ܕܩܘܪܝܢܝܘܣ ܒܣܘܪܝܐ܂
3 ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܟܠ ܐܢܫ ܕܢܬܟܬܒ ܒܡܕܝܢܬܗ܂
4 ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܘܣܦ ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ ܠܝܗܘܕ ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܝܬ ܠܚܡ ܡܛܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܘܡܢ ܫܪܒܬܗ ܕܕܘܝܕ܂
5 ܥܡ ܡܪܝܡ ܡܟܝܪܬܗ ܟܕ ܒܛܢܐ ܕܬܡܢ ܢܬܟܬܒ܂
6 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܬܡܢ ܐܢܘܢ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܝܗ ܕܬܐܠܕ܂
7 ܘܝܠܕܬ ܒܪܗ ܒܘܟܪܐ ܘܟܪܟܬܗ ܒܥܙܪܘܪܐ ܘܐܪܡܝܬܗ ܒܐܘܪܝܐ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ܂
8 ܪܥܘܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܗ ܒܐܬܪܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܡܛܪܬܐ ܕܠܠܝܐ ܥܠ ܡܪܥܝܬܗܘܢ܂
9 ܘܗܐ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ܂ ܘܬܫܒܘܚܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܢܗܪܬ ܥܠܝܗܘܢ܂ ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ܂
10 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܐܟܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ܂ ܗܐ ܓܝܪ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܕܬܗܘܐ ܠܟܠܗ ܥܠܡܐ܂
11 ܐܬܝܠܕ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܝܘܡܢܐ ܦܪܘܩܐ܂ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܪܝܐ ܡܫܝܚܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ܂
12 ܘܗܕܐ ܠܟܘܢ ܐܬܐ܂ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܘܠܐ ܕܟܪܝܟ ܒܥܙܪܘܪܐ ܘܣܝܡ ܒܐܘܪܝܐ܂
13 ܘܡܢ ܫܠܝ ܐܬܚܙܝܘ ܥܡ ܡܠܐܟܐ܂ ܚܝܠܘܬܐ ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܝܐ܂ ܟܕ ܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܝܢ܂
14 ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ ܒܡܪܘܡܐ܂ ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܫܠܡܐ܂ ܘܣܒܪܐ ܛܒܐ ܠܒܢܝܢܫܐ܀
15 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠܘ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ ܡܠܐܟܐ ܠܫܡܝܐ܂ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܪܥܘܬܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܢܪܕܐ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܠܚܡ܂ ܘܢܚܙܐ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܗܘܬ܂ ܐܝܟ ܕܡܪܝܐ ܐܘܕܥܢ܂

Matutinis festo Natiuitatis.

CAP. II.

1 **F***Actum est autem in diebus illis, vt exiret edictum ab Augusto Cæsare vt describeretur vniuersus populus possessionis eius.*

2 * *Hæc descriptio prima facta est sub præfectura Kyreni in Syria.*

3 * *Et proficiscebatur vnusquisque, vt describeretur, in suam ciuitatem.*

4 * *Ascendit autem & ipse Iauseph à Nazerath Galilææ, ad Jihoudæam in ciuitatem Dauid, quæ vocatur Bethlechem (quandoquidem erat ex domo, & ex prosapia ipsius Dauid.)*

5 * *Cum Mariam sponsa sua vterum ferente, vt illic describeretur.*

6 * *Et factum est dum illic essent, vt implerentur dies, quibus ipsa pareret.*

7 * *Peperítque filium suum primogenitum, ac inuoluit eum fasciis, & reclinauit eum in præsepi, quia non erat eis locus vbi habitarent.*

8 * *Erant autem pastores in ea regione qui degebant illic, & custodiebant custodias noctis super greges suos.*

9 * *Et ecce Angelus Dei venit ad eos, gloriáque Domini illuxit eis, ac timuerunt timore magno.*

10 * *Et dixit eis Angelus, Ne timeatis: ecce enim annuntio vobis gaudium magnum quod futurum est toti mundo.*

11 * *Natus est enim vobis hodie Redemptor, qui est Dominus Meschicho in ciuitate Dauid.*

12 * *Et hoc erit vobis signum, Inuenietis infantem inuolutum fasciis, & positum in præsepi.*

13 * *Et derepentè apparuerunt cum Angelo multi exercitus cælestes glorificantes Deum ac dicentes:*

14 * *Gloria Deo in excelsis, & super terram pax, & voluntas bona hominibus.*

15 * *Et factum est quum discederent ab eis Angeli in cælos vt locuti sint pastores vnus ad aliū, dixeríntq;, Proficiscamur vsq; in Bethlechem, & videamus sermonem istum quis factus est, prout Dominus patefecit nobis.*

דְּצַפְרָא דְעֵאדָא דְיַלְדָא ה קפלאון ב

1 הֲוָא דֵין בְּיַומָתָא הָנוּן וּנְפַק פוּקְדָנָא מִן אַגוּסְטוּס קֶסַר דְּנֶתְכְּתֵב כֻּלֵּה עַמָּא [a] דַאוּחְדָנֵה ׃ 2 הָדָא [b] מַכְתְּבָנוּתָא
קַדְמָיְתָא הֲוָת בְּהֶגְמָנוּתָא דְקוּרִינָוס בְּסוּרִיַא ׃ 3 וָאזֵל הֲוָא כֻּלְנָשׁ דְּנֶתְכְּתֵב בִּמְדִינְתֵהּ ׃
4 סְלֵק הֲוָא דֵין וְאַף יַוסֵף מִן נָצְרַת דַּגְלִילָא לִיהוּד לַמְדִינְתֵהּ דְּדַוִיד [c] דְּמֶתְקַרְיָא בֵּית לְחֶם מְטֻל דְּאִיתַוהִי הֲוָא מִן
בַּיתֵהּ וּמִן שַׁרְבְּתֵהּ דְּדַוִיד ׃ 5 עַם מַרְיַם [d] מְכִירְתֵהּ כַּד בַּטְנָא דְּתַמָּן נֶתְכְּתֵב ׃ 6 וַהֲוָא דְּכַד תַּמָּן אֶנוּן
אֶתְמַלְיוּ יַומָתָהּ [e] דְּתֵאלַד ׃ 7 וִילְדַת בְּרָהּ בּוּכְרָא וַכְרַכְתֵהּ בְּעַזְרוּרֵא [f] וַארְמִיתֵהּ בְּאוּרְיָא מְטֻל דְּלַית הֲוָא
לְהוּן דוּכְתָּא אַיכָא [g] דְּשָׁרֵין הֲוַו ׃ 8 [h] רְעַוָתָא דֵין אִית הֲוַו בֵּהּ בְּאַתְרָא דְּשָׁרֵין הֲוַו תַמָּן וְנָטְרִין הֲוַו [i] מַטְּרָתָא

[a] אֵחַד עבראית אחז
[b] כְּתַב
[c] קְרָא
[d] מְכַר
[e] יְלֵד [f] רְמָא
[g] שְׁרָא [h] רְעָא

CAP. II.

Factum est autem, in diebus illis exijt 1
edictum à Cęsare Augusto, vt descri- A
beretur vniuersus orbis.
Hæc descriptio prima, facta est à 2
præside Syriæ Cyrino.
Et ibant omnes vt profiterentur, 3
singuli in suam ciuitatem.
Ascendit autem & Ioseph à Galilæa 4
de ciuitate Nazareth, in Iudęam, in ciui-
tatem Dauid quæ vocatur Beth-lehem:
eo quòd esset de domo & familia Da-
uid:
Vt profiteretur cum Maria despon- 5
sata sibi vxore prægnante.
Factum est autem: cùm essent ibi, im- 6
pleti sunt dies vt pareret.
Et peperit filium suum primogeni- 7
tum, & pannis eum inuoluit, & reclina-
uit eum in præsepio: quia non erat eis
locus in diuersorio.
Et pastores erant in regione eadem 8
vigilantes, & custodientes vigilias noctis
super gregem suum.
Et ecce, angelus Domini stetit iuxta 9
illos, & claritas Dei circunfulsit illos, & B
timuerunt timore magno.
Et dixit illis angelus, Nolite timere: 10
ecce enim euágelizo vobis gaudiũ mag-
num, quod erit omni populo:
Quia natus est vobis hodie Salua- 11
tor qui est Christus Dominus in ciuita-
te Dauid.
Et hoc vobis signum, Inuenietis in- 12
fantem pannis inuolutum, & positum
in præsepio.
Et subitò facta est cum angelo mul- 13
titudo militiæ cælestis laudantiũ Deum,
& dicentium:
Gloria in altissimis Deo: & in terra 14
pax hominibus bonæ voluntatis.
Et factum est vt discesserunt ab eis 15
angeli in cælum, pastores loquebantur
ad inuicem: Transeamus vsque Bethle-
hem, & videamus hoc verbum quod
factum est, quod † Dominus † ostendit
nobis.

β.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα
παρὰ καίσαρος αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰ-
κουμένην.
2 αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς
συρίας κυρηνίου.
3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
τὴν ἰδίαν πόλιν.
4 ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ἐκ πόλεως
ναζαρὲτ, εἰς τὴν ἰουδαίαν, εἰς πόλιν δαβὶδ, ἥτις καλεῖ-
ται βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς
δαβὶδ,
5 ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ
γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέ-
ραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.
7 καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνω-
σεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
8 καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες,
καὶ φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην
αὐτῶν.
9 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου
περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν.
10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ
εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παν-
τὶ τῷ λαῷ.
11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι χριστὸς κύριος,
ἐν πόλει δαβίδ.
12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργα-
νωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρα-
τιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν θεὸν, καὶ λεγόντων·
14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώ-
ποις εὐδοκία.
15 καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ
ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλή-
λους, διέλθωμεν δὴ ἕως εἰς βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦ-
το τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.

דְּלִלְיָא עַל [k]מַרְעִיתְהוֹן ׃ 9 וְהָא מַלְאַכָא דַאלָהָא אֶתָא לְוָתְהוֹן [l]וְתֶשְׁבּוּחְתֵהּ דְמָרְיָא אַנְהֲרַת עֲלֵיהוֹן וְדַחֲלוּ דַחֲלְתָא
רַבְּתָא ׃ 10 וֶאמַר לְהוֹן מַלְאַכָא לָא תֶדְחֲלוּן הָא גֵיר מְסַבַּר אֲנָא לְכוֹן [m]חַדוּתָא רַבְּתָא דְתֶהֱוֵא לְכֻלֵּה עָלְמָא ׃
11 [n]אֶתִילֶד לְכוֹן גֵיר יַוְמָנָא פָרוֹקָא דְאִיתַוהִי מָרְיָא מְשִׁיחָא בִּמְדִינְתֵהּ דְדַוִיד ׃ 12 וְהָדָא לְכוֹן אָתָא [o]מַשְׁכְּחִין
אַנְתּוּן עוּלָא דַּכְרִיךְ בְּעַזְרוּרֵא וְסִים בְּאוּרְיָא ׃ 13 וּמֶן שֶׁלְי אֶתְחֲזִי עַם מַלְאַכָא חַילָוָתָא סַגִיאָא דַשְׁמַיָא כַּד
מְשַׁבְּחִין לַאלָהָא וָאמְרִין ׃ 14 תֶּשְׁבּוּחְתָא לַאלָהָא [p]בִּמְרוֹמֵא וְעַל אַרְעָא שְׁלָמָא [q]וְסַבְרָא טָבָא לִבְנַינָשָׁא ׃
15 וַהֲוָא דְכַד אֶזַלוּ מֶן לְוָתְהוֹן מַלְאַכֵא לִשְׁמַיָא מַלֶּלוּ [r]רַעְוָתָא חַד עַם חַד וָאמְרִין נֶרְדֵא עַדְמָא לְבֵית־לְחֶם
וְנֶחֱזֵא לְמֶלְּתָא הָדָא דַהֲוָת אַיךְ דְמָרְיָא [s]אוֹדְעַן ׃

[k] רְעָא [l] שְׁבַח
[m] חֲדָא
[n] יְלַד [o] שְׁכַח בלשון מצא
[p] רָם [q] עבראית בשורה
[r] רְדָא
[s] יְדַע

16 ܘܐܬܘ ܡܣܪܗܒܐܝܬ. ܘܐܫܟܚܘ ܠܡܪܝܡ
17 ܘܠܝܘܣܦ ܘܠܥܘܠܐ ܕܣܝܡ ܒܐܘܪܝܐ. ܘܟܕ ܚܙܘ.
ܐܘܕܥܘ ܠܡܠܬܐ ܕܐܬܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ ܥܠܘܗܝ ܥܠ
18 ܛܠܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ. ܐܬܕܡܪܘ ܥܠ
19 ܗܠܝܢ ܕܐܬܡܠܠ ܠܗܘܢ ܡܢ ܪܥܘܬܐ. ܡܪܝܡ
ܕܝܢ ܢܛܪܐ ܗܘܬ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܘܡܦܚܡܐ
20 ܒܠܒܗ. ܘܗܦܟܘ ܪܥܘܬܐ ܗܢܘܢ. ܟܕ ܡܫܒܚܝܢ
ܘܡܗܠܠܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܥܠ ܟܠ ܕܚܙܘ ܘܫܡܥܘ.
ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ❖

ܕܨܦܪܐ ܕܡܥܠܬܗ ܕܡܪܢ ܠܗܝܟܠܐ ❖ ܗ ❖

21 ܘܟܕ ܡܠܘ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܕܢܬܓܙܪ ܛܠܝܐ.
ܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܝܫܘܥ ܕܐܬܩܪܝ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܩܕܡ
22 ܕܢܬܒܛܢ ܒܟܪܣܐ. ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܝܘܡܬܐ
ܕܕܟܝܘܬܗܘܢ ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. ܐܣܩܘܗܝ
ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܢܩܝܡܘܢܝܗܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
23 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܕܟܠ ܕܟܪܐ
ܦܬܚ ܡܪܒܥܐ. ܩܕܝܫܐ ܕܡܪܝܐ ܢܬܩܪܐ.
24 ܘܕܢܬܠܘܢ ܕܒܚܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܝܪ ܒܢܡܘܣܐ
ܕܡܪܝܐ. ܙܘܓܐ ܕܫܘܦܢܢܐ. ܐܘ ܬܪܝܢ ܦܪܘܓܐ ܕܝܘܢܐ.
25 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܫܡܗ
ܫܡܥܘܢ. ܘܗܢܐ ܓܒܪܐ ܟܐܢ ܗܘܐ ܘܙܕܝܩ.
ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܒܘܝܐܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܘܚܐ
26 ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܡܝܪ ܗܘܐ
ܠܗ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܠܐ ܢܚܙܐ ܡܘܬܐ. ܥܕܡܐ
27 ܕܢܚܙܐ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܢܐ ܐܬܐ ܗܘܐ
ܒܪܘܚܐ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܟܕ ܡܥܠܝܢ ܠܗ ܐܒܗܘܗܝ
ܠܝܫܘܥ ܛܠܝܐ. ܕܢܥܒܕܘܢ ܚܠܦܘܗܝ ܐܝܟܢܐ
28 ܕܦܩܝܕ ܒܢܡܘܣܐ. ܩܒܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ.
29 ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ. ܡܟܝܠ ܫܪܐ ܐܢܬ ܠܗ
30 ܠܥܒܕܟ ܡܪܝ ܐܝܟ ܡܠܬܟ ܒܫܠܡܐ. ܕܗܐ
31 ܚܙܝ ܥܝܢܝ ܚܢܢܟ. ܗܘ ܕܛܝܒܬ ܒܦܪܨܘܦܐ ܕܟܠܗܘܢ
32 ܥܡܡܐ. ܢܘܗܪܐ ܠܓܠܝܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܘܒܚܐ
ܠܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ.

16 *Venerunt itaque festinanter, & inuenerunt Mariam, & Iauseph, & infantem positum in præsepi.*
17 *Qvúmque vidissent, notum fecerunt sermonem, qui dictus eis fuerat super illo puerulo.*
18 *Et omnes qui audierunt mirati sunt super ijs quæ sibi dicta fuerant à pastoribus.*
19 *Mariam verò conseruabat hos omnes sermones, & voluebat in corde suo.*
20 *Et reuersi sunt pastores illi glorificantes ac laudantes Deum super omnibus quæ viderant & audierãt, prout dictum fuerat eis.*

Matutinis Introitus Domini nostri in templum.

21 *Qvúmque completi fuissent octo dies, vt circuncideretur puerulus, vocatum est nomen eius* IESCHVA, *quod vocatum fuerat ab Angelo, priusquam conceptus fuisset in vtero.*
22 *Et quum impleti fuissent dies purgationis eorum secundùm legem Mousche, adduxerunt eum ad Ourischlem, vt sisterent eum coram Domino.*
23 *Sicut scriptum est in Lege Domini, Omnis masculus aperiens vuluam, Sanctus Domini vocabitur.*
24 *Et vt darent sacrificium, prout dictum est in Lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbæ.*
25 *Erat autem vir quidam in Ourischlem, cuius nomen erat Schemeoun, & vir iste rectus erat & iustus, ac præstolabatur consolationem Jsroiel: Spiritúsque Sanctitatis erat*
26 *super eo. Ac dictum ei fuerat à Spiritu Sanctitatis ipsum non visurum mortem vsquedum vidisset Meschicho Domini.*
27 *Hic ipse venerat per Spiritum in templum. quúmque introducerent parentes Ieschua puerulum, vt agerent pro eo sicuti præceptum fuerat in Lege:*
28 *Suscepit eum in vlnas suas, & benedi-*
29 *xit Deo, & ait: Nunc dimitte seruum tuum, Domine mi, secundùm verbum tuum,*
30 *in pace. Ecce enim viderunt oculi mei*
31 *illum tuum Misericordem. Quem præparasti in conspectu omnium populorum.*
32 *Lumen ad reuelationem Gentium, & gloriam populo tuo Jsroiel.*

16 ואתו מסרהביאית ואשכחו למרים וליוסף ולעולא דסים באוריא ׃ 17 וכד חזו אודעו למלתא
דאתמללת עמהון עלוהי על טליא ׃ 18 וכלהון דשמעו אתדמרו על אילין דאתמללי להון מן רעותא ׃
19 מרים דין נטרא הות כלהין מלא הלין ומפחמא בלבה ׃ 20 והפכו רעותא הנון כד משבחין
ומהללין לאלהא על כל דחזו ושמעו איכנא דאתמלל עמהון ׃
דצפרא דמעלתה דמרן להיכלא ו
21 וכד מלו תמניא יומין דנתגזר טליא אתקרי שמה ישוע דאתקרי מן מלאכא קדם דנתבטן בכרסא ׃
22 וכד אתמליו יומתא דדכיותהון איך נמוסא דמושא אסקוהי לאורשלם דנקימונהי קדם מריא ׃

ז עבראית פתאם
ח סם
ט דמר
י פחם בלשון חכם
א על
ב בטן
ג דכא ד נסק ה קם

* Et venerunt festinantes: & inuenerunt Mariam & Ioseph, & infantem positum in præsepio. 16
* Videntes autem, cognouerũt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc. 17
* Et omnes qui audierãt, mirati sunt, & de his quę dicta erãt à pastoribus ad ipsos. 18
* Maria autem conseruabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. 19
* Et reuersi sunt pastores, glorificantes & laudantes Deum in omnibus quæ audierant, & viderant sicut dictum est ad illos. 20

* Et postquam consummati sunt dies 21
octo, vt circũcideretur puer: vocatũ est nomen eius IESVS, quod vocatum est ab Angelo, prius quàm in vtero conciperetur.
* Et postquam impleti sunt dies pur- 22
gationis eius secundum legem Moysi, tulerunt illum in Ierusalem, vt sisterent cum Domino,
* (Sicut scriptum est in lege Domini: 23
Quia omne masculinũ adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur.)
* Et vt darent hostiã secundum quod 24
dictũ est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.
* Et ecce homo erat in Ierusalem, cui 25
nomen Simeon, & homo iste iustus & D timoratus, expectans consolationem Israel: & Spiritus sanctus erat in eo.
* Et responsum acceperat à Spiritu san- 26
cto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini.
* Et venit in spiritu in templum. Et 27
cùm inducerent puerum Iesum parentes eius, vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo.
* Et ipse accepit eum in vlnas suas, & 28
benedixit Deum, & dixit:
* Nunc dimittis seruum tuum Do- 29
mine, secundum verbum tuum in pace.
* Quia viderunt oculi mei salutare 30
tuum. * Quod parasti ante faciem 31
omnium populorum.
* Lumen ad reuelationem gentium, 32
& gloriam plebis tuæ Israel. E

16 * καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
17 * ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.
18 * καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς.
19 * ἡ δὲ μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
20 * καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 * Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΣ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
22 * καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῆς, κατὰ τὸν νόμον μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ·
23 * καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου, ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται.
24 * καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν.
25 * καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ ἰσραήλ· καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν.
26 * καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου.
27 * καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ·
28 * καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν θεὸν, καὶ εἶπε,
29 * νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ.
30 * ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου·
31 * ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν.
32 * φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου ἰσραήλ.

23 אַיךְ דַּכְתִיב בְּנָמוּסָא דְמָרְיָא דְּכֻל [f]דְּכְרָא פָּתַח [g]מַרְבְּעָא קַדִּישָׁא דְמָרְיָא נֶתְקְרֵא ׃ 24 וְדַנְתְּלוּן [h]דְּבַחְתָא אַיכְנָא
דְאַמִיר בְּנָמוּסָא דְמָרְיָא זוּגָא דְשׁוּפְנִינָא אוּ תְּרֵין [i]פַּרוּגָא דְיַוְנָא ׃ 25 גַּבְרָא דֵין חַד אִיתַוהִי הֲוָא בְּאוּרִשְׁלֶם שְׁמֵהּ הֲוָא
שֶׁמְעוּן וְגַבְרָא הָנָא [k]כָּאִין הֲוָא וְזַדִּיק [l]וּמְסַכֵּא הֲוָא [m]לְבוּיָאֵהּ דְּיִסְרָיֵל וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא אִיתֵיהּ הֲוָת עֲלוֹהִי ׃
26 וַאמִיר הֲוָא לֵהּ מֵן רוּחָא דְּקוּדְשָׁא דְּלָא נֶחְזֵא [n]מוּתָא עַדְמָא דְּנֶחְזֵא לִמְשִׁיחָא דְמָרְיָא ׃ 27 הוּ הָנָא אֲתָא
הֲוָא בְּרוּחָא לְהַיכְלָא וְכַד [o]מַעֲלִין לֵהּ אֲבָהַוהִי לְיֵשׁוּעַ טַלְיָא דְּנֶעְבְּדוּן חֲלָפוֹהִי אַיכְנָא דַּפְקִיד בְּנָמוּסָא ׃
28 קַבְּלֵהּ עַל דְּרָעוֹהִי וּבָרֵךְ לַאלָהָא וַאמַר ׃ 29 מֶכִּיל [p]שָׁרֵא אַנְתְּ לֵהּ לְעַבְדָּךְ מָרִי אַיךְ [q]מֶלְתָךְ בִּשְׁלָמָא ׃
30 דְּהָא חֲזִי עַינַי חַנָנָךְ ׃ 31 הַו דְּטַיֵּבְתְּ בְּפַרְצוּפָא דְּכֻלְהֵין אַמְוָתָא ׃ 32 נוּהְרָא [r]לְגֶלְיָנָא דְּעַמְמֵא וְשׁוּבְחָא לְעַמָּךְ יִסְרָיֵל ׃

[f] דְּכַר עבראית זכר
[g] עבראית רחם
[h] דְּבַח עבראית זבח
[i] עבראית אפרחים
[k] כִּין [l] סְכָא עבראית צפה
[m] בְּיָא [n] עבראית מות
[o] עַל או עֲלַל
[p] שְׁרָא [q] מַלֵּל
[r] גְּלָא

33 * ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܘܐܡܗ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ.
34 * ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܡ ܐܡܗ.
ܗܐ ܗܢܐ ܣܝܡ ܠܡܦܘܠܬܐ ܘܠܩܝܡܐ ܕܣܓܝܐܐ
ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܬܐ ܕܚܪܝܢܐ.
35 * ܘܒܢܦܫܟܝ ܕܝܢ
ܕܝܠܟܝ ܬܥܒܪ ܪܘܡܚܐ. ܐܝܟ ܕܢܬܓܠܝܢ ܡܚܫܒܬܐ
ܕܠܒܘܬܐ ܕܣܓܝܐܐ.

ܩܘܪܒܐ ܕܡܥܠܬܗ ܕܡܪܢ

36 * ܘܚܢܐ ܕܝܢ ܢܒܝܬܐ ܒܪܬܗ ܕܦܢܘܐܝܠ ܡܢ
ܫܒܛܐ ܕܐܫܝܪ. ܐܦ ܗܝ ܩܫܝܫܬ ܒܝܘܡܬܗ ܗܘܬ.
ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܚܝܬ ܥܡ ܒܥܠܗ ܡܢ ܒܬܘܠܘܬܗ.
37 * ܘܗܘܬ ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܟ ܫܢܝܢ ܬܡܢܐܝܢ ܘܐܪܒܥ.
ܘܠܐ ܦܪܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ
ܦܠܚܐ ܗܘܬ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ.
38 * ܘܐܦ ܗܝ ܩܡܬ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܐܘܕܝܬ ܠܡܪܝܐ.
ܘܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܥܡ ܟܠܢܫ ܕܡܣܟܐ
39 ܗܘܐ ܠܦܘܪܩܢܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܫܠܡܘ
ܟܠܡܕܡ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܦܟܘ
ܠܓܠܝܠܐ ܠܢܨܪܬ ܡܕܝܢܬܗܘܢ.
40 * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܒܪܘܚܐ.
ܘܡܬܡܠܐ ܚܟܡܬܐ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ
41 ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܢܫܘܗܝ ܟܠ ܫܢܐ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ
ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ.

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܝܠܕܐ

42 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܪ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ. ܣܠܩܘ
43 ܐܝܟ ܕܡܥܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ. * ܘܟܕ ܫܠܡܘ
ܝܘܡܬܐ ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ. ܦܫ ܠܗ ܕܝܢ ܛܠܝܐ ܝܫܘܥ
ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܝܘܣܦ ܘܐܡܗ ܠܐ ܝܕܥܘ.
44 * ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܥܡ ܒܢܝ ܠܘܝܬܗܘܢ
ܗܘ. ܘܟܕ ܐܬܘ ܡܪܕܝܬܐ ܕܝܘܡܐ ܚܕ. ܒܥܘܗܝ ܠܘܬ
45 ܐܢܫܝܗܘܢ. ܘܠܘܬ ܡܢ ܕܝܕܥ ܠܗܘܢ. * ܘܠܐ
ܐܫܟܚܘܗܝ. ܘܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܬܘܒ
ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.

33 * *Jauſeph autem & mater eius mirabantur ſuper ijs, quæ dicebantur de eo.*
34 * *Et benedixit eis Schemeoun, & dixit Mariam matri ipſius, Ecce hic poſitus eſt in ruinam, & reſurrectionem multorum in Iſroiel, & in ſignum contradictionis.*
35 * *Cæterùm animam tui ipſius traijciet lancea, vt reuelentur cogitationes cordium multorum.*

Ad Oblationem Introitus Domini noſtri.

36 * *Porrò Channo Propheteſſa filia Phanuil de tribu Aſchir & ipſa erat decrepita diebus, anniſque ſeptem cum marito ſuo vixerat à virginitate ſua.*
37 * *Et erat vidua quaſi annorum octoginta & quatuor, nec diſcedebat à templo: ſed ieiunio & oratione colebat* [Deum] *die noctéq;.*
38 * *Quinetiam ipſa ſurrexit ea ipſa hora, & gratias egit Domino, ac loquebatur de eo cum quolibet præſtolāte redemptionem ipſius Ouriſchlem.*
39 * *Quúmque perfeciſſent omnia ſecundum Legem Domini, reuerſi ſunt in Galilæam in Nozerath ciuitatem ſuam.*
40 * *Puerulus autem creſcebat, & corroborabatur Spiritu, ac replebatur ſapientia, & gratia Dei erat ſuper eum.*
41 * *Et homines* [parentes] *eius quotannis adibant Ouriſchlem in feſto Pezcho.*

Dominica poſt Natiuitatem.

42 * *Quúmque eſſet filius annorum duodecim, aſcenderunt prout conſueuerant in feſto.*
43 * *Et quum impleti fuiſſent dies, illi reuerſi ſunt: Jeſchua verò puer remanſit in Ouriſchlem, Jauſeph & matre eius neſcientibus.*
44 * *Putabant enim eum eſſe cum filiis ſocietatis ipſorum: quúmque veniſſent iter diei vnius, requirebant eum apud ſuos homines, & apud vnumquemque notum ſuum.*
45 * *Nec inuenerunt eum. Et reuerſi ſunt rurſus ad Ouriſchlem, ac requirebant eum.*

33 יוסף דין ואמה תמיהין הוו על אילין דמתמללן הוי עלוהי׃ 34 וברך אנון שמעון ואמר למרים אמה
הא הנא סים למפולתא ולקימא דסגיאא ביסריל ולאתא דחרינא׃
35 ובנפשכי דין דילכי תעבר רומחא איך דנתגלין מחשבתא דלבותא דסגיאא׃
דקורבא דמעלתה דמרן׃
36 וחנא דין נביתא ברתה דפנואיל מן שבטא דאשיר אף הי קשישת ביומתה הות ושבע שנין עם בעלה
חית מן בתולותה׃ 37 והות ארמלתא איך שנין תמנאין וארבע ולא פרקא הות מן היכלא ובצומא
ובצלותא פלחא הות באיממא ובלליא׃ 38 ואף הי קמת בה בשעתא ואודית למריא וממללא הות

תמה
סם נפל קם חרא
חשב

חנן נבא
צם
צלא קם

33 Et erat Ioseph & mater eius mirantes super his quæ dicebantur de illo.

34 Et benedixit illis Simeon: & dixit ad Mariam matrem eius, Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicetur:

35 (Et tuam ipsius animam pertransibit gladius) vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.

36 Et erat Anna prophetissa filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo annis septem à virginitate sua.

37 Et hæc vidua erat vsque ad annos octoginta quatuor: quæ non discedebat de templo, ieiunijs & obsecrationibus F seruiens nocte ac die.

38 Et hæc ipsa hora superueniens confitebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem † Israel.

Ierusalem

39 Et vt perfecerunt omnia secundùm legẽ Domini, reuersi sunt in Galilæam, in ciuitatem suam Nazareth.

40 Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, plenus sapientia: & gratia Dei erat in illo.

41 Et ibant parentes eius per omnes annos in Ierusalem, in die solenni Paschæ.

42 Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis in Ierosolymam secundùm consuetudinem diei festi.

43 Consummatisque diebus cùm redirent, remansit puer Iesus in Ierusalem, & non cognouerunt parentes eius.

44 Existimantes autem illum esse in comitatu, venerũt iter diei: & requirebant eum inter cognatos & notos.

45 Et non inuenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum.

33 καὶ ἦν ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς συμεών, καὶ εἶπε πρὸς μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.

35 καί σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν ἄννα προφῆτις θυγάτηρ φανουὴλ ἐκ φυλῆς ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς·

37 καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερουσαλήμ.

39 καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ναζαρέτ.

40 τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς ἱεροσόλυμα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,

43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνω ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν· καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.

45 καὶ μὴ εὑρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν.

עלוהי עם כלנש דמסכא הוא לפורקנה דאורשלם׃ 39 וכד שלמו כל מדם איך דבנמוסא דמריא הפכו
לגלילא לנצרת [f] מדינתהון׃ 40 טליא דין רבא הוא ומתחיל ברוחא ומתמלא חכמתא וטיבותא דאלהא אית
הות עלוהי׃ 41 ואנשוהי בכל שנא אזלין הוו לאורשלם בעדעדא דפצחא׃
דחד בשבא דבתר ילדא ח
42 וכד הוא בר שנין תרתעסרא סלקו איכנא [a] דמעדין הוו לעדעדא׃ 43 וכד שלמו יומתא הפכו להון ישוע
טליא [b] פש לה באורשלם ויוסף ואמה לא ידעו׃ 44 סברין הוו גיר דעם בני [c] לויתהון הו וכד אתו [d] מרדא
יומא חד בעאוהי לות אנשיהון ולות מן דידיע להון׃ 45 ולא אשכחוהי והפכו להון תוב לאורשלם ובעין הוו לה

[f] דן
[a] מעד או עד ופירושו הרגיל
[b] פוש ופירושו עמד
[c] לוא [d] רדא פירושו הלך

46 ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܫܟܚܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ
ܟܕ ܝܬܒ ܡܨܥܬ ܡܠܦܢܐ ܘܫܡܥ ܡܢܗܘܢ ܘܡܫܐܠ
47 ܠܗܘܢ. ܘܡܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ . ܒܚܟܡܬܗ
48 ܘܒܦܬܓܡܘܗܝ. ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܬܡܗܘ. ܘܐܡܪܬ
ܠܗ ܐܡܗ. ܒܪܝ ܠܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ ܗܟܢܐ. ܕܗܐ
ܐܢܐ ܘܐܒܘܟ ܒܛܘܪܦܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟ.
49 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ
50 ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܝܬ ܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܗܘܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ
51 ܐܫܬܘܕܥܘ ܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܢܚܬ
ܥܡܗܘܢ ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ. ܘܡܫܬܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܐܡܗ ܕܝܢ ܢܛܪܐ ܗܘܬ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܒܠܒܗ.
52 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܩܘܡܬܗ ܘܒܚܟܡܬܗ
ܘܒܛܝܒܘܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܒܢܝܢܫܐ. ✣ ✣

✣ ܩܦܠܐܘܢ ܓ ✣ ܩܘܪܒܐ ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ ✣

1 ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ ܕܝܢ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܛܝܒܪܝܘܣ
ܩܣܪ. ܒܗܓܡܢܘܬܐ ܕܦܢܛܝܘܣ ܦܝܠܛܘܣ ܒܝܗܘܕ.
ܟܕ ܪܝܫܐ ܕܪܒܝܥܝܐ ܗܪܘܕܣ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܦܝܠܝܦܘܣ
ܐܚܘܗܝ ܪܝܫܐ ܕܪܒܝܥܝܐ. ܒܐܝܛܘܪܝܐ ܘܒܐܬܪܐ
ܕܛܪܟܘܢܐ. ܘܠܘܣܢܝܐ ܪܝܫܐ ܕܪܒܝܥܝܐ ܕܐܒܝܠܢܐ.
2 ܒܪܝܫ ܟܘܡܪܘܬܐ ܕܚܢܢ ܘܕܩܝܦܐ. ܗܘܬ ܡܠܬܐ
3 ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܙܟܪܝܐ ܒܚܘܪܒܐ. ܘܐܬܐ
ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝ ܝܘܪܕܢܢ. ܟܕ ܡܟܪܙ ܡܥܡܘܕܝܬܐ
4 ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ
ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܩܠܐ ܕܩܪܐ
ܒܚܘܪܒܐ. ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܬܪܨܘ
5 ܒܦܩܥܬܐ ܫܒܝܠܐ ܠܐܠܗܢ. ܟܠܗܘܢ ܢܚܠܐ
ܢܬܡܠܘܢ ܘܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ ܘܪܡܬܐ ܢܬܡܟܟܘܢ.
ܘܢܗܘܐ ܥܪܩܘܒܐ ܠܫܦܝܐ. ܘܐܬܪܐ ܥܣܩܐ ܠܦܩܥܬܐ.
6 ܘܢܚܙܐ ܟܠ ܒܣܪ ܚܝܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
7 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ
ܠܡܥܡܕ. ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ. ܡܢܘ ܢܚܘܝܟܘܢ ܠܡܥܪܩ
ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܐܬܐ.

46 * *Tribus verò pòst diebus inuenerunt eum in templo sedentem in medio doctorum, & audientem ab eis, ac interrogantem eos.*
47 * *Et mirabantur ij omnes, qui audiebant eum ob sapientiam & responsa ipsius.*
48 * *Vtque viderunt eum, mirati sunt, & ait illi mater ipsius, Fili mi, cur ita fecisti nobis? quoniam ecce ego & pater tuus cum multa anxietate quærebamus te.*
49 * *Dixit eis; Cur quærebatis me? nesciitis quòd in domo patris mei oportet me esse?*
50 * *Illi verò non intellexerunt sermonem quem dixerat eis.*
51 * *Et descendit cum eis, venítque Nazerath: & subiectus erat eis, mater verò ipsius conseruabat hos omnes sermones in corde suo.*
52 * *Porrò Ieschua crescebat statura & sapientia sua, nec non gratia apud Deum & homines.*

Ad Oblationem festi Epiphaniæ.
CAP. III.

1 *Anno autem decimoquinto regni Tiberij Cæsaris, sub præfectura Pontij Pilati in Jihoudæa, dum esset Tetrarcha Heroudes in Galilæa & Philippus frater eius Tetrarcha in Jturia, & in regione Tracouno: & Lusania Tetrarcha Abilenes.*
2 * *In principatu Sacerdotii* [pontificatu] *Chanon & Kaiopho factus est sermo Dei ad Jouchanon filium Zecario, in deserto.*
3 * *Venítque in vniuersam regionem circumiacentem Jourdenon, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.*
4 * *Sicut scriptum est in libro sermonum Eschaio prophetæ, dicentis, Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, & dirigite in planiciem semitas Dei nostri.*
5 * *Omnes valles implebuntur, omnésque montes & colles deprimentur: & fiet tumulus, humilis, & aspera regio plana.*
6 * *Videbítque omnis caro salutem Dei.*
7 * *Porrò dicebat turbis illis qui ad ipsum veniebant vt baptisarentur, Progenies viperarum quis indicauit vobis vt fugeretis à futura ira?*

---

46 ומן בתר תלתא יומין אשכחוהי בהיכלא כד יתב מצעת [e] מלפנא ושמע מנהון ומשאל להון׃ 47 ותמיהין [f] הוו כלהון אילין דשמעין הוו לה בחכמתה ובפתגמוהי׃ 48 וכד חזאוהי תמהו ואמרת לה אמה ברי למנא עבדת לן הכנא דהא אנא ואבוך בטורפא סגיאא [g] בעין הוין לך׃ 49 אמר להון מנא בעין הויתון לי לא ידעין אנתון דבבית אבי ולא לי למהוא׃ 50 הנון דין לא [h] אשתודעו למלתא דאמר להון׃ 51 ונחת עמהון ואתא לנצרת ומשתעבד הוא להון אמה דין נטרא הות כלהין מלא בלבה׃ 52 ישוע דין רבא הוא בקומתה ובחכמתה ובטיבותא לות אלהא ובנינשא׃ וקורבא דעאדא דדנחא ט קפלאון ג
בשנת חמשעסרא דין דמלכותה דטיבריוס קסר בהגמונותא דפנטיוס פילטוס ביהוד כד רישא דרביעיא הרודס

[e] אלף [f] תמה
[g] בעא
[h] ידע
[i] עבר או שעבר

*Et factum est: post triduum inuene- 46
runt illum in templo sedentem in me-
dio doctorum, audientem illos, & inter-
rogantem eos. G
*Stupebant autem omnes qui eum 47
audiebant, super prudentia & responsis
eius.
*Et videntes admirati sunt. Et dixit 48
mater eius ad illum, Fili, quid fecisti no-
bis sic? ecce pater tuus & ego dolentes
quærebamus te.
*Et ait ad illos, Quid est quod me 49
quærebatis? nesciebatis quia in his quæ
patris mei sunt, oportet me esse?
*Et ipsi non intellexerunt verbum 50
quod locutus est ad eos.
*Et descendit cum eis, & venit Na- 51
zareth: & erat subditus illis. Et mater
eius conseruabat omnia verba hæc in
corde suo.
*Et Iesus proficiebat sapientia & æta- 52
te, & gratia apud Deum & homines.

CAP. III.

ANno autem quintodecimo imperij 1
Tiberij Cæsaris, procurante Pontio A
Pilato Iudæam, Tetrarcha autem Gali-
leæ Herode, Philippo autem fratre eius
Tetrarcha Iturææ & Trachonitidis re-
gionis, & Lysania Abilinæ Tetrarcha,
*Sub principibus Sacerdotum Anna 2
& Caipha: factum est verbum Domini
super Iohannem Zachariæ filium, in de-
serto.
*Et venit in omnem regionem Ior- 3
danis, prædicans baptismum pœniten-
tiæ in remissionem peccatorum.
*Sicut scriptum est in libro sermo- 4
num Isaiæ prophetæ: Vox clamantis in
deserto: Parate viam Domini, rectas fa-
cite semitas eius. B
*Omnis vallis implebitur: & omnis 5
mons & collis humiliabitur. & erunt
praua in directa; & aspera in vias pla-
nas.
*Et videbit omnis caro salutare Dei. 6
*Dicebat ergo ad turbas quæ exibant 7
vt baptizarentur ab ipso, Genimina vi-
perarum, quis ostendit vobis fugere à
ventura ira?

46 *καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ
καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν,
καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.
47 *ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει
καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.
48 *καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μή-
τηρ αὐτοῦ εἶπε, τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου
κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49 *καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε
ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;
50 *καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.
51 *καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς ναζαρέτ· καὶ ἦν
ὑποτασσόμενος αὐτοῖς· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ
ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
52 *καὶ ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ
θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

γ.

1 *Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας τιβερίου καί-
σαρος, ἡγεμονεύοντος ποντίου πιλάτου τῆς ἰουδαίας, καὶ τε-
τραρχοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου, φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς ἰτουραίας καὶ τραχωνίτιδος
χώρας, καὶ λυσανίου τῆς ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,
2 *ἐπ' ἀρχιερέων ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ
ἐπὶ ἰωάννην τὸν τοῦ ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
3 *καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ ἰορδάνου, κη-
ρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
4 *ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἠσαΐου τοῦ προφήτου,
λέγοντος, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
5 *πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βου-
νὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας.
6 *καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.
7 *ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι
ὑπ' αὐτοῦ, γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν
ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

בגלילא ופיליפוס אחוהי רישא רביעיא באיטוריא ובאתרא דטרכונא ולוסניא רישא רביעיא דאבילינא ׃
2 ברבות [b] כהנותא דחנן ודקיפא הות מלתא דאלהא על יוחנן בר זכריא בחורבא ׃
3 ואתא בכלה אתרא דחדרי יורדנן כד מכרז [c] מעמודיתא [d] דתיבותא לשובקנא דחטהא ׃
4 איכנא דכתיב בכתבא דמלא דאשעיא נביא דאמר קלא דקרא בחורבא טיבו אורחה דמריא [e] ותרצו
[f] בפקעתא שבילא לאלהן ׃ 5 כלהון נחלא נתמלון וכלהון טורא ורמתא נתמככון ונהוא ערמא [g] לשפיא
ואתרא עסקא לפקעתא ׃ 6 ונחזא כל בסר חייא דאלהא ׃ 7 ואמר הוא לכנשא אילין
דאתין הוו לותה למעמד ילדא דאכדנא מנו חויכון למערק מן רוגזא דעתיד ׃

[a] רבא [b] כהן
[c] עמד ופירושו טבל
[d] תב עבראית שוב
[e] תרץ פקעא כאשר בקעא
[g] שפא

8 ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪܐ ܕܫܘܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ. ܘܠܐ ܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܒܢܦܫܟܘܢ ܕܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ.
9 ܗܐ ܕܝܢ ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ. ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ.
10 ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ.
11 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ ܢܬܠ ܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܣܝܒܪܬܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.
12 ܘܐܬܘ ܐܦ ܡܟܣܐ ܠܡܥܡܕ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܡܢܐ ܢܥܒܕ.
13 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܬܒܥܘܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܦܩܝܕ ܠܟܘܢ ܠܡܬܒܥ.
14 ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܦܠܚܝ ܐܣܛܪܛܝܘܬܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܐܦ ܚܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܥܫܩܘܢ. ܘܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܩܪܨܐ. ܘܢܣܦܩܢ ܠܟܘܢ ܐܦܣܢܝܬܟܘܢ.
15 ܟܕ ܕܝܢ ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܥܡܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ ܕܠܡܐ ܗܘ ܗܘ ܡܫܝܚܐ.
16 ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܗܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܐܬܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ. ܗܘ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܢܘܪܐ.
17 ܗܘ ܕܐܚܝܕ ܪܦܛܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܢܩܐ ܐܕܪܘܗܝ. ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ. ܘܬܒܢܐ ܢܘܩܕ ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ.
18 ܐܦ ܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܗܘܐ ܠܥܡܐ.
19 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܛܛܪܪܟܐ ܡܛܠ ܕܡܬܟܣܣ ܗܘܐ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܥܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ.
20 ܐܘܣܦ ܐܦ ܗܕܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ. ܘܐܚܒܫܗ ܠܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
21 ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܥܡܕ ܗܘܐ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܦ ܝܫܘܥ ܥܡܕ. ܘܟܕ ܡܨܠܐ ܐܬܦܬܚܘ ܫܡܝܐ.

8 * *Edite ergo fructus dignos pœnitentiæ, nec incipiatis dicere apud vosmetipsos: Est nobis pater Abrohom. dico enim vobis, ex istis lapidibus posse Deum suscitare filios ipsi Abrohom.*

9 * *Ecce autem securis posita est ad radicem arboris. omnis igitur arbor fructus bonos non edens, exciditur, & in ignem abijcitur.*

10 * *Et interrogauerunt eum turbæ, dicentes: Quid igitur faciemus?*

11 * *Respondit, & ait illis: Qui habet duas tunicas, det nō habenti: & qui habet cibum, itidem faciat.*

12 * *Quinetiam venerunt publicani vt baptisarētur, ac dicunt ei: Doctor, quid faciemus?*

13 * *Ipse vero dixit eis: Ne exegeritis plus quàm constitutum est vobis exigendum.*

14 * *Et interrogauerunt eum cultores militiæ, dicuntque, Nos etiam quid faciemus? dixit eis: Neminem concusseritis, neque calumniemini: & sufficiant vobis stipendia vestra.*

15 * *Quum autem expectaret populus de Jouchanon, & omnes cogitarent in cordibus suis, quòd forsan esset Meschicho;*

16 * *Respondit Jouchanon & ait illis: Ecce ego baptiso vos aqua, venit autem post me is qui potētior me est, cuius non sum dignus qui soluam corrigiam calceamentorum, ipse baptisabit vos in Spritu Sanctitatis, & igni.*

17 * *Ipse tenet cribrum manu sua, & repurgat aream suam, ac triticum colligit in horrea sua, & paleas comburet igni inextinguibili.*

18 * *Quinetiam alia multa docebat, & annunciabat populo.*

19 * *Heroudes autem Tetrarcha propterea quòd argueretur à Jouchanon de Heroudiade vxore Philippi fratris eius, ac de omnibus flagitiis, quæ patrarat:*

20 * *Addidit & hoc supra omnia, quòd inclusit Jouchanon in domo vinctorum.*

21 * *Factum est autem quum baptisaretur omnis populus, vt & Jeschua baptisaretur: ac dum oraret, aperiretur cælum.*

---

8 עֲבִדוּ הָכִיל פֵּארֵא דְשָׁוְין לְתְיָבוּתָא וְלָא [h] תְּשָׁרוּן לְמֵאמַר בְּנַפְשְׁכוֹן דְאַבָא אִית לַן אַבְרָהָם אָמַר אֲנָא לְכוֹן גֵּיר דְמִן הָלֵין כֵּאפֵא מֶשְׁכַּח אֱלָהָא [i] לְמַקָמוּ בְּנַיָא לְאַבְרָהָם׃
9 הָא דֵין [k] נַרְגָּא סִים עַל עֶקָרָא דְאִילָנָא כָּל אִילָנָא הָכִיל דְפֵארָא טָבָא לָא עָבֵד מֶתְפְּסֶק וּבְנוּרָא נָפֵל׃
10 וַמְשַׁאלִין הֲווֹ לֵה כֶּנְשֵׁא וְאָמְרִין מָנָא הָכִיל נֶעֱבֵד׃
11 עְנָא וְאָמַר לְהוֹן מַן דְאִית לֵה תַּרְתֵּין כּוּתִינִין נֶתֵּל לְמַן דְלַית לֵה וּמַן דְאִית לֵה סִיבַרְתָּא הָכְנָא נֶעֱבֵד׃
12 וְאֶתוֹ אַף מָכְסֵא לְמֶעְמַד וְאָמְרִין לֵה [l] מַלְפָנָא מָנָא נֶעֱבֵד׃
13 הוּ דֵין אָמַר לְהוֹן לָא [m] תֶּתְבְּעוּן מֶדֶם יַתִּיר מִן דְפְקִיד לְכוֹן לְמֶתְבַּע׃
14 וַמְשַׁאלִין הֲווֹ לֵה פָּלְחֵי [n] אִסְטְרַטְיָא וְאָמְרִין מָנָא נֶעֱבֵד אַף חְנַן אָמַר לְהוֹן לְאֱנָשׁ לָא תֶּעְשְׁקוּן וְנִסְפְּקָן לְכוֹן [o] אַפְסְנָיָתְכוֹן׃

[h] שְׁרָא
[i] קָם
[k] עבראית גרזן
[l] אלף
[m] תְּבַע
[n] מן לשון יון
[o] אַפְסְנָיָא מלשון יון

*Facite ergo fructus dignos pœniten- 8
tiæ. & ne cœperitis dicere, Patrem ha-
bemus Abraham. Dico enim vobis,
quia potens eſt Deus de lapidibus iſtis,
ſuſcitare filios Abrahæ.
*Iam enim ſecuris ad radicem arbo- 9
rum poſita eſt. Omnis ergo arbor non
faciens fructum bonũ, †excidetur, & in
ignem † mittetur.
*Et interrogabant eum turbæ, dicen- 10
tes, Quid ergo faciemus?
*Reſpondens autem, dicebat illis, 11
Qui habet duas tunicas, det non haben-
ti: & qui habet eſcas, ſimiliter faciat. C
*Venerunt aũt & publicani vt bapti- 12
zarentur: & dixerunt ad illum, Magiſter,
quid faciemus?
*At ille dixit ad eos, Nihil amplius 13
quàm quod conſtitutum eſt vobis, fa-
ciatis.
*Interrogabant autem eum & milites, 14
dicentes, Quid faciemus & nos? Et ait
illis, Neminem concutiatis, neque ca-
lumniam faciatis: & contenti eſtote ſti-
pendijs veſtris.
*Exiſtimante autem populo, & cogi- 15
tantibus omnibus in cordibus ſuis de
Iohanne, ne fortè ipſe eſſet Chriſtus: D
*Reſpondit Iohannes, dicens omni- 16
bus, Ego quidem aqua baptizo vos: ve-
niet autem fortior me, cuius nõn ſum
dignus ſoluere corrigiam calceamen-
torum eius: ipſe vos baptizabit in Spi-
ritu ſancto, & igni.
*Cuius ventilabrum in manu eius, & 17
purgabit aream ſuam, & cõgregabit tri-
ticum in horreum ſuum, paleas autem
comburet igni inextinguibili.
*Multa quidem & alia exhortans 18
euangelizabat populo.
*Herodes autem Tetrarcha cùm cor- 19
riperetur ab illo de Herodiade vxore fra
tris ſui Philippi, & de omnibus malis
quæ fecit Herodes:
*Adiecit & hoc ſuper omnia, & in- 20
cluſit Iohannem in carcerem.
*Factum eſt autem cùm baptizare- 21
tur omnis populus, & Ieſu baptizato &
orante, apertum eſt cælum:

8 *ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξη-
σθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ. λέγω
γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκ-
να τῷ ἀβραάμ.
9 *ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται·
πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ
εἰς πῦρ βάλλεται.
10 *καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, τί οὖν ποιή-
σομεν;
11 *ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, ὁ ἔχων δύο χιτῶνας,
μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως
ποιείτω.
12 *ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐ-
τὸν, διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;
13 *ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγ-
μένον ὑμῖν πράσσετε.
14 *ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, καὶ
ἡμεῖς τί ποιήσομεν; καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, μηδένα δια-
σείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις
ὑμῶν.
15 *προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάν-
των ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς
εἴη ὁ χριστὸς,
16 *ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης ἅπασι λέγων, ἐγὼ μὲν ὕδατι
βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ
ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑ-
μᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
17 *οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
18 *πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο
τὸν λαόν.
19 *ὁ δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ φιλίππου, καὶ
περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ ἡρώδης·
20 *προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν
ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
21 *ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν, καὶ
ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν
οὐρανὸν,

15 כד דין מסבר הוא עמא על יוחנן וכלהון מתחשבין הוו בלבהון דדלמא הויו משיחא ׃
16 ענא יוחנן ואמר להון אנא הא מעמד אנא לכון במיא אתא דין בתרי הו ᵃדחילתן מני הו דלא שוא אנא דאשרא
ערקא דמסנוהי הו נעמדכון ברוחא דקודשא ובנורא ׃ 17 הו דאחיד רפשא באידה ומדכא אדרוהי וחטא
כנש לאוצרוהי ותבנא ᵃנוקד בנורא דלא דעכא ׃ 18 אף אחרניתא דין סגיאתא ᵇמלף הוא ומסבר לעמא ׃
19 הרודס דין טטררכא מטל ᶜדמתכסס הוא מן יוחנן על הרודיא אנתה פיליפוס אחוהי ועל כלהין בישתא
דעבד הוא ׃ 20 ᵈאוסף אף הדא על כלהין וחבשה ליוחנן בית אסירא ׃ 21 הוא דין כד
עמד כלה עמא ואף ישוע עמד וכד מצלא ᵉאתפתחו שמיא ׃

ᵃ חיל
ᵃ יקד
ᵇ אלף
ᶜ כסס עבראית יכח
ᵈ יסף
ᵉ פתח

22 ܘܢܚܬܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܘܗܝ ܒܕܡܘܬ ܓܘܫܡܐ
ܕܝܘܢܐ܂ ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ܂
ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܟ ܐܨܛܒܝܬ ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܀ ܝ ܀

23 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܪ ܫܢܝܢ
ܬܠܬܝܢ܂ ܘܡܣܬܒܪ ܗܘܐ ܒܪ ܝܘܣܦ܂ ܒܪ ܗܠܝ܂
24 ܒܪ ܡܛܬ܂ ܒܪ ܠܘܝ ܒܪ ܡܠܟܝ܂ ܒܪ ܝܐܢܝ
25 ܒܪ ܝܘܣܦ܂ ܒܪ ܡܬܬܐ܂ ܒܪ ܥܡܘܨ܂ ܒܪ ܢܚܘܡ
26 ܒܪ ܚܣܠܝ܂ ܒܪ ܢܓܝ܂ ܒܪ ܡܐܬ܂ ܒܪ ܡܛܬ ܒܪ
27 ܫܡܥܝ܂ ܒܪ ܝܘܣܦ ܒܪ ܝܗܘܕܐ܂ ܒܪ ܝܘܚܢܢ ܒܪ
28 ܪܣܐ܂ ܒܪ ܙܘܪܒܒܠ ܒܪ ܫܠܬܐܝܠ܂ ܒܪ ܢܪܝ܂ ܒܪ
ܡܠܟܝ ܒܪ ܐܕܝ ܒܪ ܩܘܣܡ܂ ܒܪ ܐܠܡܘܕܕ ܒܪ
29 ܥܝܪ܂ ܒܪ ܝܘܣܐ ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ܂ ܒܪ ܝܘܪܡ ܒܪ ܡܬܬܐ
30 ܒܪ ܠܘܝ܂ ܒܪ ܫܡܥܘܢ܂ ܒܪ ܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܘܣܦ܂ ܒܪ
31 ܝܘܢܢ ܒܪ ܐܠܝܩܝܡ܂ ܒܪ ܡܠܝܐ ܒܪ ܡܐܢܝ܂ ܒܪ
32 ܡܛܬܐ ܒܪ ܢܬܢ܂ ܒܪ ܕܘܝܕ܂ ܒܪ ܐܝܫܝ܂ ܒܪ ܥܘܒܝܕ
33 ܒܪ ܒܥܙ܂ ܒܪ ܣܠܡܘܢ ܒܪ ܢܚܫܘܢ܂ ܒܪ ܥܡܝܢܕܒ
34 ܒܪ ܐܪܡ܂ ܒܪ ܚܨܪܘܢ ܒܪ ܦܪܨ܂ ܒܪ ܝܗܘܕܐ܂ ܒܪ
ܝܥܩܘܒ܂ ܒܪ ܐܝܣܚܩ ܒܪ ܐܒܪܗܡ܂ ܒܪ ܬܪܚ ܒܪ
35 ܢܚܘܪ܂ ܒܪ ܣܪܘܓ ܒܪ ܐܪܥܘ܂ ܒܪ ܦܠܓ ܒܪ ܥܒܪ܂
36 ܒܪ ܫܠܚ ܒܪ ܩܝܢܢ܂ ܒܪ ܐܪܦܟܫܕ ܒܪ ܫܝܡ܂ ܒܪ
37 ܢܘܚ ܒܪ ܠܡܟ܂ ܒܪ ܡܬܘܫܠܚ ܒܪ ܚܢܘܟ܂ ܒܪ
38 ܝܪܕ ܒܪ ܡܗܠܠܐܝܠ܂ ܒܪ ܩܝܢܢ ܒܪ ܐܢܘܫ܂ ܒܪ
ܫܝܬ ܒܪ ܐܕܡ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܀ ܀ ܀

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ ܝܐ ܀ ܩܦܠܐܘܢ ܗ ܀

1 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܡܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ ܗܦܟ ܡܢ
2 ܝܘܪܕܢܢ܂ ܘܕܒܪܬܗ ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ܂ ܝܘܡܬܐ
ܐܪܒܥܝܢ܂ ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ ܐܟܠ ܩܪܨܐ܂ ܘܠܐ ܠܥܣ ܡܕܡ
ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ܂ ܘܟܕ ܫܠܡ ܐܢܘܢ ܠܚܪܬܐ ܟܦܢ܂
3 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܟܠ ܩܪܨܐ܂ ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ܂
4 ܐܡܪ ܠܟܐܦܐ ܗܕܐ ܕܬܗܘܐ ܠܚܡܐ܂ ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܟܬܝܒ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕ ܚܝܐ
ܒܪܢܫܐ܂ ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܠܐ ܕܐܠܗܐ܂

22 * *Descẽderétque Spiritus Sanctitatis supra eum specie corporea columbina, & vox ederetur de cœlis, dicens: Tu es ille filius meus dilectus, in te mihi complacui.*

Ad vesperam Dominicæ secundæ post Epiphaniam.

23 * *Ipse verò Jeschua erat quasi filius annorum triginta: & existimabatur filius Jauseph filij Heli.*
24 * *Filij Matethath, filij Leui, filij Malchi, filij Jani, filij Jauseph,*
25 * *Filij Mathetha, filij Amouz, filij Nachoum, filij Chesli, filij Nagi,*
26 * *Filij Moth, filij Mathath, filij Samei, filij Iauseph, filij Jihoudo,*
27 * *Filij Jouchanon, filij Roso, filij Zourbobel, filij Schelathil, filij Niri:*
28 * *Filij Malchi, filij Adai, filij Kousam,*
29 *filij Elmoudod, filij Jr:* * *Filij Jousi, filij Eliosar, filij Jouram, filij Mathitho, filij Leui:*
30 * *Filij Schemeoun, filij Jihoudo, filij Jauseph, filij Iounon, filij Eliokim:*
31 * *Filij Malio, filij Mani, filij Matetha, filij Nothon, filij Dauid:*
32 * *Filij Jschai, filij Oubid, filij Booz, filij Sa*
33 *lmoun, filij Nachschoun,* * *Filij Aminodob, filij Orõ, filij Chesroun, filij Pares, filij Jihudo:*
34 * *Filij Jaakoub, filij Jschok, filij Abrohom, filij Tharach, filij Nochour:*
35 * *Filij Soroug, filij Areou, filij Polog, filij*
36 *Hobor, filij Scholoch:* * *Filij Kainan, filij Arphaxad, filij Schim, filij Nouach, filij Lamech.*
37 * *Filij Mathouslach, filij Chanouc, filij Jared, filij Mahaloloil, filij Kainan:*
38 * *Filij Anousch, filij Schith, filij Odom, qui ex Deo.*

CAP. IIII.

1 *Porrò Jeschua quum plenus esset Spiritu Sanctitatis, reuersus est à Jourdenon, & duxit eum Spiritus in desertum,*
2 * *Diebus quadraginta, vt tẽtaretur à criminatore* [diabolo.] *Neque comedit quicquã in illis diebus. quúmq; exacti essent, tum demum*
3 *esuriit.* * *Et dixit ei criminator: Si filius Dei es, dic lapidi huic vt fiat panis.*
4 * *Respondit Jeschua, & dixit ei: Scriptum est, non pane tantũmodo viuit filius hominis, sed omni verbo Dei.*

22 ונחתת דוחא דקודשא עלוהי [f] בדמות גושמא דיונא וקלא הוא מן שמיא דאמר אנת הו ברי חביבא בך [h] אצטביתי:
דרמשא דחד בשבא דתרין דבתר דנחא : י
23 הו דין ישוע איתוהי הוא איך בר שנין תלתין [i] ומסתבר הוא בר יוסף בר הליא:
24 בר מטתת בר לוי בר מלכי בר יאני בר יוסף:
25 בר מתתא בר עמוץ בר נחום בר חסלי בר נגי:
26 בר מאת בר מתת בר שמעי בר יוסף בר יהודא:
27 בר יוחנן בר רסא בר זורבבל בר שלתאיל בר נרי:
28 בר מלכי בר אדי בר קוסם בר אלמודד בר עיר:
29 בר יוסא בר אליעזר בר יורם בר מתיתא בר לוי:
30 בר שמעון בר יהודא בר יוסף בר יונם בר אליקים:
31 בר מליא בר מאני בר מטתא בר נתן בר דויד:
32 בר אישי בר עוביד בר בעז בר סלמון בר נחשון:

[f] נחת [g] דמא [h] צבא
[i] סבר

*Et descendit Spiritus sanctus cor- 22
porali specie sicut columba in ipsum: &
vox de cælo facta est: Tu es filius meus
dilectus: in te complacuit mihi.

*Et ipse Iesus erat incipiens quasi 23
annorũ triginta, vt putabatur, filius Io-
seph, qui fuit Heli, *Qui fuit Matthat, 24
qui fuit Leui, qui fuit Melchi, qui fuit
Ianne, qui fuit Ioseph, *Qui fuit Mattha 25
thiæ, qui fuit Amos, qui fuit Naum, qui
fuit Hesli, qui fuit Nagge, *Qui fuit Ma 26
hath, qui fuit Matthathiæ, qui fuit Se-
mei, qui fuit Ioseph, qui fuit Iuda, *Qui 27
fuit Iohanna, qui fuit Resa, qui fuit Zo-
robabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Ne-
ri, *Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui 28
fuit Cosam, qui fuit Elmadan, qui fuit
Her, *Qui fuit Iesu, qui fuit Eliezer, 29
qui fuit Iorim, qui fuit Matthat, qui fuit
Leui, *Qui fuit Simeon, qui fuit Iuda, 30
qui fuit Ioseph, qui fuit Iona, qui fuit
Eliacim, *Qui fuit Melcha, qui fuit 31
Menna, qui fuit Matthatha, qui fuit Na
than, qui fuit Dauid,
*Qui fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit 32
Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson,
*Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, 33
qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit
Iudæ, *Qui fuit Iacob, qui fuit Isaac, qui 34
fuit Abrahę, qui fuit Thare, qui fuit Na-
chor, *Qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, 35
qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui fuit
Sale, *Qui fuit Cainan, qui fuit Ar- 36
phaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noë, qui
fuit Lamech, *Qui fuit Mathusale, 37
qui fuit Henoch, qui fuit Iared, qui fuit
Malaleel, qui fuit Cainan, *Qui fuit He 38
nos, qui fuit Seth, qui fuit Adã, qui fuit
Dei.

CAP. IIII.

Iesus autem plenus Spiritu sancto, re- 1
gressus est à Iordane: & agebatur in A
Spiritu in deserto, *Diebus quadragin- 2
ta, & tẽtabatur à diabolo. Et nihil man-
ducauit in diebus illis: & cõsummatis il
lis postea esurijt. *Dixit autẽ illi diabo- 3
lus, Si filius Dei es, dic lapidi huic vt pa-
nis fiat. *Et respondit ad illum Iesus, 4
Scriptum est, Quia non in pane solo
viuet homo, sed in omni verbo Dei.

22 *καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ ηὐδόκησα.

23 *Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς ἰωσὴφ τοῦ ἠλὶ,
24 *τοῦ ματθὰτ, τοῦ λευῒ, τοῦ μελχὶ, τοῦ ἰαννὰ, τοῦ ἰωσὴφ,
25 *τοῦ ματταθίου, τοῦ ἀμὼς, τοῦ ναοὺμ, τοῦ ἐσλὶ, τοῦ ναγγαὶ,
26 *τοῦ μαὰθ, τοῦ ματταθίου, τοῦ σεμεῒ, τοῦ ἰωσὴφ, τοῦ ἰούδα,
27 *τοῦ ἰωαννᾶ, τοῦ ῥησὰ, τοῦ ζοροβάβελ, τοῦ σαλαθιὴλ, τοῦ νηρὶ,
28 *τοῦ μελχὶ, τοῦ ἀδδὶ, τοῦ κωσὰμ, τοῦ ἐλμωδὰμ, τοῦ ἢρ,
29 *τοῦ ἰωσὴ, τοῦ ἐλιέζερ, τοῦ ἰωρεὶμ, τοῦ ματθὰτ, τοῦ λευῒ,
30 *τοῦ συμεὼν, τοῦ ἰούδα, τοῦ ἰωσὴφ, τοῦ ἰωνὰν, τοῦ ἐλιακεὶμ,
31 *τοῦ μελεᾶ, τοῦ μαϊνὰν, τοῦ ματταθὰ, τοῦ ναθὰν, τοῦ δαβὶδ,
32 *τοῦ ἰεσσαὶ, τοῦ ὠβὴδ, τοῦ βοὸζ, τοῦ σαλμὼν, τοῦ ναασσὼν,
33 *τοῦ ἀμιναδὰβ, τοῦ ἀρὰμ, τοῦ ἐσρὼμ, τοῦ φαρὲς, τοῦ ἰούδα,
34 *τοῦ ἰακὼβ, τοῦ ἰσαὰκ, τοῦ ἀβραὰμ, τοῦ θάρα,
35 *τοῦ ναχὼρ, τοῦ σαροὺχ, τοῦ ῥαγαῦ, τοῦ φαλὲκ, τοῦ ἕβερ, τοῦ σαλὰ,
36 *τοῦ καϊνὰν, τοῦ ἀρφαξὰδ, τοῦ σὴμ, τοῦ νῶε, τοῦ λάμεχ,
37 *τοῦ μαθουσάλα, τοῦ ἐνὼχ, τοῦ ἰαρὲδ, τοῦ μαλελεὴλ, τοῦ καϊνὰν,
38 *τοῦ ἐνὼς, τοῦ σὴθ, τοῦ ἀδὰμ, τοῦ θεοῦ.

δ.

1 *Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον,
2 *ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασεν.
3 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.
4 *καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων, γέγραπται, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ.

33 בַּר עַמִּינָדָב בַּר אָרָם בַּר חֶצְרוֹן בַּר פָּרֶץ בַּר יְהוּדָא׃ 34 בַּר יַעְקוּב בַּר אִיסְחָק בַּר אַבְרָהָם בַּר תָּרַח
בַּר נָחוֹר׃ 35 בַּר סָרוּג בַּר אַרְעוּ בַּר פָּלָג בַּר עָבָר בַּר שָׁלָח׃ 36 בַּר קֵינָן בַּר אַרְפַּכְשַׁד בַּר שֵׁים בַּר נוּחַ בַּר לָמֶךְ׃
37 בַּר מַתוּשְׁלַח בַּר חֲנוֹךְ בַּר יָרֶד בַּר מַהְלָלְאִיל בַּר קֵינָן׃ 38 בַּר אַנוֹשׁ בַּר שֵׁית בַּר אָדָם דְּמֶן אֱלָהָא׃

קפלאון ד יא דְּחַד בְּשַׁבָּא דְּמֶאעַל צוּמָא

1 יֵשׁוּעַ דֵּין כַּד מְלֵא רוּחָא דְקוּדְשָׁא הֲפַךְ מֶן יוּרְדְנָן וַדְּבַרְתֵּה רוּחָא לְחוּרְבָּא׃ 2 יַוְמָתָא אַרְבְּעִים דְּנֶתְנַסֵּא מֶן אָכֵל קַרְצָא
וְלָא לְעֶם מֶדֶם בְּהָנוֹן יַוְמָתָא וְכַד שַׁלֶם אֶנוּן לְחַרְתָּא כְּפֶן׃ 3 וֶאמַר לֵהּ אָכֵל קַרְצָא אֶן בְּרֵהּ אַנְתְּ דַּאלָהָא אֱמַר לְכִאפָּא
הָדָא דְּתֶהֱוֵא לַחְמָא׃ 4 עְנָא יֵשׁוּעַ וֶאמַר לֵהּ כְּתִיב הוּ דְּלָא הֲוָא בְּלַחְמָא בִּלְחוּד חָיֵא בַּרְנָשָׁא אֶלָּא בְּכֻל פֶּתְגָם דַּאלָהָא׃

5 ܘܐܣܩܗ ܣܛܢܐ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ. ܘܚܘܝܗ ܟܠܗܝܢ
6 ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܪܥܐ ܒܥܕܢܐ ܙܥܘܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ
ܐܟܠܩܪܨܐ. ܠܟ ܐܬܠ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ ܟܠܗ ܘܫܘܒܚܗ
ܕܠܝ ܡܫܠܡ. ܘܠܡܢ ܕܐܨܒܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗ.
7 ܐܢ ܗܟܝܠ ܬܣܓܘܕ ܩܕܡܝ. ܕܝܠܟ ܢܗܘܐ ܟܠܗ.
8 ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܠܡܪܝܐ
ܐܠܗܟ ܬܣܓܘܕ. ܘܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܬܦܠܘܚ.
9 ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܩܝܡܗ ܥܠ ܟܢܦܐ
ܕܗܝܟܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܪܡܐ
10 ܢܦܫܟ ܡܟܐ ܠܬܚܬ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ. ܕܠܡܠܐܟܘܗܝ
11 ܢܦܩܕ ܥܠܝܟ ܕܢܢܛܪܘܢܟ. ܘܥܠ ܕܪܥܝܗܘܢ
12 ܢܫܩܠܘܢܟ. ܕܠܐ ܬܬܩܠ ܪܓܠܟ ܒܟܐܦܐ. ܥܢܐ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܪ ܗܘ ܕܠܐ ܬܢܣܐ ܠܡܪܝܐ
13 ܐܠܗܟ. ܘܟܕ ܫܠܡ ܐܟܠܩܪܨܐ ܟܠܗܘܢ
ܢܣܝܘܢܘܗܝ. ܦܪܩ ܡܢ ܠܘܬܗ ܥܕ ܙܒܢܐ.

ܒܓܙܘܪܬܗ ܕܡܪܢ ❖ ܕܒ ❖

14 ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܒܚܝܠܐ ܕܪܘܚܐ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܢܦܩ
15 ܥܠܘܗܝ ܛܒܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܗܘ
ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܘܡܫܬܒܚ ܗܘܐ
16 ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ. ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ. ܐܝܟܐ ܕܐܬܪܒܝ.
ܘܥܠ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܒܝܘܡܐ
17 ܕܫܒܬܐ. ܘܩܡ ܠܡܩܪܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܦܪܐ
ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܦܬܚ ܝܫܘܥ ܣܦܪܐ. ܘܐܫܟܚ
18 ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܟܬܝܒ. ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ.
ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܚܢܝ ܠܡܣܒܪܘ ܠܡܣܟܢܐ.
ܘܫܕܪܢܝ ܠܡܐܣܝܘ ܠܬܒܝܪܝ ܠܒܐ.
19 ܘܠܡܟܪܙܘ ܠܫܒܝܐ ܫܘܒܩܢܐ. ܘܠܥܘܝܪܐ
ܚܙܝܐ. ܘܠܡܫܪܐ ܠܬܒܝܪܐ ܒܫܘܒܩܢܐ.
20 ܘܠܡܟܪܙܘ ܫܢܬܐ ܡܩܒܠܬܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܟܪܟ
ܣܦܪܐ ܘܝܗܒܗ ܠܡܫܡܫܢܐ. ܘܐܙܠ ܝܬܒ. ܘܟܠܗܘܢ
ܕܒܟܢܘܫܬܐ ܥܝܢܝܗܘܢ ܚܝܪܢ ܗܘܝ ܒܗ.
21 ܘܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܠܘܬܗܘܢ. ܕܝܘܡܢܐ ܐܫܬܠܡ
ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܒܐܕܢܝܟܘܢ.

5 * *Et ſubduxit eum Satanas in montem*
excelſum, & oſtendit ei omnia regna terræ
modico tempoe.
6 * *Aitq; ei criminator, Tibi dabo poteſtatẽ*
hanc vniuerſam, & gloriam eius; quia mihi
tradita eſt, & cuicunque voluero do eam.
7 * *Si ergo adoraueris coram me, tua erunt*
omnia.
8 * *Reſpondit autem ei Jeſchua, ac dixit ei,*
Scriptum eſt, Dominum Deum tuum adora-
bis, eíque tantum ſeruies.
9 * *Et adduxit eum in Ouriſclem, eúmque*
ſtatuit ſupra pinaculum templi, & ait ei, Si
tu es Filius Dei, deijce teipſum hinc deorſum.
10 * *Scriptum eſt enim, Angelis ſuis præcipiet*
de te, vt cuſtodiant te.
11 * *Et in vlnis ſuis tollent te, ne offendas*
pedem tuum lapide.
12 * *Subdit autem Jeſchua, & ait ei, Dictum*
eſt, Non tentabis Dominum Deum tuum.
13 * *Quúmq; abſoluiſſet criminator has om-*
nes tentationes ſuas, ſeceſſit ab eo vſque ad
tempus.

Circuncisio Domini noſtri.

14 * *Et reuerſus eſt Ieſchua cum virtute Spi-*
ritus in Galilæam, exiítq; de eo fama in vni-
uerſam regionem circumiacentem.
15 * *Et ipſe docebat in ſynagogis eorum, &*
celebrabatur ab omnibus.
16 * *Venit autem Nozerath, vbi fuerat nu-*
tritus, & ingreſſus eſt de more in ſynagogam
die ſabbathi, ſurrexítque ad legendum.
17 * *Et datus eſt ei liber Eſchaio prophetæ,*
& aperit Jeſchua librum, & inuenit locum
vbi ſcriptum erat.
18 * *Spiritus Domini ſuper me, & propte-*
rea vnxit me vt euangelizem pauperibus,
& miſit me vt ſanitati reſtituam contritos
corde.
19 * *Et prædicem captiuis remiſſionem, &*
cæcis viſum, ac dimittã confractos in liber-
tatem. Denique vt prædicem annum acce-
20 *ptum Domino.* * *Et complicauit librum, tra-*
didítque miniſtro, & ſeſſum abijt. Omnium
autem, qui erant in ſynagoga, oculi conſpica-
bantur eum.
21 * *Et cœpit dicere ad eos, Hodie impleta eſt*
ſcriptura hæc quæ eſt in auribus veſtris.

---

5 [a] ואסקה סטנא לטורא [b] רמא [c] וחויה כלהין מלכותא דארעא [d] בעדנא זעורא׃
6 ואמר לה אכל קרצא לך [e] אתל שולטנא הדא כלה ושובחה דלי משלם ולמן דאצבא יהב אנא לה׃
7 אן הכיל תסגוד קדמי דילך נהוא כלה׃ 8 ענא דין ישוע ואמר לה כתיב הו דלמריא אלהך תסגוד ולה [f] בלחודוהי תפלוח׃
9 [g] ואיתיה לאורשלם [h] ואקימה על כנפא דהיכלא ואמר לה אן ברה אנת דאלהא ארמא נפשך מכא לתחת׃
10 כתיב גיר דלמלאכוהי נפקד עליך [k] דננטרונך׃
11 ועל דרעיהון נשקלונך דלא [l] תתקל רגלך בכאפא׃ 12 ענא דין ישוע ואמר לה אמיר הו דלא תנסא למריא אלהך׃
13 וכד שלם אכל קרצא כלהון [m] נסיונוהי פרק מן לותה עד זבנא׃

[a] נסק [b] רם [c] חוא
[d] פירושו עת
[e] נתל
[f] פלח
[g] אתא [h] קם
[i] רמא [k] נטר
[l] תקל
[m] נסא

* Et duxit illum diabolus in montem 5
excelsum, & ostendit illi omnia regna
orbis terræ in momento temporis:
* Et ait illi, Tibi dabo potestatẽ hanc 6
vniuersam, & gloriam illorum: quia mi-
hi tradita sunt, & cui volo do illa. B
* Tu ergo si procidens adoraueris co- 7
ram me, erunt tua omnia.
* Et respondens Iesus, dixit illi, Scri- 8
ptum est, Dominum Deum tuum ado-
rabis: & illi soli seruies. * Et duxit illum 9
in Ierusalem, & statuit eum super pin-
nam templi: & dixit illi, Si filius Dei es,
mitte te hinc deorsum.
* Scriptum est enim quòd Angelis 10
suis mandauit de te, vt conseruent te:
* Et quia in manibus tollent te, ne 11
fortè offendas ad lapidem pedem tuum.
* Et respondens Iesus, ait illi, Dictum 12
est, Non tentabis Dominum Deum
tuum.
* Et consummata omni tentatione 13
diabolus recessit ab illo, vsq; ad tempus.

* Et regressus est Iesus in virtute Spi- 14
ritus in Galilæam: & fama exijt per vni-
uersam regionem de illo. C
* Et ipse docebat in synagogis eorum: 15
& magnificabatur ab omnibus.
* Et venit Nazareth vbi erat nutritus: 16
& intrauit secundùm consuetudinem
suam die sabbathi in synagogam, & sur-
rexit legere.
* Et traditus est illi liber Isaiæ pro- 17
phetæ. Et vt reuoluit librum, inuenit
locum vbi scriptum erat.
* Spiritus Domini super me, propter 18
quod vnxit me, euangelizare pauperi-
bus misit me; sanare contritos corde.
* Prædicare captiuis remissionem, & 19
cæcis visum, dimittere confractos in re-
missionem, prædicare annum Domini
acceptum, & diem retributionis.
* Et cùm plicuisset librum, reddidit 20
ministro, & sedit. Et omnium in syna-
goga oculi erant intendentes in eum. D
* Cœpit autem dicere ad illos: Quia 21
hodie impleta est hæc scriptura in auri-
bus vestris.

5 * καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν,
ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγ-
μῇ χρόνου·
6 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται,
καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν.
7 * σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πάσα.
8 * καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, ὕπαγε ὀπίσω μου
σατανᾶ· γέγραπται, προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ
αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
9 * καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν
ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
10 * γέγραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται πε-
ρί σου τοῦ διαφυλάξαι σε.
11 * καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς
λίθον τὸν πόδα σου.
12 * καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι εἴρηται, οὐκ ἐκ-
πειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
13 * καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη
ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 * Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος
εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ᾽ ὅλης τῆς περι-
χώρου περὶ αὐτοῦ.
15 * καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δο-
ξαζόμενος ὑπὸ πάντων.
16 * καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰ-
σῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς
τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
17 * καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον ἠσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ
ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον·
18 * πνεῦμα κυρίου ἐπ᾽ ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελί-
σασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμέ-
19 νους τὴν καρδίαν, * κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυ-
φλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,
κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν.
20 * καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε·
καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενί-
ζοντες αὐτῷ.
21 * ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς, ὅτι σήμερον πεπλήρωται
ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.

גְזוּרְתֵּה דְמָרַן יב

14 וַהֲפַךְ יֵשׁוּעַ בְּחַילָא דְרוּחָא לַגְלִילָא וַנְפַק עֲלַוהִי טָבָא בְּכֻלֵּה אַתְרָא דְחֲדָרַיהוּן ׃ 15 וְהוּ מַלֵף הֲוָא בַּכְנוּשָׁתְהוּן
וּמֶשְׁתַּבַּח הֲוָא מֶן כֻּל אֶנָשׁ ׃ 16 וַאתָא לְנָצְרַת אַיכָא דְאתְרַבִּי וְעַל אַיכַנָא דַמְעַד הֲוָא לַכְנוּשְׁתָא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וְקָם
לְמֶקְרָא ׃ 17 וְאֶתְיְהֶב לֵהּ סֶפְרָא דְאֵשַׁעְיָא נְבִיָא וַפְתַח יֵשׁוּעַ סֶפְרָא וַאשְׁכַּח דוּכְתָא אַיכָא דַכְתִיב ׃ 18 רוּחֵה דְמָרְיָא
עֲלַי וּמֶטֻל הָנָא מַשְׁחַנִי לַמְסַבָּרוּ לְמֶסְכְּנֵא וְשַׁלְחַנִי לְמַאסָיוּ לַתְבִירַי לֵבָא ׃ 19 וַלְמַכְרָזוּ לַשְׁבַיָא שׁוּבְקָנָא וַלְעַוִירֵא
חֲזָיָא וַלְמְשַׁרָרוּ לַתְבִירֵא בְּשׁוּבְקָנָא וַלְמַכְרָזוּ שַׁנְתָא מְקַבַּלְתָא לְמָרְיָא ׃ 20 וַכְרַךְ סֶפְרָא וַיַהְבֵה לַמְשַׁמְשָׁנָא וַאזַל יְתֶב
כֻּלְהוֹן דֵין דְבַכְנוּשְׁתָא עַיְנַיהוּן חָיְרָן הֲוַי בֵה ׃ 21 וְשַׁרִי לְמֵאמַר לְוָתְהוּן דְיַומָנָא אֶשְׁתַּלַם כְּתָבָא הָנָא בְּאֶדְנַיכוּן ׃

גְזַר
אַלֵף
שְׁבַח רְבָא
מְעַד או וַעַד
יְהַב פירושו נתן
מְשַׁח ומזה הוא ישוע אמיר משיחא
אַסָא תְבַר עבראית סבר
שְׁבָא חָר שְׁלַם

22 * ܘܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܒܡܠܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܕܢܦܩܢ ܗܘܝ ܡܢ ܦܘܡܗ.
ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܒܪ ܝܘܣܦ܀
23 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܆ ܟܒܪ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܡܬܠܐ
ܗܢܐ. ܐܣܝܐ ܐܣܐ ܢܦܫܟ. ܘܟܠ ܕܫܡܥܢ ܕܥܒܕܬ
ܒܟܦܪܢܚܘܡ܆ ܥܒܕ ܐܦ ܗܪܟܐ ܒܡܕܝܢܬܟ܀
24 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܕܠܝܬ
25 ܢܒܝܐ ܕܡܬܩܒܠ ܒܡܕܝܢܬܗ. * ܫܪܪܐ ܓܝܪ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܕܣܓܝܐܢ ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ
ܒܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܝ ܐܠܝܐ ܢܒܝܐ. ܟܕ
ܐܬܐܚܕܘ ܫܡܝܐ ܫܢܝܢ ܬܠܬ ܘܝܪܚܐ ܫܬܐ܆ ܘܗܘܐ
26 ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܘܠܘܬ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ
ܠܐ ܐܫܬܕܪ ܐܠܝܐ܆ ܐܠܐ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ
27 ܐܪܡܠܬܐ. * ܘܣܓܝܐܐ ܓܪܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܝ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ. ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ
28 ܠܐ ܐܬܕܟܝ܆ ܐܠܐ ܐܢ ܢܥܡܢ ܐܪܡܝܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܗܢܘܢ ܕܒܟܢܘܫܬܐ ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ
29 ܟܠܗܘܢ. * ܘܩܡܘ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ
ܡܕܝܢܬܐ܆ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܓܒܝܢܐ ܕܛܘܪܐ.
ܗܘ ܕܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܢܝܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ܆ ܐܝܟ ܕܢܫܕܘܢܝܗܝ
30 ܡܢ ܫܩܝܦܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܒܪ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܙܠ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܫܬ ܕܨܘܡܐ܀

܀ ܟܐ ܀

31 * ܘܢܚܬ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ.
32 ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܫܒܬܐ. * ܘܬܡܗܝܢ ܗܘܘ
33 ܒܡܘܠܦܢܗ܆ ܕܡܫܠܛܐ ܗܘܬ ܡܠܬܗ. * ܘܐܝܬ
ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ܆ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܫܐܕܐ
34 ܛܢܦܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. * ܘܐܡܪ. ܫܒܘܩܝܢ.
ܡܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘܬܢ.
ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ.
35 * ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ ܘܦܘܩ
ܡܢܗ. ܘܫܕܝܗܝ ܫܐܕܐ ܒܡܨܥܬܐ܆ ܘܢܦܩ ܡܢܗ
ܟܕ ܠܐ ܗܣܝ ܒܗ ܡܕܡ܀

22 * *Et perhibebant ei testimonium cuncti, ac mirabantur ob sermones gratiæ qui prodibant ex ore ipsius, dicebántque, Nónne iste fuit filius Jauseph?*

23 * *Ait illis Jeschua, Jam dicetis mihi hanc parabolam, Medice, cura teipsum: & quæcunque audiuimus te exequutum fuisse in Capharnachum, exequere & hîc in ciuitate tua.*

24 * *Ipse verò inquit, Amin dico vobis, nullum esse prophetam, qui recipiatur in prouincia sua.*

25 * *Veritatē etenim dico vobis, multas extitisse viduas in domo Israel in diebus Elijo prophetæ quum clausi sunt cæli annis tribus, & mensibus sex, ita vt fuerit fames magna in vniuersa terra* [prouincia.]

26 * *Sed ad nullam earū missum fuisse Elijo, nisi ad Tzarphath Tzaidon ad mulierem viduam.*

27 * *Plurimíque fuere leprosi in Israel diebus Elischá vatis, & ne vnus quidem ex eis purgatus est, nisi Naamon ille Aramæus.*

28 * *Quúmque hæc audissent ij qui erant in synagoga, cuncti repleti sunt furore.*

29 * *Et surrexerunt, ac eiecerunt eum extra ciuitatem, eúmque addúxere vsque ad verticem montis supra quem ciuitas eorum erat exstructa, vt eum deijcerent de rupe.*

30 * *Ipse verò transijt per medium eorum, & abijt.*

Ad vesperas feria sexta hebdomadis sextæ Ieiunij.

31 * *Et descendit in Caphernachum ciuitatem Galilææ, & docebat eos in Sabbathis.*

32 * *Et mirabantur ob doctrinam eius, quippe cuius sermo auctoritate polleret.*

33 * *Erat autem in synagoga vir habens spiritum dæmonij immundi, & exclamauit alta voce.*

34 * *Aítque, Omitte me, quid nobis & tibi Jeschua Nazarene? venisti nos perditum? noui te, qui es sanctus ille Dei.*

35 * *Et ipsum obiurgauit Ieschua, dixítque, Claude os tuum, & exi ab eo: eum itaque abiecit dæmonium in medium, & exijt ab eo, nihil in eum peruersi agens.*

22 ומסהדין הוו לה כלהון ומתדמרין הוו במלא דטיבותא דנפקן הוי מן פומה ואמרין הוו לא הוא הנא בר יוסף׃
23 אמר להון ישוע כבר תאמרון לי מתלא הנא [a]אסיא אסא נפשך וכל דשמען דעבדת בכפרנחום עבד אף הרכא במדינתך׃
24 הו דין אמר אמין אמר אנא לכון דלית נביא דמתקבל במדינתה׃
25 [b]שררא גיר אמר אנא לכון דסגי ארמלתא אית הוי בבית יסריל ביומי אליא נביא כד [c]אתתחדו שמיא שנין תלת וירחא [d]שתא והוא כפנא רבא בכלה ארעא׃
26 ולות חדא מנהין לא [e]אשתדר אליא אלא לצרפת דצידן לות אנתתא ארמלתא׃
27 וסגיאא גרבא אית הוו בית יסריל ביומי אלישע נביא וחד מנהון לא [f]אתדכי אלא אן נעמן ארמיא׃
28 וכד שמעו הוו הלין הנון דבכנושתא אתמליו [g]חמתא כלהון׃

[a] אסא
[b] פירושו אמת [c] אחד
[d] עבראית שש [e] שדר
[f] דכא
[g] חמס

Et omnes testimonium illi dabant: 22
& mirabantur in verbis gratię, quæ pro-
cedebāt de ore ipsius, & dicebant, Non-
ne hic est filius Ioseph?
Et ait illis, Vtique dicetis mihi hanc 23
similitudinem, Medice, cura teipsum:
quāta audiuimus facta in Capharnaum,
fac & hîc in patria tua.
Ait autem, Amen dico vobis, quia 24
nemo Propheta acceptus est in patria
sua.
In veritate dico vobis, Multę viduæ 25
erant in diebus Eliæ in Israel, quando
clausum est cælum annis tribus & men-
sibus sex, cùm facta esset fames magna
in omni terra.
Et ad nullam illarũ missus est Elias, 26
nisi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierem vi-
duam.
Et multi leprosi erant in Israel sub 27
Elisæo propheta: & nemo eorum mun- E
datus est nisi Naaman Syrus.
Et repleti sunt omnes in synagoga 28
ira, hæc audientes.
Et surrexerunt, & eiecerunt illum 29
extra ciuitatem: & duxerunt illum vsq;
ad supercilium montis, super quem ci-
uitas illorum erat ædificata, vt præcipi-
tarent eum.
Ipse autem transiens per medium 30
illorum, ibat.

Et descendit in Caphernaum ciuita- 31
tem Galilææ: ibique docebat illos sab-
bathis.
Et stupebant in doctrina eius: quia 32
in potestate erat sermo ipsius.
Et in synagoga erat homo habens 33
dæmonium immundum: & exclama- F
uit voce magna,
Dicens, Sine, quid nobis & tibi Ie- 34
su Nazarene? venisti perdere nos? scio
te qui sis, Sanctus Dei.
Et increpauit illum Iesus, dicens, 35
Obmutesce, & exi ab eo. Et cùm proie-
cisset illum dęmonium in medium, exijt
ab illo, nihílque illum nocuit.

22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ
τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἰωσήφ;
23 καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβο-
λὴν ταύτην, ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν. ὅσα ἠκούσαμεν
γενόμενα ἐν τῇ καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρί-
δι σου.
24 εἶπε δὲ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός
ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.
25 ἐπ' ἀληθείας λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν
ταῖς ἡμέραις ἠλίου ἐν τῷ ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς
ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ
πᾶσαν τὴν γῆν.
26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἠλίας, εἰ μὴ εἰς σά-
ρεπτα τῆς σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν.
27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ ἐλισσαίου τοῦ προφήτου
ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ νεεμὰν
ὁ σύρος.
28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀ-
κούοντες ταῦτα.
29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγα-
γον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμη-
το, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.
30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς καπερναοὺμ πόλιν τῆς γαλιλαίας·
καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι.
32 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.
33 καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαι-
μονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,
34 λέγων, ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοι ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπο-
λέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων, φιμώθητι, καὶ
ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον,
ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

29 וקמו [h] אפקוהי לבר מן מדינתא [i] ואיתיוהי עדמא לגבינא דטורא הו דמדינתהון בניא הות עלוהי [k] ונשדונהי
מן [l] שקיפא ׃ 30 הו דין עבר בינתהון ואזל ׃
דרמשא דערובתא דשבתא רח דצומא יג
31 ונחת לכפרנחום מדינתא דגלילא [m] ומלף הוא להון [n] בשבא ׃ 32 ותמיהין הוו ביולפנה דמשלטא הוה
מלתה ׃ 33 ואית הוא בכנושתא גברא דאית הוא בה רוחא דשארא טנפא וזעק בקלא רמא ׃
34 ואמר שבוקיני מא לן ולך ישוע נצריא אתית [o] למובדותן ידע אנא לך מן אנת קדישה דאלהא ׃
35 וכאא בה ישוע ואמר סכור פומך [p] ופוק מנה [q] ושדיהי שארא במצעתא ונפק מנה כד לא סרח בה מדם ׃

[h] נפק [i] אתא [k] שדא
ופירושו סלע
[m] אלף ומ׳ף במקום מאלף
[n] שבת וח מתפסק
[o] אבד [p] נפק
[q] שדא

36 ܘܬܗܪܐ ܐܚܕ ܠܟܠܢܫ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ
ܚܕܕܐ ܘܐܡܪܝܢ܆ ܡܢܐ ܗܝ ܟܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ.
ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܘܒܚܝܠܐ ܦܩܕܐ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܢܦܩܢ.
37 ܘܢܦܩ ܥܠܘܗܝ ܛܒܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ.
38 ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. ܥܠ ܠܒܝܬܗ
ܕܫܡܥܘܢ. ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܐܠܝܨܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ
ܪܒܬܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܡܛܠܬܗ. 39 ܘܩܡ ܠܥܠ
ܡܢܗ܆ ܘܟܐܐ ܒܐܫܬܐ ܘܫܒܩܬܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ
ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. 40 ܒܡܥܪܒܝ ܕܝܢ ܫܡܫܐ
ܟܠܗܘܢ܆ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܟܪܝܗܐ
ܕܟܪܝܗܝܢ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ܆ ܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ
ܠܘܬܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ܆ ܐܝܕܗ
41 ܣܐܡ ܗܘܐ ܘܡܐܣܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܢܦܩܝܢ
ܗܘܘ ܐܦ ܫܐܕܐ ܡܢ ܣܓܝܐܐ܆ ܟܕ ܡܙܥܩܝܢ
ܘܐܡܪܝܢ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ.
ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܐܡܪܘܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܗ ܕܗܘܝܘ
42 ܡܫܝܚܐ. ܘܒܨܦܪܐ ܕܝܘܡܐ܆ ܢܦܩ ܐܙܠ ܠܗ
ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ. ܘܟܢܫܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܐܬܘ
ܥܕܡܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܚܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ
43 ܠܘܬܗܘܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܐܦ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܘܠܐ ܗܘ ܠܝ ܠܡܣܒܪܘ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܥܠ ܗܕܐ ܗܘ ܐܫܬܕܪܬ.
44 ܘܗܘ ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܓܠܝܠܐ܀

[illegible]

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܗ ܀

1 ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܠܡܫܡܥ
ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܘ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܓܢܒ ܝܡܬܐ
2 ܕܓܢܣܪ. ܘܚܙܐ ܣܦܝܢܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܩܝܡܢ ܥܠ
ܝܕ ܝܡܬܐ. ܘܨܝܕܐ ܕܢܚܬܘ ܡܢܗܝܢ ܘܡܚܠܠܝܢ ܗܘܘ
3 ܡܨܝܕܬܗܘܢ. ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܗܘܬ.
ܣܠܩ ܘܝܬܒ ܠܗ ܒܗ. ܘܐܡܪ ܕܢܩܪܒܘܢܗ
ܩܠܝܠ ܡܢ ܝܒܫܐ ܠܡܝܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܘܡܠܦ
ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ ܠܟܢܫܐ.

36 * *Et ſtupor inuaſit omnes, ita vt colloquerentur adinuicem, dicentes, Qualiſnam eſt ſermo iſte, quòd cum imperio & virtute præcipiat ſpiritibus immundis, & exeant?*

37 * *Et peruaſit de eo fama in totam regionem circumiacentem.*

38 * *Quúmque egreſſus fuiſſet Jeſchua è ſynagoga, introiuit domum Schemeoun: ſocrus autem ipſius Schemeoun premebatur febre maxima, & rogarunt eum in gratiam illius.*

39 * *Adſtans itaque ſupra eam, obiurgauit febrem, & dimiſit eam: ſtatímque ipſa ſurrexit, & miniſtrabat eis.*

40 * *Occidente verò Sole ij omnes qui habebant infirmos varijs affectos morbis, adducebant illos ad eum: ipſe verò vnicuique eorum manum ſuam imponebat, eóſque ſanitati reſtituebat.*

41 * *Quinetiam exibant dæmonia ex quamplurimis vociferantia ac dicẽtia, Tu es Meſchicho ille filius Dei: & prohibebat eis, nec ſinebat ea loqui, quòd noſſent ipſum eſſe Meſchicho.*

42 * *Sub diluculo autem diei egreſſus abijt in locum deſertum: & turbæ quærebant eum, veneruntque vſque ad ipſum, & tenebant eum, ne ab ipſis diſcederet.*

43 * *Ipſe verò Jeſchua dixit eis, Quin & alijs ciuitatibus oportet me annunciare regnum Dei, qui ad hoc miſſus ſim.*

44 * *Et is prædicabat in ſynagogis Galilææ.*

Dominica ſecunda poſt Surrectionem.

CAP. V.

1 F*Actum eſt autem cùm coacta eſſet ad eum turba ad audiendum ſermonem Dei, vt ipſe ſtaret iuxta littus maris Geneſar.*

2 * *Et vidit duas naues ſtantes ſuper crepidinẽ maris, & piſcatores qui deſcenderant ex ijs, eluebántque retia ſua.*

3 * *Vna autem earum erat Schemeoun Kipho. quúmque deſcendiſſet Jeſchua, ſedit in ea, & dixit vt proueherent eam paululum ab arida in aquas: ſedebátque ac docebat turbam è naui.*

36 ותמהא אחד לכלנש וממללין הוו עם חדדא ואמרין מנא הי כי מלתא הדא דבשולטנא ובחילא פקדא לרוחא
טנפתא ונפקן: 37 ונפק עלוהי טבא בכלה אתרא דחדריהון: 38 וכד נפק ישוע מן כנושתא על
לביתה דשמעון וחמתה דשמעון אליצא הות באשתא רבתא ובעו מנה מטלתה:
39 וקם לעל מנה וכאא באשתא ושבקתה ומחדא [a] קמת ומשמשא הות להון:
40 במערבי [b] שמשא דין כלהון אילין דאית הוו להון כריהא דכריהין [c] בכורהנא משחלפא [d] איתיו אנון לותה הו
דין על חד חד מנהון אידה [e] סאם הוא [f] ומאסא הוא להון:
41 ונפקין הוו אף שאדא מן סגיאא כד [g] מזעקין ואמרין דאנת הו משיחא ברה דאלהא וכאא הוא בהון ולא שבק

[a] קם
[b] ערב [c] כרח [d] אתא
[e] סום [f] אסא
[g] זעק

* Et factus est pauor in omnibus, & 36
colloquebantur ad inuicem, dicentes,
Quod est hoc verbum, quia in potestate
& virtute imperat immundis spiriti-
bus, & exeunt?
* Et diuulgabatur fama de illo in om- 37
nem locum regionis.
* Surgens autem Iesus de synagoga, 38
introiuit in domum Simonis. Socrus
autem Simonis tenebatur magnis fe-
bribus: & rogauerunt illum pro ea.
* Et stans super illam imperauit febri: 39
& dimisit illam. Et continuò surgens,
ministrabat illis.
* Cùm autem Sol occidisset, omnes 40
qui habebant infirmos varijs languori-
bus, ducebant illos ad eum. At ille sin- G
gulis manus imponens curabat eos.
* Exibant autem dæmonia à multis, 41
clamantia & dicentia, Quia tu es filius
Dei: & increpans non sinebat ea loqui,
quia sciebant ipsum esse Christum.
* Facta autem die, egressus ibat in de- 42
sertum locum: & turbæ requirebant
eum, & venerunt vsque ad ipsum:
& detinebant illum ne discederet ab
eis.
* Quibus ille ait, Quia & alijs ciuita- 43
tibus oportet me euangelizare regnum
Dei: quia ideo missus sum.
* Et erat prædicans in synagogis Ga- 44
lilææ.

36 * καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν
πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξου-
σίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ
ἐξέρχονται;
37 * καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς
περιχώρου.
38 * ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
σίμωνος· ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
39 * καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ
ἀφῆκεν αὐτήν. παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
40 * δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας
νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ
αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.
41 * ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ
λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ
εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
42 * γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τό-
πον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ
κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν.
43 * ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν
εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦ-
το ἀπέσταλμαι.
44 * καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς γαλιλαίας.

CAP. V.

FActum est autem, cùm turbæ irrue- 1
rent in eum, vt audirent verbum
Dei, & ipse stabat secus stagnum Ge-
nesareth.
* Et vidit duas naues stantes secus sta- 2
gnum: piscatores autem descenderant,
& lauabant retia.
* Ascendens autem in vnam nauem 3
quæ erat Simonis, rogauit eum à terra
reducere pusillum. Et sedens docebat de
nauicula turbas.

ε.

1 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην
γεννησαρέτ.
2 * καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ
ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.
3 * ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ σίμωνος, ἠρώ-
τησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. καὶ καθίσας
ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

הוא להון ונאמרון דידעין דהויו משיחא ׃ 42 ולצפרה דיומא נפק אזל לה לאתרא חורבא וכנשא בעין הוו
לה ואתו עדמא לותה [h] ואחדוהי דלא נאזל לה מן רותהון׃ 43 הו דין ישוע אמר להון דאף למדינתא אחרניתא
ולא לי למסברו מלכותה דאלהא דעל הדא הו [i] אשתדרת ׃ 44 והו מכרז הוא בכנושתא דגלילא ׃
דשבתא וחד בשבא רב דבתר קנמתא יד קפלאון ה
1 הוא דין כד כנש עלוהי כנשא למשמע מלתא דאלהא והו [k] קאם הוא על יד ימא דגנסר׃
2 וחזא ספינא תרתין דקימן על גנב ימתא [l] וצידא דסלקו מנהין [m] ומשיגין מצידתהון ׃ 3 וחדא מנהין דשמעון
הות כאפא וסלק ישוע יתב בה ואמר [n] דנדברונה קליל מן יבשא למיא ויתב הוא ומלף מן ספינתא לכנשא ׃

[h] אחד עבראיתאחז
[i] שדר פירושו שלח
[k] קם
[l] צייד [m] שיג פירושו רחץ
[n] דבר

4 ܘܟܕ ܫܠܡ ܡܢ ܡܡܠܠܘ ܐܡܪ ܠܫܡܥܘܢ.
ܕܒܪܘ ܠܥܘܡܩܐ ܘܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ ܠܨܝܕܐ.
5 ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ. ܟܠܗ
ܠܠܝܐ ܠܐܝܢ ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܚܕܢ. ܥܠ ܡܠܬܟ ܕܝܢ ܪܡܐ
ܐܢܐ ܡܨܝܕܬܐ. 6 ܘܟܕ ܗܕܐ ܥܒܕܘ. ܚܒܫܘ ܢܘܢܐ
ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܡܨܛܪܝܐ ܗܘܬ ܡܨܝܕܬܗܘܢ.
7 ܘܪܡܙܘ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܕܒܣܦܝܢܬܐ ܐܚܪܬܐ ܕܢܐܬܘܢ
ܢܥܕܪܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܘ ܡܠܘ ܬܪܬܝܗܝܢ
ܣܦܝܢܐ. ܐܝܟ ܕܩܪܝܒܢ ܗܘܝ ܠܡܛܒܥ.
8 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܢܦܠ ܩܕܡ
ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ
ܡܪܝ. ܦܪܘܩ ܠܟ ܡܢܝ ܕܓܒܪܐ ܐܢܐ ܚܛܝܐ.
9 ܬܡܗܐ ܓܝܪ ܐܚܕܬܗ ܗܘܬ ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܥܡܗ.
10 ܥܠ ܨܝܕܐ ܗܘ ܕܢܘܢܐ ܕܨܕܘ. ܗܟܘܬ ܕܝܢ ܐܦ
ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ. ܕܐܝܬܝܗܘܢ
ܗܘܘ ܫܘܬܦܐ ܕܫܡܥܘܢ. ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ. ܠܐ ܬܕܚܠ.
ܡܢ ܗܫܐ ܬܗܘܐ ܨܐܕ ܐܢܬ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܝܐ.
11 ܘܩܪܒܘ ܐܢܝܢ ܣܦܝܢܐ ܠܐܪܥܐ. ܘܫܒܩܘ ܟܠ
ܡܕܡ ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ ⁘ ⁘ ⁘

⁘ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ⁘ ܕܨܘܡܐ ⁘ ܗܘ ⁘ ܕܩܝܡܬܐ ⁘

⁘ ܠܘܩܐ ⁘

12 ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܬܐ ܓܒܪܐ
ܚܕ ܕܡܠܐ ܟܠܗ ܓܪܒܐ. ܚܙܐ ܠܝܫܘܥ ܘܢܦܠ ܥܠ
ܐܦܘܗܝ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܐܢ
ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ. 13 ܘܦܫܛ
ܐܝܕܗ ܝܫܘܥ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ.
ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܙܠ ܡܢܗ ܓܪܒܗ. 14 ܘܦܩܕܗ ܕܠܐܢܫ
ܠܐ ܬܐܡܪ. ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܝ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ. ܘܩܪܒ
ܩܘܪܒܢܐ ܡܛܠ ܕܐܬܕܟܝܬ. ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ
ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ. 15 ܘܢܦܩܬ ܛܒܗ ܝܬܝܪܐܝܬ. ܘܟܢܫܝܢ
ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܫܡܥ ܡܢܗ. ܘܠܡܬܐܣܝܘ
ܡܢܗ ܡܢ ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ.
16 ܗܘ ܕܝܢ ܡܫܢܐ ܗܘܐ ܠܚܘܪܒܐ ܘܡܨܠܐ ⁘

4 * *Qúmque cessasset loqui, dixit ipsi Schemeoun, Ducite in profundum, et proijcite retia vestra ad piscandum.*
5 * *Respondit Schemeoun, & dixit ei, Rabbi, tota nocte fatigati sumus, nihílque cepimus, tamen iuxta sermonem tuum proijciam rete.*
6 * *Et quum hoc fecissent, concluserunt multos admodum pisces, ita vt disrumperetur rete eorum.*
7 * *Et innuerunt sociis suis qui erant in alia nauicula, vt venirent sibi opem laturi. quúmque venissent, impleuerunt ambas illas nauiculas, ita vt propè mergerentur.*
8 * *Quum autem hoc videret Schemeoun Kipho, procidit ante pedes ipsius Ieschua, & dixit ei, Peto à te Domine mi, vt discedas à me, quippe qui homo peccator sim.*
9 * *Etenim pauor inuaserat eum, omnésque qui cum eo erant, propter capturam illam piscium, quam comprehenderant.*
10 * *Itidem autem & Jaakoub & Jouchanon filios Zabdai qui erant socij Schemeoun. Dixit autem Jeschua, Ne timeas, post hac piscaturus es homines ad vitam.*
11 * *Et impulerunt illas naues ad terram, omniáque reliquerunt, ac post eum abiere.*

Matutinis Dominicæ v. Ieiunij.

12 * *Qúmque Jeschua esset in vna vrbium, veniens vir quidam plenus omnino lepra, vidit Jeschua, procidítque in faciem suam, & efflagitabat ab eo, ac dicebat ei, Domine mi, si vis, potes me mundare.*
13 * *Et extendens manum suam Jeschua, tetigit eum, & dixit ei, Volo ego, mundus esto. Et eo momento discessit ab eo lepra ipsius.*
14 * *Et præcepit ei, Nemini dixeris, sed ito, ostende tete sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tui, sicut præcepit Mouschè, vt* hoc sit *eis testimonio.*
15 * *Exijt autem de eo fama magis, ita vt congregaretur populus multus vt audiret ab eo, sanitatíque restitueretur à morbis suis.*
16 * *Ipse verò secedebat in desertū, & orabat.*

4 וכד שתק מן ממללה אמר לשמעון דברו לעומקא ° וארמו מצידתכון לצידא ׃ 5 ענא שמעון ואמר לה
רבי כלה ליליא לאין ומדם לא אחדן על מלתך דין רמא אנא מצידתא ׃ 6 וכד הדא עבדו חבשו נונא סגיאא
טב ומצטריא הות מצידתהון ׃ 7 ורמזו לחבריהון דבספינתא אחרתא דנאתון 9 נעדרון אנון וכד אתו מלו
ספינא תרתיהין איך דקריבן הוי למטבע ׃ 8 כד חזא דין שמעון כאפא נפל קדם רגלוהי דישוע ואמר
לה בעא אנא מנך מרי פרוק לך מני דגברא אנא חטיא ׃ 9 תמהא גיר אחדה הוא ולכלהון דעמה על צידא
הו דנונא דצדו ׃ 10 הכות דין אף ליעקוב וליוחנן בני זבדי דאיתיהון הוו שותפא דשמעון אמר דין ישוע לא
תדחל מן השא בני אנשא תהוא צאד לחיא ׃ 11 וקרבו אנין ספינא לארעא ושבקו כל מדם ואתו בתרה ׃

° רמא
צרא
עדר עבראית עזר
טבע
חטא
שתף
צוד

* Vt cessauit autem loqui, dixit ad Si- 4
mônem, Duc in altum, & laxate retia
vestra in capturam.
* Et respôdens Simon, dixit illi, Præ- 5
ceptor, per totam noctem laborantes,
nihil cepimus: in verbo autem tuo la-
xabo rete.
* Et cùm hoc fecissent, concluserunt 6
piscium multitudinem copiosam: rum- B
pebatur autem rete eorum.
* Et annuerunt socijs qui erant in alia 7
naui vt venirent & adiuuarent eos. Et
venerunt & impleuerunt ambas naui-
culas: ita vt † mergerentur.
* Quod cùm videret Simon Petrus, 8
procidit ad genua Iesu, dicens, Exi à me,
Domine, quia homo peccator sum.
* Stupor enim circundederat eum & 9
omnes qui cum illo erant, in captura pi
scium quam ceperant.
* Similiter autem Iacobum & Iohan- 10
nem filios Zebedæi, qui erant socij Si-
monis. Et ait ad Simonem Iesus, Noli
timere: ex hoc iam, homines eris ca-
piens.
* Et subductis ad terram nauibus, re- 11
lictis omnibus secuti sunt eum.

* Et factum est, cùm esset in vna ci- 12
uitatum, & ecce vir plenus lepra, ⁒& vi-
dens Iesum, & procidens in faciem †, ro-
gauit eum dicens, Domine, si vis, potes
me mundare. C
* Et extendens manum, tetigit eum, 13
dicens, Volo, Mundare. Et confestim
lepra discessit ab illo.
* Et ipse præcepit illi vt nemini dice- 14
ret: sed, Vade, ostende te sacerdoti, &
offer pro emundatione tua sicut præce-
pit Moyses, in testimonium illis.
* Perambulabat autem magis sermo 15
de illo, & conueniebant turbæ multæ
vt audirent, & curarentur ab infirmita-
tibus suis.
* Ipse autem secedebat in desertum, 16
& orabat.

4 * ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα, ἐπανά-
γαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς
ἄγραν.
5 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ σίμων εἶπεν αὐτῷ, ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης
τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου
χαλάσω τὸ δίκτυον.
6 * καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πο-
λύ· διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν.
7 * καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ,
τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν
ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.
8 * ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι ἰη-
σοῦ, λέγων, ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ· ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι,
κύριε.
9 * θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐ-
τῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ᾗ συνέλαβον.
10 * ὁμοίως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, υἱοὺς ζεβεδαίου, οἳ
ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι· καὶ εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς,
μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.
11 * καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες
ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας, καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ
πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί
με καθαρίσαι.
13 * καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν, θέλω·
καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ.
14 * καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελ-
θὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ κα-
θαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε μωσῆς, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς.
15 * διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρ-
χοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.
16 * αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευ-
χόμενος.

דצפרא לחד בשבא לשבתא דח דצומא יוח

12 וכד הוא ישוע בחדא מן מדינתא אתא גברא חד דמלא כלה גרבא חזא לישוע ונפל על אפוהי ובעא הוא מנה
ואמר לה מרי אן צבא אנת משכח אנת למדכיותי׃
13 ופשט אידה ישוע קרב לה ואמר לה צבא אנא אתדכא ובר שעתה אזל מנה גרבה׃
14 ופקדה דלאנש לא תאמר אלא זל חוא נפשך לכהנא וקרב קורבנא חלף תדכיתך איכנא דפקד מושא
לסהדותהון׃ 15 ונפק עלוהי טבא יתיראית ומתכנש הוא עמא סגיאא למשמע מנה ולמתאסיו מן
כורהניהון׃ 16 הודין משנא הוא לדברא ומצלא׃

אמר אזל דכא
אסא
ברא כמו מדבר

17 ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܗܘܐ
ܝܫܘܥ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܫܐ ܘܡܠܦܝ ܢܡܘܣܐ.
ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠ ܩܘܪܝܐ ܕܓܠܝܠܐ ܘܕܝܗܘܕ.
ܘܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܚܝܠܐ ܕܡܪܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
18 ܠܡܐܣܝܘܬܗܘܢ. ܘܐܢܫܐ ܐܝܬܝܘ ܒܥܪܣܐ ܓܒܪܐ
ܚܕ ܡܫܪܝܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܢܥܠܘܢܝܗܝ ܢܣܝܡܘܢܝܗܝ
19 ܩܕܡܘܗܝ. ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ
ܢܥܠܘܢܝܗܝ ܡܛܠ ܣܘܓܐܐ ܕܥܡܐ. ܣܠܩܘ
ܠܗܘܢ ܠܐܓܪܐ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܥܡ ܥܪܣܗ ܡܢ ܛܛܠܝܠܐ
20 ܠܡܨܥܬܐ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܐܡܪ ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ. ܓܒܪܐ
21 ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܘܫܪܝܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ
ܡܬܚܫܒܝܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܡܡܠܠ
ܓܘܕܦܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܠܐ
22 ܐܢ ܐܠܗܐ ܠܚܘܕ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ
ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ
23 ܐܢܬܘܢ ܒܠܒܟܘܢ. ܐܝܕܐ ܦܫܝܩܐ ܠܡܐܡܪ
ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܩܘܡ
24 ܗܠܟ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. ܠܟ
ܐܡܪ ܐܢܐ. ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ.
25 ܘܡܚܕܐ ܩܡ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܐܙܠ
26 ܠܒܝܬܗ ܟܕ ܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. ܘܬܡܗܐ ܐܚܕ
ܠܟܠܢܫ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܡܠܝܘ
27 ܕܚܠܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܕܚܙܝܢ ܝܘܡܢܐ ܬܕܡܪܬܐ. ܒܬܪ
ܗܠܝܢ. ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܡܟܣܐ ܕܫܡܗ ܠܘܝ
28 ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܫܒܩ
29 ܟܠ ܡܕܡ ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ. ܘܥܒܕ ܠܗ
ܠܘܝ ܩܒܘܠܬܐ ܪܒܬܐ ܒܒܝܬܗ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ ܕܡܟܣܐ. ܘܕܐܚܪܢܐ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ
30 ܥܡܗܘܢ. ܘܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ
ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ.

17 * *Et factum est quodam die quum doceret Jeschua vt sederent Perischæi, & Doctores legis, qui venerant ex omnibus pagis Galilææ, & Jihoudææ, & Ourischlem, & virtus Domini adesset ei ad sanandum eos.*

18 * *Quidam autem attulerunt in lecto virum quendam paralyticum, & quærebant eum inferre, sistereque coram eo.*

19 * *Quúmque non inuenirent quomodo inferrent eum propter multitudinem populi, ascenderunt in tectum, ac demiserunt eum cum lecto ipsius è tabulato in medium coram ipso Jeschua.*

20 * *Quum vidisset autem Jeschua fidem eorum, dixit paralytico illi, O homo, remittuntur tibi peccata tua.*

21 * *Et cœperunt Scribæ & Perischæi ratiocinari, dicentes, Quis est iste, qui loquitur blasphemiam? Quis potest remittere peccata, nisi Deus solus?*

22 * *Jeschua verò sciens cogitationes eorum, ait illis, Quid cogitatis in cordibus vestris?*

23 * *Utrùm facilius est dicere, Remittuntur tibi peccata tua, aut dicere, Surge, ambula?*

24 * *Ut autem cognoscatis Filium hominis potestatē habere in terra dimittendi peccata, ait paralytico, Tibi dico, Surge, tolle lectum tuū, & abi domum tuam.*

25 * *Et statim surrexit ad oculos eorum* [ijs spectantibus] *tulítq; lectum suum, & abijt domum suam quum glorificaret Deum.*

26 * *Stupor autem inuasit omnes, & glorificabant Deum: repletíque sunt timore, & inquiunt, Sanè vidimus hodie miranda.*

27 * *Posthæc exijt Jeschua, & conspicatus publicanum nomine Leui sedentem inter publicanos dixit ei, Veni post me.*

28 * *Itaque reliquit omnia, & surgens post eum, abijt.*

29 * *Et fecit ei Leui domi suæ epulum opiparum, erátque cœtus multus publicanorum et aliorum cum eis accumbentium.*

30 * *Et murmurabant Scribæ & Perischæi, dicebántque discipulis eius, Cur cum publicanis & peccatoribus editis & bibitis?*

---

17 והוא בחד מן יומתא כד [k] מלף הוא ישוע יתבין הוו פרישא ומלפי נמוסא דאתו הוו מן כל קוריא דגליליא ודיהוד
דאורשלם וחילא דמריא איתוהי הוא למאסיותהון ׃ 18 ואנשא איתיו בערסא גברא חד [l] משריא ובעין הוו
תעלין [m] נסימוניהי קדמוהי ׃ 19 וכד לא [o] אשכחו דאיכנא נעלוניהי מטל סוגאא דעמא סלקו להון לאגרא
שבקוהי עם ערסה מן [p] תטליליא למצעת קדמוהי דישוע ׃
20 כד חזא דין ישוע [r] הימנותהון אמר להו משריא גברא שביקין לך חטהיך ׃
21 ושריו ספרא ופרישא מתחשבין ואמרין מנו הנא דממלל גודפא מנו משכח למשבק חטהא אלא אן אלהא לחוד ׃
22 ישוע דין ידע מחשבתהון ואמר להון מנא מתחשבין אנתון בלבכון ׃

[k] אלף
[l] שרא
[m] עול [n] סם
[o] שכח ופירושו מצא
[p] שוב ופירושו הוריד
[q] טלל [r] חימן [s] שרא

‡ Et factum est in vna dierum, & ipse 17
sedebat docens. Et erant Pharisæi seden-
tes, & legis doctores qui venerant ex o-
mni castello Galilææ, & Iudææ, & Ieru-
salem: & virtus Domini erat ad sanan- D
dum eos.
‡ Et ecce viri portantes in lecto ho- 18
minem qui erat paralyticus: & quære-
bant eum inferre, & ponere ante eum.
‡ Et non inuenientes qua parte illum 19
inferrent præ turba, ascenderunt supra
tectum, & per tegulas summiserũt eum
cum lecto in medium, ante † Iesum.
‡ Quorum fidem vt vidit, dixit, Ho- 20
mo, remittuntur tibi peccata tua.
‡ Et cœperunt cogitare Scribæ & Pha 21
risæi, dicentes, Quis est hic qui loquitur
blasphemias? quis potest dimittere pec-
cata, nisi solus Deus?
‡ Vt cognouit autem Iesus cogitatio- 22
nes eorum, respondens dixit ad illos, E
Quid cogitatis in cordibus vestris?
‡ Quid est facilius dicere, Dimittun- 23
tur tibi peccata: an dicere, Surge & am-
bula?
‡ Vt autem sciatis quia Filius homi- 24
nis habet potestatem in terra dimitten-
di peccata (ait paralytico) Tibi dico, Sur-
ge, tolle lectum tuum, & vade in do-
mum tuam.
‡ Et confestim consurgens coram il- 25
lis, tulit † in quo iacebat: & abijt in do-
mum suam, magnificans Deum.
‡ Et stupor apprehendit omnes: & 26
magnificabant Deum. Et repleti sunt ti
more, dicentes, Quia vidimus mirabilia
hodie.
‡ Et post hæc exijt, & vidit publica- 27
num nomine Leui, sedentem ad Telo- F
nium, & ait illi, Sequere me.
‡ Et relictis omnibus, surgens secu- 28
tus est eum.
‡ Et fecit ei conuiuium magnum Le- 29
ui in domo sua: & erat turba multa pu-
blicanorum, & aliorum qui cum illis
erant discumbentes.
‡ Et murmurabant Pharisæi & Scribę 30
eorum, dicẽtes ad discipulos eius, Qua-
re cum publicanis & peccatoribus man
ducatis & bibitis?

17 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων·
καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι, καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ
ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλιλαίας καὶ
ἰουδαίας, καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶ-
σθαι αὐτούς.
18 ‡ καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν
παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι
ἐνώπιον αὐτοῦ.
19 ‡ καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων κα-
θῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ, εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ
ἰησοῦ.
20 ‡ καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπε, ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
21 ‡ καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φα-
ρισαῖοι, λέγοντες, τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας;
τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός;
22 ‡ ἐπιγνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκρι-
θεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν;
23 ‡ τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου, ἢ εἰπεῖν, ἔγειραι καὶ περιπάτει;
24 ‡ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· εἶπε τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ
λέγω, ἔγειραι· καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶ-
κόν σου.
25 ‡ καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ'
ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν
θεόν.
26 ‡ καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν,
καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, ὅτι εἴδομεν παράδοξα
σήμερον.
27 ‡ καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι
λευῒν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀκο-
λούθει μοι.
28 ‡ καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
29 ‡ καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν
μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.
30 ‡ καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρι-
σαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, διὰ τί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;

23 אידא פשיקא למאמר דשביקין לך חטהיך או למאמר דקום הלך ׃ [a] 24 דהדעון דין דשליט הו ברה
דאנשא בארעא דנשבוק חטהא אמר [b] למשריא לך אמר אנא קום שקול ערסך [c] וזל לביתך ׃ 25 ומחדא קם
לעיניהון ושקל ערסה ואזל לביתה כד משבח לאלהא ׃ [d] 26 ותמהא אחד לכלנש ומשבחין הוו לאלהא
[e] ואתמליו דחלתא ואמרין [f] דחזין יומנא [g] תדמרתא ׃ 27 בתר הלין נפק ישוע וחזא מכסא דשמה לוי יתב
בית מכסא ואמר לה תא בתרי ׃ 28 ושבק כל מדם וקם אזל בתרה ׃
29 ועבד לה לוי בביתה [h] קובלא רבא ואית הוא כנשא סגיאא דמכסא ודאחרנא דסמיכין הוו עמהון ׃
30 ורטנין הוו ספרא ופרישא ואמרין לתלמידוהי למנא עם מכסא וחטיא אכלין אנתון ושתין ׃

[a] ידע [b] שריא [c] אזל [d] תמה [e] מלא [f] חזא [g] דמר
h פירוש משתה הגדול שמתקבלים בו אנשים רבים

31 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܬܒܥܐ ܐܣܝܐ ܠܚܠܝܡܐ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ.
32 ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ. ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ.
33 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܨܝܡܝܢ ܐܡܝܢܐܝܬ ܘܡܨܠܝܢ ܐܦ ܕܦܪܝܫܐ. ܕܝܠܟ ܕܝܢ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ.
34 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܘܗܝ ܕܓܢܘܢܐ ܟܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܕܢܨܘܡܘܢ.
35 ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܢܬܬܪܝܡ ܚܬܢܐ ܡܢܗܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ.
36 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܩܐܕ ܐܘܪܩܥܬܐ ܡܢ ܡܐܢܐ ܚܕܬܐ ܘܪܡܐ ܥܠ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܠܚܕܬܐ ܩܐܕ. ܘܠܒܠܝܐ ܠܐ ܫܠܡܐ ܐܘܪܩܥܬܐ ܕܡܢ ܚܕܬܐ.
37 ܘܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܬܐ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ. ܡܒܙܥ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܠܙܩܐ. ܘܗܘ ܚܡܪܐ ܡܬܐܫܕ ܘܙܩܐ ܐܒܕܝܢ.
38 ܐܠܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܚܕܬܬܐ ܪܡܝܢ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܡܬܢܛܪܝܢ.
39 ܘܠܐ ܐܢܫ ܫܬܐ ܚܡܪܐ ܥܬܝܩܐ ܘܡܚܕܐ ܨܒܐ ܚܕܬܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ ܥܬܝܩܐ ܒܣܝܡ. ܀ ܀ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܀ ܕܫܒܬܐ ܀ ܕܨܦܪܐ ܀ ܕܗ ܀

܀ ܕܨܘܡܐ ܗ ܀

1 ܘܗܘܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܟܕ ܡܗܠܟ ܝܫܘܥ ܒܝܬ ܙܪܥܐ. ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܩܛܦܝܢ ܗܘܘ ܫܒܠܐ. ܘܦܪܟܝܢ ܗܘܘ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܟܠܝܢ.
2 ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ.
3 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܗܕܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ ܟܦܢ ܗܘ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ.
4 ܕܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܢܣܒ ܐܟܠ. ܘܝܗܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܡܐܟܠ. ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ.
5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܪܗ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

31 *Et respondit Jeschua, & ait illis, Non
requiritur sanis medicus, sed ijs qui malè ma
lè [inquam] affecti sunt.*
32 *Non veni vt vocarem iustos, sed pecca-
tores ad pœnitentiam.*
33 *Illi autem dicunt ei, Quare discipuli
ipsius Jouchanon ieiunant perseueranter, &
orant, etiam Perischæorum: tui verò edunt
& bibunt?*
34 *Ipse autem dixit eis, Num potestis effi-
cere vt filij thalami, quandiu sponsus cum
ipsis est, ieiunent?*
35 *Venient autem dies quum attolletur
sponsus ab eis, tunc ieiunabunt illis diebus.*
36 *Dicebátque eis parabolam, Nemo ab-
scindit frustum è vestimento nouo, & im-
mittit in vestem vetustate attritam, ne no-
uum findat, & attritum non repleat frustum
è recenti.*
37 *Et nemo injicit vinum recens in vtres
veteres, alioquin disrumpit vinum recens
vtres, ipsúmque mustum effunditur, &
vtres pereunt.*
38 *Sed vinum recens in vtres nouos inij-
ciunt, & ambo conseruantur.*
39 *Nemóque bibit vinum vetus, & sta-
tim petit nouum: dicit enim, Vetus est sua-
uius.*

Matutinis feria III. hebdom.
v. Ieiunij.

CAP. VI.

1 *FActum est autem Sabbatho quum ambu-
laret Jeschua per sata, vt discipuli eius
vellerent spicas, confricaréntque manibus
suis, atque comederent.*
2 *Quidam autem ex Perischæis, dicunt
eis, Cur facitis quod Sabbatho illicitum est
factu?*
3 *Respondit Jeschua, & ait illis, Ne hoc
quidem legistis quod fecit Dauid cùm esuri-
ret ipse, & ij qui cum eo erant?*
4 *Quòd introierit in ædem Dei, & panem
mensæ Domini sumpserit, ederit, dederítque
ijs qui secum erant: id quod non licet come-
dere, nisi Sacerdotibus tantùm?*
5 *Et subdit eis, Quin & dominus est Sab-
bathi Filius hominis.*

31 ועָנָא ישוע ואמר להון לא מתבעא [i] אסיא לחלימא אלא לאילין דביש ביש עבידין ׃ 32 לא אתית דאקרא
זדיקא אלא לחטיא [k] לתיבותא ׃ 33 הנון דין אמרין לה למנא תלמידוהי דיוחנן צימין [l] אמינאית [m] ומצלין אף
דפרישא דילך דין אכלין ושתין ׃ 34 הו דין אמר להון לא משכחין אנתון לבנוהי [n] דגנונא כמא דחתנא עמהון
הוין [o] דנצומון ׃ 35 נאתון דין יומתא כד [p] נתתרים חתנא מנהון הידין נצומון בהנון יומתא ׃
36 ואמר להון מתלא דלא אנש קאד [q] אורקעתא מן מאנא חדתא [r] ורמא על מאנא [s] בליא דלא לחדתא [t] קאד
לבליא לא שלמא אורקעתא דמן חדתא ׃ 37 ולא אנש רמא חמרא חדתא בזקא בליתא ואן דין לא מבזע חמרא
חדתא לזקא והו חמרא [u] מתאשד וזקא אבדין ׃ 38 אלא חמרא חדתא בזקא חדתתא רמין ותריהון מתנטרין ׃

[i] אסא
[k] חב [l] אמן [m] צלא
[n] עבראית חפה
[o] צם [p] רם
[q] פירושו וחיכה
[r] רמא [s] בלא
[t] קוד ופירושו כרה
[u] אשד

31 Et respondens Iesus, dixit ad illos, Non egent qui sani sunt, medico: sed qui male habent.
32 Non veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam.
33 At illi dixerunt ad eum, Quare discipuli Iohannis ieiunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Pharisæorum: tui autem edunt & bibunt?
34 Quibus ipse ait, Nunquid potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare?
35 Venient autem dies: & cùm ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus.
36 Dicebat autem & similitudinem ad illos, quia nemo commissuram à nouo vestimento † immittit in vestimentum vetus: alioquin & nouum rumpit, & veteri non conuenit commissura à nouo.
37 Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioquin † rumpet vinum nouum vtres, & † ipsum effundetur, & vtres peribunt.
38 Sed vinum nouum in vtres nouos mittendum est: & vtraque conseruantur.
39 Et nemo bibens vetus, statim vult nouum. dicit enim, Vetus melius est.

CAP. VI.

1 FActum est autem in Sabbatho secundo primo, cùm transiret per sata, A vellebant discipuli eius spicas, & manducabant confricantes manibus.
2 Quidam autem Pharisæorum, dicebant illis, Quid facitis quod non licet in Sabbathis?
3 Et respondẽs Iesus ad eos, dixit, Nec hoc legistis quod fecit Dauid, cùm esurisset ipse & qui cum illo erant:
4 Quomodo intrauit in domum Dei, & panes propositionis sumpsit, & manducauit, & dedit his qui cum ipso erãt, quos non licet manducare nisi tantùm Sacerdotibus?
5 Et dicebat illis, Quia Dominus est Filius hominis, etiam sabbathi.

31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
32 Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;
34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·
38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.
39 Καὶ οὐδείς πιὼν παλαιόν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

ϛ'.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί.
2 Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβίδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες,
4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;
5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

39 ולא אנש שתא חמרא עתיקא ומחדא בעא חדתא אמר גיר עתיקא בסים׃
דצפרא דתלתא דשבתא דדה דצומא יו קפלאון ו
1 הוא דין בשבתא כד מהלך ישוע בית זרעא ותלמידוהי ᵃמלגין הוו שבלא ופרכין הוו באידיהון ואכלין׃ ᵃמלג
2 אנשין דין מן פרישא אמרין להון מנא עבדין אנתון מדם דלא שליט בשבתא למעבד׃
3 ענא ישוע ואמר להון ולא הדא ᵇקריתון מדם דעבד דויד כד כפן הו ואילין דעמה׃ ᵇקרא
4 ᶜדעל לביתה דאלהא ולחמא דפתורה דמריא נסב אכל ויהב לאילין דעמה הו דלא שליט הוא למאכל א׳ ᶜעלל נא
לכהנא בלחוד׃ 5 ואמר להון דמרה הו דשבתא ברה דאנשא׃

6 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ ܕܥܠ ܠܟܢܘܫܬܐ
ܘܡܠܦ ܗܘܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܕܗ
7 ܕܝܡܝܢܐ ܝܒܝܫܐ ܗܘܬ ܀ ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܛܪܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܐܢ ܗܘ ܕܡܐܣܐ ܒܫܒܬܐ. ܕܢܫܟܚܘܢ
8 ܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܗܘܐ
ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܝܒܝܫܐ
ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܬܐ ܠܟ ܠܡܨܥܬ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܐ
9 ܘܩܡ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܫܐܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢܐ
ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ. ܕܛܒ ܐܘ ܕܒܝܫ.
ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ.
10 ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܦܫܘܛ
ܐܝܕܟ. ܘܦܫܛ. ܘܬܩܢܬ ܐܝܕܗ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ.
11 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܬܡܠܝܘ ܚܣܡܐ. ܘܡܡܠܠܝܢ
ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܕܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ ܀

ܕܫܠܝܚܐ ܘܕܣܗܕܐ ܝܙ

12 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܢܦܩ ܝܫܘܥ
ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ. ܘܬܡܢ ܐܓܗ ܗܘܐ ܒܨܠܘܬܗ
13 ܕܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܢܓܗ ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܘܓܒܐ ܡܢܗܘܢ ܬܪܥܣܪ. ܗܠܝܢ ܕܫܠܝܚܐ ܩܪܐ
14 ܐܢܘܢ. ܠܫܡܥܘܢ ܗܘ ܕܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ
ܐܚܘܗܝ. ܘܠܝܥܩܘܒ. ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܠܒܪ
15 ܬܘܠܡܝ. ܘܠܡܬܝ ܘܠܬܐܘܡܐ. ܘܠܝܥܩܘܒ ܒܪ
16 ܚܠܦܝ. ܘܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܛܢܢܐ. ܘܠܝܗܘܕܐ
ܒܪ ܝܥܩܘܒ. ܘܠܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܗܘܐ
17 ܡܫܠܡܢܐ. ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܩܡ
ܒܦܩܥܬܐ. ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܘܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܕܥܡܐ. ܡܢ ܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܢ ܣܦܪ ܝܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ.
18 ܕܐܬܘ ܕܢܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ. ܘܢܬܐܣܘܢ ܡܢ
ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܬܐܠܨܝܢ ܡܢ ܪܘܚܐ
19 ܛܢܦܬܐ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܒܥܐ
ܗܘܐ ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܗܘܐ
ܡܢܗ. ܘܡܐܣܐ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܀

6 * *Factum est autem alio Sabbatho vt ingrederetur in synagogã, docerétque. Erat autẽ ibi homo, cuius manus dextera arida erat.*
7 * *Et Scribæ & Perischai obseruabant eum, an ipsum curaret sabbatho, vt inuenirent quomodo deferrent eum.*
8 * *Ipse verò, qui cognoscebat cogitationes eorum dixit homini illi, cuius manus erat arida: Surge, prodi in mediũ synagogæ. Quumque venisset, staretque,*
9 * *Ait illis Jeschua: Interrogabo vos, quid licet sabbatho facere bene an male? animam seruare, an perdere?*
10 * *Et intuitus est eos omnes, & dixit ei: Extende manum tuam. Extendítque, & restituta est manus eius sicut socia ipsius.*
11 * *Illi verò repleti sunt inuidia, & colloquebantur vnus cum alio, quid facerent ipsi Jeschua.*

Apostolorum & Martyrum.

12 * *Factum est autem in diebus illis vt exiret Jeschua in montem precandi gratia: illícque pernoctauit in oratione.*
13 * *Et quum illuxisset, aduocauit discipulos suos, & selegit ex eis duodecim, quos Apostolos nominauit.*
14 * *Schemeoun illum, quem nominauit Kipho, & Andream fratrem eius: & Jaakoub, & Iouchanon, & Philippũ, & Bar-Thoul-*
15 *mai.* * *Et Mathai, & Thouma, & Jaakoub filium Chalphai, & Schemeoun, qui vocatur Zelotes.*
16 * *Et Jihoudo filium Jaakoub, & Jihoudo Secariouto illum qui fuit proditor.*
17 * *Et descendit cum eis Jeschua, stetítque in planicie: & cœtus multus discipulorum eius, et multitudo turbæ populi ex tota Jihoudæa & ex Ourischlẽ, & è portu maris Tzour & Zaidon.*
18 * *Qui venerant vt audirent sermonem eius, & sanarentur à morbis suis. Et ij, qui vexabantur à spiritibus immundis, & sanitati restituti sunt.*
19 * *Totáque turba quærebat eum tangere, virtus enim prodibat ex eo, omnésque sanabat.*

6 הוא דין לשבתא אחרתא [e] על לכנושתא [d] ומלף הוא ואית הוא תמן גברא דאידה דימינא יבישא הות ׃
7 וספרא ופרישא נטרין הוו לה אן הו [c] דמאסא בשבתא דנשכחון נאכלון קרצוהי ׃ 8 הו דין דידע הוא
אושבתהון אמר להו גברא דיבישא אידה קום [g] תא לך למצעת כנושתא וכד אתא וקם ׃ 9 אמר להון ישוע
שאלכון מנא שליט בשבתא למעבד דטב או דביש נפשא [i] למחיו או [k] למובדו ׃ 10 [l] וחר בהון בכלהון ואמר
לה פשוט אידך ופשט [m] ותקנת אידה איך חברתה ׃ 11 הנון דין אתמליו [n] חסמא וממללין הוו חד עם חד דמנא
נעבדון לה לישוע ׃
דשליחא ודסהדא יז
12 הוא דין ביומתא הנון נפק ישוע לטורא [o] למצליו ותמן [p] אגה הוא בצלותה דאלהא ׃

[c] עלל [d] אלף
[e] אסא
[f] חשב [g] אתא
[h] שאל [i] חיא [k] אבד
[l] עבראית שזף
[m] תקן [n] פירושו קנאה רעה
[o] צלא [p] עבראות לן

6 * Factum est autem in alio sabba-
tho, vt intraret in synagogam, & do-
ceret. Et erat ibi homo, & manus eius
dextra erat arida.
7 * Obseruabant autem Scribę & Pha-
risæi si in sabbatho curaret: vt inueni-
rent vnde accusarent eum.
8 * Ipse verò sciebat cogitationes eo-
rum: & ait homini qui habebat manũ
aridam, Surge, & sta in medium. Et sur-
gens stetit.
9 * Ait autem ad illos Iesus, †Interrogo
vos, si licet sabbathis benefacere an ma- B
lè? animam saluam facere an perdere?
10 * Et circunspectis omnibus, dixit ho-
mini, Extende manum tuam. Et exten-
dit: & restituta est manus eius.
11 * Ipsi autem repleti sunt insipientia:
& colloquebãtur ad inuicem, quidnam
facerent de Iesu.

12 * FACTVM est autem in illis diebus,
exijt in montem orare, & erat perno-
ctans in oratione Dei.
13 * Et cùm dies factus esset, vocauit di-
scipulos suos: & elegit duodecim ex
ipsis, quos & Apostolos nominauit.
14 * Simonem quem cognominauit Pe-
trum, & Andream fratrem eius, Iaco-
bum & Iohannem, Philippum & Bar-
tholomæum,
15 * Matthæum & Thomam, Iacobum
Alphæi & Simonem qui vocatur Zelo-
tes,
16 * Et Iudam Iacobi, & Iudam †Iscario-
ten, qui fuit proditor.
17 * Et descendens cum illis stetit in lo-
co campestri, & turba discipulorũ eius,
& multitudo copiosa plebis ab omni C
Iudæa & Ierusalem, & maritima Ty-
ri & Sidonis:
18 * † Qui venerant vt audirent eum, &
sanarentur à languoribus suis. Et qui
vexabantur à spiritibus immundis, cu-
rabantur.
19 * Et omnis turba quærebat eum tan-
gere: quia virtus de illo exibat, & sana-
bat omnes.

6 * ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς
τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ
ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.
7 * παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι εἰ
ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα εὕρωσι κατηγο-
ρίαν αὐτοῦ.
8 * αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀν-
θρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ
μέσον. ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη.
9 * εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, ἐπερωτήσω ὑμᾶς, τί
ἔξεστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν
σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι;
10 * καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπε τῷ ἀν-
θρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτω. καὶ ἀπο-
κατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
11 * αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλ-
λήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ ἰησοῦ.

12 * Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος
προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
θεοῦ.
13 * καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστό-
λους ὠνόμασε·
14 * σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, φίλιππον καὶ βαρθο-
λομαῖον,
15 * ματθαῖον καὶ θωμᾶν, ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ σί-
μωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν,
16 * ἰούδαν ἰακώβου, καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο
προδότης.
17 * καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ
ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ
πάσης τῆς ἰουδαίας, καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου
τύρου καὶ σιδῶνος·
18 * οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων
αὐτῶν, καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· καὶ
ἐθεραπεύοντο.
19 * καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις
παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

13 וְכַד נְגַהת קְרָא לְתַלְמִידַוהי וַגְבָא מֶנְהוֹן תְּרֵעסַר הָנוּן דַשְׁלִיחֵא שַׁמִי אֶנוּן׃
14 שֶׁמְעוֹן הַו דְשַׁמִי כֵּאפָא וַאנְדְרֵאוָס אֲחוהי וְיַעְקוּב וְיוחַנָן ופִילִיפּוֹס וּבַר תוּלְמַי׃
15 וּמַתַּי וְתָאוֹמָא וְיַעְקוּב בַּר חַלְפַי וְשֶׁמְעוֹן דְמֶתְקְרֵא טַנְנָא׃
16 וִיהוּדָא בַּר יַעְקוּב וִיהוּדָא סְכַרְיוטָא הַו דַהֲוָא מַשְׁלְמָנָא׃
17 וַנְחֵת עַמְהוֹן יֵשׁוּע וְקָם בַּפְקַעְתָא וְכֶנְשָׁא סַגִיָאָא דְתַלְמִידַוהי וְסוּגָאָא דְכֶנְשָׁא דְעַמָא מֶן כֻּלָה יִהוּד וּמֶן
אוּרְשְׁלֶם וּמֶן סְפַר יַמָא דְצוּר וְדַצַידָן׃
18 דַאתַו דְנֶשְׁמְעוּן מֶלְתֵה וְדַנֶתְאַסוּן מֶן כוּרְהָנַיהוֹן וַאילֵין דְמַתְאַלְצִין
מֶן רוּחֵא טַנְפָתָא וּמֶתְאַסֵין הֲוַו׃
19 וְכֻלֵה כֶנְשָׁא בָּעֵין הֲוַו לְמֶתְקַרְבוּ לֵה חַילָא גֵיר נָפֶק הֲוָא מֶנֵה וְלְכֻלְהוֹן מַאסֵא הֲוָא׃

נְגַה
פירושו קרא כמוגם בלשון ישמעאל
שְׁלַם
נְחֵת כמו ירד
סַנְאָא ופירושו המון
אַסְיָא עבראית רפא
אַלֵץ
קְרַב

ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܕ ܕܨܘܡܐ ܀ ܠܘܩܐ ܀

20 ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܣܟܢܐ ܕܕܝܠܟܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂
21 ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܟܦܢܝܢ ܗܫܐ ܕܬܣܒܥܘܢ ܀ ܛܘܒܝܟܘܢ ܠܕܒܟܝܢ ܗܫܐ ܕܬܓܚܟܘܢ ܀
22 ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܐ ܕܣܢܝܢ ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܡܦܪܫܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܡܚܣܕܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܡܦܩܝܢ ܫܡܟܘܢ ܐܝܟ ܒܝܫܐ ܚܠܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂
23 ܚܕܘ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܘܕܘܨܘ܂ ܕܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܒܫܡܝܐ܂ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܐܒܗܬܗܘܢ ܠܢܒܝܐ܂
24 ܒܪܡ ܘܝ ܠܟܘܢ ܥܬܝܪܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܒܘܝܐܟܘܢ܂
25 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܒܥܐ ܕܬܟܦܢܘܢ܂ ܘܝ ܠܟܘܢ ܠܕܓܚܟܝܢ ܗܫܐ ܕܬܒܟܘܢ ܘܬܬܐܒܠܘܢ܂
26 ܘܝ ܠܟܘܢ ܟܕ ܢܗܘܘܢ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܫܦܝܪ܂ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢܒܝܐ ܕܕܓܠܘܬܐ ܐܒܗܬܗܘܢ܂
27 ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܕܫܡܥܝܢ܂ ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ܂ ܘܥܒܕܘ ܛܒܬܐ ܠܡܢ ܕܣܢܐ ܠܟܘܢ܂
28 ܘܒܪܟܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܛܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܨܠܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܩܛܝܪܐ܂
29 ܘܠܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟ ܥܠ ܦܟܟ܂ ܩܪܒ ܠܗ ܐܚܪܬܐ܂ ܘܡܢ ܡܢ ܕܫܩܠ ܡܪܛܘܛܟ܂ ܠܐ ܬܟܠܐ ܐܦ ܟܘܬܝܢܟ܂
30 ܠܟܠ ܕܫܐܠ ܠܟ ܗܒ ܠܗ܂ ܘܡܢ ܡܢ ܕܫܩܠ ܕܝܠܟ ܠܐ ܬܬܒܥ܂
31 ܘܐܝܟܢܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ܂
32 ܐܢ ܓܝܪ ܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܐܝܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ܂ ܐܦ ܓܝܪ ܚܛܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗܘܢ ܪܚܡܝܢ܂
33 ܘܐܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܐܒܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܐܝܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ܂ ܐܦ ܚܛܝܐ ܓܝܪ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ܂
34 ܘܐܢ ܡܘܙܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܢ ܕܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܬܦܪܥܘܢ ܡܢܗ܂ ܐܝܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ܂ ܐܦ ܚܛܝܐ ܓܝܪ ܠܚܛܝܐ ܡܘܙܦܝܢ ܕܗܟܘܬ ܢܬܦܪܥܘܢ܂

Feria VI. hebdomadis IIII. Ieiunij.

20 * *Et sustulit oculos suos super discipulis suis, & ait, O vos beati egeni, quoniam vestrum est regnum Dei.*
21 * *O vos beati qui nunc esuritis, quippe qui saturabimini: ô vos beati, qui nunc fletis, quippe qui ridebitis.*
22 * *O vos beati quum oderint vos homines, & separauerint vos vobísque exprobrauerint, & eiecerint nomen vestrum tanquam improborum propter Filium hominis.*
23 * *Gaudete in illo die & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis: sic enim faciebant patres eorum prophetis.*
24 * *Sed væ vobis diuitibus, quoniam recepistis consolationem vestram.*
25 * *Væ vobis ô saturi, quoniam esurietis. Væ vobis nunc ridentibus, quoniam flebitis, & lugebitis.*
26 * *Væ vobis, quum bene dixerint de vobis homines: sic enim fecerunt pseudoprophetis patres eorum.*
27 * *At vobis dico qui auditis, Diligite inimicos vestros & benefacite ijs qui oderunt vos.*
28 * *Et benedicite ijs, qui vobis malè precantur, & orate pro ijs, qui vim vobis inferunt.*
29 * *Et qui percusserit tibi maxillam, præbe ei alteram: & ab eo qui abstulerit pallium tuum, ne tuam etiam tunicam prohibeto.*
30 * *Cuilibet poscenti à te, dato, & ab eo qui abstulerit quod tuum est, ne repetito.*
31 * *Et prout vultis faciant vobis homines, itidem & vos eis facite.*
32 * *Si enim diligitis eos qui diligunt vos, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores, eos à quibus diliguntur, amant.*
33 * *Et si benefeceritis ijs, qui benefaciunt vobis, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores itidem faciunt.*
34 * *Et si mutuum dederitis ei, à quo putatis vobis repensum iri, quænam est gratia vestra? Nam etiam flagitiosi flagitiosis mutuum dant, vt æquè recipiant.*

דערובתא דשבתא דד דצומא יח

[f]20 ואריס עינוהי על תלמידוהי ואמר טוביכון מסכנא דדילכון הי מלכותא דאלהא ׃ 21 טוביכון אילין
דכפנין השא דתסבעון טוביכון [g] לדבכין השא [h] דתגחכון ׃ 22 טוביכון מא [i] דסנין לכון בנינשא ומפרשין
לכון ומחסדין לכון [k] ומפקין שמכון איך בישא חלף ברה דאנשא ׃ [l]23 חדו בהו יומא [m] ודוצו דאגרכון סגי
בשמיא הכנא עבדין הוו אבהתהון לנביא ׃ 24 ברם וי לכון עתירא דקבלתון [n] בויאכון ׃ 25 וי לכון
סבעא דתכפנון וי לכון לדגחכין השא דתבכון [o] ותתאבלון ׃ 26 וי לכון כד נהוון אמרין עליכון בנינשא
שפיר הכנא גיר עבדין לנביא [p] דדגלותא אבהתהון ׃ 27 לכון דין אמר אנא לדשמעין [q] אחבו לבעלדבביכון

[f] רם
[g] בכא [h] גחך כמו שחק
[i] סנא [k] נפק
[l] חדא [m] דוץ
[n] בויא
[o] אבל
[p] דגל ופירושו כזב
[q] אחב כמוהב או אהב

20 Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos, dicebat, Beati pauperes: quia vestrũ est regnum Dei.

21 Beati qui nunc esuritis; quia saturabimini. Beati qui nunc fletis: quia ridebitis.

22 Beati eritis cùm vos oderint homines, & cùm separauerint vos, & exprobrauerint, & eiecerint nomen vestrum D tanquam malum, propter Filium hominis.

23 Gaudete in illa die & exultate: ecce enim merces vestra multa est in cælo. secundum hæc enim faciebant Prophetis patres eorum.

24 Veruntamen væ vobis diuitibus, quia habetis consolationem vestram.

25 Vę vobis qui saturati estis: quia esurietis. Væ vobis qui ridetis nunc: quia lugebitis, & flebitis.

26 Væ cùm benedixerint vobis omnes homines: secundum hæc enim faciebãt pseudoprophetis patres eorum.

27 Sed vobis dico qui auditis, Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderunt vos.

28 Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro calumniantibus vos.

29 Et qui te percutit in maxillam, præbe † & alteram. & ab eo qui aufert tibi vestimentum, etiam tunicam noli prohibere.

30 Omni autem petenti te, tribue: & qui aufert quæ tua sunt, ne repetas.

31 Et prout vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis similiter.

32 Et si diligitis eos qui vos diligunt: quæ vobis est gratia? nam & peccatores, diligentes se diligunt.

33 Et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt: quæ vobis est gratia? si quidem & peccatores hoc faciunt. E

34 Et si mutuum dederitis his à quibus speratis recipere: quæ gratia est vobis? nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, vt recipiant æqualia.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε.

22 μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ. κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

25 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

26 οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσι, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς.

28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.

29 τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.

30 παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.

31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

32 καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.

33 καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.

וַעֲבֵדוּ דְשַׁפִּיר לַאילֵין דְּסָנֵין לְכוֹן ׃ 28 וּבָרְכוּ לַאילֵין [r] דְּלָיְטִין לְכוֹן [s] וְצַלּוּ עַל אילֵין דְּדָבְרִין לְכוֹן [t] בַּקְטִירָא ׃
29 [u] וְלַדְמָחֵא לָךְ עַל [x] פַּכָּךְ קָרֵב לֵהּ אַחֲרָנָא וּמֵן מַן דְּשָׁקֵל מַרְטוּטָךְ לָא תֶּכְלָא אָף כּוּתִינָךְ ׃
30 לְכָל דְּשָׁאֵל לָךְ [y] הַב לֵהּ וּמֵן מַן דְּשָׁקֵל דִּילָךְ לָא [z] תֶּתְבַע ׃ 31 וַאיכַנָא דְּצָבֵין אַנְתּוּן דְּנֶעְבְּדוּן לְכוֹן בְּנַינָשָׁא
הָכְוָת עֲבֵדוּ לְהוֹן אָף אַנְתּוּן ׃ 32 אֶן גֵּיר מַחֲבִין אַנְתּוּן לַאילֵין דְּמַחֲבִין לְכוֹן אַידָא הִי טַיבוּתְכוֹן אָף גֵּיר חַטָיֵא
לַאילֵין דְּמַחֲבִין לְהוֹן רָחְמִין ׃ 33 וְאֶן עָבְדִין אַנְתּוּן דְּטָב לַאילֵין [a] דְּמַטְאבִין לְכוֹן אַידָא הִי טַיבוּתְכוֹן אָף חַטָיֵא
גֵּיר הָכַנָא עָבְדִין ׃ 34 וְאֶן [b] מוֹזְפִין אַנְתּוּן לְמַן דְּסָבְרִין אַנְתּוּן [c] דְּתֶתְפַּרְעוּן מֶנֵּהּ אַידָא הִי טַיבוּתְכוֹן
אָף חַטָיֵא גֵּיר לְחַטָיֵא מוֹזְפִין דְּהָכְוָת נֶתְפַּרְעוּן ׃

[r] לָט [s] צְלָא
[t] קְטַר ופירושו עושק או גולה
[u] מְחָא [x] פַּכָּא ופירושו לחי
[y] יְהַב [z] תְּבַע
[a] טְאבָא כמו הטיב
[b] יְזַף [c] פְּרַע עבראית גמל

35 ܒܪܡ ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ ܘܐܛܒܘ
ܠܗܘܢ. ܘܐܘܙܦܘ ܘܠܐ ܬܦܣܩܘܢ ܣܒܪܐ ܕܐܢܫ. ܘܢܗܘܐ
ܣܓܝ ܐܓܪܟܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܡܐ. ܕܗܘ
36 ܒܣܝܡ ܗܘ ܥܠ ܒܝܫܐ ܘܥܠ ܟܦܘܪܐ. ܗܘܘ ܗܟܝܠ
ܡܪܚܡܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܡܪܚܡܢܐ ܗܘ ❖

ܕܪܡܫܐ ܕܐܪܒܥܒܫܒܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ
ܘܕܐܒܗܬܐ ❖ ܝܛ ❖

37 ܠܐ ܬܕܘܢܘܢ ܘܠܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܬܚܝܒܘܢ
38 ܘܠܐ ܡܬܚܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܫܪܘ ܘܡܫܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܒܘ
ܘܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. ܒܟܝܠܬܐ ܛܒܬܐ ܘܪܟܝܥܬܐ
ܘܡܫܦܥܬܐ ܢܪܡܘܢ ܒܥܘܒܝܟܘܢ. ܒܗܝ ܓܝܪ
ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ ܠܟܘܢ.
39 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܠܡܐ ܡܫܟܚ
ܣܡܝܐ ܠܣܡܝܐ ܠܡܕܒܪܘ. ܠܐ ܬܪܝܗܘܢ ܒܓܘܡܨܐ
40 ܢܦܠܝܢ. ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ. ܟܠܢܫ
41 ܓܝܪ ܕܓܡܝܪ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ. ܡܢܐ ܕܝܢ ܚܙܐ ܐܢܬ
ܓܠܐ ܕܒܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ
42 ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܐܡܪ
ܠܐܚܘܟ. ܐܚܝ ܫܒܘܩ ܐܦܩ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܕܗܐ
ܩܪܝܬܐ ܕܒܥܝܢܟ ܕܝܠܟ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ. ܢܣܒ
ܒܐܦܐ. ܐܦܩ ܠܘܩܕܡ ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܝܕܝܢ
ܢܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ.
43 ܠܐ ܐܝܬ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ. ܐܦ ܠܐ
44 ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܛܒܐ. ܟܠ ܐܝܠܢܐ
ܓܝܪ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܗܘ ܡܬܝܕܥ. ܠܡܐ ܓܝܪ
ܠܩܛܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ ܬܐܢܐ. ܐܘ ܠܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܩܛܦܝܢ
45 ܥܢܒܐ. ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܛܒܬܐ
ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ
ܣܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ
46 ܝܬܝܪܘܬ ܓܝܪ ܠܒܐ ܡܡܠܠܢ ܣܦܘܬܐ. ܡܢܐ
ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ. ܘܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ
47 ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܟܠ ܐܢܫ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܘܫܡܥ
ܡܠܝ ܘܥܒܕ ܠܗܝܢ. ܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܕܡܐ.

35 * *Verùm diligite inimicos vestros, & benefacite eis, mutuúmque date, neque repromittatis vobis hominis expectationem: & erit copiosa merces vestra, eritísque filij Altissimi, quippe qui suauis sit erga improbos & ingratos.*
36 * *Estote ergo misericordes, sicut & pater vester misericors est.*

Ad vesperas quarta Feria praecedente Ieiunium, ac de Patribus.

37 * *Ne iudicate, & non iudicabimini: ne condemnate, & non condemnabimini; absoluite, & absoluemini.*
38 * *Date & dabitur vobis: mensuram bonam & expansam profusamque injicient in sinum vestrum. Eadem enim mensura qua metimini, remensum fiet vobis.*
39 * *Porrò dicebat eis parabolam, Num potest cæcus cæcum ducere? nónne ambo in foueam cadent?*
40 * *Non est discipulus præstantior magistro. verum enimuerò quisquis est perfectus, erit instar magistri sui.*
41 * *Quid enim intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabs autem quæ in oculo tuo est, non apparet tibi?*
42 * *Vel quomodo potes dicere fratri tuo, Frater mi, sine eijciam festucam ex oculo tuo, quum ecce trabs quæ est in oculo tui ipsius, nō appareat tibi? Acceptor vultus, [personate] educito primùm trabem ex oculo tuo, & tūc erit tibi visus ad educendum festucam ex oculo fratris tui.*
43 * *Non est arbor bona, quæ edat fructus malos; nec arbor mala, quæ edat fructus bonos.*
44 **Omnis enim arbor ex fructu suo dignoscitur. Cur enim colligent è spinis ficus? nec etiam è rubo demetunt vuas.*
45 * *Vir bonus è bonis thesauris cordis sui depromit bona, & homo nequam ex thesauris malis cordis sui depromit mala: siquidem ex abundantia cordis loquuntur labia.*
46 * *Quid me vocatis Domine mi, Domine mi, & quod dico non facitis?*
47 * *Quicunque venit ad me, & audit sermones meos, eósque exequitur, ostendam vobis cui similis sit.*

35 בְּרַם אַחְבּוּ לִבְעֶלְדְּבָבַיכוֹן וְאַטִּבוּ לְהוֹן וְאוֹזֶפוּ וְלָא תְּפַסְקוּן סַבְרָא דְּאְנָשׁ וְנֶהֱוֵא סַגִּי אַגְרְכוֹן וְתֶהֱווּן בְּנוֹהִי דַמְרַיְמָא דְּהוּ בְּסִים הוּ עַל בִּישֵׁא וְעַל כְּפוּרֵא׃ 36 הֱווּ הָכִיל מְרַחְמָנֵא אַיכַּנָא דְּאַף אֲבוּכוֹן מְרַחְמָנָא הוּ׃
דְּרַמְשָׁא דְּאַרְבְּעָא בְשַׁבְּתָא קַדְמִיתָא דְּצוֹמָא וְדַאבָהָתָא יט
37 לָא תְדוּנוּן וְלָא מֶתְדִּינִין אַנְתּוּן לָא תְחַיְּבוּן וְלָא מֶתְחַיְּבִין אַנְתּוּן 38 שְׁרוֹ וְמֶשְׁתַּרְיִן אַנְתּוּן׃ 38 הַבוּ וּמֶתְיְהַב לְכוֹן בְּכַילְתָּא טַבְתָּא וְרְקִיעְתָּא וּמְשַׁפְּעָתָא נַרְמוּן בְּעוּבַיכוֹן בְּהַי גֵיר כַּילְתָּא דְּכָיְלִין אַנְתּוּן מֶתְכִּיל לְכוֹן׃
39 וְאֶמַר הֲוָא לְהוֹן מַתְלָא לְמָא מֶשְׁכַּח סַמְיָא לְסַמְיָא לְמַדְבָּרוּ לָא תְּרַיְהוֹן בְּגוּמְצָא נָפְלִין׃
40 לַית תַּלְמִידָא דְּיַתִּיר מֶן רַבֵּהּ כֻּלְנָשׁ גֵיר דַּגְמִיר נֶהֱוֵא אַיךְ רַבֵּהּ׃ 41 מָנָא גֵיר חָזֵא אַנְתְּ גֶלָא דְּבְעַיְנֵהּ דְּאָחוּךְ

רְם ופירושו עליון
כְּפַר רְחֵם
דְּן שְׁרָא יְהַב
כּוּל רְקַע שְׁפַע
רְמָא עוּב פירושו חיק
קְטָא רְבַר

*Veruntamen diligite inimicos ve- 35
ſtros: benefacite & mutuum date, nihil
inde ſperantes: & erit merces veſtra mul
ta. & eritis filij Altiſſimi, quia ipſe beni-
gnus eſt ſuper ingratos & malos.
*Eſtote ergo miſericordes, ſicut & Pa 36
ter veſter miſericors eſt.

*Nolite iudicare & non iudicabimi- 37
ni. nolite condemnare, & non condem-
nabimini. dimittite, & dimittemini.
*Date, & dabitur vobis: menſuram 38
bonam & confertam & coagitatam &
ſuperfluentem dabunt in ſinum veſtrū.
Eadem quippe menſura qua menſi fue-
ritis, remetietur vobis.
*Dicebat autem & illis ſimilitudi- 39
nem: Nunquid poteſt cæcus cæcum du-
cere? nónne ambo in foueam cadent?
*Nō eſt diſcipulus ſuper magiſtrum: 40
perfectus autem omnis erit, ſi ſit ſicut
magiſter eius.
*Quid autem vides feſtucam in ocu- 41
lo fratris tui: trabem autem quę in ocu-
lo tuo eſt, non conſyderas?
*Aut quomodo potes dicere fratri 42
tuo, Frater, ſine, eijciam feſtucam de
oculo tuo: ipſe in oculo tuo trabem nō
videns? Hypocrita, eijce primùm tra-
bem de oculo tuo: & tunc perſpicies vt
educas feſtucam de oculo fratris tui.
*Non eſt enim arbor bona quæ facit 43
fructus malos: neque arbor mala faciens
fructum bonum.
*Vnaquæque enim arbor de fructu 44
ſuo cognoſcitur. Neque enim de ſpinis
colligunt ficus: neque de rubo vinde-
miant vuam.
*Bonus homo de bono theſauro cor- 45
dis ſui profert bonum: & malus homo
de malo theſauro profert malum. Ex
abundantia enim cordis, os loquitur.
*Quid autem vocatis me Domine, 46
Domine: & non facitis quæ dico?
*Omnis qui venit ad me, & audit ſer- 47
mones meos, & facit eos: oſtendam vo-
bis cui ſimilis ſit.

35 *πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε,
καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς, καὶ ἔσεσθε οἱ υἱοὶ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν
ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
36 *γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκ-
τίρμων ἐστί.

37 *Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· μὴ καταδικάζετε,
καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε.
38 *δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσ-
μένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς
τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρη-
θήσεται ὑμῖν.
39 *εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, μήτι δύναται τυφλὸς
τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦν-
ται;
40 *οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρ-
τισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
41 *τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κα-
τανοεῖς;
42 *ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, ἀδελφὲ, ἄφες
ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκ-
βαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
43 *οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ
δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.
44 *ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται. οὐ
γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι
σταφυλήν.
45 *ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρ
δίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ
πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ
στόμα αὐτοῦ.
46 *τί δέ με καλεῖτε, κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
47 *πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων,
καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.

קריתא דין דבעינך לא ᶻ מתחזיא לך ׃ 42 או איכנא משכח אנת למאמר לאחוך אחי שבוק ᶻ אפק גלא מן
עינך והא קריתא דבעינך דילך לא מתחזיא לך נסב באפא אפק לוקדם קריתא מן עינך והידין נתחזא לך למפקו גלא
מן עינה דאחוך ׃ 43 לא אית אילנא טבא דעבד פארא בישא אף לא אילנא בישא דעבד פארא טבא ׃
44 כל אילנא גיר מן פארוהי הו ᵃ מתידע לא גיר לקטין מן כובא תאנא ואף לא מן סניא קטפין ענבא ׃
45 גברא טבא מן סימתא טבתא דבלבה ᵇ מפק טבתא וגברא בישא מן סימתא בישתא דבלבה מפק בישתא מן
ᶜ הותרי לבא גיר ממלל ספותא ׃ 46 מנא קרין אנתון לי מרי מרי ומדם דאמר אנא לא עברין אנתון ׃
47 כל אנש דאתא לותי ושמע ᵈ מלי ועבד להין ᵉ אחויכון למנא דמא ׃

ᶻ חזא ᶻ נפק
ᵃ ידע
ᵇ נפק
ᶜ יתר
ᵈ מלל ᵉ חוא

48 * ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܐ. ܘܚܦܪ ܘܥܡܩ
ܘܣܡ ܫܬܐܣܬܐ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܡܠܝܐ. ܐܬܛܪܝ
ܡܠܝܐ ܒܒܝܬܐ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܠܡܙܥܘܥܘܗܝ.
49 ܣܝܡܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܫܬܐܣܬܗ ܥܠ ܫܘܥܐ. * ܘܗܘ
ܕܫܡܥ ܘܠܐ ܥܒܕ. ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ
ܥܦܪܐ ܕܠܐ ܫܬܐܣܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܛܪܝ ܒܗ ܢܗܪܐ.
ܒܪ ܫܥܬܗ ܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܐ
ܕܒܝܬܐ ܗܘ ✤ ✤ ✤

ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ✤ ܕܕ ✤ ܕܨܘܡܐ ✤ ܒ ✤

✤ ܩܦܠܐܘܢ ܙ ✤

1 * ܘܟܕ ܫܠܡ ܡܠܐ ܟܠܗܝܢ ܠܡܫܡܥܬܗ ܕܥܡܐ.
2 ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. * ܥܒܕܗ ܕܝܢ ܕܩܢܛܪܘܢܐ
ܚܕ ܒܝܫܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܩܝܪ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܡܡܬ.
3 ܘܫܡܥ ܥܠ ܝܫܘܥ. * ܘܫܕܪ ܠܘܬܗ
ܩܫܝܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ
4 ܐܝܟ ܕܢܐܬܐ ܢܚܐ ܠܥܒܕܗ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ
ܝܫܘܥ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܒܬܠܝܠܐܝܬ ܘܐܡܪܝܢ.
5 ܫܘܐ ܗܘ ܕܬܥܒܕ ܠܗ ܗܕܐ. * ܪܚܡ ܗܘ ܓܝܪ ܠܥܡܢ.
6 ܘܐܦ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܗܘ ܒܢܐ ܠܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܐܙܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܟܕ ܕܝܢ ܠܐ ܦܪܝܩ ܣܓܝ ܡܢ
ܒܝܬܐ. ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܢܛܪܘܢܐ ܪܚܡܘܗܝ. ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܡܪܝ ܠܐ ܬܬܥܡܠ. ܠܐ ܓܝܪ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܬܥܘܠ
7 ܬܚܝܬ ܡܛܠܠܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܠܐ ܫܘܝܬ ܕܠܘܬܟ
8 ܐܬܐ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ ܘܢܬܐܣܐ ܛܠܝܐ ܕܝܠܝ. * ܐܦ ܐܢܐ
ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܕܡܫܥܒܕ ܐܢܐ ܠܫܘܠܛܢܐ.
ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܦܠܚܐ. ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ
ܕܙܠ ܘܐܙܠ. ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ. ܘܠܥܒܕܝ ܕܥܒܕ ܗܕܐ
9 ܘܥܒܕ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܠܝܢ ܐܬܕܡܪ ܒܗ.
ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܐܦ ܠܐ ܒܝܫܪܐܝܠ ܐܫܟܚܬ ܐܝܟ ܗܕܐ
ܗܝܡܢܘܬܐ.
10 * ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܫܟܚܘ
ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܒܪܝܗ ܗܘܐ ܟܕ ܚܠܝܡ ✤

48 * *Similis eſt viro ædificanti domum, qui fodit & excauauit, poſuitque fundamentum ſuper petram. Cùm aũt ingruiſſet inundatio, erupit inundatio in domum illam, nec potuit eam conquatere: poſitum enim erat fundamentum eius ſuper petram.*

49 * *Js autem qui audit, & non exequitur, ſimilis eſt viro ædificanti domum ſuam ſuper puluerem abſq; fundamento: quúmq; erupit in eam flumen, illico cecidit, fuítque caſus domus illius maximus.*

Ad oblationem Dominicæ
IIII. Ieiunij.
CAP. VII.

1 *QVúmque abſoluiſſet hos omnes ſermones audiente populo, ingreſſus eſt Jeſchua Capharnachoum.*

2 * *Seruus autem Centurionis cuiuſdam malè affectus erat, qui quidem erat ipſi pretioſus, ac propè moribundus.*

3 * *Audijtque de Jeſchua & miſit ad eum Seniores Iihoudæorum, & efflagitabat ab eo vt veniret ſeruum ſuum ſeruaturus.*

4 * *Jlli autem quum veniſſent ad Jeſchua, efflagitabant ab eo ſtudioſè, ac dicebant, Dignus eſt cui hoc facias.*

5 * *Diligit enim gentem noſtram, quinetiam domum ſynagogæ exſtruxit nobis.*

6 * *Porrò Jeſchua iter faciebat cum eis. Quum autem non longè abeſſet à domo, miſit ad eum Centurio amicos ſuos, qui dicerent ei, Domine mi, ne fatigeris, non enim dignus ſum vt intres ſub tectum meum.*

7 * *Propterea indignus fui qui venirem ad te: ſed dic verbo, & ſanabitur puer meus.*

8 * *Quandoquidem & ego ſum homo ſub poteſtate conſtitutus, ſuntque ſub manibus meis milites, & dico huic, Jto, & abit: & alteri, Venito, venítque: & ſeruo meo, Hoc facito, & facit.*

9 * *Quum autem hæc audiſſet Ieſchua admiratus eſt eum, & conuerſus dixit turbæ poſt ſe venienti: Ego dico vobis, ne in Jſroiel quidem inueni fidem huic ſimilem.*

10 * *Et reuerſi ſunt domum ij qui miſſi fuerant, inuenerúntque ſeruum illum, qui æger fuerat, ſanitati reſtitutum.*

48 ודמא לגברא דבנא ביתא וחפר ועמק וסם שתאסא על שועא כד הוא דין מליא [f] אתטרי מליא בביתא הו ולא
אשכח [g] דנזיעוהי סימא הות גיר שתאסתה על שועא ׃ 49 והו דשמע ולא עבד דמא לגברא דבנא ביתה על
עפרא דלא שתאסתא וכד אתטרי בה נהרא בר שעתה נפל והות [h] מפולתה רבא דביתא הו ׃
דקורבא דחד בשבא דד דצומא ב קפלאון ז
1 וכד שלם מלא כלהין [i] למשמעתה דעמא [k] על ישוע לכפרנחום ׃ 2 עבדה דין דקנטרונא חד עביד
בישאית איתא דיקיר הוא עלוהי וקריב הוא [l] לממת ׃ 3 ושמע על ישוע ושדר לותה קשישא דיהודיא ובעא
מנה איך דנאתא [m] נחא לעבדה ׃ 4 הנון דין כד אתו לות ישוע בעין הוו מנה [n] בטילאית ואמרין שוא הו

[e] טרא [f] בקע
[g] זוע
[h] נפל
[i] שמע [k] עלל
[l] מות
[m] חיא
[n] בטל בחשתדלות

Similis est homini ædificanti do- 48
mum, qui fodit in altum, & posuit fun-
damentum supra petram. inundatione
autem facta, illisum est flumen domui
illi, & non potuit eam mouere: fundata
enim erat supra petram.
Qui autem audit, & non facit; si- 49
milis est homini ædificanti domum suã
supra terram sine fundamento; in quam
illisus est fluuius: & continuò cecidit, &
facta est ruina domus illius magna.

CAP. VII.

CVm autem implesset omnia verba 1
sua in aures plebis, intrauit Caphar- A
naum.
Centurionis autem cuiusdam seruus 2
malè habens, erat moriturus qui illi erat
pretiosus.
Et cùm audisset de Iesu, misit ad 3
eum seniores Iudæorum, rogans eum vt
veniret, & saluaret seruum eius.
At illi cùm venissent ad Iesum, ro- 4
gabant eum sollicitè, dicentes ei, Quia
dignus est vt hoc illi præstes.
Diligit enim gentem nostram: & 5
synagogam ipse ædificauit nobis.
Iesus autem ibat cum illis. Et cùm 6
iam non longè esset à domo, misit ad
eum centurio amicos, dicens, Domine,
noli vexari. Non enim sum dignus vt
sub tectum meum intres.
Propter quod & meipsum non sum 7
dignum arbitratus vt venirem ad te: sed
dic verbo, & sanabitur puer meus.
Nam & ego homo sum sub pote- 8
state constitutus, habens sub me mili-
tes: & dico huic, Vade, & vadit: & alio,
Veni & venit: & seruo meo, Fac hoc, &
facit.
Quo audito, Iesus miratus est: & 9
conuersus, sequentibus se turbis, dixit,
Amen dico vobis, Nec in Israel tantam
fidem inueni.
Et reuersi qui missi fuerãt, domum, 10
inuenerunt seruum qui languerat, sa-
num.

48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν. τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

ζ.

1 Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς καπερναούμ.

2 ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἔμελλε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο.

5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.

6 ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς· ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·

7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτόν. καὶ στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.

10 καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες, εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

דְּתֶעְבֵּד לֵהּ הָדֵא ׃ 5 רָחֵם גֵּיר לְעַמַּן וְאַף בֵּית כְּנוּשְׁתָּא הוּ בְּנָא לַן ׃ 6 יֵשׁוּעַ דֵּין אֱזַל הֲוָא עַמְּהוֹן כַּד
דֵּין לָא סַגִּי רַחִיק מֵן בַּיתָא שַׁדַּר לְוָתֵהּ קֶנְטְרוּנָא רָחְמוֹהִי וֶאמַר לֵהּ מָרִי לָא תֶּעֱמַל לָא גֵּיר שָׁוֵא אֲנָא דְּתֵעוּל תְּחֵית מְטַלְלִית
7 מֶטֻל הָו אֵנָא לָא שְׁוִית דִּלְוָתָךְ אֶתֵא אֶלָּא אֱמַר בְּמֶלְּתָא וְנֵתְאַסֵּא טַלְיִי ׃ 8 אַף אֵנָא גֵּיר גַּבְרָא
אֵנָא דְּמְשַׁעֲבַד אֲנָא תְּחֵית שׁוּלְטָנָא וְאִית תְּחֵית אִידַי אֶסְטַרְטִיוּטֵא וְאמַר אֲנָא לְהָנָא דְּזֵל וָאזֵל וְלַאחֲרָנָא דְּתָא וָאתֵא
וַלְעַבְדִי דַּעֲבֵד הָדָא וְעָבֵד ׃ 9 כַּד שְׁמַע דֵּין יֵשׁוּעַ הָלֵין אֶתְדַּמַּר בֵּהּ וְאֶתְפְּנִי וֶאמַר לְכֶנְשָׁא דְּאָתֵא בָּתְרֵהּ אָמַר
אֵנָא לְכוֹן דְּאַף לָא בֵּית יִסְרַיֵל אֶשְׁכַּחֵת אַיְךְ הָדֵא הַימָנוּתָא ׃ 10 וַהֲפַכוּ הָנוּן דְּאֶשְׁתַּדַּרוּ לְבַיְתָא
וַאשְׁכַּחוּ לְעַבְדָא הַו דַּכְרִיהּ הֲוָא כַּד חָלִים ׃

טְלַל
שְׁוָא אֱסָא שַׁעְבֵּד
מלשון יון
אֱזַל אֱתָא
דְּמַר פירושו תמה
פְּנָא
שְׁכַח בלשון מצא
הֵימַן שַׁדַּר כְּרָה

ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ ܟܐ

11 ܘܗܘܐ ܕܒܬܪܗ ܕܝܘܡܐ ܐܙܠ ܗܘܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܐܝܢ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܡܗ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂
12 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܚܙܐ ܕܡܠܘܝܢ ܠܡܝܬܐ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘܐ ܠܐܡܗ ܘܐܡܗ ܐܪܡܠܬܐ ܗܘܬ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܥܡܗ܂
13 ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܒܟܝܢ܂
14 ܘܐܙܠ ܩܪܒ ܠܥܪܣܐ ܘܗܢܘܢ ܕܫܩܝܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܩܡܘ ܘܐܡܪ ܥܠܝܡܐ ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ܂
15 ܘܝܬܒ ܗܘ ܡܝܬܐ ܘܫܪܝ ܠܡܡܠܠܘ ܘܝܗܒܗ ܠܐܡܗ܂
16 ܘܐܚܕܬ ܕܚܠܬܐ ܠܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܢܒܝܐ ܪܒܐ ܩܡ ܒܢ ܘܣܥܪ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ܂
17 ܘܢܦܩܬ ܥܠܘܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ܂
18 ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ܂

ܗܘܐ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܟܒ

19 ܘܩܪܐ ܝܘܚܢܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܡܣܟܝܢܢ܂
20 ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܫܕܪܢ ܠܘܬܟ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܡܣܟܝܢܢ܂
21 ܒܗ ܕܝܢ ܒܫܥܬܐ ܣܓܝܐܐ ܐܣܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܘܡܢ ܡܚܘܢ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ ܘܠܣܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܝܗܒ ܠܡܚܙܐ܂
22 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܝܘܚܢܢ ܟܠ ܕܚܙܝܬܘܢ ܘܫܡܥܬܘܢ ܕܣܡܝܐ ܚܙܝܢ ܘܚܓܝܣܐ ܡܗܠܟܝܢ ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ ܘܚܪܫܐ ܫܡܥܝܢ ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ ܘܡܣܟܢܐ ܡܣܬܒܪܝܢ܂
23 ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ܂
24 ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܕܒܪܐ ܠܡܚܙܐ ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܬܙܝܥ܂

Ad oblationem Dominicæ v. Ieiunij.

11 * *Et factum est postero die vt proficisceretur in ciuitatem nomine Nain, & discipuli eius cum eo, cœtúsque multus.*

12 * *Quum autem appropinquauit portæ ciuitatis, vidit comitantes mortuum, qui vnicus fuerat matri suæ, ipsáque mater erat vidua; & turba multa filiorū ciuitatis* [ciuium] *erat cum ea.*

13 * *Vidit autem Ieschua, & misertus est eius, dixítque ei, Ne fleas.*

14 * *Et profectus tetigit loculum. ij autem qui baiulabant eum substitere, & ait, Adolescens tibi dico, surge.*

15 * *Et resedit defunctus ille, cœpítque loqui, & dedit eum matri suæ.*

16 * *Et inuasit omnes tremor, & glorificabant Deum, ac dicebant, Sanè propheta maximus surrexit inter nos, & inuisit Deus populum suum.*

17 * *Exijt de eo sermo iste in vniuersam Jihoudæam, & in vniuersam regionem circumiacentem.*

18 * *Et renuntiarunt Jouchanon discipuli eius hæc omnia.*

Dominica post Epiphaniam.

19 * *Et aduocauit Jouchanon duos ex discipulis suis, eósque misit ad Jeschua, & ait, Túne is es qui venturus erat, an alium expectamus?*

20 * *Et venerunt ad Jeschua, dicúntque ei, Jouchanon Baptista misit nos ad te, & ait, Túne is es qui venturus erat, an alium expectamus?*

21 * *Jlla autem ipsa hora multos sanauit à morbis & à plagis, & à spiritibus malis, multísque cæcis tribuit visum.*

22 * *Et respondit Jeschua & dixit eis, Jte, dicite Jouchanon quæcunque vidistis & audistis: quòd cæci videant, & claudi ambulent, & leprosi mundentur, & surdi audiant, & mortui suscitentur, pauperibus denique euangelizetur.*

23 * *Et beatus est qui non impegerit in me.*

24 * *Quum autem abijssent discipuli Jouchanon, cœpit Jeschua verba facere ad turbas super Jouchanon, Quid existis in desertum visuri? arundinem vento agitatam?*

דְקוּרְבָא דְחַד בְּשַׁבָּא דְצוּמָא כא

11 וַהֲוָא דְבָתְרֵה דְיוֹמָא אֲזַל הֲוָא לִמְדִינְתָא דִשְׁמָה נָאִין וְתַלְמִידוֹהִי עַמֵּה וְכִנְשָׁא סַגִּיאָא׃ 12 וְכַד קְרֶב לְתַרְעָא דִמְדִינְתָא חֲזָא כַּד מְלַוֵּין מִיתָא דִיחִידָיָא הֲוָא לְאִמֵּה וְהִי אִמֵּה אַרְמַלְתָא הֲוָת וְכִנְשָׁא סַגִּיאָא דִבְנַי מְדִינְתָא עַמָּה׃ 13 חֲזָה דֵין יֵשׁוּע וְאֶתְרַחַם עֲלֵיהּ וְאֶמַר לָהּ לָא תֶבְכִין׃ 14 וְאֶזַל קְרֶב לְעַרְסָא וְהֶנוּן דְשָׁקִילִין קָמוּ וְאֶמַר עֲלַיְמָא לָךְ אָמַר אֶנָא קוּם׃ 15 וִיתֶב הוּ מִיתָא וְשָׁרִי לְמַמְלָלוּ וִיהַבֵה לְאִמֵּה׃ 16 וְאַחְדַת דְחַלְתָא לְאִנָשָׁא כֻּלְּהוּן וּמְשַׁבְּחִין הֲווּ לַאלָהָא וְאָמְרִין דִנְבִיָא רַבָּא קָם בַּן וְסָעַר אַלָהָא לְעַמֵּה׃ 17 וּנְפַקַת עֲלוֹהִי מֶלְתָא הָדָא בְּכֻלָּה יְהוּד וּבְכֻלָּה אַתְרָא דְחַדְרַיְהוֹן׃ 18 וְאִשְׁתַּעִיו לְיוֹחָנָן תַלְמִידוֹהִי הָלֵין כֻּלְּהֵין׃

צום · סגא · לוא · מות · יחיד · רחם · בכא · קום · אלף · יהב · אחר · סער · מלל · שעא

* Et factum est: deinceps ibat † in ci- 11
uitatem quæ vocatur Naim: & ibant
cum eo discipuli eius, & turba copiosa.
* Cùm autem appropinquaret portę 12
ciuitatis, ecce defunctus efferebatur,
filius vnicus matri suæ: & hæc vidua
erat: & turba ciuitatis multa cum illa.
* Quam cùm vidisset Dominus, mi- 13
sericordia motus super eam, dixit illi:
Noli flere.
* Et accessit, & tetigit loculum. hi 14
autem qui portabant, steterunt. Et ait: C
Adolescens, tibi dico, surge.
* Et resedit qui erat mortuus, & cœ- 15
pit loqui. Et dedit illum matri suæ.
* Accepit autem omnes timor, & 16
magnificabant Deum, dicentes: Quia
propheta magnus surrexit in nobis: &
quia Deus visitauit plebem suam.
* Et exiit hic sermo in vniuersam Iu- 17
dæam de eo, & in omnem circa regio-
nem.
* Et nuntiauerunt Iohanni discipuli 18
eius de omnibus his.

* Et conuocauit duos de discipulis 19
suis Iohannes, & misit ad Iesum, dicens:
Tu es qui venturus es, an alium expe-
ctamus?
* Cùm autem venissent ad eum viri, 20
dixerunt: Iohannes Baptista misit nos
ad te, dicens: Tu es qui venturus es, an
alium expectamus?
* In ipsa autem hora multos curauit 21
à languoribus † & plagis, & spiritibus
malis, & cæcis multis donauit visum.
* Et respondens, dixit illis: Euntes 22
renuntiate Iohanni quæ audistis & vi-
distis: Quia cæci vident, claudi ambu-
lant, leprosi mundantur, surdi audiunt, D
mortui resurgunt, pauperes euangeli-
zantur:
* Et beatus est quicunque non fuerit 23
scandalizatus in me.
* Et cùm discessissent nuntij Iohan- 24
nis, cœpit de Iohanne dicere ad turbas:
Quid existis in desertum videre, arun-
dinem vento agitatam?

11 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην
ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ
ὄχλος πολύς.
12 * ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθ-
νηκὼς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη χήρα· καὶ
ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ.
13 * καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ
εἶπεν αὐτῇ, μὴ κλαῖε.
14 * καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστη-
σαν· καὶ εἶπε, νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.
15 * καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ ἔδω-
κεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
16 * ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, λέ-
γοντες, ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι
ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.
17 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ
αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 * καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάν-
των τούτων.

19 * Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ὁ ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν ἰησοῦν, λέγων, σὺ εἶ ὁ ἐρχό-
μενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
20 * παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον, ἰωάννης
ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, σὺ εἶ ὁ ἐρ-
χόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
21 * ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ
μαστίγων, καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχα-
ρίσατο τὸ βλέπειν.
22 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀ-
παγγείλατε ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀνα-
βλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται,
κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελί-
ζονται.
23 * καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
24 * ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου, ἤρξατο λέ-
γειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου, τί ἐξεληλύθατε εἰς
τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευό-
μενον;

דחד בשבא ודבתר דנחא כב
19 וקרא יוחנן לתרין מן תלמידוהי ושדר אנון לות ישוע ואמר אנת הו הו דאתא או לאחרין הו מסכינן׃
20 ואתו לות ישוע ואמרין לה יוחנן מעמדנא שדרן לותך ואמר אנת הו הו דאתא או לאחרין הו מסכינן׃
21 בה דין בהי שעתא סגיאא אסי מן כורהנא ומן מחותא ומן רוחא בישתא ולסגיאא סמיא יהב חזוא׃
22 וענא ישוע ואמר להון זלו אמרו ליוחנן כל מדם דחזיתון ושמעתון דסמיא חזין וחגירא מהלכין וגרבא מתדכין
וחרשא שמעין ומיתא קימין ומסכנא מסתברין׃ 23 וטובוהי למן דלא נתכשל בי׃ 24 כד דין אזלו תלמידוהי
דיוחנן שרי ישוע למאמר לכנשא על יוחנן מנא נפקתון לחורבא למחזא קניא דמן רוחא מתתזיע׃

a דנח כמו זרח
b אתא c סכא
d עמד
e כרה f מחא g סמא
h חזא i אזל
k דכא l מות m קום
n סבר כמו בשר
o אמר p זוע

25 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܓܒܪܐ
ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ. ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܠܒܘܫܐ
ܡܫܒܚܐ ܘܒܦܘܢܩܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܒܝܬ ܡܠܟܐ
ܐܢܘܢ. 26 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܢܒܝܐ
27 ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. ܗܢܘ
ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ
ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ. ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ.
28 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ
ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ
ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ. 29 ܘܟܠܗ
ܥܡܐ ܕܫܡܥܘ ܐܦ ܡܟܣܐ. ܙܕܩܘ ܠܐܠܗܐ ܕܥܡܕܘ
ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. 30 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ.
ܛܠܡܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܐܬܥܡܕܘ
ܡܢܗ. 31 ܠܡܢ ܗܟܝܠ ܐܕܡܐ ܠܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ.
ܘܠܡܢ ܕܡܝܢ. 32 ܕܡܝܢ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ
ܒܫܘܩܐ. ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܡܪܢ
ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ. ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܒܟܝܬܘܢ.
33 ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ
ܘܠܐ ܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܫܐܕܐ ܐܝܬ ܒܗ.
34 ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ
ܘܕܚܛܝܐ. 35 ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܒܢܝܗ ܀ ܀ ܀

ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ ܕܚܡܫܐ ܒܐܪܙܐ ܀ ܟܕ ܀

36 ܐܬܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܒܥܐ ܡܢܗ ܕܢܠܥܣ
ܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܘܐܣܬܡܟ.
37 ܘܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܘܟܕ
ܝܕܥܬ. ܕܒܒܝܬܗ ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܣܡܝܟ. ܢܣܒܬ
38 ܫܛܝܦܐ ܕܒܣܡܐ. ܘܩܡܬ ܠܒܣܬܪܗ ܠܘܬ
ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ. ܘܫܪܝܬ ܒܕܡܥܝܗ
ܡܨܒܥܐ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܣܥܪܐ ܕܪܫܗ ܡܫܘܝܐ
ܠܗܝܢ. ܘܡܢܫܩܐ ܗܘܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܫܝܚܐ
ܒܒܣܡܐ.

25 *Sin autem quid [v]visum existis? virum mollibus vestimentis indutum? ecce ij qui vestimentis gloriosis & delicatis vtuntur, in aulis regum degunt.

26 *Sin minus, quid visum existis? prophetam? Certè dico vobis & propheta præstantiorem.

27 *Hic est de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui complanabit viam tuam coram te.

28 *Dico vobis, Non est propheta inter natos mulierum maior Jouchanon Baptista: minimus autem in regno Dei maior est eo.

29 *Et totus populus qui audierat, publicani quoque iustificarunt Deum, qui baptizati fuerant baptismo Jouchanon.

30 *Perischæi verò & Scribæ calumniati sunt apud se voluntatem Dei, qui non baptizati fuerunt ab eo.

31 *Cuinam igitur assimilabo homines generationis huius? & cui similes sunt?

32 *Similes sunt pueris sedentibus in plateis, & inclamantibus ad socios suos, dicentibúsque, Cecinimus vobis, neque saltastis, ac lamentum edidimus vobis, neque fleuistis.

33 *Venit enim Jouchanon Baptista, panem non edens, nec bibens vinum, & dicitis, Dæmonium in eo est.

34 *Venit Filius hominis edens & bibens, & dicitis, Ecce vir helluo, & bibax vini, amicúsque publicanorum & flagitiosorum.

35 *Sed iustificata est sapientia ab omnibus filijs suis.

Ad horam tertiam Feria quinta Arcanorum.

36 *Venit autem vnus ex Perischæis efflagitans ab eo, vt secum manducaret. ingressus itaque domum Perischæi illius discubuit.

37 *Et mulier peccatrix erat in illa ciuitate. quæ quum nosset in domo Perischæi eum accubuisse, accepit alabastrum vnguenti.

38 *Et stans retro ad pedes eius, flebat, cœpítque lachrymis suis irrigare pedes eius, pilísque capitis sui abstergebat eos, & deosculabatur pedes eius, & vngebat aromate.

25 ואן לא מנא נפקתון למחזא גברא דנחתא רכיכא לביש הא אילין דבלבושא [q] משבחא [r] ובפונקא איתיהון בית מלכא אנון ׃ 26 ואן לא מנא נפקתון [s] למחזא נביא אין אמר אנא לכון ויתיר מן נביא ׃
27 הנו דעלוהי כתיב דהא אנא משדר אנא מלאכי קדם פרצופך [t] דנתקן אורחא קדמיך ׃
28 אמר אנא לכון דלית נביא [u] בילידי נשא דרב מן יוחנן [x] מעמדנא זעורא דין במלכותא דאלהא רב הו מנה ׃
29 וכלה עמא דשמעו אף מכסא [y] זדקו לאלהא דעמדו [z] מעמודיתה דיוחנן ׃ 30 פרישא דין וספרא טלמו בנפשהון [a] צבינא דאלהא דלא אתעמדו מנה ׃ 31 למן הכיל [b] אדמא לאנשא דשרבתא הדא ולמן דמין ׃
32 דמין לטליא דיתבין בשוקא [c] וקעין לחבריהון ואמרין זמרן לכון ולא רקדתון ואלין לכון ולא [d] בכיתון ׃

[q] שבח [r] פנק
[s] חזא
[t] תקן [u] ילד [x] עמד
[y] זדק כמו צדק
[z] עמד בלשון טבל
[a] צבא [b] דמא
[c] קעא [d] בכא

* Sed quid exiſtis videre? hominem 25
mollibus veſtimentis indutum? Ecce
qui in veſte pretioſa ſunt & delitijs, in
domibus regum ſunt.
* Sed quid exiſtis videre? prophetam? 26
Vtique dico vobis, & pluſquam pro-
phetam.
* Hic eſt de quo ſcriptū eſt: Ecce ego 27
mitto angelum meū ante faciem tuam
qui præparabit viam tuam ante te.
* Dico enim vobis, maior inter natos 28
mulierum propheta Iohanne Baptiſta
nemo eſt. qui autem minor eſt in regno
Dei, maior eſt illo.
* Et omnis populus audiens & publi- 29
cani, iuſtificauerunt Deum, baptizati
baptiſmo Iohannis. E
* Phariſæi autem & legis periti conſi- 30
lium Dei ſpreuerunt in ſemetipſos, non
baptizati ab eo.
* Ait autem Dominus, Cui ergo ſimi- 31
les dicam homines generationis huius,
& cui ſimiles ſunt?
* Similes ſunt pueris ſedentibus in fo- 32
ro, & loquentibus adinuicem, & dicen-
tibus, Cantauimus vobis tibiis, & non
ſaltaſtis: lamentauimus, & non plo-
raſtis.
* Venit autem Iohannes Baptiſta ne- 33
que manducans panem, neque bibens
vinum: & dicitis, Dæmonium habet.
* Venit Filius hominis manducans & 34
bibens: & dicitis, Ecce homo deuora-
tor & bibens vinum, amicus publica-
norum & peccatorum.
* Et iuſtificata eſt ſapientia ab omni- 35
bus filijs ſuis.

* ROGABAT autem illum quidam 36
de Phariſæis vt manducaret cum illo. Et F
ingreſſus domum Phariſæi diſcubuit.
* Et ecce mulier quæ erat in ciuitate, 37
peccatrix, vt cognouit quòd † accubuit
in domo Phariſæi, attulit alabaſtrum
vnguenti.
* Et ſtans retrò ſecus pedes eius, la- 38
chrymis cœpit rigare pedes eius, & ca-
pillis capitis ſui tergebat, & oſculabatur
pedes eius, & vnguento vngebat.

25 * ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς
ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυ-
φῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν·

26 * ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω
ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

27 * οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγ-
γελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
σου ἔμπροσθέν σου.

28 * λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης
ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.

29 * καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν
θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ἰωάννου.

30 * οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ
ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

31 * εἶπε δὲ ὁ κύριος, τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς
γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;

32 * ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσ-
φωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
ὠρχήσασθε. ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 * ἐλήλυθε γὰρ ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε
οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, δαιμόνιον ἔχει.

34 * ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέ-
γετε, ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν.

35 * καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 * Ηρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ'
αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου, ἀνεκλίθη.

37 * καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπι-
γνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα
ἀλάβαστρον μύρου·

38 * καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα,
ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ
τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.

33 אֶתָא גֵיר יוּחַנָן מַעֲמְדָנָא לָא אָכֵל לַחְמָא וְלָא שָׁתֵא חַמְרָא וָאמְרִין אַנְתּוּן שֵׁאדָא אִית בֵּהּ ׃
34 אֶתָא בְּרֵהּ דְּאֶנָשָׁא אָכֵל וְשָׁתֵא וָאמְרִין אַנְתּוּן הָא גַּבְרָא [c] אֲכוּלָא וְשָׁתֵא חַמְרָא וְרָחְמָא דְמָכְסֵא [f] וַדְחַטָיֵא ׃
35 [g] וְאֶזדַּדְקַת [h] חֶכְמְתָא מֶן כֻּלְהוֹן בְּנֵיהּ ׃
דתלת שעין וחמשא [a] דאורתא כג
36 אֶתָא דֵּין בְּעָא מֶנֵּהּ חַד מֶן פְּרִישֵׁא [b] דְּנֶלְעַס עַמֵּהּ [c] וְעַל לְבַיתֵהּ דַּפְרִישָׁא הַו [d] אֶסְתְּמֶך ׃ 37 וַאנְתְּתָא [e] חַטִיתָא
אִית הֲוָת בַּמְדִינְתָא הָי וְכַד [f] יֶדְעַת דַּבְבַיתֵהּ דַּפְרִישָׁא הו סְמִיך נֶסְבַת [g] שַׁטִיפְתָא דְּבֶסְמָא ׃ 38 [h] וְקָמַת בְּסֶתְרֵהּ לְוָת רַגְלוֹהִי
[i] וּבָכְיָא הֲוָת [k] וְשָׁרְיַת בְּדֶמְעֶיהָ [l] מְצַבְּעָא רַגְלוֹהִי וּבְסַעֲרָא דְרִישָׁהּ [m] מְשַׁוְיָא לְהֵין וּמְנַשְּׁקָא הֲוָת רַגְלוֹהִי [n] וּמָשְׁחָא בֶּסְמָא ׃

[a] אֲכַל פירושו זולל
[f] חַטָא [g] זְדַק [h] חֲכַם
[a] רְזָא [b] לְעַס
[c] עְלַל [d] סְמַך [e] חֲטָא
[f] יְדַע [g] הוא כלי לשמן
[h] קוּם [i] בְּכָא [k] שְׁרִי
[l] צְבַע [m] שְׁוָא בלשון קנה
[n] מְשַׁח

39 ✱ ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܗܘ ܕܩܪܝܗܝ ܐܬܚܫܒ ܒܢܦܫܗ ܘܐܡܪ ܗܢܐ ܐܠܘ ܢܒܝܐ ܗܘܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝ ܘܡܐ ܛܒܗ ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܕܩܪܒܬ ܠܗ܂
40 ✱ ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܡܕܡ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܡܪ ܠܟ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܪܒܝ܂
41 ✱ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܪܝܢ ܚܝܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܚܕ ܡܪܐ ܚܘܒܐ܂ ܚܕ ܚܝܒ ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫܡܐܐ ܘܐܚܪܢܐ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫܝܢ܂
42 ✱ ܘܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܦܪܥ ܠܬܪܝܗܘܢ ܫܒܩ܂ ܐܝܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܗܘܢ ܝܬܝܪ ܢܚܒܝܘܗܝ܂
43 ✱ ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܗܘ ܕܐܫܬܒܩ ܠܗ ܣܓܝ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܪܝܨܐܝܬ ܕܢܬ܂
44 ✱ ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܘܐܡܪ ܠܫܡܥܘܢ ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ܂ ܠܒܝܬܟ ܥܠܬ ܡܝܐ ܠܪܓܠܝ ܠܐ ܝܗܒܬ܂ ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܕܡܥܝܗ ܪܓܠܝ ܨܒܥܬ ܘܒܣܥܪܗ ܫܘܝܬ ܐܢܝܢ܂
45 ✱ ܐܢܬ ܠܐ ܢܫܩܬܢܝ܂ ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܐ ܡܢ ܕܥܠܬ ܠܐ ܫܠܝܬ ܡܢ ܕܢܢܫܩ ܪܓܠܝ܂
46 ✱ ܐܢܬ ܡܫܚܐ ܠܪܫܝ ܠܐ ܡܫܚܬ܂ ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ ܪܓܠܝ ܡܫܚܬ܂
47 ✱ ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܡܫܬܒܩܝܢ ܠܗ ܚܛܗܝܗ ܣܓܝܐܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܚܒܬ ܣܓܝ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܕܩܠܝܠ ܡܫܬܒܩ ܠܗ ܩܠܝܠ ܡܚܒ܂
48 ✱ ܘܐܡܪ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ܂ ܡܫܬܒܩܝܢ ܠܟܝ ܚܛܗܝܟܝ܂
49 ✱ ܫܪܝܘ ܕܝܢ ܗܢܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܐܡܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ܂ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܦ ܚܛܗܐ ܫܒܩ܂
50 ✱ ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ܂ ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ܀

✣ ܚܡܫܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ ✣

✣ ܟܗ ✣ ܩܦܠܐܘܢ ܚ ✣

1 ✱ ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ܂ ܡܟܪܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ܂ ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܬܪܥܣܪܬܗ ܥܡܗ܂
2 ✱ ܘܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐܣܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ܂ ܡܪܝܡ ܕܡܬܩܪܝܐ ܡܓܕܠܝܬܐ܂ ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢܗ܂

39 * *Quum autem vidisset Perischæus ille qui vocauerat eum, cogitauit apud se, & ait, Iste si esset propheta, nosset quænam sit, & qualis rumor peccatricis huius mulieris quæ tetigit ipsum.*
40 * *Respondit autem Ieschua, & dixit ei, Schemeoun habeo quiddam quod tibi dicam. Ait ei, dic Rabbi.*
41 * *Subdit ei Ieschua, Duo debitores erant vni domino debiti* [creditori:] *vnus debebat ei denarios quingentos, alter verò denarios quinquaginta.*
42 * *Quúmque essent non soluendo, vtrisque remisit debitũ. vter igitur eorum magis eum diliget?*
43 * *Respondit Schemeoun & ait, Puto eum cui multa remissa sunt. Dixit ei Ieschua, Rectè iudicasti.*
44 * *Et conuersus ad mulierem illam, dixit ipsi Schemeoun, Vides hanc mulierem? domum tuã ingressus sum, aquam pedibus meis non dedisti, hæc autem lachrymis suis pedes meos lauit, & capillis suis abstersit eos.*
45 * *Tu non es osculatus me, hæc autem ecce ex quo ingressa est, non desijt pedes meos deosculari.*
46 * *Tu oleo caput meum non vnxisti, hæc autem oleo aromatico pedes meos vnxit.*
47 * *Propterea dico tibi, remissa esse ei scelera eius multa, propterea quòd multum dilexerit: is autem cui paululum remittitur, pau-*
48 *lulum diligit.* * *Et dixit mulieri illi, Remittuntur tibi scelera tua.*
49 * *Cœperunt autem ij qui accumbebant dicere apud se, Quis est iste qui etiam scelera*
50 *remittit?* * *Ieschua verò dixit ei mulieri, Fides tua te seruauit: ito in pace.*

Feria v. Hebdomadis secundæ Ieiunij.

CAP. VIII.

1 *ET factum est post hæc, vt perlustraret Ieschua vrbes & vicos, prædicarétque, ac euangelizaret regnum Dei, & duodecim eius erant cum eo:*
2 * *Necnon mulieres illæ quæ sanatæ fuerant à morbis, et à spiritibus malis, Mariam quæ vocatur Magdeloitho, ea est ex qua septem dæmonia exierant:*

39 כד חזא דין פרישא הו [o]דקריהי אתחשב בנפשה ואמר הנא אלו נביא הוא ידע הוא מן היומא [p]טבה [q]חטיתא הי אנתתא הי דקרבת לה ׃ 40 ענא דין ישוע ואמר לה שמעון מדם אית לי [r]דאמר לך אמר לה אמר רבי ׃ 41 אמר לה ישוע תרין [s]חיבא איתהוו לחד מרא חובא חד חיב הוא לה דינרא חמש מאא ואחרנא דינרא חמשין ׃ 42 ודלית הוא להון [t]למפרע לתריהון שבק אינא הכיל מנהון יתיר [u]נחביוהי ׃ 43 ענא שמעון ואמר סבר אנא דהו [x]דאשתבק לה סגי אמר לה ישוע [y]תריצאית [z]דנת ׃ 44 ואתפני לות הי אנתתא ואמר לשמעון חזא אנת אנתתא הדא לביתך [b]עלת מיא לרגלי לא [c]יהבת הדא דין בדמעיה רגלי [d]צבעת ובסערה [e]שוית אנין ׃ 45 אנת לא [f]נשקתני הדא דין הא מן דעלת לא [g]שלית

[o] קרא [p] טבא כמו דבה
[q] חטא [r] אמר
[s] חוב
[t] פרע [u] חבב כמו אהב
[x] שבק [y] תרץ [z] דון
[a] פנא [b] עלל [c] יהב
[d] צבע [e] שוא פירושו קנח
[f] נשק [g] שלא חדל

39 Videns autem Pharisæus qui vocauerat eum, ait intra se, dicens, Hic si esset propheta, sciret vtique quæ & qualis est mulier quæ tangit eum, quia peccatrix est.

40 Et respondens Iesus, dixit ad illum, Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait, Magister, dic.

41 Duo debitores erant cuidam fœneratori: vnus debebat denarios quingentos, & alius quinquaginta.

42 Non habentibus illis vnde redderent, donauit vtrisque. Quis ergo eum plus diligit?

43 Respondens Simon dixit, Æstimo quia is cui plus donauit. At ille dixit ei, G Rectè iudicasti.

44 Et conuersus ad mulierem, dixit Simoni, Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lachrymis rigauit pedes meos, & capillis suis tersit.

45 Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intraui, non cessauit osculari pedes meos.

46 Oleo caput meum non vnxisti: hæc autem vnguento vnxit pedes meos.

47 Propter quod dico tibi, Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit.

48 Dixit autem ad illam, Remittuntur tibi peccata.

49 Et cœperunt qui simul accumbebant, dicere intra se, Quis est hic qui etiam peccata dimittit?

50 Dixit autem ad mulierem, Fides tua te saluam fecit: vade in pace.

CAP. VIII.

1 ET factum est deinceps, & ipse iter faciebat per ciuitates & castella prædicans & euangelizans regnum Dei: & A duodecim cum illo;

2 Et mulieres aliquæ quæ erant curatæ à spiritibus malignis & infirmitatibus, Maria quæ vocatur Magdalene, de qua septem dæmonia exierant;

39 Ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν, σίμων, ἔχω σοι τι εἰπεῖν. ὁ δέ φησι, διδάσκαλε, εἰπέ.

41 Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.

42 Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;

43 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπεν, ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὀρθῶς ἔκρινας.

44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ σίμωνι ἔφη, βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε·

45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας, αὕτη δὲ ἀφ᾽ ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

46 Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας, αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας.

47 Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ. ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.

48 Εἶπε δὲ αὐτῇ, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι·

49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;

50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

η.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,

2 Καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, μαρία ἡ καλουμένη μαγδαληνὴ, ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει·

47 חלף
רגלי למנשקו ׃ 46 אנת משחא לרישי לא h משחת הדא דין במשחא דבסמא רגלי משחת ׃
הדא אמר אנא לך דשביקין לה i חטהיה סגיאא מטל k דאחבת סגי הו דין דקליל l משתבק לה קליל m מחב ׃
48 ואמר להי אנתתא שביקין לכי חטהיכי ׃ 49 n שריו דין הנון דסמיכין אמרין בנפשהון מנו הנא
דאף חטהא שבק ׃ 50 ישוע דין אמר להי אנתתא o הימנותכי p אחיתכי q זלי בשלמא ׃
דחמשא דשבתא דתרין a דצומא כר קפלאון ח
1 והוא מן בתר הלין מתכרך הוא ישוע במדינתא ובקוריא b ומכרז הוא c ומסבר מלכותא דאלהא ותרעסרתה עמה
2 ונשא הנין d דאתאסי מן e כורהנא ומן רוחא בישתא מרים f דמתקריא מגדליתא הי דשבעא שאדין נפקו מנה

h משח i חטא
k אחב כמו אהב
l שבק m חבב או אחב
n שרי o הימן
p חיא q אזל
a צום b כרז
c סבר כמו בשר
d אסא e כרה f קרא

3 * ܘܝܘܚܢ ܐܢܬܬܗ ܕܟܘܙܐ ܪܒ ܒܝܬܗ ܕܗܪܘܕܣ
ܘܫܘܫܢ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܡܫܢ
ܗܘܝ ܠܗܘܢ ܡܢ ܩܢܝܢܗܝܢ܀
4 * ܘܟܕ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܟܢܫ ܗܘܐ܆ ܘܡܢ ܟܠ
ܡܕܝܢܢ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ܆ ܐܡܪ ܒܡܬܠܐ.
5 * ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ ܙܪܥܗ. ܘܟܕ ܙܪܥ ܐܝܬ
ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ܆ ܘܐܬܕܝܫ ܘܐܟܠܬܗ ܦܪܚܬܐ.
6 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ܆ ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܝܥܐ.
ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܚܠܘܬܐ ܝܒܫ.
7 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ܆ ܘܝܥܘ ܥܡܗ ܟܘܒܐ
ܘܚܢܩܘܗܝ. 8 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ
ܛܒܬܐ ܘܫܦܝܪܬܐ܆ ܘܝܥܐ ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ ܚܕ ܒܡܐܐ.
ܗܠܝܢ ܟܕ ܐܡܪ ܩܥܐ ܗܘܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ
9 ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
10 ܕܡܢܘ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܠܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܠܒܪ ܒܡܬܠܐ ܡܬܐܡܪ.
ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ.
11 * ܗܢܘ ܕܝܢ ܡܬܠܐ. ܙܪܥܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.
12 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܗܢܘܢ
ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܫܩܠ
ܡܠܬܐ ܡܢ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܝܡܢܘܢ ܘܢܚܘܢ.
13 * ܘܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ
ܕܫܡܥܝܢ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ.
ܘܥܩܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܙܒܢܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ.
ܘܒܙܒܢ ܢܣܝܘܢܐ ܡܬܬܥܝܩܝܢ.
14 * ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܒܪܢܝܐ ܘܒܥܘܬܪܐ
ܘܒܪܓܝܓܬܐ ܕܥܠܡܐ ܡܬܚܢܩܝܢ. ܘܦܐܪܐ
15 ܠܐ ܝܗܒܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܒܠܒܐ ܫܦܝܐ ܘܛܒܐ ܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ.
ܘܐܚܝܕܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ܀

3 * *Et Jouchan vxor Couza præfecti domui Heroudis, & Schouſchan, aliæque pluri-mæ, illæque miniſtrabant eis ex facultatibus ſuis.*

4 * *Qumque multa turba coacta eſſet & ex omnibus ciuitatibus conuenirent ad eum, dixit per parabolas.*

5 * *Exijt ſeminator ad ſeminandum ſemen ſuum: qumque ſeminaret, aliud cecidit iuxta viam, & conculcatum eſt, ac volucres comederunt illud.*

6 * *Aliud autem cecidit ſuper petram, & illicò germinauit, & quia non habebat humorem, exaruit.*

7 * *Aliud autem cecidit inter ſpinas, & germinarunt cum eo ſpinæ, ac ſuffocarunt illud.*

8 * *Aliud denique cecidit in terram bonam & pulchram, ac germinauit, & edidit fructum vnum in cētum* [centuplum.] *Hæc quum dixiſſet clamabat, Qui habet aures ad audiendum, audiat.*

9 * *Et interrogarunt eum diſcipuli eius, quæ eſſet iſta parabola.*

10 * *Ipſe verò dixit eis, Vobis etenim datum eſt noſſe arcana regni Dei, cæteris autem illis per parabolas dictum eſt, vt videntes non videant, & audientes non intelligant.*

11 * *Eſt autem hæc parabola: Semen eſt ſermo Dei.*

12 * *Ii autem qui ſecus viam, ſunt qui audiunt ſermonem, & veniens inimicus tollit ſermonem ex cordibus eorum, ne credant, & ſalui fiant.*

13 * *Qui autē ſuper petram, ij ſunt, qui quum audierint, cum gaudio excipiunt ſermonem, & radicem non habent, ſed temporaria eſt fides eorum, & tempore tentationis impingunt.*

14 * *Quod autem inter ſpinas cecidit, ij ſunt qui audiunt ſermonem, ſed à ſolicitudine, diuitijsque, & concupiſcentiis mundi ſuffocantur, fructúſque non edunt.*

15 * *Quod autem in terram bonam, ij ſunt qui corde humili bonóque audiunt ſermonem & amplectuntur, edúntque fructus in patientia.*

3 וְיוֹחַן אַנְתְּתֵהּ דְּכוּזָא רַבְּבַיתֵהּ דְּהֵרוֹדֵס וְשׁוּשַׁן וַאחְרָנְיָתָא סַגִּיאָתָא אַילֵין דִּמְשַׁמְּשָׁן הֲוַי לְהוֹן מֶן קֶנְיָנֵיהֵין ׃
4 וְכַד כֶּנְשָׁא סַגִּיאָא כְּנִשׁ הֲוָא וּמֶן כֻּל מְדִינָן אָתֵין הֲווּ לְוָתֵהּ אֶמַר בְּמַתְלָא ׃ 5 נְפַק זָרוֹעָא לְמֶזְרַע
זַרְעֵהּ וְכַד זְרַע אִית דִּנְפַל עַל יַד אוּרְחָא וְאֶתְדִּישׁ וַאכַלְתֵּהּ פָּרַחְתָּא ׃ 6 וַאחְרָנָא נְפַל עַל שׁוֹעָא וּבַר
שָׁעְתֵּהּ יְעָא וּמֶטֻּל דְּלַית הֲוָא לֵהּ לַחְלוּתָא יְבֵשׁ ׃ 7 וַאחְרָנָא נְפַל בֵּית כּוּבָא וִיעַו עַמֵּהּ כּוּבָא וַחְנַקוּהי ׃
8 וַאחְרָנָא נְפַל בְּאַרְעָא טָבְתָּא וְשַׁפִּירְתָּא וִיעָא וַעֲבַד פֵּארָא חַד בִּמְאָא הָלֵין כַּד אֶמַר קָעֵא הֲוָא דְּאִית
לֵהּ אֶדְנָא דְּנִשְׁמַע נִשְׁמַע ׃
9 וְשַׁאלוּהי תַּלְמִידוּהי דְּמַנוּ מַתְלָא הָנָא ׃ 10 הוּ דֵּין אֶמַר לְהוֹן לְכוֹן הוּ יְהִיב לְמֶדַע אָרָזָא דְּמַלְכוּתֵהּ

סְנָא קְנָא · אָתָא מְתַל · זְרַע · רוּשׁ · אֲכַל · יְעָא כמו יצא או הצמית · קפ׳ רושו לידה · חֲנַק · טוֹב · קְעָא · אֶרְנָא כמו אוזן · יְהַב · יְדַע · רָזָא

* Et Iohanna vxor Chusæ procura- 3
toris Herodis, & Susanna, & aliæ mul-
tæ quæ ministrabant ei de facultatibus
suis.
* Cùm autem turba plurima conue- 4
niret, & de ciuitatibus properarent ad
eum, dixit per similitudinem:
* Exijt qui seminat, seminare semen 5
suum. & dum seminat, aliud cecidit se-
cus viam, & conculcatum est, & volu-
cres cæli comederunt illud.
* Et aliud cecidit supra petram: & 6
natum aruit, quia non habebat humo-
rem.
* Et aliud cecidit inter spinas: & si- 7
mul exortæ spinæ suffocauerunt illud.
* Et aliud cecidit in terram bonam: 8
& ortum, fecit fructum cẽtuplum. Hæc B
dicens clamabat, Qui habet aures au-
diendi, audiat.
* Interrogabant autem eum discipuli 9
eius, quæ esset hæc parabola.
* Quibus ipse dixit, Vobis datum est 10
nosse mysterium regni Dei, cæteris au-
tem in parabolis, vt videntes non vi-
deant, & audientes non intelligant.
* Est autem hæc parabola: Semen est 11
verbum Dei.
* Qui autem secus viam: hi sunt qui 12
audiunt, deinde venit diabolus, & tollit
verbum de corde eorum, ne credentes
salui fiant.
* Nam qui supra petram: qui cùm au 13
dierint, cum gaudio suscipiunt verbum.
& hi radices non habent: †quia ad tem-
pus credunt, & in tempore tentationis
recedunt.
* Quod autem in spinas cecidit, hi 14
sunt qui audierunt, & à solicitudinibus
& diuitijs, & voluptatibus vitæ, eun-
tes, suffocantur, & non referunt fru-
ctum.
* Quod autem in bonam terram: hi 15
sunt qui in corde bono & optimo au-
dientes verbum retinent, & fructum af-
ferunt in patientia.

3 * καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρόπου ἡρώδου, καὶ σουσάν-
να, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν
ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4 * συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπο-
ρευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς,
5 * ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον ἑαυτοῦ· καὶ ἐν
τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπα-
τήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
6 * καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη,
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.
7 * καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖ-
σαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό·
8 * καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ
φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων
ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
9 * ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες τίς εἴη ἡ
παραβολὴ αὕτη.
10 * ὁ δὲ εἶπεν, ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέπον-
τες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
11 * ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ
θεοῦ.
12 * οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ
διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ
πιστεύσαντες σωθῶσιν.
13 * οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέ-
χονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν
πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
14 * τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες,
καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου, καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευό-
μενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι.
15 * τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ κα-
λῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι, καὶ καρπο-
φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

דַאלָהָא לְהָנוּן דֵּין דְּשַׁרְכָא [a] בְּפַלְאתָא [b] מֶתְאַמַר דְּכַד [c] חָזֵין לָא נֶחְזוּן וְכַד שָׁמְעִין לָא [d] נֶסְתַּכְּלוּן ׃
11 הָנוּ דֵּין מַתְלָא זַרְעָא אִיתַוהי [e] מֶלְּתָא דַאלָהָא ׃ 12 הָנוּן דֵּין דְּעַל יַד אוּרְחָא אִיתַיהוּן הָנוּן דְּשָׁמְעִין מֶלְּתָא
וְאָתֵא בְּעֶל דְּבָבָא שָׁקֵל מֶלְּתָא מֵן לֶבְּהוּן דְּלָא [f] נְהַימְנוּן [g] וְנִחוּן ׃ 13 וְהָלֵין דֵּין דְּעַל שׁוּעָא הָלֵין אֶנוּן דְּמָא דְשָׁמְעוּ
[h] בְּחַדוּתָא מְקַבְּלִין לָהּ לְמֶלְּתָא וְעֶקָּרָא לַית לְהוּן אֶלָּא דְּזַבְנָא הִי הַימָנוּתְהוּן וּבְזַבְנָא [i] נֶסְיוֹנָא מֶתְכַּשְׁלִין ׃
14 הַו דֵּין דַּנְפַל בֵּית כּוּבֵא הָלֵין אֶנוּן אִילֵין דְּשָׁמְעִין מֶלְּתָא [k] וּבְצֶפְתָא וּבְעוּתְרָא [l] וּבַרְגִיגָתֵה דְּעָלְמָא מֶתְחַנְקִין
וּפֵאֵרָא לָא יָהְבִין ׃ 15 הַו דֵּין דְּבַארְעָא טָבְתָא הָלֵין אֶנוּן אִילֵין דַּבְלֶבָּא [m] שַׁפְיָא וְטָבָא שָׁמְעִין מֶלְּתָא
וְאָחְדִין וְיָהְבִין פֵּאֵרָא [n] בַּמְסַיבְּרָנוּתָא ׃

[a] פְּלָא [b] אֱמַר [c] חֲזָא
[d] סְכַל כמו שכל
[e] מַלֵּל [f] הֵימַן
[g] חַיָּא [h] חֲרָא
[i] נְסָא [k] יְצַף
[l] רְגַג
[m] שְׁפָא
[n] סְבַר

ܒܘܟܪܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ ܟܪܚ

16 ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܪ ܫܪܓܐ ܘܡܚܦܐ ܠܗ ܒܡܐܢܐ ܐܘ ܣܐܡ ܠܗ ܠܬܚܬ ܥܪܣܐ ܐܠܐ ܣܐܡ ܠܗ ܠܥܠ ܡܢ ܡܢܪܬܐ ܕܟܠ ܕܥܐܠ ܢܚܙܐ ܢܘܗܪܗ.

17 ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ ܘܠܐ ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ ܘܢܐܬܐ ܠܓܠܝܐ.

18 ܚܙܘ ܐܝܟܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܦ ܗܘ ܕܣܒܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ.

19 ܐܬܘ ܕܝܢ ܠܘܬܗ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ.

20 ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܨܒܝܢ ܠܡܚܙܟ.

21 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܐܡܝ ܘܐܚܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܥܒܕܝܢ ܠܗ.

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܚ ܕܨܘܡܐ ܟܘ

22 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܝܬܒ ܒܣܦܝܢܬܐ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܥܒܪ ܠܗܘ ܥܒܪܐ ܕܝܡܬܐ.

23 ܘܟܕ ܪܕܝܢ ܣܦܝܢܬܐ ܕܡܟ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܘܗܘܬ ܥܠܥܠܐ ܕܪܘܚܐ ܒܝܡܐ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܣܦܝܢܬܐ ܠܡܛܒܥ.

24 ܘܩܪܒܘ ܐܥܝܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܪܒܢ ܐܒܕܝܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܡܚܫܘܠܐ ܕܡܝܐ. ܘܢܚܘ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ.

25 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܕܚܝܠܝܢ. ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܐܦ ܠܪܘܚܐ ܦܩܕ ܘܠܓܠܠܐ ܘܠܝܡܐ ܘܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ.

26 ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܠܘܩܒܠ ܓܠܝܠܐ.

27 ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܐܪܥܐ. ܦܓܥ ܒܗ ܓܒܪܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܫܐܕܐ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܐܢܐ ܠܐ ܠܒܫ ܗܘܐ. ܘܒܒܝܬܐ ܠܐ ܥܡܪ ܗܘܐ ܐܠܐ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ.

28 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܩܥܐ ܘܢܦܠ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܩܠܐ ܪܡܐ ܐܡܪ. ܡܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܠܐ ܬܫܢܩܢܝ.

Cōmemoratione Deiparæ Mariam.

16 * *Nemo accendit lucernam, & operit eam vase, aut ponit eam ſubter lectum, ſed eam imponit candelabro, vt quicunque ingrediatur; videat lumen eius.*

17 * *Nihil eſt enim occultum quod non reueletur, nec abſconditum, quod nō cognoſcatur, & veniat in apertum.*

18 * *Videte quomodo audiatis. Qui enim habet dabitur ei, & qui non habet, etiam id quod putat habere, tolletur ab eo.*

19 * *Venerunt autem ad eum mater & fratres eius, nec poterant eum alloqui propter turbam.*

20 * *Et dicunt ei, Mater tua & fratres tui ſtant foris, volúntque te videre.*

21 * *Ipſe verò reſpondit & ait illis, Ji ſunt mater mea & fratres mei, qui audiunt ſermonem Dei, eumq́ue exequuntur.*

Ad veſperam Dominicæ v. Ieiunij.

22 * *Porrò factum eſt quodam die, vt Jeſchua conſcenſa naui ſederet in ea, & diſcipuli eius: & dixit eis, Tranſeamus in vlteriorem ripam maris.*

23 * *Quumq; nauigarent, ſomno ſe dedit ipſe Jeſchua, & factus eſt turbo venti in mari, & propè erat nauis vt mergeretur.*

24 * *Et accedentes excitarunt eum, dicuntq; ei, Magiſter noſter, Magiſter noſter, perimus. Jpſe verò ſurrexit, et obiurgauit ventos, & fluctuationes aquarum, & quieuerunt, ac facta eſt tranquillitas.*

25 * *Et dixit eis, Vbi eſt fides veſtra? Ipſi autem quum expaueſcerent mirabantur, dicentes vnus ad alium: Quiſnam iſte eſt, vt & ventis imperet, fluctuationibusq́ue, & mari, & obediant ei?*

26 * *Porrò nauigarunt veneruntq́ue in regionem Godaræorum quæ eſt in vlteriori ripa*
27 *ex aduerſo Galilææ.* * *Quumq́ue exiſſet in terram, occurrit ei homo quidam ex vrbe, in quo erat dæmonium à tempore multo, & veſtimento non amiciebatur, nec in ædibus*
28 *degebat, ſed in monumentis.* * *Quum autem vidiſſet Jeſchua, exclamauit & procidit coram eo, & alta voce dixit, Quid nobis & tibi Jeſchua fili Dei Altiſſimi? peto à te ne me crucies.*

---

[a] בוכרנא [b] דילדת אלהא מרים כרח

16 לא אנש [c] מנהר שרגא [d] ומחפא לה במאנא או [e] סאם לה תחית ערסא אלא סאם לה לעל מן מנרתא דכל [f] דעאל
נחזא נוהרה: 17 לית גיר מדם דכסא דלא נתגלא ולא [g] דמטשי דלא [h] נתידע [i] ונאתא [k] לגליא: 18 חזו איכנא
שמעין אנתון מן דאית לה גיר [l] נתיהב לה ומן דלית לה אף הו דסבר דאית לה [m] נשתקל מנה: 19 אתו דין לותה אמה ואחוהי
ולא משכחין הוו דנמללון עמה מטל כנשא: 20 ואמרו לה אמך ואחיך [n] קימין לבר [o] וצבין [p] למחזך: 21 הו דין
ענא ואמר להון הלין אנון אמי ואחי אילין דשמעין [q] מלתא דאלהא ועבדין לה: דרמשא דחד בשבא רח [r] דצומא כו
22 הוא דין בחד מן יומתא סלק ישוע יתב בספינתא הו ותלמידוהי ואמר להון [b] נעבר להו עברא דימתא:

[a] דכר [b] ילד
[c] נהר [d] חפא [e] סום
[f] עול [g] טשא
[h] ידע [i] אתא [k] גלא
[l] יהב [m] שקל
[n] קום [o] צבא [p] חזא
[q] מלל
[a] צום [b] עבר

*Nemo autem lucernam accendens, 16
operit eam vaſe, aut ſubtus lectum po-
nit: ſed ſupra candelabrum ponit, vt in-
trantes videant lumen.
*Non eſt enim occultum quod non 17
manifeſtetur: nec abſconditum quod
non cognoſcatur, & in palàm veniat.
*Videte ergo † quomodo audiatis. Qui 18
enim habet, dabitur illi: & quicunque
non habet, etiam quod putat ſe habere,
auferetur ab illo.
*Venerunt autem ad illum mater & 19
fratres eius: & non poterant adire eum
præ turba.
*Et nuntiatum eſt illi: Mater tua & 20
fratres tui ſtant foris, volentes te videre.
*Qui reſpondens, dixit ad eos, Mater 21
mea & fratres mei, hi ſunt qui verbum
Dei audiunt & faciunt.

*FACTVM eſt autem in vna dierum: 22
& ipſe aſcendit in nauiculam, & diſci-
puli eius, & ait ad illos, Transfretemus
trans ſtagnum. Et aſcenderunt.
*Et nauigantibus illis obdormiuit: & 23
deſcendit procella venti, in ſtagnum, & D
complebantur, & periclitabantur.
*Accedentes aũt ſuſcitauerunt eum, 24
dicentes, Præceptor, perimus. At ille ſur-
gens, increpauit ventum & tempeſta-
tem aquæ: & ceſſauit: & facta eſt tran-
quillitas.
*Dixit autem illis, Vbi eſt fides veſtra? 25
Qui timentes, mirati ſunt ad inuicem,
dicentes, Quis putas hic eſt, quia & ven
tis & mari imperat, & obediunt ei?
*Et nauigauerunt ad regionem Ge- 26
raſenorum, quæ eſt contra Galilæam.
*Et cùm † egreſſus eſſet ad terram, oc- 27
currit illi vir quidam qui habebat dæ-
monium iam temporibus multis, & ve-
ſtimento non induebatur, neque in do-
mo manebat, ſed in monumentis.
*Is vt vidit Ieſum, procidit ante illũ: 28
& exclamans voce magna, dixit, Quid
mihi & tibi eſt Ieſu fili Dei altiſſimi?
obſecro te ne me torqueas.

16 *Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκά-
τω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.
17 *οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον,
ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ.
18 *βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε. ὃς γὰρ ἐὰν ἔχῃ, δοθήσεται
αὐτῷ· καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ'
αὐτοῦ.
19 *παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
20 *καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελ-
φοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες.
21 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, μήτηρ μου καὶ ἀ-
δελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες, καὶ
ποιοῦντες αὐτόν.

22 *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς
πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, διέλ-
θωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν.
23 *πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε, καὶ κατέβη λαῖλαψ
ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύ-
νευον.
24 *προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες, ἐπι-
στάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέ-
μῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένε-
το γαλήνη.
25 *εἶπε δὲ αὐτοῖς, ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ
ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτός ἐστιν,
ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;
26 *καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν, ἥτις
ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας.
27 *ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀ-
νήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ
ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν
τοῖς μνήμασιν.
28 *ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐ-
τῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, τί ἐμοὶ καί σοι ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.

23 וכד [c] רדין דמך לה הו ישוע והות עלעלא דרוחא בימתא וקריבא הות ספינתא [d] למטבע ׃
24 וקרבו [e] אעירוהי ואמרין לה רבן רבן [f] אבדינן הו דין קם וכאא ברוחא [g] ובמחשולא דמיא [h] ונחו והוא [i] שליא ׃
25 ואמר להון איכא הי [k] הימנותכון הנון דין כד דחילין [l] מתדמרין הוו ואמרין חד לחד מנו כי הנא דאף לרוחא
פקד ולמחשולא ולימא [m] ומשתמעין לה ׃ 26 [n] ורדו [o] ואתו לאתרא דגדריא דאיתוהי בעברא לוקבל גלילא ׃
27 וכד נפק לארעא פגע בה גברא חד מן מדינתא דאית הוא בה דיוא מן זבנא [p] סגיאא ומאנא לא לבש הוא
ובביתא לא [q] עמר הוא אלא בבית קבורא ׃ 28 כד חזא דין לישוע קעא ונפל קדמוהי ובקלא [r] רמא אמר
מא לן ולך ישוע ברה דאלהא [s] מרימא בעא אנא מנך לא [t] תשנקני ׃

[c] דדא [d] טבע
[e] עור [f] אבד
[g] מחשולא כמו נחשול
[h] נוח [i] שלא [k] הימן
[l] דמר [m] שמע [n] ורדא
[o] אתא [p] סגא
[q] פירוש שכן [r] רום
[s] רום [t] שנק

29 ܦܩܕ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ
ܠܡܦܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܣܓܝ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ
ܙܒܢܐ ܗܐ ܡܢ ܕܫܒܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܡܬܐܣܪ ܗܘܐ
ܒܫܫܠܬܐ܆ ܘܒܟܒܠܐ ܡܬܢܛܪ ܗܘܐ. ܘܡܦܣܩ
ܗܘܐ ܐܣܘܪܘܗܝ ܘܡܬܕܒܪ ܗܘܐ ܡܢ ܫܐܕܐ
30 ܠܚܘܪܒܐ. ܫܐܠܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܢ ܫܡܟ. ܐܡܪ
ܠܗ ܠܓܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܕܝܘܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠܝܠܝܢ
31 ܗܘܘ ܒܗ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ. ܕܠܐ ܢܦܩܘܕ
32 ܠܗܘܢ ܠܡܐܙܠ ܠܬܗܘܡܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ
ܒܩܪܐ܆ ܕܚܙܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ ܒܛܘܪܐ. ܘܒܥܝܢ
ܗܘܘ ܡܢܗ܆ ܕܢܦܣ ܠܗܘܢ ܕܒܚܙܝܪܐ ܢܥܠܘܢ
33 ܘܐܦܣ ܠܗܘܢ. ܘܢܦܩܘ ܫܐܕܐ ܡܢ ܓܒܪܐ
ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܪܗܛܬ ܒܩܪܐ ܗܝ ܟܠܗ
34 ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܘ ܒܝܡܬܐ ܘܐܬܚܢܩܘ. ܟܕ
ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܥܘܬܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ܆ ܥܪܩܘ ܘܐܫܬܥܝܘ
35 ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ. ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܕܢܚܙܘܢ
ܡܕܡ ܕܗܘܐ܆ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܫܟܚܘܗܝ
ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܕܢܦܩܘ ܫܐܕܘܗܝ܆ ܟܕ ܠܒܝܫ
ܘܡܢܟܦ ܘܝܬܒ ܠܘܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ.
36 ܘܕܚܠܘ. ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܙܘ܆
ܐܝܟܢܐ ܐܬܐܣܝ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܫܐܕܐ.
37 ܘܒܥܐ ܗܘܘ ܡܢܗ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܓܕܪܝܐ
ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ
ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ
38 ܘܗܦܟ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܓܒܪܐ ܕܢܦܩܘ
ܡܢܗ ܫܐܕܐ܆ ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܢܗܘܐ ܠܘܬܗ.
ܘܫܪܝܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ.
39 ܗܦܘܟ ܠܒܝܬܟ܆ ܘܐܫܬܥܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܟ
ܐܠܗܐ. ܘܐܙܠ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ
ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܗ ܝܫܘܥ.

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܒܚܕܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ

40 ܟܕ ܗܦܟ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܩܒܠܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ.
ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.

29 *Præcipiebat enim Ieschua spiritui immundo vt exiret ab homine: multum enim iam temporis fuerat, ex quo captiuum detinebat eum: & vinciebatur catenis, compedibúsque custodiebatur: & fregerat vincula sua, & ducebatur à dæmonio in desertum.

30 *Interrogauit autem eum Ieschua, Quod est nomen tuum? dixit ei, Legio. quandoquidem dæmonia multa ingressa erant in eum.

31 *Et efflagitabāt ab eo, ne præciperet ipsis abire in abyssum.

32 *Erat autem ibi grex porcorum multorum pascens in monte, & efflagitabant ab eo vt permitteret ipsis in porcos ingredi. Et permisit eis.

33 *Et exierunt dæmonia ex homine, & ingressi sunt in porcos: & rectà contendit totus ille grex ad saxum, & ceciderunt in mare, ac suffocati sunt.

34 *Quum autem vidissent pastores quod factum fuerat, fugerunt, renuntiarúntque in ciuitates, & in pagos.

35 *Et exierunt quidam vt viderent quod factum fuerat, venerúntque ad Ieschua, & inuenerunt hominem illum à quo exierant dæmonia, vestitum, & verecundum, ac sedentem ad pedes ipsius Ieschua: & timuerunt.

36 *Et recitarunt eis illi qui viderant quomodo sanitati restitutus fuerat homo ille dæmoniacus.

37 *Et efflagitabant ab eo vniuersi cœtus Godaræorum vt abscederet à se, quippe quos timor magnus inuaserat: ipse autem Ieschua conscendit nauem, & reuersus est ab eis.

38 *Porrò vir ille à quo exierant dæmonia, efflagitabat ab eo, vt cum eo esset, sed dimisit eum Ieschua, & dixit ei:

39 *Reuertere domum tuam, & recita id quod fecit tibi Deus. Abijt itaque & prædicabat per totam ciuitatem quod fecerat ei Ieschua.

Matutinis Dominicæ v. Ieiunij.

40 *Quum autem redijsset Ieschua, excepit eum turba multa, omnes enim conspiciebantur eum.

29 פְּקַד הֲוָא לֵהּ גֵּיר יֵשׁוּעַ לְרוּחָא טַנְפָא ׳לְמִפַּק מִן בַּרְנָשָׁא סַגִּי הֲוָא לֵהּ גֵּיר זַבְנָא הָאמַן ׳דְּשָׁבְא הֲוָאלֵהּ ׳וּמִתְאֲסַר בְּשִׁשַׁלְתָא וּבְכַבְלָא מִתְנְטַר הֲוָא וּמְפַסֵּק הֲוָא אֲסוּרוֹהִי וּמִתְדַּבַּר הֲוָא מִן שֵׁאדָא לְחוּרְבָא ׃
30 שְׁאֵלֵהּ דֵּין יֵשׁוּעַ מַן שְׁמָךְ אֲמַר לֵהּ לְגִיוֹן מֶטֻּל דְּדַיְוֵא סַגִּיאֵא עֲלִילִין הֲוָא בֵּהּ ׃
31 וּבָעֵין הֲוַיְ מֵנֵּהּ דְּלָא נִפְקוּד לְהוֹן לְמֵאזַל לְתְהוֹמָא ׃ 32 אִית הֲוָא דֵּין תַּמָּן בְּקַרָא דַּחֲזִירֵא סַגִּיאֵא דְּרָעְיָא בְּטוּרָא וּבָעֵין הֲוַיְ מֵנֵּהּ דְּנַפֵּס לְהוֹן דְּבַחֲזִירֵא נֶעֱלוּן וְאַפֵּס לְהוֹן ׃ 33 וּנְפַקוּ שֵׁאדֵא מִן גַּבְרָא וְעָלוּ בַּחֲזִירֵא וּרְהַטַת בְּקַרָא הִי כֻּלָּהּ לְשְׁקִיפָא וּנְפַלוּ בְּיַמְתָא וְאֶתְחַנַּקוּ ׃ 34 כַּד חֲזוֹ דֵּין רָעַוָתָא מֶדֶם דַּהֲוָא עֲרַקוּ וְאֶשְׁתַּעְיוּ בִּמְדִינְתָּא וּבְקוּרְיָא ׃ 35 וּנְפַקוּ אֱנָשָׁא דְּנֶחְזוֹן מֶדֶם דַּהֲוָא וְאֵתוֹ לְוָת יֵשׁוּעַ וְאַשְׁכַּחוּהִי לְגַבְרָא

מן לשון יון · בָּעְאָ · אֱזַל · רְעָא · תְּרַץ פירושו סלע · חֲנַק · חֲזָא · רְעָא · שְׁעָי · אֲתָא

ᵗ Præcipiebat enim spiritui immūdo 29
vt exiret ab homine. Multis enim tem-
poribus arripiebat illum,& vinciebatur
catenis, & compedibus custoditus: &
ruptis vinculis agebatur à dæmonio in
deserta.
ᵗ Interrogauit autem illum Iesus, di- 30
cens,Quod tibi nomen est? At ille dixit,
Legio. quia intrauerunt dæmonia mul- E
ta in eum.
ᵗ Et rogauerunt illum ne imperaret 31
illis vt in abyssum irent.
ᵗ Erat autem ibi grex porcorum mul- 32
torum pascentium in monte: & rogabāt
eum vt permitteret eis in illos ingredi:
Et permisit illis.
ᵗ Exierunt ergo dæmonia ab homine, 33
& intrauerunt in porcos: & impetu
abiit grex per præceps in stagnū, & suf-
focatus est.
ᵗ Quod vt viderunt factum qui pas- 34
cebant,fugerunt: & nuntiauerunt in ci-
uitatem & in villas.
ᵗ Exierunt autem videre quod factum 35
est: & venerunt ad Iesum,& inuenerunt
hominem sedētem à quo dæmonia exi-
erant,vestitum,ac sana mente ad pedes
eius: & timuerunt.
ᵗ Nuntiauerunt autem illis & qui vi- 36
derant, quomodo sanus factus esset à
legione.
ᵗ Et rogauerunt illum omnis multi- 37
tudo regionis Gerasenorum vt discede-
ret ab ipsis,quia magno timore tenebā-
tur. Ipse autem ascendens nauim, reuer-
sus est.
ᵗ Et rogauit illum vir à quo dæmonia 38
exierant,vt cum eo esset. Dimisit autem
eum Iesus,dicens:
ᵗ Redi in domum tuā,& narra quan- 39
ta tibi fecit Deus. Et abiit per vniuer-
sam ciuitatem,prædicans quanta illi fe-
cisset Iesus.

ᵗ FACTVM est autem: cùm rediisset 40
Iesus,excepit illum turba. Erant autem
omnes expectantes eum.

29 ᵗ παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν,
καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρ-
ρήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς
ἐρήμους.
30 ᵗ ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, τί σοί ἐστιν ὄνομα;
ὁ δὲ εἶπε, λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.
31 ᵗ καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν
ἄβυσσον ἀπελθεῖν.
32 ᵗ ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ
ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεί-
νους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
33 ᵗ ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλ-
θεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.
34 ᵗ ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γενόμενον, ἔφυγον. καὶ
ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.
35 ᵗ ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονὸς, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξε-
ληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.
36 ᵗ ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ
δαιμονισθείς·
37 ᵗ καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν
Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνεί-
χοντο. αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν.
38 ᵗ ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει,
εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων,
39 ᵗ ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι
ὁ θεός· καὶ ἀπῆλθε καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίη-
σεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 ᵗ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο
αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

הו דנפקו שאדותי כד לביש ⁿ ומנכף ויתב לות רגלוהי דישוע ודחלו׃ 36 ° ואשתעיו להון אילין דחזו איכנא
ᵖ אתאסי גברא הו דיוניא׃ 37 ᑫ ובעין הוו מנה כלה כנשא דגדריא ʳ דנאזל לה מן לותהון מטל דחלתא
רבתא ˢ אחדת אנון הו דין ישוע סלק לספינתא והפך מן לותהון׃ 38 הו דין גברא דנפקו מנה שאדא בעא
הוא מנה דלותה נהוא ᵗ ושריהי ישוע ואמר לה׃ 39 הפוך לביתך ᵘ ואשתעא מדם דעבד לך אלהא ואזל
ˣ ומכרז הוא בכלה מדינתא מדם דעבד לה ישוע׃
דצפרא דחד בשבא דה ᵃ ורשמא כז
40 כד הפך דין ישוע קבלה כנשא סגיאא כלהון גיר לה ᵇ חירין הוו׃

ⁿ נכף ° שעי כמו סיפר
ᵖ אסא ᑫ בעא ʳ אזל
ˢ אחד כמו אוח
ᵗ שרא ᵘ שעא
ˣ כרז
ᵃ צום
ᵇ חור

41 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܐܪܫ ܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ. ܢܦܠ
ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ
42 ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ. ܒܪܬܐ ܓܝܪ ܝܚܝܕܝܬܐ ܐܝܬ
ܗܘܬ ܠܗ. ܐܝܟ ܒܪܬ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ
ܠܡܡܬ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܥܡܗ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
43 ܚܒܨ ܗܘܐ ܠܗ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܕܬܪܝܥ ܗܘܐ
ܕܡܗ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ. ܗܝ ܕܒܐܣܘܬܐ ܟܠܗ
ܩܢܝܢܗ ܐܦܩܬ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܕܡܢ ܐܢܫ ܬܬܐܣܐ.
44 ܐܬܩܪܒܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ. ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ
45 ܕܡܐܢܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܡܪܕܝܬܐ ܕܕܡܗ. ܘܐܡܪ
ܝܫܘܥ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. ܘܟܕ ܟܠܗܘܢ ܟܦܪܝܢ. ܐܡܪ
ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܪܒܢ ܟܢܫܐ
46 ܐܠܨܝܢ ܠܟ ܘܚܒܨܝܢ ܠܟ. ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. ܗܘ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܫ ܩܪܒ ܠܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥܬ ܕܚܝܠܐ
47 ܢܦܩ ܡܢܝ. ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܚܙܬ ܕܠܐ ܛܥܬܗ. ܐܬܬ
ܟܕ ܪܬܝܬܐ ܘܢܦܠܬ ܣܓܕܬ ܠܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܥܝܢܝ
ܟܠܗ ܥܡܐ ܡܛܠ ܐܝܕܐ ܥܠܬܐ ܩܪܒܬ. ܘܐܝܟܢܐ
48 ܡܚܕܐ ܐܬܐܣܝܬ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ.
ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ. ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ
49 ܒܫܠܡܐ. ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܬܐ ܐܢܫ ܡܢ ܒܝܬ
ܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܝܬܬ ܠܗ ܒܪܬܟ. ܠܐ
50 ܬܗܠܝܗ ܠܡܠܦܢܐ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܘܐܡܪ
ܠܐܒܘܗ ܕܛܠܝܬܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܒܠܚܘܕ ܗܝܡܢ ܘܚܝܐ.
51 ܐܬܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܐܢܫ
ܕܢܥܘܠ ܥܡܗ. ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ
ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܠܐܒܘܗ ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ.
52 ܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܒܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܪܩܕܝܢ ܥܠܝܗ.
ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐ ܬܒܟܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܝܬܬ. ܐܠܐ
53 ܕܡܟܐ ܗܝ. ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܟܕ ܝܕܥܝܢ
54 ܕܡܝܬܬ ܠܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܠܒܪ.
ܘܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܩܪܝܗ ܘܐܡܪ ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ.
55 ܘܗܦܟܬ ܪܘܚܗ ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ. ܘܦܩܕ
ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܠܡܐܟܠ.

41 * *Ac vir quidam nomine Juuorosch princeps synagogæ, procidit ante pedes ipsius Jeschua, & postulabat ab eo, vt ingrederetur ædes ipsius.*
42 * *Erat enim ei vnica filia circiter annos duodecim nata, ac prope erat vt moreretur. Quum autem abiret cum eo ipse Jeschua, turba multa comprimebat eum.*
43 * *Quædam verò mulier cuius eruperat sanguis ab annis duodecim, quæ quidem in medicos totam substantiam suam impenderat, nec potuerat à quoquam curari:*
44 * *Accessit à tergo ipsius, tetigítque oram vestimenti eius, & statim substitit profluuium sanguinis eius.*
45 * *Et dixit Ieschua, Quis tetigit me? Quúmque omnes negarent, dixit ei Schemeoun Kipho, & qui cum eo erant, Magister noster, turbæ te constringunt, & opprimunt: & dicis, Quis tetigit me?*
46 * *Ipse verò subdit, Aliquis tetigit me, ego siquidem noui virtutem à me exijsse.*
47 * *Illa porrò mulier quum videret quòd eum non fefellisset, venit tremens, & procidens adorauit eum, dixítque in conspectu totius populi quā ob causam tetigisset, & quomodo statim sanitati fuisset restituta.*
48 * *Ipse verò Jeschua dixit ei, Bono sis animo filia mea, fides tua te seruauit: abi in pace.*
49 * *Et adhuc eo loquente venit quidam ex ædibus principis synagogæ, & dixit ei, Mortua est filia tua, Ne laborem exhibeas Doctori.*
50 * *Jeschua verò audijt, & dixit patri ipsius puellæ, Ne timeas, tantummodo crede, &*
51 *seruabitur.* * *Venit autem Jeschua domum, nec permisit quemquam introire secum, nisi Schemeoun, & Jaakoub, & Jouchanon, & patrem puellæ ac matrem eius.*
52 * *Omnes autem flebant & plangebant super ea. Jeschua verò dixit, Ne fleueritis, nec enim mortua est, sed soporata.*
53 * *Et irridebant eum, quippe qui scirent*
54 *eam mortuam esse.* * *Ipse verò eiecit omnes foras, & apprehendit manum eius, vocauit-*
55 *que & dixit, Puella, surge.* * *Et reuersus est spiritus eius, ac illicò surrexit: & præcepit vt darent ei quid manducandum.*

41 וגברא חד דשמה יוארש ריש כנושתא נפל קדם רגלוהי דישוע ובעא הוא מנה [c] דנעול לביתה ׃
42 ברתא גיר [d] יחידיתא אית הות לה איך ברת שנין תרתעסרא וקריבא הות [e] לממת וכד אזל עמה הו ישוע כנשא
סגיאא חבץ הוא לה ׃ 43 אנתתא דין חדא [f] דתריע הוא דמה שנין תרתעסרא הי דבית [g] אסותא כלה
קניניה [i] אפקת ולא [k] אשכחת דמן אנש תתאסא ׃ 44 אתקרבת מן בסתרה וקרבת לכנפא דמאנה
ומחדא [l] קמת [m] מרדיתא דדמה ׃ 45 ואמר ישוע מנו קרב לי וכד כלהון כפרין אמר לה שמעון כאפא
ואילין דעמה רבן כנשא [n] אלצין לך [o] וחבצין ואמר אנת מנו קרב לי ׃ 46 הו דין אמר אנש קרב לי אנא גיר
[p] ידעת דחילא נפק מני ׃ 47 הי דין אנתתא כד [q] חזת דלא [r] טעתה [s] אתת כד [t] רתיתא ונפלת סגדת

[c] עלל
[d] יחיד [e] מות
[f] תרע פירושו פרץ
[g] אסא [h] קנא [i] נפק
[k] שכח בלשון יכל
[l] קום [m] רדא [n] אלץ
[o] חבץ [p] ידע [q] חזא
[r] טעא [s] אתא [t] רתת

ᵗ Et ecce venit vir cui nomen Iairus, 41
& ipſe princeps ſynagogæ erat: & cecidit ad pedes Ieſu, rogans eum vt intraret in domum eius.
ᵗ Quia vnica filia erat ei ferè anno- 42
rum duodecim, & hæc moriebatur. Et contigit, dum iret, à turbis comprimebatur.
ᵗ Et mulier quædam erat in fluxu ſan- 43
guinis ab annis duodecim, quæ in medicos erogauerat omnem ſubſtantiam ſuam, nec ab vllo potuit curari:
ᵗ Acceſſit retrò, & tetigit fimbriam 44
veſtimenti eius: & confeſtim ſtetit fluxus ſanguinis eius.
ᵗ Et ait Ieſus, Quis eſt qui me tetigit? 45
Negantibus autem omnibus dixit Petrus, & qui cum illo erant, Præceptor, turbę te comprimunt & affligunt, & dicis, Quis me tetigit?
ᵗ Et dixit Ieſus, Tetigit me aliquis: 46
nam † ego noui virtutem de me exijſſe.
ᵗ Videns autem mulier, quia non la- 47
tuit, tremens venit, & procidit ante pedes eius: & ob quam cauſam tetigerit eum, indicauit coram omni populo: & quemadmodum confeſtim ſanata ſit.
ᵗ At ipſe dixit ei, Filia, fides tua ſal- 48
uam te fecit: vade in pace.
ᵗ Adhuc illo loquente, venit quidam 49
ad principem ſynagogæ, dicens ei, Quia mortua eſt filia tua, noli vexare illum.
ᵗ Ieſus autem audito hoc verbo, re- 50
ſpondit patri puellæ, Noli timere: crede tantùm, & ſalua erit.
ᵗ Et cùm veniſſet domum, non per- 51
miſit intrare ſecum quenquam, niſi Petrum, & Iacobum, & Iohannem, & patrem & matrem puellæ.
ᵗ Flebant autem omnes, & plange- 52
bant illam. At ille dixit, Nolite flere, non eſt mortua puella, ſed dormit.
ᵗ Et deridebant eum, ſcientes quòd 53
mortua eſſet.
ᵗ Ipſe autem tenens manum eius cla- 54
mauit, dicens, Puella ſurge.
ᵗ Et reuerſus eſt ſpiritus eius: & ſurre- 55
xit continuò. Et iuſſit illi dare manducare.

41 ᵗ καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ, ᾧ ὄνομα ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων
τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ,
παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
42 ᵗ ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ
αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέ-
πνιγον αὐτόν.
43 ᵗ καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις
ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδε-
νὸς θεραπευθῆναι·
44 ᵗ προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱμα-
τίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐ-
τῆς.
45 ᵗ καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων
δὲ πάντων, εἶπεν ὁ πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐπιστάτα, οἱ
ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἁψά-
μενός μου;
46 ᵗ ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἥψατό μου τίς; ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύνα-
μιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.
47 ᵗ ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε,
καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγει-
λεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παρα-
χρῆμα.
48 ᵗ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ
σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.
49 ᵗ ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυ-
ναγώγου, λέγων αὐτῷ, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ
σκύλλε τὸν διδάσκαλον.
50 ᵗ ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, μὴ φο-
βοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.
51 ᵗ εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐ-
δένα εἰ μὴ πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέ-
ρα τῆς παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα.
52 ᵗ ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε, μὴ
κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.
53 ᵗ καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.
54 ᵗ αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χει-
ρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, ἡ παῖς ἐγείρου.
55 ᵗ καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆ-
μα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.

לה ואמרת לעין עמא כלה מטל אידא עלתא קרבה ואיכנא מחדא אתאסית : 48 הודין ישוע אמר לה
אתלבבי ברתי הימנותכי אחיתכי זלי בשלמא : 49 ועד הו ממלל אתא אנש מן דביה רב כנושתא ואמר
לה מיתת לה ברתך לא תעמל למלפנא : 50 ישוע דין שמע ואמר לאבוה דטליתא לא תדחל בלחוד הימן
וחיא : 51 אתא דין ישוע לביתא ולא שבק לאנש דנעול עמה אלא לשמעון וליעקוב וליוחנן ולאבוה
דטליתא ולאמה : 52 כלהון דין בכין הוו ומרקדין עליה ישוע דין אמר לא תבכון לא גיר מיתה אלא
דמכא הי : 53 וגחכין הוו עלוהי דידעין דמיתת לה : 54 הודין אפק לכלנש לבר ואחדה באידה
וקרא ואמר טליתא קומי : 55 והפכת רוחא ומחדא קמת ופקד דנתלון לה למאכל :

עלל אסא לבב
הימן חיא אזל
מות עמל אלף
עלל
בכא דמך פירושו ישן
נפק אחד קום
הפך נתל אכל

56 ܘܬܘܗ ܗܘܘ ܐܒܗܝܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܙܗܪ ܐܢܘܢ. ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܀ ܀ ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܀ ܕܗ ܀ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܘܕܫܠܝܚܐ ܀ ܟܚ ܀ ܩܦܠܐܘܢ ܛ ✝ ܀

1 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܚܝܠܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܐܕܐ. ܘܟܘܪܗܢܐ ܠܡܐܣܝܘ.

2 ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܡܟܪܙܘ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܡܐܣܝܘ ܟܪܝܗܐ.

3 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܕܡ ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܐܘܪܚܐ. ܠܐ ܫܒܛܐ ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ. ܘܠܐ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܟܣܦܐ. ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ ܢܗܘܝܢ ܠܟܘܢ.

4 ܘܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܬܡܢ ܗܘܘ ܘܡܢ ܬܡܢ ܦܘܩܘ.

5 ܘܠܡܢ ܕܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ. ܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܐܦ ܚܠܐ ܡܢ ܪܓܠܝܟܘܢ ܦܨܘ ܥܠܝܗܘܢ ܠܣܗܕܘܬܐ.

6 ܘܢܦܩܘ ܫܠܝܚܐ ܘܡܬܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܒܩܘܪܝܐ ܘܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܘܡܐܣܝܢ ܒܟܠ ܕܘܟ.

7 ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܟܠܗܝܢ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܬܕܡܪ ܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ. ܕܝܘܚܢܢ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.

8 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܐܠܝܐ ܐܬܚܙܝ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܩܡ.

9 ܘܐܡܪ ܗܪܘܕܣ. ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܐܢܐ ܦܣܩܬ. ܡܢܘ ܕܝܢ ܗܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܝܘܗܝ.

10 ܘܟܕ ܗܦܟܘ ܫܠܝܚܐ. ܐܫܬܥܝܘ ܠܝܫܘܥ ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕܘ. ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ ܠܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܕܒܝܬ ܨܝܕܐ.

11 ܘܟܢܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܝܕܥܘ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. ܘܩܒܠ ܐܢܘܢ ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܩܝܢ ܗܘܘ ܠܐܣܝܘܬܐ ܡܐܣܐ ܗܘܐ ܀

ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ ✝ ܀

12 ܟܕ ܕܝܢ ܫܪܝ ܝܘܡܐ ܠܡܪܟܢ. ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܪܝ ܠܟܢܫܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܢ ܠܗܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬܐ. ܕܢܫܪܘܢ ܒܗܝܢ. ܘܢܫܟܚܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܬܝܢ ܒܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ.

56 * *Et obstupuerunt parentes eius. Ipse verò admonuit eos, vt nemini dicerent quod factum fuerat.*

Ad vesperam Dominicæ v. post Surrectionem, ac de Apostolis.

CAP. IX.

1 *ET aduocauit Ieschua dodecadem suam, & dedit eis virtutem & imperium in omnia dæmonia, & morbos curandi.*

2 * *Misitque eos vt prædicarent regnum Dei, & sanarent infirmos.*

3 * *Et dixit eis, Nihil feretis ad iter, non scipionem, neque peram, neque panem, neque argentum, neque duas tunicas habebitis.*

4 * *Et in quamcunque domum introieritis, illic estote, & illinc exite.*

5 * *Et quicunque non exceperint vos, quum egrediemini ex illa ciuitate, etiam puluerem à pedibus vestris excutite aduersus eos in testimonium.*

6 * *Exierunt itaque Apostoli, & perlustrabant pagos & ciuitates, & euangelizabant, sanabántque in omni loco.*

7 * *Audijt autem Heroudes Tetrarcha quæcunque fiebant manu eius, & mirabatur. Propterea quòd quidam dicebant Jouchanon surrexisse à domo mortuorum.*

8 * *Alij verò dicebant Elijo apparuisse: alij denique prophetam ex prophetis antiquis resurrexisse.*

9 * *Et ait Heroudes, Caput Jouchanon ego amputaui, quis est autem iste de quo hæc audio? Et volebat eum videre.*

10 * *Quúmque reuersi essent Apostoli, renuntiarunt Jeschua quicquid fecerant. Et duxit eos solos in locum desertum Bethzaiodo.*

11 * *Turbæ autem quum cognouissent, profectæ sunt post eum: & excepit eos, & colloquebatur eis de regno Dei, eósque qui sanatione egebant, sanabat.*

Oblationis quotidianæ.

12 * *Quum autem cœpisset dies inclinare, accesserunt discipuli eius, & dicunt ei, Dimitte cœtus vt proficiscantur in pagos circumiacentes & oppida, vt diuertant in eis, inueniántque sibi cibum, quia in loco deserto sumus.*

---

56 [p] והמהו אבהיה הו דין זהר אנון דלאנש לא [q] נאמרון מדם דהוא :
דרמשא דחד בשבא דרה דבתר קימתא ודשליחא כח קפלאון ט
1 וקרא ישוע לתרעסרתה ויהב להון חילא [a] ושולטנא על כלהון שאדא [b] וכורהנא [c] למאסיו : 2 ושדר אנון [d] למכרזו
מלכותה דאלהא ולמאסיו כריהא : 3 ואמר להון מדם לא תשקלון לאורחא לא שבטא ולא [e] תרמלא ולא לחמא ולא
כספא ולא תרתין כותינין [f] נהוין לכון : 4 ולאינא ביתא [g] דעאלין אנתון לה תמן הוו ומן תמן [h] פוקו : 5 ולמן דלא מקבלין
לכון מא דנפקין אנתון מן מדינתא הי אף [i] חלא מן רגליכון [k] פצו עליהון לסהדותא : 6 ונפקו שליחא ומתכרכין הוו בקוריא
ובמדינתא ומסברין הוו [l] ומאסין בכל דוך : 7 שמע דין הרודש [m] טטררכא כלהין דהוין הוי באידה [n] ומתדמר הוא מטל

[p] תמה [q] אמר
[a] שלט [b] כרח [c] אסא
[d] כרז
[e] בלשון ישמעאל תע אקח
[f] חוא [g] עול [h] נפק
[i] פירושו אפר
[k] נפץ [l] אסא
[m] מן לשון יון [n] דמר

* Et stupuerunt parentes eius, qui- 56
bus præcepit ne alicui dicerent quod fa-
ctum erat.

CAP. IX.

Conuocatis autem † duodecim Apo- 1
stolis, dedit illis virtutem & pote- A
statem super omnia dæmonia, & vt lan-
guores curarent.
* Et misit illos prædicare regnũ Dei, 2
& sanare infirmos.
* Et ait ad illos, Nihil tuleritis in via, 3
neque virgam, neque peram, neque pa-
nem, neque pecuniam, neque duas tu-
nicas habeatis.
* Et in quamcunque domum intra- 4
ueritis, ibi manete, & indè ne exeatis.
* Et quicunque non receperint vos: 5
exeuntes de ciuitate illa, etiam pulue-
rem pedum vestrorum excutite, in testi-
monium supra illos.
* Egressi autem circuibant per castel- 6
la euangelizantes, & curantes vbique.
* Audiuit autem Herodes Tetrarcha 7
omnia quæ fiebant ab eo: & hæsitabat
eò quòd diceretur à quibusdam, Quia
Iohannes surrexit à mortuis:
* A quibusdam verò, Quia Elias ap- 8
paruit: ab aliis autem, Quia Propheta
vnus de antiquis surrexit.
* Et ait Herodes, Iohannem ego de- 9
collaui: Quis est autem iste de quo ego
talia audio? Et quærebat videre eum.
* Et reuersi Apostoli, narrauerunt illi 10
quæcunque fecerunt: & assumptis illis,
secessit seorsum in locum desertum, qui
est Bethsaidæ.
* Quod cùm cognouissent turbę, se- 11
cutæ sunt illũ: & excepit eos, & loque- B
batur illis de regno Dei: & eos qui cura
indigebant, sanabat.

* Dies autem cœperat declinare. Et 12
accedentes duodecim, dixerunt illi, Di-
mitte turbas, vt euntes in castella vil-
lasque quæ circa sunt, diuertant, & in-
ueniant escas: quia hîc in loco deserto
sumus.

56 * καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς
μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

θ.

1 * Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ,
ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαι-
μόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν·
2 * καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας·
3 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε
ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε
ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.
4 * καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖ-
θεν ἐξέρχεσθε.
5 * καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς
πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀπο-
τινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ᾽ αὐτούς.
6 * ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζό-
μενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
7 * ἤκουσε δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ᾽ αὐτοῦ
πάντα, καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι ἰωάννης ἐ-
γήγερται ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
8 * ὑπό τινων δέ, ὅτι ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δέ, ὅτι προφή-
της εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
9 * καὶ εἶπεν ἡρώδης, ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα, τίς
δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν
αὐτόν.
10 * καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅ-
σα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ᾽
ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης βηθσαϊδά.
11 * οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμε-
νος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ
τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.

12 * Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ
οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ, ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελ-
θόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς, καταλύ-
σωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
ἐσμέν.

דְאָמְרִין הֲווּ אֱנָשִׁין דְיוֹחַנָן קָם מֶן בֵּית ° מִיתֵא ׃ 8 אַחֲרָנֵא דֵּין אָמְרִין הֲווּ דְאֵלִיָא ᵖ אֶתְחֲזִי וַאֲחֲרָנֵא דְנְבִיָא מֶן
נְבִיֵא קַדְמָיֵא קָם ׃ 9 וֶאמַר הֵרוֹדֵס רֵישֵׁה דְיוֹחַנָן אֶנָא ᑫ פֶּסְקֵת מַנוּ דֵּין הָנָא דְהָלֵין שָׁמַע אֶנָא עֲלוֹהִי וְצָבֵא הֲוָא
דְנֶחְזְיוּהִי ׃ 10 וְכַד הֲפַכוּ שְׁלִיחֵא ʳ אֶשְׁתַעִיו לְיֵשׁוּעַ כֻּל מֶדֶם דַעֲבַדוּ וַדְבַר אֶנוּן בַּלְחוֹדַיְהוֹן לַאתְרָא חוֹרְבָא דְבֵית צַיְדָא ׃
11 כֶּנְשֵׁא דֵּין כַּד ˢ יִדַעוּ ᵗ אֶזַלוּ בָּתְרֵה וְקַבֵּל אֶנוּן וּמַלֵל הֲוָא עַמְהוֹן עַל מַלְכוּתָא דַאלָהָא וְלַאילֵין ᵘ דַסְנִיקִין הֲווּ עַל
אַסְיוּתָא ˣ מַאסֵא הֲוָא ׃ דְקוֹרְבָא דְכְלִיוֹם כט
12 כַּד דֵּין שַׁרִי יַוְמָא ʸ לְמֶצְלָא קְרֵבוּ תַלְמִידוּהִי וְאָמְרִין לֵה שְׁרִי לְכֶנְשָׁא ᶻ דְנֵאזְלוּן לְקוּרְיָא דְחַדְרַין וַלְכַפְרוּתָא
ᵃ דְנֶשְׁרוֹן בְּהוֹן וְנֶשְׁכְּחוּן לְהוֹן סַיבַרְתָא מֶטֻל דְבַאתְרָא חוֹרְבָא ᵇ אִיתַין ׃

ᵒ מות ᵖ חַזָא
ᑫ פְּסַק
ʳ שְׁעָא פירושו סיפר
ˢ יְדַע ᵗ אֲזַל
ᵘ סְנַק ˣ אֲסָא
ʸ צְלָא פירושו נטה
ᶻ אֲזַל ᵃ שְׁרָא
ᵇ אִית עבריאית יש

13 ✱ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܠܝܬ ܠܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܙܠܝܢܢ ܙܒܢܝܢܢ ܣܝܒܪܬܐ ܠܗܢܐ ܟܠܗ ܥܡܐ.

14 ✱ ܗܘܘ ܓܝܪ ܐܝܟ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܣܡܟܘ ܐܢܘܢ ܣܡܟܐ ܣܡܟܐ ܚܡܫܝܢ ܐܢܫܝܢ ܒܣܡܟܐ.

15 ✱ ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܬܠܡܝܕܐ. ܘܐܣܡܟܘ ܠܟܠܗܘܢ.

16 ✱ ܘܢܣܒ ܝܫܘܥ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ ܠܟܢܫܐ.

17 ✱ ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. ܘܫܩܠܘ ܩܨܝܐ ܡܕܡ ܕܐܘܬܪ ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ. ⁘

⁘ ܕܥܐܕܐ ܕܫܠܝܚܐ ⁘ ܠ ⁘

18 ✱ ܘܟܕ ܡܨܠܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܡܗ. ܫܐܠ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܟܢܫܐ ܕܐܝܬܝ.

19 ✱ ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܒܝܐ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܩܡ.

20 ✱ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܫܝܚܗ ܕܐܠܗܐ.

21 ✱ ܗܘ ܕܝܢ ܟܐܐ ܒܗܘܢ ܘܙܗܪ ܐܢܘܢ. ܕܗܕܐ ܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ.

22 ✱ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ. ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.

23 ✱ ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܟܠܝܘܡ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ.

24 ✱ ܡܢ ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ. ܗܢܐ ܢܚܝܗ.

25 ✱ ܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ ܕܢܩܢܐ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ. ܢܦܫܗ ܕܝܢ ܢܘܒܕ ܐܘ ܢܚܣܪ.

26 ✱ ܡܢ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡܠܝ. ܢܒܗܬ ܒܗ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ.

13 * *Dixit eis Ieschua: Date eis vos quid edendum. Ipsi verò dixerunt, Non sunt nobis plusquàm quinque panes & duo pisces, nisi proficiscamur et emamus cibum toti huic*
14 *populo.* * *Aderant enim quasi quinque millia virorum. Dixit eis Ieschua, Facite eos discumbere per singulos discubitus homines*
15 *quinquagenos.* * *Et ita fecerunt discipuli, & fecerunt discumbere illos omnes.*
16 * *Et accepit Ieschua istos quinque panes et duos pisces, & suspexit in cælum, benedixitque, & fregit ac dedit discipulis suis, vt apponerent turbis.*
17 * *Comederuntque omnes & expleti sunt; Et sustulerunt fragmentorum, quæ superfuerunt, duodecim cophinos.*

Festo Apostolorum.

18 * *Quumque oraret solus, et discipuli eius essent cum eo, interrogauit eos, & ait, Quem me dicunt esse cœtus?*
19 * *Responderunt & dicunt ei, Iouchanan Baptistam, alij autem Eliio, alij denique Prophetam ex antiquis Prophetis resurrexisse.*
20 * *Dixit eis, Vos autem quem me dicitis esse? Respondit Schemeoun, & ait, Meschicho Dei.*
21 * *Ipse verò prohibuit eis, eosque admonuit vt nemini hoc dicerent.*
22 * *Et ait illis, Futurum est vt Filius hominis multa perpetiatur, & reprobetur à Senioribus & principibus Sacerdotum, Scribisque, & vt interimant eum; ac die tertia resurgat.*
23 * *Dicebat autem coram omnibus, Quicunque voluerit venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & veniat post me.*
24 * *Quisquis enim voluerit animam suam seruare, perdet eam: quisquis autem perdet animam suam propter me, is seruabit eam.*
25 * *Quid enim iuuat hominē lucrari mundum vniuersum, animam verò suam perdere, aut detrimentum sui facere?*
26 * *Quem autem puduerit mei, meorumque sermonum, pudebit eius Filium hominis, cum quum venerit in gloria Patris sui, cum Angelis ipsius sacrosanctis.*

13 אמר להון ישוע [b] הבו להון אנתון [c] למאכל הנון דין אמרין ליתלן יתיר מן חמשא לחמין ותרין נונין אלא אן
אזלינן זבנינן סיברתא להנא כלה עמא ׃ 14 הוין הוו גיר איך חמשא אלפין גברין אמר להון ישוע [d] אסמכו אנון סמכא
סמכא חמשין אנשין בסמכא ׃ 15 ועבדו [e] הכות תלמידא ואסמכו לכלהון ׃ 16 ונסב ישוע הנון חמשא לחמין ותרין
נונין וחר בשמיא וברך [g] וקצא ויהב [h] לתלמידוהי [i] דנסימון לכנשא ׃ 17 [k] ואכלו כלהון וסבעו ושקלו קציא מדם
דאותר תרעסר [m] קופינין ׃ [n] דעארא דשליחא ל
18 וכד מצלא בלחודוהי ותלמידוהי עמה שאל אנון ואמר מנו אמרין עלי כנשא דאיתי ׃ 19 ענו ואמרין
לה יוחנן [o] מעמדנא ואחרנא דאליא ואחרנא דין דנביא חד מן נביא קדמיא קם ׃

[b] יהב [c] אכל [d] סמך
[e] פירושו כן
[f] חור כמו הביט
[g] קצא [h] למד [i] סם
[k] אכל [l] יתר [m] מלשון יון
[n] פירושו יום טוב
[o] עמד

* Ait autem ad illos, Vos date illis 13
manducare. At illi dixerunt, Non ſunt
nobis plus quàm quinque panes,& duo
piſces: niſi forte nos eamus,& emamus
in omnem hanc turbam eſcas.
* Erant autem ferè viri quinque mil- 14
lia. Ait autem ad diſcipulos ſuos, Facite
illos diſcumbere per conuiuia quinqua-
genos.
* Et ita fecerunt. Et†diſcumbere fe- 15
cerunt omnes.
* Acceptis autem quinque panibus 16
& duobus piſcibus,reſpexit in cęlum,&
benedixit illis:& fregit,& diſtribuit diſ-
cipulis ſuis, vt ponerent ante turbas.
* Et manducauerunt omnes, & ſatu- 17
rati ſunt.Et ſublatum eſt quod ſuperfuit
illis,fragmentorum cophini duodecim.

* Et factum eſt,cùm ſolus eſſet orãs, 18
erant cum illo & diſcipuli: & interroga-
uit illos dicens, Quem me dicunt eſſe
turbæ? * At illi reſponderunt,& dixe- 19
runt, Iohannem Baptiſtam, alij autem
Eliam, alij verò quia vnus Propheta de
prioribus ſurrexit.
* Dixit autem illis,Vos autem quem 20
me eſſe dicitis? Reſpondens Simon Pe-
trus dixit, Chriſtum Dei.
* At ille increpans illos, præcepit ne 21
cui dicerent hoc:
*Dicens,Quia oportet filium hominis 22
multa pati, & reprobari à Senioribus &
principibus Sacerdotum & Scribis, &
occidi; & tertia die reſurgere.
* Dicebat autem ad omnes, Si quis 23
vult poſt me venire, abneget ſemetip-
ſum, & tollat crucem ſuam quotidie,&
ſequatur me.
* Qui enim voluerit animam ſuam 24
ſaluam facere, perdet illam: nam qui
perdiderit animam ſuam propter me,
ſaluam faciet illam.
* Quid enim proficit homo, ſi lucre- 25
tur vniuerſum mundum, ſe autem ip-
ſum perdat, & detrimentum ſui faciat?
* Nam qui me erubuerit & meos ſer- 26
mones, hunc Filius hominis erubeſcet,
cùm venerit in maieſtate ſua & Patris,
& ſanctorum Angelorum.

13 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν· οἱ δὲ
εἶπον, οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο,
εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν
τοῦτον βρώματα.
14 * ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε δὲ πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ
πεντήκοντα.
15 * καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας.
16 * λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀνα-
βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ κατέ-
κλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄ-
χλῳ.
17 * καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες. καὶ ἤρθη τὸ
περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

18 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατα-
μόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς,
λέγων, τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;
19 * οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
ἄλλοι δὲ ἠλίαν, ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων
ἀνέστη.
20 * εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπε, τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ.
21 * ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν
τοῦτο·
22 * εἰπὼν, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων
καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ ἐγερθῆναι.
23 * ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡ-
μέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
24 * ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐ-
τήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗ-
τος σώσει αὐτήν.
25 * τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅ-
λον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς;
26 * ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δό-
ξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

20 אמר להון אנתון דין מנו אמרין אנתון דאיתי ענא שמעון ואמר משיחה דאלהא : 21 הו דין כאא
בהון וזהר אנון דהדא לאנש לא נאמרון : 22 ואמר להון דעתיד הו ברה דאנשא דסגיאתא נחש ונסתלא
מן קשישא ורבי כהנא וספרא ונקטלוניהי וליומא דתלתא נקום : 23 ואמר הוא קדם כלנש מן דצבא
דנאתא בתרי נכפור בנפשה ונשקול זקיפה כליום ונאתא בתרי : 24 מן גיר דצבא דנפשה נחא נובד
לה מן דין דנובד נפשה מטלתי הנא מחא לה : 25 מנא גיר מתעדר ברנשא דנאתר עלמא כלה ונפשה דין
נובד או נחסר : 26 מן דנבהת בי דין ובמלי נבהת בה ברה דאנשא מא דאתא בשובחא דאבוהי עם
מלאכוהי קדישא :

מְשַׁח
אמר חשש
סלא קטל
כפר חיא
אבד
עדר עזר
חסר
בהת כמו בוש

ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܠܐ ܀ ܠܐ ܀

27 ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
28 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ܀
29 ܘܟܕ ܗܘ ܡܨܠܐ ܐܫܬܚܠܦ ܚܙܘܐ ܕܐܦܘܗܝ ܘܢܚܬܘܗܝ ܚܘܪܘ ܘܡܒܪܩܝܢ ܗܘܘ܀
30 ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ܀
31 ܕܐܬܚܙܝܘ ܒܫܘܒܚܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܦܩܬܗ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܘܪܫܠܡ܀
32 ܘܫܡܥܘܢ ܘܕܥܡܗ ܝܩܝܪܝܢ ܗܘܘ ܒܫܢܬܐ ܘܒܠܚܘܕ ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܚܙܘ ܫܘܒܚܗ ܘܠܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ܀
33 ܘܟܕ ܫܪܝܘ ܠܡܦܪܫ ܡܢܗ ܐܡܪ ܫܡܥܘܢ ܠܝܫܘܥ ܪܒܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ ܠܟ ܚܕܐ ܘܠܡܘܫܐ ܚܕܐ ܘܠܐܠܝܐ ܚܕܐ ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ܀
34 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܥܢܢܐ ܘܐܛܠܬ ܥܠܝܗܘܢ ܘܕܚܠܘ ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܠܝܐ ܕܥܠܘ ܒܥܢܢܐ܀
35 ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܠܗ ܫܡܥܘ܀
36 ܘܟܕ ܗܘܐ ܩܠܐ ܐܫܬܟܚ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܘܗܢܘܢ ܫܬܩܘ ܘܠܐܢܫ ܠܐ ܐܡܪܘ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ ܡܕܡ ܕܚܙܘ܀

ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ ܀ ܕܒ ܀ ܕܨܦܪܐ ܀
܀ ܀ ܀ ܠܒ ܀ ܀ ܀

37 ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܟܕ ܢܚܬܘ ܡܢ ܛܘܪܐ ܦܓܥ ܒܗܘܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܀
38 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܩܥܐ ܘܐܡܪ ܡܠܦܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܬܦܢܐ ܥܠ ܒܪܝ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘ ܠܝ܀
39 ܘܪܘܚܐ ܐܚܕܐ ܠܗ ܘܡܢ ܫܠܝ ܩܥܐ ܘܡܚܒܛܐ ܠܗ ܥܡ ܪܘܥܐ ܘܒܥܡܠܐ ܦܪܩܐ ܡܢܗ ܟܕ ܡܫܚܩܐ ܠܗ܀

Matutinis festo Tabernaculorum.

27 * *Veritatem dico vobis, sunt quidam qui hîc adstant, qui non gustabunt mortem vsquedum viderint regnum Dei.*
28 * *Factum est autem post hæc verba circiter octo dies, vt assumpserit Jeschua Schemeoun, et Iaakoub, & Jouchanon, conscenderitque montem vt oraret.*
29 * *Quumque precaretur, mutata est species vultus eius, & vestimenta eius facta sunt candida, atque coruscabant.*
30 * *Et ecce duo viri colloquebantur ei, qui erant Mousche & Jliio;*
31 * *Qui apparebant in gloria: cæterùm verba faciebant de ipsius exitu, quem completurus erat in Ourischlem.*
32 * *Erant autem grauati somno Schemeoun & ij qui cum eo erant. vixque experrecti fuerant quum viderunt gloriam eius, et duos illos viros qui stabant cum eo.*
33 * *Quumque cœpissent discedere ab eo, dixit Schemeoun ipsi Jeschua, Magister mi, Bonum est nos hîc esse: & faciamus tria tabernacula, tibi vnum, & Mousche vnum, & Ilio vnum. & nesciebat quid diceret.*
34 * *Quumque hæc dixisset, extitit nubes, & operuit eos: & timuerunt quum spectarent Mousche & Ilio, qui ingrediebantur nubem.*
35 * *Et vox extitit de nube, dicens, Hic est Filius meus dilectus, eum audite.*
36 * *Quumque vox illa extitisset, inuentus est Ieschua solus: & illi siluerunt, nemini-que dixerunt illis diebus quod conspicati fuerant.*

Feria II. hebdomadę II. Ieiunij.

37 * *Et factum est postero die quum descenderent de monte, vt occurrerent eis turbæ multæ.*
38 * *Et vir quidam è turba exclamauit, & ait, Doctor, peto à te respice in me pro filio meo, qui vnicus est mihi.*
39 * *Spiritus autem arripit eum, & derepentè vociferatur, frendétque dentibus suis, ac discerpit; & vix discedit ab eo, quum comminuerit eum.*

דצפרא דעאדא דמטללא. לא
27 שרירא אמר אנא לכון דאית אנשא דקימין הרכא דלא נטעמון מותא עדמא דנחזון מלכותא דאלהא׃
28 הוא דין בתר מלא הלין איך תמניא יומין ודבר ישוע לשמעון וליעקוב וליוחנן וסלק לטורא למצליו׃
29 וכד הו מצלא אשתחלף חזוא דאפוהי ונחתוהי חורו ומברקין הוו׃ 30 והא תרין גברין ממללין הוו עמה דאיתיהון הוו מושא ואליא׃
31 דאתחזיו בתשבוחתא אמרין הוו על מפקנה דעתיד הוא דנשתלם באורשלם׃
32 שמעון ודעמה יקירין הוו בשנתא ובלחוד אתתעירו וחזו שובחה ולהנון תרין גברין דקימין הוו
33 לותה׃ וכד שריו למפרשו מנה אמר שמעון לישוע רבי שפיר הו לן דהרכא נהוא ונעבד תלת מטללין לך חדא ולמושא חדא ולאליא חדא ולא ידע הוא מנא אמר׃

* Dico autem vobis verè, Sunt aliqui 27
hîc ſtantes, qui non guſtabunt mortem
donec videant regnum Dei.
* Factum eſt autem poſt hæc verba 28
ferè dies octo, & aſſumpſit Petrum & Ia- D
cobum, & Iohannem, & aſcendit in
montem vt oraret.
* Et facta eſt, dum oraret, ſpecies vul- 29
tus eius altera: & veſtitus eius albus &
refulgens.
* Et ecce duo viri loquebantur cum 30
illo. erant autem Moyſes & Elias,
* Viſi in maieſtate: & dicebant ex- 31
ceſſum eius, quem completurus erat in
Ieruſalem.
* Petrus verò, & qui cum illo erant, 32
grauati erant ſomno. & euigilantes, vi-
derunt maieſtatem eius, & duos viros
qui ſtabant cum illo.
* Et factum eſt, cùm diſcederent ab 33
illo, ait Petrus ad Ieſum, Præceptor,
bonum eſt nos hîc eſſe: & faciamus
tria tabernacula, vnum tibi, & vnum
Moyſi, & vnum Eliæ: neſciens quid di-
ceret.
* Hæc autem illo loquente, facta eſt 34
nubes, & obumbrauit eos: & timue-
runt, intrantibus illis in nubem.
* Et vox facta eſt de nube, dicens, 35
Hic eſt Filius meus dilectus: ipſum au-
dite.
* Et dum fieret vox, inuentus eſt Ie- 36
ſus ſolus. Et ipſi tacuerunt, & nemini
dixerunt in illis diebus quicquam ex his
quæ viderant.
* Factum eſt autem, in ſequenti die, 37
deſcendentibus illis de monte, occurrit
illi turba multa.
* Et ecce vir de turba exclamauit, di- 38
cens, Magiſter, obſecro te, reſpice in
filium meum, quia vnicus mihi eſt.
* Et ecce ſpiritus apprehendit eum, 39
& ſubitò clamat, & elidit, & diſſipat
cum cum ſpuma, & vix diſcedit dila-
nians eum.

27 * λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστώτων,
οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ.
28 * ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ,
καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον, ἀνέ-
βη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.
29 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ
προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
ἐξαστράπτων.
30 * καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν
μωσῆς καὶ ἠλίας,
31 * οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔ-
μελλε πληροῦν ἐν ἱερουσαλήμ.
32 * ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ.
διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄν-
δρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.
33 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶ-
πεν ὁ πέτρος πρὸς τὸν ἰησοῦν, ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι. καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ μίαν
μωσεῖ, καὶ μίαν ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.
34 * ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκία-
σεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν
νεφέλην·
35 * καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, οὗτός ἐστιν
ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς· αὐτοῦ ἀκούετε.
36 * καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη ὁ ἰησοῦς μόνος.
καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.
37 * ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ
τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
38 * καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων, διδά-
σκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου· ὅτι μονο-
γενής ἐστί μοι·
39 * καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κρά-
ζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ
ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον αὐτόν·

34 וכד אמר חלין הוא ענגא [y] ואטלה עליהון [z] ודחלו כד חזו למושא ולאליא [a] דעלו בעננא ׃
35 וקלא הוא מן עננא דאמר הנו ברי חביבא לה שמעו ׃
36 וכד הוא קלא [b] אשתכח ישוע בלחודוהי והנון שתקו ולאנש לא אמרו בהנון יומתא מדם דחזו ׃
דתרין בשבא ושבתא רב [c] דצומא לב
37 והוא ליומא דבתרה כד [d] נחתין מן טורא [e] פגעו בהון כנשא סגיאא ׃
38 וגברא חד מן כנשא הו קעא ואמר [f] מלפנא בעא אנא מנך [g] אתפני עלי ברי דיחידיא הו לי ׃
39 ורוחא [h] עדיא עלוהי ומן שליא קעא [i] ומחרק שנוהי [k] ומרערת ולמחסן פרקא מנה מא

40 ܘܒܥܝܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ܂
41 ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܡܥܩܡܬܐ܂ ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܣܝܒܪܟܘܢ܂ ܩܪܒܝܗܝ ܠܟܐ ܠܒܪܟ܂
42 ܘܟܕ ܡܩܪܒ ܠܗ ܐܪܡܝܗ ܕܝܘܐ ܘܐܫܢܩܗ܂ ܘܟܐܐ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܗܝ ܛܢܦܬܐ܂ ܘܐܣܝܗ ܠܛܠܝܐ܂ ܘܝܗܒܗ ܠܐܒܘܗܝ܂
43 ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܟܕ ܟܠܢܫ ܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܥܠ ܟܠ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ܂ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
44 ܣܝܡܘ ܐܢܬܘܢ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ ܒܐܕܢܝܟܘܢ܂ ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ ܥܬܝܕ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ܂
45 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܫܬܘܕܥܘܗ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ܂ ܡܛܠ ܕܡܟܣܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܕܠܐ ܢܕܥܘܢܗ܂ ܘܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ ܥܠܝܗ ܥܠ ܡܠܬܐ ܗܕܐ܂
46 ܘܥܠܬ ܒܗܘܢ ܡܚܫܒܬܐ ܕܡܢܘ ܟܒܝܪ ܒܗܘܢ܂
47 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܗܘܢ܂ ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܘܐܩܝܡܗ ܠܘܬܗ܂
48 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܟܠ ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܛܠܝܐ ܐܝܟ ܗܢܐ ܒܫܡܝ܂ ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ܂ ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ܂ ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܂ ܡܢ ܕܒܟܘܢ ܓܝܪ ܒܟܠܟܘܢ ܙܥܘܪ܂ ܗܘ ܢܗܘܐ ܪܒܐ܂
49 ܘܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ܂ ܪܒܢ܂ ܚܙܝܢ ܐܢܫ ܕܡܦܩ ܕܝܘܐ ܒܫܡܟ܂ ܘܟܠܝܢܝܗܝ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܐ ܥܡܢ ܒܬܪܟ܂
50 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܬܟܠܘܢ܂ ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܘܩܒܠܟܘܢ܂ ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ܂

ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܫܬܐ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ

51 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܫܬܠܡܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܡܣܩܢܗ܂ ܗܘ ܐܬܩܢ ܦܪܨܘܦܗ ܠܡܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ܂
52 ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ܂ ܘܐܙܠܘ ܥܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܢܛܝܒܘܢ ܠܗ܂
53 ܘܠܐ ܩܒܠܘܗܝ܂ ܡܛܠ ܕܦܪܨܘܦܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ܂
54 ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܪܢ܂ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܡܪ ܘܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܬܫܝܨܐ ܐܢܘܢ܂ ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܥܒܕ܂

40 * *Et efflagitaui à discipulis tuis vt eiicerent*
41 *eum, neque potuerunt.* * *Respondit autem*
Ieschua, & ait, O vos generatio incredula & peruersa, quousque tandem ero apud vos, & sustinebo vos? Adducito huc filium tuum.
42 * *Quumque adduceret eum, prostrauit eum dæmonium illud, & stridere fecit eum. & obiurgauit Ieschua spiritum illū immundum, & sanauit puerum, eumque reddidit*
43 *patri suo.* * *Et admirabantur omnes ob magnificentiam Dei: quūque vnusquisque percelleretur super omnibus quæ faciebat Ie-*
44 *schua, dixit discipulis suis:* * *Reponite vos sermones istos in aures vestras: Futurum est enim vt Filius hominis tradatur in manus ho-*
45 *minum.* * *Illi autem non assecuti sunt cognitione hunc sermonem, propterea quòd erat occultus ab eis ne cognoscerent eum: timebántque eum interrogare de hoc sermone.*
46 * *Et intrauit in eos cogitatio, quisnam es-*
47 *set eorum maximus.* * *At Ieschua cognoscens cogitationem cordis eorum, accepit puerulum,*
48 *& statuit eum apud se.* * *Et dixit eis, Quicunque exceperit puerulum huic similem in nomine meo, me excipit: & quisquis me exceperit, excipit eum qui misit me. Etenim qui minimus est inter vos omnes, is erit ma-*
49 *ximus.* * *Et respondit Iouchanon, & ait, Magister noster, vidimus quendam eiicientem dæmonia in nomine tuo: & prohibuimus eum, quia post te non venit nobiscum.*
50 * *Dixit eis Ieschua, Ne prohibeatis: qui enim non est aduersum vos, pro vobis est.*

Ad vesperas Dominicæ sextæ post Resurrectionem.

51 * *Et factum est quum implerentur dies ascensionis eius, præparauit vultum suum vt proficisceretur ad Ourischlem.*
52 * *Misitque nuntios ante faciem suam, & profecti introierunt in pagū Schamarita-*
53 *norum, vt præpararent ei.* * *Neque receperunt eum, quòd præ se ferret speciem pro-*
54 *ficiscentis ad Ourischlem.* * *Quod quum vidissent Iaakoub & Iouchanon eius discipuli, dixerunt ei, Domine noster, vis dicamus vt descendat ignis de cælo, & consumat eos, sicut & Ilio fecit?*

40 ובעית מן תלמידיך דנפקוניהי ולא אשכחו׃ 41 ענא דין ישוע ואמר או שרבתא דלא מהימנא ומעקמתא עדמא לאמתי אהוא לותכון ואסיברכון קרביהי לכא לברך׃ 42 וכד מקרב לה ארמיה דיוא ואשנקה וכאא ישוע ברוחא הי טנפתא ואסיה לטליא ויהבה לאבוהי׃ 43 ואתדמרו כלהון ברבותה דאלהא וכד כלנש מתדמר הוא על כל דעבד ישוע אמר לתלמידוהי׃ 44 סימו אנתון מלא הלין באדניכון ברה גיר דאנשא עתיד דנשתלם באידי בנינשא׃ 45 הנון דין לא אשתודעוה למלתא הדא מטל דמכסיא הות מנהון דלא נדעונה ודחלין הוו דנשאלוניהי עליה על מלתא הדא׃ 46 ועלת בהון מחשבתא דמנו כביר בהון׃ 47 ישוע דין ידע מחשבתא דלבהון ונסב טליא ואקימה לותה׃

בעא, עקם, סבר, רמא כמו השליך, עסא כמו החזיק, טנף, אסא, יהב, דמר, רבא, סם, מלל, שלם, ידע, כסא, ידע, שאל, עלל, חשב, קם

* Et rogaui discipulos tuos vt eiicerēt 40
illum, & non potuerunt.
* Respondens autem Iesus, dixit, O 41
generatio infidelis & peruersa, vsque-
quo ero apud vos, & patiar vos? Adduc
huc filium tuum.
* Et cùm accederet, elisit illū dæmo- 42
nium, & dissipauit. Et increpauit Iesus
spiritum immundū; & sanauit puerum:
& reddidit illum patri eius.
* Stupebant autem omnes in magni- 43
tudine Dei: omnibusque mirantibus in
omnibus quę faciebat, dixit ad discipu-
los suos: * Ponite vos in cordibus 44
vestris sermones istos, Filius enim ho-
minis futurum est vt tradatur in manus
hominum. * At illi ignorabant ver- 45
bum istud, & erat velatum ante eos, vt F
non sentirent illud: & timebant eum
interrogare de hoc verbo.
* Intrauit autem cogitatio in eos, 46
quis eorum maior esset.
* At Iesus videns cogitationes cordis 47
illorum, apprehendit puerum, & statuit
illum secus se: * Et ait illis, Quicun- 48
que susceperit puerum istum in nomine
meo, me recipit: & quicunque me rece-
perit, recipit eum qui me misit. Nam
qui minor est inter vos omnes, hic ma-
ior est.
* Respondens autem Iohannes, dixit, 49
Præceptor, vidimus quendam in nomi-
ne tuo eiicientem dæmonia: & prohi-
buimus eum, quia non sequitur no-
biscum. * Et ait ad illum Iesus, No- 50
lite prohibere. qui enim non est aduer-
sum †nos, pro †nobis est.

vel vobis

* Factum est autem dum compleren- 51
tur dies assumptionis eius, & ipse faciē
suam firmauit vt iret in Ierusalem.
* Et misit nuntios ante conspectum 52
suum: & euntes intrauerunt in ciuita- G
tem Samaritanorum, vt pararent illi.
* Et non receperunt eum, quia facies 53
eius erat euntis in Ierusalem.
* Cùm vidissent autem discipuli eius 54
Iacobus & Iohannes, dixerunt, Domi-
ne, vis dicimus vt ignis descendat de cę-
lo, & consumat illos?

40 * καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; πρόσαγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου.

42 * ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν. ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 * ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,

44 * θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

45 * οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 * εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.

47 * ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ.

48 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας.

49 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

50 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

51 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ·

52 * καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.

53 * καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.

54 * ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, εἶπον, κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε;

---

48 ואמר להון כל מן דמקבל טליא איך הנא בשמי לי הו מקבל ומן דלי מקבל מקבל למן דשדרני אינא גיר דזעור
בכלכון הנא נהוא רב ׃ 49 וענא יוחנן ואמר רבן חזין אנש דמפק שארא בשמך וכליניהי על דלא אתא
עמן בתרך ׃ 50 אמר להון ישוע לא תכלון מן גיר דלא הוא לוקבלכון חלפיכון הו ׃
דרמשא דחד בשבא דו דבתר קנמתא לג
51 והוא דכד מתמלין יומתא דסולקה אתקן פרצופה דנאזל לאורשלם ׃ 52 ושדר מלאכא קדם פרצופה
ואזלו ועלו לקריתא דשמריא איך דנתקנון לה ׃ 53 ולא קבלוהי מטל דפרצופה לאורשלם סים הוא למאזל ׃ 54 וכד חזו
יעקוב ויוחנן תלמידוהי אמרין לה מרן צבא אנת ונאמר והחות נורא מן שמיא ותסיף אנון איך דאף אליא עבד ׃

ˢ חיא ᵗ חזא
ᵘ נפק ˣ כלא
ʸ קם ᶻ מלא
ᵃ סלק ᵇ תקן
ᶜ אזל ᵈ חזא
ᵉ נחת
ᶠ סוף

55 ܘܐܬܦܢܝ ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ܂ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܕܐ
56 ܐܢܬܘܢ ܪܘܚܐ܂ ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ܂ ܠܐ ܐܬܐ ܠܡܘܒܕܘ
ܢܦܫܬܐ ܐܠܐ ܠܡܚܝܘ܂ ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ ܠܩܪܝܬܐ
57 ܐܚܪܬܐ܂ ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܫ܂ ܐܬܐ
58 ܒܬܪܟ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܡܪܝ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂
ܠܬܥܠܐ ܢܩܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ܂ ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ
ܡܛܠܠܐ܂ ܠܒܪܗ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ
59 ܪܫܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ ܬܐ ܒܬܪܝ܂ ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܪܝ܆ ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܘܪ
60 ܐܒܝ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܫܒܘܩ ܡܝܬܐ ܩܒܪܝܢ
ܡܝܬܝܗܘܢ܆ ܘܐܢܬ ܙܠ ܤܒܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
61 ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܪܢܐ܂ ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܬܪܟ ܡܪܝ܆ ܒܪܡ
ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܫܐܠ ܫܠܡܐ ܠܒܢܝ ܒܝܬܝ ܘܐܬܐ܂
62 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܐܝܕܗ ܥܠ ܚܪܒܐ
ܕܦܕܢܐ ܘܚܐܪ ܠܒܣܬܪܗ܆ ܘܚܫܚ ܠܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘

⁘ [illegible] ⁘ ܠܗ ⁘

⁘ ⁘ ܕ ⁘ ܕܠܘܩܐ ⁘

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ܆ ܦܪܫ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܐܚܪܢܐ ܫܒܥܝܢ܂ ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܩܕܡ
ܦܪܨܘܦܗ܆ ܠܟܠ ܐܬܪ ܘܡܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ܂
2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܚܨܕܐ ܣܓܝ܂ ܘܦܥܠܐ ܙܥܘܪܝܢ܂ ܒܥܘ
ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܚܨܕܐ܆ ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ܂
3 ܙܠܘ܂ ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܒܝܢܬ
4 ܕܐܒܐ܂ ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ܂ ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ܂ ܘܠܐ
ܡܣܢܐ܂ ܘܒܫܠܡܐ ܕܐܢܫ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ܂
5 ܘܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ܆ ܠܘܩܕܡ ܐܡܪܘ
ܫܠܡܐ ܠܒܝܬܐ܂
6 ܘܐܢ ܐܝܬ ܬܡܢ ܒܪ ܫܠܡܐ܂ ܢܬܢܝܚ ܥܠܘܗܝ
ܫܠܡܟܘܢ܂ ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ܆ ܫܠܡܟܘܢ ܥܠܝܟܘܢ
7 ܢܗܦܘܟ܂ ܒܗ ܕܝܢ ܒܒܝܬܐ ܗܘܘ܆ ܟܕ ܐܟܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ ܡܢ ܕܠܗܘܢ܂ ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ
ܐܓܪܗ܂ ܘܠܐ ܬܫܢܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܝܬܐ܂

55 * *Et conuersus obiurgauit eos, & ait:*
Nescitis cuius spiritus vos sitis.
56 * *Filius enim hominis non venit vt per-*
deret animas, sed vt seruaret. Profecti sunt
57 *itaque in pagum alium.* * *Quumque iter*
facerent, dixit ei quidam, Post te ibo quo-
cunque ieris, Domine mi.
58 * *Dixit ei Ieschua, Vulpes lustra habent,*
& volucres cæli nidos; Filius autem hominis
non habet vbi reclinet caput suum.
59 * *Et ait ad alium, Post me venito. Ille ve-*
rò dixit ei, Domine mi, permitte mihi vt
prius abeam sepultum patrem meum.
60 * *Dixit ei Ieschua, Sine mortuos sepelien-*
tes mortuos suos: tu verò, Ito, euangeliza re-
gnum Dei.
61 * *Dixit ei alius, Post te ibo, Domine mi:*
sed permitte mihi prius vt proficiscar vale-
dicturus filiis domus meæ, & veniam.
62 * *Dixit ei Ieschua, Nemo admouet manū*
suam ad aratrum paris boum, & respicit à
tergo, & aptus est ad regnum Dei.

Feria quarta Septimanę Candidatorum.

CAP. X.

1 POst hæc secreuit Ieschua è discipulis suis a-
lios septuaginta; misitque eos binos ante
faciem suam in omnem locum & ciuitatem
quò futurum erat vt ipse veniret.
2 * *Et dixit eis, Messis quidem multa, ope-*
rarij verò pauci: petite igitur à Domino mes-
sis, vt emittat operarios in messem suam.
3 * *Ite, ecce ego mitto vos tanquam oues in-*
ter lupos.
4 * *Ne portaueritis vobis marsupia, neque*
peras, neque calceos: & pacem vllius in
via ne petieritis, [& neminē in via salutaueritis.]
5 * *Et in quamcunque domum introieritis,*
primùm dicite, Pax huic domui.
6 * *Quod si fuerit illic filius pacis, requies-*
cet super eum pax vestra: sin minus, pax
vestra ad vos reuertetur.
7 * *In ea autem ipsa domo estote edentes et*
bibentes ex iis quæ ipsi habuerint. dignus est
enim operarius mercede sua. Nec transieritis
de domo in domum.

---

55 ואתפני וכאא בהון ואמר לא ידעין אנתון דאידא אנתון רוחא ׃ 56 ברה גיר דאנשא לא אתא [h]למובדו [g]נפשתא אלא
[i]למחיו ואזלו להון[a] לקריתא אחרתא ׃ 57 וכד אזלין באורחא אמר לה אנש [b]אתא בתרך לאתר
דאזל אנת מרי ׃ 58 אמר לה ישוע [c]לתעלא נקעא אית להון [d]ולפרחתא דשמיא [e]מטללא לברה דין דאנשא
לית לה איכא [f]דנסמוך רישה ׃ 59 ואמר לאחרנא [g]תא בתרי הו דין אמר לה מרי [h]אפס לי לוקדם [i]אזל
אקבור אבי ׃ 60 אמר לה ישוע שבוק מיתא קברין מיתיהון ואנת [k]זל סבר מלכותה דאלהא ׃
61 אמר לה אחרנא אתא בתרך מרי לוקדם דין אפס לי אזל אשלם לבני ביתי ואתא ׃
62 אמר לה ישוע לא אנש רמא אידה על [l]חרבא דפדנא [m]וחאר לבסתרה וחשח למלכותה דאלהא ׃

[g] פנא [h] אבד [i] חיא
[a] פירושו שדה
[b] אתא
[c] תעל עבראית שועל
[d] פרח [e] טלל [f] סמך
[g] אתא [h] מן לשון יון [i] אזל
[k] אזל [l] פירושו מחרשה
[m] חר

* Et conuersus increpauit illos, dicens, 55
Nescitis cuius spiritus estis.
* Filius hominis non venit animas 56
perdere, sed saluare. Et abierunt in aliud
castellum.
* Factum est autem ambulantibus 57
illis in via, dixit quidã ad illum, Sequar
te quocunque ieris†.
* Dixit illi Iesus, Vulpes foueas ha- 58
bent, & volucres cæli nidos: Filius au-
tem hominis non habet vbi caput re-
clinet.
* Ait autem ad alterum, Sequere me. 59
Ille autem dixit, Domine, permitte mihi
primùm ire, & sepelire patrem meum.
* Dixitque ei Iesus, Sine vt mortui se- 60
peliant mortuos suos: tu autem vade,
†annuntia regnum Dei.
* Et ait alter, Sequar te Domine; sed 61
permitte mihi primùm renuntiare his
qui domi sunt.
* Ait ad illum Iesus, Nemo mittens 62
manum suam ad aratrum, & aspiciens
retrò, aptus est regno Dei.

CAP. X.

POst hæc autem designauit Dominus 1
& alios septuaginta duos, & misit il- A
los binos ante faciem suam in omnem
ciuitatem & locum quò erat ipse ven-
turus.
* Et dicebat illis, Messis quidem mul- 2
ta, operarij autem pauci. Rogate ergo
dominum messis, vt mittat operarios
in messem suam.
* Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos 3
inter lupos.
* Nolite portare sacculum, neque pe- 4
ram, neque calceamenta: & neminem
per viam salutaueritis.
* In quamcunque domum intraueri- 5
tis, primùm dicite, Pax huic domui.
* Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet 6
super illum pax vestra: sin autem, ad vos
reuertetur.
* In eadem autem domo manete e- 7
dentes & bibentes, quæ apud illos sunt.
dignus est enim operarius mercede sua. B
Nolite transire de domo in domum.

55 * στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, οὐκ οἴδατε
οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·
56 * ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων
ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι· καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώ-
μην.
57 * ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς
αὐτὸν, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, κύριε.
58 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
59 * εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε, κύριε,
ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.
60 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑ-
αυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ.
61 * εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, ἀκολουθήσω σοι κύριε· πρῶτον δὲ
ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.
62 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖ-
ρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός
ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

ι.

1 * Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβ-
δομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου
αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρ-
χεσθαι.
2 * ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, ὁ μὲν θερισμὸς πολύς,
οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ
θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ.
3 * ὑπάγετε· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς, ὡς ἄρνας ἐν μέ-
σῳ λύκων.
4 * μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδή-
ματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε·
5 * εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, εἰρήνη
τῷ οἴκῳ τούτῳ·
6 * καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ
εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.
7 * ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ
παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. μὴ με-
ταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

קפלאין י לר דיום ארבעא בשבא ושבתא [n] דחורא — [n] חור
1 בתר הלין פרש ישוע מן [o] תלמידוהי אחרנא שבעין ושדר אנון תרין תרין קדם פרצופה לכל אתר ומדינא דעתיד — [o] למר
הוא למאזל ׃ 2 ואמר להון חצדא סגי ופעלא זעורין [p] בעו הכיל מן מרא חצדא [q] דנפק פעלא לחצדה ׃ — [p] בעא [q] נפק
3 זלו הא אנא משדר אנא לכון איך אמרא ביני [r] דאבא ׃ 4 לא תשקלון לכון כיסא ולא תרמלא ולא מסנא — [r] עבראות זאב
ובשלמא דאנש באורחא לא [s] תשאלון ׃ 5 ולאינא ביתא [t] דעאלין אנתון לוקדם אמרו שלמא לביתא ׃ — [s] שאל [t] עול
6 ואן אית תמן בר שלמא [u] נתתניח עלוהי שלמכון ואן דין לא שלמכון עליכון [x] נהפוך ׃ 7 בה דין בביתא — [u] נוח [x] הפך
הוו כד לעסין אנתון [y] ושתין מן דילהון שוא הו גיר פעלא אגרה ולא [z] תשנון מן ביתא לביתא ׃ — [y] שתא [z] שנא

8 ܘܠܐܝܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܩܒܠܝܢ
ܠܟܘܢ. ܐܟܘܠܘ ܡܕܡ ܕܡܬܬܣܝܡ ܠܟܘܢ.
9 ܘܐܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܪܝܗܝܢ ܒܗ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ.
ܩܪܒܬ ܠܘܬܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
10 ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ.
11 ܦܘܩܘ ܠܫܘܩܐ ܘܐܡܪܘ. ܐܦ ܚܠܐ ܕܕܒܩ ܠܢ
ܒܪܓܠܝܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܟܘܢ. ܢܦܨܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܒܪܡ
ܗܕܐ ܕܥܘ. ܕܩܪܒܬ ܠܗ ܡܠܟܘܬܗ
12 ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ
13 ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ
ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܕܐܠܘ ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܘ ܚܝܠܐ
ܗܠܝܢ ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ. ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ.
14 ܒܪܡ ܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ
15 ܐܘ ܠܟܝܢ. ܘܐܢܬܝ ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ
ܠܫܡܝܐ ܐܬܬܪܝܡܬܝ. ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ ܬܬܚܬܝܢ.
16 ܡܢ ܕܠܟܘܢ ܫܡܥ ܠܝ ܫܡܥ. ܘܡܢ ܕܠܟܘܢ
ܛܠܡ ܠܝ ܛܠܡ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܛܠܡ. ܛܠܡ
17 ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܫܒܥܝܢ
ܕܫܕܪ ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܐܦ ܫܐܕܐ
18 ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܢ ܒܫܡܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܚܙܐ ܗܘܝܬ ܠܗ ܠܣܛܢܐ. ܕܢܦܠ ܐܝܟ ܒܪܩܐ ܡܢ
ܫܡܝܐ.
19 ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܕܬܕܘܫܘܢ
ܚܘܘܬܐ ܘܥܩܪܒܐ. ܘܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܒܥܠܕܒܒܐ.
ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܗܪܟܘܢ.
20 ܒܪܡ ܒܗܕܐ ܠܐ ܬܚܕܘܢ. ܕܫܐܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ
ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܚܕܘ ܕܫܡܗܝܟܘܢ ܐܬܟܬܒܘ ܒܫܡܝܐ.
21 ܒܗ ܒܫܥܬܐ. ܪܘܙ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ.
ܕܟܣܝܬ ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܡܢ ܣܟܘܠܬܢܐ.
ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘܕܐ. ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ ܗܘܬ
ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ.

8 * *Et in quamcunque vrbem introieritis, & exceperint vos, edite quod appositum fuerit vobis.*
9 * *Et sanate eos qui ægroti fuerint in ea: & dicite eis, Appropinquauit ad vos regnum Dei.*
10 * *In quamcunque autem ciuitatem introieritis, nec exceperint vos, exite in plateas, & dicite:*
11 * *Sed & puluerem qui adhæsit nobis in pedibus nostris ex vrbibus vestris, excutimus vobis: veruntamen hoc scitote, appropinquasse ad vos regnum Dei.*
12 * *Dico vobis Sedoum pacatiorem fore in die illo, illa ciuitate.*
13 * *Væ tibi Kourazim, væ tibi Beth-zaido: nam si in Tzour & Tzaidon editæ fuissent virtutes quæ editæ sunt in vobis, iamdiu cum sacco & cinere pœnitentiam egissent.*
14 * *Verùm Tzour & Tzaidon futuræ sunt vobis tranquilliores in die iudicij.*
15 * *Et tu Kepharnachum, quæ ad cælum vsque exaltata es, ad inferos vsque depremeris.*
16 * *Qui vos audit, me audit: & qui vos reiicit, me reiicit: & qui me reiicit, reiicit eum qui misit me.*
17 * *Porrò reuersi sunt septuaginta illi quos miserat, cum gaudio magno; & dicunt ei, Domine noster, etiam dæmonia subiiciuntur nobis in nomine tuo.*
18 * *Ipse verò dixit eis, Conspicabar Satanam instar fulguris cadentem è cælo.*
19 * *Ecce do vobis potestatem calcandi serpentes, & scorpiones, & omnem vim inimici: & nihil vos lædet.*
20 * *Verùm in hoc ne gaudeatis, quòd dæmonia subijciantur vobis: sed gaudete quòd nomina vestra scripta sint in cælis.*
21 * *Ea ipsa hora exultauit Ieschua Spiritu Sanctitatis, & ait, Confiteor tibi, Pater mi, Domine cæli & terræ, quòd hæc abscondéris à sapientibus, & prudentibus, & reuelaueris ea infantibus: etiam Pater mi, quia talis fuit voluntas coram te.*

---

8 ולאידא מדינתא דעאלין אנתון ומקבלין לכון לעסו מדם דמתתסים לכון ׃ 9 ואסו לאילין דכריהין
בה ואמרו להון קרבת עליכון מלכותה דאלהא ׃ 10 לאידא דין מדינתא דעאלין אנתון ולא נקבלונכון
פוקו לשוקא ואמרו ׃ 11 ואף חלא דדבק לן ברגלין מן מדינתכון נפצינן לכון ברם הדא דעו דקרבת
לכון מלכותה דאלהא ׃ 12 אמר אנא לכון דלסדום נהוא ניח ביומא הו או למדינתא הי ׃
13 ווי לכי כורזין ווי לכי בית צידא דאלו בצור ובצידן הוו חילא דהוו בכין כבר דין בסקא ובקטמא תבו ׃
14 ברם לצור ולצידן נהוא ניח ביומא דדינא או לכין ׃
15 ואנתי כפרנחום הי דעדמא לשמיא אתתרימתי עדמא לשיול תתחתין ׃

לעס שם
אסא כרה
קרב דין עול
קבל נפק
נפץ נוח
פירושו אפר
תב פירושו שב
רם נחת

Et in quamcunque ciuitatem intra- 8
ueritis, & ſuſceperint vos, manducate
quæ apponuntur vobis:
Et curate infirmos qui in illa ſunt: 9
& dicite illis, Appropinquauit in vos re-
gnum Dei.
In quamcunque autem ciuitatem 10
intraueritis, & non ſuſceperint vos, ex-
euntes in plateas eius, dicite,
Etiam puluerem qui adhæſit nobis 11
de ciuitate veſtra, extergimus in vos. ta-
men hoc ſcitote, quia appropinquauit
regnum Dei.
Dico vobis, quia Sodomis in die il- 12
la remiſſius erit, quàm illi ciuitati.
Væ tibi Corozaim, væ tibi Beth- 13
ſaida: quia ſi in Tyro & Sidone factæ C
fuiſſent virtutes quę factę ſunt in vobis,
olim in cilicio & cinere ſedentes pœni-
terent.
Veruntamen Tyro & Sidoni remiſ- 14
ſius erit in iudicio, quàm vobis.
Et tu Capharnaum vſque ad cæ- 15
lum exaltata, vſque ad infernum de-
mergêris.
Qui vos audit, me audit: & qui vos 16
ſpernit, me ſpernit. Qui autem me ſper-
nit, ſpernit eum qui miſit me.
Reuerſi ſunt autem ſeptuaginta 17
duo cum gaudio, dicentes, Domine,
etiam dæmonia ſubiiciuntur nobis in
nomine tuo.
Et ait illis, Videbam Satanam ſicut 18
fulgur de cælo cadentem.
Ecce, dedi vobis poteſtatem cal- 19
candi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, &
ſuper omnem virtutem inimici: & nihil
vobis nocebit.
Veruntamen in hoc nolite gaude- 20
re, quia ſpiritus vobis ſubiiciuntur: gau-
dete autem quòd nomina veſtra ſcripta
ſunt in cælis.
In ipſa hora exultauit † ſpiritu †, & di- 21
xit, Confiteor tibi pater, Domine cæli D
& terræ, quòd abſcondiſti hæc à ſapien-
tibus & prudentibus, & reuelaſti ea par-
uulis. Etiam Pater, quoniam ſic placuit
ante te.

8 καὶ εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑ-
μᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,
9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε
αὐτοῖς, ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
10 εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε,
11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑ-
μῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν. πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγι-
κεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
12 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτό-
τερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
13 οὐαί σοι χωραζίν, οὐαί σοι βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν τύρῳ
καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πά-
λαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.
14 πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρί-
σει, ἢ ὑμῖν.
15 καὶ σὺ καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως
ᾅδου καταβιβασθήσῃ.
16 ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ
ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες,
κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόμα-
τί σου.
18 εἶπε δὲ αὐτοῖς, ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.
19 ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄ-
φεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ,
καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.
20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑ-
ποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.
21 ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ ἰησοῦς, καὶ
εἶπεν, ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀ-
πεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατήρ· ὅτι οὕτως ἐγένετο
εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

16 מן דלכון שמע לי שמע ומן דלכון [m] טלם לי הו טלם ומן דלי טלם טלם למן [n] דשלחני׃
17 [o] והפכו הנון שבעין דשדר [p] בחדותא רבתא ואמרין לה מרן אף שאדא [q] משתעבדין לן בשמך׃
18 הו דין אמר להון חזא הוית לה לסטנא דנפל איך ברקא מן שמיא׃
19 הא יהב אנא לכון [r] שולטנא [s] דהויתון [t] דישין חויתא ועקרבא וכלה חילה דבעלדבבא ומדם לא [v] נהרככ׃
20 ברם בהדא לא [x] תחדון דשאדא משתעבדין לכון אלא חדו דשמהיכון [y] אתכתבו בשמיא׃
21 בה בשעתא [z] רוז ישוע ברוחא דקודשא ואמר [a] מודא אנא לך אבי מרא דשמיא ודארעא [b] דכסית הלין מן
חכימא וסכולתנא [c] וגלית אנין [d] לילודא אין אבי דהכנא הוא [e] צבינא קדמיך׃

[m] פירוש בוזה או מאס
[n] שלח [o] הפך [p] חדא
[q] מן עבד נוצר שעבד
[r] שלט [s] הוא
[t] רוש [v] חרא
[x] חדא [y] כתב
[z] רוז [a] ידא [b] כסא
[c] גלא [d] ילד [e] צבא

22 ✣ ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ
ܡܢܘ ܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. ܘܡܢܘ ܐܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ
23 ܕܐܢ ܨܒܐ ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ܀ ✣ ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܛܘܒܝܗܝܢ
ܠܥܝܢܐ ܕܚܙܝܢ ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܚܙܝܢ܀
24 ✣ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܢܒܝܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܠܟܐ ܨܒܘ
ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܠܡܫܡܥ
ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܫܡܥܝܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܫܬܐ ✣ ܕܨܘܡܐ ✣ ܠܗ ✣

25 ✣ ܘܗܐ ܣܦܪܐ ܚܕ ܩܡ ܕܢܢܣܝܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ.
26 ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܀ ✣ ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
ܐܡܪ ܠܗ. ܒܢܡܘܣܐ ܐܝܟܢܐ ܟܬܝܒ. ܐܝܟܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ܀
27 ✣ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܡܢ
ܟܠܗ ܠܒܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ
ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. ܘܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ܀
28 ✣ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܨܐܝܬ ܐܡܪܬ. ܗܕܐ ܥܒܕ ܘܬܚܐ܀
29 ✣ ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܨܒܐ ܕܢܙܕܕܩ ܢܦܫܗ ܐܡܪ ܠܗ.
30 ܘܡܢܘ ܩܪܝܒܝ܀ ✣ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܚܬ
ܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܘܢܦܠܘ ܥܠܘܗܝ
ܓܝܣܐ. ܘܫܠܚܘܗܝ ܘܡܚܐܘܗܝ. ܘܫܒܩܘܗܝ
31 ܟܕ ܩܠܝܠ ܒܗ ܢܦܫܐ. ܘܐܙܠܘ܀ ✣ ܘܓܕܫ
ܟܘܡܪܐ ܚܕ ܢܚܬ ܗܘܐ ܒܗܝ ܐܘܪܚܐ. ܘܚܙܝܗܝ ܘܥܒܪ܀
32 ✣ ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܠܘܝܐ ܐܬܐ ܡܛܐ ܠܗ ܠܗܘ ܕܘܟܬܐ
33 ܘܚܙܝܗܝ ܘܥܒܪ܀ ✣ ܐܢܫ ܕܝܢ ܫܡܪܝܐ ܟܕ ܪܕܐ ܗܘܐ.
ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܘܚܙܝܗܝ ܘܐܬܪܚܡ
ܥܠܘܗܝ܀
34 ✣ ܘܩܪܒ ܘܐܨܕ ܡܚܘܬܗ. ܘܐܪܡܝ ܥܠܝܗܝܢ
ܚܡܪܐ ܘܡܫܚܐ. ܘܐܪܟܒܗ ܥܠ ܚܡܪܗ. ܘܐܝܬܝܗ
ܠܦܘܬܩܐ. ܘܐܬܒܛܠ ܥܠܘܗܝ܀
35 ✣ ܘܠܨܦܪܗ ܕܝܘܡܐ. ܐܦܩ ܬܪܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܝܗܒ
ܠܦܘܬܩܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܨܦ ܕܝܠܗ. ܘܐܢ ܡܕܡ ܡܘܬܪ
ܬܦܩ. ܡܐ ܕܗܦܟܢܐ ܐܢܐ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ܀

22 * *Et conuersus ad discipulos suos, dixit eis, Omnia tradita sunt mihi à Patre meo: & nemo nouit quis sit Filius, nisi Pater; & quis sit Pater, nisi Filius, & si cui voluerit Filius reuelare.*
23 * *Item conuersus ad discipulos suos seorsim, dixit, Felices oculi qui vident quod vos videtis.*
24 * *Etenim dico vobis, multos Prophetas & Reges voluisse videre quod videtis, neque vidisse: & audire quod auditis, nec audisse.*

Ad vesperas Dominicæ sextæ Ieiunij.

25 * *Ecce autem Scriba quidam surrexit vt tentaret eum, & ait, Doctor, quid faciam, vt hæreditate possideam vitam æternam?*
26 * *Ipse verò Jeschua dixit ei, In Lege quomodo scriptum est, quomodo legis?*
27 * *Respondit & dixit ei, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex totis viribus tuis, & ex tota mente tua: & proximum tuum sicut animam tuam,* [teipsum.]
28 · * *Dixit ei Ieschua, Rectè dixisti: hoc age, & viues.*
29 * *Ille autem quum vellet iustificare semetipsum, dixit ei, Ecquis est proximus meus?*
30 * *Subdit ei Jeschua: Vir quidam descendebat ab Ourischlem in Hirichou; & irruerunt in eum latrones, & expoliarunt eum, vulneraruntque; & missum eum fecerunt quum vix subsisteret in eo anima: atque abiêre.*
31 * *Accidit autem vt Sacerdos quidam descenderet per illam viam; & vidit eum, ac præteriit.*
32 * *Similiter & Leuita veniens accessit ad illum locum; & vidit eum, ac præteriit.*
33 * *Vir autem Schamaritanus, quum iter faceret, venit quò loci erat ipse; viditque eum,*
34 *& misertus est eius.* * *Accessit itaque, & obligauit vulnera eius; infuditque in ea vinum & oleum: ac imposuit asino suo, & adduxit eum in diuersorium, & eius curam*
35 *egit.* * *Manè autem diei proferens duos denarios, dedit hospiti; & dixit ei, Curam illius age: & siquid suprà impenderis, quum reuertar, ego reddam tibi.*

22 ואתפני[f] לות [g] תלמידוהי ואמר להון כל מדם [h] אשתלם לי מן אבי ולא אנש ידע מנו ברא אלא אן אבא ומנו
אבא אלא אן ברא ולמן דאן צבא ברא דנגלא ׃ 23 ואתפני לות תלמידוהי בלחודיהון ואמר טוביהין לעינא
דחזין מדם דאנתון חזין ׃ 24 אמר אנא לכון גיר דנביא סגיאא ומלכא [k] צבו דנחזון מדם דחזין אנתון ולא [a] חזו
ולמשמע מדם דאנתון שמעין ולא שמעו ׃ דרמשא דחד בשבא דו' [c] דצומא לה
25 והא ספרא חד קם [d] דננסיוהי ואמר [e] מלפנא מנא [f] אעבד [g] דארת חיא דלעלם ׃ 26 הו דין ישוע אמר לה
בנמוסא איכנא כתיב איכנא קרא אנת ׃ 27 ענא ואמר לה [h] דתרחם למריא אלהך מן כלה לבך ומן כלה
נפשך ומן כלה חילך ומן כלה [i] רעינך ולקריבך איך נפשך ׃

[f] פנא [g] למד
[h] שלם [i] חזא
[k] צבא [a] חזא
[b] שמע [c] צם
[d] נסא [e] אלף
[f] עבד
[g] ירת כמו ירש
[h] רחם [i] רעא

‡ Omnia mihi tradita sunt à Patre 22
meo. Et nemo scit quis sit Filius, nisi Pater: & quis sit Pater, nisi Filius, & cui voluerit Filius reuelare.

‡ Et conuersus ad discipulos suos, di- 23
xit, Beati oculi qui vident quæ vos videtis.

‡ Dico enim vobis, quòd multi Pro- 24
phetæ & Reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt; & audire quæ auditis, & non audierunt.

‡ Et ecce quidam Legisperitus surre- 25
xit tentans illum, & dicens, Magister, E
quid faciendo vitã æternam possidebo?

‡ At ille dixit ad eum, In Lege quid 26
scriptum est? quomodo legis?

‡ Ille respondens, dixit, Diliges Do- 27
minum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mẽte tua: & proximum tuum sicut teipsum.

‡ Dixitque illi, Rectè respondisti: hoc 28
fac, & viues.

‡ Ille autem volens iustificare seip- 29
sum, dixit ad Iesum, Et quis est meus proximus?

‡ †Suscipiens autem Iesus, dixit, Ho- 30
mo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, qui etiã despoliauerunt eum: & plagis impositis, F
abierunt semiuiuo relicto.

‡ Accidit autem vt Sacerdos qui- 31
dam descenderet eadem via: & viso illo, præteriuit.

‡ Similiter & Leuita, cùm esset secus 32
locum, & videret eum, pertransiit.

‡ Samaritanus autem quidam iter fa- 33
ciens, venit secus eum: & videns eum, misericordia motus est.

‡ Et appropiãs alligauit vulnera eius, 34
infundens oleum & vinum: & imponẽs illum in iumentum suum, duxit in stabulum, & curam eius egit.

‡ Et altera die protulit duos denarios, 35
& dedit stabulario: & ait, Curam illius habe: & quodcunque supererogaueris, ego, cùm rediero, reddam tibi.

22 ‡ πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

23 ‡ καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητάς, κατ' ἰδίαν εἶπε, μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.

24 ‡ λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 ‡ καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 ‡ ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

27 ‡ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

28 ‡ εἶπε δὲ αὐτῷ, ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

29 ‡ ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;

30 ‡ ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.

31 ‡ κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἀντιπαρῆλθεν.

32 ‡ ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.

33 ‡ Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη·

34 ‡ καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.

35 ‡ καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι.

28 אמר לה ישוע [k] תריצאית אמרת הדא עבד [l] ותחא : 29 הו דין כד צבא [m] למזדקו נפשה אמר לה ומנו
קריבי : 30 אמר לה ישוע גברא חד [n] נחת הוא מן אורשלם לאיריחו ונפלו עלוהי [o] לסטיא [p] ושלחוהי [q] ומחאוהי
ושבקוהי כד קליל [r] קימא בה נפשא [s] ואזלו : 31 [t] וגדש כהנא חד נחת הוא באורחא הי וחזיהי ועבר :
32 והכנא אף ליויא אתא מטא להי דוכתא וחזיהי ועבר : 33 אנש דין שמריא כד [u] רדא הוא אתא איכא דאיתוהי
הוא וחזיהי [x] ואתרחם עלוהי : 34 ואתקרב ועצב [y] מחותה [z] ונצל עליהין חמרא [a] ומשחא [b] וסמה על חמרה
[c] ואיתיה [d] לפותקא [e] ואתבטל לה עלוהי : 35 ולצפרה דיומא [f] אפק תרין דינרין יהב [g] לפותקיא ואמר לה [h] יצף
דילה ואן מדם יתיר תפק מא דהפך אנא יהב אנא לך :

[k] תרץ [l] חיא [m] זרק [n] נחת
[o] מן לשון יון [p] שלח [q] מחא
[r] קם [s] אזל [t] גדש פירושו קרה
[u] רדא [x] רחם [y] מחא
[z] נצל כמו נזל [a] משח
[b] סם [c] אתא [d] פירושו המלון
[e] בטל [f] נפק
[g] פירושו אדון המלון [h] יצף

[illegible]

36 * *Quis igitur horum trium videtur tibi
proximus fuisse illi qui incidit in manus la-*
37 *tronum?* * *Ille verò dixit, Is qui mi-
sertus est eius. Subdit ei Ieschua, Abi, & tu
fac similiter.*

Lectio in commemorationem Mu-
lierum sanctarum.

* *Et factum est quum ipsi iter facerent vt*
38 *introierit in vicum quendā, & mulier Mor-
tho nomine excepit eum domi suæ.*
* *Erat autem ei soror nomine Mariam,*
39 *quæ veniens consedit ad pedes Domini no-
stri, & audiebat sermones eius.*
* *Mortho autem distrahebatur multo mi-*
40 *nisterio: & veniens dixit ei, Domine mi,
non est tibi curæ quòd soror mea reliquit me
solam ministrare? dic ei opem mihi ferat.*
* *Respondit Ieschua, & dixit ei, Mor-*
41 *tho, Mortho, sollicita es, & distraheris cir-
ca plurima.*
* *At vnum est quod requiritur. Mariam*
42 *verò partem bonam elegit sibi, quæ non au-
feretur ab ea.*

Ad vesperas Feria tertia hebdomadis
præcedentis Ieiunium.

CAP. XI.

1 *ET factum est quum ipse oraret quodam
in loco, vt absoluit, dixit ei vnus è di-
scipulis suis, Domine noster, doce nos orare,
sicut & Iouchanon docuit discipulos suos.*
2 * *Dixit eis Ieschua, Quum oratis, sic di-
cite: Pater noster qui es in cælis, Sanctifice-
tur nomen tuum: Adueniat regnum tuum.
Fiat voluntas tua vt in cælo, & in terra.*
3 * *Da nobis panem indigentiæ nostræ quo-
tidie.*
4 * *Et remitte nobis peccata nostra. nam et
nos remittimus omnibus qui debent nobis. Et
ne nos inducas in tentationem, sed libera
nos à malo.*
5 * *Et subdit eis, Quis vestrum habebit a-
micum, & proficiscetur ad eum media no-
cte, & dicet ei, Amice mi, da mihi mutuò
tres placentas:*
6 * *Quandoquidem amicus venit ad me
ab itinere, & non habeo quod apponam ei.*

---

36 מנו הכיל מן הלין תלתא מתחזא לך דהוא קריבא להו דנפל באידי גיסא׃ 37 הו דין אמר הו דאתרחם
עלוהי אמר לה ישוע זל אף אנת הכנא הוית עבד׃ קריגא ברוכרנא דנשא קדישתא לו
38 והוא דכד הנון רדין באורחא על לקריתא חדא ואנתתא דשמה מרתא קבלתה בביתה׃
39 ואית הות לה חתא דשמה מרים ואתת יתבת לה לות רגלוהי דמרן ושמעא הות מלוהי׃
40 מרתא דין ענינא הות בתשמשתא סגיאתא ואתת אמרא לה מרי לא בטיל לך דחתי שבקתני בלחודי
למשמשו אמר לה מעדרא לי׃ 41 ענא ישוע ואמר לה מרתא מרתא יצפתי ורהיבתי על סגיאתא׃
42 חדא הי דין דמתבעיא מרים דין מנתא טבתא גבת לה הי דלא תתנסב מנה׃

חזא אזל חיא
קרא דכר כמו זכר
רדא כמו אחות
יתב מלל ענא
שמש אתא עדר
כמו עזר יצף רהב
סנא בעא
גבא פירושו חלק

36 * Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones?
37 * At ille dixit, Qui fecit misericordiã in illum. Et ait illi Iesus, Vade & tu fac similiter.
38 * Factum est autem dum irent, & ipse intrauit in quoddã castellum: & mulier quędam Martha nomine, excepit illum in domum suam:
39 * Et huic erat soror nomine Maria. quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius.
40 * Martha autem satagebat circa frequens ministerium. quæ stetit, & ait, Domine, non est tibi curæ quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic ergo illi, vt me adiuuet.
41 * Et respondens dixit illi Dominus, Martha, Martha, solicita es, & turbaris erga plurima.
42 * Porrò vnum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

CAP. XI.

1 ET factum est, cùm esset in quodam loco orans, vt cessauit, dixit vnus ex discipulis eius ad eum, Domine, doce nos orare, sicut docuit & Iohannes discipulos suos.
2 * Et ait illis, Cùm oratis, dicite, Pater, sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum†.
3 * Panem nostrum quotidianum da nobis † hodie:
4 * Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem & † ipsi dimittimus † omni debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem.
5 * Et ait ad illos, Quis vestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte, & dicet illi, Amice, commoda mihi tres panes:
6 * Quoniam amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod ponam ante illum.

36 * τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;
37 * ὁ δὲ εἶπεν, ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ᾽ αὐτοῦ. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.
38 * ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά. γυνὴ δέ τις ὀνόματι μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
39 * καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.
40 * ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 * ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, μάρθα μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά·
42 * ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ᾽ αὐτῆς.

ιά.

1 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.
2 * εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
3 * τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ᾽ ἡμέραν.
4 * καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
5 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
6 * ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·

דְּרַמְשָׁא דַּתְלָתָא בְשַׁבָּא דְשַׁבְּתָא קַדְמָיתָא דְצוֹמָא לז קפלאון יא

1 וַהֲוָא דְּכַד [o] מְצַלֵּא בְּדוּכְתָּא חֲדָא כַּד שַׁלֶּם אֱמַר לֵהּ חַד מֶן [p] תַּלְמִידַוהִי מָרַן [q] אַלֶּפַּין לַמְצַלָּיוּ אַיכַנָא דָּאף יוחנן אַלֶּף לְתַלְמִידַוהִי׃
2 אֱמַר לְהוּן יֵשׁוּע אֵמַתַי דַּמְצַלֵּין אַנְתּוּן הָכַנָא [r] הֲוַיתּוּן אָמְרִין אַבוּן דְּבַשְׁמַיָּא נֶתְקַדַּשׁ שְׁמָךְ [s] תֵּאתֵא מַלְכוּתָךְ נֶהֱוֵא [t] צֶבְיָנָךְ אַיךְ דְּבַשְׁמַיָּא אָף בַּארְעָא׃
3 [u] הַב לַן לַחְמָא [x] דְּסוּנְקָנַן כַּלְיוֹם׃
4 וַשְׁבוּק לַן חַטָהַין אָף חֲנַן גֵּיר שָׁבְקַן לְכֻל [y] דְּחַיָּבִין לַן וְלָא [z] תַּעֲלַן [a] לְנֶסְיוֹנָא אֶלָּא [b] פְּרוּקַין מֶן בִּישָׁא׃
5 וֶאֱמַר לְהוּן מַנוּ מֶנְכוּן דְּאִית לֵהּ רָחְמָא וְנֵאזַל לְוָתֵהּ [c] בְּפֶלְגוּת לֶלְיָא וְנֵאמַר לֵהּ רָחְמִי אַשְׁאֶלַינִי תְּלָת גְּרִיצָן׃
6 מֶטֻּל דְּרָחְמָא אֶתָא לְוָתִי מֶן אוּרְחָא וְלַית לִי מֶדֶּם [d] דְּאֶסִּים לֵהּ׃

[o] צלא [p] למר [q] אלף
[r] חוא [s] אתא [t] צבא
[v] יהב [x] סנק [y] חוב
[z] עול או עלל [a] נסא
[b] פרק [c] פלג
[d] סם

7 [illegible]

8 [illegible]

9 [illegible]

10 [illegible]

11 [illegible]

12 [illegible]

13 [illegible]

[illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

16 [illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

19 [illegible]

20 [illegible]

7 * *Et ille amicus eius intus reſpondeat & dicat ei, Ne mihi moleſtiam exhibeas: ecce enim oſtium clauſum eſt, & filij mei mecum ſunt in lecto, non poſſum ſurgere vt dem tibi.*

8 * *Dico vobis, Etiamſi propter amicitiam non dederit, at propter importunitatem ſurget, & dabit quantum ei requiritur.*

9 * *Ego quoque dico vobis, Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulſate, & aperietur vobis.*

10 * *Quiſquis enim petit, accipit: & qui quærit, inuenit; & pulſanti aperietur.*

11 * *Quis enim ex vobis pater, ſi petierit ab eo filius panem, nunquid lapidem porriget ei? &, ſi piſcem rogauerit eum, nunquid pro piſce porriget ei ſerpentem?*

12 * *Et ſi petierit ab eo ouum, nunquid ipſi ſcorpionem ei porriget?*

13 * *Si vos igitur quum ſitis mali, noſtis munera bona dare filiis veſtris, quanto magis Pater veſter è cælis dabit Spiritum Sanctitatis, iis qui rogauerint eum?*

Feria tertia hebdomadis ſextæ Ieiunij.

14 * *Quumque eieciſſet dæmonium quod erat mutum, factum eſt poſtquàm exiiſſet dæmonium illud, vt loqueretur mutus ille: & mirati ſunt cœtus.*

15 * *Quidam verò ex iis dixerunt, In Beelzeboub principe dæmoniorum eijcit iſte dæmonia.*

16 * *Alij verò quum tentarent eum, ſignum è cælo petebant ab eo.*

17 * *Jeſchua verò qui ſciebat cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum diuiſum aduerſus ſemetipſum, vaſtabitur: & domus quæ in ſeipſam diuiſa eſt, cadet.*

18 * *Quod ſi Satanas in ſeipſum diuiſus eſt, quomodo ſubſiſtet regnum eius? nam dicitis per Beelzeboub eiicere me dæmonia.*

19 * *Quòd ſi ego per Beelzeboub eiicio dæmonia, filij veſtri per quem eiiciunt? Propterea ipſi erunt vobis iudices.*

20 * *Sin autem digito Dei eiicio dæmonia, peruenit ad vos regnum Dei.*

7 והו רחמה מן לגו ענא ונאמר לה לא תהרינני דהא תרעא אחיד הו ובני עמי בערסא לא משכח אנא דאקום אתל לך ;
8 אמר אנא לכון דאן מטל רחמותא לא נתל לה מטל יציפותא נקום ונתל כמא דמתבעא לה ;
9 אף אנא אמר אנא לכון שאלו ונתיהב לכון בעו ותשכחון קושו ונתפתח לכון ;
10 כל גיר דשאל נסב ודבעא משכח ודנקש מתפתח לה ; 11 אינא גיר מנכון אבא דנשאליוהי ברה
לחמא למא כאפא מושט לה ואן נונא נשאליוהי למא חלף נונא חויא מושט לה ;
12 ואן ביעתא נשאליוהי למא הו עקרבא מושט לה ; 13 ואן אנתון דבישא אנתון ידעין אנתון מוהבתא
טבתא למתל לבניכון כמא יתיר אבוכון מן שמיא נתל רוחא דקודשא לאילין דשאלין לה ;

ענא חרא
קם נתל
יצף יהב
נקש ישט
שאל
פירושו ביצה
יהב נתל

* Et ille deintus respõdens dicat, No- 7
li mihi molestus esse; iam ostiũ clausum
est, & pueri mei mecum sunt in cubili:
non possum surgere & dare tibi.
* Et ille si perseuerauerit pulsans: di- 8
co vobis, etsi non dabit illi surgens, eò
quòd amicus eius sit, propter improbi- B
tatẽ tamẽ eius surget, & dabit illi quot-
quot habet necessarios.
* Et ego dico vobis, Petite, & dabitur 9
vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, &
aperietur vobis.
* Omnis enim qui petit, accipit: & qui 10
quærit, inuenit; & pulsanti aperietur.
* Quis autem ex vobis patrem petit 11
panem, nunquid lapidem dabit illi? aut
piscem, nunquid pro pisce serpentem
dabit illi?
* Aut si petierit ouum, nunquid por- 12
riget illi scorpionem?
* Si ergo vos, cùm sitis mali, nostis 13
bona data dare filiis vestris, quanto ma
gis Pater vester † de cęlo dabit Spiritum
bonum petentibus se?

* Et erat eiiciens dæmonium, & illud 14
erat mutum. Et cùm eiecisset dæmo-
nium, locutus est mutus: & admiratæ
sunt turbæ.
* Quidam autem ex eis dixerunt, In 15
Beelzebub principe dęmoniorum eiicit
dæmonia.
* Et alij tentantes, signum de cælo 16
quærebant ab eo.
* Ipse autẽ vt vidit cogitationes eo- 17
rum, dixit eis, Omne regnum in se di- C
uisum, † desolabitur, & domus supra do-
mum † cadet.
* Si autem & Satanas in seipsum di- 18
uisus est, quomodo stabit regnum eius?
quia dicitis in Beelzebub me eiicere dę-
monia.
* Si autem ego in Beelzebub eiicio 19
dæmonia, filij vestri in quo eiiciunt?
Ideò ipsi iudices vestri erunt.
* Porrò si in digito Dei eiicio dęmo- 20
nia, profectò peruenit in vos regnũ Dei.

7 * κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, μή μοι κόπους
παρέχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου
μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦ-
ναί σοι.
8 * λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι
αὐτοῦ φίλον, διάγε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐ-
τῷ ὅσων χρῄζει.
9 * κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖ-
τε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
10 * πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιγήσεται.
11 * τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λί-
θον δώσει αὐτῷ; εἰ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπι-
δώσει αὐτῷ;
12 * ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;
13 * εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε ἀγαθὰ
δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πα-
τὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ, δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν
αὐτόν;

14 * Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγέ-
νετο δὲ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ
ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι.
15 * τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, ἐν βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
16 * ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ᾽ αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ
οὐρανοῦ.
17 * αὐτὸς δὲ εἰδὼς τὰ διανοήματα αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, πᾶ-
σα βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶ-
κος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
18 * εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ᾽ ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθή-
σεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλ-
λειν με τὰ δαιμόνια.
19 * εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ
υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ
ἔσονται.
20 * εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

דיום תלתא בשבא דשבתא רד ˚ רצומא לח

14 וכד ˚ מפק שאדא דאיתוהי חרשא הוא דכד נפק הו שאדא מלל הו חרשא ˚ ואתדמרו כנשא ׃
15 אנשא דין מנהון אמרו כבעלזבוב רישא דדיוא מפק הנא דיוא ׃ 16 אחרנא דין כד ˚ מנסין לה אתא מן שמיא שאלין
הוו לה ׃ 17 ישוע דין ידע הוא ˚ מחשבתהון אמר להון כל מלכו דתתפלג על נפשה תחרב וביתא ועל ˚ קנומה
מתפלג נפל ׃ 18 ואן סטנא על נפשה אתפלג איכנא ˚ תקום מלכותה דאמרין אנתון דבבעלזבוב מפק
אנא דיוא ׃ 19 ואן אנא בבעלזבוב מפק אנא דיוא בניכון במנא מפקין מטל הנא הנון ˚ נהוון לכון דינא ׃
20 אן דין ˚ בצבעא דאלהא מפק אנא דיוא ˚ קרבת לה עליכון מלכותה דאלהא ׃

צם
נפק
ד מר כמו תמה
נסא חשב
פירושו עצמו
קם
חוא כמו אצבעת
קרב

21 ܐܡܬܝ ܕܓܢܒܪܐ ܟܕ ܡܙܝܢ ܢܛܪ ܕܪܬܗ. ܒܫܝܢܐ ܗܘ ܩܢܝܢܗ.
22 ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܬܐ ܕܚܣܝܢ ܡܢܗ ܢܙܟܝܘܗܝ. ܟܠܗ ܙܝܢܗ ܫܩܠ ܗܘ ܕܬܟܝܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܒܙܬܗ ܡܦܠܓ.
23 ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ.
24 ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܡܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܐܙܠܐ ܡܬܟܪܟܐ ܒܐܬܪܘܬܐ ܕܡܝܐ ܠܝܬ ܒܗܘܢ. ܕܬܒܥܐ ܠܗ ܢܝܚܐ. ܘܡܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܡܪܐ. ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܬ.
25 ܘܐܢ ܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ ܕܟܢܫܐ ܘܡܨܒܬܐ.
26 ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ. ܘܥܐܠܢ ܘܥܡܪܢ ܬܡܢ. ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ.

ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ.

27 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ. ܐܪܝܡܬ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܩܠܗ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܛܘܒܝܗ ܠܟܪܣܐ ܕܛܥܢܬܟ. ܘܠܬܕܝܐ ܕܝܢܩܬ.
28 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܢܛܪܝܢ ܠܗ.
29 ܘܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܫܪܝ ܠܡܐܡܪ. ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ. ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ.
30 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܐܬܐ ܠܢܝܢܘܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ.
31 ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒ ܐܢܘܢ. ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܠܡܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܬܢܢ.
32 ܓܒܪܐ ܢܝܢܘܝܐ ܩܝܡܝܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܡܚܝܒܝܢ ܠܗ. ܕܗܢܘܢ ܬܒܘ ܒܟܪܘܙܘܬܗ ܕܝܘܢܢ. ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ.
33 ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܪ ܫܪܓܐ ܘܣܐܡ ܠܗ ܒܛܘܫܐ. ܐܘ ܬܚܝܬ ܣܐܬܐ. ܐܠܐ ܥܠ ܡܢܪܬܐ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܢܚܙܘܢ ܢܘܗܪܗ.

21 * *Quum strenuus quispiam armatus cu[stodit] stodit atrium suum, in pace est possessio eius.*
22 * *Sin autem venerit aliquis fortior eo, eumque vicerit, vniuersam eius armaturam aufert qua ipse confidebat; & spolia eius di[uidit] uidit.*
23 * *Qui non est mecum, cōtra me est; quique non colligit mecum, spargit spargendo.*
24 * *Spiritus impurus quum exierit ab homine, profectus perlustrat per loca aquis carentia, vt quærat sibi requiem. quumque non inuenit, ait, Reuertar domum meam vnde sum egressus.*
25 * *Si veniat autem inuenit eam scopatam & paratam.*
26 * *Tunc profectus assumit septem spiritus alios seipso nequiores: & ingrediuntur, ac degunt illic; fitque finis hominis illius longe deterior eius principio.*

Lectio in Festo Deiparæ Mariam.

27 * *Quumque hæc loqueretur, attollit mulier quædam vocem suam è turba, & dixit ei, Beatus vterus qui te portauit, & vbera quæ lactauerunt te.*
28 * *Dixit ei ipse, Beati illi qui audiunt sermonem Dei, & custodiunt eum.*
29 * *Quumque congregarentur cœtus, cœpit dicere, Generatio hæc scelesta signum requirit, & signum non dabitur ei, nisi signum Jaunon Prophetæ.*
30 * *Quemadmodum enim fuit Jaunon signum Niniuitis, ita erit & Filius hominis generationi huic.*
31 * *Regina Austri surget in iudicio cum hominibus generationis istius, eosque reos peraget, quippe quæ venerit ab vlterioribus terræ partibus, vt audiret sapientiam ipsius Schelemoun: & ecce præstantior Schelemoun hîc est.*
32 * *Viri Niniuitæ surgent in iudicio cum generatione ista, eamque peragent ream, quippe qui pœnitentiam egerint prædicatione Iaunon: & ecce præstantior Iaunon hîc est.*
33 * *Nemo accendit lucernam, eamque ponit in abdito, aut subter modium; sed super candelabrum, vt ij qui introeunt videant lumen eius.*

21 אמתי דחסינא כד מזין נטר דרתה בשינא הו קנינה ׃ 22 אן דין נאתא מן דחסין מנה נזכיוהי כלה זינה
שקל הו דתכיל הוא עלוהי ובזתה מפלג ׃ 23 מן דלא הוא עמי לוקבלי הו ומן דלא כנש עמי מבדרו מבדר ׃
24 רוחא טנפתא מא דנפקת מן ברנשא אזלא מתכרכא באתרותא דמיא לית בהון דתבעא לה ניחא ומא דלא
משכחא אמרא אהפוך לביתי אימכא דנפקת ׃ 25 ואן אתיא אשכחתה דחמים ומצבת ׃
26 הידין אזלא דברא שבע רוחין אחרנין דבישן מנה ועאלן ועמרן תמן והויא חרתה דברנשא הו בישא יתיר
מן קדמיתה ׃
קרינא דעאדא דילדת אלהא מרים לט
27 וכד הלין ממלל הוא ארימת אנתתא חדא קלה מן כנשא ואמרת לה טוביה לכרסא דטענתך ולתדיא

זין נְטַר קְנָא זְכָא
פירושו נצח תְכַל עבראית בטח
בְזַז בְּדַר כמו בזר
כְּרַךְ פירושו חזר בְעָא
נוּחַ שְׁכַח הֲפַךְ
פירושו מאין חֲמַם
פירושו טאטא צְבַת
עוּל עֲמַר פירושו ישב
אחר קְרָא יְלַד

* Cùm fortis armatus custodit atriũ 21
suum, in pace sunt ea quæ possidet.
* Si autem fortior eo superueniens vi- 22
cerit eum, vniuersa arma eius † auferet in
quibus confidebat, & spolia eius † distri-
buet.
* Qui non est mecum, contra me est: 23
& qui non colligit mecum, dispergit.
* Cùm immundus spiritus exierit de 24
homine, perambulat per loca inaquosa,
quærens requiem. Et non inueniens, di-
cit, Reuertar in domum meam vnde
exiui.
* Et cùm venerit, inuenit eam scopis 25
mundatam & ornatam.
* Tunc vadit, & assumit septem alios 26
spiritus † nequiores se, & ingressi habitãt
ibi. Et fiunt nouissima hominis illius D
peiora prioribus.

* Factum est autem, cùm hæc diceret, 27
extollẽs vocem quædam mulier de tur-
ba, dixit illi, Beatus venter qui te porta-
uit, & hubera quæ suxisti.
* At ille dixit, Quinimò beati qui au- 28
diunt verbum Dei, & custodiunt illud.
* Turbis autem concurrentibus cœ- 29
pit dicere, Generatio hæc, generatio
nequam est: signum quærit, & sig-
num non dabitur ei, nisi signum Ionæ
Prophetæ.
* Nam sicut fuit Ionas signum Ni- 30
niuitis, ita erit & Filius hominis gene-
rationi isti.
* Regina Austri surget in iudicio cum 31
viris generationis huius, & condemna-
bit illos: quia venit à finibus terræ audi-
re sapientiam Salomonis. & ecce plus
quàm Salomon hîc.
* Viri Niniuitæ surgent in iudicio cũ 32
generatione hac, & condemnabunt il-
lam: quia pœnitentiam egerunt ad præ-
dicationem Ionę. & ecce plus quàm Io-
nas hîc.
* Nemo lucernam accendit, & in ab- 33
scondito ponit, neque sub modio: sed
supra candelabrum, vt qui ingrediun-
tur, lumen videant.

21 * ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυ-
τοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
22 * ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν
πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐ-
τοῦ διαδίδωσιν.
23 * ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων
μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.
24 * ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
που, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ
μὴ εὑρίσκον, λέγει, ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν
ἐξῆλθον·
25 * καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη-
μένον.
26 * τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύ-
ματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ·
καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
πρώτων.

27 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ
φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βα-
στάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.
28 * αὐτὸς δὲ εἶπε, μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.
29 * τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, ἡ γενεὰ
αὕτη πονηρά ἐστι· σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσε-
ται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου·
30 * καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευΐταις, οὕτως
ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
31 * βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀν-
δρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ
τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶντος. καὶ
ἰδοὺ πλεῖον σολομῶντος ὧδε.
32 * ἄνδρες νινευῒ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κή-
ρυγμα ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε.
33 * οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς κρυπτὴν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
φέγγος βλέπωσιν.

דְאִינְקְתָךְ ׃ 28 אֲמַר לֵהּ הו טוּבַיְהוֹן לַאִילֵין דְשָׁמְעוּ מֶלְתֵהּ דַאלָהָא וְנָטְרִין לָהּ ׃ 29 וְכַד מֶתְכַּנְשִׁין
הֲווֹ כֶּנְשֵׁא שָׁרִי לְמֵאמַר שַׁרְבְתָא הָדָא בִּישַׁת אָתָא בָּעְיָא וְאָתָא לָא מֶתְיְהֵב לָהּ אֶלָא אָתֵה דְיַונָן נְבִיָא ׃
30 אַיְכַנָא גֵיר דַהֲוָא יַונָן אָתָא לְנִינְוָיֵא הָכַנָא נֶהֱוֵא אָף בְּרֵהּ דְאַנָשָׁא לְשַׁרְבְתָא הָדָא ׃
31 מַלְכְּתָא דְתַימְנָא תְקוּם בְּדִינָא עַם אֶנָשָׁא דְשַׁרְבְתָא הָדָא וַתְחַיְבִי אֶנוּן דְאֶתַת מֶן עֶבְרֵיהָ דַארְעָא דְתֶשְׁמַע
חֶכְמְתֵהּ דְשְׁלֵימוּן וְהָא דְיַתִּיר מֶן שְׁלֵימוּן הָרְכָא ׃ 32 גַבְרֵא נִינְוָיֵא נְקוּמוּן בְּדִינָא עַם שַׁרְבְתָא הָדָא וְנְחַיְבוּנָהּ
דְתָבוּ בְּכָרוֹזוּתֵהּ דְיַונָן וְהָא דְיַתִּיר מֶן יַונָן הָרְכָא ׃ 33 לָא אֶנָשׁ מַנְהַר שְׁרָגָא וְסָאֵם לֵהּ בְּכֶסְיָא אוֹ
תְחֵית סָאתָא אֶלָא לְעֵל מֶן מְנַרְתָא דַאילֵין דְעָאלִין נֶחְזוּן נוּהְרֵהּ ׃

ינק מלל כנש
אמר בעא יהב
הוא ימין קם
חיב פירושו פת
תב כמו שוב
כרז נהר
פירושו נר
סם כסא

34 ܫܪܓܐ ܕܦܓܪܟ ܐܝܬܝܗ̇ ܥܝܢܟ. ܐܡܬܝ ܗܟܝܠ ܕܥܝܢܟ ܦܫܝܛܐ. ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܘܐ ܢܗܝܪ. ܐܢ ܕܝܢ ܬܗܘܐ ܒܝܫܐ. ܐܦ ܦܓܪܟ ܢܗܘܐ ܚܫܘܟ.

35 ܐܙܕܗܪ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܢܘܗܪܐ ܕܒܟ ܚܫܘܟܐ ܗܘ.

36 ܐܢ ܕܝܢ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܡܕܡ ܚܫܘܟܐ. ܢܗܘܐ ܡܢܗܪ ܟܠܗ ܐܝܟ ܕܫܪܓܐ ܒܙܠܩܗ ܡܢܗܪ ܠܟ.

ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܘ ܕܨܘܡܐ ܀ ܡ ܀

37 ܟܕ ܕܝܢ ܡܡܠܠ. ܒܥܐ ܡܢܗ ܦܪܝܫܐ ܚܕ ܕܢܫܬܪܐ ܠܘܬܗ. ܘܥܠ ܐܣܬܡܟ.

38 ܗܘ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܟܕ ܚܙܝܗܝ ܐܬܕܡܪ. ܕܠܐ ܠܘܩܕܡ ܥܡܕ ܡܢ ܩܕܡ ܫܪܘܬܗ.

39 ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܗܫܐ ܐܢܬܘܢ ܦܪܝܫܐ ܒܪܗ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ ܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܓܘ ܕܝܢ ܕܝܠܟܘܢ ܡܠܐ ܚܛܘܦܝܐ ܘܒܝܫܬܐ.

40 ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܕܠܒܪ. ܘܕܠܓܘ ܗܘ ܥܒܕ.

41 ܒܪܡ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܒܘ ܙܕܩܬܐ. ܘܗܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܟܐ ܗܘ ܠܟܘܢ.

42 ܐܠܐ ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܕܡܥܣܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܦܓܢܐ ܘܟܠ ܝܪܩܐ. ܘܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܕܝܢܐ ܘܥܠ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܠܡܫܒܩ.

43 ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܕܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ.

44 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܝܟ ܩܒܪܐ ܕܠܐ ܡܬܝܕܥܝܢ. ܘܒܢܝܢܫܐ ܡܗܠܟܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ.

45 ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܬ. ܐܦ ܠܢ ܡܨܥܪ ܐܢܬ.

46 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܝ ܠܟܘܢ. ܕܡܛܥܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܒܚܕܐ ܡܢ ܨܒܥܬܟܘܢ ܠܐ ܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܘܒܠܐ ܗܠܝܢ.

47 ܘܝ ܠܟܘܢ. ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ. ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ.

48 ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܬܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܒܕܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܝܗܘܢ ܀

34 * *Lucerna corporis tui est oculus tuus. quum igitur oculus tuus fuerit simplex, etiã totum corpus tuum erit lucidum. sin autem fuerit malus, & totum corpus tuum erit te-*
35 *nebrosum.* * *Caue igitur ne lumen quod in*
36 *te est, tenebræ sint.* * *Verum enimuerò si totum corpus tuũ lucidum fuerit, nec habuerit vllam partem tenebrosam, erit lucidum totũ instar lucernæ, quæ ardendo te illustrat.*

Feria IIII. hebdomadis VI. Ieiunij.

37 * *Quum autẽ locutus esset, efflagitauit ab eo Perischæus quidam vt epularetur apud se; & ingressus discubuit.*

38 * *Ille verò Perischæus quum vidisset eum, miratus est, quòd non prius abluisset sese ante prandium suum.*

39 * *Dixit autem ei Jeschua, Nunc vos Perischæi exteriorem calicis paropsidisque partem purgatis; at quod intra vos est, plenum est rapina & scelere.*

40 * *Expertes rationis, nonne qui fecit quod foris est, idem & quod intus est fecit?*

41 * *Verùm id quod est date in eleemosynam, & ecce omnia erunt vobis munda.*

42 * *Sed væ vobis Perischæis, quippe qui decimetis mentham & rutam, & omne olus, præteritis autem iudicium & charitatem Dei. Hæc autem oportuit vt faceretis, et illa non omitteretis.*

43 * *Væ vobis Perischæis, quippe qui diligatis primos consessus in Synagoga, & salutationem in plateis.*

44 * *Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptores vultus, quippe qui sitis instar sepulcrorum quæ non innotescunt, & super ea ambulant homines, nec norunt.*

45 * *Respondit autem vnus è Scribis, & dixit ei, Doctor, quum ista dicis, nos quoque*
46 *probro afficis.* * *Ipse verò dixit, Væ etiam vobis Scribæ, quippe qui oneretis homines oneribus grauissimis, vos autem ne vno quidem ex digitis vestris attingitis onera illa.*

47 * *Væ vobis, quippe qui extruatis sepulcra Prophetarum, quos Patres vestri intereme-*
48 *runt.* * *Vos igitur testes estis, & acquiescitis operibus Patrum vestrorum. ij enim interfecerunt eos, vos autem exstruitis sepulcra eorum.*

34 שְׁרָגֵה דְּפַגְרָךְ ᶜאִיתֵיהָ עַיְנָךְ אֵמַתַי הָכִיל דְּעַיְנָךְ פְּשִׁיטָא אַף כֻּלֵּה פַּגְרָךְ נֶהֱוֵא נַהִיר אֶן דֵּין תֶּהֱוֵא בִּישָׁא וְאַף פַּגְרָךְ נֶהֱוֵא חֲשׁוֹךְ ׃
35 ᶠאֶזְדַּהַר הָכִיל דַּלְמָא נוּהְרָא דְּבָךְ חֲשׁוֹכָא הוּ ׃ 36 אֶן דֵּין כֻּלֵּה פַּגְרָךְ נַהִיר הוּ וְלָא אִית בֵּהּ מֶדֶּם חֲשׁוֹכָא נֶהֱוֵא מַנְהַר כֻּלֵּה אַיךְ דִּשְׁרָגָא ᵍבְּזַלְקֵה מַנְהַר לָךְ ׃

דְּאַרְבְּעָא בְּשַׁבָּא דְּשַׁבְּתָא דו דְּצוֹמָא מ

37 כַּד דֵּין מְמַלֵּל בְּעָא מֶנֵּה פְּרִישָׁא חַד ᵃדְּנֶשְׁתַּרֵא לְוָתֵה ᵇוְעַל ᶜאֶסְתַּמַּךְ ׃ 38 הוּ דֵּין פְּרִישָׁא כַּד ᵈחֲזָיוֹהִי ᵉאֶתְדַּמַּר דְּלָא לוּקְדַם ᶠעֲמַד מֶן קֳדָם ᵍשֵׁרוּתֵה ׃ 39 אֱמַר לֵה דֵּין יֵשׁוּעַ הָשָׁא אַנְתּוּן פְּרִישֵׁא בָּרֵה דְּכָסָא ʰוְדִפִינָכָא מְדַכֵּין אַנְתּוּן לְגַו דֵּין דִּילְכוֹן ⁱמְלֵא ᵏחֲטוּפְיָא וּבִישְׁתָּא ׃
40 חַסִּירַי ˡרֶעְיָנָא לָא הֲוָא מַן דַּעֲבַד דַּלְבַר וְדַלְגַו הוּ עֲבַד ׃

ᵇאִית כמו יש
ᶠזְהַר ᵍדְּלַק
ᵃשְׁרָא ᵇעֲלַל
ᶜסְמַךְ ᵈחֲזָא
ᵉדְּמַר פירושו רתמה
ᵍשְׁרָא ʰמן לשון יון
ⁱמְלָא ᵏחֲטַף
ˡרְעָא

* Lucerna corporis tui, est oculus 34
tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totũ
corpus tuum lucidum erit: si autem ne-
quam fuerit, etiam corpus tuum tene-
brosum erit. * Vide ergo ne lumen 35
quod in te est, tenebræ sint.
* Si ergo corpus tuum totum lucidum 36
fuerit, non habẽs aliquam partem tene-
brarum, erit lucidum totum, & sicut lu-
cerna fulgoris illuminabit te.

* Et cùm loqueretur, rogauit illum 37
quidam Pharisęus vt pranderet apud se.
* Et ingressus recubuit.
* Pharisæus autem cœpit intra se re- 39
putans dicere, quare non baptizatus es-
set ante prandium.
* Et ait Dominus ad illum, Nunc vos 39
Pharisęi quod deforis est calicis & catini
mundatis; quod autẽ intus est vestrum,
plenum est rapina & iniquitate.
* Stulti, nonne qui fecit quod deforis 40
est, etiam id quod de intus est, fecit?
* Veruntamen quod superest, date e- 41
leemosynam: & ecce omnia mũda sunt
vobis. * Sed væ vobis Pharisæis, 42
quia decimatis mẽtam & rutam & om-
ne olus, & præteritis iudicium & chari-
tatem Dei. hæc autem oportuit facere,
& illa non omittere.
* Væ vobis Pharisæis, quia diligitis 43
primas cathedras in Synagogis, & salu-
tationes in foro. * Væ vobis Scribę &
Pharisęi hypocritæ, quia estis vt monu- 44
menta quæ non apparent, & homines
ambulantes suprà, nesciunt.
* Respondens autem quidam ex Le- 45
gisperitis, ait illi, Magister, hæc dicens,
etiam contumeliam nobis facis.
* At ille ait, Et vobis Legisperitis væ, 46
quia oneratis homines oneribus quæ
portare non possunt, & ipsi vno digito
vestro non tangitis sarcinas. * Vę vobis, 47
qui ędificatis monumẽta Prophetarum,
Patres autem vestri occiderunt illos.
* Profectò testificamini & consen- 48
titis operibus patrum vestrorum: quo-
niam ipsi quidẽ eos occiderunt, vos au-
tem ædificatis eorum sepulchra.

34 * ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν
ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φω-
τεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκο-
τεινόν.
35 * σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν.
36 * εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος
σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστρα-
πῇ φωτίζῃ σε.

37 * Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν φαρισαῖός τις ὅπως
ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.
38 * ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπ-
τίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
39 * εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, νῦν ὑμεῖς οἱ φαρι-
σαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθα-
ρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πο-
νηρίας.
40 * ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐ-
ποίησε;
41 * πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα
καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν.
42 * ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ
ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχε-
σθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα ἔδει ποιῆ-
σαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
43 * οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτο-
καθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν
ταῖς ἀγοραῖς.
44 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περι-
πατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 * ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ, διδάσκα-
λε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.
46 * ὁ δὲ εἶπε, καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς
ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα· καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύ-
λων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 * οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν,
οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
48 * ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πα-
τέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκο-
δομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα.

41 בְּרַם מֵדֵם דְּאִית [m] הַבּוּתִי [n] בְּזֶדְקְתָא וְהָא כֹּל מֵדֵם [o] דְּכֵא הוּ לְכוֹן ׃ 42 אֶלָּא וַי לְכוֹן פְּרִישֵׁא [p] דִמְעַסְּרִין
אַנְתּוּן [q] נַנְעָא וּפֵגְנָא וְכֹל יוּרָק וְעָבְרִין אַנְתּוּן עַל [r] דִּינָא וְעַל [s] חוּבָּא דַּאלָהָא הָלֵין דֵּין [t] וָלֵא הֲוָא [u] דְּתֶעְבְּרוּן וְהָלֵין לָא
תֶּשְׁבְּקוּן ׃ 43 וַי לְכוֹן פְּרִישֵׁא דְּרָחְמִין אַנְתּוּן רִישׁ [x] מוֹתְבָא בְּכְנוּשְׁתָא וּשְׁלָמָא בְּשׁוּקֵא ׃ 44 וַי לְכוֹן סָפְרֵא
וַפְרִישֵׁא [y] נַסְבַי בַּאפֵּא דְּאִיתֵיכוֹן אַיְךְ קַבְרֵא דְּלָא יָדִיעִין וּבְנַינָשָׁא מְהַלְּכִין עֲלַיהוֹן וְלָא יָדְעִין ׃ 45 וַעֲנָא חַד מֵן סָפְרֵא
וֶאמַר לֵהּ [z] מַלְפָנָא כַּד הָלֵין אָמַר אַנְתְּ וָאף לַן מְצַעַר אַנְתְּ ׃ 46 הוּ דֵּין אֵמַר אָף לְכוֹן סָפְרֵא וַי [a] דְּמַטְעֲנִין אַנְתּוּן
לַבְנַינָשָׁא [b] מוּבְלֵא יַקִּירָתָא וַאנְתּוּן בַּחֲדָא מֵן [c] צֶבְעָתְכוֹן לָא קָרְבִין אַנְתּוּן לְהֵין לְמוּבְלֵא ׃ 47 וַי לְכוֹן דְּבָנֵין אַנְתּוּן
קַבְרֵא דִּנְבִיֵּא דַּאבָהַיכוֹן קַטְלוּ אֵנוּן ׃ 48 [d] סָהֲדִין אַנְתּוּן הָכִיל [e] וְצָבֵין אַנְתּוּן בַּעֲבָדָא דַּאבָהַיכוֹן דְּהֵנוּן קַטְלוּ אֵנוּן וַאנְתּוּן
[f] בָּנֵין אַנְתּוּן קַבְרַיהוֹן ׃

[m] יְתַב [n] זְרַק כמו צדק
[o] דְּכָא [p] עֲסַר [q] כמו גם בלשין
[r] דָּן [s] חֲבַב ישמעאל
[t] גְלֵא פירושו צריך
[u] עֲבַר [x] יְתַב כמו ישב
[y] נְסַב [z] אֲלֵף [a] טְעַן
[b] יְבַל [c] עבראות אצבעה
[d] סְהֵד [e] צְבָא [f] בְּנָא

[illegible]

49 [illegible]

50 [illegible]

51 [illegible]

52 [illegible]

53 [illegible]

54 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

Lectio ad oblationem Annunciationis Zecario.

49 * *Propterea & Sapientia dixit, Ecce ego mittam ad eos Prophetas & Apostolos, quorum alios persequentur, alios trucidabunt.*

50 * *Vt requiratur sanguis omnium Prophetarū qui effusus est ex quo conditus est mundus à generatione ista:*

51 * *A sanguine Hobil, vsque ad sanguinem Zecario illius, qui interfectus est inter templum & altare. Sanè dico vobis, requiretur ab ista generatione.*

52 * *Væ vobis Scribæ, quippe qui sustuleritis claues scientiæ, nec vos introistis, nec non ipsos qui introibant prohibuistis.*

53 * *Quumque hæc eis diceret, cœperunt Scribæ & Perischæi id ægrè ferre, & corripiebantur furore, & aucupabantur verba eius,*

54 * *Dolumque ei nectebant in multis, dum quærerent carpere quidpiam ex ore ipsius, vt possent eum deferre.*

Lectio in commemorationem Martyrum.

CAP. XII.

1 *QVum autem congregatæ essent multitudines cœtuum plurimorum, adeò vt alij alios conculcarent, cœpit Ieschua dicere discipulis suis, Inprimis cauete vobisipsis à fermento Perischæorum, quod est vultus acceptio.* [personata simulatio.]

2 * *Nihil enim opertum est, quod non reueletur, neque occultum quod non innotescat.*

3 * *Quoniam quæcunque in tenebris dixistis, in luce audientur; & quod in penetralibus in aures susurrastis, supra tecta predicabitur.*

4 * *Dico autem vobis amicis meis, ne timueritis ab iis qui interficiunt corpus, & posteà non habent quod amplius faciant.*

5 * *Ostendam autem vobis quem timeatis, eum qui postquàm interfecerit, potens est vt conijciat in gehennam: etiam dico vobis hunc timete.*

6 * *Nonne quinque passeres veneunt duobus assariis? & vnus ex eis non datur obliuioni coram Deo:*

7 * *Quinimò omnes pili comæ capitis vestri numerati sunt: ne igitur timueritis, multitudine passerum præstantiores estis.*

דסוכרה דזכריא מא 49 מטל הנא אף חכמתא אמרת דהא אנא אשדר להון נביא ושליחא
ונרדפון ונקטלון ׃ 50 דנתתבע דמא דכלהון נביא דאתאשד מן דאתברי עלמא מן שרבתא הדא ׃
51 מן דמה דהביל עדמא לדמה דזכריא הו דאתקטל ביני היכלא למדבחא אין אמר אנא לכון דמתתבע מן
שרבתא הדא ׃ 52 וי לכון ספרא דשקלתון קלידא דידעתא אנתון לא עלתון ולאילין דעאלין כליתון ׃
53 וכד הלין אמר הוא להון שריו ספרא ופרישא מתבאש להון ומתחמתין הוו ומתכסין מלוהי ׃ 54 ונכלין
להבסיאתא כד בעין למאחד מדם מן פומה דנשכחון נאכלון קרצוהי ׃ קרינא ברוכרנא דסהדא מב קפלאון יב
1 וכד אתכנשו רבותא דכנשא סגיאא איכנא דנדישון חד לחד שרי ישוע למאמר לתלמידוהי לוקדם אזדהרו

קרא סבר תבע
אשר ברא דבח כמו זבח
עול כלא באש
חמת פירושו חמה מלל
נכל בעא אחד כמו
מדעם או מאומה ׀ פירוש
הלשון קרא דכר כמו זכר
רבב רוש אמר
זחר

* Propterea & sapientia Dei dixit, 49
Mittam ad illos Prophetas & Apostolos,
& ex illis occident & persequentur:
* Vt inquiratur sanguis omniũ Pro- 50
phetarum, qui effusus est à constitutio-
ne mundi à generatione ista;
* A sanguine Abel, vsque ad sangui- 51
nem Zachariæ, qui periit inter altare &
ædem. Ita dico vobis, requiretur ab hac
generatione.
* Væ vobis Legisperitis, quia tulistis 52
clauem scientiæ: ipsi non introistis, &
eos qui introibant prohibuistis.
* Cùm autem hæc ad illos diceret, 53
cœperunt Pharisæi & Legisperiti grauì-
ter insistere, & os eius opprimere de
multis;
* Insidiantes ei, & quærentes aliquid 54
capere de ore eius, vt accusarent eum.

CAP. XII.

MVltis autem turbis † concurrenti- 1
bus, ita vt se inuicem conculcarẽt, A
cœpit dicere ad discipulos suos, Atten-
dite à fermento Pharisæorum, quod est
hypocrisis.
* Nihil enim opertum est, quod non 2
reueletur: neque absconditum, quod
non sciatur.
* Quoniam quæ in tenebris dixistis, 3
in lumine dicentur: & quod in aurem
locuti estis in cubiculis, prædicabitur in
tectis.
* Dico autem vobis amicis meis, Ne 4
terreamini ab his qui occidunt corpus,
& post hæc non habent amplius quid
faciant.
* Ostendam autem vobis quem ti- 5
meatis: timete eum qui postquam occi-
derit, habet potestatem mittere in ge-
hennam. ita dico vobis, hunc timete.
* Nonne quinque passeres veneunt 6
dipôdio; & vnus ex illis non est in obli-
uione coram Deo?
* Sed & capilli capitis vestri omnes 7
numerati sunt. Nolite ergo timere: mul-
tis passeribus pluris estis vos.

49 * Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν, ἀποστελῶ εἰς αὐ-
τοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι
καὶ ἐκδιώξουσιν.
50 * ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ
ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης,
51 * ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου
τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ
λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 * οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς· ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ-
σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκω-
λύσατε.
53 * λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς συνέχειν, καὶ ἀποστοματί-
ζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,
54 * ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

ιϐ.

1 * Εν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου,
ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ πρῶτον, προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.
2 * οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή-
σεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.
3 * ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθή-
σεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κη-
ρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 * λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν
ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισ-
σότερόν τι ποιῆσαι.
5 * ὑποδείξω δὲ ὑμῖν, τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ
ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν.
ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.
6 * οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν
ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
7 * ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠ-
ρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων δια-
φέρετε ὑμεῖς.

בְּנַפְשְׁכוֹן מֶן חֲמִירָא דַפְרִישֵׁא דְאִיתַוְהִי [s]מַסַב בַּאפֵא׃ 2 לַית דֵּין מֶדֶם דַּכְסֵא וְלָא [t]נֶתְגְּלֵא וְלָא [v]דַמְטַשִּׁי וְלָא
[x]נֶתִידַע׃ 3 כָּל גֵּיר דַּבְחֶשׁוּכָא אֶמַרְתּוּן בִּנְהִירָא [y]נֶשְׁתְּמַע וּמֶדֶם [z]דַבְתַוָנֵא [a]בְּאֶדְנֵא [b]לַחֶשְׁתּוּן עַל אֶגָּרֵא [c]נֶתְכְּרֵז׃
4 אָמַר אֶנָא לְכוֹן דֵּין לְרָחֲמַי לָא תֶדְחֲלוּן מֶן אַילֵין דְקָטְלִין פַּגְרָא וּמֶן בָּתַרְכֵן לַית לְהוֹן מֶדֶם יַתִּיר [d]לְמֶעְבַּד׃
5 [e]אֲחַוֵּיכוֹן דֵּין מֶן מַן תֶּדְחֲלוּן מֶן הַו דְמֶן בָּתַר דְקָטֵל שַׁלִּיט [f]לְמַרְמָיוּ בְּגֵהַנָּא אִין אָמַר אֶנָא לְכוֹן דְמֶן הָנָא דְחַלוּ׃
6 לָא חַמֵשׁ צֶפְּרִין [g]מֶזְדַּבְנָן בַּתְרֵין אַסָּרִין וְחֲדָא מֶנְהוֹן לָא [h]טְעַיָא קֳדָם אֱלָהָא׃
7 דִּילְכוֹן דֵּין אָף מֶנֵא דְסַעֲרָא דְרִישְׁכוֹן כֻּלְהֵין [i]מַנְיָן אֶנֵין לָא הָכִיל תֶּדְחֲלוּן דְמֶן [k]סוּגָאָא דְצֶפְּרֵא [l]מְיַתְּרִין אַנְתּוּן׃

[s]נְסַב [t]גְּלָא [v]טְשָׁא
[x]יְדַע [y]שְׁמַע [z]חובא פירושן
חדר [a] עבראית אוזנים
[b]לְחַשׁ [c]כְּרַז [d]עֲבַד
[e]חַוָּא [f]רְמָא [g]זְבַן
[h]טְעָא עבראית שכח
[i]מְנָא [k]סְגָא
[l]יְתַר

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

8 * *Dico autem vobis, quicunque confessus me fuerit coram hominibus, etiam Filius hominis confitebitur eum coram Angelis Dei.*
9 * *Qui verò abnegauerit me coram hominibus, abnegabitur ipse coram Angelis Dei.*
10 * *Et quisquis proferet sermonem aduersus Filium hominis, remittetur ei: qui verò aduersus Spiritum Sanctitatis blasphemauerit, non remittetur ei.*
11 * *Quum autem stiterint vos in Synagogis coram Principibus & Præsidibus, ne solliciti sitis quomodo deprometis spiritum,* [defensione vtemini] *aut quid dicetis.*
12 * *Spiritus enim Sanctitatis docebit vos illa ipsa hora, quæ vos oporteat dicere.*

Feria sexta hebdomadæ III. Ieiunij.

13 * *Dixit autem ei quidam è turba illa, Doctor, dic fratri meo, vt diuidat mecum hære-*
14 *ditatem.* * *Ieschua autem dixit ei, Heus tu, quis me constituit super vos iudicem, aut partitorem?*
15 * *Et ait discipulis suis, Cauete ab omni auaritia: neque enim in abundantia diuitiarum est vita.*
16 * *Dixitque eis parabolam: Viri cuiusdam diuitis protulit terra multos prouentus:*
17 * *Et animo versabat, & dicebat, Quid faciam? nec enim habeo vbi cogam prouentus meos.*
18 * *Subditque, Hoc faciam, diruam horrea mea, & ædificabo ac dilatabo ea, & cogam illic omnes fructus meos & bona mea.*
19 * *Et dicam animæ meæ, Anima mea, sunt tibi bona plurima reposita in multos annos: requiesce, ede, bibe, oblectare.*
20 * *Dixit autem ei Deus, Expers rationis, hac nocte animam tuam repetunt abs te. & quæ parasti, cuiusnam futura sunt?*
21 * *Ita est qui reponit sibi thesauros, & in Deo non est diues.*
22 * *Et ait discipulis suis, Propterea dico vobis, ne solliciti sitis de anima vestra, quid esuri sitis; nec de corpore vestro, quid induetis.*
23 * *Quandoquidem anima præstantior est cibo, & corpus indumento.*

8 אמר אנא לכון דין דכל [m] דנודא בי קדם בנינשא אף ברה דאנשא נודא בה קדם מלאכוהי דאלהא ׃
9 אינא דין דכפר בי קדם בנינשא [n] נתכפר בה קדם מלאכוהי דאלהא ׃
10 וכל דנאמר מלתא על ברה דאנשא [o] נשתבק לה מן דעל רוחא דין דקודשא נגדף לא [a] נשתבק לה ׃
11 מא דמקרבין לכון דין לכנושתא קדם רישא [b] ושליטנא לא [c] תאצפון איכנא [d] תפקון רוחא או מנא [e] תאמרון ׃
12 רוחא גיר דקודשא [f] נלפכון בהי שעתא מדם [g] דולא דתאמרון ׃
דערובתא דשבתא דתלתא [h] דצומא מג
13 אמר לה דין אנש מן הו בנשא [i] מלפנא אמר לאחי דפלג עמי [k] ירתותא ׃ 14 ישוע דין אמר לה גברא מנו

[m] ידא [n] כפר
[o] שבק [a] שבק
[b] שלט [c] יצף
[d] נפק [e] אמר
[f] אלף [g] פירושו צריך
[h] צם [i] אלף
[k] ירת כמו ירש

* Dico autem vobis, Omnis quicun- 8
que confessus fuerit me coram homini-
bus, & Filius hominis confitebitur illũ
coram angelis Dei.
*Qui autem negauerit me coram ho 9
minibus, negabitur coram angelis Dei.
* Et omnis qui dicit verbum in Filiũ 10
hominis, remittetur illi: ei autem qui in
Spiritum sanctum blasphemauerit, non
remittetur.
* Cùm autem inducent vos in syna- 11
gogas, & ad magistratus & potestates,
nolite solliciti esse qualiter, aut quid re-
spondeatis, aut quid dicatis:
* Spiritus enim sanctus docebit vos 12
in ipsa hora quid oporteat vos dicere.

* Ait autem ei quidam de turba, Ma- 13
gister, dic fratri meo vt diuidat mecum
hæreditatem.
* At ille dixit ei, Homo, quis me con- 14
stituit iudicem aut diuisorem super vos?
* Dixitq; ad illos, Videte & cauete ab 15
omni auaritia: quia non in abundantia
cuiusquam vita eius est, ex his quę pos-
sidet. * Dixit autem similitudinem 16
ad illos, dicens, Hominis cuiusdam diui-
tis huberes fructus ager attulit.
* Et cogitabat intra se, dicens, Quid 17
faciam, quia non habeo quò congregem C
fructus meos?
* Et dixit, Hoc faciam: Destruam hor 18
rea mea, & maiora faciam: & illuc con-
gregabo omnia quæ nata sunt mihi, &
bona mea:
*Et dicam animę meæ, Anima habes 19
multa bona posita in annos plurimos:
requiesce, comede, bibe, epulare.
* Dixit autem illi Deus, Stulte, hac 20
nocte animam tuam repetunt à te: quæ
autem parasti, cuius erunt?
* Sic est qui sibi thesaurizat, & non 21
est in Deum diues.
* Dixitque ad discipulos suos, Ideo 22
dico vobis, Nolite solliciti esse animæ
vestræ quid mãducetis, neque corpori†
quid induamini.
* Anima plus est quàm esca, & cor- 23
pus plus quàm vestimentum.

8 * λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσ-
θεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν
ἑαυτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ·
9 * ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνη-
θήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ.
10 * καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθή-
σεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ
ἀφεθήσεται.
11 * ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγάς,
καὶ τὰς ἀρχάς, καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ
τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε.
12 * τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ
δεῖ εἰπεῖν.

13 * Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ
ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονο-
μίαν.
14 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν
ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;
15 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς
πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν
ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.
16 * εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, ἀνθρώπου
τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα,
17 * καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, τί ποιήσω; ὅτι οὐκ
ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου.
18 * καὶ εἶπε, τοῦτο ποιήσω, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ
μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενή-
ματά μου, καὶ τὰ ἀγαθά μου,
19 * καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀ-
γαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐ-
φραίνου.
20 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεός, ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν
ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι
ἔσται;
21 * οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.
22 * εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ὑμῖν λέ-
γω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ
σώματι, τί ἐνδύσησθε.
23 * ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-
δύματος.

אקימני עליכון דינא ומפלגנא ׃ 15 ואמר לתלמידוהי אזדהרו מן כלה יענותא מטל דלא הוא ביתירותא
דנכסא אית חייא ׃ 16 ואמר מתלא לותהון גברא חד עתירא אעלת לה ארעה עללתא סגיאתא ומתחשב הוא
בנפשה ׃ 17 ואמר מנא אעבד דלית לי איכא דאחמול עללתי ׃ 18 ואמר הדא אעבד אסתור בית קפסי ואבנא
ואורב אנון ואחמול תמן כלה עבורי וטבתי ׃ 19 ואמר לנפשי נפשי אית לכי טבתא סגיאתא דסימן לשניא סגיאתא
אתתניחי אכולי אשתי אתבסמי ׃ 20 אמר לה דין אלהא חסיר רעינא בהנא ליליא נפשך תבעין לה מנך והלין דטיבת
למן נהוין ׃ 21 הכנא הו מן דסאם לה סימתא ובאלהא לא עתיר ׃ 22 ואמר לתלמידוהי מטל הנא לכון אמר אנא לא
תאצפון לנפשכון מנא תאכלון ולא לפגרכון מנא תלבשון ׃ 23 נפשה גיר יתירא מן סיברתא ופגרא מן לבושא ׃

[l] קם [m] דן [n] פלג [o] זהר
[p] עבראית בצע ושרש היא
ענא [q] יתר [r] חיא [s] מתל
כמו משל [t] עלל [u] חמל
כמו כנס [x] סתר [y] פירושו אוצרותי
[z] נוח [a] אכל [b] שתא
[c] רעא [d] טיב [e] חוא [f] סם
[g] יצף [h] לבש

[illegible]

24 * Considerate coruos, qui nec seminant
nec metunt, quibus nec est cella nec horreum,
Deus tamen alit eos. quanto igitur vos pre-
statis volucribus?
25 * Quis autem ex vobis, quum sollicitus
fuerit, potest addere ad staturam suam cubi-
tum vnum?
26 * Quod si ne id quidem minimum pote-
stis, quid de cæteris solliciti estis?
27 * Considerate lilia quomodo crescant, quæ
nec laborant, neque nent: dico autem vo-
bis, ne Schelemoun quidem in tota gloria sua
amictum fuisse vt vnum ex eis.
28 * Quòd si herbam, quæ hodie est in agro,
cras verò coniicitur in clibanum, Deus ita
circumuestit; quanto magis vos, modica fi-
de præditi?
29 * Vos itaque ne quæsieritis quid edatis
aut bibatis, nec immoretur mens vestra in
istis.
30 * Hæc enim omnia gentes huius mundi re-
quirunt. Pater autem vester nouit & vobis
hæc desiderari.
31 * Verùm quærite regnum Dei, & hæc
omnia adiicientur vobis.

Lectio Episcoporum.

32 * Ne timueris, ô parue grex, quia vult
Pater vester dare vobis regnum.
33 * Vendite possessionem vestram, & da-
te eleemosynam: facite vobis marsupia quæ
non veterascunt, et thesaurum qui non præ-
terit in cælis; quò fur non appropinquat, &
vbi tinea non corrumpit.
34 * Vbi enim est thesaurus vester, ibi erit
& cor vestrum.
35 * Sint præcincti lumbi vestri, & accen-
sæ lucernæ vestræ.
36 * Et estote similes viris præstolantibus
dominum suum, quando reuersurus sit à do-
mo conuiuij [à nuptiis]: vt quum venerit, &
pulsauerit, confestim aperiant ei.
37 * Felices serui illi, quos quum venerit
Dominus ipsorum, inueniet vigilantes. A-
min dico vobis, præcinctus lumbos faciet eos
discumbant, & transiens ministrabit eis.

[illegible]

*Considerate coruos, quia non semi- 24
nant neque metunt, quibus non est cel-
larium neq; horreum, & Deus pascit il-
los. Quanto magis vos pluris estis illis?
*Quis autem vestrum cogitando po 25
test adiicere ad staturam suam cubitum
vnum?
*Si ergo neque quod minimum est 26
potestis, quid de cæteris solliciti estis?
*Considerate lilia quomodo cres- 27
cunt: non laborant, neque nent. dico D
autem vobis, nec Salomon in omni glo
ria sua vestiebatur sicut vnum ex istis.
*Si autem fœnum quod hodie est in 28
agro, & cras in clibanum mittitur, Deus
sic vestit: quanto magis vos, pusillæ fi-
dei?
*Et vos nolite quærere, quid mandu- 29
cetis, aut quid bibatis: & nolite in subli-
me tolli:
*Hæc† enim omnia gentes mundi 30
quærunt. Pater autem vester scit quo-
niam his indigetis.
*Veruntamen quærite ⌐primùm' reg- 31
num Dei, † & hæc omnia adiicientur
vobis.

*Nolite timere pusillus grex, quia 32
complacuit Patri vestro dare vobis reg-
num.
*Vendite quę possidetis, & date elee- 33
mosynam. Facite vobis sacculos qui nõ
veterascunt, thesaurum non deficien-
tem in cęlis, quò fur non appropiat, ne-
que tinea corrumpit.
*Vbi enim thesaurus vester est, ibi & 34
cor vestrum erit. E
*Sint lumbi vestri præcincti, & lu- 35
cernæ ardentes ⌐in manibus vestris'.
*Et vos similes hominibus expectan- 36
tibus dominum suum quando reuerta-
tur à nuptiis: vt cùm venerit & pulsaue-
rit, confestim aperiant ei.
*Beati serui illi, quos cùm venerit 37
Dominus, inuenerit vigilantes. Amen
dico vobis, quòd præcinget se, & faciet
illos discumbere, & transiens ministra-
bit illis.

24 *κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θε-
ρίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη· καὶ ὁ θεὸς τρέ-
φει αὐτούς. πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πε-
τεινῶν;
25 *τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν, δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
26 *εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν
μεριμνᾶτε;
27 *κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ
νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ πε-
ριεβάλετο ὡς ἓν τούτων.
28 *εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον
εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ
μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;
29 *καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε, καὶ μὴ
μετεωρίζεσθε·
30 *ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ. ὑμῶν δὲ
ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων.
31 *πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάν-
τα προστεθήσεται ὑμῖν.

32 *Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ
ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
33 *πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύ-
νην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θη-
σαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγ-
γίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.
34 *ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία
ὑμῶν ἔσται.
35 *ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύ-
χνοι καιόμενοι,
36 *καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύ-
ριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος
καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
37 *μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑ-
ρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ
ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.

מר קרינא דאפיסקופא
32 לא תדחל גזרא זעורא דצבא אבוכון דנתל לכון מלכותא : 33 זבנו קניניכון והבו זדקתא עבדו
לכון כיסא דלא בלין וסימתא דלא גיזא בשמיא איכנא דגנבא לא קרב וססא לא מחבל :
34 איכא גיר דאיתיה סימתכון תמן נהוא אף לבכון : 35 נהוון אסירין חציכון ומנהרין שרגיכון :
36 והוו דמין לאנשא דמסכין למרהון דאמתי נפנא מן בית משתותא דמא דאתא ונקש מחדא נפתחון לה :
37 טוביהון לעבדא הנון אילין דנאתא מרהון ונשכח אנון כד עירין אמין אמר אנא לכון דנאסור חצוהי
ונסמך אנון ונעבר נשמש אנון :

קרא מן לשון יון עבראית צופים
דחל כתל קנא
יהב כמו צדקה
בלא סם גוז פירושו עבר
גנב הוא
נהר כמו זהר דמא
סכא פנא שתא
עור אסר סמך

38 * ܘܐܢ ܒܡܛܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܐܘ ܕܬܠܬ ܢܐܬܐ ܘܢܫܟܚ
39 ܗܟܢܐ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. * ܗܕܐ ܕܝܢ
ܕܥܘ. ܕܐܠܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܕܐ ܡܛܪܬܐ ܐܬܐ ܓܢܒܐ
ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ ܒܝܬܗ.
40 * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܗܝ
ܫܥܬܐ ܕܠܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
41 * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܢ. ܠܘܬܢ ܐܡܪ ܐܢܬ
ܠܗ ܠܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܐܘ ܐܦ ܠܘܬ ܟܠܢܫ.
42 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܘ ܟܝ ܐܝܬܘܗܝ ܪܒ ܒܝܬܐ
ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ. ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ ܡܪܗ ܥܠ
ܬܫܡܫܬܗ. ܕܢܬܠ ܦܪܣܐ ܒܙܒܢܗ.
43 * ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ ܥܒܕܐ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ
44 ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ. * ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
45 ܕܥܠ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ
ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܠܒܗ. ܕܡܪܝ ܡܘܚܪ ܠܡܐܬܐ. ܘܢܫܪܐ
ܠܡܡܚܐ ܠܥܒܕܐ ܘܠܐܡܗܬܐ ܕܡܪܗ. ܘܢܫܪܐ
46 ܠܡܠܥܣ ܘܠܡܫܬܐ ܘܠܡܪܘܐ. * ܢܐܬܐ ܡܪܗ
ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܣܟܐ. ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ.
ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ. ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܠܐ
47 ܡܗܝܡܢܝܢ. * ܥܒܕܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܝܕܥ ܨܒܝܢܐ ܕܡܪܗ.
ܘܠܐ ܛܝܒ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܢܬܢܓܕ ܣܓܝܐܬܐ.
48 * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܘܥܒܕ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܚܘܬܐ.
ܢܬܢܓܕ ܡܚܘܬܐ ܩܠܝܠܬܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ
ܣܓܝ. ܣܓܝ ܢܬܒܥܐ ܡܢܗ. ܘܡܢ ܕܐܓܥܠܘ
ܒܗ ܣܓܝ. ܝܬܝܪ ܢܬܒܥܘܢ ܡܢ ܐܝܕܗ.

ܩܪܝܢܐ ܕܒܥܘܬܐ ܗܘ

49 * ܢܘܪܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܘ ܡܢ
50 ܟܕܘ ܝܩܕܬ. * ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܥܡܕ.
ܘܣܓܝ ܐܠܝܨ ܐܢܐ ܥܕܡܐ ܕܬܫܬܠܡ.
51 * ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܝܢܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ. ܐܠܐ ܦܠܓܘܬܐ.
52 * ܡܢ ܗܫܐ ܓܝܪ ܢܗܘܘܢ ܚܡܫܐ ܒܒܝܬܐ ܚܕ.
ܕܦܠܝܓܝܢ ܬܠܬܐ ܥܠ ܬܪܝܢ. ܘܬܪܝܢ ܥܠ ܬܠܬܐ.

38 * *Et si vigilia secunda aut tertia venerit, & ita inuenerit, felices serui illi.*
39 * *Hoc autem scitote, si sciret dominus domus quanam vigilia venturus sit fur, vigilaret, nec sineret perfodi domum suam.*
40 * *Et vos igitur estote parati, quoniam qua hora non putatis, venturus est Filius hominis.*
41 * *Dixit ei Schemeoun Kipho, Domine noster, nobis dicis parabolam hanc, an etiam omnibus?*
42 * *Dixit ei Ieschua, Quisnam est præfectus domus fidelis & sapiens, quem constituet dominus super famulitium suum, vt det demensum in tempore suo?*
43 * *Felix ille seruus, quem quum venerit dominus eius, inueniet ita facientem.*
44 * *Verè dico vobis, constituet eum super vniuersam possessionem suam.*
45 * *Sin autem dixerit seruus ille in corde suo, Dominus meus tardat aduentum: cœperitque percutere seruos & ancillas domini sui, & cœperit edere, bibere, & inebriari:*
46 * *Veniet dominus serui illius die quo non putat, & hora quam non nouit: & separabit eum, & ponet partem eius cum iis qui sunt infideles.*
47 * *Porrò seruus ille qui nouit voluntatem domini sui, nec se comparauit iuxta voluntatem ipsius, vapulabit multis.*
48 * *Is verò qui non nouit, & fecit digna plagis, vapulabit plagis paucis. Nam cuicumque multum datum est, multum repetetur ab eo: & apud quem multum depositum est, amplius reposcent ab ipsius manu.*

Lectio petitionis.

49 * *Ignem veni proiecturus in terram, & quid volo si iam accensus est?*
50 * *Sed baptismo baptizandus sum, multumque constringor quousque adimpleatur.*
51 * *Putatis me pacem venisse vt mittam in terram? dico vobis, minimè, sed dissidia.*
52 * *Posthac enim erunt quinque in domo vna dissidentes tres aduersus duos, & duo aduersus tres.*

---

38 ואן [h] במטרתא דתרתין או דתלת נאתא ונשכח הכנא טוביהון לעבדא הנון ׃ 39 הדא דין [i] דעו דאלו ידע
הוא מרא ביתא באידא מטרתא אתא גנבא [k] מתתעיר הוא ולא שבק הוא [l] דנתפלש ביתה ׃ 40 אף אנתון הכיל הוו
מטיבין דבהי שעתא דלא סברין אנתון אתא ברה דאנשא ׃ 41 אמר לה שמעון כאפא מרן לותן אמר אנת לה
[n] למתלא הנא או אף לות כלנש ׃ 42 אמר לה ישוע מנו כי איתוהי רב ביתא [a] מהימנא וחכימא [b] דנקימיוהי
מרה [c] על תשמשתה [d] דנתל פרסא בזבנה ׃ 43 טובוהי להו עבדא [e] דנאתא מרה [f] נשכחיוהי דעבד הכנא ׃
44 [g] שריראית אמר אנא לכון דעל כלה [h] קנינה ׃ 45 אן דין [i] נאמר עבדא הו בלבה דמרי [k] מוחר
למאתא ונשרא [l] לממחא לעבדא ולאמהתא דמרה ונשרא [m] למלעס [n] ולמשתא [o] ולמרוא ׃

[h] נטר [i] ידע [k] עור
[l] פלש [m] טב
[n] מתל כמו משל
[a] הימן [b] קם [c] שמש
[d] נתל [e] אתא [f] שכח
[g] שרר פירושו באמת פירושו מצא
[h] קנא [i] אמר [k] אחר
[l] מחא [m] לעס [n] שתא
[o] רוא

* Et si venerit in secunda vigilia, & 38
si in tertia vigilia venerit, & ita inuene-
rit: beati sunt serui illi.
* Hoc autem scitote, quoniam si sci- 39
ret paterfamilias qua hora fur veniret,
vigilaret vtique, & non sineret perfodi
domum suam.
* Et vos estote parati: quia qua hora 40
non putatis, Filius hominis veniet.
* Ait autem ei Petrus, Domine, 41
ad nos dicis hanc parabolam, an ad
omnes?
* Dixit autem Dominus, Quis, pu- 42
tas, est fidelis dispensator & prudens,
quem constituit Dominus supra fami-
liam suam, vt det illis in tempore triti-
ci mensuram?
* Beatus ille seruus, quem cùm ve- 43
nerit Dominus, inuenerit ita facien- F
tem.
* Verè dico vobis, quoniam supra om 44
nia quæ possidet, constituet illum.
* Quòd si dixerit seruus ille in corde 45
suo, Moram facit dominus meus veni-
re: & cœperit percutere seruos & ancil-
las, & edere & bibere, & inebriari:
* Veniet dominus serui illius in die 46
qua non sperat, & hora qua nescit, & di-
uidet eum, partemque eius cum infide-
libus ponet.
* Ille autem seruus qui cognouit vo- 47
luntaté domini sui, & non se præpara-
uit, & non fecit secundùm voluntatem
eius, vapulabit multis.
* Qui autem non cognouit, & fecit 48
digna plagis, vapulabit paucis. Omni
autem cui multum datum est, multum
quæretur ab eo: & cui commédauerunt
multum, plus petent ab eo.

* Ignem veni mittere in terram: & 49
quid volo, nisi vt accendatur?
* Baptisma autem habeo baptizari: & 50
quomodo coarctor, vsquedum perficia-
tur? * Putatis quia pacem veni †da- 51
re in terram? Non, dico vobis: sed se-
parationem.
* Erunt enim ex hoc, quinq; in domo 52
vna diuisi, tres in duos, & duo in tres.

38 * καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.

39 * τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

40 * καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;

42 * εἶπε δὲ ὁ κύριος, τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

43 * μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.

44 * ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 * ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι,

46 * ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

47 * ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς·

48 * ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 * πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη;

50 * βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ;

51 * δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν.

52 * ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

46 נאתא מרה דעבדא הו ביומא דלא סבר ובשעתא דלא ידע ופלגיוהי ונסים מנתה עם הנון דלא מהימנין׃
47 עבדא דין אינא דידע צבינא דמרה ולא טיבלה איך צבינה נבלע סגיאתא׃ 48 הו דין דלא ידע ועבד מדם
דשוא למחותא נבלע מחותא זעוריתא כל גיר דאתיהב לה סגי סגי נתתבע מנה ולהו דאתגעל לה סגי יתיראית
נתבעון באידה׃
קרינא דבעותא מח
49 נורא אתית דארמא בארעא וצבא אנא אלו מן כדו חבת׃ 50 ומעמודיתא אית לי דאעמד וסגי
אליץ אנא עדמא דתשתמלא׃ 51 סברין אנתון דשינא אתית דארמא בארעא אמר אנא לכון דלא אלא
פלגותא׃ 52 מן השא גיר נהוון חמשא בביתא חד דפליגין תלתא על תרין ותרין על תלתא׃

פלג סם צבא בלע
פירושו נכה שוא מחא
יהב תבע געל
יתר קרא בעא
אתא רמא חבת או
חבא פירושו שרף או יקד
עמד בשלון טבל
מלא שאן פלג

53 [illegible]
54 [illegible]
55 [illegible]
56 [illegible]
57 [illegible]
58 [illegible]
59 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

53 * *Siquidem diſſidebit pater aduerſus filium ſuum, & filius aduerſus patrem ſuum: mater aduerſus filiam ſuam, & filia aduerſus matrem ſuam: ſocrus aduerſus nurum ſuam, & nurus aduerſus ſocrum ſuam.*
54 * *Et dicebat turbis, Quando videtis nubem exorientem ab Occaſu, ſtatim dicitis, Venit pluuia: & ita fit.*
55 * *Quumque flantem Auſtrum, dicitis, Æſtus erit: & fit.*
56 * *Acceptores vultus,* [perſonati,] *faciem cæli & terræ noſtis diſcernere, hoc autē tempus quomodo non diiudicatis?*
57 * *Cur autem per voſmetipſos non iudicatis veritatem?*
58 * *Quum enim proficiſceris cum aduerſario tuo ad magiſtratum, interea dum es in via, da mercedem vt libereris ab eo; ne adducat te ad iudicem, & iudex tradat te exactori, & exactor conijciat te in carcerem.*
59 * *Equidem dico tibi, Non exibis illinc, vſquequo reddideris vltimum octauum.*

Lectio Dominicæ ſecundæ poſt feſtum Crucis.

CAP. XIII.

1 EO *autem tempore venientes quidam renunciarunt ei de Galilæis illis, quorum Pilatus miſcuerat ſanguinem cum ipſorum ſacrificiis.*
2 * *Et reſpondit Ieſchua ac dixit eis, Putatis hos Galilæos ſceleratiores fuiſſe omnibus Galilæis, quoniam talia paſſi ſunt?*
3 * *Non, dico vobis, imò verò niſi vos omnes pœnitentiam egeritis, ſimiliter peribitis.*
4 * *Aut illos octodecim ſuper quos cecidit turris in Siloucho, & necauit eos, putatis flagitioſiores omnibus hominibus qui degunt in Ouriſchlem?*
5 * *Minimè: dico autem vobis, niſi pœnitentiam egeritis omnes, itidem peribitis.*
6 * *Porrò dixit parabolam hanc: Ficum habebat quidam plantatam in vinea ſua, & venit quærens in ea fructus, nec inuenit.*
7 * *Et dixit agricolæ, Ecce tres ſunt anni, ex quo venio quærens fructus in ficu iſta, nec inueni: excinde eam; quorſum terram occupat detinet?*

53 נתפלג גיר אבא על ברה וברא על אבוהי אמא על ברתה וברתא על אמה חמתא על כלתה וכלתא על חמתה ׃
54 ואמר לכנשא מא דחזיתון ענגא דדנחא מן מערבא מחדא אמרין אנתון מטרא אתא והוא הכנא ׃
55 ומא דנשבא תימנא אמרין אנתון דחומא הוא והוא ׃ 56 נסבי באפא פרצופא דשמיא ודארעא ידעין אנתון דתפרשון זבנא דין הנא איכנא לא פרשין אנתון ׃ 57 למנא דין מן נפשכון לא דינין אנתון קושתא ׃
58 מא גיר דאזל אנת עם בעל דינך לות ארכונא עד באורחא אנת הב תאגורתא ותתפרק מנה דלמא נובלך לות דינא ודינא נשלמך לגביא וגביא נרמיך בית אסירא ׃ 59 ואמין אמר אנא לך דלא תפוק מן תמן עדמא דתתל שמונא אחריא ׃

כלל או כלה
חזא דנח ערב
נשב ימן חמא
נסב פרש כמו זמן
דן אזל מן לשון יתן עבראית שר
יהב אגר יבל
שלם גבא רמא
נפק נתל כמו שמן

53 * Diuidentur pater in filium, & filius in patrem suum; mater in filiam, & filia in matrem; socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam.

54 * Dicebat autem & ad turbas, Cùm videritis nubem orietem ab occasu, statim dicitis, Nimbus venit: & ita fit.

55 * Et cùm Austrum flantem, dicitis, Quia æstus erit: & fit.

56 * Hypocritæ, faciem cæli & terrę nostis probare: hoc autem tempus quomodo non probatis?

57 * Quid autem & à vobisipsis non iudicatis quod iustum est?

58 * Cùm autem vadis cum aduersario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo; ne fortè trahat te ad iudicem, & iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerem.

59 * Dico tibi, Non exies indè, donec etiam nouissimum minutum reddas.

CAP. XIII.

1 ADerant autem quidam ipso in tempore, nuntiantes illi de Galilæis, A quorũ sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

2 * Et respõdens dixit illis, Putatis quòd hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt?

3 * Non, dico vobis: sed nisi pœnitentiã habueritis, omnes similiter peribitis.

4 * Sicut illi decem & octo supra quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos: putatis quia & ipsi debitores fuerint pręter B omnes homines habitantes in Ierusalẽ?

5 * Non, dico vobis: sed si non pœnitentiã habueritis, omnes similiter peribitis.

6 * Dicebat autem hanc similitudinem: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua: & venit quærens fructum in illa, & non inuenit.

7 * Dixit autem ad cultorem vineę, Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, & non inuenio. Succide ergo illam: vt quid etiam terram occupat?

53 * διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.

54 * ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω.

55 * καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.

56 * ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;

57 * τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

58 * ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ βάλῃ σε εἰς φυλακήν.

59 * λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

ιγ'.

1 * Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι, ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν;

3 * οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

4 * ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς· δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλήμ;

5 * οὐχί, λέγω ὑμῖν. ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.

6 * ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν, συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην, καὶ ἦλθε ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.

7 * εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

קרינא וחד בשבא רב דבתר עארא דצליבא מו קפלאון יג 1 בהו דין זבנא אתו אנשין אמרו לה על גליליא הנון
דפילטוס חלט דמהון עם [n]דבחיהון: 2 וענא ישוע ואמר להון סברין אנתון דהנון גליליא [o]חטיין הוו יתיר מן כלהון
גליליא דהכנא הוא אנון: 3 לא אמר אנא לכון דין דאף כלכון אן לא [p]תתובון הכנא [q]תאבדון: 4 או הנון תמניעסר
דנפל עליהון [r]מגדלא [s]בשילוחא וקטל אנון סברין אנתון דחטיין הוו יתיר מן כלהון בנינשא [t]דעמרין באורשלם:
5 לא אמר אנא לכון דין דאן לא תתובון כלכון אכותהון תאבדון: 6 ואמר [u]מתלא הנא תתא איתיה הות לאנש
[x]דנציבא בכרמה ואתא בעא בה פארא ולא [y]אשכח: 7 ואמר [z]לפלחא הא תלת שנין אתא אנא בעא אנא פארא
בתתא הדא ולא משכח אנא [a]פסוקיה למנא [b]מבטלא ארעא:

[n] דבח כמו זבח
[o] חטא [p] תב
[q] אבד [r] גדל
[s] שלח
[t] עמר פירושו ישב
[u] מתל כמו משל [x] נצב
[y] שכח [z] פלח [a] פסק
[b] בטל

8 ܐܡܪ ܠܗ ܦܠܚܐ. ܡܪܝ ܫܒܘܩܝܗ̇. ܐܦ ܗܕܐ
ܫܢܬܐ. ܥܕ ܐܦܠܚܝܗ̇ ܘܐܙܒܠܝܗ̇.
9 ܘܐܢ ܥܒܕܐ ܦܐܪܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܠܡܐ ܚܝܐ. ܬܦܣܘܩܝܗ̇.

ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܗ ܕܨܘܡܐ

ܡܙ

10 ܟܕ ܕܝܢ ܡܠܦ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܚܕܐ ܡܢ
ܟܢܘܫܬܐ. 11 ܐܝܬ ܗܘܬ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ̇
ܪܘܚܐ ܕܟܘܪܗܢܐ ܫܢܝܢ ܬܡܢܥܣܪܐ. ܘܟܦܝܦܐ
ܗܘܬ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܕܬܬܦܫܛ ܠܓܡܪ.
12 ܚܙܗ̇ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܩܪܗ̇ ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܢܬܬܐ ܫܪܝܬܝ
13 ܡܢ ܟܘܪܗܢܟܝ. ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗ̇. ܘܡܚܕܐ
14 ܐܬܦܫܛܬ. ܘܫܒܚܬ ܠܐܠܗܐ. ܥܢܐ ܕܝܢ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ
ܟܕ ܡܬܚܡܬ. ܥܠ ܕܐܣܝ ܒܫܒܬܐ ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ
ܠܟܢܫܐ. ܫܬܐ ܐܢܘܢ ܝܘܡܝܢ ܕܒܗܘܢ ܘܠܐ ܠܡܦܠܚ.
ܒܗܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܬܝܢ ܘܡܬܐܣܝܢ. ܘܠܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ.
15 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܣܒ ܒܐܦܐ. ܚܕ ܚܕ
ܡܢܟܘܢ ܒܫܒܬܐ. ܠܐ ܫܪܐ ܬܘܪܗ ܐܘ ܚܡܪܗ ܡܢ ܐܘܪܝܐ.
16 ܘܐܙܠ ܡܫܩܐ ܠܗ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܒܪܬܗ ܗ̇ܝ ܕܐܒܪܗܡ.
ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܠܗ̇ ܣܛܢܐ ܗܐ ܬܡܢܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ
ܕܢܫܬܪܐ ܡܢ ܗܢܐ ܐܣܘܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ.
17 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܒܗܬܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠܗ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ
ܚܕܐ ܗܘܐ ܒܟܠܗܝܢ ܬܕܡܪܬܐ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ.
18 ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܢܐ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ. ܘܠܡܢܐ ܐܕܡܝܝܗ̇.
19 ܕܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܗܝ ܕܢܣܒ ܓܒܪܐ
ܐܪܡܝ ܒܓܢܬܗ. ܘܪܒܬ ܘܗܘܬ ܐܝܠܢܐ ܪܒܐ.
ܘܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܐܩܢܝܬ ܒܣܘܟܝܗ̇.
20 ܬܘܒ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ̇ ܠܡܠܟܘܬܐ
21 ܕܐܠܗܐ. ܕܡܝܐ ܠܚܡܝܪܐ ܗܘ ܕܢܣܒܬ ܐܢܬܬܐ.
ܛܡܪܬ ܒܬܠܬ ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ ܥܕܡܐ ܕܟܠܗ ܚܡܥ.
22 ܘܪܕܐ ܗܘܐ ܒܩܘܪܝܐ ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܡܠܦ. ܘܪܕܐ
ܠܘܬ ܐܘܪܫܠܡ.

8 * *Dixit ei agricola, Domine mi, dimitte eam & hoc anno, vsquequo excoluero eam,*
9 *ac stercorauero: * Et si ediderit fructus, dimittes: sin minus, cur viueret? excindes eam.*

Lectio ad vesperas hebdomadis v. Ieiunij.

10 * *Quum autem doceret in Sabbatho in*
11 *vna ex Synagogis, * Erat illic mulier habens spiritum inualetudinis ab annis octodecim, & incuruata erat, nec poterat omninò ex-*
12 *tendi. * Viditque eam Ieschua: & eam aduocauit, ac dixit ei, Mulier, absoluta es ab inualetudine tua.*
13 * *Et imposuit ei manum suam, & illico erecta est: & glorificauit Deum.*
14 * *Respondit autem princeps Synagogæ cùm excanduisset, quòd sanasset Sabbatho Ieschua: & ait turbis, Sex sunt dies quibus oportet operari, in his venite sanitatem recepturi, & non in die Sabbathi.*
15 * *Ieschua verò respondit & dixit ei, Acceptor vultus* [personate] *vnusquisque vestrûm Sabbatho, nonne soluit bouem suum aut asinum suum à præsepi, & abit aquatum?*
16 * *Hanc autem, quæ est filia Abrohom, & quam vinxerat criminator* [diabolus] *iam ab octodecim annis, non oportuit solui ab isto vinculo die Sabbathi?*
17 * *Quumque hæc diceret, pudore suffusi sunt ij omnes qui adstabant ex aduerso eius: totus verò populus gaudebat super omnibus miraculis quæ fiebant per manum ipsius.*
18 * *Porrò dicebat Ieschua, Cuinam simile est regnum Dei, & cuinam assimilabo illud?*
19 * *Simile est grano synapi, quod acceptum vir proiecit in hortum suum, & creuit, euasitque in arborem magnam; & volatilia cæli nidificauit in eius ramis.*
20 * *Rursum dixit Ieschua, Cuinam simile est regnum Dei?*
21 * *Simile est fermento quod acceptum mulier abdidit in farinæ satis tribus, donec tota fermentetur.*
22 * *Cæterùm peragrabat per pagos & vrbes, dum doceret ac proficisceretur ad Ourischlem.*

8 אמר לה פלחא מרי [e]שבוקיה אף הדא שנתא עד [d]אפליחה [e]ואזבליה ׃ 9 ואן [f]עבדה פארא ואן לא למא [g]חי תפסקיה ׃
[a]קריינא ודרמשא ושבתא דה [b]דצומא מז
10 כד דין [c]מלף ישוע בשבתא בחדא מן [f]כנושתא ׃ 11 אית הות תמן אנתתא דאית הות לה רוחא [g]דכורהנא שנין תמנעסרא
[h]וכפיפא הות ולא משכחא הות [i]דתתפשטי [k]לגמר ׃ 12 [l]חזה דין ישוע [m]וקרה ואמר לה אנתתא [n]שריתי מן כורהניכי ׃
13 וסם אידה עליה ומחדא אתפשטת [o]ושבחת לאלהא ׃ 14 ענא דין רב כנושתא כד [p]מתחמת על דאסי בשבתא
ישוע ואמר לכנשא [r]שתא אנון יומין דבהון ולא [s]למפלח בהון הויתון [t]אתין מתאסין ולא ביומא דשבתא ׃
15 ישוע דין ענא ואמר לה נסב באפא חד חד מנכון בשבתא לא שרא [u]תורה או חמרה מן אוריא

[c]שבק [d]פלח
[e]זבל [f]עבר [g]חיא [a]קרא
[b]צם [c]אלף [f]כנש [g]כרח
[h]כפף [i]פשט [k]כמו לגמרי
[l]חזא [m]קלא [n]שרא
[o]שבח [p]חמת כמו חמה או חמם
[q]אסא [r]פירושו שש [s]פלח
[t]אתא [v]פירושו שורו

ᵗAt ille reſpondens dixit illi, Domi- 8
ne, dimitte illam & hoc anno, vſque
dum fodiam circa illam, & mittam
ſtercora.
ᵗEt ſiquidem fecerit fructum: ſin au- 9
tem, in futurum ſuccides eam. C

ᵗErat autem docens in Synagoga eo- 10
rum Sabbathis:
ᵗEt ecce mulier quæ habebat ſpiri- 11
tum infirmitatis annis decem & octo:
& erat inclinata, nec omnino poterat
ſurſum reſpicere.
ᵗQuam cùm videret Ieſus, vocauit 12
eam ad ſe, & ait illi, Mulier, dimiſſa es
ab infirmitate tua.
ᵗEt impoſuit illi manus, & confeſtim 13
erecta eſt, & glorificabat Deum.
ᵗReſpōdens autem Archiſynagogus, 14
indignans quia Sabbatho curaſſet Ieſus,
dicebat turbæ, Sex dies ſunt in quibus
oportet operari. in his ergo venite, & cu
ramini; & non in die Sabbathi.
ᵗReſpondens autem ad illum Do- 15
minus, dixit Hypocritæ, vnuſquiſque
veſtrum Sabbatho non ſoluit bouem
ſuum, aut aſinum à præſepio, & ducit
adaquare?
ᵗHanc autem filiam Abrahæ, quam 16
alligauit Satanas, ecce, decem & octo
annis, non oportuit ſolui à vinculo iſto
die Sabbathi?
ᵗEt hæc cùm diceret, erubeſcebant 17
omnes aduerſarij eius: & omnis popu-
lus gaudebat in vniuerſis quæ glorioſè
fiebant ab eo.
ᵗDicebat ergo, Cui ſimile eſt regnū 18
Dei, & cui ſimile æſtimabo illud?
ᵗSimile eſt grano ſinapis, quod ac- 19
ceptum homo miſit in hortum ſuum,
& creuit: & factum eſt in arborem ma-
gnam, & volucres cæli requieuerunt in
ramis eius.
ᵗEt iterùm dixit, Cui ſimile æſtima- 20
bo regnum Dei?
ᵗSimile eſt fermēto, quod acceptum 21
mulier abſcondit in farinæ ſata tria, do- F
nec fermentaretur totum.
ᵗEt ibat per ciuitates & caſtella docēs, 22
& iter faciens in Ieruſalem.

8 ᵗ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ, κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω κόπρια,

9 ᵗ κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 ᵗ Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι·

11 ᵗ καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

12 ᵗ ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου.

13 ᵗ καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας, καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη· καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν.

14 ᵗ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 ᵗ ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν, ὑποκριταὶ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

16 ᵗ ταύτην δὲ θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς, ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 ᵗ καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 ᵗ ἔλεγε δὲ, τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 ᵗ ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησε. καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 ᵗ καὶ πάλιν εἶπε, τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;

21 ᵗ ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 ᵗ καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

ואזל משקא ׃ 16 הדא דין דברתה הי דאברהם ואסרה אכלקרצא הא תמנעסרא שנין לא ולא הוא דתשתרא
מן הנא אסוריא ביומא דשבתא ׃ 17 וכד הלין אמר הוא בהתין הוו כלהון איליין דקימין הוו לקובלה וכלה
עמא הדא הוא בכלהין תמיהתא דהוין הוי באידה ׃ 18 אמר הוא דין ישוע למנא דמיא מלכותא דאלהא
ולמנא אדמיה ׃ 19 דמיא לפרדתא דחרדלא הי דנסב גברא ארמיה בגנתה ורבת והות אילנא רבא ופרחתא
דשמיא אקנת בסוכיה ׃ 20 תוב אמר ישוע למנא אדמיה למלכותא דאלהא ׃ 21 דמיא לחמירא הו
דנסבת אנתתא טמרת בקמחא דתלת סאין עדמא דכלה חמע ׃ 22 ורדא הוא בקוריא ובמדינתא מ
מלף ואזל לאורשלם ׃

שקא
אסר פירושו מלשין
שרא בהת כמו בוש
קם תמה הויא
דמא רמא גנן
רבא פרח קנן
נסב טמר
כמו חמץ רדא

ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܟܐܢܐ ܘܕܐܒܗܬܐ

23 ܫܐܠܗ ܕܝܢ ܐܢܫ ܕܐܢ ܙܥܘܪܝܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
24 ܐܬܟܬܫܘ ܠܡܥܠ ܒܬܪܥܐ ܥܢܝܩܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܣܓܝܐܐ ܢܒܥܘܢ ܠܡܥܠ ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ.
25 ܡܢ ܫܥܬܐ ܕܢܩܘܡ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܢܐܚܘܕ ܬܪܥܐ. ܘܬܗܘܘܢ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܢܩܫܝܢ ܒܬܪܥܐ. ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ. ܘܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܡܟܐ ܐܢܬܘܢ.
26 ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܩܕܡܝܟ ܐܟܠܢ ܘܐܫܬܝܢ. ܘܒܫܘܩܝܢ ܕܝܠܢ ܐܠܦܬ.
27 ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܡܟܐ ܐܢܬܘܢ. ܦܪܘܩܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ ܦܠܚܝ ܫܘܩܪܐ.
28 ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. ܡܐ ܕܬܚܙܘܢ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܐܝܣܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܬܗܘܘܢ ܡܦܩܝܢ ܠܒܪ.
29 ܘܢܐܬܘܢ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ ܘܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܢܣܬܡܟܘܢ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
30 ܘܗܐ ܐܝܬ ܐܚܪܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܩܕܡܝܐ. ܘܐܝܬ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ.
31 ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܦܘܩ ܙܠ ܠܟ ܡܟܐ. ܡܛܠ ܕܗܪܘܕܣ ܨܒܐ ܠܡܩܛܠܟ.
32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܬܥܠܐ ܗܢܐ. ܕܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. ܘܐܣܘܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܡܫܬܡܠܐ ܐܢܐ.
33 ܒܪܡ ܘܠܐ ܠܝ ܕܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ ܐܗܠܟ. ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܙܠ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܢܒܝܐ ܢܐܒܕ ܠܒܪ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.
34 ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ ܩܛܠܬ ܢܒܝܐ ܘܪܓܡܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܠܡܟܢܫܘ ܒܢܝܟܝ. ܐܝܟ ܬܪܢܓܠܬܐ ܕܟܢܫܐ ܐܦܪܘܚܝܗ ܬܚܝܬ ܓܦܝܗ. ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ.
35 ܗܐ ܡܫܬܒܩ ܠܟܘܢ ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܝܒܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܥܕܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.

Lectio in commemorationem Iustorum & Patrum.

23 * *Interrogauit autem eum quidam, Num pauci sint illi qui seruentur? Ieschua verò dixit eis:*
24 * *Contendite intrare per portam angustã: siquidem dico vobis, multi studebunt intrare, nec poterunt.*
25 * *Ex qua hora surrexerit dominus domus, & occluserit ostium, & eritis stantes foris & pulsantes ad ostium, & cœperitis dicere, Domine noster, domine noster, aperi nobis: tum is respondebit & inquiet, Dico vobis, non noui vnde vos sitis.*
26 * *Et incipietis dicere, Coram te comedimus & bibimus, & in plateis nostris docuisti.*
27 * *Et dicet vobis, Non noui vnde vos sitis: discedite à me operatores mendacij.*
28 * *Illic erit fletus & stridor dentium, quũ videritis Abrohom, & Ischok, & Iakoub, omnesque Prophetas in regno Dei, vos autem eiiciemini foras.*
29 * *Et venient ab Oriente & ab Occidente, & à Meridie, & ab Aquilone, ac discumbent in regno Dei.*
30 * *Et ecce sunt vltimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt vltimi.*
31 * *Eo ipso die accesserunt quidam ex Perischæis, & dicunt ei, Exi, abi hinc, quoniam Heroudes vult te trucidare.*
32 * *Dixit eis Ieschua, Ite, renunciate vulpi illi, Ecce eiicio dæmonia, & sanationes perago hodie & cras, & tertia die consummabor.*
33 * *Veruntamen oportet me hodie & cras operari, & altera die iter faciam, quia fieri non potest vt Propheta pereat extra Ourischlem.*
34 * *Ourischlem Ourischlem trucidans Prophetas, & lapidibus obruens eos qui ad eam missi sunt: quoties volui congregare filios tuos, sicut gallina congregat pullos suos subter alas suas, & noluistis.*
35 * *En relinquitur vobis domus vestra deserta. Etenim dico vobis, non videbitis me, quousque dicatis, Benedictus ille qui venit in nomine Domini.*

מח בּוּכְרָנָא לְכֵאנָא וְאַבְהָתָא 23 שְׁאֵלֵהּ דֵּין אֱנָשׁ דְּאֶן זְעוּרִין אֶנּוּן אָילֵין דְּחָאֵין יֵשׁוּעַ דֵּין אֱמַר לְהוּן׃
24 אֶתְכַּתַּשׁוּ לְמֵעַל בְּתַרְעָא אֲלִיצָא אֱמַר אֶנָא לְכוּן גֵּיר דְּסַגִּיאֵא נֶבְעוּן לְמֵעַל וְלָא נֶשְׁכְּחוּן׃ 25 מֶן שָׁעְתָא
דְּנְקוּם מָרָא בַּיְתָא וְנֵאחוּד תַּרְעָא וְתֶהֱווּן קָיְמִין לְבַר וְנָקְשִׁין בְּתַרְעָא וְתַשְׁרוּן לְמֵאמַר מָרַן מָרַן פְּתַח לַן וְנֶעֱנֵא
וְנֵאמַר אֶנָא לְכוּן דְּלָא יָדַע אֶנָא לְכוּן אַימֶכָא אַנְתּוּן׃ 26 וְתַשְׁרוּן לְמֵאמַר קֻדָמַיךְ אֲכַלְן וְאֶשְׁתִּין וּבְשׁוּקַין
אַלֶּפְתְּ 27 וְנֵאמַר לְכוּן לָא יָדַע אֶנָא לְכוּן אַימֶכָא אַנְתּוּן פְּרוּקוּ לְכוּן מֶנִּי פָּלְחַי שׁוּקְרָא׃ 28 תַּמָּן נֶהֱוֵא בְּכָיָא
וְחוּרָק שֶׁנָּא כַּד חָחְזוּן לְאַבְרָהָם וּלְאִיסְחָק וּלְיַעְקוּב וּלְכֻלְּהוּן נְבִיָּא בְּמַלְכוּתָא דְּאַלָהָא אַנְתּוּן דֵּין תֶּהֱווּן מַפְּקִין לְבַר׃
29 וְנֵאתוּן מֶן מַדֶּנְחָא וּמֶן מַעְרְבָא וּמֶן תַּימְנָא וּמֶן גַּרְבְיָא וְנֶסְתַּמְכוּן בְּמַלְכוּתָא דְּאַלָהָא׃

a מְרָא b דְּכַר c כּוּן d שְׁאַל
e חַיָא f כְּתַשׁ g עוּל h אֲלַץ
i בְּעָא k קָם l אֲחַד m נְקַשׁ
n שְׁרָא o אֲמַר p עֲנָא
q פירושו מאין r אֲכַל
s אֲלַף t פְּרַק x פְּלַח
y בְּכָא z חֲרַק a חֲזָא
b נְפַק c דְּנַח כמו זנח
d עֲרַב e יְמַן f סְמַךְ

* Ait autem illi quidam, Domine, si 23
pauci sunt qui saluantur? Ipse autem di-
xit ad illos:
* Contendite intrare per angustam 24
portam: quia multi, dico vobis, quærēt
intrare, & non poterunt.
* Cùm autem intrauerit paterfami- 25
lias, & clauserit ostiū, & incipietis fo-
ris stare, & pulsare ostium, dicētes: Do-
mine, aperi nobis: & respondens dicet
vobis, Nescio vos vnde sitis.
* Tunc incipietis dicere, Manduca- 26
uimus coram te & bibimus, & in pla-
teis nostris docuisti.
* Et dicet vobis, Nescio vos, vndè si- 27
tis: discedite à me omnes operarij ini- F
quitatis.
* Ibi erit fletus & stridor dentium: 28
cùm videritis Abraham, & Isaac, & Ia-
cob, & omnes Prophetas in regno Dei,
vos autem expelli foras.
* Et venient ab Oriente & Occiden- 29
te, & Aquilone & Austro, & accumbēt
in regno Dei.
* Et ecce sunt nouissimi qui † erunt 30
primi; & sunt primi, qui † erunt nouis-
simi.
* In ipsa die accesserunt quidam Pha- 31
risæorum, dicentes illi: Exi & vade hinc,
quia Herodes vult te occidere.
* Et ait illis, Ite, & dicite vulpi il- 32
li, Ecce eiicio dæmonia, & sanitates G
perficio hodie & cras, & tertia die con-
summor.
* Veruntamen oportet me hodie & 33
cras & sequenti die ambulare: quia non
capit Prophetam perire extra Ierusalem.
* Ierusalem, Ierusalem quæ occidis 34
Prophetas, & lapidas eos qui mittuntur
ad te, quoties volui congregare filios
tuos quemadmodum auis nidum suum
sub pennis, & noluisti?
* Ecce relinquetur vobis domus ve- 35
stra deserta. Dico autem vobis, quia
non videbitis me, donec veniat cùm di-
cetis, Benedictus qui venit in nomine
Domini.

23 * εἶπε δέ τις αὐτῷ, κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς,
24 * ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.
25 * ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.
26 * τότε ἄρξεσθε λέγειν, ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας·
27 * καὶ ἐρεῖ, λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.
28 * ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.
29 * καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
30 * καὶ ἰδού εἰσιν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι· καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
31 * ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.
32 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι·
33 * πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἱερουσαλήμ.
34 * ἱερουσαλὴμ ἱερουσαλὴμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;
35 * ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

31 בה ביומא
30 והא אית אחריא דנהוון קדמיא ואית קדמיא דנהוון אחריא׃ 32 אמר להון ישוע זלו אמרו
קרבו אנשא מן פרישא ואמרין לה פוק זל לך מכא מטל דהרודס צבא למקטלך׃
לתעלא הנא דהא מפק אנא שאדא ואסותא עבד אנא יומנא ומחר וליומא דתלתא משתמלא אנא׃
33 ברם ולא לי דיומנא ומחר אסעור וליומא אחרנא אזל מטל דלא משכחא דנביא נאבד לבר מן אורשלם׃
34 אורשלם אורשלם קטלת נביא ורגמת לאילין דשליחין לותה כמא זבנין צבית למכנשו בניכי איך
תרנגולתא דכנשא פרוגיה תחית גפיה ולא צביתון׃ 35 הא משתבק לכון ביתכון חרבא אמר אנא לכון
דלא תחזונני עדמא דתאמרון בריך הו דאתא בשמה דמריא׃

h נפק i אזל k קטל
l נפק m אסא n מלא
o סער פירושו עשה
p אבד q רגם
r צבא s כנש
t פרג u גפף
x שבק y חזא

ܩܪܝܢܐ ܕܝܘܡ ܓ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܕ ܕܨܘܡܐ ܡܛ ܩܦܐܠܘܢ ܝܕ

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܥܠ ܠܒܝܬܐ ܕܚܕ ܡܢ ܪܝܫܐ ܕܦܪܝܫܐ
ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܘܗܢܘܢ ܢܛܪܝܢ
2 ܗܘܘ ܠܗ. ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܟܢܝܫ ܗܘܐ ܡܝܐ
3 ܐܝܬ ܗܘܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܣܦܪܐ
ܘܠܦܪܝܫܐ. ܕܐܢ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ.
4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܩܘ. ܘܐܚܕܗ ܗܘ ܘܐܣܝܗ ܘܫܪܝܗܝ.
5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܢܦܠ ܒܪܗ ܐܘ
ܬܘܪܗ ܒܓܘܒܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܘܠܐ ܡܚܕܐ ܕܠܐ
6 ܡܣܩ ܠܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܠ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܥܠ
7 ܗܕܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܠܘܬ ܗܢܘܢ ܕܡܙܡܢܝܢ
ܬܡܢ. ܥܠ ܕܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܡܓܒܝܢ ܕܘܟܝܬܐ
8 ܕܪܝܫ ܣܡܟܐ. ܐܡܬܝ ܕܡܙܕܡܢ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܫ
ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ. ܠܐ ܬܐܙܠ ܬܣܬܡܟ ܠܟ ܒܪܝܫ
ܣܡܟܐ. ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܡܙܡܢ ܬܡܢ ܐܢܫ ܕܡܝܩܪ
9 ܡܢܟ. ܘܢܐܬܐ ܗܘ ܕܠܟ ܘܠܗ ܩܪܐ. ܘܢܐܡܪ
ܠܟ ܕܗܒ ܠܗܢܐ ܕܘܟܬܐ. ܘܬܒܗܬ ܟܕ ܩܐܡ ܐܢܬ
10 ܘܐܚܕ ܐܢܬ ܕܘܟܬܐ ܐܚܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܡܐ ܕܡܙܕܡܢ
ܐܢܬ ܙܠ ܐܣܬܡܟ ܒܚܪܬܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܕܩܪܝܟ
ܢܐܡܪ ܠܟ. ܪܚܡܝ ܐܣܩ ܠܥܠ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܥܡܟ.
11 ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܡܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܟܠ
ܕܡܡܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ.
12 ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܦ ܠܗܘ ܕܩܪܝܗܝ. ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܫܪܘܬܐ
ܐܘ ܚܫܡܝܬܐ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܪܚܡܝܟ. ܐܦܠܐ ܠܐܚܝܟ ܐܘ
ܠܐܚܝܢܝܟ. ܘܠܐ ܠܫܒܒܝܟ ܥܬܝܪܐ. ܕܠܡܐ ܐܦ ܗܢܘܢ
ܢܩܪܘܢܟ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ ܦܘܪܥܢܐ.
13 ܐܠܐ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܩܘܒܠܐ. ܩܪܝ ܠܡܣܟܢܐ.
ܡܚܝܠܐ. ܚܓܝܣܐ. ܣܡܝܐ.
14 ܘܛܘܒܝܟ ܐܢܬ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܕܢܦܪܥܘܢܟ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ
ܦܘܪܥܢܟ ܒܢܘܚܡܐ ܕܙܕܝܩܐ.

Lectio Feria III. hebdomadis IIII. Ieiunij.

CAP. XIIII.

1 *ET factum est, quum ingressus fuisset domum vnius ex primoribus Perischæis, vt ederet panem die Sabbathi, & ipsi obseruarent eum.*
2 * *Et ecce homo quidam qui congregauerat aquas* [hydropicus] *erat coram eo.*
3 * *Et respondit Ieschua, & dixit Scribis & Perischæis, Licétne Sabbatho sanare?*
4 * *Illi verò tacuerunt. Et prehendit eum ipse, ac sanauit eum, dimisitque.*
5 * *Et subdit eis, Quis est ex vobis si ceciderit filius eius aut bos eius in puteũ die Sabbathi, qui non statim hauriens educat eum?*
6 * *Et non poterant ei dare responsum super hac re.*
7 * *Dicebat autem parabolam iis qui fuerant illic inuitati, eò quòd conspiceret eos eligentes loca primorum accubituum.*
8 * *Quum inuitatus fueris ab aliquo ad domum conuiuij,* [ad nuptias,] *ne abieris accubitum primo consessu, ne fortè illic sit inuitatus aliquis te honoratior.*
9 * *Veniatque is qui te & eum vocauit, ac dicat tibi, Da huic locũ: & pudore suffundêris, quum assurrexeris & obtinueris alium locum.*
10 * *Sed quum inuitatus fueris, vade discubitum in vltimum locum, vt quum venerit is qui te vocauit, dicat tibi, Amice mi, ascende superius. & erit tibi gloria coram omnibus qui tecum discumbunt.*
11 * *Quoniam omnis qui extollit sese, deprimetur; & qui sese depresserit, extolletur.*
12 * *Porrò dixit ei qui ipsum vocauerat, Quum facis prandium aut cœnam, ne vocaueris amicos tuos, nec etiam fratres tuos aut cognatos tuos, neque vicinos tuos diuites, ne & ipsi vocent te, & fiat tibi hæc cõpensatio.*
13 * *Sed quum facis epulum, voca pauperes, afflictos, claudos, cæcos.*
14 * *Et beatus eris: quia non habent vnde tibi rependant, fiet enim tua retributio in resurrectione iustorum.*

[a] קרינא דיום ג בשבא דשבתא דד [b] דצומא מט קפאלון יד

1 והוא דכד על לביתא דחד מן רישא דפרישא [c] דנאכול לחמא ביומא דשבתא והנון [d] נטרין הוו לה ׃
2 והא גברא חד [e] דכניש הוא מיא איתהוא קדמוהי ׃ 3 וענא ישוע ואמר לספרא ולפרישא דאן שליט בשבתא [f] למאסיו ׃
4 הנון דין [g] שתקו [h] ואחדה הו ואסיה [i] ושריהי 5 ואמר להון מנו מנכון [k] דנפל ברה או תורה בגובא ביומא דשבתא ולא מחדא [m] דלא [n] מסק לה ׃ 6 ולא אשכחו [o] למתל לה פתגמא על הדא ׃
7 ואמר הוא מתלא לותהנון [p] דמזדמנין תמן על דחזא הוא להון [q] דמגבין דוכיתא דריש סמכא ׃ 8 אמתי דמזדמן אנת מן אנש לבית [s] משתותא לא [t] תאזל [u] תסתמך לך בריש סמכא דלמא נהוא מזמן תמן אנש [x] דמיקר מנך ׃

[a] קרא [b] צם [c] אכל
[d] נטר [e] כנש [f] אסא
[g] שתק [h] אחד [i] שרא
[k] נפל [l] כמו באר
[m] דלא פירושו שאב
[n] נסק [o] נתל [p] זמן
[q] גבא [r] זמן [s] שתא
[t] אזל [u] סמך [x] יקר

CAP. XIIII.

1 ET factum est, cùm intrasset Iesus in
domum cuiusdam principis Phari- A
sæorum Sabbatho manducare panem,
& ipsi obseruabant eum.
2 * Et ecce homo quidam hydropicus
erat ante illum.
3 * Et respondens Iesus, dixit ad Legis-
peritos & Pharisæos, dicens, Si licet Sab
batho curare?
4 * At illi tacuerunt. ipse verò appre-
hensum sanauit eum: ac dimisit.
5 * Et respondens ad illos, dixit, Cuius
vestrum asinus aut bos in puteum ca-
det, & non continuò extrahet illum die
Sabbathi?
6 * Et non poterant ad hæc responde-
re illi.
7 * Dicebat autem †ad inuitatos para-
bolam, intẽdens quomodo primos ac- B
cubitus eligerent, dicens ad illos:
8 * Cùm inuitatus fueris ad nuptias,
non discumbas in primo loco, ne fortè
honoratior te sit inuitatus ab illo:
9 * Et veniens is qui te & illum voca-
uit, dicat tibi, Da huic locum: & tunc
incipias cum rubore nouissimum lo-
cum tenere.
10 * Sed cùm vocatus fueris, vade, re-
cumbe in nouissimo loco: vt cùm ve-
nerit qui te inuitauit, dicat tibi, Amice,
ascende superius. Tunc erit tibi gloria C
coram simul discumbentibus.
11 * Quia omnis qui se exaltat, humi-
liabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.
12 * Dicebat autem & ei qui se inuita-
uerat, Cùm facis prandium aut cœnam,
noli vocare amicos tuos, neque fratres
tuos, neque cognatos, neque vicinos
diuites, ne fortè & ipsi te reinuitent, &
fiat tibi retributio.
13 * Sed cùm facis conuiuium, voca pau
peres, debiles, claudos, & cæcos;
14 * Et beatus eris, quia non habent re-
tribuere tibi: retribuetur enim tibi in
resurrectione iustorum.

ιδ´.

1 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

2 * καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ φαρισαίους, λέγων, εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν;

4 * οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε.

5 * καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται,

6 * καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 * ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς,

8 * ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ,

9 * καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι, δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετ᾽ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

10 * ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι.

11 * ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 * ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μή ποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.

13 * ἀλλ᾽ ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς.

14 * καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

9 ונאתא הו מן דלך ולה קרא ונאמר לך דהב דוכתא להנא והבהתכד קאם אנת ואחד אנת דוכתא אחריתא ׃
10 אלא מא דאזדמנת זל אסתמך לך בחרתא דמא דאתא הו דקרך נאמר לך רחמי אתעלא לעל ואסתמך
ותהוא לך תשבוחתא קדם כלהון דסמיכין עמך ׃ 11 מטל דכל דנרים נפשה נתמכך וכל דנמך נפשה
נתתרים ׃ 12 אמר דין לה דקריהי מא דעבד אנת שרותא או חשמיתא לא תהוא קרא רחמיך אף לא אחיך
או אחיניך ולא שבביך עתירא דלמא אף הנון נקרונך ונהוא לך פורענא הנא ׃ 13 אלא מא דעבד אנת
קובלא קרי למסכנא סגיפא חגיסא סמיא ׃ 14 וטוביך דלית להון דנפרעונך נהוא גיר פורענך בקימא
דזדיקא ׃

אתא יהב כהת
קם אזל קרא
עלא שבח רם
מכך קרא שרא
הוא משתה ערב
שבב פירושכן
קרא פרע קבל
סגף חגס סמא קם

15 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܀
16 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܓܒܪܐ ܚܕ ܥܒܕ ܚܫܡܝܬܐ ܪܒܬܐ ܘܩܪܐ ܠܣܓܝܐܐ ܀
17 ܘܫܕܪ ܥܒܕܗ ܒܥܕܢܐ ܕܚܫܡܝܬܐ ܕܢܐܡܪ ܠܗܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܕܗܐ ܟܠܡܕܡ ܡܛܝܒ ܠܟܘܢ ܬܘ ܀
18 ܘܫܪܝܘ ܡܢ ܚܕ ܟܠܗܘܢ ܠܡܫܬܐܠܘ ܐܡܪ ܠܗ ܩܕܡܝܐ ܩܪܝܬܐ ܙܒܢܬ ܘܐܠܝܨ ܐܢܐ ܕܐܦܘܩ ܐܚܙܝܗ̇ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ ܀
19 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪ ܚܡܫܐ ܙܘܓܝܢ ܬܘܪܐ ܙܒܢܬ ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܒܩܐ ܐܢܘܢ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ ܀
20 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܢܣܒܬ ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܀
21 ܘܐܬܐ ܗܘ ܥܒܕܐ ܘܐܡܪ ܠܡܪܗ ܗܠܝܢ ܗܝܕܝܢ ܪܓܙ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܗ ܦܘܩ ܒܥܓܠ ܠܫܘܩܐ ܘܠܒܪܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܐܥܠ ܠܟܐ ܠܡܣܟܢܐ ܘܠܡܟܐܒܐ ܘܠܡܚܓܪܐ ܘܠܥܘܝܪܐ ܀
22 ܘܐܡܪ ܥܒܕܐ ܡܪܝ ܗܘܬ ܐܝܟ ܕܦܩܕܬ ܘܬܘܒ ܐܝܬ ܠܗ ܐܬܪܐ ܀
23 ܘܐܡܪ ܡܪܐ ܠܥܒܕܗ ܦܘܩ ܠܐܘܪܚܬܐ ܘܠܒܝܬ ܣܝܓܐ ܘܐܠܘܨ ܕܢܥܠܘܢ ܕܢܬܡܠܐ ܒܝܬܝ ܀
24 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܐܢܫ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܢܫܐ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܢܛܥܡ ܡܢ ܚܫܡܝܬܝ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܕܝܪܝܐ ܀

25 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܀
26 ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܣܢܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܠܐܚܘܗܝ ܘܠܐܚܘܬܗ ܘܠܐܢܬܬܗ ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܐܦ ܠܢܦܫܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ ܀
27 ܘܡܢ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ ܀
28 ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ ܕܢܒܢܐ ܡܓܕܠܐ ܘܠܐ ܩܕܡ ܝܬܒ ܚܫܒ ܢܦܩܬܗ ܐܢ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܡܠܝܘܬܗ ܀
29 ܕܠܐ ܟܕ ܢܣܝܡ ܫܬܐܣܬܐ ܘܠܐ ܢܫܟܚ ܠܡܫܡܠܝܘܬܗ ܟܠ ܕܚܙܝܢ ܢܗܘܘܢ ܡܡܝܩܝܢ ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ ܀

15 * *Hæc autem quum audiſſet quidam ex iis qui diſcumbebant, dixit ei, Beatus ille qui comedet panem in regno Dei.*

16 * *Dixit ei Ieſchua, Vir quidam fecit cœnam magnam, & conuocauit multos.*

17 * *Miſitque ſeruum ſuum tempore cœnæ, vt diceret iis qui conuocati erant, Ecce omnia parata ſunt vobis; venite.*

18 * *Et cœperunt ab vno omnes ſe excuſare. Dixit ei primus, Villam emi, & conſtringor exire eam viſurus: peto à te, concede mihi vt ſim excuſatus.*

19 * *Alter dixit, Quinque iuga boum emi, & vado probatum eos. peto à te, concede mihi vt ſim excuſatus.*

20 * *Alius dixit, Vxorem duxi, & proptereà non poſſum venire.*

21 * *Venit itaque ſeruus ille, & hæc renuntiauit Domino ſuo. Tunc excanduit dominus domus, dixitque ſeruo ſuo, Exi citò in plateas & vicos vrbis, hucque introducito pauperes & dolore affectos, claudoſque & cæcos.*

22 * *Et ait ſeruus, Domine mi, factum eſt vt præcepiſti; & adhuc eſt locus.*

23 * *Et dixit dominus ſeruo ſuo, Exi in vias & ſepes, & coge intrare, vt impleatur domus mea.*

24 * *Dico enim vobis, ne vnum quidem ex iis hominibus qui vocati fuerant, guſtaturum ex cœna mea.*

Lectio commemoratione
Monachorum.

25 * *Quumque iter facerent cum eo cœtus multi, conuerſus dixit eis:*

26 * *Qui venit ad me, & non odit patrem ſuum & matrem ſuam, & fratres ſuos & ſorores ſuas, & vxorem ſuam & liberos ſuos, atque adeò animam ſuam, diſcipulus mihi eſſe non poteſt.*

27 * *Et qui non baiulat crucem ſuam, & poſt me venit, diſcipulus mihi non poteſt eſſe.*

28 * *Quis enim ex vobis velit ædificare turrim, quin prius ſedens cõputet ſumptus ſuos, an habeat vnde perficiat eam?*

29 * *Nequum poſuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes ſpectatores illudant ei:*

15 כַּד שְׁמַע דֵּין חַד מֵן הָנוּן [a] דַּסְמִיכִין הָלֵין אֵמַר לֵהּ [b] טוּבוֹהִי לְמַן [c] דְּנֵאכוּל לַחְמָא בְּמַלְכוּתֵהּ דַּאלָהָא ׃
16 אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ גַּבְרָא חַד עֲבַד [d] חַשָּׁמִיתָא רַבְּתָא וַקְרָא [e] לְסַגִּיאֵא ׃ 17 וְשַׁדַּר עַבְדֵּהּ [f] בְּעֶדָּנָא דַּחֲשָׁמִיתָא [g] דְּנֵאמַר
לְהָלֵין [h] דַּקְרִין הָוַו דְּהָא כֻּלְמֵדֶם [i] מְטַיַּב לְכוֹן [k] תַּו ׃ 18 [l] וְשַׁרִיו מֵן חַד כֻּלְהוֹן [m] לְמֶשְׁתָּאלוּ אֵמַר לֵהּ קַדְמָיָא קְרִיתָא [n] זֶבְנֵת
וְאַלִּיץ אֲנָא [p] דְּאֵפּוֹק [q] אֶחְזֵיהּ [r] בָּעֵא אֲנָא מֵנָּךְ [s] שְׁבוּקַיְנִי דְּמֶשְׁתְּאֵל אֲנָא ׃ 19 אַחֲרָנָא אֵמַר חַמְשָׁא [t] זַוְגִּין תּוֹרֵא
זְבַנֵת וְאָזֵל אֲנָא [x] דְּאֵבַקֵּא אֵנוּן בָּעֵא אֲנָא מֵנָּךְ שְׁבוּקַיְנִי דְּמֶשְׁתְּאֵל אֲנָא ׃ 20 אַחֲרָנָא אֵמַר אַנְתְּתָא [y] נֶסְבֵת וּמֶטֻּל
הָנָא לָא [z] מֶשְׁכַּח אֲנָא [a] דְּאֵתֵא ׃ 21 וְאֵתָא הַו עַבְדָּא וֵאמַר לְמָרֵהּ הָלֵין הָיְדֵין [b] רְגֵז מָרֵא בַּיְתָא וֵאמַר לְעַבְדֵּהּ [c] פּוֹק
בַּעְגַל לְשׁוּקָא וַלְבְרִיָּתָא דִּמְדִינְתָּא וַאעֵל לְכָא לְמֶסְכְּנֵא וּלְמַכְאֵבֵא וּלְמַחְגְּרֵא וּלְעַוִּירֵא ׃

[a] סְמַךְ [b] טוּב [c] אֲכַל
[d] פירוש משתה ערב
[e] סְגָא [f] פירוש זמן או עת
[g] אֲמַר [h] קְרָא [i] טַיֵּב
[k] אֲתָא [l] שְׁרָא [m] שְׁאֵל
[n] זְבַן [o] אֲלַץ [p] נְפַק
[q] חֲזָא [r] בְּעָא [s] שְׁבַק
[t] זְוַג [v] אֲזַל [x] בְּקָא [y] נְסַב
[z] שְׁכַח [a] אֲתָא [b] רְגֵז [c] נְפַק
[d] פירוש פתאם

15 * Hæc cùm audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi, Beatus qui D manducat panem in regno Dei.

16 * At ipse dixit ei, Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocauit multos.

17 * Et misit seruum suum hora cœnæ dicere inuitatis vt venirent, quia iam parata sunt omnia.

18 * Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei, Villã emi, & necesse habeo exire & videre illam. rogo te, habe me excusatum.

19 * Et alter dixit, Iuga boum emi quinque, & eo probare illa. rogo te, habe me E excusatum.

20 * Et alius dixit, Vxorem duxi, & ideò non possum venire.

21 * Et reuersus seruus, nunciauit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit seruo suo, Exi citò in plateas & vicos ciuitatis; & pauperes, ac debiles, & cæcos, & claudos introduc huc.

22 * Et ait seruus, Domine, factum est vt imperasti: & adhuc locus est.

23 * Et ait Dominus seruo, Exi in vias & sepes: & compelle intrare, vt impleatur domus mea.

24 * Dico autem vobis, quia nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.

25 * Ibant autem turbæ multæ cum eo: & conuersus dixit ad illos:

26 * Si quis venit ad me, & non odit patrem suum & matrem, & vxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.

27 * Et qui non baiulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse dis- F cipulus.

28 * Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, nõne prius sedens computat sumptus qui necessarij sunt, si habeat ad perficiendum:

29 * Ne postquam posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes qui vident, incipiant illudere ei:

15 * ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, μακάριος ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

16 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς·

17 * καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, ἔρχεσθε· ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα.

18 * καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

19 * καὶ ἕτερος εἶπε, ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον·

20 * καὶ ἕτερος εἶπε, γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

21 * καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἀναπήρους, καὶ τυφλοὺς, καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.

22 * καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.

23 * καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.

24 * λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 * Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·

26 * εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

27 * καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

28 * τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν,

29 * ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ.

22 ואמר עבדא מרי הוא איך [l]דפקדת ותוב אית אתרא ׃ 23 ואמר מרא לעבדה [m]פוק לאורחתא ולבית
[n]סיגא [o]ואלוץ [p]דנעלון [q]דנתמלא ביתי ׃ 24 אמר אנא לכון גיר דחד מן הנון אנשא [r]דקרין הוו לא [s]נטעמון
מן חשמיתי ׃ [t]קרינא [v]ברוכרנא [x]דדריא ג
25 וכד אזלין הוו עמה כנשא סגיאא [y]אתפני ואמר להון ׃ 26 מן דאתא לותי ולא [z]סנא לאבוהי ולאמה ולאחוהי
ולאחותה ולאנתתה ולבנוהי ואף לנפשה [a]תלמידא לא משכח דנהוא לי ׃ 27 ומן דלא שקל [b]צליבה ואתא בתרי
תלמידא לא משכח דנהוא לי ׃ 28 מנו גיר מנכון [c]דצבא [d]דנבנא [e]מגדלא ולא לוקדם יתב חשב [f]נפקתה אן אית
לה [g]למשלמותה ׃ 29 דלא כד נסים שתאסתא ולא נשכח [a]למשלמו כל [b]דחזין נהוון [c]מבזחין בה ׃

[l] פקד בלשון צוה
[m] נפק [n] סיג [o] אלץ
[p] עול [q] מלא [r] קרא
[s] טעם [t] קרא [v] דכר כמו זכר
[x] דור [y] פנא [z] סנא
[a] למר [b] צלב פירושו תלה
[c] צבא [d] בנא [e] גדל
[f] נפק [g] שלם [a] שלם
[b] חזא [c] בזח

30 ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܫܪܝ ܠܡܒܢܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ܀
31 ܐܘ ܡܢܘ ܡܠܟܐ ܕܐܙܠ ܠܩܪܒܐ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܡܠܟܐ ܚܒܪܗ. ܘܠܐ ܠܘܩܕܡ ܡܬܪܥܐ ܕܐܢ ܡܫܟܚ ܒܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܠܡܐܪܥ ܠܗܘ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ ܒܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ܀
32 ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ. ܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ ܡܢܗ ܡܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ. ܘܒܥܐ ܥܠ ܫܠܡܐ܀
33 ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܫܒܩ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ܀
34 ܫܦܝܪܐ ܗܝ ܡܠܚܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ. ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ܀
35 ܠܐ ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܙܒܠܐ ܐܙܠܐ. ܠܒܪ ܫܕܝܢ ܠܗ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܛܘ

1 ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܠܘܬܗ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܕܢܫܡܥܘܢܝܗܝ܀
2 ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܗܢܐ ܠܚܛܝܐ ܡܩܒܠ ܘܐܟܠ ܥܡܗܘܢ܀
3 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܢܐ܀
4 ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ. ܘܐܢ ܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܚܘܪܒܐ. ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗ ܠܗܘ ܕܐܒܝܕ ܥܕܡܐ ܕܢܫܟܚܝܗܝ܀
5 ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܗ ܚܕܐ. ܘܫܩܠ ܠܗ ܥܠ ܟܬܦܬܗ܀
6 ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܘܩܪܐ ܠܪܚܡܘܗܝ ܘܠܫܒܒܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܕܘ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܥܪܒܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ܀
7 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܒܫܡܝܐ ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ. ܐܘ ܥܠ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܙܕܝܩܝܢ ܕܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ܀
8 ܐܘ ܐܝܕܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪܐ ܙܘܙܝܢ ܘܬܘܒܕ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. ܘܠܐ ܡܢܗܪܐ ܫܪܓܐ ܘܡܟܢܫܐ ܒܝܬܐ. ܘܒܥܝܐ ܠܗ ܚܦܝܛܐܝܬ ܥܕܡܐ ܕܬܫܟܚܝܗ܀
9 ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܗ. ܩܪܝܐ ܠܪܚܡܬܗ ܘܠܫܒܒܬܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗܝܢ. ܚܕܝܝܢ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܙܘܙܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ܀
10 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ܀

30 * *Dicantque, Homo iste cœpit ædificare, & non potuit perficere.*
31 * *Aut quis rex proficiscens vt bello decernat cum rege socio suo, non prius cogitet num possit cum decem millibus occurrere ei, qui venit aduersus ipsum cũ viginti millibus?*
32 * *Sin minus, dum adhuc est procul ab eo, mittit caduceatores, & expostulat pacem.*
33 * *Ita quisquis ex vobis non relinquit omnem possessionem suam, non potest mihi esse discipulus.*
34 * *Bonus est sal: si verò & ipse sal insipidus fuerit factus, quo salietur?*
35 * *Neque in terram, neque in sterquilinium abit: foras eum abijciunt. Cui sunt aures ad audiendum, audiat.*

CAP. XV.

1 *Accedebant autem ad eum Publicani & peccatores, vt ipsum audirent.*
2 * *Et Scribæ ac Perischæi murmurabant, & dicebant, Iste peccatores suscipit, & cum eis esitat.*
3 * *Et dixit eis Ieschua hanc parabolam:*
4 * *Quis est vir ex vobis habens centum oues, & perdiderit vnam ex illis, qui non relinquat nonaginta nouem in deserto, & proficiscatur quæsiturus eam quæ periit, vsquedum inuenerit eam?*
5 * *Quumque inuenit eam, lætatur, & baiulat eam super humeros suos:*
6 * *Venitque domum suam, & conuocat amicos suos & vicinos suos, et ait illis, Gaudete mecũ, quippe qui inuenerim ouem meam quæ perierat.*
7 * *Dico vobis ita fore gaudium in cælo super vno peccatore qui pœniteat, maius quàm super nonaginta nouem iustis, qui non egent pœnitentia.*
8 * *Aut quænam est mulier habens decem zuzim,* [drachmas] *& perdiderit vnam ex illis, quæ non accendat lucernam, & scopet domum, quæratque sibi accuratissimè, vsquequo inuenerit eam?*
9 * *At quum inuenit eam, conuocat amicas & vicinas suas, & ait illis, Lætamini mecum, quippe quæ inuenerim drachmam meã, quæ perdita fuerat.*
10 * *Dico vobis, ita fore gaudium coram Angelis Dei super vno peccatore pœnitente.*

30 וְאָמְרִין דְהָנָא גַבְרָא שָׁרִי [d] לְמִבְנָא וְלָא אֶשְׁכַּח לַמְשַׁלָמוּ ׃ 31 אוֹ מַנוּ מַלְכָּא דְאָזַל לְקְרָבָא [e] לְמֶתְכַּתָשׁוּ עַם
מַלְכָּא חַבְרֵה וְלָא לוּקְדַם [f] מֶתְרַעֵא דְאֶן מֶשְׁכַּח בְּעֶסְרָא אַלְפִין [g] לְמֶארַע לְהוּ דְאָתֵא עַלוֹהִי בְּעֶסְרִין אַלְפִין ׃
32 וְאֶן דֵין לָא עַד הוּ רַחִיק מֶנֵה מְשַׁדַר [h] אִיזְגְדָא [i] וּבָעֵא עַל שְׁלָמָא ׃ 33 הָכַנָא כָּל אֱנָשׁ מֶנְכוֹן דְלָא שָׁבֶק כֻּלֵה
[k] קְנְיָנֵה לָא מָשְׁכַּח דְנֶהֱוֵא לִי [l] תַלְמִידָא ׃ 34 שַׁפִּירָא הִי מֶלְחָא אֶן דֵין אַף מֶלְחָא [m] תֶפְכַּה בְּמָנָא [n] תֶתְמַלַח ׃
35 לָא לַאַרְעָא וְלָא לְזֶבְלָא אָזְלָא לְבַר [o] שָׁדֵין לָה מַן דְאִית לֵה [p] אֶדְנֵא [q] דְנֶשְׁמַע נֶשְׁמַע ׃ קפלאון טו
1 מֶתְקַרְבִין הֲווּ דֵין לְוָתֵה מָכְסֵא [s] וְחַטָיֵא [t] דְנֶשְׁמְעוּנָיהִי ׃ 2 וְסָפְרֵא וּפְרִישֵׁא [t] רָטְנִין הֲווּ וְאָמְרִין הָנָא לְחַטָיֵא
מְקַבֵּל [u] וְאָכֵל עַמְהוֹן ׃ 3 וְאֶמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ [x] מַתְלָא הָנָא ׃ 4 מַנוּ מֶנְכוֹן גַבְרָא דְאִית לֵה מָאָא [y] עֶרְבִין וְאֶן

[d] בְּנָא [e] כְּתַשׁ פירושו נלחם
[f] רְעָא [g] אֲרַע [h] פירושו השמנים או מליצים
[i] בְּעָא [k] קְנָא [l] לְמַד
[m] פְּכָה [n] מְלַח [o] שְׁרָא
[p] עבראית אזנים
[q] שְׁמַע [r] קְרַב [s] חֲטָא
[t] שְׁמַע [t] רְטַן [u] אֲכַל
[x] מְתַל כמו משל
[y] פירושו צאן

‡ Dicentes, Quia hic homo cœpit æ- 30
dificare, & non potuit consummare?
‡ Aut quis rex iturus committere bel- 31
lum aduersus alium regem, non sedens G
prius cogitat, si possit cum decem milli-
bus occurrere ei, qui cum viginti milli-
bus venit ad se?
‡ Alioquin adhuc illo longè agēte, le- 32
gationē mittens, rogat ea quę pacis sunt.
‡ Sic ergo omnis ex vobis qui non re- 33
nuntiat omnibus quæ possidet, non po
test meus esse discipulus.
‡ Bonum est sal. Si autem sal euanue- 34
rit, in quo condietur?
‡ Neque in terram, neque in sterqui- 35
linium vtile est, sed foras mittetur. Qui
habet aures audiendi, audiat.

CAP. XV.

Erant autem appropinquantes ei pu- 1
blicani & peccatores, vt audirēt illū. A
‡ Et murmurabant Pharisæi & Scri- 2
bæ, dicentes, Quia hic peccatores reci-
pit, & manducat cum illis.
‡ Et ait ad illos parabolam istam, di- 3
cens: ‡ Quis ex vobis homo qui habet 4
centum oues, & si perdiderit vnam ex
illis, nonne dimittit nonagintanouem
in deserto, & vadit ad illam quæ perie-
rat, donec inueniat eam?
‡ Et cùm inuenerit eam, imponit in 5
humeros suos gaudens:
‡ Et veniens domum, conuocat ami- 6
cos & vicinos, dicens illis, Congratula- B
mini mihi, quia inueni ouē meam quæ
perierat.
‡ Dico vobis, quòd ita gaudium erit 7
in cælo super vno peccatore pœnitentiā
agente, quàm super nonagintanouem
iustis, qui non indigent pœnitentia.
‡ Aut quæ mulier habens drachmas 8
decem: si perdiderit drachmam vnam,
nonne accendit lucernam, & euerrit do-
mum, & quærit diligenter, donec inue-
niat? ‡ Et cùm inuenerit, conuocat 9
amicas & vicinas, dicens, Congratula-
mini mihi, quia inueni drachmā quam
perdideram.
‡ Ita, dico vobis, gaudium erit coram 10
angelis Dei super vno peccatore pœni-
tentiam agente.

30 ‡ λέγοντες, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ
οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι;
31 ‡ ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βα-
σιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυ-
νατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιά-
δων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν;
32 ‡ εἰ δὲ μήγε, ἔτι πόῤῥω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστεί-
λας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.
33 ‡ οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι
τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.
34 ‡ καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρ-
τυθήσεται;
35 ‡ οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλ-
λουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ιε´.

1 ‡ Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ
ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ.
2 ‡ καὶ διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς,
λέγοντες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνε-
σθίει αὐτοῖς.
3 ‡ εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων,
4 ‡ τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ
ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκοντα-
εννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὕ-
ρῃ αὐτό.
5 ‡ καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων·
6 ‡ καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς
γείτονας, λέγων αὐτοῖς, συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρό-
βατόν μου τὸ ἀπολωλός.
7 ‡ λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ
ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις,
οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας.
8 ‡ ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ
δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν,
καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ·
9 ‡ καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γεί-
τονας, λέγουσα, συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν
ἣν ἀπώλεσα.
10 ‡ οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέ-
λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

נְאַבַד חַד מִנְּהוֹן לָא שָׁבַק תִּשְׁעִין וְתִשְׁעָא בְּדַבְרָא וְאָזֵל בָּעֵא לְהָו דְּאַבַד עַדְמָא דְּנֶשְׁכְּחִיוּהִי ׃ 5 וּמָא דְּאַשְׁכְּחָה
חָדֵא וְשָׁקֵל לֵהּ עַל כַּתְפָּתֵהּ ׃ 6 וְאָתֵא לְבַיְתֵהּ וְקָרֵא לְרָחְמוּהִי וְלַשְׁבָבוּהִי וְאָמַר לְהוֹן חֲדוּ עַמִּי דְּאַשְׁכַּחַת
עָרְבִי דַּאֲבִיד הֲוָא ׃ 7 אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּהָכַנָא תֶּהֱוֵא חַדוּתָא בִּשְׁמַיָּא עַל חַד חַטָּיָא דְּתָאֵב אוֹ עַל תִּשְׁעִין וְתִשְׁעָא
זַדִּיקִין דְּלָא מִתְבַּעְיָא לְהוֹן תְּיָבוּתָא ׃ 8 אוֹ אַיְדָא הִי אִנְתְּתָא דְּאִית לָהּ עֶסְרָא זוּזִין וְתוֹבֵד חַד מִנְּהוֹן וְלָא
מְנַהֲרָא שְׁרָגָא וְחָמָא בַּיְתָא וּבָעְיָא לָהּ בְּטִילָאִית עַד מָא דְּתֶשְׁכְּחִיוּהִי ׃ 9 וּמָא דְּאַשְׁכַּחְתֵּהּ קָרְיָא לְרָחְמָתַהּ
וְלַשְׁבָבָתַהּ וְאָמְרָא לְהֵין חֲדַיְין עַמִּי דְּאַשְׁכַּחַת זוּזִי דַּאֲבִיד הֲוָא ׃ 10 אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּהָכַנָא תֶּהֱוֵא חַדוּתָא קֳדָם
מַלְאֲכוּהִי דַּאֲלָהָא עַל חַד חַטָּיָא דְּתָאֵב ׃

אֲבַד כמו מדבר שְׁכַח
חֲדָא אֲתָא קְרָא
רְחֵם שְׁבַב פירוש שכן
חֲדָא אֲבַד תָּב כמו שוב
בְּעָא תָּב
חזה חזא רבע שקל כסף
אֲבַד נְהַר חֲמָא
כמו חמם עבראית טאטא
בְּעָא בְּטַל פירושו בהשתדלות

ܕܪܡܫܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ ܢܐ

Ad vesperas Feria quinta hebdomadis præcedentis Ieiunium.

11 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ ܬܪܝܢ܂
12 ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ. ܐܒܝ ܗܒ ܠܝ ܦܠܓܐ ܕܡܛܝܐ ܠܝ ܡܢ ܒܝܬܟ. ܘܦܠܓ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ܂
13 ܘܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠ ܟܢܫ ܗܘ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܛܝܗܝ. ܘܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ. ܘܬܡܢ ܒܕܪ ܩܢܝܢܗ ܟܕ ܚܝܐ ܦܪܚܐܝܬ܂
14 ܘܟܕ ܓܡܪ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ. ܗܘܐ ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܫܪܝ ܚܣܪ ܠܗ܂
15 ܘܐܙܠ ܢܩܦ ܠܗ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܗܘ ܫܕܪܗ ܠܩܪܝܬܐ ܠܡܪܥܐ ܚܙܝܪܐ܂
16 ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܠܡܡܠܐ ܟܪܣܗ ܡܢ ܚܪܘܒܐ ܗܢܘܢ ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܚܙܝܪܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗ܂
17 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܦܫܗ ܐܡܪ. ܟܡܐ ܗܫܐ ܐܓܝܪܐ ܐܝܬ ܒܒܝܬ ܐܒܝ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ. ܘܐܢܐ ܗܪܟܐ ܒܟܦܢܐ ܐܒܕ ܐܢܐ܂
18 ܐܩܘܡ ܐܙܠ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܒܝ ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ܂
19 ܘܠܐ ܡܟܝܠ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ ܐܬܩܪܐ. ܥܒܕܝܢܝ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܐܓܝܪܝܟ܂
20 ܘܩܡ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ ܚܙܝܗܝ ܐܒܘܗܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. ܘܪܗܛ ܢܦܠ ܥܠ ܨܘܪܗ ܘܢܫܩܗ܂
21 ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ. ܐܒܝ ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ. ܘܠܐ ܡܟܝܠ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ ܐܬܩܪܐ܂
22 ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܒܘܗܝ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܐܦܩܘ ܐܣܛܠܐ ܪܫܝܬܐ ܐܠܒܫܘܗܝ. ܘܣܝܡܘ ܥܙܩܬܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܐܣܐܢܘܗܝ ܡܣܐܢܐ܂
23 ܘܐܝܬܘ ܩܛܘܠܘ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ. ܘܢܐܟܘܠ ܘܢܬܒܣܡ܂
24 ܕܗܢܐ ܒܪܝ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ. ܘܐܒܝܕܐ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ. ܘܫܪܝܘ ܠܡܬܒܣܡܘ܂
25 ܗܘ ܕܝܢ ܒܪܗ ܩܫܝܫܐ ܒܚܩܠܐ ܗܘܐ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܒܝܬܐ. ܫܡܥ ܩܠܐ ܕܙܡܪܐ ܣܓܝܐܐ܂
26 ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܡܢ ܛܠܝܐ. ܘܫܐܠܗ ܡܢܘ ܗܢܐ܂

11 *Et dicebat eis rursum Ieschua, Vir qui-*
12 *dam habebat filios duos: * Et dixit ei filius eius minor natu, Pater mi, da mihi partem quæ mihi contingit ex domo tua. Diuisit itaque eis possessionem suam.*
13 ** Paucis autem post diebus collegit filius ille minor quæcunque ad se peruenerant, & profectus est in regionem longinquam; et illic dilapidauit substantiam suam dum profusè*
14 *viueret. * Quumque consumpsisset quicquid habebat, fuit fames magna in regione illa, & cœpit egere.*
15 ** Abiens itaque sese adiunxit vni ex filiis ciuitatis* [ciuibus] *regionis illius; & ille misit eum in villam, vt pasceret sues.*
16 ** Et concupiscebat implere ventrem suum ex siliquis illis quas edebant sues, & nemo ei dabat.*
17 ** Quumque ad se rediisset, ait, Quot sunt nunc mercenarij in domo patris mei, qui abundant pane; ego verò hic fame pereo!*
18 ** Surgam, proficiscar ad patrem meum, et dicam ei, Pater mi, peccaui in cælum, & co-*
19 *ram te: * Neque amplius sum dignus qui vocer filius tuus: fac me vt vnum ex mercenariis tuis.*
20 ** Surgens igitur venit ad patrem suum. quumque adhuc longè abesset, vidit eum pater ipsius, & misertus est eius: & accurrens incidit in collũ eius, & eum deosculatus est.*
21 ** Dixit autem ei filius eius, Pater mi, peccaui in cælum, & coram te; neque sum dignus qui vocer filius tuus.*
22 ** Dixit verò pater ipsius seruis suis, Depromite stolam primam, & induite eum; & calciate eum soleis.*
23 *& ponite annulum in manum eius, & cal- * Et adducite, mactate bouem saginatum, & edamus, ac oble-*
24 *ctemur. * Quia iste filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est. cœperuntque oblectari.*
25 ** Ipse autem filius eius senior erat in villa. quumque venisset et appropinquasset domui, audiuit vocem concentus multorum.*
26 ** Et aduocauit vnum ex pueris, & sciscitatus est ab eo, quid istud esset.*

דרמשא דחמשא דשבתא קדמיתא דצומא נא

11 ואמר הוא להון תוב ישוע גברא חד אית הוא לה בניא תרין׃ 12 ואמר לה ברה זעורא אבי הב לי פלגא דמטיא לי מן ביתך ופלג להון קניניה׃ 13 ומן בתר יומתא קליל כנש הו ברה זעורא כל מדם דמטיהי ואזל לאתרא רחיקא ותמן בדר קנינה כד חיא פרחאית׃ 14 וכד גמר כל מדם דאית הוא לה הוא כפנא רבא באתרא הו ושרי חסר לה׃ 15 ואזל נקף לה לחד מן בני מדינתא דאתרא הו והו שדרה לקריתא למרעא 16 ומתרגרג הוא לממלא כרסה מן חרובא הנון דאכלין הוו חזירא ולא אנש יהב הוא לה׃ 17 וכד אתא לות נפשה אמר כמא השא אגירא אית בית אבי דיתיר להון לחמא ואנא הרכא לכפני אבד אנא׃

צם · יהב · פלג · מטא · קנא · מטא · אזל · רחק · פרח · פירוש יותר מדי · פירוש דנק · בדר · שדר · רעא · רגג ומזה רגרג · מלא · אכל · אגר · כפן · אבד

11 * Ait autem, Homo quidam habuit
duos filios:
12 * Et dixit adolescentior ex illis patri,
Pater, da mihi portionem substantiæ
† quæ me contingit. Et diuisit illis sub-
stantiam.
13 * Et non post multos dies, congrega-
tis omnibus, adolescentior filius pere-
grè profectus est in regionem longin-
quam; & ibi dissipauit substãtiam suam
viuendo luxuriose.
14 * Et postquàm omnia consummasset,
facta est fames valida in regione illa; & D
ipse cœpit egere.
15 * Et abiit, & adhæsit vni ciuium re-
gionis illius. & misit illum in villam
suam, vt pasceret porcos.
16 * Et cupiebat implere ventrem suum
de siliquis quas porci manducabant: &
nemo illi dabat.
17 * In se autem reuersus, dixit, Quanti
mercenarij † patris mei abundant pani-
bus; ego autem hîc fame pereo!
18 * Surgam, & ibo ad patrem meum,
& dicam ei, Pater, peccaui in cælum &
coram te:
19 * Iã non sum dignus vocari filius tuus:
fac me sicut vnum de mercenariis tuis. E
20 * Et surgens venit ad patrem suum.
Cùm autem adhuc longè esset, vidit il-
lum pater ipsius, & misericordia motus
est; & accurrens cecidit super collum e-
ius, & osculatus est eum.
21 * Dixitque ei filius, Pater, peccaui in
cælum & coram te: iam non sum di-
gnus vocari filius tuus.
22 * Dixit autẽ pater ad seruos suos, Ci-
tò proferte stolam primã, & induite illũ;
& date annulum in manum eius, & cal-
ciamenta in pedes eius:
23 * Et adducite
vitulum saginatum, & occidite, & man- F
ducemus, & epulemur:
24 * Quia hic filius
meus mortuus erat, & reuixit; perierat,
& inuentus est. Et cœperunt epulari.
25 * Erat autẽ filius eius senior in agro:
& cùm veniret & appropinquaret do-
mui, audiuit symphoniam & chorum:
26 * Et vocauit vnum de seruis, & inter-
rogauit quid † hæc essent.

11 * Εἶπε δέ, ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς·
12 * καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, πάτερ, δός μοι
τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
13 * καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώ-
τερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διε-
σκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
14 * δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς
κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
15 * καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας
ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν
χοίρους.
16 * καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κε-
ρατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.
17 * εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθών, εἶπε, πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου
περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι.
18 * ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ
αὐτῷ, πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου,
19 * καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με
ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.
20 * καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐ-
τοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐ-
σπλαγχνίσθη. καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.
22 * εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἐξενέγκατε
τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακ-
τύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας.
23 * καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φα-
γόντες εὐφρανθῶμεν·
24 * ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπο-
λωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη· καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
25 * ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχό-
26 μενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν. * καὶ
προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.

18 [u] אקום [x] אזל לות אבי ואמר לה אבי [y] חטית בשמיא וקדמיך ׃ 19 ולא [z] מכיל [a] שוא אנא דברך [b] אתקרא
[c] עבדיני איך חד מן אגיריך ׃ 20 וקם אתא לות אבוהי ועד הו רחיק [d] חזיהי אבוהי [e] ואתרחם עלוהי [f] ורהט
נפל על צורה [g] ונשקה ׃ 21 ואמר לה ברה אבי [h] חטית בשמיא וקדמיך ולא שוא אנא דברך אתקרא ׃
22 אמר דין אבוהי לעבדוהי [i] אפקו [k] אסטלא [l] רישיתא [m] אלבשוהי [n] וסימו עזקתא [o] באידה [p] ואסאנוהי מסנא ׃
23 [q] ואיתו קטולו [r] תורא דפטמא [s] ונאכול [t] ונתבסם ׃ 24 דהנא ברי [u] מיתא הוא וחיא ואבידא הוא
ואשתכח ושריו למתבסמו ׃ 25 הו דין ברה קשישא בקריתא הוא וכד אתא וקרב לות ביתא שמע קל זמרא
דסגיאא ׃ 26 וקרא לחד מן טליא ושאלה מנו הנא ׃

[v] קם [x] אזל [y] חטא
[z] פירוש עוד
[a] שוא [b] קרא [c] עבד
[d] חזא [e] רחם [f] רהט
[g] נשק [h] חטא [i] נפק [k] מן
לשון יון עבראיה אדרת
[l] ריש [m] לבש [n] סם
[o] יד [p] סאן [q] אתא
[r] כמו שור
[s] אכל [t] בסם [v] מות

27 ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܘܟ ܐܬܐ܂ ܘܢܟܣ ܐܒܘܟ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ܂
28 ܕܒܪ ܚܠܝܡ ܩܒܠܗ܂ ܘܪܓܙ ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ
ܠܡܥܠ܂ ܘܢܦܩ ܐܒܘܗܝ ܒܥܐ ܡܢܗ܂
29 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ܂ ܗܐ ܟܡܐ ܫܢܝܢ ܦܠܚ
ܐܢܐ ܠܟ ܥܒܕܘܬܐ܂ ܘܠܐ ܡܬܘܡ ܥܒܪܬ ܦܘܩܕܢܟ܂ ܘܡܢ
ܡܬܘܡ ܠܐ ܝܗܒܬ ܠܝ ܓܕܝܐ ܕܐܬܒܣܡ ܥܡ ܪܚܡܝ܂
30 ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܒܪܟ܂ ܟܕ ܦܪܚ ܩܢܝܢܟ ܥܡ ܙܢܝܬܐ
ܘܐܬܐ܂ ܢܟܣܬ ܠܗ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ܂
31 ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗܝ܂ ܒܪܝ܂ ܐܢܬ ܒܟܠܙܒܢ ܥܡܝ
ܐܢܬ܂ ܘܟܠܡܕܡ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ܂
32 ܠܡܒܣܡܘ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܢ ܘܠܡܚܕܐ܂ ܕܗܢܐ
ܐܚܘܟ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ܂ ܘܐܒܝܕܐ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ܂

27 * Dixit ei, Frater tuus venit: & mactauit pater tuus bouem illum saginatum, quòd
29 sanum eum receperit. * Et indignatus est, noluitque introire. egressus autem pater
28 eius, efflagitauit ab eo. * Is verò dixit patri suo, Ecce, tot annos seruio tibi seruitutẽ; nec vnquam transgressus sum mandatum tuum, nec vnquam dedisti mihi hœdum, vt oblectarer cum amicis meis.
30 * Huic autem filio tuo quũ profuderit possessionem tuam cum meretricibus, & venit, mactasti ei bouem illum saginatum.
31 * Dixit ei pater ipsius, Fili mi, in omni tempore tu es mecũ; & omnia mea tua sunt.
32 * Oblectari autem nos oportebat & gaudere, quòd iste frater tuus mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est.

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܕܡ ܥܠܠ ܨܘܡܐ ܢܒ
ܩܦܠܐܘܢ ܝܘ

Lectio matutinis Dominicæ antequàm ingrediatur Ieiunium.

CAP. XVI.

1 ܘܐܡܪ ܡܬܠܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܬܝܪܐ܂
ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒܝܬܐ܂ ܘܐܬܐܟܠ ܠܗ ܩܪܨܘܗܝ
2 ܕܩܢܝܢܗ ܡܒܕܪ܂ ܘܩܪܝܗܝ ܡܪܗ
ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܝܟ܂ ܗܒ ܠܝ
ܚܘܫܒܢܐ ܕܪܒܝܬܘܬܟ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܐܢܬ
3 ܬܘܒ ܠܡܗܘܐ ܠܝ ܪܒܝܬܐ܂ ܐܡܪ ܗܘ ܪܒܝܬܐ
ܒܢܦܫܗ܂ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܡܪܝ ܫܩܠ ܡܢܝ ܪܒܝܬܘܬܐ܂ ܠܡܦܠܚ
ܒܐܪܥܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ܂ ܘܠܡܚܕܪ
4 ܒܗܬ ܐܢܐ܂ ܝܕܥܬ ܡܢܐ ܐܥܒܕ܂ ܕܡܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ
5 ܪܒܝܬܘܬܐ ܢܩܒܠܘܢܢܝ ܒܒܬܝܗܘܢ܂ ܘܩܪܐ
ܠܚܕ ܚܕ ܡܢ ܚܝܒܐ ܕܡܪܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ܂ ܟܡܐ
6 ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ ܡܬܪܝܢ ܡܫܚܐ܂
ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ܂ ܘܬܒ ܒܥܓܠ ܟܬܘܒ
7 ܚܡܫܝܢ ܡܬܪܝܢ܂ ܘܠܐܚܪܢܐ ܐܡܪ ܘܐܢܬ ܟܡܐ ܚܝܒ
ܐܢܬ ܠܡܪܝ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ ܟܘܪܝܢ ܚܛܐ܂ ܐܡܪ ܠܗ
ܣܒ ܟܬܒܟ܂ ܘܬܒ ܟܬܘܒ ܬܡܢܐܝܢ ܟܘܪܝܢ܂
8 ܘܫܒܚ ܡܪܢ ܠܪܒܝܬܐ ܕܥܘܠܐ ܕܚܟܝܡܐܝܬ
ܥܒܕ܂ ܒܢܘܗܝ ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܚܟܝܡܝܢ ܐܢܘܢ
ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܕܢܘܗܪܐ ܒܫܪܒܬܗܘܢ ܗܕܐ܂

1 Porrò dixit parabolam ad discipulos suos: Homo quidam erat diues, & habebat præfectum domus: & delatus est apud eum, vt qui substantiam eius profunderet.
2 * Itaque vocauit eum dominus eius, & dixit ei, Quid istud est quod audio de te? redde mihi rationẽ dispensationis tuæ. Non enim poteris amplius mihi esse præfectus domus.
3 * Dixit autem præfectus domus apud se, Quid faciam, quum dominus meus auferat à me dispensationem? quia fodere non possum, & mendicare pudet.
4 * Noui quid faciam, vt quum exierim à dispensatione, recipiant me in domos suas.
5 * Et conuocauit vnumquemque ex debitoribus domini sui: dixitque primo, Quantũ
6 debes domino meo? * Dixit ei, Centum metretas olei. Ait illi, Accipe librum tuum; & sede citò, scribe quinquaginta metretas.
7 * Et dixit alij, Tu verò quantum debes domino meo? Dixit ei, Centum coros frumenti. Ait illi, Accipe librum tuum, & sede, scribe octoginta coros.
* Et laudauit Dominus noster præfectum
8 domus iniquũ, quòd prudenter fecisset. Filij enim seculi eius prudentiores sunt filiis lucis in hac generatione sua.

27 אֲמַר לֵהּ אֲחוּךְ אֶתָא וַנְכַס אֲבוּךְ תּוֹרָא דְּפַטְמָא דְּבַר חֲלִים אַקְבְּלֵהּ ׃ 28 וַרְגֵז וְלָא צָבֵא הֲוָא לְמֵעַל וַנְפַק אֲבוּהִי בָּעֵא מֶנֵּהּ ׃
29 הוּ דֵּין אֲמַר לַאבוּהִי הָא כְּמָא שְׁנִין פָּלַח אֲנָא לָךְ עַבְדּוּתָא וְלָא מְתוּם עֲבַרֵת פּוּקְדָּנָךְ וּמֶן מְתוּם גַּדְיָא לָא יַהְבְתְּ לִי דְּאֶתְבַּסַּם עַם רָחֲמַי ׃
30 לְהָנָא דֵּין בְּרָךְ כַּד פְּרַח קֶנְיָנָךְ עַם זָנְיָתָא וַאתָא נְכַסְתְּ לֵהּ תּוֹרָא דְּפַטְמָא ׃
31 אֲמַר לֵהּ אֲבוּהִי בְּרִי אַנְתְּ בְּכֻלְזְבַן עַמִּי אַנְתְּ וְכֻלְמֶדֶם דִּילִי דִּילָךְ הוּ ׃ 32 לְמֶבְסָם דֵּין וְלָא הֲוָא לַן וַלְמֶחְדָּא דְּהָנָא אֲחוּךְ מִיתָא הֲוָא וַחְיָא וַאבִידָה הֲוָא וֶאשְׁתְּכַח ׃
קֶרְיָנָא דְּצַפְרָא דְּחַד בְּשַׁבָּא דְּקֳדָם עָלֵל צוֹמָא נב קפלאון יו

* Iſque dixit illi, Frater tuus venit: & 27
occidit pater tuus vitulum ſaginatum,
quia ſaluum illum recepit.
* Indignatus eſt autem, & nolebat 28
introire. Pater ergo illius egreſſus cœpit
rogare illum.
* At ille reſpondens, dixit patri ſuo, 29
Ecce tot annis ſeruio tibi, & nunquam G
mandatum tuum præteriui; & nũquam
dediſti mihi hœdum, vt cũ amicis meis
epularer:
* Sed poſtquàm filius tuus hic, qui 30
deuorauit ſubſtantiam ſuam cum me-
retricibus, venit, occidiſti illi vitulum
ſaginatum.
* At ipſe dixit illi, Fili, tu ſemper me- 31
cum es; & omnia mea tua ſunt.
* Epulari autem & gaudere oporte- 32
bat, quia frater tuus hic mortuus erat,
& reuixit; perierat, & inuentus eſt.

CAP. XVI.

DIcebat autem & ad diſcipulos ſuos: 1
Homo quidam erat diues qui habe- A
bat villicum: & hic diffamatus eſt apud
illum, quaſi diſſipaſſet bona illius.
* Et vocauit illum, & ait illi, Quid 2
hoc audio de te? redde rationem villica-
tionis tuæ: iam enim non poteris villi-
care.
* Ait autem villicus intra ſe, Quid fa- 3
ciam, quia dominus meus aufert à me
villicationem? fodere non valeo; men-
dicare erubeſco.
* Scio quid faciam, vt cùm amotus 4
fuero à villicatione, recipiant me in do-
mos ſuas.
* Conuocatis itaque ſingulis debito- 5
ribus domini ſui, dicebat primo, Quan-
tum debes domino meo?
* At ille dixit, Centum cados olei. Di- 6
xitque illi, Accipe cautionem tuam: & B
ſede, citò ſcribe quinquaginta.
* Deinde alio dixit, Tu verò quantum 7
debes? Qui ait, Centum coros tritici.
Ait illi, Accipe literas tuas, & ſcribe o-
ctoginta.
* Et laudauit dominus villicum ini- 8
quitatis, quia prudenter feciſſet: quia fi-
lij huius ſeculi prudentiores filiis lucis in
generatione ſua ſunt.

27 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ
πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν· ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέ-
λαβεν.
28 * ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ
αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
29 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί, ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δου-
λεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον· καὶ ἐμοὶ οὐ-
δέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
30 * ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορ-
νῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
31 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ
πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν·
32 * εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός
σου οὗτος, νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ
εὑρέθη.

ιϛ'.

1 * Ελεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἄνθρωπός τις
ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ,
ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
2 * καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, τί τοῦτο ἀκούω περὶ
σου; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι
οἰκονομεῖν.
3 * εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός
μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰ-
σχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
4 * ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας,
δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.
5 * καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλε-
τῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, πόσον ὀφείλεις τῷ
κυρίῳ μου;
6 * ὁ δὲ εἶπεν, ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον
πεντήκοντα.
7 * ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν, ἑκα-
τὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει αὐτῷ, δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ
γράψον ὀγδοήκοντα.
8 * καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅ-
τι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρο-
νιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυ-
τῶν εἰσιν.

ᶻ מְפַרַח ׃ 2 ᵃ וַקְרָיהִי מָרֵה וֶאמַר לֵה מָנוּ הָנָא דְשָׁמַע אֶנָא עֲלַיךְ ᵇ הַב לִי ᶜ חוּשְׁבְּנָא דְרַבַּת ᵈ בַּיתוּתָךְ לָא גֵיר מִשְׁכַּח
אַנְתְּ מֵכִיל רַב בַּיתָא דְתֶהֱוֵא לִי ׃ 3 אֲמַר הָו רַב בַּיתָא בְנַפְשֵׁה מָנָא אֶעֱבֵד דְמָרִי שָׁקֵל לֵה מֶנִי רַבַּת בַּיתוּתָא ᵉ דַאחְפַּר
לָא מֶשְׁכַּח אֶנָא ᶠ וַלְמֶחְדַּר ᵍ בָּהֵת אֶנָא ׃ 4 ʰ יֶדְעֵת מָנָא אֶעֱבֵד דְמָא ⁱ דְנֶפְקֵת מֵן רַבַּת בַּיתוּתָא ᵏ נְקַבְּלוּנָנִי בְבָתַּיהוֹן ׃
5 וַקְרָא לְחַד חַד מֵן ˡ חַיָבֵא דְמָרֵה וֶאמַר לְקַדְמָיָא כְּמָא חַיָב אַנְתְּ לְמָרִי ׃ 6 אֲמַר לֵה מָאָא מַתְּרִין ᵐ מְשַׁחָא
אֲמַר לֵה ⁿ סַב כְּתָבָךְ ᵒ וְתֵב בַּעֲגַל כְּתוּב חַמְשִׁין מַתְּרִין ׃ 7 וֶאמַר לַאחֲרָנָא אַנְתְּ כְּמָא חַיָב אַנְתְּ לְמָרִי אֲמַר לֵה מָאָא
כּוּרִין ᵖ חֶטָא אֲמַר לֵה קַבֵּל כְּתָבָךְ ᑫ וְתֵב כְּתוּב תְּמָאנִין כּוּרִין ׃ 8 וַשְׁבַּח מָרַן לְרַב בַּיתָא ʳ דְעַוְלָא ˢ דְחַכִּימָאִיה עֲבַד
בְּנַוהִי גֵיר דְעָלְמָא הָנָא חַכִּימִין אֶנוּן מֵן בְּנַוהִי דְנוּהְרָא בְשַׁרְבַּתְהוֹן הָדֵא ׃

ᶻ פְּרַח פירושו פּגר
ᵃ קְרָא ᵇ יְהַב ᶜ חֲשַׁב
ᵈ בֵּית ᵉ חָפַר ᶠ חֲדַר כמו חזר
ᵍ בְּהַת ʰ יְדַע ⁱ נְפַק
ᵏ קַבֵּל ˡ חוּב ᵐ מְשַׁח
ⁿ נְסַב ᵒ יְתַב
ᵖ פירושו דגן
ᑫ יְתַב ʳ עֲוַל ˢ חֲכַם

9 ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܪܚܡܐ ܡܢ ܡܡܘܢܐ ܗܢܐ ܕܥܘܠܐ ܕܡܐ ܕܓܡܪ ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ ܒܡܛܠܠܝܗܘܢ ܕܠܥܠܡ.
10 ܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܡܗܝܡܢ ܐܦ ܒܣܓܝ ܡܗܝܡܢ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܥܘܠ ܐܦ ܒܣܓܝ ܥܘܠ ܗܘ.
11 ܐܢ ܗܟܝܠ ܒܡܡܘܢܐ ܕܥܘܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܫܪܪܐ ܠܟܘܢ ܡܢܘ ܡܗܝܡܢ.
12 ܘܐܢ ܒܕܠܐ ܕܝܠܟܘܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬܘܢ ܡܗܝܡܢܐ. ܕܝܠܟܘܢ ܡܢܘ ܢܬܠ ܠܟܘܢ.
13 ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ. ܐܘ ܓܝܪ ܠܚܕ ܢܣܢܐ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ. ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܫܘܛ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܠܚ ܠܐܠܗܐ ܘܠܡܡܘܢܐ.
14 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܡܛܠ ܕܪܚܡܝܢ ܗܘܘ ܟܣܦܐ ܡܡܝܩܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
15 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܕܡܙܕܩܝܢ ܢܦܫܗܘܢ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܕܡܕܡ ܕܪܡ ܒܝܬ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܢܕܝܕ ܗܘ.
16 ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ. ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܣܬܒܪܐ. ܘܟܠ ܠܗ ܐܠܨ ܕܢܥܘܠ.
17 ܦܫܝܩ ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܐܘ ܐܬܘܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܠܡܥܒܪ.
18 ܟܠ ܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܣܒ ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ.

ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܗܘܐ ܒܫܒܐ ܕܥܢܝܕܐ ܀ ܟܒ ܀

19 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܥܬܝܪܐ ܐܝܬ ܗܘܐ. ܘܠܒܫ ܗܘܐ ܒܘܨܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܟܠܝܘܡ ܡܬܒܣܡ ܗܘܐ ܢܨܝܚܐܝܬ.
20 ܘܡܣܟܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܫܡܗ ܠܥܙܪ. ܘܪܡܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܬܪܥܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ. ܟܕ ܡܡܚܐ ܒܫܘܚܢܐ.
21 ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܕܢܣܒܥ ܦܬܘܬܐ ܡܢ ܦܬܘܪܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ. ܐܦܠܐ ܟܠܒܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܡܠܚܟܝܢ ܫܘܚܢܘܗܝ.
22 ܗܘܐ ܕܝܢ ܘܡܝܬ ܗܘ ܡܣܟܢܐ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܡܠܐܟܐ ܠܥܘܒܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܐܦ ܗܘ ܕܝܢ ܥܬܝܪܐ ܡܝܬ ܘܐܬܩܒܪ.

9 * *Sed & hoc vobis dico, Facite vobis amicos ex hoc momouno* [hisce diuitiis] *iniquitatis, vt quum defecerit, illi recipiant vos in tabernacula sempiterna.*
10 * *Qui in modico fidelis est, & in multo fidelis est: & qui in modico iniquus est, etiam in multo iniquus est.*
11 * *Si ergo in momouno iniquitatis fideles non fuistis, verum quis credet vobis?*
12 * *Et si in eo quod vestrum non erat, non estis inuenti fideles, quod vestrum est quis dabit vobis?*
13 * *Nullus est seruus qui valeat duobus dominis seruire: aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget; aut vnum honorabit, & alterum contemnet. Non potestis Deo seruire, & Momouno.*
14 * *Perischæi autem quum hæc omnia audissent, propterea quòd amabant pecuniam, irridebant eum.*
15 * *Ieschua verò dixit eis, Vos estis ij qui iustificant sepsos coram hominibus: Deus autem nouit corda vestra. Quod elatum est inter homines, coram Deo abominationi est.*
16 * *Lex & Prophetæ vsque ad Iouchanon: ab eo tempore regnum Dei euangelizatur, & quiuis ipsum corripit vt introeat.*
17 * *Facilius est autem cælum & terram transire, quàm elementum vnum è Lege præterire.*
18 * *Quisquis dimittit vxorem suam, & ducit aliam, mœchatur: & quisquis ducit derelictam, mœchatur.*

Lectio ad vesperas Dominicæ defunctorum.

19 * *Porrò vir quidam diues erat, & amiciebatur bysso & purpura; & quotidie sese oblectabat magnificè.*
20 * *Et pauper quidam erat nomine Loozar, & proiectus fuerat ad portam illius diuitis, quum esset affectus vlceribus:*
21 * *Et desiderabat explere ventrem suum ex fragmentis quæ cadebant à mensa diuitis illius: sed & canes veniebant lambentes vlcera eius.*
22 * *Factum est autem vt moreretur pauper ille: et attulerunt eum Angeli in sinum Abrohom: quinetiam diues ille mortuus est, ac sepultus.*

9 ואף אנא אמר אנא לכון דעבדו לכון רחמא מן ממונא הנא דעולא דמא דגמר [t] נקבלונכון [u] במטלליהון דלעלם׃
10 מן דבקליל [a] מהימן אף בסגי מהימן הו ומן דבקליל [b] עול אף בסגי עול הו׃
11 אן הכיל בממונא דעולא מהימנא לא [c] הויתון [d] שררא לכון מנו מהימן׃
12 ואן בדלא דילכון לא [e] אשתכחתון מהימנא דילכון מנו [f] נתל לכון׃
13 לית עבדא דמשכח לתרין [g] מרון [h] למפלח או גיר לחד [i] נסנא ולאחרנא נרחם או לחד [l] ניקר ולאחרנא [m] נשוט לא [n] משכחין אנתון [o] למפלח לאלהא ולממונא׃
14 פרישא דין כד שמעו הלין כלהין מטל דרחמין הוו כספא [q] ממיקין הוו בה׃
15 ישוע דין אמר להון אנתון אנון [r] דמזדקין נפשהון קדם בנינשא אלהא דין ידע [s] לבותכון דמדם [t] דרם בית בני נשא קדם אלהא נדיד הו׃

[t] קבל [u] טלל [a] חימן [b] עול [c] הוא [d] פירושו אמת [e] שכח [f] נתל [g] מרא [h] פלח [i] סנא [k] רחם [l] יקר [m] שוט פירושו בוח [n] שכח [o] פלח [p] שמע [q] מוק פירושו לוץ [r] זדק כמו צדק [s] לבב [t] רום

* Et ego vobis dico, Facite vobis a- 9
micos de mámona iniquitatis: vt cùm
defeceritis, recipiant vos in æterna ta- B
bernacula.
* Qui fidelis est in minimo, & in ma 10
iori fidelis est: & qui in modico iniquus
est, & in maiori iniquus est.
* Si ergo in iniquo mammona fide- 11
les non fuistis, quod verum est quis cre-
det vobis?
* Et si in alieno fideles non fuistis, 12
quod vestrum est, quis dabit vobis? C
* Nemo seruus potest duobus domi- 13
nis seruire; aut enim vnum odiet, & al-
terum diliget: aut vni adhærebit, & al-
terum contemnet. non potestis Deo ser
uire & mammonæ.
* Audiebant autem omnia hæc Pha- 14
risæi, qui erant auari: & deridebant il-
lum.
* Et ait illis, Vos estis qui iustificatis 15
vos coram hominibus: Deus autem no
uit corda vestra. quia quod hominibus D
altum est, abominatio est ante Deum.
* Lex & Prophetæ, vsque ad Iohan- 16
nem. ex eo regnum Dei euangelizatur,
& omnis in illud vim facit.
* Facilius est autem cælum & terram 17
præterire, quàm de Lege vnum apicem
cadere.
* Omnis qui dimittit vxorem suam, 18
& alteram ducit, mœchatur: & qui di-
missam à viro ducit, mœchatur.

* Homo quidam erat diues, † & indue- 19
batur purpura & bysso; & epulabatur E
quotidiè splendidè.
* Et erat quidam mendicus nomine 20
Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, vl-
ceribus plenus:
* Cupiens saturari de micis quæ ca- 21
debant de mensa diuitis †: sed & canes
veniebant, & lingebant vlcera eius.
* Factum est autē vt moreretur men- 22
dicus, & portaretur ab angelis in sinum
Abrahæ. Mortuus est autem & diues, &
sepultus est in inferno.

9 * κἀγὼ ὑμῖν λέγω, ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μα-
μωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς
αἰωνίους σκηνάς.
10 * ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν
ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
11 * εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀ-
ληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;
12 * καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον
τίς ὑμῖν δώσει;
13 * οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. ἢ γὰρ
τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξε-
ται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν
καὶ μαμωνᾷ.
14 * ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι
ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.
15 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς
ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑ-
μῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ ἐστί.
16 * ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου· ἀπὸ τότε
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν
βιάζεται.
17 * εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,
ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
18 * πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέ-
ραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γα-
μῶν, μοιχεύει.

19 * Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκε-
το πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθημέραν
λαμπρῶς·
20 * πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς
τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος,
21 * καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πι-
πτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες
ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
22 * ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἀβραάμ· ἀπέ-
θανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

16 נמוסא ונביא עדמא ליוחנן מן הידין מלכותא דאלהא [x]מסתברא וכל לה [y]חבץ [z]דנעול׃ 17 פשיק הוין
דשמיא וארעא [a]נעברון או אתותא חדא מן נמוסא תעבר׃ 18 כל מן [b]דשרא אנתתה ונסב אחרתא [c]גאר וכל מן
דנסב [d]שביקתא גאר׃ [e]קרינא דרמשא דהר בשבא [f]דענידא נג 20 [k]ומסכנא
19 גברא דין חד עתירא איתוהי [g]ולבש הוא בוצא וארגונא וכליום [h]מתבסם הוא [i]בגאיאית׃
חד אית הוא דשמה לעזר [l]ורמא הוא לות תרעה דהו עתירא כד [m]ממחי בשוחנא׃ 21 [n]ומתיאב הוא [o]דנסבא
כרסה מן פרתותא [p]דנפלין מן פתורה דהו עתירא אלא אף כלבא [q]אתין הוו [r]מלחכין [s]שוחנוהי׃
22 הוא דין [t]ומית הו מסכנא [v]ואובלוהי מלאכא לעובה דאברהם אף הו דין עתירא מית ואתקבר׃

[x] סבר כמו בשר [y] חבץ
[z] עלל [a] עבר [b] שרא
[c] גור [d] שבק [e] קרא
[f] ענד [g] לבש [h] בסם
[i] גאה [k] סכן [l] רמא
[m] מחא [n] יאב [o] מלא
[p] נפל [q] אתא [r] לחך
כמו לקק [s] שחן [t] מות
[v] יבל

23 * Quumque torqueretur in inferis, eleuauit oculos suos eminus, viditque Abroham & Loozar in sinu eius.
24 * Et clamauit alta voce, aitque, Pater mi Abrohom, miserere mei, & mitte Loozar vt intingat extremum digitum suum in aquam, & humectet mihi linguam meam: ecce enim crucior in hac flamma.
25 * Dixit ei Abrohom, Fili mi, recordare te recepisse bona tua in vita tua, et Loozar mala sua: nunc autem ecce requiescit hîc, tu verò cruciaris.
26 * Et cum his omnibus, est ingens hiatus positus inter nos & vos, vt ij qui velint hinc transire ad vos, non possint; nec etiam illinc transire ad nos.
27 * Dixit ei, Ergo efflagito à te, pater mi, vt eum mittas domum patris mei:
28 * Sunt enim mihi quinque fratres: proficiscatur testificaturus eis, ne & ipsi veniant in hunc locum cruciatus.
29 * Dixit ei Abrohom, Habent Mousche & Prophetas: audiant eos.
30 * Ille verò dixit ei, Non, pater mi Abrohom, sed si quispiam ex mortuis proficiscatur ad eos, pœnitentiam acturi sunt.
31 * Dixit ei Abrohom, Si Mousche & Prophetas non audiunt, nec si quispiam ex mortuis surrexerit, credituri sunt ei.

Lectio ad vesperas Feria VI. septimanæ præcedentis Ieiunium.

CAP. XVII.

1 Dicebat autem Jeschua discipulis suis, Non potest quin eueniant scandala: væ autem ei per quem eueniunt.
2 * Satius ei fuerit si mola asinaria appendatur collo ipsius, & abiectus fuerit in mare, quàm sit offendiculo vni ex istis pusillis.
3 * Cauete vobisipsis. Si peccauerit frater tuus, increpa eum: & si conuersus fuerit, remitte ei.
4 * Et si septies in die offenderit te, & septies in die reuertatur ad te, & dixerit, Pœnitet me; remitte ei.
5 * Et dixerunt Apostoli Domino nostro, Adauge nobis fidem.

23 וְכַד מִשְׁתַּנַק בִּשְׁיוֹל אֲרִים עַיְנַוְהִי מִן רוּחְקָא וַחֲזָא לַאבְרָהָם וְלַלְעָזַר בְּעוּבֵּהּ׃ 24 וַקְרָא בְקָלָא [a] רָמָא
[b] וֶאֱמַר אָבִי אַבְרָהָם אֶתְרַחַם עֲלַי וְשַׁדַּר לְלַעָזַר [c] דְּנֶצְבּוֹעַ רִישׁ צֶבְעֵהּ בְּמַיָּא [d] וְנֶרְטֵב לִי לְשָׁנִי דְהָא [e] מֶשְׁתַּנַּק אֲנָא
בְּשַׁלְהֶבִיתָא הָדָא׃ 25 אֱמַר לֵהּ אַבְרָהָם בְּרִי [f] אֶתְדַּכַּר [g] דְּקַבֶּלְתְּ [h] טַבָתָךְ [i] בְּחַיַּיךְ וְלַעָזַר בִּישָׁתֵהּ וְהָשָׁא הָא
מִתְנַיַּח הָרְכָא וְאַנְתְּ [l] מֶשְׁתַּנַּק׃ 26 וְעַם הָלֵין כֻּלְהֵין [m] הַוְיָא רַבְּתָא [n] סִימָא בַּינַין וַלְכוֹן דַּאיְלֵין [o] דְּצָבֵין מֶכָּא
דְּנֶעְבְּרוּן לְוָתְכוֹן לָא נֶשְׁכְּחוּן וְאַף לָא דְּמֶן תַּמָּן נֶעְבְּרוּן לְוָתָן׃ 27 אֱמַר לֵהּ מָדֵין [q] בָּעֵא אֲנָא מֶנָּךְ אָבִי
דְּתְשַׁדְּרִיוְהִי לְבֵית אָבִי׃ 28 חַמְשָׁא גֵיר אַחִין אִית לִי [r] נֵאזַל [s] נְסַהֵד אֶנוּן דְּלָא אַף הֶנוּן [t] נֵאתוּן לְדוּכְתָּא הָדָא
דְּשֶׁנְקָא׃ 29 אֱמַר לֵהּ אַבְרָהָם אִית לְהוֹן מוּשֶׁא וּנְבִיָּא [x] נֶשְׁמְעוּן אֶנוּן׃

[a] רוּם [b] רְחַם [c] צְבַע
[d] רְטַב [e] שְׁנַק [f] דְּכַר כמו זכר
[g] קַבֵּל [h] טוּב [i] חְיָא [k] נוּח
[l] שְׁנַק [m] הָוֵּת פירושו תהום
[n] סָם [o] צְבָא [p] עֲבַר
[q] בְּעָא [r] אֲזַל [s] סְהֵד
[t] אֲתָא [v] שְׁנַק
[x] שְׁמַע

*Eleuans autem oculos ſuos cùm eſ- 23
ſet in tormentis, vidit Abraham à lon-
gè, & Lazarum in ſinu eius:
* Et ipſe clamans dixit, Pater Abra- 24
ham, miſerere mei; & mitte Lazarum F
vt intingat extremum digiti ſui in aquã,
vt refrigeret linguam meam, quia cru-
cior in hac flamma.
* Et dixit illi Abraham, Fili, recorda- 25
re quia recepiſti bona in vita tua, & La-
zarus ſimiliter mala: nunc autem hic
conſolatur, tu verò cruciaris.
* Et in his omnibus, inter nos & vos 26
chaos magnum firmatum eſt; vt hi qui
volunt hinc tranſire ad vos, non poſſint;
neque indè huc tranſmeare.
* Et ait, Rogo ergo te pater, vt mittas 27
eum in domum patris mei.
* Habeo enim quinque fratres, vt 28
teſtetur illis, ne & ipſi veniant in hunc G
locum tormentorum.
* Et ait illi Abraham, Habent Moy- 29
ſen & Prophetas: audiant illos.
* At ille dixit, Non, pater Abraham: 30
ſed ſi quis ex mortuis ierit ad eos, pœni-
tentiam agent.
* Ait autem illi, Si Moyſen & Pro- 31
phetas non audiunt, neque ſi quis ex
mortuis reſurrexerit, credent.

CAP. XVII.

ET ait ad diſcipulos ſuos, Impoſſibile 1
eſt vt non veniant ſcandala: væ au- A
tem illi per quem veniunt.
* Vtilius eſt illi ſi lapis molaris im- 2
ponatur circa collum eius, & proiiciatur
in mare, quàm vt ſcandalizet vnum de
puſillis iſtis.
* Attendite vobis: Si peccauerit in te 3
frater tuus, increpa illum: & ſi pœniten-
tiam egerit, dimitte illi.
* Et ſi ſepties in die peccauerit in te, 4
& ſepties in die conuerſus fuerit ad te,
dicens, Pœnitet me; dimitte illi.
* Et dixerunt Apoſtoli Domino, Ad- 5
auge nobis fidem.

23 * καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ-
χων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ λά-
ζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ·
24 * καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, πάτερ ἀβραὰμ, ἐλέησόν
με, καὶ πέμψον λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακ-
τύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι
ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ·
25 * εἶπε δὲ ἀβραὰμ, τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ
τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κα-
κά· νῦν δὲ ὅδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 * καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα
μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς
ὑμᾶς, μὴ δύνωνται· μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
27 * εἶπε δὲ, ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου.
28 * ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς, ὅπως διαμαρτύρηται
αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς
βασάνου.
29 * λέγει αὐτῷ ἀβραὰμ, ἔχουσι μωσέα καὶ τοὺς προ-
φήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.
30 * ὁ δὲ εἶπεν, οὐχὶ, πάτερ ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νε-
κρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.
31 * εἶπε δὲ αὐτῷ, εἰ μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀ-
κούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

ιζ'.

1 * Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς, ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ
ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται·
2 * λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκαν-
δαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.
3 * προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός
σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.
4 * καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, καὶ ἑπτά-
κις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σὲ, λέγων, μετανοῶ, ἀφή-
σεις αὐτῷ.
5 * καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, πρόσθες ἡμῖν πίστιν.

30 הו דין אמר לה לא אבי אברהם אלא אן אנש מן מיתא נאזל לותהון תיבין ׃ 31 אמר לה אברהם
אן למושא ולנביא לא שמעין אף לא אן אנש מן מיתא נקום מהימנין לה ׃
קרינא ורמשא וערובתא ושבתא קדמיתא דצומא נר קפלאון יז
1 ואמר הוא ישוע לתלמידוהי לא משכחא דלא נאתון מכשולא וי דין להו דבאידה נאתון ׃ 3 אזדהרו
2 פקח הוא לה אלו רחיא דחמרא תליא בצורה ושדא בימא או דנכשל לחד מן הלין זעורא ׃
בנפשכון אן נחטא אחוך כאי בה ואן תאב שבוק לה ׃ 4 ואן שבע זבנין ביומא נסכל בך ושבע זבנין
ביומא נתפנא לותך ונאמר דתאב אנא שבוק לה ׃ 5 ואמרו שליחא למרן אוסף לן הימנותא ׃

מות אזל
תבכמו שוב קם
הימן קרא
צם למר אתא
כשל יד תלא
שרא זהר חטא
כאא תב סכר פנא
אמר יסף הימן

6 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܘ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ܆ ܐܡܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܬܘܬܐ ܗܢܐ.
ܕܐܬܥܩܪ ܘܐܬܢܨܒ ܒܝܡܐ ܘܡܫܬܡܥܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ.
7 * ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܕܒܪ ܦܕܢܐ ܐܘ
ܕܪܥܐ ܥܢܐ܆ ܘܐܢ ܢܐܬܐ ܡܢ ܚܩܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܚܕܐ
ܥܒܪ ܐܣܬܡܟ. 8 * ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ܆ ܛܝܒ ܠܝ ܡܕܡ
ܕܐܚܫܡ. ܘܐܣܘܪ ܚܨܝܟ ܫܡܫܝܢܝ܆ ܥܕܡܐ ܕܐܠܥܣ
ܘܐܫܬܐ܆ ܘܒܬܪܟܢ ܐܦ ܐܢܬ ܬܠܥܣ ܘܬܫܬܐ.
9 * ܠܡܐ ܛܝܒܘܬܗ ܡܩܒܠ ܕܗܘ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ
ܡܕܡ ܕܐܬܦܩܕ ܠܗ܆ ܠܐ ܣܒܪ ܐܢܐ.
10 * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܦܩܝܕܢ ܠܟܘܢ܆ ܐܡܪܘ ܕܥܒܕܐ ܚܢܢ ܒܛܝܠܐ. ܕܡܕܡ
ܕܚܝܒܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܢ.

ܩܘܪܒܢܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ ܀
ܢܓ

11 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ܆ ܥܒܪ ܗܘܐ
ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ ܠܓܠܝܠܐ.
12 * ܘܟܕ ܩܪܝܒ ܠܡܥܠ ܠܩܪܝܬܐ ܚܕܐ܆
ܐܪܥܘܗܝ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܓܪܒܐ. ܘܩܡܘ ܡܢ
ܪܘܚܩܐ.
13 * ܘܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܪܒܢ ܝܫܘܥ
ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ.
14 * ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܆ ܙܠܘ ܚܘܘ ܢܦܫܟܘܢ
ܠܟܗܢܐ. ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܬܕܟܝܘ.
15 * ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܕܟܝ ܗܦܟ ܠܗ.
ܘܒܩܠܐ ܪܡܐ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ.
16 * ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ
ܟܕ ܡܘܕܐ ܠܗ. ܘܗܢܐ ܗܘܐ ܫܡܪܝܐ ܗܘܐ.
17 * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܣܪܐ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ
ܕܐܬܕܟܝܘ܆ ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܬܫܥܐ.
18 * ܠܡܢܐ ܦܪܫܘ ܕܢܐܬܘܢ ܢܬܠܘܢ ܬܫܒܘܚܬܐ
ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܗܢܐ ܕܡܢ ܥܡܐ ܗܘ ܢܘܟܪܝܐ.
19 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܡ ܙܠ ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ ܀

6 * *Dixit eis, Si haberetis fidem instar grani ſinapis, diceretis huic ſycamino, Eradicator, & plantator in mari, & obediret vobis.*

7 * *Quis ex vobis habet ſeruum ducentem iugum boum, aut paſcentem oues, cui quum venerit ab agro dicat ſtatim, Tranſi, diſcumbe?*

8 * *Sed dicit ei, Para mihi quod cœnem, & præcinctus lumbos miniſtra mihi, vſquedum edero ac bibero, & poſteà tu quoque edes ac bibes.*

9 * *Nunquid gratiam recipit illius ſerui, quia fecit quod ipſi iniunctum fuerat? Non puto.*

10 * *Ita et vos, quum feceritis ea omnia quæ iniuncta ſunt vobis, dicite, Serui inutiles ſumus. nam quod debuimus facere, fecimus.*

Ad oblationem Dominicæ hebdomadis ſecundæ Ieiunij.

11 * *Et factum eſt cùm proficiſceretur Jeſchua ad Ouriſchlem, vt tranſierit per Schamaritanos in Galilæam.*

12 * *Quumque propè ingrederetur vicum quendam, occurrerunt ei decem viri leproſi, & ſteterunt procul.*

13 * *Et extulerunt vocem ſuam, dicentes, Magiſter noſter Ieſchua, miſerere noſtri.*

14 * *Et quum vidiſſet eos, dixit eis, Ite, oſtendite vos Sacerdotibus. Et dum proficiſcerentur, mundati ſunt.*

15 * *Unus autem ex ipſis, vt vidit ſe eſſe mundatum, reuerſus eſt, & alta voce glorificabat Deum.*

16 * *Prociditque in faciem ſuam ante pedes Ieſchua, gratias ei agens. Erat autẽ iſte Schamaritanus.*

17 * *Reſpondit autem Jeſchua, & ait, Nonne erant decem illi qui mundati ſunt? vbi ſunt nouem?*

18 * *Quare ſeparati ſunt, quin redierint daturi gloriam Deo, niſi iſte qui eſt ex populo extraneo?*

19 * *Et dixit ei, Surge, abi; fides tua te ſeruauit.*

6 אמר להון אן אית הות לכון הימנותא איך פרדתא דחרדלא אמרין הויתון לתותא הנא דאתעקר ואתנצב בימא ומשתמעא הוא לכון׃ 7 מנו מנכון דאית לה עבדא דדבר פדנא או דרעא ענא ואן נאתא מן חקלא אמר לה מחדא עבר אסתמך׃ 8 אלא אמר לה טיב לי מדם דאחשם ואסור חציך שמשיני עדמא דאלעס ואשתא ובתרכן אף אנת תלעס ותשתא׃ 9 למא טיבותה מקבל דהו עבדא דעבד מדם דאתפקד לה לא סבר אנא׃ 10 הכנא אף אנתון מא דעבדתון כלהין אילין דפקידן לכון אמרו דעבדא חנן בטילא דמדם דחיבין הוין למעבד עבדן׃

פרד חיא עקר
דבר נחת
פדן רעא
עין כמו צאן
אתא סמך חשם
פירוש אכל בערב
אסר שמש לעס
שתא טיב פקד
בטל חוב חנא
עבד

* Dixit autem Dominus, Si †habere- 6
tis fidem sicut granū sinapis, † diceretis B
huic arbori moro, Eradicare, & trans-
plantare in mare; & †obediret vobis.
* Quis autem vestrum habens ser- 7
uum arantē aut pascentem †, qui regres-
so de agro dicat illi, Statim transi, †re-
cumbe:
* Et non dicat ei, Para quod cœnem; 8
& præcinge te, & ministra mihi donec
manducem & bibam; & post hæc tu
manducabis & bibes?
* Nunquid gratiam habet seruo il- 9
li, quia fecit quæ ei imperauerat? Non C
puto.
* Sic & vos cùm feceritis omnia quæ 10
præcepta sunt vobis, dicite, Serui inuti-
les sumus: quod debuimus facere, fe-
cimus.

* Et factum est, dum iret in Ierusa- 11
lem, transibat per mediam Samariam &
Galilæam.
* Et cùm ingrederetur quoddam ca- 12
stellum, occurrerunt ei decē viri leprosi, D
qui steterunt à longè:
* Et leuauerunt vocem, dicentes, Ie- 13
su præceptor, miserere nostri.
* Quos vt vidit, dixit, Ite, ostendite 14
vos Sacerdotibus. Et factum est, dum
irent, mundati sunt.
* Vnus autem ex illis, vt vidit quia 15
mundatus est; regressus est, cum magna
voce magnificans Deum:
* Et cecidit in faciem ante pedes eius, 16
gratias agens: & hic erat Samaritanus.
* Respondens autem Iesus, dixit, 17
Nonne decem mundati sunt? & no-
uem vbi sunt?
* Non est inuentus qui rediret, & da- 18
ret gloriam Deo, nisi hic alienigena.
* Et ait illi, Surge, vade: quia fides 19
tua te saluum fecit.

6 * εἶπε δὲ ὁ κύριος, εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐ-
λέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθη-
τι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.
7 * τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαί-
νοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως, παρελθὼν,
ἀνάπεσαι.
8 * ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περι-
ζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦ-
τα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ;
9 * μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ δια-
ταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ.
10 * οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα
ὑμῖν, λέγετε, ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν
ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.

11 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ,
καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.
12 * καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν
αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόῤῥωθεν.
13 * καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες, Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐ-
λέησον ἡμᾶς.
14 * καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυ-
τοὺς τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκα-
θαρίσθησαν.
15 * εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς με-
γάλης δοξάζων τὸν θεόν.
16 * καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐ-
χαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.
17 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρί-
σθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
18 * οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ,
εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος.
19 * καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

נח ˙רְקוּרְבָא דְחַד כְּשַׁבָּא דְשַׁבְּתָא דַתְּרֵין ˙רְצוֹמָא
11 וַהֲוָא דְכַד אָזֵל יֵשׁוּעַ לְאוּרִשְׁלֶם עָבַר הֲוָא בֵּית שָׁמְרַיָא לַגְלִילָא׃ 12 וְכַד קָרִיב לְמֵעַל לְקְרִיתָא חֲדָא אַרְעוּהִי
עַסְרָא אֲנָשִׁין גַּרְבֵא וְקָמוּ מֶן רוּחְקָא׃ 13 וַאֲרִימוּ קָלְהוֹן וְאָמְרִין רַבַּן יֵשׁוּעַ אֶתְרַחַם עֲלַין׃ 14 וְכַד חֲזָא אֶנוּן
אֶמַר לְהוֹן זֶלוּ חַווּ נַפְשְׁכוּן לְכָהֲנָא וְכַד אָזְלִין אֶתְדַּכִּיו׃ 15 חַד דֵּין מֶנְּהוֹן כַּד חֲזָא דְאֶתְדַּכִּי הֲפַך לֵה וּבְקָלָא רָמָא
מְשַׁבַּח הֲוָא לַאלָהָא׃ 16 וּנְפַל עַל אַפּוּהִי קְדָם רֶגְלַוְהִי דְיֵשׁוּעַ כַּד מוֹדֵא לֵה וְהוּ הָנָא שָׁמְרַיָא הֲוָא׃
17 עֲנָא דֵין יֵשׁוּעַ וְאֶמַר לָא הֲוָא עַסְרָא הָוֵין הָלֵין דְאֶתְדַּכִּי אַיְכָא אֶנוּן תֶּשְׁעָא׃ 18 לְמָא פְּרַשׁוּ דְנֵאתוּן נֶתְּלוּן
תֶּשְׁבּוּחְתָא לַאלָהָא אֶלָּא הָנָא דְמֶן עַמָּא הוּ נוּכְרַיָא׃ 19 וְאֶמַר לֵה קוּם זֵל הַימָנוּתָךְ אַחְיָתָךְ׃

קְרֵב צָם עֲלַל
אַרַע קָם רְחַק
רוּם רְחַם אֲזַל
חֲוָא כְּהַן דְּכָא
רוּם שְׁבַח יְדָא
חֲזָא רְבָא כמו זכה
פְּרַשׁ אֶתָא נְתַל
שְׁבַח נְכַר קָם
אֲזַל הֵימַן חְיָא

ܩܪܝܢܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܓ ܕܨܘܡܐ ܀ ܢܘ ܀

20 ܘܟܕ ܫܐܠܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܐܡܬܝ ܐܬܝܐ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܬܝܐ
21 ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܢܛܘܪܬܐ. ܘܠܐ ܐܡܪܝܢ ܗܐ
ܗܪܟܐ ܗܝ. ܘܗܐ ܗܪ ܬܡܢ ܗܝ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܗ
22 ܕܐܠܗܐ ܠܓܘ ܡܢܟܘܢ ܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܬܬܪܓܪܓܘܢ ܠܡܚܙܐ ܚܕ ܡܢ
23 ܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܠܐ ܬܚܙܘܢ. ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ
ܠܟܘܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ. ܘܗܐ ܗܪ ܬܡܢ ܗܘ. ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ.
24 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܒܪܩ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܟܠܗ
ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܡܢܗܪ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
25 ܒܝܘܡܗ. ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ.
26 ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ
ܕܢܘܚ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ
27 ܕܐܢܫܐ. ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ. ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ
ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ
28 ܠܟܘܐܠܐ. ܘܐܬܐ ܛܘܦܢܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܐܝܟܢܐ
ܬܘܒ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܠܘܛ. ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ
ܘܫܬܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ. ܘܢܨܒܝܢ ܗܘܘ ܘܒܢܝܢ.
29 ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܠܘܛ ܡܢ ܣܕܘܡ. ܐܡܛܪ
ܡܪܝܐ ܢܘܪܐ ܘܟܒܪܝܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ.
30 ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܡܬܓܠܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
31 ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ ܘܡܐܢܘܗܝ
ܒܒܝܬܐ. ܠܐ ܢܚܘܬ ܠܡܣܒ ܐܢܘܢ. ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ
32 ܗܘ ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܠܒܣܬܪܗ. ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܢܬܬܗ ܕܠܘܛ.
33 ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ
34 ܢܦܫܗ ܢܚܝܝܗ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܒܗ ܒܠܠܝܐ.
ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܥܪܣܐ ܚܕܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܐܚܪܢܐ
35 ܢܫܬܒܩ. ܘܬܪܬܝܢ ܢܗܘܝܢ ܛܚܢܢ ܐܟܚܕܐ. ܚܕܐ
ܬܬܕܒܪ ܘܐܚܪܬܐ ܬܫܬܒܩ.
36 ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܐܚܪܢܐ ܢܫܬܒܩ.
37 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐܝܟܐ ܡܪܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܐܝܟܐ ܕܦܓܪܐ ܬܡܢ ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ ܀

Lectio Feria quinta hebdomadis tertiæ Ieiunij.

20 * *Quumque interrogarēt Ieſchua quidam*
ex Periſchæis, quando venturum eſſet re-
gnum Dei; reſpondit & dixit eis, Non ve-
niet regnum Dei cum obſeruationibus.
21 * *Neque dicent, Ecce hîc eſt, & en ecce*
illic eſt. Ecce enim regnum Dei intra vos eſt.
22 * *Dixit autem diſcipulis ſuis, Venient*
dies quum deſiderabitis videre vnum ex die-
bus Filij hominis, nec videbitis.
23 * *Et ſi dixerint vobis, Ecce hîc eſt, & en*
ecce illic eſt, ne abieritis.
24 * *Nam ſicut fulgur coruſcat è cælo, &*
quicquid eſt ſub cælo illuminat, ita erit Fi-
lius hominis die ſuo.
25 * *Prius autem futurum eſt vt patiatur*
multa, & reprobetur ab hac generatione.
26 * *Et prout factum eſt in diebus Nouach,*
ita futurum eſt in diebus Filij hominis.
27 * *Edebant et bibebant, & ducebāt vxo-*
res, dabanturque viris, vſque ad hunc diem
quo ingreſſus eſt Nouach in arcam; venitque
diluuium & perdidit omnes.
28 * *Et quemadmodum rurſus factum eſt in*
diebus Lout: edebant & bibebant, & eme-
bant ac vendebāt, & plantabant, ac ædifi-
29 *cabant.* * *Quo autem die Lout exceſſit è Se-*
doum, pluit Dominus ignem et ſulphur è cæ-
lo, & perdidit omnes.
30 * *Ita futurum eſt quo die reuelabitur Fi-*
lius hominis.
31 * *In illo die qui fuerit in tecto, & vaſa e-*
ius in ipſa domo, ne deſcendat vt ſumat ea:
& qui in agro fuerit, non reuertatur retrò.
32 * *Memineritis vxoris Lout.*
33 * *Quiſquis voluerit ſeruare animā ſuam,*
perdet eam; & qui perdiderit animā ſuam,
ſeruabit eam.
34 * *Dico vobis, illa nocte duo erunt in vno*
lecto, vnus aſſumetur, & alter relinquetur.
35 * *Item duę erunt molentes ſimul, vna aſſu-*
metur, & altera relinquetur.
36 * *Duo erunt in agro, vnus aſſumetur, &*
alter relinquetur.
37 * *Reſponderunt, & dicunt ei: Vbi, Do-*
mine noſter? dixit eis, Vbi erit corpus, illic
congregabuntur aquilæ.

קְרְיָנָא דְחַמְשָׁא בְשַׁבָּא וְשַׁבְּתָא דג דְצוּמָא   בו

20 וְכַד שַׁאלוּהִי לְיֵשׁוּעַ מֶן פְּרִישֵׁא אֵמַתַי אָתְיָא מַלְכוּתֵה דַּאלָהָא עֲנָא וֵאמַר לְהוֹן לָא אָתְיָא מַלְכוּתֵה דַּאלָהָא
בְּנְטוּרְתָא ׃ 21 וְלָא אָמְרִין הָא הָרְכָא הִי וְהָא הַר תַּמָּן הִי הָא גֵּיר מַלְכוּתֵה דַּאלָהָא לְגַו מֶנְכוֹן הִי ׃
22 וֵאמַר לְתַלְמִידוּהִי נֵאתוֹן יַוְמָתָא דְּתֶתְרַגְרְגוּן לְמֶחְזָא חַד מֶן יַוְמָתָא דַּבְרֵה דַּאנָשָׁא וְלָא תֶחֱזוּן ׃ 23 וְאֶן
נֵאמְרוּן לְכוֹן הָא הָרְכָא הוּ וְהָא הַר תַּמָּן הוּ לָא תֵאזְלוּן ׃ 24 אַיכַנָא גֵּיר דְּבַרְקָא בָּרֵק מֶן שְׁמַיָּא וְכֻלֵּה תְחֵית
שְׁמַיָּא מַנְהַר הָכַנָא נֶהֱוֵא בְּרֵה דַּאנָשָׁא בְּיַוְמֵה ׃ 25 לוּקְדַם דֵּין עֲתִיד הוּ דְּנֵחַשׁ סַגִּיאָתָא וְנֶסְתְּלֵא מֶן שַׁרְבְּתָא הָדָא ׃
26 וְאַיכַנָא דַהֲוָא בְּיַוְמָתֵה דְנוּחַ הָכַנָא נֶהֱוֵא בְּיַוְמָתֵה דַבְרֵה דַּאנָשָׁא ׃

קְרָא · שְׁאַל · אֲתָא
נְטַר כמו נצר · חַר כמו הרי
לְמַד · אֲתָא · רַגְרֵג
חֲזָא · חֲזָא · אֱמַר
חַר כמו הרי
אֲזַל · בְּרַק · נְהַר כמו זהר
חֲוָא · חֲשַׁשׁ · סְנָא
סְלָא מאס

*Interrogatus autẽ à Phariſæis,quan- 20
do venit regnum Dei,†reſpondit eis, &
dixit,Non† venit regnum Dei cum ob-
ſeruatione: * Neque dicent, Ecce hîc, 21
aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei
intra vos eſt.
* Et ait ad diſcipulos ſuos, Venient 22
dies quando deſideretis videre vnum E
diem Filij hominis, & non videbitis.
* Et dicent vobis, Ecce hîc & ecce il- 23
lic: nolite ire, neque ſectemini.
* Nam ſicut fulgur coruſcans ſub 24
cælo, in ea quæ ſub cælo ſunt, fulget; ita
erit Filius hominis in die ſua.
* Primùm autem oportet illum mul- 25
ta pati, & reprobari à generatione hac.
* Et ſicut factum eſt in diebus Noë, ita 26
erit & in diebus Filij hominis. F
* Edebant & bibebant, vxores duce- 27
bant & dabantur ad nuptias, vſque in
diem qua intrauit Noë in arcam; & ve-
nit diluuium, & perdidit omnes.
* Similiter ſicut factum eſt in diebus 28
Lot: edebant & bibebant, emebant &
vendebant, plantabant & ędificabant:
* Qua die autem exiit Lot à Sodo- 29
mis, pluit ignem & ſulphur de cælo, &
omnes perdidit:
* Secundùm hæc erit qua die Filius 30
hominis reuelabitur.
* In illa die qui fuerit in tecto, & 31
vaſa eius in domo, ne deſcendat tollere G
illa: & qui in agro, ſimiliter non redeat
retrò.
* Memores eſtote vxoris Lot. 32
* Quicúque quæſierit animam ſuam 33
ſaluam facere, perdet illam: & quicun-
que perdiderit illam, viuificabit eam.
* Dico vobis, in illa nocte erunt duo 34
in lecto vno, vnus aſſumetur, & alter
relinquetur:
* Duæ erunt molentes in vnum, v- 35
na aſſumetur, & altera relinquetur.
* Duo in agro, vnus aſſumetur, & al- 36
ter relinquetur.
* Reſpondentes dicunt illi, Vbi Do- 37
mine? Qui dixit illis, Vbicunque fuerit
corpus, illuc congregabuntur & aquilæ.

20 * Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, οὐκ ἔρχεται ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·
21 * οὐδὲ ἐροῦσιν, ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
22 * εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν,
καὶ οὐκ ὄψεσθε.
23 * καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε,
μηδὲ διώξητε.
24 * ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ᾽ οὐρα-
νὸν εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
25 * πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ-
ναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
26 * καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις νῶε, οὕτως ἔσται
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
27 * ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡ-
μέρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσ-
μός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
28 * ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λώτ· ἤσθιον, ἔ-
πινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν·
29 * ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε λὼτ ἀπὸ σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ
θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας·
30 * κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπο-
καλύπτεται.
31 * ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ
σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν
τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
32 * μνημονεύετε τῆς γυναικὸς λώτ.
33 * ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐ-
τήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν.
34 * λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς·
ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.
35 * δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παραληφθή-
σεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται.
36 * δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτε-
ρος ἀφεθήσεται.
37 * καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, ποῦ κύριε; ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς, ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί.

27 דאכלין הוו ושתין ונסבין נשא ויהבין לגברא עדמא ליומא דעל נוח לכולא ואתא טופנא ואובד לכלנש׃
28 ואיכנא תוב דהוא ביומתה דלוט דאכלין הוו ושתין וזבנין ומזבנין ונצבין הוו ובנין׃ 29 ביומא דין דנפק
לוט מן סדום אמטר מריא נורא וכבריתא מן שמיא ואובד לכלהון׃ 30 הכנא נהוא ביומא דמתגלא ברה דאנשא׃
31 בהו יומא מן דבאגרא הו ומאנוהי בביתא לא נחות דנשקול אנון ומן דבחקלא הו לא נתהפך לבסתרה׃
32 אתדכרו לאנתתה דלוט׃ 33 מן דצבא דנחא נפשה נובדיה ומן דנובד נפשה נחיה׃ 34 אמר אנא לכון דבהו
ליליא תרין נהוון בחדא ערסא חד נתדבר ואחרנא נשתבק׃ 35 ותרתין נהוין טחנן בחדא חדא תתדבר ואחרתא
תשתבק׃ 36 תרין נהוון בחקלא חד נתדבר ואחרנא נשתבק׃ 37 ענו ואמרין לה לאיכא מרן אמר להון איכא דפגרא
תמן נתכנשון נשרא׃

אכל שתא נסב
יהב עלל כול
פירושו תיבה
נטף אבד אכל
שתא זבן נצב
בנא מטר כמו גפרית
אבד גלא נחת
הפך דכר כמו זכר
חוא אבד דבר
בלשון לקח

ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܠܨܘܡܐ ❖
❖ ❖ ❖ ܢܙ ❖ ❖ ❖
❖ ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝܚ ❖

1 ❖ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܬܠܐ܂ ܕܒܟܠܙܒܢ ܢܨܠܘܢ܂
2 ܘܠܐ ܢܡܐܢܘܢ܂ ❖ ܕܝܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܚܕܐ܂ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܗܘܐ܂ ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
3 ܡܬܟܚܕ ܗܘܐ܂ ❖ ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܐܝܬ ܗܘܬ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܂ ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪܐ܂ ܬܒܘܥܝܢܝ
4 ܡܢ ܒܥܠܕܝܢܝ܂ ❖ ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ܂
ܒܬܪܟܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܒܢܦܫܗ܂ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ
5 ܐܢܐ܂ ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܬܟܚܕ ܐܢܐ܂ ❖ ܐܠܐ ܡܛܠ
ܕܡܠܐܝܐ ܠܝ ܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ܂ ܐܬܒܥܝܗ܂ ܕܠܐ ܒܟܠܥܕܢ
6 ܬܐܬܐ ܬܗܪܐ ܠܝ܂ ❖ ܘܐܡܪ ܡܪܢ܂ ܫܡܥܘ ܡܢܐ
7 ܐܡܪ ܕܝܢܐ ܕܥܘܠܐ܂ ❖ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܥܒܕ
ܬܒܥܬܐ ܠܓܒܝܘܗܝ܂ ܕܩܥܝܢ ܠܗ ܒܐܝܡܡܐ
ܘܒܠܠܝܐ܂ ܘܡܓܪ ܪܘܚܗ ܥܠܝܗܘܢ܂
8 ❖ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܥܒܕ ܬܒܥܬܗܘܢ ܒܥܓܠ܂
ܒܪܡ ܢܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ ܘܟܝ ܢܫܟܚ ܗܝܡܢܘܬܐ ܥܠ
9 ܐܪܥܐ܂ ❖ ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܗܢܐ܂ ܠܘܬ ܐܢܫܝܢ
ܕܬܟܝܠܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܙܕܝܩܐ܂
10 ܘܒܣܝܢ ܗܘܘ ܠܟܠ ܐܢܫ܂ ❖ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܣܠܩܘ
ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܨܠܝܘ܂ ܚܕ ܦܪܝܫܐ ܘܐܚܪܢܐ ܡܟܣܐ܂
11 ❖ ܘܗܘ ܦܪܝܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܝܢܘܗܝ ܠܢܦܫܗ܂
ܘܗܠܝܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ܂ ܐܠܗܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܕܠܐ ܗܘܝܬ
ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܚܛܘܦܐ ܘܥܠܘܒܐ ܘܓܝܪܐ܂ ܘܠܐ ܐܝܟ
12 ܗܢܐ ܡܟܣܐ܂ ❖ ܐܠܐ ܨܐܡ ܐܢܐ ܬܪܝܢ ܒܫܒܬܐ܂ ܘܡܥܣܪ
13 ܐܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܩܢܐ ܐܢܐ܂ ❖ ܗܘ ܕܝܢ ܡܟܣܐ ܩܐܡ
ܗܘܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ܂ ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܦܠܐ ܥܝܢܘܗܝ
ܠܡܐܪܝܡܘ ܠܫܡܝܐ܂ ܐܠܐ ܡܛܪܦ ܗܘܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܘܐܡܪ܂
14 ܐܠܗܐ ܚܘܣ ܥܠܝ ܚܛܝܐ܂ ❖ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
ܕܢܚܬ ܗܢܐ ܟܕ ܡܙܕܕܩ ܠܒܝܬܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܦܪܝܫܐ܂
ܟܠ ܓܝܪ ܕܡܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ܂ ܘܟܠ ܡܢ
ܕܡܟܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ܂

Lectio in vespera Sabbathi præcedentis Ieiunium.

CAP. XVIII.

1 *Dixit autẽ etiã eis parabolam, vt omni tẽ-*
2 *pore orarent, nec ipsis esset tædio.* * *Iudex*
quidam erat in quadam vrbe, qui nec Deum
timebat, nec homines reuerebatur.
3 * *Porrò vidua quædam erat in illa vrbe,*
& venit ad eum, aitque, Vindica me ab
aduersario meo.
4 * *Noluit autem per multum tempus: post-*
hæc verò dixit apud se, Etsi Deum non ti-
meam, nec homines reuerear:
5 * *Tamen quia molestiam exhibet mihi hæc*
vidua, vindicabo eam, ne omni tempore ve-
niens, negotium mihi facessat.
6 * *Et dixit Dominus noster, Audite quid*
dicat iudex ille iniquus.
7 * *Deus autem non magis faciet vindi-*
ctam electorum suorum, clamantium ad ip-
sum die ac nocte, et protrahet spiritum suum
[longanimis erit] *in eos?*
8 * *Dico vobis, faciet vindictam eorum ci-*
tò. Veruntamen quum venerit Filius homi-
nis, num reperturus est fidem in terra?
9 * *Porrò dicebat hanc parabolam aduersus*
eos qui sibi confidebant se esse iustos, omnés-
que despiciebant.
10 * *Duo homines ascenderunt in templum*
vt preces funderent, vnus Perischæus, &
alter Publicanus:
11 * *Et ecce Perischæus stabat inter se & a-*
nimam suã [secreto], *et hæc precabatur: Deus,*
gratias ago tibi, quòd non sim sicut cæteri ho-
mines rapaces, & iniurij, & mœchi; nec si-
cut iste Publicanus.
12 * *Sed ieiuno bis in hebdomade; & deci-*
mas do omnium quæ possideo.
13 * *Ille verò Publicanus stabat procul, no-*
lebatque vel oculos suos in cælum attollere:
sed percutiebat pectus suum, dicebatque,
Deus, propitius esto mihi peccatori.
14 * *Dico vobis, descendit iste iustificatus do-*
mum suam, potius quàm Perischæus ille. Nam
quicunque se extollit, deprimetur; & qui-
cunque se deprimit, extolletur.

1 אמר להון דין אף s מתלא דבכל t עדן u נצלון ולא x תאמן להון ׃ 2 y דינא חד אית הוא במדינתא חדא
דמן אלהא לא z דחל הוא ומן בנינשא לא a מתכחד הוא ׃ 3 b ארמלתא דין חדא אית הות במדינתא הי a ואתיא
הות לותה ואמרא b תבעיני מן בעל c דיני ׃ 4 ולא d צבא הוא זבנא סגיאא בתרכן דין אמר בנפשה אן מן אלהא
לא דחל אנא ומן בנינשא לא e מתכחד אנא ׃ 5 f אפן מטל g דמלאיא לי הדא ארמלתא h אתבעיה דלא בכל עדן
i תאתא k מהרא לי ׃ 6 ואמר מרן l שמעו מנא אמר m דינא דעולא ׃ 7 אלהא דין לא יתיראית נעבד
תבעתא לגבוהי דקרין לה באימאמא ובלליא ומגר רוחה עליהון ׃ 8 אמר אנא לכון דנעבד תבעתהון בעגל

q קרא r צם s מתל
t עדן פירושו עת
u צלא x אמן כמו מאן
y דן z דחל a כחד
b כמו אלמנה
a אתא b תבע c דן
d צבא e כחד
f פירושו אף אן
g לאא h תבע i אתא
k הרא l שמע m דן

CAP. XVIII.

DIcebat autem & parabolam ad illos, 1
quoniam oportet semper orare, & A
non deficere:
* Dicens, Iudex quidam erat in qua- 1
dam ciuitate, qui Deum non timebat,
& hominem non reuerebatur.
* Vidua autem quædam erat in ciui- 3
tate illa: & veniebat ad eum, dicẽs, Vin-
dica me de aduersario meo.
* Et nolebat per multum tempus. 4
Post hęc autem dixit intra se, Etsi Deum
non timeo, nec hominem reuereor;
* Tamen quia molesta est mihi hæc 5
vidua, vindicabo illam, ne in nouissimo B
veniens sugillet me.
* Ait autem Dominus, Audite quid 6
iudex iniquitatis dicit.
* Deus autem non faciet vindictam 7
electorum suorum, clamantium ad se
die ac nocte, & patientiam habebit in
illis?
* Dico autem vobis, quia citò faciet 8
vindictam illorum. Veruntamen Filius
minis veniens, putas, inueniet fidem in
terra?
* † Dixit autem ad quosdam qui in 9
se confidebant tanquam iusti, & asper-
nabantur cæteros, parabolam istam:
* † Duo homines ascẽdebant in tem- 10
plum vt orarent; vnus Pharisæus, & al-
ter Publicanus.
* Pharisęus stans, hæc apud se orabat; 11
Deus gratias ago tibi, quia nõ sum sicut
cæteri hominum, raptores, iniusti, adul-
teri; velut etiam hic Publicanus.
* Ieiuno bis in Sabbatho: decimas do 12
omnium quæ possideo.
* Et Publicanus à longè stans, nole- 13
bat nec oculos ad cęlum leuare: sed per- C
cutiebat pectus suum, dicens, Deus pro-
pitius esto mihi peccatori.
* Dico vobis, descendit hic iustifica- 14
tus in domum suam ab illo. quia omnis
qui se exaltat, humiliabitur; & qui se hu
miliat, exaltabitur.

ιη´.

1 * Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν,

2 * λέγων, κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.

3 * χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.

4 * καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι,

5 * διάγε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.

6 * εἶπε δὲ ὁ κύριος, ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει.

7 * ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς;

8 * ναὶ λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 * εἶπε δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην·

10 * ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

11 * ὁ φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, ὁ θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.

12 * νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 * καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

14 * λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐκεῖνος. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

ברם נאתא ברה דאנשא ונשכח כי הימנותא על ארעא : 9 ואמר הוא מתלא הנא לוקבל אנשא אילין דתכלין
על נפשהון דאיתיהון זדיקא ובסין על כלנש : 10 תרין גברין סלקו להיכלא למצליו חד פרישא ואחרנא
מכסא : 11 והו פרישא קאם הוא בינוהי לנפשה והלין מצלא הוא אלהא מודא אנא לך דלא הוית איך שרכא
דאנשא חטופא ועלובא וגירא ולא איך הנא מכסא : 12 אלא צאם אנא תרין בשבתא ומעסר אנא כל מדם
דקנא אנא : 13 הודין מכסא קאם הוא מן רוחקא ולא צבא הוא אף לא עינוהי נרים לשמיא אלא
טרף הוא על חדיה ואמר אלהא חוסיני לחטיא : 14 אמר אנא לכון דנחת הנא מזדק לביתה יתיר מן הו
פרישא כלנש גיר דנרים נפשה נתמכך וכל מן דנמך נפשה נתתרים :

אתא חימן מתל
תכל אית כסא
כמו בזה
סלק צלא קם
ירא חטף עלב
פירושו עשק
גור צם עסר קנא
קם רחק צבא עין
רם טרף חרא חנן
כמו
חטא נחת זדק צדק

15 * ܩܪܒܘ ܗܘܘ ܠܗ ܕܝܢ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ.
ܘܚܙܘ ܐܢܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܐܝܘ ܒܗܘܢ.
16 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ
ܛܠܝܐ ܐܬܝܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ
ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.
17 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.

ܩܪܝܢܐ ܕܐܒܐ ܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܕܟܢܘܬܗ ✣
✣ ✣ ܢܚ ✣ ✣

18 * ܘܫܐܠܗ ܚܕ ܡܢ ܪܝܫܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ
ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
19 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ
20 ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. * ܦܘܩܕܢܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܠܐ
ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܘܪ. ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܘܠܐ ܬܣܗܕ
ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ.
21 * ܐܡܪ ܠܗ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ
22 ܛܠܝܘܬܝ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ
ܚܣܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ
ܠܡܣܟܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܐ ܒܬܪܝ.
23 * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܟܪܝܬ ܠܗ. ܥܬܝܪ ܗܘܐ
24 ܓܝܪ ܛܒ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܕܟܪܝܬ ܠܗ ܐܡܪ.
ܐܝܟܢܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ ܕܢܥܠܘܢ
25 ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܦܫܝܩ ܗܘ ܓܝܪ ܠܓܡܠܐ
ܕܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ ܢܥܘܠ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܗ
26 ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ. ܘܡܢܘ
27 ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܘܬ
ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܫܟܚܢ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܫܟܚܢ
28 ܗܘܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܚܢܢ
29 ܫܒܩܢ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. * ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ
ܒܬܐ ܐܘ ܐܒܗܐ ܐܘ ܐܚܐ. ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ. ܡܛܠ
30 ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܢܩܒܠ ܥܣܪܐ ܥܣܪܐ
ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ. ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

15 * *Adferebant autem ad eum infantes, vt tangeret eos: & viderunt eos discipuli eius, eosque obiurgarunt.*
16 * *Ipse verò Ieschua aduocauit eos, dixitque eis, Sinite puerulos venire ad me, nec prohibeatis eos: eorum enim est, qui sicut isti sunt, eorum* inquam *regnum cælorum.*
17 * *Amin dico vobis, quicunque non accesserit regnum Dei tanquam puerulus, non ingredietur illud.*

Lectio patris Antonij & conseruorum eius.

18 * *Et interrogauit eum vnus ex primoribus, dixitque ei, Doctor bone, quid faciam vt hæreditate possideam vitam æternam?*
19 * *Dixit ei Ieschua, Cur me vocas bonum? nemo bonus nisi vnus Deus.*
20 * *Mandata nosti: Non occides, Nec mœchaberis, Nec furaberis, Nec perhibebis testimonium falsum: Honora patrem tuum & matrem tuam.*
21 * *Dixit ei, Hæc omnia obseruaui à pueritia mea.*
22 * *Quod quum audisset Ieschua, dixit ei, Vnum tibi deest, Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus; & erit tibi thesaurus in cælo; atque post me venito.*
23 * *Ipse verò quum hæc audisset, mœrore affectus est: erat enim diues admodum.*
24 * *Quumque vidisset Ieschua eum mœrere affici, ait, Quàm difficile est iis qui habent diuitias ingredi regnum Dei!*
25 * *Facilius est camelum per foramen acus introire, quàm diuitem in regnum Dei.*
26 * *Dicunt ei ij qui audierant, Ecquis potest saluus fieri?*
27 * *Ieschua verò ait, Ea quæ apud homines impossibilia sunt, apud Deum possunt fieri.*
28 * *Dixit ei Schemeoun Kipho, Ecce nos reliquimus omnia, & venimus post te.*
29 * *Dixit ei Ieschua: Amin dico vobis, nemo est qui reliquerit domos, aut parentes, aut fratres, aut vxorem, aut filios propter regnum Dei;*
30 * *Qui non recepturus sit duplicia multa hoc tempore, & in seculo venturo vitam æternam.*

---

15 קַרְבוּ הֲווֹ לֵהּ דֵּין [b] יַלּוּדֵא דְּנִקְרוּב לְהוֹן [c] וַחֲזוֹ אֶנּוּן [d] תַּלְמִידוֹהִי [e] וְכָאוּ בְּהוֹן ׃
16 הוּ דֵּין יֵשׁוּע קְרָא אֶנּוּן וֶאֱמַר לְהוֹן [f] שְׁבוּקוּ טַלְיֵא [g] אָתֵין לְוָתִי וְלָא [h] תֶּכְלוּן אֶנּוּן דְּדָאילֵין גֵּיר דְּאַיךְ הָלֵין אֶנּוּן דִּילְהוֹן מַלְכוּתָא דִשְׁמַיָּא ׃
17 אֲמִין אָמַר אֶנָא לְכוּן דְּמַן דְּלָא נְקַבֵּל מַלְכוּתָא דַאלָהָא אַיךְ טַלְיָא לָא [i] נֵעוּל לָהּ ׃
[k] קְרְיָנָא דְּאַבָּא אַנְטוּנִיּוֹס וְדִכְנָוָתֵהּ נח
18 וְשַׁאלֵהּ חַד מֵן [b] רִישָׁנֵא וֶאֱמַר לֵהּ [c] מַלְפָנָא [d] טָבָא מָנָא אֶעְבֵּד [e] דְּאֵרַת חַיֵּא דַּלְעָלַם ׃
19 אֱמַר לֵהּ יֵשׁוּע מָנָא קָרֵא אַנְתְּ לִי טָבָא וְלַית טָבָא אֶלָּא אֵן חַד אֱלָהָא ׃
20 [g] פּוּקְדָנֵא יָדַע אַנְתְּ לָא תֶּקְטוּל וְלָא [h] תֶּגוּר וְלָא [i] תֶּגְנוּב וְלָא תֶּסְהַד [l] סָהֲדוּתָא דְשׁוּקְרָא [m] יַקַּר לַאבוּךְ וְלֶאמָּךְ ׃
21 אֱמַר לֵהּ הָלֵין כֻּלְּהֵין [n] נֶטְרֵת אֶנֵּין מֵן טַלְיוּתִי ׃

[b] יֶלֶד [c] חָזָא [d] לָמַד
[e] כָּאָא [f] שְׁבַק [g] אָתָא
[h] כְּלָא
[i] עֲלַל [k] קְרָא [a] שְׁאַל
[b] רֵישׁ [c] אֲלַף [d] טוב
[e] יָרַת כמו ירש [f] קְרָא
[g] פְּקַד [h] גור [i] גְּנַב
[k] סְהַד [l] שְׁקַר [m] יְקַר

15 *Afferebant autem ad illum & infantes, vt eos tangeret. Quod cùm viderent diſcipuli, increpabant illos.
16 *Ieſus autem conuocans illos, dixit, Sinite pueros venire ad me, & nolite vetare eos: talium eſt enim regnum Dei.
17 *Amen dico vobis, quicunque non acceperit regnum Dei ſicut puer, nō intrabit in illud. D

18 *Et interrogauit eum quidam princeps, dicens, Magiſter bone, quid faciens vitam æternam poſſidebo?
19 *Dixit autem ei Ieſus, Quid me dicis bonum? nemo bonus niſi ſolus Deus.
20 *Mandata noſti: Non occides, Non mœchaberis, Non furtum facies, Non falſum teſtimonium dices: Honora patrem tuum & matrem.
21 *Qui ait: Hęc omnia cuſtodiui à iuuentute mea.
22 *Quo audito, Ieſus ait ei, Adhuc vnum tibi deeſt: omnia quæcunque habes, vende, & da pauperibus; & habebis theſaurum in cælo: & veni ſequere me.
23 *His ille auditis, contriſtatus eſt: quia diues erat valdè.
24 *Videns autem Ieſus illum triſtem factum, dixit, Quàm difficilè, qui pecunias habent, in regnum Dei intrabunt! E
25 *Facilius eſt enim camelum per foramen acus tranſire, quàm diuitem intrare in regnum Dei.
26 *Et dixerunt qui audiebant, Et quis poteſt ſaluus fieri?
27 *Ait illis, Quę impoſſibilia ſunt apud homines, poſſibilia ſunt apud Deum.
28 *Ait autem Petrus, Ecce, nos dimiſimus omnia, & ſecuti ſumus te.
29 *Qui dixit eis, Amen dico vobis, nemo eſt qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut vxorem, aut filios propter regnum Dei,
30 *Et non recipiat multo plura in hoc tempore, & in ſeculo futuro vitam æternam.

15 *Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
16 *ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
17 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 *Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
19 *εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός.
20 *τὰς ἐντολὰς οἶδας, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.
21 *ὁ δὲ εἶπε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.
22 *ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
23 *ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.
24 *ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε, πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·
25 *εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
26 *εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27 *ὁ δὲ εἶπε, τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ.
28 *εἶπε δὲ ὁ πέτρος, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι.
29 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,
30 *ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

22 כד שמע דין ישוע אמר לה חדא [o]חסירא לך זל זבן כל מדם דאית לך [p]והב [q]למסכנא ותהוא לך [r]סימתא
בשמיא [s]ותא בתרי ׃ 23 הו דין כד שמע הלין [t]כרית לה עתיר הוא גיר טב ׃ 24 וכד חזא ישוע דכרית לה
אמר איכנא עטלא לאילין דאית להון [u]נכסא [x]דנעלון למלכותה דאלהא ׃ 25 [y]דלילא הי לגמלא [z]דבחרורא
[a]דמחטא נעול או עתירא למלכותה דאלהא ׃ 26 אמרין לה אילין [b]דשמעו ומנו משכח [c]למחא ׃
27 ישוע דין אמר אילין דלות בנינשא לא [d]משכחן לות אלהא משכחן [e]למהוא ׃ 28 אמר לה שמעון כאפא הא
חנן [f]שבקן כל מדם [g]ואתין בתרך ׃ 29 אמר לה ישוע אמין אמר אנא לכון דלית אנש דשבק בתא או אבהא או אחא או
אנתתא או בניא מטל מלכותא דאלהא ׃ 30 ולא נקבל [h]באעפא [i]סגיאא בהנא זבנא ובעלמא [k]דאתא חייא [l]דלעלם ׃

[o] חסר [p] יהב [q] סכן
[r] סום [s] אתא [t] כרח
[u] נכס [x] עלל [y] דלל ופירושו קליל
[z] חרר [a] חוט [b] שמע
[c] חיא [d] שכח [e] הוא
[f] שבק [g] אתא [h] עוף או עפף
[i] סגא [k] אתא
[l] חיא

ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܀ ܗܘ ܀ ܕܨܘܡܐ ܀
܀ ܀ ܢܛ ܀ ܀

31 * ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ
ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܫܬܠܡܢ ܟܠܗܝܢ
32 ܕܟܬܝܒܢ ܒܢܒܝܐ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.* ܢܫܬܠܡ ܓܝܪ
ܠܥܡܡܐ. ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ.
33 ܘܢܢܓܕܘܢܗܝ * ܘܢܨܥܪܘܢܗܝ. ܘܢܩܛܠܘܢܗܝ.
34 ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.* ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ. ܐܠܐ ܡܟܣܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܡܠܬܐ ܗܕܐ.
ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܠܢ ܥܡܗܘܢ ܀
35 * ܘܟܕ ܩܪܝܒ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܣܡܝܐ ܚܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ
36 ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܚܕܪ. * ܘܫܡܥ ܩܠ ܟܢܫܐ ܕܥܒܪ.
37 ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܕܡܢܘ ܗܢܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܫܘܥ
38 ܢܨܪܝܐ ܥܒܪ.* ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ
39 ܥܠܝ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ.
ܟܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܕܢܫܬܘܩ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܐ
40 ܗܘܐ. ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ.* ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܦܩܕ
ܕܢܩܪܒܘܢܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬܗ. ܫܐܠܗ
41 * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܐܥܒܕ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ.
42 ܡܪܝ ܕܐܚܙܐ.* ܘܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝ. ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ.
43 * ܘܡܢ ܫܥܬܗ ܚܙܐ. ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܘܡܫܒܚ ܗܘܐ
ܠܐܠܗܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܚܙܐ. ܝܗܒ ܗܘܐ ܬܫܒܘܚܬܐ
ܠܐܠܗܐ ܀ ܫܘܠܡܐ ܀ ܝܛ ܀
1 * ܘܟܕ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܥܒܪ ܒܐܝܪܝܚܘ.
2 * ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܙܟܝ. ܥܬܝܪ ܗܘܐ ܘܪܒ
3 ܡܟܣܐ. * ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܠܝܫܘܥ ܡܢܘ. ܘܠܐ
ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܙܥܘܪ ܗܘܐ ܒܩܘܡܬܗ
4 ܙܟܝ. * ܘܪܗܛ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܣܠܩ ܠܗ
ܠܬܝܬܐ ܬܟܢܬܐ. ܕܢܚܙܝܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܥܬܝܕ
5 ܗܘܐ ܠܡܥܒܪ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܗ ܠܕܘܟܬܐ ܝܫܘܥ.
ܚܙܝܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܘܚܕ ܚܘܬ ܙܟܝ. ܝܘܡܢܐ
ܓܝܪ ܘܠܐ ܕܒܒܝܬܟ ܐܗܘܐ.
6 * ܘܐܘܚܕ ܢܚܬ ܘܩܒܠܗ ܟܕ ܚܕܐ.

Feria v. hebdomadis vi. Ieiunij.

31 * *Et accepit Ieſchua dodecadem ſuam, & dixit eis, Ecce, aſcendimus ad Ouriſchlem, & perficientur omnia quæ ſcripta ſunt in Prophetis aduerſus Filium hominis.*
32 * *Tradetur enim gentibus; & illudent ei, & conſpuent in vultum eius, ac flagellis cæ-*
33 *dent eum.* * *Et afficient eum ignominia, eumque trucidabunt; ac die tertia reſurget.*
34 * *Illi autem nihil horum intellexerunt: ſed latebat eos ſermo iſte, & neſciebant hæc quæ dicebantur eis.*
35 * *Porrò quum appropinquaret Hirichou, cæcus quidam ſedebat iuxta viam, & men-*
36 *dicabat.* * *Et audiit vocem turbæ tranſeuntis; & ſciſcitatus eſt quiſnam hic eſſet.*
37 * *Dicunt ei, Ieſchua Nazarenus tranſit.*
38 * *Clamauit itaque & ait, Ieſchua fili Dauid, miſerere mei.*
39 * *Ii autem qui iter faciebant ante ipſum Jeſchua, obiurgabant eum vt taceret: ille verò magis clamabat, Fili Dauid, miſerere*
40 *mei.* * *Et ſubſtitit Jeſchua, iuſſitque eum ad ſe vocari. quumque ei appropinquaſſet,*
41 *interrogauit eum,* * *Dixitque ei, Quid vis faciam tibi? Jlle verò dixit, Domine mi, vt*
42 *videam.* * *At Jeſchua dixit ei, Vide. fides tua te ſeruauit.*
43 * *Eoque momento vidit; ac veniebat poſt eum, & glorificabat Deum: totuſque populus quum hoc vidiſſet, tribuebat laudē Deo.*

CAP. XIX.

1 *Q*Vumque ingreſſus eſſet Jeſchua, &
2 *tranſiret per Hirichou:* * *Vir quidam nomine Zaccai diues erat, & magiſter Pu-*
3 *blicanorum.* * *Et volebat videre Ieſchua quiſnam eſſet, nec poterat præ turba, quòd ſtatura paruus eſſet Zaccai.*
4 * *Et cucurrit ante Jeſchua, conſcenditque ficum inſipidam,* [ſycomorum], *vt eum conſpicaretur, quoniam futurum erat vt il-*
5 *lac tranſiret.* * *Vt autem venit ad eum locum, Jeſchua vidit eum; & dixit ei, Feſtina, deſcende Zaccai, hodie enim oportet*
6 *me domi tuæ adeſſe.* * *Feſtinans itaque deſcendit, & excepit eum gaudens.*

דחמשׁא בשׁבּא דשׁבּתא דו רצומא נט
31 וְדַבַּר יֵשׁוּעַ לְתַרְעֶסְרַתֵּה וַאֲמַר לְהוֹן הָא סָלְקִינַן לְאוּרִשְׁלֶם וּמֶשְׁתַּלְמָן כֻּלְהֵין דַּכְתִיבָן בִּנְבִיֵּא עַל בְּרֵה דְּאַנָשָׁא׃
32 נֶשְׁתְּלֶם גֵּיר לְעַמְמֵא וְנֶבַזְחוּן בֵּה וְנֶרְקוּן בְּאַפּוֹהִי וְנַנְגְּדוּנָיהִי׃ 33 וְנְצַעֲרוּנָיהִי וְנֶקְטְלוּנָיהִי וְלְיוֹמָא דִּתְלָתָא
34 הֵנוּן דֵּין חֲדָא מֵן הָלֵין לָא אֶסְתַּכַּלוּ אֶלָּא מְכַסְיָא הֲוָת מֶנְהוֹן מֶלְתָא הָדָא וְלָא יָדְעִין הֲווּ הָלֵין דְּמֶתְמַלְּלָן
35 וְכַד קְרִיב לְאִירִיחוֹ סַמְיָא חַד יָתֵב הֲוָא עַל יַד אוּרְחָא וְחָדַר׃ 36 וַשְׁמַע קָל כֶּנְשָׁא דְּעָבַר וַמְשַׁאֵל הֲוָא
37 אָמְרִין לֵהּ יֵשׁוּעַ נָצְרָיָא עָבַר׃ 38 וְקָעָא וַאֲמַר יֵשׁוּעַ בְּרֵה דְּדָוִיד אֶתְרַחַם עֲלַי׃ 39 וַאִילֵין דְּאָזְלִין
דְּיֵשׁוּעַ כָּאֵין הֲווּ בֵּה דְּנֶשְׁתּוּק הוּ דֵין יַתִּירָאִית קָעֵא הֲוָא בְּרֵה דְּדָוִיד אֶתְרַחַם עֲלַי׃

צום סלק שׁלם
כתב בזח רקק
נגד צער קטל
קום סכל כסא
מלל ידע מלל
סמא יתב
חדר שׁאל קעא
רחם אזל כאא
שׁתק יתר קעא

* Assumpsit autem Iesus duodecim, 31
& ait illis, Ecce ascendimus Ierosolymã, F
& consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis.
* Tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur: 32
* Et postquàm flagellauerint, occident eum; & die tertia resurget. 33
* Et ipsi nihil horum intellexerunt: & 34
erat verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur.
* Factum est autem, cùm appropin- 35
quaret Iericho, cæcus quidam sedebat secus viam, mendicans:
* Et cùm audiret turbam prætereun- 36
tem, interrogabat quid hoc esset. G
* Dixerunt autem ei, quòd Iesus Na- 37
zarenus transiret.
* Et clamauit, dicens, Iesu fili Dauid, 38
miserere mei.
* Et qui præibant, increpabant eum 39
vt taceret. Ipse verò multo magis clamabat, Fili Dauid, miserere mei.
* Stans autem Iesus, iussit illum ad- 40
duci ad se. Et cùm appropinquasset, interrogauit illum,
* Dicens, Quid tibi vis faciam? At ille 41
dixit, Domine, vt videam.
* Et Iesus dixit ei, Respice: fides tua 42
saluum te fecit.
* Et confestim vidit: & sequebatur 43
illum, magnificans Deum. Et omnis plebs, vt vidit, dedit laudem Deo.

CAP. XIX.

ET ingressus perambulabat Iericho. 1
* Et ecce vir nomine Zacchæus, & 2
hic princeps erat publicanorum, & ipse A
diues:
* Et quærebat videre Iesum quis es- 3
set, & non poterat præ turba; quia statura pusillus erat.
* Et præcurrens ascendit in arborem 4
sycomorum, vt videret eum: quia inde erat transiturus.
* Et cùm venisset ad locum, suspiciés 5
Iesus vidit illũ, & dixit ad illum, Zacchæe, festinans descende; quia hodie in domo tua oportet me manere.
* Et festinans descendit, & excepit 6
illum gaudens.

31 * Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς,
ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου·
32 * παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται,
33 * καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται·
34 * καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35 * ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.
36 * ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.
37 * ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.
38 * καὶ ἐβόησε λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με.
39 * καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με.
40 * σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν,
41 * λέγων, τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.
42 * καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
43 * καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδών, ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

ιθ'.

1 * Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ·
2 * καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος,
3 * καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου· ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.
4 * καὶ προσδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.
5 * καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 * καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

---

40 [g] וְקָם יֵשׁוּעַ וּפַקֵד [h] דְּנֶקְרוּנָיהִי לְוָתֵהּ וְכַד קְרֵב לְוָתֵהּ [i] שַׁאלֵהּ ׃
דֵין אֲמַר מָרִי [m] דְּאֶחְזֵא ׃ 42 וְיֵשׁוּעַ אֲמַר לֵהּ חֲזִי [n] הַימָנוּתָךְ [o] אַחְיָתָךְ ׃
[q] וּמְשַׁבַּח הֲוָא לַאלָהָא וְכֻלֵּהּ עַמָּא דַּחֲזָא יַהֵב הֲוָא שׁוּבְחָא לַאלָהָא ׃
וַעֲבַר בְּאִירִיחוֹ ׃ 2 גַּבְרָא חַד דַּשְׁמֵהּ הֲוָא זַכַּי עַתִּירָא הֲוָא וְרַב מָכְסֵא ׃
וְלָא [v] מֶשְׁכַּח הֲוָא מֶן כֶּנְשָׁא מֶטֻל [x] דַּבְקוּמְתֵהּ זְעוּר הֲוָא זַכַּי ׃
[b] דְּנֶחְזְיוּהִי מֶטֻל דְּהָכְוָת עֲתִיד הֲוָא [c] דְּנֶעְבַּר ׃ 5 וְכַד אֶתָא לְהָי דוּכְתָּא יֵשׁוּעַ [d] חֲזָיהִי וֶאֱמַר לֵהּ [e] אֶסְתַּרְהַב
יוֹמָנָא גֵּיר [g] וְלָא דְבַבַיתָךְ אֶהֱוֵא ׃ 6 וְאֶסְתַּרְהַב נְחַת וְקַבְּלֵהּ כַּד חָדֵא ׃

41 וֶאֱמַר לֵהּ מָנָא [k] צָבֵא אַנְתְּ [l] אֶעְבֵּד לָךְ
43 וּבַר שָׁעְתֵהּ חֲזָא [p] וְאֶתָא הֲוָא בָּתְרֵהּ
קפאלון יט 1 וְכַד [r] עַל יֵשׁוּעַ
3 [s] וְצָבֵא הֲוָא [t] דְּנֶחְזֵא לְיֵשׁוּעַ מַנוּ
4 [y] וּרְהֵט קַדְמֵהּ לְיֵשׁוּעַ [z] וּסְלֵק לֵהּ לְתְתָא [a] פִּכִּיתָא
[f] חוּת זַכַּי

[g] קוּם [h] קְרָא [i] שַׁאל
[k] צְבָא [l] עֲבַד [m] חֲזָא
[n] הַימֶן [o] חָיָא [p] אֶתָא
[q] שְׁבַח [r] עֲלַל [s] צְבָא
[t] חֲזָא [v] שְׁכַח [x] קוּם
[y] רְהֵט [z] סְלֵק [a] פְּכַר
[b] חֲזָא [c] עֲבַר [d] חֲזָא
[e] סַרְהֵב [f] נְחַת
[g] פירושו צריך

7 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ܆ ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ܂
ܕܠܘܬ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܥܠ ܫܪܐ܂
8 ܩܡ ܕܝܢ ܙܟܝ
ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ܂ ܗܐ ܡܪܝ ܦܠܓܘܬ ܢܟܣܝ ܝܗܒ ܐܢܐ
ܠܡܣܟܢܐ܂ ܘܠܟܠܢܫ ܡܕܡ ܕܥܠܒܬ ܒܐܪܒܥܐ
ܦܪܥ ܐܢܐ܂
9 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܝܘܡܢܐ ܗܘܘ ܚܝܐ
ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܐ ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܒܪܗܡ܂
10 ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ ܕܢܒܥܐ ܘܢܚܐ ܗܘ ܡܕܡ
ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ܂
11 ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܗܠܝܢ܆ ܐܘܣܦ
ܠܡܐܡܪ ܡܬܠܐ܂ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܐܘܪܫܠܡ܂
ܘܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܒܗ ܒܫܥܬܐ ܥܬܝܕܐ ܕܬܬܓܠܐ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
12 ܘܐܡܪ܂ ܓܒܪܐ ܚܕ ܒܪ
ܛܘܗܡܐ ܪܒܐ ܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ܂ ܕܢܣܒ ܠܗ
ܡܠܟܘܬܐ ܘܢܗܦܘܟ܂
13 ܘܩܪܐ ܥܣܪܐ ܥܒܕܘܗܝ܂
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܬܬܓܪܘ
ܥܕ ܐܬܐ ܐܢܐ܂
14 ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܝܢ ܣܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂
ܘܫܕܪܘ ܐܝܙܓܕܐ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪܝܢ܆ ܠܐ ܨܒܝܢܢ ܕܢܡܠܟ
ܥܠܝܢ ܗܢܐ܂
15 ܘܟܕ ܢܣܒ ܡܠܟܘܬܐ ܘܗܦܟ܂ ܐܡܪ
ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ
ܟܣܦܐ܆ ܕܢܕܥ ܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܡܢܐ ܐܬܬܓܪ܂
16 ܘܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܪܝ܆ ܡܢܝܟ ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ
ܐܘܬܪ܂
17 ܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܘ ܥܒܕܐ ܛܒܐ܂ ܕܒܩܠܝܠ
ܐܫܬܟܚܬ ܡܗܝܡܢ܆ ܗܘܝ ܫܠܝܛ ܥܠ ܥܣܪܐ
ܟܪܟܝܢ܂
18 ܘܐܬܐ ܬܪܝܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܪܝ܆ ܡܢܝܟ
ܥܒܕ ܚܡܫܐ ܡܢܝܢ܂
19 ܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܐ܂ ܐܦ ܐܢܬ ܬܗܘܐ
ܫܠܝܛ ܥܠ ܚܡܫܐ ܟܪܟܝܢ܂
20 ܘܐܬܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ܂
ܡܪܝ܆ ܗܐ ܡܢܝܟ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܘܬܝ ܟܕ ܣܝܡ
ܒܣܘܕܪܐ܂
21 ܕܚܠܬ ܓܝܪ ܡܢܟ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ ܩܫܝܐ܂ ܘܫܩܠ
ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ܂ ܘܚܨܕ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܠܐ ܙܪܥܬ܂
22 ܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܢ ܦܘܡܟ ܐܕܝܢܟ ܥܒܕܐ
ܒܝܫܐ܂ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܒܝ ܕܓܒܪܐ ܐܢܐ ܩܫܝܐ܂
ܘܫܩܠ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ܂ ܘܚܨܕ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ
ܙܪܥܬ܂

7 * *Quum autem hoc vidissent, omnes murmurabant, dicentes, Apud hominem peccatorem ingressus diuertit.*
8 * *Stetit autem Zaccai, & dixit ipsi Ieschua, Ecce, Domine mi, dimidium facultatum mearum do pauperibus: & cuicumque aliquid per iniuriam eripuerim, quadruplum retribuo.*
9 * *Dixit ei Jeschua, Hodie facta est salus huic domui, eò quòd iste quoque est filius A-*
10 *brohom.* * *Venit enim Filius hominis vt quærat, & seruet quod perierat.*
11 * *Et quum hæc audirent, addidit sermoni parabolam, eo quòd esset prope Ourischlẽ, & quòd putarent fore vt eo momento appareret regnum Dei.*
12 * *Et ait, Vir quidam maximo stemmate natus, profectus est in regionem longinquam, vt acciperet sibi regnum, & reuerteretur.*
13 * *Et aduocauit decem seruos suos, deditque eis decem minas, & dixit eis, Negotiamini donec veniam.*
14 * *Filij autem ciuitatis ipsius oderant eum, miseruntque legatos post eum, & inquiunt, Nolumus hunc regnare super nos.*
15 * *Quumque accepisset regnum, & reuersus fuisset, iussit vocari ad se seruos illos quibus dederat argentum, vt cognosceret quid vnusquisque ex eis negotiatus fuisset.*
16 * *Venit autem primus, & ait, Domine mi, mina tua decem minas lucrifecit.*
17 * *Dixit ei, Euge serue bone, quia in minimo inuentus es fidelis, dominaberis super decem vrbes* [arces].
18 * *Et venit secundus, & ait, Domine mi, mina tua quinque minas fecit.*
19 * *Dixit & isti, Tu quoque dominaberis super quinque ciuitates.*
20 * *Alius autem venit, & ait, Domine mi, ecce mina illa tua quæ penes me fuit posita in sindone.*
21 * *Timui enim à te, quippe qui homo durus sis, & auferas id quod non deposuisti, & metas quod non seminasti.*
22 * *Dixit ei, Ex ore tuo te indicabo, serue nequam: noueras enim me esse hominem durum, qui auferam quod non deposui, & metam quod non seminaui.*

7 כַּד ᵐחֲזוּ דֵּין כֻּלְּהוּן ⁿרָטְנִין הֲווּ וְאָמְרִין דַּלְוָת גַּבְרָא ᵒחַטָּיָא ᵖעַל שְׁרָא ׃ 8 ᑫקָם דֵּין זַכַּי וֶאֱמַר לְיֵשׁוּעַ הָא מָרִי
פַּלְגוּת נִכְסַי יָהֵב אֲנָא ᵘלְמִסְכֵּנֵא וּלְכָלְנָשׁ מֵדֵּם ˣדְּעֲלְבֵת בְּאַרְבְּעָא ʸפָּרַע אֲנָא ׃ 9 אֱמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ יוֹמָנָא הֲווּ חַיֵּא
לְבֵיתָא הָנָא מֶטֻּל דְּאַף הָנָא בְּרֵהּ הוּ דְּאַבְרָהָם ׃ 10 אֱתָא גֵּיר בְּרֵהּ דְּאֲנָשָׁא ᶻדְּנִבְעֵא ᵃוְנַחֵא הַו מֵדֵּם ᵇדַּאֲבִיד הֲוָא ׃
11 וְכַד ᶜשָׁמְעִין הֲווּ הָלֵין ᵈאוֹסֵף ᵉלְמֵאמַר ᶠמַתְלָא מֶטֻּל דְּקָרִיב הֲוָא לְאוּרִשְׁלֶם ᵍוְסָבְרִין הֲווּ דְּבָהּ בְּשָׁעְתָא עֲתִידָא
דְּתִתְגְּלֵא מַלְכוּתֵהּ דַּאֲלָהָא ׃ 12 וֶאֱמַר גַּבְרָא חַד בַּר ⁱטוּהְמָא רַבָּא אֱזַל לְאַתְרָא רַחִיקָא דְּנִסַּב לֵהּ מַלְכוּתָא
וְנֵהְפּוּךְ ׃ 13 וַקְרָא עֶסְרָא עַבְדַוְהִי וִיהַב לְהוֹן עֶסְרָא ᵏמְנִין וֶאֱמַר לְהוֹן אֶתְתַּגַּרוּ עַד אָתֵא אֲנָא ׃
14 בְּנֵי מְדִינְתֵהּ דֵּין סָנְיִן הֲווּ לֵהּ וְשַׁדַּרוּ אִיזְגַּדָּא בָּתְרֵהּ וְאָמְרִין לָא צָבֵינַן דְּנִמְלֵךְ עֲלַין הָנָא ׃

ᵐחֲזָא ⁿרְטַן ᵒחֲטָא
ᵖעֲלַל ᑫקוּם ʳפְּלַג
ˢנְכַס ᵗיְהַב ᵘמְסְכֵּן
ˣעֲלַב ʸפְּרַע פירושו גמל
ᶻבְּעָא ᵃחַיָּא ᵇאֲבַד
ᶜשְׁמַע ᵈאֲסַף ᵉאֲמַר
ᶠמְתַל כמו משל ᵍסְבַר ʰגְּלָא
ⁱ פירוש מיוחס
ᵏ מָנֶה במקרא הוא ס׳
סקלים ונכור׳ הוא מאה זוז

Et cùm viderent omnes, murmu- 7
rabant, dicētes, quòd ad hominem pec-
catorem diuertisset.
Stans autem Zacchæus, dixit ad 8
Dominum, Ecce dimidium bonorum
meorum, Domine, do pauperibus: &
si quid aliquem defraudaui, reddo qua-
druplum.
Ait Iesus ad eum, Quia hodie salus 9
domui huic facta est, eo quòd & ipse fi-
lius sit Abrahæ.
Venit enim Filius hominis quære- 10
re, & saluum facere quod perierat.
Hęc illis audientibus, adiiciens, dixit 11
parabolam, eo quòd esset prope Ierusa-
lem, & quia existimarēt quòd confestim
regnum Dei manifestaretur.
Dixit ergo, Homo quidam nobilis 12
abiit in regionem longinquam accipere C
sibi regnum, & reuerti.
Vocatis autem decem seruis suis, 13
dedit eis decem mnas; & ait ad illos, Ne-
gotiamini dum venio.
Ciues autem eius oderant eum: & 14
miserunt legationem post illum, dicen-
tes, Nolumus hunc regnare super nos.
Et factum est vt rediret, accepto re- 15
gno, & iussit vocari seruos quibus dedit
pecuniam, vt sciret quantum quisque
negotiatus esset.
Venit autem primus, dicens, Domi- 16
ne, mna tua decem mnas acquisiuit.
Et ait illi, Euge bone serue, quia in 17
modico fuisti fidelis, eris potestatem ha
bens supra decem ciuitates.
Et alter venit, dicens, Domine, mna 18
tua fecit quinque mnas.
Et huic ait, Et tu esto super quinque 19
ciuitates.
Et alter venit, dicens, Domine, ec- 20
ce mna tua quam habui repositam in
sudario.
Timui enim te, quia homo auste- 21
rus es: tollis quod non posuisti, & metis
quod non seminasti.
Dicit ei, De ore tuo te iudico, serue 22
nequam. sciebas quòd ego homo auste-
rus sum, tollens quod non posui, & me-
tens quod non seminaui:

7 καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες, ὅτι παρὰ
ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.
8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν κύριον, ἰδοὺ τὰ
ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς. καὶ
εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.
9 εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι σήμερον σωτηρία
τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.
10 ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
ἀπολωλός.
11 ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολήν,
διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι
παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
12 εἶπεν οὖν, ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν
μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.
13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς
δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, πραγματεύσασθε ἕως
ἔρχομαι.
14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν
πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βα-
σιλείαν, εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔ-
δωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο.
16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ σου προσ-
ειργάσατο δέκα μνᾶς.
17 καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πι-
στὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίη-
σε πέντε μνᾶς.
19 εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.
20 καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων, κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον
ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·
21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις
ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
22 λέγει δὲ αὐτῷ, ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦ-
λε· ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔ-
θηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα·

15 וְכַד נְסַב מַלְכוּתָא וְהֲפַךְ אֶמַר דְנֶקְרוּן לֵהּ הָנוּן עַבְדוֹהִי דְיַהֵב לְהוֹן כֶּסְפָּא דְנֵדַע כֹּל חַד מְנְהוֹן מָנָא
אֶתְתַּגַּר׃ 16 וַאתָא קַדְמָיָא וֶאמַר מָרִי מַנְיָךְ עֶסְרָא מְנִין אוֹתַר׃ 17 אֶמַר לֵהּ אִיו עַבְדָא טָבָא דְבַקְלִיל
אֶשְׁתְּכַחְתְּ מְהַימַן תֶּהֱוֵא שַׁלִּיט עַל עֶסְרָא כְּרְכִין׃ 18 וַאתָא דַתְרֵין וֶאמַר מָרִי מַנְיָךְ חַמְשָׁא מְנִין עֲבַד׃ 19 אֶמַר אָף
לְהָנָא אָף אַנְתְּ תֶּהֱוֵא שַׁלִּיט עַל חַמְשָׁא כְּרְכִין׃ 20 וַאתָא אַחֲרִנָא וֶאמַר מָרִי הָא מַנְיָךְ הוּ דְאִית הֲוָא לִי כַּד
סִים בְּסֻדָרָא׃ 21 דְחֶלֶת גֵּיר מֶנָּךְ דְגַבְרָא אַנְתְּ קַשְׁיָא וְשָׁקֵל אַנְתְּ מֶדֶם דְלָא סָמְתְּ וְחָצֵד אַנְתְּ מֶדֶם דְלָא
זְרַעְתְּ׃ 22 אֶמַר לֵהּ מֶן פּוּמָךְ אֲדוּנָךְ עַבְדָא בִישָׁא יָדַע הֲוַיתְ לִי דְגַבְרָא אֲנָא קַשְׁיָא וְשָׁקֵל אֲנָא מֶדֶם דְלָא
סָמֶת וְחָצֵד אֲנָא מֶדֶם דְלָא זְרַעֶת׃

חפך קרא יהב
ידע תגר אתא
מנא יתר
מן לשון יון
טוב שכח חימן
שלט מנא הוא
אתא סום
כמו כדקאו סודר
דחל קשא שקל
סום חצר זרע

23 ܠܡܢܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܟܤܦܝ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. ܘܐܢܐ ܐܬܐ ܗܘܝܬ ܬܒܥ ܗܘܝܬ ܠܗ ܥܡ ܪܒܝܬܗ.
24 ܘܠܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܐܡܪ. ܫܩܘܠܘ ܡܢܗ ܡܢܝܐ. ܘܗܒܘ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܥܤܪܐ ܡܢܝܢ.
25 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ: ܐܝܬ ܠܘܬܗ ܥܤܪܐ ܡܢܝܢ.
26 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܗ: ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ.
27 ܒܪܡ ܠܗܠܝܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܨܒܘ ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ: ܐܝܬܐܘܗܝ ܐܢܘܢ ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡܝ.

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ

28 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܝܫܘܥ: ܢܦܩ ܠܩܕܡܘܗܝ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ.
29 ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܒܝܬ ܦܓܐ ܘܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܥܠ ܓܢܒ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
30 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܠܩܘܒܠܢ. ܘܡܐ ܕܥܠܬܘܢ ܠܗ: ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ ܕܐܤܝܪ. ܕܡܢ ܥܠܡ ܠܐ ܪܟܒ ܥܠܘܗܝ ܐܢܫ. ܫܪܐܘܗܝ ܐܝܬܐܘܗܝ.
31 ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܫܐܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ: ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ.
32 ܘܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ.
33 ܘܟܕ ܫܪܝܢ ܠܗ ܠܥܝܠܐ: ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܡܪܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܥܝܠܐ ܗܢܐ.
34 ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ.
35 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܪܡܝܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܥܠ ܥܝܠܐ: ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܥܠܘܗܝ.
36 ܘܟܕ ܐܙܠ: ܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ.
37 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܡܚܬܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ: ܫܪܝܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܠܡܚܕܐ ܘܠܡܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܥܠ ܟܠ ܚܝܠܐ ܕܚܙܘ.
38 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܫܠܡܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܒܡܪܘܡܐ.

23 * *Quare non dedisti argentum meum super mensam, & ego venissem & illud repetissem cum suis vsuris?*
24 **Illis autem qui adstabant coram se dixit, Tollite ab eo minam, & date ei penes quem sunt decem minæ.*
25 * *Dicunt ei, Domine noster habet decem minas.*
26 * *Ait illis, Dico vobis, Vnicuique habenti dabitur; ei autem qui nihil habet, id etiam quod habet, auferetur ab eo.*
27 * *Verùm meos illos inimicos qui noluerunt me regnare supra se, adducite eos, & trucidate eos coram me.*

Dominica Palmarum.

28 * *Quumque hæc dixisset Ieschua, progressus est vt proficisceretur ad Ourischlem.*
29 * *Et quum appropinquasset Beth-Page, & Beth-Anio iuxta verticem montis, qui vocatur Domus oliuarum, misit duos ex discipulis suis;*
30 * *Et dixit eis, Ite in pagum illum qui vobis est è regione: quumque ingressi fueritis, ecce inuenietis pullum alligatum, in quo nemo vnquã equitauit; soluite, adducite eum.*
31 * *Et si quis vos interrogauerit, Quare soluitis eum? sic dicetis ei, Domino nostro requiritur.*
32 * *Et profecti sunt ij qui missi fuerant, & inuenerunt prout dixerat eis.*
33 * *Quumque soluerent pullum illum, dicunt eis domini eius, Quare soluitis pullum hunc?*
34 * *At dixerunt eis, Quia Domino nostro requiritur.*
35 * *Et adduxerunt eum ad Ieschua, & iniecerunt super pullum pallia sua, & equitare fecerunt Ieschua in eo.*
36 * *Quum autem iter faceret, substernebant pallia sua in via.*
37 * *Quumque appropinquaret ad descensum montis domus Oliuarum, cœpit omnis cœtus discipulorum lætari, & glorificare Deum alta voce de omnibus virtutibus quas viderant.*
38 * *Et dicebant, Benedictus Rex ille qui venit in nomine Domini: pax in cælo, & gloria in excelsis.*

---

23 למנא לא [k]יהבת כספי על פתורא ואנא [l]אתא הוית [m]ותבעלה עם [n]רביתה ׃ 24 ולהנון [o]דקימין קדמוהי
אמר [p]סבו מנה [q]מניא [r]והבו להו דאית לותה עסרא מנין ׃ 25 אמרין לה מרן אית לותה עסרא מנין ׃
26 אמר להון אמר אנא לכון דלכל מן דאית לה [s]נתיהב לה ומן הו דין דלית לה אף הו דאית לה [t]נתנסב מנה ׃
27 ברם להנון בעלדבבי אילין דלא [v]צבו [x]דאמלך עליהון [y]איתו אנון [z]וקטלו אנון קדמי ׃

דחד בשבא [a]דאושענא ס

28 וכד אמר הלין ישוע נפק לקדמוהי [b]דנאזל לאורשלם ׃ 29 וכד [c]מטי לבית פגא ובית עניא על [d]גנב טורא
דמתקרא דבית זיתא שדר תרין מן תלמידוהי ׃ 30 ואמר להון זלו לקריתא הי דלקובלן וכד עאלין אנתון הא

[k] יהב [l] אתא [m] תבע
[n] רבא כמו תרבית
[o] קום [p] נסב [q] מנא
[r] יהב [s] יהב [t] נסב
[v] צבא [x] מלך [y] אתא
[z] קטל [a] ישע והיא אגודת ערבי נחל שכושלין בחג הסכות ואנחנו משיחיים בחג תמרים
[b] אזל [c] מטא [d] כמו גב

23 Et quare non dedisti pecuniam
meam ad mensam, & ego veniens cum
vsuris vtique exegissem †illam?
24 Et astantibus dixit, Auferte ab illo
mná, et date illi qui decem mnas habet.
25 Et dixerunt ei, Domine, habet decẽ
mnas.
26 Dico autem vobis, quia omni ha-
benti dabitur†: ab eo autem qui non ha
bet, & quod habet auferetur ab eo.
27 Veruntamen inimicos meos illos
qui noluerunt me regnare super se, ad-
ducite huc, & interficite ante me.
28 Et his dictis, præcedebat ascendens
Ierosolymam.

29 Et factum est, cùm appropinquasset
ad Bethphage & Bethaniam, ad montẽ
qui vocatur Oliueti, misit duos discipu-
los suos:
30 Dicens, Ite in castellum quod con-
tra † est: in quod introeuntes, inuenietis
pullum asinæ alligatum, cui nemo vn-
quàm hominum sedit: soluite illum, & ad-
ducite.
31 Et si quis vos interrogauerit, Quare
soluitis? sic dicetis ei, Quia Dominus o-
peram eius desiderat.
32 Abierunt autem qui missi erant: &
inuenerunt sicut dixit illis, stantem
pullum.
33 Soluentibus autem illis pullum, di-
xerunt domini eius ad illos, Quid sol-
uitis pullum?
34 At illi dixerunt, Quia Dominus eũ
necessarium habet.
35 Et duxerunt illum ad Iesum. Et ia-
ctantes vestimenta sua supra pullum, im-
posuerunt Iesum.
36 Eunte autem illo substernebant ve-
stimenta sua in via.
37 Et cùm appropinquaret iam ad de-
scensum montis oliueti, cœperunt om-
nes turbæ † descendentiũ gaudentes lau
dare Deum voce magna, super omni-
bus quas viderant virtutibus:
38 Dicentes, Benedictus qui venit rex
in nomine Domini, pax in cælo: & glo-
ria in excelsis.

23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζί-
ταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;
24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν,
καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.
25 καὶ εἶπον αὐτῷ, κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.
26 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ
τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς
με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφά-
ξατε ἔμπροσθέν μου.
28 καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων
εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν,
πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ,
30 εἰπὼν, ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσ-
πορευόμενοι, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώπο-
τε ἀνθρώπων ἐκάθισε. λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.
31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ διατί λύετε, οὕτως ἐρεῖτε αὐ-
τῷ· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶ-
πεν αὐτοῖς.
33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς
αὐτοὺς, τί λύετε τὸν πῶλον;
34 οἱ δὲ εἶπον, ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. καὶ ἐπιρρίψαντες
ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν.
36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν
ἐν τῇ ὁδῷ.
37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους
τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαί-
ροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον
δυνάμεων,
38 λέγοντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν
ὀνόματι κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

ואן אנש מַשְׁאֵל לְכוֹן 31 משכחין אנתון עילא דאסיר דאנש מן מתום לא רכב עלוהי שרו איתאוהי׃
ואשכחו איכנא 32 ואזלו הנון דאשתדרו למנא שרין אנתון לה הכנא אמרו לה למרן מתבעא׃
ואמרו להון 34 דאמר להון׃ 33 וכד שרין לה לעילא אמרין להון מרוהי מנא שרין אנתון עילא הו׃
שרין כלה כנשא 35 ואיתוהי לות ישוע וארמיו על עילא מאניהון וארכבוהי לישוע עלוהי׃ דלמרן מתבעא׃
וכד קרב למחתתא דטורא דבית זיתא 37 36 כד דין אזל פרשין הוו מאניהון באורחא׃
דתלמידא חדין ומשבחין לאלהא בקלא רמא על כל חילא דחזו׃
38 ואמרין הוו בריך הו מלכא דאתא בשמה דמריא שלמא בשמיא ושובחא במרומא׃

k שכח בלשון מצא
l אסר m רכב n שרא
o אתא p שאל q שרא
r בעא a אזל
b שדר c שכח
בלשון מצא
d שרא e מריא f בעא
g אתא h רמא i רכב
k פרש l נחת m שרא
n למד o שבח p רום

39 ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܟܢܫܐ ܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܪܒܝ ܟܐܐ ܒܬܠܡܝܕܝܟ.
40 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܗܠܝܢ
ܢܫܬܩܘܢ ܟܐܦܐ ܢܩܥܝܢ ✣ ✣ ✣

✣ ܕܪܡܫܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܫܐ ✣ ܣܐ ✣

41 ܘܟܕ ܩܪܒ ܘܚܙܐ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܒܟܐ ܥܠܝܗ
42 ܘܐܡܪ. ܐܠܘ ܟܝ ܝܕܥܬܝ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܕܫܠܡܟܝ
ܐܦܢ ܒܗܢܐ ܝܘܡܟܝ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܟܣܝ ܠܗܝܢ ܡܢ
43 ܥܝܢܝܟܝ. ܢܐܬܘܢ ܠܟܝ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ. ܕܢܚܕܪܘܢܟܝ
ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. ܘܢܐܠܨܘܢܟܝ ܡܢ ܟܠ ܦܢܝܢ.
44 ܘܢܣܚܦܘܢܟܝ ܘܠܒܢܝܟܝ ܒܓܘܟܝ. ܘܠܐ
ܢܫܒܩܘܢ ܒܟܝ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ
45 ܙܒܢܐ ܕܣܘܥܪܢܟܝ. ܘܟܕ ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ. ܫܪܝ
ܠܡܦܩܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܒܗ ܘܡܙܒܢܝܢ.
46 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ
ܐܝܬܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܠܣܛܝܐ.
47 ܘܗܘ ܡܠܦ ܗܘܐ ܟܠ ܝܘܡ ܒܗܝܟܠܐ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ
48 ܠܡܘܒܕܘܬܗ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ
ܠܗ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܥܡܐ ܬܠܐ ܗܘܐ ܒܗ ܠܡܫܡܥܗ ✣

✣ ܩܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܠܬܐ ܕܚܫܐ ✣ ܣܒ ✣

✣ ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܟ ✣ ✣

1 ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ. ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ
ܠܥܡܐ ܘܡܣܒܪ. ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
2 ܘܣܦܪܐ ܥܡ ܩܫܝܫܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܢ ܒܐܝܢܐ
ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܟ
3 ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ
4 ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܝ. ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ
5 ܫܡܝܐ ܗܘܬ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ
ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܡܢ ܫܡܝܐ.
ܐܡܪ ܠܢ. ܘܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ.
6 ܘܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܪܓܡ ܠܢ ܟܠܗ ܥܡܐ
ܟܐܦܐ. ܡܦܝܣܝܢ ܓܝܪ ܕܝܘܚܢܢ ܢܒܝܐ ܗܘ.

39 *Quidam autem ex Perischæis è media turba dicunt ei, Rabbi, obiurga discipulos tuos.

40 *Ait illis, Dico vobis, si siluerint isti, lapides clamabunt.

Ad vesperas secunda Feria hebdomadis Passionis.

41 *Quumque appropinquasset, vidissetque ciuitatem, fleuit super ea.

42 *Et ait, Nempe si tu nosses ea quæ sunt ad pacem tuam, vel saltem isto die tuo, nunc autem occulta sunt ab oculis tuis.

43 *Aduenient autem tibi dies, quibus obsidebunt te hostes tui, & cingent te ab omni
44 loco. *Et euertent te, filiosque tuos intra te: neque relinquent in te lapidem super lapidem, eò quòd non noueris tempus visitationis tuæ.

45 *Quumque ingressus esset in tēplum, cœpit eijcere eos qui emebant in eo et vendebāt.

46 *Et ait illis, Scriptum est, Domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis eam speluncam latronum.

47 *Et ipse docebat quotidie in tēplo. Principes autem Sacerdotum, & Scribæ & Seniores populi studebant eum perdere.

48 *Nec inueniebant quid agerent ei: omnis enim populus pendebat ab eo, vt ipsum audiret.

Ad stationem tertiam noctis tertiæ Passionis. CAP. XX.

1 ET factum est quodā ex diebus illis, quum doceret in templo populum, & euangelizaret, vt insurrexerint in eum principes Sacerdotum & Scribæ cum Senioribus:

2 *Et dicunt ei, Dic nobis quanam potestate hæc facias, & quis est ille qui dedit tibi hanc potestatem?

3 *Respondit Ieschua, & dixit eis, Interrogabo vos & ego sermonem: itaque dicite
4 mihi: *Baptisma Jouchanon è cælo erat, an ex hominibus?

5 *Illi autem cogitabant apud se, & dicebant, Si dixerimus, è cælo; dicet nobis, Quare ergo fidem ei non adhibuistis?

6 *Sin autem dixerimus, ex hominibus, lapidibus obruet nos omnis populus. persuasum enim habent Jouchanon Prophetam esse.

39 אֱנָשָׁא דֵין מֶן פְּרִישַׁא מֶן בַּינַי כֶּנְשָׁא אָמְרִין לֵהּ רַבִּי ˣ כְּאִי ʸ בְּתַלְמִידַיךְ ׃ 40 אֱמַר לְהוֹן אָמַר אֶנָא לְכוֹן דְּאֶן הָלֵין ᶻ נֶשְׁתְּקוּן כִּאפֵּא ᵃ נֶקְעֵין ׃
דְּרַמְשָׁא דַּתְּרֵין בְּשַׁבָּא דְּשַׁבְּתָא דְּחַשָּׁא סא
41 וְכַד קְרֵב וַחֲזָא ᵇ לַמְדִינְתָּא בְּכָא עֲלֵיהּ ׃ 42 וֶאמַר אֶלּוּ כַּי ᶜ יָדְעַתְי אֵילֵין ᵈ דְּאִיתַיהֵין דַּשְׁלָמֵכְי אָפֶן בְּהָנָא יוֹמֵכְי הָשָׁא דֵין ᵉ אֶתְכַּסִּי לְהֵין מֶן עַיְנַיכְי ׃ 43 ᶠ נֵאתוּן לֵכְי דֵין יַוְמָתָא ᵍ דְּנֶחְדְּרוּנֵכְי בְּעֶלְדְּבָבַיכְי ʰ וְנֵאלְצוּנֵכְי מֶן כֻּל
44 וְנֶסְחֲפוּנֵכְי וְלַבְנַיכְי בְּגַוְּכְי וְלָא ᵏ נֶשְׁבְּקוּן בֵּכְי כִּאף עַל כִּאף חֲלָף דְּלָא יַדְעַתְי זַבְנָא ˡ דְּסוּעְרָנֵכְי ׃
45 וְכַד ᵐ עַל לְהַיכְלָא ⁿ שְׁרִי ᵒ לְמַפָּקוּ לַאיִלֵין ᵖ דְּזָבְנִין בֵּהּ וּמְזַבְּנִין ׃
46 וֶאמַר לְהוֹן ᵠ כְּתִיב דְּבַיְתִי בֵּית ʳ צְלוֹתָא אִיתוֹהִי אַנְתּוּן דֵין ˢ עֲבַדְתּוּנָיהִי מְעַרְתָּא ᵗ דְּלֶסְטָיֵא ׃

ˣ כְּאָא ʸ לְמַר ᶻ שְׁתֵק
ᵃ קְעָא ᵇ חְזָן ᶜ יְדַע
ᵈ אִית ᵉ כְּסָא ᶠ אֲתָא
ᵍ חֲדַר ʰ אֲלַץ ⁱ סְחַף
ᵏ שְׁבַק ˡ סְעַר ᵐ עֲלַל
ⁿ שְׁרָא ᵒ נְפַק ᵖ זְבַן
ᵠ כְּתַב ʳ צְלָא ˢ עֲבַד
ᵗ מִן לֵשָׁן יָוָן

Et quidam Phariſæorum de turbis, 39
dixerunt ad illum, Magiſter increpa di-
ſcipulos tuos.
Quibus ipſe ait, Dico vobis, quia ſi 40
hi tacuerint, lapides clamabunt.

Et vt appropinquauit, videns ciui- 41
tatem, fleuit ſuper illam, dicens, G
Quia ſi cognouiſſes & tu, & quidẽ 42
in hac die tua, quæ ad pacem tibi: nunc
autem abſcondita ſunt ab oculis tuis.
Quia venient dies in te, & circun- 43
dabunt te inimici tui vallo, & circunda
bunt te, & coanguſtabunt te vndique.
Et ad terram proſternent te, & filios 44
tuos qui in te ſunt: & non relinquent
in te lapidem ſuper lapidem: eò quòd
nõ cognoueris tempus viſitationis tuæ.
Et ingreſſus in templum, cœpit eii- 45
cere vendentes in illo & ementes:
Dicens illis, Scriptum eſt, Quia do- 46
mus mea, domus orationis eſt. Vos au-
tem feciſtis illam ſpeluncam latronum.
Et erat docens quotidie in templo. 47
Principes autem Sacerdotum & Scribæ
& principes plebis quærebant illum per-
dere: Et non inueniebant quid fa- 48
cerent illi. Omnis enim populus ſuſpen
ſus erat, audiens illum.

CAP. XX.

ET factum eſt, in vna dierum docente 1
illo populum in templo & euangeli- A
zante, conuenerunt principes Sacerdo-
tum & Scribæ cum Senioribus:
Et aiunt dicentes ad illum, Dic no- 2
bis in qua poteſtate hæc facis? aut, Quis
eſt qui dedit tibi hanc poteſtatem?
Reſpondens autem Ieſus, dixit ad 3
illos, Interrogabo vos & ego vnum ver-
bum. reſpondete mihi:
Baptiſmus Iohannis de cælo erat, 4
an ex hominibus?
At illi cogitabant intra ſe, dicentes, 5
Quia ſi dixerimus, de cælo, dicet, Qua-
re ergo non credidiſtis illi?
Si autem dixerimus ex hominibus, 6
plebs vniuerſa lapidabit nos: certi ſunt
enim Iohannem Prophetam eſſe.

39 καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτὸν, διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.
40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ,
42 λέγων, ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.
43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν,
44 καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
45 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας·
46 λέγων αὐτοῖς, γέγραπται, ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
47 καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ·
48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ, τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

κ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις·
2 καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην.
3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι·
4 τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς. πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

48 וְלָא
47 וְהוּ מַלֶּף הֲוָא כֻּל יוֹם בְּהַיכְלָא רַבַּי כָּהֲנֵא דֵּין וְסָפְרֵא וְקַשִּׁישֵׁא דְעַמָּא בָּעֵין הֲווּ לְמוֹבָדוּתֵהּ ׃
מַשְׁכְּחִין הֲווּ מָנָא נֶעְבְּדוּן לֵהּ כֻּלֵּהּ גֵּיר עַמָּא תְּלֵא הֲוָא בֵּהּ לְמֶשְׁמְעֵהּ ׃
כ 1 וַהֲוָא בְּחַד מֶן יַוְמָתָא כַּד מַלֶּף בְּהַיכְלָא לְעַמָּא וַמְסַבַּר קָמוּ עֲלוֹהִי רַבַּי כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא עַם קַשִּׁישֵׁא ׃
2 וָאמְרִין לֵהּ אֵמַר לַן בְּאַינָא שׁוּלְטָנָא הָלֵין עָבֵד אַנְתְּ וּמַנוּ הוּ דִיהַב לָךְ שׁוּלְטָנָא הָנָא ׃ 3 עֲנָא יֵשׁוּע וְאֵמַר
לְהוֹן אֶשְׁאַלְכוֹן וָאף אֶנָא מֶלְתָא וַאמַרוּ לִי ׃ 4 מַעֲמוֹדִיתֵהּ דְיוּחַנָן מֶן שְׁמַיָּא הֲוָת אוּ מֶן בְּנַי אֲנָשָׁא ׃
5 הֶנוּן דֵּין מֶתְחַשְׁבִין הֲווּ בְּנַפְשְׁהוֹן וָאמְרִין דְּאֶן נֵאמַר מֶן שְׁמַיָּא אָמַר לַן מֶטֻּל מָנָא לָא הַימֶנְתּוּנָיְהי ׃
6 אֶן דֵּין נֵאמַר מֶן בְּנַינָשָׁא רָגֵם לַן עַמָּא כֻּלֵּהּ מְפַסַּין גֵּיר דְיוּחַנָן נְבִיָּא הוּ ׃

אלף בעא אבד
שכח בלשון מצא
תלא שמע קום
חשש אלף סבר
כמו בשר
קום שלט יהב
שלט שאל מלל
עמר בלשון סכל
חשב אמר הימן

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

7 * Et dixerunt ei, Nescimus vnde esset.
8 * Ait illis Jeschua, Nec ego dico vobis quanam potestate hæc faciam.
9 * Porrò cœpit dicere ad populum parabolam hanc : Vir quidam plantauit vineam, & elocauit eam agricolis, & peregrè absuit multum tempus.
10 * Et in tempore misit seruum suum ad agricolas, vt darent ei ex fructibus vineæ: agricolæ verò cæciderunt eum, ac dimiserunt inanem.
11 * Et addidit misitque alterum seruum suum : illi verò eum verberarunt, & ignominia affecerunt, ac dimiserunt inanem.
12 * Adiecit itaque & misit tertium: at illi & istum percusserunt atque eiecerunt.
13 * Dixit Dominus vineæ, Quid faciam? mittam filium meum dilectum, forsitan spectabunt eum, & reuerebuntur.
14 * Quum autem vidissent eum agricolæ, ratiocinati sunt apud se, & inquiunt: Iste est hæres; venite, trucidemus eum; nostraque futura est hæreditas.
15 * Et eiecerunt eum extra vineam, ac trucidarunt. Quid igitur eis faciet dñs vineæ?
16 * Veniet, & perdet agricolas illos, dabitque vineam aliis. Hoc autem quum audisset, dixerunt, Nequaquam hoc fiet.
17 * Ille verò intuitus eos, dixit, Ecquid est illud quod scriptum est, Lapis quem reprobauerunt ædificantes, ipse factus est in caput cornu anguli?
18 * Et quisquis ceciderit super eum lapidem, confringetur; & in quemcunque cadet, dissipabit eum.
19 * Studebant autem principes Sacerdotum & Scribæ iniicere in eum manus eo momento, sed sibi timebant à populo. cognouerunt enim contra ipsos eum dixisse hanc parabolam.
20 * Et miserunt ad eum insidiatores qui se iustos esse simularent, vt aucuparentur eum in sermone, & traderent eum iudicio, & potestati Præsidis.
21 * Itaque interrogarunt eum ac dicunt ei, Doctor, scimus te rectè loqui et docere, nec accipere facies, [nec delectum personarum habere,] sed in veritate viam Dei docere.
22 * Licet nobis dare pecuniam capitatim Cæsari, an non?

---

7 ואמרו לה לא ידעינן מן אימכא הוי ׃ 8 אמר להון ישוע ולא אנא אמר אנא לכון באינא שולטנא חלין עבדנא ׃
9 ושרי דנאמר לעמא מתלא הנא גברא חד דנצב כרמא ואוחדה לפלחא ואבעד זבנא סגיאא ׃
10 ובזבנא שדר עבדה לות פלחא דנתלון לה מן פארא דכרמא פלחא דין מחאוהי ושדרוהי כד סריק ׃
11 ואוסף ושדר לעבדה אחרנא הנון דין אף להו מחאוהי וצערוהי ושדרוהי כד סריק ׃
12 ואוסף ושדר דתלתא הנון דין אף להו צלפוהי ואפקוהי ׃
13 אמר מרא כרמא מנא אעבד אשדר ברי חביבא כבר נחזונהי ונתכחדון ׃ 14 כד חזאוהי דין פלחא
מתחשבין הוו בנפשהון ואמרין הנו ירתא הו נקטליוהי ותהוא ירתותא דילן ׃ 15 ואפקוהי לבר מן כרמא

פירוש אי מוח
שלט שרא אמר
מתל נצב אחד
כמו אחד
פלח בער פירוש נסע
נתל מחא שדר
סרק כמו ריק
יסף צער צלף
נפק חזא כחד
חזא חשב ירת

*Et reſpóderunt, ſe neſcire vnde eſſet. 7
*Et Ieſus ait illis, Neque ego dico vo- 8
bis in qua poteſtate hæc facio. B
*Cœpit autem dicere ad plebem pa- 9
rabolam hanc: Homo † plátauit vineam,
& locauit eam colonis: & ipſe peregre
fuit multis temporibus.
*Et in tempore miſit ad cultores ſer- 10
uum, vt de fructu vineæ darent illi. Qui
cæſum dimiſerunt eum inanem.
*Et addidit alterum ſeruum mittere. 11
Illi autem hunc quoque cædentes, &
afficiétes contumelia, dimiſerunt inané.
*Et addidit tertium mittere: qui & 12
illum vulnerantes eiecerunt.
*Dixit autem dominus vineæ, Quid 13
faciam? mittam filium meum dile-
ctum: forſitan cùm hunc viderint, ve-
rebuntur.
*Quem cùm vidiſſent coloni, cogi- 14
tauerunt intra ſe, dicentes, Hic eſt hæ- C
res, occidamus illum, vt noſtra fiat hæ-
reditas.
*Et eiectum illum extra vineam, oc- 15
ciderunt. Quid ergo faciet illis domi-
nus vineæ?
*Veniet, & perdet colonos iſtos, & 16
dabit vineam aliis. Quo audito, dixe-
runt illi, Abſit.
*Ille autem aſpiciens eos, ait, Quid 17
eſt ergo hoc quod ſcriptum eſt, Lapidem
quem reprobauerunt ædificantes, hic
factus eſt in caput anguli?
*Omnis qui ceciderit ſuper illum la- 18
pidem, conquaſſabitur: ſuper quem au-
tem ceciderit, comminuet illum.
*Et quærebant principes Sacerdo- 19
tum & Scribæ mittere in illum manus
illa hora: & timuerunt populum: cog-
nouerunt enim quòd ad ipſos dixerit ſi-
militudinem hanc.
*Et obſeruantes, miſerunt inſidia- 20
tores qui ſe iuſtos ſimularent, vt cape-
rent eum in ſermone, & traderent illum
principatui & poteſtati Præſidis.
*Et interrogauerunt eum, dicentes, 21
Magiſter, ſcimus quia rectè dicis & do-
ces: & non accipis perſonam; ſed viam
Dei in veritate doces. *Licet nobis 22
tributum dare Cęſari, an non?

7 *καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 *ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς·
10 *καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν.
11 *καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.
12 *καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.
13 *εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.
14 *ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.
15 *καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;
16 *ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, μὴ γένοιτο.
17 *ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;
18 *πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται. ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
19 *καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.
20 *καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.
21 *καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·
22 *ἔξεστιν ἡμῖν καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ;

וְקַטְלוּהִי מָנָא הָכִיל נֶעְבֵּד לְהוֹן מָרֵא כַּרְמָא׃ 16 נֵאתֵא וְנוֹבֵד לְפַלְחֵא הָנוּן וְנֶתֵּל כַּרְמָא לַאחָרָנֵא כַּד שְׁמַעו
דֵּין אֶמַרוּ לָא תֶהֱוֵא הָדָא׃ 17 הוּ דֵּין חַר בְּהוֹן וֶאמַר וּמָנָא הִי הָי דַּכְתִיבָא דְּכֵאפָא דַּאסְלִיו בַּנָּיֵא הִי הֲוָת לְרֵיש
קַרְנָא דְּזָוִיתָא׃ 18 וְכֻל מַן דְּנֶפֶל עַל הָי כֵּאפָא נֶתְרְעַע וְכֻל מַן דְּהִי תֶּפֶל עֲלוֹהִי תֶּדְרִיוֹהִי׃ 19 וּבְעוֹ הָו
דֵּין רַבַּי כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא דְּנַרְמוֹן עֲלוֹהִי אִידַיָּא בָּהּ בְּשָׁעְתָא וְדַחְלוּ מֶן עַמָּא יַדְעוּ גֵּיר דַּעֲלַיְהוֹן אֶמַר מַתְלָא הָנָא׃
20 וְשַׁדַּרוּ לְוָתֵהּ גְּשׁוּשֵׁא דְּמֶתְדַּמֵּין בְּזַדִּיקֵא דְּנֵאחְדוּנָיְהִי בְּמֶלְּתָא וְנַשְׁלְמוּנָיְהִי לְדַיָּנָא וַלְשׁוּלְטָנֵהּ דְּהֶגְמוֹנָא׃
21 וְשַׁאלוּהִי וְאָמְרִין לֵהּ מַלְּפָנָא יָדְעִינַן דַּתְרִיצָאִית מְמַלֵּל אַנְתְּ וּמַלֵּף אַנְתְּ וְלָא נָסֵב אַנְתְּ בַּאפֵּא אֶלָּא בְקוּשְׁתָּא
אוּרְחָא דַּאלָהָא מַלֵּף אַנְתְּ׃ 22 שַׁלִּיט לַן דְּנֶתֵּל כְּסֵף רִישָׁא לְקֶסַר אוֹ לָא׃

p אבר q כתל r שמע
s הוא t חור u כתב
x סלא y בנא z זויתא
פירושו פנה
a נפל b רעע כמו רוצץ
c דרא פירושו שבר
d בעא e רמא f רחל
g מתל כמו משל
h גשש פירוש מרגלים
i מן לשון ימן נשב

23 ܗܘ ܕܝܢ ܐܣܬܟܠ ܢܟܝܠܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ
ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. 24 ܚܘܐܘܢܝ ܕܝܢܪܐ ܕܡܢ ܐܝܬ
ܒܗ ܨܠܡܐ ܘܟܬܒܐ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ.
25 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܒܘ ܗܟܝܠ ܕܩܣܪ
ܠܩܣܪ ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ.
26 ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܚܕ ܡܢܗ ܡܠܬܐ ܩܕܡ ܥܡܐ.
ܘܐܬܕܡܪܘ ܥܠ ܦܬܓܡܗ ܘܫܬܩܘ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܢܫܐ ܕܥܢܕܢ ܀ ܣܓ ܀

27 ܩܪܒܘ ܕܝܢ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܙܕܘܩܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ
ܕܩܝܡܬܐ ܠܝܬ. ܘܫܐܠܘܗܝ. 28 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ. ܕܐܢ ܢܡܘܬ ܐܚܘܗܝ ܕܐܢܫ
ܘܐܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܘܠܐ ܒܢܝܐ. ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ
ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. 29 ܫܒܥܐ ܕܝܢ ܐܚܝܢ
ܗܘܘ. ܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ. ܘܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ.
30 ܘܢܣܒܗ ܬܪܝܢ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܗܢܐ ܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ.
31 ܘܬܠܬܐ ܬܘܒ ܢܣܒܗ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ
ܫܒܥܬܝܗܘܢ. ܘܡܝܬܘ ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܒܢܝܐ.
32 ܘܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ.
33 ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܕܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ.
ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܓܝܪ ܢܣܒܘܗ.
34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܒܢܝܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܢܣܒܝܢ
ܢܫܐ. ܘܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. 35 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܫܘܘ
ܠܥܠܡܐ ܗܘ. ܘܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܠܐ
ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܐܦ ܠܐ ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. 36 ܐܦܠܐ
ܓܝܪ ܬܘܒ ܠܡܡܬ ܡܫܟܚܝܢ. ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܐܢܘܢ
ܓܝܪ. ܘܒܢܝܐ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܗܘܘ ܒܢܝܐ
ܕܩܝܡܬܐ. 37 ܕܩܝܡܝܢ ܕܝܢ ܡܝܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܚܘܝ.
ܐܕܟܪ ܓܝܪ ܒܣܢܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. 38 ܐܠܗܐ
ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ. ܐܠܐ ܕܚܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܠܗ
ܐܢܘܢ ܚܝܝܢ. 39 ܘܥܢܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܫܦܝܪ ܐܡܪܬ. 40 ܘܠܐ ܬܘܒ ܐܡܪܚܘ
ܠܡܫܐܠܘܗܝ ܥܠ ܡܕܡ ܀

23 *Ipſe verò animaduertit eorum aſtutiam,
& ait, Quid me tentatis?
24 * Oſtendite mihi denarium. Cuius habet
imaginem & inſcriptionem? Illi autem lo-
quiunt, Cæſaris.
25 * Dixit eis Jeſchua, Reddite igitur quæ
ſunt Cæſaris, Cæſari; & quæ Dei, Deo.
26 * Nec potuerunt carpere ex eo ſermonem
coram populo: & mirati ſunt ſuper eius re-
ſponſo: & ſiluerunt.

Lectio Mulierum defunctarum.

27 *Cæterùm acceſſerunt quidam ex Sadou-
kæis illis, qui dicunt nullam eſſe reſurrectio-
nem, & interrogarunt eum;
28 * Dicuntque ei, Doctor, Mouſche ſcripſit
nobis, Si cuius frater obierit habens vxo-
rem ſine liberis, ducat frater eius vxorem
ipſius, & ſuſcitet ſemen fratri ſuo.
29 * Septem autem fratres fuerunt, primuſ-
que duxit vxorem, & mortuus eſt ſine li-
beris.
30 * Et duxit eam ſecũdus in vxorem ſuam,
& iſte mortuus eſt ſine liberis.
31 * Rurſum & tertius accepit eam: ſimi-
literque & illi ſeptem, & mortui ſunt, ne-
que reliquerunt liberos.
32 * Et mortua eſt ad extremum ipſa quoque
mulier.
33 * In reſurrectione ergo cuiuſnam eorũ fu-
tura eſt vxor? illi enim ſeptem duxerunt eam.
34 * Dixit eis Jeſchua, Filij huius ſeculi du-
cunt vxores, & mulieres fiunt virorum.
35 * Illi verò qui ſeculo illo digni fuerint, et
reſurrectione quæ eſt à domo mortuorum, nec
ducunt vxores, nec etiam mulieres fiunt vi-
36 rorum. * Nequaquam enim amplius mori
poſſunt. ſunt enim inſtar Angelorum, et ſunt
filij Dei, quum filij ſint reſurrectionis.
37 *Suſcitari autem mortuos Mouſche quo-
que demonſtrauit: meminit enim in rubo dũ
ait, Dominus Deus Abrohom, & Deus
Iſchok, & Deus Jaakoub.
38 * Deus autem non eſt mortuorum, ſed vi-
uorum: omnes enim viuunt ei.
39 * Reſponderunt autem quidam ex Scri-
bis, & dicunt ei, Doctor perbellè dicis.
40 * Nec amplius audebant interrogare eum
vlla de re.

---

23 הו דין אסתכל חרעותהון ואמר מנא מנסין אנתון לי׃ 24 חואוני דינרא דמן אית בה צלמא
וכתבא הנון דין אמרין דקסר׃ 25 אמר להון ישוע הבו הכיל דקסר לקסר ודאלהא לאלהא׃
26 ולא אשכחו למאחד מנה מלתא קדם עמא ואתדמרו על פתגמה ושתקו׃
קריינא דנשא דענדן סג
27 קרבו דין אנשין מן זדוקיא הנון דאמרין דקימתא לית ושאלוהי׃ 28 ואמרין לה מלפנא מושא כתב לן דאן
נמות אחוהי דאנש ואית לה אנתתא ולא בניא נסב אחוהי אנתתה ונקים זרעא לאחוהי׃ 29 שבעא דין אחין
הוו קדמיא נסב אנתתא ומית דלא בניא׃ 30 ונסבה דתרין לאנתתה והנא מית דלא בניא׃

סכל חרע עבראית ערם נסא חוא כתב יהב שכח בלשון כל אחד מלל דמר שתק קרא ענד קום שאל אלף מות נסב קום

*Considerans autem dolum illorum, 23
dixit ad eos, Quid me tentatis?
*Ostendite mihi denarium. Cuius 24
habet imaginem & inscriptionem? Re-
spondentes dixerunt, Cæsaris.
*Et ait illis, Reddite ergo quæ sunt 25
Cæsaris, Cæsari; & quæ sunt Dei, Deo.
*Et non potuerunt verbum eius re- 26
prehendere coram plebe: & mirati in
responso eius, tacuerunt.

*Accesserunt autem quidam Saddu- 27
cæorum, qui negāt esse resurrectionem, E
& interrogauerunt eum,
*Dicentes, Magister, Moyses scripsit 28
nobis, Si frater alicuius mortuus fuerit
habens vxorem, & hic sine liberis fuerit,
vt accipiat eam frater eius vxorem, &
suscitet semen fratri suo.
*Septem ergo fratres erant, & primus 29
accepit vxorē, & mortuus est sine filiis.
*Et sequens accepit illā, & ipse mor- 30
tuus est sine filio.
*Et tertius accepit illam. similiter & 31
omnes septem, & non reliquerunt se-
men; & mortui sunt.
*Nouissimè omniū mortua est & mu 32
lier. *In resurrectione ergo, cuius eo- 33
rum erit vxor? siquidem septem habue-
runt eam vxorem.
*Et ait illis Iesus, Filij huius seculi 34
nubunt, & traduntur ad nuptias:
*Illi verò qui digni habebuntur secu- 35
lo illo & resurrectione ex mortuis, neq; F
nubent, neque ducent vxores:
*Neque vltrà mori poterunt: æqua- 36
les enim angelis sunt: & filij Dei sunt,
cùm sint filij resurrectionis.
*Quia verò resurgāt mortui, & Moy- 37
ses ostēdit secus rubum, sicut dicit Do-
minum, Deum Abraham, & Deum
Isaac, & Deum Iacob.
*Deus autem non est mortuorum, 38
sed viuorum. omnes enim viuunt ei.
*Respondentes autem quidam Scri- 39
barū, dixerunt ei, Magister, bene dixisti.
*Et amplius nō audebant eum quic- 40
quam interrogare.

23 *Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, τί με πειράζετε;
24 *Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, καίσαρος.
25 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἀπόδοτε τοίνυν τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
26 *καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ. καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 *Προσελθόντες δέ τινες τῶν σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν,
28 *λέγοντες, διδάσκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
29 *ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος·
30 *καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος·
31 *καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον·
32 *ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
33 *ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
34 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται·
35 *οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίζονται·
36 *οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ υἱοί εἰσι τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
37 *ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν ἀβραάμ, καὶ τὸν θεὸν ἰσαάκ, καὶ τὸν θεὸν ἰακώβ.
38 *θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
39 *ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων, εἶπον, διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
40 *οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν.

31 וְדַתְלָתָא תּוּב נַסְבָהּ וְהָכְוָה וָאף שַׁבְעָתֵיכוּן וּמִיתוּ וְלָא שְׁבַקוּ בְּנַיָּא ׃ 32 וּמִיתַת בְּחַרְתָא וָאף אַנְתְּתָא ׃
33 בַּקְיָמְתָא הָכִיל דָאיְנָא מֶנְהוֹן חָהְוֵא אַנְתְּתָא שַׁבְעָתֵיהוֹן גֵּיר נַסְבוּהָ ׃ 34 אֵמַר לְהוֹן יֵשׁוּע בְּנַוְהִי דְעָלְמָא
הָנָא נָסְבִין נֵשֵׁא וְנֵשֵׁא הָוְיָן לְגַבְרֵא ׃ 35 הָנוּן דֵין דַלְהוּ עָלְמָא שְׁוַו וְלַקְיָמְתָא דְמֵן בֵּית מִיתֵא לָא נָסְבִין נֵשֵׁא וָאף
לָא נֵשֵׁא הָוְיָן לְגַבְרֵא ׃ 36 אָף לָא גֵּיר תּוּב לַמְמָת מֶשְׁכְּחִין אַיךְ מַלַאכֵא אֶנוּן גֵּיר וּבְנַיָּא אִיתֵיהוֹן דַאלָהָא מֵטֻל דְהָוֵי
בְּנַיָּא דַקְיָמְתָא ׃ 37 דְקָיְמִין דֵּין מִיתֵא אָף מוֹשֵׁא בַּדֵק אַדְכַר גֵּיר בִּסְנַיָּא כַּד אֵמַר מָרְיָא אֱלָהֵה דְאַבְרָהָם וֵאלָהֵה
דְאִיסְחָק וֵאלָהֵה דְיַעְקוּב ׃ 38 אֱלָהָא דֵין לָא הֲוָא דְמִיתֵא אֶלָּא דְחַיֵּא כֻּלְהוֹן גֵּיר חַיִין אֶנוּן לֵהּ ׃
39 וְעָנוּ אֲנָשִׁין מֵן סָפְרֵא וָאמְרִין לֵהּ מַלְפָנָא שַׁפִּיר אֵמַר אַנְתְּ ׃ 40 וְלָא תּוּב אַמְרַחוּ לְמֶשְׁאַלוּתֵהּ עַל מֶדֵם ׃

a קום b חיא c נסב
d חיא e שנא f קום
g מות h שכח בלשון יכל
i אית j בדק
עבראית חגיד
l דכר כמו זכר
m סניא כמו הסנה
n מות o חיא p ענא
q אלף r מרח s שאל

[illegible]

41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

[illegible]

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Ad oblationem Dominicæ quintæ post Epiphaniam.

41 * *Porrò dicebat eis, Quomodo dicunt Scribæ de Meschicho, eum esse filium Dauid?*
42 * *Quum ipse Dauid dicat in libro Psalmorum, Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea,*
43 * *Donec ponam hostes tuos sub pedibus tuis.*
44 * *Si Dauid ergo vocat eum, Dominum meum, quomodo filius eius est?*
45 * *Et audiente vniuerso populo, dicebat discipulis suis:*
46 * *Cauete à Scribis qui volunt ambulare cum stolis, & amant salutationes in plateis, primosque consessus in Synagogis, & primos accubitus in cœnis.*
47 * *Isti deuorant domos viduarum ea occasione quòd prorogent orationes suas: ipsi subibunt grauius iudicium.*

CAP. XXI.

1 *CONspicatus autem Ieschua diuites illos qui conijciebant in ærarium oblationes suas:*
2 * *Vidit etiam viduam quandam pauperrimam coniicientem octauas duas.*
3 * *Et ait, Verè dico vobis, hæc vidua pauper coniecit plusquàm omnes.*
4 * *Hi enim omnes ex eo quod redundabat eis, coniecerunt in domum oblationis Dei: hęc autem ex penuria sua quicquid possidebat coniecit.*

Ad oblationem Festo Crucis.

5 * *Quumque dicerent quidam de templo, quòd lapidibus pulcherrimis oblationibusque ornatum esset:*
6 * *Dixit eis Ieschua, In his quæ spectatis, venient dies quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur.*
7 * *Et interrogabant eum, dicentes, Doctor, quando hæc futura sunt? & quod est signum quum hæc appropinquauerint vt fiant?*
8 * *Ipse verò dixit eis, Videte ne seducamini: multi siquidem venient in nomine meo, dicéntque, Ego sum Meschicho. & tempus illud prope est. ne igitur post eos ambulaueritis.*

דְקוּלְבָא רְחַר בְּשַׁבָּא רח רְבָתַר בִנְחָא סד

41 וַאמַר הֲוָא לְהוֹן אַיכַנָא אָמְרִין סָפְרֵא עַל מְשִׁיחָא דַבְרֵה הו דְדָוִיד׃ 42 וְהו דָוִיד אֲמַר בַּכְּתָבָא דְמַזְמוֹרֵא [illegible]
[illegible] חַב לָךְ מִן יַמִינִי׃ 43 עַדְמָא דַאסִים בְּעֶלְדְּבָבַיךְ תְּחֵית רַגְלַיךְ׃ 44 אִן דָוִיד הָכִיל קָרֵא
[illegible] אַיכַנָא בְרֵה הו׃ 45 וְכַד כֻּלֵּה עַמָּא שָׁמַע הֲוָא אָמַר לְתַלְמִידַוְהי׃ 46 אֶזְדַהרוּ מִן סָפְרֵא דְצָבֵין
[illegible] בְאִסְטְלָא וְרָחְמִין שְׁלָמָא בְשׁוּקָא וְרִישׁ מַותְבָא בַּכְנוּשָׁתָא וְרִישׁ סְמָכָא בַחְשָׁמְיָתָא׃ 47 הָנוּן דְאָכְלִין
[illegible] אַרְמַלְתָא בְעֶלְתָא דְמַורְכִין צְלוֹתְהוֹן הָנוּן נְקַבְּלוּן דִינָא יַתִּירָא׃ קפלאון כא
[illegible] חָרִין יֵשׁוּעַ בְּעַתִּירֵא אִילֵין דְרָמֵין הֲווּ בֵית גַזָא קוּרְבָנַיהוֹן׃ 2 וַחֲזָא אָף אַרְמַלְתָא חֲדָא מַסְכִּנְתָא

רְנַח כמו זרח · כְּתַב · פירושו ספר · זְמַר · יְתַב · סוּם · קְרָא · לְמַר · זְהַר · צְבָא · חֲלַד מן לשון יון · רְחַם · יְתַב · סְמַךְ · חֲשַׁם · אֲכַל · עֲלַל · יְרַד · צְלָא · דָן · יְתַר · חור · רְמָא · קְרַב

* Dixit autem ad illos, Quomodo 41
dicunt Christum filium esse Dauid?
* Et ipse Dauid dicit in libro Psalmo- 42
rum, Dixit Dominus Domino meo, Se- G
de à dextris meis,
* Donec ponam inimicos tuos sca- 43
bellum pedum tuorum?
* Dauid ergo Dominum illum vo- 44
cat: & quomodo filius eius est?
* Audiente autem omni populo, di- 45
xit discipulis suis:
* Attendite à Scribis qui volunt am- 46
bulare in stolis, & amant salutationes in
foro, & primas cathedras in Synagogis,
& primos discubitus in conuiuiis:
* Qui deuorant domos viduarum, si- 47
mulantes longam orationem. Hi acci-
pient damnationem maiorem.

CAP. XXI.

RESpiciens autem, vidit eos qui mit- 1
tebat munera sua in gazophylacium A
diuites.
* Vidit autem & quandam viduam 2
pauperculam, mittentem æra minuta
duo.
* Et dixit, Verè dico vobis, quia vidua 3
hæc pauper, plus quàm omnes misit.
* Nam omnes hi, ex abundanti sibi 4
miserunt in munera Dei: hæc autem ex
eo quod deest illi, omnem victum suum
quem habuit, misit.

* Et quibusdam dicentibus de tem- 5
plo, quòd bonis lapidibus & donis or- B
natum esset, dixit:
* Hæc quæ videtis, venient dies in 6
quibus non relinquetur lapis supra la-
pidem, qui non destruatur.
* Interrogarunt autem illum, dicen- 7
tes, Præceptor, quando hæc erunt: &
quod signum cùm fieri incipient?
* Qui dixit, Videte ne seducamini. 8
multi enim venient in nomine meo, di-
centes, Quia ego sum: & tempus appro-
pinquauit, nolite ergo ire post eos.

41 * Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, πῶς λέγουσι τὸν χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;

42 * καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 * ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

44 * Δαβὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ· καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

45 * ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

46 * προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·

47 * οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

κα'.

1 * Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους·

2 * εἶδε δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά·

3 * καὶ εἶπεν, ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν·

4 * ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.

5 * Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε,

6 * ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 * ἐπηρώτησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;

8 * ὁ δὲ εἶπε, βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.

---

d דארמית שמונא תרין ׃ 3 ואמר שררא אמר אנא לכון דהדא ארמלתא e מסכנתא ארמיה יתיר מן
כלנש ׃ 4 כלהון גיר הלין מא דיתיר הוא להון ארמיו בית קורבנא דאלהא הדא דין מן f חסירותה כל g וקניא הוה
דקורבנא רעארא i דצליבא סא
h ארמיתה ׃ 5 וכד אמרין הוו אנשין על היכלא דבכאפא שפירתא ובקורבנא k מצבת ׃ 6 אמר להון ישוע הלין l דחזין אנתון
m נאתון יומתא דבהון לא n חשתבק כאף על כאף דלא o תסתתר ׃ 7 p ומשאלין הוו לה ואמרין q מלפנא אמתי
הלין r נהוין ומנא הי אתא מא דקריבן הלין דנהוין ׃ 8 הודין אמר להון s חזו למא t תטעון סגיאא גיר נאתון
בשמי u ונאמרון דאנא אנא משיחא וזבנא קרב לא דין x תאזלון בתרהון ׃

d רמא e סכן f חסר
g קנא h רמא i צלב
k צבת פירושו תקן
l חזא m אתא n שבק
o סתר בלשון חרב
p שאל q אלף r הוא
s חזא t טעא v אמר
x אזל

9 * ܡܐ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܪܒܐ ܘܫܓܘܫܝܐ ܠܐ
ܬܕܚܠܘܢ. ܥܬܝܕܢ ܐܢܝܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܠܘܩܕܡ
10 ܠܡܗܘܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܛܬ ܫܘܠܡܐ. * ܢܩܘܡ ܓܝܪ
ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ ܘܡܠܟܘ ܥܠ ܡܠܟܘ.
11 * ܘܙܘܥܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ ܒܕܘܟܐ ܕܘܟܐ. ܘܟܦܢܐ
ܘܡܘܬܢܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܕܚܠܬܐ ܘܣܘܪܕܐ ܘܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ
ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܬܚܙܝܢ. ܘܣܬܘܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ.
12 * ܩܕܡ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܢܪܡܘܢ ܥܠܝܟܘܢ
ܐܝܕܝܐ. ܘܢܪܕܦܘܢܟܘܢ. ܘܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܟܢܘܫܬܐ
ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܢܩܪܒܘܢܟܘܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
13 ܘܗܓܡܘܢܐ ܡܛܠ ܫܡܝ. * ܘܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ
14 ܠܣܗܕܘܬܐ. * ܣܝܡܘ ܕܝܢ ܒܠܒܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܗܘܘܢ
15 ܡܬܝܠܦܝܢ ܠܡܦܩ ܪܘܚܐ. * ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܬܠ ܠܟܘܢ
ܦܘܡܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ
ܠܘܩܒܠܗ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ.
16 * ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܕܝܢ ܐܒܗܝܟܘܢ ܘܐܚܝܟܘܢ.
ܘܐܚܝܢܝܟܘܢ ܘܪܚܡܝܟܘܢ. ܘܢܡܝܬܘܢ ܡܢܟܘܢ.
17 * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ.
18 * ܘܣܥܪܬܐ ܡܢ ܪܫܟܘܢ ܠܐ ܬܐܒܕ.
19 * ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܟܘܢ ܕܝܢ ܬܩܢܘܢ ܢܦܫܬܟܘܢ.
20 * ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܡܬܚܕܪܐ ܒܚܝܠܘܬܐ.
21 ܗܝܕܝܢ ܕܥܘ ܕܩܪܒ ܠܗ ܚܘܪܒܢܗ. * ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܒܝܗܘܕ ܐܢܘܢ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܓܘܗ
ܐܢܘܢ ܢܦܩܘܢ. ܘܕܒܩܘܪܝܐ ܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܗ.
22 * ܕܝܘܡܬܐ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ ܕܬܒܥܬܐ. ܕܢܫܬܠܡ ܟܠ
23 ܡܐ ܕܟܬܝܒ. * ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ
24 ܒܐܪܥܐ. ܘܪܘܓܙܐ ܥܠ ܥܡܐ ܗܢܐ. * ܘܢܦܠܘܢ ܒܦܘܡܗ
ܕܣܝܦܐ. ܘܢܫܬܒܘܢ ܠܟܠ ܐܬܪ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܬܗܘܐ
ܡܬܕܝܫܐ ܡܢ ܥܡܡܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܙܒܢܝܐ
25 ܕܥܡܡܐ. * ܘܢܗܘܝܢ ܐܬܘܬܐ ܒܫܡܫܐ ܘܒܣܗܪܐ.
ܘܒܟܘܟܒܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܐܘܠܨܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܘܦܩ
ܐܝܕܝܐ. ܡܢ ܬܗܪܬܐ ܕܩܠܐ ܕܝܡܐ.

9 * *Quumque audieritis bella, & tumultus, ne extimueritis. Futurũ eſt enim vt hæc primùm fiant, ſed necdum perueniet finis.*
10 * *Inſurget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum.*
11 * *Et terræmotus ingentes futuri ſunt ſingulis in locis, itẽ fames & peſtilentiæ: eruntque terriculamenta & expulſiones, & ſigna magna è cælo apparebunt, magnæque tempeſtates erunt.*
12 * *Sed ante hæc omnia iniicient in vos manus, voſque perſequentur, & tradent vos in Synagogas, & domum vinctorum: & ſiſtent vos coram regibus & præſidibus propter nomen meum.*
13 * *Hæc autem erunt vobis teſtimonio.*
14 * *Sed reponite in corde veſtro vos non eſſe inſtruendos ad depromendum Spiritum.* [ad reddendam rationem.]
15 * *Ego enim dabo vobis os & ſapientiam illam, cui non poterunt obſiſtere omnes inimici veſtri.*
16 * *Tradent autem vos parentes veſtri, & fratres, & patrueles, & amici veſtri, mortique adigent nonnullos ex vobis.*
17 * *Et eritis exoſi omnibus propter nomen meum.*
18 * *Sed pilus à capite veſtro non peribit.*
19 * *Verùm per patientiam veſtram poſſideatis animam veſtram.*
20 * *Quum autem videritis Ouriſchlem cingi ab exercitu, tunc ſcitote appropinquare vaſtationem eius.*
21 * *Tunc ij qui ſunt in Jihoudæa, fugiant in montem; quique intra eam ſunt, euadant: & qui ſunt in agris, non ingrediantur eam.*
22 * *Nam hi ſunt dies vltionis, vt impleatur quicquid ſcriptum eſt.*
23 * *Væ autem iis quæ fuerint prægnantes, iiſque quæ lactentes fuerint in illis diebus. Erit enim oppreſſio ingens in terra, & ira*
24 *populo iſto.* * *Cadéntque acie gladij, & captiui abducentur in omnem regionem: & Ouriſchlem erit conculcata à gentibus, vſque quo impleantur tempora Gentium.*
25 * *Et erunt ſigna in Sole & Luna & ſyderibus, & in terra anguſtia gentium, & complosio manuum præ ſtupore ſonitus maris,*

9 ומא דשמעין אנתון קרבא [y] ושגושיא לא [z] תדחלון עתידן אנין גיר הלין לוקדם למהוא אלא לא עדכיל [a] מטת
שולמא ; 10 [b] נקום גיר עמא על עמא ומלכו על מלכו ; 11 [c] וזועא [d] רורבא נהוון בדוכא דוכא וכפנא
ומותנא ונהוון [f] דחלתא [g] וסורדא ואתותא רורבתא מן שמיא נתחזין [h] וסתוא רורבא נהוון ; 12 קדם דין הלין כלהין
נרמון עליכון [k] אידיא [l] ונרדפונכון [m] ונשלמונכון לכנושתא ולבית אסירא [a] ונקרבונכון קדם מלכא [b] והגמונא
מטל שמי ; 13 ותהוא לכון דין לסהדותא ; 14 [c] סימו דין בלבכון דלא תהוון [d] מתילפין [e] למפק רוחא ;
15 אנא גיר [f] אתל לכון פומא וחכמתא אידא דלא [g] נשכחון [h] למקם לוקבלה כלהון בעלדבביכון ;
16 [i] נשלמוניכון דין אבהיכון ואחיכון ואחיניכון ורחמיכון [k] ונמיתון מנכון ;

[y] שגש [z] דחל [a] מטא
[b] קום [c] זוע [d] רבב
[e] מות [f] דחל [g] סרד
[h] סתוא [i] רמא [k] יד
[l] רדף [m] שלם [n] קרב
[b] מן לשון יון נצבים
[c] סום [d] אלף [e] נפק
[f] נתל [g] שכח
בלשון יכל
[h] קום [i] שלם [k] מות

* Cùm autem audieritis prælia & se- 9
ditiones, nolite terreri: oportet primùm
hæc fieri, sed nondum statim finis.
* Tunc dicebat illis, Surget gens con- 10
tra gētem, & regnum aduersus regnum:
* Et terræmotus magni erunt per lo- 11
ca, & pestilentiæ & fames, terroresque C
de cælo, & signa magna erunt.
* Sed ante hæc omnia iniicient vobis 12
manus suas: & persequentur tradentes
in synagogas & custodias, trahentes ad
reges & præsides propter nomē meum.
* Continget autem vobis in testimo- 13
nium.
* Ponite ergo in cordibus vestris non 14
præmeditari quemadmodum respon-
deatis.
* Ego enim dabo vobis os & sapien- 15
tiam: cui non poterunt resistere & con-
tradicere omnes aduersarij vestri.
* Trademini autem à parentibus & 16
fratribus, & cognatis & amicis: & mor- D
te afficient ex vobis.
* Et eritis odio omnibus hominibus 17
propter nomen meum:
* Et capillus de capite vestro non pe- 18
ribit.
* In patientia vestra possidebitis ani- 19
mas vestras.
* Cùm autem videritis circundari ab 20
exercitu Ierusalem: tunc scitote quia ap-
propinquauit desolatio eius.
* Tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad 21
montes: & qui in medio eius, discedant:
& qui in regionibus, nō intrent in eam.
* Quia dies vltionis hi sunt, vt impleā- 22
tur omnia, quæ scripta sunt.
* Væ autem prægnantibus & nu- 23
trientibus in illis diebus. erit enim E
pressura magna supra terrā, & ira in po-
pulo hoc.
* Et cadent in ore gladij: & captiui du- 24
centur in omnes gentes. & Ierusalem
calcabitur à Gentibus: donec impleātur
tempora nationum.
* Et erunt signa in sole & luna & stel- 25
lis: & in terris pressura gentium præ cō-
fusione sonitus maris & fluctuum,

9 * ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ
πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως
τὸ τέλος.
10 * τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος,
καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.
11 * σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ καὶ λοι-
μοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγά-
λα ἔσται.
12 * πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων, ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς
τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι παραδιδόντες εἰς συναγω-
γὰς καὶ φυλακάς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμό-
νας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.
13 * ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.
14 * θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀ-
πολογηθῆναι·
15 * ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα, καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνή-
σονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι
ὑμῖν.
16 * παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ συγγενῶν καὶ
φίλων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν·
17 * καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνο-
μά μου·
18 * καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.
19 * ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
20 * ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων
τὴν ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις
αὐτῆς.
21 * τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ
ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσ-
ερχέσθωσαν εἰς αὐτήν·
22 * ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι
πάντα τὰ γεγραμμένα.
23 * οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ·
24 * καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτι-
σθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμέ-
νη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.
25 * καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσ-
σης καὶ σάλου,

17 ותהוון סניאין מן כל אנש מטל שמי ׃ 18 ומנתא מן רישכון לא תאבדי ׃ 19 בםסיברנותכון
תקנון נפשכון ׃ 20 מא דין דחזיתון לאורשלם דחדיר לה חילא הידין דעודקרב לה חורבה ׃
21 הידין אילין דביהוד אנון נערקון לטורא ואילין דבגוה אנון נערקון ודבקוריא לא נעלון לה ׃
22 דיוםתא אנון הלין דתבעתא ונשלם כל מא דכתיב ׃ 23 וי דין לאילין דבטנן ולאילין דמינקן בהנון
יומתא נהוא גיר אולצנא רבא בארעא ורוגזא על עמא הנא ׃ 24 ונפלון בפומא דחרבא ונשתבון לכל
אתר ואורשלם תהוא מתחדישא מן עממא עדמא דנשלמון זבנא דעממא ׃ 25 ונהוין אתותא בשמשא
ובסהרא ובכוכבא ובארעא אולצנא דעממא ופושך אידיא מן תותתא דקלא דימא ׃

m מנתא פירשו שער
n אבד o סבר p קנא
q חזא r חדר כמו חזר
s ירע t חרב u ערק
x עלל y תבע z בטן
a ינק b אלץ c רגז
d נפל e שבא f רוש
g פשך פירוש טפח

26 ܘܙܘܥܐ ܕܡܦܩ ܢܦܫܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܡܢ ܕܚܠܬܐ
ܘܡܢ ܡܕܡ ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܬܬܙܝܥܘܢ ܚܝܠܐ
ܕܫܡܝܐ. 27 ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ
ܒܥܢܢܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܫܘܒܚܐ ܪܒܐ.
28 ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܪܝܢ ܗܠܝܢ ܕܢܗܘܝܢ. ܐܬܠܒܒܘ
ܘܐܪܝܡܘ ܪܝܫܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܪܒ ܠܗ ܦܘܪܩܢܟܘܢ.

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ

ܣܘ

29 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܚܙܘ ܠܬܐܬܐ ܘܠܟܠܗܘܢ
30 ܐܝܠܢܐ. ܕܡܐ ܕܡܦܪܥܝܢ. ܡܚܕܐ ܡܢܗܘܢ
31 ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܝ ܠܗ ܩܝܛܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ
ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ. ܕܥܘ ܕܩܪܝܒܐ
32 ܗܝ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ
33 ܢܗܘܝܢ. ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ.
34 ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܬܝܩܪܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ
ܒܫܘܒܥܐ. ܘܒܪܘܝܘܬܐ ܘܒܨܦܬܐ
ܕܥܠܡܐ. ܘܡܢ ܫܠܝ ܢܩܘܡ ܥܠܝܟܘܢ ܝܘܡܐ ܗܘ.
35 ܐܝܟ ܦܚܐ ܓܝܪ ܢܬܦܪܣ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ
36 ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܗܘܘ ܗܟܝܠ
ܥܝܪܝܢ ܒܟܠܙܒܢ ܘܡܨܠܝܢ. ܕܬܫܘܘܢ ܠܡܥܪܩ
ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ ܩܕܡ
37 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܒܐܝܡܡܐ ܕܝܢ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ.
ܘܒܠܠܝܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܘܒܐܬ ܒܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ
38 ܙܝܬܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܡܩܕܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ
ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ.

ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ ܣܘ

ܩܦܠܐܘܢ ܟܒ

1 ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܦܨܚܐ.
2 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܐܝܟܢܐ
3 ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܡܐ. ܥܠ
ܗܘܐ ܕܝܢ ܣܛܢܐ ܒܝܗܘܕܐ ܕܡܬܩܪܐ ܣܟܪܝܘܛܐ.
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܢܝܢܐ ܕܬܪܥܣܪ.

26 * *Et commotio quæ eiiciet animas hominum præ timore eius quod inuasurum est terram: & commouebuntur virtutes cælorum.*

27 * *Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa, magnaque gloria.*

28 * *Quum autem hæc incipient fieri, bono animo estote, & attollite capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.*

Ad vesperas Dominicæ post Festum Crucis.

29 * *Porrò dicebat eis parabolam: Videte ficum & omnes arbores:*

30 * *Quæ quum pullulauerint, statim ex eis intelligitis propè esse æstatem.*

31 * *Ita & vos quum videritis hæc fieri, scitote propè esse regnum Dei.*

32 * *Amin dico vobis, haudquaquam præterierit generatio ista, quousque hæc omnia fiant.*

33 * *Cælum & terra transibunt, verba autem mea minimè transibunt.*

34 * *Cauete autē vobis ipsis nequando grauentur corda vestra crapula, & ebrietate, & sollicitudine sæculi, & repentè vobis superueniat dies ille:*

35 * *Nam instar laquei illaqueabit eos omnes qui habitant in superficie vniuersæ terræ.*

36 * *Vigilate igitur omni tempore, & orate, vt digni habeamini qui effugiatis hæc quæ futura sunt, & consistatis coram Filio hominis.*

37 * *Interdiu autem docebat in templo: noctu verò exiens, pernoctabat in monte, qui vocatur Domus oliuarum.*

38 * *Et totus populus manè veniebāt ad eum in templum, vt audirent sermonem eius.*

Ad vesperam Feria VI. Crucifixionis.

CAP. XXII.

1 *APpropinquabat autem festum Azymorum, quod vocatur Pezcho.*

2 * *Et quærebant principes Sacerdotum & Scribæ quomodo trucidarent eum: timebant enim à populo.*

3 * *Introiuit autem Satanas [aduersarius] in Ihoudo, vocatum Secariouto, qui erat è numero duodecim.*

26 וזועא [l] דמפק נפשתא דבנינשא מן [m] דחלתא ודמדם דעתיד [n] למאתא על ארעא [o] ונתתזיעון חילא דשמיא ׃
27 והידין [p] נחזוניהי לברה דאנשא [q] דאתא בעננא עם חילא סגיאא [r] ושובחא רבא ׃ 28 מא דין דשרי
לין ונהוין [s] אתלבבו [u] ואריםו רישיכון מטל דקרב לה [x] פורקנכון ׃

ודרמשא דחד בשבא דבתר עאדא דצליבא סו

29 ואמר הוא להון [y] מתלא [z] חזו לתתא ולכלהון אילנא ׃ 30 דמא [a] דמפרעין מחדא מנהון [b] מסתכלין אנתון
דמטי לה [c] קיטא ׃ 31 הכנא אף אנתון מא [d] דחזיתון הלין [e] דהוין [f] דעו דקריבא הי מלכותא דאלהא ׃ 32 אמין אמר
אנא לכון דלא [g] תעבר שרבתא הדא עדמא דכלהין הלין נהוין ׃ 33 שמיא וארעא נעברון [h] ומלי לא נעברן ׃

[l] נפק [m] דחל [n] אתא
[o] זוע [p] חזא [q] אתא
[r] שבח [s] חזא [t] לבב
[v] רום [x] פרק [y] מתל כמו משל
[z] חזא [a] פרע פירושו מצמיחים
[b] סכל [c] קיטא כמו קיץ
[d] חזא [e] הוא [f] ידע
[g] עבר [h] מלל

26 Arescentibus hominibus præ timore & expectatione, quæ superuenient vniuerso orbi. nam virtutes cælorum mouebuntur:
27 Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potestate magna & maiestate.
28 His autem fieri incipientibus, respicite & leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. F

29 Et dixit illis similitudinem, Videte ficulneam & omnes arbores:
30 Cùm producunt iam ex se fructum, scitis quoniam propè est æstas.
31 Ita & vos cùm videritis hæc fieri, scitote, quoniam propè est regnum Dei.
32 Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.
33 Cælum & terra transibunt: verba autem mea non transibunt.
34 Attendite autem vobis, ne fortè grauentur corda vestra in crapula & ebrietate & curis huius vitæ: & superueniat in vos repentina dies illa.
35 Tanquam laqueus enim superueniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ.
36 Vigilate itaque omni tempore orantes, vt digni habeamini fugere ista omnia quæ futura sunt, & stare ante filium hominis.
37 Erat autem diebus docens in templo: noctibus verò exiens, morabatur in monte qui vocatur Oliueti.
38 Et omnis populus manicabat ad eũ in templo audire eum.

CAP. XXII.

1 APpropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha:
2 Et quærebant principes sacerdotum & Scribæ, quomodo eum interficerent; timebant verò plebem.
3 Intrauit autem satanas in Iudam qui cognominabatur † Iscariotes, vnum de duodecim:

26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων ἐν τῇ οἰκουμένῃ. αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·
30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
31 οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.
33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.
34 προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη·
35 ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.
36 ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν·
38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

κϐ.

1 Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα·
2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τό, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3 εἰσῆλθε δὲ σατανᾶς εἰς ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.

34 אזדהרו דין בנפשכון דלא מתיקרון לביתכון באסותתא וברויותא ובצפתא דעלמא ומן שליא
נאתא עליכון יומא הו : 35 איך צפחתא גיר נצפח על כלהון אילין דיתבין על אפיה דכלה ארעא :
36 הוו הכיל שהרין בכלזבן ומצלין דתשוון למערק מן הלין דעתידן למהוא ותקומון קדם ברה דאנשא :
37 באיממא דין מלף הוא בהיכלא ובלליא נפק הוא באת בטורא דמתקרא דבית זיתא : 38 וכלה עמא
מקדמין הוו לותה להיכלא למשמע מלתה : דרמשא דערובתא וזקיפותא סז קפאלין בב
1 קריב הוא דין עדעדא דפטירא דמתקרא פצחא : 2 ובעין הוו רבי כהנא וספרא דאיכנא נקטלוניהי
דדחלין הוו גיר מן עמא : 3 על הוא דין סטנא ביהודא דמתקרא סכריוטא דאיתוהי הוא מן מניא דתרעסר :

g זחר h יקר פירוש כבד
i עבראית זוללה
k רויא l יצף m מן שליא
עבראית פתאם
n צפח עבראית יקש
o יתב כמו ישב
p שהר פירוש שקד
q צלא r שוא s קום
t יום v אלף x בורת
עבראית לון
y עבראית חג

4 * ܘܐܙܠ ܡܠܠ ܥܡ ܪ̈ܒܝ ܟܗ̈ܢܐ ܘܣܦ̈ܪܐ ܘܪ̈ܒܝ
ܚܝܠܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܝܟ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ.
5 * ܘܚܕܝܘ ܘܐܩܝܡܘ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܟܣܦܐ.
6 * ܘܐܫܬܘܕܝ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܥܐ
ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ ܒܠܥܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܀
7 * ܘܡܛܝ ܝܘܡܐ ܕܦܛܝܪ̈ܐ. ܕܒܗ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܝܕܐ
8 ܕܢܬܢܟܣ ܦܨܚܐ. * ܘܫܕܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܛܝܒܘ ܠܢ ܦܨܚܐ ܕܢܠܥܣ.
9 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܛܝܒ.
10 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ.
ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܫܩܝܠ ܓܪܒܐ ܕܡ̈ܝܐ. ܙܠܘ
11 ܒܬܪܗ. * ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ. ܐܡܪܘ ܠܡܪܗ ܕܒܝܬܐ.
ܪܒܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܦܨܚܐ
12 ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ. * ܘܗܐ ܗܘ ܡܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ
13 ܚܕܐ ܪܒܬܐ ܕܡܫܘܝܐ. ܬܡܢ ܛܝܒܘ. * ܘܐܙܠܘ ܐܫܟܚܘ
14 ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܕܢܐ.
ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܐܣܬܡܟ. ܘܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܥܡܗ.
15 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܪܓܬܐ ܪܓܝܒܬ. ܕܗܢܐ ܦܨܚܐ
16 ܐܟܘܠ ܥܡܟܘܢ ܩܕܡ ܕܐܚܫ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܓܝܪ. ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܐܟܠܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡ
17 ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ. ܘܐܡܪ
18 ܣܒܘ ܗܢܐ ܘܦܠܓܘܗܝ ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܓܝܪ
ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܕܬܐܬܐ
19 ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܐܘܕܝ. ܘܩܨܐ
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܚܠܦ ܐܦܝܟܘܢ
ܡܬܝܗܒ. ܗܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܠܕܘܟܪܢܝ.
20 * ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܥܠ ܟܣܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ ܐܡܪ. ܗܢܐ
ܟܣܐ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܒܕܡܝ. ܕܡܬܐܫܕ ܚܠܦܝܟܘܢ.
21 * ܒܪܡ ܗܐ ܐܝܕܗ ܕܡܫܠܡܢܝ ܥܠ ܦܬܘܪܐ.
22 * ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ ܐܝܟ ܕܦܣܝܩ. ܒܪܡ ܘܝ
ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ.
23 * ܘܫܪܝܘ ܡܬܒܥܝܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܟܝ ܡܢܗܘܢ
ܗܘ ܕܗܕܐ ܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ ܀ ܀ ܀

4 * *Et abiens collocutus est cum principibus*
Sacerdotum & Scribis & Magistris militiae
templi, vt ipsis eum proderet.
5 * *Et gauisi sunt, ac pacti sunt se daturos*
6 *ei pecuniam.* * *Et spopondit eis: quaere-*
batque sibi opportunitatem, vt proderet eum
ipsis absque turba.
7 * *Aduenit autem dies Azymorum, in*
qua moris erat mactari Pezcho.
8 * *Et misit Ieschua Kipho & Iouchanon,*
dixitque eis, Ite parate nobis Pezcho, vt man
9 *ducemus.* * *Ipsi verò dixerunt ei,*
Vbi vis paremus?
10 * *Dixit eis, Ecce quum introieritis in ci-*
uitatem, occurret vobis vir baiulans hy-
driam aquae, abite post eum.
11 * *Et quò loci ingredietur, dicite domino*
domus, Magister noster ait, Vbinam est do-
mus conuiuij [diuersorium] *vbi edam Pezcho*
cum discipulis meis?
12 * *Et ecce hic ostendet vobis coenaculum*
domus conuiuij, illic parate.
13 * *Profecti itaque inuenerunt prout dixe-*
rat eis: & parauerunt Pezcho.
14 * *Quumque adesset constitutum tempus,*
veniens Ieschua discubuit, & duodecim A-
postoli cum eo.
15 * *Et dixit eis, Desiderio desideraui hoc*
Pezcho manducare vobiscum priusquàm pa-
16 *tiar.* * *Dico enim vobis me non amplius*
comesturum illud, quousque compleatur in
17 *regno Dei.* * *Et accepit calicem, et gra-*
tias egit, ac dixit, Accipite hoc, & diuidite
18 *inter vos:* * *Dico enim vobis, me non*
bibiturum de generatione vitis, donec ve-
19 *niat regnum Dei.* * *Et accepit panem,*
& gratias egit; fregitque, & dedit eis: &
ait, Hoc est corpus meum quod pro vobis tra-
ditur. hoc facite in mei memoriam.
20 * *Similiter etiam de calice, postquàm coe-*
nassent, dixit, Hic est calix testamenti noui
in sanguine meo, qui pro vobis effunditur.
21 * *Veruntamen ecce manus eius qui pro-*
22 *dit me est in mensa.* * *Et Filius hominis*
abit prout definitum est: veruntamen vae ho-
mini illi, cuius manu proditur.
23 * *Coeperũt autem disquirere inter se, quis-*
nam esset ex eis qui hoc patraturus esset.

4 וְאַזַל מַלֵּל עַם רַבַּי כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא וְרַבַּי חַיְלָא דְהַיכְלָא אַיךְ [g] דְנַשְׁלְמִיוּהִי לְהוֹן ׃ 5 [h] וַחֲדִיו [i] וַאקִימוּ [k] דְנֶתְּלוּן
לֵהּ כַּסְפָּא ׃ 6 [l] וְאִשְׁתַּוְדִי לְהוֹן [m] וּבָעֵא הֲוָא לֵהּ [n] פֶּלְעָא דְנַשְׁלְמִיוּהִי לְהוֹן בֶּלְעַד מֵן כֶּנְשָׁא ׃ 7 וּמְטָא יַוְמָא
דְפַטִּירֵא דְבֵהּ אִית הֲוָא עִידָא [o] דְנֶתְנְכֵס [p] פֶּצְחָא ׃ 8 וְשַׁדַּר יֵשׁוּעַ לְכֵאפָא וַלְיוּחַנָן וֶאמַר לְהוֹן [q] זֶלוּ [r] טַיֵּבוּ לַן פֶּצְחָא
דְנֶלְעַס ׃ 9 הֵנוּן דֵּין אֶמַרוּ לֵהּ אַיכָא [t] צָבֵא אַנְתְּ דְנַטֵּיב ׃ 10 אֱמַר לְהוֹן הָא מָא [u] דְעָאלִין אַנְתּוּן [x] לַמְדִינְתָּא
פָגַע בְּכוֹן גַּבְרָא דְשָׁקִיל גַּרְבָּא דְמַיָּא [y] זֶלוּ בָּתְרֵהּ ׃ 11 וְאַיכָא [z] דְעָאֵל אֱמַרוּ לְמָרֵהּ דְבַיתָא רַבַּן אֱמַר אַיכַו בֵּית
מַשְׁרָיָא אַיכָא [b] דְאֵכוּל פֶּצְחָא עַם תַּלְמִידַי ׃ 12 וְהָא הוּ [c] מַחֲוֵא לְכוֹן [d] עֶלִיתָא חֲדָא רַבְּתָא [e] דְמַשְׁוְיָא תַּמָּן [f] טַיֵּבוּ ׃
13 וַאזַלוּ [g] אַשְׁכַּחוּ אַיךְ דְאֱמַר לְהוֹן וְטַיֵּבוּ פֶּצְחָא ׃ 14 וְכַד הֲוָא עֶדָּנָא אֶתָא יֵשׁוּעַ אֶסְתַּמַּךְ וַתְרֵעֶסַר שְׁלִיחֵא עַמֵּהּ ׃

[g] שלם [h] חדא [i] קום
[k] נתל [l] ידא [m] בעא
[n] עבראית עלילה
[o] נכס [p] פצח כמו פסח
[q] אזל [r] טיב [s] לעס
[t] צבא [u] עול [x] דן
[y] אזל [z] עול [a] שרא
[b] אכל [c] חוא [d] עלא
[e] שוא [f] טיב [g] שכח
בלשון מצא

‡ Et abijt, & locutus est cum prin- 4
cipibus sacerdotum & magistratibus,
quemadmodum illum traderet eis.
‡ Et gauisi sunt, & pacti sunt pecuniam 5
illi dare.
‡ Et spopondit. Et quærebat oppor- 6
tunitatem vt traderet illum sine turbis.
‡ Venit autem dies Azymorum, in 7
qua necesse erat occidi Pascha.
‡ Et misit Petrum & Iohannem, di- 8
cens, Euntes parate nobis pascha, vt B
manducemus.
‡ At illi dixerunt, Vbi vis paremus? 9
‡ Et dixit ad eos, Ecce, introeuntibus 10
vobis in ciuitatem, occurret vobis ho-
mo† amphoram aquę portans: sequimi-
ni eum in domum in quam intrat.
‡ Et dicetis patrifamilias domus, Di- 11
cit tibi magister, Vbi est diuersorium
vbi Pascha cum discipulis meis man-
ducem?
‡ Et ipse ostendet vobis cœnaculum 12
magnum stratum: & ibi parate.
‡ Euntes autem inuenerunt sicut di- 13
xit illis; & parauerunt Pascha.
‡ Et cùm facta esset hora, discubuit, 14
& duodecim Apostoli cum eo.
‡ Et ait illis, Desiderio desideraui hoc 15
Pascha manducare vobiscum, antequàm
patiar. ‡ Dico enim vobis, quia ex 16
hoc non manducabo illud, donec im-
pleatur in regno Dei.
‡ Et accepto calice gratias egit, & di- 17
xit, Accipite & diuidite inter vos.
‡ Dico enim vobis, quòd non bibam 18
de generatione vitis, donec regnum Dei
veniat. ‡ Et accepto pane, gratias egit, 19
& fregit; & dedit eis, dicens, Hoc est cor-
pus meum, quod pro vobis datur. hoc
facite in meam commemorationem.
‡ Similiter & calicem, postquàm cœ- 20
nauit, dicens, Hic est calix nouum testa-
mentum in sanguine meo, qui pro vo-
bis fundetur. ‡ Veruntamen ecce ma- 21
nus tradentis me, mecum est in mensa. C
‡ Et quidem Filius hominis secũdùm 22
quod definitum est, vadit: veruntamen
væ homini illi per quem† tradetur.
‡ Et ipsi cœperunt quærere inter se, 23
quis esset ex eis qui hoc facturus esset.

4 ‡ καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς
στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.
5 ‡ Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι·
6 ‡ καὶ ἐξωμολόγησε, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦ-
ναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.
7 ‡ ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ
πάσχα.
8 ‡ καὶ ἀπέστειλε πέτρον καὶ ἰωάννην, εἰπὼν, πορευθέν-
τες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
9 ‡ οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν;
10 ‡ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πό-
λιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων.
ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται.
11 ‡ Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, λέγει σοι ὁ διδάσκα-
λος, ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθη-
τῶν μου φάγω;
12 ‡ κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ
ἑτοιμάσατε.
13 ‡ ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡ-
τοίμασαν τὸ πάσχα.
14 ‡ καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπό-
στολοι σὺν αὐτῷ·
15 ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο
τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν·
16 ‡ λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως
ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
17 ‡ καὶ δεξάμενος ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, λάβε-
τε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς·
18 ‡ λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς
ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.
19 ‡ Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τοῖς, λέγων, τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον·
τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν·
20 ‡ ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, τοῦ-
το τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ
ὑμῶν ἐκχυνόμενον.
21 ‡ πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ
τῆς τραπέζης·
22 ‡ καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον·
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται.
23 ‡ καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ, τίς ἄρα
εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

15 ואמר להון [i] רגתא רגתני דהנא פצחא אכול עמכון קדם [k] דאחש ׃ 16 אמר אנא לכון גיר דמכיל
לא [l] אכליותי עדמא דנשלם במלכותה דאלהא ׃ 17 ונסב כסא ואודי ואמר סבו הנא ופלגו בינתכון ׃
18 אמר אנא גיר לכון דלא אשתא מן ילדא [m] דגפתא עדמא דתאתא מלכותא דאלהא ׃ 19 ונסב לחמא ואודי
וקצא ויהב להון ואמר הנו פגרי דעל אפיכון מתיהב הדא הויתון עבדין לדוכרני ׃ 20 והכות אף על כסא מן בתר
[n] דאחשמו ואמר הנא כסא [o] דיתקא [p] חדתא בדמי דחלפיכון [q] מתאשד ׃ 21 ברם הא [r] אידה [s] דמשלמני על פתורא
22 וברה דאנשא אזל איכנא [t] דאתפרש ברם וי להו גברא דבאידה משתלם ׃ 23 [v] ושריו [x] דנעקבון
בינתהון דמנו כי מנהון הו דהדא עתיד [y] למסער ׃

[i] רגג [k] חשש [l] אכל
[m] כמו גפן
[n] חשם [o] מן לשון ית
[p] חדת כמו חדש
[q] אשד [r] יד [s] שלם [t] פרש
[v] שרא [x] עקב פירוש חקר
[y] סער בלשון עשה

24 * ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܚܪܝܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܕܡܢ ܐܝܬ ܒܗܘܢ
25 ܕܪܒ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܠܟܝܗܘܢ
ܕܥܡܡܐ ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܕܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ
26 ܥܒܕܝ ܛܒܬܐ ܡܬܩܪܝܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ
ܐܝܢܐ ܕܪܒ ܒܟܘܢ. ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܙܥܘܪܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܪܝܫܐ ܗܘ
27 ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ. ܗܘ ܕܣܡܝܟ ܐܘ
ܗܘ ܕܡܫܡܫ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܣܡܝܟ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝ
ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܫܡܫ.
28 * ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܕܟܬܪܬܘܢ ܠܘܬܝ ܒܢܣܝܘܢܝ.
29 * ܘܐܢܐ ܡܫܬܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܝ
30 ܐܒܝ ܡܠܟܘܬܐ. * ܕܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ ܥܠ ܦܬܘܪܐ
ܕܡܠܟܘܬܝ. ܘܬܬܒܘܢ ܥܠ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܬܕܘܢܘܢ
ܬܪܥܣܪ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ✣ ✣ ✣

✣ ܩܪܝܢܐ ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ ✣

✣ ✣ ✣ ܣܚ ✣ ✣ ✣

31 * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ. ܫܡܥܘܢ. ܗܐ ܣܛܢܐ
32 ܫܐܠ ܕܢܥܪܒܟܘܢ ܐܝܟ ܕܠܚܛܐ. * ܘܐܢܐ ܒܥܝܬ ܥܠܝܟ
ܕܠܐ ܬܚܣܪ ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܒܙܒܢ ܬܬܦܢܐ ܘܬܫܪܪ
33 ܠܐܚܝܟ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܥܡܟ
34 ܡܛܝܒ ܐܢܐ. ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܡܘܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܫܡܥܘܢ. ܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܝܘܡܢܐ
ܥܕܡܐ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܐܡܪ
35 ܠܗܘܢ. * ܟܕ ܫܕܪܬܟܘܢ ܕܠܐ ܟܝܣܐ ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ ܘܡܣܢܐ.
36 ܠܡܐ ܡܕܡ ܚܣܪ ܠܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܘܠܐ ܡܕܡ.
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܗܫܐ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܟܝܣܐ ܢܣܒ.
ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܬܪܡܠܐ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܣܝܦܐ. ܢܙܒܢ
37 ܢܚܬܗ ܘܢܙܒܢ ܠܗ ܣܝܦܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ.
ܕܐܦ ܗܕܐ ܕܟܬܝܒܐ ܘܠܐ ܕܬܬܡܠܐ ܒܝ. ܕܥܡ ܥܘܠܐ ܐܬܡܢܝ.
ܟܠܗܝܢ ܓܝܪ ܕܥܠܝ ܐܫܬܠܡܘ.
38 * ܘܗܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܗܐ ܗܪܟܐ ܐܝܬ ܬܪܬܝܢ
ܣܦܝܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܣܦܩܢ.
39 * ܘܢܦܩ ܘܐܙܠ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ ܠܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ.
ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܐܦ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.

24 * *Exstitit autem etiam contentio inter eos, quisnam inter eos esset maior.*
25 * *Ipse autem Jeschua dixit eis,* Reges gentium *sunt domini earum; quique* potestatem *in eas habent, benefici vocantur.*
26 * *Vos verò non item. sed qui maximus est inter vos, sit quasi minimus: & qui* princeps *est, sit tanquam minister.*
27 * *Vter enim maior est ille qui* accumbit, an *ille qui ministrat? nonne est ille qui* accumbit? *At ego sum inter vos sicut ille qui* ministrat.
28 * *Vos estis qui permansistis* mecum in tentationibus meis.
29 * *Et ego promitto vobis, prout* promisit *mihi Pater meus, regnum;*
30 * *Vt edatis & bibatis in* mensa regni *mei: & sedeatis super thronos,* ac iudicetis *duodecim tribus Jsroiel.*

Lectio noctis Feria sexta Crucifixionis.

31 * *Porrò dixit Ieschua, Schemeoun,* ecce Satanas *postulat vt ventilet vos* sicut triticum.
32 * *Ego verò rogaui pro te, ne* deficiat fides *tua: quin & tu quo tempore* conuersus fueris, *tum confirma fratres tuos.*
33 * *Schemeoun autem dixit ei,* Domine mi, *tecum paratus sum, & ad domum* vinctorum [carcerem,] *& ad mortem.*
34 * *Dixit ei Jeschua,* Dico tibi Schemeoun, *non cantaturum hodie gallum,* vsquedum ter *negaueris, me tibi haud notum esse.* Item dixit eis:
35 * *Quando misi vos* absque marsupiis, *& peris, calceisque, num* quid defuit *vobis?*
36 * *Dicunt ei, Sanè nihil.* Dixit eis, Nunc *qui habet marsupium,* accipiat; itidemque *& peram: & qui non habet* gladium, vendat *pallium suum, & comparet* sibi gladium.
37 * *Dico enim vobis, etiam* illud scriptum *oportere adimpleri in me,* Cum sceleratis numeratus *est. Nam omnia* quæ de me scripta *fuerant, finem habent.*
38 * *At illi dixerunt ei,* Domine noster, ecce *hic sunt duo gladij. Dixit eis,* Sufficiunt.
39 * *Et egressus est* profectusque vti consueuerat, *in montem domus oliuarum: &* abierunt *post eum etiam discipuli eius.*

24 הוא דין אף חרינא בינתהון דמן אית בהון דרב ; 25 הו דין ישוע אמר להון מלכיהון דעממא מריהון אנון
ודשליטין עליהון עבדי טבתא מתקרין ; 26 אנתון דין לא הכנא אלא אינא דרב בכון נהוא איך זעורא ואינא
דרישא הו איך משמשנא ; 27 מנו גיר רב הו דסמיך או הו דמשמש לא הוא הו דסמיך אנא דין איתי בינתכון
איך הו דמשמש ; 28 אנתון אנון דכתרתון לותי בנסיוני ; 29 ואנא משתודא אנא לכון איך דאשתודי
לי אבי מלכותא ; 30 דתאכלון ותשתון על פתורא דמלכותא דילי ותתבון על כורסותא ותדונון תרעסר
שבטא דאיסריל ; קרינא דלליא דערובתא דזקיפותא סח
31 ואמר ישוע לשמעון שמעון הא סטנא שאל דנערובכון איך דלחטא ; 32 ואנא בעית עליך דלא תחסר

חרא שלט טוב
קרא שמש סמך
אית כמו יש
כתר עבראוית עמד
נסא ירא אכל
שתא יתב דן
קרא ערב זקף
ערב בעא חסר

* Facta eſt autem & contentio inter 24
eos, quis eorum videretur eſſe maior.
* Dixit autem eis, Reges gentium do- 25
minantur eorum: & qui poteſtatem ha-
bent ſuper eos, benefici vocantur.
* Vos autem non ſic: ſed qui maior 26
eſt in vobis, fiat ſicut minor: & qui præ-
ceſſor eſt, ſicut miniſtrator.
* Nam quis maior eſt, qui recumbit, 27
an qui miniſtrat? nonne qui recumbit?
Ego autem in medio veſtrum ſum, ſicut
qui miniſtrat:
* Vos autem eſtis qui † permanſiſtis 28
mecum in tentationibus meis.
* Et ego diſpono vobis, ſicut diſpo- 29
ſuit mihi pater meus, regnum:
* Vt edatis & bibatis ſuper menſam 30
meam in regno meo, & ſedeatis ſuper
thronos iudicantes duodecim tribus
Iſrael.

* Ait autem Dominus †, Simon, Si- 31
mon, ecce ſatanas expetiuit vos vt cri- D
braret ſicut triticum:
* Ego autem rogaui pro te, vt non de- 32
ficiat fides tua: & tu aliquando conuer-
ſus, confirma fratres tuos.
* Qui dixit ei, Domine, tecum para- 33
tus ſum & in carcerē, & in mortem ire.
* Et ille dixit, Dico tibi, Petre, non 34
cantabit hodie gallus, donec ter abne-
ges noſſe me.
* Et dixit eis, Quando miſi vos ſine 35
ſacculo & pera, & calceamentis, nun-
quid aliquid defuit vobis?
* At illi dixerunt, Nihil. Dixit ergo 36
eis, Sed nunc qui habet ſacculum, tol-
lat, ſimiliter & peram: & qui non ha-
bet, vendat tunicam ſuam, & emat
gladium.
* Dico enim vobis, quoniam adhuc 37
hoc quod ſcriptum eſt, oportet impleri
in me, Et cum iniquis reputatus eſt.
Etenim ea quæ ſunt de me, finē habent.
* At illi dixerunt, Domine, ecce duo 38
gladij hîc. At ille dixit eis, Satis eſt.
* Et egreſſus ibat ſecundùm conſue- 39
tudinem in montem oliuarum. Secuti
ſunt autem illum & diſcipuli.

24 * ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ
εἶναι μείζων.
25 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύου-
σιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν, εὐεργέται κα-
λοῦνται.
26 * ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς
ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν.
27 * τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ
ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ δια-
κονῶν·
28 * ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς
πειρασμοῖς μου.
29 * κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ
μου, βασιλείαν·
30 * ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ μου, καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώ-
δεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ.

31 * Εἶπε δὲ ὁ κύριος, σίμων, σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃ-
τήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον.
32 * ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου.
καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.
33 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυ-
λακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
34 * ὁ δὲ εἶπε, λέγω σοι πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀ-
λέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.
35 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαν-
τίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ
δὲ εἶπον, οὐδενός.
36 * εἶπεν οὖν αὐτοῖς, ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀρά-
τω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλήσει τὸ ἱμάτιον
αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει μάχαιραν·
37 * λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τε-
λεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ, καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. καὶ γὰρ τὰ
περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
38 * οἱ δὲ εἶπον, κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς, ἱκανόν ἐστι.
39 * καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.

[v]חימנותך ואף אנת בזבן [x]אתפני ושרר לאחיך׃ 33 שמעון דין אמר לה מרי עמך [y]מטיב אנא ולבית אסירא
[z]ולמותא׃ 34 אמר לה ישוע אמר אנא לך שמעון דלא [a]נקרא תרנגלא יומנא עדמא דתלתא זבנין [b]תכפור דלא
ידע אנת לי ואמר להון׃ 35 כד שדרתכון דלא כיסא ולא תרמלא ומסנא למא חסר לכון מדם׃
36 אמרין לה ולא מדם אמר להון מן השא מן דאית לה כיסא [c]נסב והכנא אף תרמלא ומן דלית לה סיפא
[d]נזבן נחתה ונזבן לה סיפא׃ 37 אמר אנא לכון גיר דאף הדא [e]דכתיבא ולא [f]דתתמלא בי ועם [g]עולא
[h]אתמנא כלהון גיר דעלי [i]אשתלמו׃ 38 והנון אמרין לה מרן הא הרכא אית תרין סיפין אמר להון [k]ספקין׃
39 ונפק ואזל איך דמעד הוא לטורא דבית זיתא [l]ואזלו בתרה ואף תלמידוהי׃

[v]הימן [x]פנא
[y]טיב [z]מות
[a]קרא [b]כפר
[c]נסב [d]זבן
[e]כתב [f]מלא
[g]עול [h]מנא
[i]שלם [k]ספק
[l]אזל

40 ܘܟܕ ܡܛܝ ܠܕܘܟܬܐ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ܂
41 ܘܗܘ ܦܪܩ ܡܢܗܘܢ܂ ܐܝܟ ܡܫܕܝܐ ܕܟܐܦܐ܂ ܘܣܡ ܒܘܪܟܐ ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ܂
42 ܘܐܡܪ܂ ܐܒܐ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܢܥܒܪܢܝ ܟܣܐ ܗܢܐ܂ ܒܪܡ ܠܐ ܨܒܝܢܝ ܐܠܐ ܕܝܠܟ ܢܗܘܐ܂
43 ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܡܚܝܠ ܠܗ܂
44 ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܕܚܠܬܐ܂ ܚܦܝܛܐܝܬ ܡܨܠܐ ܗܘܐ܂ ܘܗܘܬ ܕܘܥܬܗ ܐܝܟ ܫܠܚܬܐ ܕܕܡܐ܂ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ܂
45 ܘܩܡ ܡܢ ܨܠܘܬܗ܂ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ ܡܢ ܥܩܬܐ܂
46 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܕܡܟܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܩܘܡܘ ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ܂
47 ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ܂ ܗܐ ܟܢܫܐ܂ ܘܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܝܗܘܕܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ܂ ܐܬܐ ܩܕܡܝܗܘܢ܂ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܢܫܩܗ܂ ܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܕܐܝܢܐ ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ܂
48 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܝܗܘܕܐ܂ ܒܢܘܫܩܬܐ ܡܫܠܡ ܐܢܬ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂
49 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܐܝܕܐ ܕܗܘܬ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܪܢ ܢܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܣܦܣܪܐ܂
50 ܘܡܚܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ܂
51 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ ܡܛܝ ܠܗܪܟܐ܂ ܘܩܪܒ ܠܐܕܢܗ ܕܗܘ ܕܐܬܡܚܝ ܘܐܚܠܡܗ܂
52 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܗܢܘܢ ܕܐܬܘ ܥܠܘܗܝ܂ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ܂ ܘܐܪܟܘܢܛܐ ܕܗܝܟܠܐ܂ ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ܂ ܒܣܦܣܪܐ ܘܒܚܘܛܪܐ ܠܡܐܚܕܢܝ܂
53 ܟܠܝܘܡ ܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ ܒܗܝܟܠܐ܂ ܘܠܐ ܐܘܫܛܬܘܢ ܥܠܝ ܐܝܕܝܐ܂ ܐܠܐ ܗܕܐ ܗܝ ܫܥܬܟܘܢ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܚܫܘܟܐ܂
54 ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܘܫܡܥܘܢ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܡܢ ܪܘܚܩܐ܂
55 ܐܘܩܕܘ ܕܝܢ ܢܘܪܐ ܒܡܨܥܬ ܕܪܬܐ܂ ܘܝܬܒܘ ܚܕܪܝܗ܂ ܘܝܬܒ ܐܦ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܝܢܬܗܘܢ܂
56 ܘܚܙܬܗ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ ܕܝܬܒ ܠܘܬ ܢܘܪܐ܂ ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܐ܂ ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ܂
57 ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ܂ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ܂

40 * *Quumque peruenisset ad eum locum, di-*
xit eis, Orate, ne intretis in tentationem.
41 * *Et ipse recessit ab eis quasi ad iactum la-*
pidis, positisque genibus precabatur.
42 * *Et dicebat, Pater, si vis, prætereat me*
calix iste: veruntamen non voluntas mea,
43 *sed tua fiat.* * *Et visus est ei Angelus de*
cælo confirmans eum.
44 * *Quumque esset in angore, intentius o-*
rabat; & erat sudor eius quasi grumi sangui-
nis, cadebátque in terram.
45 * *Et surrexit ab oratione sua, venitque*
ad discipulos suos, & inuenit eos dormien-
46 *tes præ angustia.* * *Et dixit eis, Quid dor-*
mitis? surgite, & precamini, ne intretis in
47 *tentationem.* * *Et adhuc eo loquente, ecce*
turba, & is qui vocabatur Jihoudo vnus
ex duodecim, præibat eis; & accessit ad Je-
schua, eumque deosculatus est. (Nam hoc si-
gnum dederat eis, Quęcunque osculatus fue-
48 *ro, ipse est.)* * *Dixit ei Ieschua, Jihoudo,*
osculo prodis Filium hominis?
49 * *Quum autem viderent ij qui cum eo e-*
rant quod fiebat, dicunt ei, Domine noster,
50 *Percutiemus eos gladiis?* * *Et percussit vnus*
ex eis seruum principis Sacerdotum, & ab-
stulit ei auriculam eius dexteram.
51 * *Respondit Jeschua, & ait, Satis est huc*
vsque. Et tetigit auriculam vulnerati illius,
& sanauit eum.
52 * *Et dixit Jeschua iis qui venerant con-*
tra seipsum, principibus Sacerdotum, & se-
nioribus, & magistris militiæ templi, Tan-
quam aduersus latronem exiistis aduersum
me cum gladiis & fustibus, vt prehenderetis
53 *me.* * *Quotidie vobiscum eram in tem-*
plo, nec extendistis in me manus: sed hæc est
hora vestra & potestas tenebrarum.
54 * *Et comprehensum eum adduxerunt in*
domum principis Sacerdotum. Schemeoun au-
tem procul veniebat post eum.
55 * *Cæterùm accenderunt ignem in medio*
atrij, & consederunt circa eum; seditque &
ipse Schemeoun inter eos.
56 * *Et vidit eum puella quædam sedentem*
ad ignem; eumque intuita, dixit, Et iste cum
57 *eo erat.* * *Ipse autem abnegauit, & ait,*
Mulier, non noui eum.

40 וְכַד מְטִי לְדוּכְתָא אֲמַר לְהוֹן צַלַו דְּלָא תֶעלוּן לְנֶסְיוֹנָא׃ 41 וְהוּ פְּרַק מֶנְהוֹן אַיךְ מַשְׁדְיָא כְּאפָא וְסָם בּוּרְכָא וּמְצַלֵּא הֲוָא׃ 42 וַאמַר אַבָא אֶן צָבֵא אַנְתְּ נֶעְבְּרַנִי כָּסָא הָנָא בְּרַם לָא צֶבְיָנִי אֶלָּא דִּילָךְ נֶהֱוֵא׃ 43 וְאֶתְחֲזִי לֵה מַלְאכָא מֶן שְׁמַיָּא דְּמַחֵיל לֵה׃ 44 וְכַד הֲוָא בְּדֶחלְתָא חְפִיטָאִית מְצַלֵּא הֲוָא וַהֲוָת דוּעְתֵה אַיךְ שֶׁלְחָתָא דַּדְמָא וְנָפְלַע אַרְעָא׃ 45 וְקָם מֶן צְלוֹתֵה וֶאתָא לְוָת תַלְמִידַוהי וֶאשְׁכַּח אֶנוּן כַּד דָּמְכִין מֶן עָקְתָא׃ 46 וַאמַר לְהוֹן מָנָא דָּמְכִין אַנְתּוּן קוּמוּ וְצַלַו דְּלָא תֶעלוּן לְנֶסְיוֹנָא׃ 47 וְעַד הוּ מְמַלֵּל הָא כֶּנְשָׁא וְהַו דְּמֶתְקְרֵא יְהוּדָא חַד מֶן תְּרֵעְסַר אָתֵא קֶדְמַיהוֹן וְקֶרֶב לְוָת יֵשׁוּע וְנַשְׁקֵה הָדָא גֵּיר אָתָא יָהֵב הֲוָא לְהוֹן דְּאַיְנָא דְּנָשֵׁק 48 אֶמַר לֵה יֵשׁוּע יְהוּדָא בְּנוּשְׁקְתָא מַשְׁלֶם אַנְתְּ לַבְרֵה דְּאֶנָשָׁא׃

מְטָא צְלָא עָלַל
כָּסָא פְּרַק עברנית פור
שְׁדָא סוּם צְבָא
עֲבַר צְבָא חֲזָא
חֵיל דְּחַל חְכַב
דוּע המה רסיסי דם
צְלָא שְׁכַח בלשון מצא
עוּק דְּמַךְ צְלָא
עָלַל כְּנַשׁ קְרָא

* Et cùm peruenisset ad locum, dixit 40
illis, Orate, ne intretis in tentationem.
* Et ipse auulsus est ab eis quantum 41
iactus est lapidis: & positis genibus, ora-
bat, * Dicens, Pater, si vis, transfer 42
calicem istum à me. Veruntamen non
mea voluntas, sed tua fiat.
* Apparuit autem illi angelus de cæ- 43
lo, confortans eum. Et factus in ago-
nia, prolixiùs orabat.
* Et factus est sudor eius sicut guttæ 44
sanguinis decurrentis in terram.
* Et cùm surrexisset ab oratione, & 45
venisset ad discipulos suos, inuenit eos
dormientes præ tristitia.
* Et ait illis, Quid dormitis? surgite, 46
orate, ne intretis in tentationem.
* Adhuc eo loquente, ecce turba: & 47
qui vocabatur Iudas, vnus de duode-
cim, antecedebat eos, & appropinqua-
uit Iesu vt oscularetur eum.
* Iesus autem dixit illi, Iuda, osculo 48
Filium hominis tradis?
* Videntes autem hi qui circa ipsum 49
erant, quod futurum erat, dixerunt ei,
Domine, si percutimus in gladio?
* Et percussit vnus ex illis seruũ prin- 50
cipis Sacerdotum, & amputauit auricu-
lam eius dexteram.
* Respondens autem Iesus, ait, Sini- 51
te vsque huc. Et cùm tetigisset auricu-
lam eius, sanauit eum.
* Dixit autem Iesus ad eos qui vene- 52
rant ad se, principes Sacerdotum & ma-
gistratus templi, & seniores, Quasi ad
latronem existis cum gladiis & fustibus?
* Cùm quotidie vobiscum fuerim in 53
templo, non extendistis manus in me:
sed hæc est hora vestra, & potestas tene-
brarum. * Comprehendentes autem eũ, 54
duxerunt ad domum principis Sacerdo-
tũ: Petrus verò sequebatur eum à longè.
* Accenso autem igne in medio atrij, 55
& circunsedentibus illis, erat Petrus in
medio eorum.
* Quem cùm vidisset ancilla quędam 56
sedentem ad lumen, & eum fuisset in-
tuita, dixit, Et hic cum illo erat.
* At ille negauit eum, dicens, Mulier, 57
non noui illum.

40 * γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς, προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.
41 * καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο,
42 * λέγων, πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.
43 * ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.
44 * καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.
45 * καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης·
46 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
47 * ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν.
48 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;
49 * ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ, κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;
50 * καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.
51 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.
52 * εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;
53 * καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
54 * Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.
55 * ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.
56 * ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.
57 * ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων, γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

49 כד חזו דין אילין דעמה מדם דהוא אמרין לה מרן נמחא אנון כסיפא ׃ 50 ומחא חד מנהון לעבדה
דרב כהנא ונסבה אדנה דימינא ׃ 51 ענא ישוע ואמר כדו עדמא להדא וקרב לאדנה דהו ובלע ואסיה ׃
52 ואמר ישוע להנון דאתו עלוהי רבי כהנא וקשישא ורבי חילא דהיכלא איך דעל לסטיא נפקתון עלי בסיפא
ובחוטרא דתחדונני ׃ 53 כליום עמכון הוית בהיכלא ולא אושטתון עלי אידיא אלא הדא היא שעתכון ושולטנא
דחשוכא ׃ 54 ואחדוהי ואיתיוהי לביתה דרב כהנא ושמעון אתא הוא בתרה מן רוחקא ׃ 55 ואחרו דין נורא
מצעת דרתא ויתבין הוו חדריה ויתב אף הו שמעון בינתהון ׃ 56 וחזתה עלימתא חדא דיתב לות נורא
וחרת בה ואמרא אף הנא עמה הוא ׃ 57 הו דין כפר ואמר אנתתא לא ידע אנא לה ׃

חזא מחא ארנא
כמו אחן
בלע פירוש נכה אסא
מן לשון יון
אחר ישט יחד
פירשו יקד
עבראיתבחוך
חזא יתב
חור

58 * ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ ܚܙܝܗܝ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦ
ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ. ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ.
59 * ܘܒܬܪ ܫܥܐ ܚܕܐ. ܐܚܪܢܐ ܡܬܚܪܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ.
ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. ܐܦ ܓܠܝܠܝܐ ܗܘ ܓܝܪ.
60 * ܐܡܪ ܟܐܦܐ. ܓܒܪܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ.
ܘܡܚܕܐ ܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ.
61 * ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܟܐܦܐ. ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ
ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܕܩܕܡ ܕܢܩܪܐ
ܬܪܢܓܠܐ ܬܟܦܘܪ ܒܝ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ.
62 * ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܫܡܥܘܢ ܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ.
63 * ܘܓܒܪܐ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ. ܡܒܙܚܝܢ
64 ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܡܚܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ.
65 ܐܬܢܒܐ ܡܢܘ ܡܚܟ. * ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ
ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ.

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ

⁘ ⁘ ⁘ ܪܫ ⁘ ⁘ ⁘

66 * ܘܟܕ ܢܓܗ ܐܬܟܢܫܘ ܩܫܝܫܐ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܣܦܪܐ. ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ
67 ܠܗ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܐܡܪ
68 ܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܠܝ. * ܘܐܢ
ܐܫܐܠܟܘܢ. ܠܐ ܡܦܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܦܬܓܡܐ ܐܘ ܫܪܝܢ
69 ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܡܢ ܗܫܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܝܬܒ ܡܢ
70 ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ.
ܐܢܬ ܗܘ ܗܟܝܠ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
71 ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܬܘܒ
ܡܬܒܥܝܢ ܠܢ ܣܗܕܐ. ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܡܥܢ ܡܢ ܦܘܡܗ.

⁘ ⁘ ܫܠܡ ⁘ ܟܓ ⁘ ⁘

1 * ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܟܢܫܗܘܢ ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܠܘܬ
ܦܝܠܛܘܣ.
2 * ܘܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ ܩܪܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܗܢܐ ܐܫܟܚܢ.
ܕܡܛܥܐ ܠܥܡܢ. ܘܟܠܐ ܕܢܬܠܘܢ ܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ.
ܘܐܡܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܡܠܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ.

58 * *Et paulò pòst vidit eum alius, & dixit ei, Tu quoque ex ipsis es. Kipho verò ait, Non sum.*

59 * *Et post vnam horam alius contendebat, dicebatque, Verè & iste cum eo erat: etenim Galilæus est.*

60 * *Dixit Kipho, O homo, nescio quid dicas. & statim dum ipse loqueretur, cantauit gallus.*

61 * *Et conuersus Ieschua, intuitus est Kipho: & recordatus est Schemeoun sermonis Domini nostri, qui dixerat ipsi, Priusquàm cecinerit gallus, ter abnegabis me.*

62 * *Et egressus foras Schemeoun, fleuit amarè.*

63 * *Porrò homines illi qui tenebant Ieschua, illudebant ei.*

64 * *Et obuoluebant eum, ac percutiebant eum in faciem ipsius, dicentes, Vaticinare quis te percussit.*

65 * *Aliáque quamplurima blasphemabant ac dicebant in eum.*

Lectio matutinis parasceues Crucifixionis.

66 * *Quumque illuxisset, congregati sunt Seniores, & Principes, & Scribæ, & subduxerunt eum in domum congregationis suæ.*

67 * *Et inquiunt ei, Si tu es ille Meschicho, dic nobis. Dixit eis, Si dixero vobis, non credetis mihi.*

68 * *Quòd si interrogauero vos, nec dabitis mihi responsum, nec dimittetis me.*

69 * *Ab hoc tempore erit Filius hominis sedens à dextera virtutis Dei.*

70 * *Dicunt autem omnes, Tu es ergo Filius Dei? ait illis Ieschua, Vos dicitis, quia ego sum.*

71 * *Dicunt, Quid amplius requiruntur nobis testes? nos enim audiuimus ex ore ipsius.*

CAP. XXIII.

1 *ET surrexit omnis cœtus eorum, & adduxerunt eum ad Pilatum.*

2 * *Cœperuntque eum accusare, dicentes, Istum inuenimus seducētem gentem nostram, & vetantem argentum capitatim dari Cæsari: & dicentem de seipso, se esse regem illum Meschicho.*

58 ובתר קליל [d] חזיהי אחרנא ואמר לה אף אנת מנהון אנת כאפא דין אמר לא הוית : 59 ובתר שעא
חדא אחרנא [e] מתחרא הוא ואמר [f] שרירא(י)ת אף הנא עמה הוא אף גליליא הו גיר : 60 אמר כאפא גברא
לא ידע אנא מנא אמר אנת ומחדא כד הו ממלל קרא תרנגלא : 61 [g] ואתפני ישוע [h] וחר בכאפא [i] ואתדכר
שמעון [k] מלתה דמרן דאמר הוא לה דקדם [l] דנקרא תרנגלא [m] תכפור ביתלת זבנין : 62 ונפק לבר שמעון בכא
[n] מריראית : 63 וגבריא [o] דאחידין הוו לישוע [p] מבזחין הוו בה : 64 [q] ומחפין הוו לה [r] ומחין הוו לה
על אפוהי ואמרין [s] אתנבא מנו מחך : 65 ואחרניתא סגיאתא [t] מגדפין הוו ואמרין עלוהי :

[d] חזא [e] חרא פירוש מריב
[f] שרר [g] פנא [h] חור
[i] דכר כמו זכר
[k] מלל [l] קרא [m] כפר
[n] מרר [o] אחד כמו אחז
[p] בזח [q] חפא [r] מחא
[s] נבא [t] גדף

* Et post pusillum alius videns eum, 58
dixit, Et tu de illis es. Petrus verò ait, O
homo non sum.
*Et interuallo facto, quasi horæ vnius, 59
alius quidam affirmabat, dicens, Verè &
hic cum illo erat. nam & Galilæus est.
* Et ait Petrus, Homo nescio quid 60
dicis. Et continuò adhuc illo loquente G
cantauit gallus.
*Et conuersus Dominus respexit Pe- 61
trum. Et recordatus est Petrus verbi Do-
mini, sicut dixerat, Quia prius quàm
gallus cantet, ter me negabis.
* Et egressus foras, Petrus fleuit a- 62
marè.
* Et viri qui tenebant Iesum, illude- 63
bant ei, cædentes.
*Et velauerunt eum, & percutiebant 64
faciem eius. & interrogauerunt eum,
dicentes, Prophetiza, quis est qui te per-
cussit?
* Et alia multa blasphemantes dice- 65
bant in eum.

* Et vt factus est dies, conuenerunt 66
Seniores plebis & principes Sacerdotũ,
& Scribæ, & duxerunt illum in conci-
lium suum, dicentes;
* Si tu es Christus, dic nobis. Et ait 67
illis, Si vobis dixero, non credetis mihi:
* Si autem & interrogauero, non re- 68
spondebitis mihi, neque dimittetis.
* Ex hoc autem erit Filius hominis 69
sedens à dextris virtutis Dei.
* Dixerunt autem omnes, Tu ergo 70
es Filius Dei? Qui ait, Vos dicitis, quia
ego sum.
* At illi dixerunt, Quid adhuc deside- 71
ramus testimonium? ipsi enim audiui-
mus de ore eius.

CAP. XXIII.

ET surgens omnis multitudo eorum, 1
duxerunt illum ad Pilatum. A
* Cœperunt autem illum accusare, 2
dicentes, Hunc inuenimus subuerten-
tem gentem nostram, & prohibentem
tributa dari Cæsari: & dicẽtem se Chri-
stum regem esse.

58 * καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, καὶ σὺ ἐξ αὐ-
τῶν εἶ. ὁ δὲ πέτρος εἶπεν, ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.
59 * καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο,
λέγων, ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ γαλι-
λαῖός ἐστιν.
60 * εἶπε δὲ ὁ πέτρος, ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ
παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέ-
κτωρ.
61 * καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ πέτρῳ· καὶ ὑπε-
μνήσθη ὁ πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, ὅτι
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.
62 * καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.
63 * καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν ἰησοῦν, ἐνέπαιζον
αὐτῷ, δέροντες.
64 * καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσω-
πον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, προφήτευσον τίς ἐστιν
ὁ παίσας σε;
65 * καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 * Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ
λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν
εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν,
67 * λέγοντες, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν· εἶπε δὲ αὐτοῖς,
ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·
68 * ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπο-
λύσητε.
69 * ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ
δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.
70 * εἶπον δὲ πάντες, σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐ-
τοὺς ἔφη, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.
71 * οἱ δὲ εἶπον, τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ
γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

κγ΄.

1 * Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν
ἐπὶ τὸν πιλάτον.
2 * ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, τοῦτον εὕρομεν
διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα καίσαρι φόρους διδόναι,
λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι.

---

[a] קרינא דצפרא ועריבתא [b] דזקיפותא סט 67 ואמרין לה אן אנת הו
66 וכד [c] נגהת אתכנשו קשישא ורבי כהנא וספרא [d] ואסקוהי לבית כנושתהון : 68 ואן [g] אשאלכון לא [h] מפנין אנחון לי פתגמא או
משיחא אמר לן אמר להון אן [e] אמר לכון לא [f] תהימנונני : 70 אמרין דין כלהון אנת
[i] שרין אנחון לי : 69 מן השא נהוא ברה דאנשא יתב מן ימינא דחילא דאלהא : 71 אמרין מנא תוב [k] מתבעין לן סהדא
הו הכיל ברה דאלהא אמר להון ישוע אנתון אמרין אנחון דאנא אנא : 2 [c] ושריו [d] אכלין קרצוהי
חנן גיר שמען מן פומה : קפלאון כג 1 [a] וקמו כלה כנשהון [b] ואיתיוהי לות פילטוס :
ואמרין להנא [e] אשכחן [f] דמטעא עמן [g] וכאא דכסף רישא לקסר לא [h] נתל ואמר על נפשה דמלכא הו משיחא :

[a] קרא [b] זקף [c] נגה
[d] נסק [e] אמר [f] הימן
[g] שאל [h] פנא [i] שרא
[k] בעא [a] קום [b] אתא
[c] שרא
d פירוש מקטרגין לה
[e] שכח בלשון מצא
[f] טעא [g] כאא [h] נתל

3 * *Pilatus autem interrogauit eum, & dixit ei, Tune es Rex ille Iihoudæorum? At illi, Tu dixisti.*

4 * *Et dixit Pilatus principibus Sacerdotum & turbæ, Nullam inuenio occasionem aduersus hominem istum.*

5 * *At illi clamabant & dicebant, Conturbat gentem nostram dum docet per vniuersam Jihoudæam exorsus à Galilæa huc vsque.*

6 * *Pilatus verò quum audisset nomen Galilææ, interrogauit num vir Galilæus esset.*

7 * *Quumque cognouisset eum ad potestatē Heroudis pertinere, remisit eum ad Heroudē, propterea quòd in Ourischlem esset illis diebus.*

8 * *Heroudes autem quum vidisset Ieschua, gauisus est vehementer. desiderabat enim eum videre à multo tempore, eò quòd audierat de eo quamplurima: sperabatque se signum aliquod ab eo visurum.*

9 * *Et sermonibus multis interrogauit eum Jeschua verò nullum ei responsum dedit.*

10 * *Stabant autem principes Sacerdotum & Scribæ, ac pertinaciter accusabant eum.*

11 * *Heroudes verò despicatui eum habuit ipse & milites eius. quumque illusisset ei, induit eum veste coccinea, & remisit eum ad Pilatum.*

12 * *Et eo ipso die facti sunt amici Pilatus et Heroudes inter sese: inimicitia enim fuerat antea inter eos.*

13 * *Conuocauit autem Pilatus principes Sacerdotum, & magistratus populi;*

14 * *Et ait illis, Obtulistis mihi hunc hominem, vt qui peruertat populum vestrum: & ecce, ego interrogaui eum diligenter in conspectu vestro, nullamque causam inueni in viro isto ex omnibus quibus detulistis eum.*

15 * *Sed ne Heroudes quidem. ipsum enim remisi ad eum, & ecce nihil dignum morte factum est ei.*

16 * *Eum igitur castigabo, dimittamque.*

17 * *Mos enim erat dimittendi eis vnum in Festo.*

18 * *Exclamauit autem vniuersa turba, & ait, Tolle hunc, & dimitte nobis Bar-Abba.*

19 * *Qui quidem propter seditionem & cædem factam in ciuitate, coniectus fuerat in domum vinctorum.*

3 פִּילַטוֹס דֵּין שַׁאלֵהּ וֶאמַר לֵהּ אַנְתְּ הוּ מַלְכָּא דִּיהוּדָיֵא אֱמַר לֵהּ אַנְתְּ אֱמַרְתְּ ׃ 4 וֶאמַר פִּילַטוֹס לְרַבַּי כָּהֲנֵא
וְלִכְנִשָׁא אֱנָא מֵדֶם [i] עֶלְתָא לָא מֶשְׁכַּח אֱנָא עַל גַּבְרָא הָנָא ׃ 5 הֶנוּן דֵּין [k] מַזְעֲקִין הֲווֹ וָאמְרִין [a] דְּשַׁגְשֵׁהּ לְעַמַּן
בְּכֻלָּהּ יְהוּד וְשָׁרִי מֶן גְּלִילָא וְעַדְמָא לְהָרְכָּא ׃ 6 פִּילַטוֹס דֵּין כַּד שְׁמַע שְׁמָא דַּגְלִילָא שַׁאֵל דְּאֶן גַּבְרָא הוּ
גְּלִילָיָא ׃ 7 וְכַד יַדַע דְּמֶן תְּחֵית [c] שׁוּלְטָנָא הוּ דְּהֶרוֹדֵס שַׁדְּרֵהּ לְוָתֵהּ דְּהֶרוֹדֵס מֶטֻל דַּבְאוּרִשְׁלֶם הֲוָא בְּהָנוּן יַוְמָתָא ׃
8 הֶרוֹדֵס דֵּין כַּד [d] חֲזָיְהִי לְיֵשׁוּע [e] חֲדִי טָב [f] צָבֵא הֲוָא גֵּיר לְמֶחְזְיֵהּ מֶן זַבְנָא [g] סַגִּיאָא מֶטֻל דְּשָׁמַע הֲוָא עֲלַוְהִי
וּמְסַבַּר הֲוָא דְּמֶדֶם אָתָא נֶחְזֵא מֶנֵּהּ ׃ 9 [i] וּמֶלֵּא סַגִּיאָתָא מְשַׁאֵל הֲוָא לֵהּ יֵשׁוּע דֵּין מֶדֶם פֶּתְגָּמָא לָא פְּנִיהּ ׃
10 קָיְמִין הֲווֹ דֵּין רַבַּי כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא [m] וְעַזִּיזָאִית [n] אָכְלִין הֲווֹ קַרְצַוְהִי ׃

[i] עֲלַל [k] זְעַק [a] שְׁגַשׁ
[b] אֲלֵף [c] שְׁלַט [d] חֲזָא
[e] חֲדִי [f] צְבָא [g] סְגָא
[h] סְבַר [i] מַלֵּל
[k] תָּב כמו שוב
[l] קוּם [m] עֲזַז
[n] פירוש מלשינין

3 Pilatus autem interrogauit eum, dicens, Tu es rex Iudæorũ? At ille respondens ait, Tu dicis.
4 Ait autem Pilatus ad principes Sacerdotum & turbas, Nihil inuenio causæ in hoc homine.
5 At illi inualescebant, dicẽtes, †Commouet populum docens per vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa vsque huc.
6 Pilatus autem audiẽs Galilæam, interrogauit si homo Galilæus esset.
7 Et vt cognouit quòd de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Ierosolymis erat illis diebus.
8 Herodes autem viso Iesu, gauisus est valdè: erat enim cupiens ex multo B tempore videre eum, eò quòd audiret multa de eo: & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.
9 Interrogabat autem eum multis sermonibus. at ipse nihil illi respondebat.
10 Stabant autem principes Sacerdotũ & Scribæ, constanter accusantes eum.
11 Spreuit autem illum Herodes cum exercitu suo: & illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum.
12 Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die. nam anteà inimici erant adinuicem.
13 Pilatus autem conuocatis principibus Sacerdotum, & magistratibus, & plebe,
14 Dixit ad illos, Obtulistis mihi hunc hominem, quasi auertentem po- C pulum: & ecce ego coram vobis interrogãs, nullam causam †inueni in homine isto, ex his in quibus eum accusatis.
15 Sed neque Herodes. nam remisi vos ad illum, & ecce, nihil dignum morte actum est ei.
16 Emendatum ergo illum dimittam.
17 Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, vnum.
18 Exclamauit autem simul vniuersa turba, dicens, Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbam:
19 Qui erat propter seditionem quandam factam in ciuitate & homicidium, missus in carcerem.

3 ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, σὺ λέγεις.
4 ὁ δὲ πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.
5 οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ᾽ ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ὧδε.
6 πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐστι.
7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.
8 ὁ δὲ ἡρώδης ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ᾽ αὐτοῦ γινόμενον.
9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.
10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.
11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ.
12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε πιλάτος καὶ ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς
13 ἑαυτούς. πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν,
14 εἶπε πρὸς αὐτοὺς, προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαὸν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ᾽ αὐτοῦ·
15 ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.
16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.
17 ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα.
18 ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν βαραββᾶν·
19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακήν.

11 הרודס דין שטה הו ופלחוהי וכד מבזח אלבשה נחתא דזחוריתא ושדרה לות פילטוס ׃
12 ובהו יומא הוו רחמא פילטוס והרודס עם חדדא בעלדבבותא הות גיר מן קדים בינתהון ׃
13 קרא דין פילטוס לרבי כהנא ולארכונא דעמא ׃ 14 ואמר להון קרבתון לי גברא הנא איך מהפך
עמכון והא אנא עקבתה לעניכון ועלתא מדם לא אשכחת בגברא הנא מן כל דמרשין אנתון בה ׃
15 אלא אף לא הרודס שדרתה גיר לותה והא לא מדם דשוא למותא סעיר לה ׃ 16 ארדיוהי הכיל
ואשבקיוהי ׃ 17 עידא גיר אית הוא דנשרא להון חד בעדעדא ׃ 18 קעו דין כלה כנשא ואמרין שקלוהי
להנא ושרי לן לבראבא ׃ 19 הו אינא דמטל אסטסים וקטלא דהוא במדינתא רמא הוא בית אסירא ׃

פלח פירושו אנשי מלחמה
בזח לבש נחרת
פירוש תולעת שני
עבראית שבאה
מן לשון יון
חבך עקב פירוש חקר
עלל רשא פירוש קטרג
שוא מות
סער בלשון עשה
רדא שבק
פירוש מנהגה

20 ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ ܟܕ ܨܒܐ ܕܢܫܪܐ ܠܝܫܘܥ܂
21 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܙܩܘܦܝܗܝ ܙܩܘܦܝܗܝ܂
22 ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫ ܥܒܕ ܗܢܐ܂ ܡܕܡ ܥܠܬܐ ܕܫܘܝܐ ܠܡܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ܂ ܐܪܕܝܘܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܒܩܝܘܗܝ܂
23 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܬܟܒܝܢ ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ܂ ܘܥܫܝܢ ܗܘܐ ܩܠܗܘܢ ܕܝܠܗܘܢ ܘܕܪܒܝ ܟܗܢܐ܂
24 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܦܩܕ ܕܬܗܘܐ ܫܐܠܬܗܘܢ܂
25 ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܗܘ ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܘ ܕܫܐܠܘ܂ ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܫܠܡ ܠܨܒܝܢܗܘܢ܂

ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ

26 ܘܟܕ ܕܒܪܝܢ ܠܗ ܐܚܕܘ ܠܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ܂ ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܙܩܝܦܐ ܕܢܛܥܢ ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ܂
27 ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܣܓܝܐܐ ܕܥܡܐ ܘܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܪܩܕܢ ܗܘܝ ܘܐܠܝܢ ܥܠܘܗܝ܂
28 ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬܗܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ ܒܢܬ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܬܒܟܝܢ ܥܠܝ܂ ܐܠܐ ܥܠ ܢܦܫܟܝܢ ܒܟܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܟܝܢ܂
29 ܕܗܐ ܐܬܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܒܗܘܢ ܢܐܡܪܘܢ܂ ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܩܪܬܐ ܘܠܟܪܣܬܐ ܕܠܐ ܝܠܕ ܘܠܬܕܝܐ ܕܠܐ ܐܝܢܩܘ܂
30 ܗܝܕܝܢ ܢܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܕܦܠܘ ܥܠܝܢ܂ ܘܠܪܡܬܐ ܕܟܣܝܢ܂
31 ܕܐܢ ܒܩܝܣܐ ܪܛܝܒܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ ܒܝܒܝܫܐ ܡܢܐ ܢܗܘܐ܂
32 ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪܢܐ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ ܕܢܬܩܛܠܘܢ܂
33 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܪܩܦܬܐ܂ ܙܩܦܘܗܝ ܬܡܢ ܠܗ ܘܠܗܠܝܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ܂ ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ܂

ܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ

34 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܗܘܐ܂ ܐܒܝ ܫܒܘܩ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ܂ ܘܦܠܓܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܦܣܐ܂

20 *Rurſum autem allocutus eſt eos Pilatus,
dum vellet dimittere Ieſchua.
21 *Illi verò vociferabantur, dicentes, Cru-
cifige eum, crucifige eum.
22 *Ille autem tertiò dixit eis, Quid enim
mali fecit iſte? nullã occaſionem dignam mor-
te inueni in eo. caſtigabo eum igitur, & di-
mittam.
23 *At ipſi inſtabant alta voce, & roga-
bant eum, vt ipſum crucifigerent: & in-
ualeſcebat vox eorum ac principum Sacer-
dotum.
24 *Pilatus autem iuſſit fieri poſtulationem
eorum.
25 *Et dimiſit eis illum qui propter ſeditio-
nem & cædem coniectus fuerat in domum
vinctorum [carcerem], illum quẽ petierant:
Jeſchua verò tradidit eorum voluntati.

Ad horam tertiam.

26 *Quumque abducerent eum, prehende-
runt Schemeoun Kourinæum, qui veniebat
ex villa, & impoſuerunt ei crucem feren-
dam ponè Jeſchua.
27 *Veniebat autem poſt eum multitudo
populi, & mulierum illarum quæ plangebant
& lamentabantur ſuper eo.
28 *Et conuerſus ad eas Jeſchua, ait, Filiæ
Ouriſchlem, ne flete ſuper me, verùm ſuper
vobiſipſis flete, & ſuper filiis veſtrũ.
29 *Ecce enim veniunt dies quibus dicent,
Beatæ ſteriles, & vteri qui non pepererunt,
& vbera quæ non lactauerunt.
30 *Tunc incipietis dicere montibus, Cadite
ſuper nos: & collibus, Operite nos.
31 *Quòd ſi in ligno viridi iſta faciunt, in
arido quid fiet?
32 *Porrò veniebant cum eo duo alij ma-
lefici vt trucidarentur.
33 *Quumque veniſſent ad locum quendam
qui vocatur Caluaria, crucifixerunt eum il-
lic, illoſque maleficos, vnum à dextera eius,
& alterum à ſiniſtra.

Medio die.

34 *Ipſe verò Ieſchua dicebat, Pater, remit-
te eis, neſciunt enim quid faciunt. Et partiti
ſunt veſtimenta eius, ac ſuper eis iecerunt
ſortem.

20 הוכדין מלל עמהון פילטוס כד צבא דנשרא לישוע ׃ 21 הנון דין קעין הוו ואמרין זקופיהי זקופיהי ׃
22 הודין דתלת זבנין אמר להון מנא גיר דביש עבד הנא מדם עלתא דשויא למותא לא אשכחת בה ארדיוהי
[…] ואשבקיוהי ׃ 23 הנון דין תכבין הוו בקלא רמא ושאלין הוו לה דנזקפונהי ועשין הוא קלהון דילהון
[…] כהנא ׃ 24 פילטוס דין פקד דתהוא שאלתהון ׃ 25 ושרא להון להו דמטל אסטסים וקטלא רמא
[…] אסירא הו דשאלו לישוע דין אשלם לצבינהון ׃ דתלת שעין ע
26 וכד סובלין לה אחדו לשמעון קוריניא דאתא מן קריתא וסמו עלוהי זקיפא דנטען בתרה דישוע ׃
27 ואתא הוא בתרה סגיאא דעמא ונשא אילין דמרקדן הוי ואלין עלוהי ׃

קעא זקף
עלילה או סיבה
שויא שכח בלשון מ[…]
רדא תכב רום
עשן כמו חסן שאל
מן לשון יון
עבראית אשת דור
אסר צבא יבל
סום זקף טען סג[…]
רקד פירוש ספר אל[…]
כמו ילל פירוש […]

20 Iterùm autem Pilatus locutus eſt ad eos, volens dimittere Ieſum.

21 At illi ſucclamabant, dicentes, Crucifige, crucifige eum.

22 Ille autem tertiò dixit ad illos, Quid enim mali fecit iſte? nullã cauſam mortis inuenio in eo. corripiam ergo illum, & dimittam.

23 At illi inſtabant vocibus magnis, poſtulantes vt crucifigeretur: & inualeſcebant voces eorum. D

24 Et Pilatus adiudicauit fieri petitionem eorum.

25 Dimiſit autem illis eum qui propter homicidiũ & ſeditionem miſſus fuerat in carcerem, quem petebant: Ieſum verò tradidit voluntati eorum.

26 Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenenſem, venientem de villa: & impoſuerunt illi crucem portare poſt Ieſum.

27 Sequebatur autem poſt illum multa turba populi & mulierum: quæ plangebant & lamentabantur eum.

28 Conuerſus autem ad illas Ieſus, dixit, Filiæ Ieruſalem, nolite flere ſuper me; ſed ſuper vos ipſas flete, & ſuper filios veſtros.

29 Quoniam, ecce, venient dies, in quibus dicent, Beatæ ſteriles, & ventres qui non genuerunt, & hubera quę non lactauerunt.

30 Tunc incipient dicere montibus, Cadite ſuper nos; & collibus, Operite nos. E

31 Quia ſi in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?

32 Ducebantur autem & alij duo nequam cum eo, vt interficerentur.

33 Et poſtquàm venerunt in locum qui vocatur Caluariæ, ibi crucifixerunt eum; & latrones, vnum à dextris, & alterum à ſiniſtris.

34 Ieſus autem dicebat, Pater, dimitte illis. non enim ſciunt quid faciunt. Diuidentes verò veſtimenta eius, miſerunt ſortes.

20 πάλιν οὖν ὁ πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν.

21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

22 ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

23 οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων.

24 ὁ δὲ πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.

25 ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο· τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνός τινος κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ ἰησοῦ.

27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.

28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ ἰησοῦς εἶπε, θυγατέρες ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν·

29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν.

30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, καλύψατε ἡμᾶς.

31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

34 Ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγε, πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον·

28 [h] וְאִתְפְּנִי לְוָתְהֵין יֵשׁוּעַ וְאֵמַר בְּנָת אוֹרִשְׁלֶם לָא [i] תֶּבְכְּיָן עֲלַי בְּרַם עַל נַפְשְׁכֵין בְּכַיְין וְעַל בְּנַיְכֵין׃
29 וְהָא [k] אָתֵין יַוְמָתָא דַּבְהוֹן [l] נֵאמְרוּן [m] טוּבַיְהֵין לְעַקְרָתָא וְלַכַּרְסָתָא דְּלָא יִלֶדוּ [n] וְלַתְדַיָּא דְּלָא [o] אַינְקוּ׃
30 הָידֵין [p] תְּשַׁרוּן לְמֵאמַר לְטוּרָא [q] דְּפֵלוּ עֲלַין [r] וְלְרָמָתָא [s] דַּכְסִינָן׃
31 דְּאֶן בְּקַיְסָא רַטִיבָא הָלֵין עָבְדִין [t] בְּיַבִּישָׁא מָנָא נֶהֱוֵא׃
32 וְאָתֵין הָווּ עַמֵּה תְּרֵין אַחֲרָנִין עָבְדַי בִּישָׁתָא דְּנֶתְקַטְלוּן׃
33 וְכַד [v] אֶתוּ לְדוּכְתָּא חֲדָא [x] דְּמֶתְקַרְיָא קַרְקַפְתָּא זַקְפוּהִי תַּמָּן וְלְהָנוּן עָבְדַי בִּישָׁתָא חַד מֵן יַמִינֵהּ וְחַד מֵן סֶמָּלֵהּ׃
34 הוּדֵין יֵשׁוּעַ אֵמַר הֲוָא אָבָא שְׁבוּק לְהוֹן לָא גֵיר יָדְעִין מָנָא עָבְדִין וּפַלְגוּ נַחְתּוֹהִי [a] וַארְמִיו עֲלַיהוֹן [b] פְּסָא׃

דְּפֶלְגֵהּ דְּיַמָּא עא

[h] פנא [i] בכא [k] אתא
[l] אמר [m] טוב בלשון אשרי
[n] תד כמו שד
[o] ינק [p] שרי [q] נפל
[r] רום [s] כסא [t] יבש
[v] אתא [x] קרא
[a] רמא [b] גורל

35 ܘܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܡܐ ܘܚܙܐ. ܘܡܡܝܩܝܢ ܗܘܘ
ܒܗ ܐܦ ܐܪܟܘܢܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐܚܪܢܐ ܐܚܝ. ܢܚܐ ܢܦܫܗ.
ܐܢ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ ܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. 36 ܘܡܒܙܚܝܢ
ܗܘܘ ܒܗ ܐܦ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܟܕ ܩܪܒܝܢ ܠܘܬܗ
37 ܘܡܩܪܒܝܢ ܠܗ ܚܠܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ
38 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܚܐ ܢܦܫܟ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ
ܟܬܒܐ ܕܟܬܝܒ ܠܥܠ ܡܢܗ. ܝܘܢܐܝܬ ܘܪܗܘܡܐܝܬ
39 ܘܥܒܪܐܝܬ. ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ
ܗܢܘܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ ܕܨܠܝܒܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܓܕܦ
ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ. ܦܨܐ ܢܦܫܟ
40 ܘܦܨܐ ܐܦ ܠܢ. ܘܟܐܐ ܒܗ ܚܒܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦܠܐ ܡܢ
41 ܐܠܗܐ ܕܚܠ ܐܢܬ. ܕܐܦ ܐܢܬ ܒܗ ܐܢܬ ܒܕܝܢܐ. ܘܚܢܢ
ܟܐܢܐܝܬ. ܐܝܟ ܕܫܘܝܢ ܗܘܝܢ ܓܝܪ ܘܐܝܟ ܕܥܒܕܢ ܐܬܦܪܥܢ.
42 ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܠܐ ܥܒܕ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ.
ܐܬܕܟܪܝܢܝ ܡܪܝ ܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܬ ܒܡܠܟܘܬܟ.
43 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܝܘܡܢܐ
ܥܡܝ ܬܗܘܐ ܒܦܪܕܝܣܐ ܀ ܀ ܀

ܠܬܫܥ ܫܥܝܢ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܒܘܬܐ ܀ ܟܕ ܀

44 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܫܥܐ ܫܬ. ܘܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ
45 ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܝܢ ܬܫܥ. ܘܚܫܟ ܫܡܫܐ.
46 ܘܐܨܛܪܝ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܡܢ ܡܨܥܬܗ. ܘܩܥܐ
ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܒܐܝܕܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ
47 ܪܘܚܝ. ܗܕܐ ܐܡܪ ܘܫܠܡ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ
ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܫܒܚ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ
48 ܓܒܪܐ ܙܕܝܩܐ ܗܘܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܟܢܫܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܬܟܢܫܘ ܗܘܘ ܠܚܙܘܐ ܗܢܐ. ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.
ܗܦܟܘ ܟܕ ܡܛܪܦܝܢ ܥܠ ܚܕܝܗܘܢ.
49 ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܟܠܗܘܢ ܝܕܘܥܘܗܝ
ܕܝܫܘܥ. ܘܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܥܡܗ. ܡܢ ܓܠܝܠܐ.
ܘܚܙܝܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ ܀ ܀ ܀

ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܬܐ ܀ ܟܕ ܀

50 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ ܒܘܠܘܛܐ. ܡܢ
ܪܡܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕ. ܓܒܪܐ ܗܘܐ ܛܒܐ ܘܟܐܢܐ.

35 * *Stabat autem populus conspiciens, & subsannabant eum etiam proceres, & dicebant, Alios seruauit, seruet seipsum: si hic est Meschicho ille electus Dei.*
36 * *Quinetiam illudebant ei milites dum accederent, & offerrent ei acetum:*
37 * *Dicerentque ei, Si tu es rex ille Jihoudæorum, serua teipsum.*
38 * *Erat autem etiam inscriptio scripta super eum, Ionicè, & Romanè, & Hebraicè,* HIC EST REX ILLE IIHOVDAEORVM.
39 * *Vnus autē ex maleficis illis qui suspensi erant cum eo, blasphemabat eum, dicebátque, Si tu es Meschicho ille, serua teipsum, & serua nos quoque.*
40 * *At obiurgauit eum socius eius, & dixit ei, Ne Deum quidem times, qui & ipse sis in eodem iudicio?*
41 * *Et nos quidem iustè: nam prout digni fuimus, & prout egimus, luimus pœnas: iste verò nihil odiosum egit.*
42 * *Et dixit Jeschua, Memento mei Domine mi, quum veneris in regnum tuum.*
43 * *Ait illi Ieschua, Amin dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.*

Ad nonam horam Feria sexta Crucifixionis.

44 * *Erat autem circiter hora sexta, & factæ sunt tenebræ super vniuersam terram, vsque ad horam nonam.*
45 * *Et Sol obscuratus est, scissáque superficies portæ*[velum] *templi per medium.*
46 * *Et clamauit Jeschua alta voce, dixitque, Pater mi, in manus tuas depono spiritum meum. hoc dixit, & tradidit spiritum.*
47 * *Quum vidisset autem Centurio quod factum fuerat, glorificauit Deum, & ait, Verè hic homo iustus erat.*
48 * *Omnésqne cœtus illi qui coacti fuerant ad hoc spectaculum, quum vidissent quod actum fuerat, reuersi sunt percutientes pectora sua.*
49 * *Stabant autem procul omnes noti ipsius Jeschua, & fœminæ illæ quæ venerant cum eo à Galilæa, istáque spectabant.*

Crepusculo Sabbathi Annunciationis.

50 * *Porrò vir quidam nomine Iauseph, senator à Rometho ciuitate Iihoudææ, erat vir bonus & iustus:*

35 קאם הוא דין עמא וחזא ומביקין הוו בה אף ארכונא ואמרין לאחרנא אחי נחא נפשה אן הויו משיחא
בחירה דאלהא׃ 36 ומבזחין הוו בה אף אסטרטיוטא כד קרבין לותה ומקרבין לה חלא׃ 37 ואמרין לה אן אנת
הו מלכא דיהודיא אחא נפשך׃ 38 אית הוא דין אף כתבא דכתיב לעל מנה יונאית ורהומאית ועבראית
הנו מלכא דיהודיא׃ 39 חד דין מן הנון עבדי בישתא דצליבין הוו עמה מגדף הוא עלוהי ואמר אן אנת
הו משיחא פצא נפשך ופצא אף לן׃ 40 וכאא בה חברה ואמר לה אף לא מן אלהא דחל אנת דאף אנת בה אנת
בדינא׃ 41 וחנן כאנאית איך דשוין הוין גיר ואיך דעבדן אתפרען הנא דין מדם דסנא לא עביד לה׃ 42 ואמר
לישוע אתדכרני מרי מא דאתא אנת במלכותך׃ 43 אמר לה ישוע אמין אמר אנא לך דיומנא עמי תהוא בפרדיסא׃

ᶜ קום ᵈ ממך
ᵉ מן לשון יון עבראית שרים
ᶠ חיא ᵍ גבי
ʰ מן לשון יון פירוש אנשי מלחמה ⁱ פירש חומץ
ᵏ חיא ˡ יון ᵐ צלב ⁿ פצא פירוש חפלט
ᵒ דון ᵖ כון ᵠ שיא ʳ פרע
ˢ סנא ᵗ דכר ᵘ יום
ˣ מן לשון פרס עבראית גן עדן

Et ſtabat populus ſpectans. & deridebant eum principes cum eis, dicentes, Alios ſaluos fecit,ſe ſaluum faciat,ſi hic eſt Chriſtus, Dei electus. 35

Illudebant autem ei & milites, accedentes,& acetum offerentes ei: 36

†Dicentes, Si tu es rex Iudæorum, ſaluum te fac. 37

Erat autem & ſuperſcriptio ſcripta ſuper eũ literis Græcis,& Latinis,&Hebraicis, HIC EST REX IVDAEORVM. 38 F

Vnus autem de his qui pendebant latronibus, blaſphemabat eum, dicens, Si tu es Chriſtus, ſaluum fac teipſum, & nos. 39

Reſpondens autem alter, increpabat eum,dicens,Neque tu times Deum, †quòd in eadem damnatione es? 40

Et nos quidem iuſtè; nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali geſſit. 41

Et dicebat ad Ieſum, Domine, memento mei, cùm veneris in regnum tuum. 42

Et dixit illi Ieſus, Amen dico tibi, Hodie mecum eris in paradiſo. 43

Erat autem ferè hora ſexta: & tenebræ factæ ſunt in vniuerſam terram, vſque in horam nonam. 44

Et obſcuratus eſt Sol: & velum templi ſciſſum eſt medium. 45

Et clamans voce magna Ieſus, ait, Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum. Et hæc dicens, expirauit. 46

Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificauit Deum, dicens, Verè hic homo iuſtus erat. 47 G

Et omnis turba eorum qui ſimul aderant ad ſpectaculum iſtud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora ſua, reuertebantur. 48

Stabant autem omnes noti eius à longè: & mulieres quę ſecutæ eum erant à Galilæa hæc videntes. 49

Et ecce vir nomine Ioſeph, qui erat decurio, vir bonus & iuſtus: 50

35 καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός.

36 ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,

37 καὶ λέγοντες, εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.

38 ἦν δὲ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς, ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

39 εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν. οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

42 καὶ ἔλεγε τῷ ἰησοῦ, μνήσθητί μου κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

43 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.

45 καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰησοῦς, εἶπε, πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν θεὸν, λέγων, ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

49 εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος·

דתשע שעין דעריבתא דזקיפותא עב
44 איתהוי דין איך שעא שת והוא חשוכא על כלה ארעא עדמא לתשע שעין׃ 45 ושמשא חשך ואצטרי
אפי תרעא דהיכלא מן מצעתה׃ 46 וקעא ישוע בקלא רמא ואמר אבי באידיך סאם אנא רוחי הדא אמר
ושלם׃ 47 כד חזא דין קנטרונא מדם דהוא שבח לאלהא ואמר שרירא איתיה הנא גברא זדיקא הוא׃
48 וכלהון כנשא אילין דכנישין הוו לחזתא הדא כד חזו מדם דהוא הפכו כד טרפין על חדייהון׃
49 וקימין הוו מן רוחקא כלהון ידועוהי דישוע ונשא אילין דאתי הוי עמה מן גלילא וחזין הוי הלין׃
דנגהּ שבתא דסברתא עג 50 גברא דין חד דשמה יוסף בולוטי מן רמתא מדינתא דיהוד גברא הוא טבא וזדיקא

[a] ערב [b] זקף [c] צרא
[d] רום [e] יד סום
[f] פירושו שר מאה אנשי מלחמה
[g] שרר [h] חזא [i] הפך
[k] חדי פירושו חיק
[l] קום [m] רחק [n] ידע
[o] אתא [p] חזא
[q] מן לשון יון עבראית יועץ
[r] טוב

51 ܗܢܐ ܠܐ ܫܠܡ ܗܘܐ ܠܨܒܝܢܗܘܢ ܘܠܣܘܥܪܢܗܘܢ.
ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
52 ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ
53 ܕܝܫܘܥ. ܘܐܚܬܗ ܘܟܪܟܗ ܒܚܝܨܐ ܕܟܬܢܐ. ܘܣܡܗ
ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܢܩܝܪܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܥܕܟܝܠ ܣܝܡ
54 ܗܘܐ ܒܗ. ܘܝܘܡܐ ܥܪܘܒܬܐ ܗܘܬ. ܘܫܒܬܐ
55 ܢܓܗܬ ܗܘܬ. ܩܪܝܒܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ
ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ. ܘܚܙܝܗܝ ܠܩܒܪܐ ܘܐܝܟܢܐ
56 ܐܬܬܣܝܡ ܦܓܪܗ. ܘܗܦܟܝ ܛܝܒܝ ܒܣܡܐ
ܘܗܪܘܡܐ. ܘܒܫܒܬܐ ܫܠܝ ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܟܕ ✣

1 ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܢ ܒܫܦܪܐ ܥܕ ܚܫܘܟ ܐܬܝ ܠܒܝܬ
ܩܒܘܪܐ. ܘܐܝܬܝ ܗܠܝܢ ܗܪܘܡܐ ܕܛܝܒܝ ܗܘܝ. ܘܐܝܬ
2 ܗܘܝ ܥܡܗܝܢ ܢܫܐ ܐܚܪܢܝܬܐ. ܘܐܫܟܚܝ ܟܐܦܐ
3 ܕܡܥܓܠܐ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܥܠܝܢ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܗܝ
4 ܠܦܓܪܐ ܕܝܫܘܥ. ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܗܢܝܢ ܬܡܝܗܢ
ܥܠ ܗܕܐ. ܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܩܡܘ ܠܥܠ ܡܢܗܝܢ.
5 ܘܡܒܪܩ ܗܘܐ ܠܒܘܫܗܘܢ. ܘܗܘܝ ܒܕܚܠܬܐ.
ܘܪܟܢ ܐܦܝܗܝܢ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܝܢ ܡܢܐ
6 ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܚܝܐ ܥܡ ܡܝܬܐ. ܠܝܬܘܗܝ
ܬܢܢ. ܩܡ ܠܗ. ܐܬܕܟܪܝܢ ܕܡܠܠ ܥܡܟܝܢ ܟܕ ܗܘ
7 ܒܓܠܝܠܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܐܢܫܐ ܚܛܝܐ. ܘܢܙܕܩܦ ܘܠܝܘܡܐ
8 ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. ܘܐܬܕܟܪܝ ܠܗܝܢ ܡܠܘܗܝ.
9 ܘܗܦܟܝ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܘܐܡܪܝ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
10 ܠܚܕܥܣܪ ܘܠܫܪܟܐ. ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܡܪܝܡ
ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܝܘܚܢ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ.
ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܗܝܢ. ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝ ܗܘܝ ܠܫܠܝܚܐ.
11 ܘܐܬܚܙܝ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܫܢܝܬܐ. ܘܠܐ
ܗܝܡܢܘ ܐܢܝܢ.
12 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܡ ܘܪܗܛ ܠܩܒܪܐ. ܘܐܕܝܩ ܚܙܐ
ܬܟܪܝܟܐ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܟܕ ܣܝܡܝܢ. ܘܐܙܠ ܟܕ ܬܡܝܗ ܒܢܦܫܗ
ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ✣ ✣ ✣ ✣

51 * *Iste non consenserat voluntati & facinori eorum: & expectabat regnum Dei.*
52 **Iste* inquam *adijt Pilatum, & petiit corpus Ieschua.*
53 * *Et detraxit illud, inuoluitque linteo lineo, & posuit illud in monumento exciso, in quo nemo adhuc positus fuerat.*
54 * *Cæterùm dies erat Parasceues, & Sabbathum pòst illucescebat.*
55 **Accesserunt autem mulieres istæ quæ cum eo venerant à Galilæa, & inspexerunt sepulchrum, & quomodo positũ esset corpus eius.*
56 * *Reuersæ verò parauerunt vnguenta, & aromata: ac Sabbatho quieuerunt, sicuti præceptum est.*

CAP. XXIIII.

1 *PRimo autem hebdomadis aurora adhuc obscura, venerunt ad monumentum, attuleruntque aromata illa quæ parauerant: erant autem cum eis mulieres aliæ.*
2 * *Et inuenerunt lapidẽ reuolutum à mo-*
3 *numento:* * *Et ingressæ sunt, nec inuenerunt corpus Ieschua.*
4 * *Factumque est dum ipsæ obstupescerent super hoc, ecce duo viri astiterunt super eas, quorum coruscabat vestimentum.*
5 * *Et perterrefactæ sunt, inclinaruntque facies suas in terram: at ipsi dixerunt eis, Quid quæritis viuentem cum mortuis?*
6 * *Non est hîc, surrexit. Reuocate in memoriam quæ collocutus fuerit vobis dum ipse*
7 *esset in Galilæa;* * *Dixeritque, Futurum vt ipse Filius hominis traderetur in manus hominum sceleratorum, crucique suffigeretur, ac tertia die resurgeret.*
8 * *Et ipsæ recordatæ sunt sermonum eius.*
9 * *Et reuersæ sunt à sepulchro, dicuntque hæc omnia illis vndecim & cæteris.*
10 * *Erant autem Mariam Magdeloitha, & Iouchan, & Mariam mater Iaakoub, & reliquæ cum eis erant, quæ hæc dicebant Apostolis.*
11 * *Et visa sunt in oculis eorum verba ista quasi deliria, neque crediderunt eis.*
12 * *Schemeoun autem surrexit, & cucurrit ad sepulchrum, & introspiciens vidit lintea reposita tantummodo, abiitque dum miraretur apud se super hoc quod factum fuerat.*

הָנָא לָא שְׁלֵם הֲוָא [c] לְצֶבְיָנְהוֹן [d] וַלְסוּעֳרָנְהוֹן [e] וּמְסַכֵּא הֲוָא לְמַלְכוּתָא דַּאלָהָא ׃ 52 הָנָא קְרֵב לְוָת פִּילָטוֹס
53 [f] וַאחְתֵהּ וְכַרְכֵהּ [g] בְּחֶיָצָא דְּכִתָּנָא [h] וְסָמֵהּ בְּבֵית קְבוּרָא [i] נְקִירָא הַו דְּלָא אֱנָשׁ עַדְכִּיל
54 וְיוֹמָא עֲרוּבְתָּא הֲוָת וְשַׁבְּתָא [l] נָגְהַת הֲוָת ׃ 55 קַרִיבָן [m] הֲוַי דֵּין נֶשֵׁא הָלֵין [n] דְּאֶתַי עַמֵּהּ
56 וַהֲפַכִי טַיֵּבִי בֶּסְמֵא [a] וְהֶרוּמֵא וּבְשַׁבְּתָא שְׁלַי אַיךְ דַּפְקִיד ׃
קפאלין כד
1 בְּחַד בְּשַׁבָּא דֵּין בְּשַׁפְרָא עַד חָשׁוּךְ אֶתַי לְבֵית קְבוּרָא וְאַיתִי הָלֵין הֶרוּמֵא דְּטַיֵּבִי הֲוַי
2 [b] וְאֶשְׁכַּחִי כֵּאפָא [c] דַּמְעַגְּלָא מֶן בֵּית קְבוּרָא ׃ 3 [d] וְעַלֵּין וְלָא אֶשְׁכַּחוּהִי לְפַגְרָא
4 וַהֲוָא דְּכַד הֶנֵּין [e] תַּמִּיהָן עַל הָדֵא הָא תְּרֵין גַּבְרִין [f] קְמוּ לְעֵל מֶנְּהֵין וּמְבַרֵק הֲוָא לְבוּשְׁהוֹן ׃

[c] צְבָא [d] סְעַר [e] סְכָא
כְּמוֹ צפה
[f] נְחַת [g] חֶיָצָא
פירוש סדין
[h] סוּם [i] נְקַר [k] סוּם
[l] נְגַה [m] קְרַב [n] אֶתָא
[a] מן לשון יון
[b] שכח בלשון מצא
[c] עֲגַל כמו גלגל
[d] עוּל [e] תְּמַה [f] קוּם

*Hic non cōsenserat cōsilio & acti- 51
bus eorum, ab Arimathęa ciuitate Iudęę,
qui expectabat & ipse regnum Dei.
*Hic accessit ad Pilatū, & petiit cor- 52
pus Iesu: *Et depositum inuoluit in 53
sindone, & posuit eum in monumento
exciso, in quo nondum quisquam posi-
tus fuerat.
*Et dies erat parasceues, & Sabba- 54
thum illucescebat.
*Subsecutæ autē mulieres quæ cum 55
eo venerant de Galilęa, viderunt monu-
mentum, & quemadmodūm positum
erat corpus eius.
*Et reuertentes parauerunt aromata 56
& vnguenta: & Sabbatho quidem si-
luerunt secundūm mandatum.

CAP. XXIIII.

VNa autem Sabbathi valdè diluculò 1
venerunt ad monumentum, portan- A
tes quæ parauerant aromata.
*Et inuenerunt lapidem reuolutum 2
à monumento.
*Et ingressæ, non inuenerunt corpus 3
Domini Iesu.
*Et factum est, dum mente conster- 4
natæ essent de isto, ecce duo viri steterūt
secus illas in veste fulgenti.
*Cùm timerent autem, & declinarēt 5
vultum in terram, dixerūt ad illas, Quid
quæritis viuentem cum mortuis?
*Non est hîc, sed surrexit. recorda- 6
mini qualiter locutus est vobis, cùm ad-
huc in Galilæa esset, *Dicens, Quia 7
oportet Filium hominis tradi in manus
hominum peccatorum, & crucifigi: &
die tertia resurgere.
*Et recordatæ sunt verborum eius. 8
*Et regressæ à monumento, nuntia- 9
uerunt hæc omnia illis vndecim, & cæ- B
teris omnibus. *Erat autem Maria 10
Magdalene, & Iohanna, & Maria Iaco-
bi, & cæteræ quæ cum eis erant, quę di-
cebant ad Apostolos hæc.
*Et visa sunt ante illos sicut deliramē- 11
tum verba ista, & non crediderunt illis.
*Petrus autem surgens cucurrit ad 12
monumentum: & procūbens vidit lin-
teamina sola posita, & abiit secum mi-
rans quod factum fuerat.

51 *οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει
αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων, ὃς προσ-
εδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·
52 *οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ
ἰησοῦ.
53 *καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθη-
κεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς
κείμενος.
54 *καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευή, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε.
55 *κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συ-
νεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνη-
μεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.
56 *ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. καὶ
τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν, κατὰ τὴν ἐντολήν.

κδʹ.

1 *Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ
τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καί τινες σὺν
αὐταῖς.
2 *εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου·
3 *καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἰησοῦ.
4 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ
ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστρα-
πτούσαις.
5 *ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρό-
σωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, τί ζητεῖτε τὸν ζῶν-
τα μετὰ τῶν νεκρῶν;
6 *οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν
ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ,
7 *λέγων, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
8 *καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.
9 *καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦ-
τα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.
10 *ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ μαρία καὶ ἰωάννα καὶ μαρία
ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀ-
ποστόλους ταῦτα·
11 *καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα
αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.
12 *ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ πα-
ρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε,
πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

⁵ והוי בדחלתא ᵍ וכפי אפיהין בארעא ואמרין להין מנא ʰ בעין אנתין חיא עם ⁱ מיתא ׃
⁶ ליתוהי תנן קם לה ᵏ עהדין דמלל עמכין כד הוו בגלילא ׃ ⁷ ואמר הוא דעתיד הו ברה דאנשא ˡ תשתלם
באידי אנשא ᵐ חטיא ⁿ ונצטלב ולתלתא יומין ᵒ נקום ׃ ⁸ והנין ᵖ אתדכרין ᑫ למלוהי ׃ ⁹ והפכין
קברא ואמרין הלין כלהין לחד עסר ולסרכא ׃ ¹⁰ איתיהין הוין מרים מגדליתא ויוחן ומרים אמה
דיעקוב וסרכא דעמהין הלין דאמרי הוי לשליחא ׃ ¹¹ ʳ ואתחזי בעיניהון ˢ מלא הלין איך ᵗ שניתא ולא
ᵘ הימנו אנין ׃ ¹² שמעון דין קם ורהט לקברא ˣ ואדיק חזא כתנא ʸ דסימין בלחוד ואזל כד מתהמר
בנפשה על מדם דהוא ׃

ᵍ כפא כמו כפף
ʰ בעא ⁱ מות ᵏ עהד
ˡ שלם ᵐ חטא ⁿ צלב
ᵒ קום ᵖ דכר ᑫ מלל
ʳ חזא ˢ מלל ᵗ שנא
פירוש דברים מבלי שום
ᵘ הימן ˣ אדיק
פירוש הביט לגו
ʸ סום

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

Feria II. hebdomadis Candidatorum.

13 * *Et ecce duo ex eis eo ipso die iter faciebant ad pagum nomine Emauos, distantem ab Ourischlem stadiis sexaginta.*

14 * *Ipsique colloquebantur inter se de his omnibus quæ euenerant.*

15 * *Dumque ipsi colloquerentur, & sese mutuò rogitarent, venit ipse Ieschua, & assequutus est eos, & iter faciebat cum eis.*

16 * *Oculi autem eorum tenebantur, ne agnoscerent eum.*

17 * *Et dixit eis, Qui sunt hi sermones quos loquimini vnus cum alio dum ambulatis, mæstique estis?*

18 * *Et respondit vnus ex eis, cui nomen Kleioupha, & dixit ei, Tune solus es extraneus ab Ourischlem, qui nescias quid factum sit in ea istis diebus?*

19 * *Dixit eis, Quid? Dicunt ei, De Ieschua illo à Nozrath, qui fuit vir Propheta, poténsque fuit in sermone & opere coram Deo, & coram vniuerso populo.*

20 * *Quem tradiderunt principes Sacerdotum & Seniores iudicio mortis, & crucifixerunt eum.*

21 * *Nos autem sperabamus eum esse qui redempturus esset Israel. & ecce iam tres sunt dies, ex quo hæc omnia facta sunt.*

22 * *Sed & mulieres ex nobis obstupefecerunt nos, diluculò præuenientes fuerunt ad monumentum.*

23 * *Quæ quum non inuenissent corpus eius, venerunt, dicentes nobis, se vidisse Angelos illic, qui dicunt eum viuere.*

24 * *Quinetiam quidam ex nobis profecti sunt ad monumentum, & ita inuenerunt prout dixerant mulieres; ipsum verò non viderunt.*

25 * *Tunc dixit eis Ieschua, O expertes rationis, & graues corde ad credendum iis omnibus quæ locuti sunt Prophetæ!*

26 * *Nonne hoc futurum erat, vt pateretur Meschicho, & ingrederetur in gloriam suam?*

27 * *Et exorsus est à Mousche & ab omnibus Prophetis, & explicabat de se ex omnibus*

28 *Scripturis.* * *Et appropinquabant pago illi in quem proficiscebantur; et ipse fingebat se quasi in locum longinquum iter haberet.*

דיום תרין בשבא [a] דחורא עד 13 והא תרין מנהון בה ביומא אזלין
לקריתא דשמה עמאום ופריקא מן אורשלם [b] אסטדותא שתין ׃ 14 והנון ממללין הוו חד עם חד על הלין
[illegible]ן דגרשו ׃ 15 וכד הנון ממללין הוו [d] ובעין חד עם חד אתא הו ישוע ומטי אנון ומהלך הוא עמהון ׃
ועיניהון [e] אחידן הוי דלא [f] נסתכלוניהי ׃ 17 ואמר להון מנא אנין [g] מלא הלין דממללין אנתון חד עם
חד כד מהלכין אנתון [h] וכמירין אנתון ׃ 18 וענא חד מנהון דשמה קליופא ואמר לה אנת הו כי בלחודיך [i] נוכריא
מן אורשלם דלא ידע אנת מדם דהוא בה בהנון [k] יומתא ׃ 19 אמר להון מנא אמרין לה על ישוע הו דמן
נצרת גברא דהוא נביא [l] ותילתן הוא במלתא ובעבדא קדם אלהא וקדם כלה עמא ׃

[a] חור פירושו לבן
[b] מן ׳שון ׳ין
[c] גרש פירושו קרת
[d] בעא [e] אחד
[f] סכל [g] מלל
[h] כמר [i] נכר
[k] יום [l] חיל

13 Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in
castellum quod erat in spatio stadiorum
sexaginta ab Ierusalē, nomine Emmaus.
14 Et ipsi loquebantur ad inuicem de
his omnibus quæ acciderant.
15 Et factum est, dum fabularentur &
secum quærerent, & ipse Iesus appro-
pinquans ibat cum illis.
16 Oculi autem illorum tenebantur,
ne eum agnoscerent.
17 Et ait ad illos, Qui sunt hi sermones
quos confertis ad inuicem ambulantes,
& estis tristes?
18 Et respondens vnus, cui nomen
Cleophas, dixit ei, Tu solus peregrinus
es in Ierusalem, & non cognouisti quæ
facta sunt in illa his diebus?
19 Quibus ille dixit, Quæ? Et dixe-
rūt, De Iesu Nazareno, qui fuit vir Pro-
pheta, potens in opere & sermone co-
ram Deo & omni populo.
20 Et quomodo eū tradiderūt summi
Sacerdotes & principes nostri in dam-
nationem mortis, & crucifixerunt eum.
21 Nos autē sperabamus quia ipse es-
set redempturus Israel: & nūc super hęc
omnia, tertia dies est hodie quòd hæc
facta sunt.
22 Sed & mulieres quædam ex nostris
terruerunt nos, quę ante lucem fuerunt
ad monumentum:
23 Et non inuento corpore eius, vene-
runt, dicentes se etiam visionem ange-
lorum vidisse, qui dicunt eum viuere.
24 Et abierunt quidam ex nostris ad
monumentum, & ita inuenerunt sicut
mulieres dixerunt; ipsum verò non in-
uenerunt.
25 Et ipse dixit ad eos, O stulti, & tar-
di corde ad credendum in omnibus quę
locuti sunt Prophetæ.
26 Nonne hęc oportuit pati Christum,
& ita intrare in gloriam suam?
27 Et incipiens à Moyse & omnibus
Prophetis, interpretabatur illis in om-
nibus Scripturis quæ de ipso erant.
28 Et appropinquauerunt castello quò
ibant: & ipse se finxit longiùs ire.

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερου-
σαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς.
14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν
συμβεβηκότων τούτων.
15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐ-
τὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.
16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶ-
ναι αὐτόν.
17 εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλ-
λετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί;
18 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν,
σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενό-
μενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;
19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, τὰ περὶ Ἰη-
σοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν
ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ·
20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρ-
χοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι
τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡ-
μέραν ἄγει σήμερον, ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο.
22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενό-
μεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγου-
σαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐ-
τὸν ζῆν.
24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ
εἶδον.
25 καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς
τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προ-
φῆται·
26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν
δόξαν αὐτοῦ;
27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς
τὰ περὶ ἑαυτοῦ.
28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς
προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.

20 ואשלמוהי רבי כהנא וקשישא לדינא דמותא וזקפוהי ׃ 21 חנן דין סברין הוין דהויו עתיד הוא דנפרקיה
ליסריל והא תלתא יומין מן דהלין כלהין הוי ׃ 22 אלא אף נשא מנן אתמהן קדמי הוי לבית קבורא
23 וכד לא אשכחי פגרה אתי אמרן לן דמלאכא חזין תמן ואמרין עלוהי דחיהו ׃ 24 ואף אנשא מנן אזלו
לבית קבורא ואשכחו הכנא איכנא דאמרי נשא להדין לא חזו ׃ 25 הידין אמר להון ישוע או חסירי רעינא
ויקירי לבא למהימנו בכלהין אילין דמללו נביא ׃ 26 לא הוא הלין עתיד הוא דנסבר משיחא ודנעל
לתשבוחתה ׃ 27 ושרי הוא מן מושא ומן כלהון נביא ומפשק הוא להון על נפשה מן כלהון כתבא ׃
28 וקרבו הות לקריתא הי דאזלין הוו לה והו מסבר הוא להון דאיך דלדוכא רחיקא אזל הוא ׃

שלם | דן | מות
פרק בלשון מלט
חזא | תמה | אתא
חזא | חיא | אמר
חזא | רעא כמו רצה
יקר | הימן | עלל
שבח | דוכא פירוש מקום

29 ܘܐܠܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܘܫ ܠܘܬܢ ܡܛܠ ܕܝܘܡܐ ܗܫܐ ܪܟܢ ܠܗ ܠܡܚܫܟ ܘܥܠ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ.
30 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܤܬܡܟ ܥܡܗܘܢ ܢܤܒ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ.
31 ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚܝ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܘܗܘ ܐܫܬܩܠ ܠܗ ܡܢܗܘܢ.
32 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܢ ܝܩܝܕ ܗܘܐ ܒܓܘܢ ܟܕ ܡܡܠܠ ܥܡܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܡܦܫܩ ܠܢ ܟܬܒܐ.
33 ܘܩܡܘ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܐܫܟܚܘ ܠܚܕܥܤܪ ܕܟܢܝܫܝܢ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗܘܢ.
34 ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܩܡ ܡܪܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܫܡܥܘܢ.
35 ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܐܫܬܥܝܘ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܝ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗܘܢ ܟܕ ܩܨܐ ܠܚܡܐ.

ܕܤܘܠܩܗ ܕܡܪܢ ܥܕ

36 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܝܫܘܥ ܩܡ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
37 ܘܗܢܘܢ ܐܬܪܗܒܘ ܘܗܘܘ ܒܕܚܠܬܐ ܘܤܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܪܘܚܐ ܚܙܝܢ.
38 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܢܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܡܢܐ ܤܠܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܥܠ ܠܒܘܬܟܘܢ.
39 ܚܙܘ ܐܝܕܝ ܘܪܓܠܝ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܓܘܫܘܢܝ ܘܕܥܘ ܕܪܘܚܐ ܒܤܪܐ ܘܓܪܡܐ ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܝ ܕܐܝܬ ܠܝ.
40 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ.
41 ܘܟܕ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܚܕܘܬܗܘܢ ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ ܗܪܟܐ.
42 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܗܒܘ ܠܗ ܡܢܬܐ ܡܢ ܢܘܢܐ ܕܛܘܝܐ ܘܡܢ ܟܘܪܬܐ ܕܕܒܫܐ.
43 ܘܢܤܒ ܐܟܠ ܠܥܝܢܝܗܘܢ.
44 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܡܠܐ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܟܕ ܐܝܬܝ ܗܘܝܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܤܐ ܕܡܘܫܐ ܘܒܢܒܝܐ ܘܒܡܙܡܘܪܐ ܥܠܝ.
45 ܗܝܕܝܢ ܦܬܚ ܪܥܝܢܗܘܢ ܠܡܤܬܟܠܘ ܟܬܒܐ.

29 * *At coegerunt eum, dicuntque ei, Mane apud nos, quoniam dies nunc inclinat ad tenebras. & ingressus est vt maneret cum eis.*

30 * *Factum est autem quum discubuisset cum eis, accepit panem & benedixit, fregitque & dedit eis.*

31 * *Et illicò aperti sunt oculi eorum, & agnouerunt eum: ipse verò ablatus est ab eis.*

32 * *Et dicebant alter alteri, Nonne cor nostrum ardebat in nobis dum colloqueretur nobis in via, & explicaret nobis Scripturas?*

33 * *Et surrexerunt ea ipsa hora, & reuersi sunt ad Ourischlem; & inuenerunt vndecim congregatos, & eos qui cum ipsis erant;*

34 * *Dicentes, Verè surrexit Dominus noster, & apparuit Schemeoun.*

35 * *Quinetiam ipsi renunciarunt ea quæ contigerunt in via; & quomodo innotuit eis dum frangeret panem.*

Ascensionis Domini nostri.

36 * *Quumque hæc loquerentur, Ieschua astitit inter eos, & dixit eis, Pax vobiscum: ego sum, ne timeatis.*

37 * *At ipsi perterrebantur & expauescebant: putabant enim se spiritum videre.*

38 * *Dixit eis Ieschua, Quid commouemini, & quare ascendunt cogitationes in corda vestra?*

39 * *Videte manus meas & pedes meos, quia ego sum. contrectate me, & agnoscite. nam spiritus carnem & ossa non habet, prout me videtis habere.*

40 * *Et quum hæc dixisset, ostendit eis manus suas pedésque suos.*

41 * *Quumque adhuc non crederent præ gaudio suo, & mirarentur, dixit eis, Habetis hîc quid manducandum?*

42 * *Ipsi verò dederunt ei partem piscis assi,*
43 *& ex fauo mellis.* * *Et accepit, comeditque in eorum conspectu.*

44 * *Et dixit eis, Hi sunt sermones quos locutus sum vobiscum dum apud vos essem, oportere impleri quicquid scriptum est in Lege Mousche & in Prophetis & Psalmis de me.*

45 * *Tunc aperuit eorum mentem vt intelligerent Scripturas.*

---

29 ואלצוהי ואמרין לה פוש לותן מטל דיומא השא רכן לה למחשך ועל דנקוא לותהון : 30 והוא דכד
אסתמך עמהון נסב לחמא וברך וקצא ויהב להון : 31 ומחדא אתפתחי עיניהון ואשתודעוהי והו
אשתקל לה מנהון : 32 ואמרין הוו חד לחד לא הוא לבן יקיד הוא בגון כד ממלל עמן באורחא ומפשק לן
כתבא : 33 וקמו בה בשעתא והפכו לאורשלם ואשכחו לחדעסר דכנישין ולאילין דעמהון : 34 כד אמרין
דשריראית קם מרן ואתחזי לשמעון : 35 ואף הנון אשתעיו אילין דהוי באורחא ואיכנא אתידע להון כד קצא
לחמא : דסולקה דמרן עה
36 וכד הלין ממללין הוו ישוע קם בינתהון ואמר להון שלמא עמכון אנא אנא לא תדחלון : 37 והנון אתרהבו

אלץ פוש פירושו נוח
רכן פירושו נטה
קנא סמך פתח
ידע שקל יקר
גו קום הפך
שרר חזא שעא או
שעי ידע קצא
כמו קצץ
סלק דחל רהב

* Et coëgerunt illum, dicentes, Mane 29
nobiſcum, quoniā adueſperaſcit, & in-
clinata eſt iam dies. Et intrauit cum illis.
* Et factum eſt, dum recūberet cum 30
eis, accepit panem, & benedixit, ac fre-
git, & porrigebat illis.
* Et aperti ſunt oculi eorum, & co- 31
gnouerunt eum: & ipſe euanuit ex ocu-
lis eorum.
* Et dixerunt ad inuicem, Nonne cor 32
noſtrum ardens erat in nobis, dum lo-
queretur in via, & aperiret nobis Scrip-
turas?
* Et ſurgentes eadem hora, regreſſi 33
ſunt in Ieruſalem: & inuenerunt con-
gregatos vndecim, & eos qui cum illis
erant, * dicentes, Quòd ſurrexit Do- 34
minus verè, & apparuit Simoni. E
* Et ipſi narrabant quæ geſta erant in 35
via: & quomodo cognouerunt eum in
fractione panis.

* Dum autem hæc loquuntur, ſtetit 36
Ieſus in medio eorum, & dicit eis, Pax
vobis: ego ſum, nolite timere.
* Conturbati verò & conterriti, exi- 37
ſtimabant ſe ſpiritum videre.
* Et dixit eis, Quid turbati eſtis, & co- 38
gitationes aſcendunt in corda veſtra?
* Videte manus meas & pedes, quia 39
ego ipſe ſum. palpate & videte, quia ſpi- F
ritus carnem & oſſa non habet, ſicut me
videtis habere.
* Et cùm hoc dixiſſet, oſtendit eis ma- 40
nus & pedes.
* Adhuc autē illis non credentibus, & 41
mirantibus præ gaudio, dixit, Habetis
hic aliquid quod manducetur?
* At illi obtulerunt ei partem piſcis 42
aſſi, & fauum mellis.
* Et cùm manducaſſet coram eis, ſu- 43
mens reliquias dedit eis.
* Et dixit ad eos, Hæc ſunt verba quæ 44
locutus ſum ad vos cùm adhuc eſſem vo
biſcum, quoniam neceſſe eſt impleri om G
nia quæ ſcripta ſunt in Lege Moyſi, &
Prophetis, & Pſalmis de me.
* Tunc aperuit illis ſenſum, vt intel- 45
ligerent Scripturas.

29 * καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες, μεῖνον μεθ' ἡμῶν,
ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε
τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.
30 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν,
λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς.
31 * αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνω-
σαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
32 * καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιο-
μένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοι-
γεν ἡμῖν τὰς γραφάς;
33 * καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς
σὺν αὐτοῖς,
34 * λέγοντας, ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σί-
μωνι·
35 * καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη
αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 * Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν
μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν.
37 * πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν.
38 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ διατί δια-
λογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
39 * ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου· ὅτι αὐτὸς
ἐγώ εἰμι. ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα
καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
40 * καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς
πόδας.
41 * ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυ-
μαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;
42 * οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ
μελισσίου κηρίου·
43 * καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.
44 * εἶπε δὲ αὐτοῖς, οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑ-
μᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γε-
γραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλ-
μοῖς περὶ ἐμοῦ.
45 * τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γρα-
φάς,

וַהֲווּ בְּדֶחַלְתָא סַבְרִין הֲווּ גֵּיר דְּרוּחָא [d] חָזֵין ׃ 38 אֱמַר לְהוֹן יֵשׁוּע מָנָא [e] מֶתְדַּזִיעִין אַנְתּוּן וּמָנָא סָלְקָן [f] מַחְשְׁבָתָא
עַל [g] לֶבַוָתְכוֹן ׃ 39 חֲזַוּ [h] אִידַי וְרַגְלַי דְּאֶנָא אֶנָא [i] גוּשׁוּנָנִי [k] וְדַעוּ דַּלְרוּחָא בֶּסְרָא וְגַרְמֵא לַית לָהּ אַיךְ דְּחָזֵין אַנְתּוּן
דְּאִית לִי ׃ 40 וְכַד הָלֵין אֱמַר חַוִּי אֶנּוּן אִידַוְהִי וְרַגְלַוְהִי ׃ 41 וְכַד עַדְמָא לְהָשָׁא לָא [l] מְהַיְמְנִין הֲווּ מֶן
[m] חַדְוַתְהוֹן [n] וּמֶתְתַּמְהִין הֲווּ אֱמַר לְהוֹן אִית לְכוֹן מֶדֶם [o] תְּנָן [p] לְמֵאכַל ׃ 42 הֶנּוּן דֵּין יַהֲבוּ לֵהּ [q] מְנָתָא מֶן נוּנָא
[r] דַּטְוָיָא וּמֶן [s] כַּוְרִיתָא דְּדֶבְשָׁא ׃ 43 וּנְסַב אֲכַל לְעַיְנַיְהוֹן ׃ 44 וֶאֱמַר לְהוֹן הָלֵין אֶנֵּין [t] מֶלֵּא דְּמַלֶּלֶת עַמְּכוֹן
כַּד לְוָתְכוֹן הֲוֵית [u] דְּוָלֵא הֲוָא [x] דְּנֶשְׁתַּלְמוּן כֻּל מֶדֶם דַּכְתִיב בְּנָמוֹסָא דְּמוּשֶׁא וּבִנְבִיָּא [y] וּבְמַזְמוֹרֵא עֲלַי ׃
45 הָיְדֵין פְּתַח [z] רֶעְיָנְהוֹן [a] לְמֶסְתַּכָּלוּ כְּתָבֵא ׃

[d] חזא [e] זוע [f] חשב
[g] לב [h] יד [i] גשש [k] ידע
[l] הימן [m] חדא [n] תמה
[o] פירוש פא
[p] אכל [q] מנה [r] טוח
[s] פירוש נופת
[t] מלל [u] ולא פירוש צריך
[x] שלם [y] זמר [z] רעא
במו רצה
[a] סכל

46 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܗܟܢܐ ܟܬܝܒ ܘܗܟܢܐ ܙܕܩ ܕܢܚܫ
ܡܫܝܚܐ ܘܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܬܠܬܐ
47 ܝܘܡܝܢ܂ ܘܢܬܟܪܙ ܒܫܡܗ ܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ
ܕܚܛܗܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܫܘܪܝܐ ܢܗܘܐ ܡܢ
48 ܐܘܪܫܠܡ. ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܣܗܕܐ ܕܗܠܝܢ.
49 ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܥܠܝܟܘܢ ܡܘܠܟܢܐ ܕܐܒܝ. ܐܢܬܘܢ
ܕܝܢ ܩܘܘ ܒܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ܆ ܥܕܡܐ ܕܬܠܒܫܘܢ
50 ܚܝܠܐ ܡܢ ܪܘܡܐ. ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܠܒܪ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ.
51 ܘܐܪܝܡ ܐܝܕܘܗܝ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܡܒܪܟ
ܠܗܘܢ܆ ܐܬܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܘܣܠܩ ܠܫܡܝܐ.
52 ܘܗܢܘܢ ܣܓܕܘ ܠܗ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ
53 ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܗܝܟܠܐ ܗܘܘ
ܡܫܒܚܝܢ܆ ܘܡܒܪܟܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܐܡܝܢ ❖ ❖ ❖

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܠܘܩܐ ܡܣܒܪܢܐ ❖

46 * *Et dixit eis, Ita scriptum est, & ita*
expediebat pati Meschicho, & resurgere à
domo mortuorum tertio die:
47 * *Et prædicari in eius nomine pœniten-*
tiam in remissionem peccatorum in cunctis
gentibus, ita vt exordium esset ab Ourischlem.
48 * *Vos autem estis testes horum.*
49 * *Et ego mittam super vos promissum*
Patris mei: vos autem expectate in Ouri-
schlem ciuitate, vsquequò induamini virtute
ex alto.
50 * *Et eduxit eos vsque in Beth-Anio, &*
eleuauit manus suas, eisque benedixit.
51 * *Et factum est dum benediceret eis, se-*
paratus est ab eis, & conscendit cælos.
52 * *Ipsi autem adorauerunt eum, et reuer-*
si sunt ad Ourischlem cum gaudio magno.
53 * *Et omni tempore erant in templo glori-*
ficantes & benedicentes Deum. Amen.

Absolutum est Euangelium sacro-
sanctum Lucæ Euangelistæ.

46 ואמר להון דהכנא כתיב והכנא זדק [b] דנחש משיחא [c] ודנקום מן בית [d] מיתא לתלתא יומין ׃
47 ודנתכרז בשמה [f] תיבותא [g] לשובקנא דחטהא בכלהון עממא [h] ושוריא נהוא מן אורשלם ׃
48 ואנתון אנון סהדא דהלין ׃ 49 ואנא אשדר עליכון [i] מולכנא דאבי אנתון דין [k] קוו באורשלם מדינתא
עדמא דתלבשון חילא מן [m] רומא ׃

[a] חשש [c] קום [d] מות
[e] כרז [f] תב [g] שבק
[h] שרי [i] מלך [k] קוא
[l] לבש [m] רום

* Et dixit eis, Quoniam sic scriptum 46
est, & sic oportebat Christum pati, &
resurgere à mortuis tertia die.
* Et prædicari in nomine eius pœni- 47
tentiam & remissionem peccatorum in
omnes gentes, incipientibus ab Ieroso-
lyma.
* Vos autem testes estis horum. * Et 48
ecce ego† mitto promissum patris mei 49
in vos: vos autē sedete in ciuitate, quoad
vsque induamini virtute ex alto.
* Eduxit autem eos foras in Betha- 50
niam: & eleuatis manibus suis benedi-
xit eis.
* Et factum est: dum benediceret il- 51
lis, recessit ab eis, & ferebatur in cælum.
* Et ipsi adorantes regressi sunt in Ie- 52
rusalem cum gaudio magno.
* Et erant semper in templo, laudan- 53
tes & benedicentes Deum. Amen.

46 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει πα-
θεῖν τὸν χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ·
47 * καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ ἱερου-
σαλήμ.
48 * ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων.
49 * καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου
ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλὴμ, ἕως
οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.
50 * ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς βηθανίαν· καὶ ἐπάρας
τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.
51 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐ-
τῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.
52 * καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερου-
σαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης.
53 * καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλο-
γοῦντες τὸν θεόν· ἀμήν.

50 ואפק אנון עדמא לבית עניא ואריים אידוהי וברך אנון׃ 51 והוא דכד מברך להון אתפרש מנהון
וסלק לשמיא׃ 52 הנון דין סגדו לה והפכו לאורשלם בחדותא רבתא׃ 53 ובכלזבן
איתיהון הוו בהיכלא כד משבחין ומברכין לאלהא אמין׃

נפק רום יד פרש
סגר הפך חדא
אית

שלם אונגליון קדישא דלוקוס מסברנא׃

פגר כמו כשר

Τέλος τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.

PROLOGVS IN EVANGELIVM SECVNDVM IOHANNEM.

IC EST Iohannes Euãgeliſta vnus ex diſcipulis Domini, qui virgo à Deo electus eſt: quem de nuptijs volentẽ nubere vocauit Deus. Cui virginitatis in hoc duplex teſtimoniũ datur in Euãgelio, quòd & præ ceteris dilectus à Deo dicitur, & huic matrẽ ſuam pendens in cruce commẽdauit Dominus, vt virginem virgo ſeruaret. Denique manifeſtãs in Euangelio quod erat ipſe incorruptibilis verbi opus inchoans, ſolus verbũ carnem factum eſſe, nec lumen à tenebris comprehenſum fuiſſe teſtatur, primum ſignũ ponens quod in nuptijs fecit Dominus, oſtẽdens quòd ipſe erat; vt legentibus demonſtraret, quòd vbi Dominus inuitatus ſit, deficere nuptiarum vinum

ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܕܡܠܠ
ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ

ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܚܬܡܝܢܢ܀ ܐܘܢܓܠܝܘܢ
ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܟܪܘܙܐ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܝܠܕܗ ܕܡܪܢ ܀ ܩ ܀ ܐ ܀
܀ ܩܦܠܐܘܢ ܐ ܀

1 ܒܪܫܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ. ܘܗܘ ܡܠܬܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
2 ܗܘ ܡܠܬܐ. ‡ ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܪܫܝܬ ܠܘܬ
3 ܐܠܗܐ. ‡ ܟܠ ܒܐܝܕܗ ܗܘܐ. ܘܒܠܥܕܘܗܝ.
4 ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ‡ ܒܗ ܚܝܐ ܗܘܐ.
5 ܘܚܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܢܘܗܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ‡ ܘܗܘ ܢܘܗܪܐ
ܒܚܫܘܟܐ ܡܢܗܪ. ܘܚܫܘܟܐ ܠܐ ܐܕܪܟܗ ܀
6 ‡ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܕܐܫܬܕܪ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ.
7 ‡ ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܢܣܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ.
8 ܕܟܠܢܫ ܢܗܝܡܢ ܒܐܝܕܗ. ‡ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܗܘܐ ܢܘܗܪܐ.
9 ܐܠܐ ܕܢܣܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ. ‡ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܢܘܗܪܐ ܕܫܪܪܐ. ܕܡܢܗܪ ܠܟܠܢܫ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ.
10 ‡ ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ. ܘܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ ܗܘܐ. ܘܥܠܡܐ
11 ܠܐ ܝܕܥܗ. ‡ ܠܕܝܠܗ ܐܬܐ. ܘܕܝܠܗ ܠܐ ܩܒܠܘܗܝ.

EVANGELIVM SANCTVM PRAECONIVM IOVCHANON quod locutus eſt ac prædicauit Ionicè Epheſi.

IN NOMINE DOMINI DEIQVE NOSTRI IESCHVA Chriſti obſignamus Euangelium ſacroſanctum, prædicationem Iouchanon præconis.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Lectio in feſto Natiuitatis Domini noſtri. CAP. I.

1 N PRINCIPIO erat Verbum, & illud Verbum erat apud Deum, & Deus erat illud Verbum.
2 ‡ Hoc erat in principio apud Deum. ‡ Omnia per
3 manum eius fuere, & ſine ipſo ne vnum quidem fuit quidquid fuit.
4 ‡ In eo vita erat, & vita erat Lux illa
5 hominum. ‡ Et ipſa Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.
6 ‡ Fuit homo qui miſſus eſt à Deo nomine
7 Iouchanon. ‡ Is venit in teſtimonium, vt teſtaretur de Luce vt omnes crederent per eum.
8 ‡ Non erat ille Lux, ſed vt teſtaretur de
9 illa Luce. ‡ Erat enim Lux illa Veritatis quæ illuminat omnem hominem venientem
10 in mundum. ‡ In mundo erat, & mundus per eum fuit, at mundus eum non cognouit.
11 ‡ Ad ſuos venit, & ſui eum non receperunt.

אונגליון קדישא כרוזותא דיוחנן דמלל ואכרז יונאית באפסוס׃
בשם מרן ואלהן ישוע משיחא חתמינן אונגליון קדישא כרוזותא דיוחנן כרוזא

קריינא דעאדא דילדה דמרן א קפלאון א — קרא ועד ילד ריש מלל
1 ברישית איתוהי הוא מלתא והו מלתא איתוהי הוא לות אלהא ואלהא איתוהי הוא הו מלתא׃

debeat, & veteribus immutatis, noua omnia quę à Christo instituũtur appareant. Hoc autem Euangeliũ scripsit in Asia, postea quàm in Pathmos insula Apocalypsim scripserat, vt cui in principio canonis incorruptibile principiũ prænotatur in Genesi, ei etiã incorruptibilis finis per virginē in Apocalypsi redderetur, dicēte Christo: Ego sum alpha & Ω mega. Et hic est Iohannes qui sciens superuenisse diem recessus sui, cõuocatis discipulis suis in Epheso, per multa signorũ experimenta promens Christum, descendēs in defossum sepulturę locum, facta oratione positus est ad patres suos; tã extraneus à dolore mortis quàm à corruptione carnis inuenitur alienus. Tum post omnes Euangelium scripsit: & hoc virgini debebatur. Quorum tamen vel scriptorum temporis dispositio vel librorũ ordinatio ideò à nobis per singula non exponitur, vt sciendi desiderio collato & quærētibus fructus laboris & Deo magisterij doctrina seruetur.

SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM SECVNDVM IOHANNEM.

CAP. I.

N PRINCIPIO erat 1
Verbum, & Verbum A
erat apud Deũ, & Deus
erat verbum.
* Hoc erat in princi- 2
pio apud Deum.
* Omnia per ipsum facta sunt: & sine 3
ipso factum est nihil quod factum est.
* In ipso vita erat, & vita erat lux ho- 4
minum:
* Et lux in tenebris lucet, & tenebræ 5
eam non comprehenderunt.
* Fuit homo missus à Deo, cui nomen 6
erat Iohannes. * Hic venit in testimo- 7
nium, vt testimonium perhiberet de lu-
mine, vt omnes crederent per illum.
* Non erat ille lux: sed vt testimo- 8
nium perhiberet de lumine.
* Erat lux vera, quæ illuminat omnē 9
hominem venientem in hunc mundũ.
* In mundo erat, & mundus per ip- 10
sum factus est, & mundus eum non co-
gnouit.
* In propria venit, & sui eum non re- B 11
ceperunt.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

κεφαλ. α'.

1 Ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν
πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.
2 * οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.
3 * πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς
αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν.
4 * ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.
5 * καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κα-
τέλαβεν.
6 * ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα
αὐτῷ ἰωάννης.
7 * οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.
8 * οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
φωτός.
9 * ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρ-
χόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 * ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσ-
μος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.
11 * εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

---

2 הָנָא אִיתַוהִי הֲוָא בְּרִישִׁית לְוָת אֱלָהָא׃ 3 כֹּל [f] בְּאִידֵהּ הֲוָא וּבֶלְעָדַוהִי אָף לָא חֲדָא הֲוָת מֵרֵם דַהֲוָא׃
4 בֵּהּ חַיֵּא הֲוָא וְחַיֵּא אִיתַיהוֹן [g] נוּהְרָא דַבְנַינָשָׁא׃ 5 וְהוּ נוּהְרָא בְּחֶשׁוֹכָא מַנְהַר וְחֶשׁוֹכָא לָא [h] אַדְרְכֵהּ׃
6 הֲוָא בַּר נָשָׁא דְאֶשְׁתַּדַּר מֵן אֱלָהָא שְׁמֵהּ יוֹחַנָן׃ 7 הָנָא אֶתָא [i] לְסָהֲדוּתָא דְנַסְהֵד עַל נוּהְרָא דְכֻלְנָשׁ נְהַימְנוּן
בְּאִידֵהּ׃ 8 לָא הוּ הֲוָא נוּהְרָא אֶלָּא דְנַסְהֵד עַל נוּהְרָא׃ 9 אִיתַוהִי הֲוָא גֵּיר נוּהְרָא דַשְׁרָרָא דְמַנְהַר לְכֻלְנָשׁ
דְאָתֵא לְעָלְמָא׃ 10 בְּעָלְמָא הֲוָא וְעָלְמָא בְּאִידֵהּ הֲוָה וְעָלְמָא לָא יַדְעֵהּ׃ 11 לְדִילֵהּ אֶתָא וְדִילֵהּ לָא קַבְּלוּהִי׃

[f] יַר
[g] נְהַר כמו זהר [h] דְרַךְ
קְחַר

12 * Jis autem qui receperunt eum, dedit potestatem vt filij Dei fierent, ijs, [inquam,] qui credunt in nomen eius.

13 * Ji qui non ex sanguine, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo geniti sunt.

14 * Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis, & spectauimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre, plenum gratia ac veritatis.

15 * Jouchanon testatus est de eo, & clamauit & ait, Hic est de quo dicebam, Ponè me venit, & fuit ante me, quoniā prior me est.

16 * Et ex plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia.

17 * Quandoquidem Lex per Mouschе data est; veritas autem & gratia per IESCHVA Meschicho fuit.

Matutinis Dominicæ post Epiphaniam.

18 * Deum nemo vidit vnquam: vnigenitus ille Deus qui est in sinu Patris sui, ipse annunciauit.

19 * Et hoc est testimonium ipsius Jouchanon quando miserunt ad eum Jihoudæi ab Ourischlem, Sacerdotes & Leuitas vt interrogarent eum, Tu quis es?

20 * Et confessus est, neque negauit: & confessus est, Non sum ego Meschicho.

21 * Et interrogauerunt eum rursus, Quid ergo? Jlijo es? & ait, Non sum. Es tu propheta? & ait, Minimè.

22 * Dixerúntque ei, Ecquis es? vt demus responsum ijs qui miserunt nos: quid dicis de
23 teipso? * Ait, Ego sum Vox clamantis in deserto, Complanate viam Domini prout di-
24 xit Eschaio propheta. * Jlli autem qui missi
25 fuerant ex Perischæis erant. * Et interrogauerunt eum ac dixerunt ei, Quid igitur baptizas si tu non es Meschicho, neque Jlijo,
26 neque propheta? * Respondit Jouchanon, & dixit eis, Ego baptizo in aqua, sed inter vos stat ille, quem vos nescitis.

27 * Js est qui ponè me venit, & fuit ante me: is, [inquam,] cuius nō sum dignus qui soluam corrigias calceamentorum.

28 * Hæc in Beth-Anio facta sunt trans Jourdenon, vbi baptizabat Jouchanon.

---

12 אלין דין דקבלוהי יהב להון k שולטנא דבניא דאלהא נהוון לאילין l דמהימנין בשמה ׃ 13 אילין דלו מן
דמא ולא מן m צבינא דבסרא ולא מן צבינא דגברא אלא מן אלהא n אתילדו ׃ o 14 ומלתא בסרא הוא p ואגן בן
q וחזין r שובחה שובחא איך s דיחידיא דמן אבא דמלא t טיבותא v וקושתא ׃ 15 יוחנן סהד עלוהי וקעא ואמר
הנו דאמרת דבתרי אתא והוא לה קדמי מטל דקדמיא הו מני ׃ 16 ומן x מליותה חנן כלן נסבן וטיבותא חלף
טיבותא ׃ 17 מטל דנמוסא ביד מושא y אתיהב שררא דין וטיבותא ביד ישוע משיחא הוא ׃
דצפרא דחד בשבא דבתר z דנחא ב
18 אלהא לא חזא אנש מן מתום יחידיא אלהא הו דאיתוהי b בעובא דאבוהי הו c אשתעי ׃ 19 והדא הי סהדותה דיוחנן

k שלט l הימן
m צבא n ילד o מלל
p אגן q חזא r שבח
s יחיד t טוב v פירושו אמת
x מלא y יהב
z דנח כמו זרח
b עובא פירושו חיק
c שעא פירושו הגיד

12 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius.
13 Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.
14 Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis; & vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti à patre, plenum gratiæ & veritatis.
15 Iohannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicens, Hic erat quem dixi, Qui post me venturus est, ante me factus est: quia prior me erat.
16 Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia.
17 Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christũ facta est.
18 Deum nemo vidit vnquam: vnigenitus Filius qui est in sinu Patris ipse enarrauit.
19 Et hoc est testimonium Iohannis, quando miserunt Iudæi ab Ierosolymis sacerdotes & Leuitas ad eum, vt interrogarent eum, Tu quis es?
20 Et confessus est, & non negauit: & confessus est, Quia non sum ego Christus.
21 Et interrogauerunt eum, Quid ergo? Elias es tu? Et dixit, Non sum. Propheta es tu? Et respondit, Non.
22 Dixerunt ergo ei, Quis es, vt responsum demus his qui miserunt nos? quid dicis de teipso?
23 Ait, Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta.
24 Et qui missi fuerant, erant ex Pharisæis.
25 Et interrogauerũt eum, & dixerunt ei, Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?
26 Respondit eis Iohannes, dicens, Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit quem vos nescitis.
27 Ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus, vt soluam eius corrigiam calceamenti.
28 Hæc in Bethania facta sunt trans Iordanem, vbi erat Iohannes baptizans.

12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.
14 καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων, οὗτος ἦν ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.
16 καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 ὅτι ὁ νόμος διὰ μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
19 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, σὺ τίς εἶ;
20 καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο. καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός.
21 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, τί οὖν; ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, οὔ.
22 εἶπον οὖν αὐτῷ, τίς εἶ, ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
23 ἔφη, ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν ἡσαΐας ὁ προφήτης.
24 καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων·
25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς, οὔτε ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης;
26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰωάννης λέγων, ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·
27 αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
28 ταῦτα ἐν βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ ἰορδάνου, ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων.

כד שדרו לותה יהודיא מן אורשלם כהנא ולויא [c] דנשאלוניהי אנת מן אנת ׃ 20 [d] ואודי ולא כפר [e] ואודי הו
אנא אנא משיחא ׃ 21 ושאלוהי תוב מנא הכיל אליא אנת ואמר לא איתי נביא אנת ואמר לא ׃ 22 ואמרו לה
ומנו אנת [f] דנתל פתגמא לאילין דשדרון מנא אמר אנת על נפשך ׃ 23 אמר אנא קלא דקרא במדברא [g] דשוו אורחה
דמריא איכנא דאמר אשעיא נביא ׃ 24 הנון דין [h] דאשתדרו מן פרישא הוו ׃ 25 ושאלוהי ואמרו לה מנא
הכיל [i] מעמד אנת אן אנת לא איתיך משיחא ולא אליא ולא נביא ׃ 26 ענא יוחנן ואמר להון אנא מעמד אנא
במיא בינתכון דין [k] קאם הו דאנתון לא ידעין אנתון לה ׃ 27 הנו הו דבתרי אתא והוא לה קדמי הו דאנא לא
שוא אנא [l] דאשרא ערקא דמסנוהי ׃ 28 הלין בבית עניא הוי בעברא דיורדנן איכא דמעמד הוא יוחנן ׃

[c] שאל [d] ידא [e] ידא
[f] נתל [g] שוא
[h] שדר
[i] עמד פירושו טבל
[k] קום
[l] שרא

ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܓ

29 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܚܙܐ ܝܘܚܢܢ ܠܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܩܠ ܚܛܝܬܗ ܕܥܠܡܐ܂
30 ܗܢܘ ܕܥܠܘܗܝ ܐܡܪܬ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܘܗܘܐ ܠܗ ܩܕܡܝ ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ܂
31 ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܝܕܥ ܠܗ ܐܠܐ ܕܢܬܝܕܥ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܐܢܐ ܕܒܡܝܐ ܐܥܡܕ܂
32 ܘܐܣܗܕ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܕܚܙܝܬ ܠܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ܂
33 ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܝܕܥ ܠܗ ܐܠܐ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܕܐܥܡܕ ܒܡܝܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ ܕܡܢ ܕܚܙܐ ܐܢܬ ܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ ܗܢܘ ܡܥܡܕ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂
34 ܘܐܢܐ ܚܙܝܬ ܘܐܣܗܕܬ ܕܗܢܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂
35 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܘܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
36 ܘܚܪ ܒܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ܂
37 ܘܫܡܥܘ ܬܪܝܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܕ ܐܡܪ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ܂
38 ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܐܬܝܢ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ ܥܡܪ܂
39 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘ ܘܬܚܙܘܢ ܘܐܬܘ ܘܚܙܘ ܐܝܟܐ ܕܥܡܪ ܘܠܘܬܗ ܗܘܘ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܗܘܬ ܐܝܟ ܫܥܐ ܥܣܪ܂
40 ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ܂
41 ܗܢܐ ܚܙܐ ܠܘܩܕܡ ܠܫܡܥܘܢ ܐܚܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܠܡܫܝܚܐ܂
42 ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܪܗ ܕܝܘܢܐ ܐܢܬ ܬܬܩܪܐ ܟܐܦܐ܂

ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܓ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ

ܗ

43 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܨܒܐ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩ ܠܓܠܝܠܐ ܘܐܫܟܚܗ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ܂

Ad Oblationem Dominicæ post Ephaniam.

29 * *Postero autem die vidit Jouchanon Ieschua venientem ad se, & ait, Ecce Agnus ille Dei qui tollit peccatum mundi.*

30 * *Hic est de quo dicebam, Ponè me venit vir, & fuit ante me, quoniam prior me est.*

31 * *Et ego non noueram eum, sed vt innotescat Jsroieli, propterea veni aqua baptizatum.*

32 * *Et testatus est Jouchanon, dixítque, Conspicatus sum Spiritum descendentem de cælis quasi columbam, mansitque super eum.*

33 * *Et ego non noueram eum, sed qui misit me vt baptizarem aqua, ille mihi dixerat, Super quem visurus es descendentem Spiritum & commorantem super eum, hic baptizat in Spiritu Sanctitatis.*

34 * *Et ego vidi, & testor hunc esse Filium Dei.*

35 * *Cæterùm alio die stabat Jouchanon, & duo ex discipulis eius.*

36 * *Et intuitus Jeschua ambulantem, ait, Ecce Agnus Dei.*

37 * *Audierúntque duo eius discipuli dum diceret, & abierunt post Ieschua.*

38 * *Et conuersus Jeschua respexit eos venientes post se, dixítque eis, Quid quæritis? Dicunt ei, Magister noster vbi degis?*

39 * *Dixit eis, Venite, & videbitis. Jlli autem venerunt & viderunt vbi degeret, & apud eum fuerunt die illo: & erat quasi hora decima.*

40 * *Vnus autem ex ijs qui hæc audierant à Jouchanon & abierant post Jeschua, erat Andreas frater Schemeoun.*

41 * *Jste vidit prius Schemeoun fratrem suum, & dixit ei, Inuenimus Meschucha.*

42 * *Et adduxit eum ad Jeschua. Intuitus autem eum Jeschua, ait, Tu es Schemeoun filius Jauna* [Columbæ] *tu vocaberis Kipha* [Petra].

Ad Oblationem Dominicæ III. post Epiphaniam.

43 * *Porrò die altero voluit Jeschua exire in Galilæam, & inuenit Philippum, dixítque ei, Post me venito.*

דקורבא דחד בשבא דבתר [a]דנחא ג

29 וליומא דבתרה חזא יוחנן לישוע דאתא לותה ואמר הא [b]אמרה דאלהא הו דשקל [c]חטיתה דעלמא׃
30 הנו הו דאנא אמרת עלוהי דבתרי אתא גברא והוא לה קדמי מטל דקדמי הו מני׃ 31 ואנא לא ידע
הויתלה אלא [d]דנתידע ליסראיל מטל הנא [e]אתית אנא דבמיא [f]אעמד׃ 32 [g]ואסהד יוחנן ואמר [h]דחזית לרוחא
דנחתא מן שמיא איך יונא [k]וקוית עלוהי׃ 33 ואנא לא ידע הוית לה אלא מן דשדרני דאעמד במיא הו אמר
לי דאנא דחזא אנת דנחתא רוחא ומקויא עלוהי הנו מעמד ברוחא דקודשא׃
34 ואנא חזית ואסהדת דהנו ברה דאלהא׃ 35 וליומא אחרנא [l]קאם הוא יוחנן ותרין מן תלמידוהי׃

[a] דנח במו זרח
[b] פירושו [c] חטא
[d] ידע [e] אתא [f] עמד [g] סהד
[h] חזא [i] נחת [k] קוא
[l] קום

29 Altera die vidit Iohannes Iesum venientem ad se, & ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit † peccatum mundi.
30 Hic est de quo dixi, Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat.
31 Et ego nesciebam eum, sed vt manifestetur † in Israel, propterea veni ego E
in aqua baptizans.
32 Et testimonium perhibuit Iohannes, dicens: Quia vidi spiritum descendentem quasi columbam de cælo, & mansit super eum.
33 Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem videris Spiritum descédentem & manétem super eum, hic est qui baptizat in spiritu sancto.
34 Et ego vidi: & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei.
35 Altera die iterum stabat Iohãnes, & ex discipulis eius duo.
36 Et respiciens Iesum ambulantem, dicit: Ecce Agnus Dei.
37 Et audierunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Iesum.
38 Conuersus autem Iesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid quæritis? Qui dixerunt ei, Rabbi quod dicitur interpretatum Magister, vbi habitas?
39 Dicit eis: Venite, & videte. Venerũt, & viderunt vbi maneret, & apud eum F
manserũt die illo: hora autem erat quasi decima.
40 Erat autem Andreas frater Simonis Petri, vnus ex duobus qui audierant à Iohanne, & secuti fuerant eum.
41 Inuenit hic primùm fratrem suum Simônem, & dicit ei, Inuenimus Messiam, quod est interpretatum, Christus.
42 Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus autem eum Iesus, dixit: Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.

43 In crastinum voluit exire in Galilæam: & inuenit Philippum. Et dicit ei Iesus, Sequere me.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ ἰωάννης τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.
31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.
32 καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννης, λέγων, ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν.
33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
35 τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
36 καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.
37 καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ.
38 στραφεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ῥαββὶ, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε, ποῦ μένεις;
39 λέγει αὐτοῖς, ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ᾽ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.
40 ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
41 εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον ὁ χριστός.
42 καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπε, σὺ εἶ σίμων ὁ υἱὸς ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται πέτρος.

43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀκολούθει μοι.

36 וחר בישוע כד מהלך ואמר הא אמרה דאלהא : 37 ושמעו תריהון תלמידוהי כד אמר ואזלו להון בתרה
דישוע : 38 ואתפני ישוע וחזא אנון דאתין בתרה ואמר להון מנא בעין אנתון אמרין לה רבן איכא הוא אנת
39 אמר להון תו וחזון הנון דין אתו וחזו איכא דהוא ולותה הוו יומא הו ואית הוי איך שעא עסרי : 40 חד דין
מן הנון דשמעו מן יוחנן ואזלו בתרה דישוע איתוהי הוא אנדראוס אחוהי דשמעון : 41 הנא חזא לוקדם לשמעון
אחוהי ואמר לה אשכחניהי למשיחא : 42 ואיתיה לות ישוע וחר בה ישוע ואמר אנת הו שמעון ברה דיונא
אנת תתקרא כאפא : דקורבא וחר בשבא דג דבתר דנחא ד
43 וליומא אחרנא צבא ישוע למפק לגלילא ואשכח לפיליפוס ואמר לה תא בתרי :

כנא כעא
אתא חזא
שבח בלשון מצא
אתא חור
קרא
נפק אתא

44 ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܗ ܕܐܢܕܪܐܘܣ ܘܕܫܡܥܘܢ܂
45 ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܫܟܚ ܠܢܬܢܐܝܠ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܗܘ ܕܟܬܒ ܥܠܘܗܝ ܡܘܫܐ ܒܢܡܘܣܐ ܘܒܢܒܝܐ܂ ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܒܪ ܝܘܣܦ ܕܡܢ ܢܨܪܬ܂
46 ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ܂ ܡܢ ܢܨܪܬ ܡܫܟܚ ܡܕܡ ܕܛܒ ܢܗܘܐ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܬܐ ܘܬܚܙܐ܂
47 ܘܚܙܝܗܝ ܝܫܘܥ ܠܢܬܢܐܝܠ ܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬܗ܂ ܘܐܡܪ ܥܠܘܗܝ ܗܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪ ܐܝܣܪܝܠ ܕܢܟܠܐ ܠܝܬ ܒܗ܂
48 ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ܂ ܡܢ ܐܝܟܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܝ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܥܕܠܐ ܢܩܪܝܟ ܦܝܠܝܦܘܣ ܟܕ ܬܚܝܬ ܬܬܐ ܐܢܬ ܚܙܝܬܟ܂
49 ܥܢܐ ܢܬܢܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܪܒܝ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂
50 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܥܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܚܙܝܬܟ ܬܚܝܬ ܬܬܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ܂ ܪܘܪܒܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܚܙܐ܂
51 ܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܫܡܝܐ ܟܕ ܦܬܝܚܝܢ܂ ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܥܐܠ ܨܘܡܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܒ

1 ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܗܘܬ ܡܫܬܘܬܐ ܒܩܛܢܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ܂ ܘܐܡܗ ܕܝܫܘܥ ܬܡܢ ܗܘܬ܂
2 ܐܦ ܗܘ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܩܪܝܘ ܠܡܫܬܘܬܐ܂
3 ܘܚܣܪ ܚܡܪܐ܂ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܐܡܗ ܠܝܫܘܥ܂ ܚܡܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ܂
4 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܡܐ ܠܝ ܘܠܟܝ ܐܢܬܬܐ܂ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܫܥܬܝ܂
5 ܐܡܪܐ ܐܡܗ ܠܡܫܡܫܢܐ܂ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ܂
6 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܪܒܐ ܕܟܐܦܐ ܫܬܐ܂ ܕܣܝܡܢ ܠܕܘܟܝܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ ܕܐܚܕܢ ܗܘܝ ܬܪܬܝܢ ܬܪܬܝܢ ܡܛܪܝܢ܂ ܐܘ ܬܠܬ܂
7 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܡܠܘ ܐܢܝܢ ܡܝܐ ܠܓܪܒܐ܂ ܘܡܠܘ ܐܢܝܢ ܥܕܡܐ ܠܥܠ܂

44 *Ipse verò Philippus erat ex Beth-zaido [domo piscationis,] ex ciuitate Andreæ & Schemeoun.*
45 * *Philippus autem inuenit Nathanail, & dixit ei, Illum de quo scripsit Mousche in Lege, & in Prophetis, inuenimus, qui est Ieschua ille filius Iauseph ex Nozrath.*
46 * *Dixit ei Nathanail, A Nozrath potest quicquam boni esse? Dixit ei Philippus, Veni, & videbis.*
47 * *Vidit autem Ieschua ipsum Nathanail venientem ad se, & ait de eo, Ecce verè filius Isroiel, in quo dolus non est.*
48 * *Dixit ei Nathanail, Vnde me cognoscis? ait illi Ieschua, Priusquam te vocaret Philippus, quum esses sub ficu, vidi te.*
49 * *Respondit Nathanail & dixit ei, Magister mi, tu es ille filius Dei, tu es ille rex Isroiel.*
50 * *Dixit ei Ieschua, Propterea quòd dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis? maiora his videbis.*
51 * *Dixit ei, Amin amin dico vobis, Deinceps videbitis cælos apertos, & Angelos Dei, dum ascendent & descendent ad Filium hominis.*

Matutinis Dominicæ qua ingreditur Ieiunium.

CAP. II.

1 *CÆterùm die tertio factum est conuiuium in Kotne ciuitate Galilææ: matérque Ieschua illic aderat.*
2 * *Quin & ipse Ieschua, ac discipuli eius, vocatus est ad illud conuiuium.*
3 * *Et defecerat vinum, quum dixit ei mater ipsius Ieschua, Vinum non habent.*
4 * *Dixit ei Ieschua, Quid mihi & tibi mulier? nondum venit hora mea.*
5 * *Dixit eius mater ministris, Quodcunque dixerit vobis, facite.*
6 * *Erant autem ibi hydriæ lapideæ sex quæ positæ fuerant ad purgationem Iihoudæorum capientes singulæ binas metretas aut ternas.*
7 * *Dixit eis Ieschua, Implete has hydrias aqua: & impleuerunt eas ad summum vsque.*

44 הו דין פיליפוס איתוהי הוא מן בית ᶜצידא מן מדינתה דאנדראוס ודשמעון ׃ 45 ופילפוס אשכח לנתאנאיל
אמר להּ הו דכתב עלוהי מושא בנמוסא ובנביא ᵈאשכחניהי דישוע הו בר יוסף דמן נצרת ׃ 46
אמר לה נתאנאיל מן נצרת משכח מדם ᵉדטב נהוא אמר לה פיליפוס ᶠתא ותחזא ׃ 47
וחזיהי ישוע לנתאנאיל כד אתא לותה ואמר עלוהי הא ʰשרירא יתבר יסריל ⁱדנכלא לית בה ׃ 48
אמר לה נתאנאיל מן איכא ידע אנת לי אמר לה ישוע עדלא ᵏנקריך פיליפוס כד תחית תתא אנת ˡחזיתך ׃ 49
ענא נתאנאיל ואמר לה רבי אנת הו ברה דאלהא אנת הו מלכה דיסריל ׃ 50 אמר לה ישוע
על דאמרת לך דחזיתך תחית תתא ᵐמהימן אנת ⁿורורבן מן הלין תחזא ׃ 51 אמר לה אמין אמין אמר

ᶜ צור
ᵈ שכח
ᵉ טוב ᶠ אתא
ᵍ חזא ʰ שרר ⁱ נכל
ᵏ קרא ˡ חזא
ᵐ הימן ⁿ רבב

*Erat autem Philippus à Bethsaida, 44
ciuitate Andreæ & Petri.
*Inuenit Philippus Nathanael, & di- 45
cit ei, Quem scripsit Moyses in Lege &
Prophetæ, inuenimus Iesum filium Io-
seph, à Nazareth.
*Et dixit ei Nathanael, A Nazareth 36
potest aliquid boni esse? Dicit ei Philip-
pus, Veni & vide. G
*Vidit Iesus Nathanael venientem 47
ad se, & dicit de eo, Ecce verè Israelita, in
quo dolus non est.
*Dicit ei Nathanael, Vnde me nosti? 48
Respondit Iesus & dixit ei, Prius quàm
te Philippus vocaret, cùm esses sub ficu,
vidi te.
*Respondit ei Nathanael, & ait: Rab- 49
bi, tu es filius Dei, tu es rex Israel.
*Respondit Iesus, & dixit ei, Quia di- 50
xi tibi, Vidi te sub ficu, credis: maius his
videbis.
*Et dicit ei, Amen, amen dico vobis, 51
Amodò videbitis cælum apertum, &
angelos Dei ascendentes, & descenden-
tes, supra Filium hominis.

CAP. II.

ET tertia die nuptiæ factę sunt in Ca- 1
na Galilææ: & erat mater Iesu ibi. A
*Vocatus est autem & Iesus, & disci- 2
puli eius ad nuptias.
*Et deficiente vino, dicit mater Iesu 3
ad eum, Vinum non habent.
*Et dicit ei Iesus, Quid mihi & tibi 4
est mulier? nondum venit hora mea.
*Dicit mater eius ministris, Quod- 5
cumque dixerit vobis, facite.
*Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex 6
positæ, secundum purificationē Iudæo-
rum, capientes singulæ metretas binas
vel ternas.
*Dicit eis Iesus, Implete hydrias aqua. 7
Et impleuerunt eas vsque ad summum.

44 *ἦν δὲ ὁ φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδὰ ἐκ τῆς πόλεως ἀν-
δρέου καὶ πέτρου.
45 *εὑρίσκει φίλιππος τὸν ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, ὃν
ἔγραψε μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν,
ἰησοῦν τὸν υἱὸν ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ.
46 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναὴλ, ἐκ ναζαρὲτ δύναταί τι ἀ-
γαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιππος, ἔρχου καὶ ἴδε.
47 *εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν; καὶ
λέγει περὶ αὐτοῦ, ἴδε ἀληθῶς ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος
οὐκ ἔστι.
48 *λέγει αὐτῷ ναθαναὴλ, πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη
ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα
ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε.
49 *ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ, ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.
50 *ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε
ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις· μείζω τούτων ὄψει.
51 *καὶ λέγει αὐτῷ, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι
ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ
ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

β.

1 *Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν κανᾷ τῆς γα-
λιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ.
2 *ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν
γάμον.
3 *καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐ-
τὸν, οἶνον οὐκ ἔχουσι.
4 *λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γύναι; οὔπω ἥκει ἡ
ὥρα μου.
5 *λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν
ποιήσατε.
6 *ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν κα-
θαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ
τρεῖς.
7 *λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.
καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

ונחתין לות ברה דאנשא׃ אנא לכון דמן השא תחזון שמיא ° דפתיחין ומלאכוהי דאלהא כד סלקין ᵖ
ואף הו ישוע ² קפלאון ב ,צומא ה ᵃ דצפרא וחד בשבא דעלל
׃ ולימא דתלתא הות ᵇ משתותא בקטנא מדינתא דגלילא ואמה דישוע תמן הות ¹
׃ ותלמידוהי ᶜ אתקרי לה למשתותא ³ וחסר הוא חמרא ואמרא לה אמה לישוע חמרא ליה להון
ואמר ᵉ למשמשנא ⁵ אמרא אמה ׃ אמר לה ישוע מא לי ולכי אנתתא לא עדכיל ᵈ אתת שעתי ⁴
׃ לכון עבדו ⁶ אית הוין דין תמן אגנא דכאפא שת ᶠ דסימן ᵍ לתדכיתא דיהודיא ʰ דאחדן תרין תרין ותלת
׃ תלתא ⁷ אמר להון ישוע ⁱ מלו אגין מיא לאגנא ומלו אגין עדמא לעל׃

ᵃ פתח ᵖ גמרת
ᵃ צום
ᵇ שתא
ᶜ קרא
ᵈ אתא ᵉ שמש
ᶠ סום
ᵍ דכא כמו זכה
ʰ אחד ⁱ מלא

8 [illegible]
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

8 * Dixit eis, Haurite adhuc & offerte præcipuo diſcumbenti [architriclino] itaq; obtulerunt.

9 * Quum autem guſtaſſet ipſe architriclinus aquas illas quæ factæ fuerant vinum, neſciebat autem vnde eſſet: ſed miniſtri ſciebant, quippe qui impleuiſſent eas aqua, vocat architriclinus ſponſum.

10 * Et dixit ei, Vnuſquiſque prius vinum bonum offert, & quum inebriati fuerint [conuiuæ] tunc quod minimum eſt: tu autem ſeruaſti vinum optimum nunc vſque.

11 * Hoc fuit primum ſignum quod edidit Jeſchua in Kotne Galilææ, & notam fecit gloriam ſuam: & crediderunt in eum diſcipuli eius.

Ad Oblationem Sabbathi ſuſcitationis Loozar.

12 * Poſtea deſcendit in Capharnachum ipſe, & mater eius, & fratres ac diſcipuli eius, illícque fuerunt paucis diebus.

13 * Et propè erat Pezcho Jiboudæorum, & aſcendit ad Ouriſchlem Jeſchua.

14 * Ac inuenit in templo eos qui vendebant boues & oues, & columbas, & trapezitas ſedentes.

15 * Fecítque ſibi flagellum è fune, ac omnes eiecit è templo, & oues & boues, & trapezitas: & effudit nummos eorum, menſáſque ſubuertit.

16 * Et ijs qui vendebant columbas ait, Tollite hinc iſta, neque faciatis domum patris mei domum mercatus.

17 * Et recordati ſunt eius diſcipuli ſcriptum eſſe, Zelus domus tuæ deuorauit me.

18 * Reſponderunt autem Jiboudæi & dixerunt ei, Quod ſignum oſtendis nobis vt iſta facias?

19 * Reſpondit Jeſchua, & dixit eis, Deſtruite templum hoc, & tribus diebus ego erigam
20 illud. * Dicunt ei Iiboudæi, Quadraginta & ſex annis ædificatum eſt templum iſtud, & tu tribus diebus illud eriges?

21 * Ipſe verò hoc dicebat de templo corpo-
22 ris ſui. * Quum autem ſurrexiſſet à domo mortuorũ, recordati ſunt diſcipuli eius quòd hoc dixiſſet: & crediderunt Scripturis, & ſermoni quem dixerat Jeſchua.

8 אמר להון זלועו מביל ואיתו לריש סמכא ואיתיו׃ 9 וכד טעם הו ריש סמכא מיא הנון דהוו חמרא לא ידע הוא מן אימכא הוא משמשנא דין ידעין הוו דהנון מלו אנון למיא קרא ריש סמכא לחתנא׃
10 ואמר לה כלנש לוקדם חמרא טבא מיתא ומא דארויו הידין אינא דבציר אנת דין נטרתיהי לחמרא טבא עדמא להשא׃
11 הדא הי אתא קדמיתא דעבד ישוע בקטנא דגלילא ואודע שובחה והימנו בה תלמידוהי׃
דקורבא דשבתא ונוחמה דלעזר
12 בתר הדא נחת לכפרנחום הו ואמה ואחוהי ותלמידוהי ותמן הוו קליל יומתא׃ 13 וקריב הוא פצחא דיהודיא וסלק לאורשלם ישוע׃ 14 ואשכח בהיכלא להלין דמזבנין תורא ועערבא ויונא ולמערפנא דיתבין׃

זלע כמו זלח או שאב
פירושו עוד אתא
עבראית אמזה
מלא אתא רוא
בצר נטר ידע
שבח הימן
נחם בלשון קום
תורא כמו שור
פירושו צאן ערף

Et dicit eis Iefus, Haurite nunc, & 8
ferte architriclino. Et tulerunt.
Vt autem guftauit architriclinus 9
aquam vinum factum, & non fciebat
vnde effet, miniftri autem fciebant qui
hauferant aquam: vocat fponfum archi B
triclinus,
Et dicit ei, Omnis homo primùm 10
bonum vinum ponit: & cùm inebriati
fuerint, tunc id quod deterius eft. Tu
autem feruafti bonum vinum vfque ad-
huc.
Hoc fecit initium fignorum Iefus in 11
Cana Galilææ: & manifeftauit gloriam
fuam, & crediderunt in eũ difcipuli eius.

Post hoc defcendit Capharnaum 12
ipfe & mater eius, & fratres eius, & di-
fcipuli eius: & ibi manferunt non mul-
tis diebus.
Et propè erat Pafcha Iudæorum, & 13
afcendit Iefus Ierofolymam:
Et inuenit in templo vendẽtes oues 14
& boues, & columbas, & numularios
fedentes. C
Et cùm feciffet quafi flagellum de 15
funiculis, omnes eiecit de templo, oues
quoque & boues, & numulariorum ef-
fudit æs, & menfas fubuertit.
Et his qui columbas vendebant, di- 16
xit, Auferte ifta hinc, & nolite facere
domum patris mei, domũ negotiatio-
nis. Recordati funt verò difcipuli eius 17
quia fcriptum eft: Zelus domus tuæ co-
medit me.
Refponderunt ergo Iudæi & dixe- 18
runt ei, Quod fignum oftendis nobis
quia hæc facis? Refpondit Iefus, & di- 19
xit eis, Soluite templum hoc, & in tri-
bus diebus excitabo illud. D
Dixerunt ergo Iudæi, Quadraginta 20
& fex annis ædificatum eft templum
hoc, & tu in tribus diebus excitabis il-
lud?
Ille autem dicebat de templo cor- 21
poris fui.
Cùm ergo refurrexiffet à mortuis, 22
recordati funt difcipuli eius, quia hoc di
cebat. & crediderunt fcripturæ, & fer-
moni quem dixit Iefus.

8 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχι-
τρικλίνῳ· καὶ ἤνεγκαν.
9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενη-
μένον· καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠν-
τληκότες τὸ ὕδωρ. φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος·
10 καὶ λέγει αὐτῷ, πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶ-
νον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας
τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.
11 ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦς ἐν
κανᾶ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς καπερναούμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ
ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
13 καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς ἱε-
ροσόλυμα ὁ ἰησοῦς.
14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβα-
τα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους.
15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβα-
λεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολ-
λυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε.
16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, ἄρατε ταῦτα
ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμ-
πορίου.
17 ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν,
ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.
18 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, τί σημεῖον
δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
19 ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λύσατε τὸν ναὸν
τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.
20 εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι, τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδο-
μήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.
22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ
τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ ἰησοῦς.

15 וַעֲבַד לֵהּ [e] פְּרַגְלָא מֶן חַבְלָא וַלְכֻלְהוֹן [f] אַפֶּק מֶן הַיכְלָא וַלְעָרְבָא וַלְתוֹרֵא וַלְמְעַרְפָּנֵא וַאשַׁד [g] עוּרְפָּנְהוֹן וּפָתוֹרֵיהוֹן חַפֶּךְ ׃ 16 וַלְהָנוּן דַּמְזַבְּנִין יַוְנֵא אֶמַר שְׁקוּלוּ הָלֵין מֶכָּא וְלָא [h] תֶּעְבְּדוּנֵה לְבַיתֵה דְּאָבִי בַית [i] תְּאגוּרְתָּא ׃ 17 [k] וְאֶתְדַּכַּרוּ תַלְמִידַוְהי דַּכְתִיב דַּטְנָנֵה דְּבַיתָךְ [l] אֶכְלַנִי ׃ 18 [m] עֲנוֹ דֵּין יְהוּדָיֵא וְאֶמַרוּ לֵה מָנָא אָתָא [n] מְחַוֵּא אַנְתְּ לַן דְּהָלֵין עָבֵד אַנְתְּ ׃ 19 עֲנָא יֵשׁוּעַ וְאֶמַר לְהוֹן [o] סְתוֹרוּ הַיכְלָא הָנָא וְלַתְלָתָא יַוְמִין אֶנָא [p] מְקִים אֶנָא לֵהּ ׃ 20 אָמְרִין לֵהּ יְהוּדָיֵא לַאְרְבְּעִין וְשֵׁת שְׁנִין [q] אֶתְבְּנִי הַיכְלָא הָנָא וְאַנְתְּ לַתְלָתָא יַוְמִין מְקִים אַנְתְּ לֵהּ ׃ 21 הוּ דֵּין אָמַר הֲוָא עַל הַיכְלָא דְּפַגְרֵה ׃ 22 כַּד קָם דֵּין מֶן בֵּית [r] מִיתֵא [s] אֶתְדַּכַּרוּ תַלְמִידַוְהי דְּהָנָא אָמַר הֲוָא [t] וְהַימֵנוּ לַכְתָבָא [u] וַלְמֶלְתָא דְּאֶמַר יֵשׁוּעַ ׃

[e] מן לשון יון עבראית השוט
[f] נְפַק
[g] פירושו מעות
[h] עֲבַד
[i] תְּגַר [k] דְּכַר [l] אֲכַל
[m] עֲנָא [n] חֲוָא
[o] סְתַר בלשון הרס
[p] קוּם [q] בְּנָא [r] מוּת
[s] דְּכַר [t] הַימֵן [u] מַלֵּל

ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܘܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܀ܐ܀

23 ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܐܘܪܫܠܡ ܒܦܨܚܐ
ܒܥܐܕܐ. ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܕܚܙܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ.
24 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܢܦܫܗ.
25 ܡܛܠ ܕܗܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܣܢܝܩ
ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܣܗܕ ܠܗ ܥܠ ܟܠ ܒܪܢܫ. ܗܘ ܓܝܪ
ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܝܬ ܒܒܪܢܫܐ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܓ ܀

1 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܕܫܡܗ ܢܝܩܕܝܡܘܣ
2 ܪܝܫܐ ܗܘܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬ
ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܪܒܝ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܡܢ
ܐܠܗܐ ܐܫܬܕܪܬ ܡܠܦܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܫܟܚ
ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܡܢ
3 ܕܐܠܗܐ ܥܡܗ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܕܪܝܫ.
4 ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܙܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ
ܠܗ ܢܝܩܕܝܡܘܣ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܕܢܬܝܠܕ ܓܒܪܐ
ܣܒܐ. ܠܡܐ ܡܫܟܚ ܬܘܒ ܠܟܪܣܐ ܕܐܡܗ ܕܬܪܬܝܢ
5 ܙܒܢܝܢ ܠܡܥܠ ܘܠܡܬܝܠܕ ܀ ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܐܢ ܐܢܫ
ܠܐ ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܡܝܐ ܘܪܘܚܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ
6 ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ
ܒܣܪܐ. ܒܣܪܐ ܗܘ. ܘܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ. ܪܘܚܐ
7 ܗܘ. ܠܐ ܬܬܕܡܪ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܘܠܐ ܠܟܘܢ
8 ܠܡܬܝܠܕܘ ܡܢ ܕܪܝܫ. ܪܘܚܐ ܐܝܟܐ ܕܨܒܝܐ ܢܫܒܐ.
ܘܩܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܬܝܐ. ܘܠܐܝܟܐ
ܐܙܠܐ. ܗܟܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܟܠ ܐܢܫ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܀
9 ܥܢܐ ܢܝܩܕܝܡܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܢ
10 ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ
ܗܘ ܡܠܦܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ.
11 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܡܕܡ ܕܝܕܥܝܢܢ
ܡܡܠܠܝܢܢ ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܡܣܗܕܝܢܢ.
ܘܣܗܕܘܬܢ ܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.

Matutinis Dominicæ poſt Epiphaniam & de Baptiſmo.

23 *Quum autem eſſet Jeſchua in Ouriſchlem in Pezcho die feſto, multi crediderũt in eum, qui viderunt ſigna quæ edebat.*

24 *Ipſe autem Jeſchua non credebat eis ſemetipſum, quippe qui noſſet omnes.*

25 *Nec indigeret vt quiſquam ei teſtaretur de quouis homine, ipſe enim nouerat quid eſſet in homine.*

CAP. III.

1 *Erat autem ibi vnus ex Periſchæis, cui nomen erat Nikodimous princeps Jihudæorum.*

2 *Hic venit ad Jeſchua noctu, & dixit ei, Magiſter mi, ſcimus te à Deo miſſum fuiſſe doctorem: nemo enim poteſt hæc ſigna edere, quæ tu edis, niſi qui Deum habeat ſecum.*

3 *Reſpondit Jeſchua, & dixit ei, Amin amin dico tibi, Niſi quis genitus fuerit denuò, non poteſt videre regnum Dei.*

4 *Dixit ei Nikodimous, Qui fieri poteſt vt naſcatur homo ſenex? nunquid poteſt iterum in vterum matris ſuæ duabus vicibus introire & gigni?*

5 *Reſpondit Jeſchua & dixit ei, Amin amin dico tibi, Niſi quis genitus fuerit ex aqua & Spiritu, non poteſt ingredi regnum Dei.*

6 *Quod natum eſt ex carne, caro eſt; & quod natum eſt ex Spiritu, ſpiritus eſt.*

7 *Ne mireris quòd dixerim tibi, Oportet vos naſci denuò.*

8 *Spiritus quò loci vult ſpirat, & vocem eius audis, ſed neſcis vnde veniat & quò vadat, ita eſt quiſquis genitus eſt ex Spiritu.*

9 *Reſpondit Nikodimous, & dixit ei, Quomodo poſſunt hæc fieri?*

10 *Reſpondit Jeſchua & dixit ei, Tu es doctor in Jſroiel, & hæc neſcis?*

11 *Amin amin dico tibi, Quod ſcimus loquimur, & quod vidimus teſtamur, ſed teſtimonium noſtrum non recipitis.*

דְצַפְרָא דְחַד בְשַׁבְּתָא דְבָתַר [a] דִנְחָא [b] וַדְמַעְמוּדִיתָא ׀ א
23 כַד אִיתָוהִי הֲוָא יֵשׁוּעַ בְאוּרִשְׁלֵם בְּפֶצְחָא בְעַדְעָדָא סַגִּיאֵא [c] הַימֵנוּ בֵה [d] דַחֲזוֹ [e] אָתְוָתָא דַעֲבֵד ׃ 24 הוּ דֵין יֵשׁוּעַ
לָא מְהַימַן הֲוָא לְהוֹן נַפְשֵׁה מֶטֻל דְהוּ יָדַע הֲוָא לְכֻלְנָשׁ ׃ 25 וְלָא סְנִיק הֲוָא דְאֱנָשׁ [f] נֶסְהַד לֵה עַל כֻּל בַּרְנָשׁ הוּ גֵיר יָדַע
הֲוָא מָנָא אִית בְבַרְנָשָׁא ׃ קפלאון ג 1 אִית הֲוָא דֵין תַּמָן חַד מֵן פְּרִישֵׁא
דִשְׁמֵה ניקודימוס רֵישָׁא הֲוָא [a] אַרְכוֹנָא דִיהוּדָיֵא ׃ 2 הָנָא אֶתָא לְוָת יֵשׁוּעַ בְּלֵלְיָא וַאֲמַר לֵה רַבִּי יָדְעִינַן דְמֵן אֱלָהָא [b] אֶשְׁתַּדַּרְתְּ
מַלְפָנָא לָא גֵיר אֱנָשׁ מֶשְׁכַּח הָלֵין אָתְוָתָא לְמֶעְבַּד דְאַנְתְּ עָבֵד אַנְתְּ אֶלָּא מַן דַאלָהָא עַמֵה ׃ 3 עֲנָא יֵשׁוּעַ וַאֲמַר
לֵה אָמֵין אָמֵין אָמַר אֲנָא לָךְ דְאֵן אֱנָשׁ לָא [d] מֶתְיְלֵד מֵן דְרִישׁ לָא מֶשְׁכַּח [e] דְנֶחְזֵא מַלְכוּתֵה דַאלָהָא ׃

[a] דְנַח [b] עֲמַר
[c] הֵימַן [d] חֲזָא
[e] אָתָא כמו אות
[f] סְהֵד
[a] פירוש שרמן לשון יון
[b] שְׁדַר [c] אֲלַף
[d] יְלֵד [e] חֲזָא

23 Cùm autem esset Ierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, videntes signa eius quę faciebat.

24 Ipse autem Iesus non credebat semetipsum eis, eò quòd ipse nosset omnes.

25 Et quia opus ei nō erat vt quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

CAP. III.

1 Erat autem homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Iudæorum. A

2 Hic venit ad Iesum nocte, & dixit ei, Rabbi, scimus quia à Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.

3 Respondit Iesus & dixit ei, Amen, amen dico tibi, Nisi quis renatus fuerit denuò, non potest videre regnum Dei.

4 Dicit ad eum Nicodemus, Quomodo potest homo renasci, cùm sit senex? nunquid potest in ventrem matris suæ iterato introire & renasci?

5 Respondit Iesus, Amen, amen dico tibi, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu†, non potest introire in regnum Dei.

6 Quod natum est ex carne, caro est: &, quod natum est ex Spiritu, Spiritus est.

7 Non mireris, quia dixi tibi, oportet vos nasci denuò.

8 Spiritus vbi vult spirat: & vocem eius audis, sed nescis vnde veniat, † & quò vadat: sic est omnis qui natus est ex Spiritu.

9 Respondit Nicodemus, & dixit ei: Quomodo possunt hæc fieri?

10 Respondit Iesus, & dixit ei: Tu es magister in Israel, & hæc ignoras?

11 Amen, amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimonium nostrum non accipitis.

23 ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

24 αὐτὸς δὲ ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·

25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

γʹ.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν ἰουδαίων.

2 οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ.

3 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νικόδημος, πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι;

5 ἀπεκρίθη ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.

7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

9 ἀπεκρίθη νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;

10 ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

4 אמר לה ניקדימוס איכנא משכח דנתילד גברא ᶠסבא דלמא משכח תוב לכרסא דאמה דתרתין זבנין ᵍלמעל
ʰונתילד: 5 ענא ישוע ואמר לה אמין אמין אמר אנא לך דאן אנש לא מתילד מן מיא ורוחא לא משכח
דנעול למלכותא דאלהא: 6 מדם דיליד מן בסרא בסרא הו ומדם דיליד מן רוחא רוחא הו: 7 לא ⁱתתדמר
דאמרת לך ᵏדולא לכון ˡלמתילדו מן דריש: 8 רוחא אתר ᵐדצביא ⁿנשבא וקלה שמע אנת אלא לא ידע אנת
ᵒאימכא ᵖאתיא ולאיכא אזלא הכנא ᵠאיתוהי כלנש דיליד מן רוחא: 9 ענא ניקדימוס ואמר לה איכנא
ʳמשכחן הלין ˢלמהוא: 10 ענא ישוע ואמר לה אנת הו ᵗמלפנה דיסריל והלין לא ידע אנת:
11 אמין אמין אמר אנא לך דמדם ᵘדידעינן ממללינן ומדם ˣדחזין ʸמסהדינן וסהדותן לא מקבלין אנתון:

f פירושו זקן
g עלל h ילד
i דמר k פירושו צריך
l ילד m צבא n נשב
o פירושו אימזה
p אתא q אית
r שכח בלשון יכל
s הוא t אלף
u ידע x חזא y סהד

12 ܐܢ ܕܒܐܪܥܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܢ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ

13 ܘܠܐ ܐܢܫ ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ ܐܠܐ ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܫܡܝܐ܀
14 ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܪܝܡ ܡܘܫܐ ܚܘܝܐ ܒܡܕܒܪܐ ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܠܡܬܬܪܡܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀
15 ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܀
16 ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ ܕܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܀
17 ܠܐ ܓܝܪ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܠܥܠܡܐ ܕܢܕܘܢܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ ܐܠܐ ܕܢܚܐ ܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ܀
18 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܡܬܕܝܢ ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܡܢ ܟܕܘ ܕܝܢ ܗܘ ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܫܡܗ ܕܝܚܝܕܝܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܀
19 ܗܢܘ ܕܝܢ ܕܝܢܐ ܕܢܘܗܪܐ ܐܬܐ ܠܥܠܡܐ ܘܐܚܒܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܫܘܟܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܢܘܗܪܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝܫܐ܀
20 ܟܠ ܓܝܪ ܕܣܢܝܬܐ ܣܥܪ ܣܢܐ ܠܢܘܗܪܐ ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ ܕܠܐ ܢܬܟܣܘܢ ܥܒܕܘܗܝ܀
21 ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܫܪܪܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ ܕܢܬܝܕܥܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܐܠܗܐ ܡܬܥܒܕܝܢ ܀

ܩܘܪܒܢܐ ܕܚܘܕܬ ܥܕܬܐ

22 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ ܘܬܡܢ ܡܬܗܦܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܘܡܥܡܕ܀
23 ܐܦ ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܡܥܡܕ ܗܘܐ ܒܥܝܢ ܝܘܢ ܕܒܓܢܒ ܫܠܝܡ ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܬܡܢ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܥܡܕܝܢ܀
24 ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܢܦܠ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܀
25 ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܥܬܐ ܠܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܥܡ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܕܘܟܝܐ܀
26 ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܗܘ ܕܥܡܟ ܗܘܐ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܗܘ ܕܐܢܬ ܐܣܗܕܬ ܥܠܘܗܝ ܗܐ ܐܦ ܗܘ ܡܥܡܕ ܘܣܓܝܐܐ ܐܬܝܢ ܠܘܬܗ܀

12 * *Si terrena dixi vobis, neque creditis quomodo, si dixero vobis cælestia, credetis mihi?*

Matutinis medij ieiunij.

13 * *Porrò nemo ascendit in cælum nisi qui descendit è cælo, Filius hominis qui ipse est in cælo.*

14 * *Et quemadmodum extulit Mousche serpentem in deserto, ita futurum est vt extollatur Filius hominis.*

15 * *Vt quisquis credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.*

16 * *Ita enim dilexit Deus mundum vt Filium suum vnicum dederit, vt quisquis credit in eum, nõ pereat, sed habeat vitã æternã.*

17 * *Non enim misit Deus Filium suum in mundum vt condemnet mundum, sed vt seruetur mundus per eum.*

18 * *Qui credit in eum non condemnatur, qui verò non credit, iam condemnatus est, quippe qui non crediderit in nomen vnigeniti Filij Dei.*

19 * *Hæc est autem condemnatio, quia Lux venit in mundum, & dilexerunt homines tenebras potius quàm Lucem, fuerunt siquidem opera eorum mala.*

20 * *Quisquis enim odiosa mala agit, odit Lucem: nec venit ad Lucem, ne arguantur opera*

21 *eius.* * *Qui verò agit veritatem, venit ad Lucem vt innotescant opera ipsius, quòd in Deo facta sint.*

Ad Oblationem Encæniis Ecclesiæ.

22 * *Postea venit Jeschua & discipuli eius in terram Jihoudææ, & illic conuersabatur cum eis, & baptizabat.*

23 * *Baptizabat autem & Iouchanon in Ain-Joun, quod est iuxta crepidinem Scholim; quoniam aquæ erant illic multæ: & veniebant & baptizabantur.*

24 * *Nondum enim coniectus fuerat Jouchanon*

25 *non in domum vinctorum.* * *Orta est autem quæstio vni ex discipulis Jouchanon cũ Judæo quodam de purgatione.*

26 * *Et venerunt ad Jouchanon, & dixerunt ei, Magister noster, Is qui tecum erat vltra Jourdenon, de quo testimonium perhibuisti, en & ipse baptizat, multique veniunt ad eum.*

---

12 אין דבארעא אמרת לכון ולא מהימנין אנתון איכנא אן אמר לכון דבשמיא מהימנין לי׃
דצפרא דפלגה דצומא ח
13 ולא אנש סלק לשמיא אלא הו דנחת מן שמיא ברה דאנשא הו דאיתוהי בשמיא׃ 14 ואיכנא דארים
מושא חויא במדברא הכנא עתיד למתתרמו ברה דאנשא׃ 15 דכלנש דמהימן בה לא נאבד אלא נהוון לה חיא דלעלם׃
16 הכנא גיר אחב אלהא לעלמא איכנא דלברה יחידיא נתל דכל מן דמהימן בה לא נאבד אלא נהוון לה חיא
דלעלם׃ 17 לא גיר שדר אלהא לברה לעלמא דנדוניוהי לעלמא אלא דנחא עלמא באידה׃ 18 מן דמהימן בה לא
מתדין ומן דלא מהימן מן כדו דין הו דלא הימן בשמה דיחידיא ברה דאלהא׃ 19 הנו דין דינא דנוהרא אתא

הימן
צום
אית כמו יש · רום
רום · הימן · אבר
אחב כמו אהב
יחד · נתל
דון · חנא · דון

*Si terrena dixi vobis, & non credi- 12
tis: quomodo si dixero vobis cælestia,
credetis?

*Et nemo ascendit in cælum, nisi 13
qui descendit de cælo, Filius hominis
qui est in cælo.
*Et sicut Moyses exaltauit serpentem 14
in deserto: ita exaltari oportet Filium
hominis:
*Vt omnis qui credit in ipsum, non 15
pereat, sed habeat vitam æternam.
*Sic enim Deus dilexit mundum, vt 16
filium suum vnigenitum daret: vt om-
nis qui credit in eum, non pereat, sed ha
beat vitam æternam.
*Non enim misit Deus filium suum 17
in mundum, vt iudicet mundum, sed vt
saluetur mundus per ipsum.
*Qui credit in eum, non iudicatur. 18
qui autem non credit, iam iudicatus est:
quia non † credidit in nomine vnigeniti
Filij Dei. C
*Hoc est autem iudicium: quia lux 19
venit in mundum, & dilexerunt homi-
nes magis tenebras quàm lucem: erant
enim eorum mala opera.
*Omnis enim qui † malè agit, odit lu- 20
cem, & non venit ad lucem, vt non ar-
guantur opera eius.
*Qui autem facit veritatem, venit ad 21
lucem, vt manifestentur opera eius, quia
in Deo sunt facta.

*Post hæc venit Iesus & discipuli eius 22
in terram Iudæam: & illic morabatur
cum eis, & baptizabat.
*Erat autem & Iohannes baptizans 23
in Ænon iuxta Salim: quia aquæ mul-
tæ erant illic, & veniebant, & baptiza-
bantur. *Nondum enim missus fue- 24
rat Iohannes in carcerem.
*Facta est autem quæstio ex discipu- 25
lis Iohannis cũ Iudæis de purificatione.
*Et venerunt ad Iohannem, & dixe- 26
runt ei, Rabbi, qui erat tecum trans Ior-
danem, cui tu testimonium perhibuisti,
ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad
eum.

12 *εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

13 *Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

14 *καὶ καθὼς μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15 *ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον·

16 *οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

17 *οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18 *ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

19 *αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 *πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 *ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα· ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 *Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

23 *ἦν δὲ καὶ ἰωάννης βαπτίζων ἐν αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 *οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ ἰωάννης.

25 *ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ.

26 *καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ, ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

לעלמא ואחבו בנינשא לחשוכא יתיר מן [n] דלנוהרא [o] איתיהון הוו גיר עבדיהון בישא׃ 20 כל גיר [p] דסניתא עבד
סנא לנוהרא ולא אתא לות נוהרא דלא [q] נתכססון עבדוהי׃ 21 הו דין דעבד [r] שררא אתא לות נוהרא [s] ותתידען
עבדוהי דבאלהא עבידין׃ דקורבא [a] דחודת [b] עדתא ט
22 בתר הלין אתא ישוע ותלמידוהי לארעא דיהוד ותמן [c] מתהפך הוא עמהון [d] ומעמד׃ 23 אף יוחנן דין מעמד
הוא בעין יון דעל גנב שלים מטל דמיא אית הוו תמן סגיאא [e] ואתין הוו ועמדין׃ 24 לא גיר עדכיל נפל הוא יוחנן
בית אסירא׃ 25 הות הוה דין [f] בעתא לחד מן תלמידוהי דיוחנן עם יהודיא חד על [g] הדכיתא׃ 26 ואתו
לות יוחנן ואמרו לה רבן הו דעמך הוא בעברא דיורדנן דאנת [i] סהדת עלוהי הא אף הו מעמד [k] וסגיאא אתין לותה׃

[n] נהר כמו זהר
[o] אירת [p] סנא
[q] כסם [r] פירושו אמת
[s] ידע [a] חרת כמו חדש
[b] כמו עידה [c] חפך [d] עמר
[e] אתא [f] בעא
[g] דכא כמו זכה
[h] אתא [i] סהר [k] סגא

[illegible]

27 * Respondit Jouchanon, & dixit eis: Non
potest homo recipere quicquam ex animi sui
voluntate, nisi datum ei fuerit de cælo.
28 * Vos estis mihi testes me dixisse: Non sum
Meschicho, sed missus sum coram eo.
29 * Qui habet Sponsam, Sponsus est: amicus
autem Sposi illius, qui stat & audit eum, gau-
dio magno gaudet propter vocem Sponsi. hoc
ergo gaudium meum ecce impletum est.
30 * Illum oportet crescere, me verò minui.
31 * Is enim qui supernè venit, supra omnes
est: is autem qui de terra, de terra est, &
terrena loquitur: is qui è cælo venit, supra
32 omnes est. * Et quod vidit & audiuit, testa-
tur: & testimonium eius nemo recipit.
33 * Qui autem recipit eius testimonium, ob-
34 signauit Deum esse veracem. * Is enim quem
Deus misit, verba ipsius Dei loquitur: non
enim in mensura dedit Deus Spiritum.
35 * Pater diligit Filium, & omnia dedit in
manus eius.
36 * Qui credit in Filium, habet vitam
æternam; qui verò nō † satisfactus est de Filio,
non videbit vitam, sed ira Dei commora-
bitur super eum.

† אתטפס hoc in loco plura significat quàm vt vno verbo exprimi possit.

CAP. IIII.

1 COgnouit autem Jeschua audisse Peri-
schæos ipsum discipulos multos facere,
magisque baptizare quàm Jouchanon:
2 (Quanquam ipse Jeschua non baptiza-
ret sed discipuli eius.)
3 * Et reliquit Jihoudæam, & venit ite-
rum in Galilæam.

Nocte diei genuflexionis Pentecostes.

4 * Opus autem erat ei vt veniens tran-
siret per Schamaritanos.
5 * Venit itaque in vrbem Schamarita-
norum, quæ vocatur Schocar, iuxta tumu-
lum agri, quem dedit Jaakoub Jauseph filio
suo.
6 * Eratque ibi fons aquarum Jaakoub:
ipse autem Jeschua fatigatus erat ex labore
itineris, sedebatque ad fontem, & erat ho-
ra sexta.

[illegible]

ᵗRespondit Iohannes & dixit, Non 27
poteſt homo accipere quicquam, niſi
fuerit ei datum de cælo.
ᵗIpſi vos mihi teſtimoniũ perhibe- 28
tis, quod dixerim, Non ſum ego Chri-
ſtus: ſed quia miſſus ſum ante illum.
ᵗQui habet ſponſam, ſponſus eſt: 29
amicus autem ſponſi qui ſtat & audit
eum, gaudio gaudet propter vocẽ ſpon-
ſi. Hoc ergo gaudium meum impletum
eſt.
ᵗIllum oportet creſcere: me autem 30
minui.
ᵗQui deſurſum venit, ſuper omnes 31
eſt. Qui eſt de terra, de terra eſt, & de
terra loquitur. Qui de cælo venit, ſuper
omnes eſt.
ᵗEt quod vidit & audiuit, hoc te- 32
ſtatur: & teſtimonium eius nemo ac-
cipit.
ᵗQui †accepit eius teſtimonium, ſi- 33
gnauit quia Deus verax eſt.
ᵗQuem enim miſit Deus, verba Dei 34
loquitur. non enim ad menſuram dat
Deus Spiritum.
ᵗPater diligit filium: & omnia dedit 35
in manu eius.
ᵗQui credit in Filium, habet vitam 36
æternam: qui autem incredulus eſt filio,
non videbit vitam, ſed ira Dei manet ſu-
per eum.

CAP. IIII.

VT ergo cognouit Ieſus quia audie- 1
runt Phariſæi quòd Ieſus plures di- A
ſcipulos facit, & baptizat, quàm Iohan-
nes:
ᵗQuanquam Ieſus non baptizaret, 2
ſed diſcipuli eius:
ᵗReliquit Iudæam, & abijt iterum in 3
Galilæam.

ᵗOPORTEBAT autẽ eum tranſire 4
per †Samariam.
ᵗVenit ergo in ciuitatem Samariæ 5
quæ dicitur Sichar, iuxta prędium quod
dedit Iacob, Ioſeph filio ſuo.
ᵗErat autem ibi fons Iacob. Ieſus er- 6
go fatigatus ex itinere, ſedebat ſic ſupra
fontem. hora† erat quaſi ſexta.

27 ᵗἀπεκρίθη ἰωάννης καὶ εἶπεν, οὐ δύναται ἄνθρωπος
λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
28 ᵗαὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ
χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.
29 ᵗὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμ-
φίου ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.
30 ᵗἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν· ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
31 ᵗὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς,
ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμε-
νος, ἐπάνω πάντων ἐστί.
32 ᵗκαὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρ-
τυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
33 ᵗὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς
ἀληθής ἐστιν.
34 ᵗὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ. οὐ
γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα.
35 ᵗὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χει-
ρὶ αὐτοῦ.
36 ᵗὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν
τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται τὴν ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει
ἐπ' αὐτόν.

δ΄.

1 ᵗὩς οὖν ἔγνω ὁ ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι
ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ ἰωάννης·
2 ᵗκαίτοιγε ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ·
3 ᵗἀφῆκε τὴν ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν γα-
λιλαίαν.
4 ᵗἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμαρείας.
5 ᵗἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας, λεγομένην συ-
χὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν ἰακὼβ ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
6 ᵗἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ ἰακώβ. ὁ οὖν ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ
τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσεὶ
ἕκτη.

אית לה חייא דלעלם ומן דלא ᵈמתטפים לברא לא ᵉנחזא חיא אלא ᶠרוגזה דאלהא נקוא עלוהי ׃
קפלאון ד 1 ידע דין ישוע דשמעו פרישא דתלמידא סגיאא ᵃעבד ומעמד יתיר מן יוחנן ׃
2 כד לא הוא הו ישוע מעמד הוא אלא ᵇתלמידוהי ׃ 3 ושבקה ליהוד ואתא לה תוב לגלילא ׃
דלליא דיום ᶜבורכא ᵈדפנטיקוסטי
4 ᵉמעברא הוות לה דין ᶠדנאתא נעבר על בית שמריא ׃ 5 ואתא למדינתא דשמריא ᵍדמתקריא
שכר על ʰגנב קריתא דיהב הוא יעקוב ליוסף ברה ׃ 6 ואית הוא תמן ⁱמעינא דמיא דיעקוב הו דין ישוע ᵏלאא
הוא מן עמלא דאורחא ˡויתב הוא לה על מעינא ואית ᵐהוי שת שעין ׃

ᵃטפס ᵉחזא ᶠרגז
ᵃעמד בלשון סבל
ᵇלמר
ᶜברך ᵈמן לשון יון
ᵉעבר ᶠאתא ᵍקרא
ʰגנב כמו גבעה
ᵏלאא כמו לאה ופירושו מקור
ˡיתב ᵐחוא

7 ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܫܡܪܝܢ ܠܡܡܠܐ ܡܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ ܗܒܝ ܠܝ ܡܝܐ ܐܫܬܐ.
8 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܓܝܪ ܥܠܘ ܗܘܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ.
9 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܘܡܢܝ ܫܐܠ ܐܢܬ ܠܡܫܬܐ. ܕܐܢܐ ܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ ܐܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܬܚܫܚܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܡ ܫܡܪܝܐ.
10 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܠܘ ܝܕܥܐ ܗܘܝܬܝ ܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܝ ܗܒܝ ܠܝ ܐܫܬܐ. ܐܢܬܝ ܫܐܠܐ ܗܘܝܬܝ ܠܗ. ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܟܝ ܡܝܐ ܚܝܐ.
11 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܡܪܝ ܠܐ ܕܘܠܐ ܐܝܬ ܠܟ ܘܒܐܪܐ ܥܡܝܩܐ. ܐܝܟܐ ܠܟ ܡܝܐ ܚܝܐ.
12 ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܝܥܩܘܒ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܒܐܪܐ ܗܕܐ. ܘܗܘ ܡܢܗ̇ ܐܫܬܝ ܘܒܢܘܗܝ ܘܥܢܗ.
13 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܟܠ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܝܐ ܬܘܒ ܢܨܗܐ.
14 ܟܠ ܕܝܢ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܡܝܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ ܠܗ. ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗ. ܢܗܘܘܢ ܒܗ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܕܢܒܥܝܢ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
15 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܡܪܝ ܗܒ ܠܝ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܝܐ. ܕܠܐ ܬܘܒ ܐܨܗܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܐܕܠܐ ܡܢ ܗܪܟܐ.
16 ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ. ܙܠܝ ܩܪܝ ܠܒܥܠܟܝ ܘܬܥܝ ܠܗܪܟܐ.
17 ܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ. ܫܦܝܪ ܐܡܪܬܝ ܕܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ.
18 ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܒܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܟܝ. ܘܗܢܐ ܕܐܝܬ ܠܟܝ ܗܫܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܥܠܟܝ. ܗܕܐ ܫܪܝܪܬܐ ܐܡܪܬܝ.
19 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܡܪܝ ܚܙܝܐ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܐܢܬ.
20 ܐܒܗܝܢ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܣܓܕܘ. ܘܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܗܘ ܐܬܪܐ ܕܘܠܐ ܠܡܣܓܕ.
21 ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܬܐ ܗܝܡܢܝܢܝ. ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ. ܕܠܐ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܘܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܬܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ.

7 *Venit autem mulier ex Schomerin vt hauriret aquam: & dixit ei Jeschua, Da mihi aquam bibendam.
8 *Porrò discipuli eius introierant in vrbem vt emerent sibi cibum.
9 *Dicit ei mulier illa Schamaritana, Quomodo tu, Jihoudæus cùm sis, à me petis potum quæ sum mulier Schamaritana? nulla enim intercedit familiaritas Jihoudæis cũ Schamaritanis.
10 *Respondit Jeschua & dixit ei, Si scires donum illud Dei, & quis est iste qui dicit tibi, Da mihi potum, tu petijsses ab eo, & dedisset tibi aquas viuas.
11 *Dicit ei mulier illa, Domine mi, situlam non habes, & puteus profundus est, vndenam tibi sunt aquæ viuæ?
12 *Nunquid tu es maior patre nostro Jaakoub, is qui dedit nobis puteum hunc, ipseque ex eo bibit & filij eius ac eius oues?
13 *Respondit Jeschua & dixit ei, Quisquis bibet ex istis aquis, iterum sitiet.
14 *Quisquis autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternũ: sed aquæ illæ quas ego dabo ei, fient in eo fons aquarum salientium in vitam æternam.
15 *Dicit ei mulier illa, Domine mi, da mihi ex his aquis, ne rursus sitiam, nec veniam hinc haustum.
16 *Dixit ei Jeschua, Abi voca virum tuum, & veni huc.
17 *Dicit ei, Non habeo maritum. dixit ei Jeschua, Benè dixisti, Non habeo maritum.
18 *Quinque enim maritos habuisti, & iste quem nunc habes, non est maritus tuus, hoc verum dixisti.
19 *Dicit ei mulier illa, Domine mi, video te esse prophetam.
20 *Patres nostri in hoc monte adorauerunt, vos autem dicitis in Ourischlem esse locum illum vbi oportebat adorare.
21 *Dicit ei Jeschua, Mulier crede mihi, veniet hora, quum neque in hoc monte, neque etiam in Ourischlem adorabitis Patrem.

7 וְאָתַת אַנְתְּתָא מִן שָׁמְרִין דְּתֶמְלֵא מַיָּא וַאֲמַר לַהּ יֵשׁוּע הַבִילִי מַיָּא אֶשְׁתֵּא׃ 8 תַּלְמִידוֹהִי דֵּין עַלוּ לְמְדִינְתָּא דְנֶזְבְּנוּן לְהוֹן סִיבַרְתָּא׃ 9 אָמְרָא לֵהּ הָי אַנְתְּתָא שָׁמְרִיתָא אַיכַנָא אַנְתְּ יְהוּדָיָא אַנְתְּ וּמֶנִּי שָׁאֵל אַנְתְּ לְמִשְׁתָּא דְּאֶנָא אַנְתְּתָא שָׁמְרִיתָא לָא גֵּיר מֶתְחַשְׁחִין יְהוּדָיֵא עַם שָׁמְרָיֵא׃ 10 עֲנָא יֵשׁוּע וְאָמַר לַהּ אֶלּוּ יָדְעָא הֲוַיתִי מוֹהַבְתָּא דַּאלָהָא וּמַנוּ הָנָא דְּאָמַר לְכִי הַב לִי אֶשְׁתֵּא אַנְתִּי שָׁאֲלָא הֲוַיתִי 11 אָמְרָא לֵהּ אַנְתְּתָא הָי מָרִי לָא דוֹלָא אִיתלָךְ וּבִירָא עַמִּיקָא אַיְכָא לָךְ מַיָּא חַיָּא׃ 12 לְמָא אַנְתְּ רַב אַנְתְּ מִן אָבוּן יַעְקוֹב הוּ דְּהוּ יַהַב לָן בֵּירָא הָדֵא וְהוּ מֶנָּהּ אֶשְׁתִּי וּבְנוֹהִי וְעָנֵהּ׃ 13 עֲנָא יֵשׁוּע וְאָמַר לָהּ כָּל דְּנֶשְׁתֵּא מִן הָלֵין מַיָּא תּוּב נֶצְהֵא׃ 14 כָּל דֵּין דְּנֶשְׁתֵּא מִן מַיָּא דְאֶנָא אֶתֵּל

מְלָא · יְהַב · שְׁתָא · עֲלַל · אִית כמו יש · חֲשַׁח · יְהַב · חֲוָא · דְּלָא וכמו הלו · כמו באר · שְׁתָא · עָן כמו צאן · צְהָא כמו צמא

* Venit mulier de Samaria haurire 7
aquam. Dicit ei Iesus, Da mihi bibere.

* Discipuli enim eius abierant in ci- 8
uitatem vt cibos emerent.

* Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: 9
Quomodo tu, Iudæus cùm sis, bibere à
me poscis, quæ sum mulier Samarita-
na? non enim coütuntur Iudæi Samari-
tanis.

* Respondit Iesus & dixit ei: Si scires 10
donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da
mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, &
dedisset tibi aquam viuam.

* Dicit ei mulier, Domine, neque in 11
quo haurias habes, & puteus altus est:
vnde ergo habes aquam viuam?

* Nunquid tu maior es patre nostro 12
Iacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex
eo bibit, & filij eius, & pecora eius?

* Respondit Iesus, & dixit ei, Omnis 13
qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui
autem biberit ex aqua quam ego dabo
ei, non sitiet in æternum:

* Sed aqua quam ego dabo ei, fiet in 14
eo fons aquæ salientis in vitam æter-
nam.

* Dicit ad eum mulier, Domine, da 15
mihi hanc aquam, vt non sitiam: neque
veniam huc haurire.

* Dicit ei Iesus, Vade, voca virum 16
tuum, & veni huc.

* Respondit mulier, & dixit, Non 17
habeo virum. Dicit ei Iesus, Bene dixisti,
quia non habeo virum.

* Quinque enim viros habuisti: & 18
nunc quem habes, non est tuus vir, hoc
verè dixisti.

* Dicit ei mulier, Domine, video 19
quia Propheta es tu.

* Patres nostri in monte hoc adora- 20
uerunt, & vos dicitis, quia Ierosolymis
est locus vbi adorare oportet.

* Dicit ei Iesus, Mulier crede mihi, 21
quia veniet hora, quando neq; in mon-
te hoc neque in Ierosolymis adorabitis
Patrem.

7 * ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει
αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, δός μοι πιεῖν.

8 * Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα
τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 * λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις, πῶς σὺ ἰουδαῖος
ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ
γὰρ συγχρῶνται ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.

10 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ
θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν,
καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν·

11 * λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ
φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

12 * μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν
τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ
θρέμματα αὐτοῦ;

13 * ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ
ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν·

14 * ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ
διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται
ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 * λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ, κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ,
ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ
ἐλθὲ ἐνθάδε.

17 * ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, οὐκ ἔχω ἄνδρα· λέγει αὐ-
τῇ ὁ ἰησοῦς, καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω.

18 * πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ.
τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.

19 * λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης
εἶ σύ.

20 * Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ
ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ
προσκυνεῖν.

21 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται
ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις προσ-
κυνήσετε τῷ πατρί.

לדלעלם ׃ [c] ונבעין לחיא
לה לא נצהא לעלם אלא מיא הנון דיהב אנא לה נהוון בה מעינא דמיא [illegible] מן הרכא ׃
15 אמרא לה אנתתא היפרי [d] הב לי מן הלין מיא דלא תוב [e] אצהא ולא הוית [f] אתיא [g] דליא
16 אמר לה ישוע [h] זלי [i] קרי לבעלכי ותי להרכא ׃ 17 אמרא לה ליתלי בעלא אמר לה ישוע שפיר [illegible]
ודליתלי בעלא ׃ 18 חמשא גיר בעלין הוו לכי והנא דאית לכי השא לא הוא בעלכי הרא [k] שרירתא אמרתי ׃
19 אמרא לה הי אנתתא מרי [l] חזיא אנא דנביא אנת ׃
20 אבהין בהנא טורא סגדו ואנתון אמרין אנתון דבאורשלם הו אתר [m] דולא הוא [n] למסגד ׃
21 אמר לה ישוע אנתתא [o] הימניני [p] דאתיא שעתא דלא בהנא טורא אף לא באורשלם תסגדון לאבא ׃

[c] נבע
[d] יהב [e] צהא [f] אתא
[g] דלא פירושו שאב
[h] אזל [i] קרא
[k] שרר אמת
[l] חזא
[m] פירושו צריך [n] סגד
[o] הימן [p] אתא

22 ܐܢܬܘܢ ܣܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܡ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܢܢ ܕܝܢ ܣܓܕܝܢ ܚܢܢ ܠܡܐ ܕܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܚܝܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܘܢ܂

23 ܐܠܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܗ ܐܡܬܝ ܕܣܓܘܕܐ ܫܪܝܪܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܫܪܪܐ ܐܦ ܐܒܐ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܒܥܐ ܣܓܘܕܐ ܠܗ܂

24 ܪܘܚܐ ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ ܠܗ ܒܪܘܚܐ ܘܒܫܪܪܐ ܘܠܐ ܕܢܣܓܕܘܢ܂

25 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܢܠܦ ܠܢ ܟܠ ܡܕܡ܂

26 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܡܡܠܠ ܥܡܟܝ܂

27 ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡ ܐܢܬܬܐ ܡܡܠܠ ܠܐ ܕܝܢ ܐܢܫ ܐܡܪ ܡܢܐ ܒܥܐ ܐܢܬ ܐܘ ܡܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗ܂

28 ܘܫܒܩܬ ܩܘܠܬܗ ܐܢܬܬܐ ܘܐܙܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܐܡܪܐ܂

29 ܬܘ ܚܙܘ ܓܒܪܐ ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܠܡܐ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ܂

30 ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ܂

31 ܘܒܝܬ ܗܠܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܠܥܣ܂

32 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܬ ܠܝ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܐܟܘܠ ܐܝܕܐ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂

33 ܐܡܪܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܝܢܬܝܗܘܢ ܠܡܐ ܐܢܫ ܐܝܬܝ ܠܗ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ܂

34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܝܠܝ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܘܐܫܠܡܝܘܗܝ ܠܥܒܕܗ܂

35 ܠܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܬܪ ܐܪܒܥܐ ܝܪܚܝܢ ܐܬܐ ܚܨܕܐ ܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܘܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܟܘܢ ܘܚܙܘ ܐܪܥܬܐ ܕܚܘܪ ܘܡܛܝ ܠܚܨܕܐ ܡܢ ܟܕܘ܂

36 ܘܡܢ ܕܚܨܕ ܐܓܪܐ ܢܣܒ ܘܟܢܫ ܦܐܪܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܘܙܪܘܥܐ ܘܚܨܘܕܐ ܐܟܚܕܐ ܢܚܕܘܢ܂

37 ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗ ܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ ܕܐܚܪܝܢ ܗܘ ܙܪܥ ܘܐܚܪܢܐ ܚܨܕ܂

38 ܐܢܐ ܫܕܪܬܟܘܢ ܠܡܚܨܕ ܡܕܡ ܕܠܐ ܠܐܝܬܘܢ ܒܗ ܐܚܪܢܐ ܓܝܪ ܠܐܝܘ ܘܐܢܬܘܢ ܥܠܬܘܢ ܥܠ ܥܡܠܗܘܢ܂

22 * *Vos adoratis quod nescitis, nos autem adoramus, quod scimus; nam vita [salus] ex Jihoudæis est.*

23 * *Sed venit hora & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu & veritate; etenim Pater tales adoratores poscit.*

24 * *Spiritus enim est Deus, & ij qui adorant eum in Spiritu & veritate oportet vt adorent.*

25 * *Dicit ei mulier illa, Scio Meschicho esse venturum, & quum venerit ille docebit nos omnia.*

26 * *Dixit ei Jeschua, Ego sum qui loquor tecum.*

27 * *Eoq; loquente venerunt discipuli eius, & mirati sunt eum cum muliere loqui: nemo autem dixit, Quid quæris? aut quid loqueris cum ea?*

28 * *Et reliquit hydriam suam mulier, & profecta est in vrbem, dixitque:*

29 * *Venite, videte virum qui dixit mihi quicquid feci: num ipse est Meschicho.*

30 * *Jtaq; exierunt ex vrbe quidam, veneruntq; ad eum.*

31 * *Et interea efflagitabant ab eo discipuli eius dicentes ei, Magister noster comede.*

32 * *Jpse verò dixit eis, Est mihi cibus vt comedam quem vos nescitis.*

33 * *Dicunt discipuli inter se, Num quis attulit ei quid edendum?*

34 * *Ait illis Jeschua, Cibus meus est vt faciam voluntatem eius qui misit me, & perficiam eius opus.*

35 * *Nonne dicitis, Post quatuor menses venit messis? Ecce dico vobis, Attollite oculos vestros, & spectate terras, quippe quæ albescant, & iam peruenerint ad messem.*

36 * *Porro is qui metit, mercedem accipit, cogitq; fructus in vitam æternam: satorq; & messor pariter gaudebunt.*

37 * *In hoc enim sermo ille verus est. Alius est qui seminat, & alius qui metit.*

38 * *Ego misi vos ad id metendum in quo non laborastis: alij siquidem laborauerunt, & vos introistis in laborem eorum.*

22 אנתון סגדין אנתון למדם דלא ידעין אנתון חנן דין סגדינן למא ᵃדידעינן דחייא מן יהודיא אנון׃
23 אלא אתיא שעתא והשא ᵇאיתיה אמתי ᶜדסגודא שרירא נסגדון לאבא ברוחא ובשררא אף אבא גיר דאיך הלין
בעא סגודא לה׃ 24 רוחא הו גיר אלהא ואילין דסגדין לה ברוחא ובשררא ולא דנסגדון׃ 25 אמרא
לה הי אנתתא ידעא אנא דמשיחא אתא ומא דאתא הו ᵈמלף לן כל מדם׃ 26 אמר לה ישוע אנא אנא דממלל
עמכי׃ 27 וכד ממלל ᵉאתו תלמידוהי ומתדמרין הוו דעם אנתתא ממלל לא דין אנש אמר מנא בעא אנת
או מנא ממלל אנת עמה׃ 28 ושבקת ᶠקולתה אנתתא ואזלת למדינתא ואמרא׃ 29 תו ᵍחזו גברא
דאמר לי כל מדם דעבדת למא הוו משיחא׃ 30 ונפקו אנשא מן מדינתא ואתין הוו לותה׃

ᵃ ידע
ᵇ אית ᶜ עבראית משתחוים
ᵈ אלף
ᵉ אתא ᶠ דמר
ᶠ קולתא פירושו כד
ᵍ אתא ᵍ חזא

22 * Vos adoratis quod nescitis: nos a-
doramus quod scimus, quia salus ex Iu-
dæis est.
23 * Sed venit hora, & nunc est, quan-
do veri adoratores adorabunt Patrem in
spiritu & veritate. Nam & Pater tales
quærit, qui adorent eum.
24 * Spiritus est Deus: & eos qui ado-
rant eum, in spiritu & veritate oportet
adorare.
25 * Dicit ei mulier, Scio quia Messias
venit, qui dicitur Christus. cùm ergo ve- D
nerit, ille nobis nunciabit omnia.
26 * Dicit ei Iesus, Ego sum qui loquor
tecum.
27 * Et continuò venerunt discipuli eius:
& mirabantur, quia cum muliere loque-
batur. Nemo tamen dixit, Quid quæris,
aut quid loqueris cum ea?
28 * Reliquit ergo hydriam suam mulier:
& abiit in ciuitatem, & dicit illis homi-
nibus:
29 * Venite & videte hominem qui di-
xit mihi omnia quæcunque feci. nun-
quid ipse est Christus?
30 * Exierunt ergo de ciuitate, & venie-
bant ad eum.
31 * Interea rogabant eum discipuli, di-
centes, Rabbi, manduca.
32 * Ille autem dixit eis, Ego cibum ha-
beo manducare, quem vos nescitis.
33 * Dicebant ergo discipuli adinui-
cem, Nunquid aliquis attulit ei mandu-
34 * Dicit eis Iesus, Meus cibus est vt fa-
ciam voluntatem eius qui misit me, vt
perficiam opus eius.
35 * Nonne vos dicitis, quòd adhuc
quatuor menses sunt, & messis venit? E
Ecce dico vobis, Leuate oculos vestros,
& videte regiones, quia albæ sunt iam
ad messem.
36 * Et qui metit, mercedem accipit, &
congregat fructum in vitam æternam:
vt & qui seminat, simul gaudeat & qui
metit.
37 * In hoc enim est verbum verum: quia
alius est qui seminat, & alius est qui me-
tit.
38 * Ego misi vos metere quod vos non
laborastis: alii laborauerunt, & vos in
labores eorum introistis.

22 * ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐστίν.
23 * ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.
24 * πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
25 * λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, οἶδα ὅτι μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.
26 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
27 * καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;
28 * ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις,
29 * δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός;
30 * ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
31 * ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, ῥαββί, φάγε.
32 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
33 * ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;
34 * λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
35 * οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τετράμηνός ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη.
36 * καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 * ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
38 * ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

---

31 ובינת הלין [b] בעין הוו מנה תלמידוהי ואמרין לה רבן לעם ׃ 32 הודין אמר להון אית לי [c] מאכולתא
דאכול אידא דאנתון לא ידעין אנתון ׃ 33 אמרין תלמידא ביניהון למא אנש [d] איתי לה מדם למאכל ׃
34 אמר להון ישוע מאכולתי דילי איתיה דאעבד [e] צבינה דמן דשדרני [f] ואשלמיוהי לעבדה ׃
35 לא אנתון אמרין דבתר ארבעא ירחין אתא חצדא הא אמר אנא לכון [g] דארימו עיניכון [h] וחזו ארעתא [i] דחורן
[k] ומטיו לחצדא מן כדו ׃ 36 ואינא דחצד אגרא נסב וכנש פארא לחיא דלעלם [l] זרועא וחצודא אכחדא
[m] נחדון ׃ 37 בהדא גיר איתיה [n] מלתא דשררא דאחרין הו זרע ואחרין חצד ׃ 38 אנא שדרתכון [o] למחצד
מדם דלא הוא אנתון [p] לאיתון אחרנא גיר לאיו ואנתון [q] עלתון על עמלהון דהנון ׃

[b] בעא [c] אכל
[d] אתא
[e] צבא [f] שלם
[g] רום [h] חזא [i] חור
[k] מטא [l] זרע [m] חדא
[n] מלל [o] חצר
[p] לאא כמו לאת
[q] עלל

39 ܡܢ ܗܝ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܫܡܪܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܗ ܕܐܢܬܬܐ ܗܝ ܕܡܣܗܕܐ ܗܘܬ ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ.
40 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܫܡܪܝܐ ܒܥܘ ܡܢܗ ܕܢܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ.
41 ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܡܛܠ ܡܠܬܗ.
42 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܠܬܟܝ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܒܗ. ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܡܥܢ ܘܝܕܥܢ ܕܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܗ ܕܥܠܡܐ.

ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ
ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ ܝܐ

43 ܒܬܪ ܬܪܝܢ ܕܝܢ ܝܘܡܝܢ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܙܠ ܠܓܠܝܠܐ.
44 ܗܘ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܐܣܗܕ ܕܢܒܝܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܠܐ ܡܬܝܩܪ.
45 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܓܠܝܠܐ. ܩܒܠܘܗܝ ܓܠܝܠܝܐ ܕܚܙܘ ܐܬܘܬܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܒܐܘܪܫܠܡ ܒܥܐܕܐ. ܐܦ ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܐܬܘ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ.
46 ܘܐܬܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܐܝܟܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܡܝܐ ܚܡܪܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܦܪܢܚܘܡ ܥܒܕܐ ܚܕ ܕܡܠܟܐ ܕܒܪܗ ܟܪܝܗ ܗܘܐ.
47 ܗܢܐ ܫܡܥ ܕܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܐܙܠ ܠܘܬܗ ܘܒܥܐ ܡܢܗ ܕܢܚܘܬ ܘܢܐܣܐ ܠܒܪܗ. ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܡܘܬ.
48 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܠܐ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
49 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ. ܡܪܝ ܚܘܬ ܥܕܠܐ ܢܡܘܬ ܛܠܝܐ.
50 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܙܠ ܒܪܟ ܚܝ. ܘܗܝܡܢ ܗܘ ܓܒܪܐ ܒܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܘܐܙܠ.
51 ܟܕ ܕܝܢ ܢܚܬ ܗܘܐ. ܐܪܥܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܘܤܒܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܒܪܟ ܚܝ.
52 ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ. ܐܝܢܐ ܥܕܢܐ ܐܬܢܝܚ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܬܡܠܝ ܒܫܒܥ ܫܥܝܢ ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ.
53 ܘܝܕܥ ܐܒܘܗܝ ܕܒܗܝ ܫܥܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܕܒܪܟ ܚܝ. ܘܗܝܡܢ ܗܘ ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ.
54 ܗܕܐ ܬܘܒ ܬܪܬܝܢ ܐܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ ܟܕ ܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ.

39 *Ex illa autem vrbe multi crediderunt in eũ Schamaritani propter ſermonem mulieris illius quæ teſtata fuerat: Dixit mihi quicquid fecit.
40 *Quumq; veniſſent ad eum illi Schamaritani efflagitarunt ab eo vt apud ipſos maneret, & manſit apud eos biduum.
41 *Et plurimi crediderunt in eum propter ſermonem ipſius.
42 *Ac dicebant mulieri illi, Non amplius propter ſermones tuos credimus in eum; nos enim audiuimus & ſcimus hunc eſſe veriſſimè Meſchicho illum Seruatorem orbis.

Veſpere feriæ III. Hebdomadis V. Ieiunij.

43 *Duobus autem pòſt diebus exijt Ieſchua illinc & abijt in Galilæam.
44 *Ipſe enim Ieſchua teſtatus fuerat Prophetam in ciuitate ſua inhonorum eſſe.
45 *Quum autem veniſſet in Galilæam, receperunt eum Galilæi, qui viderant ſigna omnia, quæ ediderat in Ouriſchlem in die feſto; nam & ipſi venerant ad diem feſtum.
46 *Venit autem iterum Ieſchua in Kotne Galilææ, vbi fecerat ex aqua vinum. Et erat in Capharnachum ſeruus regius quidam cuius filius ægrotabat.
47 *Iſte audijt veniſſe Ieſchua ex Iihoudæa in Galilæam, et profectus eſt ad eum; petijtq; ab eo vt deſcenderet & ſanaret filium ſuum, propèenim erat vt moreretur.
48 *Dixit ei Ieſchua, Niſi ſigna & miracula videritis, non credetis.
49 *Dixit ei ſeruus ille regius, Domine mi, deſcende priuſquam mortuus ſit puer.
50 *Dixit ei Ieſchua, Vade, filius tuus viuit. Et credidit vir ille ſermoni quem dixerat ei Ieſchua, & abijt.
51 *Quum autem deſcenderet, obuiam facti ſunt ei ſerui ipſius & annunciarũt ei dicentes, Filius tuus viuit.
52 *Et ſciſcitatus eſt ab eis quonam tempore ſanitati reſtitutus fuiſſet. Dicunt ei, Heri ſeptima hora reliquit eum febris.
53 *Et agnouit pater eius id contigiſſe ea ipſa hora qua dixerat ei Ieſchua Filius tuus viuit. & credidit ipſe, & domus eius tota.
54 *Hoc ſignum ſecundum rurſus edidit Ieſchua quum veniſſet à Iihoudæa in Galilæam.

39 מִן הָי מְדִינְתָא דֵּין סַגִּיאֵא הַימֵנוּ בֵהּ שָׁמְרָיֵא מֶטֹל מֶלְּתֵהּ דַּאנְתְּתָא הָי דְּמַסְהֲדָא הֲוָת דֶּאמַר לִי כֹּל מֶדֶם דְּעֶבְדֵת׃
40 וְכַד אֶתוּ לְוָתֵהּ הָנוּן שָׁמְרָיֵא בְּעוּ מֶנֵּהּ דְּנֶהֱוֵא לְוָתְהוּן וַהֲוָא לְוָתְהוּן תְּרֵין יַוְמִין׃ 41 וְסַגִּיאֵא הַימֵנוּ מֶטֹל מֶלְּתֵהּ׃
42 וָאמְרִין הֲוַו לַאנְתְּתָא הָי דְּמֶכִּיל לָא הֲוָא בְּמֶלְּתֵכִי מְהַימְנִינַן בֵּהּ חֲנַן גֵּיר שְׁמַעַן וִידַעַן דְּהָנוּ שַׁרִירָאִית מְשִׁיחָא מַחְיָנֵהּ דְּעָלְמָא׃
דְּרַמְשָׁא דַּתְלָתָא בְּשַׁבָּא דְשַׁבְּתָא דְחַמְשָׁא דְצוֹמָא יא
43 וּבָתַר תְּרֵין יַוְמִין נְפַק יֵשׁוּע מֶן תַּמָּן וֶאזַל לַגְלִילָא׃ 44 הוּ גֵּיר יֵשׁוּע סְהֵד דַּנְבִיָא בַּמְדִינְתֵהּ לָא מֶתְיַקַּר׃
45 כַּד דֵּין אֶתָא לַגְלִילָא קַבְּלוּהִי גְּלִילָיֵא דַּחֲזַו אָתְוָתָא כֹּל דַּעֲבַד בְּאוּרִשְׁלֶם בְּעַדְעְדָא אַף הָנוּן גֵּיר אֶתַו הֲוַו לְעַדְעְדָא׃

הַימֵן · סְהֵד · אָתָא · בְּעָא · מַלֵּל · שְׁרַר · חָיָא · צוּם · יְקַר פירושו כבד · חֲזָא · אָתָא כמו אות · פירושו חג

* Ex ciuitate autem illa multi credide- 39
runt in eum Samaritanorum, propter
verbũ mulieris testimonium perhibẽtis,
Quia dixit mihi omnia quęcunque feci.
* Cùm venissent ergo ad illum Sama- 40
ritani, rogauerunt eum vt ibi maneret.
Et mansit ibi duos dies.
* Et multò plures crediderunt in eum 41
propter sermonem eius. F
* Et mulieri dicebant, Quia iam non 42
propter tuam loquelam credimus: ipsi e-
nim audiuimus, & scimus quia hic est
verè Saluator mundi.

* POST duos autem dies exiit inde: 43
& abiit in Galilæam.
* Ipse enim Iesus testimonium perhi- 44
buit quia Propheta in sua patria hono-
rem non habet.
* Cùm ergo venisset in Galilæam, ex- 45
ceperunt eum Galilæi, cùm omnia vidis-
sent quæ fecerat Ierosolymis in die festo:
& ipsi enim venerant ad diem festum.
* Venit ergo iterum in Cana Galileæ, 46
vbi fecit aquam vinum. Et erat quidam
Regulus cuius filius infirmabatur Ca-
pharnaum.
* Hic cùm audisset quia Iesus adueni- 47
ret à Iudæa in Galilæam, abiit ad eum, G
& rogabat eum vt descenderet & sana-
ret filium eius: incipiebat enim mori.
* Dixit ergo Iesus ad eum, Nisi signa 48
& prodigia videritis, non † creditis.
* Dicit ad eum Regulus, Domine, 49
descẽde priusquàm moriatur filius meus.
* Dicit ei Iesus, Vade, filius tuus viuit. 50
Credidit homo sermoni quem dixit ei
Iesus, & ibat.
* Iam autem eo descendente, serui oc- 51
currerunt ei: & nuntiauerunt dicentes,
quia filius eius viueret.
* Interrogabat ergo horam ab eis, in 52
qua melius habuerit. Et dixerunt ei,
Quia heri hora septima reliquit eum
febris.
* Cognouit ergo pater, quia illa ho- 53
ra erat qua dixit ei Iesus, Filius tuus
viuit. & credidit ipse & domus eius tota.
* Hoc iterum secundum signum fecit 54
Iesus, cùm venisset à Iudęa in Galileam.

39 * ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν
τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης, ὅτι
εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.
40 * ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐ-
41 τὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. * καὶ
πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ.
42 * τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν
πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ χριστός.

43 * Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλ-
θεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.
44 * αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
45 * ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ
γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύμοις
ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
46 * ἦλθεν οὖν πάλιν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κανᾶ τῆς γαλιλαίας,
ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον· καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς
ἠσθένει ἐν καπερναούμ.
47 * οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γα-
λιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ
καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.
48 * εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέ-
ρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 * λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς, κύριε, κατάβηθι πρὶν
ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
50 * λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευ-
σεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπο-
ρεύετο.
51 * ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν
αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.
52 * ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον
ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν
ὁ πυρετός.
53 * ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ
ὁ ἰησοῦς, ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς, καὶ ἡ οἰκία
αὐτοῦ ὅλη.
54 * τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐλθὼν
ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν.

46 אתא דין תוב ישוע לקטנא דגלילא איכא דעבד מיא חמרא ואית הוא בכפרנחום עבד מלכא חד דברה מריע
הוא: 47 הנא שמע דאתא הוא ישוע מן יהוד לגלילא ואזל לותה ובעא הוא מנה דנחות ונאסא לברה קריב
הוא גיר למִמָת: 48 אמר לה ישוע אן אתותא ותדמרתא לא תחזון לא תהימנון: 49 אמר לה הו עבד מלכא מרי חות עדלא מאת לה טליא: 50 אמר לה ישוע זל ברך חי הו והימן הו
גברא במלתא דאמר לה ישוע ואזל: 51 כדדין נחת הוא ארעוהי עבדוהי וסברוהי ואמרין לה ברך חיא: 52 וידע אבוהי
ושאל אנון דבאינא עדנא אתחלם אמרין לה אתמלי בשבע שעין שבקתה אשתא: 53 וידע אבוהי
דבהי שעתא דבה אמר לה ישוע דברך חיא והימן הו וביתה כלה: 54 הדא תוב אתא דתרתין עבד ישוע כד אתא מן יהוד
לגלילא:

ברה
נחת אסא
מות דמר
נחת מות אזל
חיא מלל
ארע כמו פגש
סבר כמו בשר
פירושו זמן אש ידע

Matutinis Dominicæ III. Ieiunij.

CAP. V.

1 *POst hæc erat dies festus Jihoudæorum, & ascendit Jeschua ad Ourischlem.*

2 * *Est autem illic in Ourischlem locus quidam baptisterij qui vocatur* Hebraicè Beth- *Chesdo* [domus misericordiæ:] *eràntque in eo quinque porticus.*

3 * *Et in his iacebant plebs multa ægrotantium, & cæcorum, claudorúmque & aridorum, ac expectabant motum aquarum.*

4 * *Angelus enim aliquando descendebat in baptisterium & turbabat eis aquas: iisque qui primus descendebat post turbationem aquarum, sanitati restituebatur à quocunque dolore afficeretur.*

5 * *Erat autem illic homo quidam qui tricesimum octauum annum agebat in malaualetudine.*

6 * *Hunc vidit Jeschua iacentem, & cognouit eum multo tempore egisse in morbo, dixítque ei, Vis sanitati restitui?*

7 * *Respondit ægrotus ille, & ait, Etiam Domine mi. nemo est autem quum turbatæ fuerint aquæ qui mittat me in baptisterium; sed prius quàm ego venerim, alius ante me descendit.*

8 * *Dixit ei Jeschua, Surge, tolle lectum tuum, & ambula.*

9 * *Eóque momento sanitati restitutus est vir ille, ac surgens sustulit lectum suum & abijt. erátque dies ille Sabbathum.*

10 * *Dicunt autem Jihoudæi ei qui sanatus fuerat, Sabbathum est, non licet tibi tollere*
11 *lectum tuum.* * *Jlle verò respondit, & dixit eis, Jlle qui effecit me sanum, ipse dixit mihi, Tolle lectum tuum & ambula.*

12 * *Et interrogauerunt eum, Quis est vir ille qui dixit tibi, Tolle lectum tuum & ambula?*

13 * *Js autem qui sanatus fuerat, nesciebat quis esset. Jeschua enim subduxerat sese per turbam multam quæ erat in illo loco.*

14 * *Post* aliquod *tempus inuenit eum Jeschua in templo, & dixit ei, Ecce sanus es, ne peccaueris amplius, ne quid deterius tibi contingat quàm à principio.*

דְּצַפְרָא דְּחַד בְּשַׁבָּא דִּתְלָתָא דְּצוֹמָא יב קְפַלאוֹן ה

1 בָּתַר הָלֵין הֲוָא [a] עַדְעָדָא דִּיהוּדָיֵא וּסְלֵק יֵשׁוּעַ לְאוּרִשְׁלֶם ׃ 2 אִית הֲוָא דֵּין תַּמָּן בְּאוּרִשְׁלֶם [b] דּוּכְתָא דְּמַעְמוֹדִיתָא [d] דְּמֶתְקַרְיָא עֶבְרָאִית בֵּית חֶסְדָא וְאִית הֲוָא בַּהּ חַמְשָׁא [e] אֶסְטַוִין ׃ 3 וּבְהָלֵין [f] רְמֵין הֲווּ עַמָּא סַגִּיאָא [g] דְּכְרִיהֵא [h] וְסַמְיָא וַחֲגִירֵא וְיַבִּישֵׁא [i] וּמְסַכֵּין הֲווּ [k] לְזָוְעָא דְּמַיָּא ׃ 4 מַלְאַכָא גֵּיר בְּזַבְנְ זַבְנְ נָחֵת הֲוָא לָהּ לְמַעְמוֹדִיתָא וּמְזִיעַ הֲוָא לְהוֹן לְמַיָּא וְאַיְנָא דְּקַדְמָיָא נָחֵת הֲוָא מֶן בָּתַר זָוְעָא דְּמַיָּא [l] מֶתְחַלֵּם הֲוָא כֹּל כְּאֵבָא אַיְנָא דְּאִית הֲוָא לֵהּ ׃ 5 אִית הֲוָא דֵּין תַּמָּן גַּבְרָא חַד דִּתְלָתִין וְתַמְנֵא שְׁנִין אִיתַוְהִי הֲוָא [m] בְּכוּרְהָנָא ׃ 6 לְהָנָא חֲזָא יֵשׁוּעַ דִּרְמֵא [n] וִידַע דִּזְבַנָא סַגִּיָּא אִית לֵהּ וַאֲמַר לֵהּ צָבֵא אַנְתְּ דְּתֶתְחַלַּם ׃ 7 עֲנָא הַו כְּרִיהָא וַאֲמַר אִין מָרִי לַית לִי דִּין אֱנָשׁ דְּמָא [o] דְּאֶתְתְּזִיעוּ

a פירושו חג
b עבראיה מקום
c עֲמַר d קְרָא
e מן לשון יון אולמים
f רְמָא g כְּרַה
h סְמָא i סְכָא k זוּע
l חְלַם m כְּרַה
n ידע o זוע

CAP. V.

Post hæc erat dies festus Iudæorum, & 1
ascendit Iesus Ierosolymam. A
Est autem Ierosolymis super Proba- 2
tica, piscina quæ cognominatur Hebrai-
ce Bethsaida, quinque porticus habens.
In his iacebat multitudo magna lan- 3
guentium, cæcorum, claudorum, arido-
rum expectantium aquæ motum.
Angelus autem Domini descende- 4
bat secundum tempus in piscinam: &
mouebatur aqua. Et qui prior descen-
disset in piscinam post motionem aquæ,
sanus fiebat à quacunque detinebatur
infirmitate.
Erat autem quidam homo ibi trigin- 5
ta & octo annos habens in infirmitate
sua.
Hunc cùm vidisset Iesus iacentem, & 6
cognouisset, quia iam multum tempus
haberet, dicit ei, Vis sanus fieri?
Respondit ei languidus, Domine, ho 7
minem non habeo, vt cùm turbata fue-
rit aqua, mittat me in piscinam: dum ve- B
nio enim ego, alius ante me descendit.
Dicit ei Iesus, Surge, tolle grabatum 8
tuum, & ambula.
Et statim sanus factus est homo ille: 9
& sustulit grabatum suum, & ambu-
labat. Erat autem sabbathum in die
illo.
Dicebant ergo Iudæi, illi qui sanatus 10
fuerat, Sabbathum est, non licet tibi tol-
lere grabatum tuum.
Respondit eis, Qui me sanum fecit, 11
ille mihi dixit, Tolle grabatum tuum, &
ambula.
Interrogauerunt ergo eum, Quis est 12
ille homo qui dixit tibi, Tolle grabatum
tuum, & ambula?
Is autem qui sanus fuerat effectus, 13
nesciebat quis esset. Iesus enim declina-
uit à turba constituta in loco.
Postea inuenit eum Iesus in templo, 14
& dixit illi, Ecce sanus factus es: iam no-
li peccare, ne deterius tibi aliquid con-
tingat.

ἑ.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ἰησοῦς
εἰς ἱεροσόλυμα.
2 ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κο-
λυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ βηθεσδὰ, πέντε στοὰς
ἔχουσα.
3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων,
τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος
κίνησιν.
4 ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβή-
θρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν
ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο
νοσήματι.
5 ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχων ἐν
τῇ ἀσθενείᾳ.
6 τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν
ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;
7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω,
ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβή-
θραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ κατα-
βαίνει.
8 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ
περιπάτει.
9 καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβ-
βατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ.
10 ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, σάββατόν
ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατον.
11 ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν,
ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.
12 ἠρώτησαν οὖν αὐτὸν, τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι,
ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει;
13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου
ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.
14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν
τί σοι γένηται.

רמא עמר בלשון רומי — מיא נרמיני במעמודיתא אלא עד אנא אתא אנא אחרין מן קדמי נחת ׃ 8 אמר לה ישוע קום שקול
ערסך והלך ׃ 9 ובר שעתה אתחלם גברא הו וקם שקל ערסה והלך והו הו יומא שבתא הות ׃
אסא — 10 ואמרין לה יהודיא להו דאתאסי שבתא הי לא שליט לך דתשקול ערסך ׃
עבד — 11 הו דין ענא ואמר להון הו דעבדני חלימא הו אמר לי דשקול ערסך והלך ׃
שאל אסא — 12 ושאלוהי מנו גברא הנא דאמר לך דשקול ערסך והלך ׃ 13 הו דין דאתאסי לא ידע הוא מנו ישוע
גני — גיר אתגני הוא לה בכנשא סגיאא דאית הוא בדוכתא הי ׃ 14 בתר זבן אשכחה ישוע בהיכלא ואמר לה הא
שכח בלשון מצא — חלים אנת תוב לא תחטא דלמא נהוא לך מדם דביש מן קדמיא ׃
חטא

15 ܘܐܙܠ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܗܘ ܕܐܚܠܡܗ܂
16 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܪܕܦܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܝܫܘܥ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܗܘܐ ܒܫܒܬܐ܂
17 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܒܝ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܥܒܕ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ܂
18 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܡܩܛܠܗ ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܕܫܪܐ ܗܘܐ ܫܒܬܐ ܐܠܐ ܐܦ ܕܥܠ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܐܡܪ ܗܘܐ ܘܡܫܘܐ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܥܡ ܐܠܗܐ܂ ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ ܀ ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
19 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܐ ܥܒܕ ܡܕܡ ܡܢ ܨܒܘܬ ܢܦܫܗ ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܚܙܐ ܠܐܒܐ ܕܥܒܕ܂ ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܒܐ ܥܒܕ ܗܠܝܢ ܐܦ ܒܪܐ ܐܟܘܬܗ ܥܒܕ܂
20 ܐܒܐ ܓܝܪ ܪܚܡ ܠܒܪܗ ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܚܘܐ ܠܗ܂ ܘܝܬܝܪܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕܐ ܡܚܘܐ ܠܗ܂ ܕܐܢܬܘܢ ܬܬܕܡܪܘܢ܂
21 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܒܐ ܡܩܝܡ ܡܝܬܐ ܘܡܚܐ ܠܗܘܢ܂ ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܡܚܐ܂
22 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܒܐ ܕܐܢ ܠܐܢܫ ܐܠܐ ܟܠܗ ܕܝܢܐ ܝܗܒܗ ܠܒܪܐ܂
23 ܕܟܠܢܫ ܢܝܩܪ ܠܒܪܐ ܐܝܟ ܕܡܝܩܪ ܠܐܒܐ܂ ܡܢ ܕܠܐ ܡܝܩܪ ܠܒܪܐ܂ ܠܐ ܡܝܩܪ ܠܐܒܐ ܕܫܕܪܗ܂
24 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܬܝ ܘܡܗܝܡܢ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܂ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܂ ܘܠܕܝܢܐ ܠܐ ܐܬܐ܂ ܐܠܐ ܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ܂
25 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܐܦ ܗܫܐ ܐܝܬܝܗ܂ ܐܡܬܝ ܕܡܝܬܐ ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܗܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܢܚܘܢ܂
26 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐܒܐ ܐܝܬ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ܂ ܗܟܢܐ ܝܗܒ ܐܦ ܠܒܪܐ ܕܢܗܘܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ܂
27 ܘܐܫܠܛܗ ܕܢܗܘܐ ܥܒܕ ܐܦ ܕܝܢܐ܂
28 ܒܪܗ ܗܘ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ܂ ܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ ܒܗܕܐ ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ܂ ܐܡܬܝ ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܩܒܪܐ ܐܢܘܢ ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ܂
29 ܘܢܦܩܘܢ܂ ܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܘ ܛܒܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܚܝܐ܂ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܘ ܒܝܫܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܕܝܢܐ ܀

15 * *Et profectus est homo ille, dixitque Jihoudæis Jeschua eum esse qui sanauerat eum.*
16 * *Ac propterea persequebantur Jihoudæi Jeschua, & studebant eum interficere, quòd ista fecisset Sabbatho.*
17 * *Ipse verò Jeschua dixit eis, Pater meus vsque adhuc operatur, & ego operor.*
18 * *Et propterea magis studebant Jihoudæi eum interficere, non tantum quòd soluisset sabbathum, sed etiam quòd Deum patrem suum esse dixisset, ac seipsum coæqualem fecisset Deo.*

Lectio defunctorum.

Respondit autem Jeschua & dixit eis,
19 * *Amin amin dico vobis, Non potest Filius quid agere ex voluntate suiipsius, nisi quod viderit Patrem agentem: ea enim quæ Pater facit, hæc itidem & Filius facit.*
20 * *Pater siquidem diligit Filium, & quæcunque agit ostendit ei, & quæ sunt maiora istis opera demonstrat ei, vt vos miremini.*
21 * *Sicut enim Pater suscitat mortuos & viuificat eos, ita & Filius quos vult viuificat.*
22 * *Non enim Pater iudicat quenquam, sed omne iudicium dedit Filio.*
23 * *Vt vnusquisque honoret Filium, prout honorat Patrem; qui non honorat Filium, non honorat Patrem qui misit eum.*
24 * *Amin amin dico vobis, is qui audit sermonem meum, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, nec subibit iudicium: sed transiuit à morte in vitam.*
25 * *Amin amin dico vobis, Venit hora & nunc est quando mortui audient vocem Filij Dei, & ipsi qui audierint, viuent.*
26 * *Quemadmodum enim Pater habet vitam in seipso, sic etiam dedit Filio vt habeat vitam in seipso.*
27 * *Ac tribuit ei potestatem exercendi quoque iudicij.*
28 * *Quod verò Filius hominis sit, Ne hoc miremini, nam venit hora, quando ij omnes qui sunt in sepulchris audient vocem eius.*
29 * *Et prodibunt ij qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ; ij autem qui mala fecerunt in resurrectionem damnationis.*

15 ואזל הו גברא ואמר ליהודיא דישוע הו הו [a] דאחלמה : 16 ומטל הדא רדפין הוו יהודיא לישוע [b] ובעין
[c] למקטלה דהלין עבד הוא בשבתא : 17 הודין ישוע אמר להון אבי עדמא להשא עבד אף אנא עבד אנא :
18 ומטל הדא [d] יתיראית בעין הוו יהודיא למקטלה לא בלחוד [e] דשרא הוא שבתא אלא אף דעל אלהא אבוהי
אמר הוא [f] ומשוא הוא נפשה עם אלהא — קרינא דעניד׳א יג
ענא דין ישוע ואמר להון : 19 אמין אמין אמר אנא לכון דלא משכח ברא עבד מדם מן [a] צבות נפשה אלא מדם
דחזא לאבא דעבד אילין גיר דאבא עבד הלין אף ברא [b] אכותה עבד : 20 אבא גיר רחם לברה וכל מדם דעבד
מחוא לה ויתירין מן הלין עבדא מחוא לה דאנתון תתדמרון : 21 איכנא גיר דאבא מקים מיתא ומחא להון הכנא

[a] חלם [b] בעא
[c] קטל
[d] יתר [e] שרא
[f] שוא
[a] צבא

[b] פירושו כמוהו
[c] חיא [d] רמר [e] קום [f] מות

*Abiit ille homo, & nunciauit Iudæis 15
quia Ieſus eſſet qui fecit eum ſanum.
*Propterea perſequebantur Iudæi Ie- 16
ſum, quia hæc faciebat in Sabbatho.
*Ieſus autem reſpondit eis, Pater 17
meus vſque modò operatur: & ego ope-
ror. *Propterea ergo magis quærebant 18
eum Iudæi interficere: quia non ſolùm
ſoluebat ſabbathum, ſed & patrē ſuum
dicebat Deum, æqualem ſe faciens Deo.

*Reſpondit itaque Ieſus, & dixit eis: 19
Amen, amen dico vobis, non poteſt Fi-
lius à ſe facere quicquam, niſi quod vi-
derit Patrem facientem: quæcunque e-
nim ille fecerit, hæc & Filius ſimiliter
facit.
*Pater enim diligit Filium, & omnia 20
demonſtrat ei quæ ipſe facit, & maiora
his demonſtrabit ei opera, vt vos mire-
mini. D
*Sicut enim Pater ſuſcitat mortuos 21
& viuificat: ſic & Filius quos vult viui-
ficat.
*Neque enim Pater iudicat quen- 22
quam: ſed omne iudicium dedit Filio.
*Vt omnes honorificent Filium, ſi- 23
cut honorificant Patrem. qui non hono-
rificat Filium, non honorificat Patrem,
qui miſit illum.
*Amen, amen dico vobis, quia qui 24
verbum meum audit, & credit ei qui
me miſit, habet vitam æternam, & in
iudicium nō venit: ſed † tranſiet à mor-
te in vitam.
*Amen, amen dico vobis, quia venit 25
hora & nunc eſt, quando mortui au-
dient vocem Filij Dei, & qui audierint,
viuent.
*Sicut enim Pater habet vitam in ſe- 26
metipſo, ſic dedit & Filio habere vitam
in ſemetipſo.
*Et poteſtatē dedit ei etiam iudicium 27
facere, quia Filius hominis eſt.
*Nolite mirari hoc, quia venit hora 28
in qua omnes qui in monumentis ſunt,
audient vocem † eius.
*Et procedent qui bona fecerunt, in 29
reſurrectionem vitæ: qui verò mala ege-
runt, in reſurrectionem iudicij.

15 *ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς ἰουδαίοις ὅτι
ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.
16 *καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν
αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.
17 *ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι
ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.
18 *διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκ-
τεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα
ἴδιον ἔλεγε τὸν θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.

19 *Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή-
τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦ-
τα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
20 *ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ
αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς
θαυμάζητε.
21 *ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζωοποιεῖ,
οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.
22 *οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν
δέδωκε τῷ υἱῷ,
23 *ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα.
ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα
αὐτόν.
24 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων,
καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς
κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
τὴν ζωήν.
25 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν,
ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ
ἀκούσαντες ζήσονται.
26 *ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ
τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ·
27 *καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀν-
θρώπου ἐστί.
28 *μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ
ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ.
29 *καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστα-
σιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρί-
σεως.

21 ודכלה
22 לא הוא גיר אבא [h] דאן לאנש אלא כלה דינא יהבה לברא׃ ... אף ברא לאילין דצבא [g] מחיא׃
24 אמין אמין אמר אנא לכון ... ניקר לברא איך [i] דמיקר לאבא הו דלא מיקר לברא לא מיקר לאבא דשדרה׃
... דמן דשמע [k] מלתי [l] ומהימן למן דשדרני אית לה חיא דלעלם ולדינא לא אתא אלא שני לה מן [m] מותא לחיא׃
25 אמין אמין אמר אנא לכון [n] דאתיא שעתא אף השא [o] איתיה אמתי דמיתא נשמעון קלה דברה דאלהא והנון דשמעין
[p] נחון׃ 26 איכנא גיר דלאבא אית חיא [q] בקנומה הכנא יהב אף לברא דנהוון חיא בקנומה׃ 27 ואשלטה
דנהוא עבד אף דינא׃ 28 דברה הו דין דאנשא לא [s] תתדמרון בהדא [t] דאתיא שעתא אמתי דכלהון אילין דבקברא
אנון נשמעון קלה׃ 29 [u] ונפקון אילין דעבדו [x] טבתא [y] לקימתא דחיא ואילין דעבדו [z] בישתא לקימתא דדינא׃

[g] חיא [h] דון
[i] יקר
[k] מלל [l] הימן
[m] מות [n] אתא
[o] אית כמו יש
[q] חיא [p] קנומא פירושו עצם
[r] שלט [s] דמר [t] אתא
[u] נפק [x] טוב [y] קום [z] ביש

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܬܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ

30 ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܢ ܨܒܘܬ ܢܦܫܝ ܡܕܡ ܠܡܥܒܕ. ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܕܐܢ ܐܢܐ. ܘܕܝܢܝ ܟܐܢ ܗܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܥܐ ܐܢܐ ܨܒܝܢܝ. ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
31 ܐܢ ܐܢܐ ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ ܣܗܕܘܬܝ ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ.
32 ܐܚܪܝܢ ܗܘ ܗܘ ܕܡܣܗܕ ܥܠܝ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܡܣܗܕ ܥܠܝ.
33 ܐܢܬܘܢ ܫܕܪܬܘܢ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ. ܘܐܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ.
34 ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܢܣܒ ܐܢܐ ܣܗܕܘܬܐ. ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܚܘܢ.
35 ܗܘ ܫܪܓܐ ܗܘܐ ܕܕܠܩ ܘܡܢܗܪ. ܘܐܢܬܘܢ ܨܒܝܬܘܢ ܕܬܫܬܒܗܪܘܢ ܠܫܥܬܐ ܒܢܘܗܪܗ.
36 ܠܝ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܪܒܐ ܡܢ ܕܝܘܚܢܢ. ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ ܕܐܒܐ ܫܠܚܢܝ.
37 ܘܐܒܐ ܕܫܠܚܢܝ ܗܘ ܣܗܕ ܥܠܝ. ܠܐ ܩܠܗ ܡܡܬܘܡ ܫܡܥܬܘܢ. ܘܠܐ ܚܙܘܗ ܚܙܝܬܘܢ.
38 ܘܡܠܬܗ ܠܐ ܩܝܡܐ ܒܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܗܘ ܕܗܘ ܫܠܚ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
39 ܒܨܘ ܟܬܒܐ ܕܒܗܘܢ ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ.
40 ܘܠܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܐܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ.
41 ܫܘܒܚܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܠܐ ܢܣܒ ܐܢܐ.
42 ܐܠܐ ܝܕܥܬܟܘܢ ܕܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ.
43 ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܘܐܢ ܐܚܪܝܢ ܢܐܬܐ ܒܫܡ ܢܦܫܗ ܠܗܘ ܬܩܒܠܘܢ.
44 ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܕܫܘܒܚܐ ܡܢ ܚܕ ܠܚܕ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܫܘܒܚܐ ܕܡܢ ܚܕ ܐܠܗܐ ܠܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
45 ܠܡܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܡܩܛܪܓ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܩܕܡ ܐܒܐ. ܐܝܬ ܗܘ ܕܡܩܛܪܓ ܠܟܘܢ ܡܘܫܐ ܗܘ ܕܒܗ ܣܒܪܬܘܢ.
46 ܐܠܘ ܓܝܪ ܒܡܘܫܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܒܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܥܠܝ ܟܬܒ.
47 ܘܐܢ ܠܟܬܒܘܗܝ ܕܗܘ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܠܡܠܝ ܕܝܠܝ ܬܗܝܡܢܘܢ.

Matutinis Dominicæ III. post Epiphaniam.

30 * *Non possum ex voluntate meipsius quicquam agere, sed prout audio, iudico: & iudicium meum rectum est: non enim quæro voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.*
31 * *Si ego testor de meipso, testimoniũ meum non est verum.*
32 * *Alius est ille qui testatur de me, & scio verum esse eius testimonium quod testatur de me.*
33 * *Vos misistis ad Jouchanon, & testimonium præbuit veritati.*
34 * *Ego verò ab homine non capio testimonium, sed hæc dico vt vos seruemini.*
35 * *Ille erat Lucerna ardens & lucens: vos autem voluistis vosmetipsos glorificare ad horam in eius luce.*
36 * *Ego autem habeo testimonium maius* testimonio *Jouchanon, opera enim quæ dedit mihi Pater meus vt ea perficerẽ, ipsa inquam opera quæ perago, testantur de me quod Pater meus miserit me.*
37 * *Et Pater qui misit me, ipse testatur de me. nec vocem eius vnquam audistis nec speciem eius vidistis.*
38 * *Et sermo eius non manet in vobis, quia in eum quem misit ille, vos non creditis.*
39 * *Scrutamini scripturas, quia in illis vos putatis vitam æternam habere, & ipsæ sunt quæ testificantur de me.*
40 * *Nec vultis venire ad me vt vitam æternam habeatis.*
41 * *Gloriam ab hominibus non capio.*
42 * *Sed noui vos dilectionem Dei non ha-*
43 *bere in vobis.* * *Ego veni in nomine Patris mei, neque recipitis me: si alius venerit in nomine proprio, illum recipietis.*
44 * *Quomodo potestis credere qui gloriam alius ab alio captetis, & gloriam quæ à solo*
45 *Deo est, non quæratis?* * *Num putatis me accusaturum vos coram Patre? est qui vos accuset Mousche ille in quo speratis.*
46 * *Si enim Mousche crederetis, mihi quoque crederetis; Mousche enim de me scripsit.*
47 * *Quòd si scriptis illius non creditis, quomodo verbis meis credetis?*

דְצַפְרָא דְחַד בְּשַׁבָּא דְתְלָתָא דְבָתַר דְנַחָא יד

30 לָא מֶשְׁכַּח אֶנָא מֶן ᵃצְבוּת נַפְשִׁי מֶדֶם לְמֶעְבַּד אֶלָּא אַיכַנָא דְשָׁמַע אֶנָא ᵇדָאֶן אֶנָא וְדִינִי ᶜכָאֵין הוּ לָא גֵיר בָּעֵא צְבִינִי אֶלָּא צְבִינֵה דְמַן דְשַׁדְרַנִי׃ 31 אֶן אֶנָא ᵉמַסְהֵד אֶנָא עַל נַפְשִׁי סָהֲדוּתִי לָא הֲוָת שַׁרִירָא׃
32 אַחֲרִין הוּ הוּ דְמַסְהֵד עֲלַי וְיָדַע אֶנָא דְשַׁרִירָא הִי סָהֲדוּתֵה דְמַסְהֵד עֲלַי׃ 33 אַנְתּוּן שַׁדַּרְתּוּן לְוָת יוּחַנָן וְאַסְהֵד עַל שְׁרָרָא׃
34 אֶנָא דֵין לָא הֲוָא מֶן בַּרְנָשָׁא נָסֵב אֶנָא סָהֲדוּתָא אֶלָּא הָלֵין אָמַר אֶנָא דְאַנְתּוּן ᶠתַחוּן׃
35 הוּ שְׁרָגָא הֲוָא דְדָלֵק ᵍוּמַנְהַר וְאַנְתּוּן ʰצְבִיתוּן ⁱדְתֶשְׁתַּבְהֲרוּן לְשָׁעְתָא בְּנוּהֲרֵה׃ 36 לִי דֵין אִית לִי סָהֲדוּתָא דְרַבָּא מֶן דְיוּחַנָן עַבְדָא גֵיר דְיַהֵב לִי אָבִי דְאַשְׁלֵם אֶנוּן הָנוּן עַבְדָא דְעָבֵד אֶנָא סָהֲדִין עֲלַי דְאַבָּא שַׁלְחַנִי׃

ᵃ צְבָא ᵇ דוּן ᶜ כּוּן
ᵉ צְבָא ᶠ סְהַד
ᶠ חֲוָא ᵍ נְהַר כמו זהר
ʰ צְבָא ⁱ שְׁבַח

Non possum ego à meipso facere 30
quicquam. Sicut audio, iudico: & iudi-
cium meum iustum est. quia non quæro
voluntatem meam, sed voluntatem eius
qui misit me.
Si ego testimonium perhibeo de me- 31
ipso, testimoniū meum non est verum.
Alius est qui testimonium perhibet 32
de me: & scio quia verum est testimo-
nium † quod perhibet de me.
Vos misistis ad Iohannem: & testi- 33
monium perhibuit veritati.
Ego autē non ab homine testimoniū 34
accipio: sed hæc dico vt vos salui sitis.
Ille erat lucerna ardens & lucens. 35
Vos autem voluistis ad horā exultare in
luce eius. Ego autē habeo testimoniū 36
maius Iohanne. Opera enim quæ dedit
mihi Pater vt perficiam ea: ipsa opera
quæ ego facio, testimonium perhibent
de me, quia Pater misit me.
Et qui misit me Pater, ipse testimo- 37
nium perhibuit de me. neque vocem
eius vnquam audistis, neque speciem
eius vidistis.
Et verbum eius non habetis in vo- 38
bis manens, quia quem misit ille, huic
vos non creditis.
Scrutamini scripturas, quia vos pu- 39
tatis in ipsis vitam æternam habere: &
illæ sunt quæ testimonium perhibent
de me. Et non vultis venire ad me vt 40
vitam habeatis. Claritatem ab ho- 41
minibus non accipio.
Sed cognoui vos, quia dilectionem 42
Dei non habetis in vobis.
Ego veni in nomine Patris mei, & 43
non † accipitis me: si alius venerit in no-
mine suo, illum accipietis.
Quomodo vos potestis credere, qui 44
gloriam ab inuicem accipitis: & gloriam
quæ à solo Deo est, non quæritis?
Nolite putare quia ego accusaturus 45
sim vos apud Patrē. est qui accusat vos,
Moyses, in quo vos speratis.
Si enim crederetis Moysi, crederetis 46
forsitan & mihi. de me enim ille scripsit.
Si autem illius literis non creditis, 47
quomodo verbis meis credetis?

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς
ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ
θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με
31 πατρός. ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία
μου οὐκ ἔστιν ἀληθής·
32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀλη-
θής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε
τῇ ἀληθείᾳ·
34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω·
ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.
35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς
δὲ ἠθελήσατε πρὸς ὥραν ἀγαλλιαθῆναι ἐν τῷ φωτὶ
αὐτοῦ.
36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ ἰωάννου. τὰ γὰρ
ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με
ἀπέσταλκε.
37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ
ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ
ἑωράκατε·
38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν
ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.
39 ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς
ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι πε-
ρὶ ἐμοῦ·
40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.
41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω.
42 ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχε-
τε ἐν ἑαυτοῖς.
43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ
λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον λήψεσθε.
44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων
λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ
45 ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς
τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλ-
46 πίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί·
περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.
47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς
ῥήμασι πιστεύσετε;

37 ואבא דשלחני הו סהד עלי לא קלה מן מתום שמעתון ולא חזוה חזיתון ׃ 38 ומלתה לא מקויא בכון ס...
דבהו דהו שדר אנתון לא מהימנין אנתון ׃ 39 בצו כתבא דבהון מסברין אנתון דחיא דלעלם איתלכון והנון
סהדין עלי ׃ 40 ולא צבין אנתון דתאתון לותי דחיא דלעלם נהוון לכון ׃ 41 שובחא מן בנינשא לא נסב אנא ׃
42 אלא ידעתכון דחובה דאלהא לית בכון ׃ 43 אנא אתית בשמה דאבי ולא מקבלין אנתון לי אן אחרין נאתא
בשם נפשה להו תקבלון ׃ 44 איכנא משכחין אנתון למהימנו דשובחא חד מן חד מקבלין אנתון ושובחא דמן...
אלהא לא בעין אנתון ׃ 45 למא סברין אנתון דאנא מקטרג אנא לכון קדם אבא איתוהי מן דמקטרג לכון...
הו דבה סברתון ׃ 46 אלו גיר במושא הימנתון אף בי מהימנין הויתון מושא גיר עלי כתב ׃ 47 ואן לכתבוהי דהו לא
מהימנין אנתון איכנא למלי דילי תהימנון ׃

חזא מלל
קוא הימן בצא
צבא אתא
שבח ידע חבב
הימן
בעא
קטרג
מלל

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܕܛܒܪܝܘܣ܀
2 ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܒܟܪܝܗܐ܀
3 ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ ܘܬܡܢ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܀
4 ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܀
5 ܘܐܪܝܡ ܝܫܘܥ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܐܝܟܐ ܢܙܒܢ ܠܚܡܐ ܕܢܐܟܠܘܢ ܗܠܝܢ܀
6 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܟܕ ܡܢܣܐ ܠܗ ܗܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ܀
7 ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܠܚܡܐ ܠܐ ܣܦܩ ܠܗܘܢ ܟܕ ܩܠܝܠ ܩܠܝܠ ܢܣܒ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ܀
8 ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ܀
9 ܐܝܬ ܗܪܟܐ ܛܠܝܐ ܚܕ ܕܐܝܬ ܥܠܘܗܝ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܕܣܥܪܐ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ܀
10 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܥܒܕܘ ܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ ܢܣܬܡܟܘܢ ܥܣܒܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐ ܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܗܝ ܘܐܣܬܡܟܘ ܓܒܪܐ ܒܡܢܝܢܐ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ܀
11 ܘܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܦܠܓ ܠܕܣܡܝܟܝܢ ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܡܢ ܢܘܢܐ ܟܡܐ ܕܨܒܘ܀
12 ܘܟܕ ܣܒܥܘ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܢܫܘ ܩܨܝܐ ܕܐܬܝܬܪܘ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܡܕܡ܀
13 ܘܟܢܫܘ ܘܡܠܘ ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܩܨܝܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܪܘ ܠܗܠܝܢ ܕܐܟܠܘ ܡܢ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܕܣܥܪܐ܀
14 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܚܙܘ ܐܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܘ ܢܒܝܐ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ܀
15 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܐܬܐ ܠܡܚܛܦܗ ܘܠܡܥܒܕܗ ܡܠܟܐ ܘܫܢܝ ܠܗ ܠܛܘܪܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ܀
16 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܢܚܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܝܡܐ܀

Ad Oblationem Dominicæ IIII. post Epiphaniam.

CAP. VI.

1 *Post hæc profectus est Jeschua trans mare Galilææ quod est Tiberiadis.*
2 * *Et post eum abierunt cœtus multi, quoniam videbant signa quæ edebat in ægrotis.*
3 * *Et ascendit Jeschua in montem, ibique sedebat cum discipulis suis.*
4 * *Propè autem erat festum Pezcho Iudæorum.*
5 * *Et sustulit Jeschua oculos suos, viditque turbam multam venientem ad se, & dixit Philippo, Unde ememus panem vt isti edant?*
6 * *Hoc autem dicebat dum tentaret eum, ipse enim sciebat quid esset facturus.*
7 * *Dixit ei Philippus, Ducentorum denariorum panis nō sufficeret eis quum quid minimum singuli eorum acciperent.*
8 * *Dixit ei, Unus ex discipulis suis Andreas frater Schemeoun Kipho.*
9 * *Est hic puer quidam habens secum quinque placentas hordeaceas, & duos pisces, sed hæc quid sunt ad hos omnes?*
10 * *Dixit eis Jeschua, Efficite vt omnes homines discumbant, erat autem gramen multum in illo loco. Et discubuerunt viri numero quinquies mille.*
11 * *Et accepit Jeschua panem, & benedixit ac distribuit illis qui discumbebant. similiter etiam de piscibus quantum volebant.*
12 * *Quumque saturati fuissent dixit discipulis suis, Colligite fragmenta quæ superfuerunt, ne quid depereat.*
13 * *Collegerunt itaque & impleuerunt duodecim cophinos fragmentis illis qui superfuerunt his qui comederunt ex quinque panibus hordeaceis.*
14 * *Isti autem homines quum vidissent signum quod ediderat Jeschua, dicebant, Verè hic est Propheta ille qui venturus erat in mundum.*
15 * *Jeschua verò cognouit eos venturos ad corripiendum eum vt ipsum facerent regem, & subduxit sese in montem illum solus.*

Feria IIII. hebdomadis V. Ieiunij.

16 * *Quum autem esset vespera, descenderunt discipuli eius ad mare.*

---

1 בתר הלין אזל ישוע לעברא דימא דגלילא דטבריוס׃ 2 ואזלו בתרה כנשא סגיאא מטל דחזין הוו אתותא דעבד בכריהא׃ 3 וסלק ישוע לטורא ותמן יתב הוא עם תלמידוהי׃ 4 קריב הוא דין עאדא דפצחא דיהודיא׃ 5 וארים ישוע עינוהי וחזא כנשא סגיאא דאתא לותה ואמר לפיליפוס איכא נזבן לחמא דנאכלון הלין׃ 6 הדא דין אמר כד מנסא לה הוא הו גיר ידע הוא מנא עתיד למעבד׃ 7 אמר לה פיליפוס דמאתין דינרין לחמא לא ספק להון כד קליל קליל נסב חד חד מנהון׃ 8 אמר לה חד מן תלמידוהי אנדראוס אחוהי דשמעון כאפא׃ 9 אית הרכא טליא חד דאית עלוהי חמש גריצן דסערא ותרין נונין אלא הלין

CAP. VI.

POst hæc abijt Iesus trans mare Gali- 1
lææ, quod est Tyberiadis:
Et sequebatur eum multitudo ma- 2
gna, quia videbant signa quæ faciebat A
super his qui infirmabantur.
Subijt ergo in montem Iesus: & ibi 3
sedebat cum discipulis suis.
Erat autem proximum Pascha, dies 4
festus Iudæorum.
Cùm subleuasset ergo oculos Iesus, 5
& vidisset quia multitudo maxima ve-
nit ad eum, dicit ad Philippum, Vnde
ememus panes, vt manducent hi?
Hoc autem dicebat tentans eum: 6
ipse enim sciebat quid esset facturus.
Respondit ei Philippus, Ducento- 7
rum denariorum panes nõ sufficiunt eis,
vt vnusquisque modicum quid accipiat.
Dicit ei vnus ex discipulis eius, An- 8
dreas frater Simônis Petri.
Est puer vnus hic qui habet quinque 9
panes ordeaceos, & duos pisces: sed hæc
quid sunt inter tantos?
Dicit ergo Iesus, Facite homines dis- 10
cumbere. Erat autem fœnum multum
in loco. Discubuerunt ergo viri, nume- B
ro quasi quinque millia.
Accepit ergo Iesus panes: & cùm gra 11
tias egisset, distribuit discumbentibus:
similiter & ex piscibus quantum vole-
bant.
Vt autem impleti sunt, dixit disci- 12
pulis suis, Colligite quæ superauerunt
fragmenta, ne pereant.
Collegerunt ergo, & impleuerunt 13
duodecim cophinos fragmentorum ex
quinque panibus ordeaceis†, quę super-
fuerunt his qui manducauerant.
Illi ergo homines cùm vidissent quod 14
Iesus fecerat signum, dicebant, Quia hic
est verè Propheta qui venturus est in
mundum.
Iesus ergo cùm cognouisset quia ven 15
turi essent vt raperent eum, & facerent
eum regem, fugit iterum in mõtem ipse
solus.

VT autem serò factum est, descen- 16
derunt discipuli eius ad mare.

ϛ.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης
τῆς γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος.
2 καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς· ὅτι ἑώρων αὐτοῦ τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.
3 ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ.
4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων.
5 ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος
ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν φί-
λιππον, πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;
6 τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἤ-
μελλε ποιεῖν.
7 ἀπεκρίθη αὐτῷ φίλιππος, διακοσίων δηναρίων ἄρ-
τοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ.
8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνδρέας ἀδελ-
φὸς σίμωνος πέτρου,
9 ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ
δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;
10 εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς, ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν.
ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες
τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.
11 ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε
τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ
ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.
12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, συ-
ναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπό-
ληται.
13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασ-
μάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε
τοῖς βεβρωκόσιν.
14 οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ ἰησοῦς,
ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς
τὸν κόσμον.
15 ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἁρπάζειν
αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, πάλιν ἀνεχώρησε εἰς
τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἐπὶ τὴν θάλασσαν·

מנא אנין להלין כלהון ׃ 10 אמר להון ישוע עבדו אנשא כלהון דנסתמכון עסבא דין סגי הוא בדוכתא הי
ואסתמכו גברא במניניא חמשא אלפין ׃ 11 ושקל ישוע לחמא ובריך ופלג להנון דסמיכין והכנא אף מן נונא
כמא דצבו ׃ 12 וכד סבעו אמר לתלמידוהי כנשו קציא דיתרו דלא נאבד מדם ׃ 13 וכנשו ומלו
תרעסר קופינין דקציא אילין דיתרו להנון דאכלו מן חמשא לחמין דסערא ׃ 14 הנון דין אנשא חזו
אתא דעבד ישוע אמרין הוו שרירא הנו נביא דאתא לעלמא ׃ 15 ישוע דין ידע דעתידין דנאתון נחטפוניהי
ונעבדוניהי מלכא ושני לה לטורא הו בלחודוהי ׃
16 וכד הוא רמשא נחתו תלמידוהי לימא ׃
דארבעא בשבא דשבתא דא ׃ דצומא יו

סמך פרושו ומקום
מנא
צבא קצא כמו קץ
אבד מלא
מן לשון יון קציא
יתר חזא שרר
אתא חטף עבר
צום נחת

17 * *Et conſederunt in naui & tranſibant ad*
Capharnachum : porrò tenebræ ingruerant,
nec venerat ad eos Jeſchua.
18 * *Mare autem intumeſcebat aduerſus eos,*
propterea quòd ventus magnus perflabat.
19 * *Et prouecti erant quaſi ſtadia viginti*
quinque aut triginta quum aſpexerunt Ie-
ſchua ambulantem ſuper mare, dumque ap-
propinquaret ipſorum naui, timuerunt.
20 * *Ipſe verò Jeſchua dixit eis, Ego ſum, ne*
timeatis.
21 * *Cupiebant autem excipere eum in na-*
uim, & eo momento nauis illa adfuit regioni
illi in quam proficiſcebantur.
22 * *Poſtero autem die turba illa quæ ſtabat*
trans mare, viderunt nullam aliam eſſe na-
uim illic præter eam quam conſcenderant di-
ſcipuli, & non ingreſſum fuiſſe cũ eis Jeſchua
cum diſcipulis ſuis in nauim.
23 * *Veniebant autem naues aliæ ex Tibe-*
riade ad crepidinem loci illius vbi comede-
rant panem quum benedixiſſet Jeſchua.
24 * *Quúmque vidiſſet turba illa illic non*
eſſe Jeſchua, nec etiam diſcipulos eius, conſcen-
derunt illas naues, venerúntque in Caphar-
nachum, & quærebant Jeſchua.
25 * *Quúm autem inueniſſent eum trans ma-*
re, dicunt ei, Magiſter noſter quando huc ve-
niſti?
26 * *Reſpondit Jeſchua & dixit eis, Amin*
amin dico vobis, quòd quæritis me non eſt
quia videritis ſigna, ſed quia comederitis pa-
nem & expleti ſitis.
27 * *Ne operemini cibum qui perit, ſed cibum*
illum qui permanet in vitam æternam, quem
Filius hominis dabit vobis. hunc enim Pater
ſignauit Deus.
28 * *Dicunt ei, Quid faciemus vt operemur*
opera Dei.
29 * *Reſpondit Jeſchua & dixit eis, Hoc eſt*
opus illud Dei, vt credatis in eum quem ille
miſit.

Oblationis quotidianæ.

30 * *Dicunt ei, Quodnam ſignum edis vt*
videamus & credamus in te? quid opera-
ris?

---

17 ויתבו בספינתא [d] ואתין הוו לעברא לכפרנחום וחשכה הוא לה ולא אתי הוא לותהון ישוע ׃
18 ימא דין [e] אזדקף הוא עליהון מטל דרוחא רבתא נשבת הות ׃ 19 ודברו איך [f] אסטדותא עסרין וחמשא או
תלתין [g] וחזו לישוע כד מהלך על ימתא וכד קרב לות ספינתהון דחלו ׃ 20 הו דין ישוע אמר להון אנא אנא לא
תדחלון ׃ 21 [h] וצבו הוו [i] דנקבלוניהי בספינתא ובה בשעתא ספינתא הי הות לות ארעא הי דאזלין הוו לה ׃
22 וליומא דבתרה הו כנשא [k] דקאם הוא בעברא דימא חזו דספינתא אחרתא לית הוא תמן אלא אן הי דסלקו
התלמידא ולא על הוא עמהון ישוע עם תלמידוהי לספינתא ׃
23 אתי [m] הוו דין אלפא אחרניתא מן טבריום על [n] גנב דוכתא הי דאכלו בה לחמא כד ברך ישוע ׃

[c] יתב [d] אתא
[e] זקף בלשון רום
[f] מן לשון יון
[g] חזא
[h] צבא [i] קבל
[k] קום
[l] אתא [m] חזא
[n] גנב כמו גבעת

* Et cùm ascendissent nauim, vene- 17
runt trans mare in Capharnaum. & te-
nebræ iam factæ erant: & non venerat
ad eos Iesus.
* Mare autem, vento magno flante, 18
exurgebat.
* Cùm remigassent ergo quasi stadia 19
viginti quinque aut triginta, vident Ie-
sum ambulantem supra mare, & proxi-
mum naui fieri: & timuerunt. C
* Ille autem dicit eis, Ego sum, nolite 20
timere.
* Voluerunt ergo eum accipere in na- 21
uim: & statim nauis fuit ad terram quã
ibant.
* Altera die, turba quæ stabat trans 22
mare, vidit quia nauicula alia non erat
ibi nisi vna, & quia non introisset cum
discipulis suis Iesus in nauim, sed soli di-
scipuli eius abijssent:
* Aliæ verò superuenerunt naues à Ty 23
beriade iuxta locum vbi manducaue-
rant panem, gratias agentes †Domino.
* Cùm ergo vidisset turba quia Iesus 24
non esset ibi, neque discipuli eius, ascen-
derunt in nauiculas, & venerũt Caphar-
naum quærentes Iesum.
* Et cùm inuenissent eum trans ma- 25
re, dixerunt ei, Rabbi, quando huc ve-
nisti?
* Respondit eis Iesus, & dixit, Amen 26
amen dico vobis, Quęritis me non quia D
vidistis signa, sed quia manducastis ex
panibus, & saturati estis.
* Operamini non cibum qui perit, sed 27
qui permanet in vitam æternam, quem
Filius hominis dabit vobis. Hunc enim
Pater signauit Deus.
* Dixerunt ergo ad eum, Quid facie- 28
mus vt operemur opera Dei?
* Respondit Iesus, & dixit eis, Hoc est 29
opus Dei, vt credatis in eum quem mi-
sit ille.

* DIXERVNT ergo ei, Quod ergo 30
tu facis signum, vt videamus & creda-
mus tibi? quid operaris?

17 * καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσ-
σης εἰς καπερναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐλη-
λύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς·

18 * ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο.

19 * ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα,
θεωροῦσι τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ
ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.

20 * ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

21 * ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον
ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 * τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης,
ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς
ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον.

23 * ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου
ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου.

24 * ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς κα-
περναοὺμ ζητοῦντες τὸν ἰησοῦν.

25 * καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ,
ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;

26 * ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε
ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.

27 * ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ
τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ
θεός.

28 * εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, τί ποιοῦμεν ἵνα ἐργαζώμεθα
τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;

29 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον
τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

30 * Εἶπον οὖν αὐτῷ, τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν
καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

24 וכד חזא הו כנשא דלא הוא תמן ישוע אף לא תלמידוהי סלקו להלין אלפא ואתו לכפרנחום ובעין הוו
לה לישוע: 25 וכד אשכחוהי בעברא דימא אמרין לה רבן אמתי אתית להרכא: 26 ענא ישוע
ואמר להון אמין אמין אמר אנא לכון דבעין אנתון לי לא הוא מטל דחזיתון אתותא אלא דאכלתון לחמא וסבעתון:
27 לא תפלחון מאכולתא דאבדא אלא מאכולתא דמקויא לחיא דלעלם אידא דברה דאנשא נתל לכון
להנא גיר אבא חתם אלהא: 28 אמרין לה מנא נעבד דנפלוח עבדא דאלהא: 29 ענא ישוע ואמר
להון הנו עבדא דאלהא דתהימנון במן דהו שדר: 30 אמרין לה מנא אתא עבד אנת דנחזא ונהימן בך מנא סער אנת
דקורבא וכליום יז

למר בעא
שכח בלשון מצא
אתא
חזא אתא כמו אות
אכל קוא
נתל פלח
חזא הימן
סער פירושו עשה

31 ܐܒܗܝܢ ܡܢܢܐ ܐܟܠܘ ܒܡܕܒܪܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܕܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ.

32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܝ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܕܩܘܫܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ.

33 ܠܚܡܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܝܗܒ ܚܝܐ ܠܥܠܡܐ.

34 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ ܒܟܠܙܒܢ ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ.

35 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝܐ. ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܐ ܢܟܦܢ. ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ.

36 ܐܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܚܙܝܬܘܢܢܝ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.

37 ܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܠܘܬܝ ܢܐܬܐ. ܘܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܐ ܐܦܩܝܗ ܠܒܪ.

38 ܕܢܚܬܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܝ. ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.

39 ܗܢܘ ܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܕܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܠܐ ܐܘܒܕ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.

40 ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ. ܕܟܠ ܕܚܙܐ ܠܒܪܐ ܘܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.

41 ܡܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܡܪ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ.

42 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܝܘܣܦ. ܗܘ ܕܚܢܢ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܗܢܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ.

43 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܬܪܛܢܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ.

44 ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܓܪܗ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.

45 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܢܒܝܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܦܝ ܕܐܠܗܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܗܟܝܠ ܡܢ ܐܒܐ. ܘܝܠܦ ܡܢܗ ܐܬܐ ܠܘܬܝ.

46 ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܙܐ ܐܢܫ ܠܐܒܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܗܘ ܚܙܐ ܠܐܒܐ ❖

ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ ❖ ܫܠܡ ❖

47 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

31 * *Patres nostri Maneno comederunt in deserto, sicut scriptum est, Panem de cælo dedit eis ad comedendum.*

32 * *Dixit eis Jeschua, Amin amin dico vobis, Mousche non dedit vobis panem illum è cælo, sed Pater meus dat vobis panem illum veritatis è cælo.*

33 * *Panis enim Dei, is est qui descendit de cælo, & dat vitam mundo.*

34 * *Dicunt ei, Domine noster, semper da nobis panem istum.*

35 * *Dixit eis Jeschua, Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, haudquaquam esuriet; & qui credit in me, non sitiet in æternum.*

36 * *Sed dixi vobis, Vidistis me neque creditis.*

37 * *Quicquid dat mihi Pater meus, ad me veniet, & eum qui venit ad me, non eijciam foras.*

38 * *Quia descendi è cælo, non vt faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius, qui misit me.*

39 * *Hæc est autem voluntas eius qui misit me, vt quicquid dedit mihi, non perdam ex eo, sed suscitem illud vltimo illo die.*

40 * *Hæc est enim voluntas Patris mei, vt quisquis videt Filium & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego suscitabo eum vltimo illo die.*

41 * *Jihoudæi verò murmurabant de eo, quòd dixisset, Ego sum panis ille qui descendi de cælo.*

42 * *Et dicebant, Nónne hic est Jeschua filius Jauseph, cuius nos nouimus patrem & matrem? Et quomodo dicit iste, E cælo descendi?*

43 * *Respondit Jeschua & dixit eis, Ne murmuretis vnus cum alio.*

44 * *Nemo potest venire ad me, nisi traxerit eum Pater qui misit me: & ego suscitabo eum vltimo illo die.*

45 * *Scriptum est enim in Prophetis, Futuri omnes docti à Deo. Quisquis igitur audiuit à Patre, & didicit ab eo, venit ad me.*

46 * *Non quòd viderit quispiam Patrem, nisi is qui à Deo est, ipse vidit Patrem.*

Oblationis quotidianæ.

47 * *Amin amin dico vobis, Quisquis credit in me, habet vitam æternam.*

31 אבהין מננא אכלו במדברא איכנא דכתיב דלחמא מן שמיא יהב להון למאכל ׃ 32 אמר להון ישוע אמין אמין אמר אנא לכון דלא הוא מושא יהב לכון לחמא מן שמיא אלא אבי יהב לכון לחמא דקושתא מן שמיא ׃ 33 לחמה גיר דאלהא איתוהי הו דנחת מן שמיא ויהב חיא לעלמא ׃ 34 אמרין לה מרן בכל זבן הב לן לחמא הנא ׃ 35 אמר להון ישוע אנא אנא לחמא דחיא מן דאתא לותי לא נכפן ומן דמהימן בי לא נצהא לעלם ׃ 36 אלא אמרת לכון דחזיתונני ולא מהימנין אנתון ׃ 37 כל דיהב לי אבי לותי נאתא ומן דאתא לותי לא אפקה לבר ׃ 38 דנחתת מן שמיא לא הוא דאעבד צביני אלא צבינה דמן דשדרני ׃ 39 הנו דין צבינה דמן דשדרני דכל דיהב לי לא אובד מנה אלא אקימיוהי

ᵈ אבל כמו חמן · ᵉ קושתא כמו קושטא · ᶠ נחת · ʰ יהב · ⁱ כפן · ᵏ חימן · ˡ צהא כמו צמא · ᵐ חזא · ⁿ אתא · ᵒ נפק · ᵖ צבא · ᵠ אבד · ʳ קום

Patres noſtri manducauerunt man- 31
na in deſerto,ſicut ſcriptum eſt, Panem
de cælo dedit eis manducare.
Dixit ergo eis Ieſus, Amen amen di- 32
co vobis,nō Moyſes dedit vobis panem
de cęlo,ſed Pater meus dat vobis panem
de cælo verum.
Panis enim † Dei eſt qui de cælo de- 33
ſcendit,& dat vitam mundo.
Dixerunt ergo ad eum,Domine,ſem- 34
per da nobis panem hunc.
Dixit autem eis Ieſus,Ego ſum panis 35
vitæ;qui venit ad me,non eſuriet:& qui
credit in me,non ſitiet †vnquam.
Sed dixi vobis,quia & vidiſtis me & 36
non †creditis. Omne quod dat mihi 37
Pater,ad me veniet: & eum qui venit ad
me,non eijciam foras.
Quia deſcendi de cælo, non vt fa- 38
ciam voluntatem meam, ſed volunta-
tem eius qui miſit me.
Hæc eſt enim voluntas eius qui mi- 39
ſit me,Patris: vt omne quod dedit mihi,
non perdam ex eo, ſed reſuſcitem illud
in nouiſſimo die.
Hæc eſt autem voluntas Patris mei 40
qui miſit me:vt omnis qui videt Filium, E
& credit in eum,habeat vitam ęternam,
& ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo
die.
Murmurabant ergo Iudæi de illo, 41
quia dixiſſet, Ego ſum panis viuus qui
de cælo deſcendi.
Et dicebant, Nónne hic eſt Ieſus fi- 42
lius Ioſeph, cuius nos nouimus patrem
& matrem? Quomodo ergo dicit hic:
Quia de cælo deſcendi?
Reſpondit ergo Ieſus, & dixit eis, 43
Nolite murmurare inuicem:
Nemo poteſt venire ad me, niſi Pa- 44
ter qui miſit me, traxerit eum, & ego re-
ſuſcitabo eum in nouiſſimo die.
Eſt ſcriptum in Prophetis, Et erunt 45
omnes docibiles Dei. Omnis qui audi-
uit à Patre,& didicit, venit ad me.
Non quia Patrē vidit quiſquam,niſi 46
is qui eſt à Deo: hic vidit Patrem.

AMEN amen dico vobis, Qui cre- 47
dit in me,habet vitam æternam.

31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

36 ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.

38 ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

40 τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 ἐγόγγυζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·

42 καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ υἱὸς ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

43 ἀπεκρίθη οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ γογγύζετε μετ᾽ ἀλλήλων.

44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, ἑλκύσῃ αὐτόν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς οὖν ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρός με.

46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα.

47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

ביומא אחריא ׃ 40 הנו גיר צבינה דאבי דכל דחזא לברא ומהימן בה נהוון לה חיא דלעלם ואנא אקימיה
ביומא אחריא ׃ 41 יהודיא דין רטנין הוא עלוהי דאמר דאנא אנא לחמא דנחתת מן שמיא ׃
42 ואמרין הוו לא הוא הנא ישוע בר יוסף הו דחנן ידעין לאבוהי ולאמה ואיכנא אמר הנא דמן שמיא נחתת ׃
43 ענא ישוע ואמר להון לא תרטנון חד עם חד ׃ 44 לא אנש משכח דנאתא לותי אלא אן נגרה אבא דשדרני
ואנא אקימיוהי ביומא אחריא ׃ 45 כתיב גיר בנביא דנהוון כלהון מלפא דאלהא כל מן דשמע הכיל מן אבא
וילף מנה אתא לותי ׃ 46 לא הוא דחזא אנש לאבא אלא מן דמן אלהא איתוהי הו הו חזא לאבא ׃
דקורבא דכליום יח 47 אמין אמין אמר אנא לכון דמן דמהימן בי אית לה חיא דלעלם ׃

רשן · נחתת
קום · אלף
ילף כמו אלף
אית כמו יש
הימן

48 * *Ego ſum panis vitæ.*
49 * *Patres veſtri comederunt Maneno in deſerto, & mortui ſunt.*
50 * *Hic eſt autem panis ille, qui deſcendit de cælo, vt comedat homo ex eo, & nõ moriatur.*
51 * *Ego ſum panis viuus, qui de cælo deſcẽdi: & ſi quis ederit ex hoc pane, viuet in æternum. & panis quem ego dabo, corpus meũ eſt, quod pro vita mundi do.*
52 * *Rixabantur autem Jihoudæi alius cum alio, & dicebant: Quomodo poteſt iſte corpus ſuum dare nobis ad comedendum?*
53 * *At dixit eis Jeſchua: Amin amin dico vobis, niſi comederitis corpus Filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, nõ habebitis vitam in vobis.*
54 * *Porro qui comedit ex corpore meo, & bibit ex meo ſanguine, habet vitam eternam, & ego ſuſcitabo eum in nouiſſimo illo die.*
55 * *Corpus enim meũ verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus.*
56 * *Qui comedit corpus meum, & bibit meũ ſanguinem, in me manet, & ego in eo.*
57 * *Sicut miſit me Pater viuens, & ego viuo propter Patrem; & qui comederit me, etiam ipſe viuet propter me.*
58 * *Hic eſt panis ille qui deſcendit è cælo, non eſt ſicut illud quod comederunt patres veſtri Maneno, et mortui ſunt: qui comederit ex hoc pane, viuet in æternum.*
59 * *Hæc dixit in ſynagoga dum doceret in Capharnachum.*
60 * *Multi autem, qui audierunt, ex diſcipulis eius dicunt: Durus eſt hic ſermo, quis poteſt eum audire?*

Matutinis feriæ quartæ Septimanæ Paſſionis.

61 * *Jeſchua verò ſciens apud ſe murmurare de hoc diſcipulos ſuos, dixit eis: Hoc vos offendit?*
62 * *Si videritis igitur Filium hominis aſcendentem eò loci vbi erat à principio?*
63 * *Spiritus eſt qui viuificat, corpus non prodeſt quicquã: verba quæ ego loquor vobiſcum, ſpiritus ſunt, & vita ſunt.*

---

48 אנא אנא לחמא דחייא ׃ 49 אבהיכון אכלו מננא במדברא ומיתו ׃ 50 הנו דין לחמא דנחת [illegible] ואכול אנש מנה ולא נמות ׃ 51 אנא אנא לחמא חיא דמן שמיא נחתת ואן אנש נאכול מן לחמא נחא לעלם ולחמא אינא דאנא אתל פגרי הו דעל אפי חיוהי דעלמא יהב אנא ׃ 52 נצין הוו דין יהודיא חד עם חד ואמרין איכנא משכח הנא פגרה דנתל לן למאכל ׃ 53 ואמר להון ישוע אמין אמין אמר אנא לכון דאן לא תאכלון פגרה דברה דאנשא ותשתון דמה לית לכון חייא בקנומכון ׃ 54 דאכל דין מן פגרי ושתא מן דמי אית לה חייא דלעלם ואנא אקימיוהי ביומא אחריא ׃ 55 פגרי גיר שרירא[i]ת איתוהי מאכולתא ודמי שרירא[i]ת איתוהי משתיא ׃

d נחת e חייא f נתל g נצא h נתל i אכל k שתא l קנומא פירושו עצם m קום n שרר o אית p אכל q שתא

*Ego sum panis vitæ. 48

*Patres vestri manducauerunt man- 49
na in deserto: & mortui sunt.

*Hic est panis de cælo descendens: vt 50
siquis ex ipso manducauerit, non mo-
riatur.

*Ego sum panis viuus, qui de cælo 51
descendi. Siquis manducauerit ex hoc
pane, viuet in æternum: & panis quem
ego dabo, caro mea est pro mundi F
vita.

*Litigabant ergo Iudæi adinuicem, 52
dicentes, Quomodo potest hic nobis
carnem suam dare ad manducandum?

*Dixit ergo eis Iesus, Amen amen di- 53
co vobis, Nisi manducaueritis carnem
Filij hominis, & biberitis eius sangui-
nem, non habebitis vitam in vobis.

*Qui manducat meam carnem, & 54
bibit meum sanguinem, habet vitam
æternam: & ego resuscitabo eum in no-
uissimo die.

*Caro enim mea, verè est cibus, & 55
sanguis meus verè est potus.

*Qui manducat meam carnem, & bi- 56
bit meum sanguinem, in me manet, &
ego in illo.

*Sicut misit me viuens Pater, & ego 57
viuo propter Patrem: & qui manducat
me, & ipse viuet propter me.

*Hic est panis qui de cælo descendit. 58
Non sicut manducauerunt patres vestri
manna: & mortui sunt. Qui manducat
hunc panem, viuet in æternum.

*Hæc dixit in synagoga docẽs in Ca- 59
pharnaum.

*Multi ergo audientes ex discipulis 60
eius dixerunt, Durus est hic sermo. &
quis potest eum audire?

*Sciens autem Iesus apud semetipsum 61
quia murmurarent de hoc discipuli eius,
dixit eis: Hoc vos scandalizat?

*Si ergo videritis Filium hominis a- 62
scendentem, vbi erat prius?

*Spiritus est qui viuificat: caro non 63
prodest quicquam. verba quę ego locu-
tus sum vobis, spiritus & vita sunt.

48 *ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

49 *οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

50 *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

51 *ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 *ἐμάχοντο οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;

53 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

55 *ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις.

56 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

57 *καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ.

58 *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 *ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν καπερναούμ.

60 *πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;

61 *Εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 *ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;

63 *τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν.

56 מן דאכל פגרי ושתא דמי בי מקוא ואנא בה׃ 57 איכנא דשדרני אבא חיא ואנא חי אנא מטל אבא
ומן דנאכלני אף הו נחא מטלתי׃ 58 הנו לחמא דנחת מן שמיא לא היא איך הו דאכלו אבהיכון מננא
ומיתו מן דאכל מן הנא לחמא נחא לעלם׃ 59 הלין אמר בכנושתא כד מלף בכפרנחום׃
60 וסגיאא דשמעו מן תלמידוהי אמרין קשיא הי מלתא הדא מנו משכח למשמעה׃ 61 ידע
דצפרא דארבעא בשבא דשבתא דמשא יט
ישוע בנפשה דרטנין על הדא תלמידוהי ואמר להון הדא מכשלא לכון׃ 62 אן תחזון הכיל לברה דאנשא דסלק
לאתר דאיתוהי הוא מן קדים׃ 63 רוחא הי דמחיא פגרא לא מהנא מדם מלא דאנא מללת עמכון רוחא אנין וחיא אנין׃

קוא
אכל חיא
מות חיא אלף
קשא מלל שמע
חשש
למר כשל חזא
חיא הנא פירושו הועל
מלל

64 ܐܠܐ ܐܝܬ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܩܕܝܡ ܡܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܗ.
65 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ ܐܢ ܠܐ ܝܗܝܒ ܠܗ ܡܢ ܐܒܝ.
66 ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠܘ ܠܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ.
67 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܙܠ.
68 ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܠܘܬ ܡܢܘ ܢܐܙܠ. ܡܠܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟ.
69 ܘܚܢܢ ܗܝܡܢܢ ܘܝܕܥܢ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ.
70 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ ܠܬܪܥܣܪ. ܘܡܢܟܘܢ ܚܕ ܣܛܢܐ ܗܘ.
71 ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܣܟܪܝܘܛܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ ܀ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܙ ܀

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܓܠܝܠܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܗܠܟܘ ܒܝܗܘܕ. ܡܛܠ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܡܩܛܠܗ.
2 ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
3 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܫܢܝ ܠܟ ܡܟܐ ܘܙܠ ܠܝܗܘܕ. ܕܢܚܙܘܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ.
4 ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ. ܘܨܒܐ ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܒܓܠܝܐ. ܐܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܥܠܡܐ.
5 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܐܚܘܗܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܒܝܫܘܥ.
6 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܒܢܝ ܥܕܡܐ ܠܐ ܡܛܐ. ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒ.
7 ܠܐ ܡܫܟܚ ܥܠܡܐ ܠܡܣܢܐܟܘܢ. ܠܝ ܕܝܢ ܣܢܐ. ܕܐܢܐ ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ ܕܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܝܢ ܐܢܘܢ.

64 *Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. nouerat enim à principio quinam essent ij qui non credebant, & quis eum proditurus esset.

65 *Et dicebat eis, Propterea dixi vobis neminem posse venire ad me, nisi datum fuerit ei à Patre meo.

66 *Propter hunc sermonem multi ex discipulis eius abierunt retrorsum, nec ambulabant cum eo.

67 *Dixit autem Jeschua dodecadi suæ, Num & vos vultis abire?

68 *Respondit Schemeoun Kipho, & ait, Domine mi, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

69 *Nósque credimus & scimus te esse Meschicho Filium Dei viuentis.

70 *Dixit eis Jeschua, Nónne ego elegi vos duodecim, & ex vobis vnus Satanas [aduersarius] est?

71 *Loquebatur de Jihoudo filio Schemeoun Scariouto, futurum enim erat vt ipse proderet eum, vnus ex duodecim.

Matutinis feriæ IIII. hebdomadis V. Ieiunij.

CAP. VII.

1 POst hæc ambulabat Jeschua in Galilæa, nolebat enim ambulare [versari] in Jihoudæa propter Jihoudæos, quippe qui studerent eum trucidare.

2 *Prope autem erat festum Jihoudæorum Conopega.

3 *Et dixerunt ei fratres ipsius Jeschua, Recede hinc & vade in Jihoudæam, vt videant discipuli tui opera quæ facis.

4 *Nemo enim quicquam facit in occulto, & vult ipse in aperto esse: si hæc facis, ostende teipsum mundo.

5 *Nam ne fratres quidem eius credebant in ipsum Jeschua.

6 *Dixit eis Jeschua, Tempus meum nondum adest: tempus autem vestrum semper est paratum.

7 *Non potest mundus vos odisse: me autem odit, quoniam ego testor de eo, opera eius mala esse.

64 אלא אית אנשא מנכון דלא [h] מהימנין ידע הוא גיר ישוע מן קדים מן אנון אילין דלא מהימנין ומנו הו דמשלם להו
65 ואמר הוא להון מטל הנא אמרת לכון דלא אנש משכח [i] דנאתא לותי אן לא [k] יהיב לה מן אבי ׃
66 מטל הדא [l] מלתא סגיאא מן תלמידוהי אזלו [m] לבסתרהון ולא מהלכין הוו עמה ׃
67 ואמר ישוע לתרעסרתה למא אף אנתון [n] צבין אנתון [o] למאזל ׃
68 ענא שמעון כאפא ואמר מרי לותמן נאזל [p] מלא דחיא דלעלם אית לך ׃
69 וחנן [q] הימנן [r] וידען דאנת הו משיחא ברה דאלהא חיא ׃
70 אמר להון ישוע לא הוא אנא [s] גביתכון לתרעסר ומנכון חד סטנא הו ׃
71 אמר הוא על יהודא בר שמעון סכריוטא הו גיר עתיד הוא [t] דנשלמיוהי חד מן תרעסר ׃

[h] הימן [i] אתא [k] יהב [l] מלל [m] בסתר פירוש אחור [n] צבא [o] אזל [p] מלל [q] הימן [r] ידע [s] גבא [t] שלם

Sed sunt quidam ex vobis, qui non 64
credũt. Sciebat enim ab initio Iesus qui essent non credentes, & quis traditurus esset eum.

Et dicebat, Propterea dixi vobis, 65
quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo.

Ex hoc multi discipulorũ eius abie- 66
runt retrò: & iam non cum illo ambulabant.

Dixit ergo Iesus ad duodecim, Nun- 67
quid & vos vultis abire?

Respondit ergo ei Simõ Petrus, Do- 68
mine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

Et nos credimus & cognouimus quia 69
tu es Christus filius Dei.

Respondit eis Iesus, Nónne ego vos 70
duodecim elegi: & ex vobis vnus diabolus est?

Dicebat autẽ †Iudam Simonis† Isca- 71
riotem: hic enim erat traditurus eum, cùm esset vnus ex duodecim.

CAP. VII.

Post hæc autẽ ambulabat Iesus in Ga- 1
lilæam, non enim volebat in Iudæam Ambulare: quia quærebant eum Iudæi interficere.

Erat autem in proximo dies festus 2
Iudæorum, Scenopegia.

Dixerunt autem ad eum fratres eius, 3
Transi hinc, & vade in Iudæam, vt & discipuli tui videant opera tua quæ facis.

Nemo quippe in occulto quid facit, 4
& quærit ipse in palàm esse. si hæc facis, manifesta teipsum mundo.

Neque enim fratres eius credebant 5
in eum.

Dicit ergo eis Iesus, Tempus meum 6
nondum aduenit: tempus autem vestrum semper est paratum.

Non potest mundus odisse vos. me 7
autem odit: quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera eius mala sunt.

64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν.

65 καὶ ἔλεγε, διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.

66 ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.

67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.

69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;

71 ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

ζ.

1 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περιπατεῖν· ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.

4 οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.

7 οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς. ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.

דצפרא דארבעא בשבא דשבתא דרת דצומא כ   קפלאון ז

1 בתר הלין מהלך הוא ישוע בגלילא לא גיר צבא הוא [a] למהלכו ביהוד מטל דיהודיא [b] בעין הוו [c] למקטלה׃
2 וקריב הוא [d] עדעדא [e] דמטלליא דיהודיא׃ 3 ואמרו לה אחוהי לישוע שנא לך מכא [f] חללי יהוד [g] ונחזון
תלמידיך עבדא דעבד אנת׃ 4 לית גיר אנש דעבד מדם [h] בטושיא וצבא הו [i] דבגליא נהוא אן הלין עבד
אנת חוא נפשך לעלמא׃ 5 אף לא גיר אחוהי [k] הימנו הוו בה בישוע׃
6 אמר להון ישוע זבני דילי עדמא להשא לא מטא זבנכון דין דילכון בכל [l] עדן מטיב׃
7 לא משכח עלמא [m] למסנכון לי דין סנא מטל דאנא [n] מסהד אנא עלוהי דעבדוהי בישין אנון׃

[a] הלך [b] בעא [c] קטל
[d] פירושו חג
[e] עבראית סכות
[f] אזל [g] חזא
[h] טשא [i] גלא
[k] הימן
[l] פירושו זמן
[m] סנא [n] סהד

8 ܐܢܬܘܢ ܣܩܘ ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܣܠܩ ܐܢܐ ܗܫܐ ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ ܡܛܠ ܕܙܒܢܝ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܫܠܡ܀
9 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܘܦܫ ܠܗ ܒܓܠܝܠܐ܀
10 ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܐܚܘܗܝ ܠܥܐܕܐ ܗܝܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܣܠܩ ܠܐ ܒܓܠܝܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܛܘܫܝܐ܀
11 ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܥܐܕܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟܘ ܗܘ܀
12 ܘܪܛܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܒܟܢܫܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪܝܢ ܕܛܒ ܗܘ ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܐܠܐ ܡܛܥܐ ܠܥܡܐ܀
13 ܠܐ ܕܝܢ ܐܢܫ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܀
14 ܟܕ ܕܝܢ ܦܠܓܘ ܝܘܡܬܐ ܕܥܐܕܐ ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦ ܗܘܐ܀
15 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܐܝܟܢܐ ܝܕܥ ܗܢܐ ܣܦܪܐ ܟܕ ܠܐ ܝܠܦ܀
16 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܝܘܠܦܢܝ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܝ ܐܠܐ ܕܗܘ ܕܫܕܪܢܝ܀
17 ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܡܣܬܟܠ ܝܘܠܦܢܝ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܘ ܐܢܐ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܡܡܠܠ ܐܢܐ܀
18 ܡܢ ܕܡܢ ܨܒܝܢ ܪܥܝܢܗ ܡܡܠܠ ܫܘܒܚܐ ܠܢܦܫܗ ܒܥܐ ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܘܒܚܐ ܕܡܢ ܕܫܕܪܗ ܒܥܐ ܫܪܝܪ ܗܘ ܘܥܘܠܐ ܒܠܒܗ ܠܐ ܐܝܬ܀
19 ܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܢܡܘܣܐ ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܛܪ ܢܡܘܣܐ܀
20 ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ ܥܢܐ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ ܡܢܘ ܒܥܐ ܠܡܩܛܠܟ܀
21 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܕ ܥܒܕܐ ܥܒܕܬ ܘܟܠܟܘܢ ܡܬܕܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ܀
22 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܓܙܘܪܬܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܡܢ ܡܘܫܐ ܗܝ ܐܠܐ ܡܢ ܐܒܗܬܐ ܗܝ ܘܒܫܒܬܐ ܓܙܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܪܢܫܐ܀
23 ܘܐܢ ܒܪܢܫܐ ܡܬܓܙܪ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܬܪܐ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ ܥܠܝ ܪܛܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠܗ ܒܪܢܫܐ ܐܚܠܡܬ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܀
24 ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܕܝܢܝܢ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ ܐܠܐ ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ ܕܘܢܘ܀
25 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܘ ܗܢܘ ܗܢܐ ܕܒܥܝܢ ܠܡܩܛܠܗ܀

8 * *Vos ascendite ad festum hoc, ego nunc non ascẽdo ad hoc festum: quia tempus meum nondum impletum est.*
9 * *Hæc dixit, & quieuit in Galilæa.*
10 * *Quum autem ascendissent fratres eius ad festum, tunc & ipse ascendit, non manifestè, sed velut in occulto.*
11 * *Jihoudæi autem quærebant eum in festo, & dicebant, Vbi est ille?*
12 * *Et murmur multum propter eum fuit in turba. erant enim qui dicebant, Bonus est. alij verò dicebant, Minimè, sed seducit populum.*
13 * *Nemo autem palàm loquebatur de eo propter metum Jihoudæorum.*
14 * *Quum autem dimidiati essent dies festi, ascendit Jeschua in templum, & docebat.*
15 * *Et mirabantur Jihoudæi, dicentes, Quomodo nouit iste literas quum non didicerit?*
16 * *Respondit Jeschua & ait, Doctrina mea non mea est, sed eius qui misit me.*
17 * *Qui voluerit exequi voluntatem eius, intelliget doctrinam meam num ex Deo sit, an ego ex voluntate mei ipsius loquar.*
18 * *Qui ex voluntate mentis suæ loquitur, gloriam suiipsius quærit. is autem qui gloriam eius qui misit ipsum quærit, verax est, & iniquitas in corde eius non est.*
19 * *Nónne Mousche dedit vobis Legem? nemo autem ex vobis custodit Legem.*
20 * *Quid quæritis me interficere? Respondit turba & ait, Dæmonium habes: quis quærit te interficere?*
21 * *Respondit Jeschua, & dixit eis, Vnum opus operatus sum, & omnes miramini.*
22 * *Propterea Mousche dedit vobis circumcisionem, non quòd ex ipso Mousche sit, sed ex Patribus est, & Sabbatho circunciditis hominem.*
23 * *Quòd si homo circunciditur die Sabbathi, ob idque non soluitur Lex Mousche, de me murmuratis qui totum hominem sanaueris die Sabbathi?*
24 * *Ne iudicaueritis per acceptionem vultus* [personarum], *sed iudicio recto iudicate.*
25 * *Dicebant autem quidam ex Ourischlem, Nónne hic est quem quærunt interficere?*

---

8 אנתון ° סקו לעאדא הנא אנא לא סלק אנא השא לעאדא הנא מטל דזבנא דילי לא עדכיל שלם׃ 9 הלין אמר ° ופש להבגלילא׃ 10 כד דין סלקו אחוהי לעאדא הידין אף הו סלק לא בגליא אלא איך דבטושיא׃ 11 יהודיא דין ° בעין הוו לה בעאדא ואמרין הוו ° איכו הו׃ 12 ורטנא סגיאא איתהוא בכנשא איתהוו גיר דאמרין דטב הו ואחרנא אמרין הוו לא אלא ° מטעא לעמא׃ 13 לא דין אנש ° גליאית ממלל הוא עלוהי מטל ° דחלתא דיהודיא׃ 14 כד דין פלגו יומתא ועאדא סלק ישוע להיכלא ° ומלף הוא׃ 15 ומתדמרין הוו יהודיא ואמרין איכנא ידע הנא ספרא כד לא ילף׃ 16 ענא ישוע ואמר ° יולפני לא הוא דילי אלא דהו דשדרני׃ 17 מן דצבא דנעבד ° צבינה ° מסתכל ° יולפני

° נסק ° פוש פירו נוח ° בעא ° כמו אבה ° רטן ° טעא ° גלא ° דחל ° ילף כמו אלף ° דמר ° צבא ° סכל ° ילף

Vos ascendite ad diem festum hunc. 8
ego †non ascẽdo ad diem festum istum: B
quia meum tempus nondum impletum
est.
Hæc cùm dixisset, ipse mansit in Ga 9
lilæa.
Vt autem ascenderunt fratres eius: 10
tunc & ipse ascendit ad diem festum, nõ
manifestè, sed quasi in occulto.
Iudæi ergo quærebant eum in die fe- 11
sto, & dicebant: Vbi est ille?
Et murmur multus erat in turba de 12
eo. Quidam enim dicebãt: Quia bonus
est. Alij autem dicebant: Non, sed sedu-
cit turbas.
Nemo tamen palam loquebatur de 13
illo, propter metum Iudæorum.
Iam autem die festo mediante, ascẽ- 14
dit Iesus in templum, & docebat.
Et mirabantur Iudęi, dicentes: Quo- 15
modo hic literas scit, cùm non didicerit?
Respondit eis Iesus, & dixit: Mea do 16
ctrina non est mea, sed eius qui misit
me.
Si quis voluerit voluntatem eius fa- 17
cere: cognoscet de doctrina, vtrũ ex Deo C
sit, an ego à meipso loquar.
Qui à semetipso loquitur, gloriam 18
propriam quærit. qui autem quærit glo-
riam eius qui misit eum, hic verax est, &
iniustitia in illo non est.
Nónne Moyses dedit vobis legem: 19
& nemo ex vobis facit legem?
Quid me quæritis interficere? Respõ 20
dit turba, & dixit: Dæmoniũ habes: quis
te quærit interficere?
Respondit Iesus, & dixit eis: Vnum 21
opus feci: & omnes miramini.
Propterea Moyses dedit vobis circũ- 22
cisionem: non quia ex Moyse est, sed ex D
patribus; & in sabbatho circunciditis ho
minem.
Si circumcisionem accipit homo in 23
sabbatho, vt non soluatur lex Moysi: mi-
hi indignamini, quia totum hominem
sanum feci in sabbatho?
Nolite iudicare secundum faciem: 24
sed iustum iudicium iudicate.
Dicebant ergo quidam ex Ierosoly- 25
mis, Nónne hic est quem quærunt in-
terficere?

8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀνα-
βαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πε-
πλήρωται.
9 ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ.
10 ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέ-
βη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.
11 οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλε-
γον, ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;
12 καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ
μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον, οὔ· ἀλλὰ πλα-
νᾷ τὸν ὄχλον.
13 οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φό-
βον τῶν ἰουδαίων.
14 ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ
ἐδίδασκε.
15 καὶ ἐθαύμαζον οἱ ἰουδαῖοι, λέγοντες, πῶς οὗτος γράμ-
ματα οἶδε μὴ μεμαθηκώς;
16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ
ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με.
17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ
τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ λαλῶ.
18 ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστιν,
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.
19 οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ
τὸν νόμον;
20 τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε, δαι-
μόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
21 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ
πάντες θαυμάζετε.
22 διὰ τοῦτο μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι
ἐκ μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ πε-
ριτέμνετε ἄνθρωπον.
23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα
μὴ λυθῇ ὁ νόμος μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα, ἐν σαββάτῳ;
24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρί-
νατε.
25 ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν
ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;

אן מן אלהא הו או אנא מן [d] צבות נפשי ממלל אנא ׃ 18 מן דמן צבות [e] רעינה ממלל [f] שובחא לנפשה בעא
הו דין דשובחא דמן דשדרה בעא שריר הו ועולא בלבה לא אית ׃ 19 לא הוא מושא יהב לכון נמוסא ולא אנש
מנכון נטר נמוסא ׃ 20 מנא [g] בעין אנתון [h] למקטלני ענא כנשא ואמרין דיוא איתלך מנו בעא למקטלך ׃
21 ענא ישוע ואמר להון חד עבדא עבדת וכלכון [h] מתדמרין אנתון ׃ 22 מטל הנא מושא יהב לכון גזורתא
לא הוא מטל דמנה הי מן מושא אלא מן [k] אבהתא הי ובשבתא גזרין אנתון ברנשא ׃ 23 ואן ברנשא מתגזר ביומא
דשבתא מטל דלא [l] נשתרא נמוסא דמושא עלי [m] רטנין אנתון דכלה ברנשא [n] אחלמת ביומא דשבתא ׃ 24 לא
תהוון דינין [o] במסב באפא אלא דינא [p] כאנא [q] דונו ׃ 25 ואמרין הוו אנשא מן אורשלם [r] לו הנו הו דבעין למקטלה

[d] צבא [e] רעא כמו רצה
[f] שבח [g] בעא [h] קטל
[h] דמר [i] גזר ופירוש מולת
[k] אב [l] שרא
[m] רטן [n] חלם [o] נסב
[p] כון [q] דון [r] כמו הלא
[s] בעא

26 * Et ecce palàm loquitur, & nihil ei di-
cunt: nunquid norunt Seniores nostri hunc
verè esse Meschicho?
27 * Sed nouimus vnde hic sit: Meschicho
autem quum venerit nemo cogniturus est
vnde sit.
28 * Et extulit Jeschua vocem suam dum do-
ceret in templo, aitque: Et me nostis, & vn-
de sim nostis: & ex voluntate mei ipsius non
veni, sed verax est qui misit me, quem vos
non nostis.
29 * Ego verò noui eum, quippe qui ab ipso
sim, & ipse me misit.
30 * Jtaque quærebant eum prehendere, ne-
mo autem iniecit in eum manus, quoniam
nondum venerat hora eius.
31 * Multi autem ex turba crediderunt in
eum, dicúntque: Meschicho quum venerit,
num maiora signa edet his quæ iste edit?
32 * Et audierunt Perischæi turbas loquen-
tes de eo ista, ipsique miserunt & principes
Sacerdotum ministros vt prehenderent eum.
33 * Et ait Jeschua, Modicum adhuc tempo-
ris vobiscum sum, & abibo ad eum qui me
misit.
34 * Et quæretis me, nec me inuenietis: &
vbi ego sum, non potestis venire.
35 * Dicunt Jihoudæi apud se, Quò futurum
est vt iste proficiscatur, vt nos non inuenia-
mus eum? num ergo ad regiones Gētium pro-
fecturus est, & docturus Ethnicos?
36 * Quis est hic sermo quem dixit, Quæretis
me, & me non inuenietis; & vbi ego sum,
vos non potestis venire?

Lectio in Commemorationem
Doctorum Ecclesiæ.

37 * Die autem illo magno qui erat vltimus
festi, stabat Jeschua & clamabat, dicens, Si
quis sitit, veniat ad me & bibat.
38 * Quisquis credit in me, sicut dixerunt
Scripturæ, flumina aquæ viuæ fluent ex ven-
tre eius.
39 * Hoc autem dicebat de Spiritu, quem ac-
cepturi erant ij qui crederent in eum: non-
dum enim datus fuerat Spiritus, quia non-
dum glorificatus fuerat Jeschua.

*Et ecce, palàm loquitur, & nihil ei 26
dicunt. Nunquid verè cognouerũt prin-
cipes quia hic est Christus?
*Sed hunc scimus vnde sit: Christus 27
autem cùm venerit, nemo scit vnde sit.
*Clamabat ergo Iesus in templo do- 28
cens, & dicens, Et me scitis, & vnde
sim scitis. & à meipso non veni, sed est
verus qui misit me, quem vos nescitis.
*Ego scio eum, & si dixero, quia ne- 29
scio eum, ero similis vobis mendax. sed
scio eum: quia ab ipso sum, & ipse me
misit.
*Quærebant ergo eum apprehende- 30
re: & nemo misit in illum manus, quia
nondum venerat hora eius.
*De turba autem multi crediderunt 31
in eum, & dicebant, Christus cùm vene-
rit, nunquid plura signa faciet quàm quę
hic fecit?
*Audierunt Pharisæi turbam mur- 32
murantem de illo hæc: & miserunt prin-
cipes † & Pharisæi ministros, vt appre-
henderent † eum.
*Dixit ergo eis Iesus, Adhuc modicũ 33
tempus vobiscum sum: & vado ad eum
qui me misit.
*Quæretis me, & non inuenietis: & 34
vbi ego sum, vos non potestis venire.
*Dixerunt ergo Iudæi ad semetipsos, 35
Quò hic iturus est, quia non inuenie-
mus eum? nunquid in dispersionem
Gentium iturus est, & docturus Gen-
tes?
*Quis est hic sermo quem dixit, Quę- 36
retis me, & non inuenietis: & vbi sum
ego, vos non potestis venire?
*IN nouissimo autem die magno fe- 37
stiuitatis stabat Iesus, & clamabat, di-
cens, Siquis sitit, veniat ad me, & bi-
bat.
*Qui credit in me, sicut dicit Scriptu- 38
ra: flumina de ventre eius fluent aquæ
viuæ.
*Hoc autem dixit de Spiritu quem 39
accepturi erant credentes in eum. non-
dum enim erat Spiritus † datus: quia Ie-
sus nondum erat glorificatus.

26 *καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μή-
ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
χριστός;
27 *ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρ-
χηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.
28 *ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ λέγων,
κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ
ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε.
29 *ἐγὼ οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀ-
πέστειλεν.
30 *ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐ-
τὸν τὴν χεῖρα· ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
31 *πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλε-
γον, ὅτι ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα ποιήσει
ὧν τούτων ἐποίησεν;
32 *ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ
αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.
33 *εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς, ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ
ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.
34 *ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ,
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
35 *εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς, ποῦ οὗτος μέλλει πο
ρεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπο-
ρὰν τῶν ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς ἕλ-
ληνας;
36 *τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑ-
ρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
37 *Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει
ὁ ἰησοῦς καὶ ἔκραξε, λέγων, ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός
με, καὶ πινέτω.
38 *ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς
κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.
39 *τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμ-
βάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον· ὅτι
ὁ ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

35 אמרין
מן דשדרני׃ 34 ותבעונני ולא תשכחונני ואיכא דאנא איתי לא משכחין אנתון למאתא׃ ונאלף
יהודיא בנפשהון לאיכא עתיד הנא למאזל דחנן לא משכחינן לה למא כי לאתרותא דעממא עתיד דנאזל ונאלף
לחנפא׃ 36 מנא הי הדא מלתא דאמר דתבעונני ולא תשכחונני ואיכא דאנא איתי אנתון לא משכחין אנתון
קרינא ברוכרנא דמלפנא דערתא כא
למאתא׃ 37 ביומא דין רבא דאיתוהי אחריא דעדעדא קאם הוא ישוע וקעא ואמר אן אנש צהא נאתא לותי ונשתא
38 כל מן דמהימן בי איכנא דאמרו כתבא נהרותא דמיא חיא נרדון מן כרשה׃ 39 הדא דין אמר על רוחא
דעתידין הוו למקבלו אילין דמהימנין בה לא גיר עדכיל אתיהבה הות רוחא מטל דלא עדכיל אשתבח הוא ישוע׃

בעא שכח בלשון מצא
אתא אזל אתר
אלף פירושו גוים
מלל בעא
קרא דכר אלף
פירושו חג קום
צהא כמו צמא אתא
שתא נהר רדא כמו ירד
קבל הימן יהב

40 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܘܗܝ
41 ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ. ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܗܢܘ ܡܫܝܚܐ. ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܕܠܡܐ ܡܢ
42 ܓܠܝܠܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܟܬܒܐ ܐܡܪ. ܕܡܢ
ܙܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܩܪܝܬܐ ܕܕܘܝܕ
43 ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܗܘܬ ܗܘܬ ܦܠܓܘܬܐ ܡܛܠܬܗ
44 ܒܟܢܫܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ
ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܫ ܐܪܡܝ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܐ.

ܕܨܦܪܐ ܕܝܘܡ ܫܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܗ ܕܨܘܡܐ
ܟܒ

45 ܘܐܬܘ ܕܚܫܐ ܗܢܘܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ.
ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܝܬܝܬܘܢܝܗܝ.
46 ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܕܚܫܐ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܗܟܢܐ
ܡܠܠ ܒܪܢܫܐ ܐܝܟ ܕܡܡܠܠ ܗܢܐ ܓܒܪܐ.
47 ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܛܥܝܬܘܢ.
48 ܠܡܐ ܐܢܫ ܡܢ ܪܝܫܐ ܐܘ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ.
49 ܐܠܐ ܐܢ ܥܡܐ ܗܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܠܝܛܝܢ ܐܢܘܢ.
50 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܝܩܕܝܡܘܣ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܐܬܐ
51 ܗܘܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ. ܕܠܡܐ ܢܡܘܣܢ
ܕܝܠܢ ܡܚܝܒ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܫܡܥ ܡܢܗ
52 ܠܘܩܕܡ ܘܢܕܥ ܡܢܐ ܥܒܕ. ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܢܬ. ܒܨܝ ܘܚܙܝ ܕܢܒܝܐ
ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܐ ܩܐܡ.

40 * *Multi autem ex turba quum audissent sermones eius dicebant, Hic verè est Propheta.*

41 * *Alij dicebant, Iste est Meschicho. Alij dicunt, Num ex Galilæa veniet Meschicho?*

42 * *Nónne Scriptura dicit, Ex semine Dauid & ex Beth-lechem pago ipsius Dauid venturum Meschicho?*

43 * *Et factum est dissidium propter eum in turba.*

44 * *Erant autem quidam ex eis qui volebant eum prehendere, sed nemo iniecit in eum manus.*

Matutinis diei sabbathi hebdom. v. Ieiunij.

45 * *Et venerunt ministri illi ad summos sacerdotes & Perischæos, dixerúntque eis Sacerdotes, Quare non adduxistis eum?*

46 * *Dicunt eis ministri, Nunquam ita locutus est homo vt loquitur vir iste.*

47 * *Dicunt eis Perischai, Num & vos seducti estis?*

48 * *Num quis ex proceribus aut ex Perischæis credidit in eum?*

49 * *Nisi populus iste qui nescit Legem? maledicti sunt.*

50 * *Dixit eis Nikodimous vnus ex ipsis, is qui venerat ad Ieschua noctu:*

51 * *Num Lex nostra reum peragit quempiam, nisi audierit ab eo prius, & cognouerit quid faciat?*

52 * *Responderunt ac dicunt ei, Nunquid & tu ex Galilæa es? scrutare & vide prophetam ex Galilæa non surrexisse.*

---

40 סַגִּיאֵא דֵין מִן כְּנְשָׁא דַשְׁמַעוּ [p] מֶלּוֹהִי אָמְרִין הֲווּ הָנַו [q] שַׁרִירָאִית נְבִיָּא : 41 אַחֲרָנֵא אָמְרִין הֲווּ הָנַו
מְשִׁיחָא אַחֲרָנֵא אָמְרִין דַּלְמָא מִן גְּלִילָא אָתֵא מְשִׁיחָא : 42 לָא הֲוָא כְּתָבָא אֵמַר דְּמֵן זַרְעֵהּ דְּדַוִיד וּמֵן בֵּית לְחֶם
קְרִיתָא דִּילֵהּ דְּדַוִיד אָתֵא מְשִׁיחָא : 43 וַהֲוָת הֲוָת [r] פָּלְגוּתָא מֶטֻלָּתֵהּ בְּכֶנְשָׁא : 44 וְאִית הֲווּ אֲנָשִׁין
מֶנְהוֹן [s] דְּצָבֵין הֲווּ [t] דְּנֵאחְדוּנָיְהִי אֶלָּא לָא אֱנָשׁ [u] אַרְמִי עֲלוֹהִי אִידַיָּא :
דְּצַפְרָא דְיוֹם שַׁבְּתָא דְשַׁבְּתָא דה [a] דְּצוֹמָא כב
45 [b] וְאֵתוּ [c] דַּחֲשֵׁא הָנוֹן לְוָת רַבַּי כָּהֲנֵא וַפְרִישֵׁא וַאֲמַרוּ לְהוֹן כָּהֲנֵא לְמָנָא לָא [d] אַיְתִיתוּנָיְהִי : 46 אָמְרִין לְהוֹן
דַּחֲשֵׁא לָא מֶמְתוֹם הָכַנָא מַלֵּל בַּרְנָשָׁא אַיךְ דַּמְמַלֵּל הָנָא גַּבְרָא : 47 אָמְרִין לְהוֹן פְּרִישֵׁא לְמָא אָף אַנְתּוֹן [e] טְעֵיתוֹן :
48 לְמָא אֱנָשׁ מִן רִישֵׁא אוֹ מֵן פְּרִישֵׁא הַימְנוּ בֵּהּ : 49 אֶלָּא אִן עַמָּא הָנָא דְּלָא יָדַע נָמוּסָא [f] לִיטִין אֶנּוּן : 50 אֲמַר
לְהוֹן נִיקָדִימוֹס חַד מֶנְהוֹן הַו דַּאתָא הֲוָא לְוָת יֵשׁוּעַ בְּלֶלְיָא : 51 דַּלְמָא נָמוּסָא דִילַן [g] מְחַיֵּב לְבַרְנָשָׁא אֶלָּא אִן נֶשְׁמַע
מֶנֵּהּ לוּקְדָם [h] וְנֵדַע מָנָא עָבֵד : 52 [i] עֲנַו וְאָמְרִין לֵהּ לְמָא אָף אַנְתְּ מִן גְּלִילָא אַנְתְּ [k] בְּצִי [l] וַחֲזִי דַּנְבִיָּא מִן גְּלִילָא לָא [m] קָאֵם :

[p] מַלֵּל [q] שְׁרַר
[r] פְּלַג
[s] צְבָא [t] אֱחַד [u] רְמָא
[a] צוּם [b] אֱתָא
[c] פירושו משמשין
[d] אֱתָא
[e] טְעָא
[f] לוּט
[g] חוּב [h] יְדַע
[i] עֲנָא [k] בְּצָא
[l] חֲזָא [m] קוּם

Deest hoc in loco in exemplari Syriaco historia Adulteræ vndecim versiculis comprehensa.

* Ex illa ergo turba cùm audissent hos 40
sermones eius, dicebant, Hic est verè
Propheta.
* Alij dicebant, Hic est Christus. Qui- 41
dam autem dicebant, Nunquid à Gali-
lea venit Christus?
* Nónne scriptura dicit, quia ex semi- 42
ne Dauid, & de Beth-lehem castello vbi
erat Dauid, venit Christus? G
* Dissensio itaque facta est in turba 43
propter eum. * Quidam autem ex ipsis 44
volebant apprehendere eum: sed nemo
misit super eum manus.
* Venerunt ergo ministri ad Pontifi- 45
ces & Pharisæos. Et dixerũt eis illi: Qua-
re non adduxistis illum?
* Responderunt ministri, Nunquã sic 46
locutus est homo, sicut hic † homo.
* Respõderunt ergo eis Pharisei: Nun- 47
quid & vos seducti estis? * Nunquid 48
ex principibus aliquis credidit in eum,
aut ex Pharisæis? * Sed turba hæc quæ 49
non nouit legem, maledicti sunt.
* Dixit Nicodemus ad eos, ille qui ve- 50
nit ad eum nocte, qui vnus erat ex ipsis:
* Nunquid lex nostra iudicat homi- 51
nẽ: nisi prius audierit ab ipso, & cogno-
uerit quid faciat? * Responderunt, & di- 52
xerunt ei, Nunquid & tu Galilæus es?
Scrutare †, & vide quia à Galilea prophe-
ta non surrexit. * Et reuersi sunt vnus- 53
quisque in domum suam.

CAP. VIII.

IEsus autem perrexit in montem Oli- 1
ueti: * Et diluculo iterũ venit in tem- 2
plum, & omnis populus venit ad eum, A
& sedens docebat eos. * Adducunt au- 3
tem Scribæ & Pharisæi mulierẽ in adul-
terio deprehensam: & statuerunt eam in
medio: * Et dixerunt ei, Magister, hæc 4
mulier modò deprehẽsa est in adulterio.
* In lege autem Moyses mandauit no- 5
bis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid di-
cis? * Hoc autem dicebant tentantes 6
eum: vt possent accusare eum. Iesus au-
tem inclinans se deorsum, digito scribe-
bat in terra. * Cùm ergo perseuerarent 7
interrogantes eum: erexit se, & dixit eis,
Qui sine peccato est vestrum, primus in
illam lapidem mittat. * Et iterum se in- 8
clinans, scribebat in terram. * Audientes 9
autem †, vnus post vnum exibant, inci-
pientes à senioribus: & remansit solus
Iesus, & mulier in medio stans. * Erigens 10
autẽ se Iesus, dixit ei, Mulier, vbi sunt qui
te accusabant? * Nemo te condemna- 11
uit? Quæ dixit: Nemo Domine. Dixit
autem Iesus, Nec ego te comdemnabo,
Vade, & iam amplius noli peccare.

40 * πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον
41 οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· * ἄλλοι ἔλεγον, οὗτός ἐστιν ὁ
χριστός· ἄλλοι ἔλεγον, μὴ γὰρ ἐκ τῆς γαλιλαίας ὁ χριστὸς
42 ἔρχεται; * οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος δαβίδ,
καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν δαβίδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται;
43 * σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι᾽ αὐτόν.
44 * τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐπέ-
45 βαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας. * ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, διατί
46 οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; * ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, οὐδέπο-
τε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
47 * ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι, μὴ καὶ ὑμεῖς
πεπλάνησθε;
48 * μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν
φαρισαίων;
49 * ἀλλ᾽ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατά-
50 ρατοί εἰσι. * λέγει νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς
πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν,
51 * μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ
παρ᾽ αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ;
52 * ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς γαλι-
λαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας
οὐκ ἐγήγερται.
53 * καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

η´.

1 * Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
2 * ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
3 * ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν
γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν
ἐν μέσῳ,
4 * λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, ταύτην εὕρομεν ἐπαυτο-
φώρῳ μοιχευομένην.
5 * ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν μωσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας
λιθοβολεῖσθαι. σὺ οὖν τί λέγεις;
6 * τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγο-
ρίαν κατ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν
7 εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος. * ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες
αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν,
πρῶτος τὸν λίθον ἐπ᾽ αὐτῇ βαλέτω.
8 * καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
9 * οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι
ἐξήρχοντο εἷς καθεὶς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως
τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν
10 μέσῳ οὖσα. * ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασά-
μενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κα-
τήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν;
11 * ἡ δὲ εἶπεν, οὐδεὶς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, οὐδὲ ἐγώ
σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.

ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܪܒ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܟܓ
ܩܦܠܐܘܢ ܚ

12 * ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܢܐ
ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ. ܡܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܠܐ ܢܗܠܟ
13 ܒܚܫܘܟܐ. ܐܠܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܢܘܗܪܐ ܕܚܝܐ. * ܐܡܪܝܢ
ܠܗ ܦܪܝܫܐ. ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ ܡܣܗܕ ܐܢܬ. ܣܗܕܘܬܟ
14 ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦ
ܐܢ ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ. ܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܝ.
ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܡܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ.
ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܡܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐ
15 ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. * ܐܢܬܘܢ ܦܓܪܢܐܝܬ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
16 ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܠܐܢܫ. * ܘܐܢ ܕܐܢ ܐܢܐ. ܕܝܢܝ
ܫܪܝܪ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܘܐܒܝ
17 ܕܫܕܪܢܝ. * ܘܒܢܡܘܣܟܘܢ ܕܝܢ ܟܬܝܒ.
ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܪܝܪܐ ܗܝ.
18 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܡܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ ܘܡܣܗܕ ܥܠܝ
19 ܐܒܝ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܘ ܐܒܘܟ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܠܐܒܝ.
ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ.
20 * ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܡܠܠ ܒܝܬ ܓܙܐ ܟܕ ܡܠܦ
ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܚܕܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ
21 ܫܥܬܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܙܠ
ܐܢܐ. ܘܬܒܥܘܢܢܝ. ܘܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. ܘܠܐܝܟܐ
ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ.
22 * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܡܐ ܠܢܦܫܗ ܩܛܠ
ܕܐܡܪ ܕܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
23 ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܡܢ
ܬܚܬ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܢܐ ܡܢ ܠܥܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܡܢ
ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ.
24 * ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. ܐܢ ܠܐ
ܓܝܪ ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ.
25 * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܐܢܬ ܡܢܘ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܐܦܢ ܕܫܪܝܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ.

Ad Oblationem Dominicæ II. post Epiphaniam.

CAP. VIII.

12 * *Rursum autem allocutus est eos Jeschua,*
& ait, Ego sum Lux mundi: qui post me ve-
nit, non ambulabit in tenebris, sed inue-
niet sibi lumen vitæ.
13 * *Dicunt ei Perischæi, Tu de teipso testifi-*
caris, testimonium tuum non est verum.
14 * *Respondit Jeschua & dixit eis, Etiamsi*
ego testificer de meipso, verum est testimo-
nium meum, quippe qui nouerim vnde ve-
nerim & quò vadam: vos autem nescitis
vnde venerim, neque quò vadam.
15 * *Vos corporaliter iudicatis, ego neminem*
iudico.
16 * *Veruntamen si iudicauero, iudiciũ meum*
verum est: quia non sum solus, sed ego &
Pater meus qui misit me.
17 * *Sed & in Lege vestra scriptum est, te-*
stimonium duorum virorum verum esse.
18 * *Ego sum qui testificor de meipso, & Pa-*
ter meus qui misit me testatur de me.
19 * *Dicunt ei, Vbi est tuus Pater? respondit*
Jeschua & dixit eis, Neque me nostis, neque
Patrem meum: si me nossetis, & Patrem
meum nossetis.
20 * *Hæc verba locutus est in Gazophylacio*
dum doceret in templo: & nemo prehendit
eum, nondum enim venerat hora eius.
21 * *Dixit eis iterum Jeschua, Ego vado, &*
quæretis me, ac moriemini in peccatis vestris:
& quò vado, vos non potestis venire.
22 * *Dicunt Jihoudæi, Num ergo interfectu-*
rus est seipsum, qui dicat quò ego vado, vos
non potestis venire?
23 * *At dixit eis, Vos ex inferis estis, & ego*
ex supernis: Vos estis ex hoc mundo, ego non
sum ex hoc mundo.
24 * *Dixi vobis vos morituros esse in pecca-*
tis vestris: nisi enim credideritis me eum esse,
moriemini in peccatis vestris.
25 * *Dicunt ei Jihoudæi, Tu quis es? Dixit*
eis Jeschua, Etiam id quod incœpi loqui vo-
biscum.

דְּקֻוּרְבָּא דְּחַד בְּשַׁבָּא רב דְּבָתַר דְּנְחָא כג קפלאון ח

12 תוּב דֵּין מַלֵּל עַמְּהוּן יֵשׁוּע וֵאמַר אֶנָא אֶנָא נוּהֲרֵה דְעָלְמָא מַן דְּבָתְרִי אָתֵא לָא נְהַלֵּךְ [b] בְּחֶשׁוּכָא אֶלָּא נֶשְׁכַּח לֵה נוּהְרָא דְחַיֵּא ׃
13 אָמְרִין לֵה פְּרִישֵׁא אַנְתְּ עַל נַפְשָׁךְ [c] מַסְהֵד אַנְתְּ סָהֲדוּתָךְ לָא הֲוָת שַׁרִירָא ׃
14 עֲנָא יֵשׁוּע וֵאמַר אֶפֶן אֶנָא מַסְהֵד אֶנָא עַל נַפְשִׁי שַׁרִירָא הָי סָהֲדוּתִי מֶטֻל דְיָדַע אֶנָא מֶן [e] אַימֶכָּא [f] אֶתִית וְלַאיכָא אָזֶל אֶנָא אַנְתּוּן דֵּין לָא יָדְעִין אַנְתּוּן מֶן אַימֶכָּא אֶתִית וְלָא לַאיכָא אָזֶל אֶנָא ׃
15 אַנְתּוּן [g] פַּגְרָנָאִית [h] דָּיְנִין אַנְתּוּן אֶנָא לָא דָּאֶן אֶנָא לַאנָשׁ ׃
16 וְאֶן [i] דָּאֶן אֶנָא דִּינִי שַׁרִיר הוּ מֶטֻל דְּלָא [k] הֲוִית בַּלְחוּדַי אֶלָּא אֶנָא וְאָבִי דְשַׁדְּרַנִי ׃
17 וּבְנָמוּסְכוּן דֵּין כְּתִיב [l] דְּסָהֲדוּתָא דִתְרֵין גַבְרִין שַׁרִירָא הָי ׃
18 אֶנָא אֶנָא דְמַסְהֵד אֶנָא עַל נַפְשִׁי וְאָבִי דְשַׁדְּרַנִי סָהֵד עָלַי ׃

[a] דְנַח זרח
[b] חֲשַׁךְ
[c] סְהֵר
[d] עבראית גם אם
[e] פירוש איכוז
[f] אֶתָא
[g] פְּגַר [h] דון
[i] דון [k] הֲוָא
[l] סְהַר

*ITERVM ergo locutus est eis Iesus, 12
dicens, Ego sum Lux mundi. qui sequi- B
tur me, nō †ambulat in tenebris: sed ha-
bebit lumen vitæ.
*Dixerunt ergo ei Pharisæi, Tu de te- 13
metipso testimonium perhibes: testi-
monium tuum non est verum.
*Respondit Iesus, & dixit eis, Etsi ego 14
testimonium perhibeo de meipso, ve-
rum est testimonium meum: quia scio
vnde veni, & quò vado: vos autem ne-
scitis vnde venio, aut quò vado.
*Vos secundum carnem iudicatis: 15
ego non iudico quenquam.
*Etsi iudico ego, iudicium meum ve- 16
rum est: quia solus non sum, sed ego &
qui misit me, Pater.
*Et in lege vestra scriptum est, quia 17
duorum hominum testimonium verum
est.
*Ego sum qui testimonium perhibeo 18
de meipso: & testimonium perhibet de
me, qui misit me, Pater.
*Dicebant ergo ei, Vbi est Pater tuus? 19
Respondit Iesus, Neque me scitis, neque
Patrem meum. si me sciretis: forsitan &
Patrem meum sciretis.
*Hæc verba locutus est Iesus in ga- 20
zophylacio, docens in templo: & nemo
apprehendit eum, quia necdum venerat
hora eius.
*Dixit ergo iterum eis Iesus, Ego va- 21
do, & quæretis me, & in peccato vestro
moriemini. Quò ego vado, vos non po- C
testis venire.
*Dicebant ergo Iudæi, Nunquid in- 22
terficiet semetipsum, quia dicit, Quò
ego vado, vos non potestis venire?
*Et dicebat eis, Vos de deorsum estis, 23
ego de superius sum. Vos de mundo hoc
estis: ego non sum de hoc mundo.
*Dixi ergo vobis quia moriemini in 24
peccatis vestris. si enim non credideri-
tis quia ego sum, moriemini in pecca-
to vestro.
*Dicebant ergo ei, Tu quis es? Dixit 25
eis Iesus, †Principium qui & loquor vo-
bis.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε, λέγων, ἐγώ εἰμι
τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν
τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
13 *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι, σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρ-
τυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.
14 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πό-
θεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρ-
χομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.
15 *ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.
16 *καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι
μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας με πατήρ.
17 *καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀν-
θρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.
18 *ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ πε-
ρὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
19 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ, ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη ὁ
Ἰησοῦς, οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ᾔδειτε,
καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν.
20 *ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυ-
λακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν· ὅτι οὔπω
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 *εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητή-
σετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. ὅπου ἐγὼ
ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
22 *ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει,
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
23 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν
ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ
τοῦ κόσμου τούτου.
24 *εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν.
25 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ, σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

19 אמרין לה [m] איכו אבוך ענא ישוע ואמר להון ולא לי ידעין אנתון ולא לאבי אלו לי ידעין [n] הויתון אף לאבי
ידעין הויתון ׃ 20 הלין [o] מלא מלל בית גזא כד [p] מלף בהיכלא ולא אנש [q] אחדהלא גיר עדכיל [r] אתת הות
שעתה ׃ 21 אמר להון תוב ישוע אנא אזל אנא [s] ותבעונני [t] ותמותון בחטהיכון ואיכא דאנא אזל אנא אנתון
לא משכחין אנתון [v] למאתא ׃ 22 אמרין יהודיא למא כי נפשא קטל דאמר דאיכא דאנא אזל אנא אנתון
לא משכחין אנתון למאתא ׃ 23 ואמר להון אנתון מן דלתחת אנתון ואנא מן דלעל אנא אנתון מן הנא
עלמא אנא לא הוית מן הנא עלמא ׃ 24 אמרת לכון דתמותון [x] בחטהיכון אן לא גיר [y] תהימנון דאנא
אנא תמותון בחטהיכון ׃ 25 אמרין יהודיא אנת מן אנת אמר להון ישוע אפן [z] דשריה דאמלל עמכון ׃

[m] כמו איכה
[n] חוא [o] מלל
[p] אלף [q] אחד
[r] אתא
[s] בעא [t] מות
[v] אתא
[x] חטא [y] חימן
[z] שרי פירושו התחיל

26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 [illegible]

[illegible]

26 * *Multa habeo quæ de vobis dicam & indicem: sed is qui me misit, verax est: & ego quæ audiui ab eo, hæc ipse loquor in mundo.*
17 * *Neque nouerunt eum de Patre ipsi verba facere.*

Lectio feriæ IIII. hebdomadis Candidatorum.

28 * *Dixit eis iterum Jeschua, Quum extuleritis Filium hominis, tunc agnoscetis me eum esse, nihilque ex voluntate mei ipsius facere: sed sicut docuit me Pater meus, similiter ipse loquor.*
29 * *Et qui me misit mecum est, neque me reliquit solum Pater meus, quoniam ego quod gratum est ei, facio semper.*
30 * *Quúmque hæc loqueretur, multi crediderunt in eum.*
31 * *Dixit autem Jeschua Jihoudæis illis qui crediderunt in ipsum, Si vos permanseritis in sermone meo, verè discipuli mei estis.*
32 * *Et cognoscetis Veritatem, & ipsa Veritas asseret vos in libertatem.*
33 * *Dicunt ei, Semen sumus Abrohom, & nunquam seruitutem cuiquam seruiuimus: quomodo dicis, Eritis filij ingenui?*
34 * *Dixit eis Jeschua, Amin amin dico vobis, Quisquis committit peccatum, seruus est peccati.*
35 * *Seruus autem non permanet in æuum in domo: Filius verò in æuum permanet.*
36 * *Si ergo ipse Filius asseruerit vos in libertatem, verè eritis filij ingenui.*
37 * *Scio vos esse semen Abrohom, sed quæritis me interficere, propterea quòd sermoni meo capiendo non sufficiatis.*
38 * *Ego id quod vidi apud Patrem meum loquor; vos autem id quod vidistis apud Patrem vestrum, agitis.*
39 * *Responderunt & dicunt ei, Pater noster Abrohom est. dixit eis Jeschua, Si filij essetis Abrohom, opera Abrohom faceretis.*
40 * *Nunc autem ecce studetis me interficere, virum qui veritatem locutus sum vobiscum, quam audiui à Deo: hoc Abrohom non fecit.*

26 סַגִּי אִית לִי עֲלֵיכוֹן לְמֵאמַר וְלַמִדָן אֶלָּא מַן דְּשַׁדְּרַנִי שַׁרִּיר הוּ וְאֶנָא אִילֵין דְּשְׁמְעֵת מֶנֵּה הָלֵין הוּ מְמַלֵּל אֶנָא בְּעָלְמָא ׃
27 וְלָא יָדְעוּ דְּעַל אַבָּא אָמַר לְהוֹן ׃
קְרְיָנָא דְּיוֹם אַרְבְּעָא בְּשַׁבָּא דְשַׁבְּתָא דְּחִוָּרֵא כד
28 אֲמַר לְהוֹן תוּב יֵשׁוּעַ אֶמְתַי דְּתְרִימוּנֵהּ לִבְרֵהּ דְּאֶנָשָׁא הָידֵין תֶּרְעוּן דְּאֶנָא אֶנָא וּמֶדֶם מֶן צְבוּת נַפְשִׁי לָא עָבֵד
אֶנָא אֶלָּא אַיְכַנָא דְּאַלְפַנִי אָבִי הָכְוָת הוּ מְמַלֵּל אֶנָא ׃ 29 וּמַן דְּשַׁדְּרַנִי עַמִּי אִיתוֹהִי וְלָא שַׁבְקַנִי בַּלְחוֹדַי אָבִי
דְּאֶנָא מֶדֶם דְּשָׁפַר לֵהּ עָבֵד אֶנָא בְּכֻלְזְבַן ׃ 30 וְכַד הָלֵין מְמַלֵּל הֲוָא סַגִּיאֵא הַימֶנוּ בֵּהּ ׃
31 וְאֶמַר יֵשׁוּעַ לְהָנוּן יְהוּדָיֵא דְּהַימֶנוּ בֵּהּ אֶן אַנְתּוּן תְּכַתְּרוּן בְּמֶלְּתִי שַׁרִּירָאִית תַּלְמִידַי אַנְתּוּן ׃

[a] זוּן
[b] יָדַע
[a] קְרָיָא [b] חִוָּר
[c] רוּם [d] יָדַע [e] צְבָא [f] אַלֵּף
[g] פירושו כן
[h] אִית כמו יש
[i] שְׁבַק [k] הֵימֶן
[l] כַּתַּר פירושו המתין
[m] מַלֵּל [n] שְׁרַר

*Multa habeo de vobis loqui & iu- 26
dicare. sed qui me misit, verax est: &
ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in
mundo.
*Et non cognouerunt quia patrem 27
eis dicebat Deum.

*DIXIT ergo eis Iesus, Cùm exal- 28
taueritis Filium hominis, tunc cogno-
scetis quia ego sum, & à meipso facio
nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc lo-
quor:
*Et qui me misit, mecum est: & non 29
reliquit me solum, quia ego quæ placita
sunt ei, facio semper. D
*Hæc illo loquente, multi credide- 30
runt in eum.
*Dicebat ergo Iesus ad eos qui cre- 31
diderunt ei, Iudæos: Si vos manseritis
in sermone meo, verè discipuli mei
eritis:
*Et cognoscetis veritatem, & veritas 32
liberabit vos.
*Responderunt ei, Semen Abrahę su- 33
mus, & nemini seruiuimus vnquam:
quomodo tu dicis, Liberi eritis?
*Respondit eis Iesus, Amen amen di- 34
co vobis, Quia omnis qui facit pecca-
tum, seruus est peccati.
*Seruus autem non manet in domo 35
in æternum: filius †manet in æternum.
*Si ergo vos Filius liberauerit, verè li- 36
beri eritis.
*Scio quia filij Abrahæ estis: sed quę- 37
ritis me interficere, quia sermo meus nō
capit in vobis.
*Ego quod vidi apud Patrem, loquor: 38
& vos quæ vidistis apud Patrē vestrum, E
facitis.
*Responderunt & dixerunt ei, Pater 39
noster, Abraham est. Dicit eis Iesus,
Si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ fa-
cite.
*Nunc autem, quæritis me interfice- 40
re hominem, qui veritatem vobis locu-
tus sum, quam audiui à Deo. hoc Abra-
ham non fecit.

26 *πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν, ἀλλ' ὁ πέμ-
ψας με ἀληθής ἐστι. κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέ-
γω εἰς τὸν κόσμον.
27 *οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.

28 *Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα
λαλῶ·
29 *καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον
ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.
30 *ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐ-
τόν.
31 *ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰου-
δαίους, ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μα-
θηταί μου ἐστέ.
32 *καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθε-
ρώσει ὑμᾶς.
33 *ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐ-
δενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, ὅτι ἐλεύθεροι
γενήσεσθε;
34 *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.
35 *ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει
εἰς τὸν αἰῶνα.
36 *ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι
ἔσεσθε.
37 *οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐστε, ἀλλὰ ζητεῖτέ με
ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
38 *ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ. καὶ ὑμεῖς
οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.
39 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀβραάμ
ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἰ τέκνα τοῦ ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔρ-
γα τοῦ ἀβραάμ ἐποιεῖτε.
40 *νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλή-
θειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο ἀ-
βραὰμ οὐκ ἐποίησεν.

32 [o] וְתֵדְעוּן שְׁרָרָא וְהוּ [p] שְׁרָרָא [q] נְחַרְרִכוּן ׃ 33 אָמְרִין לֵהּ זַרְעֵהּ חֲנַן דַּאבְרָהָם [t] וּמֶן מְהוּם עַבְדוּתָא לַאנָשׁ
לָא פְּלִיחָא לַן אַיכַנָא אָמַר אַנְתְּ דְתֶהֱוּוּן בְּנַי [s] חֹארֵא ׃ 34 אֵמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ אַמִין אַמִין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְכָלמַן
דְּעָבֵד [t] חֲטִיתָא עַבְדָא הוּ דְחַטִיתָא ׃ 35 וְעַבְדָא לָא [u] מְקַוֵא לְעָלַם בְּבַיתָא בְּרָא דֵין לְעָלַם מְקַוֵא ׃ 36 אֶן
הוּ הָכִיל דַּבְרָא [x] נְחַרְרִכוּן [y] שַׁרִירָאִית תֶּהֱווּן בְּנַי [z] חֹארָא ׃ 37 יָדַע אֲנָא דְּזַרְעֵהּ אַנְתּוּן דַּאבְרָהָם אֶלָּא [a] בָעֵין אַנְתּוּן
[b] לְמֶקְטְלַנִי מֶטֻל [c] דַּלְמֶלְּתִי לָא מַפְקִין אַנְתּוּן ׃ 38 אֲנָא מֵדֵם [d] דַּחֲזִית לְוָת אֲבִי מְמַלֵּל אֲנָא וְאַנְתּוּן מֵדֵם דַּחֲזִיתוּן לְה
אֲבוּכוּן עָבְדִין אַנְתּוּן ׃ 39 [e] עֲנוּ וְאָמְרִין לֵהּ אֲבוּן דִּילַן אַבְרָהָם הוּ אֵמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ אֵלוּ בְּנוּהִי הֲוַיתוּן דַּאבְרָהָם עַבְדוּהִי
דַּאבְרָהָם עָבְדִין הֲוַיתוּן ׃ 40 הָשָׁא דֵין הָא בָעֵין אַנְתּוּן לְמֶקְטְלַנִי לְגַבְרָא [f] דְּשַׁרִירְתָא מַלְּלֵת עַמְכוּן אִידָא
דְשִׁמְעַת מֶן אֱלָהָא הָדָא אַבְרָהָם לָא עֲבַד ׃

[o] יָדַע [p] פירושו אמת
[q] חָרַר פירושו נתן חרותא
[r] פירושו מעולם [s] חָרַר
[t] חֲטָא [u] קְנָא [x] חָרַר
[y] שְׁרַר [z] חָרַר פירוש הפקיר
[a] בְּעָא [b] קְטַל [c] מַלֵּל
[d] חֲזָא [e] עֲנָא
[f] פירושו אמת

41 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܐ ܕܐܒܘܟܘܢ.
ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܚܢܢ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ ܠܐ ܗܘܝܢ. ܚܕ ܐܒܐ ܐܝܬ
42 ܠܢ ܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܠܘ ܐܠܗܐ
ܗܘܐ ܐܒܘܟܘܢ ܡܚܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ ܘܐܬܝܬ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ
43 ܐܬܝܬ. ܐܠܐ ܗܘ ܫܕܪܢܝ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܡܠܬܝ ܠܐ
ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ
44 ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܝ. ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܒܐ ܐܟܠܩܪܨܐ
ܐܝܬܝܟܘܢ. ܘܪܓܬܗ ܕܐܒܘܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܨܒܝܢ ܠܡܥܒܕ.
ܗܘ ܕܡܢ ܒܪܝܫܝܬ ܩܛܘܠ ܐܢܫܐ ܗܘܐ. ܘܒܫܪܪܐ ܠܐ ܩܡ.
ܡܛܠ ܕܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. ܘܐܡܬܝ ܕܡܡܠܠ
ܕܓܠܘܬܐ. ܡܢ ܕܝܠܗ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܡܛܠ ܕܕܓܠܐ ܗܘ
45 ܐܦ ܐܒܘܗ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܠܐ
46 ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܡܟܣ
ܠܝ ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܐܢ ܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ
47 ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܡܢ ܕܡܢ
ܐܠܗܐ ܗܘ. ܡܠܐ ܕܐܠܗܐ ܫܡܥ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ
48 ܐܠܗܐ. ܥܢܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ ܫܦܝܪ
49 ܐܡܪܝܢ. ܕܫܡܪܝܐ ܐܢܬ ܘܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܝ ܕܝܘܐ ܠܐ ܐܝܬ. ܐܠܐ ܠܐܒܝ ܡܝܩܪ
50 ܐܢܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܡܨܥܪܝܢ ܠܝ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ
51 ܫܘܒܚܝ. ܐܝܬ ܗܘ ܕܒܥܐ ܘܕܐܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ. ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܚܙܐ
52 ܠܥܠܡ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܝܕܥܢ
ܕܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܐܒܪܗܡ ܡܝܬ ܘܢܒܝܐ. ܘܐܢܬ ܐܡܪ
ܐܢܬ ܕܡܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ. ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܛܥܡ ܠܥܠܡ.
53 ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܕܡܝܬ
ܘܡܢ ܢܒܝܐ ܕܡܝܬܘ. ܡܢܘ ܥܒܕ ܐܢܬ ܢܦܫܟ.
54 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܐܢܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܢܦܫܝ.
ܫܘܒܚܝ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܐܝܬܘܗܝ ܐܒܝ ܕܡܫܒܚ
ܠܝ. ܗܘ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܢ ܗܘ.

41 * *Vos autem facitis opera Patris vestri.*
dicunt ei, Nos ex scortatione nō sumus, vnus
est nobis Pater Deus.
42 * *Dixit eis Jeschua, Si Deus esset Pater*
vester, diligeretis me: ego enim à Deo exij &
veni: neque ex voluntate mei ipsius veni,
sed ille misit me.
43 * *Quare sermonem meum non agnoscitis?*
quia non potestis audire eloquium meum.
44 * *Vos ex patre criminatore*[diabolo]*estis, &*
cupiditatem patris vestri vultis exequi. Is
est qui à principio fuit homicida, & in veri-
tate non perstitit, quia non est veritas in eo.
Et quotiescunque loquitur mendacium, de suo
loquitur, quoniam mēdax est, & pater ipsius
mendacij.
45 * *At quoniam ego veritatem loquor, non*
creditis mihi.
46 * *Quis ex vobis arguet me de peccato?*
quòd si veritatem loquòr, vos quare non cre-
ditis mihi?
47 * *Qui ex Deo est, verba Dei audit:*
propterea vos non auditis quia ex Deo non
estis.
48 * *Responderunt Jihoudai, & dicunt ei,*
Nónne bene dicimus te Schamaritanum esse
& dæmonium habere?
49 * *Dixit eis Jeschua, Dæmonium non ha-*
beo, sed Patrem meum honoro, vos autem op-
probrio me afficitis.
50 * *Ego verò non quæro gloriam meam: est*
qui quærat & iudicet.
51 * *Amin amin dico vobis, Quicunque ser-*
monem meum custodierit, mortem non vide-
bit in æternum.
52 * *Dicunt ei Jihoudai, Nunc nouimus te*
dæmonium habere. Abrohom mortuus est
& propheta: & tu dicis, Qui sermonem
meum custodierit, non gustabit mortem in
æternum?
53 * *Num tu maior es patre nostro Abrohom*
qui mortuus est, & prophetis, qui mortui
sunt? quem tu teipsum facis?
54 * *Dixit eis Jeschua, Si ego glorifico me-*
ipsum, gloria mea nihil est. Est pater meus qui
me glorificat, de quo dicitis, Deus noster est.

41 אנתון דין עבדין אנתון עבדא דאבוכון אמרין לה חנן מן [g] זניותא לא [h] הוין חד אבא אית לן אלהא ׃
42 אמר להון ישוע אלו אלהא הוא אבוכון [i] מחבין הויתון לי אנא גיר מן אלהא נפקת [k] ואתית ולא הוא מן [l] צבות
נפשי אתית אלא הו שדרני ׃ 43 מטל מנא [m] מלתי לא [n] משתודעין אנתון על דלא משכחין אנתון שמעין מלתי ׃
44 אנתון מן אבא [o] אכלקרצא איתיכון [p] ורגתה דאבוכון [q] צבין אנתון למעבד הו דמן ברישית קטל אנשא הו
ובשררא לא [r] קאם מטל דשררא לית בה ואמתי דממלל [s] כדבותא מן דילה הו ממלל מטל [t] דדגלא הו אף אבוה ׃
45 אנא דין דשררא ממלל אנא לא [v] מהימנין אנתון לי ׃ 46 מנו מנכון [x] מכס לי על חטיתא ואן שררא
ממלל אנא אנתון למנא לא מהימנין אנתון לי ׃

[g] זנא [h] הוא
[i] אחב כמו אהב [k] אתא
[l] צבא [m] מלל [n] ידע
[o] פיר' מלשין [p] רגג [q] צבא
[r] קום [s] כדב כמו כזב
[t] דגל כמו שקר
[v] הימן [x] כסס

ᵃVos facitis opera patris vestri. Di- 41
xerunt itaque ei, Nos ex fornicatione
non sumus nati. vnum patrem habemus
Deum.
ᵃDixit ergo eis Iesus: Si Deus pater ve- 42
ster esset: diligeretis vtique me. ego enim
ex Deo processi, & veni: neque enim à
meipso veni, sed ille me misit.
ᵃQuare loquelam meam non co- 43
gnoscitis? Quia non potestis audire
sermonem meum.
ᵃVos ex patre diabolo estis: & desi- 44
deria patris vestri vultis facere. ille, ho-
micida erat ab initio, & in veritate non
stetit: quia non est veritas in eo. cùm lo- F
quitur mendacium, ex propriis loquitur,
quia mendax est, & pater eius.
ᵃEgo autem † quia veritatem dico, nō 45
creditis mihi.
ᵃQuis ex vobis † arguet me de pecca- 46
to: Si veritatem dico: quare vos non cre-
ditis mihi?
ᵃQui ex Deo est, verba Dei audit. Pro- 47
pterea vos non auditis, quia ex Deo non
estis.
ᵃResponderunt ergo Iudæi, & dixe- 48
runt ei, Nónne benedicimus nos quia Sa
maritanus es tu, & dæmonium habes?
ᵃRespondit Iesus, Ego dæmonium 49
non habeo: sed honorifico patrē meum,
& vos inhonoratis me.
ᵃEgo autem non quæro gloriam meā: 50
est qui quærat, & iudicet.
ᵃAmen, amen dico vobis, si quis ser- 51
monem meum seruauerit, mortem non
videbit in æternum.
ᵃDixerunt ergo Iudæi, Nunc cogno- 52
uimus quia dęmonium habes. Abraham
mortuus est & Prophetæ: & tu dicis, Si
quis sermonem meum seruauerit, non
gustabit mortem in æternum.
ᵃNunquid tu maior es patre nostro 53
Abraham, qui mortuus est? & Prophetæ
mortui sunt. Quem teipsum facis?
ᵃRespondit Iesus, Si ego glorifico 54
meipsum, gloria mea nihil est; est pater
meus qui glorificat me, quem vos dicitis
quia Deus vester est.

41 ᵃὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐ-
τῷ, ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν
τὸν θεόν.
42 ᵃεἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγα-
πᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἥκω· οὐδὲ
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.
43 ᵃδιατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνα-
σθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44 ᵃὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας
τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος
ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν
ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λα-
λεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστί, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
45 ᵃἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι.
46 ᵃτίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλή-
θειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;
47 ᵃὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει. διὰ τοῦτο
ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.
48 ᵃἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ καλῶς
λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;
49 ᵃἀπεκρίθη ἰησοῦς, ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ
τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.
50 ᵃἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
51 ᵃἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τη-
ρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.
52 ᵃεἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμό-
νιον ἔχεις. ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται· καὶ σὺ
λέγεις, ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θα-
νάτου εἰς τὸν αἰῶνα;
53 ᵃμὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστις ἀ-
πέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον. τίνα σεαυτὸν σὺ
ποιεῖς;
54 ᵃἀπεκρίθη ἰησοῦς, ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα
μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστι.

47 מן דמן אלהא ʸאיתוהי ᶻמלא דאלהא שמע מטל הנא אנתון לא שמעין אנתון מטל דלא הויתון מן אלהא ׃
48 ᵃענו יהודיא ואמרין לה לא שפיר אמרינן דשמריא אנת ᵇודיוא איתלך ׃ 49 אמר להון ישוע לי דיוא
לא אית אלא לאבי ᶜמיקר אנא ואנתון ᵈמצערין לי ׃ 50 אנא דין לא בעא אנא ᵉשובחי אית חו דבעא ᶠודאן ׃
51 אמין אמין אמר אנא לכון דמן ᵍדמלתי נטר מותא לא נחזא לעלם ׃ 52 אמרין לה יהודיא השא ידעין
דדיוא איתלך אברהם ʰמית ונביא ואנת אמר אנת דמן דמלתי נטר מותא לא נטעם לעלם ׃ 54 אמר להון ישוע
53 למא אנת רב אנת מן אבון אברהם דמית ומן נביא דמיתו מנו עבד אנת נפשך ׃
אן אנא משבח אנא נפשי שובחי לא הוא מדם איתוהי אבי דמשבח לי הו דאמרין אנתון דאלהן הו ׃

ʸ אית ᶻ מלל
ᵃ ענא ᵇ פירוש ד
ᶜ יקר ᵈ צער ᵉ שבח
ᶠ דון ᵍ מלל
ʰ מות

55 * *Neque nouistis eum: ego verò noui eum: & si dixero me cum non nosse, ego ero mendax sicut vos: sed noui eum, & sermonem eius seruo.*
56 * *Abrohom pater vester desiderabat videre diem meum; viditque, & gauisus est.*
57 * *Dicunt ei Jiboudæi, Nondum quinquaginta annos natus es, & Abrohom vidisti?*
58 * *Dixit eis Jeschua, Amin amin dico vobis, antequam fieret Abrohom, ego sum.*
59 * *Et sustulerunt lapides vt obruerent eum: Jeschua verò abdidit sese, & exiuit è templo, transijtque per medium eorum, & abijt.*

Matutinis Dominicæ ignis Ieiunij.

CAP. IX.

1 *QVumque præteriret vidit hominem cæcum ab vtero matris suæ.*
2 * *Et interrogauerunt eum discipuli eius, dicentes, Magister noster, quis peccauit, hic, an parentes eius, vt cæcus nasceretur?*
3 * *Dixit eis Jeschua, Neque ipse peccauit, neque parentes eius: sed vt spectentur in eo opera Dei.*
4 * *Oportet me operari opera eius, qui misit me donec dies est: venit nox quum nemo potest operari.*
5 * *Quandiu in mundo fuero, Lux sum mundi.*
6 * *Quumque hæc dixisset, conspuit in terram, & pinsuit lutum ex sputo, & illeuit oculis illius cæci.*
7 * *Dixitque ei, Vade, laua, in baptisterio Schiloucho* [Missus]: *abijt itaque, lauit, & venit videns.*
8 * *Vicini autem eius, & ij, quibus visus fuerat prius quum mendicaret, dicebant:* Nónne *hic est qui sedebat & mendicabat? Erant qui dicerent, Ipse est:*
9 * *Et erant qui dicerent, Non, sed quispiam perquàm ei similis. Ipse verò dicebat, Ego*
10 *sum.* * *Dicunt ei, Quomodo aperti sunt ocu-*
11 *li tui?* * *Respondit & dixit eis, Vir nomine Jeschua, fecit lutum, & illeuit oculis meis, ac dixit mihi, Vade laua te in aquis Schiloucho. Abij itaque, laui, & visum recepi.*
12 * *Dicunt ei, Vbi est ille? ait illis, Nescio.*

55 ולא ידעתוניהי אנא דין ידע אנא לה ואן אמר אנא דלא ידע אנא לה הוא אנא לי כדבא אכותכון אלא ידע אנא לה ומלתה נטר אנא ׃ 56 אברהם אבוכון מסוח הוא דנחזא יומי וחזא וחדי ׃ 57 אמרין לה יהודיא אפילו בר חמשין שנין לא הוית ולאברהם חזית ׃ 58 אמר להון ישוע אמין אמין אמר אנא לכון דעד לא נהוא אברהם אנא איתי ׃ 59 ושקלו כאפא דנרגמונהי וישוע אתטשי ונפק מן היכלא ועבר בינתהון ואזל ׃

דצפרא דחד בשבא דאשתא דצומא כח קפלאון ט

1 וכד עבר חזא גברא סמיא דמן כרס אמה ׃ 2 ושאלוהי תלמידוהי ואמרין רבן מנו חטא הנא או אבהוהי דכד סמא נתילד ׃ 3 אמר להון ישוע לא הו חטא ולא אבהוהי אלא דנתחזון בה עבדוהי דאלהא ׃

[i] ידע [k] פירושו כמוכם
[l] מלל [m] סוח פירושו חמד
[n] חזא [o] חוא
[p] אית כמו יש
[q] רגם [r] טשא [s] בין
[a] כמו אש
[b] סמא
[c] ילד [d] חזא

* Et non cognouiſtis eum, ego autem 55
noui eum. Et ſi dixero quia non ſcio
eum: ero ſimilis vobis, mendax. Sed ſcio
eum, & ſermonem eius ſeruo.
* Abraham pater veſter exultauit vt 56
videret diem meum: & vidit, & gaui-
ſus eſt.
* Dixerunt ergo Iudæi ad eum, Quin- 57
quaginta annos nondum habes, & Abra
ham vidiſti?
* Dixit eis Ieſus, Amen amen dico 58
vobis, Antequam Abraham fieret, ego
ſum. * Tulerunt ergo lapides, vt iace- 59
rent in eum: Ieſus autem abſcondit ſe, &
exiuit de templo.

CAP. IX.

ET præteriens Ieſus vidit hominem 1
cæcum à natiuitate: A
* Et interrogauerunt eum diſcipuli 2
eius, dicentes, Rabbi, quis peccauit, hic,
aut parentes eius, vt cæcus naſceretur?
* Reſpondit Ieſus, Neque hic pecca- 3
uit, neque parentes eius: ſed vt manife-
ſtentur opera Dei in illo.
* Me oportet operari opera eius qui 4
miſit me, donec dies eſt. venit nox, quã-
do nemo poteſt operari.
* Quamdiu ſum in mundo, lux ſum 5
mundi.
* Hæc cùm dixiſſet, expuit in terram, 6
& fecit lutum ex ſputo, & liniuit lutum
ſuper oculos eius:
* Et dixit ei, Vade, laua in natatoria 7
Siloë, quod interpretatur Miſſus. Abijt
ergo, & lauit: & venit videns.
* Itaque vicini & qui viderant eum 8
prius quia mẽdicus erat, dicebant, Nõn- B
ne hic eſt qui ſedebat, & mendicabat?
Alij dicebant, Quia hic eſt.
* Alij autem, Nequaquam, ſed ſimilis 9
eſt ei. Ille verò dicebat, Quia ego ſum.
* Dicebant ergo † ei, Quomodo aper- 10
ti ſunt tibi oculi?
* Reſpondit, Ille homo qui dicitur Ie- 11
ſus, lutum fecit: & vnxit oculos meos,
& dixit mihi, Vade ad natatoriam Si-
loë, & laua. Et abij, & laui, & † vidi.
* Et dixerunt ei, Vbi eſt ille? Ait, Ne- 12
ſcio.

55 * καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν
εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης·
ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
56 * Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡ-
μέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.
57 * εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, πεντήκοντα ἔτη οὔπω
ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας;
58 * εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
59 * ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύ-
βη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ
παρῆγεν οὕτως.

θ'.

1 * Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
2 * καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες,
ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς
γεννηθῇ;
3 * ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ·
ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.
4 * ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡ-
μέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.
5 * ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.
6 * ταῦτα εἰπών, ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ
πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
τοῦ τυφλοῦ.
7 * καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν
τοῦ σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ
ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.
8 * οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι
τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαι-
τῶν;
9 * ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ, ὅτι ὅμοιος αὐ-
τῷ ἐστιν· ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι ἐγώ εἰμι.
10 * ἔλεγον οὖν αὐτῷ, πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;
11 * ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, ἄνθρωπος λεγόμενος
Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
εἶπέ μοι, ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωάμ, καὶ νίψαι·
ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.
12 * εἶπον οὖν αὐτῷ, ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει, οὐκ οἶδα.

4 לִי ᵉוְלָא ᶠלְמֶעְבַּד עֲבָדֵא דְּמַן דְּשַׁדְּרַנִי עַד ᵍאִימָּמָא הוּ אָתֵא לֵלְיָא דְּאנָשׁ לָא מֶשְׁכַּח ʰלְמֶפְלַח ׃
5 כְּמָא דַּבְעָלְמָא אֶנָא נוּהְרֵהּ אֲנָא דְעָלְמָא ׃ 6 וְכַד אֱמַר הָלֵין רַק עַל אַרְעָא וַגְבַל טִינָא מֶן ⁱרוּקֵה ᵏוּפְשַׁ עַל
עַיְנַוְהִי דְּהַו סַמְיָא ׃ 7 וַאמַר לֵהּ ˡזֶל ᵐאַשִׁיג ⁿבְּמַעֲמוּדִיתָא ᵒדְּשִׁילוּחָא וַאזַל אַשִׁיג וַאתָא כַּד חָזֵא ׃ 8 ᵖשְׁבָבוֹהִי דֵין
וַאילֵין דַּחְזֵא הֲוָא לְהוֹן מֶן קְדִים ᵠדְּחָדַר חָוָא אָמְרִין הֲווּ לָא הָוָא הָנוּ הַו דְּיָתֵב הֲוָא וְחָדַר אִית דְּאָמְרִין הֲווּ דְּהוּיוּ ׃
9 וְאִית דְּאָמְרִין הֲווּ לָא אֶלָּא ʳמֶדְמָא דָּמֵא לֵהּ הוּ דֵּין אָמַר הֲוָא דְּאֶנָא אֶנָא ׃
10 אָמְרִין לֵהּ אַיכַנָא ˢאֶתְפַּתַּחִי עַיְנַיךְ ׃ 11 עֲנָא וַאמַר לְהוֹן גַּבְרָא דְּשְׁמֵהּ יֵשׁוּע עֲבַד טִינָא וּפָשׁ עַל עַיְנַי וַאמַר
לִי ᵗזֶל ᵛאַשִׁיג בְּמַיָּא דְּשִׁילוּחָא וַאזְלֵת אַשִׁיגֵת ˣוַאתְחֲזִי לִי ׃ 12 אָמְרִין לֵהּ ʸאַיכוּ אָמַר לְהוֹן לָא יָדַע אֶנָא ׃

ᵉ פירושו צריך ᶠעֲבַד
ᵍ יוֹם ʰפְּלַח ⁱרְקַק ᵏטוּשׁ
ˡ אֱזַל ᵐשׁוּג פירוש רחץ
ⁿ עֲמַד בלשון סבי ᵒשְׁלַח
ᵖ עבראית שכניו
ᵠ חֲדַר פירושו שאל לחם בשערי בתים
ʳ דְּמָא ˢפְּתַח ᵗאֱזַל
ᵛ שׁוּג ˣחֲזָא ʸאיפה

13 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܣܡܝܐ ܗܘܐ ܠܘܬ
14 ܦܪܝܫܐ. ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܕܝܢ ܫܒܬܐ ܟܕ ܥܒܕ ܛܝܢܐ
15 ܝܫܘܥ ܘܦܬܚ ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܬܘܒ ܫܐܠܘܗܝ
ܦܪܝܫܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܬܚܙܝ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܛܝܢܐ ܣܡ ܥܠ ܥܝܢܝ. ܘܐܫܝܓܬ ܘܐܬܚܙܝ ܠܝ.
16 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܠܐ ܢܛܪ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ
17 ܠܡܥܒܕ. ܘܦܠܓܘܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܐܡܪܝܢ
ܬܘܒ ܠܗܘ ܣܡܝܐ. ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܥܠܘܗܝ
ܕܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ
18 ܗܘ. ܠܐ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܕܣܡܝܐ
ܗܘܐ ܘܚܙܐ. ܥܕܡܐ ܕܩܪܘ ܠܐܒܗܘܗܝ ܕܗܘ ܕܚܙܐ.
19 ܘܫܐܠܘ ܐܢܘܢ. ܐܢ ܗܢܘ ܒܪܟܘܢ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ
20 ܐܢܬܘܢ ܕܟܕ ܣܡܐ ܐܬܝܠܕ. ܐܝܟܢܐ ܗܫܐ ܚܙܐ. ܥܢܘ
ܕܝܢ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܡܪܘ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܗܢܘ ܒܪܢ. ܘܕܟܕ
21 ܣܡܐ ܐܬܝܠܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܗܫܐ ܚܙܐ. ܐܘ ܡܢܘ
ܦܬܚ ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܦ ܗܘ ܠܫܢܘܗܝ
ܡܛܐ ܠܗ ܫܐܠܘܗܝ. ܗܘ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܡܠܠ.
22 ܗܠܝܢ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܝܢ
ܗܘܘ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܦܣܩܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܢ
ܐܢܫ ܢܘܕܐ ܒܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܢܦܩܘܢܝܗܝ ܡܢ
23 ܟܢܘܫܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܕܠܫܢܘܗܝ
24 ܡܛܐ ܠܗ ܫܐܠܘܗܝ. ܘܩܪܘܗܝ
ܠܓܒܪܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܣܡܝܐ ܗܘܐ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܒ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. ܚܢܢ ܓܝܪ
25 ܝܕܥܝܢܢ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ ܚܛܝܐ ܗܘ. ܥܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܢ ܚܛܝܐ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܚܕܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ.
26 ܕܣܡܝܐ ܗܘܝܬ ܘܗܫܐ ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܬܘܒ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ. ܐܝܟܢܐ ܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ.
27 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ.
ܡܢܐ ܬܘܒ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܡܥ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܗ.

13 *Et adduxerunt eum, qui prius cæcus fuerat, ad Perischæos.
14 *Erat autem sabbathum, quum fecit lutum Jeschua, & aperuit ei oculos ipsius.
15 *Rursus autem interrogarunt eum Perischæi, Quomodo visum recepisti? ille verò dixit eis, Lutum imposuit oculis meis, & laui, & recepi visum.
16 *Et dicebant quidam ex Perischæis, Homo iste non est à Deo qui sabbathum non custodiat. Alij autem dicebant, Quomodo potest homo peccator hæc signa edere? & dissidium erat inter eos.
17 *Dicunt rursus cæco illi, Tu quid dicis de eo qui aperuit tibi oculos tuos? ait illis, Ego dico eum prophetam esse.
18 *Nec verò credebant de eo Jihoudæi quòd cæcus fuisset, visumque recepisset vsquequo vocarunt parentes illius qui visum receperat.
19 *Et interrogarunt eos, Hiccine est filius ille vester, quem vos dicitis cæcum natum esse, quomodo nunc videt?
20 *Responderunt autem parentes eius, & dixerunt, Scimus hunc esse filium nostrum, & cæcum natum esse.
21 *Quomodo autem nunc videat, aut quis aperuerit oculos eius nescimus. quinetiam ipse ad annos suos progressus est, eum interrogate, ipse pro semetipso loquatur.
22 *Hæc dixerunt parentes eius, quòd timerent à Jihoudæis: constituerant enim Jihoudæi, vt si quis confiteretur eum esse Meschicho, ab ipsis eijceretur è synagoga.
23 *Propterea dixerunt parentes eius, Ad annos suos progressus est, ipsum interrogate.
24 *Et vocauerunt secunda vice virum illum qui fuerat cæcus, ac dicunt ei, Glorifica Deum. nos enim nouimus hunc peccatorē esse.
25 *Respondit ille, & dixit eis, An peccator sit, nescio, sed vnum scio me cæcum fuisse, & ecce nunc video.
26 *Dicunt ei iterum, Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos tuos?
27 *Ait illis, Dixi vobis, nec audiuistis. quidnam vultis audire? num & vos discipuli eius vultis fieri?

13 ואיתיוהי להו דמן קדים סמיא הוא לות פרישא׃ 14 איתיה הות דין שבתא כד עבד טינא ישוע ופתח
לה עינוהי׃ 15 ותוב שאלוהי פרישא איכנא אתחזי לך הו דין אמר להון טינא סם על עיני ואשיגת ואתחזי
לי׃ 16 ואמרין הוו אנשא מן פרישא הנא גברא לא הוא מן אלהא הו דשבתא לא נטר אחרנא דין אמרין הוו
איכנא משכח גברא חטיא הלין אתותא למעבד ופלגותא אית הות בינתהון׃ 17 אמרין תוב להו סמיא אנת
מנא אמר אנת עלוהי דפתח לך עיניך אמר להון אנא אמר אנא דנביא הו׃ 18 לא דין הימנו הוו עלוהי יהודיא
דסמיא הוא וחזא עדמא דקרו לאבהוהי דהו דחזא׃ 19 ושאלו אנון אן הנו ברכון הו דאנתון אמרין אנתון
דכד סמא אתילד איכנא השא חזא׃ 20 ענו דין אבהוהי ואמרו ידעינן דהנו ברן ודכד סמא אתילד׃

a אתנא a אירת
b סום c שוג רחץ
d חטא e אתא כמו אות
f סמא g הימן
h קרא
i ילד k ענא l ידע

*Adducunt eum ad Pharisæos qui cæ- 13
cus fuerat. *Erat autem sabbathum 14
quando lutum fecit Iesus, & aperuit ocu
los eius.
*Iterum ergo interrogabat eum Pha- 15
risæi quomodo vidisset. Ille autem dixit
eis, Lutum mihi posuit super oculos, & C
laui: & video.
*Dicebant ergo ex Phariseis quidam, 16
Non est hic homo à Deo, qui sabba-
thum non custodit. Alij autem dice-
bant, Quomodo potest homo pecca-
tor hæc signa facere? Et schisma erat in-
ter eos.
*Dicunt ergo cæco iterum, Tu, quid 17
dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille
autem dixit, Quia propheta est.
*Non crediderunt ergo Iudæi de illo, 18
quia cæcus fuisset & vidisset: donec vo-
cauerunt parentes eius qui viderat.
*Et interrogauerunt eos, dicentes, Hic 19
est filius vester, quem vos dicitis quia
cæcus natus est? Quomodo ergo nunc
videt?
*Responderunt eis parentes eius, & 20
dixerunt, Scimus quia hic est filius no- D
ster, & quia cæcus natus est:
*Quomodo autem nunc videat, ne- 21
scimus, aut quis eius aperuit oculos, nos
nescimus, ipsum interrogate: ætatem
habet, ipse de se loquatur.
*Hæc dixerunt parêtes eius, quoniam 22
timebant Iudæos. iam enim conspiraue-
rant Iudæi, vt si quis eum confiteretur es-
se Christum, extra synagogam fieret.
*Propterea parentes eius dixerunt, 23
Quia ætatem habet, ipsum interrogate.
*Vocauerunt ergo rursum hominem 24
qui fuerat cæcus, & dixerunt ei, Da glo- E
riam Deo: nos scimus quia hic homo
peccator est.
*Dixit ergo eis ille, Si peccator est, 25
nescio: vnũ scio, quia cæcus cùm essem
modò video.
*Dixerunt ergo illi, Quid fecit tibi? 26
quomodo aperuit tibi oculos?
*Respondit eis; Dixi vobis iam, & 27
audistis: quid iterum vultis audire? nun-
quid & vos vultis discipuli eius fieri?

13 *ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τόν ποτε τυ-
φλόν.
14 *ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀ-
νέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.
15 *πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλε-
ψεν· ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, πηλὸν ἐπέθηκέ μοι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
μούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.
16 *ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές, οὗτος ὁ ἄνθρωπος
οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ θεοῦ· ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον,
πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 *λέγουσι οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν, σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ,
ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι προφήτης
ἐστίν.
18 *οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς
ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ
ἀναβλέψαντος.
19 *καὶ ἠρώτησαν αὐτούς, λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν
ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;
20 *ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον, οἴδαμεν
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη.
21 *πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς
ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν. αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν
ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.
22 *ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς ἰουδαίους·
ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογή-
σῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται.
23 *διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν
ἐρωτήσατε.
24 *ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυ-
φλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν
ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.
25 *ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν,
οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὤν, ἄρτι βλέπω.
26 *εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἀνέῳξέ σου τοὺς
ὀφθαλμούς;
27 *ἀπεκρίθη αὐτοῖς, εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί
πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ
γενέσθαι;

21 איכנא דין השא חזא או מנו פתח לה עינוהי לא ידעינן אף הו [m]על לה לשנוהי לה שאלו הו חלף נפשה נמלל ׃
22 הלין אמרו אבהוהי מטל [n]דדחלין הוו מן יהודיא [o]פסקו הוו גיר יהודיא דאן אנש [p]נודא במשיחא הו
[q]נפקוניהי מן כנושתא ׃ 23 מטל הנא אמרו אבהוהי דעל לה לשנוהי לה שאלו ׃
24 [r]וקראוהי לגברא דתרתין זבנין להו [s]דאיתוהי הוא סמיא ואמרין לה שבח לאלהא חנן גיר ידעינן דהנא גברא
[t]חטיא הו ׃ 25 ענא הו ואמר להון אן חטיא הו לא ידע אנא חדא דין ידע אנא דסמיא הוית והשא הא חזא אנא ׃
26 אמרין לה תוב מנא עבד לך איכנא פתח לך עיניך ׃ 27 אמר להון אמרת לכון ולא שמעתון מנא
[u]צבין אנתון [x]למשמעו למא אף אנתון [y]תלמידא צבין אנתון למהוא לה ׃

[m] עלל
[n] דחל [o] פסק בלשון אתת
[p] ידא [q] נפק
[r] קרא [s] אית
[t] חטא
[u] צבא [x] שמע [y] למד

28 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܚܝܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܗ ܕܗܘ. ܚܢܢ ܓܝܪ ܬܠܡܝܕܐ ܚܢܢ ܕܡܘܫܐ.
29 ܘܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܥܡ ܡܘܫܐ ܡܠܠ ܐܠܗܐ. ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ.
30 ܥܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܒܗܕܐ ܗܘ ܗܟܝܠ ܠܡܬܕܡܪܘ. ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. ܘܥܝܢܝ ܕܝܠܝ ܦܬܚ.
31 ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܒܩܠܐ ܕܚܛܝܐ ܠܐ ܫܡܥ. ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܕܚܠ ܡܢܗ ܘܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܠܗܘ ܫܡܥ.
32 ܡܢ ܥܠܡ ܠܐ ܐܫܬܡܥܬ. ܕܦܬܚ ܐܢܫ ܥܝܢܐ ܕܣܡܝܐ ܕܐܬܝܠܕ.
33 ܐܠܘ ܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܗܢܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܕܐ ܠܡܥܒܕ.
34 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬ ܟܠܟ ܒܚܛܗܐ ܐܬܝܠܕܬ. ܘܐܢܬ ܡܠܦ ܐܢܬ ܠܢ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ.
35 ܘܫܡܥ ܝܫܘܥ ܕܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ. ܘܐܫܟܚܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܒܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.
36 ܥܢܐ ܗܘ ܕܐܬܐܣܝ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܡܪܝ ܕܐܗܝܡܢ ܒܗ.
37 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܚܙܝܬܝܗܝ ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ ܥܡܟ ܗܘܝܘ.
38 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܡܪܝ. ܘܢܦܠ ܣܓܕ ܠܗ ܀
39 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܕܝܢܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܐܬܝܬ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܢܣܡܘܢ.
40 ܘܫܡܥܘ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܚܢܢ ܣܡܝܐ ܚܢܢ.
41 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܠܘ ܣܡܝܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܚܛܝܬܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܙܝܢܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܛܝܬܟܘܢ ܩܝܡܐ ܗܝ.

܀ ܕܪܡܫܐ ܕܩܘܕܫ ܥܕܬܐ ܘܕܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܀

܀ ܗܘ ܀ ܀ ܩܦܠܐܘܢ ܝ ܀

1 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܠܐ ܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ ܠܛܝܪܐ ܕܥܢܐ. ܐܠܐ ܣܠܩ ܡܢ ܕܘܟܐ ܐܚܪܬܐ. ܗܘ ܓܢܒܐ ܗܘ ܘܓܝܣܐ.
2 ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ. ܪܥܝܐ ܗܘ ܕܥܢܐ.
3 ܘܠܗܢܐ ܢܛܪ ܬܪܥܐ ܦܬܚ ܠܗ ܬܪܥܐ. ܘܥܢܐ ܫܡܥܢ ܩܠܗ. ܘܥܪܒܘܗܝ ܩܪܐ ܒܫܡܗܝܗܘܢ. ܘܡܦܩ ܠܗܘܢ.

28 * *Ipsi autem ei conuiciati sunt, dicuntque ei, Tu es discipulus eius: nos enim discipuli sumus Mousche.*
29 * *Et scimus Mousche Deum collocutum fuisse, hunc autem nescimus vnde sit.*
30 * *Respondit vir ille & ait illis, In hoc ergo mirandum est, quòd vos nesciatis vnde sit, & oculos meos, meos inquam, aperuerit.*
31 * *Scimus autem Deum vocem peccatorum non exaudire: sed qui eum reueretur & exequitur voluntatem eius, hunc exaudit.*
32 * *Ab æuo auditum non est aliquem aperuisse oculos cæci nati.*
33 * *Nisi à Deo esset iste, non potuisset hoc facere.*
34 * *Responderunt ac dicunt ei, Tu totus in peccatis natus es, & tu doces nos? & eiecerunt eum foras.*
35 * *Et audijt Jeschua eum eiectum fuisse foras: & inuenit eum ac dixit ei, Tune credis in filium Dei?*
36 * *Respondit ille qui sanatus fuerat & ait, Quis est Domine mi, vt credam in eum?*
37 * *Dixit ei Jeschua, Vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est.*
38 * *At ille ait, Credo, Domine mi: & procidens adorauit eum.*
39 * *Et dixit Jeschua, Ad iudicium mundi huius veni, vt ij qui non vident, videant, & ij qui vident, cæci fiant.*
40 * *Et hæc audierunt ex Perischæis illi qui cum eo erant, ac dixerunt ei, Num & nos cæci sumus?*
41 * *Ait illis Jeschua, Si cæci essetis, non esset peccatum vobis: nunc autem dicitis, Videmus: propterea peccatum vestrum persistat.*

Vespere sanctificationis Ecclesiæ, & Consecrationis Episcoporum.

CAP. X.

1 * *Amin amin ego dico vobis, Qui nō intrat per ostium in caulam ouium, sed ascendit per locum alium, ipse fur est & latro.*
2 * *Is verò qui intrat per ostium, pastor est ouium.*
3 * *Atque huic custos ostij [ianitor] reserat ostium, & oues audiunt vocem eius: & oues suas vocat nominibus suis, & educit eas.*

---

28 הנון דין צחיוהי ואמרין לה אנת הו תלמידה דהו חנן גיר תלמידא חנן דמושא ׃ 29 וידעינן דעם מושא ... ידעינן מן איכא הו ׃ 30 ענא הו גברא ואמר להון בהדא הו הכיל למתדמרו דאנתון ... אנתון מן איכא הו וְעיני דילי פתח ׃ 31 ידעינן דין דאלהא בקלא דחטיא לא שמע אלא למן דדחל ... צבינה להו הו שמע ׃ 32 מן עלם לא אשתמעת דפתח אנש עינא דסמיא דאתילד ׃ 33 אלו ... אלהא הוא הנא לא משכח הוא הדא למעבד ׃ 34 ענו ואמרין לה אנת כלך בחטהא אתילדת ואנת ... אנתלן ואפקוהי לבר ׃ 35 ושמע ישוע דאפקוהי לבר ואשכחה ואמר לה אנת מהימן אנת בברה דאלהא ׃ 36 ענא הו דאתאסי ואמר מנו מרי דאהימן בה ׃ 37 אמר לה ישוע חזיתיהי והו דממלל עמך הויו ׃

צחא ידע
פירושו אימות דמר
צין חטא צבא
שמע ילד עבר
ענא ילד אלף
נפק שכח כלשן מצא
אסא מימן חזא

ᵗ Maledixerunt ergo ei, & dixerunt, 28
Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi
discipuli sumus.
ᵗ Nos scimus quia Moysi locutus est 29
Deus: hunc autem nescimus vnde sit.
ᵗ Respondit ille homo, & dixit eis, In 30
hoc enim mirabile est, quia vos nescitis F
vnde sit, & aperuit meos oculos.
ᵗ Scimus autem quia peccatores Deus 31
non audit: sed si quis Dei cultor est, &
voluntatem eius facit, hunc exaudit.
ᵗ A seculo non est auditum quia quis 32
aperuit oculos cæci nati.
ᵗ Nisi esset hic à Deo, non poterat fa- 33
cere quicquam.
ᵗ Responderunt, & dixerunt ei, In pec- 34
catis natus es totus, & tu doces nos? Et
eiecerunt eum foras.
ᵗ Audiuit Iesus quia eiecerunt eum fo- 35
ras: & cùm inuenisset eum, dixit ei, Tu G
credis in filium Dei?
ᵗ Respondit ille, & dixit, Quis est Do- 36
mine, vt credam in eum?
ᵗ Dixit ei Iesus, Et vidisti eum: & qui 37
loquitur tecum, ipse est.
ᵗ At ille ait, Credo Domine. Et proci- 38
dens adorauit eum.
ᵗ Et dixit ei Iesus, In iudicium ego in 39
hunc mundum veni: vt qui non vident,
videant: & qui vident, cæci fiant.
ᵗ Et audierunt quidam ex Pharisæis 40
qui cum ipso erant: & dixerunt ei, Nun-
quid & nos cæci sumus?
ᵗ Dixit eis Iesus, Si cæci essetis, non 41
haberetis peccatum. nunc verò dicitis,
Quia videmus. Peccatum vestrum ma-
net.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis, Qui non in- 1
trat per ostium in ouile ouium, sed A
ascendit aliunde: ille fur est & latro.
ᵗ Qui autem intrat per ostium, pastor 2
est ouium.
ᵗ Huic ostiarius aperit: & oues vocem 3
eius audiunt: & proprias oues vocat no-
minatim, & educit eas.

28 ᵗ ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτόν, καὶ εἶπον, σὺ εἶ μαθητὴς ἐκεί-
νου· ἡμεῖς δὲ τοῦ μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.
29 ᵗ ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μωσῇ λελάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ
οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
30 ᵗ ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐν γὰρ τούτῳ
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέῳξέ
μου τοὺς ὀφθαλμούς·
31 ᵗ οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ᾽ ἐάν
τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
32 ᵗ ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς
τυφλοῦ γεγεννημένου.
33 ᵗ εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
34 ᵗ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννή-
θης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 ᵗ ἤκουσεν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐ-
τὸν, εἶπεν αὐτῷ, σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ;
36 ᵗ ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, καὶ τίς ἐστι κύριε, ἵνα πιστεύσω
εἰς αὐτόν;
37 ᵗ εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν
μετά σου, ἐκεῖνός ἐστιν.
38 ᵗ ὁ δὲ ἔφη, πιστεύω κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
39 ᵗ καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, εἰς κρῖμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες
τυφλοὶ γένωνται.
40 ᵗ καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ᾽
αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;
41 ᵗ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε
ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, ὅτι βλέπομεν. ἡ οὖν ἁμαρτία
ὑμῶν μένει.

ι.

1 ᵗ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς
θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων
ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής·
2 ᵗ ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν
προβάτων.
3 ᵗ τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ᾽ ὄνομα, καὶ
ἐξάγει αὐτά.

38 הוֹדֵין אֵמַר מְהַימֵן אֲנָא מָרִי וְנִפַל סְגֵד לֵהּ ׃
39 וַאמַר יֵשׁוּעַ לְדִינֵהּ דְּעָלְמָא הָנָא אֲתִית דַּאילֵין דְּלָא חָזֵין
נֶחְזוּן וְאילֵין דְּחָזֵין נִסְמוּן ׃
40 וַשְׁמַעוּ מִן פְּרִישֵׁא אִילֵין דְּעַמֵּהּ הֲווּ הָלֵין וַאמַרוּ לֵהּ לְמָא אַף חֲנַן סְמַיָּא חֲנַן ׃
41 אֵמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ אִלוּ סְמַיָּא הֲוֵיתוּן לַית הֲוָת לְכוֹן חַטִּיתָא הָשָׁא דֵּין אָמְרִין אַנְתּוּן דְּחָזֵינַן מְטֻל הָנָא
חֲטִיתְכוּן קָיְמָא הִי ׃
דְּרַמְשָׁא דְּקוּדְשׁ עֵדְתָא וְכִירוּטוֹנְיָא דְּאֶפִּיסְקוּפֵּא כו קפלאון
1 אַמִּין אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּמַן דְּלָא עָאֵל מִן תַּרְעָא לַטִּירָא דְּעָנָא אֶלָּא סָלֵק מִן דּוּכָא אַחֲרִנָא הוּ גַּנָּבָא הוּ וְגַיָּסָא
2 הוּ דֵּין דְּעָאֵל מִן תַּרְעָא רָעְיָא הוּ דְּעָנָא ׃ 3 וּלְהָנָא נָטַר תַּרְעָא פָּתַח לֵהּ תַּרְעָא וְעָנָא שָׁמְעָא קָלֵהּ
וְעָרְבוֹהִי קָרֵא בַּשְׁמָהֵיהוֹן וּמַפֵּק לְהוֹן ׃

דּוּן סְמָא חֲזָא
חֲזָא חֲטָא קוּם
a כמו עדה
b מן לשון יון פירוש המתות
c ידים עם במערכת צופה
e מן לשון יון עבראית צופים
d עול פירושו מכלא
f פירושו פריץ g רעא בלשון פרנס
h ענא כמו צאן
i ערבא פירושו כבשות
k נפק

4 ܘܡܐ ܕܐܦܩ ܥܢܗ ܩܕܡܝܗܝܢ ܐܙܠ. ܘܥܪ̈ܒܘܗܝ
ܕܝܠܗ ܐܙܠܝܢ ܒܬܪܗ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܩܠܗ.
5 ܒܬܪ ܢܘܟܪܝܐ ܕܝܢ ܠܐ ܐܙܠܐ ܥܪ̈ܒܐ ܐܠܐ ܥܪܩܐ ܡܢܗ ܘܠܐ
6 ܝܕܥܐ ܩܠܗ ܕܢܘܟܪܝܐ. ܗܕܐ ܦܠܐܬܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܡܢܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܀
7 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ
8 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܬܪܥܗ ܕܥܢܐ. ܘܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ ܓܢܒ̈ܐ ܐܢܘܢ ܘܓܝܣ̈ܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܫܡܥܬ
9 ܐܢܘܢ ܥܢܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܬܪܥܐ. ܘܒܝ ܐܢ ܐܢܫ ܢܥܘܠ
10 ܢܚܐ. ܘܢܥܘܠ ܘܢܦܘܩ. ܘܪܥܝܐ ܢܫܟܚ. ܓܢܒܐ
ܠܐ ܐܬܐ ܐܠܐ ܕܢܓܢܘܒ ܘܢܩܛܘܠ ܘܢܘܒܕ. ܐܢܐ
ܐܬܝܬ ܕܚܝ̈ܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܡܕܡ ܕܝܬܝܪ ܢܗܘܐ
11 ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܘܪܥܝܐ ܛܒܐ
12 ܢܦܫܗ ܣܐܡ ܚܠܦ ܥܢܗ. ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ ܕܠܐ ܗܘܐ
ܪܥܝܐ. ܘܠܘ ܕܝܠܗ ܐܢܘܢ ܥܪ̈ܒܐ. ܡܐ ܕܚܙܐ ܕܐܒܐ ܕܐܬܐ
ܫܒܩ ܥܢܐ ܘܥܪܩ. ܘܐܬܐ ܕܐܒܐ ܚܛܦ ܘܡܒܕܪ
13 ܠܗ ܠܥܢܐ. ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ ܥܪܩ ܡܛܠ ܕܐܓܝܪܐ
ܗܘ. ܘܠܐ ܒܛܝܠܐ ܠܗ ܥܠ ܥܢܐ.
14 ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܠܕܝܠܝ. ܘܡܬܝܕܥ
15 ܐܢܐ ܡܢ ܕܝܠܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥ ܠܝ ܐܒܝ. ܘܐܢܐ
ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐܒܝ. ܘܢܦܫܝ ܣܐܡ ܐܢܐ ܚܠܦ ܥܢܐ.
16 ܐܝܬ ܠܝ ܕܝܢ ܐܦ ܥܪ̈ܒܐ ܐܚܪ̈ܢܝܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ
ܗܘܘ ܡܢ ܛܝܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܦ ܠܗܘܢ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܝܬܝܘ
ܐܢܘܢ. ܘܢܫܡܥܘܢ ܩܠܝ. ܘܬܗܘܐ ܟܠܗ ܡܪܥܝܬܐ ܚܕܐ
17 ܘܪܥܝܐ ܚܕ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܒܝ ܪܚܡ ܠܝ. ܕܐܢܐ
ܣܐܡ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܕܬܘܒ ܐܣܒܝܗ.
18 ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܫ ܫܩܠ ܠܗ ܡܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܣܐܡ
ܐܢܐ ܠܗ ܡܢ ܨܒܝܢܝ. ܫܠܝܛ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܐܣܝܡܝܗ.
ܘܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܬܘܒ ܐܣܒܝܗ. ܕܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ
19 ܩܒܠܬ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܗܘܐ ܬܘܒ ܦܠܓܘܬܐ
ܒܝܢܝ ܝܗܘܕܝܐ ܡܛܠ ܡܠܐ ܗܠܝܢ.
20 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ. ܕܫܐܕܐ ܐܝܬ
ܠܗ ܘܡܫܢܐ ܫܢܐ. ܡܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ.

4 * *Quumque emiserit oues suas, praecedit eas, & oues eius sequuntur eum, quippe quae norint vocem eius.*

5 * *Extraneum verò nequaquam sequuntur oues, sed fugiunt ab eo, quia non norunt vocem extranei.*

6 * *Hanc parabolam dixit eis Ieschua: illi verò non cognouerunt quid colloqueretur eis.*

7 * *Dixit autem eis iterum Ieschua, Amin amin dico vobis, Ego sum ostium ouium.*

8 * *Iique omnes qui venerunt, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oues.*

9 * *Ego sum ostium: & per me siquis intrauerit, seruabitur: ingredietúrque ac egredietur, & pascua inueniet.*

10 * *Fur non venit nisi vt furetur, ac vt trucidet, & perdat: ego veni vt vitam habeant, &, quod abundantius est, habeant.*

11 * *Ego sum pastor ille bonus: & pastor bonus animam suam ponit pro ouibus.*

12 * *Mercenarius autem qui non est pastor, & cuius non sunt oues, quum videt lupum venientem, deserit oues, & fugit: venit autem lupus, rapit & dissipat ei oues.*

13 * *Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non est ei cura ouium.*

14 * *Ego sum pastor bonus, & agnosco meas, & agnoscor à meis.*

15 * *Sicut nouit me Pater meus, & ego cognosco Patrem meum, & animam meam pono pro ouibus.*

16 * *Habeo autem & oues alias quae non sunt ex hoc ouili, eas quoque oportet me adducere, & audient vocem meam, fiétque grex vnus omnium, vnusque pastor.*

17 * *Propterea Pater meus diligit me, quia ego pono animam meam, vt iterum eam assumam.*

18 * *Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam ex mea voluntate: possum enim eam ponere, possumque rursus eam assumere: quia hoc mandatum accepi à Patre meo.*

19 * *Et factum est iterum dissidium inter Iehoudaeos propter hos sermones.*

20 * *Et dicebant multi ex eis, Daemonium habet, & insaniendo insanit. quid auditis eum?*

4 ומאדאפק ענה קדמיה אזל וערבוהי דילה אזלין בתרה מטל דידעין קלה ׃ 5 בתר נוכריא דין לא אזלא
ערבא אלא ערקא מנה דלא ידעא קלה דנוכריא ׃ 6 הדא פלאתא אמר להון ישוע הנון דין לא ידעו מנא מלל
עמהון ׃ 7 אמר להון דין תוב ישוע אמין אמין אמר אנא לכון דאנא אנא תרעה דענא ׃
8 וכלהון אילין דאתו גנבא אנון וגיסא אלא לא שמעת אנון ענא ׃ 9 אנא אנא תרעא וביא אן אנש נעול
נחא ונעול ונפוק ורעיא נשכח ׃ 10 גנבא לא אתא אלא דנגנוב ונקטול ודנובד אנא אתית דחייא נהוון
להון ומדם דיתיר נהוא להון ׃ 11 אנא אנא רעיא טבא ורעיא טבא נפשה סאם חלף ענה ׃
12 אגירא דין דלא הוא רעיא ולו דילה אנון ערבא מא דחזא דאבא דאתא שבק ענא וערק ואתא דאבא חטף

ענא צאן נכר
פלאתא ופירוש משל
אתא עול חייא
נפק פירושו מרבן
אבד אתא טוב סום
כמו צאנו לו כמו לא
דאבא כמו זאב

* Et cùm proprias oues emiserit, ante 4
eas vadit:& oues illum sequuntur, quia
sciunt vocem eius.
* Alienum autem non sequuntur, sed 5
fugiunt ab eo:quia non nouerũt vocem
alienorum.
* Hoc prouerbium dixit eis Iesus. Illi 6
autem non cognouerunt quid loque-
retur eis.
* Dixit ergo eis iterum Iesus, Amen 7
amen dico vobis, quia ego sum ostium B
ouium.
* Omnes quotquot venerunt, fures 8
sunt & latrones: sed non audierunt eos
oues.
* Ego sum ostium. Per me si quis in- 9
troierit,saluabitur:& ingredietur, & egre
dietur & pascua inueniet.
* Fur non venit nisi vt furetur & ma- 10
ctet & perdat. Ego veni vt vitã habeant,
& abundantius habeant.
* Ego sum pastor bonus. Bonus pa- 11
stor animã suam ponit pro ouibus suis.
* Mercenarius autem & qui non est 12
pastor,cuius non sunt oues propriæ, vi-
det lupum venientem, & dimittit oues,
& fugit:& lupus rapit, & dispergit oues.
* Mercenarius autem fugit, quia mer- 13
cenarius est: & non pertinet ad eum de C
ouibus. * Ego sum pastor bonus: & 14
cognosco † meas,& cognoscunt me meę.
* Sicut nouit me pater, & ego agno- 15
sco patrem: & animam meam pono pro
ouibus meis.
* Et alias oues habeo, quæ non sunt 16
ex hoc ouili: & illas oportet me adduce-
re: & vocẽ meam audient,& fiet vnum
ouile & vnus pastor.
* Propterea me diligit pater: quia ego 17
pono animam meam, vt iterum su-
mam eam.
* Nemo † tollit eam à me: sed ego † po- 18
no eam à meipso. potestatem habeo po-
nendi eam: & potestatem habeo iterum
sumendi eam. Hoc mandatum accepi à
patre meo.
* Dissensio iterum facta est inter Iu- 19
dæos propter sermones hos. * Dicebant 20
autem multi ex ipsis, Dæmonium habet
& insanit: quid eum auditis?

4 * καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐ-
τῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ· ὅτι οἴδασι
τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
5 * ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ'
αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.
6 * ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐκεῖνοι
δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.
7 * εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 * πάντες ὅσοι ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί. ἀλλ' οὐκ
ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.
9 * ἐγώ εἰμι ἡ θύρα. δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται,
καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει.
10 * ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ
ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔ-
χωσιν.
11 * ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.
12 * ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρό-
βατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρό-
βατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει
τὰ πρόβατα.
13 * ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει· ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει
αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
14 * ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ
γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.
15 * καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέ-
ρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 * καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύ-
της· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι,
καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν.
17 * διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυ-
χήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
18 * οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν
ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν
ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον
παρὰ τοῦ πατρός μου.
19 * σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς ἰουδαίοις διὰ τοὺς λό-
γους τούτους.
20 * ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
τί αὐτοῦ ἀκούετε;

ומבדר לה לענא ׃ 13 אגירא דין ערק מטל [b]דאגירא הו ולא בטיל לה על ענא ׃ 14 אנא אנא רעיא טבא וידע
אנא לדילי [c]ומתידע אנא מן דילי ׃ 15 איכנא דידע לי אבי ואנא ידע אנא לאבי ונפשי [d]סאם אנא חלף ענא ׃
16 אית לי דין אף ערבא אחרנא אילין דלא הוו מן [e]טירא הנא ואף להון [f]ולא לי [g]למיתיו אנון [h]ונשמעון קלי
ותהוא [i]ענא כלה חדא וחד [k]רעיא ׃ 17 מטל הנא אבי רחם לי דאנא [l]סאם אנא נפשי דתוב [m]אסביה לא הוא
אנש שקל לה מני אלא אנא סאם אנא לה מן [n]צביני ׃ 18 שליט אנא גיר [o]דאסימיה ושליט אנא דתוב אסביה
דהנא פוקדנא קבלת מן אבי ׃ 19 והות תוב [p]פלגותא ביני יהודיא מטל [q]מלא הלין ׃
20 ואמרין הוו סגיאא מנהון [r]דדיוא אית לה [s]ומשנא שנא מנא שמעין אנתון לה ׃

[b] אגר [c] ידע [d] סום
[e] פירושו מכלא
[f] פירושו צריך
[g] אתא [h] שמע [i] כמו צאן
[k] רעא [l] סום [m] נסב
[n] צבא [o] סום
[p] פלג [q] מלל
[r] פירושו שיד
[s] שנא פירושו שגע

21 ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܆ ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܠܐ ܗܘܝ̈
ܕܕܝܘܢܐ. ܠܡܐ ܕܝܘܐ ܡܫܟܚ ܥܝ̈ܢܐ ܕܤܡ̈ܝܐ
ܠܡܦܬܚܘ ✤ ✤ ✤

✤ ܩܪܝܢܐ ܕܚܘܕܬ ܥܕܬܐ ✤ ܟܙ ✤

22 ܗܘܬ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܚܘܕܬ ܩܘܕܫܐ ܒܐܘܪܫܠܡ
23 ܘܤܬܘܐ ܗܘܐ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܗܝܟܠܐ
24 ܒܐܤܛܘܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܚܕܘܗܝ ܝܗܘܕ̈ܝܐ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܫܩܠ ܐܢܬ ܠܢܦܫܢ. ܐܢ
25 ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ ܓܠܝܐܝܬ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܥܒ̈ܕܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ. ܗܢܘܢ
26 ܤܗܕܝܢ ܥܠܝ. ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥ̈ܪܒܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ
27 ܠܟܘܢ. ܥ̈ܪܒܝ ܩܠܝ ܫܡ̈ܥܢ. ܘܐܢܐ
28 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗܝܢ. ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܝ. ܘܐܢܐ ܝܗܒ
ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܢܐܒܕܢ ܠܥܠܡ.
29 ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܚܛܘܦ ܐܢܝܢ ܡܢ ܐܝܕܝ. ܐܒܝ ܓܝܪ
ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ
30 ܕܢܚܛܘܦ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܐܒܝ. ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܚܕ ܚܢܢ.
31 ܘܫܩܠܘ ܬܘܒ ܝܗܘܕ̈ܝܐ ܟܐ̈ܦܐ ܠܡܪܓܡܘܗܝ ✤
32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܤܓܝ̈ܐܐ ܥܒ̈ܕܐ ܫܦܝܪ̈ܐ ܡܢ
ܠܘܬ ܐܒܝ ܚܘܝܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܐܝܢܐ ܥܒܕܐ ܡܢܗܘܢ
33 ܪܓܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕ̈ܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ
ܡܛܠ ܥܒ̈ܕܐ ܫܦܝܪ̈ܐ ܪܓܡܝܢ ܚܢܢ ܠܟ. ܐܠܐ ܡܛܠ
ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ. ܘܟܕ ܐܢܬ ܒܪܢܫܐ ܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ
34 ܢܦܫܟ ܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܟܬܝܒ
ܒܢܡܘܤܟܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܐܠܗ̈ܐ ܐܢܬܘܢ.
35 ܐܢ ܠܗܢܘܢ ܐܡܪ ܐܠܗ̈ܐ. ܡܛܠ ܕܦܬܓܡܗ
ܕܐܠܗܐ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܟܬܒܐ ܕܢܫܬܪܐ.
36 ܠܡܢ ܕܐܒܐ ܩܕܫܗ ܘܫܕܪܗ ܠܥܠܡܐ. ܐܢܬܘܢ
ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ
37 ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܥܒ̈ܕܐ ܕܐܒܝ
ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܠܝ.

21 * *Alij autem dicebant, Hæc verba non*
sunt dæmoniaci; nunquid dæmonium potest
oculos cæci aperire?

Lectio Encænijs Ecclesiæ.

22 * *Factum est autem festum Encæniorum*
in Ourischlem, erátque hyems.
23 * *Et ambulabat Jeschua in templo in por-*
ticu Schelemoun.
24 * *Et cinxerunt eum Jihoudæi, dicúntque*
ei, Quousque tandem retines animam no-
stram? Si tu es Meschicho dic nobis apertè.
25 * *Respondit Jeschua, & dixit eis, Dixi*
vobis, neque credidistis. at opera quæ ego
facio in nomine Patris mei, ipsa testantur de
me.
26 * *Sed vos non creditis quia non estis ex*
ouibus meis quemadmodum dixi vobis.
27 * *Oues meæ vocem meam audiunt, & ego*
cognosco eas, ipsæque post me veniunt.
28 * *Et ego do eis vitam æternam, neque per-*
ibunt in æternum, ac nemo rapiet eas à manu
mea.
29 * *Pater enim meus qui dedit mihi, omni-*
bus maior est, nullúsque potest è manu Patris
mei rapere.
30 * *Ego & Pater meus vnum sumus.*
31 * *Et sustulerunt rursus Jihoudæi lapides*
vt obruerent eum.
32 * *Dixit eis Jeschua, Multa opera precla-*
ra à Patre meo ostendi vobis, propter quod-
nam operum illorum lapidatis me?
33 * *Dicunt ei Jihoudæi, Non propter opera*
bona lapidibus petimus te: sed quoniam bla-
sphemas, & quum tu sis homo, facis teipsum
Deum.
34 * *Dixit eis Jeschua, Nonne ita scriptum*
est in Lege vestra, Ego dixi, Dij estis.
35 * *Si eos dixit Deos, propterea quòd ad eos*
factus est sermo Dei, & non potest Scriptura
solui;
36 * *Quem Pater sanctificauit & misit in*
mundum, dicitis ei, Tu blasphemas, quia dixi
vobis me esse filium Dei?
37 * *Quod si non facio opera Patris mei, ne*
credatis mihi.

21 אַחֲרָנֵא דֵּין אָמְרִין הֲווּ הָלֵין מֶלֵּא לָא הֲוַי דְּדַיוָנָא לְמָא דַּיוָא מֶשְׁכַּח עַיְנֵא [z]דְּסַמְיָא [y]לְמִפְתָּחוּ׃
[a]קֶרְיָנָא [b]דְּחוּדַת [c]עִדְתָּא כז
22 הֲוָא הֲוָא דֵּין [d]עֵאדָא דְּחוּדָתָא בְּאוּרשְׁלֶם [e]וְסִתְוָא הֲוָא׃ 23 וּמְהַלֵּךְ הֲוָא יֵשׁוּעַ בְּהֵיכְלָא [f]בְּאֶסְטְוָא דַּשְׁלֵימוּן׃
24 וְהַדְרוּהִי יְהוּדָיֵא וְאָמְרִין לֵהּ עַדְמָא לְאֵמַתַי נָסֵב אַנְתְּ נַפְשַׁן אֵן אַנְתְּ הוּ מְשִׁיחָא אֱמַר לַן [h]גַּלְיָאִית׃
25 עֲנָא יֵשׁוּעַ וְאָמַר לְהוֹן אֶמְרֵת לְכוֹן וְלָא [i]מְהַימְנִין אַנְתּוֹן וַעֲבָדֵא דְּאֶנָא עָבֵד אֶנָא בַּשְׁמֵהּ דְּאָבִי הֶנוּן סָהֲדִין עָלַי׃
26 אֶלָּא אַנְתּוֹן לָא מְהַימְנִין אַנְתּוֹן מֶטֻּל דְּלָא הֲוַיתוֹן מֶן עֶרְבַי אַיכַנָא דְּאֶמְרֵת לְכוֹן׃
27 עֶרְבַא דִּילִי קָלִי שָׁמְעִין וְאֶנָא יָדַע אֶנָא לְהוֹן וְהֶנוּן [l]אָתְיָן בָּתְרַי׃ 28 וְאֶנָא יָהֵב אֶנָא לְהוֹן חַיֵּא דַּלְעָלַם

[z]סְמָא [y]פְּתַח
[a]קְרָא [b]חֲדַא כמו חדש
[c]כמו עדה [d]וַעַד
[e]פירוש חורף [f]מן לשון יון
[g]חֲדַר כמו חזר
[h]גְּלָא [i]הֵימֵן

[K]פירוש כבשות
[l]אֲתָא

21 Alij dicebant, Hæc verba non sunt dæmonium habentis. nunquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire?

22 FACTA sunt autem Encænia in Ierosolymis: & hyems erat.
23 Et ambulabat Iesus in templo, in porticu Salomonis.
24 Circundederunt ergo eum Iudæi, & dicebant ei, Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam.
25 Respondit eis Iesus, Loquor vobis: & non creditis. opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me:
26 Sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis sicut dixi vobis.
27 Oues meæ vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me.
28 Et ego vitam æternam do eis: & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea. F
29 Pater meus qui dedit mihi, maior omnibus est: & nemo potest rapere de manu Patris mei.
30 Ego & pater vnum sumus.
31 Sustulerunt ergo iterum lapides Iudæi, vt lapidarent eum.
32 Respondit eis Iesus, Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis?
33 Responderunt ei Iudæi, De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia; & quia tu homo cùm sis, facis teipsum Deum.
34 Respondit eis Iesus, Nónne scriptum est in Lege vestra, quia Ego dixi, dij estis?
35 Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, & non potest solui scriptura:
36 Quem Pater sanctificauit & misit in mundum, vos dicitis, Quia blasphemas: G quia dixi, Filius Dei sum?
37 Si non facio opera Patris mei: nolite credere mihi.

21 ἄλλοι ἔλεγον, ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν.
23 καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ σολομῶντος.
24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·
26 ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.
27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·
28 κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
29 ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστὶ, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου.
30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.
31 ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες, περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε;
35 εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·
36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι;
37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι.

ולא [m] נאבדון לעלם ולא אנש נחטוף אנון מן [n] אידי ׃ 29 אבי גיר דיהב לי מן כל רב הו ולא אנש משכח דמן אידה
דאבי נחטוף ׃ 30 אנא ואבי חד חנן ׃ 31 ושקלו תוב יהודיא כאפא [o] למרגמה ׃ 32 אמר להון ישוע [p] סגיאא
עבדא שפירא מן לות אבי [q] חויתכון מטל אינא עבדא מנהון רגמין אנתון לי ׃ 33 אמרין לה יהודיא לא הוא מטל
עבדא שפירא רגמינן לך אלא מטל דמגדף אנת וכד [r] איתיך ברנשא עבד אנת נפשך אלהא ׃ 34 אמר להון ישוע
לא הוא הכנא כתיב בנמוסכון דאנא אמרת דאלהא אנתון ׃ 35 אן להנון אמר אלהא מטל דלותהון הוא [s] מלתה
דאלהא ולא משכח כתבא [t] דנשתרא ׃ 36 לאינא דאבא קדשה ושדרה לעלמא אנתון אמרין אנתון דמגדף אנת על
דאמרת לכון דברה אנא דאלהא ׃ 37 ואן לא עבד אנא עבדא דאבי לא [v] תהימנונני ׃

[m] אבד [n] יד
[o] רגם [p] סגא
[q] חוא כמו הגיד
[r] אית
[s] מלל
[t] שרא
[v] הימן

38 * ܐܢ ܕܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܦܢ ܠܝ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܠܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘ. ܕܬܕܥܘܢ ܘܬܗܝܡܢܘܢ.
39 ܕܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܐܒܝ. * ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܬܘܒ
ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ. ܘܢܦܩ ܠܗ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܕܝܗܘܢ.
40 * ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܠܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܟܕ ܡܥܡܕ ܗܘܐ.
41 ܘܗܘܐ ܬܡܢ. * ܘܐܬܘ ܐܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܠܘܬܗ
ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܝܘܚܢܢ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܐܬܐ ܥܒܕ.
ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܐܡܪ ܝܘܚܢܢ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ
42 ܫܪܝܪ ܗܘܐ. * ܘܤܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ✣ ✣ ✣

ܕܩܘܪܒܐ ܕܐܪܒܥܝܢ ✣ ܟܚ ✣

✣ ܩܦܠܐܘܢ ܝܐ ✣

1 * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ ܠܥܙܪ ܡܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ
2 ܩܪܝܬܐ. ܐܚܘܗ ܕܡܪܝܡ ܘܕܡܪܬܐ. * ܡܪܝܡ ܕܝܢ
ܗܕܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܕܡܫܚܬ ܒܒܣܡܐ ܪܓܠܘܗܝ
ܕܝܫܘܥ ܘܫܘܝܬ ܒܣܥܪܗ. ܐܚܘܗ ܗܘܐ ܕܗܕܐ
3 ܠܥܙܪ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ. * ܘܫܕܪܝܢ ܬܪܬܝܗܝܢ ܚܘܬܗ
ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܢ. ܡܪܢ ܗܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܐܢܬ
4 ܟܪܝܗ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܗܢܐ ܟܘܪܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ
ܕܡܘܬܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܢܫܬܒܚ
5 ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠܬܗ. * ܡܚܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܘ
ܝܫܘܥ ܠܡܪܬܐ ܘܠܡܪܝܡ ܘܠܠܥܙܪ.
6 * ܘܟܕ ܫܡܥ ܕܟܪܝܗ. ܩܘܝ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
7 ܗܘܐ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ. * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
8 ܬܘ ܢܐܙܠ ܬܘܒ ܠܝܗܘܕ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܪܒܢ. ܗܫܐ ܝܗܘܕܝܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܪܓܡܟ.
9 ܘܬܘܒ ܐܙܠ ܐܢܬ ܠܬܡܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܠܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܥܝܢ ܐܝܬ ܒܐܝܡܡܐ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܡܗܠܟ
ܒܐܝܡܡܐ ܠܐ ܡܬܬܩܠ. ܡܛܠ ܕܚܙܐ ܢܘܗܪܗ
10 ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܒܠܠܝܐ ܢܗܠܟ
ܡܬܬܩܠ. ܡܛܠ ܕܢܘܗܪܐ ܠܝܬ ܒܗ.
11 * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܥܙܪ ܪܚܡܢ ܫܟܒ. ܐܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܥܝܪܝܘܗܝ.

38 * *Sin autem facio, etiamſi mihi non credatis, illis operibus credite: vt ſciatis & credatis Patrem meum in me eſſe, meque in Patre meo.*
39 * *Et ſtudebant iterum prehendere eum: at euaſit ex eorum manibus.*
40 * *Et abijt trans Iourdenon in eum locum vbi fuerat Iouchanon, prius dum baptizaret; fuitque illic.*
41 * *Veniebant autem homines quam plurimi ad eum, & dicebant, Iouchanon ne vnum quidem ſignum edidiſſe: quæcunque autem Iouchanon dixerat de viro iſto, vera eſſe.*
42 * *Multique crediderunt in eum.*

Ad Oblationem Quadrageſimæ.

CAP. XI.

1 *ERat autem quidam, qui morbo detinebatur, Loozar, ex Beth-Anio* [domo afflictionis,] *pago, frater Mariam & Mortho.*
2 * *Porrò iſta Mariam ea erat quæ vnxit aromate pedes ipſius Ieſchua, abſterſitque capillis ſuis: erat frater iſtius Loozar qui morbo laborabat.*
3 * *Miſerunt autem ambæ ſorores eius ad Ieſchua & dicũt, Domine noſter, ecce is quem tu diligis valetudine laborat.*
4 * *Ieſchua verò dixit, Iſte morbus letalis non eſt, ſed pro gloria Dei vt glorificetur filius Dei propter eum.*
5 * *Diligebat autem ipſe Ieſchua Mortho, & Mariam & Loozar.*
6 * *Quumque audiſſet eum ægrotare, manſit in eo loco vbi erat duos dies.*
7 * *Poſtea verò dixit diſcipulis ſuis, Venite, eamus rurſum in Iihoudæam.*
8 * *Dicunt ei diſcipuli eius, Magiſter noſter, modò Iihoudæi quærebant te lapidibus obruere, & rurſum illuc abis?*
9 * *Dixit eis Ieſchua, Nonne ſunt horæ duodecim in die? & ſi quis ambulauerit interdiu, non impingit, quippe qui videat lucem mundi huius.*
10 * *Si quis verò noctu ambulauerit impingit, quippe cui lux non adſit.*
11 * *Hæc dixit Ieſchua: & poſtea ſubdit eis, Loozar amicus noſter dormit, ſed proficiſcor eum excitaturus.*

38 אן דין עבד אנא x אפן לי לא מהימנין אנתון להון לעבדא הימנו y דתדעון ותהימנון דאבי בי ואנא באבי ׃
39 ובעו הוו תוב z דנאחדוניהי ונפק לה מן בית a אידיהון ׃ 40 ואזל לה לעברא דיורדנן לדוכתא איכא
דאיתוהי הוא יוחנן מן קדים כד b מעמד הוא והוא תמן ׃ d 41 ואתו אנשא סגיאא לותה ואמרין הוו דיוחנן אף
לא חדא אתא עבד כל מדם דין דאמר יוחנן על גברא הנא שריר הו ׃ 42 וסגיאא e הימנו בה ׃
דקורבא דארבעין כח קפלאון יא
1 אית הוא דין חד a דכריה לעזר מן בית עניא קריתא אחוה דמרים ודמרתא ׃ 2 מרים דין הדא b איתיה הות
דמשחת בבסמא רגלוהי דישוע d ושוית בסערה אחוה הוא דהדא לעזר דכריה הוא ׃ 3 ושדרין תרתיהין

x מורכב אף אן y ידע
z בעא a אחד b יד
c עמר d אתא
e הימן
a כרה b אית
c משח d שוא בלשון קנה

Si autem facio: & si mihi non vul- 38
tis credere, operibus credite: vt cogno-
scatis & credatis quia Pater in me est, &
ego in Patre.
Quærebant ergo eum apprehende- 39
re: & exiuit de manibus eorum.
Et abijt iterum trans Iordanem in 40
eum locum vbi erat Iohannes baptizans
primùm: & mansit illic.
Et multi venerunt ad eum, & dice- 41
bant, Quia Iohannes quidem signum fe
cit nullum. Omnia autem quæcunque
dixit Iohannes de hoc, vera erant.
Et multi crediderunt in eum. 42

CAP. XI.

Erat autem quidam languens Laza- 1
rus à Bethania, de castello Mariæ & A
Marthæ sororis eius.
Maria autem erat quæ vnxit Domi- 2
num vnguento, & extersit pedes eius ca-
pillis suis: cuius frater Lazarus infirma-
batur.
Miserunt ergo sorores eius ad eum 3
dicentes, Domine, ecce quem amas, in-
firmatur.
Audiens autem Iesus, dixit eis, Infir- 4
mitas hæc non est ad mortem, sed pro
gloria Dei: vt glorificetur filius Dei per
eam.
Diligebat autem Iesus Martham, & 5
sororem eius Mariam & Lazarum.
Vt ergo audiuit quia infirmabatur, 6
tunc quidem mansit in eodem loco duo-
bus diebus.
Deinde post hæc dicit discipulis suis, 7
Eamus in Iudæam iterum.
Dicunt ei discipuli, Rabbi, nunc 8
quærebant te Iudæi lapidare: & iterum
vadis illuc?
Respondit Iesus, Nónne duodecim 9
sunt horæ diei? Si quis ambulauerit in
die, non offendit: quia lucem huius mun
di videt.
Si autem ambulauerit in nocte, of- 10
fendit; quia lux non est in eo.
Hæc ait. & post hæc dicit eis, Laza- 11
rus amicus noster dormit: sed vado vt à
somno excitem eum.

38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

39 ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

41 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, ὅτι ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν.

42 καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

ια.

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν λάζαρος ἀπὸ βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθένει.

3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.

4 ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς.

5 ἠγάπα δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν λάζαρον.

6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·

7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν.

8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 ἀπεκρίθη ἰησοῦς, οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.

10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

4 ישוע דין אמר הנא [e] כורהנא לא הות [f] דמותא אלא
6 וכד שמע דכריה [i] כחר בדוכתא דאיתוהי תמא
8 אמרין לה תלמידוהי רבן השא
9 אמר להון ישוע לא תרתעסרא שעין אית ביומא אן
10 אן אנש דין בלליא נהלך מתתקל
לעזר [r] רחמן שכב אלא אזל אנא [s] דאעיריוהי :

אחותה לות ישוע ואמרן מרן הא הו דרחם אנת כריה :
חלף [g] תשבוחתא דאלהא דנשתבח ברה דאלהא מטלתה :
5 [h] מחב הוא דין הו ישוע למרתא ולמרים וללעזר :
תרין יומין : 7 ובתרכן אמר [k] לתלמידוהי [l] תו נאזל תוב ליהוד :
יהודיא [m] בעין הוו [n] למרגמך ותוב אזל אנת לתמן :
אנש מהלך [o] באיממא לא [p] מתתקל מטל דחזא נוהרה דעלמא הנא :
מטל [q] דנהירא לית בה : 11 הלין אמר ישוע ובתרכן אמר להון לעזר

[e] כרה [f] מותא
[g] שבח [h] אחב או חבב
[i] פירושו עמד
[k] למר [l] אתא [m] בעא
[n] רגם [o] יום
[p] תקל פירושו כשל
[q] נהר כמו זהר
[r] רחם [s] עור פירושו הקיץ

ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܪܢ ܐܢ ܕܡܟ 12
ܡܬܚܠܡ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ. ܥܠ ܡܘܬܗ 13
ܘܗܢܘܢ ܣܒܪܘ ܕܥܠ ܡܕܡܟܐ ܗܘ ܕܫܢܬܐ ܐܡܪ.
ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܦܫܝܩܐܝܬ. ܠܥܙܪ 14
ܡܝܬ ܠܗ. ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܬܡܢ. ܡܛܠܬܟܘܢ 15
ܕܬܗܝܡܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܠܟܘ ܠܬܡܢ. ܐܡܪ ܬܐܘܡܐ 16
ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܚܒܪܘܗܝ. ܢܐܙܠ ܐܦ
ܚܢܢ ܢܡܘܬ ܥܡܗ. ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ. 17
ܘܐܫܟܚ ܕܐܪܒܥܐ ܠܗ ܝܘܡܝܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܒܝܬ
ܩܒܘܪܐ. ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܥܠ ܓܒ 18
ܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܦܪܝܩܐ ܡܢܗ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ
ܚܡܫܬܥܣܪ. ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ 19
ܠܘܬ ܡܪܬܐ ܘܡܪܝܡ. ܕܢܠܝܢ ܠܒܗܝܢ ܡܛܠ
ܐܚܘܗܝܢ. ܡܪܬܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܬ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ. 20
ܢܦܩܬ ܠܐܘܪܥܗ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܒܒܝܬܐ ܝܬܒܐ ܗܘܬ. ܘܐܡܪܬ 21
ܡܪܬܐ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܠܐ ܡܐܬ
ܗܘܐ ܐܚܝ. ܐܠܐ ܐܦ ܗܫܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܟܡܐ ܕܬܫܐܠ 22
ܠܐܠܗܐ ܢܬܠ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܩܐܡ ܐܚܘܟܝ. 23
ܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܬܐ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܩܐܡ ܒܢܘܚܡܐ 24
ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ 25
ܢܘܚܡܐ ܘܚܝܐ. ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܦܢ ܢܡܘܬ
ܢܚܐ. ܘܟܠ ܕܚܝ ܘܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܥܠܡ ܠܐ ܢܡܘܬ. 26
ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬܝ ܗܕܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܐ 27
ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܐ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ
ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ. ܘܟܕ ܐܡܪܬ ܗܠܝܢ ܐܙܠܬ. ܩܪܬ 28
ܠܡܪܝܡ ܚܬܗ ܒܛܘܫܝܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܪܒܢ ܐܬܐ ܘܩܪܐ
ܠܟܝ. ܘܡܪܝܡ ܟܕ ܫܡܥܬ. ܩܡܬ ܥܓܠ ܘܐܬܝܐ 29
ܗܘܬ ܠܘܬܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܥܠ ܗܘܐ ܐܝܟ ܗܘ 30
ܠܩܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܒܗܘ ܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐܪܥܬܗ ܡܪܬܐ.
ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܥܡܗ ܒܒܝܬܐ 31
ܘܡܒܝܐܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܪܝܡ ܕܥܓܠ
ܩܡܬ ܢܦܩܬ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. ܣܒܪܝܢ
ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܠܩܒܪܐ ܐܙܠܐ ܠܡܒܟܐ.

12 * Dicunt ei discipuli eius, Domine noster,
si dormit benè valebit.
13 * Hoc autem Jeschua dixerat de morte il-
lius: at illi putarũt de dormitione somnii ipsum
14 dixisse. * Tunc dixit eis Jeschua explicatè,
Loozar mortuus est.
15 * Et gaudeo me illic non fuisse propter vos
vt credatis. sed illuc proficiscamini. * At
16 Thouma, qui dicitur Gemellus, discipulis so-
ciis suis, Eamus & nos, vt moriamur cũ eo.
17 * Venit autem Jeschua in Beth-Anio,
[domũ afflictionis] & inuenit eum iam quar-
tum diẽ agere in domo sepulchri [monumenti.]
18 * Erat autem Beth-Anio iuxta tumulum
Ourischlem distans ab ea quasi stadiis quin-
19 decim. * Et multi ex Jiboudæis venerant
ad Mortho & Mariam vt lenirent corda ea-
rum propter ipsarum fratrem.
20 * Mortho autem vt audiuit Jeschua ve-
nire, exijt ei obuiam: Mariam verò domi se-
debat.
21 * Et dixit Mortho ipsi Jeschua, Domine mi,
si hîc fuisses, mortuus non fuisset frater meus.
22 * Sed & nunc scio fore, vt quæcunque pe-
tieris à Deo det tibi.
23 * Dixit ei Jeschua, Surrecturus est frater
24 tuus. * Dixit ei Mortho, Scio resurrectu-
rum in consolatione [resurrectione] die illo no-
25 uissimo. * Dixit ei Jeschua, Ego sum Conso-
latio [Resurrectio] & Vita: & qui crediderit
in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet.
26 * Porrò quisquis viuit & credit in me,
in æternum non morietur. Credis hoc?
27 * Dixit ei, Etiam Domine mi, Ego credo
te esse Meschicho Filium Dei, qui venturus
erat in mundum.
28 * Quúmque hæc dixisset, abijt vocatum
Mariam sororem suam clanculum, & dixit
ei, Magister noster venit, & vocat te.
29 * Mariam autem quum audijsset, surrexit
citò, & veniebat ad eum.
30 * Ipse verò Jeschua nondum venerat in
pagum: sed erat in eo ipso loco vbi occurrerat
31 ei Mortho. * Quinetiam illi Jiboudæi qui
erant cum ea domi & consolabantur eam, vt
viderunt Mariam citò surrexisse & exijsse,
abierunt post eam. arbitrabantur enim eam
abijsse ad monumentum vt fleret.

---

12 אָמְרִין לֵהּ תַּלְמִידוֹהִי מָרַן אֵן דָמֵךְ [z]מֶתְחַלֵּם׃ 13 הו דֵּין יֵשׁוּעַ אֵמַר עַל מַוְתֵהּ וְהֵנוּן סְבַרוּ דְעַל [y]מַדְמְכָא הו
...תָא אָמַר׃ 14 הָיְדֵין אֵמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ [y]פְּשִׁיקָאִית לָעָזַר מִית לֵהּ׃ 15 וְחָדֵא אֶנָא דְלָא הֲוִית תַּמָן מֶטֻלָתְכוּן
דְתְהַימְנוּן אֶלָא הַלֶכוּ לְתַמָן׃ 16 [a]אֵמַר תָּאוֹמָא [b]דְמֶתְאֵמַר תָּאמָא לְתַלְמִידֵא חַבְרוֹהִי [c]נֵאזַל אָף חֲנַן [d]נְמוּת עַמֵּהּ׃
17 וַאֲתָא יֵשׁוּעַ לְבֵית עַנְיָא וַאֲשְׁכַּח דְאַרְבְּעָא לֵהּ יַוְמִין [e]דְאִיתַוְהִי בְּבֵית קְבוּרָא׃ 18 אִיתֵיהּ הֲוָת דֵּין בֵּית עַנְיָא עַל
גַב אוּרִשְׁלֶם כַּד [g]פְּרִיקָא מֶנָּהּ אַיְךְ [h]אֶסְטַדְוָתָא חַמְשְׁתַּעְסַר׃ 19 וְסַגִּיאֵא מֶן יְהוּדָיֵא [i]אַתִיאִין הֲווּ לְוָת מַרְתָא וּמַרְיַם
דְנַלְיָן לְבְּהֵין מֶטֻל אֲחוּהֵין׃ 20 מַרְתָא דֵּין כַּד [l]שְׁמַעַת דְיֵשׁוּעַ אָתֵא נֶפְקַת [m]לְאוּרְעֵהּ מַרְיַם דֵּין בְּבַיְתָא [n]יָתְבָא הֲוָת׃
21 וְאֶמְרַת מַרְתָא לְיֵשׁוּעַ מָרִי אֵלוּ תְנָן הֲוַית לָא [o]מָאֵת הֲוָא אָחִי׃ 22 אֶלָא אָף הָשָׁא יָדְעָא אֶנָא דְכְמָא [p]דְתֶשְׁאַל לַאלָהָא יָהֵב לָךְ׃

[z] חֲלֵם [y] דְּמֵךְ [x] יְשֵׁן
[y] פְּשַׁק פיר׳ תרגם [z] הֵימֵן
[a] אֲמַר [b] תְאֹם [c] אֲזַל
[d] מוּת [e] אִית [f] גֶנֶב כמו גבעה
[g] פְּרַק בלשון רחק
[h] מן לשון יון [i] אֲתָא
[k] מְלָא בלשון נחם [l] שְׁמַע
[m] אֲרַע פירושו פגש
[n] יְתֵב [o] מוּת [p] שְׁאַל

* Dixerunt ergo diſcipuli eius, Domi- 12
ne, ſi dormit, ſaluus erit.
* Dixerat autem Ieſus de morte eius: 13
illi autem putauerunt quia de dormitio-
ne ſomni diceret.
* Tunc ergo Ieſus dixit eis manifeſtè, 14
Lazarus mortuus eſt:
* Et gaudeo propter vos, vt credatis, 15
quoniam non eram ibi. ſed eamus ad eũ.
* Dixit ergo Thomas qui dicitur Di- 16
dymus, ad condiſcipulos, Eamus & nos,
† vt moriamur cum eo.
* Venit itaque Ieſus: & inuenit eum 17
quatuor dies iam in monumento ha- C
bentem.
* Erant autem Bethania iuxta Ieroſo- 18
lymam quaſi ſtadijs quindecim.
* Multi autem ex Iudæis venerant ad 19
Martham & Mariam, vt conſolarentur
eas de fratre ſuo.
* Martha ergo vt audiuit quia Ieſus ve- 20
nit, occurrit illi: Maria autem domi ſe-
debat. * Dixit ergo Martha ad Ieſum, 21
Domine ſi fuiſſes hîc, frater meus non
fuiſſet mortuus.
* Sed & nunc ſcio, quia quæcunque 21
popoſceris à Deo, dabit tibi Deus.
* Dicit illi Ieſus, Reſurget frater tuus. 23
* Dicit ei Martha, Scio quia reſurget in 24
reſurrectione, in nouiſſimo die.
* Dixit ei Ieſus, Ego ſum reſurrectio 25
& vita: qui credit in me, etiam ſi mor-
tuus fuerit, viuet.
* Et omnis qui viuit, & credit in me, 26
non morietur in æternum. Credis hoc?
* Ait illi, Vtique Domine, ego credidi 27
quia tu es Chriſtus Filius Dei †, qui in D
hunc mundũ veniſti. * Et cùm † hęc dixiſ- 28
ſet, abijt, & vocauit Mariam ſororem ſuã
ſilentio, dicens, Magiſter adeſt, & vocat
te. * Illa vt audiuit † ſurgit citò, & venit 29
ad eum.
* Nondum enim venerat Ieſus in ca- 30
ſtellum: ſed erat adhuc in illo loco vbi
occurrerat ei Martha.
* Iudæi ergo qui erant cum ea in do- 31
mo, & cõſolabantur eam, cùm vidiſſent
Mariam, quia citò ſurrexit & exijt, ſecuti
ſunt eam, dicentes, Quia vadit ad mo-
numentum, vt ploret ibi.

12 * εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κύριε, εἰ κεκοίμηται, σω-
θήσεται.
13 * εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ
ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.
14 * τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παῤῥησίᾳ, λάζαρος
ἀπέθανε.
15 * καὶ χαίρω δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ·
ἀλλ᾽ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.
16 * εἶπεν οὖν θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος τοῖς συμ-
μαθηταῖς, ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ᾽ αὐτοῦ.
17 * ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη
ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
18 * ἦν δὲ ἡ βηθανία ἐγγὺς τῶν ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ στα-
δίων δεκαπέντε·
19 * καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς πε-
ρὶ τὴν μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς πε-
ρὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.
20 * ἡ οὖν μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντη-
σεν αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 * εἶπεν οὖν μάρθα πρὸς τὸν ἰησοῦν, κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ
ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.
22 * ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει
σοι ὁ θεός.
23 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.
24 * λέγει αὐτῷ ἡ μάρθα, οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀνα-
στάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
25 * εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ
πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται·
26 * καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν
αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;
27 * λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε. ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χρι-
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
28 * καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε μαρίαν τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, εἰποῦσα, ὁ διδάσκαλος πάρεστι
καὶ φωνεῖ σε.
29 * ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται πρὸς
30 αὐτόν. * οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ᾽
ἦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα.
31 * οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ᾽ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ
παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν μαρίαν, ὅτι ταχέως ἀ-
νέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες, ὅτι ὑπάγει
εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

23 אמר לה ישוע [q] קאם אחוכי ׃ 24 אמרא לה מרתא ידעא אנא דקאם [r] בנוחמא ביומא אחריא ׃
25 אמר לה ישוע אנא אנא נוחמא וחיא ומן [s] דמהימן בי אפן [t] נמות [u] נחא ׃ 26 וכל דחי ומהימן בי לעלם
לא נמות מהימנא אנתי הדא ׃ 27 אמרא לה אין מרי אנא מהימנא אנא דאנת הו משיחא ברה דאלהא
[x] דאתא לעלמא ׃ 28 וכד אמרת הלין אזלת [y] קרת למרים חתה [z] כסיאית ואמרא לה רבן אתא וקרא לכי ׃
29 ומרים כד שמעת [a] קמת [b] עגל [c] ואתיא הות לותה ׃ 30 הודין ישוע לא עדכיל אתא הוא לקריתא אלא בה
הוא בהי [d] דוכתא [e] דארעתה מרתא ׃ 31 אף הנון דין יהודיא דאית הוו עמה בביתא [f] דמביאין הוו לה [g] דחזו למרים
דעגל [h] קמת נפקת אזלו להון בתרה סברו להון גיר דלקברא אזלא [i] למבכא ׃

[q] קום [r] נחם ר׳ ל׳ קימחא
[s] הימן [t] מות [u] חיא
[x] אתא [y] קרא [z] כסא
[a] קום [b] פירושו פתאם
[c] אתא [d] עברית מקום
[e] ארע כמו ערע [f] ביא
[g] חזא [h] קום [i] בכא

32 * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܬ ܠܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܚܙܬܗ ܢܦܠܬ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܡܪܝ ܠܐ ܡܐܬ ܗܘܐ ܐܚܝ.
33 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܒܟܝܐ ܘܠܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܬܘ ܥܡܗ ܕܒܟܝܢ. ܐܬܥܙܙ ܒܪܘܚܗ ܘܐܙܝܥ ܢܦܫܗ.
34 * ܘܐܡܪ. ܐܝܟܐ ܣܡܬܘܢܝܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܬܐ ܚܙܝ.
35 * ܘܐܬܝ ܗܘܝ ܕܡܥܘܗܝ ܕܝܫܘܥ.
36 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ. ܚܙܘ ܟܡܐ ܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ.
37 * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܢܐ ܕܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ. ܘܢܥܒܕ ܕܐܦ ܗܢܐ ܠܐ ܢܡܘܬ.
38 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܡܬܥܙܙ ܒܝܢܘܗܝ ܘܠܗ ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܗܘ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܥܪܬܐ. ܘܟܐܦܐ ܣܝܡܐ ܗܘܬ ܥܠ ܬܪܥܗ.
39 * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܫܩܘܠܘ ܟܐܦܐ ܗܕܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܬܐ ܚܬܗ ܕܗܘ ܡܝܬܐ. ܡܪܝ ܡܢ ܟܕܘ ܣܪܝ ܠܗ. ܐܪܒܥܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܡܝܢ.
40 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝ ܕܐܢ ܬܗܝܡܢܝܢ ܬܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ.
41 * ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܗܝ. ܘܝܫܘܥ ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܥܠ ܘܐܡܪ. ܐܒܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܕܫܡܥܬܢܝ.
42 * ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܫܡܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܕܩܐܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ.
43 * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ. ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܠܥܙܪ ܬܐ ܠܒܪ.
44 * ܘܢܦܩ ܗܘ ܡܝܬܐ ܟܕ ܐܣܝܪܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ ܒܬܟܪܝܟܐ. ܘܦܪܨܘܦܗ ܐܣܝܪ ܒܣܘܕܪܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܫܪܘܗܝ ܘܫܒܘܩܘ ܢܐܙܠ.
45 * ܘܤܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܠܘܬ ܡܪܝܡ. ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘ ܒܗ.
46 * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܙܠܘ ܠܘܬ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ.

ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܒܫܒܐ ܕܚܫܐ

47 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܐܬܘܬܐ ܤܓܝܐܬܐ ܥܒܕ.

32 * *Ipsa verò Mariam quum venisset vbi erat Ieschua, vt vidit eum, procidit ad pedes eius; & dixit ei, Si hîc fuisses Domine mi, mortuus non fuisset frater meus.*
33 * *Ieschua verò quum vidisset eam flentem, & Jihoudæos illos qui venerant cum ea flentes, infremuit spiritu suo & turbauit seipsum.*
34 * *Et dixit, Vbi posuistis eum? & dicunt ei, Domine noster, veni, vide.*
35 * *Et obuenerunt lachrymæ ipsi Ieschua.*
36 * *Itaque dicebant Jihoudæi, Videte quantum amabat eum.*
37 * *Quidam autem ex ipsis dixerunt, Non poterat hic qui aperuit oculos cæci illius efficere, vt & iste non moreretur?*
38 * *Ieschua verò cùm infremuisset intra semetipsum, tum venit ad monumentum. Erat autem spelunca, & lapis erat eius impositus ostio.*
39 * *Et dixit Ieschua, Tollite lapidem hunc. Dixit ei Mortho soror ipsius mortui, Domine mi, iam fœtet, quatuor enim dierum est.*
40 * *Dixit ei Ieschua, Nonne dixi tibi si credideris, fore, vt videas gloriam Dei?*
41 * *Proinde sustulerunt lapidem illum. Et ipse Ieschua eleuauit oculos suos sursum & ait, Pater, gratias ago tibi quod me audieris.*
42 * *Ego verò sciebam me semper à te exauditum iri, sed propter hanc turbam adstantem hæc dixi, vt credant me à te missum esse.*
43 * *Quúmque hæc dixisset, clamauit alta voce, Loozar, veni foras.*
44 * *Et exijt mortuus ille manus & pedes vinctus fasciis, vultúmque sudario. Dixit eis Ieschua, Soluite eum & sinite abire.*
45 * *Itaque multi ex Jihoudæis qui venerant ad Mariam, quum vidissent quod fecerat Ieschua, crediderunt in eum.*
46 * *Quidam autem ex eis profecti sunt ad Perischæos, & dixerunt eis quicquid fecerat Ieschua.*

Matutinis feriæ IIII. Passionis.

47 * *Et congregati sunt principes Sacerdotum & Perischæi, & dicebant, Quid agemus? nam vir iste signa multa edit.*

32 היידין מרים כד [k] אתת איכא דאיתוהי הוא ישוע [l] וחזתה נפלת על רגלוהי ואמרא לה אלו [m] תנן [n] הוית מרי לא
מאת הוא אחי׃ 33 ישוע דין כד חזה [p] דבכיא וליהודיא הנון [q] דאתו עמה דבכין [r] אתעזז ברוחה [s] ואזיע נפשה׃
34 ואמר איכא [t] סמתוניהי ואמרין לה מרן [u] תא [x] חזי׃ 35 ואתין הוי דמעוהי דישוע׃ 36 ואמרין הוו
יהודיא חזו כמא רחם הוא לה׃ 37 אנשין דין מנהון אמרו לא משכח הוא הנא דפתח עינוהי דהו [y] סמיא ונעבד
דאף הנא לא [z] נמות׃ 38 ישוע דין כד מתעזז בינוהי ולה אתא לבית קבורא והו בית קבורא איתוהי הוא מערתא
וכאפא [a] סימא הות על תרעה׃ 39 ואמר ישוע שקולו כאפא הדא אמרא לה מרתא חתה דהו מיתא מרי מן כדו
[b] סריל לה ארבעא לה גיר יומין׃ 40 אמר לה ישוע לא אמרה לכי דאן [c] תהימנין [d] תחזין שובחה דאלהא׃

[k] אתא [l] חזא [m] פיר׳ פא
[n] הוא [o] מות [p] בכא
[q] אתא [r] עזז [s] זוע
[t] סום [u] אתא [x] חזא
[y] סמא [z] מות
[a] סום [b] סרא כמו סרח
[c] הימן [d] חזא

*Maria ergo cùm venisset vbi erat Ie- 32
sus, videns eum, cecidit ad pedes eius, &
dicit ei, Domine si fuisses hîc, non esset
mortuus frater meus.
*Iesus ergo vt vidit eam plorantem, 33
& Iudæos qui venerant cum ea, plo-
rantes, infremuit spiritu, & turbauit
seipsum: E
*Et dixit, Vbi posuistis eum? Dicunt 34
ei, Domine, veni & vide.
*Et lachrymatus est Iesus. 35
*Dixerunt ergo Iudæi, Ecce quomo- 36
do amabat eum.
*Quidam autem ex ipsis, dixerunt, 37
Non poterat hic qui aperuit oculos cæ-
ci † facere vt hic non moreretur?
*Iesus ergo rursum fremens in se- 38
metipso, venit ad monumentum. erat
autem spelunca: & lapis superpositus
erat ei.
*Ait Iesus, Tollite lapidem. Dicit ei 39
Martha soror eius qui mortuus fuerat,
Domine, iam fœtet, quatriduanus est
enim.
*Dicit ei Iesus, Nónne dixi tibi quo- 40
niam si credideris, videbis gloriam Dei?
*Tulerunt ergo lapidem. Iesus autem 41
eleuatis sursum oculis, dixit, Pater, gra-
tias ago tibi quoniam audisti me.
*Ego autem sciebam quia semper me 42
audis, sed propter populum qui circun-
stat, dixi, vt credant quia tu me misisti.
*Hæc cùm dixisset, voce magna cla- 43
mauit, Lazare, veni foras.
*Et statim prodijt qui fuerat mor- 44
tuus, ligatus pedes & manus institis, & F
facies illius sudario erat ligata. Dixit eis
Iesus, Soluite eum & sinite abire.
*Multi ergo ex Iudæis qui venerant ad 45
Mariam & Martham, & viderant, quæ
fecit Iesus, crediderunt in eum.
*Quidam autem ex ipsis abierunt ad 46
Pharisæos, & dixerunt eis quæ fecit Ie-
sus.

*COLLEGERVNT ergo Pontifices 47
& Pharisæi cōcilium, & dicebant, Quid
facimus, quia hic homo multa signa fa-
cit.

32 *ἡ οὖν μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν,
ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ, κύριε, εἰ ἦς ὧδε,
οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.
33 *ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελ-
θόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύ-
ματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν·
34 *καὶ εἶπε, ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ, κύριε, ἔρ-
χου καὶ ἴδε.
35 *ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς.
36 *ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι, ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.
37 *τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας
τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀπο-
θάνῃ;
38 *ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται
εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ'
αὐτῷ.
39 *λέγει ὁ ἰησοῦς, ἄρατε τὸν λίθον· λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ
τοῦ τεθνηκότος μάρθα, κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ
ἐστι.
40 *λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς,
ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
41 *ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. ὁ δὲ ἰη-
σοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, πάτερ, εὐχαριστῶ
σοι, ὅτι ἤκουσάς μου.
42 *ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις, ἀλλὰ διὰ τὸν
ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέ-
στειλας.
43 *καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, λάζαρε,
δεῦρο ἔξω.
44 *καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ
τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο.
λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.
45 *πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν μα-
ρίαν, καὶ θεασάμενοι ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς
46 αὐτόν. *τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρι-
σαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς.

47 *Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέ-
δριον, καὶ ἔλεγον, τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολ-
λὰ σημεῖα ποιεῖ.

42 ואנא ידע
41 ושקלו כאפא הי והו ישוע ארים עינוהי לעל ואמר אבא מודא אנא לך דשמעתני׃
דבכל זבן שמע אנת לי אלא מטל כנשא הנא דקאם אמר אנא הלין דנהימנון דאנת שדרתני׃
43 וכד אמר הלין קעא בקלא רמא לעזר תא לבר׃ 44 ונפק הו מיתא כד אסירן אידוהי ורגלוהי בפסקיתא
ואפוהי בסודרא אמר להון ישוע שראוהי ושבקוהי אזל׃ 45 וסגיאא מן יהודיא דאתו לות מרים כד חזו
דעבד ישוע הימנו בה׃ 46 ואנשין מנהון אזלו לות פרישא ואמרו להון כל מדם דעבד ישוע׃
דצפרא דארבעא · דחשא כט
47 ואתכנשו רבי כהנא ופרישא ואמרין הוו מנא נעבד דהנא גברא אתותא סגיאתא עבד׃

רום · ירא · שמע
קום · שדר
רום · אתא · מות
יד · פלוס קישור
עבראית מסוה · שרא
אתא · חזא · מימן
חשש
אתא כמו אות

48 ܘܐܢ ܫܒܩܝܢܢ ܠܗ ܗܟܢܐ. ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ
ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ. ܘܐܬܝܢ ܪܗܘܡܝܐ ܫܩܠܝܢ ܐܬܪܢ
49 ܘܥܡܢ. ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܝܦܐ: ܪܒ
ܟܗܢܐ ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ
50 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ. ܘܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܦܩܚ ܠܢ ܕܚܕ ܓܒܪܐ ܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ: ܘܠܐ
51 ܟܠܗ ܥܡܐ ܢܐܒܕ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܨܒܘܬ ܢܦܫܗ ܠܐ
ܐܡܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ: ܐܬܢܒܝ
52 ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ. ܘܠܐ
ܚܠܦ ܥܡܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܕܐܦ ܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ
53 ܕܡܒܕܪܝܢ ܢܟܢܫ ܠܚܕܐ. ܘܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ:
54 ܐܬܚܫܒܘ ܗܘܘ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܗܘ ܕܝܢ
ܝܫܘܥ: ܠܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܓܠܝܐܝܬ ܒܝܬ ܝܗܘܕܝܐ.
ܐܠܐ ܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ ܠܐܬܪܐ ܕܩܪܝܒ ܠܚܘܪܒܐ.
ܠܟܪܟܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܦܪܝܡ ܘܬܡܢ ܡܬܗܦܟ ܗܘܐ
ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ✣ ✣ ✣

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܠܥܙܪ ✣ ܠ ✣

55 ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܣܠܩܘ
ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܩܕܡ ܥܐܕܐ
56 ܕܢܕܟܘܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ.
ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ ܒܗܝܟܠܐ. ܡܢܐ ܣܒܪܝܢ
57 ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܐܬܐ ܠܥܐܕܐ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܦܪܝܫܐ
ܦܩܕܘ ܗܘܘ: ܕܐܢ ܐܢܫ ܝܕܥ ܐܝܟܘ. ܢܒܝܢ ܠܗܘܢ
ܐܝܟ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ✣ ܫܠܡ ✣ ܩܕ ✣

1 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܕܡ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܦܨܚܐ: ܐܬܐ
ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܥܙܪ: ܗܘ
ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ.
2 ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܬܡܢ ܚܫܡܝܬܐ. ܘܡܪܬܐ ܡܫܡܫܐ
ܗܘܬ. ܘܠܥܙܪ ܚܕ ܡܢ ܣܡܝܟܐ ܗܘܐ ܥܡܗ.
3 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܢܣܒܬ ܫܛܝܦܬܐ ܕܒܣܡܐ ܕܢܪܕܝܢ
ܪܝܫܝܐ ܣܓܝ ܕܡܝܐ: ܘܡܫܚܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ
ܘܫܘܝܬ ܒܣܥܪܗ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬܐ
ܟܠܗ ܡܢ ܪܝܚܐ ܕܒܣܡܐ.

48 * *Quòd si ita sinamus eum, omnes homines credent in eum: venientque Romani, tollent locum nostrum ac Gentem nostram.*
49 * *Vnus autem ex eis cuius nomen est Kaipho, erat summus Sacerdos anni illius, & dixit eis, Vos nihil scitis.*
50 * *Neque cogitatis expedire nobis vt vnus homo moriatur pro populo, & tota gens non pereat.*
51 * *Hoc autem ex propria voluntate non dixit, sed quia erat summus Sacerdos anni illius, vaticinatus est fore vt Jeschua pro gente moreretur.*
52 * *Nec tantum pro illa gente, sed etiam vt filios Dei, qui dispersi sunt, congreget vnà.*
53 * *Itaque ab illa die machinabantur vt interficerent eum.*
54 * *Ipse verò Jeschua non ambulabat palam inter Jihoudaeos: sed profectus est illinc in regionem quae est prope desertum in arcem quae vocatur Ephrem., & illic versabatur cum discipulis suis.*

Matutinis septimanae suscitationis Loozar.

55 * *Propè autem erat Pezcho* [hilaritas] *Jihoudaeorum: & ascenderunt multi ex vicis ad Ourischlem ante festum, vt purificarent seipsos.*
56 * *Et quaerebant ipsum Jeschua, & dicebant alius ad alium in templo, Quid putatis? non venturum esse ad festum?*
57 * *Principes autem Sacerdotum & Perischaei praeceperant vt si quis nosset vbi esset, indicaret eis vt prehenderent eum.*

CAP. XII.

1 *IEschua verò sex ante Pezcho diebus venit Beth-Anio vbi erat Loozar ille, quem suscitauerat à mortuis ipse Jeschua.*
2 * *Et fecerunt ei illic coenam, & Morthe ministrabat: Loozar autem vnus ex discumbentibus erat cum eo.*
3 * *Mariam autem accepit alabastrum aromatis nardi praestantissimae multi pretij, & vnxit pedes Jeschua, extersitque capillis suis: & impleta est domus odore aromatis.*

48 ואן [c]שבקינן לה הכנא כלהון אנשא [d]מהימנין בה ואתין רהומיא שקלין אתרן ועמן ׃
49 חד דין מנהון דשמה קיפא רב כהנא הוא דהי שנתא ואמר להון אנתון לא ידעין אנתון מדם ׃
50 ולא [e]מתחשבין אנתון דפקח לן דחד גברא [f]נמות חלף עמא ולא כלה עמא [g]נאבד ׃
51 הדא דין מן [h]צבות נפשה לא אמר אלא מטל דרב כהנא הוא דהי שנתא [i]אתנבי דעתיד הוא ישוע דנמות חלף
52 ולא בלחוד חלף עמא אלא דאף בניא דאלהא [k]דמבדרין נכנש לחדא ׃
53 ומן הו יומא אתחשבו הוו [l]דנקטלוניהי ׃ 54 הו דין ישוע לא מהלך הוא [m]גליאית בית יהודיא אלא אזל
לה מן תמן לאתרא דקריב [n]לחורבא [o]לכרכא [p]דמתקרא אפרים ותמן [q]מתהפך הוא עם [r]תלמידוהי ׃

[c] שבק [d] הימן
[e] חשב [f] מות [g] אבד
[h] צבא [i] נבא
[k] בדר בור
[l] קטל [m] גלא
[n] חרב [o] פירושו מבצר
[p] קרא [q] הפך [r] למד

48 * Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: & venient Romani, & tollent nostrum † locum & gentem.
49 * Vnus autem ex ipsis Caiphas nomine, cùm esset pontifex anni illius, dixit eis, Vos nescitis quicquam. G
50 * Nec cogitatis quia expedit nobis vt vnus moriatur homo pro populo, & nō tota gens pereat.
51 * Hoc autem à semetipso non dixit: sed cùm esset pontifex anni illius, prophetauit quia Iesus moriturus erat pro
52 gente:
* Et non tantùm pro gente, sed vt filios Dei qui erant dispersi, congregaret
53 in vnum.
* Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum.
54 * Iesus ergo iam non palàm ambulabat apud Iudæos, sed abijt inde in regionem iuxta desertum in ciuitatem quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis.

55 * PROXIMVM autem erat Pascha Iudæorum: & ascenderunt multi Ierosolymam de regione ante Pascha, vt sanctificarent seipsos.
56 * Quærebant ergo Iesum: & colloquebantur adinuicem, in templo stantes, Quid putatis, quia non venit ad diem festum †?
57 * Dederant autem Pontifices & Pharisæi mandatum, vt si quis cognouerit vbi sit, indicet vt apprehendant eum.

CAP. XII.

1 IEsus ergo ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, vbi Lazarus fuerat mortuus quem suscitauit Iesus. A
2 * Fecerunt autem ei cœnam ibi: & Martha ministrabat: Lazarus verò vnus erat ex discumbentibus cum eo.
3 * Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici, pretiosi, & vnxit pedes Iesu, & extersit pedes eius capillis suis: & domus impleta est ex odore vnguenti.

48 * ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
49 * εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν.
50 * οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.
51 * τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους.
52 * καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν.
53 * ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
54 * ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν, ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

55 * Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
56 * ἐζήτουν οὖν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες, τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;
57 * δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

ιβ'.

1 * Ὁ οὖν ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς βηθανίαν, ὅπου ἦν λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
2 * ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρθα διηκόνει. ὁ δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.
3 * ἡ οὖν μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

ל דצפרא דשבתא ᵃדנוחמה דלעזר

55 קריב הוא דין ᵇפצחא דיהודיא וסלקו סגיאא מן קוריא לאורשלם קדם ᶜעדעדא ᵈדנדכון נפשהון׃
56 ᵉוכעין הוו לה לישוע ואמרין הוו חד לחד בהיכלא מנא סברין אנתון דלא אתא לעדעדא׃
57 ורבי כהנא ופרישא פקדו הוו דאן אנש ᶠנדע ᵍאיכו ʰנבדק להון איך ⁱדנאחדוניהי׃

קפלאון יב

1 ישוע דין קדם שתא יומין דפצחא אתא לבית עניא איכא ᵃדאיתוהי הוא לעזר הו ᵇדאקים מן בית ᶜמיתא הו ישוע׃
2 ועבדו לה תמן ᵈחשמיתא ומרתא משמשא הות ולעזר חד מן ᵉסמיכא הוא דעמה׃
3 מרים דין שקלה ᶠסטיפא דבסמא דנרדין ᵍרישא סגי ʰדמיא ומשחת רגלוהי דישוע ⁱושוית בסערה רגלוהי ᵏואתמלי ביתא מן ריחה דבסמא׃

ᵃ נחם ᵇ פצח פירושו גול ᶜ עבראית חג ᵈ דכא כמו זכה ᵉ בעא ᶠ ידע ᵍ כמו איפה ʰ ברק פירושו הגיד ⁱ אחר
ᵃ אית ᵇ קום ᶜ מורת ᵈ הוא משתה בערב ᵉ סמך ᶠ הוא בית שמן ᵍ ריש כמו הראשון ʰ עבראית מחיר ⁱ שוא בלשון קנה ᵏ מלא

4 ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ܂
5 ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܙܕܒܢ ܡܫܚܐ ܗܢܐ ܒܬܠܬܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܐܬܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ܂
6 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܥܠ ܡܣܟܢܐ ܒܛܝܠ ܗܘܐ ܠܗ܂ ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܓܢܒܐ ܗܘܐ܂ ܘܓܠܘܣܩܡܐ ܠܘܬܗ ܗܘܐ܂ ܘܡܕܡ ܕܢܦܠ ܗܘܐ ܒܗ ܗܘ ܛܥܝܢ ܗܘܐ܂
7 ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܒܘܩܝܗ ܠܝܘܡܐ ܕܩܒܘܪܝ ܢܛܪܬܗ܂
8 ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ܂ ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬܝ ܠܟܘܢ܂
9 ܘܫܡܥܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܬܡܢ ܗܘ ܝܫܘܥ܂ ܘܐܬܘ ܠܐ ܡܛܠ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕ܂ ܐܠܐ ܐܦ ܡܛܠ ܠܥܙܪ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂
10 ܘܐܬܪܥܝܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܐܦ ܠܠܥܙܪ ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ܂
11 ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܛܠܬܗ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܘܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝܫܘܥ܂

[illegible]

12 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܥܐܕܐ܂ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ܂
13 ܫܩܠܘ ܣܘܟܐ ܕܕܩܠܐ ܘܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ܂ ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܐܘܫܥܢܐ܂ ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂
14 ܐܫܟܚ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܚܡܪܐ ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ܂
15 ܕܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ܂ ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ܂ ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ ܐܬܢܐ܂
16 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܗܘ ܙܒܢܐ܂ ܐܠܐ ܟܕ ܐܫܬܒܚ ܝܫܘܥ܂ ܗܝܕܝܢ ܐܬܕܟܪܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܗܠܝܢ ܟܬܝܒܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܗܠܝܢ ܥܒܕܘ ܠܗ܂
17 ܘܣܗܕ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܗܘ ܕܥܡܗ ܗܘܐ ܕܩܪܐ ܠܠܥܙܪ ܡܢ ܩܒܪܐ܂ ܘܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂
18 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܕܫܡܥܘ ܕܗܕܐ ܐܬܐ ܥܒܕ܂
19 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ܂ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܡܘܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ܂ ܗܐ ܟܠܗ ܥܠܡܐ ܒܬܪܗ ܐܙܠ܂

4 * *Et dixit Jihoudo Sariouto vnus ex discipulis eius, is qui eum erat proditurus.*
5 * *Quare non venijt vnguentum illud trecentis denarijs, & datum est pauperibus?*
6 * *Hoc autem dixit non quòd de pauperibus curam haberet, sed quia fur erat, & marsupium haberet, & quicquid conijciebatur in illud, ipse portabat.*
7 * *Dixit autem Jeschua, Omitte eam, in diem sepulturæ meæ seruauit illud.*
8 * *Semper enim pauperes habebitis vobiscum, me verò non semper habebitis.*
9 * *Et audierunt cœtus multi ex Jihoudæis illic esse Jeschua: veneruntque non tantùm propter Jeschua, sed etiam vt viderent Loozar illum, quem excitauerat à mortuis.*
10 * *Et consilium inierunt principes Sacerdotum vt & Loozar interficerent.*
11 * *Siquidem plurimi ex Jihoudæis propter eum abibant, & credebant in Jeschua.*

Dominica Palmarum.

12 * *Cæterum postero die turba illa multa quæ venerat ad festum, quum audissent Jeschua venire ad Ourischlem:*
13 * *Tulerunt ramos palmarum, & exierunt ei obuiam, clamabántque ac dicebant, Oschano,* [Serua quæso] *Benedictus ille qui venit in nomine Domini Rex Isroiel.*
14 * *Inuenit autem Jeschua asinum & insedit ei, sicut scriptum est.*
15 * *Ne timeas filia Tzehioun, Ecce rex tuus venit ad te, & equitat super pullum filium asinæ.*
16 * *Hæc autem nesciebant discipuli eius in illo tempore: sed quum glorificatus esset Jeschua; recordati sunt discipuli eius quòd ea essent scripta de eo, & hæc fecissent ei.*
17 * *Porrò testabatur turba illa quæ cum eo erat, quòd vocasset Loozar è sepulchro, & suscitasset eum à mortuis.*
18 * *Ac propterea exierant ei obuiam cœtus multi, qui audierant eum signum hoc edidisse.*
19 * *Perischæi verò dicebant alius ad alium, Videtis vos nihil proficere? ecce enim totus mundus post eum abijt.*

---

⁴ ואמר יהודא סכריוטא חד מן תלמידוהי הו דעתיד הוא דנשלמיוהי ׃ ⁵ למנא לא אזדבן משחא
הנא בתלת מאא דינרין ואתיהב למסכנא ׃ ⁶ הדא דין אמר לא הוא מטל דעל מסכנא בטיל הוא לה
אלא מטל דגנבא הוא וגלוסקמא לותה הוא ומדם דנפל הוא בה הו טעין הוא ׃
⁷ אמר דין ישוע שבוקיה ליומא דקבורי נטרתה ׃ ⁸ בכל זבן גיר מסכנא אית לכון עמכון לי דין לא
בכל זבן איתי לכון ׃ ⁹ ושמעו כנשא סגיאא מן יהודיא דתמן הו ישוע ואתו לא מטל ישוע בלחוד אלא אף
מטל לעזר הו דאקים מן בית מיתא ׃ ¹⁰ ואתרעיו רבי כהנא דאף ללעזר נקטלוניהי ׃
¹¹ מטל דסגיאא מן יהודיא מטלתה אזלין הוו ומהימנין בישוע ׃

שלם זבן יהב
במועטים בטל
מן לשון יון פירושו כיס
טען פירוש נשא
שבק זבן כמו זמן
אתיא חזא קום
רצא בלשון יון
קטל חימן

Dixit ergo vnus ex discipulis eius Iu- 4
das † Iscariotes, qui erat eum traditurus:
Quare hoc vnguentum non veniit 5
trecentis denariis,& datum est egenis?
Dixit autem hoc, non quia de ege- 6
nis pertinebat ad eum: sed quia fur erat,
& loculos habens, ea quæ mittebantur
portabat.
Dixit ergo Iesus, †Sine illam, vt in 7
diem sepulturæ meæ seruet illud.
Pauperes enim semper habetis vo- 8
biscum: me autem non semper † habe-
bitis.
Cognouit ergo turba multa ex Iu- 9
dæis quia illic est: & venerunt, non pro-
pter Iesum tantùm, sed vt Lazarum vi-
derent,quem suscitauit à mortuis.
Cogitauerunt autem principes sa- 10
cerdotum vt & Lazarum interficerent:
Quia multi propter illum abibant 11
ex Iudæis,& credebant in Iesum.

IN crastinum autem turba multa 12
quæ venerat ad diem festum,cùm audis-
sent quia venit Iesus Ierosolymam:
Acceperunt ramos palmarum, & 13
processerunt obuiam ei, & clamabant,
Hosan-na, benedictus qui venit in no-
mine Domini,Rex Israel.
Et inuenit Iesus asellum, & sedit su- 14
per eum,sicut scriptum est,
Noli timere filia Sion: ecce rex tuus 15
venit sedens super pullum asinæ.
Hæc non cognouerunt discipuli eius 16
primùm: sed quando glorificatus est Ie-
sus: tunc recordati sunt quia hæc erant
scripta de eo,& hæc fecerunt ei.
Testimonium ergo perhibebat turba 17
quæ erat cum eo quando Lazarum vo-
cauit de monumento, & suscitauit eum
à mortuis.
Propterea & obuiam venit ei tur- 18
ba: quia audierunt eum fecisse hoc si-
gnum.
Pharisæi ergo dixerũt ad semetipsos, 19
Videtis quia nihil proficimus? ecce mũ-
dus totus post eum abiit.

4 λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἰούδας σίμωνος
ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι,
5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηνα-
ρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;
6 εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ,
ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλ-
λόμενα ἐβάσταζεν.
7 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς, ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφ-
φιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.
8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δέ
οὐ πάντοτε ἔχετε.
9 ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι.
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν λάζαρον
ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν λάζαρον
ἀποκτείνωσιν·
11 ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆγον τῶν ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον
εἰς τὸν ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα,
13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάν-
τησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον, ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμε-
νος ἐν ὀνόματι κυρίου βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.
14 εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτό, καθὼς
ἐστι γεγραμμένον,
15 μὴ φοβοῦ θύγατερ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται
καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.
16 ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον·
ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν
ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ, ὅτε τὸν λά-
ζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν.
18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε
τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
19 οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, θεωρεῖτε ὅτι
οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

דִּחַר בְּשַׁבָּא דְּאוּשַׁעְנָא לא 12 וְלְיוֹמָא אַחֲרָנָא כֶּנְשָׁא סַגִּיָּאָא אִינָא דְּאָתָא הֲוָא a לְעַדְעָדָא כַּד שְׁמַעוּ דְּיֵשׁוּעַ
אָתָא לְאוּרִשְׁלֶם׃ 13 שְׁקַלוּ b סוּכֵּא c דְּדִקְלָא וּנְפַקוּ d לְאוּרְעֵה e וְקָעֵין הֲווּ וְאָמְרִין f אוֹשַׁעְנָא בְּרִיךְ הוּ דְּאָתָא בְּשֵׁמָא
דְּמָרְיָא מַלְכָּא דְּיִסְרָיֵל׃ 14 אֶשְׁכַּח דֵּין יֵשׁוּעַ חֲמָרָא g וִיתֶב עֲלַוהִי אַיְכַנָא דַּכְתִיב׃ 15 לָא תֶּדְחֲלִין בְּרַת צֶהְיוּן הָא
מַלְכֵּכִי אָתֵא לֵכִי וַרְכִיב עַל עִילָא בַּר אֲתָנָא׃ 16 הָלֵין דֵּין לָא יַדְעוּ תַּלְמִידוּהִי בְּהוּ זַבְנָא אֶלָּא כַּד h אֶשְׁתַּבַּח יֵשׁוּעַ אֶדְּכַרוּ
תַּלְמִידוּהִי דְּהָלֵין k כְּתִיבָן הֲוַי עֲלַוהִי וְהָלֵין עֲבַדוּ לֵהּ׃ 17 וְסָהֵד הֲוָא כֶּנְשָׁא הוּ דְּעַמֵּה הֲוָא דִּקְרָא לְלָעָזַר מֶן קַבְרָא
l וַאקִימֵה מֶן בֵּית m מִיתֵא׃ 18 וּמֶטֻּל הָדֵא נְפַקוּ לְקוּבְלֵה כֶּנְשָׁא סַגִּיאָא דְּשְׁמַעוּ n דְּאָתָא הָדָא עֲבַד׃
19 פְּרִישֵׁא דֵּין אָמְרִין הֲווּ חַד לְחַד o חָזֵין אַנְתּוּן דְּלָא p מוֹתְרִין אַנְתּוּן מֶדֶּם דְּהָא עָלְמָא כֻּלֵּה אֵזַל לֵה בָּתְרֵה׃

a פירוש תג
b סוף c עבראית תמרים
d ארע e קעא f ישע
g יתב
h שבח i דכר
k כתב
l קום m מות n כמו אות
o חזא p יתר

20 * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢ ܥܡܡܐ ܐܢܫܐ ܕܣܠܩܘ ܠܡܣܓܕ ܒܥܐܕܐ܀
21 * ܗܠܝܢ ܐܬܘ ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܗܘ ܕܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܕܓܠܝܠܐ܂ ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܝ ܨܒܝܢܢ ܕܢܚܙܐ ܠܝܫܘܥ܂
22 * ܘܐܬܐ ܗܘ ܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ ܠܐܢܕܪܐܘܣ܂ ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܡܪܘ ܠܝܫܘܥ܀

ܕܨܦܪܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܫܐ ܠܒ܀

23 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܬܬ ܫܥܬܐ ܕܢܫܬܒܚ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂
24 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܦܪܕܬܐ ܕܚܛܬܐ܂ ܐܢ ܠܐ ܢܦܠܐ ܡܝܬܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗ ܦܝܫܐ܂ ܐܢ ܕܝܢ ܡܝܬܐ ܦܐܖ̈ܐ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܝܐ܂
25 * ܡܢ ܕܪܚܡ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ܂ ܘܡܢ ܕܣܢܐ ܢܦܫܗ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ܂ ܢܛܪܝܗ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܂
26 * ܐܢ ܠܝ ܐܢܫ ܡܫܡܫ܂ ܢܐܬܐ ܒܬܪܝ܂ ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܬܡܢ ܐܦ ܡܫܡܫܢܝ ܢܗܘܐ܂ ܡܢ ܕܠܝ ܡܫܡܫ ܢܝܩܪܝܘܗܝ ܐܒܐ܂
27 * ܗܫܐ ܢܦܫܝ ܗܐ ܫܓܝܫܐ܂ ܘܡܢܐ ܐܡܪ܂ ܐܒܝ ܦܨܢܝ ܡܢ ܗܕܐ ܫܥܬܐ܂ ܐܠܐ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܠܗ ܠܫܥܬܐ ܗܕܐ܂
28 * ܐܒܐ ܫܒܚ ܫܡܟ܂ ܘܩܠܐ ܐܫܬܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܫܒܚܬ ܘܬܘܒ ܡܫܒܚ ܐܢܐ܂
29 * ܘܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܫܡܥ܂ ܘܐܡܪ ܪܥܡܐ ܗܘܐ܂ ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܕܡܠܐܟܐ ܡܠܠ ܥܡܗ܀
30 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܡܛܠܬܝ ܗܘܐ ܩܠܐ ܗܢܐ ܐܠܐ ܡܛܠܬܟܘܢ܂
31 * ܗܫܐ ܗܘ ܕܝܢܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ܂ ܗܫܐ ܐܪܟܘܢܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ܂
32 * ܘܐܢܐ ܡܐ ܕܐܬܬܪܝܡܬ ܡܢ ܐܪܥܐ܂ ܐܓܪܘܫ ܟܠ ܐܢܫ ܠܘܬܝ܂
33 * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ܂ ܕܢܚܘܐ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܡܬ܂
34 * ܐܡܪ ܠܗ ܟܢܫܐ܂ ܚܢܢ ܫܡܥܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ܂ ܕܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡ ܩܐܡ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ܂ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܬܬܪܝܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ ܡܢܘ ܗܢܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂
35 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܩܠܝܠ ܐܚܪܝܢ ܙܒܢܐ ܢܘܗܪܐ ܥܡܟܘܢ ܗܘ܂ ܗܠܟܘ ܥܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܢܘܗܪܐ܂ ܕܠܐ ܢܕܪܟܝܟܘܢ ܚܫܘܟܐ܂ ܘܡܢ ܕܡܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ܂ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ܂

20 * *Erant autem & quidam ex Gentibus, qui ascenderant vt adorarent in festo.*
21 * *Isti quum venissent, accesserunt ad Philippum illum qui erat à Beth-zaiodo* [domus piscationis] *Galileæ, & rogarunt eum, ac dicunt ei, Domine mi, vellemus videre Jeschua.*
22 * *Venit autem ipse Philippus, & dixit Andreæ, Andreas verò & Philippus dixerunt Jeschua.*

Matutinis II. Feriæ hebdom. Passionis.

23 * *Porrò Jeschua respondit & dixit eis, Venit hora qua glorificetur Filius hominis.*
24 * *Amin amin dico vobis, Nisi granum frumenti ceciderit, & mortuum fuerit in terra, ipsum solum manet: sin autem mortuum fuerit, fructus multos adfert.*
25 * *Qui amat animam suam, perdet eam: qui verò odit animam suam in hoc mundo, conseruabit eam in vitam æternam.*
26 * *Si quis mihi ministrat, post me veniat: & vbi ego fuero, illic erit etiam minister meus: qui mihi ministrauerit, honorabit eum*
27 *Pater.* * *Nūc anima mea ecce turbata est: & quid dicam? Pater mi, libera me ab hac hora: sed propterea veni in hanc horam.*
28 * *Pater glorifica nomen tuum. Et vox audita est è cælo, Glorificaui, & iterum glorificaturus sum.*
29 * *Turba autem quæ adstabat audijt, & dixit, Tonitru esse factum. Alij autem dicunt, Angelus collocutus est ei.*
30 * *Respondit Jeschua & dixit eis, Non propter me extitit hæc vox, sed propter vos.*
31 * *Nunc iudicium est mundi huius, nunc princeps huius mundi eijcitur foras.*
32 * *Et ego quum sublatus fuero è terra, tra-*
33 *ham omnes ad me.* * *Hoc autem dixit vt indicaret qua morte moriturus esset.*
34 * *Dicunt ei turbæ, Nos audiuimus ex Lege Meschicho in æternum permāsurum: quomodo dicis fore vt tollatur Filius hominis? quis est iste Filius hominis?*
35 * *Dixit eis Jeschua, Modicum ad tempus Lux vobiscum est: ambulate dum Lucem habetis, ne tenebræ vos deprehendant: etenim qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat.*

20 אית הוו דין אף מן עממא אנשא דסלקו [q] למסגד בעדעדא ׃ 21 הלין [r] אתו קרבו לות פיליפוס הו דמן
[s] בית צידא דגלילא ושאלוהי ואמרין לה מרי [t] צבינן דנחזא לישוע ׃ 22 ואתא הו פיליפוס ואמר לאנדראוס
אנדראוס ופיליפוס אמרו לישוע ׃
דצפרא דתרין בשבא דשבתא [a] דחשא לב
23 ישוע דין ענא ואמר להון [b] אתת שעתא [c] דנשתבח ברה דאנשא ׃ 24 אמין אמין אמר אנא לכון [d] דפרדתא
[e] דחטתא אן לא נפלא [f] ומיתא בארעא בלחודיה [g] פישא אן דין [h] מיתא פארא סגיאא [i] מיתיא ׃ 25 מן דרחם נפשה
[k] נובדיה ומן דסנא נפשה בעלמא הנא [l] נטריה לחיא דלעלם ׃ 26 אן לי אנש משמש [m] נאתא בתרי ואיכא דאנא
[n] אית תמן אף משמשני נהוא מן דלי משמש [o] ניקרוהי אבא ׃ 27 השא נפשי הא [p] שגישא ומנא [q] אמר אבי [r] פצני

[q] סגר [r] אתא [s] צור
[t] צבא
[a] חשש [b] אתא [c] שבח
[d] פיר׳ גרגר [e] עבראיה דגן
[f] מות [g] פוש פירוש עמד או נוח
[h] מות [i] אתא [k] אבר
[l] נטר [m] אתא [n] אית
[o] יקר כמו כבד [p] שגש
[q] אמר [r] פצא פי׳ מלט

Erant autem quidam Gentiles ex his 20
qui ascenderant vt adorarēt in die festo. D
Hi ergo accesserunt ad Philippum 21
qui erat à Bethsaida Galilææ, & rogabāt
eum, dicentes, Domine, volumus Iesum
videre.
Venit Philippus, & dicit Andreæ. 22
Andreas rursum & Philippus dixerunt
Iesu.

Iesus autem respondit eis, dicens, 23
Venit hora, vt clarificetur filius hominis.
Amen, amē dico vobis, nisi granum 24
frumenti cadens in terram, mortuum
fuerit, ipsum solum manet. si autē mor-
tuum fuerit, multum fructum affert.
Qui amat animam suā, perdet eam: 25
& qui odit animam suam in hoc mun-
do, in vitam æternam custodiet eam.
Si quis mihi ministrat, me sequatur: 26
& vbi sum ego, illic & minister meus erit.
Si quis mihi ministrauerit, honorifi-
cabit eum Pater meus.
Nūc anima mea turbata est. Et quid 27
dicam? Pater, saluifica me ex hac ho- E
ra. Sed propterea vēni in horam hanc.
Pater, clarifica nomen tuum. Vēnit 28
ergo vox de cælo†: Et clarificaui, & iterū
clarificabo.
Turba ergo quæ stabat & audierat, 29
dicebat tonitruum esse factum. Alij † di-
cebant, Angelus ei locutus est.
Respondit Iesus, & dixit, Non prop- 30
ter me hæc vox vēnit, sed propter vos.
Nunc iudiciū est mundi: nunc prin- 31
ceps huius mundi eiicietur foras.
Et ego si exaltatus fuero à terra, om- 32
nia traham ad meipsum.
Hoc autem dicebat significans qua 33
morte esset moriturus.
Respondit ei turba, Nos audiuimus 34
ex lege, quia Christus manet in æternū:
& quomodo tu dicis, Oportet exaltari fi-
lium hominis? †Quis est iste filius homi
nis?

Dixit ergo eis Iesus, Adhuc modicū 35
lumen in vobis est. Ambulate dum lucē
habetis, vt non vos tenebræ cōprehen-
dant: & qui ambulat in tenebris, nescit
quò vadat.

20 ἦσαν δέ τινες ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσ-
κυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.
21 οὗτοι οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆς γα-
λιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες, κύριε, θέλομεν τὸν
ἰησοῦν ἰδεῖν.
22 ἔρχεται φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν
ἀνδρέας καὶ φίλιππος λέγουσι τῷ ἰησοῦ.

23 Ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα
ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πε-
σὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀπο-
θάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.
25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ
μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν
αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
26 ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ δια-
κονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
27 νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; πάτερ σῶ-
σόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
ὥραν ταύτην.
28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω.
29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγο-
νέναι· ἄλλοι ἔλεγον, ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.
30 ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν, οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέ-
γονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
31 νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου. νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου
ἐκβληθήσεται ἔξω. κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάν-
32 τας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.
τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀπο-
33 θνήσκειν.
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νό-
34 μου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖ
ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου;
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ'
35 ὑμῶν ἐστι· περιπατεῖτε, ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑ-
μᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε
ποῦ ὑπάγει.

מִן הָדָא שָׁעְתָא אֶלָּא מֶטֻל הָנָא אֶתִית לְהָדָא שָׁעְתָא ׃ 28 אָבָא שַׁבַּח שְׁמָךְ וְקָלָא אֶשְׁתְּמַע מֶן שְׁמַיָּא שַׁבְּחֵת וְתוּב מְשַׁבַּח
אֶנָא ׃ 29 וְכֶנְשָׁא וְקָאֵם הֲוָא שְׁמַעוּ וְאָמְרִין רַעְמָא הֲוָא אַחֲרָנֵא דֵּין אָמְרִין מַלְאַכָא מַלֵּל עַמֵּה ׃ 30 עֲנָא יֵשׁוּע
וְאֵמַר לְהוֹן לָא מֶטֻלָתִי הֲוָא קָלָא הָנָא אֶלָּא מֶטֻלַתְכוֹן ׃ 31 הָשָׁא דִּינֵה הוּ דְעָלְמָא הָנָא הָשָׁא אַרְכוֹנָא דְעָלְמָא הָנָא
מֶשְׁתְּדֵא לְבַר ׃ 32 וְאֶנָא מָא דְּאֶתְתְּרִימֵת מֶן אַרְעָא אֶגַּד כֻּלְנָשׁ לְוָתִי ׃ 33 הָדָא דֵּין אֵמַר דַּנְחַוֵא בְּאַינָא מוֹתָא
מָאֶת ׃ 34 אָמְרִין לֵה כֶּנְשָׁא חֲנַן שְׁמַעַן מֶן נָמוּסָא דַּמְשִׁיחָא לְעָלַם מְקַוֵא אַיכַנָא אָמַר אַנְתְּ דַעֲתִיד הוּ וְנֶתְתְּרִים
בְּרֵה דְּאֶנָשָׁא מַנוּ הָנָא בְּרֵה דְּאֶנָשָׁא ׃ 35 אֵמַר לְהוֹן יֵשׁוּע קַלִיל אַחֲרִין זַבְנָא נוּהְרָא עַמְּכוֹן הוּ הַלֵּכוּ עַד אִית לְכוֹן
נוּהְרָא וְלָא חֶשׁוּכָא נֶדְרְכֵכוֹן וּמַן דִּמְהַלֵּךְ בְּחֶשׁוּכָא לָא יָדַע לְאַיכָא אָזֵל ׃

אתא ׳שמע
קום
דין ׳מן לשון ין פיר׳ שר
שריא ׳רום ׳נגד בלשון משך
חויא ׳מורת
קניא ׳רום
ידך בלשון השיב

36 ܥܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܢܘܗܪܐ ܗܝܡܢܘ ܒܢܘܗܪܐ ܕܒܢܘܗܝ ܕܢܘܗܪܐ ܬܗܘܘܢ. ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܘܐܙܠ ܐܬܛܫܝ ܡܢܗܘܢ.
37 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܐܬܘܬܐ ܥܒܕ ܩܕܡܝܗܘܢ ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ.
38 ܕܬܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܡܪܝ ܡܢܘ ܗܝܡܢ ܠܫܡܥܢ. ܘܕܪܥܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܢ ܐܬܓܠܝ.
39 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܗܝܡܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܬܘܒ ܐܡܪ ܐܫܥܝܐ.
40 ܕܥܘܪܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܚܫܟܘ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܘܢܣܬܟܠܘܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܣܐ ܐܢܘܢ.
41 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܫܥܝܐ ܟܕ ܚܙܐ ܫܘܒܚܗ ܘܡܠܠ ܥܠܘܗܝ.
42 ܐܦ ܡܢ ܪܝܫܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܦܪܝܫܐ ܠܐ ܡܘܕܝܢ ܗܘܘ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ.
43 ܪܚܡܘ ܓܝܪ ܫܘܒܚܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ.
44 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܗܘܐ ܒܝ ܡܗܝܡܢ. ܐܠܐ ܒܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
45 ܘܡܢ ܕܠܝ ܚܙܐ ܚܙܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
46 ܐܢܐ ܢܘܗܪܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܩܘܐ ܒܚܫܘܟܐ.
47 ܘܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܘܠܐ ܢܛܪ ܠܗܝܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܠܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܕܘܢ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܕܐܚܐ ܠܥܠܡܐ.
48 ܡܢ ܕܛܠܡ ܠܝ ܘܠܐ ܡܩܒܠ ܡܠܝ. ܐܝܬ ܡܢ ܕܕܐܢ ܠܗ. ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܗܝ ܕܐܢܐ ܠܗ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.
49 ܕܐܢܐ ܡܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܡܠܠܬ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. ܗܘ ܝܗܒ ܠܝ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪ ܘܡܢܐ ܐܡܠܠ.
50 ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܦܘܩܕܢܗ ܚܝܐ ܐܢܘܢ ܕܠܥܠܡ. ܗܠܝܢ ܗܟܝܠ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ❖

❖ ܫܠܡ ❖ ܩܪܝܢܐ ܕܫܝܓܬܐ ܕܐܪܙܐ

❖ ܩܦܠܐܘܢ ܝܓ ❖

1 ܩܕܡ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܡܛܬ ܫܥܬܐ ܕܢܫܢܐ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܚܒ ܠܕܝܠܗ ܕܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܐܚܒ ܐܢܘܢ.

36 * *Dum lucem habetis, credite in lucem, [vt] filij lucis sitis. Hæc locutus est Jeschua, & profectus occultauit se ab eis.*

37 * *Quúmque hæc omnia signa edidisset co-ram eis, non credebant in eum.*

38 * *Vt impleretur sermo Eschaio prophetæ dicentis, Domine mi, quis credidit auditu[i] nostro, & brachium Domini cui reuelatum est?*

39 * *Propterea non poterant credere, quia rursus dixit Eschaio.*

40 * *Obcæcati sunt oculi eorum, & tenebris offusa sunt corda eorum, ne videant oculis suis, intelligántque cordibus suis, & conuer-tantur, & sanem eos.*

41 * *Hæc dixit Eschaio, quando vidit glo-riam eius, & locutus est de eo.*

42 * *Veruntamen etiam ex proceribus multi crediderunt in eum: sed propter Periscbæos non confitebantur, ne extra synagogam e[ij]cerentur.*

43 * *Dilexerunt enim gloriam hominum po-tius quàm gloriam Dei.*

44 * *Jeschua verò clamauit & ait, Qui cre-dit in me, nō in me credit, sed in eum qui mi-sit me.*

45 * *Et qui me videt, videt eū qui misit me.*

46 * *Ego Lux veni in mundum, vt quisquis crediderit in me, non maneat in tenebris.*

47 * *Et qui audierit sermones meos & non custodierit eos, ego non condemno eum: non e-nim veni vt condemnem mundum, sed vt seruem mundum.*

48 * *Qui reijcit me, nec recipit sermones meos, habet qui condemnet eum: sermo quem locu-tus sum, ille iudicaturus est ipsum vltimo illo*
49 *die. Quia ego ex meipso nō sum locutus, sed Pater meus qui misit me: ipse dedit mihi man-datum quid dicam, & quid loquar.*

50 * *Et scio mandatum eius vitam æternam esse: quæ igitur loquor, prout dixit mihi Pa-ter meus, ita loquor.*

Lectio in Lotione secreta.

CAP. XIII.

1 A*Nte festum autē Pezcho sciebat Jeschua venisse horam vt discederet ex hoc mun-do ad Patrem suum, & dilexit suos qui erant in hoc mundo, & vsque in finem dilexit eos.*

36 עַד אִית לְכוֹן נוּהְרָא [h]הַימֵנוּ [i]בְּנוּהְרָא דַּבְנַוהִי דְנוּהְרָא תֶּהֱווּן הָלֵין מַלֵּל יֵשׁוּעַ וֶאזַל [k]אֶתְטַשִּׁי מֶנְהוּן׃
37 וְכַד הָלֵין כֻּלְהֵין [l]אָתְוָתָא עֲבַד קֳדָמַיהוּן לָא הַימֵנוּ בֵּהּ׃ 38 [m]דְּתֶתְמַלֵּא [n]מֶלְּתָא דְאֶשַׁעְיָא נְבִיָּא דְּאָמַר מָרִי מַנוּ
הַימֵן [o]לְשֶׁמְעָן וְדְרָעֵהּ דְּמָרְיָא לְמַן [p]אֶתְגְּלִי׃ 39 מֶטֻּל הָנָא לָא [q]מֶשְׁכְּחִין הֲווּ דְּנְהַימְנוּן מֶטֻּל דְּתוּב אֵמַר אֶשַׁעְיָא׃
40 [r]דְעַוַּרוּ עַיְנַיהוּן [s]וְאַחְשֶׁכוּ לֶבְּהוּן דְּלָא [t]נֶחְזוּן בְּעַיְנַיהוּן [u]וְנֶסְתַּכְּלוּן בְּלֶבְּהוּן [x]וְנֶתְפְּנוּן וְאַסֵּא אֶנוּן׃ 41 הָלֵין אֵמַר
אֶשַׁעְיָא כַּד חֲזָא [y]שׁוּבְחֵהּ וּמַלֵּל עֲלוֹהִי׃ 42 אַף מֶן רִישָׁא דֵּין סַגִּיאֵא הַימֵנוּ בֵּהּ אֶלָּא מֶטֻּל פְּרִישַׁא לָא [z]מַודִין הֲווּ
דְּלָא נֶהֱוּוּן לְבַר מֶן כְּנוּשְׁתָּא׃ 43 [a]רְחֵמוּ גֵיר שׁוּבְחָא דַּבְנַינָשָׁא יַתִּיר מֶן שׁוּבְחֵהּ דַּאלָהָא׃
44 יֵשׁוּעַ דֵּין קְעָא וֶאמַר מַן [b]דִּמְהַימֵן בִּי לָא הֲוָא בִּי מְהַימֵן אֶלָּא בְּמַן דְּשַׁדְּרַנִי׃ 45 וּמַן דְּלִי חָזֵא חָזֵא לְמַן [c]דְּשַׁדְּרַנִי׃

[h]הַימֵן [i]נְהַר כמו זהר
[k]טְשָׁא [l]אָתָא כמו אות
[m]מְלָא [n]מַלֵּל [o]כמו אזרוע
[p]גְּלָא [q]שְׁכַח בלשון יכל
[r]עֲוַר [s]חֲשַׁךְ [t]חֲזָא
[u]סְכַל [x]פְּנָא בלשון שוב
[y]שְׁבַח [z]יְדָא [a]רְחֵם
[b]הֵימֵן [c]שְׁדַר

Dum lucem habetis, credite in lu- 36
cem, vt filij lucis sitis. Hæc locutus est
Iesus: & abiit,& abscondit se ab eis.
Cùm autem tanta signa fecisset co- 37
ram eis,non credebant in eum.
Vt sermo Isaiæ Prophetæ implere- 38
tur,quem dixit, Domine, quis credidit
auditui nostro? & brachiū Domini cui
reuelatum est?
Propterea non poterāt credere, quia 39
iterum dixit Isaias.
Excæcauit oculos eorum, & indura- 40
uit cor eorum: vt non videant oculis,& G
non intelligant corde, & cōuertantur,&
sanem eos.
Hæc dixit Isaias, quando vidit glo- 41
riam eius,& locutus est de eo.
Veruntamen & ex principibus mul- 42
ti crediderunt in eum: sed propter Pha-
risæos nō confitebantur, vt de synagoga
non eiicerentur.
Dilexerunt enim gloriam hominum 43
magis,quàm gloriam Dei.
Iesus autem clamauit, & dixit, Qui 44
credit in me,nō credit in me,sed in eum
qui misit me.
Et qui videt me,videt eum qui misit 45
me. Ego lux in mundū veni: vt omnis 46
qui credit in me,in tenebris nō maneat.
Et si quis audierit verba mea,& non 47
custodierit:ego non iudico eum, non e-
nim veni vt iudicem mūdum, sed vt sal-
uificem mundum.
Qui spernit me, & non accipit ver- 48
ba mea; habet qui iudicet eum: sermo
quem locutus sum, ille iudicabit eum in
nouissimo die.
Quia ego ex me ipso non sum lo- 49
cutus,sed qui misit me Pater, ipse mihi
mandatum dedit quid dicam, & quid
loquar.
Et scio quia mandatum eius vita 50
æterna est. Quæ ergo ego loquor: sicut
dixit mihi Pater,sic loquor.

CAP. XIII.

Ante diem autē festum Paschæ, sci- 1
ens Iesus quia venit hora eius vt trā-
seat ex hoc mundo ad Patrem: cùm di-
lexisset suos qui erāt in mundo, in finem
dilexit eos.

36 ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γέ-
νησθε· ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ'
αὐτῶν.
37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐ-
τῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτὸν,
38 ἵνα ὁ λόγος ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε,
κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων κυρίου
τίνι ἀπεκαλύφθη;
39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν
ἠσαΐας·
40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν
αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοή-
σωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.
41 ταῦτα εἶπεν ἠσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλά-
λησε περὶ αὐτοῦ.
42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους, οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα
μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται.
43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ
τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
44 ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς
ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με.
45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.
47 καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ,
ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ'
ἵνα σώσω τὸν κόσμον.
48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου,
ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν. ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρι-
νεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας
με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λα-
λήσω.
50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λα-
λῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

ιγ.

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυ-
θεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν
πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέ-
λος ἠγάπησεν αὐτούς.

46 אנא נוהרא אתית לעלמא דכל מן דמהימן בי לא נקוא בחשוכא ׃ 47 ומן דשמע מלי ולא נטר להין אנא לא
דאן אנא לה לא גיר אתית דאדון לעלמא אלא דאחא לעלמא ׃ 48 מן דטלם לי ולא מקבל מלי אית מן דדאן
לה מלתא דמללת הי דינא לה ביומא אחריא ׃ 49 דאנא מן נפשי לא מללת אלא אבא דשדרני הו יהב לי
פוקדנא מנא אמר ומנא אמלל ׃ 50 וידע אנא דפוקדנה חיא אנון דלעלם אילין הכיל דממלל אנא איכנא
דאמר לי אבי הכנא ממלל אנא ׃ קרינא דשונתא ארזניתא לג קפלאון יג
1 קדם דין עאדא דפצחא ידע הוא ישוע דמטת שעתא דנשנא מן הנא עלמא לות אבוהי ואחב לדילה
דבהנא עלמא ועדמא לחרתא אחב אנון ׃

אתא מלל דון
חיא טלם פירושו מאס
מלל דון
שדר בלשון שלח פקד
קרא שוג רזא
נעד ופירושו חג
מטא שנא בלשון הלך
אחב כמו אהב

2 * ܘܟܕ ܗܘܬ ܚܫܡܝܬܐ. ܪܡܐ ܗܘܐ ܠܗ ܠܣܛܢܐ
ܒܠܒܗ ܕܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܣܟܪܝܘܛܐ
3 ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܀ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܀ ܡܛܠ ܕܝܕܥ
ܗܘܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܝܗܒ ܐܒܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܀ ܘܕܡܢ
4 ܐܠܗܐ ܢܦܩ ܘܠܘܬ ܐܠܗܐ ܐܙܠ ܀ * ܩܡ ܡܢ
ܚܫܡܝܬܐ ܘܣܡ ܢܚܬܘܗܝ. ܘܫܩܠ ܣܕܘܢܐ ܐܣܪ
5 ܚܨܘܗܝ ܀ * ܘܪܡܐ ܡܝܐ ܒܡܫܓܬܐ ܀ ܘܫܪܝ
ܠܡܫܓܘ ܪܓܠܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܡܫܘܐ ܗܘܐ
6 ܒܣܕܘܢܐ ܕܡܚܐ ܒܚܨܘܗܝ ܀ * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܘܬ
ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܐܢܬ ܡܪܝ ܪܓܠܝ
7 ܡܫܝܓ ܐܢܬ ܠܝ ܀ * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܕܡ
ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܐܢܬ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܗܫܐ. ܒܬܪܟܢ ܕܝܢ ܬܕܥ.
8 * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܠܥܠܡ ܠܐ ܡܫܝܓ
ܐܢܬ ܠܝ ܪܓܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܠܐ ܡܫܝܓ ܐܢܐ
9 ܠܟ. ܠܝܬ ܠܟ ܥܡܝ ܡܢܬܐ ܀ * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ
ܟܐܦܐ. ܡܟܝܠ ܡܪܝ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܪܓܠܝ ܬܫܝܓ
10 ܠܝ ܀ ܐܠܐ ܐܦ ܐܝܕܝ ܐܦ ܪܝܫܝ ܀ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܗܘ ܕܣܚܐ ܀ ܠܐ ܣܢܝܩ ܐܠܐ ܪܓܠܘܗܝ ܒܠܚܘܕ
ܢܫܝܓ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܕܟܐ ܗܘ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܟܝܢ
11 ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠܟܘܢ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ
ܠܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܗܘܐ
12 ܟܠܟܘܢ ܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܝܓ ܪܓܠܝܗܘܢ ܀
ܫܩܠ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܣܬܡܟ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ
13 ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܟܘܢ ܀ * ܐܢܬܘܢ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܝ ܪܒܢ ܘܡܪܢ. ܘܫܦܝܪ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܬܝ ܓܝܪ.
14 * ܐܢ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܪܟܘܢ ܘܪܒܟܘܢ ܐܫܝܓܬ
ܠܟܘܢ ܪܓܠܝܟܘܢ ܀ ܟܡܐ ܐܢܬܘܢ ܚܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
15 ܕܠܚܕܕܐ ܬܫܝܓܘܢ ܪܓܠܝܗܘܢ. * ܗܢܐ ܓܝܪ ܬܘܦܣܐ
ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕܬ ܠܟܘܢ ܀ ܐܦ
16 ܐܢܬܘܢ ܬܥܒܕܘܢ ܀ * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܪܗ. ܘܠܐ ܫܠܝܚܐ
17 ܕܪܒ ܡܢ ܡܢ ܕܫܕܪܗ. * ܐܢ ܗܠܝܢ ܝܕܥܬܘܢ ܀
ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܐܢ ܬܥܒܕܘܢ ܐܢܝܢ.

2 * *Quúmque facta esset cœna, iniecerat se Satanas in cor Jihoudo filij Schemeoun Scariouto, ut proderet eum.*
3 * *Ipse autem Jeschua quum sciret Patrem omnia dedisse sibi in manus, et se à Deo exisse, & ad Deum abire:*
4 * *Surgit à cœna, & deponit vestimenta sua, acceptáq; sindone, præcinxit lumbos suos.*
5 * *Et iniecit aquam in peluim, & cœpit abluere pedes discipulorum suorum, & abstergere sindone qua erat lumbos præcinctus.*
6 * *Quum autem venisset ad Schemeoun Kipho, dixit ei Schemeoun, Tu Domine mi, pedes meos lauabis mihi?*
7 * *Respondit Jeschua & dixit ei, Quod ego facio, tu nescis nunc; posteà verò cognosces.*
8 * *Dixit ei Schemeoun Kipho, In æternum non lauabis mihi pedes meos. Dixit ei Jeschua, Nisi lauero te, nullam habes partem mecum.*
9 * *Dixit ei Schemeoun Kipho, Ergo Domine mi, non solùm pedes meos laues mihi, sed & manus meas, sed & caput meum.*
10 * *Dixit ei Jeschua, Is qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes suos tantùm lauet: totus enim mundus est, & vos mundi estis, sed non omnes.*
11 * *Nouerat enim Jeschua eum qui ipsum prodebat: propterea dixit, Vos omnes mundi non estis.*
12 * *Quum autem abluisset pedes eorum, assumit vestimenta sua, & discubuit, dixitque eis, Scitis quid fecerim vobis?*
13 * *Vos vocatis me Magister noster, & Domine noster, & bene dicitis, sum etenim.*
14 * *Si ego igitur Dominus vester & Magister vester ablui vobis pedes vestros, quanto magis vos debetis alij aliorum pedes lauare?*
15 * *Hoc enim exemplum dedi vobis, ut quemadmodum feci vobis, vos etiam faciatis.*
16 * *Amin amin dico vobis, Non est seruus maior domino suo, neque Apostolus maior eo qui ipsum misit.*
17 * *Si hæc noueritis, Beati estis si ea feceritis.*

2 וְכַד הֲוָת חַשְׁמִיתָא רְמֵא הֲוָא לֵהּ לְסָטָנָא בְּלִבֵּהּ דִיהוּדָא בַּר שֶׁמְעוֹן סְכַרְיוּטָא דְנַשְׁלְמִיוּהִי ׃
3 הוּ דֵין יֵשׁוּע מֶטֻל דְּיָדַע הֲוָא דְכֻל מֶדֶם יַהֵב אַבָא בְּאִידַוּהִי וַדְמֶן אֱלָהָא נְפַק וַלְוָת אֱלָהָא אָזֶל ׃
4 קָם מֶן חַשְׁמִיתָא וְסָם נַחְתַּוהִי וַשְׁקַל סֶדוֹנָא מְחָא בְּחַצוֹהִי ׃ 5 וַארְמִי מַיָא בְּמַשְׁגְתָא וְשַׁרִי לַמְשָׁגוּ רַגְלֵא
דְתַלְמִידַוהִי וַמְשַׁוֵא הֲוָא בְּסֶדוֹנָא דַמְחָא בְּחַצוֹהִי ׃ 6 כַּד דֵין אֶתָא לְוָת שֶׁמְעוֹן כִּאפָא אֵמַר לֵהּ שֶׁמְעוֹן אַנְתְּ מָרִי רַגְלַי
מַשִׁיג אַנְתְּ לִי ׃ 7 עְנָא יֵשׁוּע וֶאמַר לֵהּ מֶדֶם דְּאֶנָא עָבֵד אֶנָא אַנְתְּ לָא יָדַע אַנְתְּ הָשָׁא בָּתַרְכֵּן דֵין תֵּדַע ׃
8 אֵמַר לֵהּ שֶׁמְעוֹן כִּאפָא לְעָלַם לָא מְשִׁיג אַנְתְּ לִי רַגְלַי אֵמַר לֵהּ יֵשׁוּע אֶן לָא מְשִׁיג אֶנָא לָךְ לַיְת לָךְ עַמִּי מְנָתָא ׃
9 אֵמַר לֵהּ שֶׁמְעוֹן כִּאפָא מָכֵּין מָרִי לָא בַּלְחוֹד רַגְלַי תְּשִׁיג לִי אֶלָא אָף אִידַי אָף רִישִׁי ׃

חַשֵּׁם רְמָא שַׁלֵּם
יַד סוּם ולבושיו
כמו בלשון יון קפירשו
חגר רְמָא שַׁיֵּג
שְׁנָא בלשון קנה
יְדַע שַׁיֵּג כמו רוחץ
פירושו חלק
יַד

2 Et cœna facta, cùm diabolus iam
misisset in cor, vt traderet eum Iudas Si-
monis † Iscariotes,
3 Sciens quia omnia dedit ei Pater in
manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum
vadit:
4 Surgit à cœna, & ponit vestimenta
sua: & cùm accepisset linteum, præcin-
xit se.
5 Deinde † misit aquam in peluim, &
cœpit lauare pedes discipulorum, & ex-
tergere linteo quo erat præcinctus.
6 Venit ergo ad Simonem Petrum. Et
dicit ei Petrus, Domine, tu mihi lauas
pedes?
7 Respondit Iesus, & dixit ei, Quod
ego facio, tu nescis modò, scies autem
postea.
8 Dicit ei Petrus, Non lauabis mihi
pedes in æternum. Respondit ei Iesus, Si
non lauero te, non † habebis partem
mecum.
9 Dicit ei Simon Petrus, Domine, non
tantùm pedes meos, sed & manus &
caput.
10 Dicit ei Iesus, Qui lotus est, non in-
diget nisi vt pedes lauet, sed est mundus B
totus. Et vos mundi estis, sed nō omnes.
11 Sciebat enim quisnam esset qui tra-
deret eum. propterea dixit, Non estis
mundi omnes.
12 Postquam ergo lauit pedes eorum, &
accepit vestimenta sua, † cùm recubuis-
set, iterum dixit eis, Scitis quid fecerim
vobis?
13 Vos vocatis me Magister, & Domi-
ne: & bene dicitis, sum etenim.
14 Si ergo ego laui pedes vestros, Do-
minus & Magister, & vos debetis alter
alterius lauare pedes.
15 Exemplū enim dedi vobis, vt quem-
admodum ego feci vobis, ita & vos fa-
ciatis.
16 Amen amen dico vobis, Non est ser-
uus maior domino suo, neque Aposto-
lus maior est eo qui misit illum.
17 Si hæc scitis, beati eritis si feceritis
ea.

2 καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος
εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμωνος ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν πα-
ραδῷ·
3 εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς
τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν θεὸν
ὑπάγει·
4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λα-
βὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν.
5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν
διεζωσμένος.
6 ἔρχεται οὖν πρὸς σίμωνα πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖ-
νος, κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;
7 ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶ-
δας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
8 λέγει αὐτῷ πέτρος, οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν
αἰῶνα· ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις
μέρος μετ' ἐμοῦ.
9 λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος, κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου
μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.
10 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὁ λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς
πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος. καὶ ὑμεῖς καθα-
ροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.
11 ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν, διὰ τοῦτο εἶπεν, οὐχὶ
πάντες καθαροί ἐστε.
12 ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, γινώσκετε τί
πεποίηκα ὑμῖν;
13 ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ
καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ
διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
πόδας.
15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα
ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.
16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ
κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος
αὐτόν.
17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

10 אמר לה ישוע הו ᵃדסחא לא סניק אלא רגלוהי בלחוד נשיג כלה גיר דכא הו אף אנתון ᵇדכיא אנתון אלא
לא כלכון ׃ 11 ידע הוא גיר ישוע להו דמשלם לה מטל הנא אמר דלא הוא כלכון דכיא אנתון ׃
12 כד דין אשיג רגליהון שקל נחתוהי ᵇואסתמך ואמר להון ידעין אנתון מנא עבדת לכון ׃
13 אנתון ᶜקרין אנתון לי רבן ומרן ושפיר אמרין אנתון ᵈאיתי גיר ׃
14 אן אנא הכיל מרכון ורבכון אשיגת לכון רגליכון כמא אנתון ᵉחיבין אנתון דתשיגון רגלא חד דחד ׃
15 הנא גיר ᶠטופסא ᵍיהבת לכון דאיכנא דאנא עבדת לכון אף אנתון תעבדון ׃ 16 אמין אמין אמר אנא לכון
דליה עבדא דרב מן מרה ולא שליחא דרב מן מן דשדרה ׃ 17 אן הלין ʰידעין ⁱטובנא אנתון אן תעבדון אנון ׃

ᵃ סחא פירושו רחץ
ᵇ דכא כמו זכה
ᵇ סמך
ᶜ קרא ᵈ אית כמו יש
ᵉ חוב ᶠ כמו בלשון יון
ᵍ יהב
ʰ ידע ⁱ פירושו אשרי

18 * *Non de vobis omnibus dico, ſcio enim quos elegerim: ſed vt Scriptura adimpleatur, Js qui edit mecum panem, ſuſtulit aduerſum me calcaneum ſuum.*

19 * *Jam nunc dico vobis priuſquam fiat, vt quum factum fuerit, credatis me eum eſſe.*

20 * *Amin amin dico vobis, Quiſquis recipit quem ego miſero, me recipit: & qui me recipit, recipit eum qui miſit me.*

21 * *Hæc dixit Jeſchua & infremuit ſpiritu, & teſtatus eſt, dixítque; Amin amin dico vobis, Unus ex vobis prodet me.*

22 * *Jntuebantur autem diſcipuli alius alium, quippe qui non noſſent de quonam dixiſſet.*

23 * *Erat autem ex diſcipulis ipſius vnus recumbens in ſinu eius, is quem amabat Jeſchua.*

24 * *Huic innuit Schemeoun Kipho vt ſciſcitaretur ab eo quiſnam eſſet de quo diceret.*

25 * *Jncubuit itaque diſcipulus ille pectori ipſius Jeſchua, & dixit ei, Domine mi, quiſnam iſte eſt?*

26 * *Reſpondit Jeſchua & ait, Jlle eſt cui intinctum panem dedero. Proinde intinxit Jeſchua panem, dedítque Jihoudo filio Schemeoun Scharioutо.*

27 * *Ac poſt panem tunc ingreſſus eſt in eum Satanas. Et dixit ei Ieſchua; Quod facis, fac citò.*

28 * *Hoc autem nemo ſciebat ex diſcumbentibus illis de qua re dixerat ei.*

29 * *Quidam enim ex eis putabant propterea quòd marſupium ad latus eſſet ipſius Jihoudo, præcipiendo præcepiſſe ei Jeſchua, vt emeret quod requirebatur ad feſtum, aut vt daret quidpiam pauperibus.*

30 * *Ipſe verò Jihoudo accepit panem eo momento, & exijt foras. Nox autem erat quum exijt.*

Matutinis Dominicæ v. poſt Reſurrectionem.

31 * *Porrò dixit Jeſchua, Nunc glorificatus eſt Filius hominis, & Deus glorificatus eſt in eo.*

32 * *Quòd ſi Deus glorificatus eſt in eo, Deus quoque glorificat eum in ſeſe, & ſtatim glorificabit eum.*

---

18 לא הוא על כלכון אמר אנא ידע אנא גיר לאילין ᵏ דגבית אלא דכתבא נשלם דהו דאכל עמי לחמא ˡ ארים עלי עקבה ׃ | ᵏ גבא ˡ רום
19 מן השא אמר אנא לכון מן קדם דנהוא דמא דהוא ᵐ תהימנון דאנא אנא ׃ 20 אמין אמין אמר אנא לכון דמן דמקבל למן דמשדר אנא לי מקבל ומן דלי מקבל מקבל למן דשדרני ׃ | ᵐ הימן
21 הלין אמר ישוע ⁿ ואתעזז ברוחה ° ואסהד ואמר אמין אמין אמר אנא לכון דחד מנכון ᵖ נשלמני ׃ | ⁿ עזז ° סהד כמו העיד ᵖ שלם
22 חרין הוין תלמידא חד בחד מטל דלא ידעין הוו דעל מנו אמר ׃ 23 אית הוא דין מן ʳ תלמידוהי חד דסמיך הוא ˢ בעובה הו דרחם הוא לה ישוע ׃ | ᑫ חור ʳ למר ˢ עובא כמו חיק
24 להנא רמז שמעון כאפא ᵗ דנשאליוהי דמנו הו דאמר עלוהי ׃ 25 ונפל הו תלמידא על ᵛ חדיה דישוע ואמר לה מרי מנו הנא ׃ | ᵗ שאל
26 ענא ישוע ואמר הו הו דצבע אנא לחמא | ᵛ חדיא כמו חזה

* Nõ de omnibus vobis dico: ego scio 18
quos elegerim. Sed vt adimpleatur scrip-
tura, Qui mãducat mecum panem, leua- C
uit contra me calcaneum suum.
* Amodo dico vobis, prius quàm fiat: 19
vt cùm factum fuerit credatis, quia ego
sum.
* Amen, amen dico vobis, qui accipit 20
si quem misero, me accipit: qui autẽ me
accipit, accipit eum qui me misit.
* Cùm hæc dixisset Iesus, turbatus est 21
spiritu: & protestatus est, & dixit: Amen,
amen dico vobis: quia vnus ex vobis tra-
det me.
* Aspiciebant ergo ad inuicem disci- 22
puli, hæsitantes de quo diceret.
* Erat ergo recumbens vnus ex di- 23
scipulis eius in sinu Iesu, quem diligebat
Iesus.
* Innuit ergo huic Simon Petrus, & 24
dixit ei, Quis est de quo dicit?
* Itaque cùm recubuisset ille supra pe- 25
ctus Iesu, dicit ei, Domine, quis est?
* Respondit Iesus: Ille est cui ego in- 26
tinctum panem porrexero. Et cùm in-
tinxisset panem, dedit Iudæ Simonis, Is-
cariotæ.
* Et post buccellam, tunc introiuit in 27
eum Satanas. Et dicit ei Iesus, Quod fa-
cis, fac citius.
* Hoc autem nemo sciuit discumben- 28
tium ad quid dixerit ei.
* Quidam enim putabant, quia locu- 29
los habebat Iudas, quòd dixisset ei Iesus,
Eme ea quæ opus sunt nobis ad diem
festum: aut egenis vt aliquid daret.
* Cùm ergo accepisset ille buccellam, 30
exiuit continuò. erat autem nox.

* CVM ergo exisset, dixit Iesus, Nunc 31
clarificatus est filius hominis: & Deus
clarificatus est in eo.
* Si Deus clarificatus est in eo, & Deus 32
clarificabit eum in semetipso: & conti-
nuò clarificabit eum.

18 * οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην.
ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον,
ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

19 * ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται,
πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι.

20 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἐάν τινα πέμ-
ψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν
πέμψαντά με.

21 * ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρ-
τύρησε καὶ εἶπεν, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με.
* ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι
22 περὶ τίνος λέγει.
* ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλ-
23 πῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.

* νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ
24 οὗ λέγει.
* ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει
25 αὐτῷ, κύριε τίς ἐστιν;
* ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψω-
26 μίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδᾳ Σί-
μωνος Ἰσκαριώτῃ.

27 * καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς.
λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον.

28 * τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν
αὐτῷ.
29 * τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας,
ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν
ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ.

30 * λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν. ἦν
δὲ νύξ.

31 * Ὅτε ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς, νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

32 * εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν
ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

יָהֵב אֶנָא לֵה וַצְבַע יֵשׁוּעַ לַחְמָא וִיַהֵב לִיהוּדָא בַר שֶׁמְעוֹן סְכַרְיוּטָא ׃ 27 וּבָתַר לַחְמָא הָידֵין x אֶתְעַלַּל בֵּה סָטָנָא
וְאֶמַר לֵה יֵשׁוּעַ מֶדֶם דְּעָבֵד אַנְתְּ עֲבֵד y בְּעַגַּל ׃ 28 הָדָא דֵּין לָא אֱנָשׁ יָדַע מֶן הָנוּן סְמִיכֵא וְעַל מָנָא אֶמַר לֵה
29 אֱנָשִׁין גֵּיר מֶנְהוֹן סְבַרוּ מֶטֻל z דְּגְלוּסְקְמָא צָאדוּהִי הֲוָא דִּיהוּדָא דְּמֶפְקַד פָּקֵד לֵה a דְּנֶזְבֶּן מֶדֶם b וְתֶתְבְּעֵא
לְעַרְעָדָא אַו c דְּנֶתֶל מֶדֶם לְמֶסְכְּנֵא ׃ 30 הוּ דֵּין יְהוּדָא נְסַב לַחְמָא בַּר שָׁעְתֵה וְנֶפַק לֵה לְבַר לֵלְיָא הֲוָא דֵּין כַּד נְפַק
דְּצַפְרָא d דְּחַד בְּשַׁבָּא דח וּבָתַר קְיָמְתָא לד 32 וְאֶן אֱלָהָא אֶשְׁתַּבַּח בֵּה
31 וֶאֱמַר יֵשׁוּעַ הָשָׁא b אֶשְׁתַּבַּח בְּרֵה דְּאֱנָשָׁא וַאֲלָהָא אֶשְׁתַּבַּח בֵּה ׃
וְאָף אֱלָהָא מְשַׁבַּח לֵה בֵּה וּמֶחְדָא מְשַׁבַּח לֵה ׃

x עלל
y פרושו פתאם
z מן לשון יון ופירושו כיס
a זבן b בעא
c נתל
d קום
b שבח

33 ܒܢܝ̈ ܩܠܝܠ ܐܚܪܢ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܘܬܒܥܘܢܢܝ.
ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ ܠܝܗܘܕܝ̈ܐ. ܕܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ
ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. ܐܦ ܠܟܘܢ
34 ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܫܐ. ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ
35 ܐܚܒܬܟܘܢ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܒܗܕܐ
ܢܕܥ ܟܠܢܫ ܕܬܠܡܝܕ̈ܝ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܚܘܒܐ ܢܗܘܐ
36 ܒܟܘܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ. ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
ܡܪܢ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐܝܟܐ
ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܗܫܐ ܕܬܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܠܚܪܬܐ
37 ܕܝܢ ܬܐܬܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܝ.
ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܒܬܪܟ. ܗܫܐ ܢܦܫܝ
38 ܚܠܦܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܢܦܫܟ
ܚܠܦܝ ܣܐܡ ܐܢܬ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ.
ܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܥܕܡܐ ܕܬܟܦܘܪ ܒܝ ܬܠܬ ܙܒܢܝ̈ܢ ܀

ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ ܘܕܦܝܠܝܦܘܣ ܀ ܠܗܘ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܝܕ ܀

1 ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ. ܗܝܡܢܘ ܒܐܠܗܐ ܘܒܝ
2 ܗܝܡܢܘ. ܣܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܐܘ̈ܢܐ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܘܐܠܐ
ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܛܝܒ ܠܟܘܢ
3 ܐܬܪܐ. ܘܐܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܐܬܪܐ
ܬܘܒ ܐܬܐ ܘܐܕܒܪܟܘܢ ܠܘܬܝ. ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬ
4 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ
5 ܐܢܬܘܢ. ܘܐܘܪܚܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܬܐܘܡܐ.
ܡܪܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. ܘܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢܢ
6 ܐܘܪܚܐ ܠܡܕܥ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ
ܐܘܪܚܐ ܘܫܪܪܐ ܘܚܝ̈ܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܐܠܐ
7 ܒܝ. ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܠܐܒܝ
ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܘܡܢ ܗܫܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ
8 ܘܚܙܝܬܘܢܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܪܢ.
9 ܚܘܝܢ ܐܒܐ ܘܣܦܩ ܠܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܗܢܐ
ܙܒܢܐ ܟܠܗ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܬܢܝ ܦܝܠܝܦܘܣ.
ܡܢ ܕܚܙܢܝ ܚܙܐ ܠܐܒܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ
ܚܘܝܢ ܐܒܐ.

33 *Filioli mei paulisper adhuc vobiscum sum: & quæretis me. sed quemadmodum dixi Ihoudæis; Quò ego vado, vos non potestis venire: etiam vobis nunc dico.

34 *Præceptum nouum do vobis vt diligatis alius alium: prout ego dilexi vos, vos quoque diligatis alius alium.

35 *In hoc nouerit vnusquisque discipulos meos vos esse, si dilectio fuerit in vobis vnius ad alium.

36 *Dixit ei Schemeoun Kipho, Domine noster quò vadis? Respondit Ieschua & dixit ei, Quò vado non potes nunc venire post me, tandem verò venies.

37 *Dixit ei Schemeoun Kipho, Domine mi, quare non possum post te ire nunc? animam meam pro te ponam.

38 *Dixit ei Ieschua, Animam tuam pro me pones? Amin amin dico tibi, non cantabit gallus vsque quò me abnegaueris tribus vicibus.

In commemoratione Thoumæ Apostoli & Philippi.

CAP. XIIII.

1 NOn turbetur cor vestrum: credite in Deum, & in me credite.

2 *Multæ sunt mansiones in domo Patris mei: alioqui dixissem vobis; Proficiscor paraturus vobis locum.

3 *Et si proficiscor paraturus vobis locum; rursus veniam & assumam vos ad me, vt vbi ego sum, & vos quoque sitis.

4 *Et quò vado scitis, & viam scitis.

5 *Dixit ei Thouma, Domine noster, nescimus quò abeas: & quomodo possumus viam scire?

6 *Dixit ei Ieschua, Ego sum Via, & Veritas, & Vita: nemo venit ad Patrem meum
7 nisi per me. *Si me nossetis, etiã Patrem meum nossetis: & iam nunc cognoscitis eum, & eum vidistis.

8 *Dixit ei Philippus, Domine noster ostende nobis Patrem & sufficit nobis.

9 *Dixit ei Ieschua, Hoc toto tempore vobiscum sum, & non cognouisti me? Philippe, qui me videt, videt Patrem: quomodo ergo tu dicis, Ostende nobis Patrem?

33 בְּנַי קְלִיל אַחֲרִין עַמְּכוֹן אֶנָא ᶜוְתֶבְעוּנָנִי וַאיכַנָא דַאמְרֵת לִיהוּדָיֵא דְלַאיכָא דְאֶנָא אָזֵל אֶנָא אַנְתּוּן לָא מֶשְׁכְּחִין
לְמֵאתָא אָף לְכוֹן אָמַר אֶנָא הָשָׁא ׃ 34 ᵉפּוּקְדָנָא ᶠחַדְתָּא יָהֵב אֶנָא לְכוֹן ᵍדְּתֶהֱווֹן ʰמַחְבִּין חַד לְחַד אַיכַנָא
דְאַחְבְּתְכוֹן אָף אַנְתּוּן תַּחְבּוּן חַד לְחַד ׃ 35 בְּהָדֵא ⁱנֵדַע כֻּלְנָשׁ דְּתַלְמִידַי אַנְתּוּן אֶן ᵏחוּבָּא נֶהֱוֵא בְכוֹן חַד לְוָת חַד ׃
36 אָמַר לֵהּ שֶׁמְעוֹן כֵּאפָא מָרַן לַאיכָא אָזֵל אַנְתְּ עָנָא יֵשׁוּע וַאמַר לֵהּ לַאיכָא דְאָזֵל אֶנָא לָא מֶשְׁכַּח אַנְתְּ הָשָׁא ˡדְּתֵאתֵא
בַּתְרַי לְחַרְתָּא דֵין תֵּאתֵא ׃ 37 אֲמַר לֵהּ שֶׁמְעוֹן כֵּאפָא מָרִי לְמָנָא לָא ᵐמֶשְׁכַּח אֶנָא דְּאָתֵא בָּתְרָךְ הָשָׁא נַפְשִׁי חֲלָפַיךְ
ⁿסָאֵם אֶנָא ׃ 38 אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּע נַפְשָׁךְ חֲלָפַי סָאֵם אַנְתְּ אַמִּין אַמִּין אָמַר אֶנָא לָךְ דְּלָא °נֶקְרֵא תַּרְנְגֻלָא
עְדַמָּא ᵖדְּתֶכְפּוּר בִּי תְלָת זַבְנִין ׃

ᶜ תְּבַע ᵈ אֲתָא ᵉ פְּקַד
ᶠ חֲדַת כמו חדש
ᵍ הֲוָא ʰ אַחֵב
ⁱ יְדַע ᵏ כמו אהבה
ˡ אֲתָא
ᵐ שְׁכַח בלשון יכל
ⁿ סוּם ° קְרָא בלשון שיר
ᵖ כְּפַר

33 † Filioli, adhuc modicum vobiscum
sum. Quæretis me: & sicut dixi Iudæis:
Quò ego vado, vos non potestis venire:
& vobis dico modò.
34 † Mandatum nouum do vobis, vt di-
ligatis inuicem: sicut dilexi vos, vt & vos
diligatis inuicem.
35 † In hoc cognoscent omnes quia di-
scipuli mei estis, si dilectionem habueri-
tis ad inuicem.
36 † Dicit ei Simon Petrus, Domine, quò
vadis? Respondit Iesus, Quò ego vado,
non potes me modò sequi, sequêris au-
tem postea.
37 † Dicit ei Petrus, Quare non possum
te sequi modò? animam meam pro te
ponam.
38 † Respondit ei Iesus, Animam tuam
pro me pones? Amen, amen dico tibi,
non cantabit gallus, donec ter me neges.

33 † τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσετέ με, καὶ
καθὼς εἶπον τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
34 † ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλ-
λήλους.
35 † ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν
ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
36 † λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος, κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπε-
κρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν
ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.
37 † λέγει αὐτῷ πέτρος, κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκο-
λουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.
38 † ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θή-
σεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ
ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Cap. XIIII.

†

1 NOn turbetur cor vestrum †. Creditis
in Deum, & in me credite.
2 † In domo Patris mei mãsiones mul-
tæ sunt. si quo minùs; dixissem vobis,
Quia vado parare vobis locum.
3 † Et si abiero, & præparauero vobis
locum: iterum venio & accipiam vos ad
meipsum, vt vbi sum ego, & vos sitis.
4 † Et quò ego vado scitis, & viã scitis.
5 † Dicit ei Thomas, Domine nesci-
mus quò vadis: & quomodo possumus
viam scire?
6 † Dicit ei Iesus, Ego sum Via, & Veri-
tas, & Vita. nemo venit ad Patrem, nisi
per me.
7 † Si cognouissetis me, & Patrem meũ
vtique cognouissetis: & amodò cogno-
scetis eum, & vidistis eum.
8 † Dicit ei Philippus, Domine, ostende
nobis Patrem, & sufficit nobis.
9 † Dicit ei Iesus, Tãto tempore vobis-
cum sum: & non cognouistis me? Phi-
lippe, qui vidit me, vidit Patrem: & quo-
modo tu dicis, Ostende nobis Patrem?

ιδ΄.

1 † Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν,
καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.
2 † ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. εἰ δὲ μὴ,
εἶπον ἂν ὑμῖν, πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.
3 † καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρ-
χομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν, ἵνα ὅπου
εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.
4 † καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.
5 † λέγει αὐτῷ θωμᾶς, κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις·
καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;
6 † λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ
ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
7 † εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν, καὶ
ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν.
8 † λέγει αὐτῷ φίλιππος, κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέ-
ρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9 † λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι,
καὶ οὐκ ἔγνωκάς με φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν
πατέρα. καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

1 לא נתדוד לבכון היימנו באלהא ובי הימנו
ברוכרנא דתאומא שליחא ודפיליפוס לח קפלאון יד
2 סגיאין אנון אונא בית אבי ואן לא אמר הוית לכון דאזל אנא דאטיב לכון אתרא 3 ואן אזל אנא אטיב לכון
אתרא תוב אתא ואדברכון לותי דאיכא דאנא איתי ואף אנתון תהוון 4 ולאיכא דאזל אנא ידעין אנתון ואורחא
ידעין אנתון 5 אמר לה תאומא מרן לא ידעינן לאיכא אזל אנת ואיכנא משכחינן אורחא למדע 6 אמר לה
ישוע אנא אנא אורחא ושררא וחיא לא אנש אתא לות אבי אלא אן בי 7 אלולי ידעין הויתון אף לאבי ידעין
הויתון ומן השא ידעין אנתון לה וחזיתוניהי 8 אמר לה פיליפוס מרן חון אבא וכדו לן 9 אמר לה ישוע הנא
כלה זבנא עמכון אנא ולא ידעתני פיליפא מן דלי חזא חזא לאבא ואיכנא אנת אמר אנת חון אבא

a דבר כמו זכר b דחד
פירושו עבר
c פירושו מדורים
d דבר בלשון לקח e אית
f ידע g פירושו אמת
h חזא i חוא
k כרו כמו די l ידע

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

[illegible]

15 16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

10 * *Non credis me in Patre meo, & Patrem meum in me esse? porrò verba illa quæ ego loquor, à meipso non loquor: Pater autem meus, qui in me manet, ipse facit opera ista.*
11 * *Credite me esse in Patre meo, & Patrem meum in me.*
12 * *Sin minus, saltem propter opera credite. Amin amin dico vobis, Qui credit in me, opera illa quæ ego facio, & ipse faciet, ac maiora his faciet, nam ego ad patrē meum proficiscor.*
13 * *Et quicquid petieritis in nomine meo, faciam vobis, vt glorificetur Pater in Filio suo.*
14 * *Quod si petieritis à me in nomine meo, ego faciam.*

Vespere Dominicæ Pentecostes.

15 * *Si diligitis me, mandata mea seruate.*
16 * *Et ego postulabo à Patre meo, & alium Consolatorem dabit vobis, vt sit vobiscum in æternum.*
17 * *Spiritum veritatis, quem mundus non potest recipere, propterea quòd non videt eum nec eum nouit: vos autem cognoscitis eum, quoniam apud vos manet, & in vobis est.*
18 * *Non relinquam vos orphanos: venturus sum enim ad vos paulò post.*
19 * *Et mundus non videbit me, vos autem videbitis me: quia viuo ego, & vos viuetis.*
20 * *In illo die scietis me esse in Patre meo, & vos in me, & me in vobis.*
21 * *Apud quem sunt præcepta mea, & qui custodit ea; is ille est qui diligit me: is autem qui diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, ac ostendam ei meipsum.*
22 * *Dixit ei Jiboudo non ille Scariouto, Domine mi, quare nobis ostensurus es teipsum, non autem mundo?*
23 * *Respōdit Jeschua & dixit ei, Qui diligit me, sermonem meum seruat: & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, mansionemque apud eum faciemus.*
24 * *Is autem qui non diligit me, sermonem meum non seruat: & sermo ille quem auditis, meus non est, sed Patris qui misit me.*
25 * *Hæc locutus sum vobiscum, quum apud vos essem.*

10 לא מהימן אנת דאנא באבי ואבי בי ומלא אילין דאנא ממלל אנא מן נפשי לא ממלל אנא אבי דין דבי עמר הו עבד עבדא הלין׃ 11 הימנו דאנא באבי ואבי בי׃ 12 ואן לא אפן מטל עבדא הימנו אמין אמין אמר אנא לכון דמן דמהימן בי עבדא אילן דאנא עבד אנא אף הו נעבד ודיתירין מן הלין נעבד דאנא לות אבי אזל אנא׃ 13 ומדם דתשאלון בשמי אעבד לכון דנשתבח אבא בברה׃ 14 ואן תשאלונני בשמי אנא עבד אנא׃

דרמשא דחד בשבא דפנטיקוסטי

15 אן רחמין אנתון לי פוקדני טרו׃ 16 ואנא אבעא מן אבי ואחרנא פרקליטא נתל לכון דנהוא עמכון לעלם׃ 17 רוחא דשררא הו דעלמא לא משכח למקבלותה מטל דלא חזיהי ולא ידעה אנתון דין ידעין אנתון

חמן מלל
פירושו ישב
יתר
שאל שבח
מן לשון יון
פקר נטר בעא
מן לשון יון פירו' מנחם
נתל קבל חזא

Non credis quia ego in patre, & pa- 10
ter in me est? verba quæ ego loquor vo-
bis, à meipso non loquor. Pater autem in
me manens, ipse facit opera.
Non creditis quia ego in patre & 11
pater in me est?
Alioquin propter opera ipsa credi- 12
te. Amen, amen dico vobis, qui credit in B
me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, &
maiora horum faciet, quia ego ad patrem
vado.
Et quodcumque petieritis † in no- 13
mine meo, hoc faciam: vt glorificetur
Pater in filio.
Si quid petieritis me in nomine 14
meo, hoc faciam.

Si diligitis me: mãdata mea seruate. 15
Et ego rogabo patrem, & alium pa- 16
racletum dabit vobis, vt maneat vobis-
cum in æternum.
Spiritum veritatis, quem mundus 17
non potest accipere, quia nõ videt eum,
nec scit eum. vos autem † cognoscitis
eum: quia apud vos manet †, & in vobis
erit. Non relinquam vos orphanos: 18
veniam ad vos.
Adhuc modicũ: & mundus me iam 19
non videt. Vos autem videtis me: quia
ego viuo, & vos viuetis.
In illo die vos cognoscetis quia ego 20
sum in patre meo, & vos in me, & ego in
vobis.
Qui habet mandata mea, & seruat 21
ea: ille est qui diligit me. Qui autem dili-
git me, diligetur à patre meo: & ego dili-
gam eum, & manifestabo ei meipsum.
Dicit ei Iudas, non ille † Iscariótes, 22
Domine, quid factum est, quia manife-
staturus es nobis teipsum, & nõ mundo?
Respondit Iesus, & dixit ei, Si quis 23
diligit me, sermonem meum seruabit, &
Pater meus diliget eũ, & ad eum venie-
mus, & mansionem apud eũ faciemus.
Qui non diligit me, sermones meos 24
non seruat. Et sermonem quem audistis,
non est meus: sed eius qui misit me,
Patris.
Hæc locutus sum vobis apud vos 25
manens.

10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.

11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.

12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι.

13 καὶ ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε.

16 καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα,

17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.

18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.

21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με. ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

22 λέγει αὐτῷ ἰούδας, οὐχ ὁ ἰσκαριώτης, κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιήσομεν.

24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ. καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων.

לַהּ דַּלְוָתְכוּן עָמַר וּבְכוּן הוּ׃ 18 לָא שָׁבֵק אֲנָא לְכוּן יַתְמֵא אָתֵא אֲנָא גֵּיר לְוָתְכוּן קַלִיל אַחֲרִין׃ 19 וְעָלְמָא לָא חָזֵא
לִי אַנְתּוּן דֵּין תֶּחְזוּנָנִי דְּאֶנָא חַי אֲנָא אַף אַנְתּוּן תִּחוּן׃ 20 בְּהַו יַוְמָא תֵּדְעוּן דְּאֶנָא בְּאָבִי וְאַנְתּוּן בִּי וְאֶנָא
בְּכוּן אֲנָא׃ 21 מַן דְּאִית לְוָתֵהּ פוּקְדָנַי וְנָטַר לְהוּן הַו הוּ מַחֵב לִי הַו דֵּין דְּרָחֵם לִי נֶתְרְחֵם מֵן אָבִי וְאֶנָא
אֶרְחֲמִיוּהִי וְאַחַוִּיוּהִי נַפְשִׁי׃ 22 אֲמַר לֵהּ יְהוּדָא לָא הֲוָא סְכַרְיוּטָא מָרִי מָנָא לַן עֲתִיד אַנְתְּ לַמְחָוָיוּ נַפְשָׁךְ וְלָא הֲוָא
לְעָלְמָא׃ 23 עֲנָא יֵשׁוּעַ וֶאֱמַר לֵהּ מַן דְּרָחֵם לִי מֶלְּתִי נָטַר וְאָבִי נֶרְחֲמִיוּהִי וְלְוָתֵהּ אָתֵינַן וְאוּנָא לְוָתֵהּ
עָבְדִינַן׃ 24 הַו דֵּין דְּלָא רָחֵם לִי מֶלְּתִי לָא נָטַר וּמֶלְּתָא הָדֵא דְּשָׁמְעִין אַנְתּוּן לָא הֲוָת דִּילִי אֶלָּא
דְּאַבָא דְּשַׁדְּרַנִי׃ 25 הָלֵין מַלְלֵת עַמְּכוּן כַּד לְוָתְכוּן אִיתַי׃

i יתם
k חזא l חיא m ידע
n כמר o אחב p רחם
q חוא
r מלל s אתא
t עבד
v שדר x אית כמו יש

26 ܗܘ ܕܝܢ ܦܪܩܠܝܛܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܘ ܕܡܫܕܪ ܐܒܝ ܒܫܡܝ ܗܘ ܢܠܦܟܘܢ ܟܠ ܡܕܡ. ܘܗܘ ܢܥܗܕܟܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪܢܐ ܠܟܘܢ.
27 ܫܠܡܐ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܫܠܡܐ ܕܝܠܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܝܗܒ ܥܠܡܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ ܘܠܐ ܢܙܕܘܥ.
28 ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܘܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܠܘ ܪܚܡܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ ܚܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܕܐܒܝ ܪܒ ܗܘ ܡܢܝ.
29 ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܥܕܠܐ ܢܗܘܐ. ܕܡܐ ܕܗܘܐ ܬܗܝܡܢܘܢ.
30 ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܣܓܝܐܬܐ. ܐܬܐ ܓܝܪ ܐܪܟܘܢܗ ܕܥܠܡܐ. ܘܒܝ ܠܝܬ ܠܗ ܡܕܡ.
31 ܐܠܐ ܕܢܕܥ ܥܠܡܐ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܐܒܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ ܠܢ ܡܟܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܝܚ

1 ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܘܐܒܝ ܗܘ ܦܠܚܐ.
2 ܟܠ ܫܒܝܛܐ ܕܒܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒ ܫܩܠ ܠܗ. ܘܐܝܢܐ ܕܝܗܒ ܦܐܪܐ ܡܕܟܐ ܠܗ ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܢܐܬܐ.
3 ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܟܕ ܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ.
4 ܐܬܩܘܘ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܟܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܫܒܝܛܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܬܠ ܦܐܪܐ ܡܢ ܢܦܫܗ ܐܠܐ ܐܢ ܩܘܐ ܒܓܘܦܬܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܐ ܐܢܬܘܢ ܐܠܐ ܬܩܘܘܢ ܒܝ.
5 ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܘܦܬܐ ܘܐܢܬܘܢ ܫܒܝܛܐ. ܡܢ ܕܩܘܐ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܗ. ܗܢܐ ܡܝܬܐ ܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܕܕܠܐ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܡܕܡ.
6 ܐܠܐ ܕܝܢ ܐܢܫ ܡܬܩܘܐ ܒܝ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ. ܐܝܟ ܫܒܝܛܐ ܕܝܒܫ. ܘܠܩܛܝܢ ܠܗ ܘܪܡܝܢ ܒܢܘܪܐ ܕܬܐܩܕ.
7 ܐܢ ܕܝܢ ܬܩܘܘܢ ܒܝ ܘܡܠܝ ܒܟܘܢ ܢܩܘܘܢ. ܟܠ ܡܐ ܕܬܨܒܘܢ ܠܡܫܐܠ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ.

ܒܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ ܠܝ

8 ܒܗܕܐ ܡܫܬܒܚ ܐܒܝ. ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܐܬܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܬܠܡܝܕܝ.
9 ܐܝܟܢܐ ܕܐܚܒܢܝ ܐܒܝ. ܐܦ ܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. ܩܘܘ ܒܚܘܒܐ ܕܝܠܝ.

26 * *Ipse verò Consolator Spiritus ille Sanctitatis, quem missurus est Pater meus in nomine meo, ille docebit vos omnia, & suggeret vobis quæcunque dico vobis.*
17 * *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non prout dat mundus, ego do vobis. Ne turbetur cor vestrum, nec expauescat.*
28 * *Audistis me dixisse vobis, Abeo, & redeo ad vos. Si diligeretis me, gauderetis me abire ad Patrem meum, quia Pater meus maior me est.*
29 * *Nunc autem ecce dixi vobis priusquam fiat, vt quum factum fuerit, credatis.*
30 * *Amplius non loquor vobiscum multa: venit enim princeps huius mundi, & in me non habet quicquam.*
31 * *Sed vt sciat mundus me diligere Patrem meum, & prout præcepit mihi Pater meus, similiter facio. Surgite, abeamus hinc.*

CAP. XV.

1 *Ego sum Vitis illa Veritatis, & Pater meus est agricola.*
2 * *Omnem palmitem qui in me fructus non edit, tollit: eum autem qui edit fructus, purgat, vt fructus plurimos adferat.*
3 * *Vos iam mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobiscum.*
4 * *Manete in me, & ego in vobis, quemadmodum palmes non potest edere fructus à semetipso nisi permanserit in vite: ita nec vos nisi permanseritis in me.*
5 * *Ego sum Vitis, & vos palmites: qui permanet in me, & ego in eo, iste adfert fructus quamplurimos; quoniam sine me nihil potestis facere.*
6 * *Nisi verò quis in me permanserit, proiicitur foras instar palmitis arescentis, & collectores conijciunt eum in ignem vt comburatur.*
7 * *Sed si permanseritis in me, & sermones mei permanserint in vobis, quicquid volueritis postulare, fiet vobis.*

Matutinis Dominicæ Pentecostes.

8 * *In hoc glorificatus est Pater, vt fructus multos adferatis, & eritis discipuli mei.*
9 * *Prout dilexit me Pater meus, ego quoque dilexi vos: permanete in charitate mea.*

הו דין פרקליטא רוחא דקודשא הו דמשדר אבי בשמי הו נלפכון כלמדם ונעהדכון כל מא דאמר אנא לכון׃ שלמא שבק אנא לכון שלמא די לי יהב אנא לכון לא הוא איכנא דיהב עלמא אנא יהב אנא לכון לא נתדלח לבכון ולא נזדוע׃ שמעתון דאמרת לכון דאזל אנא ואתא אנא לותכון אלו רחמין הויתון לי חדין הויתון דאזל אנא לות אבי דאבי רב הו מני׃ והשא הא אמרת לכון עדלא נהוא דמא דהוא תהימנון׃ מכיל לא אמלל עמכון סגיאתא אתא גיר ארכונה דעלמא ובי לית לה מדם׃ אלא דנדע עלמא דרחם אנא לאבי ואיכנא דפקדני אבי הכנא עבד אנא קומו נאזל לן מכא׃
קפלאון יח
אנא אנא גפתא דשררא ואבי הו פלחא׃ כל שביטא דבי פארא לא יהב שקל לה ואינא דיהב פארא

* Paracletus autem Spiritus sanctus, 26
quem mittet Pater in nomine meo, ille
vos docebit omnia, & suggeret vobis D
omnia quæcunque dixero vobis.
* Pacem relinquo vobis, pacẽ meam 27
do vobis. non quomodo mundus dat,
ego do vobis. Nõ turbetur cor vestrum,
neque formidet.
* Audistis quia ego dixi vobis, Vado 28
& venio ad vos. Si diligeretis me, gau-
deretis vtique, quia vado ad Patrem: quia
Pater maior me est.
* Et nunc dixi vobis priusquàm fiat: 29
vt cùm factum fuerit, credatis.
* Iam non multa loquar vobiscum. 30
venit enim princeps mundi huius, & in
me non habet quicquam.
* Sed vt cognoscat mundus quia dili- 31
go Patrem: & sicut mandatum dedit mi-
hi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

CAP. XV.

EGo sum Vitis vera: & Pater meus 1
agricola est. A
* Omnem palmitem in me, non fe- 2
rentem fructum, † tollet eum: & omnem
qui fert fructum, purgabit eum, vt fru-
ctum plus afferat.
* Iam vos mundi estis propter sermo- 3
nem quem locutus sum vobis.
* Manete in me: & ego in vobis. Si- 4
cut palmes non potest ferre fructum à
semetipso, nisi manserit in vite: sic nec
vos nisi in me manseritis.
* Ego sum Vitis: vos palmites. qui ma- 5
net in me, & ego in eo, hic fert fructum
multum: quia sine me nihil potestis fa-
cere.
* Si quis in me non manserit: mitte- 6
tur foras sicut palmes, & arescet, & col-
ligent eum, & in ignem mittet, & ardet.
* Si manseritis in me, & verba mea in 7
vobis manserint: quodcunque volueri-
tis petetis, & fiet vobis.

* In hoc clarificatus est Pater meus: 8
vt fructum plurimum afferatis, & efficia- B
mini mei discipuli.
* Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi 9
vos. Manete in dilectione mea.

26 * ὁ δὲ παράκλητος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πα-
τὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ
ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφίημι
ὑμῖν.
27 * εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος
δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία,
μηδὲ δειλιάτω.
28 * ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς
ὑμᾶς· εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἄν, ὅτι εἶπον, πορεύομαι
πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστι.
29 * καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πι-
στεύσητε.
30 * οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ
κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν.
31 * ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ κα-
θὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν
ἐντεῦθεν.

ιε'.

1 * Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ
γεωργός ἐστι.
2 * πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό· καὶ
πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν
φέρῃ.
3 * ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα
ὑμῖν.
4 * μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύ-
ναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέ-
λῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.
5 * ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν
ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ· οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς
ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.
6 * ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ
ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτά, καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσι καὶ
καίεται.
7 * ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ,
ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

8 * Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν
φέρητε, καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.
9 * καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς·
μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

[o] מְרַבֵּא לָהּ דְּפֵארֵא סַגִּיאֵא [p] תַּיְתֵא ׃ 3 אַנְתּוּן מֵן כַּדוּ דְּכֵין אַנְתּוּן מֵטֻל [q] מֶלְּתָא דְּמַלֶּלֶת עַמְּכוּן ׃
4 [r] קַוּוּ בִי וְאֶנָא בְּכוּן הָיכַנָא דְּשַׁבְשְׁתָּא לָא מֶשְׁכְּחָא [s] דְּתֶתֵּל פֵּארֵא מֵן נַפְשָׁהּ אֶן לָא [t] מְקַוְּיָא בְגֻפֶּתָא הָכַנָא אַף לָא
אַנְתּוּן אֶן לָא תְּקַוּוּן בִּי ׃ 5 אֶנָא אֶנָא גֻפֶּתָא וְאַנְתּוּן שַׁבְשְׁתָא מַן דִּמְקַוֵּא בִי וְאֶנָא בֵּהּ הָנָא [u] מַיְתֵא פֵּארֵא סַגִּיאָא מֵטֻל
דְּדְלָא אֶנָא לָא [x] מֶשְׁכְּחִין אַנְתּוּן לְמֶעְבַּד מֶדֶּם ׃ 6 אֶן לָא דֵּין אֶנָשׁ מְקַוֵּא בִי [y] מֶשְׁתְּדֵא לְבַר אַיְךְ שַׁבְשְׁתָא [z] וְיָבְשָׁא
וְלָקְטִין [a] רָמֵין לָהּ בְּנוּרָא [b] וְתֵאקַד ׃ 7 אֶן דֵּין תְּקַוּוּן בִּי [c] וּמֶלַּי [d] נְקַוְּיָן בְּכוּן כֻּל מָא [e] דְּתֶצְבּוּן לְמֶשְׁאַל נֶהְוֵא לְכוּן ׃
דְּצַפְרָא דְּחַד בְּשַׁבָּא [a] דְּפֶנְטִיקוּסְטִי לז 8 בְּהָדֵא [b] מֶשְׁתַּבַּח אָבָא דְּפֵארֵא סַגִּיאָא [c] תַּיְתוּן וְתֶהְוּוּן
[d] תַּלְמִידַי ׃ 9 אַיְכַנָא [e] דְּאַחְבְּנִי אָבִי אַף אֶנָא אַחְבְּתְכוּן [f] קַוּוּ בְּרֶחְמַתִי דִּילִי ׃

[o] רבא כמו זכה [p] אתא
[q] מלל [r] קוא [s] נתל
[t] קוא פירושו עמד
[u] אתא [x] שבח בלשון יכל
[y] שדא כמו אשר [z] יבש
[a] רמא [b] יקד [c] מלל
[d] קוא [e] צבא [a] מן לשון יון
[b] שבח [c] אתא [d] למד
[e] אחב [f] קוא

10 * ܐܢ ܦܘܩܕܢܝ ܬܛܪܘܢ. ܬܩܘܘܢ ܒܚܘܒܐ ܕܝܠܝ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܢܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܒܝ ܘܡܩܘܐ ܐܢܐ ܒܚܘܒܗ
11 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܚܕܘܬܝ ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ.
12 ܘܬܫܬܡܠܐ ܚܕܘܬܟܘܢ. * ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܝ ܕܬܚܒܘܢ
13 ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. * ܚܘܒܐ ܕܪܒ ܡܢ
ܗܢܐ ܠܝܬ. ܕܐܢܫ ܢܦܫܗ ܢܣܝܡ ܚܠܦ ܪ̈ܚܡܘܗܝ.
14 * ܐܢܬܘܢ ܪ̈ܚܡܝ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܬܥܒܕܘܢ ܟܠ ܕܡܦܩܕ
15 ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܠܐ ܡܟܝܠ ܩܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ.
ܡܛܠ ܕܥܒܕܐ ܠܐ ܝܕܥ ܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܗ. ܪ̈ܚܡܝ ܕܝܢ
ܩܪܝܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܒܝ
16 ܐܘܕܥܬܟܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܓܒܝܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܗܘ
ܓܒܝܬܟܘܢ. ܘܣܡܬܟܘܢ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܐܙܠܘܢ ܬܐܬܘܢ
ܦܐܪܐ. ܘܦܐ̈ܪܝܟܘܢ ܢܩܘܘܢ. ܘܟܠ ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ
17 ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. * ܗܠܝܢ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
18 ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܘܐܢ ܥܠܡܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܘ
19 ܕܩܕܡܝܟܘܢ ܠܝ ܣܢܐ. * ܘܠܘ ܡܢ ܥܠܡܐ
ܗܘܝܬܘܢ. ܥܠܡܐ ܠܕܝܠܗ ܪܚܡ ܗܘܐ. ܐܠܐ ܠܐ
ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܝܬܟܘܢ ܡܢ
20 ܥܠܡܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܡܐ. * ܥܗܕܘ
ܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ
ܡܪܗ. ܐܢ ܠܝ ܪܕܦܘ ܐܦ ܠܟܘܢ ܢܪܕܦܘܢ. ܘܐܢ ܡܠܬܝ
21 ܢܛܪܘ ܐܦ ܕܝܠܟܘܢ ܢܛܪܘܢ. * ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
ܢܥܒܕܘܢ ܒܟܘܢ. ܡܛܠ ܫܡܝ ܕܝܠܝ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ
22 ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܠܘ ܠܐ ܐܬܝܬ ܡܠܠܬ
ܥܡܗܘܢ. ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܥܠܬܐ
23 ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܥܠ ܚܛܗ̈ܝܗܘܢ. * ܡܢ ܕܠܝ ܣܢܐ ܐܦ
24 ܠܐܒܝ ܣܢܐ. * ܘܐܠܘ ܥܒܕܐ ܠܐ ܥܒܕܬ ܠܥܝܢܝܗܘܢ.
ܐܝܠܝܢ ܕܐܢܫ ܐܚܪܢܝ ܠܐ ܥܒܕ. ܚܛܝܬܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ.
ܗܫܐ ܕܝܢ ܘܚܙܘ ܘܣܢܘ ܐܦ ܠܝ ܘܐܦ ܠܐܒܝ.
25 * ܕܬܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܟܬܝܒܐ ܒܢܡܘܣܗܘܢ. ܕܣܢܐܘܢܝ
26 ܡܓܢ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ ܦܪܩܠܝܛܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ
ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܗܘ
ܕܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܢܦܩ. ܗܘ ܢܣܗܕ ܥܠܝ.

10 * *Si præcepta mea cuſtodieritis, manebitis*
in meiipſius dilectione, quẽadmodum ego cu-
ſtodiui præcepta Patris mei, & permaneo in
dilectione eius.
11 * *Hæc locutus ſum vobiſcum, vt gaudium*
meum ſit in vobis, & impleatur gaudium ve-
12 *ſtrum.* * *Hoc eſt præceptum meum, vt di-*
ligatis alius alium, prout ego dilexi vos.
13 * *Charitas maior iſta nulla eſt, quã quis*
animam ſuam ponat pro amicis ſuis.
14 * *Vos amici mei eſtis, ſi feceritis quicquid*
præcipio vobis.
15 * *Non amplius vocaturus ſum vos ſeruos,*
quandoquidem ſeruus neſcit quid faciat he-
rus ipſius. amicos autem meos vocaui vos;
quoniam quicquid audiui à patre meo, notum
feci vobis.
16 * *Non vos elegiſtis me, ſed ego ipſe elegi*
vos, atque poſui vos: vt & vos abeuntes
afferatis fructus, & fructus veſtri perma-
neant: vt quicquid rogaueritis Patrem meũ
17 *in nomine meo, det vobis.* * *Hæc præcipio*
vobis vt diligatis alius alium.
18 * *Quòd ſi mundus oderit vos, ſcitote quòd*
prius quàm vos, me odio habuerit.
19 * *At ſi ex mundo fuiſſetis, mundus quod*
ſuum eſt amaret: ſed non eſtis ex mundo; ego
enim elegi vos ex mundo, propterea odit vos
20 *mũdus.* * *Memẽtote ſermonis quẽ ego dixi vo-*
bis, Non eſt ſeruus maior hero ſuo. Si me in-
ſectati ſunt, & vos inſectabuntur: quòd ſi
ſermonem meum ſeruarunt, veſtrum quoque
21 *ſeruabunt.* * *Sed hæc omnia agent in vos*
propter nomen meum, quippe qui non noue-
rint eum qui miſit me.
22 * *Niſi ego veniſſem & allocutus eſſem eos,*
non haberent peccatum: nunc autem nullus
eſt ipſis prætextus pro peccatis ſuis.
23 * *Js qui me odit, & Patrem meum odit.*
24 * *Quòd ſi opera non feciſſem ante oculos*
eorum, quæ nemo alius fecit, non haberent
peccatum; nunc autem & viderunt & ode-
25 *runt & me & Patrem meum.* * *Vt im-*
pleatur ſermo ille qui ſcriptus eſt in Lege ipſo-
26 *rum; Oderunt me immeritò.* * *Quum autem*
venerit Conſolator ille quem ego miſſurus ſum
vobis à Patre meo, Spiritus ille veritatis qui
à Patre meo prodit, ille teſtabitur de me.

10 אן פוקדני ʰ תטרון תקוון בחובא דילי איכנא דאנא נטרת ⁱ פוקדנוהי דאבי ומקוא אנא ᵏ בחובה ׃
11 הלין מללת עמכון דחדותי תהוא בכון ᵐ ותשתמלא חדותכון ׃ 12 הנו פוקדני דתחבון חד לחד איכנא דאנא
אחבתכון ׃ 13 חובא דרב מן הנא לית דאנש נפשה ⁿ נסים חלף רחמוהי ׃ 14 אנתון רחמי אנתון אן תעבדון כל
דמפקד אנא לכון ׃ 15 לא ᵒ מכיל קרא אנא לכון עבדא מטל דעבדא לא ידע מנא עבד מרה רחמי דין ᵖ קריתכון
מטל דכל דשמעת מן אבי ᵠ אודעתכון ׃ 16 לא הוא אנתון ʳ גביתונני אלא אנא הו גביתכון ˢ וסמתכון דאף אנתון
תאזלון ᵗ תיתון פארא ופאריכון ˣ נקוון דכל דתשאלון לאבי בשמי ʸ נתל לכון ׃ 17 הלין מפקד אנא לכון
דתחבון חד לחד ׃ 18 ואן עלמא סנא לכון ᶻ דעו דקדמיכון לי סנא ׃

ʰ נטר ⁱ פקר ᵏ חבב
ˡ חדא ᵐ מלא ⁿ סום
ᵒ פירושו עוד או מעתה
ᵖ קרא ᵠ ידע
ʳ גבא ˢ סום ᵗ אזל
ᵘ אתא ˣ מוא ʸ נתל
ᶻ ידע

*Si præcepta mea seruaueritis, mane- 10
bitis in dilectione mea, sicut & ego Pa-
tris mei præcepta seruaui, & maneo in
eius dilectione. *Hæc locutus sum vo- 11
bis: vt gaudium meum in vobis sit, &
gaudium vestrum impleatur.
*Hoc est præceptum meum, vt dili- 12
gatis inuicem, sicut dilexi vos.
*Maiorẽ hac dilectionem nemo ha- 13
bet, †vt animam suam ponat quis pro
amicis suis. *Vos amici mei estis, si 14
feceritis quæ ego præcipio vobis.
*Iam nõ †dico vos seruos: quia seruus 15
nescit quid faciat dominus eius. Vos C
autem dixi amicos: quia omnia quæcun-
que audiui à Patre meo, nota feci vobis.
*Non vos me elegistis: sed ego elegi 16
vos, & posui vos, vt eatis, & fructũ affe-
ratis; & fructus vester maneat: vt quod-
cunque petieritis Patrẽ in nomine meo,
det vobis.
*Hæc mando vobis, vt diligatis inui- 17
cem. *Si mundus vos odit: scitote quia 18
me priorem vobis odio habuit.
*Si de mundo fuissetis: mundus quod 19
suum erat diligeret. quia verò de mundo
non estis, sed ego elegi vos de mundo,
propterea odit vos mundus.
*Mementote sermonis mei quẽ ego 20
dixi vobis. Non est seruus maior domi- D
no suo. Si me persecuti sunt: & vos per-
sequentur. si sermonem meum seruaue-
runt: & vestrum seruabunt.
*Sed hæc omnia facient vobis prop- 21
ter nomen meum: quia nesciunt eum
qui misit me.
*Si non venissem, & locutus fuissem 22
eis, peccatũ non haberent: nunc autem
excusationẽ non habent de peccato suo.
*Qui me odit: & Patrem meum odit. 23
*Si opera non fecissem in eis quæ ne- 24
mo alius fecit: peccatum non haberent.
nunc autem & viderunt & oderunt &
me & Patrem meum.
*Sed vt adimpleatur sermo qui in le- 25
ge eorum scriptus est: Quia odio habue-
runt me gratis. *Cùm autem venerit 26
paracletus, quẽ ego mittam vobis à Pa-
tre, Spiritum veritatis, qui à Patre pro-
cedit, ille testimoniũ perhibebit de me.

10 *ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ
μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ
μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
11 *ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν
μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
12 *αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, κα-
θὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.
13 *μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
14 *ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι
ὑμῖν.
15 *οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ
αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκου-
σα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.
16 *οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην
ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρη-
τε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα
ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν.
17 *ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
18 *εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν
μεμίσηκεν.
19 *εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ
ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
20 *μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος
μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν·
εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.
21 *ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου,
ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.
22 *εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον·
νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
23 *ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.
24 *εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πε-
ποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ με-
μισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.
25 *ἀλλ᾽ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νό-
μῳ αὐτῶν, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.
26 *ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν πα-
ρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς
ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

19 ואלו מן עלמא [a]הויתון עלמא לדילה רחם הוא אלא לא הויתון מן עלמא אנא גיר [b]גביתכון מן עלמא מטל הנא
סנא לכון עלמא׃ 20 [c]עהדו [d]מלתא דאנא אמרת לכון דלית עבדא דרב מן מרה אן לי רדפו אף לכון [e]נרדפון ואן
מלתי נטרו אף דילכון [f]נטרון׃ 21 אלא הלין כלהין נעבדון בכון מטל שמי דילי דלא ידעין למן דשדרני׃
22 אלו אנא לא [g]אתית מללת עמהון לית הות להון [h]חטיתא השא דין לית [i]עלתא על אפי חטהיהון׃ 23 מן דלי סנא
אף לאבי סנא׃ 24 ואלו עבדא לא עבדת לעיניהון אילין דאנש אחרין לא עבד לית הות להון חטיתא השא דין
[k]וחזו [l]וסנו אף לי ואף לאבי׃ 25 [m]דתתמלא [n]מלתא דכתיבא בנמוסהון [o]דסנאוני [p]מגן׃ 26 מא דין דאתא
[q]פרקליטא הו דאנא משדר אנא לכון מן לות אבי רוחא [r]דשררא הו דמן לות אבי נפק הו [s]נסהד עלי׃

[a] הוא [b] גבא
[c] עהד כמו הזכיר [d] מלל
[e] רדף [f] נטר [g] אתא
[h] חטא [i] עלל [k] חזא
[l] סנא [m] מלא [n] מלל
[o] סנא [p] פירושו חנם
[q] מנחם
[r] אמרת [s] סהד

27 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܫܘܪܝܐ ܥܡܝ ܐܢܬܘܢ

1 ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܕܠܐ ܬܬܟܫܠܘܢ
2 ܢܦܩܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ ܘܬܐܬܐ ܫܥܬܐ ܕܟܠ ܕܢܩܛܘܠܟܘܢ ܢܣܒܪ ܕܩܘܪܒܢܐ ܡܩܪܒ ܠܐܠܗܐ
3 ܘܗܠܝܢ ܢܥܒܕܘܢ ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܠܐ ܠܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ

ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܦܢܛܝܩܘܣܛܝ

4 ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܥܕܢܗܝܢ ܬܬܕܟܪܘܢ ܐܢܝܢ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ
5 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܡܫܐܠ ܠܝ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ
6 ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܘܐܬܬ ܟܪܝܘܬܐ ܘܡܠܬ ܠܒܘܬܟܘܢ
7 ܐܠܐ ܐܢܐ ܫܪܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܦܩܚ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢ ܓܝܪ ܐܢܐ ܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܦܪܩܠܝܛܐ ܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܐܢ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬܟܘܢ
8 ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܢܟܣܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ ܥܠ ܚܛܝܬܐ ܘܥܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܥܠ ܕܝܢܐ
9 ܥܠ ܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ
10 ܥܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܝܢ ܕܠܘܬ ܐܒܝ ܐܙܠ ܐܢܐ ܘܠܐ ܬܘܒ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ
11 ܥܠ ܕܝܢܐ ܕܝܢ ܕܐܪܟܘܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܕܝܢ ܗܘ
12 ܬܘܒ ܣܓܝܐܢ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܐܡܪ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܚܕ ܗܫܐ
13 ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܝܢ ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܢܕܒܪܟܘܢ ܒܟܠܗ ܫܪܪܐ ܠܐ ܓܝܪ ܢܡܠܠ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܗ ܐܠܐ ܟܠ ܡܐ ܕܢܫܡܥ ܗܘ ܢܡܠܠ ܘܥܬܝܕܬܐ ܢܘܕܥܟܘܢ
14 ܘܗܘ ܢܫܒܚܢܝ ܡܛܠ ܕܡܢ ܕܝܠܝ ܢܣܒ ܘܢܚܘܐܟܘܢ
15 ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܐܒܝ ܕܝܠܝ ܗܘ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܕܝܠܝ ܢܣܒ ܘܢܚܘܐܟܘܢ
16 ܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܐ
17 ܘܐܡܪܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܕ ܠܚܕ ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܐܡܪ ܠܢ ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ ܘܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ

27 *Sed & vos testamini, quippe qui à principio mecum sitis.*

CAP. XVI.

1 *HÆc locutus sum vobiscum, ne offendamini.*
2 *Eijcient enim vos ex synagogis suis, veniétque hora quum quisquis interficiet vos, putabit oblationem se offerre Deo.*
3 *Hæc autem facient, quoniam non norunt neque Patrem meum, neque me.*

Ad Oblationem Pentecostes.

4 *Hæc locutus sum vobiscum, vt quum venerit tempus eorum reuocetis in memoriam ea quæ dixi vobis. hæc autem à principio non dixi vobis, quia vobiscum eram.*
5 *Nunc autem vado ad eum qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis?*
6 *Hæc enim dixi vobis, & venit ægritudo, impleuítque corda vestra.*
7 *Sed ego veritatem dico vobis, satius vobis fuerit vt ego abeam: nisi enim abiero, Consolator ille non veniet ad vos: sin autem abiero, mittam eum ad vos.*
8 *Et quum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio.*
9 *De peccato quidem, quia non credunt in*
10 *me. De iustitia autem, quia ad Patrem*
11 *vado, nec amplius videbitis me. De iudicio verò, quia princeps mūdi huius iudicatus est.*
12 *Adhuc multa mihi sunt vobis dicenda,*
13 *sed non potestis capere nunc. Quum autem venerit Spiritus ille veritatis, deducet vos in omnem veritatem; non enim loquetur ex mente suiipsius, sed quicquid audierit ipse loquetur, & quæ futura sunt, nota faciet vobis.*
14 *Ipse glorificabit me, quippe qui de meo*
15 *accipiet: & renūtiabit vobis. Quicquid habet Pater meus, meum est: propterea dixi vobis, Ex meo accipiet & renuntiabit vobis.*

Vespere Dominicæ III. post Resurrectionem.

16 *Paulisper & non videbitis me, & iterum paulisper, & videbitis me, quippe*
17 *qui abeam ad Patrem. Dicebant itaque discipuli eius alius ad alium, Quid est hoc quòd dicit nobis, Paulisper, & non videbitis me, & iterum paulisper, & videbitis me. & Quia vado ad Patrem meum?*

17 אף אנתון סהדין אנתון דמן שוריא עמי אנתון ׃ קפלאון יו 1 הלין מללת עמכון דלא תתכשלון ׃
2 נפקונכון גיר מן כנושתהון ותאתא שעתא דכל דנקטולכון נסבר דקורבנא מקרב לאלהא ׃ 3 והלין
נעבדון מטל דלא ידעו ולא לאבי ולא לי ׃ דקורבנא דפנטיקוסטי לח 4 הלין מללת עמכון דמא דאתא עדנהין
תתדכרון אנין דאנא אמרת לכון הלין דין מן קדים לא אמרת לכון דעמכון הוית ׃ 5 השא דין אזל אנא לות מן
דשדרני ולא אנש מנכון משאל לי לאיכא אזל אנת ׃ 6 אמרת לכון גיר הלין ואתת כריותא ומלת לבותכון ׃
7 אלא אנא שררא אמר אנא לכון דפקח לכון דאנא אזל אן גיר אנא לא אזל אנא פרקליטא לא אתא לותכון
אן אזל אשדריוהי לותכון ׃ 8 ומא דאתא הו נכסיוהי לעלמא על חטיתא ועל זדיקותא ועל דינא ׃

שרא ופירושו ראשית
נפק אתא קטל
סבר קרב ידע
מן לשון יון עדן כמו זמן
עהד פירושו הזכיר
חנא שדר כמו שלח
אתא כרה מלא
לב פירושו מועיל
אזל מנחם מן לשון יון שדר כוס או כסס חטא דון

27 *Et vos testimonium †perhibebitis
quia ab initio mecum estis.

CAP. XVI.

1 HÆc locutus sum vobis, vt non scandalizemini. A
2 *Absque synagogis facient vos: sed
venit hora, vt omnis qui interficit vos,
arbitretur obsequium se præstare Deo.
3 *Et hæc facient vobis: quia non nouerunt Patrem, neque me.
4 *Sed hæc locutus sum vobis: vt cùm
venerit hora, eorum reminiscamini, quia
ego dixi vobis. Hæc autem vobis ab
initio non dixi: quia vobiscum eram.
5 *Et nunc vado ad eum qui misit me,
& nemo ex vobis interrogat me: quò
6 vadis? *Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia impleuit cor vestrum.
7 *Sed ego veritatem dico vobis. expedit vobis vt ego vadam. si enim ego non
abiero, Paracletus non veniet ad vos: si
autem abiero, mittam eum ad vos.
8 *Et cùm venerit ille, arguet mundum
de peccato, & de iustitia, & de iudicio. B
9 *De peccato quidem: quia non† credunt in me.
10 *De iustitia verò: quia ad Patrem vado: & iam non videbitis me.
11 *De iudicio aût: quia princeps mundi huius iam iudicatus est.
12 *Adhuc multa habeo vobis dicere:
sed non potestis portare modò.
13 *Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.
non enim loquetur à semetipso: sed quęcunque audiet loquetur, & quæ ventura
sunt, annuntiabit vobis.
14 *Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.
15 *Omnia quæcunq; habet Pater, mea
sunt. Propterea dixi, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.

16 *MODICVM, & iam non videbitis
me: & iterum modicũ, & videbitis me,
17 quia vado ad Patrem. *Dixerunt ergo
ex discipulis eius ad inuicē, Quid est hoc
quod dicit nobis: Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me: &, quia vado ad Patrem?

27 *καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ
ἐστέ.

ις.

1 *Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.
2 *ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς, ἀλλ' ἔρχεται ὥρα,
ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
τῷ θεῷ.
3 *καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα
οὐδὲ ἐμέ.
4 *ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα,
μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ
ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.
5 *νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ
ὑμῶν ἐρωτᾷ με, ποῦ ὑπάγεις;
6 *ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν
ὑμῶν τὴν καρδίαν.
7 *ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα
ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ
ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς·
8 *καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας
καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
9 *περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ.
10 *περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με.
11 *περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
12 *ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
13 *ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὁδηγήσει
ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ,
ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
14 *ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀ-
15 ναγγελεῖ ὑμῖν. *πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ
τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 *Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ
με, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.
17 *εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, τί
ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καί, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

9 עַל חַטִיתָא דְלָא מְהַימְנִין בִּי ׃ 10 עַל זַדִיקוּתָא דֵין דְלְוָת אַבִי אָזֵל אֱנָא וְלָא תוּב חָזֵין אַנְתוּן לִי ׃
11 עַל דִינָא דֵין דַארְכוּנָא דְעָלְמָא הָנָא דִין הוּ ׃ 12 תוּב סַגִי אִית לִי לְמֵאמַר לְכוּן אֶלָא לָא מֶשְׁכְּחִין אַנְתוּן
לְמֵאחַד הָשָׁא ׃ 13 מָא דְאָתָא דֵין רוּחָא דַשְׁרָרָא הוּ נְדַבְּרְכוּן בְּכֻלֵּה שְׁרָרָא לָא גֵיר נְמַלֵּל מֶן רְעְיַן נַפְשֵׁה אֶלָא
כֻּל דְנֶשְׁמַע הַו נְמַלֵּל וַעֲתִיתָדָא נַוַדְעְכוּן ׃ 14 הַו נְשַׁבְּחַנִי מֶטֻל דְמֶן דִילִי נָסֵב וְנַחְוֵיכוּן ׃ 15 כֻּל מֶדֶם דְאִית לְאַבִי
דִילִי הוּ מֶטֻל הָנָא אֶמְרֶת לְכוּן דְמֶן דִילִי נָסֵב וְנַחְוֵיכוּן ׃ דְרַמְשָׁא דְחַד בְּשַׁבָּא דג דְבָתַר קְיָמְתָא לט
16 קַלִיל וְלָא תֶחְזוּנָנִי וְתוּב קַלִיל וְתֶחְזוּנָנִי דְאָזֵל אֱנָא לְוָת אַבָא ׃ 17 וַאמַרוּ הָנוּן תַּלְמִידוֹהִי חַד לְחַד מָנָא
הָדֵא דְאָמַר לַן דְקַלִיל וְלָא תֶחְזוּנָנִי וְתוּב קַלִיל וְתֶחְזוּנָנִי וְדָאזֵל אֱנָא לְוָת אַבִי ׃

הַימֵן זַדִק כמו צדק
חָזָא
מן לשון יון פירושו שר
אֱמַר אֵחַד אמת
דַבַּר בלשון נחת
רְעָא כמו רצה יְדַע
שְׁבַח חָוָא פירושו ספר
קוּם חֲזָא לְמַר

18 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܆ ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܩܠܝܠ ܕܐܡܪ.
19 ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢܐ ܡܡܠܠ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܒܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܡܫܐܠܘܬܗ܆ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܠ ܗܕܐ ܒܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܡ ܚܕܕܐ܆ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ
20 ܬܚܙܘܢܢܝ܆ ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ. ܐܡܝܢ
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܕܬܒܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܘܬܐܠܘܢ܆
ܘܥܠܡܐ ܢܚܕܐ܆ ܘܠܟܘܢ ܬܟܪܐ. ܐܠܐ ܟܪܝܘܬܟܘܢ
21 ܠܚܕܘܬܐ ܬܗܘܐ. ܐܢܬܬܐ ܡܐ ܕܝܠܕܐ܆ ܟܪܝܐ ܠܗ
ܕܡܛܐ ܝܘܡܐ ܕܡܘܠܕܗ. ܡܐ ܕܝܠܕܬ ܕܝܢ ܒܪܐ܆ ܠܐ
ܥܗܕܐ ܐܘܠܨܢܗ. ܡܛܠ ܚܕܘܬܐ ܕܐܬܝܠܕ ܒܪܢܫܐ
22 ܒܥܠܡܐ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫܐ ܟܪܝܐ ܠܟܘܢ. ܬܘܒ ܕܝܢ
ܐܚܙܝܟܘܢ܆ ܘܢܚܕܐ ܠܒܟܘܢ܆ ܘܚܕܘܬܟܘܢ ܠܐ ܐܢܫ ܢܣܒ
23 ܡܢܟܘܢ. ܘܒܗܘ ܝܘܡܐ ܠܝ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ ܡܕܡ.
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ
24 ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܠܐ
ܫܐܠܬܘܢ ܡܕܡ ܒܫܡܝ. ܫܐܠܘ ܘܬܣܒܘܢ. ܕܬܗܘܐ
25 ܚܕܘܬܟܘܢ ܡܫܡܠܝܐ. ܗܠܝܢ ܒܦܠܐܬܐ ܡܠܠܬ
ܥܡܟܘܢ. ܐܬܝܐ ܕܝܢ ܫܥܬܐ ܐܡܬܝ ܕܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ
ܒܦܠܐܬܐ. ܐܠܐ ܓܠܝܐܝܬ ܐܒܕܩ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܒܐ.
26 ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܬܫܐܠܘܢ ܒܫܡܝ. ܘܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ
27 ܠܟܘܢ܆ ܕܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܐ ܚܠܦܝܟܘܢ. ܗܘ ܓܝܪ
ܐܒܐ ܪܚܡ ܠܟܘܢ܆ ܕܐܢܬܘܢ ܪܚܡܬܘܢܢܝ. ܘܗܝܡܢܬܘܢ
28 ܕܐܢܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܐ ܢܦܩܬ. ܢܦܩܬ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܐ
ܘܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܘܬܘܒ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܥܠܡܐ܆ ܘܐܙܠ
29 ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܗܐ
ܗܫܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܘܦܠܐܬܐ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܐܡܪ
30 ܐܢܬ. ܗܫܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܝܕܥ ܐܢܬ ܘܠܐ ܣܢܝܩ
ܐܢܬ ܕܐܢܫ ܢܫܐܠܟ. ܒܗܕܐ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܡܢ
ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ܀ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܢܘܪܐ
ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܘܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܩܫܝܫܐ ܀ ܟܙ ܀
31 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܝܡܢܘ ܕܗܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ
32 ܘܗܫܐ ܐܬܬ܆ ܕܬܬܒܕܪܘܢ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ. ܘܠܝ ܒܠܚܘܕܝ
ܬܫܒܩܘܢ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ܆ ܕܐܒܐ ܥܡܝ ܗܘ.

18 * *Dicebant igitur, Quid illud est paulisper*
quod dicit? nescimus quid loquatur.
19 * *Jeschua verò sciens eos velle ipsum in-*
terrogare, dixit eis, De hoc quæritis inter vos,
quod dixerim vobis, Paulisper & non vi-
debitis me, & iterum paulisper, & vide-
bitis me.
20 * *Amin amin dico vobis, flebitis vos &*
lamentabimini, mundus autem lætabitur,
vósque ægritudine afficiemini, sed ægritudo
vestra in gaudium euadet.
21 * *Mulier quum parit ægritudine afficitur,*
quia venit dies partus eius: quum autem pe-
pererit filium, non meminit angoris sui pro-
pter gaudium illud quòd natus sit homo in
mundo.
22 * *Et vos quidem nunc ægritudine estis*
affecti. sed iterum videbo vos, & lætabitur
cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tol-
let à vobis.
23 * *Et in illo die me non interrogabitis quic-*
quam. Amin amin dico vobis, quicquid ro-
gabitis Patrem meum in nomine meo, dabit
24 *vobis.* * *Adhuc vsq; nihil petijstis in nomine*
meo: petite & accipietis, vt sit gaudium ve-
strum plenum.
25 * *Hæc in parabolis locutus sum vobiscum:*
venit autem hora quando non loquar vo-
biscum in parabolis, sed apertè renuntiabo vo-
26 *bis de Patre.* * *In illo die petetis in nomine*
meo: & non dico vobis me postulaturum à
27 *Patre pro vobis.* * *Ipse enim Pater dili-*
git vos, quippe qui dilexeritis me, & credi-
deritis me à Patre exisse.
28 * *Prodij à Patre, & veni in mundum:*
& iterum relinquo mundum, & proficiscor
29 *ad Patrem.* * *Dicunt ei discipuli eius, Ecce*
nunc apertè loqueris, nec parabolam vllam
30 *dicis.* * *Nunc scimus te omnia scire, nec*
indiges vt quis te interroget: per hoc credi-
mus te à Deo exiuisse.
Matutinis Dominicæ ignis post resu-
rectionem & consecrationem Pres-
byterorum.
31 * *Dixit eis Jeschua,* * *Credite: ecce*
32 *veniet hora, & iam venit, quâ dispergemini*
vnusquisq; ad locum suû, & relinquetis me
solum. sed nô sum solus, quia Pater mecum est.

18 ואמרין הוו מנא הי הדא קליל דאמר לא [d]ידעינן מנא ממלל : 19 ישוע דין ידע [e]דבעין הוו [f]למשאלותה ואמר
להון הדא בעין אנחון עם חדדא דאמרת לכון דקליל ולא [g]תחזונני ותוב קליל ותחזונני : 20 אמין אמין אמר
אנא לכון [h]דתבכון אנחון [i]ותאלון ועלמא [k]נחדא ולכון [l]תכרא אלא כריותכון לחדותא תהוא : 21 אנתתא מא
דילדא כריא לה דמטא יומא [m]דמולדה מא דילדת דין ברא לא עהדא [n]אולצנה מטל [o]חדותא [p]דאתילד ברנשא בעלמא :
22 אף אנחון השא [q]כריא לכון תוב דין [r]אחזיכון ונחדא לבכון [s]וחדותכון לא אנש נסב מנכון :
23 ובהו יומא לי לא [t]תשאלון מדם אמין אמין אמר אנא לכון דכל מדם דתשאלון לאבי בשמי [u]נתל לכון :
24 עדמא להשא לא שאלתון מדם בשמי שאלו [x]ותסבון דתהוא [y]חדותכון [z]משמליא : 25 הלין [a]בפלאתא

[d] ידע [e] בעא [f] שאל
[g] חזא [h] בכא
[i] אלא פירקנן [k] חדא
[l] כרא [m] ילד [n] אלץ
[o] חדא [p] ילד [q] כרא
[r] חזא [s] חדא
[t] שאל [u] נתל [x] נסב
[y] חדא [z] שמלא
a פירושו משל

Dicebant ergo, Quid est hoc quod 18
dicit, Modicū? nescimus quid loquitur.
Cognouit autem Iesus, quia volebāt 19
eum interrogare: & dixit eis, De hoc
quæritis inter vos, quia dixi, Modicum, C
& nō videbitis me; & iterum, modicum,
& videbitis me.
Amen amen dico vobis, quia plora- 20
bitis, & flebitis vos, mundus autem gau-
debit: vos autem contristabimini, sed
tristitia vestra vertetur in gaudium.
Mulier cùm parit, tristitiam habet, 21
quia venit hora eius: cùm autem pepe-
rit puerum, iam non meminit pressu-
ræ propter gaudium, quia natus est ho-
mo in mundum.
Et vos igitur, nūc quidem tristitiam 22
habetis, iterum autem videbo vos, &
gaudebit cor vestrum: & gaudium ve-
strum nemo tollet à vobis.
Et in illo die me non interrogabitis 23
quicquam. Amen amen dico vobis, Si
quid petieritis Patrem in nomine meo, D
dabit vobis.
Vsque modò non petijstis quicquam 24
in nomine meo. Petite & accipietis: vt
gaudium vestrum sit plenum.
Hæc in prouerbijs locutus sum vo- 25
bis. Venit hora cùm iam non in prouer-
bijs loquar vobis, sed palàm de Patre
annuntiabo vobis.
In illo die in nomine meo petetis: & 26
non dico vobis quia ego rogabo Patrem
de vobis.
Ipse enim Pater amat vos, quia vos 27
me amastis, & credidistis quia ego ex
Deo exiui.
Exiui à Patre, & veni in mundum: 28
iterum relinquo mundum, & vado ad
Patrem. Dicunt ei discipuli eius, Ecce, 29
nunc palàm loqueris, & prouerbium
nullū dicis. Nunc scimus quia scis om- 30
nia, & non opus est tibi vt quis te inter-
roget. in hoc credimus quia à Deo existi.

Respondit eis Iesus, Modò creditis? 31
Ecce, venit hora, & iam venit, vt di- 32
spergamini vnusquisque in propria, &
me solum relinquatis: & nō sum solus,
quia Pater mecum est.

18 ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ οἴδα-
μεν τί λαλεῖ.
19 ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, μικρὸν
καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;
20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε
ὑμεῖς· ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ'
ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.
21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐ-
τῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς
θλίψεως διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν
κόσμον.
22 καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε, πάλιν δὲ ὄψομαι
ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν
οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.
23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ
ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν.
24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖ-
τε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
25 ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται
ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρ-
ρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν.
26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε. καὶ
οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν.
27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
κατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.
28 ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσ-
μον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν
πατέρα.
29 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἴδε νῦν παρρησίᾳ λα-
λεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα
τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἄρτι πιστεύετε;
32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε
ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος,
ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι.

26 בהו יומא מללת עמכון [b]אתיא דין שעתא אמתי דלא אמלל עמכון בפלאתא אלא עין [c]בגלא [d]אבדק לכון על אבא
דתשאלון בשמי ולא אמר אנא לכון דאנא [e]אבעא מן אבא עליכון 27 הו גיר אבא [f]רחם לכון דאנתון רחמתון
[g]והימנתון דאנא מן לות אבא [h]נפקת 28 נפקת מן לות אבא [i]ואתית לעלמא ותוב שבק אנא לעלמא ואזל אנא
לי לות אבא 29 אמרין לה תלמידוהי הא השא [k]גליאית ממלל אנת [l]ופלאתא ולא חדא אמר אנת
30 השא [n]ידעינן דכל מדם ידע אנת ולא סניק אנת דאנש [o]נשאלך בהדא [p]מהימנין חנן דמן אלהא נפקת 31 אמר להון ישוע הימנו
דצפרא דחד בשבא [a]דאשתא דבתר [b]קימתא [c]וכירוטוניא דקשישא מ
32 דהא [d]אתיא שעתא והשא אתת [e]דתתבדרון אנש לאתרה [f]ותשבקונני בלחודי ולא הוית בלחודי דאבא עמי הו

[a]אתא [c]גלא [d]בדק
פירוש ספר
[e]בעא [f]רחם [g]הימן
[h]נפק [i]אתא [k]גלא
[l]משל
[n]ידע [o]שאל [p]הימן
[a]אש [b]קום
[c]מן לשון יון
[d]אתא [e]בדר כמו בזר
[f]שבק

33 ܗܠܝܢ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܒܝ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ. ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ. ܐܠܐ ܐܬܠܒܒܘ ܐܢܐ ܙܟܝܬܗ ܠܥܠܡܐ ܀

33 * Hæc dixi vobis, vt in me habeatis pacem, in mundo vobis futura est oppressio: sed bono animo estote, ego vici mundum.

ܩܦܠܐܘܢ ܝܙ

CAP. XVII.

1 ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܫܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܬܬ ܫܥܬܐ. ܫܒܚ ܒܪܟ ܕܒܪܟ ܢܫܒܚܟ.
2 ܐܝܟܢܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠ ܒܣܪ. ܕܟܠ ܡܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܢܬܠ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
3 ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܝܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܢܕܥܘܢܟ ܕܐܢܬ ܐܢܬ ܐܠܗܐ ܕܫܪܪܐ ܒܠܚܘܕܝܟ. ܘܡܢ ܕܫܕܪܬ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
4 ܐܢܐ ܫܒܚܬܟ ܒܐܪܥܐ. ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܕܐܥܒܕ ܫܠܡܬܗ.
5 ܘܗܫܐ ܫܒܚܝܢܝ ܐܢܬ ܐܒܝ ܠܘܬܟ ܒܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܠܘܬܟ ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܗܘܐ ܥܠܡܐ.
6 ܐܘܕܥܬ ܫܡܟ ܠܒܢܝܢܫܐ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܕܝܠܟ ܗܘܘ ܘܠܝ ܝܗܒܬ ܐܢܘܢ. ܘܢܛܪܘ ܡܠܬܟ.
7 ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܟܠ ܡܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܠܘܬܟ ܗܘ.
8 ܘܡܠܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܩܒܠܘ. ܘܝܕܥܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܕܡܢ ܠܘܬܟ ܢܦܩܬ. ܘܗܝܡܢܘ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ.
9 ܘܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܥܠܡܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܥܠ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܕܕܝܠܟ ܐܢܘܢ.
10 ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ. ܘܕܝܠܟ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܘܡܫܬܒܚ ܐܢܐ ܒܗܘܢ.
11 ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܘܗܠܝܢ ܒܥܠܡܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܐ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܐܒܐ ܩܕܝܫܐ ܛܪ ܐܢܘܢ ܒܫܡܟ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ.
12 ܟܕ ܥܡܗܘܢ ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܢܛܪ ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ ܒܫܡܟ. ܠܗܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܢܛܪܬ. ܘܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܐܒܕ. ܐܠܐ ܒܪܗ ܕܐܒܕܢܐ. ܕܢܬܡܠܐ ܟܬܒܐ ܀ ܀ ܀

1 HÆc locutus est Ieschua, & sustulit oculos suos in cælum, dixítque, Pater mi, venit hora illa, glorifica Filium tuum, vt Filius tuus glorificet te.
2 * Quemadmodum dedisti ei potestatem super omnem carnem, vt quotquot dedisti ei, det eis vitam æternam.
3 * Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te esse Deum Veritatis solum, & quem misisti Ieschua Meschicho.
4 * Ego te glorificaui in terra: opus quod mihi dederas faciendum, absolui.
5 * Nunc itaque glorifica me tu Pater mi apud temetipsum, ea gloria quam habui apud te priusquam fieret mundus.
6 * Patefeci nomen tuum hominibus illis, quos dedisti mihi è mundo. tui erant & mihi eos dedisti, & seruarunt sermonem tuum.
7 * Nunc noui quicquid dedisti mihi, à te esse.
8 * Quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis, ipsíque receperunt, & verè norunt me à te exijsse, & crediderũt me à te missum fuisse.
9 * Ego verò pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed pro iis quos dedisti mihi, quia tui sunt.
10 * Et omnia mea tua sunt, & tua mea sunt, & glorificatus sum in eis.
11 * Amplius non sum in mundo, illi autem in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo illo quod dedisti mihi, vt sint vnum sicut & nos.
12 * Quum essem cum eis in mundo, ego seruabam eos in nomine tuo: illos quos dedisti mihi custodiui, & nemo ex eis perijt, nisi filius perditionis vt impleretur Scriptura.

[illegible] ܕܨܠܝܒܐ ܀

Dominica III. post festum Crucis.

13 ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܝ ܡܫܡܠܝܐ ܒܗܘܢ.

13 * Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, vt sit gaudium meum plenum in eis.

---

33 הָלֵין אֲמַרֵת לְכוֹן דְּבִי נֶהֱוֵא לְכוֹן שְׁלָמָא בְּעָלְמָא הָוֵא לְכוֹן [g] אוּלְצָנָא אֶלָּא [h] אֶתְלַבְּבוּ אֶנָא [i] זְכִיתֵהּ לְעָלְמָא ׃

קפלאון יז

1 הָלֵין מַלֵּל יֵשׁוּע [k] וַארִים עַינַוְהִי לַשְׁמַיָּא וְאָמַר אָבִי [l] אֶתָת שָׁעְתָא שַׁבַּח בְּרָךְ דִּבְרָךְ נְשַׁבְּחָךְ ׃
2 אַיכַנָא [m] דְּיַהֶבְתְּ לֵהּ [n] שׁוּלְטָנָא עַל כֹּל בְּסַר דְּכֻלְמָא דְּיַהֶבְתְּ לֵהּ [o] נֶתֶל לְהֹן חַיֵּא דַּלְעָלַם ׃
3 הָלֵין אֱנוּן דֵּין חַיֵּא דַּלְעָלַם [p] דְּנֶדְעוּנָךְ דְּאַנְתְּ אַנְתְּ אֱלָהָא [q] דַּשְׁרָרָא בַּלְחוֹדַיךְ וּמַן דְּשַׁדַּרְתְּ יֵשׁוּע מְשִׁיחָא ׃
4 אֶנָא [r] שַׁבַּחְתָּךְ בְּאַרְעָא עֲבָדָא הַו דְּיַהֶבְתְּ לִי [s] דְּאֶעְבֵּד [t] שַׁלְמְתֵהּ ׃
5 וְהָשָׁא שַׁבַּחַינִי אַנְתְּ אָבִי לְוָתָךְ בְּהַו [v] שׁוּבְחָא דְּאִית הֲוָא לִי לְוָתָךְ מִן קֳדָם דְּנֶהֱוֵא עָלְמָא ׃
6 [x] אַוְדְעֵת שְׁמָךְ לַבְנַינָשָׁא הָנוּן [y] דְּיַהֶבְתְּ לִי מֶן עָלְמָא דִּילָךְ הֲווּ וְלִי יַהֶבְתְּ אֶנוּן וְנַטְּרוּ [z] מֶלְּתָךְ ׃
7 הָשָׁא יָדְעֵת דְּכֹל מָא דְּיַהֶבְתְּ לִי מֶן לְוָתָךְ הוּ ׃

[g] אָלַץ [h] לְבַב
[i] זְכָא בלשון נצח [k] רוּם
[l] אֲתָא [m] יְהַב [n] שְׁלַט
[o] נְתַל [p] יְדַע
[q] פירושו אמת
[r] שְׁבַח [s] עֲבַד [t] שְׁלֵם
[v] שְׁבַח [x] יְדַע
[y] יְהַב [z] מְלַל

* Hæc locutus sum vobis, vt in me pa- 33
cem habeatis. In mundo pressuram ha-
bebitis: sed confidite, ego vici mundum.

CAP. XVII.

HÆc locutus est Iesus: & subleuatis 1
oculis in cælum, dixit, Pater, venit A
hora, clarifica filium tuum, vt filius tuus
clarificet te.

* Sicut dedisti ei potestatem omnis 2
carnis, vt omne quod dedisti ei, det eis
vitam æternam.

* Hæc est autem vita æterna, vt co- 3
gnoscant te, solum Deum verum, & quẽ
misisti Iesum Christum.

* Ego te clarificaui super terram: opus 4
consummaui quod dedisti mihi vt fa-
ciam.

* Et nunc clarifica me tu Pater apud 5
temetipsum, claritate quam habui prius
quàm mundus fieret, apud te.

* Manifestaui nomen tuum homini- 6
bus quos dedisti mihi de mundo. Tui
erant: & mihi eos dedisti, & sermonem
tuum seruauerunt.

* Nunc cognouerunt quia omnia quę 7
dedisti mihi, abs te sunt:

* Quia verba quæ dedisti mihi, dedi 8
eis: & ipsi acceperunt, & cognouerunt
verè quia à te exiui, & crediderunt quia B
tu me misisti.

* Ego pro eis rogo: non pro mundo 9
rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia
tui sunt.

* Et mea omnia, tua sunt: & tua mea 10
sunt: & clarificatus sum in eis.

* Et iam non sum in mundo: & hi in 11
mundo sunt, & ego ad te venio. Pater
sancte, serua eos in nomine tuo, quos
dedisti mihi: vt sint vnum, sicut & nos.

* Cùm essem cum eis, ego seruabam 12
eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi,
ego custodiui: & nemo ex eis periit, nisi
filius perditionis, vt scriptura impleatur.

* NVNC autem ad te venio: & hæc 13
loquor in mundo, vt habeant gaudium
meum impletum in semetipsis.

33 * Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν
τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν
κόσμον.

ιζ.

1 * Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε, πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν
σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε.

2 * καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν
ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 * αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον
ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας ἰησοῦν χριστόν.

4 * ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέ-
δωκάς μοι ἵνα ποιήσω·

5 * καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ
εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρά σοι.

6 * ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς
μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ
τὸν λόγον σου τετηρήκασι.

7 * νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ
ἐστιν.

8 * ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐ-
τοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρά σου ἐξῆλθον, καὶ
ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

9 * ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ
περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι.

10 * καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξα-
σμαι ἐν αὐτοῖς.

11 * καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ
εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐ-
τοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς
ἡμεῖς.

12 * ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς
ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ
αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ
πληρωθῇ.

13 * Νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ
κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην
ἐν αὐτοῖς.

---

8 דְמֶלֵּא דִיהַבְתְּ לִי יֶהְבֵת לְהוֹן וְהֶנוּן קַבֶּלוּ [a] וִידַעוּ [b] שַׁרִירָאִית דְמֶן לְוָתָךְ נֶפְקֵת [c] וְהַימֶנוּ דַאנְתְּ שַׁדַרְתָּנִי׃
9 וְאֶנָא עֲלַיהוֹן בָּעֵא אֶנָא לָא הֲוָא עַל עָלְמָא בָּעֵא אֶנָא אֶלָּא עַל הָנוּן דִיהַבְתְּ לִי דְדִילָךְ אֶנוּן׃ 10 וְכֻלְמִדֶם דְּדִילִי
הוּ דִילָךְ הוּ וְדִילָךְ דִּילִי הוּ וּמְשַׁבַּח אֶנָא בְּהוֹן׃ 11 [d] מִכִּיל לָא הֲוִית בְּעָלְמָא וְהָלֵין בְּעָלְמָא אֶנוּן וְאֶנָא לְוָתָךְ אָתֵא אֶנָא
אָבָא קַדִּישָׁא [e] טַר אֶנוּן בַּשְׁמָךְ הַו דִיהַבְתְּ לִי דְנֶהֱוּוֹן חַד אַיכַנָא דַחְנַן׃ 12 כַּד עַמְּהוֹן [f] הֲוִית בְּעָלְמָא אֶנָא נָטַר הֲוִית
לְהוֹן בַּשְׁמָךְ לַאילֵין דִיהַבְתְּ לִי נֶטְרֵת וְאנָשׁ מֶנְהוֹן לָא אֶבַד אֶלָּא בְּרֵהּ [g] דַאבְדָנָא [h] דְנֶתְמַלֵּא כְתָבָא׃
דְהַר בְּשַׁבָּא רג דְּבָתַר [a] עֲאַרְנָא דַצְלִיבָא מא
13 הָשָׁא דֵין לְוָתָךְ אָתֵא אֶנָא וְהָלֵין מְמַלֵּל אֶנָא בְּעָלְמָא דְתֶהֱוֵא [b] חַדְוָתִי מְשַׁמְלְיָא בְּהוֹן׃

[a] יַדַע [b] שְׁרַר [c] הַימֵן
[d] פירושו עוד
[e] נְטַר כמו נצר [f] הֲוָא
[g] אֲבַד [h] מְלָא
[a] פירושו תג
[b] חֲדָא שמח

14 ܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܡܠܬܟ. ܘܥܠܡܐ ܤܢܐ ܐܢܘܢ
ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ
15 ܥܠܡܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܬܫܩܘܠ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܒܥܐ
16 ܐܢܐ. ܐܠܐ ܕܬܛܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܝܫܐ. ܠܐ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ
17 ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܒܐ
ܩܕܫ ܐܢܘܢ ܒܫܪܪܟ. ܕܡܠܬܟ ܕܝܠܟ ܫܪܪܐ ܗܝ.
18 ܐܝܟܢܐ ܕܠܝ ܫܕܪܬ ܠܥܠܡܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ
19 ܠܥܠܡܐ. ܘܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܐܢܐ ܡܩܕܫ ܐܢܐ ܢܦܫܝ.
20 ܕܢܗܘܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܩܕܫܝܢ ܒܫܪܪܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ
ܥܠ ܐܦܝ ܗܠܝܢ ܒܥܐ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܥܠ
ܐܦܝ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ ܒܡܠܬܗܘܢ.
21 ܕܟܠܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܬ ܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ
ܒܟ. ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܒܢ ܚܕ ܢܗܘܘܢ. ܕܢܗܝܡܢ ܥܠܡܐ
22 ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. ܘܐܢܐ ܫܘܒܚܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ
23 ܠܗܘܢ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ ܚܕ ܚܢܢ. ܐܢܐ
ܒܗܘܢ ܘܐܢܬ ܒܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܠܚܕ. ܘܕܢܕܥ
ܥܠܡܐ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. ܘܕܐܚܒܬ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܐܦ
24 ܠܝ ܐܚܒܬ. ܐܒܐ ܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܨܒܐ ܐܢܐ
ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܥܡܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܙܝܢ
ܫܘܒܚܐ ܕܝܠܝ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܕܐܚܒܬܢܝ ܡܢ
25 ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܐܒܐ ܟܐܢܐ ܘܥܠܡܐ
ܠܐ ܝܕܥܟ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥܬܟ. ܘܗܢܘܢ ܝܕܥܘ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ.
26 ܘܐܘܕܥܬ ܐܢܘܢ ܫܡܟ ܘܡܘܕܥ ܐܢܐ. ܕܚܘܒܐ ܗܘ
ܕܐܚܒܬܢܝ ܢܗܘܐ ܒܗܘܢ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܒܗܘܢ܀

[illegible] ܀ ܟܒ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܝܚ ܀

1 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܢܦܩ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܠܥܒܪܐ ܕܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. ܐܬܪ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܢܬܐ
ܐܝܟܐ ܕܥܠ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ.
2 ܝܕܥ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܠܗ ܠܐܬܪܐ
ܗܘ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܬܐ ܙܒܢܝܢ ܟܢܝܫ ܗܘܐ ܬܡܢ
ܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.

14 *Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quippe qui non sint ex mundo, sicut & ego non sum ex mundo.*

15 *Non vt tollas eos ex mundo, rogo, sed vt serues eos à malo.*

16 *Non sunt enim ex mundo, sicut & ego non sum ex mundo.*

17 *Pater sanctifica eos in veritate tua, quia sermo tuus veritas est.*

18 *Prout me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum.*

19 *Et pro eis ego sanctifico animam meam* [meipsum] *vt sint & ipsi sanctificati in veritate.*

20 *Neque pro eis rogo tantummodo, sed & pro iis qui credituri sunt in me per sermonem eorum.*

21 *Vt omnes sint vnum, sicut tu Pater meus in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint, vt credat mundus me à te missum esse.*

22 *Et ego gloriam quam dedisti mihi dedi eis, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus.*

23 *Ego in eis, & tu in me, vt sint perfecti in vnum, & vt cognoscat mundus me à te missum esse, teque eos diligere, prout & me dilexisti.*

24 *Pater, eos quos dedisti mihi, velim vt vbi sum ego, & illi sint mecum: vt conspicetur illam gloriam meam quam dedisti mihi; quoniam dilexisti me ante iacta mundi fundamenta.*

25 *Pater mi iuste, & mundus non nouit te, ego verò te noui, & ipsi norunt me à te missum esse.*

26 *Et patefeci eis nomen tuum, ac patefaciam, vt dilectio illa qua dilexisti me, sit in eis, & ego ero in eis.*

Nocte Parasceues Crucifixionis.

CAP. XVIII.

1 *HÆc dixit Ieschua, & egressus est cum discipulis suis trans vadum Kedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse & discipuli eius.*

2 *Nouerat autem & Jihoudo ille proditor locum illum, quia sæpissimè conuenerat illuc Ieschua cum discipulis suis.*

14 אנא ᶜיהבת להון ᵈמלתך ועלמא סנא אנון דלא הוו מן עלמא איכנא דאנא לא ᵉהוית מן עלמא ׃
15 לא הוא ᶠדתשקול אנון מן עלמא בעא אנא אלא ᵍדתטר אנון מן בישא ׃ 16 לא הוו גיר מן עלמא איכנא
דאנא לא הוית מן עלמא ׃ 17 אבא קדש אנון ʰבשררך ⁱדמלתך דילך שררא הי ׃
18 איכנא דלי שדרת לעלמא אף אנא שדרת אנון לעלמא ׃ 19 ועל אפיהון אנא מקדש אנא נפשי דנהוון אף
הנון מקדשין בשררא ׃ 20 ולא הוא על אפי הלין בעא אנא בלחוד אלא על אפי אילין ᵏדמהימנין בי ˡבמלתהון ׃
21 דכלהון נהוון חד איכנא דאנת אבי בי ואנא בך דאף הנון בן חד נהוון דנהימן עלמא דאנת ᵐשדרתני ׃
22 ואנא ⁿשובחא ᵒדיהבת לי יהבת להון דנהוון חד איכנא דחנן חד חנן ׃

ᶜ יהב ᵈ מלל ᵉ הוא
ᶠ שקל ᵍ נטר
ʰ שרר ⁱ מלל
ᵏ הימן ˡ מלל
ᵐ שדר
ⁿ שבח ᵒ יהב

14 Ego dedi eis sermonem tuũ, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo.
15 Non rogo vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos à malo.
16 De mundo nõ sunt: sicut & ego non sum de mundo.
17 Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est.
18 Sicut tu me misisti in mundum: ita & ego misi eos in mundum.
19 Et pro eis ego sanctifico meipsum: vt sint & ipsi sanctificati in veritate.
20 Non pro eis autem rogo tantùm, sed & pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me.
21 Vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnũ sint: vt credat mundus quia tu me misisti.
22 Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis: vt sint vnum, sicut & nos D vnum sumus.
23 Ego in eis, & tu in me: vt sint consummati in vnum: & cognoscat mũdus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti.
24 Pater, quos dedisti mihi, volo, vt vbi sum ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.
25 Pater iuste, mundus te non cognouit. ego autem te cognoui: & hi cognouerunt, quia tu me misisti.
26 Et notum feci eis nomen tuum, & notũ faciam: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit, & ego in ipsis.

14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.
17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι.
18 καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον.
19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.
20 οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ.
21 ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
22 καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν.
23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.
24 πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
25 πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων· καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

CAP. XVIII.

1 HÆc cùm dixisset Iesus, egressus est cum discipulis suis trans Torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse & discipuli eius. A
2 Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis.

ιη.

1 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
2 ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

23 אנא בהון ואנת בי דנהוון גמירין לחד ודנדע עלמא דאנת שדרתני ודאחבת אנון איכנא דאף לי אחבת׃
24 אבא הנון דיהבת לי צבא אנא דאתר דאנא אף הנון נהוון עמי דנהוון חזין שובחא דילי הו דיהבת לי דאחבתני
מן קדם תרמיתה דעלמא׃ 25 אבי כאנא ועלמא לא ידעך אנא דין ידעתך והנון ידעו דאנת שדרתני׃
26 ואודעת אנון שמך ומודע אנא דחובא הו דאחבתני נהוא בהון ואנא אהוא בהון׃
דלליא דערובתא דקקיפותא מב קפלאון יח
1 הלין אמר ישוע ונפק עם תלמידוהי לעברא דרגלתא דקדרון אתר דאית הות גנתא איכא דעל הו ותלמידוהי
2 ידע הוא דין אף יהודא משלמנא לדוכתא הי מטל דסגי זבנא כניש הוא תמן ישוע עם תלמידוהי׃

ידע אחב או חבב
חזא רמא
כון בלשון צדק ידע
ידע חבב ערב
זקף רגל ופירושו גזתא
גנן שלם
פירושו המקום
למד

3 ܗܘ ܗܟܝܠ ܝܗܘܕܐ ܕܒܪ ܐܣܦܝܪ. ܘܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ
ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܕܒܪ ܕܚܫܐ. ܘܐܬܐ ܠܬܡܢ ܥܡ
ܢܦܛܪܐ ܘܠܡܦܐܕܐ ܘܙܝܢܐ. 4 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܗܘܐ
ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܢܦܩ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܡܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. 5 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ.
ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ
ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܥܡܗܘܢ. 6 ܘܟܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ. ܐܙܠܘ ܠܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܢܦܠܘ ܥܠ
ܐܪܥܐ. 7 ܘܬܘܒ ܫܐܠ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܠܡܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. 8 ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܐܢ ܠܝ ܒܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܠܗܠܝܢ ܢܐܙܠܘܢ. 9 ܕܬܫܠܡ
ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܠܐ ܐܘܒܕܬ
ܡܢܗܘܢ ܐܦܠܐ ܚܕ. 10 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ
ܥܠܘܗܝ ܣܦܣܪܐ. ܘܫܡܛܗ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܥܒܕܗ
ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. ܫܡܗ ܕܝܢ
ܕܥܒܕܐ ܡܠܟܐ. 11 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܣܝܡ
ܣܦܣܪܐ ܒܬܠܝܬܗ. ܟܣܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܐ. ܠܐ
ܐܫܬܝܘܗܝ. 12 ܗܝܕܝܢ ܐܣܦܝܪ ܘܟܠܝܪܟܐ. ܘܦܪܝܫܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܐܣܪܘܗܝ.
13 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܚܢܢ ܠܘܩܕܡ. ܡܛܠ
ܕܚܡܘܗܝ ܗܘܐ ܕܩܝܦܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܪܒ
ܟܗܢܐ ܕܫܢܬܐ ܗܝ. 14 ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܩܝܦܐ. ܗܘ
ܕܡܠܟ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܕܦܩܚ ܕܚܕ ܓܒܪܐ ܢܡܘܬ
ܚܠܦ ܥܡܐ. 15 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ. ܘܚܕ ܡܢ
ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܗܘ
ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܝܕܝܥ ܗܘܐ ܠܗ ܠܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܥܠ ܥܡ
ܝܫܘܥ ܠܕܪܬܐ. 16 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܠܒܪ
ܠܘܬ ܬܪܥܐ. ܘܢܦܩ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܝܕܝܥ ܗܘܐ
ܠܗ ܠܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܢܛܪܬ ܬܪܥܐ. ܘܐܥܠܗ
ܠܫܡܥܘܢ. 17 ܐܡܪܐ ܕܝܢ ܥܠܝܡܬܐ ܢܛܪܬ ܬܪܥܐ
ܠܫܡܥܘܢ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܢܬ
ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ.

3 * *Ille ergo Jihoudo assumpsit cateruam, & à principibus Sacerdotum, & Perischæis assumpsit ministros, venítque illuc cum laternis, & facibus, & armis.*

4 * *Jeschua verò quum sciret omnia quæ sibi obuentura erant, exijt, ac dixit eis, Quem quæritis?*

5 * *Dicunt ei; Jeschua Nazarenum. Dicit eis Jeschua, Ego sum. Stabat autem & Jihoudo proditor cum eis.*

6 * *Quúmque dixisset eis Ieschua, Ego sum, abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.*

7 * *Et iterũ interrogauit eos Ieschua, Quem quæritis? Illi autem dixerunt, Jeschua Nazarenum.*

8 * *Ait illis Jeschua, Dixi vobis me eum esse. quòd si quæritis me, sinite hos abire.*

9 * *Vt impleretur sermo quem dixerat, Ex ijs quos dedisti mihi ne vnum quidem perdidi.*

10 * *Schemeoun autẽ Kipho habens gladium secum, distrinxit illum & percussit seruum principis Sacerdotum, & abstulit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen serui Molec.*

11 * *At dixit Jeschua Kipho, Mitte gladium in vaginam eius: Calicem quem dedit mihi Pater meus, an non bibam?*

12 * *Tunc caterua & Chiliarchæ, & ministri Jihoudæorum comprehenderunt Jeschua, & vinxerunt eum.*

13 * *Et eum adduxerunt ad Chanon primùm, quippe qui socer esset Kaiopho qui erat summus Sacerdos anni illius.*

14 * *Erat autem Kaiopho is qui consilium dederat Jihoudæis expedire vnum virum mori pro populo.*

15 * *Schemeoun autem Kipho, & vnus ex discipulis aliis veniebant post Jeschua. Illum autẽ discipulũ cognoscebat princeps Sacerdotum, & introijt vnà cum Jeschua in atrium.*

16 * *Schemeoun autem stabat foris ad ostium: exijt itaque alter ille discipulus quem cognoscebat princeps Sacerdotum, & dixit custodi portæ* [ostiariæ] *& introduxit Schemeoun.*

17 * *Dixit autem adulescentula ostiaria ipsi Schemeoun, Nunquid & tu ex discipulis es istius hominis? Dicit ei, Minimé.*

---

³ הוּבִיל יְהוּדָא דְּבַר ʰאֶסְפִּיר וּמֵן לְוָת רַבַּי כָּהֲנֵא וּפְרִישֵׁא דְּבַר ⁱדַּחֲשָׁא וַאתָא לְתַמָּן עַם ᵏנַפְטְרֵא ˡוַלְמְפִידֵא ᵐוְזַיְנָא׃
⁴ יֵשׁוּעַ דֵּין דְּיָדַע הֲוָא כֻּל מֵדֶם דְּאָתֵא עֲלַוְהִי נְפַק וֶאמַר לְהוֹן לְמַן ⁿבָּעֵין אַנְתּוּן׃ ⁵ אָמְרִין לֵהּ לְיֵשׁוּעַ נָצְרָיָא אֲמַר
לְהוֹן יֵשׁוּעַ אֶנָא אֶנָא °קָאֵם הֲוָא דֵּין אָף יְהוּדָא ᵖמַשְׁלְמָנָא עַמְּהוֹן׃ ⁶ וְכַד אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ אֶנָא אֶנָא אֶזַלוּ ᵠלְבֶסְתַּרְהוֹן
וּנְפַלוּ עַל אַרְעָא׃ ⁷ וְתוּב שַׁאֵל אֶנוּן יֵשׁוּעַ לְמַן ʳבָּעֵין אַנְתּוּן הֶנוּן דֵּין אֶמַרוּ לְיֵשׁוּעַ נָצְרָיָא׃
⁸ אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ ˢאֶמְרֶת לְכוֹן דְּאֶנָא אֶנָא וְאֵן לִי בָּעֵין אַנְתּוּן ᵗשְׁבוּקוּ לְהָלֵין אָזְלִין׃ ⁹ דְּתֶשְׁלַם ᵃמֶלְּתָא דְּאֶמַר
הָלֵין ᵇדִּיהַבְתְּ לִי לָא ᶜאוֹבְדֶת מֶנְהוֹן אָף לָא חַד׃ ¹⁰ שֶׁמְעוֹן דֵּין כֵּאפָא אִית הֲוָא עֲלַוְהִי ᵈסַפְסְרָא וְשַׁמְטֵהּ ᵉוּמַחְיֵהּ
לְעַבְדָּא דְּרַב כָּהֲנֵא וְשַׁקְלָהּ ᶠאֶדְנֵהּ דְּיַמִּינָא שְׁמֵהּ דֵּין דְּעַבְדָּא מַלְךְ׃

h מן לשון יון גדוד
i פירושו אנשי מלחמה
k פירושו בית הנר
l כמו לפיד m כלי זין
n בְּעָא ° קוּם p שְׁלֵם
q בְּסְתַר פירושו אחור
r בְּעָא s אֲמַר t שְׁבַק
a מַלֵּל b יְהַב c אֲבַד
d פירושו חרב
e מְחָא
f כמו אזנו

* Iudas ergo cùm accepisset cohortẽ, 3
& à Pontificibus & Pharisęis ministros,
venit illuc cum laternis & facibus, &
armis.
* Iesus itaque sciens omnia quæ ven- 4
tura erant super se, processit, & dixit eis,
Quem quæritis?
* Responderunt ei, Iesum Nazare- 5
num. Dicit eis Iesus, Ego sum. Stabat au
tem & Iudas qui tradebat eum, cũ ipsis.
* Vt ergo dixit eis, Ego sum; abierunt 6
retrorsum, & ceciderunt in terram. B
* Iterùm ergo interrogauit eos, Quẽ 7
quæritis? Illi autem dixerunt, Iesum Na-
zarenum.
* Respondit Iesus, Dixi vobis, quia e- 8
go sum. si ergo me quæritis, sinite hos
abire.
* Vt impleretur sermo quem dixit, 9
Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex
eis quenquam.
* Simon ergo Petrus habẽs gladium, 10
eduxit eum; & percussit Pontificis ser-
uum, & abscidit auriculam eius dexterã.
Erat autem nomen seruo Malchus.
* Dixit ergo Iesus Petro, Mitte gla- 11
dium tuum in vaginam: Calicem quem
dedit mihi Pater, non † bibam illum?
* Cohors ergo & tribunus & mini- 12
stri Iudæorum comprehenderũt Iesum, C
& ligauerunt eum:
* Et adduxerunt eum ad Annam pri- 13
mum: erat enim socer Caiphæ, qui erat
Pontifex anni illius.
* Erat autem Caiphas, qui consilium 14
dederat Iudæis, Quia expedit vnum ho
minem mori pro populo.
* Sequebatur autẽ Iesum Simon Pe- 15
trus & alius discipulus. Discipulus au-
tem ille erat notus Pontifici: & introi-
uit cum Iesu in atrium Pontificis.
* Petrus autem stabat ad ostium foris. 16
Exiuit ergo discipulus alius qui erat no-
tus Pontifici, & dixit ostiariæ: & intro-
duxit Petrum.
* Dicit ergo Petro ancilla ostiaria, 17
Nunquid & tu ex discipulis es hominis
illius? Dicit ille, Non sum.

3 * ὁ οὖν ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιε-
ρέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ
λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4 * ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελ-
θὼν εἶπεν αὐτοῖς, τίνα ζητεῖτε;
5 * ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. λέγει αὐ-
τοῖς ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐ-
τὸν, μετ' αὐτῶν.
6 * ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀ-
πίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί.
7 * πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον,
ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον.
8 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς, εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ
ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.
9 * ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι,
οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
10 * Σίμων οὖν πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν,
καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος.
11 * εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ, βάλε τὴν μάχαιράν
σου εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ
πίω αὐτό;
12 * ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν
ἰουδαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν·
13 * καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πεν-
θερὸς τοῦ καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.
14 * ἦν δὲ καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι συμ-
φέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
15 * ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συ-
νεισῆλθε τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·
16 * ὁ δὲ πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν
ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ
θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν πέτρον.
17 * λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ, μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος,
οὐκ εἰμί.

11 ואמר ישוע לכאפא סים ספסרא בחלתה כסא דיהב לי אבי לא אשתיוהי: 12 הידין אספיר וכליךכא
ודחשא דיהודיא אחדוהי לישוע ואסרוהי: 13 ואיתיוהי לות חנן לוקדם מטל דחמוהי הוא דקיפא
הו דאיתוהי הוא רבכהנא דשנתא הי איתוהי: 14 הוא דין קיפא
ליהודיא דפקח דחד גברא נמות חלף עמא: 15 שמעון דין כאפא וחד מן תלמידא אחרנא אתין הוו בתרה
דישוע להו דין תלמידא ידע הוא לה רב כהנא ועל עם ישוע לדרתא: 16 שמעון דין קאם הוא לברה 17 אמרה
תרעא ונפק הו תלמידא אחרנא דידע הוא לה רב כהנא ואמר לנטרת תרעא ואעלה לשמעון:
עלימתא נטרת תרעא לשמעון למא אף אנת מן תלמידוהי אנת דהנא גברא אמר לה לא:

[g] סום [h] פירוש נדנא
[i] שתא [k] מן לשון יון
[l] מן לשון יון [m] משמשק
[n] אחר [o] אסר [p] אתא
[q] פירוש מועיל
[r] מות [s] אתא [t] עלל
[v] דור [x] קום [y] עלל
פירוש הבא
[z] למד

18 ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܒܕܐ ܘܕܚܫܐ. ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܢܘܪܐ ܕܢܫܚܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܫ ܗܘܐ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܫܡܥܘܢ ܥܡܗܘܢ ܘܫܚܢ.
19 ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܥܠ ܝܘܠܦܢܗ.
20 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܥܡ ܥܠܡܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܠܠܬ. ܘܒܟܠܙܒܢ ܐܠܦܬ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܗܝܟܠܐ. ܐܝܟܐ ܕܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܬܟܢܫܝܢ. ܘܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ ܠܐ ܡܠܠܬ.
21 ܡܢܐ ܡܫܐܠ ܐܢܬ ܠܝ. ܫܐܠ ܠܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢܐ ܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ. ܗܐ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪܬ.
22 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ. ܚܕ ܡܢ ܕܚܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ. ܡܚܝܗܝ ܥܠ ܦܟܗ ܠܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ ܠܪܒ ܟܗܢܐ.
23 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܝܫܐܝܬ ܡܠܠܬ ܐܣܗܕ ܥܠ ܒܝܫܬܐ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܫܦܝܪ ܠܡܢܐ ܡܚܝܬܢܝ.
24 ܚܢܢ ܕܝܢ ܫܕܪ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܐܣܝܪ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ.
25 ܘܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܫܚܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܚܕ ܐܢܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܗܘ ܟܦܪ ܘܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ.
26 ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܚܘܢܗ ܕܗܘ ܕܦܣܩ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܐܕܢܗ. ܠܐ ܐܢܐ ܚܙܝܬܟ ܥܡܗ ܒܓܢܬܐ.
27 ܘܬܘܒ ܟܦܪ ܫܡܥܘܢ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ.

ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ

ܕܘ

28 ܐܝܬܝܘܗܝ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܩܕܡ ܩܝܦܐ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܨܦܪܐ ܗܘܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܥܠܘ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܕܠܐ ܢܬܛܡܘܢ ܥܕ ܕܐܟܠܝܢ ܦܨܚܐ.
29 ܢܦܩ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܒܪ ܠܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܩܛܪܓܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ.
30 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܠܘ ܠܐ ܥܒܘܕ ܒܝܫܬܐ ܗܘܐ. ܐܦܠܐ ܠܟ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ.
31 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܕܒܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܝܟ ܢܡܘܣܟܘܢ ܕܘܢܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܠܡܩܛܠ ܠܐܢܫ.

18 * *Porrò stabant serui & ministri, et componebant ignem vt calfacerent se, quia frigus erat. Stabat autem & Schemeoun cum eis, & calfaciebat se.*

19 * *Princeps autem Sacerdotum interrogauit Ieschua de discipulis et doctrina ipsius.*

20 * *Et dixit ei Ieschua, Ego palam locutus sum ad populū, semperque docui in Synagoga & in templo, quò omnes Jihoudæi conueniunt; & nihil in occulto locutus sum.*

21 * *Quid me interrogas? interroga eos qui audierūt quid collocutus sim eis. ecce hi sciunt quæcunque dixerim.*

22 * *Quumque hæc dixisset, vnus ex ministris qui adstabat, percussit maxillam ipsius Ieschua, & dixit ei, Itáne das responsum principi Sacerdotum?*

23 * *Respondit Ieschua, & dixit ei, Si malè locutus sum, testificare de malo; sin autem benè, cur me cædis?*

24 * *Chanon autem misit Ieschua vinctum ad Kaiopho summum Sacerdotem.*

25 * *Et Schemeoun Kipho stabat & calfaciebat se; & dicunt ei, Nunquid & tu vnus ex discipulis eius es? At ille negauit; & dixit, Non sum.*

26 * *Dicit ei vnus ex seruis summi Sacerdotis, cognatus illius cuius Schemeoun amputarat auriculam, Nonne ego vidi te cum eo in horto?*

27 * *Et iterum inficiatus est Schemeoun: & in ea ipsa hora emisit vocem gallus.*

Matutinis VI. Feriæ Crucifixionis.

28 * *Porrò abduxerunt Ieschua à Kaiopho in prætorium, eratque manè. ipsi autem non introierunt in prætorium, ne polluerētur priusquàm comedissent Pezcho.*

29 * *Exiuit autem Pilatus foras ad eos, & dixit eis, Quam accusationem habetis aduersus hunc virum?*

30 * *Responderunt ac dicunt ei, Nisi esset maleficus, ne tibi quidem tradidissemus eum.*

31 * *Dixit eis Pilatus, Accipite eum vos, eumque iudicate secundum legem vestram. Dicunt ei Iihoudæi, Non licet nobis interficere quenquam.*

18 וְקָיְמִין הֲווֹ עַבְדָא וְדַחְשָׁא [b] וְסָיְמִין הֲוַי נוּרָא [c] דְנֶשְׁחֲנוּן מֶטֻל [d] דְקָרִישׁ הֲוָא דֵין אַף שֶׁמְעוּן עַמְהוּן וְשָׁחֵן׃
19 רַב כָּהֲנָא דֵין שַׁאלֵה לְיֵשׁוּע עַל תַלְמִידוֹהִי וְעַל [e] יוּלְפָנֵה׃
20 וְאֶמַר לֵה יֵשׁוּע אֶנָא עַם [f] עָלְמָא גַלְיָאִית מַלֶלֶת וּבְכֻלזְבַן אֵלְפֶת בְכְנוּשְׁתָא וּבְהַיְכְלָא אַיְכָא דְכֻלְהוּן יִהוּדָיֵא מֶתְכַּנְשִׁין וּמֶדֶם [g] בְּטוּשְׁיָא לָא מַלֶלֶת׃
21 מָנָא [h] מַשְׁאֶל אַנְתְּ לִי שְׁאַל לְהָנוּן דִשְׁמַעוּ מָנָא מַלֶלֶת עַמְהוּן הָא הָנוּן יָדְעִין כֻל מֶדֶם דֶאֶמְרֶת׃
22 וְכַד הָלֵין אֶמַר חַד מֶן [i] דַחְשָׁא דְקָאֵם הֲוָא [k] מַחְיֵהִי עַל [l] פַּכֵּה לְיֵשׁוּע וְאֶמַר לֵה הָכַנָא מַפֵּנָא אַנְתְּ פֶּתְגָמָא לְרַב כָּהֲנָא׃
23 עְנָא יֵשׁוּע וְאֶמַר לֵה אֶן [m] בִּישָׁאִית מַלֶלֶת אַסְהֶד עַל [n] בִּישְׁתָּא וְאֶן דֵין שַׁפִּיר לְמָנָא [o] מַחִיתָנִי׃
24 חָנָן דֵין שַׁדַּר לְיֵשׁוּע כַּד [p] אֲסִיר לְוָת קַיָפָא רַב כָּהֲנָא׃
25 וְשֶׁמְעוּן כֵּאפָא [q] קָאֵם הֲוָא [r] וְשָׁחֵן וְאָמְרִין לֵה לְמָא אַף אַנְתְּ חַד מֶן תַלְמִידוֹהִי אַנְתְּ וְהוּ כְּפַר וְאֶמַר לָא [s] הֲוִית׃

a קום b סום c שחן d פירוש אתחמם e ילף f גלא g טשא h מסתפק i קום k מחא l פיר׳ לחיו m כיש n סחר o מחא p אסר q קום r פיר׳ אתחמם s חיא

18 Stabant autem serui & ministri ad prunas, quia frigus erat, & calefaciebant se. erat autem cum eis & Petrus, stans & calefaciens se.

19 Pontifex ergo interrogauit Iesum de discipulis suis, & de doctrina eius. D

20 Respondit ei Iesus, Ego palàm locutus sum mundo, ego semper docui in Synagoga, & in templo quò omnes Iudæi conueniunt: & in occulto locutus sum nihil.

21 Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid locutus sim ipsis: ecce, hi sciunt quæ dixerim ego.

22 Hæc autem cùm dixisset, vnus assistens ministrorum, dedit alapam Iesu, dicens, Sic respondes Pontifici?

23 Respondit ei Iesus, Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me cædis?

24 Et misit eũ Annas ligatum ad Caipham pontificem.

25 Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergo ei, Nũquid E & tu ex discipulis eius es? Negauit ille, & dixit, Non sum.

26 Dicit ei vnus ex seruis Pontificis, cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculam, Nonne ego te vidi in horto cum illo?

27 Iterum ergo negauit Petrus: & statim gallus cantauit.

28 Adducunt ergo Iesum à Caipha in prætorium. Erat autem manè: & ipsi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, sed vt manducarent Pascha.

29 Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit, Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc?

30 Responderunt, & dixerunt ei, Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum.

31 Dixit ergo eis Pilatus, Accipite eum vos, & secundùm legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi, Nobis F non licet interficere quenquam.

18 εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο. ἦν δὲ μετ᾽ αὐτῶν ὁ πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

19 ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐγὼ παῤῥησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

21 τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.

22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπών, οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;

23 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

24 ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

25 ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, οὐκ εἰμί.

26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε πέτρος τὸ ὠτίον, οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽ αὐτοῦ;

27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ᾽ ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.

29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε, τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ πιλάτος, λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

26 אמר לה חד מן עבדא דרב כהנא אחינה דהו דפסק הוא שמעון אדנה לא אנא חזיתך עמה בגנתא׃
27 ותוב כפר שמעון ובה בשעתא קרא תרנגלא׃
דצפרא דערובתא דזקיפותא
28 איתיוהי דין לישוע מן לות קיפא לפרטורין ואיתוהי הוא צפרא והנון לא עלו לפרטורין דלא נתטושון עד אכלין פצחא׃
29 נפק דין פילטוס לבר לותהון ואמר להון מנא מאכל קרצא אית לכון על גברא הנא׃
30 ענו ואמרין לה אלו לא עבד בישתא הוא אף לא לך משלמין הוין לה׃
31 אמר להון פילטוס דברוהי אנתון ודונוהי איך נמוסכון אמרין לה יהודיא לא שליט לן למקטל לאנש׃

אח פיר׳ בראתו
כמו אזנו
חזא גנן פיר׳ שור
ערב זקף אתא
פירוש׳ בית דין
אית עלל טנש
פירוש׳ טמא
פיר׳ מלשיכותא
ענא ביש שלם
דבר מלשון לקח
דון קטל

32 ܕܬܫܬܠܡ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܘܕܥ ܒܐܝܢܐ
33 ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܡܬ. ܥܠ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ
ܠܦܪܛܘܪܝܢ ܘܩܪܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ
34 ܡܠܟܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢ ܢܦܫܟ
35 ܐܡܪܬ ܗܕܐ. ܐܘ ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܘ ܠܟ ܥܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ
ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܐ. ܒܢܝ ܥܡܟ ܘܪܒܝ
36 ܟܗܢܐ ܐܫܠܡܘܟ ܠܝ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ.
ܐܠܘ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܬ ܗܘܬ ܡܠܟܘܬܝ ܡܬܟܬܫܝܢ
ܗܘܘ ܡܫܡܫܢܝ ܕܠܐ ܐܫܬܠܡ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ
37 ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܟܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ.
ܡܟܝܠ ܡܠܟܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ ܕܡܠܟܐ
ܐܢܐ. ܐܢܐ ܠܗܕܐ ܝܠܝܕ ܐܢܐ. ܘܠܗܕܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ
ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܫܪܪܐ ܫܡܥ
38 ܩܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܢܘ ܫܪܪܐ. ܘܟܕ
ܐܡܪ ܗܕܐ. ܢܦܩ ܠܗ ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܦ ܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܗ.
39 ܥܝܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܒܦܨܚܐ.
ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܠܗܢܐ ܡܠܟܐ
40 ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܩܥܘ ܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܠܗܢܐ ܐܠܐ
ܠܒܪ ܐܒܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܒܪ ܐܒܐ ܗܘܐ ܠܣܛܝܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܝܛ ✣

1 ܗܝܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܢܓܕܗ ܠܝܫܘܥ.
2 ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܡܢ ܟܘܒܐ ܘܣܡܘܗ
3 ܠܗ ܒܪܫܗ. ܘܟܣܝܘܗܝ ܢܚܬܐ ܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ. ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ
4 ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ. ܘܢܦܩ ܦܝܠܛܘܣ ܬܘܒ ܠܒܪ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܠܗ ܠܟܘܢ ܠܒܪ.
ܕܬܕܥܘܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܬܪܗ ܐܦ ܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ.

ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ ✣

5 ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܠܒܪ. ܟܕ ܐܝܬ ܥܠܘܗܝ ܟܠܝܠܐ
ܕܟܘܒܐ ܘܢܚܬܐ ܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ
ܗܐ ܓܒܪܐ.

32 * *Vt impleretur sermo quem dixerat Ieschua, quum patefaceret qua morte esset mo-*
33 *riturus.* * *Introiit autem Pilatus in prætorium, & vocauit Ieschua, ac dixit ei, Tune es rex Iihoudæorum?*
34 * *Dixit ei Ieschua, A temetipso dicis hoc, an alij dixerunt tibi de me?*
35 * *Dixit ei Pilatus, Num ego Iihoudæus sum? filij gentis tuæ, & principes Sacerdotum tradiderunt te mihi: quid fecisti?*
36 * *Dixit ei Ieschua, Regnum meum non est ex hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, decertarent ministri mei ne traderer Iihoudæis: Nunc autem regnum meum, meum* inquam *non est hinc.*
37 * *Dixit ei Pilatus, Ergo rex es? Dixit ei Ieschua, Tu dicis me regem esse. Ad hoc ego natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam de veritate. Quisquis est ex veritate, audit vocem meam.*
38 * *Dixit ei Pilatus, Quid est veritas? Et quum hoc dixisset, exiit rursus ad Iihoudæos, & dixit eis, Ego ne vnam quidem causam inuenio in eo.*
39 * *Moris est autem vobis, vt vnum dimittã vobis in Pezcho: vultis igitur dimittam vobis hunc regem Iihoudæorum?*
40 * *At clamauerunt omnes, dicuntque, Non hunc, sed Bar-Abba. Erat autem iste Bar-Abba latro.*

CAP. XIX.

1 *TVnc Pilatus flagellauit Ieschua.*
2 * *Et milites complicarunt coronam è spinis, & imposuerunt eam capiti ipsius, & amicierunt eum vestimentis coccineis:*
3 * *Et dicebant, Pax tibi,* [Salue] *rex Iihoudæorum. Et percutiebant eum in maxillas ipsius.*
4 * *Porrò exiuit iterum Pilatus foras, & dixit eis, En adduco eum vobis foras, vt noueritis me non inuenire post eum* [in eo] *ne vnam quidem occasionem.*

Ad horam tertiam.

5 * *Exiit itaque Ieschua foras, existente super eum corona spinea, & vestimentis coccineis: & dixit eis Pilatus, Ecce homo.*

32 וְתִשְׁתַּלַם ׳ מֶלְּתָא דַאמַר יֵשׁוּעַ כַּד מַודַע בְּאִינָא ׳ מַותָא עֲתִיד דְנִמוּת ׃ 33 עַל דֵין פִּילַטוּס ׳ לְפְרַטָורִין ...
... יֵשׁוּעַ וַאמַר לֵה אַנְתְּ הוּ מַלְכְּהוּן דִיהוּדָיֵא ׃ 34 אֲמַר לֵה יֵשׁוּעַ מֶן נַפְשָׁךְ אֲמַרְתְּ הָדֵא אַו אֲחָרְנֵא אֲמַרוּ ...
35 אֲמַר לֵה פִּילַטוּס לְמָא אֶנָא יְהוּדָיָא אֶנָא בְּנַי עַמָּךְ וַרְבַי כָּהֲנֵא ׳ אַשְׁלְמוּךְ לִי מָנָא עֲבַדְתְּ ׃
36 אֲמַר לֵה יֵשׁוּעַ מַלְכוּתִי דִילִי לָא הֲוָת מֶן הָנָא עָלְמָא אֵלוּ מֶן עָלְמָא הֲוָת הֲוָת מַלְכוּתִי ׳ מֶתְכַּתְּשִׁין הֲווּ מְשַׁמְשָׁנַי
דְלָא אֶשְׁתַּלַם לִיהוּדָיֵא הָשָׁא דֵין מַלְכוּתִי דִילִי לָא הֲוָת ׳ מָכָּא ׃ 37 אֲמַר לֵה פִּילַטוּס מָכֵין
מַלְכָּא אַנְתְּ אֲמַר לֵה יֵשׁוּעַ אַנְתְּ אֲמַרְתְּ דְמַלְכָּא אֶנָא אֶנָא לְהָדֵא ׳ יְלִיד אֶנָא וַלְהָדֵא ׳ אֶתִית לְעָלְמָא ׳ דַאסְהֵד עַל שְׁרָרָא
... מֶן דְאִיתַוהִי מֶן שְׁרָרָא שָׁמַע קָלִי ׃

׳ מַלֵּל ׳ יָדַע
׳ מוּת
׳ מִן לשון יון והוא בית דינא
׳ שְׁלַם ׳ כָּתֵשׁ
פירוש נלחם ׳ מפה
׳ יָלַד ׳ אָתָא ׳ סָהֵד

Vt sermo Iesu impleretur quem di- 32
xit, significans qua morte esset mori-
turus.
Introiuit ergo iterum in prætorium 33
Pilatus: & vocauit Iesum, & dixit ei, Tu
es rex Iudæorum?
Respondit Iesus: A temetipso hoc 34
dicis, an alij dixerunt tibi de me?
Respondit Pilatus: Nunquid ego 35
Iudæus sum? Gens tua, & Pontifices tra-
diderunt te mihi: quid fecisti?
Respondit Iesus, Regnum meum 36
non est de hoc mundo. si ex hoc mun-
do esset regnum meum, ministri mei v-
tique decertarent, vt non traderer Iu-
dæis. Nunc autem regnum meum non
est hinc.
Dixit itaque ei Pilatus, Ergo rex es 37
tu? Respondit Iesus, Tu dicis, quia rex G
sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad
hoc veni in mundum, vt testimonium
perhibeam veritati: omnis qui est ex ve-
ritate, audit vocem meam.
Dicit ei Pilatus, Quid est veritas? Et 38
cum hoc dixisset, iterum exiuit ad Iu-
dæos, & dicit eis, Ego nullam inuenio
in eo causam.
Est autem consuetudo vobis vt v- 39
num dimittam vobis in Pascha: vultis
ergo dimittam vobis regem Iudæorum?
Clamauerunt ergo rursum omnes, 40
dicentes, Non hunc, sed Barabbam.
Erat autem Barabbas latro.

CAP. XIX.

Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum, 1
& flagellauit. A
Et milites plectentes coronam de 2
spinis, imposuerunt capiti eius: & veste
purpurea circundederunt eum.
Et veniebant ad eum, & dicebant, 3
Aue rex Iudæorum: & dabant ei alapas.
Exiuit ergo iterum Pilatus foras, & 4
dicit eis, Ecce adduco vobis eum foras,
vt cognoscatis quia nullam inuenio in
eo causam.
Exiuit ergo Iesus foras, portans co- 5
ronam spineam, & purpureum vesti-
mentum. Et dicit eis, Ecce homo.

32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ
θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
33 εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ πιλᾶτος, καὶ
ἐφώνησε τὸν ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
ἰουδαίων;
34 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις,
ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
35 ἀπεκρίθη ὁ πιλᾶτος, μήτι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος
τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί. τί ἐποίησας;
36 ἀπεκρίθη ἰησοῦς, ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐ-
μὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ
τοῖς ἰουδαίοις. νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.
37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλᾶτος, οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀ-
πεκρίθη ὁ ἰησοῦς, σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς
τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει
μου τῆς φωνῆς.
38 λέγει αὐτῷ ὁ πιλᾶτος, τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν,
πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἐγὼ
οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ.
39 ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ
πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν ἰου-
δαίων;
40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, μὴ τοῦ-
τον, ἀλλὰ τὸν βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ βαραββᾶς λῃστής.

ιθ'.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλᾶτος τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.
2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν,
ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέ-
βαλον αὐτόν·
3 καὶ ἔλεγον, χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. καὶ ἐδί-
δοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα.
4 ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ πιλᾶτος, καὶ λέγει αὐτοῖς,
ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν
αἰτίαν εὑρίσκω.
5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέ-
φανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, ἴδε
ὁ ἄνθρωπος.

38 אֲמַר לֵהּ פִּילַטוֹס מָנוּ ᵇשְׁרָרָא וְכַד אֲמַר הָדֵא נְפַק לֵהּ תּוּב לְוָת יְהוּדָיֵא וֶאֱמַר לְהוֹן אֶנָא אָף לָא חָדָא ᶜעֶלְתָא
מֶשְׁכַּח אֶנָא בֵהּ׃ 39 ᵈעְיָדָא דֵין אִית לְכוֹן דְּחַד ᵉאֶשְׁרֵי לְכוֹן בְּפֶצְחָא ᶠצָבֵין אַנְתּוּן הָכִיל אֶשְׁרֵי לְכוֹן לְהָנָא מַלְכָּא דִיהוּדָיֵא׃
40 ᵍוַקְעוּ כֻּלְּהוֹן וְאָמְרִין לָא לְהָנָא אֶלָּא לְבַר אַבָּא ʰאִיתַוְהִי הָוָא דֵין הָנָא בַר אַבָּא גַיָּסָא׃ קפלאין יט ¹הָדֵין
פִּילַטוֹס נַגְדֵה לְיֵשׁוּעַ׃ 2 ⁱוְאֶסְטְרַטְיוּטֵא גְדַלוּ כְלִילָא מֶן כּוּבָא ᵏוְסָמוּ לֵהּ בְּרֵישֵׁהּ ˡוְכַסְיוּהִי ᵐנַחְתָא ⁿדַאְרְגְוָנָא׃
3 וְאָמְרִין הֲווּ שְׁלָם לָךְ מַלְכָּא דִיהוּדָיֵא ᵒוּמָחֵין הֲווּ לֵהּ עַל ᵖפַּכּוֹהִי׃ 4 וּנְפַק פִּילַטוֹס תּוּב לְבַר וֶאֱמַר לְהוֹן הָא
ᑫמַפֵּק אֶנָא לֵהּ לְכוֹן לְבַר ʳדְּתֵדְעוּן דְּלָא מֶשְׁכַּח אֶנָא בְּהָדֵה אָף לָא חָדָא ˢעֶלְתָא׃ דַּתְּלָת שְׁעִין מר
5 וּנְפַק יֵשׁוּעַ לְבַר כַּד אִית עֲלַוְהִי כְּלִילָא דְּכוּבָא ᵃוְנַחְתָא דַאְרְגְוָנָא וֶאֱמַר לְהוֹן פִּילַטוֹס הָא גַבְרָא׃

b פירוש אמת ׃כמו עלילה
ᵈ וַעַר ᵉ שְׁרָא ᶠ צְבָא
ᵍ קְעָא ʰ אִית
i מן לשון ין פיר' אנשי מלחמה
ᵏ סום ˡ כְּסָא
m פיר' לבושי
n כמו ארגמן
ᵒ מְחָא ᵖ פיר' לחיו
ᑫ נְפַק ʳ יְדַע ˢ עֲלַל
ᵗ נְחַת

6 ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܕܚܫܐ ܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ ܨܠܘܒܝܗܝ ܨܠܘܒܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ ܕܒܪܘ ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܘܦܘܗܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܗ ܥܠܬܐ.

7 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ ܠܢ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬ ܠܢ ܘܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܢ ܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ. ܕܢܦܫܗ ܥܒܕ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.

8 ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥ ܦܝܠܛܘܣ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܚܠ.

9 ܘܥܠ ܬܘܒ ܠܦܪܛܘܪܝܢ ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ ܐܝܡܟܐ ܐܢܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ ܠܗ.

10 ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ ܥܡܝ ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܐܫܪܝܟ ܘܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܐܙܩܦܟ.

11 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܟ ܥܠܝ ܫܘܠܛܢܐ ܐܦ ܠܐ ܚܕ ܐܠܘ ܠܐ ܝܗܝܒ ܗܘܐ ܠܟ ܡܢ ܠܥܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܡܢ ܕܐܫܠܡܢܝ ܠܟ ܪܒܐ ܗܝ ܚܛܝܬܗ ܡܢ ܕܝܠܟ.

12 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܫܪܝܘܗܝ. ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܕܐܢ ܠܗܢܐ ܫܪܐ ܐܢܬ ܠܐ ܗܘܝܬ ܪܚܡܗ ܕܩܣܪ. ܟܠ ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܦܫܗ ܡܠܟܐ ܥܒܕ ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܩܣܪ.

13 ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥ ܦܝܠܛܘܣ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܐܦܩܗ ܠܝܫܘܥ ܠܒܪ ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡ ܒܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܪܨܝܦܐ ܕܟܐܦܐ. ܥܒܪܐܝܬ ܕܝܢ ܡܬܐܡܪܐ ܓܦܝܦܬܐ.

14 ܥܪܘܒܬܐ ܗܘܬ ܕܦܨܚܐ.

[illegible]

ܘܐܝܟ ܫܥܐ ܫܬ ܗܘܬ. ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܝܐ ܗܐ ܡܠܟܟܘܢ.

15 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܫܩܘܠܝܗܝ ܫܩܘܠܝܗܝ ܨܠܘܒܝܗܝ ܨܠܘܒܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܡܠܟܟܘܢ ܐܙܩܘܦ. ܐܡܪܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܠܝܬ ܠܢ ܡܠܟܐ ܐܠܐ ܐܢ ܩܣܪ.

16 ܗܝܕܝܢ ܐܫܠܡܗ ܠܗܘܢ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܐܦܩܘܗܝ

17 ܟܕ ܛܥܝܢ ܙܩܝܦܗ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܪܩܦܬܐ. ܥܒܪܐܝܬ ܕܝܢ ܡܬܐܡܪܐ ܓܓܘܠܬܐ.

18 ܐܝܟܐ ܕܙܩܦܘܗܝ. ܘܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. ܚܕ ܡܟܐ ܘܚܕ ܡܟܐ. ܘܠܝܫܘܥ ܒܡܨܥܬܐ.

6 * *Quum autem vidissent eum principes Sacerdotum & ministri, clamarunt, dicentes, Crucifige eum, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite vos, eumque crucifigite. ego enim nullam inuenio in eo causam.*

7 * *Dicunt ei Jihoudæi, Nos legem habemus; & prout est in lege nostra, reus est mortis, quippe qui seipsum faciat Filium Dei.*

8 * *Quum autem audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.*

9 * *Et introiit rursus in prætorium, & dixit Jeschua, Vndenam es? Jeschua verò responsum non dedit ei.*

10 * *Subdit ei Pilatus, Mecum non loqueris? Nescis me habere potestatem dimittendi te, & potestatem crucifigendi te?*

11 * *Dixit ei Ieschua, Non haberes potestatem aduersus me vllam, nisi datum esset tibi supernè: propterea is qui me tradidit tibi, maius peccatum habet quàm tuum.*

12 * *Ob idque volebat Pilatus eum dimittere. Jihoudæi verò clamabant, Si hunc dimiseris, non es amicus Cæsaris. nam quicunque se regem facit, inimicus est Cæsaris.*

13 * *Quum audisset autem Pilatus hunc sermonem, adduxit Jeschua foras, & sedit pro tribunali in loco qui vocatur Rozzipheto* [pauimentum] *lapidum, Hebraicè verò dicitur Gaphiphtho* [peribolus].

14 * *Et erat Parasceue Pezcho.*

Ad horam sextam.

Erat autem circiter hora sexta: & dixit Iihoudæis, Ecce Rex vester.

15 * *Illi verò clamabant, Tolle eum, tolle eum; crucifige eum, crucifige eum. Dixit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Dicunt ei principes Sacerdotum, Non habemus Regem, nisi Cæsarem.*

16 * *Tunc tradidit eum ipsis vt crucifigerent eum. Acceperunt itaque Ieschua:*

17 * *Et abduxerunt eum, quum baiularet crucem suam, ad locum qui vocatur Karkaphtho,* [Caluaria;] *Hebraicè verò dicitur Goultho* [Cranium capitis].

18 * *Vbi crucifixerunt eum, et cum eo duos alios, vnum hinc, & alterum hinc; Jeschua autem in medio.*

---

6 כד דין חזאוהי רבי כהנא ודחשא קעו ואמרין צלוביהי צלוביהי אמר להון פילטוס דברו אנתון וזקופוהי אנא גיר לא משכח אנא בה עלתא ׃ 7 אמרין לה יהודיא לן נמוסא אית לן ואיך דבנמוסן חיב הו [illegible] דנפשה ברה דאלהא עבד ׃ 8 כד שמע דין פילטוס הדא מלתא יתיראית דחל ׃ 9 ועל תוב לפרטורין ואמר לישוע אימכא אנת ישוע דין פתגמא לא יהב לה ׃ 10 אמר לה פילטוס עמי לא ממלל אנת לא ידע אנת דשליט אנא דאשריך ושליט אנא דאזקפך ׃ 11 אמר לה ישוע לית הוא לך עלי שולטנא אף לא חד אלולא יהיב הוא לך מן לעל מטל הנא הו מן דאשלמני לך רבא הי חטיתה מן דילך ׃ 12 ומטל הדא צבא הוא פילטוס דנשריוהי יהודיא דין קעין הוו דאן להנא

ח מן לשון יון
ס עבראית איפה
[illegible] קשא צלב זקף עלל חוב מות מלל יתר עלל שרא זקף שלט יהב שלם חטא שרא קעא

*Cùm ergo vidissent eum Pontifices 6
& ministri, clamabant, dicentes, Cruci-
fige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Ac-
cipite eum vos, & crucifigite. ego enim
non inuenio in eo causam.
*Responderunt ei Iudæi, Nos legem 7
habemus: & secundùm legem nostram B
debet mori, quia Filium Dei se fecit.
*Cùm ergo audisset Pilatus hunc ser- 8
monem, magis timuit.
*Et ingressus est prætorium iterum: 9
& dicit ad Iesum, Vndè es tu? Iesus au-
tem responsum non dedit ei.
*Dicit ergo ei Pilatus, Mihi non lo- 10
queris? nescis quia potestatem habeo
crucifigere te, & potestatem habeo di-
mittere te?
*Respondit Iesus, Non haberes po- 11
testatem aduersum me vllam, nisi tibi
datum esset desuper. Propterea qui me
tradidit tibi, maius peccatum habet.
*Exinde quærebat Pilatus dimittere 12
eum. Iudæi autem clamabant, dicentes, C
Si hunc dimittis, non es amicus Cæsa-
ris. Omnis†qui se Regem facit, contra-
dicit Cæsari.
*Pilatus autem cùm audisset hos ser- 13
mones, adduxit foras Iesum: & sedit pro
tribunali, in loco qui dicitur Lithostro-
tos, Hebraicè autem Gabbatha.
*Erat autem parasceue Paschæ, 14

Hora quasi sexta: & dicit Iudæis, Ec-
ce rex vester.
*Illi autem clamabant, Tolle, tolle; 15
crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Regem
vestrum crucifigam? Responderũt Pon-
tifices, Non habemus Regem, nisi Cæ-
sarem.
*Tunc ergo tradidit eis illum, vt cru- 16
cifigeretur. Susceperunt autem Iesum,
& eduxerunt†.
*Et baiulans sibi crucem exiuit in 17
eum qui dicitur Caluariæ locum, He-
braicè†Golgotha:
*Vbi crucifixerunt eum, & cum eo 18
alios duos hinc & hinc, medium autem
Iesum.

6 *ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται,
ἐκραύγασαν λέγοντες, σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει
αὐτοῖς ὁ πιλάτος, λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐ-
γὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
7 *ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, ἡμεῖς νόμον ἔχομεν,
καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ
ἐποίησεν.
8 *ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον
ἐφοβήθη·
9 *καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ ἰη-
σοῦ, πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.
10 *λέγει οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος, ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶ-
δας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀ-
πολῦσαί σε;
11 *ἀπεκρίθη ἰησοῦς, οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ'
ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδι-
δούς με σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.
12 *ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ ἰου-
δαῖοι ἔκραζον, λέγοντες, ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φί-
λος τοῦ καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέ-
γει τῷ καίσαρι.
13 *ὁ οὖν πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω
τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγό-
μενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ γαββαθᾶ.
14 *ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα,

Ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς ἰουδαίοις, ἴδε ὁ βασι-
λεὺς ὑμῶν.
15 *οἱ δὲ ἐκραύγαζον, ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.
λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω;
ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ
καίσαρα.
16 *τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. παρέ-
λαβον δὲ τὸν ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.
17 *καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγό-
μενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται ἑβραϊστὶ γολγοθᾶ,
18 *ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐν-
τεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν ἰησοῦν.

שרא אנת לא הוית רחמה דקסר כל מן גיר דנפשה מלכא עבד סקובלא הו דקסר ׃ 13 כד שמע דין פילטוס הדא
מלתא אפקה לישוע לבר ויתב על בים ברוכתא דמתקריא רציפתא דכאפא עבראית דין מתאמרא גפיפתא
דשת שעין מה
וערובתא הות דפצחא ׃
14 ואית הוי איך שעא שת ואמר ליהודיא הא מלככון ׃ 15 הנון דין קעין הוו שקוליהי שקוליהי צלוביהי
צלוביהי אמר להון פילטוס למלככון אזקוף אמרין לה רבי כהנא לית לן מלכא אלא אן קסר ׃
16 הידין אשלמה להון דנזקפוניהי ודברוהי לישוע ׃ 17 ואפקוהי כד שקיל זקיפה לרוכתא דמתקריא קרקפתא
עבראית דין מתאמרא גגולתא ׃ 18 אתר דזקפוהי ועמה תרין אחרנין חד מכא וחד מכא ולישוע במצעתא ׃

z פירוש אויב
a מלל b כפק c יתב
d כמו בלשון יון פירוש דוכן
e פיר׳ מקום
f קרא g אמר h ערב
a הוא b קצא c שקל
d צלב e זקף f נפק
g פיר׳ המקום
h קרא i גלגל

19 ܘܟܬܒ ܐܦ ܛܒܠܐ ܦܝܠܛܘܣ ܘܣܡ ܥܠ
ܙܩܝܦܗ. ܘܟܬܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
20 ܘܠܗܢܐ ܛܒܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܩܪܐܘܗܝ.
ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܘܟܬܐ ܕܐܙܕܩܦ
ܒܗ ܝܫܘܥ. ܘܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܒܪܐܝܬ ܘܝܘܢܐܝܬ
ܘܪܗܘܡܐܝܬ.
21 ܘܐܡܪܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܠܦܝܠܛܘܣ. ܠܐ ܬܟܬܘܒ
ܕܡܠܟܐ ܗܘ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܐܡܪ ܕܡܠܟܐ
ܐܢܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
22 ܐܡܪ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܕܡ ܕܟܬܒܬ ܟܬܒܬ ܀
ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ ܀
܀ ܡܘ ܀
23 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܝܢ ܟܕ ܙܩܦܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܫܩܠܘ
ܢܚܬܘܗܝ ܘܥܒܕܘ ܐܪܒܥ ܡܢܘܢ. ܡܢܬܐ ܠܚܕ ܡܢ
ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܟܘܬܝܢܗ ܕܝܢ ܗܘܐ ܕܠܐ ܚܝܛܐ ܡܢ
ܠܥܠ ܐܪܓܬܐ ܟܠܗ. 24 ܘܐܡܪܘ ܚܕ ܠܚܕ ܠܐ ܢܨܪܝܘܗܝ.
ܐܠܐ ܢܪܡܐ ܥܠܘܗܝ ܦܣܐ ܕܡܢܘ ܢܗܘܐ. ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ
ܕܐܡܪ. ܕܦܠܓܘ ܢܚܬܝ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ
ܐܪܡܝܘ ܦܣܐ. ܗܠܝܢ ܥܒܕܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. 25 ܩܝܡܝܢ
ܗܘܘ ܕܝܢ ܥܠ ܙܩܝܦܗ ܕܝܫܘܥ ܐܡܗ ܘܚܬܗ ܕܐܡܗ.
ܘܡܪܝܡ ܕܩܠܝܘܦܐ ܘܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ.
26 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܙܐ ܠܐܡܗ ܘܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ
ܗܘܐ ܕܩܐܡ. ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ. ܐܢܬܬܐ ܗܐ ܒܪܟܝ.
27 ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܗܐ ܐܡܟ. ܘܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ
ܕܒܪܗ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܠܘܬܗ.
28 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܝܕܥ ܝܫܘܥ ܕܟܠܡܕܡ ܐܫܬܠܡ.
ܘܕܢܫܬܠܡ ܟܬܒܐ ܐܡܪ ܨܗܐ ܐܢܐ.
29 ܘܣܝܡ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܕܡܠܐ ܚܠܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܡܠܘ ܐܣܦܘܓܐ ܡܢ ܚܠܐ. ܘܣܡܘܗܝ ܥܠ ܐܙܘܒܐ
ܘܩܪܒܘ ܠܘܬ ܦܘܡܗ.
30 ܟܕ ܕܝܢ ܫܩܠ ܗܘ ܚܠܐ ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܗܐ ܡܫܠܡܐ.
ܘܐܪܟܢ ܪܫܗ ܘܐܫܠܡ ܪܘܚܗ ܀

19 * *Quinetiam scripsit tabulam Pilatus, et imposuit cruci eius. Ita verò scriptum erat:* HIC EST IESCHVA NAZARENVS REX ILLE IIHOVDAEORVM.

20 * *Hunc porrò titulum multi ex Jihoudæis legerunt; quia prope ciuitatem erat locus in quo erucifixus fuit Jeschua. Et scriptum erat Hebraicè, & Jonicè, & Romanè.*

21 * *Dixerunt autem principes Sacerdotum Pilato, Ne scribas, Rex ille Jihoudæorum: sed illum dixisse, Rex sum Jihoudæorum.*

22 * *Dixit Pilatus, Quod scripsi scripsi.*

Ad horam nonam.

23 * *Cæterùm milites quum crucifixissent Jeschua, sustulerunt vestimenta eius, & fecerunt quatuor partes, partem vnicuique ex militibus: porrò tunica eius erat absque sutura, à summo contexta tota.*

24 * *Dixerunt itaque alius ad alium, Ne scindamus eam; sed sorte experiamur de ea, cuiusnam futura sit. Et impleta est Scriptura, quæ dicit, Partiti sunt vestimenta mea inter se, & super vestem meam iecerunt sortem. Hæc fecerunt milites.*

25 * *Stabant autem ad crucem Ieschua mater eius & soror matris eius, & Mariam Klioupha, & Mariam Magdeloitho.*

26 * *Ieschua verò conspicatus matrem suam, & discipulum illum quem ipse amabat, adstantem, dixit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus.*

27 * *Dixit autem discipulo illi, Ecce mater tua. Et ex illa hora recepit eam discipulus ille apud se.*

28 * *Posteà sciens Ieschua omnia absoluta esse, & vt impleretur Scriptura, dixit, Sitio.*

29 * *Vas autem positum erat plenum aceto. Illi verò impleuerunt spongiam aceto, & imposuerunt eam hyssopo, admouerunt que ori eius.*

30 * *Quum autem accepisset illud acetum Ieschua, dixit, Ecce consummatum est. Et inclinauit caput suum, ac tradidit spiritum suum.*

19 וּכְתַב אַף לוּחָא פִּילָטוֹס וְסָם עַל זְקִיפֵהּ כְּתִיב הֲוָא דֵין הָכְנָא הָנָא יֵשׁוּעַ נָצְרָיָא מַלְכָּא דִיהוּדָיֵא :
20 וּלְהָנָא לוּחָא סַגִּיאֵא מִן יְהוּדָיֵא קְרָאוּהִי מְטֻל דִּקְרִיבָא הֲוָת לִמְדִינְתָּא דוּכְתָּא דְּאִזְדְּקֶף בָּהּ יֵשׁוּעַ וּכְתִיב הֲוָא עֶבְרָאִית וְיַוְנָאִית וְרְהוּמָאִית :
21 וַאֲמַרוּ רַבֵּי כַּהֲנָא לְפִילָטוֹס לָא תֶכְתּוּב דְּמַלְכָּא הוּ דִיהוּדָיֵא אֶלָּא דְּהוּ אֲמַר דְּמַלְכָּא אֲנָא דִיהוּדָיֵא :
22 אֲמַר פִילָטוֹס מֶדֶם דִּכְתְבֵת כְּתְבֵת :
דְתְשַׁעְ שָׁעִין מו
23 אִסְטַרְטִיוֹטֵא דֵין כַּד זְקַפוּהִי לְיֵשׁוּעַ שְׁקַלוּ נַחְתּוֹהִי וַעֲבַדוּ לְאַרְבַּע מְנָוָן מְנָתָא לְחַד מִן אִסְטַרְטִיוֹטֵא כּוּתִינֵהּ דֵין הֲוָת דְּלָא חַיְטָא מִן לְעֶל זְקִירְתָא כֻּלָּהּ :

פיר' צירבא והמקום
זקף
פיר' דבר מן לשון יון
פיר' לבושיו
מנא פיר' חלקות
אירת
חוט פיר' תפר
זקר פיר' תפר

* Scripsit autem & titulum Pilatus: 19
& posuit super crucem. Erat autem D
scriptum, IESVS NAZARENVS
REX IVDAEORVM.

* Hunc ergo titulũ multi Iudæorum 20
legerunt: quia prope ciuitatem erat lo-
cus, vbi crucifixus est Iesus: Et erat scri-
ptum Hebraicè, Grecè & Latinè.

* Dicebant ergo Pilato Pontifices 21
Iudæorum, Noli scribere, Rex Iudæo-
rum: sed quia ipse dixit, Rex sum Iu-
dæorum.

* Respondit Pilatus: Quod scripsi 22
scripsi.

* Milites ergo cùm crucifixissent eũ, 23
acceperunt vestimenta eius (& fecerunt
quatuor partes: vnicuique militi partẽ)
& tunicam. Erat autem tunica inconsu-
tilis, desuper contexta per totum.

* Dixerũt ergo ad inuicem, Non scin- 24
damus eam, sed sortiamur de illa cuius E
sit. Vt scriptura impleretur, dicens, Par-
titi sunt vestimenta mea sibi: & in vestẽ
meam miserunt sortem. Et milites qui-
dem hæc fecerunt.

* Stabant autem iuxta crucem Iesu 25
mater eius, & soror matris eius, Maria
Cleopæ, & Maria Magdalene.

* Cùm vidisset ergo Iesus matrem, 26
& discipulum astantem, quem dilige-
bat, dicit matri suæ, Mulier, ecce fi-
lius tuus.

* Deinde dixit discipulo, Ecce mater 27
tua. Et ex illa hora accepit eam discipu-
lus in † sua.

* Posteà sciens Iesus, quia omnia iam 28
consummata sunt, vt consummaretur
Scriptura, dicit, Sitio.

* Vas ergo erat positum aceto ple- 28
num. Illi verò spongiam plenam ace-
to, hyssopo circumponẽtes, obtulerunt
ori eius.

* Cùm ergo accepisset Iesus acetum, 30
dixit, Consummatum est. Et inclinato F
capite, tradidit spiritum.

19 * ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩ-
ΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

20 * τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν ἰου-
δαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυ-
ρώθη ὁ ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστὶ, ἑλληνιστὶ,
ῥωμαϊστί.

21 * ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν ἰουδαίων, μὴ
γράφε, ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνος εἶπε,
βασιλεύς εἰμι τῶν ἰουδαίων.

22 * ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος, ὃ γέγραφα, γέγραφα.

23 * Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν ἰησοῦν, ἔλαβον
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρα-
τιώτῃ μέρος· καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν
ἄνωθεν ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου·

24 * εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ
λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ
ἡ λέγουσα, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ
τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται
ταῦτα ἐποίησαν.

25 * εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ
ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρία ἡ τοῦ κλωπᾶ, καὶ μα-
ρία ἡ μαγδαληνή.

26 * ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν πα-
ρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, γύναι, ἰδοὺ ὁ
υἱός σου.

27 * εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ᾽ ἐκεί-
νης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος εἰς τὰ ἴδια.

28 * μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα
τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, διψῶ.

29 * σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες
σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ
τῷ στόματι.

30 * ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ ἰησοῦς, εἶπε, τετέλεσται. καὶ
κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

24 וְאַמַרוּ חַד לְחַד לָא נְסַדְקִיהָ אֶלָּא נַפֵּם עֲלֵיהּ מְפַּם דְּמַנוּ תֶּהֱוֵא וַשְׁלֵם כְּתָבָא דְּאָמַר וּפַלְגוּ נַחְתַּי בְּיַתְהוֹן
וְעַל לְבוּשִׁי אַרְמִיו פְּסָא הָלֵין עֲבַדוּ אֶסְטְרַטְיוֹטֵא׃ 25 קָיְמָן הֲוַיְדֵין לְוָת זְקִיפֵהּ דְּיֵשׁוּעַ אֶמֵּהּ וְחָתָה דְּאֶמֵּהּ
וּמַרְיַם הָי דְּקְלֵיוֹפָא וּמַרְיַם מַגְדְּלָיתָא׃ 26 יֵשׁוּעַ דֵּין חֲזָהּ לְאֶמֵּהּ וְלְתַלְמִידָא הַו דְּרָחֵם הֲוָא וְקָאֵם וֶאמַר
לְאֶמֵּהּ אַנְתְּתָא הָא בְּרֵכִי׃ 27 וֶאמַר לְתַלְמִידָא הַו הָא אֶמָּךְ וּמֶן הָי שָׁעְתָא דְּבְרָהּ תַּלְמִידָא הַו לְוָתֵהּ׃
28 בָּתַר הָלֵין יָדַע יֵשׁוּעַ דְּכֻלְמֶדֶם אֶשְׁתְּלֵם וְנֶתְמַלֵּא כְּתָבָא אֶמַר צָהֵא אֶנָא׃
29 וּמָאנָא סִים הֲוָא דַּמְלֵא חַלָּא הֱנוּן דֵּין מְלוּ אֶסְפּוּגָא מֶן חַלָּא וְסָמוּ עַל זוּפָא וְקַרְבוּ לְוָת פּוּמֵהּ׃
30 כַּד דֵּין שְׁקַל הַו חַלָּא יֵשׁוּעַ אֶמַר הָא מְשַׁלַּם וְאַרְכֶּן רֵישֵׁהּ וְאַשְׁלֵם רוּחֵהּ׃

g סְדַק h נְפַּס i רְמָא
k פירוש גורל
l קוּם m לְמַר n קוּם
o דְּבַר כלשון לקח
p שְׁלֵם q מְלָא r צְחָא
כמו צמא s פיר׳ כלי
t סוּם u מְלָא
x מן לשון יון y פיר׳ חומץ
z סוּם a פיר׳ אזוב
b אַרְכֶּן פיר׳ נטה

[illegible]

31 [illegible]

32 [illegible]

33 [illegible]

34 [illegible]

35 [illegible]

36 [illegible]

37 [illegible]

38 [illegible]

39 [illegible]

40 [illegible]

41 [illegible]

42 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

Vespere Sabbathi Annunciationis.

31 * *Jihoudæi verò quoniam Parasceue erat, dicunt, Nequaquam pernoctabunt corpora ista in cruce, quandoquidem Sabbathi illucescet dies (erat enim magnus dies Sabbathi illius) & efflagitarunt à Pilato, vt confringerent crura eorum suspensorum, atque tol-*
32 *lerent eos.* * *Venerunt itaque milites, & confregerunt crura prioris, & eius alterius qui crucifixus erat cum eo.*
33 * *Quumque venissent ad Jeschua, viderunt eum iam esse mortuum; neque confrege-*
34 *runt eius crura.* * *Sed vnus ex militibus feriit eum in latere ipsius lancea, & sta-*
35 *tim exiit sanguis & aqua.* * *Et qui vidit testatus est, & verum est testimonium eius; ipséq; nouit se vera dicere, vt et vos credatis.*
36 * *Hæc autē facta sunt vt impleretur Scriptura, dicens, Os non comminuetur in eo.*
37 * *Et rursus alia Scriptura dicit, Respicient in eum quem perfoderunt.*
38 * *Posthæc Iauseph ille ex Rometho efflagitauit à Pilato, (siquidem discipulus fuerat Ieschua, sed occultus propter metum Jihoudæorum) vt tolleret corpus Jeschua: & permisit Pilatus. proinde venit, & sustulit cor-*
39 *pus Jeschua.* * *Venit autem & Nicodimous, (is qui primùm venerat ad Jeschua noctu) & attulit secum misturæ myrrhæ et aloes quasi centum libras.*
40 * *Sustulerunt itaque corpus Ieschua, & obuoluerunt illud linteis et aromatibus, prout mos est Jihoudæis sepelire.*
41 * *Erat eo in loco, in quo crucifixus erat Jeschua, hortus, & in ipso horto monumentum nouū, in quo nemo adhuc positus fuerat.*
42 * *Jtaque posuerunt illic Ieschua, propterea quòd Sabbatum intrabat, quodque prope esset monumentum.*

Lectio matutina Dominicæ Resurrectionis.

CAP. XX.

1 P*Rrimo autem hebdomadis venit Mariam Magdeloitho diluculo, quum adhuc tenebræ essent, ad monumentum; videtque lapidem sublatum à sepulchro.*

דרמשא דשבתא דסברתא מז

31 יהודיאדין מטל דערובתא הות אמרין לא נבותון פגרא הלין על זקיפא מטל דשבתא נגהא יומא הוא גיר רבא
[..]א שבתא היא ובעו מן פילטוס דנתברון שקיהון דהנון זקיפא ונחתון אנון ׃ 32 ואתו אסטרטיוטא
ותברו שקיה דקדמיא ודהו אחרנא דאזדקף עמה ׃ 33 וכד אתו לות ישוע חזו דמית להמן כדו ולא תברו
שקוהי 34 אלא חד מן אסטרטיוטא מחיהי בדפנה בלוכיתא ומחדא נפק דמא ומיא ׃ 35 ומן דחזא
אסהד ושרירא הי סהדותה והו ידע דשררא אמר דאף אנתון תהימנון ׃ 36 הלין גיר הוי דנתמלא כתבא
דגרמא לא נתתבר בה ׃ 37 ותוב כתבא אחרנא דאמר דנחורון במן דדקרו ׃

ערב [a] כות פיר׳ לך [b]
נגה [c] בעא [d] תבר [e] כמו שבר
נחת [f] פיר׳ ירד
אתא [g] מן לשון יון [h]
זקף [i] חזא [k] מות [l]
מחא [m] כמו הכה
דפנא [n] פיר׳ צדיא
מן לשון יון פיר׳ חנית [o]
סהד [p] עבראית אמת [q]

* Iudæi ergo (quoniã Parasceue erat) 31
vt non remanerẽt in cruce corpora Sab-
batho (erat enim magnus dies ille Sab-
bathi) rogauerunt Pilatum vt frangeren
tur eorum crura, & tollerentur.
* Venerũt ergo milites: & primi qui- 32
dem fregerunt crura, & alterius qui cru-
cifixus est cum eo.
* Ad Iesum autem cũm venissent, vt 33
viderunt eum iam mortuum, non frege-
runt eius crura:
* Sed vnus militum lancea latus eius 34
aperuit, & continuò exiuit sanguis &
aqua.
* Et qui vidit, testimoniũ perhibuit: 35
& verum est testimonium eius. Et ille
scit quia vera dicit: vt & vos credatis.
* Facta sunt enim hęc vt scriptura im- 36
pleretur, Os non comminuetis ex eo.
* Et iterum alia scriptura dicit, Vide- 37
bunt in quem transfixerunt.
* Post hæc autem rogauit Pilatum Io 38
seph ab Arimathæa (eo quòd esset disci-
pulus Iesu, occultus autem propter me- G
tum Iudæorum) vt tolleret corpus Iesu.
* Et permisit Pilatus. Venit ergo, & 39
tulit corpus Iesu. Venit autem & Nico-
demus, qui venerat ad Iesum nocte pri-
mùm, ferẽs mixturam myrrhæ & aloës,
quasi libras centum.
* Acceperunt ergo corpus Iesu, & li- 40
gauerunt illud linteis cum aromatibus,
sicut mos est Iudæis sepelire.
* Erat autem in loco vbi crucifixus 41
est, hortus: & in horto monumentum
nouum, in quo nondum quisquam po-
situs erat.
* Ibi ergo propter Parasceuen Iudęo- 42
rum, quia iuxtà erat monumentum, po-
suerunt Iesum.

CAP. XX.

VNa autem Sabbathi, Maria Magda- 1
lene venit manè, cùm adhuc tenebrę A
essent, ad monumentum: & vidit lapi-
dem sublatum à monumento.

31 * Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώ-
ματα ἐν τῷ σαββάτῳ· ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ μεγάλη
ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ σαββάτου· ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα
κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν.
32 * ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέα-
ξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ·
33 * ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνη-
κότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·
34 * ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔ-
νυξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.
35 * καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ ἐστὶν ἡ μαρ-
τυρία αὐτοῦ, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πι-
στεύσητε.
36 * ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ὀστοῦν οὐ συν-
τριβήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
37 * καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, ὄψονται εἰς ὃν ἐξε-
κέντησαν.
38 * μετὰ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλᾶτον ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀρι-
μαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρε-
ψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
39 * ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκ-
τὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λί-
τρας ἑκατόν.
40 * ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις
μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐντα-
φιάζειν.
41 * ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ
κήπῳ μνημεῖον καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη·
42 * ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν
τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

κ΄.

1 * Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρ-
χεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει
τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

38 בתר הלין יוסף הו דמן רמתא בעא מן פילטוס מטל [y] דתלמידא הוא דישוע [z] ומטשא הוא מן [a] דחלתא דיהודיא
דנשקול פגרה דישוע ואפס פילטוס ואתא ושקל פגרה דישוע ׃ 39 ואתא אף ניקודימוס הו דאתא הוא מן קדם
לות ישוע בלליא [b] ואיתי עמה [c] חונטתא דמורא [d] ודעלוי איך מאא [e] ליטרין ׃ 40 ושקלוהי לפגרה דישוע [f] וכרכוהי
בכתנא ובבסמא איכנא דאית [g] עידא ליהודיא דנקברון ׃ 41 אית הות דין בהי [h] דוכתא [i] דאזדקף בה ישוע [k] גנתא
ובה בגנתא בית קבורא [l] חדתא דאנש עדכיל לא [m] אתתסים הוא בה ׃ 42 ותמן [sic] והי תמן לישוע מטל דשבתא
[n] עאלא הות ומטל דקריב הוא קבורא ׃ [a] קריתא דצפרא דחד בשבא [b] דקימתא מח קפאלון כ
1 בחד בשבא דין [c] אתת מרים מגדליתא בצפרא עד חשוך לבית קבורא [d] וחזה לכאפא דשקילא מן קבורא ׃

[y] למר [z] טשא [a] דחל
[b] אתא [c] חנט [d] עלוי
הוא מין בשמים [e] מן לשון יון
[f] כרך פיר׳ גלל
[g] נער פיר׳ מנהג
[h] פיר׳ המקום
[i] זקף [k] גנן [l] חדת
במו חדש
[m] סום [n] עול [a] קרא
[b] קום [c] אתא [d] חזא

2 ܘܪܗܛܬ ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܠܘܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܫܩܠܘܗܝ ܠܡܪܢ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܣܡܘܗܝ܂
3 ܘܢܦܩ ܫܡܥܘܢ ܘܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܂
4 ܘܪܗܛܝܢ ܗܘܘ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܗܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܪܗܛ ܩܕܡܗ ܠܫܡܥܘܢ ܘܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܂
5 ܘܐܕܝܩ ܚܙܐ ܟܬܢܐ ܟܕ ܣܝܡܝܢ ܠܡܥܠ ܕܝܢ ܠܐ ܥܠ܂
6 ܐܬܐ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܒܬܪܗ ܘܥܠ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܚܙܐ ܟܬܢܐ ܟܕ ܣܝܡܝܢ܂
7 ܘܣܘܕܪܐ ܗܘ ܕܚܙܝܩ ܗܘܐ ܒܪܝܫܗ ܠܐ ܥܡ ܟܬܢܐ ܐܠܐ ܟܕ ܟܪܝܟ ܘܣܝܡ ܠܣܛܪ ܒܚܕ ܕܘܟܐ܂
8 ܗܝܕܝܢ ܥܠ ܐܦ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܚܙܐ ܘܗܝܡܢ܂
9 ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܟܬܒܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂
10 ܘܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܬܘܒ ܠܕܘܟܬܗܘܢ܂
11 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܩܝܡܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܩܒܪܐ ܘܒܟܝܐ܂ ܘܟܕ ܒܟܝܐ ܕܢܩܬ ܚܝܪܬ ܒܩܒܪܐ܂
12 ܘܚܙܬ ܬܪܝܢ ܡܠܐܟܐ ܒܚܘܪܐ ܕܝܬܒܝܢ ܚܕ ܡܢ ܐܣܕܘܗܝ ܘܚܕ ܡܢ ܪܓܠܘܗܝ ܐܝܟܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ܂
13 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ܂ ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ܂ ܕܫܩܠܘܗܝ ܠܡܪܝ܂ ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܣܡܘܗܝ܂
14 ܗܕܐ ܐܡܪܬ܂ ܘܐܬܗܦܟܬ ܠܒܣܬܪܗ܂ ܘܚܙܬ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܩܐܡ܂ ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܗܘܬ ܕܝܫܘܥ ܗܘ܂
15 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢܬܬܐ ܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ܂ ܘܠܡܢ ܒܥܝܐ ܐܢܬܝ܂ ܗܝ ܕܝܢ ܣܒܪܐ ܗܘܬ ܕܓܢܢܐ ܗܘ܂ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܝ ܐܢ ܐܢܬ ܫܩܠܬܝܗܝ܂ ܐܡܪ ܠܝ ܐܝܟܐ ܣܡܬܝܗܝ܂ ܐܙܠ ܐܫܩܠܝܘܗܝ܂
16 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܡܪܝܡ܂ ܘܐܬܦܢܝܬ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܥܒܪܐܝܬ ܪܒܘܠܝ ܕܡܬܐܡܪ ܡܠܦܢܐ܂
17 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܬܩܪܒܝܢ ܠܝ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܣܠܩܬ ܠܘܬ ܐܒܝ܂ ܙܠܝ ܕܝܢ ܠܘܬ ܐܚܝ܂ ܘܐܡܪܝ ܠܗܘܢ܂ ܣܠܩ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܒܘܟܘܢ ܘܐܠܗܝ ܘܐܠܗܟܘܢ܂

2 * *Cucurrit ergo & venit ad Schemeoun Kipho, & ad illum alium discipulum quem amabat Jeschua: aitqúe illis, Sustulerũt Dominum nostrum ab illo monumento, & nescio vbi posuerint eum.*
3 * *Exiit itaque Schemeoun & ille discipulus alius, veneruntqúe ad monumentum.*
4 * *Currebant autem duo illi simul; sed ille discipulus cursu præcessit Schemeoun, venitqúe prior ad monumentum.*
5 * *Et prospiciens vidit lintea posita, introeundo autem non introiuit.*
6 * *Venit autem Schemeoun post eum, & introiit in monumentum, conspexitqúe lintea posita,*
7 * *Et sudarium illud quo comprehensum fuerat caput eius, non cum linteis, sed inuolutum, positumqúe seorsum in vno loco.*
8 * *Tunc introiuit etiam discipulus ille qui venerat prior ad sepulchri domum, viditqúe & credidit.*
9 * *Nondum enim nouerant ex Scripturis, eum resurrecturum esse à mortuis.*
10 * *Abierunt itaque illi discipuli iterum ad locum suum.*
11 * *Mariam autem stabat ad sepulchrum, flebátque. Dum igitur fleret, prospexit in sepulchrum:*
12 * *Videtqúe duos Angelos in albis sedentes vnum à ceruicali, & alterum à pedibus eius, vbi positum fuerat corpus Ieschua:*
13 * *Et dicunt ei, Mulier, quid ploras? Dixit eis, Quia sustulerunt Dominũ meum, nec scio vbi posuerint eum.*
14 * *Hæc dixit, & conuersa est retrorsum, viditqúe Ieschua stantem, nec sciebat Jeschua esse.*
15 * *Dixit ei Jeschua, Mulier, quid ploras? & quem quæris? Illa verò putabat hortulanum esse. & dixit ei, Domine mi, si tu sustulisti eum, dic mihi vbi eum posueris; proficiscar eum sublatura.*
16 * *Dixit ei Jeschua, Mariam. & conuersa est, ac dixit ei Hebraicè, Rabboni; quod dicitur, Magister.*
17 * *Dicit ei Jeschua, Ne me tetigeris, nondum enim ascendi ad Patrem meum: sed proficiscere ad fratres meos, & dicito eis, Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, & Deum meum, & Deum vestrum.*

2 וְרָהְטַת וַאתָא לְוָת שֶׁמְעוֹן כִּאפָא וַלְוָת הַו תַּלְמִידָא אַחֲרָנָא דְּרָחֵם הֲוָא יֵשׁוּע וַאמְרָא לְהוֹן שַׁקְלוּהִי לְמָרַן מֶן בֵּית קְבוּרָא וְלָא יָדְעָא אֶנָא אַיכָא סָמוּהִי׃
3 וַנְפַק שֶׁמְעוֹן וְהַו תַּלְמִידָא אַחֲרָנָא וַאתֵין הֲווּ לְבֵית קְבוּרָא׃
4 וְרָהְטִין הֲווּ תְּרֵיהוֹן אַכְחֲדָא הַו דֵּין תַּלְמִידָא רְהֵט קַדְמֵה לְשֶׁמְעוֹן וַאתָא קַדְמָיָא לְבֵית קְבוּרָא׃
5 וַאדִיק חֲזָא כִּתָּנֵא כַּד סִימִין מֵעַל דֵּין לָא עַל׃
6 אֶתָא דֵּין שֶׁמְעוֹן בָּתְרֵה וְעַל לְבֵית קְבוּרָא וַחֲזָא כִּתָּנֵא כַּד סִימִין׃
7 וְסוּדָרָא הַו דַּחֲזִיק הֲוָא בְּרִישֵׁה לָא עַם כִּתָּנֵא אֶלָּא כַּד כְּרִיךְ וְסִים לְסְטַר בַּחֲדָא דוּכְּתָא׃
8 הָידֵין עַל אַף הַו תַּלְמִידָא דְּאֶתָא קַדְמָיָא לְבֵית קְבוּרָא וַחֲזָא וְהֵימֵן׃
9 לָא גֵיר עַדְכִּיל יָדְעִין הֲווּ מֶן כְּתָבֵא דְּעָתִיד הֲוָא לְמִקַּם מֶן בֵּית מִיתֵא׃
10 וַאזַלוּ הָנוֹן תַּלְמִידֵא תוּב לְדוּכְתְּהוֹן׃

e רְהֵט רוץ
f פיר' איפה
g סום h אֶתָא i אֲרִיךְ
פיר' הכיש k עֲלַל
l פיר' בגדי פשתן
m סום
n פיר' מסוה
o חֲזַק פיר' חכש
p פיר' עד כאן
q קום r מות

* Cucurrit ergo, & venit ad Simone Petrum, & ad alium discipulum quem diligebat Iesus, & dicit illis, Tulerūt Dominum de monumento, & nescimus vbi posuerunt eum. 2
* Exiit ergo Petrus & ille alius discipulus, & venerunt ad monumentum. 3
* Currebant autem duo simul, & ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, & venit primus ad monumentum. 4
* Et cùm se inclinasset, vidit posita linteamina: non tamen introiuit. 5
B
* Venit ergo Simon Petrus sequens eum, & introiuit in monumentum, & vidit linteamina posita: 6
* Et sudarium quod fuerat super caput eius, non cum linteaminibus positum, sed separatim inuolutum in vnum locum. 7
* Tunc ergo introiuit & ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: & vidit, & credidit. 8
* Nondum enim sciebant Scripturā, quia oportuit eum à mortuis resurgere. 9
* Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. 10
* Maria autē stabat ad monumentum foris, plorās. Dum ergo fleret, inclinauit se, & prospexit in monumentum: 11
C
* Et vidit duos angelos in albis, sedētes, vnum ad caput, & vnum ad pedes, vbi positum erat corpus Iesu. 12
* Dicunt ei illi, Mulier, quid ploras? dicit eis, Quia tulerunt Dominū meum; & nescio vbi posuerunt eum. 13
* Hæc cùm dixisset, conuersa est retrorsum, & vidit Iesum stantem: & non sciebat quia Iesus est. 14
* Dicit ei Iesus, Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei, Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi vbi posuisti eum, & ego eum tollam. 15
D
* Dicit ei Iesus, Maria. Cōuersa illa, dicit ei, Rabboni (quod dicitur Magister.) 16
* Dicit ei Iesus, Noli me tangere (nōdum enim ascendi ad Patrem meum.) vade autem ad fratres meos, & dic eis, Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, Deum meum & Deū vestrum. 17

2 * τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
3 * ἐξῆλθεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
4 * ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.
5 * καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.
6 * ἔρχεται οὖν σίμων πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,
7 * καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
8 * τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν.
9 * οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
10 * ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί·
11 * μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον·
12 * καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
13 * καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
14 * καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ ἰησοῦς ἐστι.
15 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτὸν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ.
16 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ, ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.
17 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου. πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

11 מרים דין קימא הות לות קברא ובכיא וכד בכיא אדיקת בקברא׃ 12 וחזת תרין מלאכא בחורא
דיתבין חד מן אסדוהי וחד מן רגלוהי איכא דסים הוא פגרה דישוע׃ 13 ואמרין לה אנתתא מנא בכיא אנתי
אמרא להון דשקלוהי למרי ולא ידעא אנא איכא סמוהי׃ 14 הדא אמרת ואתפנית לבסתרה וחזת לישוע
דקאם ולא ידעא הות דישוע הו׃ 15 אמר לה ישוע אנתתא מנא בכיא אנתי ולמן בעיא אנתי היד סברה
דגננא הו ואמרא לה מרי אן אנת שקלתיהי אמר לי איכא סמתיהי אזל אשקליוהי׃ 16 אמר לה ישוע מריס
ואתפנית ואמרא לה עבראית רבוני דמתאמר מלפנא׃ 17 אמר לה ישוע לא תתקרבין לי לא גיר עדכיל
סלקת לות אבי זלי דין לות אחי ואמרי להון סלק אנא לות אבי ואבוכון ואלהי ואלהכון׃

בכא אדיק פיר הביט
חזא חיר פיר לבן
פיר מראשותיו
סום בכא איפה
סום פנא בסתר
אחור חזא קום בעא
סבר בלשון חשב
גנן שקל סום
אזל פנא
פיר אדוני

18 ܘܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܐܣܒܪܬ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܚܙܬܗ ܠܡܪܢ ܘܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܂

ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܚܕܬܐ

19 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܕܝܘܡܐ ܗܘ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܘܬܪܥܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܐ ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܩܡ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ܂
20 ܗܕܐ ܐܡܪ ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܣܛܪܗ ܘܚܕܝܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܚܙܘ ܠܡܪܢ܂
21 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
22 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܢܦܚ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܩܒܠܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂
23 ܐܢ ܬܫܒܩܘܢ ܚܛܗܐ ܠܐܢܫ ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗ ܘܐܢ ܬܐܚܕܘܢ ܕܐܢܫ ܐܚܝܕܝܢ܂
24 ܬܐܘܡܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܬܐ ܗܘ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ ܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ܂
25 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ ܚܙܝܢܝܗܝ ܠܡܪܢ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܐ ܐܚܙܐ ܐܢܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܘܘܟܝܬܐ ܕܙܩܝܦܐ ܘܐܪܡܐ ܐܢܐ ܒܗܝܢ ܨܒܥܬܝ ܘܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܣܛܪܗ ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ܂

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܚܕܬܐ

26 ܘܒܬܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܬܘܒ ܠܓܘ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܬܐܘܡܐ ܥܡܗܘܢ ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܟܕ ܬܪܥܐ ܐܚܝܕܝܢ ܩܡ ܒܡܨܥܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ܂
27 ܘܐܡܪ ܠܬܐܘܡܐ ܐܝܬܐ ܨܒܥܟ ܠܗܪܟܐ ܘܚܙܝ ܐܝܕܝ ܘܐܝܬܐ ܐܝܕܟ ܘܐܘܫܛ ܒܣܛܪܝ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐܠܐ ܡܗܝܡܢܐ܂
28 ܘܥܢܐ ܬܐܘܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܘܐܠܗܝ܂
29 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܗܫܐ ܕܚܙܝܬܢܝ ܗܝܡܢܬ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܐܘܢܝ ܘܗܝܡܢܘ܂
30 ܣܓܝܐܬܐ ܕܝܢ ܐܬܘܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ܂

18 * *Tunc venit Mariam Magdeloitho, & euangelizauit discipulis se vidisse Dominum nostrum, eaque sibi dixisse.*

Lectio vespertina Dominicæ nouæ.

19 * *Quum autem esset vespera diei illius primi hebdomadis, & ianuæ essent clausæ vbi erant discipuli propter metum Jihudæorum, venit Ieschua, stetitque inter eos, & dixit eis, Pax vobiscum.*
20 * *Hoc dixit, & ostendit eis manus suas & latus suum. Gauisi sunt itaque discipuli quum viderunt Dominum nostrum.*
21 * *Dixit autem eis Ieschua, Pax vobiscum. sicut misit me Pater meus, & ego mitto vos.*
22 * *Quumque hæc dixisset, insufflauit in eos, & dixit eis, Accipite Spiritum Sanctitatis.*
23 * *Si remiseritis peccata cuiquam, remittentur ei; sin alicuius retinueritis, erunt retenta.*
24 * *Thouma autem vnus ex duodecim, is qui dicitur Gemellus, non erat illic cum eis quum venit Jeschua.*
25 * *Et dicunt ei discipuli, Vidimus Dominum nostrum. Jlle verò dixit eis, Nisi videro in manibus eius locum clauorum, & coniecero in eum digitos meos, & immisero manum meam in latus eius, nequaquam crediturus sum.*

Lectio matutina Dominicæ nouæ.

26 * *Octo itaque post diebus, rursum intus erant discipuli, & Thouma cum eis, & venit Jeschua quum clausæ essent valuæ, stetitque in medio, ac dixit eis, Pax vobiscum.*
27 * *Dicitque Thoumæ, Jnfer digitum tuum huc; & aspice manus meas, & profer manum tuam, & immitte in latus meum; ne sis incredulus, sed fidelis.*
28 * *Et respondit Thouma, dixitque ei, Domine mi, & Deus mi.*
29 * *Dixit ei Ieschua, Nunc quia vidisti me, credidisti: Beati illi qui non viderunt me, & crediderunt.*
30 * *Multa porrò signa alia edidit Ieschua coram discipulis suis, quæ non sunt scripta in hoc libro.*

---

18 הידין אתת מרים מגדליתא וסברת לתלמידא דחזת למרן והלין אמר לה׃
קריינא דרמשא דחדבשבא חדתא מט
19 כד הוא דין רמשא דיומא הו דחד בשבא ותרעא אחידין הוו דאיכא דאיתיהון הוו תלמידא מטל דחלתא דיהודיא אתא ישוע קם בינתהון ואמר להון שלמא עמכון׃ 20 הדא אמר וחוי אנון אידוהי וסטרה וחדיו תלמידא דחזו למרן׃ 21 אמר להון דין ישוע שלמא עמכון איכנא דשדרני אבי אף אנא משדר אנא לכון׃
22 וכד אמר הלין נפח בהון ואמר להון קבלו רוחא דקודשא׃ 23 אן תשבקון חטהא לאנש נשתבקון לה ואן תאחדון דאנש אחידין׃ 24 תאומא דין חד מן תרעסרתא הו דמתאמר תאמא לא הוא תמן הוא עמהון כד אתא ישוע׃

אתא סבר כמו בשר
חזא קריא
חדת כמו חדש
אחד אית דחל
חוי הגיד פיר׳ צידו
חדא חזא שדר שלח
שבק אחד אמר
תאם

Venit Maria Magdelene annun- 18
cians discipulis, Quia vidi Dominum;
& hæc dixit mihi.

Cùm ergo serò esset die illo, vna 19
Sabbathorum, & fores essent clausæ, v-
bi erant discipuli cõgregati propter me-
tum Iudæorum: venit Iesus, & stetit in
medio, & dixit eis, Pax vobis.
Et cùm †hoc dixisset, ostẽdit eis ma- 20
nus & latus. Gauisi sunt ergo discipuli
viso Domino.
Dixit ergo eis Iesus iterũ, Pax vobis. 21
Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.
†Hoc cùm dixisset, insufflauit: & di- 22
cit eis, Accipite Spiritum sanctum:
Quorum remiseritis peccata, re- 23
mittuntur eis: & quorum retinueritis,
retenta sunt.
Thomas autem vnus ex duodecim, 24
qui dicitur Didymus, non erat cum eis
quando venit Iesus.
Dixerunt ergo ei alij discipuli, Vidi- 25
mus Dominum. Ille autem dixit eis, Ni-
si videro in manibus eius †fixuram cla-
uorum, & mittam digitũ meum in lo-
cum clauorum, & mittã manum meam
in latus eius; non credam.

Et post dies octo, iterum erant dis- 26
cipuli eius intus, & Thomas cum eis.
Venit Iesus ianuis clausis, & stetit in me-
dio†, & dixit: Pax vobis.
Deinde dicit Thomę, Infer digitum 27
tuum huc, & vide manus meas, & affer
manum tuam, & mitte in latus meum:
& noli esse incredulus, sed fidelis.
Respondit Thomas, & dixit ei: Do- 28
minus meus, & Deus meus.
Dicit ei Iesus: Quia vidisti me Tho- 29
ma, credidisti: beati qui non viderunt &
crediderunt.
Multa quidem & alia signa fecit Ie- 30
sus in conspectu discipulorum suorum,
quæ non sunt scripta in libro hoc.

18 ἔρχεται μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς
μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαβ-
βάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθη-
ταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ ἰησοῦς
καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν.
20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευ-
ρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον.
21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πάλιν, εἰρήνη ὑμῖν: καθὼς ἀ-
πέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.
22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς, λάβετε
πνεῦμα ἅγιον. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται
αὐτοῖς·
23 ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.
24 θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος δίδυμος,
οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ ἰησοῦς·
25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ἑωράκαμεν τὸν
κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν
τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον
τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ,
οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, καὶ θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ ἰησοῦς τῶν θυρῶν κε-
κλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν, εἰρήνη ὑμῖν.
27 εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ, φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ
ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς
τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.
28 καὶ ἀπεκρίθη θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὁ κύριός μου
καὶ ὁ θεός μου.
29 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας·
μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
30 πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς
ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ
βιβλίῳ τούτῳ.

25 ואמרין לה תלמידא חזין למרן הו דין אמר להון אן לא חזא אנא באידוהי דוכיתא דצצא ורמא אנא בה
צבעתי ומושט אנא אידי בדפנה לא מהימן אנא ׃ קרינא דצפרא דחד בשבא חרתא
26 ובתר תמניא יומין תוב לגו הוו תלמידא ותאומא עמהון ואתא ישוע כד אחידין תרעא קם
להון שלמא עמכון ׃ 27 ואמר לתאומא איתא צבעך להרכא וחזי אידי ואיתא אידך ואושט בגבי
הויא לא מהימנא אלא מהימנא ׃ 28 וענא תאומא ואמר לה מרי ואלהי ׃ 29 אמר לה ישוע
דחזיתני הימנת טוביהון לאילין דלא חזאוני והימנו ׃ 30 סגיאתא דין אתותא אחרניתא עבד ישוע קדם
תלמידוהי אילין דלא כתיבן בכתבא הנא ׃

חזא יד פיר׳ המקום
עבראית יהודות
כמו אצבעותי
ישט פיר׳ בצי ו׳ קרא
כמו שמנה
אחר פיר׳ כחוך אתא
פיר׳ לפה
חזא יד אתא ישט
הימן חזא טוב
פיר׳ אשרי
כנא אתא כמואות

31 ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܬܟܬܒ. ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܕܝܫܘܥ
ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܐ ܕܗܝܡܢܬܘܢ.
ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܒܫܡܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

ܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ

ܟܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܟܐ

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܘܝ ܬܘܒ ܢܦܫܗ ܝܫܘܥ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܥܠ ܝܡܐ ܕܛܝܒܪܝܘܣ. ܚܘܝ ܕܝܢ
2 ܗܟܢܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
ܘܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ. ܘܢܬܢܐܝܠ ܗܘ ܕܡܢ ܩܛܢܐ
ܕܓܠܝܠܐ. ܘܒܢܝ ܙܒܕܝ. ܘܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
3 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܨܘܕ ܢܘܢܐ.
ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܦ ܚܢܢ ܐܬܝܢ ܥܡܟ. ܘܢܦܩܘ
ܣܠܩܘ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܒܗܘ ܒܠܠܝܐ ܡܕܡ ܠܐ ܨܕܘ.
4 ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ ܩܡ ܝܫܘܥ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܘܠܐ
ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘ.
5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܛܠܝܐ. ܠܡܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ
ܡܕܡ ܠܡܠܥܣ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ.
6 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ ܡܢ ܓܒܐ
ܕܝܡܝܢܐ ܕܣܦܝܢܬܐ ܘܬܫܟܚܘܢ. ܐܪܡܝܘ. ܘܠܐ
ܐܫܟܚܘ ܠܡܓܕܗ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܢܘܢܐ ܕܐܚܕܬ.
7 ܘܐܡܪ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ
ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܗܢܘ ܡܪܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܟܕ
ܫܡܥ ܕܡܪܢ ܗܘ. ܢܣܒ ܟܘܬܝܢܗ ܐܣܪ ܒܚܨܘܗܝ
ܡܛܠ ܕܥܪܛܠܝ ܗܘܐ. ܘܫܕܐ ܢܦܫܗ ܒܝܡܐ ܕܢܐܬܐ
ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
8 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܣܦܝܢܬܐ ܐܬܘ. ܠܐ ܓܝܪ
ܪܚܝܩܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܐܬܝܢ ܐܡܝܢ.
ܘܓܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܗܝ ܕܢܘܢܐ.
9 ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܠܐܪܥܐ. ܚܙܘ ܓܘܡܪܐ ܟܕ ܣܝܡܢ.
ܘܢܘܢܐ ܟܕ ܣܝܡ ܥܠܝܗܝܢ ܘܠܚܡܐ.
10 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܝܬܘ ܡܢ ܢܘܢܐ ܕܨܕܬܘܢ
ܗܫܐ.

31 *Quin & hæc ſcripta ſunt, vt credatis Jeſchua eſſe Meſchicho Filium Dei: & quum credideritis habeatis in nomine eius vitam æternam.*

Ad oblationem Dominicæ nouæ.

CAP. XXI.

1 *POſtea rurſus oſtendit ſeſe Jeſchua diſcipulis ſuis ad mare Tiberiadis: oſtendit autem ſic:*
2 *Erant ſimul Schemeoun Kipho & Thoma qui dicitur Gemellus, & Nathanael, ille qui erat ex Kotne Galilææ, & Filij Zabdai, duoque alij ex diſcipulis.*
3 *Dixit eis Schemeoun Kipho, Abeo venatum piſces. Dicunt ei, Nos quoque imus tecum. Exierunt itaque & conſcenderunt nauiculam; & in illa nocte nihil piſcati ſunt.*
4 *Quum autem eſſet manè, ſtetit Jeſchua ad littus maris: neque nouerunt diſcipuli Jeſchua eſſe.*
5 *Et dixit eis Jeſchua, Pueri, num habetis quid ad manducandum? Dicunt ei, Non.*
6 *Ait illis, Coniicite rete à latere dextro nauiculæ, & inuenietis. Coniecerunt igitur, nec poterant attrahere rete præ multitudine piſcium quos continebat.*
7 *Dixit autem diſcipulus ille, quem amabat Jeſchua, ipſi Kipho, Hic eſt Dominus noſter. Ille verò Schemeoun, quum audiſſet Dominum noſtrum eſſe, accepta tunica ſua, præcinxit lumbos ſuos, (quandoquidem nudus erat) & deiecit ſe in mare, vt veniret ad Jeſchua.*
8 *Alij autem diſcipuli nauicula venerunt, (non enim multùm aberant à terra, ſed circiter ducentis cubitis) & trahebant rete illud piſcium.*
9 *Quum autem deſcendiſſent in terram, conſpiciunt prunas poſitas, & piſcem iis impoſitum, & panem.*
10 *Et dixit eis Ieſchua, Afferte ex piſcibus quos modò piſcati eſtis.*

31 אף הלין דכתיבן דתהימנון דישוע הו משיחא ברה דאלהא ומא דהימנתון נהוון לכון בשמה חיא דלעלם׃
דקורבא דחד בשבא חדתא כא קפאלון כא
1 בתר הלין חוי תוב נפשה ישוע לתלמידוהי על ימא דטבריוס חוי דין הכנא׃ 2 איתיהון הוו אכחדא שמעון
כאפא ותאומא דמתאמר תאמא ונתנאיל הו דמן קטנא דגלילא ובני זבדי ותרין אחרנין מן תלמידא׃
3 אמר להון שמעון כאפא אזל אנא אצוד נונא אמרין לה ואף חנן אתינן עמך ונפקו וסלקו לספינתא ובהו
4 כד דין הוא צפרא קם ישוע על יד ימא ולא ידעו תלמידא דישוע הו׃

31 * Hæc autem scripta sunt, vt credatis quia Iesus est Christus filius Dei: & vt credentes, vitam habeatis in nomine eius.

CAP. XXI.

1 POstea manifestauit se iterum Iesus discipulis suis ad mare Tiberiadis. Manifestauit autem sic: A

2 * Erant simul Simon Petrus & Thomas qui dicitur Didymus, & Nathanael qui erat à Cana Galilææ, & filij Zebedæi & alij ex discipulis eius duo.

3 * Dicit eis Simon Petrus, Vado piscari. Dicunt ei, Venimus & nos tecum. Et exierunt & ascenderunt in nauim: & illa nocte nihil prendiderunt.

4 * Manè autem iam facto stetit Iesus in litore: non tamen cognouerunt discipuli quia Iesus est.

5 * Dicit ergo eis Iesus, Pueri, nunquid pulmentarium habetis? Responderunt ei, Non.

6 * Dicit eis, Mittite in dexteram nauigij rete; & inuenietis. Miserunt ergo, & iam non valebant illud trahere præ multitudine piscium.

7 * Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Iesus, Petro, Dominus est. Simon Petrus cùm audisset quia Dominus B est, tunica succinxit se (erat enim nudus) & misit se in mare.

8 * Alij autem discipuli nauigio venerunt (non enim longè erant à terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium.

9 * Vt ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas, & piscem superpositum, & panem.

10 * Dicit eis Iesus, Afferte de piscibus quos prendidistis nunc.

31 * ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

κα'.

1 * Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς τιβεριάδος. ἐφανέρωσε δὲ οὕτως·

2 * ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος καὶ θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος, καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ κανᾶ τῆς γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο·

3 * λέγει αὐτοῖς σίμων πέτρος, ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ, ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 * πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν, οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι ἰησοῦς ἐστι·

5 * λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, παιδία, μήτι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, οὔ.

6 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 * λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς, τῷ πέτρῳ, ὁ κύριός ἐστι. σίμων οὖν πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·

8 * οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον. οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 * ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

10 * λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

5 וַאמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ [l] טַלְיֵא לְמָא אִית לְכוֹן מֵדֶם [m] לְמֶלְעַס אָמְרִין לֵהּ לָא׃ 6 אֵמַר לְהוֹן [n] אַרְמוֹ [o] מְצִידְתְּכוֹן
מִן גַּבָּא דְיַמִּינָא דִסְפִינְתָא וּמֶשְׁכְּחִין אַנְתּוּן וַארְמִיו וְלָא אֶשְׁכַּחוּ לְמֶגְרְדָהּ לַמְצִידְתָּא מִן [t] סוּגָאָא דְנוּנֵא [v] דְאַחֲדַת׃
7 וַאמַר תַּלְמִידָא הַוּ דְרָחֵם הֲוָא לֵהּ יֵשׁוּעַ לְכִאפָא הָנָא מָרַן הוּ שֶׁמְעוֹן דֵּין כַּד שְׁמַע דְמָרַן הוּ נְסַב [x] כּוּתִינֵהּ [y] סְחָא
בְחָצוֹהִי מֶטֻל [z] דְעַרְטֵלָיָא הֲוָא וַשְׁדָא נַפְשֵׁהּ בְיַמָּא [a] וְאֶתָא לְוָת יֵשׁוּעַ׃ 8 אַחֲרָנֵא דֵּין תַּלְמִידֵא בִסְפִינְתָא אֶתוֹ
לָא גֵּיר רַחִיקִין הֲווֹ סַגִּי מִן אַרְעָא אֶלָּא אַיְךְ מָאתַיִן [b] אַמִּין וְנָגְרִין הֲווֹ לָהּ [c] לַמְצִידְתָּא הַי דְנוּנֵא׃
9 כַּד דֵּין סְלֵקוּ לַארְעָא [d] חֲזוֹ [e] גּוּמְרֵא כַּד [f] סִימָן וְנוּנָא כַּד סִים עֲלֵיהֵין וְלַחְמָא׃
10 וַאמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ [g] אַיְתוֹ מֵן נוּנֵא [h] דְצַדְתּוּן הָשָׁא׃

[l] עבראית הנערים
[m] לְעֹס פיר' אכל
[n] רְמָא [o] צוד [t] סְגָא
[v] אֲחַד [x] פיר' בגד פשתן
[y] פיר' אזר [z] פיר' ערום
[a] אֲתָא [b] כמו אמות
[c] צוד [d] חֲזָא
[e] פיר' פחמים
[f] סוּם [g] אֲתָא [h] צוד

11 [illegible]

12 [illegible]

13 [illegible]

14 [illegible]

[illegible]

15 [illegible]

16 [illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

19 [illegible]

11 * *Et ascendit Schemeoun Kipho, traxitque rete in terram plenum piscibus magnis, centum & quinquaginta tribus: & toto illo onere non scissum est rete illud.*

12 * *Et dixit eis Jeschua, Venite, prandete. Nemo autem ex discipulis audebat interrogare eum qu is esset, quum scirent Dominum nostrum esse.*

13 * *Accessit autem Jeschua, & accepit panem & pisces, deditque eis.*

14 * *Hac iam tertia vice apparuit Ieschua discipulis suis, quum resurrexisset à mortuis.*

In commemoratione Schemeoun Petri, & sanctificatione Ecclesiæ, consecrationéque Episcopi.

15 * *Quum autem prandissent, dixit Jeschua Schemeoun Kipho, Schemeoun Barіouna,* [fili Columbæ] *amas me plusquàm hi? Dicit ei, Etiam Domine mi; tu nosti quòd amem te. Dixit ei Ieschua, Pasce mihi agnos meos.*

16 * *Dixit ei iterũ secunda vice, Schemeoun Barіouna, amas me? Dicit ei, Etiam Domine mi; tu scis quòd amem te. Dixit ei Ieschua, Pasce mihi oues meas.*

17 * *Dixit ei Ieschua rursum tertia vice, Schemeoun Barіouna amas me. At tristis fuit Kipho, quòd dixisset ipsi tertia vice, Amas me? proinde dixit ei, Domine mi, Tu omnia sapis, tu nosti quòd amem te. Ait illi Jeschua, Pasce mihi ouiculas meas.*

18 * *Amin amin dico tibi, quum puer esses, tu ipse cingebas lumbos tuos, & ibas quò volebas, quum autem senueris extendes manus tuas, aliusque cinget tibi lumbos tuos, et ducet te quò nolles.*

19 * *Hoc autem dixit, vt indicaret qua morte glorificaturus esset Deum. Et quum hæc dixisset, ait illi, Post me venito.*

---

11 וסלק שמעון כאפא ונגדה למצידתא לארעא כד מליא נוניא רורבא מאא וחמשין ותלתא ובהנא כלה יוקרא לא אתצריית מצידתא הי ׃
12 ואמר להון ישוע תו אשתרו אנש דין מן תלמידא לא ממרח הוא דנשאליוהי דידעין הוו דמרן הו ׃
13 קרב דין ישוע ושקל לחמא ונונא ויהב להון ׃
14 הדא דתלת זבנין אתחזי ישוע לתלמידוהי כד קם מן בית מיתא ׃
ברוכרנא דשמעון פטרוס ודקודש
עדתא וכירוטוניא דאפיסקופא נב
15 כד דין אשתריו אמר ישוע לשמעון כאפא שמעון בריונא רחם אנת לי יתיר מן הלין אמר לה אן מרי אנת

i מלא k רבב
l יקר ופיר׳ משא
m צרא n אתא o שרא
p אמרח q שאל r חזא
s מות t דכר
b כמו עדה c מן לשון יון
d מן לשון יון
עבראיה צופים
e שרא

11 * Ascendit Simon Petrus,& traxit rete in terram, plenum magnis piscibus, centum quinquaginta tribus. Et cùm tanti essent, non est scissum rete.

12 *Dicit eis Iesus, Venite,& prãdete. Et nemo audebat †discumbentium interrogare eum, Tu qui es? sciẽtes quia Dominus est.

13 * Et venit Iesus,&†accipit panem,& †dat eis; & piscem similiter.

14 * Hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis suis, quum surrexisset à mortuis.

15 * Cùm ergo prandissent,†dicit Simoni Petro Iesus, Simon † Iohannis, diligis me plus his? Dicit ei, Etiam Domine: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos.

16 * Dicit ei iterum, Simon † Iohannis, diligis me? Ait illi, Etiam Domine; tu scis quia amo te. Dicit ei†, Pasce agnos meos.

17 * Dicit ei tertiò, Simon †Iohannis amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertiò, Amas me? & dixit ei, Domine, tu omnia †scis: tu scis quia amo te. Dicit ei Iesus, Pasce oues meas.

18 * Amen, amen dico tibi, cùm esses iunior, cingebas te, & ambulabas vbi volebas. cùm autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quò tu non vis.

19 * Hoc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum. Et cùm hoc dixisset, dicit ei, Sequere me.

11 * ἀνέβη σίμων πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

12 * λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, δεῦτε, ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν, σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν.

13 * ἔρχεται οὖν ὁ ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.

14 * τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 * Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ ἰησοῦς, σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε. σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, βόσκε τὰ ἀρνία μου.

16 * λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

17 * λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, σίμων ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, φιλεῖς με· καὶ εἶπεν αὐτῷ, κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, βόσκε τὰ πρόβατά μου.

18 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

19 * τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι.

ידע אנת דרחם אנא לך אמר לה ישוע [f]רעי לי [g]אמרי׃ 16 אמר לה תוב דתרתין זבנין שמעון בריונא רחם
אנת לי אמר לה אין מרי אנת ידע אנת דרחם אנא לך אמר לה ישוע רעי לי [h]ערבי׃ 17 אמר לה ישוע תוב
דתלת זבנין שמעון בריונא רחם אנת לי [i]וכריה לה לכאפא דאמר לה דתלת זבנין דרחם אנת לי ואמר לה מרי כל מדם
אנת חכם אנת אנת ידע אנת דרחם אנא לך אמר לה ישוע רעי לי [k]נקותי׃
18 אמין אמין אמר אנא לך דכד [l]טלא הוית אנת לנפשך אסר הוית חציך ומהלך הוית לאיכא דצבא אנת מא דין
[m]דסאבת תפשוט [n]אידיך ואחרין [o]נאסור לך חציך [p]ונובלך לאיכא דלא צבא אנת׃
19 הדא דין אמר דנחוא באינא [q]מותא עתיד דנשבח לאלהא וכד אמר הלין אמר לה [r]תא בתרי׃

[f] רעא בלשון פרנס
[g] פיר׳ כבשי [h] פיר׳ צאני
[i] כרה
[k] פירושו רחלי
[l] פיר׳ נער
[m] סאב פיר׳ זקן
[n] יד [o] אסר
[p] יבל [q] מות
[r] אתא

ܒܕܘܟܪܢܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ ܀ ܟܓ ܀

20 ܐܬܦܢܝ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܘܚܙܝܗ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ ܗܘ ܕܢܦܠ ܗܘܐ ܒܚܫܡܝܬܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܡܢܘ ܡܫܠܡ ܠܟ܀
21 ܠܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ ܟܐܦܐ ܐܡܪ ܠܝܫܘܥ ܡܪܝ ܘܗܢܐ ܡܢܐ܀
22 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܡܐ ܠܟ ܐܢܬ ܬܐ ܒܬܪܝ܀
23 ܘܢܦܩܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܒܝܬ ܐܚܐ ܕܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ ܡܐܬ ܘܝܫܘܥ ܠܐ ܗܘܐ ܕܠܐ ܡܐܬ ܐܡܪ ܐܠܐ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܡܐ ܠܟ܀
24 ܗܢܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܘܐܦ ܟܬܒ ܐܢܝܢ ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ܀
25 ܐܝܬ ܕܝܢ ܐܦ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ ܗܠܝܢ ܕܐܠܘ ܚܕܐ ܚܕܐ ܡܬܟܬܒܢ ܗܘܝ ܐܦ ܠܐ ܗܘ ܥܠܡܐ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܣܦܩ ܗܘܐ ܠܟܬܒܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܗܘܘ ܀ ܀ ܀ ܀

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ ܕܡܠܠ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ ܀

In Commemorationem Iouchanon Euangelistæ.

20 * *Conuersus autem Schemeoun vidit discipulum illum, quem amabat Jeschua pone venientem, qui recubuerat in cœna super pectus ipsius Jeschua, dixeratque: Domine mi, quis est ille qui te prodit?*
21 * *Hunc quũ vidisset Kipho dixit: Jeschua Domine mi, hic autem quid?*
22 * *Dixit ei Jeschua: Si velim hunc manere vsquedum veniam, quid ad te? tu me sequere.*
23 * *Exiuit itaque hic sermo inter fratres, illum discipulum non esse moriturum: Jeschua autem nequaquam dixerat, Non morietur; sed: Si velim hunc manere vsque dum veniam, quid ad te?*
24 * *Hic est discipulus ille, qui testatus est de his omnibus, quique scripsit hæc: & scimus verum esse testimonium eius.*
25 * *Sunt autem & alia quamplurima, quæ fecit Jeschua: quæ si sigillatim scriberentur, ne ipse mundus quidem, vt puto, sufficeret ijs qui scriberentur libris.*

Finitum est Euangelium sacrosanctum Prædicatio Iohannis Euangelistæ, quod locutus est Ionicè Ephesi.

ᵃבְּדוּכְרָנָא דְיוֹחַנָן ᵇאֶוַנְגֶּלִוּסְטָא כג

20 ᶜוְאִתְפְּנִי שְׁמְעוֹן וַחֲזָא לְתַלְמִידָא הַו דְרָחֵם הֲוָא יֵשׁוּעַ דְאָתֵא בָתְרֵה הַו דִנְפַל הֲוָא ᵈבַּחֲשָׁמִיתָא עַל ᵉחַדְיֵה דְיֵשׁוּעַ וְאֶמַר מָרִי מַנוּ מַשְׁלֶם לָךְ׃
21 לְהָנָא כַּד חֲזָא כִּאפָא אֱמַר לְיֵשׁוּעַ מָרִי וְהָנָא מָנָא׃
22 אֱמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ אִן צָבֵא אֶנָא ᶠדְנִקְוֵא הָנָא עַדְמָא דְאָתֵא אֶנָא לָךְ מָא לָךְ אַנְתְּ תָא בָתַרִי׃
23 וְנֶפְקַת הָדָא ᵍמֶלְּתָא בֵּית אַחֵא דְהַו תַלְמִידָא לָא ʰמָאֵת יֵשׁוּעַ דֵין לָא הֲוָא וְלָא מָאֵת אֱמַר אֶלָּא אִן צָבֵא אֶנָא דְנִקְוֵא הָנָא עַדְמָא דְאָתֵא אֶנָא לָךְ מָא לָךְ׃

ᵃ דְכַר
ᵇ מן לשון יון סוריאית מסברנא
ᶜ פְּנָא ᵈ חָשֵׁם
ᵉ פיר׳ חיקו ᶠ פיר׳ משתה ערב
ᶠ קְוָא ᵍ מַלֵּל
ʰ מות

ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܐܘܢܓܠܣܛܐ ܒܐܬܘܬܐ ܘܟܠܝܢܐ ܕܡܘܪ̈ܝܐ ܕܡܫܝܚ ܒܪ
ܥܡܘܕܐ ܚܠܝܬܐ ܒܢܕܝܩܛܘ ܐܪܝܐܘ ܡܘܢܛܐܢܘ ܩܠܦܢܐ ܕܝܕܥܬܐ
ܐܠܗܝܬܐ ܫܠܝܚܗ ܕܦܝܠܝܦܘ ܡܠܟܐ ܡܗܝܡܢܐ.

B. Arias Montanus

Conuersus Petrus, vidit illum disci- 20
pulum quem diligebat Iesus, sequentem,
qui & recubuit in cœna super pectus e-
ius, & dixit, Domine, quis est qui tra-
det te?
Hunc ergo cùm vidisset Petrus, dicit 21
Iesu, Domine, hic autem quid?
Dicit ei Iesus, †Si eum volo manere 22
donec veniam, quid ad te? tu me sequere.
†Exiuit ergo sermo iste inter fratres, 23
quia discipulus ille non moritur. & non
dixit ei Iesus, Nō moritur: sed, †Sic eum
volo manere donec veniam, quid ad te?
Hic est discipulus ille qui testimo- 24
nium perhibet de his, & scripsit hæc: &
scimus quia verum est testimoniũ eius.
Sunt autem & alia multa quæ fecit 25
Iesus: quæ si scribantur per singula, nec
ipsum arbitror mundum capere posse
eos qui scribendi sunt, libros.

20 Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγά-
πα ὁ ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ
ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε, κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;
21 Τοῦτον ἰδὼν πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ, κύριε, οὗτος δὲ τί;
22 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχο-
μαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολούθει μοι.
23 ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ
μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ᾽, ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
ἔρχομαι, τί πρός σε;
24 οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ
γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυ-
ρία αὐτοῦ.
25 ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν
γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι
τὰ γραφόμενα βιβλία. ἀμήν.

---

24 הנו תלמידא [i] דאסהד על הלין כלהין ואף כתב אנין [k] וידעינן חנן דשרירא הי סהדותה ׃
25 איתיין אף אחרניתא סגיאא דעבד ישוע אילין דאלו חדא חדא [l] מתכתבן הוי אף לא הו עלמא איך דסבר
אנא ספק הוא לכתבא דמתכתבין הוו ׃

[i] סהד
[k] ידע
[l] כתב

שלם אונגליון קדישא [m] כרוזותא דיוחנן אונגליסטא דמלל יונאית באפסוס ׃

[m] כרז

Finis libri quatuor Euangelistarum literis & lingua Syrorum, quem approbauit cum accurata diligentia Benedictus Arias Montanus à Philippo rege Catholico delegatus Doctor Theologus.

B. Arias Montanus

PRAEFATIO BEATI HIERONYMI PRESBYTERI IN LIBRVM ACTVVM APOSTOLORVM.

ANIT Pſalmiſta: Ambulabunt de virtutibus in virtutes. Poſt Apoſtoli Pauli epiſtolas dudum vobis vno volumine tranſlatas, Dommon & Rogatiane chariſſimi, Actus Apoſtolorum compellitis vt transferam in Latinum: quem librum nulli dubium eſt à Luca Antiocheno arte medico, qui poſtea inſeruiens Paulo Apoſtolo Chriſti factus eſt diſcipulus, fuiſſe editum. Ceruices premit impoſita ſæpius oneris magnitudo: quia ſtudia inuidorum reprehenſione digna putant ea quæ ſcribimus. Illorũ nunquam odio & detractione, iuuante Chriſto, meum ſilebit eloquium.

Actus Apoſtolorum nudam quidem videntur ſonare hiſtoriam, & naſcentis Eccleſiæ infantiam texere, ſed ſi nouerimus ſcriptorẽ eorum Lucam eſſe medicum, cuius laus eſt in Euangelio: animaduertemus pariter omnia verba illius animæ languentis eſſe medicinam.

ALIVS PROLOGVS.

VCAS Antiochenſis natione Syrus, cuius laus in Euangelio canitur, apud Antiochiã medicinæ artis egregius, & Apoſtolorum Chriſti diſcipulus fuit: poſtea vſque ad confeſſionem Paulum ſecutus Apoſtolum, ſine crimine in virginitate permanens, Deo maluit ſeruire. Qui ſeptuaginta & quatuor annos ætatis agens in Bithynia obiit plenus Spiritu ſancto; quo inſtigante in Achaiæ partibus Euangelium ſcribens Græcis fidelibus incarnationem Domini fideli narratione oſtendit: eundemque ex ſtirpe Dauid deſcendiſſe monſtrauit. Cui non immerito ſcribendorum Actuum Apoſtolicorum poteſtas in miniſterio datur, vt Deo in Deum pleno & filio perditionis extincto, oratione ab Apoſtolis facta ſorte dominicæ electionis numerus compleretur: ſicque Paulus conſummationem apoſtolicis actibus daret, quem diu contra ſtimulum calcitrantem Dominus elegiſſet. Quod legentibus & requirentibus Deum breui potius voluit oſtendere ſermone; quàm prolixius aliquid faſtidientibus prodidiſſe: ſciens quòd operantem agricolam oporteat primum de ſuis fructibus edere. Quem ita diuina ſubſecuta eſt gratia, vt non ſolùm corporibus; ſed etiam animabus eius proficeret medicina.

ܟܬܒܐ ܕܦܪܟܣܝܣ. ܗܢܘ ܕܝܢ ܬܫܥܝܬܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ
ܛܘܒܢܐ: ܕܟܢܫ ܠܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܠܘܩܘܣ
܀ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ ܀
ܘܦܠܩܗ ܕܡܪܢ ܀ ܐ ܀ ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܟܬܒܐ ܩܕܡܝܐ ܟܬܒܬ ܐܘ ܬܐܘܦܝܠܐ: ܥܠ ܟܠܗܝܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܫܪܝ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܡܥܒܕ
2 ܘܠܡܠܦܘ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܣܬܠܩ.
ܡܢ ܒܬܪ ܕܦܩܕ ܗܘܐ ܐܢܘܢ ܠܫܠܝܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܓܒܐ
3 ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܐܦ ܚܘܝ ܠܗܘܢ ܢܦܫܗ
ܟܕ ܚܝ ܡܢ ܒܬܪ ܕܚܫ. ܒܐܬܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܒܝܘܡܝܢ
ܐܪܒܥܝܢ. ܟܕ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܥܠ
4 ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܐܟܠ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ:
ܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܢܦܪܩܘܢ. ܐܠܐ ܢܩܘܘܢ
5 ܠܫܘܘܕܝܗ ܕܐܒܐ. ܗܘ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢܝ. ܕܝܘܚܢܢ
ܐܥܡܕ ܒܡܝܐ: ܘܐܢܬܘܢ ܬܥܡܕܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
6 ܠܐ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ.
ܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ: ܐܢ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ ܡܗܦܟ
7 ܐܢܬ ܡܠܟܘܬܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܘ. ܠܐ ܗܘܬ
ܕܝܠܟܘܢ ܗܕܐ ܠܡܕܥ ܙܒܢܐ ܐܘ ܙܒܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܒܐ
8 ܣܡ ܐܢܘܢ ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܝܠܗ. ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܬܐ ܠܟܘܢ
ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܬܣܒܘܢ ܚܝܠܐ ܘܬܗܘܘܢ ܠܝ ܣܗܕܐ.
ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܐܦ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ.
9 ܘܥܕܡܐ ܠܣܘܦܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ: ܟܕ ܚܙܝܢ
ܒܗ ܐܣܬܠܩ. ܘܥܢܢܐ ܩܒܠܬܗ ܘܐܬܟܣܝ ܡܢ
10 ܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܟܕ ܚܝܪܝܢ ܗܘܘ ܒܫܡܝܐ ܟܕ ܗܘ ܐܙܠ
ܗܘܐ: ܐܫܬܟܚܘ ܠܗܘܢ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܩܝܡܝܢ ܠܘܬܗܘܢ.
11 ܒܠܒܘܫܐ ܚܘܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ
ܓܠܝܠܝܐ: ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܝܪܝܢ ܒܫܡܝܐ.
ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܕܐܣܬܠܩ ܡܢܟܘܢ ܠܫܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܢܐܬܐ
12 ܐܝܟ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢܝܗܝ ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ. ܘܡܢ
ܒܬܪܟܢ ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܡܢ ܛܘܪܐ
ܕܡܬܩܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܘܩܒܠ ܐܘܪܫܠܡ.
ܘܦܪܝܩ ܡܢܗ ܐܝܟ ܫܒܥܐ ܐܣܛܕܘܬ.

LIBER ACTVVM, HOC AVTEM EST HISTORIA Apostolorum beatorũ quam collegit sanctis Dominus meus Lucas Euãgelista, GVIDONE FABRICIO BODERIANO exscriptore & interprete.

Ascensionis Domini nostri CAP. I.

1 PRIMVM *librum scripsi, ô Theophile, de his omnibus quæ cœpit Dominus*
2 *noster Jeschua Meschicho facere & docere.* * *Vsque ad diem illum quo sublatus est, postquàm mandata dedisset*
3 *Apostolis illis quos elegit per Spiritũ Sanctitatis.* * *Quibus insuper ostendit seipsum viuentẽ (postquam passus est) signis quamplurimis, dum per dies quadraginta apparuit eis,*
4 *& locutus est de regno Dei.* * *Quumque comedisset cum eis panem, præcepit eis ne ab Ourischlẽ discederent; sed expectarẽt promissum illud Patris, quod* inquit *audistis ex me.*
5 * *Quoniam Iouchanon baptizauit aqua, vos autem baptizabimini in Spiritu Sanctitatis non multis pòst diebus.*
6 * *Illi autem quum congregati essent interrogarunt ipsum ac dicunt ei, Domine noster, num hoc tempore restitues regnum Is-*
7 *roieli?* * *Ait illis:* Hoc *quidem non est vestrum* [nimirum] *nosse tempus aut tempora illa, quæ Pater posuit in potestate suiipsius.*
8 * *Sed quum venerit super vos Spiritus ille Sanctitatis, recipietis virtutem, & eritis mihi testes in Ourischlem, & in tota Ihoudæa, ac etiam inter Schamaritanos, &*
9 *vsque ad fines terræ.* * *Quumque hæc dixisset, dum ipsi aspicerent eum, sublatus est, nubesque excepit eum, & operuit ab oculis*
10 *eorum.* * *Et quum suspicerent in cælum eo proficiscente, inuenti sunt duo viri ipsis*
11 *astantes cum vestimentis albis.* * *Et dicunt eis, Viri Galilæi, quid statis & suspicitis in cælum? hic Jeschua qui eleuatus est à vobis in cælos, ita veniet vt eum vidistis scandentem in*
12 *cælos.* * *Posteà verò reuersi sunt in Ourischlem à monte qui vocatur Domus oliuarum, qui est iuxta crepidinem Ourischlem, & distat ab ea circiter septem stadiis.*

כתבא דפרכסים הנו דין תשעיתהון דשליחא טובנא דכניש לקדישא מרי לוקוס אונגליסטא ׃
ופלקה דמרן א קפאלון א 1 כתבא קדמיא כתבת או תאופילא על כלהין אילין דשרי מרן ישוע משיחא
למעבד ולמלפו ׃ 2 עדמא ליומא הו דבה אסתלק מן בתר דפקד הוא אנון לשליחא אילין דגבא ברוחא
קודשא ׃ 3 הנון דאף חוי להון נפשה כד חי מן בתר דחש באתותא סגיאתא ביומין ארבעין כד
מתחזא הוא להון ואמר על מלכותא דאלהא ׃ 4 וכד אכל עמהון לחמא פקד אנון דמן אורשלם לא
נפרקון אלא נקוון לשודיה דאבא הו דשמעתון מני ׃ 5 דיוחנן אעמד במיא ואנתון תעמדון ברוחא
דקודשא לא בתר יומתא סגיאא ׃ 6 הנון דין כד כנישין שאלוהי ואמרין לה מרן אן בהנא זבנא

[a] מן לשון יון
[b] סלק [c] עבראית ספר
[d] עבר [e] אלף [f] סלק
[g] פיר׳ חגיד
[h] חיא [i] חשש [k] אתא כמו אות
[l] חזא [m] פרק בלשון רחק
[n] קוא [o] ירא ומזה
אשתורא [p] עמר בלשון סגל
[q] יום [r] שאל

ACTA APOSTOLORVM, BEATI LVCAE EVANGELISTAE.

CAPVT PRIMVM.

PRimvm quidem sermonem feci de omnibus, ô Theophile, quæ cœpit Iesus facere & docere, 1 A
* Vsque in diem qua præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est: 2
* Quibus & præbuit seipsum viuum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno Dei. 3
* Et conuescens, præcepit eis, ab Ierosolymis ne discederent, sed expectarēt promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum: 4
* Quia Iohannes quidem baptizauit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies. 5
* Igitur qui conuenerant, interrogabant eum, dicentes, Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel? 6 B
* Dixit autem eis, Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate: 7
* Sed accipietis virtutē superuenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudæa, & Samaria, & vsque ad vltimum terræ. 8
* Et cùm hæc dixisset, videntibus illis, eleuatus est: & nubes suscepit eum ab oculis eorum. 9
* Cùmque intuerentur in cælum euntem illum, ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis: 10
* Qui & dixerunt, Viri Galilæi, Quid statis aspicientes in cælum? hic Iesus qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum. 11
* Tunc reuersi sunt Ierosolymam à monte qui vocatur Olíueti, qui est iuxta Ierusalem, Sabbathi habens iter. 12

ΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ.

κεφαλ. α΄.

1 ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων ὦ θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,
2 * ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη,
3 * οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις δι᾽ ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ·
4 * καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου·
5 * ὅτι ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.
6 * οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ;
7 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ·
8 * ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
9 * καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
10 * καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ.
11 * οἳ καὶ εἶπον, ἄνδρες γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
12 * τότε ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.

מפנא אנת מלכותא ליסריל׃ 7 אמר להון הולא הות די לכון הדא למדע זבנא או זבנא אילין דאבא סם
אנון בשולטנא דנפשה׃ 8 אלא כד תאתא עליכון רוחא דקודשא תקבלון חילא ותהוון לי סהדא באורשלם
ובכלה יהוד ואף בית שמריא ועדמא לסופיה דארעא׃ 9 וכד הלין אמר כד חזין לה אסתלק ועננא קבלתה
ואתכסי מן עיניהון׃ 10 וכד חירין הוו בשמיא כד הו אזל הוא אשתכחו תרין גברין קימין להון בלבשא
חורא׃ 11 ואמרין להון גברא גליליא מנא קימין אנתון וחירין בשמיא הנא ישוע דאסתלק מנכון לשמיא
הכנא נאתא איך מא דחזיתוניהי דסלק לשמיא׃ 12 ומן בתרכן הפכו להון לאורשלם מן טורא דמתקרא
דבית זיתא דאיתוהי על גנב אורשלם ופריק מנה איך שבעא אסטדון׃

ידע פיר׳ זמן
שלט אתא סהד
סוף חזא סלק
כסא חור שכח בלשון מצא
קום חור פי׳ לבן
אתא חזא קרא
כמו גבעה פי׳ רחיק
מן לשון יון

13 ܘܡܐ ܕܥܠܘ ܣܠܩܘ ܠܥܠܝܬܐ
ܗܝ ܕܒܗ ܗܘܘ ܒܗ. ܦܛܪܘܣ ܘܝܘܚܢܢ. ܘܝܥܩܘܒ
ܘܐܢܕܪܐܘܣ. ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܬܐܘܡܐ. ܘܡܬܝ
ܘܒܪܬܘܠܡܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ. ܘܫܡܥܘܢ
14 ܛܢܢܐ. ܘܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܥܩܘܒ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܐܟܚܕܐ ܐܡܝܢܝܢ ܗܘܘ ܒܨܠܘܬܐ ܥܡ
ܢܫܐ. ܘܥܡ ܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܫܘܥ ܘܥܡ ܐܚܘܗܝ.

ܩܘܪܒܢܐ ܕܚܡܫܐ ܕܐܪ̈ܙܐ

ܒ

15 ܘܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܩܡ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ
ܡܨܥܬ ܬܠܡܝܕܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܕܐܢܫܐ ܐܝܟ
16 ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ. ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܙܕܩ ܗܘܐ
ܕܢܬܡܠܐ ܟܬܒܐ ܗܘ ܕܩܕܡ ܐܡܪ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܒܦܘܡܗ ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ
17 ܠܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܕܡܬܡܢܐ ܗܘܐ
ܥܡܢ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܦܣܐ ܒܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ.
18 ܗܢܐ ܗܘ ܕܩܢܐ ܠܗ ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܐܓܪܐ ܕܥܘܠܐ.
ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܦܠܓ ܡܢ ܡܨܥܬܗ.
19 ܘܐܬܐܫܕ ܟܠܗ ܓܘܗ. ܘܝܕܝܥܐ ܗܘܬ ܠܟܠܗܘܢ
ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܕܐܬܩܪܝܬ ܩܪܝܬܐ ܗܝ
ܒܠܫܢܐ ܕܐܬܪܐ ܚܩܠ ܕܡܐ. ܕܡܬܬܪܓܡܐ
20 ܩܪܝܬܐ ܕܕܡܐ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܣܦܪܐ
ܕܡܙܡܘܪܐ. ܕܬܗܘܐ ܥܡܘܪܬܗ ܚܪܒܐ ܘܠܐ ܢܗܘܐ
21 ܒܗ. ܘܬܫܡܫܬܗ ܢܣܒ ܐܚܪܝܢ. ܘܙܕܩ ܗܘܐ
ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܓܒܪܐ. ܕܗܘܘ ܥܡܢ
ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܕܥܠ ܘܢܦܩ ܠܘܬܢ ܡܪܢ
22 ܝܫܘܥ. ܕܫܪܝ ܡܢ ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ.
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܣܬܠܩ ܡܢ ܠܘܬܢ. ܕܢܗܘܐ
ܥܡܢ ܣܗܕܐ ܕܩܝܡܬܗ.
23 ܘܐܩܝܡܘ ܬܪܝܢ. ܠܝܘܣܦ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪܫܒܐ.
ܕܐܬܟܢܝ ܝܘܣܛܘܣ. ܘܠܡܬܝܐ.
24 ܘܟܕ ܡܨܠܝܢ ܐܡܪܘ. ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܝܕܥ ܠܒܘܬܐ ܕܟܠ.
ܚܘܝ ܠܡܢ ܓܒܝܬ ܡܢ ܬܪܝܢ ܗܠܝܢ.

13 * *Et poſtquam intraſſent, aſcenderunt in cęnaculum illud in quo degebant* Petrus & *Iouchanon, & Jaakoub, & Andreas, & Philippus, & Thouma, & Mathai, & Bar-Thoulmai, & Iaakoub filius Chalphai, & Schemeoū Zelotes, & Jihoudo filius Iaakoub.*
14 * *Hi omnes perdurabant in oratione animo vno* [vnanimes] *cum mulieribus, & cum Mariā matre Jeſchua, et cū fratribus ipſius.*

Ad oblationem feriæ v. Secretorum.

15 * *Porrò in diebus illis aſſurgēs Schemeoun Kipho in medio diſcipulorum (erat autem ille cætus hominū quaſi centum et viginti) dixit:*
16 * *Viri fratres, æquum fuit impleri Scripturam illam quam prædixit Spiritus ſanctitatis per os Dauid, de Jihoudo illo, qui fuit dux ijs, qui comprehenderunt Jeſchua.*
17 * *Quia annumerabatur nobiſcum, habueratque ſortem in hoc miniſterio.*
18 * *Js eſt qui acquiſiuit ſibi fundum ex mercede ſceleris: et cecidit in faciem ſuam humi, & crepuit per medium ſui, & effuſa ſunt omnia viſcera eius.*
19 * *Jdque notum eſt omnibus habitantibus in Ouriſchlem, ita vt fundus ille vocetur lingua regionis Hakal-demo; cuius expoſitio eſt, Ager ſanguinis.*
20 * *Scriptum eſt enim in libro Pſalmorum: Habitaculum eius fiat deſertum, & incola non ſit in eo: Et, Miniſterium eius accipiat alius.*
21 * *Oportet igitur vnū ex his viris qui fuerunt nobiſcum per totum hoc tempus quo introijt exijtque à nobis* [verſatus eſt nobiſcum] *Dominus noſter Ieſchua.*
22 * *Qui circuiuit* [exorſus eſt] *à baptiſmate Jouchanon, ad hunc vſque diem quo eleuatus à nobis, fieri nobiſcum teſtem reſurrectionis eius.*
23 * *Statuerunt itaque duos, Jauſeph, qui vocabatur Bar-Schabbo, qui cognominatus eſt Juſtus, & Mathia.*
24 * *Et inter orandum dixerunt: Tu Domine, noſti corda omnium, oſtende vtrum delegeris ex his duobus.*

13 וּבָתַר דְּעַלוּ סְלִקוּ לְהוֹן לְעִלִּיתָא הַיְדְּהָוַין הֲווּ בַהּ פֶּטְרוּס וְיוֹחָנָן וְיַעֲקוֹב וְאַנְדְּרֵאוּס וּפִילִיפּוֹס וְתָאוֹמָא וּמַתַּי וּבַר תּוּלְמַי וְיַעֲקוֹב בַּר חַלְפַי וְשִׁמְעוֹן טַנְנָא וִיהוּדָא בַּר יַעֲקוֹב׃
14 הָלֵין כֻּלְּהוֹן אַכְחֲדָא אָמִינִין הֲווּ בִצְלוֹתָא בַּחֲדָא נְפַשׁ עַם נְשָׁא וְעַם מַרְיַם אֶמֵּהּ דְּיֵשׁוּעַ וְעַם אַחוֹהִי׃
דְקוּרְבָא דְחַמְשָׁא דְאָרָזָא ב
15 וּבְהוֹן בְּיוֹמָתָא הָנוּן קָם שִׁמְעוֹן כֵּאפָא מְצַעַת תַּלְמִידֵא אִית הֲוָא דֵין תַּמָּן כְּנָשָׁא דְאֶנָשָׁא אַיךְ מְאָא וְעֶסְרִין וְאֶמַר׃
16 גַּבְרָא אַחַין זְדַק הֲוָא דְּנֶתְמְלֵא כְּתָבָא הוּ דְקַדֵּם אֶמַר רוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּפוּמֵהּ דְּדָוִיד עַל יְהוּדָא הוּ דַּהֲוָא מְדַבְּרָנָא לְהוֹן לְאָילֵין דְּאַחְדוּהִי לְיֵשׁוּעַ׃
17 דְּמֶתְמְנֵא הֲוָא עַמַּן וְאִית הֲוָא לֵהּ פְּסָא בְּתֶשְׁמֶשְׁתָּא הָדָא׃

עָלַל עֲלָה פי' חזר
קְנָן כמו קנא
פי' יחד
אָמַן צְלָא בלשון פעל
רָזָא פי' הסודים
זְדַק כמו צדק
מְלָא דְּבַר פי' נגזר
אֶחַד פי' פרוגנה
שַׁמֵּשׁ

13 Et cùm introiissent in cœnaculum, ascenderunt vbi † manebant Petrus & C Iohánes, & Iacobus & Andreas, Philippus & Thomas, Bartholomęus & Matthæus, Iacobus Alphæi & Simon Zelotes, & Iudas Iacobi.

14 Hi omnes erant perseuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus & Maria matre Iesu, & fratribus eius.

15 In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum, dixit, (erat autem turba hominum simul, ferè centum viginti:)

16 Viri fratres, oportet impleri Scripturam quam prædixit Spiritus sanctus per os Dauid de Iuda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Iesum:

17 Qui connumeratus erat in nobis, & sortitus est sortem ministerij huius.

18 Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius.

19 Et notum factum est omnibus habitantibus Ierusalem: ita vt appellaretur ager ille lingua eorum, Haceldema, hoc est, Ager sanguinis.

20 Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio † eorum deserta, D & non sit qui inhabitet in ea. Et Episcopatum eius accipiat alter.

21 Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati, in omni tempore in quo intrauit & exiuit inter nos Dominus Iesus,

22 Incipiens à baptismate Iohannis vsque in diem qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis.

23 Et statuerunt duos, Ioseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus, & Matthiam.

24 Et orantes dixerunt; Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus vnum,

13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅ, τε πέτρος καὶ ἰάκωβος, καὶ ἰωάννης καὶ ἀνδρέας, φίλιππος καὶ θωμᾶς, βαρθολομαῖος καὶ ματθαῖος, ἰάκωβος ἀλφαίου καὶ σίμων ὁ ζηλωτὴς, καὶ ἰούδας ἰακώβου·

14 οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν·

16 ἄνδρες ἀδελφοὶ ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος δαβὶδ, περὶ ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν ἰησοῦν,

17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.

18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, ἀκελδαμὰ, τουτέστι, χωρίον αἵματος.

20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.

21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος ἰησοῦς,

22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 καὶ ἔστησαν δύο, ἰωσὴφ τὸν καλούμενον βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη ἰοῦστος, καὶ ματθίαν·

24 καὶ προσευξάμενοι εἶπον, σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα,

18 הנא הו דקנא לה קריתא מן אגרא דחטיתא ונפל על אפוהי על ארעא ואתפרת מן מצעתה ואתאשד כלה
גויה : 19 והי הדא אתידעת לכלהון דעמרין באורשלם והכנא אתקריה קריתא הי בלשנה דאתרא
חקל דמא דאיתוהי תורגמה קורית דם : 20 כתיב גיר בספרא דמזמורא דדיריה תהוא חרבא ועמר לא
נהוא בה ותשמשתה נסב אחרין : 21 וליא היהכיל לחד מן הלין גברא דהוו עמן בכלה זבנא
ונפק עלין מרן ישוע : 22 דאקף מן מעמודיתה דיוחנן עדמא ליומא דאסתלק מן לותן דהו נהוא עמן סהדא
דקימתה : 23 ואקימו תרין ליוסף דמתקרא בר שבא דאשתמי יוסטוס ולמתיא :
24 וכד צליו אמרו אנת מריא ידע דבלבותא דכל חנא חד אינא דגבא אנת מן הלין תריהון :

ברת פיר' בקע אשד
פיר' מעיו ידע עמר
בלשון ישב קרא
פיר' שדה-דם
תרגם פיר' פירתו
פיר' יושב שמש ולא
פיר' צריך אקף פיר' התחיל
עמר סלק קום
קרא שמי צלא
בלשון פלל

25 ܕܗܘ ܢܩܒܠ ܦܣܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܘܫܠܝܚܘܬܐ ܕܡܢܗ ܦܪܩ ܝܗܘܕܐ ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܠܐܬܪܗ܂
26 ܘܐܪܡܝܘ ܦܣܐ܂ ܘܣܠܩ ܦܣܐ ܥܠ ܡܬܝܐ܂ ܘܐܬܡܢܝ ܥܡ ܚܕܥܣܪ ܫܠܝ̈ܚܐ܂

ܪܣܝܡ ܒܘܪܟܐ ܀ ܓ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ܂ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܟܚܕܐ܂
2 ܗܘܐ ܡܢ ܫܠܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܩܠܐ ܐܝܟ ܕܪܘܚܐ ܥܙܝܙܬܐ܂ ܘܐܬܡܠܝ ܗܘܐ ܡܢܗ ܟܠܗ ܒܝܬܐ ܗܘ ܕܒܗ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ܂
3 ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܠܫܢܐ ܕܡܬܦܠܓܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟ ܢܘܪܐ܂ ܘܝܬܒܘ ܥܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ܂
4 ܘܐܬܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ ܘܫܪܝܘ ܗܘܘ ܠܡܡܠܠܘ ܒܠܫܢ ܠܫܢ܂ ܐܝܟ ܡܐ ܕܪܘܚܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܡܠܠܘ܂
5 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܓܒܪܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ܂
6 ܘܟܕ ܗܘܐ ܩܠܐ ܗܢܐ܂ ܐܬܟܢܫ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܫܬܓܫ܂ ܡܛܠ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܕܒܠܫܢܗ ܡܡܠܠܝܢ܂
7 ܘܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܘܡܬܕܡܪܝܢ܂ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ܂ ܗܐ ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ܂ ܠܘ ܓܠܝܠܝܐ ܐܢܘܢ܂
8 ܐܝܟܢܐ ܫܡܥܝܢܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܠܫܢܗ ܕܒܗ ܝܠܝܕܝܢܢ܂
9 ܦܪܬܝܐ ܘܡܕܝܐ ܘܐܠܢܝܐ܂ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܬ ܢܗܪܝܢ܂ ܝܗܘܕܝܐ ܘܩܦܕܘܩܝܐ܂ ܘܕܡܢ ܦܢܛܘܣ ܘܕܡܢ ܐܣܝܐ܂
10 ܘܕܡܢ ܐܬܪܐ ܕܦܪܘܓܝܐ ܘܕܦܡܦܘܠܝܐ܂ ܘܕܡܢ ܡܨܪܝܢ ܘܕܡܢ ܐܬܪܘܬܐ ܕܠܘܒܐ ܕܒܝܬ ܩܘܪܝܢܐ܂ ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ ܡܢ ܪܗܘܡܐ܂
11 ܝܗܘܕܝܐ ܘܓܝܘܪܐ܂ ܘܕܡܢ ܩܪܛܐ ܘܥܪܒܝܐ܂ ܗܐ ܫܡܥܝܢܢ ܠܗܘܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܠܫܢܢ ܬܕܡܪܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
12 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܘܬܗܝܢ܂ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ܂ ܡܢܘ ܗܝ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ܂
13 ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܝܢ ܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ ܟܕ ܐܡܪܝܢ܂ ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܐܫܬܝܘ ܘܪܘܝܘ ܀

25 * *Vt ille accipiat sortem ministerij & Apostolatus, à quo deceßit Iihoudo, vt iret in locum suum.*

26 * *Coniecerunt igitur sortes, & sors ascendit ad Mathia, proinde annumeratus est cum vndecim Apostolis.*

Engonasi, positionéue genuum.

CAP. II.

1 P*Orrò quum impleti essent dies Pentecostes, dum congregati essent omnes simul:*

2 * *Extitit de repente è cælo sonus tanquam venti vehementis, eóque repleta est tota domus illa, in qua sedebant.*

3 * *Et visæ sunt eis linguæ quæ dispertitæ erant instar ignis, sederúntque super vnumquemque eorum.*

4 * *Et repleti sunt omnes Spiritu sanctitatis, cœperúntque loqui singulis linguis, prout Spiritus ille dabat eis eloqui.*

5 * *Erant autem viri quidam commorantes in Ourischlem, timentes Deum Iihoudæi ex omnibus gentibus quæ sub cælo sunt.*

6 * *Quumque extitisset sonitus ille, cõuenit totus populus, & commotus est, quòd audiret vnusquisque ex eis propria sua lingua eos loquentes.*

7 * *Percellebantur ac mirabantur, dicentes alius ad alium: Hi omnes qui loquũtur, nonne Galilæi sunt?*

8 * *Quomodo nos audiuimus* eos *sua quisque lingua qua nati sumus?*

9 * *Parthi, Medi, & Elanæi, & qui habitamus inter fluuios* [Mesopotamiam] *Iihoudæi, & Cappadoces, nec non ex regione Ponti, & Asiæ:*

10 * *Et ex regione Phrygiæ, & Pamphiliæ, & Mezren* [Aegypti] *partibusque Libyæ quæ sunt prope Cyrenen, & ij qui à Roma venerunt;*

11 * *Jihoudæi & proselyti: à Creta denique & Arabia, ecce audimus eos loquentes linguis nostris miranda Dei facinora.*

12 * *Admirabantur autem omnes, & obstupescebant dicentes alius ad alium: Quid hoc sibi vult?*

13 * *Alij verò irridebant eos, dicentes: Hi mustum biberunt, & inebriati sunt.*

---

25 דהו נקבל פסא דתשמשתא [c] ושליחותא דמנה [f] פרק יהודא [g] דנאזל לה לאתרה ׃ 26 [b] וארמיו פסא וסלקת
פסא ואתמני עם חד עסר שליחא ׃ [a] רסים בורכא ג קפלאון ב
1 וכד [b] אתמליו יומתא [c] דפנטקוסטא כד כנישין הוו כלהון [d] אכחדא ׃ 2 הוא [c] מן שליא מן שמיא קלא
איך דרוחא עזיזתא ואתמלי הוא מנה כלה ביתא הו דבה יתבין הוו ׃ 3 [f] ואתחזיו להון לשנא [g] דמתפלגין הוו איך
נורא [h] ויתבו על חד חד מנהון ׃ 4 ואתמליו כלהון ברוחא דקודשא [i] ואקפו הוו [k] לממללו בלשן לשן איך מא
דרוחא יהב הוא להון לממללו ׃ 5 [s] אית הוא דין גברא דעמרין באורשלם דדחלין מן אלהא יהודיא מן כל
עמא דתחית שמיא ׃

[e] שלח [f] בלשון רחק
[g] אזל [h] רמא [i] מנא
[a] סום [b] מלא
[c] מן לשון יון [d] פיר' יחד
[e] פיר' פתאם
[f] חזא [g] פלג [h] יתב
[i] אקף ההחיל
[k] מלל

ᵗAccipere locum ministerij huius & 25
Apostolatus, de quo preuaricatus est Iu-
das vt abiret in locum suum.
ᵗEt dederunt sortes eis, & cecidit sors 26
super Mathiam, & annumeratus est cũ
vndecim Apostolis.

CAP. II.

ET cùm complerentur dies Pente- 1
costes, erant omnes pariter in eodem A
loco.
ᵗEt factus est repentè de cælo sonus, 2
tanquam aduenientis spiritus vehemen-
tis, & repleuit totam domum vbi erant
sedentes.
ᵗEt apparuerunt illis dispertitæ lin- 3
guæ tanquam ignis, seditque supra sin-
gulos eorum:
ᵗEt repleti sunt omnes Spiritu san- 4
cto, & cœperũt loqui variis linguis, pro-
ut Spiritus sanctus dabat eloqui illis.
ᵗErant autem in Ierusalem habitan- 5
tes Iudæi, viri religiosi ex omni natione
quæ sub cælo est.
ᵗFacta autẽ hac voce conuenit mul- 6
titudo, & mente confusa est, quoniam
audiebat vnusquisque lingua sua illos
loquentes.
ᵗStupebant autem omnes, & mira- 7
bantur dicentes: Nónne, ecce, omnes isti
qui loquuntur, Galilæi sunt, B
ᵗEt quomodo nos audimus vnus- 8
quisque linguam nostram, in qua nati su
mus?
Parthi, & Medi, & Aelamitæ, & qui 9
habitant Mesopotamiam, Iudęam, &
Cappadociam, Pontum, & Asiam:
Phrygiam, & Pamphyliam, Ægyptũ 10
& partes Libyæ quæ est circa Cyrenen,
& aduenæ Romani,
ᵗIudæi quoque, & proselyti; Cretes, 11
& Arabes: audimus eos loquentes no-
stris linguis magnalia Dei.
ᵗStupebant autem omnes, & mira- 12
bantur, adinuicem dicentes: Quidnam
vult hoc esse?
ᵗAlij autem irridẽtes dicebant: Quia 13
musto pleni sunt isti.

25 ᵗλαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστο-
λῆς, ἐξ ἧς παρέβη ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν
ἴδιον.
26 ᵗκαὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ
ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

β'.

1 ᵗΚαὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς,
ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό·
2 ᵗκαὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερο-
μένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν
καθήμενοι.
3 ᵗκαὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ
πυρὸς, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν·
4 ᵗκαὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρ-
ξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου
αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.
5 ᵗἦσαν δὲ ἐν ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες ἰουδαῖοι ἄν-
δρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.
6 ᵗγενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος,
καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λα-
λούντων αὐτῶν.
7 ᵗἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλ-
λήλους, οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες γα-
λιλαῖοι;
8 ᵗκαὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡ-
μῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;
9 ᵗπάρθοι καὶ μῆδοι καὶ ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες
τὴν μεσοποταμίαν, ἰουδαίαν τε καὶ καππαδοκίαν, πόντον
καὶ τὴν ἀσίαν,
10 ᵗφρυγίαν τε καὶ παμφυλίαν, αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη
τῆς λιβύας τῆς κατὰ κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ῥω-
μαῖοι,
11 ᵗἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, κρῆτες καὶ ἄραβες ἀκούο-
μεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ με-
γαλεῖα τοῦ θεοῦ.
12 ᵗἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλ-
λον λέγοντες, τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;
13 ᵗἕτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον, ὅτι γλεύκους μεμε-
στωμένοι εἰσί.

---

6 וְכַד הֲוָא קָלָא הָו כְּנַשׁ כֻּלֵּה עַמָּא וְאֶשְׁתְּגַשׁ מֶטֻל דְשָׁמַע הֲוָא אֱנָשׁ אֱנָשׁ מֶנְהוֹן דְמַמַלְּלִין הֲווּ בְּלֶשָׁנַיְהוֹן׃
7 תְּהִירִין הֲווּ כֻּלְּהוֹן וּמֶתְדַּמְרִין כַּד אָמְרִין חַד לְחַד הָלֵין כֻּלְּהוֹן דְמַמַלְּלִין לָא הָא גְּלִילָיֵא אֶנוּן׃
8 אַיכַנָא חֲנַן שָׁמְעִין חֲנַן אֱנָשׁ אֱנָשׁ לֶשָׁנֵה דְבֵה יְלִידִין חֲנַן׃ 9 פַּרְתָיֵא וּמָדָיֵא וְאַלָנָיֵא וְאִילֵין דְעָמְרִין בֵּית
נַהֲרִין יְהוּדָיֵא וְקַפַּדוּקָיֵא וְדַמֶן אַתְרָא דְפָנְטוֹס וְדַאסִיַא׃ 10 וְדַמֶן אַתְרָא דְפְרוּגִיָא וְדַפַמְפוּלִיָא וְדַמֶצְרֵין
וְדַאתְרְוָתָא דְלוּבָא דְקַרִיבִין לְקוּרִינָא וְאִילֵין דְאָתוֹ מֶן רְהוֹמָא׃ 11 יְהוּדָיֵא וְגִיוֹרֵא וְדַמֶן קְרִיטָא וְעַרְבָיֵא הָא
שָׁמְעִין חֲנַן דְמַמַלְּלִין בְּלֶשָׁנַין דִילַן תֶּדְמְרָתֵה דַאלָהָא׃ 12 מֶתְדַמְרִין הֲווּ דֵין כֻּלְּהוֹן וְתָהִירִין כַּד אָמְרִין חַד לְחַד
דְמָנָא הִי הָדָא צְבוּתָא׃ 13 אַחְרָנֵא דֵין מַמִיקִין הֲווּ בְּהוֹן כַּד אָמְרִין הָלֵין מֵאַרִיתָא אֶשְׁתִּיו וְרְוִיו׃

שגש התר כמו המה
רמר ילד
עבראית ארם נהרים
אתא גיר דמר
פיר׳ נפלאות
תור פיר׳ אשתומם
צבא ממק פיר׳ לוץ
פיר׳ עסיס
שתא

14 ✱ ܘܒܬܪܟܢ ܩܡ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܥܡ ܚܕܥܣܪ
ܫܠܝܚܝܢ܂ ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ
ܘܟܠܟܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܗܕܐ
15 ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܝܕܝܥܐ ܘܨܘܬܘ ܠܡܠܝ܂ ✱ ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܟܢܐ
ܕܐܢܬܘܢ ܣܒܪܝܢ ܗܠܝܢ ܪܘܝܢ܂ ܗܐ ܓܝܪ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ
16 ܬܠܬ ܫܥܝܢ܂ ✱ ܐܠܐ ܗܕܐ ܗܝ ܕܐܡܝܪܐ ܒܝܘܐܝܠ
17 ܢܒܝܐ܂ ✱ ܕܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ ܐܡܪ ܐܠܗܐ܂ ܐܫܘܕ
ܪܘܚܝ ܥܠ ܟܠ ܒܣܪ܂ ܘܢܬܢܒܘܢ ܒܢܝܟܘܢ ܘܒܢܬܟܘܢ܂
ܘܥܠܝܡܝܟܘܢ ܚܙܘܢܐ ܢܚܙܘܢ܂ ܘܩܫܝܫܝܟܘܢ ܚܠܡܐ
18 ܢܚܠܡܘܢ܂ ✱ ܘܥܠ ܥܒܕܝ ܘܥܠ ܐܡܗܬܝ ܐܫܘܕ
19 ܪܘܚܝ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܘܢܬܢܒܘܢ܂ ✱ ܘܐܬܠ ܐܬܘܬܐ
ܒܫܡܝܐ ܘܚܝܠܘܬܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܕܡܐ ܘܢܘܪܐ ܘܥܛܪܐ
20 ܕܬܢܢܐ܂ ✱ ܫܡܫܐ ܢܬܗܦܟ ܠܚܫܘܟܐ ܘܣܗܪܐ ܠܕܡܐ܂
ܥܕܠܐ ܢܐܬܐ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܪܒܐ ܘܕܚܝܠܐ܂
21 ✱ ܘܢܗܘܐ ܟܠ ܕܢܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܢܚܐ܀

ܒܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ ✣

✣ ✣ ܗ ✣ ✣

22 ✱ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܫܡܥܘ ܡܠܐ ܗܠܝܢ܂ ܠܝܫܘܥ
ܢܨܪܝܐ ܓܒܪܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܚܙܝ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܒܚܝܠܐ
ܘܒܐܬܘܬܐ ܘܒܓܒܪܘܬܐ ܕܥܒܕ ܒܐܝܕܗ
ܐܠܗܐ ܒܝܢܬܟܘܢ܂ ܐܝܟ ܕܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
23 ✱ ܠܗܢܐ ܕܦܪܝܫ ܗܘܐ ܠܗܕܐ ܒܝܕܥܬܗ܂ ܘܒܨܒܝܢܗ
ܩܕܡܝܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܐܫܠܡܬܘܢܝܗܝ ܒܐܝܕܝ
ܥܘܠܐ ܘܙܩܦܬܘܢܝܗܝ ܘܩܛܠܬܘܢܝܗܝ܂
24 ✱ ܠܗܢܐ ܐܠܗܐ ܐܩܝܡܗ܂ ܘܫܪܐ ܚܒܠܝܗ ܕܫܝܘܠ܂
ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܕܢܬܠܒܟ ܒܗ ܫܝܘܠ܂
25 ✱ ܕܘܝܕ ܓܝܪ ܐܡܪ ܥܠܘܗܝ܂ ܡܩܕܡ ܗܘܝܬ ܚܙܐ
ܠܡܪܝ ܒܟܠܙܒܢ܂ ܕܥܠ ܝܡܝܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܐܙܘܥ܂
26 ✱ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܣܡ ܠܒܝ܂ ܘܪܘܙܬ ܬܫܒܘܚܬܝ܂
ܐܦ ܦܓܪܝ ܢܫܪܐ ܥܠ ܣܒܪܐ܂
27 ✱ ܕܠܐ ܫܒܩܬ ܠܗ ܠܢܦܫܝ ܒܫܝܘܠ܂ ܐܦܠܐ ܝܗܒܬ
28 ܠܚܣܝܕܟ ܕܢܚܙܐ ܚܒܠܐ܂ ✱ ܓܠܝܬ ܠܝ ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ܂
ܬܡܠܝܢܢܝ ܒܣܝܡܘܬܐ ܥܡ ܦܪܨܘܦܟ܂

14 * *Posteà verò stans Schemeoun Kipho cū*
vndecim Apostolis, extulit vocem suam, &
ait illis, Viri Iihoudæi, omnesque qui habi-
tatis in Ourischlem, hoc vobis notum esto, &
auscultate sermones meos.
15 * *Non enim vt vos putatis, isti ebrij sunt,*
quum ecce adhuc sit hora tertia.
16 * *Sed hoc illud est quod dictū est per Ioel*
17 *Prophetam :* * *Futurum est diebus nouissi-*
mis, vt effundam Spiritum meum super om-
nem carnem: & vaticinabuntur filij vestri
& filiæ vestræ, & iuuenes vestri visiones
videbunt, & seniores vestri somnia somnia-
18 *bunt.* * *Ac super seruos meos superque*
ancillas meas effundam Spiritum meum in
diebus illis, & vaticinabuntur.
19 * *Et edam signa in cælo, & virtutes su-*
per terram, sanguinem, & ignem, & vapo-
rem fumi.
20 * *Sol conuertetur in caliginem, & Luna*
in sanguinem ; priusquàm veniat dies ille
Domini magnus & tremendus.
21 * *Et futurum est, vt quicunque inuoca-*
uerit nomen Domini, seruetur.

Crepusculo Dominicæ magnæ
Resurrectionis.

22 * *Viri filij Jsroiel, audite hos sermones: Ie-*
schua illum Nazarenum virum, qui à Deo
apparuit apud vos virtutibus & præclarè
factis illis quæ Deus edidit inter vos per ma-
num ipsius, vt & vos nostis.
23 * *Hunc* inquam *quum ad hoc expositus es-*
set præscientia & voluntate Dei, tradidistis
manibus sceleratis, crucique affixistis, atque
trucidastis.
24 * *Deus autem suscitauit eum, solutisque*
funes inferorum, siquidem impossibile erat
eum retineri in inferis.
25 * *Dauid enim dixit de eo, Coram me præ-*
spiciebam Dominum meum semper, quippe
qui à dextera mea sit, ne commouear.
26 * *Propterea lætatum est cor meum, et ex-*
ultauit gloria mea, atque adeò corpus meum
27 *commorabitur in spe.* * *Quia non derelinques*
animam meam in inferis, nec dabis [sines] vt
Sanctus tuus videat corruptionem.
28 * *Reuelasti mihi viam vitæ: replebis me*
lætitia cum vultu tuo.

14 ובתרכן קם שמעון כאפא עם חד עסר שליחין [a] וארים קלה ואמר להון גברא יהודיא וכלהון דעמרין באורשלם
[b] הדא תהוא ידיעא לכון [c] וצותו [d] מלי : 15 לא גיר איכנא דאנתון סברין הלין [e] רוין דהא עדמא להשא תלת אנין
שעין : 16 אלא הדא הי [f] דאמירא ביואיל נביא : 17 נהוא ביומתא אחריא אמר אלהא [g] אשוד רוחי
על כל בסר [h] ונתנבון בניכון ובנתכון [i] וגדודיכון [k] חזונא נחזון וקשישיכון חלמא נחלמון :
18 ועל עבדי ועל אמהתי אשוד רוחי ביומתא הנון ונתנבון : 19 [l] ואתל [m] אתותא בשמיא [n] וגבורתא על
ארעא דמא ונורא [o] ועטרא [p] דתננא : 20 שמשא נתחלף [q] בעמטנא וסהרא בדמא עד לא [r] נאתא יומה דמריא
רבא ודחילא : 21 ונהוא כל [s] דנקרא שמה דמריא [t] נחא :

[a] רום [b] ידע [c] צוית
[d] מלל [e] רוא פיר׳ שכר
[f] אמר [g] שור כמו אשד
[h] נבא [i] פיר׳ בחוריכם
[k] חזא [l] נתל
[m] פיר׳ מופתים
[n] גבר [o] עבראיה קיטור
[p] פיר׳ עשן [q] פיר׳ ערפל
[r] אתא [s] קרא [t] חיא.

* Stans autem Petrus cum vndecim, 14
leuauit vocem suam, & locutus est eis:
Viri Iudæi, & qui habitatis Ierusalem v-
niuersi, hoc vobis notum sit, & auribus
percipite verba mea.
* Non enim, sicut vos æstimatis, hi e- 15
brij sunt; cùm sit hora diei tertia:
* Sed hoc est quod dictũ est per pro- 16
phetam Ioël:
* Et erit in nouissimis diebus, dicit 17
Dominus, effundam de Spiritu meo su-
per omnem carnem: & prophetabunt
filij vestri, & filiæ vestræ, & iuuenes ve-
stri visiones videbunt, & seniores vestri
somnia somniabunt.
* Et quidem super seruos meos, & su- 18
per ancillas meas in diebus illis effundã
de Spiritu meo, & prophetabunt.
* Et dabo prodigia in cælo sursum, & 19
signa in terra deorsum, sanguinem, & i-
gnem & vaporem fumi.
* Sol conuertetur in tenebras, & luna 20
in sanguinem, antequã veniat dies Do-
mini magnus & manifestus.
* Et erit, omnis quicunque inuocaue- 21
rit nomen Domini, saluus erit.

* Viri Israelitæ, audite verba hæc: Ie- 22
sum Nazarenum virum approbatum à
Deo in vobis, virtutibus & prodigiis &
signis quę fecit Deus per illum in medio
vestri, sicut † vos scitis:
* Hunc definito consilio & præscien- 23
tia Dei traditum, per manus iniquorum
affigentes, interemistis.
* Quem Deus suscitauit solutis dolo- 24
ribus inferni, iuxta quod impossibile e-
rat teneri illum ab eo.
* Dauid enim dicit in eum: Prouide- 25
bam Dominũ in conspectu meo, sem-
per: quoniam à dextris est mihi ne com
mouear.
* Propter hoc lætatum est cor meum, 26
& exultauit lingua mea: insuper & caro
mea requiescet in spe.
* Quoniam non derelinques animã 27
meam in inferno, nec dabis Sanctũ tuũ
videre corruptionem.
* Notas mihi fecisti vias vitæ: reple- 28
bis me iucunditate cum facie tua.

14 * σταθεὶς δὲ πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν
αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, ἄνδρες ἰουδαῖοι, καὶ οἱ
κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔ-
στω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου·
15 * οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι
γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·
16 * ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ·
17 * καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεὸς, ἐκ-
χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προ-
φητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεα-
νίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυ-
πνίοις ἐνυπνιασθήσονται·
18 * καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ
προφητεύσουσι.
19 * καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς
γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
20 * ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη
εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην
καὶ ἐπιφανῆ·
21 * καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου,
σωθήσεται.

22 * Ανδρες ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους·
ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον
εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι'
αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε·
23 * τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ
ἔκδοτον λαβόντες διὰ χειρῶν ἀνόμων, προσπήξαντες ἀ-
νείλετε·
24 * ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, κα-
θότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ·
25 * δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προωρώμην τὸν κύριον
ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν, ἵνα μὴ σα-
λευθῶ.
26 * διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο
ἡ γλῶσσά μου. ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ'
ἐλπίδι,
27 * ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, οὐδὲ
δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
28 * ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύ-
νης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

דנגה חד בשבא רבא דקימתא ר
22 גברא בני ישראל שמעו מלא הלין ישוע נצריא גברא דמן אלהא אתחזי לותכון בחילא ובגבורתא אתו
דאלהא עבד בינתכון באידה איך דאנתון ידעין אנתון ׃ 23 להנא דפריש הוא אלהא להרא בקדמות ידעתה
ובצביניה דאלהא אשלמתוניהי באידי רשיעא וזקפתון וקטלתון ׃ 24 אלהא דין אקימה ושרא חבליה דשיול
מטל דלא משכחא הות דנתתחדבה בשיול ׃ 25 דויד גיר אמר עלוהי מקדם חזא הוית למרי בכל זבן
ימיני הו דלא אזוע ׃ 26 מטל הנא אתבסם לבי ורוזת תשבוחתי ואף פגרי נאגן על סברא ׃ 27 דלא שבק
אנת לנפשי בשיול ולא יהב אנת לחסיך דנחזא חבלא ׃ 28 גליתה לי אורחא דחיא תמלינני בסימותא עם פרצופך ׃

קום חזא גבר
פי' מעשים נפלאים
ידע קדם צבא שלם
קום פי' אסורי שאול
אחר כמו בשאול
זוע בסם רוז
כמו גיל
שבח אגן שכן
פי' חסידך
גלא מלא פי' שמחה

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]

[illegible]

37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

29 * *Viri fratres, licet palàm dicere apud vos de patriarcha Dauid, eum & mortuum esse & sepultum, & monumentum eius esse apud nos ad hunc vsque diem.*
30 * *Etenim Propheta fuit, & sciebat iureiurando sibi iurasse Deum; De fructu ventris tui collocabo super solium tuum.*
31 * *Prospexitque & locutus est de resurrectione Meschicho, eum non iri derelictum in inferis, ne corpus quidem ipsius visurum corruptionem.*
32 * *Hunc Ieschua suscitauit Deus, & nos omnes sumus testes ipsius.*
33 * *Porrò ille dextera Dei exaltatus est, et accepit à Patre promissum quod est de Spiritu Sanctitatis, & effudit hoc donum, quod ecce vos videtis & auditis.*
34 * *Non enim Dauid ascendit in celum, quandoquidem ipse ait: Dixit Dominus Domino meo, sede à dextera mea.*
35 * *Vsquedum ponam inimicos tuos suppedaneum pedibus tuis.*
36 * *Certò sciat igitur tota domus Isroiel, Dominum & Meschicho factum esse à Deo hunc Ieschua, quem vos in crucem egistis.*

Feria secunda hebdomadis
VI. Ieiunij.

37 * *Quumque hęc audissent, compuncti sunt corde, dixeruntque Schemeoun & cæteris Apostolis, Quid faciemus fratres?*
38 * *Dixit eis Schemeoun: Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Domini Ieschua in remissionem peccatorum, vt recipiatis donum Spiritus Sanctitatis.*
39 * *Vobis enim factum est promissum, filiisque vestris, & iis omnibus qui longè sunt, quippe quos vocauerit Deus.*
40 * *Et aliis sermonibus quàmplurimis attestabatur eis; & efflagitabat ab eis, dicens; Seruamini ab hac generatione peruersa.*
41 * *Et quidam ex eis promptè exceperunt sermonem eius, credideruntque, ac baptizati sunt: ita vt additæ sint die illo animæ circiter mille.*
42 * *Et perseuerabant in doctrina Apostolorum; & communicabant in oratione, & in fractione Eucharistiæ.*

29 גַבְרֵא אַחַין x מַפַּס לְמֵאמַר עַין y בַּגְלֵא לְוָתְכוֹן עַל רִישׁ z אַבָהָתָא a דַּוִיד דְּאָף אֶתְקְבַר וּבֵית קְבוּרֵה אִיתַוהי לְוָת עַדְמָא לְיוֹמָנָא ׃
30 נְבִיָא הֲוָא גֵיר וְיָדַע הֲוָא b דְּמוּמָתָא יְמָא לֵה אֱלָהָא דְּמֶן פֵּארֵא c דְּכַרְסָךְ d אוֹתֵב עַל כּוּרְסְיָךְ ׃
31 וְקַדֵּם חֲזָא וּמַלֵּל עַל e קְיָמְתֵה דַּמְשִׁיחָא דְּלָא f אֶשְׁתְּבֵק בַּשְׁיוֹל אָף לָא פַּגְרֵה חֲזָא חֲבָלָא ׃
32 לְהָנָא יֵשׁוּעַ אֲקִים אֱלָהָא וְחְנַן כֻּלַּן g סָהֲדוֹהי ׃
33 וְהוּיוּ דַּבְיַמִינֵה דַּאלָהָא h אֶתְתְּרִים וְנְסַב מֶן אַבָא מוּלְכָנָא דְעַל רוּחָא דְּקוּדְשָׁא וְאַשַּׁד k מוֹהַבְתָּא הָדָא דְּהָא l חָזֵין אַנְתּוּן וְשָׁמְעִין אַנְתּוּן ׃
34 לָא הֲוָא גֵיר דַּוִיד סְלֵק לַשְׁמַיָא סַטַל דְּהוּ אֲמַר דַּאמַר מָרְיָא לְמָרִי m יְתֵב לָךְ מֶן יַמִינִי ׃
35 עַדְמָא n דַּאסִים בְּעֶלְדְּבָבַיךְ o כּוּבְשָׁא לְרַגְלַיךְ ׃
36 p שַׁרִירָאִית הָכִיל q נֶדַע כֻּלֵּהּ בֵּית יִסְרָיֵל דְּמָרְיָא וּמְשִׁיחָא עַבְדֵה אֱלָהָא לְהָנָא יֵשׁוּעַ דַּאנְתּוּן זְקַפְתּוּן ׃

x כַּס ומזה אַפֵּס y גְּלָא פיר׳ בפרהסיא z פיר׳ אבות a מוּת b יְמָא c בטנך d יְתֵב e קוּם f שְׁבַק g סְהֵד h רוּם i יְרְתָא ומזה אֶשְׁתּוֹרָא k יְהֵב l חֲזָא m יְתֵב n סוּם o הדם p שְׁרַר פיר׳ באמת q יְדַע

* Viri fratres, liceat audenter dicere 29
ad vos de Patriarcha Dauid, quoniam E
†defunctus est, & sepultus est: & sepul-
chrum eius est apud nos, vsq; in hodier-
num diem.
* Propheta igitur cùm esset, & sciret 30
quia iureiurãdo iurasset illi Deus de fru-
ctu lumbi eius sedere super sedem eius:
* Prouidens locutus est de resurre- 31
ctione Christi, quia neque derelictus est
in inferno, neque caro eius vidit corru-
ptionem.
* Hunc Iesum resuscitauit Deus, cu- 32
ius omnes nos testes sumus.
* Dextera igitur Dei exaltatus, & 33
promissione Spiritus sancti accepta à
Patre, effudit†hunc quem vos videtis &
auditis.
* Non enim Dauid ascendit in cæ- 34
lum: dicit autem ipse, Dixit Dominus
Domino meo, Sede à dextris meis,
* Donec ponam inimicos tuos sca- 35
bellum pedum tuorum.
* Certissimè sciat ergo omnis domus 36
Israel, quia & Dominum eum, & Chri-
stum fecit Deus, hunc Iesum quem vos
crucifixistis.

* His autem auditis, compuncti sunt 37
corde, & dixerunt ad Petrum & ad reli- F
quos Apostolos, Quid faciemus, viri
fratres?
* Petrus verò ad illos, Pœnitentiam 38
(inquit) agite, & baptizetur vnusquisq;
vestrum in nomine Iesu Christi in remis-
sionem peccatorum vestrorum: & acci-
pietis donum Spiritus sancti.
* Vobis enim est repromissio, & filiis 39
vestris, & omnibus qui longè sunt,
quoscunq; aduocauerit Dominus Deus
noster.
* Aliis etiam verbis plurimis testifica- 40
tus est, & exhortabatur eos, dicens, Sal-
uamini à generatione ista praua.
* Qui ergo receperunt sermonẽ eius, 41
baptizati sunt: & appositæ sunt in die il-
la animæ circiter tria millia.
* Erant autem perseuerantes in do- 42
ctrina Apostolorum, & communicatio-
ne fractionis panis, & orationibus.

29 * ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑ-
μᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ
ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας
ταύτης.
30 * προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν
αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀ-
ναστήσειν τὸν χριστὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ,
31 * προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ,
ὅτι οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ἅδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ
εἶδε διαφθοράν.
32 * τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσ-
μὲν μάρτυρες.
33 * τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν
τοῦ πνεύματος ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέ-
χεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε.
34 * οὐ γὰρ δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ
αὐτὸς, εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν
μου,
35 * ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν σου.
36 * ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος ἰσραὴλ, ὅτι καὶ
κύριον καὶ χριστὸν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν ἰησοῦν ὃν
ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 * Ακούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε
πρὸς τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, τί ποιήσομεν,
ἄνδρες ἀδελφοί;
38 * πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσατε, καὶ βαπτι-
σθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος.
39 * ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ
πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς
ἡμῶν.
40 * ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο καὶ παρεκάλει,
λέγων, σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
41 * οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ,
ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυ-
χαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.
42 * ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-
στόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προ-
σευχαῖς.

דתרין בשבא ושבתא דו [a] דצומא ח
37 וכד שמעו הלין [b] אתגנחו בלבהון ואמרו לשמעון ולשרכא דשליחא מנא נעבד אחין׃
38 אמר להון שמעון [c] תובו ועמדו אנש אנש מנכון בשמה דמריא ישוע [d] לשובקן [e] חטהא ותקבלון [f] מוהבתא
דרוחא דקודשא׃ 39 לכון גיר הוא [g] שודיא ולבניכון ולכלהון אילין דרחיקין אילין דהו אלהא [h] נקרא אנון׃
40 [i] ובמלא אחרניתא סגיאתא [k] מסהד הוא להון [l] ובעא הוא מנהון כד אמר [m] חיו מן שרבתא הדא [n] מעקמתא׃
41 ואנשין מנהון [o] עתידאית קבלו [p] מלתה והימנו ועמדו [q] ואתתוספו בהו יומא איך תלתא אלפין נפשן׃
42 [r] ואמינין הוו [s] ביולפנא דשליחא [t] ומשתותפין הוו [v] בצלותא [x] ובקציא [y] דאוכרסטיא׃

[a] צור [b] גנח פי' נדקר
[c] תוב כמו שוב
[d] שבק [e] חטא [f] יהב
[g] ירא ומזה אשתורא
[h] קרא [i] מלל [k] סהד
[l] בעא [m] חיא [n] עקם
[o] עתד [p] מלל [q] יסף
[r] אמן [s] אלף [t] שתף
[v] צלא [x] קצא [y] מן לשון יון

43 * ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܒܟܠ ܢܦܫ. ܘܐܬܘܬܐ
ܣܓܝܐܬܐ ܘܓܒܪܘܬܐ ܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܝܕ ܫܠܝܚܐ
44 ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ
ܐܟܚܕܐ ܗܘܘ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܓܘܐ
45 ܗܘܐ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܐ ܡܙܒܢܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ. ܘܡܦܠܓܝܢ ܗܘܘ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܡܕܡ
46 ܕܣܢܝܩ ܗܘܐ. * ܘܟܠܝܘܡ ܐܡܝܢܝܢ ܗܘܘ ܒܗܝܟܠܐ.
ܒܚܕܐ ܢܦܫ. ܘܒܒܝܬܐ ܩܨܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܣܬܐ.
47 ܘܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܣܝܒܪܬܐ ܟܕ ܪܘܙܝܢ. * ܘܒܒܪܝܪܘܬܐ
ܕܠܒܗܘܢ. ܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ ܟܕ ܝܗܝܒܝܢ
ܒܪܚܡܐ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܡܪܢ ܡܘܣܦ ܗܘܐ
ܟܠܝܘܡ ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ ܗܘܘ ܒܥܕܬܐ ܀

ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܕܗܒܐ ❖ ܘ ❖ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܓ ❖

1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܠܩܝܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ
ܐܟܚܕܐ ܠܗܝܟܠܐ. ܒܥܕܢܐ ܕܨܠܘܬܐ ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ.
2 * ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܓܝܪܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ.
ܡܫܩܠܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܦܝܢ ܗܘܘ ܡܝܬܝܢ
ܘܣܝܡܝܢ ܠܗ. ܒܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܕܡܬܩܪܐ ܫܦܝܪܐ.
ܕܢܗܘܐ ܫܐܠ ܙܕܩܬܐ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܥܐܠܝܢ ܠܗܝܟܠܐ.
3 * ܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܘܚܢܢ ܕܥܐܠܝܢ
ܠܗܝܟܠܐ. ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܙܕܩܬܐ.
4 * ܘܚܪܘ ܒܗ ܫܡܥܘܢ ܘܝܘܚܢܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ.
5 ܚܘܪ ܒܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܚܪ ܒܗܘܢ. ܟܕ ܡܣܟܐ ܗܘܐ
6 ܠܡܣܒ ܡܢܗܘܢ ܡܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ.
ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ ܠܝܬ ܠܝ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ ܝܗܒ
ܐܢܐ ܠܟ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܨܪܝܐ
7 ܩܘܡ ܗܠܟ. * ܘܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܘܐܩܝܡܗ.
ܘܡܚܕܐ ܐܫܬܪܪ ܪܓܠܘܗܝ ܘܥܩܒܬܗ.
8 * ܘܫܘܪ ܩܡ ܘܗܠܟ. ܘܥܠ ܥܡܗܘܢ ܠܗܝܟܠܐ.
ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܡܫܘܪ ܘܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ.
9 * ܘܚܙܝܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܟܕ ܡܗܠܟ ܘܡܫܒܚ
ܠܐܠܗܐ.

43 * *Extiterat autem timor in vnaquaque anima; & signa multa virtutesque edebantur per Apostolos in Ourischlem.*
44 * *Cunctique qui credebant vnà commorabantur; & quacunque habebant erant societatis.*
45 * *Et ij qui habebant possessionem, vendebant eam, ac diuidebant vnicuique prout egebat.*
46 * *Atque quotidie perseuerabant in templo vnanimes, & frangebant munus benedictum, capiebantque cibum exultantes:*
47 * *Et cum puritate cordis laudabant Deũ, quum inijssent gratiam coram vniuerso populo. Ac Dominus noster augebat quotidie eos, qui salui fiebant in Ecclesia.*

Feria sexta Auri.

CAP. III.

1 F*Actum est autem quum ascenderent Schemeoun Kipho & Iouchanon simul in templum tempore precationis hora nona:*
2 * *Vt ecce virum quendam claudum ab vtero matris suæ baiularent homines illi qui soliti erant eum afferre & ponere ad ianuam templi, quæ vocatur Speciosa, vt peteret eleemosynam ab iis, qui introibant in templum.*
3 * *Is quum vidisset Schemeoun & Iouchanon introeuntes in templum, petiit ab eis vt darent ipsi eleemosynam.*
4 * *Et respexerunt in eum Schemeoun & Iouchanon, dixeruntque ei, Intuere nos.*
5 * *Ipse autem intuitus est eos, sperans se ab eis aliquid accepturum.*
6 * *Ait illi Schemeoun, Aurum & argentum non habeo: sed quod habeo do tibi: In nomine Domini nostri Ieschua Meschicho Nazroio surge, ambula.*
7 * *Et apprehendit manum eius dexteram, & erexit eum: eoque momẽto obfirmati sunt pedes eius ac plantæ.*
8 * *Proinde exiliens stetit & ambulauit, & ingressus est cum eis templum, ambulans, & saliens, & glorificans Deum.*
9 * *Viditque totus populus ambulantem, & glorificantem Deum.*

43 וְהָוְיָא הֲוָת דֶּחַלְתָּא בְּכָל נְפֵשׁ [a] וְאָתְוָתָא סַגִּיאָתָא [b] וּגְבוּרָתָא הָוְיָן הֲוַי בְּיַד שְׁלִיחֵא בְּאוּרִשְׁלֵם ׃
44 וְכֻלְּהוֹן אִילֵין [c] דְּהַימֵנוּ הֲווּ אַכְחֲדָא הֲווּ וְכֻלְמֵדֵם דְּאִית הֲוָא לְהוֹן [d] דְּגַוָּא הֲוָא ׃ 45 וְאִילֵין דְּאִית הֲוָא
לְהוֹן [e] קֶנְיָנָא מְזַבְּנִין הֲווּ לֵהּ וּמְפַלְּגִין הֲווּ לְאֱנָשׁ אֱנָשׁ אַיְךְ [g] מֵדֵם [h] דְּסְנִיק הֲוָא ׃ 46 וְכֻלְיוֹם [i] אַמִּינִין הֲווּ בְּהַיכְלָא
בְּחֲדָא נַפְשׁ וּבְבַיְתָא [k] קָצְיִן הֲווּ [l] פְּרִיסְתָא וּמְקַבְּלִין הֲווּ סַיבָּרְתָא כַּד [m] רָוְזִין ׃ 47 [n] וּבְבַרִירוּתָא דְּלֶבְּהוֹן מְשַׁבְּחִין
לַאלָהָא כַּד [o] יְהִיבִין בְּרַחְמֵא קֳדָם כֻּלֵּהּ עַמָּא וּמָרַן [p] מוֹסֵף הֲוָא כֻּלְיוֹם לְאִילֵין [q] דְּחָאֵין הֲווּ [r] בְּעִדְּתָא ׃

[a] דְעֲרוּבְתָּא [b] דְּדַהֲבָא ו קפלאון ג

1 וְהָוָא דְּכַד סָלְקִין שֶׁמְעוֹן כֵּאפָא וְיוּחַנָן [c] אַכְחֲדָא לְהַיכְלָא [d] בְּעִדָּנָא [e] דִּצְלוֹתָא דְּתְשַׁע שָׁעִין ׃

[f] הֲוָא [a] פזר' מופתים
[b] מעשים נפלאים
[c] הַימֵן [d] גַּוָּא חבור [e] קְנָא
[g] כמו מדעם [h] פיר' צריך
[i] פיר' תמיד עמדים
[k] קְצָא [l] פיר' מנחה והוא לחם הקודש
[m] רְוַז [n] בְּרַר [o] יְהַב
[p] יְסַף [q] חֲוָא [r] כמו עדה
[a] עֲרַב [b] כמו זהב [c] כאחד
[d] פיר' עת [e] צְלָא בלשון תפלה

*Fiebat autem omni animæ timor: 43
multa quoque prodigia & signa per A-
postolos in Ierusalem fiebant, & metus
erat magnus in vniuersis.
*Omnes etiam qui credebant, erant 44
pariter,& habebant omnia communia.
*Possessiones & substantias vende- 45
bant,& diuidebant illa omnibus, prout
cuique opus erat.
*Quotidie quoque perdurãtes vna- 46
nimiter in templo, & frangentes circa
domos panem, sumebant cibum cum
exultatione & simplicitate cordis:
*Collaudantes Deũ,& habentes gra- 47
tiã ad omnem plebem. Dominus autem
augebat qui salui fiebant quotidie in id-
ipsum.

CAP. III.

Petrus autem & Iohannes ascendebãt 1
in templum ad horam orationis no- A
nam.
*Et quidam vir qui erat claudus ex 2
vtero matris suæ, baiulabatur: quem
ponebant quotidie ad portam templi,
quæ dicitur Speciosa, vt peteret eleemo-
synam ab introeuntibus in templum.
*Is cũm vidisset Petrũ & Iohannem 3
incipiẽtes introire in templum, rogabat
vt eleemosynam acciperet.
*Intuens autem in eum Petrus cum 4
Iohanne, dixit, Respice in nos.
*At ille intendebat in eos, sperans se 5
aliquid accepturum ab eis.
*Petrus autem dixit, Argentum & au 6
rum non est mihi: quod autem habeo,
hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Na
zareni surge, & ambula.
*Et apprehensa manu eius dextera, 7
alleuauit †,& protinus consolidatæ sunt B
bases eius & plantæ.
*Et exiliens stetit, & ambulabat: & 8
intrauit cum illis in templum ambulãs,
& exiliens,& laudans Deum.
*Et vidit omnis populus eum am- 9
bulantem, & laudantem Deum.

43 *ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλά τε τέρατα καὶ
σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο.
44 *πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅ-
παντα κοινά,
45 *καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ
διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε.
46 *καθ᾽ ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν
τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ᾽ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τρο-
φῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας,
47 *αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν
λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ᾽ ἡμέ-
ραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

γ΄.

1 *Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν,
ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐννάτην·
2 *καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρ-
χων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν πρὸς τὴν θύ-
ραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημο-
σύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν·
3 *ὃς ἰδὼν πέτρον καὶ ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ
ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην.
4 *ἀτενίσας δὲ πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ ἰωάννῃ, εἶπε,
βλέψον εἰς ἡμᾶς.
5 *ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ᾽ αὐτῶν λαβεῖν.
6 *εἶπε δὲ πέτρος, ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει
μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ
τοῦ ναζωραίου ἔγειραι καὶ περιπάτει.
7 *καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε. παραχρῆμα
δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά.
8 *καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε
σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν
τὸν θεόν.
9 *καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα
τὸν θεόν.

2 והא גברא חד חגירא דמן כרס אמה שקילין הוו אנשא איילין דמעלין הוו מיתין וסימין לה בתרעא דהיכלא
דמתקריא שפירא דנהוא שאל זדקתא מן הנון דעאלין להיכלא ׃ 3 הנא כד חזא לשמעון וליוחנן דעאלין להיכלא
בעא הוא מנהון דנתלון לה זדקתא ׃ 4 וחרו בה שמעון ויוחנן ואמרו לה חור בן ׃ 5 הו דין חר בהון כד
סבר הוא למסב מנהון מדם ׃ 6 אמר לה שמעון דהבא וסאמא לית לי אלא מדם דאית לי יהב אנא לך
בשמה דמרן ישוע משיחא נצריא קום הלך ׃ 7 ואחדה באידה דימינא ואקימה ובה בשעתא
רגלוהי ועקבוהי ׃ 8 ושור קם והלך ועל עמהון להיכלא כד מהלך ומשור ומשבח לאלהא ׃
9 וחזאוהי כלה עמא כד מהלך ומשבח לאלהא ׃

פיר׳ בטן
נער אתא סום
קרא כמו צדקה
עול כתל כמו כתן
חור כסב
כמו מדעם
זהב כסף אחד כמו אחז
ידי קום שרר
שור כרכר צלל

10 ✥ ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܕܗܘܝܘ ܗܘ ܚܕܝܪܐ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܟܠܝܘܡ
ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܙܕܩܬܐ . ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܡܬܩܪܐ ܫܦܝܪܐ.
ܘܐܬܡܠܝܘ ܬܡܗܐ ܘܬܗܪܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ✥

ܕܝܘܡ ܬܪܝܢ ܕܚܘܪܐ ✥ ܐ ✥

11 ✥ ܘܟܕ ܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܘܚܢܢ ܪܗܛ
ܟܠܗ ܥܡܐ ܟܕ ܬܗܝܪܝܢ ܠܘܬܗܘܢ . ܠܐܣܛܘܐ ܕܡܬܩܪܐ
12 ܕܫܠܝܡܘܢ ✥ ✥ ܘܟܕ ܚܙܐ ܫܡܥܘܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢܐ ܡܬܕܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܗܢܐ. ܐܘ ܡܢܐ ܚܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢ ܐܝܟ ܕܒܚܝܠܐ ܕܝܠܢ
13 ܐܘ ܒܫܘܠܛܢܢ ܥܒܕܢ ܗܕܐ ܕܢܗܠܟ ܗܢܐ. ✥ ܐܠܗܗ
ܗܘ ܕܐܒܪܗܡ ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܝܥܩܘܒ . ܐܠܗܐ
ܕܐܒܗܬܢ ܫܒܚ ܠܒܪܗ ܝܫܘܥ . ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ
ܐܫܠܡܬܘܢ ܘܟܦܪܬܘܢ ܒܗ ܩܕܡ ܐܦܘܗܝ ܕܦܝܠܛܘܣ
14 ܟܕ ܗܘ ܙܕܩ ܗܘܐ ܕܢܫܪܝܘܗܝ. ✥ ܐܢܬܘܢ
ܕܝܢ ܒܩܕܝܫܐ ܘܒܙܕܝܩܐ ܟܦܪܬܘܢ . ܘܫܐܠܬܘܢ ܠܟܘܢ
15 ܠܓܒܪܐ ܩܛܘܠܐ ܕܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. ✥ ܘܠܗ ܠܪܝܫܐ
ܕܚܝܐ ܩܛܠܬܘܢ . ܕܗܘ ܐܠܗܐ ܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ
16 ܡܝܬܐ. ܘܚܢܢ ܟܠܢ ܣܗܕܘܗܝ. ✥ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܫܡܗ. ܠܗܢܐ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܘ ܐܫܪ
ܘܐܚܠܡܗ. ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܗ ܝܗܒܬ ܠܗ ܗܕܐ
17 ܚܘܠܡܢܘܬܐ ܩܕܡ ܟܠܟܘܢ. ✥ ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܚܝ ܝܕܥ
ܐܢܐ ܕܒܛܘܥܝܝܐ ܥܒܕܬܘܢ ܗܕܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ
18 ܪܫܢܝܟܘܢ . ✥ ܘܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܩܕܡ ܐܟܪܙ
ܒܦܘܡ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܢܚܫ ܡܫܝܚܗ ܗܟܢܐ
19 ܫܡܠܝ. ✥ ܬܘܒܘ ܗܟܝܠ ܘܐܬܦܢܘ. ܕܢܬܚܣܘܢ
20 ܚܛܗܝܟܘܢ. ✥ ܘܢܐܬܘܢ ܠܟܘܢ ܙܒܢܐ ܕܢܝܚܬܐ ܡܢ
ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܗܘ ܕܡܛܝܒ ܗܘܐ
21 ܠܟܘܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ . ✥ ܗܘ ܕܘܠܐ
ܗܘܐ ܠܫܡܝܐ ܢܩܒܠܘܢܗ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܕܙܒܢܐ.
ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠ ܐܠܗܐ ܒܦܘܡ ܢܒܝܘܗܝ
22 ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ ܥܠܡ . ✥ ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܐܡܪ. ܕܢܒܝܐ
ܢܩܝܡ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܚܝܟܘܢ ܐܝܟܘܬܝ. ܠܗ
ܫܡܥܘ ܒܟܠܡܕܡ ܕܢܡܠܠ ܥܡܟܘܢ.

10 * *Et agnouerunt eum esse qui mendicans sedebat quotidie & petebat eleemosynam ad portam quæ vocatur Speciosa: & impleti sunt stupore & admiratione super eo quod acciderat.*

Feria secunda Candidatorum.

11 * *Quumque ipse teneret Schemeoun & Jouchanon, cucurrit totus populus mirabundus ad eos in porticũ quæ dicitur ipsius Sche-*
12 *lemoun.* * *Quod quum vidisset Schemeoun, respondit & dixit eis: Viri filij Isroiel, quid miramini propter hoc, aut cur nos intuemini, quasi virtute nostra aut propria potestate hoc effecerimus vt iste ambularet?*
13 * *Deus ille Abrohom, Jschok & Jaacoub, Deus Patrum nostrorum glorificauit Filium suum Ieschua, illum quem vos prodidistis et abnegastis in conspectu Pilati, quum ipse equum iudicaret eum esse absoluendum.*
14 * *Vos autem sanctum & iustum abnegastis, & postulastis vobis virum homicidam vt daretur vobis.*
15 * *Illum verò principem vitæ interfecistis, quem suscitauit Deus à mortuis; & nos omnes sumus testes eius.*
16 * *Et in fide nominis ipsius hunc quem videtis & nostis ille confirmauit & sanauit: & fides quæ per ipsum est, dedit huic istam sanitatem coram vobis omnibus.*
17 * *Nunc autem, fratres mei, scio per errorem vos hoc fecisse, prout fecerunt & primates vestri.*
18 * *At Deus sicuti prænunciauerat per os omnium Prophetarum, passurum Meschicho, ita impleuit.*
19 * *Pœnitentiam ergo agite, & conuertimini, vt deleantur peccata vestra;*
20 * *Et obueniant vobis tempora quietis à conspectu Domini; mittátque vobis illum, qui paratus erat vobis, Ieschua Meschicho.*
21 * *Quem oportet cælo capi vsque ad complementum temporum illorum omnium, de quibus locutus est Deus per os sanctorũ Prophetarum suorum à sæculo.*
22 * *Mousche enim dixit: Prophetam suscitabit vobis Dominus ex fratribus vestris sicuti me: hunc audite in omnibus quæ collocutus fuerit vobis.*

אֶשְׁתְּוַדְעוּהִי דְּהוּיוּ הוּ חֲדוֹרָא דְּיָתֵב הֲוָא כֻלְיוֹם וְשָׁאֵל הֲוָא זֶדְקְתָא עַל תַּרְעָא דְּמֶתְקְרֵא שַׁפִּירָא וְאֶתְמְלִיו תֶּמְהָא
וְתֻהְרָא עַל מֶדֶם דַּהֲוָא׃ דְּיוֹם תְּרֵין דְּחִוָרֵא 1 11 וְכַד אֲחִיד הֲוָא לְשֶׁמְעוֹן וְלִיוֹחַנָן רְהֵט כֻּלֵּה
עַמָּא כַּד תְּהִירִין לְוָתְהוֹן לְאֶסְטְוָא דְּמֶתְקְרֵא דַּשְׁלֵימוֹן׃ 12 וְכַד חֲזָא שֶׁמְעוֹן עֲנָא וַאֲמַר לְהוֹן גַּבְרֵא בְּנַי
אִיסְרָיֵל מָנָא מֶתְדַּמְּרִין אַנְתּוֹן בְּהָנָא אוֹ בַּן מָנָא חָיְרִין אַנְתּוֹן אַיךְ הוּ דַּבְחַילָא דִּילַן אוֹ בְּשׁוּלְטָנַן עֲבַדְןָ הָדָא דַּנְהַלֵּךְ
הָנָא׃ 13 אֱלָהֵה הוּ דַּאבְרָהָם וְדַאיסְחָק וְדַיַעְקוּב אֱלָהָא דַּאבָהָתַן שַׁבַּח לַבְרֵהּ יֵשׁוּעַ הַו דַּאנְתּוֹן
אַשְׁלֶמְתּוֹן וּכְפַרְתּוֹן בֵּהּ קְדָם אַפּוּהִי דְּפִילַטוֹס כַּד הוּ זַדֵּק הֲוָא דְּנֶשְׁרֵיוּהִי׃ 14 אַנְתּוֹן דֵּין בְּקַדִּישָׁא
וּבְזַדִּיקָא כְּפַרְתּוֹן וּשְׁאֶלְתּוֹן לְכוֹן לְגַבְרָא קָטוֹלָא דְּנֶתְיְהֵב לְכוֹן׃ 15 וְלֵהּ לְרִישָׁא דְּחַיֵּא קְטַלְתּוֹן

b יְדַע מזה אֶשְׁתַּוַדַע
c פיר׳ שואל צדקה
d קְרָא e מְלָא f תְּמַה
g דְּמַר פיר׳ לבנים
b אֲחַר ' תְּהַר כמו תמת
d מן לשון יון ופיר׳ אולם
e קְרָא g דְּמַר חור
h שְׁלַט i שְׁלַם k שְׁרָא
l קְטַל m יְהַב n כמו חיים

* Cognoscebant autem illum, quòd 10
ipse erat qui ad eleemosynam sedebat
ad Speciosam portam templi: & impleti
sunt stupore & extasi in eo quod conti-
gerat illi.
*Cùm † teneret autem Petrum & Io- 11
hannem, cucurrit omnis populus ad
eos ad porticum quæ appellatur Salo-
monis, stupentes.
* Videns autem Petrus, respondit ad 12
populum: Viri Israelitæ, quid miramini
in hoc, aut nos quid intuemini, quasi no
stra virtute aut † pietate fecerimus hunc
ambulare?
* Deus Abraham, & Deus Isaac, & 13
Deus Iacob, Deus Patrum nostrorum, C
glorificauit filium suũ Iesum, quem vos
quidẽ tradidistis & negastis ante faciem
Pilati, iudicante illo dimitti.
* Vos autem sanctum & iustum ne- 14
gastis, & petistis virum homicidam do-
nari vobis:
* Authorem verò vitæ interfecistis, 15
quem Deus suscitauit à mortuis; cuius
nos testes sumus.
* Et in fide nominis eius, hunc quem 16
vos † videtis & nostis, cõfirmauit nomen
eius: & fides, quæ per eum est, dedit illi
integram sanitatem istam in conspectu
omnium vestrum.
* Et nunc fratres scio quia per igno- 17
rantiam fecistis, sicut & principes vestri.
* Deus autem quæ prænuntiauit per 18
os omnium Prophetarũ, pati Christum
suum, sic impleuit.
* Pœnitemini igitur, & conuertimi- 19
ni, vt deleantur peccata vestra:
* Vt cùm venerint tempora refrigerij 20
à conspectu Domini, & miserit eum qui
prædicatus est vobis, Iesum Christum,
* Quem oportet quidem cælum sus- 21
cipere vsque in tempora restitutionis
omnium, quæ locutus est Deus per os
sanctorum suorum, à seculo Propheta-
rum.
* Moyses quidem dixit: Quoniã Pro- 22
phetã suscitabit vobis Dominus Deus
vester de fratribus vestris tanquam me:
ipsum audietis iuxta omnia quæcunque
locutus fuerit vobis.

10 * ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημο-
σύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλή-
σθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 * κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον καὶ ἰω-
άννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ
τῇ καλουμένῃ σολομῶντος, ἔκθαμβοι.
12 * ἰδὼν δὲ πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαὸν, ἄνδρες ἰσ-
ραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε
ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν
αὐτόν;
13 * ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ, ὁ θεὸς τῶν πα-
τέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς πα-
ρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον πιλάτου, κρί-
ναντος ἐκείνου ἀπολύειν.
14 * ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε
ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν·
15 * τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν·
16 * καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε
καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων
ὑμῶν.
17 * καὶ νῦν ἀδελφοὶ, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,
ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.
18 * ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν
προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστὸν, ἐπλήρωσεν οὕτω.
19 * μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆ-
ναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας,
20 * ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου
τοῦ κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν ἰησοῦν
χριστὸν,
21 * ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστά-
σεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος πάντων τῶν
ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.
22 * μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, ὅτι προ-
φήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελ-
φῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λα-
λήσῃ πρὸς ὑμᾶς·

דלה אקים אלהא מן בית מיתא וחנן כלן סהדוהי׃ 16 ובהימנותא דשמה להנא דחזין אנתון וידעין
אנתון הו אשר ואסי והימנותא דבה יהבת לה חדא חלימותא קדם כלכון׃ 17 ברם השא אחי ידע
אנא דבטועה עבדתון הדא איך דעבדו רישיכון׃ 18 ואלהא איך מדם דקדם אכרז בפום כלהון נביא
דנחש משיחה מלי הכנא׃ 19 תובו הכיל ואתפנו איכנא דנתעטון חטהיכון׃ 20 ונאתון לכון זבנא
דניחתא מן קדם פרצופה דמריא ונשדר לכון לאינא דמטיב הוא לכון לישוע משיחא׃ 21 דלה ולא לשמיא
דנקבלון עדמא למוליא דזבנא דכלהין אילין דמלל אלהא בפומא דנביוהי קדישא דמן עלם׃
22 מושא גיר אמר דנביא נקים לכון מריא מן אחיכון אכותי לה שמעו בכלמא דנמלל עמכון׃

קום מות סהד
חימן חזא שרר
אסא יהב
פיר׳ רפאות
טעה כמו טעא
כמו ראשוניכם
חשש תוב פנא
עטא פיר׳ מחה
נוח טיב מלא קום
פיר׳ כמוני

23 * *Et futurum est vt omnis* anima quæ *non audierit Prophetam illum,* anima inquam *illa pereat à populo suo.*

24 * *Et Prophetæ omnes à Schemouil & iij qui post eum fuerunt, locuti sunt ac prædicarunt de diebus istis.*

25 * *Vos estis filij Prophetarum & fœderis quod iniit Deus cum Patribus nostris, dum dixit Abrohom, In semine tuo benedictionem consequentur omnes familiæ terræ.*

26 **Vobis primùm suscitauit, misitque Deus Filiū suum qui benediceret vobis, si conuersi fueritis & egeritis pœnitentiam de flagitiis vestris.*

In commemoratione Martyrum.

CAP. IIII.

1 *Qvumque illi hos sermones loquerentur ad populum, insurrexerunt in eos Sacerdotes & Zadoukæi, & præfecti templi.*

2 **Quum excandescerent in eos, quippe qui docerent populum, & prædicarent in Mschicho resurrectionem à mortuis.*

3 **Proinde iniecerunt in eos manus, & custodierunt eos in diem posterum, quòd prope esset vespera.*

4 **Multi autem qui audierant sermonem, crediderunt: et erant numero circiter quinquies mille viri.*

5 **Cæterū postero die congregati sunt Principes,*

6 *cipes, & Seniores & Scribæ:* * *Itemque Chanon summus Sacerdos, & Kaiopho, & Iouchanon, & Alexander, & quotquot erant ex genere summorum Sacerdotum:*

7 * *Qumque statuissent eos in medio, interrogabant eos, Quanam virtute, aut quo nomine hoc fecistis?*

8 **Tunc Schemeoun Kipho repletus est Spiritu Sanctitatis, & dixit eis: Principes populi, & Seniores domus Jsroiel, audite:*

9 **Si nos hodie in ius vocamur à vobis propter beneficium quod collatum est in hominem ægrotum, quomodo iste sanitati sit restitutus:*

10 *tutus:* * *Hoc notum sit vobis, totique populo Isroiel, quòd in nomine Ieschua Mschicho Nazareni illius, quem vos in crucem egistis, quem Deus excitauit à mortuis, in hoc ipso* inquam *ecce stat iste coram vobis sanus.*

---

23 ויהא כל נפשא דלא תשמע לנביא הו תאבד נפשא הי מן עמה : 24 ונביא כלהון דמן שמואיל
ואלכדמן בתרה הוו מללו ואכרזו על יומתא הנון : 25 אנתון אנון בניהון דנביא ודיתקא אידא דסם
אלהא עם אבהיכון כד אמר לאברהם דבזרעך נתברכן כלהין שרבתא דארעא : 26 לכון מן קדם אקים ושדר
אלהא ברה כד מברך לכון אן תתפנון ותתובון מן בישתכון :
בדוכרנא דסהדא ח קפלאון ד
1 וכד הלין מלא ממללין הוו לעמא קמו עליהון כהנא וזדוקיא וארכונא דהיכלא : 2 כד מתחמתין
הוו עליהון דמלפין הוו לעמא ומכרזין במשיחא על קימתא דמן בית מיתא : 3 וארמיו עליהון אידיא

* Erit autem, omnis anima quæ non 23
audierit Prophetam illum, extermina-
bitur de plebe.
* Et omnes Prophetæ à Samuel, & 24
deinceps qui locuti sunt, † annunciaue-
runt dies istos.
* Vos estis filij Prophetarum, & Te- 25
stamenti quod disposuit Deus ad Patres
† nostros, dicẽs ad Abraham, Et in semi-
ne tuo benedicentur omnes familiæ
terræ.
* Vobis primùm Deus suscitans Fi- 26
lium suum, misit eum benedicentem
vobis, vt conuertat se vnusquisq; à ne-
quitia sua.

CAP. IIII.

Loquentibus autem illis ad populum, 1
superuenerunt Sacerdotes & magi- A
stratus templi & Sadducæi,
* Dolentes quòd docerent populum, 2
& annũtiarent in † Iesum resurrectionem
ex mortuis.
* Et iniecerunt in eos manus, & po- 3
suerunt eos in custodiam in crastinum.
erat † enim iam vespera.
* Multi autem eorum qui audierant 4
verbum, crediderunt: & factus est nu-
merus virorum quasi quinque millia.
* Factum est autem in crastinum, vt 5
congregarentur Principes eorum & Se-
niores & Scribæ in Ierusalem:
* Et Annas princeps Sacerdotum, & 6
Caiphas, & Iohannes, & Alexander, &
quotquot erant de genere Sacerdotali:
* Et statuentes eos in medio, inter- 7
rogabant, In qua virtute aut in quo no- B
mine fecistis hoc vos?
* Tũc repletus Spiritu sancto Petrus, 8
dixit ad eos: Principes populi & seniores
Israel: † * Si nos hodie diiudicamur 9
in benefacto hominis infirmi, in quo
iste saluus factus est;
* Notum sit omnibus vobis, & omni 10
plebi Israel, quia in nomine † Iesu Christi
Nazareni, quem vos crucifixistis, quem
Deus suscitauit à mortuis, in hoc iste
astat coram vobis sanus.

23 * ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

24 * καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 * ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς ἀβραάμ, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.

26 * ὑμῖν πρῶτον ὁ θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

δ'.

1 * Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ σαδδουκαῖοι,

2 * διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν·

3 * καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 * πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

5 * ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς ἱερουσαλήμ·

6 * καὶ ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ καϊάφαν, καὶ ἰωάννην, καὶ ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 * καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν μέσῳ, ἐπυνθάνοντο, ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;

8 * τότε πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς, ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ ἰσραήλ,

9 * εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται,

10 * γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

ונטרו אנון ליומא אחרנא מטל דקרב הוא לה רמשא ׃ 4 וסגיאא דשמעו הוו [m] מלתא [n] הימנו הוו [o] ואיתיהון
הוו [p] במנינא איך חמשא אלפין גברין ׃ 5 וליומא אחרנא אתכנשו [q] ארכונא וקשישא וספרא ׃ 6 ואף חנן
רב כהנא וקיפא ויוחנן ואלכסנדרוס ואילין דאיתיהון הוו מן שרבתא דרבי כהנא ׃ 7 וכד [r] אקימו אנון במצעתא
משאלין הוו להון דבאינא חיל או באינא שם עבדתון הדא ׃ 8 הידין שמעון כאפא [s] אתמלי רוחא דקודשא
ואמר להון [t] ארכונוהי דעמא וקשישא דבית יסריל שמעו ׃ 9 אן חנן [v] יומנא [x] מתדינינן מנכון על טיבותא
לברנשא [y] כריהא דבמנא הנא [z] אתאסי ׃ 10 הדא [a] תתידע לכון ולכלה עמא דיסריל דבשמה דישוע משיחא
נצריא הו דאנתון [b] זקפתוניהי הו [c] דאקים אלהא מן בית [d] מיתא בה בהו הא קאם הנא קדמיכון כד חלים ׃

[m] מלל [n] חימן
[o] אית [p] מנא
[q] מן לשון יון
[r] קום [s] מלא
[t] שרים
[v] יום [x] דון
[y] כרח [z] אסא
[a] ידע [b] זקף
[c] קום [d] מות

11 ܗܢܘ ܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܝ̈ܐ. ܘܗܘ ܗܘܐ ܠܪܝܫ ܩܪܢܐ.
12 ܘܠܝܬ ܒܐܢܫ ܐܚܪܝܢ ܦܘܪܩܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܫܡܐ ܐܚܪܢܐ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܕܐܬܝܗܒ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܕܒܗ ܘܠܐ ܠܡܚܐ.
13 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܝܘܚܢܢ ܕܒܓܠܐ ܐܡܪܘܗ̇ ܐܣܬܟܠܘ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܣܦܪܐ ܘܗܕܝܘܛܐ ܐܢܘܢ. ܘܬܗܪܘ ܒܗܘܢ. ܘܐܫܬܘܕܥܘ ܐܢܘܢ ܕܥܡ ܝܫܘܥ ܡܬܗܦܟܝܢ ܗܘܘ.
14 ܘܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܚܓܝܪܐ ܗܘ ܕܐܬܐܣܝ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܡܕܡ ܠܡܐܡܪ ܠܘܩܒܠܗܘܢ.
15 ܗܝܕܝܢ ܦܩܕܘ ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܟܢܫܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ.
16 ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܠܓܒܪ̈ܐ ܗܠܝܢ. ܗܐ ܓܝܪ ܐܬܐ ܓܠܝܬܐ ܕܗܘܬ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪ̈ܝܗ̇ ܕܐܘܪܫܠܡ ܐܬܝܕܥܬ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܟܦܘܪ.
17 ܐܠܐ ܕܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܦܩ ܣܒܪܐ ܗܢܐ ܒܥܡܐ. ܢܬܠܚܡ ܠܗܘܢ ܕܬܘܒ ܠܐ ܢܡܠܠܘܢ ܒܫܡܐ ܗܢܐ ܠܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ.
18 ܘܩܪܘ ܐܢܘܢ ܘܦܩܕܘ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܠܦܝܢ ܒܫܡܐ ܕܝܫܘܥ.

ܕܣܗܕܐ

19 ܦܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܟܐܢܐ ܗܘ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܕܠܟܘܢ ܢܫܡܥ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܘܢܘ.
20 ܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܓܝܪ ܚܢܢ ܕܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܘܫܡܥܢ ܠܐ ܢܡܠܠ.
21 ܘܐܠܚܡܘ ܐܢܘܢ ܘܫܪܘ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܫܟܚܘ ܥܠܬܐ ܠܡܣܩ ܒܗܘܢ ܡܛܠ ܥܡܐ. ܕܟܠܗ ܓܝܪ ܥܡܐ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.
22 ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܬܝܪ ܡܢ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝ̈ܢ ܐܢܫܐ ܗܘ. ܕܗܘܬ ܒܗ ܐܬܐ ܗܕܐ ܕܐܣܝܘܬܐ.
23 ܘܟܕ ܐܫܬܪܝܘ ܐܬܘ ܠܘܬ ܐܚܝ̈ܗܘܢ. ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪܘ ܟܗܢ̈ܐ ܘܩܫܝ̈ܫܐ.
24 ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܫܡܥܘ. ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܐܡܪܘ. ܡܪܝܐ ܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܥܒܕܬ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. ܘܝܡܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ.

11 * *Hic est lapis ille quem vos reprobastis ædificantes, qui factus est in caput anguli:*
12 * *Nec est in quoquam alio redemptio. Non enim est nomen aliud sub cælo quod datum sit hominibus, in quo oporteat eos seruari.*
13 * *Quumque audissent sermonem Schemeoun & Jouchanon quem palàm dixerant, intellexerunt eos esse literarum imperitos, et idiotas, eosque admirati sunt; atque agnouerunt ipsos cum Jeschua versatos fuisse.*
14 * *Conspiciebant porrò adstantem cum eis claudum illum qui sanatus fuerat; nihilque poterant eis contradicere.*
15 * *Tunc iusserunt eos exire è Synagoga sua, dicebántque alius ad alium:*
16 * *Quid faciemus hominibus istis? ecce enim signum illud manifestum, quod editum est per eos omnibus incolis Ourischlem notum est; nec possumus inficiari.*
17 * *Sed ne magis fama isthæc peruagetur, interminemur eis, ne amplius loquantur in nomine isto vlli hominum.*
18 * *Proinde aduocarunt eos, & præceperunt eis, ne omninò loquerentur aut docerent in nomine Jeschua.*

Martyrum.

19 * *Responderunt Schemeoun Kipho & Jouchanon, ac dixerunt eis, An rectum sit apud Deũ, vobis obedire potius, quàm Deo; iudicate.*
20 * *Non enim possumus quod vidimus & audiuimus non loqui.*
21 * *Et interminati sunt eis, ac dimiserunt eos. Non enim inuenerunt causam quam capiti eorum imponerent propter populũ; quandoquidem vnusquisque glorificabat Deum super eo quod factum fuerat.*
22 * *Erat enim plusquàm quadraginta annos natus homo ille, in quo editum fuerat hoc signum sanationis.*
23 * *Quumque dimissi essent, venerunt ad fratres suos, & renuntiarunt eis quæcunque dixerant Sacerdotes & Seniores.*
24 * *Isti autem quum audissent, simul extulerunt vocem suam ad Deum, dixeruntque: Domine, tu es Deus qui fecisti cælum et terram, & maria & omnia quæ in eis sunt:*

11 הָנוּ כִאפָא ᵉדְאַסְלִיתוּן אַנְתּוּן ᶠבַּנָּיֵא וְהוּ הֲוָא לְרִישׁ קַרְנָא ׃ 12 וְלַית בְּאנָשׁ אַחֲרִין ᵍפוּרְקָנָא לָא גֵיר אִית
שְׁמָא אַחרִנָא תְּחֵית שְׁמַיָּא ʰדְאֵתִיהֵב לִבְנַי נָשָׁא דְבֵהּ ⁱוָלֵא ᵏלְמֶחָא ׃ 13 וְכַד שְׁמַעוּ ˡמֶלְּתֵהּ דְשֶׁמְעוּן וְדְיוּחַנָן דְעִין
בְגֶלְיָא אַמְרוּהָ ᵐאֶסְתַּכַּלוּ דְלָא יָדְעִין סֶפְרָא ⁿוְהֶדְיוּטֵא אֶנוּן ᵒוְתְהַרוּ בְהוּן ᵖוְאֶשְׁתַּודַעוּ אֶנוּן דְעַם יֵשׁוּע ᑫמֶתְהַפְּכִין הֲווּ ׃
14 וְחָזֵין הֲווּ דְקָאֵם הֲוָא עַמְהוּן חֲגִירָא הַו ʳדְאֶתְאַסִּי וְלָא מֶשְׁכְּחִין הֲווּ מֶדֶּם ᵛלְמֵאמַר לוּקְבַלְהוּן ׃
15 הָידֵין פַּקֶדוּ ˣדְנֶפְקוּן אֶנוּן מֶן כְּנֶשְׁתְהוּן וְאָמְרִין הֲווּ חַד לְחַד ׃ 16 מָנָא נֶעְבֵד לְהוּן לְגַבְרֵא הָלֵין הָא גֵיר ʸאָתָא
גְּלִיתָא וְהָוְת ᶻבְאִידַיְהוֹן לְכֻלְּהוּן ᵇעָמוּרַיָה דְאוֹרִשְׁלֶם ᶜאֶתִידַעַת וְלָא מֶשְׁכְּחִינַן דְנֶכְפּוּר ׃ 17 אֶלָּא דְלָא ᵈיַתִּירָאִית
נְפַק ᶠסַבְּרָא הָנָא ᵍנֶתְלַחַם לְהוּן ʰדְתוּב לָא נְמַלְּלוּן בַּשְׁמָא הָנָא לֶאנָשׁ מֶן בְּנַיְנָשָׁא ׃

ᵉסְלָא פיר' מאס ᶠבְּנָא
ᵍפְּרַק ʰיְהַב ⁱפיר' צריך
ᵏחַיָּא ˡמַלֵּל ᵐסְכַל
ⁿמן לשון יון פתים
ᵒתְּהַר כמו תמה ᵖיְדַע
ᑫהֲפַךְ ʳחֲזָא ˢקוּם ᵗאַסָּא
ᵛאֲמַר ˣנְפַק ʸכמו אות
ᶻגְּלָא ᵃיַד ᵇעֲמַר פיר' ישב
ᶜיְדַע

Hic est lapis, qui reprobatus est à 11
vobis ędificantibus, qui factus est in ca-
put anguli.
Et non est in alio aliquo salus. Nec 12
enim aliud nomen est sub cælo datum
hominibus, in quo oporteat nos saluos
fieri.
Videntes autem Petri constantiam 13
& Iohannis, comperto quòd homines C
essent sine literis & idiotæ, admiraban-
tur, & cognoscebant eos, quoniam cum
Iesu fuerant:
Hominem quoque videntes stan- 14
tem cũ eis qui curatus fuerat, nihil po-
terant contradicere.
Iusserunt autem eos foras extra con- 15
cilium secedere: & conferebant adinui-
cem, Dicentes: Quid faciemus homi- 16
nibus istis? quoniam quidem notum
signum factum est per eos, omnibus ha
bitantibus Ierusalem manifestum est, &
non possumus negare.
Sed ne amplius diuulgetur in popu 17
lum, comminemur eis, ne vltrà loquan-
tur in nomine hoc vlli hominum.
Et vocantes eos, denuntiauerunt ne 18
omnino loquerétur, neque docerent in D
nomine Iesu.

Petrus verò & Iohannes respon- 19
dentes, dixerunt ad eos, Si iustum est in
conspectu Dei, vos potius audire, quàm
Deum, iudicate.
Non enim possumus quæ vidimus 20
& audiuimus, non loqui.
At illi cóminantes, dimiserunt eos, 21
non inuenientes quomodo punirét eos,
propter populum, quia omnes clarifica-
bant id quod factum fuerat, in eo quod
acciderat.
Annorum enim erat amplius qua- 22
draginta homo in quo factum fuerat
signum istud sanitatis.
Dimissi autem venerunt ad suos, & 23
annũtiauerunt eis quanta ad eos princi- E
pes Sacerdotum & Seniores dixissent.
Qui cùm audissent, vnanimiter le- 24
uauerunt vocem ad Deum, & dixerunt:
Domine, tu Deus qui fecisti cælum &
terram, mare & omnia quæ in eis sunt:

11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκο-
δομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας·
12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ ἐν οὐδενὶ ἡ σωτηρία. οὐδὲν γὰρ ὄνο-
μα ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις,
ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
13 θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ πέτρου παῤῥησίαν καὶ ἰω-
άννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι
καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
τῷ ἰησοῦ ἦσαν·
14 τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τε-
θεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν,
συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους,
16 λέγοντες, τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι
μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κα-
τοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρ-
νήσασθαι.
17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν, ἀπει-
λῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.
18 καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ κα-
θόλου μὴ φθέγγεσθαι, μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ ἰησοῦ.

19 Ὁ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐ-
τοὺς εἶπον, εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλ-
λον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε.
20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν,
μὴ λαλεῖν.
21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν
εὑρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσωνται) αὐτοὺς, διὰ τὸν λαὸν, ὅτι πάν-
τες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.
22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ'
ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγ-
γειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτε-
ροι εἶπον.
24 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν
θεὸν, καὶ εἶπον, δέσποτα σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

דסהדא ט
18 וקרו אנון ופקדו אנון דלגמר לא נמללון ולא נלפון בשם ישוע ׃
19 ענו שמעון כאפא ויוחנן ואמרו להון אן כאנא קדם אלהא דלכון נשמע יתיר מן אלהא דונו ׃
20 לא גיר משכחינן דמא דחזין ושמען דלא נמלליוהי ׃ 21 ואתלחמו להון ושרו אנון לא גיר אשכחו
להון עלתא דנסימון ברישהון מטל עמא כלנש גיר משבח הוא לאלהא על מדם דהוא ׃ 22 יתיר גיר מן
בר ארבעין שנין איתוהי הוא גברא הו דהוית בה הדא אתא דאסיותא ׃ 24 והנון כד שמ
23 וכד אשתריו אתו לות אחיהון ואשתעיו להון כל מא דאמרו כהנא וקשישא ׃
אכחדא ארימו קלהון לות אלהא ואמרו מריא אנת הו אלהא דעבדת שמיא וארעא וימא וכל דאית בהון ׃

קריא פיר' כלל אלף
פיר' עדים
ענא דון שכח
חזא מלל לחם
שרא עלל סום
ריש אית כמו יש
כמו אות
אסא שרא אתא
שעא פיר סיפר
יחד רום

ܘܐܢܬ ܗܘ ܕܡܠܠܬ ܒܝܕ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܦܘܡܗ ܕܕܘܝܕ 25
ܥܒܕܟ. ܠܡܢܐ ܪܓܫܘ ܥܡܡܐ. ܘܐܡܘܬܐ ܪܢܝ
ܣܪܝܩܘܬܐ. ܩܡܘ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܘܫܠܝܛܢܐ. 26
ܘܐܬܡܠܟܘ ܐܟܚܕܐ ܥܠ ܡܪܝܐ ܘܥܠ ܡܫܝܚܗ.
ܐܬܟܢܫܘ ܓܝܪ ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܩܪܝܬܐ ܗܕܐ. ܥܠ 27
ܩܕܝܫܐ ܒܪܟ ܝܫܘܥ ܐܝܢܐ ܕܐܢܬ ܡܫܚܬ. ܗܪܘܕܣ
ܘܦܝܠܛܘܣ ܥܡ ܥܡܡܐ ܘܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܠܡܥܒܕ ܟܠܡܐ ܕܐܝܕܟ ܘܨܒܝܢܟ ܩܕܡ ܪܫܡ 28
ܕܢܗܘܐ. ܘܐܦ ܗܫܐ ܡܪܝܐ ܚܘܪ ܘܚܙܝ 29
ܠܠܘܚܡܝܗܘܢ. ܘܗܒ ܠܥܒܕܝܟ ܕܥܝܢ ܒܓܠܐ
ܢܗܘܘܢ ܡܟܪܙܝܢ ܡܠܬܟ. ܟܕ ܐܝܕܟ ܡܘܫܛ ܐܢܬ 30
ܠܐܣܝܘܬܐ ܘܠܓܒܪܘܬܐ. ܘܠܐܬܘܬܐ ܕܢܗܘܝܢ ܒܫܡܗ
ܕܒܪܟ ܩܕܝܫܐ ܝܫܘܥ. ܘܟܕ ܒܥܘ ܘܐܬܟܫܦܘ. ܐܬܬܙܝܥ 31
ܐܬܪܐ ܕܒܗ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ. ܘܐܬܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܝܢ ܒܓܠܐ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.

ܩܪܝܢܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܘܪ̈ܐ

ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܟܢܫܐ ܕܐܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ 32
ܢܦܫܐ ܚܕܐ ܘܪܥܝܢܐ ܚܕ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܥܠ
ܩܢܝܢܐ ܕܩܢܐ ܗܘܐ ܕܕܝܠܗ ܗܘ. ܐܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ ܗܘܐ. ܘܚܝܠܐ ܪܒܐ ܣܗܕܝܢ ܗܘܘ 33
ܫܠܝ̈ܚܐ ܥܠ ܩܝܡܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܘܛܝܒܘܬܐ ܪܒܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܥܡ ܟܠܗܘܢ. ܘܐܢܫ ܡܢܗܘܢ 34
ܠܐ ܗܘܐ ܚܣܝܪ. ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܩܢܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪܝܐ
ܘܒܬܐ. ܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܘܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܛܝܡܝ ܕܡܙܕܒܢܝܢ.
ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܫܠܝ̈ܚܐ. 35
ܘܡܬܝܗܒ ܗܘܐ ܠܟܠ ܐܢܫ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܣܢܝܩ ܗܘܐ.
ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ ܒܪܢܒܐ ܡܢ ܫܠܝ̈ܚܐ. 36
ܕܡܬܬܪܓܡ ܒܪ ܒܘܝܐܐ. ܠܘܝܐ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܩܘܦܪܘܣ.
ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܩܪܝܬܐ ܘܙܒܢܗ. ܘܐܝܬܝ ܕܡܝܗ ܘܣܡ 37
ܩܕܡ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܫܠܝ̈ܚܐ.

ܕܥܢܝ̈ܕܐ ✣ ܪܫܐ ✣ ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܗ ✣

ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܚܢܢܝܐ. ܥܡ ܐܢܬܬܗ 1
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܫܦܝܪܐ. ܙܒܢ ܗܘܐ ܩܪܝܬܗ.

25 * *Túque is es qui locutus es per Spiritum Sanctitatis per os Dauid serui tui: Quare fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inane?*

26 * *Astiterunt reges terræ principésque, & consilium inierunt simul aduersus Dominum & aduersus Meschicho eius.*

27 * *Congregati sunt enim verè in hac ciuitate aduersus sanctum filium tuum Ieschua, quem tu vnxisti, Heroudes & Pilatus cum*
28 *gentibus & Synagoga Israel,* * *Vt facerent quæcunque manus tua, & voluntas tua prius designauerat esse facienda.*

29 * *Sed & nunc Domine intuere & vide minas eorum, & da seruis tuis vt palam prædicent sermonem tuum.*

30 * *Quum manum tuam porriges ad sanandum, vtque virtutes edantur in nomine Filij tui sancti Ieschua.*

31 * *Et quum orassent ac fuissent auspicati preces, commotus est locus in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu Sanctitatis, ac loquebantur palam sermonē Dei.*

Feria tertia Candidatorum.

32 * *Erat autem cœtus hominum illorum qui crediderant, anima vna, & vna mens: nemoque ex eis dicebat de facultatibus quas possidebat suas esse, sed omnia quæ habebant, erant societatis.*

33 * *Magnáque virtute testabantur ipsi Apostoli de resurrectione Ieschua Meschicho: & gratia magna inerat illis omnibus.*

34 * *Cæterùm nemo erat inter eos egenus: illi enim qui possidebant fundos & domos, vendebant, & adferebāt pretia eorum quę vendita fuerant:*

35 * *Deponebántque ad pedes Apostolorum: & hoc dabatur vnicuique prout egebat.*

36 * *Iauseph autem ille qui cognominatus est Barnabba ab Apostolis (quod exponitur Filius consolationis) Leuita, ex regione Cypri,*

37 * *Habebat agrum, & vendidit eum, attulítque pretium & deposuit ante pedes Apostolorum.*

Defunctorum. CAP. V.

1 P*orrò vir quidam, cuius nomen erat Chanania, cum vxore sua nomine Schaphira, vendiderat fundum suum.*

25 ואנת הו דמללת ביד רוחא דקודשא בפום דויד עבדך למנא רגשו עממא ואמותא רני סריקותא ;
26 קמו מלכא דארעא ושליטנא ואתמלכו אכחדא על מריא ועל משיחה ; 27 אתכנשו גיר שרירא ית
בקריתא הדא על קדישא ברך ישוע אינא דאנת משחת הרודס ופילטוס עם עממא וכנשא דישראל ;
28 למעבד כלמא דאידך וצבינך קדם רשם דנהוא ; 29 ואף השא מריא חור וחזי ללוחמיהון והב
לעבדיך דעין בגלא נהוון מכרזין מלתך ; 30 כד אידך מושט אנת לאסותא ולגברותא דנהוין בשמה
דברך קדישא ישוע ; 31 וכד בעו ואתכשפו אתתזיע אתרא דבה כנישין הוו ואתמליו כלהון ברוחא
דקודשא ומללין הוו עין בגלא מלתא דאלהא ;

כמו לאמים ;
רגא פיר׳ הגה
סרק ופור׳ ריק
קום שלט
פיר׳ בועצו ;
שרר פיר׳ באמת
משח יד צבא
פיר׳ הביט
חזא לחם והב
כרז מלל יד ישט

*Qui Spiritu sancto per os patris no- 25
stri Dauid pueri tui dixisti, Quare fre-
muerunt gentes,& populi meditati sunt
inania? *Astiterunt reges terrę,& prin- 26
cipes conuenerunt in vnum aduersus
Dominum, & aduersus Christum eius.
*Conuenerunt enim verè in ciuitate 27
ista aduersus sanctum puerum tuum Ie-
sum,quem vnxisti, Herodes, & Pontius
Pilatus,cum gentibus & populis Israel,
*Facere quæ manus tua & consilium 28
tuum decreuerunt fieri.
*Et nunc Domine respice in minas 29
eorum,& da seruis tuis cum omni fidu- F
cia loqui verbum tuum:
*In eo quòd manum tuam extendas 30
ad sanitates & signa & prodigia fieri per
nomen sancti filij tui Iesu.
*Et cùm orassent,motus est locus in 31
quo erant congregati: & repleti sunt
omnes Spiritu sancto, & loquebantur
verbum Dei cum fiducia.

*Multitudinis autem credentium e- 32
rat cor vnum & anima vna: nec quis-
quam eorum quæ possidebat, aliquid
suum esse dicebat; sed erant illis omnia
communia.
*Et virtute magna reddebant Apo- 33
stoli testimonium resurrectionis Iesu G
Christi Domini nostri: & gratia magna
erat in omnibus illis.
*Neque enim quisquam egens erat 34
inter illos. Quotquot enim possessores
agrorum aut domorum erant, vendētes
afferebant pretia eorum quę vendebant,
*Et ponebant ante pedes Apostolo- 35
rum. Diuidebatur autem singulis prout
cuique opus erat.
*Ioseph autem, qui cognominatus 36
est Barnabas ab Apostolis,(quod est in-
terpretatum, Filius consolationis) Leui-
tes,Cyprius genere;
*Cùm haberet agrum, vendidit eum; 37
& attulit pretium, & posuit ante pedes
Apostolorum.

CAP. V.

Vir autem quidam nomine Ananias, 1
cum Saphira vxore sua vendidit a- A
grum:

25 * ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου εἰπών, ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
26 * παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.
27 * συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, ἡρώδης τε καὶ πόντιος πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς ἰσραήλ,
28 * ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι.
29 * καὶ τὰ νῦν κύριε ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
30 * ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου ἰησοῦ.
31 * καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 * Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.
33 * καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.
34 * οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,
35 * καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.
36 * ἰωσῆς δὲ ὁ ἐπικληθεὶς βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως, λευΐτης, κύπριος τῷ γένει,
37 * ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

ε.

1 * Ἀνὴρ δέ τις ἀνανίας ὀνόματι, σὺν σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα·

דיום תלתא [a]לחירא ו 32 אית הוא דין לכנשא דאנשא אילין [b]דהימנו הוו חדא נפש וחד [c]רעין ולא אנש מנהון
אמר הוא על [d]נכסא דקנא הוא דדילה אנון אלא כל מדם דאית הוא להון [e]דגנא הוא ׃ 33 ובחילא רבא מסהדין
הוו הנון שליחא על [f]קימתה דישוע משיחא וטיבותא רבתא אית הות עם כלהון ׃ 34 [g]ואנש לית הוא בהון דצריך אלא
גיר דקנין הוו קוריא [h]ובתא מזבנין הוו [i]ומיתין דמיא דמדם דמזדבן ׃ 35 [k]וסימין הוו לות רגליהון דשליחא
[l]ומתיהב הוא לאנש אנש איך מדם דסניק הוא ׃ 36 יוסף דין הו [m]דאתכני ברנבא מן שליחא [n]דמתתרגם ברא
[o]דבויאא לויא מן אתרא דקופרוס ׃ 37 אית הוא לה [p]קריתא וזבנה [q]ואיתי דמיה וסם קדם רגליהון דשליחא ׃
דעבדא יא קפאלון ה [x] וגברא חד דשמה הוא חנניא עם אנתתה דשמה הוא שפירא זבן הוא קריתא ׃

[a] פי' לבנים
[b] חימן [c] רעא כמו רצה
[d] נכס פי' ממון
[e] פי' חיבור
[f] סתר [g] קום [h] כמו בתים
[i] אתא [k] סום [l] יהב
[m] כני [n] תרגם [o] ביא
פי' נחמה [p] פי' שדה
[q] אתא

2 * ܘܓܢܒ ܡܢ ܛܝܡܗ ܘܛܫܝ. ܟܕ ܪܓܝܫܐ ܗܘܬ
ܐܢܬܬܗ. ܘܐܝܬܝ ܡܢܗ ܟܣܦܐ ܘܣܡ ܩܕܡ
3 ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ.
ܚܢܢܝܐ: ܡܢܘ ܕܗܟܢܐ ܡܠܐ ܣܛܢܐ ܠܒܟ. ܕܬܕܓܠ
ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܘܬܛܫܐ ܡܢ ܟܣܦܐ ܕܕܡܝ ܩܪܝܬܐ.
4 * ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܟ ܗܘܬ ܥܕ ܠܐ ܙܒܢܬܗ: ܘܡܢ ܕܐܙܕܒܢܬ
ܬܘܒ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܫܠܝܛ ܥܠ ܕܡܝܗ: ܠܡܢܐ ܣܡܬ
ܒܠܒܟ ܕܬܥܒܕ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ. ܠܐ ܕܓܠܬ ܒܒܢܝ ܐܢܫܐ.
5 ܐܠܐ ܒܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܚܢܢܝܐ ܡܠܐ ܗܠܝܢ
ܢܦܠ ܘܡܝܬ: ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ
6 ܗܠܝܢ ܕܫܡܥܘ. * ܘܩܡܘ ܐܝܠܝܢ ܕܥܠܝܡܝܢ ܒܗܘܢ
7 ܘܟܢܫܘܗܝ. ܘܐܦܩܘ ܩܒܪܘܗܝ. * ܘܒܬܪ ܬܠܬ
ܫܥܝܢ ܐܦ ܐܢܬܬܗ ܥܠܬ. ܟܕ ܠܐ ܝܕܥܐ ܡܢܐ ܗܘܐ.
8 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. * ܐܡܪܝ ܠܝ ܐܢ
ܒܗܠܝܢ ܕܡܝܐ ܙܒܢܬܘܢ ܩܪܝܬܐ. ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܬ. ܐܝܢ
9 ܒܗܠܝܢ ܕܡܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܡܛܠ
ܕܐܫܬܘܝܬܘܢ ܠܡܢܣܝܘ ܠܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܐ
ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܩܒܪܘܗܝ ܠܒܥܠܟܝ ܥܠ ܬܪܥܐ.
10 ܘܢܦܩܘܢܟܝ. * ܘܡܚܕܐ ܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܝܗܘܢ
ܘܡܝܬܬ. ܘܥܠܘ ܥܠܝܡܐ ܘܐܫܟܚܘܗ ܕܡܝܬܐ.
ܘܛܥܢܘܗ ܘܐܦܩܘܗ ܘܩܒܪܘܗ ܥܠ ܓܢܒ
11 ܒܥܠܗ. * ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܒܟܠܗ
ܥܕܬܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ❖

ܕܫܠܝܚܐ ❖ ܝܒ ❖

12 * ܘܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܝ ܫܠܝܚܐ ܐܬܘܬܐ
ܘܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ
13 ܒܐܣܛܘܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. * ܘܡܢ ܐܢܫܐ ܐܚܪܢܐ ܠܐ ܡܡܪܚ
ܗܘܐ ܕܢܬܩܪܒ ܠܘܬܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܪܘܪܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
14 ܥܡܐ. * ܘܝܬܝܪ ܡܬܬܘܣܦܝܢ ܗܘܘ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܡܪܢ. ܟܢܫܐ ܕܓܒܪܐ ܘܕܢܫܐ.
15 * ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܘܩܐ ܡܦܩܝܢ ܗܘܘ ܟܪܝܗܐ ܟܕ
ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܒܥܪܣܬܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܫܡܥܘܢ.
ܐܦ ܛܠܠܗ ܢܓܢ ܥܠܝܗܘܢ.

2 * *Abſtulit autem ex pretio, abdiditque, conſcia vxore ſua, & attulit partem pecuniæ ac depoſuit ante pedes Apoſtolorum.*
3 * *Cui dixit Schemeoun, Chanania, cur ita impleuit Satanas cor tuum, vt mentireris in Spiritum Sanctitatis, & interuerteres ex pecunia pretij fundi illius?*
4 * *Nonne tuus erat priuſquàm vendidiſſes? & poſtquàm venundatus eſt rurſus tu poteſtatem habebas ſuper pretium: quid tibi venit in mentem vt exequereris hanc voluntatem? Non mentitus es in homines, ſed in Deum.*
5 * *Quumque audiſſet Chanania hos ſermones, cecidit, & mortuus eſt. Et pauor ingens inuaſit omnes qui hæc audierant.*
6 * *Surrexerunt autem ij qui iuuenes erant inter eos, & collegerunt eum, ſepultumque eduxerunt.*
7 * *Tribus verò pòſt horis & vxor eius ingreſſa eſt, quum neſciret quid actum eſſet.*
8 * *Cui dixit Schemeoun: Dic mihi, num his pretiis* [tanti] *vendidiſtis fundū? Ipſa verò dixit, Etiam, his pretiis* [tanti.]
9 * *Dixit ei Schemeoun, Quoniam æquales fuiſtis ad tentandum Spiritum Domini, ecce pedes eorum qui ſepelierunt maritum tuum ſunt pro foribus, & ipſi efferent te.*
10 * *Et eo ipſo momento cecidit ad pedes eorum, & mortua eſt. Et ingreſſi ſunt iuuenes illi, & nacti ſunt eam mortuam, & collectã in feretrum efferentes, ſepelierunt eam ad tumulum mariti ſui.*
11 * *Et extitit timor ingens in tota Eccleſia, & in omnibus qui hæc audierunt.*

Apoſtolorum.

12 * *Edebantur autem per manum Apoſtolorum ſigna & virtutes multæ in populo: & erant omnes congregati ſimul in porticu Schelemoun.*
13 * *Ex aliis autem nemo audebat ad eos accedere, ſed magnificabat eos populus.*
14 * *Magiſque accreſcebant ij qui credebant in Domino cœtus virorum & mulierum.*
15 * *Adeò vt in plateas efferrent ægrotos, conjicerentque in grabatis, vt quum veniret Schemeoun, vel vmbra ipſius operiret eos.*

2 ודקלמן טימיה וטשי כד רגישא הות אנתתה ואיתי מנה מן כספא וסם קדם רגליהון דשליחא :
3 ואמר לה שמעון חנניא מנו דהכנא מלא סטנא בלבך דתדגל ברוחא דקודשא ותטשא מן כספא דדמיה
דקריתא : 4 לא הוא דילך הות עד לא זבנתה ומן דאזדבנת תוב אנת שליט הוית על דמיה למנא סמת בלבך
דתעבד צבותא הדא לא דגלת בבני אנשא אלא באלהא : 5 וכד שמע חנניא הלין מלא נפל ומית והות
דחלתא רבתא על כלהון הלין דשמעו : 6 וקמו אילין דעלימין בהון וכנשוהי ואפקו קברוהי :
7 ובתר תלת שעין אף אנתתה עלת כד לא ידעא מנא הוא :
8 אמר לה שמעון אמרי לי אן בהלין דמיא זבנתון קריתא הידין אמרת אין בהלין דמיא :

a מן לשון יון
b רגש פי׳ רעה
c אתתא
d פי׳ כוכ e פי׳ שדה
f זבן g סום
h מלל i מות
k קום l נפק
m הוא n עלל

ᵃ Et fraudauit de pretio agri, conscia 2
vxore sua: & afferens partem quandam,
ad pedes Apostolorum posuit.
ᵃ Dixit autem Petrus†: Anania, cur 3
tentauit Satanas cor tuũ, mentiri te Spi-
ritui sancto, & fraudare de pretio agri?
ᵃ Nonne manẽs tibi manebat, & ve- 4
nundatum in tua erat potestate? Quare
posuisti in corde tuo hanc rem? Non es
mentitus hominibus, sed Deo.
ᵃ Audiens autem Ananias hæc ver- 5
ba, cecidit, & expirauit. Et factus est ti-
mor magnus super omnes qui audierũt.
ᵃ Surgentes autem iuuenes, amoue- 6
runt eum, & efferentes sepelierunt.
ᵃ Factum est autem quasi horarum 7
trium spatium, & vxor ipsius, nesciens B
quod factum fuerat, introiuit.
ᵃ †Respondit autẽ ei Petrus: Dic mihi 8
mulier, si tanti agrum vendidistis? At illa
dixit, Etiam tanti.
ᵃ Petrus autem ad eam: Quid vtique 9
conuenit vobis tentare Spiritum Do-
mini? Ecce, pedes eorum qui sepelierunt
virum tuum ad ostium, & efferent te.
ᵃ Confestim cecidit ante pedes eius, 10
& expirauit. Intrantes autem iuuenes,
inuenerunt illam mortuam: & extule-
runt, & sepelierunt ad virum suum.
ᵃ Et factus est timor magnus in vni- 11
uersa Ecclesia, & in omnes qui audie-
runt hæc.

ᵃ Per manus autem Apostolorum fie- 12
bant signa & prodigia multa in plebe. C
Et erant vnanimiter omnes in porticu
Salomonis.
ᵃ Cæterorum autem nemo audebat 13
se iungere illis: sed magnificabat eos
populus.
ᵃ Magis autem augebatur creden- 14
tium in Domino multitudo virorum ac
mulierum:
ᵃ Ita vt in plateas eiicerent infirmos, 15
& ponerent in lectulis ac grabatis, vt ve-
niente Petro saltem vmbra illius obum-
braret quenquam illorum, & liberaren-
tur omnes ab infirmitatibus suis.

2 ᵃ καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυ-
ναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν
ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 ᵃ εἶπε δὲ πέτρος, ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς
τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νο-
σφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;
4 ᵃ οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ
ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ
ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ.

5 ᵃ ἀκούων δὲ ὁ ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυ-
ξε. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας
ταῦτα.
6 ᵃ ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξ-
ενέγκαντες ἔθαψαν.

7 ᵃ ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς, εἰσῆλθεν.
8 ᵃ ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ πέτρος, εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χω-
ρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπε, ναὶ, τοσούτου.
9 ᵃ ὁ δὲ πέτρος εἶπε πρὸς αὐτὴν, τί ὅτι συνεφωνήθη ὑ-
μῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάν-
των τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ· καὶ ἐξοίσουσί σε.
10 ᵃ ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέ-
ψυξεν. εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι, εὗρον αὐτὴν νεκρὰν, καὶ
ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.
11 ᵃ καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 ᵃ Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ
τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαν-
τες ἐν τῇ στοᾷ σολομῶντος·

13 ᵃ τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ἐ-
μεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 ᵃ μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη
ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,

15 ᵃ ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τι-
θέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου πέτρου,
κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.

9 אמרלה שמעון מטל ° דאשתויתון ᵖ למנסיו רוחה דמריא הא רגליהון דקבורוהי דבעלכי בתרעא והנון
ᑫ נפקונכי ׃ 10 ובה בשעתא נפלת קדם רגליהון ʳ ומיתת ˢ ועלו עלימא הנון ᵗ ואשכחוה כד ᵘ מיתא וקפסו
ˣ אובלו קברוה על ʸ גנב בעלה ׃ 11 והות דחלתא רבתא בכלה ᶻ עדתא ובכלהון הנון דשמעו ׃
דשליחא יב 12 ᵃ והוין הוי ביד שליחא ᵇ אתותא ᶜ וגברותא סגיאתא בעמא וכלהון כנישין הוו
אכחדא ᵈ באסטוא דשלימון ׃ 13 ומן אחרנא אנש לא ᵉ ממרח הוא דנתקרב לותהון אלא ᶠ מורב הוא להון 15 איכנא דבשוקא
עמא ׃ 14 ויתיר ᵍ מתתוספין הוו אילין ʰ דמהימנין הוו במריא כנשא דגברא ודנשא ׃
ˡ מפקין הוו ᵏ לכריהא כד ˡ רמין הוו בערסתא דאמתי דנהוא אתא שמעון אפן ᵐ טללניתה תגן עליהון ׃

ᵒ שוא ᵖ נסא ᑫ נפק
ʳ מות ˢ עלל ᵗ שכח
ᵛ מות ˣ יבל
ʸ פיר׳ גבעה ᶻ פיר׳ קהל
ᵃ חוא ᵇ אתא כמו אות
ᶜ פיר׳ מעשים נפלאים
ᵈ אולם מן לשון יון
ᵉ אמרח ᶠ ירב כמורבב
ᵍ יסף ʰ הימן ⁱ נפק
ᵏ כרה ˡ רמא
ᵐ פיר׳ צלן

16 [illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

19 [illegible]

20 [illegible]

21 [illegible]

22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

25 [illegible]

26 [illegible]

27 [illegible]

28 [illegible]

[illegible]

29 [illegible]

16 * Conueniebant autem plurimi ad eos ex vrbibus aliis adiacentibus Ourischlem, qui adferebant ægros, eosque in quibus essent spiritus immundi, & sanabantur omnes.

17 * Proinde replebatur inuidia summus Sacerdos, cunctique qui cum eo erant (quum essent ex doctrina Zadoukæorum:)

18 * Et iniecerunt manus in Apostolos, prehensosque obuinxerunt in carcere.

19 * Tunc noctu Angelus Domini reserauit fores carceris, & eduxit eos; ac dixit eis:

20 * Ite, state in templo, & loquimini ad populum omnes hos sermones vitæ.

21 * Exierunt igitur tempore matutino, & introierunt in templum, ac docebant. Princeps autem Sacerdotum iique qui cum eo erant, aduocarunt socios suos & Seniores Israel: miseruntque in custodiam qui adducerent Apostolos.

22 * Quumque profecti essent ii qui missi fuerant ab eis, non inuenerunt eos in carcere: reuersi itaque venerunt,

23 * Dicentes, Inuenimus carcerem clausum cautè, atque adeò custodes stantes pro foribus; & aperuimus, at neminem inuenimus illic.

24 * Quumque audissent hos sermones principes Sacerdotum & præfecti templo, obstupescebant super his, & cogitabant quid hoc esset.

25 * Adueniens autem quidam nuntiauit eis, Viri illi quos vinxeratis in carcere, ecce stant in templo, & docent populum.

26 * Tunc abierunt præfecti cum ministris vt adducerent eos non per vim (timebant enim ne lapidibus obrueret eos populus.)

27 * Et quum adduxissent eos, statuerunt coram tota Synagoga: exorsus est autem summus Sacerdos dicere eis:

28 * Nonne præcipiendo præcepimus vobis vt neminem doceretis in nomine isto? Vos autem en repleuistis Ourischlem doctrina vestra, vultisque inducere super nos sanguinem viri istius.

Feria quarta Candidatorum.

29 * Respondit Schemeoun cum Apostolis, & ait illis, Deo oportet obedire potius quàm hominibus.

---

16 אתין הוו דין סגיאא להון מן מדינתא אחרניתא דחדרי אורשלם כד מיתין הוו כריהא ואילין דהוין הוו
רוחא טנפתא ומתחלמין הוו כלהון ׃ 17 ואתמלי הוא חסמא רב כהנא וכלהון דעמה דאיתיהון הוו
מן יולפנא דזדוקיא ׃ 18 וארמיו אידיא על שליחא ואחדו אסרו אנון בית אסירא ׃
19 הידין בליליא מלאכא דמריא פתח תרעא דבית אסירא ואפק אנון ואמר להון ׃ 20 זלו קומו בהיכלא
ומללו לעמא כלהון מלא הלין דחיא ׃ 21 ונפקו עדן שפרא ועלו להיכלא ומלפין הוו רב כהנא דין ואילין
דעמה קרו לחבריהון ולקשישא דיסריל ושדרו לבית אסירא דניתון אנון לשליחא ׃
22 וכד אזלו אילין דאשתדרו מנהון לא אשכחו אנון בית אסירא והפכו אתו ׃

אתא טנף טמא
חלם רפא
מלא פיר' קנאה רעה
אית
אלף רמא יד
פיר' ארגי
נפק אזל מלל
פיר' עת
עלל אלף קרא
אתא שדר

* Concurrebat autem & multitudo 16
vicinarum ciuitatum Ierusalem, afferen-
tes ægros, & vexatos à spiritibus immū-
dis: qui curabantur omnes.
* Exurgens autem princeps Sacerdo- 17
tum & omnes qui cum illo erant, quę est
hæresis Sadducæorum, repleti sunt zelo:
* Et iniecerunt manus in Apostolos, 18
& posuerunt eos in custodia publica:
* Angelus autē Domini per noctem 19
aperiens ianuas carceris, & educens eos,
dixit:
* Ite, & stantes loquimini in templo 20
plebi omnia verba vitæ huius.
* Qui cùm audissent, intrauerunt di- 21
luculò in templum, & docebant. Adue-
niens autem princeps Sacerdotum &
qui cum eo erant, conuocauerunt con-
cilium & omnes Seniores filiorum Is-
rael: & miserunt ad carcerem vt addu-
cerentur.
* Cùm autem venissent ministri, & 22
aperto carcere non inuenissent illos; re-
uersi nuntiauerunt, * Dicentes: 23
Carcerem quidem inuenimus clau-
sum cum omni diligentia, & custodes
stantes ante ianuas: aperientes autem,
neminem intus inuenimus.
* Vt autem audierunt hos sermones 24
magistratus tēpli & principes Sacerdo- E
tum, ambigebant de illis quidnā fieret.
* Adueniens autem quidam, nuntia- 25
uit eis, Quia ecce viri quos posuistis in
carcerem, sunt in templo stantes & do-
centes populum.
* Tunc abiit magistratus cum mini- 26
stris, & adduxit illos sine vi: timebant
enim populum ne lapidarentur.
* Et cùm adduxissent illos, statuerunt 27
in concilio. Et interrogauit eos princeps
Sacerdotum, * Dicens: Præcipiendo 28
præcepim' vobis, ne doceretis in nomi-
ne isto: & ecce replestis Ierusalem doctri-
na vestra: & vultis inducere super nos
sanguinem hominis istius.
* Respondens autem Petrus & Apo- 29
stoli, dixerunt: Obedire oportet Deo F
magis, quàm hominibus.

16 * Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 * Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου.

18 * Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

19 * Ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτούς, εἶπε,

20 * Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 * Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.

22 * Οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ. ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 * Λέγοντες, ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δέ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν.

24 * Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ,τε ἀρχιερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 * Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, λέγων, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 * Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 * Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς,

28 * Λέγων, οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 * Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ, μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

ופתחן ואנש לא אשכחן תמן׃
23 ואמרין אשכחן בית אסירא דאחיד זהיראית ואף לנטורא דקימין על תרעא
24 וכד שמעו הלין מלא רבי כהנא וארכונא דהיכלא תוירין הוו עליהון ומתחשבין הוו דמנא הי הדא׃
25 ואתא אנש אודע אנון דהנון גברא דחבשתון בית אסירא הא קימין בהיכלא ומלפין לעמא׃
26 הידין אזלו ארכונא עם דחשא דניתון אנון לא בקטירא דחלין הוו גיר דלמא נרגום אנון עמא׃ 28 לא הוא בפקדא
27 וכד איתיו אנון אקימו אנון קדם כלה כנשא ואקף הוא רב כהנא למאמר להון׃
פקדן לכון דלאנש לא תלפון בשמא הנא אנתון דין הא מליתונה לאורשלם מן יולפנכון וצבין אנתון דתיתון עליהון דמה
דגברא הנא׃ דיום ארבעא דחרא יג 29 ענא שמעון עם שליחא ואמר להון לאלהא ולא למתטפסו יתיר מן דלבני נשא

שכח בלשון מצא זהר
פיר׳ בהשגחות וחכמו נזהרים
קום מלל
שרים מן לשון יון
תור השתומם חשב
ידע קום אלף
משמשין עם כלי זין
אתא קטירא עזה
רגם אתא קום
אקף פיר׳ התחיל אמר
פיר׳ לבנים פיר׳ צריך

30 ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܢ ܐܩܝܡ ܠܝܫܘܥ܂ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܩܛܠܬܘܢ ܟܕ ܬܠܝܬܘܢ ܥܠ ܩܝܣܐ܂

31 ܘܠܗ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܪܫܐ ܘܦܪܘܩܐ܂ ܘܐܪܝܡܗ ܒܝܡܝܢܗ܂ ܐܝܟ ܕܢܬܠ ܬܝܒܘܬܐ ܘܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ ܠܐܝܣܪܝܠ܂

32 ܘܚܢܢ ܣܗܕܐ ܚܢܢ ܕܡܠܐ ܗܠܝܢ܂ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܘ ܕܝܗܒ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ܂

33 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܡܠܐ܂ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ ܒܪܘܓܙܐ܂ ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܕܢܩܛܠܘܢ ܐܢܘܢ܂

34 ܘܩܡ ܗܘܐ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܓܡܠܝܐܝܠ܂ ܡܠܦ ܢܡܘܣܐ ܘܡܝܩܪ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ܂ ܘܦܩܕ ܕܢܦܩܘܢ ܠܫܠܝܚܐ ܠܒܪ ܥܕܢܐ ܙܥܘܪܐ܂

35 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ܂ ܘܚܙܘ ܡܢܐ ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܕܬܥܒܕܘܢ ܥܠ ܗܠܝܢ ܐܢܫܐ܂

36 ܡܢ ܩܕܡ ܓܝܪ ܗܢܐ ܙܒܢܐ ܩܡ ܗܘܐ ܬܘܕܐ܂ ܘܐܡܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܡܕܡ ܗܘ ܪܒ܂ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܐܝܟ ܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ܂ ܘܗܘ ܐܬܩܛܠ܂ ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪܗ ܐܬܒܕܪܘ܂ ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܠܐ ܡܕܡ܂

37 ܘܡܢ ܒܬܪܗ ܩܡ ܗܘܐ ܝܗܘܕܐ ܓܠܝܠܝܐ܂ ܒܝܘܡܬܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܗܘܘ ܒܟܣܦ ܪܝܫܐ܂ ܘܐܗܦܟ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܒܬܪܗ܂ ܘܗܘ ܡܝܬ܂ ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪܗ ܐܬܒܕܪܘ܂

38 ܘܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܐܬܪܚܩܘ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܢܫܐ ܘܫܒܘܩܘ ܐܢܘܢ܂ ܐܢ ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܗܝ ܡܚܫܒܬܐ ܗܕܐ ܘܥܒܕܐ ܗܢܐ܂ ܡܫܬܪܐ ܘܥܒܪ܂

39 ܐܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ܂ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܪܝܘܬܗ܂ ܕܠܡܐ ܬܫܬܟܚܘܢ ܕܠܘܩܒܠ ܐܠܗܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ܂

40 ܘܐܬܛܦܝܣܘ ܠܗ܂ ܘܩܪܘ ܠܫܠܝܚܐ ܘܢܓܕܘ ܐܢܘܢ܂ ܘܦܩܕܘ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܢܡܠܠܘܢ ܒܫܡܐ ܕܝܫܘܥ܂ ܘܫܒܩܘ ܐܢܘܢ܂

41 ܘܗܢܘܢ ܢܦܩܘ ܡܢ ܩܕܡ ܟܢܫܗܘܢ ܟܕ ܚܕܝܢ܂ ܕܫܘܝܢ ܗܘܘ ܕܡܛܠ ܫܡܐ ܢܨܛܥܪܘܢ܂

42 ܘܠܐ ܫܠܝܢ ܗܘܘ ܟܠܝܘܡ ܕܡܠܦܝܢ ܒܗܝܟܠܐ ܘܒܒܝܬܐ܂ ܘܡܣܒܪܝܢ ܥܠ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂

30 * *Deus Patrum nostrorum excitauit Ie-*
schua illum, quem vos trucidastis quum su-
spendistis eum in ligno.
31 * *Hunc ipsum excitauit Deus principem*
& viuificatorem [seruatorem], *& exaltauit*
eum dextera sua, vt det pœnitentiam & re-
32 *missionem peccatorum Isroieli.* * *Et nos testes*
sumus horum sermonum, et Spiritus ille San-
ctitatis quē dedit Deus iis qui credūt in ipsū.
33 * *Quumque audissent hos sermones, cor-*
ripiebantur furore, & machinabantur eos
interficere.
34 * *Surrexerat autem vnus ex Perischæis,*
cui nomen erat Gamaliel, doctor Legis, et ho-
noratus ab vniuerso populo; iussitque vt illi
abducerent Apostolos foras paululum tēporis.
35 * *Et ait illis: Viri filij Jsroiel, attendite*
vobisipsis, & videte quid vos oporteat fa-
cere de his hominibus.
36 * *Siquidem ante hoc tempus surrexerat*
Thauda, & dixerat de seipso se esse quid ex-
imij: & secuti sunt eum circiter quadrin-
genti viri: ipse autem interfectus est, et qui
fuerant eum secuti, fusi sunt, & ad nihilum
37 *redacti.* * *Post eum verò surrexit Ie-*
houdo Galilæus quibus diebus descripti sunt,
quique in pecunia capitatim [censu] *& a-*
uertit populum multum post se: & ipse mor-
tuus est, & omnes qui eum secuti fuerant,
dispersi sunt.
38 * *Nunc autem dico vobis, abstinete vos*
ab his hominibus, & obmittite eos: quan-
doquidem si ex hominibus est hæc cogitatio
& hoc opus, dissoluentur, & cessabunt.
39 * *Sin autem ex Deo est, non pertinet ad*
vos manibus vestris illud compescere, ne re-
periamini contra Deum insurgere.
40 * *Proinde acquieuerunt ei: ipsique aduo-*
cauerunt Apostolos, & flagellarunt eos; ac
præceperunt eis, ne loquerentur in nomine
Ieschua: eosque dimiserunt.
41 * *Et exierunt ab eorum conspectu gau-*
dētes, quippe qui digni habiti essent pro No-
mine [Numine] *ignominiam pati.*
42 * *Neque cessabant quotidie docere in*
templo, domique, et euangelizare de Domino
nostro Jeschua Meschicho.

30 אלהא דאבהתן אקים לישוע אינא דאנתון קטלתון כד תליתוניהי על קיסא ׃ 31 להלהנא אקים אלהא
רישא ופרוקא וארימה בימינה איך דנתל תיבותא ושובקן חטהא ליסראיל׃ 32 וחנן סהדא חנן דמלא הלין ורוחא
דקודשא הו דיהב אלהא לאילין דמהימנין בה ׃ 33 וכד שמעו הוו הלין מלא מתגוזלין הוו ברוגזא ומתחשבין
הוו דנקטלון אנון׃ 34 וקם הוא חד מן פרישא דשמה הוא גמליאיל מלף נמוסא ומיקר מן כלה עמא ופקד דנפקון
שליחא לבר עדנא זעורא׃ 35 ואמר להון גברא בני יסראיל אזדהרו בנפשכון וחזו מנא ולא לכון
דתעבדון על הלין אנשא׃ 36 מן קדם גיר הנא זבנא קם הוא תודא ואמר על נפשה דמדם הו רב ואזלו בתרה
איך ארבעמאא גברין והו אתקטל ואילין דאזלין הוו בתרה אתבדרו והוו איך לא מדם׃

d כמו אבותינו
e קום f תלא
g פי' עץ והוא צליבא
h חיא i רום k נתל תב
כמו שוב l כמו חטאים
m מלל n הימן o גזל
פי' מתחשפים או מתחממים
p קטל q אלף r יקר
פי' נכבד s פי' עת
t זהר בלשון נשמר v חזא
x פי' צריך

* Deus Patrum noſtrorum ſuſcitauit 30
Ieſum, quem vos interemiſtis, ſuſpen-
dentes in ligno.
* Hunc principem & ſaluatorẽ Deus 31
exaltauit dextera ſua, ad dandam pœ-
nitentiam Iſraeli, & remiſſionem pec-
catorum.
* Et nos ſumus teſtes horum verbo- 32
rum, & Spiritus ſanctus, quẽ dedit Deus
omnibus obedientibus ſibi.
* Hæc cùm audiſſent, diſſecabantur; 33
& cogitabant interficere illos.
* Surgens autem quidam in conci- 34
lio Phariſæus, nomine Gamaliel, Le-
giſdoctor, honorabilis vniuerſæ plebi,
iuſſit foras ad breue homines fieri.
* Dixitque ad illos: Viri Iſraelitæ, at- 35
tẽdite vobis ſuper hominibus iſtis quid
acturi ſitis.
* Ante hos enim dies extitit Theo- 36
das, dicens ſe eſſe aliquem, cui conſen- G
ſit numerus virorum circiter quadrin-
gentorum: qui occiſus eſt; & omnes qui
credebant ei, diſſipati ſunt, & redacti ad
nihilum.
* Poſt hunc extitit Iudas Galilæus in 37
diebus profeſſionis, & auertit popu-
lum poſt ſe; & ipſe periit: & om-
nes quotquot conſenſerunt ei, diſper-
ſi ſunt.
* Et nunc itaque dico vobis, diſcedi- 38
te ab hominibus iſtis, & ſinite illos:
quoniam ſi eſt ex hominibus conſilium
hoc aut opus, diſſoluetur:
* Si verò ex Deo eſt, non poteritis 39
diſſoluere eos, ne fortè & Deo repug-
nare † inueniamini. Conſenſerunt au-
tem illi.
* Et conuocantes Apoſtolos, cæſis 40
denunciauerunt, † ne loquerentur in
nomine Ieſu: & dimiſerunt eos.
* Et illi quidem ibant gaudentes à 41
conſpectu concilij, quoniam digni ha-
biti ſunt pro nomine Ieſu contumeliam
pati.
* Omni autem die non ceſſabant in 42
tẽplo & circa domos docentes, & euan-
gelizantes Chriſtum Ieſum.

30 * ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διε-
χειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·
31 * τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ
αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν.
32 * καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ
τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν
αὐτῷ.
33 * οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνε-
λεῖν αὐτούς·
34 * ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος, ὀνόματι
γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέ-
λευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι·
35 * εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς, ἄνδρες ἰσραηλῖται, προ-
σέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε
πράσσειν.
36 * πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη θευδᾶς, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεκλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν
ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐ-
τῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.
37 * μετὰ τοῦτον ἀνέστη ἰούδας ὁ γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐ-
τοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διε-
σκορπίσθησαν.
38 * καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τού-
των, καὶ ἐάσατε αὐτοὺς, ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕ-
τη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·
39 * εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ, μήποτε
καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ·
40 * καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες
παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἀπέ-
λυσαν αὐτούς.
41 * οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ
συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰησοῦ
ἀτιμασθῆναι·
42 * πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐ-
παύσαντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ἰησοῦν τὸν
χριστόν.

37 וקם מן בתרה יהודא גליליא ᶻ ביומתא ᵃ דמתכתבין הוו אנשא בכסף רישא ᵇ ואסטי עמא סגיאא בתרה וה[ו]
ᶜ מית וכלהון אילין דאזלין הוו בתרה אתבדרו ׃ 38 והשא אמר אנא לכון ᵈ פרוקו לכון מן הלין אנשא ושבוקו
להון דאן הו דמן בנינשא ᵉ איתיה הדא ᶠ מחשבתא והנא עבדא ᵍ משתרין ובטלין ׃
39 ואן דין מן אלהא הו לא ʰ מטיא ⁱ באידיכון ᵏ דתבטלוניהי דלמא תשתכחון לכון דלוקבל אלהא ˡ קימין אנתון
ᵐ ואתתפיסו לה ׃ 40 ⁿ וקרו אנון לשליחא ונגדו אנון ופקדו אנון דלא נהוון ממללין בשמא דישוע ᵒ ושרו אנון ׃ 42 ולא ᵗ שלין הוו כליום
41 ונפקו מן קדמיהון כד ᵖ חדין ᑫ דשוו הוו מטל ʳ שמא ˢ דנצטערון ׃
ᵘ למלפו בהיכלא ובביתא ˣ ולמסברו על מרן ישוע משיחא ׃

ᶻ יום ᵃ כתב
ᵇ סטא פיר׳ אטעה ᶜ מות
ᵈ פרק בלשון שבק או רחק
ᵉ אית ᶠ חשב ᵍ שרא
ʰ מטא פיר׳ ראוי ⁱ יד
ᵏ בטל ˡ קום ᵐ פוס
ⁿ קרא ᵒ שרא ᵖ חדא
ᑫ שוא ʳ עבראית השם
ˢ צער ᵗ שלא ᵘ אלף ˣ סבר

ܥܪܘܒܬܐ ܕܢܝܚܬܐ ܘܕܩܕܝܫܐ ܓܘܢܝܐ ܀

܀ ܝܕ ܀ ܀ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܘ ܀

1 ܒܗܠܝܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܣܓܝܘ ܬܠܡܝܕܐ ܪܛܢܘ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܐ ܝܘܢܝܐ ܥܠ ܥܒܪܝܐ ܕܡܬܒܣܝܢ ܗܘܝ ܐܪܡܠܬܗܘܢ ܒܬܫܡܫܬܐ ܕܟܠܝܘܡ.

2 ܘܩܪܘ ܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܕܢܫܒܘܩ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܢܫܡܫ ܦܬܘܪܐ.

3 ܒܨܘ ܗܟܝܠ ܐܚܝ ܘܓܒܘ ܡܢܟܘܢ ܫܒܥܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܝܬ ܥܠܝܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ. ܘܡܠܝܢ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܘܢܩܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ.

4 ܘܚܢܢ ܢܗܘܐ ܐܡܝܢܝܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܬܫܡܫܬܐ ܕܡܠܬܐ.

5 ܘܫܦܪܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܓܒܘ ܠܐܣܛܦܢܘܣ ܓܒܪܐ ܕܡܠܐ ܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܠܦܪܘܟܪܘܣ. ܘܠܢܝܩܢܘܪ. ܘܠܛܝܡܘܢ. ܘܠܦܪܡܢܐ. ܘܠܢܝܩܠܐܘܣ ܓܝܘܪܐ ܐܢܛܝܘܟܝܐ.

6 ܗܠܝܢ ܩܡܘ ܩܕܡ ܫܠܝܚܐ. ܘܟܕ ܨܠܝܘ ܣܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ.

7 ܘܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒܝܐ ܗܘܬ. ܘܣܓܝ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܛܒ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܝܡܢܘܬܐ.

8 ܐܣܛܦܢܘܣ ܕܝܢ ܡܠܐ ܗܘܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܚܝܠܐ. ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܐܬܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܒܥܡܐ.

9 ܘܩܡܘ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܕܠܝܒܪܛܝܢܝܐ ܘܩܘܪܝܢܝܐ ܘܐܠܟܣܢܕܪܝܐ. ܘܕܡܢ ܩܝܠܝܩܝܐ ܘܡܢ ܐܣܝܐ. ܘܡܬܕܪܫܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܐܣܛܦܢܘܣ.

10 ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠ ܚܟܡܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܒܗ ܡܡܠܠ ܗܘܐ.

11 ܗܝܕܝܢ ܫܕܪܘ ܓܒܪܐ ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܐܡܪܘܢ. ܕܫܡܥܢܝܗܝ ܕܡܡܠܠ ܡܠܐ ܕܓܘܕܦܐ ܥܠ ܡܘܫܐ ܘܥܠ ܐܠܗܐ.

12 ܘܐܙܝܥܘ ܠܥܡܐ ܘܠܩܫܝܫܐ ܘܠܣܦܪܐ. ܘܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܘܚܛܦܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܒܫܝܢܐ ܀

Feria sexta Quietis, & de Sanctis in genere.

CAP. VI.

1 *Porrò in diebus illis quum multiplicarentur discipuli, murmurabant Iones discipuli aduersus Hebræos, quòd despectui haberentur eorum viduę in ministerio quotidiano.*

2 * *Aduocarunt igitur duodecim Apostoli omnem cœtum discipulorum, & dixerunt eis: Non decet vt relinquamus sermonem Dei, & ministremus mensis.*

3 * *Exquirite ergo, fratres mei, & seligite septem viros ex vobis, de quibus extet testimonium, plenosque Spiritu Domini & sapientia, & constituemus eos super hoc opus.*

4 * *Nos autem perseuerabimus in oratione, & in administratione sermonis.*

5 * *Et placuit hic sermo coram vniuerso populo: proinde elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu Sanctitatis, & Philippum, & Prochorum, & Nikanorem, et Timonem, & Parmenam, et Nicolaum proselytum Antiochenum.*

6 * *Quos statuerunt in conspectu Apostolorum: quumque precati fuissent, imposuerunt eis manum.*

7 * *Itaque sermo Dei crescebat, & multiplicabatur valdè numerus discipulorum in Ourischlem: & populus multus ex Iihoudęis auscultabat fidei.*

8 * *Stephanus autem plenus erat gratia & virtute, edebátque signa & miracula in populo.*

9 * *Surrexerunt autem quidam è Synagoga quæ dicitur Libertinorum, Cyrenæorum, & Alexandrinorum, necnon eorum qui sunt ex Cilicia, & Asia, & disceptabant cum Stephano.*

10 * *Nec poterant resistere sapientiæ et Spiritui per quem loquebatur.*

11 * *Tunc miserunt quosdam, & docuerunt eos vt dicerent, Nos audiuimus eum dicentem verba blasphemiæ in Mouschè, & in Deum.*

12 * *Concitaruntque plebem, & Seniores, & Scribas: proinde venerunt & insurrexerunt in eum, correptumque adduxerunt in medium Synagogæ.*

[a] ערובתא [b] דניחתא ודקדישא [c] גונאית יד קפאלון ו

1 ובהון ביומתא הנון כד [d] סגיו תלמידא רטנו הוו יוניא תלמידא על עבריא [e] דמתבסין הוי ארמלתהון [f] בתשמשתא דכליום ׃
2 [g] וקרו תרעסר שליחא לכלה כנשא [h] דתלמידא ואמרו להון לא שפיר דנשבוק [i] מלתא דאלהא ונשמש פתורא ׃
3 [k] בצו הכיל אחי [l] וגבו שבעא גברין מנכון דאית עליהון [m] סהדותא [n] ומלין רוחה דמריא וחכמתא
ונקים אנון על הדא [p] צבותא ׃ 4 וחנן נהוא [q] אמינין [r] בצלותא ובתשמשתא [s] דמלתא ׃ 5 ושפרת
מלתא הדא קדם כלה עמא [t] וגבו לאסטפנוס גברא דמלא הוא [v] הימנותא ורוחא דקודשא ולפיליפוס ולפרוכורום
ולניקנור ולטימון ולפרמינא ולניקלאוס [x] גיורא אנטיוכיא ׃ 6 הלין [y] קמו קדמיהון

[a] ערב [b] נוח [c] גוא או
גון [d] סנא [e] בסא כמו בזה
[f] שמש [g] קרא [h] למר
[i] מלל [k] בצא [l] גבא
[m] סהד [n] מלא [o] קום
[p] צבא פיר' ענין
[q] אמן תמד [r] צלא [s] מלל
[t] גבא [v] חימן
[x] גיר [y] קום

CAP. VI.

IN diebus autem illis, crescente nu- 1
mero discipulorum, factum est mur- A
mur Græcorum aduersus Hebræos, eo
quòd despicerentur in ministerio quo-
tidiano viduæ eorum.
[a]Conuocãtes autem duodecim mul- 2
titudinem discipulorum, dixerunt: Non
est æquum, nos derelinquere verbum
Dei, & ministrare mensis.
[a]Considerate ergo, fratres, viros ex 3
vobis boni testimonij septem, plenos
Spiritu sancto & sapientia, quos consti-
tuamus super hoc opus.
[a]Nos verò, orationi & ministerio 4
verbi instantes erimus.
[a]Et placuit sermo coram omni mul- 5
titudine. Et elegerunt Stephanum vi- B
rum plenum fide & Spiritu sancto, &
Philippum, & Prochorum, & Nica-
norem, & Timonem, & Parmenam, &
Nicolaum aduenam Antiochenum.
[a]Hos statuerunt ante conspectum 6
Apostolorum: & orantes imposuerunt
eis manus.
[a]Et verbum Dei crescebat, & multi- 7
plicabatur numerus discipulorum in Ie-
rusalem valdè: multa etiam turba Sa-
cerdotum obediebat fidei.
[a]Stephanus autem plenus gratia & 8
fortitudine faciebat prodigia & signa
magna in populo.
[a]Surrexerunt autem quidam de Sy- 9
nagoga, quæ appellatur Libertinorum,
& Cyrenensium, & Alexandrinorum, &
eorum qui erant à Cilicia & Asia, dispu-
tantes cum Stephano:
[a]Et non poterant resistere sapientiæ 10
& Spiritui qui loquebatur†.
[a]Tunc summiserunt viros, qui dice- 11
rent, se audiuisse eum dicentem verba
blasphemiæ in Moysen & Deum.
[a]Commouerunt itaque plebem, & 12
Seniores, & Scribas; & concurrentes D
rapuerunt eum, & adduxerunt in con-
cilium:

ϛ´.

1 [a]Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθη-
τῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους,
ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆ-
ραι αὐτῶν.

2 [a]προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μα-
θητῶν, εἶπον, οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.

3 [a]ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυ-
ρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς
καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.

4 [a]ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσ-
καρτερήσομεν.
5 [a]καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους. καὶ
ἐξελέξαντο στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος
ἁγίου, καὶ φίλιππον, καὶ πρόχορον, καὶ νικάνορα, καὶ τί-
μωνα, καὶ παρμενᾶν, καὶ νικόλαον προσήλυτον ἀντιοχέα·

6 [a]οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξά-
μενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 [a]καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθ-
μὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄ-
χλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 [a]στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέ-
ρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 [a]ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης
λιβερτίνων, καὶ κυρηναίων, καὶ ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ
κιλικίας καὶ ἀσίας, συζητοῦντες τῷ στεφάνῳ·
10 [a]καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι
ᾧ ἐλάλει.
11 [a]τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, ὅτι ἀκηκόαμεν
αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς μωσῆν καὶ τὸν θεόν.

12 [a]συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς
γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγα-
γον εἰς τὸ συνέδριον·

דשליחא וכד צליו סמו עליהון אידא׃ 7 ומלתה דאלהא רביא הות וסגא הוא מניניא דתלמידא באורשלם ...
ועמא סגיאא מן יהודיא משתמע הוא להימנותא׃ 8 אסטפנוס דין מלא הוא טיבותא וחילא ...
אתותא ותדמרתא בעמא׃ 9 וקמו הוו אנשא מן כנושתא דמתקריא דליברטינו קוריניא ואלכסנדריא
ודמן קיליקיא ומן אסיא ודרשין הוו עם אסטפנוס׃ 10 ולא משכחין הוו למקם לוקבל חכמתא ...
דממללא הות בה׃ 11 הידין שדרו לגבריא ואלפו אנון דנאמרון דשמענין דאמר מלא ...
על מושא ועל אלהא׃ 12 ושגשו לעמא ולקשישא ולספרא ואתו וקמו עלוהי וחטפו ...
למצערת כנשא׃

[a]צלא [b]סום [b]מלל
[c]רבא [d]מנא [e]שמע
[f]הימן [g]פיר׳ חן
[h]כמו אותות
[i]דמר [k]קום [l]קרא
[m]קום [n]אלף [o]אמר
[p]שמע [q]מלל
[r]גרף [s]אתא

[illegible]

13 [illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

[illegible] 1 [illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

9 [illegible]

10 [illegible]

Feria v. Canditatorum.

13 * *Et statuerunt testes falsos qui dicerent: Iste homo non cessat loqui verba contra Legem, & contra locum hunc sacrosanctum.*

14 * *Nos enim audiuimus eum dicentem Ieschua istum Nazarenum destructurum hunc locum, & mutaturum ritus, quos tradidit*

15 *nobis Mousche.* * *Itaque intuiti sunt eum cuncti illi qui sedebant in synagoga, & conspicati sunt vultũ eius quasi vultum Angeli.*

CAP. VII.

1 *ET interrogauit eum summus sacerdos, nũ hæc ita se haberent.*

2 * *Ipse verò ait: Viri fratres et patres nostri audite: Deus ille gloriæ apparuit patri nostro Abrohõ, quũ esset inter fluuios* [in Mesopotamia] *priusquã venisset habitatũ in Chorã.*

3 * *Et dicebat ei: Exi de terra tua, & ex filijs cognationis tuæ, et veni in terram illam quam commonstrauero tibi.*

4 * *Tunc igitur exijt Abrohom è terra Chaldæorum, venitque habitatum in Choron. Et illinc quum obiisset pater eius, transtulit eum Deus in terrã hanc, quã vos habitatis hodie.*

5 * *Nec dedit ei hæreditatem in ea, ne vestigium quidem pedis: tamen pollicitus ei fuerat se daturum ipsam ei poßidendam, & semini eius, quum non haberet filium.*

6 * *Et allocutus eum fuerat Deus dum diceret ei: Erit semen tuum inquilinum in terra extranea, & seruituti subiicient illud, malisque afficient per quadringentos annos.*

7 * *Sed gentem, cui seruitutem seruierint, condemnabo ego, dicit Deus; & post hæc exibunt & colent me in hoc loco.*

8 * *Proinde dedit ei fœdus Circuncisionis: et tunc genuit Ischok & circuncidit eum die octauo: Ischok autem genuit Iaakoub, & Iaakoub genuit duodecim Patres nostros.*

9 * *Ipsi autem Patres nostri inuidia moti sunt in Iauseph, & vænundederunt eũ Aegyptiis, sed erat Deus cum eo.*

10 * *Et liberauit eum ab omnibus oppreßionibus eius, dedítque ei gratiam & sapientiam coram Perhoun rege Mezren* [Aegypti], *& constituit eum principẽ super Aegyptum, ac super totam domum suam.*

[illegible]

Et statuerunt falsos testes qui dicerent: Homo iste non cessat loqui verba aduersus locum sanctum & legem. 13

Audiuimus enim eum dicentē, quoniam Iesus Nazarenus hic, destruet locū illum, & mutabit traditiones, quas tradidit nobis Moyses. 14

Et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio, viderunt faciem eius tanquam faciem angeli. 15

CAP. VII.

Dixit autem princeps sacerdotum: Si hæc ita se †habent? 1

Qui ait: Viri fratres & patres audite. Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ cùm esset in Mesopotamia, prius quàm moraretur in Charran. 2

Et dixit ad illum: Exi de terra tua, & de cognatione tua, & veni in terrā quam monstrauero tibi. 3

Tunc exiit de terra Chaldæorum, & habitauit in Charran. Et inde postquam mortuus est pater eius, transtulit illū in terram istā, in qua nunc vos habitatis. 4

Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis: † & repromisit dare illi eam in possessionem, & semini eius post ipsum, cùm non haberet filium. 5

Locutus est autem ei Deus: Quia erit semen eius accola in terra aliena, & seruituti eos subiicient, & malè tractabunt eos annis quadringentis. 6

Et gentem cui seruierint, iudicabo ego, †dixit Deus. & post hæc exibunt, & seruient mihi in loco isto. 7

Et dedit illi testamentum circuncisionis, & sic genuit Isaac, & circuncídit eum die octauo: & Isaac, Iacob; & Iacob duodecim Patriarchas. 8

Et Patriarchæ æmulantes, Ioseph vendiderunt in Ægyptum. & erat Deus cum eo. 9

Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius. & dedit ei gratiam & sapientiam in conspectu Pharaonis regis †Aegypti, & constituit eum prępositum super Aegyptum, & super omnem domum suam. 10

13 Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·

14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν μωυσῆς.

15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

ζ.

1 Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς, εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει;

2 ὁ δὲ ἔφη, ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραὰμ, ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαρράν,

3 καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω.

4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν χαρράν. κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε.

5 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.

6 ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ θεὸς, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια.

7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ θεός. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς, καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ ἰσαὰκ τὸν ἰακώβ, καὶ ὁ ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ.

10 καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

יומנא ׃ 5 ולא יהב לה [q] ירתותא בה אף לא [r] דורכתא דרגלא [s] ואשתודי הוא [t] דנתליה לה איך [u] דלמארתה לה
ולזרעה כד לית הוא לה ברא ׃ 6 ומלל הוא עמה אלהא כד אמר לה דנהוא זרעך [x] תותבא בארעא
[y] נוכריתא [z] ונשעבדוניהי [a] ונבאשון לה ארבעמאא שנין ׃
7 ולעמא דנפלחון [b] עבדותא [c] אדוניוהי אנא אמר אלהא ומן בתר הלין [d] נפקון ונפלחון לי באתרא הנא ׃
8 ויהב לה [e] דיתקא דגזורתא והידין [f] אולד לאיסחק וגזרה ביומא תמיניא ואיסחק אולד ליעקוב ויעקוב אולד
לתרעסר [g] אבהתן ׃ 9 והנון אבהתן [h] טנו ביוסף וזבנוהי למצרין ואלהא עמה הוא ׃ 10 ופרקה הוא מן כלהון
[i] אלוצותהי ויהב לה [k] טיבותא וחכמתא קדם פרעון מלכא דמצרין [l] ואקימה רישא על מצרין ועל כלה ביתה ׃

[q] ירת כמו ירש [r] דרך
[s] ירא מזה אשתודי
[t] נתל [u] ירת [x] יתב
[y] נכר [z] שעבד [a] באש
[b] עבד [c] דון [d] נפק
[e] מן לשון יון פיר׳ ברית
[f] ילד
[g] כמו אבותינו
[h] טנן פיר׳ קנא [i] אלץ
[k] פיר׳ חן [l] קום

ܕܩܛܠܐ ܕܝܠܘܕܐ · ܝܘ ·

11 ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗ ܡܨܪܝܢ܆
ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܣܒܥ
12 ܠܐܒܗܬܢ. ܘܟܕ ܫܡܥ ܝܥܩܘܒ ܕܐܝܬ ܥܒܘܪܐ ܒܡܨܪܝܢ܆
13 ܫܕܪ ܗܘܐ ܠܐܒܗܬܢ ܠܘܩܕܡ. ܘܟܕ ܐܙܠܘ ܕܬܪܬܝܢ
ܙܒܢܝܢ܆ ܐܘܕܥ ܝܘܣܦ ܢܦܫܗ ܠܐܚܘܗܝ. ܘܐܬܝܕܥ
14 ܠܦܪܥܘܢ ܛܘܗܡܗ ܕܝܘܣܦ. ܘܫܕܪ ܗܘܐ ܝܘܣܦ
ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܒܘܗܝ ܝܥܩܘܒ ܘܠܟܠܗ ܛܘܗܡܗ.
ܘܗܘܝܢ ܗܘܘ ܒܡܢܝܢܐ ܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܢܦܫܢ.
15 ܘܢܚܬ ܝܥܩܘܒ ܠܡܨܪܝܢ ܘܡܝܬ ܬܡܢ ܗܘ
16 ܘܐܒܗܬܢ. ܘܐܫܬܢܝܘ ܠܫܟܝܡ. ܘܐܬܬܣܝܡܘ ܗܘܘ
ܒܩܒܪܐ ܕܙܒܢ ܗܘܐ ܐܒܪܗܡ ܒܟܣܦܐ ܡܢ ܒܢܝ
17 ܚܡܘܪ. ܘܟܕ ܡܛܝ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܕܡܕܡ ܕܐܫܬܘܕܝ
ܗܘܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ. ܣܓܝ ܗܘܐ ܥܡܐ
18 ܘܐܬܬܩܦ ܒܡܨܪܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܩܡ ܡܠܟܐ ܐܚܪܢܐ
ܥܠ ܡܨܪܝܢ܆ ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܠܝܘܣܦ.
19 ܘܐܬܚܟܡ ܥܠ ܛܘܗܡܢ ܘܐܒܐܫ ܠܐܒܗܬܢ. ܘܦܩܕ
ܕܢܗܘܘܢ ܡܫܬܕܝܢ ܝܠܘܕܝܗܘܢ ܕܠܐ ܢܚܘܢ.
20 ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܐܬܝܠܕ ܡܘܫܐ ܘܫܦܝܪ ܗܘܐ
ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܪܒܝ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ.
21 ܘܟܕ ܐܫܬܕܝ ܡܢ ܥܡܗ܆ ܐܫܟܚܬܗ ܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ
22 ܘܪܒܝܬܗ ܠܗ ܠܒܪܐ. ܘܐܬܪܕܝ ܡܘܫܐ ܒܟܠܗ
ܚܟܡܬܐ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܡܝܬܪ ܗܘܐ ܒܡܠܘܗܝ. ܘܐܦ
23 ܒܣܘܥܪܢܘܗܝ. ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ܆ ܐܬܬܣܝܡ
ܥܠ ܠܒܗ ܕܢܣܥܘܪ ܠܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
24 ܘܚܙܐ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܫܪܒܬܗ ܕܡܬܥܛܠܡ܆
ܘܬܒܥ ܠܗ ܕܝܢܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܬܒܥܬܐ. ܘܩܛܠܗ
25 ܠܡܨܪܝܐ ܗܘ ܕܥܛܠܡܗ. ܘܣܒܪ
ܗܘܐ ܕܡܣܬܟܠܝܢ ܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܐܠܗܐ ܒܐܝܕܗ
26 ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܦܘܪܩܢܐ ܘܠܐ ܐܣܬܟܠܘ. ܘܠܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܟܕ ܢܨܝܢ ܥܡ ܚܕܕܐ.
ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܫܬܝܢܘܢ ܟܕ ܐܡܪ܆ ܓܒܪܐ
ܐܚܐ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܡܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܢܫ ܒܚܒܪܗ.

Infanticidij.

11 * *Extitit autem fames & oppressio ingens in vniuersa Ægypto, & in terra Chanaan, nec habebant vnde explerentur Patres nostri.*

12 * *Quumque audisset Jaakoub frumentum esse in Ægypto, miserat Patres nostros primũ.*

13 * *Et quum bis profecti essent, patefecit seipsum Jauseph fratribus suis; & innotuit Perhoun cognatio ipsius Jauseph.*

14 * *Porrò misit Iauseph & accersiuit patrẽ suum Iaakoub, omnemque cognationẽ suam: erant autem numero septuaginta quinque a-*
15 *nimæ.* * *Proinde descendit Jaakoub in Ægyptum, & mortuus est illic ipse & Pa-*
16 *tres nostri.* * *Et translati sunt in Schekim, positique in sepulchro quod emerat Abrohom argento à filiis Chamour.*

17 * *Quum autem appropinquaret tempus illius rei quam pollicitus fuerat, iureiurando Deus ipsi Abrohom, creuerat populus, preualueratque in Ægypto.*

18 * *Usquequo surrexit rex alius super Ægyptum, qui non nouerat ipsum Iauseph.*

19 * *Et dolosè egit in cognationem nostram, maléque accepit Patres nostros; ac precepit eiici infantes eorum, ne seruarentur.*

20 * *Eo ipso tempore natus est Mousche, qui charus fuit Deo: et educatus est tribus mensibus in ædibus patris sui.*

21 * *Quumque fuisset expositus à populo suo, nacta est eum filia Perhoun, & nutriuit eum*
22 *sibi pro filio.* * *Et eruditus est Mousche omni sapientia Ægyptiorum; diuésque erat*
23 *dictis & factis suis.* * *Quum autem esset annos quadraginta natus, subijt in animum eius vt inuiseret fratres suos filios Isroiel.*

24 * *Et conspicatus quẽdam ex filiis sue prosapiæ vim patientem, vindicauit eum, et caussam eius egit, interemitque Ægyptium illum*
25 *qui offenderat eum.* * *Putabat autem filios Isroiel fratres suos intelligere Deum per manum ipsius daturum eis liberationem. At non intellexerunt.*

26 * *Ac postero die visus est eis quum ipsi inter se rixarentur: & suadebat eis vt in gratiam redirent, dicens: Viri, fratres estis; cur alius alium offenditis?*

דקטלא דילודא יו

11 והוא כפנא [b] ואולצנא רבא בכלה מצרין ובארעא דכנען ולית הוא להון [c] למסבע לאבהתן׃ 12 וכד שמע
יעקוב דאית [d] עבורא במצרין [e] שדר הוא לאבהתן לוקדם׃ 13 וכד אזלו דתרתין זבנין אודע יוסף נפשה לאחוהי
לפרעון [f] טוהמה דיוסף׃ 14 ושדר הוא יוסף [g] ואיתיה לאבוהי יעקוב ולכלה טוהמה [h] והוין הוי [i] במנינא
שבעין וחמש נפשן׃ 15 [k] ונחת יעקוב למצרין [l] ומית תמן הו ואבהתן׃ 16 [m] ואשתני לשכים [n] ואתסים
בקברא דזבן הוא אברהם בכספא מן בני חמור׃ 17 וכד מטי הוא זבנא דמדם [o] דאשתודי הוא [p] במומתא
אלהא לאברהם סגי הוא עמא ותקף במצרין׃ 18 עדמא דקם מלכא אחרנא על מצרין אינא דלא ידע הוא

[a] ילד [b] ארץ [c] שבע
[d] פיר׳ דגן [e] ידע
[f] פיר׳ משפחתו
[g] אתא [h] חיא [i] מנינא
[k] נחת פיר׳ ירד
[l] מות [m] שנא פיר׳ טול
[n] סום
[o] אשתודי מן
ירא [p] ומא נשבע

* Venit autẽ fames in vniuersam Æ- 11
gyptum & Chanaan, & tribulatio ma-
gna, & non inueniebant cibos Patres
nostri.
* Cùm audisset autem Iacob esse fru- 12
mentum in Ægypto, misit patres no-
stros primùm:
* Et in secundo cognitus est Ioseph à 13
fratribus suis; & manifestatum est Pha-
raoni genus eius.
* Mittens autem Ioseph, accersiuit 14
Iacob patrem suum, & omnem cogna-
tionem suam in animabus septuaginta-
quinq;. * Et descendit Iacob in Ægyptũ: 15
& defunctus est ipse & patres nostri.
* Et translati sunt in Sichem, & positi 16
sunt in sepulchro quod emit Abraham
pretio argẽti à filiis Hemor filij Sichem.
* Cùm autem appropinquaret tem- 17
pus promissionis, quam professus erat
Deus Abrahæ, creuit populus, & multi-
plicatus est in Ægypto,
* Quoadusque surrexit alius rex in 18
Ægypto, qui non sciebat Ioseph.
* Hic circumueniens genus nostrum, 19
afflixit patres nostros, vt exponerent in-
fantes suos, ne viuificarentur.
* Eodem tempore natus est Moyses; 20
& fuit gratus Deo; qui nutritus est tri-
bus mensibus in domo patris sui.
* Exposito autẽ illo, sustulit eum filia 21
Pharaonis, & nutriuit eũ sibi in filium.
* Et eruditus est Moyses omni sapien 22
tia Ægyptiorum: & erat potens in ver-
bis & in operibus suis.
* Cùm autem impleretur ei quadra- 23
ginta annorum tempus, ascendit in cor
eius vt visitaret fratres suos filios Israel.
* Et cùm vidisset quendam iniuriam 24
patientem, vindicauit illum: & fecit vl-
tionem ei qui iniuriam sustinebat, per-
cusso Ægyptio.
* Existimabat autẽ intelligere fratres, 25
quoniam Deus per manum ipsius daret
salutem illis: at illi non intellexerunt.
* Sequenti verò die apparuit illis liti- 26
gantibus: & reconciliabat eos in pace,
dicens: Viri, fratres estis; vt quid noce-
tis alterutrum?

11 * Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χα-
ναάν, καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσμα-
τα οἱ πατέρες ἡμῶν.
12 * ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε
τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον·
13 * καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελ-
φοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος τοῦ
Ἰωσήφ.
14 * ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ἑβδομήκον-
τα πέντε ψυχαῖς.
15 * κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν·
16 * καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνή-
ματι ὃ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμ-
μὸρ τοῦ Συχέμ.
17 * καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤ-
μοσεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη
ἐν Αἰγύπτῳ,
18 * ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν
Ἰωσήφ·
19 * οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς
πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ
ζωογονεῖσθαι.
20 * ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ, ὃς
ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
21 * ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραώ,
καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν·
22 * καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων. ἦν δὲ δυ-
νατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ.
23 * ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρόνος, ἀνέ-
βη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
τοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.
24 * καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ-
δίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον·
25 * ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ
θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συ-
νῆκαν.
26 * τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ
συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε
ὑμεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

לה ליוסף׃ ¹⁹ ואצטנע על טוהמן ואבאש לאבהתן ופקד דנהוון משתדין לולדיהון דלא נחון׃ ²⁰ בה בזבנא
הו אתילד מושא ורחים הוא לאלהא ואתרבי ירחא תלתא בית אבוהי׃ ²¹ וכד אשתדי מן עמה אסבתה ברת
פרעון ורביתה לה לברא׃ ²² ואתרדי מושא בכלה חכמתא דמצריא ועהיר הוא במלוהי אף בעבדוהי׃
²³ וכד הוא בר ארבעין שנין סלק הוא על לבה דנסעור לאחוהי בני יסריל׃ ²⁴ וחזא לחד מן בני שרבתה
דמתדבר בקטירא ותבעה ועבד לה דינא וקטלה למצריא הו דמסכל הוא בה׃ ²⁵ וסבר דמסתכלין אחוהי בני
יסריל דאלהא באידה יהב להון פורקנא ולא אסתכלו׃ ²⁶ וליומא אחרנא אתחזי להון כד נצין הנון תרין
חד ומפים הוא להון דנשתינון כד אמר גבריא אחא אנתון מטל מנא מסכלין אנתון חד בחד׃

צנעפיר׳ נכל ומשפחתינו
באש שדא ילד
חיא ילד רבא
שדא שכח בלשון מצא
רדי פיר׳ למד מלל
סער עבראית פקד דבר
חשש פיר׳ בחזקה
תבע פיר׳ נקם סכל
פיר׳ מרע ו בלשון בין
פים שינא כמו שאנן

27 ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܣܟܠ ܗܘܐ ܒܚܒܪܗ. ܕܚܩܗ ܡܢ
ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܘ ܐܩܝܡܟ ܥܠܝܢ ܪܫܐ
ܘܕܝܢܐ. 28 ܕܠܡܐ ܠܡܩܛܠܢܝ ܒܥܐ ܐܢܬ. ܐܝܟ
ܕܩܛܠܬ ܐܬܡܠܝ ܠܡܨܪܝܐ.
29 ܘܥܪܩ ܡܘܫܐ ܒܡܠܬܐ ܗܕܐ ܘܗܘܐ ܬܘܬܒܐ
ܒܐܪܥܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ ❖

❖ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ

❖ ❖ ܟܐ ❖ ❖

30 ܘܟܕ ܡܠܝ ܠܗ ܬܡܢ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܐܬܚܙܝ
ܠܗ ܒܡܕܒܪܐ ܕܛܘܪ ܣܝܢܝ. ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܒܢܘܪܐ
ܕܝܩܕܐ ܒܣܢܝܐ. 31 ܘܟܕ ܚܙܐ ܡܘܫܐ ܐܬܕܡܪ ܒܚܙܘܐ.
ܘܟܕ ܐܬܩܪܒ ܠܗ ܕܢܚܙܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܒܩܠܐ.
32 ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܟ. ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܝܥܩܘܒ. ܘܟܕ ܪܬܝܬ ܗܘܐ ܡܘܫܐ.
ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ ܕܢܚܘܪ ܒܚܙܘܐ. 33 ܘܐܡܪ ܠܗ
ܡܪܝܐ. ܫܪܝ ܡܣܐܢܝܟ ܡܢ ܪܓܠܝܟ. ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܕܩܐܡ
34 ܐܢܬ ܒܗ ܩܕܝܫܐ ܗܝ. ܡܚܙܐ ܚܙܝܬ ܐܘܠܨܢܗ ܕܥܡܝ
ܕܒܡܨܪܝܢ. ܘܬܢܚܬܗ ܫܡܥܬ. ܘܢܚܬܬ ܕܐܦܨܐ ܐܢܘܢ.
35 ܘܗܫܐ ܬܐ ܐܫܕܪܟ ܠܡܨܪܝܢ. ܠܗܢܐ ܡܘܫܐ ܕܟܦܪܘ
ܒܗ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܡܢܘ ܐܩܝܡܟ ܥܠܝܢ ܪܫܐ ܘܕܝܢܐ.
ܠܗ ܠܗܢܐ ܐܠܗܐ ܫܕܪ ܪܫܐ ܘܦܪܘܩܐ ܒܐܝܕ ܡܠܐܟܐ.
ܗܘ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܣܢܝܐ.
36 ܗܢܘ ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ. ܟܕ ܥܒܕ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ
ܘܚܝܠܘܬܐ. ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܘܒܝܡܐ ܕܣܘܦ ܘܒܡܕܒܪܐ
ܫܢܝܢ ܐܪܒܥܝܢ ❖ ❖ ❖

❖ ܕܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ ❖ ܟܒ ❖

37 ܗܢܘ ܡܘܫܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܢܒܝܐ
ܢܩܝܡ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܚܝܟܘܢ ܐܝܟܘܬܝ. ܠܗ
ܬܫܡܥܘܢ. 38 ܗܢܘ ܕܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܒܡܕܒܪܐ ܥܡ
ܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗ ܘܥܡ ܐܒܗܝܢ
ܒܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܘܗܘ ܩܒܠ ܡܠܐ ܚܝܬܐ ܕܢܬܠ ܠܟܘܢ.
39 ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܡܫܬܡܥܘ ܠܗ ܐܒܗܝܢ. ܐܠܐ ܫܒܩܘܗܝ.
ܘܒܠܒܗܘܢ ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܡܨܪܝܢ.

27 *Is porrò qui offendebat socium suum, repulit eum à se; & dixit ei, Quis constituit te super nos principem & iudicem?*
28 *Num nos interficere quæris, sicut interfecisti heri Ægyptium?*
29 *Proinde fugit Mousche ob hunc sermonem, & factus est inquilinus in terra Madian: habuitque duos filios.*

Matutinis Dominicæ Ouschano.

30 *Quumque illic impleuisset quadraginta annos, visus est ei in deserto montis Sinai angelus Domini in igne qui ardebat in rubo.*
31 *Quod vt conspexit Mousche, admiratus est visionem: & quum accederet, vt videret, dixit ei Dominus voce:*
32 *Ego sum Deus Patrum tuorum, Deus Abrohom, & Jschok et Jaakoub. Quumque tremeret Mousche, non audebat intueri visum.*
33 *Dixit autem ei Dominus: Solue calceos tuos à pedibus tuis: terra enim in qua stas, sancta est.*
34 *Videndo vidi oppressionem populi mei qui est in Ægypto, & gemitus eius audiui: & descendi vt liberem eos. nunc igitur veni, mittam te in Ægyptum.*
35 *Hunc Mousche, quem negauerant dicentes, Quis constituit te super nos principem & iudicem? hunc ipsum Deus principem & liberatorem misit eis per manus Angeli illius qui apparuerat ei in rubo.*
36 *Hic est qui eduxit eos dum edidit signa & miracula virtutésque in terra Ægypti, et in mari Souph,* [catectoso] *et in deserto annis quadraginta.*

Sabbatho Candidatorum.

37 *Hic est Mousche ille qui dixit filiis Isroiel, Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus ex fratribus vestris sicut me: eum audiatis.*
38 *Hic est qui fuit in congregatione in deserto cum Angelo illo qui alloquebatur eum, & cum Patribus nostris in monte Sinai: & est denique qui excepit eloquia viua quæ vobis traderet.*
39 *Et noluerunt ad eum mentem aduertere Patres nostri; sed dereliquerunt eum, & cordibus suis conuersi sunt ad Ægyptum:*

27 הוּ דֵין דְמַסְכֵל הֲוָא בְחַבְרֵהּ דַחְקֵהּ מֶן לְוָתֵהּ וֶאמַר לֵהּ מַנוּ אֲקִימָךְ עֲלַין רֵישָׁא וְדַיָנָא׃
28 דַלְמָא לְמִקְטְלַן בָעֵא אַנְתְּ אַיךְ דְקַטְלְתְּ אֶתְמַלִי לְמֶצְרָיָא׃ 29 וַעֲרַק מוּשֶׁא בְמֶלְּתָא הָדָא וַהֲוָא תוֹתְבָא
בְאַרְעָא דְמַדְיָן וַהֲווֹ לֵהּ תְרֵין בְנִין׃ דְצַפְרָא דְחַד בְשַׁבָּא דְאוֹשַׁעְנָא
30 וְכַד מְלָא לֵהּ תַמָן אַרְבְעִין שְׁנִין אֶתְחְזִי לֵהּ בְמַדְבְרָא דְטוּר סִינַי מַלְאַכֵהּ דְמָרְיָא בְנוּרָא דְיָקְדָא בְסַנְיָא׃
31 וְכַד חְזָא מוּשֶׁא אֶתְדַמַר בְחֶזְוָא וְכַד אֶתְקְרֶב לֵהּ דְנֶחְזֵא אֶמַר לֵהּ מָרְיָא בְקָלָא׃
32 אֶנָא אֶנָא אֱלָהָא דַאבָהַיךְ אֱלָהֵהּ דְאַבְרָהָם וַדְאִיסְחָק וַדְיַעְקוּב וְכַד רְתִית הֲוָא מוּשֶׁא לָא מַמְרַח הֲוָא דְנֶחוּר
33 וֶאמַר לֵהּ מָרְיָא שְׁרִי מְסָנַיךְ מֶן רֶגְלַיךְ אַרְעָא גֵיר דְקָאֶם אַנְתְּ בָהּ קַדִישָׁא הִי׃

דחק פיר' דחה
קום 'דון' קטל
כמו אתמול
מלל 'יתב 'מלא
חזא 'יקד 'דמר
חזא 'רתת 'אמרח
חור 'חזא 'שרא
פיר' נעליך
קום

Qui autem iniuriam faciebat proxi- 27
mo, repulit eum, dicens: Quis te consti-
tuit principem & iudicem super nos?
Nunquid interficere me tu vis, 28
quemadmodum interfecisti heri Ægy-
ptium?
Fugit autem Moyses in verbo isto: 39
& factus est aduena in terra Madian, vbi
generauit filios duos.

Et expletis annis quadraginta, ap- 30
paruit illi in deserto montis Sina ange-
lus in igne flammæ rubi.
Moyses autem videns, admiratus 31
est visum. Et accedente illo vt conside-
raret, facta est ad eum vox Domini†:
Ego sum Deus Patrũ tuorum, Deus 32
Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob.
Tremefactus autem Moyses, non aude-
bat considerare.
Dixit autem illi Dominus: Solue 33
calceamentum pedum tuorum: locus e-
nim in quo stas, terra sancta est.
Videns vidi afflictionem populi 34
mei qui est in Ægypto, & gemitum
eorum audiui; & descendi liberare eos.
Et nunc veni, & mittam te in Ægy-
ptum.
Hunc Moysen, quem negauerunt, 35
dicentes, Quis te constituit principem
& iudicem? hunc Deus principem & re-
demptorem misit, cum manu angeli qui
apparuit illi in rubo.
Hic eduxit illos faciens prodigia & 36
signa in terra Ægypti, & in rubro mari, E
& in deserto annis quadraginta.

Hic est Moyses qui dixit filiis Israel: 37
Prophetam suscitabit vobis Deus de
fratribus vestris tanquam me, ipsum au
dietis.
Hic est qui fuit in ecclesia in solitu- 38
dine, cum angelo qui loquebatur ei in
monte Sina, & cum Patribus nostris:
qui accepit verba vitæ dare nobis.
Cui noluerunt obedire Patres no- 39
stri: sed repulerunt, & auersi sunt cordi-
bus suis in Ægyptum,

27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπὼν, τίς σε
κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;
28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν
αἰγύπτιον;
29 ἔφυγε δὲ μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροι-
κος ἐν γῇ μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν
τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους σινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς
βάτου.
31 ὁ δὲ μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμασε τὸ ὅραμα. προσερχο-
μένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς
αὐτόν·
32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς
ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος μωσῆς οὐκ
ἐτόλμα κατανοῆσαι.
33 εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν.
34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ
τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς.
καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς αἴγυπτον.

35 τοῦτον τὸν μωυσῆν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες, τίς σε κατέ-
στησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυ-
τρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ
ἐν τῇ βάτῳ·
36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα
ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἔτη τεσσαράκοντα.

37 Οὗτός ἐστιν ὁ μωυσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, προ-
φήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
ὑμῶν ὡς ἐμέ.
38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ,
καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι
ἡμῖν,
39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν,
ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς αἴ-
γυπτον,

34 מחזא חזית ⁿ אולצנה דעמי דבמצרין ° ותנחתה שמעת ᵖ ונחתת דאפרוק אנון והשא ᑫ תא אשדרך למצרין ׃
35 להנא מושא דכפרו בה כד אמרין דמנו ʳ אקימך עלין רישא ˢ ודינא לה להנא אלהא רישא ᵗ ופרוקא שדר
להו ᵘ באידי מלאכא הו ˣ דאתחזי לה בסניא ׃ 36 הנו ʸ דאפק אנון כד עבד ᶻ אתותא ᵃ וחדמרתא ונבותא
דשבתא דחורא יח
בארעא דמצרין ובימא דסוף ובמדברא שנין ארבעין ׃
37 הנו מושא הו דאמר לבני יסריל דנביא ᵃ נקים לכון מריא אלהא מן אחיכון ᵇ אכותי לה תשמעון ׃
38 הנו דהוא בכנושתא במדברא עם מלאכא הו דממלל הוא עמה ועם אבהתן בטורא דסיני והוו דקבל ᶜ מלא
ᵈ חיתא דלן ᵉ נתל ׃ 39 ולא ᶠ צבו ᵍ למהדניו לה אבהתן אלא שבקוהי ʰ ובלבותהון הפכו להון למצרין ׃

ⁿ אלץ ° אנח ᵖ נחת
ᑫ אתא ʳ קום ˢ רוז
t פיר׳ פודה
ᵘ יד ˣ חזא ʸ נפק
z כמו אותות
ᵃ רמר ᵇ גבר ᵃ קום
b פיר׳ כמוני
ᶜ מלל ᵈ חיא ᵉ נתל
ᶠ צבא ᵍ רנא פיר׳ התבונן
ʰ לב

40–53 [Syriac text, illegible]

40 * *Dicentes Aharouni, Fac nobis deos qui*
præeat nobis: Mousche siquidē isti, qui eduxit
nos è terra Mezren, [Ægypti,] *nescimus quid*
41 *acciderit.* * *Proinde fecit eis vitulū in diebus*
illis: et sacrificarunt sacrificia idolis, et oble-
ctarunt sese opere manuum suarum.
42 * *Et auersus est Deus, & tradidit eos vt*
seruirent exercitibus cæli, sicut scriptum est
in libro Prophetarum : Num quadraginta
annis in deserto victimas aut sacrificia ob-
tulistis mihi filij Israel?
43 * *Quinimò baiulastis Conopæum Mal-*
coum, & sydus Dei Rephon, imagines quas
fecistis vt eas adoraretis. Transferam vos
trans Bobel.

De Genitrice Dei & Baptismo.

44 * *Ecce tabernaculum testimonij Patrum*
nostrorū in deserto fuit, sicuti præceperat is,
qui collocutus fuerat Mousche, vt faceret il-
lud ad similitudinem quam ei ostenderat.
45 * *Quod quidem tabernaculum etiam in-*
troducendo introduxerunt Patres nostri cū
Ieschua in terram quam dedit eis Deus he-
reditatem ex gentibus illis quas eiecit ab eo-
rum conspectu, & deductum est vsque ad
dies Dauid.
46 * *Qui inuenit gratiam coram Deo, petiit-*
que vt inueniret tabernaculum Deo Iaakob.
47 * *Schelemoun autem ædificauit edem.*
48 * *At Altissimus ille non habitat in manu-*
factis templis, *sicut ait Propheta.*
49 * *Quum cælum thronus meus sit, & ter-*
ra suppedaneum pedum meorum: Quam æ-
dem ædificabitis mihi, dicit Dominus: aut
quis est locus requietis meæ?
50 * *Nonne manus mea condidit hec omnia?*
51 * *O duri ceruice, & incircuncisi cordis,*
& auditu suo, vos semper Spiritui Sancti-
tatis obstitistis, sicut Patres vestri, ita &
vos.
52 * *Quem enim Prophetarum non sunt per-*
secuti, & interfecerunt Patres vestri? eo-
rum inquam *qui prænuntiarunt aduentum*
Iusti illius, quem vos prodidistis ac inter-
emistis?
53 * *At recepistis Legem per dispositionem*
Angelorum, neque seruastis eam.

40 כד אמרין לאהרון עבד לן אלהא דנאזלון קדמין מטל דהנא מושא דאפקן מן ארעא דמצרין לא ידעינן מנא הוא לה:
41 ועבד להון עגלא ביומתא הנון ודבחו דבחא לפתכרא ומתבסמין הוו בעבד אידיהון:
42 והפך אלהא ואשלם אנון דנהוון פלחין לחילותא דשמיא איך דכתיב בכתבא דנביא למא ארבעין שנין במדברא נכסתא או דבחתא קרבתון לי בני יסריל:
43 אלא שקלתון משכנה דמלכום וכוכבה דאלהא רפן וצלמא דעבדתון דתהוון סגדין להין אשניכון להל מן בבל:
דילדת אלהא ודמעמודיתא יט
44 הא משכנא דסהדותא דאבהתן במדברא איתוהי הוא איך מא דפקד הו דמלל עם מושא למעבדה בדמותא דחויה:
45 ולה להנא משכנא אף מעלו אעלוהי אבהתן עם ישוע לארעא דיהב להון אלהא ירתנא מן

40 Dicentes ad Aaron: Fac nobis deos qui præcedant nos: † Moyses enim hic, qui eduxit nos de terra Ægypti, nescimus quid factum sit ei.
41 Et vitulum fecerunt in diebus illis, & obtulerunt hostiam simulachro, & lætabantur in operibus manuum suarum.
42 Conuertit autem Deus, & tradidit eos seruire militiæ cæli, sicut scriptum est in libro Prophetarum: Nunquid victimas † & hostias obtulistis mihi annis quadraginta in deserto, domus Israel?
43 Et suscepistis tabernaculũ Moloch, & sydus dei vestri Repham, figuras quas fecistis, adorare eas. Et transferam F vos trans Babylonem.

44 Tabernaculum testimonij fuit cũ patribus nostris in deserto, sicut disposuit † Deus loquens ad Moysen, vt faceret illud secundum formam quam viderat.
45 Quod & induxerunt, suscipientes patres nostri cum Iesu in possessionem gentium, quas expulit Deus à facie patrum nostrorum, vsq; in diebus Dauid.
46 Qui inuenit gratiam ante Deum, & petiit vt inueniret tabernaculum Deo Iacob.
47 Salomon autem ædificauit illi domum.
48 Sed non Excelsus in manufactis habitat, sicut Propheta dicit:
49 Cælum mihi sedes est: terra autem scabellum pedum meorum. Quam domum ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meæ est?
50 None manus mea fecit hęc omnia?
51 Dura ceruice & incircuncisi cordibus & auribus, vos semper Spiritui sancto † resistitis: sicut patres vestri, † & vos.
52 Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos qui prænuntiabant de aduentu Iusti, cuius vos nunc proditores & homicidæ fuistis:
53 Qui accepistis Legem in dispositione Angelorum, & non custodistis.

40 εἰπόντες τῷ ἀαρών, ποίησον ἡμῖν θεούς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ μωυσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.
41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.
42 ἔστρεψε δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν, μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ οἶκος ἰσραήλ;
43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ μωυσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει·
45 ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν δαβίδ·
46 ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ ἰακώβ·
47 σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον·
48 ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·
49 ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;
50 οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;
51 σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.
52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε·
53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

עממא הנון [l] דשדא מן קדמיהון [k] ואתיבל עדמא ליומוהי דדויד ׃ 46 הו דאשכח רחמא קדמוהי דאלהא ובעא
דנשכח משכנא לאלהה דיעקוב ׃ 47 שלימון דין בנא ביתא ׃ 48 [l] ומרימא לא שרא בעבד [m] אידיא איך דאמר
נביא ׃ 49 דשמיא כורסי וארעא כובשא תחית רגלי אינו ביתא [n] דתבנון לי אמר מריא או אינו אתרא דתניחתי
50 לא הא [p] אידא דילי עבדת הלין כלהין ׃ 51 או [q] קשיי [r] קדלא ודלא גזירין בלבהון [s] ובמשמעתהון אנתון
בכל זבן לוקבל רוחא דקודשא [t] קימין אנתון איך אבהיכון אף אנתון ׃ 52 לאינא גיר מן נביא דלא רדפו וקטלו
אבהיכון לאילין דקדמו [u] בדקו על [x] מאתיתה דזדיקא הו דאנתון [y] אשלמתון [z] וקטלתוניהי ׃
53 וקבלתון נמוסא ביד [a] פוקדנא דמלאכא ולא [b] נטרתוניהי ׃

שדא יבל רום עליון
ידי בנא נוח
יד קשא
פיר׳ עורף
שמע קום ברק
פיר׳ חגיד
אתא שלם
קטל פקד
נטר

ܥܘܗܕܢܐ ܕܐܣܛܦܢܘܣ ܟ

Commemoratione Stephani.

54 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܡܚܪܩܝܢ ܗܘܘ ܫܢܝܗܘܢ ܥܠܘܗܝ܀
55 ܘܗܘ ܟܕ ܡܠܐ ܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܚܙܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܠܝܫܘܥ ܟܕ ܩܐܡ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ܀
56 ܘܐܡܪ ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܫܡܝܐ ܟܕ ܦܬܝܚܝܢ ܘܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܟܕ ܩܐܡ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ܀
57 ܘܩܥܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܣܟܪܘ ܐܕܢܝܗܘܢ ܘܓܙܡܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗܘܢ܀
58 ܘܐܚܕܘ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܪܓܡܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܗܢܘܢ ܗܠܝܢ ܕܣܗܕܘ ܥܠܘܗܝ ܣܡܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܥܠܝܡܐ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܫܐܘܠ܀
59 ܘܪܓܡܝܢ ܗܘܘ ܠܐܣܛܦܢܘܣ ܟܕ ܡܨܠܐ ܘܐܡܪ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܩܒܠ ܪܘܚܝ܀
60 ܘܟܕ ܣܡ ܒܘܪܟܐ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܡܪܢ ܠܐ ܬܩܝܡ ܠܗܘܢ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܕܐ ܫܟܒ܀
61 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܘܡܫܘܬܦ ܗܘܐ ܒܩܛܠܗ܀

ܫܠܡ

1 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܪܕܘܦܝܐ ܪܒܐ ܥܠ ܥܕܬܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܘܟܠܗܘܢ ܐܬܒܕܪܘ ܒܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕ ܘܐܦ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ ܠܚܘܕ ܡܢ ܫܠܝܚܐ܀
2 ܘܩܒܪܘܗܝ ܠܐܣܛܦܢܘܣ ܓܒܪܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܥܒܕܘ ܥܠܘܗܝ ܐܒܠܐ ܪܒܐ܀

ܚܕܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ

ܟܐ

3 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܪܕܐ ܗܘܐ ܠܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ ܠܒܬܐ ܘܓܪܫ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ ܘܡܫܠܡ ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܀
4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܬܒܕܪܘ ܡܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܣܒܪܝܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ܀
5 ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܢܚܬ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠ ܡܫܝܚܐ܀
6 ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܘܗܝ ܟܢܫܐ ܕܬܡܢ ܡܨܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܒܟܠ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ܀

54 * *Quumque hæc audirent, repleti sunt furore intra se, ac frendebant dentibus suis in eum.*

55 * *Ipse verò quum plenus esset fide & Spiritu Sanctitatis, suspexit in cælum, viditque gloriam Dei, & Ieschua adstantem à dextera Dei.*

56 * *Et ait: Ecce video cælos apertos, & Filium hominis adstantem à dextera Dei.*

57 * *Proinde clamarunt alta voce, & obturarunt aures suas, et irruerunt in eum omnes.*

58 * *Et comprehensum eum eiecerunt extra ciuitatem; & lapidibus obruebant eum: illi autem qui testimonium tulerant aduersus eum, posuerunt vestimenta sua ad pedes adolescentis cuiusdam qui vocabatur Schoul.*

59 * *Itaque lapidabant Stephanum, quum ipse precaretur ac diceret; Domine noster Ieschua, suscipe spiritum meum.*

60 * *Positisque genibus, clamauit alta voce & ait, Domine noster, ne statuas eis hoc peccatum. Et quum hoc dixisset, obdormiuit.*

61 * *Schouol autem consentiebat communicabátque in cædem eius.*

CAP. VIII.

1 *FActa est autem per illud tempus persecutio magna in Eccesiam quæ erat in Ourischlem: & dispersi sunt omnes per pagos Ihoudææ, atque adeò inter Schamaritanos, præter Apostolos tantùm.*

2 * *Collectum autem in arcam, sepelierunt Stephanum viri fideles; & planxerunt super eum vehementer.*

Dominica tertia post Resurrectionem.

3 * *Porrò Schouol persequebatur Ecclesiam Dei dum ingrederetur domos, & traheret viros & mulieres, traderétque carceri.*

4 * *Illi autem qui dispersi erant, perlustrabant regionem, prædicabantque sermonem Dei.*

5 * *Philippus verò descendit in vrbem Schamaritanorum, & prædicabat Meschicho.*

6 * *Quumque audirent sermonem eius homines qui illic attenderant ei, tum acquiescebant omnibus quæ dicebat, quum viderent signa quæ edebat.*

ד̇וכרנא דאסטפנוס כ
54 וכד שמעו הלין אתמליו חמתא בנפשהון ומחרקין הוו שניהון עלוהי׃
55 והו כד מלא הוא הימנותא ורוחא דקודשא חר בשמיא וחזא תשבוחתא דאלהא וליֵשוע כד קאם מן ימינא דאלהא׃
56 ואמר הא חזא אנא שמיא כד פתיחין ולברה דאנשא כד קאם מן ימינא דאלהא׃
57 וקעו בקלא רמא וסכרו אדניהון וגזמו עלוהי כלהון׃
58 ואחדו אפקוהי לבר מן מדינתא והנון הלין דסהדו עלוהי סמו נחתיהון לות רגלוהי דעלימא חד דמתקרא שאול׃
59 ורגמין הוו לאסטפנוס כד מצלא ואמר מרן ישוע קבל רוחי׃
60 וכד סם בורכא קעא בקלא רמא ואמר מרן לא תקים להון הדא חטיתא וכד הדא אמר שכב׃
61 שאול דין צבא הוא ומשותף הוא בקטלה׃

c דכר d מלא e חמא או חמם f חרק g שנן h חימן i שבח k קום l פתח m קעא n רום o סכר כמו סגר ק כמו אתנהם q גזם פיר׳ נפל בתוקפא r נפק s סום t פיר׳ לבושיהם u קרא x צלא בלשון פעל

* Audientes autem hæc, dissecaban- 54
tur cordibus suis,& stridebant dentibus
in eum.
*Cùm autem esset plenus Spiritu san 55
cto, intendens in cælum, vidit gloriam
Dei, & Iesum stantem à dextris †Dei.
* Et ait: Ecce video cælos apertos, & 56
Filium hominis stantem à dextris†Dei.
* Exclamantes autem voce magna, 57
continuerunt aures suas,& impetum fe
cerunt vnanimiter in eum.
* Et eiicientes eum extra ciuitatem, 58
lapidabant: & testes deposuerunt vesti-
menta sua secus pedes adolescentis qui
vocabatur Saulus.
* Et lapidabant Stephanum, inuo- 59
cantem & dicentem: Domine Iesu,suf-
cipe spiritum meum.
*Positis autem genibus,clamauit vo- 60
ce magna, dicens: Domine, ne statuas
illis hoc peccatum. Et cùm hoc dixisset,
obdormiuit†.

CAP. VIII.

SAulus autē erat consentiens neci eius.
*Facta est autem in illa die persecutio 1
magna in Ecclesia, quæ erat Ierosoly- A
mis,& omnes dispersi sunt per regiones
Iudææ & Samariæ, præter Apostolos.
*Curauerunt autem Stephanum vi- 2
ri timorati, & fecerunt planctum ma-
gnum super eum.

* Saulus verò deuastabat Eccle- 3
siam, per domos intrans, & trahens vi-
ros ac mulieres, tradebat in custodiam.
* Igitur qui dispersi erant pertransi- 4
bant, euangelizantes verbum†.
* Philippus autem descendens in ci- 5
uitatem Samariæ, prędicabat illis Chri-
stum.
* Intendebant autem turbæ his quæ 6
à Philippo dicebantur, vnanimiter au-
dientes, & videntes signa quæ faciebat.

54 * ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.

55 * ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν θεοῦ, καὶ ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·

56 * καὶ εἶπεν, ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ.

57 * κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν·

58 * καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου σαύλου·

59 * καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.

60 * θεὶς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

η.

1 * Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοις, πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς ἰουδαίας καὶ σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 * συνεκόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 * Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 * οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·

5 * φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν.

6 * προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·

קפלאון ח 1 והוא הוא בהו יומא רדופיא רבא לעדתא דבאורשלם ואתבדרו כלהון בקוריא דיהוד
ואף בית שמריא לבר מן שליחא בלחוד׃ 2 וקפסו קברוהי לאסטפנוס גברא מהימנא ואתאבלו עלוהי
רורבאית׃ דחד בשבא דתלתא דבתר קימתא כא
3 שאול דין רדף הוא לעדתה דאלהא כד עאל הוא לבתא ומגרר לגברא ולנשא ומשלם הוא לבית אסירא
4 והנון דאתבדרו מתכרכין הוו ומכרזין מלתא דאלהא׃ 6 וכד שמעין הוו מלתה כנשא
5 פיליפוס דין נחת לה למדינתא דשמריא ומכרז הוא על משיחא׃
ותמן צייתין הוו לה ומתתפיסין הוו לכל דאמר הוא דחזין הוו אתותא דעבד הוא׃

c רדף כמו לעדה או לקהל
e בדר כמו בזר
f כבשו בארון
g הימן h אבל i רבב
a קום b עול
c כמו לבתים
d גרגר פי׳ משך
e בדר f כרז g מלל
h צית i פוס k חזא
l כמו אותות

7 ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ.
ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܢܦܩܢ ܗܘܝ ܡܢܗܘܢ. ܘܐܚܪܢܐ
8 ܡܫܪܝܐ ܘܡܚܓܪܐ ܐܬܐܣܝܘ. ܘܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܝܐ ܗܘܬ
9 ܒܗܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ
ܕܫܡܗ ܣܝܡܘܢ ܕܥܡܝܪ ܗܘܐ ܒܗ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܒܚܪܫܘܬܗ ܡܛܥܐ ܗܘܐ
ܠܥܡܐ ܕܫܡܪܝܐ. ܟܕ ܡܪܘܪܒ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܘܐܡܪ ܕܐܢܐ
10 ܐܢܐ ܪܒܐ. ܘܒܬܪܗ ܗܘܘ ܨܝܬܝܢ ܟܠܗܘܢ ܪܘܪܒܐ
ܘܙܥܘܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܚܝܠܗ ܪܒܐ ܕܐܠܗܐ.
11 ܘܡܬܬܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ
12 ܒܚܪܫܘܬܗ ܐܬܡܗ ܗܘܐ ܐܢܘܢ. ܟܕ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘ
ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܣܒܪ ܗܘܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܕܝܢ ܗܘܘ ܓܒܪܐ
13 ܘܢܫܐ. ܘܐܦ ܗܘ ܣܝܡܘܢ ܗܝܡܢ ܗܘܐ ܘܥܡܕ.
ܘܢܩܝܦ ܗܘܐ ܠܗ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘܐ
ܐܬܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܪܘܪܒܐ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ ܬܡܗ ܗܘܐ
ܘܡܬܕܡܪ.

ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܡܩܕܡ ܨܘܡܐ

14 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܫܠܝܚܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ. ܕܩܒܠܬ
ܫܡܪܝܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܫܕܪܘ ܠܘܬܗܘܢ
15 ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܢܚܬܘ ܘܨܠܝܘ
16 ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܩܒܠܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܠܐ
ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܥܠ ܗܘܐ ܥܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ
17 ܥܡܕܝܢ ܗܘܘ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܗܝܕܝܢ ܣܡܝܢ
ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܪܘܚܐ
18 ܕܩܘܕܫܐ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܣܝܡܘܢ ܕܒܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܫܠܝܚܐ
19 ܡܬܝܗܒܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܩܪܒ ܠܗܘܢ ܟܣܦܐ. ܟܕ
ܐܡܪ. ܗܒܘ ܐܦ ܠܝ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ. ܕܐܝܢܐ ܕܐܣܝܡ
20 ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝ ܢܩܒܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܐܡܪ
ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܟܣܦܟ ܥܡܟ ܢܐܙܠ ܠܐܒܕܢܐ.
ܡܛܠ ܕܣܒܪܬ ܕܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܢܝܢܐ ܕܥܠܡܐ
21 ܡܬܩܢܝܐ. ܠܝܬ ܠܟ ܡܢܬܐ ܘܐܦܠܐ ܦܣܐ ܒܗܢܐ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܗܕܐ. ܡܛܠ ܕܠܒܟ ܠܐ ܗܘܐ ܬܪܝܨ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.

7 * *Multi enim quos tenebant Spiritus im-*
mundi, clamabant alta voce, & exibant ab
eis. Alij autem paralytici & claudi sanitati
8 *sunt restituti.* * *Et gaudium magnum*
exstitit in illa ciuitate.
9 * *Erat autem illic homo quidam nomine*
Simoun, qui habitauerat in illa vrbe multo
tempore, & magicis suis artibus seduxerat
plebem Schamaritanorum, quum magnifica-
ret seipsum, diceretque, Ego sum Magnus ille.
10 * *Proinde inclinabantur ad eum tam pro-*
ceres, quàm tenues; ac dicebant, Iste est vir-
tus illa magna Dei.
11 * *Et acquieuerãt ei, propterea quòd mul-*
to tempore magicis suis incantationibus ob-
stupefecerat eos.
12 * *Quum autem credidissent Philippo e-*
uangelizanti regnum Dei in nomine Domini
nostri Ieschua Meschicho, baptizabantur, et
viri & mulieres.
13 * *Quin & ipse Simoun credebat, et ba-*
ptizatus est; & adhærebat Philippo: cumque
spectaret signa & virtutes magnas quę ede-
bãtur per eum, obstupefiebat et admirabatur.

Feria secunda hebdomadis præce-
dentis Ieiunium.

14 * *Porrò quum audissent Apostoli qui erant*
in Ourischlem populum Schamaritanorum
recepisse sermonem Dei, miserunt ad eos Sche
meoun Kipho & Jouchanon.
15 * *Itaque descenderunt, et precati sunt pro*
eis vt reciperent Spiritum Sanctitatis.
16 * *(Nondũ enim ingressus fuerat in quen-*
quam eorum; sed tantùm baptizabantur in
17 *nomine Domini nostri Jeschua.)* * *Tunc im-*
ponebant eis manum, & recipiebant Spiri-
18 *tum Sanctitatis.* * *Conspicatus autem Si-*
moun per impositionem manus Apostolorum
dari Spiritum Sanctitatis, obtulit eis argen-
19 *tum;* * *Dicens: Date etiam mihi potesta-*
tem hanc, vt cuicunque imposuero manum,
recipiat Spiritum Sanctitatis.
20 * *Cui dixit Schemeoun Kipho, Argentum*
tuum tecum abeat in perditionem, quippe qui
putaueris donum Dei diuitiis mundi acquiri.
21 * *Non est tibi pars, ne sors quidem in fide*
ista; quia cor tuum rectum non est corã Deo.

7 סגיאא גיר דאחידן הוי להון רוחא טנפתא קעין הוו בקלא רמא ונפקן הוי מנהון ואחרינא משריא ומחגרא
אתאסיו ׃ 8 וחדותא רבתא הויא הות בהי מדינתא ׃ 9 אית הוא דין תמן גברא חד דשמה סימון דעמיר הוא
בה במדינתא זבנא סגיאא ובחרשותה מטעא הוא לעמא דשמריא כד מורב הוא נפשה ואמר דאנא אנא רבא ׃
10 ובתרה הוו לותה כלהון רורבא ודקדקא ואמרין הוו הנו חילה רבא דאלהא ׃ 11 ומתתפיסין הוו לה מטל
דזבנא סגיאא בחרשותה אתמה הוא אנון ׃ 12 כד דין הימנו לפיליפוס דמסבר הוא מלכותא דאלהא בשמה
דמרן ישוע משיחא עמדין הוו גברא ונשא ׃ 13 ואף הו סימון הימן הוא ועמד ונקיף הוא לה לפיליפוס
כד חזא אתותא וחילא רורבא דהוין הוי באידה תמה הוא ומתדמר ׃

אחר . קעא . רום
שרא . אסא . חרא
חיא
פי׳ אשר שוכן
חרש . טעא . ירב
כמו רבב
צלא בלשון נכפת
גדולים . קטנים
פוס . תמה פי׳ שגע
חימן . עמר בלשון טבל
כמו אותות

Multi enim eorum qui habebant 7
spiritus immundos, clamantes voce ma
gna, exibant. Multi autem paralytici & B
claudi curati sunt.
Factum est ergo gaudium magnum 8
in illa ciuitate.
Vir autem quidam nomine Simon, 9
qui antè fuerat in ciuitate magus, sedu-
cens gentem Samariæ, dicens se esse ali-
quem magnum:
Cui auscultabant omnes à minimo 10
vsque ad maximum, dicentes: Hic est
virtus Dei, quæ vocatur magna.
Attendebant autem eum, propter 11
quod multo tempore magicis suis de-
mentasset eos.
Cùm verò credidissent Philippo 12
euangelizanti de regno Dei, & nomine
Iesu Christi, baptizabantur viri ac mu-
lieres.
Tunc Simon & ipse credidit: & cùm 13
baptizatus esset, adhærebat Philippo.
Videns etiam signa & virtutes maximas
fieri, stupens admirabatur.

Cùm autem audissent Apostoli qui 14
erant in Ierosolymis, quia recepisset Sa-
maria verbum Dei, miserunt ad eos Pe-
trum & Iohannem.
Qui cùm venissent, orauerunt pro 15
ipsis, vt acciperent Spiritum sanctum.
Nondum enim in quenquam illo- 16
rum superuenerat; sed baptizati tãtùm
erant in nomine Domini Iesu.
Tunc imponebant manus super il- 17
los, & accipiebant Spiritum sanctum.
Cùm vidisset autem Simon, quia 18
per impositionem manus Apostolorum D
daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pe-
cuniam:
Dicens; Date & mihi hanc potesta- 19
tem, vt cuicunque imposuero manus,
accipiat Spiritum sanctum.
Petrus autem dixit ad eum: Pecunia 20
tua tecum sit in perditionem: quoniam
donũ Dei existimasti pecunia possideri.
Non est tibi pars neque sors in ser- 21
mone isto. cor enim tuum non est re-
ctum coram Deo.

7 πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶν-
τα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ
χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.

8 καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει
μαγεύων, καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς σαμαρείας, λέγων εἶ-
ναί τινα ἑαυτὸν μέγαν·

10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέ-
γοντες, οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη.

11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις
ἐξεστακέναι αὐτούς.

12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος ἰησοῦ χριστοῦ,
ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς, ἦν προσ-
καρτερῶν τῷ φιλίππῳ, θεωρῶν τε δυνάμεις, καὶ σημεῖα
μεγάλα γινόμενα, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέ-
δεκται ἡ σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐ-
τοὺς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην·
15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λά-
βωσι πνεῦμα ἅγιον·
16 οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μό-
νον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
ἰησοῦ.
17 τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμ-
βανον πνεῦμα ἅγιον.
18 θεασάμενος δὲ ὁ σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν
χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσή-
νεγκεν αὐτοῖς χρήματα,
19 λέγων, δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν
ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.
20 πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ
εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρη-
μάτων κτᾶσθαι.
21 οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ
καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·

דיום תרין ושבתא מקמיתא [a] וצומא כל 14 וכד שמעו שליחא דבאורשלם דקבל עמא דשמריא [b] מלתא דאלהא
שדרו להון לשמעון כאפא וליוחנן ׃ 15 [c] ונחתו [d] וצליו עליהון איך דנקבלון רוחא דקודשא ׃
16 לית הוא גיר על חד מנהון עדכיל בלחוד דין עמדין הוו בשמה דמרן ישוע ׃ 17 הידין [e] סימין הוו אידא עליהון
אידא ומקבלין הוו רוחא דקודשא ׃ 18 וכד חזא סימון [f] דבסים אידא דשליחא [g] מתיהבא רוחא דקודשא קרב
להון כספא ׃ 19 כד אמר [h] הבו ואף לי [i] שולטנא הנא דאינא דאסים עלוהי אידא נהוא מקבל רוחא דקודשא ׃
20 אמר לה שמעון כאפא כספך עמך [k] נאזל [l] לאבדנא מטל [m] דסברת [n] דמוהבתה דאלהא [o] בקנין עלמא מתקניא ׃
21 לית לך [p] מנתא אף לא [q] פסא [r] בהימנותא הדא מטל דלבך לא הוא תריץ קדם אלהא ׃

[a] צום תענית
[b] מלל [c] נחת [d] צלא
בלשון פלל
[e] סום [f] סום [g] יהב
[h] יהב [i] שלט
[k] אזל [l] אבד [m] סבר
בלשון חשב
[n] יהב [o] קנא
[p] פיר׳ חלק [q] גורל
[r] חימן

ܐܠܐ ܬܘܒ ܡܢ ܒܝܫܘܬܟ ܗܕܐ ܘܒܥܝ ܡܢ 22
ܐܠܗܐ. ܕܠܡܐ ܢܫܬܒܩ ܠܟ ܢܟܠܐ
ܕܠܒܟ.
ܡܛܠ ܕܒܡܪܪܬܐ ܕܚܡܬܐ ܘܒܐܣܘܪܐ ܕܥܘܠܐ ܚܙܐ ܐܢܐ 23
ܠܟ ܕܐܝܬܝܟ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܒܥܘ ܐܢܬܘܢ 24
ܥܠܝ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܢܐܬܐ ܥܠܝ ܡܕܡ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܬܘܢ.
ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܘܝܘܚܢܢ ܟܕ ܣܗܕܘ ܐܢܘܢ ܘܐܠܦܘ 25
ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ.
ܘܒܩܘܪܝܐ ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܪܝܐ ܣܒܪܘ.

ܗܦܘܟ ܥܠ ܒܘܪܟ ܡܝܐ ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ

ܕܟ

ܘܡܠܠ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܥܡ ܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ 26
ܠܗ. ܩܘܡ ܙܠ ܠܬܝܡܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ ܕܢܚܬܐ
ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܥܙܐ. ܘܩܡ ܐܙܠ. ܘܦܓܥ 27
ܒܚܕ ܡܗܝܡܢܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܘܫ. ܫܠܝܛܐ ܕܩܢܕܩ
ܡܠܟܬܐ ܕܟܘܫܝܐ. ܘܗܘ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܥܠ ܟܠܗ
ܓܙܗ. ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܕܢܣܓܘܕ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܟܕ ܗܦܟ 28
ܕܢܐܙܠ. ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܡܪܟܒܬܗ ܘܩܪܐ ܗܘܐ ܒܐܫܥܝܐ
ܢܒܝܐ. ܘܐܡܪ ܪܘܚܐ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܩܪܘܒ ܘܐܬܢܩܦ ܠܡܪܟܒܬܐ. 29
ܘܟܕ ܐܬܩܪܒ ܫܡܥܗ 30
ܕܩܪܐ ܗܘܐ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܠܡܐ ܡܣܬܟܠ ܐܢܬ
ܒܡܕܡ ܕܩܪܐ ܐܢܬ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ 31
ܕܐܣܬܟܠ ܐܢ ܠܐ ܐܢܫ ܢܠܦܢܝ. ܘܒܥܐ ܡܢܗ ܡܢ
ܦܝܠܝܦܘܣ. ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܥܡܗ. ܦܣܘܩܐ ܕܝܢ 32
ܕܟܬܒܐ ܕܩܪܐ ܗܘܐ ܒܗ. ܐܝܬܘܗܝ ܗܢܐ. ܐܝܟ ܐܡܪܐ
ܠܢܟܣܬܐ ܐܬܕܒܪ. ܘܐܝܟ ܢܩܝܐ ܩܕܡ ܓܙܘܙܐ ܫܬܝܩ
ܗܘܐ. ܘܗܟܢܐ ܠܐ ܦܬܚ ܦܘܡܗ. ܒܡܘܟܟܗ. ܡܢ 33
ܚܒܘܫܝܐ ܘܡܢ ܕܝܢܐ ܐܬܕܒܪ. ܘܫܪܒܬܗ ܡܢܘ ܢܫܥܐ.
ܕܐܫܬܩܠܘ ܚܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܡܪ ܗܘ 34
ܡܗܝܡܢܐ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܥܠ ܡܢܘ
ܐܡܪ ܗܕܐ ܢܒܝܐ. ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܘ ܥܠ ܐܢܫ
ܐܚܪܝܢ. ܗܝܕܝܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܦܬܚ ܦܘܡܗ. 35
ܘܫܪܝ ܡܢܗ ܡܢ ܗܢܐ ܟܬܒܐ. ܘܣܒܪ ܠܗ ܥܠ
ܡܪܢ ܝܫܘܥ.

22 * *Verum pœnitentiam age de ista malitia tua, & Deum implora, si fortè remittatur tibi dolus cordis tui.*

23 * *Siquidem in hepate amaritudinis & in vinculis iniquitatis video te esse.*

24 * *Respondit Simoun & ait; Petite vos pro me à Deo, ne quid mihi obueniat eorum quæ dixistis.*

25 * *Schemeoun autem et Iouchanon quum testificati essent eis, docuissentque sermonem Dei, reuersi sunt ad Ourischlem; & in pagis multis Schamaritanorum euangelizarunt.*

Benedictione aquarum & Baptismo.

26 * *Allocutus est autem Angelus Domini Philippum, & dixit ei: Surge, vade ad Austrum per viam desertam, quæ descendit ab Ourischlem ad Gaza.*

27 * *Proinde surgens abijt, & offendit Eunuchum quendam venientem à Cousch,* [Aethiopia] *Dynasten Kandak reginæ Æthiopiæ: qui quidem præerat vniuersis opibus eius, veneratque adoraturus in Ourischlem.*

28 * *Quumque reuerteretur vt abiret, sedebat in curru, legebátq; in Eschaio propheta.*

29 * *Dixit autem Spiritus Sanctitatis Philippo, Accede, & adiunge te ad currum.*

30 * *Quumque accessisset, audiit eum legentem in Eschaio Propheta: & dixit ei, An intelligis quæ legis?*

31 * *Ille verò dixit, Qui possum intelligere, nisi quis me præmoneat? Et efflagitauit à Philippo vt ascenderet, sederétque secum.*

32 * *Sectio autem scripturæ quam legebat, hæc erat: Tanquam ouis ad mactationem ductus est; & tanquam agnus coram tonsore mutus est, ita quoque non aperuit os suum.*

33 * *In ipsius humilitate de claustro & de iudicio sublatus est: porrò generationem eius quis enarrabit? quia tollitur vita eius de terra.*

34 * *Dixit autem Eunuchus ille Philippo: Peto à te, de quo Propheta hoc dicit? de seipso, an de quopiam alio?*

35 * *Tunc Philippus aperuit os suum, & incipiens ab hac scriptura, euangelizat ei de Domino nostro Jeschua.*

---

22 בְּרַם תּוּב מִן בִּישׁוּתָךְ הָדָא וּבְעִי מִן אֱלָהָא דַּלְמָא נֶשְׁתְּבֵק לָךְ נֶכְלָא דְּלִבָּךְ׃ 23 בְּכֶבְדָא גֵיר מְרִירְתָא
בְּקִטְרָא דְעַוְלָא חָזֵא אֲנָא דְּאִיתָךְ׃ 24 עֲנָא סִימוֹן וְאָמַר בְּעוֹ אַנְתּוּן חֲלָפַי מִן אֱלָהָא דְּלָא נֵאתֵא עֲלַי מִדֶּם
מִן הָלֵין דַּאֲמַרְתּוּן׃ 25 שִׁמְעוֹן דֵּין וְיוֹחָנָן כַּד סָהֵדוּ אֱנוּן וְאַלְפוּ מֶלְּתָא דַּאֲלָהָא הֲפַכוּ לְהוֹן לְאוּרִשְׁלֶם וּבְקוּרְיָא
סַגִּיאֵא דְשָׁמְרָיֵא סַבַּרוּ׃

דְּבוּרָךְ מַיָּא וּמַעֲמוּדִיתָא כג

26 וּמַלֵּל מַלְאָכָא דְמָרְיָא עִם פִּילִיפּוֹס וְאָמַר לֵהּ קוּם זֵל לְתֵימְנָא בְּאוּרְחָא מַדְבְּרָיְתָא דְנָחְתָא מִן אוּרִשְׁלֶם לְעַזָּא׃
27 וְקָם אֲזַל וַאֲרְעֵהּ מְהֵימְנָא חַד דְּאָתֵא הֲוָא מִן כּוּשׁ שַׁלִּיטָא דְקַנְדַּק מַלְכְּתָא דְכוּשָׁיֵא וְהוּ שַׁלִּיט הֲוָא עַל כֻּלֵּהּ
גַּזָּהּ וְאָתֵא הֲוָא דְנִסְגוּד בְּאוּרִשְׁלֶם׃ 28 וְכַד הֲפַךְ דְנֵאזַל יָתֵב הֲוָא עַל מַרְכַּבְתָּא וְקָרֵא הֲוָא בְּאֶשַׁעְיָא נְבִיָא׃

בִּישׁ בְּעָא שְׁבַק
קְטַר כמו קשר
עֲוַל אִית בְּעָא
אֱתָא מַלֵּל

כְּרַךְ עֲמַר
אֲזַל נְחַת אֲרַע
פיר' פגש טעמו סריס
סְגַד רְכַב

22 Pœnitentiam itaque age ab hac ne-
quitia tua: & roga Deum, si forte remit-
tatur tibi hæc cogitatio cordis tui.
23 In felle enim amaritudinis, & obli-
gatione iniquitatis video te esse.
24 Respondens autem Simon, dixit:
Precamini vos pro me ad Dominum,
vt nihil veniat super me horum quæ di-
xistis.
25 Et illi quidem testificati & loquuti
verbum †Domini, redibant Ierosolymã, E
& multis regionibus Samaritanorum
euangelizabant.

26 Angelus autem Domini loquutus
est ad Philippum, dicens: Surge, & va-
de contra Meridianum, ad viam quæ
descendit ab Ierusalem in Gazam: hæc
est deserta.
27 Et surgẽs abiit. Et ecce, vir Æthiops,
eunuchus, potens †Candaces reginę Æ-
thiopũ, qui erat super omnes gazas eius,
venerat adorare in Ierusalem:
28 Et reuertebatur sedens super cur-
rum suum, legensque Isaiam Prophe-
tam.
29 Dixit autem Spiritus Philippo: Ac-
cede, & adiunge te ad currum istum.
30 Accurrens autem Philippus, audi-
uit eum legentem Isaiam Prophetam;
& dixit, Putasne intelligis quæ legis?
31 Qui ait: Et quomodo possum, si
non aliquis ostenderit mihi? Rogauit-
que Philippum vt ascenderet, & sederet
secum.
32 Locus autem scripturæ quam lege-
bat, erat hic: Tanquam ouis ad occisio- F
nem ductus est: & sicut agnus coram
tondente se, sine voce, sic non aperuit
os suum.
33 In humilitate iudicium eius subla-
tum est. Generationem eius quis enarra-
bit: quoniam †tolletur de terra vita eius.
34 Respondens autem Eunuchus Phi-
lippo, dixit: Obsecro te, de quo Propheta
dicit hoc: de se, an de alio aliquo?
35 Aperiẽs autem Philippus os suum,
& incipiens à scriptura ista, euangeliza-
uit illi Iesum.

22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεή-
θητι τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρ-
δίας σου·
23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁ-
ρῶ σε ὄντα.
24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπε, δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐ-
μοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰ-
ρήκατε.
25 οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν
λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ, πολλάς
τε κώμας τῶν σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς φίλιππον, λέ-
γων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν
τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς γάζαν· αὕτη ἐ-
στὶν ἔρημος·
27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ αἰθίοψ εὐνοῦ-
χος, δυνάστης κανδάκης τῆς βασιλίσσης αἰθιόπων, ὃς ἦν
ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς ἱε-
ρουσαλὴμ·
28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος
αὐτοῦ, ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην ἡσαΐαν.
29 εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ φιλίππῳ, πρόσελθε, καὶ κολλή-
θητι τῷ ἅρματι τούτῳ.
30 προσδραμὼν δὲ ὁ φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγι-
νώσκοντος τὸν προφήτην ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν, ἆρά γε γινώ-
σκεις ἃ ἀναγινώσκεις;
31 ὁ δὲ εἶπε, πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδη-
γήσῃ με; παρεκάλεσέ τε τὸν φίλιππον, ἀναβάντα κα-
θίσαι σὺν αὐτῷ.
32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕ-
τη, ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναν-
τίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στό-
μα αὐτοῦ.
33 ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη. τὴν δὲ γε-
νεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.
34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ φιλίππῳ, εἶπε, δέομαί σου,
περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑ-
τέρου τινός;
35 ἀνοίξας δὲ ὁ φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰησοῦν.

29 ואמרת רוחא דקודשא לפיליפוס אתקרב [l] וקף למרכבתא ׃ 30 וכד אתקרב שמע דקרא באשעיא נביא
ואמר לה דאן [k] מסתכל אנת מנא קרא אנת ׃ 31 והו אמר איכנא משכח אנא דאסתכל אלא אן אנש נתלי
ובעא מנה מן פיליפוס [m] דנסק [n] ונתב עמה ׃ 32 [o] פסוקא דין דכתבא דקרא הוא הוא איך אמרא
לנכסתא אתדבר ואיך [q] נקיא קדם [r] גוזא שתיק הוא והכנא לא פתח פומה ׃ 33 [s] במוכבה מן חבושיא
[u] דינא [x] אתדבר ודרה מנו [y] נשתעא [z] דמשתקלין חיוהי מן ארעא ׃ 34 ואמרהו [a] מהימנא לפיליפוס
אנא מנך על מנו אמרה הדא נביא על נפשה או על אנש אחרין ׃ 35 הידין פיליפוס פתח פומה [b] ושרי
מן הנא כתבא [c] מסבר לה על מרן ישוע ׃

[l] נקף [k] סכל [l] רתא
הגיד או הורה
[m] נסק [n] יתב
[o] עבראית פרשהפיר׳ שה
[q] פיר׳ רחל [r] גזז [s] מכך
[t] פיר׳ עצר
[u] דון [x] דבר בלשון לקח
[y] שעא פיר׳ סיפר [z] שקל
[a] בטמו סרים
[b] שרי פיר׳ התחיל
[c] סבר במו בשר

36 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܡܛܝܘ ܗܘܘ
ܠܕܘܟܬܐ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܗܝܡܢܐ ܗܘ.
ܗܐ ܡܝܐ ܡܢܐ ܗܝ ܟܠܝܬܐ ܕܐܥܡܕ. * *

38 ܘܦܩܕ ܗܘܐ ܕܬܩܘܡ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܢܚܬܘ ܬܪܝܗܘܢ
ܠܡܝܐ. ܘܐܥܡܕܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܠܡܗܝܡܢܐ ܗܘ.
39 ܘܟܕ ܣܠܩܘ ܡܢ ܡܝܐ. ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܚܛܦܬܗ
ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܚܙܝܗܝ ܡܗܝܡܢܐ ܗܘ. ܐܠܐ
ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܗ ܟܕ ܚܕܐ.
40 ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܐܫܬܟܚ ܒܐܙܘܛܘܣ. ܘܡܢ ܬܡܢ
ܡܟܪܟ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗܝܢ. ܥܕܡܐ
ܕܐܬܐ ܠܩܣܪܝܐ. ✤ ✤ ✤ ✤

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ ܘܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ✤ ܟܪ ✤
ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܛ ✤

1 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܥܕܟܝܠ ܡܠܐ ܗܘܐ ܠܘܚܡܐ ܘܚܡܬܐ
2 ܕܩܛܠܐ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܪܢ. ܘܫܐܠ ܠܗ
ܐܓܪܬܐ ܡܢ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܕܢܬܠ ܠܗ ܠܕܪܡܣܘܩ
ܠܟܢܘܫܬܐ. ܕܐܢ ܗܘ ܕܢܫܟܚ ܕܪܕܝܢ ܒܗܕܐ ܐܘܪܚܐ
ܓܒܪܐ ܐܘ ܢܫܐ. ܢܐܣܘܪ ܢܝܬܐ ܐܢܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ.
3 ܘܟܕ ܐܙܠ ܗܘܐ ܘܫܪܝ ܡܬܩܪܒ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܡܢ
ܫܠܝ ܢܗܪ ܥܠܘܗܝ ܢܘܗܪܐ ܡܢ
4 ܫܡܝܐ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ
ܠܗ. ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܝ.
5 ܩܫܐ ܗܘ ܠܟ ܠܡܒܥܛ ܠܥܘܩܣܐ. ܘܗܘ
6 ܘܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ. ܘܡܪܢ ܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܫܘܥ
ܢܨܪܝܐ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܩܘܡ ܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܬܡܢ
ܢܬܡܠܠ ܥܡܟ ܥܠ ܡܕܡ ܕܘܠܐ ܠܟ ܠܡܥܒܕ.
7 ܘܓܒܪܐ ܕܪܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܒܐܘܪܚܐ. ܩܝܡܝܢ
ܗܘܘ ܒܬܡܗܐ. ܟܕ ܩܠܐ ܠܚܘܕ ܫܡܥܝܢ
ܗܘܘ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
8 ܘܩܡ ܫܐܘܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗ
ܡܕܡ. ܟܕ ܥܝܢܘܗܝ ܦܬܝܚܢ ܗܘܝ. ܘܟܕ ܐܚܕܝܢ
ܒܐܝܕܘܗܝ ܐܥܠܘܗܝ ܠܕܪܡܣܘܩ.

36 * *Quumque ipsi iter facerent, peruenerunt ad locum quendam in quo erant aquæ: dixit itaque Eunuchus ille: En aquas: quæ prohibitio est quominus baptizer?*

Deest versus 37.

38 * *Iussitque sisti currum: & descenderunt ambo in aquam, ac baptizauit Philippus Eunuchum illum.*

39 * *Quumque ascendissent ex aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, nec amplius vidit eum Eunuchus ille, sed pergebat in via gaudens.*

40 * *Philippus autem inuentus est Azoti, & inde peragrabat & euangelizabat cunctis vrbibus, vsque dum veniret Cæsaream.*

Dominica introitus Ieiunij
& de Baptismo.

CAP. IX.

1 *SChouol autem adhuc plenus erat minis furoréque cædis aduersus discipulos Domini nostri.*

2 * *Et poposcit epistolam à summo Pontifice sibi dari ad Darmasouk ad Synagogas; vt si quos inueniret erudientes hac via, viros aut mulieres, vinctos adduceret eos ad Ourischlem.*

3 * *Quumque proficisceretur, inciperetque appropinquare Darmasouk, derepentè circumfulsit eum lux è cælo.*

4 * *Et cecidit in terram: audiitque vocem dicentem sibi, Schouol, Schouol, quid me persequeris?*

5 * *Durum est tibi calcitrare ad stimulos.*

6 * *Respondit ipse & ait: Quis es Domine mi? At Dominus noster dixit, Ego sum Ieschua ille Nazarenus, quem tu persequeris. Sed surge, ingredere vrbem, & ibi tecum habebitur sermo de eo quod te oportet agere.*

7 * *Cæterùm viri illi qui cum eo iter faciebant, steterunt attoniti, quippe qui vocem tantùm audirent, nemo autem apparebat eis.*

8 * *Et surrexit Schouol è terra, nihilque ei apparuit quum oculi eius essent aperti: & quum prehendissent manum eius, introduxerunt eum in Darmasouk.*

---

36 וְכַד הָנוּן אָזְלִין בְּאוּרְחָא [d]מַטִּיו הֲווּ [e]לְדוּכְתָא חֲדָא דְאִית בָּהּ מַיָּא וַאֲמַר מְהֵימְנָא הַו הָא מַיָּא מָנָא הִי [f]כְלִיתָא
דְאֶעְמַד ׃ * * * * 38 וּפְקַד הֲוָא [g]דְתְקוּם [h]מַרְכַּבְתָּא
[i]וּנְחֶתוּ תְרֵיהוֹן לְמַיָּא [k]וְאֶעְמְדֵהּ פִּילִיפּוֹס לִמְהֵימְנָא הַו ׃ 39 וְכַד סְלֵקוּ מֵן מַיָּא רוּחֵהּ דְמָרְיָא חַטְפַּת
לְפִילִיפּוֹס [l]וְתוּב לָא [m]חֲזָיְהִי מְהֵימְנָא הַו אֶלָּא אָזֵל הֲוָא בְּאוּרְחֵהּ כַּד חָדֵא ׃ 40 פִּילִיפּוֹס דֵּין [n]אֶשְׁתְּכַח בְּאַזוֹטוֹס
וּמֵן תַּמָּן [o]מְכַרֵךְ הֲוָא וּמְסַבַּר בִּמְדִינָתָא כֻּלְּהֵין עַדְמָא דַאֲתָא לְקֶסָרְיָא ׃ קפלאון ט
דְחַד בְּשַׁבָּא [a]דְמֵעַלֵּי [b]צוֹמָא [c]וַדְמַעֲמוֹדִיתָא כר
1 שָׁאוּל דֵּין עֲדְכִיל [d]מְלֵא הֲוָא [e]לוּחְמָא [f]וְחֶמְתָּא דְקֶטְלָא עַל תַּלְמִידוֹהִי דְמָרַן ׃ 2 וְשֶׁאַל לֵהּ אֶגַּרְתָּא מֵן רַב

[d] מְטָא
[e] עבראית למקום
[f] כְּלָא [g] קוּם
[h] כמו מרכבה
[i] נְחַת [k] עֲמַד בלשון טבל
[l] תוּב פיר' עוד [m] חֲזָא
[n] שְׁכַח בלשון מצא [o] כְּרַךְ פיר' חזר
[a] עֲלַל [b] צוּם [c] עֲמַד
[d] מְלָא [e] לְחַם [f] חֲמָא או חמם

¹ Et dum irent per viam, venerunt 36
ad quandam aquam: & ait Eunuchus,
Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?
¹ Dixit autem Philippus: Si credis ex 37
toto corde, licet. Et respondens ait, Cre-
do filium Dei esse Iesum Christum.
¹ Et iussit stare currum: & descende- 38
runt vterque in aquam, Philippus & Eu
nuchus, & baptizauit eum.
¹ Cùm autem ascendissent de aqua, 39
Spiritus Domini rapuit Philippum, &
amplius non vidit eum Eunuchus. Ibat
enim per viam suam gaudens.
¹ Philippus autem inuentus est in 40
Azoto, & pertransiens euangelizabat
ciuitatibus cunctis, donec veniret Cæ-
saream.

CAP. IX.

Saulus autem adhuc spirans minarum 1
& cædis in discipulos Domini, acces- A
sit ad principem Sacerdotum;
¹ Et petiit ab eo epistolas in Damas- 2
cum ad Synagogas, vt si quos inuenisset
huius viæ viros ac mulieres, vinctos per-
duceret in Ierusalem.
¹ Et cùm iter faceret, contigit vt ap- 3
propinquaret Damasco. & subitò cir-
cumfulsit eum lux de cælo.
¹ Et cadens in terram, audiuit vocem 4
dicentem sibi; Saule, Saule, quid me per-
sequeris?
¹ Qui dixit: Quis es Domine? Et ille: 5
Ego sum Iesus, quem tu persequeris.
durum est tibi contra stimulum calci-
trare.
¹ Et tremens ac stupens, dixit: Domi- 6
ne, quid me vis facere? Et Dominus ad
eum: Surge, & ingredere ciuitatem, &
ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. B
¹ Viri autem illi qui comitabantur 7
cum eo, stabant stupefacti, audientes
quidem vocem, neminem autē videntes.
¹ Surrexit autem Saulus de terra, a- 8
pertisque oculis nihil videbat. Ad ma-
nus autem illum trahentes, introduxe-
runt Damascum.

36 ¹ ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί τι ὕ-
δωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος, ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βα-
πτισθῆναι;
37 ¹ εἶπε δὲ ὁ φίλιππος, εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρ-
δίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, πιστεύω τὸν υἱὸν
τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν ἰησοῦν χριστόν.
38 ¹ καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα. καὶ κατέβησαν ἀμφό-
τεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ,τε φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβά-
πτισεν αὐτόν.
39 ¹ ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπα-
σε τὸν φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐ-
πορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
40 ¹ φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς ἄζωτον. καὶ διερχόμενος
εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς
καισάρειαν.

θ.

1 ¹ Ὁ δὲ σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς
μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ·
2 ¹ ᾐτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς
συναγωγὰς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας
τὲ καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς ἱερουσαλήμ.
3 ¹ ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ δα-
μασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ
οὐρανοῦ·
4 ¹ καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐ-
τῷ, σαοὺλ σαοὺλ, τί με διώκεις;
5 ¹ εἶπε δὲ, τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν, ἐγώ εἰμι ἰησοῦς
ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
6 ¹ τρέμων τὲ καὶ θαμβῶν εἶπε, κύριε, τί με θέλεις ποιῆ-
σαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴ-
σελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.
7 ¹ οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐννεοί,
ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.
8 ¹ ἠγέρθη δὲ ὁ σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμένων δὲ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε. χειραγωγοῦντες δὲ
αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς δαμασκόν.

כהנא דנתל לה לדרמסוק לכנושתא דאן הו דנשכח דרדין בהדא אורחא גברא אונשא נאסור ניתא אנון
לאורשלם: 3 וכד אזל הוא ושרי ממטא לדרמסוק מן תחירת שליא אזלג הוא עלוהי נוהרא מן שמיא:
4 ונפל על ארעא ושמע קלא דאמר הוא לה שאול שאול מנא רדף אנת לי קשא הו לך למבעט לעוקסא:
5 ענא הו ואמר מן אנת מרי ומרן אמר אנא ישוע נצריא הו דאנת רדף אנת: 6 אלא קום עול למדינתא ותמן
נתמלל עמך על מא דולא הוא לך למעבד: 7 וגברא דאזלין הוו עמה באורחא קימין הוו כד תמיהין מטל דקלא
בלחוד שמעין הוו אנש דין לא מתחזא הוא להון: 8 וקם שאול מן ארעא ולא מתחזא הוא לה מדם כד
עינוהי פתיחן הוי וכד אחידין באידוהי אעלוהי לדרמסוק:

נתל
עבראיה דמשק
רדא בלשון למד
אסר אתא
פיר׳ פתאם
זלג
ובבנין אפעיל כמו הזהיר
בעט כמ׳ עקיצות
ולא ראוי קום תמה
חזא בתח עלל

9 ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܠܐ ܐܟܠ ܘܠܐ ܐܫܬܝ.

10 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܗ ܒܕܪܡܣܘܩ ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܚܢܢܝܐ. ܘܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܒܚܙܘܐ. ܚܢܢܝܐ. ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܐ ܡܪܝ.

11 ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܙܠ ܠܫܘܩܐ ܕܡܬܩܪܐ ܬܪܝܨܐ. ܘܒܥܝ ܒܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܫܐܘܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܛܪܣܘܣ ܡܕܝܢܬܐ.

12 ܗܐ ܓܝܪ ܟܕ ܗܘ ܡܨܠܐ. ܚܙܐ ܒܚܙܘܐ ܠܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܚܢܢܝܐ. ܕܥܠ ܘܣܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ ܐܝܟ ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝܢܘܗܝ.

13 ܘܐܡܪ ܚܢܢܝܐ. ܡܪܝ. ܫܡܥܬ ܡܢ ܣܓܝܐܐ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܕܟܡܐ ܒܝܫܬܐ ܐܣܟܠ ܠܩܕܝܫܝܟ ܒܐܘܪܫܠܡ.

14 ܘܗܐ ܐܦ ܗܪܟܐ ܐܝܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. ܕܢܐܣܘܪ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܫܡܟ.

15 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܩܘܡ ܙܠ. ܡܛܠ ܕܡܐܢܐ ܗܘ ܠܝ ܓܒܝܐ. ܕܢܛܥܘܢ ܫܡܝ ܒܥܡܡܐ ܘܒܡܠܟܐ ܘܒܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.

16 ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܚܘܝܘܗܝ ܟܡܐ ܥܬܝܕ ܠܡܚܫ ܡܛܠ ܫܡܝ.

17 ܗܝܕܝܢ ܐܙܠ ܚܢܢܝܐ ܠܘܬܗ ܠܒܝܬܐ. ܘܣܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܐܘܠ ܐܚܝ. ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܫܕܪܢܝ. ܗܘ ܕܐܬܚܙܝ ܠܟ ܒܐܘܪܚܐ ܟܕ ܐܬܐ ܗܘܝܬ. ܐܝܟ ܕܬܬܦܬܚܢ ܥܝܢܝܟ ܘܬܬܡܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.

18 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܢܦܠ ܡܢ ܥܝܢܘܗܝ ܡܕܡ ܕܕܡܐ ܠܩܠܦܐ. ܘܐܬܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܩܡ ܥܡܕ.

19 ܘܩܒܠ ܣܝܒܪܬܐ ܘܐܬܚܝܠ. ܘܗܘܐ ܝܘܡܬܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܐ ܕܗܘܘ ܒܕܪܡܣܘܩ.

20 ܘܡܚܕܐ ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܝܫܘܥ. ܕܗܘܝܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.

21 ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܗ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܗܢܐ ܕܪܕܦ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܒܫܡܐ ܗܢܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܦ ܠܗܪܟܐ ܥܠ ܗܕܐ ܫܕܝܪ ܗܘܐ. ܕܢܐܣܘܪ ܐܢܘܢ ܢܘܒܠ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ⁘ ⁘ ⁘

9 * Neque visum est ei quicquam tribus diebus, neque comedit neque bibit.

10 * Erat autem in Darmasouk discipulus quidam, cuius nomen erat Chanania, et Dominus dixit ei per visionem, Chanania; Et ait, En ego adsum Domine mi.

11 * Et Dominus noster dixit ei: Surge, proficiscere in vicum qui vocatur Rectus, & quære in ædibus Ihoudo Schoul, qui est ex Tarso ciuitate.

12 * Ecce enim dum ille precatur, videt per visionem virum nomine Chanania introeuntem & imponentem sibi manum vt aperirentur oculi ipsius.

13 * Dixit autem Chanania: Domine mi, audiui ex multis de viro isto quot mala intulerit Sanctis tuis in Ourischlem.

14 * Et ecce etiam hic habet potestatē à principibus Sacerdotum vinciendi illos omnes qui inuocant nomen tuum.

15 * Dixit ei Dominus: Surge, proficiscere, quandoquidem vas est mihi electum, vt perferat nomen meum inter Gentes, & Reges, & inter filios Jsroiel.

16 * Ego enim ostendam ei quanta passurus sit propter nomen meum.

17 * Tunc Chanania abiit domum ad eum, & imposuit ei manum, ac dixit ei: Schoul frater mi, Dominus noster Jeschua misit me, (is qui visus est tibi in via quum veniebas) vt aperiantur oculi tui, & implearis Spiritu Sanctitatis.

18 * Eoque momento decidit ex oculis eius aliquid simile squamæ, & aperti sunt oculi eius: surgensque baptizatus est.

19 * Cepit autem cibum, & corroboratus est, fuitque per dies aliquot apud discipulos illos qui erant in Darmasouk.

20 * Et statim prædicauit in Synagogis Jehoudæorum de Jeschua, eum nempe esse Filium Dei.

21 * Proinde obstupescebant ij omnes qui audiebant eum, & dicebant: Nonne hic est qui persequebatur eos omnes qui inuocabant nomen istud in Ourischlem, & ecce etiam huc ob idipsum missus fuerat, vt vinctos adduceret eos ad principes Sacerdotum?

ולא מתחזא הוא לה תלתא יומין ולא אכל ולא אשתי ׃ 10 אית הוא דין בה בדרמסוק תלמידא חד
דשמה הוא חנניא ומריא אמר לה בחזוא חנניא ואמר הא אנא מרי ׃ 11 ומרן אמר לה קום זל לשוקא
דמתקרא תריצא ובעי בביתא דיהודא לשאול דאיתוהי מן טרסום מדינתא ׃ 12 הא גיר כד הו מצלא
וחזא בחזוא לגברא דשמה חנניא דעל וסם עלוהי אידא איך דנתפתחן עינוהי ׃ 13 ואמר חנניא מרי שמעת
מן סגיאא על גברא הנא דכמא בישתא אסכל לקדישיך באורשלם ׃ 14 והא אף הרכא אית לה שולטנא
מן רבי כהנא דנאסור לכלהון אילין דקרין שמך ׃ 15 אמר לה מריא קום זל מטל דמאנא הו לי גביא
הו דנטעון שמי בעממא ובמלכא ובית בני ישראל ׃

שתא למר חזא
כמו חזון
אזל קרא תרץ
בעא אית צלא
בלשון פלל
יד פתח ביש
סכל שלט אסר
קרא אזל
פיר׳ כלי
גבא בית כמובן

*Et erat † tribus diebus non videns, & 9
non manducauit neque bibit.
*Erat autem quidam discipulus Da- 10
masci, nomine Ananias: & dixit ad il-
lum in visu Dominus, Anania. At ille ait;
Ecce ego Domine.
*Et Dominus ad eum; Surge, & va- 11
de in vicum qui vocatur Rectus: & quę-
re in domo Iudę Saulum nomine Thar-
sensem; ecce enim orat.
*(Et vidit virum Ananiam nomine, 12
introeuntem, & imponentem sibi ma-
nus vt visum recipiat.)
*Respondit autem Ananias, Do- 13
mine, audiui à multis de viro hoc, C
quanta mala fecerit sanctis tuis in Ieru-
salem:
*Et hic habet potestatem à principi- 14
bus Sacerdotum alligandi omnes qui
inuocant nomen tuum.
*Dixit autem ad eum Dominus: 15
Vade, quoniam vas electionis est mihi
iste, vt portet nomen meum coram gen
tibus, & regibus, & filiis Israel.
*Ego enim ostendā illi quanta opor- 16
teat eum pro nomine meo pati.
*Et abiit Ananias, & introiuit in do- 17
mum: & imponens ei manus dixit:
Saule frater, Dominus misit me Iesus,
qui apparuit tibi in via qua veniebas; vt
videas, & implearis Spiritu sancto.
*Et confestim ceciderunt ab oculis 18
eius tanquam squamæ, & visum rece- D
pit: & surgens baptizatus est.
*Et cùm accepisset cibum, confor- 19
tatus est. Fuit autem cum discipulis qui
erant Damasci, per dies aliquot.
*Et continuò ingressus in † Synago- 20
gas, prædicabat Iesum, quoniam hic est
filius Dei.
*Stupebant autem omnes qui † au- 21
diebant: & dicebant, Nonne hic est qui
expugnabat in Ierusalem eos qui inuo-
cabant nomen istud: & huc ad hoc ve-
nit, vt vinctos illos duceret ad principes
Sacerdotum?

9 *καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐ-
δὲ ἔπιεν.
10 *ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι, Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν,
ἰδοὺ ἐγὼ κύριε.
11 *ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν, ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν
ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰού-
δα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται.
12 *καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν, εἰσελ-
θόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ.
13 *ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας, κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν πε-
ρὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ·
14 *καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάν-
τας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.
15 *εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκ-
λογῆς μοι ἐστὶν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον
ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.
16 *ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόμα-
τός μου παθεῖν.
17 *Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ
ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύ-
ριος ἀπέσταλκέ με Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅ-
πως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου.
18 *καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ
λεπίδες· ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη·
19 *καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος
μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς·
20 *καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσε τὸν χριστόν,
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
21 *ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗ-
τός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους
τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ἵνα δεδεμένους αὐ-
τοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;

16 אנא גיר אחויוהי כמא עתיד למחש מטל שמי ׃ 17 הידין חנניא אזל לביתא לותה וסם עלוהי אידא
ואמר לה שאול אחי מרן ישוע שדרני הו דאתחזי לך באורחא כד אתא אנת איך דנתפתחן עיניך ותתמלא רוחא
דקודשא ׃ 18 ובר שעתה נפל מן עינוהי מדם דדמא לקלפא ואתפתח עינוהי וקם עמד ׃
19 וקבל סיברתא ואתחיל והוא יומתא לות תלמידא הנון דאית הוו בדרמסוק ׃ 21 ותמיהין הוו כלהון אילין
20 ובר שעתה מכרז הוא בכנושתא דיהודיא על ישוע דהויו ברא דאלהא ׃
דשמעין הוו לה ואמרין הוו לא הוא הנו הו דרדף הוא לכלהון אילין דקרין הוו לשמא הנא באורשלם והא
להרכא עליה על הדא משדר הוא איך דנאסור נובל אנון לרבי כהנא ׃

[w] חוא [v] חשש
[x] שדר [y] חזא
[a] מלא [z] פתח
[b] פיר' מאכל
[c] חיל [d] יום
[e] כרז [f] תמה
[g] קרא [h] אסר
[i] יבל

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ ܀

ܩܪ ܀

22 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܚܝܠ ܗܘܐ܂ ܘܡܙܝܥ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܕܪܡܣܘܩ܂ ܟܕ ܡܚܘܐ ܗܘܐ ܕܗܢܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ܂
23 ܘܟܕ ܣܓܝܘ ܠܗ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ܂ ܥܒܕܘ ܥܠܘܗܝ ܢܟܠܐ ܝܗܘܕܝܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ܂
24 ܐܬܒܕܩ ܠܗ ܕܝܢ ܠܫܐܘܠ ܢܟܠܐ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ܂ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ܂
25 ܗܝܕܝܢ ܣܡܘܗܝ ܬܠܡܝܕܐ ܒܣܦܪܬܐ܂ ܘܫܒܩܘܗܝ ܡܢ ܫܘܪܐ ܒܠܠܝܐ܂
26 ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܬܢܩܦܘ ܠܬܠܡܝܕܐ܂ ܘܟܠܗܘܢ ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ܂ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܕܬܠܡܝܕܐ ܗܘ܂
27 ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܐܚܕܗ ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ܂ ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܚܙܐ ܠܡܪܝܐ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܡܠܠ ܥܡܗ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܒܕܪܡܣܘܩ ܥܝܢ ܒܓܠܐ ܡܠܠ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ܂
28 ܘܥܐܠ ܗܘܐ ܘܢܦܩ ܥܡܗܘܢ ܒܐܘܪܫܠܡ܂
29 ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܒܓܠܐ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ܂ ܘܕܪܫ ܗܘܐ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܝܘܢܐܝܬ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܒܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ܂
30 ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܐܚܐ܂ ܐܘܒܠܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܠܩܣܪܝܐ܂ ܘܡܢ ܬܡܢ ܫܕܪܘܗܝ ܠܛܪܣܘܣ܂
31 ܥܕܬܐ ܕܝܢ ܕܒܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܓܠܝܠܐ ܘܫܡܪܝܢ܂ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܫܠܡܐ܂ ܟܕ ܡܬܒܢܝܐ ܗܘܬ܂ ܘܡܕܒܪܐ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܒܒܘܝܐܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܣܓܝܐ ܗܘܬ܂
32 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ܂ ܢܚܬ ܐܦ ܠܘܬ ܩܕܝܫܐ ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܠܘܕ ܡܕܝܢܬܐ܂
33 ܘܐܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܐܝܢܝܣ܂ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܒܥܪܣܐ ܘܡܫܪܐ ܗܘܐ ܕܬܡܢܐ ܫܢܝܢ܂
34 ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ܂ ܐܝܢܝܣ ܡܐܣܐ ܠܟ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܩܘܡ ܘܫܘܐ ܥܪܣܟ܂ ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܡ܂
35 ܘܚܙܐܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܠܘܕ ܘܒܣܪܘܢܐ܂ ܘܐܬܦܢܝܘ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܀ ܀ ܀

Dominica secunda Ieiunij.

22 *Schoul autem magis roborabatur, & turbabat Jihoudæos illos qui degebant in Darmasouk, quum ostenderet eum esse Meschicho.

23 *Quumque per multos dies illic egisset, faciebant [nectebant] ei dolum Jihoudæi, vt eum interficerent.

24 *Indicatæ verò fuerunt Schoul insidiæ quas studebant ei struere. custodiebant autem portas vrbis interdiu, noctuque vt eum trucidarent.

25 *Tunc imposuerunt eum discipuli sporte, & demiserunt eum per murum nocte.

26 *Et profectus est ad Ourischlem, volebatque se adiungere discipulis; sed omnes timebant ab eo, neque credebant eum esse discipulum.

27 *Barnabba autem accepit eum, & duxit ad Apostolos, & renuntiauit eis quomodo in via vidisset Dominum, et quomodo collocutus fuisset ei, & quomodo in Darmasouk palàm locutus esset in nomine

28 Jeschua. *Proinde introibat & exibat [versabatur] cum eis in Ourischlem.

29 *Et loquebatur in nomine Ieschua palam, & disceptabat cum Jihoudæis illis qui sciebant Græcè. illi verò volebant eū interimere.

30 *Quod quum nouissent fratres, deduxerunt eum nocte Cæsaream, illincque emiserunt eum Tarsum.

31 *Enimuerò Ecclesia quæ erat in tota Ihoudæa, & in Galilæa & Schomerin, habebat pacem, dum ædificaretur, & pergebat in timore Dei, & in consolatione Spiritus Sanctitatis multiplicabatur.

32 *Factum est autem vt quum perlustraret Schemeoun vrbes, descenderet etiam ad Sanctos qui habitabant in Loud ciuitate.

33 *Et inuenit virum quendam nomine Anias decumbentem in grabato, & paralyticum ab annis octo.

34 *Et dixit ei Schemeoun: Ania, sanat te Jeschua Meschicho: surge, & sterne lectum tuum. Eoque momento surrexit.

35 *Et viderunt eum omnes qui habitabant in Loud & Sarouna, & conuersi sunt ad Deum.

דחד בשבא דתרין דצומא כח

22 שאול דין יתיר מתחיל הוא ומזיע הוא להון ליהודיא הנון דעמרין הוו בדרמסוק כד מחוא הוא דהנא הו
23 וכד סגיו לה תמן יומתא עבדו עלוהי נכלא יהודיא דנקטלוניהי ׃ 24 אתבדק לה דין לשאול
נכלא דמתחשבין הוו עלוהי ונטרין הוו תרעא דמדינתא איממא ולליא דנקטלוניהי ׃ 25 הידין סמוהי
תלמידא בספרתא ושבקוהי מן שורא בלליא ׃ 26 ואזל לה לאורשלם וצבא הוא למתנקפו לתלמידא וכלהון
דחלין הוו מנה ולא מהימנין הוו דתלמידא הו ׃ 27 ברנבא דין אחדה ואיתיה לות שליחא ואשתעי להון איכנא
באורחא חזא למריא ואיכנא מלל עמה ואיכנא בדרמסוק עין בגלא מלל בשמה דישוע ׃

חיל זוע עמר
בלשון שכן
סגא יום כבל קטל
פיר' מאת
בקע יום קטל סום
מן לשון יין
שבק פיר' הוריד נקף
פיר' דבק
הימן אתא שעא
פיר' סיפר

Saulus autem multò magis conualescebat, & confundebat Iudæos qui habitabant Damasci, affirmans quoniam hic est Christus. 22
Cùm autem implerétur dies multi, consilium fecerunt Iudæi in vnum vt eum interficerent. 23
Notæ autem factæ sunt Saulo insidiæ eorum. Custodiebant autem & portas die ac nocte, vt eum interficerent. 24
Accipientes autem eum discipuli nocte, per murum demiserũt eum, submittentes in sporta. 25
Cùm autem venisset in Ierusalem, tentabat se iungere discipulis; & omnes E timebant eum, non credentes quòd esset discipulus. 26
Barnabas autem apprehẽsum illum, duxit ad Apostolos: & narrauit illis, quomodo in via vidisset Dominum, & quia locutus est ei; & quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu. 27
Et erat cum illis intrans & exiens in Ierusalem, & fiducialiter agens in nomine Domini. 28
Loquebatur quoque Gentibus, & disputabat cum Græcis: illi autem quærebant occidere eum. 29
Quod quum cognouissent fratres, deduxerunt eum Cæsaream, & dimiserunt Tarsum. 30
Ecclesia quidem per totam Iudæam & Galilæam & Samariam habebat pacem, & ædificabatur ambulans in timore Domini, & consolatione sancti Spiritus replebatur. 31
Factum est autem, vt Petrus, dum transiret vniuersos, deueniret ad sanctos qui habitabant Lyddæ. 32
Inuenit autem ibi hominem quendam nomine Æneam, ab annis octo ia- F cẽtem in grabbato, qui erat paralyticus. 33
Et ait illi Petrus: Ænea, † sanet te Dominus Iesus Christus: surge, & sterne tibi. Et continuò surrexit. 34
Et viderunt eum omnes qui habitabant Lyddæ, & Saronæ: qui conuersi sunt ad Dominum. 35

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχεε τοὺς ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός.
23 ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν.
24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν, παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.
25 λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.
26 παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς ἱερουσαλὴμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.
27 βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν δαμασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ.
28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ παῤῥησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ·
29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς ἑλληνιστάς. οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν.
30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς ταρσόν.
31 αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας καὶ γαλιλαίας καὶ σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο.
32 ἐγένετο δὲ πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας λύδδαν.
33 εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος·
34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πέτρος, αἰνέα, ἰᾶταί σε ἰησοῦς ὁ χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη.
35 καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες λύδδαν καὶ τὴν σαρωνᾶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

28 ᵗ ועאל הוא עמהון ונפק באורשלם ׃ 29 וממלל הוא בשמה דישוע עין בגלא ודרש הוא עם יהודיא
אילין דידעין הוו ᵘ ויבאית הנון דין ˣ צבין הוו ʸ למקטלה ׃ 30 וכד ידעו אחא ᶻ איתיוהי בליליא לקסריא ומן תמן
שדרוהי לטרסוס ׃ 31 ברם דין ᵃ עדתא דבכלה יהוד ובגלילא ושמרין אית הוא בה שלמא כד ᵇ מתבניא הות
ᶜ ורדיא בדחלת אלהא ᵈ ובבויאא דרוחא דקודשא ᵉ סגיא הות ׃ 32 והוא דכד ᶠ מתכרך הוא שמעון במדינתא נחת
אף לות קדישא ᵍ דעמרין בלוד מדינתא ׃ 33 ואשכח גברא חד דשמה אניס ʰ דרמא הוא בערסא ⁱ ומשרי שנין
תמנא ׃ 34 ואמר לה שמעון אניא ᵏ מאסא לך ישוע משיחא קום ושוא ערסך ובר שעתה קם ׃
35 ˡ וחזאוהי כלהון דעמרין בלוד ובסארונא ᵐ ואתפניו לות אלהא ׃

ᵗ עול ᵘ יאן ˣ צבא
ʸ קטל ᶻ אתא
ᵃ כמו העדה
ᵇ בנא ᶜ רדא ᵈ בויא
פיר' נחם
ᵉ סגא ᶠ כרך חור ᵍ עמר
שכן
ʰ רמא ⁱ שרא ᵏ אסא רפא
ˡ חזא ᵐ פנא בלשון שוב

ܕܡܝ̈ܬܐ ❖ ܟܒ ❖

36 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܬܐ ܚܕܐ ܒܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ܆
ܕܫܡܗ ܛܒܝܬܐ. ܗܕܐ ܥܬܝܪܐ ܗܘܬ ܒܥܒܕ̈ܐ ܛܒ̈ܐ
37 ܘܒܙܕܩܬܐ ܕܥܒܕܐ ܗܘܬ܀ ܐܬܟܪܗܬ ܕܝܢ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ
ܘܡܝܬܬ܂ ܘܐܣܚܝܘܗ ܘܣܡܘܗ ܒܥܠܝܬܐ܀
38 ܘܫܡܥܘ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕ̈ܐ ܕܫܡܥܘܢ ܒܠܘܕ ܗܘ
ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܥܠ ܓܢܒ ܝܘܦܐ܂ ܘܫܕܪܘ ܗܘܘ
ܠܘܬܗ ܓܒܪ̈ܐ ܬܪܝܢ ܕܢܒܥܘܢ ܡܢܗ܆ ܕܠܐ ܬܐܡܢ ܠܗ
39 ܕܢܐܬܐ ܨܐܕܝܗܘܢ܀ ܘܩܡ ܫܡܥܘܢ ܘܐܙܠ ܥܡܗܘܢ܂
ܘܟܕ ܐܬܐ ܐܣܩܘܗܝ ܠܥܠܝܬܐ܂ ܘܟܢܫ̈ܝ ܩܡ̈ܝ ܠܗܝܢ
ܚܕܪܘܗܝ ܟܠܗܝܢ ܐܪܡܠ̈ܬܐ܂ ܟܕ ܒܟ̈ܝܢ܆ ܘܡܚܘ̈ܝܢ
ܗܘ̈ܝ ܠܗ ܟܘܬܝܢ̈ܝܬܐ ܘܡܪ̈ܛܘܛܐ܂ ܕܝܗܒܐ ܗܘܬ
40 ܠܗܝܢ ܛܒܝܬܐ ܟܕ ܚܝܐ܀ ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܦܩ
ܠܒܪ ܠܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ܂ ܘܩܥܕ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ
ܘܨܠܝ܂ ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܫܠܕܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܛܒܝܬܐ ܩܘܡܝ܂
ܗܝ ܕܝܢ ܦܬܚܬ ܥܝܢ̈ܝܗ܂ ܘܟܕ ܚܙܬܗ ܠܫܡܥܘܢ
41 ܝܬܒܬ܀ ܘܦܫܛ ܠܗ ܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ܂ ܘܩܪܐ
ܠܩܕܝܫ̈ܐ ܘܠܐܪܡܠ̈ܬܐ܂ ܘܝܗܒܗ ܠܗܘܢ ܟܕ ܚܝܐ܀
42 ܘܐܬܝܕܥܬ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܣܓܝ̈ܐܐ
ܗܝܡܢܘ ܒܡܪܢ܀
43 ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܒܝܘܦܐ ܝܘܡ̈ܬܐ ܠܐ ܙܥܘܪ̈ܝܢ܂ ܟܕ ܫܪܐ
ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܫܡܥܘܢ ܒܘܪܣܝܐ ❖ ❖

ܕܚܕ: ܒܫܒܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ ❖

❖ ❖ ܟܓ ❖ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝ ❖

1 ܒܩܣܪܝܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܩܢܛܪܘܢܐ܂
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܩܘܪܢܠܝܘܣ. ܡܢ ܐܣܦܝܪܐ ܗܝ
2 ܕܡܬܩܪܝܐ ܐܝܛܠܝܩܝܬܐ܂ ܘܟܐܢ ܗܘܐ ܘܕܚܠ ܗܘܐ
ܠܐܠܗܐ. ܗܘ ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܙܕܩܬܐ
ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܒܥܡܐ. ܘܒܟܠܙܒܢ ܡܬܟܫܦ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ.
3 ܘܚܙܐ ܗܘܐ ܒܚܙܘܐ ܓܠܝܐܝܬ ܐܝܟ ܕܒܬܫܥ
ܫܥܝܢ ܒܝܘܡܐ. ܠܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ ܕܥܠ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܩܘܪܢܠܝܘܣ.

Defunctorum.

36 * *Erat autem discipula quædam in Iouppi ciuitate nomine Tebitho* [Caprea] *: Hæc erat diues operibus bonis & eleemosynis quæ faciebat.*

37 * *Aduersa autem valetudine laborauit per illos dies, & mortua est: & lauarunt eam, posueruntque in cœnaculo.*

38 * *Et audierunt discipuli Schemeoun esse in Loud (erat autem vrbs illa ad crepidinem Iouppi) & miserunt ad eum duos viros efflagitaturos ab eo ne cunctaretur quin eos adiret.*

39 * *Surrexit itaque Schemeoun & profectus est cum eis: quumque venisset, subduxerunt eum in cœnaculum: & congregatæ stabant in circuitu eius omnes viduæ flentes et commonstrantes ei tunicas & vestimenta ea quæ ipsis dederat Tebitho dum viueret.*

40 * *Schemeoun autem eiecit omnes homines foras; & procidit in genua, & precatus est: conuersusque ad cadauer, ait: Tebitho, surge. Illa verò aperuit oculos suos: quumque vidisset Schemeoun, resedit.*

41 * *Et porrexit ei manum suam, & erexit eam: & aduocauit sanctos & viduas, eámque illis dedit viuentem.*

42 * *Id autem innotuit per totam ciuitatem: & multi crediderunt in Dominum nostrum.*

43 * *Fuit autem in ipsa Iouppi per dies non paucos, quum habitaret in ædibus Schemeoun coriarij.*

Dominica tertia Ieiunij.

CAP. X.

1 *Cæsareæ porrò erat vir quidam Centurio cui nomen erat Cornelius, ex cohorte illa quæ vocatur Italica.*

2 * *Erátque iustus ac timens Deum; ipse, & tota eius domus erogabat eleemosynas multas in populum; & in omni tempore precabatur Deum:*

3 * *Iste vidit Angelum Dei per visum manifestè circiter ad nonam horam interdiu, qui introiit ad eum, & dixit ei, Corneli.*

דעניבא כו

36 אית הוא דין [a] תלמידתא חדא ביופא מדינתא דשמה [b] טביתא הדא
עתירא הות בעבדא טבא ובזדקתא דעבדא הות ׃ 37 [c] אתכרהת דין בהון ביומתא [d] ומיתת [e] ואסחיוה [f]
וסמוה [g] בעליתא ׃ 38 ושמעו הוו תלמידא דשמעון בלוד הו מדינתא הי [i] דאיתיה על [k] גנב יופא ושדרו הוו
לוה גברא תרין [l] דנבעון מנה דלא [m] תאמן לה [n] דנאתא צאידיהון ׃ 39 וקם שמעון ואזל עמהון וכד
אתא [o] אסקוהי לעליתא וכנשי [p] קמי להין [q] חדרוהי כלהין [r] ארמלתא כד [s] בכין [t] ומחוין הוי לה [u] כותינתא [x] ומרטוטא
דיהבא הות להין טביתא כד חיא ׃ 40 שמעון דין אפק
להון אנשא לבר [y] וקעד על בורכוהי וצלי ואתפני לות שלדא ואמר טביתא קומי הי דין פתחת עיניה וכד

[a] למד [b] עבראית צביה
[c] כרה [d] יום [e] מות [f] סחא פיר׳ רחץ
[g] סום [h] עלא [i] אית
[k] גנב גבעה [l] בעא [m] אמן פיר׳ אוחר
[n] אתא [o] נסק [p] קום
[q] עבראית סבבוהו
[r] כמו אלמנות
[s] בכא [t] חוא
[u] כמו כתנות [x] פיר׳ מעילים
[y] פיר׳ נפל

36 * In Ioppe autem fuit quædam disci-
pula nomine Tabitha, quæ interpretata
dicitur Dorcas. hęc erat plena operibus
bonis & eleemosynis quas faciebat.

37 * Factum est autem in diebus illis, vt
infirmata moreretur. Quam cùm lauis-
sent, posuerunt eam in cœnaculo.

38 * Cùm autem propè esset Lydda ab
Ioppe, discipuli audientes quia Petrus
esset in ea, miserunt duos viros ad
eum, rogantes, Ne pigriteris venire vs-
que ad nos.

39 * Exurgens autem Petrus venit cum
illis. Et cùm aduenisset, duxerunt illum G
in cœnaculum: & circunsteterunt il-
lum omnes viduæ flentes, & ostenden-
tes ei tunicas & vestes, quas faciebat illis
Dorcas.

40 * Eiectis autem omnibus foras, Pe-
trus ponens genua, orauit: & conuer-
a sus ad corpus, dixit: Tabitha surge. †At
illa aperuit oculos suos: & viso Petro, re-
sedit.

41 * Dans autem illi manum, erexit eam.
Et cùm vocasset sanctos & viduas, assi-
gnauit eam viuam.

42 * Notum autem factum est per vni-
uersam Ioppen: & crediderunt multi in
Domino.

43 * Factum est autem vt dies multos
moraretur in Ioppe, apud Simonem
quendam coriarium.

CAP. X.

1 VIr autem quidam erat in Cæsarea, no-
mine Cornelius, centurio cohortis A
quæ dicitur Italica;

2 * Religiosus, & timens Deum cum
omni domo sua; faciens eleemosynas
multas plebi; & deprecans Deum sem-
per:

3 * Is vidit in visu manifestè, quasi ho-
ra diei nona, angelum Dei introeuntem
ad se, & dicentem sibi, Corneli.

36 * Ἐν ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι ταβιθὰ, ἣ διερμηνευομένη λέγεται δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

37 * ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν. λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ.

38 * ἐγγὺς δὲ οὔσης λύδδης τῇ ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν.

39 * ἀναστὰς δὲ πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας, καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ δορκάς.

40 * ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ πέτρος, θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο. καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, ταβιθὰ, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον ἀνεκάθισε.

41 * δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν. φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.

42 * γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον.

43 * ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ.

ι.

1 * Ἀνὴρ δέ τις ἦν ἐν καισαρείᾳ ὀνόματι κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης ἰταλικῆς·

2 * εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός·

3 * εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡς ὥραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, κορνήλιε.

חָזָתֵהּ לְשִׁמְעוֹן יְהִבַת ׃ 41 וְאוֹשֵׁט לָהּ אִידֵהּ וַאֲקִימָהּ וְקְרָא לְקַדִּישֵׁא וְלַאַרְמְלָתָא וִיהַבָהּ לְהוֹן כַּד חַיָּא ׃
42 וְאֶתְיַדַּעַת הָדָא בְּכֻלָּהּ מְדִינְתָּא וְסַגִּיאֵא הַימֶנוּ בְּמָרַן ׃ 43 הֲוָא דֵּין בָּהּ בְּיוּפָא יוֹמָתָא לָא זְעוּרֵא
שָׁרֵא הֲוָא בְּבֵית שִׁמְעוֹן בּוּרְסָיָא ׃ דְּחַד בְּשַׁבָּא דַּתְלָתָא דְּצוֹמָא כז קפלאון י
1 בְּקֶסַרְיַא דֵּין אִית הֲוָא גַּבְרָא חַד קֶנְטְרוּנָא דַּשְׁמֵהּ הֲוָא קוֹרְנִילִיוֹס מֶן סְפִירָא הִי דְּמֶתְקְרְיָא אִיטַלִּיקָא ׃
2 וְזַדִּיק הֲוָא וְדָחֵל הֲוָא מֶן אֱלָהָא הוּ וּבַיְתֵהּ כֻּלֵּהּ עָבֵד הֲוָא זֶדְקָתָא סַגִּיאָתָא בְּעַמָּא וּבְכֻלְזְבַן בָּעֵא הֲוָא מֶן אֱלָהָא ׃
3 הָנָא חֲזָא מַלְאַכָא דַּאלָהָא בְּחֶזְוָא גַּלְיָאִית לְאַפַּי תְּשַׁע שָׁעִין בְּאִימָמָא דְּעַל לְוָתֵהּ וְאָמַר לֵהּ קוֹרְנִילְיָא ׃

חזא יהב ישט ידו
קום ידע הימן
כמו לשון יון פיר' אומן המעבד עורות

שליט על מאה אנשי מלחמה
מן לשון יון עבראית גדוד
קרא
כמו צדקות כמו בחזיון
גלא כמו לפני יום

ܘܗܘ ܚܪ ܒܗ ܘܕܚܠ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܪܝ. ܘܐܡܪ 4
ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܨܠܘܬܟ ܘܙܕܩܬܟ ܣܠܩܝ ܠܕܘܟܪܢܐ
ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܗܫܐ ܫܕܪ ܓܒܪܐ ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ. 5
ܘܐܝܬܐ ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܫܪܐ 6
ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܒܘܪܣܝܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܠ
ܝܕ ܝܡܐ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܠܠ ܥܡܗ. 7
ܩܪܐ ܬܪܝܢ ܡܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܦܠܚܐ ܚܕ ܕܕܚܠ
ܠܐܠܗܐ. ܐܝܢܐ ܕܡܬܕܢܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ 8
ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܙܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܝܘܦܐ.

ܕܫܠܝܚܐ ܥܪܘܒܬܐ ܕܕܗܒܐ ✤ ܟܚ ✤

ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܟܕ ܗܢܘܢ ܪܕܝܢ ܒܐܘܪܚܐ 9
ܘܩܪܝܒܝܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܠܐܓܪܐ ܕܢܨܠܐ
ܒܫܬ ܫܥܝܢ. ܘܟܦܢ ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܠܥܣ. ܘܟܕ 10
ܗܢܘܢ ܡܬܩܢܝܢ ܠܗ. ܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ ܬܡܗܐ.
ܘܚܙܐ ܫܡܝܐ ܕܦܬܝܚܝܢ. ܘܡܐܢܐ ܚܕ ܕܐܣܝܪ 11
ܒܐܪܒܥ ܩܪܢܬܗ. ܘܕܡܐ ܗܘܐ ܠܟܬܢܐ ܪܒܐ. ܘܡܫܬܩܠ ܗܘܐ
ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܟܠ ܚܝܘܬܐ 12
ܕܐܪܒܥ ܪܓܠܝܗ. ܘܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܦܪܚܬܐ
ܕܫܡܝܐ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܕܐܡܪ. ܫܡܥܘܢ ܩܘܡ 13
ܢܟܘܣ ܘܐܟܘܠ. ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܚܣ ܡܪܝ. 14
ܕܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ ܐܟܠܬ ܟܠ ܕܛܡܐ ܘܕܛܢܦ.
ܘܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܩܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܐܝܠܝܢ 15
ܕܐܠܗܐ ܕܟܝ ܐܢܬ ܠܐ ܬܛܢܦ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܬܠܬ 16
ܙܒܢܝܢ. ܘܐܣܬܠܩ ܠܗ ܡܐܢܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܟܕ 17
ܡܬܕܡܪ ܫܡܥܘܢ ܒܢܦܫܗ ܕܡܢܘ ܚܙܘܐ ܕܚܙܐ.
ܡܛܘ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܗܘܘ ܡܢ ܩܘܪܢܠܝܘܣ.
ܘܫܐܠܘ ܥܠ ܒܝܬܐ ܕܫܪܐ ܒܗ ܫܡܥܘܢ. ܘܐܬܘ ܘܩܡܘ 18
ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܘܡܫܐܠܝܢ.
ܐܢ ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ ܬܡܢ ܫܪܐ.
ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܬܪܐ ܗܘܐ ܒܚܙܘܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܪܘܚܐ. 19
ܗܐ ܓܒܪܐ ܬܠܬܐ ܒܥܝܢ ܠܟ.
ܩܘܡ ܚܘܬ ܘܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܟܕ ܠܐ ܡܬܦܠܓ 20
ܒܪܥܝܢܟ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܗܘ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ ✤ ✤

4 * *At ille intuitus est eum; timuitque, & ait: Quid est Domine mi? Et dixit ei Angelus: Preces tuæ & tuæ eleemosynæ ascenderunt in memoriam coram Deo.*
5 **Nunc itaque mitte aliquos in Jouppi ciuitatem, & accerse Schemeoun qui vocatur*
6 *Kipho.* * *Ecce diuersatur in ædibus Schemeoun coriarij illius, qui degit iuxta mare.*
7 * *Quumque discessisset Angelus qui alloquebatur eũ, vocauit duos ex vernis suis, & ministrum quendam timentem Deum, qui*
8 *quidem ipsius erat studiosus.* * *Et renunciauit eis quicquid viderat. misitque eos in Jouppi.*

Apostolorum & Feria sexta Auri.

9 * *Postero autem die quum illi pergerent in via, & appropinquarẽt ciuitati, Schemeoun conscendit tectum, vt precaretur hora sexta.*
10 * *Esuriit autem, volebátque manducare. quumque illi pararent ei, incidit in eum men*
11 *tis excessus.* * *Et suspexit cælos apertos, & vas quoddam deuinctum quatuor angulis, erátque simile linteo magno, & protrahebatur*
12 *tur à cælo in terram.* * *Erat autem in eo omne genus animantium quadrupedum, & reptilia terræ, & volucres cæli.*
13 * *Voxque peruenit ad eum, dicens: Schemeoun, surge, macta & manduca.*
14 * *At Schemeoun dixit: Absit Domine mi: quia nunquam comedi quicquam com-*
15 *mune & immundum.* * *Et iterum secunda vice vox extitit ad eum, Ea quæ Deus munda-*
16 *uit, tu ne profanes.* * *Hoc autem factum est tribus vicibus: & sublatum est vas in*
17 *cælum.* * *Quumque miraretur Schemeoun apud se quænam esset illa visio quam viderat, accesserunt viri illi qui missi fuerant à Cornelio, & percontati sunt de domo in qua diuersabatur Schemeoun.*
18 * *Venerunt itaque & substiterunt pro foribus atrij: & euocarunt inde quempiam ac percontati sunt an Schemeoun qui vocatur Kipho, illic diuersaretur.*
19 * *Quumque Schemeoun meditaretur visionem, dixit ei Spiritus, Ecce tres viri quærunt te.*
20 * *Surge, descende & proficiscere cum eis, nihil mente tua ambigens, quandoquidem misi eos.*

והו [i] חר בה ודחל ואמר מנא מרי ואמר לה מלאכא [k] צלותך וזדקתך סלקי [l] לדוכרנא קדם אלהא׃
והשא שדר גברא ליופא מדינתא [m] ואיתא לשמעון [n] דמתקרא כאפא׃
הא שרא בביתה דשמעון [o] בורסיא הו דאיתוהי על יד ימא׃ 7 וכד אזל לה מלאכא דמלל עמה קרא תרין מן
בני ביתה ופלחא חד דדחל לאלהא אינא [p] דמתדנא הוא לה׃ 8 ואשתעי להון כל מדם דחזא ושדר אנון ליופא׃
דשליחא ערובתא [a] דדהבא כח 9 וליומא אחרנא כד הנון [b] רדין באורחא וקריבין
למדינתא סלק שמעון [c] לאגרא דנצלא בשת שעין׃ 10 וכפן וצבא הוא דנלעם וכד הנון מתקנין לה
נפלת עלוהי תמהא׃ 11 וחזא שמיא כד פתיחין ומאנא חד כד אסיר בארבע קרנן ודמא הוא לכתנא

[i] חור הביט [k] צלא תפילותיך
[l] דבר זכרון [m] אתא הבא
[n] קרא [o] כמו בורסי
[p] דנא פיר׳ אשר תמיד בוצר ושומע את אדונו
[a] כמו זהב
[b] רדא בלשון הלך
[c] פיר׳ גג

At ille intuens eũ, timore correptus, 4
dixit: Quis es Domine? Dixit autem illi,
Orationes tuę & eleemosynę tuę ascen-
derunt in memoriam in conspectu Dei.
Et nunc mitte viros in Ioppen, & 5
accersi Simonem quendam qui cogno-
minatur Petrus. Hic hospitatur 6
apud Simonem quendam coriarium, cu
ius est domus iuxta mare. hic dicet tibi
quid te oporteat facere.
Et cùm discessisset angelus qui lo- 7
quebatur illi, vocauit duos domesticos
suos, & militem metuentem Dominum
ex his qui illi parebant.
Quibus cùm narrasset omnia, misit 8
illos in Ioppen.

Postera autem die iter illis facienti- 9
bus, & appropinquantibus ciuitati, as-
cendit Petrus in superiora, vt oraret cir-
ca horam sextam.
Et cùm esuriret, voluit gustare. Pa- 10
rantibus autem illis, cecidit super eum
mentis excessus: Et vidit cælum aper- 11
tum, & descendens vas quoddam, velut
linteum magnum, quatuor initiis sub-
mitti de cælo in terram;
In quo erant omnia quadrupedia 12
& serpentia terræ, & volatilia cæli.
Et facta est vox ad eum, Surge Pe- 13
tre: occide, & manduca.
Ait autem Petrus, Absit Domine: 14
quia nunquam manducaui omne com-
mune aut immundum.
Et vox iterum secundò ad eũ: †Quę 15
Deus purificauit, tu cõmune ne dixeris.
Hoc autem factũ est per ter. Et sta- 16
tim receptum est vas in cælum.
Et dum intra se hæsitaret Petrus 17
quidnam esset visio quam vidisset, ecce
viri, qui missi erant à Cornelio, inqui-
rentes domum Simonis, adstiterunt ad
ianuam.
Et cùm vocassent, interrogabant, si 18
Simon, qui cognominatur Petrus, illic
haberet hospitium.
Petro autẽ cogitante de visione, di- 19
xit Spiritus ei, Ecce viri tres quærunt te.
Surge itaque & descende, & vade cũ 20
eis, nihil dubitans: quia ego misi illos.

4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶ-
πε, τί ἐστι κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ, αἱ προσευχαί σου καὶ
αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ·
5 καὶ νῦν πέμψον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμ-
ψαι σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος·
6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία πα-
ρὰ θάλασσαν. οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.
7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ, φω-
νήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
προσκαρτερούντων αὐτῷ·
8 καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς
εἰς ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει
ἐγγιζόντων, ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, πε-
ρὶ ὥραν ἕκτην.
10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. παρασκευα-
ζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις,
11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον
ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς·
12 ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θη-
ρία καὶ τὰ ἑρπετά, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, ἀναστὰς πέτρε, θῦσον,
καὶ φάγε.
14 ὁ δὲ πέτρος εἶπε, μηδαμῶς κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφα-
γον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.
15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, ἃ ὁ θεὸς
ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.
16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος
εἰς τὸν οὐρανόν.
17 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ
εἶδε, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ κορνη-
λίου, διερωτήσαντες καὶ μαθόντες τὴν οἰκίαν σίμωνος, ἐπέ-
στησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα·
18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ἐπικαλούμε-
νος πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.
19 τοῦ δὲ πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν
αὐτῷ τὸ πνεῦμα, ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε·
20 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μη-
δὲν διακρινόμενος, διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

רבא g ושאב הוא מן שמיא על ארעא ׃ 12 ואית הוא בה כלהין חיותא דארבעת רגלא ורחשא דארעא ופרחתא
דשמיא ׃ 13 וקלא אתא לה דאמר שמעון קום h כוס ואכול ׃ 14 ושמעון אמר חס מרי i דממתום לא אכלת כל
k דמסיב וטמא ׃ 15 l ותוב דתרתין זבנין קלא הוא לותה אילין דאלהא m דכי אנת לא תסיב ׃ 16 הדא דין הות תלת זבנין
ואתעליה n מאנא לשמיא ׃ 17 וכד o מתדמר שמעון בנפשה דמנו p חזוא דחזא q מטיו גברא הנון r דשתדרו הוו
מן קורניליוס ושאלו על ביתא דשרא בה שמעון ׃ 18 s ואתו t וקמו על תרעא u דדרתא x וקרין הוו תמן ומשאלין
דאן שמעון y דמתקרא כאפא הרכא שרא ׃ 19 וכד שמעון z רנא הוא a בחזוא אמר לה רוחא הא גברא
תלתא b בעין לך ׃ 20 קום חות וזל עמהון כד לא מתפלג c רעינך מטל דאנא הו שדרת אנון ׃

g שוב ירד h נכס
i עבראית מן עולם
k סיב l תוב עוד
m כמו זכה n פיר' כלי
o דמר p חזון q מטא
בלשון בוא
r שדר שלח s אתא
t קום u דור x קרא
y קרא z רנא הגה
a חזא b בעא c נחת

21 ܘܢܚܬ ܫܡܥܘܢ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܗܘ ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܕܐ ܗܝ ܥܠܬܐ
ܕܡܛܠܬܗ ܐܬܝܬܘܢ. 22 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܓܒܪܐ ܚܕ
ܕܫܡܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ ܩܢܛܪܘܢܐ ܘܕܚܠ ܡܢ ܐܠܗܐ.
ܘܡܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܬܐܡܪ
ܠܗ ܒܚܙܘܐ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ. ܕܢܫܕܪ ܢܥܠܟ
ܠܒܝܬܗ. ܘܢܫܡܥ ܡܠܬܐ ܡܢܟ.
23 ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ. ܘܩܒܠ ܐܢܘܢ ܒܝܬ ܫܪܝܐ
ܗܘܐ. ܘܩܡ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ. ܘܢܦܩ ܘܐܙܠ ܥܡܗܘܢ.
ܘܐܙܠܘ ܥܡܗ ܐܢܫ ܡܢ ܐܚܐ ܕܝܘܦܐ.
24 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܥܠ ܠܩܣܪܝܐ. ܩܘܪܢܠܝܘܣ
ܕܝܢ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܟܕ ܡܟܢܫܝܢ ܠܗ
ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܛܘܗܡܗ. ܘܐܦ ܪܚܡܐ ܘܚܒܝܒܐ
ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ.

ܕܝܘܡ ܬܠܬܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ

25 ܘܟܕ ܥܠ ܫܡܥܘܢ. ܐܪܥܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ. ܘܢܦܠ
ܣܓܕ ܠܪܓܠܘܗܝ. 26 ܘܫܡܥܘܢ ܐܩܝܡܗ ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܩܘܡ ܠܟ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܒܪܢܫܐ ܐܢܐ. 27 ܘܟܕ ܡܡܠܠ
ܥܡܗ. ܥܠ. ܘܐܫܟܚ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܠܬܡܢ.
28 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܡܦܣ
ܠܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ. ܕܢܩܪܘܒ ܠܐܢܫܐ ܢܘܟܪܝܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܪ
ܫܪܒܬܗ. ܘܠܝ ܐܠܗܐ ܚܘܝܢܝ. ܕܠܐ ܐܡܪ ܥܠ ܐܢܫ ܕܛܡܐ
ܐܘ ܡܣܝܒ. 29 ܡܛܠ ܗܕܐ ܟܕ ܫܕܪܬܘܢ ܒܬܪܝ ܒܦܪܝܣܘ
ܐܬܝܬ. ܒܪܡ ܡܫܐܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ
ܫܕܪܬܘܢ ܒܬܪܝ. 30 ܐܡܪ ܠܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ.
ܐܪܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܠܝ ܕܨܝܡ ܐܢܐ ܘܗܐ ܡܢ ܗܫܐ ܐܢܐ.
ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ ܟܕ ܡܨܠܐ ܐܢܐ ܒܒܝܬܝ. ܩܡ ܓܒܪܐ
ܚܕ ܩܕܡܝ ܟܕ ܠܒܝܫ ܚܘܪܐ. 31 ܘܐܡܪ ܠܝ.
ܩܘܪܢܠܝܐ. ܐܫܬܡܥܬ ܨܠܘܬܟ. ܘܙܕܩܬܟ ܐܬܕܟܪ
ܗܘܝ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 32 ܐܠܐ ܫܕܪ ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ.
ܘܐܝܬܝ ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܫܪܐ ܒܒܝܬܗ
ܕܫܡܥܘܢ ܒܘܪܣܝܐ ܕܥܠ ܓܢܒ ܝܡܐ. ܘܗܘ ܢܐܬܐ ܢܡܠܠ
ܥܡܟ.

21 * *Tunc descendit Schemeoun ad viros illos, & dixit eis, Js sum quem quæritis. Quæ causa est propter quam venistis?*
22 * *Cui dicunt, Vir quidam est nomine Cornelius centurio timens Deum, ac de quo honorificum fert testimonium tota gens Iihoudæorum, cui dictum est per visionem ab Angelo sancto, vt mittens introducat te domum suam, & audiat sermonem tuum à te.*
23 * *Et introduxit eos Schemeoun, eosque excepit hospitio. Proinde surrexit postero die, exiitque & profectus est cum eis, & comitatus est eos vnusquisque ex fratribus Ioppensibus.*
24 * *Postridie verò ingressi sunt Cæsaream. Cornelius autem præstolabatur eos congregatis ad se omnibus filiis cognationis suæ, necnon amicis, & necessariis quos habebat.*

Feria tertia præcedente Ieiunium.

25 * *Quumque introiret Schemeoun, occurrit ei Cornelius, & procidens ad pedes eius, adorauit.*
26 * *Schemeoun autem erexit eum, ac dixit ei: Surge, & ego ipse homo sum.*
27 * *Quumque colloqueretur ei, introiit, & reperit multos qui conuenerant illic.*
28 * *Et dixit eis, Vos scitis non licere viro Jihoudæo sese adiungere homini extraneo, qui non sit filius generationis suæ: mihi verò Deus indicauit vt neminem dicerem pollutum aut profanum.*
29 * *Quamobrem expeditè veni quum misissetis post me* [ad me:] *verùm rogo vos, quam ob causam misistis ad me?*
30 * *Dixit autem ei Cornelius, Quatuor sunt dies etiamnũc, ex quo ecce ieiunus sum, & hora nona quum precarer domi meæ, astitit vir quidam coram me albis indutus.*
31 * *Dixitque mihi, Corneli, exaudita est oratio tua, & de eleemosynis tuis commemoratio fuit coram Deo.*
32 * *Proinde mitte ad Jouppi ciuitatem, & accerse Schemeoun qui vocatur Kipho, ecce diuersatur in domo Schemeoun coriarij iuxta littus maris; qui quum venerit, colloquetur tibi.*

---

21 ונחת שמעון לות גברא הנון ואמר להון אנא הו דבעין אנתון אידא הי עלתא דמטלתה אתיתון׃
22 אמרין לה גברא חד דשמה קורנליוס קנטרונא ודחל מן אלהא ומסהד עלוהי כלה עמא דיהודיא אתאמר לה בחזוא מן מלאכא קדישא דנשדר נעלך לביתה ונשמע מלתא מנך׃
23 ואעל אנון שמעון וקבל אנון ... וליומא דבתרה ונפק ואזל עמהון ואזל עמהון אנש אנש מן אחא דיופא׃
24 וליומא אחרנא עאל לקסריא קורנליוס דין סכא הוא להון כד מכנשין לה כלהון בני טוהמה ואף רחמא וחביבא דאית הוא לה׃
דיום תלתא קדמיא דצומא כט
25 וכד עאל שמעון ארעה קורנליוס ונפל סגד לרגלוהי׃
26 ושמעון אקימה ואמר לה קום לך ואף אנא

עלל פעל סבה · אתא קהר · אמר · עלל · מלל · כנו · טהמא משפחה · צום · עול · ארע פגש · קום

21 Deſcendēs autem Petrus ad viros, dixit: Ecce, ego ſum quem quæritis: quę cauſa eſt propter quam veniſtis?

22 Qui dixerunt, Cornelius Centurio vir iuſtus & timens Deum, & teſtimonium habens ab vniuerſa gente Iudæorum, reſponſum accepit ab Angelo ſancto accerſiri te in domum ſuam, & audire verba abs te.

23 Introducens ergo eos, recepit hoſpitio. Sequenti autem die ſurgens profectus eſt cum illis: & quidam ex fratribus ab Ioppe comitati ſunt eum. D

24 Altera autem die introiuit Cæſaream. Cornelius verò expectabat illos, conuocatis cognatis ſuis & neceſſariis amicis.

25 Et factum eſt cùm introiſſet Petrus, obuius venit ei Cornelius: & procidens ad pedes eius adorauit†.

26 Petrus verò eleuauit eum, dicens: Surge, & ego ipſe homo ſum.

27 Et loquens cum illo intrauit, & inuenit multos qui conuenerant:

28 Dixitque ad illos, Vos ſcitis quomodo abominatum ſit viro Iudæo coniungi, aut accedere ad alienigenam: ſed mihi oſtendit Deus, neminem communem aut immundum dicere hominem.

29 Propter quod ſine dubitatione veni accerſitus. Interrogo ergo, quam ob cauſam accerſiſtis me?

30 Et Cornelius ait, A nudiuſquarta die, vſque ad hanc horam, orans eram hora nona in domo mea, & ecce vir ſtetit ante me in veſte candida:

31 Et ait, Corneli, exaudita eſt oratio tua, & eleemoſynæ tuæ commemoratæ ſunt in conſpectu Dei.

32 Mitte ergo in Ioppen, & accerſi Simonem qui cognominatur Petrus: hic hoſpitatur in domo Simonis coriarij iuxta mare.

21 καταβὰς δὲ πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου, εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

22 οἱ δὲ εἶπον, κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.

23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισε. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.

24 καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν καισάρειαν. ὁ δὲ κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο ἐλθεῖν τὸν πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν.

26 ὁ δὲ πέτρος ἤγειρεν αὐτόν, λέγων, ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.

27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς,

28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ, κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον·

29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;

30 καὶ ὁ κορνήλιος ἔφη, ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν ἐννάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,

31 καί φησι, κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

32 πέμψον οὖν εἰς ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.

ברנשא אנא ׃ 27 וכד ממלל עמה על ואשכח סגיאא דאתו הוו לתמן ׃ 28 ואמר להון אנתון ידעין אנת
דלא מפס לגברא יהודיא דנקף לאנשא נוכריא דלא הוא בר שרבתה ולי אלהא חויני דלא אמר על אנש דטמא
או מסיב ׃ 29 מטל הנא עתידאית אתית כד שדרתון בתרי ברם משאל אנא לכון מטל מנא שדרתון בתרי ׃
30 ואמר לה קורנליוס ארבעא יומין אית עדמא להשא הא מן דצאם אנא ובתשע שעין כד מצלא אנא בבית
קם גברא חד קדמי כד לביש חורא ׃ 31 ואמר לי קורנליא אשתמעת צלותך ולזדקתך דוכרנא הוא
קדם אלהא ׃ 32 ברם שדר ליופא מדינתא ואיתא לשמעון דמתקרא כאפא הא שרא בביתה דשמעון בורסיא
דעל יד ימא והו נאתא נמלל עמך ׃

אתא אפס אופס
נקף דנק חוא הגיד
סיב סמא עתר אתא
צום צלא פלל חור לבן
שמע צלא זדק
דכר כמו זכר
אתא קרא

33 ܘܡܢ ܫܥܬܗ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟ. ܘܐܢܬ ܫܦܝܪ ܥܒܕܬ
ܕܐܬܝܬ. ܘܗܐ ܚܢܢ ܟܠܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܨܒܝܢ ܕܢܫܡܥ
ܟܠ ܡܐ ܕܐܬܦܩܕ ܠܟ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܀

ܕܐܪܒܥܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ ܀ ܠ ܀

34 ܦܬܚ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܦܘܡܗ ܘܐܡܪ. ܒܩܘܫܬܐ ܐܕܪܟܬ
35 ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܢܣܒ ܒܐܦܐ. ܐܠܐ ܒܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ ܐܝܢܐ ܕܕܚܠ ܡܢܗ ܘܦܠܚ ܟܐܢܘܬܐ.
36 ܡܩܒܠ ܗܘ ܠܘܬܗ. ܡܠܬܐ ܓܝܪ ܕܫܕܪ
ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܣܒܪ ܐܢܘܢ ܫܠܡܐ ܘܫܝܢܐ
ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܢܘ ܡܪܝܐ ܕܟܠ.
37 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܡܠܬܐ ܕܗܘܬ
ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܟܬܪ ܡܥܡܘܕܝܬܐ
38 ܕܐܟܪܙ ܝܘܚܢܢ. ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. ܕܐܠܗܐ
ܡܫܚܗ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܚܝܠܐ. ܘܗܘܝܘ ܕܡܬܟܪܟ
ܗܘܐ ܘܡܐܣܐ ܠܗܢܘܢ ܕܐܬܢܟܝܘ ܡܢ ܒܝܫܐ. ܡܛܠ
39 ܕܐܠܗܐ ܗܘܐ ܥܡܗ. ܘܚܢܢ ܣܗܕܘܗܝ ܕܟܠ
ܡܐ ܕܥܒܕ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ ܘܕܐܘܪܫܠܡ. ܠܗ
ܠܗܢܐ ܬܠܐܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܩܝܣܐ ܘܩܛܠܘܗܝ.
40 ܘܠܗ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܘܝܗܒܗ
ܕܢܬܚܙܐ ܓܠܝܐܝܬ. 41 ܠܐ ܕܝܢ ܠܟܠܗ ܥܡܐ.
ܐܠܐ ܠܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܓܒܝܢ ܕܢܗܘܐ
ܠܗ ܣܗܕܐ. ܕܐܟܠܢ ܥܡܗ ܘܐܫܬܝܢ ܡܢ ܒܬܪ
42 ܩܝܡܬܗ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܦܩܕܢ ܕܢܟܪܙ
ܘܢܣܗܕ ܠܥܡܐ. ܕܗܢܘ ܕܐܬܦܪܫ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܝܢܐ
43 ܕܚܝܐ ܘܕܡܝܬܐ. ܘܥܠܘܗܝ ܣܗܕܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܢܒܝܐ. ܕܟܠ ܕܢܗܝܡܢ ܒܫܡܗ ܢܩܒܠ ܫܘܒܩܢܐ
44 ܕܚܛܗܐ. ܥܕ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܗܠܝܢ ܡܠܐ. ܐܓܢܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ
45 ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܘܬܡܗܘ ܐܚܐ
ܗܢܘܢ ܓܙܝܪܐ ܕܐܬܘ ܥܡܗ. ܕܐܦ ܥܠ ܥܡܡܐ ܡܘܗܒܬܐ
46 ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܫܬܦܟܬ. ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ
ܓܝܪ ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܠܫܢ ܠܫܢ. ܘܡܪܘܪܒܝܢ
ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ.

33 * *Extemplò igitur misi ad te, & tu bene fecisti qui adueneris. Nunc itaque nos omnes coram te adsumus, volumusque audire quicquid tibi iniunctum est à Deo.*

Feria quarta præcedente Ieiunium.

34 * *Aperuit autem Schemeoun os suum, & ait: In veritate comprehendo Deum, non esse acceptorem vultus.*
35 * *Sed in omnibus gentibus quicunque timet eum, & operatur quod rectum est, is acceptus est ei.*
36 * *Est enim verbum illud quod misit ad filios Israel, & annuntiauit pacem & requiem per Jeschua Meschicho: hic est Dominus omnium.*
37 * *Sed & vos nostis sermonem qui habitus est in tota Iihoudæa, à Galilæa* initio facto, *post baptisma quod prædicauit Iouchanon:*
38 * *Super Jeschua à Nozerath,* quem Deus *vnxit Spiritu Sanctitatis & virtute. Et is est qui perlustrabat regionem, & sanabat eos qui læsi fuerant à malo; quoniam Deus erat*
39 *cum eo.* * *Nosque sumus testes de omnibus quæ edidit in vniuersa terra Iihoudæa & Ourischlem: hunc ipsum suspenderunt Iihoudæi in ligno, atque trucidarunt.*
40 * *Et hunc suscitauit Deus tertia die, deditque ei vt videretur palàm;*
41 * *Non quidem toti populo, sed nobis qui à Deo electi sumus, vt simus ei testes, qui comedimus cum eo ac bibimus post resurrectionem eius à domo mortuorum.* [à mortuis]
42 * *Præcepit autem nobis vt prædicaremus ac testaremur populo, eum esse qui definitus sit à Deo iudex viuorum & mortuorum.*
43 * *Et de eo testati sunt omnes Prophetæ, vt quisquis crediderit per nomen eius, recipiat remissionem peccatorum.*
44 * *Quumque ipse Schemeoun loqueretur hos sermones, Spiritus Sanctitatis operuit eos omnes qui audiebant sermonem.*
45 * *Ceterùm mirati sunt & obstupuerunt fratres illi circuncisi qui venerant cum eo, quòd etiam super Gentes donū Spiritus Sanctitatis effusum esset.*
46 * *Siquidem audiebant eos loquentes vnaquaque lingua, & magnificabant Deum. Proinde dicebat Schemoun:*

33 ומן שעתה שדרת לותך ואנת שפיר עבדת דאתית והא חנן כלן קדמיך וצבינן דנשמע כל מא דאתפקד לך
מן לות אלהא ׃ דארבעא קדמיא דצומא ל 34 פתח דין שמעון פומה ואמר בשררא אדרכת דאלהא לא
נסב באפא ׃ 35 אלא בכלהון עממא אינא דדחל מנה ופלח כאנותא מקבל הו לותה ׃ 36 מלתא גיר
דשדר לבני איסריל וסבר אנון שלמא ושינא ביד ישוע משיחא הנו מריא דכל ׃ 37 ואף אנתון ידעין אנתון במלתא
דהות בכלה יהוד מן גלילא בתר מעמודיתא דאכרז יוחנן ׃ 38 על ישוע דמן נצרת דאלהא משחה ברוחא
דקודשא ובחילא והויו דמתכרך הוא ומאסא להנון דאתנכיו מן בישא מטל דאלהא הוא עמה ׃ 39 וחנן סהדוהי
דכל מא דעבד בכלה ארעא דיהוד ודאורשלם לה להנא תלאוהי יהודיא על קיסא וקטלוהי ׃

[x] צבא [y] בקר
[a] צום [b] דרך
[c] כון [d] מלל
[e] ספיר נוח
[f] עמר [g] כרז
[h] משח [i] כרך חור
[k] אסא רפא [l] נכא
[m] סהד [n] תלא תלה
[o] ספיר עץ

*Confestim ergo misi ad te: & tu be- 33
nefecisti veniendo. Nunc ergo omnes
nos in conspectu tuo adsumus, audire
omnia quæcunque tibi præcepta sunt à
Domino.

*Aperiens autem Petrus os suum, di- 34
xit: In veritate comperi quia non est per- F
sonarum acceptor Deus:
*Sed in omni gente, qui timet eum, 35
& operatur iustitiam, acceptus est illi.
*Verbum misit Deus filiis Israel, an- 36
nuntians pacem per Iesum Christum:
(hic est omnium Dominus.)
*Vos scitis, quod factum est ver- 37
bum per vniuersam Iudæam, incipiens
enim à Galilæa, post baptismum quod
prædicauit Iohannes:
*Iesum à Nazareth quomodo vnxit 38
eum Deus Spiritu sancto & virtute, qui
pertransiit benefaciendo & sanãdo om-
nes oppressos à diabolo, quoniam Deus
erat cum illo.
*Et nos testes sumus omniũ quæ fe- 39
cit in regione Iudæorum & Ierusalem,
quem occiderunt suspẽdentes in ligno.
*Hunc Deus suscitauit tertia die, & 40
dedit eum manifestum fieri,
*Non omni populo, sed testibus præ- 41
ordinatis à Deo: nobis, qui manduca-
uimus & bibimus cum illo postquàm
resurrexit à mortuis.
*Et præcepit nobis prædicare popu- 42
lo, & testificari quia ipse est qui consti-
tutus est à Deo iudex viuorum & mor- G
tuorum.
*Huic omnes Prophetæ testimo- 43
nium perhibent, remissionem peccato-
rum accipere per nomen eius omnes qui
credunt in eum.
*Adhuc loquente Petro verba hæc, 44
cecidit Spiritus sanctus super omnes qui
audiebant verbum.
*Et obstupuerunt ex circuncisione 45
fideles qui venerant cum Petro, quia
& in nationes gratia Spiritus sancti ef-
fusa est.
*Audiebant enim illos loquentes 46
linguis, & magnificantes Deum. Tunc
respondit Petrus:

33 *ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίη-
σας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι
ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

34 *Ἀνοίξας δὲ πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, ἐπ' ἀληθείας κα-
ταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ θεός,
35 *ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμε-
νος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι.
36 *τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, εὐαγγελι-
ζόμενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, οὗτός ἐστι πάντων
κύριος.
37 *ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς ἰου-
δαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα
ὃ ἐκήρυξεν ἰωάννης,
38 *ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύ-
ματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμε-
νος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι
ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.
39 *καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε
τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλον κρε-
μάσαντες ἐπὶ ξύλου·
40 *τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὸν ἐμφανῆ γενέσθαι;
41 *οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτο-
νημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συ-
νεπίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

42 *καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρ-
τύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς
ζώντων καὶ νεκρῶν·
43 *τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁ-
μαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα
εἰς αὐτόν.
44 *ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐ-
πέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν
λόγον·
45 *καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον
τῷ πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύμα-
τος ἐκκέχυται.
46 *ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα-
λυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ πέτρος,

40 ולה אקים אלהא לתלתא יומין ויהבה דנתחזא עין בגלא ׃ 41 לא דין לכלה עמא אלא לן איליין
אלהא אתגבין דנהוא לה סהדא דאכלן עמה ואשתין מן בתר קימתה דמן בית מיתא ׃ 42 ופקדן
דנכרז ונסהד לעמא דהנא הו דאתפרש מן אלהא דינא דחיא ודמיתא ׃ 43 ועלוהי אסהדו כלהון נביא
דכל מן דמהימן בשמה נקבל שובקן חטהא ׃ 44 וכד הו שמעון ממלל הוא הלין מלא אגנת רוחא
דקודשא על כלהון דשמעין הוו מלתא ׃ 45 ותמהו ותהרו אחא גזירא הנון דאתו עמה דאף על עממא
מוהבתא דרוחא דקודשא אשתפעת ׃
46 שמעין הוו להון גיר כד ממללין בלשן לשן ומורבין הוו לאלהא ואמר הוא שמעון ׃

[p] קום [q] חזא [r] גבא בחר
[s] אכל [t] שתא [v] קום
[x] מות [y] כרז [z] סהד
[a] דון [b] הימן [c] חטא
[d] מלל [e] גנן חפף
[f] מלל [g] תמה [h] תהר כמו תהה
[i] אתא [k] יהב [l] שפע
[m] רבב כמו רבב

47 ܕܠܡܐ ܡܝ̈ܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܟܠܐ ܕܠܐ ܢܥܡܕܘܢ܆ ܗܠܝܢ ܕܗܐ ܩܒܠܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܟܡܐ ܕܐܦ ܚܢܢ܀
48 ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܢܥܡܕܘܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀ ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܐܝܟ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܘܡܬܐ܀

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܝܐ ✣

1 ܘܐܫܬܡܥܬ ܗܘܬ ܠܫܠܝܚܐ ܘܠܐܚܐ ܕܒܝܗܘܕ ܕܐܦ ܥܡܡܐ ܩܒܠܘ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ܀

ܕܚܡܫܐ ܕܩܕܡ ܨܘܡܐ ✣ ܠܐ ✣

2 ܘܟܕ ܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ܆ ܕܝܢܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ܀
3 ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܠܘܬ ܐܢܫܐ ܥܘܪ̈ܠܐ ܥܠܬ܆ ܘܐܟܠܬ ܥܡܗܘܢ܀
4 ܘܐܩܦ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܒܬܪ ܒܬܪ ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ܀
5 ܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܝܬ ܒܝܘܦܐ ܚܙܝܬ ܒܚܙܘܐ ܟܕ ܢܚܬ ܚܕ ܡܐܢ ܕܐܝܟ ܟܬܢܐ ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܐܪܒܥ ܩܪ̈ܢܬܗ܆ ܘܫܐܒ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܬܐ ܥܕܡܐ ܠܘܬܝ܀
6 ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܚܙܝܬ ܗܘܝܬ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܒܥ ܪ̈ܓܠܝܗܝܢ ܘܪ̈ܚܫܐ ܕܐܪܥܐ ܘܦܪ̈ܚܬܐ ܕܫܡܝܐ܀
7 ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܝ܆ ܫܡܥܘܢ ܩܘܡ ܢܟܘܣ ܘܐܟܘܠ܀
8 ܘܐܡܪܬ ܚܣ ܡܪܝ܆ ܡܕܡ ܕܛܡܐ ܘܡܣܐܒ ܠܐ ܥܠ ܠܦܘܡܝ ܡܢ ܡܬܘܡ܀
9 ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܠܝ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ܆ ܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܕܟܝ ܐܢܬ ܠܐ ܬܛܡܐ܀
10 ܗܕܐ ܗܘܬ ܬܠܬ ܙܒ̈ܢܝܢ܆ ܘܐܣܬܠܩ ܟܠܗ ܠܫܡܝܐ܀
11 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܬܠܬܐ ܓܒ̈ܪܝܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܘܬܝ ܡܢ ܩܘܪܢܠܝܘܣ ܡܢ ܩܣܪܝܐ܆ ܐܬܘ ܘܩܡܘ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܕܒܗ ܗܘܝܬ܀
12 ܘܐܡܪ ܠܝ ܪܘܚܐ ܕܐܙܠ ܥܡܗܘܢ ܕܠܐ ܦܘܠܓܐ܀ ܘܐܬܘ ܥܡܝ ܐܦ ܗܠܝܢ ܫܬܐ ܐܚܝܢ ܘܥܠܢ ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ܀
13 ܘܐܫܬܥܝ ܠܢ ܐܝܟܢܐ ܚܙܐ ܡܠܐܟܐ ܒܒܝܬܗ ܕܩܐܡ ܘܐܡܪ ܠܗ܆ ܫܕܪ ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ܆ ܘܐܝܬܝ ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ܀
14 ܘܗܘ ܢܡܠܠ ܥܡܟ ܡ̈ܠܐ ܕܒܗܝܢ ܬܚܐ ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܒܝܬܟ܀

47 * *Num aquas quis potest prohibere quominus baptizentur isti, qui ecce receperunt Spiritum Sanctitatis sicut & nos?*
48 * *Tunc præcepit eos baptizari in nomine Domini nostri Jeschua Meschicho: & efflagitarunt ab eo vt permaneret apud se per dies aliquot.*

CAP. XI.

1 *AVdierunt autem Apostoli & fratres qui erant in Jihoudæa ipsas etiam Gentes recepisse sermonem Dei.*

Feria quinta præcedente Ieiunium.

2 * *Quumque ascēdisset Schemeoun ad Ourischlem, litigabant cum eo ij qui erant ex Circuncisione,*
3 * *Dicentes: Ad homines præputium habentes introisti, & manducasti cum eis.*
4 * *Et exorsus est Schemeoun sigillatim ad eos verba faciendo.*
5 * *Quum precarer in Jouppi, vidi per visionem descendere vas quoddam, quod erat simile linteo, erátque deuinctum quatuor angulis, & demittebatur à cælo, & vsque ad me peruenit.*
6 * *Proinde illud intuitus sum, vidique in eo esse animantia quadrupedia, & reptilia terræ, atque adeo volucres cæli.*
7 * *Et audiui vocem dicentem mihi: Schemeoun, surge, macta & manduca.*
8 * *At dixi: Absit Domine mi: nihil unquam introiit in os meum quod immundum*
9 *esset & profanum.* * *Rursus autem vox dixit mihi è cælo, Quod Deus mundauit, tu*
10 *ne profanes.* * *Id factum est tribus vicibus:*
11 *& receperunt sese omnia in cælum.* * *Et ipso momento tres viri qui missi fuerāt ad me à Cornelio ex Cæsarea, venerunt, steterúntque*
12 *pro foribus atrij in quo diuersabar.* * *Dixit autē mihi Spiritus: Proficiscere cum eis absque hesitatione. Et venerunt mecū isti quoque sex*
13 *fratres, ingressique sumus ædes viri.* * *Et renuntiauit nobis quomodo vidisset domi suæ Angelum adstantem et dicentem sibi, Mitte ad Iouppi ciuitatem, et accerse Schemeoun qui vocatur Kipho.*
14 * *Et ille colloquetur tibi sermones quibus seruaberis tu & tota domus tua.*

---

47 דִלְמָא מַיָא מְשְׁכַּח אֱנָשׁ כָּלֵא דְלָא נֶעְמְדוּן הָנוּן דְהָא קַבֶּלוּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא אַכְמָא דְאַף חֶנַן ׃
48 הָידֵין פַּקֵד לְהוֹן דְנֶעְמְדוּן בְּשְׁמֵה דְמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא וּבְעוּ מֶנֵה אַיךְ דְנִקְוֵא לְוָתְהוֹן יוֹמָתָא ׃
קפלאון יא
1 וְאֶשְׁתַּמְעַת הֲוָת לַשְׁלִיחֵא וְלַאחֵא דְבִיהוּד דְאַף עַמְמֵא קַבֶּלוּ מֶלְתֵה דַאלָהָא ׃
דְיוֹם חַמְשָׁא קֳדָם צוֹמָא לא
2 וְכַד סְלֵק שְׁמְעוֹן לְאוּרִשְׁלֶם דָיְנִין הֲווֹ עַמֵה הָנוּן דְמֵן גְזוּרְתָא ׃
3 כַּד אָמְרִין דְלְוָת אֱנָשֵׁא עוּרְלֵא עַלְת
4 וְאַקֵף הֲוָא שֶׁמְעוֹן בָּתַר בָּתַר לְמֵאמַר לְהוֹן ׃
5 כַּד מְצַלֵא הֲוֵית בְּיוֹפַא חֲזֵית בְּחֶזְוָא כַּד נָחֵת חַד מָאן דְאַיךְ כֶּתָנָא וְאָסִיר הֲוָא בְּאַרְבַּע קַרְנָתֵה וְשָׁאֵב הֲוָא מֵן שְׁמַיָא וְאָתָא עְדַמָא לְוָתִי ׃

47 Nũquid aquã quis prohibere potest, vt non baptizentur hi qui Spiritum sanctum acceperunt sicut & nos?
48 Et iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi. Tunc rogauerunt eum vt maneret apud eos aliquot diebus.

CAP. XI.

1 AVdierunt autem Apostoli & fratres qui erant in Iudæa, quoniam & Gen- A
tes receperunt verbum Dei.
2 Cùm autem ascendisset Petrus Ierosolymam, disceptabãt aduersus illum qui erant ex circuncisione: 3 Dicentes, Quare introisti ad viros præputium habentes, & manducasti cum illis?
4 Incipiens autem Petrus, exponebat illis per ordinem, dicens:
5 Ego eram in ciuitate Ioppe orans, & vidi in excessu mẽtis †visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum quatuor initiis summitti de cęlo, & venit vsque ad me.
6 In quod intuens, considerabam, & vidi quadrupedia terræ, & bestias, & reptilia, & volatilia cæli.
7 Audiui autem & vocem dicentem mihi, Surge Petre, occide & manduca.
8 Dixi autem, Nequaquam Domine: quia omne commune aut immundum nunquam introiuit in os meum.
9 Respondit autem mihi vox secundò de cælo: Quæ Deus mundauit, tu ne commune dixeris.
10 Hoc autem factum est per ter: & recepta sunt omnia rursum in cælum.
11 Et ecce viri tres confestim astiterunt in domo in qua eram, missi à Cęsarea ad B
me. 12 Dixit autem Spiritus mihi vt irem cum illis, nihil hæsitans. Venerunt autem mecum & sex fratres isti: & ingressi sumus in domum viri.
13 Narrauit autem nobis quomodo vidisset angelum in domo sua, stantem & dicentem sibi, Mitte in Ioppen, & accersi Simonem, qui cognominatur Petrus, 14 Qui loquetur tibi verba in quibus saluus eris tu & vniuersa domus tua.

47 μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς;
48 προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

ια.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
2 καὶ ὅτε ἀνέβη πέτρος εἰς ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,
3 λέγοντες, ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.
4 ἀρξάμενος δὲ ὁ πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων,
5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ·
6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετά, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
7 ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, ἀναστὰς πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.
8 εἶπον δέ, μηδαμῶς κύριε, ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.
9 ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.
10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.
11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρείας πρός με.
12 εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα, συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός,
13 ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ, ἀπόστειλον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον,
14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

6 וחרת בה וחזא הוית דאית בה חיותא דארבעת רגליהין ורחשא דארעא ואף פרחתא דשמיא: 7 ושמעת
הוית קלא דאמר הוא לי שמעון קום [m] כוס ואכול: 8 ואמרת חס מרי [n] דממתום לא על לפומי דטמא [o] ודסמיב
9 והוב קלא אמר לי מן שמיא [p] דמדם דאלהא [q] דכי אנת לא תסיב: 10 הדא הות תלת זבנין [r] ואסתלק לה
כל מדם לשמיא: 11 ובה בשעתא תלתא גברין [s] דאשתדרו לותי מן קסריא אתו [t] וקמו על תרעא
דדרתא [x] דשריא הוית בה: 12 ואמר לי רוחא דזל עמהון דלא [y] פולגא [z] ואתו עמי ואף הלין שתא אחין [a] ועלן
לביתה דגברא: 13 [b] ואשתעי לן איכנא חזא בביתה מלאכא דקם ואמר לה דשדר ליופא מדינתא
[c] ואיתא לשמעון [d] דמתקרא כאפא: 14 והו נמלל עמך [e] מלא דבהין [f] תחא אנת וכלה ביתך:

[l] חור הביט [m] נכס
סכה [n] ממתום מעולם
[o] סיב [p] מדם מדעם
[q] דכא זכה [r] סלק
[s] שדר שלח [t] קום
[x] שרא לן [y] פלג [z] אתא
[a] עלל [b] שעא סיפר
[c] אתא [d] קרא [e] מלל
[f] חיא

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

[illegible]

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

15 * *Quumque exorsus essem loqui, obtexit eos Spiritus Sanctitatis, tanquam & nos à principio.*

16 * *Proinde recordatus sum sermonis Domini nostri, quum diceret: Jouchanon quidem baptizauit aqua; vos autem baptizabimini Spiritu Sanctitatis.*

17 * *Si ergo Deus æquè dedit illud donum Gentibus illis quæ crediderunt in Dominum nostrum Jeschua Meschicho, sicut & nobis, ego quis eram qui sufficerem ad prohibendum Deum?*

18 * *Quumque hos sermones audissent, quieuerunt, & glorificauerunt Deum, ac dicebant; Jam etiam Gentibus Deus dedit pœnitentiam ad vitam.*

Feria sexta præcedente Ieiunium.

19 * *Illi autem qui dispersi fuerant ex oppressione quæ contigerat ob Stephanum, peruenerant vsque in Phœniciam, atque in regionem Cypri, & in Antiochiam; nemini loquentes sermonē Dei, nisi tantùm Ihoudæis.*

20 * *Erant autem ex eis quidam ex Cypro & Cyrene, isti introibant Antiochiam, & colloquebantur Græcis, atque euangelizabant super Domino nostro Ieschua.*

21 * *Erat porrò cum eis manus Domini: multique crediderunt, & conuersi sunt ad Dominum.*

22 * *Peruenit autem hic rumor ad aures filiorum Ecclesiæ quæ erat in Ourischlem: proinde miserunt Barnabba in Antiochiam.*

23 * *Quumque illuc peruenisset, essetque conspicatus gratiam Dei, gauisus est; & esflagitabat ab eis vt toto corde suo adhærerent Domino nostro.*

24 * *Quandoquidem vir bonus erat, et plenus Spiritu Sanctitatis & fide. Caterùm adiunxit se populus multus ad Dominum nostrum.*
25 * *Ille autem exiit in Tarsum vt*
26 *requireret Schouol.* * *Quumque eum inuenisset, adduxit secum Antiochiam. Totoque anno simul congregabantur in Ecclesia, docebántque plebem multam. Ex eo autem principio vocati sunt in Antiochia discipuli Christiani.*

27 * *Et in diebus illis venerunt ex Ourischlem illuc Prophetæ.*

15 וכד אקפת הויתחמן למללו ʰ אגנת רוחא דקודשא עליהון איך מא דעלין מן קדים ׃ 16 ⁱ ואתדכרת מלתה דמרן דאמר הוא דיוחנן אעמד במיא אנתון דין תעמדון ברוחא דקודשא ׃ 17 אן הכיל אלהא ᵐ שויאית מוהבתא לעממא אילין ° דהימנו במרן ישוע משיחא איך לן אנא מן ᵖ הוית ᑫ דאספק ʳ דאכלא לאלהא ׃
18 וכד הלין מלא שמעו ˢ שליו להון ושבחו לאלהא ואמרין הוו דכבר אף לעממא אלהא יהב ⁿ תיבותא לחיא ׃
דערובתא קדמיתא דצומא לב
19 הנון דין דאתבדרו הוו מן ᵃ אולצנא דהוא על אסטפנוס ᵇ מטיו הוו עדמא לפוניקי אף לאתרא דקופרוס ולאנטיוכיא כד עם אנש לא ממללין הוו ᶜ מלתא אלא בלחוד עם יהודיא ׃ 20 איתהוו דין אנשא מנהון מן

ᵍ אקף ההחיל ʰ גנן חפף
ⁱ דכר ᵏ מלל ˡ עמר סבל
ᵐ שוא ⁿ יהב פיר׳ מהן
° הימן ᵖ הוא ᑫ ספק
ʳ כלא ˢ מלל ᵗ שלא בוח
ᵛ תב שוב
ᵃ אלץ ᵇ מטא נגש
ᶜ מלל

*Cùm autem cœpissem loqui, cecidit 15
Spiritus sanctus super eos, sicut & in nos
in initio.
* Recordatus sum autem verbi Do- 16
mini, sicut dicebat, Iohannes quidem
baptizauit aqua, vos autem baptizabi-
mini Spiritu sancto.
* Si ergo eandem gratiam dedit il- 17
lis Deus, sicut & nobis, qui † credidi-
mus in Dominum Iesum Christum: e- C
go quis eram, qui possem prohibere
Deum?
* His auditis, tacuerunt: & glorifica- 18
uerunt Deum, dicentes: Ergo & Genti-
bus pœnitentiam dedit Deus ad vitam.

* Et illi quidem qui dispersi fuerant 19
à tribulatione quæ facta fuerat sub Ste-
phano, perambulauerunt vsque Phœ-
nicen & Cyprum & Antiochiam, ne-
mini loquentes verbum, nisi solis Iu-
dæis.
*Erant autem quidam ex eis viri Cy- 20
prij & Cyrenæi, qui cùm introiissent An
tiochiam, loquebantur ad Græcos, an-
nuntiantes Dominum Iesum.
* Et erat manus Domini cũ eis: mul- 21
tusque numerus credentium conuersus
est ad Dominum.
* Peruenit autem sermo ad aures Ec- 22
clesiæ quæ erat Ierosolymis, super istis:
& miserunt Barnabam vsque ad Antio-
chiam.
* Qui cùm peruenisset, & vidisset 23
gratiam Dei, gauisus est: & hortabatur D
omnes † proposito cordis permanere in
Domino:
* Quia erat vir bonus, & plenus Spi- 24
ritu sancto & fide. Et apposita est multa
turba Domino.
* Profectus est autem Tarsum, vt 25
quæreret Saulum:
* Quẽ cùm inuenisset, perduxit An- 26
tiochiam. Et annum totum conuersati
sunt ibi in ecclesia: & docuerunt tur-
bam multam; ita vt cognominarentur
primùm Antiochiæ discipuli, Christiani.
* In his autem diebus superuenerunt 27
ab Ierosolymis Prophetæ Antiochiam.

15 * ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπ᾽ αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.
16 * ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς ἔλεγεν, ἰωάννης
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
17 * εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς, ὡς καὶ
ἡμῖν πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν, ἐγὼ δὲ τίς ἤ-
μην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν;
18 * ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεόν, λέγοντες, ἄραγε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετά-
νοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.

19 * Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γε-
νομένης ἐπὶ στεφάνῳ, διῆλθον ἕως φοινίκης, καὶ κύπρου,
καὶ ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον
ἰουδαίοις.
20 * ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες κύπριοι καὶ κυρηναῖοι,
οἵτινες εἰσελθόντες εἰς ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς ἑλ-
ληνιστὰς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον ἰησοῦν.
21 * καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ᾽ αὐτῶν τοῦ ἰᾶσθαι αὐτούς· πολύς
τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον.
22 * ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν δι-
ελθεῖν εἰς ἀντιόχειαν·
23 * ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, ἐχά-
ρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσ-
μένειν τῷ κυρίῳ,
24 * ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου
καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ.
25 * ἐξῆλθε δὲ εἰς ταρσὸν ὁ βαρνάβας ἀναζητῆσαι σαῦλον·
26 * καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ
αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ
διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν ἀντιο-
χείᾳ τοὺς μαθητὰς, χριστιανούς.
27 * ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ ἱεροσολύ-
μων προφῆται εἰς ἀντιόχειαν.

קופרוס ומן קורינא הלין ᵈ עלו הוו לאנטיוכי ומםללין הוו עם יוניא ומסברין הוו על מרן ישוע ׃
21 ואית הות עמהון ᵉ אידה דמריא וסגיאא ᶠ הימנו ᵍ ואתפניו לות מריא ׃ 22 ʰ ואשתמעת הי הדא לאודנהון
דבני עדתא דבאורשלם ושדרו לברנבא לאנטיוכי ׃ 23 וכד אתא לתמן וחזא ᵏ טיבותא דאלהא חדי ובעא הוא
מנהון דבכלה לבהון נהוון נקיפין למרן ׃ 24 מטל דגברא הוא טבא ᵐ ומשמלי הוא ברוחא דקודשא ⁿ ובהימנותא
ᵒ ואתתוסף הוא עמא סגיאא למרן ׃ 25 והו נפק הוא לטרסוס ᵖ למבעא לשאול ׃ 26 וכד ᵠ אשכחה
ʳ איתיה עמה לאנטיוכיא ˢ ושנתא כלה אכחדא כנישין הוו בעדתא ᵗ ואלפו עמא סגיאא מן הידין קדמית ᵘ אתקריו
באנטיוכי תלמידא ˣ כריסטיניא ׃ 27 ʸ ובהיומתא הנון ᶻ אתו מן אורשלם לתמן נביא ׃

ᵈ עלל ᵉ יד ᶠ הימן
ᵍ פנא ʰ שמע
ⁱ כמו לאודניהם ᵏ פיר׳ חן
ˡ נקף דבק ᵐ שמלא
כמו מלא
ⁿ הימן ᵒ יסף ᵖ בעא
ᵠ שכח מצא ʳ אתא
ˢ כמו שנה
ᵗ אלף ᵘ קרא
ˣ עבראית משיחיים
ʸ יום ᶻ אתא

28 ܘܩܡ ܗܘܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܓܒܘܣ. ܘܐܘܕܥ ܐܢܘܢ ܒܪܘܚܐ. ܕܟܦܢܐ ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܟܦܢܐ ܗܢܐ. ܒܝܘܡܝ ܩܠܘܕܝܘܣ ܩܣܪ.
29 ܒܪܡ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܦܪܫܘ. ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܬܫܡܫܬܐ ܠܐܚܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܗܘܕ.
30 ܘܫܕܪܘ ܒܝܕ ܒܪܢܒܐ ܘܫܐܘܠ ܠܩܫܝܫܐ ܕܬܡܢ.

28 * Surrexitque vnus ex eis, cui nomen erat Agabus, patefecitque eis per Spiritum famem ingentem futuram in tota terra. Et fuit hæc fames in diebus Claudij Cæsaris.
29 * Enimuerò discipuli, prout suppetebat vnicuique eorum, decreuerunt mittere subsidium fratribus illis qui habitabant in Ihoudæa.
30 * Itaque miserunt per manum Barnabæ & Schouol ad Presbyteros qui illic erant.

ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ

ܠܓ

ܩܦܠܐܘܢ ܝܒ

Sabbatho præcedente Ieiunium.

CAP. XII.

1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܐܪܡܝ ܗܘܐ ܐܝܕܐ ܥܠ ܐܢܫܝܢ ܕܒܥܕܬܐ. ܐܝܟ ܕܢܒܐܫ ܠܗܘܢ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ. ܗܘ
2 ܕܡܬܟܢܐ ܐܓܪܝܦܘܣ. ܘܩܛܠ ܒܣܝܦܐ ܠܝܥܩܘܒ
3 ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܕܫܦܪܬ ܗܕܐ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܐܘܣܦ ܗܘܐ ܠܡܐܚܕ ܐܦ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܘܐܝܬܝܗܘܢ
4 ܗܘܘ ܝܘܡܬܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܘܐܚܕܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܐܫܠܡ ܠܗ ܫܬܬܥܣܪ ܐܣܛܪܛܝܘܛܝܢ ܕܢܛܪܘܢܗ. ܕܡܢ ܒܬܪ ܦܨܚܐ ܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܥܡܐ
5 ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܟܕ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܡܬܢܛܪ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܨܠܘܬܐ ܐܡܝܢܬܐ ܡܬܩܪܒܐ ܗܘܬ ܡܢ ܥܕܬܐ
6 ܡܛܠܬܗ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܒܗ ܒܗܘ ܠܠܝܐ ܕܠܨܦܪܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. ܟܕ ܕܡܟ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܒܝܬ ܬܪܝܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܝܢ. ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܬܪܬܝܢ ܫܫܠܘܢ. ܘܐܚܪܢܐ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
7 ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܩܡ ܠܘܬܗ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܢܘܗܪܐ ܐܢܗܪ ܒܟܠܗ ܒܝܬܐ. ܘܢܩܫܗ ܒܓܒܗ ܘܐܩܝܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܡ ܒܥܓܠ. ܘܢܦܠܝ ܫܫܠܬܐ ܡܢ
8 ܐܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܐܣܘܪ ܚܨܝܟ ܘܣܐܢ ܡܣܐܢܝܟ. ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܬܟܣܝ
9 ܡܪܛܘܛܟ ܘܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܢܦܩ ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܟܕ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ ܗܘܬ ܗܝ ܕܗܘܝܐ ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ. ܣܒܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܚܙܘܐ ܚܙܐ ܗܘܐ.

1 Porrò in illo tēpore iniecit manus in quosdam qui erant in Ecclesia, vt malè acciperet eos Heroudes ille rex, qui cognominatus est Agripus.
2 * Trucidauit autem gladio Iaakoub fratrem Iouchanon.
3 * Quumque vidisset hoc placuisse Ihoudæis, pergebat comprehendere etiam Schemeoun Kipho: (erant autem dies Azymorum.)
4 * Itaque prehendit eum, & coniecit in carcerem, eumque tradidit sexdecim militibus custodiendum, vt post Pezcho traderet eum populo Jihoudæorum.
5 * Quumque ipse Schemeoun custodiretur in carcere, preces assiduæ pro eo offerebantur ab Ecclesia Deo.
6 * Et in illa ipsa nocte, cuius diluculo tradendus erat, dum dormiret Schemeoun inter duos milites, vinctusque esset duabus catenis, & alij custodirent fores carceris:
7 * Angelus Domini astitit supra eum, & lux defluxit in totam domum: & pupugit ei latus, & excitauit eum: dixitque ei, Surge festinanter. Et deciderunt catenæ ex manibus eius.
8 * Et dixit ei Angelus, Accinge lumbos tuos, & calcia sandalia tua. Et ita fecit. Rursus autem dixit ei, Obuolue te pallio tuo, & sequere me.
9 * Exiit itaque & ambulabat post eum, quum nesciret verumne esset id quod fiebat per Angelum: putabat enim se visum videre.

---

28 וקם הוא חד מנהון דשמה הוא אגבוס ואודע אנון ברוח דכפנא רבא הוא בכלה ארעא והוא כפנא הנא ביומי קלודיוס קסר ׃ 29 כרם דין תלמידא אכמא דאית הוא לאנש אנש מנהון פרשו דנשדרון לתשמשתא לאחין דעמרין ביהוד ׃ 30 ושדרו ביד ברנבא ושאול לקשישא דתמן ׃

דשבתא קדמיתא דצומא   לג   קפלאון יב

1 בהו דין זבנא ארמי הוא אידיא על אנשין דבעדתא איך דנבאש להון הרודס מלכא הו דמתכנא אגריפוס ׃ 2 וקטל בסיפא ליעקוב אחוהי דיוחנן ׃ 3 וכד חזא דשפרת הדא ליהודיא אוסף הוא למאחד אף לשמעון כאפא ואיתיהון הוו יומתא דפטירא ׃ 4 ואחדה וארמיה בית אסירא ואשלם לה שתת עסר אסטרטיוטין דנטרונה ומן בתר

a ידע b למר c שדר d שמש e עמר שכן

a רמא השליך b ידים c באש d כבא e פיר' חרב f שפר g יסף h אחד i אית k יום l רמא m שלם n מן לשון יון o נטר נצר

Et surgens vnus ex eis nomine Agabus, significabat per Spiritum famem magnam futuram in vniuerso orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio. 28

Discipuli autem prout quis habebat, proposuerunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Iudea fratribus: 29

Quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ & Sauli. 30

CAP. XII.

Eodem autem tempore misit Herodes rex manus, vt affligeret quosdam de ecclesia. 1 A

Occidit autem Iacobum fratrem Iohannis gladio. 2

Videns autem quia placeret Iudæis, apposuit apprehēdere & Petrum. Erant autem dies Azymorum. 3

Quem cùm apprehendisset, misit in carcerem, tradés quatuor quaternionibus militum ad custodiendū eum, volens post Pascha producere eum populo. 4

Et Petrus quidem seruabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo. 5

Cùm autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duabus: & custodes ante ostium custodiebant carcerem. 6

Et ecce angelus Domini astitit; & lumen refulsit in habitaculo: percussoq; latere Petri, excitauit eum, dicens, Surge velociter. Et ceciderunt catenæ de manibus eius. 7

Dixit autem angelus ad eum: Præcingere, & calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi: Circunda tibi vestimentum tuum, & sequere me. 8

Et exiens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est quod fiebat per angelum: existimabat autem se visum videre. 9

28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι ἄγαβος ἐσήμαινε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ᾿ ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καίσαρος.

29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς βαρνάβα καὶ σαύλου.

ιβ.

1 Κατ᾿ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας·

2 ἀνεῖλε δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου μαχαίρᾳ.

3 καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων·

4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

5 ὁ μὲν οὖν πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ. προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ.

6 ὅτε δὲ ἔμελλεν προάγειν αὐτὸν ὁ ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσὶ, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν.

7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι. πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων, ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.

8 εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὸν, περίζωσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει αὐτῷ, περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.

9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν.

פצחא נשלמיוהי לעמא דיהודיא ׃ 5 וכד הו שמעון מתנטר הוא בית אסירא צלותא אמינתא מתקרבא
הות מן עדתא חלפוהי לאלהא ׃ 6 ובה בהו ליליא דלצפרא עתיד הוא דנשלמיוהי כד רמיך הוא שמעון
בית תרין אסטרטיוטין ואסיר הוא בתרתין ששלן ואחרנא נטרין הוו תרעא דבית אסירא ׃
7 מלאכא דמריא קם לעל מנה ונוהרא אזלג בכלה ביתא ודקרה בגבה ואקימה ואמר לה קום על
ונפלי ששלתא מן אידוהי ׃ 8 ואמר לה מלאכא אסור חציך וסאן טלריך ועבד הכנא ותוב אמר לה אתעטף
תכסיתך ותא בתרי ׃ 9 ונפק ואזל הוא בתרה כד לא ידע הוא דשרירא הות הי דהויא הות ביד מלאכא סבר
הוא גיר דחזוא חזא הוא ׃

כמו פסח
שלם צלא אמן
פיר׳ חמידה
פיר׳ אנשי מלחמה
אסר שלשלאות אדני
זלג הקר פיר׳ בצידו
קום פהאם ידיו
סאן נעלים סנדליך עטף
כסא אתא חזא
חזיון

10 ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܡܛܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܘܕܬܪܬܝܢ ܀ ܐܬܘ
ܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܦܪܙܠܐ ܘܐܬܦܬܚ ܠܗܘܢ ܡܢ ܨܒܘܬ
ܢܦܫܗ ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܘܥܒܪܘ ܫܘܩܐ ܚܕ ܦܪܩ ܡܢ
11 ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ ܀ ܗܝܕܝܢ ܐܫܬܘܕܥ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ
ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܒܩܘܫܬܐ ܕܡܪܝܐ ܫܕܪ ܡܠܐܟܗ ܘܦܠܛܢܝ
ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܘܡܢ ܡܕܡ ܕܡܬܚܫܒܝܢ
12 ܗܘܘ ܥܠܝ ܝܗܘܕܝܐ ܀ ܘܟܕ ܐܣܬܟܠ ܐܬܐ ܠܗ
ܠܒܝܬܐ ܕܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ
ܡܪܩܘܣ ܡܛܠ ܕܐܚܐ ܣܓܝܐܐ ܬܡܢ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ
13 ܘܡܨܠܝܢ ܀ ܘܢܩܫ ܒܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܘܢܦܩܬ
14 ܕܬܥܢܝܘܗܝ ܛܠܝܬܐ ܕܫܡܗ ܪܘܕܐ ܀ ܘܐܫܬܘܕܥܬ
ܩܠܗ ܕܫܡܥܘܢ ܘܒܚܕܘܬܗ ܠܐ ܦܬܚܬ ܠܗ ܬܪܥܐ
ܐܠܐ ܗܦܟܬ ܒܪܗܛܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܗܐ ܫܡܥܘܢ
15 ܩܐܡ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܀ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܙܥ ܙܥܬܝ ܠܟܝ
ܘܗܝ ܡܬܚܪܝܐ ܗܘܬ ܕܗܕܐ ܗܟܢܐ ܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ
16 ܟܒܪ ܡܠܐܟܗ ܗܘ ܀ ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܢܩܫ ܗܘܐ ܒܬܪܥܐ.
17 ܘܢܦܩܘ ܚܙܐܘܗܝ ܘܬܡܗܘ ܀ ܘܡܪܡܙ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܐܝܕܗ ܕܢܫܬܩܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܥܠ
ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܦܩܗ ܡܪܢ ܡܢ ܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܬܥܘ ܗܠܝܢ ܠܝܥܩܘܒ
ܘܠܐܚܐ. ܘܢܦܩ ܐܙܠ ܠܗ ܠܐܬܪܐ ܐܚܪܢܐ ܀
18 ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܒܝܬ
ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܥܠ ܫܡܥܘܢ ܕܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ ܀
19 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܟܕ ܒܥܝܗܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܗ ܕܢ ܐܢܘܢ
ܠܢܛܘܪܐ ܘܦܩܕ ܕܢܬܩܛܠܘܢ. ܘܢܦܩ ܠܗ ܡܢ ܝܗܘܕ
20 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܒܩܣܪܝܐ ܀ ܘܡܛܠ ܕܪܓܝܙ ܗܘܐ
ܥܠ ܨܘܪܝܐ ܘܥܠ ܨܝܕܢܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ
ܐܟܚܕܐ. ܘܐܦܝܣܘ ܠܒܠܣܛܘܣ ܩܝܛܘܢܩܝܢܐ
ܕܡܠܟܐ. ܘܫܐܠܘ ܡܢܗ ܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܫܝܢܐ. ܡܛܠ
ܕܦܘܪܢܣܐ ܕܐܬܪܗܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܗܘܐ ܕܗܪܘܕܣ ܀
21 ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܝܕܝܥܐ. ܠܒܝܫ ܗܘܐ ܗܪܘܕܣ ܠܒܘܫܐ
ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܠܘܬ
ܟܢܫܐ ܀

10 * *Quumque trãsissent custodiam primam & secundam, venerunt vsque ad portam ferream, & aperta est eis vltro. at quum exiissent, ac pertransissent plateam quãdam, discessit ab eo Angelus.*

11 * *Tunc cognouit Schemeoun, et ait: Nunc scio verissimè Dominũ misisse Angelum suum, méque liberasse de manu Heroudis regis, & ex eo quod machinabantur aduersum me Ji-*
12 *houdæi.* * *Quod quum intelligeret, venit domum Mariam matris Jouchanon illius qui cognominatus est Marcus, propterea quòd multi fratres illic erant congregati, & precabantur.*

13 * *Pulsauit autem fores atrij, & egressa est vt ei responderet puella, nomime Rouda.*

14 * *Et agnouit vocem Schemeoun: ac prę gaudio suo non aperuit ei ostium; sed reuersa est cursu, ac dixit eis: Ecce Schemeoun stat pro foribus atrij.*

15 * *Cui dicunt, Terrore conturbata es. Illa verò asseuerabat rem ita se habere. Dicunt ei, Fortasse angelus eius est.*

16 * *Schemeoum autem pulsabat fores: proinde exierunt, eũque conspicati obstupuerunt.*

17 * *Porrò indicabat eis sublata manu vt tacerent: & ingressus est, ac renuntiauit eis quomodo Dominus eduxerat eum de carcere. ac dixit eis, Renuntiate hæc Iaakoub & fratribus. Et egressus profectus est in alium locum.*

18 * *Quum autem manè esset, extitit tumultus plurimus inter milites propter Schemeoun, quidnam ei factum esset.*

19 * *Heroudes verò quum requisisset eum, nec inuenisset, condemnauit illos custodes, et iussit eos necari. Et excessit è Jihoudæa, atque commoratus est in Cæsarea.*

20 * *Quoniam autem iratus erat contra Tyrios & Tzaidonios, congregati sunt, eumque simul adiere, & persuaso Blasto cubiculario regis, postularunt ab eo vt haberent pacem, propterea quòd victus regionis ipsorum ex regno ipsius Heroudis erat.*

21 * *Die autem percelebri indutus erat Heroudes veste regia, sedebátque pro tribunali, verbáque faciebat ad turbam.*

10 וכד עברת [n] מטרתא קדמיתא ודתרתין [o] אתו עדמא לתרעא [p] דפרזלא [q] ואתפתח להון מן [r] צבות נפשה וכד
נפקו ועברו שוקא חד פרק מן לותה מלאכא ׃ 11 הידין [s] אשתודע שמעון ואמר השא ידעת בקושתא דמריא
שדר מלאכה ופלטני מן אידה דהרודס מלכא ומן מדם [t] דמתחשבין הוו עלי יהודיא ׃ 12 וכד [u] אסתכל אתא
לביתא דמרים אמה דיוחנן הו [x] דאתכני מרקוס מטל דאחא סגיאא תמן כנישין הוו [y] ומצלין ׃
13 ונקש בתרעא דדרתא ונפקת [z] דתעניוהי [a] טליתא דשמה רודא ׃ 14 ואשתודעת [b] קלה דשמעון [c] ובחדותה
לא פתחת לה תרעא אלא [d] הפכת [e] ברהטא ואמרא להון שמעון הא [f] קאם על תרעא דדרתא ׃
15 אמרין לה [g] מזע זעתי לכי והי [h] מתחריא הות דהדא הכנא הי אמרין לה [i] כבר מלאכה הו ׃

[n] נטר [o] אתא
[p] כמו ברזל
[q] פתח [r] צבא [s] ידע
[t] חשב [v] סכל [x] כנא
[y] צלא פו' [z] ענא
[a] נערה
[b] ידע [c] חדי [d] הפך [e] רהט
[f] קום [g] זוע [h] חרא
[i] פיר' אולי

* Transeuntes autem primam & se- 10
cundam custodiam, venerunt ad portam
ferream quæ ducit ad ciuitatem, quæ vl-
trò aperta est eis. Et exeuntes processe-
runt vicum vnum: & continuò discessit
sit angelus ab eo.
* Et Petrus ad se reuersus, dixit: Nunc 11
scio verè quia misit Dominus angelum
suum, & eripuit me de manu Herodis,
& de omni expectatione plebis Iudæo-
rum.
* Consideransque, venit ad domum 12
Mariæ matris Iohannis, qui cognomi-
natus est Marcus, vbi erant multi con-
gregati & orantes.
* Pulsante autem † eo ostium ianuæ, 13
processit puella ad videndum, nomine
Rhode.
* Et vt cognouit vocem Petri, præ 14
gaudio non aperuit ianuam; sed intrò
currens, nuntiauit stare Petrum ante ia-
nuam.
* At illi dixerunt ad eam, Insanis. Illa 15
autem affirmabat sic se habere. Illi au-
tem dicebant, Angelus eius est.
* Petrus autem perseuerabat pulsans. 16
Cùm autem † aperuissent, viderunt eum,
& obstupuerunt.
* Annuens autem eis manu, vt tace- 17
rent, narrauit quomodo Dñs eduxisset
eum de carcere: dixitque, Nuntiate Ia-
cobo & fratribus hæc. Et egressus abiit
in alium locum.
* Facta autem die, erat non parua tur- 18
batio inter milites, quidnam factum es-
set de Petro.
* Herodes autẽ cùm requisisset eum, 19
& non inuenisset, inquisitione facta de
custodibus, iussit eos duci: descendens- D
que à Iudæa in Cæsaream, ibi commo-
ratus est.
* Erat autem iratus Tyriis & Sidoniis. 20
At illi vnanimes venerunt ad eum, &
persuaso Blasto, qui erat super cubicu-
lum regis, postulabant pacem, eò quòd
alerentur regiones eorum ab illo.
* Statuto autem die Herodes vestitus 21
veste regia, sedit pro tribunali, & con-
cionabatur ad eos.

10 * διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλ-
θον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πό-
λιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίχθη αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντες προ-
ῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 * καὶ ὁ πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ εἶπε, νῦν οἶδα ἀ-
ληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξ-
είλετό με ἐκ χειρὸς ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ
λαοῦ τῶν ἰουδαίων.

12 * συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν μαρίας τῆς μητρὸς
ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνη-
θροισμένοι ἀδελφοὶ καὶ προσευχόμενοι.

13 * κρούσαντος δὲ τοῦ πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος,
προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι ῥόδη·

14 * καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου, ἀπὸ τῆς χα-
ρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν
ἑστάναι τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος·

15 * οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως
ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον, ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν.

16 * ὁ δὲ πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτόν,
καὶ ἐξέστησαν.

17 * κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς
πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δέ,
ἀπαγγείλατε ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελ-
θὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 * γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν
τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο.

19 * ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας
τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀ-
πὸ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν καισάρειαν διέτριβεν.

20 * ἦν δὲ ὁ ἡρώδης θυμομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις· ὁμο-
θυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες βλάστον
τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ
τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 * τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασι-
λικήν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς
αὐτούς.

16 ושמעון נקש הוא בתרעא ונפקו [k]חזאוהי ותמהו להון : 17 [l]ומניף הוא להון אידה איך [m]דנשתקון
[n]ועל [o]ואשתעי להון איכנא מריא [p]אפקה מן בית אסירא ואמר להון אשתעו הלין ליעקוב ולאחין ונפק אזל לה
לאתר אחרין : 18 וכד הוא צפרא הוא הוא [q]רובא סגיאא בית [r]אסטרטיוטא על שמעון דמנא הוא לה :
19 הרודס דין כד [s]בעיהי ולא אשכחה דן אנון לנטורא ופקד [t]דנמותון ונפק לה מן יהוד [u]ואיתיהי הוא בקסריא
20 ומטל דרגיז הוא על צוריא ועל צידניא אתכנשו [x]ואתו לותה אכחדא [y]ואפיסו לבלסטוס [z]קיטונקנה דהרודס
ושאלו מנה דנהוא להון [a]שינא מטל [b]דפורנסא דאתרהון מן מלכותה הוא דהרודס :
21 ביומא דין ידיעא לבש הוא הרודס לבושא דמלכותא [c]ויתב על [d]בים וממלל הוא עם כנשא :

[k] חזא [l] נף [m] שתק
[n] עלל [o] שעא ספר
[p] נפק [q] רוב כמו ריב
[r] מן לשון יון
[s] בעא [t] מות [u] אית
[x] אתא [y] פיס
[z] הוא נוצר חדר בפיר׳ שלום
[b] פרנס [c] יתב ישב
[d] עברית כסא

22 ܥܡܐ ܕܝܢ ܟܠܗ ܩܥܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܗܠܝܢ ܩܠܐ
23 ܕܐܠܗܐ ܐܢܝܢ ܘܠܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܚܠܦ ܕܠܐ
ܝܗܒ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܚܝܗܝ
ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܪܦܬ ܒܬܘܠܥܐ. ܘܡܝܬ.
24 ܘܣܒܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܬܟܪܙܐ ܗܘܬ ܘܪܒܝܐ.

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ ܠܕ

25 ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܘܫܐܘܠ ܗܦܟܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ
ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܫܠܡܘ ܬܫܡܫܬܗܘܢ. ܘܕܒܪܘ
ܥܡܗܘܢ ܠܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ ܡܪܩܘܣ.

ܩܦܠܐܘܢ ܝܓ

1 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܥܕܬܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܢܒܝܐ ܘܡܠܦܢܐ.
ܒܪܢܒܐ ܘܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܢܝܓܪ. ܘܠܘܩܝܘܣ ܕܡܢ
ܩܘܪܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܢܐܝܠ ܒܪ ܡܪܒܝܢܘܬܗ
2 ܕܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܘܫܐܘܠ. ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܨܝܡܝܢ
ܗܘܘ ܘܡܬܟܫܦܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ. ܦܪܘܫܘ ܠܝ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܪܢܒܐ.
3 ܠܥܒܕܐ ܐܝܢܐ ܕܐܢܐ ܩܪܝܬ ܐܢܘܢ. ܘܒܬܪ ܕܨܡܘ ܘܨܠܝܘ.
4 ܣܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ ܘܫܕܪܘ ܐܢܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܟܕ
ܐܫܬܕܪܘ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܢܚܬܘ ܠܗܘܢ
ܠܣܠܘܩܝܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܥܕܡܐ
5 ܠܩܘܦܪܘܣ. ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܣܠܡܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ
ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
6 ܘܝܘܚܢܢ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܟܕ ܟܪܟܘܗ
ܠܟܠܗ ܓܙܪܬܐ ܥܕܡܐ ܠܦܦܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܫܟܚܘ
ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܪܫܐ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ.
7 ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܒܪ ܫܘܡܐ. ܗܢܐ ܕܒܝܩ ܗܘܐ ܒܓܒܪܐ
ܚܟܝܡܐ ܕܗܘ ܗܘܐ ܐܢܬܘܦܛܘܣ. ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ
ܣܪܓܝܘܣ ܦܘܠܘܣ. ܘܩܪܐ ܠܗ ܐܢܬܘܦܛܘܣ
ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܕܢܫܡܥ ܡܢܗܘܢ
8 ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ
ܗܘ ܚܪܫܐ ܒܪ ܫܘܡܐ. ܕܡܬܬܪܓܡ ܫܡܗ
ܐܠܘܡܐ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܗܦܘܟ
ܠܐܢܬܘܦܛܘܣ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ.

22 *Totus verò populus clamabat & dicebat, Hæ sunt filiæ vocum Dei, et non hominum.*
23 *Verùm eo quòd non tribuisset gloriam Deo, ea ipsa hora feriit eum Angelus Domini, & erosus est à vermibus, atque mortuus*
24 *est. Proinde Euangelium Dei prædicabatur, & incrementum capiebat.*

Dominica quarta Ieiunij.

25 *Barnabba autē & Schoucol reuersi sunt ex Ourischlem Antiochiam, postquàm expleuissent ministerium suum, assumpseruntque secum Iouchanon illum qui cognominatus est Marcus.*

CAP. XIII.

1 *Erant porrò in Ecclesia, quæ erat Antiochiæ, Prophetæ & Doctores Barnabba, & Schemeoun qui vocatur Niger, & Lucius ex Cyrene vrbe, & Manail filius educationis* [collactaneus] *Heroudis Tetrarchæ, & Schouol.*
2 *Quumque ipsi ieiunarent, & preces auspicarentur Deo, dixit eis Spiritus Sanctitatis: Secernite mihi Schouol & Barnabba operi ad quod ego vocaui eos.*
3 *Postquàm igitur ieiunassent, ac preces auspicati fuissent, imposuerunt eis manus, & dimiserunt eos.*
4 *Ipsi autem quum emissi essent à Spiritu Sanctitatis, descenderunt Seleuciam, & illinc per mare peruenerunt ad vsque Cyprum.*
5 *Quumque introissent Salaminam vrbem, euangelizabant sermonem Domini nostri in Synagogis Iihoudæorum: & Iouchanon ministrum habebant.*
6 *Porrò quum perlustrassent totam insulam vsque ad Paphum vrbem, nacti sunt virum quendam magum Jihoudæum, qui erat Pseudopropheta, cui nomen erat Bar-Schemo* [filius nominis.]
7 *Iste adhærebat viro sapienti qui erat Proconsul, vocabaturque Sergius Paulus. Aduocauit autem Proconsul Schouol & Barnabba, & petebat vt audiret ab eis sermonem Dei.*
8 *Resistebat autem eis ille ipse magus Bar-Schoumo, cuius nomen exponitur Elumas, quippe qui vellet auertere Proconsulem à fide.*

---

22 עמא דין כלה קעא הוא ואמר הלין קלא דאלהא אנין ולא דברנשא׃ 23 וחלף דלא יהב תשבוחתא
לאלהא בה בשעתא מחיהי מלאכה דמריא ורפת בתולעא ומית׃ 24 וסברתא דאלהא מתכרזא הות ורביא׃
דחד בשבא דארבעא דצומא לד 25 ברנבא דין ושאול הפכו מן אורשלם
לאנטיוכיא מן בתר דשלמו תשמשתהון ודברו עמהון ליוחנן הו דאתכני מרקוס׃ קפלאון יג
איתיהוו דין בעדתא דאנטיוכיא נביא ומלפנא ברנבא ושמעון דמתקרא ניגר ולוקיוס דמן קורינא
מדינתא ומנאיל בר מרביניתה דהרודס טטררכא ושאול׃ 2 וכד הנון צימין הוו ומתכשפין לאלהא אמר להון
רוחא דקודשא פרושו לי לשאול ולברנבא לעבדא אינא דאנא קרית אנון׃

חנא צבה מחא
רפת נסב מות
אבשורה
כרז רבא
פנא שוב שמש
כני בקהל
אלף קרא רבא
מן לשון ין שר ארבע מדינות
צום כשף פעל קרא

22 *Populus autem acclamabat, Dei voces, & non hominis.
23 *Confestim autem percussit eum angelus Domini, eo quòd non dedisset honorem Deo: & consumptus à vermibus, expirauit.
24 *Verbum autem Domini crescebat & multiplicabatur.

25 *Barnabas autem & † Saulus reuersi sunt ab Ierosolymis expleto ministerio, assumpto Iohanne, qui cognominatus est Marcus.

CAP. XIII.

1 ERant autem in Ecclesia quæ erat Antiochię, prophetę & doctores, in quibus Barnabas, & Simon qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis, & Manaben, qui erat Herodis Tetrarchæ collactaneus, & Saulus. A
2 *Ministrantibus autem illis Domino, & ieiunātibus, dixit † Spiritus sanct⁹: Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos.
3 *Tunc ieiunantes & orantes, imponentesque eis manus, dimiserunt illos.
4 *Et ipsi quidem missi à Spiritu sancto, abierunt Seleuciam, & indè nauigauerunt Cyprum.
5 *Et cùm venissent Salaminam, prædicabant verbum Dei in Synagogis Iudæorum. Habebant autem & Iohānem in ministerio.
6 *Et cùm perambulassent vniuersam insulam vsque ad Paphum, inuenerunt quendam virum magum pseudoprophetam, Iudæum, cui nomen erat † Bar-Iesu:
7 *Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo viro prudente. Hic accersitis Barnaba & Saulo, desiderabat audire verbum Dei. B
8 *Resistebat autem illis Elymas, magus, (sic enim interpretatur nomen eius) quærens auertere Proconsulem à fide.

22 *ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, φωνὴ θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου.
23 *παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε δόξαν τῷ θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.
24 *ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο.

25 *Βαρνάβας δὲ καὶ σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς ἀντιόχειαν, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα μάρκον.

ιγ'.

1 *Ησαν δέ τινές ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε βαρνάβας καὶ συμεὼν ὁ καλούμενος νίγερ, καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος, μαναήν τε ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος.
2 *λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ, καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀφορίσατε δή μοι τὸν βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
3 *τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.
4 *οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν κύπρον.
5 *καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς Συναγωγαῖς τῶν ἰουδαίων. εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην ὑπηρέτην.
6 *διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι πάφου, εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα βαριησοῦς·
7 *ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος προσκαλεσάμενος βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
8 *ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως.

3 ובתר דצמו וצליו סמו עליהון אידא ושדרו אנון ׃ 4 והנון כד אשתלחו מן רוחא דקודשא נחתו להון
לסלוקיא ומן תמן רדו בימא עדמא לקופרוס ׃ 5 וכד עלו לסלמינא מדינתא מסברין הוו מלתה דמרן בכנושתא
דיהודיא ויוחנן משמש הוא להון ׃ 6 וכד אתכרכוה לכלה גזרתא עדמא לפפוס מדינתא אשכחו גברא חד
חרשא יהודיא דאיתוהי הוא נביא דגלא דשמה הוא בר שומא ׃ 7 הנא דביק הוא לגברא חכימא דאיתוהי
הוא אנתופטוס ומתקרא הוא סרגיוס פולוס וקרא הוא אנתופטוס לשאול ולברנבא ובעא הוא דנשמע מנהון
מלתא דאלהא ׃ 8 קאם הוא דין לוקבלהון הו הנא חרשא בר שומא דמתתרגם שמה אלומס מטל דבעא
הוא דנעקמיוהי לאנתופטוס מן הימנותא ׃

צלא סום שלח
רדא עלל מלל
כרך תור
עבראית אי
בן. השם מן לשון יון
קרא קום
תרגם עקם
הימן

9 ‡ ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܬܩܪܝ ܦܘܠܘܤ ܐܬܡܠܝ ܗܘܐ
10 ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܚܪ ܒܗ ‡ ܘܐܡܪ ܐܘ ܕܡܠܐ ܟܠ
ܢܟܠܝܢ ܘܟܠܗܝܢ ܒܝܫܢ ܒܪܗ ܕܐܟܠ ܩܪܨܐ
ܘܒܥܠܕܒܒܐ ܕܟܠܗ ܟܐܢܘܬܐ. ܠܐ ܫܠܐ ܐܢܬ ܠܡܥܩܡܘ
11 ܐܘܪܚܬܗ ܬܪܝܨܬܐ ܕܡܪܝܐ. ‡ ܘܗܫܐ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ
ܥܠܝܟ ܘܬܗܘܐ ܤܡܐ ܘܠܐ ܬܚܙܐ ܫܡܫܐ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ.
ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ ܥܡܛܢܐ ܘܚܫܘܟܐ.
ܘܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܘܒܥܐ ܕܡܢܘ ܢܐܚܘܕ ܒܐܝܕܗ.
12 ‡ ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܬܘܦܛܘܤ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܐܬܕܡܪ
ܘܗܝܡܢ ܒܝܘܠܦܢܗ ܕܡܪܝܐ ⁘

⁘ ܝܘܡ ܬܪܝܢ ܕܚܫܐ ⁘ ܠܚ ⁘

13 ‡ ܦܘܠܘܤ ܕܝܢ ܘܒܪܢܒܐ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܡܢ ܦܦܘܤ
ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܦܪܓܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܦܡܦܘܠܝܐ.
ܘܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܐܘܪܫܠܡ.
14 ‡ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢ ܦܪܓܐ. ܘܐܬܘ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܦܝܤܝܕܝܐ. ܘܥܠܘ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܝܬܒܘ
15 ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ‡ ܘܒܬܪ ܕܐܬܩܪܝ ܢܡܘܤܐ ܘܢܒܝܐ.
ܫܠܚܘ ܠܘܬܗܘܢ ܩܫܝܫܐ ܕܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܓܒܪܐ
ܐܚܝܢ. ܐܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܕܒܘܝܐܐ ܡܠܠܘ
16 ܥܡ ܥܡܐ ⁘ ‡ ܘܩܡ ܦܘܠܘܤ ܘܐܦܝܣ ܒܐܝܕܗ ܘܐܡܪ.
ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܤܪܝܠ ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ
17 ܫܡܥܘ. ‡ ܐܠܗܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܓܒܐ ܠܐܒܗܬܢ. ܘܐܪܝܡ
ܘܐܤܓܝ ܐܢܘܢ ܟܕ ܥܡܘܪܐ ܗܘܘ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܒܕܪܥܐ
18 ܪܡܐ ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢܗ. ‡ ܘܬܪܤܝ ܐܢܘܢ ܒܡܕܒܪܐ
19 ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ‡ ܘܚܒܠ ܫܒܥܐ ܥܡܡܝܢ ܒܐܪܥܐ
20 ܕܟܢܥܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܪܥܗܘܢ ܠܝܪܬܘܬܐ. ‡ ܘܐܪܒܥ
ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ. ܥܕܡܐ
21 ܠܫܡܘܐܝܠ ܢܒܝܐ. ‡ ܘܗܝܕܝܢ ܫܐܠܘ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ.
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܠܫܐܘܠ ܒܪ ܩܝܫ. ܓܒܪܐ
22 ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܫܢܝܢ ܐܪܒܥܝܢ. ‡ ܘܐܫܢܝܗ.
ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ. ܘܐܤܗܕ ܥܠܘܗܝ
ܘܐܡܪ. ܕܐܫܟܚܬ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܐܝܫܝ ܓܒܪܐ ܐܝܟ
ܠܒܝ. ܗܘ ܢܥܒܕ ܟܠܗܘܢ ܨܒܝܢܝ.

9 ‡ *Schouol autem ille qui vocatus est Paulus, repletus est Spiritu Sanctitatis, & intuitus eum,*
10 *‡ Dixit: O plene omnibus dolis, omnibusq; flagitiis, fili criminatoris [diaboli,] & infense omni æquitati, non cessabis peruertere vias rectas Domini?*
11 ‡ *Nunc itaque manus Domini contra te est; erisque cæcus, nec aspicies Solem ad tempus. Et ea ipsa hora incidit in eum caligo & tenebræ: proinde circuibat, quærebátque qui*
12 *prehenderet ei manum.* ‡ *Quumque vidisset Proconsul quod factum fuerat, perculsus est, creditítque doctrinæ Domini.*

Feria secunda Passionis.

13 ‡ *Paulus autem & Barnabba per mare perrexerunt à Papho vrbe, veneruntque Pergen ciuitatem Pamphyliæ: & discessit ab eis Jouchanō, ac profectus est ad Ourischlem.*
14 ‡ *Illi verò egressi sunt ex Perge, & venerunt Antiochiam vrbē Pisidiæ, & introierunt in Synagogam, sederuntque die Sabba-*
15 *thi.* ‡ *Postea quàm autem lecta esset Lex, & Prophetæ, ad eos miserunt Seniores Synagogæ qui dicerent: Viri fratres, si quis est in vobis sermo consolationis, alloquimini po-*
16 *pulum.* ‡ *Proinde surrexit Paulus, indixitque silentium manu, & ait: Viri filii Isroiel, vosque qui Deum reueremini, audite.*
17 ‡ *Deus huius populi elegit patres nostros, extulitque & magnificauit eos quum essent incolæ in terra Ægypti, brachioque excelso*
18 *eduxit eos ex ea.* ‡ *Et nutriuit eos in deserto quadraginta annis.*
19 ‡ *Et deleuit septem Gentes in terra Canaan, illisque dedit solum earum hereditate possidendum.*
20 ‡ *Porrò quadringentis & quinquaginta annis dedit eis Judices vsque ad Schemouel prophetam.*
21 ‡ *Tuncque petierunt sibi regem, & dedit eis Deus Schouol filium Kis virum ex stemmate Ben-Jomin annis quadraginta.*
22 ‡ *Et sustulit eum, eisque excitauit Dauid regem: & perhibuit ei testimonium, dixítque: Inueni Dauid filium Ischai virum secundum cor meum: is exequetur omnia placita mea.*

9 שאול דין הו דאתקרי פולוס [d] אתמלי הוא ברוחא דקודשא [e] וחר בה ׃ 10 ואמר או דמלא כל נכלין וכלהין
[f] בישן ברה [g] דאכל קרצא ובעלדבבא דכלה [h] כאנותא לא [i] שלא אנת למעקמו אורחתה [k] תריצתא דמריא ׃
11 והשא [l] אידה דמריא עליך ותהוא [m] סמא ולא תחזא שמשא עדמא לזבנא ובה בשעתא נפל עלוהי [n] עמטנא
וחשוכא ומתכרך הוא ובעא דמנו [o] נאחוד באידה ׃ 12 וכד חזא אנתופטוס מדם דהוא [p] אתדמר והימן [q] ביולפנה
דמריא ׃

יום תרין [a] דחשא לח

13 פולוס דין וברנבא [b] רדו בימא מן פפוס מדינתא [c] ואתו להון לפרגא מדינתא דפמפוליא ופרש מנהון
יוחנן ואזל לה לאורשלם ׃ 14 הנון דין נפקו מן פרגא ואתו לאנטיכיא [d] מדינתא דפיסידיא ועלו לכנושתא

[d] מלא [e] חור הביט
[f] ביש [g] מושך [h] כזן
[i] שלא חדל
[k] תרץ [l] יד [m] עור
[n] פיר׳ ערפל
[o] אחד [p] דמר [q] ילף
כמו אלף
[a] חשש
[b] רדא [c] אתא [d] דון

Saulus autem, qui & Paulus, reple- 9
tus Spiritu sancto, intuens in eum,
Dixit: O plene omni dolo & omni 10
fallacia, fili diaboli, inimice omnis iu-
stitiæ, non desinis subuertere vias Do-
mini rectas.
Et nunc ecce manus Domini super 11
te, & eris cæcus, non vides Solem vsque
ad tempus. Et confestim cecidit in eum
caligo & tenebræ; & circuiens quærebat
qui ei manum daret.
Tunc Proconsul cùm vidisset factũ, 12
credidit, admirans super doctrina Do-
mini.

Et cùm à Papho nauigassent Paulus 13
& qui cum eo erant, venerunt Pergen
Pamphyliæ. Iohannes autem discedens
ab eis, reuersus est Ierosolymam.
Illi verò pertranseuntes Pergen, ve- 14
nerunt Antiochiam Pisidiæ: & ingressi
synagogam die Sabbathorum, sederunt.
Post lectionem autem Legis & Pro- 15
phetarum, miserunt principes Synago-
gæ ad eos, dicentes: Viri fratres, si quis
est in vobis sermo exhortationis ad ple-
bem, dicite.
Surgens autem Paulus & manu si- 16
lentium indicens, ait: Viri Israelitæ, &
qui timetis Deum, audite:
Deus plebis Israel elegit Patres no- 17
stros, & plebem exaltauit cùm essent in-
colæ in terra Ægypti, & in brachio ex-
celso eduxit eos ex ea:
Et per quadraginta annorum tem- 18
pus mores eorum sustinuit in deserto.
Et destruens gentes septem in terra 19
Chanaan, sorte distribuit eis terram eo-
rum,
Quasi post quadringentos & quin- 20
quaginta annos: & post hæc dedit Iudi-
ces, vsque ad Samuel Prophetam.
Et exinde postulauerunt regem. & 21
dedit illis Saul filium Cis, virũ de tribu
Beniamin, annis quadraginta.
Et amoto illo, suscitauit illis Dauid 22
regem: cui testimoniũ perhibens, dixit: I-
nueni Dauid filium Iesse, virum secun-
dum cor meum, qui faciet omnes vo-
luntates meas.

9 Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁ-
γίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν,
10 εἶπεν, ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουρ-
γίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ δια-
στρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;
11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σὲ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς,
μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπε-
σεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χει-
ραγωγούς.
12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκ-
πλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς πάφου οἱ περὶ τὸν παῦλον,
ἦλθον εἰς πέργην τῆς παμφυλίας· ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας
ἀπ᾽ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ.
14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς πέργης, παρεγένοντο εἰς ἀν-
τιόχειαν τῆς πισιδίας· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν
τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.
15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν,
ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, ἄν-
δρες ἀδελφοὶ, εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν
λαὸν, λέγετε.
16 ἀναστὰς δὲ παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶ-
πεν, ἄνδρες ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεὸν, ἀ-
κούσατε·
17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πα-
τέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν γῇ αἰγύπτῳ· καὶ με-
τὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς.
18 καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐ-
τοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.
19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ χαναὰν, κατεκληρο-
δότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν·
20 καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα,
ἔδωκε κριτὰς ἕως σαμουὴλ τοῦ προφήτου.
21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς
τὸν σαοὺλ υἱὸν κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς βενιαμὶν, ἔτη τεσσα-
ράκοντα·
22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν δαβὶδ εἰς βα-
σιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας, εὗρον δαβὶδ τὸν τοῦ ἰεσσαὶ,
ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήμα-
τά μου.

ויתבו ביומא דשבתא ׃ 15 ובתר דאתקרי נמוסא ונביא שלחו להון קשישא דכנושתא ואמרו גברא אחין ...
דאית לכון מלתא דבויאא מללו עם עמא ׃ 16 וקם פולוס ואניף אידה ואמר גברא בני יסריל ואילין ...
מן אלהא שמעו ׃ 17 אלהה דעמא הנא גבא לאבהתן וארים ואורב אנון כד הוו תותבא בארעא ...
ובדרעא רמא אפק אנון מנה ׃ 18 וחרסי אנון במדברא ארבעין שנין ׃ 19 וחגם שבעא עממין בארעא ...
ויהב להון ארעהון יורתנא ׃ 20 וארבע מאא וחמשין שנין יהב להון דינא עדמא לשמואיל נביא ׃ 21 והידין ...
להון מלכא ויהב להון אלהא לשאול בר קיש גברא מן שרבתא דבנימין שנין ארבעין ׃ 22 ונסבה ואקים
להון לדויד מלכא ואסהד עלוהי ואמר דאשכחת לדויד ברה דאישי גברא איך לבי הו נעבד כלהון צביני ׃

יתב ישב קרא מלל
בויא פיר׳ נחם נוף
השק״ש ברממות ידו
רום רבב כמו רבב
יתב אזרוע רום
נפק תרסי
האכיל או פרנס
חגם כרת ירת ירש
רון נסב קום סהד
שכח מצא צבא חפץ

23 ܡܢ ܙܪܥܗ ܕܗܢܐ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܫܬܘܕܝ. ܐܝܬܝ
24 ܠܝܫܘܥ ܦܪܘܩܐ. ܘܫܕܪ ܠܝܘܚܢܢ ܕܢܟܪܙ ܩܕܡ ܡܐܬܝܬܗ
ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
25 ܘܟܕ ܡܫܠܡ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܬܫܡܫܬܗ ܐܡܪ ܗܘܐ ܡܢܘ ܣܒܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܗܐ ܐܬܐ ܒܬܪܝ ܗܘ
ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ
ܕܡܣܢܘܗܝ. ❖ ❖ ❖

❖ ܩܪܝܢܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ ❖ ܠܘ ❖

26 ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ ܒܢܝ ܫܪܒܬܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ
ܥܡܟܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܐܫܬܕܪܬ
27 ܡܠܬܐ ܕܚܝܐ. ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܥܡܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ
ܘܪܫܢܝܗܘܢ. ܠܐ ܐܪܓܫܘ ܒܗ. ܐܦ ܠܐ ܒܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ
ܕܡܬܩܪܝܢ ܒܟܠ ܫܒܐ. ܐܠܐ ܕܢܘܗܝ ܘܫܠܡܘ ܟܠܗܝܢ
28 ܕܟܬܝܒܢ. ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܐ ܡܕܡ.
29 ܫܐܠܘ ܡܢ ܦܝܠܛܘܤ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܟܕ ܫܠܡܘ
ܟܠ ܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܐܚܬܘܗܝ ܡܢ
30 ܙܩܝܦܐ ܘܣܡܘܗܝ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ
31 ܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ.
ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܠܩܘ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܐܘܪܫܠܡ.
32 ܘܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܗܫܐ ܣܗܕܘܗܝ ܠܘܬ ܥܡܐ. ܘܐܦ
ܚܢܢ ܗܐ ܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܕܗܘ ܫܘܘܕܝܐ ܕܗܘܐ ܠܘܬ
33 ܐܒܗܬܢ. ܗܘ ܗܢܐ ܫܠܡܗ ܐܠܗܐ ܠܢ ܠܒܢܝܗܘܢ
ܕܐܩܝܡܗ ܠܝܫܘܥ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܡܙܡܘܪܐ ܕܬܪܝܢ.
34 ܕܒܪܝ ܐܢܬ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ. ܘܗܟܢܐ ܐܩܝܡܗ
ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܢܚܙܐ ܚܒܠܐ.
ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܕܐܬܠ ܠܟܘܢ ܛܝܒܘܬܗ ܕܕܘܝܕ ܡܗܝܡܢܬܐ.
35 ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܒܕܘܟܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܕܠܐ ܝܗܒܬ ܠܚܣܝܟ
36 ܠܡܚܙܐ ܚܒܠܐ. ܕܘܝܕ ܓܝܪ ܒܫܪܒܬܗ ܫܡܫ ܠܨܒܝܢܐ
ܕܐܠܗܐ ܘܫܟܒ. ܘܐܬܬܘܣܦ ܠܘܬ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܚܙܐ
37 ܚܒܠܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܐܩܝܡܗ ܐܠܗܐ ܠܐ ܚܙܐ ܚܒܠܐ. ܕܥܘ
38 ܗܟܝܠ ܐܚܝ. ܕܒܐܝܕܗ ܕܗܢܐ ܡܬܟܪܙ ܠܟܘܢ ܫܘܒܩܢܐ
39 ܕܚܛܗܐ. ܘܡܢ ܟܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܒܢܡܘܤܐ ܕܡܘܫܐ
ܠܡܙܕܕܩܘ. ܒܗܢܐ ܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܡܙܕܕܩ.

23 * *Ex semine huius suscitauit* Deus *Isroieli, quemadmodum pollicitus fuerat, Ieschua redemptorem.*
24 * *Et misit Iouchanon qui prædicaret ante aduentum eius Baptismum pœnitentiæ toti populo Isroiel.*
25 * *Quumque expleret Iouchanon ministerium suum, dicebat, Quem me putatis esse? Non sum ego: sed ecce pone me venit is, cuius non sum dignus qui soluam corrigias calciamentorum.*

Dominica magna Resurrectionis.

26 * *Viri fratres, filij prosapiæ Abrohom, & qui vobiscum timent Deum, vobis ille missus est Verbum vitæ.*
27 * *Illi enim habitatores Ourischlem, et primores eorum non consenserunt ei, nec Scripturis Prophetarum quæ leguntur omni Sabbatho; sed condemnarunt eum, & impleuerunt quæcunque scripta sunt.*
28 * *Quumque non inuenissent causam mortis vllam, petierunt à Pilato vt interficerent*
29 *eum.* * *Et quum expleuissent quicquid scriptum fuerat de eo, detraxerunt eum de cruce, posuerunt que in monumento.*
30 * *Deus autem excitauit eum à mortuis.*
31 * *Et visus est per dies multos iis qui ascenderant cum eo à Galilæa ad Ourischlem: ipsique nunc sunt testes eius apud populum.*
32 * *Quin & nos ecce euangelizamus vobis promissum illud quod factum est ad Patres*
33 *nostros:* * *Illud impleuisse Deum nobis filiis eorum, quum excitauit Ieschua. Quemadmodum scriptum est in Psalmo secundo: Filius meus*
34 *es tu, ego hodie genui te.* * *Et ita excitauit eum Deus à mortuis, vt nõ amplius reuersurus sit videre corruptionẽ, prout dixit, Dabo vobis beneficentiam Dauid fidelem.* * *Et*
35 *rursus ait in alio loco: Non dabis Sanctum tuum*
36 *vt videat corruptionem.* * *Dauid enim in sua generatione inseruiuit voluntati Dei, et obdormiuit, & adiunctus est patribus suis, vidit q; corruptionem.* * *Is autem quẽ excitauit*
37
38 *Deus, non vidit corruptionem.* * *Scitote ergo fratres, per hunc ipsum prædicari vobis remissionem peccatorum.* * *Et ab omnibus à*
39 *quibus non potuistis per Legem Mousche iustificari, per hunc quẽlibet fidelem iustificari.*

23 מן זרעה דהנא אקים אלהא ליסריל איך מא דאשתודי לישוע פרוקא׃ 24 ושדר ליוחנן דנכרז קדם [...]סעמודיתא דתיבותא לכלה עמא דיסריל׃ 25 וכד משלם הוא יוחנן תשמשתה אמר הוא מנו סברין [...] דאותי לא הוית אנא אלא הא אתא בתרי הו דלא שוא אנא דאשרא ערקא דמסנוהי׃
[...]חד בשבא רבא דקימתא לו
26 גברא אחין בני שרבתה דאברהם ואילין דדחלין עמכון [...]אלכון הו אשתדרת מלתא דחיא׃ 27 הלין גיר עמורא דאורשלם ורישניהון לא ארגשו בה אף לא [...]נביא דמתקרין בכל שבא אלא דנוהי ושלמו כלהין דכתיבן׃ 28 וכד לא אשכחו עלתא דמותא [...] מן פילטוס דנקטלוניהי׃ 29 וכד שלמו כל מדם דכתיב הוא עלוהי אחתוהי מן צליבא וסמוהי

b קום c ירא ומזה
d אשתודא פיר׳ פודת
e כרז f אתא g עמר
h תב שוב i שמש k אות יש
l פיר׳ ראוי
m שרא n פיר׳ נעליו
a קום b שדר שלח
c מלל d עמר שכן e ריש
f קרא g דון h עולה

23 Huius Deus ex ſemine ſecundùm
promiſſionem eduxit Iſrael ſaluatorem
Ieſum, 24 Prædicante Iohanne ante fa-
ciem aduentus eius baptiſmum pœni-
tentiæ omni populo Iſrael.
25 Cùm impleret autem Iohãnes cur-
ſum ſuum, dicebat: Quem me arbitra-
mini eſſe? non ſum ego; ſed ecce venit
poſt me, cuius non ſum dignus calcea-
menta pedum ſoluere.
26 Viri fratres, filij generis Abraham,
& qui in vobis timẽt Deum, vobis ver-
bum ſalutis huius miſſum eſt.
27 Qui enim habitabant Ieruſalem, &
principes eius hunc ignorantes, & voces
Prophetarum quæ per omne Sabbathũ
leguntur, iudicantes impleuerunt:
28 Et nullam cauſam mortis inuenien
tes in eo, petierunt à Pilato vt interfice-
rent eum.
29 Cumque conſummaſſet omnia quę
de eo ſcripta erant, deponentes eum de
ligno, poſuerunt eum in monumento.
30 Deus autẽ ſuſcitauit eum à mortuis
tertia die: 31 Qui viſus eſt per dies mul-
tos his qui ſimul aſcenderant cum eo de
Galilæa in Ieruſalem, qui vſque nunc
ſunt teſtes eius ad plebem.
32 Et nos vobis annuntiamus eam quę
ad Patres noſtros repromiſſio facta eſt:
33 Quoniam hanc Deus adimpleuit fi-
liis noſtris, reſuſcitans Ieſum, ſicut & in
Pſalmo ſecũdo ſcriptum eſt: Filius meus
es tu, ego hodie genui te.
34 Quod autem ſuſcitauit eum à mor-
tuis, amplius iam non reuerſurum in
corruptionem, ita dixit, Quia dabo vo-
bis ſancta Dauid fidelia. 35 Ideoq; & aliàs
dicit: Non dabis ſanctum tuum videre
corruptionem. 36 Dauid enim in ſua ge-
neratione cùm adminiſtraſſet, voluntati
Dei dormiuit, & appoſitus eſt ad patres
ſuos, & vidit corruptionẽ. 37 Quem verò
Deus ſuſcitauit†, non vidit corruptionẽ.
38 Notum ſit igitur vobis viri fratres,
quia per hunc vobis remiſſio peccatorũ
annuntiatur, & ab omnibus quibus non
potuiſtis in lege Moyſi iuſtificari:
39 In hoc omnis qui credit, iuſtificatur.

23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγειρε τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν·

24 προκηρύξαντος ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ τοῦ ἰσραήλ.

25 ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη.

27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν·

28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν.

29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον·

30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας εἰς ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην·

33 ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια δαβὶδ τὰ πιστά.

35 διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

36 δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας, τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν.

37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.

38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ μωσέως δικαιωθῆναι·

39 ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται.

בית קבורא: 30 אלהא דין אקימה מן בית מיתה: 31 ואתחזי יומתא סגיאא לאילין דסלקו עמה מן גלילא לאורשלם
והנון אנון השא סהדוהי לוה עמא: 32 ואף חנן הא מסברינן לכון דשודיא הו דהוא לות אבהתן: 33 הא שלמה אלהא
לן לבניהון דאקים לישוע איך דכתיב במזמורא דתרין דברי אנת אנא יומנא ילדתך: 34 והכנא אקימה אלהא מן בית
מיתא דתוב לא נהפוך נחזא חבלא איך דאמר דאתל לכון טיבותה דדויד מהימנתא: 35 ותוב אמר ברוכתא
אחרתא דלא יהבת לחסיך דנחזא חבלא: 36 דויד גיר בשרבתה שמש צבינה דאלהא ושכב ואתתוסף על אבהוהי
וחזא חבלא: 37 הנא דין דאקים אלהא לא חזא חבלא: 38 דעו הכיל אחין דבהו בהנא מתכרז לכון
שובקן חטהא: 39 ומן כל דלא אשתכחתון בנמוסא דמושא דתזדדקון בהנא כל דמהימן מזדדק:

n קום o מות p חזא
q יום r סבר בשר
s אשתודא מן ידא
t שמלא מן מלא v זמר
x ילד y קום z מות
a הפך b נתל נתן
c טיבותא חן d הימן
e יהב f חסי כמו חסיד
g צבא h וסף i קום

40 * ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܢܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܡܕܡ
41 ܕܟܬܝܒ ܒܢܒܝܐ. * ܕܚܙܘ ܡܒܣܪܢܐ. ܘܬܬܡܗܘܢ
ܘܬܬܚܒܠܘܢ. ܕܥܒܕܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܝܘܡܝܟܘܢ. ܐܝܢܐ
ܕܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܐܢ ܐܢܫ ܡܫܬܥܐ ܠܟܘܢ.
42 * ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܨܝܕܝܗܘܢ. ܒܥܘ ܡܢܗܘܢ
ܕܠܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ ܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ.
43 * ܘܡܢ ܕܐܫܬܪܝܬ ܟܢܘܫܬܐ. ܣܓܝܐܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܙܠܘ
ܒܬܪܗܘܢ. ܘܐܦ ܓܝܘܪܐ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܐܠܗܐ.
ܘܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܘܡܦܝܣܝܢ ܠܗܘܢ.
ܕܢܗܘܘܢ ܢܩܝܦܝܢ ܠܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ⁘

ܝܘܡ ܬܠܬܐ ܕܚܫܐ ⁘ ܠܙ ⁘

44 * ܘܠܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܟܢܫܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ
45 ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܗܘܕܝܐ
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܬܡܠܝܘ ܚܣܡܐ. ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ
ܠܘܩܒܠ ܡܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ. ܘܡܓܕܦܝܢ
46 ܗܘܘ. * ܐܡܪ ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ ܥܝܢ ܒܓܠܐ.
ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝܬ. ܕܬܬܐܡܪ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܕܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܢܟܘܢ. ܘܦܣܩܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ ܕܠܐ ܫܘܝܬܘܢ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܐ
47 ܡܬܦܢܝܢܢ ܠܢ ܠܘܬ ܥܡܡܐ. * ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܦܩܕ
ܠܢ ܡܪܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܣܡܬܟ ܢܘܗܪܐ ܠܥܡܡܐ. ܕܬܗܘܐ
ܚܝܐ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ.
48 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܘܘ ܥܡܡܐ. ܚܕܝܢ ܗܘܘ.
ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܗܝܡܢܘ ܐܝܠܝܢ ܕܪܫܝܡܝܢ
ܗܘܘ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
49 * ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܬܦܪܣܐ ܗܘܬ ܒܟܠܗ ܗܝ ܐܬܪܐ.
50 * ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܓܪܓܘ ܠܪܫܝܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܠܥܬܝܪܬܐ
ܐܢܬܬܐ ܕܕܚܠܢ ܗܘܝ ܥܡܗܘܢ ܠܐܠܗܐ.
ܘܐܥܝܪܘ ܪܕܘܦܝܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ ܘܥܠ ܒܪܢܒܐ.
ܘܐܦܩܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܬܚܘܡܗܘܢ.
51 * ܘܟܕ ܢܦܩܘ. ܢܦܨܘ ܥܠܝܗܘܢ ܚܠܐ ܕܪܓܠܝܗܘܢ.
52 ܘܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܝܩܘܢܝܘܢ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܬܠܡܝܕܐ
ܡܬܡܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.

40 * *Cauete igitur ne vobis obueniat quod scriptum est in Prophetis:*
41 * *Videte ô contemptores, & admiramini, & abite in corruptionem: quia opus operor ego in diebus vestris, quod quidem non credetis, si quis renuntiarit vobis.*
42 * *Quumque discessissent à lateribus eorum, petierunt ab eis vt in Sabbathum alterum colloquerentur eis hos sermones.*
43 * *Postquàm autem solutus est conuentus, plurimi Jihoudæorum secuti sunt eos, atque adeò proselyti qui timebant Deum: hi verò alloquebantur eos, & persuaserunt eis, vt adhærerent gratiæ Dei.*

Feria tertia Passionis.

44 * *Proinde Sabbatho altero coacta est tota ciuitas sermonis Dei audiendi gratia.*
45 * *Quum autem viderent Iihoudæi turbam multam, repleti sunt inuidia, & resistebant sermonibus quos dicebat Paulus, atque blasphemabant.*
46 * *Dixit autem Paulus et Barnabba apertè: Vobis oportuit primùm annunciari sermonem Dei: sed quia propellitis eum à vobis, ac vosmetipsos rescinditis ne digni sitis vita perenni, en, conuertimur ad Gentes.*
47 * *Quando quidem ita præcepit nobis Dominus noster, prout scriptum est: Posui te lumen Gentibus, vt sis saluti vsque ad fines terræ.*
48 * *Quod quum audissent Gentes, gauisæ sunt, & gloriam tribuebant Deo: & crediderunt ij qui ordinati erant ad vitam æternam.*
49 * *Proinde sermo Domini annuntiabatur per totam illam regionem.*
50 * *Jihoudæi verò exstimularunt primores vrbis, necnon illas mulieres diuites quæ cum eis timebant Deum, & excitarunt persecutionem in Paulum & in Barnabba, & eiecerunt eos è finibus suis.*
51 * *Quumque eiecti essent, excutiunt in eos puluerem pedum suorum, veneruntque Jconium vrbem.*
52 * *Discipuli verò replebantur gaudio & Spiritu Sanctitatis.*

---

p40 אִזְדְהַרו הָכִיל דַּלְמָא נֵאתֵא עֲלַיכוּן מֵדֵם דִּכְתִיב בִּנְבִיֵּא ׃ 41 דַּחֲזַו מְבַסְרָנֵא וְתֶתְמְהוּן וְתֶתְחַבְּלוּן דַּעֲבָדָא עָבֵד
אֶנָא בְּיוֹמַיכוּן אַיְנָא דְּלָא תְהַימְנוּן אֶן אֱנָשׁ מֶשְׁתָּעֵא לְכוּן ׃ 42 וְכַד נָפְקִין הֲווֹ מֶן צַאיַדיהוּן בְּעוֹ מֶנְהוֹן דַּלְשַׁבְּתָא
אַחְרִתָא נְמַלְלוּן עַמְּהוֹן מֶלֵּא הָלֵין ׃ 43 וּמֶן דְּאֶשְׁתַּרְיַת כְּנוּשְׁתָּא סַגִּיאֵא יְהוּדָיֵא אֶזַלוּ בָּתַרְהוֹן וְאָף גִּיוֹרֵא דְּדָחֲלִין
הֲווֹ לַאלָהָא וְהֶנוּן מְמַלְּלִין הֲווֹ וּמְפִיסִין לְהוֹן דְּנֶהֱווֹן נְקִיפִין לְטַיבוּתֵהּ דַּאלָהָא ׃ יום תְלָתָא דְחַשָּׁא לז
44 וַלְשַׁבְּתָא אַחְרִתָא כְּנְשַׁת כֻּלָּהּ מְדִינְתָּא לְמֶשְׁמַע מֶלְּתֵהּ דַּאלָהָא ׃
45 וְכַד חֲזַו יְהוּדָיֵא כֶּנְשָׁא סַגִּיאָא אֶתְמְלִיו חֱסָמָא וְקָיְמִין הֲווֹ לוּקְבַל מֶלֵּא דְּאָמַר הֲוָא פּוֹלוֹס וּמְגַדְּפִין
46 אֱמַר דֵּין פּוֹלוֹס וּבַרְנַבָּא עַיְן בְּגֶלֵּא לְכוּן וָלֵא הֲוָא קַדְמָיַת דְּתֶתְאֱמַר

p זְהַר q אֶתָא r חֲזָא
s בְּסַר בזה t תְּמַה u שְׁעָא סיפר
x בְּעָא y מַלֶּל z שְׁרָא
a גִּיַּר b פִּיס או פוס c נְקַף דבק
a שְׁמַע b מַלֶּל c חֲזָא
d מְלָא e קנאה רעה
f קוּם g מַלֶּל
h פיר׳ צריך

*Videte ergo ne superueniat vobis 40
quod dictum est in Prophetis:
*Videte contemptores, & admirami- 41
ni, & disperdimini: quia opus operor ego
in diebus vestris, opus quod nō credetis,
si quis enarrauerit vobis.
*Exeuntibus autem illis rogabant, vt 42
sequenti sabbatho loquerentur sibi ver-
ba hæc.
*Cumque dimissa esset synagoga, se- 43
cuti sunt multi Iudæorum, & colentium†
aduenarum Paulum & Barnabam: qui
loquentes suadebant eis vt permanerent
in gratia Dei.

*SEQVENTI verò Sabbatho penè
vniuersa ciuitas conuenit audire ver- 44
bum Dei.
*Videntes autem turbas Iudæi, reple- 45
ti sunt zelo, & contradicebant his quæ à
Paulo dicebantur blasphemantes.
*Tunc constāter Paulus & Barnabas 46
dixerunt: Vobis oportebat primùm lo-
qui verbum Dei: sed quoniam repellitis
illud, & indignos vos iudicatis æternæ vi
tæ, ecce conuertimur ad Gentes.
*Sic enim præcepit nobis Dominus: 47
Posui te in lucem Gentium, vt sis in salu
tem vsque ad extremum terræ.
*Audientes autem Gētes gauisæ sunt, 48
& glorificabant verbum Domini: & cre-
diderunt quotquot erant præordinati ad
vitam æternam.
*Disseminabatur autem verbum Do- 49
mini per vniuersam regionem.
*Iudæi autem concitauerunt mulie- 50
res religiosas & honestas, & primos ciui-
tatis, & excitauerunt persecutionem in
Paulum & Barnabam: & eiecerunt eos
de finibus suis.
*At illi excusso puluere pedum in eos, 51
venerunt Iconium.
*Discipuli quoq; replebantur gaudio 52
& Spiritu sancto.

40 *βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθοι ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς
προφήταις.
41 *ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφα-
νίσθητε, καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιη-
γῆται ὑμῖν.
42 *ἐξιόντων δὲ αὐτῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων, πα-
ρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐ-
τοῖς τὰ αὐτὰ ῥήματα.
43 *λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν
ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ παύλῳ καὶ τῷ
βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἔπειθον αὐτοὺς
ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.

44 *Τῷ τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχ-
θη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
45 *ἰδόντες δὲ οἱ ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου,
καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις, ἀντιλέ-
γοντες καὶ βλασφημοῦντες.
46 *παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ παῦλος καὶ ὁ βαρνάβας εἶπον,
ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς
αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη·
47 *οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος, τέθεικά σε εἰς φῶς
ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
48 *ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον
τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν
αἰώνιον.
49 *διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας·
50 *οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας
καὶ τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπή-
γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦλον καὶ τὸν βαρνάβαν, καὶ ἐξέ-
βαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
51 *οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ'
αὐτοὺς, ἦλθον εἰς ἰκόνιον.
52 *οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος
ἁγίου.

מלתא דאלהא אלא מטל [k] דדחין אנתון לה מנכון ופסקתון על נפשכון דלא [l] שוין אנתון לחיא דלעלם הא [m] מתפנינן
לן לות עממא׃ 47 הכנא גיר פקדן מרן איך דכתיב [n] דסמתך נוהרא לעממא דתהוא לחיא עדמא לסופיה דארעא
48 [o] וכד שמעין הוו עממא חדין הוו ומשבחין לאלהא [p] והימנו אילין [q] דסימין הוו לחיא דלעלם׃
49 [r] ומלתא דמריא מתמללא הות בכלה הו אתרא׃ 50 יהודיא דין גרגו לרישא דמדינתא ולנשא עתירתא
אילין דדחלן [s] הוי עמהון לאלהא [t] ואקימו [u] רדופיא על פולוס ועל ברנבא [x] ואפקו אנון מן תחומיהון׃
51 וכד נפקו [y] נפצו עליהון חלא דרגליהון [z] ואתו להון לאיקנין מדינתא׃
52 ותלמידא [a] מתמלין הוו חדותא ורוחא דקודשא׃

[k] דחא הרחיק [l] שוא
[m] פנא שוב [n] סום
[o] חדא [p] הימן [q] סום
[r] מלל
[s] חוא [t] קום
[u] רדף [x] נפק
[y] נפץ [z] אתא
[a] מלא

✣ ܩܦܠܐܘܢ ܝܕ ✣

1 ܘܐܬܘ ܘܥܠܘ ܠܗܘܢ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
ܘܗܟܢܐ ܡܠܠܘ ܥܡܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܣܓܝܐܐ
2 ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܡܢ ܝܘܢܝܐ. ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܡܬܬܦܝܣܝܢ ܗܘܘ. ܓܪܓܘ ܠܥܡܡܐ ܕܢܒܐܫܘܢ
3 ܠܗܘܢ ܠܐܚܐ. ܘܗܢܘܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ
ܬܡܢ. ܘܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܪܝܐ.
ܘܗܘ ܡܣܗܕ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ܒܐܬܘܬܐ
ܘܬܕܡܪܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ.
4 ܘܐܬܦܠܓ ܟܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܦܠܝܓ ܗܘܐ. ܡܢܗܘܢ
ܐܝܬ ܗܘܘ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܢܗܘܢ ܢܩܝܦܝܢ ܗܘܘ
5 ܠܫܠܝܚܐ. ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܥܘܫܢܐ ܡܢ
ܥܡܡܐ. ܘܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܡܢ ܪܝܫܢܝܗܘܢ. ܕܢܨܥܪܘܢ
6 ܐܢܘܢ ܘܢܪܓܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܟܐܦܐ. ܘܟܕ ܝܕܥܘ
ܥܪܩܘ. ܘܐܬܓܘܣܘ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܠܘܩܢܝܐ ܠܘܣܛܪܐ
ܘܕܪܒܐ ܘܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܗܝܢ. ܘܬܡܢ
ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ✣ ✣ ✣

ܕܐܪܒܥܒܫܒܐ ✣ ܕܚܫܐ ✣

7 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܠܘܣܛܪܐ ܡܕܝܢܬܐ.
ܕܡܚܝܠ ܗܘܐ ܒܪܓܠܘܗܝ. ܡܚܓܪܐ ܕܡܢ ܟܪܣ
8 ܐܡܗ. ܘܡܡܬܘܡ ܠܐ ܗܠܟ ܗܘܐ. ܗܢܐ ܫܡܥ
ܠܦܘܠܘܣ ܕܡܡܠܠ. ܘܟܕ ܚܙܝܗ ܦܘܠܘܣ
9 ܘܐܣܬܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܢܚܐ. ܐܡܪ ܠܗ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܩܘܡ ܥܠ ܪܓܠܝܟ. ܘܫܘܪ ܩܡ ܘܗܠܟ.
10 ܘܟܢܫܐ ܕܚܙܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܦܘܠܘܣ ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ.
ܒܠܫܢܐ ܕܐܬܪܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܠܗܐ
11 ܐܬܕܡܝܘ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܘܢܚܬܘ ܠܘܬܢ. ܘܡܫܡܗܝܢ
ܗܘܘ ܠܒܪܢܒܐ ܡܪܐ ܐܠܗܐ. ܘܠܦܘܠܘܣ ܗܪܡܝܣ
12 ܡܛܠ ܕܗܘ ܡܫܪܐ ܗܘܐ ܒܡܡܠܠܐ. ܘܟܘܡܪܐ
ܕܡܪܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ.
ܐܝܬܝ ܬܘܪܐ ܘܟܠܝܠܐ ܠܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ. ܨܒܐ ܗܘܐ
ܕܢܕܒܚ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.

CAP. XIIII.

1 *Porrò venerunt & introierunt in synagogam Jihoudæorum , & ita allocuti sunt eos, vt crediderint multi ex Jihoudæis, & ex Græcis.*

2 * *At Jihoudæi quidam ex ijs qui non acquieuerant , extimularunt Gentes vt malè acciperent fratres.*

3 * *Illi autem multum temporis illic egerũt, & palàm locuti sunt de Domino, & ipse suffragabatur sermoni gratiæ suæ signis & miraculis quæ edebat per manus eorum.*

4 * *Porrò tota turba ciuitatis diuisa est, alij erant cum Jihoudæis, alij verò adhærebant Apostolis.*

5 * *Factus est autem in eos impetus à Gentibus, & à Jihoudæis, ac primoribus eorum, ita vt contumeliis affecerint eos, & obruerint lapidibus.*

6 * *Quæ quum considerassent, discesserunt, seséque receperunt in vrbes Lycaoniæ & Lystra, & Derbe , vicósque circumiacentes. & illic Euangelizabant.*

Feria IIII. Passionis.

7 * *Cæterùm vir quidam sedebat in Lystra ciuitate, qui afflictus* [impotens] *erat pedibus claudus ab vtero matris suæ , qui nunquam ambulauerat.*

8 * *Hic audiuit Paulum loquentem. quum autem vidisset eum Paulus , & animaduertisset illum habere fidem se seruatum iri:*

9 * *Dixit ei alta voce, Tibi dico, In nomine Domini nostri Jeschua Meschicho , surge in pedes tuos : Itaque prosiliens surrexit , & ambulauit.*

10 * *Cœtus verò populi quum vidissent quod fecerat Paulus, extulerunt vocem suam idiomate regionis, dicúntque , Dij assimilati sunt hominibus, & descenderunt ad nos.*

11 * *Proinde nominabant Barnabba Dominum Deorum; Paulũ verò Hermetem, quippe qui inciperet sermonem.*

12 * *Sacerdos autem illius domini deorum* [Iouis] *collocati extra vrbem, adduxit tauros & coronas ad fores atrij, quò loci commorabantur, volebátque eis sacrificare.*

קפלאון יד

וַאתוֹ וְעַלּוּ לְהוֹן לְכְנוּשְׁתָּא דִיהוּדָיֵא וְהָכַנָא מַלְּלוּ עַמְּהוֹן אַיךְ [d] דְנְהַימְנוּן סַגִּיאֵא מֶן יְהוּדָיֵא וּמֶן יַוְנָיֵא ׃ [2] יְהוּדָיֵא דֵין מֶן אַילֵין דְלָא [e] מֶתְתַּפִּיסִין הֲווּ גַרגוּ לְעַמְמֵא [f] דְנַבְּאשׁוּן לְהוֹן לַאחֵא ׃ [3] וְהֶנוּן זַבְנָא סַגִּיאָא הֲווּ תַּמָּן מְמַלְּלִין הֲווּ עַל מָרְיָא וְהוּ [g] מַסְהֵד הֲוָא עַל [h] מֶלְּתָא דְטַיבוּתֵהּ [i] בְּאָתְוָתָא [k] וְתֶדְמְרָתָא דְעָבֵד הֲוָא [l] בְּאִידַיהוֹן ׃ [4] וְכֻלֵּהּ כְּנִשָׁא דִמְדִינְתָּא פְּלִיג הֲוָא מֶנְּהוֹן אִית הֲווּ עַם יְהוּדָיֵא וּמֶנְּהוֹן [m] נְקִיפִין הֲווּ לַשְׁלִיחֵא ׃ [5] הֲוָא דֵין עֲלַיְהוֹן גְּוָשָׁא מֶן עַמְמֵא וּמֶן יְהוּדָיֵא [n] וְרִישָׁנַיְהוֹן [o] דְנְצַעֲרוּן אֶנּוּן וְנֶרְגְּמוּן אֶנּוּן בְּכֵאפֵא ׃ [6] וְכַד יַדְעוּ [p] עֲרַקוּ וְאֶתְגַּוַסוּ בִמְדִינְתָּא דְלוּקָנִיָא לְוּסְטְרָא וְדַרְבָא וְקוּרְיָא דַחֲדָרַיְהֵין וְתַמָּן מְסַבְּרִין הֲווּ ׃

[d] אתא [e] עלל [f] הימן
[f] פוס [g] באש [g] סהר
[h] מלל [i] כמו באוותות
[k] דמר [l] יד [m] נקף דנק
[n] ראשיהם [o] צער
[p] שבא סור [q] גוס נוף

CAP. XIIII.

FActum est aũt † in Iconio vt simul in- 1
troirent synagogam Iudæorum, & lo- A
querentur, ita vt crederet Iudæorum &
Græcorum copiosa multitudo.
Qui verò increduli fuerunt Iudæi, 2
suscitauerunt, & ad iracundiam conci-
tauerunt animas Gentium aduersus fra-
tres.
Multo igitur tẽpore demorati sunt, 3
fiducialiter agentes in Domino, testimo-
nium perhibente verbo gratiæ suæ, dan-
te signa & prodigia fieri per manus eo-
rum.
Diuisa est autem multitudo ciuita- 4
tis: & quidam quidem erant cum Iu-
dæis, quidam verò cum Apostolis.
Cùm autem factus esset impetus 5
Gẽtilium & Iudæorum cum principibus
suis, vt contumelijs afficerent, & lapida-
rent eos;
Intelligentes confugerunt ad ciuita- 6
tes Lycaoniæ Lystram & Derben, & vni-
uersam in circuitu regionem; & ibi euan
gelizantes erant.
-Et commota est omnis multitu-
-do in doctrina eorum. Paulus au-
-tem & Barnabas morabantur Ly-
-stris.

ET quidam vir Lystris infirmus pe- 7
dibus sedebat, claudus ex vtero matris
suæ: qui nunquam ambulauerat.
Hic audiuit Paulum loquẽtem. Qui 8
intuitus eum, & videns quia fidem ha-
beret vt saluus fieret:
Dixit magna voce, Surge super pe- 9
des tuos rectus. Et exiliuit: & ambulabat.
Turbæ autem cùm vidissent quod 10
fecerat Paulus, leuauerunt vocem suam
Lycaonicè dicentes, Dij similes facti ho-
minibus, descenderunt ad nos.
Et vocabant Barnabam, Iouem: Pau 11
lum verò Mercurium, quoniam ipse erat
dux verbi.
Sacerdos quoque Iouis qui erat an- 12
te ciuitatem, tauros & coronas ante ia-
nuas afferens, cum populis volebat sa-
crificare.

ιδ.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν
συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦ-
σαι ἰουδαίων τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.
2 Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν
τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.
3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παῤῥησιαζόμενοι
ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐ-
τοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
αὐτῶν.
4 ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν
σὺν τοῖς ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.
5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρ-
χουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς·
6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς λυκαονίας,
λύστραν καὶ δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον· κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγε-
λιζόμενοι.

7 Καί τις ἀνὴρ ἐν λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθη-
το, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε
περιπεπατήκει·
8 οὗτος ἤκουε τοῦ παύλου λαλοῦντος. ὃς ἀτενίσας αὐτῷ,
καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι·
9 εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ, σοὶ λέγω, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυ-
ρίου ἰησοῦ χριστοῦ ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλλε-
το καὶ περιεπάτει.
10 οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ παῦλος, ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν λυκαονιστὶ λέγοντες, οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀν-
θρώποις κατέβησαν, πρὸς ἡμᾶς.
11 ἐκάλουν τε τὸν μὲν βαρνάβαν, δία· τὸν δὲ παῦλον,
ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.
12 ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν,
ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς
ὄχλοις ἤθελε θύειν.

דַּאַרְבְּעָא דְּחַשָּׁא לח

7 וְגַבְרָא חַד יָתֵב הֲוָא בְּלוּסְטְרָא מְדִינְתָא דַּסְגִּיף הֲוָא בְּרַגְלוֹהִי חַגִּירָא דְּמֶן כְּרֵס אֶמֵּהּ דְּמֶמְתוֹם לָא הַלֶּךְ הֲוָא
8 הָנָא שְׁמַע לְפַוְלוֹס דַּמְמַלֶּל וְכַד חֲזָיְהִי פַּוְלוֹס וְאֶשְׁתַּוְדַע דְּאִית בֵּהּ הַימָנוּתָא דְּנִחֵא 9 אֲמַר לֵהּ בְּקָלָא רַבָּא
לָךְ אָמַר אֶנָא בַּשְׁמֵהּ דְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא קוּם עַל רַגְלָיךְ וַשְׁוַר קָם וְהַלֶּךְ 10 וְכֶנְשָׁא דְּעַמָּא כַּד חֲזַו מֶדֶם דַּעְבַד
פַּוְלוֹס אֲרִימוּ קָלְהוֹן בְּלֶשָׁנֵהּ דְּאַתְרָא וְאָמְרִין אֱלָהֵא אֶתְדַּמִיו בִּבְנַי אֲנָשָׁא וְנִחְתוּ לְוָתַן 11 וְשַׁמִּיו הֲווֹ לְבַרְנַבָא
מָרֵא אֱלָהֵא וְלְפַוְלוֹס הֶרְמֵס מֶטֻל דְּהוּ מְשַׁרֵא הֲוָא בְּמֶלְּתָא 12 וְכוּמְרָא דְּמָרֵא אֱלָהֵא הַו דְּאִיתֵיה הֲוָא לְבַר מֶן
מְדִינְתָא אַיְתִי תּוֹרָא וְכְלִילָא לְתַרְעָא דְּדָרְתָא אַתַר דַּשְׁרֵין הֲווֹ וְצָבֵא הֲוָא דַּנְדַבַּח לְהוֹן

a סְגִף ענה b לבטן c שמעולם
d חֲזָא e יַדַע f הֵימַן
g חַזָא h רום i שַׁוַר כרכר
k חֲזָא l רום m דְּמָא
n נְחַת o שַׁמִּי כמו בלשון ישמעאל
p מן לשון יון הוא מרקולים
q כהן עבודה זרה
r אֵתָא s שורים
v שְׁרָא עמד x דְּבַח זבח

13 ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܘܦܘܠܘܣ ܟܕ ܫܡܥܘ ܣܕܩܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܘܫܘܪܘ ܘܢܦܩܘ ܠܗܘܢ ܠܘܬ ܐܟܠܘܣ.

14 ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܓܒܪܐ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܚܢܢ ܒܢܝܢܫܐ ܚܢܢ ܚܫܘܫܐ ܐܟܘܬܟܘܢ ܕܡܤܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܒܛܠܬܐ ܬܬܦܢܘܢ ܠܘܬ ܚܝܐ ܕܗܘ ܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܘܝܡܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ.

15 ܗܘ ܕܒܕܪܐ ܩܕܡܝܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܐܢܘܢ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܒܐܘܪܚܬܐ ܕܢܦܫܗܘܢ.

16 ܟܕ ܠܐ ܫܒܩ ܢܦܫܗ ܕܠܐ ܣܗܕܘ ܟܕ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܡܚܬ ܗܘܐ ܡܛܪܐ ܘܡܪܒܐ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܝܗܘܢ ܘܡܠܐ ܗܘܐ ܬܘܪܣܝܐ ܘܒܣܝܡܘܬܐ ܠܒܘܬܗܘܢ.

17 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܡܚܣܢ ܟܠܘ ܠܥܡܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܕܒܚ ܠܗܘܢ.

18 ܐܬܘ ܕܝܢ ܠܬܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܐܝܩܢܘܢ ܘܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܫܓܫܘ ܥܠܝܗܘܢ ܠܥܡܐ ܘܪܓܡܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܘܓܪܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܡܛܠ ܕܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܡܝܬ ܠܗ.

19 ܘܟܢܫܘ ܥܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܐ ܘܩܡ ܘܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ.

ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܥܡ ܒܪܢܒܐ ܘܐܬܘ ܠܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ.

20 ܘܟܕ ܡܤܒܪܝܢ ܗܘܘ ܠܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܘܬܠܡܕܘ ܣܓܝܐܐ ܗܦܟܘ ܐܬܘ ܠܠܘܣܛܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܐܝܩܢܘܢ ܘܠܐܢܛܝܘܟܝܐ.

21 ܟܕ ܡܫܪܪܝܢ ܗܘܘ ܢܦܫܬܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ ܕܢܩܘܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܕܒܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܠܐ ܠܢ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.

22 ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܒܟܠ ܥܕܬܐ ܩܫܝܫܐ ܟܕ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ ܘܡܨܠܝܢ ܘܡܓܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܠܡܪܢ ܗܘ ܕܒܗ ܗܝܡܢܘ.

23 ܘܟܕ ܐܬܟܪܟܘ ܒܐܬܪܐ ܕܦܝܣܝܕܝܐ ܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܦܡܦܘܠܝܐ.

24 ܘܟܕ ܡܠܠܘ ܒܦܪܓܐ ܡܕܝܢܬܐ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ ܢܚܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܛܠܝܐ.

13 *Barnabba autem & Paulus quum hæc audiſſent; ſciderunt togas ſuas, & proſilierunt, exierúntque in tumultum:

14 *Clamabant autem ac dicebant, Viri, quid facitis? & nos homines ſumus, paſſionibus obnoxij ſicut & vos, qui annuntiamus vobis vt ab iſtis friuolis rebus conuertamini ad viuentem illum, qui fecit cælum & terram, & maria, & omnia quæ in eis ſunt.

15 *Qui quidem primis ætatibus permittebat omnes Gentes ſuis ipſarum vijs incedere.

16 *Quamuis non permiſerit ſeipſum carere teſtimonio, quum benefaceret eis è cælo, demitterétque pluuiam, darétque incrementum fructibus in tempore ſuo, & impleret alimento, & iucunditate corda earum.

17 *Quúmque hæc dicerent, vix compeſcuerunt plebem, ne quis eis ſacrificaret.

18 *Illuc autem aduenerunt Iihoudæi ex Iconio, & Antiochia, qui concitarunt in eos plebem, & lapidarunt Paulum, ac protruſerūt eum extra ciuitatem, propterea quòd putarent eum mortuum eſſe.

19 *Sed congregati ſunt ad eum diſcipuli, & ſurgens ingreſſus eſt vrbem.

Feria II. hebdomadis IIII. Ieiunij.

Poſtridie verò exijt illinc cum Barnabba; venerúntque Derben ciuitatem.

20 *Quúmque euangelizaſſent filiis illius ciuitatis [ciuibus] & docuiſſent multos, ipſi redeuntes venerunt Lyſtram vrbem, & Iconium, & Antiochiam:

21 *Confirmantes animos diſcipulorum, & efflagitantes ab eis, vt perſeuerarent in fide, & dicentes eis, per oppreſſiones quamplurimas oportere ingredi regnum Dei.

22 *Porrò conſtituerunt ſibi per omnem Eccleſiam Presbyteros, quum ieiunarent cum eis, ac precarentur & commendarent eos Domino noſtro in quem crediderant.

23 *Quúmque perluſtraſſent regionem Piſidiæ, venerunt in Pamphyliam.

24 *Et quum locuti eſſent in Perga vrbe ſermonem Domini, deſcenderunt Attaliam.

---

13 בַּרְנַבָּא דֵּין וּפָוּלוֹס כַּד שְׁמַעוּ סַדְּקוּ [y] נַחְתַּיְהוֹן [z] וְשַׁוַּרוּ וְנַפְּקוּ לְהוֹן לְוָת [a] אַכְלוֹס ׃ 14 [b] וְקָעֵין הֲווּ וְאָמְרִין
גַּבְרָא מָנָא עָבְדִין אַנְתּוּן אַף חֲנַן בְּנַינָשָׁא חֲנַן חָשׁוּשֵׁא [c] אַכְוָתְכוֹן [d] דַּמְסַבְּרִינַן לְכוֹן דְּמֵן הָלֵין בַּטָּלָתָא [e] תֶּתְפְּנוּן לְוָת חַיָּא
דְּהוּ עֲבַד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְיַמְמֵא וְכֹל דְּאִית בְּהוֹן ׃ 15 הוּ דִּבְדָרָא קַדְמָיָא שְׁבַק הֲוָא אֶנּוּן לְכֻלְּהוֹן עַמְמֵא [f] דְּנֵאזְלוּן
בְּאוֹרְחָתָא דְּנַפְשְׁהוֹן ׃ 16 כַּד לָא שְׁבַק נַפְשֵׁהּ דְּלָא סָהֲדוּ כַּד עָבֵד הֲוָא לְהוֹן [g] טָבָתָא מֵן שְׁמַיָּא [h] וּמַחֵת הֲוָא מִטְרָא וּמַרְבֵּא
פֵּאָרָא בְּזַבְנַיְהוֹן וּמַלֵּא הֲוָא [i] תּוּרְסָיָא וּבַסִּימוּתָא לְבָוָתְהוֹן ׃ 17 וְכַד הָלֵין אָמְרִין הֲווּ מֵן מַחְסֵן [k] כַּלּוּ לְעַמָּא דְּאֱנָשׁ
[l] 18 אֶתוּ דֵּין לְתַמָּן יְהוּדָיֵא מֵן אִיקָנוֹן וּמֵן אַנְטִיוֹכִיָא וְשַׁגְּשׁוּ עֲלַיְהוֹן לְעַמָּא וּרְגַמוּהִי לְפָוּלוֹס [m] וְגַרוּהִי
לְבַר מֵן מְדִינְתָּא מְטֻל דְּסָבְרִין הֲווּ דְּמִית לֵהּ ׃ 19 וְכַנְּשׁוּ עֲלוֹהִי תַּלְמִידֵא וְקָם וְעַל לִמְדִינְתָּא

[y] לבושיו [z] שָׁוַר מן לשון [a] עם
[b] קְעָא פיר׳ במוסם
[d] סַבַּר בשר [e] פְּנָא
[f] אֲזַל [g] טוב
[h] נְחַת מוריד [i] תַּרְסִי ופיר׳ מאכל
[k] כְּלָא [l] אֲתָא
[m] גְּרָא השליך

*Quod vbi audierunt Apostoli Bar- 13
nabas & Paulus, conscissis tunicis suis
exilierunt in turbas clamantes: C

*Et dicentes, Viri, quid hæc facitis? 14
& nos mortales sumus, similes vobis ho
mines, annunciantes vobis ab his vanis
conuerti ad Deum viuum, qui fecit cæ-
lum & terram, & mare, & omnia quæ in
eis sunt.

*Qui in præteritis generationibus 15
dimisit omnes gentes ingredi vias suas.

*Et quidem non sine testimonio se- 16
metipsum reliquit, benefaciens de cælo,
dans pluuias, & tempora fructifera, im-
plens cibo & lætitia corda nostra.

*Et hæc dicentes, vix sedauerunt tur- 17
bas, ne sibi immolarent.

*Superuenerunt autem quidam ab 18
Antiochia & Iconio Iudæi: & persuasis
turbis lapidantésque Paulum, traxerunt
extra ciuitatem, æstimantes eum mor-
tuum esse.

*Circundantibus autem eum disci- 19
pulis, surgens intrauit ciuitatem, & po-
stera die profectus est cum Barnaba in D
Derben.

*CVMQVE euangelizassent ciuitati 20
illi, & docuissent multos, reuersi sunt Ly-
stram & Iconium, & Antiochiam:

*Confirmātes animas discipulorum, 21
exhortantésque vt permanerent in fide,
& quoniam per multas tribulationes
oportet nos intrare in regnum Dei.

*Et cùm constituissent illis per sin- 22
gulas ecclesias presbyteros, & orassent
cum ieiunationibus, commendauerunt
eos Domino in quem crediderunt.

*Transeuntésque Pisidiam, venerunt 23
in Pamphyliam.

*Et loquentes verbum Domini in 24
Pergen, descenderunt in †Attaliam.

13 *ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνάβας καὶ παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες·

14 *καὶ λέγοντες, ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

15 *ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

16 *καί τοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.

17 *καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

18 *διατριβόντων δὲ αὐτῶν καὶ διδασκόντων ἐπῆλθον ἀπὸ ἀντιοχείας καὶ ἰκονίου ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι.

19 *κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς δέρβην.

20 *Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λύστραν καὶ ἰκόνιον καὶ ἀντιόχειαν·

21 *ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

22 *χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ᾽ ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.

23 *καὶ διελθόντες τὴν πισιδίαν ἦλθον εἰς παμφυλίαν.

24 *καὶ λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς ἀττάλειαν.

דַּתְרֵין דְּשַׁבְּתָא דַאַרְבְּעָא דְּצוֹמָא לט
וְלְיַוְמָא אַחְרָנָא נְפַק לֵהּ מְדַתְמָן עַם בַּרְנַבָּא ᵃוְאֶתוֹ לְדַרְבָּא מְדִינְתָּא׃ 20 וְכַד מְסַבְּרִין הֲווּ לַבְנַי מְדִינְתָּא הָי ᵇהָלֵין
הֲווּ לְסַגִּיאֵא וַהֲפַכוּ אֶתוֹ לְהוֹן לְלוּסְטְרָא מְדִינְתָּא וְלְאִיקוֹנִיוֹן וְלַאנְטִיָּכִיַא׃ 21 כַּד ᶜמְשַׁרְּרִין הֲווּ נַפְשָׁתְהוֹן דְּתַלְמִידָא
ᵈוּבָעֵין הֲווּ מִנְּהוֹן ᵉדַּנְקוּון ᶠבְּהַימָנוּתָא וָאָמְרִין הֲווּ לְהוֹן ᵍדַּבְאוּלְצָנָא סַגִּיאָא ʰוְלָא ⁱלְמֵעַל לְמַלְכוּתֵהּ דַּאלָהָא׃
22 ᵏוְאַקִּימוּ לְהוֹן בְּכֻל ˡעִדְתָּא קַשִּׁישֵׁא כַּד ᵐצָיְמִין הֲווּ עַמְּהוֹן ⁿוּמְצַלֵּין ᵒוּמַגְעֲלִין הֲווּ לְהוֹן לְמָרַן הוּ ᵖדְּהַימְנוּ בֵּהּ׃
23 וְכַד ᑫאֶתְכְּרְכוּ בְּאַתְרָא דְּפִיסִידִיַא ʳאֶתוֹ לְהוֹן לְפַמְפּוּלִיַא׃ 24 וְכַד מַלְּלוּ בְּפֶרְגָא מְדִינְתָּא ˢמֶלְּתָא
דְּמָרְיָא נְחֵת לְהוֹן לְאִיטַלְיַא׃

ᵃ אֶתָא ᵇ תַּלְמֵד כמו למד
ᶜ שַׁרַר ᵈ בְּעָא ᵉ קַוָּא
ᶠ הַימֵן ᵍ אֲרַץ ʰ צריך
ⁱ עֲלַל ᵏ קוּם ˡ העדה
ᵐ צוּם ⁿ צְלָא פלל
ᵒ גְּעַל הפקיד ᵖ הַימֵן
ᑫ כְּרַךְ תור
ʳ אֶתָא ˢ מַלֵּל

25 ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܘܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ.
ܡܛܠ ܕܡܢ ܬܡܢ ܡܓܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܛܝܒܘܬܗ
26 ܕܡܪܝܐ. ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܫܠܡܘ. ܘܟܕ ܟܢܫܘ ܟܠܗ
ܥܕܬܐ. ܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ
ܥܡܗܘܢ. ܘܕܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܠܥܡܡܐ.
27 ܘܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ ܬܡܢ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܐ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܝܗ ܀

1 ܢܚܬܘ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܝܗܘܕ. ܘܡܠܦܝܢ
ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܠܐܚܐ. ܕܐܢܗܘ ܕܠܐ ܓܙܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܥܝܕܐ
2 ܕܢܡܘܣܐ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܚܐ. ܘܗܘܐ
ܫܓܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܘܒܥܬܐ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܒܪܢܒܐ
ܥܡܗܘܢ. ܘܗܘܬ ܕܢܣܩܘܢ ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ
ܘܐܚܪܢܐ ܥܡܗܘܢ. ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ
3 ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܡܛܠ ܗܕܐ ܒܥܬܐ. ܘܠܘܝܬ ܫܕܪܬ
ܐܢܘܢ ܥܕܬܐ. ܘܪܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܠܗ ܦܘܢܝܩܐ. ܘܐܦ ܒܝܬ
ܫܡܪܝܐ. ܟܕ ܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܦܘܢܝܐ ܕܥܡܡܐ.
ܘܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܐ ܀

܀ ܕܨܦܪܐ ܕܚܡܫܒܐ ܕܐܪܙܐ ܀ ܗ ܀

4 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܐܬܩܒܠܘ ܡܢ ܥܕܬܐ
ܘܡܢ ܫܠܝܚܐ ܘܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ
5 ܟܠܡܐ ܕܥܒܕ ܥܡܗܘܢ ܐܠܗܐ. ܩܡܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪܝܫܐ
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܡܓܙܪ ܐܢܘܢ.
ܘܠܡܦܩܕܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ.
6 ܐܬܟܢܫܘ ܕܝܢ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܥܠ
7 ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܟܕ ܗܘܬ ܒܥܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܩܡ
ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ. ܡܢ ܦܘܡܝ ܓܒܐ
ܐܠܗܐ ܕܢܫܡܥܘܢ ܥܡܡܐ. ܡܠܬܐ ܕܣܒܪܬܐ.
8 ܘܢܗܝܡܢܘܢ. ܘܐܠܗܐ ܕܝܕܥ ܕܠܒܐ ܐܣܗܕ
ܥܠܝܗܘܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܟ
9 ܕܠܢ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܪܫ ܒܝܢܝܢ ܘܠܗܘܢ. ܡܛܠ
ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܟܝ ܠܒܘܬܗܘܢ.

25 * *Et ab hinc pergentes per mare venerunt Antiochiam, quoniam inde commendati fuerant gratiæ Domini ad opus illud quod peregerunt.*

26 * *Quum autem conuenisset tota Ecclesia, narrauerunt quæcunque egisset Deus cum ipsis, eúmque reserasse fores fidei Gentibus.*

27 * *Et multum temporis illic egerunt apud discipulos.*

CAP. XV.

1 *DEscenderant autem quidam à Jihoudea, & docebant fratres, Nisi circuncidemini ritu legis, non potestis seruari.*

2 * *Proinde ortus est tumultus plurimus & disceptatio Paulo & Barnabbæ cum eis; factúmque est vt ascenderint Paulus & Barnabba, & alij cum eis ad Apostolos & Presbyteros, qui erant in Ourischlem, propter hanc quæstionem.*

3 * *Itaq; deducens dimisit eos Ecclesia: & obiuerunt totam Phœniciam, atque adeò per Scamaritanos, renuntiantes de conuersione Gentium, & affecerunt gaudio magno omnes fratres.*

Matutinis feria v. Secretorum.

4 * *Quum autē peruenissent ad Ourischlem, excepti sunt ab Ecclesia, & ab Apostolis, & Presbiteris & renuntiarunt quæcunque egerat secum Deus.*

5 * *Sed* inquiunt *surrexerunt homines illi ex doctrina Perischæorum, qui crediderant: dicunt autem, oportebat vos circuncidere eos, & præcipere vt obseruent Legem Mouschæ.*

6 * *Congregati sunt itaque Apostoli & Presbyteri, vt prouiderent huic sermoni* [negotio.]

7 * *Multáque habita disceptatione, surrexit Schemeoun & dixit eis, Viri fratres, vos scitis à primis diebus per os meum, meum, quam, elegisse Deum vt audirent Gentes sermonem Euangelij, & crederent.*

8 * *Et Deus qui nouit corda, suffragatus est eis, deditque eis Spiritum Sanctitatis sicut & nobis.*

9 * *Nihilque discreuit inter nos, & eos, quippe qui purgauerit fide corda eorum.*

25 ומן תמן רדו בימא ואתו להון לאנטיוכיא מטל דמן תמן מגעלין הוו לטיבותה דמריא לעבדא הו דשלמו ׃
26 וכד כנשו כלה עדתא משתעין הוו כל מדם דעבד אלהא עמהון ודפתח תרעא דהימנותא לעממא ׃
27 וזבנא סגיאא הוו תמן לות תלמידא ׃

קפלאון יה

1 נחתו הוין אנשא מן יהוד ומלפין הוו להון לאחא דאנהו דלא גזרין אנתון בעידא דנמוסא לא משכחין אנתון
למחיא ׃ 2 והוא שגושיא סגיאא ובעתא לפולוס ולברנבא עמהון והות דנסקון פולוס וברנבא ואחרנא עמהון
לשליחא וקשישא דבאורשלם מטל הדא בעתא ׃ 3 ולוית שדרת אנון עדתא ורדין הוו בכלה פוניקא ואף
בית שמריא כד משתעין הוו על פוניא דעממא ועבדין הוו חדותא רבתא לכלהון אחא ׃

[t] רדא [u] טוב
[x] שעא סיפר [y] הימן
[z] זבנא זמן [a] נחת
[b] אלף [c] עד או ועד
[d] חיא [e] בעא [f] נסק
[g] לוא [h] קהל [i] רדא
[k] שעא מספרים
[l] פנא תשובה [m] חדא

Et inde nauigauerunt Antiochiam, 25
vnde erant traditi gratiæ Dei in opus
quod compleuerunt.
Cùm autem venissent, & congregas- 26
sent ecclesiam, retulerunt quãta fecisset
Deus cum illis, & quia aperuisset Genti-
bus ostium fidei.
Morati sunt autẽ tempus non mo- 27
dicum cum discipulis.

CAP. XV.

Et quidam descẽdẽtes de Iudæa, do- 1
cebant fratres: Quia nisi circuncida- A
mini secundum morem Moysi, non po-
testis saluari.
Facta ergo seditione non minima 2
Paulo & Barnabæ aduersus illos, statue-
runt vt ascenderent Paulus & Barnabas,
& quidam alij ex illis ad Apostolos &
presbyteros in Ierusalem, super hac quę-
stione.
Illi ergo deducti ab ecclesia pertran- 3
sibant Phœnicen & Samariam, narran-
tes conuersionem Gentium: & faciebãt
gaudium magnum omnibus fratribus.

Cùm autem venissent Ierosolymam, 4
suscepti sunt ab ecclesia & ab Apostolis
& senioribus, annuntiantes quãta Deus
fecisset cum illis.
Surrexerunt autem quidam de hæ- 5
resi Pharisæorum qui crediderunt, dicen-
tes, Quia oportet circuncidi eos, præci-
pere quoque seruare legem Moysi.
Conueneruntque Apostoli & senio- 6
res videre de verbo hoc.
Cùm autem magna conquisitio fie- 7
ret, surgẽs Petrus dixit ad eos, Viri fratres,
vos scitis quoniam ab antiquis diebus
Deus in nobis elegit, per os meum au-
dire Gentes verbum Euangelij, & cre-
dere.
Et qui nouit corda Deus, testimo- 8
nium perhibuit, dans illis Spiritum san-
ctum sicut & nobis.
Et nihil discreuit inter nos & illos, 9
fide purificans corda eorum.

25 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παρα-
δεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
26 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν,
ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε
τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.
27 διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μα-
θηταῖς.

ιε.

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς
ἀδελφοὺς, ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει μωϋσέως, οὐ δύ-
νασθε σωθῆναι.
2 γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ
παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν
παῦλον καὶ βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς
ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζη-
τήματος τούτου.
3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρ-
χοντο τὴν φοινίκην καὶ σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπι-
στροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι
τοῖς ἀδελφοῖς.

4 Παραγενόμενοι δὲ εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπεδέχθησαν
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
ρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.
5 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν φαρι-
σαίων, πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς,
παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωϋσέως.
6 συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν
περὶ τοῦ λόγου τούτου.
7 πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς πέτρος εἶπε
πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμε-
ρῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.
8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐ-
τοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν,
9 καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει
καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

דצפרא דחמשא [a] דארזא מ
4 וכד [b] אתו לאורשלם אתקבלו מן עדתא ומן שליחא ומן קשישא [c] ואשתעיו להון כל מא דעבד עמהון אלהא:
5 [d] קמו דין אנשא אילין [e] דהימנו הוו מן [f] יולפנא דפרישא ואמרין דולא הוא לכון [g] למגזר אנון ולמפקדין אנון
[h] ונטרון נמוסא דמושא: 6 אתכנשו דין שליחא וקשישא [i] דנחזון על [k] מלתא הדא: 7 וכד הות בעתא סגיאתא
קם שמעון ואמר להון גברא אחין אנתון ידעין אנתון דמן יומתא קדמיא מן פומי דילי גבא אלהא דנשמעון עממא
[m] מלתא [n] דסברתא [o] ונהימנון: 8 ואלהא דידע [p] דבלבותא אסהד עליהון ויהב להון רוחא דקודשא איך דלן
9 ומדם לא פרש בינין ולהון מטל דדכי בהימנותא לבותהון:

[a] רזא סוד
[b] אתא [c] שעא
[d] קום [e] הימן [f] אלף
[g] גזר מהל [h] נטר נאר
[i] חזא
[k] מלל
[l] בעא [m] מלל [n] בשורה
[o] הימן [p] לב

10 * ܘܗܫܐ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܝܟ
ܕܬܣܝܡܘܢ ܢܝܪܐ ܥܠ ܨܘܪܝܗܘܢ ܕܬܠܡܝܕܐ. ܗܢܐ
11 ܕܐܦ ܠܐ ܐܒܗܝܢ ܐܦ ܠܐ ܚܢܢ ܐܫܟܚܢ ܠܡܫܩܠܗ. * ܐܠܐ
ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܡܗܝܡܢܝܢܢ
12 ܕܢܚܐ ܐܟܘܬܗܘܢ. * ܘܫܬܩܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ. ܘܫܡܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܕܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ
ܥܠ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܐܬܘܬܐ
ܘܓܒܪܘܬܐ ܒܥܡܡܐ ✣ ✣ ✣

ܝܘܡ ܬܠܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ ✣ ܡܐ ✣

13 * ܘܒܬܪ ܕܫܬܩܘ. ܩܡ ܝܥܩܘܒ ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ
14 ܫܡܥܘܢܝ. * ܫܡܥܘܢ ܐܫܬܥܝ ܠܟܘܢ ܐܝܟܢܐ
ܫܪܝ ܐܠܗܐ ܠܡܓܒܐ ܡܢ ܥܡܡܐ ܥܡܐ ܠܫܡܗ.
15 * ܘܠܗܕܐ ܫܠܡܝܢ ܡܠܝܗܘܢ ܕܢܒܝܐ. ܐܝܟ ܡܐ
16 ܕܟܬܝܒ. * ܕܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܗܦܘܟ ܘܐܩܝܡ
ܡܫܟܢܗ ܕܕܘܝܕ ܗܘ ܕܢܦܠ. ܘܐܒܢܐ ܡܕܡ ܕܢܦܠ
17 ܡܢܗ. ܘܐܩܝܡܝܘܗܝ. * ܐܝܟ ܕܢܒܥܘܢ ܫܪܟܗܘܢ
ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܬܩܪܝ
ܫܡܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܥܒܕ ܗܠܝܢ
18 ܟܠܗܝܢ. * ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡ ܥܒܕܘܗܝ
19 ܕܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ
ܥܡܨܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܥܡܡܐ ܡܬܦܢܝܢ ܠܘܬ
20 ܐܠܗܐ. * ܐܠܐ ܢܫܠܚ ܠܘܬܗܘܢ. ܕܢܗܘܘܢ ܦܪܝܫܝܢ ܡܢ
ܛܢܦܘܬܐ ܕܕܒܚܐ. ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܘܡܢ ܚܢܝܩܐ.
21 ܘܡܢ ܕܡܐ. * ܡܛܠ ܕܡܘܫܐ ܡܢ ܕܪܐ ܩܕܡܝܐ. ܒܟܠ
ܡܕܝܢܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܟܪܘܙܐ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܕܒܟܠ
22 ܫܒܐ ܩܪܝܢ ܠܗ. * ܗܝܕܝܢ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ ܥܡ
ܟܠܗ ܥܕܬܐ. ܓܒܘ ܓܒܪܐ ܡܢܗܘܢ ܘܫܕܪܘ
ܠܐܢܛܝܘܟܝ ܥܡ ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ. ܠܝܗܘܕܐ
ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܫܒܐ. ܘܠܫܝܠܐ. ܓܒܪܐ ܕܪܫܐ ܗܘܘ
ܒܗܘܢ ܒܐܚܐ ✣

ܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ ✣ ܡܒ ✣

23 * ܘܟܬܒܘ ܐܓܪܬܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܗܟܢܐ. ܫܠܝܚܐ
ܘܩܫܝܫܐ ܘܐܚܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܐܢܛܝܘܟܝ
ܘܒܣܘܪܝܐ ܘܒܩܝܠܝܩܝܐ. ܐܚܐ ܕܡܢ ܥܡܡܐ ܫܠܡ.

10 * *Nunc ergo quid tentatis Deum, vt imponatis iugum ceruici discipulorum, quod nec patres nostri, nec nos potuimus perferre?*
11 * *Sed per gratiam Domini nostri Jeschua Meschicho credimus nos seruatum iri perinde vt eos.*
12 * *Tacuit autem tota turba, & audiebant Paulum & Barnabba referentes quanta edidisset Deus per manus ipsorum signa & virtutes inter Gentes.*

Feria III. hebdom. IIII. Ieiunij.

13 * *Vbi autem conticuissent, surrexit Jaakoub, & ait, Viri fratres, audite me.*
14 * *Schemeoun retulit nobis quomodo cœperit Deus eligere ex Gentibus populum nomini suo.*
15 * *Et huic rei consonant verba prophetarum, prout scriptum est:*
16 * *Post hæc reuertar, & erigam tabernaculum Dauid quod cecidit; & ædificabo quod collapsum est ex eo, atque illud restaurabo.*
17 * *Adeò vt requirant cæteri homines Dominum, & omnes Gentes super quas inuocatum est nomen meum: dicit Dominus qui facit hæc omnia.*
18 * *Nota sunt ab æuo opera Dei.*
19 * *Quamobrem ego dico eos non esse contundendos qui ex Gentibus conuertuntur ad Deum.*
20 * *Sed mittemus ad eos, vt abstineant à pollutione sacrificij, & à scortatione, & strangulato, & sanguine.*
21 * *Mousche enim ab ætatibus antiquis in omni ciuitate habet præcones in synagogis, qui per singula Sabbatha legant eum.*
22 * *Tunc Apostoli & Presbyteri cum tota Ecclesia elegerunt viros ex se, quos miserunt Antiochiam vnà cum Paulo & Barnabba, nempe Ihoudo qui vocatur Bar-Schabbo, & Schilo viros qui primarij erant inter fratres.*

Medio Ieiunio.

23 * *Porrò scripserunt epistolam per manus eorum* [quam deferrent] *hoc modo: Apostoli & presbyteri, & fratres, ijs qui sunt Antiochia, & in Syria, & Cilicia fratres ex Gentibus, pacem.* [Salutem].

10 וְהָשָׁא אַנְתּוּן מָנָא q מְנַסֵּין אַנְתּוּן לַאלָהָא אַיְךְ r דַּתְסִימוּן s נִירָא עַל צַוְרֵיהוֹן דְּתַלְמִידֵא אַינָא דְּאַף לָא אֲבָהָתַן אַף לָא חְנַן אֶשְׁכַּחַן t לְמִטְעַן v:
11 אֶלָּא בְּטַיבוּתֵהּ דְּמָרַן יֵשׁוּע מְשִׁיחָא מְהַימְנִינַן x דְּנִחְא y אַכְוָתְהוֹן:
12 וַשְׁתֶּקוּ כֻּלֵּהּ כְּנִשְׁתָּא וְשָׁמְעִין הֲווֹ לְפוּלוֹס וַלְבַרְנַבָּא z דְּמֶשְׁתַּעְיִן הֲווֹ עַל מָא דַעֲבַד אֱלָהָא a בְּאִידַיהוֹן b אָתְוָתָא וַגְבַרְוָתָא בְּעַמְמֵא:

יום תְּלָתָא דְשַׁבְּתָא דְאַרְבְּעָא c דְצוֹמָא מא

13 וּבָתַר דַשְׁתֶּקוּ קָם יַעֲקוֹב וַאֲמַר גַּבְרֵא אַחַין d שׁוּמְעוּנִי:
14 שֶׁמְעוֹן e אֶשְׁתַּעִי לְכוֹן אַיכַנָא שָׁרִי אֱלָהָא f לְמֶגְבָּא מֶן עַמְמָא עַמָּא לַשְׁמֵהּ:
15 וַלְהָדָא g שָׁלְמָן h מֶלַיהוֹן דַנְבִיֵא אַיךְ מָא דַכְתִיב:
16 דְמֶן בָּתַר הָלֵין i אֶהְפּוֹךְ k וַאקִים מַשְׁכְּנֵהּ דְדָוִיד אַינָא דַנְפַל l וַאבְנֵא מֶדֶם דַנְפַל מֶנֵּהּ m וַאקִימִיוּהִי:
17 אַיךְ n דְּנֶבְעוֹן שַׁרְכְּהוֹן דַבְנַינָשָׁא לְמָרְיָא

q נְסָא r סוּם s פר׳עול
t שְׁכַח יכל v טְעַן נשא
x חַיָא y כמוהם
z שַׁעָא סיפר a יַד b אותות
c צוּם d שְׁמַע e שַׁעָא
f גְּבָא g שְׁלַם הסכים
h מַלֵּל i חָפַךְ k קוּם
l בְּנָא m קוּם n בְּעָא

10 Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere iugum super ceruices discipulorum, quod neque patres nostri neque nos portare potuimus?

11 Sed per gratiam Domini Iesu Christi credimus saluari, quemadmodum & C illi.

12 Tacuit autem omnis multitudo: & audiebant Barnabam & Paulum narrantes quanta Deus fecisset signa & prodigia in Gentibus per eos.

13 Et postquam tacuerunt, respondit Iacobus, dicens, Viri fratres, audite me.

14 Simon narrauit quemadmodũ primum Deus visitauit sumere ex Gentibus populum nomini suo.

15 Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est:

16 Post hæc reuertar, & reædificabo tabernaculum Dauid, quod decidit, & diruta eius reædificabo, & erigam illud:

17 Vt requirant cæteri hominum Dominum, & omnes gentes super quas in- D uocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc.

18 Notum à seculo est Domino opus suum.

19 Propter quod ego iudico, nõ inquietari eos qui ex Gentibus conuertuntur ad Deum.

20 Sed scribere ad eos vt abstineant se à contaminationibus simulachrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine.

21 Moyses enim à temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus qui eũ prædicent in synagogis, vbi per omne sabbathum legitur.

22 Tũc placuit Apostolis & senioribus cum omni ecclesia, eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Iudam, qui cognominabatur Barsabas, & Silam viros primos in fratribus:

23 Scribentes per manus eorũ †. Apostoli & seniores, fratres, his qui sunt Antiochiæ & Syriæ & Ciliciæ fratribus ex Gentibus, salutem.

10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ᾽ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.

12 ἐσίγησε δὲ τὸ πλῆθος ἅπαν, καὶ ἤκουον βαρνάβα καὶ παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι᾽ αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη ἰάκωβος λέγων, ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου.

14 συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·

15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,

17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ᾽ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽ αὐτοὺς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν πάντα ταῦτα.

18 γνωστὰ ἀπ᾽ αἰῶνός ἐστι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν·

20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος·

21 μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς ἀντιόχειαν σὺν τῷ παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον βαρσαβᾶν, καὶ σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς·

23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν ἀντιόχειαν καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.

וְכֻלְּהוֹן עַמְמֵא אִילֵין °דְּאֶתְקְרִי שְׁמִי עֲלַיהוֹן אֵמַר מָרְיָא דַּעֲבַד הָלֵין כֻּלְּהֵין׃ 18 יִדִיעִין אֱנוּן מֵן עָלַם עֲבָדוֹהִי דַאלָהָא
19 מֶטֻל הָדָא אֵנָא אָמַר אֶנָא דְּלָא נֶהֱוּוֹן שָׁחְקִין לְאִילֵין דְּמֵן עַמְמֵא ᵖמֶתְפְּנֵין לְוָת אֱלָהָא׃ 20 אֶלָּא ᵠנֶשְׁתְּלַח לְהוֹן
דְּנֶהֱווֹן פְּרִיקִין מֵן ʳטַמְאוּתָא דִּדְבִיחָא וּמֵן ˢזָנְיוּתָא וּמֵן דַּחֲנִיקָא וּמֵן דְּמָא׃ 21 מוּשֵׁא גֵּיר מֵן דָּרֵא קַדְמָיֵא
מְדִינָא אִית הֲוָא לֵהּ כָּרוֹזָא בַּכְנוּשָׁתָא דִּבְכֻל ᵗשַׁבִּין ᵘקָרֵין לֵהּ׃ 22 הָידֵין שְׁלִיחֵא וְקַשִּׁישֵׁא עַם כֻּלָּהּ עִדְתָּא ˣגְבוֹ גַבְרֵא
מֶנְהוֹן וְשַׁדַּרוּ לַאנְטִיּוֹכִי עַם פָּולוֹס וּבַרְנַבָּא לִיהוּדָא דְּמֶתְקְרֵא בַּרְשַׁבָּא וַלְשִׁילָא גַּבְרֵא דְּרִישֵׁא הֲווֹ בְּהוֹן בְּאַחֵא׃
23 וַכְתַבוּ אֶגַּרְתָּא ᵃבְּאִידַיהוֹן הָכַנָא שְׁלִיחֵא וְקַשִּׁישֵׁא
דְּפֶלְגֵה דְּצוֹמָא מב
וְאַחֵא לְאִילֵין דְּאִית בְּאַנְטִיּוֹכִי וּבְסוּרִיַא וּבְקִילִיקִיַא אַחֵא דְּמֵן עַמְמֵא שְׁלָם׃

° קְרָא
ᵖ פְּנָא ᵠ שְׁלַח
ʳ טְמָא ˢ זְנָא
ᵗ שַׁבַּת
ᵘ קְרָא ˣ גְּבָא
ᵃ יַד

24 ܫܡܥܢ ܠܢ ܕܐܢܫܝܢ ܡܢܢ ܢܦܩܘ ܘܕܠܚܘܟܘܢ
ܒܡܠܐ. ܘܐܗܦܟܘ ܢܦܫܬܟܘܢ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܬܗܘܘܢ
ܓܙܝܪܝܢ ܘܢܛܪܝܢ ܢܡܘܣܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܚܢܢ ܠܐ ܦܩܕܢ
25 ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܚܫܒܢ ܟܠܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ.
ܘܓܒܝܢ ܓܒܪܐ ܘܫܕܪܢ ܠܘܬܟܘܢ. ܥܡ ܦܘܠܘܣ
26 ܘܒܪܢܒܐ ܚܒܝܒܝܢ. ܐܢܫܐ ܕܐܫܠܡܘ ܢܦܫܬܗܘܢ
27 ܚܠܦ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܫܕܪܢ
ܥܡܗܘܢ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܫܝܠܐ. ܕܗܢܘܢ ܒܡܠܬܐ
28 ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ. ܗܘܐ ܓܝܪ ܨܒܝܢܐ
ܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܦ ܠܢ. ܕܠܐ ܢܬܬܣܝܡ ܥܠܝܟܘܢ
ܝܘܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܠܨܢ.
29 ܕܬܬܪܚܩܘܢ ܡܢ ܕܕܒܝܚܐ ܘܡܢ ܕܡܐ. ܘܡܢ
ܚܢܝܩܐ. ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܘܟܕ ܬܛܪܘܢ ܢܦܫܟܘܢ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܫܦܝܪ ܬܗܘܘܢ. ܗܘܘ ܫܪܝܪܝܢ ܒܡܪܢ ܀
30 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܫܬܠܚܘ. ܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ.
31 ܘܟܢܫܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܝܗܒܘ ܐܓܪܬܐ. ܘܟܕ ܩܪܘ
32 ܚܕܝܘ ܘܐܬܒܝܐܘ. ܘܒܡܠܬܐ ܥܬܝܪܬܐ ܚܝܠܘ ܠܐܚܐ.
ܘܩܝܡܘ ܐܢܘܢ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܫܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ
33 ܗܢܘܢ ܢܒܝܐ ܗܘܘ. ܘܟܕ ܗܘܘ ܬܡܢ ܙܒܢܐ.
ܫܪܘ ܐܢܘܢ ܐܚܐ ܒܫܠܡܐ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ ܀

ܒܚܡܫܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ ܀ ܬܘܒ ܀
35 ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܘܒܪܢܒܐ ܦܫܘ ܗܘܘ ܒܐܢܛܝܘܟܝ.
ܘܡܠܦܝܢ ܗܘܘ ܘܡܣܒܪܝܢ ܥܡ ܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ
36 ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܐܡܪ ܦܘܠܘܣ
ܠܒܪܢܒܐ. ܢܗܦܘܟ ܘܢܣܥܘܪ ܠܐܚܐ ܕܒܟܠ ܡܕܝܢܐ
ܕܟܪܙܢ ܒܗ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܢܚܙܐ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ.
37 ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܒܪ ܠܝܘܚܢܢ ܗܘ
38 ܕܐܬܟܢܝ ܡܪܩܘܣ. ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ
ܕܢܕܒܪܗ ܥܡܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܒܩ ܗܘܐ ܐܢܘܢ ܟܕ
39 ܗܘܘ ܒܦܡܦܘܠܝܐ. ܘܠܐ ܐܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܚܪܝܢܐ ܦܪܫܘ ܚܕ ܡܢ ܚܕ. ܘܒܪܢܒܐ ܕܒܪ ܠܡܪܩܘܣ
ܘܪܕܘ ܒܝܡܐ ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ ܠܩܘܦܪܘܣ.

24 * *Auditione accepimus quosdam è nobis
exisse, vobísque incussisse terrorem sermoni-
bus, ac labefactasse animas vestras, quum di-
cerent vos esse circuncidendos, Legémque ob-
seruaturos, quibus nos hoc nō præceperamus.*
25 * *Quapropter cogitauimus omnes congre-
gati ac delegimus viros, ad vósque misi-
mus cum Paulo, & Barnabba charissimis
nostris:*
26 * *Hominibus, qui exposuerunt animas suas
pro nomine Domini nostri Jeschua Mesi-
27 cho.* * *Itaque misimus cum eis Jihoudo &
Schilo, vt ipsi verbis hæc vobis renuntient.*
28 * *Placuit enim Spiritui Sanctitatis ac etiā
nobis, nequid imponeremus vobis amplius
oneris quàm hæc quæ necessaria sunt.*
29 * *Vt abstineatis ab immolato, & à san-
guine, & suffocato, & scortatione: quúmque
conseruaueritis animas vestras ab his, benè
se habebunt. Estote veraces in Domino nostro.*
30 * *Illi porrò qui missi fuerant, venerunt
Antiochiam, congregarúntque totum popu-
lum, ac reddiderunt Epistolam.*
31 * *Quam quum legissent, gauisi sunt, &
consolationem receperunt.*
32 * *Et sermone diuite roborarunt fratres,
confirmarúntq; domesticos Jihoudo & Schi-
lo, quippe qui & ipsi prophetæ essent.*
33 * *Quúmque illic egissent aliquandiu, dimi-
serunt eos fratres cum pace ad Apostolos.*

Deest versus 34.

Feria v. hebdomadis IIII. Ieiunij.

35 * *Paulus autem & Barnabba commorati
sunt Antiochiæ, docebántque, & euange-
lizabant cum plurimis aliis sermonem Dei.*
36 * *Post aliquot autem dies, dixit Paulus
Barnabbæ: Reuertamur, & inuisamus fra-
tres per vnamquamque ciuitatē in qua præ-
dicauimus sermonem Dei, vt videamus quid
37 agant.* * *Barnabba autem volebat assume-
re Jouchanō illum qui cognominatus est Mar-
38 cus.* * *Paulus verò nolebat assumere cum
secum, quippe qui reliquisset eos quum ipsi
essent Pamphyliæ, nec profectus fuisset cum
39 eis.* * *Propter hanc contentionem diuisi
sunt alter ab altero: & Barnabba assumpsit
Marcum, & per mare perrexerunt, atque
profecti sunt Cyprum.*

24 שמיעלן דאנשין מנן נפקו [b] ודלחכון [c] במלא ואהפכו נפשתכון כד אמרין דתהוון גזירין ונטרין נמוסא אילין דחנן
לא פקדן אנון: 25 מטל הנא אתחשבן כלן כד כנישינן [d] וגבין גברא ושדרן לותכון עם פולוס וברנבא חביבין:
26 אנשא [e] דאשלמו נפשתהון חלף שמה דמרן ישוע משיחא: 27 ושדרן עמהון ליהודא ולשילא דהנון במלתא
נאמרון לכון הנין הלין: 28 הוא גיר [f] צבינא לרוחא דקודשא ואף לן דלא [g] נתתסים עליכון [h] יוקרא יתירא לבר
מן הלין דאלצן: 29 [i] דתתרחקון מן [k] דדביחא ומן דמא ומן חניקא ומן [l] זניותא וכד [m] תטרון נפשכון מן הלין
שפיר תהוון הוו שרירין במרן: 30 הנון דין [n] דאשתלחו [o] אתו להון לאנטיכיא וכנשו כלה עמא ויהבו אגרתא:
31 וכד [p] קרו [q] חדיו [r] ואתביאו: 32 [s] ובמלתא עתירא חילו [t] לאחא [u] וקימו אנון דבית יהודא ושילא מטל דאף הנון

[b] דלח הפחיד [c] מלל
[d] גבא בחר
[e] שלם נתן
[f] צבא [g] סום [h] יקר כבד
[i] רחק [k] דבח זבח [l] זנא
[m] נטר נצר [n] שלח
[o] אתא [p] קרא [q] חדא
[r] נבא נהם [s] מלל [t] קום

24 *Quoniam audiuimus, quia quidam ex nobis exeuntes, turbauerunt vos verbis, euertentes animas veſtras, quibus non mandauimus. E
25 *Placuit nobis collectis in vnum, eligere viros, & mittere ad vos cum chariſſimis noſtris Barnaba & Paulo;
26 *Hominibus qui tradiderunt animas ſuas pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.
27 *Miſimus ergo Iudam & Silam, qui & ipſi vobis verbis referent eadem.
28 *Viſum eſt enim Spiritui ſancto & nobis, nihil vltrà imponere vobis oneris quàm hæc neceſſaria:
29 *Vt abſtineatis vos ab immolatis ſimulachrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione, à quibus cuſtodientes vos, bene agetis. Valete.
30 *Illi ergo dimiſſi deſcenderunt Antiochiam: & cõgregata multitudine tradiderunt Epiſtolam. F
31 *Quam cùm legiſſent, gauiſi ſunt ſuper conſolatione.
32 *Iudas aũt & Silas, & ipſi cùm eſſent prophetæ, verbo plurimo conſolati ſunt fratres, & confirmauerunt.
33 *Facto autem ibi aliquanto tempore, dimiſſi ſunt cum pace à fratribus ad eos qui miſerant illos.
34 *Viſum eſt autem Silæ ibi remanere: Iudas autem ſolus abijt Ieruſalem.

35 *PAVLVS autem & Barnabas demorabantur Antiochiæ, docẽtes, & euangelizantes cum alijs pluribus verbum Domini.
36 *Poſt aliquot autem dies, dixit ad Barnabam Paulus, Reuertẽtes viſitemus fratres per vniuerſas ciuitates, in quibus prædicauimus verbum Domini, quomodo ſe habeant. G
37 *Barnabas autem volebat ſecum aſſumere & Iohannem, qui cognominabatur Marcus.
38 *Paulus autem rogabat eum, vt qui diſceſſiſſet ab eis de Pamphylia, & non veniſſet cũ eis in opus, nõ debere recipi.
39 *Facta eſt autem diſſenſio, ita vt diſcederent abinuicem, & Barnabas quidem aſſumpto Marco nauigaret Cyprum.

24 *ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξελθόντες ἐτάραξαν
ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέ-
γοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλά-
μεθα.
25 *ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις
ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν
βαρνάβα καὶ παύλῳ,
26 *ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.
27 *ἀπεστάλκαμεν οὖν ἰούδαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λό-
γου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.
28 *ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπι-
τίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων·
29 *ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ
καὶ πορνείας, καὶ ὅσα μὴ θέλετε ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ
ποιεῖτε, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξατε· ἔρρωσθε.
30 *οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς ἀντιόχειαν, καὶ συνα-
γαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.
31 *ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.
32 *ἰούδας τε καὶ σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ
λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστή-
ριξαν.
33 *ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ
τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους·
34 *ἔδοξε δὲ τῷ σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

35 *Παῦλος δὲ καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, δι-
δάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν
λόγον τοῦ κυρίου.
36 *μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε παῦλος πρὸς βαρνάβαν,
ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ
πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου,
πῶς ἔχουσι.
37 *βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν ἰωάν-
νην τὸν καλούμενον μάρκον·
38 *παῦλος δὲ ἠξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμ-
φυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμ-
παραλαβεῖν τοῦτον.
39 *ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐ-
τοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν μάρ-
κον ἐκπλεῦσαι εἰς κύπρον.

נְבִיָא הֲוַו׃ 33 וְכַד הֲוַו תַּמָּן זַבְנָא ⁿשְׁרַו אֱנוּן אַחֵא בַּשְׁלָמָא לְוָת שְׁלִיחֵא׃
יום חַמְשָׁא דְשַׁבְּתָא דַּארְבְּעָא דְצוֹמָא מג
35 פַּוְלוֹס דֵּין וּבַרְנַבַּא ᵃקַוִּיו הֲוַו בַּאנְטִיוֹכִי ᵇוּמַלְּפִין הֲווֹ ᶜוַמְסַבְּרִין עַם אַחְרָנֵא סַגִּיאֵא מֶלְּתֵהּ דַּאלָהָא׃
36 וּבָתַר ᵈיַוְמָתָא אֱמַר פַּוְלוֹס לְבַרְנַבַּא ᵉנֶהְפְּנֵא ᶠוְנֶסְעוֹר לַאחֵא דַבְכֻל מְדִינָא ᵍדַכְרֶזן בָּהּ מֶלְּתָא דְמָרַן וְנֶחְזֵא מָנָא
עָבְדִין׃ 37 בַּרְנַבַּא דֵּין צָבֵא הֲוָא דְנֶדְבַּר לְיוּחַנָן הַו ʰדְאֶתְכְּנִי מַרְקוֹס׃ 38 פַּוְלוֹס דֵּין לָא ʰצָבֵא הֲוָא
ᵏדְנֶדְבְּרֵהּ עַמְהוֹן מֶטֻל דַשְׁבַק הֲוָא אֱנוּן כַּד הֲוּוֹ בְּפַמְפּוּלִיָא וְלָא אֱזַל עַמְּהוֹן׃ 39 מֶטֻל הָנָא ˡחְרִינָא פְּרַשׁוּ
חַד וּבַרְנַבַּא דְּבַר לְמַרְקוֹס ᵐוּרְדוּ בְּיַמָּא וַאזַלוּ לְהוֹן לְקוּפְרוֹס׃

ⁿשְׁרָא
ᵃ קְוָא ᵇאֲלֵף ᶜסְבַר בשׂר
ᵈ יוֹם ᵉהְפָא
ᶠ סְעַר פקד ᵍכְּרַז
ʰ מַלֵּל ⁱכְּנָא
ᵏ דְּבַר לקח
ˡ חֶרְא ᵐ רְדָא

[illegible]

40 *Paulus verò delegit sibi Schilou, et exiit quum commendatus esset à fratribus gratiæ Dei.

41 * Obiitque Syriam & Ciliciam, confirmabatque Ecclesias: & peruenit Derben ciuitatem, & Lystram.

Feria VI. hebdomadis IIII. Ieiunij.

CAP. XVI.

1 ERat autem illic discipulus quidam nomine Timotheus, filius Jihoudææ cuiusdam fidelis, cæterùm patre Gentili.

2 * Omnesque discipuli ex Lystris, & Jcon[io] huic dabant testimonium.

3 * Hunc volebat Paulus assumere vt eum duceret secum; & acceptum eum circumcid[it] propter Jihudæos, qui erant in illa regione, nouerant enim omnes patrem eius Gentilem fuisse

4 * Quum autem proficiscerentur per vrbes, prædicabant & docebant eos vt obseruarent placita illa, quæ scriptis mandauerant Apostoli & Presbyteri qui erant in Ourischlem.

5 * Jtaque Ecclesiæ cõfirmabantur fide, multique fiebant numero quotidie.

6 * Porrò peragrarunt Phrygiam & Galatiam regiones, & prohibuit eos Spiritus Sanctitatis, ne loquerentur sermonem Dei in Asia.

7 * Quumque venissent Mysiam regionem, volebant proficisci illinc Bithyniam, sed non permisit eis Spiritus Jeschua.

Sabbatho IIII. Ieiunij.

8 * Quumque exissent ex Mysia, venerunt Troadem regionem.

9 *Et per visum nocte apparuit Paulo quasi vir quidam Macedo stans, & efflagitans ab eo dicens: Veni Macedoniam, & fer mihi opem.

10 * Quum autem visum vidisset Paulus, statim studuimus adire Macedoniam, quasi qui intelligeremus Dominum nostrum vocasse vt euangelizaremus eis.

11 * Pergentes itaque ex Troade direximus iter ad Samothraciam, & illinc postridie venimus Neapolim vrbem.

---

40 פַּלוֹס דֵּין גְּבָא לֵהּ לְשִׁילָא וּנְפַק כַּד מַגְעַל מֵן אַחֵא לְטַיבוּתֵהּ דַּאלָהָא׃ 41 וְרָדֵא הֲוָא בְּסוּרִיַא וְקִלִיקִיָא וּמְקַיֵּם עִדָּתָא וּמְטִי הֲוָא לְדַרְבָּא מְדִינְתָּא וַלְלוּסְטְרַא׃

עֲרוּבְתָּא דַּאַרְבַּע דְּצוֹמָא מר קפלאון יו

1 אִתָּהֲוָא דֵּין תַּמָּן תַּלְמִידָא חַד דַּשְׁמֵהּ טִימָתֵאוֹס בְּרָהּ דִּיהוּדָיתָא חֲדָא מְהַימְנְתָּא וַאבוּהִי אַרָמָיָא׃ 2 וְכֻלְּהוֹן תַּלְמִידֵא דְּמֵן לוּסְטְרָא וּמֵן אִיקָנָן מַסְהֲדִין הֲווֹ עֲלוֹהִי׃ 3 לְהָנָא צְבָא הֲוָא פַּולוֹס דְּנֶדְבְּרִיוֹהִי עַמֵּהּ וּנְסַבֵהּ גְּזַרֵהּ מֶטֻּל יְהוּדָיֵא דְּאִית הֲווֹ בַּאתְרָא יָדְעִין הֲווֹ גֵּיר כֻּלְּהוֹן לַאבוּהִי דַּאַרָמָיָא הֲוָא׃ 4 וְכַד אָזְלִין הֲווֹ בַּמְדִינְתָּא׃ כָּרְזִין הֲווֹ וּמַלְּפִין לְהוֹן דְּנֶהֱוֹון נָטְרִין פּוּקְדָנֵא אִילֵין דַּכְתַבוּ שְׁלִיחֵא וְקַשִּׁישֵׁא דְּבְאוּרְשְׁלֶם׃

[n] גְּעַל מפוקד [o] טוב
[p] קום [q] קהל

[a] הימן [b] גוי
[c] למר [d] סחר [e] גבר
לקח
[f] כרז [g] אלף

40 [c] Paulus verò electo Sila profectus est, traditus gratiæ Dei à fratribus.
41 Perambulabat autem Syriam & Ciliciam, confirmans ecclesias: præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum.

40 παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.
41 διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

CAP. XVI.

ις.

1 PErvenit autem in Derben & Lystram. Et ecce, discipulus quidā erat ibi nomine Timótheus, filius mulieris Iudææ fidelis, patre Gentili. A
2 Huic testimonium bonum reddebant qui in Lystris erant & Iconio fratres.
3 Hunc voluit Paulus secum proficisci: & assumens circuncidit eum propter Iudæos qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes quòd pater eius erat Gentilis.
4 Cùm autem pertransirent ciuitates, tradebant eis custodire dogmata, quæ erant decreta ab Apostolis & senioribus qui erant Ierosolymis.
5 Et Ecclesiæ quidem confirmabantur fide, & abundabant numero quotidie.
6 Transeūtes autem Phrygiam & Galatiæ regionem, vetati sunt à Spiritu sancto loqui verbum † in Asia.
7 Cùm venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: & non permisit eos Spiritus Iesu. B
8 CVM autem pertrāsissent Mysiam, descenderunt Troadem:
9 Et visio per noctem Paulo ostēsa est: Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum, & dicens, Transiens in Macedoniam, adiuua nos.
10 Vt autem visum vidit, statim quæsiuimus proficisci in Macedoniam, certi facti quòd vocasset nos Deus euangelizare eis.
11 Nauigantes autem à Troade, recto cursu venimus Samothraciā, & sequenti die Neapolim.

1 Κατήντησε δὲ εἰς δέρβην καὶ λύστραν, καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι τιμόθεος, υἱὸς γυναικός τινος ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ ἕλληνος,
2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν λύστροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι ἕλλην ὑπῆρχεν.
4 ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν ἱερουσαλήμ.
5 αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.
6 διελθόντες δὲ τὴν φρυγίαν καὶ τὴν γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ·
7 ἐλθόντες κατὰ τὴν μυσίαν, ἐπείραζον κατὰ τὴν βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα.
8 Παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν, κατέβησαν εἰς τρωάδα.
9 καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ παύλῳ· ἀνήρ τις ἦν μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων, διαβὰς εἰς μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν.
10 ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
11 ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς σαμοθράκην· τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς νεάπολιν·

5 ברם עדתא מתקימן הוי בהימנותא וסגין הוי במנינא כליום ׃ 6 הלכו דין בפרוגיא ובגלטיא אתרא
וכלת אנון רוחא דקודשא דלא נמללון מלתא דאלהא באסיא ׃ 7 וכד אתו למוסיא אתרא צבין הוו
מן תמן לביתוניא ולא אפסת להון רוחה דישוע ׃ 8 וכד נפקו מן מוסיא אתו להון לטרואס
דשבתא דארבע דצומא מה
9 ובחזוא דליליא אתחזי לפולוס איך גברא חד מקדוניא דקאם ובעא מנה כד אמר דתא למקדוניא
10 כד דין חזא פולוס הנא חזוא מחדא צבין למפק למקדוניא מטל דאשתכלן דמרן קרין ודנסבר אנון
11 ורדין מן טרואס ותרצן לסמותרקי ומן תמן ליומא אחרנא אתין לניאפולים מדינתא ׃

קום הוא הימן
סגא מנא כלא
מלל אתא צבא
אזל אפס חזא חיין
קום אתא עדר עיר
צבא נפק שכל
קרא סבר בשר
רדא תרץ אתא

12 ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܕܗܝ ܗܝ ܪܝܫܐ ܕܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܩܘܠܘܢܝܐ. ܘܗܘܝܢ ܒܗ ܒܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܝܘܡܬܐ ܝܕܝܥܐ.
13 ܘܢܦܩܢ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܥܠ ܝܕ ܢܗܪܐ ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ. ܘܟܕ ܝܬܒܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܝܢ ܥܡ ܢܫܐ ܕܟܢܝܫܢ ܗܘܝ ܬܡܢ.
14 ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܙܒܢܬ ܐܪܓܘܢܐ ܕܕܚܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܠܗܐ ܫܡܗ ܗܘܐ ܠܘܕܝܐ ܡܢ ܬܐܐܛܝܪܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܗܕܐ ܦܬܚ ܠܒܗ ܡܪܢ ܘܫܡܥܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ.
15 ܘܥܡܕܬ ܗܝ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܒܥܝܐ ܗܘܬ ܘܐܡܪܐ. ܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܬܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܝܡܢܬ ܒܡܪܢ ܬܘ ܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܒܝܬܝ. ܘܣܓܝ ܐܠܨܬܢ.

[illegible]

16 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠܝܢ ܠܒܝܬ ܨܠܘܬܐ. ܦܓܥܬ ܒܢ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ ܪܘܚܐ ܕܩܨܡܐ ܘܥܒܕܐ ܗܘܬ ܠܡܪܝܗ ܬܓܪܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܒܩܨܡܐ ܕܩܨܡܐ ܗܘܬ.
17 ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܒܬܪܗ ܕܦܘܠܘܣ ܘܒܬܪܢ. ܘܩܥܝܐ ܗܘܬ ܘܐܡܪܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܫܐ ܥܒܕܘܗܝ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ.
18 ܘܗܕܐ ܥܒܕܐ ܗܘܬ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܬܚܡܬ ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܪܘܚܐ. ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܝ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܬܦܩܝܢ ܡܢܗ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܢܦܩܬ.
19 ܘܟܕ ܚܙܘ ܡܪܝܗ ܕܢܦܩ ܣܒܪܐ ܕܬܓܪܬܗܘܢ. ܐܚܕܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܫܝܠܐ ܘܓܪܘ ܐܢܘܢ ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܫܘܩܐ.
20 ܘܩܪܒܘ ܐܢܘܢ ܠܐܣܛܪܛܓܐ ܘܠܪܫܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܗܠܝܢ ܓܒܪܐ ܡܕܠܚܝܢ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܢ ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܘܢ.
21 ܘܡܟܪܙܝܢ ܠܢ ܥܝܕܐ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܠܡܩܒܠܘ ܘܠܡܥܒܕ ܡܛܠ ܕܪܗܘܡܝܐ ܚܢܢ.
22 ܘܐܬܟܢܫ ܥܠܝܗܘܢ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܣܛܪܛܓܐ ܨܪܝܘ ܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܦܩܕܘ ܕܢܢܓܕܘܢ ܐܢܘܢ.

12 * *Et illinc Philippos, quæ est principium Macedoniæ, éstque colonia. Egimus autem in ea ciuitate dies aliquot.*

13 * *Porrò exiuimus die Sabbathi extra portas ciuitatis ad littus fluminis, quoniam illic conspiciebatur domus precationis: quúmque consedissemus, allocuti sumus mulieres quæ conuenerant illic.*

14 * *Erátque mulier quædam venditrix purpuræ, quæ reuerebatur Deum, cui nomen erat Ludia ex Theatira vrbe; cuius aperuit cor Dominus noster, audiítque quod dicebat Paulus.*

15 * *Proinde baptizata est, & filij domus eius* [domestici] *: petebat autem à nobis, & dicebat, Si verè confiditis me fidelem esse in Domino nostro, venite, diuersamini in ædibus meis. Et multum adegit nos.*

Dominica quinta Ieiunij.

16 * *Factum est autem quum proficisceremur domum precationis vt occurrerit nobis adolescentula quædam[g], in qua erat Spiritus diuinationis, & faciebat dominis suis multum quæstum diuinatione qua diuinabat.*

17 * *Et sequebatur Paulum & nos, clamabátque & dicebat, Viri isti serui sunt Dei excelsi, & annuntiant vobis viam salutis.*

18 * *Et ita fecit multis diebus: sed indignatus est Paulus, dixítque spiritui illi, Præcipio tibi in nomine Jeschua Meschicho, vt exeas ab ea. Eo igitur momento exijt.*

19 * *Quúmque vidissent heri eius abijsse ex ea spem quæstus sui, prehenderunt Paulum & Schilo, & trahendo adduxerunt eos in plateam.*

20 * *Et eos stiterunt ante magistratus, & primores vrbis. Dicebant autem, Homines isti conturbant ciuitatem nostram, quoniam Jehoudæi sunt.*

21 * *Et prædicant ritus quos non licet nobis recipere, nec exequi, quippe qui Romani sumus.*

22 * *Turba item plurima coacta est aduersus eos: tunc præfecti disruperunt eorum vestimenta, iusserúntque eos virgis cædi.*

12 וּמִן תַּמָּן לְפִילִיפּוֹס דְהִי הִי רִישָׁא דְמַקְדוֹנִיַא [n] וְאִיתֵיהּ [o] קוֹלוֹנִיַא הֲוַין דֵּין בָּהּ בְּהָדָא מְדִינְתָּא [p] יַוְמָתָא [q] יְדִיעָא׃
13 וּנְפַקְן בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא לְבַר מִן תַּרְעָא דַּמְדִינְתָּא עַל יַד נַהְרָא מְטֻל דְּתַמָּן [r] מֶתְחֲזֵא הֲוָא בֵּית [s] צְלוֹתָא וְכַד [t] יְתֵבַן מְמַלְּלִין הֲוַין עִם נֶשֵׁא דַּכְנִישָׁן הֲוַי תַּמָּן׃
14 וַאנְתְּתָא חֲדָא מְזַבְנַת [x] אַרְגְוָנָא דְּדָחְלָא הֲוָת מֶן אֱלָהָא שְׁמָהּ הֲוָא לוּדִיַא מִן תֵּאאַטִירָא מְדִינְתָּא דְּהָדָא פְּתַח לִבָּהּ מָרַן וְשָׁמְעָא הֲוָת מֵדֶם דְּאָמַר הֲוָא פּוֹלוֹס׃
15 וְעֶמְדַת הִי וּבְנֵי בַּיתָהּ [y] וּבָעְיָא הֲוָת וְאָמְרָא דְאֶנְהוּ [z] שְׁרִירָאִית [a] תְּכִילִין אַנְתּוּן [b] דְּהַימְנֵת בְּמָרַן [c] תּוֹ [d] שְׁרוּ לְכוּן בְּבַיתִי וְסַגִּי [e] אַלְצַתַן׃
דְחַד בְּשַׁבָּא דְחַמְשָׁא דְצוֹמָא מו
16 וַהֲוָא דְּכַד [f] אָזְלִינַן לְבֵית [g] צְלוֹתָא פֶּגְעַת בַּן [h] עֲלַימְתָּא חֲדָא דְאִית הֲוָת לָהּ רוּחָא [i] דְקֶצְמָא וְעָבְדָא הֲוָת לְמָרֵיהּ

[n] אית יש [o] מן לשון יון
[p] יום [q] ידע [r] חזא
[s] צלא [t] יתב [v] הוא
[x] ארגמן [y] בעא
[z] שרר פיר׳ באמת
[a] תכל [b] הימן [c] אתא
[d] שרא [e] ארץ [f] אזל
[g] צלא [h] נערה
[i] במו קסם

12 *Et inde Philippos: quæ est prima partis Macedoniæ ciuitas colonia. Eramus autem in hac vrbe diebus aliquot † consistentes.

13 *Die autem Sabbathorum egressi sumus foras portam iuxta flumen, vbi videbatur oratio esse: & sedentes loquebamur mulieribus quæ conuenerant. C

14 *Et quædam mulier nomine Lydia, purpuraria ciuitatis Thyatirenorum, colens Deũ, audiuit: cuius Dominus aperuit cor intendere his quæ dicebantur à Paulo.

15 *Cùm autem baptizata esset, & domus eius, deprecata est, dicens, Si iudicastis me fidelẽ Domino esse, introite in domum meam, & manete. Et coëgit nos.

16 *FACTVM est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum pythónem obuiare nobis, quæ quæstum magnum præstabat dominis suis diuinando.

17 *Hæc subsecuta Paulum & nos, clamabat, dicens, Isti homines serui Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis.

18 *Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus & conuersus, spiritui dixit, Præcipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea. Et exijt eadem hora. D

19 *Videntes autem domini eius quia exiuit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum & Silam perduxerunt in forum ad principes.

20 *Et offerentes eos magistratibus, dixerunt, Hi homines conturbant ciuitatem nostram, cùm sint Iudæi.

21 *Et annuntiant morem quem non licet nobis suscipere, neque facere, cùm simus Romani.

22 *Et cucurrit plebs aduersus eos: & magistratus scissis tunicis eorum, iusserunt eos virgis cædi.

12 *ἐκεῖθέν τε εἰς φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς μακεδονίας πόλις κολώνια. ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς·

13 *τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί.

14 *καί τις γυνὴ ὀνόματι λυδία, πορφυρόπωλις, πόλεως θυατείρων, σεβομένη τὸν θεὸν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ παύλου.

15 *ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα, εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν εἶναι τῷ κυρίῳ, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 *Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη.

17 *αὕτη κατακολουθήσασα τῷ παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 *τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ ὁ παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπε, παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ·

19 *ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν παῦλον καὶ σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας.

20 *καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον, οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες.

21 *καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, ῥωμαίοις οὖσι.

22 *καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν. καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, ἐκέλευον ῥαβδίζειν.

ᵏ תאגורתא סגיאתא בקצמא דקצמא הות ׃ 17 ˡ ואתיא הות בתר פולוס ובתרן ᵐ וקעיא הות ואמרא הלין אנשא
עבדוהי אנון דאלהא ⁿ מרימא ומסברין לכון אורחא דחייא ׃ 18 והכנא עבדא הות יומתא סגיאא ᵒ ואתחפיר פולוס
ואמר לה לרוחא הי פקד אנא לכי בשמה דישוע משיחא ᵖ דתפקין מנה ובה בשעתא נפקת ׃
19 וכד ᵠ חזו מריה דנפק לה מנה ʳ סברא דתאגורתהון ˢ אחדוהי לפולוס ולשילא ונגדו ᵗ איתיו אנון לשוקא ׃
20 וקרבו אנון ᵛ לאסטרטגא ולרישא דמדינתא ואמרין הנו דהלין אנשא ˣ מדלחין לה למדינתן מטל דיהודיא אנון
21 ʸ ומכרזין לן ᶻ עידא אילין דלא ᵃ מפס לן למקבלו ולמעבד מטל דרהומיא חנן ׃
22 וכנשא סגיאא אתכנש עליהון הידין אסטרטגא סדקו ᵇ נחתיהון ופקדו דנגדון אנון ׃

ᵏ אגר ˡ אתא ᵐ קעא
ⁿ רום פי׳ עלין
ᵒ פור כעס ᵖ נפק
ᵠ חזא ʳ תקוה
ˢ אחד ᵗ אתא
מן לשון יון עבראית נצבים
ˣ דלח עכר ʸ כרז
ᶻ פי׳ חקים מן ועד ᵃ אפס
ᵇ נחת פי׳ לבושהם

23 ܘܟܕ ܢܓܕܘ ܐܢܘܢ ܣܓܝ ܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܦܩܕܘ ܠܢܛܪ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܕܢܛܪ ܐܢܘܢ ܙܗܝܪܐܝܬ܂

24 ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܩܒܠ ܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܐܥܠ ܚܒܫ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬܐ ܓܘܝܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܘܐܣܪ ܪܓܠܝܗܘܢ ܒܣܕܐ܂

25 ܘܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܦܘܠܘܣ ܘܫܝܠܐ ܡܨܠܝܢ ܗܘܘ ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ܂ ܘܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ܂

26 ܘܡܢ ܫܠܝܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ܂ ܘܐܬܙܝܥܘ ܫܬܐܣܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܘܐܬܦܬܚܘ ܡܚܕܐ ܬܪ̈ܥܐ ܟܠܗܘܢ܂ ܘܐܣܘܪ̈ܝܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ ܐܫܬܪܝܘ܂

27 ܟܕ ܐܬܬܥܝܪ ܢܛܪ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܚܙܐ ܕܦܬܝܚܝܢ ܬܪ̈ܥܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܢܣܒ ܣܦܣܪܐ ܘܒܥܐ ܕܢܩܛܘܠ ܢܦܫܗ܂ ܡܛܠ ܕܣܒܪ ܕܥܪܩܘ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪ̈ܐ܂

28 ܘܩܪܝܗܝ ܦܘܠܘܣ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܢܦܫܟ ܡܕܡ ܒܝܫ܂ ܡܛܠ ܕܟܠܢ ܬܢܢ ܐܝܬܝܢ܂

29 ܘܐܢܗܪ ܠܗ ܫܪܓܐ ܘܫܘܪ ܘܥܠ ܟܕ ܪܬܝܬ܂ ܘܢܦܠ ܥܠ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܦܘܠܘܣ ܘܕܫܝܠܐ܂

30 ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܠܒܪ ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܡܪܝ܂ ܡܢܐ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܥܒܕ ܐܝܟܢܐ ܕܐܚܐ܂

31 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂ ܗܝܡܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܬܚܐ ܐܢܬ ܘܒܝܬܟ܂

32 ܘܡܠܠܘ ܥܡܗ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܥܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ܂

33 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܒܗ ܒܠܠܝܐ ܕܒܪ ܐܢܘܢ܂ ܘܐܣܚܝ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡ̈ܚܘܬܗܘܢ܂ ܘܡܚܕܐ ܥܡܕ ܗܘ ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ܂

34 ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܘܐܝܬܝ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬܗ܂ ܘܣܡ ܠܗܘܢ ܦܬܘܪܐ܂ ܘܪܘܙ ܗܘܐ ܗܘ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂

35 ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ ܫܕܪܘ ܐܣܛܪܛܓܐ ܠܩܦܣܩܠܝܛܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܕܫܪܝ ܐܢܘܢ ܠܓܒܪ̈ܐ ܗܠܝܢ܂

[illegible]

36 ܘܟܕ ܫܡܥ ܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܥܠ ܐܡܪ ܠܗ ܠܦܘܠܘܣ ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ܂ ܕܫܕܪܘ ܐܣܛܪܛܓܐ ܐܝܟ ܕܬܫܬܪܘܢ܂ ܘܗܫܐ ܦܘܩܘ ܙܠܘ ܒܫܠܡܐ܂

23 * *Quúmque multum eos flagellassent, coniecerunt eos in carcerem, & præceperunt custodi domus vinctorum* [commentariensi], *vt custodiret eos cautè.*

24 * *Ipse verò quum suscepisset hoc mandatum, intromittens eos occlusit in locum intimum carceris, vinxítque pedes eorum nu-*

25 *mella.* * *Media verò nocte Paulus & Schila precabantur, & glorificabant Deum, audiebántque eos vincti.*

26 * *Et repentè terræmotus ingens exstitit, & concussa sunt fundamenta carceris, & confestim apertæ sunt fores omnes, & vincula omnium soluta.*

27 * *Quúmque excitatus esset custos domus vinctorum, & videret apertas fores carceris, accepit gladium, volebátque seipsum interficere, quippe qui putaret vinctos effugisse.*

28 * *Proinde vocauit eum Paulus alta voce, & dixit ei, Ne quid facias tibiipsi mali, quoniam nos omnes hîc sumus.*

29 * *Ille verò accendit sibi lucernam, prosiliítque, & ingressus est tremens, ac procidit ad pedes Pauli & Schilo.*

30 * *Et produxit eos foras, dixítque eis, Domini mei, quid me oportet facere vt saluus*

31 *sim?* * *Illi verò dixerunt ei, Crede in Dominum nostrum Ieschua Meschicho, & seruaberis tu & domus tua.*

32 * *Porrò allocuti sunt eum Domini sermonem, omnésque domesticos eius.*

33 * *Et ea ipsa hora, in illa nocte, assumptis illis lauit vibices eorum, cóque momento baptizatus est, omnésque domestici eius.*

34 * *Et acceptos eos subduxit domum suam, & apposuit eis mensam, exultabatque ipse, & domestici eius omnes in fide Dei.*

35 * *Exorto autem die miserunt magistratus eos qui ferebant fasces* [lictores] *qui dicerent præfecto domus vinctorum, Dimitte illos homines.*

Dominica ignis Ieiunij.

36 * *Quæ quũ audisset præfectus domus vinctorum, ingressus renuntiauit hunc sermonem Paulo, Miserunt, inquit, magistratus, vt dimittamini. Nunc ergo exite, proficiscamini in pace.*

23 וכד נגדו אנון סגי [c] ארמיו אנון בית אסירא ופקדו לנטר בית אסירא [d] דנטר אנון [e] זהיראית ׃
24 הו דין כד קבל הנא פוקדנא [f] אעל [g] חבש אנון בביתא [h] גויא דבית אסירא ואסר רגליהון [i] בסדא ׃
25 ובפלגה דליליא פולוס ושילא [k] מצלין הוו [l] ומשבחין לאלהא ושמעין הוו להון אסירא ׃ 26 ומן [m] שליא זועא [n] רבא הוא ואתזיעו [o] שתאסא דבית אסירא [p] ואתפתחו מחדא תרעא כלהון [q] ואסוריהון דכלהון [r] אשתריו ׃
27 וכד אתתעיר נטר בית אסירא וחזא דפתיחין תרעא דבית אסירא נסב [s] ספסרא ובעא דנקטול נפשה מטל דסבר דערקו להון אסירא ׃
28 [u] וקריהי פולוס בקלא [x] רמא ואמר לה לא תעבד לנפשך מדם ביש מטל דכלן תנן ׃
29 ואנהר לה שרגא ושור [z] ועל כד [b] רתת ונפל על רגליהון דפולוס ודשילא ׃

[c] רמא [d] נטר נצר
[e] זהר כהשתדלות
[f] עול הבוא [g] פיר' עצר [h] גוא
[i] עבראית כבל [k] צלא פלל
[l] שבח [m] פתאם [n] זוע
[o] פיר' יסודים [p] פתח
[q] אסר [r] שרא [s] עור
[t] פיר' חרב [v] קרא [x] רום
[y] פא [z] נהר הזהיר
[a] עלל [b] רתת

23 * Et cùm multas plagas eis imposuis-
sent, miserunt eos in carcerē, præcipien-
tes custodi vt diligenter custodiret eos.

24 * Qui cùm tale præceptum accepisset,
misit eos in interiorem carcerem, & pe- E
des eorum strinxit ligno.

25 * Media autem nocte, Paulus & Silas
orantes, laudabant Deum. Et audiebant
eos qui in custodia erant.

26 * Subitò verò terræmotus factus est
magnus, ita vt mouerentur fundamen-
ta carceris. Et statim aperta sunt om-
nia ostia: & vniuersorum vincula solu-
ta sunt.

27 * Expergefactus autem custos carce-
ris, & videns ianuas apertas carceris,
euaginato gladio volebat se interficere,
æstimans fugisse vinctos.

28 * Clamauit autem Paulus voce ma-
gna, dicens, Nihil tibi malefeceris: vni-
uersi enim hîc sumus.

29 * Petitóque lumine introgressus est:
& tremefactus procidit Paulo & Silæ ad
pedes:

30 * Et producens eos foras, ait: Domini,
quid me oportet facere vt saluus fiam?

31 * At illi dixerunt, Crede in Dominum
Iesum: & saluus eris tu, & domus tua. F

32 * Et locuti sunt ei verbum Domini
cum omnibus qui erant in domo eius.

33 * Et tollens eos in illa hora noctis, la-
uit plagas eorum: & baptizatus est ipse,
& omnis domus eius continuò.

34 * Cúmque perduxisset eos in domum
suam, apposuit eis mensam, & lætatus
est cum omni domo sua credens Deo.

35 * Et cùm dies factus esset, miserunt
magistratus lictores, dicentes, Dimitte
homines illos.

36 * NVNTIAVIT autem custos carce-
ris verba hæc Paulo: Quia miserunt ma-
gistratus vt dimittamini. nunc igitur
exeuntes, ite in pace.

23 * πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυ-
λακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τη-
ρεῖν αὐτούς.

24 * ὃς παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφὼς ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς
τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλί-
σατο εἰς τὸ ξύλον.

25 * κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον παῦλος καὶ σίλας προσευχό-
μενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.

26 * ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι
τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου. ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆ-
μα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

27 * ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγ-
μένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν
ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσ-
μίους.

28 * ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος, λέγων, μηδὲν
πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.

29 * αἰτήσας δὲ φῶτα, εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμε-
νος προσέπεσε τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ.

30 * καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, κύριοι, τί με δεῖ
ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 * οἱ δὲ εἶπον, πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν, καὶ
σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 * καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ πᾶσι τοῖς
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 * καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, ἔλου-
σεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πα-
ραχρῆμα·

34 * ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε
τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ.

35 * ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβ-
δούχους, λέγοντες, ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

36 * Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς
τὸν παῦλον, ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε.
νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

30 ואפק אנון לבר ואמר הוא להון מרי מנא [d] ולא לי למעבד איך [e] דאחא ׃ 31 והנון אמרין הוו לה הימן במרן
ישוע משיחא ותחא אנת וביתך ׃ 32 ומללו עמה [f] מלתה דמריא ועם כלהון בני ביתה ׃ 33 ובה בשעתא בה
בלליא דבר [g] אסחי אנון מן נגדהון ובר שעתה עמד הו ובני ביתה כלהון ׃ 34 ודבר [h] אסק אנון לביתה וסם
להון [i] פתורא [k] ורוז הוא הו ובני ביתה כלהון [l] בהימנותא דאלהא ׃ 35 וכד הוא צפרא שדרו [m] אסטרטגא
[n] לשקלי שבטא [o] דנאמרון לרב בית אסירא שרי להלין אנשא ׃ 36 וכד שמע רב בית אסירא [c] על אמר לה היתה
חד בשבא [a] דאשתא [b] דצומא מז
[d] מלתא לפולוס דשדרו אסטרטגא איך [e] דתשתרון ותשא [f] פוקו [g] זלו בשלמא ׃

[c] נפק [d] ראה [e] חיא
[f] מלל [g] סחא רחץ
[h] נסק [i] שולחן
[k] רוז תגיל [l] חימן
[m] מן לשון יון הנצבים
[n] שקל [o] אמר [a] איש
[b] צום [c] עלל בוא
[d] מלל [e] שרא
[f] נפק [g] אזל

[illegible]

37 * Dixit ei Paulus, Innocentes flagris nos
cæciderunt coram toto mundo, quum homines Romani simus, nósque coniecerunt in carcerem, nunc autem clàm eijciunt nos? Minimè sanè. Sed veniant ipsi, educant nos.
38 * Abierunt itaque gestores fasciũ, [lictores] & renuntiarunt magistratibus hos sermones qui sibi dicti fuerant: quúmque audissent eos Romanos esse, timuerunt.
39 * Et venerunt ad eos, & efflagitarunt ab
eis, vt exirent, excederéntque ciuitate.
40 * Quum autem egressi fuissent è carcere, ingressi sunt ad Loudiã, & inuiserũt fratres, eósque consolati sunt.

CAP. XVII.

1 ET exierunt, ac transierunt per Amphipolim, & Appoloniam vrbes, veneruntque Thessalonicam, vbi erat synagoga Iihoudæorum.

Nocte Crucifixionis.

2 * Ceterùm Paulus, prout consueuerat, introijt ad eos, tribúsque Sabbathis verba fecit ad eos ex Scripturis.
3 * Dum explicaret, & ostenderet oportuisse Meschicho pati & resurgere à mortuis; & hunc esse Ieschua Meschicho, quem, inquit, euangelizo vobis.
4 * Proinde quidã ex eis crediderũt, seséque adiunxerunt Paulo & Schilo, multique ex Græcis illis qui timebant Deum, atque adeò mulieres percelebres non paucæ.
5 * Sed commoti sunt inuidia Iihoudæi, & se adiunxerunt eis homines scelerati ex compitis ciuitatis, coëgerúntque turbam multam, & conturbarunt ciuitatem: porrò venerunt & insurrexerunt aduersus domum Iasonis, studebántque eos educere illinc, & tradere eos turbæ.
6 * Quúmque non inuenissent eos illic, litem intendebant Iasoni, & fratribus qui aderant illic, & adduxerunt eos ad primores ciuitatis vociferantes, Hi sunt qui vniuersam terram conturbarunt. Et ecce iterum huc venerunt.
7 * Eos autem excepit iste Iason, & hi omnes contra mandata Cæsaris insurgunt, quum dicunt alium esse regem Ieschua.

37 אמר לה פולוס דלא סכלו נגדון עין עלמא כלה לאנשא רהומיא [h] וארמיון בית אסירא וחשא [i] מטשיאית [k] מפקין
לא גיר אלא הנון [l] נאתון נפקונן ׃ 38 ואזלו שקלי שבטא ואמרו לאסטרטגא [m] מלא הלין [n] דאתאמרי להון וכד
שמעו דרהומיא אנון דחלו ׃ 39 ואתו לותהון [o] ובעו מנהון [p] דנפקון [q] ונשנון להון מן מדינתא ׃
40 וכד נפקו מן בית אסירא [r] עלו לות לודיא [s] וחזו תמן לאחא [t] ובייאו אנון ׃

קפלאון יז

1 ונפקו ועברו על אמפיפוליס ואפלוניא מדינתא [v] ואתו לתסלוניקא איכא דאית הוא כנושתא דיהודיא ׃
דלליא דזקיפותא מח 2 ועל פולוס איכנא [a] דמעד הוא לותהון [b] ושבא תלת מלל עמהון מן כתבא ׃

[h] רמא השליך [i] טשא
[k] נפק [l] אתא [m] מלל
[n] אמר [o] בעא [p] נפק
[q] שנא סור [r] על בוא
[s] חזא [t] ביא נחם
[v] אתא
[a] ועד הרגיל
[b] עבראיה שבתות

37 Paulus autē dixit eis, Cęsos nos publicè, indemnatos, homines Romanos miserunt in carcerem, & nunc occultè nos eiiciunt? Non ita: sed veniant, & ipsi nos eiiciant.

38 Nuntiauerunt autem magistratibus lictores verba hæc. Timueruntque audito quòd Romani essent.

39 Et venientes deprecati sunt eos, & educentes rogabant vt egrederentur de vrbe.

40 Exeuntes autem de carcere, introierunt ad Lydiam: & visis fratribus, consolati sunt eos, & profecti sunt.

37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.

38 ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι.

39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

CAP. XVII.

ιζ.

1 CVm autem perambulassent Amphipolim & Apolloniam, venerunt Thessalonicam, vbi erat synagoga Iudæorum.

2 Secundum consuetudinem autem Paulus introiuit ad eos, & per sabbatha tria disserebat eis de scripturis.

3 Adaperiens & insinuans quia Christum oportuit pati & resurgere à mortuis: & quia hic est Iesus Christus, quem ego annuntio vobis.

4 Et quidam ex eis crediderunt, & adiuncti sunt Paulo & Silæ, & de colentibus †Gentilibus multitudo magna, & mulieres nobiles non paucæ.

5 Zelantes autem Iudæi, assumentesq; de vulgo viros quosdam malos, & turba facta, concitauerunt ciuitatem: & assistentes domui Iasonis, quærebant eos producere in populum.

6 Et cùm non inuenissent eos, trahebant Iasonem & quosdam fratres ad principes ciuitatis, clamantes, Quoniam hi qui orbem concitant, & huc venerunt.

7 Quos suscepit Iason, & hi omnes contra decreta Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse Iesum.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.

2 Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν·

3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

4 καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηρούς, καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.

6 μὴ εὑρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες, ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν·

7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι Ἰησοῦν.

3 כַּד מְפַשֵּׁק הֲוָא וּמַחְוֵא דַּעֲתִיד הוּ מְשִׁיחָא דְּנֵחַשׁ וְדַנְקוּם מֶן בֵּית מִיתֵא וְהָוּ יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא הָנָא דְּמְסַבַּר אֶנָא
לְכוֹן׃ 4 וַאנָשִׁין מֶנְּהוֹן הַימֶנוּ וְנֶקְפוּ לְפָולוֹס וַלְשִׁילָא וְסַגִּיאֵא מֶן יַוְנָיֵא אַילֵין דְּדָחְלִין הֲווּ מֶן אֱלָהָא וְאַף נְשָׁא
יָדִיעָתָא לָא זְעוּרָן׃ 5 וְחַסְמוּ הֲווּ יְהוּדָיֵא וְאַקֶפוּ לְהוֹן אֱנָשָׁא בִּישָׁא מֶן שׁוּקָא דַּמְדִינְתָּא וַעֲבַדוּ אַכְלוֹס
סַגִּיאָא וְדַלְחוּ הֲווּ לַמְדִינְתָּא וְאֶתַו וְקָמוּ לְהוֹן עַל בַּיתֵהּ דְּאִיָסוֹן וּבָעֵין הֲווּ דְּנַפְּקוּן אֶנוּן מֶן תַּמָּן וְנַשְׁלְמוּן אֶנוּן
לַאכְלוֹס׃ 6 וְכַד לָא אֶשְׁכְּחוּ אֶנוּן תַּמָּן גַּרוּהִי הֲווּ לְאִיָסוֹן וְלַאחֵא דְּאִית הֲווּ תַּמָּן וְאַיתִיו אֶנוּן לְוָת רִישָׁא דַּמְדִינְתָּא כַּד
קָעֵין הֲווּ דְּהָלֵין אֶנוּן דַּלְכֻלָּהּ אַרְעָא דַּלְחוּ וְהָא תוּב לְהָרְכָּא אֶתַו׃ 7 וַמְקַבְּלְנְהוֹן הָנָו אִיָסוֹן וְכֻלְּהוֹן הָלֵין לוּקְבַל
פוּקְדָנַוְהִי דְּקֶסַר קָימִין כַּד אָמְרִין דְּאִית מַלְכָּא אַחֲרְנָא יֵשׁוּעַ׃

מבאר או מדרש
d חוא הגיד e חשש
f קום g מות h נקף דבק
i ידע k חסם קנא
l נקף הדביק m מן לשון יון
n דלח עכר o אתא
p קום q בעא r נפק
s שלם t גרא u אתא
x קעא y קבל z קום

[illegible]

8 * Concitati sunt autem primores ciuitatis, & omnis populus quum hæc audissent.
9 * Sed acceperunt fideiussores ab Iasone, nec non à fratribus: & tunc dimiserunt eos.
10 * Fratres verò statim ea ipsa nocte emiserunt Paulum & Schilo Berœam vrbem: quò quum venissent, introierunt in synagogam Jihoudæorum.
11 * Erant enim nobiliores isti Jihoudæi qui illic aderant, Jihoudæis illis qui erant Thessalonicæ, & audiebant ab eis sermonem quotidie hilariter dum discuterent è scripturis, num hæc ita se haberent.
12 * Porrò multi ex eis crediderunt, ac similiter quoque ex Græcis viri plurimi, & fœminæ percelebres.
13 * Quum autem cognouerunt Jihoudæi illi Thessalonicenses sermonem Dei prædicatum esse à Paulo Berœæ vrbi, venerunt etiam illuc: nec quieuerunt quin commouerent, & concitarent plebem.
14 * Paulum itaque emiserunt fratres, vt descenderet ad mare. Commorati sunt autem in illa vrbe Schilo & Timotheus.

Dominica IIII. post Resurrectionem.

15 * Cæterùm illi qui deduxerunt ipsum Paulum, venerunt cum eo adusque Athenas vrbem: quúmque discederent ab eius latere, acceperunt ab eo literas ad Schilo & Timotheum, vt quamprimùm ad ipsum proficiscerentur.
16 * Ipse verò Paulus quum operiretur eos Athenis, mœrore afficiebatur in spiritu suo, conspiciens totam vrbem refertam idolis.
17 * Colloquebatur autem in synagoga Jihoudæis, iísque qui Deum reuerebantur, & in platea quotidie cum quibuslibet obuijs.
18 * Quinetiam Philosophi ex dogmate Epicuri, aliíque qui vocantur Stoici disceptabant cum eo: & vnusquisque ex eis dicebant, Quid vult iste collector verborum [gerro]? Alij verò dicebant, Deos alienos prædicat: quia Jeschua, & resurrectionem prædicabat eis.

8 אִתְדַּלְחוּ דֵּין רֵישָׁא דִּמְדִינְתָּא וְכֻלֵּהּ עַמָּא כַּד שְׁמַעוּ הָלֵין ׃ 9 וְנַסְבוּ עַרְבָּא מִן אִיסוֹן וְאַף מִן אַחֵא וְהָיְדֵין שְׁרוֹ אֶנּוּן ׃
10 אַחֵא דֵּין בַּר שָׁעְתֵהּ בֵּהּ בְּלֶלְיָא שְׁרוֹ לְפַוּלוֹס וַלְשִׁילָא לְבֶרְוָאא מְדִינְתָּא וְכַד אֶתוֹ לְתַמָּן עָאְלִין הֲווֹ בְּבֵית כְּנוּשְׁתָּא דִּיהוּדָיֵא ׃
11 תָּאְרִין הֲווֹ גֵּיר הָנוּן יְהוּדָיֵא דְּתַמָּן מִן יְהוּדָיֵא הָנוּן דְּאִית הֲווֹ בְּתֶסַלוֹנִיקִי וְשָׁמְעִין הֲווֹ מֶנְהוֹן מֶלְּתָא כְּלוֹם חֲדִיאִית כַּד מְפַרְשִׁין הֲווֹ מִן כְּתָבֵא דְּאֶן הָלֵין הָכַנָא אִיתַיְהֵין ׃
12 וְסַגִּיאֵא מֶנְהוֹן הַימֶנוּ וְהָכַנָא אָף מִן יַוְנָיֵא גַּבְרָא סַגִּיאֵא וְנֶשֵּׁא יְדִיעָתָא ׃
13 וְכַד יַדְעוּ הָנוּן יְהוּדָיֵא דְּמִן תֶּסַלוֹנִיקִי דְּמֶלְּתֵהּ דַּאלָהָא אֶתְכַּרְזַת מִן פַּוּלוֹס בְּבֶרְוָאא מְדִינְתָּא אֶתוֹ אַף לְתַמָּן וְלָא שְׁלִיו לְמַזָּעוּ וְלַמְדַלָּחוּ לְאַנְשׁוּתָא ׃
14 וַלְפַוּלוֹס שְׁרַאוּהִי אַחֵא דְּנֶחוּת לֵהּ לְיַמָּא וְקַוִּי הֲוָא כֵּה בִּמְדִינְתָּא הָי שִׁילָא וְטִימָתָאוֹס ׃

a דלח b שרא
c אתא d עול
e חרר f מלל
g חדא בשמחה h אית יש
i מלל k כרז
l שלא חדל m זוע
o פיר׳ עם p שרא
q נחת r קנא עמד

8 Concitauerunt autem plebem, & principes ciuitatis audientes hæc.

9 Et accepta satisfactione à Iasone & à cæteris dimiserunt eos.

10 Fratres verò confestim per noctem dimiserũt Paulum & Silam in Berœam. Qui cùm venissent, in synagogam Iudæorum introierunt. C

11 Hi autem erant nobiliores eorum, qui sunt Thessalonicæ, qui susceperunt verbum cum omni auiditate, quotidie scrutantes scripturas, si hæc ita se haberent.

12 Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum Gentilium honestarum, & viri non pauci.

13 Cùm autem cognouissent in Thessalonica Iudæi, quia & Berœæ prædicatum est à Paulo verbum Dei, venerunt & illuc, commouentes & turbantes multitudinem.

14 Statimque tunc Paulum dimiserunt fratres, vt iret vsque ad mare: Silas autem & Timotheus remanserunt ibi.

15 Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt eum vsque ad Athenas, & accepto mandato ab eo ad Silam & Timotheum, vt quàm celeriter venirent ad illum, profecti sunt.

16 Paulus autem cùm Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus eius in ipso, videns idololatriæ deditam ciuitatem.

17 Disputabat igitur in synagoga cum Iudæis, & colentibus, & in foro, per omnes dies ad eos qui aderant.

18 Quidam autem Epicurei & Stoici philosophi disserebant cum eo, & quidam dicebant, Quid vult † seminator verborum hic, dicere? Alij verò, Nouorum dæmoniorum videtur annuntiator esse: quia Iesum & resurrectionem annuntiabat eis.

8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέῤῥοιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπῄεσαν τῶν ἰουδαίων.

11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἄλλων τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω.

12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.

14 εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὅ, τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ.

15 Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν σίλαν καὶ τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξῄεσαν.

16 ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.

17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

18 τινὲς δὲ τῶν ἐπικουρείων καὶ τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον, τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.

דחר בשבא דארבעא דבתר [a] קימתא מט
15 והנון [b] דאתלויו לה לפולוס [c] ואתו עמה עדמא לאתינוס מדינתא וכד נפקין מן צאידוהי קבלו מנה אגרתא להון לשילא
וטימתאוס [d] דבעגל [e] נאזלון לותה: 16 הודין פולוס כד מקוא הוא באתינוס [f] מתמרמר הוא ברוחה חזא הוא דמדינתא
כלה [g] מליא [h] פתכרא: 17 וממלל הוא בכנושתא עם יהודיא ועם אילין דדחלין מן אלהא ובשוקא עם אילין
[i] דמתקבלין הוו כליום: 18 ואף [k] פילוסופא דמן [l] ולפנה [m] דאפיקורוס ואחרנא [n] דמתקרין [o] אסטואיקו...
הוו עמה ואנש אנש מנהון אמרין הוו מנא צבא הנא מלקט [p] מלא ואחרנא אמרין הוו אלהא [q] נוכריא [r] מכרז ...
דלישוע [s] ולקימתה מכרז הוא להון:

a קום b לוא c אתא
d עגל פתאם e אזל
f מרמר g מלא h עבודת זרה
i סקבל פגש k מן לשון יון אוהבי חכמה
l אלף m כופר בעקר
n קרא o מן לשון יון
p מלל q נכר
r כרז s קום

19 ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ ܕܡܬܩܪܐ
ܐܪܝܘܣ ܦܓܘܣ܂ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܫܟܚܝܢܢ
ܠܡܕܥ ܡܢܘ ܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ ܚܕܬܐ ܕܡܟܪܙ ܐܢܬ܂
20 ܡܠܐ ܓܝܪ ܢܘܟܪܝܬܐ ܙܪܥ ܐܢܬ ܒܡܫܡܥܬܢ܆ ܘܨܒܝܢܢ
21 ܠܡܕܥ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܗܠܝܢ܂ ܐܬܢܝܐ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ ܠܬܡܢ ܢܘܟܪܝܐ܆ ܥܠ ܡܕܡ ܐܚܪܢ
ܠܐ ܒܛܝܠ ܠܗܘܢ܆ ܐܠܐ ܠܡܐܡܪ ܘܠܡܫܡܥ
ܡܕܡ ܚܕܬܐ ✣ ✣ ✣

✣ ܩܪܝܢܐ ✣ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܗ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ✣ ✣

22 ܘܟܕ ܩܡ ܦܘܠܘܣ ܒܐܪܝܘܣ ܦܓܘܣ ܐܡܪ܂
ܓܒܪܐ ܐܬܢܝܐ܂ ܚܙܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܕܒܟܠܗܝܢ
23 ܝܬܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܕܚܠܬ ܫܐܕܐ܂ ܟܕ ܡܚܟܪܟ ܗܘܝܬ
ܘܚܙܐ ܗܘܝܬ ܒܝܬ ܕܚܠܬܟܘܢ܂ ܐܫܟܚܬ ܥܠܬܐ
ܚܕܐ܆ ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܠܝܗ܂ ܕܐܠܗܐ ܓܢܝܙܐ܂ ܠܗܘ
ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܕܚܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ܆
24 ܠܗ ܠܗܢܐ ܐܢܐ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܐܠܗܐ
ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܥܠܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ܂ ܘܗܘ
ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ܆ ܒܗܝܟܠܐ ܥܒܕ ܐܝܕܝܐ ܠܐ ܥܡܪ܂
25 ܘܠܐ ܡܫܬܡܫ ܡܢ ܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܠܐ ܡܕܡ
ܣܢܝܩ ܗܘ܂ ܕܗܘ ܝܗܒ ܠܟܠܢܫ ܚܝܐ
26 ܘܢܦܫܐ܂ ܘܡܢ ܚܕ ܕܡܐ ܥܒܕ ܟܠܗ ܥܠܡܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ܆ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ܂
ܘܦܪܫ ܙܒܢܐ ܒܦܘܩܕܢܗ܆ ܘܣܡ ܬܚܘܡܐ
27 ܠܡܥܡܪܗܘܢ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܕܢܗܘܘܢ ܒܥܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܘܡܫܟܚܝܢ܆ ܘܡܢ ܒܪܝܬܗ ܡܡܫܡܫܝܢ ܠܗ܂
ܡܛܠ ܕܐܦ ܠܐ ܗܘܐ ܪܚܝܩ ܡܢ ܟܠ ܚܕ ܡܢܢ܂
28 ܒܗ ܗܘ ܓܝܪ ܚܝܝܢ ܚܢܢ ܘܡܬܬܙܝܥܝܢ ܘܐܝܬܝܢ܂
ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܫ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܕܠܘܬܟܘܢ ܐܡܪ܂ ܕܡܢܗ
29 ܗܘ ܛܘܗܡܢ܂ ܐܢܫܐ ܗܟܝܠ ܕܛܘܗܡܗ ܕܐܠܗܐ ܚܢܢ
ܠܐ ܡܚܝܒܝܢ ܚܢܢ܆ ܠܡܣܒܪ ܕܠܕܗܒܐ ܐܘ
ܠܣܐܡܐ܆ ܐܘ ܠܟܐܦܐ ܕܓܠܝܦܐ ܒܐܘܡܢܘܬܐ
ܘܒܪܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܕܡܝܐ ܐܠܗܘܬܐ܂

19 * *Itaque prehenderunt eum, adduxeruntque in Senatum qui vocatur Areopagus* [vicus Martis] *dicentes ei, Possumus ne scire quænam sit hæc doctrina noua quam prædicas?*

20 * *Verba enim extranea disseminas in aures nostras: volumusque scire quid hæc sibi velint.*

21 * *Porrò Athenienses omnes, iíque qui illuc venerant alienigenæ, nulli alij rei vacabant, nisi ad dicendum & audiendum aliquid noui.*

Dominica v. post Ieiunium Resurrectionis.

22 * *Quumque staret Paulus in Areopago, dixit: Viri Athenienses, video vos inter omnia nimios esse in cultu dæmonum.*

23 * *Quum perlustrarem & conspicarer ædes Deorum vestrorum, nactus sum aram quandam, cui inscriptum erat,* DEI RECONDITI. *Hunc igitur quem ignorantes colitis, hunc ipsum annuncio vobis.*

24 * *Deus enim qui condidit mundum, & quicquid in eo est, quíque Dominus est cæli & terræ, in templis manufactis non habitat.*

25 * *Nec ei ministratur per manus hominum, nulliusq; rei indiget, quippe qui tribuat omnibus vitam & animam.*

26 * *Et ex vno sanguine condidit totum mundum* [omne genus hominum], *vt degerent in superficie vniuersæ terræ; & distinxit tempora decreto suo, posuitque terminos habitationis hominum.*

27 * *Vt quærerent Deum, exquirerentque, & ab ipsius creatura* [creatione] *inuenirent eum: quandoquidem non longe abest ab vnoquoque nostrum.*

28 * *In ipso enim viuimus, mouemur, & sumus: prout & quidam è sapientibus vestris dixit: Nam ab eo est progenies nostra.*

29 * *Homo igitur nostræ prosapiæ quum sit Deo, non debemus existimare auro, aut argento, aut lapidi insculpto artificio, & scientia humana simile esse numen.*

19 ואחדוהי ואיתיוהי לבית דינא דמתקרא אריוס פגוס כד אמרין לה משכחינן למדע מנו הנא יולפנא חדתא דמכרז אנת ;
20 מלא גיר נוכריתא זרע אנת במשמעתן וצבינן למדע מנא אנין הלין ;
21 אתניא דין כלהון ואילין דאתין לתמן נוכריא על מדם אחרין לא בטיל להון אלא למאמר ולמשמע מדם חדתא ;
חד בשבא דה בתר קימתא ג
22 וכד קם פולוס בארויס פגוס אמר גברא אתניא חזא אנא לכון דבכלהין יתירין אנחון בדחלת שאדא ;
23 כד מחכרך הוית וחזא הוית בית דחלתכון אשכחת עלתא חדא דכתיב הוא עליה דאלהא גניזא הו הכיל דלא ידעין אנתון דחלין אנתון לה לה להנא אנא מסבר אנא לכון ;

u אתא x דון y קרא
z מן לשון יון a שכח יכל
b ידע c אלף d חדת חדש
e שמע f צבא g ידע
h אתא i אמר a קום
b ביה דין c עבודה זרה
d כרך חור e חזא
f שכח מצא g מזבח
h גנז טמן i סבר בשר

Et apprehensum eum, ad Areopagum duxerunt, dicentes, Possumus scire quæ est hæc noua, quæ à te dicitur, doctrina? 19

Noua enim quædam infers auribus nostris. Volumus ergo scire quidnam velint hæc esse. 20

Athenienses autem omnes, & aduenæ hospites, ad nihil aliud vacabant, nisi aut dicere, aut audire aliquid noui. 21

STANS autem Paulus in medio Areopagi, ait, Viri Athenienses, per omnia quasi † superstitiosos vos video. 22

Præteriens enim & videns simulachra vestra, inueni & aram in qua scriptum erat, IGNOTO DEO. Quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuncio vobis. 23

Deus qui fecit mundum & omnia quæ in eo sunt, hic cæli & terræ cùm sit Dominus, non in manufactis templis habitat: 24

Nec manibus humanis colitur, indigens aliquo, cùm ipse det omnibus vitam & inspirationem, & omnia: 25

Fecítque ex vno omne genus hominum, inhabitare super vniuersam faciem terræ, definiens statuta tempora & terminos habitationis eorum: 26

Quærere Deum si fortè attractent eum & inueniant, quamuis non longè sit ab vnoquoque nostrum. 27

In ipso enim viuimus & mouemur & sumus, sicut & quidam vestrorum poetarum dixerunt, ipsius enim & genus sumus. 28

Genus ergo cùm simus Dei, non debemus æstimare auro aut argento, aut lapidi, sculpturæ artis & cogitationis hominis, Diuinum esse simile. 29

19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες, δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;

20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. βουλόμεθα οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι.

21 ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

22 Σταθεὶς δὲ ὁ παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ ἀρείου πάγου, ἔφη, ἄνδρες ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ θεῷ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,

25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ πάντα.

26 ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν,

27 ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίτοι γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καί ἐσμεν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι, τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.

24 אלהא גיר דעבד עלמא וכלמא דאית בה והויו מרא דשמיא ודארעא בהיכלא דעבד [x] אידיא לה שרא ׃
25 ולא [l] משתמש מן אידי בנינשא ועל מדם לא סניק מטל דהו יהב לכלנש חיא ונפשא ׃
26 ומן חד דם עבד [m] עלמא כלה דבנינשא דנהוון עמרין על אפי ארעא כלה ופרש [n] זבנא בפוקדנה וסם תחומא
[o] דעומרא דבנינשא ׃ 27 דנהוון [p] בעין לאלהא [q] ומעקבין ומן [r] בריתה משכחין לה מטל דאף לא הוא רחיקן
כל חד מנן ׃ 28 בה הו גיר [s] חיינן [t] ומתזיעינן [u] ואיתין איך דאף אנשא מן חכימא דלכון אמר דמנה הו [x] טוהמן ׃
29 אנשא הכיל דטוהמן מן אלהא הו לא [y] חיבינן למסבר דלדהבא או [z] לסאמא או לכאפא דגליפא [a] באומנותא
[b] ובידעתא דברנשא [c] דמיא אלהותא ׃

[k] ירי [l] שמש
[m] פיר מין
[n] זמן [o] יושב מן עמר
[p] בעא [q] עקב חקר
[r] ברא [s] חיא [t] זוע
[u] אית [x] טוהמא משפחה
[y] חוב [z] כסף
[a] אמן [b] ידע [c] דמא

30 * Tempora igitur idololatriæ præterire fecit Deus: hoc autem tempore præcipit omnibus hominibus vt quilibet vbique pœnitentiam agat.

31 * Quippe qui statuerit diem quo iudicaturus est vniuersam terram cum æquitate, per virum quem definijt, & restituit vnumquemque hominem ad fidem eius, quum excitauit ipsum à mortuis.

32 * Audientes autem resurrectionem à mortuis, alij subsannabant, alij verò dicebant, Aliàs te audituri sumus hac de re.

33 * Et ita exijt Paulus è medio eorum.

34 * Cæterùm quidam ex eis sese adiunxerunt ei, & crediderunt. vnus autem ex eis erat Dionysius ex Iudicibus Areopagi, & mulier quædam nomine Damaris, alijque cum eis.

Commemoratione Sanctorum.

CAP. XVIII.

1 Porrò quum Paulus discessit Athenis, venit Corinthum.

2 * Et inuenit illic virum quendam Jihoudæum, cui nomē erat Akaulas: qui quum esset ex regione Ponti, illo tempore venerat ex regione Italiæ ipse & Periskella vxor eius: quandoquidem edixerat Claudius Cæsar, vt omnes Jihoudæi Roma excederent: itaque accessit ad eos.

3 * Et quoniam erat filius artis ipsorum, [eiusdem artificij], diuersatus est apud eos, & operabatur cum eis: cæterùm in artificio ipsorum opifices conopeorum erant.

4 * Verba autem faciebat in synagoga omni Sabbatho, & persuadebat tam Jihoudæis, quàm Ethnicis.

5 * Quum autem venissent è Macedonia Schilo & Timotheus, constringebatur sermone ipse Paulus,

6 * Quòd insurgerent in eum Jihoudæi atque blasphemarent: quum testaretur eis Jeschua fuisse Meschicho, proinde excussis vestibus suis dixit eis, Posthac mundus sum, ego proficiscor ad Gentes.

7 * Itaque exijt illinc & ingressus est ædes viri cuiusdam nomine Titi, qui quidem Deum reuerebatur: domus autem eius adhærebat synagogæ.

30 בְּזַבְנָא גֵיר [d] דְטָעִיוּתָא אַעֲבַר אֱלָהָא וּבְזַבְנָא הָנָא מְפַקֵּד לְכֻלְּהוֹן בְּנַיְנָשָׁא דְּכָל אֱנָשׁ בְּכָל [e] דּוּכָא [f] נְתוּב ׃
31 מֶטֻל [g] דַאקִים יוֹמָא דְבֵהּ עָתִיד [h] דַּנְדוּן אַרְעָא כֻּלָּהּ [i] בְּכֵאנוּתָא בְּיַד גַּבְרָא אֵינָא דַפְרַשׁ [k] וְאַפְנִי לְכָל אֱנָשׁ [l] לְהֵימָנוּתֵהּ
מֶטֻל דְּאַקִּימֵהּ מֵן בֵּית [m] מִיתֵא ׃ 32 וְכַד שְׁמַעוּ [n] קְיָמְתָא דְמֵן בֵּית מִיתֵא מְנְהוֹן [o] מְמַיְקִין הֲווֹ וּמְנְהוֹן אָמְרִין הֲווֹ בְּזַבְן
אָחְרֵן [p] שָׁמְעִינַן לָךְ עַל הָדָא ׃ 33 וְהָכַנָא נְפַק פַּוְלוֹס מֵן בֵּינָתְהוֹן ׃ 34 וַאנָשִׁין מְנְהוֹן [q] נְקַפוּהִי וְהֵימְנוּ חַד דֵּין
מֵנְהוֹן אִיתוֹהִי הֲוָא [r] דִּיוֹנָסִיוֹס מֵן [s] דַּיָּנֵא דַּאריָוֹס פַּגוֹס וְאַנְתְּתָא חֲדָא דִּשְׁמָהּ דָּמָרִיס וְאַחְרָנֵא עַמְּהוֹן ׃
דוּכְרָנָא דְקַדִּישֵׁא נא קפלאון יח
1 וְכַד נְפַק פַּוְלוֹס מֵן אַתִינוֹס אֲתָא לֵהּ לְקוֹרִנְתוֹס ׃ 2 [a] וְאֶשְׁכַּח תַּמָּן גַּבְרָא חַד יְהוּדָיָא דִשְׁמֵהּ הֲוָא אַקוּלָאס

[d] טְעָא עבודה זרה [e] מקום
[f] תוב שוב [g] קום
[h] דון כון ישר [i] כְּנָא השיב
[l] הימן [m] מות [n] קום
[o] ממק לוץ [p] שמע
[q] נקף דבק [r] דון
[s] מן לשון יון
[a] אשכח מצא

30 Et tempora quidem huius ignorantiæ despiciens Deus, nunc annuntiat G hominibus vt omnes vbique pœnitentiam agant.
31 Eò quòd statuit diem in quo iudicaturus est orbem in æquitate, in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis.
32 Cùm audissent autem resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant, quidam verò dixerunt, Audiemus te de hoc iterum?
33 Sic Paulus exiuit de medio eorum.
34 Quidam verò viri adhærentes ei, crediderunt: in quibus & Dionysius Areopagita, & mulier nomine Damaris, & alij cum eis.

CAP. XVIII.

1 POst hæc egressus ab Athenis, venit Corinthum. A
2 Et inueniens quendam Iudæum, nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Priscillam vxorem eius (eò quòd præcepisset Claudius discedere omnes Iudæos à Roma) accessit ad eos.
3 Et quia eiusdem erat artis, manebat apud eos, & operabatur (erant autē scenofactoriæ artis.)
4 Et disputabat in synagoga per omne sabbathum, interponens nomen Domini Iesu, suadebatque Iudæis & Græcis.
5 Cùm venissent autem de Macedonia Silas & Timotheus, instabat verbo B Paulus, testificans Iudæis esse Christum Iesum.
6 Contradicentibus autem eis & blasphemantibus, excutiens vestimenta sua, dixit ad eos, Sanguis vester super caput vestrum: mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam.
7 Et migrans inde, intrauit in domū cuiusdam, nomine Titi Iusti, colentis Deum, cuius domus erat coniuncta synagogæ.

30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν,
31 διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον, ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.
33 καὶ οὕτως ὁ παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.
34 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ διονύσιος ὁ ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

ιη.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ παῦλος ἐκ τῶν ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς κόρινθον·
2 καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον ὀνόματι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους ἐκ τῆς ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς.
3 καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.
4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε ἰουδαίους καὶ ἕλληνας.
5 ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς μακεδονίας, ὅ, τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ παῦλος διαμαρτυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριστὸν ἰησοῦν,
6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.
7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι ἰούστου, σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

דאיתוהי הוא מן פונטוס אתרא דבה בתו [b] זבנא אתא הוא מן אתרא דאיטליא הו ופריסקלא אנתתה מטל דפקד הוא קלודיוס קסר [d] דנפקון כלהון יהודיא מן רהומא ואתקרב לותהון: 3 מטל דבר [e] אומנותהון הוא שרא לה לותהון ופלח הוא עמהון באומנותהון דין [f] לולרא הוו: 4 וממלל הוא בכנושתא בכל [g] שבא [h] ומפיס הוא ליהודיא ולחנפא:
5 וכד [i] אתו הוו מן מקדוניא שילא וטימתאוס אליץ הוא [k] במלתא הו פולוס: ... משיחא ונפץ [o] מאנוהי ואמר
6 מטל [l] דקימין הוו [m] לקובלה יהודיא ומגדפין הוו כד [n] מסהד הוא להון דישוע הויו משיחא ונפץ [o] מאנוהי ואמר להון מן השא אנא [p] דכא אנא אזל אנא לות עממא: 7 ונפק מן תמן [q] ועל לביתה דגברא דשמה טיטוס ... דדחל הוא מן אלהא וביתה [r] נקיף הוא לכנושתא:

[b] אותיש זמן [c] נפק ... [e] אמן [f] הנון אנון סרגא עבדי סרגא בלחי משכא ורגגא [g] במו שבת [h] פיס חנך [i] אתא [k] מלל [l] קום [m] לנגדו [n] סהר [o] לבושיו [p] דכא זכה [q] עלל בוא [r] נקף דבק

8 ܩܪܝܣܦܘܣ ܕܝܢ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܗܝܡܢ ܗܘܐ ܒܡܪܢ
ܗܘ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ ܟܠܗܘܢ. ܘܣܓܝܐܐ ܩܘܪܢܬܝܐ
ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܘܡܗܝܡܢܝܢ ܒܐܠܗܐ ܘܥܡܕܝܢ ܗܘܘ.
9 ܐܡܪ ܕܝܢ ܡܪܝܐ ܒܚܙܘܐ ܠܦܘܠܘܣ. ܠܐ ܬܕܚܠ
10 ܐܠܐ ܡܠܠ ܘܠܐ ܬܫܬܘܩ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܥܡܟ ܐܢܐ.
ܘܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܗܪܘܬܟ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ
11 ܐܝܬ ܠܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܝܬܒ ܗܘܐ ܕܝܢ
ܫܢܬܐ ܘܝܪܚܐ ܫܬܐ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܗ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ ܢܒ

12 ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܓܠܝܘܢ ܐܢܬܘܦܛܘܣ
ܕܐܟܐܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ ܝܗܘܕܝܐ
13 ܩܕܡ ܒܝܡ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܠܒܪ ܡܢ
ܢܡܘܣܐ ܡܦܝܣ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܢܗܘܘܢ ܕܚܠܝܢ
14 ܠܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܒܥܐ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܕܢܦܬܚ
ܦܘܡܗ ܘܢܡܠܠ. ܐܡܪ ܓܠܝܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ.
ܐܠܘ ܥܠ ܡܕܡ ܕܒܝܫ ܐܘ ܕܢܟܝܠ ܐܘ ܕܨܥܪܐ
ܡܩܒܠܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܘ ܝܗܘܕܝܐ. ܫܦܝܪ ܗܘܐ
15 ܡܩܒܠ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܙܛܡܐ
ܐܝܬ ܥܠ ܡܠܬܐ ܘܥܠ ܫܡܗܐ ܘܥܠ ܢܡܘܣܐ
ܕܝܠܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢܐ ܓܝܪ
ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܗܘܐ ܕܝܢܐ ܕܗܠܝܢ.
16 ܘܛܪܕ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܝܡ ܕܝܠܗ. ܘܐܚܕܘ
17 ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܚܢܦܐ ܠܣܘܣܬܢܝܣ ܩܫܝܫܐ
ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܩܕܡ ܒܝܡ
18 ܘܓܠܝܘܢ ܡܥܒܪ ܗܘܐ ܒܥܝܢܘܗܝ. ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܟܕ
ܐܓܪ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܫܐܠ ܫܠܡܐ
ܠܐܚܐ. ܘܪܕܐ ܒܝܡܐ ܠܡܐܙܠ ܠܣܘܪܝܐ. ܘܐܬܘ ܥܡܗ
ܦܪܝܣܩܠܐ ܘܐܩܘܠܐ. ܟܕ ܓܙ ܪܫܗ ܒܩܢܟܪܐܘܣ.
19 ܡܛܠ ܕܢܕܪ ܗܘܐ ܢܕܪܐ. ܘܡܛܘ ܠܐܦܣܘܣ.
ܘܥܠ ܦܘܠܘܣ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡ
20 ܝܗܘܕܝܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ
ܘܠܐ ܐܬܛܦܝܣ.

8 * *Porrò Crispus princeps synagogæ crediderat in Dominum nostrum ipse, & domestici eius omnes plurimique Corinthiorum audiebant, et credebant in Deũ, ac baptizabantur.*
9 * *Dixit autem Dominus per visum Paulo, Ne timeas, sed loquere, neque tacueris.*
10 * *Siquidem ego sum tecum, nemóque poterit tibi molestiam exhibere: & multus est mihi populus in hac ciuitate.*
11 * *Habitauit ergo annum & sex menses Corinthi, & docebat eos sermonem Dei.*

Dominica v. post Pentecosten.

12 * *Quum autem Gallioun esset Proconsul Achaiæ, coacti sunt simul aduersus Paulum, & stiterunt eum ante tribunal.*
13 * *Dicentes, Iste preter Legem persuadet hominibus Deum revereri.*
14 * *Quúmque postularet Paulus vt aperiret os suum & loqueretur, dixit Gallioun Jihoudæis, Si de quopiam malo, aut fraude, aut flagitio reum postularetis ô Judæi, vt par est, vos reciperem.*
15 * *Sinautem quæstiones sunt de sermone, déque nominibus, & Lege vestra, ipsi nostis inter vos: ego enim nolim esse index horum placitorum.*
16 * *Proinde amandauit eos à suo tribunali.*
17 * *Cæterùm comprehenderant omnes Ethnici Sostenem seniorem synagogæ, & cædebant eum ante tribunal, Gallioun autem hæc paruipendebat.*
18 * *Quúmque Paulus illic dies multos egisset, dedit pacem,* [valedixit], *fratribus; ac mare sulcauit vt proficisceretur in Syriam, veneruntq; cum eo Priskella & Akaulas quum totondisset caput suum Cenchreis, siquidem votum nuncupauerat.*
19 * *Peruenerunt autem Ephesum, & ingressus est Paulus synagogam, verbáque fecit ad Jihoudæos.*
20 * *Et efflagitabant ab eo, vt commoraretur apud eos: nec assensum præbuit.*

8 וְקְרִיסְפוֹס׳ רַבכְּנוּשְׁתָא הַימֵן הֲוָא בְּמָרַן הו וּבְנַי בַּיתֵה כֻּלְּהוֹן וְסַגִּיאֵא קוֹרִנְתָיֵא שָׁמְעִין הֲווּ וּמְהַימְנִין בַּאלָהָא
9 וְאֵמַר מָרְיָא בְּחֶזְוָא לְפָולָוס לָא תֶּדְחַל אֶלָּא מַלֶּל וְלָא תֶּשְׁתּוּק ׃
10 מְטֻל דְּאֶנָא עַמָּךְ אֶנָא וְאֶנָשׁ לָא מֶשְׁכַּח לְמַהָרוּתָךְ וְעַמָּא סַגִּיאָא אִית לִי בַּמְדִינְתָּא הָדָא ׃ 11 יָתֵב הֲוָא דֵּין
שְׁנְתָא וְיַרְחֵא שֶׁתָּא בְּקוֹרִנְתָוס וּמַלֵּף הֲוָא לְהוֹן מֶלְּתָא דַּאלָהָא ׃

דְּחַד בְּשַׁבָּא דה דְּבָתַר פֶּנְטִיקוֹסְטִי נב

12 וְכַד אִיתוֹהִי הֲוָא גַּאלִיוֹן אַנְתוּפַטוֹס דַּאכַאיָא אֶתְכַּנַּשׁוּ אַכְחֲדָא עַל פָּולָוס וְאוֹתְיוּהִי קְדָם בִּים ׃ 13 כַּד אָמְרִין
דַּלְבַר מִן נָמוֹסָא מַפִּיס לַבְנַיְנָשָׁא דְּנֶהֱווֹן דָּחֲלִין לַאלָהָא ׃ 14 וְכַד בָּעֵא הֲוָא פָּולָוס דְּנֶפְתַּח פּוּמֵה וְנְמַלֵּל אֵמַר

בעל ישיבה או מרביץ תורה — עמד סבל — שתק — שכח יכל — חדא נזק — יתב ישב — כמו שנה שש — מן לשון יון — אית — מן לשון יון שה א במקום יועץ — כמו בלשון יון עבראית במא — אפיש ופרושי מלין

* Crispus autem archisynagogus cre- 8
didit Domino, cum omni domo sua: & C
multi Corinthiorum audientes crede-
bant, & baptizabantur.

* Dixit autem Dominus nocte per vi- 9
sionem Paulo: Noli timere, sed loquere,
& ne taceas.

* Propter quod ego sum tecum, & 10
nemo apponetur tibi vt noceat te: quo-
niam populus est mihi multus in hac ci-
uitate.

* Sedit autem † annum & sex men- 11
ses, docens apud eos verbum Dei.

* Galliône autem proconsule Achaię, 12
insurrexerunt vno animo Iudæi in Pau-
lum, & adduxerunt eum ad tribunal,

* Dicentes, Quia contra legem hic 13
persuadet hominibus colere Deum.

* Incipiente autem Paulo aperire os, 14
dixit Gallio ad Iudæos, Siquidem esset D
iniquum aliquid, aut facinus pessimū,
ô viri Iudæi, rectè vos sustinerem.

* Si verò quæstiones sunt de verbo 15
& nominibus, & legis vestræ, vosipsi vi-
detis: Iudex ego horum nolo esse.

* Et minauit eos à tribunali. 16

* Apprehendentes autem omnes So- 17
sthenem principem synagogæ, percutie-
bant eum ante tribunal: & nihil eorum
Gallioni curæ erat.

* Paulus verò cùm adhuc sustinuisset 18
dies multos, fratribus valefaciens, naui-
gauit in Syriam (& cum eo Priscilla &
Aquila) qui sibi totonderat in Cenchris
caput, habebat enim votum.

* Deuenitque Ephesum, & illos ibi 19
reliquit. Ipse verò ingressus synagogam,
disputabat cum Iudæis.

* Rogantibus autem eis, vt ampliori 20
tempore maneret apud eos, non con-
sensit:

8 * κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 * εἶπε δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύλῳ, μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς.

10 * διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 * ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

12 * Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ. καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 * λέγοντες, ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν.

14 * μέλλοντος δὲ τοῦ παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους, εἰ μὲν οὖν ἀδίκημά τι ἦν ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν.

15 * εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.

16 * καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 * ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ ἕλληνες σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος, καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλλίωνι ἔμελεν.

18 * ὁ δὲ παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ πρίσκιλλα καὶ ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

19 * κατήντησε δὲ εἰς ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέχθη τοῖς ἰουδαίοις.

20 * ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν.

בּוּלִיתָא מְקַבֵּל הֲוֵית לְכוֹן
גָּאלִיוֹן לִיהוּדָיֵא אֵלוּ עַל מֶדֶם דְּבִישׁ אוֹ דַּנְכִיל אוֹ דַּסְנֵא מְקַטְרְגִין הֲוֵיתוֹן אָו יְהוּדָיֵא בְּוּלִיתָא מְקַבֵּל הֲוֵית לְכוֹן
15 אֶן דֵּין זֵאטְּמֵא אֶנוּן עַל מֶלְתָא וְעַל שְׁמָהֵא וְעַל נָמוּסָא דִּילְכוֹן אַנְתּוּן יָדְעִין אַנְתּוּן בֵּינָתְכוֹן אֶנָא גֵּיר לָא צָבֵא
אֶנָא דְּאֶהֱוֵא דַּיָּנָא דְּהָלֵין צֶבְוָתָא׃ 16 וְטַרַד אֶנוּן מֶן בִּים דִּילֵהּ׃ 17 וְאַחדוּ הֲוַו כֻּלְהוֹן חַנְפָא לְסוֹסְתָנִיס
קַשִּׁישָׁא דַּבְכנוּשְׁתָּא וּמָחֵין הֲווּ לֵהּ קְדָם בִּים וְגַאלִיוֹן מַהֲמֵא הֲוָא בְּהָלֵין׃ 18 וְכַד הֲוָא פּוּלוֹס תַּמָּן יוֹמָתָא
סַגִּיאֵא יַהֵב שְׁלָמָא לַאחָא וַרְדָא בְּיַמָּא דְּנֵאזַל לְסוּרְיָא וְאֶתוּ עַמֵּה פְּרִיסְקִלָא וַאקִולָס כַּד סַפַּר רִישֵׁהּ בְּקֶנְכְרָאוֹס
מֶטֻּל דְּנֶדְרָא נְדִיר הֲוָא לֵהּ׃ 19 וּמַטִיו לַאפֶסוֹס וְעַל פּוּלוֹס לַכְנוּשְׁתָּא וּמְמַלֵּל הֲוָא עַם יְהוּדָיֵא׃
20 וּבָעֵין הֲווּ מֶנֵּהּ דְּנֶגַר לְוָתְהוֹן וְלָא אֶתְטְפִּיס׃

סְנָא ופיר׳ רשע או רע
קַטְרֵג הלשין מוּוֵלָא
שהוא צריך
ומן לשון יון פירושו ריבות
דוּק טְרַד השליך
ק פירושו גוים ק זקן
מְחָא נכה אַחֲמָא כזת
נְדַר כמו עבראית
מְטָא הגיש נְגַר ארך
טְפַס הקשיב

21 [illegible]

22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

25 [illegible]

26 [illegible]

27 [illegible]

28 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

21 * *Dicens, Oportet certè feſtum venturum me in Ouriſchlem agere: ſed ſi Deus voluerit, iterum reuertar ad vos. Akaulas autem & Priskella reliquit Epheſi.*

22 * *Ipſe verò per mare perrexit, & venit Cæſaream. aſcendítque, ac ſalutauit filios Eccleſiæ: tum profectus eſt Antiochiam.*

23 * *Et quum egiſſet illic dies aliquot, diſceſſit, & peragrauit ordine regionem Phrygiæ & Galatiæ, dum confirmaret omnes diſcipulos.*

24 * *Porrò vir quidam, cui nomen erat Apollou, Jiboudæus, natione Alexandrinus, & præditus facundia, peritiſſimúsque ſcripturarum, venit Epheſum.*

25 * *Hic erat edoctus viam Domini, & feruens Spiritu: proinde loquebatur, planéque docebat de Jeſchua, quum nihil ſciret, niſi baptiſma Jouchanon.*

26 * *Cœpítque palàm loqui in ſynagoga. Quem quum audiſſent Akaulas & Priskella, adduxerunt domi ſuæ, & plenius oſtenderunt ei viam Domini.*

27 * *Qúumque vellet proficiſci Achaiam, præuenerunt eum fratres, ſcripſeruntque ad diſcipulos vt exciperent eum. itaque vbi aduenisſet, multum adiuuit per gratiam omnes fideles.*

28 * *Vehementer enim diſceptabat contra Jiboudæos coram cœtu, demonſtrans per Scripturas, Jeſchua eſſe Meſchicho.*

Matutinis Dominicæ poſt Pentecoſten.

CAP. XIX.

1 *QVumque degeret Apollou Corinthi; Paulus peragrauit regiones ſuperiores ad Epheſum.*

2 * *Et interrogauit diſcipulos quos illic inuenit, Num recepiſtis Spiritum Sanctum poſtea quàm credidiſtis? Reſponderunt, & dicunt ei, Ne auditione quidem accepimus an ſit Spiritus.*

3 * *Dixit eis, In quid ergo baptizati eſtis? Dicunt, In baptiſma Jouchanon.*

21 כַּד אָמַר דְּוָלֵא לִי ᵏאֲמִינָאִית ˡ דְּעֵאדָא דָּאתֵא בְּאוּרִשְׁלֵם ᵐ אַעְבְּדִיוּהִי וְאֶן אֱלָהָא ⁿ נֶצְבֵּא ᵒ אֵתֵא חוּב לְוָתְכוּן [illegible] וְאַפְרִיסְקִלָא שְׁבַק אֵנוּן בְּאֶפֶסוֹס ׃ 22 וְהוּ רְדָא בְּיַמָּא וְאֵתָא לְקֶסַרְיַא וַסְלֵק וַשְׁאֵל בַּשְׁלָמָא דַּבְנַי ᵖעִדְתָא [illegible] לְאַנְטְיוֹכִי ׃ 23 וְכַד הֲוָא תַּמָּן ᵠ יַוְמָתָא ʳ יְדִיעָא נְפַק ˢ וְאֶתְכְּרֵךְ בָּתַר בָּתַר בְּאַתְרָא דִּפְרוּגִיָא וְדִגַלְטִיָא כַּד [illegible] הֲוָא לְכֻלְּהוֹן תַּלְמִידֵא ׃ 24 וְגַבְרָא חַד דַּשְׁמֵהּ הֲוָא אַפָּלוּ יְהוּדָיָא ᵛ דְּאִיתַוְהִי הֲוָא ˣ טוֹהְמֵהּ מֶן אֲלֶכְסַנְדְּרִיָא [illegible] ᶻ בְּמַלְּתָא ᵃ וַמְדַק הֲוָא בַּכְתָבָא אֵתָא לְאֶפֶסוֹס ׃ 25 הָנָא מְתַלְמַד הֲוָא לְאוּרְחֵהּ דְּמָרְיָא וְרָתַח הֲוָא בְּרוּחַ וַמְמַלֵּל הֲוָא ᶜ וּמַלֵּף ᵈ מַלְיָאִית עַל יֵשׁוּעַ כַּד לָא יָדַע הֲוָא אֶלָּא אֶן ᶠ מַעְמוּדִיתָא דְּיוֹחַנָן ׃ 26 ᵍ וְשַׁרִי עָיֵן בַּגְלֵא מְמַלֵּל בַּכְנוּשְׁתָּא וְכַד שַׁמְעוּהִי

ᵏ אָמֵן באמתופיר׳ חג ᵐ עֲבַר עשה ⁿ צְבָא ᵒ אֲתָא ᵖ תעודה או קהל ᵠ יוֹם ʳ יָדַע ˢ כְּרַךְ חוּר ᵗ קוּם ᵛ איח יש ˣ משפחתו ʸ רְדָא למד ᶻ מַלֵּל ᵃ דְּקַק ᵇ תַּלְמַד כמו לְמַד ᶜ אַלֵּף ᵈ מְלָא ᵉ מרעם או מאומה ᶠ עֲמַד שבל ᵍ שְׁרִי התחיל

21 Sed valefaciens, & dicens, Iterum reuer-
tar ad vos Deo volente: profectus est ab
Epheso.
22 Et descendens Cæsaream, ascendit,
& salutauit ecclesiam, & descendit An- F
tiochiam.
23 Et facto ibi aliquanto tempore pro-
fectus est, perambulans ex ordine †Gala-
ticam regionem & Phrygiam, confirmans
omnes discipulos.
24 Iudæus autem quidam, Apollo no-
mine, Alexandrinus genere, vir elo-
quens, deuenit Ephesum, potens in
scripturis.
25 Hic erat edoctus viam Domini: &
feruens spiritu loquebatur, & docebat
diligenter ea quæ sunt Iesu, sciens tan-
tum baptisma Iohannis.
26 Hic ergo cœpit fiducialiter agere
in synagoga. Quem cùm audissent Pri-
scilla & Aquila, assumpserunt eum, G
& diligentiùs exposuerunt ei viam Dei.
Cùm autem vellet ire Achaiam, ex-
hortati fratres, scripserunt discipulis vt 27
susciperent eum. Qui cùm venisset, con-
tulit multum his qui crediderant.
28 Vehementer enim Iudæos reuince-
bat publicè, ostendens per scripturas, esse
Christum, Iesum.

CAP. XIX.

1 Factum est autem cùm Apollo esset Co-
rinthi, vt Paulus peragratis superiori- A
bus partibus veniret Ephesum, & inue-
niret quosdam discipulos.
2 Dixitque ad eos, Si Spiritum sanctum
accepistis credentes? At illi dixerunt ad
eum, Sed neque si Spiritus sanctus est,
audiuimus.
3 Ille verò ait, In quo ergò baptizati
estis? Qui dixerunt, In Iohannis baptis-
mate.

21 ἀλλ᾽ ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπών, δεῖ με πάντως τὴν
ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς ἱεροσόλυμα, πάλιν δὲ
ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντος· καὶ ἀνήχθη
ἀπὸ τῆς ἐφέσου.

22 καὶ κατελθὼν εἰς καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμε-
νος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς ἀντιόχειαν.

23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς
τὴν γαλατικὴν χώραν καὶ φρυγίαν, ἐπιστηρίζων τοὺς μα-
θητὰς πάντας.

24 ἰουδαῖος δέ τις ἀπολλὼς ὄνομα, ἀλεξανδρεὺς τῷ γέ-
νει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς
γραφαῖς.
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ
πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυ-
ρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννου.

26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀ-
κούσαντες δὲ αὐτοῦ ἀκύλας καὶ πρίσκιλλα, προσελάβοντο
αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ.

27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν ἀχαΐαν, προτρεψά-
μενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι
αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευ-
κόσι διὰ τῆς χάριτος.

28 εὐτόνως γὰρ τοῖς ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ,
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν, ἰησοῦν.

ιθ.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπολλὼ εἶναι ἐν κορίνθῳ, παῦλον
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς ἔφεσον· καὶ εὑρών
τινας μαθητάς,
2 εἶπε πρὸς αὐτοὺς, εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαν-
τες; οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν, ἀλλ᾽ οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν
ἠκούσαμεν.
3 εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς, εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον,
εἰς τὸ ἰωάννου βάπτισμα.

27 וְכַד צְבָא דְּנֵאזַל לַאכַאִיַא חַפְטוּ
אַקוּלָס וּפְרִיסְקִלָא אַיתִּיוּהִי לְבֵיתְהוֹן וּמַלִּיַאית חַוִּיוּהִי אוּרְחֵה דְּמָרְיָא׃
אַחֵא וּכְתַבוּ לְתַלְמִידֵא דַּנְקַבְּלוּנָיהִי וְכַד אֵזַל עַדַּר סַגִּי בְּיַד טַיבוּתָא לְכֻלְּהוֹן מְהַימְנֵא׃
28 תַּקִּיפָאִית גֵּיר דָּרֵשׁ הֲוָא לוּקְבַל יְהוּדָיֵא קְדָם כְּנֻשְׁא מְחַוֵּא הֲוָא מֶן כְּתָבֵא עַל יֵשׁוּע דַּמְשִׁיחָא הו׃
דְּצַפְרָא דְּחַד בְּשַׁבָּא דְּפֶנְטִיקוּסְטִי כג קפלאון יט
1 וְכַד אִיתַוְהִי הֲוָא אַפָּלוּ בְּקוּרִנְתּוֹס אֶתְכְּרֶךְ פּוּלוֹס בְּאַתְרְוָתָא עֶלָיָא לְאֶפֶסוֹס׃ 2 וּמְשַׁאֵל הֲוָא לְתַלְמִידֵא
אִילֵין דְּאֶשְׁכַּח תַּמָּן דֵּאן קַבֶּלְתּוֹן רוּחָא דְּקוּדְשָׁא מֶן דְּהַימֶנְתּוֹן עֲנַו וְאָמְרִין לֵה וְאָף לָא אֶן אִית רוּחָא שְׁמִיע לַן׃
3 אֲמַר לְהוֹן וּבְמָנָא עֲמַדְתּוֹן אָמְרִין בְּמַעֲמוּדִיתֵה דְּיוּחַנָּן׃
1 3

אֶתָא מְלָא
חַוָא הגיד אֵזַל
חֲטַף קדם קַבֶּל
כמו עזר ק חן
הַימֶן תְּקַף פיר' בעוז
מן לשון יון אִירְת
כְּרֶךְ במקומות מן אתר
שְׁכַח מצא הַימֶן
עֲמַד טבל

4 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܝܘܚܢܢ ܐܥܡܕ
ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܥܡܐ. ܟܕ ܐܡܪ
ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܒܡܢ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܝܫܘܥ
5 ܡܫܝܚܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܥܡܕܘ ܒܫܡܗ
6 ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܣܡ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ
ܦܘܠܘܣ. ܘܐܬܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܝܗܘܢ
ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܒܠܫܢ ܠܫܢ ܘܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ.
7 ܗܘܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܬܪܥܣܪ.
8 ܘܥܠ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܘܡܡܠܠ
9 ܗܘܐ ܒܓܠܐ ܝܪܚܐ ܬܠܬܐ. ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ ܥܠ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܡܬܩܫܝܢ
ܗܘܘ ܘܡܬܚܪܝܢ. ܘܡܨܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܘܪܚܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ
ܟܢܫܐ ܕܥܡܡܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܪܚܩ ܦܘܠܘܣ. ܘܦܪܫ
ܡܢܗܘܢ ܠܬܠܡܝܕܐ. ܘܟܠܝܘܡ ܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܥܡܗܘܢ ܒܐܣܟܘܠܐ ܕܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܛܘܪܢܘܣ.
10 ܘܗܕܐ ܗܘܬ ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ
ܥܡܘܪܝ ܐܣܝܐ ܫܡܥܘ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ. ܝܗܘܕܝܐ
11 ܘܐܪܡܝܐ. ܘܚܝܠܐ ܪܘܪܒܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܐܠܗܐ
12 ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܢ ܢܚܬܐ
ܕܥܠ ܦܓܪܗ. ܣܘܕܪܐ ܐܘ ܦܣܝܩܐ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ
ܘܣܝܡܝܢ ܥܠ ܟܪܝܗܐ. ܘܦܪܩܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ
ܟܘܪܗܢܐ. ܘܐܦ ܫܐܕܐ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ܀ ܢܗ ܀

13 ܩܡܘ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܫܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܘܡܝܢ ܥܠ ܫܐܕܐ. ܕܢܘܡܘܢ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܘܡܝܢܢ
ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܟܪܙ ܦܘܠܘܣ.
14 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܫܒܥܐ ܒܢܝܐ ܠܓܒܪܐ ܚܕ
ܝܗܘܕܝܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܣܩܘܐ. ܘܥܒܕܝܢ
15 ܗܘܘ ܗܕܐ. ܥܢܐ ܫܐܕܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܝܫܘܥ ܡܫܬܘܕܥ ܐܢܐ. ܘܠܦܘܠܘܣ ܝܕܥ ܐܢܐ.
ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܢܬܘܢ.

4 * *Subdit eis Paulus, Jouchanon quidem baptizauit baptismo pœnitentiæ populos, dicens, ut crederent in eum qui venturus erat post se, hoc est, in Jeschua Meschicho.*
5 * *Quumque hæc audissent, baptizabantur in nomine Domini nostri Jeschua Meschicho.*
6 * *Et imponebat eis manum Paulus, veniebatque Spiritus Sanctitatis in eos, proinde loquebantur singulis linguis ac vaticinabantur.*
7 * *Erant autem omnes isti viri duodecim.*
8 * *Cæterùm ingressus est Paulus synagogam, & locutus est palàm tribus mensibus, ac persuadebat de regno Dei.*
9 * *Quidam autem ex eis indurabantur, & excandescebant, atque conuitijs proscindebant viam Dei coram turba Gentium: tunc recedere fecit Paulus, & separauit ab eis discipulos, & quotidie verba faciebat ad eos in schola viri cuiusdam nomine Tourani.*
10 * *Hoc autem factum est per biennium, vsquedum audissent sermonem Domini quotquot habitabant in Asia, tam Jihoudæi quàm Gentiles.*
11 * *Porrò virtutes maximas edebat Deus per manum Pauli.*
12 * *Ita vt etiam à vestimentis quæ erant super corpus eius, sudaria aut scissuræ* [semicinthia] *deferrentur, & imponerentur ægrotis, & discederent ab eis morbi, atque adeò dæmonia exirent.*

Dominica prima post Pentecosten.

13 * *Studebant autem & quidam Jihoudæi qui circulabant, & adiurabant dæmonia, adiurare ea per nomen Domini nostri* IESCHVA, *super eos in quibus erant Spiritus immundi, dicentes, Adiuramus vos per nomen Jeschua quem prædicat Paulus.*
14 * *Erant autem septem filij viri cuiusdam Jihoudæi summi Sacerdotis, cui nomen erat Skiua, qui hoc faciebant.*
15 * *Respondit autem cacodæmon ille, & dixit eis, Jeschua noui, & Paulum scio, vos autem qui estis?*

אמר להון פולוס יוחנן אעמד מעמודיתא ‏[i] דתיובותא לעממא כד אמר ‏[k] דנהימנון באינא דאתא בתרה ‏[l] דאיתוהי משיחא ׃ ‏5 וכד הלין שמעו עמדו בשמה דמרן ישוע משיחא ׃ ‏6 וסם עליהון אידא פולוס ואתא רוחא דקודשא עליהון וממללין הוו בלשן לשן ‏[m] ומתנבין הוו ׃ ‏7 הוין הוו דין כלהון אנשא תרעסר ׃ ‏8 ועל הוא פולוס לכנושתא וממלל הוא עין בגלא ירחא תלתא ‏[n] ומפים הוא על מלכותה דאלהא ׃ ‏9 ואנשין מנהון ‏[o] מתקשין הוו ‏[p] ומתחרין ומצחין לאורחא דאלהא קדם כנשא דעממא הידין ‏[r] ארחק פולוס ופרש מנהון לתלמידא וכליום ממלל הוא עמהון באסכולא דגברא דשמה טורנוס ׃ ‏10 והדא הות שנין תרתין עדמא דשמעו ‏[t] מלתא דמריא כלהון עמרי אסיא יהודיא ‏[x] וארמיא ׃ ‏11 וחילא ‏[y] רורבא עבד הוא אלהא ‏[z] באידה דפולוס ׃

‏[i] תוב פיר׳ תשובה ‏[k] הימן ‏[l] אית יש ‏[m] נבא ‏[n] פיס
‏[o] קשא מתחזקים
‏[p] חרא חמה ‏[q] צחא קלל
‏[r] רחק מן לשון יק פירושו
ביהמדרש ‏[t] מלל
‏[x] עמר שכן ‏[x] פיר׳ גוים
‏[y] רבב ארבר ‏[z] יד

*Dixit autem Paulus: Iohannes ba- 4
ptizauit baptismate pœnitentiæ popu-
lum, dicens: In eum qui venturus esset
post ipsum vt crederent, hoc est, in Ie-
sum.
*His auditis, baptizati sunt in nomi- 5
ne Domini Iesu.
*Et cùm imposuisset illis manus Pau- 6
lus, venit Spiritus sanctus super eos, &
loquebantur linguis, & prophetabant. B
*Erant autem omnes viri ferè duo- 7
decim.
*Introgressus autem synagogam, cum 8
fiducia loquebatur per tres menses, di-
sputans & suadens de regno Dei.
*Cùm autem quidam indurarentur, 9
& non crederent, maledicentes †viam
Domini coram multitudine, discedens
ab eis, segregauit discipulos, quotidie
disputans in schola Tyranni cuiusdam.
*Hoc autẽ factum est per biennium, 10
ita vt omnes qui habitabant in Asia, au-
dirent verbum Domini, Iudæi atq; Gen-
tiles.
*Virtutésque non modicas quaslibet 11
faciebat Deus per manum Pauli:
*Ita vt etiam super languidos defer- 12
rentur à corpore eius sudaria vel semicin-
thia, & recedebant ab eis languores, &
spiritus nequam egrediebantur.
*TENTAVERVNT autem quidam 13
de circumeuntibus Iudæis exorcistis, C
inuocare super eos qui habebant spiri-
tus malos, nomen Domini Iesu, dicen-
tes, Adiuro vos per Iesum quem Paulus
prædicat.
*Erant autem †quidam Sceuæ Iudæi 14
principis sacerdotum septem filij, qui
hoc faciebant.
*Respondens autẽ Spiritus nequam 15
dixit eis, Iesum noui, & Paulum scio:
vos autem qui estis?

4 *εἶπε δὲ παῦλος, ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα
μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα
πιστεύσωσι, τουτέστιν, εἰς τὸν χριστὸν ἰησοῦν.
5 *ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
ἰησοῦ.
6 *καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ
προεφήτευον.
7 *ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο.
8 *εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ
μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ.
9 *ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες
τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε
τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυ-
ράννου τινός.
10 *τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κα-
τοικοῦντας τὴν ἀσίαν, ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ,
ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας.
11 *δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν
χειρῶν παύλου,
12 *ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχε-
σθαι ἀπ' αὐτῶν.
13 *Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων
ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πο-
νηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντες, ὁρκίζομεν ὑμᾶς
τὸν ἰησοῦν, ὃν ὁ παῦλος κηρύσσει.
14 *ἦσαν δέ τινες υἱοὶ σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ, οἱ
τοῦτο ποιοῦντες.
15 *ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε, τὸν ἰησοῦν
γινώσκω, καὶ τὸν παῦλον ἐπίσταμαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;

12 הכנא דאף מן [a]נחתא דעל [b]גושמה [c]סודרא או [d]רוקעא [e]מיתין הוו [f]וסימין על [g]כריהא [h]ופרקין הוו מנהון כורהנא ואף [i]שדא נפקין הוו:
דחד בשבא קדמיא דבתר [a]פנטיקוסטי נר
13 [b]צבו הוו דין אף אנשא יהודיא אילין [g]דמתכרכין הוו [d]ומומין על שדא דנומון בשמה דמרן ישוע על אילין דאיתוהי להון רוחא [e]טנפתא כד אמרין הוו [f]מומינן לכון בשמה דישוע איגא [g]דמכרז פולוס:
14 אית הוא דין שבעא בנוהי דגברא חד יהודיא רב כהנא דשמה הוא סקוא דעבדין הוו הדא:
15 וענא שדא הו בישא ואמר להון לישוע [h]משתודע אנא ולפולוס ידע אנא אנתון דין מן אנתון:

[a]לבושים [b]פי' גופו [c]פי' המטפחות [d]שברי בגדים [e]אתא [f]מום [g]כרה [h]פרק סור [i]שדים [a]מן לשון יון [b]צבא חפץ [c]כרך תור [d]ימא משביעים [e]טנף טמא [f]משביעים אנחנו מן ימא [g]כרז [h]ידע מזה אשתודע

16 ܘܫܘܪ ܥܠܝܗܘܢ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ
ܒܝܫܬܐ܆ ܘܐܬܚܝܠ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܫܦܠ ܐܢܘܢ. ܘܟܕ
ܫܠܝܚܝܢ ܘܦܨܝܥܝܢ ܥܪܩܘ ܡܢ ܒܝܬܐ ܗܘ܀
17 ܘܗܕܐ ܐܬܝܕܥܬ ܗܘܬ܇ ܠܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ
ܘܐܪܡܝܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܦܣܘܣ. ܘܢܦܠܬ ܕܚܠܬܐ
ܥܠ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܬܪܘܪܒ ܗܘܐ ܫܡܗ ܕܡܪܢ
18 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ.
ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܫܬܥܝܢ ܣܟܠܘܬܗܘܢ. ܘܡܘܕܝܢ
19 ܒܡܕܡ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ. ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܐܦ ܚܪܫܐ
ܟܢܫܘ ܟܬܒܝܗܘܢ܆ ܘܐܝܬܝܘ ܐܘܩܕܘ ܐܢܘܢ
ܩܕܡ ܟܠܢܫ܆ ܘܚܫܒܘ ܕܡܝܗܘܢ܆ ܘܣܠܩ ܟܣܦܐ
20 ܙܘܙܐ ܪ̈ܒܘܬܐ ܚܡܫ. ܘܗܟܢܐ ܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܬܩܦܐ ܗܘܬ
21 ܘܣܓܝܐܐ ܗܘܬ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܕܝܢ
ܐܫܬܠܡܝ ܗܠܝܢ. ܣܡ ܦܘܠܘܣ ܒܪܥܝܢܗ ܕܢܬܟܪܟ
ܒܟܠܗ ܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ܆ ܘܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ܆ ܘܐܡܪ
ܕܡܐ ܕܐܙܠܬ ܠܬܡܢ. ܘܠܐ ܠܝ ܕܐܦ ܠܪܘܡܝ
22 ܐܚܙܐ. ܘܫܕܪ ܗܘܐ ܠܡܩܕܘܢܝܐ ܬܪܝܢ
ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܛܝܡܬܐܘܣ.
ܘܠܐܪܣܛܘܣ. ܗܘ ܕܝܢ ܩܘܝ ܙܒܢܐ
ܒܐܣܝܐ ܀ ܀ ܀

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܚܕܥܣܪ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ܀ ܝܐ ܀

23 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܫܓܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ
24 ܥܠ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܚܕ
ܩܝܢܝܐ ܕܣܐܡܐ܆ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܕܡܛܪܝܘܣ. ܕܥܒܕ ܗܘܐ
ܢܘܣܐ ܕܣܐܡܐ ܠܐܪܛܡܝܣ. ܘܡܓܪܐ ܗܘܐ ܠܒܢܝ
25 ܐܘܡܢܘܬܗ ܡܘܬܪܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܗܢܐ ܟܢܫ ܐܢܘܢ ܠܟܠܗܘܢ
ܐܘܡܢܘܬܗ ܥܡܗܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܦܠܚܝܢ ܥܡܗܘܢ܆
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ܆ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠܗ
26 ܡܓܪܢ ܡܢ ܗܕܐ ܗܝ ܐܘܡܢܘܬܐ. ܘܐܦ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ
ܐܦܣܘܣ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܟܠܗ ܐܣܝܐ. ܐܦܝܣ
ܗܢܐ ܦܘܠܘܣ ܘܐܗܦܟ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ܆ ܟܕ ܐܡܪ. ܕܠܘ ܐܠܗܐ ܐܢܘܢ
ܗܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܒܐܝܕܝܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.

16 * *Et insilijt in eos homo ille in quo erat Spiritus malus, & inualuit contra eos, eósque subiecit, ita vt nudati saucijque fugerent ab ædibus illis.*

17 * *Id autem innotuit omnibus tum Iudæis, tum Gentilibus qui habitabant Ephesi: & incidit timor in omnes, & exaltabatur nomen Domini nostri Jeschua Meschicho.*

18 * *Plurimíque ex ijs qui crediderant, veniebant, & renuntiabant offensas suas, confitebantúrque quod fecerant.*

19 * *Multi porrò etiam ex Magis congregarunt libros suos, allatósque concremarunt coram omnibus: cæterùm supputarunt pretium eorum, & ascendit ad argenti quinque myriadas.*

20 * *Usque adeò virtute magna inualescebat, progreßúsque faciebat fides in Deum.*

21 * *His autem peractis proposuit Paulus in mente sua, vt perlustraret totam Macedoniam & Achaiã, proficisceretúrque ad Urischlem: Dicebat autem, Postquam illuc profectus fuero, oportet me quoque Romam inuisere.*

22 * *Miserat autem duos viros ex ijs qui ipsi ministrabant, in Macedoniam, nempe Timotheum, & Erastum: ipse verò substitit ad tempus in Asia.*

Dominica 11. post Pentecosten.

23 * *Extitit autem eo tempore tumultus plurimus propter viam Dei.*

24 * *Illic enim erat quidam cudens argentum, cui nomen erat Demetrius, qui faciebat delubra argentea Dianæ, & suppeditabat artificibus maximum lucrum.*

25 * *Iste congregauit eos omnes artifices, nec non illos qui cum eis operabantur, & dixit eis, Viri, scitis mercedem nostram omnem ex hoc artificio esse.*

26 * *Quin etiam auditis ac videtis non solum ciues Ephesi, sed etiam multitudinem totius Asiæ ab isto Paulo allectam & auersam, quòd dicat Deos illos non esse qui manibus hominum fiant.*

16 וּשְׁוַר עֲלַיהוֹן גַּבְרָא הַו דְּאִית הֲוָא בֵּהּ רוּחָא בִּישְׁתָּא וְאֶתְחַיַּל עֲלַיהוֹן וְשַׁפֶּל אֶנּוּן וְכַד שְׁלִיחִין וּפְצִיעִין עְרַקוּ [מֶן בַּיתָא הַו]
17 וְהָדָא אֶתְיַדְעַת הֲוָת לְכֻלְּהוֹן יְהוּדָיֵא וַאֲרָמָיֵא דְּעָמְרִין בְּאֶפֶסוֹס וְנֶפְלַת דֶּחַלְתָּא עַל כֻּלְּהוֹן וּמֶתְרַמְרַם [שְׁמֵהּ דְּמָרַן] יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃
18 וְסַגִּיאֵא מֶן אִילֵין דְּהַימֶנוּ אָתֵין הֲווֹ וּמֶשְׁתַּעֵין סַכְלְוָתְהוֹן וּמַודֵין בְּמֶדֶם [דַּעְבַדוּ] הֲווֹ ׃
19 סַגִּיאֵא דֵּין וְאָף חַרָשֵׁא כְּנַשׁוּ כְּתָבַיהוֹן וְאַיתִיו אַוקֶדוּ אֶנּוּן קְדָם כֻּלְנָשׁ וַחְשַׁבוּ דְּמַיהוֹן וּסְלֶק כֶּסְפָּא [זוּזָא] חַמְשׁ ׃
20 וְהָכַנָא בְּחַילָא רַבָּא תְּקִפָּא הֲוָת וְסַגְיָא הֲוָת הַימָנוּתָא דַּאלָהָא ׃
21 כַּד דֵּין אֶשְׁתַּלַּמִי הָלֵין סָם פּוֹלוֹס בְּרֶעְיָנֵהּ דְּנֶתְכַּרַךְ בְּכֻלָּהּ מַקֶדוּנִיָא וּבְאַכָאִיָא וְנֵאזַל לְאוּרִשְׁלֶם וַאֲמַר דְּמָא [דְּאֶזַלֶת] לְתַמָּן וָלֵא לִי דְּאָף לְרוּמִי אֶחְזֵא ׃

שְׁוַר דלג חַיֵּל חזק
שַׁפֵּל השפיל שְׁרַח שלף
פְּעַע כמו פצע או נגע
גוים עֲמַר שכן
שְׁעָא סיפר פשעיהם
מכשפים וחרט ומים
יְקַד שרף עברא ריבו
סְגָא רבה שְׁלֵם גמר
צריך כמו רומא

16 Et insiliens homo in eos in quo erat dæmonium pessimum, & dominatus amborum, inualuit contra eos, ita vt nudi & vulnerati effugerent de domo illa.

17 Hoc autem notum factum est omnibus Iudæis atque Gentilibus, qui habitabant Ephesi: & cecidit timor super omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Iesu.

18 Multiq; credentium veniebant confitentes & annuntiantes actus suos. D

19 Multi autem ex eis qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, & combusserunt †coram omnibus: & computatis pretijs illorum, inuenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.

20 Ita fortiter crescebat verbum Domini & confirmabatur.

21 His autem expletis proposuit Paulus in Spiritu, transita Macedonia & Achaia, ire Ierosolymam, dicens, Quoniam postquam fuero ibi, oportet me & Romam videre.

22 Mittens autem in Macedoniã duos ex ministrantibus sibi, Timotheum & Erastum, ipse remansit ad tempus in Asia.

23 FACTA est autem illo tempore turbatio non minima de via Domini. E

24 Demetrius enim quidam nomine, argentarius, faciens ædes argenteas Dianæ, præstabat artificibus non modicum quæstum:

25 Quos conuocans & eos qui huiusmodi erant opifices, dixit, Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquisitio.

26 Et videtis, & auditis, quia non solùm Ephesi, sed penè totius Asiæ, Paulus hic suadens auertit multam turbam, dicens, Quoniam non sunt dij qui manibus fiunt.

16 καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ κατακυριεύσαν αὐτῶν ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων, καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.

21 ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν μακεδονίαν καὶ ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ, εἰπών, ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ ῥώμην ἰδεῖν.

22 ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, τιμόθεον καὶ ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην·

25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι.

26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς ἀσίας ὁ παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων, ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

---

22 ושדר הוא תרין אנשין מן הנון דמשמשין הוו לה למקדוניא לטימתאוס ולארסטוס הו דין k קוי זבנא באסיא ׃
וחד בשבא דתרין דבתר a פנטיקוסטי נח
23 הוא הוא דין בהו b זבנא c שגושיא סגיאא על אורחה דאלהא ׃ 24 אית הוא דין תמן עבר d סימא חד דשמה
הוא דמטריוס דעבד הוא e נוסא דסימא f לארטמיס g ומותר הוא לבני h אומנותה i יותרנא רבא ׃ 25 הנא כנש אנון l פלחנא
לבני אומנותה כלהון ולאילין דפלחין עמהון ואמר להון גבריא ידעין אנתון k דתאגורתן כלה מן הנא הי n אפסוס
26 ואף אנתון שמעין אנתון m וחזין אנתון דלא הוא בלחוד לבני אפסוס אלא אף לסוגאא דכלה אסיא
הנא פולוס o ואהפך כד אמר דלו אלהא אנון הנון דבאידי בנינשא p מתעבדין ׃

a קוי עמד · a מן לשון יון
b זמן c שגש d סימא כסף
e מן לשון יון הי כלות
f הוא שם אליל
g יתר h אמן
i כמו יתרון
k אגר l פלח m חזא
n פים פתח o חפך
p עבר

27 ܘܠܐ ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ ܨܒܘܬܐ ܡܬܒܣܪܐ ܘܒܛܠܐ. ܐܠܐ
ܐܦ ܗܘ ܗܝܟܠܐ ܕܐܪܛܡܝܣ ܐܠܗܬܐ ܪܒܬܐ. ܡܬܚܫܒ
ܠܗ ܐܝܟ ܠܐ ܡܕܡ. ܘܐܦ ܗܝ ܐܠܗܬܐ ܕܟܠܗ ܐܣܝܐ.
28 ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܣܓܕܝܢ ܠܗ ܡܬܚܫܝܛܐ. ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ. ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ
29 ܘܐܡܪܝܢ. ܪܒܐ ܗܝ ܐܪܛܡܝܣ ܕܐܦܣܝܐ. ܘܐܫܬܓܫܬ
ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܪܗܛܘ ܐܟܚܕܐ ܘܐܙܠܘ ܠܬܐܛܪܘܢ.
ܘܚܛܦܘ ܘܕܒܪܘ ܥܡܗܘܢ. ܠܓܐܝܘܣ ܘܠܐܪܣܛܪܟܘܣ
ܓܒܪܐ ܡܩܕܘܢܝܐ ܒܢܝ ܠܘܝܬܗ ܕܦܘܠܘܣ.

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܓ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ܠܘ

30 ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܥܘܠ ܠܬܐܛܪܘܢ.
31 ܘܟܠܐܘܗܝ ܬܠܡܝܕܐ. ܘܐܦ ܪܫܐ ܕܐܣܝܐ ܡܛܠ
ܕܪܚܡܘܗܝ ܗܘܘ. ܫܕܪܘ ܒܥܘ ܡܢܗ. ܕܠܐ ܢܬܠ
32 ܢܦܫܗ ܕܢܥܘܠ ܠܬܐܛܪܘܢ. ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܒܬܐܛܪܘܢ ܛܒ ܫܓܝܫܝܢ ܗܘܘ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܚܪܢܝܬܐ
ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ
33 ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܬܟܢܫܘ. ܥܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܩܝܡ
ܗܘܘ ܠܗ. ܐܢܫܐ ܡܢܗܘܢ ܠܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܠܟܣܢܕܪܘܣ. ܘܟܕ ܩܡ ܐܢܦ ܐܝܕܗ.
34 ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܦܩ ܪܘܚܐ ܠܥܡܐ. ܘܟܕ ܝܕܥܘ
ܕܝܗܘܕܝܐ ܗܘ. ܩܥܘ ܟܠܗܘܢ ܒܩܠܐ ܚܕ ܐܝܟ ܫܥܝܢ
35 ܬܪܬܝܢ. ܕܪܒܐ ܗܝ ܐܪܛܡܝܣ ܕܐܦܣܝܐ. ܘܫܠܝ
ܐܢܘܢ ܪܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܦܣܝܐ. ܡܢܘ
ܓܝܪ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܦܣܝܐ.
ܕܟܘܡܪܬܐ ܗܝ ܕܐܪܛܡܝܣ ܪܒܬܐ. ܘܕܨܠܡܗ
36 ܕܢܦܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬ. ܡܛܠ ܗܟܝܠ ܕܠܡܣܩܠ
ܗܕܐ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܐܡܪ. ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ
37 ܫܠܝܢ ܘܠܐ ܠܡܥܒܕ ܡܕܡ ܒܥܘܪܗܒܐ. ܐܝܬܝܬܘܢ
ܓܝܪ ܠܓܒܪܐ ܗܠܝܢ. ܟܕ ܠܐ ܗܝܟܠܐ ܒܙܘ. ܘܠܐ
38 ܓܕܦܘ ܠܐܠܗܬܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܗܢܐ ܕܡܛܪܝܘܣ ܘܒܢܝ
ܐܘܡܢܘܬܗ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ ܥܡ ܐܢܫ. ܗܐ
ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܘܡܢܐ ܐܢܘܢ. ܢܬܩܪܒܘܢ
ܘܢܬܕܝܢܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ.

27 * *Neque hoc placitum tantummodo dissi-*
matur et cessat, sed etiam templum illud Di-
næ magnæ Deæ pro nihilo habebitur atque i-
deò ipsa Dea totius Asiæ, & quam omnes gen-
tes adorant ludibrio habebitur.
28 * *Quúmque hæc audissent, repleti sunt fu-*
rore & clamauerunt, dicentes, Magna Diana
Ephesiorum.
29 * *Proinde conturbata fuit tota ciuitas, &*
cucurrerunt simul ac profecti sunt in thea-
trum, correptósque abduxerunt secum Gaium
& Aristarchum viros Macedones filios so-
cietatis [socios] *Pauli.*

Dominica III. post Pentecosten.

30 * *Paulus autem volebat prodire in thea-*
trum, sed prohibuerunt eum discipuli.
31 * *Quinetiam primores Asiæ, quia amici*
eius erant, miserunt qui efflagitarent ab eo, ne
traderet seipsum, vt prodiret in theatrum.
32 * *Turbæ autem quæ erant in theatro, valde*
tumultuabãtur, & alij aliud clamabant: mul-
ti verò ex eis nesciebant cur conuenissent.
33 **Plebs autem Ihoudæorum qui illic erant,*
statuerunt ex seipsis virum Jihoudæum, cui
nomen erat Alexander: quúmque staret, si-
lentium indixit manu, volebátque proferre
spiritum populo [rationem reddere populo].
34 * *Sed quum cognouissent eum esse Jihou-*
dæum, vociferati sunt omnes vna voce cir-
ter ad duas horas, Magna est Diana Ephesio-
rum.
35 * *Cæterùm compescuit eos princeps ciuita-*
tis quum diceret, Viri Ephesij, quis enim est
hominum qui nesciat vrbem Ephesiorum,
æditua͂m esse magnæ Dianæ, & simulachri è
cælo delapsi?
36 * *Quum igitur huic rei nemo possit con-*
tradicere, oportet vos sedatos esse, nihilque
festinanter agere.
37 * *Adduxistis enim viros istos, quum neque*
templum expilauerint, neque blasphemias
gesserint in Deam nostram.
38 * *Quòd si iste Demetrius et filij artis eius*
[qui cum eo sunt artifices] *litem habent cum*
aliquo, ecce procõsul est in vrbe, artifices sunt,
accedant, et iudicium subeant vnus cum alio.

27 ולא הדא צבותא בלחוד מתפרסיא ובטלא אלא אף הו היכלא דארטמיס אלהתא רבתא מתחשב לה איך לא
מדם ואף הי אלהתא דכלה אסיא וכלהון עממא סגדין לה מתחשיטא ؛ 28 וכד שמעו הלין אתמליו חמתא
וקעין הוו ואמרין רבא הי ארטמיס דאפסיא ؛ 29 ואשתגשת כלה מדינתא ורהטו אכחדא ואזלו לתאטרון
וחטפו ואבלו עמהון לגאיוס ולארסטרכוס גברא מקדוניא בני לויתה דפולוס ؛
חד בשבא דג דבתר פנטיקוסטי כו 30 ופולוס צבא הוא דנעול לתאטרון וכלווהי תלמידא ؛
31 ואף רישא דאסיא מטל דרחמוהי הוו שדרו בעו מנה דלא נתל נפשה דנעול לתאטרון ؛
32 כנשא דין דאית הוו בתאטרון טב שגישין הוו ואחרנא אחרניתא קעין הוו סגיאא דין מנהון לא ידעין הוו מטל.

q כמו ולא r צבא ופירושו ענין
s פרס נודעברבה
t שוט בוה u מלא x חמא
y קעא z שגש a רהט רוץ
b מן לשון יון מקום שבו נכנש ההמון
c יבל d לוא דבק
a כמו כשבת b עלל c כלא
d למר e קעא צעק

27 Non solum autem hæc periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed & magnæ Dianæ templum in nihilum reputabitur, sed & destrui incipiet maiestas eius, quam tota Asia & orbis colit.

28 His auditis repleti sunt ira, & exclamauerunt, dicentes, Magna Diana Ephesiorum.

29 Et impleta est ciuitas tota confusione, & impetum fecerunt vno animo in theatrum, rapto Gaio & Aristarcho Macedonibus comitibus Pauli. F

30 PAVLO autem volente intrare in populum, non permiserunt discipuli.

31 Quidam autem & de Asiæ principibus qui erant amici eius, miserunt ad eum, rogantes ne se daret in theatrum:

32 Alij autem aliud clamabant. Erat enim ecclesia confusa: & plures nesciebant qua ex causa conuenissent.

33 De turba autem detraxerunt Alexandrum, propellentibus eum Iudæis. Alexander autem manu silentio postulato, volebat reddere rationem populo.

34 Quem vt cognouerunt Iudeum esse, vox facta est vna omnium, quasi per horas duas clamantium, Magna Diana Ephesiorum.

35 Et cùm sedasset scriba turbas, dixit, Viri Ephesij, quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum ciuitatem cultricem esse magnæ Dianæ, Iouísque prolis?

36 Cùm ergo his contradici non possit, oportet vos sedatos esse, & nihil temerè agere.

37 Adduxistis enim homines istos, neque sacrilegos, neque blasphemantes deam vestram.

38 Quòd si Demetrius, & qui cum eo sunt artifices, habent aduersus aliquem causam, conuentus forenses aguntur, & proconsules sunt, accusent inuicem.

27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν ἀρτέμιδος εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες, μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων.

29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακεδόνας, συνεκδήμους παύλου.

30 Τοῦ δὲ παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν.

33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων· ὁ δὲ ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων.

35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν, ἄνδρες ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ διοπετοῦς;

36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.

37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν.

38 εἰ μὲν οὖν δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσιν πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.

מנא אתכנשו׃ 33 עמא דין דיהודיא דאית הוו תמן אקימו מנהון לגברא יהודיא דשמה הנא אלכסנדרוס וכד קם
k אניף אידה וצבא הוא l דנפוק רוחא לעמא׃ 34 וכד ידעו דיהודיא הו m קעו כלהון בחד קלא איך שעין תרתין
דרבא הי n ארטמיס דאפסיא׃ 35 o ושלי אנון רישא דמדינתא כד אמר גברא אפסיא מנו גיר מן בנינשא ד
ידע למדינתא דאפסיא p דכומרתא הי דארטמיס רבתא ולצלמה דמן שמיא נחתו 36 מסל הכיל ולוקבל הדא ל
לא q משכח r למאמר s ולא לכון דתהוון t שלין ולא תעבדון מדם v בסורחבא׃ 37 איתיהון גיר לגברא הלין ב
היכלא x חלצו ולא y צחיו לאלהתן׃ 38 אן דין הנא דימטריוס ובני אומנותה אית להון z דינא עם אנש
a אנתופטום במדינתא אומנא אנון נקרבון ונדונון חד עם חד׃

k כוף הגיד דממה ברום ידו
l נפק הוציא דבר m קעא
n מן לשון יון o שלי השלים
p כמר הוא כהן לעבודה זרה ומזה כומרתא
q שכח יכל r אמר s צריך
t שלא שאן v במהרה
x חלץ שלף או בזז
y צחא קלל z דון
a מן לשון יון בעצה או יועץ

39 * ܘܐܢ ܗܘ ܕܡܕܡ ܐܚܪܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܕܘܟܬܐ ܕܝܗܝܒܐ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܠܟܢܘܫܝܐ ܡܫܬܪܐ.
40 * ܕܗܫܐ ܐܦ ܒܩܘܕܢܘܣ ܩܝܡܝܢܢ ܕܢܬܪܫܐ ܐܝܟ ܫܓܘܫܝܐ. ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܦܘܩ ܪܘܚܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܕܝܘܡܐ ܗܢܐ ܕܐܬܟܢܫܢ ܒܛܠܢܝܬ. ܘܐܫܬܓܫܢ ܕܠܐ ܥܠܬܐ.
41 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܟ

1 * ܘܒܬܪ ܕܫܠܝ ܫܓܘܫܝܐ. ܩܪܐ ܦܘܠܘܣ ܠܬܠܡܝܕܐ. ܘܒܝܐ ܐܢܘܢ ܘܢܫܩ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩ ܐܙܠ ܠܗ ܠܡܩܕܘܢܝܐ.
2 * ܘܟܕ ܐܬܟܪܟ ܐܢܘܢ ܠܐܬܪܘܬܐ ܗܠܝܢ. ܘܒܝܐ ܐܢܘܢ ܒܡܠܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܐܬܐ ܠܗ ܠܗܠܣ ܐܬܪܐ.
3 * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ. ܘܥܒܕܘ ܥܠܘܗܝ ܢܟܠܐ ܝܗܘܕܝܐ. ܟܕ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ ܠܣܘܪܝܐ. ܘܐܬܚܫܒ ܕܢܗܦܘܟ ܠܗ ܠܡܩܕܘܢܝܐ.
4 * ܘܢܦܩܘ ܥܡܗ ܥܕܡܐ ܠܐܣܝܐ. ܣܘܦܛܪܘܣ ܕܡܢ ܒܪܘܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܪܝܣܛܪܟܘܣ ܘܣܩܘܢܕܘܣ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝܩܐ. ܘܓܐܝܘܣ ܕܡܢ ܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܕܡܢ ܠܘܣܛܪܐ. ܘܡܢ ܐܣܝܐ ܛܘܟܝܩܘܣ ܘܛܪܘܦܝܡܘܣ.
5 * ܗܠܝܢ ܐܙܠܘ ܩܕܡܝܢ. ܘܩܘܝܘ ܠܢ ܒܛܪܘܐܣ.
6 * ܚܢܢ ܕܝܢ ܢܦܩܢ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܩܕܘܢܝܐ. ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܘܐܬܝܢ ܠܛܪܘܐܣ ܠܚܡܫܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܗܘܝܢ ܬܡܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ.

ܕܥܢܝܕܐ ∴ ܢܐ ∴

7 * ܘܒܚܕܒܫܒܐ ܕܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܩܨܐ ܐܘܟܪܣܛܝܐ. ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܡܛܠ ܕܠܡܚܪ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܦܘܩ ܡܢܗܘܢ. ܘܐܘܪܟ ܗܘܐ ܠܡܡܠܠܘ ܥܕܡܐ ܠܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ.
8 * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܢܗܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܠܝܬܐ ܗܝ ܕܟܢܝܫܝܢ ܗܘܝܢ ܒܗ.
9 * ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܒܟܘܬܐ ܥܠܝܡܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܘܛܝܟܘܣ. ܘܫܡܥ ܗܘܐ. ܘܫܩܥ ܒܫܢܬܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܘܟܕ ܐܘܪܟ ܗܘܐ ܒܡܡܠܠܐ ܦܘܠܘܣ. ܐܬܪܡܝ ܡܢ ܫܢܬܗ ܘܢܦܠ ܗܘܐ ܡܢ ܬܠܬ ܬܛܒܠܝܢ. ܘܐܫܬܩܠ ܟܕ ܡܝܬ.

39 * *Quod si quidpiam aliud requiritis, in loco à lege ad concionem dato dirimetur.*
40 * *Quandoquidem & nunc in periculo stamus, ne rei postulemur seditionis, quum non possimus reddere rationem de congregatione diei istius quo conuenimus ociosè, & tumultuati sumus nulla de causa.*
41 * *Et quum hæc dixisset dimisit concionem.*

CAP. XX.

1 *POsteaquam antem sedatus est tumultus, aduocauit Paulus discipulos, & cõsolatus est ac deosculatus eos, & egressus est profecturus Macedoniam.*
2 * *Quúmque illas regiones peragrasset, eosque consolatus esset multis sermonibus, venit in Græciæ regionem.*
3 * *Et exactis illic tribus mensibus, ei quidem dolos nectebant Jihoudæi quum profecturus esset in Syriam, proinde censuit sibi reuertendum esse in Macedoniam.*
4 * *Progressi sunt autem cum eo ad Asiam vsque Soupatrous Berœensis ciuis, & Aristarchus & Secundus Thessalonicenses, necnon Gaius ex Derbe ciuitate, & Timotheus ex Lystra, ex Asia denique Tuchicus, & Trophimus.*
5 * *Hi præcesserunt nos, & nos præstolati sunt Troade.*
6 * *Nos verò progressi sumus Philippes vrbem Macedoniæ post dies azymorũ, & mari perreximus, venimúsque Troadem ad diem quintum; illic autem egimus dies septem.*

Defunctorum.

7 * *Primo autem die hebdomadis, dum congregati essemus ad frangendam Eucharistiam, verba faciebat ad eos Paulus, quippe qui postridie abiturus esset: produxítque sermonem vsque in mediam noctem.*
8 * *Et erant illic lucernæ ignis plurimæ in cœnaculo illo, in quo erant congregati.*
9 * *Porro adolescens quidam, cui nomen Eutychus, sedebat in fenestra, & audiebat: demersus est autem somno graui, dum protraheret sermonem ipse Paulus, & præ somno deciderat ex tertia contignatione, ac sublatus est mortuus.*

---

39 ואן הו דמדם אחרין [d]בעין אנתון בדוכתא [e]דיהיבא מן נמוסא לכנושיא [f]משתרא׃ 40 מטל דאף השא
בקודנוס [h]קימינן [i]דנתרשא איך שגושא ודלא [k]משכחינן [l]דנפוק רוחא על כנשא דיומא הנא דאתכנשן [m]בטלאית
ושגשן דלא [o]עלתא׃ 41 וכד הלין אמר שרא לכנשא׃ קפלאון כ
1 ובתר דשלי שגושיא קרא פולוס לתלמידא [a]וביא אנון ונשק אנון ונפק אזל לה למקדוניא׃
2 וכד אתכרך אנון לאתרותא הלין וביא אנון [d]במלא סגיאתא אתא לה [e]להלס אתרא׃ 3 והוא תמן תלתא
ירחין ועבדו עלוהי [f]נכלא יהודיא כד עתיד הוא [g]למאזל לסוריא ואתחשב [h]דנהפוך לה למקדוניא׃
4 ונפקו עמה עדמא לאסיא סופטרוס דמן ברואא מדינתא ואריסטרכוס וסקונדוס דמן תסלוניקא׃

[d]בעא [e]יהב [f]שרא
[g]מן לשון יון סכנה [h]קום
[i]רשא אחחיב [k]שכח יכל
[l]נפק [m]בטל מבלי סיבה
[n]שגש [o]כמו עילה
[a]בנא נחם [b]כרך חזר
[d]מלל [e]לשון יון
[f]נכל [g]אזל [h]הפך

39 Si quid autem alterius rei quæritis: in legitima ecclesia poterit absolui.

40 Nam & periclitamur argui seditionis hodiernæ: cùm nullus obnoxius sit (de quo possimus reddere rationem) concursus istius. Et cùm hæc dixisset, dimisit ecclesiam.

CAP. XX.

1 Postquam autem cessauit tumultus, vocatis Paulus discipulis, & exhortatus eos, valedixit, & profectus est vt iret in Macedoniam. A

2 Cùm autem perambulasset partes illas, & exhortatus eos fuisset multo sermone, venit ad Græciam:

3 Vbi cùm fecisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ à Iudæis nauigaturo in Syriam: habuítque consilium vt reuerteretur per Macedoniam.

4 Comitatus est autem eum † Sosipater Pyrrhi Beroensis; Thessalonicensium verò Aristarchus, & Secundus, & Gaius Derbeus & Timotheus; Asiani verò Tychicus & Trophimus.

5 Hi cùm præcessissent, sustinuerunt nos Troade.

6 Nos verò nauigauimus post dies azymorum à Philippis, & venimus ad eos Troadem in diebus quinque, vbi demorati sumus diebus septem. B

7 Vna autem Sabbathi cùm conuenissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat cum eis profecturus in crastinum, protraxítque sermonem vsq; in mediam noctem.

8 Erant autem lampades copiosæ in cœnaculo vbi eramus congregati.

9 Sedens autẽ quidam adolescens nomine Eutychus, super fenestram, cùm mergeretur somno graui, disputante diu Paulo, ductus somno, cecidit de tertio cœnaculo deorsum, & sublatus est mortuus.

39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.

40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ δυνησόμεθα δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπών, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

κ.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν μακεδονίαν.

2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν ἑλλάδα.

3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας.

4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς ἀσίας σώπατρος βεροιαῖος· θεσσαλονικέων δέ, ἀρίσταρχος καὶ σεκοῦνδος, καὶ γάϊος δερβαῖος καὶ τιμόθεος· ἀσιανοὶ δέ, τυχικὸς καὶ τρόφιμος.

5 οὗτοι προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν τρωάδι.

6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ παῦλος διελέγετο αὐτοῖς μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.

8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι.

9 καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἤρθη νεκρός.

וְגַאיָוֹס דְּמִן דֶּרְבִּי מְדִינְתָּא וְטִימָתֵאוֹס דְּמִן לוּסְטְרָא וּמִן אַסִּיַא טוּכִיקוֹס וְטְרוֹפִימוֹס ׃ 5 הָלֵין אֱזַלוּ קְדָמַין וְ...
לַן בִּטְרָוָאוֹס ׃ 6 חֲנַן דֵּין נְפַקְן מִן פִילִיפּוֹס מְדִינְתָּא דְּמַקְדּוּנַיָא בָּתַר יַוְמָתָא דְּפַטִּירָא וְרְדִין בְּיַמָּא וַאתִין לַטְרוֹאוֹס
לְיַוְמָתָא חַמְשָׁא וַהֲוַין תַּמָּן יַוְמָתָא שַׁבְעָא ׃ דַּעְנִירַא כז
7 וּבְיַוְמָא דְּחַד בְּשַׁבָּא כַּד כְּנִישִׁינַן דְּנִקְצָא אֵוכַרִסְטִיָּא מְמַלֵּל הֲוָא עַמְהוֹן פַּוְלוֹס מֶטֹל דַּלְיַוְמָא אָחְרִנָא עָתִיד הֲוָא
דְּנֶפַּק לֵהּ וְאַגַר הֲוָא לַמְמַלָּלוּ עַדְמָא לְפַלְגֵהּ דְּלֶלְיָא ׃ 8 וְאִית הֲוָא תַּמָּן לַמְפִּידֵא וְנוּרָא סַגִּיָאא בְּעַלִּיתָא הָי
דִּכְנִישִׁין הֲוַין בָּהּ ׃ 9 וְיָתֵב הֲוָא עֲלַימָא חַד דַּשְׁמֵהּ הֲוָא אֵוטִיכוֹס בְּכַוְתָא וְשָׁמַע וְטָבַע בְּשֶׁנְתָּא יַקִּירְתָּא כַּד אַגַּר
הֲוָא בְּמֶלְּתָא הו פַּוְלוֹס וּבְשֶׁנְתֵהּ נְפַל הֲוָא מִן תְּלָתָא מְדִירִין וְאֶשְׁתְּקֵל כַּד מִית ׃

קְנָא עמר רְדָא
אֱתָא יום קְצָא
מן לשון יון הוא להם של
אדני נְפַק אֲגַר משך
מַלֵּל לפידים
עליה או חדר
כַּוְתָא כוא או חלון יְשַׁן
יְקַר האריך מַלֵּל
דור שכן שְׁקַל מות

10 * ܘܢܚܬ ܦܘܠܘܣ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ ܘܓܦܦܗ
ܘܐܡܪ܂ ܠܐ ܬܬܕܠܚܘܢ ܡܛܠ ܕܢܦܫܗ ܒܗ ܗܝ܂ 11 * ܟܕ
ܕܝܢ ܣܠܩ ܩܨܐ ܠܚܡܐ ܘܛܥܡ܂ ܘܡܠܠ ܥܕܡܐ
ܕܣܠܩ ܨܦܪܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܩ ܕܢܐܙܠ ܒܝܒܫܐ܂
12 * ܘܕܒܪܘܗܝ ܠܛܠܝܐ ܟܕ ܚܝ܂ ܘܚܕܝܘ ܒܗ
ܪܘܪܒܐܝܬ܂ 13 * ܚܢܢ ܕܝܢ ܢܚܬܢ ܠܐܠܦܐ܂ ܘܪܕܝܢ ܠܘܥܕܐ
ܕܬܣܘܣ܂ ܡܛܠ ܕܡܢ ܬܡܢ ܥܬܝܕܝܢ ܗܘܝܢ
ܕܢܩܒܠܝܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ܂ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܦܩܕ
ܗܘܐ ܠܢ ܟܕ ܗܘ ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܝܒܫܐ܂ 14 * ܟܕ ܕܝܢ
ܩܒܠܢܝܗܝ ܡܢ ܬܣܘܣ܂ ܫܩܠܢܝܗܝ ܒܐܠܦܐ܂
15 ܘܐܬܝܢ ܠܡܝܛܘܠܝܢܐ܂ * ܘܡܢ ܬܡܢ ܒܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ܂ ܐܬܝܢ ܠܘܩܒܠ ܟܝܘܣ ܓܙܪܬܐ܂ ܘܬܘܒ
ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܬܝܢ ܠܣܡܘܣ܂ ܘܩܘܝܢ
ܒܛܪܘܓܠܝܘܢ܂ ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܬܝܢ
16 ܠܡܝܠܝܛܘܣ܂ * ܦܣܝܩ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ
ܠܦܘܠܘܣ ܕܢܥܒܪܝܗ ܠܐܦܣܘܣ܂ ܕܠܡܐ ܢܫܬܘܚܪ
ܠܗ ܬܡܢ܂ ܡܛܠ ܕܡܬܬܪܝܨ ܗܘܐ ܕܐܢ ܡܫܟܚܐ܂
ܝܘܡܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܢܥܒܕܝܘܗܝ ܀

ܕܩܕܝܫܐ ܘܕܐܒܗܬܐ ܀ ܠܚܕ ܀

17 * ܘܡܢ ܡܝܠܝܛܘܣ ܫܕܪ ܐܝܬܝ ܠܩܫܝܫܐ
18 ܕܥܕܬܐ ܕܐܦܣܘܣ܂ * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܥܠܬ
19 ܠܐܣܝܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܗܘܝܬ ܥܡܟܘܢ ܟܠܗ ܙܒܢܐ܂ * ܟܕ
ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܒܕܡܥܐ
ܘܒܢܣܝܘܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܘ ܠܝ ܒܢܟܠܝܗܘܢ
20 ܕܝܗܘܕܝܐ܂ * ܘܠܐ ܒܣܝܬ ܥܠ ܡܕܡ ܕܦܩܚ ܗܘܐ
ܠܢܦܫܬܟܘܢ ܕܐܟܪܙ ܠܟܘܢ܂ ܘܐܠܦ ܒܫܘܩܐ
21 ܘܒܒܬܐ܂ * ܟܕ ܡܣܗܕ ܗܘܝܬ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐܪܡܝܐ
ܥܠ ܬܝܒܘܬܐ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܡܪܢ
22 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ * ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܐܣܝܪ ܐܢܐ ܒܪܘܚܐ܂
ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܪܥ ܠܝ ܒܗ܂
23 * ܒܪܡ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܟܠ ܡܕܝܢܐ ܡܣܗܕ
ܠܝ ܘܐܡܪ܂ ܕܐܣܘܪܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܥܬܝܕܝܢ ܠܟ܂

10 * *Descendens autem Paulus ruit in eum, & eum complexus est, dixitque; Ne turbemini, quoniam anima eius in ipso est.*
11 * *Quum verò ascendisset, fregit panem, & gustauit, ac locutus est vsque dum ascendisset aurora: tum demum exijt per aridam profecturus.*
12 * *Et adduxerunt adolescentem viuum, & ob eum gauisi sunt vehementer.*
13 * *Nos autem descendimus in nauem, & perreximus ad congregationem Thesus: quoniam illinc excepturi eramus Paulum. sic enim præceperat nobis, ipso iter faciente per aridam.*
14 * *Vt autem recepimus eum, ex Theso, nauı eo sublato venimus Mitylenen.*
15 * *Et illinc postridie abnauigauimus contra Chium insulam, & rursus postridie venimus Samum, substitimúsque Trogilij, & die sequenti venimus Miletum.*
16 * *Constituerat enim Paulus preterire Ephesum, ne moram traheret illic: quippe qui festinaret, vt si fieri posset, diem Pentecostes in Ourischlem ageret.*

Sanctorum & Patrum.

17 * *Ex Mileto porrò misit qui accerserent Presbyteros Ecclesiæ Ephesi.*
18 * *Quúmque venissent ad eum, dixit eis, Vos scitis, à primo die quo ingressus sum Asiam, quomodo vobiscum fuerim omni tempore:*
19 * *Dum seruirem Deo cum humilitate multa, & lachrymis ac tentationibus quæ contigerant fuerant contra me insidijs Jihoudæorum.*
20 * *Vt nihil spreuerim quod prodesse posset animabus vestris, quominus prædicarem vobis, & docerem vos foris & domi:*
21 * *Dum testificarer Jihoudæis, & Aramæis* [Gentilibus] *de conuersione ad Deum, & fide quæ est in Dominum nostrum Jeschua Meschicho.*
22 * *Nunc autem ego vinctus sum spiritu, & proficiscor ad Ourischlē, nec scio quid mihi obuenturum sit in ea.*
23 * *Enimuerò Spiritus Sanctitatis per omnem ciuitatem testificatur mihi & ait, Vincula & oppressiones parata sunt tibi.*

10 ונחת פולוס נפל לעל מנה [q] ועפקה ואמר לא [r] תתזיעון מטל דנפשה בה הי׃ 11 כד סלק דין קצא לחמא
וטעם והוא ממלל עדמא דסלק [s] צפרא והידין נפק [t] דנאזל ביבשא׃ 12 [v] ודברותי לעלימא כד חי [x] וחדיו בה [y] רורבאית׃
13 חנן דין נחתן לאלפא [z] ורדין [a] לועדא דתסום מטל דמן תמן עתידין הוין [b] דנקבליוהי לפולוס הכנא גיר פקד
הוא לן כד אזל הוא הו ביבשא׃ 14 כד דין קבלניהי מן תסום שקלניהי באלפא [c] ואתין למיטולינא׃
15 ומן תמן ליומא אחרנא [d] רדין לוקבל כיום [e] גזרתא ותוב ליומא אחרנא אתין לסמום וקוין בטרוגליון וליומא
אחרנא [f] אתין למיליטום׃ 16 פסיק הוא לה גיר לפולוס דנעבריה לאפסום דלמא [g] נשתוחר לה תמן מטל
דמתרהב הוא דאן משכחא יומא [i] דפנטקוסטא באורשלם נעבדיוהי׃

[q] עפק חבק [r] זוע [s] שחר
[t] אזל [v] דבר הביא או הוליך
[x] חדא שמח
[y] רורב כמו הרבה
[z] רדא [a] לעדה [b] קבל
[c] אתא [d] רדא [e] אי או צי
[f] אתא [g] אחר [h] מרהב
[i] שם החג מן לשון יון

*Ad quem cùm deſcendiſſet Paulus, 10
incubuit ſuper eum: & complexus di-
xit, Nolite turbari, anima enim ipſius in C
ipſo eſt.
*Aſcendens autem, frangénſque pa- 11
nem & guſtans, ſatisq; allocutus † vſque
in lucem, † ſic profectus eſt.
*Adduxerunt autem puerum viuen- 12
tem, & conſolati ſunt non minimè.
*Nos autem aſcendentes nauem, na- 13
uigauimus in Aſſon, inde ſuſcepturi Pau
lum. ſic enim diſpoſuerat ipſe per ter-
ram iter facturus.
*Cùm autē † inueniſſet nos in Aſſon, 14
aſſumpto eo venimus Mitylénen.
*Et inde nauigantes, ſequenti die ve- 15
nimus contra Chium: & alia † applicui-
mus Samum: & ſequenti die venimus
Milétum.
*Propoſuerat enim Paulus tranſnaui- 16
gare Epheſum, nequa mora illi fieret in
Aſia. Feſtinabat enim, ſi poſſibile ſibi
eſſet, vt diem Pentecoſtes faceret Iero-
ſolymis.

*A Miléto autem mittens Epheſum, 17
vocauit maiores natu eccleſiæ. D
*Qui cùm veniſſent ad eum, & ſimul 18
eſſent, dixit eis, Vos ſcitis à prima die
qua ingreſſus ſum in Aſiam, qualiter vo-
biſcum per omne tempus fuerim:
*Seruiens Domino cum omni hu- 19
militate & lachrymis, & tentationi-
bus quæ mihi acciderunt ex inſidijs Iu-
dæorum:
*Quomodo nihil ſubtraxerim † vti- 20
lium, quominus annuntiarem vobis, &
docerem vos publicè & per domos:
*Teſtificans Iudæis atque Gentilibus 21
in Deum pœnitentiam & fidem in Do-
minum noſtrum Ieſum Chriſtum.
*Et nunc ecce ego alligatus ſpiritu, 22
vado in Ieruſalem: quæ in ea ventura
ſunt mihi ignorans.
*Niſi quòd Spiritus ſanctus per om- 23
nes ciuitates mihi proteſtatur, dicens,
quoniam vincula & tribulationes Iero-
ſolymis me manent.

10 *καταβὰς δὲ ὁ παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπερι-
λαβὼν εἶπε, μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
ἐστιν.
11 *ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ᾽
ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.
12 *ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ με-
τρίως.
13 *ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς
τὴν ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν παῦλον·
οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.
14 *ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐ-
τὸν ἤλθομεν εἰς μιτυλήνην·
15 *κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσα-
μεν ἀντικρὺ χίου. τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς σάμον,
καὶ μείναντες ἐν τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς μί-
λητον·
16 *ἔκρινε γὰρ ὁ παῦλος παραπλεῦσαι τὴν ἔφεσον, ὅπως
μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ,
εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς
ἱεροσόλυμα.

17 *Ἀπὸ δὲ τῆς μιλήτου πέμψας εἰς ἔφεσον, μετεκαλέ-
σατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.
18 *ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐπί-
στασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ᾽ ἧς ἐπέβην εἰς τὴν ἀσίαν,
πῶς μεθ᾽ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην·
19 *δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ
πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν
ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν ἰουδαίων.
20 *ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ
ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ᾽
οἴκους·
21 *διαμαρτυρόμενος ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰς τὸν
θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν
χριστόν.
22 *καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς
ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς·
23 *πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρε-
ταί μοι λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν.

דקדישא ° ואבתתא נח
17 ומנה מן מיליטוס שדר ᵇ איתי לקשישא דעדתא דאפסוס ׃ 18 וכד אתו לותה אמר להון אנתון ידעין אנתון
דמן יומא קדמיא ᶜ דעלת לאסיא איכנא הוית עמכון כלה ᵈ זבנא ׃ 19 כד פלח אנא לאלהא ᵉ במכיכותא סגיאתא
ובדמעא ᶠ ובנסיונא אילין ᵍ דעדין הוו עלי בנכליהון דיהודיא ׃ 20 ולא ʰ בסית במדם דפקח הוא לנפשכון
ⁱ דאכרז לכון ואלף בשוקא ובבתא׃ 21 כד ᵏ מסהד הוית ליהודיא ˡ ולארמיא על ᵐ תיובתא דלות אלהא ⁿ והימנותא
דבמרן ישוע משיחא ׃ 22 והשא אנא אסיר אנא ברוחא ואזל אנא לאורשלם ולא ידע אנא מנא ארע לי בה
23 ברם רוחא דקודשא בכל מדינא מסהד לי ואמר ° דאסורא ᵖ ואולצנא עתידין לך ׃

ᵃ אבא ᵇ אתא
ᶜ עלל ᵈ זמן ᵉ מכך
ᶠ נסא ᵍ עדא הרה
ʰ בסא בזה ⁱ כרז
ᵏ סהד ˡ ואת גוים
ᵐ תב תשובה ⁿ הימן
° אסר ᵖ אלץ

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

24 * *Mihi verò pro nihilo habetur anima* [vita] *mea, vt absoluam cursum meum, & ministerium quod accepi à Domino nostro Jeschua; vt testimonium perhibeam Euangelio gratiæ Dei.*
25 * *Nunc igitur scio ego non amplius visuros faciem meam vllos ex vobis omnibus ad quos peragraui prædicans vobis regnum Dei.*
26 * *Testor vobis hodierno die me mundum esse à sanguine vestrûm omnium.*
27 * *Non enim me excusaui quominus patefacerem vobis omnem voluntatem Dei.*
28 * *Cauete ergo vobismetipsis, & toti gregi illi, in quem constituit vos Spiritus Sanctitatis episcopos, vt pascatis Ecclesiam illam Meschicho, quem acquisiuit proprio sanguine.*
29 * *Ego siquidem noui, postquam abiero, ingressuros vobiscum lupos efferos, qui non parcent gregi.*
30 * *Quin ex vobis, vobis inquam, surrecturos homines qui loquantur peruersa ad subuertendum discipulos vt se sequantur.*
31 * *Quamobrem vigilate, & memores estote me per triennium non cessasse noctu & interdiu cum lachrymis admonere vnumquemque ex vobis.*
32 * *Nunc autem commendo vos Deo, & verbo gratiæ ipsius, quod quidem potest vos ædificare, & dare vobis hæreditatem cum omnibus sanctis.*
33 * *Argentum, aurúmue, aut vestimenta, non concupiui.*
34 * *Et vos nostis, indigentiæ meæ, & ijs qui mecum sunt istas manus meas ministrasse.*
35 * *Et in omnibus ostendi vobis sic oportere laborare, & curam habere de infirmis, & meminisse sermonum Domini nostri Jeschua: quippe qui dixerit, Melior est qui dat, quàm qui accipit.*
36 * *Qúumque hæc dixisset, procubuit in genua, & preces fudit, cunctíque homines cum eo.*
37 * *Proinde obortus est fletus magnus omnibus; & complexi sunt eum, eúmque deosculabantur.*
38 * *Magis autem angebantur ob illum sermonem quem dixerat, ipsos non esse amplius visuros faciem eius: & concomitati sunt eum vsque ad nauim.*

---

24 אֶלָּא לִי לָא חֲשִׁיבָא נַפְשִׁי מֶדֶם אַיְךְ דְּאַשְׁלֶם רְהָטַי וְתֶשְׁמֶשְׁתָּא דְּקַבְּלֵת מֶן מָרַן יֵשׁוּעַ דְּאַסְהֶד עַל סְבַרְתָּא דְטַיְבוּתֵהּ דַּאלָהָא׃
25 וְהָשָׁא אֶנָא יָדַע אֶנָא דְּתוּב פַּרְצוּפִי לָא חָזֵין אַנְתּוּן כֻּלְּכוּן אִילֵין דְּאֶתְכַּרְכֵת אַכְרְזֵת לְכוּן מַלְכוּתֵהּ דַּאלָהָא׃
26 מַסְהֶד אֶנָא לְכוּן יַוְמָא דְּיַוְמָנָא דְּדַכְיָא אֶנָא מֶן דְּמָא דְּכֻלְּכוּן׃ 27 לָא גֵּיר אֶשְׁתַּאלֵת דְּלָא אֶשְׁתְּעֵין לְכוּן כֻּלֵּהּ צְבְיָנֵהּ דַּאלָהָא׃
28 אֶזְדַּהֲרוּ הָכִיל בְּנַפְשְׁכוּן וּבְכֻלָּהּ מַרְעִיתָא הָי דְּאַקִּימְכוּן בָּהּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא אֶפִּיסְקוּפֵא דְּתֶרְעוּן לְעֶדְתֵּהּ דִּמְשִׁיחָא הָי דִּקְנָהּ בִּדְמֵהּ׃
29 אֶנָא גֵּיר יָדַע אֶנָא דְּמֶן בָּתַר דְּאָזֵל אֶנָא נֵעְלוּן עֲלַיְכוּן דֵּאבֵא תַּקִּיפֵא דְּלָא חָיְסִין עַל מַרְעִיתָא׃
30 וְאַף מֶנְכוּן דִּילְכוּן נְקוּמוּן גַּבְרֵא מְמַלְּלֵי מְעַקְּמָתָא דְּנֶהְפְּכוּן תַּלְמִידֵא דְּנֵאזְלוּן בָּתַרְהוּן׃

סָהֵד בשורה חָזֵא
כָּרֵךְ כְּרֵז שְׁאַל
יְדַע צְבָא זְהַר
רְעָא פרנס קום
צופים מן לשון יון
רְעָא רעה בעדתו
קְנָא עֲלַל זאבים
חוס הול מרעיה קום
עֲקַם הֲפַךְ לְמַר

* Sed nihil horum vereor: nec facio 24
animam meam pretiosiorem quàm me,
dummodo consummem cursum meum
& ministerium † quod accepi à Domi-
no Iesu, testificari Euangelium gratiæ
Dei.
* Et nunc ecce ego scio, quia amplius 25
non videbitis faciem meam vos omnes,
per quos transiui prædicans regnũ Dei.
* Quapropter contestor vos hodierna 26
die, quia mundus sum à sanguine om- F
nium.
* Non enim subterfugi, quominus 27
annuntiarem omne consiliũ Dei vobis.
* Attendite vobis & vniuerso gregi, in 28
quo vos Spiritus sanctus posuit episco-
pos, regere ecclesiam Domini & Dei,
quam acquisiuit sanguine suo.
* Ego scio quoniam intrabunt post 29
discessionem meam lupi † rapaces in vos,
non parcentes gregi.
* Et ex vobisipsis exurgent viri lo- 30
quentes peruersa, vt abducant discipulos
post se.
* Propter quod vigilate, memoria re- 31
tinentes quoniam per triennium nocte
& die non cessaui, cum lachrymis mo-
nens vnumquenque vestrum.
* Et nunc commendo vos Deo & ver- 32
bo gratiæ ipsius, qui potens est ædifica-
re, & dare hæreditatem in sanctificatis
omnibus. * Argentum & aurum, aut 33
vestem nullius concupiui.
* † Ipsi scitis quoniam ad ea quæ mihi 34
opus erant, & his qui mecum sunt, mi- G
nistrauerunt manus istæ.
* Omnia ostendi vobis, quoniam sic 35
laborantes, oportet suscipere infirmos, ac
meminisse verbi Domini Iesu. (quoniã
ipse dixit,) Beatius est magis dare, quàm
accipere.
* Et cùm hæc dixisset, positis genibus 36
suis orauit cum omnibus illis.
* Magnus autem fletus factus est om- 37
nium: & procumbentes super collum
Pauli, osculabantur eum:
* Dolentes maximè in verbo quod di- 38
xerat, quoniam amplius faciem eius
non essent visuri. Et deducebant eum ad
nauem.

24 * ἀλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν
μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χα-
ρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, δια-
μαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ.
25 * καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν
μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ.
26 * διὸ καὶ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι κα-
θαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.
27 * οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν
βουλὴν τοῦ θεοῦ.
28 * προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵ-
ματος.
29 * ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου
λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου.
30 * καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διε-
στραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.
31 * διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν, νύκτα
καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα
ἕκαστον.
32 * καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ θεῷ
καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικο-
δομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις
πᾶσιν.
33 * ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα.
34 * αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι
μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.
35 * πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμ-
βάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ
λαμβάνειν.
36 * καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐ-
τοῖς προσηύξατο.
37 * ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ
τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν,
38 * ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκ
ἔτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· προέπεμπον δὲ
αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

31 מטל הנא הויתון עירין וַעהידין דשניא תלתא לא שלית בלליא ובאימָמא כד בדמעא מרתא אנא לאנש אנש
מנכון׃ 32 והשא מגעל אנא לכון לאלהא ולמלתא דטיבותה דהי משכחא בניא לכון ויהבא לכון
יורתנא עם כלהון קדישא׃ 33 כספא או דהבא או נחתא לא רגת׃ 34 ואנתון ידעין אנתון למניקתי
ולאילין דאית עמי שמשי הלין אידי׃ 35 וכלמדם חויתכון הכנא ולא למלאא ולמאצף דאילין דכריהין
ולמעהדו מלוהי דמרן ישוע מטל דהו אמר דטובוהי לאינא דיהב יתיר מן אינא דנסב׃ 36 וכד הלין אמר קם
על בורכוהי וצלי וכלהון אנשא עמה׃ 37 והות בכתא רבתא בכלהון ועפקוהי ומנשקין הוו להי 38 יתיראית דין
משתנקין הוו על הי מלתא דאמר דתוב לא עתידין דנחזון פרצופה ולויוהי עדמא לאלפא׃

עור שקר
עהד הכיר שנים שלא
יום רתא הורה ועתה
געל מפקיד טוב או טוב
בנא יהב ירת ירש
לבושים רגג סנקלצורכי
חוא הגיד לאא עמל
אשרי ההוא עפק חנק

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

CAP. XXI.

1 *ET ſeparati ſumus ab eis, & rectà enaui-*
gauimus ad Coum inſulam, ſequentíque
die venimus Rhodum, & illinc Patara.
2 * *Nactíque illic nauim profecturam Phœ-*
niciam, conſcendimus eam, & perreximus.
3 * *Peruenimus autem vſque ad Cyprum*
inſulam, & reliquimus eam ad ſiniſtram, ve-
nimúsque Syriam, & illinc peruenimus ad
Tzour; illic enim nauis erat expoſitura onus
ſuum.
4 * *Et quum inueniſſemus illic diſcipulos,*
permanſimus apud eos dies ſeptem: iſti au-
tem dicebant quotidie Paulo per ſpiritum ne
proficiſceretur ad Ouriſchlem.
5 * *Illis autem pòſt diebus exiuimus iter fa-*
cturi, & concomitati ſunt nos ij omnes, &
vxores liberíque eorum, donec extra vrbem
eſſemus: & prociderunt in genua, precéſque
fuderunt iuxta litus maris.
6 * *Et deoſculati ſumus alij alios, conſcen-*
dimúsque nauim: illi autem reuerſi ſunt do-
mos ſuas.
7 * *Nos verò perreximus ex Tzour, & ve-*
nimus ad Acou [Ptolemaidem] *vrbem, ſaluta-*
uimúſque fratres qui illic erant, & diuerſati
ſumus apud eos diem vnum.
8 * *Poſtridie verò egreſſi venimus Ceſa-*
ream: & ingreſſi diuerſati ſumus in ædibus
Philippi Euangeliſtæ illius qui erat vnus è
ſeptem.
9 * *Cui quidem erant quatuor filiæ virgines,*
quæ vaticinabantur.
10 * *Et quum illic egiſſemus dies plurimos, de-*
ſcendit ex Jiboudæa propheta quidam cui no-
men erat Agabus.
11 * *Et introïjt apud nos, ſumpſitque cingu-*
lum lumborum Pauli, & vinxit pedes, ma-
núſque ſuas, aitque, Sic dicit Spiritus San-
ctitatis, Virum dominum huius cinguli ita
vincient Jiboudæi in Ouriſchlem, tradéntque
in manus Gentium.
12 * *Quúmque hos ſermones audiſſemus, ef-*
flagitauimus ab eo nos & filij [incolæ] *regionis,*
ne proficiſceretur ad Ouriſchlem.

קפלאון כא

1 ופרשן מנהון ורדין תריצאית לקו גזרתא וליומא אחרנא אתין לרודוס ומן תמן לפאטרא ׃
2 ואשכחן תמן אלפא דאזלא לפוניקא וסלקן לה ורדין ׃ 3 ומטין עדמא לות קופרוס גזרתא ושבקנה
לסמלא ואתין לסוריא ומן תמן מטין לצור תמן גיר אית הוא לה לאלפא למנחו טענה ׃
4 וכד אשכחן תמן תלמידא קוין לותהון יומתא שבעא והלין אמרין הוו כליום לפולוס ברוח דלא נאזל
לאורשלם ׃ 5 ומן בתר הלין יומתא נפקן ודנאזל באורחא ומלוין הוו לן כלהון הנון ונשיהון ובניהון עדמא
לבר מן מדינתא וקעדו על בורכיהון על יד ימא וצלין ׃

רדא תרץ אי אתא
שכח מצא ספינה סלק
רדא מטא בוא
אתא נוח נטלו
למד קוא יום
אזל לוא
קעד נפל או כרע
צלא פלל

CAP. XXI.

CVm autem factum esset vt nauiga- 1
remus, abstracti ab eis, recto cursu A
venimus Coum, & sequenti die Rho-
dum, & inde Pataram.
* Et cùm inuenissemus nauem trans- 2
fretantem in Phœnicen: ascendentes na
uigauimus.
* Cùm apparuissemus autem Cypro, 3
relinquentes eam ad sinistram, nauiga-
uimus in Syriam, & venimus Tyrum:
ibi enim nauis expositura erat onus.
* Inuentis autem discipulis, mansi- 4
mus ibi diebus septem: qui Paulo dice-
bant per Spiritum, ne ascenderet Ieroso-
lymam.
* Et expletis diebus profecti ibamus, 5
deducentibus nos omnibus cum vxori-
bus & filijs vsque foras ciuitatem: & po-
sitis genibus in litore, orauimus.
* Et cùm valefecissemus inuicē, ascen- 6
dimus nauem: illi autem redierunt in
sua.
* Nos verò nauigatione † explicita à 7
Tyro descendimus Ptolemaidam: & sa-
lutatis fratribus, mansimus die vna apud B
illos.
* Alia autem die profecti, venimus 8
Cæsaream. Et intrantes domum Philip-
pi Euangelistæ, qui erat vnus de septem,
mansimus apud eum.
* Huic autem erant quatuor filiæ vir- 9
gines prophetantes.
* Et cùm moraremur per dies aliquot, 10
superuenit quidam † à Iudæa propheta
nomine Agabus.
* Is cùm venisset ad nos, tulit zonam 11
Pauli: & alligans sibi pedes & manus
dixit, Hæc dicit Spiritus sanctus: Virum
cuius est zona hæc, sic alligabunt in Ie-
rusalem Iudæi, & tradent in manus Gen
tium.
* Quod cùm audissemus, rogabamus 12
nos & qui loci illius erant, ne ascenderet
Ierosolymam.

κα.

1 * Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ'
αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς
εἰς τὴν ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς πάταρα.
2 * καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς φοινίκην, ἐπιβάντες
ἀνήχθημεν.
3 * ἀναφανέντες δὲ τὴν κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν
εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς τύρον.
ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
4 * καὶ ἀνευρόντες μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας
ἑπτὰ, οἵτινες τῷ παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀνα-
βαίνειν εἰς ἱερουσαλήμ.
5 * ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόν-
τες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναι-
ξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα.
6 * καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλοις, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον.
ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
7 * ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ τύρου κατηντή-
σαμεν εἰς πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς,
ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.
8 * τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες, ἤλθομεν εἰς καισάρειαν·
καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄν-
τος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.
9 * τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφη-
τεύουσαι.
10 * ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ
τῆς ἰουδαίας προφήτης, ὀνόματι ἄγαβος.
11 * καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ παύλου,
δήσας τε αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας, εἶπε, τάδε λέ-
γει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω
δήσουσιν ἐν ἱερουσαλὴμ οἱ ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς
χεῖρας ἐθνῶν.
12 * ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ
οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ.

6 וְנַשֶּׁקן ᵘ לַחֲדָדֵא וּסְלֶקן לֶאלְפָא וַהֲפַכוּ הֶנוּן לְבָתַּיהוּן׃ 7 חֲנַן דֵּין ˣ רְדַין מֶן צוּר ʸ וֶאתַין לְעַכּוּ מְדִינְתָּא ᶻ וִיהַבן
שְׁלָמָא לַאחֵא דְתַמָּן ᵃ וַשְׁרַין צֶאידַיהוּן יַוּמָא חַד׃ 8 וַלְיַוּמָא אַחֲרָנָא נְפַקן וֶאתַין לְקֶסָרִיַא ᵇ וְעַלן שְׁרַין בְּבַיתֵהּ
דְפִילִיפּוֹס ᶜ מְסַבְּרָנָא אִינָא ᵈ דְאִיתַוהִי הֲוָא מֶן שַׁבְעָא׃ 9 דְאִית ᵉ הֲוַי לֵהּ ᶠ בְּנָתָא בְתוּלָתָא אַרְבְּעָא ᵍ וְמִתְנַבְּיָן הֲוַי׃
10 וְכַד ʰ אִיתַין תַּמָּן יַוּמָתָא סַגִּיאֵא נְחֶת הֲוָא מֶן יִהוּד נְבִיָא חַד דַשְׁמֵהּ הֲוָא אַגַבּוּס׃
11 ⁱ וְעַל לְוָתַן וַשְׁקַל עֶרְקְתֵהּ דְחַצוּהִי דְפַוּלוֹס וֶאסַר רַגְלַיְא דְנַפְשֵׁהּ ᵏ וְאִידַוהִי וֶאמַר הָכַנָא אֶמַר רוּחָא דְקוּדְשָׁא גַבְרָא
מָרֵהּ ˡ דְעֶרְקְתָא הָדָא הָכַנָא ᵐ נֶאסְרוּנֵהּ יִהוּדָיֵא בְּאוּרְשְׁלֵם ⁿ וְנַשְׁלְמוּנֵהּ ᵒ בְּאִידַי עַמְמֵא׃
12 וְכַד הֲלֶין ᵖ מֶלֵא שְׁמַעַן ᵠ בְּעַין מֶנֵּהּ חֲנַן וּבְנַי אַתְרָא דְלָא ʳ נֵאזַל לְאוּרְשְׁלֵם׃

ᵘ חד לחד ˣ רדא ʸ אתא
ᶻ יהב נתן ᵃ שרא ᵇ עלל
ᶜ סבר בשר ᵈ אית יש
ᵉ הוא ᶠ בנות בתולות
ᵍ נבא ʰ אית יש ⁱ עלל
ᵏ וידיו ˡ חגור ההוא ᵐ אסר
ⁿ שלם ᵒ בידי עממים
ᵖ מלל ᵠ בעא ʳ אזל

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܕ ܕܒܬܪ ܦܢܛܝܩܘܣܛܝ ܢܛ

13 ܗܝܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܦܘܠܘܣ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܒܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܬܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܠܒܝ. ܐܢܐ
ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܕܐܬܐܣܪ ܒܠܚܘܕ ܡܛܝܒ ܐܢܐ. ܐܠܐ
ܐܦ ܕܐܡܘܬ ܒܐܘܪܫܠܡ ܚܠܦ ܫܡܗ ܕܡܪܢ
14 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܟܕ ܠܐ ܐܬܛܦܝܣ ܠܢ ܫܠܝܢ
15 ܠܢ. ܘܐܡܪܢ ܕܨܒܝܢܗ ܕܡܪܢ ܢܗܘܐ. ܘܡܢ ܒܬܪ
ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ ܐܬܛܝܒܢ ܘܣܠܩܢ ܠܢ ܠܐܘܪܫܠܡ.
16 ܘܐܬܘ ܗܘܘ ܥܡܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܡܢ ܩܣܪܝܐ.
ܟܕ ܕܒܝܪܝܢ ܥܡܗܘܢ ܐܚܐ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܩܕܡܝܐ:
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܡܢܣܘܢ. ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ
17 ܩܘܦܪܘܣ: ܕܢܩܒܠܢ ܒܒܝܬܗ. ܘܟܕ ܐܬܝܢ
18 ܠܐܘܪܫܠܡ: ܩܒܠܘܢ ܐܚܐ ܚܕܝܐܝܬ. ܘܠܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ: ܥܠܢ ܥܡ ܦܘܠܘܣ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ. ܟܕ ܐܝܬ
19 ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܝܗܒܢ ܠܗܘܢ
ܫܠܡܐ. ܘܡܫܬܥܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ ܒܬܪ
ܒܬܪ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܥܡܡܐ ܒܬܫܡܫܬܗ.
20 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܚܙܐ
ܐܢܬ ܐܚܘܢ: ܟܡܐ ܪܒܘܢ ܐܝܬ ܒܝܗܘܕ ܐܝܠܝܢ
ܕܗܝܡܢܘ: ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܛܢܢܐ ܐܢܘܢ ܕܢܡܘܣܐ.
21 ܐܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܥܠܝܟ: ܕܡܠܦ ܐܢܬ
ܕܢܦܪܩܘܢ ܡܢ ܡܘܫܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܒܥܡܡܐ.
ܟܕ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܓܙܪܝܢ ܒܢܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܒܥܝܕܐ
22 ܕܢܡܘܣܐ ܢܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ. ܡܛܠ ܗܕܐ
23 ܕܐܫܬܡܥܬ ܗܝ ܠܗܘܢ ܕܐܬܝܬ ܠܟܐ. ܥܒܕ
ܡܕܡ ܕܐܡܪܝܢ ܠܟ. ܐܝܬ ܠܢ ܓܒܪܐ ܐܪܒܥܐ: ܕܢܕܝܪ
24 ܠܗܘܢ ܕܢܬܕܟܘܢ. ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܘܙܠ ܐܬܕܟܐ ܥܡܗܘܢ.
ܘܦܘܩ ܥܠܝܗܘܢ ܢܦܩܬܐ ܐܝܟ ܕܢܓܠܚܘܢ ܪܝܫܗܘܢ.
ܘܢܬܝܕܥ ܠܟܠܢܫ: ܕܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܥܠܝܟ
ܕܓܠܐ ܗܘ. ܘܐܢܬ ܒܢܡܘܣܐ ܡܗܠܟ ܐܢܬ ܘܢܛܪ.
25 ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܡܢ ܥܡܡܐ ܚܢܢ ܟܬܒܢ:
ܕܢܗܘܘܢ ܢܛܪܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܡܢ ܕܕܒܝܚܐ ܘܡܢ
ܙܢܝܘܬܐ. ܘܡܢ ܚܢܝܩܐ ܘܡܢ ܕܡܐ.

Dominica IIII. post Pentecosten.

13 *Tunc respondit & ait Paulus, Quid
agitis qui fletis, & contunditis cor meum?
Ego enim non vinciri tantùm paratus sum,
sed etiam mori in Ourischlem pro nomine Domini nostri Jeschua Meschicho.
14 *Quum itaque assensum non præbuisset
nobis, destitimus, diximúsque, Voluntas Domini nostri fiat.
15 *Proinde post dies istos præparauimus nos,
& conscendimus ad Ourischlem.
16 *Et venerunt nobiscum quidam discipuli è Cæsarea, adducentes secum fratrem quendam ex primis discipulis, cui nomē erat Mnasoun, (erat autem ex Cypro) vt exciperet nos domi suæ.
17 *Quum igitur venissemus ad Ourischlem,
fratres exceperunt nos hilariter.
18 *Sequenti autem die introiuimus cum
Paulo ad Jaakoub, cùm apud eum essent omnes Presbyteri.
19 *Et salutauimus eos, ac renuntiauit eis
sigillatim Paulus, quicquid egisset Deus inter gentes ministerio suo.
20 *Quod quum audissent, gloriam tribuerunt Deo, dixerúntque ei, Vides frater noster quot sint millia in Jiboudæa eorum qui crediderunt, & isti omnes zelatores sunt Legis.
21 *De te autem dictum est eis, te docere vt
deficiant à Mousche cuncti Jiboudai qui sunt inter Gentes, quum dicas vt non circumcidant filios suos, neque secundum ritus Legis ambulent.
22 *Quamobrem quia auditione acceperunt
nos huc venisse,
23 *Fac quod dicimus tibi: Sunt nobis viri
quatuor voto obnoxij vt mundentur.
24 *Assume eos, & proficiscere, mundare
cum eis, & expende pro eis expensas, vt radant capita sua, & innotescat omnibus quod dictum est de te falsum esse, téque Legem adimplere & conseruare.
25 *De ijs porrò qui crediderunt ex Gentibus nos scripsimus, vt custodiant sese ab immolato, & à scortatione, & suffocato, & sanguine.

דחד בשבא דד ודבתר פנטיקוסטי נט

13 הידין ענא ואמר פולוס מנא עבדין אנתון דבכין אנתון ושחקין אנתון לה ללבי אנא גיר לא הוא דאתאסר
בלחוד מטיב אנא אלא אף דאמות באורשלם חלף שמה דמרן ישוע משיחא׃ 14 וכד לא אתטפים לן בהלן
ואמרן דצביניה דמרן נהוא׃ 15 ובתר יומתא הלין אתטיבן וסלקן לן לאורשלם׃ 16 ואתו הוו עמן אנשא
מן תלמידא מן קסריא כד דבירין עמהון אחא חד מן תלמידא קדמיא דשמה הוא מנסון ואיתוהי הוא מן קופרום
דנקבלן בביתה׃ 17 וכד אתין לאורשלם קבלון אחא חדיאית׃ 18 ולימא אחרנא עלן עם פולוס לות יעקוב
כד איתיהוא לותה כלהון קשישא׃ 19 ויהבן להון שלמא ומשתעא הוא להון פולוס בתר בתר כל מא

[a] מן לשון יון חג השבועות
[b] בכא [c] אסר [d] טיב
[e] מות [f] טפס כמו פיס
[g] בהל חדל [h] צבא [i] יום
[k] טיב [l] אתא [m] למר
[n] איתיש [o] חדא בשמחה
[p] עלל [q] יהב נתן
[r] שעא סיפר [s] בסדר

13 Tunc respondit Paulus, & dixit, Quid facitis flentes & affligentes cor meum? Ego †enim nō solùm alligari, sed & mori in Ierusalem paratus sum propter nomen Domini Iesu.

14 Et cùm ei suadere non possemus, quieuimus, dicentes, Domini voluntas fiat.

15 Post dies autē istos præparati, ascendebamus in Ierusalem.

16 Venerunt autem † & ex discipulis à Cæsarea nobiscum, adducentes secum, apud quē hospitaremur, † Iasonē quendam Cyprium, antiquum discipulum.

17 Et cùm venissemus Ierosolymam, libenter exceperunt nos fratres.

18 Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum, omnésque collecti sunt seniores.

19 Quos cùm salutasset, narrabat per singula quæ Deus fecisset in Gentibus per ministerium illius.

20 At illi cùm audissent, magnificabant Deum, dixerúntque ei: Vides frater quot millia sunt in Iudæis qui crediderunt: & omnes æmulatores sunt legis.

21 Audierunt autem de te, quia discessionem doceas à Moyse eorum, qui per Gentes sunt, Iudæorum: dicens non debere eos circuncidere filios suos, neque secundùm consuetudinem ingredi.

22 Quid ergo est? vtique oportet conuenire multitudinem: audient enim te superuenisse.

23 Hoc ergo fac quod tibi dicimus: Sunt nobis viri quatuor, votum habentes super se.

24 His assumptis, sanctifica te cum illis & impende in illis, vt radāt capita: & sciant omnes quia quæ de te audierunt, falsa sunt, sed ambulas & ipse custodiens legem.

25 De his autem qui crediderūt ex Gentibus nos scripsimus, iudicantes vt abstineant se ab idólis, immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione.

13 ἀπεκρίθη τε ὁ παῦλος, τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ἑτοίμως ἔχω εἰς ἱερουσαλὴμ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες, τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω.

15 μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς ἱερουσαλήμ.

16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν, μνάσωνί τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

18 τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν. εἶπόν τε αὐτῷ, θεωρεῖς ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων; καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι.

21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν.

22 τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας.

23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ᾽ ἑαυτῶν.

24 τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.

25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.

דעבד אלהא בעממא [t]בתשמשתה׃ 20 וכד שמעו שבחו לאלהא ואמרו לה חזא אנת אחון כמא [v]רבון אית ביהוד
אילין [x]דהימנו וכלהון הלין [y]טננא אנון דנמוסא׃ 21 [z]אתאמר להון דין עליך [a]דמלף אנת [b]דנפרקון מן מושא
כלהון יהודיא דבעממא כד אמר אנת דלא נהוון גזרין בניהון ולא [c]בעידא דנמוסא נהוון מהלכין׃
22 מטל הכיל [d]דמשתמעא הי להון [e]דאתין [f]לכא׃ 23 עבד מדם [g]דאמרינן לך אית לן גברא ארבעא [h]דנדר
להון [i]דנתדכון׃ 24 דבר אנון [k]וזל אתדכא עמהון [l]ואפק עליהון נפקתא איך [m]דנגרעון רישיהון [n]ומתידעא
לכלנש דמדם דאתאמר עליך [o]דגל הו ואנת לנמוסא שלם אנת ונטר׃ 25 על אילין [p]דהימנו מן עממא חנן כתבן
דנהוון נטרין נפשהון מן [q]דדביחתא ומן זניותא ומן חניקא ומן דמא׃

[t] שמש [v] כמו ריבות
[x] הימן [y] טנן קנא [z] אמר
[a] אלף [b] פרק סור או מרד
[c] עד או ועד [d] שמע
[e] אתא [f] כא פא [g] אמר
[h] נדר [i] דכא זכה [k] אזל
[l] נפק [m] גרע גזז [n] ידע
[o] כזב [p] הימן [q] דבח זבח

26 ܗܝܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܠܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܘܠܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ ܐܬܕܟܝ ܥܡܗܘܢ . ܘܥܠ ܐܙܠ
ܠܗܝܟܠܐ ܀ ܟܕ ܡܘܕܥ ܠܗܘܢ ܡܘܠܝܐ ܕܝܘܡܬܐ
ܕܬܕܟܝܬܐ . ܥܕܡܐ ܕܐܬܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܕܐܢܫ ܐܢܫ
ܡܢܗܘܢ ܀
27 ܘܟܕ ܡܛܐ ܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ ܀ ܝܗܘܕܝܐ
ܕܡܢ ܐܣܝܐ ܚܙܐܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ ܘܓܪܝܘ ܥܠܘܗܝ ܠܟܠܗ
ܥܡܐ . ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܐ .
28 ܟܕ ܡܒܓܢܝܢ
ܘܐܡܪܝܢ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܥܕܪܘ . ܗܢܘ ܓܒܪܐ
ܕܠܘܩܒܠ ܥܡܐ ܕܝܠܢ ܡܠܦ ܒܟܠ ܕܘܟ . ܘܠܘܩܒܠ
ܢܡܘܣܐ ܘܠܘܩܒܠ ܐܬܪܐ ܗܢܐ . ܘܐܦ ܐܪܡܝܐ ܐܥܠ
ܠܗܝܟܠܐ ܘܛܡܝܗ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ .
29 ܩܕܡܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܚܙܘ ܥܡܗ ܠܛܪܘܦܝܡܘܣ
ܐܦܣܝܐ ܒܡܕܝܢܬܐ . ܘܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡ ܦܘܠܘܣ
ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ .
30 ܘܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ .
ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܥܡܐ . ܘܐܚܕܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ
ܘܓܪܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝܟܠܐ . ܘܡܚܕܐ ܐܬܬܚܕܘ
ܬܪܥܐ .
31 ܘܟܕ ܒܥܐ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܠܡܩܛܠܗ .
ܐܫܬܡܥܬ ܠܟܠܝܪܟܐ ܕܐܣܦܝܪ . ܕܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ
ܐܬܬܙܝܥܬ ܠܗ .
32 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܕܒܪ ܩܢܛܪܘܢܐ
ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܣܓܝܐܐ ܘܪܗܛܘ ܥܠܝܗܘܢ . ܘܟܕ ܚܙܐܘ
ܠܟܠܝܪܟܐ ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ . ܫܠܝܘ ܡܢ ܕܡܚܐܝܢ
ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ .
33 ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ ܟܠܝܪܟܐ
ܘܐܚܕܗ . ܘܦܩܕ ܕܢܐܣܪܘܢܗ ܒܬܪܬܝܢ ܫܫܠܢ .
ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܕܡܢܘ ܘܡܢܐ ܥܒܕ .
34 ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܐܢܫܐ ܡܢ ܟܢܫܐ ܡܕܡ
ܡܕܡ . ܘܡܛܠ ܕܩܥܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܕܥ
ܫܪܪܐ ܗܘ ܦܩܕ ܕܢܕܒܪܘܢܗ ܠܡܫܪܝܬܐ .
35 ܘܟܕ ܡܛܐ ܦܘܠܘܣ ܠܕܪܓܐ . ܛܥܢܘܗܝ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
ܡܛܠ ܩܛܝܪܐ ܕܟܢܫܐ .
36 ܐܬܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܬܪܗ ܥܡܐ
ܣܓܝܐܐ . ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܀ ܫܩܘܠܝܗܝ .
37 ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܡܥܠ ܠܡܫܪܝܬܐ ܗܘ ܦܘܠܘܣ .
ܐܡܪ ܠܟܠܝܪܟܐ . ܐܢ ܫܠܝܛ ܠܝ ܐܡܠܠ
ܥܡܟ . ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ . ܝܘܢܐܝܬ ܝܕܥ ܐܢܬ .

26 *Tunc Paulus assumpsit viros illos se-
quenti die, & purificatus est cum eis; & in-
troiens profectus est in templum patefaciens
eis expletionem dierum purificationis, vsque-
dum oblata fuit oblatio vniuscuiusque ex
eis.
27 *Quúmque aduenisset dies septimus, Ji-
houdæi ex Asia vt conspicati sunt eum in tem-
plo, concitarunt aduersus eum totam plebem,
& iniecerunt in eum manus:
28 *Clamantes & dicentes, Viri filij Israel
ferte opem: hic est homo ille qui aduersus gen-
tem nostram docet vbique, & aduersus Le-
gem, atque aduersus hunc locum: quinetiam
Aramæos [gentes] introduxit in templum, &
profanauit hunc locum sacrosanctum.
29 *Viderant enim iam ante cum eo Tropi-
mum Ephesium in ciuitate, & putabant eum
cum Paulo ingressum fuisse in templum.
30 *Proinde commota est tota ciuitas, &
coactus est vniuersus populus Jihoudæorum,
& prehenderunt Paulum, traxerúntque eum
extra templum, & eo momento clausæ sunt
valuæ.
31 *Quúmque studeret turba interficere
eum, auditione accepit Tribunus cohortis to-
tam ciuitatem conturbatam esse.
32 *Proinde eo momento assumpsit centu-
rionem & milites quamplurimos, & excur-
rerunt in eos: Quum autem illi vidissent Tri-
bunum & milites, cessarunt ij qui percutie-
bant Paulum.
33 *Et accedens ad eum Tribunus, prehendit
eum, iussitque eum vinciri duabus catenis,
& sciscitatus est super eo quisnam esset &
quid fecisset.
34 *Clamabant autem in eum quidam ex tur-
ba, alij aliud, ita vt præ vociferatione tur-
non potuerit cognoscere quæ esset verita-
proinde iussit eum duci in castra.
35 *Quumque peruenisset Paulus ad gradus,
portauerunt eum milites propter violentiam
36 plebis. *Veniebat enim post eum populus
multus, & vociferabantur ac dicebant, Tolle
37 eum. *Et quum iam introducendus esset in
castra, ipse Paulus dixit Tribuno, Si permittis
ris mihi, loquar tecum. Ille verò dixit, N
Græcè nosti?

26 הידין פולוס דבר אנון לגברא חלין ליומא אחרנא ואתדכי עמהון ועל אזל להיכלא כד מודע להון מוליא
דתדכיתא עדמא דאתקרב קורבנא דאנש אנש מנהון ׃ 27 וכד מטי יומא דשבעא יהודיא דמן
אסיא חזאוהי בהיכלא וגריו עלוהי עמא כלה וארמיו עלוהי אידיא ׃ 28 כד מבגנין ואמרין גברא בני יסריל
עדרו הנא הו גברא דלוקבל עמא דילן מלף בכל דוכא ולוקבל נמוסא ולוקבל אתרא הנא ואף לארמיא אעל להיכלא
וסאבה לאתרא הנא קדישא ׃ 29 קדמו הוו גיר חזו עמה לטרופימוס אפסיא במדינתא וסברין הוו
דעם פולוס על להיכלא ׃ 30 ואשתגשת כלה מדינתא ואתכנשו כלה עמא ואחדוהי לפולוס וגרוהי לבר
מן היכלא ובר שעתה אתחדו תרעא ׃

y דכא זכה עלל ידע
z מלא דכא z קרב
a גרא הריב b רמא השליך
c בגן זעק d את הגוים
e עול הביא
f סיב טמא g חזא h חושבים
i עלל k שגש עכר
l אחד אחז m גרי משך
n אחד נסגרו

*Tunc Paulus aſſumptis viris, poſte- 26
ri die purificatus, cum illis intrauit in
templum, annuntians expletionem die-
rum purificationis, donec offerretur pro
vnoquoque eorum oblatio.

*Dum autem ſeptem dies conſum- 27
marentur, hi qui de Aſia erant Iudæi,
cùm vidiſſent eum in templo, concita-
uerunt omnem populum, & iniecerunt
ei manus:

*Clamantes, Viri Iſraëlitæ, adiuuate: 28
hic eſt homo qui aduerſus populum &
Legem, & locum hunc, omnes vbique
docens, inſuper & gentiles induxit in
templum, & violauit ſanctum locum F
iſtum.

*(Viderant enim Trophimum Ephe- 29
ſium in ciuitate cum ipſo, quē æſtimaue-
runt, quoniam in templum introduxiſ-
ſet Paulus.)

*Commotáque eſt ciuitas tota: & fa- 30
cta eſt concurſio populi. Et apprehen-
dentes Paulū, trahebant eum extra tem-
plum: & ſtatim clauſæ ſunt ianuæ.

*Quærentibus autem eum occidere, 31
nuntiatum eſt tribuno cohortis, Quia
tota confunditur Ieruſalem.

*Qui ſtatim aſſumptis militibus & 32
centurionibus, decurrit ad illos. Qui
cùm vidiſſent tribunum & milites, ceſ-
ſauerunt percutere Paulum.

*Tunc accedens tribunus apprehen- 33
dit eum, & iuſſit alligari catenis dua-
bus: & interrogabat quis eſſet, & quid
feciſſet.

*Alij autem aliud clamabant in tur- 34
ba. Et cùm non poſſet certum cogno-
ſcere præ tumultu, iuſſit duci eum in
caſtra. G

*Et cùm veniſſet ad gradus, contigit 35
vt portaretur à militibus propter vim
populi.

*Sequebatur enim multitudo popu- 36
li, clamans, Tolle eum.

*Et cùm cœpiſſet induci in caſtra Pau 37
lus, dicit tribuno, Si licet mihi loqui ali-
quid ad te? Qui dixit, †Græcè noſti?

26 *τότε ὁ παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ
ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσήει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων
τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προση-
νέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 *ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ
τῆς ἀσίας ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον
πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτόν·

28 *κράζοντες, ἄνδρες ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ
ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου, καὶ τοῦ τόπου
τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλληνας εἰ-
σήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 *ἦσαν γὰρ ἑωρακότες τρόφιμον τὸν ἐφέσιον ἐν τῇ πό-
λει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
παῦλος.

30 *ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ·
καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου, εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 *ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χι-
λιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται ἱερουσαλήμ.

32 *ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους,
κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ
τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν παῦλον.

33 *ἐγγίσας δὲ ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέ-
λευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη καὶ
τί ἐστι πεποιηκώς.

34 *ἄλλοι δὲ ἄλλό τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ. μὴ δυνάμενος
δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγε-
σθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 *ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστά-
ζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 *ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον, αἶρε
αὐτόν.

37 *μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ παῦ-
λος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ, εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν πρός σε; ὁ
δὲ ἔφη, ἑλληνιστὶ γινώσκεις;

31 וכד בעא הוא כנשא למקטלה אשתמעת ° לכילירכא ᵖ דאספיר דכלה מדינתא אתחזיאת לה׃
דבר ᵠ לקנטרונא ʳ ולאסטרטיגא סגיאא ורהטו עליהון וכד חזו ˢ לכילירכא ᵗ ולאסטרטיוטא ᵛ בהלו מן דמחין הוו לפולוס׃
33 וקרב לותה כילירכא ואחדה ופקד דנאסרונה בתרתין ˣ שׁשלן ומשאל הוא עלוהי דמנו ומנא עבד׃
34 וקעין הוו עלוהי אנשא מן ʸ אכלום מדם מדם ומטל ᶻ קעתהון לא משכח הוא למדע איךאהי ᵃ שרירתא ופקד
ᵇ דנובלונה למשריתא׃ 35 וכד מטי פולוס לדרגא ᶜ טענוהי ᵈ אסטרטיוטא מטל קטירא דעמא׃
36 אתא הוא גיר בתרה עמא סגיאא וקעין הוו ואמרין שקוליהי׃ 37 וכד מטי למעל ᵉ למשריתא הו פולוס אמר
לכילירכא אן ᶠ מפס אנת לי אמלל עמך הו דין אמר לה יונאית ידע אנת׃

° מן לשון יון ᵖ גם מן לשון
יון ᵠ שר מאת אנשי מלחמה
ʳ מן לשון יון ˢ שר אלף אנשי
מלחמה ᵗ מן לשון יון
ᵛ בחל חיל ˣ כמו שלשלת
ʸ ההמון מן לשון יון
ᶻ קעא זעק ᵃ אמת מן שרר
ᵇ יבל הוליך ᶜ טען נשא
ᵈ אנשי מלחמה
ᵉ שרא מחנה ᶠ אפס
מן פס

38 ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬ ܗܘ ܡܨܪܝܐ ܕܩܕܡ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ ܐܙܝܥܬ
ܘܐܦܩܬ ܠܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܒܕܝ
39 ܒܝܫܬܐ ܀ ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ ܐܢܐ ܓܒܪܐ
ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܛܪܣܘܣ ܕܩܝܠܝܩܝܐ ܡܕܝܢܬܐ
ܝܕܝܥܬܐ ܕܒܗ ܝܠܝܕ ܐܢܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܦܣ ܠܝ
40 ܠܡܡܠܠܘ ܠܥܡܐ ܀ ܘܟܕ ܐܦܣ ܠܗ ܩܡ
ܦܘܠܘܣ ܥܠ ܕܪܓܐ ܘܐܙܝܥ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܝܕܗ. ܘܟܕ
ܒܗܠܘ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܥܒܪܐܝܬ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܟܒ

1 ܐܚܝܢ ܘܐܒܗܝܢ ܫܡܥܘ ܡܦܩ ܒܪܘܚܐ ܕܠܘܬܟܘܢ
2 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܥܒܪܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܗܠܘ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܀ 3 ܐܢܐ ܓܒܪܐ ܐܢܐ
ܝܗܘܕܝܐ. ܘܝܠܝܕ ܐܢܐ ܒܛܪܣܘܣ ܕܩܝܠܝܩܝܐ. ܐܬܪܒܝܬ
ܕܝܢ ܒܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܥܠ ܓܢܒ ܪܓܠܘܗܝ
ܕܓܡܠܝܐܝܠ. ܘܐܬܪܕܝܬ ܓܡܝܪܐܝܬ ܒܢܡܘܣܐ
ܕܐܒܗܬܐ. ܘܗܘܝܬ ܛܢܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܐܦ
4 ܐܢܬܘܢ ܟܠܟܘܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܘܠܗܢܐ ܐܘܪܚܐ
ܪܕܦܬ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܟܕ ܐܣܪ ܗܘܝܬ ܘܡܫܠܡ
5 ܗܘܝܬ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. ܐܝܟ ܕܡܣܗܕ
ܥܠܝ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܘܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ.
ܕܡܢܗܘܢ ܢܣܒܬ ܐܓܪܬܐ ܕܐܙܠ ܠܘܬ ܐܚܐ
ܕܒܕܪܡܣܘܩ. ܕܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܬܡܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܬܐ
ܐܢܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܟܕ ܐܣܝܪܝܢ. ܕܢܩܒܠܘܢ
6 ܡܚܘܬܐ ܕܪܫܐ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܗܘܝܬ ܘܡܩܪܒ
ܡܩܪܒ ܐܢܐ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܒܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ
ܡܢ ܫܠܝܐ ܢܗܪܐ ܪܒܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܙܠܓ ܥܠܝ.
7 ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ
ܠܝ. ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ ܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܝ.
8 ܐܢܐ ܕܝܢ ܥܢܝܬ ܘܐܡܪܬ. ܡܢܘ ܐܢܬ ܡܪܝ.
ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ
9 ܢܨܪܝܐ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܗ. ܘܐܢܫܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܥܡܝ
ܚܙܘ ܢܘܗܪܐ. ܩܠܐ ܕܝܢ ܠܐ ܫܡܥܘ ܕܗܘ ܕܡܡܠܠ
ܗܘܐ ܥܡܝ.

38 * *Nónne tu es Ægyptius ille, qui ante hos dies concitasti, & in desertum abduxisti quatuor millia hominum sceleratorum?*

39 * *Dixit ei Paulus, Ego sum vir Jihoudæus ex Tarso Ciliciæ vrbe celeberrima, in qua natus sum: rogo te, permitte mihi vt alloquar populum.*

40 * *Quum itaque permisisset ei, surrexit Paulus super gradus, & silentium eis indixit manu: & quum sedati essent, allocutus est eos Hebraicè, dixítque eis.*

CAP. XXII.

1 *FRatres & patres audite prolationem spiritus* [defensionem,] *quam apud vos habeo.*

2 * *Quúmque audissent eum Hebraicè ipsis alloqui, magis cessarunt: itaque dixit eis.*

3 * *Ego sum vir Jihoudæus natúsque Tarsi Ciliciæ, educatus verò in hac ipsa ciuitate ad pedes Gamalielis, & eruditus perfectè in Lege patrum nostrorum, fuíque zelator Dei, prout & vos omnes estis.*

4 * *Et hanc viam* [doctrinam] *persecutus sum ad mortem vsque, dum vincirem, & traderem in carceres, tum viros, tum mulieres.*

5 * *Quemadmodum mihi testis est summus Sacerdos, & omnes Seniores, à quibus accepi epistolas, vt proficiscerer ad fratres qui erant in Darmasouk, adducturus etiã eos qui illic essent ad Ourischlem vinctos, vt maletam capiti impositam subirent.*

6 * *Quúmque iter facerem, & inciperem appropinquare Darmasouk circiter meridiem, derepente è cælo circumfulsit me lux plurima.*

7 * *Cecidíque humi, & audiui vocem dicentem mihi, Schouol, Schouol, quid me persequeris?*

8 * *Ego verò respondi, & dixi, Quis es Domine mi? At ille dixit mihi, Ego sum Jeschua ille Nazarenus, quem tu persequeris.*

9 * *Porrò quidam qui mecum erant, viderunt quidem lucem, vocem autem non audiuerunt eius qui loquebatur mecum.*

38 לָא הֲוַית אַנְתְּ הוּ מָצְרָיָא דַּקְדָם יוֹמָתָא הָלֵין אַזִיעַתְּ וְאַפֵּקְתְּ לְמַדְבְּרָא אַרְבְּעָא אַלְפִּין גַּבְרִין עָבְדַי בִּישָׁתָא ׃
39 אֲמַר לֵהּ פּוּלוֹס אֶנָא גַבְרָא אֶנָא יְהוּדָיָא מֶן טַרְסוֹס דְּקִילִיקְיָא מְדִינְתָּא יְדִיעַתָּא דְּבָהּ יְלִיד אֶנָא בָּעֵא אֶנָא מֶנָּךְ פַּס לִי לְמַלָּלוּ לְעַמָּא ׃
40 וְכַד אַפֵּס לֵהּ קָם פּוּלוֹס עַל דַּרְגָא וַאזִיעַ הֲוָא לְהוֹן אִידֵהּ וְכַד בְּהֶלוּ מַלֵּל עַמְּהוֹן עֶבְרָאִית וַאֲמַר לְהוֹן ׃

קפלאון כב

1 אַחַא וַאבָהָתָא שְׁמַעוּ מַפַּק בְּרוּחָא דַּלְוָתְכוֹן ׃
2 וְכַד שְׁמַעוּ דְּעֶבְרָאִית מְמַלֵּל הֲוָא עַמְּהוֹן יַתִּירָאִית בְּהֶלוּ וְאֲמַר
3 אֶנָא גַבְרָא אֶנָא יְהוּדָיָא וִילִיד אֶנָא בְּטַרְסוֹס דְּקִילִיקְיָא אֶתְרַבִּית גֵּיר בְּהָדֵא מְדִינְתָּא עַל גֶּנְב רַגְלוֹהִי

יוֹם · זוע · נְפַק · בִּישׁ · יְדַע · חוּלְ׳ רשין · המעלות · זוע · בְּהֵל חדל
אֲבָא · נְפַק פיר׳ מוצא חדי׳ · יַתַר · בְּהֵל נוח · יְלַד · רְבָא

Nonne tu es Ægyptius qui ante hos 38
dies tumultum concitasti, & eduxisti in desertum quatuor millia virorum sicariorum?
Et dixit ad eum Paulus, Ego homo 39
sum quidem Iudæus à Tharso, Ciliciæ non ignotæ ciuitatis municeps. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum.
Et cùm ille permisisset, Paulus, stans 40
in gradibus, annuit manu ad plebem, & magno silentio facto, allocutus est lingua Hebræa, dicens:

CAP. XXII.

Viri fratres & patres, audite quam ad 1
vos nunc reddo rationem. A
Cùm audissent autem quia Hebræa 2
lingua loqueretur ad illos, magis præstiterunt silentium. Et dicit:
Ego sum vir Iudæus, natus Tharso 3
Ciliciæ, nutritus autem in ista ciuitate, secus pedes Gamalielis, eruditus iuxta veritatē paternæ legis, æmulator legis sicut & vos omnes estis hodie:
Qui hanc viam persecutus sum vsq; 4
ad mortem, alligans & tradens in custodias viros ac mulieres,
Sicut princeps Sacerdotum mihi te- 5
stimonium reddit, & omnes maiores natu. à quibus & epistolas accipiens ad fratres, Damascum pergebam, vt adducerem inde vinctos in Ierusalem, vt puniretur.
Factum est autem eunte me, & ap- 6
propinquante Damasco media die, subito de cælo circunfulsit me lux copiosa.
Et decidens in terram, audiui vo- 7
cem dicentem mihi, Saule, Saule, quid me persequeris?
Ego autem respondi, Quis es Do- 8
mine? Dixitque ad me, Ego sum Iesus Nazarenus, quem tu persequeris.
Et qui mecum erant, lumen quidem 9
viderunt, vocem autem non audierunt eius qui loquebatur mecum.

38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν
ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρα-
κισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;
39 εἶπε δὲ ὁ παῦλος, ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι ἰουδαῖος
ταρσεὺς, τῆς κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι
δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.
40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀνα-
βαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ. πολλῆς δὲ σιγῆς γενο-
μένης, προσεφώνησε τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων,

κβ'.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς
ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας.
2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει
αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καί φησιν·
3 ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν ταρσῷ
τῆς κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ
τοὺς πόδας γαμαλιὴλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ
πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, καθὼς πάν-
τες ὑμεῖς ἐστε σήμερον.
4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα, ἄχρι θανάτου, δεσμεύων
καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας·
5 ὡς ὁ ἀρχιερεύς μοι μαρτυρεῖ, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυ-
τέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελ-
φοὺς, εἰς δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας,
δεδεμένους εἰς ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.
6 ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ δαμασκῷ
περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι
φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμὲ,
7 ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι,
σαοὺλ σαοὺλ, τί με διώκεις;
8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, τίς εἶ κύριε; εἶπέ τε πρός με; ἐγώ
εἰμι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις.
9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμ-
φοβοι ἐγένοντο, τὴν φωνὴν δὲ οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός
μοι.

דגמליאיל ואתרדית גמיראית בנמוסא דאבהתן ואיתי הוית טננא דאלהא איך מא דאף אנתון כלכון איתיכון ׃
4 ולהדא אורחא רדפת עדמא למותא כד אסר הוית ומשלם הוית לבית אסירא גברא ונשא ׃ 5 איכמא דסהד
עלי רב כהנא וכלהון קשישא דמנהון קבלת אגרתא דאזל לות אחא דבדרמסוק דאף להנון דאית הוו תמן
אנון לאורשלם כד אסירין ונקבלון מסם ברישא ׃ 6 וכד אזל הוית ושרית ממטא אנא לדרמסוק בפלגה
דיומא מן תחיה שליא מן שמיא אזלג עלי נוהרא סגיאא ׃ 7 ונפלת על ארעא ושמעת קלא דאמר הוא לי שאול
שאול מנא רדף אנת לי ׃ 8 אנא דין ענית ואמרת מן אנת מרי והו אמר לי אנא הו ישוע נצריא דאנת רדף אנת ׃
9 ואנשא דאית הוו עמי חזו נוהרא קלא דין לא שמעו דהו דממלל הוא עמי ׃

דרא למד · גמר
אכא איתיש · מות
אזל אתא הביא
סום העונש
שרי התחיל
מטא השיג
פתאם · ההיר · ענא
חזא

10 * ܘܐܡܪܬ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܡܪܝ. ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܠܝ. ܩܘܡ
ܙܠ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܘܬܡܢ ܢܬܡܠܠ ܥܡܟ ܥܠ ܟܠ
11 ܡܕܡ ܕܡܦܩܕ ܠܟ ܕܬܥܒܕ. * ܘܟܕ ܠܐ ܡܬܚܙܐ
ܗܘܐ ܠܝ ܡܛܠ ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܢܘܗܪܐ ܗܘ. ܐܚܕܘܢܝ ܒܐܝ̈ܕܝ
ܗܢܘܢ ܕܥܡܝ ܗܘܘ ܘܥܠܬ ܠܕܪܡܣܘܩ.
12 * ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܢܢܝܐ ܟܐܢܐ ܒܢܡܘܣܐ. ܐܝܟ ܕܣܗܕܝܢ
13 ܥܠܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܝܗܘ̈ܕܝܐ ܕܬܡܢ. * ܐܬܐ ܠܘܬܝ
ܘܐܡܪ ܠܝ. ܫܐܘܠ ܐܚܝ. ܦܬܚ ܥܝ̈ܢܝܟ. ܘܒܗ
14 ܒܫܥܬܐ ܐܬܦܬܚ̈ܝ ܥܝ̈ܢܝ. ܘܚܪܬ ܒܗ. * ܘܐܡܪ ܠܝ.
ܐܠܗܐ ܕܐܒܗ̈ܬܢ ܐܩܝܡܟ ܠܡܕܥ ܨܒܝܢܗ. ܘܬܚܙܐ
15 ܠܙܕܝܩܐ ܘܬܫܡܥ ܩܠܐ ܡܢ ܦܘܡܗ. * ܘܬܗܘܐ
ܠܗ ܣܗܕܐ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝܢܫܐ. ܥܠ ܟܠ ܡܐ
16 ܕܚܙܝܬ ܘܫܡܥܬ. * ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܡܫܬܘܗܪ
ܐܢܬ. ܩܘܡ ܥܡܕ ܘܐܬܕܟܐ ܡܢ ܚܛܗ̈ܝܟ. ܟܕ ܩܪܐ ܐܢܬ
17 ܫܡܗ. * ܘܗܦܟܬ ܐܬܝܬ ܠܟܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܨܠܝܬ
18 ܒܗܝܟܠܐ. * ܘܚܙܝܬܗ ܒܚܙܘܢܐ. ܟܕ ܐܡܪ ܠܝ.
ܐܣܬܪܗܒ ܘܦܘܩ ܠܟ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܡܛܠ ܕܠܐ
19 ܡܩܒܠܝܢ ܣܗܕܘܬܟ ܕܥܠܝ. * ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ.
ܡܪܝ ܐܦ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ. ܕܐܢܐ ܡܫܠܡ ܗܘܝܬ ܠܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ. ܘܡܢܓܕ ܗܘܝܬ ܒܟܠ ܟܢܘ̈ܫܬܐ ܠܐܝܠܝܢ
20 ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܟ. * ܘܟܕ ܡܬܐܫܕ ܗܘܐ
ܕܡܗ ܕܐܣܛܦܢܘܣ ܣܗܕܟ. ܐܦ ܐܢܐ ܥܡܗܘܢ
ܩܐܡ ܗܘܝܬ ܘܡܫܠܡ ܗܘܝܬ ܠܨܒܝܢܗܘܢ
ܕܩܛܘܠܘܗܝ. ܘܢܛܪ ܗܘܝܬ ܡܐ̈ܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܪܓܡܝܢ
21 ܗܘܘ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܙܠ. ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟ
22 ܠܪܘܚܩܐ ܠܡܟܪܙܘ ܠܥܡ̈ܡܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘܗܝ
ܠܦܘܠܘܣ ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ
ܘܩܥܘ. ܢܫܬܩܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܐܝܢܐ ܕܗܢܐ ܗܘ. ܠܐ ܓܝܪ
23 ܘܠܐ ܠܗ ܠܡܚܐ. * ܘܟܕ ܡܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܡܫܕܝܢ
ܗܘܘ ܡܐ̈ܢܝܗܘܢ ܘܡܣܩܝܢ ܗܘܘ ܚܠܐ ܠܫܡܝܐ.
24 * ܦܩܕ ܟܠܝܪܟܐ ܕܢܥܠܘܢܗ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܦܩܕ
ܕܒܡܢܓܕܐ ܢܫܐܠܘܢܝܗܝ. ܐܝܟ ܕܢܕܥ ܡܛܠ ܐܝܢܐ ܥܠܬܐ
ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ.

10 *Tum dixi, Quid faciam Domine mi? Dominus autem noster dixit mihi, Surge, proficiscere ad Darmasouk: & illic dicetur tibi quicquid præcipietur tibi vt facias.
11 * Quum verò nihil appareret mihi præ gloria lucis illius, apprehenderunt me manibus meis ij qui mecum erant, & ascendi ad Darmasouk.
12 * Quidam autem vir Chanania iustus in Lege, prout dant ei testimonium omnes Ihoudæi, qui illic sunt;
13 * Venit ad me, & dixit mihi, Schoul frater mi, aperi oculos tuos. Et eo momento aperti fuerunt oculi mei, & eum intuitus sum.
14 * At dixit mihi, Deus patrum nostrorum constituit te vt cognosceres voluntatem eius, & conspiceres iustum illum, atque audires vocem ex ore ipsius.
15 * Proinde eris ei testis apud omnes homines super ijs omnibus quæ vidisti & audisti.
16 * Nunc ergo quid cunctaris? surge, baptizare, & purgare à peccatis tuis inuocans nomen eius.
17 * Reuertens autem huc veni; nempe, ad Ourischlem & præcatus sum in templo.
18 * Vidíque visione quum diceret mihi: Festina, & egredere ex Ourischlem, quandoquidem non accipient testimoniũ tuum de me.
19 * Ego verò dixi; Domine mi & ipsi norunt me tradidisse in carcerem & verberasse per omnes synagogas eos qui credebant in te.
20 * Et quum funderetur sanguis Stephani Testis tui, egó quoque cum eis adstabam, & adimplebam voluntatem eorum qui ipsum trucidabant, atque custodiebam pallia eorum, qui lapidabant illum.
21 * At dixit mihi, Proficiscere, quoniam ego te missurus sum procul vt prædices Gentibus.
22 * Quúmque audissent Paulum ad hunc vsque sermonem, sustulerunt vocem suam & clamauerunt, Tollatur è terra qui est eiusmodi, nec enim oportet eum viuere.
23 * Quum autem clamarent & proijcerent pallia sua, & facerent ascendere puluerem in
24 cælum: * Jussit tribunus eum introduci in castra, præcepítque vt verberibus inquireretur, vt resciret quam ob causam vociferarentur aduersus eum.

10 וַאמַרְת מָנָא אֶעְבֵּד מָרִי וּמָרַן אֵמַר לִי קוּם [x] זֵל לְדַרְמַסוּק וְתַמָּן נֶתְמַלַּל עַמָּךְ עַל כֻּל מֶדֶּם [y] דְּמֶתְפְּקֵד לָךְ דְּתֶעְבֵּד ׃
11 וְכַד לָא מֶתְחְזֵא הֲוָא לִי מֶטֻּל [z] תֶּשְׁבּוּחְתֵּה [a] דְּנוּהְרָא הַו אֵחַדוּנִי בְּאִידַי הָנוּן דְּעַמִּי הֲוַו [b] וְעֶלֵת לְדַרְמַסוּק ׃
12 וְגַבְרָא חַד חֲנַנְיָא [c] כָּאנָא בְּנָמוּסָא אַיךְ דְּסָהֲדִין עֲלַוהִי כֻּלְּהוּן יְהוּדָיֵא דְּתַמָּן ׃ 13 אֶתָא לְוָתִי וֶאמַר לִי שָׁאוּל
[אָחִי] פְּתַח עַיְנַיךְ וּבָהּ בְּשָׁעְתָא [d] אֶתְפַּתַּחִי עַיְנַי [e] וְחָרֵת בֵּהּ ׃ 14 וֶאמַר לִי אֱלָהָא [f] דַּאבָהָתַן [g] אֲקִימָךְ [h] לְמֵדַע [i] צֶבְיָנֵהּ
[וְתֶחְזֵא] לְזַדִּיקָא וְתֶשְׁמַע קָלָא מֶן פּוּמֵהּ ׃ 15 וְתֶהְוֵא לֵהּ סָהֲדָא לְוָת כֻּלְּהוּן בְּנַינָשָׁא עַל כֻּל מָא [k] דַּחֲזַית וַשְׁמַעְתּ ׃
16 וְהָשָׁא מָנָא [l] מֶשְׁתַּוהַר אַנְתְּ קוּם [m] עֲמַד [n] וֶאתְדַּכָּא מֶן חֲטָהַיךְ כַּד קָרֵא אַנְתְּ שְׁמֵהּ ׃ 17 [o] וְהֶפְכֵת [p] אֵתִית לְכָא
[לְ]אוּרִשְׁלֶם [q] וְצַלִּית בְּהַיכְלָא וַחֲזִיתֵהּ [r] בְּחֶזְוָנָא ׃ 18 כַּד אֵמַר לִי [s] אֶסְתַּרְהֵב [t] וּפוּק לָךְ מֶן אוּרִשְׁלֶם מֶטֻּל

[x] אֲזַל [y] פְּקַד צוה [z] שְׁבַח
[a] זוהר [b] עֲלַל [c] כון ישר
[d] פְּתַח [e] חור הביט [f] אַבָּא
[g] קום [h] יְדַע [i] צְבָא
[k] חֲזָא [l] אַחַר מתמהמה
[m] טבל [n] דְּכָא זכה [o] חֲפַךְ
[p] אֲתָא [q] צְלָא פלל [r] בחזיון
[s] טְרַהֵב מהר [t] נְפַק יצא

Et dixi, Quid faciam Domine? Do- 10
minus autem dixit ad me, Surgens vade
Damascum: & ibi tibi dicetur de omni-
bus quæ te oporteat facere.
Et cùm non viderem præ claritate 11
luminis illius, ad manum deductus à co-
mitibus, veni Damascum.
Ananias autẽ quidam, vir timoratus 12
secundùm legem testimonium habens
ab omnibus habitantibus in Damasco
Iudæis; Veniens ad me, & adstans dixit 13
mihi, Saule frater, respice. Et ego eadem
hora respexi in eum. D
At ille dixit, Deus patrũ nostrorum 14
præordinauit te, vt cognosceres volun-
tatem eius, & videres iustum, & audires
vocem ex ore eius:
Quia eris testis illius ad omnes ho- 15
mines, eorum quæ vidisti & audisti.
Et nunc quid moraris? Exurge, & ba- 16
ptizare, & ablue peccata tua inuocato
nomine ipsius.
Factum est autem reuertenti mihi in 17
Ierusalem, & oranti in templo, fieri me
in stupore mentis:
Et videre illum dicentem mihi, Fe- 18
stina, & exi velociter ex Ierusalem: quo- E
niam non recipient testimonium tuum
de me.
Et ego dixi, Domine, ipsi sciunt quia 19
ego eram concludens in carcerem & cæ-
dens per synagogas eos qui credebant
in te.
Et cùm funderetur sanguis Stepha- 20
ni testis tui, ego astabam & consentie-
bam, & custodiebam vestimenta inter-
ficientium illum.
Et dixit ad me, Vade, quoniam ego 21
in nationes longè mittam te.
Audiebant autem eum vsque ad hoc 22
verbum, & leuauerunt vocem suam di-
centes, Tolle de terra huiuscemodi: non
enim fas est eum viuere. F
Vociferantibus autem eis, & proij- 23
cientibus vestimenta sua, & puluerem
iactantibus in aërem,
Iussit tribunus induci eum in castra, 24
& flagellis cædi, & torqueri eum: vt sci-
ret propter quam causam sic acclama-
rent ei.

10 εἶπον δὲ, τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπε πρός με, ἀνα-
στὰς πορεύου εἰς δαμασκὸν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάν-
των ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.
11 ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου,
χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς δα-
μασκόν.
12 ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμε-
νος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν δαμασκῷ ἰουδαίων,
13 ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἰπέ μοι, σαοὺλ ἀδελφὲ,
ἀνάβλεψον· κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.
14 ὁ δὲ εἶπεν, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε
γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι
φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἑώ-
ρακας καὶ ἤκουσας.
16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι
τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυ-
ρίου.
17 ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ προ-
σευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει,
18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τά-
χει ἐξ ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυ-
ρίαν περὶ ἐμοῦ.
19 κἀγὼ εἶπον, κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυ-
λακίζων καὶ δαίρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας
ἐπί σε.
20 καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρός
σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ,
καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.
21 καὶ εἶπε πρός με, πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν
ἐξαποστελῶ σε.
22 ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες, αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ
καθῆκεν αὐτὸν ζῆν.
23 κραζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ
κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,
24 ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν πα-
ρεμβολὴν, εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτὸν, ἵνα ἐπιγνῷ δι'
ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

דְּלָא מְקַבְּלִין ⁿ סָהֲדוּתָךְ דַּעֲלַי ׃ 19 וְאֶנָא אֶמְרֶת מָרִי אַף הֶנּוּן יָדְעִין דְּאֶנָא ˣ מַשְׁלֶם הֲוִית לְבֵית אֲסִירֵא וּמָחֵא הֲוִית
בְּכֻל כְּנוּשָׁתָא לְאַילֵין ʸ דִּמְהַימְנִין הֲווֹ בָּךְ ׃ 20 וְכַד ᶻ מֶתְאֵשֵׁד הֲוָא דְּמֵהּ דְּאֶסְטֶפָנוֹס סָהֲדָךְ וְאַף אֶנָא עַמְּהוֹן ᵃ קָאֶם
הֲוִית ᵇ וְשָׁלֶם הֲוִית ᶜ לְצֶבְיָנְהוֹן ᵈ דְּקָטוֹלָוהי וְנָטַר הֲוִית ᵉ מָאנֵא דְּאַילֵין דְּרָגְמִין הֲווֹ לֵהּ ׃ 22 וְכַד שְׁמַעוּהי לְפַוְלוֹס עְדַמָא לְהָדָא
21 וְאֶמַר לִי ᶠ זֶל דְּאֶנָא מְשַׁדַּר אֶנָא לָךְ לְרוּחְקָא ᵍ לְמַכְרָזוּ לְעַמְמֵא ׃
ʰ מֶלְּתָא ⁱ אֲרִימוּ קָלְהוֹן ᵏ וַקְעוּ ˡ נֶשְׁתְּקֵל מֶן אַרְעָא אַינָא דְּהָכַנָא הוּ לָא גֵיר ᵐ וָלֵא לֵהּ ⁿ לְמֶחָא ׃
23 וְכַד ᵒ מְבַגְּנִין הֲווֹ ᵖ וַמְשַׁדֵין הֲווֹ מָאנַיְהוֹן ᑫ וּמַסְקִין הֲווֹ חַלָא לַשְׁמַיָא ׃ 24 פְּקַד כִּילִיַרְכָא ʳ דְּנַעֲלוּנָהּ לְמַשְׁרִיתָא
וּפְקַד דַּבְנַגְדֵא נֶשְׁתַּאַל אַיךְ דְּנֶדַע דְּמְטוֹל אַידָא עֶלְתָא קָעֵין הֲווֹ עֲלוֹהִי ׃

ⁿ סהד ˣ שלם ʸ הימן ᶻ אשד שפך ᵃ קום ᵇ ומסכים ᶜ צבא ᵈ קטולא ᵉ רוצח לבושים ᶠ אזל ᵍ כרז ʰ מלל ⁱ רום ᵏ קעא ˡ שקל ᵐ ראוי ⁿ חיא ᵒ בגן זעק ᵖ שדא השליך ᑫ נסק ומעלים ʳ עול

25 ܘܟܕ ܡܬܚܘܗܝ ܒܥܪܩܐ. ܐܡܪ ܗܘ ܦܘܠܘܣ
ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܦܣ ܠܟܘܢ
26 ܠܓܒܪܐ ܪܗܘܡܝܐ ܕܠܐ ܡܬܚܝܒ ܠܡܢܓܕܗ. ܘܟܕ
ܫܡܥ ܩܢܛܪܘܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ
ܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܗܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܪܗܘܡܝܐ ܗܘ.
27 ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܝ
28 ܐܢܬ ܪܗܘܡܝܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ. ܘܥܢܐ ܟܠܝܪܟܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܒܟܣܦܐ ܣܓܝܐܐ ܩܢܝܬܗ
ܠܪܗܘܡܝܘܬܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܦ
29 ܒܗ ܐܬܝܠܕܬ. ܘܡܚܕܐ ܦܪܩܘ ܡܢܗ ܗܢܘܢ
ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܢܓܕܘܬܗ. ܘܕܚܠ
ܟܠܝܪܟܐ ܟܕ ܝܠܦ ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܘ ܥܠ ܕܦܟܪܗ
ܗܘܐ ◆ ܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ ◆ ܣ ◆
30 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܕܥ ܫܪܝܪܐܝܬ.
ܕܡܢܐ ܗܝ ܩܛܪܓܐ ܕܡܩܛܪܓܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ
ܝܗܘܕܝܐ. ܘܫܪܝܗܝ ܘܦܩܕ ܕܢܐܬܘܢ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܪ̈ܝܫܝܗܘܢ. ܘܕܒܪܗ ܠܦܘܠܘܣ ܘܐܚܬܗ
ܘܐܩܝܡܗ ܒܝܢܬܗܘܢ. ◆ ܫܠܡ ܟܒ ◆

1 ܘܚܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܒܟܢܫܗܘܢ. ܐܡܪ. ܓܒܪܐ
ܐܚܝ. ܐܢܐ ܒܟܠ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ ܐܬܕܒܪܬ ܩܕܡ ܐܠܗܐ
2 ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܚܢܢܝܐ ܟܗܢܐ. ܦܩܕ ܠܗܢܘܢ
ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬ ܓܢܒܗ. ܕܢܡܚܘܢܝܗܝ
3 ܠܦܘܠܘܣ ܥܠ ܦܘܡܗ. ܘܦܘܠܘܣ ܐܡܪ
ܠܗ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܢܡܚܝܟ ܐܫܬܐ ܡܟܠܫܬܐ.
ܘܐܢܬ ܝܬܒ ܐܢܬ ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܠܝ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ. ܟܕ
ܥܒܪ ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܘܦܩܕ ܐܢܬ ܕܢܡܚܘܢܢܝ.
4 ܘܐܢܫܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
5 ܠܟܗܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܨܚܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܦܘܠܘܣ. ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܐܚܝ ܕܟܗܢܐ ܗܘ. ܟܬܝܒ ܗܘ
6 ܓܝܪ ܕܠܪܝܫܐ ܕܥܡܟ ܠܐ ܬܐܡܪ ܒܝܫܬܐ. ܘܟܕ ܝܕܥ ܦܘܠܘܣ
ܕܡܢܗ ܕܟܢܫܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܙܕܘܩܝܐ ܘܡܢܗ ܦܪܝܫܐ.
ܩܥܐ ܗܘܐ ܒܟܢܫܐ ܓܒܪܐ ܐܚܝ. ܐܢܐ ܦܪܝܫܐ ܐܢܐ ܒܪ
ܦܪܝܫܐ. ܘܥܠ ܣܒܪܐ ܕܩܝܡܬܐ ܕܡܝܬܐ ܡܬܬܕܝܢ ܐܢܐ.

25 *Et quum extendissent eum loris, dixit ipse Paulus Centurioni qui insurrexerat in eum : Vobísne licet virum Romanum indemnatum flagellare?

26 *Quod quum audisset Centurio, adijt tribunum, & dixit ei, Quid agis? homo enim iste Romanus est.

27 *Proinde accessit ad eum tribunus, & dixit ei, Cedò mihi, num tu Romanus es? Dixit ei, Etiam.

28 *Respondit autem tribunus, & dixit ei, Ego multâ pecunia acquisiui ius municipij Romani. Dixit ei Paulus, Ego verò etiam cum eo natus sum.

29 *Statim igitur discesserunt ab eo ij qui fuerant in eum flagellatione inquisituri, timuítque tribunus quum didicisset eum Romanum esse quoniam eum vinxerat.

Matutinis feriæ VI. Crucifixionis.

30 *Sequenti autem die voluit certissimè scire quænam esset illa accusatio quam afferebant aduersus eum Jihoudæi & soluit eum, iussítque venire principes sacerdotum, totúmque primorum cœtum, ac deduxit Paulum, demitténsque statuit ipsum inter eos.

CAP. XXIII.

1 QVum autem intueretur in consessum eorum Paulus, dixit: Viri fratres mei, ego omni conscientia bona versatus sum coram Deo vsque ad hunc diem.

2 *Chananio autem Sacerdos præcepit iis qui ipsi adstabant, vt cæderent Paulum in os
3 ipsius. *At Paulus dixit ei, Futurum est vt te Deus percutiat paries dealbate: & tu sedes iudicans me secundum Legem, quam Legem transgrediaris, & iubeas me cædi?

4 *Illi verò qui illic adstabant, dicunt ei, Sacerdotem Dei conuicio afficis?

5 *Dixit eis Paulus, Nesciebam fratres mei, eum esse Sacerdotem. Scriptum est enim, Principi populi tui non maledices.

6 *Quum verò nosset Paulus partem populi esse Zadoukæorum, partem verò Perischæorum, clamabat in consessu: Viri fratres mei, ego sum Perischæus filius Perischæi, de spe resurrectionis mortuorũ in iudicium vocor.

25 וכד מתחוהי בערקא אמר הו פולוס לקנטרונא [a]דקאם הוא עלוהי [b]מפס לכון לגברא רהומיא דלא [c]מחיב
26 וכד שמע קנטרונא קרב לות [d]כילירכא ואמר לה מנא עבד אנת הנא גיר גברא רהומיא הו
27 וקרב לותה כילירכא ואמר לה אמר לי אנת רהומיא אנת אמר לה אין
28 וענא כילירכא ואמר לה אנא בכספא סגיאא [e]קניתה [f]לרהומיותא אמר לה פולוס אנא דין אף בה [g]אתילדת
29 ומחדא [h]פרקו להון מנה הנון [i]דבעין הוו [k]למנגדותה ודחל כילירכא כד [l]ילף דרהומיא הו על [m]דפכרה הוא
צפרא דערובתא דזקיפותא ס
30 ולויומא אחרנא צבא הוא [b]למדע [c]שרירא(י)ת ומנא הי [d]קטרגא דמקטרגין הוו עלוהי יהודיא [f]ושריהי ופקד דנאתון רבי כהנא וכלה כנשא [g]דרישיהון

[a] קום [b] הרשות לכם
[c] חוב [d] מן לשון יון
[e] קנא [f] הרשות של בני העיר רהומא
[g] ילד [h] פרק סור [i] בעא
[k] נגד [l] למד [m] פכר אסר
[n] זקף [b] ידע [c] באמת מן שרר
[d] המלשינות [e] אתא [f] שרא
[g] של ראשונים

25 Et cùm astrinxissent eum loris, dicit astanti sibi Centurioni Paulus: Si hominem Romanum & indemnatum licet vobis flagellare?

26 Quo audito, Centurio accessit ad tribunum, & nuntiauit†, dicens, Quid acturus es? hic enim homo ciuis Romanus est.

27 Accedens autem tribunus, dixit illi, Dic mihi, si tu Romanus es? At ille dixit, Etiam. G

28 Et respondit tribunus, Ego multa summa† ciuilitatẽ hanc cõsecutus sum. Et Paulus ait, Ego autem & natus sum.

29 Protinus ergo discesserũt ab illo qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit postquam resciuit, quia ciuis Romanus esset, & quia alligasset eum.

30 POSTERA autem die volens scire diligentiùs qua ex causa accusaretur à Iudæis, soluit eum, & iussit sacerdotes conuenire & omne concilium: & producens Paulum, statuit inter illos.

CAP. XXIII.

1 Intendens autem in cõcilium Paulus, ait, Viri fratres, ego omni conscientia bona conuersatus sum ante Deum, vsq; in hodiernum diem. A

2 Princeps autem Sacerdotum Ananias præcepit astantibus sibi percutere os eius.

3 Tunc Paulus dixit ad eum, Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu† sedens iudicans me secũdùm legem, & contra legem iubes me percuti?

4 Et qui astabant dixerunt, Summum Sacerdotem Dei maledicis?

5 Dixit autem Paulus, Nesciebam fratres, quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim: Principem populi tui non maledices.

6 Sciens autem Paulus quia vna pars esset Sadducæorum, & altera Pharisæorum, exclamauit in concilio, Viri fratres, ego Pharisæus sum filius †Pharisæi: B de spe & resurrectione mortuorum ego iudicor.

25 ὡς δὲ προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλος, εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν;

26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐστι.

27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ, λέγε μοι, σὺ ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη, ναί.

28 ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος, ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλος ἔφη, ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ, τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

κγ.

1 Ἀτενίσας δὲ παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ, ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

3 τότε ὁ παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε. καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;

4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;

5 ἔφη τε ὁ παῦλος, οὐκ ᾔδειν ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ, ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

6 γνοὺς δὲ ὁ παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.

קפלאון כג
ודבר לפולוס ואחת אקימה בינתהון׃ ... עדמא ליומנא׃
1 וכר חר פולוס בכנשהון אמר גברא אחי אנא בכל תארתא טבתא אתדברת קדם אלהא עדמא ליומנא׃
2 וחנניא כהנא פקד להנון דקימין הוו על גנבה דנמחונה לפולוס על פומה׃ 3 ופולוס אמר לה דעתיד הו אלהא
דנמחיך אסתא מחורתא ואנת יתב אנת דאן אנת לי איך דבנמוסא כד עבר אנת על נמוסא ופקד אנת דנמחונני
4 ואילין דקימין הוו תמן אמרין לה לכהנא דאלהא מצחא אנת׃ 5 אמר להון פולוס לא ידע הוית אחי דכהנא רבא
הו כתיב הו גיר דלרישא דעמך לא תלוט׃ 6 וכר ידע פולוס דמנה דעמא איתוהי דזדוקיא ומנה דפרישא קעא
הוא בכנשא גברא אחי אנא פרישא אנא בר פרישא ועל סברא דקימתא דמיתא מתתדין אנא׃

a הניס b נוח הנשמה
c דבר הלך d קום e מחא
f מחא g הקיר h חור לבן
i יתב k דון l מחא נכה
m קום n צחא קלל
o לוט ארר p אית יש
q חלקו r כמו שכר
s קום תקומה
t מות v דון

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

7 * *Quúmque hoc dixisset, alij in alios irruerunt Perischæi & Zadoukæi, & ortum est populi dissidium.*
8 * *Zadoukæi siquidem dicunt non esse resurrectionem, neque angelos, neque spiritum: Perischæi verò hæc omnia confitentur.*
9 * *Extitit ergo vox magna: proinde surrexerunt quidam Scribæ ex delectis Perischæorum, & altercabantur cum eis dicentes, Nihil comperimus mali in hoc viro: quòd si Spiritus, aut Angelus locutus est cum eo, quid in hoc rei est?*
10 * *Quum autem ortus esset tumultus magnus inter eos, timebat Tribunus ne discerperent Paulum; itaque misit Romanos qui venientes raperent eum è medio illorum, & subducerent in castra.*
11 * *Quúmq; facta esset nox visus est Dominus noster Paulo, & dixit ei, Obfirma te: nam quemadmodum testatus es de me in Ourschlem, ita futurum est vt & Romæ testificeris.*

Hora III. feriæ VI. Crucifixionis.

12 * *Facto autem diluculo conuenerunt quidam ex Jihoudæis, seséque anathemate deuouerunt, neque esuros se, neque bibituros, usque dum interfecissent Paulum.*
13 * *Erant autem ij qui pepigerant iureiurando hoc pactum plures quàm quadraginta viri.* 14 * *Et accesserunt ad Sacerdotes & seniores, dicebántque: Deuotione deuouimus nos nihil gustaturos quousque interfecerimus Paulū.* 15 * *Nunc itaq; petite vos & primores synagogæ à Tribuno, vt adducat eum ad vos, tanquam studentes verius comprobare facinus eius, nos verò parati sumus eum trucidare, antequam perueniat ad vos.*
16 * *Audierat autem filius sororis Pauli has insidias, proinde introijt in castra, & renuntiauit Paulo.*
17 * *Misit itaque Paulus vocatum quendam ex cēturionibus cui dixit, Abducito hunc adolescentem ad tribunum, habet enim quod ei dicat.* 18 * *Assumpsit igitur centurio adolescentem, & introduxit eum ad tribunum, et ait: Paulus vinctus aduocauit me, petijtque à me, vt adducerem hunc adolescentem ad te, quippe qui habeat quod dicat tibi.*

ˣ פלג ʸ ירא ירה ᶻ קום
ᵃ בחורים ᵇ כצא הריב
ᶜ שכח מצא ᵈ ואם ᵉ שגש
ᶠ פשח רצץ ᵍ אתא ʰ חטף
ⁱ עול ᵏ למחנה ˡ חזא
ᵐ חיל אתגבר ⁿ סהר העיד
ᵃ ערב ᵇ זקף ᶜ חרם
ᵈ אכל ᵉ שתא ᶠ קטל

וכד הוא אמר נפל בר בחד פרישא וזדוקיא ˣ ואתפלג עמא: ⁸ זדוקיא גיר אמרין דלית קימתא ולא מלאכא [illegible]
[illegible] ⁹ והוא קלא רבא ᶻ וקמו אנשא ספרא מן ᵃ גבא דפרישא ᵇ ונצין הוו עמהון
[illegible] ᵈ אנדין רוחא או מלאכא מלל עמה מנא אית בה בהדא:
[illegible] ¹⁰ ᶠ נפשחונה לפולום ושלח לרהומיא ᵍ דנאתון ʰ נחטפונה
[illegible] ¹¹ ˡ אתחזי לה מרן לפולום ואמר לה ᵐ אתחיל מטל דאיך
[illegible] דתלת שעין ᵃ דערובתא ᵇ דזקיפותא סא
[illegible] ¹² ᵈ נאכלון ולא ᵉ נשתון עדמא ᶠ דנקטלוניהי

7 * Et cùm hæc dixisset, facta est dissensio inter Pharisæos & Sadducæos; & soluta est multitudo.

8 * Sadducæi † enim dicunt non esse resurrectionem †, neque angelum, neque Spiritum: Pharisæi autem vtraque confitentur.

9 * Factus est autem clamor magnus. Et exurgentes quidam Pharisæorũ, pugnabant, dicentes, Nihil mali inuenimus in homine isto. quid si Spiritus locutus est ei, aut angelus?

10 * Et cùm magna dissensio facta esset, timens tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis, iussit milites descendere, & rapere eum de medio eorum, ac deducere eum in castra.

11 * Sequenti autem nocte assistens ei Dominus, ait, Constans esto: sicut enim testificatus es de me in Ierusalem, sic te oportet & Romæ testificari.

C

12 * Facta autem die collegerunt se quidam ex Iudæis, & deuouerunt se, dicentes, neque manducaturos, neque bibituros donec occiderent Paulum.

13 * Erant autem plus quàm quadraginta viri, qui hanc coniurationem fecerant.

14 * Qui accesserunt ad principes Sacerdotum & Seniores, & dixerunt, Deuotione deuouimus nos nihil gustaturos, donec occidamus Paulum.

15 * Nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio, vt producat illum ad vos, tanquã aliquid certius cogituri de eo. Nos verò, priusquàm appropiet, parati sumus interficere illum.

16 * Quod cùm audisset filius sororis Pauli insidias, venit & intrauit in castra, nuntiauitque Paulo.

17 * Vocans autem Paulus ad se vnum ex Centurionibus, ait, Adolescentem hunc adduc ad tribunum, habet enim aliquid indicare illi. D

18 * Et ille quidem assumens eum duxit ad tribunũ, & ait, Vinctus Paulus vocãs rogauit me hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi.

7 * τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.

8 * Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.

9 * ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη. καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες, οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν.

10 * πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 * τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπε, θάρσει παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, οὕτω δεῖ σε καὶ εἰς ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 * Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν παῦλον.

13 * ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες·

14 * οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ πρεσβυτέροις εἶπον, ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν παῦλον.

15 * νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον καταγάγῃ αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 * ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγγειλε τῷ παύλῳ.

17 * προσκαλεσάμενος δὲ ὁ παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη, τὸν νεανίσκον τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.

18 * ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν, ὁ δέσμιος παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε, τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.

לְפָולוֹס ׃ 13 הָוַיְן הָווּ דֵּין הָנוּן דַּאקִימוּ בְּמוֹמָתָא הָנָא קְיָמָא יַתִּיר מֶן אַרְבְּעִין גַּבְרִין ׃
14 וְאֶתְקַרַבוּ לְוָת כָּהֲנֵא וַלְוָת קַשִּׁישֵׁא וְאָמְרִין הֲוַו דְּחֶרְמָא אַחְרֶמְן עֲלַין דְּמֶדֶּם לָא נֶטְעַם עַדְמָא דְּנֶקְטוֹל לְפָולוֹס ׃
15 וְהָשָׁא בְּעַו אַנְתּוּן וְרִישֵׁא דַּכְנוּשְׁתָּא מֶן כִּילִיַרְכָּא דְּנַיְתֵּיוּהִי לְוָתְכוּן אַיְךְ דְּבָעֵין אַנְתּוּן דְּתֶתְצַבּוּן שַׁרִירָאִית
סוּעָרָנֵה וַחֲנַן מְטַיְּבִינַן דְּנֶקְטְלִיוּהִי עַדְלָא נֶמְטֵא לְוָתְכוּן ׃ 16 וַשְׁמַע הָוָא בַּר חָתֵה דְּפָולוֹס אַפַּרְסְנָא הָנָא וְעַל לְמַשְׁרִיתָא וּבַדֵּק לְפָולוֹס ׃ 17 וְשַׁדַּר פָּולוֹס קְרָא לְחַד מֶן קֶנְטְרוּנֵא וֶאֱמַר לֵהּ אוּבֶל לְעַלֵימָא הָנָא לְוָת כִּילִיַרְכָּא
אִית לֵהּ גֵּיר מֶדֶּם דְּנֵאמַר לֵהּ ׃ 18 וְדַבְּרֵהּ קֶנְטְרוּנָא לְעַלֵימָא וְאַעְלֵהּ לְוָת כִּילִיַרְכָּא וֶאֱמַר פָּולוֹס אַסִּירָא
קְרָנִי וּבְעָא מֶנִּי דְּאַיְתֵה הָנָא עַלֵימָא לְוָתָךְ דְּאִית לֵהּ מֶדֶּם דְּנֵאמַר לָךְ ׃

חוא קום ימא השביע
בריתמן קום חרם
בעא מן לשון יין אתא
צבא באמת מן שרר
מעשהו מן סער טיב
מטא השיג מארב
עלל מחנה מן שרא
הגיד יבל אמר

19 ܘܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܟܠܝܪܟܐ ܠܥܠܝܡܐ. ܘܢܓܕܗ
ܠܚܕ ܓܒܐ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ. ܕܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ
20 ܕܬܐܡܪ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝܡܐ. ܝܗܘܕܝܐ
ܐܬܚܫܒܘ ܕܢܒܥܘܢ ܡܢܟ. ܕܬܐܚܘܬ ܠܦܘܠܘܣ ܡܚܪ
ܠܟܢܫܗܘܢ. ܐܝܟ ܨܒܝܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܕܢܐܠܦܘܢ
21 ܡܢܗ. ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܠܐ ܬܬܛܦܝܣ ܠܗܘܢ. ܗܐ
ܓܝܪ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܪܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܢܛܪܝܢ
ܠܗ ܒܟܡܐܢܐ. ܘܐܚܪܡܘ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ. ܕܠܐ
ܢܐܟܠܘܢ ܘܠܐ ܢܫܬܘܢ ܥܕܡܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܗܐ
22 ܡܛܝܒܝܢ. ܘܡܣܟܝܢ ܠܫܘܘܕܝܟ. ܘܫܪܝܗܝ
ܟܠܝܪܟܐ ܠܥܠܝܡܐ ܟܕ ܦܩܕܗ. ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܕܥ
23 ܕܗܠܝܢ ܒܕܩܬ ܠܝ. ܘܩܪܐ ܠܬܪܝܢ ܩܢܛܪܘܢܝܢ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܥܬܕܘ ܪܗܘܡܝܐ ܡܐܬܝܢ
ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܣܪܝܐ. ܘܦܪܫܐ ܫܒܥܝܢ. ܘܫܕܝܝ
ܒܝܡܝܢܐ ܡܐܬܝܢ. ܕܢܦܩܘܢ ܡܢ ܬܠܬ ܫܥܝܢ ܒܠܠܝܐ.
24 ܘܣܒܘܪܝܢ ܐܦ ܒܥܝܪܐ ܐܝܟ ܕܢܪܟܒܘܢܗ ܠܦܘܠܘܣ
ܘܢܦܨܘܢܗ ܠܘܬ ܦܝܠܟܣ ܗܓܡܘܢܐ.

26 ܘܟܬܒ ܐܓܪܬܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܗܟܢܐ.
ܩܠܘܕܝܘܣ ܠܘܣܝܐܣ ܠܦܝܠܟܣ ܗܓܡܘܢܐ ܢܨܘܚܐ.
27 ܫܠܡܐ ܒܡܐܡܪ. ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܚܕܘ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܟ
ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܩܡܬ ܐܢܐ ܥܡ ܪܗܘܡܝܐ
28 ܘܦܪܩܬܗ. ܟܕ ܝܠܦܬ ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܘ. ܘܟܕ ܒܥܝܬ
ܗܘܝܬ ܠܡܕܥ ܥܠܬܐ ܕܡܛܠܬܗ ܡܫܟܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
29 ܐܚܬܬܗ ܠܟܢܫܗܘܢ. ܘܐܫܟܚܬ ܕܥܠ ܙܛܡܐ
ܕܢܡܘܣܗܘܢ ܡܫܟܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. ܘܥܠܬܐ ܕܫܘܝܐ
ܠܡܘܬܐ ܐܘ ܠܐܣܘܪܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ.
30 ܘܟܕ ܐܬܒܕܩ ܠܝ ܕܢܟܠܐ ܒܟܡܐܢܐ ܥܒܕܝܢ
ܥܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ. ܡܚܕܐ ܫܕܪܬܗ ܠܘܬܟ. ܘܦܩܕܬ
ܠܡܪܝ ܕܝܢܗ. ܕܢܐܬܘܢ ܘܢܬܕܝܢܘܢ ܥܡܗ ܩܕܡܝܟ.
31 ܗܘܝ ܚܠܝܡ ✧ ܗܝܕܝܢ ܪܗܘܡܝܐ ܐܝܟ
ܕܐܬܦܩܕܘ. ܕܒܪܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܒܠܠܝܐ.
ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܐܢܬܝܦܛܪܝܣ ܡܕܝܢܬܐ.

19 * *Prehendit itaque tribunus manũ adolescentis, & traxit eũ ad vnum latus* [seorsum], *& sciscitatus est ab eo, Ecquid habes mihi dicendum?*

20 * *At dixit ei adolescens, Jihoudæi machinati sunt petere à te vt demittas Paulum cras in consessum eorum, quasi velint aliquid accuratiùs discere ab eo.*

21 * *Tu ergo aßensum eis ne præbueris, ecce enim plures quàm quadraginta viri ex eis, obseruant eum in insidijs, & sese anathemate deuouerunt neque esuros, neque bibituros, vsquequo interfecerint eum: & ecce parati sunt, & expectant promissum tuum.*

22 * *Et dimisit tribunus adolescentem quum præcepisset ei: nemini patefacias te ista mihi indicasse.*

23 * *Cæterùm aduocauit duos centuriones, et dixit eis, Jte, apparate Romanos ducentos qui proficiscantur Cæsaream, & equites septuaginta, spiculatorésque à dextera ducentos, qui exeant à tertia hora noctis.*

24 * *Parate autem & iumentum, vt imponatis ei Paulum, & ereptum eum perducatis ad Felicem præsidem.*

Deest 25. versus.

26 * *Scripsit autem epistolam, dedítque eis, quæ erat huiusmodi: Claudius Lysias Felici præsidi victorioso pacem* [salutem].

27 * *Virum hunc prehenderant Jihoudæi vt trucidarent eum; sed obstiti ego cum Romanis, eúmque liberaui quum didicissem eum Romanum esse.*

28 * *Ac dum studerem scire causam ob quam reum postularent eum, demisi eum in consessum illorum.*

29 * *Et comperi quòd de quæstionibus Legis suæ reum postularent eum, sed nullam in eo esse caussam dignam vinculis aut morte.*

30 * *Quum porrò indicatum esset mihi dolum insidijs nectere in eum Jihoudæos, confestim misi eum ad te: & præcepi delatoribus eius, vt veniant agántque cum eo coram te. Vale.*

31 * *Tunc Romani sicut iniunctum eis fuerat, acceperunt Paulum noctu, & adduxerunt eum in Antipatrida vrbem.*

19 ואחדה באידה כולירכא לעלימא ונגדה לחד גבא ומשאל הוא לה דמנא אית לך דתאמר לי׃
20 ואמר לה עלימא יהודיא אתחשבו [m] דנבעון מנך [n] דתאחת לפולום מחר לכנשהון איך [o] צבין מדם יתיר [p] דנאלפון
21 אנת הכיל לא [q] תתפיס להון הא גיר יתיר מן ארבעין גברין מנהון נטרין לה [r] בכמאנא [s] ואחרמו על נפשהון
דלא [t] נאכלון ולא [v] נשתון עדמא [x] דנקטלוניהי והא [y] מטיבין [z] ומסכין [a] לשוודיך׃ 22 [b] ושריהי כילירכא לעלימא
כד פקדה דאנש לא [c] נדע דהלין [d] בדקת לי׃ 23 וקרא לתרין קנטרונין ואמר להון [e] זלו עתדו רהומיא [f] מאתין
דנאזלון לקסריא [h] ופרשא שבעין ושדיי בימינא מאתין דנפקון מן תלת שעין בליליא׃
24 וסבורין אף בעירא איך דנרכבונה לפולום׃

[m] בעא [n] נחת הוריד
[o] צבא [p] אלף [q] פיס
[r] מארב מן כמן [s] חרם
[t] אכל [v] שתא [x] קטל
[y] טיב [z] קוא [a] שודיא
מן ידא אשתודא [b] שרא
[c] ידע [d] ברק הגיד [e] אזל
[f] מאתים [g] אזל [h] ופרשים

*Apprehendens autem tribunus ma- 19
num illius, secessit cum eo seorsum, &
interrogauit illum, Quid est quod habes
indicare mihi?
*Ille autem dixit, Iudæis conuenit ro- 20
gare te, vt crastina die producas Paulū in
concilium, quasi aliquid certius inquisi-
turi sint de illo.
*Tu verò ne credideris illis, insidian- 21
tur enim ei ex eis viri amplius quàm
quadraginta, qui se deuouerūt non man-
ducare neque bibere, donec interficiant
eum: & nunc parati sunt, expectantes E
promissum tuum.
*Tribunus igitur dimisit adolescen- 22
tem, præcipiens †ne cui loqueretur, quo-
niam hæc nota sibi fecisset.
*Et vocatis duobus centurioni- 23
bus, dixit illis, Parate milites ducentos,
vt eant vsque Cæsaream, & equites se-
ptuaginta, & lancearios ducentos, à ter-
tia hora noctis:
*Et iumenta præparate, vt imponen- 24
tes Paulum, saluum perducerent ad Fe-
licem præsidem.
*(Timuit enim ne forte raperent eum 25
Iudæi, & occiderent, & ipse postea calu-
mniam sustineret, tanquam accepturus
pecuniam.)
*Scribens †epistolā continentem hæc: 26
CLAVDIVS Lysias optimo præsidi Fe- F
lici salutem.
*Virum hunc comprehensum à Iu- 27
dæis, & incipientem interfici ab eis, su-
perueniens cum exercitu, eripui, cogni-
to, quia Romanus est:
*Volensque scire causam quam obij- 28
ciebant illi, deduxi eum in concilium
eorum.
*Quem inueni accusari de quæstioni- 29
bus Legis ipsorum: nihil verò dignum
morte aut vinculis habentem crimen.
*Et cùm mihi perlatum esset de insi- 30
dijs quas parauerant illi, misi eum ad te,
denuntians & accusatoribus, vt dicant
apud te: Vale.
*Milites verò, secundùm præceptum 31
sibi, assumentes Paulum, duxerunt per
noctem in Antipatridem.

19 *ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ
ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο, τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγ-
γεῖλαί μοι;
20 *εἶπε δὲ, ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως
αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν παῦλον, ὡς μέλλον-
τές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 *σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ
αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν
ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ
νῦν ἕτοιμοί εἰσι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγε-
λίαν.
22 *ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγ-
γείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός
με.
23 *καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων,
εἶπεν, ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶ-
σιν ἕως καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολά-
βους διακοσίους ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός.
24 *κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν παῦλον
διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα,

26 *γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·
Κλαύδιος λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.
27 *τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, καὶ
μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύ-
ματι ἐξειλόμην αὐτὸν, μαθὼν ὅτι ῥωμαῖός ἐστι.
28 *βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν
αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.
29 *ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔ-
χοντα.
30 *μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν
ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, πα-
ραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν
ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο.
31 *οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς,
ἀναλαβόντες τὸν παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἀν-
τιπατρίδα.

[n]ונפלטוניהי לות פילכס [o]הגמונא: 26 וכתב [p]אגרתא ויהב להון דאית בה הכנא קלודיוס לוסיוס לפילכס
הגמונא [p]נציחא שלם: 27 לגברא הנא אחדו יהודיא איך [r]דנקטלוניהי [s]וקמת אנא עם רהומיא ופרקתה
כד [u]ילפת דרהומיא הו: 28 וכד בעא הוית [x]למדע [y]עלתא דמטלתה [z]רשין הוו לה [a]אחתתה לכנשהון:
29 [b]ואשכחת דעל [c]זאטמא דנמוסהון רשין הוו לה ועלתא [d]דשויא לאסורא או [e]למותא לית הוא לוהה:
30 וכד אתבדק לי [f]נכלא [g]בכמאנא דעבדו עלוהי יהודיא [h]מחדא שדרתה לותך ופקדת לקטגרנוהי דנאתון
ונאמרון עמה קדמיך הוי הלים: 31 הידין רהומיא איך דאתפקדו דברוהי לפולוס בלליא ואיתיוהי
לאנטיפטרס מדינתא:

[n]פלט מן לשון יון [p]אגרת [p]נצח [r]קטל [s]קום [t]פרק פדה [u]ילף כמו אלף [x]ידע [y]עילה [z]רשא הרשיע [a]נחת [b]שכח מצא [c]מן לשון יון ריבות [d]שוא [e]מות [f]נכל [g]כמן ארב [h]פתאם

32 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܫܪܘ ܦܪܫܐ ܠܪܓܠܐ ܚܒܪܝܗܘܢ ܕܢܗܦܟܘܢ ܠܡܫܪܝܬܐ܂
33 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܩܣܪܝܐ ܘܝܗܒܘ ܐܓܪܬܐ ܠܗܓܡܘܢܐ ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܩܕܡܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ܂
34 ܘܟܕ ܩܪܐ ܐܓܪܬܐ ܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܕܡܢ ܐܝܕܐ ܗܝ ܦܪܟܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܘܟܕ ܝܕܥ ܕܡܢ ܩܝܠܝܩܝܐ ܐܡܪ ܠܗ܂
35 ܫܡܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܐ ܕܐܬܘ ܩܛܪܓܢܝܟ܂ ܘܦܩܕ ܕܢܛܪܘܢܝܗܝ ܒܦܪܛܘܪܝܢ ܕܗܪܘܕܣ ܀

܀ ܦܠܓܗ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ ܀ ܣܒ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܟܕ ܀

1 ܘܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܚܡܫܐ ܢܚܬ ܚܢܢܝܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܥܡ ܛܪܛܠܘܣ ܪܗܛܪܐ܂ ܘܐܘܕܥܘ ܠܗܓܡܘܢܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ܂
2 ܘܟܕ ܐܬܩܪܝ ܫܪܝ ܗܘܐ ܛܪܛܠܘܣ ܡܩܛܪܓ ܠܗ ܘܐܡܪ܂
3 ܒܫܝܢܐ ܣܓܝܐܐ ܥܡܪܝܢܢ ܡܛܠܬܟ܂ ܘܬܘܪܨܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܝ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܒܫܩܠ ܛܥܢܟ܂ ܘܟܠܢ ܒܟܠ ܕܘܟ ܡܩܒܠܝܢܢ ܛܝܒܘܬܟ ܢܨܝܚܐ ܦܝܠܟܣ܂
4 ܘܕܠܐ ܢܠܐܝܟ ܒܣܘܓܐܐ ܕܡܠܐ܂ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܕܬܫܡܥ ܒܟܪܝܘܬ ܡܠܐ ܡܘܟܟܘܬܢ܂
5 ܐܫܟܚܢ ܓܝܪ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܡܚܒܠ ܘܡܥܝܪ ܚܪܝܢܐ ܠܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܒܟܠܗ ܐܪܥܐ܂ ܡܛܠ ܕܗܘ ܗܘ ܪܝܫܐ ܕܡܠܦܢܘܬܐ ܕܢܨܪܝܐ܂
6 ܘܠܗܝܟܠܢ ܨܒܐ ܠܡܛܢܦܘ܂ ܘܟܕ ܐܚܕܢܝܗܝ ܨܒܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܕܢܗ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܢ܂
7 ܐܬܐ ܕܝܢ ܠܘܣܝܐ ܟܠܝܪܟܐ܂ ܘܒܩܛܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܐܝܕܝܢ ܢܣܒܗ ܘܫܕܪܗ ܠܘܬܟ܂
8 ܘܦܩܕ ܠܩܛܝܓܪܢܘܗܝ ܕܢܐܬܘܢ ܠܘܬܟ܂ ܘܡܢܗ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܟܕ ܬܒܥܐ ܡܢܗ ܠܡܕܥ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܡܩܛܪܓܝܢܢ ܠܗ܂
9 ܐܬܡܨܝܘ ܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܐܦ ܝܗܘܕܝܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܐܢܝܢ܂
10 ܘܪܡܙ ܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܠܦܘܠܘܣ ܕܢܡܠܠ܂ ܘܥܢܐ ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ܂ ܡܢ ܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܕܝܢܐ ܐܢܬ ܠܥܡܐ ܗܢܐ܂ ܘܡܛܠܗܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܪܘܚܐ ܥܠ ܐܦܝ ܢܦܫܝ܂

32 *Postridie verò equites dimiserunt pedites socios suos vt reuerterentur in castra.
33 *Et adduxerunt eum Cæsaream, reddiderúntque epistolam præsidi, ac stiterunt coram eo Paulum.
34 *Quúmque legisset epistolam, interrogauit eum ex quanā prouincia esset: et quum dicisset ex Cilicia, dixit ei:
35 *Auditurus sum te quum venerint accusatores tui. & iussit eum custodiri in prætorio Heroudis.

Medio die Parescеues Crucifixionis.

CAP. XXIIII.

1 QVinque autem pòst diebus descēdit Chananio summus Sacerdos cum senioribus, & cum Tertullo Rhetore, atque ostendit se præsidi [comparuit coram præside] aduersus Paulum.
2 *Quúmque conuocatus esset, exorsus est Tertullus, accusans eum, & ait,
3 *In multa quidem tranquillitate degimus propter te, multæque directiones fiunt huic genti pondere rationis tuæ, nósque omnes vbique gratiam tuam recipimus victoriose Felix.
4 *Ne verò pluribus te fatigem, peto à te, vt audias nostram humilitatem præcisa oratione.
5 *Comperimus enim hunc virum esse perniciosum, & concitantem seditionem omnibus Jihoudæis per vniuersam terram. Est enim princeps doctrinæ Nazarenorum.
6 *Ac templum nostrum voluit polluere: quum autem prehendissemus eum, voluimus eum iudicare secundùm Legem nostram.
7 *Venit autem Lysias tribunus, ac multa vi è manibus nostris abduxit eum.
8 *Et ad te misit eum, iussitque accusatores eius venire ad te: proinde poteris quū cum interrogaueris, discere ab eo ea omnia de quibus
9 accusamus eum. *Litem porrò intenderunt ei etiam illi Jihoudæi, dicentes, hæc ita se habere.
10 *Innuit autem præses Paulo vt loqueretur: Respondit itaque Paulus & ait, A multis annis scio te esse iudicem huius gentis, & ideò maiori cum gaudio depromam pro me ipso Spiritum [redditurus sum rationem]

32 וְלְיוֹמָא אַחְרָנָא שְׁרוֹ פָּרְשָׁא לְרַגְּלָא חַבְרַיהוֹן [q] דְּנֶהֶפְּכוּן [r] לְמַשְׁרִיתָא׃ 33 [s] וְאַיְתְּיוּהִי לְקֶסְרִיָא וִיְהַבוּ אֶגַּרְתָּא [t] לְהֶגְמוֹנָא [u] וְאַקִּימוּהִי קְדָמוֹהִי לְפָולוֹס׃ 34 וְכַד קְרָא [x] אֶגַּרְתָּא מְשַׁאֵל הֲוָא לֵהּ דְּמֶן אַידָא [y] הִי פַּרְכִיָא אִיתוֹהִי וְכַד [z] יְדַע דְּמֶן קִילִיקִיָא אֲמַר לֵהּ׃ 35 שָׁמַע אֶנָא לָךְ מָא [a] דְּאָתוֹ [b] קַטְרְגָנַיךְ וּפְקַד [c] דְּנֶטְרוּנֵהּ [d] בְּפְרֶטְרִין דְּהֶרוֹדֶס׃

פַּלְגֵּהּ דְּעֲרוּבְתָּא דִּזְקִיפוּתָא. סב קפלאון כד

1 וּמֶן בָּתַר יַוְמָתָא חַמְשָׁא נְחֵת חַנַנְיָא רַב כָּהֲנָא עַם קַשִּׁישֵׁא וְעַם טַרְטֻלּוֹס [b] רְהֶטְרָא [c] וְאוֹדַע [d] לְהֶגְמוֹנָא עַל פָּולוֹס׃ 2 וְכַד [e] אֶתְקְרִי [f] שְׁרִי הֲוָא טַרְטֻלּוֹס מְקַטְרֵג לֵהּ וְאָמַר׃ 3 בְּשַׁיְנָא [g] סַגִּיאָא [h] עָמְרִינַן מֶטֻּלְּתָךְ [i] וְתוּרָצָא [k] סַגִּיאָא הֲוֵי לְעַמָּא הָנָא בַּשְׁקָל טַעֲנָךְ וְכֻלַּן בְּכֻל דּוּכָא מְקַבְּלִינַן טַיְבוּתָךְ נַצִּיחָא פֵּילִכְס׃

[q] הֲפַךְ [r] שְׁרָא מחנה
[s] אֲתָא [t] מן לשון יון ובצבא
[u] קוּם [x] אגרת
[y] מדינה מן לשון יון
[z] למד כמו אלף
[a] אֲתָא [b] מלשינך [c] נְטַר
[d] מן לשון יון בבית דין
[b] מליץ מן לשון יון
[c] יְדַע [d] לנצב [e] קְרָא
[f] התחיל [g] שכנאן או שַׁנָא
[h] עֲמַר שכן [i] תְּקַן [k] סְגָא

32 Et poſtera die dimiſſis equitibus vt cum eo irent, reuerſi ſunt ad caſtra.
33 Qui cùm veniſſent Cæſaream, & tradidiſſent epiſtolam præſidi, ſtatuerunt ante illum & Paulum.
34 Cùm legiſſet autem, & interrogaſſet de qua prouincia eſſet; & cognoſcens quia de Cilicia;
35 Audiam te, inquit, cùm accuſatores tui venerint: iuſſitque in prætorio Herodis cuſtodiri eum.

CAP. XXIIII.

Poſt quinque autem dies deſcendit 1
princeps Sacerdotum Ananias, cum A
ſenioribus quibuſdam & Tertullo quodam oratore, qui adierunt præſidem aduerſus Paulum.
Et citato Paulo, cœpit accuſare Ter- 2
tullus, dicens:
Cùm in multa pace agamus per te, 3
& multa corrigantur per tuam prouidentiam, ſemper & vbique ſuſcipimus optime Felix, cum omni gratiarum actione.
Ne diutius autem te protraham, oro 4
breuiter audias nos pro tua clemen- B
tia.
Inuenimus hunc hominem peſtife- 5
rum, & concitantem † ſeditionem omnibus Iudæis in vniuerſo orbe, & auctorem ſeditionis ſectæ Nazarenorum.
Qui etiam templum violare cona- 6
tus eſt: quem & apprehenſum voluimus ſecundùm legem noſtram iudicare.
Superueniens autem tribunus Ly- 7
ſias, cum vi magna eripuit eum de manibus noſtris:
Iubens accuſatores eius ad te veni- 8
re, à quo poteris ipſe iudicans, de omnibus iſtis cognoſcere, de quibus nos accuſamus eum.
Adiecerunt autem & Iudæi, dicen- 9
tes hæc ita ſe habere.
C
Reſpondit autem Paulus, (annuente 10
ſibi præſide dicere). Ex multis annis te eſſe iudicem genti huic ſciens, bono animo pro me ſatisfaciam.

32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.
33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ.
34 ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστί, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ κιλικίας,
35 διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

κδʹ.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου.
2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλλος, λέγων,
3 πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.
4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.
5 εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν ναζωραίων αἱρέσεως,
6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν.
7 παρελθὼν δὲ λυσίας ὁ χιλίαρχος βίᾳ πολλῇ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀφείλετο, καὶ πρός σε ἀπέστειλε,
8 κελεύσας καὶ τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.
9 Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.
10 ἀπεκρίθη δὲ ὁ παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι,

4 וְלָא דֵּין נֵלְאֵיךְ בְּסַגִּיאָתָא בָּעֵא אֱנָא מֶנָּךְ דְּתֶשְׁמַע לְמַכִּיכוּתַן בִּפְסִיקָתָא׃ 5 אֶשְׁכַּחַן גֵּיר לְגַבְרָא הָנָא דְּאִיתַוְהי
מְשַׁחְטָנָא וַמְעִיר שְׁגוּשְׁיָא לְכֻלְּהוֹן יְהוּדָיֵא דְּבְכֻלָּה אַרְעָא רֵישָׁא הוּ גֵּיר דְּיוּלְפָנָא דְּנָצְרָיֵא׃ 6 וְלְהַיכְלָן צְבָא
לְמְסַיָּבוּ וְכַד אַחַדְנָיְהי בְּעַין דַּנְדוּנִיוּהי אַיךְ דַּבְנָמוֹסַן׃ 7 אֶתָא דֵּין לוּסִיוֹס כִּילִיַרְכָּא וּבַקְטִירָא סַגִּיאָא מֶן
אִידַין אַעְדְיֵה׃ 8 וְלָךְ שַׁדְּרֵה וּפַקֵּד לַקְטְרִגְנוֹהי דְּנֵאתוֹן לְוָתָךְ וּמֶשְׁכַּח אַנְתְּ כַּד מְשַׁאֵל אַנְתְּ לֵה דְּתֵאלַף מֶנֵּה
עַל כֻּלְּהֵין הָלֵין דַּמְקַטְרְגִינַן לֵה׃ 9 אַרִיבוּ דֵּין עֲלַוְהי אַף הֶנוּן יְהוּדָיֵא כַּד אָמְרִין דְּהָלֵין הָכַנָא אֶנֵּין׃
10 וַרְמַז הֶגְמוֹנָא לְפוּלוֹס דְּנְמַלֵּל וַעְנָא פּוּלוֹס וַאמַר מֶן שְׁנַיָּא סַגִּיאָתָא יָדַע אֱנָא דְּאִיתַיךְ דַּיָּנָא לְעַמָּא הָנָא וּמֶטֻּל הָנָא
חַדְיָאִית נָפֵק אֱנָא רוּחָא עַל אַפַּי נַפְשִׁי׃

לְאָא לאה מְכַךְ
פְּסַק כרת או קצר
שְׁחַט עוּר יַלֵּף
חִיכַל סִיב טמא אֱחַד
בְּעָא דוּן קְטִירָא עזה
עֲדָא העביר אותו
קַטְרֵג רכל אֶתָא
אֱלַף רוב אוריב

11 * Quum tu possis nosse non plures mihi præteriisse dies quàm duodecim, ex quo ascendi ad Ourischlem adorandi gratia:

12 * Neque inuenerunt me loquentem cum aliquo in templo, nec etiam turbam congregantem siue in synagogis eorum, siue in vrbe.

13 * Neque in eorum potestate situm est vt demonstrent coram te, quicquam eorum de quibus nunc me accusant.

14 * Enimuerò hoc cõfiteor me hac eadem doctrina, quam dicunt, colere Deum patrum meorum, vt qui credam omnibus quæ scripta sunt in Lege & in prophetis.

15 * Et qui spem habeam in Deum de eo, quam & ij ipsi exspectant futuram resurrectionem à mortuis, iustorum & iniustorum.

16 * Propterea etiam laboro vt conscientiam puram habeam coram Deo, & coram hominibus perseueranter.

17 * Annis porrò multis veni ad filios meæ gentis largiturus eleemosynam, oblaturúsque oblationem.

18 * Et me isti inuenerunt in templo quum expurgatus essem, non cum turba, neque cum tumultu.

19 * Nisi quòd tumultuati sunt Jiboudæi illi qui venerant ex Asia. quos oportuit sistere mecum coram te, vt accusarent si quid haberent.

20 * Aut hi ipsi dicant quid inuenerint in me flagitij quum starem ante consessum eorum.

21 * Nisi vnicum hoc verbum quòd clamaui stans inter eos: de resurrectione mortuorum in iudicium vocor hodie coram vobis.

22 * Felix autem, quia hanc viam cognoscebat planè distulit eos. Quum, inquit, venerit tribunus, auditurus sum inter vos [vestrum negotium.]

23 * Et imperauit Centurioni vt custodiretur Paulus in requie, vtque nemo ex familiaribus ipsius prohiberetur ei ministrare.

24 * Cæterùm paucis pòst diebus misit Felix & Drusilla vxor eius quæ erat Jiboudæa, qui aduocarent Paulum: & audierunt ab eo quæ ad fidem in Meschicho pertinent.

---

11 כד משכח אנת [p] למדע דלית לי יתיר מן תרעסר יומין דסלקת לאורשלם [q] למסגד ׃
12 ולא אשכחוני דממלל אנא עם אנש בהיכלא ואף לא כנשא דכניש אנא לא בכנושתהון ולא [s] במדינתא ׃
13 ולא נחוון מטיא באידיהון קדמיך על מדם דהשא [x] מקטרגין לי ׃ 14 ברם דין הדא [y] מודא אנא דבה
יולפנא דאמרין בה פלח אנא לאלהא דאבהי כד [a] מהימן אנא לכלהין [b] דכתיבן בנמוסא ובנביא ׃
15 וכד אית לי [c] סברא על אלהא אינא דאף הנון הלין מסברין דעתידא דתהוא [d] קימתא דמן בית [e] מיתא [f] דכאנא
ועולא ׃ 16 מטל הנא אף עמל אנא [h] דתארתא [i] דכיתא תהוא לי קדם אלהא וקדם בני אנשא [k] אמינאית ׃
17 לשנין [l] דין סגיאן [m] אתית לות בני עמא דילי [n] דאתל [o] זדקתא ואקרב קורבנא ׃

[p] ידע [q] סגד [r] שכח מצא [s] דון [t] חוא הגיד [u] מטא יכל [x] מלשינים [y] ידא [z] ילף [a] הימן [b] כתב [c] תקוה [d] תקומה מן קום [e] מות [f] כון ישרים [g] עול [h] בות של נשמה [i] דכא זכה [k] תמיד [l] סנא [m] אתא [n] נתל נתן

11 Potes enim cognoscere quia non plus sunt mihi dies quàm duodecim, ex quo ascendi adorare in Ierusalem.

12 Et neque in templo inuenerunt me cum aliquo disputantem, aut concursum facientem turbæ, neque in synagogis, neque in ciuitate:

13 Neque probare possunt tibi de quibus nunc me accusant.

14 Confiteor autem hoc tibi, quòd secundum sectam, quam dicunt hæresim, sic deseruio † patri Deo meo, credens omnibus quæ in Lege & Prophetis scripta sunt:

15 Spem habens in Deum, quam & hi ipsi expectant, resurrectionem futuram iustorum & iniquorum.

16 In hoc & ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad Deum, & ad homines semper.

17 Post annos autem plures, eleemosynas facturus in gentem meam, veni, & oblationes, & vota. E

18 In quibus inuenerunt me purificatum in templo; non cum turba, neque cum tumultu.

Et apprehenderunt me clamantes & dicentes, Tolle inimicum nostrum.

19 Quidam autem ex Asia Iudæi, quos oportebat apud te præsto esse & accusare, si quid haberent aduersum me:

20 Aut hi ipsi dicant, si quid inuenerunt in me iniquitatis, cùm stem in concilio,

21 Nisi de vna hac solummodo voce, qua clamaui inter eos stans, Quoniam de resurrectione mortuorum ego iudicor hodie à vobis. F

22 Distulit autem illos Felix, certissimè sciens de via hac, dicens, Cùm Tribunus Lysias descenderit, audiam vos.

23 Iussitque Centurioni custodire eum & habere requiem, nec quenquam de suis prohibere ministrare ei.

24 Post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla vxore sua, quæ erat Iudæa, vocauit Paulum, & audiuit ab eo fidem quæ est in Christum Iesum. G

11 δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι δεκαδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ·

12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν·

13 οὔτε παραστῆσαι δύνανται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,

15 ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχων πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς.

18 ἐν οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου.

19 τινὲς ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαῖοι, οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρός με·

20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν εἴ τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου.

21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών, ὅταν λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς.

23 διαταξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

24 μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ φῆλιξ σὺν δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν ἰησοῦν πίστεως.

18 ואשכחוני הלין בהיכלא כד מדכי אנא לא עם כנשא ואף לא בשגושיא׃ 19 אלא אן דשגשו אנשין יהודיא
דאתו מן אסיא אילין דולא הוא דנקומון עמי קדמיך ונקטרגון מדם דאית להון׃ 20 או הנון הלין נאמרון
מנא אשכחו בי סכלותא כד קמת קדם כנשהון׃ 21 אלא אן הדא חדא מלתא דקעית כד קאם אנא בינתהון
דעל קימתא דמיתא מתחדין אנא יומנא קדמיכון׃ 22 פלכס דין מטל דידע הוא לה לאורחא הדא מליאית
תהוי אנון כד אמר דמא דאתא כיליركא שמע אנא בינתכון׃ 23 ופקד לקנטרונא דנטריוהי לפולוס בניחא
ודלא אנש מן ידעוהי נתכלא דנהוא משמש לה׃ 24 ומן בתר קליל יומתא שדר פילכס ודרוסלא אנתתה
דאיתיה הות יהודיתא וקרו לה לפולוס ושמעו מנה על הימנותא דמשיחא׃

שכח כצא שגש המה
אתא לא צריך קום
קטרג הלשין אמר
רע קום מלל קעא
קום מות דון מלא
תהוי הוהיר
שר אלף אנשי מלחמה
נטר נוח כלא
יום איה יש קרא

25 ܘܟܕ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܥܠ
ܩܕܝܫܘܬܐ ܘܥܠ ܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ ܐܬܡܠܝ ܕܚܠܬܐ
ܦܝܠܟܣ. ܘܐܡܪ ܕܗܫܐ ܙܠ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܠܝ ܐܬܪܐ
26 ܐܫܕܪ ܒܬܪܟ. ܣܒܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܫܘܚܕܐ
ܡܬܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗ ܡܢ ܦܘܠܘܣ. ܡܛܠ ܗܕܐ
ܐܡܝܢܐܝܬ ܡܫܕܪ ܗܘܐ ܡܫܬܐܠ ܠܗ ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ
27 ܥܡܗ. ܘܟܕ ܡܠܝ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܐܚܪܢܐ
ܗܓܡܘܢܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܕܘܟܬܗ. ܕܡܬܩܪܐ ܗܘܐ
ܦܪܩܝܘܣ ܦܗܣܛܘܣ. ܦܝܠܟܣ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܢܥܒܕ
ܛܝܒܘܬܐ ܒܝܗܘܕܝܐ. ܫܒܩܗ ܠܦܘܠܘܣ ܟܕ ܐܣܝܪ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܟܗ ܀

1 ܘܟܕ ܐܬܐ ܦܗܣܛܘܣ ܠܩܣܪܝܐ. ܒܬܪ ܬܠܬܐ
2 ܝܘܡܝܢ ܣܠܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܘܕܥܘܗܝ ܪܒܝ
3 ܟܗܢܐ ܘܪܝܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ. ܘܒܥܝܢ
ܗܘܘ ܡܢܗ. ܟܕ ܫܐܠܝܢ ܠܗ ܗܕܐ ܛܝܒܘܬܐ.
ܕܢܫܕܪ ܢܝܬܝܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ
4 ܟܡܐܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܦܗܣܛܘܣ
ܕܝܢ ܦܢܝ ܦܬܓܡܐ. ܕܢܛܝܪ ܦܘܠܘܣ ܒܩܣܪܝܐ.
5 ܘܐܢܐ ܡܥܓܠ ܪܕܐ ܐܢܐ ܘܐܙܠ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܨܝܢ
ܡܢܟܘܢ ܢܚܬܘܢ ܥܡܢ. ܘܥܠ ܟܠ
ܥܘܠܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܓܒܪܐ ܗܢܐ ܢܩܛܪܓܘܢܝܗܝ.
6 ܘܟܕ ܗܘܐ ܠܗ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܬܡܢܝܐ ܐܘ ܥܣܪܐ.
ܢܚܬ ܠܗ ܠܩܣܪܝܐ. ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܝܬܒ
ܥܠ ܒܝܡ. ܘܦܩܕ ܕܢܝܬܘܢ ܠܦܘܠܘܣ.
7 ܘܟܕ ܐܬܐ. ܚܕܪܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܕܢܚܬܘ ܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܘܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܬܩܝܦܐ ܡܝܬܝܢ
ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܚܘܘܢ.
8 ܘܟܕ ܦܘܠܘܣ ܢܦܩ ܗܘܐ ܪܘܚܐ. ܕܠܐ ܐܣܟܠ
ܡܕܡ. ܠܐ ܒܢܡܘܣܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܠܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ
9 ܒܩܣܪ. ܦܗܣܛܘܣ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ
ܕܢܣܒ ܛܝܒܘܬܐ ܒܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܦܘܠܘܣ.
ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܬܡܢ ܥܠ ܗܠܝܢ
ܬܬܕܝܢ ܩܕܡܝ.

25 *Quúmque verba faceret ad eos de iustitia, & sanctimonia, & de iudicio futuro, repletus est timore Felix, dixítque, Nunc quidem abi: quando verò erit mihi locus, mittam ad te.

26 *Sperabat enim munus sibi datum iri à Paulo, propterea frequentiùs mittebat accersitum eum, & colloquebatur cum eo.

27 *Biennio autem expleto alius præses venerat in locum ipsius, qui vocabatur Porcius Festus: Felix autem vt iniret gratiam à Jiboudæis, reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

1 Porrò quum venisset Festus Cæsaream, triduo pòst ascendit ad Ourischlem.

2 *Et indicarunt ei principes Sacerdotum ac primores Jiboudæorum de Paulo.

3 *Petebántque ab eo rogantes eum hanc gratiam, vt mitteret qui adduceret eum ad Ourischlem, dum struerent ei insidias in via vt ipsum interimerent.

4 *Festus verò responsum dedit asseruari Paulum Cæsareæ, Ego verò, inquit, festinans illuc peregrè proficiscar.

5 *Qui ergo inter vos per se possunt, descendant nobiscum, & de quocunq; delicto quod sit in hoc homine, accusent.

6 *Quúmque illic egisset dies octo aut decem, descendit Cæsaream, & postridie sedit pro tribunali, iussitque accersiri Paulum.

7 *Quum autem venisset, circumdederunt eum Iihoudæi, qui descenderant ab Ourischlem, criminationésque multas & graues adducebant in eum, quas non poterant demonstrare.

8 *Et quum Paulus depromeret spiritum [defensione vteretur], se nihil deliquisse, nec in Legem Jihoudæorum, nec in templum, nec in Cæsarem.

9 *Festus vtpote volens fænerari gratiam Jiboudæis, dixit Paulo, Vis ad Ourischlem ascendere, & illic de his iudicium subire coram me?

25 וכד ממלל הוא עמהון על זדיקותא ועל [r] קדישותא ועל [s] דינא דעתיד [t] אתמלי דחלתא פילכס ואמר דהשא [u] זל
ומא דהוא לי אתרא אשדר בתרך׃ 26 סבר הוא גיר [x] דשוחדא [y] מתיהב הוא לה מן פולוס מטל הדא [z] אמינאית
משדר הוא [a] מיתאלה וממלל הוא עמה׃ 27 וכד [b] מליה תרתין שנין אחרנא [c] הגמונא אתא הוא [d] לדוכתה
דמתקרא הוא [e] פרקיוס פהסטוס פילכס דין איך דנעבד טיבותא ביהודיא שבקה לפולוס כד אסיר׃

קפלאון כה

1 וכד אתא פהסטוס לקסריא בתר תלתא יומין סלק לאורשלם׃ 2 [a] ואודעוהי רבי כהנא [b] ורישא דיהודיא על
פולוס 3 [c] ובעין הוו מנה כד שאלין לה הדא טיבותא דנשדר [d] נתיתוהי לאורשלם כד עברין הוו [e] כמאנא באורחא

[r] קרש [s] דון [t] מלא
[u] אזל [x] שחד [y] יהב
[z] פעמים רבים [a] אתא
[b] מלא [c] נצב [d] במקומו
[e] קרא

[a] ידע [b] ריש [c] בעא
[d] אתא [e] מארב

Disputante autem illo de iustitia & 25
castitate, & de iudicio futuro, tremefa-
ctus Felix respondit: Quod nunc attinet,
vade: tempore autem opportuno accer-
sam te:
Simul & sperans, quòd pecunia ei 26
daretur à Paulo. Propter quod & fre-
quenter accersens eum, loquebatur cum
eo.
Biennio autem expleto, accepit suc- 27
cessorem Felix Portium Festum. Volens
autem gratiam præstare Iudæis Felix, re-
liquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

Festus ergo cùm venisset in prouinciã, 1
post triduum ascendit Ierosolymam à A
Cæsarea.
Adierúntque eum principes Sacer- 2
dotum, & primi Iudæorum aduersus Pau
lum: & rogabant eum,
Postulantes gratiam aduersus eum, 3
vt iuberet perduci eum in Ierusalem, in-
sidias tendentes vt interficerent eum in
via.
Festus autem respõdit, seruari †Pau- 4
lum in Cæsarea: se autem maturiùs pro-
fecturum.
Qui ergo in vobis, ait, potentes sunt, 5
descendentes simul, si quod est in viro
crimen, accusent eum.
Demoratus autem inter eos dies nõ 6
amplius quàm octo aut decem, descen-
dit Cæsaream, & altera die sedit pro tri- B
bunali, & iussit Paulum adduci:
Qui cùm perductus esset, circunste- 7
terunt eum qui ab Ierosolyma descende-
rant Iudæi, multas & graues causas obij-
cientes, quas non poterant probare,
Paulo rationem reddente, Quoniam 8
neque in legem Iudæorum, neque in
templum, neque in Cæsarem quicquam
peccaui.
Festus autem volens gratiam præ- 9
stare Iudæis, respondens Paulo, dixit: Vis
Ierosolymam ascendere, & ibi de his iu- C
dicari apud me?

25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας
καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενό-
μενος ὁ φῆλιξ ἀπεκρίθη, τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ λα-
βὼν μετακαλέσομαί σε.

26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ
παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν. διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μετα-
πεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ.

27 διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρκιον
φῆστον. θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ φῆλιξ,
κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.

κέ.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας
ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρείας.

2 ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὅ τε ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰου-
δαίων κατὰ τοῦ παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,

3 αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται
αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν
κατὰ τὴν ὁδόν.

4 ὁ μὲν οὖν φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν παῦλον ἐν
καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκαταβάντες, εἴτι
ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.

6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ ὀκτὼ, κατα-
βὰς εἰς καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,
ἐκέλευσε τὸν παῦλον ἀχθῆναι.

7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ ἱεροσολύ-
μων καταβεβηκότες ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα
φέροντες κατὰ τοῦ παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι·

8 ἀπολογουμένου αὐτοῦ, ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων,
οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον.

9 ὁ φῆστος δὲ τοῖς ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι,
ἀποκριθεὶς τῷ παύλῳ εἶπε, θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβὰς,
ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ᾽ ἐμοῦ;

דְנֶקְטְלוּנָיהִי ׃ 4 וְפֶהְסְטוֹס g פְּנִי פְּתְגָמָא דְּפַוּלוֹס h מֶתְנְטַר בְּקֶסַרְיַא וַאנָא i מְסַרְהֵב אֲנָא k דְאֶחְזוֹק ׃
5 אִילֵין הָכִיל דְאִית בְּכוֹן l דְּמָטְיָא בְּאִידַיכוֹן m נֶחְתוּן עַמַּן וְעַל כֻּל סַכְלוּ דְאִית בֵּה בְּגַבְרָא n נְקַטְרְגוּן ׃
6 וְכַד הֲוָא תַּמָּן o יַוְמָתָא תְּמָנְיָא אַו עֶסְרָא נְחֵת לֵה לְקֶסַרְיַא וַלְיַוְמָא אַחֲרְנָא יִתֵב עַל p בִּים וּפַקֵּד q דְנִיתוֹן לְפַוּלוֹס ׃
7 וְכַד אֶתָא r חַדְרוּהִי יְהוּדָיֵא s דְנְחֵתוּ מֶן אוּרִשְׁלֶם t וְרֶשְׁנְיָא סַגִּיאֵא x וְקַשְׁיָא y מַיְתֵין הֲווּ בָּתְרֵה אִילֵין דְּלָא מַשְׁכְּחִין
הֲווּ z דַנְחַוּוֹן ׃ 8 וְכַד פַּוּלוֹס נָפֵק הֲוָא רוּחָא דְּלָא אַסְכֵּל מֶדֶּם לָא בְּנָמוֹסָא דִיהוּדָיֵא וְלָא בְּהַיכְלָא וְלָא בְּקֶסַר ׃
9 פֶהְסְטוֹס דֵּין מֶטֻּל דְּצָבֵא הֲוָא a דְנַרְשֵׁא טַיְבוּתָא בִּיהוּדָיֵא אֶמַר לֵה לְפַוּלוֹס צָבֵא אַנְתְּ דְּתֶסַּק לְאוּרִשְׁלֶם
וְתַמָּן עַל הָלֵין תֶּתְדִּין קֳדָמַי ׃

g השיב h נטר כגר
i סרהב מהר k חזק נסע
l מטא יכל m נחת
n קטרג הלשין o יום
p בים כסא מן לשון יון
q אתא r חדר סבב s נחת
t רשא הרשיע x קשא
y אתא z חוא a ארשא

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

10 * *Respondit Paulus & ait, Ad tribunal Cæsaris sto, hîc æquum est me iudicium subire: nihil peccaui in Jihoudæos, sicut & tu nosti.*
11 * *Quòd si aliquod flagitiũ admisi, aut aliquid dignum morte, mortem non deprecor. sin verò nihil est in me eorum de quibus me accusant, nemo me daturus est illis dono: Cæsaris prouocationes appello.*
12 * *Tunc Festus collocutus est cum consiliariis suis, & ait, Cæsaris prouocationem appellasti? ad Cæsarem proficiscêris.*

Hora IX. feriæ VI. Crucifixionis.

13 * *Exactis autem diebus aliquot, descendit Agrippa rex, & Berenice Cæsaream, vt postularent pacem Festi;* [vt salutarẽt Festum].
14 * *Quúmque egissent apud eum dies aliquot, renunciauit Festus regi iudicium Pauli, dicens, Vir quidam vinctus relictus est per manus Felicis.*
15 * *Et quum essem in Ourischlem indicarunt mihi de eo principes Sacerdotum, & Seniores Jihoudæorum, efflagitarúntque vt sibi de eo iudicium exequerer.*
16 * *Illis verò dixi, morem non esse Romanis, dono tradere quempiam interficiendum, donec venerit aduersarius eius, & arguat eum in faciem, detúrque ei locus depromendi Spiritum* [rationis reddendæ] *contra id de quo reus postulatur.*
17 * *Quum itaque huc venissem absque dilatione, die sequenti sedi pro tribunali, iussi; ad me adduci hominem.*
18 * *Adstiterunt autem cum eo delatores eius, nec potuerunt vllam culpam flagitiosam demonstrare aduersus eum, prout arbitratus fueram.*
19 * *Sed quæstiones quasdam de superstitione ipsorum, habebant aduersus eum, & de quodam Jeschua, qui mortuus est, quem Paulus dicebat viuere.*
20 * *Et quia non mihi constabat de eiusmodi quæstione, dixeram Paulo, Num vis proficisci ad Ourischlem, illícque iudicium subire*
21 *super istis?* * *Ipse verò petijt vt seruaretur iudicio Cæsaris: proinde iussi eum seruari quousque mitterem eum ad Cæsarem.*

[d] קוּם [e] רוּן [f] חֲטָא [g] ראוי [h] מוּת [i] שְׁאַל [k] יְהַב [l] בְּנַן זעק [m] מַלְכָּא עצה [n] קְרָא	10 עֲנָא פּוֹלוֹס וְאָמַר עַל בִּים קֶסַר [d] קָאֵם אֲנָא הָרְכָא הוּ זָדֵק לִי [e] לְמֶתְדְּנוּ לָא מֶדֶם [f] חֲטִית לִיהוּדָיֵא אַיְךְ דָאַף אַנְתְּ דָעַתְּ 11 וְאֵן סַכְלוּתָא עֲבִידָא לִי וּמֶדֶם [g] דְּשָׁוֵא [h] לְמוּתָא לָא [i] מֶשְׁתְּאֵל אֲנָא מֶן מוּתָא אֵן דֵּין לַית צָאיְדַי מֶדֶם מֶן הָלֵין דְּמְקַטְרְגִין לִי לָא אֱנָשׁ יָהֵב לִי לְהוֹן [k] מוֹהַבְתָּ [l] בְּגַנָּוְהִי דְּקֶסַר קָרֵא אֲנָא : 12 הָידֵין פֶּהְסְטוֹס מַלֵּל עַם בְּנַי [m] מַלְכֵּה וְאָמַר בְּגַן קֶסַר [n] קְרִיתְ לְוָת קֶסַר אָזֵל אַנְתְּ :
[a] עֲרַב [b] זְקַף [c] יוֹם [d] שְׁאַל [e] שַׁעְיָ סיפר [f] דִּין [g] שְׁבַק [h] יַד	דְּתֶשַׁע שָׁעִין [a] דְּעְרוּבְתָא [b] דִּזְקִיפוּתָא סג 13 וְבָתַר [c] יוֹמָתָא נְחֵת אַגְרִפּוֹס מַלְכָּא וּבֶרְנִיקָא לְקֶסַרְיָא [d] דְּנֶשְׁאֲלוּן שְׁלָמֵה דְּפֶהְסְטוֹס : 14 וְכַד הֲווֹ לְוָתֵה יַוְמָתָא [e] אֶשְׁתַּעִי פֶּהְסְטוֹס לְמַלְכָּא [f] דִּינֵה דְּפוֹלוֹס כַּד אָמַר גַּבְרָא חַד אֲסִירָא [g] אֶשְׁתְּבֵק מֶן [h] אִידַי פִּלִכְס :

10 *Dixit autem Paulus, Ad tribunal Cęsaris sto, †vbi me oportet iudicari: Iudęis non nocui, sicut tu melius nosti.

11 *Si enim nocui, aut dignum morte aliquid feci, non recuso mori. si verò nihil est eorum quæ hi accusant me, nemo potest me illis donare. Cæsarem appello.

12 *Tunc Festus cum concilio locutus, respondit, Cæsarem appellasti? ad Cæsarem ibis.

13 *ET cùm dies aliquot trāsacti essent, Agrippa rex & Bernice descenderūt Cæsaream ad salutandum Festum. D

14 *Et cùm dies plures ibi demorarentur, Festus regi indicauit de Paulo, dicens, Vir quidam est derelictus à Felice vinctus;

15 *De quo, cùm essem Ierosolymis, adierunt me principes Sacerdotum & Seniores Iudæorum, postulantes aduersus illum damnationem.

16 *Ad quos respondi, Quia non est Romanis consuetudo donare aliquem hominem, prius quàm is qui accusatur pręsentes habeat accusatores, locúmque defendendi accipiat ad abluēda crimina †.

17 *Cùm ergo huc conuenissent, sine vlla dilatione † sequenti die sedens pro tribunali, iussi adduci virum.

18 *De quo cùm stetissent accusatores, nullam causam deferebant, de quibus ego suspicabar malum.

19 *Quæstiones verò quasdam de sua superstitione habebant aduersus eum, & de quodam Iesu defuncto quem affirmabat Paulus viuere.

20 *Hæsitans autem ego de huiusmodi quæstione, dicebam si vellet ire Ierosolymam, & ibi iudicari de istis.

21 *Paulo autem appellante vt seruaretur † ad Augusti cognitionem iussi seruari eum, donec mittam eum ad Cæsarem.

10 *εἶπε δὲ ὁ παῦλος, ἐπὶ τοῦ βήματος καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 *εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν. εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 *τότε ὁ φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη, καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ καίσαρα πορεύσῃ.

13 *Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη κατήντησαν εἰς καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν φῆστον.

14 *ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν παῦλον, λέγων, ἀνήρ τίς ἐστι καταλελειμμένος ὑπὸ φήλικος δέσμιος·

15 *περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην.

16 *πρὸς οὓς ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 *συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.

18 *περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι, οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ·

19 *ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ παῦλος ζῆν.

20 *ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

21 *τοῦ δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς καίσαρα.

15 וכד הוית באורשלם [i]אודעו לי עלוהי רבי כהנא וקשישא דיהודיא [k]ובעו [l]דאעבר להון דינא מנה׃
16 ואמרת להון דלית [m]עידא לרהומיא [n]דנהלון ברנשא [o]מוהבת לקטלא עדמא [p]דנאתא בעל דינה [q]ונכסיוהי באפוהי ונתיהב לה אתרא [s]למפק ברוחא על מא [t]דמהרשא׃
17 וכד [v]אתית לכא דלא [x]הוהיא ליומא אחרנא [y]יתבת על בים ופקדת [z]דניתונוהי לי לגברא׃
18 [a]וקמו עמה [b]קטרגנוהי ולא אשכחו מדם [c]רשינא בישא דנחוון עלוהי איך מא דסבר הוית׃
19 [d]זאטמא דין מדם מדם על דחלתהון אית הוא להון לותה ועל ישוע אנש [e]דמית הו דאמר הוא פולוס דחי הו׃
20 ומטל דלא [f]קאם הוית אנא על [g]בעתא דהלין אמרת הוית לפולוס דאן בעא אנת דתאזל לאורשלם ותמן תתדין על הלין׃
21 הודין בעא דנתנטר לדינה דקסר ופקדת דנתנטר עדמא דאשדריוהי לות קסר׃

[i]ידע [k]בעא [l]עבר
[m]עיר או ועד [n]נתר [o]יהב
[p]אתא [q]כסס הוכיח [r]יהב
[s]נפק [t]רשא הרשיע
[v]אתא [x]תהי הוחיר [y]יתב
[a]אתא [b]קום מלשיניו
[c]רשא הרשיע
[d]ריבוח מן לשון יון
[e]מות [f]קום [g]בעא

22 Dixit autem Agrippa, Velim audire hunc virum. Proinde Festus ait, Cras eum audies.

23 * Postero itaque die venit Agrippa & Berenice cum multo apparatu, & ingressus est in auditorium cum tribunis & primoribus ciuitatis, & iubente Festo venit Paulus.

24 * Tum Festus, Agrippa rex, inquit, & omnes viri qui adestis nobiscum, aduersus hunc virum quem videtis, tota gens Jihoudæorum compellauit me in Ourischlem, & hic, vociferantes non amplius oportere eum viuere.

25 * Ego verò nihil deprehendi dignum morte eum admisisse: sed quia ipse postulauit seruari iudicio Cæsaris, decreui eum missum iri.

26 * Cæterùm nescio quid de eo scribam Cæsari: idcirco volui eum sistere coram vobis, & maximè coram te, rex Agrippa, vt inquisitione habita de ipso inueniam quod scribam.

27 * Non enim oportet nos mittere virum vinctum, cuius non scribamus delictum.

CAP. XXVI.

1 Porrò dixit Agrippa Paulo, Permittitur tibi pro teipso verba facere. Tunc Paulus extendit manum suam & deprompsit spiritum, [& reddidit rationem] aítque:

2 * Super omnibus de quibus reus postulor à Jihoudæis, rex Agrippa, de meipso hoc existimo, me beatum esse quòd coram te hodie sim rationem redditurus:

3 * Maximè quòd te sciam assensum præbere omnibus quæstionibus & Legibus Jihoudæorum: quapropter peto à te vt attento animo me audias.

4 * Norunt enim & ipsi Jihoudæi, si velint testari, conuersationes meas à pueritia mea, quæ exstiterunt mihi à principio tum in gente mea, tum in Ourischlem.

5 * Quoniam à longo tempore persuasi sunt de me, sciúntque in illa præcipua disciplina Perischæorum me vixisse.

6 * Nunc autem ob spem promissionis quæ facta est patribus nostris à Deo sto, & in iudicium vocor.

22 אַמַר אַגְרִפּוֹס צָבֵא הֲוִית דְאֶשְׁמְעִיוְהִי לְגַבְרָא הָנָא וּפְהֶסְטוֹס אֱמַר דְלַמְחַר שְׁמַע אַנְתְּ לֵהּ׃ 23 וַלְיַוְמָא אַחְרְנָא
אֶתָא אַגְרִפּוֹס וּבַרְנִיקָא [n] בְּזוּחָא סַגִיאָא וְעַל לְבֵית [o] דִינָא עַם [p] כִּילִיַרְכֵא וְרִישֵׁא דַמְדִינְתָא וּפַקֵד פְּהֶסְטוֹס וֶאתָא פּוּלוֹס׃
24 וַאֲמַר פְּהֶסְטוֹס אַגְרִפּוֹס מַלְכָּא וְכֻלְהוֹן גַּבְרֵא [q] דְאִיתֵיכוֹן עַמַן עַל הָנָא גַּבְרָא [r] דְחָזֵין אַנְתּוֹן כֻּלֵּהּ עַמָּא דִיהוּדָיֵא
קַבְּלַנִי בְּאוּרִשְׁלֶם וְהָרְכָא כַּד [s] קָעֵין דְלָא [t] תּוּב [u] וָלֵא לְהָנָא [x] דְנִחֵא׃ 25 אֶנָא דֵין [y] אַדְרְכֵת דְמֵדֵם [z] דְשָׁוֵא [a] לְמוּתָא
לָא סְעִיר לֵהּ וּמֶטֻל דְהוּ בְּעָא דְנֶתְנְטַר לְדִינֵהּ דְקֶסַר פֶּקְדֵת [c] דְנֶשְׁתַּדַר׃ 26 וְלָא יָדַע אֶנָא מָנָא [d] אֶכְתּוּב עֲלוֹהִי
לְקֶסַר מֶטֻל הָנָא [e] צְבִית [f] לְמַיְתִיוּתֵהּ קְדָמַיכוֹן וְיַתִּירָאִית קְדָמַיךְ מַלְכָּא אַגְרִפָּא דְמָא [g] דְאֶשְׁתְּאַל דִינֵהּ אֶשְׁכַּח מָנָא אֶכְתּוּב׃
27 לָא גֵיר וָלֵא דְכַד מְשַׁדְרִינַן גַּבְרָא אֲסִירָא דְלָא נֶכְתּוּב סַכְלוּתֵהּ׃

[n] זוּחָא גאון [o] דון
[p] מן לשון יון
[q] אית יש [r] חָזָא [s] קְעָא
[t] שוב או עוד [u] צריך
[x] חַיָא [y] דְרַךְ מצאתי
[z] שָׁוָא ראוי [a] מות
[b] סְעַר עשה [c] שְׁדַר
[d] כְּתַב [e] צְבָא
[f] אֲתָא [g] שְׁאַל

22 Agrippa autem dixit ad Festum, Volebam & ipse hominem audire. Cras, inquit, audies eum.
23 Altera autẽ die cùm venisset Agrippa & Bernice cum multa ambitione, & introissent in auditorium cum tribunis & viris principalibus ciuitatis, iubente Festo adductus est Paulus.
24 Et dicit Festus, Agrippa rex, & omnes qui simul adestis nobiscum viri, videtis hũc†, de quo omnis multitudo Iudæorum interpellauit me Ierosolymis, †petentes & acclamantes non oportere eum viuere amplius.
25 Ego verò cõperi nihil dignum morte eum admisisse. Ipso autem hoc appellante ad Augustum, iudicaui mittere.
26 De quo quid certum scribam domino, non habeo. Propter quod produxi eum ad vos, & maximè ad te, rex Agrippa, vt interrogatione facta habeam quid scribam.
27 Sine ratione enim mihi videtur, mittere vinctum, & causas eius non significare.

CAP. XXVI.

1 Agrippa verò ad Paulum ait, Permittitur tibi loqui pro temetipso. Tunc Paulus extenta manu cœpit rationem reddere.
2 De omnibus quibus accusor à Iudæis, rex Agrippa, æstimo me beatum, apud te cùm sim defensurus me hodie,
3 Maximè te sciente omnes quæ apud Iudæos sunt consuetudines & quæstiones: propter quod obsecro, patienter me audias.
4 Et quidem vitam meam à iuuentute, quæ ab initio fuit in gente mea in Ierosolymis, nouerunt omnes Iudæi:
5 Præscientes me ab initio (si velint testimoniũ perhibere) quoniam secundum certissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus.
6 Et nunc in spe quæ ad patres nostros repromissionis facta est à Deo, sto iudicio subiectus.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη, ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. ὁ δὲ, αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
23 τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.
24 καί φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.
25 ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι· καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν αὐτόν.
26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι γράψαι.
27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ᾽ αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

κϛ.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα·
2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον, ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον,
3 μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.
4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι·
5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.
6 καὶ νῦν ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἕστηκα κρινόμενος·

קפלאון כו

1 ואמר אגריפוס לפולוס ᵃ מפס לך למללו על אפי נפשך הידין פולוס פשט אידה ונפק הוא רוחא ואמר ׃
2 על כל מא ᵇ דמתרשא אנא מן יהודיא מלכא אגריפא ᶜ סבר אנא על נפשי ᵈ דטובנא אנא דקדמיך יומנא נפק אנא
רוחא ׃ 3 ᵉ יתיראית דידע אנא ᶠ דמפס אנת בכלהון ᵍ זאטמא ונמוסא דיהודיא מטל הנא בעא אנא מנך ʰ דבמנה
רוחא תשמעני ׃ 4 ידעין אנון גיר אף הנון יהודיא אן ⁱ צבין ᵏ דנסהדון ˡ דוברי דמן ᵐ טליותי דהוו לי מן ⁿ שוריא
בעמי ובאורשלם ׃ 5 מטל דמן ᵒ נוגרא ᵖ מפסין בי וידעין ᑫ דבילפנא ʳ רישיא דפרישא ˢ חייתי
6 והשא על סברא דשוודיא דהוא הוא לאבהתן מן אלהא קאם אנא ומתדינא אנא ׃

ᵃ אפס ᵇ רשא חרשיע
ᶜ חושב ᵈ אשרי מן טוב
ᵉ יתר ᶠ פוס
ᵍ ריבות מן לשון יין
ʰ כנר ארך או משך ⁱ צבא
ᵏ סהד ˡ הליכותי מן דבר
ᵐ בנעורותי וראשית מן שרי
ⁿ ארך מן כנר ᵒ פוס או פים ᵖ פתח
ᑫ ילף ʳ ראשון ˢ חיא

[Syriac text]

7 * Ad quam spem duodecim tribus nostra sperant se peruenturas precibus assiduis interdiu noctuque: & de hac quidem spe reus postulor per manus Jiboudæorum rex Agrippa.

8 * Quid? iudicatis non oportere nos credere Deum excitaturum mortuos?

9 * Ego quidem à principio in animum induxeram, contraria multa patrare aduersus nomen Jeschua Nazareni.

10 * Quod ego etiam egi in Ourischlem, & Sanctos quamplurimos conieci in carcerem potestate quam acceperam à principibus Sacerdotum: quúmque interficerentur nonnulli ex eis, suffragabar ijs qui damnabant eos.

11 * Et per omnes synagogas sæuiebam in eos, dum vi eos adigerem ad blasphemandum nomen Jeschua, & cum furore multo quo replebar aduersus eos etiam in ciuitates exteras ingrediebar ad persequendum eos.

12 * Quúmque profectus fuissem hac de re ad Darmasouk cum potestate & procuratione principum Sacerdotum:

13 * Media die in via vidi è cælo, ó rex, me circumfulsisse, cunctósque qui mecum erant lucem Solis [luce] præstantiorem.

14 * Et omnes cecidimus in terram, atque audiui vocem dicentem mihi Hebraicè, Schoul, Schoul quid me persequeris? durum est tibi calcitrare ad stimulos.

15 * Ego verò dixi, Quis es Domine mi? Et Dominus noster dixit mihi, Ego sum Jeschua ille Nazarenus quem tu persequeris.

16 * Subdítque mihi, Sta in pedes tuos, propterea enim apparui tibi vt constituam te ministrum & testem eius rei, nempe quòd me conspexeris, atque conspecturus es.

17 * Proinde eripiam te ex populo Jiboudæorum, & ex alijs Gentibus ad quas te ipse missurus.

18 * Vt aperias oculos eorum, vt conuertantur à tenebris ad lucem, & à potestate Satanæ ad Deum, vtque recipiant remissionem peccatorum & sortem cum sanctis per fidem quæ est in me.

19 * Idcircò, rex Agrippa, per contumaciam non obstiti visioni cælesti.

7 וְעַל הָדֵא סַבְרָא דִּתְרַעֲסְרָא שַׁרְבָּן מְסַבְּרָן דְּנִמְטְיָן בְּצְלוֹתָא חַפִּיטְתָא דְּאִימָמָא וְדַלִּילְיָא וְעַלוֹהִי עַל הָנָא סַבְרָא אֶתְדַּאנָא מֶן אִידַי יְהוּדָיֵא מַלְכָּא אַגְרִפָּא׃ 8 מָנָא דָּיְנִין אַנְתּוּן לָא וָלֵא דְּנְהַימֶן דְּנַקִּים אֱלָהָא מִיתֵא׃ 9 אֶנָא דֵּין מֶן קְדִים סָמֶת בְּרֶעְיָנַי דְּסַקּוּבְלָא סַגִּיאָא אֶסְעוֹר לְוּקְבַל שְׁמֵהּ דְּיֵשׁוּע נָצְרָיָא׃ 10 הָדָא וְעֶבְדֵת אֶף בְּאוּרִשְׁלֶם וְקַדִּישֵׁא סַגִּיאֵא אַרְמִית בֵּית אֲסִירֵא בְּשׁוּלְטָנָא דְּקַבְּלֵת מֶן רַבַּי כָּהְנֵא וְכַד מֶתְקַטְּלִין הֲווּ מֶנְהוּן מֶשְׁתַּוְּתַף הֲוֵית עַם אַילֵין דְּחַיְבוּ אֶנוּן׃ 11 וּבְכֻל כְּנוּשְׁתָּא מְשַׁתַּנַד הֲוֵית בְּהוֹן כַּד אָלֵץ הֲוֵית דְּנֶהְווֹן מְגַדְּפִין בִּשְׁמֵהּ וְבְרוּגְזָא סַגִּיאָא דְּמְלֵא הֲוֵית עֲלַיְהוֹן אֶף לִמְדִינָתָא אַחְרָנְיָתָא נָפֵק הֲוֵית לְמֶרְדַּף אֶנוּן׃ 12 וְכַד אָזֵל הֲוֵית מֶטֻּל הָדָא לְדַרְמְסוּק בְּשׁוּלְטָנָא וּבְמַפְּסָנוּתָא דְּרַבַּי כָּהְנֵא׃

מנע הגיע · צלא · חפש שחיר תמיד · רשא הרשיע · רנן ראוה · הימן קום · מות · סום · רצא · סער עשה · רמא השליך · שלט · שתף חסכים · חוב · שנד הגיד · רגז

*†In qua duodecim tribus nostræ no- 7
cte & die deseruientes, sperant deuenire.
De qua spe accusor à Iudæis, rex.
*Quid incredibile iudicatur apud 8
vos, si Deus mortuos suscitat?
*Et ego quidem †existimaueram, me 9
aduersus nomen Iesu Nazareni debere
multa contraria agere.
*Quod & feci Ierosolymis, & multos 10
sanctorum ego in carceribus inclusi, à C
principibus Sacerdotum potestate acce-
pta: & cùm occiderentur, detuli senten-
tiam.
*Et per omnes synagogas frequenter 11
puniens eos, compellebam blasphema-
re: & amplius insaniens in eos, perse-
quebar vsque in exteras ciuitates.
*In quibus dum irem Damascum 12
cum potestate & permissu principum Sa
cerdotum:
*Die media, in via vidi, rex, de cælo 13
supra splendorem Solis circumfulsisse
me lumen, & eos qui mecum simul
erant.
*Omnésque nos cùm decidissemus 14
in terram, audiui vocem loquẽtem mihi
Hebraica lingua: Saule, Saule, quid me D
persequeris? durum est tibi contra sti-
mulum calcitrare.
*Ego autem dixi, Quis es Domine? 15
Dominus autem dixit, Ego sum Iesus†,
quem tu persequeris.
*Sed exurge & sta supra pedes tuos: 16
ad hoc enim apparui tibi, vt constituam
te ministrum & testem eorum quæ vidi-
sti, & eorum quibus apparebo tibi,
*Eripiens te de †populis & gentibus 17
in quas nunc ego mitto te,
*Aperire oculos eorum, vt conuer- 18
tantur à tenebris ad lucem, & de pote-
state Satanæ ad Deum, vt accipiant re-
missionem peccatorum, & sortem inter
sanctos per fidem quæ est in me. E
*Vnde rex Agrippa, non fui incredu- 19
lus cælesti visioni:

7 *εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι. περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκα-
λοῦμαι, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὑπὸ ἰουδαίων.
8 *τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;
9 *ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα ἰησοῦ τοῦ
ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι.
10 *ὃ καὶ ἐποίησα ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων
ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξ-
ουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν, κατήνεγκα ψῆ-
φον.
11 *καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν
αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν. περισσῶς τε ἐμμαινό-
μενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.
12 *ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν δαμασκὸν μετ' ἐξου-
σίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων,
13 *ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν
ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.
14 *πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα
φωνὴν λαλοῦσαν πρός με, καὶ λέγουσαν τῇ ἑβραΐδι δια-
λέκτῳ, Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέν-
τρα λακτίζειν.
15 *ἐγὼ δὲ εἶπον, τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ἰησοῦς
ὃν σὺ διώκεις.
16 *ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο
γὰρ ὤφθην σοι προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα
ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι·
17 *ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ
σε ἀποστέλλω,
18 *ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους
εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεὸν, τοῦ λα-
βεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμέ-
νοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
19 *ὅθεν, βασιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ
οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ·

13 בפלגה דיומא באורחא [y] חזית מן שמיא או מלכא [z] דאזלג עלי ועל כל דעמי הוו נוהרא [a] דמיתר מן שמשא:
14 ונפלן כלן על ארעא ושמעת קלא כד אמר לי עברעית שאול שאול מנא רדף אנת לי קשא הו לך [b] למבעט
[c] לעוקסא: 15 ואנא [d] אמרת מן אנת מרי ומרן אמר לי אנא הו ישוע נצריא דאנת רדף אנת: 16 ואמר לי קום על
רגליך מטל הדא הוגיר [e] אתחזית לך [f] דאקימך [g] משמשנא וסהדא דמדם [h] דחזיתני ודעתיד אנת דתחזיני:
17 [i] ואפציך מן עמא דיהודיא ומן עממא אחרנא דלותהון משדר אנא לך: 18 [k] דתפתח עיניהון איך [l] ונתפנון
מן חשוכא [m] לנהירא ומן שולטנה דסטנא לות אלהא ונקבלון שובקן חטהא [n] ופסא עם קדישא [o] בהימנותא דבי:
19 מטל הנא מלכא אגרפא לא [p] קמת [q] בחרינא לוקבל חזוא שמינא:

[y] חזא [z] הזהיר מן זלג
[a] יתר [b] בעט
[c] עוקסא עקיצות [d] אמר
[e] חזא [f] קום [g] שמש
[h] חזא [i] פצא פדה
[k] פתח [l] חפך [m] הזהר
[n] פסא גורל [o] הימן
[p] קום [q] חרא מחלוקת

20 * *Sed prædicaui primùm ijs qui erant in Darmasouk, & ijs qui in Ourischlem, ac per omnes pagos Jihoudææ, atque adeò Gentibus prædicaui, vt pœnitentiam agerent & conuerterentur ad Deum, facerêntque opera digna pœnitentiâ.*

21 * *Horum autem causa prehenderunt me Jihoudæi in templo; & studebant me interimere.*

22 * *Sed opem tulit mihi Deus ad hunc vsque diem: & ecce sto, testimoniúmque perhibeo tum paruis tum magnis, quum nihil præter Mousche & Prophetas dicam, sed ea quæ ipsi prædixerunt ventura:*

23 * *Nempe passurum Meschicho, futurúmque primitias resurrectionis à mortuis, & prædicaturum lucem huic populo & Gentibus.*

Dominica v. post Pentecosten.

24 * *Quúmque ita rationem redderet Paulus, exclamauit Festus alta voce, Insanis Paule, multæ literæ efficiunt vt insanias.*

25 * *Dixit ei Paulus, Non insanio victoriose Feste, sed verba veritatis & rectitudinis eloquor.*

26 * *Quinetiam rex Agrippa horum est maximè gnarus, quòd sint huiusmodi; & ideò apertè coram eo loquor, quippe qui putem ne vnam quidem harum rerum latére ipsum, quum in abdito actæ non sint.*

27 * *Credis, Rex Agrippa, prophetis? scio te credere.*

28 * *Dixit ei rex Agrippa, Minimo negotio persuaderes mihi vt fierem Christianus.*

29 * *Tum Paulus dixit, Optarim à Deo vt minimo maximóque negotio non tu solùm, sed etiam omnes qui audiunt me hodie, euasissent mei similes præter hæc vincula.*

30 * *Surrexit autem rex, ac præses, & Bernice, ijque qui sederant cum eis.*

31 * *Quúmque illinc discessissent, colloquebantur alij ad alios ac dicebant, Nihil dignum morte aut vinculis egit vir iste.*

32 * *Dixit autem Agrippa Festo, Poterat vir iste dimitti nisi prouocationem Cæsaris appellasset.*

20 אלא אכרזת מן לקודמין להנון דבדרמסוק ולהנון דבאורשלם ודבכלהין קוריא דיהוד ואף לעממא אכרזת
דתתובון ונתפנון לות אלהא ונעבדון עבדא דשוין לתיבותא ׃ 21 ועל אפי הלין אחדוני יהודיא בהיכלא וצבין
למקטלני ׃ 22 עדרני דין אלהא עדמא ליומא הנא והא קאם אנא ומסהד אנא לזעורא ולרבא כד מדם
לבר מן מושא ונביא לא אמר אנא אלא אילין דהנון אמרו דעתידן דנהוין ׃
23 דנחש משיחא ונהוא רישיתא דקימתא דמן בית מיתא ודעתיד דנכרז נוהרא לעמא ולעממא ׃
חד בשבא ה דבתר פנטיקוסטי סר
24 וכד הכנא נפק הוא פולוס רוחא קעא פהסטוס בקלא רמא שנית לך פולא ספרא סגיאא עבדך דתשנא ׃
25 אמר לה פולוס לא שנית נציחא פהסטוס

[t] כרז [v] תוב שוב [x] פנא
[y] שראוים לתשובה
[z] על אפי בעבור [a] אחד
[b] צבא [c] קטל הרג
[d] עדר עזר [e] קום
[f] סהד עיד [g] לקטנים
[h] הוא [i] חשש [k] ריש
[l] קום [m] מות [n] כרז
א תנ השבועות מן לשון יון

20 Sed his qui sunt Damasci primùm, & Ierosolymis, & in omnem regionem Iudeæ, & Gentibus annuntiabam vt pœnitentiam agerent, & conuerterentur ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes.

21 Hac ex causa me Iudęi, cùm essem in templo, comprehensum tentabant, volentes me interficere.

22 Auxilio autem adiutus Dei, vsque in hodiernum diem sto, testificans minori atque maiori, nihil extra dicens quàm ea F quæ Prophetæ locuti sunt futura esse, & Moyses:

23 Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen annuntiaturus est populo & Gentibus.

24 HAEC loquente eo, & rationem reddente, Festus magna voce dixit, Insanis Paule: multæ te literæ ad insaniam conuertunt.

25 Et Paulus: Non insanio, inquit, optime Feste: sed veritatis & sobrietatis verba eloquor.

26 Scit enim de his rex ad quem & constanter eloquor. latêre enim eum nihil horum arbitror. Neque enim in angulo quicquam horum gestum est.

27 Credis rex Agrippa prophetis? Scio quia credis.

28 Agrippa autem ad Paulum: In modico suades me Christianum fieri. G

29 Et Paulus: Opto apud Deum, & in modico, & in magno; non tantùm te, sed etiam omnes qui audiunt me hodie, fieri tales, qualis & ego sum, exceptis vinculis his.

30 Et exurrexit rex, & præses, & Bernice, & qui assidebant eis.

31 Et cùm secessissent, loquebantur ad inuicem, dicentes, Quia nihil morte aut vinculis dignum quid † fecit homo iste.

32 Agrippa autem Festo dixit, Dimitti poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem.

20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.

21 ἕνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.

22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς,

23 εἰ παθητὸς ὁ χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη, μαίνῃ Παῦλε, τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.

25 Ὁ δέ, οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.

26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι. οὐδὲ γὰρ ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο ἐστί.

27 πιστεύεις βασιλεῦ Ἀγρίππα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χριστιανὸν γενέσθαι.

29 ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν, εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

30 καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμών, ἥτε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς.

31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπικέκλητο Καίσαρα.

אֶלָּא מַלֵּי שְׁרָרָא וְתַקְנוּתָא מְמַלֵּל אֶנָא׃ 26 וְאַף מַלְכָּא אַגְרִיפָּס יַתִּירָאִית יָדַע עֲלַיהוֹן דְּהָלֵין וּמֶטֻּל הָנָא עַיִן בְּגַלְיָא
מְמַלֵּל אֶנָא קְדָמוֹהי מֶטֻּל דַּחֲדָא מֶן הָלֵין מֶלְּא לָא סָבַר אֶנָא דְּטַעְיָן לֵה דְּלָא הֲוָא בְּטוּשְׁיָא סְעִירָן׃
27 מְהַימֶן אַנְתְּ מַלְכָּא אַגְרִפָּא לַנְבִיָּא יָדַע אֶנָא דִּמְהַימֶן אַנְתְּ׃ 28 אֱמַר לֵהּ מַלְכָּא אַגְרִפָּס בְּקַלִּיל מַרְם פָּיֵס
אַנְתְּ לִי דְּאֶהְוֵא כְּרִסְטִיָנָא׃ 29 וּפַולוֹס אֱמַר בָּעֵא הֲוִית מֶן אֱלָהָא בְּקַלִּיל וּבְסַגִּי לָא הֲוָא לָךְ בִּלְחוּד אֶלָּא אַף לְכֻלְּהוֹן
דְּשָׁמְעִין לִי יַומָנָא דְּנֶהֱווֹן אַכְוָתִי לְבַר מֶן אַסּוּרָא הָלֵין׃ 30 וְקָם לֵהּ מַלְכָּא וְהֶגְמוֹנָא וּבֶרְנִיקָא וְאַילֵין דְּיָתְבִין הֲווֹ
עַמְּהוֹן׃ 31 וְכַד פְּרַקוּ מֶן תַּמָּן מְמַלְּלִין הֲווֹ חַד עַם חַד וָאמְרִין דְּמֶדֶּם דְּשָׁוֵא לְמַוְתָא וְלַאסּוּרָא לָא עֲבַד גַּבְרָא הָנָא׃
32 וֶאֱמַר אַגְרִפָּס לְפֶהְסְטוֹס מֶשְׁכַּח הֲוָא גַּבְרָא הָנָא דְּנֶשְׁתְּרֵא אֶלּוּ בְּגַן קֵסַר לָא קְרָא׃

דברי אמת תקן יתר
מלל טעא לא הזכיר
טשא סתר קער עשה
חימן פם פתח
משיחיים לשון יון
יום כמו אני
נצב מן לשון יון
יתב ישב פרק סור
מדם מדעם שוא ראוי

❖ ܩܦܠܐܘܢ ܟܙ ❖

1 * ܘܦܣܩ ܥܠܘܗܝ ܦܗܣܛܘܣ ܕܢܫܬܕܪ ܠܘܬ ܩܣܪ ܠܐܝܛܠܝܐ. ܘܐܫܠܡܗ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܐܣܝܪܐ ܐܚܪܢܐ ܥܡܗ ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܩܢܛܪܘܢܐ ܡܢ ܣܦܝܪ ܣܒܣܛܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܝܘܠܝܘܣ.
2 * ܘܟܕ ܗܘܬ ܕܢܪܕܐ ܢܚܬܢ ܠܐܠܦܐ ܕܐܝܬܝܗ ܡܢ ܐܕܪܡܢܛܘܣ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܙܠܐ ܗܘܬ ܠܐܬܪܐ ܕܐܣܝܐ. ܘܥܠ ܗܘܐ ܥܡܢ ܠܐܠܦܐ ܐܪܣܛܪܟܘܣ ܡܩܕܘܢܝܐ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝܩܐ ܡܕܝܢܬܐ.
3 * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܡܛܝܢ ܠܨܝܕܢ. ܘܐܬܚܫܚ ܩܢܛܪܘܢܐ ܒܡܪܚܡܢܘܬܐ ܠܘܬ ܦܘܠܘܣ. ܘܐܦܣ ܠܗ ܕܢܐܙܠ ܠܘܬ ܪܚܡܘܗܝ ܘܢܬܬܢܝܚ.
4 * ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܝܢ ܘܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܣܩܘܒܠܢ ܗܘܝ ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܘܦܪܘܣ.
5 * ܘܥܒܪܢ ܝܡܐ ܕܩܝܠܝܩܝܐ ܘܕܦܡܦܘܠܝܐ. ܘܡܛܝܢ ܠܡܘܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܠܘܩܝܐ.
6 * ܘܐܫܟܚ ܬܡܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܐܠܦܐ ܡܢ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܕܐܙܠܐ ܗܘܬ ܠܐܝܛܠܝܐ. ܘܐܘܬܒܢ ܒܗ.
7 * ܘܡܛܠ ܕܥܡܠܐܝܬ ܪܕܝܢ ܗܘܝܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܠܡܚܣܢܐܝܬ ܡܛܝܢ ܠܘܩܒܠ ܩܢܝܕܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܫܒܩܐ ܗܘܬ ܠܢ ܪܘܚܐ ܕܢܪܕܐ ܬܪܝܨܐܝܬ. ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܪܝܛܐ ܠܘܩܒܠ ܣܠܡܘܢܐ ܡܕܝܢܬܐ.
8 * ܘܟܕ ܠܡܚܣܢܐܝܬ ܟܪܟܢܝܗ ܡܛܝܢ ܠܐܬܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܠܡܐܢܐ ܫܦܝܪܐ. ❖ ❖ ❖

❖ ܚܕܒܫܒܐ ❖ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ ❖ ܫܬܐ ❖

ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܗ ܬܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܠܣܝܐ.
9 * ܘܗܘܝܢ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܥܕܡܐ ܕܥܒܪ ܐܦ ܝܘܡܐ ܕܨܘܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܕܚܠܐ ܗܘܬ ܡܪܕܝܬܐ. ܘܡܠܟ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ.
10 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܒܥܨܒܐ ܘܒܚܣܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܝܐ ܪܕܝܬܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܛܥܢܐ ܕܐܠܦܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܒܢܦܫܬܢ.
11 * ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܝܢ ܠܡܕܒܪܢܐ ܘܠܡܪܗ ܕܐܠܦܐ ܡܨܬ ܗܘܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܠܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ.

CAP. XXVII.

1 *Decreuit itaque de eo Festus ipsum missum iri ad Cæsarem in Jtaliam, proinde tradidit Paulum, & alios vinctos cum eo, viro cuidam Centurioni ex cohorte Augusta, cui nomen erat Julius.*

2 * *Quúmque nauigandum esset, venimus in nauigium quod erat ex Adramanto ciuitate, & profecturum erat ad regionem Asiæ: ingressus autem fuerat nauigium nobiscum Aristarchus Macedo ex Thessalonica vrbe.*

3 * *Postero autem die peruenimus Tzaidon: & vsus est Centurio misericordia erga Paulum, eíque permisit vt proficisceretur ad amicos suos, atque respiraret.*

4 * *Jllinc porrò abnauigauimus, & quoniam venti erant contrarij, sublegimus Cyprum.*

5 * *Et traiecimus mare Ciliciæ, & Pamphyliæ, ac deuenimus Myram vrbem Lyciæ.*

6 * *Nactúsque illic Centurio nauem ex Alexandria proficiscentem in Jtaliam, imposuit nos in eam.*

7 * *Et quia grauiter nauigatum fuerat plurimis diebus, vt vix peruenissemus secundum Kaindum insulam, quoniamque non permittebat ventus vt rectà proficisceremur, sublegimus Cretam eregione Salamoune vrbis.*

8 * *Quúmque vix præternauigaremus, peruenimus ad locum qui vocatur Portus pulchri.*

Dominica VI. post Pentecosten.

9 * *Erat autem ei propinqua ciuitas nomine Lasia, vbi egimus multum temporis ad hunc vsque diem, quo iam præterierat dies ieiunij Jihoudæorũ, ita vt periculosum esset aliquem sulcare mare: proinde consilium eis dabat Paulus.*

10 * *Et dicebat, Viri, video cum oppressione & inopia multa futuram nauigationem nostram, non solùm oneris nauis nostræ, sed etiam animarum* [vitarum] *nostrarum.*

11 * *Centurio autem gubernatorem & dominum nauis* [nauclerum] *potius audiebat, quàm sermones Pauli.*

קפלאון כז

1 ופסק עלוהי פהסטוס דנשתדר לות קסר לאיטליא ואשלמה לפולוס ולאסירא אחרנא עמה לגברא חד קנטרונא מן ספיר סבסטא דשמה הוא יוליוס׃ 2 וכד הות דנרדא נחתן לאלפא דאיתיה מן אדרמנטוס מדינתא ואזלא הות לאתרא דאסיא ועל הוא עמן לאלפא ארסטרכוס מקדוניא דמן תסלוניקא מדינתא׃ 3 וליומא אחרנא מטין לצידן ואתחשח קנטרונא במרחמנותא לות פולוס ואפס לה דנאזל לות רחמוהי ונתתניח׃ 4 ומן תמן רדין ומטל דרוחא סקובלן הוי אתכרכן על קופרוס׃ 5 ועברן ימא דקיליקיא ודפמפוליא ומטין למורא מדינתא דלוקיא׃ 6 ואשכח תמן קנטרונא אלפא מן אלכסנדריא דאזלא הות לאיטליא ואותבן בה׃

c שדר שולח d שלם e שר מאה/גדוד מן לשון יון g מן לשון יון h רדא i נחת k לספינה l מטא הגיע m חשח n רחם o נתן רשות p אזל q אוהביו r נוח s רדיא t כנגדינו u חוא x כרך y ומצא z ספינה a יתב

CAP. XXVII.

VT autem iudicatum eſt nauigare 1
eum in Italiam, & tradi Paulum cum A
reliquis cuſtodijs Centurioni nomine Iu
lio cohortis Auguſtæ:
* Aſcendentes nauem Adramytenam 2
† incipiẽtes nauigare circa Aſiæ loca, ſu-
ſtulimus, perſeuerante nobiſcum Ari-
ſtarcho Macedone Theſſalonicenſi.
* Sequente autem die deuenimus Si- 3
donem. Humanè autem tractans Iulius
Paulum, permiſit ad amicos ire, & cu-
ram ſui agere.
* Et inde cùm ſuſtuliſſemus, ſubnaui- 4
gauimus Cyprum: propterea quòd eſſent
venti contrarij.
* Et pelagus Ciliciæ & Pamphyliæ na- 5
uigantes, venimus Lyſtram, quæ eſt Ly-
ciæ.
* Et ibi inueniens Centurio nauem 6
Alexandrinam nauigantem in Italiam,
tranſpoſuit nos in eam:
* Et cùm multis diebus tardè nauiga- 7
remus, & vix deueniſſemus contra Gni-
dum prohibente nos vento, adnauigaui-
mus Cretæ iuxta Salmonem:
* Et vix iuxtà nauigantes, venimus in 8
locum quendam qui vocatur Boni-por-
tus, cui iuxtà erat ciuitas Thalaſſa.

* MVLTO autem tempore peracto, 9
& cùm iam non eſſet tuta nauigatio, eò
quòd ieiunium iam præterijſſet, conſola-
batur † Paulus,
* Dicens eis, Viri, video quoniam 10
cum iniuria & multo damno non ſolùm
oneris & nauis, ſed etiam animarum no-
ſtrarum incipit eſſe nauigatio.
* Centurio autem gubernatori & nau- 11
clero magis credebat, quàm his quæ à
Paulo dicebantur.

κζ.

1 * Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν ἰταλίαν, πα-
ρεδίδουν τόν τε παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατον-
τάρχῃ, ὀνόματι ἰουλίῳ, σπείρης σεβαστῆς·

2 * ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν
τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν ἀρι-
στάρχου μακεδόνος θεσσαλονικέως.

3 * τῇ ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς σιδῶνα. φιλανθρώπως τε ὁ
ἰούλιος τῷ παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους
πορευθέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 * κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν κύπρον, διὰ
τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

5 * τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ παμφυλίαν
διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς μύρα τῆς λυκίας·

6 * κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον ἀλεξανδρῖνον πλέον
εἰς τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 * ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γε-
νόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου,
ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ Σαλμώνην.

8 * μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον
τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις λα-
σαία.

9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφα-
λοῦς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι,
παρῄνει ὁ παῦλος·

10 * λέγων αὐτοῖς, ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολ-
λῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν
ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.

11 * ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπεί-
θετο μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις.

7 ומֶטֻל [b]דְיַקִירָאִית [c]רָדְיָא הֲוָת לְיַומָתָא סַגִיאָא לְמַחְסַן [d]מַטִין [e]לוּקְבַל קִינְדוֹס [f]גְזַרְתָא וּמֶטֻל דְלָא שַׁבְקָא הֲוָת רוּחָא
[g]דְנֵאזַל [g]תְרִיצָאִית [i]אֶתְכְּרֵכַן עַל קְרֵטָא לוּקְבַל סַלָמוֹנָא מְדִינְתָא ׃ 8 [k]וַלְמַחְסַן כַּד [l]רָדֵינַן [m]חֲדָרֵיה מְטֵין
[n]לְדוּכְתָא [o]דְמֶתְקַרְיָא [p]לְמֵאנֵא שַׁפִּירָא ׃ דְחַד בְשַׁבָּא דו לְבָתַר פֶנְטִיקוֹסְטִי סה
9 וְקַרִיבָא הֲוָת לָה מְדִינְתָא דַשְׁמָהּ לַאסִיָא [a]וַהֲוַין תַמָן [b]זַבְנָא סַגִיאָא עַדְמָא לְיַומָא דַעֲבַר אַף [c]יַומָא [d]דְצוֹמָא דִיהוּדָיֵא
וַהֲוָא לֵה [e]קֶנְטָא [f]דְנֶרְדֵא אֱנָשׁ בְיַמָא [g]וּמַלֵךְ הֲוָא לְהוֹן פַולוֹס׃ 10 וְאָמַר גַבְרֵא חָזֵא אֲנָא [h]דַבְאוּלְצָנָא וּבְחוּסְרָנָא
סַגִיאָא הָוְיָא מַרְדִיתַן לַו בַלְחוּד דְמַובְלָה דֵאלְפַן אֶלָא אַף דְנַפְשָׁתַן דִילַן ׃ 11 קֶנְטְרוּנָא דֵין לְקוּבֶרְנְטָא וַלְמָרֵה
דֵאלְפָא שָׁמַע הֲוָא יַתִיר מֶן מֶלוּהִי דְפַולוֹס ׃

[a] יַקִר [c] רְדָא [d] מגיעים
[e] לנגד [f] אי [g] אַזַל [h] תְרַץ
[i] כְּרַךְ [k] כמעט שלא
[l] רְדָא [m] סביבות יה חלמקום
[n] קְרָא [p] לְמֵאנָא חוף מן לשון יון
[a] הֲוָא [b] זמן [c] יום [d] צום
[e] קְנַט סור וקנטא סכנה
[f] רְדָא [g] ויעץ [h] אֱלַץ

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

12 * *Et quia commodus non erat portus ad hybernandum in eo hyeme, plurimi nostrorum volebant illinc vela facere, vt si quo modo possent, hybernarent in portu quodam qui erat Cretæ, vocabatúrque Phonix, & specta-bat Austrum versus.*
13 * *Quum autem perflaret ventus Austra-lis, putaréntque se quasi voluntatem suam consecutos, nauigabamus circa Cretam.*
14 * *Sed non multo post impegit in nos flatus turbinis qui vocatur Touphaunicous Euri-clidon* [Turbulentus Euro Aquilo].
15 * *Proinde abrepta est nauis, nec potuit ob-sistere vento, itaque eius manui* [potestati] *da-ti sumus.*
16 * *Et quum præterissemus insulam quan-dam quæ vocatur Kouro, vix potuimus pre-hendere scapham.*
17 * *Ea verò sublata, cingebamus & diri-gebamus nauim: & quia timebamus ne for-tè incideret in Syrtim maris, submisimus an-tennam, & ita perreximus.*
18 * *Quum autem in nos insurrexisset gra-uis tempestas, sequenti die supellectilia no-stra in mare proiecimus.*
19 * *Die verò tertia armamenta nauis ma-nibus nostris abiecimus.*
20 * *Quúmque tempestas corripuisset eam per dies complures, nec Sol appareret, neq; Luna, neque sydera, omnis spes vitæ nostræ præcisa erat.*
21 * *Quúmque nemo quicquam cibi cepisset, tunc stans Paulus inter eos, ait: Si assensum mihi præbuissetis, viri, non soluissemus à Cre-ta, & caruissemus hac penuria, & hac op-pressione.*
22 * *Nunc autem consilium do vobis ne an-xij fueritis, nemo enim vestrum peribit, sed tantùm nauis.*
23 * *Visus est enim mihi hac nocte Angelus Dei illius cuius sum, & cui seruio.*
24 * *Dixítque mihi, Ne timeas Paule, opor-tet enim te sisti coram Cæsare: & ecce dona-tibi dedit Deus omnes qui nauigant tecum.*
25 * *Quamobrem bono animo estote viri: cre-do enim in Deum, ita fore quemadmodum lo-*
26 *cutus est mecum.* * *Verùm in insulam quandam eijciendi sumus.*

---

12 ומטל דלא עהין הוא הו למאנא למסתיו בה סתוא סגיאא מנן צבין הוו דנרדא מן תמן ואנהו דמשכחין
חסנין ונסתון בלמאנא חד דאיתוהי הוא בקרטא ומתקרא הוא פניכס וחאר הוא לתימנא׃
13 וכד נשבת רוחא דתימנא וסברו דממטין איך צבינהון רדין הוין חדרי קרטא׃ 14 ומן בתר קליל נפק
עלין משבא דעלעלא דמתקרא טופוניקוס אורקלידון׃ 15 ואתחטפת אלפא ולא אשכחת דתקום לוקבל
רוחא ויהבן לאידא דהי׃ 16 וכד עברן גזרתא חדא דמתקריא קורא למחסן אשכחן אחדן לקרקורא׃
17 וכד שקלנה מחיצין הוין ומתקנין לה לאלפא ומטל דדחלין הוין דדלמא נפל במחתתה דימא אחתניהי
לארמנון והכנא רדין הוין׃ 18 וכד קם לה עלין כימונא קשיא ליומא אחרנא שדין מאנין בימא׃

החוף סתא חחורף
צבא דרא מנע
סתא בחוף קרא
חור הכים ימין
נשב סבר חשב מטא
צבא סביבות נשב
מן לשון יון
חטף אתגזל ספינה
שכח יכל או קריא

*Et cùm aptus portus nõ eſſet ad hye- 12
mandum, plurimi ſtatuerunt conſilium
nauigare inde, ſi quomodo poſſent de-
uenientes Phœnicem, hyemare, por-
tum Cretæ reſpicientem ad Africum & C
ad Chorum.
*Aſpirante autem Auſtro, æſtimantes 13
propoſitum ſe tenere, cùm ſuſtuliſſent de
Aſſon, legebant Cretam.
*Non poſt multum autem miſit ſe 14
contra ipſam ventus Typhonicus qui vo
catur Euroaquilo.
*Cúmque arrepta eſſet nauis, & non 15
poſſet conari in ventum, data naue flati-
bus, ferebamur.
*In inſulam autem quandam decur- 16
rentes, quæ vocatur Clauda, potuimus
vix obtinere ſcapham.
*Qua ſublata, adiutorijs vtebantur, 17
accingentes nauem, timentesque ne in
Syrtim inciderent, ſummiſſo vaſe ſic fe-
rebantur.
*Validè autem nobis tempeſtate ia- 18
ctatis, ſequenti die iactum fecerunt.
*Et tertia die ſuis manibus armamen- 19
ta nauis proiecerunt.
*Neque autem Sole, neque ſyderibus 20
apparentibus per plures dies, & tempe-
ſtate non exigua imminente, iam ablata D
erat ſpes omnis ſalutis noſtræ.
*Et cùm multa ieiunatio fuiſſet, tunc 21
ſtans Paulus in medio eorũ, dixit, Opor-
tebat quidem ô viri, audito me, non tol-
lere à Creta, lucríque facere iniuriam
hanc & iacturam.
*Et nunc ſuadeo vobis bono animo 22
eſſe, amiſſio enim nullius animæ erit ex
vobis, præterquàm nauis.
*Aſtitit enim mihi hac nocte angelus 23
Dei cuius ſum ego, & cui deſeruio:
*Dicens, Ne timeas Paule, Cæſari te 24
oportet aſſiſtere: & ecce donauit tibi
Deus omnes qui nauigant tecum.
*Propter quod bono animo eſtote vi- 25
ri: credo enim Deo, quia ſic erit, quem-
admodum dictum eſt mihi.
*In inſulam autem quandam opor- 26
tet nos deuenire.

12 *ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παρα-
χειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν, ἀναχθῆναι κἀκεῖ-
θεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοίνικα παραχει-
μάσαι, λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ
χῶρον.
13 *ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως
κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον, παρελέγοντο τὴν κρήτην.
14 *μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ᾽ αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς,
ὁ καλούμενος εὐροκλύδων.
15 *συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀν-
τοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδιδόντες ἐφερόμεθα.
16 *νησίον δέ τι ὑποδραμόντες, καλούμενον κλαύδην, μό-
λις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης.
17 *ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον·
φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες
τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.
18 *σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν
ἐποιοῦντο.
19 *καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐῤῥί-
ψαμεν.
20 *μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας
ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃ-
ρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 *πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ παῦ-
λος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν, ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχή-
σαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
22 *καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς
οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου.
23 *παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἄγγελος τοῦ θεοῦ οὗ
εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω,
24 *λέγων, μὴ φοβοῦ παῦλε, καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι·
καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας με-
τὰ σοῦ.
25 *διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται
καθ᾽ ὃν τρόπον λελάληταί μοι·
26 *εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

19 וְלְיַוְמָא דַתְלָתָא [e] מָאנֵא דִילָה דְאֵלְפָא בְאִידַיְן שְׁדַיְן׃ 20 וְכַד אַחַד לֵה [f] סַתְוָא יַוְמָתָא יַתִירָא וְלָא שֶׁמְשָׁא
הֲוָא וְלָא [g] סַהְרָא וְלָא כַוכְבֵא סַבְרָא [h] דְחַיִין כֻּלֵה [i] אֶתְפְסֵק הֲוָא לֵה׃ 21 וְכַד אֱנָשׁ מֵדֶם לָא [k] מֶסְתַיבַר הֲוָא הָדֵין
קָם פַולָוס בַינָתְהוֹן וֶאמַר אִלוּ [l] אֶתְתְּפִיסְתּוּן לִי גַבְרֵא לָא [m] רָדֵין הֲוַין מֶן קְרֵטָא [n] וּמֶתְחַסְכִין הֲוַין מֶן [o] חוּסְרָנָא הָנָ
[p] אוּלְצָנָא הָנָא׃ 22 וְהָשָׁא [q] מַלֵךְ אֶנָא לְכוֹן דְתֶהֱוּוֹן דְלָא [r] עָקָא נַפְשָׁא גֵיר חֲדָא מֶנְכוֹן לָא אָבְדָא אֶלָא אֵן אֶלְפָא
23 [s] אֶתְחֲזִי גֵיר בְלֶלְיָא הָנָא מַלְאַכֵה דַאלָהָא הַו דְדִילֵה אֶנָא וְלֵה פָלַח אֶנָא׃ 24 וֶאמַר לִי לָא [t] תֶדְחַל פַולָא עֲתִיד הו
לָךְ [u] לַמְקַם קְדָם קֶסַר וְהָא יַהֵב לָךְ אֱלָהָא [x] מַוהַבְתָא לְכֻל [y] דְרָדֵין עַמָךְ׃ 25 [z] מֶטֻל הָנָא [z] אֶתְלַבַבוּ גַבְרֵא [a] מְהַיְמַן
אֶנָא גֵיר בַאלָהָא דְהָכַנָא הָוֵא [b] אַכְמָא דְאֶתְמַלַל עַמִי׃ 26 [c] בְרַם לְגָזַרְתָא חֲדָא אִיתְלַן [d] דְנֶשְׁתְּדֵא׃

[e] כליים [f] זמן של חורף
[g] לבנה [h] חיא [i] פסק
[k] סיבר [l] פוס או פיס
[m] רדא [n] חסך [o] חסר
[p] אלץ [q] יועץ אני [r] עוק
[s] חזא [t] דחל ירא [u] קום
[x] יהב המתנה [y] רדא
[z] לבב [a] הימן [b] כמו
[c] לאי [d] שדא השליך

Dominica VII. post Pentecosten.

27 * *Post diem autem decimũ quartum quum erraremus & ferremur in Adriaticum mare, media nocte putarunt nautæ ad terram se accedere.*

28 * *Proinde iecerunt bolidem, & inuenerunt passus viginti: rursúsque paulum prouecti inuenerunt passus quindecim.*

29 * *Quúmque timeremus ne fortè nos ipsi nancisceremur* [incideremus] *in loca scopulosa, iecerunt è puppi nauis ancoras quatuor, & precabantur diem oriri.*

30 * *Nautæ verò studebant fugere è naui: proinde dimiserunt ex ea scapham in mare, occasione abeundi in ea, nauísque ad terram alligandæ.*

31 * *Quod quum vidisset Paulus, dixit Centurioni, & militibus, Nisi isti in naui permanserint, vos non potestis seruari.*

32 * *Tunc præciderunt milites funes scaphæ à naui, & siuerunt eam aberrantem.*

33 * *Ipse verò Paulus vsquedum fieret diluculum, hortabatur omnes vt caperent cibum, dicens eis, Ecce hodie decimusquartus agitur dies, ex quo præ periculo nihil gustauistis.*

34 * *Idcircò peto à vobis vt cibum capiatis ad confirmationem vitæ vestræ. Capillus enim ex capite ne vnus quidem à vobis peribit.*

35 * *Et quum hæc dixisset, accepit panem & glorificauit Deum coram omnibus, fregítque, & cœpit comedere.*

36 * *Consolationem itaque acceperunt omnes, sumpserúntque cibum.*

37 * *Eramus autem in naui ducentæ & septuaginta sex animæ.*

38 * *Quúmque expleti essent cibo, alleuabant nauim, & tollebant triticum, projiciebántque in mare.*

39 * *Orto autem die nautæ quænam illa esset terra, non agnoscebant: sed conspicati sunt secus aridam littus quoddam maris, quò meditabantur, si fieri posset, impellere nauim.*

40 * *Et absciderunt ancoras à naui, & relaxarunt eas in mare, & soluerunt vincula gubernaculorum, suspenderúntque paruum velum* [artemonem] *ad ventum flantem, itaque abnauigabamus ad superficiem aridæ.*

חד כשבא רז בתר פנטיקוסטי סו
27 ומן בתר ארבתעסרא יומין [a]דטעין [b]ואתטרפן בהדריוס ימא בפלגה דלליא סברו מלחא דלארעא מתקרבין הוו׃
28 וארמיו [d]אוקינוס ואשכחו קומין עסרין ותוב קליל רדו ואשכחו [e]קומין חמשעסרא׃
29 וכד דחילין הוין דדלמא נשתכח לן [f]בדוכיתא דאית בהין שועא [g]ארמיו מן חרתה דאלפא אוקינוס ארבע [h]ומצלין הוו דנהוא יומא׃
30 מלחא דין [i]בעו [k]למערק מנה מן אלפא [l]ואחתו מנה [m]לקרקורא לימא [n]בעלתא [o]דנאזלון ואסרונה לאלפא בארעא׃
31 וכד חזא פולוס אמר לקנטרונא [q]ולאסטרטיוטא דאן הלין באלפא לא [...] אנתון לא משכחין [s]דתחון׃
32 הידין פסקו אסטרטיוטא לחבליה דקרקורא מן אלפא ושבקוה טעיא׃

[a] טעא [b] טרף [c] רמא
[d] הוא קו שהלויה בו עופרת לחקור המצולות ים
[e] פסיעות [f] במקומות
[g] רמא [h] צלא [i] בעא
[k] ערק [l] והורידו מן נחת
[m] דוגית [n] בעלילה
[o] אזל [p] אסר
[q] מן לשון יון אנשי מלחמה
[r] כתר עטר [s] חיא

Sed postea quàm quartadecima nox 27
superuenit, nauigantibus nobis in Adria
circa mediam noctem, suspicabantur
nautæ apparere sibi aliquam regionem.

Qui & summittentes bolidem, in- 28
uenerunt passus viginti: & pusillum in-
de separati, inuenerunt passus quinde-
cim.

Timentes autem ne in aspera loca 29
incideremus, de puppi mittentes anco-
ras quatuor, optabant diem fieri.

Nautis verò quærentibus fugere de 30
naui, cùm misissent scapham in mare,
sub obtentu quasi inciperet à prora an-
coras extendere,

Dixit Paulus Centurioni & militi- 31
bus, Nisi hi in naui manserint, vos salui
fieri non potestis.

Tunc absciderunt milites funes sca- 32
phæ: & passi sunt eam excidere.

Et cùm lux inciperet fieri, rogabat 33
Paulus omnes sumere cibum, dicens,
Quartadecima die hodie expectantes ie-
iuni permanetis, nihil accipientes.

Propter quod rogo vos accipere ci- 34
bum pro salute vestra: quia nullius ve-
strum capillus de capite peribit.

Et cùm hæc dixisset, sumens panem, 35
gratias egit Deo in conspectu omnium:
& cùm fregisset, cœpit manducare.

Animæquiores autem facti omnes, 36
& ipsi sumpserunt cibum.

Eramus verò vniuersæ animæ in na- 37
ui ducentæ septuaginta sex.

Et satiati cibo alleuiabant nauem, 38
iactantes triticum in mare.

Cùm autem dies factus esset, terram 39
non agnoscebant: sinum verò quendam
considerabant habentem litus, in quem G
cogitabant, si possent, eijcere nauem.

Et cùm ancoras sustulissent, com- 40
mittebant se mari, simul laxantes iun-
cturas gubernaculorum: & leuato arte-
mone secundùm auræ flatum, tende-
bant ad litus.

27 ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, διαφερομένων
ἡμῶν ἐν τῷ ἀδρίᾳ κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, ὑπενόουν οἱ ναῦται
προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν.

28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ δια-
στήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς δεκα-
πέντε.

29 φοβούμενοί τε μήπως εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέ-
ραν γενέσθαι.

30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χα-
λασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς
ἐκ πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν,

31 εἶπεν ὁ παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις,
ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ
δύνασθε.

32 τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης,
καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ παῦ-
λος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, τεσσαρεσκαιδε-
κάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε,
μηδὲν προσλαβόμενοι.

34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ
πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν
θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.

35 εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ θεῷ
ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.

36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβον-
το τροφῆς.

37 ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι ἑβ-
δομηκοντα ἕξ.

38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλό-
μενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλ-
πον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαν-
το, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασ-
σαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπά-
ραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγια-
λόν.

33 הודין פולוס עדמא דהוא צפרא [y] מפיס הוא לכלהון דנקבלון [z] סיברתא כד אמר להון יומנא הא ארבעסר
יומין מן [a] קנטא מדם לא טעים לכון ׃ 34 מטל הדא בעא אנא מנכון דתקבלון [b] מאכולתא [c] לקוימא דחייכון
[e] מנתא גיר מן רישא דחד מנכון לא אבדא ׃ 35 וכד הלין אמר נסב לחמא ושבח לאלהא קדם כלהון ופקא
[f] ואקף [g] למאכל ׃ 36 [h] ואתבייאו כלהון וקבלו [i] תורסיא ׃ 37 [k] איתין הוין דין באלפא [l] מאתין ושבעין ושת נפשן
38 וכד סבעו מאכולתא [m] אקלו מן [n] אלפא ושקלו [o] חטא [p] ושדו בימא ׃ 39 וכד הוא יומא [q] ספנא אידא היא ארעא
לא [r] אשתודעו אלו [s] חרו על גנב יבשא כנפא חדא דימא איכא [t] דרנין הוו דאן משכחא נדחונה לאלפא ׃ 40 ופסקו
אוקינוס מן אלפא וארפיו אנין בימא ושרו רכבא דסוכנא ותלו ארמנון זעורא לרוחא דנשבא ורדין הוין לאפי יבשא

[y] אפס פחה [z] מאכל
[a] קנט סור [b] אכל [c] קום
[d] חיא [e] שערה [f] אקף
[g] אכל [h] ביא נחם [i] תרסי
[k] אית יש [l] מאתים
[m] קלל [n] הספינה [o] חטים
[p] שרא [q] מלחים [r] ידע
[s] חור הבים [t] רנא הגה

41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

41 *Impegit autem nauis in locum quendam iacentem inter duas profunditates maris, eóq; illisa est: illic aūt stabat latus anterius [prora] neque mouebatur; latus alterum [puppis] verò soluebatur præ violentia fluctuum.

42 *Volebant autem milites interficere vinctos, ne natatui se committerent & fugerent ab ipsis.

43 *Sed Centurio prohibuit eos ab hoc, quippe qui vellet seruare Paulum: illis porrò qui poterant natatui se committere, præcepit vt inter primos enatarēt, & in terrā euaderent.

44 *Cæteros verò super tabulas, ac super alia ligna nauis traiecit, & sic omnes salui euaserunt in terram.

Dominica VIII. post Pentecosten.

CAP. XXVIII.

1 POsteà verò didicimus Melitam vocari illam insulam. Porrò Barbari qui habitabant in ea, multam charitatem in nos ostendebant.

2 *Accenderunt enim ignem, nósque omnes conuocauerunt vt calefieremus propter imbrem plurimum, existénsque frigus.

3 *Tulit autem Paulus multa sarmenta, inque pyram imposuit, prodijt autem ex eis vipera præ calore ignis, ac momordit manum
4 eius. *Quam quū vidissent Barbari pendentem ex ipsius manu, dicebant, Forsitan homo iste homicida est; quem quum saluus euaserit è mari, iustitia non sinit viuere.

5 *Ipse verò Paulus sublata manu sua viperam, deiecit in ignem, nihílque aduersi ei contigit.

6 *Putabant autem Barbari eo momento eum intumescere debere, mortuúmque in terram casurum: sed quum multum tēporis expectassent, viderentque eum nihil aduersi pati, mutarunt sermones suos, & dicebant eum
7 Deum esse. *Erant autem prædia eo ipso loco viro cuidam nomine Publio, qui erat insulæ princeps: isque excepit nos domi suæ per triduum hilariter.

8 *Cæterùm ipsius Publij pater febre, ac dolore viscerū [dysenteria] laborabat: promde introijt ad eum Paulus, precésq; fudit & imposuit ei manū suam, eúmq; sanitati restituit.

---

[d] 41 וְנֵשַׁת אֶלְפָא [e] כְּדוּכְתָא [f] דְּרָמָא בֵּינַת תְּרֵין עוּמְקִין דְּיַמָּא [g] וְאֶתְחַרְיַת בָּהּ וְקָם עֲלֵיהּ [h] גַּבָּהּ קַדְמָיָא וְלָא [i] מֶתְחְזִיעַ
גַּבָּה דֵּין אַחֲרָיָא [k] אֶשְׁתְּרִי מִן [l] קְטִירָא דְּגַלְּלֵא ׃ 42 [m] וַצְבוּ הֲווּ [n] אֶסְטְרַטִיוּתֵא דְּנִקְטְלוּן אֶנוּן לַאסִירֵא דְּלָא
[o] נֶרְמוּן סָחְיָא וְנֶעְרְקוּן לְהוּן מֶנְּהוּן ׃ 43 [q] וְקֶנְטְרוּנָא [r] כְּלָא אֶנוּן מֶן הָדָא סָטֵל דְּצָבֵא הֲוָא [s] דְּנַחֵא לְפַוְלוֹס וְלַאילֵין
דְּמֶשְׁכְּחִין הֲווּ [t] דְּנַרְמוּן [x] סָחְיָא פְּקַד לְהוּן דְּבַקַּדְמָיָא [y] נֶסְחוּן וְנֶעְבְּרוּן לַאֲרְעָא ׃
44 וְלִשְׁרְכָא עַל דַּפֵּא וְעַל [z] קַיְסָא אַחְרָנֵא דְּאֶלְפָא [a] אַעֲבַר אֶנוּן וְהָכַנָא כֻּלְּהוּן [b] אֶשְׁתַּוְזַבוּ לַאֲרְעָא׃
מַר בְּשַׁבָּא דח דְּבָתַר פֶּנְטִיקוּסְטִי סז קפלאון כח
1 וּמֶן בָּתַרְכֵּן יַלֶּפְן דְּמִלִיטִי מֶתְקַרְיָא הִי גָּזַרְתָּא וּבַרְבָּרְיָא דְּעָמְרִין הֲווּ בָהּ רַחְמְסָא סַגִּיאָא חַוִּיו לָן ׃

[d] גְּשַׁשׁ כשל [e] במקום [f] רום
[g] חַרָא שבר [h] צדה [i] זוע
[k] שְׁרָא [l] עוּת [m] צְבָא
[n] מן לשון יון
[o] רְמָא השליך [p] כמו שחו
[q] שר מאה [r] עצר
[s] חַיָּא [t] שְׁכַח יכל [v] רְמָא
[x] סְחָא שוט [y] סְחָא [z] עצים
[a] עְבַר [b] שֵׁיזַב מלט

Et cùm incidissemus in locum dithalassum, impegerunt nauem: & prora quidem fixa manebat immobilis: puppis verò soluebatur à vi maris. 41

Militum autem consilium fuit vt custodias occiderent: nequis cùm enatasset effugeret. 42

Centurio autem volens seruare Paulum, prohibuit fieri: iussitque eos qui possent natare, emittere se primos, & euadere, & ad terram exire: 43

Et cæteros alios in tabulis ferebant: quosdam super ea quæ de naui erant. Et sic factum est, vt omnes animæ euaderent ad terram. 44

41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.

42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγοι.

43 ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλόμενος διασῶσαι τὸν παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν, ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι·

44 καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

CAP. XXVIII.

1 ET cùm euasissemus, tunc cognouimus quia † Melita, insula vocabatur. A Barbari verò præstabant non modicam humanitatem nobis.

2 Accensa enim pyra reficiebant nos omnes, propter imbrem qui imminebat & frigus.

3 Cùm congregasset autem Paulus sarmentorum aliquantam multitudinem, & imposuisset super ignem, vipera à calore cùm processisset, inuasit manum eius.

4 Vt verò viderunt Barbari pendentem bestiam de manu eius, adinuicem dicebant, Vtique homicida est homo hic; qui cùm euasit de mari, vltio non sinit eum viuere. B

5 Et ille quidem excutiens bestiam in ignem, nihil mali passus est.

6 At illi existimabant eum in tumorem conuertendum, aut subitò casurum & mori. Diu autem illis †expectantibus & videntibus nihil mali in eo fieri, conuertentes se, dicebant eum esse Deum.

7 In locis autem illis erant prædia principis insulæ, nomine Publij, qui nos suscipiens, triduo benignè exhibuit.

8 Contigit autem patrem Publij febribus & dysenteria vexatum iacere. Ad quem Paulus intrauit: & cùm orasset, & imposuisset ei manus, saluauit eum.

κη'.

1 Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν.

2 ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος.

3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ παύλου φρυγάνων πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης διεξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.

5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν.

6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον, κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.

2 ואוחדו נורא וקראוון לכלן ונשחן מטל מטרא סגיאא וקורשא דאית הוא׃ 3 ופולוס שקל סוגאא דחבטא
וסם על נורא ונפקת מנהון אכדנא מן רתחא דנורא ונכתת באידה׃ 4 וכד חזאוה ברבריא דתליא באידה אמרין
הוו כבר הנא גברא קטולא הו וכד אשתוזב מן ימא כאנותא לא שבקתה דנחא׃ 5 הו דין פולוס אניף אידה
ושדה לאכדנא בנורא ומדם דסנא לא הויהי׃ 6 סברין הוו דין ברבריא דבר שעתא מתמסא ונפל בר מיתא על ארעא
וכד עדנא סגיאא סכיו וחזו דמדם דסנא לא הויהי שחלפו מליהון ואמרו דאלהא הו׃ 7 אית הוא דין קוריא
בה בהו אתרא לגברא חד דשמה הוא פופליוס דהו הוא רישה דגזרתא וקבלן בביתה תלתא יומין חביאית׃
8 אבוהי דין דפופליוס באשתא ובכאב מעיא כריה הוא ועל לותה פולוס וצלי וסם עלוהי אידה ואחלמה׃

g יחר יקד h אש i קרא
k שחן l קורא נוו מן לשון
יון הוא נחש שאכל מעי אמו
n רתח חמם o נכת נשך
p יד q חזא r תלא s אולי
t שיזב מלט u הצדיק מן כון
x חיא y נוף רום z שדא
a סנא רע b מסא c מות
d זמן e סכא צפה f חזא

9 ܘܟܕ ܗܕܐ ܗܘܬ ܐܦ ܫܪܟܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܗ ܒܓܙܪܬܐ ܟܪܝܗܐ ܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ܂
10 ܘܐܝܩܪܐ ܪܘܪܒܐ ܝܩܪܘܢ ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢ ܬܡܢ ܙܘܕܘܢ܂

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܛ ܒܬܪ ܦܢܛܝܩܘܣܛܝ

11 ܘܢܦܩܢ ܒܬܪ ܝܪܚܐ ܬܠܬܐ ܘܪܕܝܢ ܒܐܠܦܐ ܐܠܟܣܢܕܪܝܬܐ ܕܐܣܬܝܬ ܒܗ ܒܓܙܪܬܐ ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܥܠܝܗ ܐܬܐ ܕܬܐܡܐ܂
12 ܘܐܬܝܢ ܠܣܪܩܘܣܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܩܘܝܢ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܬܠܬܐ܂
13 ܘܡܢ ܬܡܢ ܐܬܟܪܟܢ ܘܡܢܥܢ ܠܪܓܝܘܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܒܬܪ ܚܕ ܝܘܡܐ ܢܫܒܬ ܠܢ ܪܘܚܐ ܕܬܝܡܢܐ ܘܠܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܐܬܝܢ ܠܦܘܛܝܐܠܘܣ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܛܠܝܐ܂
14 ܘܐܫܟܚܢ ܬܡܢ ܐܚܐ ܘܒܥܘ ܡܢܢ ܘܗܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܫܒܥܐ ܘܗܝܕܝܢ ܐܙܠܢ ܠܪܗܘܡܐ܂
15 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܚܐ ܕܬܡܢ ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܩܐ ܕܡܬܩܪܐ ܦܘܪܘܣ ܕܐܦܝܘܣ ܘܥܕܡܐ ܠܬܠܬ ܬܒܪܢܐ ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ ܦܘܠܘܣ ܐܘܕܝ ܠܐܠܗܐ ܘܐܬܠܒܒ܂
16 ܘܥܠܢ ܠܪܗܘܡܐ ܘܐܦܣ ܩܢܛܪܘܢܐ ܠܦܘܠܘܣ ܕܢܥܡܪ ܐܝܟܐ ܕܨܒܐ ܥܡ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ܂
17 ܘܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܫܕܪ ܦܘܠܘܣ ܩܪܐ ܠܪܫܢܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ ܐܢܐ ܡܕܡ ܠܘܩܒܠ ܥܡܐ ܠܐ ܩܡܬ ܘܠܘܩܒܠ ܢܡܘܣܐ ܕܐܒܗܝ ܘܐܫܬܠܡܬ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܣܝܪܐ ܠܐܝܕܝܐ ܕܪܗܘܡܝܐ܂
18 ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܒܩܘܢܝ ܨܒܘ ܗܘܘ ܠܡܫܪܝܢܝ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܝ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܐ܂
19 ܘܟܕ ܩܡܝܢ ܗܘܘ ܒܐܦܝ ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܐܠܨܬ ܕܐܩܪܐ ܠܩܣܪ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܐܟܘܠ ܩܪܨܐ ܠܒܢܝ ܥܡܝ܂
20 ܡܛܠ ܗܕܐ ܒܥܝܬ ܕܐܚܙܝܟܘܢ ܘܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܡܛܠ ܕܡܛܠ ܣܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܣܝܪ ܐܢܐ ܒܫܫܠܬܐ ܗܕܐ܂

9 * *Hoc itaque peracto, cæteri quoque qui in ea insula ægrotabant, accedebant ad eum, & sanabantur.*

10 * *Proinde maximis honoribus nos honorarunt: quúmque illinc progrederemur, viaticum nobis suppeditarunt.*

Dominica IX. post Pentecosten.

11 * *Exiuimus autem tribus pòst mensibus, & nauigauimus naui Alexandrina, quæ hyemauerat in insula, erátque ei insigne Geminorum.*

12 * *Porrò venimus Syracusas vrbem, illícque mansimus triduum.*

13 * *Illinc autem circumlegimus, & peruenimus Rhegium vrbem: & altero pòst die afflauit nos ventus Australis, secundóque die venimus Puteolos ciuitatem Italiæ.*

14 * *Et inuenimus illic fratres, & efflagitarũt à nobis vt apud se maneremus dies septem. tum demum profecti sumus Romam.*

15 * *Quod quum auditione accepissent fratres qui illic erant, exierunt nobis obuiam vsque ad plateam quæ vocatur Appij forum, & vsque ad tres tabernas: quúmque vidisset eos Paulus, gratias egit Deo, & confirmatus est.*

16 * *Et ingressi sumus Romam, permisítque Centurio Paulo vt habitaret quocunque vellet cum milite ipsum custodiente.*

17 * *Triduo autem pòst misit Paulus conuocatum primores Ihoudæorum, ipsísque congregatis dixit, Viri fratres mei, ego quamuis nullo modo insurrexerim aduersùs populum, aut Legem patrum meorum, in vinculis traditus sum ex Ourischlem in manus Romanorum.*

18 * *Et ipsi quum me interrogassent, volebant me dimittere, quippe qui in me culpam nullam dignam morte inuenissent.*

19 * *Sed quum insurgerent aduersum me Ihoudæi, coactus sum clamare Cæsaris appellationem, non quasi habeam de quo accusem filios gentis meæ.*

20 * *Propterea petij à vobis vt veniretis, vt vos viderẽ, vobísq; hæc renuntiarem: quandoquidem propter spem Israelis vinctus sum hac catena.*

9 וְכַד הֲוָת הָדָא אַף שַׁרְכָּא אִילֵין דְּאִית הֲווּ בָּהּ בְּגָזַרְתָּא [n]כְּרִיהֵא קָרְבִין הֲווּ לְוָתֵהּ [o]וּמִתְאַסֵּין הֲווּ :
10 [p]וְאִיקָרָא [q]רַוְרְבָא יַקְּרוּן וְכַד נָפְקִין הֲוֵין מֵן תַּמָּן [r]זַוְּדוּן :
חַד בְּשַׁבָּא דט בָּתַר [a]פֶּנְטִיקָוסְתִי סח
11 נְפַקְנִין בָּתַר יַרְחֵא תְּלָתָא [b]וּרְדִין [c]בְּאַלְפָּא אַלֶכְסַנְדְּרָיתָא [d]דְּאַסְתִּיַת בָּהּ [e]בְּגָזַרְתָּא וְאִיתֲהֲוָת עֲלֵיהָ [f]אָתָא [g]דְּתָאמֵא :
12 וְאָתִין לְסַרְקוֹסָא מְדִינְתָּא [i]וְקַוִּין תַּמָּן [k]יַוְמָתָא תְּלָתָא : 13 וּמֵן תַּמָּן [l]אֶתְכְּרֵכַן [m]וּמַנְעַן לְרֵגִיוַן מְדִינְתָּא וּבָתַר יוֹמָא חַד
[n]נְשַׁבַת לַן רוּחָא [o]דְּתֵימְנָא וְלִתְרֵין יַוְמִין [p]אֲתַין לְפָוטִיאָלוֹס מְדִינְתָּא דְּאִיטַלִיָא : 14 [q]וְאַשְׁכַּחַן תַּמָּן אַחֵא
וּבְעוֹ מִנַּן וַהֲוֵין לְוָתְהוֹן יַוְמָתָא שַׁבְעָא וְהָיְדֵין אֶזַלְן לְרְהוֹמָא : 15 וְכַד שְׁמַעוּ אַחֵא דְּתַמָּן נְפַקוּ לְאוּרְעַן עַדְמָא

[n] כְּרִיה מרע [o] אָסָא
[p] יְקַר כבד [q] רַבְרַב
[r] זְוַד נתן מזון: מן לשון זין
[b] רְדָא [c] בספינה [d] סְתָא
[e] בציף [f] אות [g] תאמים
[h] אֲתָא [i] קְוָא [k] יום
[l] כְּרַךְ חזר [m] מְנַע הגיע
[n] נְשַׁב נשף [o] יַמִּין [p] אֲתָא
[q] שכח מצא [r] בְּעָא

*Quo facto, & omnes qui in insula 9
habebant infirmitates, accedebant, & cu C
rabantur:

*Qui etiam multis honoribus nos 10
honorauerunt, & nauigantibus impo-
suerunt quæ necessaria erant.

*Post menses autem tres, nauiga- 11
uimus in naui Alexandrina, quæ in in-
sula hyemauerat, cui erat insigne Casto-
rum.

*Et cùm venissemus Syracusam, mã- 12
simus ibi triduo.

*Inde circumlegentes deuenimus Rhe 13
gium: & post vnum diem flante Austro,
secunda die venimus Puteolos:

*Vbi inuentis fratribus rogati sumus 14
manere apud eos dies septem: & sic ve-
nimus Romam.

*Et inde cùm audissent fratres, occur- 15
rerũt nobis vsque ad Apij forum, ac† tres
Tabernas. Quos cùm vidisset Paulus, D
gratias agens Deo, accepit fiduciam.

*Cùm autem venissemus Romam, 16
permissum est Paulo † manere sibimet
cum custodiente se milite.

*Post tertium autem diem conuoca- 17
uit primos Iudæorum. Cúmq; † conue-
nissent, dicebat eis, Ego, viri fratres,
nihil aduersus plebem faciens, aut mo-
rem paternum, vinctus ab Ierosolymis
traditus sum in manus Romanorum.

*Qui cùm interrogationem de me 18
habuissent, voluerunt me dimittere, eò
quòd nulla esset causa mortis in me. E

*Contradicentibus autem Iudæis, 19
coactus sum appellare Cæsarem, non
quasi Gentem meam habens aliquid ac-
cusare.

*Propter hanc igitur causam rogaui 20
vos videre & alloqui. Propter spem enim
Israel, catena hac circundatus sum.

9 *τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθε-
νείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρχοντο, καὶ ἐθεραπεύοντο.

10 *οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομέ-
νοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

11 *Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἤχθημεν ἐν πλοίῳ παρα-
κεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ δι-
οσκούροις.
12 *καὶ καταχθέντες εἰς συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέ-
ρας τρεῖς.
13 *ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς ῥήγιον· καὶ μετὰ
μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς
ποτιόλους·
14 *οὗ εὑρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπι-
μεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν ῥώμην ἤλθομεν.

15 *κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἐξῆλ-
θον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις ἀππίου φόρου καὶ τριῶν τα-
βερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ θεῷ, ἔλαβε
θάρσος.

16 *ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέ-
δωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ παύλῳ
ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν
στρατιώτῃ.

17 *ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν
παῦλον τοὺς ὄντας τῶν ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ
αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναν-
τίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος
ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν ῥωμαίων.

18 *οἵτινές ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μη-
δεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

19 *ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικα-
λέσασθαι καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατη-
γορῆσαι.

20 *διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν, παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν
καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ ἰσραὴλ τὴν
ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι.

אודי לאלהא ואתחיל ׃
לשוקא דמתקרא אפיום פורום ועדמא לתלת חנון וכד חזא אנון פולוס
16 ועלן לרהומא ואפס קנטרונא לפולוס דנשרא איכא דצבא עם אסטרטיוטא הו דנטר הוא לה ׃
17 ומן בתר תלתא יומין שדר פולוס קרא לרישיהון דיהודיא וכד אתכנשו אמר להון גברא אחי אנא בר ברם לא
d קמת לוקבל עמא ונמוסא דאבהי באסורא אשתלמת מן אורשלם באידא דרהומיא ׃
18 והנון כד שאלוני צבו דנשרונני מטל דלא אשכחו בחרי רשינא מדם דשוא למותא ׃
19 וכד קימין הוו לוקבלי יהודיא אתאלצת דאקעא בגן קסר לא איך אית לי דאקטרג בםדם לבני עמי
20 מטל הנא בעית מנכון דתאתון ואחזכון ואשתעא לכון הלין מטל גיר סברא דיסראיל אסיר אנא בשושלתא הדא

קרא מלונות ירצא
חיל עלל גחן רשות
שרא לון מן לשון יון
d קום שלם שאל
צבא שרא רשא
ראוי מות קום
לנגדי אלץ קעא
שועה קטרג הלשין

21 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܢܘܢ. ܠܐ ܐܓܪܬܐ ܥܠܝܟ ܩܒܠܢ ܡܢ ܝܗܘܕ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢ ܐܚܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.
22 ܐܡܪܘ ܠܢ ܡܕܡ ܕܒܝܫ ܥܠܝܟ. * ܨܒܝܢܢ ܕܝܢ ܕܢܫܡܥ ܡܢܟ ܡܕܡ ܕܡܬܪܥܐ ܐܢܬ ܡܛܠ ܕܝܘܠܦܢܐ ܗܢܐ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܥܠ ܐܢܫ ܠܐ ܡܩܒܠ ܀

ܚܕ ܒܫܒܐ ܝ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ ܀ ܣܛ ܀

23 * ܘܐܩܝܡܘ ܠܗ ܝܘܡܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܣܓܝܐܐ ܟܕ ܫܪܐ ܗܘܐ. ܘܓܠܐ ܠܗܘܢ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܡܣܗܕ ܗܘܐ ܘܡܦܝܣ ܠܗܘܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ ܘܡܢ ܢܒܝܐ. ܡܢ ܨܦܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ.
24 * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܠܡܠܘܗܝ. ܘܐܚܪܢܐ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ.
25 * ܘܐܫܬܪܝܘ ܡܢ ܠܘܬܗ ܟܕ ܠܐ ܫܠܡܝܢ ܠܚܕܕܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܫܦܝܪ ܡܠܠܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܦܘܡܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܥܠ ܐܒܗܝܟܘܢ.
26 * ܟܕ ܐܡܪ. ܙܠ ܠܘܬ ܥܡܐ ܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܫܡܥ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܬܣܬܟܠܘܢ. ܘܡܚܙܐ ܬܚܙܘܢ ܘܠܐ ܬܕܥܘܢ.
27 * ܐܬܥܒܝ ܓܝܪ ܠܒܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܒܐܕܢܝܗܘܢ ܝܩܝܪܐܝܬ ܫܡܥܘ. ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܥܡܨܘ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܢܫܡܥܘܢ ܒܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܢܣܬܟܠܘܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬܝ ܘܐܫܒܘܩ ܠܗܘܢ.
28 * ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܕܐ ܝܕܝܥܐ. ܕܠܥܡܡܐ ܐܫܬܠܚ ܗܢܐ ܦܘܪܩܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܓܝܪ ܫܡܥܝܢ ܠܗ.

30 * ܘܐܬܓܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ ܒܝܬܐ ܡܢ ܕܝܠܗ ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܘܡܩܒܠ ܗܘܐ ܬܡܢ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ.
31 * ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܥܠ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܓܠܐ ܘܕܠܐ ܟܠܝܢܐ ܀ ܀ ܀

21 * *At illi dixerunt ei: Nos neque epistolam de te accepimus à Jihoudæa, neque quisquam ex fratribus qui venerunt ab Ourischlem dixerunt nobis quicquam mali de te.*
22 * *Velimus autem ex te audire quod sentias, quoniam hanc doctrinam scimus à nemine recipi.*

Dominica x. post Pentecosten.

23 * *Proinde constituerunt ei diem, & congregati sunt, conueneruntque ad eum plurimi quò loci diuersabatur, & reuelauit eis regnū Dei, testificans & persuadēs eis super Jeschua ex lege Mousche, & ex Prophetis, à mane advsque vesperam.*
24 * *Quidam autem ex eis assentiebantur sermonibus ipsius, alij verò non assentiebantur.*
25 * *Cæterùm discesserunt ab eo quum discordes essent inter se, & dixisset eis ipsemet Paulus hoc verbum: Perbellè locutus est Spiritus sanctitatis per os Eschaio prophetæ aduersus patres vestros.*
26 * *Dum dixit, Vade ad populum istum, & dic eis, Auditu audietis, & non intelligetis, videbitisque & non animaduertetis.*
27 * *Tenebris enim offusum est cor populi istius, & auribus suis grauiter audierunt, & oculis suis conniuerunt, ne videant oculis suis, & audiant auribus suis, & intelligant corde suo, & conuertantur ad me, & remittam eis culpam.*
28 * *Notum ergo sit vobis hoc, gentibus missam esse hanc redemptionem Dei, & illas quidem hanc audituros.*

Deest versus 29.

30 * *Conduxit autem sibi Paulus proprias ædes, in eisque egit biennium, & illic excipiebat eos omnes qui ad ipsum veniebant.*
31 * *Prædicabatque de regno Dei, & docebat palàm de Domino nostro Jeschua Meschicha absque probibitione.*

21 אָמְרִין לֵהּ הֶנּוּן ׃ אֶגַּרְתָּא עֲלַיךְ לָא קַבֵּלְן מִן יְהוּד וְלָא אֱנָשׁ מִן אַחָא דְאֶתוֹ מִן אוּרִשְׁלֵם אֶמַרוּ לַן מֶדֶם דְּבִישׁ
22 צָבֵינַן דֵּין דְּנֶשְׁמַע מֶנָּךְ מֶדֶם דְּמֶתְרַעֵא אַנְתְּ מֶטֻּל דְּיוּלְפָּנָא הָנָא יָדְעִינַן דְּעַל אֱנָשׁ לָא מְקַבַּל ׃
חַד בְּשַׁבָּא די דְּבָתַר פֶּנְטִיקוֹסְטִי סט
23 וְאַקִימוּ לֵהּ יוֹמָא וַכְנַשׁוּ וְאֶתוֹ לְוָתֵהּ סַגִּיאֵא כַּד שָׁרֵא הֲוָא וְגַלִּי לְהוֹן עַל מַלְכוּתָא דַּאלָהָא כַּד מְסַהֵד וּמְפִיס לְהוֹן עַל יֵשׁוּע מִן נָמוּסָא דְמוּשֶׁא וּמִן נְבִיָּא מִן צַפְרָא וְעַדְמָא לְרַמְשָׁא ׃
24 וְאֶנָשִׁין מֶנְּהוֹן מֶתְטַפְּסִין הֲווֹ וְאַחְרָנֵא לָא מֶתְטַפְּסִין הֲווֹ
25 וְאֶשְׁתַּרִיו מֶן לְוָתֵהּ כַּד לָא שָׁלְמִין לַחְדָדֵא וְאֶמַר לְהוֹן הוּ פּוֹלוֹס מֶלְתָא

ᵃ אגרת אִתָּא ᵃ צְבָא רְעָא רצה ᵇ יְלַף ᵈ יְדַע
ᵃ קוּם ᵇ מעיד ומפתח ᵈ טְפַס ᵉ מַלֵּל ᶠ שְׂרָא ᵍ שלום הסכים ʰ מַלַּל

ܫܠܡ ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝ̈ܚܐ ܛܘܒܢ̈ܐ. ܗܢܘ ܕܝܢ ܬܫܥܝܬܐ ܕܥܠܝܗܘܢ ܀

Actorum Apostolorum Beatorum Finis, hoc est, Historiæ eorum.

21 At illi dixerunt ad eum, Nos neque
literas accepimus de te à Iudæa, neque
adueniens aliquis fratrum nuntiauit, aut
locutus est quid de te malum.
22 Rogamus autem à te audire quæ sen
tis: nam de secta hac notum est nobis
quia vbique ei contradicitur.

23 Cùm constituissent autem illi diem,
venerunt ad eum in hospitium plures:
quibus exponebat, testificans regnum
Dei, suadénsque eis de Iesu ex lege Moy-
si & Prophetis, à mane vsque ad vespe- F
ram.
24 Et quidam credebant his quæ di-
cebantur, quidam verò non credebant.
25 Cúmque inuicem non essent con-
sentientes, discedebant, dicente Paulo
vnum verbum: Quia bene Spiritus san-
ctus locutus est per Isaiam Prophetam
ad patres † nostros,
26 Dicens, Vade ad populum istum,
& dic †, Aure audietis, & non intelli-
getis: & videntes videbitis, & non per-
spicietis.
27 Incrassatum est enim cor populi hu-
ius, & auribus grauiter audierunt, & ocu
los suos compresserunt: ne fortè videant G
oculis, & auribus audiant, & corde in-
telligant, & conuertantur, & sanem eos.
28 Notum ergo sit vobis, quoniã Gen-
tibus missum est † salutare Dei, & ipsi
audient.
29 Et cùm hæc dixisset, exierunt ab eo
Iudæi, multam habentes inter se quæ-
stionem.
30 Mansit autem biennio toto in suo
conducto: & suscipiebat omnes qui in-
grediebantur ad eum:
31 Prædicans regnum Dei, & docens
quæ sunt de Domino Iesu Christo cum
omni fiducia, sine prohibitione.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ
σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις
τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.
22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς
αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντι-
λέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν
ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἀπό τε
τοῦ νόμου μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑ-
σπέρας.
24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.
25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόν-
τος τοῦ παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐλάλησε διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας
ἡμῶν,
26 λέγον, πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπόν, ἀκοῇ
ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ
μὴ ἴδητε.
27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ
βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
μή ποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ
τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.
28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σω-
τήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
29 καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν
ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.
30 ἔμεινε δὲ ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι·
καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς
αὐτόν,
31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ πε-
ρὶ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκω-
λύτως.

הדא שפיר מלל רוחא דקודשא בפום אשעיא נביא לוקבל אבהתכון ׃ 26 כד אמר דזל לות עמא הנא ואמר
להון דשמעא תשמעון ולא תסתכלון והתחזון ולא תבחרון ׃ 27 אתעבי לה גיר לבה דעמא הנא ומשמעתהון
אוקרו ועיניהון עמצו דלא נחזון בעיניהון ונשמעון באדניהון ונסתכלון בלבהון ונתובון לותי ואשבוק להון ׃
28 תהידע לכון הכיל הדא דלעממא אשתדר הנא פורקנא דאלהא הנון גיר ואף שמעין לה ׃
30 ואגר לה פולוס מן דילה ביתא והוא בה תרתין שנין ומקבל הוא תמן לכלהון אילין דאתין הוו לותה ׃
31 ומכרז הוא על מלכותה דאלהא ומלף הוא עין בגלא על מרן ישוע משיחא ודלא כלין ׃

אבא אזל סכל
חזא בחר הב״ש
עבא אתחסך שמע
יקר כאמנהם
סכל תוב שוב
ידע פרין
אתא כנת

שלם פרכסיס דשליחא טובנא הנו דין תשעיתהון

Τέλος τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

PRÆFATIO SANCTI HIERONYMI PRESBYTERI IN OMNES EPISTOLAS BEATI PAVLI APOSTOLI.

RIMVM quæritur, Quare post euangelia quæ supplementum Legis sunt, & in quibus nobis exempla & pręcepta viuendi plenissimè digesta sunt; voluerit Apostolus has epistolas ad singulas Ecclesias destinare. Hac aūt causa factum videtur, vt scilicet initia nascentis Ecclesiæ nouis causis existentibus præueniret, & vt præsentia atque orietia resecaret vitia; & post futuras excluderet quæstiones: exemplo prophetarū qui post editā legem Moysi, in qua omnia Dei mandata legebantur, nihilominus tamen doctrina sua rediuiua semper populi compressere peccata; & propter exemplum viuendi libros ad nostram etiam memoriam transmiserunt. Deinde quæritur, Cur non amplius quàm decem epistolas ad Ecclesias scripserit. Decem sunt enim cum ea quæ dicitur ad Hebręos. Nam reliquæ quatuor ad discipulos specialiter sunt porrectæ. Vt ostenderet nouum non discrepare à veteri testamento, & se contra legem non facere Moysi, ad numerū primorum decalogi mandatorū suas epistolas destinauit: & quot ille præceptis à Pharaone instituit liberatos; totidem hic epistolis à diaboli & idolatriæ seruitute edocet acquisitos. Nam & duas tabulas lapideas duorum testamentorum figuram habuisse, viri eruditissimi tradiderunt. Epistolam sanè quæ ad Hebręos scribitur, quidam Pauli non esse contendunt, eò quòd non sit eius nomine titulata, & propter sermonis stilique distantiam: sed aut Barnabę iuxta Tertullianum, aut Lucæ iuxta quosdam, vel certè Clementis discipuli Apostolorum & Episcopi Romanæ Ecclesiæ post Apostolos ordinati. Quibus respondendum est: Si propterea Pauli non erit, quia eius non habet nomen: ergo nec alicuius erit, quia nullius nomine intitulatur. Quod si inconueniens absurdúmque est, ipsius magis esse credenda est, quæ tanto doctrinæ suæ fulget eloquio. Sed quoniam apud Hebræorum Ecclesias quasi destructor Legis falsa suspicione habebatur, voluit tacito nomine de figuris Legis & veritate Christi reddere rationem, ne odium nominis in fronte prætitulati vtilitatem excluderet lectionis. Non est sanè mirum si eloquentior videatur in proprio, id est, in Hebræo, quàm in peregrino, id est, in Gręco quo cæteræ epistolæ sunt scriptę sermone. Mouet etiam quosdam quare Romanorum epistola in primo sit posita, cùm eam non primò scriptam ratio manifestet. Nam hanc se proficiscentem Hierosolymam scripsisse testatur, cùm Corinthios & alios iam antè vt ministerium quod secum portaturus erat, colligerent; litteris adhortatus sit. Vnde & intelligi quidam volunt, ita omnes epistolas ordinatas, vt prima poneretur, quamuis posterior fuerit destinata, vt per singulas epistolas gradibus ad perfectiora veniretur. Romanorum namque plerique tam rudes erant, vt non intelligerent Dei se gratia & non suis meritis esse saluatos, & ob hoc duo inter se populi confligarent. Idcirco illos indigere asserit corrigi, vitia gentilitatis priora commemorans: Corinthijs aūt iam dicit scientiæ gratiam esse concessam, & non tam omnes increpat, quàm, cur peccantes non increpauerunt, reprehendit, sicut ait. Auditur inter vos fornicatio. Et iterum: Congregatis vobis cū meo spiritu, tradere huiusmodi Satanæ. In secunda verò laudantur, & vt magis proficiant commonentur. Galatę verò iam nullius criminis arguuntur, nisi hoc tantùm, quòd callidissimis Pseudoapostolis crediderunt. Ephesij sanè nulla reprehensione, sed multa laude, sunt digni, quia fidem Apostolicam seruauerunt. Philippenses etiam multò magis collaudantur, qui nec audire quidem falsos Apostolos voluerunt. Thessalonicenses nihilominus in duabus epistolis omni laude prosequitur, eò quòd non solùm fidem inconcussam seruauerint veritatis, sed etiam in persecutione ciuium fuerint constantes inuenti. Colossenses autem tales erant, vt cùm ab Apostolo visi corporaliter

non fuissent, hac laude digni haberentur. Et si corpore, inquit, absens sum, sed spiritu vobiscum sum gaudens & videns ordinem vestrum. De Hebræis verò quid dicendum; est quorum Thessalonicenses qui plurimum laudati sunt, imitatores facti esse dicuntur? Sicut ipse ait: Et vos fratres imitatores facti estis Ecclesiarum Dei quæ sunt in Iudæa. Eadem enim passi estis & vos à contribulibus vestris, quæ & illi à Iudæis. Apud ipsos quoque Hebræos eadem commemorat, dicens: Nam & vinctis compassi estis, & rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem, & manentem substantiam.

PROLOGVS SPECIALIS IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

OMANI sunt qui ex Iudæis & Gentibus crediderunt. Hi superba contentione volebant se alterutrum superponere. Nam Iudæi dicebant: Nos sumus populus Dei, quos ab initio dilexit & fouit; nos circuncisi ex genere Abraham, sancta descendimus ex stirpe. Et notus retro apud Iudæam tantùm Deus. Nos de Ægypto signis Dei & virtutibus liberati, mare sicco pertransiuimus pede, cùm inimicos nostros grauissimi fluctus inuoluerent: Nobis pluit manna Dominus in deserto, & quasi filiis suis cæleste pabulum ministrauit. Nos die noctúque in columna nubis, ignisq; præcessit, vt nobis in inuio iter ostenderet. Atque vt cætera eius circa nos immensa beneficia taceamus, nos soli digni fuimus Dei legem accipere; & vocem Dei loquentis audire, eiusq; cognoscere voluntatem. In qua lege nobis promissus est Christus, ad quos etiam ipse se venisse testatus est, dicens: Non veni nisi ad oues quæ perierant domus Israel, cùm vos canes potius quàm homines appellauerit. Æquum ne ergo est vt idola hodie deserentes; quibus ab initio deseruistis, nobis comparemini, & non potius in proselytorum locum ex legis auctoritate & consuetudine deputemini? Et hoc ipsum non merebamini, nisi quia larga semper Dei clementia voluit vos ad nostram imitationem admittere. Gentes etiam econtrario respondebant. Quanto enim maiora erga vos Dei beneficia narraueritis, tãto maioris vos criminis reos esse monstrabitis. Sẽper enim his omnibus extitistis ingrati: nam ipsis pedibus quibus aridum mare transistis, ludebatis ante idola quæ fecistis; & ipso ore quo paulo antè ob necem aduersariorum Domino cantaueratis, simulachra vobis fieri poposcistis; illis oculis quibus venerãdo Deum in nube vel igni conspicere solebatis, simulachra intuebamini. Manna quoque vobis fastidio fuit, & semper in deserto contra Dominum murmurastis, ad Ægyptum vnde vos manu valida eiecerat, redire cupientes. Quid plura? Ita patres vestri crebra prouocatione Dominum irritauerunt, vt omnes in eremo morerentur, nec plus ex senioribus eorum quàm duo homines terram repromißionis intrarent. Sed quid antiqua replicamus cùm etiam si illa minimè fecissetis, de hoc solo nemo vos dignos venia iudicaret, quod Dominum Christum, prophetarum semper vobis vocibus repromissum, non solùm suscipere noluistis, sed etiam morte peßima peremistis? Quem vt nos cognouimus, statim credidimus, cùm nobis de eo antea non fuerit prædicatum. Vnde probatur quòd idolis seruiuimus, non obstinationi mentis, sed ignorantiæ deputandum. Qui enim cognitum illico sequimur: olim vtique sequeremur, si antea cognouissemus. Sic autem vos de generis nobilitate iactatis, quasi non morum imitatio magis quàm carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctorum. Denique Esau & Ismael, cùm de stirpe sint Abrahæ, minimè tamen in filijs reputantur. His taliter altercantibus, Apostolus se medium interponens, ita partium dirimit quæstiones, vt neutrum eorum sua iustitia salutem meruisse confirmet; ambos verò populos & scienter & grauiter deliquisse. Iudæos quidem, quòd

per

per præuaricationem Legis Deum inhonorauerint; Gentes verò, quòd cùm cognitum de creatura creatorem vt Deum debuerint venerari, gloriam eius in manufacta mutauerint simulacra. Vtrosque etiam similiter veniam consecutos, æquales esse verissima ratione demonstrat. Præsertim cùm in eadem Lege prædictum sit, & Iudæos & Gentes ad Christi fidem vocandos esse ostendat. Quamobrem vicissim eos humilians ad pacem & concordiam cohortatur.

ARGVMENTVM.

ROMANI sunt partis Italiæ. Hi præuenti sunt à falsis Apostolis, & sub nomine Domini nostri Iesu Christi, in Legem & Prophetas erant inducti. Hos reuocat Apostolus ad veram & euangelicam fidem, scribens eis à Corintho.

ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܟܬܒܝܢܢ
ܐܪܒܥܣܪ ܐܓܪ̈ܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ ܪ̈ܗܘܡܝܐ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܟܠܝܘܡ ܀ ܐ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܥܒܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܩܪܝܐ
2 ܘܫܠܝܚܐ. ܕܐܬܦܪܫ ܠܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܐܠܗܐ܂ ܕܡܢ
ܩܕܝܡ ܡܠܟ ܥܠ ܝܕ ܢܒ̈ܝܘܗܝ ܒܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ.
3 ܥܠ ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܬܝܠܕ ܒܒܣܪ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܒܝܬ
4 ܕܘܝܕ܀ ܘܐܬܝܕܥ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܒܚܝܠܐ ܘܒܪܘܚ
ܩܘܕܫܐ. ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
5 ܡܪܢ. ܕܒܗ ܢܣܒܢ ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܝܚܘܬܐ
ܒܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ. ܐܝܟ ܕܢܫܬܡܥܘܢ ܠܗܝܡܢܘܬܐ
6 ܕܫܡܗ. ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬܘܢ. ܩܪ̈ܝܐ
7 ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܟܠܗܘܢ ܕܒܪܗܘܡܝ
ܚܒܝ̈ܒܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܩܪ̈ܝܐ ܘܩܕܝ̈ܫܐ. ܫܠܡܐ
ܘܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܪܢ
8 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀ ܠܘܩܕܡ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܠ ܟܠܟܘܢ. ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
9 ܐܫܬܡܥܬ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܣܗܕ ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ
ܐܠܗܐ ܕܠܗ ܡܫܡܫ ܐܢܐ ܒܪܘܚܝ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ
ܕܒܪܗ. ܕܕܠܐ ܫܠܘ̈ܐ ܒܟܠܙܒܢ ܡܥܗܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
10 ܒܨܠܘ̈ܬܝ. ܘܡܬܟܫܦ ܐܢܐ ܕܐܢ ܡܢ ܗܫܐ ܬܬܦܬܚ
ܠܝ ܐܘܪܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ.
11 ܡܛܠ ܕܣܓܝ ܪܓܐ ܐܢܐ ܕܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ
12 ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚ ܕܒܗ ܬܫܬܪܪܘܢ. ܘܐܟܚܕܐ
ܢܬܒܝܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܟܘܢ ܘܕܝܠܝ܀

ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ ܀ ܒ ܀

13 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚ̈ܝ. ܕܙܒ̈ܢܝܢ ܣܓܝ̈ܐܢ
ܨܒܝܬ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܐܬܟܠܝܬ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ.
ܕܐܦ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܒܐ. ܐܝܟ ܕܒܫܪܟܐ ܕܥܡ̈ܡܐ.

IN NOMINE DOMINI DEIQVE NOSTRI IESCHVA MESCHICHO SCRIBIMVS QVATVORDECIM EPISTOLAS PAVLI Apoſtoli, eiuſdem Domini noſtri Ieſchua Meſchicho.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

EPISTOLA PAVLI APOSTOLI AD ROMANOS.

Lectio quotidiana.

CAP. I.

1 PAVLVS *ſeruus Jeſchua Meſchicho vocatus, & Apoſtolus, ſeparatus ad Euangelium Dei,*
2 * *Quod antè promiſerat per Prophetas ſuos in*
3 *Scripturis ſanctis* * *De filio illo ſuo (qui natus eſt ſecundùm carnem ex ſemine domus*
4 *Dauid;* * *Et agnitus filius Dei in virtute & Spiritu ſancto, qui reſurrexit à mortuis,) nempe Jeſchua Meſchicho Domino no-*
5 *ſtro.* * *Per quem accepimus gratiam & Apoſtolatum inter omnes gentes vt obediant fidei nominis ipſius;*
6 * *Ex quibus & vos vocati eſtis per Je-*
7 *ſchua Meſchicho;* * *Omnibus qui Romæ eſtis, dilectis Dei, vocatis, & ſanctis, Pax & gratia vobiſcum ſit à Deo Patre noſtro & à Domino noſtro Jeſchua Meſchicho.*
8 * *Jn primis gratias ago Deo meo per Jeſchua Meſchicho veſtrùm omniũ cauſa, quòd fides veſtra audiatur in vniuerſo mundo.*
9 * *Teſtis eſt enim mihi Deus, cui ſeruio ſpiritu in Euangelio filij ipſius, quòd abſque ceſſatione ſemper meminerim veſtri in precibus*
10 *meis.* * *Rogóque vt ſi tandem aperiatur mihi*
11 *via voluntate Dei, veniam ad vos.* * *Quandoquidẽ vehemẽter opto videre vos vt largiar*
12 *vobis donũ ſpiritus quo ſtabiliamini.* * *Simúlque conſolationẽ capiamus fide veſtra meáque.*

Feria ſexta ſecundæ Ieiunij.

13 * *Velim autem ſciatis, fratres mei, me multoties deſideraſſe venire ad vos, ſed prohibitum fuiſſe etiamnum, vt etiã inter vos fructum haberem, ſicut & inter cæteras Gentes.*

בשם מרן ואלהן ישוע משיחא כתבינן ארבעתעסר אגרתא דפולוס
שליחה דמרן ישוע משיחא

פולוס — [a] אגרתא דפולוס שליחא דלות רהומיא ׃ [b] קרינא דכליום א קפלאון א

עבדא דישוע משיחא [c] קריא [d] ושליחא [e] דאתפרש [f] לאונגליון דאלהא ׃ 2 [g] דמן קדים [g] מלך ביד נביוהי
בכתבא קדישא ׃ 3 על ברה הו [h] דאתילד בבסר מן זרעא דבית דויד ׃ 4 [i] ואתידע ברא דאלהא בחיל
ברוחא קדשא דקם מן בית [k] מיתא ישוע משיחא מרן ׃ 5 דבה נסבן [l] טיבותא [m] ושליחותא בכלהון עממא איך דנשתמעון

[a] אגרת [b] קרא [c] קרא
[d] שלח [e] פרש
[f] לבשורה מן לשון יוני ההבשות
[h] ילד [i] ידע [k] מות
[l] טוב או טב [m] שלח

EPISTOLA BEATI PAVLI APOSTOLI AD ROMANOS.

CAP. I.

PAVLVS seruus Iesu 1
Christi, vocatus Apo- A
stolus, segregatus in Eu
angelium Dei,
*Quod ante pro- 2
miserat per prophetas
suos in scripturis sanctis,
*De filio suo, qui factus est ei ex se- 3
mine Dauid secundùm carnem,
*Qui prædestinatus est filius Dei in 4
virtute, secundum spiritum sanctifica-
tionis, ex resurrectione mortuorum Ie-
su Christi Domini nostri,
*Per quem accepimus gratiã & Apo- 5
stolatum ad obediendum fidei in om-
nibus Gentibus pro nomine eius.
*In quibus estis & vos vocati Iesu 6
Christi,
*Omnibus qui sunt Romæ dilectis 7
Dei, vocatis sanctis; Gratia vobis & pax
à Deo Patre nostro, & Domino Iesu
Christo.
*Primùm quidem gratias ago Deo 8
meo per Iesum Christum pro omnibus
vobis, quia fides vestra annuntiatur in
vniuerso mundo.
*Testis enim mihi est Deus, cui ser- 9
uio in spiritu meo in Euãgelio filij eius,
quòd sine intermissione memoriam ve-
stri facio
*Semper in orationibus meis: obse- 10
crans si quomodo tandem aliquando
prosperũ iter habeam in voluntate Dei,
veniendi ad vos.
*Desydero enim videre vos, vt ali- 11
quid impertiar vobis gratiæ spiritalis,
ad confirmandos vos: *Id est, simul 12
consolari in vobis per eam quæ inuicem
est fidem vestram atque meam.
*Nolo autem vos ignorare fratres 13
quia sæpe proposui venire ad vos, & pro-
hibitus sum vsque adhuc, vt aliquem fru
ctum habeam in vobis, sicut & in cæte-
ris Gentibus.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ἀποστόλου πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολή.

κεφ. α.

1 Παῦλος δοῦλος ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸς
ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέ-
λιον θεοῦ,
2 *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφη-
τῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,
3 *περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος δα-
βὶδ κατὰ σάρκα,
4 *τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἁ-
γιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν·
5 *δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν
πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·
6 *ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ ἰησοῦ χριστοῦ·
7 *πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁ-
γίοις, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
8 *πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ ἰησοῦ χριστοῦ,
ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν
ὅλῳ τῷ κόσμῳ.
9 *μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ-
ματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως
μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι
10 *πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος, εἴπως
ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ, ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς.
11 *ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν
πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς·
12 *τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλ-
λήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.
13 *Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-
θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο,
ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς
ἔθνεσιν.

להימנותא דשמה ו ⁶ דאף אנתון מנהון אנתון קריא בישוע משיחא ו 7 לכלהון דברהומי חביבוהי דאלהא קריא
וקדישא שלמא וטיבותא עמכון מן אלהא אבון ומן מרן ישוע משיחא ו 8 לוקדם מודא אנא לאלהי בישוע משיחא
על אפי כלהון דהימנותכון אשתמעת בכלה עלמא ו 9 סהד הו לי גיר אלהא דלה משמש אנא ברוח באונגליון
דברה דדלא שלוא בכל זבן מתדכר אנא לכון בצלותי ו 10 ומתחנן אנא דאן מן כדו תתפתח לי אורחא בצביניה
דאלהא דאתא לותכון ו 11 מטל דטב סוא אנא דאחזיכון ואתל לכון מוהבתא דרוחא דבה תשתררון ו
12 ואכחדא נתביא בהימנותא דילכון ודילי ו דערובתא דהרין דצומא ב 13 צבא אנא דין דתדעון אחי דזבנין
סגיאן צבית דאתא לותכון ואתכליח עדמא להשא דאף בכון נהוא לי אדשא איך דבשרכא ודעממא ו

[o] הימן [p] קרא [q] ירא ידה
[r] על אפי בעבור [s] הימן
[t] שמע [u] מעיד [x] בבשורה
[y] שלא תמיד [z] דכר זכר
[a] צלא תפלותי [b] פתח
[c] צבא [d] אתא [e] סוא אוה
[f] חזא [g] נתל [h] יהב
[i] שרר חזק [k] ויחד [l] בוא

14 ܠܝܘܢܝܐ ܘܠܒܪܒܪܝܐ ܠܚܟܝܡܐ ܘܠܣܟܠܐ ܚܝܒ ܐܢܐ ܠܡܟܪܙܘ.
15 ܘܗܟܢܐ ܡܬܚܦܛ ܐܢܐ ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܕܒܪܗܘܡܝ ܐܝܬܝܟܘܢ ܐܣܒܪ.
16 ܠܐ ܓܝܪ ܒܗܬ ܐܢܐ ܒܗ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܝܠܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܠܚܝܐ ܠܟܠ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ. ܐܢ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ ܘܐܢ ܡܢ ܐܪܡܝܐ.
17 ܟܐܢܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܒܗ ܡܬܓܠܝܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܟܐܢܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ.
18 ܡܬܓܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ ܟܠܗ ܥܘܠܗܘܢ ܘܪܘܫܥܗܘܢ ܕܒܢܝܢܫܐ ܗܢܘܢ ܕܩܘܫܬܐ ܒܥܘܠܐ ܐܚܝܕܝܢ.
19 ܡܛܠ ܕܝܕܝܥܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܓܠܝܐ ܗܝ ܒܗܘܢ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܓܠܗ ܒܗܘܢ.
20 ܟܣܝܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ ܠܒܪܝܬܗ ܒܣܘܟܠܐ ܡܬܚܙܝܢ. ܘܚܝܠܗ ܘܐܠܗܘܬܗ ܕܠܥܠܡ. ܕܢܗܘܘܢ ܕܠܐ ܡܦܩ ܒܪܘܚ.
21 ܡܛܠ ܕܝܕܥܘ ܠܐܠܗܐ ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܐܠܗܐ ܫܒܚܘܗܝ ܘܐܘܕܝܘ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܣܬܪܩܘ ܒܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܬܚܫܟ ܠܒܗܘܢ ܕܠܐ ܡܣܬܟܠ.
22 ܘܟܕ ܣܒܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ ܕܚܟܝܡܝܢ ܐܢܘܢ ܫܛܘ.
23 ܘܚܠܦܘ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ ܒܕܡܘܬ ܨܠܡܐ ܕܒܪܢܫܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܘܒܕܡܘܬܐ ܕܦܪܚܬܐ ܘܕܐܪܒܥܬ ܪܓܠܝܢ ܘܕܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ.
24 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܪܓܝܓܬܐ ܛܢܦܬܐ ܕܠܒܗܘܢ. ܕܢܨܥܪܘܢ ܦܓܪܝܗܘܢ ܒܗܘܢ.
25 ܘܚܠܦܘ ܫܪܪܗ ܕܐܠܗܐ ܒܕܓܠܘܬܐ. ܘܕܚܠܘ ܘܦܠܚܘ ܠܒܪܝܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܒܪܘܝܗܘܢ. ܕܠܗ ܬܫܒܚܬܐ ܘܒܘܪܟܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ.

ܕܟܠܝܘܡ

26 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܚܫܐ ܕܨܥܪܐ. ܢܩܒܬܗܘܢ ܓܝܪ ܫܚܠܦܘ ܚܫܚܬܐ ܕܟܝܢܗܝܢ. ܘܐܬܚܫܚ ܒܗ ܕܠܐ ܒܟܝܢܐ.
27 ܘܬܘܒ ܐܦ ܕܟܪܐ ܗܟܢܐ ܫܒܩܘ ܚܫܚܬܐ ܕܟܝܢܐ ܕܢܩܒܬܐ. ܘܐܫܬܓܪܘ ܒܪܓܝܓܬܐ ܚܕ ܒܚܕ. ܘܕܟܪܐ ܒܕܟܪܐ ܒܗܬܬܐ ܥܒܕܘ. ܘܦܘܪܥܢܐ ܕܙܕܩ ܗܘܐ ܠܛܘܥܝܝܗܘܢ ܒܩܢܘܡܗܘܢ ܢܣܒܘ.

14 * *Græcis & Barbaris, ſapientibus & ſtultis, quoniam omni homini debitor ſum ad*
15 *prædicandum.* * *Itaque diligenter ſatago, vt vobis quoque qui Romæ eſtis, euangelizem.*
16 * *Non enim pudet me Euangelij, quoniam virtus Dei eſt ad ſalutem omnibus in ipſum credentibus, ſiue ex Jihoudæis primùm, ſiue*
17 *etiam ex Aramæis* [Gentilibus.] (* *Juſtitia enim Dei per illud reuelatur ex fide in fidem: ſicut ſcriptum eſt, Juſtus ex fide viuet.*
18 * *Siquidem reuelata eſt ira Dei è cælo aduerſus omnem iniquitatem & impietatem hominum illorum, qui veritatem iniquitate detinent.*
19 * *Quia cognitio Dei patefacta eſt in ipſis; Deus enim patefecit in eis.*
20 * *Recondita enim Dei à iactis mundi fundamentis ex ipſius creatione intellectu conſpiciuntur cùm eius poteſtas, tum eius diuinitas æterna, ita vt ſint abſque prolatione Spiritus* [excuſatione.]
21 * *Quippe qui Deum cognouerint, non autem vt Deum glorificauerunt eum, nec ei gratias egerunt: ſed inanes facti ſunt in cogitationibus ſuis, ac tenebris obductum eſt cor eorum deſipiens.*
22 * *Quúmque animo ſuo reputarent ſe eſſe*
23 *ſapientes, ipſi inſanierunt.* * *Et mutarũt gloriam Dei corruptionis expertis, in ſimilitudinem imaginis hominis corruptioni obnoxij, et in ſimilitudinem volucrium, & quadrupedum, ac reptilium terræ.*
24 * *Propterea tradidit eos Deus cupiditatibus impuris cordium ipſorum, vt ignominia*
25 *afficerent corpus ſuum inter ſe.* * *Porrò commutarunt veritatem Dei in mendacium, & reueriti ſunt, & ſeruierunt creaturis potius quàm creatori earum, cui ſint laudes & benedictiones in ſæculum ſæculorum. Amen.*

Quotidie.

26 * *Propterea tradidit eos Deus perturbationibus ignominioſis; quandoquidem fœminæ eorum mutarunt vſum ſuum rectum, &*
27 *quod rectum non eſt vſurparunt.* * *Et rurſus maſculi quoque eorum ſimiliter reliquerunt rectum vſum fœminarum, libidinéq; prurierunt alius in aliũ, & maſculi in maſculis pudenda perpetrarunt; proinde retributionẽ errori ſuo iuſtè debitã in ſemetipſos receperunt.*

14 ליַוְנָיֵא וּלבַרבַּרָיֵא לחַכִּימֵא וְלסַכְלֵא דַּלְכֻלְנָשׁ חַיָּב אֱנָא דַּאכְרֶז ׃ 15 וְהָכַנָא מֶתְחַפַּט אֱנָא דָּאף לְכוּן דְּבְרְהוּמִי אִיתַיכוּן אֶסבַּר ׃
16 לָא גֵיר בָּהֵת אֱנָא בֵּה בְּאוַנְגֶלִיוֹן מֶטֻל דְחַילָא הוּ דַאלָהָא לְחַיֵא דְכֹל דַּמְהַימְנִין בֵּה אֶן מֶן יְהוּדָיֵא לוּקדַּם וְאֶן מֶן אַרְמָיֵא ׃
17 כְּאנוּתֶה גֵיר דַאלָהָא בֵּה מֶתְגַלְיָא מֶן הַימָנוּתָא לְהַימָנוּתָא אַיךְ דַכְתִיב דְּכָאנָא מֶן הַימָנוּתָא נִחֵא ׃
18 מֶתְגְלֵא הוּ גֵיר רוּגְזֵה דַאלָהָא מֶן שְׁמַיָא עַל כֻּלֵּה עַוְלְהוּן וְרוּשַׁעְהוּן דַבְנַינָשָׁא הָנוּן דְקוּשְׁתָא בְּעַוְלָא אֲחִידִין ׃
19 מֶטֻל דִידִיעוּתֶה דַאלָהָא גַלְיָא הִי בְהוּן אֱלָהָא גֵיר גַלְּה בְהוּן ׃ 20 כְּסִיתֶה גֵיר דַאלָהָא מֶן תַּרְמִיתֶה דְעָלְמָא לְבְרִיתֶה בְּסוּכָלָא מֶתְחַזְיָן וְחַילֶה וַאלָהוּתֶה דַלְעָלַם דְנֶהֱוּוּן דְלָא מַפֵּק בְּרוּחַ ׃
21 מֶטֻל דִידַעוּ לַאלָהָא וְלָא אַיךְ דְלַאלָהָא שַׁבְחוּהִי וַאודִיו לֵה אֶלָּא אֶסְתַרַקוּ בְּמַחְשְׁבָתְהוּן וְאֶתְחַשַׁךְ לֶבְהוּן

ᵏ מתחפט השתדל ˡ סבר ᵐ בָּהֵת בוש ⁿ מן לשון יון ᵒ הַימֶן ᵖ גוים ᵠ צדקה מן כון ʳ גְלָא ˢ הַימֶן ᵗ שצדיק ᵘ חִיָא ˣ גְלָא ʸ עָוֶל ᶻ רְשַׁע ᵃ אשר אחז ᵇ אַחַר ᶜ יָדַע ᵈ כְּסָא מן רְמָא ᵉ בְּרָא ᶠ בעבל

14 *Græcis ac Barbaris, sapientibus, & insipientibus debitor sum.

15 *†Ita quod in me promptum est, & vobis qui Romæ estis, euangelizare.

16 *Non enim erubesco Euangelium. Virtus enim Dei est, in salutem omni credenti, Iudæo primùm & Græco.

17 *Iustitia enim Dei in eo reuelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est: Iustus autem ex fide viuet.

18 *Reuelatur enim ira Dei de cælo, super omnem impietatem & iniustitiam hominum eorum qui veritatem Dei in iniustitia detinent.

19 *Quia quod notum est Dei, manifestum est in illis. Deus enim illis manifestauit.

20 *Inuisibilia enim ipsius, à creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta, conspiciuntur: sempiterna quoque eius virtus & diuinitas: ita vt sint inexcusabiles.

21 *Quia cùm cognouissent Deū: non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt: sed euanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum.

22 *Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.

23 *Et mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum & quadrupedum, & serpentum.

24 *Propter quod tradidit illos Deus in desyderia cordis eorum, in immunditiam: vt contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis.

25 *Qui commutauerūt veritatem Dei in mendacium: & coluerunt, & seruierunt creaturæ potius quàm creatori, qui est benedictus in sæcula. Amen.

26 *PROPTEREA tradidit illos Deus in passiones ignominiæ. Nam fœminæ eorum immutauerunt naturalem vsum, in eum vsum qui est contra naturam.

27 *Similiter autem & masculi, relicto naturali vsu fœminæ, exarserunt in desyderiis suis in inuicē, masculi in masculos turpitudinem operantes, & mercedem quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes.

14 *Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί.

15 *οὕτως τὸ κατ᾽ ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.

16 *οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.

17 *δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 *ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων.

19 *διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε.

20 *τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους·

21 *διότι γνόντες τὸν θεόν, οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία.

22 *φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν·

23 *καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.

24 *διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς·

25 *οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

26 *Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν.

27 *ὁμοίως καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν, ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

דלא [p]מסתכל ׃ 22 וכד סברין בנפשהון דחכימין אנון [q]שטו להון ׃ 23 [r]וחלפו [s]תשבוחתה דאלהא דלא מתחבל
[t]בדמותא דצלמא דברנשא דמתחבל ובדמותא [u]דפרחתא ודארבעת רגליה ודרחשא דארעא ׃ 24 מטל הנא [x]אשלם
אנון אלהא [y]לרגיגתא טמאתא דלבהון [z]דנצערון [a]פגריהון בהון ׃ 25 וחלפו [b]שררה דאלהא [c]בכדבותא
ושמשו [d]לבריתא [e]טב מן [f]דלברויהין דלה תשבחן ובורכן לעלם עלמין אמין ׃ דכליום ג
26 מטל הנא אשלם אנון אלהא לכאבא דצערא נקבתהון גיר חלפי חשחתא [g]דכינהין
אתחששחי ׃ 27 והוב אף דכריהון הכנא שבקו חשחתא דכינא דנקבתא ואשתרחו ברגתא חד על חד
על דכרא בהתתא עבדו ופורענא דזדק הוא לטעיותהון [h]בקנומהון קבלוהי ׃

[p] מסכל [q] שטא השתגע
[r] חלף המיר [s] שבח
[t] דמא [u] פרח עוף
[x] שלם [y] רגג חמד
[z] צער התעיב [a] גופותיהם
[b] אמת [c] כדב כזב [d] ברא
[e] יותר [f] בריא בורא
[g] הטבעםכ׳ון [h] בעצמיהם

28 ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܕܢܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܕܢܕܥܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܫܠܡ
ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܡܕܥܐ ܕܣܪܝܩܘܬܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ
29 ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ. ܟܕ ܡܠܝܢ ܟܠ ܥܘܠܘܬܐ ܘܙܢܝܘܬܐ.
ܘܡܪܝܪܘܬܐ ܘܒܝܫܘܬܐ ܘܥܠܘܒܘܬܐ. ܘܚܣܡܐ ܘܩܛܠܐ
ܘܚܪܝܢܐ ܘܢܟܠܐ. ܘܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܪܛܢܐ.
30 ܘܡܐܟܠ ܩܪܨܐ. ܘܣܢܝܐܝܢ ܠܐܠܗܐ ܡܨܥܪܢܐ.
ܫܒܗܪܢܐ. ܚܬܝܪܐ. ܡܫܟܚܝ ܒܝܫܬܐ. ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ
31 ܕܠܐܒܗܝܗܘܢ ܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ. ܘܕܩܝܡܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ
32 ܘܠܐ ܚܘܒܐ ܘܠܐ ܫܝܢܐ. ܘܠܐ ܪܚܡܐ ܐܝܬ ܒܗܘܢ. ܐܠܝܢ
ܕܟܕ ܝܕܥܝܢ ܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ
ܣܥܪܝܢ ܠܡܘܬܐ ܡܚܝܒ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܘܕ ܥܒܕܝܢ ܠܗܝܢ
ܐܠܐ ܐܦ ܡܫܬܘܬܦܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܠܗܝܢ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܒ ܀

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܝܬ ܠܟ ܡܦܩ ܒܪܘܚܐ ܐܘ ܒܪܢܫܐ
ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܚܒܪܟ. ܒܗ ܓܝܪ ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܚܒܪܟ.
ܢܦܫܟ ܗܘ ܡܚܝܒ ܐܢܬ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܓܝܪ ܕܕܐܢ ܐܢܬ.
ܒܗܝܢ ܗܘ ܡܬܗܦܟ ܐܢܬ ܀

܀ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ ܀ ܗ ܀

2 ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ. ܥܠ
3 ܐܝܠܝܢ ܕܒܗܠܝܢ ܡܬܗܦܟܝܢ. ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒ
ܐܢܬ ܐܘ ܒܪܢܫܐ. ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗܠܝܢ
ܡܬܗܦܟܝܢ. ܟܕ ܐܦ ܐܢܬ ܒܗܝܢ ܡܬܗܦܟ ܐܢܬ. ܕܐܢܬ
4 ܬܥܪܘܩ ܡܢ ܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܘ ܥܠ ܥܘܬܪܐ
ܕܒܣܝܡܘܬܗ ܡܬܒܥܐ ܐܢܬ. ܘܥܠ ܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܗ. ܘܥܠ ܐܬܪܐ
ܕܝܗܒ ܠܟ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܒܣܝܡܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܠܬܝܒܘܬܐ ܗܘ ܡܕܒܪܐ ܠܟ. ܐܠܐ ܡܛܠ
5 ܩܫܝܘܬܐ ܕܠܒܟ ܕܠܐ ܬܐܒ. ܣܐܡ ܐܢܬ ܠܟ ܣܝܡܬܐ
ܕܪܘܓܙܐ ܠܝܘܡܐ ܕܪܘܓܙܐ. ܘܕܓܠܝܢܐ ܕܕܝܢܐ
6 ܟܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܦܪܥ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ.
7 ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܫܘܒܚܐ
ܘܐܝܩܪܐ ܘܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ ܒܥܝܢ. ܝܗܒ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ
8 ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܬܚܪܝܢ. ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܫܪܪܐ
ܐܠܐ ܠܥܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ. ܢܦܪܘܥ ܐܢܘܢ ܚܡܬܐ ܘܪܘܓܙܐ

28 * *Et quemadmodum non iudicarunt apud se, vt cognoscerent Deum, ita tradidit eos Deus in notitiam vanam, vt agerent quæ non oportebat.*

29 * *Repleti omni iniquitate, & scortationibus, & amarulētia, & malitia, & cōtumelia, & liuore, & cæde, & furore, & fraude, & pessimis cogitationibus;*

30 * *Et murmuratione, & obtrectatione: & Dei osores, contumeliosi, tumidi, superbi, inuentores malorum, rationis expertes, qui parentibus suis immorigeri sunt.*

31 * *Item cum quibus nullum est certum fœdus, nulla charitas, nulla pax, nulla denique misericordia in eis.*

32 * *Qui quum norint iudicium Dei, quod eos qui talia perpetrant ad mortem damnat, non solùm ea peragunt, sed etiam associantur ijs qui ea faciunt.*

CAP. II.

1 *QVamobrem omni excusatione cares ô homo qui condemnas proximum: etenim hoc ipsum quod condemnas proximum tuum, teipsum peragis reum: quandoquidem in ea etiam quæ damnas tu ipse reuolueris.*

Feria sexta tertiæ Ieiunij.

2 * *Porrò scimus iudicium Dei esse cum veritate aduersus eos qui in his versantur.*

3 * *Quid autem cogitas o homo iudicans eos qui in his versantur, quum tu quoque in ijsdem verseris? te effugere iudicium Dei?*

4 * *An contra diuitias dulcedinis eius, & contra longanimitatem eius, atque contra locum quem dedit tibi* [tolerantiam] *audes? & ignoras te Dei clementia ad pœnitentiam deduci?*

5 * *Sed propter duritiam cordis tui quod non resipiscit, reponis tibi thesaurum iræ in diem indignationis, & reuelationis iusti iudicij Dei.*

6 * *Qui quidem rependit vnicuique secundùm opera ipsius?*

7 * *Iis quidem qui in perseuerantia boni operis gloriam & honorem, & incorruptionem expetunt, his inquam dabit vitam æternam:*

8 * *Iis verò qui calumniatores sunt, nec acquiescunt veritati, sed iniquitati obtemperant, rependet iram & furorem.*

28 ואיך דלא °דנו בנפשהון ᵖדנדעון לאלהא אשלם אנון אלהא ᑫלמדעא דסריקותא דנהוון עבדין מדם דלא ʳולא:
29 כד מלין כל ˢעולותא ᵗזניותא ומרירותא ובישותא ˣועלובותא ʸוחסמא וקטלא ᶻוחרינא ᵃונכלא ᵇומחשבתא בישתא:
30 ᶜורטנא ומאכל קרצא וסניאין לאלהא ᵈמצערנא ᵉשבהרנא ᶠחתירא ᵍמשכחי בישתא חסירי ʰרעינא דלאבהיהון
לא משתמעין: 31 ᵏודקימא לית להון ולא ˡחובא ולא שינא ולא רחמא אית בהון: 32 אילין דכד ידעין דינה
דאלהא דלאילין דאיך הלין סערין למותא מחיב לא הוא בלחוד עבדין להין אלא אף משתותפין לאילין דהלין עבדין:
קפלאון ב   1 מטל הנא לית לך מפק ברותא או ברנשא
דדאן אנת חברך בה גיר דדאן אנת חברך נפשך הו מחיב אנת ואף אנת גיר דדאן אנת בהין הו מתהפך אנת:

ᵒ רזן ᵖ ידע ᑫ לידיעה
ʳ ראוי ˢ מלא ᵗ עול
ᵘ זנא ˣ עושק ʸ קנאה רעה
ᶻ מחלוקת מן חרא ᵃ נבל
ᵇ חשב ᶜ מלשינותא
ᵈ צער מקללים ᵉ גאים
ᶠ מתהללים ᵍ מוצאי רע
ʰ רעא רצה ⁱ טפש הקשיב
ᵏ קום ˡ אהבה מן חבא

28 Et sicut non probauerunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum sensum: vt faciant ea quæ non conueniunt:

29 Repletos omni iniquitate, malitia, fornicatione, auaritia, nequitia, plenos inuidia,† homicidio, contentione, dolo, malignitate, susurrones,

30 Detractores, Deo odibiles, contumeliosos, superbos, elatos, inuentores malorum, parentibus non obedientes,

31 Insipientes, incompositos, sine affectione, absque fœdere, sine misericordia.

32 Qui cùm iustitiam Dei cognouissent, non intellexerunt, quoniam qui talia agunt, digni sunt morte: non solùm qui ea faciunt, sed etiam qui cõsentiunt facientibus.

CAP. II.

1 PRopter quod inexcusabilis es ô homo omnis qui iudicas. In quo enim iudi- A cas alterum, teipsum condemnas: eadem enim agis † quæ iudicas.

2 Scimus enim quoniam iudicium Dei est secundùm veritatem in eos qui talia agunt.

3 Existimas autem hoc ô homo qui iudicas eos qui talia agunt, & facis ea, quia tu effugies iudicium Dei?

4 An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis † contemnis, ignorans quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?

5 Secundùm autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ & reuelationis iusti iudicij Dei.

6 Qui reddet vnicuique secundùm opera eius:

7 Iis quidem qui secundùm patientiam boni operis, gloriam & honorem & incorruptionem † quærũt: vitam æternam.

8 Iis autem qui sunt ex contentione, & qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati: ira & indignatio.

28 καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα·

29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας· ψιθυριστάς·

30 καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας·

32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν· οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

β.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

2 οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ;

4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;

5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ·

6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ἐπιζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον.

8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή.

דצרובתא דלתא דצומא ד 2 וידעינן דאיתוהי דינה דאלהא בקושתא על אילין דבהלין מתהפכין
3 מנא דין מתחשב אנת אוברנשא דדאן אנת לאילין דבהלין מתהפכין כד אף אנת בהין מתהפך אנת דאנת
תערוק מן דינה דאלהא ׃ 4 או על עותרא דבסימותה ועל מגרת רוחה ועל אתרא דיהב לך מפנה
אנת ולא ידע אנת דבסימותה דאלהא לתיבותא הו מיתיא לך ׃ 5 אלא מטל קשיות לבך דלא תאב סאם אנת
לך סימתא דרוגזא ליומא דרוגזא ולגליונא דדינא כאנא דאלהא ׃ 6 הו דפרע לכלנש איך עבדוהי ׃
7 לאילין דבמסיברנותא דעבדא טבא תשבוחתא ואיקרא ולא מתחבלנותא בעין יהב להון חיא דלעלם ׃
8 אילין דין דעצין ולא מתטפסין לשררא אלא לעולא מתטפסין נפרוע אנון רוגזא וחמתא ׃

ערב צום ידע
אית בקשה הפך דון
ערק דון עושר
בסם ארך אפים מן נגר
אמרח תשובה מן תוב
אתא קשא תוב
סום אתר רגז
גלא ישר פרע גמל

9 ܘܐܘܠܨܢܐ ܘܬܘܪܦܐ. ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܕܣܥܪ ܒܝܫܬܐ. ܠܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ ܘܠܐܪܡܝܐ.
10 ܫܘܒܚܐ ܕܝܢ ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܠܡܐ. ܠܟܠ ܕܦܠܚ ܛܒܬܐ. ܠܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ ܘܠܐܪܡܝܐ.
11 ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܡܣܒ ܒܐܦܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
12 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܚܛܘ. ܐܦ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܢܐܒܕܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܣܐ ܚܛܘ. ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܢܬܬܕܝܢܘܢ.
13 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܫܡܘܥܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ ܟܐܢܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܥܒܘܕܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ ܡܙܕܕܩܝܢ.

ܕܟܠܝܘܡ

14 ܐܢ ܓܝܪ ܥܡܡܐ ܕܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܟܝܢܗܘܢ ܢܥܒܕܘܢ ܢܡܘܣܐ. ܗܢܘܢ ܟܕ ܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܠܢܦܫܗܘܢ ܗܘܘ ܢܡܘܣܐ.
15 ܘܗܢܘܢ ܡܚܘܝܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܟܕ ܟܬܝܒ ܥܠ ܠܒܗܘܢ. ܘܡܣܗܕܐ ܥܠܝܗܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ. ܟܕ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܡܟܘܢܢ ܐܘ ܡܦܩܢ ܪܘܚܐ ܠܚܕܕܐ.
16 ܒܝܘܡܐ ܕܕܐܢ ܐܠܗܐ ܟܣܝܬܗܘܢ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܝܟ ܣܒܪܬܝ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
17 ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܬ ܕܡܬܩܪܐ ܐܢܬ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܬܬܢܝܚ ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ. ܘܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ ܒܐܠܗܐ.
18 ܘܝܕܥ ܐܢܬ ܨܒܝܢܗ. ܘܦܪܫ ܐܢܬ ܕܦܩܚܢ. ܡܛܠ ܕܐܬܠܡܕܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ.
19 ܘܬܟܝܠ ܐܢܬ ܥܠ ܩܢܘܡܟ ܕܡܕܒܪܢܐ ܐܢܬ ܕܣܡܝܐ. ܘܢܘܗܪܐ ܐܢܬ ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܚܫܘܟܐ.
20 ܘܪܕܝܐ ܐܢܬ ܕܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ. ܘܡܠܦܢܐ ܐܢܬ ܕܫܒܪܐ. ܘܐܝܬ ܠܟ ܕܡܘܬܐ ܕܝܕܥܬܐ ܘܕܫܪܪܐ ܒܢܡܘܣܐ.
21 ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܕܡܠܦ ܐܢܬ ܠܐܚܪܢܐ. ܠܢܦܫܟ ܠܐ ܡܠܦ ܐܢܬ. ܘܕܡܟܪܙ ܐܢܬ ܕܠܐ ܢܓܢܒܘܢ. ܐܢܬ ܓܢܒ ܐܢܬ.
22 ܘܕܐܡܪ ܐܢܬ ܕܠܐ ܢܓܘܪܘܢ. ܐܢܬ ܓܐܪ ܐܢܬ. ܘܡܣܠܐ ܐܢܬ ܦܬܟܪܐ. ܘܒܐܙ ܐܢܬ ܒܝܬ ܡܩܕܫܐ.
23 ܘܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ ܒܢܡܘܣܐ. ܘܒܗ ܕܥܒܪ ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ. ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܡܨܥܪ ܐܢܬ.
24 ܫܡܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠܬܟܘܢ ܡܬܓܕܦ ܒܥܡܡܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ.

9 *Et oppressionem, & cruciatum cuius homini scelera perpetranti, Jihoudæis primùm, tum Aramæis [Gentilibus.]
10 *Gloriam verò & honorem, & pacem cuilibet operanti bona Jihoudæis primùm, tum Gentilibus.
11 *Non est enim acceptio facierum [delectus personarum] apud Deum.
12 *Ji siquidem qui sine lege peccauerint, sine Lege quoque peribunt: illi autem qui in Lege peccauerunt, à Lege condemnabuntur.
13 *Non enim auditores Legis iusti sunt coram Deo, sed qui Legem præstant, iustificantur.

Quotidie.

14 *Si enim Gentes Legem non habentes ex natura sua præstiterint Legem, hi quum Legem non habeant, sibiipsis sunt Lex.
15 *Et hi ostendunt opus Legis scriptum in cordibus suis, & testimonium reddit eis ipsorum conscientia, cogitationibus eorum mutuò sese accusantibus, aut excusantibus.
16 *In die quo iudicabit Deus hominum recondita secundùm Euangelium meum per Jeschua Meschicho.
17 *Et verò tu qui Jihoudæus vocaris, & quietem tibi polliceris [acquiescis] in Lege, & tete in Deo effers vt qui noris voluntatem eius.
18 *Et discernis vtilia, quum edoctus sis ex Lege.
19 *Confidísque de teipso te esse ducem cæcorum, & lucem eorum qui sunt in tenebris.
20 *Et eruditorem rationis expertium, ac doctorem puerorum, quòd habeas informationem scientiæ & veritatis in Lege.
21 *Tu tamen qui doces alium, non teipsum doces; & qui prædicas non furandum, tu furaris.
22 *Quíque dicis non mœchandum, tu mœcharis; túq; qui execraris idola, diripis ædem sacram.
23 *Tu quoque qui tete effers Lege, eo ipso quod transgrederis Legem, Deum ignominia afficis.
24 *Etenim nomen Dei propter vos blasphematur inter Gentes, sicut scriptum est.

---

9 וְאוּלְצָנָא ° וְטוּרָפָא לְכָל בַּרְנָשׁ דְּפָלַח בִּישְׁתָא לִיהוּדָיֵא לוּקְדַם ᵖ וְלַאַרְמָיֵא ׃ 10 ᑫ תֶּשְׁבּוּחְתָּא דֵּין ʳ וְאִיקָרָא וּשְׁלָמָא לְכָל דְּפָלַח טָבָתָא לִיהוּדָיֵא לוּקְדַם וְלַאַרְמָיֵא ׃
11 לָא גֵּיר אִית ˢ מַסַּב בְּאַפָּא לְוָת אֱלָהָא ׃ 12 אַיְלֵין גֵּיר דְּדְלָא נָמוּסָא ᵛ חֲטוֹ אַף דְּלָא נָמוּסָא ˣ נֵאבְדוּן וְאַיְלֵין ʸ דְּבְנָמוּסָא חֲטוֹ מִן נָמוּסָא ᶻ נֶתְתְּדִינוּן ׃
13 לָא הֲוָא גֵּיר ᵃ שָׁמוּעוֹהִי דְנָמוּסָא ᵇ כָּאנִין קֳדָם אֱלָהָא אֶלָּא עָבוּדוֹהִי דְנָמוּסָא ᶜ מִזְדַּדְּקִין ׃
דְּכָלְיוֹם ח
14 אֶן גֵּיר עַמְמֵא דְנָמוּסָא לֵית לְהוֹן מִן ᵈ כְּיָנְהוֹן נֶעְבְּדוּן נָמוּסָא הָנוּן כַּד נָמוּסָא לֵית הֲוָא לְהוֹן לְנַפְשְׁהוֹן הֲווֹ נָמוּסָא ׃
15 וְהָנוּן מְחַוֵּין עֲבָדֵהּ דְנָמוּסָא כַּד כְּתִיב עַל לֶבְּהוֹן וּמַסְהֲדָא עֲלֵיהוֹן ᵉ תְּאַרְתְּהוֹן כַּד מַחְשְׁבָתְהוֹן ᶠ מְכַוְּנָן אוֹ מַפְּקָן רוּחָא לַחְדָדֵא ׃
16 בְּיוֹמָא דְדָאֵן אֱלָהָא כַּסְיָתָא

ᵒ אֹלֶץ ᵖ טֶרֶף חסף
ᑫ גוים ʳ שֶׁבַח ˢ יְקַר
ᵛ שעושה ˣ נָסַב ʸ חָטָא
ᶻ אָבַד ᵃ שבתורה ᵇ דוּן
ᶜ שָׁמַע ᵈ ישרים מן כון
ᵉ זָדַק צדק ᶠ כּוּן חָוָא
ᵍ תְּאַרְתָּא נות נשמה
ʰ חָשַׁב ⁱ כּוּן תוכיח

Tribulatio & angustia in omnem 9
animam hominis operantis malum, Iu-
dæi primùm & Græci:

Gloria autem & honor & pax omni 10
operanti bonum, Iudæo primùm &
Græco.

Non enim est acceptio personarum 11
apud Deum.

Quicunq; enim sine Lege peccaue- 12
runt, sine Lege †peribunt: & quicunque C
in Lege peccauerunt, per Legem iudica-
buntur.

Non enim auditores Legis iusti sunt 13
apud Deum: sed factores Legis iustifica-
buntur.

Cùm enim Gentes quæ Legem non 14
habent, naturaliter ea quæ Legis sunt fa-
ciunt: eiusmodi Legem non habentes,
ipsi sibi sunt Lex:

Qui ostendunt opus Legis scriptum 15
in cordibus suis, testimonium reddente
illis conscientia ipsorum, & inter se in-
uicem cogitationum accusantium, aut
etiam defendentium,

In die cùm iudicabit Deus occulta 16
hominum, secundùm Euangelium meû,
per Iesum Christum.

Si autem tu Iudæus cognomina- 17
ris, & requiescis in Lege, & gloriaris in
Deo:

Et nosti voluntatem eius, & probas 18
vtiliora, instructus per Legem,

Confidis teipsum esse ducem cæ- 19
corum, lumen eorum qui in tenebris
sunt:

Eruditorem insipientium, magi- 20
strum infantium, habentem formam
scientiæ & veritatis in Lege.

Qui ergo alium doces, teipsum non 21
doces: qui prædicas non furandum, fu- D
raris:

Qui dicis non mœchandum, mœ- 22
charis: qui abominaris idola, sacrile-
gium facis.

Qui in Lege gloriaris, per præuarica- 23
tionem Legis Deum inhonoras.

Nomen enim Dei per vos blasphe- 24
matur inter Gentes, sicut scriptum est.

9 θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώ-
που τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ
ἕλληνος.

10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ
τὸ ἀγαθόν, ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι·

11 οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ.

12 ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ
ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται.

13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ'
οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.

14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου
ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος.

15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως,
καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ
ἀπολογουμένων·

16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων,
κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ.

17 ἴδε σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ,
καὶ καυχάσαι ἐν θεῷ,

18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέ-
ροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου·

19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν
ἐν σκότει,

20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν
μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.

21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις· ὁ κηρύσσων
μὴ κλέπτειν, κλέπτεις.

22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις· ὁ βδελυσσόμενος
τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς;

23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου
τὸν θεὸν ἀτιμάζεις;

24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς
ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

דבכינשא איך אונגליון דילי ביד ישוע משיחא ׃ 17 אן אנת דין דיהודיא מתקרא אנת ומתתניח אנת על נמוסא
ומשתבהר אנת באלהא דידע אנת צביניה ׃ 18 ופרש אנת וליתא דיליף אנת מן נמוסא ׃
19 ואתתכלת על נפשך דמדברנא אנת דעוירא ונוהרא דאילין דאיתיהון בחשוכא ׃ 20 ורדויא דחסירי תרעיתא
ומלפנא דטליא ואית לך דומיא דידעתא ודשררא בנמוסא ׃ 21 אנת הכיל דמלף אנת לאחרנא לנפשך לא מלף
אנת ודמכרז אנת דלא נגנבון אנת גנב אנת ׃ 22 ודאמר אנת דלא נגורון אנת גאר אנת ואנת דשאט אנת
פתכרא מחלץ אנת בית מקדשא ׃ 23 ואנת דמשתבהר אנת בנמוסא בהו ועבר אנת על נמוסא לאלהא
מצער אנת ׃ 24 שמה גיר דאלהא מטלתכון הו מתגדף בית עממא איך דכתיב ׃

נוח · שבחר התהלל
צבא · חסכמה · ילף
תכל · מנהיג · רדא
רעה רצה · אלף · דמא
ידע · כרז · גנב
גור נאף · שוט בזה
אלילים · חלץ בזז
שבחר התהלל

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

25 * *Nam circuncisio prodest si legem adimpleueris : sin autem transgrediaris Legem circuncisio tua facta est præputium.*

26 * *Quòd si præputium seruauerit præcepta Legis, nonne præputium reputabitur ei pro circuncisione.*

27 * *Jtaque præputium quod ex natura sua præstat Legem condemnabit te, qui per scripturã et circuncisionem transgressor es Legis.*

Lectio quotidiana.

28 * *Non enim qui palam est, Jihoudæus est, nec etiam ea, quæ conspicitur in carne, circuncisio.*

29 * *Sed is demum Jihoudæus est qui est in abdito; & ea circuncisio, quæ cordis est, spiritu non autem scriptura, cuius gloria non est ex hominibus, sed ex Deo.*

CAP. III.

1 *QVæ est igitur excellentia Jihoudæi, aut quæ est vtilitas circuncisionis?*

2 * *Multa per omnem modum. Jn primis quòd concrediti sint eis sermones Dei.*

3 * *Si enim ex eis nonnulli increduli fuerũt nunquid incredulitate fidem Dei ociosam reddiderunt?*

4 * *Absit: siquidem Deus verax est, omnis autem homo mẽdax: sicut scriptum est, Vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm tu iudicaberis.*

5 * *Sed si iniquitas nostra iustitiam Dei confirmat, quid dicemus? num iniquus Deus qui inferat iram suam? (tanquam homo loquor.)*

6 * *Absit: alioquin quomodo iudicabit Deus*
7 *mundum?* * *Si enim veritas Dei abundat per mendacium meum ad laudem ipsius, cur igitur ego quasi peccator condemnabor?*

8 * *Aut nunquid vt quidam obtrectant nobis, aiuntq; nos dicere, faciemus mala, vt veniant bona? quorum damnatio seruatur ad iu-*
9 *stitiam.* * *Quid igitur præstantiæ obtinebimus, qui iã antè determinauimus de Jihoudæis & Gentilibus, nempe omnes esse sub peccato.*

10 * *Prout scriptũ est, Non est iustus, ne vnus*
11 *quidem.* * *Nec est qui intelligat, neque qui quærat Deum.*

12 * *Omnes declinarunt simul, & improbati sunt, nec est qui faciat bonum, ne vnus quidem.*

25 גזורתא גיר מהניא אן נמוסא תגמור אן תעבר לך דין מן נמוסא גזורתך הות לה עורלותא ׃
26 אן הו דין דעורלותא חטר פוקדנה דנמוסא לא הא עורלותא מתחשבא לה גזורתא ׃ 27 ויתרון עורלותא
דבכינה גמרא נמוסא לך דבכתבא ובגזורתא עבר אנת על נמוסא ׃ קריינא דכליום ׃
28 לא הוא גיר מן דבגליא הו הו יהודיא אף לא אידא דמתחזיא בבסרא גזורתא ׃ 29 אלא הו הו יהודיא
דבכסיא הו וגזורתא אידא דדלבא הי ברוחא ולא בכתבא אידא דתשבוחתה לא הות מן בני אנשא אלא מן אלהא ׃ קפלאון ג
1 מנא הי הכיל יתירותה דיהודיא או מנא יותרנה דגזורתא ׃ 2 סגי בכל
אם לוקדם דאתהימנו מלוהי דאלהא ׃ 3 אן מנהון גיר לא הימנו דלמא בדלא הימנו הימנותא דאלהא בטלו ׃

מלחמן גזר
מועי לה מן הנהו ערלה
נטר פקד צוה
חשב דון
כון
קרא גלא חזאה
חזא מולה שבח
יתר חימ ן׳ מלל

* Circunciſio quidem prodeſt, ſi Le- 25
gem obſerues: ſi autē præuaricator Le-
gis ſis, circunciſio tua præputium facta
eſt. * Si igitur præputium iuſtitias Le- 26
gis cuſtodiat, nonne præputium illius
in circunciſionem reputabitur?
* Et iudicabit id quod ex natura eſt 27
præputium, Legem conſummans, te, qui
per literam & circunciſionem præuari-
cator Legis es?
* Non enim qui in manifeſto, Iudęus 28
eſt: neque quę in manifeſto, in carne, eſt
circunciſio: * Sed qui in abſcondito, 29
Iudæus eſt: & circunciſio cordis, in ſpi-
ritu, non litera: cuius laus non ex ho-
minibus, ſed ex Deo eſt.

CAP. III.

QVid ergo amplius Iudęo eſt? aut quę 1
vtilitas circunciſionis?
* Multum per omnem modum. Pri- 2
mùm quidem, quia credita ſunt illis e-
loquia Dei.
* Quid enim ſi quidam illorum non 3
crediderunt? Nūquid incredulitas illo-
rum fidem Dei euacuabit?
* Abſit. Eſt autem Deus verax: omnis 4
autem homo mendax, ſicut ſcriptum
eſt: Vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, &
vincas cùm iudicaris.
* Si autem iniquitas noſtra iuſtitiam 5
Dei commendat, quid dicemus? Nun-
quid iniquus eſt Deus qui infert iram?
(ſecundum hominem dico.)
* Abſit. alioquin quomodo iudicabit 6
Deus hunc mundum?
* Si enim veritas Dei in meo menda- 7
cio abundauit, in gloriam ipſius: quid
adhuc & ego tanquam peccator iudicor?
* Et non (ſicut blaſphemamur, & ſi- 8
cut aiunt quidam nos dicere) faciamus B
mala, vt veniant bona? quorū damnatio
iuſta eſt. * Quid ergo? pręcellimus eos? 9
Nequaquā. Pręcauſati enim ſum⁹ Iudęos
& Gręcos, omnes ſub peccato eſſe: * Si- 10
cut ſcriptū eſt: Quia non eſt iuſtus quiſ-
quā: * Non eſt intelligens, non eſt requi- 11
rens Deum. * Omnes declinauerunt, ſi- 12
mul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat
bonum, non eſt vſque ad vnum.

25 * περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν
δὲ παραβάτης νόμου ἦς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέ-
γονεν.
26 * ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυ-
λάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται;
27 * καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦ-
σα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην
νόμου;
28 * Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φα-
νερῷ, ἐν σαρκί, περιτομή·
29 * ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας,
ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι. οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

γʹ.

1 * Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς πε-
ριτομῆς;
2 * πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθη-
σαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ.
3 * τί γάρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν
τοῦ θεοῦ καταργήσει;
4 * μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρω-
πος ψεύστης, καθὼς γέγραπται, ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς
λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.
5 * εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν, θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐ-
ροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ
ἄνθρωπον λέγω.
6 * μὴ γένοιτο. ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον;
7 * εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπε-
ρίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς
κρίνομαι;
8 * καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασί
τινες ἡμᾶς λέγειν) ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακά, ἵνα ἔλθῃ τὰ
ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.
9 * τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμε-
θα γὰρ ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν
εἶναι·
10 * καθὼς γέγραπται, οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·
11 * οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν·
12 * πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν
χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

4 חָס אִיתוֹהִי גֵיר אֱלָהָא שַׁרִירָא וְכֻל בַּרנָשָׁא דַגָל אַיךְ דַכְתִיב דְתֶהֱוָא כֵאין בְמַלַיךְ וְתֶזכֵא כַד דָינִין לָךְ:
5 אֶן דֵין עַוְלַן כֵאנוּתֵה דַאלָהָא מְקִים סָנָא נֵאמַר לְמָא עַוָל הוּ אֱלָהָא דְמַיתֵא רוּגזֵה אַיךְ בַּרנָשָׁא הוּ מְמַלֵל אֶנָא:
6 חָס וַאן לָא אַיכַנָא נְדוּן אֱלָהָא לְעָלְמָא: 7 אֶן גֵיר שְׁרָרֵה דַאלָהָא אֶתְיַתַּר בְדַגָלוּתִי לְתֶשְׁבּוּחְתֵה דִילֵה
לְמָנָא הָכִיל אֶנָא אַיךְ חַטָיָא מֶתְדְּדִין אֶנָא: 8 אוֹ דַלְמָא אַיךְ דַמְגַדְּפִין עַלַין אֲנָשָׁא וָאמְרִין דַאמְרִינַן
בִישָׁתָא דְנֵאתְיַן טָבָתָא הָנוּן דְדִינְהוֹן נְטִיר הוּ לְכֵאנוּתָא: 9 מָנָא הָכִיל אַחִידִינַן יַתִּירָא דְקַדְמַן פְסַקְן
יְהוּדָיֵא וְעַל אַרְמָיֵא דַתְחֵית חַטִיתָא אֵנוּן כֻלְהוֹן: 10 אַיךְ דַכְתִיב דְלַית כֵאנָא אַף לָא חַד:
11 וְלָא דְמֶסתַכַל וְלָא דְבָעֵא לַאלָהָא: 12 כֻלְהוֹן סְטוֹ אַכְחֲדָא וַאסְתַלְיוּ וְלַית דְעָבֵד טָבְתָא אַף לָא חַד:

חוס איתי יש נאמן
כתב צדיק מן
בון מלל זכא דון
עול צדקה קום
אמר אתא רגז
דון שררא אמת יתר
כזבי שבח חטא דון
ביש אתא טוב דון
לצדקה מן כן
אחר גוים חטא צדיק

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

13 * *Sepulchra patentia guttura eorum, & linguæ eorũ fraudulentæ, & venenum aspidis sub labiis eorum.*
14 * *Os eorum plenum est imprecatione &*
15 *felle.* * *Et pedes eorum veloces ad effundendum sanguinem.*
16 * *Contritio & miseria in viis eorum.*
17 * *Et viam pacis non cognouerunt.*
18 * *Nec timor Dei est coram oculis eorum.*

Lectio Martyrum.

19 * *Scimus autem quæcunque dicit Lex, iis qui sunt in Lege dicere: vt omne os obturetur, & vniuersus mundus obnoxius fiat condemnationi Dei.*
20 * *Quandoquidem ex operibus Legis non iustificabitur omnis* [vlla] *caro coram eo, per Legem enim innotuit peccatum.*
21 * *Nunc autem sine Lege iustitia Dei reuelata est, cui suffragatur ipsa Lex & Pro-*
22 *phetæ.* * *Iustitia verò Dei per fidem illam Ieschua Meschicho in omnes, atque super omnes qui credunt in eum; non est enim dif-*
23 *ferentia.* * *Quoniam omnes peccauerunt, ac destituuntur gloria Dei.*
24 * *Iustificantur autem per gratiam gratis, & per redemptionem quæ facta est per Ieschua Meschicho.*
25 * *Quem proposuit Deus propitiatorem per fidem sanguinis ipsius, propter peccata nostra quæ anteà patrauimus.*
26 * *Per locum quem dedit nobis Deus, longanimitate sua ad demonstrationem iustitiæ suæ hoc tempore: vt sit ipse iustus, & iustificet iustitia eum, qui est ex fide Domini nostri Ieschua Meschicho.*
27 * *Vbi ergo gloriatio? ociosa est. Per quam Legem? operum? nequaquam: sed per Legem fidei.*
28 * *Ratiocinamur ergo fide iustificari hominem, non autem operibus Legis.*
29 * *Num enim Deus Ihoudæorum est tantùm, Gentiũ verò minimè? sanè et Gentium,*
30 * *Quia vnus est Deus, qui iustificat circuncisionem fide, atque præputium per ipsam fidem.*
31 * *Nunquid igitur Legem ipsam abrogamus per fidem? Absit. quinimò Legem ipsam stabilimus.*

13 קברא פתיחא נגרתהון ולשניהון נכולתנין וחמתא דאספס חמית ספותהון: 14 פומהון מלא לוטתא ומררתא: 15 ורגליהון קלילן למאשד דמא: 16 שחקא ודוונא באורחתהון: 17 ואורחא דשלמא לא ידעו: 18 ודחלתה דאלהא לית קדם עיניהון:
קריינא דסהדא
19 ידעינן דין דכם דאמר נמוסא לאילין דבנמוסא אנון אמר דכל פום נסתכר ועלמא כלה נתחשב לאלהא:
20 מטל דמן עבדוהי דנמוסא לא מזדדק כל בסר קדמוהי מן נמוסא גיר אתידעת חטיתא:
21 השא דין דלא נמוסא כאנותה דאלהא אתגליה ומסהד עליה הו נמוסא ונביא: 22 כאנותה דין דאלהא
בה הימנותא הי דישוע משיחא לכלנש אף על כלנש דמהימן בה לית גיר פורשנא:

גרונהם בכל
חמם או חמא
מן לשון יון צפעוני
לוט ארר מרר אשר
דיא דחל קריא
ידע סכר אטם זרק
צרק
ידע חטא כון גלא
סהר צדקו היימן פרש

13 Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolosè agebant. Venenum aspidum sub labiis eorum.
14 Quorum os maledictione & amaritudine plenum est: C
15 Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.
16 Contritio & infelicitas in viis eorum:
17 Et viam pacis non cognouerunt.
18 Non est timor Dei ante oculos eorum.

19 Scimus autem, quoniam quæcunque Lex loquitur, iis qui in Lege sunt loquitur: vt omne os obstruatur, & subditus fiat omnis mundus Deo:
20 Quia ex operibus Legis non iustificabitur omnis caro coram illo. Per Legem enim cognitio peccati.
21 Nunc autem sine Lege iustitia Dei manifestata est; testificata à Lege & Prophetis.
22 Iustitia autem Dei per fidem Iesu Christi, in omnes & super omnes qui credũt in eum. non enim est distinctio.
23 Omnes enim peccauerunt: & egent gloria Dei.
24 Iustificati gratis per gratiam ipsius, per redẽptionem quę est in Christo Iesu:
25 Quẽ proposuit Deus †propitiationem, per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiæ suæ, propter remissionem præcedentium delictorum, D
26 In sustentatione Dei, ad ostẽsionem iustitiæ eius in hoc tempore: vt sit ipse iustus, & iustificans eum qui est ex fide Iesu Christi.
27 Vbi est ergo gloriatio tua? Exclusa est. Per quam Legem? factorum? Non, sed per Legem fidei.
28 Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus Legis.
29 An Iudæorum Deus tantùm? nonne & Gentium? Imò & Gentium.
30 Quoniam quidem vnus est Deus, qui iustificat circuncisionem ex fide, & præputium per fidem.
31 Legem ergo destruimus per fidem? Absit. sed Legem statuimus.

13 τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν·
14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·
15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·
16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·
17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·
18 οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
19 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ·
20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
21 νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·
22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή·
23 πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ,
24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ·
25 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων,
26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως ἰησοῦ.
27 ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως·
28 λογιζόμεθα οὖν πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου.
29 ἢ ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν·
30 ἐπείπερ εἷς ὁ θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν.

23 מטל דכלהון חטו וחסירין מן תשבוחתה דאלהא׃ 24 ומזדדקין בטיבותא מגן ובפורקנא דאיתה
בישוע משיחא׃ 25 הנא דקדם סמה אלהא חוסיא בהימנותא דדמה מטל חטהין דמן קדים חטין׃
26 באתרא דיהב לן אלהא במגרת רוחה לתחויתא דכאנותה דבזבנא הנא דהו נהוא כאנא ונזדק בכאנותה
למן דבהימנותא הו דמרן ישוע משיחא׃ 27 איכו הכיל שובהרא אתבטל לה באינא נמוסא דעבדא לא אלא
בנמוסא דהימנותא׃ 28 מתרעינן הכיל דבהימנותא הו מזדדק ברנשא ולא בעבדא דנמוסא׃
29 למא גיר אלהא דיהודיא הו בלחוד ודעממא לא אין אף דעממא׃ 30 מטל דחד הו אלהא דמזדק גזורתא
בהימנותא אף עורלותא בה בהימנותא׃ 31 למא הכיל נמוסא הו מבטלינן בהימנותא חס אלא נמוסא הו מקימינן׃

n חטא o שבח p זדק
q חנם
r פרק s אית t סום u חסא
y חסד
x חימן y חטא z נגר a חוא
b הגיד
b כון c איה d גאון e רעא
f חימן g מוה h ערלה
i בטל k קום

ܩܦܠܐܘܢ ܕ

1 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢܢ ܥܠ ܐܒܪܗܡ ܪܝܫܐ ܕܐܒܗܬܐ
2 ܕܐܫܟܚ ܒܒܣܪ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܐܒܪܗܡ
ܡܢ ܥܒܕܐ ܐܙܕܕܩ ܗܘܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܫܘܒܗܪܐ. ܐܠܐ
3 ܠܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܟܬܒܐ. ܕܗܝܡܢ
ܐܒܪܗܡ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘ.
4 ܠܡܢ ܕܦܠܚ ܕܝܢ. ܠܐ ܡܬܚܫܒ ܠܗ ܐܓܪܗ
5 ܐܝܟ ܕܒܛܝܒܘ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܡܬܚܝܒ ܠܗ. ܠܡܢ
ܕܝܢ ܕܠܐ ܦܠܚ. ܐܠܐ ܗܝܡܢ ܒܠܚܘܕ ܒܡܢ ܕܡܙܕܩ
ܠܚܛܝܐ. ܡܬܚܫܒܐ ܠܗ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܟܐܢܘ.
6 ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܥܠ ܛܘܒܗ ܕܓܒܪܐ. ܐܝܢܐ
7 ܕܐܠܗܐ ܚܫܒ ܠܗ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ. ܟܕ ܐܡܪ.
ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܒܩ ܠܗܘܢ ܥܘܠܗܘܢ.
8 ܘܐܬܟܣܝܘ ܚܛܗܝܗܘܢ. ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܕܠܐ
9 ܢܚܫܘܒ ܠܗ ܐܠܗܐ ܚܛܝܬܗ. ܗܢܐ ܗܟܝܠ
ܛܘܒܐ. ܥܠ ܓܙܘܪܬܐ ܗܘ ܐܘ ܥܠ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܡܪܝܢܢ
ܓܝܪ ܕܐܬܚܫܒܬ ܠܐܒܪܗܡ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܟܐܢܘ.
10 ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܒܓܙܘܪܬܐ ܐܘ
ܒܥܘܪܠܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܓܙܘܪܬܐ. ܐܠܐ ܒܥܘܪܠܘܬܐ.
11 ܐܬܐ ܗܘ ܓܝܪ ܢܣܒ ܓܙܘܪܬܐ. ܘܚܬܡܐ
ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܗ ܕܒܥܘܪܠܘܬܐ. ܕܢܗܘܐ ܐܒܐ
ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܡܢ ܥܘܪܠܘܬܐ.
ܕܬܬܚܫܒ ܐܦ ܠܗܘܢ ܠܟܐܢܘ.
12 ܘܐܒܐ ܠܓܙܘܪܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܝܟܝܢ ܒܥܩܒܬܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܥܘܪܠܘܬܐ ܕܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ.

[illegible]

13 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܗܘܐ ܡܘܠܟܢܐ ܠܐܒܪܗܡ
ܘܠܙܪܥܗ ܕܢܗܘܐ ܝܪܬܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܒܟܐܢܘܬܐ
14 ܕܗܝܡܢܘܬܗ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ
ܗܘܘ ܝܪܬܐ. ܣܪܝܩܐ ܗܘܬ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܒܛܠ ܗܘܐ
15 ܡܘܠܟܢܐ. ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܡܓܡܪܢܐ ܗܘ ܕܪܘܓܙܐ.
ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܠܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܦܠܐ ܥܒܪ ܢܡܘܣܐ.

CAP. IIII.

1 *Quid ergo dicemus de Abrohom principe Patrum* [Patriarcha], *eum adeptum esse*
2 *carne?* * *Si enim Abrohom ex operibus iustificatus fuit, gloriationem habet, sed non apud Deum.*
3 * *Quid enim ait Scriptura? Credidit Abrohom Deo, & imputatũ est ei ad iustitiam.*
4 * *Operanti autem non imputatur merces sua quasi per gratiam, sed perinde ac si ei debeatur.*
5 * *Ei verò qui non operatur, sed credit modò in eum qui iustificat peccatores, imputatur fides ad iustitiam.*
6 * *Quemadmodum Dauid quoque dicit de beatitudine illius hominis, cui Deus imputat iustitiam absque operibus, dum ait:*
7 * *Beati illi, quibus remittitur iniquitas ipsorum, & quorum tecta sunt peccata.*
8 * *Et beatus vir ille, cui non imputauerit Deus peccatum ipsius.*
9 * *Ista igitur beatitudo super circũcisionem ipsam, an super præputium fit? Dicimus enim imputatam fuisse Abrohom fidem suam ad iustitiam.*
10 * *Quomodo ergo imputata est ei? in circuncisione, an in præputio? non in circuncisione, sed in præputio.*
11 * *Signum enim accepit sibi circuncisionis, & sigillum iustitiæ fidei suæ quæ fuerat in præputio, vt esset pater eorum omnium qui credituri essent ex præputio, vt imputaretur etiam ipsis ad iustitiam.*
12 * *Pater autem ad circuncisionem, non ei tantùm qui ex circuncisione sunt, sed etiam qui perfectè insistunt vestigiis fidei patris nostri Abrohom, quæ fuit in præputio.*

Quotidie.

13 * *Non enim per Legem extitit promissum ipsi Abrohom & semini eius, vt heres esset mundi, sed per iustitiam fidei.*
14 * *Si enim ij qui ex Lege sunt, heredes sunt; vana fuit fides, & abrogata est promissio.*
15 * *Siquidem Lex effectrix est iræ: quia enim Lex non est, nec etiã transgressio Legis.*

קפלאון ד

1 מנא הכיל אמרינן על אברהם רישא דאבהתא דאשכח בבסר׃ 2 אלו גיר אברהם מן עבדא אזדדק הוא אית הוא לה שובהרא אלא לא לות אלהא׃ 3 מנא גיר אמר כתבא דהימן אברהם לאלהא ואתחשבת לה לזדיקו׃ 4 למן דפלח דין לא מתחשב לה אגרה איך דבטיבו אלא איך מן דמתחיב לה׃ 5 למן דין דלא פלח אלא הימן בלחוד במן דמזדק לחטיא מתחשבא לה הימנותה לכאנו׃ 6 איכנא דאף דויד אמר על טובה דגברא אינא דאלהא חשב לה זדיקותא דלא עבדא כד אמר׃ 7 דטוביהון לאילין דאשתבק להון עולהון ואתכסיו חטהיהון׃ 8 וטובוהי לגברא דלא נחשוב לה אלהא חטיתה׃ 9 הנא הכיל טובא על גזורתא הו או על עורלותא אמרינן גיר דאתחשבת לאברהם הימנותה לכאנו׃

אמר אבא שכח
מצא
זרק שבהר חשב
חוב חטא חימן
אשרי
שבק כסא חטא
חשב

CAP. IIII.

1 QVid ergo dicemus inueniſſe Abraham patrem noſtrum ſecundùm A carnem?

2 Si enim Abraham ex operibus iuſtificatus eſt, habet gloriam, ſed non apud Deum.

3 Quid enim dicit Scriptura? Credidit Abraham Deo, & reputatum eſt illi ad iuſtitiam.

4 Ei autem qui operatur, merces non imputatur ſecundùm gratiam, ſed ſecundùm debitum.

5 Ei verò qui non operatur, credenti autem in eum qui iuſtificat impium, reputatur fides eius ad iuſtitiam ſecundùm propoſitum gratiæ Dei.

6 Sicut & Dauid dicit beatitudinem hominis, cui Deus accepto fert iuſtitiã, ſine operibus:

7 Beati, quorum remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata. B

8 Beatus vir, cui non imputabit Dominus peccatum.

9 Beatitudo ergo hæc in circunciſione manet, an etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata eſt Abrahæ fides ad iuſtitiam.

10 Quomodo ergo reputata eſt? in circunciſione, an in præputio? Non in circunciſione, ſed in præputio.

11 Et ſignum accepit circunciſionis, ſignaculum iuſtitiæ fidei quæ eſt in præputio: vt ſit pater omnium credentium per præputium, vt reputetur & illis ad iuſtitiam:

12 Et ſit pater circunciſionis, non iis tantùm qui ſunt ex circunciſione, ſed & iis qui ſectantur veſtigia fidei quæ eſt in præputio patris noſtri Abrahæ.

13 Non enim per Legem promiſſio Abrahæ, aut ſemini eius, vt hæres eſſet C mundi: ſed per iuſtitiam fidei.

14 Si enim qui ex Lege, heredes ſunt; exinanita eſt fides, abolita eſt promiſſio.

15 Lex enim iram operatur. Vbi enim non eſt Lex, nec præuaricatio.

δ΄.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα;

2 εἰ γὰρ ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τὸν θεόν.

3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα·

5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην·

6 καθάπερ καὶ δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων·

7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

8 μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν.

9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ᾽ ἐν ἀκροβυστίᾳ.

11 καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι᾽ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην·

12 καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ.

13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως·

14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία·

15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις·

10 איכנא הכיל אתחשבת לה בגזורתא או בעורלותא לא הוא בגזורתא אלא בעורלותא׃ 11 אתא הוגל
שקלה לגזורתא וחתמא דכאנותא דהימנותא דבעורלותא דנהוא אבא לכלהון אילין דמהימנין מן עורלותא ותתחשב
אף להון לכאנו׃ 12 ואבא לגזורתא לא הוא לאילין דמן גזורתא אנון בלחוד אלא אף לאילין דשלמין לעקבתא
דהימנותא דעורלותא דאבון אברהם׃ דכליום ח
13 לא הוא גיר בנמוסא הוא מולכנא לאברהם ולזרעה דנהוא ירתא לעלמא אלא בכאנותא דהימנותה׃
14 אלו גיר הלין דמן נמוסא הוו ירתא סריקא הות חימנותא ומבטל הוא מולכנא׃
15 נמוסא גיר מעבדנא הו דרוגזא כד דליתה גיר נמוסא אף לא עבר נמוסא׃

b כמואת
c עקב d חימן e ערל
f מלך הבטית g ירת ירש
h בצדקת אמונתו יורשים
k חימן
l מלך הבטית m עבר
n של קצף

[illegible]

16 * *Propterea ex fide quæ per gratiam est, iustificabitur, vt vera sit promissio toti eius semini: non solùm ei quod est ex Lege, sed etiam ei quod est ex fide ipsius Abrohom, qui est pater omnium nostrum.*

17 * *Sicut scriptum est, Posui te patrem multitudini gentium coram Deo cui credidisti, qui viuificat mortuos, & vocat ea quæ non sunt, perinde ac si essent.*

18 *Ac sine spe in spem credidit, vt fieret pater multitudinis Gentium, prout scriptum est, Ita erit semen tuum.*

19 *Nec infirmus fuit in fide sua, considerans corpus suum emortuum, cùm esset centum annos natus, & emortuam vuluam Saro.*

20 *Nec de promissione Dei dubitauit tanquam expers fidei, sed roboratus est fide, deditque gloriam Deo.*

21 * *Et confirmatus fuit Deum posse perficere quod ei pollicitus fuerat.*

22 * *Idcirco imputatum est ei ad iustitiam.*

23 * *Non autem propter eum solum hoc scriptum est, nempe imputatam fuisse fidem eius*

24 *ad iustitiam:* * *Sed etiam propter nos, quippe nobis quoque futurum est vt imputetur, iis qui credunt in eum qui excitauit Dominũ nostrum Ieschua Meschicho à mortuis.*

25 * *Qui quidem traditus fuit propter peccata nostra, & resurrexit vt iustificet nos.*

Lectio secundæ Feriæ Candidatorum.

CAP. V.

1 *QVoniam igitur iustificati sumus per fidem, habemus pacem apud Deum per Dominum nostrum Ieschua Meschicho.*

2 * *Per quem accessimus fide ad hanc gratiam qua stamus: & gloriamur in spe gloriæ Dei.*

3 * *Nec ita tantùm, sed etiam in oppressionibus gloriamur, vt qui cognoscamus quòd oppressio patientiam in nobis perficiat.*

4 * *Patientia verò experientiam, experientia verò spem.*

5 * *Spes autem pudore non afficit, quoniam amor Dei diffusus est in cordibus nostris per Spiritum Sanctitatis qui datus est*

6 *nobis.* * *Porrò si Meschicho propter infirmitates nostras hoc tempore pro impiis mortuus est:*

[illegible Hebrew-script text with marginal notes]

Ideo ex fide: vt ſecundum gratiam 16
firma ſit promiſſio omni ſemini, non ei
qui ex lege eſt ſolùm, ſed & ei qui ex fi-
de eſt Abrahæ, qui pater eſt omnium
noſtrum, (Sicut ſcriprum eſt: Quia 17
patrem multarum gentium poſui te)
ante Deum, cui † credidiſti, qui viuificat
mortuos: & vocat ea quæ non ſunt, tan-
quam ea quæ ſunt. Qui contra 18
ſpem in ſpem credidit: vt fieret pater D
multarum gétium, ſecundùm quod di-
ctum eſt ei: Sic erit ſemen tuum ſicut
ſtellæ cœli, & arena maris.
Et non infirmatus eſt † fide: nec con- 19
ſiderauit corpus ſuum † emortuum, cùm
ferè centum eſſet annorum, & emor-
tuam vuluam Saræ.
In repromiſſione etiam Dei non hę 20
ſitauit diffidentia: ſed confortatus eſt
fide, dans gloriam Deo: Pleniſſimè 21
ſciens, quia quęcunque promiſit †, potés
eſt & facere. Ideo & reputatum eſt illi 22
ad iuſtitiam. Non eſt autem ſcrip- 23
tum tantùm propter ipſum, quia repu-
tatum eſt illi ad iuſtitiam: Sed & pro- 24
pter nos, quibus reputabitur credenti-
bus in eum, qui ſuſcitauit Ieſum Chri-
ſtum Dominum noſtrum à mortuis:
Qui traditus eſt propter delicta no- 25
ſtra, & reſurrexit propter iuſtificatio-
nem noſtram.

CAP. V.

Iuſtificati ergo ex fide, pacem habea- 1
mus ad Deum per Dominũ noſtrum A
Ieſum Chriſtum:
Per quem & habemus acceſſum per 2
fidem in gratiam iſtam in qua ſtamus,
& gloriamur, in ſpe glorię filiorum Dei.
Non ſolùm autem, ſed & gloriamur 3
in tribulationibus, ſcientes quòd tribu-
latio patientiam operatur:
Patientia autem probationem, pro- 4
batio verò ſpem.
Spes autem non confundit: quia 5
charitas Dei diffuſa eſt in cordibus no-
ſtris, per Spiritum ſanctum qui datus
eſt nobis.
Vt quid enim Chriſtus, cùm adhuc 6
infirmi eſſemus, ſecundùm tempus pro
impiis mortuus eſt?

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βε-
βαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νό-
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πα-
τὴρ πάντων ἡμῶν·
17 καθὼς γέγραπται, ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέ-
θεικά σε· κατέναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος
τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα·
18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι
αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον, οὕτως ἔσται
τὸ σπέρμα σου.
19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶ-
μα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν
νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας·
20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ,
ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ.
21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ
ποιῆσαι.
22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·
24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πι-
στεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ
νεκρῶν·
25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη
διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

ε.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς
τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς
τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλ-
πίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ.
3 οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν,
εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται·
4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·
5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέ-
χυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δο-
θέντος ἡμῖν.
6 ἔτι γὰρ Χριστὸς, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ
ἀσεβῶν ἀπέθανε.

24 אֶלָּא אָף מֶטֻלָתַן דְּאָף לַן עֲתִיד הוּ דְנֶתְחַשֵּׁב אִילֵין דְּהַימֵנַן בְּמַן דַאקִים לְמָרַן יֵשׁוּע מְשִׁיחָא מֶן בֵּית מִיתֵא׃
25 דְּהוּ אֶשְׁתְּלֵם מֶטֻל חֲטָהַין וְקָם מֶטֻל דְּנַזְדַּדַּק׃ קֶרְיָנָא דְּתַרְתֵּין דְּחוּרָא ט קפלאון ה
1 מֶטֻל דְּאִזְדַּדַּקְן הָכִיל בְּהַימָנוּתָא נֶהֱוֵא לַן שְׁלָמָא לְוָת אֱלָהָא בְּמָרַן יֵשׁוּע מְשִׁיחָא׃
2 וּבֵהּ אֶתְקְרֶבְנָא בְּהַימָנוּתָא לְטַיְבוּתָא הָדָא דְּבָהּ קָימִינַן וּמֶשְׁתַּבְּהָרִינַן בְּסַבְרָא דְּתֶשְׁבּוּחְתֵּה דַּאלָהָא׃
3 וְלָא הָכַנָא בִּלְחוּד אֶלָּא אָף בְּאוּלְצָנַין מֶשְׁתַּבְּהָרִינַן דְּיָדְעִינַן דְּאוּלְצָנָא מְסַיְבַּרְנוּתָא גָמַר בַּן׃
4 וּמְסַיְבַּרְנוּתָא בּוּקָּיָא וּבוּקָּיָא סַבְרָא׃
5 סַבְרָא דֵּין לָא מַבְהֵת מֶטֻל דְּחוּבֵּה דַּאלָהָא מְשַׁפַּע עַל לֶבָּוָתַן בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא דְּאֶתְיְהֶבַת לַן׃
6 אֶן דֵּין מְשִׁיחָא מֶטֻל כְּרִיהוּתַן בְּזַבְנָא הָנָא חֲלָף רַשִׁיעֵא מִית׃

קום מות שלם
חטא קרא חבר לבן
הימן לתן מן טוב
קום שבהר בתקוה
שבח אלץ
מן חללים אנחנו
ידע סיבר בקא ב תן
מביש מן בהת
אהבת אלהים

7 ܠܡܚܣܢ ܓܝܪ ܐܢܫ ܚܠܦ ܪ̈ܫܝܥܐ ܡܐܬ. ܚܠܦ ܛܒܐ ܓܝܪ ܛܟ ܡܡܪܚ ܐܢܫ ܠܡܡܬ.
8 ܗܪܟܐ ܡܚܘܐ ܐܠܗܐ ܚܘܒܗ ܕܠܘܬܢ. ܕܐܢ ܟܕ ܚܛܝ̈ܐ ܐܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܡܫܝܚܐ ܚܠܦܝܢ ܡܝܬ.
9 ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܙܕܕܩ ܗܫܐ ܒܕܡܗ. ܘܒܗ ܢܬܦܨܐ ܡܢ ܪܘܓܙܐ.
10 ܐܢ ܓܝܪ ܟܕ ܒܥܠܕܒܒܐ ܐܝܬܝܢ ܗܘܝܢ. ܐܬܪܥܝ ܥܡܢ ܐܠܗܐ ܒܡܘܬܐ ܕܒܪܗ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܒܬܪܥܘܬܗ ܢܚܐ ܒܚܝܘܗܝ.
11 ܘܠܐ ܗܟܢܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܢܫܬܒܗܪ ܒܐܠܗܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܒܗ ܗܘ ܗܫܐ ܩܒܠܢ ܬܪܥܘܬܐ.

ܕܝܘܡ ܫܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ

12 ܐܝܟܢܐ ܕܒܝܕ ܚܕ ܒܪܢܫܐ ܥܠܬ ܚܛܝܬܐ ܠܥܠܡܐ. ܘܒܝܕ ܚܛܝܬܐ ܡܘܬܐ. ܘܗܟܢܐ ܒܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܐܢܫܐ ܥܒܪ ܡܘܬܐ. ܒܗܝ ܕܟܠܗܘܢ ܚܛܘ.
13 ܥܕܡܐ ܓܝܪ ܠܢܡܘܣܐ ܚܛܝܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܒܥܠܡܐ. ܠܐ ܚܫܝܒܐ ܗܘܬ ܚܛܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܢܡܘܣܐ.
14 ܐܠܐ ܐܡܠܟ ܡܘܬܐ ܡܢ ܐܕܡ ܘܥܕܡܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܦ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܛܘ ܒܕܡܘܬܐ ܕܥܒܪ ܢܡܘܣܐ ܕܐܕܡ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܛܘܦܣܐ ܕܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܐܬܐ.
15 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܗܘܬ ܣܟܠܘܬܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܘܗܒܬܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܡܛܠ ܣܟܠܘܬܗ ܕܚܕ ܣ̈ܓܝܐܐ ܡܝܬܘ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܘܗܒܬܗ ܡܛܠ ܚܕ ܒܪܢܫܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܣ̈ܓܝܐܐ ܬܬܝܬܪ.
16 ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܣܘܪܚܢܐ ܕܚܕ ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܘܗܒܬܐ. ܕܝܢܐ ܓܝܪ ܕܡܢ ܚܕ ܗܘܐ ܠܚܘܝܒܐ. ܡܘܗܒܬܐ ܕܝܢ ܕܡܢ ܚܛܗ̈ܐ ܣ̈ܓܝܐܐ ܗܘܬ ܠܙܕܝܩܘܬܐ.
17 ܐܢ ܓܝܪ ܡܛܠ ܣܘܪܚܢܐ ܕܚܕ ܐܡܠܟ ܡܘܬܐ. ܛܒ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܝܠܝܢ ܕܢܣܒܘ ܣܘܓܐܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܘܕܡܘܗܒܬܐ ܘܕܙܕܝܩܘܬܐ. ܒܚ̈ܝܐ ܢܡܠܟܘܢ ܒܝܕ ܚܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
18 ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܛܠ ܣܘܪܚܢܐ ܕܚܕ ܗܘܐ ܚܘܝܒܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܐܢܫܐ. ܗܟܢܐ ܡܛܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܚܕ ܢܗܘܐ ܙܟܘܬܐ ܠܚ̈ܝܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܐܢܫܐ.
19 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܡܛܠ ܠܐ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܒܪܢܫܐ ܚܛܝ̈ܐ ܣ̈ܓܝܐܐ ܗܘܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܛܠ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܙܕܝ̈ܩܐ ܣ̈ܓܝܐܐ ܗܘܝܢ.

7 (* *Enimuerò vix quisquã pro impiis moritur: nam pro bonis forsitan audebit aliquis*
8 *mori.)* * *Hîc ostendit Deus dilectionem suam erga nos, quòd quum essemus peccatores, Meschicho pro nobis mortuus sit.*
9 * *Quãto magis igitur iustificabimur nunc sanguine ipsius, & per eum liberabimur ab*
10 *ira?* * *Si enim quum essemus inimici, reconciliatus est nobiscum Deus per mortem Filij sui, quanto magis ergo eius reconciliatione seruabimur per vitam ipsius?*
11 * *Nec ita tantùm, sed etiam gloriabimur in Deo per Dominum nostrum Jeschua Meschicho, per quem nunc accepimus reconciliationem.*

Feria prima præcedente Ieiunium.

12 * *Quemadmodum per vnum hominem introiit peccatum in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes filios hominum transiit mors, in ipso quòd omnes peccarunt.*
13 * *Nam quum vsque ad Legem peccatum fuerit in mundo,* tamen *non imputabatur peccatum, quia non erat Lex.*
14 * *Sed regnauit mors ab Odom vsque ad Mousche, in eos quoque qui non peccauerant in similitudine transgressoris Legis Odom ipsius, qui est typus illius qui erat futurus.*
15 * *At non vt erratum, ita & donum eius: si enim propter erratum vnius, multi mortui sunt; quanto igitur magis gratia Dei & donum eius propter vnum hominem Jeschua Meschicho in multos redundabit?*
16 * *Neque vt delictum vnius, ita & donum. extitit enim iudicium ab vno ad condemnationem, extitit autem donum ex peccatis multis ad iustificationem.*
17 * *Nam si propter delictum vnius regnauit mors, multo magis ij qui accipiunt multitudinem illam gratiæ, & doni, & iustitiæ, in vita regnabunt per vnum Ieschua*
18 *Meschicho.* * *Sicut ergo propter delictum vnius, extitit condemnatio in omnes homines, ita propter iustitiam vnius futurum est meritum ad vitam in omnes homines.*
19 * *Quemadmodum enim per inobedientiam vnius hominis, peccatores multi extiterunt; ita etiam per obedientiam vnius, multi iusti facti sunt.*

7 למחסן גיר אנש חלף רשיעא מאת חלף טבא גיר טך ממרח אנש לממת: 8 הרכא מחוא אלהא חובה
דלותן דאן כד חטיא איתין הוין משיחא חלפין מית: 9 כמא הכיל יתיראית נזדדק השא בדמה ובה נתפצא מן רוגזא:
10 אן גיר כד איתין בעלדבבא אתרעי עמן אלהא במותא דברה כמא הכיל בתרעותה נחא בחיוהי:
11 ולא הכנא בלחוד אלא אף נשתבהר באלהא ביד מרן ישוע משיחא דבה הו השא קבלן תרעותא:
דיום שבתא דשבתא קדמיתא דצומא
12 איכנא דביד חד ברנשא עלת חטיתא לעלמא וביד חטיתא מותא והכנא בכלהון בני אנשא עבר מותא בהי דכלהון חטו: 13 עדמא גיר לנמוסא
חטיתא איתיה הות בעלמא לא חשיבא הות חטיתא מטל דלית הוא נמוסא: 14 אלא אמלך מותא מן אדם

s במעט שלא ז טובים שאולי
x אמרח y מות z פא
a חבב b חטא c אית
d הוא e יתר f זדק
g פצא פדה
h אית i התרצה מן רעא
k מות l רעא רצה m חיא
n שבחר התהלל a עלל
b חטא c מות d חטא
e אית f מלך שלט g מות

7 *Vix enim pro iusto quis moritur: nã
pro bono forsitan quis audeat mori.
8 *Commendat autem charitatẽ suam
Deus in nobis: quoniã † cùm adhuc pec
catores essem⁹ †, Christus pro nobis mor
tuus est. 9 *Multò igitur magis nunc
iustificati in sanguine ipsius, salui eri-
mus ab ira per ipsum.
10 *Si enim cùm inimici essemus, recon
ciliati sumus Deo per mortem Filij eius,
multò magis reconciliati, salui erimus
in vita ipsius. 11 *Non solùm autem, sed
& gloriamur in Deo per Dominum no-
strum Iesum Christum, per quem nunc
reconciliationem accepimus.

12 *Propterea sicut per vnum hominem
peccatum in hunc mundum intrauit, C
& per peccatum mors: & ita in omnes
homines mors pertransiit, in quo om-
nes peccauerunt.
13 *Vsque ad Legem enim peccatum e-
rat in mundo: peccatum autem non im
putabatur cùm Lex non esset.
14 *Sed regnauit mors ab Adam vsque
ad Moysen, etiam in eos qui non pecca-
uerunt in similitudinem præuaricatio-
nis Adæ, qui est forma futuri.
15 *Sed non sicut delictum, ita & do-
num. si enim vnius delicto multi mor-
tui sunt, multò magis gratia Dei & do-
num, in gratia vnius hominis Iesu Chri-
sti in plures abundauit.
16 *Et nõ sicut per vnum peccatum, ita
& donum. nam iudicium quidẽ ex vno, D
in condemnationem: gratia autem ex
multis delictis, in iustificationem.
17 *Si enim vnius delicto mors reg-
nauit per vnum: multò magis abundan-
tiam gratiæ & donationis & iustitiæ ac-
cipientes, in vita regnabunt per vnum
Iesum Christum.
18 *Igitur sicut per vnius delictũ in om-
nes homines in condemnationem: sic
& per vnius iustitiam, in omnes homi-
nes in iustificationem vitæ.
19 *Sicut enim per inobediẽtiam vnius
hominis, peccatores cõstituti sunt mul-
ti: ita & per vnius obeditionem, iusti
constituentur multi.

7 *μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τὶς ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ
ἀγαθοῦ τάχα τὶς καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν.
8 *συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεός, ὅτι
ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέ-
θανε.
9 *πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
10 *εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θα-
νάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σω-
θησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.
11 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν
ἐλάβομεν.

12 *Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν
κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕ-
τως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάν-
τες ἥμαρτον.
13 *ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν τῷ κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ
οὐκ ἐλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου.
14 *ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ ἀδὰμ μέ-
χρι μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁ-
μοιώματι τῆς παραβάσεως ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλ-
λοντος.
15 *ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα.
εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολ-
λῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ
τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσ-
σευσε.
16 *καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν
γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολ-
λῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα·
17 *εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευ-
σε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χά-
ριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ
βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς ἰησοῦ χριστοῦ.
18 *ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώ-
πους εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος, εἰς πάν-
τας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς·
19 *ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρ-
τωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπα-
κοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

ועדמא למושא אף על אילין דלא חטו בדמותא דעבר נמוסה דאדם הו דאיתוהי דמותא דהו דעתידו ׃ 15 אלא לא את
איך שורעתא הכנא מוהבתא אן גיר מטל שורעתה דחד סגיאא מיתו כמא הכיל יתראית טיבותה דאלהא ומוהבתה
מטל חד ברנשא ישוע משיחא בסגיאא תתיתר ׃ 16 ולא איך סכלותא דחד הכנא מוהבתא דינא גיר דהוא מן חד
לחויבא הוא מוהבתא דין מן חטהא סגיאא הות לכאנו ׃ 17 אן גיר מטל סכלותא דחד אמלך מותא יתיראית אלין
דנסבו סוגאא דטיבותא ודמוהבתא ודכאנותא בחייא נמלכון ביד חד ישוע משיחא ׃ 18 אכזנא הכיל ומטל סכלותא
דחד הוא חויבא לכלהון בנינשא הכנא מטל כאנותא דחד תהוא זכותא לחיא לכלהון בנינשא ׃ 19 איכנא גיר
בכולא משתמענותה דחד ברנשא חטיא סגיאא הוו הכנא אף מטל משתמענותה דחד סגיאא כאנא נהון ׃

חטא שרע רשע יהב
מות יותר טוב יהב
יתר מתן דון חוב
יהב נתן חטא לצדק
מות יתר
המתן של חן
יהב כון מלך חוב
צדקה
זכא זכה שמע חטא
צדיקים

20 ܡܥܠܢܐ ܕܝܢ ܕܗܘܐ ܠܢܡܘܣܐ ܕܬܣܓܐ ܚܛܝܬܐ. ܘܟܕ ܣܓܝܬ ܚܛܝܬܐ ܬܡܢ ܐܬܝܬܪܬ ܛܝܒܘܬܐ.
21 ܐܝܟ ܕܐܡܠܟܬ ܚܛܝܬܐ ܒܡܘܬܐ. ܗܟܢܐ ܬܡܠܟ ܛܝܒܘܬܐ ܒܟܐܢܘܬܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܬܐ ܕܨܘܡܐ ܘܕܡܥܡܘܕܝܬܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܘ

1 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ. ܢܩܘܐ ܒܗ ܒܚܛܝܬܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܬܣܓܐ.
2 ܚܣ. ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܡܝܬܢ ܠܚܛܝܬܐ ܐܝܟܢܐ ܢܚܐ ܒܗ ܬܘܒ.
3 ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܡܕܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܡܘܬܗ ܗܘ ܥܡܕܢ.
4 ܐܬܩܒܪܢ ܓܝܪ ܥܡܗ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܩܡ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܒܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܒܚܝܐ ܚܕܬܐ ܢܗܠܟ.
5 ܐܢ ܓܝܪ ܐܟܚܕܐ ܐܬܢܨܒܢ ܥܡܗ ܒܕܡܘܬܐ ܕܡܘܬܗ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܩܝܡܬܗ ܢܗܘܐ.
6 ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܕܒܪܢܫܢ ܥܬܝܩܐ ܐܙܕܩܦ ܥܡܗ. ܕܢܬܒܛܠ ܦܓܪܐ ܕܚܛܝܬܐ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܢܫܡܫ ܠܚܛܝܬܐ.
7 ܡܢ ܕܡܝܬ ܓܝܪ ܐܬܚܪܪ ܠܗ ܡܢ ܚܛܝܬܐ.
8 ܐܢ ܗܟܝܠ ܡܝܬܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ. ܢܗܝܡܢ ܕܥܡ ܡܫܝܚܐ ܢܚܐ.
9 ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܕܡܫܝܚܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܡܐܬ. ܘܡܘܬܐ ܬܘܒ ܠܐ ܫܠܝܛ ܒܗ.
10 ܡܢ ܕܡܝܬ ܓܝܪ ܠܚܛܝܬܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܡܝܬ. ܘܡܢ ܕܚܝ ܗܘ ܠܐܠܗܐ ܚܝ.
11 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܬܪܢܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܡܝܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܛܝܬܐ. ܘܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
12 ܠܐ ܬܡܠܟ ܗܟܝܠ ܚܛܝܬܐ ܒܦܓܪܟܘܢ ܡܝܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܬܫܬܡܥܘܢ ܠܪܓܝܓܬܗ.
13 ܘܠܐ ܬܛܝܒܘܢ ܗܕܡܝܟܘܢ ܙܝܢܐ ܕܥܘܠܐ ܠܚܛܝܬܐ. ܐܠܐ ܛܝܒܘ ܢܦܫܟܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܗܕܡܝܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܙܝܢܐ ܠܟܐܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
14 ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܬܫܬܠܛ ܒܟܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܗܘܝܬܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܛܝܒܘܬܐ.
15 ܡܢܐ ܗܟܝܠ. ܢܚܛܐ ܕܠܐ ܗܘܝܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܚܣ.

20 *Introitus porrò patuit Legi vt multiplicaretur peccatum: vbi autem multiplicatum fuerat peccatum, ibi superabundauit gratia.
21 *Vt quemadmodum regnauit peccatum in mortem, ita regnet gratia per iustitiam ad vitam æternam, per Dominum nostrum Jeschua Meschicho.

Feria secunda VI. Ieiunij & Baptismatis.

CAP. VI.

1 QVid igitur dicemus? permanebimus in ipso peccato, vt gratia abundet?
2 *Absit. qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc viuemus in eo?
3 *An nescitis qui baptizati sumus in Ieschua Meschicho, in mortem ipsius esse bapti-
4 zatos? *Sepulti enim sumus cum eo per baptisma ad mortem: vt quemadmodum excitatus est Jeschua Meschicho à mortuis in gloriam sui Patris, ita & nos vita noua ambulemus.
5 *Si enim vnà cum eo plantati sumus per similitudinem mortis eius, ita quoque in resurrectione eius erimus.
6 *Nouimus enim veterem illum nostrũ hominem crucifixum esse cum eo, vt aboleatur corpus peccati, ne amplius seruiamus peccato.
7 *Is namque qui mortuus est, liberatus est à peccato.
8 *Si igitur mortui sumus cum Meschicho, credimus fore vt cũ ipso Meschicho viuamus.
9 *Scimus enim Meschicho excitatum ex mortuis, nec amplius moriturum, nec mortem ei amplius dominaturam.
10 *Qui enim mortuus est, peccato mortuus est semel; qui autem viuit, viuit Deo.
11 *Ita etiam vos existimate vos ipsos, semper mortuos esse peccato, viuere autem Deo per Dominum nostrum Ieschua Meschicho.
12 *Ne regnet igitur peccatum in corpore vestro mortali, vt obediatis cupiditatibus eius.
13 *Nec etiam paraueritis membra vestra arma iniquitatis peccato: sed parate vos Deo, tanquam homines qui ex mortuis vixeritis, & membra vestra arma sint iustitiæ Dei.
14 *Et peccatum non dominabitur vobis. non enim estis sub Lege, sed sub gratia.
15 *Quid ergo? peccabimus quòd non simus sub Lege, sed sub gratia? Absit.

---

20 מעלנא דין דהוא לנמוסא דתסגא חטיתא וכד דסגית חטיתא תמן אתיתרת טיבותא ׃
21 דאיך דאמלכת חטיתא במותא הכנא תמלך טיבותא בכאנותא לחיא דלעלם ביד מרן ישוע משיחא ׃
דתרין בשבא דשתא דצומא ודמעמודיתא יא קפלאון ו
1 מנא הכיל נאמר נקוא בה בחטיתא דטיבותא [תסגא] ׃
2 חס אילין גיר דמיתן לחטיתא איכנא נחא בה תוב ׃
3 או לא ידעין אנתון דאילין דעמדן בישוע משיחא במותה הו עמדן ׃
4 אתקברן גיר עמה במעמודיתא למותא דאיכנא דקם ישוע משיחא מן בית מיתא בתשבוחתא [דאבוהי] הכנא אף חנן בחיא חדתא נהלך ׃
5 אן גיר אכחד אתנצבן עמה בדמותא דמותה הכנא אף בקימתה [נהוא] ׃
6 ידעינן גיר דברנשן עתיקא אזדקף עמה דנתבטל פגרא דחטיתא דתוב לא נשמש לחטיתא ׃

עול סגא יתר חן
מלך מות כון צום
עמד טבל אמר קוא
יתר מות חיא
עמד טבל מות שבח
חדת חדש נצב דמא
מות קום ידע
זקף חטא

20 Lex autem subintrauit, ut abundaret delictum. Ubi autem abundauit delictum, superabundauit † gratia.
21 Ut sicut regnauit peccatū in † mortem, ita & gratia regnet per iustitiam in vitam æternam, per Iesum Christum Dominum nostrum.

CAP. VI.

1 Quid ergo dicemus? † Permanebimus in peccato, ut gratia abundet? A
2 Absit. Qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc viuemus in illo?
3 An ignoratis † quia quicūque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus?
4 Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus.
5 Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus.
6 Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, ut ultrà non seruiamus peccato.
7 Qui enim mortuus est, iustificatus est à peccato.
8 Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia simul etiam viuemus B cum illo:
9 Scientes quòd Christus resurgens ex mortuis iam non moritur, mors illi ultrà non dominabitur.
10 Quod enim mortuus est, peccato mortuus est semel: quod autem viuit, viuit Deo.
11 Ita & vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato: viuentes autem Deo in Christo Iesu Domino nostro.
12 Nō ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis eius.
13 Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato: sed exhibete vos Deo, tanquam ex mortuis viuentes: & membra vestra arma iustitiæ Deo.
14 Peccatum enim vobis non dominabitur. non enim sub Lege estis, sed sub gratia.
15 Quid ergo? peccabimus, quoniā non sumus sub Lege, sed sub gratia? Absit.

20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις·
21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

ϛ´.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;
2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;
3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;
4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.
5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·
6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ·
7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.
8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ·
9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει·
10 ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ. ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ·
11 οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
12 μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ·
13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ·
14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν.
15 τί οὖν; ἁμαρτήσομεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο.

7 אינא דמית גיר אתחרר לה מן חטיתא ׃ 8 אן הכיל מיתן עם משיחא נהימן דעמה עם משיחא
9 ידעינן גיר דמשיחא קם מן בית מיתא ותוב לא מאת ומותא לא משתלט בה ׃ 10 דמית גיר לחטיתא
חדא זבן ודחי חי הו לאלהא ׃ 11 הכנא אף אנתון חשובו נפשכון דמיתא אנתון לחטיתא וחיא אנתון לאלהא
במרן ישוע משיחא ׃ 12 לא הכיל תמלך חטיתא בפגרכון מיתא איך דתשתמעון לרגיגתה ׃
13 ואף לא תטיבון הדמיכון זינא דעולא לחטיתא אלא טיבו נפשכון לאלהא איך אנשא דמן מיתא חיין
והדמיכון זינא נהוון לכאנותה דאלהא ׃ 14 וחטיתא לא משתלטא עליכון לא גיר איתיכון תחית נמוסא
אלא תחית טיבותא ׃ 15 מנא הכיל נחטא דלא הוין תחית נמוסא אלא תחית טיבותא חס ׃

מות חרר הימן
חיא ידע מות
שלט חיא מות
חטא מלך שמע
רגג טיב חדם זין
מות חיא
לצדקתו
שלט אית טוב חן
חטא

16 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܡܢ ܕܡܛܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܦܫܟܘܢ ܠܫܥܒܕܘܬܐ ܕܢܫܬܡܥܘܢ ܠܗ. ܕܝܠܗ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܐ ܠܗܘ ܕܡܫܬܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܐܢ ܠܚܛܝܬܐ ܘܐܢ ܠܡܫܡܥ ܐܕܢܐ ܕܟܐܢܘܬܐ.
17 ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܥܒܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܕܚܛܝܬܐ. ܘܐܫܬܡܥܬܘܢ ܡܢ ܠܒܐ ܠܕܡܘܬܐ ܕܝܘܠܦܢܐ ܕܐܫܬܠܡܬܘܢ ܠܗ.
18 ܘܟܕ ܐܬܚܪܪܬܘܢ ܡܢ ܚܛܝܬܐ. ܐܫܬܥܒܕܬܘܢ ܠܟܐܢܘܬܐ.
19 ܐܝܟ ܕܒܒܢܝܢܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܡܛܠ ܟܪܝܗܘܬܐ ܕܒܣܪܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܛܝܒܬܘܢ ܗܕܡܝܟܘܢ ܠܫܥܒܕܘܬܐ ܕܛܢܦܘܬܐ ܘܕܥܘܠܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܫܐ ܛܝܒܘ ܗܕܡܝܟܘܢ ܠܫܥܒܕܘܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܘܠܩܕܝܫܘܬܐ.
20 ܟܕ ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܗܘܝܬܘܢ ܕܚܛܝܬܐ. ܚܐܪܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܟܐܢܘܬܐ.
21 ܘܡܢܐ ܐܕܫܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܕܝܢ. ܕܝܘܡܢܐ ܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ. ܚܪܬܗ ܓܝܪ ܡܘܬܐ ܗܝ.
22 ܘܗܫܐ ܕܐܬܚܪܪܬܘܢ ܡܢ ܚܛܝܬܐ ܘܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܐ ܠܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܦܐܪܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܚܪܬܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
23 ܐܓܪܐ ܓܝܪ ܕܚܛܝܬܐ ܡܘܬܐ. ܘܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

1 ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ. ܠܝܕܥܝ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܕܢܡܘܣܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܓܒܪܐ ܟܡܐ ܕܚܝ.
2 ܐܝܟ ܐܢܬܬܐ ܕܐܣܝܪܐ ܗܝ ܒܒܥܠܗ ܒܢܡܘܣܐ ܟܡܐ ܕܚܝ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܐܬ ܒܥܠܗ. ܐܬܚܪܪܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܒܥܠܗ.
3 ܐܢ ܕܝܢ ܟܕ ܚܝ ܒܥܠܗ ܬܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܐܚܪܝܢ. ܗܘܬ ܠܗ ܓܝܪܬܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܢܡܘܬ ܒܥܠܗ. ܐܬܚܪܪܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ. ܘܠܐ ܐܝܬܝܗ ܓܝܪܬܐ ܐܢ ܬܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ.
4 ܘܗܫܐ ܐܚܝ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܝܬܬܘܢ ܠܢܡܘܣܐ ܒܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܬܗܘܘܢ ܠܐܚܪܢܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܕܬܬܠܘܢ ܦܐܪܐ ܠܐܠܗܐ.
5 ܟܕ ܒܒܣܪܐ ܓܝܪ ܗܘܝܢ. ܚܫܐ ܕܚܛܗܐ ܕܒܢܡܘܣܐ ܡܬܡܨܝܢ ܗܘܘ ܒܗܕܡܝܢ. ܕܦܐܪܐ ܢܬܠ ܠܡܘܬܐ.

16 * *Nescitis quòd cui paratis vos ipsos vt obediatis ei ad seruitutem, eius serui estis, vt obediatis ei siue ad peccatum, siue auditui aurium ad iustitiam?*

17 * *Gratia autem sit Deo, quòd fueritis serui peccati; obediatis autem ex corde ei formæ doctrinæ cui traditi estis.*

18 * *Quumque liberati sitis à peccato, subiecti estis iustitiæ.*

19 * *Sicut inter homines loquor propter infirmitatem carnis vestræ: vt quemadmodum parastis membra vestra ad seruitutem immunditiæ & iniquitatis, ita etiam nunc aparetis membra vestra ad seruitutem iustitiæ & sanctimoniæ.*

20 * *Quum enim serui essetis peccati, liberi eratis iustitiæ.*

21 * *Ecquem fructum habebatis tunc ex eo cuius vos hodie pudet? nouissimum enim eius mors est.*

22 * *Nunc autem qui liberati estis à peccato, & facti estis serui Deo, habetis fructus sanctos, quorum finis est vita æterna.*

23 * *Merces autem peccati mors est, & donum Dei vita æterna per Dominum nostrum Ieschua Meschicho.*

Feria tertia Passionis.

CAP. VII.

1 *AN nescitis, fratres, (gnaros enim Legis alloquor) Legem dominari viro quandiu vixerit?*

2 * *Vt mulier quæ deuincta est marito suo per Legem quandiu viuit: sed si mortuus fuerit maritus eius, liberata est à lege mariti sui.*

3 * *Quòd si viuente marito suo coniuncta fuerit cum altero viro, euadet mœcha: si autem obierit maritus eius, liberata est à lege illa: nec erit mœcha, si fiat viri alterius.*

4 * *Nunc igitur, fratres, mortificati estis Legi in corpore Meschicho, vt sitis alterius, illius nempe qui excitatus est à mortuis, vt edatis fructus Deo.*

5 * *Quum enim essemus in carne, perturbationes peccatorum, quæ per Legem concitabantur in membris nostris, vt fructus ferremus morti.*

16 לא ידעין אנתון דלמן דמטיבין אנתון נפשכון דתשתמעון לה לעבדותא דילה אנתון עבדא דהו דמשתמעין אנתון לה אן לחטיתא ואן למשמע אדנא דכאנותא ׃
17 טיבו דין לאלהא דעבדא הויתון דחטיתא ואשתמעתון מן לבא לדמותא דיולפנא דאשתלמתון לה ׃
18 וכד אתחררתון מן חטיתא אשתעבדתון לכאנותא ׃
19 איך דבית בנינשא אמר אנא מטל כריהותא דבסרכון דאיכנא דטיבתון הדמיכון לעבדותא דטנפותא ודעולא הכנא אף השא טיבו הדמיכון לעבדותא דכאנותא ודקדישותא ׃
20 כד עבדא הויתון גיר דחטיתא מחררא הויתון לכאנותא ׃
21 ומנא אדשא אית הוא לכון הידין איכא דיומנא בהתין אנתון בה חרתה גיר איתיה מותא ׃
22 והשא דאתחררתון מן חטיתא והויתון

טיב שמע עבר
שמע אזנים כון
חיא שמע דמא
ילף שלם חרר
שעבר לצדקה כרח
חלה אומרע
טיב טנף עול
כון ישר קדש
חפשים לצדקה פרי
יום בהת בוש אית

An nescitis quoniam cui exhibetis 16
vos seruos ad obediendum, serui estis e-
ius cui obeditis, siue peccati ad mortẽ,
siue obeditionis ad iustitiam?
Gratias autem Deo, quòd fuistis 17
serui peccati, obedistis autem ex corde
in eam formam doctrinæ in qua traditi
estis.
Liberati autem à peccato, serui fa- 18
cti estis iustitiæ.
Humanum dico, propter infirmita- 19
tem carnis vestræ. sicut enim exhibui-
stis membra vestra seruire immunditiæ D
& iniquitati, ad iniquitatem: ita nunc
exhibete membra vestra seruire iustitię,
in sanctificationem.
Cùm enim serui essetis peccati, li- 20
beri fuistis iustitiæ.
Quem ergo fructum habuistis tunc 21
in illis, in quibus nunc erubescitis? nam
finis illorum mors est.
Nunc verò liberati à peccato, serui 22
autem facti Deo, habetis fructum ve-
strum in sanctificationem, finem verò
vitam æternam.
Stipendia enim peccati, mors. Gra- 23
tia autem Dei, vita æterna in Christo
Iesu Domino nostro.

CAP. VII.

AN ignoratis fratres (scientibus enim 1
Legem loquor) quia Lex in homine A
dominatur quanto tempore viuit?
Nam quæ sub viro est mulier, vi- 2
uente viro alligata est Legi. si autem
mortuus fuerit vir eius, soluta est à le-
ge viri.
Igitur viuente viro, vocabitur adul- 3
tera, si fuerit cũ alio viro: si autem mor-
tuus fuerit vir eius, liberata est à lege
viri: vt non sit adultera, si fuerit cum a-
lio viro.
Itaque, fratres mei, & vos mortifi- 4
cati estis Legi per corpus Christi, vt sitis
alterius qui ex mortuis resurrexit, vt
fructificemus Deo.
Cùm enim essemus in carne, pas- 5
siones peccatorum, quæ per Legem e-
rant, operabantur in membris nostris,
vt fructificarent morti.

16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παρισάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑ-
πακοὴν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνα-
τον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;
17 χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑ-
πακούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον δι-
δαχῆς.
18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ
δικαιοσύνῃ.
19 ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑ-
μῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀ-
καθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν πα-
ραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁ-
γιασμόν.
20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ
δικαιοσύνῃ.
21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε ἐφ᾽ οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε;
τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος.
22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέν-
τες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμὸν, τὸ δὲ
τέλος, ζωὴν αἰώνιον.
23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χά-
ρισμα τοῦ θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡ-
μῶν.

ζ.

1 Η ἀγνοεῖτε ἀδελφοί· γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ· ὅτι
ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ;
2 ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νό-
μῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου
τοῦ ἀνδρός.
3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει,
ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέ-
ρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γε-
νομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.
4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ
νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς
ἀνδρὶ ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσω-
μεν τῷ θεῷ·
5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρ-
τιῶν, τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς
τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ.

עבדא לאלהא אית לכון פארא קדישא ᵏ וחרתהון חיא דלעלם ׃ 23 ˡ חאגורתא דין דחטיתא ᵐ מותא הו ᵇ ומוהבתה
דאלהא חיא דלעלם במרן ישוע משיחא ׃ דיום תלתא ᵃ דחשא יב קפלאון ז 1 או לא ידעין אנתון אחי ᵇ לידעי נמוסא
גיר ממלל אנא דנמוסא שליט הוא על גברא כמא ᶜ דחי ׃ 2 איך אנתתא ᵈ דאסירא הי בבעלה כמא דחי בנמוסא
אן דין ᵉ מית בעלה ᶠ אתחררת מן נמוסא דבעלה ׃ 3 אן דין כד חי בעלה ᵍ תקפי לגברא אחרין הויא לה ʰ גיורתא
אן דין ⁱ נמות בעלה ᵏ אתחררת מן נמוסא ולא ˡ איתיה גירתא אן תהוא לגברא אחרנא ׃ 4 והשא אחי אף אנתון
ᵐ מיתתון לנמוסא בפגרה דמשיחא ⁿ דתהוון לאחרין אינא דקם מן בית מיתא ᵒ דתתלון פארא לאלהא ׃
5 כד בבסרא ᵖ הוין גיר ᵍ כאבא ʳ דחטהא דבנמוסא מתחפטין הוו בהדמין דפארא נתל למותא ׃

ᵏ שסופיהם
ˡ אגר ᵐ מות ⁿ יהב
ᵃ חשש ᵇ ידע ᶜ חיא
ᵈ אסר ᵉ מות
ᶠ התנצלת מן
חרר ᵍ נקף דבק ʰ גור
באף
ⁱ מות ᵏ חרר ˡ אית יש
ᵐ מות ⁿ הוא ᵒ נתל
ᵖ הוא ᵍ עבירותות ʳ חטא

6 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܒܛܠܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܘܡܝܬܢ ܠܗܘ ܕܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܢ ܕܢܫܡܫ ܡܟܝܠ ܒܚܕܬܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܘܠܐ ܒܥܬܝܩܘܬ ܟܬܒܐ܀
7 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢܢ ܢܡܘܣܐ ܚܛܝܬܐ ܗܘ ܚܣ. ܐܠܐ ܠܚܛܝܬܐ ܠܐ ܝܠܦܬ ܐܠܐ ܒܝܕ ܢܡܘܣܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܪܓܬܐ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܐܠܘ ܠܐ ܢܡܘܣܐ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܬܪܓ܀
8 ܘܒܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܐܫܟܚܬ ܠܗ ܚܛܝܬܐ ܥܠܬܐ ܘܓܡܪܬ ܒܝ ܟܠ ܪܓܐ. ܒܠܥܕ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܚܛܝܬܐ ܡܝܬܐ ܗܘܬ܀
9 ܐܢܐ ܕܝܢ ܚܝ ܗܘܝܬ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܟܕ ܐܬܐ ܕܝܢ ܦܘܩܕܢܐ ܚܛܝܬܐ ܚܝܬ܀
10 ܘܐܢܐ ܡܝܬܬ. ܘܐܫܬܟܚ ܠܝ ܦܘܩܕܢܐ ܗܘ ܕܠܚܝܐ ܠܡܘܬܐ܀
11 ܚܛܝܬܐ ܓܝܪ ܒܥܠܬܐ ܕܐܫܟܚܬ ܠܗ ܒܝܕ ܦܘܩܕܢܐ ܐܛܥܝܬܢܝ ܘܒܗ ܩܛܠܬܢܝ܀
12 ܢܡܘܣܐ ܡܕܝܢ ܩܕܝܫ ܗܘ. ܘܦܘܩܕܢܐ ܩܕܝܫ ܗܘ ܘܟܐܢ ܘܛܒ܀
13 ܛܒܬܐ ܗܟܝܠ ܠܝ ܠܡܘܬܐ ܗܘܬ. ܚܣ. ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܕܬܬܚܙܐ ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ ܕܒܛܒܬܐ ܓܡܪܬ ܒܝ ܡܘܬܐ. ܕܝܬܝܪܐܝܬ ܬܬܚܝܒ ܚܛܝܬܐ ܒܦܘܩܕܢܐ܀
14 ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܢܡܘܣܐ ܕܪܘܚ ܗܘ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܣܪ ܐܢܐ. ܘܡܙܒܢ ܐܢܐ ܠܚܛܝܬܐ܀
15 ܡܕܡ ܕܦܠܚ ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܐܢܐ ܗܘ ܗܘ ܥܒܕ ܐܢܐ܀
16 ܘܐܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܕܫܦܝܪ ܗܘ܀
17 ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܦܠܚ ܐܢܐ ܗܕܐ. ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܕܥܡܪܐ ܒܝ܀
18 ܝܕܥ ܐܢܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܠܐ ܥܡܪܐ ܒܝ ܗܢܘ ܕܝܢ ܒܒܣܪܝ ܛܒܬܐ. ܕܐܨܒܐ ܓܝܪ ܒܛܒܬܐ ܦܫܝܩ ܠܝ. ܕܐܣܥܪܝܗ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ܀
19 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܛܒܬܐ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܥܒܕ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܒܝܫܬܐ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܥܒܕ ܠܗ ܗܝ ܥܒܕ ܐܢܐ܀
20 ܘܐܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗ. ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܕܥܡܪܐ ܒܝ܀
21 ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܠܢܡܘܣܐ. ܕܦܓܥ ܠܪܥܝܢܝ ܗܘ ܕܨܒܐ ܕܢܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܡܛܠ ܕܒܝܫܬܐ ܩܪܝܒܐ ܗܝ ܠܝ܀
22 ܚܕܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܗ ܕܐܠܗܐ ܒܒܪܢܫܐ ܕܠܓܘ܀

6 * *Nunc autem ceſſamus à Lege, & mortui ſumus ei qui nos detinebat, vt ſeruiamus deinceps in nouitate ſpiritus, non autem in*
7 *vetuſtate ſcripturarum.* * *Quid ergo dicemus? Legem peccatum eſſe? Abſit. Sed peccatum non didiciſſem, niſi per Legem. Non enim concupiſcentiam nouiſſem, niſi Lex dixiſſet, Non concupiſces.*
8 * *Proinde hoc præcepto inuenit ſibi occaſionem peccatum, & conſummauit in me omnem concupiſcentiam. ſiquidem abſque Lege*
9 *peccatum mortuum erat.* * *Ego verò viuus eram ſine Lege quondam: quum autem aduenit præceptum, peccatum reuixit.*
10 * *At ego mortuus ſum: & repertum eſt mihi præceptum illud vitæ ad mortem.*
11 * *Peccatum enim occaſione illa quam nactum eſt ſibi per præceptum fecit me errare, & per illud necauit me.*
12 * *Lex itaque ſancta eſt, & præceptum ſanctum, iuſtumque & bonum.*
13 * *Bonum ergo mihi ad mortem factum eſt? abſit. imò peccatum, vt appareret peccatum eſſe, quod per bonum conſummauit in me mortem, vt magis pœnæ obnoxium eſſet peccatum per præceptum.*
14 * *Scimus enim Legem ſpiritus eſſe; ego verò carnis ſum, & venditus peccato.*
15 * *Quod enim perpetro non agnoſco: neque quod volo facio; ſed quod odi, illud ipſum ago.*
16 * *Sed ſi quod nolo, ego facio, ſuffragium fero Legi eam bonam eſſe.*
17 * *Nunc autem non ego quidem hoc perpetro, ſed peccatum quod habitat in me.*
18 * *Noui enim non habitare in me, (hoc eſt autem in carne mea) bonum. nam vt velim bonum, facile quidem mihi eſt; at vt illud exequar, impotens ſum.*
19 * *Non enim bonum quod volo facere, facio: ſed malum quod nolo exequi, idipſum*
20 *exequor.* * *Quòd ſi illud quod nolo, facio, non ego quidem facio, ſed peccatum quod habitat in me.*
21 * *Comperio ergo hanc legem conſentientem menti meæ volenti bene agere, quoniam malum propinquum eſt mihi.*
22 * *Delector enim Lege Dei in homine interiore.*

6 השאדין אתבטלן מן נמוסא ומיתן להו דאחיד הוא לן דנשמש מכיל בחדתותא דרוחא ולא בעתיקוה כתבא ׃
7 מנא הכיל אמרינן נמוסא חטיתא הו חס אלא לחטיתא לא ילפת אלא ביד נמוסא לא גיר רגתא ידע הוית אלו
לא נמוסא דאמר דלא הרג ׃ 8 ובהנא פוקדנא אשכחת לה הטיתא עלתא וגמרתבי כל רגא בלעד נמוסא
גיר חטיתא מיתא הות ׃ 9 אנא דין חי הוית דלא נמוסא מן קדים כד אתא דין פוקדנא חטיתא חירת ׃
10 ואנא מיתה ואשתכח לי פוקדנא הו דחיא למותא ׃ 11 חטיתא גיר בעלתא דאשכחת לה ביד פוקדנא אטעיתני
ובה קטלתני ׃ 12 נמוסא מדין קדיש הו ופוקדנא קדיש הו וכאין וטב ׃ 13 טבתא הכיל לי למותא הות
חס אלא חטיתא דתתחזא דחטיתא הי דבטבתא גמרת בי מותא דיתיראית תתחיב חטיתא בפוקדנא ׃

בטל מות מעתה
חרת חדש עתק
אמר חטא ילף אלף
רגג חוא רגג פקד
שכח מצא | עלילה רגג
מכלו
חטא מות חיא
מות שכח מצא עלל
פקד צוה טעא תעה

* Nunc autem ſoluti ſumus à Lege 6
mortis, in qua detinebamur: ita vt ſer-
uiamus in nouitate Spiritus, & non in
vetuſtate literæ.
* Quid ergo dicemus? Lex peccatum 7
eſt? Abſit. Sed peccatum non cognoui, B
niſi per Legem. nam concupiſcentiam
neſciebam, niſi Lex diceret, Non concu-
piſces. * Occaſione autem accepta, 8
peccatum per mandatum operatum eſt
in me omnem concupiſcentiam. Sine
Lege enim peccatum mortuum erat.
* Ego autem viuebam ſine Lege ali- 9
quando. Sed cùm veniſſet mandatum,
peccatum reuixit.
* Ego autem mortuus ſum: & inuen- 10
tum eſt mihi mandatum, quod erat ad
vitam, hoc eſſe ad mortem.
* Nam peccatum occaſione accepta 11
per mandatum, ſeduxit me, & per illud
occidit.
* Itaque Lex quidem ſancta, & man- 12
datum ſanctum, & iuſtum & bonum.
* Quod ergo bonum eſt, mihi factum 13
eſt mors? Abſit. ſed peccatum, vt appa-
reat peccatum, per bonũ operatum eſt
mihi mortẽ: vt fiat ſupra modum pec-
cans peccatum per mandatum.
* Scimus enim quia Lex ſpiritalis 14
eſt: ego autem carnalis ſum, uænunda- C
tus ſub peccato.
* Quod enim operor non intelligo. 15
non enim quod volo†, hoc ago: ſed quod
odi, illud facio.
* Si autem quod nolo, illud facio: cõ- 16
ſentio Legi, quoniam bona eſt.
* Nunc autem iam non ego operor il- 17
lud, ſed quod habitat in me, peccatum.
* Scio enim quia non habitat in me, 18
hoc eſt, in carne mea, bonum. Nam velle
adiacet mihi, perficere autem bonũ non
inuenio. * Non enim quod volo bonum, 19
hoc facio: ſed quod nolo malũ, hoc ago.
* Si autem quod nolo, illud facio: iam 20
non ego operor illud, ſed quod habitat
in me, peccatum.
* Inuenio igitur Legem, volenti mihi 21
facere bonũ, quoniam mihi malum ad-
iacet. * Condelector enim Legi Dei ſe- 22
cundùm interiorem hominem:

6 * νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες
ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύ-
ματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.
7 * τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ
τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπι-
θυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις.
8 * ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς,
κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου
ἁμαρτία νεκρά.
9 * ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς,
ἡ ἁμαρτία ἔζησεν·
10 * ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν,
αὕτη εἰς θάνατον.
11 * ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς
ἐξηπάτησέ με, καὶ δι᾽ αὐτῆς ἀπέκτεινεν.
12 * ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δι-
καία καὶ ἀγαθή.
13 * τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο.
ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία· ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι
κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ᾽ ὑπερβολὴν ἁ-
μαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.
14 * οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρ-
κικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.
15 * ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο
πράσσω· ἀλλ᾽ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ.
16 * εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι
καλός.
17 * νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽ ἡ οἰ-
κοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
18 * οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου,
ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι· τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ
καλὸν, οὐχ εὑρίσκω.
19 * οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦ-
το πράσσω.
20 * εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργά-
ζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
21 * εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ κα-
λὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.
22 * συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄν-
θρωπον·

14 ידעינן גיר דנמוסא דרוחא הו אנא דין דבסר אנא ומזבן אנא לחטיתא ׃ 15 מדם דסער אנא גיר לא ידע אנא
ולא הוא מדם דצבא אנא עבד אנא אלא מדם דסנא אנא הו הו עבד אנא ׃ 16 ואן מדם דלא צבא אנא עבד אנא
סהד אנא על נמוסא דשפיר הו ׃ 17 השא דין לא הוא אנא סער אנא הדא אלא חטיתא דעמרא בי ׃ 18 ידע
הו גיר דלא עמרא ביהנו דין בבסרי טבתא דאצבא גיר בטבתא פשיק לי דאסעריה דין לא משכח אנא ׃
19 לא הוא גיר לטבתא דצבא אנא דאעבד עבד אנא אלא בישתא דלא צבא אנא דאעבדלה הו עבד אנא ׃
20 ואן מדם דלא צבא אנא עבד אנא לא הוא אנא עבד אנא אלא חטיתא דעמרא בי ׃ 21 משכח אנא הכיל
לנמוסא דשלם לרעיני הו דצבא דנעבד טבתא מטל דבישתא קריבא הי לי ׃ 22 חדא אנא גיר בנמוסה דאלהא
בברנשא דלגו ׃

ידע סער עשה
צבא סנא חטא
עמר שכן טוב צבא חפץ ו קליל
סער עשה טוב ביש רע
עבד חטא עמר שכן
שמסכים רעא רצה
טוב ביש רע

23 ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܢܡܘܣܐ ܐܚܪܢܐ ܒܗܕܡܝ ܕܡܩܪܒ ܠܘܩܒܠ ܢܡܘܣܐ ܕܪܥܝܢܝ ܘܫܒܐ ܠܝ ܠܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ ܕܐܝܬ ܒܗܕܡܝ.
24 ܕܘܝܐ ܐܢܐ ܒܪܢܫܐ ܡܢܘ ܢܦܨܢܝ ܡܢ ܦܓܪܐ ܗܢܐ ܕܡܘܬܐ.
25 ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܒܐܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

ܕܢܓܗ ܚܕ ܒܫܒܐ ܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ

26 ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܐܢܐ ܒܪܥܝܢܝ ܥܒܕܐ ܐܢܐ ܕܢܡܘܣܐ ܕܐܠܗܐ ܒܒܣܪܝ ܕܝܢ ܐܝܬܝ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܚ

1 ܠܝܬ ܗܟܝܠ ܚܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܒܒܣܪ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
2 ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܕܪܘܚܐ ܕܚܝܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܚܪܪܟ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ ܘܕܡܘܬܐ.
3 ܡܛܠ ܕܡܚܝܠ ܗܘܐ ܓܝܪ ܢܡܘܣܐ ܒܐܝܕ ܟܪܝܗܘܬܗ ܕܒܣܪܐ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܒܕܡܘܬܐ ܕܒܣܪܐ ܕܚܛܝܬܐ ܡܛܠ ܚܛܝܬܐ ܕܢܚܝܒܝܗ ܠܚܛܝܬܐ ܒܒܣܪܗ.
4 ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܢܡܘܣܐ ܬܫܬܡܠܐ ܒܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܒܣܪ ܡܗܠܟܝܢܢ ܐܠܐ ܒܪܘܚ.
5 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܣܪ ܐܢܘܢ ܕܒܣܪܐ ܗܘ ܡܬܪܥܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܪܘܚ ܐܢܘܢ ܕܪܘܚܐ ܗܘ ܡܬܪܥܝܢ.
6 ܪܥܝܢܐ ܓܝܪ ܕܒܣܪܐ ܡܘܬܐ ܗܘ. ܘܪܥܝܢܐ ܕܪܘܚܐ ܚܝܐ ܘܫܠܡܐ.
7 ܡܛܠ ܕܪܥܝܢܐ ܕܒܣܪܐ ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܠܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܡܫܬܥܒܕܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ.
8 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܒܣܪܐ ܐܢܘܢ ܠܐܠܗܐ ܠܡܫܦܪ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ.
9 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܒܣܪܐ ܐܠܐ ܒܪܘܚܐ. ܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܠܝܬ ܒܗ ܪܘܚܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܗ.
10 ܘܐܠܘ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܢ. ܦܓܪܐ ܡܝܬܐ ܗܘ ܡܛܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܪܘܚܐ ܕܝܢ ܚܝܐ ܗܝ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ.
11 ܘܐܠܘ ܪܘܚܗ ܕܗܘ ܕܐܩܝܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܐܦ ܠܦܓܪܝܟܘܢ ܡܝܬܐ ܢܚܐ ܡܛܠ ܪܘܚܗ ܕܥܡܪܐ ܒܟܘܢ.

23 * *Sed video legem aliam in membris meis*
quæ pugnat aduersus legem mentis meæ, &
captiuum me reddit legi peccati, quæ est in
24 *membris meis.* * *Miser ego homo, quis*
me liberabit à corpore isto mortis?
25 * *Gratias ago Deo, in manu Domini*
nostri Ieschua Meschicho.

Vigilia Dominicæ magnæ
Resurrectionis.

26 *Nunc igitur ego quidẽ mente mea seruus*
sum Legis Dei, carne verò mea sum seruus
legis peccati.

CAP. VIII.

1 *PRoinde nulla est condemnatio iis qui non*
ambulant secundùm carnem in Ieschua
2 *Meschicho.* * *Lex enim Spiritus vitæ, qui*
est in Ieschua Meschicho, liberauit te à lege
3 *peccati & mortis.* * *Nam quum impo-*
tens esset Lex propter infirmitatem carnis,
misit Deus Filium suum in similitudine car-
nis peccati propter peccatum, vt reum per-
ageret peccatum in carne ipsius.
4 * *Vt iustitia Legis in nobis adimpleatur,*
qui non carne ambulamus, sed Spiritu.
5 * *Ii enim qui secundùm carnem sunt, quæ*
carnis sunt, eligunt; qui verò secundùm Spi-
ritum sunt, quæ sunt Spiritus eligunt.
6 * *Nam electio carnis, mors est; electio*
verò Spiritus vita & pax.
7 * *Propterea quòd electio carnis inimicitia*
est aduersus Deum. Legi enim Dei non sub-
8 *iicitur, quippe quæ non possit.* * *Proinde &*
qui in carne sunt, placere Deo non possunt.
9 * *Vos autem non estis in carne, sed in Spi-*
ritu, si verè Spiritus Dei habitat in vobis:
sin autem est aliquis in quo non sit Spiritus
Meschicho, is non est eius.
10 * *Enimuerò si Meschicho in vobis est, cor-*
pus mortuum est propter peccatum; Spiritus
autem vita est propter iustitiam.
11 * *Quòd si Spiritus illius, qui excitauit*
Dominum nostrũ Ieschua Meschicho à mor-
tuis, habitat in vobis, is qui excitauit Do-
minum nostrum Ieschua Meschicho à mor-
tuis, etiam corpora vestra mortua viuifica-
bit per Spiritum eius habitantem in vobis.

---

23 חזא אנא דין נמוסא אחרנא בהדמי דמקרב לוקבל נמוסא דרעיני [a] ושבא לי לנמוסא דחטיתא דאית בהדמי ׃
24 דויא אנא ברנשא מנו נפצני מן פגרא הנא דמותא ׃ 25 מודא אנא לאלהא ביד מרן ישוע משיחא ׃
דנגה דחד בשבא רבא דקימתא יג
26 השא הכיל אנא ברעיני עבדא אנא דנמוסא דאלהא בבסרי דין איתי עבדא דנמוסא דחטיתא ׃ קפלאון ח
1 לית הכיל חיבותא לאילין דלא מהלכין בבסר בישוע משיחא ׃ 2 נמוסא גיר דרוחא דחיא דבישוע
משיחא חררך מן נמוסא דחטיתא ודמותא ׃ 3 מטל דמחיל הוא גיר נמוסא ביד כריותה דבסרא שדר
אלהא לברה בדמותא דבסרא דחטיתא מטל חטיתא דנחיביה לחטיתא בבסרה ׃

רעא רעה
שבא [illegible] פרה
מות [illegible] קום
ברעוני
אית חוב חרר
חטא מות חול
כרה דמא חוב

Video autem aliam legem in mem- 23
bris meis, repugnātem legi mentis meæ,
& captiuantem me in lege peccati quæ
est in membris meis.
(Infelix ego homo, quis me liberabit 24
de corpore mortis huius?
Gratia Dei per Iesum Christum Do- 25
minum nostrum.) Igitur ego ipse men-
te seruio legi Dei, carne autem legi pec-
cati.

CAP. VIII.

Nihil ergo nunc damnationis est iis, 1
qui sunt in Christo Iesu, qui non se- A
cundùm carnem ambulant:
Lex enim spiritus vitæ in Christo 2
Iesu, liberauit me à lege peccati & mor-
tis. Nam quod impossibile erat Le- 3
gi, in quo infirmabatur per carnē, Deus
filium suum mittens in similitudinem
carnis peccati, & de peccato damnauit
peccatum in carne,
Vt iustificatio Legis impleretur in 4
nobis, qui non secundùm carnem am-
bulamus, sed secundùm Spiritum.
Qui enim secundùm carnem sunt, 5
quæ carnis sunt, sapiunt. qui verò secun-
dum spiritum sunt; quæ sunt spiritus, B
sentiunt.
Nam prudētia carnis, mors est: pru- 6
dentia autem spiritus, vita & pax.
Quoniam sapiētia carnis, †inimica 7
est Deo: Legi enim Dei nō† est subiecta,
nec enim potest.
Qui autem in carne sunt, Deo pla- 8
cere non possunt.
Vos autem in carne non estis, sed 9
in spiritu; si tamen Spiritus Dei habitat
in vobis. Siquis autem Spiritum Chri-
sti non habet, hic non est eius.
Si autem Christus in vobis est, cor- 10
pus quidem mortuum est propter pec-
catum: Spiritus verò† viuit propter† iusti-
ficationem.
Quòd si Spiritus eius qui suscitauit 11
Iesum à mortuis, habitat in vobis, qui C
suscitauit Iesum Christum à mortuis,
viuificabit & mortalia corpora vestra,
propter inhabitantem Spiritum eius in
vobis.

23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρα-
τευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με
ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.
24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώ-
ματος τοῦ θανάτου τούτου;
25 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ
σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.

η.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μὴ
κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
2 ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ
θανάτου·
3 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρ-
κὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς
ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν
ἐν τῇ σαρκὶ,
4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ
κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα·
5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ
δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.
6 τὸ δὲ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη·
7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ
νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.
8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.
9 ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ
πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ
ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.
10 εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρ-
τίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.
11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν, οἰκεῖ
ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ
τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύμα-
τος ἐν ὑμῖν.

4 דכאנותא דנמוסא בן תתמלא דלא הוא בבסר מהלכינן אלא ברוח: 5 אילין גיר דבבסר אנון דבסרהו מתרעין
ואילין דרוח אנון דרוח הו מתרעין: 6 תרעיתא גיר דבסרא מותא הו ותרעיתא דרוח חיא ושלמא: 7
דתרעיתא דבסרא בעלדבבותא הי לות אלהא לנמוסא גיר דאלהא לא משתעבדא מטל דלא משכחא: 8 ואילין
דבבסר אנון למשפר לאלהא לא משכחין: 9 אנתון דין לא הויתון בבסר אלא ברוח אן שריראית רוחה דאלהא
עמרא בכון אן דין אנש לית ברוחה דמשיחא הנא לא הוא דילה: 10 ואן דין משיחא בכון פגרא מית הו מטל
חטיתא רוחא דין חיא הי מטל כאנותא: 11 ואן רוחה דהו מן דאקים למרן ישוע משיחא מן בית מיתא ועמרא בכון
עמרא בכון הו מן דאקימה למרן ישוע משיחא מן בית מיתא אף לפגריכון מיתא נחא מטל רוחה

צדקה מן כון מלא
חלך רעא רצה
מבחר מות רעא
שנאה
שעבר שפר שרר
באמת
עמר שכן מות חטא
כון קום מות
חיא אשר שוכנה

ܕܝܘܡ ❖ ܓ ❖ ܕܫܒܬܐ ❖ ܕܘ ❖ ܕܨܘܡܐ ❖
❖ ❖ ܝܕ ❖ ❖

12 ܗܫܐ ܐܚܝ ܚܝܒܝܢܢ. ܠܘ ܠܒܣܪܐ ܕܒܒܣܪ ܢܗܠܟ.
13 ܐܢ ܓܝܪ ܒܒܣܪ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܘ
ܠܡܡܬ. ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܗܘܦܟܝ ܦܓܪܐ ܡܡܝܬܝܢ
14 ܐܢܬܘܢ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ
15 ܡܬܕܒܪܝܢ. ܗܠܝܢ ܒܢܝܐ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܓܝܪ
ܢܣܒܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܥܒܕܘܬܐ ܬܘܒ ܠܕܚܠܬܐ. ܐܠܐ
ܢܣܒܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܣܝܡܬ ܒܢܝܐ. ܕܒܗ ܩܪܝܢܢ ܐܒܐ
16 ܐܒܘܢ. ܘܗܝ ܪܘܚܐ ܡܣܗܕܐ ܠܪܘܚܢ ܕܐܝܬܝܢ
17 ܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܢ ܒܢܝܐ ܐܦ ܝܪܬܐ. ܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܘܒܢܝ ܝܪܬܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܐܢ ܢܚܫ ܥܡܗ ܐܦ
18 ܥܡܗ ܢܫܬܒܚ. ܡܬܪܥܐ ܐܢܐ ܓܝܪ. ܕܠܐ ܫܘܝܢ
ܚܫܘܗܝ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܠܬܫܒܘܚܬܐ ܐܝܕܐ ܕܥܬܝܕܐ
19 ܕܬܬܓܠܐ ܒܢ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܒܪܝܬܐ ܡܣܟܝܐ ܘܚܝܪܐ
ܠܓܠܝܢܐ ܕܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
20 ܒܪܝܬܐ ܓܝܪ ܐܫܬܥܒܕܬ ܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܠܐ ܒܨܒܝܢܗ.
21 ܐܠܐ ܡܛܠ ܡܢ ܕܫܥܒܕܗ. ܥܠ ܣܒܪܐ.
ܕܐܦ ܗܝ ܒܪܝܬܐ ܬܬܚܪܪ ܡܢ ܥܒܕܘܬܐ ܕܚܒܠܐ.
ܠܚܐܪܘܬܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ.
22 ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ ܒܪܝܬܐ. ܡܬܬܢܚܢ
23 ܘܚܒܠܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܠܐ ܗܠܝܢ ܒܠܚܘܕ.
ܐܠܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܪܫܝܬܐ ܕܪܘܚܐ
ܒܢܦܫܢ. ܡܬܬܢܚܝܢܢ ܘܡܣܟܝܢܢ ܠܣܝܡܬ ܒܢܝܐ
24 ܘܠܦܘܪܩܢܐ ܕܦܓܪܢ. ܒܣܒܪܐ ܓܝܪ ܚܝܝܢܢ. ܣܒܪܐ
ܕܝܢ ܕܡܬܚܙܐ ܠܐ ܗܘܐ ܣܒܪܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܚܙܝܢܢ ܠܗ.
25 ܡܢܐ ܡܣܟܝܢܢ ܠܗ. ܐܢ ܕܝܢ ܠܡܕܡ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ
ܡܣܟܝܢܢ. ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܡܩܘܝܢܢ.
26 ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝ ܪܘܚܐ ܡܥܕܪܐ ܠܟܘܪܗܢܢ. ܡܢܐ
ܓܝܪ ܢܨܠܐ ܐܝܟ ܕܘܠܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܠܐ ܗܝ ܪܘܚܐ ܡܬܟܫܦܐ
27 ܚܠܦܝܢ ܒܬܢܚܬܐ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܨܐ
ܠܒܘܬܐ. ܗܘ ܝܕܥ ܡܢܐ ܗܝ ܪܥܝܢܗ ܕܪܘܚܐ. ܕܐܝܟ
ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܡܬܟܫܦܐ ܚܠܦ ܩܕܝܫܐ.

Feria tertia hebdomadis sextæ Ieiunij.

12 * *Nūc fratres, debitores ſumus non carni, vt ſecundùm carnem ambulemus:*
13 * *Si enim in carne vixeritis, futurum eſt vt moriamini: ſed ſi ſpiritu conuerſationes corporis mortificetis, viuetis.*
14 * *Ij enim qui Spiritu Dei ducuntur, hi* inquam *ſunt filij Dei.*
15 * *Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis rurſus ad timorem, ſed recepiſtis ſpiritum* [adoptionis] *poſitionis filiorum, per quem clamamus, Abba, Pater noſter.*
16 * *Et ipſe Spiritus ſuffragatur ſpiritui noſtro, nos eſſe filios Dei.*
17 * *Quòd ſi filij, etiam hæredes: hæredes Dei, filij autem hæreditatis,* [cohæredes] *Ieſchua Meſchicho: quòd ſi patiamur cum eo, etiam cum eo glorificabimur.*
18 * *Siquidem exiſtimo nequaquam dignas eſſe perpeſſiones huius temporis gloria illa, quæ reuelanda eſt in nobis.*
19 * *Omnis enim creatura expectat & proſpicit in reuelationem filiorum Dei.*
20 * *Nam creatura ſubiecta eſt vanitati, non ſua ſponte, ſed propter eum qui ſubiecit eam:*
21 * *Sub ſpe quòd & ipſa creatura aſſeretur ex ſeruitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei.*
22 * *Scimus enim omnes creaturas ſuſpirare, & parturire ad hunc vſque diem.*
23 * *Nec illæ tantummodo, ſed & nos, qui habemus primitias Spiritus, ſuſpiramus in nobis ipſis, & proſpicimus in adoptionem,* id eſt *redemptionem corporum noſtrorum.*
24 * *Quādoquidem per ſpem illam viuimus,* [ſalui ſumus.] *Spes autem quæ conſpicitur, non eſt ſpes. ſi enim illud aſpicimus, cur illud expectabimus?*
25 * *Sed ſi quod non cernitur ſperamus, per patientiam expectamus.*
26 * *Similiter etiam Spiritus ipſe opitulatur infirmitatibus noſtris. quid enim precemur vt oportet, non nouimus. at Spiritus ille deprecatur pro nobis gemitibus inenarrabilibus.*
27 * *Qui verò ſcrutatur corda, is nouit quæ ſit intentio Spiritus, qui iuxta placitum Dei deprecatur pro Sanctis.*

דיום ג דשבתא דו דצומא יד 12 השא אחי חיבינן לו לבסרא דבבסר נהלך : 13 אן גיר
בבסר חאין אנחון עתידין אנחון הו למאת ואן ברוח הופכי פגרא ממיתין אנחון חאין אנחון : 14 אילין גיר
ברוחא דאלהא מתדברין הלין בניא אנון דאלהא : 15 לא גיר נסבתון רוחא דעבדותא תוב לדחלתא אלא
נסבתון רוחא דסימת בניא דבה קרינן אבא אבון : 16 והי רוחא מסהדא לרוחן דאיתין בניא דאלהא :
17 ואן בניא אף ירתא ירתא דאלהא ובני ירתותה דישוע משיחא דאן נחש עמה אף עמה נשתבח : 18 מתרעא
אנא גיר דלא שוין חשוהי דזבנא הנא לתשבוחתא אידא דעתידא דתתגלא בן : 19 כלה גיר בריתא מסברא
ומסכיא לגלינא דבנוהי דאלהא : 20 בריתא גיר אשתעבדת לסריקותא לא בצבינה אלא מטל מן דשעבדה :

a צום b חוב c חיא d מות
f חפך g מות h חיא
i דבר נהה k לקחהם
l עבד m עוד n דחל
o סום p קרא q סהד
r אית יש s ירת ירש
t חשש v שבח x רעא
שער
y שוא z חשש z שבח
b גלא c ברא d סבר קוה

12 Ergo, fratres, debitores sumus, non
carni, vt secundùm carnem viuamus.
13 Si enim secundùm carnem vixeri-
tis, moriemini: si autem Spiritu, facta
carnis mortificaueritis, viuetis.
14 Quicunque enim Spiritu Dei agun-
tur, ij sunt filij Dei.
15 Non enim accepistis spiritum ser-
uitutis iterum in timore: sed accepistis
spiritum adoptionis filiorũ†, in quo cla-
mamus, Abba, (Pater.)
16 Ipse enim Spiritus, testimoniũ† red-
dit spiritui nostro quòd sumus filij Dei.
17 Si autem filij; & hæredes. hæredes
quidem Dei, cohæredes autem Christi:
si tamen compatimur, vt & conglorifi-
cemur.
18 Existimo enim quòd non sunt con-
dignæ passiones huius temporis, ad fu- D
turã gloriam quæ reuelabitur in nobis.
19 Nam expectatio creaturæ, reuela-
tionem filiorum Dei expectat.
20 Vanitati enim creatura subiecta est,
non volens; sed propter eum qui subie-
cit eam in spe:
21 Quia & ipsa creatura liberabitur à
seruitute corruptionis, in libertatem
gloriæ filiorum Dei.
22 Scimus enim quòd omnis creatura
ingemiscit, & parturit vsque adhuc.
23 Non solùm autem illa, sed & nos
ipsi primitias spiritus habentes, & ipsi
intra nos gemimus, adoptionem filio-
rum Dei expectantes, redemptionẽ cor-
poris nostri.
24 Spe enim salui facti sumus. Spes au-
tem quæ videtur, nõ est spes. nam quod E
videt quis, quid sperat?
25 Si autem quod non videmus, spe-
ramus; per patientiam expectamus.
26 Similiter autem & Spiritus adiu-
uat infirmitatem nostram. nam quid o-
remus sicut oportet, nescimus: sed ipse
Spiritus postulat pro nobis gemitibus
inenarrabilibus.
27 Qui autẽ scrutatur corda, scit quid
desideret Spiritus: quia secũdùm Deum
postulat pro sanctis.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ
κατὰ σάρκα ζῆν·
13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ
δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζή-
σεσθε.
14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ.
15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον,
ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, ἀββᾶ,
ὁ πατήρ.
16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι
ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγ-
κληρονόμοι δὲ χριστοῦ· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδο-
ξασθῶμεν.
18 λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν
καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι
εἰς ἡμᾶς.
19 ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν
υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται.
20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλ-
λὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι.
21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δου-
λείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέ-
κνων τοῦ θεοῦ.
22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει, καὶ συνω-
δίνει ἄχρι τοῦ νῦν·
23 οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύ-
ματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱο-
θεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος
ἡμῶν·
24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν
ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;
25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκ-
δεχόμεθα.
26 ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς
ἀσθενείαις ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ
οἴδαμεν· ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν
στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.
27 ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύ-
ματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

21 עַל [k]סַבְרָא דְּאָף הִי [l]בְּרִיתָא [m]תִּתְחַרַּר מֶן עַבְדוּתָא [n]דַּחֲבָלָא [o]בַּחֲרוּרָא [p]דְּתֶשְׁבּוּחְתָּא דַּבְנַיָּא דַּאלָהָא׃
22 [q]יָדְעִינַן גֵּיר דְּכֻלְּהֵין בְּרִיָּתָא [r]מֶתְתַּנְחָן וּמְחַבְּלָן עַדְמָא [s]לְיַוְמָנָא׃ 23 וְלָא כַּלְחוּד הֵנֵין אֶלָּא אָף חֲנַן דְּאִית
בַּן [t]רִישִׁיתָא דְּרוּחָא [u]מֶתְתַּנְחִינַן בְּנַפְשַׁן [x]וּמְסַכֵּינַן [y]לְסִימַת בְּנַיָּא [z]לְפוּרְקָנָא דְּפַגְרַן׃ 24 מֶטֻּל [a]דְּבְסַבְרָא
[b]חַיִּין סַבְרָא דֵּין [c]דְּמֶתְחֲזֵא לָא הֲוָא סַבְרָא אֶן גֵּיר [c]חָזֵינַן לֵהּ מָנָא [d]מְסַכֵּינַן לֵהּ׃ 25 אֶן דֵּין לְסַבְרָא דְּלָא
מְסַבְּרִינַן [e]בְּמַסְיַבְּרָנוּתָא [f]מְקַוֵּינַן׃ 26 הָכַנָא אָף הִי רוּחָא [g]מְעַדְּרָא [h]לְכְרִיהוּתַן מָנָא גֵּיר נְצַלֵּא אַיְכְּ
לָא יָדְעִינַן אֶלָּא הִי רוּחָא מְצַלְיָא חֲלָפַין בְּתֶנְחָתָא דְּלָא מֶתְמַלְּלָן׃ 27 דְּבָאֵשׁ דֵּין לְבַוָּתָא הוּ יָדַע
תַּרְעִיתָא דְּרוּחָא דַּאיְךְ צֶבְיָנֵהּ הוּ דַּאלָהָא מְצַלְיָא חֲלָף קַדִּישֵׁא׃

[k] תקוה
[l] בְּרָא [m] חֲרַר [n] חֲבַל
[o] בדרור
[p] שַׁבַּח [q] יָדַע [r] אֲנַח [s] יוֹם
[t] ראשית
[u] אֲנַח [x] סְכָא צפה [y] סוּם
[z] פְּרַק פדיון [a] בתקוות
[b] חָיָא [c] חֲזָא [d] סְכָא קוה
[e] סַבַּר קוה [f] קְוָא [g] עֲדַר
עָזַר
[h] כְּרָה [i] וְלָא ראוי

Lectio Martyrum.

28 * *Scimus enim quòd iis qui diligunt Deũ,*
omni re id auxiliatur ad bonum ; iis inquam
quos præordinauit vt ſint vocati.
29 * *Et à principio cognouit eos, & ipſos ob-*
ſignauit in ſimilitudine imaginis Filij ſui, vt
is ſit primogenitus fratrum multorum.
30 * *Quos autem prius obſignauit* [præordi-
nauit,] *eos vocauit: et quos vocauit, eos iuſti-*
ficauit : quos verò iuſtificauit, eoſdem glori-
31 *ficauit.* * *Quid igitur dicemus ad hæc? Si*
Deus pro nobis, quis contra nos?
32 * *Quod ſi ne proprio quidem Filio peper-*
cit, ſed pro nobis omnibus tradidit eum, quo-
modo omnia cum eo non largietur nobis?
33 * *Quis ſeſe opponet electis Dei? Deus iu-*
34 *ſtificat.* * *Quis condemnabit? Meſchicho*
mortuus eſt & excitatus, eſtque ad dexte-
ram Dei, & poſtulat pro nobis.
35 * *Quis me ſeparabit à dilectione Meſchi-*
cho? oppreſſio, aut anguſtia, aut perſecutio,
aut fames, aut nuditas, aut periculum, aut
36 *gladius?* * *(Sicut ſcriptum eſt: Propter*
te quotidie morimur, & habiti ſumus quaſi
oues ad mactationem.)
37 * *Verùm in his omnibus victoria poti-*
mur per eum qui dilexit nos.
38 * *Perſuaſum enim habeo, neque mortem,*
neque vitam, neque Angelos, neque princi-
patus, neque poteſtates, neque inſtantia, ne-
39 *que futura,* * *Neque altitudinem, neque*
profunditatem, nec denique vllam creatu-
ram poſſe me ſeiungere à dilectione Dei, quæ
eſt in Domino noſtro Ieſchua Meſchicho.

CAP. IX.

1 *Veritatem dico per Meſchicho, neque men-*
tior : ſed ſuffragatur mihi cõſcientia mea
per Spiritum Sanctitatis,
2 * *Magnam mihi eſſe ægritudinem, & do-*
lorem cordi meo indeſinentem.
3 * *Optarim enim ego ipſe anathema eſſe à*
Meſchicho pro fratribus meis, & propinqui-
bus meis ſecundùm carnem:
4 * *Qui ſunt filij Iſroiel, quorũ eſt adoptio,*
& gloria, & pacta, & Lex, & miniſte-
rium, & promiſſiones, & Patres.

קריינא דסהדא יח 28 ידעינן גיר דאילין דמחבין לאלהא בכל מדם מעדר
וקריא דנהוון קריא ׃ 29 ומן לוקדם ידע אנון ורשם אנון בדמותא דצורתא דברה
דאחא סגיאא ׃ 30 לאילין דין דקדם רשם להון קרא ולאילין דקרא להון זדק ולאילין דזדק
31 מנא הכיל נאמר על הלין אן אלהא חלפין מנו דלקובלן ׃ 32 ואן על ברה לא חס אלא חלף
איכנא לא כל מדם עמה נתל לן ׃ 33 מנו נקבול על גביא דאלהא אלהא מזדק ׃
34 מנו חיב משיחא מית וקם ואיתוהי על ימינא דאלהא ובעא חלפין ׃ 35 מנו נפרשני מן חובה
דמשיחא אולצנא או תבושיא או רדופיא או כפנא או ערטליותא או קינדונוס או סיפא ׃

a קרא b סהר c ידע d אחב אהב e עדר עזר f טוב g קרא h דמא i צורתא צלם h בכור l זדק צדק m אמר n שלם o נתל נתןנקום לנגר בחוריאל q חוב r מות s אית t פרש v אהבה המשיח

28 ᵃScimus autem quoniam diligētibus Deū, omnia cooperatur in bonū, iis qui secundùm propositū vocati sunt sancti.

29 ᵃNam quos prę́sciuit, & prędestinauit conformes fieri imaginis Filij sui, vt F sit ipse primogenit⁹ in multis fratribus.

30 ᵃQuos autem prædestinauit, hos & vocauit: & quos vocauit, hos & iustificauit: quos autem iustificauit, illos & glorificauit.

31 ᵃQuid ergo dicemus ad hæc? si Deus pro nobis, quis contra nos?

32 ᵃQui etiam proprio Filio †non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit?

33 ᵃQuis accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat.

34 ᵃQuis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, imò qui & resurrexit, qui †est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.

35 ᵃQuis ergo nos separabit à charitate Christi? tribulatio, an angustia, an fames, an nuditas, an periculum, an persecutio, an gladius?

36 ᵃSicut scriptum est: Quia propter te mortificamur tota die: æstimati sumus G sicut oues occisionis.)

37 ᵃSed in his omnib⁹ superamus propter eum qui dilexit nos.

38 ᵃCertus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo,

39 ᵃNeq; altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro.

CAP. IX.

1 VEritatem dico in Christo, non mentior, testimonium mihi perhibente A conscientia mea in Spiritu sancto:

2 ᵃQuoniam tristitia mihi magna est, & continuus dolor cordi meo.

3 ᵃOptabam enim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundùm carnem,

4 ᵃQui sunt Israelitę, quorum adoptio est filiorum, & gloria, & †testamētum, & legislatio, & obsequium, & promissa:

28 ᵃ Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν.

29 ᵃ ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·

30 ᵃ οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

31 ᵃ τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

32 ᵃ ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται;

33 ᵃ τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν·

34 ᵃ τίς ὁ κατακρίνων; χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

35 ᵃ τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ χριστοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;

36 ᵃ καθὼς γέγραπται, ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

37 ᵃ ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς·

38 ᵃ πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα,

39 ᵃ οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

θ′.

1 ᵃ Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ,

2 ᵃ ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.

3 ᵃ ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·

4 ᵃ οἵτινές εἰσιν ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθῆκαι, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,

36 אֵיךְ דַּכְתִיב דְּמֶטֻלָתָךְ כָּלְיוֹם ᵈמָיְתִינַן ᵉוְאֶתְחַשַּׁבַן אַיךְ ᶠאֶמְרֵא ᵍלְנֶכְסְתָא׃
37 אֶלָּא בְּהָלֵין כֻּלְהֵין ...
38 מְפַס אֲנָא גֵּיר דְּלָא ˡמַוְתָא וְלָא חַיֵּא וְלָא מַלְאכֵא וְלָא ᵐשׁוּלְטָנֵא וְלָא חַיְלֵא וְלָא ... בְּיַד מַן ⁱדְּאַחְבַּן׃
39 וְלָא ᵒרַוְמָא וְלָא עוּמְקָא וְאָף לָא ᵖבְּרִיתָא אַחְרִתָא ᑫמֶשְׁכַּח ʳתְּפַרְשַׁנִי מֶן ˢחוּבֵּה דַּאלָהָא ... דַּעֲתִידָן׃
פֶּלְאוֹן ט
1 ᵃקוּשְׁתָּא אָמַר אֲנָא בִּמְשִׁיחָא וְלָא ᵇמְדַגֵּל אֲנָא ᶜוְרֶעְיָנִי ᵈמַסְהֵד עֲלַי ... מְשִׁיחָא׃
2 ᵈדְּכַרְיוּתָא הִי לִי רַבְּתָא ᵉוְכַאבָא דְּמֶן לְבִּי לָא ᶠשָׁלֵא׃ 3 ᵍמְצַלֵּא ʰהֲוִית גֵּיר ... דְּקוּדְשָׁא׃
ᵏחֶרְמָא אֶהֱוֵא מֶן מְשִׁיחָא חֲלָף אַחַי ˡוַאחְיָנַי דְּבִבְסַר׃ 4 ᵐדְּאִיתַיְהוֹן בְּנַי אִיסְרָאֵיל דְּדִילְהוֹן הֲוָת ...
וְתֶשְׁבּוּחְתָּא וְקְיָמֵה וְנָמוּסָא וְתֶשְׁמֶשְׁתָּא וּמוּלְכָנֵא וַאבָהָתָא׃

ᵃמוּת ᵉחֲשַׁב ᶠצנן ᵍנְכַס
ʰזְכָא נצח ⁱאֲהֵב אהב
ᵏפּוּס ˡמוּת ᵐשְׁלַט
ⁿקוּם ᵒרוּם ᵖבְּרָא
ᑫשְׁכַח יכל ʳפְּרַשׁ ˢאֲהַב
או חבב ᵃאמת ᵇכוזב
ᶜרְעָא ᵈמעיד ᵉכְּרָה
ᵉומכאוב ᶠתודל
ᵍצְלָא פלל ʰהֲוָא
עצמי ᵏשמתא
ⁱצַת ᵐאית שהם ⁿסוּם

5 [illegible]

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

5 * *Et ex quibus apparuit Meſchicho in*
carne, qui eſt Deus ſupra omnes. Cui ſint
laudes & benedictiones in ſeculũ ſeculorum,
Amin.

Annuntiatione Zecario.

6 * *Neque enim prorſus excidit ſermo Dei:*
ſiquidem non omnes qui ſunt ex Jſroiel, ſunt
7 *Jſroiel.* * *Neque etiam quia ſunt ex ſe-*
mine Abrohom, ſunt omnes filij: quoniam
dictum eſt, In Iſchok vocabitur tibi ſemen.
8 * *Hoc eſt autem, non qui filij quantum ad*
carnem, ſunt filij Dei: ſed filij promiſſionis
habentur pro ſemine.
9 * *Promiſſionis enim ſermo hic eſt: Hoc ipſo*
tempore veniam, & erit ipſi Saro filius.
10 * *Neque hic tantùm, ſed etiam Rapbko,*
quum vnius patris noſtri Jſchok habuiſſet
conſuetudinem;
11 * *Priuſquàm geniti eſſent filij, necdum*
feciſſent bonum aut malum, præcognita eſt
electio Dei, vt ipſa permaneret.
12 * *Non per opera, ſed per eum qui voca-*
uit. Dictum eſt enim: Senior erit ſeruus mi-
nori.
13 * *Sicut ſcriptum eſt: Iaakoub dilexi, E-*
ſau autem odio habui.
14 * *Quid igitur dicemus? num iniquitas*
eſt apud Deum? Abſit.
15 * *Ecce etiam ipſi Mouſche dixit: Miſere-*
bor cuius miſerturus ſum, & gratioſum me
exhibebo in eum, cui futurus ſum gratioſus.
16 * *Non eſt ergo per eum qui velit, ne-*
que per eum qui currat, ſed per Deum miſe-
rentem.
17 * *Ait enim in Scriptura ipſi Perhoun: Ad*
hoc ipſum excitaui te, vt oſtendam in te po-
tentiam meã, vtque prædicetur nomen meum
in vniuerſa terra.
18 * *Itaque cuius vult miſeretur, et quem*
vult indurat.
19 * *Iam verò dices, Quamobrem argu-*
Quis enim obſiſtat eius voluntati?
20 * *Tu igitur quis es, ô homo, qui reſpon-*
Deo das? Num dicet figmentum ei qui ipſum
effinxit, Cur me ita effinxiſti?
21 * *An non habet poteſtatem figulus in lutum*
ſuum, vt ex eadem maſſa conficiat vaſa,
num ad honorem, et alterum ad ignominiam

5 וּמֶנְהוֹן אֶתְחְזִי מְשִׁיחָא בְּבֶסַר דְּאִיתַוְהִי אֱלָהָא דְּעַל כֻּל דְּלֵה תֶּשְׁבְּחָן וּבוּרְכָן לְעָלַם עָלְמִין אָמִין׃
6 לָא הֲוָא גֵּיר מְפַל נֶפְלַת מֶלְּתֶה דְּסוּבְרָה דְּזְכַרְיָא
לָא הֲוָא גֵּיר כֻּלְהוֹן דְּמֶן יִסְרָיֵל אִיתַיְהוֹן יִסְרָיֵל׃
7 וְאַף לָא מֶטֻּל דְּמֶן זַרְעֵה אֶנוּן דְּאַבְרָהָם כֻּלְהוֹן בְּנַיָּא
אֶתְאֶמַר דְּבְאִיסְחָק נֶתְקְרֵא לָךְ זַרְעָא׃
8 הָנוּ דֵּין לָא הָוָא בְּנַיָּא דְּבֶסְרָא אִיתַיְהוֹן בְּנַיָּא דְּאַלָהָא אֶלָּא
בְּנַיָּא דְּמוּלְכָּנָא מֶתְחַשְׁבִין לְזַרְעָא׃
9 דְּמוּלְכָּנָא גֵּיר אִיתַיְהּ מֶלְּתָא הָדָא דְּבְזַבְנָא הָנָא אֶתֵא וְנֶהְוֵא בְּרָא
10 לְסָרָא וְלָו הָדָא בַּלְחוֹד אֶלָּא אַף רֶפְקָא כַּד עַם חַד אֲבוּן אִיסְחָק אִית הֲוָא לָהּ שׁוּתָפוּתָא׃
11 עַדְלָא נֶתְיַלְדוּן בְּנַיָּה וְלָא נֶסְעֲרוּן טָבְתָא אַו בִּישְׁתָא קַדְמַת אֶתִּידְעַת גְּבִיתֵה דְּאַלָהָא דְּתֵהֵוֵא מְקַוְּיָא׃

חֲזָא, שְׁבַח, בְּרַךְ
ם של בשורת זכריה
נְפַל, מְלַל
ם המה ישראל ס בנים
אֲמַר, קְרָא, מְלַךְ
הכתוב
חְשַׁב, אִית, מַלַּל
ם כזמן הזה
אֲתָא, הא ק רבקה
שְׁתַף חבר, יְלַד, סְעַר
עשה, טוב, בְּישׁ, יְדַע

5 [5] Quorum patres, & ex quibus est Christus secúdum carnem, qui est super B omnia Deus benedictus in secula. Amē.

6 [6] Non autem quòd exciderit verbum Dei. Non enim omnes qui ex †Israel, ij sunt Israelitæ:

7 [7] Neque †quia semen sunt Abrahæ, omnes filij: sed in Isaac vocabitur tibi semen:

8 [8] Id est, nō qui filij carnis, hi filij Dei: sed qui filij sunt promissionis, æstimantur in semine.

9 [9] Promissionis enim verbum hoc est: Secundum hoc tempus veniam, & erit C Saræ filius.

10 [10] Non solùm autem illa, sed & Rebecca ex vno concubitu habens, Isaac patris nostri.

11 [11] Cùm enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent aut mali (vt secundùm electionem propositum Dei maneret:)

12 [12] Non ex operibus, sed ex vocante dictū est ei: Quia maior seruiet minori:

13 [13] Sicut scriptum est: Iacob dilexi, Esau autem odio habui.

14 [14] Quid ergo dicemus? nunquid iniquitas apud Deum? Absit.

15 [15] Moysi enim dicit: Miserebor †cuius misereor: & misericordiam prestabo cui D miserebor.

16 [16] Igitur non volentis neque currentis, sed miserentis est Dei.

17 [17] Dicit enim Scriptura Pharaoni: Quia in hoc ipsum excitaui te, vt ostendam in te virtutem meam: & vt annuncietur nomen meum in vniuersa terra.

18 [18] Ergo cuius vult miseretur, & quem vult indurat.

19 [19] Dices itaq; mihi: Quid adhuc queritur? voluntati enim eius quis resistit?

20 [20] O homo, tu quis es qui respondeas Deo? Nunquid dicit figmentum ei qui E se finxit, Quid me fecisti sic?

21 [21] An non habet potestatem figulus luti, ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?

5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

6 οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ ἰσραὴλ, οὗτοι ἰσραήλ.

7 οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα ἀβραὰμ, πάντες τέκνα. ἀλλ' ἐν ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.

8 τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα.

9 ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ σάρρᾳ υἱός.

10 οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν.

11 μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ.

12 οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ, ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.

13 καθὼς γέγραπται, τὸν ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ ἠσαῦ ἐμίσησα.

14 τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.

15 τῷ γὰρ μωσῇ λέγει, ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.

16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ.

17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ φαραὼ, ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει.

19 ἐρεῖς οὖν μοι, τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;

20 μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί με ἐποίησας οὕτως;

21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

12 לא בעבדא אלא ביד מן דקרא אתאמר גיר דקשישא נהוא עבדא לזעורא : 13 איך דכתיב דליעקוב רחמת
ולעיסו סנית : 14 מנא הכיל נאמר דלמא עולא אית לות אלהא חס : 15 הא אף למושא אמר ארחם על
דמרחם אנא ואחון לאינא דחאן אנא : 16 לא הכיל באידי מן דצבא ולא באידי מן דרהט אלא באידי אלהא
מרחמנא : 17 אמר גיר בכתבא לפרעון דלה להדא אקימתך דאחוא בך חילי ודנתכרז שמי בארעא כלה :
18 מדין על מן דצבא הו מרחם ועל מן דצבא מקשא : 19 ובכר תאמר דעל מנא רשא מנו גיר דנקום ל
צבינה : 20 אנת הכיל מן אנת או ברנשא דפתגמא לאלהא יהב אנת דלמא אמרא גבילתא למן דגבלה
הכנא גבלתני : 21 אולא שליט פחרא על טינה דמנה מן גבילתא נעבד מאנא חד ליקרא וחד לצערא :

a קרא b אמר c זקן d לקטון e רחם f סנא איב g אמר h עול i רחם k חון כמו חנן l ירד m רהט רוץ n רחם o קום p חוא q הגיד כרז r קשא חזק s אמר t מרשיע y קום x צבא

[illegible]

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

[illegible]

30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

Lectio peregrinorum.

22 * *Sin volens Deus ostendere iram suam,*
& patefacere potentiam suam, intulit plu-
rima longanimitate sua iram aduersus vasa
23 *iræ consummata ad exitium:* * *Et effudit*
miserationes suas in vasa misericordiæ, quæ
parata sunt Deo ad gloriam?
24 * *Quippe nos sumus vocati non tantùm*
ex Jihoudæis, sed etiam ex Gentibus.
25 * *Sicut & in Houschoo dixit: Vocabo eos*
qui non erãt populus meus, Populum meum;
& quæ misericordiam non erat consecuta,
Misericordiam consecutam.
26 * *Futurum est enim in loco vbi vocaban-*
tur, Non populus meus; illic vt vocentur,
Filij Dei viuentis.
27 * *Eschaio porrò prædicat de filiis Jsroiel:*
Si fuerit numerus filiòrum Isroiel sicut arena
maris, reliquiæ eorum seruabuntur.
28 * *Sermonem ad consummationem contu-*
lit & præcidit, eumque præstabit Dominus
super terram.
29 * *Et quemadmodum prædixerat ipse E-*
schaio: Nisi Dominus exercituum reliquisset
nobis superstitem [semen], *vt Sedoum facti*
fuissemus, & Omouro fuissemus similes.

De introitu Domini nostri in templum, & de Prophetis & Apostolis.

30 * *Quid igitur dicemus? Gentes quæ non*
currebant post iustitiam, assecutas fuisse iu-
stitiam; iustitiam verò eam, quæ est ex fide.
31 * *Jsroiel autem qui currebat post Legem*
iustitiæ, Legem iustitiæ non fuisse assecutum.
32 * *Quamobrem? quia non ex fide, sed ex*
operibus Legis. Jmpegerunt enim ad lapidem
offendiculi.
33 * *Sicut scriptum est: Ecce pono in Tze-*
hioun lapidem offendiculi, & petram offen-
sionis; & qui credit in eum, pudore non
suffundetur.

CAP. X.

1 F*Ratres, voluntas cordis mei, & depre-*
catio mea quæ fit ad Deum pro ipsis, est vt
seruentur.
2 * *Testor enim de eis, ipsos zelum Dei ha-*
bere, sed non in scientia.

[illegible]

קרינא דאכסניא יז
22 אןדין צבא אלהא דנחוא רוגזה ונודע חילה איתי בסוגאא דמגררת רוחה רוגזא על מאנא דרוגזא
תמירין לאבדנא ׃ 23 ואשפע רחמוהי על מאנא דרחמא דמטיבין הוו לאלהא לתשבוחתא ׃
24 דאיתין חנן קריא לא הוא בלחוד מן יהודיא אלא אף מן עממא ׃ 25 איכנא דאף בהושע אמר דאקרא
לאלין דלא הוו עמי עמא דילי ודלא אתרחמת אתרחמת ׃ 26 נהוא גיר בדוכתא כר דמתקרין הוו לא עמי
המן נתקרון בניא לאלהא חיא ׃ 27 אשעיא דין אכרז על בני יסריל דאן נהוא מנינא דבני יסריל איך חלא
דימא שרכנא דמנהון נחא ׃ 28 מלתא גרם ופסק ונעבדיה מריא על ארעא ׃

22 Quòd si Deus volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia, vasa irę apta in interitum,

23 Vt ostenderet diuitias glorię suæ in vasa misericordiæ, quæ præparauit in gloriam.

24 Quos & vocauit nos, non solùm ex Iudæis, sed etiam ex Gentibus:

25 Sicut in Osee dicit: Vocabo non plebem meam, Plebem meam: & non dilectam, Dilectam: & non misericordiam consecutam, Misericordiam consecutam.

26 Et erit, in loco vbi dictum est eis, Non plebs mea vos: ibi vocabuntur Filij Dei viui.

27 Isaias autē clamat pro Israel: Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris, reliquiæ saluæ fient.

28 Verbum enim consummans, & abbreuians in æquitate: quia verbum breuiatum faciet Dominus super terram.

29 Et sicut prędixit Isaias: Nisi Dominus sabbaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus, & sicut Gomorrha similes fuissemus.

30 Quid ergo dicemus? Quòd Gentes quæ non sectabantur iustitiam, apprehenderunt iustitiam, iustitiam autem quæ ex fide est.

31 Israel verò † sectando Legem iustitię, in Legem iustitiæ non peruenit.

32 Quare? quia non ex fide, sed quasi ex operibus. offenderunt enim in lapidem offensionis,

33 Sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petrā scandali: & omnis qui credit in eum, non confundetur.

CAP. X.

1 Fratres, voluntas quidem cordis mei, & obsecratio ad Deum, fit pro illis in salutem.

2 Testimonium enim perhibeo illis quòd æmulationem † Dei habēt, sed non secundùm scientiam.

22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν,

23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν·

24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν·

25 ὡς καὶ ἐν τῷ ὠσηὲ λέγει, καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην·

26 καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐῤῥέθη αὐτοῖς, οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.

27 ἠσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ ἰσραὴλ, ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα σωθήσεται.

28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς·

29 καθὼς προείρηκεν ἠσαΐας, εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

30 τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·

31 ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε.

32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου. προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος·

33 καθὼς γέγραπται, ἰδοὺ τίθημι ἐν σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται.

ι.

1 Ἀδελφοὶ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν θεὸν, ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ ἐστιν εἰς σωτηρίαν.

2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν·

29 ואיך מדם דקדם אמר הו אשעיא דאלולא מריא צבאות אותר לן סרידא איך סדום הוין הוין חליסרא
מתדמין הוין ׃ 30 מנא הכיל נאמר
רמעלתה דמרן לחיכלא ורנביא ורשליחא יח
31 ישראיל דין דרדף
דעממא דלא רהטין הוו בתר כאנותא אדרכו כאנותא כאנותא דין אידא דמן הימנותא היו
32 מטל מנא מטל דלא הוא מן הימנותא אלא מן
בתר נמוסא דכאנותא לנמוסא דכאנותא לא אדרך ׃
33 איך דכתיב דהא סאם אנא בצהיון כאפא דתוקלתא ו
דנמוסא אתתקלו גיר בכאפא דתוקלתא ׃
1 אחי צבינא דלבי ובעותי דלות אלהא
דמכשולא ומן דבה נהימן לא נבהת ׃ קפלאון י
דנחון ׃ 2 מסהד אנא גיר עליהון דטננא דאלהא אית בהון אלא לא בידעתא ׃

יתר שריר חויא
דמא עול אמר רחט
צדקה מן כון השיגו מן
דרך חימן השיג
תקל סום כשל בתת
כוש
צבא בעא חויא
סהר טנן קנא
ידע

3 * *Justitiam porrò Dei ignorarunt, sed studuerunt propriam iustitiam constituere: & propterea iustitiæ Dei non fuerunt subiecti.*

4 * *Scopus enim Legis Meschicho est, ad iustitiam cuilibet in ipsum credenti.*

Infra Pentecosten.

5 * *Siquidem Mousche ita descripsit iustitiã quæ est ex Lege, dicens: Quòd qui ea peregerit, per ipsa viuet.*

6 * *Justitia verò quæ est ex fide, ita dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis scandit cælos, & Meschicho deduxit?*

7 * *Et quis descendit in abyssum inferorũ, & eduxit Meschicho ex mortuis?*

8 * *Sed quid ait? Prope te est verbum in ore tuo & in corde tuo. Hic est sermo ille fidei, quem prædicamus.*

9 * *Quod si confitearis ore tuo Dominum nostrum Jeschua, & credideris corde tuo Deum excitasse eum à mortuis, seruaberis.*

10 * *Cor enim quod credit in eum, iustificatur, & os quod confitetur eum, seruatur.*

11 * *Dicit enim Scriptura: Quisquis credit in eum, pudore non suffunditur.*

12 * *Et in hoc quidem non distinguit neque Jihoudæos, neque Aramæos* [Gentiles]: *vnus est enim Dominus omnium, qui diues est in quemlibet à quo inuocatur.*

13 * *Quisquis enim inuocauerit nomen Domini, seruabitur.*

14 * *Quomodo igitur inuocabunt eum, in quem non crediderunt? aut quomodo credent ei, de quo non audierunt? aut quomodo audient absque concionatore?*

15 * *Aut quomodo concionabuntur, nisi missi fuerint? Prout scriptum est: Quàm speciosi pedes euangelizantium pacem, & euangelizantium bona!*

16 * *Sed non omnes auscultarunt nuntiationi Euangelij. Eschaio enim ait: Domine mi, Quis credidit filiæ vocis nostræ?*

17 * *Ergo fides ex auditu auris est, & auditus auris ex verbo Dei.*

18 * *At inquam, annon audierunt? Et ecce, In omnem terram exiuit filia vocis eorum, et in fines orbis sermones eorum.*

19 * *Sed inquam, nunquid non cognouit Jisroiel? Primus Mousche ita dixit: Ad æmulationem prouocabo vos per populum, qui non est populus, & per gentem immorigeram vos commouebo ad iram.*

---

3 כאנותה דין דאלהא לא ידעו אלא בעו דכאנותא דנפשהון נקיטון ומטל הנא לכאנותה דאלהא לא אשתעבדו ׃
4 סכה גיר דנמוסא משיחא הו לכאנותא לכל דמהימן בה ׃ דמצעת פנטיקוסטי יט
5 מושא גיר הכנא כתב כאנותא דבנמוסא דמן דנעבד הלין נחא בהין ׃ 6 כאנותא דין דהימנותא הכנא אמרא
לא תאמר בלבך דמנו סלק לשמיא ואחת למשיחא ׃ 7 ומנו נחת לתהומא דשיול ואסק למשיחא מן בית מיתא ׃
8 אלא מנא אמר קריב הו לך פתגמא לפומך וללבך הדא הי מלתא דהימנותא דמכרזינן ׃
9 ואן תודא בפומך במרן ישוע ותהימן בלבך דאלהא אקימה מן בית מיתא תאחא ׃ 10 לבא גיר דמהימן
מזדדק ופומא דמודא בה חיא ׃ 11 אמר גיר כתבא דכל דמהימן בה לא נבהת ׃

כון בעא צדקה
קום שעבר סכא
צפה לצדקה חימן
חג השבועות מן לשון יון
כון ישר חיא חימן
אמר והוריד מן נחת
תחומא תהום שיול שאול
נסק מית מלל
חימן ברז ירא קום

‡ Ignorantes enim iuſtitiam Dei, & 3
ſuam quærentes ſtatuere, iuſtitiæ Dei
non ſunt ſubiecti.
‡ Finis enim Legis, Chriſtus †: ad iuſti- 4
tiam omni credenti.
‡ Moyſes enim ſcripſit: Quoniam iu- 5
ſtitiam quæ ex Lege eſt qui fecerit ho-
mo, viuet in ea.
‡ Quę autem ex fide eſt iuſtitia, ſic di- 6
cit: Ne dixeris in corde tuo, Quis aſcen-
det in cælum? id eſt, Chriſtum deducere. B
‡ Aut quis deſcendet in abyſſum? hoc 7
eſt, Chriſtum à mortuis reuocare.
‡ Sed quid dicit Scriptura? Propè eſt 8
verbum in ore tuo, & in corde tuo. hoc
eſt verbum fidei quod prædicamus.
‡ Quia ſi confitearis in ore tuo Do- 9
minum Ieſum, & in corde tuo credide-
ris, quòd Deus illum ſuſcitauit à mor-
tuis, ſaluus eris.
‡ Corde enim creditur ad iuſtitiam, 10
ore autem confeſſio fit ad ſalutem. C
‡ Dicit enim Scriptura: Omnis qui 11
credit in illum, non confundetur.
‡ Non enim eſt diſtinctio Iudæi & 12
Græci: nam idem Dominus omnium,
diues in omnes qui inuocant illum.
‡ Omnis enim quicunque inuocaue- 13
rit nomen Domini, ſaluus erit.
‡ Quomodo ergo inuocabunt in quẽ 14
non crediderunt? Aut quomodo credẽt
ei quem non audierunt? Quomodo au-
tem audient ſine prædicante?
‡ Quomodo verò prædicabunt, niſi 15
mittantur? ſicut ſcriptum eſt: Quàm ſpe-
cioſi pedes euangelizantium pacem, e-
uangelizantium bona!
‡ Sed non omnes † obediunt Euágelio. 16
Iſaias enim dicit, Domine, quis credidit D
auditui noſtro? ‡ Ergo fides ex auditu: 17
auditus autem per verbum Chriſti.
‡ Sed dico: Nunquid non audierunt? 18
Et quidem in omnem terram exiuit ſo-
nus eorum, & in fines orbis terræ verba
eorum. ‡ Sed dico, Nunquid Iſrael 19
non cognouit? Primus Moyſes dicit, Ego
ad æmulationem vos adducam in non
gentem: in gentem inſipientem, in iram
vos mittam.

3 ‡ ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν
δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ
ὑπετάγησαν.
4 ‡ τέλος γὰρ νόμου χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πι-
στεύοντι.
5 ‡ Μωυσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νό-
μου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς·
6 ‡ ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει, μὴ εἴπῃς ἐν τῇ
καρδίᾳ σου, τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τουτέστι χριστὸν
καταγαγεῖν.
7 ‡ ἢ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τουτέστι χριστὸν
ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
8 ‡ ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί
σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κη-
ρύσσομεν·
9 ‡ ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον ἰησοῦν,
καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 ‡ καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην· στόματι δὲ ὁμο-
λογεῖται εἰς σωτηρίαν·
11 ‡ λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, ὅτι πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ κα-
ταισχυνθήσεται.
12 ‡ οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐ-
τὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμέ-
νους αὐτόν·
13 ‡ πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σω-
θήσεται.
14 ‡ πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ
πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κη-
ρύσσοντος;
15 ‡ πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγρα-
πται, ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην,
τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.
16 ‡ ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. ἡσαΐας γὰρ
λέγει, κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
17 ‡ ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ.
18 ‡ ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰς πᾶσαν
τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα
τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.
19 ‡ ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἔγνω ἰσραήλ; πρῶτος μωυσῆς
λέγει, ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει· ἐπὶ ἔθνει ἀ-
συνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.

12 וּבְהָדָא לָא פְּרַשׁ לָא לִיהוּדָיֵא וְלָא [y] לַאְרָמָיֵא חַד הוּגֵיר מָרְיָא דְּכֻלְּהוֹן [z] וְעַתִּיר בְּכֻל דְּקָרֵא לֵהּ׃ 13 כֻּל
[a] דְּנֶקְרֵא שְׁמֵהּ דְּמָרְיָא [b] נֶחֵא׃ 14 אַיכַנָא הָכִיל נֶקְרוּן לַאיְנָא דְּלָא הַימַנוּ בֵּהּ או אַיכַנָא [c] נְהַימְנוּן לְהַו דְּלָא
או אַיכַנָא נֶשְׁמְעוּן דְּלָא [d] מַכְרְזָנָא׃ 15 או אַיכַנָא נַכְרְזוּן אֵן לָא
אַיךְ דַּכְתִיב דְּמָא [f] יָאַין רַגְלַיהוֹן [g] דַּמְסַבְּרִי שְׁלָמָא וַדְמְסַבְּרִי [h] טָבָתָא׃ 16 אֶלָּא לָא הֲוָא כֻּלְּהוֹן [i] אֶשְׁתַּמַּעוּ
[k] דְּאֶוַנְגֶּלְיוֹן אֶשַׁעְיָא גֵּיר אָמַר מָרִי מַנוּ הַימֵן [l] לְבַרַת קָלַן׃ 17 מֵכִיל [m] הַימָנוּתָא מֵן מַשְׁמַע [n] אֶדְנָא הִי וּמַשְׁמַע
[o] מֶלְּתָא דַּאלָהָא׃ 18 אֶלָּא אָמַר אֲנָא דַּלְמָא לָא שְׁמַעוּ וְהָא בְּכֻלָּהּ אַרְעָא נֶפְקַת [p] בַּרַת קָלְהוֹן [q] וּבְסוֹפֵיהּ דְּתֵבֵיל
19 אֶלָּא אָמַר אֲנָא דַּלְמָא לָא יְדַע יִסְרָיֵל קַדְמָיָא מוּשֶׁא הָכַנָא אָמַר [s] אַטְנְכוּן בְּעַם דְּלָא עַם וּבְעַמָּא דְּלָא
[x] אַרְגַּזְכוּן׃

[y] גויים [z] שעשיר
[a] קְרָא [b] חַיָּא [c] הַימֵן
[d] כְּרַז [e] שְׁלַח [f] יָאָה יפה
[g] סַבַּר בשר [h] טוב [i] שְׁמַע
[k] מן לשון יון [l] לבת קולנו
[m] הַימֵן [n] אזן [o] מַלֵּל
[p] בת קולם
[q] סוף [r] מַלֵּל [s] טְנָן קנא
[t] פוס הקשיב [x] רְגַז

20 ܐܫܥܝܐ ܕܝܢ ܐܡܪܚ ܘܐܡܪ. ܕܐܬܚܙܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܒܥܘܢܢܝ. ܘܐܫܬܟܚܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܠܝ ܠܐ ܫܐܠܘ.

21 ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܦܫܛܬ ܐܝܕܝ ܝܘܡܐ ܟܠܗ ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܡܬܚܪܐ ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣ.

ܩܪܝܢܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܚܫܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܝܐ

1 ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܐ ܕܚܩܗ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ. ܚܣ. ܐܦ ܓܝܪ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܐ. ܡܢ ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.

2 ܠܐ ܕܚܩ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ ܐܝܢܐ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܝܕܝܥ ܗܘܐ ܠܗ. ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܐܠܝܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܟܕ ܩܒܠ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܡܪ.

3 ܡܪܝ ܠܢܒܝܝܟ ܩܛܠܘ. ܘܠܡܕܒܚܝܟ ܣܚܦܘ. ܘܐܢܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܝ ܐܫܬܚܪܬ. ܘܒܥܝܢ ܠܢܦܫܝ.

4 ܘܐܬܐܡܪ ܠܗ ܒܓܠܝܢܐ. ܕܗܐ ܫܒܩܬ ܠܢܦܫܝ ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܠܐ ܒܪܟܘ. ܘܠܐ ܣܓܕܘ ܠܒܥܠܐ.

5 ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܫܪܟܢܐ ܗܘ ܐܫܬܚܪ ܒܓܒܝܬܐ ܕܛܝܒܘܬܐ.

6 ܐܢ ܕܝܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܒܕܐ. ܘܐܠܐ ܛܝܒܘܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܐܢ ܡܢ ܥܒܕܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܐܠܐ ܥܒܕܐ ܠܐ ܗܘܐ ܥܒܕܐ.

7 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܕܒܥܐ ܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܐܫܟܚ. ܓܒܝܬܐ ܕܝܢ ܐܫܟܚܬ. ܘܫܪܟܐ ܐܬܥܘܪܘ ܒܠܒܗܘܢ.

8 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ ܕܡܥܝܩܘܬܐ. ܥܝܢܐ ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܐܕܢܐ ܕܠܐ ܢܫܡܥܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.

9 ܘܬܘܒ ܕܘܝܕ ܐܡܪ. ܢܗܘܐ ܦܬܘܪܗܘܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܠܦܚܐ. ܘܦܘܪܥܢܗܘܢ ܠܬܘܩܠܬܐ.

10 ܢܚܫܟܢ ܥܝܢܝܗܘܢ ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܚܨܗܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܢܗܘܐ ܟܦܝܦ.

11 ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ. ܕܠܡܐ ܐܬܬܩܠܘ ܐܝܟ ܕܢܦܠܘܢ. ܚܣ. ܐܠܐ ܒܬܘܩܠܬܗܘܢ ܗܘܬ ܚܝܐ ܠܥܡܡܐ ܠܛܐܢܬܗܘܢ.

12 ܘܐܢ ܬܘܩܠܬܗܘܢ ܗܘܬ ܥܘܬܪܐ ܠܥܠܡܐ. ܘܒܨܝܪܘܬܗܘܢ ܥܘܬܪܐ ܠܥܡܡܐ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܡܘܠܝܗܘܢ.

20 * *Eschaio autem ausus est dicere: Visus sum ab iis qui non quærebant me, & inuentus sum ab iis qui de me non interrogabant.*

21 * *Ifroieli verò dicit: Expãdi manus meas tota die ad populum ira percitum, et non acquiescentem.*

Lectio tertia Feriæ Passionis.

CAP. XI.

1 *SEd inquam ego, nunquid depulit Deus populum suum? Absit. Nam & ego sum ex Isroiel, ex semine Abrohom, ex prosapia*

2 *Beniomen.* * *Non depulit Deus populum suum, qui fuit ei præcognitus. An nescitis Scripturam de Elio quid dicat: quomodo inuocet Deum aduersus Isroiel? & ait:*

3 * *Domine mi, Prophetas tuos trucidarũt, & altaria tua euerterunt, ac ego ipse tantũ relictus sum, quæruntque animam meam.*

4 * *At dictum est ei per reuelationem: Ecce reseruaui mihi ipsi septem millia virorum, qui non flexerunt genua sua, nec adorauerunt Baalo.*

5 * *Ita & hoc tempore reliquiæ remanserunt per electionem gratiæ.*

6 * *Sed si per gratiam, non iam ex operibus, alioquin gratia nõ est gratia. Sin ex operibus, non est ex gratia; alioquin opus non est opus.*

7 * *Quid ergo? Quod requirebat Isroiel non inuenit; electio verò inuenit, cæteri autem corde suo obcæcati sunt;*

8 * *(Sicut scriptum est: Dedit eis Deus Spiritum stupiditatis, vt oculis non videant, & auribus non audiant) vsque ad hodiernum diem.*

9 * *Et Dauid rursus ait: Fiat mensa eorum coram ipsis pro laqueo, & retributio eorum pro offendiculo.*

10 * *Caligine obducantur oculi eorum ne videant, & tergum eorum semper incuruetur.*

11 * *Ego verò dico, Nunquid impegerunt vt ruerent? Absit. Sed per eorũ lapsum vita [salus] obuenit Gentibus, vt eos ad æmulationem prouocaret.*

12 * *Quòd si lapsus eorũ fuit opulentia mundo, & eorum condemnatio diuitiæ Gentibus, quanto magis eorum plenitudo?*

20 אשעיא דין אמרח ואמר דאתחזית לאילין דלא בעאוני ואשתכחת לאילין דעלי לא שאלו׃ 21 לאיסריל דין אמר דפשטת אידי יומא כלה לות עמא דמתחרא ולא מתטפיס׃ קריינא דתלתא דחשא כ קפלאון יא 1 אלא אמר אנא דלמא דחקה אלהא לעמה חס אף אנא גיר מן איסריל אנא מן זרעה דאברהם מן שרבתא דבנימין׃ 2 לא דחק אלהא לעמה אינא דמן קדים ידיע הוא לה או לא ידעין אנתון בכתבא דאליא מנא אמר כד קבל הוא לאלהא על איסריל ואמר׃ 3 מרי לנביך קטלו ולמדבחיך סחפו ואנא הו בלחודי אשתחרת ובעין לנפשי׃ 4 ואתאמר לה בגלינא דהא שבקת לנפשי שבעא אלפין גברין אילין דעל בורכיהון לא ברכו ולא סגדו לבעלא׃ 5 הכנא אף בזבנא הנא שרכנא הו אשתחר בגביתא דטיבותא׃

* Isaias autem audet, & dicit, Inuen- 20
tus sum à non quærentibus me: palàm
apparui iis, qui me non interrogabant.
* Ad Israel autem dicit: Tota die ex- 21
pandi manus meas ad populum non
credentem, † & contradicentem.

CAP. XI.

Dico ergo: Nunquid Deus repulit po- 1
pulum suum? Absit. Nam & ego A
Israelita sum, ex semine Abraham, de
tribu Beniamin.
* Non repulit Deus plebem suam, 2
quam præsciuit. An nescitis in Elia quid
dicit Scriptura: quemadmodum inter-
pellat Deum aduersum Israel?
* Domine, Prophetas tuos occide- 3
runt, altaria tua suffoderunt: & ego re-
lictus sum solus, & quærunt animam
meam.
* Sed quid dicit illi diuinum respon- 4
sum? Reliqui mihi septem millia viro-
rum, qui non curuauerunt genua † Baal.
* Sic ergo & in hoc tempore, reliquiæ 5
secundùm electionem gratiæ † saluæ fa-
ctæ sunt.
* Si autem gratia, iam non ex operi- 6
bus, alioquin gratia iam non est gratia. B
* Quid ergo? quod quærebat Israel, 7
hoc non est consecutus: electio autem
consecuta est: cæteri verò excæcati sunt.
* Sicut scriptum est: Dedit illis Deus 8
spiritum compunctionis: oculos, vt non
videant: & aures, vt non audiant vsque
in hodiernum diem.
* Et Dauid dicit: Fiat mensa eorum 9
in laqueũ & in captionem, & in scan-
dalum, & in retributionem illis.
* Obscurentur oculi eorum, ne vi- 10
deant: & dorsum eorum semper in-
curua.
* Dico ergo: Nunquid sic offenderunt 11
vt caderent? Absit. Sed illorum delicto,
salus est Gentibus, vt illos æmulentur.
* Quòd si delictum illorum diuitiæ 12
sunt mundi, & diminutio eorum diui-
tiæ Gentium, quantò magis plenitudo

20 * ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει, εὑρέθην τοῖς ἐμὲ
μὴ ζητοῦσιν· ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.
21 * πρὸς δὲ τὸν ἰσραὴλ λέγει, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξε-
πέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντι-
λέγοντα.

ιά.

1 * Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ
γένοιτο. καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσραηλίτης εἰμὶ, ἐκ σπέρματος ἀ-
βραὰμ, φυλῆς βενϊαμίν·
2 * οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ
οὐκ οἴδατε ἐν ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ
θεῷ κατὰ τοῦ ἰσραὴλ, λέγων,
3 * κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσια-
στήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ
ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου.
4 * ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐ-
μαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ
τῇ βάαλ.
5 * οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλο-
γὴν χάριτος γέγονεν.
6 * εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι
γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔρ-
γον, οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον.
7 * τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ
ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν·
8 * καθὼς γέγραπται, ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα
κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ
ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
9 * καὶ δαβὶδ λέγει, γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς πα-
γίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδο-
μα αὐτοῖς·
10 * σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.
11 * λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο. ἀλ-
λὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ πα-
ραζηλῶσαι αὐτούς.
12 * εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ
ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρω-
μα αὐτῶν;

6 אן דין בטיבותא לא הוא מן עבדא ואן לא טיבותא לא איתיה טיבותא אן דין בעבדא לא הוא מן טיבותא
ואן לא עבדא לא איתוהי עבדא ׃ 7 מנא הכיל הי דבעא הוא יסראיל לא אשכח גביתא דין אשכחת [illegible]
דין אתעורו בלבהון ׃ 8 איכנא דכתיב דיהב להון אלהא רוחא מדערניתא ועינא דלא נבחרון [illegible]
דלא נשמעון עדמא ליומא דיומנא ׃ 9 ודויד תוב אמר נהוא פתורהון קדמיהון לפחא ופורענהון [illegible]
10 נחשכן עיניהון דלא נחזון וחצהון בכלזבן נהוא כפיף ׃ 11 אמר אנא דין דלמא אתחקלו איך [illegible]
חס אלא בתוקלתהון דילהון הוו חייא לעממא לטננהון ׃ 12 ואן תוקלתהון הות עותרא לעלמא [illegible]
עותרא לעממא כמא הכיל שומליהון ׃

q בון r אית ישנין s גבא
v שכח מצאשארם y עור
z שמכן
a בחר הבים b ואזנים
c שולחנם d וגמולם
e תקל f חשך g חזא
h נפל i תקל כשל
k לקנאתם
l חוב m שמלא מלא

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

Dominica Quſchano.

13 * *Vos autem alloquor Gentes, ego qui*
ſum Apoſtolus Gentium, miniſterium meum
14 *cohoneſto:* * *Si fortè ad æmula-*
tionem prouocem filios carnis meæ, [conſan-
guineos meos,] *& ſeruem quoſdam ex ipſis.*
15 * *Si enim eorum reprobatio in reconcilia-*
tionem mundo ceſſit, quidnam ergo erit eo-
rum reſtitutio, niſi vita ex mortuis?
16 * *Sed ſi primitiæ ſanctæ, & maſſa: &,*
ſi radix ſancta eſt, ſic etiam rami.
17 * *Quod ſi ex ramis nonnulli amputati*
ſunt, tuque quum eſſes olea ſylueſtris, inſitus
es in locum ipſorum, & factus es particeps
radicis ac pinguedinis ipſius oleæ:
18 * *Ne tete efferas aduerſus ramos: quòd*
ſi teipſum extuleris, non tu ſuſtines radicem,
ſed ipſa radix ſuſtinet te.
19 * *Iam verò dices: Amputati ſunt rami,*
vt ego in locum ipſorum insererer.
20 * *Pulchrè. illi quidem, quia non credide-*
runt, amputati ſunt; tu verò per fidem ſteti-
ſti: ne effertor mente tua, ſed time.
21 * *Si enim Deus naturalibus ramis non*
pepercit, ne tibi quidem fortè parcet.
22 * *Vide igitur benignitatem & ſeuerita-*
tem Dei: in eos quidem qui ceciderunt ſeue-
ritatem; in te verò benignitatem, ſi perman-
ſeris in ipſa benignitate, alioquin tu quoque
amputaberis.
23 * *Et illi niſi permanſerint in defectu fidei*
ſuæ, ipſi quoque inſerentur. ſiquidem poteſt
Deus rurſum eos inſerere.
24 * *Nam ſi tu ex tua olea ſylueſtri naturali*
amputatus es, & præter naturam tuam in-
ſitus es in oleam optimam, quanto magis er-
go iij ſi inſerantur in oleam ſuam naturalem!
25 * *Velim autem vos ſcire, fratres mei, hoc*
arcanum, (vt ne ſitis ſapientes propria opi-
nione) obcæcationem cordis ex modico loco
[ex parte] *accidiſſe Iſroiel, vſquedum introie-*
rit plenitudo Gentium.
26 * *Et tunc omnis Iſroiel ſeruabitur: ſicut*
ſcriptum eſt: Veniet ex Tzehioun Redēptor
ille, & auertet iniquitatem à Iaakoub.
27 * *Tuncque habebunt fœdus illud quod à*
me eſt, quum remiſerim ipſis peccata eorum.

דְּחַר בְּשַׁבָּא דְּאוּשַׁעְנָא כא
13 לְכוּן דֵּין אָמַר אֲנָא לְעַמְמֵא אֱנָא דְּאִיתַי שְׁלִיחָא דְעַמְמֵא לְתֶשְׁמֶשְׁתִּי מְשַׁבַּח אֲנָא ׃
14 דַּלְמָא אַטֵּן לַבְנַי בְּסְרִי וַאחֵא אֲנָשִׁין מֶנְּהוּן ׃ 15 אֶן גֵּיר מְסַחְלְינוּתְהוּן תַּרְעוּתָא לְעָלְמָא הֲוָת כְּמָא הָכִיל פּוּנָיְהוֹן
אֶלָּא חַיֵּא דְּמֶן בֵּית מִיתֵא ׃ 16 אֶן דֵּין רֵישִׁיתָא קַדִּישָׁא אָף גְּבִילְתָא וְאֶן עֶקָּרָא קַדִּישׁ הוּ אָף סוּכֵא ׃
17 וְאֶן מֶן סוּכֵא אֶתְפַּשַּׁחִי וְאַנְתְּ דְּזַיְתָא אַנְתְּ דְּבָרָא אֶתְטְעֶמְתְּ בְּדוּכְיָתְהֵין וַהֲוַיתְּ שׁוּתָּפָא לְעֶקָּרֵה וְלְשׁוּמְנֵה דְזַיְתָא ׃
18 לָא תֶשְׁתַּבְהַר עַל סוּכֵא אֶן דֵּין מֶשְׁתַּבְהַר אַנְתְּ לָא הֻוֵא אַנְתְּ שָׁקִיל לֵה לְעֶקָּרָא אֶלָּא הוּ עֶקָּרָא שָׁקִיל לָךְ ׃
19 וְכַבַר תֵּאמַר דְּסוּכֵא דְּאֶתְפַּשַּׁחִי דְּאֶנָא בְּדוּכְיָתְהֵין אֶתְטְעֶם ׃ 20 שַׁפִּיר הָלֵין מֶטֻל דְּלָא הַיְמֶנוּ אֶתְפַּשַּׁחוּ אַנְתְּ דֵּין בְּהַימָנוּתָא
קְמְתְּ לָא תֶתְרִים בְּרֶעְיָנָךְ אֶלָּא דְּחַל ׃ 21 אֶן אֱלָהָא גֵּיר עַל סוּכֵא דְּמֶן כְּיָנְהֵין

a אִית b שַׁמֶּשׁ c טְנַן קנא
d סְלָא מאס e רְעָא רצה
f חשובתם מן
פְּנָא g מוּת h סוּף i פְּשַׁח
גְּזַר
k זַית l טְעַם m במקומן
n שְׁתֵף o שְׁמֵן p תתהלל מן
שַׁבְהַר q אֲמַר r פְּשַׁח
גזר s במקומן
t טְעַם u הַימֵן x קוּם

* Vobis enim dico Gentibus, quam- 13
diu quidem ego sum Gentium Aposto-
lus, ministerium meum honorificabo,
* Si quo modo ad æmulandum pro- 14
uocem carnem meam, & saluos faciam
aliquos ex illis.
* Si enim amissio eorum, reconcilia- 15
tio est mundi: quæ assumptio, nisi vita
ex mortuis?
* Quòd si delibatio sancta est, & mas- 16
sa: & si radix sancta, & rami.
* Quòd si aliqui ex ramis fracti sunt, 17
tu autem cùm oleaster esses, insertus es
in illis, & socius radicis & pinguedinis
oliuæ factus es. * Noli gloriari ad-
uersus ramos. Quod si gloriaris, non tu 18
radicem portas, sed radix te.
* Dicis ergo: Fracti sunt rami, vt ego 19
inserar.
* Bene: propter incredulitatem fracti 20
sunt, tu autem fide stas: noli altum sa-
pere, sed time.
* Si enim Deus naturalibus ramis 21
non pepercit, ne fortè nec tibi parcat.
* Vide ergo bonitatem & seueritatem 22
Dei: in eos quidem qui ceciderunt, se-
ueritatem: in te autem bonitatem Dei,
si permanseris in bonitate, alioquin &
tu excideris.
* Sed & illi, si non permanserint in in- 23
credulitate, inserentur. potens est enim
Deus iterum inserere illos.
* Nam si tu ex naturali excisus es o- 24
leastro, & contra naturam insertus es in
bonam oliuam; quanto magis ij qui se-
cundùm naturam, inserentur suæ oliuę?
* Nolo enim vos ignorare, fratres, 25
mysterium hoc, (vt non sitis vobisipsis
sapientes) quia cæcitas ex parte contigit
in Israel, donec plenitudo Gentium in-
traret:
* Et sic omnis Israel saluus fieret, si- 26
cut scriptum est: Veniet ex Sion, qui e-
ripiat, & auertat impietatem à Iacob.
* Et hoc illis à me testamentum: cùm 27
abstulero peccata eorum.

13 * Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ᾽ ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν
ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,
14 * εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τι-
νὰς ἐξ αὐτῶν.
15 * εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ
πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 * εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα
ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.
17 * εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέ-
λαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης
καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,
18 * μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι,
οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ᾽ ἡ ῥίζα σέ.
19 * ἐρεῖς οὖν, ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεν-
τρισθῶ.
20 * καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν· σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστη-
κας. μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·
21 * εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μή-
πως οὐδέ σου φείσεται.
22 * ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς
πεσόντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δέ σε, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς
τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 * καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεν-
τρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι
αὐτούς.
24 * εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ
παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλ-
λον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐ-
λαίᾳ;
25 * οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦ-
το, ἵνα μὴ ἦτε παρ᾽ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέ-
ρους τῷ ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν
εἰσέλθῃ·
26 * καὶ οὕτω πᾶς ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγρα-
πται, ἥξει ἐκ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀ-
πὸ ἰακώβ·
27 * καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλω-
μαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

לא חסדלמא אף לא עליך [c] נחוס ׃ 22 [d] חזי הכיל בסימותה [e] וקשיותה דאלהא על אילין דנפלו קשיותא על
דין בסימותא אן [f] תקוא בה בבסימותא ואן לא אף אנת [g] תתפשח ׃ 23 והנון אן לא [h] נקוון [i] בחסירות [k] היםנותהון
אף הנון [l] נתטעמון [m] משכח גיר אלהא דתוב נטעם אנון ׃ 24 אן גיר אנת דמן זיתא אנת דברא הו דבכינך [n] אתפסחת
ודלא בכינך [p] אתטעמת בזיתא [q] טבא כמא הכיל הנון אן נתטעמון בזיתא דבכינהון ׃
25 צבא אנא דין [r] דתדעון אחי [s] ארזא הנא דלא תהוון חכימין [t] ברעין נפשכון [v] דעוירות לבא מן אחר קליל הות
לישראיל עדמא [x] דנעול [y] מוליא דעממא ׃ 26 והידין כלה ישראיל [z] נחא איכנא דכתיב [a] דנאתא מן צהיון [b] פרוקא
ונהפך עולא מן יעקוב ׃ 27 והידין תהוא להון [c] דיתיקא הי דמן לותי מא דשבקת להון חטהיהון ׃

[e] חוס סלח [d] חזא [e] קשא
[f] קוא עמד [g] פשח גזר
[h] קוא [i] חסר [k] הימן
[l] טעם [m] שכח יכל [n] כון
[o] פשח [p] טעם [q] טוב
[r] ידע [s] סוד הזה [t] רעא
רצה
[v] עור [x] עול [y] מליא
[z] חיא [a] אתא [b] פודה
[c] בריתא מן לשון יון

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

28 * *Cæterùm in Euangelio hoſtes ſunt pro-
pter vos, in electione autem dilecti propter
Patres.
29 * *Non enim mutauit Deus donum ſuum,*
vocationemque ſuam.
30 * *Quemadmodum enim vos etiam quon-*
dam non acquieuiſtis Deo, nunc autem miſe-
ricordiam adepti eſtis propter eorum inobe-
31 *dientiam:* * *Sic & illi non acquieuerunt*
nunc miſerationibus quæ in vos extiterunt,
vt ipſis quoque miſerationes fiant.
32 * *Cõcluſit enim Deus omnes in inobedien-*
tia, vt omnium miſereatur.
33 * *O altitudo diuitiarum & ſapientiæ, &*
ſcientiæ Dei! nemo ſcrutatus eſt iudicia eius,
& viæ eius ſunt imperueſtigabiles.
34 * *Quis enim nouit mentem Domini, aut*
35 *quis fuit ei conſiliarius?* * *Aut quis prior*
dedit ei, vt ita recipiat ab eo?
36 * *Quandoquidem omnia ex eo, & omnia*
in eo, & omnia per eum. Cui ſint laudes &
benedictiones in ſecula ſeculorum, Amin.

Feria ſecunda hebdomadis præ-
cedentis Ieiunium.

CAP. XII.

1 P*Eto igitur à vobis fratres mei, per miſera-*
tiones Dei, vt ſiſtatis corpora veſtra be-
ſtiam viuam & ſanctam, & acceptam Deo
per miniſterium verbale [rationale].
2 * *Et ne aſſimilemini huic ſeculo, ſed trã-*
formemini per renouationem mentis veſtræ,
& diſtinguite quæ ſit voluntas Dei bona &
accepta, ac perfecta.
3 * *Dico autem vobis omnibus per gratiam*
quæ data eſt mihi, ne ſentiatis extra quàm o-
porteat vos ſentire: ſed ſentiatis cum mode-
ſtia omnes, prout partitus eſt Deus vnicui-
que fidem in menſura.
4 * *Quemadmodum enim in vno corpore*
membra multa habemus, omnia autem mem-
bra vnam non habent actionem:
5 * *Ita & nos qui multi ſumus, vnum ſu-*
mus corpus in Meſchicho: ſinguli autem ex
nobis alij aliorum ſumus membra.
6 * *Sed habemus dona varia pro gratia quæ*
data eſt nobis: alius quidem prophetiam pro
menſura fidei ſuæ:

28 בְּאוֹנְגָלְיוֹן דֵּין בְּעֶלְדְבָבָא אֱנוֹן מֶטֻּלָתְכוֹן ובַגְבִיתָא חַבִיבִין אֱנוֹן מֶטֻל אַבְהָתָא׃ 29 לָא גֵיר הָפֵךְ אֱלָהָא מַוְהַבְתֵהּ וּקְרִיָנֵהּ׃ 30 אַיכַנָא גֵיר דָאַף אַנְתוּן לָא מֶתְטַפִּיסִין הֲוַיתוּן לַאלָהָא מֶן קְדִים וְהָשָׁא אֶתְחַנַנְתּוּן מֶטֻל לָא מֶתְטַפִּיסָנוּתְהוֹן דְהָנוּן׃ 31 הָכַנָא אַף הָלֵין לָא אֶתְטַפִּיסוּ הָשָׁא לְרַחֲמֵא דַעֲלַיכוֹן דָאַף עֲלַיהוֹן נֶהֱווֹן רַחֲמֵא׃ 32 חֲבַשׁ גֵיר אֱלָהָא לְכֻלְנָשׁ בְּלָא מֶתְטַפְּסָנוּתָא דְעַל כֻּל אֱנָשׁ נְרַחֵם׃ 33 אָו עוּמְקָא דְעוּתְרָא וְחֶכְמְתָא וְיָדַעְתָא דַאלָהָא דַאנָשׁ לָא מָשׁ דִינַוְהִי וְאוּרְחָתֵהּ לָא מֶתְעַקְבָן׃ 34 מַנוּ גֵיר יָדַע רֶעְיָנֵהּ דְמָרְיָא אָו מַנוּ הֲוָא לֵהּ בְּעֶל מַלְכָא׃ 35 אוֹ מַנוּ קַדֵם יַהֵב לֵהּ וְכֵן נֶסַב מֶנֵהּ׃ 36 מֶטֻל דְכֻל מֶנֵהּ וְכֻל בֵּהּ וְכֻל בְּאִידֵהּ דְלֵהּ תֶשְׁבְחָן וּבוּרְכָן לְעָלַם עָלְמִין אַמִין׃

f בבשורה מן לשון יון g אויבים h גְּבָא בחר i אֲבָא k יְהַב נתן l קְרָא m טְפַס הקשיב n חֲנַן o טְפַס או פיס p עצר או סגר q הקשוב r יְדַע חקר s דון t עֲקַב x רְעָא y יועץ z נְסַב a שַׁבַּח b בְּרַךְ

*Secundùm Euangelium quidem, inimici propter vos: secundùm electionem autem, charissimi propter patres. 28
*Sine pœnitentia enim sunt dona & vocatio Dei. 29
*Sicut enim aliquando & vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis propter incredulitatem illorum: 30
*Ita & isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam, vt & ipsi misericordiam consequantur. 31
*Conclusit enim Deus omnia in incredulitatem, vt omnium misereatur. 32
*O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei: quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius! 33
*Quis enim cognouit sensum Domini? aut quis consiliarius eius fuit? 34
*Aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei? 35
*Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia: ipsi † gloria in secula †. Amen. 36

CAP. XII.

OBsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. 1 A
*Et nolite conformari huic seculo: sed reformamini in nouitate sensus vestri, vt probetis quæ voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta. 2
*Dico enim per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos, Non plus sapere quàm oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem, † vnicuique sicut Deus diuisit mensuram fidei †. 3
*Sicut enim in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; 4 B
*Ita multi vnum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra: 5
*Habentes autem donationes, secundùm gratiam quę data est nobis, differentes: siue prophetiam secundùm rationem fidei, 6

28 *κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·
29 *ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ.
30 *ὥσπερ γὰρ ποτὲ καὶ ὑμεῖς ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ·
31 *οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι·
32 *συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
33 *ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
34 *τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
35 *ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;
36 *ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ιβ.

1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν·
2 *καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.
3 *λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.
4 *καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·
5 *οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, ὁ δὲ καθεῖς ἀλλήλων μέλη,
6 *ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

דִּתְרֵין בְּשַׁבָּא דְשַׁבְּתָא מַרְמִיתָא דְצוֹמָא כב קפלאון יב 1 בְּעֵנָא הָכִיל מֶנְּכוֹן אַחַי בְּרַחֲמוֹהִי דַאלָהָא דְתְקִימוּן פַּגְרַיְכוֹן
דְּבַחְתָא חַיְתָא וְקַדִּישְׁתָא וּמְקַבַּלְתָא לַאלָהָא בְּתֶשְׁמֶשְׁתָא מְלִילְתָא ׃ 2 וְלָא תֶתְדַּמּוֹן לְעָלְמָא הָנָא אֶלָּא אֶשְׁתַּחְלַפוּ
בְּחוּדָתָא דְרֶעְיָנַיכוֹן וַהֲוַיתוּן פָּרְשִׁין אַיְנָא הוּ צֶבְיָנֵה דַאלָהָא טָבָא וּמְקַבְּלָא וַגְמִירָא ׃ 3 אָמַר אֶנָא דֵין בְּטַיְבּוּתָא
דְאֶתְיַהֲבַת לִי לְכֻלְּכוֹן דְּלָא תֶהֱוּוֹן מֶתְרַעֵין לְבַר מֶן מָא דְוָלֵא דְתֶתְרַעוּן אֶלָּא תֶהֱוּוֹן מֶתְרַעֵין בְּנַכְפוּתָא כְּלְנָשׁ אַיְךְ דְּפַלֵג
לֵהּ אֱלָהָא הַימָנוּתָא בְּמְשׁוּחְתָא ׃ 4 אַיְכַנָא גֵיר דְבְחַד פַּגְרָא הַדָּמֵא סַגִּיאֵא אִית לַן וְכֻלְּהוֹן הַדָּמֵא לָא הֲוָא חַד
סוּעָרָנָא אִית לְהוֹן ׃ 5 הָכַנָא אָף חְנַן דְסַגִּיאֵא חְנַן חַד חְנַן פְּגַר בַּמְשִׁיחָא חַד חַד מֶנַּן דֵין הַדָּמֵא חְנַן דְחַדָּדֵא ׃
6 אֶלָּא אִיתַלַן מַוהַבְתָא מְשַׁחְלְפָתָא אַיְךְ טַיְבּוּתָא דְאֶתְיַהֲבַת לַן אִית דְנְבִיּוּתָא אַיְךְ מְשׁוּחְתָא דְהַימָנוּתֵה ׃

a בעא b קום c רבח זבח
d חיא e קבל f שמש
g דמא h שחלף i חרת חרש
k רעא l הוא m צבא
n טוב o יהב נתן p רעא
חשב ופשראו ובצביעות מן
בכף s חימן t במדה v סער
עשת
x יהב y שחלף z חן

7 ܐܘ ܐܝܬ ܕܬܫܡܫܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܬܫܡܫܬܗ. ܘܐܝܬ ܕܡܠܦܢܐ ܗܘ ܒܝܘܠܦܢܗ.
8 ܘܐܝܬ ܕܡܒܝܐܢܐ ܗܘ ܒܒܘܝܐܗ. ܘܕܝܗܒ ܒܦܫܝܛܘܬܐ. ܘܕܩܐܡ ܒܪܫܐ ܒܚܦܝܛܘܬܐ. ܘܕܡܪܚܡ ܒܦܨܝܚܘܬܐ.
9 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܢܟܝܠ ܚܘܒܟܘܢ. ܐܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܣܢܝܢ ܠܒܝܫܬܐ ܘܢܩܝܦܝܢ ܠܛܒܬܐ.
10 ܗܘܝܬܘܢ ܪܚܡܝܢ ܠܐܚܝܟܘܢ ܘܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܗܘܝܬܘܢ ܡܩܕܡܝܢ ܡܝܩܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.
11 ܗܘܝܬܘܢ ܚܦܝܛܝܢ ܘܠܐ ܚܒܢܢܝܢ. ܗܘܝܬܘܢ ܪܬܚܝܢ ܒܪܘܚ. ܗܘܝܬܘܢ ܦܠܚܝܢ ܠܡܪܟܘܢ.
12 ܗܘܝܬܘܢ ܚܕܝܢ ܒܣܒܪܟܘܢ. ܗܘܝܬܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܐܘܠܨܢܝܟܘܢ. ܗܘܝܬܘܢ ܐܡܝܢܝܢ ܒܨܠܘܬܐ.
13 ܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܘܬܦܝܢ ܠܣܢܝܩܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. ܗܘܝܬܘܢ ܪܚܡܝܢ ܐܟܣܢܝܐ.
14 ܒܪܟܘ ܠܪܕܘܦܝܟܘܢ. ܒܪܟܘ ܘܠܐ ܬܠܘܛܘܢ.
15 ܚܕܘ ܥܡ ܕܚܕܝܢ. ܘܒܟܘ ܥܡ ܕܒܟܝܢ.
16 ܘܡܕܡ ܕܡܬܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ ܐܦ ܥܠ ܐܚܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܬܪܥܘܢ ܪܥܝܢܐ ܪܡܐ. ܐܠܐ ܐܬܩܪܒܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܟܝܟܝܢ. ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܚܟܝܡܝܢ ܒܪܥܝܢ ܢܦܫܟܘܢ.
17 ܘܠܐ ܬܦܪܥܘܢ ܠܐܢܫ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ ܢܬܒܛܠܘܢ ܕܬܥܒܕܘܢ ܛܒܬܐ ܩܕܡ ܟܠ ܒܢܝܢܫܐ.
18 ܘܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܝܟ ܕܡܢܟܘܢ. ܥܡ ܟܠ ܒܪܢܫܐ ܫܝܢܐ ܥܒܕܘ.
19 ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܬܒܥܝܢ ܢܩܡܬܟܘܢ ܚܒܝܒܝ. ܐܠܐ ܗܒܘ ܐܬܪܐ ܠܪܘܓܙܐ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ. ܕܐܢ ܠܐ ܬܬܒܥ ܐܢܬ ܕܝܠܟ. ܐܢܐ ܐܬܒܥ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
20 ܘܐܢ ܟܦܢ ܒܥܠܕܒܒܟ. ܐܘܟܠܝܗܝ. ܘܐܢ ܨܗܐ ܐܫܩܝܗܝ. ܘܐܢ ܗܠܝܢ ܬܥܒܕ ܠܗ. ܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ ܬܟܢܫ ܥܠ ܪܫܗ.
21 ܠܐ ܬܙܟܝܟܘܢ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ ܙܟܐܘܗ̇ ܠܒܝܫܬܐ ܒܛܒܬܐ.

ܒܙܒܢܐ ܕܡܬܓܒܝܐ ܩܫܝܫܐ ⁘ ܟܓ ⁘

ܦܘܠܘܣ ⁘ ܝܓ ⁘

1 ܟܠ ܢܦܫ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܡܥܠܝܢ ܢܫܬܥܒܕ. ܠܝܬ ܓܝܪ ܫܘܠܛܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܘܐܝܠܝܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܦܩܝܕܝܢ.

7 *Alius autem ministerium habet, in ministerio suo occupetur: et alius qui est doctor, in doctrina sua.*
8 *Et alius qui consolator, in consolatione sua: & qui dat cum simplicitate, & qui stat in capite* [præest] *cum sedulitate: & qui miseretur cum hilaritate.*
9 *Nec sit fraudulenta dilectio vestra: sed odio habete mala, & vos adiungite bono.*
10 *Amate fratres vestros, & alij alios diligite, & honore præoccupate alij alios.*
11 *Estote diligentes, & non pigri: estote feruentes spiritu: seruite Domino vestro.*
12 *Gaudete spe vestra: sustinete oppressiones vestras, perseuerate in oratione.*
13 *Participes estote indigentiæ Sanctorū, diligite hospites.*
14 *Beneprecamini persecutoribus vestrū, beneprecamini, & ne imprecamini.*
15 *Gaudete cum gaudentibus, & flete cum flentibus.*
16 *Et quæ sentitis de vobisipsis, & de fratribus vestris sentite, nec sentiatis elata mēte, sed adiungite vos iis qui submissi sunt. Nec estote sapientes propria opinione.*
17 *Neminique rependatis malum pro malo, sed vobis curæ sit benefacere coram hominibus omnibus.*
18 *Et, si fieri potest, quantum in vobis est, cum quolibet pacem componite.*
19 *Nec vlciscamini vosmetipsos dilecti mei, sed date locum iræ. Scriptum est enim: Quòd si iudicium non executus fueris tibiipsi, ego iudicium tuū exequar, inquit Deus.*
20 *Quòd si esurierit inimicus tuus, ciba eum; & si sitiuerit, præbe ei potum. Quòd si hæc feceris ei, prunas ignis coaceruabis in caput eius.*
21 *Ne vincat vos malum, sed vincito malum bonitate.*

Quo tempore deligitur Ecclesia.

CAP. XIII.

1 *Omnis anima potestatibus dignitate præditis subijciatur. Non enim est potestas, quæ non sit à Deo: & quæ sunt potestates, à Deo sunt ordinatæ.*

7 ואית דתשמשתא אית לה בהשמשתה ואית דמלפנא הו ביולפנה ׃ 8 ואית דמביאנא הו בבויאה ודיהב
בפשיטותא ודקאם ברישא בחפיטותא ודמרחם בפציחותא ׃ 9 ולא נהוא נכיל חובכון אלא הויתון סנין לבישתא
ומתנקפין לטבתא ׃ 10 הויתון רחמין לאחיכון ומחבין חד לחד הויתון מקדמין מיקרין חד לחד ׃ 11 הויתון
חפיטין ולא חבננין הויתון רתחין ברוח הויתון פלחין למרכון ׃ 12 הויתון חדין בסברכון הויתון מסיברין
אלצניכון הויתון אמינין בצלותא ׃ 13 הויתון משתותפין לסניקותא דקדישא הויתון רחמין אכסניא ׃ 14 ברכו
לרדופיכון ברכו ולא תלוטון ׃ 15 חדו עם דחדין ובכו עם דבכין ׃ 16 ומדם דמתרעין אנתון על נפשכון אף על
אחיכון ולא תתרעון רעינא רמא אלא קפו לאילין דמכיכין ולא הויתון חכימין ברעין נפשכון ׃

e שמש f אלף g ילף
h ביא i פשט k קום
l בהשתדלות m בשמחה מן
n פצח אהבתכם
o סנא איב p ביש q נקף
r דבק s משתדלים t עצלים
v רתח x לאדונכם z חדא
y בתקותכם
z סיבר נשא a אלץ
b בתפלה
c שתף d סנק e גרים

7 ¹ Siue miniſterium in miniſtrando, ſiue qui docet in doctrina:
8 ¹ Qui exhortatur in exhortando, qui tribuit in ſimplicitate, qui præeſt in ſolicitudine, qui miſeretur in hilaritate. C
9 ¹ Dilectio ſine ſimulatione. Odientes malum, adhærentes bono.
10 ¹ Charitatem fraternitatis inuicem diligentes : honore inuicem præuenientes:
11 ¹ Solicitudine non pigri: Spiritu feruentes: Domino ſeruientes:
12 ¹ Spe gaudentes: in tribulatione patientes: orationi inſtantes.
13 ¹ Neceſſitatibus ſanctorum communicantes: hoſpitalitatem ſectantes.
14 ¹ Benedicite perſequentibus vos: benedicite, & nolite maledicere.
15 ¹ Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus.
16 ¹ Idipſum inuicem ſentientes: non alta ſapientes, ſed humilibus conſentientes. Nolite eſſe prudentes apud voſmetipſos.
17 ¹ Nulli malum pro malo reddentes: prouidentes bona non tantùm coram Deo, ſed etiam coram omnibus hominibus. D
18 ¹ Si fieri poteſt, quod ex vobis eſt, cum omnibus hominibus pacem habentes.
19 ¹ Non voſmetipſos defendentes chariſſimi, ſed date locum iræ. Scriptum eſt enim: Mihi vindicta: † ego retribuam, dicit Dominus.
20 ¹ Sed ſi eſurierit inimicus tuus, ciba illum: ſi ſitit, potum da illi. hoc enim faciens, carbones ignis congeres ſuper caput eius.
21 ¹ Noli vinci à malo, ſed vince in bono malum.

CAP. XIII.

1 OMnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit. Non eſt enim poteſtas niſi à Deo. quæ autem ſunt, à Deo ordinata ſunt. A

7 ¹ εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 ¹ εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι·
9 ¹ ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ·
10 ¹ τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι·
11 ¹ τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ κυρίῳ δουλεύοντες·
12 ¹ τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·
13 ¹ ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.
14 ¹ εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε·
15 ¹ χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων·
16 ¹ τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυτοῖς·
17 ¹ μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων·
18 ¹ εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες·
19 ¹ μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ. γέγραπται γάρ, ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος.
20 ¹ ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν. τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
21 ¹ μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

ιγ΄.

1 ¹ Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.

17 וְלָא ᶠתְּפְרְעוּן לְאנַשׁ בִּישְׁתָא חֲלָף בִּישְׁתָא אֶלָּא נֶתְבְּטֵל לְכוֹן וְתֶעְבְּדוּן ˢטָבְתָא קֳדָם בְּנַיְנָשָׁא כֻּלְהוֹן ׃
18 וְאֶן ᵗמֶשְׁכְּחָא אִיךְ דְּמֶן לְוָתְכוֹן עַם כֹּל בַּרְנָשׁ שְׁלָמָא עֲבֵדוּ ׃ 19 וְלָא הֲוַיתוֹן ᵛתָבְעִין נַפְשְׁכוֹן חַבִּיבַי [illegible]
ˣהַבוּ אַתְרָא ʸלְרוּגְזָא כְּתִיב הוּ גֵיר דְּאֶן לָא תֶעְבֵד ᶻדִּינָא לְנַפְשָׁךְ אֶנָא אֶעְבֵד דִּינָךְ אֵמַר אֱלָהָא ׃
20 וְאֶן כָּפֵן ᵃבְּעֶלְדְּבָבָךְ ᵇאוֹכְלָיהִי וְאֶן ᶜצָהֶא ᵈאַשְׁקָיהִי וְאֶן הָלֵין תֶּעְבֵד לֵהּ ᵉגוּמְרֵא דְּנוּרָא ᶠתְּקַבַּר עַל קַרְקַפְתֵּהּ [illegible]
21 לָא ʰתֶּזְכֵּיכוֹן בִּישְׁתָא אֶלָּא ʰזְכַאוּוהָ לְבִישְׁתָא בְּטָבְתָא ׃ [illegible]
1 כֹּל נַפְשׁ לְשׁוּלְטָנֵא דְּרַבּוּתָא ᶜתֶּשְׁתַּעְבַּד לֵיה גֵיר ᵈשׁוּלְטָנָא דְּלָא הֲוָא מֶן אֱלָהָא הוּ וַאילֵין שׁוּלְטָנֵא [illegible]
מֶן אֱלָהָא הוּ פְּקִידִין ׃

ᶠפְּרַע גמל ˢטוב ᵗשְׁכַח יכל
ᵛתְּבַע נקם ˣיְהַב ʸרְגַז
ᶻדוּן ᵃאויבך ᵇאֲכַל
ᶜצומא
ᵈשְׁקָא ᵉגחלים ᶠתכבס
ᵍגלגלתו
ʰזְכָא נצח ᶦנְבָא בחר
ᵏבית הקהל
ᶜשַׁעְבֵּד ᵈשְׁלַט ᵉאִית

2 * ܡܢ ܕܩܐܡ ܗܟܝܠ ܠܘܩܒܠ ܫܘܠܛܢܐ.
ܠܘܩܒܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܩܐܡ. ܘܗܠܝܢ
3 ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ ܕܝܢܐ ܢܣܒܘܢ. * ܕܝܢܐ ܓܝܪ
ܠܐ ܗܘܘ ܕܚܠܬܐ ܠܥܒܕܐ ܛܒܐ ܐܠܐ ܠܒܝܫܐ. ܨܒܐ ܐܢܬ
ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܥܒܕ ܛܒܬܐ
4 ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܬܫܒܘܚܬܐ ܡܢܗ. * ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ
ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܠܟ ܠܛܒܬܐ. ܘܐܢ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕ
ܐܢܬ ܕܚܘܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܣܪܝܩܐܝܬ ܐܣܝܪ ܣܦܣܪܐ.
ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ. ܘܬܒܘܥܐ ܕܪܘܓܙܐ
5 ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܒܝܫܬܐ. * ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܐܠܝܨܐ
ܗܝ ܕܢܫܬܥܒܕ. ܠܐ ܡܛܠ ܪܘܓܙܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ
6 ܡܛܠ ܬܐܪܬܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܟܣܦ ܪܫܐ ܝܗܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܡܫܡܫܢܘܗܝ ܓܝܪ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ ܕܥܠ
7 ܗܠܝܢ ܩܝܡܝܢ. * ܦܪܘܥܘ ܗܟܝܠ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ
ܕܡܬܚܝܒ ܠܗ. ܠܡܢ ܕܟܣܦ ܪܫܐ. ܟܣܦ ܪܫܐ.
ܘܠܡܢ ܕܡܟܣܐ ܡܟܣܐ. ܘܠܡܢ ܕܕܚܠܬܐ ܕܚܠܬܐ.
8 ܘܠܡܢ ܕܐܝܩܪܐ ܐܝܩܪܐ. * ܘܠܐ ܡܕܡ ܠܐ ܬܬܚܝܒܘܢ. ܠܐ
ܢܫ. ܐܠܐ ܕܚܕ ܠܚܕ ܬܚܒܘܢ. ܡܢ ܕܡܚܒ ܓܝܪ
9 ܠܚܒܪܗ ܢܡܘܣܐ ܡܠܐ. * ܐܦ ܗܝ ܓܝܪ ܕܐܡܝܪ
ܕܠܐ ܬܓܘܪ. ܘܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܘܠܐ ܬܪܓ. ܘܐܢ ܐܝܬ
ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܪܢܐ ܒܗܕܐ ܡܠܬܐ ܡܫܬܠܡ.
10 ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. * ܚܘܒܐ ܠܩܪܝܒܗ
ܒܝܫܬܐ ܠܐ ܣܥܪ. ܡܛܠ ܕܫܘܡܠܝܐ ܕܢܡܘܣܐ ܗܘ
ܚܘܒܐ ܀ ܀ ܀ ܀ ܀

[illegible]

11 * ܘܐܦ ܗܕܐ ܕܥܘ. ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܘܫܥܬܐ ܗܝ ܡܟܝܠ
ܕܢܬܬܥܝܪ ܡܢ ܫܢܬܢ. ܗܫܐ ܓܝܪ ܗܘ ܩܪܝܒܐ ܠܢ ܚܝܝܢ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܟܕ ܗܝܡܢܢ.
12 * ܠܠܝܐ ܓܝܪ ܥܒܪ. ܘܐܝܡܡܐ ܩܪܒ. ܢܫܠܚ
ܗܟܝܠ ܡܢܢ ܥܒܕܐ ܕܚܫܘܟܐ. ܘܢܠܒܫ ܙܝܢܗ
13 ܕܢܘܗܪܐ. * ܘܐܝܟ ܕܒܐܝܡܡܐ ܒܐܣܟܡܐ ܢܗܠܟ.
ܠܐ ܒܙܡܪܐ ܘܠܐ ܒܪܘܝܘܬܐ. ܘܠܐ ܒܡܫܟܒܐ ܛܢܦܐ. ܘܠܐ
ܒܚܣܡܐ ܘܒܚܪܝܢܐ.

2 * *Qui igitur resistit potestati, mandato Dei resistit: ij autem qui ipsis resistunt, condemnationem accipient.*

3 * *Iudices enim non sunt terrori bonis operibus, sed malis. Vis igitur vt non reformides potestatem? quod bonum est age, & laus tibi futura est ab ea.*

4 * *Minister enim Dei est, sed tibi ad bonum. Quòd si quod malum est egeris, reformida: non enim frustrà accinctus est gladio si quidem minister Dei est, vltor iræ iis qui malè agunt.*

5 * *Quamobrem necesse est nobis vt subijciamur, non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam nostram.*

6 * *Propterea etiam pecuniam capitatim* [tributum] *datis: ministri enim Dei sunt super huiusmodi rebus constituti.*

7 * *Rependite igitur vnicuique prout ei debetur: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui denique honorem, honorem.*

8 * *Et nemini rei vllius debitores sitis, nisi vt alter alterum diligat. Nam qui diligit proximum suum, Legem adimpleuit.*

9 * *Etenim id quod dictum est, Non occides, neque mœchaberis, neque furaberis, neque concupisces, & si quod est aliud præceptum, in hoc sermone continetur, nempe, Diliges proximum tuum sicut teipsum.*

10 * *Dilectio proximum suum malo non afficit: quandoquidem dilectio est adimpletio Legis.*

Matutinis Dominicæ Introitus Ieiunij.

11 * *Quinetiam hoc scitote, quòd tempus est, & iam hora expergiscendi à somno nostro. Nunc enim propius accessit vita* [salus] *quàm quum credidimus.*

12 * *Iam nox præteriit, dies verò appropinquauit. Propellamus ergo à nobis opera tenebrarum, & induamur amictu lucis.*

13 * *Vt interdiu cum honestate ambulemus, non in cantu* [comessatione], *neque temulentia, neque in discubitu impuro, nec inuidia, & excandescentia.*

ב מן דקאם הכיל לוקבל שולטנא לוקבל פוקדנא דאלהא קאם והלין דקימין לוקבלהון דינא נסבון ׃
ג דינא גיר לא הוו דחלתא לעבדא טבא אלא לבישא צבא אנת הכיל דלא תדחל מן שולטנא עבד טבתא
ותהוא לך תשבוחתא מנה ׃ ד משמשנא הו גיר דאלהא אלא לך לטבתא ואן בישתא עבד אנת דחל לא הוא גיר
סריקאית אסיר ספסרא משמשנא הו גיר דאלהא ותבועא דרוגזא לאילין דעבדין בישתא ׃ ה ומטל הנא אליצא
הי דנשתעבד לא מטל רוגזא בלחוד אלא אף מטל תארתן ׃ ו מטל הנא אף כסף רישא יהבין אנתון משמשנא
גיר דאלהא איתיהון דעל הלין קימין ׃ ז פרועו הכיל לכלנש איך דמתחיב לה למן דכסף רישא כסף רישא
ולמן דמכסא מכסא ולמן דדחלתא דחלתא ולמן דאיקרא איקרא ׃

קום · פקד צוה
נסב · דון · דחל
טוב · שבח · שמש
חנם ...
שעבד
...
שמש · קום · חוב
יקר כבוד

2 Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.

3 Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac: & habebis laudem ex illa.

4 Dei enim minister est tibi in bonum. Si autē malum feceris, time. non B enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est: vindex in iram ei qui malum agit.

5 Ideoque necessitate subditi estote: non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam.

6 Ideò enim & tributa præstatis. ministri enim Dei sunt in hoc ipsum servientes.

7 Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem.

8 Nemini quicquam debeatis: nisi, ut inuicem diligatis. Qui enim diligit C proximum, Legem impleuit.

9 Nam, Non adulterabis, Non occides, Non furaberis, non falsum testimonium dices, Non concupisces, & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur, Diliges proximum tuum sicut teipsum.

10 Dilectio proximi, malum non operatur. Plenitudo ergo Legis est dilectio.

11 Et hoc scientes tempus, quia hora est iam nos de somno surgere. Nunc enim propior est nostra salus, quàm cùm credidimus.

12 Nox præcessit, dies autem appropinquauit. Abiiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis.

13 Sicut in die honestè ambulemus: non in comessationibus & ebrietatibus, non in cubilibus & impudicitiis, non in contentione & æmulatione:

2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν. οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται.

3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς·

4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.

5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

7 ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμήν.

8 μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

9 τὸ γὰρ, οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν·

10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐ κατεργάζεται. πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι. νῦν ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός.

13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·

---

8 ולאנש מדם לא תחובון אלא חד לחד למאחבו מן דמחב גיר לחבריה נמוסא מלי׃ 9 אף היגיר דאמר
לא תקטול ולא תגור ולא תגנוב ולא תרג ואן אית פוקדנא אחרנא בהדא מלתא משתלם דתרחם לקריבך איך
נפשך׃ 10 חובא לקריבה בישתא לא סער מטל דחובא מוליה הו דנמוסא׃ 11 ואף הדא דעו זבנא
דצפרא וחד בשבא דמעלי צומא כד
הו ושעתא הי מכיל דנתתעיר מן שנתן השא הו גיר אתקרבו לן חיין יתיר מן דכד הימנן׃
12 לליא מכיל עבר ואימםא קרב נזיח הכיל מנן עבדא דחשוכא ונלבש זינה דנוהרא׃ 13 ואיך דבאיממא
באסכמא נהלך לא בזמרא ולא ברויתא ולא במדמכא טנפא ולא בחסמא ובחרינא׃

חוב אחב מלא
נור רגג שוק מלל
שלם אהבה ורע ו עושה
מלא עול צום
ידע עור ישן חיא
יומם
זרח דוח ו של אור
כהוגן
רנא דמך שכב
סמא ס בקנאה רעה

f

14 * Sed induite Dominum nostrum Ieschua Meschicho, nec solliciti sitis carnis vestræ ad concupiscentias.

CAP. XIIII.

1 EI verò qui est infirmus in fide, date manum; nec sitis dissidentes in cogitationi-
2 bus vestris. * Est qui credit re omni vescendum esse: qui verò infirmus est, olus comedit.
3 * Is autem qui comedit, non comedentem ne despiciat: & qui non comedit, comedentem ne condemnet. Deus enim eum assumpsit.
4 * Tu quis es, qui condemnas seruum non tuum? si stat, hero suo stat: &, si cadit, hero suo cadit. stando autem ipse stat: fieri enim potest per manus heri sui vt stabiliatur.
5 * Est qui æstimet diem præ die, est & qui omnes dies iudicet. Cæterùm vnusquisque in scientia animæ suæ confirmetur.
6 * Qui deligit diem Domino suo, deligit: & quicunque non deligit diem, Domino suo non deligit. Et qui comedit, Domino suo comedit, Deoque gratias agit. & qui non comedit, Domino suo non comedit, & gratias
7 agit Deo. * Nullus est enim ex nobis qui sibiipsi viuat, nullusque qui sibiipsi moriatur.
8 * Quoniam siue viuimus, Domino nostro viuimus: siue morimur, Domino nostro morimur. Siue igitur viuamus, siue moriamur, Domini nostri sumus.
9 * Propterea & Meschicho mortuus est, & reuixit, ac resurrexit, vt sit Dominus tum mortuis, tum viuentibus.
10 * Tu verò cur condemnas fratrem tuum? aut etiam cur tu despicis fratrem tuum? futurum est enim vt nos omnes sistamur ante tribunal ipsius Meschicho.
11 * Sicut scriptum est: Viuo ego, inquit Dominus: mihi sese incuruabit omne genu, mihique confitebitur omnis lingua.
12 * Nempe vnusquisque nostrum rationem pro seipso reddet Deo.
13 * Nequaquam igitur alius alium condemnet: sed hoc iudicate potius, vt ne offendiculum fratri tuo ponas.
14 * Noui siquidem & persuasum habeo per Dominum Ieschua, nihil esse prophanum ex seipso: sed ei qui meditatur aliquid impurum esse, id ei tantummodo esse impurum.

ᵃ יְצַף ʳ לחשוקות ˢ כְּרַה חוּל
ᵇ הֵימַן ᶜ יְהַב ᵈ יד ᵉ חֲשַׁב
ᶠ אֲכַל ᵍ שוט בוה ʰ דּוּן
ⁱ קוּם ᵏ מְטָא בלשון יכל
ˡ קוּם ᵐ דּוּן ⁿ יוּם ᵒ ידע
ᵖ שבר ᵠ רְצָא כתר

[*] Sed induimini Dominum Ieſum 14
Chriſtum, & carnis curam ne feceritis
in deſideriis.

CAP. XIIII.

INfirmum autem in fide aſſumite: non 1
in diſceptationibus cogitationum. A
[*]Alius enim credit ſe manducare o͂nia: 2
qui autem infirmus eſt, olus † ma͂ducet.
[*] Is qui manducat, non manducan- 3
tem non ſpernat: & qui non manducat,
manducantem non iudicet. Deus enim
illum aſſumpſit. [*]
[*]Tu quis es, qui iudicas alienum ſer- 4
uum? Domino ſuo ſtat aut cadit. ſtabit
autem: potens eſt enim Deus ſtatuere
illum.
[*]Nam alius iudicat diem inter diem, 5
alius autem iudicat omnem diem. vnuſ-
quiſque in ſuo ſenſu abundet.
[*] Qui ſapit diem, Domino ſapit. & 6
qui manducat, Domino manducat: gra- B
tias enim agit Deo. Et qui non mandu-
cat, Domino non manducat, & gratias
agit Deo.
[*] Nemo enim noſtrum ſibi viuit, & 7
nemo ſibi moritur.
[*] Siue enim viuimus, Domino viui- 8
mus: ſiue morimur, Domino morimur.
Siue ergo viuimus, ſiue morimur, Do-
mini ſumus.
[*] In hoc enim Chriſtus mortuus eſt, 9
& reſurrexit, vt & mortuorum & viuo-
rum dominetur.
[*] Tu autem quid iudicas fratrem 10
tuum? aut tu quare ſpernis fratre͂ tuum?
Omnes enim ſtabimus ante tribunal
Chriſti.
[*] Scriptum eſt enim: Viuo ego, dicit 11
Dominus, quonia͂ mihi flectetur omne
genu: & omnis lingua confitebitur Deo.
[*] Itaque vnuſquiſque noſtrum pro ſe 12
rationem reddet Deo.
[*] Non ergo amplius inuicem iudice- 13
mus. ſed hoc iudicate magis, ne ponatis
offendiculum fratri vel ſcandalum.
[*] Scio & confido in Domino Ieſu, 14
quia nihil commune per ipſum, niſi ei
qui exiſtimat quid commune eſſe, illi
commune eſt.

14 [*] ἀλλ᾽ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τῆς σαρ-
κὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

ιδ.

1 [*] Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ
εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.
2 [*] ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχα-
να ἐσθίει.
3 [*] ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ
ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσε-
λάβετο.
4 [*] σὺ τίς εἶ, ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ
στήκει ἢ πίπτει. σταθήσεται δέ· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς στῆ-
σαι αὐτόν.
5 [*] ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν
ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω.
6 [*] ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρο-
νῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ οὐ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων, κυρίῳ ἐσθίει· εὐ-
χαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ
εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ.
7 [*] οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀπο-
θνήσκει·
8 [*] ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκω-
μεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε
ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν·
9 [*] εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζη-
σεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.
10 [*] σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθε-
νεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήμα-
τι τοῦ Χριστοῦ·
11 [*] γέγραπται γὰρ, ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμ-
ψει πᾶν γόνυ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.
12 [*] ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.
13 [*] μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε
μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάν-
δαλον.
14 [*] οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοι-
νὸν δι᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ
κοινόν·

7 לית גיר אנש מנן דלנפשה [s] חי ולית אנש דלנפשה [t] מאת ׃ 8 מטל דאן [u] חאינן למרן הו חאינן ואן
[x] מיתינן למרן הו מיתינן ואן חיינן הכיל ואן מיתינן דמרן חנן ׃ 9 מטל הנא אף משיחא מית וחיא וקם דהוא נהוא
מריא למיתא ולחיא ׃ 10 אנת דין מנא [y] דאן אנת לאחוך או אף אנת למנא [z] שאט אנת לאחוך כלן גיר עתידין
[a] למקם קדם [c] בים דמשיחא ׃ 11 איך דכתיב דחי אנא אמר מריא דלי [d] תכוף כל ברך ולי [e] נודא כל לשן ׃
12 מדין כל אנש מנן פתגמא חלף נפשה יהב לאלהא ׃ 13 לא מכיל [f] נדון חד לחד אלא הדא דונו [g] יתיראית
[h] דתוקלתא לאחוך לא [i] תסים ׃ 14 ידע אנא גיר [k] ומפס אנא במריא ישוע דמדם [l] דמסיב מן לותה לית אלא
לאינא [m] דרנא על מדם דטמא להוהו בלחוד טמא ׃

[s] חיא [t] מות [u] חיא [x] מות
[y] דון [z] שוט בזה [a] קום
[c] כמא
[d] כפף [e] ידא [f] דון
[g] יתר [h] תקל כשל
[i] סום [k] פוס הקשיב
[l] סיב טמא
[m] רנא הגה

15 ܘܐܢ ܡܛܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܡܥܝܩ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ ܠܐ ܗܘܐ ܒܚܘܒܐ ܡܗܠܟ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܘܒܕ ܒܡܐܟܘܠܬܟ ܠܗܘ ܕܡܛܠܬܗ ܡܝܬ ܡܫܝܚܐ.
16 ܘܠܐ ܢܬܓܕܦ ܛܒܢ.
17 ܡܠܟܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܡܫܬܝܐ. ܐܠܐ ܟܐܢܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܘܚܕܘܬܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
18 ܡܢ ܕܒܗܠܝܢ ܓܝܪ ܡܫܡܫ ܠܡܫܝܚܐ ܫܦܪ ܠܐܠܗܐ ܘܝܩܝܪ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ.
19 ܗܫܐ ܒܬܪ ܫܝܢܐ ܢܪܗܛ ܘܒܬܪ ܒܢܝܢܐ ܕܚܕ ܠܘܬ ܚܕ.
20 ܘܠܐ ܡܛܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܢܫܪܐ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ. ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܟܐ ܗܘ. ܐܠܐ ܒܝܫ ܠܒܪܢܫܐ ܕܒܬܘܩܠܬܐ ܐܟܠ.
21 ܫܦܝܪ ܗܘ ܕܠܐ ܢܐܟܘܠ ܒܣܪܐ ܘܠܐ ܢܫܬܐ ܚܡܪܐ ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܡܬܬܩܠ ܒܗ ܐܚܘܢ.
22 ܐܢܬ ܐܝܬ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܒܢܦܫܟ ܐܚܘܕܝܗ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܕܢ ܢܦܫܗ ܒܡܕܡ ܕܦܪܫ.
23 ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܡܬܦܠܓ ܘܐܟܠ ܐܬܚܝܒ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܠܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܚܛܝܬܐ ܗܘ.

ܩܪܝܢܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܩܕܡ ܨܘܡܐ ✣ ܛܘ ✣
ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܛܘ ✣

1 ܚܝܒܝܢ ܕܝܢ ܚܢܢ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܟܘܪܗܢܐ ܕܟܪܝܗܐ ܢܫܩܘܠ. ܘܠܐ ܠܢܦܫܢ ܢܫܦܪ.
2 ܐܠܐ ܐܢܫ ܡܢܢ ܠܩܪܝܒܗ ܢܫܦܪ ܒܛܒܬܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܐ.
3 ܐܦ ܡܫܝܚܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܠܢܦܫܗ ܫܦܪ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܚܣܕܐ ܕܡܚܣܕܢܝܟ ܢܦܠ ܥܠܝ.
4 ܟܠ ܕܡ ܓܝܪ ܕܐܬܟܬܒ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܝܘܠܦܢܢ ܐܬܟܬܒ. ܕܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܒܒܘܝܐܐ ܕܟܬܒܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܣܒܪܐ.
5 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܕܒܘܝܐܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܕܚܕ ܪܥܝܢܐ ܬܗܘܘܢ ܒܝܢܬ ܚܕܕܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
6 ܕܒܚܕ ܠܒܐ ܘܒܚܕ ܦܘܡܐ ܬܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
7 ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܘ ܡܩܪܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܩܪܒܟܘܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ.

15 * *Sed si propter cibum molestiam exhibes fratri tuo, non in dilectione ambulas. Ne perdas cibo tuo eum, propter quem mortuus est Meschicho.*
16 * *Nec blasphemetur bonum nostrum.*
17 * *Namque regnum Dei non est cibus aut potus; sed iustitia, & pax, & lætitia per Spiritum Sanctitatis.*
18 * *Qui enim per hæc ministrat Meschicho, placet Deo, & coram hominibus probatur.*
19 * *Nunc post pacem curramus, & post ædificationem mutuam.*
20 * *Neque propter cibum destruamus opera Dei. Omnia siquidē munda sunt: sed mala sunt homini, qui cum offendiculo comedit.*
21 * *Bonum est nos non edere carnem, nec bibere vinum, neque quicquam in quo offendatur frater noster.*
22 * *Tu qui fidem habes, eam complectere coram Deo. Beatus est qui non iudicat seipsum, in eo quod discernit.*
23 * *Qui enim dubitat, & comedit, reus est sibi, propterea quòd non in fide. Quicquid enim non est ex fide, peccatum est.*

Feria tertia hebdomadis præcedentis Ieiunium. CAP. XV.

1 *Debemus ergo nos fortes infirmitates imbecillium ferre, neque nobismetipsis placere.*
2 * *Sed vnusquisque nostrum proximo suo placeat in bonum, tanquam ad ædificationem.*
3 * *Quandoquidem ne Meschicho quidem sibiipsi placuit: sed, sicut scriptum est: Conuitium eorum qui conuitiantur tibi incidit in me.*
4 * *Quicquid enim quondam scriptum est, ad doctrinam nostram scriptum est; vt per patientiam, & consolationem Scripturarum, spem habeamus.*
5 * *Deus autem patientiæ & consolationis det vobis vt æqualitatem meditemini vnus erga alium in Ieschua Meschicho.*
6 * *Vt vna mente, vnoq; ore glorificetis Deum patrem Domini nostri Ieschua Meschicho.*
7 * *Propterea assumite & portate alij alios, quemadmodum & Meschicho assumpsit nos in gloriam Dei.*

15 ואזדין מטל מאכולתא מעיק אנת לאחוך לא הוא בחובא מהלך אנת לא תובד במאכולתך להו דמטלתה מית משיחא:
16 ולא נתגדף טבתן: 17 מלכותה גיר דאלהא לא הות מאכלא ומשתיא אלא כאנותא ושלמא וחדותא ברוחא דקודשא:
18 מן דבהלין גיר משמש למשיחא שפר לאלהא ויקר קדם בנינשא: 19 השא בתר שלמא נרהט ובתר בנינא דחד לחד:
20 ולא מטל מאכולתא נשרא עבדא דאלהא כלמדם גיר דכא הו אלא ביש לבר נשא דבתוקלתא אכל:
21 שפיר הו דלא נאכול בסרא ולא נשתא חמרא ולא מדם דמתתקל בה אחון: 22 אנת דאית לך הימנותא בנפשך
אחודיה קדם אלהא טובוהי למן דלא דן נפשה במדם דפרש: 23 אינא גיר דמתפלג ואכל
אתחיב לה מטל דלו בהימנותא כל מדם גיר דלא הוא מן הימנותא חטיתא הו:

אכל עוק באהבה
אבד מות טוב
מלך אכל
ומשתה וצדקה ושמחה
בקא מון רחט רוץ
בנא שרא הרס דכא
תקל כשל שתא יין
תקל הימן אחד
אחז אשרי

Si enim propter cibum frater tuus 15
contristatur, iam non secundùm chari-
tatem ambulas. Noli cibo tuo illũ per-
dere, pro quo Christus mortuus est.
Non ergo blasphemetur bonum 16
vestrum.
Non est enim regnum Dei esca & 17
potus: sed iustitia, & pax, & gaudium
in Spiritu sancto.
Qui enim in hoc seruit Christo, pla- 18
cet Deo, & probatus est hominibus.
Itaque quæ pacis sunt, sectemur: & 19
quæ ædificationis sunt, inuicem custo- D
diamus:
Noli propter escam destruere opus 20
Dei. Omnia quidem sunt munda: sed
malum est homini, qui per offendicu-
lum manducat.
Bonum est non manducare carnem 21
& non bibere vinum, neque in quo fra-
ter tuus offenditur, aut scandalizatur,
aut infirmatur.
Tu fidem †habes? penes temetipsum 22
habe coram Deo: Beatus qui non iudi-
cat semetipsum in eo quod probat.
Qui autem discernit, si manduca- 23
uerit, damnatus est: quia non ex fide.
Omne autem quod non est ex fide, pec-
catum est.

CAP. XV.

Debemus autem nos firmiores, im- 1
becillitates infirmorum sustinere, & A
non nobis placere.
Vnusquisque vestrum proximo suo 2
placeat in bonum, ad ædificationem.
Etenim Christus nõ sibi placuit, sed 3
sicut scriptum est, Improperia impro-
perantium tibi, ceciderunt super me.
Quæcunque enim scripta sunt, ad 4
nostram doctrinam scripta sunt: vt per
patientiam & consolationem Scriptu-
rarum, spem habeamus.
Deus autem patientiæ & solatij det 5
vobis idipsum sapere in alterutrum se-
cundùm Iesum Christum:
Vt vnanimes, vno ore honorificetis 6
Deum & patrem Domini nostri Iesu
Christi. Propter quod suscipite in- 7
uicem, sicut & Christus suscepit vos in
honorem Dei.

15 εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ χριστὸς ἀπέθανε.

16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.

17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

18 ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ χριστῷ, εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ.

22 σὺ πίστιν ἔχεις κατὰ σεαυτόν, ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται· ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

ιε'.

1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.

2 ἕκαστος ὑμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν.

3 καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν· ἀλλά, καθὼς γέγραπται, οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.

4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως, δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ χριστὸν Ἰησοῦν·

6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ.

7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ.

קפלאון יה כח דיום תלתא דשבתא קדמיתא דצומא

1 חיבינן הכיל חנן חילתנה דכורהנא דמחילא נשקול ולא לנפשן נשפר׃ 2 אלא אנש מנן לחבריה
נשפר בטבתא איך דלבניניא׃ 3 מטל דאף משיחא לא הוא לנפשה שפר אלא איך דכתיב דחסדא דמחסדניך
נפל עלי׃ 4 כל מדם גיר דמן קדים אתכתב ליולפנא הו דילן אתכתב דבמסיברנותא ובבויאא דכתבא
סברא נהוא לן׃ 5 אלהא דין דמסיברנותא ודבויאא נתל לכון דשויותא תתחשבון חד על חד בישוע משיחא
6 דבחד רעין ובחד פום תשבחון לאלהא אבוהי דמרן ישוע משיחא׃
7 מטל הנא הוו מקרבין וטעינין לחדדא איכנא דאף משיחא קרבכון לתשבוחתה דאלהא׃

חוב · חיל · כרה
חול · בנא
חרפת חורפיך
כתב · ילף · סיבר
סבל
בויאא נחמתא תקוה
נתל · שוא · חשב
רעא רצה · שבח
טען סבל · שבח

8 ✣ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܫܡܫ ܓܙܘܪܬܐ
ܚܠܦ ܫܪܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܫܪ ܡܘܠܟܢܐ
9 ܕܐܒܗܬܐ. ✣ ܘܥܡܡܐ ܢܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܚܠܦ ܪܚܡܐ
ܕܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܐܘܕܐ ܠܟ ܒܥܡܡܐ
10 ܘܠܫܡܟ ܐܙܡܪ. ✣ ܘܬܘܒ ܐܡܪ. ܐܬܒܣܡܘ ܥܡܡܐ ܥܡ
11 ܥܡܗ. ✣ ܘܬܘܒ ܐܡܪ. ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܟܘܢ
12 ܥܡܡܐ. ܫܒܚܘܗܝ ܟܠܗܝܢ ܐܡܘܬܐ. ✣ ܘܬܘܒ
ܐܫܥܝܐ ܐܡܪ. ܕܢܗܘܐ ܥܩܪܐ ܠܐܝܫܝ. ܘܡܢ ܕܢܩܘܡ
ܢܗܘܐ ܪܫܐ ܠܥܡܡܐ. ܘܥܠܘܗܝ ܢܣܒܪܘܢ ܥܡܡܐ.
13 ✣ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܣܒܪܐ. ܢܡܠܝܟܘܢ ܟܠܗ ܚܕܘܬܐ
ܘܫܠܡܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܬܬܝܬܪܘܢ ܒܣܒܪܗ ܒܚܝܠܐ
ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ ✤ ܟܢ ✤

14 ✣ ܡܦܣ ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒܘܬܐ. ܘܡܫܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܟܠܗ
ܝܕܥܬܐ. ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܠܐܚܪܢܐ ܠܡܪܬܝܘ.
15 ✣ ܩܠܝܠ ܕܝܢ ܡܪܚܐܝܬ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܐܚܝ.
ܐܝܟ ܕܐܥܗܕܟܘܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ
16 ܐܠܗܐ. ✣ ܕܐܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܒܥܡܡܐ. ܘܐܦܠܘܚ ܠܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܢܗܘܐ
ܩܘܪܒܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܡܩܒܠܐ ܘܡܩܕܫܐ ܒܪܘܚܐ
17 ܕܩܘܕܫܐ. ✣ ܐܝܬ ܠܝ ܗܟܝܠ ܫܘܒܗܪܐ ܒܝܫܘܥ
18 ܡܫܝܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ✣ ܠܐ ܓܝܪ ܡܡܪܚ ܐܢܐ ܕܐܡܪ
ܡܕܡ ܕܠܐ ܥܒܕ ܒܐܝܕܝ ܡܫܝܚܐ ܠܡܫܡܥܬܐ
19 ܕܥܡܡܐ. ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ. ✣ ܒܚܝܠܐ ܕܐܬܘܬܐ
ܘܕܬܕܡܪܬܐ. ܘܒܚܝܠܐ ܕܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ ܐܬܟܪܟܬ ܥܕܡܐ ܠܐܠܘܪܝܩܘܢ. ܘܫܡܠܝܬ ܣܒܪܬܗ
20 ܕܡܫܝܚܐ. ✣ ܟܕ ܡܬܚܦܛ ܐܢܐ ܕܐܣܒܪ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܬܩܪܝ
ܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܠܐ ܐܒܢܐ ܥܠ ܫܬܐܣܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ.
21 ✣ ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ
ܥܠܘܗܝ ܢܚܙܘܢܝܗܝ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܫܡܥܘ ܢܣܬܟܠܘܢ.
22 ✣ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܟܠܝܬ ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ.

8 ✣ *Dico autem Jeschua Meschicho ministrasse circuncisioni pro veritate Dei, vt veras redderet promissiones Patrum.*

9 ✣ *Et vt Gentes laudibus celebrent Deum pro miserationibus, quæ in ipsas extiterunt, sicut scriptum est: Confitebor tibi inter Gentes, & nomini tuo psallam.*

10 ✣ *Et rursum ait: Lætamini Gentes cum populo eius.*

11 ✣ *Et rursum ait: Laudate Dominum omnes Gentes, laudate eum omnes nationes.*

12 ✣ *Et rursum Eschaio dicit: Erit radix ipsi Ischai, & qui exurget, erit princeps Gentibus; & in eo sperabunt Gentes.*

13 ✣ *Cæterùm Deus spei impleat vos omni gaudio, & pace per fidem, vt abundetis spe ipsius in virtute Spiritus Sanctitatis.*

Dominica secunda Ieiunij.

14 ✣ *Porrò ego quoque persuasum habeo de vobis, fratres mei, vos etiam plenos esse bonitate, & cumulatos omni scientia, vosque adeò posse & alios monere.*

15 ✣ *Paulùlum verò audacius scripsi vobis, fratres mei, vt commonefacerem vos per gratiam quæ mihi data est à Deo.*

16 ✣ *Vt sim minister Jeschua Meschicho inter Gentes, & inseruiam Euangelio Dei, vt fiat oblatio Gentium accepta, & sanctificata per Spiritum Sanctitatis.*

17 ✣ *Est mihi igitur gloria in Jeschua Meschicho apud Deum.*

18 ✣ *Non enim ausim quicquam dicere, quod non effecerit per me Meschicho ad obedientiam Gentium sermone & operibus,*

19 ✣ *Virtute signorum ac miraculorum, & virtute Spiritus Dei: adeò vt ab Ourischlem peragrauerim adusque Jllyricum, & adimpleuerim Euangelium Meschicho.*

20 ✣ *Dum diligentem operam nauo euangelizandi non vbi inuocatum est nomen Meschicho, vt ne ædificarem super fundamentum extraneum:*

21 ✣ *Sed sicut scriptum est: Ij quibus non annuntiatum est de eo, ipsum videbunt: & ij qui non audierunt, acquiescent.*

22 ✣ *Propterea impeditus sum pluries, vt venirem ad vos.*

8 אמר אנא דין דישוע משיחא שמש [u]גזורתא חלף [x]שררה דאלהא איכנא [x]דנשר [y]מולכנא [z]דאבהתא ׃
9 ועממא נשבחון לאלהא חלף רחמא דהוו עליהון איך דכתיב [a]דאודא לך בעממא ולשמך אזמר ׃ 10 ותוב
אמר אתבסמו עממא עם עמה ׃ 11 ותוב אמר [b]שבחו למריא כלכון עממא שבחוהי כלהין [c]אמותא ׃
12 ותוב אשעיא אמר דנהוא [d]עקרא לאישי ומן [e]דנקום נהוא רישא לעממא ועלוהי [f]נסברון עממא ׃
13 אלהא דין [g]דסברא [h]נמליכון כלה [i]חדותא ושלמא [k]בהימנותא [l]דתתיתרון בסברה בחילא דרוחא דקודשא ׃
דחד בשבא דתרין [a]דצומא כנ 14 [b]מפס אנא דין אף אנא עליכון אחידאף אנתון [c]מלין אנתון
[d]טבותא [e]ומשמליהון בכלה ידעתא [f]ומשכחין אנתון אף לאחרנא [g]למרתיו ׃ 15 קליל דין מרחאית כתבת

[u]מילה [x]אמת אל
[x]שרר העמיד
[y]מלך הבטיח [z]אבא
[a]ירא [b]בסם [c]לאומים [d]גזע
[e]קום [f]תקוו [g]תקוה [h]מלא
[i]שמחה
[k]חימן [l]יתר [a]צום
[b]פוס פתה [c]מלא [d]טוב
[e]שמלא מלא
[f]שכח יכל [g]רתא

* Dico enim Christum Iesum mini- 8
strum fuisse circuncisionis propter veri-
tatem Dei, ad confirmandas promissio-
nes Patrum.
* Gentes autem super misericordia 9
honorare Deum, sicut scriptum est: Pro- C
pterea confitebor tibi in Gentibus Do-
mine, & nomini tuo cantabo.
* Et iterùm dicit: Lætamini Gentes 10
cum plebe eius.
* Et iterùm: Laudate omnes gentes 11
Dominum, & magnificate eum omnes
populi.
* Et rursus Isaias ait: Erit radix Iesse: 12
& qui exurget regere Gentes, in eū Gen
tes sperabunt.
* Deus autem spei repleat vos omni 13
gaudio & pace in credendo: vt abunde-
tis in spe, † & virtute Spiritus sancti.

* Certus sum autem, fratres mei, & 14
ego ipse de vobis, quoniam & ipsi pleni
estis dilectione, repleti omni scientia, ita
vt possitis alterutrum monere.
* Audaciùs autem scripsi vobis, fra- 15
tres, ex parte, tanquam in memoriam D
vos reducens: propter gratiam quę data
est mihi à Deo.
* Vt sim minister Christi Iesu in Gen- 16
tibus: sanctificans Euangelium Dei, vt
fiat oblatio Gentium accepta, & sancti-
ficata in Spiritu sancto.
* Habeo igitur gloriam in Christo 17
Iesu ad Deum:
* Non enim audeo aliquid loqui eo- 18
rum quæ per me non † efficit Christus in
obedientiam Gentium, † verbo & factis;
* In virtute signorum & prodigiorum, 19
in virtute Spiritus sancti: ita vt ab Ieru-
salem per circuitum vsque ad Illyricum
repleuerim Euangelium Christi. E
* Sic autem prædicaui Euangelium 20
hoc, non vbi nominatus est Christus, ne
super alienum fundamentum ędificarē:
* Sed sicut scriptū est, † Quibus non 21
est annuntiatum de eo, videbunt; & qui
non audierunt †, intelligent.
* Propter quod & impediebar pluri- 22
mùm venire ad vos.

8 * λέγω δὲ χριστὸν ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς
ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν
πατέρων·
9 * τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέ-
γραπται, διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, κύριε
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.
10 * καὶ πάλιν λέγει, εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ
αὐτοῦ.
11 * καὶ πάλιν, αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαι-
νέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.
12 * καὶ πάλιν ἠσαΐας λέγει, ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσ-
σαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλ-
ποῦσιν.
13 * ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ
εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι,
ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 * Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑ-
μῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρω-
μένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἄλλους νου-
θετεῖν·
15 * τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἀπὸ μέ-
ρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖ-
σάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
16 * εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱε-
ρουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ· ἵνα γένηται ἡ προσ-
φορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
17 * ἔχω οὖν καύχησιν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τὰ πρὸς θεόν·
18 * οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸς
δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ,
19 * ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύμα-
τος θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ
ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ.
20 * οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου
ὠνομάσθη χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκο-
δομῶ·
21 * ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ,
ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.
22 * διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς·

לכון אחי איכנא דאעהדכון בטיבותא דאתיהבת לי מן אלהא ׃ 16 דאהוא משמשנא לישוע משיחא בעממא
ואפלוח לאונגליון דאלהא ונהוא קורבנא דעממא מקבל ומקדש ברוחא דקודשא ׃
17 איתלי הכיל שובהרא בישוע משיחא לות אלהא ׃ 18 לא גיר ממרח אנא דאמר מדם דלא סעיר באידי
משיחא למשמעא דעממא במלתא ובעבדא ׃ 19 בחילא דאתותא ודתדמרתא ובחילא דרוחה דאלהא איכנא
דמן אורשלם אתכרך עדמא לאלוריקון ואמלא סברתה דמשיחא ׃ 20 כד מתחפט אנא דאסבר לא כד דאתקרי
שמה דמשיחא דלא אבנה על שתאסתא נוכריתא ׃ 21 אלא איכנא דכתיב דאילין דלא אתאסר להון עלוהי
נחזונה ואילין דלא שמעו נתתפיסון ׃ 22 מטל הנא אתתכסת זבנין סגיאן דאתא לותכון ׃

עהד הזכיר יתב הוא
פלח לבשורות אל
שבהר התהלל אמרח
סער עשה מלל
אתא ונפלאות
כרך הור בשורת
המשיח משהדל
קרא יסוד מן שתס
נכר אמר חזא

23 ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܕܘܟܐ ܠܝܬ ܠܝ ܒܗܠܝܢ
ܐܬܪ̈ܘܬܐ . ܘܣܘܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܢ ܩܕܡ ܫܢ̈ܝܐ ܣܓܝܐܬܐ.
24 ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܡܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܣܦܢܝܐ. ܡܣܒܪ
ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܘܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܬܠܘܘܢܢܝ ܠܬܡܢ. ܡܐ
ܕܩܠܝܠ ܡܢ ܣܓܝ ܐܬܒܣܡܬ ܒܚܙܬܟܘܢ.
25 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܐܫܡܫ ܠܩܕܝܫܐ.
26 ܨܒܘ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܕܒܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܒܐܟܐܝܐ
ܕܬܗܘܐ ܠܗܘܢ ܫܘܬܦܘܬܐ ܥܡ ܡܣܟܢܐ ܘܩܕܝܫܐ
27 ܕܐܝܬ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܨܒܘ ܡܛܠ ܕܐܦ ܚܝܒܝܢ
ܠܗܘܢ. ܐܢ ܓܝܪ ܒܪܘܚ ܐܫܬܘܬܦܘ ܥܡܗܘܢ
ܥܡܡܐ. ܚܝܒܝܢ ܐܢܘܢ ܕܐܦ ܒܕܒܒܣܪ ܢܫܡܫܘܢ ܐܢܘܢ.
28 ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܡܐ ܕܓܡܪܬ ܘܚܬܡܬ ܠܗܘܢ
ܐܪܐ ܗܢܐ. ܥܒܪ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܠܐܣܦܢܝܐ.
29 ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܐܡܬܝ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܒܡܘܠܝܐ
ܗܘ ܕܒܘܪܟܬܗ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܐܢܐ.
30 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚ̈ܝ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܘܒܚܘܒܐ ܕܪܘܚܐ. ܕܬܬܟܬܫܘܢ ܥܡܝ
31 ܒܨܠܘܬܐ ܕܥܠܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܕܐܬܦܨܐ ܡܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܕܒܝܗܘܕ. ܘܬܫܡܫܬܐ ܕܡܘܒܠ ܐܢܐ
32 ܠܐܘܪܫܠܡ ܬܬܩܒܠ ܫܦܝܪ ܠܩܕܝܫܐ. ܘܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ ܒܚܕܘܬܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܬܢܝܚ
33 ܥܡܟܘܢ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܝܢܐ ܢܗܘܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ

ܢܫ̈ܐ ܡܩܕܫܬܐ ܟܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܝܘ

1 ܡܓܥܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܠܦܘܒܐ ܚܬܢ. ܕܐܝܬܝܗ
2 ܡܫܡܫܢܝܬܐ ܕܥܕܬܐ ܕܩܢܟܪܘܣ. ܕܬܩܒܠܘܢܗ
ܒܡܪܢ ܐܝܟ ܕܘܫܐ ܠܩܕܝܫܐ. ܘܒܟܠ ܨܒܘ ܕܬܒܥܐ
ܡܢܟܘܢ ܬܩܘܡܘܢ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܝ ܩܡܬ
3 ܠܣܓܝܐܐ ܘܐܦ ܠܝ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܦܪܝܣܩܠܐ
ܘܕܐܩܘܠܘܣ ܦܠܚ̈ܝ ܕܥܡܝ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
4 ܕܗܢܘܢ ܥܠ ܢܦܫܝ ܝܗܒܘ ܨܘܪܗܘܢ. ܘܠܐ
ܗܘܐ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܦ
ܟܠܗܝܢ ܥܕ̈ܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ.

23 * *Nunc autem quia nullus mihi relictus*
est locus in his regionibus, desiderium verò
habeam iam à multis annis veniendi ad vos:
24 * *Quum proficiscar in Hispaniam, spero*
venire, vosque inuisere: & vos eritis mihi
comites illuc, quum aliquantulum oblecta-
ctus fuero conspectu vestro.
25 * *Nunc autem proficiscor ad Ourischlem*
Sanctis ministraturus.
26 * *Voluerunt enim ij qui sunt in Mace-*
donia, & in Acaia, communicationem habe-
re cum pauperibus et sanctis qui sunt in Ou-
27 *rischlem.* * *Voluerunt* inquam *vt qui sint*
eis debitores. Si enim Spiritu participes fue-
runt cum eis Gentes, debent etiam ipsæ in iis
quæ carnis sunt, illis ministrare.
28 * *Hoc igitur vbi perfecero, & consigna-*
uero eis hunc fructum, transiturus sum per
vos in Hispaniam.
29 * *Scio enim quum veniā ad vos, me cum*
plenitudine benedictionis Euangelij Meschi-
cho venturum.
30 * *Peto autem à vobis, fratres mei, per*
Dominum nostrum Ieschua Meschicho, &
per dilectionem Spiritus, vt mecum labore-
tis oratione, quæ pro me fiat ad Deum.
31 * *Vt liberer ab iis qui sunt immorigeri in*
Ihoudæa: vtque ministerium quod perfero
sanctis qui sunt in Ourischlē bene recipiatur.
32 * *Vt veniam ad vos cum gaudio per vo-*
luntatem Dei, & vobiscum requiescam.
33 * *Deus pacis sit cum vobis omnibus. Amin.*

Mulierum sanctarum.

CAP. XVI.

1 C*Ommendo autem vobis Phœben sororem*
nostram, quæ est ministra Ecclesiæ Cen-
chreensis:
2 * *Vt eam excipiatis in Domino nostro,*
prout æquum est Sanctis: & in omni volun-
tate quam ipsa postulet à vobis, adsitis ei,
quandoquidem & ipsa adstitit cùm multis,
tum etiam mihi.
3 * *Postulate pacem* [salutate] *Priskelle &*
Akaulas, adiutorum meorum in Jeschua Me-
4 *schicho.* * *Qui quidem pro anima mea ceruí-*
cem suā præbuerunt: quibus non ego tantùm
gratias ago, sed etiā omnes Ecclesiæ Gentium.

23 הָשָׁא דֵּין מְטֻל דְּדוּכָא לַית לִי בְּהָלֵין [h] אַתְרְוָתָא [i] וְסוּא הֲוִית מִן קְדָם [k] שְׁנַיָּא סַגִּיאָתָא דְּאָתֵא לְוָתְכוֹן ׃
24 מָא דְּאָזֵל אֲנָא [l] לְאִסְפַּנְיָא מְסַבַּר אֲנָא [m] דְּאָתֵא [n] וְאֶחְזֵיכוֹן וְאַנְתוֹן [o] תְּלַוְּוָנָנִי לְתַמָּן מָא דְּקַלִיל מִן סַגִּי [p] אֶתְבַּסְּמֶת בַּחֲזָתְכוֹן ׃
25 הָשָׁא דֵּין אָזֵל אֲנָא לְאוּרִשְׁלֶם דְּאֶשַׁמֵּשׁ לְקַדִּישֵׁא ׃
26 צְבוֹ גֵּיר הָלֵין דִּבְמַקְדּוּנִיָּא וּבְאַכָּאִיָּא [q] דְּתֶהְוֵא לְהוֹן [r] שׁוּתָּפוּתָא עִם [s] מְסַכְּנֵא וְקַדִּישֵׁא דְּאִית בְּאוּרִשְׁלֶם ׃
27 צְבוֹ מְטֻל דְּאָף [v] חַיָּבִין לְהוֹן אֶן גֵּיר בְּרוּחַ [x] אֶשְׁתַּוְּתַּפוּ עַמְּהוֹן עַמְמֵא חַיָּבִין אֶנּוּן דְּאָף בְּדַבְּבְסַר נְשַׁמְּשׁוּן אֶנּוּן ׃
28 הָדָא הָכִיל מָא דְּגַמְרֶת וְחַתְמֶת לְהוֹן [y] אַרְעָא הָנָא עָבַר אֲנָא עֲלַיכוֹן [z] לְאִסְפַּנְיָא ׃
29 יָדַע אֲנָא גֵּיר דְּאֶמַּתַי דְּאָתֵא אֲנָא לְוָתְכוֹן [a] בְּמוּלָיָא הַו [b] דְּבוּרְכְתָא [c] דְּאֶוַנְגֶּלְיוֹן דִּמְשִׁיחָא אָתֵא אֲנָא ׃

h מקומות
i סְוָא אוה k שנים רבים
l לספרד
m אֶתָא n חֲזָא o לְוָא
p בְּסַם q חֲזָא r שְׁתַף
s אביונים
v חוב x התחברו עפירי
z לספרד
a מְלָא b בָּרֵךְ
c של בשורת המשיח

*Nunc verò vlterius locum non ha- 23
bens in his regionibus, cupiditatem au-
tem habens veniendi ad vos ex multis
iam præcedentibus annis:
*Cùm in Hispaniam proficisci cœ- 24
pero, spero quòd præteriens videam vos,
& à vobis deducar illuc, si vobis primum
ex parte fruitus fuero.
*Nunc igitur proficiscar in Ierusa- 25
lem ministrare sanctis.
*Probauerunt enim Macedonia & 26
Achaia collationem aliquam facere in F
pauperes sanctorum qui sunt in Ieru-
salem.
*Placuit enim eis: & debitores sunt 27
eorum. Nam si spiritualium eorum par-
ticipes facti sunt Gentiles, debent & in
carnalibus ministrare eis.
*Hoc igitur cùm consummauero, & 28
assignauero eis fructum hunc, per vos
proficiscar in Hispaniam.
*Scio autem quoniam veniens ad 29
vos, in abundantia benedictionis Chri-
sti veniam.
*Obsecro ergo vos, fratres, per Do- 30
minum nostrum Iesum Christũ, & per
charitatem sancti Spiritus, vt adiuuetis
me in orationibus † pro me ad Deum,
*Vt liberer ab infidelibus qui sunt 31
in Iudæa, & obsequij mei oblatio acce-
pta fiat in Ierusalem sanctis.
*Vt veniam ad vos in gaudio per vo- 32
luntatem Dei, vt refrigerer vobiscum.
*Deus autem pacis sit cum omni- 33
bus vobis. Amen.

CAP. XVI.

Commendo autem vobis Phœben 1
sororem nostram, quæ est in mini- A
sterio ecclesiæ quæ est in Cenchris:
*Vt eam suscipiatis in Domino di- 2
gnè sanctis: & assistatis ei in quocunque
negotio vestri indiguerit. etenim ipsa
quoque astitit multis, & mihi ipsi.
*Salutate Priscam & Aquilam adiu- 3
tores meos in Christo Iesu:
*(Qui pro anima mea suas ceruices 4
supposuerunt: quibus non † solus ego
gratias ago, sed & cunctæ Ecclesię Gen-
tium.)

23 *νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις,
ἐπιποθείαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,
24 *ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς
ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ
ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέ-
ρους ἐμπλησθῶ·
25 *νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁ-
γίοις·
26 *εὐδόκησαν γὰρ μακεδονία καὶ ἀχαΐα κοινωνίαν τι-
νὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν ἱερου-
σαλήμ·
27 *εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν· εἰ γὰρ τοῖς πνευ-
ματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς
σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.
28 *τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς
τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν σπανίαν.
29 *οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐ-
λογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ ἐλεύσομαι.
30 *παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συνα-
γωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν
θεόν·
31 *ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα
ἡ διακονία μου ἡ εἰς ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται
τοῖς ἁγίοις·
32 *ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ,
καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν.
33 *ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ιϛ'.

1 *Συνίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν
διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν κεγχρεαῖς,
2 *ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων,
καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ
αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.
3 *ἀσπάσασθε πρίσκιλλαν καὶ ἀκύλαν τοὺς συνεργούς
μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ·
4 *οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον
ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·

30 בעא אנא דין מנכון אחי במרן ישוע משיחא d ובחובא דרוחא e דתעמלון עמי f בצלותא דחלפי לות אלהא
31 g דאתפצא מן אילין דלא h מתטפיסין דביהוד i ותשמשתא k דמובל אנא לקדישא דבאורשלם תתקבל ספיר
32 l ואתא לותכון m בחדותא n בצבינה דאלהא o ואתתניח עמכון ׃ 33 אלהא דשלמא נהוא עם כלכון אמין
דנשא קדישתא כז קפלאון יו 1 a מגעל אנא לכון דין לפובא חתן b דאיתיה c משמשנית
d דעדתא דקנכראוס ׃ 2 e דתקבלונה במרן איך דזדק לקדישא ובכל f צבו g דבעיא מנכון h תקומון לה
דאף הי h קיומתא הות לסגיאא אף לי ׃ 3 שאלו בשלמא דפריסקלא ודאקולס פלחא דעמי בישוע משיחא ׃
4 דהנון הלין חלף נפשי צוריהון i יהבו ולא הוא אנא בלחודי k מודא אנא להון אלא אף כלהין l עדתא דעממ

d ובאהבת רוח
e עמל f בתפלה g פצא
h טפס שלא מקשיבים
i שמש k יבל l אתא
m בשמחה מן
חדא n צבא o נוח
a מפקיד
b אית c שמש d קהל
e קבל f צבא g בעא h קום
i יהב נתן k ידא l עדות

5 ✱ ܘܗܒܘ ܫܠܡܐ ܠܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗܘܢ. ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܐܦܢܛܘܣ ܚܒܝܒܝ. ܐܝܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܝܬܐ
6 ܕܐܟܐܝܐ ܒܡܫܝܚܐ. ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܡܪܝܡ. ܐܝܕܐ
7 ܕܣܓܝ ܠܐܝܬ ܒܟܘܢ. ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܢܕܪܘܢܝܩܘܣ
ܘܕܝܘܢܝܐ ܐܚܝ̈ܢܝ. ܕܗܘܘ ܫܒܝܐ ܥܡܝ. ܘܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ
8 ܒܫܠܝܚܐ. ܘܒܡܫܝܚܐ ܩܕܡܝ ܗܘܘ. ✱ ܫܐܠܘ
9 ܒܫܠܡܐ ܕܐܡܦܠܝܐܘܣ ܚܒܝܒܝ ܒܡܪܢ. ✱ ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܐܘܪܒܢܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ ܒܡܫܝܚܐ.
10 ܘܕܐܣܛܟܘܣ ܚܒܝܒܝ. ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܦܠܐ ܓܒܝܐ
ܒܡܪܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܐܪܣܛܘܒܘܠܘܣ
11 ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܗܪܘܕܝܘܢ ܐܚܝܢܝ. ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܢܪܩܝܣܘܣ ܐܝܠܝܢ
12 ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܡܪܢ. ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܛܪܘܦܢܐ
ܘܛܪܘܦܣܐ ܕܠܐܝܢ ܒܡܪܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܦܪܣܝܣ
13 ܚܒܝܒܬܝ. ܐܝܕܐ ܕܣܓܝ ܠܐܝܬ ܒܡܪܢ. ✱ ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܪܘܦܘܣ ܓܒܝܐ ܒܡܪܢ. ܘܕܐܡܗ ܕܝܠܗ
14 ܘܕܝܠܝ. ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܣܘܢܩܪܝܛܘܣ ܘܕܦܠܓܘܢ
ܘܕܗܪܡܐ ܘܕܦܛܪܘܒܐ. ܘܕܗܪܡܝܣ ܘܕܐܚܐ ܕܥܡܗܘܢ.
15 ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܦܝܠܠܓܘܣ ܘܕܝܘܠܝܐ
ܘܕܢܪܐܘܣ ܘܕܚܬܗ ܘܕܐܘܠܘܡܦܐ. ܘܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ
16 ܕܥܡܗܘܢ. ✱ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܕܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ
ܩܕܝܫܬܐ. ܫܐܠܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܗ
17 ܕܡܫܝܚܐ. ✱ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ̈. ܕܬܙܕܗܪܘܢ ܡܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܦܠܓܘܬܐ ܘܡܟܫܘܠܐ ܠܒܪ ܡܢ
ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܐܢܬܘܢ ܝܠܦܬܘܢ. ܘܕܬܬܪܚܩܘܢ ܡܢܗܘܢ
18 ✱ ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܗܟܢܐ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܡܫܡܫܝܢ ܠܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܠܟܪܣܗܘܢ. ܘܒܡܠܐ ܒܣܝܡܬܐ
ܘܒܒܘܪܟܬܐ ܡܛܥܝܢ ܠܒܘܬܐ ܕܦܫܝܛܐ.
19 ✱ ܡܫܬܡܥܢܘܬܟܘܢ ܕܝܢ ܠܟܠ ܐܢܫ ܐܬܝܕܥܬ. ܒܟܘܢ
ܗܟܝܠ ܚܕܐ ܐܢܐ. ܘܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܚܟܝܡܝܢ
20 ܠܛܒܬܐ. ܘܬܡܝܡܝܢ ܠܒܝܫܬܐ. ✱ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܝܢܐ.
ܢܫܚܩܝܘܗܝ ܠܣܛܢܐ ܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܝܟܘܢ ܥܓܠ.
ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܟܘܢ.

5 *Et date pacē Ecclesiæ [Salutate quoque Ecclesiam], quæ est in domo ipsorum. Salutate Epænetum mihi charissimum, quæ sunt primitiæ Achaiæ in Meschicho.
6 * Salutate Mariam, quæ plurimùm laborauit in vobis.
7 * Salutate Andronicum & Iuniam cognatos meos, qui mecū captiui fuerunt, suntque percelebres inter Apostolos, & in Meschicho me præcesserunt.
8 * Salutate Ampliam mihi charissimum in Domino nostro.
9 * Salutate Vrbanum adiutorem nostrum in Meschicho, & Stachyn mihi dilectum.
10 * Salutate Apellen electum in Domino nostro: salutate domesticos Aristobuli.
11 * Salutate Herodionem cognatum meum: salutate domesticos Narcissi, eos qui sunt in Domino nostro.
12 * Salutate Tryphænam & Tryphosam, quæ laborant in Domino nostro. Salutate Persidam mihi charissimam, quæ quidē plurimum laborauit in Domino nostro.
13 *Salutate Rufum electum in Domino nostro, & matrem eius ac meam.
14 * Salutate Asyncritum, & Phlegontem, & Hermam, & Patrobam, & Hermetem, & fratres qui cum eis sunt.
15 * Salutate Philologum, & Juliam, & Nereum ac sororem eius, & Olympam, omnes denique Sanctos qui cum eis sunt.
16 * Salutate alij alios osculo sancto. Salutant vos omnes Ecclesiæ Meschicho.
17 * Peto autem à vobis, fratres mei, vt caueatis ab iis, qui dissidiorum & offendiculorum autores sunt, præter disciplinam quam vos didicistis, vt procul recedatis ab eis.
18 * Ji enim qui eiusmodi sunt, non inseruiunt Domino nostro Ieschua Meschicho, sed ventri suo: ac sermonibus blandis, & benedictionibus seducunt corda simplicium.
19 * Obedientia autem vestra cuilibet homini est perquam notissima. Gaudeo igitur propter vos, voloque vt sitis sapientes in rebus bonis, innocentes verò in malis.
20 * Cæterùm Deus pacis citò conterat Satanam subter pedes vestros. Gratia Domini nostri Ieschua Meschicho sit vobiscum.

---

5 [m] והבו שלמא לעדתא דבביתהון שאלו בשלמא דאפנטוס חביבי אינא [n] דאיתוהי רישיתא דאכאיא במשיחא ׃
6 שאלו בשלמא דמריא אידא דסגי [o] לאית בכון ׃ 7 שאלו בשלמא דאנדרוניקוס ודיוניא [p] אחיני דהוו [q] שביא
עמי וידיעין אנון בשליחא ובמשיחא קדמי הוו ׃ 8 שאלו בשלמא דאמפליאוס חביבי במרן ׃ 9 שאלו
בשלמא דאורבנוס פלחא דעמן במשיחא ודאסתכוס חביבי ׃ 10 שאלו בשלמא דאפלא [s] גביא במרן שאלו
בשלמא דבני ביתה דארסטובולוס ׃ 11 שאלו בשלמא דהרודיון אחיני שאלו בשלמא דבני ביתה דנרקיסוס
אלין דאיתיהון במרן ׃ 12 שאלו בשלמא דטרופנא וטרופסא דלאיין במרן שאלו בשלמא דפרסס חביבתי
אידא דסגי [t] לאית במרן ׃ 13 שאלו בשלמא דרופוס גביא במרן ודאמה דילה ודילי ׃

[m] יהב [n] אית יש
[o] לאת עמל [p] אח [q] שבא
[r] ידע
[s] בחור מן גבא
[t] לאת

Et domeſticam eccleſiam eorum. 5
Salutate Epænetum dilectum mihi: qui
eſt primitiuus † Aſiæ in Chriſto.
Salutate Mariam, quæ multum la- 6
borauit in nobis.
Salutate Andronicum & Iuniam co- 7
gnatos & concaptiuos meos: qui ſunt
nobiles in Apoſtolis, qui & ante me fue- B
runt in Chriſto †.
Salutate Ampliatum dilectiſſimum 8
mihi in Domino.
Salutate Vrbanum adiutorem no- 9
ſtrum in Chriſto Ieſu, & Stachyn dile-
ctum meum.
Salutate Apellen probum in Chri- 10
ſto: ſalutate eos qui ſunt ex Ariſtoboli †.
Salutate Herodionem cognatum 11
meum. Salutate eos qui ſunt ex Narciſ-
ſi domo, qui ſunt in Domino.
Salutate Tryphænam & Trypho- 12
ſam, quæ † laborat in Domino: ſalutate
Perſidem chariſſimam, quæ multùm la-
borauit in Domino.
Salutate Rufum electum in Domi- 13
no, & matrem eius & meam.
Salutate Aſyncritum, Phlegontem, 14
Hermam, Patrobam, Hermen, & qui
cum eis ſunt fratres.
Salutate Philologum & Iuliam, Ne- 15
reum & ſororem eius, & Olympiadem,
& omnes qui cum eis ſunt, ſanctos.
Salutate inuicem in oſculo ſancto. 16
Salutant vos omnes Eccleſiæ Chriſti.
Rogo autem vos, fratres, vt obſer- 17
uetis eos qui diſſenſiones & offendicula
præter doctrinam, quam vos didiciſtis, C
faciunt, & declinate ab illis.
Huiuſcemodi enim Chriſto Domi- 18
no noſtro non ſeruiunt, ſed ſuo ventri:
& per dulces ſermones & benedictiones
ſeducunt corda innocentium.
Veſtra enim obedientia in † omnem 19
locum diuulgata eſt. Gaudeo igitur in
vobis. Sed volo vos ſapientes eſſe in bo-
no, & ſimplices in malo.
Deus autem pacis conterat Satanam 20
ſub pedibus veſtris velociter. Gratia
Domini noſtri Ieſu Chriſti vobiſcum.

5 καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε ἐ-
παίνετον τὸν ἀγαπητόν μοι, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀχαΐας
εἰς χριστόν.
6 ἀσπάσασθε μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡ-
μᾶς.
7 ἀσπάσασθε ἀνδρόνικον καὶ ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου
καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀ-
ποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν χριστῷ.
8 ἀσπάσασθε ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ.
9 ἀσπάσασθε οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χριστῷ, καὶ
στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 ἀσπάσασθε ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν χριστῷ. ἀσπά-
σασθε τοὺς ἐκ τῶν ἀριστοβούλου.
11 ἀσπάσασθε ἡρωδίωνα, τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσα-
σθε τοὺς ἐκ τῶν ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ.
12 ἀσπάσασθε τρύφαιναν καὶ τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ
ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ.
13 ἀσπάσασθε ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.
14 ἀσπάσασθε ἀσύγκριτον, φλέγοντα, ἑρμᾶν, πατρό-
βαν, ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.
15 ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰουλίαν, νηρέαν καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάν-
τας ἁγίους.
16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπά-
ζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ.
17 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχο-
στασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐ-
μάθετε, ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε ἀπ᾽ αὐτῶν.
18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ οὐ δου-
λεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ. καὶ διὰ τῆς χρηστο-
λογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀ-
κάκων.
19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. χαίρω οὖν τὸ
ἐφ᾽ ὑμῖν. θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀ-
κεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.
20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ
τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν.

14 שאלו בשלמא דאסונקרטוס ודפלגון ודארמא ודפטרבא ודהרמא ודאחא דעמהון: 15 שאלו בשלמא דפיללגוס
ודיוליא ודנארוס ודחתה ודלומפא ודכלהון קדישא דעמהון: 16 שאלו בשלמא חד דחד בנושקתא קדישתא
שאלן בשלמכון כלהין עדתה דמשיחא: 17 בענא דין מנכון אחי דתזדהרון מן אילין דפלגותא ומכשלא
עבדין לבר מן יולפנא דאנתון ילפתון דתתרחקון לכון מנהון: 18 אילין גיר דהכנא אנון לא משמשין
למרן ישוע משיחא אלא לכרסהון ובמלא בסימתא ובבורכתא מטעין לבותא דפשיטא: 19 משתמעותכון
דין דילכון לכל ברנש אתידעת חדא אנא הכיל בכון וצבא אנא דתהוון חכימין לטבתא ותמימין לבישתא:
20 אלהא דין דשלמא נשחקיוהי בעגל לסטנא תחית רגליכון טיבותה דמרן ישוע משיחא תהוא עמכון:

[y] כשק [x] עדות המשיח
[y] בעא [z] זהר שמר [a] פלג
[b] כשל [c] ילף [d] רחק
[e] מלל [f] ברך [g] טעא
[h] פתאים
[i] שמע [k] ידע
[l] שומת אני
[m] טוב [n] ביש רע
[o] שחק שבר [p] פתאם [q] חן

21 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ. ܛܝܡܬܐܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܝ.
ܘܠܘܩܝܘܣ ܘܝܐܣܘܢ. ܘܣܘܣܝܦܛܪܘܣ ܐܚܝܢܝ.
22 ܫܐܠ ܐܢܐ ܒܫܠܡܟܘܢ. ܐܢܐ ܛܪܛܝܘܣ ܕܟܬܒܬ
23 ܐܓܪܬܐ ܒܡܪܢ. ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ: ܓܐܝܘܣ
ܡܩܒܠܢܝ ܘܕܟܠܗ ܥܕܬܐ. ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ
ܐܪܣܛܘܣ ܪܒܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܩܘܐܪܛܘܣ ܐܚܐ.

25 ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܕܢܫܪܪܟܘܢ
ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܠܝ. ܗܘ ܕܐܬܟܪܙ ܥܠ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܒܓܠܝܢܐ ܕܐܪܙܐ. ܕܡܢ ܙܒܢܝ ܥܠܡܐ
26 ܡܟܣܝ ܗܘܐ. ܐܬܓܠܝ ܕܝܢ ܗܫܐ ܒܝܕ ܟܬܒܐ
ܕܢܒܝܐ. ܘܒܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܕܠܥܠܡ. ܐܬܝܕܥ
ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܠܡܫܡܥܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ.
27 ܠܗܘ ܕܒܠܚܘܕܘܗܝ ܚܟܝܡ ܬܫܒܘܚܬܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. ܛܝܒܘܬܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ.

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܪܗܘܡܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ
ܩܘܪܢܬܘܣ. ܘܐܫܬܕܪܬ. ܒܐܝܕܝ ܦܘܒܐ
ܡܫܡܫܢܝܬܐ ܡܗܝܡܢܬܐ.

21 * *Salutant vos Timotheus coadiutor meus, & Lucius, & Iason, & Sosipater cognati mei.*
22 * *Saluto vos ego Tertius, qui descripsi epistolam in Domino nostro.*
23 * *Salutat vos Gaius hospes meus, totiusque Ecclesiæ. Salutat vos Erastus œconomus vrbis, & Quartus frater.*

Deest 24. versus hoc loco, sed in fine additur.

25 * *Deo autem qui potest vos confirmare in Euangelio meo, quod prædicatum est de Jeschua Meschicho, per reuelationem arcani quod à temporibus æternis absconditum fuit:*
26 * *Reuelatum autem hoc tempore per Scripturas Prophetarum, & per mandatum Dei æterni patefactum omnibus Gentibus ad obedientiam fidei:*
27 * *Qui solus sapiens est, gloria per Ieschua Meschicho in secula seculorum. Amin. Gratia Domini nostri Jeschua Meschicho sit cum omnibus vobis. Amin.*

Epistolæ ad Romanos, quæ scripta est Corintho, missa verò per Phœben ministram fidelem, FINIS.

21 שְׁאָלִין בִּשְׁלָמְכוֹן טִימָתֵאוֹס פָּלְחָא דְּעַמִּי וְלוּקְיוֹס וְאִיָּסוֹן וְסוֹסִיפַּטְרוֹס ʳאַחְיָנַי ׃ 22 שָׁאֵל אֶנָא בִּשְׁלָמְכוֹן
אֶנָא טַרְטִיּוֹס דְּכֶתְבֵת ˢאֶגַּרְתָּא בְּמָרַן ׃ 23 שָׁאֵל בִּשְׁלָמְכוֹן גָּאִיּוֹס ᵗמְקַבְּלָנִי וְדְכֻלָּהּ ᵘעִדְתָּא שָׁאֵל בִּשְׁלָמְכוֹן אֶרַסְטוֹס
ˣרַבִּיתָא דִּמְדִינְתָּא וְקֻוַּארְטוֹס אַחָא ׃ 25 לַאלָהָא דֵּין הַו דְּמֶשְׁכַּח
דְּנַשְׁרַרְכוֹן ʸבְּאֶוַנְגֶּלִיּוֹן דִּילִי הַו ᶻדְּאֶתְכְּרֵז עַל יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ᵃבְּגֶלְיָנָא דְּאָרָזָא דְּמֶן זַבְנַי עָלְמֵא ᵇמְכַסֵּי הֲוָא ׃

ʳאַח ˢאגרת ᵗקַבֵּל
ᵘקהל ˣשׂרית צבור
ʸבבשורתי
ᶻכְּרַז
ᵃגְּלָא ᵇכְּסָא

PROLOGVS IN PRIMAM EPISTOLAM AD CORINTHIOS.

EPISTOLA prima ad Corinthios multas causas diuersasque complectitur: quarum partem relatione fratrum cognouit Apostolus, partim ipsorum Corinthiorum sunt litteris indicatæ. Nonnullas verò pro officij sui cura aut ordinat aut emendat; & variis curationibus medetur diuersa infirmitate languentibus. Nam apud eos primùm curatur dissensionis vitium, quod multi pseudoapostolorum vnitatem intulerunt scindentes Ecclesiæ, vt proprij nominis facerent sectatores: quod his exprobrat verbis Apostolus. Hoc autem dico quod vnusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego verò Cephæ, ego autem Christi. Et ob hoc quidem horum se dicit facere nominum mentionem, vt multo magis erubescant id se facere sub falsorum apostolorum nominibus; quod etiam si sub Pauli & Petri fieret nomine, displiceret. Secunda causa eius inducitur, qui paternæ oblitus reuerentiæ, vxorem sibi non erubuit facere de nouerca. Quod

21 Salutat vos Timotheus adiutor meus, & Lucius, & Iason, & Sosipater cognati mei.
22 Saluto vos ego Tertius, qui scripsi epistolam, in Domino.
23 Salutat vos Caius hospes meus, & vniuersa Ecclesia. Salutat vos Erastus ar-
carius ciuitatis, & Quartus frater.
24 Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis, Amen.
25 Ei autem qui potens est vos confirmare iuxta Euangelium meum & prædicationem Iesu Christi, secundùm reuelationem mysterij temporibus æternis taciti,
26 Quod nûc patefactum est per Scripturas Prophetarum secundùm præceptum æterni Dei, ad obeditionem fidei, in cunctis Gentibus cogniti:
27 Soli sapienti Deo per Iesum Christum, honor, & gloria in secula seculorum. Amen.

FINIS

Epistolæ ad Romanos, quæ scripta fuit ex Corintho per Phœben ministram Ecclesiæ quæ erat in Cenchris.

21 ἀσπάζονται ὑμᾶς τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ λούκιος, καὶ ἰάσων, καὶ σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.
22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ.
23 ἀσπάζεται ὑμᾶς γάϊος ὁ ξένος μου, καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ κούαρτος ὁ ἀδελφός.
24 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.
25 τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ τὸ κήρυγμα ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου·
26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·
27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ

Τῆς πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολῆς, ἡ ἐγράφη ἀπὸ κορίνθου διὰ φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

26 אֶתְגְּלִי דֵּין בְּזַבְנָא הָנָא בְּיַד כְּתָבֵא דַנְבִיֵא [c] וַבְפוּקְדָנֵהּ דַאלָהָא דַלְעָלַם [d] אֶתִידַע לְכֻלְּהוֹן עַמְמֵא [e] לְמַשְׁמַעְתָּא
[f] דְהַימָנוּתָא ׃ 27 דְּהוּיוּ חַכִּימָא בִּלְחוּדוֹהִי [g] שׁוּבְחָא בְּיַד יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא לְעָלַם עָלְמִין אַמִין [h] טִיבוּתֵהּ דְּמָרַן
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא עַם כֻּלְּכוֹן אַמִין ׃

[c] פְּקַד צוה [d] יְדַע [e] שְׁמַע
[f] הֵימַן [g] כבוד מן שְׁבַח
[h] חן מן טוב

שְׁלֵמַת [i] אֶגַּרְתָּא דַלְוָת רְהוֹמָיֵא [k] דְּאֶתְכַּתְבַת מֶן קוֹרִנְתוֹס [l] וְאֶתְּדַּרַת
[m] בְּאִידַי פוּבָא [n] מְשַׁמְשָׁנִיתָא [o] מְהַימְנְתָא ׃

[i] אגרת [k] כְּתַב [l] שַׁדַּר שלח
[m] בידי [n] שַׁמֵּשׁ [o] הֵימַן

facinus licet fornicationem appellauerit Apostolus, tamen ita condemnauit, vt in vltionem facti auctorem talis operis diabolo iudicauerit deputandum; imposita iudiciorum & litium tertia quæstione. Quarto loco matrimoniorum iura tractantur his. Quinto loco virginitatis consilium velut è vicino coniungitur. Sexto loco de escarum licentia disputatur. Septimo atque octauo loco de attondendo viris, & mulieribus velando capite, ac Sacramentorum communione præcipitur. Nono loco æmulatio, quæ diuersitate donorum spiritualium nascebatur, sub exemplo membrorum & corporis castigatur. Decimo, resurrectionis spes multis & argumentis & rationibus approbatur. Vltimo, de colligendis ad necessitatem Sanctorum nomine charitatis cura vel ædificatio cultui imponitur. Interseruntur his pauca, quæ aut, vt quibusdam videtur, pendent ex superioribus; aut habent licet proprias, tamen paruulas, actiones.

ARGVMENTVM.

Corinthij sunt Achaici, & hi similiter ab Apostolo audierunt verbum veritatis: & subuersi sunt multifariè à falsis Apostolis. Quidam à Philosophia verbosa eloquentia, alij à secta legis Iudaicæ inducti sunt. Hos reuocat Apostolus ad veram fidem & Euangelicam sapientiam, scribens eis ab Epheso per Timotheum discipulum suum.

t

ܬܘܒ ܒܝܕ ܐܠܗܐ ܟܬܒܝܢܢ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ
ܩܘܪܢܬܝܐ ܩܕܡܝܬܐ܀

ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ ܀ ܐ ܀

ܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܩܪܝܐ ܘܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀
2 ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܣܘܣܬܢܝܣ ܐܚܐ܀ ܠܥܕܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܒܩܘܪܢܬܘܣ܂ ܩܪܝܐ ܘܩܕܝܫܐ ܕܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܡܩܕܫܝܢ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ
ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܟܠ ܐܬܪ܂ ܕܠܗܘܢ
3 ܘܕܝܠܢ܀ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ܂ ܡܢ ܐܠܗܐ
4 ܐܒܘܢ܂ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀ ܡܘܕܐ ܐܢܐ
ܠܐܠܗܝ ܒܟܠ ܙܒܢ ܚܠܦܝܟܘܢ܂ ܥܠ ܛܝܒܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀
5 ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܥܬܪܬܘܢ ܒܗ܂ ܒܟܠ ܡܠܐ ܘܒܟܠ
6 ܝܕܥܬܐ܀ ܐܝܟ ܣܗܕܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܕܐܫܬܪܪܬ ܒܟܘܢ܀
7 ܕܠܐ ܬܬܒܨܪܘܢ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܘܗܒܬܗ܂ ܐܠܐ ܡܣܟܝܢ
8 ܐܢܬܘܢ ܠܓܠܝܢܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀ ܕܗܘ
ܢܫܪܪܟܘܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ܂ ܕܠܐ ܪܫܝܢ ܬܗܘܘܢ ܒܝܘܡܗ
9 ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀ ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܐܠܗܐ
ܕܒܐܝܕܗ ܐܬܩܪܝܬܘܢ ܠܫܘܬܦܘܬܐ ܕܒܪܗ ܝܫܘܥ
10 ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ܀ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ܂
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܕܬܗܘܐ ܚܕܐ ܡܠܬܐ
ܠܟܠܟܘܢ܂ ܘܠܐ ܢܗܘܝܢ ܒܟܘܢ ܦܠܓܘܬܐ܂ ܐܠܐ ܬܗܘܘܢ
11 ܡܫܡܠܝܢ ܒܚܕ ܬܪܥܝܬܐ ܘܒܚܕ ܚܫܒܐ܀ ܫܕܪܘ ܠܝ
ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝ ܡܢ ܒܝܬ ܟܠܘܐ܂ ܕܚܪܝܢܐ ܐܝܬ
12 ܒܝܢܬܟܘܢ܀ ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܕܐܝܬ ܡܢܟܘܢ ܕܐܡܪ
ܐܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܐܢܐ܂ ܘܐܝܬ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܦܠܘ ܐܢܐ܂ ܘܐܝܬ
ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܟܐܦܐ ܐܢܐ܂ ܘܐܝܬ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܐ܀
13 ܕܠܡܐ ܐܬܦܠܓ ܠܗ ܡܫܝܚܐ܂ ܐܘ ܠܡܐ ܦܘܠܘܣ
ܐܙܕܩܦ ܚܠܦܝܟܘܢ܂ ܐܘ ܒܫܡܗ ܕܦܘܠܘܣ ܥܡܕܬܘܢ܀
14 ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܕܠܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܥܡܕܬ܂ ܐܠܐ
ܠܩܪܝܣܦܘܣ ܘܠܓܐܝܘܣ܀

RVRSVS DEI AVXILIO SCRIBIMVS EPISTOLAM AD Corinthios primam. GVIDONE FABRICIO Boderiano exſcriptore & interprete.

Feria ſexta Crucifixionis.

CAPVT I.

1 *PAulus vocatus, & Apoſtolus Ieſchua Meſchicho, per*
2 *volũtatẽ Dei, et Soſthenes frater,* ‡ *Eccleſiæ Dei, quæ eſt Corinthi, vocatis et ſanctis qui per Jeſchua Meſchicho ſanctificati ſunt, iĳſque omnibus qui inuocant nomen Domini noſtri Ieſchua Meſchicho*
3 *in omni loco ipſorũ & noſtro;* ‡ *Gratia vobiſcum & pax à Deo patre noſtro, & à Domi-*
4 *no noſtro Jeſchua Meſchicho.* ‡ *Gratias ago Deo meo in omni tempore pro vobis, ob gratiam Dei quæ data eſt vobis per Jeſchua Me-*
5 *ſchicho:* ‡ *Quòd in omni re ditati eſtis per ipſum in omni ſermone, omníque cognitione,*
6 ‡ *(Prout teſtimonium Meſchicho confir-*
7 *matum eſt in vobis,)* ‡ *Ita vt non deſtituamini vllo ex donis ipſius, ſed expectatis reuelationem Domini noſtri Ieſchua Meſchicho;*
8 ‡ *Qui quidem confirmabit vos vſque ad finem, vt abſque crimine ſitis in die Domini*
9 *noſtri Ieſchua Meſchicho.* ‡ *Fidelis eſt Deus, per quem vocati eſtis in conſortium filĳ ipſius Jeſchua Meſchicho Domini noſtri.*
10 ‡ *Peto autem à vobis, fratres mei, per nomen Domini noſtri Ieſchua Meſchicho, vt ſit vnus ſermo vobis omnibus; nec ſint inter vos diſſidia, ſed vt ſitis perfecti vna mente vnáque voluntate.*
11 ‡ *Miſerũt enim ad me de vobis nuntium, fratres mei, ex domeſticis Chloæ, quòd con-*
12 *tentiones ſint inter vos.* ‡ *Hoc autem dico, quia eſt ex vobis qui dicit: Ego ſum Pauli: eſt & qui dicit, Ego ſum Apollou: eſt & qui dicit, Ego ſum Kipho: eſt denique qui di-*
13 *cit, Ego ſum ipſius Meſchicho.* ‡ *Nunquid diuiſus eſt Meſchicho? aut nunquid Paulus crucifixus eſt pro vobis, aut in nomine Pauli*
14 *baptizati fuiſtis?* ‡ *Gratias ago Deo meo quòd neminem veſtrum baptizauerim, niſi Criſpum & Caium:*

תוב בְּיַד אֱלָהָא כָּתְבִינַן אֶגַּרְתָּא דַּלְוָת קוּרִנְתָיֵא קַדְמָיתָא

דְּצְרוּבְתָּא דִּזְקִיפוּתָא א קפלאון א

1 פּוּלוֹס קְרָיָא וַשְׁלִיחָא דְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּצֶבְיָנֵהּ דַּאלָהָא וְסוֹסְתָנִיס אָחָא׃
2 לְעִדְתָּא דַּאלָהָא דַּבְּקוּרִינְתּוֹס קְרַיָא וְקַדִּישֵׁא דַּבְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא מְקַדְּשִׁין וַלְכֻלְּהוֹן אִילֵין דְּקָרֵין שְׁמֵהּ דְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּכֻל אֲתַר דִּילְהוֹן וְדִילַן׃
3 טַיבוּתָא עַמְכוֹן וַשְׁלָמָא מֵן אֱלָהָא אֲבוּן וּמֵן מָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃
4 מוֹדֵא אֶנָא לַאלָהִי בְּכֻל זְבַן חַלָּפַיכוֹן עַל טַיבוּתָא דַּאלָהָא דְּאֶתְיַהְבַת לְכוֹן בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃
5 דִּבְכֻל מֶדֶם עֲתַרְתּוֹן בֵּהּ בְּכֻל מֶלָּא וּבְכֻל יַדְעְתָּא׃
6 אַיְךְ סָהֲדוּתֵהּ דַּמְשִׁיחָא דְּאֶשְׁתַּרְרַת בְּכוֹן׃
7 דְּלָא תֶתְבַּצְרוּן בַּחֲדָא מֵן מוֹהַבְתֵּהּ אֶלָּא מְסַכֵּין אַנְתּוֹן לְגֶלְיָנֵהּ דְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃
8 דְּהוּ נְשַׁרְרְכוֹן עַדְמָא

כְּתַב עֲרַב זְקַף
קְרָא צְבָא לקחל
חוסן טוב יְדַע
יְהַב עֲתַר יַדַע
קְחַר שַׁרַר בְּצַר
מתכהו מן יְהַב
סְכָא יחו גְּלָא

BEATI PAVLI AD CORINTHIOS PRIMA EPISTOLA.

CAPVT I.

PAVLVS vocatus Apo- 1
stolus Iesu Christi, per A
voluntatem Dei,& So-
sthenes frater, *Ecclesiæ 2
Dei quæ est Corinthi,
sanctificatis in Christo
Iesu, vocatis sanctis, cum omnibus qui
inuocant nomen Domini nostri Iesu
Christi in omni loco ipsorum & nostro;
*Gratia vobis & pax à Deo patre no- 3
stro & Domino Iesu Christo.
*Gratias ago Deo meo semper pro 4
vobis in gratia Dei, quæ data est vobis
in Christo Iesu, *Quia in omnibus 5
diuites facti estis in illo, in omni ver-
bo, & in omni scientia:
*(Sicut testimonium Christi confir- 6
matum est in vobis.)
*Ita vt nihil vobis desit in vlla gratia, 7
expectantibus reuelationẽ Domini no-
stri Iesu Christi, *Qui & confirmabit 8
vos vsque in finem sine crimine, in die B
aduentus Domini nostri Iesu Christi.
*Fidelis Deus, per quem vocati estis 9
in societatem filij eius Iesu Christi Do-
mini nostri.
*Obsecro autem vos, fratres, per no- 10
men Domini nostri Iesu Christi, vt id-
ipsum dicatis omnes, & non sint in vo-
bis schismata: sitis autẽ perfecti in † eo-
dem sensu, & in eadem † sententia.
*Significatum est enim mihi de vo- 11
bis, fratres mei, ab iis qui sunt Chloes,
quia contentiones sunt inter vos.
*Hoc autem dico, quòd vnusquisque 12
vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli,
ego autem Apollo, ego verò Cephæ, ego
autem Christi.
*Diuisus est Christus? Nũquid Pau- 13
lus crucifixus est pro vobis? aut in no-
mine Pauli baptizati estis?
*Gratias ago Deo†, quòd neminem 14
vestrum baptizaui, nisi Crispum &
Gaium.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ κορινθίους πρώτη ἐπιστολή.

κεφαλ. α΄.

1 ΠΑῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφὸς,

2 * τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν·

3 * χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

4 * εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ·

5 * ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ, καὶ πάσῃ γνώσει,

6 * καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν,

7 * ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ·

8 * ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.

9 * πιστὸς ὁ θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.

10 * παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα· ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.

11 * ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι·

12 * λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἐγὼ δὲ ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ.

13 * μεμέρισται ὁ χριστός; μὴ παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 * εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ κρίσπον καὶ γάϊον.

לאחריתא דדלא רשין תהוון ביומה דמרן ישוע משיחא ׃ 9 מהימן הו אלהא דבאידה אתקריתון לשותפותא
דברה ישוע משיחא מרן ׃ 10 בעא אנא דין מנכון אחי בשמה דמרן ישוע משיחא דתהוא חדא מלתא לכלכון
נהוין בכון פלגותא אלא דתהוון גמירין בחדא תרעיתא ובחד רעינא ׃ 11 שלחו לי גיר עליכון אחי מן בית
דחרינא אית בינתכון ׃ 12 הדא דין אמר אנא דאית מנכון דאמר אנא דפולוס אנא ואית דאמר אנא
אנא ואית דאמר אנא דכאפא אנא ואית דאמר אנא דמשיחא אנא ׃ 13 דלמא אתפלג לה משיחא
או למא פולוס אזדקף על אפיכון או בשמה דפולוס עמדתון ׃
14 מודא אנא לאלהי דלאנש מנכון לא עמדת אלא לקריספוס ולגאיוס ׃

אשם מן רשא תימן
יד קרא שתף
מלהמן מלל חוא
פלג רעא רצה ׃ רצן
ריבות מן חרא
פלג זקף בטבותן
ידא ידה

15 [Syriac text illegible]
16 [Syriac text illegible]
17 [Syriac text illegible]

[illegible]

18 [Syriac text illegible]
19 [Syriac text illegible]
20 [Syriac text illegible]
21 [Syriac text illegible]
22 [Syriac text illegible]
23 [Syriac text illegible]
24 [Syriac text illegible]
25 [Syriac text illegible]
26 [Syriac text illegible]
27 [Syriac text illegible]
28 [Syriac text illegible]
29 [Syriac text illegible]
30 [Syriac text illegible]
31 [Syriac text illegible]

15 * *Ne quis dicat, quòd in nomine meo ba-*
16 *ptizauerim.* * *Baptizaui porrò domum*
Stephanæ: amplius autẽ haud ſcio num quem
17 *alium baptizauerim.* * *Non enim miſit me*
Meſchicho vt baptizarem, ſed vt euangeli-
zarem, non ſapientia ſermonum, ne inanis
reddatur crux Meſchicho.

Matutinis Feriæ ſextæ Crucifixionis.

18 * *Sermo enim crucis pereuntibus ſtultitia*
eſt: nobis verò, qui quidem ſalutem conſe-
19 *quimur, virtus Dei eſt.* * *Siquidem ſcriptum*
eſt: Perdam ſapientiam ſapientum, et aſper-
nabor intelligentiam intelligentium.
20 * *Vbi eſt ſapiens, aut vbi eſt ſcriba, aut*
vbi eſt diſputator ſeculi huius? Nonne ſtul-
tam reddidit Deus ſapientiam mundi huius?
21 * *Nam propterea quòd in ſapientia Dei*
non cognouit mundus per ſapientiam Deum,
voluit Deus per ſtultitiam prædicationis ſer-
22 *uare eos qui credunt.* * *Quandoquidem Ii-*
houdæi ſigna petunt, & Gentiles ſapientiam
23 *quærunt.* * *Nos autem prædicamus Meſchi-*
cho crucifixum, offendiculum Jihoudæis, Gen-
24 *tilibus verò ſtultitiam:* * *Illis autem qui vo-*
cati ſunt Jihoudæis & Gentilibus Meſchi-
25 *cho eſt virtus Dei, & ſapientia Dei.* * *Quo-*
niam ſtultitia Dei ſapientior eſt hominibus,
& imbecillitas Dei potentior eſt filiis homi-
26 *num.* * *Etenim videte vocationem veſtrã,*
fratres mei, quòd non multos inter vos, ſa-
pientes ſecundùm carnem, nec multos inter
vos potentes, nec multos inter vos magno
27 *ſtemmate natos:* * *Sed elegit Deus ſtultos*
mundi, vt pudore afficiat ſapientes: & im-
becilles mundi elegit, vt pudore afficiat po-
28 *tentes:* * *Et elegit eos qui erant infimo ge-*
nere orti in mundo, & abiectos, eoſque qui
non ſunt, vt obliteret eos qui ſunt.
29 * *Vt ne glorietur omnis [vlla] caro co-*
ram ipſo.
30 * *Quinetiam vos ex eo eſtis in Jeſchua*
Meſchicho illo, qui factus eſt nobis ſapien-
tia à Deo, & iuſtitia, & ſanctificatio, &
redemptio:
31 * *Vt, quemadmodum ſcriptum eſt: Qui-*
quis gloriatur, in Domino glorietur.

15 ולא אנש [l] נאמר דבשמי [m] אעמדת׃ 16 אעמדת דין לביתה דאסטפנא [n] תוב דין לא ידע אנא אן לאנש אחרין אעמדת׃ 17 לא גיר שדרני משיחא למעמדו אלא [o] למסברו לא בחכמת [p] מלא דלא [q] נסתרק זקיפה דמשיחא׃

דצפרא דערובתא דזקיפותא ב

18 [a] מלתא גיר [b] דזקיפא [c] לאבידא [d] שטיותא הי לן דין לאלין [e] דחיינן חילא הי דאלהא׃ 19 כתיב גיר [f] דאובד חכמתא דחכימא [g] ואגלוז [h] תרעיתא [i] דסכולתנא׃ 20 איכא הו חכימא או [k] איכא הו ספרא או איכא הו דרושא דעלמא הנא לא הא [l] אשטיה אלהא חכמתה דעלמא הנא׃ 21 מטל גיר דבחכמתה דאלהא לא ידע עלמא בחכמתא לאלהא צבא אלהא דבשטיותא [m] דכרוזותא [n] נחא לאלין [o] דמהימנין׃ 22 מטל דיהודיא [p] אתותא שאלין וארמיא חכמתא בעין׃ 23 חנן דין מכרזינן משיחא

[l] אמר [m] עמד טבל
[n] עוד
[o] סבר [p] מלל [q] סרק
[a] מלל [b] זקף [c] אבד
[d] שטא [e] חיא [f] אבד
[g] גלז [h] רעא [i] סכל
[k] בקן איפה
[l] שטא [m] כרז [n] חיא
[o] הימן [p] אותות ק.וגוים

Ne quis dicat, quòd in nomine meo 15
baptizati estis.
Baptizaui autem & Stephanæ do- 16
mum. Cæterùm nescio si quem alium C
baptizauerim.
Non enim misit me Christus bapti- 17
zare, sed euangelizare: non in sapientia
verbi, vt non euacuetur crux Christi.
Verbum enim crucis pereuntibus 18
quidem stultitia est: iis autem qui salui
fiunt, id est nobis, Dei virtus est.
Scriptum est enim: Perdam sapien- 19
tiam sapientium, & prudentiam pru-
dentium reprobabo.
Vbi sapiens? vbi scriba? vbi inqui- 20
sitor huius seculi? Nonne stultam fecit
Deus sapientiam huius mundi?
Nam quia in Dei sapientia non co- 21
gnouit mundus per sapientiam Deum: D
placuit Deo per stultitiam prædicatio-
nis saluos facere credentes.
Quoniam & Iudæi signa petunt, & 22
Græci sapientiam quærunt:
Nos autem prædicamus Christum 23
crucifixum, Iudæis quidem scandalum,
Gentibus autem stultitiam;
Ipsis autem vocatis Iudæis atque 24
Græcis Christum Dei virtutem & Dei
sapientiam.
Quia quod stultum est Dei, sapien- 25
tius est hominibus: & quod infirmum
est Dei, fortius est hominibus.
Videte enim vocationem vestram, 26
fratres, quia non multi sapientes secun-
dùm carnem, non multi potentes, non
multi nobiles:
Sed quæ stulta sunt mundi, elegit 27
Deus, vt confundat sapientes: & infir-
ma mundi elegit Deus, vt confundat
fortia: Et ignobilia mundi & con- 28
temptibilia elegit Deus, & ea quæ non
sunt, vt ea quæ sunt destrueret:
Vt non glorietur omnis caro in con 29
spectu eius. Ex ipso autem vos estis 30
in Christo Iesu, qui factus est nobis sa-
pientia à Deo, & iustitia, & sanctifica-
tio, & redemptio:
Vt quemadmodũ scriptum est: Qui 31
gloriatur, in Domino glorietur.

15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα.
16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον. λοιπὸν οὐκ οἶδα
εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
17 οὐ γάρ ἀπέστειλέ με χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγ-
γελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυ-
ρὸς τοῦ χριστοῦ.
18 Λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μω-
ρία ἐστί· τοῖς δὲ σωζομένοις, ἡμῖν, δύναμις θεοῦ ἐστι.
19 γέγραπται γάρ, ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν
σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶ-
νος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου
τούτου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ
τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κη-
ρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας.
22 ἐπειδὴ καὶ ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ ἕλληνες σοφίαν
ζητοῦσιν·
23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἰουδαίοις
μὲν σκάνδαλον, ἕλλησι δὲ μωρίαν·
24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι χριστὸν
θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν.
25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ
τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί.
26 βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολ-
λοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐ-
γενεῖς·
27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα τοὺς
σοφοὺς καταισχύνῃ. καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ
θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά.
28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξε-
λέξατο ὁ θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·
29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡ-
μῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπο-
λυτρώσεως·
31 ἵνα, καθὼς γέγραπται, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυ-
χάσθω.

כד זקיף תוקלתא ליהודיא ולארמיא שטיותא הי : 24 להנון דין דקרין יהודיא וארמיא משיחא חילא ה
דאלהא וחכמתא דאלהא : 25 מטל רשטיותה דאלהא חכימא הי מן בנינשא וכריהותה דאלהא חילתנא ה
מן בני אנשא : 26 חזו גיר אף קריתכון אחי דלא סגיאין בכון חכימא בבסר ולא סגיאין בכון חילתנא ולא
סגיאין בכון בני טוהמא רבא : 27 אלא גבא אלהא לסכלוהי דעלמא דנבהת לחכימא וגבא כריהותיה
דנבהה לחילתנא : 28 וגבא לאילין דבציר טוהמהון בעלמא ולמסליא ולאילין דלית אנון דנבטל לאילין
דאיתיהון : 29 דלא נשתבהר כל בסר קדמוהי : 30 אף אנתון דין מנה אנתון בישוע משיחא הו דהוא לן
חכמתא מן אלהא וזדיקותא וקדישותא ופורקנא : 31 איך דכתיב דמן דמשתבהר במריא נשתבהר :

תקל כשל נבלות
קרא
כרה חיל חזא קרא
משפחה בחר
בחת בוש כרה
משפחתם
סלא אית שבהר
התהלל צדקה
פרק פדה שמתהלל

ܦܘܠܘܣ ✤ ܒ ✤

1 ܘܐܢܐ ܐܚܝ ܟܕ ܐܬܝܬ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܠܐ ܒܡܡܠܠܐ ܪܘܪܒܐ܂ ܐܦܠܐ ܒܚܟܡܬܐ ܣܒܪܬܟܘܢ ܐܪܙܗ ܕܐܠܗܐ܂
2 ܘܠܐ ܕܢܬ ܢܦܫܝ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܝܕܥ ܐܢܐ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܦ ܠܗ ܟܕ ܙܩܝܦ܂
3 ܘܐܢܐ ܒܕܚܠܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ ܗܘܝܬ ܠܘܬܟܘܢ܂
4 ܘܡܠܬܝ ܘܟܪܘܙܘܬܝ܂ ܠܐ ܗܘܬ ܒܡܦܝܣܢܘܬܐ ܕܡܠܐ ܕܚܟܡܬܐ܂ ܐܠܐ ܒܬܚܘܝܬܐ ܕܪܘܚܐ ܘܕܚܝܠܐ܂
5 ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܒܚܟܡܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܚܟܡܬܐ ܕܝܢ ܡܡܠܠܝܢܢ ܒܓܡܝܪܐ܂
6 ܚܟܡܬܐ ܠܐ ܕܗܢܐ ܥܠܡܐ܂ ܐܦܠܐ ܕܫܠܝܛܢܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܕܡܬܒܛܠܝܢ܂
7 ܐܠܐ ܡܡܠܠܝܢܢ ܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܐܪܙܐ܂ ܗܝ ܕܡܟܣܝܐ ܗܘܬ܂ ܘܩܕܡ ܗܘܐ ܦܪܫܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܩܕܡ ܥܠܡܐ ܠܫܘܒܚܐ ܕܝܠܢ܂
8 ܗܝ ܕܠܐ ܝܕܥܗ ܐܢܫ ܡܢ ܫܠܝܛܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ܂ ܐܠܘ ܓܝܪ ܝܕܥܘܗ܂ ܠܐ ܠܡܪܗ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܙܩܦܝܢ ܗܘܘ܂
9 ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ܂ ܕܡܕܡ ܕܥܝܢܐ ܠܐ ܚܙܬ܂ ܘܐܕܢܐ ܠܐ ܫܡܥܬ܂ ܘܥܠ ܠܒܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܣܠܩ܂ ܡܕܡ ܕܛܝܒ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗ܂

ܕܚܕܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ ✤ ܒ ✤

10 ܠܢ ܕܝܢ ܓܠܐ ܐܠܗܐ ܒܪܘܚܗ܂ ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܒܟܠܡܕܡ ܒܨܝܐ ܐܦ ܒܥܘܡܩܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂
11 ܐܢܘ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܢܫܐ ܕܝܕܥ ܡܕܡ ܕܒܒܪܢܫܐ܂ ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܒܪܢܫܐ ܕܒܗ܂ ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܕܡ ܕܒܐܠܗܐ ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ܂ ܐܠܐ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ܂
12 ܚܢܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܪܘܚܐ ܕܥܠܡܐ ܢܣܒܢ܂ ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ܂ ܕܢܕܥ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܗܒ ܠܢ܂
13 ܐܝܠܝܢ ܕܐܦ ܡܡܠܠܝܢܢ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܒܝܘܠܦܢܐ ܕܡܠܐ ܕܚܟܡܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܐܠܐ ܒܝܘܠܦܢܐ ܕܪܘܚܐ܂ ܘܪܘܚܢܝܬܐ ܠܪܘܚܢܝܐ ܡܦܚܡܝܢܢ܂
14 ܒܪܢܫܐ ܓܝܪ ܕܒܢܦܫܗ ܗܘ܂ ܠܐ ܡܩܒܠ ܪܘܚܢܝܬܐ܂ ܫܛܝܘܬܐ ܐܢܝܢ ܓܝܪ ܠܗ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܕܥ܂ ܕܒܪܘܚܐ ܡܬܬܒܥܢ܂
15 ܪܘܚܢܐ ܕܝܢ ܕܐܢ ܟܠ ܡܕܡ܂ ܘܗܘ ܡܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܕܝܢ܂

CAP. II.

1 *ET ego, fratres mei, quum venirem ad vos, non sermone grandiloquo, neque sapientia annuntiabam vobis arcanum Dei.*
2 ✱ *Neque iudicaui meipsum inter vos quasi qui scirem aliquid, nisi Jeschua Meschicho,*
3 *& ipsum crucifixum.* ✱ *Et ego cum timore multo ac tremore egi apud vos.*
4 ✱ *Et sermo meus, meaq; prædicatio non erat in persuasione verborum sapientiæ* [eruditorū] *sed in demonstratione Spiritus & virtutis.*
5 ✱ *Vt ne sit fides vestra in sapientia humana, sed in virtute Dei. Sapientiam porrò loquimur inter perfectos.*
6 ✱ *Sapientiam quidem non huius seculi, neque principum mundi huius qui desinent:*
7 ✱ *Sed loquimur sapientiam Dei in arcano, quæ est abscondita, & quā præfinierat Deus ante secula ad gloriam nostram.*
8 ✱ *Quam nullus ex principibus mundi huius cognouit. si enim cognouissent eam, nequaquam Dominum gloriæ crucifixissent.*
9 ✱ *Sed, sicut scriptum est: Quod oculus non vidit, & auris non audiuit, & in cor hominis non ascendit, quod præparauit Deus iis qui diligunt ipsum.*

Dominica prima post Pentecosten.

10 ✱ *Nobis autem reuelauit Deus per Spiritum suum. Spiritus enim omnia peruestigat, etiam profunditates Dei.*
11 ✱ *Quis est enim homo qui nouerit quæ sunt in homine, nisi Spiritus Filij hominis qui est in ipso? Sic etiam quæ in Deo sunt, nemo nouit, nisi Spiritus Dei.*
12 ✱ *Nos autem non spiritum mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est, vt sciamus quæ dona à Deo donata sint nobis.*
13 ✱ *Quæ & loquimur non doctrina sermonum sapientiæ humanæ, sed doctrina Spiritus; ac spiritualibus spiritualia comparamus.*
14 ✱ *Siquidem homo animalis non recipit spiritualia: stultitia enim ei sunt; nec potest cognoscere quòd spiritu diiudicatur.*
15 ✱ *Spiritualis verò omnia diiudicat, & ipse à nemine diiudicatur.*

קפאלין ב
1 וְאֶנָא אַחַי כַּד [a]אֵתִית לְוָתְכוֹן לָא בְּמַמְלְלָא [b]רַורְבָא אָף לָא בְּחֶכְמְתָא [c]סַבַּרְתְּכוֹן [d]אֶרָזֶה דַּאלָהָא׃
2 וְלָא [e]דָנֵת נַפְשִׁי בֵּינָתְכוֹן אַיך דְּמֶדֶם יָדַע אֶנָא אֶלָּא אִן לְיֶשׁוּעַ מְשִׁיחָא אָף לֵהּ כַּד [f]זְקִיף׃
3 וְאֶנָא [g]בְּדֶחַלְתָא סַגִּיאָתָא [h]וּבְרְתִיתָא הֲוִית לְוָתְכוֹן׃
4 [i]וּמֶלְתִי [k]וְכָרוּזוּתִי לָא הֲוָת [l]בַּמְפִיסָנוּתָא [m]דְּמֶלֵא דְחֶכְמְתָא אֶלָּא [n]בְּתַחְוִיתָא דְרוּחָא וְחַילָא׃
5 דְּלָא תֶהֱוֵא [o]הַימָנוּתְכוֹן בְּחֶכְמְתָא דַבְנַינָשָׁא אֶלָּא בְּחַילָא דַאלָהָא חֶכְמְתָא דֵין מְמַלְּלִינַן בִּגְמִירָא׃
6 [p]חֶכְמְתָא לָא דְהָנָא עָלְמָא אָף לָא [q]דְשַׁלִּיטָנַוהִי דְעָלְמָא הָנָא [r]דְמֶתְבַּטְּלִין׃
7 אֶלָּא מְמַלְּלִינַן חֶכְמְתָה דַאלָהָא [s]בְּאָרָזָא הִי [t]דַמְכַסְּיָא הֲוָת וְקַדֵּם הֲוָא פַּרְשָׁהּ אֱלָהָא מִן קְדָם עָלְמָא [u]לְשׁוּבְחָא דִילַן׃
8 הִי דְלָא יִדְעָהּ אֱנָשׁ מִן [x]שַׁלִּיטָנֵא דְעָלְמָא הָנָא לָא יָדְעָהּ אֵלוּ גֵיר יַדְעוּהָ לַו לְמָרֵהּ [y]דְתֶשְׁבּוּחְתָא זָקְפִין הֲוַו׃

[a]אֲתָא [b]רַבַּב
[c]בשרתי לכם [d]סוד אל
[e]דון [f]תלוי [g]ביראה רבה
[h]רְתַת [i]מַלַּל [k]כְּרֶז
[l]פוס [m]מַלֵּל [n]חַוָּא
[o]הֵימַן [p]חכמה [q]שְׁלַט
[r]בְּטַל [s]בסוד ההוא [t]כְּסָא
[u]שַׁבַּח ככבד [x]נגידים
[y]שַׁבַּח

CAP. II.

ET ego cùm venissem ad vos, fratres, 1
veni nō in sublimitate sermonis aut A
sapientiæ, annuntians vobis testimo-
nium Christi.
Non enim iudicaui me scire aliquid 2
inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc
crucifixum.
Et ego in infirmitate, & timore & 3
tremore multo fui apud vos:
Et sermo meus & prædicatio mea, 4
non in persuasibilibus humanæ sapiētię
verbis, sed in ostensione spiritus & vir- B
tutis: Vt fides vestra non sit in sapien- 5
tia hominum, sed in virtute Dei. Sapien-
tiam autem loquimur inter perfectos.
Sapientiam verò non huius seculi, 6
neque principum huius seculi, qui de-
struuntur: Sed loquimur Dei sapien- 7
tiam in mysterio, quæ abscondita est,
quam prædestinauit Deus ante secula in
gloriam nostram,
Quam nemo principum huius se- 8
culi cognouit: si enim cognouissent, nū-
quam Dominum gloriæ crucifixissent.
Sed, sicut scriptum est: Quod ocu- 9
lus non vidit, nec auris audiuit, nec in C
cor hominis ascendit, quæ præparauit
Deus iis qui diligunt illum.
Nobis autem reuelauit Deus per 10
Spiritum suum. Spiritus enim omnia
scrutatur, etiam profunda Dei.
Quis enim hominum scit quę sunt 11
hominis, nisi spiritus hominis qui in
ipso est? ita & quę Dei sunt, nemo cog-
nouit, nisi Spiritus Dei. Nos autem 12
non spiritum huius mundi accepimus,
sed Spiritum qui ex Deo est, vt sciamus
quæ à Deo donata sunt nobis. Quę & 13
loquimur non in doctis humanæ sapiē-
tiæ verbis, sed in doctrina Spiritus, spi- D
ritualibus spiritualia comparantes.
Animalis autem homo non perci- 14
pit ea quæ sunt Spiritus Dei. stultitia e-
nim est illi, & nō potest intelligere: quia
spiritualiter examinantur.
Spiritualis autem iudicat omnia: & 15
ipse à nemine iudicatur.

β΄.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ᾽
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρ-
τύριον τοῦ θεοῦ·
2 οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν χρι-
στόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.
3 καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολ-
λῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς·
4 καὶ ὁ λόγος μου, καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς
ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν ἀποδείξει πνεύματος
καὶ δυνάμεως,
5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐν δυ-
νάμει θεοῦ.
6 σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ
αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν κα-
ταργουμένων·
7 ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀπο-
κεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς
δόξαν ἡμῶν,
8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.
9 ἀλλά, καθὼς γέγραπται, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ
οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ
ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.
10 Ἡμῖν δὲ ὁ θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ·
τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ·
11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς
οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ·
12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ
πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρι-
σθέντα ἡμῖν·
13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας
λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου, πνευματικοῖς
πνευματικὰ συγκρίνοντες.
14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ
θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι· καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευ-
ματικῶς ἀνακρίνεται·
15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ᾽ οὐ-
δενὸς ἀνακρίνεται.

9 אֶלָּא אַיְך דַּכְתִיב דְעַיְנָא לָא חָזַת וְאֶדְנָא לָא שְׁמַעַת וְעַל לֶבָּא דְבַרְנָשָׁא לָא סְלֶק מֶדֶם דְּטַיֵב אֱלָהָא לְאַילֵין דְּרָחְמִין
לֵה׃ דְּחַר בְּשַׁבָּא קַדְמָיָא דְבָתַר פֶּנְטִיקָוסְטִי ג
10 לַן דֵין גְלָא אֱלָהָא בְּרוּחֵה רוּחָא גֵיר כֻּל מֶדֶם בָּצְיָא אַף עוּמְקָוהָי דַאלָהָא׃ 11 אַינָא הוּ גֵיר בַּרְנָשָׁא
דַּבְבַרְנָשָׁא אֶלָּא אַן רוּחָא דְבַר אֲנָשָׁא דְבֵה הָכַנָא אַף דְבַאלָהָא אֱנָשׁ לָא יָדַע אֶלָּא אַן רוּחֵה דַאלָהָא׃ 12 חְנַן דֵין
רוּחָא דְעָלְמָא נְסַבְן אֶלָּא רוּחָא דְמֶן אֱלָהָא דְנֵדַע דְמַוהַבְתָא מֶן אֱלָהָא אֶתְיַהֲבִילַן׃ 13 אַילֵין דְאַף מְמַלְלִינַן
בְּיוּלְפָנָא דְמֶלְּא דְחֶכְמְתָא דַבְנַינָשָׁא אֶלָּא בְּיוּלְפָנָא דְרוּחָא וַלְרוּחָנֵא רוּחָנָיתָא מְפַחְמִינַן׃ 14 בַּרְנָשָׁא גֵיר
מְקַבֵּל רוּחָנָיתָא שָׁטְיוּתָא אִנֵין גֵיר לֵה וְלָא מֶשְׁכַּח דְנֵדַע דַבְרוּחָ מֶתְתְּדִין׃ 15 רוּחָנָא דֵין כֻּל מֶדֶם דָאֵן וְהוּ
מֶתְתְּדִין׃

a חזא a זאן b חג השבועות
c בְּצָא הקד
d יִדַע e יַהֵב f מַלֵל
g יַלֵף h מַלֵל i רוּחַ
k ממשלים אנחנו גבלות
m יִדַע n דוּן

16 * ܡܢܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܪܥܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܕܢܠܦܝܘܗܝ.
ܚܢܢ ܕܝܢ ܪܥܝܢܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܝܬ ܠܢ ܀

ܕܚܕܒܫܒܐ ܀ ܕܒ ܀ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ ܀ ܕ ܀
ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 * ܘܐܢܐ ܐܚܝ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܐܝܟ ܕܥܡ
ܪܘܚܢܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܥܡ ܦܓܪܢܐ. ܘܐܝܟ ܕܥܡ ܝܠܘܕܐ
2 ܒܡܫܝܚܐ. * ܚܠܒܐ ܐܫܩܝܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ
ܡܐܟܘܠܬܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܝܬܘܢ.
ܐܠܐ ܐܦܠܐ ܗܫܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܕܟܝܠ ܓܝܪ ܒܒܣܪ
3 ܐܢܬܘܢ. * ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ
ܘܦܠܓܘܬܐ. ܠܐ ܗܐ ܦܓܪܢܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܒܒܣܪ ܡܗܠܟܝܢ
4 ܐܢܬܘܢ. * ܡܐ ܕܐܡܪ ܓܝܪ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ. ܐܢܐ ܕܦܘܠܘܣ
ܐܢܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܦܠܘ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܐ ܦܓܪܢܐ
5 ܐܢܬܘܢ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܦܘܠܘܣ ܐܘ ܡܢܘ ܐܦܠܘ. ܐܠܐ
ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ ܗܝܡܢܬܘܢ. ܘܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ
6 ܕܝܗܒ ܠܗ ܡܪܝܐ. * ܐܢܐ ܢܨܒܬ ܘܐܦܠܘ ܐܫܩܝ. ܐܠܐ
7 ܐܠܗܐ ܪܒܝ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܢܨܒ ܐܝܬܘܗܝ ܡܕܡ
8 ܘܠܐ ܗܘ ܕܡܫܩܐ. ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܕܡܪܒܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܨܒ
ܘܗܘ ܕܡܫܩܐ ܚܕ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܫ ܐܢܫ ܐܓܪܗ ܢܣܒ
9 ܐܝܟ ܥܡܠܗ. * ܥܡ ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܦܠܚܝܢܢ. ܘܦܠܚܘܬܐ
10 ܕܐܠܗܐ ܘܒܢܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ. * ܘܐܝܟ ܛܝܒܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ. ܐܝܟ ܐܪܕܝܟܠܐ ܚܟܝܡܐ
ܫܬܐܣܬܐ ܣܡܬ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܒܢܐ ܥܠܝܗ. ܚܙܐ ܕܝܢ ܐܢܫ
11 ܐܝܟܢܐ ܒܢܐ ܥܠܝܗ. * ܫܬܐܣܬܐ ܓܝܪ ܐܚܪܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚ
ܐܢܫ ܠܡܣܡ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝ ܕܣܝܡܐ. ܕܐܝܬܝܗ ܝܫܘܥ
12 ܡܫܝܚܐ. * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܒܢܐ ܥܠ ܗܕܐ ܫܬܐܣܬܐ.
ܕܗܒܐ ܐܘ ܣܐܡܐ. ܐܘ ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܐܘ ܩܝܣܐ ܐܘ
13 ܥܡܝܪܐ. ܐܘ ܩܫܐ. * ܥܒܕܗ ܕܟܠ ܐܢܫ ܡܬܓܠܐ. ܝܘܡܐ
ܓܝܪ ܗܘ ܓܠܐ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܒܢܘܪܐ ܡܬܓܠܐ. ܘܥܒܕܗ
ܕܟܠ ܐܢܫ ܐܝܢܐ ܗܘ. ܢܘܪܐ ܬܦܪܫܝܘܗܝ.
14 * ܘܐܢܫ ܕܥܒܕܗ ܢܩܘܡ ܕܒܢܐ. ܐܓܪܐ ܢܣܒ.
15 * ܘܐܢܫ ܕܥܒܕܗ ܢܐܩܕ ܢܬܚܣܪ. ܗܘ ܕܝܢ ܢܬܦܨܐ.
ܗܟܢܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܢܘܪܐ ܀

16 * *Quis enim cognouit mentem Domini, vt doceat eum? Nos autem mentem Meschicho habemus.*

Dominica secunda post Pentecosten.

CAP. III.

1 *ET ego, fratres mei, non potui loqui vobiscum vt cum spiritualibus, sed veluti cum corporeis, & quasi infantibus in Me-*
2 *schicho.* * *Lacte potaui vos, nec dedi vobis cibum: nondum enim poteratis; sed necdum potestis nunc: adhuc siquidem in carne*
3 *estis.* * *Quum enim sit inter vos æmulatio, & contentio, & dissidia, nonne corporei estis, & in carne ambulatis?*
4 * *Nam quum vnusquisque vestrum dicat, Ego sum Pauli: alius autem dicat, Ego sum Apollou, nonne corporei estis?*
5 * *Quis enim est Paulus, aut quis est Apollou, nisi ministri per quos credidistis? et prout vnicuique dedit Dominus?*
6 * *Ego plantaui, & Apollou rigauit; sed*
7 *Deus dedit incrementum.* * *Non igitur is qui plantat est aliquid, nec is qui rigat; sed Deus qui dat incrementum.*
8 * *Qui autem plantat & qui rigat, vnum sunt. vnusquisque iuxta laborem suum mercedem accepturus est.*
9 * *Cum Deo enim operamur, & agricolatio Dei, & ædificatio Dei estis.*
10 * *Et secundùm gratiam Dei quæ data est mihi, posui fundamentum vt architectus sapiens; alius autem super illud ædificat. Porrò quisque videat quomodo super illud ædificat.*
11 * *Fundamentum enim aliud, præter hoc quod positum est, nemò potest ponere, quod est Jeschua Meschicho.*
12 * *Quòd si quis ædificat super hoc fundamentum aurum, vel argentum, vel lapides preciosos, vel lignum, vel fœnum, vel stipu-*
13 *lam;* * *Cuiusque opus reuelabitur. Dies enim ille patefaciet illud, quippe quod in igne reuelatur; & cuiusque opus quale sit, ignis discernet.*
14 * *Cæterùm, is cuius permanebit opus quod ædificauit, mercedem suam accipiet.*
15 * *Is verò cuius opus exuretur, deficiet: ipse autem saluus fiet, sed ita quasi per ignem.*

16 מנו גיר ידע רעינה דמריא דנלפיוהי לן דין רעינא דמשיחא אית לן ׃ דחד בשבא דב דבתר פנטיקוסטי ד קפלאון ג
1 ואנא אחי לא אשכחת דאמלל עמכון איך דעם רוחנא אלא איך דעם פגרנא ואיך דילודא במשיחא ׃
2 חלבא אשקיתכון ולא יהבת לכון מאכולתא לא גיר עדכיל משכחין הויתון אלא אפלא השא משכחין אנתון עדכיל גיר בבסר אנתון ׃
3 איכא גיר דאית בכון חסמא וחרינא ופלגותא לא הא פגרנא אנתון ובבסר מהלכין אנתון ׃
4 מא דאמר גיר אנש אנש מנכון אנא דפולוס אנא ואחרנא אמר אנא דאפלו אנא לא הא פגרנא אנתון ׃
5 מנו גיר פולוס או מנו אפלו אלא משמשנא דבאידיהון הימנתון ואנש אנש איך דיהב לה מריא ׃
6 אנא נצבת ואפלו אשקי אלא אלהא רבי ׃

[o] רעא רצה [p] אלף
[a] מן לשון יון [b] יכלתי
[c] פגר [d] ילד [e] שקא
[f] יהב [g] אכל [h] עדכאן
[i] הוא
[k] קנאה רעה [l] ומחלוקת
[m] פלג [n] פגר [o] שמש
[p] יד [q] חימן [r] נצב
[s] שקא [t] הגדיל

16 * Quis enim cognouit sensum Domini? qui instruat eum? Nos autem sensum Christi habemus.

CAP. III.

1 ET ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus. tanquam paruulis in Christo, A
2 * Lac vobis potum dedi, non escam: nondum enim poteratis. sed nec nunc quidem potestis: * Adhuc enim carnales
3 estis. Cùm enim sit inter vos zelus & contentio, nonne carnales estis, & secundùm hominem ambulatis?
4 * Cùm enim quis dicat: Ego quidem sum Pauli: alius autẽ, Ego †Apollo: nonne †homines estis? * Quid igitur est Apol-
5 lo? Quid verò Paulus? Ministri eius cui credidistis, & vnicuiq; sicut Dñs dedit.
6 * Ego plantaui, Apollo rigauit: sed Deus incrementum dedit.
7 * Itaque neque qui plãtat est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum B dat, Deus.
8 * Qui autem plantat & qui rigat, vnum sunt. Vnusquisque autẽ propriam mercedem accipiet secundùm suum laborem.
9 * Dei enim sumus adiutores: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis.
10 * Secundùm gratiam Dei quæ data est mihi, vt sapiens architectus fundamentum posui: alius autem superædificat. Vnusquisque autem videat quomodo superædificet.
11 * Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus.
12 Si quis autem superædificat super fundamentum hoc, aurũ, argentum, lapides preciosos, ligna, fœnum, stipulam; C
13 * Vniuscuiusque opus manifestum erit. Dies enim Domini declarabit, quia in igne reuelabitur: & vniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit.
14 * Si cuius opus manserit quod superædificauit, mercedem accipiet.
15 * Si cuius opus arserit, detrimentum patietur: ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem.

16 * τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.

γ΄.

1 * Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ὑμῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ·
2 * γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἠδύνασθε· ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε·
3 * ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;
4 * ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ μὲν εἰμὶ παύλου· ἕτερος δέ, ἐγὼ ἀπολλώ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε;
5 * τίς οὖν ἐστι παῦλος; τίς δὲ ἀπολλώς; ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν.
6 * ἐγὼ ἐφύτευσα, ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ θεὸς ηὔξανεν.
7 * ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός.
8 * ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον·
9 * θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.
10 * κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ.
11 * θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν ἰησοῦς χριστός.
12 * εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην.
13 * ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει.
14 * εἴ τινος τὸ ἔργον μένει ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται.
15 * εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

7 לא חכיל הו דנצב איתוהי מדם ולא הו דמשקא אלא אלהא דמרבא: 8 מן דנצב דין ומן דמשקא חד אנון אל
איך עמלה אגרה מקבל: 9 עם אלהא גיר פלחינן ופולחנא דאלהא ובנינא דאלהא אנתון אנון: 10 ואיך טיבותא
דאלהא דאתיהבת לי סמת שתאסתא איך ארדכלא חכימא אחרנא דין עליה בנא כלנש דין נחזא איכנא בנא עליה
11 שתאסתא גיר אחריתא סטר מן הדא דסימא אנש לא משכח למסם דאיתיה ישוע משיחא: 12 ואן אנש דין
בנא על הדא שתאסתא דהבא או סאמא או כאפא יקירתא או קיסא או עמירא או חבתא: 13 עבדא דכלנש
מתגליא יומא גיר הו גלא לה מטל דבנורא מתגליא ועבדה דכלנש איכנא איתוהי נורא תפרשיוהי: 14 ואינא דבקא
עבדה הו דבנא אגרה נקבל: 15 ואינא דעבדה נאקד נחסר הו דין נשתזב הכנא בין איך דמן נורא:

a אית x שקא y פלח
b בנא a חן b יהב c סום
d יסוד e ראש הבונים
f חזא g יסוד מן שתם
h לבר מן הזה
i סום k אירת
l יסוד m זהב n כסף
o פנינים p עצים q עשב
r המון
s אית t שלט u יקד

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ❖ ܕܓ ❖ ܕܒܬܪ ܦܢܛܝܩܘܣܛܝ ❖
❖ ❖ ܗ ❖ ❖

16 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܝܟܠܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܘܪܘܚܗ
17 ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܡܢ ܕܡܚܒܠ
ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ ܡܚܒܠ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܗܝܟܠܗ ܓܝܪ
18 ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ. ܐܢܫ ܠܐ ܢܛܥܐ
ܢܦܫܗ. ܡܢ ܕܣܒܪ ܒܟܘܢ ܕܚܟܝܡ ܗܘ ܒܥܠܡܐ
19 ܗܢܐ. ܢܗܘܐ ܠܗ ܣܟܠܐ ܕܢܗܘܐ ܚܟܝܡܐ. ܚܟܡܬܗ
ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܐܘܠܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܟܬܝܒ
20 ܗܘ ܓܝܪ. ܕܐܚܕ ܚܟܝܡܐ ܒܚܪܥܘܬܗܘܢ. ܘܬܘܒ
ܡܪܝܐ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܕܚܟܝܡܐ ܕܣܪܝܩܢ ܐܢܝܢ.
21 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܒܗܪ ܒܒܢܝܢܫܐ. ܟܠܡܕܡ
22 ܓܝܪ ܕܝܠܟܘܢ ܗܘ. ܐܢ ܦܘܠܘܣ ܘܐܢ ܐܦܠܘ ܘܐܢ ܟܐܦܐ.
ܘܐܢ ܥܠܡܐ ܘܐܢ ܚܝܐ ܘܐܢ ܡܘܬܐ. ܘܐܢ
ܩܝܡܢ ܘܐܢ ܕܥܬܝܕܢ. ܟܠܡܕܡ ܕܝܠܟܘܢ ܗܘ.
23 ܘܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܡܫܝܚܐ ܕܐܠܗܐ. ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܗ ❖

1 ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܚܫܝܒܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ
2 ܕܡܫܝܚܐ. ܘܪܒܝ ܒܬܐ ܕܐܪ̈ܙܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܪܟܐ
ܡܬܒܥܐ ܒܪܒܝ ܒܬܐ. ܕܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܡܗܝܡܢ
3 ܢܫܬܟܚ. ܠܝ ܕܝܢ ܒܨܝܪܐ ܗܝ ܕܡܢܟܘܢ ܐܬܕܝܢ
ܐܘ ܡܢ ܟܠ ܒܪ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܡܕܝܢ ܐܢܐ ܠܝ.
4 ܠܐ ܓܝܪ ܡܕܡ ܒܢܦܫܝ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܠܐ
ܒܗܕܐ ܙܕܝܩܐ ܐܢܐ. ܕܝܢܝ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܗܘ.
5 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܢ ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܬܕܘܢܘܢ. ܥܕܡܐ
ܕܐܬܐ ܡܪܢ ܗܘ ܕܢܢܗܪ ܟܣܝܬܗ ܕܚܫܘܟܐ.
ܘܢܓܠܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܕܠܒܘܬܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܗܘܐ
ܫܘܒܚܐ. ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܐܠܗܐ. ❖

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ❖ ܕܕ ❖ ܕܒܬܪ ܦܢܛܝܩܘܣܛܝ ❖ ܘ ❖
6 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܡܛܠܬܟܘܢ ܐܣܟܡܬ ܥܠ
ܦܪܨܘܦܝ ܘܕܐܦܠܘ. ܕܒܢ ܬܐܠܦܘܢ. ܕܠܐ ܬܬܪܥܘܢ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܟܬܝܒ. ܘܐܢܫ ܥܠ ܚܒܪܗ ܠܐ ܢܬܪܘܪܒ
ܡܛܠ ܐܢܫ.

Dominica tertia post Pentecosten.

16 * *Nescitis vos esse templum Dei, & Spiritum Dei habitare in vobis?*
17 * *Quisquis corrumpit templum Dei, perditurus est eum Deus, siquidē templum Dei sanctum est, quod estis vos.*
18 * *Nemo seducat seipsum: qui putat inter vos se sapientem esse, in hoc seculo, stultus euadat, vt fiat sapiens.*
19 * *Sapientia enim mundi huius, stultitia est apud Deum. Scriptum est enim, Qui comprehendit sapientes in calliditate ipsorum.*
20 * *Et rursus: Dominus nouit cogitationes sapientum, nempe eas esse vanas.*
21 * *Quapropter nemo glorietur in hominibus: omnia enim vestra sunt.*
22 * *Siue Paulus, siue Apollou, siue Kipho, siue mundus, siue vita, siue mors, siue præsentia, siue futura, omnia sunt vestra:*
23 * *Vos autem Meschicho, Meschicho verò Dei.*

CAP. IIII.

1 *SIc existimati simus à vobis vt ministri Meschicho, & dispensatores arcanorum Dei.*
2 * *Hîc iam requiritur in dispensatoribus, vt fidelis quispiam inueniatur.*
3 * *Mihi verò pro minimo est vt à vobis diiudicer, aut à quouis homine; sed ne meipsum quidem iudico.*
4 * *Nullius enim rei mihi ipsi conscius sum, sed non per hoc iustificatus sum; siquidem iudex meus Dominus est.*
5 * *Quamobrem ne ante tempus iudicaueritis, vsque dum venerit Dominus ille, qui illustraturus est recondita tenebrarum, & reuelabit cogitationes cordium: tunc laus erit vnicuique à Deo.*

Dominica quarta post Pentecosten.

6 * *Hæc autem, fratres mei, propter vos transtuli in faciem* [personam] *meam et Apollou, vt per nos discatis non amplius de vobis sentire quàm scriptum est; vt ne quis supra proximum efferatur propter aliquem.*

לחד בשבא דג דבתר [a] פנטיקוסטי ה
16 לא ידעין אנתון דהיכלה אנתון דאלהא ורוחה דאלהא [b] עמרא בכון ׃ 17 מן דמחבל היכלה דאלהא
מחבל לה אלהא היכלה גיר דאלהא קדיש הו דאנתון אנון ׃ 18 אנש לא [c] נטעא נפשה מן [d] דסבר בכון דחכים
הו בעלמא הנא נהוא לה [e] סכלא דנהוא חכימא ׃ 19 חכמתה גיר דעלמא הנא [f] אלותא הי לות אלהא כתיב הו גיר
[g] דאחד חכימא [h] בחרעותהון ׃ 20 ותוב מריא ידע [i] מחשבתהון דחכימא דסריקן אנין ׃ 21 מטל הנא לא אנש
[k] נשתבהר בבנינשא כל מדם גיר דילכון הו ׃ 22 אן פולוס ואן אפלו ואן כאפא ואן עלמא ואן חיא ואן [l] מותא
ואן [m] קימין ואן [n] דעתידן כל מדם דילכון הו ׃ 23 ואנתון דמשיחא ומשיחא דאלהא ׃

a חג השבועות b שוכנה
c טעא d סבר חושב
e אויל f אולת או נבלות
g אחד אחז h בערמהם
i חשב k שבהר התהלל
l מות m קום n עתד

Nescitis quia templum Dei estis, 16
& Spiritus Dei habitat in vobis?
Si quis autem templum Dei viola- 17
uerit, disperdet illum Deus. templum D
enim Dei sanctum est, quod estis vos.
Nemo se seducat: si quis videtur in- 18
ter vos sapiens esse in hoc seculo, stul-
tus fiat vt sit sapiens.
Sapientia enim huius mundi, stul- 19
titia est apud Deum. Scriptum est enim:
Comprehendam sapientes in astutia eo-
rum. Et iterum: Dominus nouit 20
cogitationes sapientium, quoniam va-
næ sunt.
Nemo itaque glorietur in homini- 21
bus. Omnia enim vestra sunt:
Siue Paulus, siue Apollo, siue Ce- 22
phas, siue mundus, siue vita, siue mors,
siue præsentia, siue futura, omnia enim
vestra sunt:
Vos autem Christi: Christus autem 23
Dei.

CAP. IIII.

Sic nos existimet homo vt ministros 1
Christi, & dispensatores mysterio- A
rum Dei.
Hic iam quæritur inter dispensato- 2
res, vt fidelis quis inueniatur.
Mihi autem pro minimo est vt à vo 3
bis iudicer, aut ab humano die: sed ne-
que meipsum iudico.
Nihil enim mihi conscius sum: sed 4
non in hoc iustificatus sum: qui autem
iudicat me, Dominus est.
Itaque nolite ante tempus iudicare: 5
quoadusque veniat Dominus, qui & il-
luminabit abscondita tenebrarum, &
manifestabit consilia cordium: & tunc
laus erit vnicuique à Deo.

Hæc autem, fratres, transfiguraui in 6
me & Apollo, propter vos: vt in nobis
discatis, ne supra quàm scriptũ est, vnus
aduersus alterum infletur pro alio.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;
17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ
ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω. εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶ-
ναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται
σοφός·
19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ θεῷ
ἐστι. γέγραπται γὰρ, ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πα-
νουργίᾳ αὐτῶν.
20 καὶ πάλιν, κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σο-
φῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι.
21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑ-
μῶν ἐστιν,
22 εἴτε παῦλος, εἴτε ἀπολλὼς, εἴτε κηφᾶς, εἴτε κόσ-
μος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα·
πάντα ὑμῶν ἐστιν·
23 ὑμεῖς δὲ χριστοῦ, χριστὸς δὲ θεοῦ.

δ΄.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας
χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ.
2 ὃ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις
εὑρεθῇ.
3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑ-
πὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω·
4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ δεδι-
καίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, κύριός ἐστιν.
5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος,
ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς
βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ
ἀπολλὼ δι᾽ ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέ-
γραπται φρονεῖν· ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ
τοῦ ἑτέρου.

קפלאון ד 1 הָכַנָא הֲוַין חֲשִׁיבִין לְכוֹן אַיְךְ a מְשַׁמְשָׁנֵא דַּמְשִׁיחָא וְרַבַּי בָּתֵּא b דַּארָזוֹהִי דַאלָהָא ׃
2 c הָרְכָא מֵכִיל d מֶתְבְּעֵא בְּרַבַּי בָתֵּא דֶאנָשׁ כַּד e מְהַימַן f נֶשְׁתְּכַח ׃ 3 לִידִין חֲדָא g בְּצִירוּתָא הִי לִי דְּמֶנְכוֹן
h אֶתְדִּין אוֹ מֶן כֻּל בַּר אֱנָשׁ אֶלָּא אָף לָא אֶנָא נַפְשִׁי i דָאֵן אֶנָא ׃ 4 לָא גֵיר מֶדֶם בְּנַפְשִׁי חָשִׁישׁ אֶנָא אֶלָּא
בְּהָדָא k אֶזְדַּדְּקֶת l דַיָנִי גֵיר מָרְיָא הוּ ׃ 5 מֶטֻּל הָנָא לָא מֶן קְדָם זַבְנָא תֶּהֱווֹן דָּיְנִין עַדְמָא m דְנֵאתֵא מָרְיָא הוּ דְמַנְהַר
o כַּסְיָתֵה דְחֶשׁוֹכָא וְגָלֵא p מַחְשְׁבָתְהוֹן q דְּלֶבָּוָתָא הָידֵין נֶהֱוֵא שׁוּבְחָא לֶאנָשׁ אֱנָשׁ מֶן אֱלָהָא ׃
ו a פֶּנְטֵיקוּסְטֵי דְּחַד בְּשַׁבָּא דר וְבָתַר 6 הָלֵין דֵּין אַחַי מֶטֻּלָתְכוֹן b הוּ סָמֵת עַל c פַּרְצוּפָא דִילִי וְדַאפּוֹ
דְּבַן d תֵּאלְפוּן דְּלָא e תֶּתְרַעוּן יַתִּיר מֶן מָא דַּכְתִיב וֶאנָשׁ עַל חַבְרֵה לָא f נֶתְחַתַּר מֶטֻּל אֱנָשׁ ׃

a שַׁמֵּשׁ b של סוריא אלפא
d בְּעָא e חַימֵן
f ימצא מן שְׁכַח g מצער
h דון i כמו לא k זְדַק
l דון m אֵתָא o כְּחַר
o כְּסָא p חַשַּׁב q לֵב
a מן לשון יון
b סום c פני d יְלַף או אלף
e רְעָא f רום

7 * ܡܢܘ ܓܝܪ ܒܨܟ. ܐܘ ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܠܐ ܢܣܒܬ. ܘܐܢ
ܢܣܒܬ ܠܡܢܐ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ ܐܝܟ ܗܘ ܕܠܐ ܢܣܒܬ.
8 * ܡܢ ܟܕܘ ܣܒܥܬܘܢ ܠܟܘܢ ܘܥܬܪܬܘܢ.
ܘܕܠܥܕܝܢ ܐܡܠܟܬܘܢ. ܐܫܬܘܦ ܕܝܢ ܐܡܠܟܬܘܢ.
9 ܕܐܦ ܚܢܢ ܢܡܠܟ ܥܡܟܘܢ. * ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܠܢ
ܠܫܠܝܚܐ ܐܚܪܝܐ ܗܘ ܣܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܠܡܘܬܐ.
ܕܗܘܝܢ ܬܐܛܪܘܢ ܠܥܠܡܐ. ܠܡܠܐܟܐ ܘܠܒܢܝܢܫܐ.
10 * ܚܢܢ ܫܛܝܐ ܡܛܠ ܡܫܝܚܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܚܟܝܡܐ
ܒܡܫܝܚܐ. ܚܢܢ ܟܪܝܗܐ ܘܐܢܬܘܢ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܢܬܘܢ
11 ܡܫܬܒܚܝܢ ܘܚܢܢ ܡܨܛܥܪܝܢ. * ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ
ܫܥܬܐ. ܟܦܢܝܢ ܘܨܗܝܢ ܘܥܪܛܠܝܢ ܘܡܬܩܦܚܝܢ.
12 ܘܒܝܬ ܩܝܡܐ ܠܝܬ ܠܢ. * ܘܠܐܝܢܢ ܟܕ ܦܠܚܝܢ ܒܐܝܕܝܢ
ܡܨܥܪܝܢ ܠܢ. ܘܡܒܪܟܝܢܢ. ܪܕܦܝܢ ܠܢ ܘܡܣܝܒܪܝܢܢ.
13 * ܡܨܚܝܢ ܠܢ ܘܒܥܝܢܢ ܡܢܗܘܢ. ܐܝܟ ܢܦܬܐ
ܕܥܠܡܐ ܗܘܝܢ. ܘܟܘܦܪܐ ܕܟܠܢܫ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ.
14 ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܐܒܗܬܟܘܢ ܟܬܒ ܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ
ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܐ ܚܒܝܒܐ ܡܪܬܐ ܐܢܐ.
15 * ܐܢ ܓܝܪ ܪܒܘ ܬܪܒܝܢܐ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ.
ܐܠܐ ܠܐ ܣܓܝܐܐ ܐܒܗܐ. ܒܝܫܘܥ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ.
ܐܢܐ ܗܘ ܐܘܠܕܬܟܘܢ ܒܣܒܪܬܐ.
16 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܕܡܝܢ ܠܝ.

[illegible]

7 * Quis enim scrutatur te? aut quid habes quod non acceperis? Quòd si accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?
8 * Iam verò saturati estis & ditati, & sine nobis regnum adepti estis; vtinam autem regnum adepti sitis, vt & nos regnemus vobiscum.
9 * Existimo autem quòd Apostolos postremos nos constituerit Deus tanquam ad mortem, vt simus spectaculum mundo, Angelis, & hominibus;
10 * Nos stultos propter Meschicho, vos autem sapientes in Meschicho: nos imbecilles, vos autem potentes: vos percelebres, nos autem infames.
11 * Ad hanc vsque horam esurimus & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, nec domum stabilem habemus:
12 * Et laboramus operãtes manibus nostris: ignominia afficiunt nos, nos autem benepre-camur: insectantur nos, & sustinemus.
13 * Conuitiis proscindunt nos, & obsecramus eos: tanquam stercus mũdi facti sumus, & piaculum omnium nunc vsque.
14 * Non vt pudore vos suffundam hæc scribo, sed vt filios charissimos admoneo.
15 * Nam si decem millia pædagogorum habeatis in Meschicho, at non multos patres. siquidem in Ieschua Meschicho ego genui vos per Euangelium.
16 * Peto igitur à vobis, vt mei similes sitis.

Dominica quinta post Pentecosten.

17 * ܡܛܠ ܗܕܐ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ.
ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܡܪܢ. ܕܗܘ
ܢܥܗܕܟܘܢ ܐܘܪܚܬܝ ܕܒܡܫܝܚܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܠܦ
18 ܐܢܐ ܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ. * ܐܝܟ ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ
19 ܐܬܚܬܪܘ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ. * ܐܠܐ ܐܢ ܡܪܝܐ ܨܒܐ
ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܥܓܠ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐ ܡܠܬܗܘܢ ܕܡܬܚܬܪܝܢ
20 ܐܠܐ ܚܝܠܗܘܢ. * ܡܠܟܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ
21 ܠܐ ܗܘܬ ܒܡܠܬܐ ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ. * ܒܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܒܫܒܛܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܘ ܒܚܘܒܐ ܘܒܪܘܚܐ
ܡܟܝܟܬܐ.

17 * Propterea misi ad vos Timotheum, qui est filius meus dilectus, & fidelis in Domino; qui quidem vobis in memoriam reducet vias meas quæ sunt in Meschicho, iuxta id quod doceo in omnibus Ecclesiis.
18 * Quasi verò ipse venturus non sim ad vos, superbierunt quidam ex vobis.
19 * Sed si Dominus voluerit, citò veniam ad vos: & cognoscam non sermonem eorum qui sese efferunt, sed virtutem ipsorum.
20 * Quandoquidem regnum Dei non est in sermone, sed in virtute.
21 * Quomodo vultis? cum virga veniam ad vos, an cum dilectione & spiritu mansuetudinis?

7 מנוגיר בצך או מנא אית לך דלא נסבת ואן נסבת למנא משתבהר אנת איך הו דלא נסבת ׃
8 מן כדו סבעתון לכון ועתרתון ודלעדין אמלכתון אשתוף דין אמלכתון דאף חנן נמלך עמכון ׃
9 סבר אנא דין דלן לשליחא אחריא הו סמן אלהא איך דלמותא דהוין תאטרון לעלמא למלאכא ולבנינשא ׃
10 חנן שטיא מטל משיחא אנתון דין חכימא במשיחא חנן כריהא ואנתון חילתנא אנתון משתבחין וחנן מצטערין ׃
11 עדמא להדא שעתא כפנינן וצהינן וערטליינן ומתקפחינן וּבית קימא לית לן ׃
12 ולאינן כד פלחינן באידין מצערין לן ומברכינן רדפין לן ומסיברינן ׃
13 מצחין לן ובעינן מנהון איך נפתא דעלמא הוין וכופרא דכלנש עדמא להשא ׃
14 לא הוא איך דאבהתכון כתב אנא הלין אלא איך דלבניא חביבא

מהלל מן שבהר
ומבלי עזרנו
מלך לוא וא חושב
סום מות חוא
מן לשון יון אוילים
כרה חיל שבח
צער כפן צחא
צמא ערומים אנחנו
קפח קום פלח
ברך סיבר צחא

* Quis enim te discernit? Quid au- 7
tem habes quod non accepisti? Si autem B
accepisti, quid gloriaris quasi non acce-
peris?
* Iam saturati estis, iam diuites facti 8
estis: sine nobis regnatis: & vtinā regne-
tis, vt & nos vobiscum regnemus.
* Puto enim quòd Deus nos aposto- 9
los nouissimos ostendit, tanquam mor-
ti destinatos: quia spectaculum facti su-
mus mundo, & angelis & hominibus.
* Nos stulti propter Christū, vos au- 10
tem prudentes in Christo: nos infirmi, C
vos autem fortes: vos nobiles, nos au-
tem ignobiles.
* Vsque in hanc horam & esurimus, 11
& sitimus, & nudi sumus, & colaphis
cædimur, & instabiles sumus.
* Et laboramus operantes manibus 12
nostris. maledicimur, & benedicimus:
persecutionem patimur, & sustinemus.
* Blasphemamur, & obsecramus. tan- 13
quam purgamēta huius mundi facti su-
mus, omnium peripsema vsque adhuc.
* Non vt confundam vos, hæc scri- 14
bo: sed vt filios meos charissimos mo-
neo.
* Nam si decem millia pędagogorum 15
habeatis in Christo, sed non multos pa-
tres. Nam in Christo Iesu, per Euange-
lium ego vos genui. * Rogo ergo vos, 16
imitatores mei estote†.

* Ideo misi ad vos Timotheum, qui 17
est filius meus charissimus, & fidelis in D
Domino: qui vos commonefaciet vias
meas quę sunt in Christo Iesu, sicut vbi-
que in omni Ecclesia doceo.
* Tanquā non venturus sim ad vos, 18
sic inflati sunt quidam.
* Veniam autem ad vos citò, si Do- 19
minus voluerit: & cognoscam non ser-
monem eorum qui inflati sunt, sed vir-
tutem.
* Non enim in sermone est regnum 20
Dei, sed in virtute.
* Quid vultis? in virga veniam ad 21
vos, an in charitate, & spiritu mansue-
tudinis?

7 * τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ
ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

8 * ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν·

9 * δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀ-
πέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους· ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.

10 * ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ·
ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ
ἄτιμοι·
11 * ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυ-
μνητεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν,

12 * καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδο-
ρούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα·

13 * βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρ-
ματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 * οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα
μου ἀγαπητὰ νουθετῶ.

15 * ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ, ἀλλ'
οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου
ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.
16 * παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.

17 * Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου
ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁ-
δούς μου τὰς ἐν χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλη-
σίᾳ διδάσκω.
18 * ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν
τινες·
19 * ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελή-
σῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ
τὴν δύναμιν·
20 * οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.
21 * τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ,
πνεύματί τε πρᾳότητος;

ⁿמַרְתָּא אֲנָא׃ 15 אִן גֵּיר °רַבּוֹ ᵖתָּרְאֵ נֶהֱוּוֹן לְכוֹן בִּמְשִׁיחָא אֶלָּא לָא סַגִּיאֵא אֲבָהֵא בְּיֵשׁוּעַ גֵּיר מְשִׁיחָא אֲנָא
ᵠאַוְלֶדְתְּכוֹן ʳבְּסַבְרְתָא׃ 16 בָּעֵא אֲנָא הָכִיל מֶנְכוֹן דְּבִי ˢתֶּתְדַּמּוֹן׃
דְּחַד בְּשַׁבָּא דה דְּבָתַר פֶּנְטִיקֻוסְטִי ז
17 מֶטֻל הָנָא שַׁדְּרֵת לְוָתְכוֹן לְטִימָתָאוֹס ᵃדְּאִיתוֹהִי בְּרִי חַבִּיבָא ᵇוּמְהַימְנָא בְּמָרְיָא דְּהוּ ᶜנַעְהֲדְכוֹן אוּרְחָתַי דְּבִמְשִׁיחָא
אַיְךְ מַדֶּם ᵈדְּמַלֵּף אֲנָא בְּכֻלְּהֵין ᵉעִדָּתָא׃ 18 אַיְךְ הַוֵּין דְּלָא אָתֵא אֲנָא לְוָתְכוֹן ᶠאֶתְחַתַּרוּ אֲנָשָׁא מֶנְכוֹן׃ 19 אֶלָּא אָתֵא
מָרְיָא צָבֵא ᵍבַּעְגַל אָתֵא אֲנָא לְוָתְכוֹן וְאֵדַע לָא ʰמֶלְּתְהוֹן דְּהָנוֹן ⁱדַּמְרִימִין נַפְשְׁהוֹן אֶלָּא חַילְהוֹן׃ 20 מַלְכוּתֵהּ גֵּיר דַּאלָהָא
לָא הֲוָת בְּמֶלְּתָא אֶלָּא בְּחַילָא׃ 21 אַיְכַנָא ᵏצָבֵין אַנְתּוּן ˡבְּחוּטְרָא ᵐאָתֵא לְוָתְכוֹן אוֹ ⁿבְּחוּבָּא וּבְרוּחָא מַכִּיכְתָא׃

ⁿרְתָא הבין ° ריבוא
ᵖ חונכים
ᵠ יְלַד ʳ בבשורה ᵃ דְּמָא
ᵃ אִית ᵇ הֵימַן ᶜ עֲהַד
ᵈ אֲלַף ᵉ קהילות ᶠ חֲתַר
גאה או גס ᵍ פתאם
ʰ מֱלַל ⁱ רום ᵏ צְבָא
ˢ בשבט
ᵐ אֲתָא
ⁿ ובאהבה

ܩܦܠܐܘܢ ܗ

1 ܣܟܐ ܡܫܬܡܥܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܘܐܝܟ
ܗܕܐ ܙܢܝܘܬܐ. ܐܝܕܐ ܕܐܦ ܠܐ ܒܝܬ ܚܢܦܐ ܡܫܬܡܗܐ.
ܕܢܣܒ ܒܪܐ ܐܢܬܬ ܐܒܘܗܝ.
2 ܘܐܢܬܘܢ ܡܬܚܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܝܬܒܬܘܢ
ܒܐܒܠܐ ܕܢܫܬܩܠ ܡܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܗܘ ܡܢ ܕܗܢܐ
3 ܣܘܥܪܢܐ ܣܥܪ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ
ܒܦܓܪ ܘܩܪܝܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚ. ܡܢ ܟܕܘ ܕܢܬ
ܐܝܟ ܩܪܝܒܐ ܠܗܘ ܡܢ ܕܗܕܐ ܣܥܪ.
4 ܕܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܬܬܟܢܫܘܢ
ܟܠܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܥܡܟܘܢ ܒܪܘܚ. ܥܡ ܚܝܠܗ ܕܡܪܢ
5 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܬܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܗܢܐ
ܠܣܛܢܐ ܠܐܒܕܢܐ ܕܦܓܪܗ. ܕܒܪܘܚ ܢܚܐ ܒܝܘܡܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

ܚܕܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܚ

6 ܠܐ ܫܦܝܪ ܫܘܒܗܪܟܘܢ ܐܚܝ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
7 ܕܚܡܝܪܐ ܩܠܝܠ ܟܠܗ ܓܒܝܠܬܐ ܡܚܡܥ. ܕܟܘ
ܡܢܟܘܢ ܚܡܝܪܐ ܥܬܝܩܐ. ܕܬܗܘܘܢ ܓܒܝܠܬܐ ܚܕܬܐ.
ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܦܛܝܪܐ. ܦܨܚܢ ܓܝܪ ܕܝܠܢ. ܡܫܝܚܐ
8 ܗܘ ܕܐܬܢܟܣ ܚܠܦܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܥܒܕ ܥܐܕܐ.
ܠܐ ܒܚܡܝܪܐ ܥܬܝܩܐ. ܘܠܐ ܒܚܡܝܪܐ ܕܒܝܫܘܬܐ
ܘܕܡܪܝܪܘܬܐ. ܐܠܐ ܒܦܛܝܪܐ ܕܕܟܝܘܬܐ ܘܕܩܕܝܫܘܬܐ.
9 ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܐܓܪܬܐ. ܕܠܐ ܬܬܚܠܛܘܢ ܥܡ
10 ܙܢܝܐ. ܠܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܥܡ ܙܢܝܐ ܕܒܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܐܘ
ܥܡ ܥܠܘܒܐ ܐܘ ܥܡ ܚܛܘܦܐ. ܐܘ ܥܡ ܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ.
ܘܐܠܐ ܡܬܒܥܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܦ ܡܢ ܥܠܡܐ ܠܡܦܩ.
11 ܗܫܐ ܕܝܢ ܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܬܚܠܛܘܢ. ܐܢ ܐܝܬ
ܕܡܬܩܪܐ ܐܚܐ. ܘܐܝܬܘܗܝ ܙܢܝܐ. ܐܘ ܥܠܘܒܐ ܐܘ ܦܠܚ
ܦܬܟܪܐ. ܐܘ ܡܨܚܝܢܐ. ܐܘ ܪܘܝܐ. ܐܘ ܚܛܘܦܐ. ܥܡ ܐܝܢܐ
12 ܕܗܟܢܐ ܗܘ. ܐܦܠܐ ܠܡܠܥܣ ܠܚܡܐ. ܡܢܐ ܠܝ
ܠܡܕܢ ܠܒܪܝܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܓܘܝܐ ܕܘܢܘ.
13 ܠܒܪܝܐ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܕܐܢ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܝܫܐ
ܡܢ ܒܝܢܬܟܘܢ.

CAP. V.

1 *Omnino auditur inter vos scortatio, talisque scortatio, qualis nec inter Ethnicos nominatur, ita vt accipiat filius vxorem*
2 *patris sui.* ‡ *Et vos superbitis, ac non potius sedetis in luctu, vt tollatur è medio vestrum is qui hoc facinus admisit.*
3 ‡ *Ego quidem absum à vobis corpore, vobis autē proximus sum spiritu, iamque condemnaui vt proximus eum qui hoc perpetra-*
4 *uit:* ‡ *Vt in nomine Domini nostri Ieschua Meschicho vos omnes congregemini & ego vobiscum spiritu, cum virtute Domini no-*
5 *stri Ieschua Meschicho,* ‡ *Vt tradatis eū Satanæ ad exitium corporis, vt spiritus seruetur in die Domini nostri Ieschua Meschicho.*

Dominica post resurrectionem.

6 ‡ *Indecora est gloriatio vestra, fratres mei. Nescitis quòd paululum fermenti totam conspersionem fermentat?*
7 ‡ *Expurgate à vobis fermentum vetus, vt sitis conspersio noua, sicut estis azymi. Pezcho enim nostrum Meschicho est, qui mactatus est pro nobis.*
8 ‡ *Idcircò festum agamus, non in fermento veteri, nec in fermento malitiæ, & maroris,* [absinthij] *sed in azymo synceritatis & sanctimoniæ.*
9 ‡ *Scripsi vobis per epistolam, Ne commisceamini cum scortatoribus.*
10 ‡ *Non autem dico cum scortatoribus qui sunt in hoc mundo, aut de auaris, aut raptoribus, aut cultoribus idolorum: alioquin debueratis etiam ex hoc mundo exisse.*
11 ‡ *Hoc autem scripsi vobis ne commisceamini: quod si sit qui vocetur frater, sitque scortator, aut auarus, aut cultor idolorum, aut conuitiator, aut temulentus, aut raptor, cum eiusmodi ne panis quidem comedendus est.*
12 ‡ *Quid enim ad me attinet iudicare de his qui foris sunt? vos autem eos qui intus sunt iudicate.*
13 ‡ *Cæterùm eos qui foris sunt, Deus iudicat. tollite autem sceleratum è medio vestri.*

קפלאון ה 1 [a]סכא [b]משתמעא בינתכון [c]זניותא ודאיך הדא זניותא אידא דאף לא בית חנפא [d]משתמהא
קדמא [e]דנסב ברא אנתת אבוהי 2 [e]ואנתון חתירין אנתון ולא דין [f]יתיראית [g]יתבתון באבלא [h]דנשתקל מן בינתכון הו
מן דהנא [i]סוערנא סער 3 אנא גיר כד רחיק אנא מנכון בפגר וקריב אנא לכון ברוח מן כדו [k]דנת איך קריבא
להו מן דהדא [l]סער 4 דבשמה דמרן ישוע משיחא תתכנשון כלכון ואנא עמכון ברוח עם חילה דמרן ישוע
משיחא 5 [m]ותשלמוניהי להנא לסטנא [n]לאבדנא דפגרה דברוח נחא ביומא דמרן ישוע משיחא

חד בשבא דבתר [a]קימתא ח

6 לא שפיר [b]שובהרכון אחי לא ידעין אנתון [c]דחמירא קליל כלה [d]גבילתא [e]מחמע 7 דכו מנכון חמירא עתיקא

[a] כלל [b] שמע [c] זנא
[d] שמי או שמא [e] נסב
[f] יתר [g] יתב [h] שקל
[i] אשם
[k] דון
[l] עשה
[m] שלם [n] אבד
[a] קום [b] שבהר
[c] חמץ [d] הבצק [e] מחמיץ

CAP. V.

1 OMnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter A Gétes, ita vt vxorem patris† aliquis habeat.
2 Et vos inflati eſtis: & non magis luctum habuiſtis, vt tollatur de medio veſtrum qui hoc opus fecit.
3 Ego quidem abſens corpore, præſens autem ſpiritu, iam iudicaui vt præ- B ſens, eum qui ſic† operatus eſt,
4 In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, congregatis vobis & meo ſpiritu, cum virtute Domini noſtri Ieſu †,
5 Tradere huiuſmodi† Satanę in interitum carnis, vt ſpiritus ſaluus ſit in die Domini noſtri Ieſu Chriſti.

6 Non eſt bona gloriatio veſtra. Neſcitis quia modicum fermentum totam C maſſam corrumpit?
7 Expurgate† vetus fermentum, vt ſitis noua conſperſio, ſicut eſtis azymi. Etenim Paſcha noſtrum immolatus eſt Chriſtus.
8 Itaque epulemur: non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ; ſed in azymis ſynceritatis & veritatis.
9 Scripſi vobis in epiſtola, Ne commiſceamini fornicariis.
10 Non vtique fornicariis huius mundi, aut auaris, aut rapacibus, aut idolis ſeruientibus: alioquin debueratis de hoc mundo exiſſe.
11 Nunc autem ſcripſi vobis non commiſceri, ſi is qui frater nominatur† eſt fornicator, aut auarus, aut idolis ſeruiés, aut maledicus, aut ebrioſus, aut rapax, cum eiuſmodi nec cibum ſumere.
12 Quid enim mihi de iis qui foris ſunt iudicare? Nonne de iis qui intus ſunt vos iudicatis?
13 Nam eos qui foris ſunt, Deus iudicabit. Auferte malum ex vobiſipſis.

ε΄.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν·
2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας.
3 ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα, ὡς παρών, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον,
4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, χριστός·
8 ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.
9 ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις·
10 καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν·
11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ἢ πόρνος, ἢ λοίδορος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.
12 τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε;
13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

---

a מטל הנא

דהוון גבילתא [f] חדתא איכא [g] דאיתיכון [h] פטירא [i] פצחא גיר דילן משיחא הו [k] דאתנכס חלפין :
נעבד [l] עדעאדא לא בחמירא עתיקא ולא בחמירא [m] דבישותא ודמרירותא אלא בחמירא [n] דדכיותא ודקדישותא :
9 כתבת לכון באגרתא דלא תתחלטון עם [o] זניא : 10 לא דין אמר אנא עם זניא דבעלמא הנא או על
[p] עלובא או על חטופא או על פלחי [q] פתכרא ואן לא [r] חיבין [s] הויתון אף מן עלמא [t] למפק : 11 הדא דין כתבת
לכון דלא תתחלטון ואן אית [v] דמתקרא אחא ואיתוהי [x] זניא או [y] עלובא או פלח פתכרא או [z] מצערן או [a] רוי או חטוף
עם איתא דהכנא הו אף לא לחמא [c] למאכל : 12 מא ליגיר למדן לברייא אנתון דין לגויא דינין :
13 לברייא דין אלהא [d] דאן ושוקלוהי לבישא מן בינתכון :

[f] חדת [g] אית [h] מצה
[i] כמו פסח
[k] נכס זבח [l] היום טוב
[m] ביש [n] דכא [o] זנא
[p] בוצעים [q] עבודה זרה
[r] חוב [s] הוא [t] נפק
[v] קרא [x] זנא
[y] בוצע [z] מחרף
[a] רוא [b] גזל [c] אכל [d] דן

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܘ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ

ܩܦܠܐܘܢ ܘ

1 ܡܬܡܪܚ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܟܕ ܐܝܬ ܠܗ ܕܝܢܐ ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܠܡܬܕܝܢܘ ܩܕܡ ܥܘܠܐ ܘܠܐ ܩܕܡ ܩܕܝܫܐ.
2 ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܩܕܝܫܐ ܠܥܠܡܐ ܢܕܘܢܘܢ. ܘܐܢ ܥܠܡܐ ܒܟܘܢ ܡܬܕܝܢ. ܠܐ ܫܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܢ ܕܝܢܐ ܕܩܕܩܐ.
3 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܡܠܐܟܐ ܕܝܢܝܢܢ. ܚܕ ܟܡܐ ܐܝܠܝܢ ܕܕܥܠܡܐ.
4 ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ ܥܠ ܕܥܠܡܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܣܝܢ ܒܥܕܬܐ ܐܘܬܒܘ ܠܟܘܢ ܒܕܝܢܐ.
5 ܠܟܘܐܪܐ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ ܐܦ ܠܐ ܚܕ ܚܟܝܡܐ. ܕܢܫܟܚ ܢܫܘܐ ܒܝܬ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ.
6 ܐܠܐ ܐܚܐ ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܡܬܕܝܢ. ܘܬܘܒ ܩܕܡ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ.
7 ܡܢ ܟܕܘ ܗܟܝܠ ܩܢܘܡܟܘܢ ܚܒܬܘܢ ܠܟܘܢ. ܕܕܝܢܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܬܥܠܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܡܬܓܠܙܝܢ ܐܢܬܘܢ.
8 ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܥܠܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܓܠܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܗܠܝܢ ܠܐܚܝܟܘܢ.
9 ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܥܘܠܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܠܐ ܙܢܝܐ. ܘܠܐ ܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ. ܘܠܐ ܓܝܪܐ. ܘܠܐ ܡܚܒܠܐ. ܘܠܐ ܫܟܒܝ ܥܡ ܕܟܪܐ.
10 ܘܠܐ ܥܠܘܒܐ. ܘܠܐ ܓܢܒܐ. ܘܠܐ ܪܘܝܐ. ܘܠܐ ܡܨܚܝܢܐ. ܘܠܐ ܚܛܘܦܐ. ܗܠܝܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ.
11 ܘܗܠܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܘܢ ܐܢܫܝܢ. ܐܠܐ ܐܣܬܚܝܬܘܢ ܘܐܬܩܕܫܬܘܢ ܘܐܙܕܕܩܬܘܢ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܪܘܚܗ ܕܐܠܗܢ.

ܩܪܝܢܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܢܐ ܕܨܘܡܐ

12 ܟܠ ܡܫܠܛ ܠܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ ܦܩܚ ܠܝ. ܟܠ ܡܫܠܛ ܠܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܠܛ ܥܠܝ.
13 ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܟܪܣܐ. ܘܟܪܣܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܬܪܝܗܘܢ ܡܒܛܠ ܠܗܘܢ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܠܐ ܠܙܢܝܘܬܐ ܐܠܐ ܠܡܪܢ. ܘܡܪܢ ܠܦܓܪܐ.
14 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܡܪܢ ܐܩܝܡܗ. ܘܠܢ ܢܩܝܡ ܒܚܝܠܗ.

Dominica sexta post Pentecosten.

CAP. VI.

1 *AUdet aliquis vestrum habens litem cum fratre suo experiri iudicio coram iniquis, non autem coram sanctis?*
2 * *An nescitis quòd sancti mundum iudicabunt? quod si per vos mundus iudicandus est, indigni estis dirimere minuta iudicia?*
3 * *Nescitis quòd Angelos iudicaturi sumus? quanto magis ea quæ sunt seculi huius.*
4 * *Sed si vobis iudicium competit de his quæ sunt mundi, eos qui contempti sunt in Ecclesia constituite vobis in iudicio.*
5 * *Ad erubescentiam autem dico vobis. Adeò non est inter vos sapiens ne vnus quidem, qui possit æquum ferre iudicium inter fratrem & fratrem ipsius?*
6 * *Imò frater cum fratre suo litigat, atque adeò coram infidelibus.*
7 * *Iam itaque vosmetipsi culpæ obnoxij estis, quòd lites habetis inter vos inuicem. Cur enim iniuriam non patimini? & cur damnum non sustinetis?*
8 * *Sed infertis iniuriam, damnoque afficitis vel fratres vestros.*
9 * *An nescitis quòd iniqui regnum Dei hæreditate possessuri non sunt? Ne erraueritis: neque scortatores, neque cultores idolorum, neque adulteri, neque corruptores, neque qui concumbunt cum masculis;*
10 * *Neque auari, neque fures, neque temulenti, neque maledici, neque raptores, hi regnum Dei hæreditate non possidebunt.*
11 * *Et hæc quidem fuerunt in aliquibus vestrũ: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis per nomen Domini nostri Ieschua Meschicho, et per Spiritum Dei nostri.*

Feria quinta præcedente Ieiunium.

12 * *Omnia mihi licent, at non omnia conducunt mihi. Omnia mihi possibilia sunt, sed in me nemo potestatem exercebit.*
13 * *Cibus ventris, & venter cibi, Deus autem vtrumque abolebit. Porrò corpus non scortationi, sed Domino nostro, & Dominus noster corpori.*
14 * *Deus autem & Dominum nostrum suscitauit, & nos suscitabit per virtutem suam.*

דחד בשבא דו' דבתר פנטיקוסטי ט קפאלון ו

1 [a]ממרח אנש מנכון כד אית לה [b]דינא עם אחוהי תדון קדם עולא ולא קדם קדישא׃ 2 או לא ידעין אנתון דקדישא לעלמא נדונון ואן עלמא בכון מתדין לא [c]שוין אנתון למדן דינא [d]דקדקא׃ 3 לא ידעין אנתון דלמלאכא [e]דינינן חד כמא אילין דדעלמא אין הנא׃ 4 אלא אן אית לכון דינא על דעלמא לאילין [f]דבסין בעדתא [g]אותבו לכון בדינא׃ 5 [h]לכוארא הו דין אמר אנא לכון הכנא ליתבכון אף לא חד חכימא [i]דנשכח [k]נשוא בית אחא לאחוהי׃ 6 אלא אחא עם אחוהי [l]מתדין ותוב קדם אילין דלא [m]מהימנין׃ 7 מן כדו הכיל [n]קנומכון [o]חבתון לכון דינא חד עם חד אית לכון מטל מנא גיר לא [p]מתעלבין אנתון ומטל מנא לא מתגלזין אנתון׃

[a] אמרח [b] רון [c] לא ראוים אתם מן שוא [d] מעשים [e] רון [f] בסא בזה [g] יתב [h] אולי לכוארנא ר"ל להוכחה [i] שכח יכול [k] שוא [l] רון [m] הימן [n] עצמכם [o] חוב [p] עלב תמסין

CAP. VI.

AVdet aliquis veſtrum habens nego- 1
tium aduerſus alterum, iudicari apud A
iniquos, & non apud ſanctos?
* An neſcitis quoniã ſancti de† mun- 2
do iudicabunt? Et ſi in vobis iudicabi-
tur mundus, indigni eſtis qui de mini-
mis iudicetis?
* Neſcitis quoniam angelos iudica- 3
bimus? quantò magis ſecularia?
* Secularia igitur iudicia ſi habueritis, 4
contemptibiles qui ſunt in Eccleſia, il-
los conſtituite ad iudicandum.
* Ad verecundiam veſtram dico. Sic 5
non eſt inter vos ſapiens quiſquam, qui B
poſſit iudicare inter fratrem ſuum?
* Sed frater cum fratre iudicio con- 6
tendit: & hoc apud infideles.
* Iam quidem omnino delictum eſt 7
in vobis, quòd iudicia habetis inter vos.
Quare non magis iniuriam accipitis?
quare non magis fraudem patimini?
* Sed vos iniuriam facitis & frauda- 8
tis: & hoc fratribus.
* An neſcitis quia iniqui regnum Dei 9
non poſſidebunt? Nolite errare: neque
fornicarij, neque idolis ſeruientes, ne-
que adulteri, neque molles, neque maſ-
culorum concubitores,
* Neque fures, neque auari, neque e- 10
brioſi, neque maledici, neque rapaces, C
regnum Dei poſſidebunt.
* Et hæc† quidam fuiſtis: ſed abluti 11
eſtis, ſed ſanctificati eſtis, ſed iuſtificati
eſtis in nomine Domini noſtri Ieſu Chri
ſti, & in Spiritu Dei noſtri.

* Omnia mihi licent; ſed non omnia 12
expediunt. Omnia mihi licent: ſed ego
ſub nullius redigar poteſtate.
* Eſca ventri, & venter eſcis, Deus 13
autem & hunc & † has deſtruet: corpus
autem non fornicationi, ſed Domino:
& Dominus corpori.
* Deus verò & Dominum ſuſcitauit: 14
& nos ſuſcitabit per virtutem ſuam.

ϛ΄.

1 * Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρί-
νεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων;
2 * οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ
ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλα-
χίστων;
3 * οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιω-
τικά;
4 * βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθε-
νημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.
5 * πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν
σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀ-
δελφοῦ αὐτοῦ.
6 * ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐ-
πὶ ἀπίστων.
7 * ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔ-
χετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐ-
χὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;
8 * ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ἀ-
δελφούς.
9 * ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονο-
μήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολά-
τραι,
10 * οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε
κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπα-
γες, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.
11 * καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡ-
γιάσθητε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

12 * Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.
13 * τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν.
ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ
σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ
σώματι.
14 * ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

8 אלא אנתון עלבין אנתון [r] וגלזין אנתון אף לאחיכון ׃ 9 או לא ידעין אנתון [s] דעולא מלכותה דאלהא לא
[t] ירתין לא [v] תטעון לא [x] זניא ולא [y] פלחי פתכרא ולא [z] גירא ולא מחבלא ולא שכבי עם [a] דכרא ׃ 10 ולא עלובא
ולא גנבא ולא [c] רויא ולא [d] מצערנא ולא חטופא הלין מלכותה דאלהא לא [e] ירתין ׃ 11 והלין אית הויתון אנש
אנש מנכון אלא [f] סחיתון [g] ואתקדשתון [h] ואזדדקתון בשמה דמרן ישוע משיחא וברוחה דאלהן ׃ 12 כל שליט לי אלא לא כל פקחא
דיום חמשא קדמיא [a] דצומא 1
כל שליט לי אלא עלי אנש לא [b] נשתלט ׃ 13 [c] מאכולתא דכרסא [d] וכרסא דמאכולתא אלהא דין לתרתיהון
מבטל פגרא דין לא [e] לזניותא אלא למרן ומרן לפגרא ׃ 14 אלהא דין ולמרן [f] אקים ולן [f] נקים בחילה ׃

[r] כמו וגוהלים בהפך אותיות
[s] עול [t] ירת [v] טעא [x] זנא
[y] עובדי אלילים
[z] גור נאף [a] זכרים [b] בוצעים
[c] שכורים מן רוא
[d] מחרפים מן צער [e] ירת
[f] סחא [g] קדש [h] זדק
[a] צום [b] שלט [c] אכל
[d] ובטן [e] זנא [f] קום

15 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܦܓܪܝܟܘܢ ܗܕܡܐ ܐܢܘܢ
ܕܡܫܝܚܐ. ܢܣܒ ܗܕܡܐ ܕܡܫܝܚܐ ܢܥܒܕ ܐܢܘܢ
16 ܗܕܡܐ ܕܙܢܝܬܐ. ܚܣ. ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ
ܕܢܩܦ ܠܙܢܝܬܐ ܚܕ ܗܘ ܦܓܪܐ. ܐܡܝܪ ܓܝܪ ܕܢܗܘܘܢ
17 ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܦܓܪ. ܡܢ ܕܢܩܦ ܕܝܢ ܠܡܪܢ. ܗܘ
18 ܥܡܗ ܚܕ ܗܘ ܪܘܚܐ. ܥܪܘܩܘ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܟܠ
ܚܛܝܬܐ ܓܝܪ ܕܢܥܒܕ ܒܪܢܫܐ ܠܒܪ ܡܢ ܦܓܪܗ ܗܝ. ܡܢ ܕܙܢܐ
19 ܕܝܢ ܒܦܓܪܗ ܗܘ ܚܛܐ. ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܦܓܪܟܘܢ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܕܒܟܘܢ ܥܡܪܐ. ܗܝ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܠܐ
20 ܐܝܬܝܟܘܢ ܕܢܦܫܟܘܢ. ܐܙܕܒܢܬܘܢ ܓܝܪ ܒܕܡܝܐ.
ܗܘܝܬܘܢ ܗܟܝܠ ܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ ܒܦܓܪܟܘܢ
ܘܒܪܘܚܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܕܐܠܗܐ. ❖

ܒܐܪܒܥܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ ❖ ܝܐ ❖
ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܙ ❖

1 ܘܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܟܬܒܬܘܢ ܠܝ. ܫܦܝܪ ܗܘ
2 ܠܓܒܪܐ ܕܠܐܢܬܬܐ ܠܐ ܢܬܩܪܒ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܙܢܝܘܬܐ ܐܢܫ
ܐܢܬܬܗ ܢܐܚܘܕ. ܘܐܢܬܬܐ ܠܒܥܠܗ ܬܐܚܘܕ.
3 ܓܒܪܐ ܠܐܢܬܬܗ ܚܘܒܐ ܕܚܝܒ ܢܦܪܘܥ.
4 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܬܐ ܠܒܥܠܗ. ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܫܠܝܛܐ
ܥܠ ܦܓܪܗ ܐܠܐ ܒܥܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܓܒܪܐ ܠܐ ܫܠܝܛ
5 ܥܠ ܦܓܪܗ ܐܠܐ ܐܢܬܬܗ. ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܠܘܨܝܢ ܚܕ
ܠܚܕ. ܐܠܐ ܡܐ ܕܟܕ ܫܘܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܙܒܢܐ ܕܬܬܦܢܘܢ
ܠܨܘܡܐ ܘܠܨܠܘܬܐ. ܘܬܘܒ ܠܐܚܕܕܐ ܬܗܘܘܢ. ܕܠܐ
ܢܢܣܝܟܘܢ ܣܛܢܐ ܡܛܠ ܪܓܬܐ ܕܦܓܪܟܘܢ.
6 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܠܡܚܝܠܐ. ܠܐ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ.
7 ܐܢܐ ܓܝܪ ܨܒܐ ܐܢܐ. ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟܘܬܝ
ܢܗܘܘܢ ܒܕܟܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܡܘܗܒܬܐ ܝܗܝܒܐ ܠܗ
8 ܡܢ ܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܕܗܟܢܐ ܘܐܝܬ ܕܗܟܢܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܘܠܐܪܡܠܬܐ. ܕܦܩܚ
9 ܠܗܘܢ ܐܢ ܢܩܘܘܢ ܐܝܟܘܬܝ. ܐܢ ܠܐ ܕܝܢ ܡܣܝܒܪܝܢ
ܢܙܕܘܘܓܘܢ. ܦܩܚ ܓܝܪ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܠܡ
ܠܡܬܚܪܟ ܒܪܓܬܐ.

15 * *Nescitis corpora vestra membra esse Meschicho? tollentes mēbra Meschicho, faciemus membra scorti? Absit.*
16 * *An nescitis eum qui se adiungit scorto, vnum fieri corpus? Siquidem dictum est: Erunt duo vnum corpus.*
17 * *Qui autem sese adiungit Domino nostro, fit cum eo vnus Spiritus.*
18 * *Fugite scortationem. Nam omne peccatum quod fecerit homo, extra corpus ipsius est: qui verò scortatur, in proprium corpus*
19 *peccat.* * *An nescitis corpus vestrum esse templum Spiritus Sanctitatis qui habitat in vobis, quem accepistis à Deo, & non estis vestri iuris?*
20 * *Empti enim estis pretio. Glorificate itaque Deum corpore vestro & Spiritu vestro, quæ quidem sunt Dei.*

Feria quarta præcedente Ieiunium.

CAP. VII.

1 *Porrò de quibus scripsistis mihi: Bonum est homini mulierem non tangere.*
2 * *Veruntamen propter scortationem quisque vxori suæ adhæreat, & vnaquæque viro suo adhæreat.*
3 * *Et vir vxori suæ dilectionem debitam reddat: ita etiam ipsa vxor marito suo.*
4 * *Vxor ius non habet corporis sui, sed maritus eius: similiter et vir non habet ius proprij corporis, sed vxor ipsius.*
5 * *Ne itaque fraudetis vos inuicem, nisi quū ambo consenseritis ad tēpus, vt affligatis vos ad ieiunium & orationem: & rursum ad consensum reuertimini, ne tentet vos Satanas propter concupiscentiam corporis vestri.*
6 * *Hoc autem dico tanquam infirmis, non ex præcepto.*
7 * *Siquidem ego velim omnes homines esse sicuti sum puritate. Sed vnicuique donum datum est à Deo: est qui sic, & est qui sic.*
8 * *Dico autem iis qui non habent vxores, & viduis, satius esse vt permaneant sicuti sum.*
9 * *Quòd si se non continent, matrimonio iungantur. Longè enim satius est vxorem ducere, quàm vri cupiditate.*

15 לָא יָדְעִין אַנְתּוּן דְּפַגְרַיכוּן הַדָּמָא אֶנּוּן דִּמְשִׁיחָא נֶסַב הַדָּמָא דִּמְשִׁיחָא נֶעְבְּדִיוּהִי הַדָּמָא דְּזָנִיתָא חָס ׃
16 אוֹ לָא יָדְעִין אַנְתּוּן דְּמַן דְּנָקֵף לְזָנִיתָא חַד הוּ פַּגְרָא אֱמִיר גֵּיר דְּנֶהֱוּוֹן תַּרְיהוּן חַד פַּגַר ׃ 17 מַן דְּנָקֵף דֵּין
לְמָרַן עַמֵּה חַד הוּ רוּחָא ׃ 18 עֲרוּקוּ מַן זָנְיוּתָא כֻּל חֲטִיתָא גֵּיר דְּנֶעְבֵּד בַּרְנָשָׁא לְבַר מַן פַּגְרֵה הִי מַן דְּזָנֵא דֵּין
בְּפַגְרֵה הוּ חָטֵא ׃ 19 אוֹ לָא יָדְעִין אַנְתּוּן דְּפַגְרְכוּן הַיכְלָא הוּ דְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא דְּעָמְרָא בְּכוּן הִי דְּקַבֶּלְתּוּן מַן
אַלָהָא וְלָא אִיתַיכוּן דְּנַפְשְׁכוּן ׃ 20 אֶזְדַּבַּנְתּוּן גֵּיר בִּדְמַיָא הֲוַיתוּן הָכִיל מְשַׁבְּחִין לַאלָהָא בְּפַגְרְכוּן וּבְרוּחְכוּן הָנוּן
דְּאִיתַיהוּן דַּאלָהָא ׃
בְּאַרְבְּעָא קַדְמָיָא דְּצוֹמָא יא קפלאון ז
1 וְעַל אִילֵין דַּכְתַבְתּוּן לִי דֵּין שַׁפִּיר הוּ לְגַבְרָא דְּלַאנְתְּתָא לָא נֶתְקַרַב ׃ 2 אֶלָּא מֶטֻל זָנְיוּתָא אֱנָשׁ אַנְתְּתֵה

נסב עבר זנא
נקף רבק | גפוה
סדובק לאדונכם
זנא חטא
ששוכנת בכם
זבן נדמון
חזא אית
זנא

15 Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? Absit.
D
16 An nescitis, quoniam qui adhæret meretrici, vnum corpus efficitur? Erunt enim (inquit) duo in carne vna.
17 Qui autem adhæret Domino, vnus spiritus est.
18 Fugite fornicationem. Omne † peccatum quodcunque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.
19 An nescitis, quoniam membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est, quem habetis à Deo, & non estis vestri?
20 Empti enim estis pretio magno. Glorificate & portate Deum in corpore vestro.

CAP. VII.

1 De quibus autem scripsistis mihi: Bonum est homini mulierem non tangere.
A
2 Propter fornicationẽ autem vnusquisque suam vxorem habeat, & vnaquæque suum virum habeat.
3 Vxori vir debitum reddat, similiter autem & vxor viro.
4 Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.
5 Nolite fraudare inuicem, nisi fortè ex consensu ad tempus, vt vacetis ieiunio & orationi: & iterum reuertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.
6 Hoc autem dico secundùm indulgentiam, non secundùm imperium.
7 Volo enim omnes homines esse sicut meipsum: sed vnusquisque propriũ donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius verò sic.
8 Dico autem non nuptis & viduis, bonum est illis si sic permanserint, sicut B & ego.
9 Quòd si non se continent, nubant. Melius est enim nubere, quàm vri.

15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν, μέλη χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο.
16 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, φησιν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι.
18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.
19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;
20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ θεοῦ.

ζ'.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι·
2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.
3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.
4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.
5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν·
7 θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως.
8 λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐστιν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ·
9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

[b] נאחוד ואנתתא לבעלה תאחודי׃ 3 וגברא לאנתתה [c]חובא [d]דמתחתיב [e]נפרוע הכנא אף הי אנתתא לבעלה
4 אנתתא לא שליטא על פגרה אלא בעלה הכנא אף גברא לא שליט על פגרה אלא אנתתה׃
5 לא [f]תכיל [g]תגלזון חד לחד אלא אמתי דתריכון [g]תשתוון בזבן [h]דתתענון [i]לצומא [k]ולצלותא ותוב לה לתנה
[m]תתפנון דלא [n]נסיכון סטנא מטל [o]רגתא דפגרכון׃ 6 הדא דין אמר אנא איך [p]דלמחילא [q]לו מן פוקדנא׃
7 אנא גיר צבא אנא דכלהון בנינשא [t]אכותי נהוון [s]ברכיותא אלא כלנש [s]מוהבתא יהיבא לה מן אלהא אית
דהכנא ואית דהכנא׃ 8 אמר אנא דין לאילין דליה להון נשא [u]ולארמלתא דפקח להון אן נקוון אכותי׃
9 אן לא דין מסיברין נזדוגון פקח גיר למסב אנתתא טב מן דלמאקד ברגתא׃

[b] אחר חנק [c] חבב
[d] חוב [e] פרע גמל
[f] גלז [g] שוא הסבים
[h] ענא [i] צום [k] ולתפלה
[l] צבא [m] פנא [n] נסא
[o] תשוקת גופיכם
[p] חול [q] כמו לא [r] כמוני
[s] דכא זכה [t] יחב
[u] ולאלמנות

10 ‡ *Iis autem qui habent vxores, præcipio non ego, ſed Dominus meus, Vxor à marito ſuo non ſeparetur.*

11 ‡ *Quòd ſi ſeparata fuerit, maneat ſine viro, aut cum marito ſuo in gratiam redeat: & vir vxorem ſuam ne dimittat.*

12 ‡ *Cæteris autem dico ego, non Dominus meus, Si eſt frater qui habeat vxorem infidelem, & ipſa voluerit habitare cum eo, ne*
13 *dimittat eam.* ‡ *Mulier verò quæ habeat maritum infidelem, & ipſe velit habitare cum ea, ne dimittat maritum ſuum.*

14 ‡ *Sanctificatus eſt enim vir ille infidelis per vxorem fidelem: et ſanctificata eſt vxor illa infidelis per virum fidelem. Alioquin liberi eorum impuri ſunt, nunc autem mundi*
15 *ſunt.* ‡ *Quòd ſi incredulus diſcedit, diſcedat. Non eſt ſeruituti mancipatus frater aut ſoror in huiuſmodi, ad pacem ipſe vocauit nos Deus.*

16 ‡ *Qui enim ſcis mulier ſi maritum tuum es ſeruatura? aut tu vir noſti num vxorem tuam ſeruabis?*

17 ‡ *Sed vnuſquiſque vt ipſi partitus eſt Dominus, & vnuſquiſque vt eũ vocauit Deus, ita ambulet, atque adeò omnibus Eccleſiis ſic præcipio.*

18 ‡ *Sin quis circunciſus vocatus eſt, ne reuertatur ad præputium. Quòd ſi in præputio*
19 *vocatus eſt, ne circuncidatur.* ‡ *Circunciſio enim nihil eſt, nec etiam præputium; ſed obſeruationes mandatorum Dei.*

20 ‡ *Vnuſquiſque in ea vocatione, in qua vocatus eſt, permaneat.*

21 ‡ *Si ſeruus vocatus fueris, non ſit tibi curæ; quinetiam ſi potes in libertatem vindicari, elige tibi vt vtaris.*

22 ‡ *Is etenim qui ſeruus vocatus eſt in Domino noſtro, libertus eſt Dei: ſimiliter qui ingenuus vocatus eſt, ſeruus eſt Meſchicho.*

23 ‡ *Pretio redempti eſtis, ne fueritis ſerui hominum.*

24 ‡ *Vnuſquiſque in quo vocatus eſt, fratres mei, in hoc perduret apud Deum.*

Martyrum Sanctarum.

25 ‡ *Porrò de virginitate præceptũ à Deo non accepi: ego verò conſilium do, tanquam vir qui gratiam adeptus ſum à Deo vt ſim fidelis.*

10 לאילין דין דאית להון נשא מפקד אנא לא אנא אלא מרי דאנתתא מן בעלה לא [f] תפרושי ׃ 11 ואן תפרושי
תקוא דלא גברא או לבעלה [g] תתרעא וגברא לאנתתה לא נשבוק ׃ 12 [h] לשרכא דין אמר אנא לא מרי אן
אחא דאית לה אנתתא דלא [i] מהימנא והי [k] צביא [l] דתעמר עמה לא [m] נשבקיה ׃ 13 ואנתתא אידא דאית לה
בעלא דלא מהימן והו צבא דנעמר עמה לא תשבוקי בעלה ׃ 14 מקדש הו גיר גברא אינא דלא [n] מהימן באנתתא
מהימנא ומקדשא היא אנתתא אידא דלא מהימנא בגברא דמהימן ואן לא בניהון טמאין אנון השא דין [o] דכין אנון ׃
15 אן דין הו דלא מהימן פרש נפרוש לא [p] משעבד אחא או חתא בהלין לשלמא הו [q] קרן אלהא ׃
16 מנא גיר ידעא אנתי אנתתא אן לבעלכי [r] תאחיני או אנת גברא ידע אנת אן לאנתתך [r] תאחא ׃

[f] פרש [g] רעא רעה [h] לשארים [i] חימן [k] צבא [l] עמר סבן [m] שבק [n] חימן [o] דכא זכה [p] שעבד [q] קרא [r] חיא

10 ᵃ Iis autem qui matrimonio iuncti
ſunt, præcipio non ego, ſed Dominus,
vxorem à viro non diſcedere:
11 ᵃ Quòd ſi diſceſſerit, manere innup-
tam, aut viro ſuo recõciliari. Et vir vxo-
rem non dimittat.
12 ᵃ Nam cæteris ego dico, non Domi-
nus: Si quis frater vxorem habet infide-
lem, & hæc conſentit habitare cum il-
lo: non dimittat illam.
13 ᵃ Et ſi qua mulier† habet virum infi-
delem, & hic conſentit habitare cum il- C
la: non dimittat virum.
14 ᵃ Sanctificatus eſt enim vir infidelis
per mulierem fidelem: & ſanctificata
eſt mulier infidelis per virum fidelem.
Alioquin filij veſtri immũdi eſſent: nunc
autem ſancti ſunt.
15 ᵃ Quòd ſi infidelis diſcedit, diſcedat.
Non enim ſeruituti ſubiectus eſt frater
vel ſoror in huiuſmodi. in pace autem
vocauit nos Deus.
16 ᵃ Vnde enim ſcis mulier, ſi virum ſal-
uum facies? aut vnde ſcis vir, ſi mulie-
rem ſaluam facies?
17 ᵃ Niſi vnicuique ſicut diuiſit Domi-
nus, vnumquenque ſicut vocauit Deus,
ita ambulet: & ſic in omnibus eccle- D
ſiis doceo.
18 ᵃ Circũciſus aliquis vocatus eſt? non
adducat præputium. In præputio aliquis
vocatus eſt? non circuncidatur.
19 ᵃ Circunciſio nihil eſt, & præputium
nihil eſt: ſed obſeruatio mandatorũ Dei.
20 ᵃ Vnuſquiſque in qua vocatione vo-
catus eſt, in ea permaneat.
21 ᵃ Seruus vocatus es? non ſit tibi curę.
ſed & ſi potes fieri liber, magis vtere.
22 ᵃ Qui enim in Domino vocatus eſt
ſeruus, libertus eſt Domini: ſimiliter qui
liber vocatus eſt, ſeruus eſt Chriſti.
23 ᵃ Pretio empti eſtis, nolite fieri ſer-
ui hominum. E
24 ᵃ Vnuſquiſq; †in quo vocatus eſt, fra-
tres, in hoc permaneat apud Deum.

25 ᵃ De virginibus autem præceptum
Domini non habeo: conſilium autem
do, tanquam miſericordiam conſecutus
à Domino, vt ſim fidelis.

10 ᵃ Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ᾽ ὁ κύ-
ριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι·
11 ᵃ ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ κα-
ταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.
12 ᵃ Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ κύριος, εἴτις ἀδελ-
φὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽
αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν·
13 ᵃ καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευ-
δοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν.
14 ᵃ ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγί-
ασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρί. ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα
ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι· νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.
15 ᵃ εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδούλωται
ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκλη-
κεν ἡμᾶς ὁ θεός.
16 ᵃ τί γὰρ οἶδας γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας ἄ-
νερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;
17 ᵃ εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν
ὁ κύριος, οὕτω περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλη-
σίαις πάσαις διατάσσομαι.
18 ᵃ περιτετμημένος τίς ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀ-
κροβυστίᾳ τις ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω.
19 ᵃ ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλ-
λὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ.
20 ᵃ ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει, ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.
21 ᵃ δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ᾽ εἰ καὶ δύνα-
σαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.
22 ᵃ ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐ-
στίν. ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι χριστοῦ.
23 ᵃ τιμῆς ἠγοράσθητε, μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.
24 ᵃ ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω πα-
ρὰ θεῷ.

25 ᵃ Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώ-
μην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι.

17 אֶלָּא אֱנָשׁ אֱנָשׁ אַיךְ דַּפְלַג לֵהּ מָרְיָא וְאֱנָשׁ אֱנָשׁ אַיךְ ˢדַּקְרָיֵהּ אֱלָהָא הָכַנָא נְהַלֵּךְ וְאָף לְכֻלְּהֵין ᵗעִדָּתָא הָכַנָא
מְפַקֵּד אֱנָא ׃ 18 אִן כַּד גְּזִיר אֱנָשׁ ᵘאֶתְקְרִי לָא ˣנֶהְפּוֹךְ לֵהּ ᶻלְעוּרְלוּתָא וְאִן בְּעוּרְלוּתָא אֶתְקְרִי לָא נִגְזוּר ׃ 19 גְּזוּרְתָא
גֵּיר לָא הֲוָת מֶדֶם אָף לָא עוּרְלוּתָא אֶלָּא ᵇנְטוּרוּתָא ᶜדְפוּקְדָנוֹהִי דַאלָהָא ׃ 20 כֻּלְנָשׁ ᵈבִּקְרִיָנָא ᵈדְאֶתְקְרִי בֵהּ ᵉנְקוּא
21 אִן עַבְדָא אֶתְקְרִית לָא נֶתְבְּטֵל לָךְ אֶלָּא אַפֶּן מֶשְׁכַּח אַנְתְּ ᶠלְמֶתְחָרָרוּ ᵍגְּבִי לָךְ ʰדְּתֶפְלוּחַ ׃ 22 אַיכַנָא גֵּיר דְעַבְדָא אֶתְקְרִי
בְּמָרַן מְחָרְרָא הוּ דַאלָהָא הָכַנָא אַיְנָא דְבַר ᵇחָארָא אֶתְקְרִי עַבְדָא הוּ דַמְשִׁיחָא ׃ 23 בְּדַמַיָא ᵐאֶזְדְּבֶנְתּוּן לָא תֶהְווּן
עַבְדָא דִבְנַיְנָשָׁא ׃ 24 כֻּלְנָשׁ בְּמֶדֶם דְאֶתְקְרִי אַחַי בֵּהּ נְקוּא לְוָת אֱלָהָא ׃ ᵃדְסַחֲרָתָא קַדִּישָׁתָא יב 25 עַל בְּתוּלוּתָא
דֵּין ᵇפוּקְדָנָא מֶן אֱלָהָא לָא אַחִיד אֱנָא ᶜמֶלְכָּא דֵּין יָהֵב אֱנָא אַיךְ גַּבְרָא ᵈדְאֶתְחַנְּנֵת מֶן אֱלָהָא ᵉדְאֶהְוֵא ᶠמְהֵימַן ׃

ˢ קְרָא ᵗ קהלים ᵘ קְרָא
ˣ הֲפַךְ ᶻ לערלה ᵃ מילה
ᵇ נְטַר ᶜ פְּקַד ᵈ קְרָא
ᵉ קְוָא עמד ᶠ להת נצל מן
חָרַר ᵍ גְּבָא ʰ פְּלַח שמש
ⁱ קְרָא ᵏ חָרַר ˡ במחיר
ᵐ זְבַן ᵃ חֲוָא ᵃ סְחַר
ᵇ מצוה ᶜ עצה
ᵈ חֲנַן ᵉ הֲוָא ᶠ הֵימַן

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

26 * *Puto itaque bonum esse propter necessitatem temporis, vt satius sit homini sic esse.*
27 * *Vinctus es cũ vxore, ne quæras diuortium. solutus es ab vxore, ne quæras vxorẽ.*
28 * *Si autem ducas vxorem, non peccas. Et si virgo fuerit viri* [nupserit], *non peccat. Molestia enim illis est in corpore qui sunt huiusmodi. ego autem vobis parco.*
29 * *Cæterùm hoc dico, fratres mei, tempus omninò contractũ esse, vt ij qui habent vxores, sint tanquam non habentes.*
30 * *Et qui flent, tanquam non flentes: & qui lætantur, tanquam non lætantes: & qui emunt, tanquam non possidentes.*
31 * *Et qui vtuntur hoc mundo, præter æquum vsum non vtantur. Præterit enim species mundi huius.*
32 * *Propterea velim vos absque sollicitudine esse. Qui enim non habet vxorem, curat quæ sunt Domini sui, quomodo placeat Domino suo.*
33 * *Qui verò habet vxorem, sollicitus est de mundo, quomodo placeat vxori suæ.*
34 * *Porrò differentia est inter mulierem & virginem. Quæ non est viri* [innupta] *meditatur in Domino suo, vt sit sancta tum corpore, tum spiritu suo. Quæ autem habet maritum, cogitat de mundo, quomodo placeat marito suo.*
35 * *Hoc autem ad vtilitatem vestram dico, non vt strangulationem* [laqueum] *iniiciam vobis, sed vt perseueretis apud Dominum vestrum in habitu decoro, non curantes de mundo.*
36 * *Si quis autem putat se despicatui haberi ob virginem suam, quòd prætereat tempus eius, nec dederit eam viro, congruum est vt det eam: prout voluerit, agat, non peccat, nubat.*
37 * *Cæterùm is qui certissimè constituit in mente sua, neque coactum habet arbitrium, sed potestatem habet in propriam voluntatem, & ita decreuit in corde suo, vt seruet virginem suam, bene facit.*
38 * *Itaque & is qui dat virginem suam* [nuptum], *benefacit. at is qui non dat virginem suam, longè melius facit.*

26 וסבר אנא דהדא שפירא מטל אננקא דזבנא דפקח לה לברנשא דהכנא נהוא ׃ 27 אסיר אנת באנתתא
לא תבעא שריא שרא אנת מן אנתתא לא תבעא אנתתא ׃ 28 ואן נסב אנתתא לא חטא אנת ואן בתולתא
הויא לגברא לא חטיא אולצנא גיר בפגר הוא לאילין דהכנא אנון אנא דין עליכון חאס אנא ׃
29 והדא אמר אנא אחי דזבנא מכיל אזדלהז לה דאילין דאית להון נשא נהוון איך דלית להון ׃
30 ואילין דבכין איך לא בכין ואילין דחדין איך לא חדין ואילין דזבנין איך לא מקנין ׃ 31 ואילין דמתחששין
בעלמא הנא לא לבר מן זדקא דחשחתא עבר לה גיר אסכימה דעלמא הנא ׃ 32 מטל הנא צבא אנא דדלא
צפתא תהוון אינא גיר דלית לה אנתתא רנא במרה דאיכנא נשפר למרה ׃

והושב לצורכא מן לשון יון
טוב יותר תבעא שריא
נסב בתולה חטא
אליץ בגוף חוס
חדל כלל
זדלהז התקשר בכא חדיא
מקני חשח צדקה
מן לשון יון דמות
יצף השתדל רנא

26 Existimo ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse.

27 Alligatus es vxori? noli quærere solutioné. Solutus es ab vxore? noli quærere vxorem.

28 Si autem acceperis vxoré, non peccasti. Et si nupserit virgo, non peccauit. tribulationem tamen carnis habebunt huiusmodi. Ego autem vobis parco.

29 Hoc itaque dico, fratres, tépus breue est, reliquum est, vt & qui habét vxores, tanquam non habentes sint:

30 Et qui flent, tanquam non flentes: & qui gaudent, tanquam non gaudentes: & qui emunt, tanquam non possidentes:

31 Et qui vtuntur hoc mundo, tanquã non vtantur. præterit enim figura huius mundi. F

32 Volo autem vos sine solicitudine esse. Qui sine vxore est, solicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo.

33 Qui autem cum vxore est, solicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori: & diuisus est.

34 Et mulier innupta & virgo, cogitat quæ Domini sunt: vt sit sancta & corpore & spiritu. Quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.

35 Porrò hoc ad vtilitatem vestram dico: non vt laqueum vobis iniiciam, sed ad id quod honestum est, & quod facultatem præbeat sine impedimento Dominum obsecrandi.

36 Si quis autem turpem se videri existimat super virgine sua, quòd sit superadulta, & ita oportet fieri: quod vult faciat, non peccat, si nubat.

37 Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, & hoc iudicauit in corde suo, seruare virginem suam, bene facit.

38 Igitur & qui matrimonio iungit virginem suam, bene facit: & qui non iungit, melius facit.

26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα.

28 ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι.

30 καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

31 καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος, μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ·

33 ὁ δὲ γαμήσας, μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικὶ μεμέρισται·

34 καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα, μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.

35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν.

37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.

38 ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.

33 ואינא דאית לה אנתתא יציף דעלמא דאיכנא נשפר לאנתתה ׃
34 [e] פורשנא דין אית בינת אנתתא לבתולתא
אידא דלגברא לא הות [f] רניא במרה דתהוא קדישא בפגרה וברוחה ואידא דאית לה בעלא רניא בעלמא דאיכנא
תשפרי לבעלה ׃
35 הדא דין [g] לעודרנכון הו דילכון אמר אנא לא הוא [h] מחנוקיתא [i] רמא אנא לכון אלא דתהוין
[k] אמינין לות מרכון [l] באסכמא שפירא כד לא [m] רניין אנתון בעלמא ׃
36 אן אנש דין סבר [n] דמתבזח בבתולתה
דעבר זבנה ולא [o] יהבה לגברא [p] ולא הי [q] דנתליה איך דצבא נעבד לא חטא [r] חזוג ׃
37 אינא דין [s] דשריא
[t] פסק [u] ברעינה ולא אלצא לה [x] צבותא ושליט על [y] צבינה והכנא דן בלבה [z] דנטר בתולתה שפיר עבד ׃
38 ואינא הכיל דיהב בתולתה שפיר עבד ואינא דלא יהב בתולתה יתיראית שפיר עבד ׃

[e] הפריש
[f] רנא חשתדל [g] עדר
[h] חנק [i] רמא חשליך
[k] תמידים [l] בדמות טובה
[m] משתדלים או הוגים
[n] בזח [o] יהב [p] ראוי הו
[q] נתל [r] זוג [s] באמת
[t] חק־ [u] רעא [x] החפץ
[y] צבא [z] נטר

39 ܐܢܬܬܐ ܟܡܐ ܕܚܝ ܒܥܠܗ ܐܣܝܪܐ ܗܝ ܒܢܡܘܣܐ.
ܐܢ ܕܝܢ ܢܕܡܟ ܒܥܠܗ܆ ܡܚܪܪܐ ܗܝ ܕܬܗܘܐ ܠܡܢ
40 ܕܨܒܝܐ. ܒܠܚܘܕ ܒܡܪܢ. ܛܘܒܝܗ ܕܝܢ ܐܢ ܗܟܢܐ
ܬܩܘܐ ܐܝܟ ܪܥܝܢܝ ܕܝܠܝ. ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܐ܆ ܕܪܘܚܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܒܝ ܀

ܕܩܠܝܘܡ ܀ ܝܓ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܚ ܀

1 ܥܠ ܕܒܚܐ ܕܝܢ ܕܦܬܟܪܐ܆ ܝܕܥܝܢܢ ܕܒܟܠܢ ܐܝܬ
2 ܝܕܥܬܐ. ܘܝܕܥܬܐ ܡܚܬܪܐ. ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܒܢܐ. ܐܢ ܐܢܫ
ܕܝܢ ܣܒܪ ܕܝܕܥ ܡܕܡ܆ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܕܡ ܝܕܥ ܐܝܟ ܡܐ
3 ܕܘܠܐ ܠܗ ܠܡܕܥ. ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܚܒ ܠܐܠܗܐ܆
4 ܗܢܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗ ܡܢܗ. ܥܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܗܟܝܠ ܕܕܒܚܐ
ܕܦܬܟܪܐ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܗܘ ܦܬܟܪܐ
5 ܒܥܠܡܐ. ܘܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܐܚܪܝܢ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ. ܐܦܢ ܓܝܪ
ܐܝܬ ܕܡܬܩܪܝܢ ܐܠܗܐ ܐܘ ܒܫܡܝܐ ܐܘ ܒܐܪܥܐ. ܐܝܟܢܐ
6 ܕܐܝܬ ܐܠܗܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܪܘܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܠܐ ܠܢ ܕܝܠܢ
ܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܕܟܠ ܡܢܗ ܘܚܢܢ ܒܗ. ܘܚܕ
ܡܪܝܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܟܠ ܒܐܝܕܗ ܘܐܦ ܚܢܢ ܒܐܝܕܗ.
7 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܟܠܢܫ ܐܝܬ ܝܕܥܬܐ. ܐܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫܐ
ܕܒܬܐܪܬܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ܆ ܕܡܛܠ ܦܬܟܪܐ ܐܝܟ
ܕܕܒܝܚܐ ܐܟܠܝܢ. ܘܡܛܠ ܕܟܪܝܗܐ ܗܝ ܬܐܪܬܗܘܢ
8 ܡܬܛܘܫܐ. ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܩܪܒܐ ܠܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
ܠܐ ܓܝܪ ܐܢ ܐܟܠܝܢ ܡܬܝܬܪܝܢ. ܘܠܐ ܐܢ ܠܐ ܐܟܠܝܢ
9 ܡܬܒܨܪܝܢ. ܚܙܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܫܘܠܛܢܟܘܢ ܗܢܐ܆
10 ܢܗܘܐ ܬܘܩܠܬܐ ܠܟܪܝܗܐ. ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܢܚܙܝܟ ܠܟ
ܕܐܝܬ ܒܟ ܝܕܥܬܐ ܕܣܡܝܟ ܐܢܬ ܒܝܬ ܦܬܟܪܐ܆ ܠܐ ܗܐ ܬܐܪܬܗ
ܡܛܠ ܕܟܪܝܗܐ ܗܝ܆ ܡܬܥܫܢܐ ܠܡܐܟܠ ܕܕܒܝܚܐ.
11 ܘܐܒܕ ܠܗ ܒܝܕܥܬܟ ܕܝܠܟ ܗܘ ܐܚܐ ܕܟܪܝܗ܆
12 ܕܡܛܠܬܗ ܡܝܬ ܡܫܝܚܐ. ܘܐܢ ܗܟܢܐ ܡܣܟܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܐܚܝܟܘܢ܆ ܘܡܟܐܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ
13 ܡܪܥܠܬܐ. ܒܡܫܝܚܐ ܗܘ ܚܛܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ
ܗܢܐ ܐܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܡܟܫܠܐ ܠܐܚܝ܆ ܠܥܠܡ ܒܣܪܐ
ܠܐ ܐܟܘܠ ܕܠܐ ܐܟܫܠ ܠܐܚܝ ܀

39 * *Mulier quandiu viuit maritus eius, alligata est per legem: sin obdormierit maritus eius, libera est, vt sit cuius voluerit: tantum in Domino nostro.*
40 * *Beata autem erit si ita permanserit, mea quidem sententia. Arbitror autem me quoque Spiritum Dei habere.*

Quotidie.

CAP. VIII.

1 DE *sacrificiis porrò idolorum, scimus nos omnes habere scientiam. Scientia verò inflat, sed dilectio ædificat.*
2 * *Si quis autem putat se scire aliquid, nihil*
3 *adhuc nouit prout oportet eum nosse.* * *Si quis autem diligit Deũ, hic sibi cognitus est ab eo.*
4 * *De cibo igitur sacrificiorum idolorum, scimus nihil esse idolum in mundo, nec esse Deum alium, præter vnum.*
5 * *Nam etsi sint qui vocentur Dij, aut in cælo, aut in terra, quemadmodum sunt dij multi, & domini multi:*
6 * *Nobis tamen noster vnus est Deus, Pater: à quo omnia, & nos in ipso: & vnus Dominus Ieschua Meschicho, per quem omnia, & nos per eum.*
7 * *Sed non omnibus inest scientia. Sunt enim nonnulli qui in sua conscientia ad hocvsque tempus tanquam idolis immolatum edũt; quumque infirma sit eorum conscientia, con-*
8 *taminatur.* * *Cibus autem non dat nobis aditum ad Deum: nec enim si comederimus, abundabimus: nec si non comedamus, quicquam nobis defuturum est.*
9 * *Videte autem ne facultas illa vestra sit*
10 *offendiculo infirmis.* * *Nam si quispiam viderit te, te* inquam *qui scientia præditus es, accumbentem inter idola, nonne conscientia illius quum sit infirma, confirmabitur vt co-*
11 *medat ea quæ sunt immolata?* * *Et peribit per scientiam tuam is qui infirmus est, propter quem mortuus est Meschicho.*
12 * *Quòd si ita offenderitis in fratres vestros, & vulneraueritis conscientiam infirmorum, in Meschicho ipsum peccatis.*
13 * *Quamobrem si cibus offendat fratrem meum, in æternum carnem non comedam, ne offendam fratrem meum.*

39 אַנְתְּתָא כְּמָא דְחַי בַּעְלָהּ אֲסִירָא הִי בְּנָמוּסָא אֶן דֵּין [a]נֶדְמַךְ בַּעְלָהּ [b]מְחַרְרָא הִי דְּתֶהֱוֵא לְמַן [c]דְּצָבְיָא בַּלְחוּד בְּמָרַן׃
40 טוּבֵיהּ דֵּין אֶן הָכַנָא תְקַוֵּא אַיךְ [d]רֶעְיָנִי דִּילִי [e]סָבַר אֲנָא דֵּין אָף אֶנָא דְּרוּחָא דַּאלָהָא אִית בִּי׃

דְּקֶלְיוֹם יג קפלאון ח

1 עַל [a]דְּבְחֵא דֵּין [b]דְּפַתְכְּרֵא [c]יָדְעִינַן דַּבְכֻלַּן אִית יַדַּעְתָּא וְיַדַּעְתָּא [d]מַחְתְּרָא [e]חוּבָא דֵּין בָּנֵא׃ 2 אֶן אֱנָשׁ דֵּין סָבַר דְּיָדַע מִדֶּם לָא [f]עַדְכִּיל מֶדֶם יָדַע אַיךְ מָא [g]דְּוָלֵא לֵהּ [h]לְמֵדַע׃ 3 אֶן אֱנָשׁ דֵּין [i]מַחֵב לַאלָהָא הָנָא אֶתִידַע לֵהּ מֶנֵּהּ׃
4 עַל [k]מֵאכוּלְתָא הָכִיל [l]דְּדֶבְחֵא דַּפְתַכְּרֵא [m]יָדְעִינַן דְּלָא הֲוָא מֶדֶם הוּ [n]פַּתְכְּרָא בְּעָלְמָא וְדְלַית אֱלָהָא אַחְרִין אֶלָּא אֶן חַד׃ 5 [o]אֶפֶן גֵּיר אִית [p]דְּמֶתְקְרֵין אֱלָהֵא אוֹ בַּשְׁמַיָּא אוֹ בַאַרְעָא אַיכַנָא דְּאִית אֱלָהֵא סַגִּיאֵא [q]וּמָרְוָתָא סַגִּיאֵא׃

[a] דְּמַךְ ישן [b] מתנצלת
[c] צְבָא [d] רְעָא [e] חושב
[a] דְּבַח זבח [b] אלילים
[c] יְדַע [d] חֲתַר החפיח
[e] אהבה [f] עוד
[g] וְלָא [h] יְדַע [i] אַחֵב [k] אֲכַל
[l] זבח אלילי
[m] יְדַע [n] גילול [o] אָף אֶן
[p] קְרָא
[q] ואדונים

39 *Mulier alligata est legi quanto tempore vir eius viuit. quòd si dormierit vir eius, liberata est†: cui vult nubat, tãtùm in Domino.

40 *Beatior autem erit, si sic permanserit secundùm meũ consilium. puto autem quòd & ego Spiritum Dei habeam.

CAP. VIII.

1 DE iis autem quę idolis sacrificantur, scimus quia omnes scientiam habemus. Sciẽtia inflat: charitas verò ędificat. A

2 *Si quis autem se existimat scire aliquid, nondum cognouit, quemadmodum oporteat eum scire.

3 *Si quis autem diligit Deum, hic cognitus est ab eo.

4 *De escis autẽ quæ idolis immolantur, scimus quia nihil est idolũ in mundo, & quòd nullus est Deus, nisi vnus. B

5 *Nã etsi sunt qui dicantur dij, siue in cælo, siue in terra, (siquidẽ sunt dij multi, & domini multi)

6 *Nobis tamen vnus Deus Pater, ex quo omnia, & nos in †illum: & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum.

7 *Sed non in omnibus est scientia. Quidam autem †cõscientia vsque nunc idoli, quasi idolothytum manducant: & conscientia ipsorum cùm sit infirma, polluitur. C

8 *Esca autem nos non commendat Deo. Neque enim si manducauerimus, abundabimus: neque si non manducauerimus, deficiemus.

9 *Videte autem ne fortè hæc licentia vestra offendiculum fiat infirmis.

10 *Si enim quis viderit eum qui habet scientiam, in idolio recumbentem: nonne conscientia eius cùm sit infirma, ędificabitur ad manducandum idolothyta? D

11 *Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quẽ Christus mortuus est?

12 *Sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis.

13 *Quapropter si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum scandalizem.

39 *γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ.

40 *μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

η΄.

1 *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 *εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι.

3 *εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεὸν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ᾽ αὐτοῦ.

4 *περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς.

5 *καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, (ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί,)

6 *ἀλλ᾽ ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς χριστὸς, δι᾽ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι᾽ αὐτοῦ.

7 *ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις. τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.

8 *βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

9 *βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν.

10 *ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

11 *καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι᾽ ὃν χριστὸς ἀπέθανεν;

12 *οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς χριστὸν ἁμαρτάνετε.

13 *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

[illegible] ⁶ אֶלָּא לַן דִּילַן חַד הוּ אֱלָהָא אַבָא דְּכֹל מֶנֵּה וַחֲנַן בֵּה וְחַד מָרְיָא יֵשׁוּע מְשִׁיחָא דְּכֹל בְּאִידֵה אַף חֲנַן [illegible]

[illegible] ⁷ לָא הֲוָא בְּכֻלְנָשׁ אִית יִדַעְתָּא אִית גֵּיר אֱנָשָׁא דַּבְתְאַרְתְּהוֹן עַדְמָא לְהָשָׁא דְּעַל פְּתַכְרָא אַיְךְ דַּדְבִיחָא אָכְלִין [illegible]

[illegible] תְּאַרְתְּהוֹן מְתְטַוְשָׁא׃ ⁸ מֵאכוּלְתָא דֵּין לָא מְקַרְבָא לַן לַאלָהָא לָא גֵּיר אִן אָכְלִינַן מְתְיַתְּרִינַן וְלָא לָא נֵאכוּל [illegible]

[illegible] ⁹ חֲזַוְדֵּין דַּלְמָא שׁוּלְטָנְכוֹן הָנָא נֶהֱוֵא תוּקָלְתָא לַכְּרִיהֵא׃ ¹⁰ אִן אֱנָשׁ גֵּיר נֶחְזֵיךְ לָךְ דְּאִית בָּךְ יִדַעְתָּא [illegible]

[illegible] בֵּית פְּתַכְרָא לָא הָא תְּאַרְתֵּה מֶטֻל דַּכְּרִיהּ הוּ מֶשְׁתַּרְרָא לְמֵאכַל דַּדְבִיחָא׃ ¹¹ וְאָבֵד לֵהּ בְּיִדַעְתָּא דִּילָךְ הוּ [illegible]

[illegible] דְּמֶטֻלָתֵה מִית מְשִׁיחָא׃ ¹² וְאִן הָכַנָא מַסְכְּלִין אַנְתּוּן בַּאחַיכוֹן וּמְקַפְּחִין אַנְתּוּן תְּאַרְתְּהוֹן מַרְעָתָא [illegible]

[illegible] מַסְכְּלִין אַנְתּוּן׃ ¹³ מֶטֻל הָנָא אִן מֵאכוּלְתָא מַכְשְׁלָא לַאחִי לְעָלַם בֶּסְרָא לָא אֵכוּל דְּלָא אַכְשֵׁל לַאחִי׃

ᵘ תְּאַר ᵛ דְּבַח זבח
ʷ כְּרָה ʷ טְוַשׁ טמא
ˣ אֲכַל ʸ יְתַר ᶻ בְּצַר
ᵃ חֲזָא ᵇ שְׁלַט ᶜ תְּקַל
ᵈ חֲזָא ᵉ בקאלילים
ᶠ נוה נשמתו
ᵍ שְׁרַר העמיד ʰ אֲכַל
ⁱ מחול
ᵏ מוּת ˡ קְפַח ᵐ מְרַע

[illegible — Syriac text of chapter IX, verses 1–15, in the left column]

CAP. IX.

1 AN non sum liber? an non sum Apostolus?
annon Jeschua Meschicho Dominum no-
strum vidi? annon estis opus meum in Do-
2 mino meo? * Etsi aliis non sim Apostolus,
attamen vobis sum. Proinde sigillum Apo-
3 stolatus mei vos estis: * Et prolatio per spi-
ritum [defensio] apud eos qui me cōdemnant,
4 hæc est. * Nunquid potestatem habemus
5 edendi & bibendi? * Vel nunquid non ha-
bemus potestatem sororem mulierem circum-
ducendi nobiscum, vt & cæteri Apostoli,
& vt fratres Domini nostri, & vt Kipha?
6 * Aut ego solus & Barnabba non habe-
mus potestatem vt non operemur?
7 * Quis est qui militet militiam propriis
sumptibus? aut quis est qui plantet vineam,
& de fructibus eius non edat? Aut quis est
qui pascat oues, & de lacte gregis non edat?
8 * Num secundùm hominem hæc dico? An
9 non & Lex eadem dicit? * Scriptum est
enim in Lege Mousche: Non obligabis os bo-
ui trituranti. Nunquid de boue cura est Deo?
10 * Imò notum est propter quem hoc dicit:
Etenim propter nos scriptum est: quādoqui-
dem in spe oportet eum arare, qui arat; item
qui triturat, sub spe prouentus triturare.
11 * Si nos quæ sunt spiritus, seuimus in vo-
bis, magnum est si nos ex vobis quæ sunt cor-
poris, metamus?
12 * Quòd si alij habent potestatem in vos,
nonne nos oportet magis habere? Sed non vsi
sumus hac potestate: imò omnia sustinemus,
ne vlla re impediamus Euangelium Me-
schicho.

Commemoratione Antonij & sociorum eius.

13 * Nescitis quòd qui in æde sancta cultū
exercent, ex æde sancta cibum capiunt: &,
qui altari seruiunt, cum altari participant?
14 * Ita & Dominus noster præcepit, vt
qui Euangelium suum prædicant, ex ipso
Euangelio viuant.
15 * Ego verò nullo horum vsus sum: nec
ideò hæc scripsi, vt ita fiat in me. Satius enim
mihi fuerit vt moriendo moriar, quàm vt
quis gloriationem meam inanem reddat.

קפאלון ט

1 לְמָא לָא הֲוִית בַּר [p]חָארָא אוּלָא [q]הֲוִית שְׁלִיחָא אוּ לְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא מָרַן לָא [r]חֲזִית אוּלָא
הֲוִיתוּן עֲבָדַי בְּמָרִי ׃ 2 וְאִן לַאחֲרָנֵא לָא הֲוִית שְׁלִיחָא אֶלָּא לְכוֹן [s]אִיתַי וְחָתְמָא דַשְׁלִיחוּתִי אַנְתּוּן אֵנוּן ׃
3 וּמַפַּק בְּרוּחַ לְאִילֵין [t]דְּדָיְנִין לִי הָנוּ ׃ 4 לְמָא לָא שַׁלִּיט לַן [x]לְמֵאכַל [y]וַלְמֶשְׁתָּא ׃ 5 אוּ לְמָא לָא שַׁלִּיט לַן
[a]חָתָא אַנְתְּתָא [b]לְמַכְרָכוּ עַמַּן אַיְךְ [c]שַׁרְכָא דַשְׁלִיחֵא וַאיְךְ אַחוּהִי דְמָרַן וַאיְךְ כִּאפָא ׃ 6 אוּ אֶנָא בַּלְחוֹד וּבַרְנַבָא לַית לַן
[d]שׁוּלְטָנָא דְלָא [e]נִפְלוּחַ ׃ 7 מַנוּ [f]דְמַפְלַח פָּלְחוּתָא [g]בְּנֶפְקְתָא דְנַפְשֵׁה אוּ מַנוּ דְנָצֵב כַּרְמָא וּמֵן פֵּארוּהִי לָא אָכֵל אוּ מַנוּ
[h]דְרָעֵא [i]עָנָא וּמֵן חַלְבָא [k]דְמַרְעִיתֵה לָא אָכֵל ׃ 8 דַלְמָא אַיְךְ בַּרְנָשָׁא הָלֵין אָמַר אֶנָא הָא אָף נָמוּסָא הָלֵין אָמַר ׃
9 כְּתִיב גֵּיר בֵּה בְנָמוּסָא דְמוּשֵׁא דְלָא [l]תֶבְלוּם [m]תּוֹרָא דְמַדְרֵךְ לְמָא עַל תּוֹרָא בְּטִיל לֵה אֱלָהָא ׃

[p] חַרַר [q] חֲוָא [r] חֲזָא
[s] אִית יש [t] נְפַק [v] דוּן
[x] אֱכַל [y] שְׁתָא [a] אחות
[b] כְּרַךְ תור [c] שאר [d] שְׁלַט
[e] פְּלַח עשה נלחם מלחמה
[g] נְפַק [h] רְעָא פרנס
[i] צאן
[k] רְעָא [l] בְּלַם
[m] שור

CAP. IX.

NOn ſum Apoſtolus? Non ſum liber? 1
Nonne Chriſtum Ieſum Dominum A
noſtrum vidi? Nonne opus meum vos
eſtis in Domino?
*Et ſi aliis non ſum Apoſtolus, ſed ta- 2
men vobis ſum. nam ſignaculum Apo-
ſtolatus mei vos eſtis in Domino.
*Mea defenſio apud eos qui me in- 3
terrogant, hæc eſt: *Nunquid non habe- 4
mus poteſtatē manducandi & bibendi?
*Nūquid non habemus poteſtatem 5
ſororē mulierculā circūducēdi, ſicut &
cæteri Apoſtoli & fratres Dñi, & Cephas?
*Aut ſolus ego & Barnabas, non ha- 6
bemus poteſtatem hoc operandi?
*Quis militat ſuis ſtipendiis vnquā? 7
Quis plantat vineam, & de fructu eius
non edit? Quis paſcit gregem, & de la-
cte gregis non manducat?
*Nunquid ſecundùm hominem hęc 8
dico? An & Lex hæc non dicit?
*Scriptum eſt enim in Lege Moyſi: 9
Non alligabis os boui trituranti. Nun- B
quid de bobus cura eſt Deo?
*An propter nos vtique †dicit? Nam 10
propter nos †ſcripta ſunt. quoniam de-
bet in ſpe qui arat, arare: & qui triturat,
in ſpe fructus percipiendi. *Si nos vobis 11
ſpiritualia ſeminauimus, magnum eſt ſi
nos carnalia veſtra metamus?
*Si alij poteſtatis veſtræ participes 12
ſunt, quare non potius nos? Sed non vſi
ſumus hac poteſtate: ſed omnia ſuſtine-
mus, ne quod offendiculum demus Eu-
angelio Chriſti.

*Neſcitis quoniam qui in ſacrario o- 13
perantur, quæ de ſacrario ſunt edunt: &
qui altari deſeruiunt, cum altari partici-
pant? *Ita & Dominus ordinauit 14
iis qui Euangeliū annunciant, de Euan-
gelio viuere.
*Ego autem nullo horum vſus ſum. 15
Non autem ſcripſi hæc, vt ita fiāt in me: C
bonū eſt enim mihi magis mori, quàm
vt gloriam meam quis euacuet.

θ'.

1 * Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ Ἰησοῦν
χριστὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ
ἐν κυρίῳ;
2 * εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ
γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ.
3 * ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί·
4 * μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν;
5 * μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα πε-
ριάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυ-
ρίου, καὶ κηφᾶς;
6 * ἢ μόνος ἐγὼ καὶ βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν
τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;
7 * τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμ-
πελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαί-
νει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;
8 * μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λέγω; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος
ταῦτα λέγει;
9 * ἐν γὰρ τῷ νόμῳ μωσέως γέγραπται, οὐ φιμώσεις βοῦν
ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ;
10 * ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ'
ἐλπίδι ὀφείλει ἀροτριῶν ἀροτριᾶν· καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπί-
δος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλπίδι.
11 * εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡ-
μεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;
12 * εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον
ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ
πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγε-
λίῳ τοῦ χριστοῦ.

13 * Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱε-
ροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυ-
σιαστηρίῳ συμμερίζονται;
14 * οὕτω καὶ ὁ κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλ-
λουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·
15 * ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦ-
τα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
θανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ.

10 אלא ידיעא דמטל הו אמר ומטלתן גיר [o] אתכתבת מטל דעל [p] סברא [q] ולא לה לכרובא [r] דנכרוב ואינא דסתך
על סברא [s] דעללתא ׃ 11 אן חנן זרוחא זרען בכון רבא הי אן חנן מנכון דפגרא [t] נחצוד ׃ 12 ואן לאחרנא
אית להון [v] שולטנא עליכון לא לן [x] ולא [y] יתיראית אלא לא [z] אתחשחן בשולטנא הנא אלא כל מדם [a] מסיברינן דבמ
לא [b] נתכס [c] סברתה דמשיחא ׃ [d] ברוכרכנא ראנטוניס וחברוהי יר
13 לא ידעין אנתון דאילין דבית קודשא פלחין מן בית קודשא [e] מסתיברין ודאילין [f] דלמדבחא פלחין עם מדבחא
פלגין ׃ 14 הכנא אף מרן פקד דאילין דסברתה [g] מכרזין מן סברתה [h] נחון ׃ 15 אנא דין לא [i] אתחשחת בח
מן הלין [k] ולו מטל הדא כתבת דהכנא נהוא לי [l] פקח ליגיר דממת אמות ולא דאנש שובהרי נסרק ׃

[o] כתב [p] תקוה [q] ראוי
[r] כרב חרש [s] תבואה
[t] חצד [v] שלט [x] צריך
[y] יתר [z] חשח [a] סיבר
[b] תכס עכב [c] בשורתו
[d] דכר זכר [e] סיבר זון
[f] דבח [g] כרז [h] חיא
[i] חשח [k] כמו ולא [l] טוב יותר

16 ܐܦ ܕܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܝܬ ܠܝ ܫܘܒܗܪܐ.
ܩܛܝܪܐ ܓܝܪ ܣܝܡ ܥܠܝ. ܘܘܝ ܠܝ ܕܝܢ ܐܠܐ ܐܣܒܪ.
17 ܐܢ ܓܝܪ ܒܨܒܝܢܝ ܗܕܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܓܪܐ ܐܝܬ
ܠܝ. ܐܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܒܨܒܝܢܝ. ܪܒܬ ܒܝܬܘܬܐ ܗܘ
18 ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ. ܐܝܢܐ ܗܘ ܗܟܝܠ ܐܓܪܝ. ܕܟܕ
ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܠܐ ܢܦܩܬܐ ܐܥܒܕܝܗ ܠܣܒܪܬܗ
ܕܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܬܚܫܚ ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܝܒ ܠܝ
19 ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܟܕ ܡܚܪܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ
ܟܠܗܝܢ. ܠܟܠܢܫ ܫܥܒܕܬ ܢܦܫܝ. ܕܠܣܓܝܐܐ ܐܬܪ.
20 ܘܗܘܝܬ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܟ ܝܗܘܕܝܐ. ܕܠܝܗܘܕܝܐ
21 ܐܬܪ. ܘܥܡ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ. ܗܘܝܬ ܐܝܟ
ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ ܐܬܪ.
ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܕܠܐ
ܢܡܘܣܐ. ܟܕ ܠܐ ܐܝܬܝ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܒܢܡܘܣܗ
ܕܡܫܝܚܐ. ܕܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ ܐܬܪ.
22 ܗܘܝܬ ܥܡ ܟܪܝܗܐ ܐܝܟ ܟܪܝܗܐ. ܕܠܟܪܝܗܐ ܐܬܪ.
23 ܠܟܠܢܫ ܟܠ ܗܘܝܬ. ܕܠܟܠܢܫ ܐܚܐ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܥܒܕ
ܐܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܗܘܐ ܫܘܬܦܐ ܠܣܒܪܬܐ.
24 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܐܣܛܕܝܘܢ ܪܗܛܝܢ
ܟܠܗܘܢ ܪܗܛܝܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܢܣܒ ܙܟܘܬܐ.
25 ܗܟܢܐ ܪܗܛܘ ܐܝܟ ܕܬܕܪܟܘܢ. ܟܠ ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܡܬܟܬܫ
ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܡܟܒܫ ܪܥܝܢܗ. ܘܗܢܘܢ ܕܪܗܛܝܢ
ܕܢܣܒܘܢ ܟܠܝܠܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ.
26 ܐܢܐ ܗܟܢܐ ܪܗܛ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܠܡܕܡ
ܕܠܐ ܝܕܝܥ. ܘܗܟܢܐ ܡܬܟܬܫ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܗܘ
ܕܠܐܐܪ ܡܚܐ.
27 ܐܠܐ ܡܟܒܫ ܐܢܐ ܦܓܪܝ ܘܡܫܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗ.
ܕܠܡܐ ܟܕ ܠܐܚܪܢܐ ܐܟܪܙܬ. ܐܢܐ ܣܠܝܩܐ
ܐܗܘܐ ܠܝ.

ܩܘܪܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ✣ ܩܠܡ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܝ ✣

1 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ. ܕܐܒܗܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܬܚܝܬ ܥܢܢܐ ܗܘܘ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܝܡܐ ܥܒܪܘ.

16 * *Et si enim euangelizem, nulla est mihi gloriatio, siquidem necessitas mihi incumbit. Væ autem mihi nisi euangelizem.*
17 * *Nam si voluntate mea hoc faciam, mercedem sum habiturus: sin autem non voluntate mea, præfectura domus* [dispensatio] *concredita est mihi.*
18 * *Quænam est igitur merces mea? vt quum euangelizem, sine sumptibus efficiam Euangelium Meschicho, ne abutar ea potestate quę data est mihi in Euangelio.*
19 * *Quum enim liber sim ab omnibus, omnium seruus effectus sum, vt multos lucri-*
20 *faciam.* * *Et factus sum cum Jihoudæis quasi Jihoudæus, vt Iihoudæos lucrifaciam.*
21 * *Et cum iis qui sunt sub Lege, factus sum quasi sim sub Lege, vt eos qui sunt sub Lege lucrifaciam: iis autem qui Legem non habēt, factus sum quasi sine Lege (quamuis non sim Deo sine Lege, sed in Lege Meschicho) vt & eos qui sine Lege sunt, lucrifaciam.*
22 * *Factus sum cum infirmis quasi infirmus, vt infirmos lucrifaciam. Omnibus omnia factus sum, vt omnes seruem.*
23 * *Hoc autem ago, vt fiam particeps Euangelij.*
24 * *Nescitis quòd qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, at vnus accipit sibi victoriam? Sic currite vt assequamini.*
25 * *Quisquis enim certamen agit, ab omni re continet mentem suam: & illi quidem qui currunt vt accipiant coronam corruptibilem, nos autem incorruptibilem.*
26 * *Itaque ego sic curro, non tanquam ad rem incognitam: et sic decerto, non tanquam aerem feriens:*
27 * *Sed ipsum corpus meum subiicio, ac in seruitutem redigo, ne fortè quum aliis prædicauerim, ipse reprobus euadam.*

Oblatio infra Epiphaniam.

CAP. X.

1 *Velim autem vos scire, fratres mei, omnes Patres nostros sub nube fuisse, & omnes per mare transiisse:*

16 אף דמסבר אנא גיר לית לי שובהרא קטירא גיר סים עלי ווי לי דין אלא אסבר ׃ 17 אן גיר בצביני הדא
עבד אנא אגרא אית לי אן דין דלא בצביני רבת ביתותא הו מהימן אנא ׃ 18 אינא הו הכיל אגרי דכד מסבר
אנא ולא נפקתא אעבדיה לסברתה דמשיחא ולא אתחשח בשולטנא דיהב לי באונגליון ׃ 19 כד מחרר אנא
גיר מן כלהין לכלנש שעבדת נפשי דלסגיאא אתר ׃ 20 והוית עם יהודיא איך יהודיא דליהודיא אתר ׃
21 ועם דתחית נמוסא אנון הוית איך דתחית נמוסא דלאילין דתחית נמוסא אנון אתר ולאילין דנמוסא לית
להון הוית איך דלא נמוסא כד לא איתי לאלהא דלא נמוס אלא בנמוסה דמשיחא דאף להנון דדלא נמוס אנון אתר ׃
22 הוית עם כריהא איך כריהא דלכריהא אתר לכלנש כל הוית דלכלנש אחא ׃

p סבר בשר q הכרח
r סים s צבא חפץ
t עושה u שכר x בחפצי
y שלטון של בית
z הימן a שכרי b נפק
c עבר d לבשורהו e חשת
f שלט g בבשורה מן
i לשון יון h מתגצל
k שעבר העביד l יתר
l שהתה תורה

ᵗ Nam & si euangelizauero, non est 16
mihi gloria: necessitas enim mihi in-
cumbit: væ enim mihi est, si non euan-
gelizauero.
ᵗ Si enim volens hoc ago, mercedem 17
habeo. si autē inuitus, dispensatio mihi
credita est.
ᵗ Quæ est ergo merces mea? Vt Euan- 18
gelium prædicans, sine sumptu ponam
Euangelium; vt non abutar potestate
mea in Euangelio.
ᵗ Nam cùm liber essem ex omnibus, 19
omnium me seruum feci, vt plures lu-
crifacerem.
ᵗ Et factus sum Iudæis tanquam Iu- 20
dæus, vt Iudæos lucrarer.
ᵗ Iis qui sub Lege sunt, quasi sub Le- 21
ge essem (cùm ipse non essem sub Lege)
vt eos qui sub Lege erant, lucrifacerem:
iis qui sine Lege erant, tanquam sine Le-
ge essem, (cùm sine Lege Dei non essem: D
sed in lege essem Christi) vt lucrifacerem
eos qui sine Lege erant.
ᵗ Factus sum infirmis, infirmus; vt in- 22
firmos lucrifacerem. Omnibus omnia
factus sum, vt omnes facerem saluos.
ᵗ Omnia autem facio propter Euan- 23
gelium, vt particeps eius efficiar.
ᵗ Nescitis quòd ij qui in stadio cur- 24
runt, omnes quidem currunt: sed vnus
accipit brauium? Sic currite vt compre-
hendatis.
ᵗ Omnis †autem qui in agone cōten- 25
dit, ab omnibus se abstinet; & illi qui-
dem vt corruptibilē coronam accipiant:
nos autem incorruptam.
ᵗ Ego igitur sic curro, non quasi in in- 26
certum: sic pugno, non quasi aërem
verberans:
ᵗ Sed castigo corpus meum, & in ser- 27
uitutem redigo, ne fortè cùm aliis præ-
dicauerim, ipse reprobus efficiar.

CAP. X.

NOlo enim vos ignorare, fratres, quo- 1
niam Patres nostri omnes sub nube A
fuerunt, & omnes mare transierunt.

16 ᵗ ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα·
ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοι ἐστὶν, ἐὰν μὴ εὐ-
αγγελίζωμαι.

17 ᵗ εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκο-
νομίαν πεπίστευμαι.

18 ᵗ τίς οὖν μοι ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδά-
πανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσα-
σθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 ᵗ ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλω-
σα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.

20 ᵗ καὶ ἐγενόμην τοῖς ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος, ἵνα ἰουδαίους
κερδήσω·

21 ᵗ τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερ-
δήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος (μὴ ὢν ἄνομος θεῷ, ἀλλ'
ἔννομος χριστῷ) ἵνα κερδήσω ἀνόμους.

22 ᵗ ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς
κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τι-
νὰς σώσω.

23 ᵗ τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ
γένωμαι.

24 ᵗ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέ-
χουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέχετε ἵνα κα-
ταλάβητε.

25 ᵗ πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται·
ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ
ἄφθαρτον.

26 ᵗ ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκ-
τεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δαίρων·

27 ᵗ ἀλλ' ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή-
πως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

ι'.

1 ᵗ Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι οἱ πατέρες
ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς
θαλάσσης διῆλθον·

23 הָדֵא דֵין עָבֵד אֲנָא מֶטֻל [s] דְאֶהְוֵא [t] שׁוּתָּפָא [u] לַסְבַרְתָּא ׃ 24 לָא יָדְעִין אַנְתּוּן דַאילֵין [x] דְבֵאסְטָדִיוֹן [y] רָהְטִין
כֻּלְהוֹן הוּ רָהֲטִין אֶלָּא חַד הוּ נָסֵב לֵהּ [z] זָכוּתָא הָכַנָא רְהַטוּ אַיךְ [a] דְתַדְרְכוּן ׃ 25 כָּל אְנָשׁ גֵיר [b] דַאגוֹנָא
מֵן כֻּל מֶדֶם אָחֵד [c] רֶעְיָנֵהּ וְהָלֵין [d] דְרָהֲטִין [e] דְנֶסְבוּן [f] כְּלִילָא דְמֶתְחַבַּל חֲנַן דֵין דְלָא מֶתְחַבַּל ׃ 26 אֶנָא הָכִיל הָכַנָא
אֶנָא לָא הֲוָא אַיךְ דְעַל מֶדֶם דְלָא יָדִיעַ וְהָכַנָא [g] מֶתְכַּתַּשׁ אֶנָא לָא הֲוָא אַיךְ הָו [h] דְלַאאַר כָּתֵשׁ ׃
27 אֶלָּא פַגְרִי הוּ כָּבֵשׁ אֶנָא [i] וּמְשַׁעְבֵד אֶנָא דְדַלְמָא אֶנָא לַאחֲרָנֵא [k] אַכְרְזֵת אֶנָא [l] קְנוּמִי [m] אֶסְתְּלֵא לִי ׃
דְקוּרְבָא דְבֵית רַנְחָא יַת קפלאון ׃
1 צָבֵא אֶנָא דֵין דְתֵדְעוּן אַחַי דַאבָהַתַין כֻּלְהוֹן תְּחֵית עֲנָנָא הֲוַו וְכֻלְהוֹן בְיַמָּא עֲבַרוּ ׃

[s] הָוֵא [t] שׁוּתָּף חבר
[u] לבשורה [x] מן לשון יון
[y] רָהֵט רץ [z] זָכָא נצח
[a] אַדְרֵךְ חשיג [b] אגונא
קרבה מן לשון יון
[c] רֶעְיָא [d] רָהֵט [e] נְסַב
[f] עטרת
[g] כַּתַּשׁ נלחם [h] אָאַר
רוח [i] ומעביד
[k] כְּרַז [l] עצמי [m] סְלָא

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

[illegible]

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

2 * *Et omnes per Mousche baptizatos esse in nube & in mari:*
3 * *Et omnes eundem cibum spiritualem*
4 *comedisse:* * *Et omnes eundem potum spiritualem bibisse. (bibebant enim de petra spirituali, quæ cum ipsis veniebat; Petra autem illa, erat ipse Meschicho.)*
5 * *Sed non multitudinem eorum gratã habuit Deus. corruerunt enim in deserto.*
6 * *Hæc autem figura nobis fuerunt, ne simus cupidi malorum, quemadmodum illi cupidi fuerunt.*
7 * *Nec etiam idololatræ simus, sicut ex iis nonnulli fuerunt, quemadmodum scriptum est: Sedit populus vt ederet ac biberet, & surrexerunt vt nugarentur.*
8 * *Neque scortemur, sicut ex iis nonnulli scortati sunt, & ceciderunt vno die viginti & tria millia.*
9 * *Neque tentemus Meschicho, sicut & ex ipsis* [nonnulli] *tentarunt, quos enecarunt*
10 *serpentes.* * *Neque obmurmuretis, sicut ex iis* [nonnulli] *obmurmurarunt, & perierunt per corruptorem.*
11 * *Hæc omnia quæ contingebant illis, in figuram nostri fiebant, & scripta sunt propter eruditionem nostram, ad quos finis seculorum peruenit.*
12 **Proinde qui putat stare, caueat ne cadat.*
13 * *Tentatio vos non inuadit, nisi humana: fidelis est autem Deus, qui non laxabit vos, vt tentemini supra id quod potestis. imò faciet cum tentatione vestra prouentum, quo possitis perferre.*

Matutinis Feriæ v. Secretorum.

14 **Propterea dilectissimi mei, fugite à cultu idolorum.*
15 * *Vt sapientibus dico, vos iudicate quod*
16 *dico.* * *Calix ille laudis cui benedicimus, nonne communicatio est sanguinis Meschicho? & panis ille quem frangimus, nonne est communicatio corporis Meschicho?*
17 * *Quemadmodum igitur vnus est panis ille, ita & nos omnes vnum sumus corpus: siquidẽ nos omnes ex vno illo pane accipimus.*
18 **Videte Jsroiel qui est secundum carnem, nonne illi qui edunt victimas, sunt participes altaris?*

---

2 וכלהון כיד מושא עמדו בעננא ובימא ׃ 3 וכלהון חדא מאכולתא דרוחא אכלו ׃ 4 וכלהון חד משתיא
דרוחא אשתיו שתין הוו גיר מן כאפא דרוחא דאתיא הות עמהון כאפא דין הי הו הוא משיחא ׃ 5 אלא לא הוא
בסוגאהון אצטבי אלהא נפלו גיר במדברא ׃ 6 הלין דין טופסא לן הוו הוו דלא הוין רגין בישתא איכנא דהנון
רגו ׃ 7 ואף לא נהוא פלחי פתכרא איכנא דאף מנהון פלחו איך דכתיב דיתב עמא למאכל ולמשתא וקמו למשתעיו ׃
8 אף לא נזנא איכנא דמנהון זניו ונפלו בחד יומא עסרין ותלתא אלפין ׃ 9 ולא ננסא למשיחא איכנא
דאף מנהון נסיו ואבדו אנון חויתא ׃ 10 אף לא תרטנון איכנא דמנהון רטנו ואבדו באידי מחבלנא ׃
11 הלין כלהין דגדשי להון לטופסן הוי ואתכתב מטל מרדותא דילן דחרתהון דעלמא עלין מטית ׃

d נמכלו
e אכל f שתא g אתא
h אבן i בהמונם
k צבא רצה l רמות m חוא
n רגג שוק o רעים
p עבדי גילולים
q יתב r אכל s שתא
t קום u שעא שחק x זנא
זנה y נסא z אבד
a נחשים

* Et omnes in Moyse baptizati sunt 2
in nube & in mari:
* Et omnes eandem escam spiritalem 3
manducauerunt, * Et omnes eundem 4
potum spiritalem biberunt: (bibebant
autem de spiritali, consequente eos pe- B
tra: petra autem erat Christus.)
* Sed non in pluribus eorũ beneplaci- 5
tum est Deo: nã prostrati sunt in deserto.
* Hæc autem in figura facta sunt no- 6
stri, vt non simus concupiscentes malo-
rum, sicut & illi concupierunt.
* Neque idololatræ efficiamini, sicut 7
quidam ex ipsis: quemadmodum scrip-
tum est: Sedit populus manducare &
bibere, & surrexerunt ludere.
* Neque fornicemur, sicut quidam 8
ex ipsis fornicati sunt. & ceciderunt vna
die viginti tria millia.
* Neque tentemus Christum, sicut 9
quidam eorum tentauerunt, & à serpen C
tibus perierunt.
* Neque murmuraueritis, sicut qui- 10
dam eorum murmurauerunt, & perie-
runt ab exterminatore.
* Hæc autem omnia in figura con- 11
tingebant illis: scripta sunt autẽ ad cor-
reptionem nostram, in quos fines secu-
lorum deuenerunt.
* Itaque qui se existimat stare, videat 12
ne cadat. * Tentatio vos non † apprehen- 13
dat, nisi humana. fidelis autẽ Deus est,
qui non patietur vos tentari supra id D
quod potestis: sed faciet etiã cum tenta-
tione prouentum, vt possitis sustinere.
* Propter quod, charissimi mihi, fugi- 14
te ab idolorum cultura.
* Vt prudentibus loquor. vos ipsi iu- 15
dicate quod dico.
* Calix benedictionis cui benedici- 16
mus, nonne communicatio sanguinis
Christi est? & panis quem frangimus,
nonne participatio corporis Domini est?
* Quoniam vnus panis, † vnum cor- 17
pus multi sumus: † omnes qui de vno pa E
ne † participamus.
* Videte Israel secundùm carnem: 18
nonne qui edunt hostias, participes
sunt altaris?

2 * καὶ πάντες εἰς τὸν μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ·

3 * καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον·

4 * καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ χριστός.

5 * ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 * ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.

7 * μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται, ἐκάθισεν ὁ λαὸς τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.

8 * μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.

9 * μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν χριστόν, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο·

10 * μηδὲ γογγύζετε, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.

11 * ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν.

12 * ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ.

13 * πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε· ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.

14 * Διό, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας·

15 * ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.

16 * τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστιν;

17 * ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν. οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.

18 * βλέπετε τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί;

12 מכיל מן דסבר דקם נזדהר דלא נפל ׃ 13 נסיונא לא מטיכון אלא דבנינשא מהימן הו דין אלהא דלא
נרפיכון דתתנסון יתיר מן מדם דמצין אנתון אלא נעבד לנסיונכון מפקנא איכנא דתשכחון למסיברו ׃
דצפרא דחמשא דארזא יו
14 מטל הנא חביבי ערוקו מן פולחנא דפתכרא ׃ 15 איך דלחכימא אמר אנא דונו אנתון מדם דאמר אנא ׃
16 כסא הו דתודיתא דמברכינן לא הוא שותפותא איתוהי דדמה דמשיחא ולחמא הו דקצינן לא הוא שותפותא
איתוהי דפגרה דמשיחא ׃ 17 איכנא הכיל דחד הו לחמא הו הכנא כלן חד חנן פגר כלן גיר מן הו חד לחמא
נסבינן ׃ 18 חזו ליסראיל דבבסר לא הוא אילין דאכלין דבחא הוין שותפא למדבחא ׃

i זהר k נפל l נסא
m מטא n חימן o רפא
p מצא יכל q נסא
r נפק s שכח יכול
t מיבר סבל a רזא הסודות
b עבודה זרה
c דון d ידא e ברך
f שתף g אות יש h קצא
קצץ i גוף

19 * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܦܬܟܪܐ ܡܕܡ ܐܝܬܘܗܝ.
20 ܐܘ ܕܕܒܚܐ ܕܦܬܟܪܐ ܡܕܡ ܗܘ: ܠܐ. * ܐܠܐ ܗܘ ܡܕܡ
ܕܕܒܚܝܢ ܚܢܦܐ. ܠܫܐܕܐ ܗܘ ܕܒܚܝܢ ܘܠܐ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܕܝܢ
21 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ ܠܫܐܕܐ. * ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܬܫܬܘܢ ܟܣܐ ܕܡܪܢ ܘܟܣܐ ܕܫܐܕܐ. ܘܠܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܫܬܘܬܦܘܢ ܒܦܬܘܪܐ ܕܡܪܢ
22 ܘܒܦܬܘܪܐ ܕܫܐܕܐ. * ܐܘ ܕܠܡܐ ܡܚܣܡܝܢܢ
ܠܡܪܢ. ܕܠܡܐ ܚܣܝܢܝܢܢ ܡܢܗ: ܟܠ ܡܕܡ
23 ܫܠܝܛ ܠܝ: ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܦܩܚ. * ܟܠ ܡܕܡ
ܫܠܝܛ ܠܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܡܒܢܐ.
24 * ܠܐ ܐܢܫ ܕܢܦܫܗ ܢܗܘܐ ܒܥܐ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܐܦ ܕܚܒܪܗ.
25 * ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܙܕܒܢ ܒܡܩܠܘܢ ܗܘ
26 ܐܟܘܠܘ. ܘܠܐ ܒܥܘܩܒܐ ܡܛܠ ܬܐܪܬܐ. * ܕܡܪܝܐ ܗܝ
27 ܓܝܪ ܐܪܥܐ ܒܡܠܐܗ. * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢ ܚܢܦܐ ܩܪܐ
ܠܟܘܢ ܘܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܙܠ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܬܬܣܝܡ
ܩܕܡܝܟܘܢ. ܐܟܘܠܘ. ܘܠܐ ܒܥܘܩܒܐ. ܡܛܠ ܬܐܪܬܐ.
28 * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܢܐ ܕܒܝܚܐ ܗܘ ܠܐ
ܬܐܟܠܘܢ. ܡܛܠ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܘܡܛܠ ܬܐܪܬܐ.
29 * ܬܐܪܬܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܕܐܡܪ.
ܠܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܕܝܢܐ ܚܐܪܘܬܝ ܡܢ ܬܐܪܬܐ ܐܚܪܬܐ.
30 * ܐܢ ܐܢܐ ܒܛܝܒܘܬܐ ܡܬܚܫܚ ܐܢܐ: ܠܡܢܐ ܡܬܓܕܦ
31 ܐܢܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܐܢܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ. * ܐܢ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܗܟܝܠ ܘܐܢ ܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܢ ܡܕܡ ܥܒܕܝܢ
ܐܢܬܘܢ: ܟܠ ܡܕܡ ܠܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܝܬܘܢ
32 ܥܒܕܝܢ. * ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܬܘܩܠܬܐ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐܪܡܝܐ
33 ܘܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܟܠ ܡܕܡ
ܠܟܠܢܫ ܫܦܪ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܝ ܦܩܚ.
ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܠܣܓܝܐܐ ܦܩܚ ܕܢܚܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܐ ܀

1 * ܐܬܕܡܘ ܒܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ.
2 * ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ: ܕܒܟܠ ܡܕܡ
ܥܗܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ
ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.

19 * *Quid ergo dico? idolum aliquid esse! aut*
immolatum idolo, esse aliquid? Minimè.
20 * *Sed illud ipsum quod immolant propha-*
ni, dæmoniis immolant, & non Deo. Nolim
autem vos esse socios dæmoniorum.
21 * *Non potestis bibere calicem Domini no-*
stri, & calicem dæmoniorum: non potestis
participes esse mensæ Domini nostri, et men-
sæ dæmoniorum.
22 * *An prouocando prouocamus ad zeloty-*
piam Dominum nostrum? num fortiores illo
sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia
conducunt.
23 * *Omnia mihi licent, sed non omnia ædi-*
ficant.
24 * *Nemo quod proprium est quærat, sed*
quisque etiam quod proximi sui est.
25 * *Quicquid in macello venundatur, co-*
medite absque disquisitione propter conscien-
26 *tiam.* * *Domini enim est terra cum ple-*
nitudine eius.
27 * *Quòd si quispiam ex Ethnicis inuita-*
uerit vos, & volueritis ire, quicquid appo-
netur vobis, edite, absque disquisitione prop-
ter conscientiam.
28 * *Sin aliquis dixerit vobis, Hoc immola-*
tum est; ne comedatis, tum propter eum qui
dixerit vobis, tum propter conscientiam.
29 * *Conscientiam autem dico non tuam, sed*
illius qui dixerit. Cur enim libertas mea iu-
dicatur ab alia conscientia?
30 * *Si ego per gratiam vtor, cur ego conui-*
tiis proscindor, pro quo gratias ago?
31 * *Siue igitur editis, siue bibitis, siue quid*
facitis, omnia in gloriam Dei facite.
32 * *Sine offendiculo estote Iihoudæis, & A-*
ramæis [Gentilibus], *& Ecclesiæ Dei.*
33 * *Prout & ego per omnia omnibus pla-*
ceo: & non quæro quod mihi conducit, sed
quod conducit multis, vt seruentur.

CAP. XI.

1 *Estote mihi similes, sicut & ego ipsi Me-*
schicho.
2 * *Laudo autem vos, fratres mei, quòd per*
omnia memores mei sitis: & sicut tradidi
vobis, præcepta tenetis.

19 מנא הכיל אמר אנא דפתכרא מדם איתוהי או דבחא דפתכרא מדם הו לא : 20 אלא הו מדם דדבחין
חנפא לשאדא הו דבחין ולא לאלהא לא דין צבא אנא דתהוון שותפא לשאדא : 21 לא משכחין אנתון דתשתון
כסא דמרן וכסא דשאדא ולא משכחין אנתון דתשתותפון בפתורא דמרן ובפתורא דשאדא : 22 או דלמא
מחסמינן למרן דלמא חסינינן מנה כל מדם שליט לי אלא לא כל מדם פקח : 23 כל מדם שליט לי אלא
לא כל מדם מבנא : 24 לא אנש דנפשה נהוא בעא אלא כלנש אף דחברה : 25 כל מדם דמזדבן במקלון
הוא אכולו ולא עוקבא מטל תארתא : 26 דמריא הי גיר ארעא במלאיה : 27 אן אנש דין מן חנפא
קרא לכון וצבין אנתון למאזל כל מדם דמתתסים קדמיכון אכולו ולא עוקבא מטל תארתא :

q זבח r חברים s לשדים
t שכח יכול u שתה
x שתף y בשולחן
z קנן קנא a חסין עז
b בנא c זבן d מקלון
בית המטבחת מן לשון רומי
e חקר f כוח הנשמה
g מלא h צבא i אזל
k סום l תאר

‡Quid ergo? dico quòd idolis im- 19
molatum, sit aliquid? aut quòd idolum
sit aliquid?
‡Sed quæ immolant Gentes, dæmo- 20
niis immolát, & non Deo. Nolo autem
vos socios fieri dæmoniorum.
‡Non potestis calicem Domini bi- 21
bere, & calicem dæmoniorum: non po-
testis mensæ Domini participes esse, &
mensæ dæmoniorum.
‡An æmulamur Dominum? Nun- 22
quid fortiores illo sumus? Omnia mihi F
licent, sed non omnia expediunt.
‡Omnia mihi licent, sed non omnia 23
ædificant.
‡Nemo quod suum est quærat, sed 24
quod alterius.
‡Omne quod in macello venit, man 25
ducate: nihil interrogãtes propter con-
scientiam.
‡Domini †est terra, & plenitudo ei9. 26
‡Si quis vocat vos infideliũ†, & vul- 27
tis ire: omne quod vobis apponitur mã-
ducate, nihil interrogãtes propter con-
scientiam. ‡Si quis autem dixerit, 28
Hoc †immolatum est idolis: nolite man
ducare propter illum qui indicauit, &
propter conscientiam: ‡Conscientiam 29
autem dico non tuam, sed alterius. Vt
quid enim libertas mea iudicatur ab †a-
liena conscientia?
‡Si ego cum gratia participo, quid 30
blasphemor pro eo quod gratias ago?
‡Siue ergo manducatis, siue bibitis, 31
† siue aliud quid facitis, omnia in glo-
riam Dei facite.
‡Sine offensione estote Iudęis & Gẽ- 32
tibus, & Ecclesiæ Dei.
‡Sicut & ego per omnia omnibus 33
placeo, non quærens quod mihi vtile
est, sed quod multis, vt salui fiant.

CAP. XI.

Imitatores mei estote, sicut & ego 1
Christi. A
‡Laudo autem vos, fratres, quòd per 2
omnia mei memores estis: & sicut tra-
didi vobis, præcepta mea tenetis.

19 ‡τί οὖν φημι; ὅτι εἴδωλον, τί ἐστιν, ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον,
τί ἐστιν;
20 ‡ἀλλ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει, καὶ οὐ θεῷ.
οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
21 ‡οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαι-
μονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τρα-
πέζης δαιμονίων.
22 ‡ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ
ἐσμεν;
23 ‡πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.
24 ‡μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕ-
καστος.
25 ‡πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνα-
κρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·
26 ‡τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
27 ‡εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι,
πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες
διὰ τὴν συνείδησιν·
28 ‡ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίε-
τε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ κυ-
ρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
29 ‡συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ
ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συ-
νειδήσεως;
30 ‡εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ
οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
31 ‡εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς
δόξαν θεοῦ ποιεῖτε.
32 ‡ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ ἰουδαίοις καὶ ἕλλησι, καὶ τῇ
ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ·
‡καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυ-
33 τοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

ια.

1 ‡Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ χριστοῦ.
2 ‡ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε,
καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

28 אן אנש דין נאמר לכון דהנא דדביחא הו לא תאכלון מטל הו דאמר לכון ומטל תארתא : 29 תארתא
אמר אנא לא הוא דילכון אלא דהו דאמר למנא גיר תארותי מתתדינא מן תארתא דאחרנא : 30 אן אנא בטיבו
מתחשח אנא מנא מתגדף אנא על מדם דאנא מודא אנא : 31 אן אכלין אנתון הכיל ואן שתין אנתון ואן
עבדין אנתון כל מדם לתשבוחתא דאלהא הויתון עבדין : 32 דלא תוקלא הוו ליהודיא ולארמיא ולעדתא
דאלהא : 33 איך דאף אנא בכל מדם לכלנש שפר אנא ולא בעא אנא מדם דלי פקח אלא מדם דלסגיאא
דנחון : קפלאון יא 1 אתדמו בי איכנא דאף אנא במשיחא : 2 משבח אנא לכון
דבכל מדם עהידין אנתון לי ואיכנא דאשלמת לכון פוקדנא אחידין אנתון :

דבח זבח אכל
חופשי
דון טוב חשח
ידא שתא שבח
הוא מכשול; ולגוים
לקהל אל מתרצה
חיא רמא רמה
עהד הזכיר שלם
פקד צוה

3 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ. ܕܟܠ ܓܒܪ ܪܫܗ ܡܫܝܚܐ
ܗܘ. ܘܪܫܗ ܕܐܢܬܬܐ ܓܒܪܐ ܗܘ. ܘܪܫܗ ܕܡܫܝܚܐ
4 ܐܠܗܐ ܗܘ. ܟܠ ܓܒܪ ܕܡܨܠܐ ܐܘ ܡܬܢܒܐ ܟܕ
5 ܡܟܣܝ ܪܫܗ ܡܒܗܬ ܪܫܗ. ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ
ܕܡܨܠܝܐ ܐܘ ܡܬܢܒܝܐ ܟܕ ܓܠܐ ܪܫܗ ܡܒܗܬܐ
ܪܫܗ. ܫܘܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܥܡ ܗܝ ܕܓܪܝܥ ܪܫܗ.
6 ܐܢ ܓܝܪ ܠܐ ܡܬܟܣܝܐ ܐܢܬܬܐ ܐܦ ܬܣܬܦܪ. ܐܢ ܕܝܢ
ܣܟܪ ܗܘ ܠܐܢܬܬܐ ܠܡܣܬܦܪܘ ܐܘ ܠܡܓܪܥ ܬܬܟܣܐ.
7 ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܠܐ ܚܝܒ ܕܢܟܣܐ ܪܫܗ. ܡܛܠ
ܕܕܡܘܬܐ ܗܘ ܘܬܫܒܘܚܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ
8 ܬܫܒܘܚܬܐ ܗܝ ܕܓܒܪܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬܘܗܝ ܓܒܪܐ
9 ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ. ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ
ܐܬܒܪܝ ܡܛܠ ܐܢܬܬܐ. ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܡܛܠ ܓܒܪܐ.
10 ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܒܐ ܐܢܬܬܐ. ܕܫܘܠܛܢܐ ܢܗܘܐ ܥܠ
11 ܪܫܗ. ܡܛܠ ܡܠܐܟܐ. ܒܪܡ ܕܝܢ ܠܐ ܓܒܪܐ ܠܒܪ
ܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܐܦ ܠܐ ܐܢܬܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܓܒܪܐ ܒܡܪܢ.
12 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܓܒܪܐ
13 ܒܝܕ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܡܕܡ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܕܘܢܘ
ܒܟܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܝܐܐ ܠܐܢܬܬܐ ܕܟܕ ܓܠܐ ܪܫܗ
14 ܬܨܠܐ ܠܐܠܗܐ. ܐܦܠܐ ܗܝ ܟܝܢܐ ܡܠܦܐ ܠܟܘܢ. ܕܓܒܪܐ
15 ܡܐ ܕܪܒܐ ܣܥܪܗ ܨܥܪܐ ܗܘ ܠܗ. ܘܐܢܬܬܐ ܡܐ ܕܪܒܝܐ
ܣܥܪܗ ܫܘܒܚܐ ܗܘ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܣܥܪܐ ܚܠܦ
16 ܬܟܣܝܬܐ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܗ. ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܬܚܪܐ
ܥܠ ܗܠܝܢ. ܚܢܢ ܥܝܕܐ ܗܟܢܐ ܠܝܬ ܠܢ. ܘܐܦܠܐ ܠܥܕܬܗ
17 ܕܐܠܗܐ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܡܫܒܚ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܩܕܡܘܗܝ ܠܡܬܝܬܪܘ. ܐܠܐ
18 ܠܒܨܝܪܘܬܐ ܗܘ ܢܚܬܬܘܢ. ܠܘܩܕܡ ܓܝܪ ܟܕ
ܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܥܕܬܐ. ܫܡܥ ܐܢܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ
ܣܕܩܐ. ܘܡܢܬ ܡܢܬ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ.
19 ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܐܦ ܚܪܝܢܐ ܕܢܗܘܘܢ ܒܟܘܢ.
ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܚܝܪܝܢ ܒܟܘܢ ܢܬܝܕܥܘܢ.
20 ܡܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܗܟܝܠ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܙܕܩ
ܒܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ.

3 * *Velim autem vos scire uniuscuiusque viri caput esse Meschicho: caput autem mulieris, virum: caput verò Meschicho, Deum.*
4 * *Omnis vir orans aut vaticinans operto capite, probro afficit caput suum.*
5 * *Omnis autem mulier quæ orat aut vaticinatur reuelato capite, probro afficit caput suum: similis est enim ei cuius rasum est caput.*
6 * *Nam si non velatur mulier, etiam tondeatur. Quod si fœdum est mulieri tonderi aut radi, veletur.*
7 * *Vir quidem non debet velare caput suũ, quippe qui sit imago & gloria Dei. Mulier verò est gloria viri.*
8 * *Si quidem vir ex muliere non est, sed mulier ex viro.*
9 * *Nec enim vir creatus est propter mulierem, sed mulier propter virum.*
10 * *Propter hoc tenetur mulier vt potestas sit super caput ipsius, propter Angelos.*
11 * *Veruntamen neque vir absque muliere, nec etiam mulier absque viro in Domino nostro.*
12 * *Nam quemadmodum mulier ex viro, ita & vir per mulierem, omnia autem ex Deo.*
13 * *Judicate inter vosipsos: Decorum est mulieri reuelato capite Deum orare?*
14 * *Nonne & ipsa natura docet vos, quòd viro quidem, si exurgat capillus eius, probro sit?*
15 * *At mulieri, si nutriat capillum suum, gloriæ est. quoniam coma pro velamine data est ei.*
16 * *Cæterùm, si quis contentiosus est aduersus hæc, nos huiusmodi consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei.*
17 * *Hoc autem præcipio, non tanquam vos laudans, quia non progredimini, sed in decrementum descenditis.*
18 * *Primùm enim quum conuenitis in Ecclesia, audio dissidia esse inter vos, & aliqua ex parte credo.*
19 * *Futurum est etiam vt contentiones sint inter vos: quò qui probati sunt inter vos, innotescant.*
20 * *Quum igitur conuenitis, non fit sicut æquum est, vt in die Domini nostri edatis aut bibatis:*

3 צבא אנא דין [h] דתדעון דכל גבר רישה משיחא הו ורישה דאנתתא גברא הו ורישה דמשיחא אלהא הו ׃
4 כל גברא [i] דמצלא או [k] מתנבא כד [l] מכסי רישה [m] מבהת רישה ׃ 5 וכל אנתתא [n] דמצליא או [o] מתנביא כד גליא
רישה מבהתא רישה [q] שויא הי גיר עם הי [s] דגריע רישה ׃ 6 אן גיר לא [s] מתכסיא אנתתא אף [t] תתספרי אן דין
סכר הו לאנתתא [x] למסתפרו או [y] למגרע תתכסא ׃ 7 גברא גיר לא [z] חיב דנכסא רישה מטל [a] דדמותא הו
ותשבוחתה דאלהא אנתתא דין [c] תשבוחתא הי דגברא ׃ 8 לא גיר [d] איתוהי גברא מן אנתתא אלא אנתתא מן
גברא ׃ 9 אף לא גיר גברא [e] אתברי מטל אנתתא אלא אנתתא מטל גברא ׃ 10 מטל הנא חיבא אנתתא דשולטנא
נהוא על רישה מטל מלאכא ׃ 11 ברם דין לא גברא לבר מן אנתתא אף לא אנתתא לבר מן גברא במרן ׃

[h] ידע [i] צלא פלל
[k] נבא [l] כסא סמך
[m] בהת מבוש [n] צלא
[o] נבא [p] מבושה [q] שוא
[r] גרע גזז [s] כסא [t] ספר
[u] בשת [x] להגלח
[y] גרע גזז [z] חוב [a] דמא
[b] וכבודו
[c] שבח [d] אית יש [e] ברא

3 Volo autem vos scire, quòd omnis viri caput, Christus est: caput autem mulieris, vir: caput verò Christi, Deus.

4 Omnis vir orans aut prophetans velato capite, deturpat caput suum.

5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: vnum est enim ac si decalvetur. B

6 Nam si non velatur mulier, †tondeatur. Si verò turpe est mulieri tonderi aut decalvari, velet caput suum.

7 Vir quidem non debet velare caput suum: quoniam imago & gloria Dei est, mulier autem gloria viri est.

8 Non enim vir ex muliere est, sed mulier ex viro.

9 Etenim non est creatus vir propter mulierem, sed mulier propter virum.

10 (Ideò debet mulier† potestatem habere supra caput †propter angelos.)

11 Veruntamen neque vir sine muliere, neque mulier sine viro, in Domino. C

12 Nam sicut mulier de viro, ita & vir per mulierem: omnia autem ex Deo.

13 Vosipsi iudicate: Decet mulierem non velatam orare Deum?

14 Nec ipsa natura docet vos, quòd vir quidem si comam nutriat, ignominia illi est:

15 Mulier verò si comam nutriat, gloria est illi: quoniam capilli pro velamine ei dati sunt. D

16 Si quis autem videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque †Ecclesia Dei.

17 Hoc autem præcipio, non laudans quòd non in melius, sed in deterius convenitis.

18 Primum quidem convenientibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos, & ex parte credo.

19 Nam oportet & hæreses esse, vt & qui probati sunt, manifesti fiãt in vobis.

20 Convenientibus ergo vobis in vnum, iam non est Dominicam cœnam manducare.

3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ,
ὁ χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ χριστοῦ, ὁ θεός.

4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ·

5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.

6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.

7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν.

8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός·

9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.

11 πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κυρίῳ·

12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ.

13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι;

14 ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι.

15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.

16 εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε.

18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω·

19 δεῖ γὰρ καὶ ἐν ὑμῖν αἱρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.

20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν·

12 איכנא גיר דאנתתא מן גברא הכנא גברא ביד אנתתא כל מדם דין מן אלהא הו׃ 13 דונו ביניכון לנפשכון
יאא לאנתתא דכד גליא רישה תצלא לאלהא׃ 14 אף לא הו כינא מלף לכון דגברא מא דקאם סערה צערא הו לה 16 אן אנש
15 ואנתתא מא דמרבי סערה תשבוחתא הי לה מטל דסערה חלף תכסיתא הו אתיהב לה׃
דין מתחרא על הלין לן לית לן עידא דאיך הנא ולא לעדתה דאלהא׃ 17 הדא דין דמפקד אנא לא איך משבח
אנא לכון מטל דלא הוא לקדמיכון אתיתון אלא לבצירותא הו נחתתון׃ 18 לוקדם גיר מא דמתכנשין אנתון
בעדתא פלגותא שמע אנא דאית בינתכון ומדם מדם מהימן אנא׃ 19 עתידין אנון אף חריניא דנהוון ביניכון
דאילין דבקין בכון נתידעון׃ 20 מא הכיל דמתכנשין אנתון לו איך דזדק ליומה דמרן אכלין אנתון ושתין׃

דון חפלל טבע מן
כון קום כלימה
רבא גדל חפארת
כסא מסוה יהב חרא
הריב מנהג לקהלו
אתא בצר נחת
בעדת
פלג הימן רבים מן
חרא בקא בחן ידע

21 ܐܠܐ ܐܢܫ ܐܢܫ ܚܫܡܝܬܗ ܩܕܡ ܐܟܠ ܠܗ ܘܗܘܐ ܚܕ ܟܦܢ ܘܚܕ ܪܘܐ܀
22 ܠܡܐ ܒܬܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܕܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ ܐܘ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܐܫܒܚܟܘܢ ܒܗܕܐ ܠܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ܀

ܩܘܪܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܐܪܙܐ ܝܙ

23 ܐܢܐ ܓܝܪ ܩܒܠܬ ܡܢ ܡܪܢ ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܒܗܘ ܠܠܝܐ ܕܡܫܬܠܡ ܗܘܐ ܢܣܒ ܗܘܐ ܠܚܡܐ܀
24 ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܐܡܪ ܣܒܘ ܐܟܘܠܘ ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܩܨܐ ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܠܕܘܟܪܢܝ܀
25 ܗܟܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ ܐܦ ܟܣܐ ܝܗܒ ܘܐܡܪ ܗܢܐ ܟܣܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܒܕܡܝ ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܟܠ ܐܡܬܝ ܕܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܕܘܟܪܢܝ܀
26 ܟܠ ܐܡܬܝ ܓܝܪ ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ ܘܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܣܐ ܗܢܐ ܡܘܬܗ ܗܘ ܕܡܪܢ ܡܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܕܡܐ ܠܡܐܬܝܬܗ܀
27 ܡܢ ܕܡܟܝܠ ܐܟܠ ܡܢ ܠܚܡܗ ܘܫܬܐ ܡܢ ܟܣܗ ܕܡܪܝܐ ܘܠܐ ܫܘܐ ܠܗ ܚܝܒ ܗܘܐ ܠܕܡܗ ܘܠܦܓܪܗ ܕܡܪܝܐ܀
28 ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܒܨܐ ܒܪܢܫܐ ܢܦܫܗ ܘܗܝܕܝܢ ܢܐܟܘܠ ܡܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ ܘܢܫܬܐ ܡܢ ܟܣܐ ܗܢܐ܀
29 ܡܢ ܕܐܟܠ ܓܝܪ ܘܫܬܐ ܡܢܗ ܟܕ ܠܐ ܫܘܐ ܠܗ ܚܝܒܘܬܐ ܗܘ ܠܢܦܫܗ ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܟܕ ܠܐ ܦܪܫ ܦܓܪܗ ܕܡܪܝܐ܀
30 ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܓܝܐܐ ܒܟܘܢ ܟܪܝܗܐ ܘܡܚܝܠܐ ܘܣܓܝܐܐ ܕܕܡܟܝܢ܀
31 ܐܠܘ ܓܝܪ ܠܢܦܫܢ ܕܐܢܝܢ ܗܘܝܢ ܠܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܗܘܝܢ܀
32 ܟܕ ܕܝܢ ܡܬܕܝܢܝܢܢ ܡܢ ܡܪܢ ܡܬܪܕܝܢܢ ܕܠܐ ܥܡ ܥܠܡܐ ܢܬܚܝܒ܀
33 ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܡܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܘܠ ܚܕ ܠܚܕ ܡܣܟܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܀
34 ܡܢ ܕܝܢ ܕܟܦܢ ܒܒܝܬܗ ܢܐܟܘܠ ܕܠܐ ܠܚܝܒܘܬܐ ܬܬܟܢܫܘܢ ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܐܦܩܕܟܘܢ܀

21 *Sed unusquisque propriam cœnam ante comedit sibi. Et alius quidem esurit, alius
22 verò ebrius est. * Nunquid domos non habetis, ut edatis & bibatis? aut Ecclesiam Dei spernitis, & pudore suffunditis eos qui non habent? Quid dicam vobis? Laudabo vos? in hoc non laudo.

Oblatio Feria quinta Mysteriorum.

23 * Ego enim accepi à Domino nostro illud ipsum quod tradidi vobis, quòd Dominus noster Jeschua in ea nocte qua prodendus e-
24 rat, acceperit panem, * Et benedixerit, fregeritque, ac dixerit: Accipite, comedite, Hoc est corpus meum quod pro vobis frangitur; sic facite in mei commemorationem.
25 * Similiter postquàm cœnauissent, & calicem dedit, dixitque: Hic est calix testamenti noui in sanguine meo: sic facite quotiescunque biberitis in mei commemorationem.
26 * Nam quotiescunque comederitis panem hunc, & biberitis hunc calicem, mortem illam Domini nostri in memoriam reuocatis vsque ad aduentum ipsius.
27 * Quisquis igitur comederit ex pane Domini, & biberit ex calice ipsius, idque indignè, sibi reus est sanguinis Domini & corporis eius.
28 * Propterea quisque seipsum probet, et sic edat ex hoc pane, & bibat ex hoc calice.
29 * Qui enim comedit & bibit ex eo indignus existens, condemnationem sibiipsi comedit & bibit, quum non discernat corpus Domini.
30 * Propter hoc multi sunt inter vos infirmi & imbecilles, multique qui dormiunt.
31 * Etenim si nosmetipsos diiudicassemus, nequaquam iudicaremur.
32 * At quum iudicamur, à Domino nostro corripiendo corripimur, ne cum mundo condemnemur.
33 * Idcircò, fratres mei, quum conuenitis ad comedendum, alius alium expectate.
34 * Cæterùm si quis esurit, domi suæ edat, ne ad condemnationem conueniatis. De cæteris autem, quum venero, præcipiam vobis.

21 אלא אנש אנש [g]חשמיתה קדם אכל לה והוא חד כפן וחד [h]רוא ׃ 22 דלמא [i]בתא לית לכון [k]דתאכלון [l]ותשתון או בעדתה דאלהא [m]בסין אנתון [n]ומבהתין אנתון לאילין דלית להון מנא [o]אמר לכון [p]אשבחכון בהדא לא משבח אנא ׃

קירבא דחמשא [a]דארזא יז

23 אנא גיר קבלת מן מרן הו מדם [b]דאשלמת לכון דמרן ישוע בהו ליליא [b]דמשתלם הוא נסב הוא לחמא ׃ 24 וברך [c]וקצא ואמר [d]סבו [e]אכולו הנו פגרי דעל אפיכון מתקצא הכנא הויתון עבדין [f]לדוכרני ׃ 25 הכנא מן בתר [g]דאחשמו אף כסא יהב ואמר הנא כסא [h]איתיהי [i]דיתיקא חדתא בדמי הכנא הויתון עבדין כל אמתי דשתין אנתון לדוכרני ׃

[g]המשחה של ערב
[h]רוא שכר [i]בתים [k]אכל
[l]שתא [m]בסא בזה
[n]בהת [o]אמר [p]שבח
[a]רזא הסודות [b]שלם
[c]קצא כמו קצץ [d]נסב
[e]אכל [f]לזכרוני
[g]חשם אכל לילה [h]אית
[i]ברית מן לשון יון

: Vnusquisque enim suam cœnam 21
præsumit ad manducandum. Et alius
quidem esurit, alius autem ebrius est.
: Nunquid domos non habetis ad 22
manducandum & bibendum? aut Ec-
clesiam Dei contemnitis, & confundi-
tis eos qui non habēt? Quid dicam vo-
bis? Laudo vos in hoc? non laudo.

: Ego enim accepi à Domino quod 23
& tradidi vobis: quoniam Dominus Ie-
sus in qua nocte tradebatur, accepit
panem:
: Et gratias agens, fregit, & dixit: Ac- 24
cipite & manducate, Hoc est corpus
meum quod pro vobis tradetur: hoc fa-
cite in meam commemorationem.
: Similiter & calicem, postquàm cœ- 25
nauit, dicens: Hic calix, nouum testa-
mentum est in meo sanguine. hoc faci-
te, quotiescunque †bibetis, in meā com
memorationem.
: Quotiescunque enim manducabi- 26
tis panem hunc, & calicem bibetis,
mortem Domini annuntiabitis, donec
veniat.
: Itaque quicunque manducauerit 27
panem hunc, †vel biberit calicem Do-
mini indignè, reus erit corporis & san-
guinis Domini.
: Probet autem †seipsum homo: & sic 28
de pane illo edat, & de calice bibat.
: Qui enim manducat & bibit indi- 29
gnè, iudicium sibi manducat & bibit, G
non diiudicans corpus Domini.
: Ideo inter vos multi infirmi & im- 30
becilles, & dormiunt multi.
: Quod si nosmetipsos diiudicare- 31
mus, non vtique iudicaremur.
: Dum iudicamur autem, à Domino 32
corripimur, vt non cum hoc mundo
damnemur.
: Itaque, fratres mei, cùm conuenitis 33
ad manducandum, inuicem expectate.
: Si quis esurit, domi manducet; vt 34
non in iudicium conueniatis. Cætera
autem, cùm venero, disponam.

21 : ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.

22 : μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ.

23 : Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον,

24 : καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε, λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον. τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

25 : ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι. τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν·

26 : ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ.

27 : ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου.

28 : δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω·

29 : ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ κυρίου.

30 : διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 : εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 : κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 : ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

34 : εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

26 כל אמתי גיר דאכלין אנתון לחמא הנא ושתין אנתון כסא הנא מותה הו דמרן מעהדין אנתון עדמא למ...
27 אינא הכיל דאכל מן לחמה דמריא ושתא מן כסה ולא שוא לה מחיב הו לדמה דמריא ולפגרה ׃
28 מטל הנא נהוא אנש בקא נפשה והידין אכל מן לחמא הנא ושתא מן כסא הנא ׃ 29 מן דאכל גיר ושתא...
מנה כד לא שוא חובא הו לנפשה אכל ושתא דלא פרש פגרה דמריא ׃ 30 מטל הנא סגיאין בכון מרעא...
וסגיאא דדמכין ׃ 31 אלו גיר נפשן דינין הוין לא מתתדינין הוין ׃ 32 כד מתתדינין דין מן מרן...
מתרדינן דלא עם עלמא נתחיב ׃ 33 מכיל אחי אמתי דמתכנשין אנתון למאכל הויתון מקוין חד לחד ׃
34 מן דין דכפן בביתה נלעס דלא לחיבותא תהוון מתכנשין על שרכא דין מא דאתית אפקדכון ׃

n מות o מזכירים p אתא
q ראוי
r חוב s בוחן t חוב
v מרע חול x כרה y דמך
z רון a חוא b רון c רדא
d חוב e על־כן f אכל g מנא
h לעם אכל i חוב k שאר
l אתא m פקד צוה

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ ܝܚ ܩܦܠܐܘܢ ܝܒ

Dominica Pentecostes.

CAP. XII.

1 ܥܠ ܪܘܚܢܝܬܐ ܕܝܢ ܐܚܝ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܕܥܘܢ܀
2 ܕܚܢܦܐ ܗܘܝܬܘܢ ܘܠܦܬܟܪܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܩܠܐ ܕܠܐ ܦܘܪܫܢ ܡܬܕܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܀
3 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܡܠܠ ܘܐܡܪ ܕܚܪܡ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܐܦ ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܐܡܪ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܀
4 ܦܘܠܓܐ ܕܝܢ ܕܡܘܗܒܬܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܚܕܐ ܗܝ ܪܘܚܐ܀
5 ܘܦܘܠܓܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܡܪܝܐ܀
6 ܘܦܘܠܓܐ ܕܚܝܠܘܬܐ ܐܝܬ. ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܡܥܒܕ ܟܠ ܒܟܠܢܫ܀
7 ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܬܝܗܒܐ ܓܠܝܢܐ ܕܪܘܚܐ ܐܝܟ ܕܥܕܪܐ ܠܗ܀
8 ܐܝܬ ܕܡܬܝܗܒܐ ܠܗ ܒܪܘܚܐ ܡܠܬܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܠܬܐ ܕܝܕܥܬܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ܀
9 ܠܐܚܪܢܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ܀
10 ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܣܘܥܪܢܐ ܕܚܝܠܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܢܒܝܘܬܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܘܪܫܢ ܪܘܚܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܓܢܣܐ ܕܠܫܢܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܘܫܩܐ ܕܠܫܢܐ܀
11 ܟܠܗܝܢ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕܐ ܗܝ ܚܕܐ ܪܘܚܐ. ܘܡܦܠܓܐ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܕܨܒܝܐ܀
12 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܦܓܪܐ ܚܕ ܗܘ. ܘܐܝܬ ܒܗ ܗܕܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܕܦܓܪܐ ܟܕ ܣܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܚܕ ܗܘ ܦܓܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ܀
13 ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ ܟܠܢ ܒܚܕܐ ܪܘܚܐ ܠܚܕ ܦܓܪܐ ܥܡܕܢ. ܐܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܢ ܐܪܡܝܐ. ܘܐܢ ܥܒܕܐ ܘܐܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܟܠܢ ܚܕܐ ܪܘܚܐ ܐܫܬܝܢ܀
14 ܐܦ ܦܓܪܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܚܕ ܗܕܡ. ܐܠܐ ܣܓܝܐܐ܀
15 ܐܢ ܬܐܡܪ ܓܝܪ ܪܓܠܐ. ܕܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܕܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢܗ ܡܢ ܦܓܪܐ. ܠܘ ܡܛܠ ܗܕܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܢ ܦܓܪܐ܀
16 ܘܐܢ ܬܐܡܪ ܐܕܢܐ. ܕܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܥܝܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢܗ ܡܢ ܦܓܪܐ. ܠܘ ܡܛܠ ܗܕܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܢ ܦܓܪܐ܀

1 *De spiritualibus porrò fratres mei, velim vos scire:
2 * Quòd prophani fueritis, & ad simulacra, eaque adeò quæ voce carẽt, absque discrimine ducebamini.
3 * Quamobrem notum facio vobis, neminem per Spiritum Dei loqui, qui dicat anathema esse Ieschua: quinetiam nemo potest dicere Dominum esse Ieschua, nisi per Spiritum Sanctitatis.
4 * Diuisiones autem donorum sunt, sed vnus est Spiritus.
5 * Et diuisiones ministeriorum sunt, sed vnus est Dominus.
6 * Sunt & diuisiones virtutum, sed vnus est Deus, qui agit omnia in omnibus.
7 * Vnicuique autem datur manifestatio Spiritus, sicut ei prodest.
8 * Alij quidem datur per Spiritum sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ per eundem Spiritum.
9 * Alij fides per eundem Spiritum, alij dona sanationis per eundem Spiritum.
10 * Alij verò virtutes, alij autem vaticinium, alij autem discretio Spirituum, alij verò genera linguarum, alij verò interpretatio linguarum.
11 * Hæc autem omnia vnus ille Spiritus efficit, & diuidit vnicuique prout ipse vult.
12 * Quemadmodum enim vnum est corpus, & in eo sunt multa membra, omnia verò membra corporis quum multa sint, vnũ sunt corpus, ita & Meschicho.
13 * Etenim nos omnes per vnum Spiritum in vnum corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, siue serui, siue ingenui, & nos omnes vnum spiritum hausimus.
14 * Siquidem & corpus non est vnum membrum, sed multa.
15 * Si enim dicat pes, Quia non sum manus, non sum ex ipso corpore: num ideò non est ex ipso corpore?
16 * Quòd si dicat auris, Quoniam non sum oculus, non sum ex ipso corpore: num propter ea non est ex ipso corpore?

דְחַד בְּשַׁבָּא [a] דְפֶנְטִיקוֹסְטִי יח קפלאון יב

1 עַל [b] רוּחָנָיְתָא דֵין אַחַי צָבֵא אֲנָא [c] דְתֵדְעוּן׃
2 דְחַנְפֵא הֲוַיתוּן [d] וְלַפְתַכְּרָא וְלַאיְלֵין דְלַיְת לְהוֹן קָלָא דְלָא [e] פוּרְשָׁן [f] מִתְדַבְּרִין הֲוַיתוּן׃
3 מֶטֻל הָנָא [g] מַודַע אֲנָא לְכוֹן דְלַיְת אֱנָשׁ דְבְרוּחָא דַאלָהָא מְמַלֵּל וְאָמַר דַחֲרֶם הוּ יֵשׁוּע וְאָף לָא אֱנָשׁ מֶשְׁכַּח [h] לְמֵאמַר דְמָרְיָא הוּ יֵשׁוּע אֶלָּא אִן בְרוּחָא דְקוּדְשָׁא׃
4 פוּלָגָא דֵין [i] דְמַוהַבָתָא [k] אִיתַיהוֹן אֶלָּא חֲדָא הִי רוּחָא׃
5 וּפוּלָגָא [l] דְתֶשְׁמֶשְׁתָּא אִיתַיהוֹן אֶלָּא חַד הוּ מָרְיָא׃
6 וּפוּלָגָא [m] דְחַיְלָוָתָא אִית אֶלָּא חַד הוּ אֱלָהָא [n] דְמַעְבֵד כֹּל בְּכֻלְנָשׁ׃
7 לַאנָשׁ אֱנָשׁ דֵין [o] מֶתִיהֲבָא [p] גֶלְיָנָא דְרוּחָא אַיְךְ [q] דְעָדְרָא לֵה׃
8 אִית [r] דְמֶתִיהֲבָא לֵה בְּרוּחָא [s] מֶלְּתָא דְחֶכְמְתָא לַאחֲרָנָא דֵין מֶלְּתָא [t] דְיִדַעְתָּא בֵה בְרוּחָא׃
9 לַאחֲרָנָא [u] הַיְמָנוּתָא בֵה בְרוּחָא לַאחֲרָנָא [x] מַוהַבְתָּא [y] דַאסְיוּתָא בֵה בְרוּחָא׃

a חג השבועות
b רוּחַ c יְדַע
d ולגילולים e הפרש
f דְבַר g יְדַע h אֲמַר
i יְהַב k אִית יש l שַׁמֵּשׁ
m חַיִל n עֲבַד o יְהַב
p גְּלָא q עֲדַר r יְהַב
s מַלֵּל t יְדַע u הֵימַן
x מתנות y של רפאות מן אָסָא

CAP. XII.

1 DE spiritualibus autē nolo vos ignorare, fratres. A
2 Scitis † quoniam cùm gentes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini euntes.
3 Ideò notum vobis facio, quòd nemo in Spiritu Dei loquēs, dicit anathema Iesu. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto.
4 Diuisiones verò gratiarū sunt, idem autem spiritus.
5 Et diuisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus.
6 Et diuisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus.
7 Vnicuique autem datur manifestatio Spiritus ad vtilitatem. B
8 Alij quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ secundùm eundem Spiritum:
9 Alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia sanitatum, in vno Spiritu:
10 Alij operatio virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij genera linguarū, alij interpretatio sermonum.
11 Hæc autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus, diuidens singulis prout vult.
12 Sicut enim corpus vnum est, & membra habet multa, omnia autem mēbra corporis cùm sint multa, vnum tamen corpus sunt: ita & Christus.
13 Etenim in vno Spiritu omnes nos in vnū corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, siue serui, siue liberi: & omnes in vno Spiritu potati sumus.
14 Nam & corpus non est vnum membrum, sed multa.
15 Si dixerit pes, Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?
16 Et si dixerit auris, Quoniā non sum oculus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?

ιβ΄.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.
2 Οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.
3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·
5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος·
6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτός ἐστι θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
7 Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον·
8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα·
9 ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι·
10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν· ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν·
11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ, καθὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνὸς πολλὰ ὄντα, ἕν ἐστι σῶμα, οὕτω καὶ ὁ Χριστός·
13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.
14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά.
15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;
16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

---

10 לאחרנא דין חילא לאחרנא דין [z] נביותא לאחרנא דין פרושותא דרוחא לאחרנא דין [a] זניא דלשנא לאחרנא
דין [b] פושקא דלשנא ׃ 11 כלהין דין הלין חדא הי רוחא [c] סערא [d] ומפלגא לכלנש איך דהי [e] צביא ׃
12 אכזנא גיר דפגרא חד הו ואית בה הדמא סגיאא כלהון דין הדמא דפגרא כד סגיאא [f] איתיהון חד אנון [g] פגר
הכנא אף משיחא ׃ 13 אף חנן גיר כלן בחדא רוחא לחד פגר [h] עמדן אן יהודיא ואן [i] ארמיא ואן עבדא ואן [k] ב
חארא וכלן חדא רוחא [l] אשתין ׃ 14 אף פגרא גיר לא הוא חד הדם אלא סגיאא ׃ 15 אן [m] תאמר גיר
דמטל דלא [n] הוית אידא לא הוית מנה מן פגרא [o] לו מטל הדא [p] ליתיה מנה מן פגרא ׃ 16 ואן תאמר [q] אדנא דלא
דלא הוית עינא לא הוית מנה מן פגרא לו מטל הדא ליתיה מנה מן פגרא ׃

[z] נבא
[a] מינים [b] תרגום [c] עושה
[d] פלג חלק [e] צבא
[f] הם [g] גופה
[h] עמר טבל [i] גויים
[k] חפשים
[l] שתא [m] אמר [n] הוא
[o] לא [p] אין היא
[q] אזן

17 ܐܠܘ ܓܝܪ ܟܠܗ ܦܓܪܐ ܥܝܢܐ ܗܘܐ. ܐܝܟܐ ܗܘܬ ܡܫܡܥܬܐ. ܘܐܠܘ ܟܠܗ ܡܫܡܥܬܐ ܗܘܐ. ܐܝܟܢܐ ܡܪܝܚ ܗܘܐ.
18 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܣܡ ܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢ ܗܕܡܐ ܒܦܓܪܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܗܘ ܨܒܐ.
19 ܐܠܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܚܕ ܗܘܘ ܗܕܡܐ. ܐܝܟܐ ܗܘܐ ܦܓܪܐ.
20 ܗܫܐ ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܣܓܝܐܐ. ܚܕ ܗܘ ܕܝܢ ܦܓܪܐ.
21 ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܥܝܢܐ ܕܬܐܡܪ ܠܐܝܕܐ. ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܐ ܐܢܬܝ ܠܝ. ܐܦ ܠܐ ܪܫܐ ܡܫܟܚ ܠܡܐܡܪ ܠܪ̈ܓܠܐ. ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܠܝ.
22 ܐܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܝܠܝܢ ܗܕܡܐ ܕܡܣܬܒܪܝܢ ܕܡܚܝܠܝܢ. ܥܠܝܗܘܢ ܗܘ ܣܘܢܩܢܐ.
23 ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܣܒܪܝܢܢ ܕܡܨܥܪܝܢ ܐܢܘܢ ܒܦܓܪܐ. ܠܗܠܝܢ ܐܝܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܣܝܡܝܢܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܢܘܟܦܐ ܐܢܘܢ. ܐܣܟܡܐ ܝܬܝܪܐ ܥܒܕܝܢܢ ܠܗܘܢ.
24 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ ܕܡܝܩܪܝܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܠܗܘܢ ܐܝܩܪܐ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܡܙܓܗ ܠܦܓܪܐ. ܘܝܗܒ ܐܝܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܠܗܕܡܐ ܐܝܢܐ ܕܙܥܘܪ.
25 ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܦܠܓܘܬܐ ܒܦܓܪܐ. ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ ܫܘܝܐܝܬ. ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܢܗܘܘܢ ܝܨܦܝܢ.
26 ܘܐܡܬܝ ܕܚܕ ܗܕܡܐ ܢܗܘܐ ܟܐܒ. ܟܠܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܚܫܝܢ. ܘܐܢ ܡܫܬܒܚ ܚܕ ܗܕܡܐ. ܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ ܢܗܘܘܢ ܚܕܝܢ.
27 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܦܓܪܗ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܗܕܡܐ ܒܕܘܟܬܟܘܢ.

ܕܫܠܝ̈ܚܐ ❖ ❖ ܟܠ ❖

28 ܣܡ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܒܥܕܬܗ. ܠܘܩܕܡ ܫܠܝܚܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܡܠܦܢܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܥܒܕܝ ܚܝܠܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ. ܘܡܥܕܪܢܐ. ܘܡܕܒܪܢܐ. ܘܙܢܝܐ ܕܠܫܢܐ.
29 ܕܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܫܠܝܚܐ. ܕܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܡܠܦܢܐ.
30 ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܢ ܚܝܠܐ. ܠܡܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ. ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܒܠܫܢܐ ܡܡܠܠܝܢ. ܐܘ ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܡܦܫܩܝܢ.
31 ܐܢ ܕܝܢ ܛܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܡܘܗܒܬܐ ܪ̈ܘܪܒܬܐ. ܐܢܐ ܬܘܒ ܐܚܘܝܟܘܢ ܐܘܪܚܐ ܕܡܝܬܪܐ ❖ ❖

17 * *Si enim totum corpus esset oculus, vbi esset auditus? & si totum auditus esset, quomodo olfaceret?*
18 * *Nunc autem Deus posuit vnumquodque mēbrorum in corpore, prout ipse voluit.*
19 * *Quòd si omnia vnum essent membrum, vbi esset corpus?*
20 * *Nunc autem membra quidem multa sunt, at vnum corpus est.*
21 * *Non potest oculus dicere manui, Non requireris mihi: nec etiam caput potest dicere pedibus, Vobis non indigeo.*
22 * *Imò multò magis quæ videntur membra imbecilliora esse, necessaria sunt.*
23 * *Et quæ minus honesta arbitramur in corpore esse his honorem vberiorem multiplicamus: & iis quæ indecora sunt, maiorem elegantiam exhibemus.*
24 * *Cæterùm ea membra quæ honesta habemus, non indigent honore: Deus enim temperauit corpus, & tribuit copiosiorem honorem membro illi quod est minimum.*
25 * *Ne sit dissidium in corpore, sed omnia membra æquè vnum pro alio sollicita sint.*
26 * *Quod si aliquando membrum vnum dolore afficiatur, omnia compatientur: siue exultet vnum membrum, omnia membra exultabunt.*
27 * *Vos autem corpus Meschicho estis, & membra, in loco vestro.*

Apostolorum.

28 * *Posuit enim Deus in Ecclesia sua primùm Apostolos, deinde Prophetas, deinde doctores, deinde operatores virtutum, deinde dona sanationis, & adiutores, & gubernatores, & genera linguarum.*
29 * *Num omnes Apostoli? num omnes Prophetæ? num omnes Doctores?*
30 * *Num omnes edunt virtutes? num omnes habent dona sanationis? num omnes linguis loquuntur? aut num omnes interpretantur?*
31 * *Quòd si studio teneamini donorum ampliorum; ego adhuc ostendam vobis viam præstantiorem.*

17 אלו גיר כלה פגרא עינא הוא איכא הות [r]משמעתא ואלו כלה משמעתא הוא איכנא [s]מריח הוא ׃
18 השא דין אלהא סם כל חד חד מן הדמא בפגרא איכנא דהו צבא ׃
19 אלו דין כלהון חד הוו הדמא איכא הוא פגרא ׃
20 השא דין הדמא [t]איתיהון סגיאא חד הו דין פגרא ׃
21 לא [v]משכחא עינא דתאמר לאידא דלא [x]מתבעיא אנתי לי אף לא רישא משכח [y]למאמר [z]לרגלא דלא [a]מתבעין אנתין לי ׃
22 אלא [b]יתיראית אילין הדמא [c]דמסתברין [d]דמחילין עליהון הו [e]סונקנא ׃
23 ואילין [f]דמסברינן [g]דמצערין אנון בפגרא להלין [h]איקרא יתירא [i]סמינן ואילין [k]דדנוכפא אנון [l]אסכמא יתירא עבדינן להון ׃
24 אילין דין הדמא דאית בהון דמיקרין לא סניקאלהון איקרא אלהא גיר מזגה לפגרא ויהב איקרא יתירא להדמא אינא דזעור ׃

[r] שמע [s] ריח [t] אית
[v] שכח יכול [x] בעא [y] אמר [z] לרגלים
[a] בעא [b] יתר [c] סבר [d] חול
[e] צורך [f] חושבים אנחנו
[g] צער כלם [h] כבוד מן
יקר [i] סנא [k] אולי
דדלא נוכפא
[l] יופי מן לשון יון ׃

17 Si totum corpus oculus, vbi audi-
tus? ſi totum auditus, vbi odoratus?
18 Nunc autem poſuit Deus mem-
bra, vnumquodque eorum in corpore
ſicut voluit.
19 Quòd ſi eſſent omnia vnum mem-
brum, vbi corpus?
20 Nunc autem multa quidem mem-
bra, vnum autem corpus.
21 Non poteſt autem oculus dicere
manui: Opera tua non indigeo. aut ite-
rum caput pedibus, Non eſtis mihi ne-
ceſſarij.
22 Sed multò magis quæ videntur mẽ-
bra corporis infirmiora eſſe, neceſſariora
ſunt:
23 Et quæ putamus ignobiliora mem-
bra eſſe corporis, his honorem abundan
tiorem circundamus: & quæ inhoneſta
ſunt noſtra, abundantiorem honeſta-
tem habent.
24 Honeſta autem noſtra, nullius egẽt:
ſed Deus temperauit corpus, ei cui dee-
rat abundãtiorem tribuendo honorem,
25 Vt non ſit ſchiſma in corpore: ſed
idipſum pro inuicem ſolicita ſint mem
bra.
26 Et ſi quid patitur vnum mem-
brum, compatiuntur omnia membra. D
Siue gloriatur vnum membrum, cõgau-
dent omnia membra.
27 Vos autem eſtis corpus Chriſti, &
membra de membro.
28 Et quoſdam quidem poſuit Deus in
Eccleſia primùm Apoſtolos, ſecundò
Prophetas, tertiò doctores, deinde vir-
tutes, exinde gratias curationum, opi-
tulationes, gubernationes, genera lin-
guarum†.
29 Nunquid omnes Apoſtoli? nunquid
omnes Prophetæ? nunquid omnes Do-
ctores?
30 Nunquid omnes virtutes?
nunquid omnes gratiam habent cura-
tionũ? nunquid omnes linguis loquun-
tur? nunquid omnes interpretantur?
31 Æmulamini autem charismata me-
liora. Et adhuc excellentiorem viam vo-
bis demonſtro.

17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀ-
κοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;
18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ
σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.
19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;
20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, χρείαν
σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί, χρείαν ὑμῶν
οὐκ ἔχω·
22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώμα-
τος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι·
23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις
τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν
εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει·
24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει· ἀλλ' ὁ θεὸς
συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς
τιμήν,
25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ
ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη·
26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη·
εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.
27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.
28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀπο-
στόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα
δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυ-
βερνήσεις, γένη γλωσσῶν·
29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ
πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;
30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάν-
τες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι;
31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα· καὶ ἔτι καθ'
ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

25 דְלָא תֶהֱוֵא פְּלֻגוּתָא בְּפַגְרָא אֶלָּא כֻּלְהוֹן הַדָמֵא [n] שַׁוְיָאִית חַד עַל חַד נֶהֱוּוֹן [o] יָצְפִּין׃
26 נֶהֱוֵא כַּאֵב כֻּלְהוֹן נֶהֱוּוֹן [p] חָשִׁין וְאֶן [q] מֶשְׁתַּבַּח חַד הַדָם כֻּלְהוֹן הַדָמֵא נֶהֱוּוֹן מֶשְׁתַּבְּחִין׃
27 אַנְתּוּן דֵּין פַּגְרֵה דִמְשִׁיחָא וְהַדָמֵא [r] בְדוּכַתְכוּן׃
28 סָם גֵּיר אֱלָהָא [a] בְּעִדְתֵּה לוּקְדַם שְׁלִיחֵא בָּתַרְהוֹן נְבִיֵא בָּתַרְהוֹן [b] מַלְפָנֵא בָּתַרְהוֹן עָבְדֵי חַיְלָא בָּתַרְהוֹן [c] מוֹהַבְתָא [d] דְאַסְיוּתָא [e] וּמְעַדְרָנֵא וּמְדַבְּרָנֵא וַזְנַיָא דְלֶשָׁנֵא׃
29 דַלְמָא כֻּלְהוֹן שְׁלִיחֵא דַלְמָא כֻּלְהוֹן נְבִיֵא לְמָא כֻּלְהוֹן מַלְפָנֵא
30 לְמָא כֻּלְהוֹן [g] סָעֲרֵי חַיְלָא לְמָא לְכֻלְהוֹן אִית לְהוֹן [h] מוֹהַבְתָא [i] דְאַסְיוּתָא לְמָא כֻּלְהוֹן בְּלֶשָׁנֵא מְמַלְּלִין אוֹ לְמָא כֻּלְהוֹן [k] מְפַשְׁקִין׃
31 אַן דֵּין [l] טָנִין אַנְתּוּן [m] בְּמוֹהַבְתָא רַוְרְבָתָא אֶנָא תוּב [n] אַחֲוֵכוּן אוּרְחָא [o] דְמִיַתְּרָא׃

דשליחא יט

[n] שוא [o] יצף [p] חשש
[q] שבח בתקומכם
[r] בקהל [a] אלף [b] יהב [c] אסא
[d] ערד עזר [e] דבר הנהיג
[g] עוסי [h] יהב [i] רפאות [k] פשק
תרגם | חומדים את במתנות גדולות
[n] חוא הגיד [o] יתר

[illegible]

CAP. XIII.

1 SI qualibet hominum lingua loquar, & ea quæ est Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum vt æs resonans, aut cymbalum edens sonum.

2 * Quòd si in me fuerit prophetia, & nouerim arcana omnia, omnemque scientiam, & fuerit in me omnis fides, ita vt montes loco dimoueam, charitatem autem non habeam; nihil sum.

3 * Et, si quæcunque habeo, insumã in alendos pauperes, & si tradam corpus meum vt comburatur, charitatem autem non habeam, nihil vtilitatis percipio.

Lotionis.

4 * Charitas longanimis est & benigna, charitas non inuidet; charitas non est tumultuosa, neque superbit;

5 * Nec patrat quod pudendũ est; nec quærit quæ sua sunt; non irritatur, neque cogi-
6 tat malum. * Non gaudet de iniquitate, sed gaudet de veritate.

7 * Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia denique sustinet.

8 * Charitas nunquam excidit. Prophetiæ enim cessabunt, & linguæ silebunt, et scientia obliterabitur.

9 * Modicum enim ex multo cognoscimus, & modicum ex multo prophetamus.

10 * Quum autem venerit perfectio, tunc abolebitur id quod modicum est.

11 * Quum essem puer, vt puer loquebar, & vt puer sentiebam, & vt puer cogitabã: quum autem factus sum vir, aboleui ea quæ pueritiæ erant.

12 * Cæterùm nunc quasi per speculum cernimus in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc de multo exiguum cognosco, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.

13 * Tria enim sunt quæ permanent, fides, & spes, & charitas: sed maxima harum est charitas.

CAP. XIIII.

1 CVrrite post charitatẽ, & æmulamini dona spiritus, magis autẽ vt vaticinemini.

2 * Qui enim loquitur lingua, non hominibus loquitur, sed Deo: siquidem nemo audit, quod loquitur, sed Spiritu mysteria loquitur.

קפאלון יג

1 אן בכל לשן דבני נשא אמלל ובדמלאכא וחובא לא נהוא בי הויתלי איך נחשא דזאם
או צלצלא דיהב קלא : 2 ואן תהוא בי נביותא ואדע ארזא כלהון וכלה ידעתא ואן תהוא בי כלה הימנותא
דטורא אשנא וחובא לית בי לא הוית מדם : 3 ואן אוכל כל דאית לי למסכנא ואן אשלם פגרי דנאקד
וחובא לא נהוא בי מדם לא יתר אנא : רשיגתא כ 4 חובא
נגרא היא רוחה ובסים חובא לא חסם חובא לא משתגש ולא מתחתר : 5 ולא סער דבהתתא ולא בעא דילה לא
מתפיר ולא מתרעא דביש : 6 לא חדא בעולא אלא חדא בקושתא : 7 כל מדם מסיבר כל מדם מהימן
כל מסבר וכל סבל : 8 חובא מן מתום לא נפל נביותא גיר נתבטלן ולשנא נשתתקון וידעתא תתבטלי :

CAP. XIII.

1 Si linguis hominum loquar & Ange-
lorum, charitatem autem non habeã, A
factus ſum velut æs ſonans, aut cymba-
lum tinniens.
2 Et ſi habuero prophetiam, & noue-
rim myſteria omnia, & omnem ſcien-
tiam, & ſi habuero omnem fidem, ita vt
montes transferam, charitatem autem
non habuero; nihil ſum.
3 Et ſi diſtribuero in cibos pauperum
omnes facultates meas, & ſi tradidero B
corpus meum ita vt ardeam, charitatem
autem non habuero; nihil mihi prodeſt.
4 Charitas patiens eſt, benigna eſt:
charitas non æmulatur, non agit perpe-
ram, non inflatur;
5 Non eſt ambitioſa, non quærit quę
ſua ſunt, non irritatur, non cogitat malũ:
6 Non gaudet ſuper iniquitate, con-
gaudet autem veritati:
7 Omnia ſuffert, omnia credit, omnia
ſperat, omnia ſuſtinet.
8 Charitas nunquam excidit: ſiue
prophetiæ euacuabuntur, ſiue linguæ C
ceſſabunt, ſiue ſcientia deſtruetur.
9 Ex parte enim cognoſcimus, & ex
parte prophetamus.
10 Cùm autẽ venerit quod perfectum
eſt, euacuabitur quod ex parte eſt.
11 Cùm eſſem paruulus, loquebar vt
paruulus, ſapiebam vt paruulus, cogita-
bam vt paruulus. quando autem factus
ſum vir, euacuaui quæ erant paruuli.
12 Videmus nunc per ſpeculum in æ-
nigmate: tunc autem facie ad faciem. D
Nunc cognoſco ex parte, tunc autẽ cog-
noſcam ſicut & cognitus ſum.
13 Nunc autem manent, fides, ſpes,
charitas, tria hæc. maior autem horum
eſt charitas.

CAP. XIIII.

1 Sectamini charitatem, ęmulamini ſpi-
ritalia: magis autem vt prophetetis. A
2 Qui enim loquitur lingua, non ho-
minibus loquitur, ſed Deo: nemo enim
audit; ſpiritu autem loquitur myſteria.

ιγ΄.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγ-
γέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμ-
βαλον ἀλαλάζον.
2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάν-
τα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν,
ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι.
3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν
παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα † καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ
ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.
4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζη-
λοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,
5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται,
οὐ λογίζεται τὸ κακόν,
6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·
7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα
ὑπομένει.
8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι κα-
ταργηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι παύσονται, εἴτε γνῶσις καταρ-
γηθήσεται.
9 ἐκ μέρους δὲ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφη-
τεύομεν·
10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργη-
θήσεται.
11 ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐ-
φρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, κα-
τήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι᾽ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε
δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα·
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

ιδ΄.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά,
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.
2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ
θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια.

9 קליל הו גיר מן סגי ידעינן וקליל מן סגי מתנבינן ׃ 10 אמתי דין דתאתא גמירותא הידין נתבטל הו מה
דקליל הוא ׃ 11 כד ילודא הוית איך ילודא ממלל הוית ואיך ילודא מתרעא הוית ואיך ילודא מתחשב הוית
כד הויה דין גברא בטלת הלין דטליותא ׃ 12 השא דין איך דבמחזיתא חזינן בפלאתא הידין דין אפין
לוקבל אפין השא ידע אנא קליל מן סגי הידין דין אדע איך מא דאתידעת ׃ 13 הלין אנין גיר תלת תמכן
הימנותא וסברא וחובא דרב דין מנהין חובא ׃ קפלאון יד
1 רהטו בתר חובא וטנו במוהבתא דרוחא יתיראית דין דתתנבון ׃ 2 מן דממלל גיר בלשנא לא הוא
לבנינשא ממלל אלא לאלהא לא גיר אנש שמע מדם דממלל אלא ברוח ארזא ממלל ׃

q ידע r נבא s אתא
t גמר תמם u נער v הוא
x רעא y חשב z הוא
a של נערים b שנאספקלרא
b חזא c פלאתא חידה
d לנגד
e ידע f כתר g הימן
h ותקוה i ואהבה
a רוצו b וקנאו
c יהב d יתר e נבא

[illegible]

3 * *Is autem qui vaticinatur hominibus,*
loquitur ædificationem, & exhortationem,
4 *& consolationem.* * *Qui loquitur lingua,*
seipsum ædificat: at qui prophetat, Ecclesiam
5 *ædificat.* * *Velim autem vos om-*
nes loqui linguis, magis autem prophetare.
maior enim est qui prophetat, quàm qui lo-
quitur linguis, nisi interpretetur: quòd si in-
terpretatur, Ecclesiam ædificat.
6 * *Nunc autem, fratres mei, si veniam*
ad vos, & vobiscum loquar linguis, quid
vobis prodero? nisi loquar vobiscum aut per
reuelationem, aut per scientiam, aut per pro-
phetiam, aut per doctrinam?
7 * *Et enim instrumenta illa quæ sunt ina-*
nima, quæque sonum edunt, siue tibia, siue
cithara, nisi distinctionem fecerint inter fi-
stulam & sociam eius, quomodo cognoscetur
quid psallitur, aut quid fidibus canitur?
8 * *Quòd si cornu emiserit vocem indistin-*
ctam, quis apparabitur ad prælium?
9 * *Ita & vos si sermonem lingua dixeri-*
tis, non sit autem explicatus, quomodo co-
noscetur quod dicitis? eritis vobis quasi cum
10 *ipso aere loquentes.* * *Ecce enim sunt*
multa genera linguarum in mundo, & nul-
lum eorum absque voce.
11 * *Quod si nesciero vim vocis, ego ero bar-*
barus ei qui loquitur; ac etiam ille qui loqui-
tur erit mihi barbarus.
12 * *Sic & vos, quandoquidem zelatores*
estis donorum Spiritus, ad ædificationem Ec-
clesiæ studete vt abundetis.
13 * *Et qui loquitur lingua, oret vt inter-*
pretetur.
14 * *Nam si orem lingua, ipse spiritus meus*
orat, at mens mea est absque fructibus.
15 * *Quid ergo faciam? Orabo spiritu meo,*
orabo & mente mea: & psallam spiritu meo,
psallam & mente mea.
16 * *Alioqui si benedixeris spiritu, is qui*
implet locum imperiti, quomodo dicet Amen
ad tuam gratiarum actionem? quandoqui-
dem quid dicas nescit.
17 * *Tu enim benè quidem precaris, sed so-*
cius tuus non ædificatur.
18 * *Gratias ago Deo, quòd magis quàm vos*
omnes linguis loquor.

3 אינאדין [f] דמתנבא לבנינשא ממלל [h] בנינא [i] ולובבא [k] ובויאא ׃ 4 דממלל בלשנא נפשה הו בנא ודמתנבא
עדתא בנא ׃ 5 צבא אנא דין דכלכון תמללון בלשנא יתיראית דין דתתנבאון רב הו גיר אינא דמתנבא מן הו דממלל
בלשנא אן לא [m] מפשק אן דין מפשק עדתא בנא ׃ 6 והשא אחי אן [n] אתא לותכון ואמלל עמכון בלשנא מנא [o] מותר
אנא לכון אלא אן אמלל עמכון או [p] בגלינא או [q] בידעתא או [r] בנביותא או [s] ביולפנא ׃ 7 אף [t] צבותא גיר אילין
דלית בהין נפשא [u] ויהבן קלא אן [x] אבובא ואן [y] קיתרא ואן [z] פורשנא לא עבדן בית [a] קינתא לחברתה איכנא [b] מתידע
מדם דמזדמר או מדם דמתנקש ׃ 8 ואן קרנא תקרא קלא דלא פריש מנו [e] נתטיב [f] לקרבא ׃ 9 הכנא אף
אנתון אן [g] תאמרון [h] מלתא בלשנא ולא תהוא [i] מפשקא איכנא מתידע מדם דאמרין אנתון הויתון לכון איך הו דעם

[g] נבא [h] בנא [i] לבב [k] ביא
[l] קחל [m] מתרגם
[n] אתא [o] יתר [p] גלא
[q] ידע [r] נבא [s] ילף
[t] כלים [v] יהב [x] חליל
[y] כנור מן לשון יון
[z] פרש [a] בין הלול [b] ידע
[c] זמר [e] טיב כן
[f] למלחמה
[g] אמר [h] מלל [i] מתורגם

Nam qui prophetat, hominibus lo- 3
quitur ad ædificationem, & exhortatio-
nem, & consolationem.
Qui loquitur lingua, semetipsum æ- 4
dificat: qui autem prophetat, Ecclesiam †
ædificat.
Volo autẽ omnes vos loqui linguis, 5
magis autem prophetare. Nam maior
est qui prophetat, quàm qui loquitur B
linguis; nisi fortè interpretetur, vt Eccle-
sia ædificationem accipiat.
Nunc autẽ fratres, si venero ad vos 6
linguis loquẽs, quid vobis prodero, nisi
vobis loquar aut in reuelatione, aut in
sciẽtia, aut in prophetia, aut in doctrina?
Tamen quę sine anima sunt vocem 7
dantia, siue tibia, siue cithara: nisi distin-
ctionem sonituum dederint, quomodo
scietur id quod canitur, aut quod citha-
rizatur?
Etenim si incertam vocem det tu- 8
ba, quis parabit se ad bellum?
Ita & vos per linguam, nisi mani- 9
festum sermonem dederitis, quomodo
scietur id quod dicitur? eritis enim in
aëra loquentes.
Tam multa, vtputa genera lingua- 10
rum sunt in hoc mundo, & nihil sine C
voce est. Si ergo nesciero virtutem 11
vocis, ero ei cui loquor barbarus: & qui
loquitur, mihi barbarus.
Sic & vos, quoniã æmulatores estis 12
spirituum, ad ædificationem Ecclesiæ
quærite vt abundetis.
Et ideo qui loquitur lingua, oret vt 13
interpretetur.
Nam si orem lingua, spiritus meus 14
orat, mens autem mea sine fructu est.
Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo 15
& mente: psallam spiritu, psallã & mẽte.
Cęterùm si benedixeris spiritu, † qui 16
supplet locum idiotæ, quomodo dicet,
Amen, super tuam benedictionẽ? quo- D
niam quid dicas, nescit.
Nam tu quidem bene gratias agis, 17
sed alter non ædificatur.
Gratias ago Deo meo, quòd om- 18
nium vestrum lingua loquor.

3 ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ πα-
ράκλησιν καὶ παραμυθίαν.
4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων,
ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.
5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ
ἵνα προφητεύητε. μείζων γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν
γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκο-
δομὴν λάβῃ.
6 νυνὶ δὲ, ἀδελφοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις
λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀπο-
καλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;
7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κι-
θάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσε-
ται τὸ αὐλούμενον, ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρα-
σκευάσεται εἰς πόλεμον;
9 οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λό-
γον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς
ἀέρα λαλοῦντες.
10 τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐ-
δὲν αὐτῶν ἄφωνον.
11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ
λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος·
12 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν
οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε.
13 διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερ-
μηνεύῃ·
14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσ-
εύχεται· ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι.
15 τί οὖν ἐστι; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύ-
ξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ
τῷ νοΐ·
16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν
τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν, ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ;
ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε.
17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς· ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰ-
κοδομεῖται.
18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσ-
σαις λαλῶν·

[l] אאר ממללין אנתון׃ 10 הא גיר [m] גנסא דלשנא סגיאא אית בעלמא ולית חד מנהון דלא קלא׃
11 ואן לא ידע אנא חילה דקלא הוא אנא לי [n] ברבריא להו דממלל ואף הו דממלל הוא לה לי ברבריא׃
12 הכנא אף אנתון מטל דטננא אנתון [o] דמוהבתא דרוחא [p] לבנינא דעדתא [q] בעו [r] דתתיתרון׃
13 והו דממלל בלשנא נצלא דנפשק׃ 14 אן הו גיר דהוית [s] מצלא בלשנא רוחי הו מצליא [t] רעיני דין דלא
פארין הו׃ 15 מנא הכיל אעבד אצלא ברוחי ואצלא במדעי ואזמר ברוחי ואזמר אף במדעי׃ 16 ואן אנת
מברך אנת ברוחא הו דממלא [u] דוכתה [x] דהדיוטא איכנא [y] נאמר אמין על [z] תודיתך דילך מטל מנא אמר אנת לא ידע
17 אנת גיר שפיר מברך אנת אלא חברך לא מתבנא׃ 18 מודא אנא לאלהא דיתיר מן כלכון ממלל אנא בלשנא׃

l רוח מן לשון יון m מינים מ לועז
o יהב p בנא q בעא r יתר
s מפלל
t נשמתי מן ידע
u מקומו x של פתי
y אמר z ידא ידה

19 [illegible]

[illegible]

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

19 * *Sed in Ecclesia volo quinque verba mente mea loqui, vt & alios doceam, potius quàm decem millia verborum lingua.*

Genuum positione.

20 * *Fratres mei, ne sitis pueri mentibus vestris, sed malitia infantes sitis, mentibus autem vestris estote perfecti.*
21 * *In Lege scriptum est: Sermone extraneo, & linguis alienis alloquar hunc populum, & ne sic quidem audient me, inquit Dominus.*
22 * *Itaque linguæ pro signo positæ sunt non fidelibus, sed iis qui sunt increduli: prophetiæ autem non incredulis, sed fidelibus.*
23 * *Si ergo congregetur tota Ecclesia, & omnes linguis loquantur, ingrediantur autem imperiti, aut increduli, nonne dicent, Sanè isti insaniunt?*
24 * *Quòd si vos omnes prophetetis, & introeat ad vos imperitus aut incredulus, inuestigatur ab omnibus vobis, coarguitur à vobis omnibus.*
25 * *Proinde abscondita cordis eius manifesta fiunt, & tunc procidet in faciem suam, & adorabit Deum, dicetque, Verè Deum in vobis esse.*
26 * *Dico igitur, fratres mei, quoties conuenitis, quicunque ex vobis canticum habet, dicat: & qui habet doctrinam, & qui habet reuelationem, & qui habet linguam, & qui habet interpretationem: omnia ad ædificationem fiant.*
27 * *Siue lingua quis loquatur, duo loquantur, aut ad summū tres, vicissimque loquantur, & vnus interpretetur.*
28 * *Quòd si non sit interpres, taceat in Ecclesia is qui loquitur lingua, sibique & Deo loquatur.*
29 * *Prophetæ autem duo aut tres loquantur, & cæteri diiudicent.*
30 * *Quòd si alij reuelatum fuerit assidenti, prior taceat.*
31 * *Siquidem vos omnes potestis singulatim prophetare, vt quisque discat, & quisque consolationem accipiat.*
32 * *Spiritus enim Prophetarum, Prophetis subiectus est.*

19 אֶלָּא [b] בְעִדְתָא צָבֵא אֲנָא דְחַמֵשׁ [c] מִלִּין [d] בְּמַדְעִי אֲמַלֵּל דָּאַף לַאחְרָנֵא אַלֵּף יַתִּיר מִן [e] רִבּוֹ [f] מִלִּין בְּלֶשָׁנָא ׃
[a] דְסִים בּוּרְכֵא כא
20 אַחַי לָא [b] תֶּהֱווֹן [c] טְלָיִן [d] בְּרֶעְיָנֵיכוֹן אֶלָּא [e] לְבִישְׁתָא הֲווֹ [f] יַלוּדֵא וּבְרֶעְיָנֵיכוֹן הֲווֹ גְמִירִין ׃ 21 בְּנָמוּסָא כְּתִיב
[g] בְּמַמְלְלָא נוּכְרָיָא וּבְלֶשָׁנָא אַחְרָנָא אֲמַלֵּל עַמֵּה עִם עַמָּא הָנָא אָף לָא הָכַנָא [h] נֶשְׁמְעוּנַנִי אֵמַר מָרְיָא ׃ 22 [i] מָדֵין
לִשָׁנָא [k] לְאָתָא הוּ [l] סִימִין לָא [m] לַמְהֵימְנָא אֶלָּא לְאֵילֵין דְּלָא מְהֵימְנִין [n] נְבִיוּתָא דֵין לָא הֲוָא לְאֵילֵין דְּלָא מְהֵימְנִין אֶלָּא
לְאֵילֵין דִּמְהֵימְנִין ׃ 23 אִנְהוּ הָכִיל תֶּתְכַּנֵּשׁ כֻּלָּה [o] עִדְתָא וְכֻלְּהוֹן בְּלֶשָׁנָא נְמַלְּלוּן [p] וְנֵעֲלוּן [q] הֶדְיוֹטָא אוֹ אֵילֵין דְּלָא
מְהֵימְנִין לָא אָמְרִין דְּהָלֵין [r] שְׁנוֹ לְהוֹן ׃ 24 וְאִן כֻּלְּכוֹן תֶּהֱווֹן מִתְנַבֵּין וְנֵעוּל לְוָתְכוֹן הֶדְיוֹטָא אוֹ מַן דְּלָא מְהֵימַן

[b] בקהל [c] דברים
[d] בנשמתי [e] רבוא
[a] מַלֵּל [b] סום [c] הֲוָא
[c] בנערים
[d] רְעָא [e] בִּישׁ רע [f] ילדים
[g] נְכַר [h] שְׁמַע
[i] על-כן [k] לאות
[l] סום [m] חֵימַן [n] נְבָא
[o] העדה
[p] עֲלַל [q] פתאים [r] שְׁנָא

Sed in Ecclesia volo quinque verba 19
sensu meo loqui, vt & alios instruam,
quàm decem millia verborũ in lingua.

Fratres, nolite pueri effici sensibus, 20
sed malitia paruuli estote: sensibus au-
tem perfecti estote.

In Lege †scriptum est: Quoniam in 21
aliis linguis & in labiis aliis loquar po-
pulo huic: & nec sic exaudient me, dicit
Dominus.

Itaque linguæ in signum sunt non 22
fidelibus, sed infidelibus. prophetia au-
tem non infidelibus, sed fidelibus.

Si ergo conueniat vniuersa Ecclesia 23
in vnum, & omnes linguis loquantur, E
intrent autem idiotæ aut infideles, non-
ne dicent quòd insanitis?

Si autem omnes prophetent, intret 24
autem quis infidelis vel idiota, conuin-
citur ab omnibus, diiudicatur ab om-
nibus:

Occulta †cordis eius manifesta fiũt: 25
& ita cadens in faciem adorabit Deum,
pronuntians quòd verè Deus in vo-
bis sit.

Quid ergo est, fratres? Cùm conue- 26
nitis, vnusquisque vestrum psalmum
habet, doctrinam habet, apocalypsim
habet, linguam habet, interpretationem
habet, omnia ad ædificationem fiant.

Siue lingua quis loquitur, secundũ 27
duos, aut vt multum tres, & per partes,
& vnus interpretetur.

Si autem non fuerit interpres, ta- 28
ceat in Ecclesia, sibi autem loquatur & F
Deo.

Prophetæ autem duo aut tres dicãt, 29
& cæteri diiudicent.

Quòd si alij reuelatum fuerit seden- 30
ti, prior taceat.

Potestis enim omnes per singulos 31
prophetare: vt omnes discant, & om-
nes exhortentur.

Et spiritus Prophetarum, Prophe- 32
tis subiecti sunt.

19 ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός
μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λό-
γους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ
κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε.

21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν
χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰ-
σακούσονταί μου, λέγει κύριος.

22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν,
ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ
τοῖς πιστεύουσιν.

23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάν-
τες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ
ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι-
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ
πάντων,

25 καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται,
καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀ-
παγγέλλων ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

26 τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος
ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκά-
λυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γε-
νέσθω.

27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ
ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω.

28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυ-
τῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ.

29 προφῆται δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι
διακρινέτωσαν·

30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος
σιγάτω·

31 δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα
πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται·

32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται.

מתבצא מן כלכון ומתכון מן כלכון ׃ 25 וכסיתא דלבה מתגלין והידין נפל על אפוהי ונסגד לאלהא
ונאמר שרירא איתי אלהא אית בכון ׃ 26 אמר אנא הכיל אחי דאמתי דמתכנשין אנתון לאינא מנכון דאית לה
מזמורא נאמר ואינא דאית לה יולפנא ואינא דאית לה גליונא ואינא דאית לה לשנא ואינא דאית לה פושקא
כלהין לבניינא נהוין ׃ 27 ואן בלשנא אנש נמלל תרין נמללון וכד סגי תלתא וחד חד נמללון וחד נפשק
28 ואן לית דמפשק נשתוק לה בעדתא הו דממלל בלשנא ובינוהי לנפשה ולאלהא נמלל ׃
29 נביא דין תרין או תלתא נמללון ושרכא נפרשון ׃ 30 ואן לאחרנא נתגלא כד יתב קדמיא נשתוק
31 משתכחין אנתון גיר כלכון דחד חד תתנבון דכלנש נאלף וכלנש נתביא ׃ 32 ורוחא גיר דנביא לנביא משתעבדא

בצא חפש כון
כסא גלא נפל
ושתחוה
אמר באמת כנש
מזמור
ילף גלא תרגום
בנא חוא
יתרגם
שתק בקהל ושאר
גלא שכח נבא

33 ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܫܓܘܫܝܐ ܐܠܐ ܕܫܠܡܐ. ܐܝܟ ܕܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܕܩܕܝܫܐ.

ܚܕܒܫܒܐ ܕܙ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ

34 ܢܫܝܟܘܢ ܒܥܕܬܐ ܢܗܘܝܢ ܫܬܝܩܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܦܣ ܠܗܝܢ ܕܢܡܠܠܢ. ܐܠܐ ܕܢܫܬܥܒܕܢ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܢܡܘܣܐ ܐܡܪ.
35 ܘܐܢ ܨܒܝܢ ܕܢܐܠܦܢ ܡܕܡ. ܒܒܬܝܗܝܢ ܢܫܐܠܢ ܠܒܥܠܝܗܝܢ. ܒܗܬܬܐ ܗܝ ܓܝܪ ܕܢܫܐ ܒܥܕܬܐ ܢܡܠܠܢ.
36 ܐܘ ܕܠܡܐ ܡܢܟܘܢ ܗܘ ܢܦܩܬ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܘ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘ ܒܠܚܘܕ ܡܛܬ.
37 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܣܒܪ ܕܢܒܝܐ ܗܘ ܐܘ ܕܪܘܚܢܐ ܗܘ. ܢܕܥ ܗܠܝܢ ܕܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܦܘܩܕܢܐ ܐܢܘܢ ܕܡܪܢ.
38 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐ ܢܕܥ.
39 ܛܢܘ ܗܟܝܠ ܐܚܝ ܠܡܬܢܒܝܘ. ܘܠܡܡܠܠܘ ܒܠܫܢܐ ܠܐ ܬܟܠܘܢ.
40 ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܢ ܒܐܣܟܡܐ ܘܒܛܟܣܐ ܢܗܘܐ.

ܕܨܦܪܐ ܕܩܝܡܬܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܝܗ

1 ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܣܒܪܬܟܘܢ ܘܩܒܠܬܘܢܝܗܝ ܘܩܡܬܘܢ ܒܗ.
2 ܘܒܗ ܐܦ ܡܬܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܐܝܢܐ ܡܠܬܐ ܣܒܪܬܟܘܢ ܐܢ ܡܬܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܣܪܝܩܐܝܬ ܗܝܡܢܬܘܢ.
3 ܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܡ ܐܝܟ ܡܐ ܕܩܒܠܬ. ܕܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܚܠܦ ܚܛܗܝܢ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ.
4 ܘܕܐܬܩܒܪ ܘܩܡ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ.
5 ܘܐܬܚܙܝ ܠܟܐܦܐ ܘܒܬܪܗ ܠܬܪܥܣܪ.
6 ܘܒܬܪܟܢ ܐܬܚܙܝ ܠܝܬܝܪ ܡܢ ܚܡܫܡܐܐ ܐܚܝܢ ܐܟܚܕܐ. ܕܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ ܩܝܡܝܢ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܫܟܒܘ.
7 ܘܒܬܪܟܢ ܐܬܚܙܝ ܠܝܥܩܘܒ. ܘܒܬܪܗ ܠܫܠܝܚܐ ܟܠܗܘܢ.
8 ܠܚܪܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܠܝܚܛܐ ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܠܝ.
9 ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܢܐ ܙܥܘܪܐ ܕܫܠܝܚܐ. ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܩܪܐ ܫܠܝܚܐ. ܡܛܠ ܕܪܕܦܬ ܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ.
10 ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܝ ܡܕܡ ܕܐܝܬܝ. ܘܛܝܒܘܬܗ ܕܒܝ ܠܐ ܗܘܬ ܣܪܝܩܐ. ܐܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܠܐܝܬ. ܠܐ ܐܢܐ ܐܠܐ ܛܝܒܘܬܗ ܕܥܡܝ.

33 * *Quoniam non est, Deus tumultus, sed pacis, vt in omnibus Ecclesiis Sanctorum.*

Dominica septima Pentecostes.

34 * *Mulieres vestræ in Ecclesia taceant: non enim licet illis loqui, sed subiici, sicut & Lex dicit.*
35 * *Quòd si quid velint discere, domi sue interrogent maritos suos. Pudendum enim est vt mulieres in Ecclesia loquantur.*
36 * *Num forsan à vobis prodiit sermo Dei? num ad vos tantùm peruenit?*
37 * *Si quis autem ex vobis existimat se Prophetam esse aut Spirituale, sciat hæc quæ scribo vobis, nempe præcepta esse Domini nostri.*
38 * *Cæterùm si quis ignorat, ignorabitur.*
39 * *Zelatores igitur estote prophetandi, fratres mei, & loqui linguis ne prohibeatis.*
40 * *Omnia verò cum decore & per ordinem fiant.*

Matutinis Resurrectionis.

CAP. XV.

1 *NOtum autem vobis facio, fratres mei, Euangelium quod annunciaui vobis, et quod accepistis, & in quo statis:*
2 * *Per quod & seruamini: qua ratione annunciauerim vobis tenetis, nisi in vanum credidistis.*
3 * *Tradidi enim vobis inprimis prout & accepi, nempe Meschicho mortuum esse pro peccatis nostris, sicut scriptum est.*
4 * *Et sepultum fuisse, & excitatum tertia die, sicut scriptum est.*
5 * *Et visum esse Kipho, & post eum duodecim.*
6 * *Ac posteà visum fuisse plusquam quingẽtis fratribus simul, quorum multi sunt adhuc superstites, & nonnulli obdormierunt.*
7 * *Deinde visum esse & Iaakoub, et post eum Apostolis omnibus.*
8 * *Ad extremum autem omnium tanquam abortiuo, mihi quoque apparuisse.*
9 * *Ego sum minimus Apostolorum: nec sum dignus qui vocer Apostolus, quippe qui persecutus sim Ecclesiam Dei.*
10 * *Sed gratia Dei sum id quod sum: & gratia eius in me non fuit inanis, sed plusquàm omnes laboraui; non ego, sed gratia illius qui mecum est.*

33 מטל דאלהא לא הוא דשגושיא אלא דשלמא איך דבכלהין עדתא דקדישא׃ דחד בשבא דז׳ דפנטיקוסטי כב
34 נשיכון בעדתא נהוין שתיקן לא גיר מפס להין דנמללן אלא דנשתעבדן איכנא דאף נמוסא אמר׃
35 ואן מדם צבין דנאלפן בבתיהין נשאלן לבעליהין בהתתא הי גיר דנשא בעדתא נמללן׃ 36 או דלמא מנכון הו נפקת מלתה דאלהא או לותכון הו בלחוד מטת׃
37 אן אנש דין מנכון סבר דנביא הו או דרוחנא הו נדע הלין דכתב אנא לכון דפוקדנא אנון דמרן׃ 38 אן אנש דין לא ידע לא נדע׃ 39 טנו הכיל אחי למתנביו ולממללו בלשנא לא תכלון׃ 40 כל מדם דין באסכמא ובטכסא נהוא׃ דצפרא דקימתא כג
קפלאון יה
1 מודע אנא לכון דין אחי אונגליון דסברתכון וקבלתוניהי וקמתון בה׃

a חג השבועות b בקהל c הוא d מוהר e שעבר f צבא g אלף h שאל i בושת מן בחרת k יצאה הדבורה אל l מטא השיג ומחשב n ידע o מצות p טנן q נבא r כלא עצר s ביופי t ובסדר

Non enim est dissensionis Deus; sed 33
pacis: sicut & in omnibus ecclesijs san-
ctorum doceo.

MVLIERES in ecclesijs taceant, 34
non enim permittitur eis loqui, sed sub- G
ditas esse, sicut & Lex dicit.
Siquid autem volunt discere, domi 35
viros suos interrogent. Turpe est enim
mulieri loqui in ecclesia.
An à vobis verbum Dei processit? 36
aut in vos solos peruenit?
Si quis videtur propheta esse, aut spi- 37
ritualis, cognoscat quæ scribo vobis,
quia Domini sunt mandata.
Si quis autem ignorat, ignorabitur. 38
Itaque fratres æmulamini propheta- 39
re: & loqui linguis nolite prohibere.
Omnia autem honestè & secundùm 40
ordinem fiant in vobis.

CAP. XV.

NOtum autem vobis facio, fratres, 1
Euangelium quod prædicaui vobis, A
quod & accepistis, in quo & statis.
Per quod & saluamini, qua ratione 2
prædicauerim vobis si tenetis, nisi fru-
strà credidistis.
Tradidi enim vobis in primis quod 3
& accepi: quoniam Christus mortuus
est pro peccatis nostris secundùm scri-
pturas:
Et quia sepultus est, & quia resurre- 4
xit tertia die, secundùm scripturas.
Et quia visus est Cephæ: & post hoc 5
vndecim.
Deinde visus est plus quàm quin- 6
gentis fratribus simul: ex quibus multi
manent vsque adhuc, quidam autē dor-
mierunt. Deinde visus est Iacobo, de- 7
inde Apostolis omnibus. Nouissimè 8
autem omnium tanquam abortiuo, vi- B
sus est & mihi. Ego enim sum mini- 9
mus Apostolorum: qui non sum dignus
vocari Apostolus, quoniam persecutus
sum ecclesiam Dei. Gratia autem Dei 10
sum id quod sum: & gratia eius in me
vacua non fuit, sed abundantius illis o-
mnibus laboraui: non ego autem, sed
gratia Dei mecum.

33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν
πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ
γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, κα-
θὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.
35 εἰ δέ τι μαθεῖν ἐθέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπε-
ρωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν ἐν ἐκκλησίᾳ γυναιξὶν λαλεῖν.
36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μό-
νους κατήντησεν;
37 εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσ-
κέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου εἰσὶν ἐντολαί.
38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω.
39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ
λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.
40 πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

ιε.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγε-
λισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε·
2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε.
3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι
χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γρα-
φάς.
4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ
τὰς γραφάς.
5 καὶ ὅτι ὤφθη κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα.
6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ,
ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμή-
θησαν.
7 ἔπειτα ὤφθη ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν.
8 ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη
κἀμοί.
9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ
ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν
τοῦ θεοῦ·
10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ
οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπία-
σα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

2 ובה [f] חאין אנתון באידא [g] מלתא סברתכון [h] עהדין אנתון אן לא הוא [i] סריקאית [k] הימנתון ׃
3 אשלמת לכון גיר מן לוקדם איך מדם דקבלת דמשיחא [l] מית על אפי [m] חטהין איכנא דכתיב ׃
4 [n] ודאתקבר וקם לתלתא יומין איך דכתיב ׃ 5 [o] ואתחזי לכאפא ובתרה להרעסר ׃ 6 ובתרכן אתחזי ל...
מן חמשמאא אחין [p] אכחדא דסגיאא מנהון [q] קימין אנון עדמא להשא ומנהון [r] דמכו ׃ 7 ומן בתר הלין אתחזי...
ליעקוב ובתרה לשליחא כלהון ׃ 8 [t] לחרתא דין דכלהון איך [v] דליחטא [x] אתחזי אף לי ׃ 9 אנא אנא זעורא...
דשליחא ולא [y] שוא אנא [z] דאתקרא שליחא מטל דרדפת [b] עדתה דאלהא ׃ 10 [b] בטיבותה דין דאלהא [c] איתי מ...
דאיתי וטיבותה דבי לא הות [d] סריקא אלא יתיר מן כלהון [e] לאית לא אנא אלא טיבותה דעמי ׃

[f] חיא [g] מלל [h] מזכירים
[i] שוא [k] חימן [l] מות
[m] חטא [n] קבר [o] חזא
[p] יחד [q] קום [r] דמך ישן
[s] חזא [t] לאחרית [u] לנפל
[x] חזא [y] ראוי [z] קרא
[a] קהל אל [b] טיבותא חן
[c] אית [d] ריק [e] לאת עמ׳

11 ܐܢ ܐܢܐ ܘܐܢ ܗܢܘܢ ܗܟܢܐ ܡܟܪܙܝܢܢ ܘܗܟܢܐ
12 ܗܝܡܢܬܘܢ܀ ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܡܬܟܪܙ
ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ ܐܢܫܐ
ܕܐܡܪܝܢ ܕܠܝܬ ܚܝܬ ܡܝܬܐ܀
13 ܘܐܢ ܚܝܬ ܡܝܬܐ ܠܝܬ ܐܦܠܐ ܡܫܝܚܐ ܩܡ܀
14 ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܩܡ܂ ܣܪܝܩܐ ܗܝ ܟܪܘܙܘܬܢ܂
15 ܣܪܝܩܐ ܐܦ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ܀ ܘܡܫܬܟܚܝܢ
ܚܢܢ ܕܝܢ ܐܦ ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܕܐܣܗܕܢ ܥܠ
ܐܠܗܐ ܕܐܩܝܡ ܠܡܫܝܚܐ ܟܕ ܠܐ ܐܩܝܡ܀
16 ܐܢ ܡܝܬܐ ܓܝܪ ܠܐ ܩܝܡܝܢ܂ ܐܦܠܐ ܡܫܝܚܐ ܩܡ܀
17 ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܩܡ܂ ܒܛܠܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ܀
18 ܘܥܕܟܝܠ ܒܚܛܗܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ܀ ܘܟܒܪ ܐܦ
19 ܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ ܒܡܫܝܚܐ ܐܒܕܘ ܠܗܘܢ܀
ܘܐܢ ܒܗܠܝܢ ܗܘ ܚܝܐ ܒܠܚܘܕ ܡܣܒܪܝܢܢ
ܒܡܫܝܚܐ܂ ܕܘܝܢܢ ܗܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܀

ܩܘܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ ܀ ܟܕ ܀

20 ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ ܘܗܘܐ
21 ܪܫܝܬܐ ܕܕܡܟܐ܀ ܘܐܝܟܢܐ ܕܒܝܕ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ
ܡܘܬܐ܂ ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܝܕ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ ܚܝܬ ܡܝܬܐ܀
22 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܐܕܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܡܝܬܝܢ܂
23 ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܡܫܝܚܐ ܟܠܗܘܢ ܚܝܝܢ܀ ܐܢܫ ܐܢܫ
ܒܛܟܣܗ܂ ܪܫܝܬܐ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ܂ ܒܬܪܟܢ ܐܝܠܝܢ
24 ܕܡܫܝܚܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܡܐܬܝܬܗ܀ ܘܗܝܕܝܢ ܢܗܘܐ
ܫܘܠܡܐ܂ ܡܐ ܕܡܫܠܡ ܡܠܟܘܬܐ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ܂ ܡܐ
ܕܒܛܠ ܟܠ ܪܝܫ ܘܟܠ ܫܘܠܛܢ ܘܟܠ ܚܝܠܘܬܐ܀
25 ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܡܠܟ ܥܕܡܐ ܕܢܣܝܡ
ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ܀
26 ܘܐܚܪܝܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܡܬܒܛܠ ܡܘܬܐ܀ ܟܠ
ܓܝܪ ܫܥܒܕ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ܀ ܡܐ ܕܐܡܪ ܕܝܢ܂
27 ܕܟܠܡܕܡ ܡܫܥܒܕ ܠܗ܂ ܡܝܕܥ ܗܘ ܕܠܒܪ
28 ܡܢ ܗܘ ܕܫܥܒܕ ܠܗ ܟܠ܀ ܘܡܐ ܕܐܫܬܥܒܕ
ܠܗ ܟܠ܂ ܗܝܕܝܢ ܗܘ ܒܪܐ ܢܫܬܥܒܕ ܠܗܘ ܕܫܥܒܕ
ܠܗ ܟܠ܂ ܕܢܗܘܐ ܐܠܗܐ ܟܠ ܒܟܠ܀

11 * *Itaque siue ego, siue illi, sic prædicamus, & sic credidistis.*
12 * *Quòd si Meschicho prædicatur à mortuis resurrexisse, quomodo sunt inter vos quidam qui dicant non esse viuificationem* [resurrectionem] *mortuorum?*
13 * *Et si resurrectio mortuorum non est, ne Meschicho quidem resurrexit.*
14 * *Quòd si Meschicho non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis & fides ve-*
15 *stra.* * *Ac proinde cōperimur falsi testes Dei, vt qui testificemur de Deo quòd excitauerit Meschicho, quum non suscitauerit.*
16 * *Nam si mortui non resurgunt, ne Meschicho quidem resurrexit.*
17 * *Quòd si Meschicho non resurrexit, ociosa est fides vestra, & adhuc estis in peccatis*
18 *vestris.* * *Iam verò & qui obdormierunt in Meschicho, perierunt sibi.*
19 * *Quòd si in hac vita tantùm speramus in Meschicho, miserrimi omnium hominum sumus.*

Ad Oblationem Resurrectionis.

20 * *Nunc autē Meschicho resurrexit à mortuis, & fuit primitiæ dormientium.*
21 * *Et quemadmodum per hominem fuit mors, ita & per hominem existit viuificatio* [resurrectio] *mortuorum.*
22 * *Nam quemadmodū in Odom omnes homines mortui sunt, ita & in Meschicho omnes*
23 *viuificantur.* * *Vnusquisque autem in suo ordine: primitiæ fuit Meschicho, deinde ij qui sunt Meschicho in aduentu ipsius.*
24 * *Et tunc erit finis quum tradiderit regnum Deo patri, quum aboleuerit omnem principatum, & omnem dominationem, omnes denique potestates.*
25 * *Futurum est enim vt regnum obtineat vsquedum posuerit omnes inimicos suos sub pedibus suis.*
26 * *Nouissima autem inimica abolebitur mors. Omnia enim subiecit sub pedibus eius.*
27 * *Quum autem dicat omnia illi esse subiecta, manifestum est, excipiendum eum qui subiecit illi omnia.*
28 * *Quum autem fuerint illi subiecta omnia; tūc ipsemet Filius subijcietur ei qui subiecit illi omnia, vt sit Deus omnia in omnibus.*

11 אן אנא הכיל ואן הנון הכנא מכרזינן והכנא הימנתון ׃ 12 אן דין משיחא מתכרז דקם מן בית מיתא איכנא אית בכון אנשא דאמרין דלית חית מיתא ׃ 13 ואן חית מיתא לית אף לא משיחא קם ׃
14 ואן משיחא לא קם סריקא הי כרוזותן סריקא ואף הימנותכון ׃ 15 ומשתכחין חנן דין אף סהדא דגלא דאלהא דאסהדן על אלהא דאקים למשיחא כד לא אקים ׃ 16 אן מיתא גיר לא קימין אף לא משיחא קם ׃
17 ואן משיחא לא קם בטלא הי הימנותכון ועדכיל בחטהיכון אנתון ׃ 18 וכבר אף אילין דדמכו במשיחא אבדו להון ׃
19 ואן בהלין הו חיא בלחוד מסברינן במשיחא דוינן הו מן כלהון בנינשא ׃ וקורבא דקימתא כד
20 השא דין משיחא קם מן בית מיתא והוא רישיתא דדמכא ׃

f כרז g הימן h מות i תחיית מהים k כרז l הימן m שכח מצא n עד שקר o סבר p קום q מות r בטל s הימן t ועוד v חטא x עתה y רמך ישן z מקיים אנחנו a רוא הוה b קום

*Siue enim ego, siue illi: sic † prædica- 11
mus, & sic credidistis.
*Si autem Christus prædicatur quòd 12
resurrexit à mortuis: quomodo quidam
dicunt in vobis, quoniam resurrectio
mortuorum non est?
*Si autem resurrectio mortuorũ non 13
est: neque Christus resurrexit.
*Si autem Christus non resurrexit, 14
inanis est ergo prædicatio nostra, inanis
est & fides vestra.
*Inuenimur autem & falsi testes Dei: 15
quoniam testimonium diximus aduer-
sus Deum, quòd suscitauerit Christum,
quem non suscitauit, si mortui non re-
surgunt.
*Nam si mortui non resurgunt, neq; 16
Christus resurrexit.
*Quod si Christus nõ resurrexit: vana 17
est fides vestra, adhuc enim estis in pec-
catis vestris. *Ergo & qui dormierunt 18
in Christo, perierunt. *Si in hac vita 19
tantùm, in Christo sperantes sumus: mi-
serabiliores sumus omnibus hominibus.

*NVNC autem Christus resurrexit à 20
mortuis, primitiæ dormientium.
*Quoniam † quidem per hominem 21
mors: & per hominem resurrectio mor-
tuorum. *Et sicut in Adam omnes 22
moriuntur: ita & in Christo omnes vi-
uificabuntur.
*Vnusquisque autem in suo ordine, 23
primitiæ Christus: deinde ij qui sunt
Christi, qui in aduentũ eius crediderunt.
*Deinde finis: cùm tradiderit regnum 24
Deo & Patri, cùm euacuauerit omnem
principatum & potestatem & virtutem.
*Oportet autem illum regnare: donec 25
ponat omnes inimicos sub pedibus eius.
*Nouissima autem inimica destrue- 26
tur mors. *Omnia enim subiecit sub
pedibus eius. Cùm autem dicat, Omnia
subiecta sunt ei: sine dubio, præter eum 27
qui subiecit ei omnia.
*Cùm autem subiecta fuerint illi om- 28
nia: tunc & ipse Filius subiectus erit illi
qui subiecit sibi omnia, vt sit Deus om-
nia in omnibus.

11 *εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως
ἐπιστεύσατε.
12 *εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς
λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;
13 *εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται.
14 *εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν,
κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.
15 *εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι
ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν χριστόν· ὃν οὐκ
ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.
16 *εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται.
17 *εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι
ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
18 *ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ, ἀπώλοντο.
19 *εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν χριστῷ μόνον,
ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 *Νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κε-
κοιμημένων ἐγένετο.
21 *ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου
ἀνάστασις νεκρῶν.
22 *ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ
ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.
23 *ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι, ἀπαρχὴ χριστὸς, ἔ-
πειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.
24 *εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ
πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξου-
σίαν καὶ δύναμιν.
25 *δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς
ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
26 *ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.
27 *πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴ-
πῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτά-
ξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.
28 *ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐ-
τὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα,
ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι.

21 ואיכנא דביד ברנשא הוא [d] מותא הכנא אף ביד ברנשא [e] הויא [f] חית מיתא ׃
22 איכנא גיר דבאדם כלהון בנינשא [g] מיתין הכנא אף במשיחא כלהון [h] חאין ׃
23 אנש אנש [i] בטכסה רישיתא הוא משיחא בתרכן אילין דדמשיחא אנון [k] במתיתה ׃
24 [l] והידין תהוא [m] חרתא מא דמשלם מלכותא לאלהא אבא מא דבטל כל ריש וכל [n] שולטן וכל חילין ׃
25 עתיד הו גיר [o] דנמלך עדמא [p] דנסים [q] בעלדבבוהי כלהון תחית רגלוהי ׃ 26 ואחריא בעלדבבא מתבטל מותא ׃
27 כל גיר שעבד תחית רגלוהי מא דאמר דין דכלמדם [s] משתעבד לה ידיעא הי דסטר מן הו דשעבד לה כלה ׃
28 ומא דאשתעבד לה כל הידין הו ברא נשתעבד להו דשעבד לה כל דנהוא אלהא כל בכל ׃

[d] מות [e] חיא
[f] תהייה מתים
[g] מות [h] חיא
[i] בסדרו [k] אתא [l] ואז
[m] אחרית [n] שלט
[o] מלך [p] סום [q] אויביו
[s] מות [t] שעבד

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

[illegible]

34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]

29 * *Alioquin quid facient ij qui baptizantur pro [a] mortuis, si mortui non resurgunt? cur baptizantur pro mortuis?*
30 * *Cur & nos in periculo omni hora consistimus?*
31 * *Juro per gloriam vestram, fratres mei, quam habeo in Domino nostro Jeschua Meschicho, me quotidie mori.*
32 * *Si tanquam inter homines, obiectus sum feris bestiis Ephesi, quid prodest mihi, si mortui non resurgunt? Edamus & bibamus,*
33 *cras enim morimur.* * *Ne erraueritis. Namque corrumpunt mores benignos colloquia praua.*

Defunctorum.

34 * *Excitate corda vestra iustè, & ne peccetis: sunt enim quidam qui scientiam Dei non habent, ad verecundiã vestram hoc dico.*
35 * *Dicet aliquis vestrum, Quomodo resurgunt mortui, & quonam corpore venturi sunt?*
36 * *Stulte, semen quod seminas, nisi moriatur non reuiuiscit.*
37 * *Et quod seminas, non quidem corpus quod futurum est seminas, sed granum nudum, vt tritici, aut hordei, aut cæterorum seminum.*
38 * *Deus autem dat ei corpus prout vult, & vnicuique seminum proprium corpus na-*
39 *turale.* * *Siquidem omne corpus æquale non est: aliud est enim corpus hominis, & aliud iumenti, & aliud volucris, & aliud piscium.*
40 * *Sunt & corpora cælestia, & sunt corpora terrestria: sed alia est gloria cælestium, & alia terrestrium.*
41 * *Item alia est gloria Solis, & alia est gloria Lunæ, & alia gloria Stellarum. Stella pe-*
42 *rò stellam gloria antecedit.* * *Sic & Viuificatio* [resurrectio] *mortuorum. Seminantur in corruptione, resurgunt absque corruptione.*
43 * *Seminantur in ignominia, resurgunt in gloria. Seminantur in infirmitate, resurgunt*
44 *in virtute.* * *Seminatur corpus animale, resurgit corpus spirituale. Est enim corpus animæ, est & corpus spiritus.*
45 * *Sicut & scriptum est, Factus est Odom homo primus in animam viuentem, at postremus Odom in spiritum vitam largientem.*

[illegible]

35 נֵאמַר אֱנָשׁ מֶנְכוֹן דַּאיכַנָא קָימִין מִיתֵא וּבַאיְנָא פַגְרָא אָתֵין׃ 36 סַכְלָא זַרְעָא דְּזָרַע אַנְתְּ אֶן לָא מָאֵת לָא חָיֵא׃
37 וְהַו מֶדֶם דְּזָרַע אַנְתְּ לָא הֲוָא הַו פַגְרָא דַעֲתִיד לְמֶהְוָא זָרַע אַנְתְּ אֶלָּא פְּרֵדְתָא

[illegible]

*Alioquin quid facient qui baptizan- 29
tur pro mortuis, si omnino mortui non
resurgunt? vt quid & baptizantur pro
illis?
*Vt quid & nos periclitamur omni 30
hora?
*Quotidie morior per vestram glo- 31
riam fratres, quam habeo in Christo Ie-
su Domino nostro.
*Si secundùm hominem ad bestias 32
pugnaui Ephesi, quid mihi prodest si
mortui non resurgunt? manducemus &
bibamus, cras enim moriemur.
*Nolite seduci: Corrumpunt mores 33
bonos colloquia mala.

*EVIGILATE †iusti, & nolite pec- 34
care: ignorantiam enim Dei quidam ha- E
bent. ad reuerentiam vobis loquor.
*Sed †dicit aliquis, Quomodo resur- 35
gunt mortui? quali autem corpore † ve-
nient?
*Insipiens, tu quod seminas non vi- 36
uificatur, nisi prius moriatur.
*Et quod seminas, non corpus quod 37
futurum est, seminas, sed nudum gra-
num, vtputa tritici aut alicuius cætero-
rum.
*Deus autem dat illi corpus sicut 38
†vult: & vnicuique seminum proprium
corpus.
*Non omnis caro, eadem caro: sed 39
alia hominum, alia pecorum, alia volu-
crum, alia autem piscium.
*Et corpora cælestia, & corpora ter- 40
restria: sed alia quidem cælestium glo-
ria, alia autem terrestrium.
*Alia claritas Solis, alia claritas Lunę, 41
& alia claritas stellarum. Stella enim à
stella differt in claritate:
*Sic & resurrectio mortuorum. Se- 42
minatur in corruptione: surget in incor-
ruptione. *Seminatur in ignobilitate, 43
surget in gloria. Seminatur in infirmita- F
te: surget in virtute. *Seminatur cor- 44
pus animale: surget corpus spirituale. Si
est corpus animale, est & spirituale.
*Sicut scriptum est, Factus est primus 45
homo Adam in animam viuentem: no-
uissimus Adam in spiritū viuificantem.

29 *ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;

30 *τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

31 *καθ᾽ ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

32 *εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

33 *μὴ πλανᾶσθε. φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.

34 *Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.

35 *ἀλλ᾽ ἐρεῖ τις, πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;

36 *ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ.

37 *καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου, ἤ τινος τῶν λοιπῶν.

38 *ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα, καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.

39 *οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν.

40 *καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ᾽ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.

41 *ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ·

42 *οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ.

43 *σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει.

44 *σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν.

45 *οὕτω καὶ γέγραπται, ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος ἀδὰμ, εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.

עד דמליתא [p]וחטא או דסערא או [q]שרכא דזרעונא ׃ 38 אלהא דין יהב לה פגרא איכנא דצבא ולחד חד מן זרע
פגרא [r]דכינה ׃ 39 לא הוא גיר כל [s]פגר שוא אחרין הו גיר פגרא דבר אנשא ואחרין [t]דבעירא ואחרין [u]דפרחא
ואחרין דנונא ׃ 40 ואית פגרא שמיניא ואית פגרא ארעניא אלא אחרין הו שובחא [x]דשמיניא ואחרין [y]דארעניא
41 ואחרין הו שובחא דשמשא ואחרין הו שובחא [z]דסהרא ואחרין שובחא דכוכבא וכוכבא מן כוכבא [a]מיתר
בשובחא ׃ 42 הכנא אף [b]חית מיתא [c]מזדרעין בחבלא [d]קימין דלא חבלא ׃ 43 מזדרעין [e]בצערא קימין בשובחא
מזדרעין [f]בכריהותא קימין בחילא ׃ 44 מזדרע פגרא [g]נפשניא [h]קאם פגרא [i]רוחניא אית גיר פגרא דנפש ואית
פגרא דרוח ׃ 45 הכנא אף כתיב הוא אדם ברנשא קדמיא לנפש חיא ואדם אחריא לרוחא [k]מחיניתא ׃

[p]דגן [q]שאר [r]כון [s]גוף
[t]של בהמה [u]פרח עוף
[x]שמיא [y]ארעא [z]לבנה
[a]יתר [b]תחית מתים
[c]זרע [d]קום
[e]בבליטה [f]כרה חול
[g]נפש [h]קום
[i]רוח [k]חיא

46 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܠܘܩܕܡ ܪܘܚܢܝܐ. ܐܠܐ ܢܦܫܢܝܐ
47 ܘܗܝܕܝܢ ܪܘܚܢܝܐ. ܒܪܢܫܐ ܩܕܡܝܐ ܥܦܪܢܐ ܕܡܢ
48 ܐܪܥܐ. ܒܪܢܫܐ ܕܬܪܝܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܥܦܪܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܦܪܢܐ. ܘܐܝܟܢܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܫܡܝܢܐ.
49 ܘܐܝܟ ܕܠܒܫܢ ܕܡܘܬܐ ܕܗܘ ܕܡܢ ܥܦܪܐ.
ܗܟܢܐ ܢܠܒܫ ܕܡܘܬܐ ܕܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ.
50 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܚܝ. ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܡܐܪܬ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ. ܘܠܐ
51 ܚܒܠܐ ܝܪܬ ܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ. ܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܐܪܙܐ. ܠܘ ܟܠܢ ܢܕܡܟ. ܟܠܢ ܕܝܢ ܢܬܚܠܦ.
52 ܡܢ ܫܠܝ ܐܝܟ ܪܦܦ ܥܝܢܐ ܒܩܪܢܐ ܐܚܪܝܬܐ ܟܕ
ܢܩܪܐ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܡܝܬܐ ܕܠܐ ܚܒܠܐ. ܘܚܢܢ ܢܬܚܠܦ.
53 ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܗܢܐ ܕܡܬܚܒܠ ܕܢܠܒܫ ܠܐ
ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ. ܘܗܢܐ ܕܡܐܬ ܕܢܠܒܫ ܠܐ
54 ܡܝܘܬܘܬܐ. ܡܐ ܕܠܒܫ ܕܝܢ ܗܢܐ ܕܡܬܚܒܠ
ܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ. ܘܗܢܐ ܕܡܐܬ ܠܐ ܡܝܘܬܘܬܐ.
ܗܝܕܝܢ ܬܗܘܐ ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܟܬܝܒܐ. ܕܐܬܒܠܥ
55 ܡܘܬܐ ܒܙܟܘܬܐ. ܐܝܟܘ ܥܘܩܣܟ ܡܘܬܐ. ܐܘ ܐܝܟܐ
56 ܗܝ ܙܟܘܬܟܝ ܫܝܘܠ. ܥܘܩܣܗ ܕܝܢ ܕܡܘܬܐ
ܚܛܝܬܐ ܗܝ. ܘܚܝܠܐ ܕܚܛܝܬܐ ܢܡܘܣܐ ܗܘ.
57 ܛܝܒܘܬܗ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܕܝܗܒ ܠܢ ܙܟܘܬܐ ܒܝܕ
58 ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܘܚܒܝܒܝ.
ܗܘܘ ܡܫܪܪܝܢ. ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܙܝܥܝܢ. ܐܠܐ ܗܘܘ
ܡܬܝܬܪܝܢ ܒܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܟܠܙܒܢ
ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩ ܥܡܠܟܘܢ.

[illegible]

1 ܥܠ ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܡܬܟܢܫ ܠܩܕܝܫܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܦܩܕܬ ܠܥܕܬܐ ܕܓܠܛܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ.
2 ܒܟܠ ܚܕ ܒܫܒܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܒܒܝܬܗ
ܢܗܘܐ ܣܐܡ ܘܢܛܪ ܗܘ ܡܕܡ ܕܡܛܝܗ ܒܐܝܕܘܗܝ. ܕܠܐ ܡܐ
ܕܐܬܝܬ ܗܝܕܝܢ ܢܗܘܝܢ ܓܒܝܬܐ.

46 * *Sed non fuit primùm ſpirituale, ſed animale, tum demùm ſpirituale.*

47 * *Primus homo puluerulentus ex terra: homo ſecundus Dominus è cælo.*

48 * *Quemadmodum eſt pulueroſus ille, ſic & pulueroſi: & quemadmodum eſt ille qui ex cælo eſt, ita & cæleſtes.*

49 * *Et ſicut induimus imaginem illius qui ex puluere eſt, ſic induemus imaginem illius qui è cælo eſt.*

50 * *Hoc autem dico fratres mei, quòd caro & ſanguis regnum cælorum hæreditate poſſidere non poſſunt: neque corruptio poſſidebit incorruptibilitatem.*

51 * *Ecce dico vobis arcanum, Non omnes obdormiemus, omnes autem immutabimur.*

52 * *Subitò quaſi ictu oculi per extremam tubam quum vocem emittet, & reſurgent mortui abſque corruptione, & nos immutabimur.*

53 * *Futurum eſt enim vt hoc corruptibile induat incorruptibilitatem, atque adeò quod mortale eſt induat immortalitatem.*

54 * *Quum autem hoc quod corruptibile eſt, induerit incorruptibilitatem, & hoc mortale, immortalitatem, tunc fiet ſermo ille qui ſcriptus eſt, Abſorpta eſt mors in victoria.*

55 * *Vbi eſt aculeus tuus ô mors? & vbi eſt victoria tua inferne?*

56 * *Aculeus autem mortis peccatum eſt, & vis peccati Lex eſt.*

57 * *Sed Deo gratia qui dedit nobis victoriam per Dominum noſtrum Jeſchua Meſchicho.*

58 * *Itaque fratres mei & chariſſimi mei, eſtote ſtabiles, neque ſitis mobiles, ſed eſtote ſemper abundantes in opere Domini, quum ſciatis laborem veſtrum non eſſe inanem in Domino.*

Dominica v. poſt Epiphaniam.

CAP. XVI.

1 *CÆterùm de eo quòd colligitur in ſanctos, quemadmodum præcepi Eccleſiis Galatarum, ita & vos facite.*

2 * *Quolibet Sabbatho vnuſquiſque veſtrum domi ſuæ ſeponat, & conſeruet illud quod per manus ſuas obuenit, ne quum venero, tunc fiant collectæ.*

46 אלא לא חוא לוקדם רוחניא אלא נפשניא והידין רוחניא ׃ 47 ברנשא קדמיא [l]עפרנא דמן ארעא ברנשא
דתרין מריא מן שמיא ׃ 48 איכנא [m]דאיתוהי הו עפרנא הכנא אף עפרנא ואיכנא דאיתוהי הו דמן שמיא הכנא
אף שמינא ׃ 49 ואיך דלבשן [n]דמותא דהו דמן עפרא הכנא [o]נלבש דמותא דהו דמן שמיא ׃
50 הדא דין אמר אנא אחי דבסרא ודמא מלכותא דשמיא [p]למארת לא [q]משכחין ולא חבלא [r]ירת לא [s]מתחבלנותא ׃
51 הא אמר אנא לכון [t]ארזא [v]לו כלן [x]נדמך כלן דין נתחלף ׃ 52 [y]חריפאית איך [z]רפף עינא בקרנא אחריתא
כד [a]נקרא [b]ונקומון [c]מיתא דלא חבלא וחנן נתחלף ׃ 53 עתיד הו גיר הנא דמתחבל דנלבש לא [d]מתחבלנותא
והנא דמאת ונלבש לא [f]מיותותא ׃ 54 מא דלבש דין הנא דמתחבל לא מתחבלנותא והנא דמאת לא

[l] עפר [m] אית יש [n] דמא
[o] לבש [p] ירת ירש
[q] שכח יכול [r] יורש [s] חבל
[t] סוד [u] לא [x] דמך ישן
[y] פתאום [z] חריפא
[a] קרא נתקע [b] קום
[c] מות [d] חבל [f] מות

46 Sed non prius quod spirituale est, sed quod animale: deinde quod spirituale.
47 Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis.
48 Qualis terrenus: tales & terreni. & qualis cælestis: tales & cælestes.
49 Igitur sicut portauimus imaginem terreni: portemus & imaginem cælestis.
50 Hoc autem dico fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt: neque corruptio, incorruptelam possidebit.
51 Ecce mysterium vobis dico. † Omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur. G
52 In momento, in ictu oculi, in nouissima tuba, canet enim tuba, & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur.
53 Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: & mortale hoc induere immortalitatem.
54 Cùm autem † mortale hoc induerit immortalitatem: tunc fiet sermo qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria.
55 Vbi est mors victoria tua? vbi est mors stimulus tuus?
56 Stimulus autem mortis, peccatum est: virtus verò peccati, Lex.
57 Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.
58 Itaque fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles: abũdãtes in opere Domini semper, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.

CAP. XVI.

1 DE collectis autem quæ fiunt in sanctos, sicut ordinaui ecclesijs Galatiæ, ita & vos facite. A
2 Per vnam sabbathi vnusquisque vestrum apud se reponat, recondens quod ei bene placuerit: vt non cùm venero, tunc collectæ fiant.

46 ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ.
48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.
50 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.
51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· † πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,
52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.
53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.
54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.
55 ποῦ σου θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου ᾅδη, τὸ νῖκος;
56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.
57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ.

ιϛ΄.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
2 κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ᾽ ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων, ὅ, τι ἐὰν εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται.

מיוהותא הדין הוא ᶠמלתא הי דכתיבא ᵍדאתבלע ʰמותא ⁱבזכותא ׃ 55 ᵏאיכו ˡעוקסך מותא ואיכא הי ᵐזכותך
שיול ׃ 56 עוקסה דין דמותא ⁿחטיתא הי וחילא דחטיתא נמוסא הו ׃ 57 ᵒטיבותא דין לאלהא
ᵖזכותא ביד מרן ישוע משיחא ׃ 58 ᵠמכיל אחי וחביבי הוו ʳמשררין ולא תהוון ˢמתחזעין אלא הוו ᵗמת...
ᵘבכלזבן בעבדה דמריא כד ידעין אנתון ˣדעמלכון לא הוא ʸסריק במריא ׃
דחד בשבא דחמשא דבתר ᶻדנחתא כו קפלאון יו
ᵃעל מדם דין דמתכנש לקדישא איכנא דפקדת ᵇלעדתא דגלטיא הכנא אף אנתון עבדו ׃
2 ᶜבכל חד בשבא אנש אנש מנכון בביתה ᵈסאם ונטר הו מדם ᵉדמטא ᶠבאידוהי דלא מא ᵍדאתית הידין נהוין גביתא

ᶠמלל ᵍבלע ʰמות
ⁱבנצח מן זכא ᵏאיכה
ˡעוקצך ᵐזכא נצח ⁿחטא
ᵒחן ᵖנצח ᵠעל-כן
ʳשרר עמד ˢזוע ᵗיתר
ᵘבכל עת ˣעמל
ʸריק או שוא ᶻרנח זרח
ᵇלעדות ᶜבשבת ᵈסום
ᵉמטא ᶠיד ᵍאתא

3 * *Quum autem aduenero quos elegeritis, mittam cum epistola vt perferant gratiam vestram ad Ourischlem.*

4 * *Quod si fuerit dignum opus vt & ego proficiscar, mecum etiam proficiscentur.*

5 * *Veniam autem ad vos quum transiero per Macedoniam; siquidem in Macedoniam transiturus sum.*

6 * *Quinetiam fortasse apud vos permanebo, aut hybernabo apud vos, vt vos adhaereatis mihi quocunque proficiscar.*

7 * *Nolo nunc quasi viam transiturus vos inuisere; spero enim me aliquantum tempus commoraturum apud vos, si Dominus meus permiserit mihi.*

8 * *Namque permansurus sum Ephesi vsque ad Pentecosten.*

9 * *Siquidem ostium magnum patet mihi plenum operosis factis; & aduersarij multi.*

10 * *Quòd si venerit ad vos Timotheus, videte vt absque metu sit apud vos: opus enim Domini operatur, vt & ego.*

11 * *Ne quis igitur eum despiciat, sed adhaereatis ei cum pace, vt veniat ad me. praestolor enim eum cum fratribus.*

12 * *De Apollou autē fratre meo, multum efflagitaui ab eo, vt veniret ad vos cum fratribus, & nunc non fuit voluntas eundi ad vos; sed quum erit ei locus, veniet ad vos.*

Feria III. hebdomadis IIII. Ieiunij.

13 * *Expergiscimini, & state in fide; praebete vos viros, & fortes estote.*

14 * *Omniaque placita vestra cum charitate fiant.*

15 * *Vos autem rogo fratres mei, pro domo Stephanae: quippe quam nostis esse primitias Acaiae, seque exposuisse in ministerium sanctorum.*

16 * *Vt & vos dicto audientes sitis huiusmodi, & vnicuique laboranti cum eis, & adiuuanti.*

17 * *Gaudeo verò de aduentu Stephanae, & Fortunati & Achaici, quoniam quod vobis deerat apud me, ipsi suppleuerunt.*

18 * *Siquidem refocillauerunt spiritū meum ac vestrū. Cognoscite ergo qui huiusmodi sunt,*

---

3 ומא דאתית לאילין דגבין אנתון להון אשדר באגרתא דנובלון טיבותכון לאורישלם ׃
4 אן דין שוא הו סוערנא דאף אנא אזל אף עמי נאזלון׃ 5 אתא אנא דין לותכון מא דעברת מן מקדוניא
עבר אנא לה גיר למקדוניא׃ 6 וכבר אף לותכון אקוא או אסתא לותכון דאנתון תלוונני לאתר דאזל אנא ׃
7 לא צבא אנא דהשא איך עבר אורחא אחזיכון מסבר אנא גיר דאוחר זבנא לותכון אן מרי מפס לי׃
8 מקוא אנא גיר באפסוס עדמא לפנטיקוסטא ׃ 9 תרעא גיר רבא אתפתח לי דמלא סוערנא וסקובלא
סגיאין׃ 10 אן דין נאתא טימתאוס חזו דדלא דחלא נהוא לותכון עבדא גיר דמריא פלח אכותי׃
11 למא הכיל אנש נשוטיוהי אלא לואוהי בשלמא דנאתא לותי מקוא אנא לה גיר עם אחא ׃

l באגרת m יבל n חסרכם
o ראוי p מעשה q אזל
r עבר s ואולי t סתוא
מן פתווא שהוא חורף
u ללוא וכן x חזוא
y אחר z זמן a מוהיר
b חג השבועות מן לשון יון
c שער d נפתח e מלא
f מעשים קשים
g ואויבים רבים

3 Cùm autem præsens fuero : quos probaueritis per epistolas, hos mittam perferre gratiam vestram in Ierusalem.
4 Quod si dignum fuerit vt & ego eam: mecum ibunt.
5 Veniam autem ad vos, cùm Macedoniam pertransiero. nam Macedoniam pertransibo.
6 Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hyemabo: vt vos me deducatis quocunque iero. B
7 Nolo enim vos modò in transitu videre. spero enim me aliquantulum temporis manere apud vos, si Dominus permiserit.
8 Permanebo autem Ephesi vsque ad Pentecosten.
9 Ostium enim mihi apertum est magnum & euidens: & aduersarij multi.
10 Si autem venerit Timotheus, videte vt sine timore sit apud vos. opus enim Domini operatur, sicut & ego.
11 Nequis ergo illum spernat. deducite autem illum in pace: vt veniat ad me. expecto enim illum cum fratribus.
12 De Apollo autem fratre vobis notum facio, quoniam multum rogaui eũ, vt veniret ad vos cum fratribus: & vtique non fuit voluntas eius, vt nunc veniret. veniet autem cùm ei vacuum fuerit.

13 VIGILATE, state in fide, viriliter agite, & confortamini.
14 Omnia † vestra in charitate fiant.
15 Obsecro autem vos fratres, nostis domum Stephanæ & Fortunati, † quoniã sunt primitiæ Achaię, & in ministerium sanctorum ordinauerunt seipsos.
16 Vt & vos subditi sitis eiusmodi, & omni cooperanti & laboranti.
17 Gaudeo autem in pręsentia Stephanæ & Fortunati & Achaici, quoniam id quod vobis deerat, ipsi suppleuerunt. D
18 Refecerunt enim & meum spiritum & vestrum. Cognoscite ergo qui huiusmodi sunt.

3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς ἱερουσαλήμ.
4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν μακεδονίαν διέλθω· μακεδονίαν γὰρ διέρχωμαι.
6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι.
7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέπῃ.
8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς.
9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργὴς, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
10 ἐὰν δὲ ἔλθῃ τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ.
11 μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 περὶ δὲ ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
15 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς·
16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.
17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν.
18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

12 מִן אַפָּלוֹ דֵּין אַחִי סַגִּי בְּעִית מְנֵּה דְּנֵאתֵא לְוָתְכוֹן עַם אַחֵא וַכְּבַר לָא הֲוָא צֶבְיָנָא דְּנֵאתֵא לְוָתְכוֹן אֶמַתַי דְּנֶהֱוָא לֵהּ אַתְרָא אָתֵא לְוָתְכוֹן ׃ דְּיוֹם תְּלָתָא דְשַׁבְּתָא דְּאַרְבְּעָא דְּצוֹמָא
13 אֶתְתְּעִירוּ וְקוּמוּ בְּהַימָנוּתָא אֶתְגַּבְּרוּ וַאתְחַסַנוּ ׃ 14 וְכֻלְּהֵין צֶבְוָתְכוֹן בְּחוּבָּא נֶהֶוְיָן ׃
15 בָּעֵא אֶנָא דֵּין מֶנְכוֹן אַחַי עַל בַּיתָא דְּאֶסְטֶפַנַא מֶטֹל דְּיָדְעִין אַנְתוּן דְּהָנוּן אֶנוּן רֵישִׁיתָא דַּאכַאִיַא וְסָמוּ נַפְשְׁהוֹן לְתֶשְׁמֶשְׁתָּא דְקַדִּישֵׁא ׃ 16 דְּאַף אַנְתוּן תֶּהֶוּוֹן מֶשְׁתַּמְעִין לַאיְלֵין דְּהָכְנָא אֶנוּן וַלְכֻלְנָשׁ דְּלָאֵא עַמַּן וּמַעְדַר ׃
17 חָדֵא אֶנָא דֵּין בְּמֵאתִיתֵה דְּאֶסְטֶפַנַא וַדְפַרְטוּנָטוֹס וְדַאכַאִיקוֹס דְּמֶדֶם דְּבַצַּרְתּוֹן לְוָתִי הֶנוּן מַלִּיו ׃
18 אַנִיחוּ גֵּיר רוּחִי דִּילִי וְדִילְכוֹן הָוַיתוֹן הָכִיל מֶשְׁתּוֹדְעִין לַאיְלֵין דְּהָכְנָא אֶנוּן ׃

בְּעָא שאל · אַתָא · וַעֲתָה · צְבָא · צוּם · עוּר · קוּם · הַימֵן · גְּבַר · חַסֵן עז או חזק · צְבָא · באהבה · הָוָא · ראשית · סוּם · שַׁמֵּשׁ · שְׁמַע · לְאָא בסו לאה · עֲדַר עזר · אַתָא · בְּצַר חסר · מְלָא

ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܥܕܬܐ ܟܠܗܝܢ ܕܒܐܣܝܐ. 19
ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܣܓܝ ܒܡܪܢ. ܐܩܘܠܘܣ
ܘܦܪܝܣܩܠܐ. ܥܡ ܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗܘܢ. ܫܐܠܝܢ 20
ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܚܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ
ܚܕ ܕܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ ܩܕܝܫܬܐ. ܫܠܡܐ ܒܟܬܒܬ 21
ܐܝܕܝ ܕܦܘܠܘܣ. ܡܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ 22
ܡܫܝܚܐ ܢܗܘܐ ܚܪܡ. ܡܪܢ ܐܬܐ.
ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܟܘܢ. 23
ܘܚܘܒܝ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ 24
ܐܡܝܢ.

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܩܘܪܝܢܬܝܐ.
ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ
ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕܝ ܛܝܡܬܐܘܣ.

19 * *Postulant pacem vestram*, [salutant vos] *ecclesiæ omnes quæ sunt in Asia. Salutant vos plurimum in Domino nostro Akulas & Priskella cum ecclesia quæ est in ædibus ipsorum.*
20 * *Salutant vos omnes fratres. Salutant inuicem osculo sancto.*
21 * *Salutatio per scripturam manus meæ Pauli.*
22 * *Quisquis non amat Dominũ nostrum Jeschua Meschicho, anathema sit. Moran-Etho* [Dominus noster venit.]
23 * *Gratia Domini nostri Jeschua Meschicho sit vobiscum.*
24 * *Et charitas mea cum vobis omnibus in Meschicho Jeschua. Amin.*

Epistolæ ad Corinthios primæ quæ scripta est Philippis Macedoniç, & missa est per manus Timothei, FINIS.

19 שְׁאֵלִין בִּשְׁלָמְכוֹן ᵃ עִדְתָא כֻּלְהֵין דְּבְאַסְיַא שָׁאֲלִין בִּשְׁלָמְכוֹן סַגִּי בְּמָרַן אַקוּלֹס וּפְרִיסְקִלָּא עַם ᵃ עִדְתָא דְבְבֵיתְהוֹן׃
20 שְׁאֵלִין בִּשְׁלָמְכוֹן אַחַין כֻּלְּהוֹן שְׁאֶלוּ בִשְׁלָמָא חַד דְּחַד ᵇ בְּנוּשְׁקְתָא קַדִּישְׁתָא׃
21 שְׁלָמָא בִּכְתָבַת ᶜ אִידַי דְּפּוּלוֹס׃

ᵃ האדות ᵃ קהל
ᵇ נְשַׁק
ᶜ ידי ארמינו בוא

PROLOGVS IN SECVNDAM EPISTOLAM AD CORINTHIOS.

IN secunda ad Corinthios epistola quasi in parte superiori post tribulationũ suarum relationes reddit causas, quare ad eos secundò nõ ierit; quoniam nõ leui mutatione cõsilij fecisse se asserit: sed ne aduentu suo tristitiam incurreret, cùm in peccato permanere discipulos reperisset. Deinde post agnitos fructus pœnitentiæ, reconciliat eum ecclesiæ, quem in prima propter fornicationem à consortio sanctorum iusserat amoueri. Tertiò contra pseudoapostolos officij sui dignitatem tuetur, & noui testamenti ministros tantò anteire gratia ostendit, quantò Euangelium est Lege præstantius. Immoratur etiam in causa illa plurimùm quam breuiter in prima contigerat, vt prompto ac libenti animo necessaria præsen-

19 [a] Salutant vos † ecclesiæ Asiæ: Salutant vos in Domino multum, Aquila & Priscilla cum domestica sua ecclesia †.
20 [b] Salutant vos omnes fratres. Salutate inuicem in osculo sancto.
21 [c] Salutatio mea manu Pauli.
22 [d] Si quis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema: Maranatha.
23 [e] Gratia Domini nostri Iesu Christi vobiscum.
24 [f] Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu. Amen.

Ad Corinthios prior, missa fuit è Philippis, per Stephanam & Fortunatum, & Achaicum, & Timotheum.

19 [a] ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς ἀσίας· ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ ἀκύλας καὶ πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.
20 [b] ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες· ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 [c] ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου.
22 [d] εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν, ἤτω ἀνάθεμα· μαρὰν ἀθά.
23 [e] ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.
24 [f] ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν.

πρὸς κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου.

---

22 מן דלא רחם למרן ישוע משיחא נהוא חרם [d] מרן אתא׃
23 [e] טיבותה דמרן ישוע משיחא עמכון׃
24 [f] וחובי עם כלכון במשיחא ישוע אמין׃

שלמת [g] אגרתא דלות קורנתיא קדמיתא [h] דאתכתבת בפיליפוס דמקדוניא [i] ואשתדרת באידי [k] טימתאוס

[d] אדונינו בא [e] טוב [f] ואהבתי
[g] אגרת [h] כתב [i] שדר שלח [k] בפי

præsentis vitæ non habentibus largiantur, & vtilitate spiritualis commercij commutent præsentia cum futuris, atque abundantia sua sanctorum inopiam suppleant; vt vicissim eorum inopia sanctorum abundantia suppleatur. In fine repetit quòd superius contra Pseudoapostolos egerat; & iactationem eorum prædicationésque de se gloriosas, vel collata antiquitate generis, vel catalogo iniuriarum ac periculorum suorum euacuat. Dicítque eos operarios subdolos qui ad imitationem sathanæ transfigurentur in Apostolos Christi, sub prædicationis spe, lucra pecuniaria quæque sectantes.

ARGVMENTVM.

POST actam à Corinthijs pœnitentiam, consolatoriam scribit eis epistolam Apostolus à Troade per Titum: & collaudans eos hortatur ad meliora, contristatos quidem eos, sed emendatos ostendens.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

[illegible]

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

EPISTOLA AD CORINTHIOS SECVNDA:

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Matutinis Sabbathi Annuntiationis.

CAP. I.

1 PAVLVS *Apostolus Jeschua Meschicho per voluntatem Dei, & Timotheus frater, ecclesiæ Dei quæ est Corinthi, & omnibus sanctis qui sunt in*
2 *vniuersa Achaia;* ² *Gratia vobiscum & pax à Deo patre nostro, & à Domino nostro*
3 *Jeschua Meschicho.* ³ *Benedictus Deus ipse Pater Domini nostri Jeschua Meschicho pater miserationũ, & Deus omnis consolationis:*
4 ⁴ *Qui consolatur nos in omnibus afflictionibus nostris, vt & nos possimus consolari eos qui sunt in omnibus afflictionibus per illam consolationem qua nos consolatur Deus.*
5 ⁵ *Nam quemadmodum abundant in nobis perpessiones Meschicho, sic & per Meschicho abundat consolatio nostra.*
6 ⁶ *Siue autem affligimur pro vestri consolatione, ac pro vestra salute affligimur: siue consolationem accipimus, id fit, vt consolationem accipiatis, & sit in vobis perseuerantia qua sustineatis perpessiones illas, quas &*
7 *nos patimur.* ⁷ *Ac spes nostra pro vobis firma est: scimus enim quòd si participes estis passionũ, participes quoq; eritis consolationis.*

Dominica IIII. post Epiphaniam.

8 ⁸ *Volumus enim vos scire fratres mei, de oppressione quæ nobis accidit in Asia, quoniam maiorem in modum oppressi fuimus supra vires nostras, adeò vt vita nostra propè abji-*
9 *cienda fuerit.* ⁹ *Et hac de causa sententiam mortis ferebamus, ne esset nobis spes in nobismetipsis, sed in Deo illo qui excitat mor-*
10 *tuos.* ¹⁰ *Qui à morte violenta nos liberauit, & adhuc speramus nos liberatum iri ab eo cum auxilio deprecationis vestræ pro nobis.*
11 ¹¹ *Vt sit donum eius apud vos gratia quæ facta est pro multis, vt multi gratias ei agant pro nobis.*

אגרתא דלות קורנתיא דתרתין

צפרא דשבתא [a] דסברתא א   קפלאון א

פולוס שליחא דישוע משיחא [b] בצביניה דאלהא וטימתאוס אחא [c] לעדתא דאלהא דאית בקורנתוס ולכלהון
קדישא דאית באכאיא כלה ׃ 2 [d] טיבותא עמכון ושלמא מן אלהא אבון ומן מרן ישוע משיחא ׃
3 [e] מברך הו אלהא אבוהי דמרן ישוע משיחא אבא דרחמא ואלהא דכל [f] בויאא ׃
4 הו דמביאלן בכלהון [g] אולצנין דאף חנן [h] נשכח נביאא לאילין דבכל אולצנין אנון בהו בויאא דחנן [i] מתביאינן
מן אלהא ׃ 5 איכנא גיר [k] דמתיתרין בן [l] חשוהי דמשיחא הכנא ביד משיחא מתיתר אף [m] בויאן ׃

[a] של בשורה
[b] צבנא [c] לקהל [d] חן
[e] ברך [f] בוא נחם
[g] אלץ [h] שכח יכול [i] בוא
[k] יתר [l] חשש [m] נחמתנו

EPISTOLA PAVLI AD CORINTHIOS SECVNDA.

CAP. I.

PAVLVS Apoſtolus Ie- 1
ſu Chriſti per volunta- A
te Dei, & Timotheus
frater: eccleſiæ Dei quę
eſt Corinthi, cum om-
nibus ſanctis qui ſunt
in vniuerſa Achaia:
*Gratia vobis & pax à Deo Patre no- 2
ſtro, & Domino Ieſu Chriſto.
*Benedictus Deus & Pater Domini 3
noſtri Ieſu Chriſti, Pater miſericordia-
rum, & Deus totius conſolationis;
*Qui conſolatur nos in omni tribu- 4
latione noſtra: vt poſſimus & ipſi con-
ſolari eos qui in omni preſſura ſunt, per
exhortationem, qua exhortamur & ipſi
à Deo. *Quoniam ſicut abundant paſ- 5
ſiones Chriſti in nobis: ita & per Chri-
ſtum abundat conſolatio noſtra.
*Siue autē tribulamur, pro veſtra ex- 6
hortatione & ſalute*: ſiue exhortamur
pro veſtra exhortatione & ſalute, quæ
operatur* tolerantiam earundem paſſio-
num quas & nos patimur:
*†Et ſpes noſtra firma †eſt pro vobis: 7
ſcientes † quòd ſicut ſocij paſſionū eſtis,
ſic eritis & conſolationis.

*Non enim volumus ignorare vos 8
fratres, de tribulatione noſtra, quæ facta
eſt in Aſia, quoniam ſupra modum gra-
uati ſumus ſupra virtutem, ita vt tæde-
ret nos etiam viuere.
*Sed ipſi in nobiſipſis reſponſum 9
mortis habuimus, vt non ſimus fidentes
in nobis, ſed in Deo qui ſuſcitat mor-
tuos.
*Qui de tantis periculis nos eripuit 10
& eruit: in quem ſperamus, quoniam &
adhuc eripiet;
*Adiuuantibus & vobis in oratione 11
pro nobis: vt ex multarum perſonis fa-
cierum, eius quæ in nobis eſt donatio-
nis, per multos gratiæ agantur pro nobis.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ἐπιστολὴ δευτέρα.

κεφ. α΄.

1 ΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ
θελήματος θεοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελ-
φὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κο-
ρίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν
ὅλῃ τῇ ἀχαΐᾳ·
2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυ-
ρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 *εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, καὶ θεὸς πάσης παρακλή-
σεως·
4 *ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ
δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς
παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ.
5 *ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰς
ἡμᾶς, οὕτω διὰ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις
ἡμῶν.
6 *εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ
σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθη-
μάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν·
7 *καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακα-
λούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας. εἰδότες
ὅτι ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς πα-
ρακλήσεως.

8 *Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς θλί-
ψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβο-
λὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς
καὶ τοῦ ζῆν.
9 *ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου
ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ
τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·
10 *ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται·
εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,
11 *συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα
ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν
εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν.

6 אפן דין °מתאלצינן על אפי בויאכון הו ועל אפי ᵖחייכון מתאלצינן ואן ᵠמתביאינן מטל דאנתון מתביאון ...
בכון ʳחפיטותא ˢדתסיברון אנון ᵗלחשא הנון דאף חנן ᵗחשינן להון ׃ 7 וסברן דעליכון שרירהו ᵘידעינן ...
דאן ˣשותפין אנתון כחשא שותפין אנתון אף ʸבבויאא ׃ חד בשבא דד דבתר ᵃדנחא ב
8 ᵇצבינן דין ᶜדתדעון אחי על ᵈאולצנא דהוא לן באסיא ᵉדרורבאית ᶠאתאלצן יתיר מן חילן עדמא ...
ᵍחיין ʰלמתטלקו ׃ 9 ועל הלין ⁱפסקן ᵏמותא דלא נהוא לן ˡתוכלנא על נפשן אלא על אלהא הו ...
10 הו דמן מותא חסינא פרקן ותוב מסברינן דפרק לן במעדרנותא דבעותכון דעל אפין ׃
11 דתהוא מוהבתה דלותן טיבותא דעבידא באפי סגיאא וסגיאא ᵐנודון לה על אפין ׃

ᵒאלץ ᵖחיא ᵠביא נחם
ʳהשתדלות תמידה
ˢסבר סבל ᵗחשש ᵘידע
ˣחברים מן שתף ʸבנחמה
ᵃדנח זרח ᵇצבא ᶜידע
ᵈאלץ ᵉמאוד ᶠאלץ
ᵍחיא ʰטלק שלך
ⁱפסק חקק ᵏמות
ˡתקוה מן תכל ᵐידא

12 * *Nam gloriatio nostra hæc est testimonium conscientiæ nostræ, quòd cum simplicitate, & synceritate, & gratia Dei versati sumus in mundo, non autem cum sapientia corporis, atque vberius apud vosipsos.*

13 * *Non enim alia scribimus vobis, quàm quæ scitis & agnoscitis. Spero autem quòd ad finem vsque vos agnoscetis.*

14 * *Sicut & agnouistis modicum ex multo* [ex parte] *nos esse gloriationem vestram, vt & vos nostram in die Domini nostri Jeschua Meschicho.*

15 * *Et hac fiducia volui prius venire ad vos, vt geminatè accipiatis gratiam:*

16 * *Et per vos transire in Macedoniam, & rursus ex Macedonia ad vos venire, & à vobis deduci in Jihoudæam.*

17 * *Hoc igitur quum cogitaui, num tanquàm temerarius cogitaui? aut num carnis sunt ea quæ cogito? siquidè oportet in his esse Etiam, Etiam, & Non Non.*

18 * *Fidelis est Deus quòd sermo noster erga vos non fuit Etiam, & Non.*

19 * *Nam Filius Dei Jeschua Meschicho, qui per nos vobis prædicatus est per me, & Syluanum, & Timotheum non fuit Etiam, & Non, sed Etiam fuit in eo.*

20 * *Omnes enim promissiones Dei per Meschicho sunt Etiam: ideò per ipsum damus Amin ad gloriam Dei.*

21 * *Deus autem confirmat nos vobiscum per Meschicho illum qui & ipse vnxit nos:*

22 * *Et obsignauit nos, deditque arrabonem spiritus sui in cordibus nostris.*

Feria v. hebdomadis IIII. Ieiunij.

23 * *Ego verò testor Deum per animã meam, quòd parcens vobis non venerim Corinthum.*

24 * *Non quòd simus domini fidei vestræ, sed adiutores sumus gaudij vestri. nam ipsa fide statis.*

CAP. II.

1 HOc autem decreui apud me non iterum cum mœstitia venire ad vos.

---

12 שובהרן גיר הנו סהדותא דרעינן דבפשיטותא ובדכיותא ובטיבותא דאלהא אתהפכן בעלמא ולא
בחכמתא דפגרא ויתיראית לותכון דילכון : 13 לא הוא אחרנין כתבינן לכון אלא אילין דידעין אנתון אף
משתודעין אנתון. סבר אנא דין דעדמא לאחריתא תשתודעון : 14 איכנא דאף אשתודעתון קליל מן סגי
דשובהרכון חנן איך דאף אנתון דילן ביומה דמרן ישוע משיחא : 15 ובהנא תוכלנא צבא הוית מן קדים
דאתא לותכון דאעיפאית תקבלון טיבותא : 16 ואעבר עליכון למקדוניא ותוב מן מקדוניא לותכון אתא
ואנתון תלוונני ליהוד : 17 הדא הכיל דאתרעית למא איך מסרהבא אתרעית או דלמא דבסר אנון אילין
דמתרעא אנא מטל דולא הוא דנהוא בהין אין אין ולא לא :

12 Nam gloria nostra hæc est testimo-
nium conscientiæ nostræ, quòd in sim-
plicitate †& synceritate Dei, & nō in sa-
pientia carnali, sed in gratia Dei conuer-
sati sumus in hoc mundo: abundantiùs
autem ad vos.
13 Non enim alia scribimus vobis,
quàm quæ legistis & †cognoscitis. Spero
autem quòd vsque in finem cognoscetis.
14 Sicut & cognouistis nos ex parte,
quia gloria vestra sumus, sicut & vos no-
stra in die Domini nostri Iesu Christi.
15 Et hac confidentia volui priùs veni-
re ad vos, vt secundam gratiam habe-
retis:
16 Et per vos †trāsire in Macedoniam,
& iterum à Macedonia † venire ad vos,
& à vobis deduci in Iudæam.
17 Cùm ergo hoc voluissem, nunquid
leuitate vsus sum? Aut quæ cogito, se-
cundùm carnem cogito, vt sit apud me
EST EST, & NON NON? D
18 Fidelis autem Deus, quia sermo no-
ster qui fuit apud vos, nō est in illo EST,
& NON†.
19 Dei enim filius Iesus Christus, qui
in vobis, per nos prædicatus est; per me
& Syluanum & Timotheum, non fuit
EST, & NON; sed EST in illo fuit.
20 Quotquot enim promissiones Dei
sunt, in illo EST: ideò & per ipsum, Amē
Deo, ad gloriam †nostram.
21 Qui autem cōfirmat nos vobiscum
in Christo, & qui vnxit nos, Deus:
22 †Qui & signauit nos, & dedit pignus
Spiritus in cordibus nostris.

23 EGO autem testem Deum inuoco
in animam meam, quòd parcens vobis
non veni vltrà Corinthum.
24 Non quia dominamur fidei vestræ:
sed adiutores sumus gaudij vestri. nam
fide statis.

CAP. II.

1 STatui autem hoc ipsum apud me, ne
iterum in tristitia venirem ad vos. A

12 ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδή-
σεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ θεοῦ, οὐκ ἐν σο-
φίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ
κόσμῳ· περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε,
ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώ-
σεσθε·
14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα
ὑμῶν ἐσμὲν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.
15 καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑ-
μᾶς πρότερον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε,
16 καὶ δι' ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μα-
κεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι
εἰς τὴν ἰουδαίαν.
17 τοῦτο οὖν βουλευόμενος, μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ
ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι·
ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ, καὶ τὸ οὒ οὔ;
18 πιστὸς δὲ ὁ θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ
ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ.
19 ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυ-
χθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ
οὔ· ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.
20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι τοῦ θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ
ἀμὴν, τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.
21 ὁ δὲ βεβαιῶν ὑμᾶς σὺν ἡμῖν εἰς χριστὸν, καὶ χρίσας
ἡμᾶς, θεός.
22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ
πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν
ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς κόριν-
θον.
24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί
ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν. τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

β'.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς
ὑμᾶς ἐλθεῖν.

18 מהימן הו אלהא ודלא הות מלתן דלותכון אין ולא : 19 ברה גיד דאלהא ישוע משיחא הו דבאיתן אתכרז
לכון בי ובסלונוס ובטימתאוס לא הוא אין ולא אלא אין הוא בה : 20 כלהון גיר מולכנוהי דאלהא בה הו
במשיחא אין הוו מטל הנא באידה יהבינן אמין לתשבוחתה דאלהא : 21 אלהא הו דין משרר לן עמכון במשיחא
הו דהו משחן : 22 וחתמן ויהב רהבונא דרוחה בלבותן : דיום חמשא דשבתא דר רשמא
23 אנא דין לאלהא מסהד אנא על נפשי דמטל דחאס אנא עליכון לא אתית לקורינתוס :
24 לא הוא מטל דמרין הימנותכון חנן אלא מעדרנא חנן דחדותכון בהימנותא הו גיר קימין אנחון :
קפלאון ב 1 דנת דין הדא בנפשי דלא תוב בכריותא אתא לותכון

a מלל b בדינו c כרז
d מלך e יהב f שבח
g מכין h משח i חתם
k ערבון l בלבותינו
a צאם הענית b מעיד מן
סהד e חום f אתא
g חימן h עדר עזר
i שמחתבם מן חדא
k חימן l קום

2 ܐܢ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܟܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢܘ ܢܚܕܝܢܝ. ܐܠܐ
3 ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܟܪܝܬ ܠܗ. ܘܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܗܝ ܗܕܐ. ܕܠܐ
ܟܕ ܐܬܐ ܢܟܪܘܢ ܠܝ. ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܕܗܢܘܢ ܢܚܕܘܢܢܝ. ܬܟܝܠ ܐܢܐ ܕܝܢ ܥܠܝܟܘܢ.
4 ܕܚܕܘܬܝ ܕܟܠܟܘܢ ܗܝ. ܘܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ. ܘܡܢ
ܐܢܘܣܝܐ ܕܠܒܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܒܕܡܥܐ
ܣܓܝܐܬܐ ܠܐ ܡܛܠ ܕܬܟܪܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܬܕܥܘܢ
5 ܚܘܒܐ ܝܬܝܪܐ ܕܐܝܬ ܠܝ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܫ
ܐܟܪܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܐܟܪܝ. ܐܠܐ ܒܨܝܪ ܩܠܝܠ
6 ܠܟܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܐܐܩܪ ܡܠܬܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܟܕܘ
7 ܠܗ ܕܝܢ ܠܗܢܐ ܟܐܬܐ ܕܡܢ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܟܝܠ
ܐܚܪܢܝܐܝܬ ܘܠܐ ܕܬܫܒܩܘܢ ܠܗ ܘܬܒܝܐܘܢܝܗܝ.
ܕܠܡܐ ܒܟܪܝܘܬܐ ܝܬܝܪܬܐ ܢܬܒܠܥ ܠܗ ܗܘ
8 ܡܢ ܕܗܟܢܐ ܗܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ
9 ܕܬܫܪܪܘܢ ܒܗ ܚܘܒܟܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܝܪ
ܟܬܒܬ ܐܦ ܕܐܕܥ ܒܢܣܝܢܐ ܐܢ ܒܟܠܡܕܡ
10 ܡܫܬܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܠܡܢ ܕܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܒܩܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܐܢܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܫܒܩܬ
ܡܛܠܬܟܘܢ ܗܘ ܫܒܩܬ ܒܦܪܨܘܦܗ ܕܡܫܝܚܐ.
11 ܕܠܐ ܢܥܠܒܢ ܣܛܢܐ. ܡܬܚܡܝܢ ܓܝܪ ܡܚܫܒܬܗ ܀

ܩܘܕܫ ܡܘܪܘܢ ܀ ܗ ܀

12 ܟܕ ܐܬܝܬ ܕܝܢ ܠܛܪܘܐܘܣ ܒܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ.
13 ܘܐܬܦܬܚ ܠܝ ܬܪܥܐ ܒܡܪܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܢܝܚܐ
ܒܪܘܚܝ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܬ ܠܛܝܛܘܣ ܐܚܝ. ܐܠܐ ܫܪܝܬ ܐܢܘܢ
14 ܘܢܦܩܬ ܠܝ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ.
ܕܒܟܠܙܒܢ ܡܫܐܠ ܠܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܪܝܚܐ ܕ
15 ܝܕܥܬܗ ܡܬܓܠܐ ܒܐܝܕܢ ܒܟܠ ܐܬܪ. ܪܝܚܐ ܓܝܪ ܒܣܝܡܐ
ܚܢܢ ܒܡܫܝܚܐ ܠܐܠܗܐ. ܒܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ.
16 ܘܒܐܝܠܝܢ ܕܐܒܕܝܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܝܚܐ ܕܡܘܬܐ ܠܡܘܬܐ.
ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܪܝܚܐ ܕܚܝܐ ܠܚܝܐ. ܘܠܗܠܝܢ ܡܢܘ ܫܘܐ.
17 ܠܐ ܗܘܝܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܡܡܙܓܝܢ ܡܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܟܝܢܘܬܐ. ܘܐܝܟ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ ܡܡܠܠܝܢܢ ܀

2 * *Nam si ego mœrore vos afficiam, ecquis exhilarabit me, nisi is quem mœrore affecero?*
3 * *Et hoc scripsi vobis, ne quum venerim mœrore me afficiant ea, ex quibus oporteret me gaudio demulceri: confido autem de vobis quòd gaudium meum omnium vestrum sit.*
4 * *Et ex multa oppressione & anxietate cordis hæc scripsi vobis cum lachrymis multis, non vt mœrore afficeremini, sed vt cognosceretis charitatē vehementem quam habeo erga vos.*
5 * *Quòd si quis tristitia affecit, non me tristitia affecit, sed propemodum vos omnes, ne grauiori sermone in vos vtar.*
6 * *Sufficit autem ei hæc obiurgatio, quæ facta est à pluribus.*
7 * *Proinde è diuerso oportet vt remittatis ei, eúmque consolemini, ne fortè vehementiori animi ægritudine absorbeatur qui est huiusmodi.*
8 * *Propterea rogo vos vt confirmetis in eum charitatem vestram.*
9 * *Ideò enim scripsi, vt & experimento cognoscam an in omnibus dicto audientes mihi sitis.*
10 * *Cui verò remittitis, & ego: Nam & ego quod remisi, propter vos remisi in persona*
11 *Meschicho.* * *Ne calumnia nos deferat Satanas. Nouimus enim cogitationes eius.*

In consecratione Chrismatis.

12 * *Porrò quū venissem Troadem in Euangelium Meschicho, & apertū esset mihi ostium per Dominum:*
13 * *Non habui requiem in spiritu meo, quòd non inuenerim Titum fratrem meum; sed dimisi eos, & abij in Macedoniam.*
14 * *Deo autem gratia qui semper specimen edit nobis per Meschicho, ac per nos patefacit odorem cognitionis suæ in omni loco.*
15 * *Suauis enim odor sumus Deo per Meschicho in his qui seruantur, & in his qui*
16 *pereunt.* * *His quidem odor mortis ad mortem, illis verò odor vitæ ad vitam. Et ad*
17 *hæc quis erit idoneus?* * *Non enim sumus vt cæteri, qui miscent,* [cauponantur] *sermonem Dei, sed velut ex synceritate, & tanquam ex Deo coram Deo per Meschicho loquimur.*

2 אן אנא גיר מכרא אנא לכון מנו נחדיני אלא הו דאנא אכריתלה ׃ 3 ודכתבת לכון הי הדא דלא כד אתא
נכרון לי הנון אילין דולא הוא להון דהנון נחדונני תכיל אנא דין עליכון דחדותי דכלכון הי ׃
4 ומן אולצנא רבא ומן אנוסיא דלבא כתבת לכון הלין בדמעא סגיאתא לא מטל דתכרא לכון אלא מטל
דתדעון חובא יתירא דאית לי לותכון ׃ 5 אן דין אנש אכרי לא הוא לי אכרי אלא בציר קליל לכלכון דלא
אאקר מלתא עליכון ׃ 6 כדו לה דין להנא כאתא דמן סגיאא ׃ 7 ומכיל אחרניאית ולא דתשבקון לה
ותביאוניהי דלמא בכריותא יתירתא נתבלע לה הו מן דהכנא הו ׃ 8 מטל הנא בעא אנא מנכון דתשררון בה
חובכון ׃ 9 מטל הנא גיר כתבת אף דאדע בנסינא אן בכלמדם משתמעין אנתון לי ׃

d חרא שמח e כרא המר
f כתב g אתא h ימירו
i ולא ראוי k חרא שמח
l בופח m שמחתי n עצבון
o סגא p כרא המר
q ידע r אהבה s המר
t כמעט v יקר x מלל y די
z תוכחה מן כאא a ועל כן
b לחפך c ראוי d שבק

2 Si enim ego contriſto vos: & quis eſt qui me lætificet, niſi qui contriſtatur ex me?

3 Et hoc ipſum ſcripſi vobis: vt non cùm venero, triſtitiam ſuper triſtitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere: confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium, omnium veſtrum eſt.

4 Nam ex multa tribulatione & anguſtia cordis ſcripſi vobis per multas lachrymas; non vt contriſtemini: ſed vt ſciatis, quam charitatem habeam abundantiùs in vobis.

5 Si quis autem contriſtauit†, non me contriſtauit: ſed ex parte, vt non onerem omnes vos.

6 Sufficit illi qui eiuſmodi eſt, obiurgatio hæc quæ fit à pluribus.

7 Ita vt econtrariò magis donetis & conſolemini, ne fortè abundantiori triſtitia abſorbeatur qui eiuſmodi eſt.

8 Propter quod obſecro vos vt confirmetis in illum charitatem.

9 Ideo enim & ſcripſi†, vt cognoſcam experimentum veſtrum, an in omnibus obedientes ſitis.
10 Cui autem aliquid† donaſtis: & ego. Nam & ego quod donaui, ſi quid donaui, propter vos in perſona Chriſti:

11 Vt non circumueniamur à ſatana. non enim ignoramus cogitationes eius.

12 CVM veniſſem autē Troadem propter Euangelium Chriſti, & oſtium mihi apertum eſſet in Domino:
13 Non habui requiem ſpiritui meo, eò quòd non inuenerim Titum fratrem meum; ſed valefaciens eis, profectus ſum in Macedoniam.
14 Deo autē gratias, qui ſemper triumphat nos in Chriſto Ieſu, & odorem notitiæ ſuæ manifeſtat per nos in omni loco.
15 Quia Chriſti bonus odor ſumus Deo in ijs qui ſalui fiunt, & in ijs qui pereunt.
16 Alijs quidem odor mortis in mortem: alijs autem odor vitę in vitam. Et ad hęc quis tam idoneus?
17 Non enim ſumus ſicut plurimi, adulterantes verbū Dei, ſed ex ſynceritate, ſed ſicut ex Deo, coram Deo, in Chriſto loquimur.

2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;

3 καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἐπὶ λύπῃ σχῶ ἀφ᾽ ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρά, πάντων ὑμῶν ἐστιν.

4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ᾽ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.

6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων.

7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος.

8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.
10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι᾽ ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ·
11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ·
13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς μακεδονίαν.
14 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι᾽ ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·
15 ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σῳζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις.
16 οἷς μὲν ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;

17 οὐ γάρ ἐσμεν, ὡς οἱ λοιποί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον τοῦ θεοῦ, ἐν χριστῷ λαλοῦμεν.

10 למן דאנתון דין שבקין אנתון אף אנא אף אנא גיר מדם דשבקת מטלתכון הו שבקת בפרצופה דמשיחא
11 דלא נעלבן סטנא ידעינן גיר מחשבתה׃
12 כד אתית דין לטרואס בסברתה דמשיחא ואתפתח לי תרעא במריא׃ 13 לא הוא לי ניחא ברוחי דלא
אשכחת לטטוס אחי אלא שריה אנון ונפקת לי למקדוניא׃ 14 טיבו דין לאלהא דבכל זבן הוא עבד
במשיחא וגלא בן ריחא דידעתה בכל אתר׃ 15 ריחא חנן גיר בסימא במשיחא לאלהא באילין דחאין ובאילין
דאבדין׃ 16 לאילין דריחא דמותא למותא ולאילין דריחא דחיא לחיא ולהלין מנו נשוא׃
17 לא הוין גיר איך שרכא דממזגין מלוהי דאלהא אלא איך דבשררא ואיך דמן אלהא קדם אלהא במשיחא ממללינן

בשבילכם ס בפני המשיח
ערב חושך ירע חשב
שמן הקודש אתא
בבשורת המשיח פתח
שער נוח שכח מצא
שרא נפק יצא חן
זמן חזא ריח
ירע חיא אבד
מות יהיה ראוי מן שוא

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܓ ܀

1 ܡܫܪܝܢܢ ܠܢ ܬܘܒ ܡܢ ܕܪܝܫ ܕܢܚܘܐ ܠܟܘܢ ܡܢܘ
ܚܢܢ. ܐܘ ܕܠܡܐ ܣܢܝܩܝܢܢ ܐܝܟ ܐܚܪܢܐ ܕܐܓܪܬܐ
ܕܦܘܩܕܢܐ ܢܬܟܬܒܢ ܥܠܝܢ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܘ ܕܐܢܬܘܢ
2 ܬܟܬܒܘܢ ܦܩܕܢ ܥܠܝܢ. ܐܓܪܬܢ ܕܝܢ ܕܝܠܢ ܐܢܬܘܢ
ܐܢܘܢ. ܕܟܬܝܒܐ ܒܠܒܢ. ܘܝܕܝܥܐ ܘܡܬܩܪܝܐ ܡܢ
3 ܟܠ ܐܢܫ. ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܐܓܪܬܗ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ.
ܕܐܫܬܡܫܬ ܡܢܢ. ܕܟܬܝܒܐ ܠܐ ܒܕܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܒܪܘܚܐ
ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܠܐ ܒܠܘܚܐ ܕܟܐܦܐ. ܐܠܐ ܒܠܘܚܐ ܕܠܒܐ
ܕܒܣܪܐ܀

܀ ܕܒܣܝܠܝܘܣ ܘܕܟܢܘܬܗ ܀

4 ܬܘܟܠܢܐ ܕܝܢ. ܗܟܢܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܡܫܝܚܐ ܠܘܬ
5 ܐܠܗܐ. ܠܘ ܕܡܣܦܩܝܢܢ ܕܢܬܪܥܐ ܡܕܡ ܐܝܟ
6 ܕܡܢ ܢܦܫܢ. ܐܠܐ ܚܝܠܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܗܘ ܕܐܫܘܝܢ
ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܕܝܬܝܩܐ ܚܕܬܐ. ܠܐ ܒܟܬܒܐ ܐܠܐ
ܒܪܘܚܐ. ܟܬܒܐ ܓܝܪ ܩܛܠ. ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܡܚܝܐ.
7 ܘܐܢ ܕܝܢ ܬܫܡܫܬܐ ܕܡܘܬܐ ܒܟܬܒܐ ܐܬܪܫܡܬ
ܒܟܐܦܐ. ܘܗܘܬ ܒܫܘܒܚܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ
ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܚܪ ܒܦܪܨܘܦܗ ܕܡܘܫܐ. ܡܛܠ
8 ܫܘܒܚܐ ܕܦܪܨܘܦܗ ܗܘ ܕܐܬܒܛܠ. ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ
ܬܫܡܫܬܐ ܕܪܘܚܐ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܫܘܒܚܐ.
9 ܐܢ ܓܝܪ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܚܝܒܘܬܐ ܗܘܐ ܫܘܒܚܐ.
ܟܡܐ ܛܒ ܬܬܝܬܪ ܬܫܡܫܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܒܫܘܒܚܐ.
10 ܐܝܟ ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܦܠܐ ܡܫܬܒܚܢܐ ܗܘ ܕܐܫܬܒܚ.
11 ܒܦܘܚܡܐ ܕܗܢܐ ܫܘܒܚܐ ܡܝܬܪܐ. ܐܢ ܓܝܪ
ܡܕܡ ܕܒܛܝܠ ܒܫܘܒܚܐ ܗܘܐ. ܒܝܬܝܪܐܝܬ ܗܟܝܠ
12 ܕܩܝܡ ܒܫܘܒܚܐ ܢܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܢ
ܣܒܪܐ ܗܢܐ ܗܟܝܠ. ܒܓܠܝܐ ܝܬܝܪ ܡܡܠܠܝܢܢ.
13 ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܘܫܐ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܫܘܫܦܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ.
ܕܠܐ ܢܚܘܪܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܘܠܡܗ ܕܗܘ
14 ܕܡܫܬܪܐ. ܐܠܐ ܐܬܥܘܪܘ ܒܪܥܝܢܗܘܢ. ܕܥܕܡܐ
ܓܝܪ ܠܝܘܡܢܐ. ܡܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܕܝܬܝܩܐ ܥܬܝܩܬܐ.
ܗܘ ܗܘ ܫܘܫܦܐ ܩܐܡ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܬܓܠܐ
ܕܒܡܫܝܚܐ ܗܘ ܡܫܬܪܐ܀

CAP. III.

1 *Incipimus etiamnum rursus ostendere vobis quid simus? aut num fortasse nos egemus vt cæteri epistolis commendatitijs quæ de nobis ad vos scribantur, aut quas commendatitias de nobis scribatis?*

2 * *Epistola autem nostra vos estis, quæ scripta est in corde nostro, & scitur ac legitur ab vnoquoque.*

3 * *Nostis enim vos esse epistolam Meschicho, quæ subministrata est à nobis, scripta nō atramento, sed Spiritu Dei viuentis, non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carneis.*

Basillij & sociorum eius.

4 * *Fiduciam autem huiusmodi habeo per Meschicho erga Deum.*

5 * *Non quòd sufficientes simus cogitare quicquam tanquam ex nobisipsis, sed virtus nostra ex Deo est.*

6 * *Qui nos dignos effecit, vt simus ministri testamenti noui, non scriptura, sed Spiritu. Scriptura enim occidit, Spiritus autem viui-*
7 *ficat.* * *Quòd si administratio mortis in scriptura exarata est in lapidibus, fuitque in gloria, adeò vt non possent filij Isroiel intueri faciem Mousche propter gloriam vultus eius quæ abolita est.*

8 * *Quomodo igitur administratio Spiritus non erit potius in gloria?*

9 * *Nam si administrationi condemnationis fuit gloria, quantò magis gloria antecellet administratio iustitiæ?*

10 * *Quandoquidem ne glorificatum quidem fuit quod glorificatum est, in comparatione huius excellentis gloriæ.*

11 * *Si enim quod abolitum est, in gloria fuit; multò magis quod permanet, in gloria erit?*

12 * *Quum igitur talem habeamus spem, longè apertiùs loquimur.*

13 * *Et non sicut Mousche qui inijciebat velamen super faciem suam, ne inspicerent filij Isroiel in finem eius quod aboletur.*

14 * *Sed obcæcati sunt mente sua. siquidem vsque in hodiernum diem quum testamentum vetus legitur, illud velamen perstat super eos, nec reuelatur quod per Meschicho obliteratur.*

קפלאון ג

1 מְשָׁרֵינַן לַן תּוּב מִן רִישׁ דְּנַחְוֵיכוּן מָנָא חֲנַן אוֹ דַּלְמָא סְנִיקִינַן אַיךְ אַחֲרָנֵא דְּאֶגְרָתָא דְּפוּקְדָנָא נֶתְכַּתְּבָן לְכוֹן עֲלַין אוֹ דְאַנְתּוּן תְּכַתְּבוּן תְּפַקְּדוּן עֲלַין׃ 2 אֶגַּרְתַּן דֵּין דִּילַן אַנְתּוּן אֵנוּן דַּכְתִיבָא בְּלֶבַּן וִידִיעָא וּמֶתְקַרְיָא מִן כֻּלְנָשׁ׃ 3 יָדְעִיתּוּן גֵּיר דְּאֶגַּרְתֵּהּ אַנְתּוּן דִּמְשִׁיחָא דְּאֶשְׁתַּמְּשַׁת מֶנַּן דַּכְתִיבָא לָא בַּדְיוּתָא אֶלָּא בְּרוּחָא דַּאֲלָהָא חַיָּא לָא בְּלוּחָא דְּכֵאפָא אֶלָּא בְּלוּחָא דְּלֶבָּא דְּבֶסְרָא׃

דְּבַסִילִיּוֹס וְכַנְוָתֵהּ ח

4 תּוּכְלָנָא דֵּין הָכַנָא אִית לַן בַּמְשִׁיחָא לְוָת אֲלָהָא׃ 5 לָו דַּמְסַפְּקִינַן דְּנֶתְרַעֵא מֵדֶם אַיךְ דְּמֶן נַפְשַׁן אֶלָּא חַילַן מִן אֲלָהָא הוּ׃ 6 הוּ דַּאשְׁוִין דְּנֶהֱוֵא מְשַׁמְּשָׁנֵא דְּדִיָּתִיקָא חַדַּתָּא לָא בַּכְתָבָא אֶלָּא בְּרוּחָא כְּתָבָא גֵּיר קָטֵל רוּחָא דֵּין מַחְיָא׃

a שרי החחיל b עוד c חֲוָא הגיד d סְנַק צרך e כְּתַב f יְדַע g קְרָא h שַׁמֵּשׁ i בדיו k בלוחי אבן a והבריו b בשחון c סְפַק d רְעָא חָשַׁב e שְׁוָא עשה ראוים אנחנו f שַׁמֵּשׁ g של בריה חדשה i חֲיָא

CAP. III.

INcipimus iterum nosmetipsos com- 1
mendare? aut nunquid egemus sicut A
quidam, commendatitijs epistolis ad
vos, aut ex vobis?
Epistola nostra vos estis, scripta in 2
cordibus nostris, quæ scitur & legitur ab
omnibus hominibus:
Manifestati quoniã epistola estis Chri 3
sti, ministrata à nobis, & scripta non
atramento, sed Spiritu Dei viui: non in
tabulis lapideis, sed in tabulis cordis car-
nalibus.

FIDVCIAM autem talem habe- 4
mus per Christum ad Deum:
Non quòd sufficientes simus cogi- 5
tare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed
sufficientia nostra ex Deo est.
Qui & idoneos nos fecit ministros 6
noui testamenti: non †litera, sed Spiritu.
Litera enim occidit: Spiritus autem vi-
uificat. B
Quòd si ministratio mortis, literis 7
deformata in lapidibus, fuit in gloria; ita
vt non possent intendere filij Israel in fa-
ciem Moysi, propter gloriam vultus eius,
quæ euacuatur:
Quomodo non magis ministratio 8
Spiritus erit in gloria?
Nam si ministratio damnationis, in 9
gloria est: multò magis abundat mini-
sterium iustitiæ in gloria.
Nam nec glorificatum est, quod cla- 10
ruit in hac parte, propter excellentem
gloriam.
Si enim quod euacuatur, per gloriam 11
est: multò magis quod manet, in gloria C
est. Habentes igitur talem spem, mul- 12
ta fiducia vtimur.
Et non sicut Moyses ponebat vela- 13
men super faciem suam, vt non intende-
rent filij Israel in faciem eius quod eua-
cuatur.
Sed obtusi sunt sensus eorum. Vsq; 14
in hodiernũ enim diem, idipsum vela-
men in lectione veteris testimenti ma-
net non reuelatũ (†quod in Christo eua-
cuatur.)

γ'.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρήζο-
μεν, ὥς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν
συστατικῶν;
2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρ-
δίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων
ἀνθρώπων·
3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ'
ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶν-
τος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρ-
κίναις.
4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς
τὸν θεόν·
5 οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι, ὡς
ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ·
6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ
γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀπο-
κτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.
7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπω-
μένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενί-
σαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον μωυσέως, διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην.
8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν
δόξῃ;
9 εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα, πολλῷ μᾶλ-
λον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ.
10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ
μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.
11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ
μένον, ἐν δόξῃ.
12 ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ
χρώμεθα·
13 καὶ οὐ καθάπερ μωυσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρό-
σωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς
τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.
14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σή-
μερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς
διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅ, τι ἐν χριστῷ κα-
ταργεῖται.

7 אן דין תשמשתא דמותא בכתבא אתרשמת בכאפא והות בתשבוחתא איכנא דלא נשבחון בני יסריל
כפרצופה דמושא מטל שובחא דפרצופה הו דאתכסל ; 8 איכנא הכיל תשמשתא דרוחא לא יתיראית הוא
בשובחא: 9 אן גיר לתשמשתא דחויבא הוא שובחא חד כמא תתיתרי תשמשתא דזדיקותא בשובחא: 10 אף הו
דאף לא משבחא הי דאשתבחת בפוחמא דהנא שובחא מיתרא: 11 אן גיר מדם דאתבטל בשובחא הוא
אינא דמקויא בשובחא נהוא: 12 מטל דאית לן הכיל הנא סברא יתיראית בגלא עין מתדברינן: 13 ולא אך
דרמא הוא תחפיתא על אפוהי דלא נחורון בני יסריל בשולמה דהו דמתבטל: 14 אלא אתעורו במדעיהון
גיר ליומנא אמתי ודיתקא עתיקתא מתקריא הי היתחפיתא קימא עליהון ולא מתגליא דבמשיחא הו מתבטלא:

i שמש k רשם l שבח
m שבח יכול n חור הביט
o בפניו של משה
p שמש q יתר r חוב
s יתר t צדקה v שבח
x בערך y בטל z לבטח
a דבר b רמא c במסוה
d יבטו e שולמא קץ
f עור g בנשמתם מן ידע

[illegible]

15 * Et ad hunc vsque diem quum legitur Mousche, velamen cordibus eorum iniectum
16 est. * At quum aliquis ex eis conuertetur ad Dominum, tolletur ab eo velamen.
17 * Dominus autem spiritus est. Et vbi spiritus Domini, ibi est libertas.
18 * Nos autem omnes reuelata facie gloriam Domini quasi per speculum contemplamur, & ad eandem imaginem transformamur à gloria in gloriam, tanquam à Domini spiritu.

Dominica III. post Epiphaniam.

CAP. IIII.

1 PRoptereà tædium non est nobis in hoc ministerio quod amplectimur iuxta miserationes quæ fuerunt super nos.
2 * Sed execrati sumus occultamēta dedecoris, neque ambulamus cum astutia, neque dolosè tractamus sermonem Dei, sed reuelatione veritatis ostendimus nosipsos omnibus conscientiis hominum coram Deo.
3 * Quòd si velatum est Euangelium nostrum, ijs qui pereunt velatum est.
4 * Jis quorum Deus huius mundi obcæcauit mentes, vt non credant, ne oriatur illis lux Euangelij gloriæ Meschicho, qui est imago Dei.
5 * Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Meschicho Jeschua Dominū nostrum: nos autem seruos vestros propter Jeschua.
6 * Quoniam Deus est qui dixit è tenebris lucem orituram, qui quidem oritur in cordibus nostris, vt illustremur per cognitionem gloriæ Dei in persona Jeschua Meschicho.

Martyrum.

7 * Habemus autem hunc thesaurum in vase testaceo, vt magnitudo virtutis ex Deo sit, non autem ex nobis.
8 * Cæterùm per omnia premimur, at non suffocamur: corripimur, at non condemnamur.
9 * Persecutionem patimur, at non deserimur: deijcimur, at non perimus.
10 * Semper enim mortificationem Jeschua in corporibus nostris baiulamus, vt & vita Jeschua in corporibus nostris reueletur.

---

15 ועדמא ליומנא אמתי דמתקרא מושא חפיתא על לבהון רמיא : 16 ואמתי דאנש מנהון נתפנא לות מריא
מסתקלא מנה חפיתא : 17 מריא דין הוי רוחא ואתר דרוחה דמריא חארותא הי :
18 חנן דין כלן באפא גליתא תשבוחתה דמריא איך דבמחזיתא חזינן ולה לדמותא משתחלפינן מן שובחא
לשובחא איך דמן מריא רוחא : חד בשבא דתלתא לבתר דנחא ו קפלאון ד
1 מטל הנא לא מאנא לן בתשמשתא הדא דאחידינן איך רחמא דהוו עלין : 2 אלא אסלינן כסיותה
דבהתתא ולא מהלכינן בחרעותא ולא נכלינן מלתה דאלהא אלא בגליותא דשררא מחוינן נפשן לכלהון
תאיתא דבנינשא קדם אלהא : 3 ואן דין מכסי הו אונגליון דילן לאילין דאבדין הו מכסי :

רמיא פנא שקל
מהסו דרור גליא
שבח באספקלריא
חזיא דמא שחלף
זרח מאן שמש
אחר אחו סלא מאס
כסא בושת מן בחת
הלך בערמה נכל

15 Sed vſque in hodiernum diem, cùm legitur Moyſes, velamen poſitum eſt ſuper cor eorum.
16 Cùm autem conuerſus fuerit ad Dominum: auferetur velamen.
17 Dominus autem Spiritus eſt. Vbi autem Spiritus Domini: ibi libertas.
18 Nos verò omnes, reuelata facie gloriam Domini ſpeculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini Spiritu.

CAP. IIII.

1 Ideò habentes hanc ad miniſtrationẽ: iuxta quod miſericordiam conſecuti A ſumus, non deficimus.
2 Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in aſtutia, neque adulterantes verbum Dei, ſed in manifeſtatione veritatis commendantes noſmetipſos ad omnem conſcientiam hominum coram Deo.
3 Quòd ſi etiam opertum eſt Euangelium noſtrum: in ijs qui pereunt eſt opertum.
4 In quibus Deus huius ſæculi excæcauit mentes infidelium, vt non fulgeat eis illuminatio Euangelij gloriæ Chriſti, qui eſt imago Dei.
5 Non enim noſmetipſos prædicamus, ſed Ieſum Chriſtum Dominum D noſtrum: nos autem ſeruos veſtros per Ieſum.
6 Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem ſplendeſcere, ipſe illuxit in cordibus noſtris ad illuminationẽ ſcientiæ claritatis Dei, in facie Chriſti Ieſu.
7 HABEMVS autem theſaurũ iſtum in vaſis fictilibus: vt ſublimitas ſit virtutis Dei, & non ex nobis.
8 In omnibus tribulationem patimur, ſed non anguſtiamur: aporiamur, ſed nõ deſtituimur.
9 Perſecutionem patimur, ſed non derelinquimur: * deijcimur, ſed non peri- C mus:
10 Semper mortificationẽ Ieſu† in corpore noſtro circumferentes, vt & vita Ieſu manifeſtetur in corporibus noſtris.

15 ἀλλ᾽ ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.
16 ἡνίκα δ᾽ ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.
17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.
18 ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

δ΄.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν·
2 ἀλλ᾽ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
3 εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν· ἐν
4 τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου.
5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν Ἰησοῦν κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.
6 ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ χριστοῦ.
7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν.
8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ᾽ οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἐξαπορούμενοι.
9 διωκόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπολλύμενοι·
10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

4 אילין דאלהה דעלמא הנא עור מרעיהון על דלא מהימנין דלא נדנח להון נוהרה דאונגליון דשובחה
דמשיחא דהויו דמותה דאלהא ׃ 5 לא הוא גיר נפשן מכרזינן אלא למשיחא ישוע מרן לנפשן
דין דעבדיכון חנן מטל ישוע ׃ 6 מטל דאלהא הו דאמר דמן חשוכא נוהרא נדנח הו דנח בלבן ותתל
בידעתא דשובחה דאלהא בפרצופה דישוע משיחא ׃ דספרא 7 8 בכלמדם
7 אית לן דין סימתא הדא במאנא דחצפא דרבותא דחילא מן אלהא תהוא ולא מנן ׃ מתתפקין
מתאלצינן אלא לא מתחנקינן מתטרפינן אלא לא חיבינן ׃ 9 מתרדפינן אלא לא משתבקינן
אלא לא אבדינן ׃ 10 בכל זבן גיר מיתותה דישוע בפגרין שקילינן דאף חיוהי דישוע בפגרין נתגלון ׃

בשמתם היםן
דנח אור של בשורה
דמא כרז נהר זהר
ידע שבח סום אוצר
ככלי פחר גדול
אלץ חנח טרף
חוב רדף שבק
סחף אבד מות

[illegible]

11 * Nam si nos viuimus, ad mortem tradimur propter Jeschua, sic & vita Jeschua reuelabitur in hoc corpore nostro mortali.

12 * Nunc mors in nobis agit, vita verò in vobis.

13 * Proinde & nos eundem Spiritum fidei habemus prout scriptum est, Credidi, & propterea locutus sum: credimus, propterea & loquimur.

14 * Et scimus quòd qui excitauit Dominum nostrum Jeschua, nos quoque per Jeschua excitabit, & ad se nos sistet vobiscum.

15 * Omnia enim propter vos, vt quum abundet gratia per multos, multiplicetur gratiarum actio ad gloriam Dei.

16 * Propterea non est nobis tædium: quamuis enim externus homo noster corrumpatur, internus tamen renouatur in dies.

17 * Namque oppressio huius temporis quum admodum exigua, leuissimáque sit, gloriam infinitam in sæculum sæculorum parat nobis.

18 * Qui non spectamus ea quæ videntur, sed ea quæ non videntur. Quæ videntur autem temporaria sunt: at quæ non videntur, sunt æterna.

Defunctorum, siue Peregrinorum.

CAP. V.

1 Scimus enim quòd si domicilium nostrum terreni huius corporis dissolutum fuerit, tamen habemus ædificium ex Deo, domum non manufactam in cælis æternam.

2 * Etenim ad hoc gemimus & expetimus indui domo nostra quæ è cælis est.

3 * Nisi etiam postquam induti fuerimus, reperiamur nudi.

4 * Dum enim nunc sumus in hoc domicilio ingemimus ob eius onus, & nolumus illud exuere, sed superindui vt absorbeatur mortalitas per vitam.
5 * Porrò qui parauit nos ad hoc ipsum, Deus est, qui dedit nobis arrabonem sui spiritus.

6 * Quoniam igitur scimus & persuasum habemus, quòd quandiu in corpore habitamus, peregrinamur à Domino nostro.

7 * Per fidem enim ambulamus, & non per visum.
8 * Propterea confidimus, & peroptamus peregrinari à corpore, & esse apud Dominum nostrum.

---

11 אן חנן גיר חיא למותא [t] משתלמינן מטל ישוע הכנא אף חיוהי דישוע נתגלון בפגרן הנא [u] דמאת ׃
12 השא מותא בן [x] מתחפט וחיא בכון ׃ 13 אף חנן הכיל דחדא הי רוחא [y] דהימנותא אית לן איך דכתיב [y] דהימנת
מטל הנא אף מללת מהימנינן מטל הנא אף ממללינן ׃ [z] 14 וידעינן דהו מן [a] דאקים למרן ישוע אף לן ביד ישוע
נקים ונקרבן עמכון לותה ׃ 15 כלמדם גיר מטלתכון הו דכד [b] מתיתרא טיבותא ביד סגיאא [c] תסגא [d] תודיתא
לשובחה דאלהא ׃ 16 מטל הנא [e] לא מאנא לן אף אן ברנשן גיר [f] בריא מתחבל אלא דמן לגו [g] מתחדת יום מן יום ׃
[h] 17 אולצנה גיר דזבנא הנא כר [i] טב זעור וקליל שובחא דלא [k] סכא לעלם עלמין מטיב לן ׃
18 דלא [l] חרינן בהלין [m] דמתחזין אלא בהלין דלא מתחזין דמתחזין דין דזבנא אנין ודלא מתחזין דין דלעלם אנין ׃

[t] שלם [u] מות [x] חפש
[y] חימן [z] ידע
[a] קום [b] יתר
[c] סגא [d] ידא
[e] לא קצים אנחנו [f] [illegible]
[g] חדת חדש
[h] אלץ [i] מאוד
[k] סך [l] חור [m] חזא

*Semper enim nos qui viuimus, in 11
mortem tradimur propter Iesum: vt &
vita Iesu manifestetur in carne nostra
mortali.
*Ergo mors in nobis operatur, vita 12
autem in vobis.
*Habentes autem eundem spiritum 13
fidei, sicut scriptum est: Credidi, Propter
quod locutus sum, & nos credimus pro-
pter quod & loquimur:
*Scientes quoniam qui suscitauit Ie- 14
sum, & nos cum Iesu suscitabit & con-
stituet vobiscum.
*Omnia enim propter vos: vt gratia 15
abundans per multos in gratiarum actio-
ne, abundet in gloriam Dei. D
*Propter quod non deficimus: sed li- 16
cet is qui foris est noster homo, corrum-
pitur: tamen is qui intus est, renouatur
de die in diem.
*Id enim quod in præsenti est mo- 17
mentaneum & leue tribulationis nostræ,
supra modum in sublimitate æternum
gloriæ pondus operatur in nobis:
*Non contemplantibus nobis quæ 18
videntur, sed quæ non videntur. Quæ
enim videntur, temporalia sunt: quæ au-
tem non videntur, æterna sunt.

CAP. V.

SCimus enim quoniã si terrestris do- 1
mus nostra huius habitationis dissol- A
uatur, quòd ædificationem ex Deo ha-
bemus, domum nõ manufactam †æter-
nam in cælis. *Nam & in hoc ingemi- 2
scimus, habitationem nostram quæ de
cælo est, superindui cupientes:
*Si tamẽ vestiti, nõ nudi inueniamur. 3
*Nam & qui sumus in hoc taberna- 4
culo, ingemiscimus grauati: eò quòd no-
lumus expoliari, sed superuestiri, vt ab-
sorbeatur quod mortale est, à vita. *Qui 5
autẽ efficit nos in hoc ipsum, Deus: qui
dedit nobis pignus spiritus. *Audentes 6
igitur semper, & scientes quoniam dum
sumus in† corpore, peregrinamur à Do-
mino. *Per fidem enim ambulamus, 7
& non per speciem.
*Audemus autem, & bonam volun- 8
tatem habemus magis peregrinari à cor-
pore, & præsentes esse ad Dominum.

11 *ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα
διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρ-
κὶ ἡμῶν.
12 *ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ
ἐν ὑμῖν.
13 *ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμ-
μένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ
καὶ λαλοῦμεν.
14 *εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ
Ἰησοῦ ἐξεγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.
15 *τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ
τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν, περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ.
16 *διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρω-
πος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ
ἡμέρᾳ.
17 *τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ'
ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατερ-
γάζεται ἡμῖν,
18 *μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ
βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα. τὰ δὲ μὴ
βλεπόμενα, αἰώνια.

ε.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίη-
τον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ
οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες.
3 *εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
4 *καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι,
ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα κατα-
ποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
5 *ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεός· ὁ καὶ
δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος.
6 *θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες
ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου.
7 *διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους.
8 *θαρροῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι
ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον.

דעֲנִידִא ח קפלאון ח

1 ידעינן גיר דאן ביתן דבארעא הנא דפגרא [a] נשתרא אלא אית לן [b] בניגא דמן אלהא ביתא דלא בעבד [c] אידא
בשמיא לעלם: 2 אף על הדא גיר [d] מתתנחינן [e] וסוינן דנלבש ביתן דמן שמיא: 3 אלא אף מא [f] דלבשן [g] נשכח
לן ערטל: 4 כד [h] איתין גיר השא בהנא ביתא [i] מתתנחינן מן [k] יוקרה ולא [l] צבינן למשלחה אלא דנלבש עליה
[m] דתתבלע [n] מיתותה בחיא: 5 [o] ודמעתד לן להדא הו אלהא הו דיהב לן [p] רהבונא דרוחה: 6 מטל [q] ידעין
הכיל [r] ומפסינן דכמא דבפגרא [s] שרינן [t] ענידינן מן מרן: 7 [v] בהימנותא הו גיר [x] מהלכינן ולא [y] בחזוא:
8 מטל הנא הכילינן ומסוחינן דנענד מן פגרא ונהוא לות מרן:

[a] שרא [b] בנא [c] ידים
[d] אנח [e] סנא אוה [f] לבש
[g] ימצא לנו עירום [h] אית
[i] אנח [k] יקר כבד [l] צבא
[m] בלע [n] מות [o] עתד
[p] ערבון [q] ידע [r] פוס
[s] שרא שכן [t] ענד גור
[v] הימן [x] הלך [y] חזא

9 * *Satagimus autem siue peregrini simus, siue incolæ, vt illi placeamus.*

10 * *Futurum est enim vt nos omnes sistamur ante tribunal Meschicho, vt reportet vnusquisque in corpore suo id quod egit sibi, siue bonum, siue malum.*

Dominica noua.

11 * *Quum igitur sciamus terrorem illum Domini nostri, hominibus suademus, Deo verò manifesti sumus. Spero autem nos & conscientiis vestris manifestos esse.*

12 * *Non iterum nosipsos glorificamus vobis, sed occasionem damus vobis vt gloriemini de nobis apud illos, qui facie quidem gloriantur, non autem corde.*

13 * *Nam siue insanimus, Deo: siue rectè agimus, vobis.*

14 * *Siquidem charitas Meschicho constringit nos qui hoc meditamur, vnum pro omnibus mortuum esse: itaq; omnes mortui sunt.*

15 * *Et pro omnibus mortuus est, vt ij qui viuunt, non sibiipsis viuant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit.*

16 * *Proinde nos neminem nouimus secundùm corpus. Et si nouimus Meschicho secundùm corpus, attamen ex hoc tempore non nouimus.*
17 * *Quisquis igitur in Meschicho est, factus est creatura noua. vetera præterierũt.*

18 * *Et facta sunt omnia noua à Deo ipso, qui reconciliauit nos sibi per Meschicho, & dedit nobis ministerium reconciliationis.*

19 * *Quandoquidem Deus ipse in Meschicho erat reconcilians mundum cum maiestate sua, nec imputauit eis ipsorum peccata, & posuit in nobis sermonem reconciliationis.*

Dominica Introitus Ieiunij, & precationum.

20 * *Nos igitur legati sumus pro Meschicho, perinde ac si Deus hortaretur vos per nos. Pro Meschicho ergo obsecramus reconciliamini Deo.*

21 * *Qui enim non nouerat peccatum, propter nos peccatum se fecit, vt nos efficeremur per eum iustitia Dei.*

CAP. VI.

1 PORRÒ *tanquam adiuuantes, obsecramus vos, ne inanis fiat in vobis gratia Dei, quam recepistis.*

מִתְחַפְּטִינַן דֵּין עֲנוּדֵא חֲנַן וְאִן עֲמוּרֵא לֵהּ הָוֵין שָׁפְרִין׃ 10 כֻּלַּן גֵּיר עֲתִידִינַן לְמִקָּם קֳדָם בֵּים
דְּנִתְפְּרַע אֱנָשׁ אֱנָשׁ בְּפַגְרֵהּ מֵדֵם דַּעֲבִיד לֵהּ אִן דְּטָב וְאִן דְּבִישׁ׃
דְּחַד בְּשַׁבָּא חֲדַתָּא
פַּיְסִינַן לְאַלָהָא דֵּין גְלֵינַן סָבַר אֱנָא דֵּין דְּאַף לְמַדְעֵיכוּן דִּילְכוּן גְּלֵינַן׃ 11 מְטֻל דְּיָדְעִינַן הָכִיל דַּחְלְתֵהּ דְּמָרַן לִבְנַיְנָשָׁא הו
לְכוּן אֶלָּא עִלְּתָא הו יָהְבִינַן לְכוּן דְּהָוֵיתוּן מִשְׁתַּבְּהָרִין בַּן לְוָת הָנוּן דְּבַאפֵּא הו מִשְׁתַּבְּהָרִין וְלָא בְּלִבָּא׃ 12 לָא הָוֵינַן תּוּב נַפְשַׁן מְשַׁבְּחִינַן
אֶנְגֵיר שְׁטֵינַן לַאלָהָא שְׁטֵינַן וְאִן תְּקִנִּינַן לְכוּן׃ 14 חוּבֵּהּ גֵּיר דַּמְשִׁיחָא אַלֵּץ לַן דְּרָנֵינַן הָדָא דְּחַד חֲלָף כֻּלְנָשׁ מִית
15 וַחְלָף כֻּלְנָשׁ הוּ מִית דַּאִילֵין דְּחַיִּין לָא לְנַפְשְׁהוֹן נִחוֹן אֶלָּא לְאִינָא דְּעַל אַפֵּיהוֹן מִית וְקָם׃

גרים d שוכבים e הָוֵא f מתרצים e עֲתַד h קום i הכסא k פְּרַע גמל l חֲדַת חדש b יְדַע פוס d גְּלָא e בוחן לנשמתכם מן ידע e שְׁבַח התהלל h עלילה יְהַב k הֲוָא l שַׁבְּחַר התהלל

9 Et ideò contendimus, ſiue abſentes, ſiue præſentes placere illi.
10 Omnes enim nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti, vt referat vnuſquiſque propria corporis, prout geſſit, ſiue bonum ſiue malum.

11 SCIENTES ergo timorem Domini, hominibus ſuademus: Deo autem manifeſti ſumus. Spero autem & in conſcientijs veſtris manifeſtos nos eſſe.
12 Non iterum cõmendamus nos vobis, ſed occaſionem damus vobis gloriandi pro nobis: vt habeatis ad eos qui in facie gloriantur, & non in corde.
13 Siue enim mente †excedimus, Deo: ſiue ſobrij ſumus, vobis. C
14 Charitas enim Chriſti vrget nos: æſtimantes hoc, quoniam ſi vnus pro omnibus mortuus eſt, ergo omnes mortui ſunt.
15 Et pro omnibus mortuus eſt Chriſtus: vt & qui viuunt, iam nõ ſibi viuant, ſed ei qui pro ipſis mortuus eſt & reſurrexit.
16 Itaque nos, ex hoc neminem nouimus ſecundùm carnem. Et ſi cognouimus ſecundum carnem Chriſtum: ſed nunc iam non nouimus.
17 Si qua ergo in Chriſto noua creatura, vetera tranſierunt, ecce facta ſunt omnia noua. D
18 Omnia autem ex Deo, qui nos reconciliauit ſibi per Chriſtum: & dedit nobis miniſterium reconciliationis.
19 Quoniam quidẽ Deus erat in Chriſto mundum reconcilians ſibi, non reputans illis delicta ipſorum, & poſuit in nobis verbum reconciliationis.

20 PRO Chriſto ergo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos. Obſecramus pro Chriſto, reconciliamini Deo.
21 Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: vt nos efficeremur iuſtitia Dei in ipſo.

CAP. VI.

1 ADiuuantes autẽ †exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.

9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.
10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ ἴδια τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.
12 οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήσεως ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.
13 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.
14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον.
15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν.
17 ὥστε εἴτις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά.
18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς.
19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι᾽ ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ.
21 τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

ϛ.

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς.

16 ומכיל חנן לאנש בפגר לא ידעינן ואן ידען בפגר למשיחא אלא מן השא לא ידעינן ׃ 17 כל מן דבמ
הו הכיל בריתא הו חדתא עתיקתא עברי להין ׃ 18 וכלמדם הוא חדתא מן אלהא הו דרעין לה במשיחא
לן תשמשתא דתרעותא ׃ 19 אלהא הו גיר במשיחא הו דרעי לעלמא עם רבותה ולא חשב להון
וסם בן דילן מלתא דתרעותא ׃ דחר בבשבא דעלל צומא נדבעותא ו
20 איזגדא חנן הכיל חלף משיחא הו ואיך דאלהא בעא מנכון באידן חלף משיחא הכיל בעינן אתרעו לאלהא
21 הו גיר דלא ידע הוא חטיתא מטלתכון חטיתא עבדה דחנן נהוא בה זדיקותא דאלהא ׃
קפלאון ו 1 ואיך מעדרנא בעינן מנכון דלא תסתרקי בכון טיבותא דאלהא

ועל־כן בגוף ידע
ברא רעא ההרצה
שמש אתרצות גדלו
חטא מלל תענית
בעא פלל חשמנים או מליצום בדינו
בעא אתרצו חטא
צדקה עדרעזר בעא
סרק ריק חסד

2 ܐܡܪ ܓܝܪ ܕܒܙܒܢܐ ܡܩܒܠܐ ܥܢܝܬܟ ܘܒܝܘܡܐ ܕܚܝܐ ܥܕܪܬܟ. ܗܐ ܗܫܐ ܙܒܢܐ ܡܩܒܠܐ. ܘܗܐ ܗܫܐ ܝܘܡܐ ܕܚܝܐ.
3 ܠܐܢܫ ܒܡܕܡ ܬܘܩܠܬܐ ܠܐ ܢܬܠ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܡܘܡܐ ܒܬܫܡܫܬܢ.
4 ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܢܚܘܐ ܢܦܫܢ ܕܡܫܡܫܢܐ ܚܢܢ ܕܐܠܗܐ. ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܒܐܘܠܨܢܐ. ܒܐܢܢܩܐ. ܒܚܒܘܫܝܐ.
5 ܒܡܚܘܬܐ. ܒܐܣܘܪܐ. ܒܫܓܘܫܝܐ. ܒܥܡܠܐ. ܒܫܗܪܐ. ܒܨܘܡܐ.
6 ܒܕܟܝܘܬܐ. ܒܝܕܥܬܐ. ܒܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ. ܒܒܣܝܡܘܬܐ. ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܒܚܘܒܐ ܕܠܐ ܢܟܠܐ.
7 ܒܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܒܙܝܢܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܝܡܝܢܐ ܘܕܣܡܠܐ.
8 ܒܫܘܒܚܐ ܘܒܨܥܪܐ. ܒܩܠܣܐ ܘܒܓܘܢܝܐ. ܐܝܟ ܡܛܥܝܢܐ ܘܫܪܝܪܐ. ܐܝܟ ܠܐ ܝܕܝܥܐ ܘܝܕܝܥܝܢܢ.
9 ܐܝܟ ܡܝܬܝܢܢ ܘܗܐ ܚܝܝܢܢ. ܐܝܟ ܡܬܪܕܝܢܢ ܘܠܐ ܡܝܬܝܢܢ.
10 ܐܝܟ ܟܪܝܐ ܠܢ ܘܒܟܠܙܒܢ ܚܕܝܢܢ. ܐܝܟ ܡܣܟܢܐ ܘܠܣܓܝܐܐ ܡܥܬܪܝܢܢ. ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܠܝܬ ܠܢ ܘܟܠ ܡܕܡ ܐܚܝܕܝܢܢ.

ܩܪܝܢܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܩܕܡ ܨܘܡܐ

11 ܦܘܡܢ ܦܬܝܚ ܗܘ ܠܘܬܟܘܢ ܩܘܪܢܬܝܐ. ܘܠܒܢ ܪܘܝܚ.
12 ܠܐ ܐܠܝܨܝܢ ܠܟܘܢ ܒܢ. ܐܠܝܨܝܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܒܪܚܡܝܟܘܢ.
13 ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܦܘܪܥܢܐ ܡܫܬܘܐ ܕܝܠܝ ܘܕܝܠܟܘܢ. ܘܐܬܦܬܚܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܘܬܝ.
14 ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܒܢܝ ܙܘܓܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬ ܠܟܐܢܘܬܐ ܥܡ ܥܘܠܐ. ܐܘ ܐܝܢܐ ܡܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬ ܠܢܘܗܪܐ ܥܡ ܚܫܘܟܐ.
15 ܐܘ ܐܝܢܐ ܫܠܡܘܬܐ ܐܝܬ ܠܡܫܝܚܐ ܥܡ ܣܛܢܐ. ܐܘ ܐܝܢܐ ܡܢܬܐ ܐܝܬ ܠܡܗܝܡܢܐ ܥܡ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ.
16 ܐܘ ܐܝܢܐ ܫܘܝܘܬܐ ܐܝܬ ܠܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡ ܕܫܐܕܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܗܝܟܠܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܝܪ ܕܐܥܡܪ ܒܗܘܢ ܘܐܗܠܟ ܒܗܘܢ ܘܐܗܘܐ ܐܠܗܗܘܢ ܘܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܝ ܥܡܐ.
17 ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܘܩܘ ܡܢ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܬܦܪܫܘ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܛܢܦܐ ܠܐ ܬܬܩܪܒܘܢ ܘܐܢܐ ܐܩܒܠܟܘܢ.

2 * *Ait enim, In tempore accepto exaudiui te, & in die salutis opem tibi tuli. Ecce nunc tempus acceptum, & ecce nunc dies salutis.*
3 * *Nemini dederitis occasionem offendiculi, ne sit næuus in ministerio nostro.*
4 * *Sed in omni negotio præstemus nosipsos ministros Dei, in tolerantia multa, in afflictionibus, in necessitate, in angustiis;*
5 * *In plagis, in vinculis, in seditionibus, in labore, in vigilia, in ieiunio;*
6 * *In puritate, in scientia, in longanimitate, in lenitate, in Spiritu Sanctitatis, in charitate non dolosa;*
7 * *In sermone veritatis, in virtute Dei, per arma iustitiæ tam in dextera, quàm in sinistra.*
8 * *Per gloriam, & opprobrium, per laudem, & vituperium; tanquam impostores, tamen veraces; tanquam ignoti, tamen noti sumus.*
9 * *Quasi mortui sumus, & ecce viuimus: quasi correpti simus, & non mortui.*
10 * *Quasi mœrore affecti simus, tamen in omni tempore gaudemus, & tanquam egeni, multos tamen ditantes; tanquam nihil habentes, omnia tamen possidentes.*

Feria VI. præcedente Ieiunium.

11 * *Os nostrum apertum est ad vos, o Corinthij, & cor nostrum dilatatum est.*
12 * *Angustia non premimini de nobis, sed angustia premimini in visceribus vestris.*
13 * *Cæterum tanquam filiis dico, compensate mihi vsuras meas, quæ sunt apud vos, & dilatate charitatem vestram erga me.*
14 * *Nec sitis filij iugi* [societatem habeatis] *cum iis qui sunt increduli. Quod enim consortium est iustitiæ cum iniquitate? aut quæ communio luci cum tenebris?*
15 * *Aut quæ concordia Meschicho cum Satana? aut quæ pars fideli cum incredulo?*
16 * *Aut quis consensus est templo Dei, cum dæmoniorum templo? Vos enim estis templum Dei viuentis, quemadmodum ait, Habitabo in eis, & ambulabo in eis, & ero illorum Deus, ipsique erunt mihi populus.*
17 * *Propterea exite è medio illorum, & separemini ab illis, dicit Dominus; & impura ne tetigeritis, & ego excipiam vos.*

---

2 אֶמַר גֵּיר דְּבִזבְנָא מְקַבְּלָא עֲנִיתָךְ וּבְיוֹמָא דְחַיֵּא עֲדַרתָּךְ הָא הָשָׁא זַבְנָא מְקַבְּלָא וְהָא הָשָׁא יוֹמָא דְחַיֵּא׃
3 לְאֱנָשׁ בִּמְדֶם תּוּקָלְתָּא לָא נֶתֶּל דְּלָא נֶהְוֵא מוּמָא בְּתֶשׁמֶשׁתַּן׃
4 אֶלָּא בְּכֻל מֶדֶם נְחַוֵּא נַפשַׁן דִּמְשַׁמְשָׁנֵא חְנַן דַּאלָהָא בְּמְסַיבְּרָנוּתָא סַגִּיאָתָא בְּאוּלְצָנָא בְּאֻננְקָא בְּחַבּוּשְׁיָא׃
5 בְּמַחוָתָא בְּאַסוּרֵא בְּשָׁגוּשְׁיָא בַּעֲמָלָא בְּשַׁהרָא בְּצוֹמָא׃
6 בְּדַכְיוּתָא בְּיִדַעְתָּא בִּנְגִירוּת רוּחָא בְּבַסִּימוּתָא בְּרוּחָא דְּקוּדשָׁא בְּחוּבָּא דְּלָא נֶכְלָא׃
7 בְּמֶלְּתָא דְּקוּשׁתָּא בְּחַיְלָא דַּאלָהָא בְּזַיְנָא דְּזַדִּיקוּתָא דְּיַמִּינָא וּדְסֶמָּלָא׃
8 בְּשׁוּבְחָא וּבְצַעֲרָא בְּקָלְסָא וּבְגוּנָיָא אַיְךְ מַטעְיָנֵא וְשַׁרִירֵא אַיְךְ לָא יְדִיעֵא וִידִיעִינַן׃
9 אַיְךְ מִיתִינַן וְהָא חַיֵּינַן אַיְךְ מֶתרַדִּינַן וְלָא מִיתִינַן׃
10 אַיְךְ כְּרִיָא לַן וּבְכֻלְזְבַן חָדֵינַן אַיְךְ מֶסכְּנֵא וְלַסגִּיאֵא מַעַתְּרִינַן אַיְךְ דִּמְדֶם לַיְת לַן וְכֻל מֶדֶם אֲחִידִינַן׃

עָנָא ׳ נְתַל ׳ עוֹלָה ׳ כִּשְׁלוֹן ׳ שַׁמֵּשׁ ׳ סִיבַּר ׳ אֱלַץ ׳ בִּצּוּרַךְ ׳ לְצָאת ׳ בְּתַעֲנִית ׳ דְּכָא זכה ׳ מַלֵּל ׳ זוּן ׳ צְדָקָה ׳ טְעָא ׳ יְדַע ׳ מוּת ׳ חַיָא ׳ רְדָא ׳ כְּרֵה

Ait enim, Tempore accepto exau- 2
diui te: & in die ſalutis adiuui te. Ecce
nunc tempus acceptabile: ecce nūc dies
ſalutis.
Nemini dantes vllam offenſionem, 3
vt non vituperetur miniſterium no-
ſtrum.
Sed in omnibus exhibeamus noſ- 4
metipſos ſicut Dei miniſtros, in multa
patientia, in tribulationibus, in neceſſi-
tatibus, in anguſtiis,
In plagis, in carceribus, in ſeditioni- 5
bus, in laboribus, in vigiliis, in ieiuniis,
In caſtitate, in ſcientia, in longani- 6
mitate, in ſuauitate, in Spiritu ſancto, in B
charitate non ficta;
In verbo veritatis, in virtute Dei, per 7
arma iuſtitiæ à dextris, & à ſiniſtris:
Per gloriam & ignobilitatem, per in- 8
famiam & bonam famam: vt ſeducto-
res & veraces: ſicut qui ignoti & cogniti.
Quaſi morientes, & ecce viuimus: 9
vt caſtigati, & non mortificati:
Quaſi triſtes, ſemper autem gauden- 10
tes: ſicut egentes, multos autem locu-
pletantes: tanquam nihil habentes, &
omnia poſſidentes.

Os noſtrum patet ad vos ô Corin- 11
thii, cor noſtrum dilatatum eſt.
Non anguſtiamini in nobis: angu- 12
ſtiamini autem in viſceribus veſtris. C
Eandem autem habentes remune- 13
rationem (tanquam filiis dico) dilatami-
ni & vos.
Nolite iugum ducere cum infideli- 14
bus. Quę enim participatio iuſtitiæ cum
iniquitate? Aut quæ ſocietas luci ad te-
nebras?
Quæ autem conuentio Chriſti ad 15
Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli?
Qui autem conſenſus templo Dei 16
cum idolis? Vos enim eſtis templum Dei
viui: ſicut dicit Deus. Quoniam inhabi-
tabo in illis: & inambulabo†, & ero illo-
rum Deus: & ipſi erunt mihi populus.
Propter quod exite de medio eorum, 17
& ſeparamini, dicit Dominus, & immū-
dum ne tetigeritis: & ego recipiam vos.

2 λέγει γάρ, καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ
σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ
νῦν ἡμέρα σωτηρίας.
3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μω-
μηθῇ ἡ διακονία·
4 ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι,
ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενο-
χωρίαις·
5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κό-
ποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
6 ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότη-
τι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ.
7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων
τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν·
8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφη-
μίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς·
9 ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι. ὡς ἀποθνήσκον-
τες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·
10 ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ
πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, κορίνθιοι· ἡ καρ-
δία ἡμῶν πεπλάτυνται.
12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχ-
νοις ὑμῶν.
13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω· πλα-
τύνθητε καὶ ὑμεῖς.
14 μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ
δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκό-
τος;
15 τίς δὲ συμφώνησις χριστῷ πρὸς βελίαλ; ἢ τίς με-
ρὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;
16 τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ
ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεός, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐ-
τοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ
ἔσονταί μοι λαός.
17 διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει
κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς.

דְעֻרוּבְתָא קַדְמָיתָא דְצוּמָא יא
11 פּוּמַן פְּתִיחַ הוּ לְוָתְכוּן קוֹרִנְתָיֵא וְלֶבַּן רְוִיחַ׃
12 לָא אֲלִיצִיתוּן בַּן אֲלִיצִיתוּן דֵּין בְּרַחֲמַיכוּן׃ 13 אֵיךְ דְּלַבְנַיָא דֵּין אָמַר אֶנָא פּוּרְעָנִי חוּבָלֵי דִלְוָתְכוּן
חוּבְכוּן לְוָתִי׃ 14 וְלָא תֶהֱווֹן בְנַי זוּגָא לַאיְלֵין דְלָא מְהַימְנִין אַיְדָא גֵיר שׁוּתָפוּתָא אִית לְזַדִּיקוּתָא עַם עַוְלָא
אַיְנָא חוּלְטָנָא אִית לְנַהִירָא עַם חֶשׁוּכָא׃ 15 אוֹ אַיְדָא שַׁלְמוּתָא אִית לַמְשִׁיחָא עַם סָטָנָא אוֹ אַיְדָא מְנָתָא
לְדַמְהַימֵן עַם דְּלָא מְהַימֵן׃ 16 אוֹ אַיְדָא אַוְיוּתָא אִית לְהַיכְלֵהּ דַּאלָהָא עַם שִׁאדֵא אַנְחוּן גֵיר הַיכְלֵהּ אַנְחוּן דַאלָהָא
חַיָא אַיכַּנָא דַּאמִיר דְּאֶעְמַר בְּהוֹן וְאֶהַלֵּךְ בְּהוֹן וְאֶהְוֵא אֱלָהָהוֹן וְהֵנוּן נֶהֱוּוֹן לִי עַמָּא׃ 17 מֶטֻּלְהָנָא פּוּקוּ מִן
בֵּינָתְהוֹן וְאֶתְפְּרַשׁוּ מֶנְהוֹן אֶמַר מָרְיָא וְלַטְמָאָא לָא תֶתְקַרְבוּן וְאֶנָא אֶקַבֶּלְכוּן׃

רוח אלץ ברע גמל
תרביתו חבב זוג
הימן שתף עירוב
לזהר שלום חלק
רצון אוא שידים
עמר שכן נפק
טמא קרב

18 * *Et ero vobis pro patre, & vos eritis mihi pro filiis, & filiabus, dicit Dominus, qui omnia complectitur* [Omnipotens.]

CAP. VII.

1 *QVum igitur habeamus has promiſſiones, dilectiſſimi, purgemus nosipſos ab omni immunditia carnis & ſpiritus, & operemur*
2 *ſanctimoniã cum timore Dei.* * *Suſtinete nos, fratres mei; in neminem iniquè egimus, neminem corrupimus, nemini iniuriam intulimus.*
3 * *Non ad veſtri condemnationem dico, ſiquidem iam ante dixi. in corde noſtro vos eſſe repoſitos ad moriendum ſimul & ad viuendum.* Quotidie.
4 * *Multa eſt mihi fiducia erga vos, multáque mihi eſt ex vobis gloriatio, & plenus ſum conſolatione, ac maiorem in modum abundat in me gaudiũ in omnibus afflictionibus meis.*
5 * *Etenim quum veniſſemus in Macedoniam, nullam omnino requiem habuit corpus noſtrum, ſed in omnibus afflicti ſumus: foris, pugnæ, intus autem terrores.*
6 * *Sed Deus ille qui conſolatur humiles, nos conſolatus eſt per aduentum Titi.*
7 * *Nec ſolùm per aduentum eius, ſed etiam tranquillitate illa qua potitus eſt ex vobis: Siquidem renuntiauit nobis de charitate veſtra erga nos, déque luctu veſtro, & zelo veſtro pro nobis; quæ quum audirem, gaudij plu-*
8 *rimum habui.* * *Nam etiam ſi mœrore vos affecerim per epiſtolam, nõ me pœnitet, etiam ſi pœnituiſſet. Video enim quòd epiſtola illa quamuis ad horam mœrore vos affecerit,*
9 * *Me tamen gaudio affecit; non quòd contriſtauerim vos, ſed quia triſtitia veſtra ad pœnitẽtiam ipſa vos adduxit. Hoc enim triſte vobis fuit ſecundùm Deum, ſic vt nihil de-*
10 *trimenti acceperitis à nobis.* * *Namque triſtitia propter Deum pœnitentem animam efficit non auerſam, ſed conuerſam ad ſalutem: tri-*
11 *ſtitia verò mundi mortem efficit.* * *Ecce enim iſtud ipſum quòd cõtriſtati ſitis propter Deum quantam peperit in vobis ſedulitatem, & prolationẽ in ſpiritu* [ſatisfactionem,] *& indignationem, & timorem, & dilectionem, & zelum, & vindictam? Proinde omnibus in rebus ſpectandos vos exhibetis, quòd puri ſitis in negotio illo.*

---

18 ואהוא לכון לאבא ואנתון תהוון לי לבניא ולבנתא אמר מריא דכל אחיד : קפלאון ז
1 מטל דאית לן הכיל הלין [a]מולכנא חביבי כד [b]נדכא נפשן מן כלה טמאותא דבסרא ודרוחא [c]ונפלוח קדישותא
בדחלתא דאלהא: 2 סיברון אחי באנש לא [d]אעולן לאנש לא חבלן לאנש לא [e]עלבן: 3 לא הוא [f]למחיבותכון אמר
אנא קדמת גיר אמרת דבלבן [g]סימין אנתון [h]לממת [i]אכחדא [k]ולמחא : דכלווים יב
4 פרהסיא סגיאתא אית לי לותכון וסגי אית לי בכון [b]שובהרא ומלא אנא [c]בויאא וסוגאא [d]מתיתרא בי [e]חדותא
בכלהון [f]אולצני: 5 אף מן [g]דאתין גיר למקדוניא אף לא חד [h]ניח הוא לפגרן אלא בכל מדם [i]אתאלצן מן
לבר קרבא ומן לגו דחלתא : 6 אלא אלהא הו [k]דמביאא למכיכא [k]ביאן [l]במאתיתה דטטוס :

[a] מלך הכשיתא בזכה [c] פלח [d] עול [e] עלב עשק [f] חוב [g] סום [h] מות [i] יחוד [k] חיא
[a] מן לשון יון כישחון [b] תהלה [c] ביא נחם [d] יתר [e] ששון [f] צרותי [g] אתא [h] נוח [i] אלץ [k] ביא נחם [l] אתא

Et ero vobis in patrem: & vos eritis 18
mihi in filios & filias, dicit Dominus
omnipotens.

CAP. VII.

HAs ergo habétes promiſſiones cha- 1
riſſimi, mundemus nos ab omni A
inquinamento carnis & ſpiritus, perfi-
cientes ſanctificationem in timore Dei.
Capite nos. Neminem læſimus, ne- 2
minem corrupimus, neminem circun-
uenimus.
Non ad condemnationem † dico; 3
prædixi enim quòd in cordibus noſtris
eſtis ad commoriendum & ad conui-
uendum.

MVLTA mihi fiducia eſt apud vos, 4
multa mihi gloriatio pro vobis: repletus
ſum conſolatione: ſuperabundo gaudio
in omni tribulatione noſtra.
Nam & cùm veniſſemus in Mace- 5
doniam, nullam requiem habuit caro no
ſtra, ſed omnem tribulationem paſſi ſu- B
mus: foris, pugnæ: intus, timores.
Sed qui conſolatur humiles, conſo- 6
latus eſt nos Deus, in aduentu Titi.
Non ſolùm autem in aduentu eius, 7
ſed etiam in conſolatione, qua conſola-
tus eſt in vobis, referens nobis veſtrum
deſyderium, veſtrum fletum, veſtram
æmulationem pro me, ita magis vt gau-
derem.
Quoniam & ſi contriſtaui vos in 8
epiſtola, non me pœnitet: etſi pœniteret, C
videns quòd epiſtola illa (& ſi ad horam)
vos contriſtauit. Nunc gaudeo: non 9
quia contriſtati eſtis, ſed quia contriſtati
eſtis ad pœnitentiam. Contriſtati enim
eſtis ſecundùm Deum, vt in nullo detri-
mentum patiamini ex nobis. Quæ 10
enim ſecundùm Deum triſtitia eſt, pœ-
nitentiam in ſalutem ſtabilem operatur:
ſeculi autem triſtitia mortem operatur.
Ecce enim hoc ipſum, ſecundùm 11
Deum contriſtari vos, quantam in vobis
operatur ſolicitudinē: ſed defenſionem,
ſed indignationem, ſed timorem, ſed de-
ſyderium, ſed æmulationem, ſed vindi-
ctam: in omnibus exhibuiſtis vos, incon
taminatos eſſe negotio.

18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς
υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

ζ.

1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, κα-
θαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ
πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

2 χωρήσατε ἡμᾶς. οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείρα-
μεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.

3 οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν.

4 πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχη-
σις ὑπὲρ ὑμῶν. πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισ-
σεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

5 καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔχη-
κεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξω-
θεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι.

6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς,
ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ τίτου.

7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρα-
κλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν
ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ
ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι.

8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέ-
λομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ
ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.

9 νῦν χαίρω οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε
εἰς μετάνοιαν. ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιω-
θῆτε ἐξ ἡμῶν.

10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμετα-
μέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον
κατεργάζεται.

11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην
κατειργάσατο ἐν ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ
ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆ-
λον, ἀλλ' ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς
εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

7 וְלָא בַלְחוּד בְּמֵאתִיתֵהּ אֶלָּא אָף בְּנְיָחֵה הַו דְּאֶתְנְיַח בְּכוֹן סַבְרַן גֵּיר עַל חוּבְּכוֹן דַּלְוָתַן וְעַל אֶבְלְכוֹן וְטַנְנְכוֹן
דְּעַל אַפַּין וְכַד שְׁמַעַת חַדוּתָא סַגִּיאָתָא הֲוָת לִי׃ 8 דְּאֶפֶן אַכְרִית לְכוֹן בְּאֶגַּרְתָּא לָא תְּוָיָא לִי נַפְשִׁי אֶפֶן תְּוָא הֲוָת
חָזֵא אֶנָא גֵּיר דְּהִי אֶגַּרְתָּא אֶפֶן דְּשָׁעְתָא אַכְרִית לְכוֹן׃ 9 אֶלָּא חַדוּתָא עָבְדַת לִי לָא עַל דְּכְרְיָה לְכוֹן אֶלָּא
דְּכַרְיוּתְכוֹן לְתְיָבוּתָא הַו אִיתֵיתְכוֹן כְּרִית לְכוֹן גֵּיר בַּאלָהָא אַיְכַנָא דְּבְמֶדֶם לָא תֶּחְסְרוּן מֶנַּן׃
10 כַּרְיוּתָא גֵּיר דְּמֶטֻל אֱלָהָא תְּוָת נַפְשָׁא עָבְדָא דְּלָא הָפְכָא וּמַפְנְיָא לְחַיֵּא כַּרְיוּתָא דֵּין דְּעָלְמָא מוֹתָא הוּ עָבְדָא
11 הָא גֵּיר הָי הָדָא דְּאֶתְתְּעִיקְתוּן מֶטֻל אֱלָהָא כְּמָא אַעְבְּדַת בְּכוֹן חְפִיטוּתָא וּמַפַּק בְּרוּחָא וְרוּגְזָא וְדֶחְלְתָא
וְחוּבָּא וְטַנְנָא וְתְבַעְתָּא וּבְכֻל מֶדֶם חַוִּיתוּן נַפְשְׁכוֹן דְּדְכֵין אַנְתּוּן בָּה בְּצְבוּתָא׃

m נוח n אבל o קונאתכם
p שמחה q כרא r תוא
s אגרת t כרא u לתשובה
x אתא y חסר z תוא
a פנא b חילה c מות
d עיק e חשה דלות f נפק
g העם h ואהבה וקנאה
k ובקמת l חוא חגיד

12 * Erit autem hoc quòd ſcripſi vobis, non eius cauſa qui offendit, nec etiam eius cauſa qui offenſus eſt ab eo, ſed vt innoteſcat coram Deo diligentia veſtra propter nos.

13 * Idcircò conſolationem accepimus. Et cum conſolatione abundantiùs lætati ſumus ob lætitiam Titi, quòd refocillatus ſit ſpiritus eius cum vobis omnibus.

14 * Quòd ſi quid gloriatus ſum apud eum de vobis, non erubeſco: ſed in omnibus veritatem locuti ſumus vobiſcum; ita & gloriatio noſtra apud Titum in veritate reperta eſt.

15 * Quinetiam amores viſcerales eius magis ac magis multiplicati ſunt erga vos, dum in memoriam reuocat omnium veſtrum obedientiam, qui cum timore ac tremore excepiſtis eum.

16 * Gaudeo quòd in omnibus confidam de vobis.

Quotidie.

CAP. VIII.

1 NOtam porrò vobis facimus, fratres mei, gratiam Dei, quæ data eſt in eccleſijs Macedoniorum.

2 * Quoniam per probationem multam afflictionum illorum vberius fuit ipſorum gaudiũ: & profunditas egeſtatis eorum exundauit in diuitias ſimplicitatis ipſorum.

3 * Teſtor enim quòd ſecundum virtutem ipſorum, ac ſupra vires ſuas propria ipſorum voluntate

4 * Efflagitarunt à nobis multa cum obſecratione: vt participes eſſemus gratiæ miniſterij Sanctorum.

5 * Et non prout ſperabamus, quinimò ſeipſos dediderunt primùm Domino noſtro, tum etiam nobis per voluntatem Dei.

6 * Vt rogaremus Titum, vt quemadmodum incœpit, ita & perficiat in vos quoque hanc beneficentiam.

7 * Sed quemadmodum omnibus in rebus abundatis fide, & ſermone, & cognitione, & omni diligentia, & ea quæ ex vobis eſt erga nos charitate, ſic etiam hac gratia abundetis.

8 * Non præcipiendo præcipio vobis, ſed per ſedulitatem ſociorum veſtrorum conſtantiam charitatis veſtræ experior.

12 Igitur etsi scripsi vobis, non propter eum qui fecit iniuriam, nec propter eum qui passus est: sed ad manifestandam solicitudinē nostram quam habemus † pro vobis coram Deo.

13 Ideò consolati sumus. In consolatione autem nostra abundantiùs magis gauisi sumus super gaudio Titi, quia refectus est spiritus eius ab omnibus vobis. D

14 Et si quid apud illum de vobis gloriatus sum, non sum confusus: sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus, ita & gloriatio nostra quæ fuit ad Titum, veritas facta est.

15 Et viscera eius abundantiùs in vobis sunt; reminiscentis omnium vestrum obedientiam, quomodo cum timore & tremore excepistis illum.

16 Gaudeo quòd in omnibus confido in vobis.

CAP. VIII.

1 Notam autem facimus vobis fratres gratiam Dei, quæ data est in ecclesijs Macedoniæ. A

2 Quòd in multo experimētō tribulationis abundantia gaudij ipsorum fuit, & altissima paupertas eorum abundauit in diuitias simplicitatis eorum.

3 Quia secundùm virtutem testimonium illis reddo, & supra virtutem voluntarij fuerunt:

4 Cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam & communicationem ministerij quod fit in Sanctos.

5 Et non sicut sperauimus, sed semetipsos dederunt primùm Domino, deinde nobis per voluntatem Dei.

6 Ita vt rogaremus Titum, vt quemadmodum cœpit, ita & perficiat in vobis etiam gratiam istam. B

7 Sed sicut in omnibus abundatis fide & sermone, & scientia, & omni solicitudine, insuper & charitate vestra in nos, vt & in hac gratia abundetis.

8 Non quasi imperans dico: sed per aliorum solicitudinem, etiam vestræ charitatis ingenium bonum comprobans.

12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·

14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη.

15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

η.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακεδονίας·

2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν.

3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι,

4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, δέξασθαι ἡμᾶς.

5 καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν, διὰ θελήματος θεοῦ·

6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.

יַתִּירוּתָא הֲוָת [e] לְחַדְוַתְהוֹן וְעוּמְקָא [f] דְּמֶסְכֵּנוּתְהוֹן [g] אֶתְיַתַּר [h] בְּעוּתְרָא [i] דַּפְשִׁיטוּתְהוֹן ׃
3 סָהֵד אֲנָא גֵיר דַּאיךְ חַילְהוֹן וְיַתִּיר מֵן חַילְהוֹן [k] בְּצֶבְיָן נַפְשְׁהוֹן ׃ 4 [l] בְּעוֹ מֶנַּן בְּבָעוּתָא סַגִּיאָתָא [m] וְנִשְׁתַּוְתְּפוּן
[n] בְּטַיבוּתָא [o] דְּתֶשְׁמֶשְׁתָּא דְּקַדִּישֵׁא ׃ 5 וְלָא אַיךְ מָא דְּסַבְרִין הֲוַין אֶלָּא נַפְשְׁהוֹן [p] אַשְׁלֵמוּ לוּקְדָם לְמָרַן וְאַף
[q] בְּצֶבְיָנֵהּ דַּאלָהָא ׃ 6 דַּחְנַן [r] נֶבְעֵא מֵן טִטוֹס דַּאיךְ [s] דְּשַׁרִי הָכַנָא נְשַׁלֵּם בְּכוֹן אַף טַיבוּתָא הָדָא ׃
7 אֶלָּא אַיכַנָא דִּבְכֻלמֵּדֵם [t] מֶתְיַתְּרִין אַנְתּוֹן [u] בְּהַימָנוּתָא [x] וּבְמֶלְּתָא [y] וּבִידַעְתָּא וּבְכֻל [z] חְפִיטוּ [a] וּבְחוּבַּן דִּלְוָתְכוֹן
הָכַנָא אַף בְּהָדָא טַיבוּתָא תֶּתְיַתְּרוּן ׃ 8 לָא הֲוָא מְפַקֵּד פָּקֵד אֲנָא לְכוֹן אֶלָּא [b] בַּחְפִיטוּתָא דְּחַבְרַיכוֹן
[c] שָׁרָרָא דְּחוּבְּכוֹן מְנַסֵּא אֲנָא ׃

[e] לשמחתכם [f] חסרונם [g] יְתַר
[h] בעושר [i] המיומתם
[k] צְבָא [l] בְּעָא [m] שְׁתַף
[n] בחסד [o] שַׁמֵּשׁ [p] שְׁלֵם
[q] צְבָא [r] בְּעָא [s] שְׁרִי
[t] יְתַר [u] הַימֵן [x] מַלֵּל
[y] יְדַע [z] השתדלות
[a] ובאהבתנו [b] בהשתדלות
[c] אמונה

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܘ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܝܕ

9 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܡܛܠܬܟܘܢ ܐܬܡܣܟܢ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܥܬܝܪܐ. ܕܐܢܬܘܢ ܒܡܣܟܢܘܬܗ ܬܥܬܪܘܢ.

10 ܡܡܠܟ ܕܝܢ ܡܠܟ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܗܕܐ ܕܡܥܕܪܐ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܫܬܩܕܝ ܫܪܝܬܘܢ. ܠܘ ܠܡܨܒܐ ܒܠܚܘܕ ܐܠܐ ܐܦ ܠܡܥܒܕ.

11 ܗܫܐ ܕܝܢ ܫܠܡܘ ܒܥܒܕܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܨܒܝܬܘܢ ܕܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܠܟܘܢ ܣܘܚܐ ܠܡܨܒܐ ܗܟܢܐ ܬܫܠܡܘܢ ܡܢ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ.

12 ܐܢ ܓܝܪ ܨܒܝܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܗܟܘܬ ܡܬܩܒܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܠܝܬ ܠܗ.

13 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܠܐܚܪܢܐ ܬܗܘܐ ܪܘܚܬܐ ܘܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ.

14 ܐܠܐ ܒܫܘܝܘܬܐ ܗܘܘ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܝܬܝܪܘܬܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ ܬܗܘܐ ܠܚܣܝܪܘܬܗܘܢ ܕܗܢܘܢ. ܕܐܦ ܝܬܝܪܘܬܗܘܢ ܕܗܢܘܢ ܬܗܘܐ ܠܚܣܝܪܘܬܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܫܘܝܘܬܐ.

15 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܘ ܕܐܣܓܝ ܠܐ ܐܝܬܪ ܠܗ. ܘܗܘ ܕܐܙܥܪ ܠܐ ܐܚܣܪ ܠܗ.

16 ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܚܦܝܛܘܬܐ ܗܕܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܠܒܗ ܕܛܛܘܣ.

17 ܕܒܘܝܐܢܢ ܩܒܠ. ܘܡܛܠ ܕܣܓܝ ܚܦܝܛ ܗܘܐ. ܡܢ ܨܒܝܢܗ ܢܦܩ ܠܘܬܟܘܢ.

18 ܫܕܪܢ ܕܝܢ ܥܡܗ ܠܐܚܘܢ ܐܝܢܐ ܕܫܘܒܚܗ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ ܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ.

19 ܗܟܢܐ ܕܐܦ ܓܒܝܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܕܬܐ. ܕܢܦܘܩ ܥܡܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ ܕܡܫܬܡܫܐ ܡܢܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܘܝܐܢܢ.

20 ܡܫܬܪܚܝܢܢ ܕܝܢ ܒܗܕܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܣܝܡ ܒܢ ܡܘܡܐ ܒܗܕܐ ܪܒܘܬܐ ܕܡܫܬܡܫܐ ܡܢܢ.

21 ܡܬܒܛܠܝܢܢ ܓܝܪ ܒܫܦܝܪܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ.

22 ܫܕܪܢ ܕܝܢ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܠܐܚܘܢ ܐܝܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܒܣܘܓܐܐ ܕܡܠܐ ܐܬܒܩܝ ܡܢܢ ܕܚܦܝܛ ܗܘ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܣܓܐ ܚܦܝܛ ܒܬܘܟܠܢܐ ܣܓܝܐܐ ܕܥܠܝܟܘܢ.

Dominica VI. post Epiphaniam.

9 * *Nostis enim gratiam Domini nostri Ieschua Meschicho, quippe qui propter vos pauper factus sit quum esset diues, vt vos eius egestate ditescatis.*

10 * *Consulēdo autem hoc do vobis consilium, quod vobis profuturum est, vt qui ab anno superiore cœpistis non velle tantùm, sed etiam agere.*

11 * *Nunc autem facto perficite quod voluistis, vt quemadmodum incessit vobis cupido huius voluntatis, sic & facto exequamini ex eo quod habetis.*

12 * *Si enim adsit voluntas, iuxta id quod habet planè accepta est, non iuxta id quod non habet.*

13 * *Non enim vt alijs fiat respirandi potestas, vobis autem oppressio.*

14 * *Sed vt ex æquabilitate hoc tempore copia vestra adsit eorum inopiæ: vt & illorum abundantia vestræ adsit penuriæ, vt fiat æquabilitas.*

15 * *Sicut scriptum est, Qui multùm sustulit, nihil superfuit ei; & qui parum tulit, huic nihil defuit.*

16 * *Gratia autem Deo qui indidit hanc diligentiam in cor Titi pro vobis.*

17 * *Exhortationem enim nostram suscepit; et quia admodum illi curæ fuit, suapte sponte prodijt ad vos.*

18 * *Misimus autem vnà cum eo fratrem illum nostrum, cuius laus est in Euangelio per omnes ecclesias.*

19 * *Vsque adeò vt deligendo delectus sit ab ecclesijs, vt prodiret nobiscum cum hac gratia, quæ administratur à nobis ad gloriam Dei ipsius, & ad nostram adhortationem.*

20 * *Cæterùm hoc deuitamus, ne quis nobis imponat næuum in hac dignitate quæ administratur à nobis.*

21 * *Namque curam gerimus rerum bonarum, non coram Deo tantùm, sed etiam coram hominibus.*

22 * *Misimus porrò vnà cum eis & fratrem illum nostrum, qui probatus est nobis in multis semper diligens, nunc verò longè diligentior ob multam fiduciam erga vos.*

דְּחַד בְּשַׁבָּא דו דְּבָתַר דִּנְחָא יד

9 יָדְעִין אַנְתּוּן גֵּיר טַיְבוּתֵהּ דְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא דְּמֶטֻלָּתְכוֹן אֶתְמַסְכֵּן כַּד אִיתַוּהִי עַתִּירָא דְּאַנְתּוּן בְּמֶסְכֵּנוּתֵהּ תַּעְתְּרוּן ׃
10 מַמְלַךְ דֵּין מָלֵךְ אֲנָא לְכוֹן הָדָא דַּמְעַדְּרָא לְכוֹן מֶטֻל דְּמֶן אֶשְׁתְּקַדִּי שַׁרִיתוּן לַו לְמֶצְבָּא בַּלְחוּד אֶלָּא אַף לְמֶעְבַּד ׃
11 הָשָׁא דֵּין שַׁלֶמוּ בַּעֲבָדָא הַו מֶדֶּם דַּצְבַיתוּן דַּאיכַנָא דַּהֲוָא לְכוֹן סוּוחָא לְמֶצְבָּא הָכַנָא בַּעֲבָדָא תְּשַׁלְּמוּן מֶן מָא דְּאִית לְכוֹן ׃
12 אֶן גֵּיר צֶבְיָנָא אִיתַוּהִי אַיךְ מָא דְּאִית לֵהּ הָכוּת מֶתְקַבַּל לָא הֲוָא אַיךְ מָא דְּלַיְת לֵהּ
13 לָא הֲוָא גֵּיר דְּלַאחְרָנָא תֶּהֱוֵא רַוָחְתָּא וַלְכוֹן אוּלְצָנָא ׃
14 אֶלָּא בְּשַׁוְיוּתָא הֲוַו בְּזַבְנָא הָנָא יַתִּירוּתְכוֹן דִּילְכוֹן תֶּהֱוֵא לְחַסִירוּתְהוֹן דְּהָנוּן דְּאַף יַתִּירוּתְהוֹן דְּהָנוּן תֶּהֱוֵא לְחַסִירוּתְכוֹן דִּילְכוֹן דְּתֶהֱוֵא שַׁוְיוּתָא ׃

צְבָא רצה קבן אוכלל
רְוַח צרה שְׁוָא
יְתַר חֲסַר

9 SCITIS enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cùm esset diues: vt illius inopia vos diuites essetis.

10 Et consilium in hoc do: hoc enim vobis vtile est, qui non solùm facere, sed & velle cœpistis ab anno priore:

11 Nunc verò & facto perficite: vt quemadmodum promptus est animus voluntatis, ita sit & perficiendi ex eo quod habetis.

12 Si enim voluntas prompta est: secundùm id quod habet, accepta est, non secundùm id quod non habet.

13 Non enim vt alijs sit remissio, vobis autem tribulatio: sed ex æqualitate C

14 In præsenti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat: vt & illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum, vt fiat æqualitas;

15 Sicut scriptum est: Qui multum, non abundauit: & qui modicum, non minorauit.

16 Gratias autem †Deo, qui dedit eandem solicitudinem pro vobis in corde Titi.

17 Quoniam exhortationem quidem suscepit: sed cùm solicitior esset, sua voluntate profectus est ad vos.

18 Misimus etiam cum illo fratrem†, cuius laus est in Euangelio per omnes ecclesias:

19 Non solùm autem, sed & ordinatus est ab ecclesiis comes peregrinationis nostræ, in hanc gratiam quæ ministratur à nobis ad Domini gloriam, & destinatam voluntatem nostram:

20 Deuitantes hoc, nequis nos vituperet in hac plenitudine quæ ministratur à nobis†.

21 Prouidemus enim bona non solùm coram Deo, sed etiam coram hominibus.

22 Misimus autem cum illis fratrem nostrum, quem probauimus in multis sæpe solicitum esse: nunc autem multo solicitiorem, confidentia multa in vos.

9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.

10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι.

11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.

12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.

13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος

14 ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης·

15 καθὼς γέγραπται, ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.

16 χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου·

17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν:

19 οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ὑμῶν·

20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·

21 προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς·

15 אַיך דַּכְתִיב דְּהָו דַּאסְגִי שְׁקַל לָא אֶתְיַתַּר לֵה וְהָו דְּקַלִיל שְׁקַל לָא אֶתְבַּצַּר לֵה ׃
16 טַיבוּ דֵּין לַאלָהָא דְּיַהְבָהּ חֲפִיטוּתָא הָדָא חֲלָפַיכוּן בְּלֶבֵּהּ דְּטִטוֹס ׃ 17 בָּעוּתַן גֵּיר קַבֵּל וּמֶטֻּל דְּטָב בְּחַיל
לֵהּ מֶן צְבְיָנֵהּ נְפַק צְאַידַיכוּן ׃ 18 שַׁדַּרְן דֵּין עַמֵּהּ לַאחוּן אַינָא דְּתֶשְׁבּוּחְתֵּהּ בְּאֶוַנְגֶּלְיוּן בְּכֻלְּהֵין עִדָּתָא
19 הָכַנָא דָּאף מֶגְבָּא גְּבֵא מֶן עִדָּתָא דְּנֶפּוּק עַמַּן בְּטַיבוּתָא הָדָא דְּמֶשְׁתַּמְשָׁא מֶנַּן לְשׁוּבְחֵהּ דִּילֵהּ דַּאלָהָא
וַלְלֻבָּבַן דִּילַן ׃ 20 קַנִיטִינַן דֵּין בְּהָדָא דְּלָא אֱנָשׁ נְסִים בַּן מוּמָא בְּהָדָא רַבּוּתָא דְּמֶשְׁתַּמְשָׁא מֶנַּן ׃
21 יַצְפִינַן גֵּיר דְּשַׁפִּירָתָא לָא קְדָם אֱלָהָא בַּלְחוּד אֶלָּא אָף קְדָם בְּנַינָשָׁא ׃ 22 שַׁדַּרְן דֵּין עַמְּהוֹן אָף לַאחוּן אַינָא
דִּלַן בְּקָא בְּכֻלְזְבַן בְּסַגִּיאָתָא דַּחֲפִיטָא הוּ הָשָׁא דֵּין יַתִּירָאִית חֲפִיט בְּתוּכְלָנָא סַגִּיאָא דַּעֲלַיכוּן ׃

x סְגָא y יְתַר z בְּצַר
a חן b יְהַב c השתדלות
d בְּעָא e צְבָא חפץ
f אצלכם g שַׁבַּח h בבשורה
i עדות k גְּבָא l נְפַק
m בחסד n שַׁמֵּשׁ o לַבֵּב
p קְנַט נטה q סוּם r רַבַּב
s שַׁמֵּשׁ t יְצַף u בְּקָא בחן

23 * Siue igitur Titus meus est socius & adiutor inter vos, siue sint alij fratres nostri Apostoli ecclesiarum gloriæ Meschicho.
24 * Omnino specimen charitatis vestræ, & nostræ de vobis gloriationis ostendite in conspectu omnium ecclesiarum.

Medio Ieiunio.

CAP. IX.

1 POrrò de subministratione sanctorum, superfluum ago si scribo vobis.
2 * Siquidem noui promptitudinem voluntatis vestræ, & ideò glorior de vobis apud Macedones. Quoniam Achaia parata est ab anno superiore, & æmulatio vestri plurimos excitauit.
3 * Misi autem fratres ne inanis reddatur gloriatio qua gloriamur de vobis in hoc negotio, vt, quemadmodum dixi, sitis parati.
4 * Ne fortè veniant mecum Macedones, & inueniant vos imparatos, & nos pudore suffundamur, ne dicamus vos pudore suffusum iri gloriatione illa qua gloriati sumus.
5 * Quapropter mihi curæ fuit hæc rogare fratres meos, vt, priusquam ego, veniant ad vos, & præparent benedictionem illam quam à principio audistis, vt parata sic sit tanquam benedictio, non tanquam auaritia.
6 * Hoc est autem, qui seminat cum parsimonia, etiam cum parsimonia metet: at qui seminat cum benedictione, etiam cum benedictione metet.
7 * Vnusquisque pro ea qua præditus est voluntate, non tanquam ex tristitia, vel tanquam per vim, Hilarem enim datorem diligit Dominus.
8 * Fieri siquidem potest per Deum, vt omnis beneficentia exuberet in vos, vt in omnibus semper quod sufficit vobis habeatis, abundetísq; in omni opere bono.
9 * Sicut scriptum est, Dispersit deditque pauperibus, & iustitia eius stat in sæculum.
10 * Cæterùm qui largitur semen seminantis & panem in cibum largietur, & multiplicabit sementem vestram, & augebit prouentus iustitiæ vestræ.
11 * Vt in omnibus ditemini in omnem simplicitatem, quæ per nos perficit gratiarum actionem Deo.

23 אן הכיל טטוס ᵃשותפא הו דילי ᵇומעדרנא בכון ואן אחין אחרנא שליחא אנון ᶜדעדתא דשובחה דמשיחא ׃
24 ᵈמכיל חחויתא ᶠדחובכון ᵍושובהרן דבכון בהון חוו בפרצוף עדתא כלהין ׃
קפלאון ט — דפלגה רצומא יח
1 ᵃעל תשמשתא דין דקדישא יתירתא עבד אנא אן כתב אנא לכון ׃ 2 ידע אנא גיר
ᵇצבינה דרעינכון ומטל הנא ᵈאשתבהרת בכון למקדוניא דאכאיא עתידא הי מן ᵉאשתקדי וטננא דילכון לסגיאא גרג ׃
3 ᶠשדרת דין לאחא דלא ᶠנסתרק ᵍשובהרא ʰדאשתבהרן בכון על הדא ⁱצבותא דאיכנא דאמרת תהוון ᵏמטיבין ׃
4 דלמא נאתון עמי מקדוניא ᵐונשכחונכון כד לא עתידין אנתון ⁿונבהת חנן דלא ᵒנאמר דאנתון תבהתון בשובהרא הו דאשתבהרן ׃
5 מטל הנא אסתבטל לי דאבעא מן אחי הלין דנאתון קדמי לותכון ונעתדון

ᵃהחבר ᵇעדר עזר ᶜשל עדות
ᵈכלל ᵉחוא ᶠחבב
ᵍשבהר ᵃשמש ᵇטיב
ᶜרעא רצה ᵈשבהר
ᵉשנה שעברה ᶠסרק
ᵍתהלה ʰשבהר ⁱעניין
ᵏטיב ˡאתא ᵐשכח
ⁿבהת בוש ᵒאמר

ᵃSiue pro Tito qui eſt ſocius meus & 23
in †vos adiutor, ſiue fratres noſtri Apo-
ſtoli eccleſiarum † gloriæ Chriſti.
ᵃOſtenſionem ergo quæ eſt charita- 24
tis veſtræ & noſtræ gloriæ pro vobis, in
illos oſtendite in faciem eccleſiarum.

23 ᵃεἴτε ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνερ-
γός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα
χριστοῦ.
24 ᵃτὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχή-
σεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, εἰς πρόσωπον τῶν
ἐκκλησιῶν.

CAP. IX.

NAm de miniſterio quod fit in ſan- 1
ctos, ex abundanti eſt mihi ſcribere A
vobis.
ᵃScio enim promptum animum ve- 2
ſtrum: pro quo de vobis glorior apud
Macedones. Quoniam & Achaia para-
ta eſt ab anno præterito, & veſtra æmu-
latio prouocauit plurimos.
ᵃ†Miſi autem fratres, vt ne quod glo- 3
riamur de vobis, euacuetur in hac parte,
vt quemadmodum dixi parati ſitis:
ᵃNe cùm venerint Macedones me- 4
cum, & inuenerint vos imparatos, eru-
beſcamus nos, vt non dicamus vos in B
hac ſubſtantia.
ᵃNeceſſarium ergo exiſtimaui rogare 5
fratres vt perueniant ad vos, & præpa-
rent repromiſſam benedictionem hanc
paratam eſſe ſic, quaſi benedictionem,
non quaſi auaritiam.
ᵃHoc autē dico, Qui parcè ſeminat, 6
parcè & metet: & qui ſeminat in be-
nedictionibus, de benedictionibus &
metet.
ᵃVnuſquiſq; prout deſtinauit in cor- 7
de ſuo: non ex triſtitia aut ex neceſſita- C
te. hilarem enim datorem diligit Deus.
ᵃPotens eſt autem Deus omnem gra- 8
tiam abundare facere in vobis: vt in om
nibus ſemper omnem ſufficientiam ha-
bētes, abundetis in omne opus bonum.
ᵃSicut ſcriptum eſt: Diſperſit, dedit 9
pauperibus: iuſtitia eius manet in † ęter-
num.
ᵃQui autem adminiſtrat ſemen ſe- 10
minanti: & panem ad manducandum
præſtabit: & multiplicabit ſemen ve-
ſtrum, & augebit incrementa frugum iu-
ſtitiæ veſtræ.
ᵃVt in omnibus locupletati abunde- 11
tis in omnem ſimplicitatem, quæ opera-
tur per nos gratiarum actionem Deo.

Θ.

1 ᵃΠερὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, περισσόν
μοι ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν.
2 ᵃοἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶ-
μαι μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ
ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.
3 ᵃἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν
τὸ ὑπὲρ ὑμῶν, κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα, καθὼς ἔλεγον,
παρεσκευασμένοι ἦτε.
4 ᵃμήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν
ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ
λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως.
5 ᵃἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελ-
φούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν
προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην
εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.
6 ᵃτοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερί-
σει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θε-
ρίσει.
7 ᵃἕκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης
ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός.
8 ᵃδυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς,
ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισ-
σεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·
9 ᵃκαθὼς γέγραπται, ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δι-
καιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
10 ᵃὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς
βρῶσιν χορηγήσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ
αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν.
11 ᵃἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κα-
τεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.

ˣבּוּרְכְתָא הָי דְמֵן קְדִים ʸאֶשְׁתַּמְעָהּוֹן דְתֶהֱוֵיא מְסַיְבָא הַכַנָא אַיךְ בּוּרְכְתָא לָא הֲוָא אַיךְ ᶻיַעֲנוּתָא׃
6 הָדָא דֵין מַן דְזָרַע ᵃבְחוּסְנָא אַף בְחוּסְנָא חָצֵד וּמַן דְזָרַע בְבוּרְכְתָא אַף בְבוּרְכְתָא נֶחֱצוֹד׃
7 כָּל אֱנָשׁ אַיךְ דְאִית ᵇבְרֶעְיָנֵהּ לָא הֲוָא אַיךְ דְמֵן ᶜכְרִיוּתָא אוֹ אַיךְ דְמֵן ᵈקְטִירָא ᵉלְיָהוֹבָא הָוֹ גֵיר חַדְיָא רָחֵם מָרְיָא׃
8 ᶠמַטְיָא הִי גֵיר בְאִידַי אֱלָהָא כָּל ᵍטַיְבוּ דְנֵיתַר בְכוֹן דְבְכֻלְזְבַן בְכֻלְמֵדֶם הָו מָא דְסָפֵק לְכוֹן נֶהֱוֵא לְכוֹן ʰוְתֶתְיַתְרוּן
בְכָל עֲבָד טָב׃ 9 אַיךְ דַכְתִיב ⁱדְבַדַר וְיַהֵב ᵏלְמֶסְכְנֵא וְזַדִיקוּתֵהּ ˡקָיְמָא לְעָלַם׃
10 הָו דֵין דְיָהֵב זַרְעָא לְזָרוּעָא וְלַחְמָא ᵐלְמֵאכוּלְתָא הוּ ⁿנֶתֵּל °וְנַסְגֵא זַרְעֲכוֹן וְנַרְבֵא פֵאְרָא דְזַדִיקוּתְכוֹן׃
11 דְבְכֻלְמֵדֶם ᵖתֶעְתְרוּן בְכֻלֵהּ ᑫפְשִׁיטוּתָא דְהִי גָמְרָא ʳבְאִידָן ˢתַודִיתָא לַאלָהָא׃

ˣ ברכה ʸ שְׁמַע ᶻ בצע
ᵃ בחסרון ᵇ רְעָא רצה
ᶜ חילא ᵈ עזה ᵉ יְהוֹבָא נותן
ᶠ מְטָא בלשון יכל ᵍ חסד
ʰ יְתַר ⁱ בזר ᵏ לאביונים
ˡ קום ᵐ אֲכַל ⁿ נְתַל
° סְגָא ᵖ עֲתַר עשר
ᑫ תמימות ʳ בידינו ˢ יְדָא

12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]

12 * *Quoniam functio ministerij huius non solùm defectum sanctorum supplet, sed etiam exuberat in multas gratiarum actiones Deo.*
13 * *Nam propter probationem ministerij huius Deum glorificamus, quòd subiecti sitis confessioni Euangelij Meschicho, & communicetis in simplicitate vestra cum eis, & cum omnibus.*
14 * *Preces autem offerunt pro vobis cum multa charitate propter multitudinem beneficentiæ Dei in vos.*
15 * *Gratia autem Deo super dono ipsius inenarrabili.*

Dominica VI. Ieiunij.

CAP. X.

1 *EGo verò Paulus peto à vobis per lenitatem & mansuetudinem Meschicho, qui de facie quidem humilis sum apud vos, absens tamen confido de vobis.*
2 * *Obsecro autem vos, ne quum venerim, vrgear illa fiducia quam habeo vt audeam, sicut existimor; in illos homines, qui putant nos secundùm carnem incedere.*
3 * *Quamuis enim in carne ambulemus: nō tamen secundùm carnem militamus.*
4 * *Arma enim militiæ nostræ non sunt secundùm carnem, sed virtus Dei, ac per eam subiugamus munitiones rebelles, & demolimur cogitationes;*
5 * *Omnémque elationem quæ sese effert aduersus cognitionem Dei. & captiuum ducimus omnem intellectum ad obedientiam Meschicho.*
6 * *Ac parati sumus ad faciendam vindictam de iis qui non obediunt, quum impleta fuerit obedientia vestra.*
7 * *Faciem intuemini? Si quis confidit de seipso quòd ipsius Meschicho sit, illud sciat ex seipso, quòd quemadmodum ipse Meschicho est, ita & nos.*
8 * *Nametsi aliquid amplius gloriatus fuero de potestate quam dedit mihi Dominus noster, non erubesco: quippe quam in vestri ædificationem dedit nobis, non autem in vestri deiectionem.*
9 * *Ceterùm non curo existimari tanquam is qui perterrefaciendo perterrefaciam vos per epistolas meas.*

---

12 מטל דפולחנא דתשמשתא הדא לא הוא בלחוד חסירותא דקדישא ממלא אלא אף מיתר בתודיתא סגיאתא לאלהא ׃
13 מטל בוקיא גיר דתשמשתא הדא לאלהא משבחינן דאשתעבדתון לתודיתא דסברתה דמשיחא ואשתותפתון בפשיטותכון עמהון ועם כלנש ׃
14 וצלותא מקרבין חלפיכון בחובא סגיאא מטל סוגאא דטיבותה דאלהא דעליכון ׃
15 טיבו דין לאלהא על מוהבתה דלא מתמללא ׃
חד בשבא דו דצומא יו קפלאון י
1 אנא דין פולוס בעא אנא מנכון בניחותה ובמכיכותה דמשיחא דאפן באפין מכיך אנא לותכון אלא כד רחיק אנא חביל אנא עליכון ׃
2 בעא אנא דין מנכון דלא מא דאתית אתאלץ בתוכלנא דאית לי דאשיח איך

פלח שמש ירא
בקא בחן שבח
שעבד להודה בשורה
שתף בתמימותכם
ותפלה באהבתם הרבה
תן יהב נוח מכך
בושת אתא אצור
בבטחון אשיח אעשה לבטח

‡Quoniam ministerium huius officij 12
non solùm supplet ea quæ desunt san-
ctis, sed etiam abundat per multas gra-
tiarum actiones in Domino:
‡Per probationem ministerij huius, 13
glorificantes Deum in obedientia con-
fessionis vestræ in † Euangelium Christi,
& simplicitate communicationis † in il-
los, & in omnes,
‡Et in ipsorum obsecratione pro vo- 14
bis, desyderantium vos propter eminen- *
tem gratiam Dei in vobis.
‡Gratias* Deo super inenarrabili do- 15
no eius.

CAP. X.

IPse autem ego Paulus obsecro vos per 1
mansuetudinem & modestiam Chri- A
sti, qui in facie quidem humilis sum in-
ter vos, absens autem confido in vobis.
‡Rogo autẽ,* ne præsens audeam per 2
eam confidentiam qua existimor audere
in quosdã: qui arbitrantur nos tanquam
secundum carnem ambulemus.
‡In carne enim ambulantes, non se- 3
cundum carnem militamus.
‡Nam arma militiæ nostræ non car- 4
nalia sunt: sed potentia Deo ad destru-
ctionem munitionum, consilia de-
struentes:
‡Et omnem altitudinem extollentem 5
se aduersus scientiam Dei, & in captiui-
tatem redigentes omnem intellectum in B
obsequium Christi;
‡Et in promptu habentes vlcisci o- 6
mnem inobedientiam, cùm impleta fue
rit vestra obedientia.
‡Quæ secundum faciem sunt, videte. 7
Si quis confidit sibi, Christi se esse: hoc
cogitet iterum apud se; quia sicut * ipse
Christi est: ita & nos.
‡Nam & si amplius aliquid gloriatus 8
fuero de potestate nostra, quam dedit no
bis Dominus in ædificationem, & non
in destructionem vestram, non erubes-
cam.
‡Vt autem non existimer tanquam 9
terrere vos per epistolas,

12 ‡ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ·

13 ‡διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 ‡καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς, διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν.

15 ‡χάρις δὲ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

ι.

1 ‡Αὐτὸς δὲ ἐγὼ παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς.

2 ‡δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει, ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

3 ‡ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα.

4 ‡τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες

5 ‡καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ·

6 ‡καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 ‡τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ, χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς χριστοῦ.

8 ‡ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι·

9 ‡ἵνα δὲ μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν·

[h]דמתרעא אנא על אנשא אילין דחשבין לן דאיך דבבסר מהלכינן ׃ 3 אפן בבסר גיר מהלכינן אלא לא
דבסרא פלחינן ׃ 4 זינא גיר דפלחותן לא הוא דבסרא אלא דחילא דאלהא ובה חבשינן [k]חסנא מרירא [l]וסתרינן
[m]מחשבתא ׃ 5 וכל רומא [n]דמתתרים [o]לוקבל ידעתה דאלהא [p]ושבינן כל [q]תרעין [r]למשמעתה דמשיחא
6 [s]ומטיבינן למעבד [t]תבעתא מן אלין דלא משתמעין מא [u]דאתמלית משתמענותכון ׃
7 בפרצופא [x]חירין אנתון אן אנש [y]תכיל על נפשה דדמשיחא הו הנא [z]נדע מן נפשה דאיך דהו דמשיחא הו
אף חנן ׃ 8 אן גיר אף מדם יתיר [a]אשתבהר על [b]שולטנא דיהב לי מרן לא [c]בהת אנא מטל [d]דלבנינכון הו
יהב לן ולא [e]לסוחפכון ׃ 9 [f]מהמא אנא דין דלא [g]אסתבר איך הו [h]דמדחלו מדחל אנא לכון באגרתי

[h] רעא חשב [i] חלך
[k] מבצרים [l] סתר הרס
[m] חשב [n] רום [o] לנגד
[p] שבא שבה [q] שכל מן
רעא [r] שמע [s] טיב
[t] נקמת [u] מלא [x] חור
[y] בוטח [z] ידע [a] שבחר
[b] שלט [c] בש [d] בנא

10 [illegible Syriac text]
11 [illegible Syriac text]
12 [illegible Syriac text]
13 [illegible Syriac text]
14 [illegible Syriac text]
15 [illegible Syriac text]
16 [illegible Syriac text]
17 [illegible Syriac text]
18 [illegible Syriac text]

[illegible Syriac heading]

1 [illegible Syriac text]
2 [illegible Syriac text]
3 [illegible Syriac text]
4 [illegible Syriac text]

10 * *Quia sunt quidam qui dicunt, Epistolæ quidem graues sunt & validæ, aduentus autem corporis infirmus, & sermo contemptus.*
11 * *Sed hoc cogitet qui sic dicit, quòd quales sumus in sermone epistolarũ nostrarum quum absumus, tales etiam sumus in opere præsentes.*
12 * *Non enim audemus æstimare aut conferre nosipsos cum iis qui seipsos gloria efferunt: sed quia isti semet sibi comparant non intelligunt.*
13 * *Nos non gloriamur supra modum, sed iuxta mensuram finium, quam distribuit nobis Deus, vt & pertingamus vsque ad vos.*
14 * *Non enim quasi non pertingamus ad vos, extendimus nosipsos. nam vsque ad vos peruenimus cum Euangelio Meschicho.*
15 * *Neque gloriamur præter mensuram nostram in labore alieno: sed est nobis spes crescente fide vestra nos in vobis magnificatum iri iuxta mensuram nostram.*
16 * *Quin & vltra vos exuberabimus euangelizando, non per mensuram alienam in his quæ parata sunt gloriemur.*
17 * *Qui autem gloriabitur, in Domino glorietur.*
18 * *Non enim qui seipsum laudibus effert, probatur, sed quem Dominus commẽdauerit.*

Feria II. hebdomadis IIII. Ieiunij.

CAP. XI.

1 *VTinam verò tolerassetis me paulisper vt loquerer insipienter: sed et suffertis me.*
2 * *Nam zelotypus sum erga vos zelo Dei. Despondi enim vos viro vnico virginem castam quam offeram Meschicho.*
3 * *Vereor autem ne prout seduxit serpens Chauo, fraude sua, ita corrumpantur sensus vestri à simplicitate quæ est erga Meschicho.*
4 * *Nam si is qui venit ad vos, alium Ieschua prædicat vobis quem nos non prædicauimus, aut spiritum alium accepistis quem non acceperatis, aut aliud Euangelium quod non recepistis; pulchrè assensum prabetis.*

10 מטל דאית אנשא דאמרין דאגרתא [i] יקירן וחסינן [k] מאתיה דין [l] דגושמא [m] כריה [n] ומלתה [o] שיטא ׃
11 אלא הדא [p] נתרעא מן דהכנא אמר דאיכנא [q] דאיתין [r] במלתא דאגרתן כד [s] רחיקינן הכנא איתין אף מא דקריבינן בעבדא ׃
12 לא גיר [t] מרחינן דנחשוב או [u] דנפחם נפשן עם הנון [x] דמשבהרין נפשהון אלא מטל דהנון בהון מפחמין לא [y] מסתכלין ׃
13 חנן לא [z] משתבהרינן יתיר מן [a] משוחתן אלא [b] במשוחתא דתחומא דפלג לן אלהא דנמטא אף עדמא לותכון ׃
14 לא הוא גיר איך דלא [c] מתמטינן לותכון [d] מתחינן נשפן עדמא גיר לותכון מטין בסברתה דמשיחא ׃
15 ולא [e] משתבהרינן לבר מן משוחתן בעמלא דאחרנא אלא סברא אית לן דכד רביא הימנותכון בכון נתרורב איך משוחתן ׃
16 ונתיתר אף להל מנכון למסברו

[i] גבגדוה [k] אתא [l] גושמא
[m] חול [n] מלל [o] שוט בזה
[p] רעא חשב [q] אות יש
[r] מלל [s] רחק [t] אמרח
[u] פחם [x] שבהר [y] סכל
[z] מתהללים אנחנו [a] משח
[b] נמדה [c] מטא השיג
[d] מתח רדד [e] שבהר

10 Quoniam quidem, inquiunt, epistolæ graues sunt & fortes: præsentia autem corporis infirma; & sermo contemptibilis.

11 Hoc cogitet qui eiusmodi est, quia quales sumus verbo per epistolas absentes: tales & præsentes in facto.

12 Non enim audemus inserere aut cōparare nos quibusdam, qui seipsos commendant: sed ipsi in nobis nosmetipsos metientes, & comparantes nosmetipsos nobis.

13 Nos autem non in immensum gloriabimur: sed secundùm mensuram regulæ, qua mensus est nobis Deus, mensuram pertingendi vsque ad vos.

14 Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nos. Vsque ad vos enim peruenimus in Euangelio Christi:

15 Non in immensum gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes crescentis fidei vestræ, in vobis magnificari secundùm regulā nostram in abundantiam,

16 Etiā in illa quæ vltra vos sunt, euangelizare, non in aliena regula, in ijs quæ præparata sunt gloriari.

17 Qui autem gloriatur: in Domino glorietur.

18 Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est: sed quem Deus commendat.

CAP. XI.

1 VTinam sustineretis modicum quid insipientiæ meæ: sed & supportate me. A

2 Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi enim vos vni viro, virginem castam exhibere Christo.

3 Timeo autem ne sicut serpens Heuam seduxit astutia sua: ita corrumpantur sensus vestri, & excidant à simplicitate quæ est in Christo.

4 Nam si is qui venit, alium Christum prædicat quem non prædicauimus, aut alium spiritum accipitis quem non accepistis; aut aliud Euangelium quod non recepistis: rectè pateremini:

10 ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησι, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ
παρρησία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθε-
νημένος.

11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ
δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν
ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς με-
τροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιοῦσιν.

13 ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου
ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν
ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ χριστοῦ,

15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις;
ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν με-
γαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν·

16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλ-
λοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι.

17 ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν
ὁ κύριος συνίστησιν.

ια.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ
καὶ ἀνέχεσθέ μου.

2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς ζήλῳ θεοῦ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ
ἀνδρί, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ.

3 φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν
τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς
ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν.

4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβε-
τε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.

לָא בַּמְשׁוּחָתָא דַאחֲרָנֵא בַּאילֵין דְמַתְקְנִין נֶשְׁתַּבְּהַר ׃ 17 הַו דֵין דְנֶשְׁתַּבְּהַר בְּמָרְיָא נֶשְׁתַּבְּהַר ׃ 18 לָא הָו אֵנָא...
מֶן דְנַפְשֵׁהּ מְשַׁבַּח הַו הוּ בְּקָא אֶלָּא מַן דְמָרְיָא נְשַׁבְּחִיוהִי ׃ ‏ דְיום תְּרֵין דְשַׁבְּתָא דד דְצוּמָא יה קפלאון יא
1 אֶשְׁתוּף דֵין מְסִיבְרִין הֲוַיתוּן לִי קַלִיל דְאמַלֵל פַּכִיהָאִית אֶלָּא אָף מְסִיבְרִין אַנְתּוּן הוּלִי ׃ 2 טָאֵן אֲנָא גֵיר...
בְּטַנְנָא דַאלָהָא מְכַרְתְּכוּן גֵיר לְגַבְרָא חַד בְּתוּלְתָא דַכִיתָא דֶאקַרֵב לַמְשִׁיחָא ׃ 3 דָחֵל אֲנָא דֵין דַלְמָא אֵיךְ דְאַ...
חֶוְיָא לְחַוָא בִּנְכִילוּתֵהּ הָכַנָא נֶתְחַבְּלוּן רֶעְיָנַיכוּן מֶן פְּשִׁיטוּתָא דַלְוָת מְשִׁיחָא ׃
4 אֶן גֵיר הַו דְאָתָא לְוָתְכוּן אַחֲרָנָא יֵשׁוּעַ אַכְרֵז לְכוּן אַיְנָא דַחְנַן לָא אַכְרֶזְן אוּ רוּחָא אַחֲרִתָא נְסַבְתּוּן אַיְ...
דְלָא נְסַבְתּוּן אוּ סְבַרְתָא אַחֲרִתָא אַיְדָא דְלָא קַבֶּלְתּוּן שַׁפִּיר מֶתְטַפְּסִין הֲוַיתוּן ׃

תְקֵן בחהלל כחח · שַׁבַח לוא טְנַן קנא · בקנאה מְכַרְאֵרש · בתולה דְכָא זכה · טְעָא הנחש נְכַל · רְעָא רצה תמימות · אַתָא כְרַז בשורה · טְבַס הקשיב חֲוָא

5 * Arbitror enim me nihilo inferiorem esse Apostolis illis admodum præstantibus.

6 * Quamuis enim imperitus sim sermone meo, non tamen scientia mea; verùm in omnibus manifesti fuimus apud vos.

7 * An fortè errando erraui quòd meipsum deiecerim vt vos exaltaremini? gratuitóque prædicarim vobis Euangelium Dei?

8 * Porrò ecclesias alias exui, vt acciperem sumptus in vestri ministerium.

9 * Et quum venissem ad vos, neminem vestrum oneraui. indigentiam enim meam suppleuerunt fratres qui venerant à Macedonia, & in omnibus meipsum seruaui ac seruaturus sum, vt non sim vobis oneri.

10 * Est in me veritas Meschicho; quòd hæc gloriatio non abolebitur in me in regionibus Achaiæ.

11 * Quare? quia non diligo vos? Deus nouit.

12 * Sed quod facio idem & faciam; vt præcidam occasionem ijs qui quærunt occasionem, vt in eo de quo gloriantur, reperiantur sicut & nos.

13 * Sunt enim isti pseudoapostoli, & operarij dolosi, & transformant seipsos in Apostolos Meschicho.

14 * Et in hoc nihil mirandum est. Si enim ipse Satanas transformatur in Angelū lucis:

15 * Non est magnum negotium si & ministri eius transformantur in ministros iustitiæ, quorum finis erit iuxta opera ipsorum.

In commemorationem Pauli.

16 * Iterum autem dico, ne quis putet de me quasi stultus sim, alioquin etiam vt stultum accipite me, vt & ego paulisper glorier.

17 * Quod loquor non secundum Dominum nostrum loquor, sed quasi per insipientiam in hoc loco gloriationis.

18 * Quandoquidem multi gloriantur secundum carnem, sed & ego gloriabor.

19 * Pacifici enim estis ad obtemperandum rationis expertibus quum vos sitis sapientes.

20 * Et solliciti estis de eo qui vos in seruitutem adigit, & qui vos exedit, & qui accipit à vobis, & qui effert sese supra vos, & qui cædit vos in faciem vestram.

Existimo enim nihil me minus fe- 5
cisse à magnis Apostolis.
Nam etsi imperitus sermone, sed non 6
scietia. in omnibus autem †manifestati
sumus vobis. B
Aut nunquid peccatū feci, meipsum 7
humilians, vt vos exaltemini? quoniam
gratis Euangelium Dei euangelizaui vo-
bis?
Alias ecclesias expoliaui, accipiens 8
stipendium ad ministerium vestrum.
Et cùm essem apud vos, & egerem: 9
nulli onerosus fui: nam quod mihi dee-
rat, suppleuerunt fratres qui venerunt à
Macedonia: & in omnibus sine onere
me vobis seruaui, & seruabo.
Est veritas Christi in me, quoniam 10
hæc gloriatio non infringetur in me in C
regionibus Achaiæ.
Quare? quia non diligo vos? Deus 11
scit.
Quod autem facio: & faciam, vt am- 12
putem occasionem eorum qui volunt
occasionem: vt in quo gloriantur, inue-
niantur sicut & nos.
Nam eiusmodi pseudoapostoli, sunt 13
operarij subdoli, transfigurantes se in
Apostolos Christi.
Et non mirum: ipse enim Satanas 14
transfigurat se in Angelum lucis.
Non est ergo magnum si ministri 15
eius transfigurentur velut ministri iusti-
tiæ: quorum finis erit secundùm opera
ipsorum.

ITERVM dico, ne quis me putet 16
insipientem esse, alioquin velut insipien-
tem accipite me, vt & ego modicū quid
glorier.
Quod loquor, non loquor secūdùm 17
Deum, sed quasi in insipientia, in hac
substantia gloriæ.
Quoniam multi gloriantur secun- 18
dùm carnem: & ego gloriabor.
Libenter enim suffertis insipientes: 19
cùm sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim 20
si quis vos in seruitutem redigit, si quis
deuorat, si quis accipit, si quis extollitur,
si quis in faciem vos cædit.

5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.

6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν.

9 καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.

10 ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς ἀχαΐας.

11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν.

12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς.

13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδοαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους χριστοῦ.

14 καὶ οὐ θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.

15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι.

17 ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.

18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι.

19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.

20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δαίρει.

14 וְלֵית לְמֶתְדַּמָּרוּ בְּהָדֵא אֶן הוּ גֵּיר סָטָנָא מֶתְדַּמֵּא בְּמַלְאַכָא דְנוּהְרָא ׃ 15 לָא הֲוָת רַבָּא צְבוּתָא אֶן אַף
מְשַׁמְשָׁנוּהִי מֶתְדַּמֵּין בִמְשַׁמְשָׁנֵא דְזַדִּיקוּתָא הָנוּן דְחַרְתְּהוּן תֶּהֱוֵא אַיְךְ עְבָדַיהוּן ׃
בְּדוּכְרָנֵהּ דְפָולוֹס יח 16 תּוּב דֵּין אָמַר אֲנָא לְמָא אֱנָשׁ נַסְבַר עְלַי אַיְךְ דְסַכְלָא
וְאֶן לָא אָפֵן אַיְךְ דַלְסַכְלָא קַבְּלוּנַי דְאַף אֶנָא קַלִיל אֶשְׁתַּבְּהַר ׃ 17 מֶדֶם דַמְמַלֵּל אֲנָא לָא הֲוָא בְמָרַן מְמַלֵּל אֲנָא
אֶלָא אַיְךְ דַבְפַכִּיהוּתָא בְהָדָא דוּכְתָא דְשוּבְהָרָא ׃ 18 מֶטֻל דְסַגִּיאֵא מֶשְׁתַּבְּהָרִין בְּבֶסְרָא וְאַף אֶנָא אֶשְׁתַּבַּהַר ׃
19 מְנַחִין אַנְתּוּן גֵּיר לְמֶשְׁתַּמָעוּ לְחַסִּירֵי רֶעְיָנָא כַּד אַנְתּוּן חַכִּימֵא אַנְתּוּן ׃ 20 וּמֶתְדְּנֵין אַנְתּוּן לְמַן דְמַשְׁעֶבֶד
לְכוּן וַלְמַן דָאכֵל לְכוּן וַלְמַן דְנָסֵב מֶנְכוּן וַלְמַן דְמֶתְתְּרִים עֲלַיכוּן וַלְמַן דְמָחֵא לְכוּן עַל אַפַּיכוּן ׃

דמר פלא ענין
שמש דמא אחריתם
בזכרונו עד־ אול
שַׁבְהַר פְּכַה חמקום
שַׁבְהַר גוּח שְׁמַע
רְעָא דְנָא שַׁעְבֵּד
דוּם מְחָא נכה

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

21 * *Secundum ignominiam dico, quasi nos infirmi simus. Hoc per amentiam dico, in quocunque audet aliquis, audeo & ego.*

22 * *Si Hebræi sunt, & ego quoque: siue sint Jsroëlitæ, & ego: si sunt semen Abrohom, & ego.*

23 * *Si ministri sunt Meschicho (per amentiam dico) illis præstantior sum: in labore plusquam illi, in verberibus plusquam illi, in vinculis plusquam illi, in mortibus pluries.*

24 * *A Jihoudæis quinquies quadragenis plagis vapulaui vna minus.*

25 * *Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus, ter in naufragio die & nocte in mari sine nauigio fui.*

26 * *Jn itineribus plurimis, in periculo fluminum, in periculo sicariorum, in periculo ex cognatione mea, in periculo ex gentibus, in periculo fui in ciuitate, in periculo fui in solitudine, in periculo in mari, in periculo ex falsis fratribus:*

27 * *Jn labore & fatigatione, in vigilia multa, in fame & siti, in ieiunio multo, in frigore & nuditate.*

28 * *Præter cætera, & cœtum qui est contra me quotidie, ac sollicitudinem meam pro omnibus ecclesijs.*

29 * *Quis infirmatur, & ego non infirmer? quis offenditur, & ego non vror?*

30 * *Si gloriandum est, oportet in infirmitatibus meis me gloriari.*

31 * *Nouit Deus pater Domini nostri Jeschua Meschicho, benedictus in seculum seculorum quod non mentiar.*

32 * *Jn Darmasouk præfectus militiæ Aretæ regis custodiebat ciuitatem Darmaskenorum, vt me comprehenderet.*

33 * *Et per fenestram in sporta demiserunt me per murum, & ereptus fui à manibus eius.*

CAP. XII.

1 *GLoriari oportet, sed non expedit: veniam enim ad visiones & reuelationes Domini nostri.*

---

21 איך [p]דבצערא אמר אנא איך הו דחנן [q]מחילינן הו בחסירות [r]רעינא אמר אנא דבכלמדם [s]דממרח אנש אף אממרח אנא:
22 אן עבריא אנון ואף אנא ואן איסרליא אנון אף אנא אן זרעה אנון דאברהם אף אנא:
23 אן [t]משמשנא אנון דמשיחא בחסירות [u]רעינא אמר אנא דיתיר מנהון אנא [x]בלאותא יתיר מנהון [y]במחותא יתיר מנהון באסורא יתיר מנהון [z]במותא זבנין סגיאן:
24 מן יהודיא חמש זבנין ארבעין ארבעין חסיר חדא [a]בלעת:
25 תלת זבנין בשבטא [b]אתנגדת חדא זבן [c]אתרגמת תלת זבנין הוית [d]בנוגא [e]איממא ולליא דלא [f]ספינתא בימא הוית:
26 באורחתא סגיאתא [g]בקינדונוס דנהרותא בקינדונוס דגיסא בקינדונוס דמן [h]טוהמי בקינדונוס דמן עממא בקינדונוס הוית במדינתא בקינדונוס הוית בחורבא בקינדונוס בימא בקינדונוס דמן אחא [k]דגלא:

[p]שנכלימה [q]חול [r]הנשמה
[s]אמרח [t]שמש [u]רעא
[x]לאה [y]מחא נכה [z]מות
[a]נכתי [b]נגר פצע [c]רגם
[d]נווגא סכנת הים מן לשון יון
[e]יום [f]ספינה [g]בסכנה מן לשון יון
[h]משפחתי

21 [*]Secundum ignobilitatem dico, quaſi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet (in inſipientia dico) audeo & ego.
22 [*]Hebræi ſunt: & ego. Iſraëlitæ ſunt: & ego. Semen Abrahæ ſunt: & ego.
23 [*]Miniſtri Chriſti ſunt: & ego, (vt minus ſapiens dico) plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis ſupra modum, in mortibus frequenter. F
24 [*]A Iudæis quinquies quadragenas, vna minus, accepi.
25 [*]Ter virgis cæſus ſum, ſemel lapidatus ſum, ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui.
26 [*]In itineribus ſæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in ciuitate, periculis in ſolitudine, periculis in mari, periculis in falſis fratribus.
27 [*]In labore, & ęrumna, in vigilijs multis, in fame & ſiti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate,
28 [*]Præter illa quæ extrinſecus ſunt: inſtantia mea quotidiana, ſolicitudo omnium eccleſiarum.
29 [*]Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis ſcandalizatur, & ego non vror? G
30 [*]Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ ſunt, gloriabor.
31 [*]Deus & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti ſcit, qui eſt benedictus in ſecula, quòd non mentior.
32 [*]Damaſci præpoſitus Gentis Aretæ regis, cuſtodiebat ciuitatem Damaſcenorum, vt me comprehenderet.
33 [*]Et per feneſtram in ſporta dimiſſus ſum per murum, & ſic effugi manus eius.

CAP. XII.

1 SI gloriari oportet (non expedit quidem) veniam autem ad viſiones & reuelationes Domini. A

21 [*]κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ.
22 [*]ἑβραῖοί εἰσι, κἀγώ· ἰσραηλῖταί εἰσι, κἀγώ· σπέρμα ἀβραάμ εἰσι, κἀγώ·
23 [*]διάκονοι χριστοῦ εἰσι, παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.
24 [*]ὑπὸ ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.
25 [*]τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·
26 [*]ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις.
27 [*]ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.
28 [*]χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.
29 [*]τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;
30 [*]εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.
31 [*]ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.
32 [*]ἐν δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων·
33 [*]καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

ιβ'.

1 [*]Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου.

27 בְּעַמְלָא וּבְלֵאוּתָא בְּשַׁהְרָא סַגִּיאָא בְּכַפְנָא וּבְצַהְיָא בְּצוֹמָא סַגִּיאָא בְּעַרְיָא וּבְעַרְטְלָיוּתָא ׃
28 סְטַר מֶן יַתִּירָתָא [q] וּכְנוּשְׁיָא דַּעֲלַי דְּכֻלְיוֹם [r] וְצֶפְתִּי דְּעַל אַפַּי כֻּלְּהֵין [s] עֵדָּתָא ׃ 29 מַנוּ [t] מֶתְכְּרֵה וְלָא אֶנָא מֶתְכְּרֵה
אֱנָא מַנוּ [u] מֶתְכְּשַׁל וְלָא אֶנָא [x] יָקֶד אֱנָא ׃ 30 אֶן [y] לְמֶשְׁתַּבְּהָרוּ [z] וָלֵא [a] בְּכוּרְהָנַי [b] אֶשְׁתַּבְּהַר ׃ 31 יָדַע הוּ אֱלָהָא אַבוּהִי
דְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא [c] מְבַרְכָא דַּלְעָלַם עָלְמִין דְּלָא [d] מְכַדֵּב אֶנָא ׃ 32 בְּדַרְמַסוּק רַב חַילָא דַּאֲרֵטָס מַלְכָּא נָטַר הְוָא
מְדִינְתָא דְּדַרְמַסוּקָיֵא [e] לְמֶאחֲדָנִי ׃ 33 וּמֶן [f] כַּוְתָא [g] בְּסְרִיגְתָא [h] שַׁבְּקוּנִי מֶן [i] שׁוּרָא [k] וֶאתְפַּלְטֶת מֶן [l] אִידַוְהִי ׃

קפלאון יב

1 לְמֶשְׁתַּבְּהָרוּ וָלֵא אֶלָּא לָא פַּקָּח אָתֵא אֶנָא לִיגִּיר לְחֶזְוָנֵא וַלְגֶלְיָנַוְהִי דְּמָרַן ׃

[k] כהנים [l] לאה [m] ובסמאין
מן צַחְא [n] בתענית [o] בקור
[p] בעירום [q] כְּנַשׁ [r] וִצַף
[s] העדות [t] כְּרָה [u] כְּשַׁל
[x] יְקַר [y] שַׁבְּחַר [z] ראוי
[a] כְּרָה [b] אתהלל [c] בָּרֵךְ
[d] מכזב [e] אֲחַר אחז [f] חלון
[g] כסל [h] הורידוני [i] חומה
[k] פָּלַט [l] ידיו

2 * Noui hominem in Meschicho ante annos quatuordecim, (an verò in corpore, vel extra corpus nescio, Deus nouit.) qui quidem raptus est vsque ad tertium cælorum.

3 * Et noui hunc hominem, verùm an in corpore, an extra corpus, nescio: Deus nouit.

4 * Et raptus est in Paradisum, & audiuit verba non dicenda, quæ non licet homini eloqui.

5 * Super huiusmodi gloriabor, de meipso verò non gloriabor, nisi in infirmitatibus.

6 * Si enim voluero gloriari, non ero insipiens, siquidem veritatem dico: sed parco, ne quis cogitet de me, supra id quod videt me esse, aut quod audit ex me.

7 * Et ne efferrer excellentia reuelationum, datus est mihi stimulus in carne mea nuncius Satanæ, vt colaphis cæderet me, ne efferrer.

8 * Super hoc ter obsecraui Dominum meum, vt discederet à me.

9 * Et dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea, siquidem virtus mea in infirmitate perficitur. Lubenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, vt obtegat me virtus Meschicho.

10 * Propterea complaceo mihi in infirmitatibus, in ignominia, in oppressione, in persecutionibus, in anxietatibus quæ fiunt pro Meschicho. Quum enim infirmor, tunc potens sum.

11 * Ecce factus sum rationis expers [demens] in gloriatione mea, quia vos me coëgistis. Debueratis enim testimonium ferre de me. quoniam nihilo sum inferior Apostolis illis, qui sunt admodum præstantes, etiamsi nihil sum.

12 * Signa Apostolorum edidi inter vos cum omni patientia, & potestatibus, & miraculis, & virtutibus.

13 * Nam quid est in quo fuistis inferiores cæteris ecclesijs, nisi in hoc quòd non fuerim vobis oneri? Remittite mihi hanc offensam.

14 * Ecce iam tertiò paratus sum vt veniam ad vos, & non ero vobis oneri: quippe qui non quæram quæ vestra sunt, sed vos. Non enim debent liberi reponere thesauros parentibus, sed parentes liberis suis.

---

2 ידענא גברא במשיחא מן קדם ארבעסרא שנין אן [e] בפגר דין ואן דלא פגר לא ידע אנא אלהא הו ידע [f] דאתחטף
הו הנא עדמא לתולתא דשמיא׃ 3 וידע אנא לה להנא ברנשא אן בפגר דין ואן דלא פגר לא ידע אנא אלהא הו ידע׃
4 ואתחטף [g] לפרדיסא ושמע [h] מלא דלא מתמללן אילין דלא שליט לברנשא למתמללו אנין׃
5 על הנא [i] אשתבהר על נפשי דין לא אשתבהר אלא אן [k] בכורהנא׃ 6 אן [l] אצבא גיר [m] דאשתבהר לא הוא אנא
[n] שטיא [o] שררא הו גיר אמר אנא [p] חאסנא דין דלמא אנש [q] נחרעא עלי יתיר מן מא דחזא לי ודשמע מני׃
7 ודלא [r] אתתרים [s] ביתירותא [t] דגליגא [v] אשתלם לי [x] שפיא לבסרי מלאכה דסטנא דנהוא [y] מקפח לי דלא [z] אתתרים׃
8 על הנא תלת זבנין [a] בעית מן מרי [b] דנפרק מני׃ 9 ואמר לי ספקא לך [c] טיבותי חילי גיר בכריהותא

[e] בגופה [f] חטף [g] לגן עדן
[h] מלל [i] שבהרי [k] כרה
[l] צבא [m] אתהלל [n] שטא
[o] אמת ק חודל אבי מן חוס
[p] רעא חשב [q] רום יתר
[t] גלא [v] שלם [x] עקוץ
[y] מכה על לחי [z] רום בעא
[b] פרק סור אתסרי

*Scio hominem in Christo ante an- 2
nos quatuordecim; (siue in corpore, ne-
scio: siue extra corpus, nescio: Deus
scit;) raptum huiusmodi vsq; ad tertium
cælum.
*Et scio huiusmodi hominem, siue in 3
corpore, siue extra corpus, nescio: Deus
scit.
*Quoniam raptus est in Paradisum: 4
& audiuit arcana verba, quæ non licet
homini loqui.
*Pro huiusmodi gloriabor, pro me 5
autem nihil gloriabor, nisi in infirmita- B
tibus meis.
*Nam & si voluero gloriari, non ero 6
insipiens: veritatem enim dicam. parco
autem; ne quis † me existimet supra id
quod videt in me, aut audit aliquid ex
me.
*Et ne magnitudo reuelationum ex- 7
tollat me; datus est mihi stimulus carnis
meæ, angelus Satanę, † vt me colaphizet.
*Propter quod ter Dominum rogaui, 8
vt discederet à me.
*Et dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea; 9
nam virtus in infirmitate perficitur. Li- C
benter igitur gloriabor in infirmitati-
bus meis, vt inhabitet in me virtus Chri
sti. *Propter quod placeo mihi in in- 10
firmitatibus †, in contumelijs, in necessi-
tatibus, in persecutionibus, in angustijs
pro Christo. Cùm enim infirmor: tunc
potens sum.
*Factus sum insipiens: vos me coëgi- 11
stis. Ego enim à vobis debui commen- D
dari: nihil enim minus † feci ab ijs qui
sunt supra modũ Apostoli: tametsi nihil
sum.
*Signa tamen † Apostolatus mei fa- 12
cta sunt super vos in omni patientia, in
signis & prodigijs & virtutibus.
*Quid est enim quod minus habui- 13
stis præ cæteris ecclesiis: nisi quòd ego
ipse non grauaui vos? Donate mihi hanc
iniuriam.
*Ecce, tertiò hoc paratus sum venire 14
ad vos: & non ero grauis vobis. Non
enim quæro quæ vestra sunt: sed vos. Nec
enim debent filij parentibus thesauriza- E
re, sed parentes filijs.

2 * οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.

3 * καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν.

4 * ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

5 * ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 * ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.

7 * καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ ἄγγελος Σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.

8 * ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ.

9 * καὶ εἴρηκέ μοι, ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ.

10 * διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

11 * γέγονα ἄφρων καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.

12 * τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι.

13 * τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

14 * ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

הוּ [e]מתגמר [f]חדיאית הכיל [g]אשתבהר בכורהני [h]דנאגן עלי חילה דמשיחא ׃ 10 מטל הנא צבא אנא [i]בכורהנא
[k]בצערא באולצנא [l]בדרדופיא [m]בחבושיא דעל אפי משיחא אמתי דכריה אנא גיר הידין הו [n]חילתן אנא׃ 11 הא הויה
חסיר [o]רעינא בשובהרי דאנתון [p]אלצתונני [q]חיבין הויתון גיר דאנתון [r]תסהדון עלי מטל דלא בצרת מדם מן שליחא
אילין [s]דטב [t]מיתרים אפן לא [u]הוית מדם ׃ 12 [x]אתותא דשליחותא עבדת בינתכון בכל [y]מסיברנותא ובגבורתא
[z]ובתדמרתא ובחילא ׃ 13 במנא גיר [a]אתבצרתון מן [b]עדתא אחרניתא אלא אן בהדא דאנא לא יקרה עליכון
שבוקו לי הדא סכלותא׃ 14 הא הדא דתלת הי זבנין דמטיב אנא דאתא לותכון ולא אקר עליכון מטל דלא
בעא אנא דילכון אלא לכון לא גיר חיבין בניא למשם סימתא לאבהא אלא אבהא לבניהון ׃

[e] גמר [f] בשמחה מן חרא
[g] אתהלל [h] גבן [i] בחילות
[k] בכלימה [l] רדף [m] חבש
[n] חיל [o] רעא רצה [p] אלץ
[q] חוב [r] סהר עיד [s] מאוד
[t] יתר [u] הנא [x] אותות
[y] סיבר סכל [z] ובמעשים
נפלאים [a] בצר עצר [b] העדות

15 * *Ego verò perlubenter & sumptus impendam, atque adeò meipsum dabo pro animabus vestris, licet vberiùs vos diligens minus me diligatis.*

16 * *Et fortasse non fui vobis oneri, sed tanquam vir astutus dolo vos suffuratus sum.*

17 * *Num per aliquem alium quem miserim ad vos, extorsi à vobis?*

18 * *Titum rogaui, & misi cum eo fratrem. Num quid à vobis extorsit Titus? nónne eodem spiritu ambulauimus, ijsdemq; vestigiis?*

Feria VI. medij Ieiunij.

19 * *Num adhuc putatis quòd depromamus vobis spiritum?* [nos vobis excusemus?] *coram Deo in Meschicho loquimur: omnia verò dilectissimi mei, propter ædificationem vestram.*

20 * *Vereor enim ne quum venero ad vos, non inueniam vos, sicuti vellem, & etiam inueniar à vobis, non qualem velletis. ne fortè sit contentio, & liuor, & ira, & concertatio, & obtrectatio, & susurri, & tumor, ac seditio.*

21 * *Ne forsan quum venero ad vos, deprimat me Deus meus, & lugeam multos illos qui peccauerunt, & non resipuerunt ab immunditia, & à scortatione, & ab impudicitia quam patrarunt.*

CAP. XIII.

1 *HÆc erit pro tertia vice* [iam nunc tertiò] *qua paratus sum vt veniam ad vos, vt in ore duorum triúmue testium stet omne verbum.*

2 * *Prædixi vobis, & iterum vobis prædico, sicut & bis quum essem apud vos dixi vobis, ita & nunc absens scribo ijs qui peccauerunt, & cæteris aliis, si venero iterum me non parciturum.*

3 * *Quandoquidem experimentum quæritis Meschicho loquentis in me, qui quidem non est infirmus in vobis, sed potens est in vobis.*

4 * *Et si enim crucifixus sit in infirmitate, tamē viuit in virtute Dei. Quin & nos infirmi sumus cum eo, sed viuimus cum eo per virtutem Dei quæ est in vobis.*

15 אֲנָא דֵּין [l] חֲדִיאִית וְנַפְּקָתָא [m] אַפֵּק וְאַף [n] קְנוּמִו [o] אֶתֵּל עַל אַפֵּי נַפְשָׁתְכוּן אֵפֶן כַּד [p] יַתִּירָאִית [q] מַחֵב אֱנָא לְכוּן אַנְתּוּן
בְּצִירָאִית מַחֲבִין אַנְתּוּן לִי ׃ 16 וַכְבַר אֱנָא לָא [r] יֶקְרֵת עֲלַיכוּן אֶלָּא אַיךְ גַּבְרָא חָרְעָא בְּנֶכְלָא גְנַבְתְּכוּן ׃
17 לְמָא בְּיַד אֱנָשׁ אַחֲרִין דְּשַׁדְּרֵת לְוָתְכוּן [u] אֶתְיַעְנֵת עֲלַיכוּן ׃ 18 מֶן טְטוּס [x] בְּעִית וְשַׁדְּרֵת עַמֵּה לַאחָא לְמָא
נִסַּם [y] אֶתְיַען עֲלַיכוּן טִטוּס [z] לָו בַּחְדָא רוּחָא הַלֶּכְן וּבְהֵין [a] בְּעֶקְבָתָא ׃

דְּעֲרוּבְתָא [a] מַצְעִיתָא דְּצוֹמָא יט

19 לְמָא תוּב [b] סָבְרִין אַנְתּוּן דַּלְכוּן נַפְּקִינַן רוּחָא קְדָם אֱלָהָא בַּמְשִׁיחָא מְמַלְּלִינַן וְכֻלְהֵין חַבִּיבַי מֶטֻּל [c] בֶּנְיָנָא הַו דִּילְכוּן ׃
20 דָּחֵל אֱנָא גֵיר דַּלְמָא [d] אֵתֵא לְוָתְכוּן וְלָא [e] אֶשְׁכַּחְכוּן אַיךְ דְּצָבֵא אֱנָא וְאֶשְׁתְּכַח לְכוּן אַף אֱנָא [f] אַיךְ מָא דְלָא [g] צָבֵיתוּן

[l] חֲדָא בשמחה [m] נְפַק
[n] עצמי [o] נְתַל [p] יָתַר
[q] אָחַב אהב ומצער ואולי
[r] יְקַר כבד [y] יַעַן בצע
[x] בְּעָא [y] בצעו הלא [z] עֲקַב
[a] מְצַע [b] חושבים [c] בְּנָא
[d] אֲתָא [e] שְׁכַח [f] כמו
[g] צְבָא חפץ

15 Ego autem libentissimè impendam & superimpendar ego ipse pro animabus vestris: licet plus vos diligens minùs diligar.
16 Sed esto: ego vos non grauaui: sed cùm essem astutus, dolo vos cepi.
17 Nunquid per aliquem eorum quos misi ad vos, circumueni vos?
18 Rogaui Titum, & misi cum illo fratrem. Nunquid Titus vos circumuenit? nónne eodē spiritu ambulauimus? nōn- F
ne ijsdem vestigijs?

19 OLIM putatis quòd excusemus nos apud vos? Coram Deo, in Christo loquimur: omnia †autem charissimi propter ædificationem vestram.
20 Timeo enim ne fortè cùm venero, non quales volo, inueniam vos: & ego inueniar à vobis, qualem non vultis: ne fortè contētiones, æmulationes, animositates, dissensiones, detractiones, susurrationes, inflationes, seditiones sint in- G
ter vos.
21 Ne iterum cùm venero, humiliet me Deus apud vos: & lugeam multos ex ijs qui antè peccauerunt, & non egerunt pœnitentiam super immunditia & fornicatione & impudicitia quam gesserūt.

CAP. XIII.

1 ECce tertiò hoc venio ad vos: In ore duorum vel trium testium stabit o- A
mne verbum.
2 Prædixi † & prædico vt præsens*, & nunc absens ijs qui antè peccauerunt, & cæteris omnibus; quoniam si venero iterum, non parcam.
3 An experimentum quæritis eius qui in me loquitur Christus? qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis?
4 Nam etsi crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute Dei. Nam & nos infirmi sumus in illo: sed viuemus cum eo ex virtute Dei in vobis.

15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω, καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι.

16 ἔστω δὲ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.

17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;

18 παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν. μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενώπιον τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς·

20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω, εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μήπως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, καταλαλιαὶ, ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

ιγ.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.

2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι·

3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.

4 καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

דלמא חרינא וחסמא וחמתא ועציתא ומאכלקרצא ורטנא וחתירותא ושגושיא ؛ 21 דלמא כד אתא לותכון
נמככני אלהי ואתאבל על סגיאא אילין דחטו ולא תבו מן טנפותא ומן זניותא ומן פחזותא דעבדו ؛
קפלאון יג 1 הדא דתלתא הי זבנין דמטיב אנא דאתא לותכון ודעל פום תרין ותלתא סהדין תקום כל מלא
2 מן קדים אמרת הוית לכון ותוב מקדם אנא אמר אנא לכון איך דאף תרתין זבנין דהוית לותכון אמרת לכון
אף השא כד רחיק אנא כתבנא להלין דחטו ולשרכא דאחרנא דאן אתא תוב לא אחוס ؛ 3 מטל דבוקיא
בעיתון דמשיחא דממלל בי הו דלא הוא מחיל בכון אלא חילתן הו בכון ؛ 4 אפן אזדקף גיר במחילותא אלא
חיהו בחילא דאלהא אף חנן מחילינן עמה אלא חאינן עמה בחילא דאלהא דבכון ؛

מחלוקת וקנאות חמא
עצא הריב ומלשינותא
גאון ואש הדור אתא
מכך אבל חטא
תב שוב זנא משגלה
טיב אתא עדים
קום דבר ועוד חוא
כותב אני חטא חוס

5 ܢܦܫܟܘܢ ܒܩܘ. ܐܢ ܒܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܝܡܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܢܦܫܟܘܢ ܐܣܘ. ܐܘ ܠܐ ܡܫܬܘܕܥܝܬܘܢ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܢ ܗܘ. ܘܐܢ ܠܐ ܡܣܠܝܐ ܐܢܬܘܢ.
6 ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ. ܕܚܢܢ ܠܐ ܗܘܝܢ
7 ܡܣܠܝܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ
ܡܕܡ ܕܒܝܫ. ܐܝܟ ܕܒܘܩܝܢ ܕܝܠܢ ܢܬܚܙܐ. ܐܠܐ
ܕܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܣܥܪܝܢ ܛܒܬܐ. ܘܚܢܢ ܢܗܘܐ ܐܝܟ
8 ܡܣܠܝܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܥܒܕ ܡܕܡ
9 ܠܘܩܒܠ ܩܘܫܬܐ. ܐܠܐ ܚܠܦ ܩܘܫܬܐ. ܚܕܝܢܢ
ܕܝܢ ܡܐ ܕܚܢܢ ܟܪܝܗܝܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܚܝܠܬܢܝܢ. ܗܕܐ
10 ܕܝܢ ܘܐܦ ܡܨܠܝܢܢ ܕܐܢܬܘܢ ܬܬܓܡܪܘܢ. ܡܛܠ
ܗܢܐ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܗܠܝܢ ܟܬܒ ܐܢܐ. ܕܠܐ ܡܐ ܕܐܬܝܬ
ܩܫܝܐܝܬ ܐܣܥܘܪ ܐܝܟ ܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܪܝ.
11 ܠܒܢܝܢܟܘܢ ܘܠܐ ܠܣܘܚܦܟܘܢ. ܡܟܝܠ ܐܚܝ
ܚܕܘ ܘܐܬܓܡܪܘ. ܘܐܬܒܝܐܘ. ܘܐܘܝܘ. ܘܫܝܢܐ ܢܗܘܐ
ܒܟܘܢ. ܘܐܠܗܐ ܕܚܘܒܐ ܘܕܫܠܡܘܬܐ ܢܗܘܐ
12 ܥܡܟܘܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܚܕ ܠܚܕ ܒܢܘܫܩܐ
ܩܕܝܫܬܐ. ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ.
13 ܫܝܢܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܚܘܒܗ
ܕܐܠܗܐ ܘܫܘܬܦܘܬܗ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ.
ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܠܘܬ ܩܘܪܢܬܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ
ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕܝ ܛܝܛܘܣ ܀

5 * *Vos ipsos probate, num in fide statis, vos-*
ipsos curate. An non agnoscitis Jeschua Me-
schicho in vobis esse? alioquin reprobi estis.
6 * *Spero autem quòd cognoscetis nos non*
7 *esse reprobos.* * *Deum verò imploro ne quid*
insit vobis mali, ut probatio nostri appareat:
imò ut vos bona faciatis, nos autem simus
tanquam reprobi.
8 * *Non enim possumus quicquam agere*
aduersus veritatē, sed pro veritate.
9 * *Caterùm gaudemus quum nos infirmi si-*
mus, vos autem fortes: Quin & hoc preca-
mur ut vos perficiamini.
10 * *Propterea absens hæc scribo, ne quum ve-*
nerim grauiùs animaduertam iuxta potesta-
tem quam dedit mihi Dominus meus in vestri
ædificationem, non autē in vestri destructionē.
11 * *Proinde fratres mei, gaudete & perfe-*
cti estote, & consolationem habete; concor-
diáque, & pax sit inter vos; & Deus cha-
ritatis & pacis erit vobiscum.
12 * *Salutate vos mutuò osculo sancto. Salu-*
tant vos omnes sancti.
13 * *Pax Domini nostri Jeschua Meschicho,*
& charitas Dei, & communicatio Spiritus
Sanctitatis sit cum vobis omnibus. Amin.

Epistolæ ad Corinthios secundæ quæ
scripta est è Philippis Macedonio-
rum, & missa fuit per Titum,
FINIS.

5 נַפְשְׁכוֹן בְּקוֹ אֵן בָּה בְּהַימָנוּתָא קָימִין אַנְתּוֹן נַפְשְׁכוֹן אַסַו או לָא מֶשְׁתַּוְדְעִיתוֹן דְיֵשׁוּע מְשִׁיחָא בְּכוֹן הוּ וְאֵן
לָא מַסְלְיָא אַנְתּוֹן׃ 6 מְסַבַּר אֶנָא דֵין דְתֶדְעוּן דַחֲנַן לָא הֲוַין מַסְלֵין׃ 7 בָּעֵא אֶנָא דֵין מֵן אֱלָהָא דְלָא נֶהֱוֵא
בְּכוֹן מֶדֶם דְבִישׁ אַיְךְ דְבוּקְיַן דִילַן נֶתְחֲזֵא אֶלָּא דַאנְתּוֹן תֶּהֱוּוֹן סָעֲרִין טָבָתָא וַחֲנַן נֶהֱוֵא אַיְךְ מַסְלְיָא׃
8 לָא גֵיר מֶשְׁכְּחִינַן דְנֶעְבֵד מֶדֶם לוּקְבַל קוּשְׁתָא אֶלָּא חֲלָף קוּשְׁתָא׃ 9 חָדֵינַן דֵין מָא דַחֲנַן כְּרִיהִין וַאנְתּוֹן
חַיְלְתָנִין הָדָא דֵין וְאַף מְצַלֵּינַן דַאנְתּוֹן תֶּתְגַמְרוּן׃ 10 מֶטֻל הָנָא כַּד רַחִיק אֶנָא הָלֵין כָּתֵב אֶנָא דְלָא מָא דְאֵתִית
קַשְׁיָאִית אֶסְעוּר אַיְךְ שׁוּלְטָנָא דְיַהֵב לִי מָרִי לְבֶנְיָנְכוֹן וְלָא לְסוּחָפְכוֹן׃ 11 מֶכִּיל אַחַי חָדוֹ וְאֶתְגַמְרוּ
וְאֶתְבַּיְאוּ וְאַוִיוּתָא וְשַׁיְנָא נֶהֱוֵא בְּכוֹן וֶאלָהָא דְחוּבָּא וְדַשַׁלְמוּתָא נֶהֱוֵא עַמְּכוֹן׃

[x] בְּקָא בחן [v] הַימֵן [x] קוּם
[y] אֶסָא רפא [z] אֶשְׁתַּיְדַע
[a] מַלְּא מאס ט בושת [c] יְדַע
[d] חֲוָא [e] שבוחננו [f] חֲזָא
[g] עושים [h] טוּב [i] סְלָא
[k] שְׁכַח יכול [l] אמת
[m] שומחים אנחנו
[n] כְּרָה [o] חַיִל
[p] צְלָא פלל [q] אֶתָא [r] קְשָׁא

*Vosmetipſos tentate ſi eſtis in fide: 5
ipſi vos probate. An non cognoſcitis
vosmetipſos quia Chriſtus Ieſus in vo-
bis eſt? niſi fortè reprobi eſtis.
*Spero autem quòd †cognoſcitis quia 6
nos non ſumus reprobi.
*Oramus autem Deum vt nihil mali 7
faciatis, non vt nos probati appareamus, C
ſed vt vos quod bonum eſt, faciatis; nos
autem vt reprobi ſimus.
*Non enim poſſumus aliquid aduer- 8
ſus veritatem: ſed pro veritate.
*Gaudemus enim, quoniam nos in- 9
firmi ſumus, vos autem potentes eſtis.
Hoc & oramus, veſtram conſummatio-
nem.
*Ideo † hæc abſens ſcribo: vt nõ præ- 10
ſens duriùs agam ſecundum poteſtatem
quam Dominus dedit mihi in ædifica-
tionem, & non in deſtructionem.
*De cætero fratres, gaudete, perfecti 11
eſtote: exhortamini. † idem ſapite: pa-
cem habete; & Deus pacis & dilectionis
erit vobiſcum.
*Salutate inuicem in oſculo ſancto. 12
Salutant vos omnes ſancti.
*Gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti, 13
& charitas Dei, & communicatio ſancti
Spiritus ſit cum omnibus vobis. Amen.

Ad Corinthios ſecunda miſſa fuit à Philippis Macedoniæ per Titum & Lucam.

5 *ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμά-
ζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν
ἐστιν; εἰ μήτι ἄρα ἀδόκιμοί ἐστε.
6 *ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
7 *εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν
μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ
καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.
8 *οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀλη-
θείας.
9 *χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνα-
τοὶ ἦτε. τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
10 *διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτό-
μως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἣν ἔδωκέ μοι ὁ κύριος
εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.
11 *λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακα-
λεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης
καὶ τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
12 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
13 *ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ,
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.
ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

12 שַׁאלוּ בִשְׁלָמָא חַד דְּחַד [f] בְּנוּשְׁקְתָא קַדִּישְׁתָא שָׁאֲלִין בִּשְׁלָמְכוֹן כֻּלְּהוֹן קַדִּישֵׁא ׃
13 שְׁלָמֵה דְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא וְחוּבֵּה דַּאלָהָא [g] וְשַׁוּתָּפוּתָא דְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא עַם כֻּלְּכוֹן אַמִּין ׃

[f] נְקַשׁ
[g] שְׁתַף

שְׁלַמַת אֶגַּרְתָּא דַּלְוָת קוֹרִנְתָיֵא דְּתַרְתֵּין [h] דְּאֶתְכַּתְבַת מֶן בְּפִילִיפּוֹס
דְּמַקְדוּנִיָא [i] וֶאשְׁתַּדְּרַת בְּאִידַי [k] טִטוֹס

[h] כְּתַב
[i] שַׁדַּר שלח k בידי

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD GALATAS.

GALATÆ *ſunt Græci. Hi verbum veritatis primùm ab Apoſtolo acceperunt: ſed poſt diſceſſum eius tentati ſunt à falſis Apoſtolis, vt in Legem & circuncisionem verterentur. Hos Apoſtolus reuocat ad fidem veritatis, ſcribens eis ab Epheſo.*

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܓܠܛܝ̈ܐ ✤

ܕܩܠܝܘܡ ✤ ܐ ✤

✤ ܩܦܠܐܘܢ ܐ ✤

1 ✱ ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܠܐ ܡܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܘܠܐ ܒܝܕ
ܒܪܢܫܐ ܐܠܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܝܕ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ
2 ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ. ✱ ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܚ̈ܐ
3 ܕܥܡܝ. ܠܥܕ̈ܬܐ ܕܐܝܬ ܒܓܠܛܝܐ. ✱ ܛܝܒܘܬܐ
ܥܡܟܘܢ. ܘܫܠܡܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܡܪܢ
4 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ✱ ܗܘ ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ ܚܠܦ
ܚܛܗܝ̈ܢ. ܕܢܦܨܝܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܒܝܫܐ. ܐܝܟ
5 ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ✱ ܕܠܗ ܫܘܒܚܐ ܠܥܠܡ
6 ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ✤ ✱ ܡܬܕܡܪ ܐܢܐ ܐܝܟܢܐ ܒܥܓܠ
ܡܬܗܦܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ
7 ܒܛܝܒܘܬܗ. ܠܣܒܪܬܐ ܐܚܪܬܐ. ✱ ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܐܝܬܝܗ. ܐܠܐ
ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܗܘ ܐܝܬ ܕܕܠܚܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܨܒܝܢ
8 ܕܢܫܚܠܦܘܢ ܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. ✱ ܐܦ ܐܢ ܚܢܢ ܕܝܢ
ܐܘ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܢܣܒܪܟܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܡ
9 ܕܣܒܪܢܟܘܢ. ܢܗܘܐ ܚܪܡܐ. ✱ ܐܝܟܢܐ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡ
ܐܡܪܬ. ܘܗܫܐ ܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܣܒܪ ܠܟܘܢ
10 ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܡ ܕܩܒܠܬܘܢ. ܢܗܘܐ ܚܪܡܐ. ✱ ܗܫܐ
ܓܝܪ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ ܗܘ ܡܦܝܣ ܐܢܐ. ܐܘ ܠܐܠܗܐ. ܐܘ
ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܐܫܦܪ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܥܕܡܐ
ܠܗܫܐ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ ܫܦܪ ܗܘܝܬ. ܥܒܕܐ ܠܡܫܝܚܐ
ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܝܬ ✤ ܕܐܣܛܦܢܘܣ ✤ ܒ ✤
11 ✱ ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚ̈ܝ. ܕܣܒܪܬܐ ܕܐܣܬܒܪܬ
12 ܡܢܝ. ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ✱ ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ
ܒܪܢܫܐ ܩܒܠܬܗ ܘܝܠܦܬܗ. ܐܠܐ ܒܓܠܝܢܐ ܕܝܫܘܥ
13 ܡܫܝܚܐ. ✱ ܫܡܥܬܘܢ ܓܝܪ ܗܦܘܟܝ ܕܡܢ ܩܕܝܡ
ܕܒܝܗܘܕܝܘܬܐ. ܕܝܬܝܪܐܝܬ ܪܕܦ ܗܘܝܬ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ.
14 ܘܡܚܪܒ ܗܘܝܬ ܠܗ. ✱ ܘܡܬܬܘܣܦ ܗܘܝܬ
ܒܝܗܘܕܝܘܬܐ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܣܓܝܐܐ ܒܢܝ̈ ܫܢܝ ܕܐܝܬ
ܗܘܘ ܒܫܪܒܬܝ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܛܢܢ ܗܘܝܬ ܒܡܘܠܦܢܐ
ܕܐܒܗ̈ܝ.

RVRSVS EPISTOLA AD GALATAS.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Quotidie. CAP. I.

1 PAVLVS *Apostolus non ab hominibus neq; per hominē, sed per Jeschua Meschicho, & Deum ipsum qui suscitauit eum à mortuis:*
2 * *Omnesque fratres qui mecum sunt, ecclesiis quæ sunt Galatiæ.*
3 * *Gratia vobiscum, & pax à Deo patre, & à Domino nostro Jeschua Meschicho.*
4 * *Qui dedit seipsum pro peccatis nostris, vt eriperet nos ex hoc seculo malo iuxta voluntatem Dei patris nostri:*
5 * *Cui gloria in seculum seculorum, Amin.*
6 * *Miror quomodo tam cito conuersi fueritis à Meschicho illo, qui vocauit vos per gratiam suam, ad euangelium aliud.*
7 * *Quod quidem non est, sed prout sunt aliqui, illud est; qui terrorem vobis incutiunt, & volunt inuertere Euangelium Meschicho.*
8 * *Enimuero siue nos, siue Angelus è cœlo annuntiauerit vobis, præter id quod vobis annuntiauimus, anathema sit.*
9 * *Quemadmodum prædixi, & nunc iterum dico: Si quis annuntiauerit vobis præter id quod accepistis, anathema sit:*
10 * *Nunc enim vtrum hominibus suadeo, an Deo? aut hominibus studeo placere? Si enim hactenus hominibus placuissem, seruus Meschicho non fuissem.*

De Stephano.

11 * *Notum autem vobis facio fratres mei, Euangelium quod annuntiatum est à me, non*
12 *esse ab homine.* * *Nec enim ego ab homine accepi illud, illudue didici, sed per reuelatio-*
13 *nem Jeschua Meschicho.* * *Audistis enim conuersationem meam quondam in Jihoudaismo, quòd vehementer persecutus sim Ecclesiam Dei, eamque vastauerim.*
14 * *Ac progressus fecerim in Jihoudaismo supra multos coætaneos meos qui erant in cognatione mea, & maiorem in modum zelauerim doctrinam patrum meorum.*

פולוס תוב אגרתא דלות גלטיא   דקליום א קפלאון א

שליחא לא מן בנינשא ולא ביד ברנשא אלא ביד ישוע משיחא ואלהא אבוהי הו [a]דאקימה מן בית
[b]מיתא: 2 וכלהון אחא דעמי [c]לעדתא דאית בגלטיא: 3 [d]טיבותא עמכון ושלמא מן אלהא
אבא ומן מרן ישוע משיחא: 4 הו דיהב נפשה חלף [e]חטהין [f]דנפצין מן עלמא הנא בישא איך [g]צבינה דאלהא
אבון: 5 דלה [h]שובחא לעלם עלמין אמין: 6 [i]מתדמר אנא איכנא [k]בעגל [l]מתהפכין אנתון מן משיחא הו
דקרכון [m]בטיבותה [n]לסברתא אחרתא: 7 אידא דלא [o]איתיה אלא איך אנשא הו אית [p]דדלחין לכון [q]וצבין
[r]דנשחלפון סברתה דמשיחא: 8 אף אן חנן דין או מלאכא מן שמיא [s]נסברכון לבר מן

[a] קום [b] מות [c] לעדות
[d] חן [e] חטא [f] פצא פרח
[g] צבא חפץ [h] כבוד
[i] רמר תמה [k] פתאם
[l] הפך [m] קרא [n] לבשורת
[o] אית יש [p] דלח הפחיד
[q] צבא [r] שחלף
[s] יבשר לכם

EPISTOLA B. PAVLI AD GALATAS.

CAP. I.

PAVLVS Apostolus nō 1
ab hominibus, neque A
per hominem, sed per
Iesum Christū, & Deū
Patrem qui suscitauit
eum à mortuis; *Et qui 2
mecum sunt omnes fratres: ecclesijs Ga-
latiæ: *Gratia vobis & pax à Deo pa- 3
tre & Domino nostro Iesu Christo.
*Qui dedit semetipsum pro peccatis 4
nostris, vt eriperet nos de præsenti secu-
lo nequam, secundum voluntatem Dei
& Patris nostri.
*Cui est gloria in secula seculorum. 5
Amen. *Miror, quòd sic tam citò trans- 6
ferimini ab eo qui vos vocauit in gra- B
tiam Christi, in aliud Euangelium.
*Quod non est aliud, nisi sunt aliqui 7
qui vos conturbant, & volunt conuer-
tere Euangelium Christi.
*Sed licet nos, aut angelus de cælo 8
euangelizet vobis, præterquam quod
euangelizauimus vobis, anathema sit.
*Sicut prædiximus, & nunc iterum 9
dico: Si quis vobis euangelizauerit præ-
ter id quod accepistis, anathema sit.
*Modò enim hominibus suadeo, an 10
Deo? An quæro hominibus placere? Si
adhuc hominibus placerem, Christi ser-
uus non essem.

*NOTVM enim vobis facio fratres 11
Euangelium quod euangelizatum est à
me, quia non est secundum hominem.
*Neque enim ego ab homine accepi 12
illud, neque didici: sed per reuelationem
Iesu Christi. C
*Audistis enim conuersationem meā 13
aliquando in Iudaismo, quoniam supra
modum persequebar ecclesiam Dei, &
expugnabam illam.
*Et proficiebam in Iudaismo supra 14
multos coætaneos meos in genere meo,
abundatiùs æmulator existens paterna-
rum mearum traditionum.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
πρὸς γαλάτας ἐπιστολή.

κεφ. α΄.

1 ΑΥΛΟΣ ἀπόστολος οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων,
οὐδὲ δι᾽ ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ,
καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν·
2 * καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί,
ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας.
3 * χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
4 * τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως
ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·
5 * ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
6 * θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ κα-
λέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον.
7 * ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς,
καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ.
8 * ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελί-
ζηται ὑμῖν παρ᾽ ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.
9 * ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς
εὐαγγελίζεται παρ᾽ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 * ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις
ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ
ἂν ἤμην.

11 * Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγ-
γελισθὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον.
12 * οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδι-
δάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀποκαλύψεως ἰησοῦ χριστοῦ.
13 * ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ ἰου-
δαϊσμῷ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν·
14 * καὶ προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνη-
λικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων
τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.

מָא דְסַבַּרְנָכוּן נֶהֱוֵא חֵרֶם ׃ 9 אַיכַנָא דְמַן לוּקְדַם אֶמְרֵת וְהָשָׁא [t]תוּב אָמַר אֲנָא דְאַן אֱנָשׁ מְסַבַּר לְכוּן לְבַר מַן
מָא דְקַבֶּלְתּוּן נֶהֱוֵא חֵרֶם ׃ 10 הָשָׁא גֵיר לַבְנַיְנָשָׁא הוּ [u]מְפִיס אֲנָא אוּ לַאלָהָא אוּ לַבְנַיְנָשָׁא בָּעֵא אֲנָא [x]דְאֶשְׁפַּר
אֵלוּ גֵיר עַדְמָא לְהָשָׁא לַבְנַיְנָשָׁא שָׁפַר הֲוִית עַבְדָא לַמְשִׁיחָא לָא הֲוָא [y]הֲוִית ׃
דְאֶסְטְפַאנוּס ב 11 [a]מַודַע אֲנָא לְכוּן דֵין אַחַי דְסִבַרְתָא [b]דְאֶסְתַּבְרַת מִי
לָא הֲוָת מֶן בַּרְנָשָׁא ׃ 12 אָפְלָא אֲנָא גֵיר מֶן בַּרְנָשָׁא קַבֶּלְתָּהּ [c]וִילֶפְתָּה אֶלָּא [d]בְגֶלְיָנָא דְיֵשׁוּע מְשִׁיחָא ׃
13 שְׁמַעְתּוּן גֵיר [e]הוּפָכַי דְמֶן קְדִים [f]דְבִיהוּדָיוּתָא [g]דְיַתִּירָאִית רָדֵף הֲוִית עֵדְתֵה דַאלָהָא וְחָרֵב הֲוִית לָהּ ׃
14 וּמְתְיַתַּר הֲוִית בִיהוּדָיוּתָא [h]טָב מֶן סַגִּיאֵא בְּנַי שְׁנַי דְאִית הָוֵו [i]בְטוּהְמַי וְיַתִּירָאִית [k]טְאֵן הֲוִית [l]בְיוּלְפָּנָא [m]דְאַבָּהַי

[t] עוד [u]פוס [x]שְׁפַר התרצה
[y] חֲוָא [a]יְדַע [b]סַבַּר נשר
[c] יְלַף [d]גְלָא
[e] נהגותי מן חֲפַךְ
[f] בתורת היהודים [g]יְתַר
[h] יותר [i]במשפחתי
[k] טְנַן [l]יְלַף [m]אַב

[illegible]

15 * *Quum autem voluit ille, qui segregauit me ab vtero matris meæ, & vocauit me per gratiam suam:*
16 * *Vt reuelaretur Filius eius in me, vt annuntiarem eum inter Gentes. Statim non patefeci carni & sanguini.*
17 * *Neque profectus sum in Ourischlem ad Apostolos qui me præcesserunt: sed profectus sum in Arabiam, & iterum reuersus sum ad Darmasouk.*
18 * *Deinde post tres annos profectus sum ad Ourischlem vt inuiserem Kipho; & mansi apud illum dies quindecim.*
19 * *Alium autem ex Apostolis non vidi, nisi Iaakoub fratrem Domini nostri.*
20 * *Hæc autem quæ scribo vobis, ecce coram Deo sunt, quia non mentior.*
21 * *Posteà verò veni in regiones Syriæ &*
22 *Ciliciæ.* * *Nec de facie quidẽ cognoscebant me ecclesiæ illæ, quæ in Jihoudæa sunt in Meschi-*
23 *cho.* * *Sed hoc tantùm auditione acceperant, Qui quondam persequebatur nos, ecce nunc euangelizat fidem illam, quam ante aliquod tempus expugnabat.*
24 * *Et glorificabant in me Deum.*

De Patribus.

CAP. II.

1 *ITerum autem à quatuordecim annis ascendi ad Ourischlem cum Barnabba, & duxi mecum Titum.*
2 * *Ascendi autem per reuelationem, & patefeci eis euangelium quod prædico inter Gentes, ac priuatim illis ostendi qui existimantur aliquid esse, ne in vanum cucurrissem, aut*
3 *currerem.* * *Nec etiam Titus qui mecum erat, quũ esset Aramæus* [Gentilis,] *vi adactus est vt circuncideretur.*
4 * *Sed propter falsos fratres qui ingressi sunt ad nos, vt explorarent libertatem quam habemus in Jeschua Meschicho, vt in seruitu-*
5 *tem me redigerent.* * *Sed ne ad horæ quidem plenitudinem abiecimus nos ad subiectionem eorum, vt veritas euangelij permaneret apud*
6 *vos.* * *Jlli autem qui videbantur esse aliquid, quales verò fuerint, non est mihi curæ: Deus enim facies hominũ nõ accipit,* [delectum personarum non habet,] *illi, inquam, ipsi nihil contulerunt in me.*

15 כד צבא דין הו מן דפרשני מן כרסי אמי וקרני בטיבותה׃ 16 דנגלא ברה בי דאסבריוהי בעממא
ובר שעתה לא גלית לבסרא ולדמא׃ 17 ולא אזלת לאורשלם לות שליחא דמן קדמי אלא אזלת לארביא
ותוב הפכת לדרמסוק׃ 18 ומן בתר תלת שנין אזלת לאורשלם דאחזא לכאפא וקוית לותה יומתא
חמשתעסר׃ 19 לאחרנא דין מן שליחא לא חזית אלא אן ליעקוב אחוהי דמרן׃ 20 הלין דין דכתב אנא לכון
הא קדם אלהא דלא מכדב אנא׃ 21 ומן בתר הלין אתית לאתרותא דסוריא ודקיליקיא׃ 22 ולא ידען הוי
לי באפין עדתא דביהוד הלין דבמשיחא׃ 23 אלא הדא בלחוד שמעין הוו דהו דמן קדים רדף הוא לן השא הא
מסבר הימנותא הי דמן קדם זבנא מסחף הוא׃ 24 ומשבחין הוו בי לאלהא׃

בטן קריא גליא
סבר בשר גליא אזל
חפך לדמשק
חזא קוא
יום חזא
כדב מכזב אתא
למקומות חימן
סחף תדיח

*Cùm autem placuit ei qui me ſe- 15
gregauit ex vtero matris meæ, & vocauit
per gratiam ſuam:
*Vt reuelaret filium ſuum in me, vt 16
euangelizarem illum in Gentibus, con-
tinuò non acquieui carni & ſanguini.
*Neque veni Ieroſolymam ad ante- 17
ceſſores meos Apoſtolos: ſed abij in Ara-
biam, & iterum reuerſus ſum Dama-
ſcum.
*Deinde poſt annos tres veni Ieroſo- 18
lymam videre Petrum: & manſi apud D
eum diebus quindecim.
*Alium autem Apoſtolorum vidi ne- 19
minem: niſi Iacobum fratrem Domini.
*Quæ autem ſcribo vobis: ecce co- 20
ram Deo, quia non mentior.
*Deinde veni in partes Syriæ & Ci- 21
liciæ.
*Eram autem ignotus facie eccleſijs 22
Iudææ, quæ erant in Chriſto:
*Tantùm autem auditum habebant: 23
quoniã qui perſequebatur nos aliquan-
do, nunc euangelizat fidem, quam ali-
quando expugnabat.
*Et in me clarificabant Deum. 24

CAP. II.

DEinde poſt annos quatuordecim, ite- 1
rum aſcendi Ieroſolymam cum Bar- A
naba, aſſumpto & Tito.
*Aſcendi autem ſecundum reuelatio- 2
nem: & contuli cum illis Euangelium
quod prædico in Gentibus, ſeorſum au-
tem ijs qui videbantur †aliquid eſſe: ne
fortè in vacuum currerẽ aut cucurriſſem.
*Sed neque Titus qui mecũ erat, cùm 3
eſſet Gentilis, compulſus eſt circuncidi.
*Sed propter ſubintroductos falſos 4
fratres qui ſubintroierũt explorare liber-
tatem noſtram quam habemus in Chri-
ſto Ieſu, vt nos in ſeruitutem redigerent.
*Quibus neque ad horam ceſſimus 5
ſubiectioni: vt veritas Euãgelij perma-
neat apud vos.
*Ab ijs autem qui videbantur eſſe ali- 6
quid, quales aliquãdo fuerint, nihil mea
intereſt. Deus perſonam hominis non
accipit; mihi enim qui videbantur eſſe B
aliquid, nihil contulerunt.

15 *ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μη-
τρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
16 *ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγελίζω-
μαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ
αἵματι·
17 *οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ
ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέ-
στρεψα εἰς δαμασκόν.
18 *ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι
πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.
19 *ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν
ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.
20 *ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύ-
δομαι.
21 *ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας, καὶ τῆς κι-
λικίας.
22 *ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις
τῆς ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ·
23 *μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν
εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει.
24 *καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

β'.

1 *Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς
ἱεροσόλυμα μετὰ βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ τίτον.
2 *ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ
εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δο-
κοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον.
3 *ἀλλ' οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ, ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη πε-
ριτμηθῆναι·
4 *διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισ-
ῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται·
5 *οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια
τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.
6 *ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν
μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει·
ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο.

דאבהתא ג קפלאון ב a סלקתין
1 a תוב דין מן קדם ארבעסרא שנין b סלקת לאורשלם עם ברנבא c ודברת עמי לטיטוס ׃ 2 ודם
d בגליינא d וגלית להון e סברתא f דמסבר אנא בעממא g וחויתה לאילין h דמסתברין הוו דמדם i איתיהון ביני להון ים
l סריקאית m רהטת או רהט אנא ׃ 3 אף טטוס דעמי n דארמיא הוא לא o אתאנס p דנגזור ׃ 4 מטל דין אחא
q דגלא r דעלו עלין s דנגשון t חארותא דאית לן בישוע משיחא איכנא u דנשעבדוננ ׃ 5 אף לא x מלא שעא אתרכן
לשועבדהון z דשררה דסברתא נקוא לותכון ׃ 6 הנון דין דמסתברין דאיתיהון מדם מן דין איתיהון לא בטיל
לי אלהא גיר באפי בנינשא לא נסב הנון דין הלין מדם לא c אוספו לי ׃

a עוד ✝ עליתי b דבר נוה
d גלא e בשורה f כרז
g חוא h סבר i אית
k מן ולדיק m רהט רץ
n כיגוי o אנס p גזר מול
q כוכבים r עלל s גשש
t דרור u שעבר x מלא
z רמא של אמת של בשורה

7 ܐܠܐ ܐܦܟܐ ܐܝܬ. ܚܙܘ ܓܝܪ ܕܐܬܗܝܡܢܬ ܣܒܪܬܐ ܕܥܘܪܠܘܬܐ ܐܝܟ ܕܐܬܗܝܡܢ ܟܐܦܐ ܕܓܙܘܪܬܐ.
8 ܗܘ ܓܝܪ ܕܚܦܛ ܠܟܐܦܐ ܒܫܠܝܚܘܬܐ ܕܓܙܘܪܬܐ ܚܦܛ ܐܦ ܠܝ ܒܫܠܝܚܘܬܐ ܕܥܡܡܐ.
9 ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ. ܝܥܩܘܒ ܘܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ ܗܢܘܢ ܕܡܣܬܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܥܡܘܕܐ. ܝܡܝܢܐ ܕܫܘܬܦܘܬܐ ܝܗܒܘ ܠܝ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܕܚܢܢ ܒܥܡܡܐ ܘܗܢܘܢ ܒܓܙܘܪܬܐ.
10 ܒܠܚܘܕ ܕܠܡܣܟܢܐ ܢܗܘܐ ܥܗܝܕܝܢ. ܘܐܬܚܦܛܬ ܠܡܥܒܕ ܗܕܐ ܐܥܒܕܝܗ ✣

ܕܟܠܝܘܡ ✣ ܗ ✣

11 ܟܕ ܐܬܐ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܠܐܢܛܝܘܟܝ. ܒܐܦܘܗܝ ܐܟܣܬܗ. ܡܛܠ ܕܡܬܬܟܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
12 ܕܥܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ. ܥܡ ܥܡܡܐ ܐܟܠ ܗܘܐ. ܟܕ ܐܬܘ ܕܝܢ. ܢܓܕ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܘܦܪܫ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ.
13 ܘܐܬܢܣܒܘ ܒܐܦܐ ܥܡܗ ܐܦ ܫܪܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܪܢܒܐ ܢܬܢܓܕ ܠܡܣܒ ܒܐܦܐ ܥܡܗܘܢ ✣
14 ܘܟܕ ܚܙܝܬ ܕܠܐ ܪܕܝܢ ܬܪܝܨܐܝܬ ܒܫܪܪܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܐܦܐ ܠܥܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܢܬ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܐܪܡܐܝܬ ܐܢܬ ܚܝܐ ܘܠܐ ܝܗܘܕܐܝܬ. ܐܝܟܢܐ ܐܠܨ ܐܢܬ ܠܥܡܡܐ ܕܢܗܘܘܢ ܚܝܝܢ ܝܗܘܕܐܝܬ.
15 ܚܢܢ ܓܝܪ ܕܒܟܝܢܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܢܢ. ܘܠܐ ܗܘܝܢ ܡܢ ܥܡܡܐ ܚܛܝܐ.
16 ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܕܠܐ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܐܠܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܦ ܚܢܢ ܒܗ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܝܡܢܢ. ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܢܙܕܕܩ. ܘܠܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܠܐ ܡܙܕܕܩ ܟܠ ܒܣܪ ✣

7 * *Imò contrà: viderunt enim mihi concreditum esse Euangelium præputij, sicut concreditum est Kipho circuncisionis.*

8 * *Is enim qui efficax fuit in Kipho ad Apostolatum circuncisionis, efficax in me quoque fuit in Apostulatu gentium.*

9 * *Qùumq; cognouissent gratiam quæ mihi data est, Jaakoub, & Kipho, & Jouchanon, qui quidem habebantur vt qui essent columnæ, dextram societatis dederunt mihi & Barnabbæ, vt nos inter Gentes, ipsi verò in circuncisionem:*

10 * *Tantùm vt pauperum memores essemus. proinde mihi curæ fuit hoc ipsum agere.*

Quotidie.

11 * *Quum autem venisset Kipho Antiochiam, in faciem ipsius illum coargui, quoniam offendebantur in eo.*

12 * *Vt qui antequam venissent quidam à Jaakoub, cum Gentibus comederet: quum autem venissent, subduceret sese ac separaret, quippe qui timeret ab eis, qui ex circuncisione erant.*

13 * *Et simulabant vnà cum eo ad hoc cæteri quoque Jiboudæi, ita vt & Barnabba abduceretur in acceptionem vultus eorum* [illorum simulationem.]

14 * *Quum viderem eos non rectè incedere in veritate Euangelij, dixi Kipho coram omnibus, Si tu Jiboudæus quum sis, Aramæi* [Gentilitio more] *viuis, & non Jiboudaicè, quomodo cogis Gentes Jiboudaico more viuere?*

15 * *Si enim nos qui propria natura Jiboudæi sumus, nec fuimus ex Gentibus peccatores.*

16 * *Quandoquidem scimus non iustificari hominem ex operibus Legis, sed per fidem Jeschua Meschicho, & nos in Jeschua Meschicho credimus, vt ex fide in Meschicho iustificemur, non autem ex operibus Legis; quoniam ex operibus Legis non iustificatur omnis* [vlla] *caro.*

7 אלא[d] אחרניאית[e] חזו גיר[f] דאתהימנת[g] סברתא דעורלותא איך דאתהימן כאפא[h] בגזורתא׃
8 הו גיר[i] דחפט לכאפא[k] בשליחותא דגזורתא חפט אף לי בשליחותא דעממא׃ 9 וכד ידעו[l] טיבותא
[m]דאתיהבת לי יעקוב וכאפא ויוחנן הנון[n] דמסתברין הוו[o] דאיתיהון[p] עמודא ימינא[q] דשותפותא[r] יהבו לי ולברנבא
דחנן בעממא והנון[s] בגזורתא׃ 10 בלחוד דלמסכנא[t] הוין[u] עהדין[x] ואתבטל לי דהי הדא[y] אעבדיה׃
דקליום ד
11 כד אתא דין כאפא לאנטיוכי באפוהי[a] אכסתה מטל[b] דמתתקלין הוו בה׃
12 ועדלא[c] נאתון אנשא מן לות יעקוב עם עממא אכל הוא כד[c] אתו דין[d] נגד הוא נפשה ופרש מטל דדחל הוא

[d] להפך [e] חזא [f] חימן
[g] בשורת ערלה [h] במילה
[i] אשר הצליח [k] שלח
[l] חסד [m] יהב [n] סבר חשב
[o] אית יש [p] עמודים [q] שתף
[r] נתנו [s] במילה [t] הוא
[v] עהר הזכיר [x] בטל [y] עבר
[a] כסס הוכיח [b] תקל כשל
[c] אתא [d] מסר

7 Sed econtra, cùm vidissent quòd cre-
ditum est mihi Euangelium præputij, si-
cut † Petro circuncisionis.

8 Qui enim operatus est Petro in Apo
stolatum circuncisionis: operatus est &
mihi inter Gentes.

9 Et cùm cognouissent gratiam quæ
data est mihi, Iacobus & Cephas & Io-
hannes, qui videbantur columnæ esse,
dextras dederunt mihi & Barnabę socie-
tatis: vt nos in Gentes, ipsi autem in cir-
cuncisionem:

10 Tantùm vt pauperũ memores esse-
mus, quod etiam solicitus fui hoc ipsum
facere.

11 Cvm autem venisset † Petrus An-
tiochiam: in faciem ei restiti, quia repre- C
hensibilis erat.

12 Prius enim quàm venirent quidam
à Iacobo, cum Gentibus edebat: cùm
autem venissent, subtrahebat & segre-
gabat se, timens eos qui ex circuncisione
erant:

13 Et simulationi eius consenserunt cæ-
teri Iudæi, ita vt & Barnabas duceretur
ab eis in illam simulationem.

14 Sed cùm vidissem quòd nõ rectè am
bularent ad veritatem Euangelij, dixi
Cephæ coram omnibus: Si tu cùm Iu-
dæus sis, gentiliter viuis, & non Iudaicè:
quomodo Gentes cogis iudaizare?

15 Nos natura Iudæi, & non ex Genti-
bus peccatores.

16 Scientes autem quòd non iustifica-
tur homo ex operibus Legis, nisi per fidẽ
Iesu Christi: & nos in Christo Iesu † cre-
dimus, vt iustificemur ex fide Christi: &
non ex operibus Legis: propter quod ex
operibus Legis non iustificabitur omnis
caro.

7 ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς πέτρος τῆς περιτομῆς.

8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-
μῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη.

9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, ἰάκωβος καὶ
κηφᾶς, καὶ ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδω-
καν ἐμοὶ καὶ βαρνάβᾳ κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη,
αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν.

10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπού-
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθε πέτρος εἰς ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
αὐτῷ ἀντέστην· ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.

12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν
ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν
ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς·

13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι.
ὥστε βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.

14 ἀλλ᾽ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλή-
θειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ πέτρῳ ἔμπροσθεν πάν-
των, εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ ἰουδαϊ-
κῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν;

15 ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρ-
τωλοί·

16 εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νό-
μου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν
ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ,
καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων
νόμου πᾶσα σάρξ.

מן הנון דמן גזורתא ׃ 13 ואתרמיו הוו עמה להדא אף שרכא דיהודיא הכנא דאף ברנבא אתדבר הוא
למסב באפיהון ׃ 14 כד חזית דלא אזלין תריצאית בשררה דאונגליון אמרת לכאפא לעין כלהון אן אנת הו
יהודיא אנת ארמאית חנא אנת ולא יהודאית איכנא אלץ אנת לעממא דיהודאית נהון ׃
15 אן חנן גיר דמן כינן יהודיא חנן ולא הוין מן עממא חטיא ׃
16 מטל דידעינן דלא מזדדק ברנשא מן עבדא דנמוסא אלא בהימנותא דישוע משיחא אף חנן בה בישוע
משיחא היםנן דמן הימנותה דמשיחא נזדדק ולא מן עבדא דנמוסא מטל דמן עבדא דנמוסא לא מזדדק כל בסר ׃

e מילה f רמא g שאר
h התלקח i נסב k חזא
l תרץ ישר m באמת
הבשורה n במנהג הגוים
o במנהג היהודים
p חוא q כינא השבע
r חוא s חטא t ידע
u זדק צדק x הימן

ܕܣܓܕܬܗ ܕܨܠܝܒܐ ܚ

17 ܐܢ ܕܝܢ ܟܕ ܒܥܝܢܢ ܕܢܙܕܕܩ ܒܡܫܝܚܐ. ܐܫܬܟܚܢ
ܠܢ ܐܦ ܚܢܢ ܚܛܝܐ. ܡܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ. ܚܣ. 18 ܐܢ ܓܝܪ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܣܬܪܬ ܬܘܒ ܠܗܝܢ ܒܢܐ ܐܢܐ. ܚܘܝܬ ܥܠ ܢܦܫܝ
ܕܥܒܪ ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ ܐܢܐ. 19 ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܐ
ܠܢܡܘܣܐ ܡܝܬܬ ܕܠܐܠܗܐ ܐܚܐ. ܘܥܡ ܡܫܝܚܐ ܙܩܝܦ
ܐܢܐ. 20 ܘܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܚܝ ܒܝ
ܡܫܝܚܐ. ܘܗܢܐ ܕܗܫܐ ܚܝ ܐܢܐ ܒܒܣܪ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܗܘ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝ ܐܢܐ. ܗܘ ܕܐܚܒܢܝ ܘܐܫܠܡ
ܢܦܫܗ ܚܠܦܝ. 21 ܠܐ ܟܦܪ ܐܢܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܐܢ ܓܝܪ ܒܝܕ ܢܡܘܣܐ ܗܝ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܫܝܚܐ
ܡܓܢ ܡܝܬ.

ܩܦܠܐܘܢ ܓ

1 ܐܘ ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܓܠܛܝܐ. ܡܢܘ ܚܣܡ ܒܟܘܢ.
ܕܗܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܨܛܝܪ ܗܘܐ ܩܕܡ ܥܝܢܝܟܘܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܟܕ ܙܩܝܦ. 2 ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܕܥ
ܡܢܟܘܢ. ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܢܣܒܬܘܢ ܪܘܚܐ. ܐܘ
3 ܡܢ ܫܡܥܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. 3 ܗܟܢܐ ܣܟܠܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ.
ܕܒܪܘܚ ܫܪܝܬܘܢ. ܘܗܫܐ ܒܒܣܪ ܡܫܬܡܠܝܬܘܢ
4 ܐܢܬܘܢ. 4 ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܐܣܪܩ ܗܘ ܣܝܒܪܬܘܢ.
5 ܘܐܠܘ ܕܝܢ ܐܣܪܩ. 5 ܗܘ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ
ܪܘܚܐ. ܘܥܒܕ ܒܟܘܢ ܚܝܠܐ. ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܐܘ
6 ܡܢ ܫܡܥܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. 6 ܐܝܟܢܐ ܕܗܝܡܢ ܐܒܪܗܡ
7 ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ. 7 ܕܥܘ
ܗܟܝܠ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ ܐܢܘܢ
8 ܒܢܝܐ ܕܐܒܪܗܡ. 8 ܡܛܠ ܕܝܢ ܕܩܕܡ ܝܕܥ
ܐܠܗܐ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܡܙܕܕܩܝܢ ܥܡܡܐ. ܩܕܡ
ܣܒܪ ܠܐܒܪܗܡ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ. ܕܒܟ
9 ܢܬܒܪܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. 9 ܡܕܝܢ ܡܗܝܡܢܐ
10 ܗܘ ܕܡܬܒܪܟܝܢ ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܡܗܝܡܢܐ. 10 ܐܝܠܝܢ
ܓܝܪ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ. ܬܚܝܬ ܠܘܛܬܐ
ܐܢܘܢ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ. ܕܠܝܛ ܗܘ ܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܢܩܘܡ
ܒܟܠ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ.

Ad adorationem Crucis.

17 *Quòd si dum studemus iustificari per
Meschicho, reperimur & ipsi peccatores, ergo
Ieschua Meschicho minister est peccati? Absit.
18 *Si enim quæ demolitus sum, ea rursum
ædifico, meipsum transgressorem mandati exhibeo.
19 *Siquidem ego per Legem Legi mortuus
sum, vt Deo viuam, & vnà cum Meschicho crucifixus sum.
20 *Proinde iam non ego viuo, sed viuit in
me Meschicho; & hanc vitam quam nunc
viuo in carne, per fidem filij Dei viuo, qui
dilexit me, ac dedit semetipsum pro me.
21 *Non aspernor gratiam Dei. Si enim per
Legem est iustitia, Meschicho frustrà mortuus est.

CAP. III.

1 O dementes Galatæ, quis vos fascinat?
nam ecce quasi pingendo depictus fuerat
coram oculis vestris Ieschua Meschicho crucifixus.
2 *Hoc tantùm velim à vobis scire, Ex operibus Legis accepistis Spiritum, an ex auditu
fidei?
3 *Itane stulti estis, vt quum spiritu incæperitis, nunc carne absoluatis?
4 *Et hæc omnia frustrà sustinuistis? at vtinam & frustrà.
5 *Qui ergo indidit vobis spiritum, & edidit virtutes in vobis, ex operibus Legis, an
ex auditu fidei id egit?
6 *Quemadmodum credidit Abrohom Deo,
& imputatum est ei ad iustitiam.
7 *Scitote igitur eos qui sunt ex fide, filios
esse Abrohom.
8 *Quum enim præsciret Deus per fidem
iustificatum iri Gentes, prænuntiauit Abrohom, prout ait scriptura sancta, In te benedicentur omnes Gentes.
9 *Itaq; fideles benedicentur in Abrohom
fideli.
10 *Quotquot enim sunt ex operibus Legis,
execrationi subijciuntur. Scriptum est enim,
Execrabilis omnis qui non præstiterit, quæcunque scripta sunt in Lege.

דְסִגְדְתֵה דִצְלִיבָא ח 17 וְאֶן דֵין כַּד בָעֵינַן דְנֶזְדַדַק בִמְשִׁיחָא אֶשְׁתְכַחַן לַן אַף חְנַן
חַטָיָא מָדַין יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא מְשַׁמְשָׁנָא הוּ דַחֲטִיתָא חָס ׃ 18 אֶן גֵיר לַאילֵין דְסַתְרֵת תּוּב לְהֵין בָנֵא אֲנָא חָוֵית
עַל נַפְשִׁי דְעָבַר עַל פּוּקְדָנָא אֲנָא ׃ 19 אֱנָא גֵיר בְנָמוּסָא לְנָמוּסָא מִיתֵת דְלַאלָהָא אֶחֵא וְעַם מְשִׁיחָא זְקִיף אֱנָא ׃
20 וּמַכִּיל לָא הָוֵא אֱנָא חַי אֱנָא אֶלָא חַי בִי מְשִׁיחָא וְהָנָא דְהַשָׁא חַי אֱנָא בִבְסַר בְהַימָנוּתָא הוּ דַבְרֵה דַאלָהָא חַי אֱנָא
הוּ דַאחְבַנִי וְיַהֵב נַפְשֵׁה חֲלָפַי ׃ 21 לָא טָלֵם אֱנָא טַיבוּתֵה דַאלָהָא אֶן גֵיר בְיַד נָמוּסָא הִי זַדִיקוּתָא מְשִׁיחָא מַגָן מִית ׃

קפלאון ג

1 אוֹ חַסִירַי רֶעְיָנָא גַלַטָיֵא מַנוּ חָסֵם בְכוֹן דְהָא אַיךְ הַו דַמְצַר צִיר הֲוָא קְדָם עַינַיכוֹן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא כַּד צְלִיב ׃

סְגַד השתחוה בְעָא
זְרַק שְׁכַח מצא חֲטָא
עַל כן שַׁמֵשׁ חוס
סְתַר חרב עוד חֲיָא
פְקַד מות חֲיָא
ועל כן הֵימֵן חֲיָא
אֲחַב אהב זמואסשחסדו
צדקה חנם מות

17 [17] Quod si quærentes iustificari in Christo inuenti sumus & ipsi peccatores: nunquid Christus peccati minister est? Absit.
18 [18] Si enim quæ destruxi, iterum hæc rædifico: præuaricatoré me constituo.
19 [19] Ego enim per Legem, Legi mortuus sum, vt Deo viuam: Christo confixus sum cruci.
20 [20] Viuo autem iam non ego: viuit verò in me Christus. Quod autem nunc viuo in carne: in fide viuo filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.
21 [21] Non abijcio gratiam Dei. Si enim per Legem iustitia, ergo gratis Christus mortuus est.

CAP. III.

1 [1] O Insensati Galatæ, quis vos fascinauit, non †obedire veritati, ante quorum oculos Iesus Christus proscriptus est, †in vobis crucifixus? A
2 [2] Hoc solùm à vobis volo discere: Ex operibus Legis Spiritum accepistis, an ex auditu fidei?
3 [3] Sic stulti estis vt cum Spiritu cœperitis, nunc carne † consummemini?
4 [4] Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa.
5 [5] Qui ergo tribuit vobis Spiritum, & operatur virtutes in vobis: ex operibus Legis, an ex auditu fidei?
6 [6] Sicut*, Abraham credidit Deo, & reputatum est illi ad iustitiam.
7 [7] †Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt, ij sunt filij Abrahæ.
8 [8] Prouidens autem scriptura quia ex fide iustificat Gentes Deus: prænuntiauit Abrahæ, Quia benedicentur in te omnes Gentes.
9 [9] Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham.
10 [10] Quicunque enim ex operibus Legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est enim: Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quæ scripta sunt in libro Legis, vt faciat ea.

17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο.
18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι.
19 ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω, χριστῷ συνεσταύρωμαι.
20 ζῶ δέ, οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.
21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

γ.

1 Ὦ ἀνόητοι γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη, ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος;
2 τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε, ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε;
4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴγε καὶ εἰκῆ.
5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
6 καθὼς ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
7 γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ ἀβραάμ.
8 προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο τῷ ἀβραάμ, ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.
9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ ἀβραάμ.
10 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσί· γέγραπται γάρ, ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.

2 הדא בלחוד צבא אנא e דאדע מנכון מן עבדא דנמוסא נסבתון רוחא או מן שמעא f דהימנותא׃
3 הכנא g סכלין אנתון h דשריתון ברוחא והשא בבסר משלמין אנתון׃ 4 והלין כלהין i איקא הו k סיברתון [illegible]
דין איקא׃ 5 הו הכיל דיהב בכון רוחא m וסער בכון חילא מן עבדא דנמוסא או מן שמעא n דהימנותא׃
6 איכנא דהימן אברהם לאלהא o ואתחשבת לה p לזדיקו׃ 7 q דעו הכיל דאילין דמן r הימנותא אנון הנון אנון
בניא דאברהם׃ 8 מטל גיר דקדם ידע אלהא דבהימנותא הו s מזדדקין עממא קדם t סבר לאברהם איך דא
בכתבא קדישא דבך u נתברכון כלהון עממא׃ 9 x מדין מהימנא הו מתברכין באברהם מהימנא׃
10 אילין גיר דמן עבדא דנמוסא תחית y לוטתא אנון כתיב גיר z דליט הו כלמן דלא נעבד כל דכתיב בנמוסא׃

e ידע f הימן g כסילים
h שרי החתיל ושוא או ריק מן לשון יון
k סבלתם l תלו m עשה
n הימן o חשב p לצדקה
q ידע r הימן
s זדק t בשר
u ברך x על-כן
y לוט

11 ✣ ܗܐ ܕܠܐ ܕܝܢ ܡܙܕܕܩ ܐܢܫ ܒܢܡܘܣܐ ܠܘܬ
ܐܠܗܐ܆ ܗܕܐ ܓܠܝܐ ܗܝ܇ ܡܛܠ ܕܟܬܝܒ܆ ܕܙܕܝܩܐ
12 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ. ✣ ܢܡܘܣܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ
ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܢܥܒܕ ܐܝܠܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܗ ܢܚܐ
13 ܒܗܝܢ. ✣ ܠܢ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܙܒܢܢ ܡܢ ܠܘܛܬܐ
ܕܢܡܘܣܐ܆ ܘܗܘ ܗܘܐ ܚܠܦܝܢ ܠܘܛܬܐ. ܟܬܝܒ
ܓܝܪ܆ ܕܠܝܛ ܗܘ ܟܠ ܡܢ ܕܡܬܬܠܐ ܒܩܝܣܐ.
14 ✣ ܕܒܥܡܡܐ ܬܗܘܐ ܒܘܪܟܬܗ ܕܐܒܪܗܡ ܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. ܕܚܢܢ ܢܣܒ ܫܘܘܕܝܐ ܕܪܘܚܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ܀

ܣܘܒܪܗ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ✣ ܗ ✣

15 ✣ ܐܚܝ܆ ܐܝܟ ܕܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܕܝܬܝܩܐ
ܕܒܪܢܫܐ ܕܐܫܬܪܪܬ܆ ܐܢܫ ܠܐ ܡܣܠܐ ܐܘ ܡܫܚܠܦ
16 ܒܗ ܡܕܡ. ✣ ܠܐܒܪܗܡ ܕܝܢ ܐܬܡܠܟ ܡܘܠܟܢܐ
ܘܠܙܪܥܗ. ܘܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܕܠܙܪܥܝܟ ܐܝܟ ܕܠܣܓܝܐܐ.
ܐܠܐ ܠܙܪܥܟ ܐܝܟ ܕܠܚܕ܆ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ.
17 ✣ ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܕܝܬܝܩܐ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܫܬܪܪܬ܆
ܡܢ ܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ܆ ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܢ
ܒܬܪ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ܆ ܠܐ ܡܫܟܚ
ܕܢܦܣܝܗ ܘܢܒܛܠܝܗ ܠܡܘܠܟܢܐ.
18 ✣ ܐܢ ܕܝܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܝ ܝܪܬܘܬܐ. ܡܟܝܠ ܠܐ
ܗܘܬ ܡܢ ܡܘܠܟܢܐ. ܠܐܒܪܗܡ ܕܝܢ ܒܡܘܠܟܢܐ
19 ܗܘ ܝܗܒܗ ܠܗ ܐܠܗܐ. ✣ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܡܘܣܐ.
ܡܛܠ ܡܣܟܠܢܘܬܐ ܐܬܬܘܣܦ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܙܪܥܐ
ܗܘ ܕܠܗ ܗܘܐ ܫܘܘܕܝܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܗܘ ܢܡܘܣܐ
20 ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ ܒܐܝܕܐ ܕܡܨܥܝܐ. ✣ ܡܨܥܝܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ
21 ܕܚܕ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܚܕ ܗܘ. ✣ ܢܡܘܣܐ ܗܟܝܠ
ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܡܘܠܟܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܚܣ. ܐܠܘ
ܓܝܪ ܐܬܝܗܒ ܗܘܐ ܢܡܘܣܐ ܐܝܢܐ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ
ܠܡܚܝܘ܆ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܘܬ
22 ܙܕܝܩܘܬܐ. ✣ ܐܠܐ ܚܒܫ ܟܬܒܐ ܟܠܡܕܡ ܬܚܝܬ
ܚܛܝܬܐ܆ ܕܡܘܠܟܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܢܬܝܗܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ✣

11 ✣ *Quòd autem nemo iustificetur in Lege apud Deum, illud est manifestum, quandoquidem scriptum est, Iustus in fide viuet.*

12 ✣ *Lex autem ex fide non est, sed quisquis præstiterit ea quæ in illa scripta sunt, viuet in eis.*

13 ✣ *Porrò Meschicho nos exemit ab execratione Legis, ipseque factus est pro nobis execratio. Scriptum est enim, Execrabilis omnis qui suspenditur in ligno.*

14 ✣ *Vt inter gentes esset benedictio Abrohom per Ieschua Meschicho, vt nos accipiamus promissionem spiritus per fidem.*

Annunciatio genetricis Dei.

15 ✣ *Fratres, tanquam inter homines loquor, testamentum hominis quod confirmatum est, nemo reprobat, aut inuertit in eo quicquam.*

16 ✣ *Abrohom autem promissa est promissio, & semini eius. Nec dixit ei, seminibus tuis, quasi plurimis, sed semini tuo, tanquam vnico qui est Meschicho.*

17 ✣ *Hoc autem dico nempe testamentum quod antè confirmatum est à Deo in Meschicho, Lex ipsa quæ facta est post quadringentos & triginta annos non potest improbare & oblitterare illud promissum.*

18 ✣ *Quod si ex Lege est hæreditas, iam non est ex promissione. Abrohom autem per promissionem dedit eam Deus.*

19 ✣ *Quid ergo Lex? propter transgressionem addita est, vsque dum veniret semen illud cui facta fuerat promissio: & data est Lex per Angelos in manu Mediatoris.*

20 ✣ *Mediator autem vnius non est, Deus verò vnus est.*

21 ✣ *Lex ergo aduersatur promissioni Dei? absit. Si enim data esset Lex quæ posset viuificare, verè ex Lege esset iustitia.*

22 ✣ *Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, vt promissio per fidem Ieschua Meschicho daretur ijs qui credunt.*

---

11 הא דלא דין מזדדק אנש בנמוסא לות אלהא הדא [z] גליאהי מטל דכתיב דזדיקא [a] בהימנותא [b] נחא ׃
12 נמוסא דין לא הוא מן הימנותא אלא מן דנעבד אילין [c] דכתיבן בה נחא בהין ׃
13 לן דין משיחא זבנן מן [d] לוטתא דנמוסא והו הוא חלפין לוטתא כתיב גיר דליט הו כל מן [e] דמתתלא [f] בקיסא ׃
14 דבעממא תהוא [g] בורכתה דאברהם בישוע משיחא דחנן [h] נסב [i] שוודיא דרותא בהימנותא ׃

[a] סוברה [b] דילדת אלהא ה

15 אחי איך דבית בנינשא אמר אנא [c] דדיתיקא דברנשא [c] דאשתררת אנש לא [e] מסלא או [f] משחלף בה מדם ׃
16 לאברהם דין אתמלך [g] מולכנא ולזרעה ולא אמר לה דלזרעיך איך דלסגיאא אלא לזרעך איך דלחד הו

[z] גלא [a] חימן [b] חיא
[c] כתב [d] לוט [e] תלא
[f] בעץ [g] ברך [h] נסב
[i] שוודיא הבטחון בבשורתו
[b] ילד [c] בריתמן לשון יון
[d] שרר [e] סלא מאס
[f] שחלף חלף
[g] מלך הבטיח

11 Quoniam autem in Lege nemo iustificatur apud Deum, manifestum est: quia iustus ex fide † viuet.

12 Lex autem non est ex fide: sed qui fecerit ea, viuet in illis.

13 Christus nos redemit de maledicto Legis, factus pro nobis maledictum, quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno.

14 Vt in Gentibus benedictio Abrahæ fieret in Christo Iesu: vt pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.

15 FRATRES, secundùm hominem dico, tamen hominis confirmatum testamentum nemo spernit, aut superordinat. C

16 Abrahæ dictæ sunt promissiones: & semini eius. Non dicit: Et seminibus, quasi in multis: sed quasi in vno. Et semini tuo qui est Christus.

17 Hoc autem dico, testamentum confirmatum † à Deo: quæ post quadringentos & triginta annos facta est Lex, non irritum facit ad euacuandam promissionem.

18 Nam si ex Lege hæreditas, iam non ex promissione. Abrahæ autem per repromissionem donauit Deus.

19 Quid igitur Lex? Propter † transgressiones posita est, donec veniret semen cui promiserat: ordinata per angelos in manu Mediatoris.

20 Mediator autem, vnius nō est. Deus autem vnus est.

21 Lex ergo aduersus promissa Dei? Absit. Si enim data esset Lex quæ posset viuificare: verè ex Lege esset iustitia. D

22 Sed conclusit scriptura omnia sub peccato: vt promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus.

11 ὅτι δὲ ἐν τῷ νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

13 χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γὰρ, ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.

14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ γένηται ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Κατὰ ἄνθρωπον λέγω, ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.

16 τῷ δὲ ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει, τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνὸς, καὶ τῷ σπέρματι, ὅς ἐστι χριστός.

17 τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς χριστὸν, ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.

18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός.

19 τί οὖν; ὁ νόμος τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου.

20 ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ θεὸς, εἷς ἐστιν.

21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη.

22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

---

[h] דאיתוהי משיחא ׃ 17 הדא דין אמר אנא [i] דדיתקא דמן קדים [k] אשתררת מן אלהא במשיחא נמוסא הו דהוא מן
בתר ארבע מאא ותלתין שנין לא משכח [l] דנסליה ונבטל מולכנא ׃ 18 אן דין מן נמוסא הי [m] ירתותא [n] מכיל לא
הות מן מולכנא לאברהם דין במולכנא הו [o] יהב לה אלהא ׃ 19 מנא הכיל נמוסא מטל [q] מסטינותא [q] אתתוסף
עדמא [r] דנאתא זרעא הו דלה הוא שודיא [s] ואתיהב הו נמוסא ביד מלאכא [t] באידא דמציעיא ׃ 20 מציעיא דין לא
הוא דחד אלהא דין חד הו ׃ 21 נמוסא הכיל [u] סקובלא הו [x] דמולכנא דאלהא חס אלו גיר [y] אתיהב הוא נמוסא איכא
דמשכח הוא [z] למחיו [a] שרירא‎ית מן נמוסא הויא הות [b] זדיקותא ׃ 22 אלא [c] חבש כתבא כלמדם חתית [d] חטיתא
דמולכנא [e] בהימנותא דישוע משיחא [f] נתיהב לאילין דמהימנין ׃

[h] אית [i] בריח [k] שרר נכון
[l] סלא מאס [m] ירת ירש
[n] על כן [o] נתן [p] פשע מן
מטא [q] יסף [r] אתא
[s] יהב [t] ביד אמצעי [u] כנגד
[x] הבטחת [y] יהב [z] חיא
[a] באמת [b] הצדקה [c] עצר
[d] חטא [e] הימן [f] יהב

23 ܡܢ ܩܕܡ ܕܝܢ ܕܬܐܬܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܢܛܝܪܝܢ ܗܘܝܢ ܟܕ ܚܒܝܫܝܢ ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܥܬܝܕܐ ܗܘܬ ܠܡܬܓܠܝܘ.
24 ܢܡܘܣܐ ܗܟܝܠ ܬܪܐ ܗܘܐ ܠܢ ܠܘܬ ܡܫܝܚܐ. ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܢܙܕܕܩ.
25 ܟܕ ܐܬܬ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܝܢ ܬܚܝܬ ܬܪܐ.
26 ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܢܝܐ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
27 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܡܫܝܚܐ ܥܡܕܬܘܢ ܠܡܫܝܚܐ ܠܒܫܬܘܢ.
28 ܠܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐ ܐܪܡܝܐ. ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܘܠܐ ܒܪ ܚܐܪܐ. ܠܝܬ ܕܟܪܐ ܘܠܐ ܢܩܒܬܐ. ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܚܕ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
29 ܘܐܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ. ܡܟܝܠ ܙܪܥܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ ܘܝܪܬܐ ܒܡܘܠܟܢܐ.

ܩܘܪܒܐ ܕܝܠܕܐ ܕ

ܩܦܠܐܘܢ ܕ

1 ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܟܡܐ ܕܙܒܢܐ ܕܝܪܬܐ ܛܠܝܐ ܗܘ ܠܐ ܦܪܝܫ ܡܢ ܥܒܕܐ. ܟܕ ܡܪܐ ܗܘ ܕܟܠܗܘܢ.
2 ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܐܦܛܪܘܦܐ ܗܘ ܘܬܚܝܬ ܪܒܝ ܒܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ ܕܣܡ ܐܒܘܗܝ.
3 ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ. ܟܕ ܫܒܪܐ ܗܘܝܢ ܬܚܝܬ ܐܣܛܘܟܣܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܝܢ.
4 ܟܕ ܡܠܐ ܕܝܢ ܫܘܠܡܗ ܕܙܒܢܐ. ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ. ܘܗܘܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܘܗܘܐ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ.
5 ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܢܙܒܢ. ܘܢܣܒ ܣܝܡܘܬ ܒܢܝܐ.
6 ܘܡܛܠ ܕܐܢܬܘܢ ܒܢܝܐ. ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ ܕܒܪܗ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. ܗܝ ܕܩܪܝܐ ܐܒܐ ܐܒܘܢ.
7 ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܐ ܐܠܐ ܒܢܝܐ. ܘܐܢ ܒܢܝܐ ܐܦ ܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
8 ܗܝܕܝܢ ܓܝܪ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܦܠܚܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܟܝܢܗܘܢ ܠܐ ܗܘܘ ܐܠܗܐ.
9 ܗܫܐ ܕܝܢ ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܕܐܬܝܕܥܬܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܗܦܟܬܘܢ ܠܟܘܢ ܬܘܒ ܥܠ ܐܣܛܘܟܣܐ ܟܪܝܗܐ ܘܡܣܟܢܐ. ܘܬܘܒ ܡܢ ܕܪܝܫ ܨܒܝܬܘܢ ܠܡܫܬܥܒܕܘ ܠܗܘܢ.
10 ܝܘܡܬܐ ܢܛܪܝܬܘܢ ܘܝܪܚܐ ܘܙܒܢܐ ܘܫܢܝܐ.

23 * *Cæterùm antequam veniret fides, Lex custodiebat nos conclusos in eam fidem, quæ erat reuelanda.*
24 * *Lex igitur pædagogus fuit nobis ad Meschicho, vt ex fide iustificemur.*
25 * *At postquam venit fides, non sumus sub pædagogo.*
26 * *Etenim vos omnes estis filij Dei per fidem in Jeschua Meschicho.*
27 * *Quotquot enim in Meschicho baptizati estis, Meschicho induistis.*
28 * *Non est Jihoudæus, neque Aramæus* [Gentilis] *non est seruus, neq; ingenuus, non est masculus neque fœmina. siquidem vos omnes vnum estis in Jeschua Meschicho.*
29 * *Quòd si ipsius Meschicho estis, iam estis semen Abrohom: & hæredes per promissionem.*

Ad oblationem Natiuitatis.

CAP. IIII.

1 *Dico autem quamdiu hæres puer est, non differt à seruo, quum sit Dominus omnium.*
2 * *Sed sub tutoribus est & procuratoribus, vsque ad tempus quod præstituerit pater ipsius.*
3 * *Ita & nos quum essemus pueruli sub elementis mundi, eramus in seruitutē redacti.*
4 * *At postquam venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum, & factus est ex muliere, & factus est sub Lege.*
5 * *Vt eos qui sub Lege erant redimeret, vt reciperemus positionem filiorum,* [adoptionem]
6 * *Quoniam autem estis filij, misit Deus Spiritum illum Filij sui in corda vestra clamantem Abba, Patrem nostrum.*
7 * *Itaque serui non estis, sed filij: quòd si filij, etiam hæredes Dei per Jeschua Meschicho.*
8 * *Tunc enim quum ignorabatis Deum, colebatis eos qui natura sua non sunt Dij.*
9 * *Nunc autem quum cognoueritis Deum, vel potius cogniti sitis à Deo, iterum conuertimini ad ea elementa infirma & egena, ac denuò vultis illis seruire.*
10 * *Dies & menses, & tempora, & annos obseruatis.*

23 עַד לָא דֵּין [g] תֵאתֵא הֵימָנוּתָא נָמוֹסָא נָטַר הֲוָא לַן כַּד [h] חֲבִישִׁינַן לְהֵימָנוּתָא דַעֲתִידָא הֲוָת [i] לְמֶתְגַּלָיוּ׃
24 נָמוֹסָא הָכִיל [k] תָּרָא הֲוָא לַן לְוָת מְשִׁיחָא דְּמֵן הֵימָנוּתָא [l] נֶזְדַּדַּק׃ 25 כַּד [m] אֶתָת דֵּין [n] הֵימָנוּתָא לָא [o] הֲוַין תְּחֵית תָּרָא׃
26 כֻּלְכוֹן גֵּיר בְּנַיָּא אַנְתּוֹן דַּאלָהָא בְּהֵימָנוּתָא דְּיֵשׁוּע מְשִׁיחָא׃ 27 אִילֵין גֵּיר דִּבְמְשִׁיחָא [p] עֲמַדְתּוֹן לִמְשִׁיחָא [q] לְבֶשְׁתּוֹן׃
28 לַית יְהוּדָיָא וְלָא [r] אַרְמָיָא לַית עַבְדָּא וְלָא [s] בַּר חָארֵא לַית [t] דְּכְרָא וְלָא [u] נְקַבְתָּא כֻּלְכוֹן גֵּיר חַד אַנְתּוֹן בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃
29 וְאִן דִּמְשִׁיחָא אַנְתּוֹן [x] מְכִיל זַרְעֵהּ אַנְתּוֹן דְּאַבְרָהָם [y] וְיָרְתֵא [z] בְּמוּלְכָּנָא׃

קוּרְבָּא דְיַלְדָא ו קפלאון ד

1 אָמַר אֲנָא דֵין דְּכַמָּא [a] דְּזַבְנָא [b] דְּיָרְתָא [c] טְלֵיא לָא פְּרַשׁ מֵן עַבְדָּא כַּד [d] מָרֵא הוּ דְּכֻלְּהוֹן׃ 2 אֶלָּא תְּחֵית [e] אֶפִּיטְרָופֵּא

[g] אָתָא [h] עצורים אנחנו
[i] גַּלָּא [k] חונך [l] זָדַק
[m] אָתָא [n] הֵימָן [o] הָוָא
[p] עֲמַד טבל [q] לְבַשׁ [r] גוי
[s] חופשי [t] זכר [u] הנקבה
[x] על-כן [y] ויורשים [z] בבטחה

[a] זמן [b] יָרַת ירש [c] נער
[d] אדון [e] מן לשון יון הנוצרים

*Prius autem quàm veniret fides, ſub 23
Lege cuſtodiebamur concluſi, in eam fi-
dem quæ reuelanda erat.
*Itaque Lex pædagogus noſter fuit in 24
Chriſto: vt ex fide iuſtificemur.
*At vbi venit fides, iam non ſumus 25
ſub pædagogo.
*Omnes enim filij Dei eſtis per fidem 26
in Chriſto Ieſu.
*Quicunque enim in Chriſto bapti- 27
zati eſtis: Chriſtum induiſtis.
*Non eſt Iudæus, neque Græcus, non 28
eſt ſeruus, neque liber, non eſt maſculus,
neque fœmina. Omnes enim vos vnum
eſtis in Chriſto Ieſu.
*Si autem vos Chriſti; ergò ſemen 29
Abrahæ eſtis, ſecundùm promiſſionem
hæredes.

CAP. IIII.

Dico autem, quanto tempore hæres 1
paruulus eſt, nihil differt à ſeruo, cùm A
ſit dominus omnium,
*Sed ſub tutoribus & actoribus eſt 2
vſque ad præfinitum tempus à patre:
*Ita & nos, cùm eſſemus paruuli, ſub 3
elementis mundi eramus ſeruientes.
*At vbi venit plenitudo temporis, mi- 4
ſit Deus Filium ſuum factum ex mulie-
re, factum ſub Lege:
*Vt eos qui ſub Lege erant, redimeret, 5
vt adoptionem filiorum reciperemus.
*Quoniam autē eſtis filij†: miſit Deus 6
Spiritum Filij ſui in corda veſtra claman-
tem: Abba, Pater.
*Itaque iam non eſt ſeruus, ſed filius. 7
Quod ſi filius: & hæres per Deum.
*Sed tunc quidem ignorantes Deum, 8
iis qui natura non ſunt dij, ſeruiebatis.
*Nunc autē cùm cognoueritis Deum, 9
imò cogniti ſitis à Deo: quomodo con-
uertimini iterum ad infirma & egena
elementa, quibus denuò ſeruire vultis?
*Dies obſeruatis, & menſes, & tem- 10
pora, & annos.

23 *πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμου ἐφρουρούμεθα,
συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφ-
θῆναι.
24 *ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς χριστόν,
ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·
25 *ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν
ἐσμεν.
26 *πάντες υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν χριστῷ
ἰησοῦ.
27 *ὅσοι γὰρ εἰς χριστὸν ἐβαπτίσθητε, χριστὸν ἐνεδύσασθε·
οὐκ ἔνι ἰουδαῖος οὐδὲ ἕλλην·
28 *οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ·
πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
29 *εἰ δὲ τοῦ χριστοῦ, ἄρα τοῦ ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ,
καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Δ.

1 *Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν,
οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν,
2 *ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς
προθεσμίας τοῦ πατρός.
3 *οὕτω καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ
κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι.
4 *ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ
θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ
νόμου·
5 *ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν
ἀπολάβωμεν.
6 *ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, ἀββᾶ, ὁ πατήρ.
7 *ὥστε οὐκ ἔτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρο-
νόμος θεοῦ διὰ χριστοῦ.
8 *ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ
φύσει οὖσι θεοῖς.
9 *νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ,
πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;
10 *ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ
ἐνιαυτούς.

2 [f]אִיתַוהִי[g] וְרַבִּי בָּתֵא עַדְמָא[g] לְזַבְנָא[h] דְּסָם אֲבוּהִי׃ 3 הָכַנָא אָף חֲנַן כַּד [i]יָלוּדֵא[k] הֲוַין תְּחֵית [l]אֶסְטוּכְסוּהִי דְעָלְמָא
[m]מְשַׁעְבְּדִין הֲוַין׃ 4 כַּד מְטָא דֵין[n] שׁוּלָמֵהּ[o] דְּזַבְנָא[p] שַׁדַּר אֱלָהָא לְבְרֵהּ וַהֲוָא מֶן אַנְתְּתָא וַהֲוָא תְּחֵית נָמוּסָא׃
5 דְלַאילֵין דַּתְחֵית נָמוּסָא אֶנוּן[q] נֶזְבֵּן וְנְקַבֵּל[r] סִימַת בְּנַיָּא׃ 6 [s]וְדַאיתַיכוּן דֵּין בְּנַיָּא [t]שַׁדַּר אֱלָהָא רוּחָא דַבְרֵהּ
[u]לְלֶבַּוָתְכוּן הִי[x] דְּקָרְיָא אַבָּא אָבוּן׃ 7 [y]מֶכִּיל לָא[z] הֲוֵיתוֹן עַבְדָא אֶלָּא בְּנַיָּא וְאֶן בְּנַיָּא אָף[a] יָרְתֵא דַאלָהָא בְּיַד יֵשׁוּעַ
מְשִׁיחָא׃ 8 הָידֵין גֵּיר כַּד לָא יָדְעִין הֲוֵיתוֹן לַאלָהָא פְּלַחְתּוּן לְהָנוּן דְּמֶן[b] בְּיָנַיְהוּן לָא הֲוַו אֱלָהָא׃ 9 הָשָׁא דֵין
[c]דִּידַעְתּוּן לַאלָהָא[d] וְיַתִּירָאִית[e] דְּאֶתִידַעְתּוּן מֶן אֱלָהָא תּוּב הֲפַכְתּוּן לְכוּן עַל הָנוּן אֶסְטוּכְסָא מַרְעָא וּמְסַכְּנָא וּמֶן דְּרִישׁ
צָבֵיתוּן לַמְשַׁעְבָּדוּ לְהוֹן׃ 10 יַוּמֵא וְיַרְחֵא וְזַבְנֵא וְשְׁנַיָּא נָטְרִיתוּן׃

[f] אִית יש [g] לעת [h] סוּם
[i] בערים [k] חַזָּא [l] מן לשון
גּן יסודותיו של עולם
[m] שַׁעֲבֵד [n] הקץ [o] של זמן
[p] שלח [q] זְבַן פדה [r] סוּם
[s] אִית יש [t] שלח [u] לֵב
[x] קְרָא [y] על כן [z] הֲוָא
[a] יורשים [b] בֵּינָא השבע
[c] יְדַע [d] יָתַר [e] יְדַע

11 ܕܚܠ ܐܢܐ ܕܠܡܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܠܐܝܬ ܒܟܘܢ.
12 ܗܘܘ ܐܝܟܘܬܝ ܡܛܠ ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܝܟܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܐܚܝ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܡܕܡ ܠܐ ܐܣܟܠܬܘܢ ܒܝ.
13 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܒܟܘܪܝܗܘܬ ܒܣܪܝ ܣܒܪܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܡܢ ܩܕܝܡ.
14 ܘܢܣܝܘܢܐ ܕܒܒܣܪܝ ܠܐ ܫܛܘܬܘܢ ܘܠܐ ܢܕܬܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܠܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܩܒܠܬܘܢܢܝ ܘܐܝܟ ܕܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
15 ܐܝܟܘ ܗܟܝܠ ܛܘܒܟܘܢ. ܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܐܠܘ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܥܝܢܝܟܘܢ ܚܨܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܘܝܗܒܝܢ ܠܝ.
16 ܕܠܡܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ ܕܐܟܪܙܬ ܠܟܘܢ ܫܪܪܐ.
17 ܚܣܡܝܢ ܒܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܠܫܦܝܪܬܐ. ܐܠܐ ܠܡܚܒܫܟܘܢ ܗܘ ܨܒܝܢ. ܕܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܚܣܡܝܢ ܒܗܘܢ.
18 ܫܦܝܪ ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܬܚܣܡܘܢ ܒܫܦܝܪܬܐ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܠܐ ܡܐ ܕܠܘܬܟܘܢ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕ.

ܡܘܠܕܗ ܕܝܘܚܢܢ ܙ

19 ܒܢܝ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܕܪܝܫ ܡܚܒܠ ܐܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܬܨܝܪ ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܐ.
20 ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܕܠܘܬܟܘܢ ܐܝܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܫܚܠܦ ܒܪܬ ܩܠܝ. ܡܛܠ ܕܡܬܡܗ ܐܢܐ ܒܟܘܢ.
21 ܐܡܪܘ ܠܝ ܐܢܬܘܢ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. ܠܗ ܠܢܡܘܣܐ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
22 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܠܐܒܪܗܡ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܚܕ ܡܢ ܐܡܬܐ ܘܚܕ ܡܢ ܚܐܪܬܐ.
23 ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܢ ܐܡܬܐ ܒܒܣܪ ܐܬܝܠܕ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܢ ܚܐܪܬܐ ܒܡܘܠܟܢܐ ܗܘܐ.
24 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܦܐܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܬܩܢ. ܚܕܐ ܕܡܢ ܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ ܝܠܕܐ ܠܥܒܕܘܬܐ. ܕܐܝܬܝܗ ܗܓܪ.
25 ܗܓܪ ܓܝܪ ܛܘܪܐ ܗܘ ܕܣܝܢܝ ܕܒܥܪܒ. ܘܡܛܝܐ ܥܕܡܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܗܕܐ. ܘܦܠܚܐ ܥܒܕܘܬܐ ܗܝ ܘܒܢܝܗ.
26 ܗܝ ܕܝܢ ܐܘܪܫܠܡ ܕܠܥܠ ܒܪܬ ܚܐܪܐ ܗܝ. ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܐܡܢ.
27 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܬܒܣܡܝ ܥܩܪܬܐ ܗܝ ܕܠܐ ܝܠܕܐ. ܘܐܬܦܨܚܝ ܘܩܥܝ ܗܝ ܕܠܐ ܡܚܒܠܐ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܝܢ ܗܘܘ ܒܢܝܗ ܕܨܕܝܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܒܢܝܗ ܕܒܥܠܬܐ.

11 * *Timeo ne fortè in vanum laborauerim erga vos.*
12 * *Estote vt ego sum; quandoquidem & ego vt vos factus sum: Fratres mei, obsecro vos; nihil me offendistis.*
13 * *Nostis enim quòd per infirmitatem carnis meæ euangelizauerim vobis iampridem.*
14 * *Et tentationem quæ erat in carne mea, non spreuistis nec execrati estis, sed tanquam Angelum Dei excepistis me, & tanquam Ieschua Meschicho.*
15 * *Vbi est ergo beatitas vestra? testimonium enim fero de vobis, quòd si fieri potuisset, oculos vestros eruissetis, ac dedissetis mihi.*
16 * *Num inimicus factus sum vobis, quòd prædicauerim vobis veritatem?*
17 * *Æmulantur vos non benè; sed excludere vos volunt, vt ipsos æmulemini.*
18 * *Bonum est autem vt æmulemini in re bona semper, nec tantum quum vobis adsum.*

Natiuitas Iouchanon.

19 * *Filioli mei quos denuò parturio; donec formetur in vobis Meschicho.*
20 * *Vellem siquidem adesse apud vos nunc, vt mutarem filiam vocis meæ* [locutionem meam], *quoniam stupefactus sum in vobis.*
21 * *Dicite mihi vos qui vultis esse sub Lege, Legem ipsam non auditis?*
22 * *Scriptum est enim, Abrohom duos exstitisse filios, vnum ex ancilla, & alterum ex libera.*
23 * *Sed qui ex ancilla, secundum carnem natus est; qui verò ex libera, per repromissionem extitit.*
24 * *Hæc autem sunt allegoriæ duorum testamentorum; vnum quidem à monte Sinai generans in seruitutem, quæ est Hogor.*
25 * *Nā Hogor mons est Sinai qui est in Arabia; confinis est autem ipsi Ourischlem, & seruit seruitutem ipsa & filij eius.*
26 * *Illa verò Ourischlem excelsa, libera est, quæ est mater nostra.*
27 * *Scriptum est enim, Lætare sterilis quæ non paris, & erumpe clamaque quæ non parturis, quoniam plures sunt filij desertæ; quàm eius quæ habet virum.*

11 ודחל אנא דלמא סריקאית לאית בכון: 12 הוו אכותי מטל דאף אנא אכותכון הוית אחי בעא אנא מנכון
מדם לא אסכלתון בי: 13 ידעין אנתון גיר דבכריהות בסרי סברתכון הוית מן קדים: 14 ונסיונא דבסרי לא
שטתון ולא נדתון אלא איך דלמלאכא דאלהא קבלתונני ואיך דלישוע משיחא: 15 איכו הכיל טובכון סהד אנא
לכון דאלו משכחא הות עיניכון חצין הויתון ויהבין לי: 16 דלמא בעל דבבא הוית לכון דאכרזת
לכון שררא: 17 חסמין בכון לא הוא לשפירתא אלא למחבשכון הו צבין דאנתון תהוון חסמין בהון:
18 שפיר הו דין דתתחסמון בשפירתא בכלזבן ולא אמתי דלותכון אנא בלחוד:
מולדה דיוחנן ז
19 בני אילין דמן דריש מחבל אנא עדמא דנתצטיר בכון משיחא:

*Timeo vos, ne fortè sine causa labo- 11
rauerim in vobis.
*Estote sicut ego, quia & ego sicut vos: 12
fratres, obsecro vos: nihil me læsistis.
*Scitis autem quia per infirmitatem 13
carnis euangelizaui vobis iampridem:
*Et tẽtationem †meam in carne mea, 14
non spreuistis neque respuistis, sed sicut
angelum Dei excepistis me, sicut Chri-
stum Iesum.
*Vbi est ergo beatitudo vestra? Te- 15
stimonium enim perhibeo vobis; quia si
fieri posset, oculos vestros eruissetis, &
dedissetis mihi.
*Ergo inimicus vobis factus sum ve- 16
rum dicens vobis?
*Æmulantur vos non bene: sed exclu- 17
dere vos volunt, vt illos æmulemini. C
*Bonum autem æmulamini in bono 18
semper: & non tãtùm cùm præsens sum
apud vos.

*FILIOLI mei quos iterum partu- 19
rio, donec formetur Christus in vobis.
*Vellem autem esse apud vos modò, 20
& mutare vocem meam: quoniam con-
fundor in vobis.
*Dicite mihi qui sub Lege vultis esse, 21
Legem non legistis?
*Scriptum est enim, quoniam Abra- 22
ham duos filios habuit: vnum de ancil-
la, & vnum de libera.
*Sed qui de ancilla, secundùm carnem 23
natus est: qui autem de libera, per repro-
missionem.
*Quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc 24
enim sunt duo testamenta. Vnum qui-
dem † à monte Sina, in seruitutem gene-
rans: quæ est Agar.
*Sina enim mons est in Arabia: qui 25
coniunctus est ei, quæ nunc est Ierusalem,
& seruit cum filijs suis.
*Illa autem quæ sursum est Ierusalem, 26
libera est: quæ est mater nostra.
*Scriptum est enim: Lætare sterilis, 27
quæ non paris: erumpe & clama, quæ nõ
parturis: quia multi filij desertæ, magis
quàm eius quæ habet virum.

11 *φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
12 *γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοὶ, δέομαι
ὑμῶν· οὐδέν με ἠδικήσατε·
13 *οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην
ὑμῖν τὸ πρότερον·
14 *καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενή-
σατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε· ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με,
ὡς χριστὸν ἰησοῦν.
15 *τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν,
ὅτι, εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώ-
κατέ μοι.
16 *ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;
17 *ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς· ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέ-
λουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.
18 *καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ
μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς.

19 *Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς
ἐν ὑμῖν·
20 *ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν
φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
21 *λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον
οὐκ ἀκούετε;
22 *γέγραπται γὰρ ὅτι ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς
παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.
23 *καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ
ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας·
24 *ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν αἱ δύο δια-
θῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις
ἐστὶν ἄγαρ·
25 *τὸ γὰρ ἄγαρ σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ
τῇ νῦν ἱερουσαλὴμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς·
26 *ἡ δὲ ἄνω ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ
πάντων ἡμῶν·
27 *γέγραπται γὰρ, εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

20 צבא הוית גיר דאהוא לותכון השא ואשחלף ברת קלי מטל דתמיה אנא בכון׃ 21 אמרו לי אנתון אילין
דצבין דנהוון תחית נמוסא להו לנמוסא לא שמעין אנתון׃ 22 כתיב גיר דלאברהם תרין בנין הוו לה חד מן
אמתא וחד מן חארתא׃ 23 אלא הו דמן אמתא בבסר אתילד הו דין דמן חארתא במולכנא הוא׃
24 הלין דין דאיתיהין פלאתא דתרתין דיתקים חדא דמן טור סיני ילדא לעבדותא דאיתיה הגר׃
25 הגר גיר טורא הו דסיני דבארביא ושלמא להדא אורשלם ופלחא עבדותא הי ובניה׃ 26 הידין אורשלם
עליתא חארתא הי דאיתיה אמן׃ 27 כתיב גיר דאתבסמי עקרתא הי דלא ילדת ואתפצחי וגעי הי דלא
מחבלא מטל דסגיו בניה דצדיתא יתיר מן בניה דבעילתא׃

חנא שחלף תמה
צבא חפץ ל שפחה
חרר ילד בנפתה
איתי פלא
מן לשון יון קהר
עלא חפשית אירת
בסם עקרה פצח
געא הריע סנא
צדא בעל

ܓܙܘܪܬܗ ܕܡܪܢ

28 ܚܢܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܐܝܟ ܐܝܣܚܩ ܒܢܝ ܡܘܠܟܢܐ ܚܢܢ܀
29 ܘܐܝܟ ܕܗܝܕܝܢ ܗܘ ܕܝܠܝܕ ܗܘܐ ܒܒܣܪܐ ܪܕܦ ܗܘܐ ܠܗܘ ܕܒܪܘܚܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܫܐ܀
30 ܐܠܐ ܡܢܐ ܐܡܪ ܟܬܒܐ ܐܦܩܝܗ ܠܐܡܬܐ ܘܠܒܪܗ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܐܪܬ ܒܪܗ ܕܐܡܬܐ ܥܡ ܒܪܗ ܕܚܐܪܬܐ܀
31 ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܐܚܝ ܠܐ ܗܘܝܢ ܒܢܝ ܐܡܬܐ ܐܠܐ ܒܢܝ ܚܐܪܬܐ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܗ

1 ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܒܚܐܪܘܬܐ ܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܚܪܪܢ ܘܠܐ ܬܬܟܕܢܘܢ ܒܢܝܪܐ ܕܥܒܕܘܬܐ܀
2 ܗܐ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢ ܬܬܓܙܪܘܢ ܡܫܝܚܐ ܡܕܡ ܠܐ ܡܗܢܐ ܠܟܘܢ܀
3 ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܕܡܬܓܙܪ ܕܚܝܒ ܕܟܠܗ ܢܡܘܣܐ ܢܡܠܐ܀
4 ܐܬܒܛܠܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܣܐ ܡܙܕܕܩܝܬܘܢ ܘܡܢ ܛܝܒܘܬܐ ܢܦܠܬܘܢ܀
5 ܚܢܢ ܓܝܪ ܒܪܘܚܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܣܒܪܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܡܣܟܝܢܢ܀
6 ܒܡܫܝܚܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܠܐ ܓܙܘܪܬܐ ܡܕܡ ܐܝܬܝܗ ܘܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܫܬܡܠܝܐ ܒܚܘܒܐ܀
7 ܫܦܝܪ ܪܗܛܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܡܢܘ ܥܘܟܒܟܘܢ ܕܠܫܪܪܐ ܠܐ ܬܬܛܦܝܣܘܢ܀
8 ܡܦܝܣܢܘܬܐ ܕܝܠܟܘܢ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ܀
9 ܩܠܝܠ ܚܡܝܪܐ ܟܠܗ ܠܝܫܐ ܡܚܡܥ܀
10 ܐܢܐ ܬܟܝܠ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܡܪܢ ܕܡܕܡ ܐܚܪܢܐ ܠܐ ܬܬܪܥܘܢ. ܘܐܝܢܐ ܕܕܠܚ ܠܟܘܢ ܗܘ ܢܩܒܠ ܕܝܢܐ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ܀
11 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܚܝ ܐܢ ܬܘܒ ܓܙܘܪܬܐ ܡܟܪܙ ܐܢܐ ܠܡܢܐ ܡܬܪܕܦ ܐܢܐ. ܠܡ ܐܬܒܛܠܬ ܠܗ ܬܘܩܠܬܐ ܕܙܩܝܦܐ܀
12 ܐܠܘ ܕܝܢ ܐܦ ܡܬܦܣܩܝܢ ܢܦܣܩܘܢ ܗܢܘܢ ܕܡܫܓܫܝܢ ܠܟܘܢ܀

ܚܕܒܫܒܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ

13 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܚܐܪܘܬܐ ܗܘ ܐܬܩܪܝܬܘܢ ܐܚܝ. ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܬܗܘܐ ܚܐܪܘܬܟܘܢ ܠܥܠܬܐ ܕܒܣܪܐ. ܐܠܐ ܒܚܘܒܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ܀

Circuncisione Domini nostri.

28 * *Nos autem fratres mei, secundū Ischok filij sumus promissionis.*
29 * *At quemadmodum tunc is qui natus erat secundum carnem persequebatur eum, qui secundum Spiritum; ita & nunc.*
30 * *Sed quid ait Scriptura? Eijce ancillam & filium eius, quia hæreditatem non obtinebit filius ancillæ cum filio liberæ.*
31 * *Nos itaque fratres mei, non sumus filij ancillæ, verùm filij liberæ.*

CAP. V.

1 *STate igitur in libertate illa qua Meschicho nos donauit, & ne mancipemini iugo seruitutis.*
2 * *Ecce ego Paulus dico vobis, quòd si circuncidamini, Meschicho nihil vobis proderit.*
3 * *Contestor autem iterum, omnem hominem qui circunciditur, debitorem esse totius Legis adimplendæ.*
4 * *Desciuistis à Meschicho quicunque per Legem iustificamini, & à gratia excidistis.*
5 * *Nos enim spiritu qui est ex fide, spem iustitiæ opperimur.*
6 * *Nam in Meschicho Ieschua nihil est circuncisio, neque præputium, sed fides quæ perficitur charitate.*
7 * *Pulchrè currebatis; quis vos remoratus est ne veritati assensum præberetis?*
8 * *Persuasio vestra non profecta est ab eo qui vocauit vos.*
9 * *Paululum fermenti totam conspersionem fermentat.*
10 * *Ego confido de vobis in Domino nostro, vos nihil aliud sentire. Cæterùm qui conturbat vos, iudicium sustinebit, quisquis ille sit.*
11 * *Ego autem fratres mei si adhuc circuncisionem prædico, cur persecutionem patior? num abolitum est offendiculum crucis?*
12 * *Utinam autem præscindēdo præscindantur illi qui vos labefactant.*

Dominica III. Ieiunij.

13 * *Porrò vos in libertatem vocati fuistis fratres mei, tantùm ne sit libertas vestra in occasionem carnis, sed per charitatem subiecti estote alter alteri.*

גזורתה דמרן ח
28 חנן דין אחי איך איסחק בני מולכנא חנן׃ 29 ואיך דהידין הו
דיליד הוא בבסרא רדף הוא להו דברוחא הכנא אף השא׃ 30 אלא מנא אמר כתבא אפקיה לאמתא ולברה מטל
דלא נארת ברה דאמתא עם ברה דחארתא׃ 31 חנן הכיל אחי לא הוין בני אמתא אלא בני חארתא׃
קפלאון ה
1 קומו הכיל בחארותא הי דמשיחא חררן ולא תתכדנון בנירא דעבדותא׃
2 הא אנא פולוס אמר אנא לכון דאן תתגזרון משיחא מדם לא מהנא לכון׃ 3 מסהד אנא דין תוב לכל
ברנש דמתגזר דחיבו דכלה נמוסא נמלא׃ 4 אתבטלתון לכון מן משיחא אילין דבנמוסא מזדדקיתון ומן
טיבותא נפלתון׃ 5 חנן גיר ברוחא דמן הימנותא לסברא דזדיקותא מקוינן׃

c הבטחה d ילד e נפק
f השפחה g ירת ירש
h חפשית a בדרור b כרן
c בעול d גזר מול e מועיל
f מעיד g חוב h בטל
i זרק צדק k חסר l חימן
m קוא

28 Nos autem fratres secundum Isaac promissionis filij sumus.
29 Sed quomodo tunc is qui secundùm carnem natus fuerat, persequebatur eum qui secundùm spiritum: ita & nunc.
30 Sed quid dicit Scriptura? Eijce ancillam & filium eius, non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ.
31 Itaque fratres, non sumus ancillæ filij, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberauit.

CAP. V.

1 STate: & nolite iterum iugo seruitutis contineri. A
2 Ecce ego Paulus dico vobis, Quoniam si circuncidamini, Christus vobis nihil proderit.
3 Testificor autem rursus omni homini circuncidenti se, quoniam debitor est vniuersæ Legis faciendæ.
4 Euacuati estis à Christo, qui in Lege iustificamini: à gratia excidistis.
5 Nos enim spiritu, ex fide, spem iustitiæ expectamus.
6 Nam in Christo Iesu neque circuncisio aliquid valet, neque præputium: sed fides quæ per charitatem operatur.
7 Currebatis bene: quis vos impediuit veritati non obedire* ?
8 Persuasio †, non est ex eo qui vocat vos.
9 Modicum fermẽtum totam massam corrumpit.
10 Ego confido in vobis in Domino: quòd nihil aliud sapietis: qui autem conturbat vos, portabit iudicium, quicunque est ille.
11 Ego autem fratres, si circuncisionem adhuc prædico: quid adhuc persecutionem patior? Ergo euacuatum est scandalum crucis.
12 Vtinam & abscindantur qui vos conturbant.
13 Vos enim in libertatem vocati estis fratres: tantùm ne libertatem in occasionem detis carnis, sed per charitatem seruite inuicem.

28 ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν.
29 ἀλλ᾽ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν.
30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
31 ἄρα, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε·

ε΄.

1 Στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.
2 ἴδε ἐγὼ παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.
3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι.
4 κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξεπέσατε.
5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.
6 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι᾽ ἀγάπης ἐνεργουμένη.
7 ἐτρέχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;
8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.
9 μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.
10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ᾖ.
11 ἐγὼ δὲ, ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.
12 ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.

6 בַּמְשִׁיחָא גֵיר יֵשׁוּעַ לָא גְזוּרְתָא מֶדֶם אִיתֶיה וְלָא עוּרלוּתָא אֶלָּא הַימָנוּתָא דְמִתְגַּמְרָא בְחוּבָא 7 שַׁפִּיר רָהְטִין
הֲוֵיתוּן מַנוּ דַוְדְכוּן דְלַשְׁרָרָא לָא תֶתְפִּיסוּן 8 פִּיסְכוּן לָא הֲוָא מֶן הַו דַקְרָכוּן 9 חֲמִירָא קְלִיל כֻּלָּה גְבִילְתָא
מַחֲמַע 10 אֶנָא תְכִיל אֶנָא עֲלַיכוּן בְּמָרַן דְמֶדֶם אַחֲרִין לָא מֶתְרַעֵיתוּן וְאַינָא דְדָלַח לְכוּן הוּ נְסַיבְרֵיוֹהי לְדִינָא
מַן דְאִיתַוהי 11 אֶנָא דֵין אַחַי אֵלוּ עַדְכִיל בִּגְזוּרְתָא מַכְרֵז הֲוֵית לְמָנָא מֶתְרְדֵף הֲוֵית דַלְמָא אֶתְבַּטַל לֵה כְּשָׁלָה
דַזְקִיפָא 12 אֶשְׁתּוּף דֵין אַף מֶפְסַק נֶפְסְקוּן הָנוּן דְדָלְחִין לְכוּן
דְחַד בְשַׁבָּא דַתְלָתָא רְצוּמָא ט 13 אַנְתּוּן דֵין לְחָארוּתָא הוּ אֶתְקְרִיתוּן אַחַי בַלְחוּד לָא תֶהְוֵא
חָארוּתְכוּן לְעֶלַּת בֶּסְרָא אֶלָּא בְחוּבָא הֲוֵיתוּן מֶשְׁתַּעְבְּדִין חַד לְחַד

אית ישקרלה גמר
באהבה רהט רוץ
דויר הוהד פום הקשיב
קרא חמץ מחמיץ
בוטח רעא שמפחיד
סיבר דוץ אית
עדכאן כרז רדף
לוא פסק שמפחדים

14 ܟܠܗ ܓܝܪ ܢܡܘܣܐ ܒܚܕܐ ܡܠܬܐ ܡܬܡܠܐ ܒܗܝ ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ܀
15 ܐܢ ܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܡܢܟܬܝܬܘܢ ܘܐܟܠܝܬܘܢ ܚܙܘ ܕܠܡܐ ܚܕ ܡܢ ܚܕ ܬܣܬܘܦܘܢ܀
16 ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܪܘܚܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܘܪܓܬܐ ܕܒܣܪܐ ܠܐ ܡܢ ܡܬܘܡ ܬܥܒܕܘܢ܀
17 ܒܣܪܐ ܓܝܪ ܪܐܓ ܡܕܡ ܕܢܟܐ ܠܪܘܚܐ ܘܪܘܚܐ ܪܓܐ ܡܕܡ ܕܢܟܐ ܠܒܣܪܐ ܘܬܪܝܗܘܢ ܣܩܘܒܠܐ ܐܢܘܢ ܚܕ ܠܚܕ ܕܠܐ ܡܕܡ ܕܨܒܝܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ܀
18 ܐܢ ܕܝܢ ܒܪܘܚܐ ܡܬܕܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ܀
19 ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܣܪܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܙܢܝܘܬܐ ܛܢܦܘܬܐ ܨܚܢܘܬܐ܀
20 ܦܘܠܚܢܐ ܕܦܬܟܪܐ ܚܪܫܘܬܐ ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܚܪܝܢܐ ܛܢܢܐ ܚܡܬܐ ܥܛܝܢܐ ܦܠܓܘܬܐ ܣܕܩܐ܀
21 ܚܣܡܐ ܩܛܠܐ ܪܘܝܘܬܐ ܙܡܪܐ ܘܟܠ ܕܠܗܠܝܢ ܕܡܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܗܠܝܢ ܣܥܪܝܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܐܦ ܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ܀
22 ܦܐܪܐ ܕܝܢ ܕܪܘܚܐ ܐܝܬܘܗܝ ܚܘܒܐ ܚܕܘܬܐ ܫܠܡܐ ܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ ܒܣܝܡܘܬܐ ܛܒܘܬܐ ܗܝܡܢܘܬܐ܀
23 ܡܟܝܟܘܬܐ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܗܠܝܢ ܢܡܘܣܐ ܠܐ ܣܝܡ ܥܠܝܗܝܢ܀
24 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܘܢ ܒܣܪܗܘܢ ܙܩܦܘ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܚܫܘܗܝ ܘܪܓܝܓܬܗ܀
25 ܢܚܐ ܗܟܝܠ ܒܪܘܚܐ ܘܒܪܘܚܐ ܢܬܕܒܪ܀
26 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܫܒܗܪܢܐ ܕܡܡܪܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܚܣܡܝܢ ܚܕ ܒܚܕ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܘ ܀

1 ܐܚܝ ܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܬܩܕܡ ܢܬܬܚܕ ܒܣܟܠܘܬܐ ܐܢܬܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܪܘܚ ܐܢܬܘܢ ܬܩܢܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܕܡܟܝܟܘܬܐ ܘܙܗܝܪܝܢ ܗܘܘ ܕܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܬܢܣܘܢ܀
2 ܘܐܟܚܕܐ ܡܘܒܠܘ ܝܘܩܪܐ ܘܗܟܢܐ ܡܫܠܡܝܢ ܢܡܘܣܗ ܕܡܫܝܚܐ܀
3 ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܣܒܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܕܡ ܟܕ ܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܢܦܫܗ ܡܛܥܐ܀

14 * *Tota ſiquidem Lex hoc vno verbo impletur, Diliges proximum tuum ſicut teipſum.*
15 * *Quòd ſi alius alium mordetis, & deuoratis, videte ne alius ab alio conſumamini.*
16 * *Dico autem Spiritu ambulate, & concupiſcentiam carnis nunquam exequimini.*
17 * *Caro ſiquidem concupiſcit id quod lædit Spiritum, & ſpiritus id quod lædit carnem,* [aduerſatur carni.] *proinde hæc duo ſunt ſibi inuicem contraria, vt non, quod vultis, faciatis.*
18 * *Quod ſi ſpiritu ducimini, non eſtis ſub Lege.*
19 * *Nota ſunt enim opera carnis, quæ ſunt ſcortatio, immunditıes, proteruia;*
20 * *Cultus idolorum, veneficium, inimicitia, iurgium, æmulatio, ira, concertatio, diſſidia, ſectæ,*
21 * *Inuidia, homicidium, temulentia, laſciua cantio,* [comeſſatio,] *omniáque his ſimilia: quæ qui faciunt, vt iam prædixi vobis, & nunc dico, regni Dei hæreditatem non ſunt adepturi.*
22 * *Fructus autem ſpiritus ſunt charitas, gaudium, pax, longanimitas,*
23 * *Benignitas, gratia, fides, manſuetudo, patientia. Aduerſus huiuſmodi Lex poſita non eſt.*
24 * *Qui verò ſunt Meſchicho, carnem ſuam crucifixerunt cum omnibus perpeſſionibus eius, eiúſque deſiderijs.*
25 * *Viuamus ergo ſpiritu, & ſpiritum perficiamus.*
26 * *Nec efficiamur inanes gloria, alter alterum paruipendentes, & alter alteri mordentes.*

CAP. V I.

1 *FRatres mei, ſi quis veſtrum præoccupatus fuerit in delicto, vos qui ſpirituales eſtis, erigite eum ſpiritu manſueto, & cauete ne & vos tentemini.*
2 * *Et portate onus alter alterius, vt ſic adimpleatis Legem Meſchicho.*
3 * *Nam ſi quis arbitratur ſe aliquid eſſe, quum nihil ſit, ſeipſum decipit.*

14 כלה גיר נמוסא בחדא מלתא מתמלא בהי דתרחם לקריבך איך נפשך׃ 15 אן דין חד לחד מנכתיתון
ואכליתון חזו דלמא חד מן חד תסתופון׃ 16 אמר אנא דין דברוחא הויתון מהלכין ורגתא דבסרא לא מן מתום
תעבדון׃ 17 בסרא גיר ראג מדם דנכא לרוחא ורוחא רגא מדם דנכא לבסרא ותריהון סקובלא אנון חד
חד ולא מדם דצביתון תהוון עבדין׃ 18 אן דין ברוחא מתדברין אנתון לא הויתון תחית נמוסא׃
19 ידיעין אנון גיר עבדוהי דבסרא דאיתיהון זניותא טנפותא צחנותא׃ 20 פולחנא דפתכרא חרשותא
בעל דבבותא חרינא טננא חמתא עטינא פלגותא סדקא׃ 21 חסמא קטלא רויותא זמרא וכל דלהלין
דמין ואילין דהלין סערין איך דמן לוקדם אמרת לכון אף השא אמר אנא דמלכותה דאלהא לא ירתין׃

f מלל g מלא h אחב
i נכת k אכל l חזא
m סוף n חזא o רגג
p מן עולם q חומר
r רגג s כנגד t צבא
u דבר נחה x אית יש
y זנא z טמאה a משגלה
b עבודה זרה c כשף d איבה
e מחלוקת f קנאה g ריב
h פלג i רוא k דמא

14 Omnis enim Lex in vno sermone
impletur: Diliges proximum tuum sicut C
teipsum.
15 Quòd si inuicem mordetis & com-
editis: videte ne ab inuicem consuma-
mini.
16 Dico autem †: Spiritu ambulate, &
desyderia carnis non perficietis.
17 Caro enim concupiscit aduersus spi-
ritum: spiritus autem aduersus carnem.
hæc enim sibi inuicem aduersantur: vt
non quæcunque vultis, illa faciatis.
18 Quòd si spiritu ducimini: non estis
sub Lege.
19 Manifesta sunt autem opera carnis,
quæ sunt, fornicatio, immunditia, im-
pudicitia, luxuria,
20 Idolorum seruitus, veneficia, inimi-
citiæ, contentiones, æmulationes, iræ, ri-
xæ, dissensiones, sectæ,
21 Inuidiæ, homicidia, ebrietates, co-
messationes, & his similia: quæ prædico D
vobis, sicut prædixi; quoniam qui talia
agunt, regnum Dei non consequentur.
22 Fructus autem Spiritus est: charitas,
gaudium, pax, patientia, benignitas, bo-
nitas, longanimitas,
23 Mansuetudo, fides, modestia, conti-
nentia, castitas. Aduersus huiusmodi nõ
est Lex.
24 Qui autem sunt Christi, carnem
suam crucifixerunt cum vitijs & concu-
piscentijs.
25 Si viuimus spiritu: spiritu & am-
bulemus.
26 Non efficiamur inanis gloriæ cupi-
di, inuicem prouocantes, inuicem inui-
dentes.

CAP. VI.

1 FRatres & si præoccupatus fuerit ho-
mo in aliquo delicto, vos qui spiri- A
tuales estis, huiusmodi instruite in spiri-
tu lenitatis, considerans teipsum, ne &
tu tenteris.
2 Alter alterius onera portate: & sic
adimplebitis Legem Christi.
3 Nam si quis existimat se aliquid
esse, cùm nihil sit: ipse se seducit.

14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, ἀγα-
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.
15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ
ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρ-
κὸς οὐ μὴ τελέσητε.
17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα
κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ
ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε.
18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.
19 φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι, μοιχεία,
πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια·
20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι,
θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις·
21 φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προ-
λέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.
22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρή-
νη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23 πραότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.
24 οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα-
θήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.
25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι,
ἀλλήλοις φθονοῦντες.

ϛ.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι πα-
ραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦ-
τον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ
πειρασθῇς.
2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώ-
σατε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ.
3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρενα-
πατᾷ.

22 פֵּארֵא דֵּין דְּרוּחָא אִיתַיהוֹן חוּבָּא חַדוּתָא שְׁלָמָא מַגְּרַת רוּחָא: 23 בַּסִּימוּתָא טַיבוּתָא הַימָנוּתָא מַכִּיכוּתָא
מְסַיבְּרָנוּתָא עַל הָלֵין נָמוּסָא לָא סִים: 24 אִילֵין דֵּין דַּמְשִׁיחָא אֶנוּן בֶּסְרְהוֹן זְקַפוּ עַם כֻּלְּהוֹן כָּאבַוְהִי וְרֶגְיָנֵה
25 נַחֵא הָכִיל בְּרוּחָא וַלְרוּחָא נֶשְׁלַם: 26 וְלָא נֶהֱוֵא סְרִיקַי שׁוּבְחָא דְּמַקְלִין חַד עַל חַד וְחָסְמִין חַד בְּחַד:
קפלאון ו
1 אַחַי אֶן אֶנָשׁ מֶנְכוֹן נֶתְקַדַּם בְּסַכְלוּתָא אַנְתּוֹן אִילֵין דִּבְרוּחַ אַנְתּוֹן אַתְקְנוּהִי בְּרוּחָא מַכִּיכְתָא וְהָוֵיתוֹן זָהִירִין
דִּלְמָא אַף אַנְתּוֹן תֶּתְנַסּוּן: 2 וַטְעַנוּ יוּקְרָא דַּחֲדָדֵא דְּהָכַנָא מְמַלֵיתוֹן נָמוּסֵה דַּמְשִׁיחָא:
3 אֶן אֶנָשׁ גֵּיר סָבַר דְּאִיתַוְהִי מֶדֶּם כַּד לָא אִיתַוְהִי נַפְשֵׁה מַטְעֵא:

ח הם ס אהבה ק שמחה
ל ארך אפים ז חן ה הימן
ז מכך ט סיבר צ סום
י כאב ו ותשוקותיו א חיא
ב על כן כ רקי תפארת
ד קלל ה באולת ו תקן
ג ושמרו ח פן נסא י טען
ל משא מן יקר מ מלא
ח חושב ס איח פ טעא

4 ܐܠܐ ܐܢܫ ܥܒܕܗ ܢܒܩܐ ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܢܘܗܝ ܠܢܦܫܗ ܢܗܘܐ ܫܘܒܗܪܗ ܘܠܐ ܒܐܚܪܢܐ܂
5 ܟܠ ܐܢܫ ܓܝܪ ܡܘܒܠܐ ܕܢܦܫܗ ܢܫܩܘܠ܂
6 ܢܫܬܘܬܦ ܕܝܢ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܠܗܘ ܡܢ ܕܡܫܡܥ ܠܗ ܒܟܠܗܝܢ ܛܒܬܐ܂

ܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܚܫܐ

7 ܠܐ ܬܛܥܘܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܡܬܒܙܚ܂
8 ܡܕܡ ܕܙܪܥ ܓܝܪ ܒܪ ܐܢܫܐ ܗܘ ܚܨܕ܂ ܡܢ ܕܙܪܥ ܒܒܣܪ ܡܢ ܒܣܪܐ ܚܒܠܐ ܗܘ ܚܨܕ܂ ܘܡܢ ܕܙܪܥ ܒܪܘܚ ܡܢ ܪܘܚܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܚܨܘܕ܂
9 ܘܟܕ ܥܒܕܝܢܢ ܫܦܝܪܬܐ ܡܐܢܐ ܠܢ ܠܐ ܢܗܘܐ܂ ܐܝܬ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܕܢܚܨܘܕ ܘܠܐ ܬܡܐܢ ܠܢ܂
10 ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܥܕ ܙܒܢܐ ܐܝܬ ܠܢ ܢܦܠܘܚ ܛܒܬܐ ܠܘܬ ܟܠܢܫ܂ ܝܬܝܪܐܝܬ ܠܘܬ ܒܢܝ ܒܝܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ܂
11 ܚܙܘ ܐܝܠܝܢ ܟܬܝܒܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܐܝܕܝ܂
12 ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܕܢܫܬܒܗܪܘܢ ܒܒܣܪܐ ܗܢܘܢ ܐܠܨܝܢ ܠܟܘܢ ܕܬܬܓܙܪܘܢ܂ ܕܒܠܚܘܕ ܒܙܩܝܦܗ ܕܡܫܝܚܐ ܠܐ ܢܬܪܕܦܘܢ܂
13 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܕܓܙܝܪܝܢ ܢܡܘܣܐ ܢܛܪܝܢ܂ ܐܠܐ ܨܒܝܢ ܕܬܬܓܙܪܘܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܣܪܟܘܢ ܢܫܬܒܗܪܘܢ܂
14 ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܝ ܕܐܫܬܒܗܪ ܐܠܐ ܒܙܩܝܦܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܕܒܗ ܥܠܡܐ ܙܩܝܦ ܠܝ܂ ܘܐܢܐ ܙܩܝܦ ܐܢܐ ܠܥܠܡܐ܂
15 ܠܐ ܓܝܪ ܓܙܘܪܬܐ ܡܕܡ ܐܝܬܝܗ ܘܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ܂ ܐܠܐ ܒܪܝܬܐ ܚܕܬܐ܂
16 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܗܢܐ ܫܒܝܠܐ ܫܠܡܝܢ ܢܗܘܐ ܫܠܡܐ ܥܠܝܗܘܢ ܘܪܚܡܐ܂ ܘܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܕܐܠܗܐ܂
17 ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܢܫ ܥܡܠܐ ܢܪܡܐ ܠܝ܂ ܐܢܐ ܓܝܪ ܫܘܡܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܒܦܓܪܝ ܛܥܝܢ ܐܢܐ܂
18 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܓܠܛܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܪܗܘܡܐ܀

4 *Sed quiſque opus ſuum probet, & tunc intra ſeipſum erit gloriatio eius, & non in alio.

5 *Vnuſquiſque enim ſuam ipſius ſarcinam baiulabit.

6 *Communicet autem is qui audit ſermonem [initiatur ſermone] ei qui voce ipſum inſtruit in omnibus bonis.

Matutinis feriæ IIII. Paſſionis.

7 *Ne erretis, Deus non deluditur.

8 *Quicquid enim ſeminat homo, idipſum demetit. Qui ſeminat per carnem, de carne metit corruptionem : qui per ſpiritum ſeminat, de ſpiritu vitam perennem metet.

9 *Quúmque benefacimus, ne ſit nobis tedio : erit enim tempus quo metemus, neq; nobis erit tædio.

10 *Nunc itaq; dum tempus habemus, operemur bona erga vnumquemque, ſed maximè erga domeſticos fidei.

11 *Videte quas ſcripturas ſcripſi vobis propriis manibus.

12 *Quotquot volunt gloriari in carne, hi cogunt vos circuncidi, tantum ne per crucem Meſchicho perſecutionem patiantur.

13 *Nam qui circunciduntur, ne ipſi quidem ſeruant Legem, ſed volunt vos circuncidi, vt in veſtra carne glorientur.

14 *Mihi verò abſit gloriari niſi in cruce Domini noſtri Jeſchua Meſchicho, per quem mundus crucifixus eſt mihi, & ego crucifixus
15 ſum mundo. *Nihil enim eſt circunciſio, neque præputium, ſed creatura noua.

16 *Et ij qui hanc ſemitam perficiunt, pax ſit ſuper eos et miſericordiæ, ac ſuper Jſroiel Dei.

17 *Proinde nemo mihi laborem inijciat. ego enim ſtigmata Domini noſtri in corpore meo
18 porto. *Gratia Domini noſtri Jeſchua Meſchicho cum ſpiritu veſtro fratres mei. Amen.

Epiſtolæ ad Galatas quæ ſcripta eſt ab vrbe Roma, FINIS.

4 אֱלָא אֱנָשׁ עֲבָדֵהּ נֶהֱוֵא בָּקָא וְהָידֵין בַּינַוהִי לְנַפְשֵׁהּ נֶהֱוֵא שׁוּבְהָרֵהּ וְלָא בַּאחְרָנָא ׃ 5 כְּלְנָשׁ גֵּיר מוּבְלָא
נַפְשֵׁהּ נֶשְׁקוֹל ׃ 6 נֶשְׁתַּותַּף דֵּין הַו דְשָׁמַע מֶלְתָא לְהַו מַן דְמַשְׁמַע לֵהּ בְּכֻלְהֵין טָבָתָא ׃
צַפְרָא דאַרְבְּעָא דְחַשָּׁא ׃ 7 לָא תֶּטְעוּן אֱלָהָא לָא מֶתְבַּזַח ׃ 8 מֶדֶם דְזָרַע גֵּיר בַּר אֱנָשָׁא הַו
הוּ חָצֵד מַן דְבִבְסַר זָרַע מֵן בְּסְרָא חַבָּלָא הוּ חָצֵד מַן דַּבְרוּח זָרַע מֵן דְרוּחָא חַיֵּא דַלְעָלַם נֶחְצוֹד ׃ 9 וְכַד עָבְדִינַן
שַׁפִּירָתָא מָאנָא לַן לָא נֶהֱוֵא אִית גֵּיר זַבְנָא דְנֶחְצוֹד וְלָא תֵּאמַאן לַן ׃ 10 הָשָׁא הָכִיל עַד זַבְנָא אִית לַן נֶפְלוֹח
טָבָתָא לְוָת כֻּלְנָשׁ יַתִּירָאִית לְוָת בְּנַי בַּיתָא דְהַימָנוּתָא ׃ 11 חָזַו אִילֵין כְּתִיבָן כֶּתְבֵת לְכוֹן בְּאִידַי ׃
12 אִילֵין דְצָבֵין דְנֶשְׁתַּבְהָרוּן בְּבֶסְרָא הֵנוּן אָלְצִין לְכוֹן דְתֶתְגַּזְרוּן דְבַלְחוּד בִּזְקִיפֵהּ דַּמְשִׁיחָא לָא נֶתְרַדְּפוּן ׃

פ בוחן ז חוז ז כבודו ו יְבַל ז שְׁתַף ז מַלֵּל ז טוֹב ז חֲשַׁשׁ ז טְעָא ז בְּזַח ז חֲצַר ז עֲבַר ז מְאַן ז זמן ז מְאַן ז פְּלַח ז טוֹב ז יְתַר ז הֵימַן ז חֲזָא ז בידי ז צְבָא ז שְׁבַהַר התהלל ז גְּזַר מול ז רְדַף

Opus autem suum probet vnusquis- 4
que, & sic in semetipso tantùm gloriam B
habebit, & non in altero.
Vnusquisq; enim onus suum porta- 5
bit. Communicet autē is qui catechi- 6
zatur verbo, ei qui se catechizat, in om-
nibus bonis.

NOLITE errare: Deus non irride- 7
tur. Quæ enim seminauerit homo: hęc 8
& metet. Quoniam qui seminat in car-
ne sua, de carne & metet corruptionem:
qui autem seminat in spiritu: de spiritu
metet vitam æternam.
Bonum autem facientes, nō deficia- 9
mus. tempore enim suo metemus non C
deficientes.
Ergo dum tempus habemus, opere- 10
mur bonum ad omnes, maximè autem
ad domesticos fidei. Videte qualibus 11
literis scripsi vobis mea manu.
Quicunq; † volunt placere in carne: 12
hi cogunt vos circuncidi, tantùm vt cru-
cis Christi persecutionem nō patiantur.
Neque enim qui circunciduntur, Le- 13
gem custodiunt. sed volunt vos circun-
cidi: vt in carne vestra glorientur.
Mihi autem absit gloriari, nisi in cru- 14
ce Domini nostri Iesu Christi: per quem D
mihi mūdus crucifixus est, & ego mūdo. 15
In Christo enim Iesu neque circun-
cisio aliquid valet, neque præputium: sed
noua creatura.
Et quicunque hanc regulam secuti 16
fuerint: pax super illos, & misericordia,
& super Israel Dei.
De cætero nemo mihi molestus sit. 17
ego enim stigmata Domini † Iesu in cor-
pore meo porto.
Gratia Domini nostri Iesu Christi, 18
cum spiritu vestro fratres. Amen.

Ad Galatas missa est è Roma.

4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος· καὶ τότε εἰς
ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον.
5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
6 κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον, τῷ κατηχοῦν-
τι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.

7 Μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ
ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.
8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θε-
ρίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος
θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ
θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.
10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν
πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
11 ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ
χειρί.
12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκά-
ζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ χρι-
στοῦ διώκωνται.
13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν·
ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
καυχήσωνται.
14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ
τῷ κόσμῳ·
15 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυ-
στία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις·
16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτοὺς
καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ.
17 τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ
στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

Πρὸς γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης.

13 אף לא גיר הנון הלין דגזרין נטרין נמוסא אלא צבין דתתגזרון דבבסרכון דילכון נשתבהרון ׃ 14 לי דין
לא נהוא לי דאשתבהר אלא אן בזקיפה דמרן ישוע משיחא דבה עלמא זקיף לי ואנא זקיף אנא לעלמא ׃
15 לא גיר גזורתא איתיה מדם ולא עורלותא אלא בריתא חדתא ׃ 16 ואילין דלהנא שבילא שלמין [illegible]
נהוא עליהון ורחמא ועל יסראיל דאלהא ׃ 17 מכיל לי אנש עמלא לא נרמא אנא גיר בותמתה דמרן ישוע
משיחא בפגרי שקיל אנא ׃ 18 טיבותה דמרן ישוע משיחא עם רוחכון אחי אמין ׃

שלמת אגרתא דלות גלטיא דאתכתבת מן רהומא

צבא חפץ גזר מול
יהללו שבחר
מלה איח ערלה
ברא חדת חדש
על כן
רמא השליך ברשמיו
כתב

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD EPHESIOS.

EPHESII *sunt Asiani. Hi accepto verbo veritatis persliterunt in fide. Hos collaudat Apostolus, scribens eis à Roma de carcere per Tychicum Diaconem.*

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܐܦܣܝ̈ܐ ✣

ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ✣ ܐ ✣

✣ ܩܦܠܐܘܢ ܐ ✣

1 ✣ ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܐܦܣܘܣ. ܩܕܝܫܐ
2 ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ✣ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ.
ܘܛܝܒܘܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ
3 ܡܫܝܚܐ. ✣ ܡܒܪܟ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܒܪܟܢ ܒܟܠ ܒܘܪܟܢ ܕܪܘܚ
4 ܒܫܡܝܐ ܒܡܫܝܚܐ. ✣ ܐܝܟܢܐ ܕܓܒܢ ܒܗ ܡܢ
ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܕܢܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ
5 ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܚܘܒܐ ܩܕܡ ܪܫܡܢ ܠܗ. ✣ ܘܣܡܢ
ܠܒܢܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܝܟ ܕܫܦܪ ܒܨܒܝܢܗ.
6 ✣ ܕܢܫܬܒܚ ܫܘܒܚܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ܗܝ ܕܐܫܦܥ
7 ܥܠܝܢ ܒܝܕ ܚܒܝܒܗ. ✣ ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ ܦܘܪܩܢܐ.
ܘܒܕܡܗ ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. ܐܝܟ ܥܘܬܪܐ ܕܛܝܒܘܬܗ.
8 ✣ ܗܝ ܕܐܬܝܬܪܬ ܒܢ. ܒܟܠ ܚܟܡܐ ܘܒܟܠ ܣܘܟܠ
9 ܕܪܘܚ. ✣ ܘܐܘܕܥܢ ܐܪܙܐ ܕܨܒܝܢܗ. ܗܘ ܕܩܕܡ ܗܘܐ
10 ܨܒܐ ܕܢܣܥܘܪ ܒܗ. ✣ ܒܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܡܘܠܝܐ
ܕܙܒܢܐ. ܕܡܢ ܕܪܝܫ ܢܬܚܕܬ ܟܠ ܡܕܡ ܒܡܫܝܚܐ.
11 ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ. ✣ ܘܒܗ ܐܬܓܒܝܢ. ܐܝܟ
ܕܩܕܡ ܪܫܡ. ܘܨܒܐ ܗܘ ܕܟܠ ܥܒܕ ܐܝܟ ܬܪܥܝܬܐ
12 ܕܨܒܝܢܗ. ✣ ܕܢܗܘܐ ܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܕܡܝܢ ܣܒܪܢ
13 ܒܡܫܝܚܐ ܠܫܘܒܚܐ ܕܐܝܩܪܗ. ✣ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܒܗ ܫܡܥܬܘܢ ܡܠܬܐ ܕܩܘܫܬܐ. ܕܐܝܬܝܗ ܣܒܪܬܐ
ܕܚܝܝܟܘܢ. ܘܒܗ ܗܝܡܢܬܘܢ. ܘܐܬܚܬܡܬܘܢ
14 ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܝ ܕܐܫܬܡܠܝܬ. ✣ ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ
ܪܗܒܘܢܐ ܕܝܪܬܘܬܢ. ܠܦܘܪܩܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܐܬܚܝܝܘ
ܘܠܫܘܒܚܐ ܕܐܝܩܪܗ. ✣

ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ✣ ܒ ✣

15 ✣ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܬ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܚܘܒܐ
ܕܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ.

EPISTOLA AD EPHESIOS.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Baptiſmi. CAP. I.

1 PAVLVS *Apoſtolus Ieſchua Meſchicho per voluntatē Dei ijs qui agunt Epheſi ſanctis & fidelibus in Ieſchua Meſchicho;*
2 * *Pax vobiſcum & gratia à Deo patre noſtro, & à Domino no-*
3 *ſtro Ieſchua Meſchicho.* * *Benedictus ille Deus pater Domini noſtri Ieſchua Meſchicho, qui benedixit nos omnibus benedictionibus ſpiritualibus in cælo per Meſchicho.*
4 * *Quemadmodum præelegit nos in ipſo ante mundi conſtitutionem, vt eſſemus ſancti & abſque næuo in conſpectu ipſius, & per charitatem præſignauit nos ſibi.*
5 * *Et adoptauit nos in filios per Ieſchua*
6 *Meſchicho, vti placuit voluntati ipſius.* * *Vt celebretur laus gratiæ eius, quã effudit ſuper*
7 *nos per dilectũ ſuum.* * *Per quem habemus redemptionem, & per ſanguinem ipſius remiſſionem peccatorum, ſecundùm diuitias gra-*
8 *tiæ ſuæ.* * *Quæ abundauit in nobis in omni ſapientia, omníque intellectu ſpirituali.*
9 * *Vt pateſaceret nobis arcanum voluntatis ſuæ quod propoſuerat exequi in ſeipſo,*
10 * *In diſpenſationē plenitudinis temporum, vt omnia denuò renouarentur in Meſchicho,*
11 *tum in cælo, tum in terra.* * *Et per eum electi ſumus, ſicut præſignauit nos & voluit ille qui omnia facit iuxta decretum voluntatis*
12 *ſuæ:* * *Vt ſimus nos, qui prius ſperauimus in Meſchicho, in decus gloriæ ipſius.*
13 * *In quo & vos audiſtis ſermonem veritatis, quod eſt Euangelium veſtræ ſalutis, & in quo crediſiſtis. & obſignati eſtis Spiritu*
14 *Sãctitatis, qui promiſſus fuerat.* * *Qui quidē eſt arrabo hæreditatis noſtræ in redēptionem eorũ qui ſeruantur; & in laudē gloriæ illius.*

Poſt Reſurrectionem.

15 * *Propterea & ego ecce poſtquam audiſſem fidem veſtram quæ eſt in Domino noſtro Ieſchua Meſchicho, & charitatem veſtram erga omnes ſanctos:*

פולוס

אגרתא דלות אפסיא   דמעמודיתא א   קפלאון א

שליחא דישוע משיחא [a]בצבינה דאלהא לאילין [b]דאיתיהון באפסוס קדישא [c]ומהימנא בישוע משיחא׃
2 שלמא עמכון [d] וטיבותא מן אלהא אבון ומן מרן ישוע משיחא׃ 3 [e] מברך הו אלהא אבוהי
דמרן ישוע משיחא הו דברכן בכל בורכן דרוח בשמיא במשיחא׃ 4 איכנא דקדם [f]גבן בה מן קדם [g]תרמיתה
דעלמא ונהוא קדישא ודלא מום קדמוהי [h]ובחובא קדם רשמן לה׃ 5 וסמן לבניא בישוע משיחא איך [i]דשפר
בצבינה׃ 6 דנשתבח שובחא דטיבותה הו [m]דאשפע עלין ביד חביבה׃ 7 דבה איתלן [n]פורקנא ובדמה
שובקנא [o]דחטהא איך [p]עותרא דטיבותא׃ 8 [q] הי דאתיתרת בן בכל חכמא ובכל [r]סוכל דרוח׃

[a] צבא [b] אית יש [c] חימן
[d] וחסד [e] ברך [f] גבא
[g] רמא [h] ובאהבה [i] שפר
[k] לחפצו [l] שבח [m] שפע
[n] פדיון [o] חטא [p] עשר
[q] יתר [r] שכל

EPISTOLA B. PAVLI AD EPHESIOS.

CAP. I.

PAVLVS Apoſtolus Ie- 1
ſu Chriſti per volunta- A
tem Dei: omnibus ſan-
ctis qui ſunt Epheſi: &
fidelibus in Chriſto Ie-
ſu; ‡ Gratia vobis & 2
pax à Deo patre noſtro, & Domino Ieſu
Chriſto.
‡ Benedictus Deus & Pater Domini 3
noſtri Ieſu Chriſti, qui benedixit nos in
omni benedictione ſpirituali, in cæleſti-
bus, in Chriſto:
‡ Sicut elegit nos in ipſo ante mundi 4
conſtitutionem, vt eſſemus ſancti & im-
maculati in conſpectu eius in charitate.
‡ Qui prædeſtinauit nos in adoptio- 5
nem filiorum, per Ieſum Chriſtum, in B
ipſum: ſecundùm propoſitum volunta-
tis ſuæ, ‡ In laudē gloriæ gratiæ ſuæ, in 6
qua gratificauit nos in dilecto filio ſuo:
‡ In quo habemus redemptionem per 7
ſanguinem eius, remiſſionem peccato-
rum ſecundum diuitias gratiæ eius,
‡ Quæ ſuperabundauit in nobis in o- 8
mni ſapientia & prudentia;
‡ Vt notum faceret nobis ſacramen- 9
tum voluntatis ſuæ, ſecundū beneplaci-
tum eius, quod propoſuit in eo,
‡ In diſpenſatione plenitudinis tem- 10
porum, inſtaurare omnia in Chriſto, quę
in cœlis & quæ in terra ſunt, in ipſo.
‡ In quo etiam nos ſorte vocati ſumus: 11
prædeſtinati ſecundum propoſitum eius
qui operatur omnia, ſecundum conſi-
lium voluntatis ſuæ:
‡ Vt ſimus in laudem gloriæ eius nos, 12
qui antè ſperauimus in Chriſto.
‡ In quo & vos, cùm audiſſetis verbū 13
veritatis, Euangelium ſalutis veſtræ: in
quo & credentes ſignati eſtis Spiritu pro-
miſſionis ſancto, ‡ Qui eſt pignus hære- 14
ditatis noſtræ, in redemptionem acqui-
ſitionis, in laudem gloriæ ipſius.

‡ Propterea & ego audiens fidem ve- 15
ſtram quæ eſt in Domino Ieſu, & dile-
ctionem in omnes ſanctos.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς ἐφεσίους ἐπιστολή.

κεφ. α΄.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θε-
λήματος θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν
ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ·
2 ‡ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 ‡ εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν
τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ·
4 ‡ καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσ-
μου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν
ἀγάπῃ·
5 ‡ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ εἰς αὐ-
τὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
6 ‡ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν
ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ·
7 ‡ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ,
τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάρι-
τος αὐτοῦ.
8 ‡ ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει·
9 ‡ γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ
τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ
10 ‡ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφα-
λαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ· τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ.
11 ‡ ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθε-
σιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ·
12 ‡ εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προ-
ηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ·
13 ‡ ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ
εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφρα-
γίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ·
14 ‡ ὅς ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν
τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 ‡ Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ
κυρίῳ ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·

9 [s] ואודען [t] ארזא [u] דצביניה הו דקדם הוא סם [x] ונסעור בה ׃ [y] 10 למדברנותא [z] דמוליהון דזבנא דכלפם
[a] מן־דריש [b] נחתת במשיחא דבשמיא ובארעא ׃ 11 ובה חנן [c] אתגבין איך דקדם רשמן וצבא הו דכל סער
איך [d] תרעיתא [e] דצביניה ׃ 12 דנהוא חנן אילין דקדמן סברן במשיחא להדרא [f] דתשבוחתה ׃
13 דאף אנתון בה שמעתון [g] מלתא דקושתא [h] דאיתיה [i] סברתא [k] דחייכון ובה [l] הימנתון [m] ואתחתמתון ברוחא
דקודשא [n] דמליכא הות ׃ 14 הי [o] דאיתיה [p] רהבונא [q] דירתותן לפורקנא דאילין דחאין ולשובחא דאיקרה ׃
דבתר קמיתא ב
15 מטלהנא אף אנא הא מן דשמעת הימנותכון דבמרן ישוע משיחא וחובכון דלות כלהון קדישא ׃

[s] ידע [t] סוד [u] צבא חפץ
[x] סער [y] דבר [z] מלא
[a] בשניות [b] חדרת חדש
[c] גבא [d] רעא [e] צבא
[f] שבח [g] מלל [h] אית
[i] בשורה [k] חיא [l] חימן
[m] חתם [n] מלך הבטיח
[o] אית [p] ערבון [q] ירת ירש

16 ✱ ܠܐ ܡܫܬܠܐ ܐܢܐ ܠܡܘܕܝܘ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܘܠܡܥܗܕܟܘܢ ܒܨܠܘܬܝ.
17 ✱ ܕܐܠܗܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܒܐ ܕܫܘܒܚܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܕܓܠܝܢܐ ܒܝܕܥܬܗ.
18 ✱ ܘܢܢܗܪܢ ܥܝܢܐ ܕܠܒܘܬܟܘܢ ܘܬܕܥܘܢ ܡܢܘ ܣܒܪܐ ܕܩܪܝܬܗ ܘܡܢܘ ܥܘܬܪܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܝܪܬܘܬܗ ܒܩܕܝܫܐ.
19 ✱ ܘܡܢܐ ܗܝ ܝܪܬܘܬܐ ܕܚܝܠܗ ܒܢ ܒܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢܢ ܐܝܟ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܬܘܩܦܐ ܕܚܝܠܗ.
20 ✱ ܕܥܒܕ ܒܡܫܝܚܐ ܘܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܐܘܬܒܗ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܒܫܡܝܐ.
21 ✱ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܐܪܟܘܣ ܘܫܘܠܛܢܐ ܘܚܝܠܐ ܘܡܪܘܬܐ. ܘܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܫܡ ܕܡܫܬܡܗ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܒܥܬܝܕ.
22 ✱ ܘܫܥܒܕ ܟܠܡܕܡ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܠܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܝܗܒܗ ܪܝܫܐ ܠܥܕܬܐ.
23 ✱ ܕܐܝܬܝܗ ܓܘܫܡܗ. ܘܫܘܡܠܝܐ ܕܗܘ ܕܟܠ ܒܟܠ ܡܫܡܠܐ.

✣ ܩܦܠܐܘܢ ܒ ✣

1 ✱ ܐܦ ܠܟܘܢ ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ ܘܒܥܘܠܟܘܢ.
2 ✱ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܗܘܝܬܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܒܗܘܢ. ܐܝܟ ܥܠܡܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܕܪܝܫܐ ܕܫܘܠܛܢܐ ܕܐܐܪ. ܘܗܘ ܪܘܚܐ ܕܡܬܚܦܛܐ ܒܒܢܝܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ.
3 ✱ ܐܦ ܚܢܢ ܒܗܠܝܢ ܥܒܕܐ ܗܘܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܪܓܝܓܬܐ ܕܦܓܪܢ. ܘܗܘܝܢ ܥܒܕܝܢ ܨܒܝܢܐ ܕܦܓܪܢ ܘܕܪܥܝܢܝܢ. ܘܗܘܝܢ ܒܢܝܐ ܕܪܘܓܙܐ ܡܫܠܡܐܝܬ ܐܝܟ ܫܪܟܐ. ✣

✣ ܕ ✣ ܚܡܫܒܫܒܐ ܕܒܣܡܐ

4 ✱ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܥܬܝܪ ܒܪܚܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܚܘܒܗ ܣܓܝܐܐ ܕܐܚܒܢ.
5 ✱ ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܒܚܛܗܝܢ ܐܚܝܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܛܝܒܘܬܗ ܦܪܩܢ. ܘܐܩܝܡܢ ܥܡܗ.
6 ✱ ܘܐܘܬܒܢ ܥܡܗ ܒܫܡܝܐ. ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
7 ✱ ܕܢܚܘܐ ܠܥܠܡܐ ܕܐܬܝܢ ܪܒܘܬܐ ܕܥܘܬܪܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ܘܒܒܣܝܡܘܬܗ ܕܗܘܬ ܥܠܝܢ. ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

16 * *Non desino gratias agere pro vobis, & mentionē vestri facere in precationibus meis:*
17 * *Ut Deus Domini nostri Ieschua Meschicho Pater gloriæ, det vobis Spiritum sapientiæ & reuelationis per agnitionem sui:*
18 * *Ut illuminentur oculi cordium vestrorum, ut sciatis quæ sit spes vocationis eius, & quæ opulentia gloriæ hæreditatis illius in Sanctis;*
19 * *Et quæ sit hæreditas virtutis illius in nos, qui credimus secundùm efficaciam roboris virtutis ipsius,*
20 * *Quam edidit in Meschicho, quum excitauit eum à mortuis, & sedere fecit à dextera sua in cælis*
21 * *Supra omnes Principatus, & Potestates, & Virtutes, & Dominationes, & supra omne nomen quod nominatur non solùm in hoc seculo, sed etiam in futuro.*
22 * *Ac subiecit omnia sub pedes eius, eúmq; qui est supra omnia, dedit caput Ecclesiæ;*
23 * *Quæ est corpus illius, & complementum eius qui omnia in omnibus adimplet.*

CAP. II.

1 *ET vos quum essetis mortui flagitijs & delictis illis vestris,*
2 *In quibus quondam ambulabatis, secundùm mundanam vanitatem mundi huius, & iuxta voluntatem principis potestatis aëris, qui est spiritus ille qui efficaciter agit in filios immorigeros.*
3 * *In quibus operibus nos quoque versati sumus antea per concupiscentias carnis nostræ, & exequebamur voluntatem carnis nostræ, nostrique sensus, & eramus planè filij iræ, ut cæteri.*

Feria v. Incensi, vel quietis.

4 * *Deus autem qui diues est in miserationibus suis propter multam charitatem suam qua dilexit nos;*
5 * *Quum essemus mortui per peccata viuificauit nos cum Meschicho, & gratia sua redemit nos: & excitauit nos vnà cum eo.*
6 * *Nosque sedere fecit cum eo in cælis in Jeschua Meschicho:*
7 * *Vt ostenderet in seculis venturis magnificentiā diuitiarum gratiæ suæ, & benignitate quæ fuit super nos in Jeschua Meschicho.*

---

16 לא משתלא אנא למודיו על אפיכון ולמעהדכון בצלותי : 17 דאלהה דמרן ישוע משיחא אבא דתשבוחתא נתל לכון רוחא דחכמתא ודגליגא בידעתה : 18 ונגהרן עינא דלבותכון ותדעון מנו סברא דקריתה ומנו עותרא דשובחא דירתותה בקדישא : 19 ומנא הי ירתותא דחילה בן באילין דמהימנינן איך מעבדנותא דתוקפא דחילה : 20 דעבד במשיחא ואקימה מן בית מיתא ואותבה מן ימינה בשמיא : 21 לעל מן כלהין ארכוס ושולטנא וחילא ומרותא ולעל מן כל שם דמשתמה לא בלחוד בעלמא הנא אלא אף בעתיד : 22 ושעבד כלמדם תחית רגלוהי ולה דאיתוהי לעל מן כל יהבה רישא לעדתא : 23 דאיתיה גושמה ושומליא דהו דכל בכל משמלא :

שלא חדל ידה עתר
בתפלותי שבח נתל
של חכמה גלא ירע
נהר זהר לב ידע
תקות קרא עשר
ירת ירש חימן עבר
קום מות יתב
שרים מן לשון יון
שלט מרא שמה

Non cesso gratias agens pro vobis, 16
memoriam vestri faciens in orationibus
meis.
Vt Deus, Domini nostri Iesu Christi 17
pater, gloriæ, det vobis spiritum sapien-
tiæ & reuelationis, in agnitione eius,
Illuminatos oculos cordis vestri, vt 18
sciatis quæ sit spes vocationis eius, & quę
diuitiæ gloriæ hæreditatis eius in sanctis,
Et quæ sit supereminens magnitudo 19
virtutis eius in nos, qui credimus, secun-
dùm operationem potẽtiæ virtutis eius,
Quam operatus est in Christo, susci- 20
tans illum à mortuis, & constituens ad
dexteram suam in cælestibus, Supra 21
omnem principatum & potestatẽ & vir
tutem, & dominationem, & omne no-
men quod nominatur non solùm in hoc
seculo, sed etiam in futuro.
Et omnia subiecit sub pedibus eius: 22
& ipsum dedit caput † supra omnem ec-
clesiam:
Quæ est corpus ipsius, † plenitudo 23
eius, qui omnia in omnibus adimpletur.

CAP. II.

ET vos † cùm essetis mortui delictis, & 1
peccatis vestris: A
In quibus aliquando ambulastis se- 2
cundùm seculum mundi huius, secũdùm
principem potestatis aëris huius, spiri-
tus, qui nunc operatur in filios diffiden-
tiæ:
In quibus & nos omnes aliquando 3
conuersati sumus in desyderiis carnis no
stræ, facientes voluntatem carnis & co-
gitationum, & eramus natura filij iræ si-
cut & cęteri:
Deus autem (qui diues est in miseri- 4
cordia) propter nimiam charitatẽ suam
qua dilexit nos:
Et cùm essemus mortui peccatis, cõ- 5
uiuificauit nos † Christo, (cuius gratia
estis saluati.)
Et conresuscitauit, & consedere fecit 6
in cælestibus in Christo Iesu, Vt osten- B
deret in seculis superuenientibus abun- 7
dantes diuitias gratiæ suæ, in bonitate su
per nos in Christo Iesu:

16 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου·

17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ·

18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις

19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

20 ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,

21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως, καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ·

23 ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

β'.

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις,

2 ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας;

3 ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε, ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς, καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί·

4 ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς,

5 καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ χριστῷ. χάριτί ἐστε σεσωσμένοι.

6 καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,

7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς, ἐν χριστῷ Ἰησοῦ·

קפלאון ב

1 אף לכון [a] דמיתין הויתון [b] בחטהיכון ובסכלותכון׃
2 הלין דמן קדים הלכתון [c] הויתון בהין איך [d] עלמיותה דעלמא הנא ואיך [e] צבינה דריש שולטנא [f] דאאר ורוחא
הדא [g] דמתחפטא בבניא דלא [h] מתטפיסנותא׃ 3 בהנון עבדא דאף חנן [i] אתהפכן בהון מן קדים [k] ברגיגתא דבסרן
ועבדין [l] הוין [m] צבינא דבסרן [n] ודתרעיתן ובניא הוין [o] דרוגזא [p] מליאית איך [q] שרכא׃
יום חמשא [a] דניחתא ג 4 אלהא דין דעתיר ברחמוהי מטל [b] חובה סגיאא
[b] דאחבן׃ 5 כד [c] מיתין הוין [d] בחטהין [e] אחין עם משיחא ובטיבותה פרקן ואקימן עמה׃ 6 ואותבן עמה בשמיא
בישוע משיחא׃ 7 דנחוא לעלמא דאתין רבותא דעותרא דטיבותה ובבסימותה דהות עלין בישוע משיחא׃

[a] מות [b] חטא [c] חיא
[d] חבל של עולם [e] רצונו
[f] אאר מן לשון יון
[g] חפט השתדל [h] טפס
[i] חפך [k] בתשוקות [l] חיא
[m] חפצו [n] תרעיתא חוש
[o] רגז קצף [p] מלא [q] שאר
[a] נוח או ריח ניחוח [b] חבב
[c] מות [d] חטא [e] חיא

8 ܒܛܝܒܘܬܗ ܓܝܪ ܗܘ ܦܪܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ܂
ܘܗܕܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܡܘܗܒܬܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ܂
9 ܠܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܒܗܪ܂ 10 ܒܪܝܬܐ ܐܢܚܢ
ܓܝܪ ܕܝܠܗ܂ ܕܐܬܒܪܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܥܒܕܐ ܛܒܐ܂
ܐܝܠܝܢ܂ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܛܝܒ ܐܠܗܐ ܕܒܗܘܢ
ܢܗܠܟ܂ 11 ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܘ ܕܗܘܝܬܘܢ ܥܡܡܐ܆ ܘܐܢܬܘܢ
ܥܡܡܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܕܒܒܣܪ ܗܘܝܬܘܢ܂ ܘܡܬܩܪܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܥܘܪܠܘܬܐ܂ ܡܢ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܙܘܪܬܐ܂
12 ܘܐܝܬܝܗ ܥܒܕ ܐܝܕܝܐ ܒܒܣܪܐ܂ ܘܐܝܬܝܟܘܢ ܗܘܝܬܘܢ
ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܕܠܐ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܢܘܟܪܝܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ
ܕܘܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܆ ܘܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܕܝܬܩܐ
ܕܡܘܠܟܢܐ܂ ܘܕܠܐ ܣܒܪܐ ܗܘܝܬܘܢ ܘܕܠܐ ܐܠܗܐ
13 ܒܥܠܡܐ܂ ܗܫܐ ܕܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܐܢܬܘܢ
ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܪܚܝܩܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܆ ܩܪܝܒܐ ܗܘܝܬܘܢ
14 ܒܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ ܗܘܝܘ ܓܝܪ ܫܝܢܢ܂ ܗܘ
ܕܥܒܕ ܬܪܬܝܗܝܢ ܚܕܐ܆ ܘܫܪܐ ܣܝܓܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ
ܒܡܨܥܬܐ ܘܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܒܒܣܪܗ܂
15 ܘܢܡܘܣܐ ܕܦܘܩܕܐ ܒܦܘܩܕܢܘܗܝ ܒܛܠܗ
ܕܠܬܪܝܗܘܢ ܢܒܪܐ ܒܩܢܘܡܗ ܠܒܪܢܫܐ ܚܕ ܚܕܬܐ܂
16 ܘܥܒܕ ܫܝܢܐ܂ ܘܪܥܐ ܠܬܪܝܗܘܢ ܥܡ ܐܠܗܐ ܒܚܕ
ܦܓܪ܂ ܘܒܙܩܝܦܗ ܩܛܠ ܠܒܥܠܕܒܒܘܬܐ܂
17 ܘܐܬܐ ܣܒܪ ܫܠܡܐ ܠܟܘܢ ܠܪܚܝܩܐ܂
18 ܘܠܩܪܝܒܐ܂ ܡܛܠ ܕܒܗ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܢ ܩܘܪܒܐ
ܠܬܪܝܢ ܒܚܕ ܪܘܚܐ ܠܘܬ ܐܒܐ ܀

ܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܀ ܗ ܀

19 ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܟܣܢܝܐ ܘܠܐ ܬܘܬܒܐ܂ ܐܠܐ
ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܕܩܕܝܫܐ܂ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
20 ܘܐܬܒܢܝܬܘܢ ܥܠ ܫܬܐܣܬܐ ܕܫܠܝܚܐ ܘܕܢܒܝܐ܂
ܘܗܘ ܗܘܐ ܪܝܫ ܩܪܢܐ ܕܒܢܝܢܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
21 ܘܒܗ ܡܬܠܒܟ ܟܠܗ ܒܢܝܢܐ܆ ܘܪܒܐ
ܠܗܝܟܠܐ ܩܕܝܫܐ ܒܡܪܝܐ܂
22 ܟܕ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܡܬܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܠܡܥܡܪܐ
ܕܐܠܗܐ ܒܪܘܚ ܀

8 *Siquidem gratia illius redempti sumus per fidem, idque non extitit ex vobis, sed donum Dei est;

9 *Non ex operibus, ne quis glorietur.

10 *Nam sumus creatura illius, qui creati sumus in Jeschua Meschicho ad opera illa bona, quæ præparauit Deus, vt in eis ambulemus.

11 *Quamobrem estote memores vos gentes quondam in carne fuisse, vocatosque fuisse præputium ab ea quæ vocatur circumcisio, estq; manufacta in carne.

12 *Et eratis in illo tempore absque Meschicho, & extranei eratis à gubernationibus Jsroiel, & hospites eratis testamentis promissionis, ac sine spe eratis, et sine Deo in mundo.

13 *Nunc autem per Jeschua Meschicho vos qui quondam longinqui eratis, facti estis propinqui in sanguine Meschicho.

14 *Jpse enim est pax nostra, qui fecit vtraque vnum, ac diruit maceriam quæ stabat in medio, & odium in carne sua.

15 *Legemque præceptorum, præceptis suis abrogauit, vt duos conderet in semetipso in vnum hominem nouum, & fecit pacem.

16 *Et conciliauit ambos in vno corpore cum Deo, crucéque sua enecauit odium.

17 *Et veniens euangelizauit vobis pacem tam longinquis quàm propinquis.

18 *Quandoquidem per eum habemus aditum, vtrique in vno spiritu ad Patrem.

Feria v. post Resurrectionem

19 *Proinde non estis hospites nec incolæ, sed filij ciuitatis [conciues] Sanctorum, & filij domus [domestici.] Dei.

20 *Et ædificati estis super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, & ipse fuit caput anguli ædificij Jeschua Meschicho.

21 *Jn eóque coagmentatur totum ædificium, & excrescit in templum sanctum in Domino.

22 *Quin & vos in eo ædificamini in habitaculum Dei Spiritu.

כטיבותה הו גיר [l] אתפרקן [m] בהימנותא והדא לא הות מנכון אלא [n] מוהבתא הי דאלהא ׃
לאמן עבדא דלא אנש [o] נשתבהר ׃ 10 [p] בריתא חנן גיר דילה [p] דאתבריין בישוע משיחא לעבדא [q] טבא הנון דמן
קדים טיב אלהא דבהון נהלך ׃ 11 מטל הדא [r] הויתון [s] עהדין דאנתון עממא מן קדים דבבסר הויתון [t] ומתקרין
הויתון [u] עורלותא מן הי [x] דמתקריא [y] גזורתא [z] ואיתיה [a] עבד אידיא בבסרא ׃ 12 [b] ואיתיכון הויתון בהו [c] זבנא דלא
משיחא [d] ונוכריין הויתון מן [e] דוברא דיסריל [f] ואכסניא הויתון [g] לדיתקא [h] דמולכנא ודלא [i] סבר הויתון ודלא אלהא
בעלמא ׃ 13 השא דין בישוע משיחא אנתון דמן קדים רחיקין הויתון קריבא הויתון
בדמה דמשיחא ׃ 14 הויו גיר [k] שינן הו דעבד תרתיהין חדא ושרא סיגא דקאם הוא במצעתא

[l] פרק [m] תימן [n] יהב
[o] שבחר התהלל [p] ברא
[q] טוב [r] חוא [s] מזכרים
[t] קרא [u] ערלה [x] קרא
[y] מילה [z] אית [a] מעשה ידים
[b] אית יש [c] זמן [d] נכר
[e] נהגות [f] גרים [g] דיתקא
ברית מן לשון יק [h] בטחון
[i] תקוה [k] שינא שלום

*Gratia enim estis saluati per fidem 8
(& hoc non ex vobis, Dei enim donum
est.)
*Non ex operibus, vt ne quis glorie- 9
tur.
*Ipsius enim sumus factura, creati in 10
Christo Iesu in operibus bonis, quæ præ-
parauit Deus vt in illis ambulemus.
*Propter quod memores estote quòd 11
aliquádo vos * eratis Gentes in carne, qui
dicebamini præputium ab ea quæ dici-
tur circuncisio in carne, manufacta.
*†Qui eratis illo in tempore sine Chri- 12
sto, alienati à conuersatione Israel, & ho-
spites testamétorum, promissionis spem C
non habentes, & sine Deo in hoc mun-
do.
*Nunc autem in Christo Iesu vos qui 13
aliquando eratis longè, facti estis propè
in sanguine Christi.
*Ipse enim est pax nostra, qui fecit 14
vtraque vnum, & medium parietem ma-
ceriæ soluens, †inimicitias in carne sua;
*Legem mandatorum decretis eua- 15
cuans: vt duos condat in semetipso in
vnum nouum hominem, faciens pa-
cem.
*Et reconciliet ambos in vno corpo- 16
re Deo per crucem, interficiens †inimici-
tias in semetipso.
*Et veniens euangelizauit pacem vo- 17
bis qui longè fuistis, & pacem iis qui
propè.
*Quoniam per ipsum habemus ac- 18
cessum ambo in vno Spiritu ad Patrem.
D
*Ergo iam non estis hospites & adue- 19
næ: sed estis ciues sanctorum & dome-
stici Dei, *Superædificati super funda- 20
mentum Apostolorum & Prophetarum
ipso summo angulari lapide Iesu Chri-
sto.
*In quo omnis ædificatio constructa, 21
crescit in templum sanctum in Domi-
no.
*In quo & vos coædificamini in ha- 22
bitaculum Dei in Spiritu sancto.

8 *τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο
οὐκ ἐξ ὑμῶν· θεοῦ τὸ δῶρον·
9 *οὐκ ἐξ ἔργων· ἵνα μή τις καυχήσηται.
10 *αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐπὶ
ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς
περιπατήσωμεν.
11 *διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ
λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν
σαρκὶ χειροποιήτου.
12 *ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ, ἀπηλλοτριω-
μένοι τῆς πολιτείας τοῦ ἰσραήλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν, τῆς
ἐπαγγελίας ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.
13 *νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν,
ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ.
14 *αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότε-
ρα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν
ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ,
15 *τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα
τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰ-
ρήνην·
16 *καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι
τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·
17 *καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ
τοῖς ἐγγύς·
18 *ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότε-
ροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.
19 *Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπο-
λῖται τῶν ἁγίων, καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ·
20 *ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ
προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ·
21 *ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς
ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ·
22 *ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ
θεοῦ ἐν πνεύματι.

°וַבְּעֵל דְּבָבוּתָא בְּבֶסְרֵהּ ׃ 15 וְנָמוּסָא דְּפוּקְדָנֵא בְּפוּקְדָנוֹהִי בַּטֵּל דְּלַתְּרַיהוֹן ᵖנֶבְרֵא ᑫבַּקְנוּמֵהּ לְחַד בַּרְנָשָׁא ʳחַדְתָּא וְנֶעְבֶּד
שַׁיְנָא ׃ 16 ˢוְנַרְעֵי לַתְּרַיהוֹן בְּחַד פְּגַר עַם אֱלָהָא וּבַזְקִיפֵהּ קְטַל בְּעֵל דְּבָבוּתָא ׃ 17 וַאתָא ᵗסַבַּר שְׁלָמָא לְכוֹן לְרַחִיקֵא
וַלְקַרִיבֵא ׃ 18 מֶטֻל דְּבֵהּ הוּ הֲוָא לַן קוּרָבָא לַתְּרַין בַּחֲדָא רוּחָא לְוָת אָבָא ׃
יום חמשא בתר ᵃקְיָמְתָא ד
19 ᵇמֶבִּיל לָא הֲוַיתוֹן ᶜאַכְסְנָיֵא וְלָא ᵈתַוְתָּבֵא אֶלָּא בְּנַי מְדִינְתָּא דְּקַדִּישֵׁא וּבְנַי בַּיְתֵהּ דַּאלָהָא ׃ 20 ᵉוְאֶתְבְּנִיתוֹן עַל
ᶠשֶׁתְאֶסְתָּא דַּשְׁלִיחֵא וּדְנַבִּיֵא וְהוּ הֲוָא ᵍרֵישׁ קַרְנָא ʰדְּבֶנְיָנָא יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃ 21 וּבֵהּ ⁱמֶתְרַכַּב כֻּלֵּהּ ᵏבֶּנְיָנָא וְרָבֵא
לְהַיכְלָא קַדִּישָׁא בְּמָרְיָא ׃ 22 כַּד אַף אַנְתּוֹן בֵּהּ מֶתְבְּנֵין אַנְתּוֹן ˡלְמַעְמְרָא דַּאלָהָא בְּרוּחָא ׃

ᵒואיבה ᵖבְּרָא ᑫבעצמן
ʳחֲרַת חדש ˢוהרצת
ᵗבשר ᵃקוּם ʰעל כן
ᶜגרים ᵈיָתֵב ᵉבְּנָא
ᶠיסד ᵍראש פנה
ᵏבְּנָא ⁱרכב ᵏבנין
ˡעָמַר ישב

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

CAP. III.

1 *PRopterea ego Paulus vinctus sum Ieschua Meschicho pro vobis gentibus.*

2 * *Si audistis dispẽsationem gratiæ Dei quæ data est mihi in vos:*

3 * *Quòd per reuelationem innotuit mihi arcanum, quemadmodum paucis scripsi vobis.*

4 * *Prout potestis legentes intelligere cognitionem meam in arcano Meschicho.*

5 * *Quod quidem in alijs ætatibus non innotuit filijs hominum, sicut nunc reuelatum est Apostolis eius Sanctis, & Prophetis eius per Spiritum.*

6 * *Vt sint Gẽtes filij hæreditatis* [cohæredes] *eius, & participes corporis ipsius, & promissionis, quæ data est in eo per Euangelium.*

7 * *Cuius factus sum minister iuxta donum gratiæ Dei quod datum est mihi, ab efficacia virtutis eius:*

8 * *Mihi, qui minimus sum omnium Sanctorum data est gratia hæc, vt euangelizem inter Gentes diuitias illas Meschicho, quæ sunt inperuestigabiles:*

9 * *Et in lucem proferam omnibus quæ sit dispensatio arcani illius quod abditum fuit à seculis in Deo, qui omnia condidit:*

10 * *Vt per ecclesiam innotescat sapientia Dei differentijs plena, Principatibus, ac Potestatibus, qui sunt in cælis.*

11 * *Quæ quidem futura erat à seculo, facta verò in Jeschua Domino nostro.*

12 * *Per quem habemus audaciam, & aditum per fiduciam fidei illius.*

Applausus Crucis (Festo.)

13 * *Quapropter peto ne molestia exhibeatur mihi in oppressionibus meis, quæ sunt pro vobis, quæ quidem est gloria vestra.*

14 * *Et flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jeschua Meschicho;*

15 * *Ex quo nominatur omnis paternitas quæ est in cælo & in terra:*

16 * *Vt det vobis secundùm diuitias gloriæ suæ, vt virtute confirmemini per Spiritum suum, vt in homine vestro interno,*

17 * *Habitet Meschicho per fidem, & in cordibus vestris per charitatem. Quum fuerit confirmata radix vestra, & fundamentum vestrum.*

קפלאון ג

1 מטל הנא אנא פולוס אסירא אנא דישוע משיחא על אפיכון עממא ׃
2 אן שמעתון מדברנותא דטיבותה דאלהא דאתיהבת ליבכון ׃ 3 דבגליונא אתידע לי ארזא איכנא
דכתבת לכון בזעוריתא ׃ 4 איך מא דמשכחיתון כד קרין אנתון למסתכלו ידעתי דבארזה דמשיחא ׃
5 הו דבדרא אחרנא לא אתידע לבנינשא איך דהשא אתגלי לשליחוהי קדישא ולנביוהי ברוח ׃
6 דנהוון עממא בני ירתותה ושותפא דפגרה ובמולכנא דאתיהב בה ביד אונגליון ׃
7 הו דאנא הוית משמשנה איך מוהבתא דטיבותה דאלהא דאתיהבת לי מן מעבדנותא דחילה ׃
8 לי דזעורא אנא דכלהון קדישא אתיהבת טיבותא הדא דאסבר בעממא עותרה דמשיחא הו דלא מתעקב ׃

נהגה יהב גלא
ידע סוד כתב
בצעידות שכח מצא
קרא סכל ידע
גלא ירת ירש שתף
מלך הנפיח יהב
בשורת שמש יהב
עבר חסר סבר בשד

CAP. III.

1 HVius rei gratia, ego Paulus vinctus Chriſti Ieſu, pro vobis Gentibus: A

2 Si tamen audiſtis diſpenſationem gratiæ Dei quæ data eſt mihi in vobis;

3 Quoniam ſecundùm reuelationem notum mihi factum eſt ſacramentum, ſicut ſupra ſcripſi in breui:

4 Prout poteſtis legentes intelligere prudentiam meam in myſterio Chriſti,

5 Quod alijs generationibus non eſt agnitum filijs hominum, ſicuti nunc reuelatum eſt ſanctis Apoſtolis eius & Prophetis in Spiritu;

6 Gentes eſſe cohæredes & concorporales, & comparticipes promiſſionis eius in Chriſto Ieſu per Euangelium: B

7 Cuius factus ſum ego miniſter ſecũdùm donũ gratiæ Dei, quæ data eſt mihi ſecundùm operationem virtutis eius.

8 Mihi † omnium ſanctorũ minimo, data eſt gratia hæc, in Gentibus euangelizare inueſtigabiles diuitias Chriſti;

9 Et illuminare omnes quæ ſit diſpenſatio ſacramenti abſconditi à ſeculis in Deo, qui omnia creauit;

10 Vt innoteſcat nunc principatibus & poteſtatibus, in cæleſtibus, per eccleſiam, multiformis ſapientia Dei,

11 Secundùm præfinitionem ſeculorum, quam fecit in Chriſto Ieſu Domino noſtro:

12 In quo habemus fiduciam & acceſſum in confidentia, per fidem eius. C

13 PROPTER quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quæ eſt gloria veſtra.

14 Huius rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti;

15 Ex quo omnis paternitas in cęlis & in terra nominatur.

16 Vt det vobis ſecundùm diuitias gloriæ ſuæ, virtute corroborari per Spiritum eius in interiori homine,

17 Chriſtum habitare per fidem in cordibus veſtris, in charitate radicati & fundati:

γ.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν·

2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς·

3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ.

4 πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ·

5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι ἁγίῳ,

6 εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα, καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

7 οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ χριστοῦ,

9 καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ,

10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ,

11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,

12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,

15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται·

16 ἵνα δώῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον,

17 κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι.

9 ואנהר לכלנש איךא הי מדברנותא דארזא הו דכסא הוא מן עלמא באלהא דכל ברא ׃
10 דביד עדתא תתידע חכמתה דאלהא מלית פורשנא לארכום ולשולטנא דבשמיא ׃
11 הי דעתד הוא מן עלמא ועבדה בישוע מרן ׃ 12 הו דבה אית לן פרהסיא וקריבותא בתוכלנא והימנותה
13 מטל הנא שאל אנא דלא תמאן לי באולצני
זויחה דצליבא ח
אפיכון דהדא הי תשבוחתכון ׃ 14 וכאף אנא כורכי לית אבוהי דמרן ישוע משיחא ׃ 15 הו דמנה משתמהא
כל אבהותא דבשמיא ובארעא ׃ 16 ונתל לכון איך עותרא דתשבוחתה דבחילא תשתררון ברוחה דבברנשכון
דלגו ׃ 17 נעמר משיחא בהימנותא ובלבותכון בחובא כד נהוא שריר עקרכון ושתאסתכון ׃

נהר הזהיר ת בהגת סוד
כסא קהל ידע
מלא לשרים מן לשון יון
שלט מן לשון יון
בנשחון הימן זוח
מאן נצרי שבח
כפף שמה אב
נתל נתן ועשר שרר

18 * ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܕܪܟܘ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ܆
ܡܢܘ ܪܘܡܐ ܘܥܘܡܩܐ܂ ܘܐܘܪܟܐ ܘܦܬܝܐ܂
19 * ܘܬܕܥܘܢ ܪܒܘܬܐ ܕܚܘܒܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ ܘܬܬܡܠܘܢ
20 ܒܟܠܗ ܡܘܠܝܐ ܕܐܠܗܐ܂ * ܠܗܘ ܕܝܢ ܕܡܨܐ
ܒܚܝܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠ ܠܡܥܒܕ ܠܢ܆ ܘܝܬܝܪ ܡܢ
ܡܐ ܕܫܐܠܝܢܢ ܘܪܢܝܢܢ܆ ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܕܡܫܬܥܪ
21 ܒܢ܂ * ܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܒܥܕܬܗ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
ܒܟܠܗܘܢ ܕܪܐ ܕܥܠܡܝ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀

܀ ܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ ܀ ܘ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܕ ܀

1 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܐܢܐ ܐܣܝܪܐ ܒܡܪܢ܆
ܕܬܗܠܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܝܐܐ ܠܩܪܝܢܐ ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ܂
2 * ܒܟܠܗ ܡܟܝܟܘܬ ܪܥܝܢܐ܂ ܘܢܝܚܘܬܐ ܘܢܓܝܪܘܬ
3 ܪܘܚܐ܂ ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ
ܒܚܘܒܐ܂ * ܘܗܘܝܬܘܢ ܚܦܝܛܝܢ ܠܡܛܪ ܐܘܝܘܬܐ
4 ܕܪܘܚܐ ܒܐܣܘܪܐ ܕܫܝܢܐ܂ * ܕܬܗܘܘܢ ܒܚܕ ܦܓܪܐ
ܘܒܚܕܐ ܪܘܚܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ ܒܚܕ ܣܒܪܐ
5 ܕܩܪܝܢܟܘܢ܂ * ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܡܪܢ܂ ܘܚܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ܂
6 ܘܚܕܐ ܡܥܡܘܕܝܬܐ܂ * ܘܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܕܟܠ܂
7 ܘܥܠ ܟܠ ܘܒܝܕ ܟܠ ܘܒܟܠܢ܂ * ܠܟܠ ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܢ
ܐܬܝܗܒܬ ܛܝܒܘܬܐ܂ ܐܝܟ ܡܫܘܚܬܐ ܕܡܘܗܒܬܗ
8 ܕܡܫܝܚܐ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܐܡܪ܂ ܕܣܠܩ
ܠܡܪܘܡܐ ܘܫܒܐ ܫܒܝܬܐ܂ ܘܝܗܒ ܡܘܗܒܬܐ
9 ܠܒܢܝܢܫܐ܂ * ܕܣܠܩ ܕܝܢ ܡܢܐ ܗܝ܂ ܐܠܐ ܐܦ
10 ܢܚܬ ܠܥܘܡܩܗܝܢ ܕܐܪܥܐ܂ * ܗܘ ܕܢܚܬ܂
ܗܘܝܘ ܗܘ ܕܐܦ ܣܠܩ܂ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
11 ܫܡܝܐ ܕܢܫܡܠܐ ܟܠ܂ * ܘܗܘ ܝܗܒ܂ ܐܢܫ
ܫܠܝܚܐ܂ ܘܐܢܫ ܢܒܝܐ܂ ܘܐܢܫ ܡܣܒܪܢܐ܂ ܘܐܢܫ
12 ܪܥܘܬܐ܂ ܘܐܢܫ ܡܠܦܢܐ܂ * ܠܓܘܡܪܐ ܕܩܕܝܫܐ܂
ܠܥܒܕܐ ܕܬܫܡܫܬܐ܂ ܠܒܢܝܢܐ ܕܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ܂
13 * ܥܕܡܐ ܕܢܗܘܐ ܟܠܢ ܚܕ ܡܕܡ ܒܗܝܡܢܘܬܐ܂
ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܚܕ ܓܒܪܐ ܓܡܝܪܐ
ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܩܘܡܬܐ ܕܡܫܡܠܝܘܬܗ܂

18 * *Ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis quæ sit altitudo & profunditas, & longitudo ac latitudo.*

19 * *Et agnoscatis excellentiam charitatis Meschicho ut impleamini omni plenitudine Dei.*

20 * *Ei autem qui potens est virtute supra omnia facere nobis, & supra ea quæ postulamus aut meditamur secundùm virtutem quæ agit in nobis.*

21 * *Ipsi inquam gloria in Ecclesia sua per Jeschua Meschicho in omnes ætates seculi seculorum. Amin.*

Ascensione Domini nostri.

CAP. IIII.

1 *Itaque rogo vos ego vinctus in Domino nostro, vt ambuletis prout decorum est vocationi qua vocati estis,*

2 * *Cum omni humilitate mentis, & placabilitate, & longanimitate; & tolerate alius alium per charitatem.*

3 * *Et satagite seruare concordiam Spiritus cum vinculo pacis.*

4 * *Vt sitis in vno corpore, & vno spiritu, quemadmodum vocati estis in vna spe vocationis vestræ.*

5 * *Vnus enim est Dominus, & vna fides, & vnum baptisma.*

6 * *Unúsque Deus Pater omnium, & super omnia, & per omnia, & in nobis omni-*
7 *bus.* * *Verùm vnicuique nostrum data est gratia iuxta mẽsuram donationis Meschicho.*

8 * *Quapropter dictum est, Quum ascendisset in altum, & captiuam abduxit captiuitatem, & dedit dona hominibus.*

9 * *Quod autem ascenderit quidnam est, nisi quod etiam descenderat prius in inferiores*
10 *partes terræ?* * *Qui descendit ipse est qui etiã ascendit supra omnes cælos, vt perficeret om-*
11 *nia.* * *Et ipse dedit alios quidem Apostolos, & alios Prophetas, alios autem Euangelistas, alios autem pastores, & alios doctores,*

12 * *Ad complementum Sanctorum in opus administrationis, in ædificium Meschicho:*

13 * *Donec simus omnes vnum quidpiam in fide, & in cognitione Filij Dei, & vnus vir perfectus in mensuram staturæ plenitudinis eius.*

18 דְּתֶשְׁכְּחוּן לְמַדְרָכוּ עַם כֻּלְּהוּן קַדִּישֵׁא מַנוּ רוּמָא וְעוּמְקָא וְאוּרְכָּא וּפְתָיָא ׃ 19 וְתֵדְעוּן רַבּוּתָא דְחוּבֵּהּ
דִּמְשִׁיחָא וְתֶתְמַלּוּן בְּכֻלֵּהּ מוּלָיָא דַאלָהָא ׃ 20 לְהַו דֵּין דְּמָצֵא בְּחַילָא יַתִּיר מֶן כֹּל לְמֶעְבַּד לַן וְיַתִּיר מֶן מָא דְשָׁאלִינַן
וְרָנֵינַן אַיךְ חַילֵהּ דְּמֶשְׁתְּעַר בַּן ׃ 21 לֵהּ תֶּשְׁבּוּחְתָּא בְּעִדְתֵּהּ בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּכֻלְּהוּן דָּרֵא דְעָלְמֵי עָלְמִין אַמִּין ׃
סוּלָּקֵהּ דְּמָרַן ו קְפַלְאוֹן ד
1 בָּעֵא אֶנָא הָכִיל מֶנְכוּן אֶנָא אֲסִירָא בְּמָרַן דְּתֶהַלְכוּן אַיכַנָא דְיָאֵא לְקֶרְיָנָא דְאֶתְקְרִיתוּן ׃ 2 בְּכֻלָּהּ מַכִּיכוּת
רֶעְיָנָא וְנִיחוּתָא וְנַגִּירוּת רוּחָא וַהֲוַיתוּן מְסַיְבְּרִין חַד לְחַד בְּחוּבָּא ׃ 3 וַהֲוַיתוּן חֲפִיטִין לְמֶטַּר אַוְיוּתָא
דְרוּחָא בְּחַזְקָא דְשַׁלְמָא ׃ 4 דְתֶהֱווּן בְּחַד פַּגְרָא וּבְחֲדָא רוּחָא אַיכְּמָא דְאֶתְקְרִיתוּן בְּחַד סַבְרָא דְקֶרְיָנְכוּן ׃

אֲרַךְ רוחב מן פְּתָא
יְדַע רְבַב מְלָא
מְצָא שְׁאַל רְנָא הגה
סְעַר שַׁבַּח בקהלו
דור טְלַק הַלֵּךְ
יְאָא קְרָא מְכַךְ
רְעָא נוּחַ ואורך אפים
באהבה מסתדלים נְטַר

Vt poſſitis comprehendere cum om 18
nibus ſanctis,quæ ſit latitudo, & longi- D
tudo,& ſublimitas, & profundum,
Scire etiam ſupereminentem ſcien- 19
tiæ charitatem Chriſti, vt impleamini in
omnem plenitudinem Dei.
Ei autem qui potens eſt omnia fa- 20
cere ſuperabundanter quàm petimus
aut intelligimus , ſecundùm virtutem
quæ operatur in nobis:
Ipſi gloria in eccleſia , & in Chriſto 21
Ieſu in omnes generationes ſeculi ſecu-
lorum. Amen.

CAP. IIII.

OBſecro itaq; vos ego vinctus in Do- 1
mino, vt dignè ambuletis vocatione A
qua vocati eſtis,
Cum omni humilitate & manſue- 2
tudine, cum patientia , ſupportantes in-
uicem in charitate:
Soliciti ſeruare vnitatem ſpiritus in 3
vinculo pacis.
Vnum corpus,& vnus ſpiritus: ſicut 4
vocati eſtis in vna ſpe vocationis † no-
ſtræ. Vnus Dominus, vna fides,vnum 5
baptiſma.
Vnus Deus & Pater omnium , qui 6
eſt ſuper omnes,& per omnia,& in om-
nibus nobis. Vnicuique autem no- 7
ſtrum data eſt gratia ſecundùm menſu- B
ram donationis Chriſti.
Propter quod dicit,Aſcendens in al- 8
tum, captiuam duxit captiuitatem : de-
dit dona hominibus.
Quod autem aſcendit, quid eſt, niſi 9
quia & deſcendit primùm in inferiores
partes terræ?
Qui deſcēdit,ipſe eſt & qui aſcendit 10
ſupra omnes cælos , vt adimpleret om-
nia. Et ipſe dedit quoſdam quidem 11
Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas,
alios verò Euangeliſtas,alios autem pa-
ſtores & doctores
Ad conſummationem ſanctorum in 12
opus miniſterij , in ædificationem cor-
poris Chriſti:
Donec occurramus omnes in vnita- 13
tem fidei & agnitionis filij Dei,in virum
perfectum,in menſuram ætatis plenitu-
dinis Chriſti:

18 ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις,
τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος,
19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην
τοῦ χριστοῦ· ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ·
20 τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκπε-
ρισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνερ-
γουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, εἰς πά-
σας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

δ΄.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ,
ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,
2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ μα-
κροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ·
3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ
συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.
4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ
ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν.
5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα,
6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ
πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν.
7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δω-
ρεᾶς τοῦ χριστοῦ.
8 διὸ λέγει, ἀναβὰς εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσεν αἰχμα-
λωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.
9 τὸ δέ, ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ
κατώτερα μέρη τῆς γῆς;
10 ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων
τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.
11 καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μέν, ἀποστόλους· τοὺς δέ, προφή-
τας· τοὺς δέ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δέ, ποιμένας καὶ διδα-
σκάλους,
12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας,
εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ·
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς
πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέ-
λειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ·

5 חד הוגיר מריא וחדא היםנותא וחדא מעמודיתא ׃ 6 וחד אלהא אבא דכל ועל כל ובכל ובכלן ׃
7 לחד חד מנן דין אתיהבת טיבותא איך משוחתא דמוהבתה דמשיחא ׃ 9 דסלק דין מנא הי אלא אן
8 מטל הנא אמיר דסלק למרומא ושבא שביתא ויהב מוהבתא לבנינשא ׃
דאף נחת לוקדם לתחתיתה דארעא ׃ 10 הו דנחת הויו הו דאף סלק לעל מן כלהון שמיא דנשלם כל ׃
11 והו יהב איה דשליחא ואיה דנביא ואית דמסברנא ואית דרעותא ואית דמלפנא ׃
12 לגמרא דקדישא לעבדא דתשמשתא לבנינא דמשיחא ׃ 13 עדמא דנהוה כלן חד מרם בהימנותא
ובידעתא דברה דאלהא וחד גברא גמירא במשוחתא דקומתא דשומליה ׃

חימן עמר יהב
טוב מדת מתנהו
רום שבי יהב תחת
נחת ירד עלה סבר
רועים אלף שמש
בנא חימן ידע
משח מדד קום
שמלא מלא

14 * Ut non simus pueruli, qui agitemur, & mutemur quouis vento doctrinarum fraudulentarum hominum illorum qui calliditate sua imponunt vt inducant in errorem.
15 * Sed simus veraces in charitate nostra, vt per omnia nos adolescamus in Meschicho, qui est caput.
16 * Et ex quo totum corpus coagmentatur, & compingitur per omnes commissuras, iuxta donũ quod datum est in mensura cuiuslibet membri ad incrementum ipsius corporis, cuius ædificium charitate perficitur.

Dominica noua.

17 * Hoc autem dico, & testor in Domino, vt posthac non ambuletis sicut cæteræ gentes, quæ ambulant in vanitate mentis suæ.
18 * Quarúmque intellectus tenebris obducti sunt, & extranei sunt à vita Dei, tum quia nulla illis inest scientia, tum propter obcæcationem cordis ipsorum.
19 * Qui exciderunt sua spe, seipsósque tradiderunt impudicitiæ, & in operationem omnis spurcitiæ cupiditate sua.
20 * Vos autem non sic didicistis Meschicho.
21 * Si verè illum audistis, & didicistis quanta sit veritas in Jeschua.
22 * Sed vt deponatis à vobis conuersationes vestras priores hominem illum veterem qui corrumpitur concupiscentiis erroris.
23 * Ac renouemini spiritu mentium vestrarum.
24 * Et induatis hominem illum nouum, qui in Deo creatus est in iustitia & pietate veritatis.

Feria VI. Incensi pacifici, vel depositionis.

25 * Quamobrem deponite à vobis mendacium, & loquimini veritatẽ quisq; cum proximo suo: sumus enim membra alter alterius.
26 * Irascimini & non peccetis. & Sol super iracundiam vestram non occidat.
27 * Nec dederitis locum criminatori.
28 * Porrò qui furatus est, amplius non furetur, sed laboret manibus suis, & operetur bonum vt habeat vnde largiatur ei qui indiget.

---

14 ולא נהוא ילודא דמזדעזעין ומשתגין לכל רוח דיולפנא בכילא דבנינשא הנון דבחרעותהון מצטנעין דנטעון:
15 אלא הוין שרירין בחובן דכל מדם דילן נרבא במשיחא דהויו רישא: 16 ומנה כלה פגרא מתרכב ומתקטר
בכל סרין איך סוהבתא דמתיהבא במשוחתא לכל הדם לתרביתא דילה דפגרא דבחובא נשתלם בנינה:

חד בשבא חדתא ז

17 הדין אמר אנא ומסהד אנא במריא דמן השא לא תהוון מהלכין איך שרכא דעממא דמהלכין בסריקות תרעיתהון:
18 וחשוכין במדעיהון ונוכריין אנון מן חיוהי דאלהא ומטל דלית בהון ידעתא ומטל עוירות לבהון:
19 הנון דפסקו סברהון ואשלמו נפשהון לפחזותא ולפולחנא דכלה טנפותא ביענותהון:

ילד · זוע · שנא · ילף אלף · נכל · חרע · צנע · טעא · רבא · רכב · קטר · שרא · יהב · רבא · שלם · בנא · חדת חדש · ומעיד מן סהד · שאר

14 Vt iam non ſimus paruuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in aſtutia ad circumuentionem erroris:
15 Veritatem autem facientes in charitate, creſcamus in illo per omnia, qui eſt caput, Chriſtus:
16 Ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem iuncturam ſubminiſtrationis, ſecundùm operationem in menſuram vniuſcuiuſque membri, augmentum corporis facit in ædificationem ſui in charitate.
17 Hoc igitur dico & teſtificor in Domino: vt iam non ambuletis ſicut & D Gentes ambulant in vanitate ſenſus ſui,
18 Tenebris obſcuratum habentes intellectum, alienati à † vita Dei per ignorantiam quæ eſt in illis, propter cæcitatem cordis ipſorum.
19 Qui deſperantes, ſemetipſos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in auaritiam.
20 Vos autem non ita didiciſtis Chriſtum.
21 Si tamen illum audiſtis, & in ipſo edocti eſtis, (ſicut eſt veritas in Ieſu.)
22 † Deponere vos, ſecundùm priſtinam conuerſationem veterem hominem, qui E corrumpitur ſecundùm deſyderia erroris.
23 Renouamini autem Spiritu mentis veſtræ:
24 Et induite nouum hominem qui ſecundùm Deum creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veritatis.

25 Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem vnuſquiſque F cum proximo ſuo: quoniam ſumus inuicem membra.
26 Iraſcimini, & nolite peccare. Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram.
27 Nolite locum dare diabolo.
28 Qui furabatur, iam non furetur: magis autem laboret, operando manibus ſuis quod bonum eſt, vt habeat vnde tribuat neceſſitatem patienti.

14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης.
15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ χριστός·
16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν·
18 ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν·
19 οἵτινες ἀπηλγηκότες, ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.
20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστόν·
21 εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ ἰησοῦ·
22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·
23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν·
24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.
26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν·
27 μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.
28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω· μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς ἰδίαις χερσὶν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

20 אַנְתּוּן דֵּין לָא הָוָא הָכַנָא ילֶפְתּוּנָיהִי לַמְשִׁיחָא ׃ 21 אֶן שַׁרִירָאִית שְׁמַעְתּוּנָיהִי וְילֶפְתּוּן אַכְמָא דְאִיתָיהּ
קוּשְׁתָא בְּיֵשׁוּע אֶלָּא ׃ 22 דְּתַחְנְחוּן מֶנְכוּן הוּפָכֵיכוּן קַדְמָיָא לְבַרְנָשָׁא הַו עַתִּיקָא דְּמֶתְחַבַּל בְּרַגְיָּתָא דְטוּעָיָא
23 וְתֶתְחַדְּתוּן בְּרוּחָא דְמַדְּעֵיכוּן ׃ 24 וְתֶלְבְּשׁוּן לְבַרְנָשָׁא חַדְתָּא הַו דְּבַאלָהָא אֶתְבְּרִי בְזַדִּיקוּתָא וּבְחַסְיוּתָא וְקוּשְׁתָּא
עֲרוּבְתָּא דַּנְיָחְתָּא ח
25 מֶטֻל הָנָא אַנִיחוּ מֶנְכוּן כַּדָּבוּתָא וּמַלֶּלוּ קוּשְׁתָּא אֱנָשׁ עַם קַרִיבֵהּ הַדָּמֵא חְנַן גֵּיר חַד דְּחַד ׃
26 רְגַזוּ וְלָא תֶּחְטוּן וְשִׁמְשָׁא עַל רוּגְזְכוּן לָא נֶעְרַב ׃ 27 וְלָא תֶּתְּלוּן אַתְרָא לְאָכֵל קַרְצָא ׃
28 וְאַיְנָא דְּגָנֵב הֲוָא מֶכִּיל לָא נֶגְנוּב אֶלָּא נֶלְאֵא בְּאִידוּהִי וְנֶפְלוֹח טָבָתָא דְּנֶהֱוֵא לֵהּ לְמֶתַּל לְמַן דַּסְנִיק ׃

ילף באמת שמע
אמת נוח הפך
בהשוקיה טעת כמו פעה
חסיות של ריח ביתוח
נוח כרב כזב ק אמת
רגז חטא ועמכם
ערב נתל נתן
למלשין או לשד ו עוד
לאא לאת פבדיו טוב

29 ܟܠ ܡܠܐ ܣܢܝܐ ܡܢ ܦܘܡܟܘܢ ܠܐ ܢܦܘܩ. ܐܠܐ ܐܝܕܐ ܕܫܦܝܪܐ ܘܚܫܚܐ ܠܒܢܝܢܐ. ܕܬܬܠ ܛܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ.
30 ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܥܝܩܝܢ ܠܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܒܗ ܐܬܚܬܡܬܘܢ ܠܝܘܡܐ ܕܦܘܪܩܢܐ.
31 ܟܠܗ ܡܪܝܪܘܬܐ ܘܚܡܬܐ ܘܪܘܓܙܐ ܘܓܥܬܐ ܘܓܘܕܦܐ ܢܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ ܥܡ ܟܠܗ ܒܝܫܘܬܐ.
32 ܘܗܘܝܬܘܢ ܒܣܝܡܝܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ ܘܡܪܚܡܢܝܢ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܫܒܩܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ ܫܒܩ ܠܢ.

ܩܦܠܐܘܢ ܗ

1 ܗܘܝܬܘܢ ܗܟܝܠ ܡܬܕܡܝܢ ܒܐܠܗܐ ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܚܒܝܒܐ.
2 ܘܗܠܟܘ ܒܚܘܒܐ ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܐܚܒܢ ܘܐܫܠܡ ܢܦܫܗ ܚܠܦܝܢ ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܬܐ ܠܐܠܗܐ ܠܪܝܚܐ ܒܣܝܡܐ.

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܫܒܥܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ

3 ܙܢܝܘܬܐ ܕܝܢ ܘܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ ܘܥܠܘܒܘܬܐ ܐܦ ܠܐ ܡܫܬܡܗܘ ܢܫܬܡܗ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܝܐܐ ܠܩܕܝܫܐ.
4 ܐܦܠܐ ܡܨܚܦܘܬܐ ܐܘ ܡܠܐ ܕܫܛܝܘܬܐ ܐܘ ܕܡܓܚܟܘܬܐ ܐܘ ܡܠܐ ܕܨܚܝܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܢ. ܐܠܐ ܡܟܝܠ ܬܘܕܝܬܐ.
5 ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܝܕܥܝܢ. ܕܟܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܙܢܝܐ. ܐܘ ܛܢܦܐ. ܐܘ ܥܠܘܒܐ. ܐܘ ܦܠܚ ܦܬܟܪܐ. ܠܝܬ ܠܗ ܝܪܬܘܬܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܡܫܝܚܐ ܘܕܐܠܗܐ.
6 ܐܢܫ ܠܐ ܢܛܥܝܟܘܢ ܒܡܠܐ ܣܪܝܩܬܐ. ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܬܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܒܢܝܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ.
7 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ ܠܗܘܢ.
8 ܐܝܬܝܟܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܝܡ ܚܫܘܟܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܢܘܗܪܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܗܟܢܐ ܗܟܝܠ ܐܝܟ ܒܢܝ ܢܘܗܪܐ ܗܠܟܘ.
9 ܦܐܪܘܗܝ ܓܝܪ ܕܢܘܗܪܐ ܒܟܠܗ ܐܝܬܘܗܝ ܛܝܒܘܬܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ.
10 ܘܗܘܝܬܘܢ ܦܪܫܝܢ ܡܢܐ ܫܦܪ ܩܕܡ ܡܪܢ.
11 ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ ܠܥܒܕܐ ܕܠܐ ܦܐܪܐ ܕܚܫܘܟܐ. ܐܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܟܣܝܢ ܠܗܘܢ.

29 * *Omnis sermo execrandus ex ore vestro ne procedat, sed qui decorus & accommodatus fuerit ædificationi, vt det gratiam illis qui audiunt.*

30 * *Et ne contristetis Spiritum sanctum Dei per quem obsignati estis in diem liberationis.*

31 * *Omnis amaritudo, & excandescentia, & ira, & vociferatio, & blasphemia tollantur à vobis cum omni malitia.*

32 * *Sitis autem alius in alium comes, & misericordes; & remittite alter alteri quemadmodum Deus per Meschicho remisit vobis.*

CAP. V.

1 *Estote igitur conformes Deo, tanquam filij dilecti.*

2 * *Et ambulate in charitate prout & Meschicho charitate nos complexus est, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem ac victimam Deo in odorem suauem.*

Dominica VII. post Epiphaniam.

3 * *Scortatio autem & omnis spurcitia, & auaritia, ne nominando quidem nominetur inter vos, sicut decet Sanctos.*

4 * *Nec obscœnitates, nec sermones stultitiæ, aut irrisionis, aut scurrilitatis, quibus non opus est, sed pro istis gratiarum actio.*

5 * *Hoc autem scitis neminem, qui sit scortator aut spurcus, aut auarus, aut cultor idolorum, habere hæreditatem in regno Meschicho & Dei.*

6 * *Ne quis vos seducat sermonibus vanis: propter hæc enim venit ira Dei super filios immorigeros.*

7 * *Ne sitis igitur consortes eorum.*

8 * *Eratis enim quondam tenebræ, nunc autem lux estis in Domino nostro. Vt filij lucis igitur, ita ambulate.*

9 * *Fructus enim lucis sunt in omni bonitate, & iustitia, & veritate.*

10 * *Et diiudicate quid placeat coram Domino nostro.*

11 * *Et ne commercium habueritis cum operibus tenebrarum infrugiferis, sed ea redarguite.*

---

29 כל מלא סניא מן פומכון לא תפוקי אלא אידא דשפירא וחשחא לבניננא דתתלי טיבותא לאילין דשמעין׃
30 ולא תהוון מעיקין לרוחא קדישא דאלהא דאתחתמתון בה ליומא דפורקנא׃ 31 כלה מרירותא וחמתא
ורוגזא וגעתא וגודפא נשתקל מנכון עם כלה בישותא׃ 32 והויתון בסימין חד לות חד ומרחמנין והויתון
שבקין חד לחד איכנא דאלהא במשיחא שבק לן׃
קפלאון ה
1 הויתון הכיל מתדמין באלהא איך בניא חביבא׃ 2 והלכו בחובא איך דאף משיחא אחבן ואשלם
נפשה על אפין קורבנא ודבחתא לאלהא לריחא בסימא׃
חד בשבא דשבעא דבתר דנחא
3 זניותא דין וכלה טנפותא ועלובותא אף לא משתמהו תשתמה בינתכון איך דיאא לקדישא׃

מלל סנא נפק | חשח בנא נתל | עוק צור חתם | של פרין חמא או חמם | וריב שקל ביש | רחם על בן רמא | באהבה אחב זוח | זנא טנף טמא

‡ Omnis ſermo malus ex ore veſtro 29
non procedat: ſed ſiquis bonus ad ædifi-
cationem † fidei, vt det gratiam audien-
tibus.
‡ Et nolite contriſtare Spiritum ſan- 30
ctum Dei: in quo ſignati eſtis in † die re- G
demptionis.
‡ Omnis amaritudo, & ira, & indigna- 31
tio, & clamor, & blaſphemia tollatur à
vobis cum omni malitia.
‡ Eſtote autem inuicem benigni, miſe- 32
ricordes, donantes inuicem ſicut & Deus
in Chriſto donauit † nobis.

29 ‡ πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκ-
πορευέσθω· ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας,
ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι.
30 ‡ καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφρα-
γίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.
31 ‡ πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ κραυγὴ, καὶ
βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.
32 ‡ γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὔσπλαγχνοι,
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἐχαρίσατο
ἡμῖν.

CAP. V.

ε.

Estote ergo imitatores Dei, ſicut filij 1
chariſſimi: A
‡ Et ambulate in dilectione, ſicut & 2
Chriſtus dilexit nos, & tradidit ſemetip-
ſum pro nobis oblationem & hoſtiam
Deo in odorem ſuauitatis.

1 ‡ Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·
2 ‡ καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγά-
πησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφο-
ρὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

‡ Fornicatio autem & omnis immũ- 3
ditia, aut auaritia, nec nominetur in vo-
bis, ſicut decet ſanctos:
‡ Aut turpitudo, aut ſtultiloquium, 4
aut ſcurrilitas, quæ ad rem non pertinẽt:
ſed magis gratiarum actio.
‡ Hoc enim ſcitote, intelligẽtes, quòd 5
omnis fornicator, aut immundus, aut
auarus († qui eſt idolorum † ſeruus) non
habet hæreditatem in regno Chriſti & B
Dei.
‡ Nemo vos ſeducat inanibus verbis. 6
propter hæc enim venit ira Dei in filios
diffidentiæ.
‡ Nolite ergo effici participes eorum. 7
‡ Eratis enim aliquando tenebræ: nũc 8
autem lux in Domino. Vt filij lucis am-
bulate:
‡ (Fructus enim lucis eſt in omni bo- 9
nitate, & iuſtitia, & veritate)
‡ Probantes quid ſit beneplacitum 10
Deo:
‡ Et nolite communicare operibus 11
infructuoſis tenebrarum, magis autem
† redarguite.

3 ‡ Πορνεία δὲ, καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία, ἢ πλεονεξία μηδὲ
ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις·
4 ‡ καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, τὰ
οὐκ ἀνήκοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.
5 ‡ τοῦτο γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκά-
θαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κλη-
ρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ.
6 ‡ μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ
ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.
7 ‡ μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν.
8 ‡ ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα
φωτὸς περιπατεῖτε.
9 ‡ ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ
δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ·
10 ‡ δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ·
11 ‡ καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ
σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.

---

4 ולא צוחיתא ולא מלא דשטיותא או דבזחא או דשעיא הלין דלא מתבעין אלא חלף הלין תודיתא ׃
5 הדא דין הויתון יעדין דכלנש דאיתוהי זניא או טנפא או עלובא או פלח פתכרא לית לה ירתותא במלכותא
דמשיחא ודאלהא ׃ 6 דלמא אנש נטעיכון במלא סריקתא מטל הלין תוגיר אתא רוגזה דאלהא על בניא
דלא מתטפיסנותא ׃ 7 לא הכיל תהוון להון שותפא ׃
8 איתיכון הויתון גיר מן לוקדם חשוכא השא דין נוהרא אנתון במרן איך בני נוהרא הכיל הלכו ׃
9 פארותי גיר דנוהרא בכלה אנון טבותא וזדיקותא וקושתא ׃ 10 והויתון פרשין מנא שפיר קדם מרן ׃
11 ולא הויתון משתותפין לות עבדא דחשוכא דפארא לית בהון אלא הויתון מכסין להון ׃

l צרא m ודברים n אולת
o כזח שחק p שעא q כעא
r ירא ידה s אות t זנא
v עובד לעבודה זרה x ירת
y טעא z מלל a קצפו
b מרדות c שתף d אירת
e אור f טוב g וצדקה
h נאמח i שתף k כון הוכח

12 ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܒܛܘܫܝܐ ܥܒܕܝܢ. ܢܕܝܕ ܗܘ ܐܦ
13 ܠܡܡܠܠܘܬܗ. ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܡܬܟܣܣ ܡܢ
ܢܘܗܪܐ ܘܡܬܓܠܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܡܬܓܠܐ ܢܘܗܪܐ ܗܘ.
14 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܝܪ. ܐܬܬܥܝܪ ܕܡܟܐ. ܘܩܘܡ
15 ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܢܢܗܪ ܠܟ ܡܫܝܚܐ. ܚܙܘ
ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܬܗܠܟܘܢ ܙܗܝܐܝܬ. ܠܐ ܐܝܟ ܣܟܠܐ.
16 ܐܠܐ ܐܝܟ ܚܟܝܡܐ ܕܙܒܢܝܢ ܩܐܪܣܗܘܢ. ܡܛܠ
17 ܕܝܘܡܬܐ ܒܝܫܐ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ. ܐܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܡܢܘ ܨܒܝܢܗ
18 ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܬܪܘܘܢ ܒܚܡܪܐ ܕܒܗ ܐܝܬ
19 ܐܣܘܛܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܬܡܠܘ ܒܪܘܚܐ. ܘܡܠܠܘ ܥܡ
ܢܦܫܟܘܢ ܒܡܙܡܘܪܐ ܘܒܬܫܒܚܬܐ. ܘܒܙܡܝܪܬܐ
ܕܪܘܚܐ ܗܘܝܬܘܢ ܙܡܪܝܢ ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܠܡܪܝܐ.
20 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܘܕܝܢ ܒܟܠ ܙܒܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܢܫ.
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ.
21 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܒܚܘܒܗ
ܕܡܫܝܚܐ. ܕܟܠܝܘܡ
22 ܢܫ̈ܐ ܐܫܬܥܒܕܝܢ ܠܓܒܪ̈ܝܟܝܢ. ܐܝܟ
23 ܠܡܪܢ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܪܫܐ ܗܘ ܕܐܢܬܬܐ.
ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܪܫܐ ܗܘ ܕܥܕܬܐ. ܘܗܘ
24 ܐܝܬܘܗܝ ܡܚܝܢܐ ܕܦܓܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܥܕܬܐ ܡܫܬܥܒܕܐ
ܠܡܫܝܚܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܢܫ̈ܐ ܠܓܒܪ̈ܝܗܝܢ
25 ܒܟܠ ܡܕܡ. ܓܒܪ̈ܐ ܐܚܒܘ ܢܫ̈ܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ
ܡܫܝܚܐ ܐܚܒ ܠܥܕܬܗ. ܘܢܦܫܗ ܐܫܠܡ ܚܠܦ
26 ܐܦܝܗ. ܕܢܩܕܫܝܗ ܘܢܕܟܝܗ ܒܣܚܝܐ ܕܡܝܐ
27 ܘܒܡܠܬܐ. ܘܢܩܝܡܝܗ ܠܢܦܫܗ ܥܕܬܐ ܟܕ
ܡܫܒܚܐ. ܘܠܝܬ ܒܗ ܛܘܠܫܐ ܘܠܐ ܩܡܛܐ. ܘܠܐ
ܡܕܡ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ.
28 ܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܓܒܪ̈ܐ ܕܢܚܒܘܢ ܢܫ̈ܝܗܘܢ. ܐܝܟ
ܦܓܪ̈ܝܗܘܢ. ܡܢ ܕܐܚܒ ܓܝܪ ܠܐܢܬܬܗ ܠܢܦܫܗ
29 ܗܘ ܡܚܒ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܡܬܘܡ ܣܢܐ
ܦܓܪܗ. ܐܠܐ ܡܬܪܣܐ ܠܗ ܘܝܨܦ ܕܝܠܗ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܕܥܕܬܗ.

12 * *Quod enim in occulto perpetrant, vel execrandum est dictu.*
13 * *Omnia enim arguuntur à luce, & reuelantur, & quicquid reuelat, lumen est.*
14 * *Propterea dictum est, Expergiscere qui dormis, & surge à mortuis, & illucescet tibi Meschicho.*
15 * *Videte igitur quomodo ambuletis circunspectè, non vt stulti.*
16 * *Sed vt sapientes, qui redimunt occasionem suam; quoniam dies mali sunt.*
17 * *Propterea ne fueritis rationis expertes, sed intelligite quæ sit voluntas Dei.*
18 * *Et ne inebriamini vino, in quo est luxuria, sed impleamini spiritu.*
19 * *Et loquimini cum vobismetipsis per psalmos, & hymnos, & cantica spiritualia, canite in cordibus vestris Domino.*
20 * *Et gratias agite in omni tempore pro omnibus in nomine Domini nostri Jeschua Meschicho Deo Patri.*
21 * *Et subditi estote alius alij cum charitate Meschicho.*

Quotidie.

22 * *Mulieres estote subditæ maritis vestris, tanquam Domino nostro.*
23 * *Quoniam vir caput est vxoris, quemadmodum & Meschicho caput est Ecclesiæ, & ipse est Seruator corporis.*
24 * *Sed quemadmodum Ecclesia subdita est Meschicho; sic etiam vxores maritis suis in omnibus.*
25 * *Viri diligite vxores vestras sicut & Meschicho dilexit Ecclesiam suam, & seipsum tradidit pro ea.*
26 * *Vt illam sanctificaret ac mundaret lauacro aquæ & verbo.*
27 * *Et statueret* [excitaret] *sibiipsi Ecclesiam gloriosam, & in qua non sit macula, neque ruga, neque aliquid huiusmodi, sed vt sit perfecta absque næuo.*
28 * *Sic oportet viros diligere vxores suas veluti propria corpora. Qui enim vxorem suam diligit, seipsum diligit.*
29 * *Nemo enim vnquam odio habuit corpus suum, sed nutrit illud, & sollicitudinem illius gerit, sicut & Meschicho Ecclesiæ.*

12 מדם גיר דבטושיי עבדין נדיד הו אף לממללותה ׃ 13 כל מדם גיר מתכסן מן נוהרא ומתגלא וכל מדם דמתגלא נוהרא הו ׃ 14 מטל הנא אמיר דאתתעיר דמכא וקום מן בית מיתא ונתנהר לך משיחא ׃ 15 חזו הכיל איכנא תהלכון זהיאית לא איך סכלא ׃ 16 אלא איך חכימא דזבנין קארסהון מטל דיומתא בישא אנון ׃ 17 מטל הנא לא תהוון חסירי רעינא אלא אסתכלו מנו צביניה דאלהא ׃ 18 ולא תרוון בחמרא דבה איתה אסוטותא אלא אתמלו ברוחא ׃ 19 ומללו עם נפשכון במזמורא ובתשבחתא ובזמירתא דרוחא הויתון זמרין בלבותכון למריא ׃ 20 והויתון מודין בכל זבן על אפי כלנש בשמה דמרן ישוע משיחא לאלהא אבא ׃ 21 והויתון משתעבדין חד לחד בחובה דמשיחא ׃

l טשא סתר m נדד העב
n מלל o כון p גלא
q עור r דמך s מות
t נהר v חזא x זהא
y כסיל z קארסא עוילת
a רעים b רעא רצה c סכל
d צבא e רוא f מלשון יון
סרה מגוגה g מלא h שבח

Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, 12
turpe est & dicere.
Omnia autem quæ arguuntur, à lu- 13
mine manifestantur: omne enim quod
manifestatur, lumen est.
Propter quod dicit: Surge qui dor- 14
mis & exurge à mortuis; & illuminabit
te Christus.
Videte itaque fratres quomodo cau- 15
te ambuletis: non quasi insipientes, sed D
vt sapientes:
Redimentes tempus, quoniam dies 16
mali sunt.
Propterea nolite fieri imprudentes: 17
sed intelligentes quæ sit voluntas Dei.
Et nolite inebriari vino in quo est 18
luxuria, sed implemini Spiritu†;
Loquentes vobismetipsis in psalmis 19
& hymnis, & canticis spiritalibus, can-
tantes & psallentes in cordibus vestris
Domino:
Gratias agentes semper pro omni- 20
bus, in nomine Domini nostri Iesu Chri
sti, Deo & Patri: E
Subiecti inuicem, in timore Christi. 21

MVLIERES viris suis subditæ sint, 22
sicut Domino.
Quoniã vir, caput est mulieris sicut 23
Christus caput est Ecclesiæ: ipse, salua-
tor corporis eius.
Sed sicut Ecclesia subiecta est Chri- 24
sto, ita & mulieres viris suis in omnibus. F
Viri, diligite vxores vestras, sicut & 25
Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum
tradidit pro ea;
Vt illam sanctificaret, mundãs eam 26
lauacro aquæ in verbo†.
Vt exhiberet ipsam sibi gloriosam 27
Ecclesiam, non habentem maculam, aut
rugam, aut aliquid huiusmodi, sed vt sit
sancta & immaculata.
Ita & viri debent diligere vxores suas 28
vt corpora sua. Qui suam vxorem dili-
git, seipsum diligit.
Nemo enim vnquam carnem suam 29
odio habuit: sed nutrit & fouet eam, si-
cut & Christus Ecclesiam.

12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν.

13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστι.

14 διὸ λέγει, ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός.

15 βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί,

16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι.

17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου.

18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,

19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ·

20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, τῷ θεῷ καὶ πατρί,

21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ χριστοῦ.

22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ·

23 ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος.

24 ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί.

25 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·

26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι·

27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.

28 οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·

29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν·

דקליום ו

22 נשא הויתון [a] משתעבדן לבעליכין איך דלמרן:
23 מטל דגברא רישה הו דאנתתא איכנא דאף משיחא רישא הו [b] דעדתא והויו [c] מחינא דפגרא:
24 אלא איכנא דעדתא משתעבדא למשיחא הכנא אף נשא לבעליהין בכלמדם: 25 גברא [d] אחבו נשיכון איך
דאף משיחא אחב לעדתה ונפשה [e] אשלם על אפיה: 26 דנקדשיה [f] ונדכיה [g] בסחיא דמיא [h] ובמלתא:
27 [i] ונקימיה [k] עדתא לנפשה כד משבחא ולית בה [l] טולשא ולא קמטא ולא מדם דלהין דמא אלא תהוא קדישא
ודלא מום: 28 הכנא [m] ולא לגברא [n] דנחבון נשיהון איך דלפגריהון מן דאנתתה גיר מחב נפשה הו מחב:
29 לא גיר אנש [o] ממתום [p] סנא פגרה אלא [q] מתרסא לה [r] ויצף דילה איכנא דאף משיחא דעדתא:

[a] שעבד [b] של העדה
[c] חיא [d] חבב [e] שלם
[f] דכא [g] ברחץ מן סחא
[h] מלל [i] קום [k] קהל
[l] מום או חברבורה [m] ראוי
[n] אחב [o] מן עולם קאויב
[p] תרסא האכיל או פרנס
[r] יצף השתדל

30 ܡܛܠ ܕܗܕܡܐ ܚܢܢ ܕܦܓܪܗ. ܘܡܢ ܒܣܪܗ
31 ܚܢܢ ܘܡܢ ܓܪܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ
ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܢܗܘܘܢ
32 ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ. ܗܢܐ ܐܪܙܐ ܪܒ ܗܘ. ܐܢܐ ܕܝܢ
33 ܐܡܪ ܐܢܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܘܥܠ ܥܕܬܗ. ܒܪܡ ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܢܪܚܡ ܐܢܬܬܗ
ܐܝܟ ܕܠܢܦܫܗ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ. ܬܗܘܐ ܕܚܠܐ ܡܢ ܒܥܠܗ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܘ ܀

1 ܒܢܝܐ ܐܫܬܡܥܘ ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܗܕܐ ܓܝܪ
2 ܟܐܢܐ ܘܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܡܠܟ. ܝܩܪ
3 ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܕܫܦܝܪ. ܘܢܐܪܟܘܢ ܚܝܝܟ
4 ܥܠ ܐܪܥܐ. ܐܒܗܐ ܠܐ ܬܪܓܙܘܢ ܒܢܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܪܒܘ
5 ܐܢܘܢ ܒܡܪܕܘܬܐ ܘܒܝܘܠܦܢܐ ܕܡܪܢ. ܥܒܕܐ
ܐܫܬܡܥܘ ܠܡܪܝܟܘܢ ܕܒܒܣܪ. ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ
6 ܘܒܦܫܝܛܘܬ ܠܒܐ ܐܝܟ ܕܠܡܫܝܚܐ. ܠܐ ܒܡܚܙܐ
ܥܝܢܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܫܐ ܫܦܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܒܕܐ
7 ܕܡܫܝܚܐ ܕܥܒܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܡܫܘ ܐܢܘܢ
ܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟܘܢ ܒܚܘܒܐ. ܐܝܟ ܕܠܡܪܢ. ܘܠܐ ܐܝܟ
8 ܕܠܒܢܝܢܫܐ. ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ
ܐܢܫ ܕܫܦܝܪ. ܗܘ ܡܩܒܠ ܡܢ ܡܪܢ. ܐܢ ܥܒܕܐ
9 ܗܘ ܘܐܢ ܒܪ ܚܐܪܐ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܪܘܬܐ. ܗܟܢܐ
ܗܘܘ ܥܒܕܝܢ ܠܥܒܕܝܟܘܢ. ܘܫܒܘܩܘ
ܠܗܘܢ ܣܟܠܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܦ
ܡܪܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ. ܐܝܬܘܗܝ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܣܒ
ܒܐܦܐ ܠܝܬ ܠܘܬܗ ܀ ܀ ܀

܀ ܡܣܦܪܬܐ ܕܕܝܪܝܐ ܀ ܥܠ ܀

10 ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܐܬܚܝܠܘ ܒܡܪܢ ܘܒܥܘܫܢܐ
11 ܕܚܝܠܗ. ܘܠܒܫܘ ܟܠܗ ܙܝܢܐ ܕܐܠܗܐ.
ܐܝܟܢܐ ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠ ܢܟܠܘܗܝ
12 ܕܐܟܠܩܪܨܐ. ܡܛܠ ܕܬܟܬܘܫܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܡ
ܒܣܪܐ ܘܕܡܐ. ܐܠܐ ܥܡ ܐܪܟܘܣ ܘܥܡ ܫܘܠܛܢܐ.
ܘܥܡ ܐܚܝܕܝ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܚܫܘܟܐ. ܘܥܡ ܪܘܚܐ
ܒܝܫܬܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ .

30 * *Quandoquidem membra sumus corporis illius, & ex carne eius, & ex ossibus eius.*
31 * *Quamobrem derelinquet vir patrem suum, & matrem suam, & adhærebit vxori suæ; & erunt ambo vna caro.*
32 * *Hoc arcanum magnum est, ego autem loquor de Meschicho & de Ecclesia ipsius.*
33 * *Enimuerò vnusquisque vestrum ita diligat vxorem suam sicut seipsum: vxor autem reuereatur maritum suum.*

CAP. VI.

1 *Liberi, obedite parentibus vestris in Domino nostro, hoc enim iustum est. Et hoc est mandatum primum quo promittitur.*
2 * *Honora patrem tuum, & matrem tuam.*
3 * *Vt bene sit tibi, & prorogetur vita tua super terram.*
4 * *Parẽtes, ne prouocetis ad iracundiam liberos vestros; sed educate eos in correptione & disciplina Domini nostri.*
5 * *Serui, obedite heris vestris qui sunt secundùm carnem, cum timore, & tremore, & cum simplicitate cordis, tanquam Meschicho.*
6 * *Non ad aspectum oculi tanquam hominibus placentes, sed vt serui Meschicho, facientes voluntatem Dei.*
7 * *Et ministrate eis ex tota anima vestra cum charitate tanquam Domino nostro, non tanquam hominibus.*
8 * *Quum sciatis vnumquemque quod fecerit boni reportaturum à Domino nostro, siue sit seruus, siue ingenuus.*
9 * *Vos quoque domini similiter agite cum seruis vestris; remittite eis offensas, vt qui cognoscatis vestrum quoque Dominum esse in cælis, & acceptionem facierum* [delectum personarum] *non esse apud eum.*

Tonsione Monachorum.

10 * *Itaque fratres mei estote fortes per Dominũ nostrum, & per potentiã virtutis eius.*
11 * *Et induite totam armaturam Dei, vt possitis obsistere insidijs diaboli.*
12 * *Quandoquidem non est vobis colluctatio cum carne & sanguine, sed cum principatibus, & cum potestatibus, & cum possessoribus mundi huius tenebrosi, & cum spiritibus malis qui sub cælo sunt.*

30 מטל דהדמא חנן דפגרה ומן בסרה חנן ומן [s] גרמוהי ׃ 31 מטל הנא נשבוק גברא לאבוהי ולאמה [t] ונקף לאנתתה ונהוון תריהון חד [v] בסר ׃ 32 הנא [x] ארזא רב הו אנא דין אמר אנא על משיחא ועל עדתה ׃ 33 ברם אף אנתון כל חד חד מנכון הכנא [y] נרחם אנתתה איך דלנפשה אנתתא דין תהוא [z] דחלא מן בעלה ׃

קפלאון ו

1 בניא [a] אשתמעו לאבהיכון במרן הדא גיר [b] כאנא ׃ 2 והנו [c] פוקדנא קדמיא [d] דמליך [e] יקר לאבוך ולאמך ׃ 3 דנהוא לך דשפיר [f] ונארכון חייך על ארעא ׃ 4 אבהא לא [g] תרגזון בניכון אלא רבו אנון [h] במרדותא [i] וביולפנא דמרן ׃ 5 עבדא [k] אשתמעו למריכון דבבסר בדחלתא [l] וברתיתא [m] ובפשיטות לבא איך דלמשיחא ׃ 6 לא [n] במחזא עינא איך הו דלבנינשא [o] שפרין אנתון

[s] עצמו [t] נקף דבק ושאר [x] סוד [y] רחם [z] דחל [a] שמע [b] ישר מן כון [c] מצוה [d] מלך הבטיח [e] כבד [f] ארך [g] רגז קצף [h] רדא [i] ילף [k] שמע [l] רתת [m] ובתמימות [n] חזא [o] מתרצים

†Quia membra sumus corporis eius, 30
† de carne eius & de ossibus eius.
†Propter hoc relinquet homo patrem 31
& matrem suam, & adhærebit vxori suę:
& erunt duo in carne vna.
†Sacramentum hoc magnum est. ego 32
autem dico in Christo & in Ecclesia.
†Veruntamen & vos singuli, vnus- 33
quisque vxorem suam sicut seipsum dili-
gat: vxor autem † timeat virum suum.

CAP. VI.

FIlij, obedite parentibus vestris in Do- 1
mino. hoc enim iustum est. A
†Honora patrem tuum & matrem 2
tuam: quod est mandatum primum in
promissione;
†Vt bene sit tibi, & sis longæuus su- 3
per terram. †Et vos patres, nolite ad 4
iracundiam prouocare filios vestros: sed
educate illos in disciplina & correptione
Domini.
†Serui, obedite dominis carnalibus, 5
cum timore & tremore, in simplicitate
cordis vestri, sicut Christo:
†Non ad oculum seruientes, quasi ho 6
minibus placentes, sed vt serui Christi,
facientes voluntatem Dei ex animo:
†Cum bona voluntate seruientes, si- 7
cut Domino & non hominibus.
†Scientes quoniã vnusquisque quod- 8
cunque fecerit bonum, hoc recipiet à B
Domino, siue seruus, siue liber.
†Et vos domini eadem facite illis, re- 9
mittentes minas: scientes quia & illorũ
& vester Dominus, est in cælis: & perso-
narum acceptio non est apud † eum.

†DE cætero fratres, confortamini in 10
Domino, & in potentia virtutis eius.
†Induite vos armaturam Dei: vt pos- 11
sitis stare aduersus insidias diaboli.
†Quoniam non est nobis colluctatio 12
aduersus carnem & sanguinem: sed ad-
uersus principes & potestates, aduersus
mundi rectores tenebrarum harum, con
tra spiritalia nequitiæ, in cælestibus.

30 †ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.

31 †ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

32 †τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστόν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 †πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

ϛ'.

1 †Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον.

2 †τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· ἥτις ἐστὶν πρώτη ἐντολὴ ἐν ἐπαγγελίᾳ·

3 †ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.

4 †καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν· ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.

5 †οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ χριστῷ,

6 †μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι· ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς·

7 †μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

8 †εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος.

9 †καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

10 †Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

11 †ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου.

12 †ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

אלא איך עבדא דמשיחא דעבדין [p] צבינא דאלהא ׃ 7 ושמשו אנון מן כלה נפשכון [q] בחובא איך דלמרן ולא
איך דלבנינשא ׃ 8 כד ידעיהון דהו מדם דעבד אנש דשפיר הו הו [r] מתפרע מן מרן אן עבדא הו ואן בר [s] חארא
9 אף אנתון מריא הכנא הויתון עבדין לעבדיכון הויתון שבקין להון סכלותא מטל דידעין אנתון דאף מרכון
דילכון [t] איתוהי בשמיא [u] ומסב באפא לית לותה ׃ 10 [c] מכיל אחי [d] אתחילו במרן [e] ובתוקפא דחילה
[a] סוברא [b] דדיריא יא
11 ולבשו כלה זינא דאלהא איכנא [f] דתשכחון למקם לוקבל [g] צנעתה דאכלקרצא ׃ 12 מטל [h] דתכתושכון לא
הוא עם בסרא ודמא אלא עם [i] ארכוס ועם שליטנא ועם [k] אחידי עלמא הנא חשוכא ועם רוחא [l] בישתא דתחית שמיא

[p] צבא חפץ [q] באהבה
[r] פרע גמל [s] חפשים [t] אית
[u] נסב [a] ספר גזז
[b] דירא הכומרים [c] על כן
[d] חיל [e] תקף [f] שכח
[g] מארבו של מלשין שד
[h] כתש נלחם [i] שרות
[k] אחד אחז [l] ביש רע

13 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܒܫܘ ܟܠܗ ܙܝܢܐ ܕܐܠܗܐ.
ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܦܓܥ ܒܒܝܫܐ ܘܟܕ ܡܛܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
14 ܒܟܠ ܡܕܡ ܬܩܘܡܘܢ. ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܘܐܣܘܪܘ
ܚܨܝܟܘܢ ܒܩܘܫܬܐ. ܘܠܒܫܘ ܫܪܝܢܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ.
15 ܘܣܐܢܘ ܒܪܓܠܝܟܘܢ ܛܘܝܒܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ
16 ܕܫܠܡܐ. ܘܥܡ ܗܠܝܢ ܣܒܘ ܠܟܘܢ ܬܪܣܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܒܗ ܬܫܟܚܘܢ ܚܝܠܐ ܠܡܕܥܟܘ ܟܠܗܘܢ
17 ܓܐܪܘܗܝ ܝܩܝܕܐ ܕܒܝܫܐ. ܘܣܝܡܘ
ܣܢܘܪܬܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. ܘܐܚܘܕܘ ܣܝܦܐ ܕܪܘܚܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
18 ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܟܠ ܨܠܘܢ ܘܒܟܠ ܒܥܘܢ
ܨܠܘ ܒܟܠܙܒܢ ܒܪܘܚ. ܘܒܗ ܒܨܠܘܬܐ ܗܘܝܬܘܢ
ܫܗܪܝܢ ܒܟܠ ܥܕܢ. ܟܕ ܡܨܠܝܬܘܢ ܐܡܝܢܐܝܬ.
19 ܘܡܬܟܫܦܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܐܦ
ܥܠܝ ܕܬܬܝܗܒ ܠܝ ܡܠܬܐ ܒܡܦܬܚ ܦܘܡܝ.
20 ܕܐܡܠܠ ܒܓܠܐ ܘܐܟܪܙ ܐܪܙܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܝܙܓܕܗ
ܒܫܫܠܬܐ. ܕܐܡܠܠܝܘܗܝ ܒܦܪܗܣܝܐ. ܐܝܟ ܕܘܠܐ
21 ܠܝ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ ܘܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܐ. ܗܐ ܡܘܕܥ
ܠܟܘܢ ܛܘܟܝܩܘܣ ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ ܘܡܫܡܫܢܐ
22 ܡܗܝܡܢܐ ܒܡܪܢ. ܠܗ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܥܠ
ܗܕܐ. ܕܬܕܥܘܢ ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ. ܘܢܒܝܐ ܠܒܘܬܟܘܢ.
23 ܫܠܡܐ ܥܡ ܐܚܐ ܘܚܘܒܐ ܥܡ ܗܝܡܢܘܬܐ.
ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
24 ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ ܠܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܠܐ ܚܒܠܐ. ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܐܦܣܝܐ ܕܐܫܬܠܚܬ ܡܢ
ܪܗܘܡܐ. ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܘܟܝܩܘܣ ܀

13 * *Idcircò induite totam armaturam Dei, vt poſſitis occurrere malo; quumque instructi fueritis in omnibus, ſtetis.*

14 * *State igitur, & accingite lumbos veſtros veritate, ac induite loricam iuſtitiæ:*

15 * *Et calciate pedes veſtros in apparatum Euangelij pacis.*

16 * *Et cum his aſſumite vobis ſpem* [ſcutum] *fidei, vt viribus valeatis extinguere omnia iacula accenſa mali illius.*

17 * *Et imponite capiti galeam ſalutis, ac prehendite gladium Spiritus, qui eſt verbũ Dei.*

18 * *Ac in omnibus precibus, omnibúsque deprecationibus orate ſemper in ſpiritu, & in ipſo cùm oratione vigilate in omni tempore orantes perſeueranter: & auſpicantes preces cùm pro omnibus Sanctis,*

19 * *Tum etiam pro me, vt detur mihi ſermo in apertione oris mei, vt palam & publicè prædicem arcanum Euangelij.*

20 * *Cuius legatione fungor in catenis, vt cum fiducia eloquar illud, prout oportet me, eloqui.*

21 * *Vt autem ſciatis & vos quæ penes me ſunt, & quid ago, ecce certiores vos redditurus eſt Tychicus frater chariſſimus, & miniſter fidelis in Domino noſtro.*

22 * *Quem miſi ad vos in hoc ipſum, vt cognoſcatis quid apud me fiat, vtque conſoletur corda veſtra.*

23 * *Pax cum fratribus, & charitas cum fide à Deo Patre, & à Domino noſtro Jeſchua Meſchicho.*

24 * *Gratia cum illis omnibus qui amant Dominum noſtrum Ieſchua Meſchicho abſq; corruptione. Amin.*

Epiſtolæ ad Epheſios ſcriptæ è Rhoma, & miſſæ per Tychicum,
FINIS.

13 מטל הנא לבשו כלה [m] זינא דאלהא [n] דתשכחון [o] תארעון בבישא וכד [p] מעתרין אנתון בכל מדם [q] תקומון׃
14 קומו [r] הכיל וחזוקו חציכון [s] בקושתא ולבשו [t] שרינא דזדיקותא׃ 15 [u] וסאנו ברגליכון [x] טויבה [y] דאונגליון
דשלמא׃ 16 ועם הלין [z] סבו לכון [a] סברא [b] דהימנותא דבה [c] תחמצון חילא [d] למדעכו כלהון [e] גארוהי [f] יקדא
דבישא׃ 17 [g] וסימו [h] סנורתא דפורקנא ואחודו [i] סיפא דרוחא [k] דאיתוהי [l] מלתא דאלהא׃ 18 ובכל [m] צלון ובכל
בעון צלו בכלזבן ברוח ובה בצלותא הויתון שהרין בכל עדן כד מצליתון אמינאית ומתכשפין על אפי כלהון
קדישא׃ 19 אף עלי דתתיהב לי מלתא במפתח פומי דעין בגלא אכרז ארזא דסברתא׃ 20 הוא דאנא איזגדה
בששלתא דבפרהסיא אמלליוהי איך דולא לי למללותה׃ 21 ותדעון דין אף אנתון מדם

[m] זין ה שכח יכול [o] ארע
[p] עתר [q] קום [r] ע׳ כן
[s] באמה זהשרין [u] סאן
[x] טיב [y] של בשורה [z] נסב
[a] צנה או תקוה [b] הימן
[c] מצא [d] דעך [e] חציו
[f] יקר [g] סום [h] כובע וחרב
[k] אית [l] מלל [m] צלא

Proptereà accipite armaturam Dei: 13
vt possitis resistere in die malo, & † in o- C
mnibus perfecti stare.
State ergo succincti lumbos vestros 14
in veritate, & induti loricam iustitiæ;
Et calceati pedes in † præparatione 15
Euangelij pacis: In omnibus sumen- 16
tes scutum fidei, in quo possitis omnia
tela nequissimi ignea extinguere.
Et galeam salutis assumite: & gla- 17
dium spiritus, (quod est verbum Dei.)
Per omnem orationem & obsecra- 18
tionem orãtes omni tempore in spiritu;
& in ipso vigilantes in omni instantia,
& obsecratione pro omnibus sanctis:
Et pro me, vt detur mihi sermo in 19
apertione oris mei cum fiducia, notum D
facere mysterium Euangelij.
Pro quo legatione fungor in cate- 20
na, ita vt in ipso audeam, prout opor-
tet me, loqui. Vt autem & vos sciatis 21
quæ circa me sunt, quid agam, omnia vo
bis nota faciet Tychicus, charissimus
frater & fidelis minister in Domino:
Quem misi ad vos in hoc ipsum, vt 22
cognoscatis quæ circa nos sunt, & con-
soletur corda vestra.
Pax fratribus & charitas cum fide à 23
Deo Patre †, & Domino Iesu Christo.
Gratia cum omnibus qui diligunt 24
Dominum nostrum Iesum Christum in
incorruptione. Amen.

Missa fuit è Roma ad Ephesios per Tychicum.

13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα
δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα
κατεργασάμενοι στῆναι.
14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ,
καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης·
15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγ-
16 γελίου τῆς εἰρήνης· ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν
τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ
πεπυρωμένα σβέσαι·
17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν
μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ·
18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι
ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες
ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων·
19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στό-
ματός μου, ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγε-
20 λίου· ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει· ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥη-
σιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ᾽ ἐμὲ, τί πράσσω, πάντα
ὑμῖν γνωρίσει τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διά-
κονος ἐν κυρίῳ·
22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ
περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν
ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. ἀμήν.

Πρὸς ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ.

---

22 וְלֵה [k] סַרְחַת דַּלְוָתִי וּמֵדֶם [f] דְסָעַר אֲנָא הָא [g] מוֹדַע לְכוֹן טוּכִיקוֹס אַחָא חַבִיבָא [h] וַמְשַׁמְשָׁנָא [i] מְהַימְנָא בְּמָרַן׃
לְוָתְכוֹן עֲלֵיהָ עַל הָדָא [l] דְתֵדְעוּן מָא דַלְוָתִי [m] וַנְבַיְּא [n] לְבַוָּתְכוֹן׃ 23 שְׁלָמָא עַם אַחַין [o] וְחוּבָא עַם [p] הַימָנוּתָא מֵן אַלָהָא
אַבָא וּמֵן מָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃ 24 [q] טַיבוּתָא עַם כֻּלְהוֹן אַלֵין [r] דְמַחְבִין לְמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא דְלָא חָבָל אַמִין׃

[e] סְעַר עשה ידע [h] שמש
[i] הימן [k] שדר שלח [l] ידע
[m] בְּיָא נחם [n] לב [o] ואהבה
[p] הימן [q] חסד [r] אחב

שְׁלְמַת אֶגַּרְתָּא דַּלְוָת אֵפֵסָיֵא [h] דְאֵתְכַּתְבַת מֵן רְהוֹמֵא
[i] וַאשְׁתַּדְּרַת בְּיַד טוּכִיקוֹס

[h] כְּתַב [i] שדר שלח

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD PHILIPPENSES.

PHILIPPENSES *sunt Macedones. Hi accepto verbo veritatis perstiterunt in fide, nec receperunt falsos Apostolos. Hos collaudat Apostolus scribens eis à Roma de carcere per Epaphroditum.*

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܦܣܝܐ ✣

ܕܩܠܝܘܡ ✣ ܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ܐ ✣

1 ܦܘܠܘܣ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܥܒܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܠܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܐܝܬ
2 ܒܦܝܠܝܦܘܣ. ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܡܫܡܫܢܐ: ܛܝܒܘܬܐ
ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ ܘܡܢ ܡܪܢ
3 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܥܠ ܥܘܗܕܢܟܘܢ
4 ܐܡܝܢܐ. ܕܒܟܠ ܒܥܘܬܝ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ. ܘܟܕ
5 ܚܕܐ ܐܢܐ ܡܬܟܫܦ ܐܢܐ. ܥܠ ܫܘܬܦܘܬܟܘܢ
ܕܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ.
6 ܡܛܠ ܕܡܬܟܠ ܐܢܐ ܥܠ ܗܕܐ. ܕܗܘ ܡܢ ܕܫܪܝ
ܒܟܘܢ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܗܘ ܢܫܠܡ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܗ
7 ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܙܕܩ ܠܝ
ܠܡܬܪܥܝܘ ܥܠ ܟܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܠܒܝ ܣܝܡܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܘܒܐܣܘܪܝ ܘܒܡܦܩ ܪܘܚܐ ܕܥܠ ܫܪܪܗ
8 ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܕܫܘܬܦܝ ܐܢܬܘܢ ܒܛܝܒܘܬܐ. ܣܗܕ
ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ ܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
9 ܒܪܚܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܗܕܐ ܡܨܠܐ ܐܢܐ.
ܕܚܘܒܟܘܢ ܢܬܝܬܪ ܘܢܣܓܐ ܒܝܕܥܬܐ. ܘܒܟܠ
10 ܣܘܟܠ ܕܪܘܚ. ܕܬܗܘܘܢ ܦܪܫܝܢ ܕܡܝܪ ܕܚܫܚܢ:
ܘܬܗܘܘܢ ܕܟܝܢ ܕܠܐ ܬܘܩܠܐ ܠܝܘܡܗ ܕܡܫܝܚܐ.
11 ܟܕ ܡܠܝܢ ܦܐܪܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܐܝܩܪܐ ܕܐܠܗܐ ✣

ܕܦܛܪܘܣ ܘܦܘܠܘܣ ✣ ܒ ✣

12 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ. ܕܗܘܢܝ ܕܝܠܝ
13 ܝܬܝܪܐܝܬ ܠܬܘܠܕܬܐ ܐܬܘ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ: ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܐܣܘܪܝ ܐܬܓܠܝܘ ܒܡܫܝܚܐ ܒܟܠܗ ܦܪܛܘܪܝܢ
14 ܘܠܟܠ ܐܚܪܢܐ. ܘܣܘܓܐܐ ܕܐܚܐ ܕܒܡܪܢ
ܐܬܬܟܠܘ ܥܠ ܐܣܘܪܝ. ܘܐܬܡܪܚܘ ܝܬܝܪܐܝܬ
15 ܕܕܠܐ ܕܚܠܐ ܢܡܠܠܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ
ܡܢ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܕܝܢ ܒܨܒܝܢܐ ܛܒܐ
ܘܒܚܘܒܐ ܠܡܫܝܚܐ ܡܟܪܙܝܢ.

RVRSVS EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Quotidie. CAP. I.

1 PAulus & Timotheus serui Jeschua Meschi-
cho omnibus Sanctis
in Jeschua Meschicho,
qui sunt Philippis cũ
Presbyteris & mini-
stris;
2 * Gratia vobiscũ, & pax à Deo patre no-
stro, & à Domino nostro Jeschua Meschicho.
3 * Gratias ago Deo meo ob recordationem
4 vestri assiduam; * Quæ fit in omnibus de-
precationibus meis pro vobis, & ego lætus
5 auspicor preces, * Ob communionem vestram
quæ est in Euangelio à primo die & etiãnum:
6 * Quippe qui confidam de hoc ipso, quòd
qui inchoauit in vobis opus bonum, ipse per-
ficiet vsque ad diem Domini nostri Jeschua
7 Meschicho. * Sic enim æquum est me senti-
re de vobis omnibus, quoniam in corde meo
positi estis, & in vinculis meis, & in produ-
ctione spiritus [defensione] quæ fit pro con-
firmatione Euangelij, vt sitis mecum parti-
8 cipes gratiæ. * Testis est enim mihi Deus
quomodo amore vos complectar in visceribus
9 Jeschua Meschicho. * Et hoc oro, vt adhuc
multiplicetur & abundet charitas vestra in
cognitione, omníque intellectu spirituali.
10 * Vt diiudicetis ea quæ sunt commodiora,
sitísque puri absque offendiculo in diem Me-
11 schicho. * Ac repleti fructibus iustitiæ illius
quæ fit per Jeschua Meschicho ad laudem &
honorem Dei.

Petri & Pauli commemoratione.

12 * Velim autem vos scire, fratres mei, opus
meum maiores progressus fecisse in Euangelio:
13 * Adeò vt & vincula mea reuelata sint in
Meschicho in toto prætorio, cæterísq; omnibus.
14 * Et multitudo fratrũ qui sunt in Dño no-
stro, confidentiores facti sunt ob vincula mea,
& procliuiores fuerũt absque timore ad pro-
15 loquendũ sermonẽ Dei. * Nonnulli quidem ex
inuidia & contentione; nõnulli verò bona vo-
luntate & charitate Meschicho prædicant.

תוב אגרתא דלות פיליפסיא   דקליום א   קפלאון א

פולוס וטימתאוס עבדא דישוע משיחא לכלהון קדישא דבישוע משיחא דאית בפיליפוס עם [a]קשישא
[b]ומשמשנא ׃ 2 [c]טיבותא עמכון ושלמא מן אלהא אבון ומן מרן ישוע משיחא ׃ 3 [d]מודא אנא
לאלהי על [e]עוהדנכון [f]אמינא ׃ 4 דבכל [g]בעותי דעל אפיכון וכד [h]חדא אנא [i]מתכשף אנא ׃ 5 על [k]שותפותכון
דבאונגליון מן יומא קדמיא ועדמא להשא ׃ 6 מטל [m]דתכיל אנא על הדא דהו מן [n]דשרי בכון עבדא [o]טבא הו
נשלם עדמא ליומה דמרן ישוע משיחא ׃ 7 הכנא גיר זדק לי [p]למתרעיו על כלכון מטל דבלבי [q]סימין אנתון [r]ובאסורי
[s]ובמפק רוחא דעל [t]שררה דאונגליון דשותפי אנתון בטיבותא ׃

[a] זקנים [b] שמש [c] חסד
[d] ירא [e] עהד [f] תמיד
[g] בעא [h] שמח [i] כשף
[k] שתף [l] [illegible]
[m] שרי התחיל [o] טב [p] רעא
[q] סום [r] אסר [s] נפק
[t] שררא אמת של בשורה

EPISTOLA B. PAVLI AD PHILIPPENSES.

CAP. I.

PAVLVS & Timotheus 1
serui Iesu Christi, om- A
nibus sanctis in Chri-
sto Iesu, qui sunt Phi-
lippis cum Episcopis
& diaconibus;
2 Gratia vobis & pax à Deo Patre no- 2
stro, & Domino Iesu Christo. 3 Gratias 3
ago Deo meo in omni memoria vestri
4 (Semper in cunctis orationibus meis 4
pro omnibus vobis, cùm gaudio depre-
cationem faciens,)
5 Super communicatione vestra in 5
Euangelio Christi à prima die vsq; nunc:
6 Confidens hoc ipsum, quia qui cœ- 6
pit in vobis opus bonum, perficiet vsq;
in diem Christi Iesu.
7 Sicut est mihi iustum hoc sentire pro 7
omnibus vobis, eò quòd habeam vos in
corde, & in vinculis meis, & in defensio-
ne & confirmatione Euangelij, socios
gaudij mei omnes vos esse.
8 Testis enim mihi est Deus, †quomo- 8
do cupiam omnes vos †in visceribus Ie- B
su Christi.
9 Et hoc oro, vt charitas vestra magis 9
ac magis abundet in †sciẽtia & in omni
sensu: 10 Vt probetis potiora, vt sitis sin- 10
ceri & sine offensa in diem Christi;
11 Repleti fructu iustitiæ per Iesum 11
Christum, in gloriam & laudem Dei.

12 SCIRE autẽ vos volo fratres, quia 12
quæ circa me sunt, magis ad profectum
venerunt Euangelij:
13 Ita vt vincula mea manifesta fierent 13
in Christo in omni prætorio, & in cæte-
ris omnibus: 14 Vt plures è fratribus 14
in Domino, confidẽtes in vinculis meis,
abundantiùs auderent sine timore ver-
bum Dei loqui.
15 Quidam quidẽ & propter inuidiam 15
& cõtentionem: quidam autẽ & propter
bonam volũtatem Christum prædicant.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς φιλιππησίους ἐπιστολή.

κεφ. α΄.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ τιμόθεος δοῦλοι ἰησοῦ χρι-
στοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖς
οὖσιν ἐν φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ
διακόνοις,
2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν,
4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ
χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,
5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·
6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔρ-
γον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας χριστοῦ ἰησοῦ·
7 καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς
μου, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγ-
κοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.
8 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς
ἐν σπλάγχνοις ἰησοῦ χριστοῦ.
9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλ-
λον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,
10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλι-
κρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν χριστοῦ,
11 πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ ἰησοῦ χρι-
στοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν·
13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ
τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι·
14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ, πεποιθότας
τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
λόγον λαλεῖν.
15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδο-
κίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν.

8 ᵘ סהד הו לי גיר אלהא דאיכנא ˣ מחב אנא לכון ברחמוהי דישוע משיחא׃ 9 והדא ʸ מצלא אנא דחובכון ᶻ נסגא
ונתיתר ᵃ חובכון בידעתא ובכל ᵇ סוכל דרוח׃ 10 דתהוון פרשין אילין ᶜ דעהנן ותהוון ᵈ דכין דלא ᵉ תוקלא ביומה
דמשיחא׃ 11 ᶠ ומלין פארא דזדיקותא דבישוע משיחא ᵍ לשובחא ʰ ולאיקרא דאלהא׃
דפטרוס ופולוס ב
12 צבא אנא דין ᵃ דתדעון אחי ᵇ דסוערני דילי ᶜ יתיראית
אתא לקדמוהי ᵈ באונגליון׃ 13 הכנא דאף אסורי ᵉ אתגליו במשיחא ᶠ בפרטורין כלה ᵍ ולשרכא דכלנש׃
14 ʰ וסוגאא דאחא דבמרן ⁱ אתתכלו על אסורי ᵏ ואשיחו יתיראית דלא ˡ דחלא לממללו ᵐ מלתא דאלהא׃
15 ואנש אנש מן חסמא וחרינא אנש אנש דין בצבינא טבא ובחובא למשיחא מכרזין׃

ᵘ מעיד ˣ חבב ʸ צלא
ᶻ סגא ᵃ אהבתכם ᵇ שכל
ᶜ עהנן מועילים ᵈ דכא
ᵉ מכשול ᶠ מלא ᵍ שבח
ʰ יקר ᵃ ידע ᵇ סער מעשי
ᶜ יתר ᵈ בבשורה ᵉ גלא
ᶠ בבית הדין מן לשון יוני
ᵍ ולשאר ʰ וההמון ⁱ תכל
ᵏ אשוח ˡ יראה ᵐ מלל

16 ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܕܠܡܦܩ ܒܪܘܚܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܣܝܡ ܐܢܐ܀
17 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܒܚܪܝܢܐ ܠܡܫܝܚܐ ܡܟܪܙܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܒܕܟܝܘܬܐ ܐܠܐ ܕܣܒܪܝܢ ܕܡܘܣܦܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܠܐܣܘܪܝ܀
18 ܘܒܗܕܐ ܚܕܝܬ ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܕܒܟܠ ܦܪܘܣ ܐܢ ܒܥܠܬܐ ܘܐܢ ܒܩܘܫܬܐ ܡܫܝܚܐ ܡܬܟܪܙ܀
19 ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܗܠܝܢ ܠܚܝܐ ܗܘ ܡܫܬܟܚܢ ܠܝ ܒܒܥܘܬܟܘܢ ܘܒܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀
20 ܐܝܟܢܐ ܕܡܣܒܪ ܐܢܐ ܘܡܣܟܐ ܐܢܐ ܕܒܡܕܡ ܠܐ ܐܒܗܬ ܐܠܐ ܒܓܠܝܘܬ ܐܦܐ ܐܝܟ ܕܒܟܠ ܙܒܢ ܐܦ ܗܫܐ ܢܬܪܘܪܒ ܡܫܝܚܐ ܒܦܓܪܝ ܐܢ ܒܚܝܐ ܘܐܢ ܒܡܘܬܐ܀
21 ܚܝܝ ܓܝܪ ܕܝܠܝ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܘܐܢ ܐܡܘܬ ܝܘܬܪܢܐ ܗܘ ܠܝ܀
22 ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܒܗܠܝܢ ܚܝܐ ܕܒܣܪܐ ܦܐܪܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܥܒܕܝ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܓܒܐ ܠܝ܀
23 ܐܠܨܢܝ ܓܝܪ ܬܪܬܝܗܝܢ ܠܡܦܛܪ ܪܓܝܓ ܐܢܐ ܕܥܡ ܡܫܝܚܐ ܐܗܘܐ ܘܗܕܐ ܛܒ ܦܩܚܐ ܗܘܬ ܠܝ܀
24 ܐܠܐ ܐܦ ܕܐܩܘܐ ܒܦܓܪܝ ܐܠܨܐ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ܀
25 ܘܗܕܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܩܘܐ ܐܢܐ ܘܡܩܘܐ ܐܢܐ ܠܚܕܘܬܟܘܢ ܘܠܬܘܣܦܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ܀
26 ܕܡܐ ܕܐܬܝܬ ܬܘܒ ܠܘܬܟܘܢ ܢܬܝܬܪ ܠܝ ܫܘܒܗܪܐ ܕܝܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀
27 ܒܠܚܘܕ ܐܝܟ ܕܫܘܐ ܠܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܬܕܒܪܝܢ ܕܐܢ ܐܬܐ ܐܚܙܝܟܘܢ ܘܐܢ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܐܫܡܥ ܥܠܝܟܘܢ ܕܩܝܡܝܬܘܢ ܒܚܕܐ ܪܘܚ ܘܒܚܕܐ ܢܦܫ ܘܡܬܟܬܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܚܕܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܣܒܪܬܐ܀
28 ܘܒܡܕܡ ܠܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܟܘܢ ܠܚܘܝܐ ܕܐܒܕܢܗܘܢ ܘܕܚܝܐ ܕܝܠܟܘܢ܀
29 ܘܗܕܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ ܕܠܟܘܢ ܐܬܝܗܒܬ ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܗ ܒܡܫܝܚܐ ܐܠܐ ܐܦ ܕܬܚܫܘܢ ܡܛܠܬܗ܀
30 ܘܬܣܝܒܪܘܢ ܐܓܘܢܐ ܐܝܟ ܕܚܙܝܬܘܢ ܒܝ ܘܗܫܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠܝ܀

16 *Quippe qui ſciant in defenſionem Euangelij me conſtitutum eſſe.*
17 *Illi autem qui per contentionem Meſchicho prædicant, non ſyncerè agunt, ſed arbitrantur ſe addere oppreſſionem vinculis meis.*
18 *Quin hac in re gauiſus ſum, & gaudeo, vt quouis modo ſiue per occaſionem, ſiue per veritatem Meſchicho prædicetur.*
19 *Scio enim hæc mihi ad ſalutem ceſſura per deprecationem veſtram, & per donationem ſpiritus Jeſchua Meſchicho.*
20 *Quemadmodum ſpero & expecto nulla in re me pudefactum iri. Sed aperto vultu ſicut & ſemper, ita & nunc magnificabitur Meſchicho in corpore meo, ſiue per vitam ſiue per mortem.*
21 *Siquidem vita mea, mea inquam, Meſchicho eſt: quòd ſi moriar, lucro mihi cedit.*
22 *Sin autem, & in hac vita quæ eſt in carne, fructus mihi eſt in operibus meis: neſcio quid eligam mihi.*
23 *Nam me premunt hæc duo, vt liberari cupiam vt ſim cum Meſchicho, & hoc longè ſatius mihi fuerit.*
24 *Sed & manere in corpore cogit me voluntas propter vos.*
25 *Quin hoc certò ſcio me manſurum & permanſurum ad gaudium veſtrum, & ad incrementum fidei veſtræ.*
26 *Vt quum iterum venerim ad vos, exuberet in me gloriatio veſtra, quæ eſt in Jeſchua Meſchicho.*
27 *Tantùm ſicut decet Euangelium Meſchicho conuerſemini, vt ſiue venerim vos inuiſam, ſiue abſens audiam de vobis, quòd ſtetis in vno ſpiritu vnaque anima, & ſuperiores ſimul euadatis in fide Euangelij.*
28 *Nec vlla in re commoueamini ab his qui vobis obſiſtunt ad oſtẽſionem perditionis ipſorum, & ad ſalutem veſtram.*
29 *Et hoc à Deo ipſo datum eſt vobis, vt nõ ſolùm credendo credatis in Meſchicho, ſed etiam vt pro illo patiamini;*
30 *Et ſuſtineatis certamen quale vidiſtis in me, & nunc auditis de me.*

16 מטל דידעין לספק ברותא דאונגליון סים אנא ׃ 17 הנון דין דבחרינא למשיחא מכרזין לא הוא
בכיאית אלא דסברין דמוספין אולצנא לאסורי ׃ 18 ובהדא חדית וחדא אנא דבכל פרום אן בעלתא ואן
בקושתא משיחא נתכרז ׃ 19 ידע אנא גיר דהלין לחיא הו משתכחן לי בבעותכון ובמוהבתא דרוחא דישוע
משיחא ׃ 20 איכנא דמסבר אנא ומסכא אנא דבמדם לא אבהת אלא בגליות אפא איך דבכל זבן אף השא
נתרורב משיחא בפגרי אן בחיא ואן במותא ׃ 21 חיי גיר דילי משיחא הו ואן אמות יותרנא הוא לי ׃
22 אן דין אף בהלין חיא דבסרא פארא אית לי בעבדי לא ידע אנא מנא אגבא לי ׃
23 אלצן לי גיר תרתיהין למפטר רגיג אנא דעם משיחא אהוא והדא טב פקחא הות לי ׃

נפק של בשורה סום
שנמחלוקת כרז דכא
יסף חרא שמח דרך
בעלילה באמת כרז
שכח מצא בעא יהב
בהת בוש גלא זמן
רורב מות חיא
יתר במעשי גבא

16 Quidam ex charitate: scientes quoniam in defensionem Euangelij positus sum.

17 Quidam autē ex contentione Christum annuntiant, nō syncerè existimantes pressuram se suscitare vinculis meis. C

18 Quid enim? Dum omni modo, siue per occasionem, siue per veritatem Christus annuntietur: & in hoc gaudeo, sed & gaudebo.

19 Scio enim quia hoc mihi proueniet ad salutem, per vestram orationem & subministrationem Spiritus Iesu Christi,

20 Secundùm expectationem & spem meam; quia in nullo confundar, sed in omni fiducia sicut semper, & nunc magnificabitur Christus in corpore meo, siue per vitam, siue per mortem.

21 Mihi enim viuere, Christus est: & mori, lucrum.

22 Quòd si viuere in carne, hoc mihi fructus operis est, & quid eligam, ignoro. D

23 Coarctor autem è duobus: desiderium habens dissolui & esse cum Christo, multò magis melius.

24 Permanere autem in carne, †necessarium propter vos.

25 Et hoc confidens, scio quia manebo & permanebo omnibus vobis, ad profectum vestrum & gaudium fidei:

26 Vt gratulatio vestra abūdet in Christo Iesu in me, per meum aduentum iterum ad vos.

27 Tantùm dignè Euangelio Christi conuersamini: vt siue cùm venero, & videro vos, siue absens, audiam de vobis quia statis in vno spiritu, vnanimes, collaborantes fidei Euangelij.

28 Et in nullo terreamini ab aduersarijs, quæ† illis est causa perditionis: vobis autem salutis, & hoc à Deo:

29 Quia vobis donatum est pro Christo, non solùm vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini:

30 Idem certamen habentes quale & vidistis in me, & nunc †audistis de me.

16 οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου·

17 οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.

18 τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·

19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος ἰησοῦ χριστοῦ,

20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου.

21 ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω.

23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν χριστῷ εἶναι· πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον.

24 τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι᾽ ὑμᾶς.

25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως·

26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς·

27 μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ, συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου·

28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας· καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ·

29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,

30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

24 אלא אף דאקוא בפגרי אלצא לי [x] צבותא מטלתכון ׃ 25 ודהדא [y] תכילאית ידע אנא [z] דפאש אנא ומקוא אנא
[a] לחדותא דילכון [b] ולתרביתא [c] דהימנותכון ׃ 26 דכד [d] אתא [e] תוב לותכון נתיתר בי [f] שובהרכון דבישוע משיחא ׃
27 בלחוד איכנא [g] דיאא [h] לסברתה דמשיחא הויתון [i] מתדברין דאן [k] אתא [l] אחזיכון ואן [m] פריק אנא אשמע עליכון
[n] דקימין אנתון בחדא רוח ובחדא נפש [o] ומתנצחיתון [p] אכחדא [q] בהימנותא דאונגליון ׃
28 ובמדם לא [r] מתזיעין אנתון מן הנון דקימין לקובלן לתחויתא דאבדנהון ולחיא דילכון ׃
29 והדא מן אלהא הו אתיהבת לכון דלא בלחוד מהימנו תהימנון בה במשיחא אלא אף דעל אפוהי תחשון ׃
30 ותסיברון אגונא איך הו דחזיתון בי והשא שמעיתון עלי ׃

[x] צבא חפץ [y] לכשח
[z] פוש עמד [a] לשמחה
[b] רבא [c] הימן [d] אתא
[e] עוד [f] שבהר [g] יאא
[h] לבשורתו [i] דבר הנהיג
[k] אתא [l] חזא [m] פרק
[n] קום [o] נצח [p] יחד
[q] באמונת בשורה [r] זוע

Crepusculo feriæ IIII. Passionis.

CAP. II.

1 Itaque si habetis consolationem in Meschicho, siue lenimen cordis [solatium] cum charitate, siue communionem spiritus, siue affectus viscerales, siue miserationes:

2 * Implete gaudium meum vt sit vobis vna voluntas, & vna charitas, & vna anima, vnáque sententia.

3 * Et nihil per contentionem, aut per inanem gloriam faciatis, sed cũ humilitate mentis quisque proximum suum tanquam seipso præstantiorem existimet.

4 * Nec de se quisque sit sollicitus, sed quisque etiam de proximo suo.

5 * Illúdque sentite in vobis ipsis quod & Ieschua Meschicho.

6 * Is qui cùm in imagine [forma] Dei esset, nõ hoc rapinam esse existimauit, vt esset æqualis

7 Deo. * Sed seipsum exinaniuit, & similitudinem serui accepit, & factus est in similitudinem hominũ, & habitu repertus est vt homo.

8 * Et humiliauit seipsum, & factus est obediens vsque ad mortem, mortẽ autem crucis.

9 * Propterea etiam Deus multiplicauit sublimitatẽ eius, & dedit illi nomen præstantius omnibus nominibus.

10 * Vt in nomine IESCHVA flectat se omne genu, quod in cælo, & in terra, & subter terram est:

11 * Omnisq; lingua confiteatur Dominũ Ieschua Meschicho ad gloriam Dei patris sui.

Quotidie.

12 * Proinde dilecti mei, quemadmodum semper dicto audientes fuistis non tantùm quum præsens adfui vobis, sed & nunc quum absens sim à vobis, multò magis, cum timore, & tremore operemini opus salutis vestræ.

13 * Deus enim ipse agit in vobis, vt & ve-

14 litis & perficiatis id quod vultis. * Omnia autem facite sine murmuratione ac dissidio,

15 * Ut sitis perfecti & absque næuo, tanquam puri filij Dei, qui habitant in generatione praua & tortuosa, vt spectemini inter

16 eos tanquam luminaria in mundo. * Ut sitis eis loco salutis ad gloriationem meam, meam inquam, in diem Meschicho quòd nõ inaniter cucurrerim, nec in vanum laborauerim.

CAP. II.

Siqua ergo conſolatio in Chriſto, ſi 1
quod ſolatium charitatis, ſiqua ſocie- A
tas ſpiritus, ſiqua viſcera † miſerationis:
2 Implete gaudium meum, vt idem ſa-
piatis, eandem charitatem habẽtes, vna-
nimes idipſum ſentientes:
3 Nihil per contentionem, neque per
inanem gloriam: ſed in humilitate, ſupe-
riores ſibi inuicem arbitrantes;
4 Non quæ ſua ſunt ſinguli conſide-
rantes, ſed ea quæ aliorum.
5 Hoc enim ſentite in vobis, quod &
in Chriſto Ieſu.
6 Qui cùm in forma Dei eſſet, non ra-
pinã arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo:
7 Sed ſemetipſum exinaniuit, formam
ſerui accipiens, in ſimilitudinem homi-
num factus, & habitu inuentus vt ho-
mo.
8 Humiliauit ſemetipſum, factus obe-
diens vſque ad mortem: mortem autem
crucis.
9 Propter quod & Deus exaltauit il-
lum; & donauit illi nomen quod eſt ſu- B
per omne nomen:
10 Vt in nomine Ieſu omne genu fle-
ctatur, cæleſtium, terreſtrium, & infer-
norum.
11 Et omnis lingua confiteatur, quia
Dominus Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei
Patris.

12 ITAQVE chariſſimi mei (ſicut ſem-
per obediſtis:) nõ † in præſentia mei tan-
tùm, ſed multò magis, nunc in abſentia
mea, cum metu & tremore veſtram ſalu-
tem operamini.
13 Deus eſt enim qui operatur in vobis
& velle & † perficere, pro bona volũtate.
14 Omnia autem facite ſine murmura-
tionibus & hæſitationibus:
15 Vt ſitis ſine querela, & ſimplices filij
Dei, ſine reprehenſione in medio natio-
nis prauæ & peruerſæ. inter quos lucetis
ſicut luminaria in mundo:
16 Verbum vitæ cõtinentes ad gloriam
meam in die Chriſti, quia nõ in vacuum C
cucurri, neque in vacuum laboraui.

β΄.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον
ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ
οἰκτιρμοί,
2 πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν
αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες·
3 μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφρο-
σύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν·
4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑτέρων
ἕκαστος.
5 τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ·
6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο
τὸ εἶναι ἴσα θεῷ·
7 ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώ-
ματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄν-
θρωπος.
8 ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θα-
νάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.
9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ
ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα·
10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων
καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,
11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος ἰη-
σοῦς χριστὸς, εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατέ μου,
μὴ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ καὶ νῦν πολλῷ μᾶλλον
ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σω-
τηρίαν κατεργάζεσθε.
13 ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ
ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.
14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν·
15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἀμώ-
μητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς
φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,
16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέ-
ραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκο-
πίασα·

דמיתר מן כל [a] שמהין: 10 דבשמה דישוע כל ברך [b] תכוף דבשמיא ובארעא ודלתחת מן ארעא: 11 וכל לשן
[c] נודא דמריא הו ישוע משיחא לשובחא דאלהא אבוהי: דכליום ד
12 [d] מכיל חביבי איכנא דבכל [e] זבן [f] אשתמעתון לא כד קריב אנא לכון בלחוד אלא השא דרחיק אנא מנכון [g] יתיראית
ברחלתא [h] וברתיתא פלוחו פולחנא [i] דחייכון: 13 אלהא הו מחפט בכון אף [k] למצבא אף [l] למסער הו מדם דצבו
אנתון: 14 כלמדם הויתון עבדין דלא [m] רטנא ודלא פולג: 15 דתהוון תמימא ודלא מום איך בניא [n] דכיא דאלהא
דעמרין [o] בדרא עסקא ומעקמא [p] ואתחזו בינתהון איך [q] נהירא בעלמא: 16 [r] דאיתיכון להון [s] ברוכת חייא לשובחא
דילי ביומה דמשיחא דלא הוא [t] איקי [v] רהטת ולא [x] מריקאית עמלת:

[a] שמות [b] כפף [c] ירא ידה
[d] על כן [e] זמן [f] שמע
[g] יתר [h] רחת [i] חיא
[k] צבא [l] סער [m] תלונה
[n] דכא זכח ◦ בדור [p] חוא
[q] מזהירים [r] אית
[s] במקום זלריק מן לשון יון
[v] רצתי [x] סרק

17 * Quinetiam ſi immolor ſuper hoſtia & miniſterio fidei veſtræ, gaudeo & exulto cum omnibus vobis.

18 * Sic & vos quoque gaudete & exultate mecum.

19 * Cæterùm ſpero in Domino noſtro Jeſchua, me miſſurum ad vos Timotheum citò, vt & ego habeam requiem, quum didicero quod ad vos attinet.

20 * Neminem enim alium hîc habeo, qui pari mecum animo præditus, diligentiorem veſtri curam gerat.

21 * Siquidem omnes quæ ſua ſunt quærunt, non autem quæ Jeſchua Meſchicho.

22 * Porrò experimentum huius noſtis, qui tanquam filius cum patre ſuo, ſic operatur mecum in Euangelio.

23 * Hunc ſpero me miſſurum ad vos citò poſtquam videro quæ ad me pertinent.

24 * Et confido in Domino meo, me quoque breui venturum ad vos.

25 * Nunc autem coëgit me negotium aliquod mittere ad vos Epaphroditum fratrem, qui eſt adiutor & cooperator meus, veſter autem Apoſtolus, & miniſter neceſſitatis meæ.

26 * Quandoquidem peroptabat vos omnes inuiſere, & anxius erat quòd reſciuiſſet vos auditione accepiſſe ipſum aduerſa valetudine
27 detineri. * Equidē infirmus fuit vſq; ad mortem, ſed Deus miſertus eſt illius: non autem illius tantùm, ſed & mei, ne haberem anguſtiam ſuper anguſtiam.

28 * Studioſius itaque miſi eum ad vos; vt quum videritis eum, gaudeatis iterum, mihiq; leuior ſit animi ægritudo.

29 * Excipite igitur eum in Domino cum omni gaudio, & qui ſunt huiuſmodi eos cum honore complectimini.

30 * Nam propter opus Meſchicho vſque ad mortem peruenit, & nihili fecit ſeipſum vt suppleret id quod defuerat vobis in veſtro erga me miniſterio.

Quotidie. CAP. III.

1 PRoinde fratres mei, gaudete in Domino noſtro: quin eadem vobis ſcribam non eſt mihi tædio, eò quòd vos cautiores efficiunt.

2 * Cauete à canibus, cauete à malis operariis, cauete à conciſione carnis.

*Sed & si immolor supra sacrificium 17
& obsequiū fidei vestræ, gaudeo & con-
gratulor omnibus vobis.
*Idipsum autem & vos gaudete, & 18
congratulamini mihi.
*Spero autem in Domino Iesu, Ti- 19
motheum me citò mittere ad vos: vt &
ego bono animo sim, cognitis quæ cir-
ca vos sunt.
*Neminem enim habeo tam vnani- 20
mem, qui sincera affectione pro vobis
solicitus sit.
*Omnes enim quę sua sunt quęrunt, 21
non quæ Iesu Christi.
*Experimentum autem eius cogno- 22
scite, quoniam sicut patri filius, mecum
seruiuit in Euangelio.
*Hūc igitur spero me mittere ad vos, 23
mox vt videro quæ circa me sunt.
*Confido autem in Domino, quo- 24
niam & ipse veniam ad vos citò.
*Necessarium autem existimaui, E- 25
paphroditum fratrem & cooperatorem D
& commilitonem meum, vestrum au-
tem Apostolum, & ministrum necessi-
tatis meæ, mittere ad vos.
*Quoniam quidem omnes vos desi- 26
derabat: & mœstus erat, propterea quòd
audieratis illum infirmatum.
*Nā & infirmatus est vsque ad mor- 27
tem: sed Deus misertus est eius; non so-
lum autem eius, verumetiam & mei, ne
tristitiam super tristitiam haberem.
*Festinantiùs ergo misi illum, vt viso 28
illo, iterum gaudeatis, & ego sine tristi-
tia sim.
*Excipite itaque illum cum omni 29
gaudio in Domino: & eiusmodi cum
honore habetote.
*Quoniam propter opus Christi, vs- 30
que ad mortem accessit: tradēs animam
suam, vt impleret id quod ex vobis dee-
rat erga meum obsequium.

CAP. III.

1 De cętero, fratres mei, gaudete in Do-
mino. Eadem vobis scribere, mihi A
quidem non pigrum, vobis autem ne-
cessarium.
*Videte canes, videte malos opera- 2
rios, videte concisionem.

17 *ἀλλ᾽ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς
πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·

18 *τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 *ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ τιμόθεον ταχέως πέμψαι
ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·

20 *οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅς τις γνησίως τὰ περὶ ὑ-
μῶν μεριμνήσει·

21 *οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ χριστοῦ
ἰησοῦ.

22 *τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον,
σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

23 *τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπίδω τὰ πε-
ρὶ ἐμὲ, ἐξ αὐτῆς·

24 *πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύ-
σομαι·

25 *ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελ-
φὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστο-
λον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·

26 *ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν,
διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε·

27 *καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ᾽ ὁ θεὸς αὐ-
τὸν ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύ-
πην ἐπὶ λύπῃ σχῶ.

28 *σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐ-
τὸν, πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ·

29 *προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς·
καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε·

30 *ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε,
παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν
ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

γ'.

1 *Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ
αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀ-
σφαλές.

2 *βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας,
βλέπετε τὴν κατατομήν·

27 אף אתכרה עדמא [a] למותא אלא אלהא רחם עלוהי לא הוא דין עלוהי בלחוד אלא אף עלי דלא תהוא לי
[b] עקא על עקא ׃ 28 [c] חפיטאית הכיל שדרתה לותכון דכד [d] תחזוניהי [e] תוב [f] תחדון ולי קליל נהוא [g] נפשא ׃
29 קבלוהי [h] הכיל במריא בכל [i] חדוא וליאילין דהכנא אנון [k] באיקרא [l] אחודו אנון ׃ 30 מטל עבדא גיר
דמשיחא עדמא [m] למותא מטי ובסר על נפשה דנמלא מדם דבצרתון הויתון [n] בתשמשתא דלותי ׃

[a] מורת [b] עוק
[c] בהשתדלות
[d] חזא [e] עוד [f] חדא
[g] מכאוב של נפשו [h] על־כן
[i] חדא [k] יקר [l] אחד
[m] מות [n] שמש

דקליום ה קפלאון ג

1 [a] מכיל אחי [b] חדו במרן הנין כד הנין [c] דאכתוב לכון לא [d] מאנא לי מטל דלכון מזהרן ׃
2 [e] אזדהרו מן כלבא אזדהרו מן פעלא בישא אזדהרו מן פסק בסרא ׃

[a] על כן
[b] חדא [c] כתב [d] מאן
[e] זהר שמר

3 ܓܙܘܪܬܐ ܓܝܪ ܚܢܢ ܐܝܬܝܢ ܐܝܠܝܢ: ܕܦܠܚܝܢܢ
ܠܐܠܗܐ ܒܪܘܚܐ. ܘܡܫܬܒܗܪܝܢܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܘܠܐ ܬܟܝܠܝܢܢ ܥܠ ܒܣܪܐ. 4 ܟܕ ܠܝ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ
ܬܘܟܠܢܐ ܐܦ ܥܠ ܒܣܪܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܐܢܫ ܣܒܪ
ܕܬܘܟܠܢܗ ܒܒܣܪܐ ܗܘ ܝܬܝܪ ܡܢܗ ܐܢܐ.
5 ܓܙܝܪܐ ܐܢܐ ܒܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܡܢ ܛܘܗܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܥܒܪܝܐ ܒܪ ܥܒܪܝܐ. ܒܢܡܘܣܐ
ܦܪܝܫܝܐ. 6 ܒܛܢܢܐ ܪܕܘܦܐ ܕܥܕܬܐ. ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ
ܕܢܡܘܣܐ. ܕܠܐ ܪܫܝܢ ܗܘܝܬ. 7 ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܕܝܘܬܪܢܐ
ܗܘܝ ܠܝ. ܚܘܣܪܢܐ ܚܫܒܬ ܐܢܝܢ ܡܛܠ ܡܫܝܚܐ.
8 ܘܐܦ ܚܫܒ ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܟܠܗܝܢ ܚܘܣܪܢܐ. ܡܛܠ
ܪܒܘܬܐ ܕܝܕܥܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܝ. ܗܘ
ܕܡܛܠܬܗ ܟܠܡܕܡ ܚܣܪܬ. ܘܐܝܟ ܙܒܠܐ ܚܫܒܬ.
ܕܠܡܫܝܚܐ ܐܬܪ. 9 ܘܐܫܬܟܚ ܒܗ. ܟܕ ܠܝܬ ܙܕܝܩܘܬܐ
ܕܢܦܫܝ ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ. ܐܠܐ ܗܝ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܡܫܝܚܐ. ܕܐܝܬܝܗ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ.
10 ܕܒܗ ܐܬܕܥ ܠܝܫܘܥ ܘܚܝܠܐ ܕܩܝܡܬܗ. ܘܐܫܬܘܬܦ ܒܚܫܘܗܝ.
ܘܐܬܕܡܐ ܒܡܘܬܗ.
11 ܕܠܡܐ ܐܫܟܚ ܐܡܛܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ. 12 ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܕܘ ܢܣܒܬ. ܐܘ ܡܢ ܟܕܘ
ܓܡܝܪ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܪܗܛ ܐܢܐ ܕܐܕܪܟ ܠܡܕܡ ܕܡܛܠܬܗ
ܐܕܪܟܢܝ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ⁘ ⁘ ⁘

⁘ ܣ ⁘ ⁘ ܕܟܠܝܘܡ

13 ܐܚܝ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ ܠܐ ܪܢܐ ܐܢܐ ܕܐܕܪܟܬ. ܚܕܐ ܕܝܢ
ܝܕܥ ܐܢܐ. ܕܒܣܬܪܝ ܡܛܥܐ ܐܢܐ ܘܠܩܕܡܝ ܡܬܡܬܚ ܐܢܐ.
14 ܘܪܗܛ ܐܢܐ ܠܘܩܒܠ ܢܝܫܐ. ܕܐܣܒ ܙܟܘܬܐ ܕܩܪܝܬܐ
15 ܕܠܥܠ ܕܐܠܗܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܝܠܝܢ
ܕܓܡܝܪܝܢ ܗܟܝܠ ܗܢܐ ܢܬܪܥܘܢ. ܘܐܢ ܡܕܡ
ܐܚܪܢܐܝܬ ܡܬܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܦ ܗܕܐ ܐܠܗܐ ܢܓܠܐ
16 ܠܟܘܢ. ܒܪܡ ܠܗܕܐ ܕܡܛܝܢ. ܒܚܕ ܫܒܝܠܐ
17 ܢܗܠܟ ܘܒܚܕܐ ܐܪܥܝܬܐ. ܐܬܕܡܘ ܒܝ ܐܚܝ
ܘܚܘܪܘ ܒܗܘܢ ܒܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܡܗܠܟܝܢ.
ܐܝܟ ܕܡܘܬܐ ܕܒܢ ܚܙܝܬܘܢ.

3 * *Nos enim ſumus circunciſio qui colimus Deum ſpiritu, & gloriamur in Ieſchua Meſchicho, & non collocamus fiduciam noſtram in carne.*
4 * *Quanquam ſit mihi fiducia etiam in carne. Si quis enim arbitratur fiduciam ſuam habere in carne, ego magis habeo:*
5 * *Circunciſus natus octo dies, ex cognatione Iſroiel, ex tribu Beniomen, Hebræus Hebræorum filius: ſecundùm Legem Periſchæus;*
6 * *Zelo perſecutor Eccleſiæ, & ſecundùm iuſtitiam Legis ſine crimine fui.*
7 * *Sed hæc, quæ fuerunt mihi copia, inopiam exiſtimaui propter Meſchicho.*
8 * *Enimuerò exiſtimo hæc omnia inopiam eſſe præ dignitate ſcientiæ Jeſchua Meſchicho Domini mei, propter quem omnia pro damno duxi, & pro ſtercore habui, vt Meſchicho*
9 *lucrifaciam;* * *Vtque reperiar in eo, quum non ſit mihi propria iuſtitia illa quę eſt ex Lege, ſed ea quæ ex fide Meſchicho, quæ eſt iuſtitia quæ ex Deo eſt.*
10 * *Vt per eam cognoſcam Jeſchua, et virtutem reſurrectionis, ac particeps fiam paſſionum eius, & conformis fiam morti ipſius.*
11 * *Si fortè poſſim peruenire ad reſurrectionem illam, quæ eſt ex mortuis.*
12 * *Non quòd iam comprehenderim, aut iam perfectus ſim, ſed curro, vt fortaſſis aſſequar id propter quod me eſt aſſecutus Jeſchua Meſchicho.*

Quotidie.

13 * *Fratres mei, ego de meipſo non cogito me aſſecutum fuiſſe. Vnum autem ſcio, quòd quæ à tergo ſunt, dem obliuioni; ad ea verò quæ à fronte ſunt, enitar.*
14 * *Jtaque decurro ad metam, vt accipiam victorioſum præmium ſupernæ vocationis Dei per Jeſchua Meſchicho.*
15 * *Quotquot igitur perfecti ſunt, hæc ſentiant; & ſi quid aliter ſentitis, & hoc Deus reuelabit vobis.*
16 * *Veruntamen ad id vt pertingamus, eandem perficiamus ſemitã, eademque concordia.*
17 * *Eſtote mihi conformes, fratres mei; & exquirite eos qui ſic incedunt iuxta ſimilitudinem quam in nobis videtis.*

---

[f]3 גְּזוּרְתָא גֵּיר חֲנַן [g] אִיתַין אִילֵין [h] דְּפָלְחִינַן לַאלָהָא בְּרוּחָא [i] וּמֶשְׁתַּבְּהֲרִינַן בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא וְלָא [k] תְּכִילִינַן עַל בֶּסְרָא׃
4 כַּד לִי אִית הֲוָא לִי [l] תּוּכְלָנָא אַף עַל בֶּסְרָא אֶן גֵּיר אֱנָשׁ [m] סָבַר דְּתוּכְלָנֵהּ בְּבֶסְרָא הוּ יַתִּיר מֶנֵּהּ אֱנָא׃
5 [n] גְּזִירָא בַּר תְּמָנְיָא יַוְמִין מֶן [o] טוּהְמָא דְּאִיסְרָיֵל מֶן שַׁבְטָא דְּבֶנְיָמֶן עֶבְרָיָא בַּר עֶבְרָיָא בְּנָמוּסָא פְּרִישָׁיָא׃
6 [p] בְּטְנָנָא רָדוֹפָא דְּעִדְּתָא וּבְזַדִּיקוּתָא דְּנָמוּסָא דְּלָא [q] רְשִׁין הֲוִית׃ 7 אֶלָּא הָלֵין [r] דְּיוּתְרָנָא [s] הֲוַי לִי [t] חוּסְרָנָא
חֲשַׁבְתְּ אֶנִּין מֶטֻּל מְשִׁיחָא׃ 8 וְאַף חָשֵׁב אֱנָא לְהֵין כֻּלְּהֵין חוּסְרָנָא מֶטֻּל [u] רַבּוּתָא דִּידַעְתֵּהּ דְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא מָרִי
הוּ דְּמֶטֻּלָתֵהּ כֻּל מֶדֶּם חֶסְרֶת וַאיךְ [x] זֶבְלָא חֶשְׁבֶת דְּלַמְשִׁיחָא [y] אֶתַּר׃ 9 [z] וְאֶשְׁתְּכַח בֵּהּ כַּד לַיְת [a] זַדִּיקוּתָא דְּנַפְשִׁי
דְּמֶן נָמוּסָא אֶלָּא הָי דְּמֶן [b] הַיְמָנוּתָא דַּמְשִׁיחָא [c] דְּאִיתֵיהּ זַדִּיקוּתָא דְּמֶן אֱלָהָא׃

[f] מילה [g] אית [h] פלח [i] שבח התהלל [k] בוטחים אנחנו [l] בטחון [m] חושב [n] מול [o] משפחת [p] בקנאה [q] רשא אשם [r] יתרון [s] הוא [t] חסר [u] גודל [x] זבל [y] יתר [z] שכח [a] צדקת [b] הימן [c] אית יש

‡ Nos enim sumus circuncisio, qui 3
spiritu seruimus Deo: & gloriamur in
Christo Iesu, & non in carne fiduciam
habentes,
‡ Quanquam & ego habeam confi- 4
dentiam in carne. Si quis alius videtur
confidere in carne, ego magis,
‡ Circuncisus octaua die, ex genere 5
Israel, de tribu Ben-iamin, Hebræus ex
Hebræis, secundùm Legem Pharisæus,
‡ Secundùm æmulationē persequens 6
ecclesiam Dei; secundùm iustitiam quæ
in Lege est, conuersatus sine querela.
‡ Sed quæ mihi fuerunt lucra, hęc ar- 7
bitratus sum propter Christum detri- B
menta.
‡ Veruntamen existimo omnia detri- 8
mentum esse propter eminentē scientiā
Iesu Christi Domini mei: propter quem
omnia detrimentum feci, & arbitror vt
stercora, vt Christum lucrifaciam:
‡ † Et inueniar in illo non habens meā 9
iustitiam quæ ex Lege est, sed illam quæ
ex fide est Christi †, quæ ex Deo est iusti-
tia in fide:
‡ Ad cognoscendū illum, & virtutem 10
resurrectionis eius, & societatem passio-
num illius; configuratus morti eius,
‡ Si quo modo occurram ad resurre- 11
ctionem quæ est ex mortuis.
‡ Non quòd iam acceperim, aut iam 12
perfectus sim: sequor autem, si † cōpre- C
hendam in quo & comprehensus sum
à Christo Iesu.

‡ Fratres, ego me non arbitror com- 13
prehendisse. Vnum autem, quæ quidem
retrò sunt obliuiscens, ad ea verò quæ
sunt priora extendens meipsum,
‡ Ad destinatū persequor, ad brauium 14
supernæ vocationis Dei in Christo Iesu.
‡ Quicunq; ergo perfecti sumus, hoc 15
sentiamus: & si quid aliter sapitis, & hoc
vobis Deus reuelabit.
‡ Veruntamen ad quod peruenimus, 16
vt idē sapiamus, † in eadem permanea-
mus regula.
‡ Imitatores mei estote, fratres: & ob- 17
seruate eos qui ita ambulant, sicut ha- D
betis formam † nostram.

3 ‡ ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, οἱ πνεύματι θεοῦ λα-
τρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν
σαρκὶ πεποιθότες·
4 ‡ καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δο-
κεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον,
5 ‡ περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους ἰσραὴλ, φυλῆς βεν-
ιαμὶν, ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων, κατὰ νόμον φαρισαῖος,
6 ‡ κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην
τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος·
7 ‡ ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν
χριστὸν ζημίαν·
8 ‡ ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι
διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου·
δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι,
ἵνα χριστὸν κερδήσω·
9 ‡ καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν
ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δι-
καιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει·
10 ‡ τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐ-
τοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφού-
μενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
11 ‡ εἴπως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν·
12 ‡ οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ εἰ
καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ κυρίου
ἰησοῦ χριστοῦ.

13 ‡ Ἀδελφοὶ, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι·
ἓν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπρο-
σθεν ἐπεκτεινόμενος,
14 ‡ κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως
τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
15 ‡ ὅσοι οὖν τέλειοι τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρο-
νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει.
16 ‡ πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ
αὐτὸ φρονεῖν.
17 ‡ συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοὶ, καὶ σκοπεῖτε τοὺς
οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς·

10 דבה [d]אשתודע לישוע ולחילא [e]דקימתה [f]ואשתותף בחשוהי ואתדמא [g]במותה ׃ 11 דלמא אשכח [h]אמטא
[i]לקימתא דמן בית [k]מיתא ׃ 12 לא הוא מן כדו נסבת או מן כדו [l]אתגמרת אלא רהט אנא דלמא [m]אדרך למן
דכליום ו
דמטלתה אדרכני ישוע משיחא ׃
13 אחי אנא על נפשי לא [a]רנא אנא [b]דאדרכת חדא דין ידע אנא [c]דדבסתרי [d]טעא אנא ולקדמי [e]משתושט אנא ׃
14 ורהט אנא לוקבל [f]נישא דאסב [g]זכותא [h]דקרינא דלעל דאלהא בישוע משיחא ׃ 15 אילין דגמירין הלין
הלין [i]נתרעון ואן מדם אחרניאית מתרעין אנתון אף הדא אלהא נגלא לכון ׃ 16 ברם להדא דמטין בחד שבילא
נשלם ובחדא אויותא ׃ 17 אתדמו בי אחי והויתון מתבקין באילין דהכנא מהלכין איך דמותא דבן חזיתון ׃

[d] אשתודע מן ידע
[e] קום [f] שתף [g] מות
[h] אגש [i] לתקומה
[k] מות [l] גמר [m] אשיג
[a] הוגה
[b] דרך [c] בסתרי אחורי
[d] טעא [e] אשתושט מן
ישט [f] נס [g] זכא נצח
[h] קרא [i] רעא חשב

18 [illegible]

19 [illegible]

20 [illegible]

21 [illegible]

[illegible] ܕ

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

[illegible] ܗ

8 [illegible]

9 [illegible]

18 *Sunt enim multi qui aliter incedunt, de quibus pluries locutus ſum vobis, nunc autē flens dico, illi infenſi ſunt cruci Meſchicho.*
19 *Quorum finis perditio eſt, quorum deus venter eorum eſt: & gloria eorum dedecus ipſorum, quorum cogitatio in terra verſatur.*
20 *Noſter autē cultus* [noſtra verò conuerſatio] *in cælis eſt, et indè expectamus noſtrū Seruatorē, Dominum noſtrum Ieſchua Meſchicho:*
21 *Qui quidem transfigurabit corpus humilitatis noſtræ, vt fiat in ſimilitudinem corporis gloriæ ſuæ pro maxima virtute ſua, qua omnia ſubiecit ſibi.*

CAP. IIII.

1 *PRoinde fratres mei dilecti & chariſſimi, gaudium meum, & corona mea, ſic ſtate in Domino noſtro dilecti mei.*
2 *Euodiam rogo, & Syntichen, vt vna ſit eis voluntas in Domino noſtro.*
3 *Quinetiam te rogo mi compar vere, vt adiuues eas quæ laborauerunt mecum in Euangelio vnà cum Clemente, cæteriſque adiutoribus meis, quorum nomina ſcripta ſunt in libro vitæ.*
4 *Gaudete in Domino noſtro ſemper, & iterum dico, gaudete.*
5 *Et manſuetudo veſtra innoteſcat omnibus. Dominus noſter propè eſt.*
6 *De nulla re ſolliciti ſitis, ſed ſemper cum oratione & obſecratione petitiones veſtræ innoteſcant coram Deo.*
7 *Et pax Dei quæ maior eſt omni mente, cuſtodiet corda veſtra, & mentes veſtras in Jeſchua Meſchicho.*

Quotidie.

8 *Jtaque fratres mei, quæcunque vera ſunt, & quæcunque honeſta, & quæcunque iuſta, & quęcunque ſyncera, & quęcunque amabilia, & quęcunque laudabilia, denuque quæcunque opera glorioſa & celebranda, hæc animo voluite.*
9 *Quæ didiciſtis, & accepiſtis, & audiſtis, & vidiſtis in me, hæc agite, et Deus pacis erit vobiſcum.*

18 איתגיר סגיאא דאחרניאית מהלכין הנון דזבנין סגיאן אמרת לכון עליהון השא דין כד בכא אנא אמר אנא הנון דבעלדבבא אנון דזקיפה דמשיחא׃ 19 הנון דחרתהון אבדנא הי הנון דאלההון כרסהון והשבוחתהון בהתהון הנון דהרעיתהון בארעא הי׃ 20 דילן דין פולחנן בשמיא הו ומן תמן מסכינן למחינן למרן ישוע משיחא׃ 21 דהו נחלף פגרא דמוכבן דנהוא בדמותא דפגרא דשובחה איך חילה רבא הו דבה כל אשתעבד לה׃
קפלאון ד
1 מכיל אחי חביבא ורחימא חדותי וכלילי הכנא קומו במרן חביבי׃ 2 סן אנתריא בעא אנא ומן סונטיכא דחד רעינא נהוא להין במרן׃
3 אף מנך בעא אנא בר זוגי שרירא דתהוא מעדרלהין דהנין לאי עמי באונגליון עם קלימיס ועם

s כנגד z אויבים
u ושאחריתם x אבדון y כפנים
z שבח a בחרת
b מחשבתם מן רעא
c סכא d חיא e מכך
f דמא g שעבד
a על כן
b חרא שמח c ועשרתי
d רעא רצה e זוג
f מעזר g בבשורה

18 Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos crucis Christi:
19 Quorum finis, interitus: quorum deus, venter est: & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt.
20 Nostra autem conuersatio in cælis est: vnde etiam Saluatorem expectamus, Dominum nostrum Iesum Christum;
21 Qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secúdùm operationem† qua etiam possit subiicere sibi omnia.

CAP. IIII.

1 Itaque fratres mei charissimi & desideratissimi, gaudium meum & corona A mea: sic state in Domino, charissimi.
2 Euodiam rogo & Synthycen deprecor idipsum sapere in Domino.
3 Etiam rogo & te germane compar, adiuua illas quæ mecum laborauerunt in Euangelio cum Clemente, & cæteris adiutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ.
4 Gaudete in Domino semper: iterum dico, gaudete.
5 Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus† propè est.
6 Nihil soliciti sitis: sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum a- B ctione petitiones vestræ innotescant apud Deum.
7 Et pax Dei quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentias vestras in Christo Iesu.

8 De cætero, fratres, quæcunque sunt vera, quęcunque pudica, quęcunque iusta, quæcunque sancta, quæcunq; amabilia, quęcunque bonæ famæ, siqua virtus, siqua laus disciplinæ, hæc cogitate.
9 Quæ & didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me: hæc agite, & Deus pacis erit vobiscum.

18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ·
19 ὧν τὸ τέλος, ἀπώλεια, ὧν θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες·
20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον ἰησοῦν χριστόν·
21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

δ'.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐωδίαν παρακαλῶ καὶ συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ.
3 καὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.
4 χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.
5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγγύς.
6 μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας, τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν·
7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·
9 ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

[h]שַׁרְכָא [i]דַמְעַדְרָנֵי הָנוּן [k]דַשְׁמָהַיְהוּן כְּתִיבִין בַּכְתָבָא דְחַיֵּא׃ 4 [l]חֲדַו בְמָרַן בְּכֻל [m]זְבַן וְתוּב אָמַר אֲנָא חֲדַו׃
5 [n]וּמַכִּיכוּתְכוּן [o]תֶּתִידַע לְוָת כֻּלְנָשׁ מָרַן קָרִיב הוּ׃ 6 וְמֶדֶם לָא [p]תְאַצְפּוּן אֶלָּא בְּכֻל זְבַן [q]בַּצְלוּתָא [r]וּבְבָעוּתָא
שֶׁאֵלָתְכוּן נֶתִידְעָן קֳדָם אֱלָהָא׃ 7 וַשְׁלָמֵה דַאלָהָא הַו דְרַב מֶן כֻּל [s]מַדַע נֶנְטַר [t]לְלֶבְוָתְכוּן [x]וּמַדְעַיכוּן בְּיֶשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃
דְּכֻלְיוֹם ז
8 [a]מֵכִּיל אַחַי אִילֵין דְשַׁרִירָן וְאִילֵין [b]דְנַכְפָן וְאִילֵין [c]דְכָאנָן וְאִילֵין [d]דְדַכְיָן וְאִילֵין דַּרְחִימָן וְאִילֵין דַּשְׁבִיחָן וְאִילֵין
עֲבָדָא דְשׁוּבְחָא [e]וַדְקוּלָסָא הָלֵין אֶתְרַעוּ׃
9 הָלֵין דִילֶפְתּוּן וְקַבֶּלְתּוּן וַשְׁמַעְתּוּן וַחְזֵיתוּן בִּי הָלֵין סְעוּרוּ וַאלָהָא דַשְׁלָמָא נֶהֱוֵא עַמְכוּן׃

[h] שאר
[i] עֲדַר [k] ששמיהם [l] חֲדָא
[m] זמן [n] מַכָּךְ [o] יָדַע
[p] יָצַף [q] בתפלה [r] בְּעָא
[s] יָדַע [t] הנשמהולבותכם
[x] ונשמתכם מן ידע
[a] על־כן
[b] כְּכַף [c] כון ישר [d] דְּכָא
[e] ושל הפארת

10 ܘܪܒܐܝܬ ܕܝܢ ܚܕܝܬ ܒܡܪܢ ܕܐܩܦܬܘܢ ܠܡܐܨܦ ܕܝܠܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܝܨܦܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܠܐ ܠܐ ܣܦܩܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܂
11 ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܚܣܪ ܠܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܠܦܬ ܕܢܗܘܐ ܣܦܩ ܠܝ ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ܂
12 ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܬܡܟܟ ܝܕܥ ܐܢܐ ܘܐܦ ܕܐܬܝܬܪ ܒܟܠ ܘܒܟܠ ܡܕܡ ܡܕܪܫ ܐܢܐ ܐܦ ܒܣܒܥܐ ܐܦ ܒܟܦܢܐ ܒܡܫܪܚܘܬܐ ܘܒܚܣܝܪܘܬܐ܂
13 ܘܟܠ ܡܕܡ ܡܨܐ ܐܢܐ ܚܝܠܐ ܒܡܫܝܚܐ ܕܡܚܝܠ ܠܝ܂
14 ܒܪܡ ܫܦܝܪ ܥܒܕܬܘܢ ܕܐܫܬܘܬܦܬܘܢ ܠܐܘܠܨܢܝ܂
15 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܦܝܠܝܦܣܝܐ ܕܒܫܘܪܝܐ ܕܣܒܪܬܐ ܟܕ ܢܦܩܬ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ ܐܦ ܠܐ ܚܕܐ ܡܢ ܥܕܬܐ ܐܫܬܘܬܦܬ ܠܝ ܒܚܘܫܒܢ ܡܣܒܐ ܘܡܬܠܐ ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܒܠܚܘܕ܂
16 ܕܐܦ ܠܬܣܠܘܢܝܩܝ ܚܕܐ ܘܒܙܘܢܬܪܬܝܢ ܫܕܪܬܘܢ ܠܝ ܚܫܚܬܝ܂
17 ܠܐ ܕܡܘܗܒܬܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܐܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܦܐܪܐ ܢܣܓܘܢ ܠܟܘܢ܂
18 ܟܠ ܡܕܡ ܩܒܠܬ ܘܝܬܝܪ ܠܝ ܘܡܠܐ ܐܢܐ܂ ܘܢܣܒܬ ܟܠ ܕܫܕܪܬܘܢ ܠܝ ܒܝܕ ܐܦܦܪܘܕܝܛܘܣ ܪܝܚܐ ܒܣܝܡܐ ܘܕܒܚܐ ܡܩܒܠܐ ܘܫܦܝܪܐ ܠܐܠܗܐ܂
19 ܐܠܗܝ ܕܝܢ ܢܡܠܐ ܟܠ ܣܘܢܩܢܝܟܘܢ ܐܝܟ ܥܘܬܪܗ ܒܫܘܒܚܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
20 ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ ܘܠܐܒܘܢ ܫܘܒܚܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ܂
21 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
22 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܚܐ ܕܥܡܝ܂ ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܒܝܬ ܩܣܪ܂
23 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ܂

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܦܣܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܘܡܝ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܐܦܦܪܘܕܝܛܘܣ܀

10 * *Vehementer autem gauisus sum in Domino nostro, quòd vos denuo subierit sollicitudo de me, quemadmodum & solliciti fuistis, sed non fuistis compotes.*
11 * *Non quòd penuriam passus sim id dico, didici enim vt sufficiat mihi id quod habeo.*
12 * *Noui & humiliari, noui & abundare in omnibus, & per omnia institutus sum: & in satietate & inedia, in copia & inopia:*
13 * *Vt omnia viribus possim per Meschicho qui me corroborat.*
14 * *Veruntamen benè fecistis qui communicastis oppressionibus meis.*
15 * *Scitis autem & vos Philippenses, quòd in principio Euangelij quum exiui è Macedonia, ne vna quidem ex Ecclesijs communicauit mihi in ratione accipiendi et dandi, nisi vos tantùm.*
16 * *Qui & Thessalonicam semel & iterum necessitatē meam* [id quo indigebam] *misistis.*
17 * *Non quòd munus requiram, sed requiro vt fructus multiplicentur vobis.*
18 * *Omnia recepi, & abundo ac expletus sum, & accepi quæcunque ad me misistis per Epaphroditum, odorem suauem, & hostiam acceptam gratamque Deo.*
19 * *Deus autem meus suppleat omnem indigentiam vestram secundùm opulentiam suam in gloria Jeschua Meschicho.*
20 * *Deo autem Patri nostro laus & honor in seculum seculorum Amin.*
21 * *Postulate pacem omnium Sanctorum in Jeschua Meschicho.*
22 * *Postulant pacē vestram fratres qui mecum sunt. Salutant vos omnes Sancti, potissimùm ij qui sunt è domo Cæsaris.*
23 * *Gratia Domini nostri Jeschua Meschicho sit cum omnibus vobis, Amin.*

Epistolæ ad Philippenses è Roma scriptę, missæ verò per Epaphroditum,
FINIS.

10 ורבאית דין [l] חדית במרן [m] דאקפתון [n] למאצף דילי איכנא דאף יצפין הויתון אלא לא ספקין הויתון ׃
11 לא הוא דין מטל דחסר לי אמר אנא אנא גיר [o] ילפת דנהוא ספק לי הו מדם דאית לי ׃ 12 ידע אנא
דאתמכך ידע אנא ואף [q] דאתיתר בכל ובכל מדם מדרש אנא אף בסבעא אף בכפנא [r] במשרחותא [s] ובחסירותא ׃
13 וכל מדם [t] מצא אנא חילא במשיחא [u] דמחיל לי ׃ 14 ברם שפיר עבדתון [x] דאשתותפתון [y] לאולצני ׃
15 ידעין אנתון דין אף אנתון פיליפסיא [z] דבשוריא דסברתא כד נפקת מן מקדוניא אף לא חדא מן [a] עדתא
אשתותפת לי [c] בחושבן [d] מסבא [e] ומתלא אלא אנתון בלחוד ׃ 16 דאף לתסלוניקי חדא [f] ובזונתרתין [g] חשחתי
שדרתון ׃ 17 [h] לא [i] דמוהבתא בעא אנא אלא בעא אנא דפארא [k] נסגון לכון ׃ 18 כל מדם קבלת ויתיר לי

[k] מאוד [l] חרא [m] יקף [n] יצף [o] יליף [p] אלף להתענות [q] יתר [r] בעודף [s] ובחסרון [t] יכול [v] חיל [x] שתף [y] לצורכי [z] שבתחלת בשורה וקהלות [b] שתף [c] חשב [d] נסב [e] נתל [f] זמן [g] צורכי [h] לא [i] יהב [k] סגא

*Gauiſus ſum autem in Domino ve- 10
hementer, quoniam tandem aliquando
refloruiſtis pro me ſentire, ſicut & ſen-
tiebatis: occupati autem eratis.
*Non quaſi propter penuriam dico. 11
ego enim didici, in quibus ſum, ſufficiẽs
eſſe. *Scio & humiliari, ſcio & abun- 12
dare: (vbique, & in omnibus inſtitutus
ſum) & ſatiari, & eſurire, & abundare,
& penuriam pati.
*Omnia poſſũ in eo qui me cõfortat. 13
*Veruntamen bene feciſtis, commu- 14
nicantes tribulationi meæ.
*Scitis autẽ & vos Philippenſes, quòd 15
in principio Euangelij, quãdo profectus
ſum à Macedonia, nulla mihi Eccleſia
cõmunicauit in ratione dati & accepti,
niſi vos ſoli:
*Quia & Theſſalonicam, ſemel & bis 16
in vſum mihi miſiſtis. D
*Non quia quæro datum, ſed requiro 17
fructum abũdantem in †ratione veſtra.
*Habeo autem omnia, & abundo: 18
repletus ſum, acceptis ab Epaphrodito
quæ miſiſtis, †odorẽ ſuauitatis, hoſtiam
acceptam, placentem Deo.
*Deus autẽ meus impleat omne de- 19
ſiderium veſtrum ſecundùm diuitias
ſuas in gloria, in Chriſto Ieſu.
*Deo autem & Patri noſtro gloria in 20
ſecula ſeculorum. Amen.
*Salutate omnem ſanctum in Chri- 21
ſto Ieſu.
*Salutant vos qui mecũ ſunt fratres. 22
Salutant vos omnes ſancti: maximè au-
tem qui de Cæſaris domo ſunt.
*Gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti 23
cum ſpiritu veſtro. Amen.

Ad Philippenſes ſcripta fuit è Roma per Epaphroditum.

10 *ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθά-
λετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖ-
σθε δέ.
11 *οὐχ ὅτι καθ᾽ ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰ-
μι, αὐτάρκης εἶναι·
12 *οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾷν, καὶ
περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι·
13 *πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με χριστῷ.
14 *πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ
θλίψει.
15 *οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐ-
αγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκ-
κλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ
ὑμεῖς μόνοι·
16 *ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν
μοι ἐπέμψατε.
17 *οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ᾽ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν
τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
18 *ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι δεξά-
μενος παρὰ ἐπαφροδίτου τὰ παρ᾽ ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας,
θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ.
19 *ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν
πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
20 *τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων· ἀμήν.
21 *ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.
22 *ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ
ἐκ τῆς καίσαρος οἰκίας.
23 *ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.
ἀμήν.

Πρὸς φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης
δι᾽ ἐπαφροδίτου.

ומלא אנא ונסבת כל דשדרתון לי ביד אפפרודיטוס ריחא בסימא ודבחא מקבלא דשפר לאלהא ׃
19 ואלהי נמלא כלה סניקותכון איך עותרה בשובחא דישוע משיחא ׃ 20 לאלהא דין אבון שובחא ואיקרא
לעלם עלמין אמין ׃ 21 שאלו בשלמא דכלהון קדישא דבישוע משיחא ׃ 22 שאלין בשלמכון אחא דעמי
שאלין בשלמכון כלהון קדישא יתיראית הלין דמן ביתה דקסר ׃ 23 טיבותה דמרן ישוע משיחא עם כלכון אמין ׃

מלא · וזבח · סנק · איך · עושרו · יקר · יתר · חורטו

שלמת אגרתא דלות פיליפסיא דאתכתבת מן רהומא ואשתדרת באידי אפאפרודיטוס ׃

כתב · שדר · בידי

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD COLOSSENSES.

COLOSSENSES *& hi, ſicut Laodicenſes, ſunt Aſiani: & ipſi præuenti erant à pſeudoapoſtolis. Nec ad hos acceſſit ipſe Apoſtolus, ſed & hos per epiſtolam corrigit. Audierant enim verbum ab Archippo qui miniſterium in eos accepit. Ergo Apoſtolus iam ligatus ſcribit eis ab Epheſo per Tychicum diaconem & Oneſimum acolythum.*

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܩܘܠܣܝܐ ܀

ܕܩܠܝܘܢ ܀ ܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ‡ ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ
2 ܕܐܠܗܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܐ. ‡ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܩܘܠܣܘܣ
3 ܐܚܐ ܩܕܝܫܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ‡ ܫܠܡܐ
ܥܡܟܘܢ ܘܛܝܒܘܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܡܘܕܝܢܢ ܠܐܠܗܐ
ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܡܨܠܝܢܢ
4 ܥܠܝܟܘܢ. ‡ ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܢ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܚܘܒܟܘܢ ܕܠܘܬ ܟܠܗܘܢ
5 ܩܕܝܫܐ. ‡ ܡܛܠ ܣܒܪܐ ܗܘ ܕܢܛܝܪ ܠܟܘܢ ܒܫܡܝܐ.
ܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܫܡܥܬܘܢ. ܒܡܠܬܐ ܕܩܘܫܬܐ
6 ܕܣܒܪܬܐ. ‡ ܗܝ ܕܐܬܟܪܙܬ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܟܠܗ
ܥܠܡܐ. ܘܪܒܝܐ ܘܝܗܒܐ ܦܐܪܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܒܟܘܢ ܡܢ
ܝܘܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ. ܘܐܫܬܘܕܥܬܘܢ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
7 ܒܩܘܫܬܐ. ‡ ܐܝܟ ܡܐ ܕܝܠܦܬܘܢ ܡܢ ܐܦܦܪܐ ܟܢܬܢ
ܚܒܝܒܐ. ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܚܠܦܝܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ
ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܫܝܚܐ.
8 ‡ ܘܗܘ ܐܘܕܥܢ ܚܘܒܟܘܢ ܕܒܪܘܚܐ ܀

ܩܪܝܢܐ ܒܚܕܒܫܒܐ ܕܕ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܀ ܒ ܀

9 ‡ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܫܡܥܢ. ܠܐ
ܫܠܝܢ ܠܡܨܠܝܘ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܠܡܫܐܠ
ܕܬܬܡܠܘܢ ܝܕܥܬܐ ܕܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܟܠ ܚܟܡܐ
10 ܘܒܟܠ ܣܘܟܠ ܕܪܘܚ. ‡ ܕܬܗܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܙܕܩ.
ܘܬܫܦܪܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܘܬܬܠܘܢ
11 ܦܐܪܐ. ܘܬܪܒܘܢ ܒܝܕܥܬܐ ܕܐܠܗܐ. ‡ ܘܒܟܠ ܚܝܠ
ܬܬܚܝܠܘܢ ܐܝܟ ܪܒܘܬܐ ܕܫܘܒܚܗ. ܒܟܠ ܡܣܝܒܪܢܘ
12 ܘܒܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚ. ‡ ܘܒܚܕܘܬܐ ܬܘܕܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ.
ܕܫܘܝܢ ܠܡܢܬܐ ܕܝܪܬܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܒܢܘܗܪܐ.
13 ‡ ܘܦܪܩܢ ܡܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܚܫܘܟܐ. ܘܐܥܒܪܢ
14 ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܒܪܗ ܚܒܝܒܐ. ‡ ܗܘ ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ
15 ܦܘܪܩܢܐ ܘܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. ‡ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܡܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. ܘܒܘܟܪܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܪܝܬܐ.

RVRSVM EPISTOLA AD COLOSSENSES: GVIDONE FABRICIO BODERIANO exſcriptore & interprete.

Quotidie. CAPVT I.

1 *PAulus Apoſtolus Ieſchua Meſchicho per voluntatē Dei, & Timotheus frater:*
2 *‡ Iis qui ſunt Coloſſis fratribus ſanctis & fidelibus in Ieſchua Meſchicho;*
3 *‡ Pax vobiſcum & gratia à Deo Patre noſtro. Gratias agimus Deo patri Dei noſtri Ieſchua Meſchicho ſemper, & oramus pro*
4 *vobis. ‡ Ecce poſtquàm audiuimus fidem veſtram quæ eſt in Ieſchua Meſchicho, et charitatem veſtram erga omnes Sanctos:*
5 *‡ Propter ſpem illam quæ aſſeruatur vobis in cælis, quam quondam audiſtis per ſer-*
6 *monem veritatis Euangelij, ‡ Quod prædicatum eſt vobis, ſicut & vniuerſo mundo; creſcitque & edit fructus quemadmodum & in vobis, ex eo die quo audiſtis & cognouiſtis gratiam Dei in veritate;*
7 *‡ Prout didiciſtis ex Epaphra conſeruo noſtro chariſſimo, qui quidem pro vobis eſt mi-*
8 *niſter fidelis Meſchicho: ‡ Iſque notam fecit nobis charitatem veſtram in Spiritu.*

Dominica quarta poſt Reſurrectionem.

9 *‡ Propterea* inquam *& nos ex quo die audiuimus, non deſiuimus orare pro vobis, & poſcere vt impleamini cognitione voluntatis Dei in omni ſapientia, omniq́ue intellectu ſpirituali.*
10 *‡ Vt incedatis prout æquum eſt, & placeatis Deo per omnia opera bona, & edatis fructus, & accreſcatis in cognitione Dei.*
11 *‡ Omniq́ue virtute corroboremini, iuxta dignitatem gloriæ illius in omni tolerantia &*
12 *longanimitate: ‡ Atque cum gaudio gratias agatis Deo Patri, qui dignos nos fecit ad participationem hæreditatis Sanctorum in lu-*
13 *mine. ‡ Et exemit nos à poteſtate tenebrarum, & traduxit nos in regnum Filij ſui*
14 *dilecti; ‡ Per quem habemus redemptionem & remiſſionem peccatorum.*
15 *‡ Qui quidem eſt imago Dei inuiſibilis, et primigenius omnium creaturarum.*

פּוּלוֹס תוּב אֶגַּרְתָּא דַלְוָת קוֹלַסָיֵא

דְקליוס א — קפלאון א

שְׁלִיחָא דְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא [a]בִּצְבִינֵהּ דַאלָהָא וְטִימָתֵאוֹס אַחָא ׃ [2] לַאיְלֵין דְאִית בְּקוֹלַסוֹס אַחֵא קַדִּישֵׁא
וּמְהַימְנֵא בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃ [3] שְׁלָמָא עַמְכוּן [c] וְטַיבוּתָא מֶן אֱלָהָא אָבוּן [d] מוֹדֵינַן לַאלָהָא אֲבוּהִי דְמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא
בְּכֻלְזְבַן וּמְצַלֵּינַן עֲלַיכוּן ׃ [4] הָא מֶן דַשְׁמַעַן [g] הַימָנוּתְכוּן דַבְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא [h] וְחוּבְּכוּן דַלְוָת כֻּלְהוּן קַדִּישֵׁא ׃
[5] מְטֻל סַבְרָא הוּ דְנָטִיר לְכוּן בַּשְׁמַיָּא הַו דְמֶן קְדִים שְׁמַעְתּוּן [k] בְמֶלְתָא [l] דְקוּשְׁתָא [m] דַסְבַרְתָּא ׃ [6] הָי [n] דְאֶתְכַּרְזַת
לְוָתְכוּן אַיךְ דְּאַף לְכֻלֵּהּ עָלְמָא [o] וְרָבְיָא [p] וְיָהְבָא פֵּארָא אַיכַנָא דְאַף בְּכוּן מֶן יוֹמָא דַשְׁמַעְתּוּן [q] וְאֶשְׁתַּודַעְתּוּן [r] טַיבוּתֵהּ
דְאַלָהָא בְקוּשְׁתָא ׃ [7] אַיךְ מָא דִילֶפְתּוּן מֶן אֶפַפְרָא כְּנָתַן חַבִּיבָא דְהוּ אִיתוּהִי חֲלָפַיכוּן מְשַׁמְשָׁנָא מְהַימְנָא

[a] צְבָא [b] הַימֶן
[c] וחסד
[d] יְדָא ידה [e] זמן [f] צְלָא
[g] הַימֶן [h] ואהבתכם ותקוה
[k] מֶלֶל [l] של אמת
[m] סְבַרְתָּא בשורה [n] כְּרַז
[o] רְבָא [p] ונותן [q] אֶשְׁתְּודַע
מֶן יְדַע [r] חסדו ׃ באמת

EPISTOLA B. PAVLI AD COLOSSENSES.

CAPVT I.

AVLVS Apostolus Ie- 1
su Christi per volunta- A
tem Dei, & Timotheus
frater; * Iis qui sunt 2
Colossis sanctis & fide-
libus fratribus in Chri-
sto Iesu; * Gratia vobis & pax à Deo Pa- 3
tre nostro, & Domino Iesu Christo. Gra-
tias agimus Deo & Patri Domini nostri
Iesu Christi, semper pro vobis orantes:
* Audientes fidem vestram in Chri- 4
sto Iesu, & dilectionem quam habetis
in sanctos omnes, * Propter spem quæ 5
reposita est vobis in cęlis, quam audistis
in verbo veritatis Euangelij,
* Quod peruenit ad vos, sicut & in v- 6
niuerso mundo est, & fructificat, & cre-
scit sicut in vobis, ex ea die qua audistis,
& cognouistis gratiam Dei in veritate,
* Sicut didicistis ab Epaphra charis- 7
simo conseruo nostro, qui est fidelis pro
vobis minister Christi Iesu:
* Qui etiam manifestauit nobis dile- 8
ctionem vestram in spiritu.

* Ideo & nos ex qua die audiuimus, 9
non cessamus pro vobis orantes & po-
stulantes, vt impleamini † agnitionẽ vo-
luntatis eius, in omni sapientia & intel-
lectu spirituali:
* Vt ambuletis dignè Deo, per omnia 10
placentes: in omni opere bono fructifi-
cantes, & crescentes in scientia Dei:
* In omni virtute confortati secũdùm 11
potentiá claritatis eius in omni patien-
tia & longanimitate cum gaudio,
* Gratias agentes Deo & Patri, qui di- 12
gnos nos fecit in partem sortis sancto-
rum, in lumine:
* Qui eripuit nos de potestate tene- 13
brarum, & transtulit in regnum Filij di-
lectionis suæ,
* In quo habemus redemptionem, 14
† remissionem peccatorum,
* Qui est imago Dei inuisibilis, pri- 15
mogenitus omnis creaturæ:

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς κολλασσαεῖς ἐπιστολή.

κεφαλ. ά.

1 Αῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελή-
ματος θεοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,
2 * τοῖς ἐν κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀ-
3 δελφοῖς ἐν χριστῷ· * χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυ-
ρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,
4 * ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ τὴν
ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
5 * διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς· ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
6 γελίου * τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παν-
τὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενον, καὶ αὐξανόμενον
καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε
τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ,
7 * καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συν-
δούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ χρι-
8 στοῦ, * ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν
πνεύματι.

9 * Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ
παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵ-
να πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πά-
σῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ·
10 * περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέ-
σκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες, καὶ αὐξα-
νόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ,
11 * ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος
τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν
μετὰ χαρᾶς·
12 * εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς
εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί·
13 * ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ με-
τέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
14 * ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρ-
τιῶν,
15 * ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης
κτίσεως·

דַמְשִׁיחָא ׃ 8 וְהוּ אַוְדַעַן חוּבְכוּן דַבְרוּחָא ׃
דְחַר בְשַׁבָּא דד בְתַר קְיָמְתָא ב
9 מֶטֻלהָנָא אַף חְנַן מֶן יַוְמָא דַשְׁמַעְןלָא שְׁלֵינַן לַמְצַלָיוּ עֲלַיכוּן וַלְמֶשַׁאַל דְתֶתְמַלוּן יָדַעְתָא דְצֶבְיָנֵה דַאלָהָא בְכֻל
חֶכְמָא וַבְכֻל סוּכָל דְרוּחַ ׃ 10 דַתְהַלְכוּן אַיךְ דְזָדֵק וְתֶשְׁפְּרוּן לַאלָהָא בְכֻלְהוּן עֲבָדִין טָבִין וְתֶתְלוּן פֵּארָא וְתֶרְבוּן
בִידַעְתָא דַאלָהָא ׃ 11 וַבְכֻל חַיל תֶתְחַילוּן אַיךְ רַבוּתָא דְשוּבְחֵה בְכֻל מְסַיְבְרָנוּ וַבְמַגְרַת רוּחַ ׃ 12 וְתַוְדוּן
תָודוּן לַאלָהָא אַבָא דַאשְׁוְין לַמְנָתָא דְיָרְתוּתָא דְקַדִישֵא בְנוּהְרָא ׃ 13 וּפַרְקַן מֶן שוּלְטָנֵה דְחֶשׁוּכָא וַאיתְין לְמַלְכוּתָא
דַבְרֵה חַבִיבָא ׃ 14 הַו דְבֵה אִית לַן פוּרְקָנָא וְשוּבְקָנָא דַחְטָהֵא ׃ 15 הַו דְהוּיוּ דְמוּתָא דַאלָהָא דְלָא מֶתְחֲזֵא וּבוּכְרָא דְכֻלְהֵן
בֶרְיָתָא ׃

z אהבתכם a קום b שְׁלָא חזל c צְלָא d מְלָא e צְבָא f שכל g שְׁפַר התרצה h טוב i נְתַל k רְבָא l חֵיל m סַיְבַר סבל n ובאורך אפים מן נגר o חְרָא p יְדָא q שְׁוָא r לְחֹלֶק

16 ܘܒܗ ܐܬܒܪܝ ܟܠܡܕܡ ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ.
ܟܠ ܕܡܬܚܙܐ ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. ܐܢ ܡܘܬܒܐ ܘܐܢ
ܡܪܘܬܐ. ܘܐܢ ܐܪܟܘܣ. ܘܐܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܟܠܡܕܡ
17 ܒܐܝܕܗ ܘܒܗ ܐܬܒܪܝ. ܘܗܘܝܘ ܕܡܢ ܩܕܡ ܟܠ
18 ܘܟܠܡܕܡ ܒܗ ܩܐܡ. ܘܗܘܝܘ ܪܫܐ ܕܦܓܪܐ
ܕܥܕܬܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܝܬܐ ܘܒܘܟܪܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
19 ܕܢܗܘܐ ܗܘ ܩܕܡܝ ܒܟܠ. ܕܒܗ ܨܒܐ ܕܟܠܗ
20 ܡܘܠܝܐ ܢܥܡܪ. ܘܒܐܝܕܗ ܠܡܪܥܝܘ ܠܗ
ܠܟܠܡܕܡ. ܘܫܝܢ ܥܒܕ ܒܕܡܐ ܕܙܩܝܦܗ ܒܐܝܕܗ. ܐܢ
ܕܒܐܪܥܐ ܘܐܢ ܕܒܫܡܝܐ.

ܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܓ

21 ܐܦ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܢܘܟܪܝܐ ܗܘܝܬܘܢ.
ܘܒܥܠܕܒܒܐ ܒܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܥܒܕܝܟܘܢ
22 ܒܝܫܐ. ܫܝܢܟܘܢ ܗܫܐ ܒܦܓܪܐ ܕܒܤܪܗ
ܘܒܡܘܬܗ. ܕܢܩܝܡܟܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܩܕܝܫܝܢ ܕܠܐ
23 ܡܘܡ ܘܕܠܐ ܪܫܝܢ. ܐܢ ܬܩܘܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
ܟܕ ܫܪܝܪܐ ܫܬܐܤܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܡܢ ܤܒܪܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܫܡܥܬܘܢ. ܗܘ ܕܐܬܟܪܙ ܒܟܠܗ
ܒܪܝܬܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܦܘܠܘܤ ܗܘܝܬ ܠܗ
24 ܡܫܡܫܢܐ. ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܒܚܫܐ ܕܟܠ ܐܦܝܟܘܢ.
ܘܡܫܡܠܐ ܐܢܐ ܚܤܝܪܘܬܐ ܕܐܘܠܨܢܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ
ܒܒܤܪܝ. ܚܠܦ ܦܓܪܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܕܬܐ.
25 ܗܝ ܕܐܢܐ ܗܘܝܬ ܡܫܡܫܢܗ. ܐܝܟ ܡܕܒܪܢܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܒܟܘܢ. ܕܐܫܠܡ ܡܠܬܗ
26 ܕܐܠܗܐ. ܐܪܙܐ ܗܘ ܕܡܟܤܝ ܗܘܐ ܡܢ ܥܠܡܐ
ܘܡܢ ܕܪܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܓܠܝ ܠܩܕܝܫܘܗܝ.
27 ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܐܠܗܐ ܕܢܘܕܥ. ܡܢܘ ܥܘܬܪܐ
ܕܫܘܒܚܐ ܕܐܪܙܐ ܗܢܐ ܒܥܡܡܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ
28 ܕܒܟܘܢ ܤܒܪܐ ܕܫܘܒܚܢ. ܗܘ ܕܚܢܢ ܡܤܒܪܝܢ
ܘܡܠܦܝܢ ܠܟܠ ܒܪܢܫ. ܘܡܚܟܡܝܢ ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܒܟܠܗ
ܚܟܡܐ. ܕܢܩܝܡ ܟܠ ܒܪܢܫ ܓܡܝܪ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
29 ܕܒܗܕܐ ܗܘ ܠܐܐ ܐܢܐ ܘܡܬܟܬܫ ܐܢܐ ܐܝܟ ܡܥܒܕܢܘܬܐ
ܕܡܥܕܪܢܘܬܗ ܕܡܬܚܝܠܐ ܒܝ.

16 * *Et per quem creata sunt omnia quæ in cælo & in terra, omnia visibilia, omniáque inuisibilia, siue Throni, siue Dominationes, siue Principatus, siue Potestates. Omnia per ipsum & in ipso condita sunt:*
17 ** Et ipse est ante omnia, & per eum omnia consistunt.*
18 ** Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium & primogenitus ex mortuis, vt sit in omnibus ipse primas tenens.*
19 ** Quia in ipso voluit ille [Pater] omnem*
20 *plenitudinem inhabitare: * Et per eum reconciliare sibi omnia: & pacem composuit in sanguine crucis illius per ipsum siue eorum quæ sunt in terra, siue quæ in cælo.*

Feria quinta post Resurrectionem.

21 ** Et vos qui quondam extranei eratis & inimici mentibus vestris propter mala opera*
22 *vestra. * Reduxit nunc in gratiam per corpus carnis suæ, & per mortem suam: vt sistat vos coram se sanctos absque næuo, &*
23 *culpæ non obnoxios; * Si permanseritis in fide vestra confirmato fundamento vestro, nec dimoueamini à spe Euangelij illius quod audistis, quod prædicatum est in vniuersa creatura quæ sub cælo est, cuius ego Paulus factus sum minister.*
24 ** Et gaudeo in passionibus quæ fiunt pro vobis, & suppleo quod deerat afflictionibus Meschicho in carne mea pro corpore ipsius, quod est Ecclesia:*
25 ** Cuius ego factus sum minister, iuxta dispensationem Dei quæ data est mihi inter vos, vt adimpleam sermonem Dei,*
26 ** Arcanum illud quod abditum fuerat à sæculis, & à generationibus, nunc autem patefactum est Sanctis illius;*
27 ** Quibus voluit Deus notum facere quæ sit opulentia gloriæ arcani huius inter Gentes, quod est ipse Meschicho, qui in vobis spes est gloriæ nostræ.*
28 ** Quem nos prædicamus & docemus, et intelligendum præbemus cuilibet homini in omni sapientia, vt sistamus [exhibeamus] omnem hominē perfectum in Ieschua Meschicho.*
29 ** In hoc etenim laboro, & preces austeriter cum auxilio virtutis quæ mihi data est.*

---

16 וּבֵהּ אֶתְבְּרִי כֻּל מֶדֶּם דְּבַשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא כֻּל דְּמֶתְחֲזֵא וְכֻל דְּלָא מֶתְחֲזֵא אֶן [c] מוֹתְבָא וְאֶן [d] מָרְוָתָא וְאֶן [e] אַרְכוֹס וְאֶן שׁוּלְטָנָא כֻּל מֶדֶּם בְּאִידֵהּ וּבֵהּ [f] אֶתְבְּרִיו׃ 17 וְהוּיוּ דְּמֶן קְדָם כֻּל וְכֻל מֶדֶּם בֵּהּ [g] קָאֶם׃ 18 וְהוּיוּ רִישָׁא דְּפַגְרָא דְּעֶדְתָּא דְּאִיתוֹהִי רִישָׁא וּבוּכְרָא דְּמֶן בֵּית מִיתֵא דְּנֶהְוֵא הוּ קַדְמִי בְּכֻל׃ 19 דְּבֵהּ הוּ צְבָא כֻּלֵּהּ [k] מוּלָיָא לְמֶעְמַר וּבְאִידֵהּ [m] לְמַרְעָיוּ לֵהּ לְכֻל מֶדֶּם [n] וְשַׁיֶּן בְּדְמָא דִּזְקִיפֵהּ [o] בְּאִידוֹהִי אֶן דְּבְאַרְעָא וְאֶן דְּבַשְׁמַיָּא׃

דְּיוֹם חַמְשָׁא דְּבָתַר [a] קְיָמְתָּא ג

21 אַף לְכוֹן דְּמֶן קְדִים [b] נוּכְרָיֵא הֲוֵיתוֹן [c] וּבְעֶלְדְּבָבָא [d] בְּרֶעְיָנַיְכוֹן מֶטֻּל עֲבָדַיְכוֹן בִּישָׁא׃ 22 [e] שַׁיֶּנְכוֹן הָשָׁא בְּפַגְרָא [f] וּבְמוֹתֵהּ דְּנַקִּימְכוֹן קֶדְמוֹהִי קַדִּישִׁין דְּלָא מוֹם וּדְלָא [h] רֶשְׁיָן׃ 23 אֶן תְּקוּון בְּהַימָנוּתְכוֹן כַּד שְׁרִירָא

[c] יָתֵב [d] מְרָא [e] שרים מלשון יון [f] בְּרָא [g] קוּם [h] אִית [i] מוּת [k] מְלָא [l] עֲמַר [m] שכן וה' להתרצה [n] והשלום [o] בידיו ג' התקומה מן קוּם [b] נְכַר [c] ואויבים [d] רְעָא [e] השלים אתכם [f] מוּת [g] קוּם [h] רְשַׁא

*Quoniam in ipso condita sunt vni- 16
uersa in cælis, & in terra, visibilia & inui- C
sibilia, siue throni, siue dominationes,
siue principatus, siue potestates: omnia
per ipsum, & in ipso creata sunt:
*Et ipse est ante omnes, & omnia in 17
ipso constant.
*Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, 18
qui est principium, primogenitus ex
mortuis, vt sit in omnibus ipse prima-
tum tenens:
*Quia in ipso complacuit omnem 19
plenitudinem inhabitare:
*Et per eum reconciliare omnia in 20
ipsum pacificans per sanguinem crucis
eius, siue quæ in terris, siue quæ in cælis
sunt.

*Et vos cùm essetis aliquando alie- 21
nati & inimici sensu, in operibus malis:
*Nunc autem reconciliauit in cor- 22
pore carnis eius per mortem, exhibere
vos sanctos & immaculatos, & irrepre-
hensibiles coram ipso:
*Si tamen permanetis in fide funda- 23
ti & stabiles, & immobiles à spe Euan- D
gelij quod audistis, quod prædicatum est
in vniuersa creatura quę sub cælo est, cu
ius factus sum ego Paulus minister.
*Qui nūc gaudeo in passionibus pro 24
vobis, & adimpleo ea quæ desunt pas-
sionum Christi, in carne mea pro cor-
pore eius, quod est Ecclesia:
*Cuius factus sum ego minister se- 25
cundùm dispensationem Dei, quæ data
est mihi in vobis, vt impleam verbum
Dei, *Mysterium quod absconditum 26
fuit à seculis & generationibus, nunc au
tem manifestatum est Sanctis eius,
*Quibus voluit Deus notas facere 27
diuitias glorię Sacramēti huius in Gen-
tibus, quod est Christus, in vobis spes
gloriæ, *Quem nos † annuntiamus, 28
corripientes omnem hominem, & do-
cētes † in omni sapientia vt exhibeamus
omnem hominem perfectum in Chri-
sto Iesu.
*In quo & laboro, certando secun- 29
dum operationem eius quam operatur
in me in virtute.

16 *ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται,
17 *καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε·
18 *καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχὴ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων·
19 *ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι,
20 *καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 *Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς,
22 *νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·
23 *εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.
24 *νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία·
25 *ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
26 *τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,
27 *οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης·
28 *ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
29 *εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

[m] שתאסתכון ולא [n] מתתזיעיתון מן [o] סברא דאונגליון הו דשמעתון [p] דאתכרז בכלה [q] בריתא דתחית שמיא הו דאנא
פולוס הוית [r] משמשנה׃ 24 וחדא אנא [s] בחשא דעל אפיכון [t] וממלא אנא חסירותא [v] דאולצנוהי דמשיחא בבסרי
חלף פגרה [x] דאיתוהי עדתא׃ 25 הידאנא הוית משמשנה איך [y] מדברנותא דאלהא [z] דאתיהבת לי בכון
[a] דאשמלא [b] מלתה דאלהא׃ 26 [c] ארזא הו [d] דמכסיהוא מן עלמא ומן [e] דרא השא דין [f] אתגלי לקדישוהי׃
27 לאילין דצבא אלהא [g] דנודע מנו [h] עותרא דשובחה דארזא הנא בעממא דהויו משיחא דבכון סברא דשובחא׃
28 הו דחנן [i] מכרזינן ומלפינן ומסכלינן לכל ברנש בכל חכמא דנקים לכל ברנש כד גמיר בישוע משיחא׃
29 בהדא הו גיר אף עמל אנא ומתכשף אנא במעדרנותא דחילא דמתיהב לי׃

m יסודכם
n זוע o תקוה בשורה
p כרז q ברא r שמש
s חשש t מלא v אלץ
x אית y נהגה z יהב
a שמלא מלא b מלל
c סוד
d כסא e דורים f גלא
g ירע h העושר i כרז

[illegible]

CAP. II.

1 *Velim autem vos scire quanta sit mihi solicitudo pro vobis, & pro his qui sunt Laodiceæ, & pro cæteris illis qui faciẽ meam non viderunt in carne.*

2 ** Vt consolationem accipiant corda eorũ, vt cum charitate accedãt ad omnem opulentiam persuasionis, & ad intelligentiam cognitionis arcani Dei Patris, & Meschicho.*

3 ** In quo abditi sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ.*

4 ** Hoc autem dico, vt nemo vos seducat persuasione sermonis.*

5 ** Et si enim carne absim à vobis, tamen spiritu vobiscum sum, & gaudeo quòd videam ordinem vestrum, & confirmationem fidei vestræ, quæ est in Meschicho.*

Media die parasceues crucifixionis.

6 ** Quemadmodum igitur accepistis Ieschua Meschicho Dominum nostrum, ita in eo ambulate.*

7 ** Radicibus vestris stabiliti, & ædificati in eo, & constantes in fide illa quam didicistis, vt in ea abundetis cum gratiarum actione.*

8 ** Cauete ne quis vos spoliet per philosophiam & deceptionem inanem iuxta doctrinam hominum, & iuxta rudimenta mundi, & non iuxta Meschicho.*

9 ** Quoniam in eo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter:*

10 ** Et in eo vos quoque completi estis, qui est caput omniũ principatuum, et potestatum.*

11 ** Et in quo circũcisi estis circuncisione quę fit sine manibus, quum exuistis carnem peccatorum per circuncisionem Meschicho;*

12 ** Et sepulti estis cum eo per baptismum, in quo & vnà cum eo resurrexistis, qui credidistis in virtute Dei, qui excitauit eum à mortuis.*

13 ** Et vos, quum essetis mortui in peccatis vestris, & per præputium carnis vestræ vnà cum eo viuificauit, & remisit nobis omnia peccata nostra.*

14 ** Et deleuit in mandatis sibi chirographum obligationum nostrarum quod erat nobis contrarium, illudque sustulit è medio, ac ipsum affixit cruci suæ.*

15 ** Et dum exuit corpus suum, diffamauit principatus & potestates, & confudit eos palàm per seipsum.*

קפלאון ב

[illegible]

CAP. II.

1 VOlo enim vos ſcire qualem ſolicitudinem habeam pro vobis, & pro iis A
qui ſunt Laodiceę, & quicunque non viderunt faciem meam in carne:
2 Vt conſolentur corda ipſorum, inſtructi in charitate, & in omnes diuitias plenitudinis intellectus, in agnitionem myſterij Dei & Patris & Chriſti Ieſu,
3 In quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi.
4 Hoc autem dico, vt nemo vos decipiat in ſublimitate ſermonum.
5 Nam etſi corpore abſens ſum, ſed ſpiritu vobiſcum ſum: gaudens & vidés ordinem veſtrum, & firmamentum eius B
quæ in Chriſto eſt, fidei veſtræ.

6 Sicut ergo accepiſtis Ieſum Chriſtum Dominum†, in ipſo ambulate;
7 Radicati & ſuperædificati in ipſo, & confirmati in fide ſicut & didiciſtis, abundantes in illo in gratiarum actione.
8 Videte ne quis vos decipiat per philoſophiam, & inanem fallaciam: ſecundùm traditionem hominum, ſecundùm elementa mundi, & non ſecundùm Chriſtum.
9 Quia in ipſo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter:
10 Et eſtis in illo repleti, qui eſt caput omnis principatus & poteſtatis:
11 In quo & circuncisi eſtis circunciſione non manu facta in expoliatione corporis carnis, †in circũciſione Chriſti,
12 Conſepulti ei in baptiſmo: in quo & reſurrexiſtis per fidem operationis Dei, qui ſuſcitauit illum à mortuis.
13 Et vos cùm mortui eſſetis in delictis & præputio carnis veſtræ, conuiuificauit cum illo: donans vobis omnia C
delicta;
14 Delens quod aduerſus nos erat, chirographum†decreti, quod erat contrarium nobis. & ipſum tulit de medio, affigens illud cruci:
15 Et expolians principatus & poteſtates, traduxit confidenter palàm, triumphans illos in ſeipſo.

β΄.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,
2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ·
3 ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.
4 τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ·
5 εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε,
7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.
8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ χριστόν.
9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,
10 καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι· ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας·
11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ·
12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,
14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ,
15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

אַנְתּוּן בְּהַימָנוּתָא הָי דִילֶפְתּוּן וְבָהּ תֶתְיַתְּרוּן בְּתַודִיתָא ׃ 8 אֶזְדַּהַרוּ דַלְמָא אֶנָשׁ נְחַלְצְכוּן בְּפִילָוסוֹפוּתָא וּבְטָעְיוּתָא
סְרִיקְתָא אַיךְ יוּלְפָּנָא דַבְנַינָשָׁא וַאיךְ אֶסְטוּכְסוּהִי דְעָלְמָא וְלָא אַיךְ מְשִׁיחָא ׃ 9 דְבֵהּ עָמַר כֻּלֵּהּ מוּלָיָא דַאלָהוּתָא
גוּשְׁמָנָאִית ׃ 10 וּבֵהּ אַף אַנְתּוּן מְשַׁמְלְיתוּן דְהוּ אִיתַוהִי רִישָׁא דְכֻלְּהֵין אַרְכוֹס וְשׁוּלְטָנֵא ׃ 11 וּבֵהּ אֶתְגְּזַרְתּוּן
גְזוּרְתָא דְלָא בְּאִידַין בַּשְׁלָח בְּסְרָא דַחְטָהֵא בַּגְזוּרְתֵּהּ דַמְשִׁיחָא ׃ 12 וֶאתְקַבַּרְתּוּן עַמֵּהּ בְּמַעֲמוֹדִיתָא וּבֵהּ קָמְתּוּן
עַמֵּהּ דְהַימֶנְתּוּן בְּחַילָא דַאלָהָא דַאקִימֵהּ מֶן בֵּית מִיתֵא ׃ 13 וַלְכוּן דְמִיתִין הֲוַיתוּן בַּחְטָהַיכוּן וַבְעוּרְלוּת בֶּסְרְכוּן
אַחִיכוּן עַמֵּהּ וַשְׁבַק לַן כֻּלְּהוֹן חֲטָהַין ׃ 14 וַעֲטָא בְּפוּקְדָנַוהִי שְׁטָר חַובַין הַו דְאִיתַוהִי הֲוָא סַקוּבְלַן וַשְׁקַלֵהּ מֶן
מְצַעְתָא וְקַבְעֵא בַּזְקִיפֵהּ ׃ 15 וּבַשְׁלָח פַּגְרֵהּ פַּרְסִי לַארְכוֹס וַלְשַׁלִיטָנֵא וַאבְהֵת אֶנוּן גְלָיאִית בַּקְנוּמֵהּ ׃

[f] הַימֵן [g] יְלַף [h] יְתַר
[i] יְרָא [k] זְהַר השמר
[l] מן לשון יון יון
[m] טְעָא [o] יְלַף
[p] יסודותיו [q] שוכן
[r] מְלָא [s] גְשַׁם [t] שַׁמְלָא
[u] מן לשון יון
[x] גְזַר [y] קְבַר [z] עֲמַר
[a] קום [b] מות [c] חֲטָא [d] חְיָא
[e] מחה [f] במצוותיו

[illegible]

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Quotidie.

16 * *Nemo igitur vobis molestiam exhibeat in cibo & potu, aut in partitionibus dierum festorum, aut nouiluniorum, & Sabbathorũ:*

17 * *Quæ sunt vmbræ futurorum, corpus autem Meschicho est.*

18 * *Ne quis porrò velit cũ humilitate mentis vos reos efficere, vt fiatis serui cultus Angelorum, dum innititur iis quæ non vidit, & frustrà turgescit mente carnis suæ.*

19 * *Nec amplectitur caput ex quo totum corpus coagmentatur & stabilitur per commissuras & mẽbra, & excrescit incremento*

20 *Dei.* * *Si enim mortui estis cum Meschicho, ab elementis mundi, quid quasi viuatis in*

21 *mundo iudicamini?* * *Ne quid tetigeris, neque gustaueris, neque adhæseris cuiquam*

22 *eorum* * *quæ vsu corrumpuntur, suntque præcepta & doctrinæ hominum.*

23 * *Et videntur habere rationem sapientiæ in specie humilitatis & timoris Dei; neque parcunt corpori non in eo quod honestum est, sed in iis quæ vsui sunt carni.*

Feria quarta Requiei.

CAP III.

1 *SI ergo resurrexistis vnà cum Meschicho, quæ sunt supernè quærite, vbi Meschicho sedet ad dexteram Dei.*

2 * *Quæ superna sunt sapite, & non quæ in terra.*

3 * *Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Meschicho in Deo.*

4 * *Quum autem Meschicho manifestatus fuerit, qui quidem est vita nostra, tunc & vos manifestabimini cum eo in gloria.*

5 * *Mortificate igitur membra vestra terrestria, scortationem, immunditiam, & perturbationes, & concupiscentiam malam, & auaritiam, quæ est reuerentia [cultus] idolorum.*

6 * *Propterea enim venit ira Dei in filios inobedientiæ.*

7 * *Inter quos & vos quondam ambulabatis, quum versabamini cum eis.*

8 * *Nunc autem deponite à vobis hæc omnia, iram, excandescentiam, malitiam, blasphemiam, sermonem impurum.*

לקליוס ח

16 לא הכיל אנש נדודכון במאכלא ובמשתיא או בפולגא דעאדא ודרישי ירחא ודשבא: 17 הלין דאיתיהין
טלניתא דאילין דעתידן פגרא דין משיחא הו: 18 ולמא אנש נצבא במכיכות רעינא למחיבותכון דתשתעבדון
לפלחנא דמלאכא במסעא על מדם דלא חזא וסריקאית מתחתר ברעינא דבסרה: 19 ולא אחיד רישא
דמנה כלה פגרא מתרכב ומתקים בשרינא ובהדמא ורבא תרביתא דאלהא: 20 אן גיר מיתתון עם
משיחא מן אסטוכסוהי דעלמא למנא איך הו דחאיתון בעלמא מתתרינין אנתון: 21 לא לם תקרוב ולא
תטעם ולא תקף: 22 דאיתיהין הלין חששתא דמתחבלא ופוקדא אנין ויולפנא דבנינשא:

a דור הלאה b אכל
c שתא d חגים e שבתות
f אית g צלים h עבא
i רעא רצה k חוב שעבד
m מסעא ספק n הלריק
o חתר p רכב q קום
r שרא s ובאברים t רבא
u מות x יסודותיו y חיא

ᵗ Nemo ergo vos iudicet in cibo aut 16
in potu, aut in parte diei feſti, aut neo-
meniæ, aut Sabbathorum:
ᵗ Quæ ſunt vmbra futurorum ; cor- 17
pus autem Chriſti.
ᵗ Nemo vos ſeducat, volens in hu- 18
militate & religione angelorũ, quæ non
vidit ambulans, fruſtra inflatus ſenſu
carnis ſuæ,
ᵗ Et non tenens caput, ex quo totum 19
corpus per nexus & coniunctiones ſub-
miniſtratum & conſtructum, creſcit in
augmentum Dei.
ᵗ Si ergo mortui eſtis cum Chriſto, ab 20
elementis huius mundi: quid adhuc tan D
quam viuentes in mundo decernitis?
ᵗ Ne† tetigeritis, neque guſtaueritis, 21
neque contrectaueritis:
ᵗ Quæ ſunt omnia in interitum ipſo 22
vſu, ſecundum præcepta & doctrinas
hominum.
ᵗ Quę ſunt rationem quidem haben- 23
tia ſapientiæ in ſuperſtitione & humili-
tate, & non ad parcendum corpori, non
in honore aliquo ad ſaturitatem carnis.

CAP. III.

IGitur ſi conſurrexiſtis cum Chriſto, 1
quę ſurſum ſunt, quęrite: vbi Chriſtus A
eſt in dextera Dei ſedens.
ᵗ Quæ ſurſum ſunt, ſapite: non quæ 2
ſuper terram.
ᵗ Mortui enim eſtis: & vita veſtra ab- 3
ſcondita eſt cum Chriſto in Deo.
ᵗ Cũ† Chriſtus apparuerit, vita veſtra: 4
tunc & vos apparebitis cũ ipſo in gloria.
ᵗ Mortificate ergo mẽbra veſtra quæ 5
ſunt ſuper terram, fornicationem, im-
munditiam, libidinem, concupiſcen-
tiam malam, & auaritiam, quæ eſt ſimu-
lachrorum ſeruitus.
ᵗ Propter quæ venit ira Dei ſuper fi- 6
lios incredulitatis.
ᵗ In quibus & vos ambulaſtis aliquã- 7
do, cùm viueretis in illis.
ᵗ Nunc autẽ deponite & vos omnia: 8
iram, indignationẽ, malitiam, blaſphe-
miam, turpem ſermonem de ore veſtro.

16 ᵗ Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν
μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων·
17 ᵗ ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα χριστοῦ.
18 ᵗ μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων,
εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
19 ᵗ καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ
τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβι-
βαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ.
20 ᵗ εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων
τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;
21 ᵗ μὴ ἅψῃ, μὴ γεύσῃ, μὴ θίγῃς·
22 ᵗ ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλ-
ματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων·
23 ᵗ ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ
καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι
πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

γ'.

1 ᵗ Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ
ὁ χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος·
2 ᵗ τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.
3 ᵗ ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ χρι-
στῷ ἐν τῷ θεῷ·
4 ᵗ ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς
σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
5 ᵗ νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεο-
νεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,
6 ᵗ δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπει-
θείας·
7 ᵗ ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν
αὐτοῖς.
8 ᵗ νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κα-
κίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν·

23 f וּמֶתְחַזֵין דְאִית בְהֵין g מֶלְתָא דְחֶכְמְתָא בְּפַרְצוּף מְכִיכוּתָא וְדֶחְלַת אֱלָהָא וַדְלָא h חָיסִין עַל פַּגְרָא i לוּ בְּמֶדֶם דְּיַקִּיר
אֶלָּא בְּאִילֵין דַּחְשַׁחְתָא אֶנֵין דְּבֶסְרָא׃ דַּארְבְּעָא דְשַׁבְּתָא a דַּנְיָחְתָא ו קפלאון ג
1 b אִן הָכִיל קָמְתוֹן עַם מְשִׁיחָא דַּלְעֵל בְּעוֹ אַתַר דַּמְשִׁיחָא יָתֵב עַל יַמִּינָא דַאלָהָא׃ 2 דַּלְעֵל d אֶתְרַעוּ וְלָא דְבַארְעָא
3 e מִיתְתוּן לְכוּן גֵּיר f וְחַיַּיכוּן g כְּסֵין עַם מְשִׁיחָא בַּאלָהָא׃ 4 וְאֶמַתי דַּמְשִׁיחָא h מֶתְגְּלֵא דְהוּיוּ חַיַּין i אָף אַנְתּוּן
k חֶתְגְּלוּן עַמֵּה בְּשׁוּבְחָא׃ 5 l אַמִּיתוּ הָכִיל m הַדָּמַיכוּן דְּבַארְעָא n זָנְיוּתָא o טַנְפוּתָא p וְכָאבָא q וְרֶגְתָא בִּישְׁתָא r וְעָלוּבוּתָא
הִי דְחֶלַּת s פְּתַכְרֵא׃ 6 מֶטֻּל הָלֵין גֵּיר אָתְיָא רוּגְזֵה דַאלָהָא עַל בְּנַיָּא דְּלָא מֶתְטְפִיסָנוּתָא׃ 7 בְּהָלֵין אָף אַנְתּוּן הַלַּכְתּוּן
מֶן קְדִים כַּד מֶתְהַפְּכִין הֲוַיתוּן בְּהֵין׃ 8 הָשָׁא דֵּין אַנִּיחוּ מֶנְכוּן כֻּלְּהֵין הָלֵין רוּגְזָא חֶמְתָא בִּישׁוּתָא גּוּדָפָא מַמְלְלָא טַנְפָא

f חָזָא g מַלַּל h חוס
i לא k יקר l נוח m קום
a בְּעָא d רְעָא רצה
e מות f חיא g כסא
h גלא i חיא k גלא l מות
m אבריכם
n זנא o טנף
p ועכירותות
q רגג r ובצע: אלילים

9 * *Ne mentiamini alius in alium, sed exuite hominem veterem cum omnibus moribus eius:*

10 * *Et induite nouum qui renouatur per cognitionem & similitudinem conditoris sui.*

11 * *Vbi non est Jihoudæus & Gentilis, neque circuncisio & præputium, neque Græcus & Barbarus, neque seruus & ingenuus, sed omnia & in omnibus est Meschicho.*

12 * *Induite igitur tanquam electi Dei, sancti & dilecti miserationes, & affectum interiorem, & lenitatem, & mansuetudinem animi, & modestiam, ac longanimitatem.*

13 * *Et sufferte alius alium, & condonate vobis mutuò. quòd si quis habeat querelam aduersus proximum suum, quemadmodum Meschicho condonauit vobis, sic & vos con-*

14 *donate.* * *Et cum his omnibus charitas,*

15 *quæ est vinculum perfectionis,* * *Et pax Meschicho gubernet corda vestra, ad quam vocati estis in vno corpore, & gratias agite*

16 *Meschicho.* * *Cuius sermo inhabitet in vobis opulenter cum omni sapientia; & docete ac erudite vosmetipsos psalmis, et hymnis, & canticis spiritualibus; & cum gratia psallite in cordibus vestris Deo.*

17 * *Et quicquid agatis sermone & opere, in nomine Domini nostri Ieschua Meschicho agite, & gratiam habete per eum Deo Patri.*

Quotidie.

18 * *Vxores subditæ estote maritis vestris, vt æquum est in Meschicho.*

19 * *Viri diligite vxores vestras, & ne sitis amarulenti aduersus illas.*

20 * *Filij, obedite parentibus vestris per omnia. sic enim placet coram Domino nostro.*

21 * *Parentes, ne ad iracundiam prouocaueritis liberos vestros, ne angoribus conficiantur.*

22 * *Serui obedite per omnia heris vestris corporeis, non in aspectu oculi, tanquam illi qui placent hominibus, sed in corde simplici, & in timore Domini.*

23 * *Porrò quicquid faciatis, ex tota anima vestra facite tanquam Domino nostro, et non tanquam hominibus.*

---

9 ולא תהוון מדגלין חד בחד אלא שולחוהי לברנשא עתיקא עם כלהון הופכוהי ׃ 10 ולבשו חדתא
דמתחדת בידעתא בדמותא דבריה ׃ 11 כר דלית יהודיא וארמיא ולא גזורתא ועורלותא ולא יונייא
וברבריא ולא עבדא ובר חארא אלא כל ובכלנש משיחא הו ׃ 12 לבשו הכיל איך גביא דאלהא קדישא
וחביבא רחמא ורוחפא ובסימותא ומכיכות רעינא וניחותא ונגירות רוחא ׃ 13 והויתון מסיברין חד לחד
ושבקין חד לחד ואן אית לאנש על חברה רועמא איכנא דמשיחא שבק לכון הכנא אף אנתון שבוקו ׃
14 ועם הלין כלהין חובא דהויו חזקא דגמירותא ׃ 15 ושלמה דמשיחא נדבר לבותכון דלה אתקריתון
בחד פגר והויתון מודין למשיחא ׃ 16 דמלתה תעמר בכון עתיראיה בכל חכמא והויתון מלפין ורדין

9 ᵗNolite mentiri inuicem: expoliantes
vos veterem hominē cum actibus suis,
10 ᵗEt induētes nouum eum qui reno-
uatur in agnitionem†, secundùm imagi-
nem eius qui creauit eum.
11 ᵗVbi non est Gentilis & Iudæus, cir-
cuncisio & præputium, Barbarus & Scy-
tha, seruus & liber: sed omnia, & in om-
nibus Christus.
12 ᵗInduite vos ergo sicut electi Dei,
sancti, & dilecti viscera misericordiæ,
benignitatem, humilitatem, modestiā,
patientiam;
13 ᵗSupportantes inuicem; & donantes
vobismetipsis si quis aduersus aliquem C
habet querelam. sicut & Dominus do-
nauit vobis, ita & vos.
14 ᵗSuper omnia autem hęc, charitatem
habete, quod est vinculum perfectionis:
15 ᵗEt pax Christi exultet in cordibus
vestris, in qua & vocati estis in vno cor-
pore: & grati estote.
16 ᵗVerbum Christi habitet in vobis
abundanter, in omni sapientia: docen-
tes & commonentes vosmetipsos, †psal-
mis, & hymnis, & cāticis spiritualibus, in
gratia cantātes in cordibus vestris Deo.
17 ᵗOmne quodcunque facitis in verbo
aut in opere, omnia in nomine Domini
Iesu Christi, †gratias agētes Deo, & Pa-
tri per ipsum.

18 ᵗMulieres subditæ estote viris, sicut
oportet, in Domino. D
19 ᵗViri, diligite vxores†, & nolite amari
esse ad illas.
20 ᵗFilij, obedite parentibus per omnia.
hoc enim placitum est in Domino.
21 ᵗPatres, nolite ad indignationem
prouocare filios vestros, vt non pusillo
animo fiant.
22 ᵗServi, obedite per omnia dominis
carnalibus, non ad oculum seruientes,
quasi hominibus placentes, sed in sim-
plicitate cordis, timentes Deum.
23 ᵗQuodcunque facitis, ex animo ope-
ramini sicut Domino, & non homi-
nibus:

9 ᵗμὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν πα-
λαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,
10 ᵗκαὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπί-
γνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·
11 ᵗὅπου οὐκ ἔνι ἕλλην καὶ ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀ-
κροβυστία· βάρβαρος, σκύθης· δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ
τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι χριστός.
12 ᵗἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγα-
πημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφρο-
σύνην, πρᾳότητα, μακροθυμίαν,
13 ᵗἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν
τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἐχαρί-
σατο ἡμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς·
14 ᵗἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος
τῆς τελειότητος·
15 ᵗκαὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑ-
μῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γί-
νεσθε.
16 ᵗὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν
πάσῃ σοφίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλ-
μοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες
ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ,
17 ᵗκαὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν
ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ
δι' αὐτοῦ.

18 ᵗΑἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆ-
κεν ἐν κυρίῳ.
19 ᵗΟἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραί-
νεσθε πρὸς αὐτάς.
20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα. τοῦτο γάρ
ἐστιν εὐάρεστον ἐν κυρίῳ.
21 ᵗΟἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀ-
θυμῶσιν.
22 ᵗΟἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυ-
ρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ'
ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν θεόν·
23 ᵗκαὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ
κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

נַפְשְׁכוֹן ᵉבְּמַזְמוֹרֵא ᶠוַבְתֶשְׁבְּחָתָא וּבְזְמִירָתָא דְּרוּחָא ᵍוַבְטַיבוּתָא הֲוַיתוֹן זְמִירִין בְּלֶבְוָתְכוֹן לַאלָהָא ׃ ᵉבמזמורים
17 וְכֹל מֵדֶם ʰדְּסָעֲרִין אַנְתּוֹן ⁱבְּמֶלְּתָא וּבַעֲבָדָא בַּשְׁמֵה דְּמָרַן יֵשׁוּע מְשִׁיחָא הֲוַיתוֹן עָבְדִין וַהֲוַיתוֹן ᵏמַודֵין בְּאִידֵה ᶠשַׁבַּח ᵍובחסד ʰסְעַר
לַאלָהָא אַבָא ׃ דְּכֻלְיוֹם ז ⁱמַלֵּל ᵏיַדָא ˡבידו
18 נֶשֵּׁא ᵃאֶשְׁתַּעְבַּדִין לְבַעֲלַיכֵין אַיךְ דְּזָדֶק בַּמְשִׁיחָא ׃ 19 גַּבְרֵא ᵇאַחֵבוּ נֶשַׁיכוֹן וְלָא תֶהֱוּוֹן מַרִירִין עֲלַיהֵין ᵃשַׁעְבֶּד ᵇחַבַּב ᶜשְׁמַע
20 בְּנַיָּא ᶜאֶשְׁתַּמְעוּ לַאבָהַיכוֹן בְּכֹל מֵדֶם הָכַנָא גֵּיר שַׁפִּיר קְדָם מָרַן ׃ 21 אַבָהֵא לָא ᵈתַרְגְּזוּן בְּנַיכוֹן דְּלָא נֶתְעַיקוּן ᵈרְגַז ᵉעוק או צִיק
22 עַבְדֵא אֶשְׁתַּמְעוּ בְּכֹל מֵדֶם לְמָרַיכוֹן דְּפַגְרָא לָא ᶠבְּמַחֲזָא עַיְנָא אַיךְ הָנוֹן ᵍדְּשָׁפְרִין לִבְנַינָשָׁא אֶלָא בְּלֶבָּא פְשִׁיטָא ᶠחֲזָא
וּבְדֶחַלְתֵה דְּמָרְיָא ׃ 23 וְכֹל דְּעָבְדִין אַנְתּוֹן מֶן כֻּלֵּה נַפְשְׁכוֹן עֲבֶדוּ אַיךְ דְּלְמָרַן וְלָא אַיךְ דְּלִבְנַינָשָׁא ׃ ᵍשמתרצים

24 ܘܕܥܘ ܕܡܢ ܡܪܢ ܡܩܒܠܝܬܘܢ ܦܘܪܥܢܐ ܒܝܪܬܘܬܐ. ܠܡܪܝܐ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܦܠܚܝܬܘܢ.

25 ܡܣܟܠܢܐ ܕܝܢ ܡܬܦܪܥ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܐܣܟܠ. ܘܠܝܬ ܡܣܒ ܒܐܦܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܕ

1 ܡܪܝܐ ܥܒܕܘ ܫܘܝܘܬܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܠܘܬ ܥܒܕܝܟܘܢ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܐܝܬ ܗܘ ܡܪܐ ܒܫܡܝܐ.

2 ܒܨܠܘܬܐ ܐܬܐܡܢܘ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܥܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܘܡܘܕܝܢ.

3 ܘܡܨܠܝܢ ܐܦ ܥܠܝܢ. ܕܐܠܗܐ ܢܦܬܚ ܠܢ ܬܪܥܐ ܕܡܠܬܐ. ܠܡܡܠܠܘ ܐܪܙܐ ܕܡܫܝܚܐ ܕܡܛܠܬܗ ܐܣܝܪ ܐܢܐ.

4 ܕܐܓܠܝܘܗܝ ܘܐܡܠܠܝܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܘܠܐ ܠܝ.

5 ܒܚܟܡܬܐ ܗܠܟܘ ܠܘܬ ܒܪܝܐ. ܘܙܒܢܘ ܩܐܪܣܟܘܢ.

6 ܘܡܠܬܟܘܢ ܒܟܠ ܙܒܢ ܒܛܝܒܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܒܡܠܚܐ ܬܗܘܐ ܡܡܪܟܐ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟܢܐ ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܠܡܬܠ ܦܬܓܡܐ.

7 ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ ܡܘܕܥ ܠܟܘܢ ܛܘܟܝܩܘܣ ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ. ܘܡܫܡܫܢܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܟܢܬܢ ܒܡܪܢ.

8 ܕܫܕܪܬܗ ܠܘܬܟܘܢ ܠܗܕܐ ܗܝ. ܕܢܕܥ ܡܕܡ ܕܠܘܬܟܘܢ. ܘܢܒܝܐ ܠܒܘܬܟܘܢ.

9 ܥܡ ܐܘܢܣܝܡܘܣ ܐܚܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܒܝܒܐ ܕܡܢܟܘܢ ܗܘ. ܗܢܘܢ ܢܘܕܥܘܢܟܘܢ ܡܕܡ ܕܬܢܢ.

10 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܪܣܛܪܟܘܣ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ. ܘܡܪܩܘܣ ܒܪ ܕܕܗ ܕܒܪܢܒܐ. ܗܘ ܕܥܠܘܗܝ ܦܩܕܬܘܢ. ܘܐܢ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܩܒܠܘܗܝ.

11 ܘܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܝܘܣܛܘܣ. ܗܢܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢ ܓܙܘܪܬܐ. ܘܗܢܘܢ ܒܠܚܘܕ ܥܕܪܘܢܝ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܗܘܘ ܠܝ ܒܘܝܐܐ.

12 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܦܦܪܐ. ܕܡܢܟܘܢ ܗܘ ܥܒܕܐ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܒܟܠܙܒܢ ܡܬܟܬܫ ܚܠܦܝܟܘܢ ܒܨܠܘܬܗ. ܕܬܩܘܡܘܢ ܓܡܝܪܐ ܘܡܫܡܠܝܐ ܒܟܠܗ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.

24 * *Et ſcitote vos à Domino noſtro acceptu-*
ros retributionem in hæreditate. Domino
enim Meſchicho ſeruitis.
25 * *Cæterùm qui peccauerit, luet pœnas*
prout peccauerit, nec eſt acceptio facierum.
[delectus perſonarum.]

CAP. IIII.

1 O *Heri, exhibete æquabilitatem & iuſti-*
tiam ſeruis veſtris, & ſcitote vos quo-
que habere Dominum in cælis.
2 * *In oratione perſeuerate, & vigilate in*
3 *ea: & gratias agentes,* * *Et orantes etiam*
pro nobis, vt Deus aperiat nobis oſtium ſer-
monis, ad eloquendum arcanum Meſchicho,
propter quod vinctus ſum.
4 * *Vt reuelem illud & eloquar, quemad-*
modum neceſſe habeo.
5 * *In ſapientia ambulate erga extraneos,*
& redimite oportunitatem veſtram.
6 * *Et ſermo veſter ſemper cum gratia tan-*
quam ſale ſit conditus, vt ſciatis vnuſquiſ-
que quomodo vos oporteat reſponſum dare,
[rationem reddere.]
7 * *Cæterùm eorum quæ apud me ſunt, cer-*
tiores vos reddet Tychicus frater dilectus,
& miniſter fidelis, & conſeruus noſter in
Domino:
8 * *Quem miſi ad vos in hoc ipſum, vt co-*
gnoſcat quid apud vos fiat; & conſoletur
corda veſtra;
9 * *Cum Oneſimo fratre fideli & dilecto,*
qui ex vobis eſt. Hi certiores vos reddent
eorum quæ apud nos ſunt.
10 * *Porrò poſtulat pacem veſtram* [ſalutat
vos] *Ariſtarcus captiuus mecum, & Mar-*
cus conſobrinus Barnabæ, de quo accepiſtis
mandata. Quòd ſi venerit ad vos, exci-
te eum;
11 * *Et Ieſchua qui vocatur Iuſtus, qui qui-*
dem ſunt ex circunciſione. Et hi ſoli opitulati
ſunt mihi in regno Dei, hique fuerunt mihi
ſolatio.
12 * *Poſtulat pacem veſtram Epaphras, qui*
ex vobis eſt ſeruus Meſchicho, ſemper la-
borans pro vobis in oratione, vt ſtetis perfe-
cti & completi in omni voluntate Dei.

---

b 24 וְדעוּ דְמִן מָרַן מְקַבְּלִיתוּן i פוּרְעָנָא k בְּיָרְתוּתָא לְמָרְיָא גֵיר מְשִׁיחָא l פָּלְחִיתוּן ׃
m 25 מַסְכְּלָנָא דֵין n מֶתְפְּרַע אַיךְ מֶדֶם דַאסְכֶּל וְלַית o מַסַּב בְּאַפֵּא ׃

קפלאון ד

1 מָרַיָא עֲבֶדוּ a שַׁוְיוּתָא b וְכִאנוּתָא לְוָת עַבְדַיכוּן וַהֲוַיתוּן יָדְעִין דְאַף לְכוּן אִית הוּ מָרָא בַּשְׁמַיָא ׃
c 2 בִּצְלוֹתָא d אֶתְאַמַנוּ וַהֲוַיתוּן e עִירִין אַנְתּוּן בָּהּ f וּמוֹדִין ׃ 3 וּמְצַלִּין אַף עֲלַין דַאלָהָא נֶפְתַּח לַן תַּרְעָא דְמֶלְתָא
לְמַלָּלוּ רָאזָא דַמְשִׁיחָא דְמֶטְלָתֵה אֲסִיר אֲנָא ׃ 4 g דַאגְלְיוּהִי וְאַמַלְלִיוּהִי אַיכְנָא h דְוָלֵא לִי ׃ 5 בְּחֶכְמְתָא הַלֵּכוּ
לְוָת בָרָיֵא וַזְבַנוּ i קָארְסְכוּן ׃ 6 k וּמֶלַּתְכוּן בְּכֻל זְבַן בְּטַיבוּתָא אַיךְ דִבְמֶלְחָא תֶהֱוֵא l מְמַרְכָא וַהֲוַיתוּן יָדְעִין לְאנָשׁ

i יְדַע l פְּרַע גמל
k יְרַת ירש l פְּלַח
m חושא
n פְּרַע גמל o נְסַב
a שְׁוָא b הצדקה
c בתפלה
d אֲמַן התמיד e עוּר f יְדָא
h שראוי i עליהכם
k מַלֵל l דְּבָא זכה

14 Scientes quòd à Domino accipietis retributionem hæreditatis. Domino Christo seruite.
15 Qui enim iniuriam facit, recipiet id quod iniquè gessit: & non est personarum acceptio apud Deum.

CAP. IIII.

1 Domini, quod iustum est & æquum, seruis præstate: scientes quoniam & A vos Dominum habetis in cælo.
2 Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione:
3 Orátes simul & pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis, ad loquendum mysterium Christi, (propter quod etiam vinctus sum.)
4 Vt manifestem illud, ita vt oportet me loqui.
5 In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt: tempus redimentes.
6 Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, vt sciatis quomodo opor- B teat vos vnicuique respondere.
7 Quæ circa me sunt, omnia vobis nota faciet Tychicus charissimus frater, & fidelis minister, & conseruus in Domino:
8 Quem misi ad vos ad hoc ipsum, vt cognoscat quæ circa vos sunt, & consoletur corda vestra,
9 Cum Onesimo charissimo & fideli fratre, qui ex vobis est. †Omnia quæ hîc aguntur, nota facient vobis.
10 Salutat vos Aristarchus concaptiuus meus, & Marcus consobrinns Barnabæ, (de quo accepistis mandata: Si venerit ad vos, † excipite illum,)
11 Et Iesus qui dicitur Iustus, qui sunt ex circuncisione: hi soli sunt adiuto- C res mei in regno Dei; qui mihi fuerunt solatio.
12 Salutat vos Epaphras qui ex vobis est, seruus Christi Iesu, semper sollicitus pro vobis in orationibus, vt stetis perfecti & pleni in omni voluntate Dei.

14 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ γὰρ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.
15 ὁ δὲ ἀδικῶν, κομιεῖται ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.

δ'.

1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς.
2 τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ,
3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι,
4 ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
5 ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ·
8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν,
9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε.
10 ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·
11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.
12 ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ.

אנש איכנא ולא לכון למתבו פתגמא ׃ 7 מדם דלותי דין נודעכון טוכיקוס אחא חביבא ומשמשנא מהימנא
וכנתן במריא ׃ 8 דשדרת לותכון עליה על הדא דנדע מא דלותכון ונביא לבותכון ׃
9 עם אניסימוס אחא מהימנא וחביבא הו דאיתוהי מנכון הנון נודעונכון מדם דלותן ׃
10 ושאל בשלמכון ארסטרכוס שביא דעמי ומרקוס בר דדה דברנבא הו דאתפקדתון עלוהי דאן אתא לותכון
תקבלוניהי ׃ 11 וישוע הו דמתקרא יוסטוס הלין דאיתיהון מן גזורתא והנון בלחוד עדרוני במלכותה
דאלהא והנון הוו לי בויאא ׃ 12 שאל בשלמכון אפפרא הו דמנכון עבדא דמשיחא כד בכל זבן עמל חלפיכון
בצלותא דתקומון גמירא ומשמליא בכלה צבינה דאלהא ׃

תב שוב · ידע
p ועבד עמנו
q ידע r בוא נחם
s הימן t אית v שבא
x בקר z קבל a קרא
b מילה
c ערר d בוא נחם
e צלא f קום g שמלא

13 ܣܗܕ ܐܢܐ ܓܝܪ ܥܠܘܗܝ ܕܛܢܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܗ
ܚܠܦܝܟܘܢ ܘܚܠܦ ܗܢܘܢ ܕܒܠܐܕܝܩܝܐ
ܘܕܒܐܝܪܦܘܠܝܣ܀
14 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܠܘܩܐ ܐܣܝܐ ܚܒܝܒܢ
ܘܕܝܡܐ܀ 15 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܐ ܕܒܠܐܕܝܩܝܐ
ܘܕܢܘܡܦܐ ܘܕܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗ܀
16 ܘܡܐ ܕܐܬܩܪܝܬ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܘܬܟܘܢ
ܥܒܕܘ ܕܐܦ ܒܥܕܬܐ ܕܠܐܕܝܩܝܐ ܬܬܩܪܐ ܘܗܝ ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܠܐܕܝܩܝܐ ܩܪܘܗ ܐܢܬܘܢ܀
17 ܘܐܡܪܘ ܠܐܪܟܝܦܘܣ ܕܐܙܕܗܪ ܒܬܫܡܫܬܐ ܗܝ
ܕܩܒܠܬ ܒܡܪܢ ܕܬܗܘܐ ܡܫܡܠܐ ܠܗ܀
18 ܫܠܡܐ ܗܢܐ ܒܐܝܕܐ ܕܝܠܝ ܕܦܘܠܘܣ ܗܘܝܬܘܢ
ܥܗܝܕܝܢ ܠܐܣܘܪܝ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܐܡܝܢ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܩܘܠܣܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ
ܪܗܘܡܝ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕܐ ܕܛܘܟܝܩܘܣ܀

13 *Testor enim de eo quòd zelum plurimum habeat pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiceæ, & Hierapoli.
14 * Postulat pacem vestram Lucas medicus dilectus noster, & Demas.
15 * Salutate fratres qui sunt Laodiceæ, & Nympham, & ecclesiam quæ est in ædibus eius.
16 * Et quum lecta fuerit apud vos hæc epistola, efficite vt in ecclesia Laodicensium legatur, & eam quæ scripta est ex Laodicea vos legite.
17 * Et dicite Archippo: Attende ministerio illi quod accepisti in Domino nostro, vt illud adimpleas.
18 * Salutatio hæc mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia vobiscum. Amin.

Epistolæ ad Colossenses è Roma scriptę, & missæ per manus Tycici,
FINIS.

13 סָהֵד אֲנָא גֵיר עֲלוֹהִי [i] דְטְנָנָא סַגִיאָא אִית לֵהּ חֲלָפַיכוֹן וַחֲלָף הָנוֹן דִבְלַוְדִיקִיָא וַדְבאירָופוֹלִיס ׃
14 שְׁאֵל בִּשְׁלָמְכוֹן לוּקָא [k] אָסְיָא חַבִיבַן וְדִאמַס ׃ 15 שַׁאלוּ בִּשְׁלָמָא דַאחֵא דִבְלַוְדִיקִיָא וַדְנוּמְפָא וַדְעִדְתָא דְבְבֵיתֵהּ ׃ 16 וּמָא [l] דְאֶתְקַרְיַת אֶגַרְתָא הָדָא לְוָתְכוֹן עֲבֶדוּ דְאַף בְּעִדְתָא דְלַוְדִיקִיָא תֶתְקְרֵא וְהִי [m] דְאֶתְכַּתְבַת מִן לַוְדִיקִיָא [n] קְרַאוּהָ אַנְתוֹן ׃

[i] שקנאה
[k] רופא מן אָסְיָא
[l] קְרָא [m] כְּתַב
[n] קְרָא

*Testimoniū enim illi perhibeo quòd 13
habet multum laborē pro vobis, & pro
iis qui sunt Laodiceę, & qui Hierapoli.
*Salutat vos Lucas medicus charissi- 14
mus, & Demas.
*Salutate fratres qui sunt Laodiceę, 15
& Nympham, & quæ in domo eius est D
Ecclesiam.
*Et cùm lecta fuerit apud vos episto- 16
la†, facite vt & in Laodicēsium ecclesia
legatur: & †eam quæ Laodicensium est,
†vos legatis.
*Et dicite Archippo, Vide ministe- 17
rium quod accepisti in Domino, vt il-
lud impleas.
*Salutatio, mea manu Pauli. Memo- 18
res estote vinculorum meorum. Gratia†
vobiscum. Amen.

Ad Colossenses scripta fuit è Roma per Tychicum & Onesimum.

13 *μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν,
καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν ἱεραπόλει.
14 *ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ
δημᾶς.
15 *ἀσπάσασθε τοὺς ἐν λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ νυμ-
φᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν·
16 *καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσατε
ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ
λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε·
17 *καὶ εἴπατε ἀρχίππῳ, βλέπε τὴν διακονίαν ἣν πα-
ρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
18 *ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. μνημονεύετέ μου
τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν·

Πρὸς κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου.

17 וַאמַרוּ לַארְכִיפּוֹס [o] דֵאזְדַהַר [p] בְּתֶשְׁמֶשְׁתָא הָי דְקַבֶּלְתְּ בְּמָרַן דְתֶהֱוֵא [q] מְשַׁמְלֵא לָהּ ׃
18 שְׁלָמָא הָנָא [r] בְּאִידָא דִילִי דְפַולוֹס הֲוַיתוֹן [s] עָהֲדִין [t] לַאסוּרַי [u] טַיבוּתָא עַמְכוֹן אַמִין ׃

[p] זְהַר [p] שַׁמֵּש [q] שַׁמְלָא
מלא [r] בִּיד [s] מזכירים
[t] אֲסַר [u] חסד

שְׁלְמַת אֶגַּרְתָּא דַלְוָת קוֹלָסָיֵא [x] דֵאתְכַתְבַת מֶן רְהוֹמֵא [y] וֵאשְׁתַּדְּרַת [z] בְּאִידַי טוּכִיקוֹס

[x] כְּתַב [y] שַׁדַּר [z] בִּידִי

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD THESSALONICENSES PRIMAM.

THESSALONICENSES *sunt Macedones, qui accepto verbo veritatis perstiterunt in fide, etiam in persecutione ciuium suorum. Præterea nec receperunt falsos apostolos, nec ea quæ à falsis apostolis dicebantur. Hos collaudat Apostolus scribens eis ab Athenis per Tychicum diaconem & Onesimum acolythum.*

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܩܕܡܝܬܐ ❖

ܕܝܘܡܐ ❖ ܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܐ ❖

1 ܦܘܠܘܣ ܘܣܝܠܘܢܣ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܠܥܕܬܐ ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܕܒܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ܂
2 ܡܘܕܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܥܠ ܟܠܟܘܢ܂ ܘܡܬܕܟܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܨܠܘܬܢ ܐܡܝܢܐܝܬ܂
3 ܘܥܗܕܝܢܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܥܒܕܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܥܡܠܐ ܕܚܘܒܟܘܢ ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܣܒܪܟܘܢ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
4 ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܓܒܝܘܬܟܘܢ ܐܚܝ ܚܒܝܒܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂
5 ܡܛܠ ܕܡܣܒܪܢܘܬܢ ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܠܐ ܒܠܚܘܕ ܗܘܬ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܦ ܒܚܝܠܐ ܘܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܦܝܣܐ ܫܪܝܪܐ܂ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟܢܐ ܗܘܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܡܛܠܬܟܘܢ܂
6 ܘܐܢܬܘܢ ܒܢ ܐܬܕܡܝܬܘܢ ܘܒܡܪܢ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܠܬܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂
7 ܘܗܘܝܬܘܢ ܕܡܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ܂
8 ܡܢܟܘܢ ܓܝܪ ܫܡܝܥܐ ܗܘܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ܂ ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ܂ ܐܠܐ ܒܟܠ ܐܬܪ ܐܫܬܡܥܬ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܐܠܗܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܠܢ ܣܢܝܩܘܬܐ ܕܢܐܡܪ ܥܠܝܟܘܢ ܡܕܡ܂
9 ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܡܫܬܥܝܢ ܐܝܢܐ ܡܥܠܢܐ ܗܘܐ ܠܢ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܦܬܟܪܐ܂ ܕܬܦܠܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ ܘܫܪܝܪܐ܂
10 ܟܕ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܪܗ ܕܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ ܘܗܘ ܕܦܪܩ ܠܢ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܥܬܝܕ܂

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܒ ❖

1 ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ ܕܡܥܠܢ ܕܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩܐܝܬ܂
2 ܐܠܐ ܟܕ ܚܫܝܢܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܘܐܨܛܥܪܢ ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܦܝܠܝܦܘܣ܂ ܘܗܝܕܝܟ ܒܐܓܘܢܐ ܣܓܝܐܐ ܡܠܠܢ ܥܡܟܘܢ ܒܦܪܗܣܝܐ ܕܐܠܗܢ ܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ܂
3 ܒܘܝܐܢܢ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܛܥܝܘܬܐ܂ ܐܦܠܐ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ܂ ܘܐܦܠܐ ܒܢܟܠܐ܂

RVRSVM EPISTOLA AD THESSALONICENSES PRIMA: GVIDONE FABRICIO BODERIANO exscriptore & interprete.

Quotidie. CAPVT I.

1 PAulus, & Siluanus, & Timotheus Ecclesiæ Thessalonicensium, quæ est in Deo Patre, & in Domino nostro Jeschua Meschicho; Gratia vobiscum &
2 pax. * Gratias agimus Deo semper pro vobis omnibus, & mentionem vestri facimus in
3 precibus nostris iugiter; * Ac memores sumus coram Deo Patre operum fidei vestræ, & laboris charitatis vestræ, & tolerantiæ spei vestræ, quæ est in Domino nostro Jeschua
4 Meschicho. * Siquidem nouimus electionem vestram, fratres mei, dilecti Dei.
5 * Quoniam Euangelium nostrum non fuit in sermonibus tantùm erga vos, sed etiam in virtute & Spiritu Sanctitatis, & in persuasione vera, vt & vos scitis quales extiterimus inter vos vestri causa.
6 * Et vos imitatores nostri facti estis, & Domini nostri quum recepistis sermonẽ cum afflictione multa, & cum gaudio Spiritus
7 Sanctitatis. * Et fuistis exemplo omnibus credentibus qui sunt in Macedonia, & in A-
8 chaia. * A vobis enim manauit fama sermonis Domini nostri non solùm in Macedoniam & Achaiam, sed & in omni loco fides vestra quæ est in Deum, audita est, adeò vt non sit nobis necesse de vobis quicquã dicere.
9 * Quandoquidem ipsi referunt qualẽ introitum habuerimus apud vos, & quomodo conuersi estis ad Deum à superstitione simulachrorum, vt coleretis Deum viuentẽ et ve-
10 racem. * Dum expectatis Filiũ eius è cælis Ieschua illũ quem excitauit à mortuis, qui quidem liberat nos ab ira ventura. CAP. II.
1 ET vos nostis, fratres mei, introitum nostrũ
2 ad vos in vanum non fuisse: * Sed nos antè perpessos & contumeliis affectos fuisse, vt scitis, Philippis: & tunc in multo certamine nos locutos fuisse vobiscum per fiduciam Dei
3 nostri Euangelium Meschicho. * Nam exhortatio nostra non fuit ex impostura, neque ex immunditia, neque cum fraude.

פולוס תוב אגרתא דלות תסלוניקיא קדמיתא ׃ דקליום א קפלאון א

1 וסילואנוס וטימתאוס [a] לעדתא דתסלוניקיא דבאלהא אבא ובמרן ישוע משיחא [b] טיבותא עמכון ושלמא ׃
2 [c] מודינן לאלהא בכל [d] זבן על כלכון ׃ [e] 3 ומתדכרינן לכון [f] בצלותן [g] אמינאית
ועהדינן קדם אלהא אבא עבדא [i] דהימנותכון ועמלא [k] דחובכון [l] ומסיברנותא [m] דסברכון דבמרן ישוע משיחא ׃
4 [n] ידעינן גיר [o] גביותכון אחי חביבוהי דאלהא ׃ 5 מטל [p] דמסברנותן לא הוא [q] במלא בלחוד הוה לותכון אלא
אף בחילא וברוחא דקודשא [r] ובפיסא שרירא אף אנתון ידעין אנתון איכנא [s] הוין בינתכון מטלתכון ׃
6 ואנתון בן אתדמיתון ובמרן דקבלתון מלתא באולצנא רבא ובחדותא דרוחא דקודשא ׃

a לקהל b חסד
c ידא ידה d זמן e דכר
f צלא פלל g תמיד h עהד
i הימן k חבב אהב
l סיבר סבל השתקות
n ידע o גבא p סיבר
q מלל r פוס s הוא

EPISTOLA B. PAVLI AD THESSALONICENSES PRIMA.

CAPVT I.

1 PAVLVS, & Siluanus, & Timotheus ecclesiæ Thessalonicensium in Deo patre†, & Domino Iesu Christo; Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro & Domino Iesu Christo. A
2 ⁑Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, memoriam vestri facientes in orationibus nostris sine intermissione;
3 ⁑Memores operis fidei vestræ & laboris, & charitatis, & sustinentiæ spei Domini nostri Iesu Christi, ante Deum & Patrem nostrum: B
4 ⁑Scientes fratres dilecti à Deo, electionem vestram:
5 ⁑Quia Euãgelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantũ, sed & in virtute & in Spiritu sancto, & in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus in vobis propter vos. C
6 ⁑Et vos imitatores nostri facti estis, & Domini: excipientes verbũ in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti:
7 ⁑Ita vt facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia & in Achaia.
8 ⁑A vobis enim diffamatus est sermo Domini, non solùm in Macedonia & in Achaia, sed† in omni loco, fides vestra quæ est ad Deum, profecta est, ita vt non sit nobis necesse quicquam loqui. D
9 ⁑Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habuerimus ad vos: & quomodo conuersi estis ad Deum à simulachris, seruire Deo viuo & vero:
10 ⁑Et expectare Filium eius de cælis, (quem suscitauit ex mortuis) Iesum, qui eripuit nos ab ira ventura.

CAP. II.

1 NAm† ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit: A
2 ⁑Sed antè passi† & contumeliis affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciã habuimus in Deo nostro, loqui ad vos Euangelium Dei in multa solicitudine.
3 ⁑Exhortatio enim nostra non de errore, neque de immunditia, neq; in dolo:

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

πρὸς θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολή.

κεφαλ. α΄.

1 ΠΑῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων, ἐν θεῷ πατρὶ, καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
2 ⁑εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ἀδια-
3 λείπτως ⁑μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·
4 ⁑εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὑπὸ θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν·
5 ⁑ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς·
6 ⁑καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου·
7 ⁑ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ τῇ ἀχαΐᾳ.
8 ⁑ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν· ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι.
9 ⁑αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,
10 ⁑καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

β΄.

1 ⁑Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·
2 ⁑ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν φιλίπποις, ἐπαῤῥησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν, λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
3 ⁑ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ·

---

7 והויתון דמותא לכלהון מהימנא דאית במקדוניא ובאכאיא ׃ 8 מנכון גיר אשתמעת מלתה דמרן לא בלחוד במקדוניא ובאכאיא אלא בכל אתר הימנותכון דבאלהא אשתמעת איכנא דלא נסתנק דנאמר עליכון מדם ׃ 9 הנון גיר משתעין אינא מעלנא הוא לן לותכון ואיכנא אתפניתון לות אלהא מן דחלתא דתפלחון לאלהא חיא ושרירא ׃ 10 כד מסכיתון לברה מן שמיא לישוע הו דאקים מן בית מיתא דהו פרקן לן מן רוגזא דאתא ׃ קפלאון ב 1 ואנתון ידעין אנתון אחי דמעלנן דלותכון לא הוא סריקא הוא ׃ 2 אלא לוקדם חשנן ואצטערנן איך דידעיתון בפיליפוס והידין באגונא רבא מללן עמכון בפרסיא דאלהן סברתה דמשיחא ׃ 3 בויאן גיר לא הוא מן טעיותא אף לא מן טנפותא אף לא בנכלא ׃

דמא · הימן · שמע · מלל · הימן · סנק · אמר · שעא סיפר · עלל · פנא · אליים · פלח · סכא צפה · קום · מות · פצא פדה · זעם · עלל · לריק · חשש · צער · מבקרב מן לשון יון

4 † ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܩܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܕܬܬܗܝܡܢ ܣܒܪܬܗ. ܗܟܢܐ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܢܫܦܪ ܐܠܐ ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܒܩܐ ܠܒܘܬܢ ܀
5 † ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܡܡܬܘܡ ܐܬܚܫܚܢ ܒܡܡܠܠܐ ܫܕܠܐ ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܒܥܠܬܐ ܕܝܥܢܘܬܐ ܐܠܗܐ ܣܗܕ.
6 † ܘܠܐ ܒܥܝܢ ܫܘܒܚܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܠܐ ܡܢܟܘܢ ܘܠܐ ܡܢ ܐܚܪܢܐ.
7 † ܟܕ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܝܢ ܕܝܩܝܪܐ ܠܡܗܘܐ ܐܝܟ ܫܠܝܚܐ ܕܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܗܘܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܡܟܝܟܐ. ܘܐܝܟ ܡܪܒܝܢܝܬܐ ܕܡܚܒܒܐ ܒܢܝܗ.
8 † ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܡܚܒܒܝܢܢ ܘܡܣܘܚܝܢܢ ܠܡܬܠ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܢܦܫܢ. ܡܛܠ ܕܚܒܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ.
9 † ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܐܚܝܢ ܕܠܐܝܢ ܗܘܝܢ ܘܥܡܠܝܢ. ܒܥܒܕ ܐܝܕܝܢ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ. ܕܥܠ ܚܕ ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܢܐܩܪ.
10 † ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܘܐܠܗܐ ܐܝܟܢܐ ܐܟܪܙܢ ܠܟܘܢ ܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܟܝܐܝܬ ܘܟܐܢܐܝܬ. ܘܕܠܐ ܪܫܝܢ ܗܘܝܢ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ.
11 † ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ ܐܝܟ ܐܒܐ ܠܒܢܘܗܝ. ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢܟܘܢ ܘܡܒܝܐܝܢ ܗܘܝܢ ܠܒܘܟܘܢ.
12 † ܘܡܣܗܕܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟܘܢ ܕܬܗܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܫܘܐ ܠܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܘܠܫܘܒܚܗ ܀

ܥܪܘܒܬ ܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ ܀ ܒ ܀

Crepusculo Sabbathi Annuntiationis.

13 † ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܦ ܚܢܢ. ܡܘܕܝܢ ܐܡܝܢܐܝܬ ܠܐܠܗܐ. ܕܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܩܒܠܬܘܢܗ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܗ ܒܫܪܪܐ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܝ ܡܬܥܒܕܐ ܒܟܘܢ ܒܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ.
14 † ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܠܕܡܘܬܐ ܗܘܝܬܘܢ ܕܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܒܝܗܘܕ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܚܫܬܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡܢ ܒܢܝ ܫܪܒܬܟܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ.
15 † ܗܢܘܢ ܕܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܩܛܠܘ. ܘܠܢܒܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܠܢ ܪܕܦܘ. ܘܠܐܠܗܐ ܠܐ ܫܦܪܝܢ. ܘܠܘܩܒܠ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܣܩܘܒܠܝܢ.

4 † *Sed quemadmodum probati fuimus Deo, vt concrederetur nobis Euangelium eius: ita loquimur, non vt hominibus placeamus, sed Deo ipsi qui probat corda nostra.*

5 † *Nec enim vnquam vsi sumus sermone adulationis, vt scitis, neque per occasionem auaritiæ, Deus testis est.*

6 † *Neque quærētes gloriam ex hominibus, nec à vobis, nec ab aliis.*

7 † *Quamuis potuerimus oneri* [honorati] *esse tanquam Apostoli Meschicho, sed fuimus mansueti inter vos, & instar nutricis*
8 *amore complectentis filios suos:* † *Sic & vos amore complectimur, desiderioque tenemur impartiendi vobis non tantùm Euangelium Dei, sed & animas nostras, quippe qui dile-*
9 *cti nostri sitis.* † *Etenim memores estis, fratres nostri, nos labores suscepisse & exantlasse opere manuum nostrarum noctu & interdiu, ne cui vestrum essemus oneri.*

10 † *Vos testes estis Deusque, quomodo prædicauimus vobis Euangelium Dei synceré et iusté, & quòd inculpabiles fuerimus apud*
11 *omnes fideles* † *Quemadmodum scitis: vt ab vnoquoque vestrum tanquam pater à liberis suis efflagitauerimus, & consolati simus corda vestra:*

12 † *Vosque obtestati simus vt ambularetis, sicuti decet, erga Deum illum, qui vocauit vos ad regnum suum suamque gloriam.*

Crepusculo Sabbathi Annuntiationis.

13 † *Quapropter & nos perseueranter gratias agimus Deo, quòd quum sermonem Dei acceperitis à nobis, non tanquam sermonem hominum accepistis eum; sed, sicut verè est, sermonem Dei, ipseque opere perficitur in vobis, & in iis qui credunt.*

14 † *Vos autem, fratres mei, imitatores facti estis Ecclesiarum Dei, quæ sunt in Jihoudæa in Jeschua Meschicho: quòd eadem perpessi fueritis & vos à contribulibus vestris, sicut & illi ab ipsis Jihoudæis,*

15 † *Qui Dominum nostrum Ieschua Meschicho trucidarunt, & Prophetas qui ex ipsis erant, nosque insectati sunt, & Deo non placent, & fiunt aduersarij omnibus hominibus.*

4 אֶלָּא אַיְךְ [n]דַבְקִינַן לַאלָהָא [o]דְּתְהַימַן סְבַרְתֵּה הָכַנָא מְמַלְּלִינַן לָא אַיְךְ דְּלַבְנַי אֱנָשָׁא [p]נֶשְׁפַּר אֶלָּא לַאלָהָא הַו
דְּבָקֵא לַבָּוָתַן׃ 5 אֶפְלָא גֵּיר [q]מֶמְּתוּם [r]אֶתְחַשְּׁחַן בְּמַמְלְלָא [s]שַׁדְלָא אַיְךְ דְּיָדְעִין אַנְתּוּן וְלָא [t]בְּעֶלְתָא [u]דְּיַעֲנוּתָא אֱלָהָא
סָהֵד׃ 6 וְלָא [x]בְּעַיְן שׁוּבְחָא מִן בְּנַינָשָׁא לָא מֶנְכוּן וְלָא מִן אַחֲרָנֵא׃ 7 כַּד [y]מֶשְׁכְּחִין הֲוַין [z]יַקִירָא לְמֶהֱוָא אַיְךְ
שְׁלִיחֵא דִּמְשִׁיחָא אֶלָּא [a]הֲוַין בַּינָתְכוּן מַכִּיכֵא וַאיְךְ [b]מְרַבְּיָנִיתָא דִּמְחַבְּבָא בְּנַיהָ׃ 8 הָכַנָא אַף חֲנַן [c]מְחַבְּבִינַן [d]וּמְסַוְּחִינַן
[e]לְמֶתַל לְכוּן לָא בַּלְחוּד [f]סְבַרְתֵּה דַּאלָהָא אֶלָּא אַף נַפְשַׁן מֶטֻּל דְּחַבִּיבִין אַנְתּוּן׃ 9 [g]עֲהָדִין אַנְתּוּן גֵּיר אַחַין [h]דִּלְאֵין
הֲוַין וְעָמְלִין בַּעְבָד אִידַין בְּלֶלְיָא וּבְאִימָמָא דְּעַל חַד מֶנְכוּן לָא נֵאקַר׃ 10 אַנְתּוּן סָהֲדִין וַאלָהָא אַיְכַנָא אַכְרֵזַן
לְכוּן סְבַרְתֵּה דַּאלָהָא דַּכְיָאִית וְכִאנָאִית וְדָלָא רֶשְׁיָן הֲוַין לְוָת כֻּלְהוּן מְהַימְנֵא׃

[n] בקא [o] חימן [p] שפר התרצה [q] מן עולם
[r] חשח [s] חלקלקות
[t] בעלילה [u] בצע
[x] בעא [y] שכח מצא
[z] יקר כבד [a] היא
[b] האומנת מן רבא [c] חבב
[d] סוח [e] נתל [f] בשורתו
[g] עחד הזכיר [h] לאא

4 Sed sicut probati sumus à Deo, vt crederetur nobis Euangelium, ita loquimur: non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra.
5 Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis, sicut scitis: neque in occasione auaritiæ; Deus testis est:
6 Nec quærentes ab hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis;
7 Cùm possemus vobis oneri esse, vt Christi Apostoli: sed facti sumus † paruuli in medio vestrum, tanquam si nutrix B foueat filios suos:
8 Ita desiderantes vos, cupidè volebamus tradere vobis non solùm Euangelium Dei, sed etiam animas nostras: quoniam charissimi nobis facti estis.
9 Memores enim † estis fratres laboris nostri & fatigationis, nocte & die operantes, ne quem vestrum grauaremus, prædicauimus in vobis Euangelium Dei.
10 Vos testes estis & Deus, quàm sanctè, & iustè, & sine querela, vobis, qui credidistis, adfuimus:
11 Sicut scitis qualiter vnumquemque vestrum (sicut pater filios suos)
12 Deprecantes vos & consolantes, testificati sumus vt ambularetis dignè Deo, qui vocauit vos in suum regnum & gloriam.

13 Ideo & nos gratias agimus Deo sine intermissione: quoniam cùm accepissetis à nobis verbum auditus Dei, accepistis illud non vt verbum hominum, C sed (sicut est verè) verbum Dei, qui operatur in vobis qui credidistis.
14 Vos enim imitatores facti estis fratres Ecclesiarum Dei quæ sunt in Iudæa, in Christo Iesu: quia eadem passi estis & vos à contribulibus vestris, sicut & ipsi à Iudæis,
15 Qui & Dominum occiderunt Iesum & Prophetas, & nos persecuti sunt, & Deo non placent, & omnibus hominibus aduersantur;

4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.
5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας· θεὸς μάρτυς·
6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων,
7 δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν· ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα·
8 οὕτως ἱμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῶν γεγένησθε.
9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ.
10 ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως, καὶ δικαίως, καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν·
11 καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ,
12 παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρούμενοι, εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλά, καθώς ἐστιν ἀληθῶς, λόγον θεοῦ· ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν·
14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων,
15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων,

11 איכנא דידעין אנתון דמן חד חד מנכון איך אבא מן בנוהי בעין הוין ומלין הוין בלבכון 12 ומסהדין
לכון דתהלכון איך דיאא לאלהא הו דקרכון למלכותה ולשובחה ׃
דנגה רשבתא דסברתא ב 13 מטל הנא אף חנן מודינן אמינאית לאלהא
דמלתא דאלהא דקבלתון מנן לא הוא איך מלתא דבנינשא קבלתונה אלא איכנא דאיתיה שרירא'ית מלתא דאלהא
והי בעבדא מסתערא בכון ובאילין דמהימנין ׃ 14 אנתון דין אחי אתדמיתון לעדתא דאלהא דביהוד הלין
דבישוע משיחא והכן סיברתון אף אנתון מן בני שרבתכון איכנא דאף הנון מן יהודיא ׃ 15 הנון דלמרן ישוע
משיחא קטלו ולנביא דמנהון ולן רדפו ולאלהא לא שפרין ועבידין סקובלא לכלהון בני אנשא ׃

קבעא מלא נחם
סהד העיד יאא נאה
ידא ידה הסיד מלל
אית באמת מלל
סער חימן דמא דמה
k שבטכם
l אויבים

16 * *Qui prohibent nos alloqui Gentes, vt seruentur, vt scelera sua semper peragant. Peruenit autem in eos ira ad finem vsque.*

Quotidie.

17 * *Nos porrò, fratres mei, vobis orbati fuimus ad tempus horæ, facie quidem nostra, & non nostro corde: quin potiùs sedulam na uauimus operam, vt faciem vestram conspiceremus cum charitate multa.*

18 * *Et voluimus venire ad vos ego Paulus semel & iterum; sed obstitit mihi Satanas.*

19 * *Quæ est enim spes nostra, & gaudium nostrum, & corona gloriationis nostræ, nisi vos coram Domino nostro Ieschua in aduen-*
20 *tu ipsius?* * *Vos enim estis gloria nostra & gaudium nostrum.*

CAP. III.

1 *ET quoniam non ferebamus, voluimus remanere Athenis soli.*

2 * *Cæterùm mittemus ad vos Timotheum fratrem nostrum ministrum Dei, & adiutorem nostrum in Euangelio Meschicho: vt con firmet vos, & petat à vobis super fide ve-*
3 *stra.* * *Ne quis vestrum succidatur in afflictionibus istis. Vos enim scitis ad hoc nos po-*
4 *sitos esse.* * *Et enim quum apud vos essemus, prædicebamus vobis nos afflictum iri, quem-*
5 *admodum nostis factum fuisse.* * *Quamobrem & ego non amplius sustinui, quin mitterem sciscitatum de fide vestra, ne fortè tentaret vos tētator ille, fieretque labor noster irritus.*

6 * *Nuper autem quum venisset ad nos Timotheus à vobis, & renuntiasset nobis de fide vestra, & de charitate vestra, & quòd habeatis memoriam nostri in omni tempore, ac desiderio teneamini videndi nos, quemadmodum nos quoque vos:*

7 * *Idcircò consolationem accepimus per vos fratres nostri, super omnibus angustiis & afflictionibus nostris ob fidem vestram.*

8 * *Nunc enim viuimus, si vos statis in Domino nostro.*

9 * *Quam enim gratiarum actionem possumus rependere pro vobis Deo super omni gau-*
10 *dio quo gaudemus vestri causa?* * *Sed coram Deo magis preces fundimus noctu & interdiu, vt conspiciamus faciem vestram, & perficiamus quod deest fidei vestræ.*

---

16 דכלין לן דנמלל עם עממא דנאחון למשלמו חטהיהון בכל זבן מטי דין עליהון רוגזא עדמא לחרתא ׃
דקליום ג 17 חנן דין אחי
הוין יתמא מנכון זבנא דשעתא באפין ולא בלבן ויתיראית אתחפטן למחזא אפיכון בחובא סגיאא ׃ 18 וצבינן
דנאתא לותכון אנא פולוס חדא זבן ותרתין ועוכני סטנא ׃ 19 אינו גיר סברן וחדותן וכלילא דשובהרן אלא
אן אנתון קדם מרן ישוע במאתיתה ׃ 20 אנתון אנון גיר תשבוחתן וחדותן ׃ קפלאון ג 1 ומטל דלא חמסנן
צבין למפש באתינאום בלחודין ׃ 2 ונשדר לותכון לטימתאוס אחון משמשנא דאלהא ומעדרנן בסברתה
דמשיחא דנשררכון ונבעא מנכון על הימנותכון ׃ 3 דלא אנש מנכון תתקטעלה באולצנא הלין אנתון גיר ידעין

כלא עצר חרא חטא
השיג זעם לאחרית
חוא יתר חפט
השתדל באהבה
צבא אתא עוד
קום לנגד
אתא שבח חרא
חמסן צבא פוש
עמד
שמש עדר עזר

*Prohibentes nos Gentibus loqui, vt 16
saluę fiant: vt impleant peccata sua sem
per. †præuenit †enim ira Dei super illos
vsque in finem.
*Nos autem fratres desolati à vobis 17
ad tempus horæ, aspectu, non corde, ab-
undantiùs festinauimus faciem vestram
videre cum multo desiderio:
*Quoniam voluimus venire ad vos, 18
ego quidem Paulus & semel & iterum;
sed impediuit nos Satanas.
*Quæ est enim nostra spes, aut gau- 19
dium, aut corona gloriæ? Nōne vos an-
te Dominum nostrum Iesum Christum
†in aduentu eius? *Vos enim 20
estis gloria nostra & gaudium.

CAP. III.

PRopter quod non sustinētes amplius 1
placuit nobis remanere Athenis solis. A
*Et misimus Timotheum fratrem 2
nostrum, & ministrum Dei in Euange-
lio Christi, ad confirmandos vos, & ex-
hortandos pro fide vestra: *Vt nemo 3
moueatur in tribulationibus istis. ipsi
enim scitis, quòd in hoc positi sumus.
*Nam & cùm apud vos essemus, †prę- 4
dicebamus vobis passuros nos tribula-
tiones, sicut & factum est, & scitis.
*Propterea & ego amplius non susti- 5
nens, misi ad cognoscendam fidem ve- B
stram; ne fortè tentauerit vos is qui ten-
tat, & inanis fiat labor noster.
*Nunc autem veniente Timotheo 6
ad nos à vobis, & annuntiante nobis fi-
dem & charitatem vestram, & quia me-
moriam nostri habetis bonam semper,
desiderātes nos videre, sicut & nos quo-
que vos: *Ideò consolati sumus fratres, 7
in vobis, in omni necessitate & tribula- C
tione nostra per fidem vestram:
*Quoniam nunc viuimus, si vos 8
statis in Domino.
*Quam enim gratiarum actionem 9
possumus Deo retribuere pro vobis, in
omni gaudio quo gaudemus propter
vos ante Deum nostrum;
*Nocte ac die abundantiùs orantes 10
vt videamus faciē vestram, & complea-
mus ea quæ desunt fidei vestræ?

16 *κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς
τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασε δὲ
ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
17 *Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν
πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐ-
σπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπι-
θυμίᾳ.
18 *διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν παῦλος,
καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς·
19 *τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος καυχήσεως;
ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;
20 *ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ χαρά.

γ΄.

1 *Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι
ἐν ἀθήναις μόνοι,
2 *καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ διά-
κονον τοῦ θεοῦ, καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χρι-
στοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς
πίστεως ὑμῶν,
3 *τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις, αὐτοὶ γὰρ
οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·
4 *καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἴδατε·
5 *διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι
τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ
εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.
6 *ἄρτι δὲ ἐλθόντος τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ
εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ
ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡ-
μᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς,
7 *διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πά-
σῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως.
8 *ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ.
9 *τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι
περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμ-
προσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
10 *νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ
ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς
πίστεως ὑμῶν;

אַנְתּוּן דַּלְהָדָא הוּ [p]סִימָנַיִן׃ 4 אַף כַּד לְוָתְכוֹן [q]הֲוַיְן גֵּיר קַדְמַן אָמְרַן לְכוֹן [r]דַּעֲתִידִינַן [s]לְמִתְאַלְּצוּ אַיְכַנָא דְּיָדְעִין
אַנְתּוּן דַּהֲוָא׃ 5 מֶטֻּל הָנָא אַף אֶנָא לָא [t]חַמְסְנֵת עַדְמָא דְּשַׁדְּרֵת [u]דְּאֵדַע הַיְמָנוּתְכוֹן דְּלְמָא [x]נַנְסִיכוֹן [x]מְנַסְיָנָא
וְנֶהֱוֵא עַמְלַן [y]סְרִיקָא׃ 6 הָשָׁא דֵּין מִן דְּאֶתָא לְוָתַן טִימוֹתֵאוֹס מֶן [z]צַאיְדַיכוֹן [a]וְסַבְּרַן עַל הַיְמָנוּתְכוֹן וְעַל חוּבְכוֹן
וְדָאִית לְוָתְכוֹן [b]עוּהְדָּנַן טָבָא בְּכֻל [c]עְדָן [d]וְסָוְיַן אַנְתּוּן [e]לְמֶחְזָיַן אַיְכַנָא דְּאַף חֲנַן לְכוֹן׃ 7 מֶטֻּל הָנָא [f]אֶתְבַּיְאַן
בְּכוֹן אַחַיְן עַל כֻּלְהֵין [g]עָקָתַן [h]וְאוּלְצָנַיְן מֶטֻּל [i]הַיְמָנוּתְכוֹן׃ 8 וְהָשָׁא הוּ [k]חַיַּינַן אֶן אַנְתּוּן [l]תְּתְקַיְמוּן בְּמָרַן׃
9 אַיְדָא גֵּיר [m]תּוֹדִיתָא מֶשְׁכְּחִינַן לְמֶפְרַע חֲלָפַיכוֹן לַאלָהָא עַל כֻּל חַדוּתָא דְּחָדֵינַן מֶטֻּלָתְכוֹן׃
10 אֶלָּא דַּקְדָם אֱלָהָא יַתִּירָאִית נֶתְחַשַּׁף בְּלֶלְיָא וּבְאִימָמָא דְּנֶחְזֵא אַפַּיכוֹן וְנֶגְמוֹר מָא דַּחְסִירָא הַיְמָנוּתְכוֹן׃

[p] סום [q] הוא [r] עתד
[s] אלץ צור [t] חמסן נשא
[u] ידע [x] נסא
[y] מבלי פרי [z] אצלכם
[a] סבר בשר [b] זכרוננו [c] זמן
[d] סוא אוה [e] חזא [f] בוא
[g] עוק [h] וצרינו [i] הימן
[k] חיא [l] קום [m] ידא ידה

11 ‡ ܗܘ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
12 ܢܬܪܘܨ ܐܘܪܚܢ ܠܘܬܟܘܢ. ‡ ܘܢܣܓܐ ܘܢܝܬܪ ܚܘܒܟܘܢ.
ܕܚܕ ܠܘܬ ܚܕ ܘܠܘܬ ܟܠܢܫ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܚܢܢ ܡܚܒܝܢܢ
13 ܠܟܘܢ. ‡ ܘܢܩܝܡ ܠܒܘܬܟܘܢ ܕܠܐ ܪܫܝܢ ܒܩܕܝܫܘܬܐ
ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܒܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܕܥܡ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܘܗܝ ✤

ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ✤ ܕ ✤ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܕ ✤ ✤

1 ‡ ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܒܥܝܢܢ ܡܢܟܘܢ. ܘܡܬܟܫܦܝܢܢ ܠܟܘܢ
ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܕܐܝܟ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢܢ ܐܝܟܢܐ ܕܘܠܐ
ܠܟܘܢ ܕܬܗܠܟܘܢ ܘܬܫܦܪܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܕܬܬܝܪܐܝܬ
2 ܬܘܣܦܘܢ. ‡ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܐܝܠܝܢ ܦܘܩܕܢܐ
ܝܗܒܢ ܠܟܘܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
3 ‡ ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܘܬܟܘܢ.
4 ܘܕܬܗܘܘܢ ܦܪܝܩܝܢ ܡܢ ܟܠ ܙܢܝܘܬܐ. ‡ ܘܢܗܘܐ ܝܕܥ
ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܠܡܩܢܐ ܡܐܢܗ ܒܩܕܝܫܘܬܐ
5 ܘܒܐܝܩܪܐ. ‡ ܘܠܐ ܒܚܫܐ ܕܪܓܬܐ. ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ
6 ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܐܠܗܐ. ‡ ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܡܪܚܝܢ
ܠܡܥܒܪ ܘܠܡܥܠܒ ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ ܒܨܒܘ. ܡܛܠ
ܕܡܪܢ ܗܘ ܬܒܘܥܐ ܥܠ ܟܠ ܗܠܝܢ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܡܢ ܩܕܡ ܐܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܣܗܕܢ.
7 ‡ ܠܐ ܓܝܪ ܩܪܢ ܐܠܗܐ ܠܛܢܦܘܬܐ ܐܠܐ ܠܩܕܝܫܘܬܐ.
8 ‡ ܡܟܝܠ ܡܢ ܕܡܣܠܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪܢܫܐ ܡܣܠܐ ܐܠܐ
ܠܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܒܟܘܢ ܪܘܚܗ ܩܕܝܫܬܐ ✤
9 ‡ ܥܠ ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܕܐܚܐ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܟܬܘܒ
ܠܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܡܠܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ.
10 ‡ ܐܦ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܕܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܝܢ ܕܒܟܠܗ
ܡܩܕܘܢܝܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܕܬܬܝܪܘܢ.
11 ‡ ܘܬܬܒܛܠܘܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܫܠܝܢ ܘܥܒܕܝܢ ܒܨܒܘܝܟܘܢ
ܘܦܠܚܝܢ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܦܩܕܢܟܘܢ.
12 ‡ ܕܬܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܒܐܣܟܡܐ ܠܘܬ ܒܪܝܐ. ܘܕܠܐ
ܐܢܫ ܠܐ ܬܣܬܢܩܘܢ ✤ ✤ ✤ ✤

11 ‡ *Ipse autem Deus Pater noster, & Dominus noster Ieschua Meschicho dirigat viã*
12 *nostram ad vos.* ‡ *Et multiplicet & abundare faciat charitatem vestram vnius erga alterum, & erga vnumquemque, sicut &*
13 *nos amore vos complectimur.* ‡ *Et confirmet corda vestra inculpabilia in sanctimonia coram Deo Patre nostro in aduentu Domini nostri Ieschua Meschicho cum omnibus Sanctis eius.*

Baptismi.

CAP. IIII.

1 PRoinde fratres mei, petimus à vobis, & obsecramus vos per Dominum nostrum Ieschua, vt quemadmodum accepistis à nobis quomodo oporteat vos ambulare & placere Deo, vt magis abundetis.
2 ‡ *Nostis enim quæ præcepta dederimus vobis per Dominũ nostrum Ieschua Meschicho.*
3 ‡ *Hæc enim est voluntas Dei sanctificatio vestra, et vt abstineatis ab omni scortatione:*
4 ‡ *Et sciat vnusquisque vestrum possidere*
5 *vas suum in sanctificatione & honore,* ‡ *Non autem in passionibus concupiscentiæ, sicut ceteræ Gentes illæ, quæ non norunt Deum.*
6 ‡ *Neque sitis audaces ad transgrediendũ, et ad circumueniendum quisque fratrẽ suum in aliquo negotio: quandoquidem Dominus noster vltor est de his omnibus, sicut et ante hoc tempus diximus vobis, ac testati sumus.*
7 ‡ *Non enim vocauit nos Deus ad spurcitiam, sed ad sanctificationem.*
8 ‡ *Itaque qui hæc aspernatur, non hominem aspernatur, sed Deum ipsum qui dedit in vos Spiritum suum sanctum.*
9 ‡ *Porrò de charitate fraterna non necesse habetis vt scribam vobis. vos enim ipsi edocti estis à Deo, vt mutuo amore vos complectamini.*
10 ‡ *Et sic facitis erga omnes fratres qui sunt in tota Macedonia. Cæterùm vos rogo, fratres mei, vt abundetis;*
11 ‡ *Vtque sedulam nauetis operam, vt sitis quieti, & occupati in operibus vestris; & operemini propriis manibus, quemadmodum præcepimus vobis.*
12 ‡ *Vt conuersemini comiter cum extraneis, nulliusque opera egeatis.*

11 הוּדֵין אֱלָהָא אֲבוּן וּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא [s] נֶתְרוּץ אוּרְחַן לְוָתְכוּן ׃ 12 וְנַסְגֵּא [t] וְנַיְתַּר [u] חוּבְכוּן דְּחַד לְוָת חַד וַלְוָת
כָּלְנָשׁ אַיכַּנָא דַּחֲנַן [x] מַחֲבִינַן לְכוּן ׃ 13 [y] וְנַקִּים לַבּוָתְכוּן דְּלָא [z] רֶשְׁיָן בְּקַדִּישׁוּתָא קֳדָם אֱלָהָא אֲבוּן בְּמֵאתִיתֵה
וּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא דְּעַם כֻּלְּהוּן קַדִּישַׁוְהִי ׃
[a] דְּמַעֲמוּדִיתָא ד קפלאון ד
1 [b] מֵכִיל אַחַי [c] בָּעֵינַן מֶנְכוּן [d] וּמֶתְכַּשְּׁפִינַן לְכוּן בְּמָרַן יֵשׁוּעַ דְּאַיךְ דְּקַבֶּלְתּוּן מֶנַּן אַיכַּנָא [e] דָּלֵא לְכוּן דְּתְהַלְּכוּן
[f] וְתֶשְׁפְּרוּן לַאלָהָא דְּיַתִּירָאִית [g] תּוֹסְפוּן ׃ 2 יָדְעִין אַנְתּוּן גֵּיר אִילֵין פּוּקְדָנֵא יַהֵבְן לְכוּן בְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃
3 הָנַו גֵּיר [h] צְבְיָנֵה דַּאלָהָא קַדִּישׁוּתְכוּן וְדְתֶהֱווּן [i] פְּרִיקִין מֶן כָּל [k] זָנְיוּתָא ׃ 4 וְנֶהֱוֵא יָדַע אֱנָשׁ אֱנָשׁ מֶנְכוּן [l] לְמֶקְנָא
מָאנֵה בְּקַדִּישׁוּתָא וּבְאִיקָרָא ׃ 5 וְלָא בְּחַשָּׁא דְּרֶגְּתָא אַיךְ שַׁרְכָא דְּעַמְמֵא הָנוּן דְּלָא יָדְעִין לַאלָהָא ׃

[s] תְּרַץ תקן [t] יְתַר
[u] אהבתכם
[x] חֲבַב אהב [y] קום [z] רְשָׁא
אשם
[a] עֲמַר טבל [b] עַל כן
[c] בְּעָא [d] כַּשֵּׁף פלל-ראוי
[f] שְׁפַר התרצה [g] יְסַף
[h] רצונו מן צְבָא
[i] פְּרַק סור [k] זְנָא [l] קְנָא

* Ipse autem Deus & Pater noster, & 11
Dominus noster Iesus Christus, dirigat D
viam nostram ad vos.
* Vos autem Dominus multiplicet, 12
& abundare faciat charitatem †in inui-
cem, & in omnes, quemadmodum &
nos in vobis, * Ad confirmanda corda 13
vestra sine querela, in sanctitate, ante
Deum & Patrem nostrum, in aduentu
Domini nostri Iesu Christi cum omni-
bus sanctis eius. Amen.

CAP. IIII.

DE cætero ergo fratres, rogamus vos 1
& obsecramus in Domino Iesu, vt A
quemadmodum accepistis à nobis quo-
modo oporteat vos ambulare, & place-
re Deo, sic & ambuletis, vt abundetis
magis.
* Scitis enim quæ præcepta †dederi- 2
mus vobis per Dominum Iesum.
* Hæc est enim voluntas Dei, sancti- 3
ficatio vestra, vt abstineatis vos à forni-
catione; * Vt sciat vnusquisque ve- 4
strum vas suum possidere in sanctifica-
tione & honore:
* Non in passione desiderij, sicut & 5
Gentes quæ ignorant Deum:
* Et ne quis supergrediatur, neque cir- 6
cumueniat in negotio fratrem suum: B
quoniam vindex est Dominus de his
omnibus, sicut prędiximus vobis, & te-
stificati sumus.
* Non enim vocauit nos Deus in im- 7
munditiam, sed in sanctificationem.
* Itaque qui hæc spernit, non homi- 8
nem spernit, sed Deum, qui etiam dedit
Spiritum suum sanctum in nobis.
* De charitate autē fraternitatis, non 9
necesse †habemus scribere vobis: ipsi e-
nim vos à Deo didicistis, vt diligatis in-
uicem.
* Etenim illud facitis in omnes fratres 10
in vniuersa Macedonia. Rogamus au- C
tem vos, fratres, vt abundetis magis:
* Et operam detis vt quieti sitis, & vt 11
vestrum negotium agatis, & operemini
manibus vestris, sicut pręcepimus vobis:
* Et vt honestè ambuletis ad eos qui 12
foris sunt: & nullius aliquid desideretis.

11 * αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰη-
σοῦς χριστὸς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.
12 * ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ
ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
εἰς ὑμᾶς·
13 * εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιω-
σύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρου-
σίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων
αὐτοῦ.

δʹ.

1 * Τὸ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρα-
καλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ
πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, ἵνα περισσεύη-
τε μᾶλλον·
2 * οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ
κυρίου ἰησοῦ.
3 * τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀ-
πέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,
4 * εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁ-
γιασμῷ καὶ τιμῇ,
5 * μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ
μὴ εἰδότα τὸν θεόν·
6 * τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος ὁ κύριος περὶ πάντων
τούτων, καθὼς καὶ προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυρά-
μεθα.
7 * οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ'
ἐν ἁγιασμῷ.
8 * τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ· ἀλλὰ τὸν
θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ἡμᾶς.
9 * περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν
ὑμῖν. αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλ-
λήλους·
10 * καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν
ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, πε-
ρισσεύειν μᾶλλον,
11 * καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια,
καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν πα-
ρηγγείλαμεν·
12 * ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μη-
δενὸς χρείαν ἔχητε.

6 ולא תהוון משיחין למעבר [r] ולמעלב אנש לאחוהי בהדא [s] צבותא מטל דמרן הו [t] תבועא על הלין כלהין איכנא
דאף מן קדם [u] זבנא אמרן לכון [x] וסהדן ׃ 7 לא גיר [y] קרכון אלהא [z] לטנפותא אלא לקדישותא ׃
8 [a] מכיל מן [b] דטלם לא הוא לברנשא טלם אלא לאלהא הו דיהב בכון רוחה קדישתא ׃ 9 על [c] חובא
דאחא לא [d] סניקיתון למכתב לכון אנתון גיר [e] קנומכון [f] מלפא אנתון דאלהא [g] דתחבון חד לחד ׃
10 אף עבדין אנתון הכנא לכלהון אחא דבכלה מקדוניא בעא אנא דין מנכון אחי [h] דתתיתרון ׃
11 [i] ותתחפטון דתהוון [k] שלין [l] ועניין [m] בסוערניכון והויתון פלחין באידיכון איכנא דפקדנכון ׃
12 דתהוון מהלכין באסכמא לות בריא ועל אנש לא תסתנקון ׃

[r] עלב עשק [s] עניין
[t] נוקם [u] זמן
[x] סהד העיד [y] קרא
[z] טנף טמא [a] על כן
[b] שמואס [c] אהבה
[d] סנק צרך [e] עצמכם
[f] אלף [g] חבב אהב [h] יתר
[i] חפט השתדל [k] שלא
[l] ענא השתדל [m] סער

ܕܥܢܝܕܐ ܚ

13 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ ܕܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܝܢ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܟܪܝܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܐܢܫܐ ܕܣܒܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ܀
14 ܐܢ ܓܝܪ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܝܫܘܥ ܡܝܬ ܘܩܡ ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ ܒܝܫܘܥ ܡܝܬܐ ܥܡܗ܀
15 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܕܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܚܪܝܢܢ ܒܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܕܚܝܝܢܢ ܠܐ ܢܕܪܟ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ܀
16 ܡܛܠ ܕܗܘ ܡܪܢ ܒܦܘܩܕܢܐ ܘܒܩܠܐ ܕܪܝܫ ܡܠܐܟܐ ܘܒܩܪܢܐ ܕܐܠܗܐ ܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܡܝܬܐ ܕܒܡܫܝܚܐ ܢܩܘܡܘܢ ܠܘܩܕܡ܀
17 ܘܗܝܕܝܢ ܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܚܪܝܢܢ ܕܚܝܝܢܢ ܢܬܚܛܦ ܥܡܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܒܥܢܢܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܡܪܢ ܒܐܐܪ ܘܗܟܢܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܥܡ ܡܪܢ ܢܗܘܐ܀
18 ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܡܒܝܐܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܒܡܠܐ ܗܠܝܢ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܗ

1 ܥܠ ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܘܥܕܢܐ ܐܚܝ ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ܀
2 ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܫܪܝܪܐܝܬ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܐܝܟ ܓܢܒܐ ܒܠܠܝܐ ܗܟܢܐ ܐܬܐ܀
3 ܟܕ ܢܐܡܪܘܢ ܫܠܡܐ ܘܫܝܢܐ ܗܝܕܝܢ ܡܢ ܫܠܝ ܢܩܘܡ ܥܠܝܗܘܢ ܚܘܒܠܐ ܐܝܟ ܚܒܠܐ ܥܠ ܒܛܢܬܐ ܘܠܐ ܢܦܠܛܘܢ܀
4 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܚܫܘܟܐ ܕܢܕܪܟܟܘܢ ܝܘܡܐ ܐܝܟ ܓܢܒܐ܀
5 ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܢܝ ܢܘܗܪܐ ܐܢܬܘܢ ܘܒܢܝ ܐܝܡܡܐ ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܢܝ ܠܠܝܐ ܘܠܐ ܒܢܝ ܚܫܘܟܐ܀
6 ܠܐ ܢܕܡܟ ܗܟܝܠ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܥܝܪܝܢ ܘܡܦܟܚܝܢ܀
7 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܕܡܟܝܢ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܕܡܟܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܪܘܝܢ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܪܘܝܢ܀
8 ܚܢܢ ܕܝܢ ܕܒܢܝ ܐܝܡܡܐ ܚܢܢ ܢܗܘܐ ܥܝܪܝܢ ܒܪܥܝܢܢ ܘܢܠܒܫ ܫܪܝܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܘܕܚܘܒܐ ܘܢܣܝܡ ܣܢܘܪܬܐ ܕܣܒܪܐ ܕܚܝܐ܀
9 ܡܛܠ ܕܠܐ ܣܡܢ ܐܠܗܐ ܠܪܘܓܙܐ ܐܠܐ ܠܩܢܝܢܐ ܕܚܝܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀
10 ܗܘ ܕܡܝܬ ܚܠܦܝܢ ܕܐܢ ܥܝܪܝܢܢ ܘܐܢ ܕܡܟܝܢܢ ܐܟܚܕܐ ܥܡܗ ܢܚܐ܀

Defunctorum.

13 ‡ *Velim autem vos ſcire, fratres mei, vt de iis qui obdormiunt non contriſtemini, ſicut & cæteri homines, qui ſpem non habēt.*

14 ‡ *Si enim credimus Jeſchua mortuum eſſe, & reſurrexiſſe; ita & Deus eos qui obdormierunt per Jeſchua, adducturus eſt cum illo.*

15 ‡ *Hoc autem dicimus vobis in verbo Domini noſtri, quòd nos qui reliqui erimus in aduentu Domini noſtri, qui viuemus; nequaquam præueniemus eos qui obdormierunt.*

16 ‡ *Quandoquidem ipſe Dominus noſter iuſſu & voce principis Angelorum, & tuba Dei deſcendet de cælo: & mortui qui ſunt in Meſchicho reſurgent primùm.*

17 ‡ *Et tunc nos qui reliqui erimus, qui viuemus, rapiemur vnà cum eis in nubibus in occurſum Domini noſtri in aera, & ſic ſemper cum Domino noſtro erimus.*

18 ‡ *Itaque conſolamini vos mutuò his ſermonibus.*

CAP. V.

1 *CÆterùm de tēporibus & momentis, fratres mei, non neceſſe habetis vt ſcribam vobis.*

2 ‡ *Vos enim verè ſcitis diem Domini noſtri vt fur in nocte, ita venturum.*

3 ‡ *Quum dixerint, Pax & tranquillitas, tunc repentina inſurget in eos perditio, ſicuti dolor partus vterum geſtanti, nec effugient.*

4 ‡ *Vos autem fratres mei, non eſtis in tenebris, vt dies ille tanquam fur vos deprehen-*
5 *dat.* ‡ *Vos enim omnes eſtis filij lucis, & filij diei: nec eſtis filij noctis, neque filij tenebrarum.*

6 ‡ *Ne dormiamus ergo ſicut cæteri, ſed vigilemus & ſobrij ſimus.*

7 ‡ *Illi enim qui dormiunt, noctu dormiunt; & qui ſunt ebrij, noctu ſunt ebrij.*

8 ‡ *Nos autem qui filij diei ſumus, vigilemus mente noſtra, & induamus loricam fidei & charitatis, & imponamus capiti galeam ſpei ſalutis.*

9 ‡ *Quoniam non poſuit nos Deus ad iram, ſed ad poſſeſſionem ſalutis per Dominum no-*
10 *ſtrum Jeſchua Meſchicho.* ‡ *Qui quidem mortuus eſt pro nobis; vt ſiue vigilemus ſiue dormiamus, ſimul cum eo viuamus.*

דעניד׳א ח

13 צבא אנא דין דתדעון אחי דעל אילין דדמכין לא תהוון כריא לכון איך שרכא דאנשא דסברא לית להון ׃
14 אן גיר מהימנינן דישוע מית וקם הכנא אף אלהא לאילין דדמכו בישוע מיתא עמה ׃ 15 הדא דין אמרינן
לכון במלתה דמרן דחנן אילין דמשתחרינן במאתיתה דמרן דחיינן לא נדרך לאילין דדמכו ׃ 16 מטל דהו מרן
בפוקדנא ובקלא דריש מלאכא ובקרנא דאלהא נחת מן שמיא ומיתא דבמשיחא נקומון לוקדם ׃
17 והידין חנן אילין דמשתחרינן דחיינן נתחטף עמהון אכחדא בעננא לאורעה דמרן באאר והכנא בכל
זבן עם מרן נהוא ׃ 18 הוו הכיל מביאין חד לחד במלא הלין ׃ קפלאון ה 1 על זבנא דין ועדנא

ידע דמך · כרא שאר · הימן מות אתא · מלל אשתחר אחר · אתא חיא · פקד מות קום · ואז אשתחר אחר

*Nolumus autē vos ignorare, fratres, 13
de dormientibus, vt non contristemini,
sicut & cæteri qui spem non habent.
*Si enim credimus quòd Iesus mor- 14
tuus est, & resurrexit; ita & Deus eos qui
dormierunt per Iesum, adducet cum eo.
*Hoc enim vobis dicimus in verbo 15
Domini; quia nos qui viuimus, qui resi-
dui sumus in † aduētu Domini, non pręueniemus eos qui dormierunt.
*Quoniam ipse Dominus in iussu 16
& in voce archangeli, & in tuba Dei descendet de cælo: & mortui qui in Christo sunt, resurgent primi.
*Deinde nos qui viuimus, qui relin- 17
quimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obuiā † Christo in aëra, & sic semper cum Domino erimus.
*Itaque consolamini inuicem in ver- 18
bis istis.

CAP. V.

De temporibus autem & momentis, 1
fratres, non indigetis vt scribamus A
vobis.
*Ipsi enim diligenter scitis, quia dies 2
Domini, sicut fur in nocte, ita veniet.
*Cùm enim dixerint, Pax & securi- 3
tas; tunc repentinus eis superueniet interitus, sicut dolor in vtero † habenti; & non effugient.
*Vos autem, fratres, non estis in tene- 4
bris, vt vos dies illa tanquam fur comprehendat.
*Omnes enim vos filij 5
lucis estis, & filij diei: non sumus noctis neque tenebrarum.
*Igitur non dormiamus sicut & cæ- 6
teri: sed vigilemus, & sobrij simus.
*Qui enim dormiūt, nocte dormiunt: 7
& qui ebrij sunt, nocte ebrij sunt. B
*Nos autem qui diei sumus, sobrij si- 8
mus, induti loricam fidei & charitatis, & galeam spem salutis.
*Quoniam non posuit nos Deus in 9
iram, sed in acquisitionē salutis per Dominum nostrum Iesum Christum;
*Qui mortuus est pro nobis; vt siue 10
vigilemus, siue dormiamus, simul cum illo viuamus.

13 * Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.
14 * εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ.
15 * Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας·
16 * ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ· καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ, ἀναστήσονται πρῶτον·
17 * ἔπειτα ἡμεῖς, οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα.
18 * ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

ε.

1 * Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι.
2 * αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτί, οὕτως ἔρχεται.
3 * ὅταν γὰρ λέγωσιν, εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.
4 * ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ.
5 * πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους.
6 * ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν, ὡς καὶ οἱ λοιποί· ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.
7 * οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν·
8 * ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες υἱοὶ νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας·
9 * ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,
10 * τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

אחי לא [d]סניקיתון למכתב לכון : [2] אנתון גיר [e]שריראיה ידעין אנתון דיומא דמרן איך גנבא בלליא הכנא אתא
[3] כד [f]נאמרון דשלמא [g]ושינא והידין [h]מנשליא נקום עליהון [i]אבדנא איך חבלא על [k]בטנתא ולא [l]נפרון :
[4] אנתון דין אחילא הויתון בחשוכא דהו יומא איך גנבא [m]נדרככון : [5] כלכון גיר בני [o]נוהרא אנתון ובני
[p]אימַמא ולא הויתון בני ליליא ולא בני חשוכא : [6] לא [q]נדמך הכיל איך [r]שרכא אלא הוין [s]עירין [t]ומהוינן :
[7] אילין גיר דדמכין בליליא הו דמכין ואילין [u]דרוין בליליא הו רוין : [8] חנן דין דבני [x]אימַמא חנן [y]הוין [z]עירין
ברעינן ולבישין שרינא דהימנותא ודחובא ונסים סנורתא דסברא דחיא : [9] מטל דלא סמן אלהא לרוגזא
אלא לקנינא דחיא במרן ישוע משיחא : [10] הו דמית על אפינן דאן עירינן ואן דמכינן אכחדא עמה נחא :

[d] סנק צרך [e] באמת
[f] אמר [g] ושלוה [h] רגע
[i] אבר [k] בטן הורה
[l] מור או מרא פלט
[m] ארך השיג [o] אור
[p] יום [q] דמך ישן [r] שאר
[s] עור [t] חון הנית הנשמה
[u] רוא [x] יום [y] היא [z] עור

11 [Syriac text, verse 11]

[Syriac lectionary rubric]

12 [Syriac text, verse 12]
13 [Syriac text, verse 13]
14 [Syriac text, verse 14]
15 [Syriac text, verse 15]
16 [Syriac text, verse 16]
17 [Syriac text, verse 17]
18 [Syriac text, verse 18]
19 [Syriac text, verse 19]
20 [Syriac text, verse 20]
21 [Syriac text, verse 21]
22 [Syriac text, verse 22]
23 [Syriac text, verse 23]
24 [Syriac text, verse 24]
25 [Syriac text, verse 25]
26 [Syriac text, verse 26]
27 [Syriac text, verse 27]
28 [Syriac text, verse 28]

[Syriac subscription]

11 * *Quamobrem vos mutuo consolamini: & alter alterum ædificate, sicut & facitis.*

Dominica quarta Ieiunij.

12 * *Obsecramus autem vos, fratres mei, vt agnoscatis eos qui laborant inter vos, & qui constituti sunt pro vobis, quique vos docent:*

13 * *Vt habeantur vobis in charitate abundantiori, & propter eorum opera pacem habete cum eis.*

14 * *Obsecramus autem vos, fratres mei, erudite errantes, & consolamini pusillanimes, & excipite onus eorũ qui infirmi sunt, & longanimes estote erga vnumquemque.*

15 * *Et cauete ne quis vestrum malum pro malo rependat, sed semper sectamini bonum cum erga vos inuicem, tum erga vnumquemque.*

16 * *Et gaudete semper;*

17 * *Et orate sine intermissione;*

18 * *Et in omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas Dei per Ieschua Meschicho in vobis.*

19 * *Spiritum ne extinguatis;*

20 * *Prophetiam ne aspernamini.*

21 * *Omnia probate, & quod bonum est tenete.*

22 * *Et ab omni voluntate mala fugite.*

23 * *Ipse autem Deus pacis vos omnes perfectè sanctificet, & totum spiritum vestrũ, & animam vestram, & corpus vestrum custodiat: vt culpa careatis in aduentu Domini nostri Jeschua Meschicho.*

24 * *Fidelis est ille qui vocauit vos, vt hoc faciat.*

25 * *Fratres mei, orate pro nobis.*

26 * *Salutate fratres omnes cũ osculo sancto.*

27 * *Adiuro vos per Dominum nostrum, vt legatur hæc Epistola omnibus fratribus sanctis.*

28 * *Gratia Domini nostri Jeschua Meschicho sit vobiscum. Amin.*

Epistolæ ad Thessalonicenses primæ, quæ scripta fuit Athenis, missa autem per manus Timothei, FINIS.

11 מטל הנא בעאו חד לחד ובנו חד לחד איכנא דאף עבדיתון ׃

חד בשבא דד דצומא ז

12 [a] בעינן דין מנכון אחי [b] דהויתון ידעין לאילין [c] דלאין בכון [d] וקימין באפיכון [e] ומלפין לכון ׃

13 דהוו חשיבין לכון בחובא יתירא ומטל עבדהון [f] אשתינו עמהון ׃ 14 [g] בעינן דין מנכון אחי [h] רדו למסכלנא ולבכו לזעורי נפשא [i] וסבו [k] טענא [l] דמחילא [m] ואגר רוחכון לות כלנש ׃

15 [n] ואזדהרו דלמא אנש מנכון [o] בישתא חלף בישתא [p] נפרוע אלא בכל זבן [q] הרטו בתר טבתא לות חדדא ולות כלנש ׃

16 והוו חדין בכלזבן ׃ 17 [r] ומצלין דלא שלוא ׃

[a] בעא [b] חוא [c] לאה
[d] קום [e] אלף [f] שינא
[g] בעא [h] רדא למד
[i] נסב [k] משא [l] חול
[m] נגר ארך [n] זהר שמר
[o] ביש [p] פרע
[q] כמו רהטו

Propter quod cõsolamini inuicem, 11
& ædificate alterutrum, sicut & facitis.

Rogamus autem vos, fratres, vt no- 12
ueritis eos qui laborãt inter vos, & pre- C
sunt vobis in Domino, & monent vos:
Vt habeatis illos abundantiùs in 13
charitate propter opus illorum. †pacem
habete cum eis.
Rogamus autem vos, fratres, corri- 14
pite inquietos, consolamini pusillani-
mes, suscipite infirmos, patientes esto-
te ad omnes.
Videte ne quis malum pro malo a- 15
licui reddat: sed semper quod bonum
est sectamini inuicem, & in omnes. D
Semper gaudete. 16
Sine intermissione orate. 17
In omnibus gratias agite. Hæc est e- 18
nim voluntas Dei in Christo Iesu in om
nibus vobis.
Spiritum nolite extinguere. 19
Prophetias nolite spernere. 20
Omnia autẽ probate, quod bonum 21
est tenete.
Ab omni specie mala abstinete vos. 22
Ipse autem Deus pacis sanctificet 23
vos per omnia: vt integer spiritus vester
& anima, & corpus sine querela, in ad-
uentu Dñi nostri Iesu Christi seruetur.
Fidelis est qui vocauit vos, qui etiam 24
faciet.
Fratres, orate pro nobis. 25
Salutate fratres omnes in osculo 26
sancto.
Adiuro vos per Dominũ, vt legatur 27
epistola hæc omnibus sanctis fratribus.
Gratia Domini nostri Iesu Christi 28
vobiscum. Amen.

Ad Thessalonicenses prima scripta fuit Athenis.

11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς·
13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.
14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.
15 ὁρᾶτε μήτις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.
16 πάντοτε χαίρετε·
17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε·
18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε. τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.
19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.
20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.
21 πάντα δοκιμάζοντες, τὸ καλὸν κατέχετε·
22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
23 αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχή, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη.
24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει τὴν ἐλπίδα ὑμῶν βεβαίαν.
25 ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.
26 ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
27 ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.
28 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν.

18 ובכל מדם הוו מודין הנו גיר צביניה דאלהא בישוע משיחא בכון ׃ 19 רוחא לא תדעכון ׃ 20 נביותא
לא תסלון ׃ 21 כל מדם בקו ודשפיר אחודו ׃ 22 ומן כל צבו בישא ערוקו ׃ 23 הו דין אלהא דשלמא נקדשכון
גמיראית לכלכון וכלה רוחכון ונפשכון ופגרכון נתנטר דלא רשין למאתיתה דמרן ישוע משיחא ׃
24 מהימן הו מן דקרכון דהו נעבד ׃ 25 אחי צלו עלין ׃ 26 שאלו בשלמא דאחין כלהון בנושקתא קדישתא
27 מומא אנא לכון במרן דתתקרא אגרתא הדא לכלהון אחא קדישא ׃ 28 טיבותה דמרן ישוע משיחא עמכון אמין
שלמת אגרתא דלות תסלוניקיא קדמיתא דאתכתבת מן אתינס ואשתדרת באידי טימתאוס ׃

ירא רצונו דעך
נבא סלא מאס בקא
אחד אחז חפץ גמר
רשא אשם אתא
חימן קרא צלא
נשק ימא משביע
קרא אגרת חסדו
כתב שדר בידי

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM SECVNDAM.

AD Thessalonicenses secundam scribit epistolam Apostolus, & notum facit eis de temporibus nouissimis, & de aduersarij deiectione. Scribit hanc epistolam ab Athenis per Titum diaconem & Onesimum acolythum.

[illegible]

RVRSVM EPISTOLA AD THESSALONICENSES II.

EODEM G. FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Crepusculo infra Epiphaniam.

CAPVT I.

1 PAulus & Siluanus, et Timotheus ecclesiæ Thessalonicensium, quæ est in Deo Patre nostro, & Domino nostro Ieschua Meschicho:
2 ‡Gratia vobiscum & pax à Deo Patre nostro, & à Domino nostro Ieschua Meschicho.
3 ‡Gratias agere debemus Deo semper de vobis, fratres mei, vt par est, quòd magis augescat fides vestra, ac multiplicetur charitas vestrûm omnium vniuscuiusque erga proximum suum.
4 ‡Vt & nos in vobis gloriemur in Ecclesiis Dei ob fidē vestram, & tolerantiam vestram in omni persecutione vestra, & oppressionibus vestris
5 quas sustinetis, ‡Ad demonstrationē iusti iudicij Dei, vt digni habeamini illo regno Dei
6 pro quo patimini. ‡Siquidem iustum est coram Deo repēdere oppressionem oppressoribus vestris:
7 ‡Vobis autem qui opprimimini requiem nobiscū in reuelatione Domini nostri Ieschua Meschicho de cælo cū virtute [exercitu] Angelorum suorum.
8 ‡Quum facturus est vltionem igne depascente, de iis qui non nouerūt Deū, & de iis qui non agnouerunt Euangelium
9 Domini nostri Ieschua Meschicho. ‡Qui quidem pœnas luent perditionis æternæ à facie Domini nostri, & à gloria virtutis eius.
10 ‡Quum venerit vt glorificetur in Sanctis suis, & ostendat miracula sua in fidelibus suis, vt credatur testimoniū nostrum erga vos
11 in die illo. ‡Propterea semper oramus pro vobis, vt dignos vos efficiat Deus vocatione vestra, & adimpleat vobis omnem volun-
12 tatem bonam & opus fidei in virtute: ‡Vt laudibus exornetur in vobis nomen Domini nostri Ieschua Meschicho, & vos in illo secundùm gratiam Dei nostri, & Domini nostri Ieschua Meschicho.

CAP. II.

1 OBsecramus autē vos, fratres mei, ob aduentum Domini nostri Ieschua Meschicho, & nostri aggregationem ad eum,

---

תוב אגרתא דלות תסלוניקיא דתרתין׃

נגה דבית דנחא א קפלאון א

פולוס וסלונוס וטימתאוס לעדתא דתסלוניקיא דבאלהא אבון ומרן ישוע משיחא׃ 2 טיבותא עמכון ושלמא מן אלהא אבון ומן מרן ישוע משיחא׃ 3 למודיו חיבינן לאלהא בכל זבן עליכון אחי איך מא דולא דיתיראית רביא הימנותכון וסגא חובא דכלכון דכלנש לות חברה׃ 4 איךדאף חנן בכון נהוא משתבהרין בעדתא דאלהא על הימנותכון ועל מסיברנותכון דבכלה רדיפותכון ואולצניכון דמסיברין אנתון׃ 5 לתחויתא דדינא כאנא דאלהא דתשוון למלכותה הי דעל אפיה חששיתון׃ 6 ואן כאנא קדם אלהא דנפרוע אולצנא לאלוציכון׃

a דנח זרח b לקהל c חסד d ירא ידה e חוב f זמן g נלא ראוי h יתר i רבא k אמונתכם l אהבת m שבחר n בעדות o חימן p סיבר q רדף r אלץ צרר s חוא הגיד t דון u שוא

EPISTOLA B. PAVLI AD THESSALONICENSES SECVNDA.

CAPVT I.

PAVLVS, & Siluanus, 1
& Timotheus ecclesiæ A
Thessalonicensium in
Deo patre nostro, &
Dño Iesu Christo: *Gra 2
tia vobis & pax à Deo
Patre nostro & Domino Iesu Christo.
*Gratias agere debemus semper Deo 3
pro vobis, fratres, ita vt dignũ est, quo-
niã supercrescit fides vestra, & abundat B
charitas vniuscuiusq; omnium vestrum
in inuicẽ: *Ita vt & nosipsi in vobis glo- 4
riemur in ecclesiis Dei, pro patiẽtia ve-
stra, & fide in omnibus persecutionibus
vestris & tribulationib⁹ quas sustinetis,
*In exemplum iusti iudicij Dei, vt 5
digni habeamini regno Dei pro quo &
patimini. *Si tamen iustum est apud 6
Deum retribuere † tribulationem, iis qui
vos tribulant: *Et vobis qui tribula- 7
mini, requiem nobiscum, in reuelatio- C
ne Domini Iesu de cælo cum angelis vir-
tutis eius, *In flamma ignis dantis 8
vindictam iis qui non nouerunt Deum,
& qui non obediunt Euangelio Domi-
ni nostri Iesu Christi:
*Qui pœnas dabunt in interitu æter- 9
nas à facie Domini, & à gloria virtutis
eius: *Cùm venerit glorificari in sanctis 10
suis, & admirabilis fieri in omnibus qui
crediderunt, quia creditum est testimo-
nium nostrum super vos in die illo.
*In quo etiam oramus semper pro 11
vobis, vt dignetur vos vocatione sua D
Deus noster, & impleat omnem volun-
tatẽ bonitatis † & opus fidei in virtute,
*Vt clarificetur nomen Domini no- 12
stri Iesu Christi in vobis, & vos in illo,
secundùm gratiam Dei nostri, & Domi-
ni Iesu Christi.

CAP. II.

ROgamus autem vos, fratres, per ad- 1
uentum Domini nostri Iesu Christi, A
& nostræ congregationis in ipsum:

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολή.

κεφαλ. α'.

1 ΠΑῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ
ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων, ἐν θεῷ πα-
τρὶ ἡμῶν, καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ·
2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 *εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἀδελφοὶ, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑ-
μῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἀλλήλους,
4 *ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλη-
σίαις τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ πίστεως ἐν πᾶσι
τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε,
5 *ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ κα-
ταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ
πάσχετε·
6 *εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβου-
σιν ὑμᾶς θλίψιν,
7 *καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀ-
ποκαλύψει τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέ-
λων δυνάμεως αὐτοῦ,
8 *ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν,
καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη-
σοῦ χριστοῦ·
9 *οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου
κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·
10 *ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυ-
μασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύ-
ριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ·
11 *εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑ-
μᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν
εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει·
12 *ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

β'.

1 *Ερωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς
ἐπ' αὐτὸν,

7 ולכון [a]דמתאלציתון [b]נחא עמן [c]בגליניה דמרן ישוע משיחא דמן שמיא עם חילא דמלאכוהי ׃ 8 מאדענו
[d]תבעתא בגותלא דנורא מן הנון דלא ידעו לאלהא ומן הנון דלא [e]אשתודעו [f]לסברתה דמרן ישוע משיחא ׃
9 דהנון [g]בדינא [h]נתפרעון [i]אבדנא דלעלם מן פרצופה דמרן ומן שובחא דחילה ׃ 10 מא דאתא [k]דנשתבח בקדישוהי
ונתחזא [l]תדמרתה [m]במהימנוהי דתתהימן סהדותן דעליכון בהו יומא ׃ 11 מטל הנא בכל [n]זבן [o]מצלינן עליכון [p]דנשויכון
אלהא [q]לקריניכון [r]ונמליכון כלה [s]צבינא [t]דטבתא ועבדא דהימנותא בחילא ׃
12 [v]דנשתבח בכון שמה דמרן ישוע משיחא אף אנתון בה איך טיבותה דאלהן ומרן ישוע משיחא ׃
קפלאון ב 1 [x]בעינן דין מנכון אחי על מאתיתה דמרן ישוע משיחא ועל כנושיא דילן לותה

[a] אלץ צור [b] חיא [c] גלא
[d] נקמה
[e] ידע מזה אשתודע
[f] לבשורתו
[g] דון [h] פרע גמל [i] אבד
[k] שבח [l] נפלאותיו [m] הימן
[n] זמן [o] צלא [p] שוא
[q] קרא [r] מלא [s] צבא
[t] טוב [v] שבח [x] בעא

2 ܕܠܐ ܥܓܠ ܬܬܙܝܥܘܢ ܒܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܬܘܗܘܢ
ܠܐ ܡܢ ܡܠܬܐ ܘܠܐ ܡܢ ܪܘܚܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܐܓܪܬܐ ܕܐܝܟ
ܕܡܢ ܠܘܬܢ ܗܝ. ܕܗܐ ܠܡ ܡܛܝܠܗ ܝܘܡܗ
3 ܕܡܪܢ. ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ ܒܚܕ ܡܢ ܐܣܟܝܡܝܢ.
ܡܛܠ ܕܐܢ ܠܐ ܬܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܡܪܕܘܬܐ ܘܢܬܓܠܐ
4 ܒܪܢܫܐ ܕܚܛܝܬܐ ܒܪܗ ܕܐܒܕܢܐ. ܗܘ ܕܠܩܘܒܠܐ
ܗܘ. ܘܡܫܬܥܠܐ ܥܠ ܟܠ ܡܢ ܕܡܬܩܪܐ ܐܠܗܐ
ܘܕܚܠܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܒܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܐܠܗܐ ܢܬܒ
ܘܢܚܘܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܕܐܠܗܐ ܗܘ.
5 ܠܐ ܥܗܕܝܬܘܢ ܕܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܗܠܝܢ ܐܡܪܬ
6 ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. ܘܗܫܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܐܚܝܕ
7 ܕܢܬܓܠܐ ܗܘ ܒܙܒܢܗ. ܐܪܙܐ ܓܝܪ ܕܥܘܠܐ ܡܢ ܟܕܘ
ܫܪܝ ܠܡܬܚܦܛܘ. ܒܠܚܘܕ ܐܢ ܗܘ ܡܐ ܕܗܫܐ
8 ܐܚܝܕ ܢܫܬܩܠ ܡܢ ܡܨܥܬܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܓܠܐ
ܥܘܠܐ ܗܘ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܢܣܝܦܝܘܗܝ ܒܪܘܚ ܦܘܡܗ.
9 ܘܢܒܛܠܝܘܗܝ ܒܓܠܝܢܐ ܕܡܐܬܝܬܗ. ܡܐܬܝܬܗ
ܓܝܪ ܕܗܘ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܗܝ ܕܣܛܢܐ. ܒܟܠ ܚܝܠ.
10 ܘܒܐܬܘܬܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. ܘܒܟܠܗ ܛܘܥܝܝܐ
ܕܥܘܠܐ ܒܐܒܝܕܐ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܩܒܠܘ ܚܘܒܐ
11 ܕܫܪܪܐ ܕܒܗ ܢܚܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܕܪ ܠܗܘܢ
ܐܠܗܐ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܛܘܥܝܝܐ. ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܠܕܓܠܘܬܐ.
12 ܘܢܬܕܝܢܘܢ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ
13 ܒܫܪܪܐ. ܐܠܐ ܐܨܛܒܝܘ ܒܥܘܠܐ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܚܝܒܝܢܢ
ܠܡܘܕܝܘ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܙܒܢ. ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܐܚܝ
ܚܒܝܒܘܗܝ ܕܡܪܢ. ܕܓܒܟܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ
ܫܘܪܝܐ ܠܚܝܐ. ܒܩܕܝܫܘܬܐ ܕܪܘܚܐ
14 ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܠܗܠܝܢ ܓܝܪ ܩܪܟܘܢ ܐܠܗܐ
ܒܣܒܪܬܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܫܘܒܚܐ ܠܡܪܢ
15 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܡܟܝܠ ܐܚܝ. ܩܘܡܘ ܘܐܚܘܕܘ
ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܝܠܦܬܘܢ. ܐܢ ܒܡܠܬܐ ܘܐܢ ܒܐܓܪܬܐ
16 ܕܝܠܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܐܠܗܐ
ܐܒܘܢ. ܗܘ ܕܐܚܒܢ ܘܝܗܒ ܠܢ ܒܘܝܐܐ ܕܠܥܠܡ.
ܘܣܒܪܐ ܛܒܐ ܒܛܝܒܘܬܗ.

2 * *Ne citò dimoueamini à mentibus ve-*
stris, neque obstupescatis neque à sermone,
neque à spiritu, neque ab epistola, acsi à no-
bis esset, quòd ecce forsitan instet dies Do-
mini nostri.
3 * *Ne quis imponat vobis vllo modo: quo-*
niam nisi venerit prius rebellio, & reuelatus
fuerit homo ille peccati, filius perditionis,
4 * *Qui aduersarius est, & effertur supra*
omnem qui vocatur Deus & religio, adeò
vt & in templo Dei tanquam Deus sedeat,
& ostentet seipsum quasi Deus sit.
5 * *Nonne in memoriam reuocatis, quòd*
quum apud vos essem, hæc dixerim vobis?
6 * *Et nunc scitis quid detineat, vt reue-*
letur suo tempore.
7 * *Mysterium enim iniqui illius iam in-*
cœpit sedulò agere, solùm vt qui nunc deti-
net, tollatur è medio.
8 * *Et tunc reuelabitur iniquus ille, quem*
Dominus noster Jeschua conficiet spiritu oris
sui, & abolebit eum reuelatione aduetus sui.
9 * *Aduentus enim illius est operatio Sata-*
næ cum omni potentia & signis, falsisque
10 *miraculis:* * *Et cum omni seductione*
iniquitatis quæ fit in perditos, eò quòd non
receperunt charitatem veritatis vt per eam
seruarentur.
11 * *Idcircò immittet illis Deus efficaciam*
seductionis, vt credant mendacio:
12 * *Et condemnentur illi omnes qui non*
crediderunt veritati, sed acquieuerunt ini-
quitati.
13 * *Nos autem debemus gratias agere Deo*
semper pro vobis fratres, dilecti Domini no-
stri, quòd elegerit vos Deus à principio in vi-
tam [salutem] *per sanctificationem Spiritus,*
& fidem veritatis.
14 * *Ad hæc enim vocauit vos Deus Euan-*
gelio nostro, vt decori sitis Domino nostro Je-
schua Meschicho.
15 * *Proinde fratres mei, state, & constan-*
ter tenete præcepta quę didicistis siue per ser-
monem, siue per epistolam nostram.
16 * *Ipse autem Dominus noster Ieschua Me-*
schicho & Deus Pater noster, qui dilexit
vos, & dedit vobis consolationem æternam,
& spem bonam in gratia sua,

---

2 דלא [d] עגל [e] תתזיעון [f] ברעיניכון ולא [g] תתוהון לא מן [h] מלתא ולא מן רוחא ולא מן אגרתא דאיך דמן לותן הי
והא לם מטילה יומה דמרן ׃ 3 למא אנש [i] נטעיכון בחד מן [k] אסכימין מטל דאן לא [l] תאתא לוקדם [m] מרדותא ונתגלא
ברנשא דחטיתא ברה [o] דאבדנא ׃ 4 הו דלקובלא הו [p] ומשתעלא על כל מן [q] דמתקרא אלהא ודחלא איכנא דאף בהיכלא
דאלהא איך אלהא [r] נתב ונחוא על נפשה איך דאלהא הו ׃ 5 לא [s] עהדיתון דכד לותכון הוית הלין אמרת [t] הוית לכון ׃
6 והשא ידעין אנתון מא דאחיד [u] דנתגלא הו [x] בזבנה ׃ 7 [y] ארזא גיר דעולא מן כדו שרי [z] למתחפטו בלחוד אן
הו מא דהשא אחיד [a] נשתקל מן מצעתא ׃ 8 והידין נתגלא עולא הו דמרן ישוע [b] נסיפיוהי ברוח פומה ונבטליוהי
בגלינא דמאתיתה ׃ 9 מאתיתה גיר דהו מעבדנותא הי דסטנא בכל חיל ואתותא ותדמרתא דגלתא ׃

[d] פתאם [e] זוע [f] רעא [g] תוא תמה [h] מלל [i] טעא תעה [k] אסכימא דרך [l] אתא [m] מרד [o] אבד [p] עלא ומזה [q] קרא [r] יתב [s] עהד הזכיר [t] הוא [u] גלא [x] בעתו [y] הסוד [z] חפש השתדל [a] שקל

Vt non citò moueamini à vestro 2
sensu, neque terreamini, neque per spi-
ritum, neque per sermonem, neque per
epistolam tãquam per nos missam, quasi
instet dies Domini.
Ne quis vos seducat vllo modo, quo- 3
niam nisi venerit † discessio primùm, &
reuelatus fuerit homo peccati, filius per-
ditionis, Qui aduersatur & extolli- 4
tur supra omne quod dicitur Deus, aut
quod colitur; ita vt in tẽplo Dei sedeat,
ostendens se tanquam sit Deus.
Num retinetis quòd cùm adhuc es- 5
sem apud vos, hæc dicebam vobis? B
Et nunc quid detineat scitis, vt re- 6
uelctur in suo tempore:
(Nam mysterium iam operatur ini- 7
quitatis: tantùm vt qui tenet nunc, te-
neat, donec de medio fiat.)
Et tunc reuelabitur ille iniquus: quẽ 8
Dominus Iesus interficiet spiritu oris
sui: & destruet illustratione aduentus
sui eum,
Cuius est aduentus secundùm ope- 9
rationem Satanæ, in omni virtute, &
signis & prodigiis mendacibus:
Et in omni seductione iniquitatis iis 10
qui pereunt, eò quòd charitatem verita-
tis non receperunt, vt salui fierent.
Ideò mittet illis Deus operationem 11
erroris, vt credant mendacio: C
Vt iudicentur omnes qui non cre- 12
diderunt veritati, sed consenserunt ini-
quitati.
Nos autem debemus gratias agere 13
Deo semper pro vobis, fratres dilecti à
Deo, quòd elegerit vos Deus primitias
in salutem, in sanctificatione spiritus,
& † fide veritatis,
In † quam & vocauit vos per Euan- 14
gelium nostrum, in acquisitionem glo- D
riæ Domini nostri Iesu Christi.
Itaque fratres, state: & tenete tradi- 15
tiones quas didicistis, siue per sermonẽ,
siue per epistolam nostram.
Ipse autem Dominus noster Iesus 16
Christus, & Deus & Pater noster qui di-
lexit nos, & dedit consolationem æter-
nam, & spem bonam in gratia;

2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς,
μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου,
μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
χριστοῦ·
3 μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν
μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρω-
πος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λε-
γόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ ὡς θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ θεός.
5 οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλε-
γον ὑμῖν;
6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐ-
τὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.
7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ
κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται·
8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος
ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ
ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·
9 οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πά-
σῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους·
10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις·
ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σω-
θῆναι αὐτούς.
11 καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης,
εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·
12 ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ,
ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.
13 ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλετο ὑμᾶς ὁ
θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ
πίστει ἀληθείας·
14 εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς πε-
ριποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ.
15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παρα-
δόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς
ἡμῶν.
16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστός, καὶ ὁ θεὸς καὶ πα-
τὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ὑμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν,
καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

10 וּבְכֻלָּהּ [k] טוּעַח דְּעַוָּלָא וְהָוְיָא בַּאבִידָא עַל דְּלָא קַבֶּלוּ חוּבָּא דְּקוּשְׁתָא דְּבֵהּ [l] נִחוּן ׃
11 מֶטֻל הָנָא נְשַׁדַּר לְהוּן אֱלָהָא מַעַבְדָּנוּתָא דְּטוּעַח דַּנְהַימְנוּן [m] לְשׁוּקְרָא ׃
12 [n] וְנֶתְתְּדִינוּן כֻּלְּהוּן אִילֵין דְּלָא הַימֵנוּ [o] בְּקוּשְׁתָא אֶלָּא [p] אֶצְטְבִיו בְּעַוָּלָא ׃ 13 חֲנַן דֵּין [q] חַיָּבִינַן [r] לְמַודָיוּ לַאלָהָא בְּכֻל
זְבַן עַל אַפַּיכוּן אַחַין חַבִיבַיהּ דְּמָרַן [s] דַּגְבָכוּן אֱלָהָא מֶן רִישִׁית לְחַיֵּא בְּקַדִּישׁוּתָא דְּרוּחָא [t] וּבְהַימָנוּתָא [u] דַּשְׁרָרָא ׃
14 לְהָלֵין הוּגִיר [x] קְרָכוּן אֱלָהָא [y] בְּמַסַּבְרָנוּתָא דִּילַן דְּתֶהֱווּן [z] תֶּשְׁבּוּחְתָא לְמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃
15 [a] מְכִיל אַחַי [b] אֶתְקַיְּמוּ [c] וְחַמְסֵנוּ בְּפוּקְדָנֵא [d] דִּילֶפְתּוּן אִן [e] בְּמֶלְּתָא וַאִן בְּאֶגַּרְתָּא דִּילַן ׃
16 הוּדֵין מָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא וַאלָהָא אֲבוּן הַו [f] דַּאחְבַן וִיַהֵב לַן בּוּיָאָא דַּלְעָלַם וְסַבְרָא טָבָא בְּטַיבוּתֵהּ ׃

[k] תועה
[l] חַיָּא [m] שְׁקַר [n] רון
[o] באמת
[p] צְבָא [q] חוב [r] יְדָא
[s] גְּבָא בחר [t] הַימֵן
[u] של אמת
[x] קְרָא [y] סַיְבַּר [z] שַׁבַּח
[a] על-כן
[b] קום [c] חַמְסֵן שמר תמיד
[d] יְלַף [e] מַלֵּל [f] אַחֵב

17 [Syriac text illegible]

[illegible]

1 [Syriac text illegible]
2 [Syriac text illegible]
3 [Syriac text illegible]
4 [Syriac text illegible]
5 [Syriac text illegible]
6 [Syriac text illegible]
7 [Syriac text illegible]
8 [Syriac text illegible]
9 [Syriac text illegible]
10 [Syriac text illegible]
11 [Syriac text illegible]
12 [Syriac text illegible]
13 [Syriac text illegible]
14 [Syriac text illegible]
15 [Syriac text illegible]

17 * *Consoletur corda vestra, et stabiliat vos in omni sermone, & in omni opere bono.*

CAP. III.

1 *DEinceps, fratres, orate pro nobis, vt sermo Domini nostri currat & glorificetur vbique, sicut & apud vos.*
2 * *Vt liberemur ab hominibus malis & insolentibus. non enim omnium est fides.*
3 * *Fidelis autem est Dominus, qui custodiet vos & liberabit à malo.*
4 * *Porrò confidimus de vobis in Domino nostro, quòd quæ præcepimus vobis feceritis, atque facturi estis.*
5 * *Dominus autem noster dirigat corda vestra in dilectionem Dei, & in expectationem Meschicho.*
6 * *Cæterùm præcepimus vobis, fratres mei, in nomine Domini nostri Ieschua Meschicho, vt recedatis ab omni fratre qui in deterius ambulat, & non iuxta præcepta quæ accepit à nobis.*
7 * *Vos enim scitis quomodo oporteat imitari nos; quoniam non in deterius ambulauimus inter vos.*
8 * *Neque panem gratis comedimus à quoquam vestrûm; sed cum labore & fatigatione noctu & interdiu operabamur, ne cui vestrum essemus oneri.*
9 * *Non quod non potuerimus, sed vt per nosipsos exhiberemus vobis exemplum, vt nos imitaremini.*
10 * *Etenim quum apud vos essemus, hoc præceperamus vobis, vt quisquis noluerit operari, is nec manducet.*
11 * *Siquidem audiuimus quosdam esse inter vos qui in deterius ambulāt; & nihil agunt,*
12 *nisi res vanas.* * *Iis autem qui sunt istiusmodi, præcepimus, & rogamus eos per Dominum nostrum Ieschua Meschicho, vt cum quiete operentur, & comedant panem suum.*
13 * *Vos autem, fratres mei, non sit graue vobis agere quod bonum est.*
14 * *Quod si quis non obedit istis sermonibus qui epistola continentur, iste separetur à vobis, neque conuersamini cum eo, vt pudore suffundatur.*
15 * *Neque tanquā inimicum habeatis eum, sed admonete eum vti fratrem.*

17 [g] נביא לבותכון [h] ונקים בכל [i] מלא ובכל עבד טב ׃ קפלאון ג 1 מן השא אחין [a] צלו
עלין דמלתה דמרן תהוא [b] רהטא [c] ומשתבחא בכל [d] דוכא איך דלותכון ׃ 2 [e] ודנתפצא מן בנינשא [f] בישא ועניתא [g] ללו
גיר דכלנש הי הימנותא ׃ 3 מהימן הו דין מריא דהו נטרכון [h] ונשוזבכון מן בישא ׃ 4 [i] תכילינן דין עליכון במרן דמדם
[k] דמפקדינן לכון עבדתון אף עבדיתון ׃ 5 ומרן [l] נתרוץ לבותכון לחובה דאלהא [m] ולמסברנותה דמשיחא ׃ 6 מפקדינן
לכון דין אחי בשמה דמרן ישוע משיחא דהויתון [n] פריקין מן כל אחא אינא דביש ביש מהלך ולא איך [o] פוקדנא דקבל
מנן ׃ 7 אנתון גיר ידעין אנתון איכנא ולא למתדמיו בן דלא הלכן ביש בינתכון ׃ 8 אפלא לחמא דמגן
אכלן מן אנש מנכון אלא בעמלא ובלאותא בליליא ובימממא פלחין הוין דעל אנש מנכון לא נאקר ׃

[g] בוא נחם [h] קום
[i] מלל [a] צלא פלל
[b] רהט רוץ [c] שבח
[d] מקום
[e] פצא [f] ועוקשים [g] לא
[h] שוזב [i] תכל בטח
[k] פקד [l] תרץ תקן
[m] סבר קוה [n] פרק סור
[o] מצוה

* Exhortetur corda vestra, & confir- 17
met in omni opere & sermone bono.

CAP. III.

DE cætero, fratres, orate pro nobis, vt 1
sermo Dei currat & clarificetur, sicut A
& apud vos: * Et vt liberemur ab im- 2
portunis & malis hominibus. nō enim
omnium est fides.
* Fidelis autem † Dominus est, qui cō- 3
firmabit vos & custodiet à malo.
* Cōfidimus autem de vobis † in Do- 4
mino, quoniam † quæ præcipimus, & fa-
citis, & facietis.
* Dominus autē dirigat corda vestra 5
in charitate Dei, & patientia Christi.
* Denuntiamus autem vobis, fratres, 6
in nomine Domini nostri Iesu Christi, B
vt subtrahatis vos ab omni fratre am-
bulante inordinatè, & non secundùm
traditionem quam acceperunt à nobis.
* Ipsi enim scitis quemadmodū opor- 7
teat imitari nos: quoniam non inquieti
fuimus inter vos;
* Neque gratis panem manducaui- 8
mus ab aliquo, sed in labore & in fati-
gatione nocte & die operantes, ne quem
vestrum grauaremus.
* Non quasi non habuerimus pote- 9
statem, sed vt nosmetipsos formam da- C
remus vobis ad imitandum nos.
* Nam & cùm essemus apud vos, hoc 10
denuntiabamus vobis: quoniam si quis
non vult operari, nec manducet.
* † Audiuimus enim inter vos quosdā 11
ambulātes inquietè, nihil operantes, sed
curiosè agentes.
* Iis autem qui eiusmodi sunt, denū- 12
tiamus, & obsecramus in Domino Iesu
Christo, vt cum silentio operātes, suum
panem manducent.
* Vos autem, fratres, nolite deficere 13
benefacientes.
* Quòd si quis non † obedit verbo no- 14
stro, per epistolā hunc notate: & ne com D
misceamini cum illo, vt confundatur:
* Et nolite quasi inimicum existima- 15
re, sed corripite vt fratrem.

17 * παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

γ'.

1 * Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ, καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς,

2 * καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 * πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς, καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

4 * πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.

5 * ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.

6 * παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβον παρ' ἡμῶν.

7 * αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν,

8 * οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·

9 * οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς·

10 * καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

11 * ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους.

12 * τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

13 * ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.

14 * εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν, διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθε, καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ,

15 * καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

9 לָא הֲוָא מֶטֻל דְּלָא שַׁלִּיט לַן אֶלָּא דַבְנַפְשַׁן [u] נֶתֵּל לְכוּן [x] טוּפְסָא דְּבַן [y] תֶּחְדַּמוּן ׃
10 אָף כַּד לְוָתְכוּן [z] הֲוַין גֵּיר הָדָא מְפַקְּדִין הֲוַין לְכוּן דְּכֻל דְּלָא צָבֵא [a] דְּנֶפְלוּחַ אָף לָא [b] נֶלְעַס ׃
11 [c] שְׁמַעִינַן גֵּיר דְּאִית בְּכוּן אֲנָשָׁא דְּבִישׁ בִּישׁ מְהַלְּכִין וּמֶדֶם לָא פָּלְחִין אֶלָּא אֶן [d] סְרִיקָתָא ׃
12 לְהוֹן דֵּין לְהָלֵין [e] מְפַקְּדִינַן [f] וּבָעֵינַן מֶנְהוֹן בְּמָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא [g] דְּבַשְׁלְיָא נֶהֱווֹן פָּלְחִין וְאָכְלִין לַחְמְהוֹן ׃
13 אַנְתּוּן דֵּין אַחַי לָא [h] תֶּאמְאַן לְכוּן לְמֶעְבַּד דְּשַׁפִּיר ׃
14 וְאֶן אֱנָשׁ לָא [i] מֶשְׁתְּמַע [k] לְמֶלַּיִן הָלֵין דְּבְאֵגַּרְתָּא נֶתְפְּרַשׁ לְכוּן הָנָא וְלָא תֶהֱוּוֹן [l] מֶתְחַלְּטִין עַמֵּהּ [m] דְּנֶבְהַת ׃
15 וְלָא אַיךְ [n] בְּעֶל דְּבָבָא תֶּאחְדוּנֵהּ אֶלָּא הֱוַיתוּן מַרְתִּין לֵהּ אַיךְ דְּלַאחָא ׃

[u] נְתַל נתן [x] דמיון
[y] דְּמָא דמה [z] הֲוָא
[a] פְּלַח עשה [b] לְעַס אכל
[c] שְׁמַע [d] דברים רקים
[e] פְּקַד צוה [f] בְּעָא
[g] שְׁלְיָא נוח [h] מְאַן
[i] שְׁמַע [k] מַלֵּל [l] חַלֵּט
[m] בְּהַת בוש [n] אויב

16 [illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

[illegible]

16 * *Ipse autem Dominus pacis det vobis pacem semper in omnibus. Dominus noster sit cum omnibus vobis.*

17 * *Pax* [salutatio] *per scripturam propria manus, Ego Paulus scripsi. quod est signum in omnibus epistolis meis. Sic scribo.*

18 * *Gratia Jeschua Meschicho sit cum omnibus vobis, fratres mei. Amin.*

Epistolæ ad Thessalonicenses secundæ, quæ scripta est ex Laodicea Pisidiæ, missa verò per manus Tychici,

FINIS.

16 הו דין מרה דשלמא [ו] נתל לכון שלמא בכל [ח] זבן בכל מדם מרן עם כלכון ׃

17 שלמא בכתבת [ט] אידי אנא פולוס כתבת [י] דאיתוהי [כ] אתא דבכלהין אגרתי הכנא כתב אנא ׃

ו נתל בתן ח זמן ט ידי
י אות יש כ אות

[illegible]

RVRSVM EPISTOLA AD TIMOTHEVM I.

EODEM G. FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Parasceue Sabbathi v. Ieiunij.

CAPVT I.

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

1 *PAulus Apostolus Jeschua Meschicho mandato Dei Seruatoris nostri, et Meschicho Jeschua spei nostræ;*

2 * *Timotheo filio vero in fide, Gratia, & miserationes, & pax à Deo patre nostro, & Meschicho Jeschua Domino nostro.*

3 * *Efflagitaui à te quum proficiscerer in Macedoniam, vt remaneres Ephesi, & præciperes vnicuique ne docerent doctrinas diuersas;*

4 * *Nec attenderent fabulis & narrationibus generationum quibus non est finis, quæ contentiones efficiunt potius quàm ædificationem in fide Dei.*

5 * *Finis autem præcepti est charitas ex corde syncero, et conscientia bona, fideq; veraci.*

6 * *A quibus quòd aberrarint quidam, declinarunt ad sermones vanos,*

תוב אגרתא דלות טימתאוס קדמיתא ׃ ערובתא דשבתא דה רצומא א קפלאון א

פולוס שליחא דישוע משיחא [a] בפוקדנא דאלהא [b] מחיינן ודמשיחא ישוע [c] סברן ׃ 2 לטימתאוס

ברא [d] שרירא [e] בהימנותא [f] טיבותא ורחמא ושלמא מן אלהא אבון ומשיחא ישוע מרן ׃ 3 [g] בעית

[h] הוית מנך כד אזל אנא למקדוניא דתקוא באפסוס ותפקד לאנש אנש דלא [i] נלפון [k] יולפנא [l] משחלפא ׃

a במצוה b חיינא
c חקותנו d נאמן
e הימן f חסד g בעא
h הוא i אלף k ילף
l שחלף חלף

16 *Ipse autem †Dominus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dominus sit cum omnibus vobis.
17 *Salutatio, mea manu Pauli: quod est signum in omni epistola. ita scribo.
18 *Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Ad Thessalonicenses secunda scripta fuit Athenis.

16 * αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
17 * ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου· ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.
18 * ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν.

18 ˣטַיבוּתֵהּ דְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא עַם כֻּלְכוּן אַחַי אַמִין ׃ ˣחסרו

ʸכְּתַב ᶻשַׁדַּר שלח שְׁלְמַת אֶגַּרְתָּא דַלְוָת תֶסַלוּנִיקָיֵא דְתַרְתֵּין ʸדֵאתְכַּתְבַת מֶן לָוְדִיקִיַא דְפִיסִידְיַא ᶻוֶאשְׁתַּדְּרַת בְּאִידַי טוּכִיקוּס

ARGVMENTVM IN EPIST. AD TIMOTHEVM I.

TIMOTHEVM *instruit & docet de ordinatione Episcopatus & Diaconij, & omnis Ecclesiasticæ disciplinæ: scribens ei à Laodicia per Tychicum diaconem.*

EPISTOLA B. PAVLI AD TIMOTHEVM PRIMA.

CAPVT I.

1 PAVLVS Apostolus Iesu Christi secundũ imperium Dei saluatoris nostri, & Christi Iesu spei nostræ:
2 *Timotheo dilecto filio in fide, Gratia, †misericordia, & pax à Deo patre, & Christo Iesu Dño nostro.
3 *Sicut rogaui te vt remaneres Ephesi cùm irem in Macedoniam, vt denuntiares quibusdam ne aliter docerent;
4 *Neque intenderẽt fabulis & genealogiis interminatis, quę questiones pręstant magis quàm ædificationem Dei, quæ est in fide.
5 *Finis autem præcepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.
6 *A quibus quidam aberrantes, conuersi sunt in vaniloquium;

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐπιστολή.

κεφαλ. α΄.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ πατρὸς καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,
2 * τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 * καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν,
4 * μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει.
5 * τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου·
6 * ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν·

4 ᵐוְלָא ⁿנֶהְוֹן ᵒלְשׁוּעְיָתָא ᵖוְלַתַשְׁעְיָתָא דְשַׁרְבָתָא ᵖדְסָכָא לַיִת לְהֵין לְהָלֵין ᵠדְחֶרְיָנֵא הוּ עָבְדָן יַתִּיר אֶיתְ וְלָא ʳבְנְיָנָא בְהַימָנוּתָא דַאלָהָא ׃ ᵐרְמָא ⁿשְׁעָא ספר ᵒשתולדות ᵖסָכָא קץ ᵠחַרְיָא ריבות ʳבְּנָא ˢקנו ᵗאירת
5 ˢסָכֵהּ דֵּין דְפוּקְדָנָא ᵗאִיתַוְהִי חוּבָא דְמֶן לֶבָא דַכְיָא וּמֶן תְאֶרְתָא טָבְתָא וּמֶן הַימָנוּתָא שַׁרִירְתָא ׃
6 וּמֶנְהֵין מֶן הָלֵין טְעוּ אֱנָשָׁא וַסְטַו לְמֶלָא סְרִיקָתָא ׃

[illegible]

7 * *Dum volunt esse doctores Legis, quum non intelligant quod loquuntur, neque de quo dissertant.*

8 * *Scimus autem Legem esse bonam; si quis iuxta Legem conuersetur in ea:*

9 * *Sciens iusto Legem non esse positam, sed iniustis, & rebellibus, & impiis, & sceleratis, & insolentibus, & iis qui puri non sunt: & iis qui percutiunt patres suos, & iis qui percutiunt matres suas, et homicidis:*

10 * *Et scortatoribus, et cõcubitoribus masculorum, et furibus ingenuorũ* [plagiariis], *& mendacibus, & transgressoribus iurisiurandi, & cuilibet rei quæ aduersatur sanæ do-*
11 *ctrinæ* * *Euangelij gloriæ Dei benedicti quod mihi concreditum est.*

12 * *Et gratias ago ei qui me corroborat Domino nostro Ieschua Meschicho, qui me existimauit fidelem, meque constituit ad ministerium suum.*

13 * *Me* inquam *qui prius blasphemus fueram, & persecutor, & contumeliosus; sed misericordiam consecutus sum, quia ignorans feceram absque fide.*

14 * *At multiplicata est in me gratia Domini nostri, & fides & dilectio quæ est per Ieschua Meschicho.*

15 * *Fidelis ille sermo, & dignus quem recipiamus, nempe Ieschua Meschicho venisse in mundum, vt seruaret peccatores, quorum primus ego sum.*

16 * *Sed ideò mei misertus est, vt in me primò ostenderet Ieschua Meschicho longanimitatem suam, vt exemplo iis essem qui credituri sunt in vitam æternam.*

17 * *Regi autem seculorum incorruptibili, & inuisibili, qui quidem est vnus Deus, honor & gloria in seculum seculorum, Amin.*

18 * *Hoc præceptum commendo tibi, fili mi Timothee, iuxta primas prophetias quæ extiterunt de te, vt milites in eis bonam istam militiam,*

19 * *Cum fide & conscientia bona. Illi enim qui hanc à se repulerunt, à fide euanuerunt:*

20 * *Sicut Hymenæus & Alexander, quos tradidi Satanæ, ne sint maledici.*

---

7 d כדבעו למהוא e מלפנא דנמוסא כד לא f מסתכלין מדם דממללין ולא g מדם דעלוהי h מתחרין ׃
8 i ידעינן דין דנמוסא שפיר הו אן אנש k אכותה דנמוסא l נתדבר בה ׃ 9 כד ידע m דלכאנא נמוסא לא n סים אלא לעולא o ולמרודא ולרשיעא p ולחטיא q ולענתא ולאילין דלא r דכין ולאילין s דמחין לאבהיהון ולאילין דמחין לאמהתהון ולקטולא ׃ 10 t ולזניא ולשכביעם דכרא ולגנבי בני u חארא x ולדגלא ולעבריעל y מומתא ולכלמדם דאיתוהי סקובלא z דיולפנא חלימא ׃ 11 דאונגליון דתשבוחתה דאלהא מברכא הו דאנא אתהימנת ׃
12 ומודא אנא לה דחילני למרן ישוע משיחא דחשבני מהימנא וסמני לתשמשתה ׃ 13 לי דמן קדים מגדפן הוית ורדוף ומצערן אלא אתחננת מטל דכד לא ידע הוית עבדת דלא הימנותא ׃

d כעא e אלף f סכל שכל g דבר h חרא הריב i ידע k כמוהו l דבר הנהיג m שלישרים כון n סום o מרד p חטא q ולעוקשים r דכא זכה s מחא נכה t זנא u דרור x ולכוזבים y ימא השביע z ילף

7 Volentes esse Legis doctores, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.

8 Scimus autem quia bona est Lex, si quis ea legitimè vtatur:

9 † Sciens hoc, quia Lex iusto non est posita, sed iniustis, & non subditis, impiis & peccatoribus, sceleratis & contaminatis, patricidis & matricidis, homicidis,

10 Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, periuris, & si quid aliud sanæ doctrinæ aduersatur,

11 Quæ est secundùm Euangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi.

12 Gratias ago ei qui me confortauit, † Christo Iesu Domino nostro, quia fidelem me existimauit, ponens in ministerio: C

13 Qui prius blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus. sed misericordiam † consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate.

14 Superabundauit autem gratia Domini nostri cum fide & dilectione, quæ est in Christo Iesu.

15 Fidelis sermo, & omni acceptione dignus: quia Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere, quorum primus ego sum.

16 Sed ideo misericordiam consecutus sum, vt in me primò ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri sunt illi in vitam æternam. D

17 Regi autem seculorum immortali, inuisibili, soli Deo honor & gloria in secula seculorum, Amen.

18 Hoc præceptum commendo tibi, fili Timothee: secundùm præcedentes in te prophetias, vt milites in illis bonam militiam,

19 Habens fidem & bonam conscientiam, quam quidam repellentes, circa fidem naufragauerunt:

20 Ex quibus est Hymeneus & Alexander: quos tradidi Satanæ, vt discant non blasphemare.

7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται·

9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις,

10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται,

11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.

12 καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν,

13 τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ᾽ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ·

14 ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι χριστὸς ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·

16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται ἰησοῦς χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ᾽ αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ θεῷ, τιμὴ, δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

18 ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν,

19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·

20 ὧν ἐστιν ὑμέναιος καὶ ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

14 סגית כי דין טיבותה דמרן והימנותא וחובא דבישוע משיחא ׃ 15 מהימנא הי מלתא ושויא הי למקבלותה
דישוע משיחא אתא לעלמא למחיו לחטיא דקדמיהון אנא אנא ׃ 16 אלא מטל הנא רחם עלי דבי קדמא נחוא
ישוע משיחא כלה מגרת רוחה להחויתא דאילין דעתידין דנהימנון בה לחיא דלעלם ׃ 17 למלכא דין דעלמא
הו דלא מתחבל ולא מתחזא והויו חד אלהא איקרא ותשבוחתא לעלם עלמין אמין ׃ 18 הנא פוקדנא
מגעל אנא לך ברי טימתאוס איך נביותא קדמיתא דהוי עליך דתפלוח בהין פלחותא הדא שפירתא ׃
19 בהימנותא ובתארתא טבתא אילין גיר דלהדא דחקו מנהון מן הימנותא אסתרקו ׃
20 איך הומנאוס ואלכסנדרוס הלין דאשלמת לסטנא דלא נהוון מגדפין ׃

סנא חימן ואהבה
מלל שוא חיא
ארך אפים מן נגר
חוא הגיד חזא
יקר שבח
מצוה מפקיד
נבא קרב תאר
טוב סרק ריק

ܕܒܥܘܬܐ ܒ

ܩܦܠܐܘܢ ܒ

1 ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟ ܕܡܢ ܩܕܡ ܟܠ ܡܕܡ ܬܩܪܒ ܠܐܠܗܐ. ܒܥܘܬܐ ܘܨܠܘܬܐ ܘܬܚܢܢܬܐ. ܘܬܘܕܝܬܐ ܚܠܦ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ.
2 ܚܠܦ ܡܠܟܐ ܘܪܘܪܒܢܐ. ܕܥܘܡܪܐ ܫܠܝܐ ܘܢܝܚܐ ܢܥܡܪ ܒܟܠܗ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܘܕܟܝܘܬܐ.
3 ܗܕܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪܐ ܘܡܩܒܠܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ.
4 ܗܘ ܕܨܒܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܢܚܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ.
5 ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ. ܘܚܕ ܗܘ ܡܨܥܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܕܒܢܝܢܫܐ. ܒܪܢܫܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
6 ܗܘ ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܟܠ ܐܢܫ. ܣܗܕܘܬܐ ܕܐܬܬ ܒܙܒܢܗ.
7 ܗܝ ܕܐܢܐ ܐܬܬܣܝܡܬ ܟܪܘܙܗ ܘܫܠܝܚܗ. ܩܘܫܬܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ. ܕܗܘܝܬ ܡܠܦܢܐ ܕܥܡܡܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܪܪܐ.
8 ܨܒܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܕܢܗܘܘܢ ܡܨܠܝܢ ܓܒܪܐ ܒܟܠ ܕܘܟ. ܟܕ ܡܪܝܡܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܕܟܝܐܝܬ ܕܠܐ ܪܘܓܙܐ ܘܕܠܐ ܚܘܫܒܐ.
9 ܗܟܢܐ ܐܦ ܢܫܐ ܒܐܣܟܡܐ ܢܟܦܐ ܕܬܟܫܝܛܐ. ܒܢܟܦܘܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ ܢܗܘܝܢ ܨܒܬܢ ܢܦܫܗܝܢ. ܠܐ ܒܓܕܘܠܐ ܘܒܕܗܒܐ. ܐܘ ܒܡܪܓܢܝܬܐ ܐܘ ܒܡܐܢܐ ܝܩܝܪܐ.
10 ܐܠܐ ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܝܐܐ ܠܢܫܐ ܕܡܫܬܘܕܝܢ ܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.
11 ܐܢܬܬܐ ܒܫܠܝܐ ܬܗܘܐ ܝܠܦܐ ܒܟܠ ܫܘܥܒܕ.
12 ܠܐܢܬܬܐ ܓܝܪ ܠܡܠܦܘ ܠܐ ܡܦܣ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܠܡܫܬܠܛܘ ܥܠ ܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܒܫܠܝܐ.
13 ܐܕܡ ܓܝܪ ܐܬܓܒܠ ܠܘܩܕܡ ܘܗܝܕܝܢ ܚܘܐ.
14 ܘܐܕܡ ܠܐ ܛܥܐ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܛܥܬ. ܘܥܒܪܬ ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ.
15 ܚܝܐ ܕܝܢ ܡܢ ܝܠܕܝܗ ܐܢ ܢܩܘܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܚܘܒܐ ܘܒܩܕܝܫܘܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ.

ܫܠܡ ܦܘܪܩܐ ܕܒ ܘܫܪܝ ܦܘܪܩܐ ܓ

ܩܦܠܐܘܢ ܓ

1 ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܪܓܐ ܩܫܝܫܘܬܐ. ܠܥܒܕܐ ܛܒܐ ܪܓܐ.

Deprecationum.

CAP. II.

1 *OBsecro te igitur, vt ante omnia deprecationem offeras Deo, & orationem, & interpellationem, & gratiarum actionem pro omnibus hominibus:*
2 * *Pro regibus, & magnatibus, vt habitationem pacatam & quietam habitemus cum omni reuerentia Dei, & puritate.*
3 * *Hoc enim bonum est, & acceptum coram Deo Seruatore nostro.*
4 * *Qui quidem vult omnes homines seruari, & conuerti ad agnitionem veritatis.*
5 * *Vnus enim est Deus, et vnus est mediator Dei et hominũ, homo Ieschua Meschicho.*
6 * *Qui quidem dedit seipsum redemptionem pro omnibus, testimonium quod euenit tempore suo;*
7 * *Cuius positus sum præco & Apostolus. Veritatem dico, & non mentior; quia fui doctor Gentium in fide veritatis.*
8 * *Volo igitur vt orent viri in omni loco, purè sustollentes manus suas, sine ira, & sine disceptationibus.*
9 * *Similiter & mulieres in habitu casto vestimenti cum verecundia & pudicitia exornent seipsas, non in tortis crinibus & auro, aut margaritis, aut vestibus elegantibus.*
10 * *Sed in operibus bonis, sicuti decet mulieres, quæ profitentur timorem Dei.*
11 * *Mulier in silentio discat cum omni subiectione.*
12 * *Mulieri enim docere non permitto, neque authoritatem vsurpare in viros, sed esse in silentio.*
13 * *Odom enim primùm effictus fuit, & deinde Chauo.*
14 * *Et Odom non fuit deceptus, mulier autem fuit seducta, & transgressa est præceptũ.*
15 * *Seruabitur autem per natos suos si permanserint in fide, & charitate, & sanctificatione, & castitate.*

Dominica secunda post Epiphaniam.

1 *FIdelis ille sermo. Si quis desiderat Episcopatum, opus bonum desiderat.*

דבעותא ב קפלאון ב

1 בעא אנא הכיל מנך דמן קדם כל מדם בעותא תהוא מקרב לאלהא צלותא ותחננתא ותודיתא חלף כלהון בנינשא ׃ 2 חלף מלכא ורורבנא דעומרא שליא וניחא נעמר בכלה דחלת אלהא ודכיותא ׃ 3 הדא גיר שפירא ומקבלא קדם אלהא מחיננ ׃ 4 הו דצבא דכלהון בנינשא ניחון ונתפנון לידעתא דשררא ׃ 5 חד הו גיר אלהא וחד הו מצעיא דאלהא ודבנינשא ברנשא ישוע משיחא ׃ 6 הו דיהב נפשה פורקנא חלף כל אנש סהדותא דאתת בזבנה ׃ 7 הי דאנא אתתסימת כרוזה ושליחה קושתא אמר אנא ולא מדגל אנא דהוית מלפנא דעממא בהימנותא דשררא ׃ 8 צבא אנא הכיל דהוו מצלין גברא בכל דוכא כד מרימין אידיהון דכיאית

בעא בקשה תפלה והתחנה והודה מן ירא והגדולים עמר שכן שולשלום דכא זכה חנא חזא פנא אמצעי פדיון עדות אתא בעתו סום אמתכונן הוא

CAP. II.

OBſecro igitur primùm omnium fieri 1
obſecrationes, orationes, poſtula- A
tiones, gratiarum actiones pro omni-
bus hominibus:
²Pro regibus & omnibus qui in ſub- 2
limitate† ſunt: vt quietam & tranquil-
lam vitam agamus in omni pietate &
caſtitate.
³Hoc enim bonum eſt & acceptum 3
coram Saluatore noſtro Deo,
⁴Qui omnes homines vult ſaluos fie- 4
ri, & ad agnitionem veritatis venire. B
⁵Vnus enim Deus, vnus & mediator 5
Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus:
⁶Qui dedit redemptionem ſemetip- 6
ſum pro omnibus, cuius teſtimonium
temporibus ſuis confirmatum eſt.
⁷In quo poſitus ſum ego prædicator 7
& Apoſtolus (veritatem dico, non men-
tior) doctor Gentium in fide & veritate.
⁸Volo ergo viros orare in omni loco, 8
leuantes puras manus, ſine ira & diſcep- C
tatione.
⁹Similiter & mulieres in habitu or- 9
nato: cum verecundia & ſobrietate or-
nantes ſe, non in tortis crinibus, aut au-
ro, aut margaritis, vel veſte pretioſa:
¹⁰Sed quod decet mulieres promitté- 10
tes pietatem per opera bona.
¹¹Mulier in ſilentio diſcat, cum omni 11
ſubiectione.
¹²Docere autem mulieri non permit- 12
to, neque dominari in virum: ſed eſſe in D
ſilentio.
¹³Adam enim primus formatus eſt: 13
deinde Heua.
¹⁴Et Adam non eſt ſeductus: mulier 14
autem ſeducta, in præuaricatione fuit.
¹⁵Saluabitur autem per filiorum ge- 15
nerationem, ſi permanſerint in fide &
dilectione, & ſanctificatione, cum ſo-
brietate.

CAP. III.

FIdelis ſermo. Si quis epiſcopatum de- 1
ſiderat, bonum opus deſiderat. A

β΄.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων, ποιεῖσθαι δεήσεις,
προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀν-
θρώπων,
2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων,
ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ
καὶ σεμνότητι·
3 τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡ-
μῶν θεοῦ·
4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνω-
σιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρω-
πος Ἰησοῦς Χριστός·
6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον
καιροῖς ἰδίοις·
7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέ-
γω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.
8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παν-
τὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλο-
γισμοῦ.
9 ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ,
μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν
πλέγμασιν, ἀργυρείῳ, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱμα-
τισμῷ πολυτελεῖ·
10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν
δι' ἔργων ἀγαθῶν.
11 γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ.
12 γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν
ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.
13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα·
14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν
παραβάσει γέγονε·
15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πί-
στει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

γ΄.

1 Πιστὸς ὁ λόγος, εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔρ-
γου ἐπιθυμεῖ·

דלא רוגזא ודלא מחשבתא ׃ 9 הכנא אף נשא באסכמא נכפא דלבושא בחמצתא ובנכפותא נהוא
תצביתהין לא בגדולא ובדהבא או במרגניתא או בנחתא שפירא ׃ 10 אלא בעבדא טבא איכנא דיאא
לנשא דמשתודין דחלת אלהא ׃ 11 אנתתא בשליא הות ילפא בכל שועבד ׃ 12 לאנתתא גיר למלפו
לא מפס אנא ולא למסרחו על גברא אלא תהוא בשליא ׃ 13 אדם גיר אתגבל לוקדם והידין חוא ׃
14 ואדם לא טעא אנתתא דין טעת ועברה על פוקדנא ׃ 15 חיא דין ביד ילדיה אן נקוין בהימנותא
ובחובא ובקדישותא ובנכפותא ׃ חר קשבא דב בתר דנחא ג קפלאון ג
1 מהימנא הי מלתא דאן אנש ראג קשישותא עבדא שפירא ראג ׃

ועם חשב ברמות
בצנועה בכסות טובה
ובצניעות
צבת חקן גדל שור
ק ובזהב ובפנינים
בלבושים יפים
טוב ירא מות
אשת ירא בשלום
ילף למד שעבר
אלף נותן רשות

2 * *Oportet autem presbyterum talem esse, vt næuus in eo non reperiatur: & fuisse maritum vnius vxoris, qui mente sua vigilet, & castum, & moderatum, & diligentem aduenas, & doctorem:*

3 * *Non autem qui modum transeat in vino, neque cuius manus currat ad percutiendum: sed sit mansuetus, & non litigiosus; neque amator argenti.*

4 * *Sed probè gubernans domum suam, & habens liberos suos in subiectione cum omni*

5 *puritate.* * *Si quis enim domum propriam nescit bene moderari, quomodo poterit Ecclesiam Dei gubernare?*

6 * *Nec sit puer disciplinæ suæ* [nouitius] *ne efferatur, & incidat in iudicium Satanæ.*

7 * *Oportet autem illum bonum habere testimonium ab extraneis, ne incidat in opprobrium, & in laqueum Satanæ.*

8 * *Quinetiam Diaconi sint puri, neque loquantur duplicia, neque sint ad multum vinum procliues, neque diligant lucra sordida:*

9 * *Sed amplectantur arcanum fidei cum sincera conscientia.*

10 * *Atque hi ipsi probentur primùm, & deinde ministrent quum culpa caruerint.*

11 * *Sic etiam mulieres sint castæ sintque vigili mente, & fideles per omnia; neque sint calumniatrices.*

12 * *Diaconi* tales *sint. is qui vnicam vxorem habuerit, beneque præsit liberis suis & domui suæ.*

13 * *Siquidem illi qui probè ministrauerint, optimum gradum comparant sibiipsis, & multò apertam faciem* [fiduciam multam] *in fide quæ est in Jeschua Meschicho.*

14 * *Hæc tibi scribo, sperans me breui venturum ad te.*

15 * *Sin autem tardauero, vt scias quomodo oporteat versari in domo Dei, quæ est Ecclesia Dei viuentis, columna & fundamentum veritatis.*

16 * *Et certè magnum est hoc arcanum iustitiæ, quod* Deus *manifestatus sit in carne, & iustificatus in spiritu, visusque Angelis, & prædicatus inter Gentes, & creditus in mundo, denique assumptus in gloria.*

---

2 וְלָא דֵין דְנֶהֱוָא קַשִּׁישָׁא אַיכַּנָא דְמוּמָא לָא מֶשְׁתְּכַח בֵּה וְהָוָא בְּעֶלָא דְחְדָא אַנְתְּתָא אַינָא דְעִיר רְעְיָנֵה וְנַכְף וּמְכַבֵּם וְרָחֵם אַכְסְנַיָא וּמַלְפָן׃ 3 וְלָא עָבַר עַל חַמְרָא וְלָא רָהֲטָא אִידֵה לְמָמְחָא אֶלָּא נֶהֱוָא מַכִּיךְ וְלָא נָצְיָנָא וְלָא רָחֵם כֶּסְפָא׃ 4 וְמַדְבַּר בַּיְתֵה שַׁפִּיר וְאָחִיד בְּנַוְהִי בְּשׁוּעְבָּדָא בְּכֻלָּה דַכְיוּתָא׃ 5 אֶן גֵּיר בַּיְתָא דְנַפְשֵׁה לָא יָדַע דְנַדְבַּר שַׁפִּיר אַיכַּנָא מֶשְׁכַּח עִדְתֵה דַאלָהָא דְנַדְבַּר׃

6 וְלָא נֶהֱוָא טְלָא הוּלְמָדֵה דְלָא נֶתְחַתְּרִים וְנֶפַּל בְּדִינֵה דְסָטָנָא׃ 7 וְלָא דֵין דְסָהֲדוּתָא שַׁפִּירְתָא אִיתֵיהּ לֵה מִן כְּרָיָא דְלָא נֶפַּל בְּחֶסְדָא וּבְפַחָא דְסָטָנָא׃ 8 וְאַף מְשַׁמְשָׁנֵא הָכַנָא נֶהֱווֹן דְכֵין וְלָא נְמַלְּלוּן תַּרְתֵּין וְלָא נֶהֱוּוֹן צָלֵין לְחַמְרָא סַגִּיאָא וְלָא נֶרְחֲמוּן יוֹתְרָנָא טַנְפָא׃

צריך שְׁכַח מצא · עור סקר רְעָא רצה · ונגע גרים · אלף · יק רְחַט רוץ · מְחָא נכה · נְצָא הריב · ומבהת · שְׁעְבַּד · דְּכָא זכה · שְׁכַח יכול · רום · נְפַל · רון

* Oportet†ergo episcopũ irreprehen- 2
sibilem esse, vnius vxoris virum, sobriũ,
prudentem, ornatum, pudicum, hospi-
talem, doctorem,
* Non vinolentum, non percusso- 3
rem: sed modestum, non litigiosum, B
non cupidum;
*†Suæ domui bene præpositum, filios 4
habẽtem subditos cum omni castitate.
* Si quis autem domui suæ præesse 5
nescit, quomodo ecclesiæ Dei diligen-
tiam habebit?
* Non neophytum: ne in superbiam 6
elatus, in iudicium incidat diaboli.
* Oportet autem illum, & testimo- 7
nium habere bonum ab iis qui foris
sunt; vt non in opprobrium incidat &
†laqueum diaboli.
* Diaconos similiter pudicos, non 8
bilingues, non multo vino deditos, non C
turpe lucrum sectantes:
* Habentes mysterium fidei in con- 9
scientia pura.
* Et hi autem probentur primùm: 10
& sic ministrent, nullum crimen ha-
bentes.
* Mulieres similiter pudicas, non de- 11
trahentes, sobrias, fideles in omnibus.
* Diaconi sint vnius vxoris viri: qui 12
filiis suis bene præsint, & suis domibus.
* Qui enim bene ministrauerint, 13
gradum bonum sibi acquirent, & mul- D
tam fiduciam in fide quæ est in Christo
Iesu.
* Hæc tibi scribo†, sperans me veni- 14
re ad te citò.
* Si autem tardauero, vt scias quo- 15
modo oporteat te in domo Dei conuer-
sari, quæ est Ecclesia Dei viui, columna
& firmamentum veritatis.
* Et manifestè magnum est pieta- 16
tis sacramentum, quod †manifestatum
est in carne, iustificatum est in spiritu,
apparuit Angelis, prædicatum est Gen-
tibus, creditum est in mundo, assum-
ptum est in gloria.

2 * δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναι-
κὸς ἄνδρα, νηφάλεον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον,
διδακτικὸν,
3 * μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλ' ἐ-
πιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,
4 * τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν
ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος.
5 * εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκ-
κλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;
6 * μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ
διαβόλου·
7 * δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξω-
θεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.
8 * διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολ-
λῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,
9 * ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συ-
νειδήσει·
10 * καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτω-
σαν ἀνέγκλητοι ὄντες.
11 * γυναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς, μὴ διαβόλους, νηφα-
λέους, πιστὰς ἐν πᾶσι.
12 * διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων κα-
λῶς προϊστάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων οἴκων·
13 * οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν
περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ.
14 * ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε τάχιον·
15 * ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀνα-
στρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑ-
δραίωμα τῆς ἀληθείας.
16 * καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυ-
στήριον. θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσ-
μῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

⁹ אלא נאחדון ארזא דהימנותא בתארתא דכיתא ׃ ¹⁰ והנון הלין נתבקון לוקדם והידין נשמשון כד איתיהון
ולא רשין ׃ ¹¹ הכנא אף נשא נהוין נכפן ונהוא עיר רעינהין ונהוין מהימנן בכל מדם ולא נהוין אכלן קרצא ׃
¹² משמשנא נהוון אינא דחדא אנתתא הורת לה ודבר בנוהי וביתה שפיר ׃ ¹³ אילין גיר דשמשו שפיר דרגא
טבא קנין לנפשהון ומגלא אפא סגיאא בהימנותא דישוע משיחא ׃ ¹⁴ הלין כתב אנא לך כד מסבר אנא
דבעגל אתא אנא לותך ׃ ¹⁵ ואן הודין דמוחר אנא דתדע איכנא ולא למתהפכו בביתה דאלהא דאיתיה עדתא
דאלהא חיא עמודא ושתאסתא דשררא ׃ ¹⁶ ושרירא איתרב הו ארזא הנא דכאנותא דאתגלי בבסר ואזדדק
ברוח ואתחזי למלאכא ואתכרז בית עממא ואתהימן בעלמא ואסתלק בשובחא ׃

אחד אחת ח הסוד
ס בנויה הנשלמה
רכא זכה כמא כחן
אית יש רשא אשם
הוא צנועות עיר
בשמחן הימן מלשינן
ומנהיג המעלה
טוב קנא גלא
הימן פהאם אחר
התמוהה

CAP. IIII.

1 Spiritus autem perspicuè dicit, in nouissimis temporibus discessuros quosdam à fide, & secuturos spiritus impostores, & doctrinam dæmoniorum.

2 * Qui habitu mentito imponent, & loquentur mendacium; & erunt cauterio no-
3 tati in sua conscientia: * Ac prohibentes nubere: & abstinentes à cibis, quos Deus creauit vt iis vtantur, & gratias agant qui sunt fideles, & cognoscunt veritatem.

4 * Quoniam quicquid creatum est à Deo, bonum est; & nihil reiiciendum, si cum gratiarum actione sumatur.

5 * Sanctificatur enim per sermonem Dei, & orationem.

6 * Hæc si doceas fratres tuos, bonus eris minister Jeschua Meschicho, quum enutritus sis in sermonibus fidei, & in doctrina bona quam didicisti.

7 * Cæterùm à fatuis anicularum fabulis assensum cohibeto, & exerce teipsum in rectitudine.

8 * Nam exercitatio corporis ad exiguum tempus prodest; rectitudo verò in omnibus vtilis est, & habet promissionem vitæ tum huius temporis, tum futuri.

Feria quinta post Resurrectionem.

9 * Fidelis ille sermo, dignusque qui recipiatur.

10 * Propter hoc enim laboramus, & probris afficimur, quòd speremus in Deo viuente, qui est Seruator omnium hominum, maximè fidelium.

11 * Hæc doce & præcipe.

12 * Et nemo spernat adolescentiam tuam: sed forma esto fidelibus in sermone, & conuersatione, & charitate, & fide, et puritate.

13 * Vsquedum venero, sedulam naua operam in lectione, & precatione, & doctrina.

14 * Neque spreueris donum quod in te est, quod datum est tibi per prophetiam cum impositione manus dignitatis presbyterii.

15 * Hæc meditare, & in his esto, vt innotescat omnibus te progressus fecisse.

16 * Et attende tibiipsi & doctrinæ tuæ, & perdura in his. Nam quum hæc feceris, teipsum seruabis, & eos qui te audiunt.

קפלאון ד

1 רוחא דין פשיקאית אמרא דבזבנא אחריא נפרקון אנש אנש מן הימנותא ונאזלון בתר רוחא טעיתא ובתר יולפנא דשאדא׃ 2 הלין דבאסכמא דגלא מטעין וממללין כדבותא וכוין בתארתהון׃ 3 וכלין למזדווגו ומפרקין מן מאכלתא אילין דאלהא ברא אנין לחושחא ולתודיתא לאילין דמהימנין וידעין שררא׃ 4 מטל דכל דברא לאלהא שפיר הו ולית מדם דמסלי אן בתודיתא נתנסב׃ 5 מקדש הו גיר במלתא דאלהא ובצלותא׃ 6 הלין אן תהוא מלף לאחיך משמשנא טבא תהוא דישוע משיחא כד מתרבא אנת במלא דהימנותא ובמולפנא טבא דיליף אנת׃ 7 מן שועיתא דין פכיהתא דסבתא אשתאל ודרש נפשך בכאנותא׃ 8 דורשא גיר

c בהגהה d פרק סור e אזל טעא g ילף h שבדמות i דגל k טעא l כוב m כוא n בכשמתם o כלא p זוג q פרק סור r אכל s חשח t ירא v אמת x סלא ם אם y בתדוה z ובתפלה

CAP. IIII.

Spiritus autem manifeſtè dicit, quia 1
in nouiſſimis temporibus diſcedent A
quidam à fide, attendentes ſpiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum,
*In hypocriſi loquentium mendacium, & cauteriatam habentium ſuam conſcientiam, 2
*Prohibentium nubere, abſtinere à 3
cibis quos Deus creauit ad percipiendũ cum gratiarum actione fidelibus, & iis qui cognouerunt veritatem.
*Quia omnis creatura Dei bona eſt, 4
& nihil reiiciendum quod cum gratia- B
rum actione percipitur.
*Sanctificatur enim per verbum Dei 5
& orationem.
*Hæc proponens fratribus, bonus e- 6
ris miniſter Chriſti Ieſu, enutritus verbis fidei & bonæ doctrinæ quam aſſecutus es.
*Ineptas autem & aniles fabulas de- 7
uita: exerce autem teipſum ad pietatem.
*Nam corporalis exercitatio, ad mo- 8
dicum vtilis eſt: pietas autem ad omnia C
vtilis eſt: promiſſionem habens vitæ quæ nunc eſt, & futuræ.
*Fidelis ſermo, & omni acceptione 9
dignus.
*In hoc enim laboramus & maledi- 10
cimur, †quia ſperamus in Deum viuum, qui eſt ſaluator omniũ hominum, maximè fidelium.
*Præcipe hæc & doce. 11
*Nemo adoleſcentiam tuam con- 12
temnat: ſed exemplum eſto fidelium in
verbo, in conuerſatione, in charitate, in D
fide, in caſtitate.
*Dum venio, attende lectioni, ex- 13
hortationi, † doctrinæ.
*Noli negligere gratiam quæ in te 14
eſt, quæ data eſt tibi per prophetiam, cũ impoſitione manuum presbyterij.
*Hæc meditare, in his eſto: vt pro- 15
fectus tuus manifeſtus ſit omnibus.
*Attende †tibi & doctrinæ, inſta in 16
illis. Hoc enim faciens, & teipſum ſaluum facies, & eos qui te audiunt.

δ´.

1 *Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνης καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,

2 *ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,

3 *κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν.

4 *ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον.

5 *ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 *Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος χριστοῦ ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας.

7 *τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.

8 *ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

9 *πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.

10 *εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 *παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

12 *μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω· ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.

13 *ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

14 *μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

15 *ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν.

16 *ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. ἐπίμενε αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

דְּפַגְרָא [n]זַבְנָא זְעוּרָא [o]מוּתַר [p]כְּאנוּתָא דֵּין בְּכֹל מֵדֶם מַוְתְּרָא וְאִית לָהּ [q]שׁוּוְדָיָא דְּחַיָּא דְּזַבְנָא הָנָא וְדַעְתִּיד ׃
יום חַמְשָׁא בְּתַר [a]קְיָמְתָא ד 9 [b]מְהַימְנָא הִי [c]מֶלְּתָא [d]וְשָׁוְיָא הִי לַמְקַבְּלוּתָהּ ׃ 10 מְטַל
הָדֶא הוּ גֵּיר [e]לָאֵינַן [f]וּמֶתְחַסְדִינַן דִּמְסַבְּרִינַן בְּאַלָהָא חַיָּא [g]דְּאִיתוֹהִי [h]מַחְיָנָא דִּבְנַיְנָשָׁא כֻּלְּהוֹן [i]יַתִּירָאִית דִּמְהַימְנֵא ׃
11 הָלֵין אַלֶּף וּפַקֵּד ׃ 12 וְלָא אֶנָשׁ [k]נַבְסֵא עַל טַלְיוּתָךְ אֶלָּא הֲוַי דְּמוּתָא לַמְהַימְנֵא [l]בְּמֶלְּתָא [m]וּבְהוּפָּכָא [n]וּבְחוּבָּא
וּבְהַימָנוּתָא [o]וּבְדַכְיוּתָא ׃ 13 עַד אָתֵא אֶנָא [p]אֶתְחַפַּט [q]בְּקֶרְיָנָא [r]וּבְבָעוּתָא [s]וּבְיוּלְפָנָא ׃ 14 וְלָא תְּבְסֵא בְּמוֹהַבְתָא
דְּאִית בָּךְ הָי דְּאֶתְיַהֲבַת לָךְ בַּנְבִיוּתָא וּבְסִימַיְדָא דְּקַשִּׁישׁוּתָא ׃ 15 בְּהָלֵין אֶתְהַגָּא וּבְהֵין הֲוַי דְּתֶהְוֵא יְדִיעַ לְכֻלְנָשׁ דְּלְקִדְמַיךְ
אָתֵא אַנְתְּ ׃ 16 וֶאזְדַּהַר בְּנַפְשָׁךְ וּבְיוּלְפָּנָךְ וְחַמְסֵן בְּהוֹן כַּד הָלֵין גֵּיר תֶּעְבֵּד נַפְשָׁךְ תַּחֵא וְלְאַילֵין דְּשָׁמְעִין לָךְ ׃

[a] זמן [o] יַתַּר [p] כון
[q] דבפתקן
[b] קוּם [c] הַימֶן [d] מַלֵּל
[e] שְׁוָא [f] לְאָא [g] חַסַר
חרין [g] אִית [h] חַיָּא
[i] יַתַּר [k] בְּסָא כוה [l] מַלֵּל
[m] הְפַךְ [n] ובאחבה [o] דְּכָא
זכה [p] ק אשתדל
[q] קְרָא [r] בְּעָא [s] יְלַף

ܩܦܠܐܘܢ ✠ ܗ ✠

1 ܒܩܫܝܫܐ ܠܐ ܬܓܥܘܪ. ܐܠܐ ܦܝܣܝܗܝ ܐܝܟ ܕܠܐܒܐ.
ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܝܟ ܕܠܐܚܝܟ.
2 ܘܠܩܫܝܫܬܐ ܐܝܟ ܐܡܗܬܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܝܟ ܕܠܐܚܘܬܟ ܒܟܠܗ ܕܟܝܘܬܐ.
3 ܠܐܪܡܠܬܐ ܝܩܪ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܪܡܠܬܐ ܐܢܝܢ ܒܫܪܪܐ.
4 ܘܐܢ ܐܪܡܠܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ ܐܘ ܒܢܝ ܒܢܝܐ ܢܐܠܦܘܢ ܠܘܩܕܡ ܕܒܒܢܝ ܒܝܬܗܘܢ ܢܙܕܕܩܘܢ. ܘܢܦܪܥܘܢ ܚܘܠܦܐ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܗܕܐ ܓܝܪ ܡܩܒܠܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
5 ܐܝܕܐ ܕܝܢ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܐܪܡܠܬܐ ܗܝ ܘܡܫܘܚܕܬܐ. ܗܕܐ ܣܒܪܗ ܥܠ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܘܐܡܝܢܐ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܒܥܘܬܐ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ.
6 ܐܝܕܐ ܕܝܢ ܕܦܠܚܐ ܐܣܛܪܢܝܐ. ܡܝܬܬܐ ܗܝ ܟܕ ܚܝܐ.
7 ܗܠܝܢ ܗܘܝܬ ܡܦܩܕ ܠܗܝܢ ܕܕܠܐ ܪܫܝܢ ܢܗܘܝܢ.
8 ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܐܝܠܝܢ ܕܕܝܠܗ ܐܢܘܢ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܕܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܢܝ ܒܝܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܠܐ ܝܨܦ. ܗܢܐ ܟܦܪ ܠܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܝܫ ܗܘ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ.
9 ܗܟܝܠ ܓܒܝ ܐܪܡܠܬܐ. ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܒܨܝܪܐ ܡܢ ܫܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܐܝܕܐ ܕܗܘܬ ܗܘ ܠܓܒܪܐ ܚܕ.
10 ܘܐܝܬ ܠܗ ܣܗܕܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܢ ܪܒܝܬ ܒܢܝܐ. ܐܢ ܩܒܠܬ ܐܟܣܢܝܐ. ܐܢ ܐܫܝܓܬ ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܩܕܝܫܐ. ܐܢ ܐܪܘܚܬ ܠܐܠܝܨܐ. ܐܢ ܗܠܟܬ ܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ.
11 ܡܢ ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܫܬܐܠ. ܡܛܠ ܕܡܬܡܪܚܢ ܥܠ ܡܫܝܚܐ. ܘܨܒܝܢ ܠܡܗܘܐ ܠܓܒܪܐ.
12 ܘܡܚܝܒܢ ܒܕܝܢܐ ܗܘ. ܕܫܪܝ ܗܝܡܢܘܬܗܝܢ ܩܕܡܝܬܐ.
13 ܡܠܦܢ ܕܝܢ ܐܦ ܚܒܢܢܘܬܐ. ܟܕ ܡܟܪܟܢ ܒܝܬ ܒܝܬܐ. ܘܠܐ ܒܠܚܘܕ ܚܒܢܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܣܓܝܢ ܡܠܐ ܘܢܦܩܢ ܣܪܝܩܬܐ. ܘܢܡܠܠܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ.
14 ܨܒܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ: ܕܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܢܙܕܘܓܢ ܘܢܐܠܕܢ ܒܢܝܐ ܘܢܕܒܪܢ ܒܬܝܗܝܢ. ܘܠܐ ܢܬܠܢ ܠܒܥܠܕܒܒܐ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ ܕܨܘܚܝܬܐ.
15 ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܫܪܝܘ ܐܢܫ ܐܢܫ ܠܡܣܛܐ ܒܬܪ ܣܛܢܐ.

CAP. V.

1 S*eniorem ne obiurgaueris, sed adhortare eum vt patrem; & eos qui sunt adolescentes, vt fratres.*
2 * *Et maiores natu mulieres, vt matres; et adolescentulas, vt sorores tuas, cum omni puritate.*
3 * *Viduas honora, eas quæ viduæ sunt in veritate.*
4 * *Quòd si qua vidua habet filios aut nepotes, discant primùm filios suæ familiæ piè tractare, & vsuras rependere parentibus suis. Hoc enim acceptum est coram Deo.*
5 * *Ea porrò quæ verè est vidua, & desolata, hoc sperat de Deo ipso, & perseuerat in orationibus, & deprecationibus noctu & interdiu.*
6 * *Illa verò quæ versatur in deliciis, mortua est viuens.*
7 * *Hęc præcipe illis, vt irreprehẽsibiles sint.*
8 * *Si quis enim eorum qui sui sunt, & maximè eorum qui filij sunt domus* [domestici], *fidei curam non habet, iste abnegauit fidem, & deterior est illis qui non crediderunt.*
9 * *Elige igitur viduam illam quæ non sit minor annis sexaginta, quę fuerit vnius viri,*
10 * *Et quæ habeat testimonium bonorum operum: Si educauit filios, si excepit aduenas, si lauit pedes Sanctorum si refocillauit oppressos, si conuersata est in omni opere bono.*
11 * *Cæterùm à viduis illis, quæ sunt adolescentulæ, recede; lasciuiunt enim sibi aduersus Meschicho, & student esse virorum,* [nubere viris.]
12 * *Condemnatio autem earum statuta est, quippe quæ reiecerint suam primam fidem.*
13 * *Quinetiam discunt pigritiam, quum circumeant domos; nec solùm pigritiam, sed & multiplicare sermones, & agitare res vanas, & loqui quæ non oportet.*
14 * *Volo igitur eas quæ adolescentulæ sunt, nubere, & gignere liberos, & gubernare ædes suas; nec aduersario dare ne vnam quidem occasionem maledicentiæ.*
15 * *Iam enim cœperunt nonnullæ deflectere post Satanam.*

קפלאון ה

1 בְּקַשִּׁישָׁא לָא תֶגְעוּר אֶלָּא ᵍאֲפִּיסַיהִי אַיךְ דְּלַאבָא וְלַאילֵין ʰדַּטְלֵין אַיךְ דְּלַאחִיךְ׃
2 ⁱוְלַקְשִׁישְׁתָא אַיךְ ᵏאֶמְּהָתָא וְלַאילֵין ˡדְּטַלְיָן אַיךְ דְּלַאחָוָתָךְ בְּכֻלָּהּ ᵐדַּכְיוּתָא׃
3 ⁿלַאַרְמַלְתָא יַקַּר לַאילֵין דַּארְמַלְתָא אֶנּוּן ᵒבְּשַׁרְרָא׃
4 וְאֶן אַרְמַלְתָא דְּאִיתלָהּ בְּנַיָא אוֹ בְנַי בְנַיָא ᵖנֵאלְפוּן לוּקְדַם דְּבִבְנַי בַּיתְהוֹן ᑫנֶזְדַּדְּקוּן ʳוְנֶפְרְעוּן ˢחוּלְפָא לַאבָהַיהוֹן הָדָא גֵיר מְקַבְּלָא קְדָם אֱלָהָא׃
5 אַיְדָא דֵין ᵘדְּשַׁרִירָאִית אַרְמַלְתָא הִי ˣוּמְשַׁוְחַדְתָּא הָדָא סַבְרָהּ עַל אֱלָהָא הוּ ʸוַאמִינָא ᶻבַּצְלוֹתָא ᵃוּבְבָעוּתָא בְּלֶלְיָא ᵇוּבְאִימָמָא׃
6 אַיְדָא דֵין דְּפָלְחָא ᶜאֶסְטְרַנְיָא ᵈמִיתְתָא הִי כַּד חַיָּא׃
7 הָלֵין ᵉהֲוַית מְפַקַּד לְהֵין דַּדְלָא ᶠרְשִׁין נֶהֶוְיָן׃
8 אֶן אֱנָשׁ גֵיר דְּאַילֵין דְּדִילֵהּ אֶנּוּן וְיַתִּירָאִית דְּאַילֵין דְּאִיתַיהוֹן בְּנַי בַיתָא דְּהַימָנוּתָא לָא יָצֵף הָנָא כְּפַר לֵהּ בְּהַימָנוּתָא וּבִישׁ הוּ מֶן אַילֵין דְּלָא מְהַימְנִין׃

ᵍ פּוּס ʰ שנערים ⁱ והזקנות ᵏ אִמָּא ˡ שנערות ᵐ דְּכָא זכה ⁿ לאלמנות ᵒ באמת ᵖ יְלֵף ᑫ צְדַק ʳ פְּרַע ˢ גמול ᵗ תרבית ᵘ שְׁרָא ˣ באמת ˣ והרבה ʸ ותמידה ᶻ בתפלות ᵃ בְּעָא ᵇ יוֹם ᶜ פינוקא ᵈ מות ᵉ הֲוָא ᶠ רְשָׁא אשם

CAP. V.

Seniorem ne increpaueris: sed obsecra 1
vt patrem: iuuenes, vt fratres: A
* Anus, vt matres: iuuenculas, vt so- 2
rores in omni castitate.
* Viduas honora; quæ verè viduæ 3
sunt.
* Si qua autem vidua filios aut nepo- 4
tes habet, † discat primùm domũ suam
regere, & mutuam vicem reddere pa-
rentibus: hoc enim acceptum est coram
Deo.
* Quæ autem verè vidua est & deso- 5
lata, † sperauit in Deum, & † instat obse-
crationibus & orationibus nocte & die.
* Nam quæ in delitiis est, viuẽs mor- 6
tua est.
* Et hoc præcipe vt irreprehensibi- 7
les sint.
* Si quis autem suorum, & maximè 8
domesticorum curam non habet, fidem
negauit, & est infideli deterior.
* Vidua eligatur non minus sexagin- 9
ta annorum, quæ fuerit vnius viri vxor, B
* In operibus bonis testimonium ha- 10
bens, si filios educauit, si hospitio rece-
pit, si sanctorum pedes lauit, si tribula-
tionem patientibus subministrauit, si
omne opus bonum subsecuta est.
* Adolescentiores autem viduas de- 11
uita. Cùm enim luxuriatæ fuerint in
Christo, nubere volunt:
* Habentes damnationem, quia pri- 12
mam fidem irritam fecerunt.
* Simul autem & otiosæ discunt cir- 13
cuire domos: non solùm otiosæ, sed &
verbosæ & curiosæ, loquentes quę non
oportet.
* Volo † ergo iuniores nubere, filios 14
procreare, matresfamilias esse: nullam
occasionem dare aduersario maledicti
gratia.
* Iam enim quædam conuersæ sunt 15
retro † Satanam.

ε'.

1 * Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς·

2 * πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.

3 * χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

4 * εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστι καλὸν καὶ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

5 * ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη, ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·

6 * ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε.

7 * καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν.

8 * εἰ δέ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 * χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνὴ,

10 * ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε·

11 * νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ. ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν,

12 * ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν·

13 * ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.

14 * βούλομαι οὖν νεωτέρας χήρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.

15 * ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.

---

9 הֲוִית הָכִיל גָּבֵא [k]אַרְמַלְתָּא אַיְדָא דְּלָא [l]בְּצִירָא מֶן שְׁתִּין שְׁנִין אַיְדָא דַּלְחַד הוּ גַבְרָא הֲוָת ׃ 10 וְאִיתָ לָהּ [m]סָהֲדוּתָא
דַּעֲבָדֵא שַׁפִּירֵא אִן [n]רַבִּיַת בְּנַיָּא אִן קַבְּלַת [o]אַכְסְנָיֵא אִן [p]אַשִׁיגַת רַגְלַיְהוֹן דְּקַדִּישֵׁא אִן [q]אַרְוְחַת לַאלִיצֵא אִן הַלְּכַת בְּכֻל
עֲבָד טָב ׃ 11 מֶן [r]אַרְמְלָתָא דֵּין אַיְלֵין [s]דְּטַלְיָן [t]אֶשְׁתַּאַל [u]מֶצְטַרְיָן לְהֵין גֵּיר עַל מְשִׁיחָא [x]וּבַעְיָן לְמֶהֱוָא לְגַבְרָא ׃
12 [y]וְדִינְהֵין [z]קָיֵם הוּ [a]דְּטַלְמִי [b]הַיְמָנוּתְהֵין [c]קַדְמָיתָא ׃ 13 [d]יָלְפָן דֵּין אָף [e]חֲבַנְנוּתָא כַּד [f]מֶתְכַּרְכָן בֵּית
[g]בָּתֵּא וְלָא בַּלְחוּד חֲבַנְנוּתָא אֶלָּא אָף [h]דְּנֶסְגְּיָן מַמְלְלָא וַנְפַרְקָן סְרִיקָתָא וְנַמְלְלָן מֶדֶם דְּלָא [i]וָלֵא ׃
14 צָבֵא אֶנָא [k]הָכִיל דַּאיְלֵין [l]דְּטַלְיָן נֶזְדַּוְּגָן וְנֵלְדָן בְּנַיָּא וְנֶדַבְּרָן בָּתַּיְהֵין וְלָא נֶתְּלַן לִבְעֶלְדְּבָבָא אָף לָא חֲדָא עֶלְתָא
דְּצוּחָיתָא ׃ 15 עַל דְּהָשָׁא גֵּיר שַׁרִיו אֱנָשׁ אֱנָשׁ לְמֶסְטָא בָּתַר סָטָנָא ׃

k אלמנה l קטנה m עדות
n רבא o גרים p שיג
q רוח r אלמנות s שנערות
t שאל v צוהלות x בעא
y רון z קום a טלם מאס
b אמונתן c הראשונה
d ילף למד e עצלות
f כרך חור g בתים h סגא
i הגון k על-כן l שנערות

16 ܐܢ ܐܢܫ ܡܗܝܡܢܐ ܐܘ ܡܗܝܡܢܬܐ ܐܝܬ ܠܗ̇
ܐܪܡܠܬܐ ܢܬܪܣܘܢ ܐܢܝܢ. ܘܠܐ ܢܐܩܪܢ ܥܠ ܥܕܬܐ.
ܕܬܣܦܩ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܪܪܐ ܐܪܡܠܬܐ ܐܢܝܢ. 17 ܩܫܝܫܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܫܦܝܪ ܡܬܕܒܪܝܢ. ܠܐܝܩܪܐ ܥܦܝܦܐ ܢܫܘܘܢ.
ܝܬܝܪܐܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐܝܢ ܒܡܠܬܐ ܘܒܝܘܠܦܢܐ.
18 ܐܡܪ ܓܝܪ ܟܬܒܐ. ܕܠܐ ܬܚܒܘܠ ܬܘܪܐ ܒܕܪܟܬܗ.
ܘܫܘܐ ܗܘ ܦܥܠܐ ܐܓܪܗ. 19 ܥܠ ܩܫܝܫܐ ܩܛܝܓܪܘܢܬܐ
ܠܐ ܬܩܒܠ. ܐܠܐ ܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ.
20 ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܛܝܢ ܩܕܡ ܟܠܢܫ ܟܣܣ. ܕܐܦ ܫܪܟܐ
ܕܐܢܫܐ ܢܕܚܠܘܢ. 21 ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܓܒܝܐ. ܕܗܠܝܢ
ܬܛܪ. ܘܠܐ ܢܬܩܕܡ ܪܥܝܢܟ ܠܡܕܡ. ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܡܕܡ
ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ. 22 ܐܝܕܐ ܒܥܓܠ ܥܠ ܐܢܫ ܠܐ ܬܣܝܡ.
ܘܠܐ ܬܫܬܘܬܦ ܒܚܛܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܢܦܫܟ ܛܪ ܒܕܟܝܘܬܐ.
23 ܘܡܟܝܠ ܡܝܐ ܠܐ ܬܫܬܐ. ܐܠܐ ܚܡܪܐ ܩܠܝܠ ܗܘܝܬ
ܫܬܐ ܡܛܠ ܐܣܛܘܡܟܟ. ܘܡܛܠ ܟܘܪܗܢܝܟ
ܐܡܝܢܐ ܀ ܀ ܀

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܀ ܗ ܀ ܕܨܘܡܐ ܀ ܗ ܀

24 ܐܝܬ ܒܢܝܢܫܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ.
ܘܡܩܕܡܝܢ ܠܗܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. ܘܐܝܬ ܕܒܬܪܗܘܢ
ܐܙܠܝܢ. 25 ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ.
ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܚܪܢܐܝܬ ܐܢܘܢ ܠܡܛܫܝܘ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܘ ܀

1 ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܬܚܝܬ ܢܝܪܐ ܕܥܒܕܘܬܐ.
ܠܡܪܝܗܘܢ ܒܟܠ ܐܝܩܪ ܢܐܡܪܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܡܬܓܕܦ
ܫܡܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܠܦܢܘܬܗ. 2 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܡܪܘܬܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܠܐ ܢܒܣܘܢ ܒܗܘܢ ܕܐܚܐ
ܐܢܘܢ. ܐܠܐ ܢܬܝܪ ܢܫܡܫܘܢ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕ
ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܘܢ ܘܚܒܝܒܐ. ܗܢܘܢ ܕܒܬܫܡܫܬܗܘܢ
ܡܬܢܝܚܝܢ. ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܘܒܥܐ ܡܢܗܘܢ.
3 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܠܦ ܝܘܠܦܢܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܠܐ
ܡܬܩܪܒ ܠܡܠܐ ܚܠܝܡܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܘܠܝܘܠܦܢܐ ܕܕܚܠܬ ܐܠܗܐ.

16 * *Si quis fidelis, aut si qua fidelis habet viduas, alant eas, ne sint oneri Ecclesiæ, vt iis quæ veræ viduæ sunt, necessaria subministret.*
17 * *Qui bene præsunt presbyteri, honore duplici digni habeantur, illi potissimum qui laborant in sermone & doctrina.*
18 * *Dicit enim Scriptura: Non obligabis os boui dum triturat. &, Dignus est operarius mercede sua.*
19 * *Aduersus presbyterum accusationem ne recipias, nisi per os duorum aut triū testium.*
20 * *Eos qui peccant coram omnibus argue, vt & cæteri homines timeant.*
21 * *Obtestor te coram Deo & Domino nostro Ieschua Meschicho, & Angelis eius electis, vt hæc serues, nullaque anticipatione præoccupetur mens tua, & nihil agas per acceptionem personarum.*
22 * *Manus citò nemini imponas, neque communices peccatis alienis. Temetipsum serua in puritate.*
23 * *Neque posthac aquam bibas, sed paululum vini bibito propter stomachum tuum, & crebras infirmitates tuas.*

Dominica quinta Ieiunij.

24 * *Sunt homines quidam quorum scelera nota sunt, & præcedunt ad domum iudicij, & sunt quorum subsequuntur.*
25 * *Ita quoque viri boni manifesti sunt; illi verò qui secus sunt, occultari non possunt.*

CAP. VI.

1 *Quicunque sunt sub iugo seruitutis, heros suos in omni honore habeant, ne nomen Dei & doctrina eius blasphemetur.*
2 * *Qui verò habent heros fideles, ne despiciant quòd fratres sint; sed magis inseruiant eis, quia fideles sunt et dilecti illi, quorum in ministerio fruuntur requie. Hæc doce & exhortare eos.*
3 * *Si quis autem aliam doctrinam docet, & non accedit sermonibus sanis Domini nostri Ieschua Meschicho, & doctrinæ reuerentiæ Dei;*

16 אן אנש מהימנא או מהימנתא אית להון ארמלתא נתרסון אנין ולא נאקרן על עדתא דלאילין דארמלתא
אנין דשררא תספקי׃ 17 קשישא אילין דשפיר מתדברין לאיקרא עפיפא נשוון יתיראית לאילין דלאין במלתא
ובילפנא׃ 18 אמר גיר כתבא דלא תחבלום תורא בדרכתא ושוא הו פעלא אגרה׃ 19 על קשישא קטיגרנותא
לא תקבל אלא על פום תרין ותלתא סהדין׃ 20 לאילין דחטין קדם כלנש כסין דאף שרכא דאנשא נדחלון׃
21 מסהד אנא לך קדם אלהא ומרן ישוע משיחא ומלאכוהי גביא דהלין תטר ולא נתקדם רעינך למדם ולא
תעבד מדם במסב באפא׃ 22 אידא בעגל על אנש לא תסים ולא תשתותף בחטהא נוכריא נפשך טר
בדכיותא׃ 23 ומכיל מיא לא תשתא אלא חמרא קליל הוית שתא מטל אסטומכך ומטל כורהניך אמינא׃

[x] חימן [y] אלמונת [z] תרסא האכיל
[a] יקר [b] קהל [c] מנהיגים
[d] יקר כבוד [e] נכפל
[f] שוא [g] לאא [h] מלל
[i] ילף [k] שור [l] דרך
[m] וראוי [n] שכרו [o] מלשינות
[p] עדים [q] חטא [r] תוכח
[s] שאר [t] גבא בתר [v] נטר

16 Si quis fidelis habet viduas, subministret illis, † & non grauetur Ecclesia: vt iis quæ verè viduæ sunt, sufficiat. C
17 Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maximè qui laborant in verbo & doctrina.
18 Dicit enim Scriptura: Nō† infrenabis os boui trituranti. &, Dignus est operarius mercede sua.
19 Aduersus presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.
20 Peccantes coram omnibus argue, vt & cæteri timorem habeant.
21 Testor coram Deo & Christo Iesu, & electis angelis†, vt hæc custodias sine D præiudicio, nihil faciens in †aliam partem declinando.
22 Manus citò nemini imposueris, neque communicaueris peccatis alienis. Teipsum castum custodi.
23 Noli adhuc aquam bibere: sed modico vino vtere propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates.
24 Quorūdam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad iudicium: †quosdam autem & subsequuntur.
25 Similiter & facta bona, manifesta sunt: & quæ aliter se habent, abscondi non possunt.

CAP. VI.

1 QVicūque sunt sub iugo serui, dominos suos omni honore dignos, arbitrentur: ne nomen Domini & doctrina blasphemetur. A
2 Qui autem fideles habent dominos, non contemnant, quia fratres sunt; sed magis seruiant, quia fideles sunt & dilecti, qui beneficij participes sunt. Hæc doce, & exhortare.
3 Si quis aliter docet, & non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi, & ei quæ secūdùm pietatem est, doctrinę:

16 εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς· καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.
17 οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.
18 λέγει γὰρ ἡ γραφή, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις. καί, ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.
20 τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.
21 διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν.
22 χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 μηκέτι ὑδροπότει· ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.
24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.
25 ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

ς΄.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται.
2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει.
3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

דְּחַד בְּשַׁבָּא רה דְּצוֹמָא ח
24 אית דנינשא דחטיהון ידיעין אנון ומקדמין להון לבית דינא ואית דבתרהון אזלין׃ 25 הכנא אף עבדא
טבא ידיעין אנון ואילין דאחרניאית אנון למטשא לא משכחין׃ קפלאון ו
1 אילין דאיתיהון תחית נירא דעבדותא למריהון בכל איקר נאחדון דלא נהוא שמה דאלהא ויולפנה
מתגדף׃ 2 אילין דין דאית להון מריא מהימנא לא נבסון בהון על דאחיהון אנון אלא יתיראית נשמשון אנון
על דמהימנא אנון וחביבא הלין דמתתניחין בתשמשתהון הלין אלף ובעי מנהון׃ 3 אן דין אית אנש דמלף
יולפנא אחרנא ולא מתקרב למלא חלימתא דמרן ישוע משיחא וליולפנא דדחלת אלהא׃

a חטא b דון c טוב
d כנגד
e טשא f אית יש g עול
h יקר כבוד i אחד אחז
k ילף l בקא בוה
m יתר
n נוח o שמש p בעא
q ילף r מלל

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

4 * *Is effert ſeſe quum nihil ſciat, ſed languet in indagine & quæſtione verborum, ex quibus exiſtit inuidia, & contentio, & maledicentia, & mala ſuppoſitio in mente* [ſuſpicio:]

5 * *Et conflictatio hominum mente corruptorum, & à veritate reprobatorum, ac exiſtimantium quæſtum eſſe reuerentiam Dei.*

6 * *Tu verò procul diſcede ab iis. quæſtus enim noſter magnus eſt, qui eſt cultus Dei cum vſu ſufficientiæ noſtræ.*

7 * *Nihil enim intulimus in mundum, & notum eſt nec nos poſſe quicquam ab eo educere.*

8 * *Quapropter ſufficit nobis cibus & tegumentum.*

9 * *Illi autem qui volunt diteſcere, incidunt in tentationem & in laqueum, & in concupiſcentias multas, quæ ſtultæ ſunt & noxiæ, & quæ mergunt homines in exitium & perditionem.*

10 * *Radix enim omnium malorum eſt amor pecuniæ; quam quidam dum concupiuerunt, tunc à fide aberrarunt, & ſeipſos intulerūt in dolores quamplurimos.*

11 * *Tu autem, ô homo Dei, ab his fuge; & conſectare iuſtitiam, & æquitatem, et fidem, & charitatem, & patientiam, & humilitatem.*

12 * *Et certa bono certamine fidei, & aſſequere vitam æternam, ad quam vocatus es, & profeſſus profeſſionem bonam coram teſtibus plurimis.*

Dominica quinta poſt reſurrectionem.

13 * *Obteſtor te coram Deo ipſo qui viuificat omnia, & Ieſchua Meſchicho, qui coram Pontio Pilato perhibuit bonum teſtimonium;*

14 * *Vt ſerues præceptum abſq; macula & næuo, vſque ad manifeſtationem Domini noſtri Ieſchua Meſchicho:*

15 * *Quem ſuo tempore oſtenſurus eſt Deus ille benedictus, & ſolus potens, Rex regum, & Dominus dominantium.*

16 * *Qui quidē ſolus eſt corruptionis expers, et habitat in luce ad quā nemo poteſt accedere; & nemo ex hominibus vidit eum, nec videre valet: cui honor & imperium in ſeculum ſeculorum. Amin.*

---

4 הנא דמתתרים כד מדם לא ידע אלא כריה בדרשא ובבעתא דמלא דמנהון הוא חסמא וחרינא וגודפא ומסם
ברעינא בישא: 5 ושחקא דבנינשא אילין דמחבל רעינהון וגליזין מן קושתא וסברין דתאגורא הי דחלת אלהא:
6 אנת דין אתרחק מן הלין תאגורתן גיר דילן רבא הי ראיתיה דחלת אלהא בחשחתא דמסתן:
7 מדם גיר לא אעלן לעלמא וידיעא דאף לא דנפק מנה משכחינן: 8 מטל הנא ספקא לן מאכולתא ותכסיתא:
9 אילין דין דצבין למעתר נפלין בנסיונא ובפחא וברגוגתא סגיאתא דסכלן ומסגפן ומטבען לבנינשא
בחבלא ובאבדנא: 10 עקרא גיר דכלהין בישתא איתיה רחמת כספא ואית אנש דאתרגרגו לה ומן הימנותא
טעו ונפשהון אעלו לדונא סגיאא: 11 אנת דין או ברנשא דאלהא מן הלין ערוק והרט בתר זדיקותא ובתר

רום חלי בעא
מלל קנאה רעה
וריב מן חרא סום
רעא רצה ומאסים מן
גלז תגר או אגר
אית יש חשח
שדילנו
עול נפק שבת
אבל כסא צבא

4 Superbus est, nihil sciens, sed languens circa quæstiones & pugnas verborum: ex quibus oriuntur inuidiæ, contentiones, blasphemiæ, suspiciones malæ;

5 Conflictationes hominum mente corruptorũ, & qui veritate priuati sunt, B existimantium quæstum esse pietatem.

6 Est autem quæstus magnus, pietas cum sufficientia.

7 Nihil enim intulimus in hunc mũdum: haud dubium, quia nec auferre quid possumus.

8 Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus.

9 Nam qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & laqueum diaboli, & desideria multa inutilia, & nociua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem.

10 Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes errauerunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis.

11 Tu autem, ô homo Dei, hæc fuge: sectare verò iustitiam, pietatem, fidem, C charitatem, patientiam, mansuetudinem.

12 Certa bonum certamen fidei: apprehende vitam æternam, in qua vocatus es, & cõfessus bonam confessionem coram multis testibus.

13 Præcipio tibi coram Deo qui viuificat omnia, & Christo Iesu qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato bonam confessionem:

14 Vt serues mandatum sine macula, irreprehẽsibile vsque in aduentum Domini nostri Iesu Christi.

15 Quem suis temporibus ostendet beatus & solus potens, Rex regum, & Dominus dominantium:

16 Qui solus habet immortalitatem, & lucem inhabitat inaccessibilẽ; quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest: cui honor & imperium sempiternum. Amen.

4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,

5 παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας·

7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα.

8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.

9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς· αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πρᾳότητα·

12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,

14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος τῶν κυριευόντων·

16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ, καὶ κράτος αἰώνιον. ἀμήν.

---

[d] כאנותא ובתר הימנותא ובתר [e] חובא ובתר מסיברנותא ובתר מכיכותא ׃ 12 ואתפתש [f] באגונא [g] טבא דהימנותא
[h] ואדרך חייא דלעלם דלהון [i] אתקרית [k] ואודית [k] תודיתא טבתא קדם [l] סהדא סגיאא ׃
חד בשבא דחמשא בתר [a] קימתא ו 13 מסהד אנא לך קדם אלהא הו [b] דמחא כל וישוע משיחא
הו [c] דאסהד קדם פנטיוס פילטוס [d] סהדותא שפירתא ׃ 14 [e] דתטריוהי פוקדנא דלא טולשא ודלא טום עדמא
[f] לגליניה דמרן ישוע משיחא ׃ 15 הו דעתיד בזבנה [g] נחויוהי אלהא מברכא [h] וחילתנא בלחודוהי מלכא דמלכא
ומרא דמרותא ׃ 16 הו דהו בלחודוהי לא מתחבל [i] ועמר [k] בנוהרא דאנש לא [l] משכח דנתקרב לה ואנש מן
בנינשא לא [m] חזיהי אף לא [n] מצא [o] למחזיה הו דלה [p] איקרא ושולטנא לעלם עלמין אמין ׃

[d] יושר [e] אהבה
[f] בקרב מן לשון יון
[g] טוב [h] והשיג [i] קריא
[k] ידא ידה [l] עדים רבים
[a] קום [b] חיא
[c] שהעיד [d] עדות טובה
[e] נטר [f] גליא [g] חוא [h] חיל
[i] ושוכן [k] באור
[l] שכח יכל [m] חזא [n] יכול
[o] חזא [p] כבוד מן יקר

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

[illegible]

17 * *Diuitibus huius seculi præcipe ne elato sint animo, neque confidant diuitiis in quibus nulla est fiducia; sed in Deo viuente, qui omnia nobis affatim suppeditat ad requiem nostram*⁖

18 * *Vt faciant bona opera, & ditescant præclaris facinoribus, & sint faciles ad largiendum & ad communicandum.*

19 * *Vtque reponant sibiipsis fundamentum bonum in posterum, vt assequantur vitam veram.*

20 * *O Timothee, attende huic rei quæ apud te deposita est, & fuge à filiabus vocum inanium* [à propositionibus vanis] *& ab oppositionibus falsæ scientiæ:*

21 * *Illi enim qui profitentur eam, aberrarunt à fide. Gratia sit tecum. Amin.*

Epistolæ ad Timotheum primæ,
quæ scripta est ex Laodicea,
FINIS.

17 לְעַתִּירֵא דְעָלְמָא הָנָא פַּקֵּד דְּלָא נֶתְתְּרִימוּן בְּרֶעְיָנֵיהוּן וְלָא נֶתְתַּכְּלוּן עַל עוּתְרָא דְּלַית עֲלוֹהִי הוּכְלָנָא אֶלָּא עַל אֱלָהָא חַיָּא הַוְדִיָהֵב לַן כֹּל עַתִּירָאִית לַנְיָחַן׃ 18 וְנֶעְבְדוּן עֲבָדֵא טָבֵא וְנֶעְתְּרוּן בְּסוּעֲרָנֵא שַׁפִּירֵא וְנֶהֱווּן דְּלִילִין לְמִהַל וַלְמֶשְׁתַּותָּפוּ׃ 19 וְנִסִּימוּן לְנַפְשְׁהוּן שֵׁתְאַסְתָּא טָבְתָּא לְמֶדֶם דַּעֲתִיד וְנַדְרְכוּן חַיֵּא שַׁרִירֵא׃

רום רְעָא רצה תְּכַל בטח עֲשַׁר ובטחון נוּחַ עֲתַר עשר סְעַר עשה קְלִילִין

EPISTOLA AD
TIMOTHEVM II.
EODEM G. FABRICIO BODERIANO
EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.
Commemoratione Ignatij, &
sociorum eius.

[illegible]

CAPVT I.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

1 *PAulus Apostolus Jeschua Meschicho per voluntatem Dei, & per promissionem vitæ, quæ est in Jeschua Meschicho;*
2 * *Timotheo filio dilecto, Gratia, & miserationes, & pax à Deo patre, & à Domino nostro Jeschua Meschicho.*
3 * *Gratias ago Deo ipsi cui seruio à parentibus meis cum pura conscientia, quòd assiduè memor sim tui in precationibus meis tum no-*
4 *ctu, tum interdiu.* * *Et exopto videre te, ac memor sum lachrymarum tuarum, vt im-*
5 *plear gaudio,* * *Quum in memoriam reuocauero eam quam habes fidem certissimam, quæ habitauit primùm in auia tua Loide, & matre tua Eunica; persuasus sum autem quòd & in te.*

אִגַּרְתָּא דַלְוָת טִימָתֵאוֹס דְּתַרְתֵּין׃
דוּכְרָנָא דְאִיגְנַאטִיּוֹס וְחַבְרוֹהִי א קְפַלְאוֹן א

פַּוְלוֹס
1 שְׁלִיחָא דְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּצֶבְיָנֵהּ דַאלָהָא וּבְמוּלְכָנָא דְחַיֵּא דַבְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃
2 לְטִימָתֵאוֹס בְּרָא חַבִיבָא טַיבוּתָא וְרַחֲמֵא וּשְׁלָמָא מִן אֱלָהָא אַבָא וּמִן מָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃

a זכרון b צְבָא c ובטחת d חסד

17 † Diuitibus huius seculi præcipe non
sublime sapere, neque sperare in incerto D
diuitiarum, sed in Deo viuo (qui prçstat
nobis omnia abundè ad fruendum).
18 † Bene agere, diuites fieri in bonis o-
peribus, facilè tribuere, communicare,
19 † Thesautizare sibi fundamentū bo-
num in futurum, vt apprehendant † bo-
nam vitam.
20 † O Timothee, depositū custodi: de-
uitans prophanas vocum nouitates, &
oppositiones falsi nominis scientiæ,
21 † Quam quidam promittentes, circa
fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Ad Timotheum prima scripta fuit ex Laodicea, quæ est metropolis Phrygiæ Pacatianæ.

17 † Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, παράγγελλε μὴ ὑψηλο-
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ᾽ ἐν τῷ
θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπό-
18 λαυσιν, † ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς,
εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
19 † ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλ-
λον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.
20 † ὦ τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρε-
πόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς
ψευδωνύμου γνώσεως·
21 † ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.
ἡ χάρις μετά σου. ἀμήν.

Πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας,
ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς
πακατιανῆς.

20 או טימתא [i] אזדהר במדם [k] דאתגעל לך ועריק מן בנת קלא סריקתא ומן הפכתא דידעתא [l] דגלתא ׃
21 אילין גיר [m] דמשתודין לה [n] טעו להון מן הימנותא טיבותא עמך אמין ׃

[i] זהר שמר [k] שהפקד
[l] דגל כזב [m] ידא מזה
אשתודא [o] טעא

שלמת אגרתא דלות טימתאוס קדמיתא דאתכתבת מן לודיקיא ׃

ARGVMENTVM IN EPIST. AD TIMOTHEVM II.

ITEM *Timotheo scribit de exhortatione martyrij, & omni regula veritatis: & quid futurum sit temporibus nouissimis: & de sua passione, scribens ei ab vrbe Roma.*

EPISTOLA B. PAVLI AD TIMOTHEVM SECVNDA.

CAPVT I.

1 PAVLVS Apostolus Ie-
su Christi per volunta- A
tem Dei secūdùm pro-
missionem vitę quę est
in Christo Iesu, † Timo-
2 theo charissimo filio,
Gratia, † misericordia, † pax à Deo pa-
tre †, & Christo Iesu Domino nostro.
3 † Gratias ago Deo †, cui seruio à proge-
nitoribus † in consciētia pura, quòd sine
intermissione habeam tui memoriam
in orationibus meis nocte ac die;
4 † Desiderās te videre, memor lachry-
marum tuarum, vt gaudio implear:
5 † Recordationem accipiens eius fidei
quæ est in te non ficta; quæ & habitauit
primùm in auia tua Loide, & matre tua
Eunice, certus sum autem quòd & in te.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς Τιμόθεον δευτέρα ἐπιστολή.

κεφαλ. α΄.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θε-
λήματος θεοῦ, κατ᾽ ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς
ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
2 † τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις,
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ χρι-
στοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 † χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν κα-
θαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περί σου μνείαν
ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,
4 † ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα
χαρᾶς πληρωθῶ,
5 † ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως·
ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου λωΐδι, καὶ τῇ μητρί
σου εὐνείκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.

3 [c] מודא אנא לאלהא הו דלה משמש אנא מן [f] אבהתי [g] בתארתא [h] דכיתא דאמינאית מתדכר אנא לך [i] בצלותי
דלליא [k] ודאיממא ׃ 4 [l] וסוא אנא [m] למחזיך ומתדכר אנא דמעיך דאתמלא חדותא ׃ 5 בעוהדנא והוא לך
בהימנותך שרירתא הי דשרת לוקדם באמא דאמך לואיס ובאמך אוניקא מפס אנא דין דאף בך ׃

[e] ידא ידה [f] אבא
[g] בנות הנשמה
[h] דכא זכה ו בחפלותי
[k] יום [l] סוא אוה [m] חזא

6 * *Quapropter commonefacio te, vt exci-*
tes donum illud Dei, quod in te est per impo-
sitionem manuum mearum.
7 * *Non enim dedit nobis Deus spiritum ti-*
miditatis, sed potentiæ & dilectionis, et ad-
8 *monitionis.* * *Ne igitur te pudeat testimo-*
nij Domini nostri, nec etiã mei, qui sum vin-
ctus illius, sed perfer mala cum Euangelio per
9 *virtutem Dei:* * *Qui seruauit &*
vocauit nos vocatione sancta, non secũdum
opera nostra, sed iuxta voluntatem suam,
illamque gratiam suam, quæ data est nobis in
Jeschua Meschicho ante tempus seculorum.
10 * *Nunc autem reuelata est per manifesta-*
tionem Seruatoris nostri Jeschua Meschicho,
qui aboleuit mortem, & vitam patefecit ac
11 *incorruptionem per Euangelium:* * *In quo*
positus sum ego præco, & Apostolus, & do-
12 *ctor Gentium.* * *Propterea hæc ego pa-*
tior, nec me pudet. Scio cui crediderim, &
persuasum habeo fore, vt per manus eius de-
positum meum custodiatur mihi in diẽ illum.
13 * *Forma tibi sint sani sermones quos au-*
disti à me cum fide & dilectione erga Jeschua
Meschicho.
14 * *Depositum bonum conserua per Spiritum*
illum Sanctitatis qui habitat in nobis.
15 * *Nosti hoc, auersos fuisse à me hos omnes*
qui sunt in Asia, ex quibus est Phygelus, &
16 *Hermogenes.* * *Det Dominus noster*
misericordiam familiæ Onesiphori, quia plu-
ries me refocillauit: nec erubuit de catenis
quibus vinctus sum.
17 * *Sed quum venisset Romam, cum dili-*
gentia quæsiuit me, & inuenit me.
18 * *Det ei Dominus noster vt inueniat mi-*
serationes apud Dominum nostrum in illo die.
Cæterum quanta mihi ministrauerit Ephesi,
tu maximè nosti.

CAP. II.

1 *TV igitur, fili mi, fortis esto in gratia, quæ*
est per Jeschua Meschicho.
2 * *Et ea quæ audisti à me per multos testes*
commenda hominibus fidelibus idoneis per se
alios quoque docere.
3 * *Et sustine mala tanquam bonus miles*
Jeschua Meschicho.

---

6 מטל הנא [u] מעהד אנא לך [x] דתעיר [y] מוהבתא דאלהא הי דאית בך [z] בסים אידי ׃ 7 לא גיר יהב לן אלהא רוחא
דחלתא אלא דחילא [a] ודחובא [b] ודמרתינותא ׃ 8 לא הכיל [c] תבהת [d] בסהדותה דמרן אף לא בי באסירה אלא שקול
בישתא עם [f] אונגליון בחילא דאלהא ׃ 9 הו [g] דאחין [h] וקרן בקרינא קדישא [i] לו איך עבדין אלא איך [k] צביניה
ושיבותה הי [l] דאתיהבת לן בישוע משיחא מן קדם [m] זבנא דעלמא ׃ 10 [n] ואתגלית השא [n] בגלינה [o] דמחיינן
ישוע משיחא דבטל [p] למותא [q] וחוי חיא ולא [r] מתחבלנותא באונגליון ׃ 11 הו דאתתסימת בה אנא כרוזא
ושליחא ומלפנא דעממא ׃ 12 מטל הנא מסיבר אנא הלין ולא בהת אנא ידע אנא במן הימנת ומפס אנא
דמשכח באידוהי גועלני למטר לי ליומא הו ׃

[u] מזכיר
[x] עור [y] יהב [z] סום
[a] חבב אהב [b] רתא הורה
[c] בחת בוש [d] סהד בעדותו
[e] ביש [f] בשורה [g] חיא
[h] קרא [i] לא [k] צבא [e] יהב
[m] זמן [n] גלא [o] חיא
[p] מות [q] והגיד [r] חבל

Propter quam cauſam admoneo te, 6
vt reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te, B
per impoſitionem manuum mearum.
Non enim dedit nobis Deus ſpiri- 7
tum timoris, ſed virtutis, & dilectionis,
& ſobrietatis.
Noli itaq; erubeſcere teſtimonium 8
Domini noſtri, neque me vinctum eius:
ſed collabora Euangelio ſecundùm vir-
tutem Dei, Qui nos liberauit, & vo- 9
cauit vocatione ſua ſancta, non ſecun-
dùm opera noſtra, ſed ſecũdùm propo-
ſitum ſuum & gratiam, quę data eſt no- C
bis in Chriſto Ieſu ante tẽpora ſecularia.
Manifeſtata eſt autem nunc per il- 10
luminationẽ ſaluatoris† noſtri Ieſu Chri
ſti, qui deſtruxit quidem mortem, illu-
minauit autẽ vitam & incorruptionem
per Euangelium:
In quo poſitus ſum ego prædicator, 11
& Apoſtolus, & magiſter Gentium.
Ob quam cauſam etiam hęc patior: 12
ſed non confundor. Scio enim cui credi-
di, & certus ſum quia potens eſt depoſi-
tum meum ſeruare in illum diem.
Formam habe ſanorum verborum, 13
quæ à me audiſti in fide & dilectione in D
Chriſto Ieſu.
Bonum depoſitum cuſtodi per Spi- 14
ritum ſanctum, qui habitat in nobis.
Scis† hoc, quòd auerſi ſunt à me om- 15
nes qui in Aſia ſunt: ex quibus eſt Phi-
gellus & Hermogenes.
Det miſericordiam Dominus One- 16
ſiphori domui: quia ſæpè me refrigera-
uit, & catenam meam non erubuit.
Sed cùm Romam veniſſet, ſolicitè 17
me quæſiuit, & inuenit.
Det illi Dominus inuenire miſeri- 18
cordiam à Domino in illa die. Et quanta
Epheſi miniſtrauit†, tu melius noſti.

CAP. II.

TV ergo, fili mi, confortare in gratia 1
quæ eſt in Chriſto Ieſu: A
Et quæ audiſti à me per multos te- 2
ſtes, hæc commenda fidelibus homini-
bus, qui idonei erunt & alios docere.
Labora ſicut bonus miles Chriſti 3
Ieſu.

6 δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χά-
ρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χει-
ρῶν μου.
7 οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυ-
νάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.
8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν,
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐ-
αγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ,
9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁ-
γίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν
καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων
αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σω-
τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θά-
νατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγ-
γελίου·
11 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκα-
λος ἐθνῶν·
12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνο-
μαι. οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι
τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.
13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤ-
κουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ·
14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁ-
γίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.
15 οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ ἀ-
σίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης.
16 δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις
με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη·
17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν ῥώμῃ, σπουδαιότερον ἐζήτησέ με,
καὶ εὗρε·
18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκεί-
νῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γι-
νώσκεις.

β'.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν
χριστῷ Ἰησοῦ,
2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέ-
ρους διδάξαι.
3 σὺ οὖν κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ χριστοῦ.

13 נהוין לך חורא מלא חלימתא דשמעת מני בהימנותא ובחובא דבישוע משיחא ׃ 14 גועלנא טבא
טר ברוחא דקודשא הי דעמרת בן ׃ 15 ידע אנת הדא דהפכו מני כלהון הלין דבאסיא דאיתיהון מנהון פוגלוס
והרמגנים ׃ 16 נהל מרן רחמא לביתה דאנסיפרום דזבנין סגיאן אניחני ובשושלתא דאסורי לא בהת ׃
17 אלא אף כד אתא לרהומי בחפיטותא בעני ואשכחני ׃ 18 נהל לה מרן דנשכח רחמא לות מרן ביומא
הו וכמא דשמשני באפסוס יתיראית ידע אנת ׃

קפלאון ב

1 אנת הכיל ברי אתחיל בטיבותא דבישוע משיחא ׃ 2 ואילין דשמעת מני ביד סהדא סגיאא הנין אגעל
לאנשא מהימנא אילין דמטיא באידיהון אף לאחרנא למלפו ׃ 3 וסיבר בישתא איך פלחא טבא דישוע משיחא ׃

d חוא e דמות f דברים
g ובאהבה h פקדון
i נטר k עמר שכן
l אית יש m נתל נתן
n נוח o ובשלשלות
p בוש q בהשתדלות
r בעא s שכח מצא
t נתל נתן a חיל
b בתסר c עדים d הפקיד
e בגויהם

ܕܦܛܪܘܣ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ❖ ܒ ❖

4 ܠܐ ܐܢܫ ܦܠܚ ܘܡܬܦܟܪ ܒܨܒܘܬܐ ܕܥܠܡܐ.
5 ܕܢܫܦܪ ܠܗܘ ܡܢ ܕܓܒܝܗܝ. ܘܐܢ ܡܬܟܬܫ ܐܢܫ.
6 ܠܐ ܡܬܟܠܠ ܐܢ ܠܐ ܒܢܡܘܣܗ ܡܬܟܬܫ. ܠܐܟܪܐ ܕܠܐܐ
ܘܠܐ ܠܗ ܕܩܕܡܐ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܢܣܬܝܒܪ.
7 ܐܣܬܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ. ܢܗܠ ܠܟ ܡܪܢ
8 ܚܟܡܬܐ ܒܟܠ ܡܕܡ. ܐܬܕܟܪ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܕܘܝܕ.
9 ܐܝܟ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܠܝ. ܕܒܗ ܣܒܠ ܐܢܐ ܒܝܫܬܐ
ܥܕܡܐ ܠܐܣܘܪܐ ܐܝܟ ܥܒܘܕ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ ܡܠܬܗ
10 ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܐܣܝܪܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܡܣܝܒܪ ܐܢܐ
ܡܛܠ ܓܒܝܐ. ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܢܫܟܚܘܢ ܚܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܥܡ ܫܘܒܚܐ ܕܠܥܠܡ.
11 ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܡܝܬܢ ܥܡܗ. ܐܦ ܥܡܗ
12 ܢܚܐ. ܘܐܢ ܢܣܝܒܪ ܐܦ ܢܡܠܟ ܥܡܗ. ܘܐܢ ܢܟܦܘܪ
ܒܗ. ܐܦ ܗܘ ܢܟܦܘܪ ܒܢ.
13 ܘܐܢ ܠܐ ܢܗܝܡܢ ܒܗ. ܗܘ ܒܗܝܡܢܘܬܗ ܡܩܘܐ. ܕܢܟܦܘܪ ܓܝܪ ܒܩܢܘܡܗ
14 ܠܐ ܡܫܟܚ. ܗܠܝܢ ܐܗܕܐ ܐܢܘܢ ܘܐܣܗܕ ܩܕܡ
ܡܪܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܬܚܪܝܢ ܒܡܠܐ ܕܠܐ
ܡܘܬܪܢܐ. ܠܗܦܟܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܗܘܢ.
15 ܘܒܛܝܠܐ ܠܟ ܕܬܩܝܡ ܢܦܫܟ ܓܡܝܪܐܝܬ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ. ܦܥܠܐ ܕܠܐ ܒܗܬܬܐ. ܕܡܟܪܙ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܠܬܐ
16 ܕܫܪܪܐ. ܡܢ ܩܠܐ ܣܪܝܩܬܐ ܕܒܛܠܢ ܒܗܝܢ ܡܫܬܥܝܬܐ
ܥܪܘܩ. ܢܘܣܦܘܢ ܓܝܪ ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܥܢܝܢ ܒܗܝܢ ܥܠ
17 ܪܘܫܥܐ. ܘܡܠܬܗܘܢ ܐܝܟ ܡܪܥܐ ܐܟܠܐ
ܬܐܚܘܕ ܠܣܓܝܐܐ. ܐܝܬ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܗܘܡܢܐܘܣ
ܘܐܚܪܢܐ ܦܝܠܝܛܘܣ.
18 ܗܠܝܢ ܕܛܥܘ ܡܢ ܫܪܪܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܩܝܡܬܐ
ܕܡܝܬܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܘܡܗܦܟܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܢܫ ܐܢܫ.
19 ܫܬܐܣܬܐ ܕܝܢ ܫܪܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܩܝܡܐ. ܘܐܝܬ
ܠܗ ܚܬܡܐ ܗܢܐ. ܘܝܕܥ ܡܪܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܝܠܗ
ܐܢܘܢ. ܘܢܬܪܚܩ ܡܢ ܥܘܠܐ ܟܠ ܕܩܪܐ ܫܡܗ
ܕܡܪܝܐ.

De Petro Alexandrino.

4 *Nemo militat, & implicat se negotiis seculi, vt placeat ei qui ipsum elegit.*
5 *Quòd si quis certet, non coronatur nisi iuxta legem suam certauerit.*
6 *Agricolam laborantem oportet prius de fructibus suis cibari.*
7 *Intellige quæ dico. Dabit tibi Dominus noster sapientiam in omnibus.*
8 *Memento Ieschua Meschicho resurrexisse à mortuis, qui quidem est ex semine Dauid secundùm Euangelium meum,*
9 *In quo mala perfero vsque ad vincula tanquam facinorosus. Sed sermo Dei vinctus non est.*
10 *Propterea omnia sustineo propter electos, vt & ipsi inueniant vitam [salutem] in Ieschua Meschicho cum gloria æterna.*
11 *Fidelis ille sermo. Nam si mortui sumus cum eo, cum eo & viuemus.*
12 *Et, si pertulerimus, cum eo quoque regnabimus. Sin abnegauerimus eum, & ipse abnegabit nos.*
13 *Quòd si non credamus ei, ille in fide permanet. seipsum enim negare non potest.*
14 *De his eos admone, & contestare coram Domino nostro, ne contendant verbis, quæ nihil prosunt, ad subuersionem eorum qui illa audiunt.*
15 *Tibique curæ sit sistere teipsum integerrimè coram Deo operarium absque confusione, rectè prædicantem sermonem veritatis.*
16 *A sermonibus vanis, qui nulli sunt vsui, recede: potius enim addent ad impietatem eorum qui talia respondent:*
17 *Et sermo eorum instar cancri morbi depascentis apprehendet multos; vnus autem ex eis est Hymenæus, & alter Philetus.*
18 *Qui quidem aberrarunt à veritate, dicentes resurrectionem mortuorũ factam fuisse, & fidem vniuscuiusque subuertentes.*
19 *Firmum autem fundamentum Dei stat, & habet hoc signaculum: Nouit Dominus qui sui sint, &, Discedat ab iniquitate quisquis inuocat nomen Domini.*

דפטרוס דאלכסנדריא ב

4 לא אנש פלח [a] ומתפכר [b] בצבותא דעלמא דנשפר להו מן [c] דגביהי׃ 5 ואן מתכתש אנש לא מתכלל אן בנמוסה לא מתכתש׃ [d] 6 לאכרא דלאא [e] ולא לה דקדמא מן פארוהי [f] נסתיבר׃ [g] 7 אסתכל מדם דאמר אנא [h] נהל לך מרן חכמתא בכל מדם׃ [i] 8 אתדכר לישוע משיחא דקם מן בית [k] מיתא הו דאיתוהי מן זרעא דדויד איך [l] אונגליון דילי׃ 9 דבה סבל אנא [m] בישתא עדמא לאסורא איך עבד בישתא אלא [n] מלתה דאלהא לא אסיר׃ 10 מטל הנא כל מדם מסיבר אנא מטל [o] גביא דאף הנון נשכחון חיא בישוע משיחא עם שובחא דלעלם׃ 11 מהימנא הי [p] מלתא אן גיר [q] מיתן עמה אף עמה [r] נחאו׃ 12 ואן נסיבר אף נמלך עמה אן דין נכפור בה אף הו נכפור בן׃

[a] פכר עסק ברעיינים
[c] גבא [d] לעובד אדמה ארא
[f] סיבר האכיל [g] סכל
[h] נהל נתן [i] דכר זכר
[k] מות [l] בשורתי [m] ביש
[n] מלל [o] גבא בחר
[p] הדבר [q] מות [r] חיא

*Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſecularibus, vt ei placeat cui ſe probauit. 4
*Nã & qui certat in agone, non †coronatur, niſi legitimè certauerit. 5
*Laborantem agricolam oportet primùm de fructibus percipere. 6
*Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. 7
*Memor eſto, Dominũ Ieſum Christum reſurrexiſſe à mortuis, ex ſemine Dauid, ſecundùm Euangelium meum, 8 B
*In quo laboro vſq; ad vincula, quaſi malè operans: ſed verbum Dei non eſt alligatum. 9
*Ideo omnia ſuſtineo propter electos, vt & ipſi ſalutem conſequantur, quæ eſt in Chriſto Ieſu cum gloria cæleſti. 10
*Fidelis ſermo. Nam ſi commortui ſumus, & conuiuemus. 11
*Si ſuſtinebimus, & conregnabimus. ſi negauerimus, & ille negabit nos. 12
*Si non credimus, ille fidelis permanet; negare ſeipſum non poteſt. 13
*Hæc commone, teſtificans coram †Domino. Noli cõtendere verbis (ad nihil enim vtile eſt) niſi ad ſubuerſionem audientium. 14 C
*Solicitè † cura teipſum probabilem exhibere Deo, operariũ inconfuſibilem, rectè tractantem verbum veritatis. 15
*Prophana autẽ & † inaniloquia deuita. multum enim † proficient ad impietatem: 16
*Et ſermo eorum vt cancer † ſerpet: ex quibus eſt Hymenęus & Philetus: 17
*Qui à veritate exciderunt, dicentes reſurrectionem eſſe iam factam, & ſubuerterunt quorundam fidem. 18
*Sed firmum fundamẽtum Dei ſtat, habens ſignaculum hoc. Cognouit Dominus qui ſunt eius: &, Diſcedat ab iniquitate omnis qui † nominat nomen Domini. 19

4 * Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.
5 * ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.
6 * τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.
7 * νόει ἃ λέγω· δῴη γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι.
8 * μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
9 * ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ᾽ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται.
10 * διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.
11 * πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν·
12 * εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
13 * εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.
14 * ταῦτα ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου, μὴ λογομαχεῖν εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
15 * σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
16 * τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο. ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας·
17 * καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός·
18 * οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων πίστιν·
19 * ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καί, ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.

13 ואן לא נהימן בה הו בהימנותה מקוא דנכפור גיר בנפשה לא משכח ׃ 14 הלין הוית מעהד להון ומסהד
קדם מרן דלא נהוון מתחרין במלא דלא יותרן לסוחפא דאילין דשמעין להין ׃ 15 ונתבטל לך דתקים נפשך
גמיראית קדם אלהא פלחא דלא בהתתא דמכרז תריצאית מלתא דשררא ׃ 16 מן מלא סריקתא דלית בהין חשחו
אשתאל יתיראית גיר נוספון על רושעהון הלין דענין בהין ׃ 17 ומלתהון איך חלדיתא נומא תאחוד
בסגיאא איתוהי דין חד מנהון הומנאוס ואחרנא פילטוס ׃ 18 הלין דטעו מן שררא כד אמרין דקימתא
דמיתא הותה לה והפכנותא דאנש אנש מהפכין ׃ 19 שאאסתא דין שרירתא דאלהא קימא הי ואית לה
חתמא הנא וידע מריא לאילין דדילה אנון ונפרוק מן עולא כל דקרא לשמה דמריא ׃

חימן שכח יכול
הוא מוכיר חרא מ־יבים
מלל יתר סחף
קום גמר בושת
כרז תרץ בהבן
מלל ב׳ יפירי אסור מן
שאל יסף רשע

20 ܒܒܝܬܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ ܒܠܚܘܕ
ܐܘ ܕܣܐܡܐ ܐܝܬ ܒܗ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܩܝܣܐ ܐܦ ܕܦܚܪܐ. ܡܢܗܘܢ
21 ܠܐܝܩܪܐ ܘܡܢܗܘܢ ܠܨܥܪܐ. ܐܢ ܐܢܫ ܗܟܝܠ ܢܕܟܐ
ܢܦܫܗ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܕܟܝܐ ܠܐܝܩܪܐ ܘܥܗܢ
ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܡܪܗ. ܘܡܛܝܒ ܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ.
22 ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܪܓܝܓܬܐ ܕܛܠܝܘܬܐ ܥܪܘܩ ܘܗܪܛ
ܒܬܪ ܟܐܢܘܬܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܚܘܒܐ ܘܫܠܡܐ ܥܡ
23 ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܠܡܪܢ ܒܠܒܐ ܕܟܝܐ. ܚܪܝܢܐ ܣܟܠܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܪܕܘܬܐ ܐܢܘܢ܆ ܐܫܬܐܠ ܡܢܗܘܢ. ܝܕܥ ܐܢܬ
24 ܓܝܪ ܕܝܠܕܝܢ ܚܪܝܢܐ. ܥܒܕܗ ܕܝܢ ܕܡܪܢ ܠܐ
ܘܠܐ ܠܗ ܠܡܬܟܬܫܘ. ܐܠܐ ܕܢܗܘܐ ܡܟܝܟ ܠܘܬ ܟܠܢܫ.
25 ܘܡܠܦܢ ܘܢܓܝܪ ܪܘܚܐ. ܕܢܗܘܐ ܪܕܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܚܪܝܢ ܠܘܩܒܠܗ ܒܡܟܝܟܘܬܐ. ܕܠܡܐ ܢܬܠ
ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܬܝܒܘܬܐ. ܘܢܕܥܘܢ ܫܪܪܐ ܘܢܥܗܕܘܢ
26 ܢܦܫܗܘܢ. ܘܢܦܪܩܘܢ ܡܢ ܦܚܗ ܕܣܛܢܐ ܕܒܗ
ܐܬܬܨܝܕܘ ܠܨܒܝܢܗ ܀ ܀ ܀ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܝܬ ܝܕܥ܆ ܕܒܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ. ܢܐܬܘܢ
2 ܙܒܢܐ ܩܫܝܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܪܚܡܝ ܢܦܫܗܘܢ
ܘܪܚܡܝ ܟܣܦܐ. ܫܒܗܪܢܐ ܘܪܡܐ. ܡܓܕܦܢܐ.
ܘܠܐܒܗܝܗܘܢ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ. ܟܦܘܪܝ ܛܝܒܘܬܐ. ܪܫܝܥܐ.
3 ܐܟܠܝ ܩܪܨܐ. ܡܫܥܒܕܝܢ ܠܪܓܝܓܬܐ. ܐܟܙܪܝܐ.
4 ܣܢܝ ܛܒܬܐ. ܡܫܠܡܢܐ. ܡܪܗܒܐ. ܡܬܚܬܪܢܐ.
5 ܪܚܡܝ ܪܓܝܓܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܪܚܡܝ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܐܣܟܡܐ ܕܕܚܠܬ ܐܠܗܐ܆ ܘܡܢ ܚܝܠܗ
ܕܐܠܗܐ ܪܚܝܩܝܢ ܘܕܗܠܝܢ ܐܝܟ܆ ܪܚܩ ܐܢܘܢ ܡܢܟ.
6 ܡܢܗܘܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܕܡܫܬܪܓܝܢ ܒܒܝܬܘܬܐ.
ܘܫܒܝܢ ܢܫܐ ܕܛܥܝܢ ܚܛܗܐ܆ ܘܡܬܕܒܪܢ
7 ܠܪܓܝܓܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ. ܕܒܟܠܙܒܢ ܝܠܦܢ܆
ܘܡܬܘܡ ܠܡܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ܆ ܠܡܐܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚܢ.
8 ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܝܢܝܣ ܘܝܡܒܪܝܣ ܩܡܘ ܠܘܩܒܠ
ܡܘܫܐ܆ ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܠܝܢ ܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠ ܫܪܪܐ. ܐܢܫܐ
ܕܡܚܒܠ ܪܥܝܢܗܘܢ܆ ܘܣܠܝܩܝܢ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ.

20 * *Cæterùm in magna domo non tantùm sunt vasa aurea aut argẽtea, sed etiam lignea, atque testacea, quædam in honorem, & quæ-*
21 *dam in dedecus.* * *Si quis igitur expurgauerit seipsum ab his, erit vas purum in honorem accommodatum ad vsum domini sui, & paratum ad omne opus bonum.*
22 * *Ab omnibus concupiscentiis adolescentiæ fuge, & curre post iustitiam, & fidem, & charitatem, & pacem cum iis qui inuocant Dominum nostrum ex puro corde.*
23 * *Stultas illas contentiones, quæ sunt absque eruditione, respue: scis enim eas parere digladiationes.*
24 * *Seruus autem Domini nostri non debet digladiari, sed mansuetus esse erga vnumquemque, & doctor, & longanimis;*
25 * *Vt erudiat eos qui contendunt aduersus ipsum, cum comitate: siquando det illis Deus resipiscentiam, vt cognoscant verita-*
26 *tem:* * *Et suam ipsorum conditionem in memoriam reuocent, ac discedant à laqueo Satanæ, quo irretiti fuerunt ad voluntatem ipsius.*

CAP. III.

1 H*Oc autem scito, nempe in vltimis diebus ventura tempora durissima:*
2 * *Hominesque futuros sui amantes, & amantes pecuniæ, fastuosos, elatos, blasphemos, hominibus* [parentibus] *suis immorigeros, negantes gratiam, impios,*
3 * *Calumniatores, concupiscentiæ subditos, bestiarum more efferatos, osores bonorũ,*
4 * *Proditores, pręcipites, inflatos, concupiscentiarum longè amantiores, quàm dilectionis Dei:*
5 * *Habentes formam reuerentiæ Dei: sed à virtute Dei procul distantes: qui sunt eiusmodi, eos repelle à te.*
6 * *Ex his enim sunt qui irrepũt in domos, & captiuas abducunt mulieres oneratas peccatis, quæ ducuntur variis concupiscentiis.*
7 * *Quæ semper discentes, nunquam ad cognitionem veritatis peruenire possunt.*
8 * *Quemadmodum autem Ionis & Iambaris insurrexerunt aduersus Mousche; ita & isti insurgunt in veritatem, homines corruptæ mentis, & reprobi à fide.*

20 בביתה דין רבא לא הוא מאנא [d]דדהבא בלחוד או [e]דסאמא אית בה אלא אף [f]דקיסא אף דפחרא מנהון
[g]לאיקרא ומנהון [h]לצערא׃ 21 אן אנש [i]הכיל נדכא נפשה מן הלין הוא [k]מאנא דכיא לאיקרא [m]ועהן לתושמשא
דמרה ומטיב לכל עבד טב׃ 22 מן כלהין רגיגתא דטליותא ערוק [n]והרט בתר [o]כאנותא [p]והימנותא [q]וחובא ושלמא
עם אילין [r]דקרין למרן בלבא דכיא׃ 23 [s]חרינא סכלא אילין דדלא [t]מרדואנון [v]אשתאל מנהון ידע אנת גיר
[x]דתכתושא [y]מולדין׃ 24 עבדה דין דמרן לא [z]חיב למתכתשו אלא דנהוא מכיך לות כלנש [a]ומלפן [b]ונגירא רוחה׃
25 דנהוא [c]רדא לאילין [d]דמתחרין לקובלה במכיכותא דלמא נתל להון אלהא [e]תיבותא ונדעון שררא׃
26 [i]ונעהדון נפשהון ונפרקון מן פחה דסטנא דבה אתתצידו לצבינה׃

d של זהב e של כסף f של עץ
g יקר h לכלימה i על-כן
k כלי דכיא זכה m שהגון
n חרט רוץ o צדקה
p ואמונה q ואהבה
r קרא s ריבות t רדא
u סור x מחלקת
y ילד z חוב a אלף
b וארך אפים c מלמד
d שמריבים e תשובה

* In magna autem domo, non ſolùm 20
ſunt vaſa aurea & argentea, ſed & lignea
& fictilia: & quædam quidem in hono-
rem, quædam autem in contumeliam.
* Siquis ergo emundauerit ſe ab iſtis, 21
erit vas in honorem ſanctificatum & v-
tile Domino, ad omne opus bonum pa-
ratum. * Iuuenilia autem deſideria 22
fuge: ſectare verò iuſtitiam, fidem, †cha-
ritatem, & pacem cum iis qui inuocant
Dominum de corde puro. * Stultas 23
autem & ſine diſciplina quæſtiones de-
uita, ſciens quia generant lites.
* Seruum autem Domini non opor- 24
tet litigare: ſed manſuetum eſſe ad om-
nes, docibilem, patientem, * Cum mo- 25
deſtia corripientem eos qui reſiſtunt ve-
ritati: nequando Deus det illis pœniten-
tiam ad cognoſcendam veritatem;
* Et reſipiſcāt à diaboli laqueis, à quo 26
captiui tenentur ad ipſius voluntatem.

CAP. III.

HOc autem ſcito, quòd in nouiſſi- 1
mis diebus inſtabunt tempora peri- A
culoſa:
* Et erunt homines ſeipſos amantes, 2
cupidi, elati, ſuperbi, blaſphemi, paren-
tibus non obedientes, ingrati, ſceleſti;
* Sine affectione, ſine pace, crimina- 3
tores, incontinentes, immites, ſine be-
nignitate;
* Proditores, proterui, tumidi, & vo- 4
luptatum amatores magis quàm Dei;
* Habentes ſpeciem quidem pieta- 5
tis, virtutem autem eius abnegantes. &
hos deuita.
* Ex his enim ſunt qui penetrant do- 6
mos, & captiuas ducunt mulierculas o-
neratas peccatis, quæ ducuntur variis B
deſideriis:
* Semper diſcentes, & nunquam ad 7
ſcientiam veritatis peruenientes.
* Quemadmodum autem Iannes & 8
Iambres reſtiterunt Moyſi, ita & hi re-
ſiſtunt veritati, homines corrupti men-
te, reprobi circa fidem.

20 * ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀρ-
γυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν,
ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.
21 * ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος
εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔρ-
γον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.
22 * τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δι-
καιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλου-
μένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.
23 * τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰ-
δὼς ὅτι γεννῶσι μάχας·
24 * δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς
πάντας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον,
25 * ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήπο-
τε δῷ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
26 * καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζω-
γρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

γ'.

1 * Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται
καιροὶ χαλεποί·
2 * ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀ-
λαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,
ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
3 * ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι,
ἀφιλάγαθοι,
4 * προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι
μᾶλλον ἢ φιλόθεοι,
5 * ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς
ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου.
6 * ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ
αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρ-
τίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,
7 * πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν
ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
8 * ὃν τρόπον δὲ ἰαννῆς καὶ ἰαμβρῆς ἀντέστησαν μωυσεῖ,
οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατε-
φθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν·

קפלאון ג ¹ הדא דין הוית ידע ᵃ דביומתא אחריא
ᵇ נאתון זבנא ᶜקשיא ׃ ² ונהוון בנינשא רחמי נפשהון ורחמי כספא ᵈשבהרנא ᵉ רמא ᶠמגדפנא דלאנשיהון לא
ᵍ מתתפיסין כפרי בטיבותא רשיעא ׃ ³ ʰ אכליקרצא משעבדי ⁱלרגתא ᵏבעריריא ˡסניי ᵐטבתא ׃ ⁴ משלמנא
ⁿ מסרהבא ᵒ חתירא רחמי רגיגתא ᵖ טב מן חובה דאלהא ׃ ⁵ דאית להון ᵠאסכמא דדחלת אלהא ומן חילה דאלהא
רחיקין דהכנא אנון דרחוק אנון מנך ׃ ⁶ מנהון אנון גיר הנון דמחלדין בית בתא ʳושבין נשא ˢדטמירן בחטהא
ᵗומתדברן לרגיגתא משחלפתא ׃ ⁷ דבכל זבן ᵘילפן ˣממתום לידעתא דשררא ʸלמאתא לא משכחין ׃ ⁸ איכנא דין יניס
וינברס קמו לוקבל מושא הכנא אף הנון קימין לוקבל שררא אנשא דמחבל רעינהון וסלין מן הימנותא ׃

ᵃ יום ᵇ אתא ᶜ קשא
ᵈ גאים
ᵉ רום ᶠ גדף ᵍ כוס
הקשיב ʰ מלשינים
ⁱ רגג ᵏ דומים לבהמות
ˡ סנא ᵐ טוב ⁿ מהירים
ᵒ גסים ᵖ יותר ᵠ דמות
ʳ שבא ˢ שמסובלות
ᵗ ומתלקחות
ᵘ ילף ˣ מן עולם ʸ אתא

9 ܐܠܐ ܠܐ ܢܐܬܘܢ ܠܩܕܡܝܗܘܢ. ܫܛܝܘܬܗܘܢ ܓܝܪ
ܡܬܝܕܥܐ ܗܝ ܠܟܠܢܫ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܕܗܢܘܢ ܐܬܝܕܥܬ܀

ܕܡܪܝ ܣܐܘܝܪܐ ܓ

10 ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܬܝܬ ܒܬܪ ܝܘܠܦܢܝ ܘܒܬܪ ܕܘܒܪܝ ܘܒܬܪ
ܨܒܝܢܝ ܘܒܬܪ ܗܝܡܢܘܬܝ. ܘܒܬܪ ܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܝ ܘܒܬܪ
11 ܚܘܒܝ ܘܒܬܪ ܡܣܝܒܪܢܘܬܝ. ܘܒܬܪ
ܪܕܝܦܘܬܝ ܘܒܬܪ ܚܫܝ. ܘܝܕܥ ܐܢܬ ܐܝܠܝܢ ܣܝܒܪܬ
ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܒܐܝܩܢܘܢ ܘܒܠܘܣܛܪܐ. ܐܝܕܐ ܪܕܝܦܘܬܐ
12 ܣܝܒܪܬ. ܘܡܢ ܟܠܗܝܢ ܦܨܢܝ ܡܪܝ. ܘܟܠܗܘܢ
ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܕܢܚܘܢ ܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
13 ܡܬܪܕܦܝܢ. ܒܢܝܢܫܐ ܕܝܢ ܒܝܫܐ ܘܡܛܥܝܢܐ.
ܢܘܣܦܘܢ ܥܠ ܒܝܫܘܬܗܘܢ. ܟܕ ܛܥܝܢ ܘܡܛܥܝܢ.
14 ܐܢܬ ܕܝܢ ܩܘܐ ܒܐܝܠܝܢ ܕܝܠܦܬ ܘܐܫܬܪܪܬ. ܝܕܥ
15 ܐܢܬ ܓܝܪ ܡܢ ܡܢܘ ܝܠܦܬ. ܘܕܡܢ ܛܠܝܘܬܟ ܣܦܪܐ
ܩܕܝܫܐ ܝܠܝܦ ܐܢܬ ܕܡܫܟܚܝܢ ܕܢܚܟܡܘܢܟ ܠܚܝܐ.
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

ܕܥܢܝܕܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܗ

16 ܟܠ ܟܬܒ ܕܒܪܘܚܐ ܐܬܟܬܒ. ܡܘܬܪ ܗܘ
ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܘܠܡܟܣܢܘܬܐ ܘܠܬܘܪܨܐ ܘܠܡܪܕܘܬܐ
17 ܕܒܟܐܢܘܬܐ. ܕܢܗܘܐ ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܓܡܝܪ ܘܠܟܠ
ܥܒܕ ܛܒ ܡܫܡܠܝ܀

[illegible] ܗ

1 ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܕܢܕܘܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ ܒܓܠܝܢܐ
2 ܕܡܠܟܘܬܗ. ܐܟܪܙ ܡܠܬܐ ܘܩܘܡ ܒܚܦܝܛܘܬܐ
ܒܥܕܢܐ ܘܕܠܐ ܥܕܢܐ. ܐܟܣ ܘܟܐܐ. ܘܒܥܐ ܡܢܗܘܢ ܒܟܠܗ
3 ܡܓܪܬ ܪܘܚܐ ܘܡܠܦܢܘܬܐ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܙܒܢܐ. ܕܠܡܠܦܢܘܬܐ
ܚܠܝܡܬܐ ܠܐ ܢܫܬܡܥܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܪܓܝܓܬܗܘܢ.
ܢܣܓܘܢ ܠܗܘܢ ܡܠܦܢܐ. ܒܡܫܬܥܠܝܘܬ
4 ܫܡܥܬܗܘܢ. ܘܡܢ ܫܪܪܐ ܢܗܦܟܘܢ ܐܕܢܝܗܘܢ.
5 ܘܠܘܬ ܬܫܥܝܬܐ ܢܨܠܘܢ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܗܘܝܬ ܥܝܪ
ܒܟܠܡܕܡ. ܘܣܝܒܪ ܒܝܫܬܐ. ܘܥܒܕ ܥܒܕܐ
ܕܡܣܒܪܢܐ. ܘܬܫܡܫܬܟ ܫܡܠܝ.

9 * *Sed non progredientur. Eorum enim ſtultitia innoteſcit omnibus, ſicut & illorum innotuit.*

D. Seueri [*feſto.*]

10 **Tu autem veniſti poſt doctrinam meam, & poſt inſtituta mea, & poſt placitum meũ, & poſt fidem meam, & poſt longanimitatem meam, & poſt charitatem meam, et poſt*
11 *patientiam meam;* * *Et poſt perſecutiones meas, meas denique paſſiones. Ceterùm noſti quæ pertulerim Antiochiæ, & Iconij, & Lyſtris; qualem perſecutionẽ ſuſtinuerim. Et ex his omnibus eripuit me Dominus meus.*
12 * *Enimuerò quicunque volunt cum timore Dei viuere in Ieſchua Meſchicho, perſecutionem paſſuri ſunt.*
13 * *Homines autem flagitioſi & impoſtores addent ad malitiam ſuam errantes, inducenteſque in errorem.*
14 * *Tu verò permane in iis quæ didiciſti, & in quibus confirmatus es. Scis enim à quo di-*
15 *diceris:* * *Et quòd à pueritia tua literas ſanctas edoctus es, quæ te poſſunt ſapientem efficere ad ſalutem, per fidem quæ eſt in Ieſchua Meſchicho.*

In obitu Epiſcoporum.

16 * *Siquidem omnis Scriptura quæ per Spiritum ſcripta* [inſpirata] *eſt, vtilis eſt ad doctrinam, & ad correctionem, et ad directionem, & eruditionem quæ eſt in iuſtitia;*
17 * *Vt perfectus ſit homo Dei ad omne opus bonum, atque conſummatus.*

CAP. IIII.

1 *OBteſtor te coram Deo & Domino noſtro Ieſchua Meſchicho, qui iudicaturus eſt viuos & mortuos in reuelatione regni ſui.*
2 * *Prædica ſermonem, & inſta cum ſedulitate oportunè & inoportunè, argue, & increpa cum omni longanimitate et doctrina.*
3 * *Erit enim tempus quum doctrinæ ſanæ non obedient, ſed iuxta deſideria ſua multiplicabũt ſibi doctores in pruritu ſui auditus.*
4 * *Et à veritate auertent aures ſuas, ad fabulas autem declinabunt.*
5 * *Tu verò vigila in omnibus, & ſuſtine mala, & exequere opus Euangeliſtæ: tuũque miniſterium perfice.*

9 אלא לא נאתון לקדמיהון שטיותהון גיר מתידעא הי לכלנש איכנא דאף דהנון אתידעת ׃
דמרי סאוירא ג
10 אנת דין אתית בתר יולפני ובתר דוברי ובתר צביני ובתר הימנותי ובתר נגירות רוחי ובתר חובי ובתר מסיברנותי ׃
11 ובתר רדיפותי ובתר חשין וידע אנת אילין סיברת באנטיוכיא ובאיקנון ובלוסטרא אידא רדיפותא סיברת ומן כלהין פצני מרי ׃
12 וכלהון דין אילין דצבין בדחלת אלהא דנחון בישוע משיחא מתרדפין ׃
13 בנינשא דין בישא ומטעינא נוספון על בישותהון כד טעין ומטעין ׃
14 אנת דין קוא באילין דילפת ואשתררת ידע אנת גיר מן מנו ילפת ׃
15 ודמן טליותך ספרא קדישא יליף אנת דמשכחין דנחכמונך לחיא בהימנותא דבישוע משיחא ׃

אתא שטיותא אולת ידע אתא יליף
נהגותי חפצי סיבר סבל פצא פלט
צבא חיא רדף טעא יסף טעא
יליף שרר שבח
כל חכם הימן

* Sed vltrà non proficient: insipien- 9
tia enim eorum manifesta erit omnibus,
sicut & illorum fuit.

* Tu autem assecutus es meam do- 10
ctrinam, institutionem, propositum, fi- C
dem, longanimitatem, dilectionem, pa-
tientiam,
* Persecutiones, passiones: qualia mi- 11
hi facta sunt Antiochiæ, Iconij, Lystris:
quales persecutiones sustinui. & ex om-
nibus me eripuit Dominus.
* Et omnes qui piè volunt viuere in 12
Christo Iesu, persecutionem patientur.
* Mali autem homines & seductores 13
proficient in peius; errantes, & in erro-
rem mittentes.
* Tu verò permane in iis quæ didici- 14
sti, & credita sunt tibi: sciens à quo di- D
diceris.
* Et quia ab infantia sacras literas no- 15
sti, quæ te possunt instruere ad salutem,
per fidem quæ est in Christo Iesu.

* Omnis † scriptura diuinitus inspira- 16
ta, vtilis est ad docendum, ad arguendũ,
ad † corrigendum, ad erudiendum in iu-
stitia:
* Vt perfectus sit homo Dei, ad omne 17
opus bonum instructus.

CAP. IIII.

TEstificor coram Deo & Iesu Christo, 1
qui iudicaturus est viuos & mortuos, A
& per aduentum ipsius, & regnum eius:
* Prædica verbum: insta opportunè, 2
importunè: argue, obsecra, increpa in
omni patientia & doctrina.
* Erit enim tempus cùm sanam do- 3
ctrinam non sustinebunt, sed ad sua de-
sideria coaceruabũt sibi magistros, pru-
rientes auribus,
* Et à veritate quidem auditum a- 4
uertent, ad fabulas autem cõuertentur.
* Tu verò vigila, in omnibus labora, 5
opus fac Euangelistæ, ministerium tuum
imple. Sobrius esto.

9 * ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον. ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν
ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 * Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀ-
γωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγά-
πῃ, τῇ ὑπομονῇ,
11 * τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν· οἷά μοι ἐγένετο ἐν ἀν-
τιοχείᾳ, ἐν ἰκονίῳ, ἐν λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα·
καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος.
12 * καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν χριστῷ ἰη-
σοῦ, διωχθήσονται·
13 * πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ
χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.
14 * σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς πα-
ρὰ τίνος ἔμαθες,
15 * καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ
δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ.

16 * Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς
διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς
παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ·
17 * ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον
ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

δ.

1 * Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ
νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,
2 * κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως, ἔ-
λεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
καὶ διδαχῇ.
3 * ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ
ἀνέξονται· ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐ-
πισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·
4 * καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν,
ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.
5 * σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγ-
γελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

ᵃ בעוברנא דאפיסקופא ד
16 כל כתב גיר דברוחא אתכתב ᵇמותרנא הו ᶜליולפנא ᵈולכוונא ולתורצא ᵉולמרדותא ᶠדבכאנותא ׃ 17 ונהוא
גמיר ברנשא דאלהא לכל עבד טב ומשלמן ׃ קפלאון ד
1 ᵃ מסהד אנא לך קדם אלהא ומרן ישוע משיחא הו דעתיד למדן חיא ᵇומיתא ᶜבגלינא דמלכותה ׃ 2 אכרז ᵈמלתא
וקום ᵉבחפיטותא בזבנא ודלא זבנא ᶠאכס וכוין בכלה ᵍמגרת רוחא ויולפנא ׃ 3 נהוא גיר ʰזבנא דליולפנא חלימא
לא ⁱנשתמעון אלא איך רגיגתהון ᵏנסגון לנפשהון ˡמלפנא ᵐבחותחתא דמשמעתהון ׃ 4 ומן ⁿשררא נהפכון ᵖאדנהון
לשועיתא דין נסטון ׃ 5 אנת דין הוית עיר בכל מדם וסיבר בישתא ועבדא עבד דמסברנא ותשמשתך שלם ׃

ᵃ במות של צופים
ᵇ יתר ᶜ ילף
ᵈ ולהוכחה
ᵉ רדא ᶠ שבצדק ᵍ מעיד
ᵇ מות ᶜ גלא ᵈ מלל
ᵉ בתשהדלות
ᶠ כמס ᵍ ארך אפים מן נגר
ʰ זמן ⁱ שמע ᵏ סגא
ˡ אלף ᵐ בחלקלקה אמת
ᵒ אזנם

6 ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܬܢܩܐ ܐܢܐ. ܘܙܒܢܐ ܕܐܫܬܪܝ ܡܛܐ. ܐܓܘܢܐ
7 ܫܦܝܪܐ ܐܬܟܬܫܬ. ܘܪܗܛܝ ܫܡܠܬ. ܘܗܝܡܢܘܬܝ ܢܛܪܬ.
8 ܘܡܢ ܗܫܐ ܢܛܝܪ ܠܝ ܟܠܝܠܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܕܢܦܪܥܝܘܗܝ
ܠܝ ܡܪܝ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܕܗܘܝܘ ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ. ܠܐ ܕܝܢ
ܒܠܚܘܕ ܠܝ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܚܒܘ ܠܓܠܝܢܗ.

ܕܓܪܝܓܘܪܝܘܣ ܗ

9 ܢܬܒܛܠ ܠܟ ܕܬܐܬܐ ܠܘܬܝ ܒܥܓܠ. ܕܐܡܐ
10 ܓܝܪ ܫܒܩܢܝ. ܘܐܚܒ ܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܙܠ ܠܗ
ܠܬܣܠܘܢܝܩܐ. ܩܪܝܣܩܘܣ ܠܓܠܛܝܐ. ܛܛܘܣ
11 ܠܕܠܡܛܝܐ. ܠܘܩܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕ ܥܡܝ. ܠܡܪܩܘܣ ܕܒܪ
ܘܐܝܬܝܗܝ ܥܡܟ. ܥܕܢ ܠܝ ܓܝܪ ܠܬܫܡܫܬܐ.
12 ܠܛܘܟܝܩܘܣ ܕܝܢ ܫܕܪܬ ܠܐܦܣܘܣ. ܒܝܬ ܟܬܒܐ
13 ܕܝܢ ܕܫܒܩܬ ܒܛܪܘܐܣ ܠܘܬ ܩܪܦܘܣ. ܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܬ
ܐܝܬܝܗܝ. ܘܟܬܒܐ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܟܪܟܐ ܕܡܓܠܬܐ.
14 ܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܩܝܢܝܐ ܒܝܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܚܘܝܢܝ.
15 ܢܦܪܥ ܠܗ ܡܪܢ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. ܐܦ ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܙܕܗܪ
16 ܡܢܗ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܩܡ ܠܘܩܒܠ ܡܠܝܢ. ܒܡܦܩ
ܪܘܚܐ ܩܕܡܝܐ ܠܐ ܐܢܫ ܗܘܐ ܥܡܝ. ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ
17 ܫܒܩܘܢܝ. ܠܐ ܬܬܚܫܒ ܠܗܘܢ ܗܕܐ. ܡܪܢ ܕܝܢ ܩܡ ܠܝ
ܘܚܝܠܢܝ. ܕܒܝ ܬܬܡܠܐ ܟܪܘܙܘܬܐ. ܘܢܫܡܥܘܢ
ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܐܬܦܨܝܬ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܐܪܝܐ.
18 ܘܢܦܨܝܢܝ ܡܪܢ ܡܢ ܟܠ ܥܒܕ ܒܝܫ. ܘܢܚܝܢܝ
ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܒܫܡܝܐ. ܕܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܥܠܡ
19 ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. ܫܐܠ ܒܫܠܡܐ ܕܦܪܝܣܩܠܐ
20 ܘܕܐܩܘܠܐ ܘܕܒܝܬ ܐܢܣܝܦܘܪܘܣ. ܐܪܣܛܘܣ
ܦܫ ܠܗ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܠܛܪܘܦܝܡܘܣ ܕܝܢ ܫܒܩܬܗ ܟܕ
21 ܟܪܝܗ ܒܡܝܠܛܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. ܢܬܒܛܠ ܠܟ ܕܩܕܡ
ܣܬܘܐ ܬܐܬܐ. ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟ ܐܘܒܘܠܘܣ ܘܦܘܕܣ
22 ܘܠܝܢܘܣ ܘܩܠܘܕܝܐ ܘܐܚܐ ܟܠܗܘܢ. ܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟ ܐܡܝܢ.

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ.

6 * *Ego verò immolor, & tempus quo dis-*
7 *soluar instat.* * *Bonum certamen certaui,*
& cursum meum expleui, fidemque meam
8 *seruaui.* * *In posterum autem asseruatur mihi*
corona iustitiæ, quam rependet mihi Domi-
nus meus in die illo, qui quidem est iustus iu-
dex: non solùm autem mihi, sed etiam iis qui
dilexerint manifestationem eius.

De Gregorio.

9 * *Sit tibi curæ vt venias ad me citò.*
10 * *Nam Demas me reliquit, & amore*
complexus est hoc seculum, ac profectus est
Thessalonicam, Crispus in Galatiam, Titus
11 *in Dalmatiam.* * *Lucas solus est mecum.*
Marcum assume & adducito tecum: aptus
enim mihi est ad ministerium.
12 * *Tychicum autem misi Ephesum.*
13 * *Thecam verò librorum quam reliqui*
Troade apud Carpum, quum venies afferto
& libros, maximè autem inuolucrum volu-
14 *minum.* * *Alexander faber ærarius*
multa mala mihi exhibuit: repensurus est ei
Dominus noster secundùm opera ipsius.
15 * *Sed & tu caue ab eo. vehementer enim*
insurrexit contra sermones nostros.
16 * *In prima prolatione spiritus* [defensione]
nemo mihi adfuit; sed omnes deseruerunt. Ne
17 *imputetur illis hoc.* * *Dominus autem meus*
adstitit mihi, & roborauit me, vt per me
prædicatio expleretur, & audirent omnes
Gentes: & ereptus fui ex ore leonis.
18 * *Et eripiet me Dominus meus ab omni*
opere malo: & seruabit me in regnum suum
quod est in cælis. Cui sit gloria in seculâ secu-
lorum. Amin.
19 * *Da pacem* [saluta] *Priskillæ & Akau-*
las, & familiæ Onesiphori.
20 * *Erastus mansit Corinthi. Trophimum au-*
tem reliqui infirmum in Mileto vrbe.
21 * *Sit tibi curæ vt ante hiemẽ venias. Po-*
stulat pacem tuam Eubulus, & Poudis, &
Linus, & Claudia, fratres denique omnes.
22 * *Dominus noster Ieschua Meschicho sit*
cum spiritu tuo. Gratia tecum. Amin.

Epistolæ ad Timotheum secundæ,
è Roma scriptæ,
FINIS.

---

6 אנא דין מתנקא אנא וזבנא דאשתרא מטא ׃ 7 אגונא שפירא אתכתשת ורהטי שמלת והימנותי נטרת ׃
8 ומן השא נטיר לי כלילא דכאנותא דנפרעיוהי לי מרי ביומא הו דהויו דינא כאנא לא דין בלחוד לי אלא אף
לאילין דאחבו לגלינה ׃
דגריגוריוס ה
9 נתבטל לך דתאתא לותי בעגל ׃ 10 דאמא גיר שבקני ואחב עלמא הנא ואזל לה לתסלוניקא קריסקוס
לגלטיא טטוס לדלמטיא ׃ 11 לוקא הו בלחוד עמי למרקוס דבר ואיתיהי עמך עדן לי גיר לתשמשתא ׃ 12 לטוכיקוס
דין שדרת לאפסוס ׃ 13 בית כתבא דין דשבקת בטרואס לות קרפוס מא דאתא אנת איתיהי וכתבא ויתיראית
כרכא דמגלא ׃ 14 אלכסנדרוס קיניא בישתא סגיאתא חויני פרע לה מרן איך עבדוהי ׃ 15 אף אנת דין אזדהר

נזבח אני · חמן · שרא · מלחמת · עטרת צדקה · פרע גמל · דון · צדיק · חבב · גליא · בטל · אתא · קח · אתא · הגון · שמש · אתא · של מגלות · חוא · הגיד · גומל

6 * Ego enim iam delibor, & tempus resolutionis meæ instat.
7 * Bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui. B
8 * In reliquo, reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die, iustus iudex: non solùm autem mihi, sed & iis qui diligunt aduentum eius.

9 * Festina ad me venire citò.
10 * Demas enim me reliquit, diligēs hoc seculū, & abiit Thessalonicam: Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam.
11 * Lucas est mecum solus. Marcum assume, & adduc tecum: est enim mihi vtilis in ministerium.
12 * Tychicum autem misi Ephesum.
13 * Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè autem † membranas.
14 * Alexander ærarius multa mala mihi ostēdit. † reddat illi Dominus secundùm opera eius: C
15 * Quem & tu deuita: valdè enim restitit verbis nostris.
16 * In prima mea defēsione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt: non illis imputetur.
17 * Dominus autem mihi astitit, & cōfortauit me, vt per me prædicatio impleatur, & audiant omnes Gentes: & liberatus sum de ore leonis.
18 * Liberauit me Dominus ab omni opere malo: & saluum faciet in regnum suum cæleste. cui gloria in secula seculorum. Amen. D
19 * Saluta † Priscillā & Aquilam, & Onesiphori domum.
20 * Erastus remansit Corinthi, Trophimum autem reliqui infirmum Mileti.
21 * Festina ante hyemem venire. Salutant te Eubulus, & Pudens, & Linus, & Claudia, & fratres omnes.
22 * Dominus Iesus Christus cum spiritu tuo. Gratia vobiscum. Amen.

Secunda ad Timotheum, Ephesiorum Ecclesiæ primum Episcopum ordinatū, scripta est è Roma, cùm iterum Paulus sisteretur Cæsari Neroni.

6 * ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύ-
7 σεως ἐφέστηκε. * τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν
δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα·
8 * λοιπὸν, ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος,
ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κρι-
τής· οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐ-
πιφάνειαν αὐτοῦ.

9 * Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως.
10 * δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰ-
ῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς θεσσαλονίκην· κρίσκης εἰς γαλα-
τίαν, τίτος εἰς δαλματίαν·
11 * λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. μάρκον ἀναλαβὼν ἄ-
γαγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν.
12 * τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς ἔφεσον.
13 * τὸν φελόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ, ἐρ-
χόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
14 * ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο·
ἀποδώη αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
15 * ὃν καὶ σὺ φυλάσσου. λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέ-
ροις λόγοις·
16 * ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένε-
το, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη.
17 * ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι'
ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔ-
θνη· καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος,
18 * καὶ ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ,
καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
19 * ἄσπασαι πρίσκιλλαν καὶ ἀκύλαν, καὶ τὸν ὀνησιφόρου οἶ-
20 κον. * ἔραστος ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ· τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον
ἐν μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.
21 * σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν· ἀσπάζεταί σε εὔ-
βουλος, καὶ πούδης, καὶ λῖνος, καὶ κλαυδία, καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ πάντες.
22 * ὁ κύριος ἰησοῦς χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χά-
ρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας
πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη
ἀπὸ ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη
παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι.

מְנֵה ᵐ טָב גֵּיר ⁿ זְקִיף לוּקְבַל ᵒ מֶלַּין ׃ 16 ᵖ בְּמַפַּק בְּרוּחַ קַדְמָיָא לָא אֱנָשׁ הֲוָא עַמִי אֶלָּא כֻּלְהוּן שַׁבְקוּן לָא תֶּתְחַשַׁב
לְהוּן הָדָא ׃ 17 מָרִי דֵּין קָם לִי וְחַיְּלַנִי דְּבִי ᑫ כָּרוּזוּתָא ʳ תֶּשְׁתַּלַם וְנֶשְׁמְעוּן עַמְמֵא כֻּלְהוּן ˢ וְאֶתְפַּצִּית מֶן פּוּמָא דְאַרְיָא
18 וְנַפְּצַיְנִי מָרִי מֶן כָּל עֲבָד בִּישׁ ᵗ וְנַחֵינִי בְּמַלְכוּתֵה דְּבַשְׁמַיָּא דְּלֵה שׁוּבְחָא לְעָלַם עָלְמִין אָמִין ׃ 19 ᵛ הַב שְׁלָמָא
לַפְּרִיסְקִלָּא וְלַאקוּלָאס וַלְבַיְתָא דְאֹנְסִיפָרוֹס ׃ 20 אַרַסְטוֹס פַּשׁ לֵהּ בְּקוֹרִנְתוֹס טְרוֹפִימוֹס דֵּין שַׁבְקְתֵה כַּד ˣ כְּרִיה
בְּמִילִיטוֹס מְדִינְתָּא ׃ 21 נֶתְבְּטֵל לָךְ דְּקְדָם ʸ סַתְוָא ᶻ תֵּאתֵא שָׁאֵל בִּשְׁלָמָךְ אֵבוּלוֹס וּפוּדֵס וְלִינוֹס וַקְלוֹדִיָּא וְאַחֵא
כֻּלְהוּן ׃ 22 מָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא עַם רוּחָךְ טַיְבוּתָא עַמָּךְ אָמִין ׃
שְׁלֶמַת אֶגַּרְתָּא דַּלְוָת טִימְתָאוֹס דְּתַרְתֵּין דְּאֶתְכַּתְבַת מֶן רְהוֹמָא ׃

ᵐ מאד ⁿ זְקַף רום
ᵒ מַלַּל ᵖ נְפַק ᑫ כְּרַז
ˢ שְׁלֵם ᵗ פְּצָא פלט
ᵛ חַיָא ʸ יְהַב נתן
ˣ כְּרָה חלה ע החורף
ᶻ אֲתָא

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܛܘܣ ܀

ܡܐ ܕܗܘܐ ܩܫܝܫܐ ܀

ܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܐ

1 ܦܘܠܘܣ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ ܘܫܠܝܚܗ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܝܕܥܬܐ
2 ܕܫܪܪܐ ܕܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. ܥܠ ܣܒܪܐ ܕܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ. ܕܡܠܟ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܩܕܡ ܙܒܢܝ
3 ܕܥܠܡܐ. ܘܓܠܝܗ ܠܡܠܬܗ ܒܙܒܢܗ ܒܟܪܘܙܘܬܢ
ܗܝ ܕܐܬܗܝܡܢܬ ܐܢܐ ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ.
4 ܠܛܛܘܣ ܒܪܐ ܫܪܝܪܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܓܘܐ.
ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܡܪܢ
5 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܒܩܬܟ ܗܘܝܬ
ܒܩܪܛܐ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܚܣܝܪܢ ܬܬܩܢ. ܘܬܩܝܡ ܩܫܝܫܐ
ܒܡܕܝܢܐ ܡܕܝܢܐ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܬܟ.
6 ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܦܫܝܩ ܗܘ. ܘܗܘܐ ܒܥܠܐ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܝܬ
ܠܗ ܒܢܝܐ ܡܗܝܡܢܐ ܕܠܐ ܡܬܐܡܪܝܢ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܗܢܘܢ ܕܠܐ
7 ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܐܣܘܛܘܬܐ. ܙܕܩ ܗܘ ܓܝܪ ܩܫܝܫܐ
ܕܢܗܘܐ ܕܠܐ ܦܫܝܩ. ܐܝܟ ܪܒܝܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ
ܡܬܕܒܪ ܒܪܥܝܢܗ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܚܡܝܡܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ
ܥܒܪ ܥܠ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܕܗ ܡܪܝܡܐ.
8 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܪܚܡ ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܪܚܡ
ܐܟܣܢܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܪܚܡ ܛܒܬܐ. ܘܢܗܘܐ ܢܟܦ. ܘܢܗܘܐ
ܟܐܢ. ܘܢܗܘܐ ܚܣܝܐ ܘܡܚܕ ܢܦܫܗ ܡܢ ܪܓܝܓܬܐ.
9 ܘܡܬܛܦܠ ܠܗ ܒܟܠ ܡܠܦܢܐ ܕܡܠܬܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܢܫܟܚ ܐܦ ܠܡܒܝܐܘ ܒܝܘܠܦܢܗ
ܚܠܝܡܐ. ܘܠܡܟܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܗ.
10 ܐܝܬ ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܕܠܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ. ܘܡܡܠܠܝܢ
ܣܪܝܩܬܐ. ܘܡܛܥܝܢ ܪܥܝܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܝܬܝܪܐܝܬ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ ܐܢܘܢ.
11 ܗܠܝܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܣܟܪܘ ܦܘܡܗܘܢ. ܒܬܐ
ܣܓܝܐܐ ܡܗܦܟܝܢ. ܘܡܠܦܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ ܡܛܠ
ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ.

EPISTOLA AD TITVM.

EODEM G. FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Quum quis fit Presbyter.

CAPVT I.

1 PAVLVS *seruus Dei, & Apostolus Jeschua Meschicho per fidem electorũ Dei, quæ est cognitio veritatis, quæ fit per timorem Dei,*
2 ** In spem vitæ æternæ, quam pollicitus est Deus verax ante tempora*
3 *seculi: * Patefecit autem sermonem suum tempore suo per nostram illam prædicationẽ, quæ concredita est mihi mandato Dei Seruatoris nostri:*
4 ** Tito vero filio iuxta communem fidem, Gratia, & pax à Deo patre, & à Domino nostro Jeschua Meschicho Seruatore nostro.*
5 ** Ob id reliqui te in Creta, vt ea quæ desunt dirigas, & constituas Presbyteros per singulas vrbes, sicut præcepi tibi.*
6 ** Eum qui inculpatus est, & maritus vnius vxoris, & habens liberos fideles non lasciuiẽtes, quique non sint intractabiles per*
7 *ingluuiem. * Debet enim Presbyter inculpatus esse tãquam administrator domus Dei, nec duci propria voluntate, nec iracundus esse, nec modum præterire in vino, neque manu promptus ad percutiendum, nec diligere lucra sordida.*
8 ** Sed amare hospites, & amare bonas res, ac esse castus, & iustus, & pius, & qui contineat se à concupiscentiis:*
9 ** Et qui curam habeat de doctrina sermonis fidei, vt possit etiam exhortari per suam doctrinam sanam, eosque redarguere qui contendunt.*
10 ** Sunt enim quamplurimi intractabiles, & vaniloqui, & seducentes hominum mentes, maximè ij qui sunt ex circuncisione:*
11 ** Quibus oportet obturare os. Domos multas corrũpunt, & docent quæ non oportet propter lucra sordida.*

אֶגַּרְתָּא דַלְוָת טִטוּס ׃

מָא דַהֲוָא קַשִּׁישָׁא א קפלאון א

פּוּלוּס עַבְדֵהּ דַּאלָהָא וּשְׁלִיחֵהּ דְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא [a] בְּהַימָנוּתָא [b] דַּגְבַיָּא דַּאלָהָא דִּידַעְתָּא דַּשְׁרָרָא דִּבְדֶחְלַת אֱלָהָא ׃
2 עַל [c] סַבְרָא דְּחַיָּא דַּלְעָלַם [d] דַּמְלַךְ אֱלָהָא [e] שַׁרִירָא קְדָם זַבְנַיְהוֹן דְּעָלְמָא ׃ 3 וְגַלִּיא [f] מַלְּתֵהּ
בְּזַבְנֵהּ בְּיַד כָּרוֹזוּתַן הָי [g] דְּאִתְהַימְנֵת אֱנָא בְּפוּקְדָּנָא דַּאלָהָא [h] מַחְיָנַן ׃ 4 לְטִטוּס בְּרָא [i] שַׁרִירָא בְּהַימָנוּתָא [k] דְּגַוָּא
טַיְבוּתָא וּשְׁלָמָא מִן אֱלָהָא אַבָּא וּמִן מָרַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא [m] מַחְיָנַן ׃ 5 מֶטֻּל הָנָא הוּ שְׁבַקְתָּךְ [n] הֲוֵית בִּקְרֵטָא דְּאֵילֵין
דְּחַסִּירַן [o] תְּתַקֵּן [p] וְתָקִים קַשִּׁישֵׁא בִּמְדִינָא מְדִינָא אַיְכַנָא דְּפַקְדָּתָךְ ׃

[a] חימן [b] גבא [c] תקוה [d] שהבטיח [e] באמן [f] מלל [g] חימן [h] חיא [i] נאמן [k] של צבור [l] חסד [m] חיא [n] הוא [o] תקן [p] קום

ARGVMENTVM IN EPIST. AD TITVM.

TITVM *commonefacit & instruit de constitutione presbyterij, & de spirituali conuersatione, & hæreticis vitandis, qui traditionibus Iudaicis credunt: scribens ei à Nicopoli.*

EPISTOLA B. PAVLI AD TITVM.

CAPVT I.

PAVLVS seruus Dei, 1
Apostolus autem Iesu A
Christi secundùm fidē
electorum Dei & agni-
tionem veritatis, quæ
secūdum pietatem est
[2]In spem vitæ æternæ, quam promi- 2
sit qui non mentitur, Deus, ante tempo-
ra secularia:
[3]Manifestauit autem temporibus 3
suis verbum suum in prædicatione, quę
credita est mihi secundùm præceptum
saluatoris nostri Dei:
[4]Tito dilecto filio secundùm com- 4
munem fidem, gratia & pax à Deo pa-
tre, & Christo Iesu saluatore nostro. B
[5]Huius rei gratia reliqui te Cretæ, vt 5
ea quæ desunt corrigas: & constituas
per ciuitates presbyteros, sicut & ego
disposui tibi;
[6]Si quis sine crimine est, vnius vxo- 6
ris vir, filios habens fideles, non in ac-
cusatione luxuriæ, aut non subditos.
[7]Oportet enim episcopum sine cri- 7
mine esse, sicut Dei dispensatorem: non
superbum, non iracundum, non vino-
lentum, non percussorem, non turpis C
lucri cupidum:
[8]Sed hospitalem, benignum, † so- 8
brium, iustum, sanctum, continentem:
[9]Amplectentem eum qui secundùm 9
doctrinam est, fidelem sermonem, vt
potēs sit† exhortari in doctrina sana, &
eos qui contradicunt, arguere.
[10]Sunt enim multi etiam inobedien- 10
tes, vaniloqui & seductores, maximè qui
de circuncisione sunt:
[11]Quos oportet redargui. qui vniuer- 11
sas domos subuertunt, docentes quæ
non oportet, turpis lucri gratia.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς Τίτον ἐπιστολή.

κεφαλ. α'.

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ,
καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέ-
βειαν
2 [2]ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγεί-
λατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,
3 [3]ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κη-
ρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος
ἡμῶν θεοῦ·
4 [4]Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, ἔλεος,
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σω-
τῆρος ἡμῶν.
5 [5]τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείπον-
τα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους,
ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην.
6 [6]εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα
ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα.
7 [7]δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκονό-
μον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
μὴ αἰσχροκερδῆ·
8 [8]ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον,
ὅσιον, ἐγκρατῆ,
9 [9]ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα
δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινού-
σῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.
10 [10]εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρε-
ναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς,
11 [11]οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες οἴκους ὅλους ἀνατρέπουσι,
διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

---

6 אינא דדלא [q]רשין הו והוא בעלא דחדא אנתתא ואית לה בניא מהימנא ודלא [r]מצחין ולא [s]איתיהון דלא שועבד
[t]באסוטותא ׃ 7 [u]חיב הו גיר קשישא דנהוא דלא [x]רשין איך רבביתא דאלהא ולא נהוא [y]מתחבר [z]ברעין נפשה ולא
נהוא [a]חמתן ולא נהוא עבר על חמרא ולא נהוא רהטא אידה [b]למםחא ולא נהוא רחם [c]יותרנא [d]טנפא ׃ 8 אלא נהוא
רחם [e]אכסניא ונהוא רחם [f]טבתא ונהוא [g]נכף ונהוא [h]כאין ונהוא [i]חסיא ולביך נפשה מן רגיגתא ׃ 9 ונטל
לה על [k]יולפנא דמלתא דהימנותא [m]דנשכח אף למביאו ביולפנה חלימא ולמכסו לאילין דמתחרין ׃ 10 איתגיר
סגיאא דלא משתעבדין וסריקן מליהון ומטעין רעינא דבנינשא יתיראית אילין דמן גזורתא אנון ׃
11 הנון דולא הוא למסכרו פומהון בתא סגיאא מחבלין ומלפין מדם דלא ולא מטל יותרנא טנפא ׃

[q] רשא אשם [r] צחא
[s] אית [t] אסוטותא היא מנהגת הזולל והשכור
[u] חוב [x] אשם [y] דבר
[z] רעא רצה [a] חמא
[b] מחא נכה [c] יתר
[d] טנף טמא [e] גרים [f] טוב
[g] צנוע [h] ישר [i] חסיד
[k] ילף [l] מלל [m] שכח

12 * *Dixit quidam ex illis vates ipsorum, Filij Cretæ* [Cretenses] *semper sunt mendaces, malæ bestiæ, & ventres ociosi.*

13 * *Et verum est hoc testimonium. Quamobrem seuerè argue illos, vt sani sint in fide:*

14 * *Nec sese adijciant fabulis Jihoudaicis, & præceptis hominum qui oderunt veritatem.*

15 * *Omnia enim munda mundis: Jis autem qui polluti sunt & infideles, nihil est mundum, sed polluta est eorum mens & conscientia.*

16 * *Et profitentur se cognoscere Deum, suis verò operibus eum negant, quum sint execrandi, & dicto non audientes, sed reprobi ad omne opus bonum.*

CAP. II.

1 *TV verò loquere quæ decent sanam doctrinam:*

2 * *Et doce vt senes sint vigilanti mente præditi, sintque casti, & puri, & sani in fide, & in charitate, & patientia.*

3 * *Ac etiam anus similiter, vt sint in habitu qui deceat reuerentiam Dei, nec sint calumniatrices, nec inseruientes multo vino, vt doceant bona;*

4 * *Et pudicas eas faciant quæ sunt adolescentulæ: vt diligant maritos suos, & liberos suos;*

5 * *Vt castæ sint & sanctæ, vt bene curēt domos suas, & subditæ sint maritis suis, ne quis blasphemet sermonem Dei.*

6 * *Adolescentes consimiliter adhortare, vt casti sint.*

7 * *In omnibus autem temetipsum præbeto exemplum in omni opere bono, & in doctrina tua habeas sermonem sanum, castum, & incorruptibilem, quem nemo contemnat.*

8 * *Vt qui insurrexerit in nos, pudefiat, quum non poterit dicere contra nos quicquam mali.*

9 * *Serui heris suis subditi sint in omnibus, & placeant eis, nec sint responsatores, neque fures:*

12 אמר אנש מנהון נביא דילהון דבני קרטא בכל זבן [a] דגלין אנון [b] חיותא בישתא [c] וכרסתא בטילתא׃

13 [d] ושריראית [e] איתיה [f] סהדותא הדא מטל הנא [g] קשיאית הוית [h] מכס להון דנהוון חלימין בהימנותא׃

14 ולא נהרמון [i] לשועיתא דיהודיא ולפוקדא דבני נשא [k] דסנין [l] שררא׃ 15 כל מדם גיר דכא הו לדכיא לאילין

דין [m] דמסיבין ולא מהימנין מדם דדכא לית להון אלא מסיב הו [n] רעינהון [o] ותארתהון׃ 16 [p] ומודין דידעין לאלהא

בעבדיהון דין כפרין בה [q] ואיתיהון [r] סניאא ודלא [s] פיס ומסליא לכל עבד טב׃

קפלאון ב

1 אנת דין מלל מדם דיאא ליולפנא חלימא׃ 2 ואלף דנהוון

קשישא עירין ברעיניהון ונהוון נכפין ונהוון דכין ונהוון חלימין בהימנותא ובחובא ובמסיברנותא׃

a כוכבים b חיות רעות
c כרס בטן d ובאמת
e אית f עדות g קשא
h כסם i שעא סיפר
k סנא l אמת m סרב
שמא n נשמחם
o תארתא נוה הנפש
p ידא ידה q אית יש
r שנוים s פום הקשיב

12 *Dixit quidam ex illis, proprius ipsorum propheta: Cretenses semper mendaces, malæ bestiæ, ventres pigri.

13 *Testimonium hoc verum est. Quam ob causam increpa illos durè, vt sani sint in fide: D

14 *Non intendentes Iudaicis fabulis, & mandatis hominum auersantium se à veritate.

15 *Omnia munda mundis: coinquinatis autem & infidelibus nihil est mũdum, sed inquinatæ sunt eorum & mens & conscientia.

16 *Confitentur se nosse Deum, factis autem negant, cùm sint abominati & incredibiles, & ad omne opus bonum reprobi.

CAP. II.

1 TV autem loquere quæ decent sanam doctrinam. A

2 *Senes, vt sobrij sint, pudici, prudentes, sani in fide, in dilectione, in patientia.

3 *Anus similiter, in habitu sancto non criminatrices, non multo vino seruientes, bene docentes:

4 *Vt prudentiam doceant adolescentulas, vt viros suos ament, filios suos diligant;

5 *Prudentes, castas, sobrias, domus curam habentes, benignas, subditas B viris suis, vt non blasphemetur verbum Dei.

6 *Iuuenes similiter hortare vt sobrij sint.

7 *In omnibus teipsum præbe exemplum bonorum operũ, in doctrina, †in integritate, in grauitate,

8 *Verbum sanum, irreprehensibile: vt is qui ex aduerso est, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis. C

9 *Seruos dominis suis subditos esse, in omnibus placentes, non contradicẽtes, non fraudantes:

12 *εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης, κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

13 *ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι᾽ ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει·

14 *μὴ προσέχοντες ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.

15 *πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμένοις, καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.

16 *θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

β'.

1 *Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ·

2 *πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.

3 *πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,

4 *ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,

5 *σώφρονας, ἁγνὰς, οἰκουροὺς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται.

6 *τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν,

7 *περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν,

8 *λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον.

9 *δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας. μὴ νοσφιζομένους·

3 ואף [h] קשישתא הכנא [i] דנהוין [k] באסכמא [l] דזאיא לדחלת אלהא ולא נהוין [m] אכלן קרצא ולא נהוין משעבדן
לחמרא סגיאא [n] ונהוין [o] מלפן שפירתא: 4 [p] ומנכפן לאילין [q] דטליין דנרחמן בעליהין ובניהין:
5 ונהוין [r] נכפן וקדישן ונהוין [s] יצפן שפיר דבתיהין [t] ומשתעבדן לבעליהין דלא אנש מגדף על [u] מלתה דאלהא:
6 ומן אילין [x] דטליין הכנא [y] בעי דנהוון נכפין: 7 בכל מדם דין דמותא בנפשך חוא בכל עבדא טבא
[z] ובכל פנותך תהוא לך [a] מלתא חלימתא דנכפא ולא מחבלא ולא אנש [b] בסר לה:
8 דאינא [c] דקאם לקובלן [d] נבהת כד לא נשכח דנאמר עלין מדם דסנא:
9 עבדא למריהון נשתעבדון בכל מדם ונשתפרון ולא הוו מעצין ולא הוו גנבין:

[h] זקנות
[i] חיא [k] בדמות [l] שנאה
[m] מלשינות
[n] חוא [o] אלף [p] נכף
צנע [q] שנערות [r] צנועות
[s] יצף השתדל [t] שעבר
[u] מלל
[x] שנעורים או בחורים
[y] בעא
[z] אלף [a] מלל [b] בוזה
[c] קום [d] בהת בוש

10 * ܐܠܐ ܢܚܘܘܢ ܫܪܪܗܘܢ ܛܒܐ ܒܟܠܡܕܡ.
ܕܢܨܒܬܘܢ ܒܟܠܡܕܡ ܠܝܘܠܦܢܗ ܕܐܠܗܐ
ܡܚܝܢܢ ܀ ܀ ܀

ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܘܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܀

܀ ܀ ܒ ܀ ܀

11 * ܐܬܓܠܝܬ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝܬ ܟܠ
12 ܠܒܢܝܢܫܐ ܟܠܗܘܢ. * ܘܪܕܝܐ ܠܢ ܕܢܟܦܘܪ
ܒܪܘܫܥܐ ܘܒܪ̈ܓܝܓܬܐ ܕܥܠܡܐ. ܘܢܚܐ ܒܥܠܡܐ
ܗܢܐ. ܒܢܟܦܘܬܐ. ܘܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ.
13 * ܟܕ ܡܣܟܝܢܢ ܠܣܒܪܐ ܒܪܝܟܐ ܘܠܓܠܝܢܐ
ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ ܘܡܚܝܢܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
14 * ܕܗܘ ܝܗܒ ܢܦܫܗ ܚܠܦܝܢ. ܕܢܦܪܩܢ ܡܢ ܟܠ
ܥܘܠ. ܘܢܕܟܝܢ ܠܢܦܫܗ ܥܡܐ ܚܕܬܐ ܕܚܡܣ ܒܥܒܕ̈ܐ
15 ܛܒ̈ܐ. * ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܘܒܥܐ ܘܟܘܢ ܒܟܠ ܦܘܩܕܢ.
ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܒܣܐ ܒܟ ܀ ܀ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 * ܘܦܩܘܕ ܐܢܘܢ ܕܠܪ̈ܫܢܐ ܘܠܫܠܝ̈ܛܢܐ
ܢܫܬܡܥܘܢ ܘܢܫܬܥܒܕܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܥܬܝܕܝܢ ܠܟܠ
2 ܥܒܕ ܛܒ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܢܓܕܦܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ
ܡܬܟܬܫܝܢ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܟܝܟܝܢ. * ܘܒܟܠܡܕܡ
ܢܚܘܘܢ ܢܝܚܘܬܗܘܢ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ.
3 * ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܡ ܕܠܐ ܪ̈ܥܝܢܐ ܗܘܝܢ ܘܕܠܐ
ܦܝܣܐ ܘܛܥܝܢ ܗܘܝܢ. ܘܡܫܬܥܒܕܝܢ ܗܘܝܢ ܠܪ̈ܓܝܓܬܐ
ܡܫܚܠܦܬܐ. ܘܒܒܝܫܘܬܐ ܘܒܚܣܡܐ ܡܬܗܦܟܝܢ
ܗܘܝܢ. ܘܣܢܝܐܝܢ ܗܘܝܢ. ܐܦ ܣܢܝܢ ܠܚܕ̈ܕܐ ܗܘܝܢ.
4 * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܓܠܝܬ. ܒܣܝܡܘܬܗ ܘܡܪܚܡܢܘܬܗ
5 ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. * ܠܐ ܒܥܒ̈ܕܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܕܥܒܕܢ.
ܐܠܐ ܒܪ̈ܚܡܘܗܝ ܕܝܠܗ. ܐܚܝܢ ܒܣܚܝܬܐ ܕܡܘܠܕܐ
ܕܡܢ ܕܪܝܫ. ܒܚܘܕܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
6 * ܗܝ ܕܐܫܕ ܥܠܝܢ ܥܬܝܪܐܝܬ. ܒܝܕ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܢ.
7 * ܕܢܙܕܕܩ ܒܛܝܒܘܬܗ. ܘܢܗܘܐ ܝܪ̈ܬܐ ܒܣܒܪܐ ܕܚ̈ܝܐ
ܕܠܥܠܡ.

10 * *Sed oſtendant conſtantiam ſuam bonam in omnibus, vt exornent in omnibus doctrinam Dei Seruatoris noſtri.*

De Baptiſmo, & Dominica poſt Epiphaniam.

11 * *Patefacta eſt enim gratia Dei tota ſalutifera omnibus hominibus:*
12 * *Et erudit nos vt abnegemus impietatem & concupiſcentias mundi, & viuamus in hoc ſeculo cum caſtitate, & iuſtitia, & reuerentia Dei;*
13 * *Expectantes ſpem benedictam & manifeſtationem gloriæ Dei magni, & Seruatoris noſtri Ieſchua Meſchicho.*
14 * *Qui ſeipſum dedit pro nobis, vt redimeret nos ab omni iniquitate, & repurgaret ſibiipſi populum nouum, qui ſtudioſus eſſet bonorum operum.*
15 * *Hæc loquere & adhortare, & argue cum omni mandato: & nemo te deſpiciat.*

CAP. III.

1 *Porrò admone eos, vt principibus ac poteſtatibus dicto audientes ſint, ſubditique; ac parati ſint ad omne opus bonum.*
2 * *Et neminem maledictis inſectentur, nec ſint pugnaces, ſed ſint manſueti: & in omnibus oſtendant comitatem ſuam erga omnes homines.*
3 * *Nos etenim quondam eramus rationis expertes, refractarij, & errantes, obnoxijque varijs deſiderijs, & in malitia & inuidia verſabamur, & exoſi eramus, atque alius alium odio proſequebamur.*
4 * *Quum autem patefacta eſt benignitas & miſericordia Dei Seruatoris noſtri:*
5 * *Non ex operibus iuſtitiæ quæ fecimus, ſed commiſeratione ſua ſeruauit nos per lauacrum generationis quę facta eſt denuo cum renouatione Spiritus Sanctitatis;*
6 * *Quem effudit in nos abundè per Ieſchua Meſchicho Seruatorem noſtrum:*
7 * *Vt per gratiam eius iuſtificemur, & ſimus hæredes iuxta ſpem vitæ æternæ.*

10 אֶלָּא [k] נְחַווּן [l] שְׁרָרְהוּן [m] טָבָא בְּכֻל מֶדֶם [n] דַּנְצַבְּתוּן בְּכֻל מֶדֶם [o] יוּלְפָּנֵה דַאלָהָא [p] מַחְיָנַן ׃
[a] דְּמַעֲמוּדִיתָא וְחַד בְשַׁבָּא דְּבָתַר [b] דַּנְחָא ב
11 [c] אֶתְגַּלְיַתגֵּיר טַיבוּתֵה דַאלָהָא [d] מַחְיַת כֻּל לַבְנַינָשָׁא כֻּלְּהוּן ׃ 12 [e] וְרָדְיָא לַן דְּנֶכְפּוּר בְּרוּשְׁעָא וּבַרְגִיגָתָא דְעָלְמָא
[f] וְנִחֵא בְּעָלְמָא הָנָא [g] בְּנַכְפּוּתָא [h] וּבְכָאנוּתָא וּבְדֶחֲלַת אֱלָהָא ׃ 13 [i] כַּד מְסַכֵּינַן [k] לְסַבְרָא בְּרִיכָא [l] וַלְגֶלְיָנָא [m] דְּתֶשְׁבּוּחְתֵה דַאלָהָא
רַבָּא [n] וּמַחְיָנַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃ 14 דְּהוּ יַהֵב נַפְשֵׁה חַלָפַין דְּנֶפְרְקַן מֶן כֻּל עַוְלָא [o] וַנְדַכֵּין לְנַפְשֵׁה עַמָּא חַדְתָּא דְּחָסֶם
בְּעַבְדָא טָבָא ׃ 15 הָלֵין מַלֵּל וּבְעִי וְכַוֵּן בְּכֻל פּוּקְדָן וְלָא אֱנָשׁ נַבְסֵא בָּךְ ׃ קפלאון ג
1 וַהְוַית מַעֲהֵד לְהוֹן דַּלְרִישֵׁא וַלְשַׁלִּיטָנֵא נֶשְׁתַּמְעוּן וְנֶשְׁתַּעְבְּדוּן וְנֶהֱווֹן עֲתִידִין לְכֻל עֲבַד טָב ׃

[k] חָוָא הגיד [l] אמונתם
[m] טוּב [n] צְבַת חקן
[p] יְלַף [a] חָוָא [a] עֲמַר סבל
[b] דְּנַח זרח [c] גְלָא [d] חָוָא
[e] רְדָא למד [f] חָוָא
[g] בצניעות [h] ובצדקה
[i] סְבָא [k] חתקוה [l] גְּלָא
[m] שְׁבַח [n] חָוָא [o] דְּכָא

* Sed in omnibus fidem bonã osten- 10
dentes: vt doctrinam Saluatoris nostri
Dei ornent in omnibus.

* Apparuit enim gratia Dei† saluato- 11
ris nostri omnibus hominibus:
* Erudiens nos, vt abnegantes im- 12
pietatem & secularia desideria, sobriè, &
iustè, & piè viuamus in hoc seculo,
* Expectãtes beatam spem & aduen- 13
tum gloriæ magni Dei, & Saluatoris no- D
stri Iesu Christi;
* Qui dedit semetipsum pro nobis, 14
vt nos redimeret ab omni iniquitate; &
mundaret sibi populum acceptabilem,
sectatorem bonorum operum.
* Hæc loquere, & exhortare, & ar- 15
gue cum omni imperio. Nemo te con-
temnat.

CAP. III.

ADmone illos principibus & potesta- 1
tibus subditos esse, dicto obedire, ad A
omne opus bonum paratos esse;
* Neminem blasphemare, non liti- 2
giosos esse, sed modestos: omnem o-
stendentes mansuetudinem ad omnes
homines.
* Eramus enim aliquando & nos in- 3
sipiẽtes,† increduli, errantes, seruientes
desideriis & voluptatibus variis, in ma-
litia & inuidia agentes, odibiles, odien-
tes inuicem.
* Cùm autem benignitas & huma- 4
nitas apparuit Saluatoris nostri Dei:
* Non ex operibus iustitiæ quæ feci- 5
mus nos, sed secundùm suam misericor- B
diam saluos nos fecit, per lauacrum re-
generationis & renouationis Spiritus
sancti,
* Quem effudit in nos abundè per 6
Iesum Christum saluatorem nostrum:
* Vt iustificati gratia ipsius, hæredes 7
simus secundùm spem vitæ æternæ.

10 * ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν· ἵνα
τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν
πᾶσιν.

11 * Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν
ἀνθρώποις,
12 * παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ
τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐ-
σεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
13 * προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπι-
φάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ·
14 * ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιού-
σιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.
15 * Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης
ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

γ'

1 * Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσ-
σεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους
εἶναι,
2 * μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶ-
σαν ἐνδεικνυμένους πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

3 * ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώ-
μενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν
κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους·

4 * ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σω-
τῆρος ἡμῶν θεοῦ,

5 * οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ, ὧν ἐποιήσαμεν ἡ-
μεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ
παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου,

6 * οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν·
7 * ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γε-
νώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

2 וְעַל אֱנָשׁ לָא נְגַדְּפוּן וְלָא נֶהֱוֺון [d] מְתַכְּתְּשִׁין אֶלָּא נֶהֱוֺון [e] מַכִּיכִין וַבְכֻלְמֶדֶם [f] נְחֲוֺון בַּסִימוּתְהוֺן לְוָת כֻּלְהוֺן בְּנַינָשָׁא׃
3 אַף חֲנַן גֵּיר מֶן קְדִים דְּלָא [g] רֶעְיָנָא [h] הֲוַין וַדְלָא [i] פְּיָסָא [k] וְטָעַין הֲוַין [l] וַמְשַׁעְבְּדִין הֲוַין [m] לַרְגִיגָתָא מְשַׁחְלְפָתָא
[n] וַבְבִישׁוּתָא [o] וּבַחֲסָמָא [p] מֶתְהַפְּכִין הֲוַין [q] וַסְנִיאִין הֲוַין אַף חַד לְחַד סָנֵין הֲוַין׃
4 כַּד דֵּין [r] אֶתְגַּלְיַת בַּסִימוּתֶה [s] וַמְרַחְמָנוּתֶה דַּאלָהָא [t] מַחְיָנַן׃
5 לָא בַעְבָדֵא [u] דְזַדִיקוּתָא דַעֲבַדְן אֶלָּא בְּרַחֲמוּהִי דִילֶה [z] אַחְיַן [y] בַּסְחָתָא דְמַולָדָא דְמֶן דְּרִישׁ בְּחוּדָתָא דְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא׃
6 הָי דְאַשַׁד עֲלַין עַתִּירָאִית בְּיַד יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא מַחְיָנַן׃
7 דַבְטַיבוּתֶה נֶזְדַּדַּק וְנֶהֱוֵא יָרְתֵא בְּסַבְרָא דְחַיֵא דַלְעָלַם׃

[d] נלחמים [e] ענוים
[f] חַנָּא הגיד [g] רְעָא רצה
[h] הַנָּא [i] פּוּס הקשיב
[k] טְעָא [l] שַׁעְבֵּד [m] לחשוקות
[n] בִּישׁ [o] ובקנאה רעה
[p] הֲפַךְ [q] סְנָא שנא
[r] גְּלָא [s] רַחֵם [t] חַיָּא
[u] של צדקה
[x] חַיָּא [y] סְחָא רחץ

8 ✱ ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ. ܘܒܗܠܝܢ ܨܒܐ ܐܢܐ. ܕܐܦ
ܐܢܬ ܬܗܘܐ ܡܫܪܪ ܠܗܘܢ. ܕܢܬܒܛܠܘܢ ܠܗܘܢ
ܠܡܦܠܚ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܒܐܠܗܐ.
9 ✱ ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܕܛܒܢ ܘܡܘܬܪܢ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܡܢ
ܒܥܬܐ ܕܝܢ ܣܟܠܬܐ. ܘܡܢ ܬܫܥܝܬܐ ܕܫܪܒܬܐ. ܘܡܢ
ܚܪܝܢܐ ܘܡܢ ܬܟܬܘܫܐ ܕܣܦܪ̈ܐ ܐܫܬܐܠ. ܝܘܬܪܢܐ ܓܝܪ
ܠܝܬ ܒܗܝܢ. ܘܣܪܝܩܢ ܐܢܝܢ.
10 ✱ ܡܢ ܓܒܪܐ ܗܪܣܝܘܛܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܚܕܐ ܘܬܪܬܝܢ
ܕܡܪܬܐ ܐܢܬ ܠܗ. ܐܫܬܐܠ.
11 ✱ ܘܗܘܝܬ ܝܕܥ ܕܡܢ ܕܗܟܢܐ ܗܘ. ܡܥܩܡ ܗܘ
ܘܚܛܐ. ܘܗܘ ܡܚܝܒ ܢܦܫܗ.
12 ✱ ܡܐ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܟ ܠܐܪܛܡܐ ܐܘ ܠܛܘܟܝܩܘܣ.
ܢܬܒܛܠ ܠܟ ܕܬܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܢܝܩܘܦܘܠܝܣ. ܬܡܢ
ܓܝܪ ܣܡܬ ܒܪܥܝܢܝ ܕܐܣܬܐ.
13 ✱ ܠܙܢܐ ܕܝܢ ܣܦܪܐ ܘܠܐܦܠܘ. ܢܬܒܛܠܘܢ ܠܟ
ܕܬܫܕܪ ܐܢܘܢ ܫܦܝܪ. ܕܡܕܡ ܠܐ ܢܚܣܪ ܠܗܘܢ.
14 ✱ ܘܢܐܠܦܘܢ ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܝܠܢ ܐܢܘܢ. ܕܢܗܘܘܢ ܩܝܡܝܢ
ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ ܒܚܫܚܬܐ ܕܨܪܝܟܝܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܕܠܐ ܦܐܪܐ ܀
15 ✱ ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܝ ܐܢܘܢ.
16 ✱ ܫܐܠ ܒܫܠܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ. ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܛܘܣ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ
ܢܝܩܘܦܘܠܝܣ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝ̈ܕܝ ܙܢܐ ܘܐܦܠܘ ܀

8 * *Fidelis ille sermo. De his itaque velim vt confirmes eos, vt illis curæ sit bona opera exequi qui crediderunt in Deum. Hæc sunt bona & vtilia hominibus.*

9 * *Cæterùm à stultis quæstionibus, & fabulis genealogiarum, & à contentionibus et digladiationibus Scribarum recede: nulla siquidem inest in eis vtilitas; sed vanæ sunt.*

10 * *Ab homine hæretico postquàm semel & iterum eum admonueris, recede:*

11 * *Sciasque eiusmodi hominem peruersum esse, & sceleratum, quique reum peragit seipsum.*

12 * *Quum misero ad te Arteman aut Tychicum, sit tibi curæ ad me venire Nicopolim. statui enim in mente mea illic hybernare.*

13 * *De Zina autem legisperito & Apollou da operam eos probè deducere, ne quid illis desit.*

14 * *Discantque & illi qui nostri sunt, operari bona opera in negotiis necessariis, vt non sint infrugiferi:*

15 * *Postulant pacem tuam illi omnes qui mecum sunt.*

16 * *Postula pacem eorum omnium qui nos diligunt in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amin.*

Epistolæ ad Titum ex Nicopoli scriptæ, missæ verò per manus Zinæ & Apollou,

FINIS.

---

8 מְהֵימְנָא הִי [k] מֶלְתָא וּבְהָלֵין צָבֵא אֱנָא דְאַף אַנְתְּ [l] תֶּהְוֵא [m] מְשַׁרַר לְהוֹן [n] דְנֶתְבַּטְּלוּן לְהוֹן לְמֶפְלַח עֲבָדָא טָבָא אִילֵין
דְהַימִנוּ בַּאלָהָא הָלֵין אֱנֵין [o] דְטָבָן [q] וּמוּתְרָן לִבְנֵינָשָׁא ׃ 9 מֶן [r] בְּעָתָא דֵין סַכְלָתָא וּמֶן [s] תַשְׁעִיָתָא דְשַׁרְבָתָא וּמֶן [t] חֶרְיָנָא
וּמֶן [u] תַכְתּוּשָׁא דְסָפְרָא [x] אֶשְׁתַּאַל [y] יוּתְרָן גֵיר לַיְת בְּהֵין וְסְרִיקָן אֱנֵין ׃ 10 מֶן גַבְרָא [z] הֶרֶסְיוּטָא מֶן בָּתַר חֲדָא וְזַבְן
וְתַרְתֵּין [a] דְמַרְתָּא אַנְתְּ לֵה אֶשְׁתַּאַל׃ 11 וַהֲוַיתְ יָדַע דְמַן דְהָכַנָא הוּ מְעַקַּם הוּ וְחָטֵא וְהוּ מְחַיַּב נַפְשֵׁה ׃ 12 מָא [b] דְשַׁדְרֵת
לְוָתָךְ לַאַרְטֵמָא אוֹ לְטוּכִיקוֹס [c] נֶתְבַּטַּל לָךְ דְתֵאתֵא לְוָתִי לְנִיקוֹפּוֹלִיס תַּמָּן גֵיר סָמֵת בְּרֶעְיָנִי דְאֶסְתֵּא ׃

[k] מֶלֶל [l] תֶּהְוָא [m] מבין
[n] בָּטֵל עסק [o] טוב [q] יָתַר
[r] בְּעָא [s] שְׁעָא ספור
[t] ריבות
[u] מחלוקת [x] סור מן
שְׁאַל [y] יָתַר [z] מין [a] שמורה
[b] שַׁדַּר שלח [c] בָּטֵל

⁑ Fidelis ſermo eſt; & de his volo te 8
confirmare: vt curent bonis operibus
præeſſe qui credunt Deo. Hæc ſunt bo- C
na & vtilia hominibus.
⁑ Stultas autem quæſtiones, & genea 9
logias, & contentiones, & pugnas Legis
deuita. ſunt enim inutiles & vanæ.
⁑ Hæreticum hominem poſt vnam 10
& ſecundam correptionem deuita:
⁑ Sciens quia ſubuerſus eſt qui eiuſ- 11
modi eſt, & delinquit, cùm ſit proprio
iudicio condemnatus.
⁑ Cùm miſero ad te Arteman aut Ty- 12
chicum, feſtina ad me venire Nicopo-
lim. ibi enim ſtatui hyemare. D
⁑ Zenam legiſperitum & Apollo ſo- 13
licitè præmitte, vt nihil illis deſit.
⁑ Diſcant autem & noſtri bonis ope- 14
ribus præeſſe ad vſus neceſſarios, vt non
ſint infructuoſi.
⁑ Salutant te qui mecum ſunt omnes: 15
ſaluta eos qui nos amant in fide. Gra-
tia Dei cum omnibus vobis. Amen.

Ad Titum, Cretenſium Eccleſiæ primum Epiſcopum ordinatum, ſcripta eſt ex Nicopoli Macedoniæ.

8 ⁑ πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβε-
βαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πε-
πιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀν-
θρώποις.
9 ⁑ μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μά-
χας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.
10 ⁑ αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν
παραιτοῦ,
11 ⁑ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐ-
τοκατάκριτος.
12 ⁑ ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ τυχικὸν, σπούδα-
σον ἐλθεῖν πρός με εἰς νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παρα-
χειμάσαι.
13 ⁑ ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμ-
ψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.
14 ⁑ μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐ-
στασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.
15 ⁑ ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς
φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.
ἀμήν.

Πρὸς Τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας.

---

13 על זינא דין ספרא ועל אפלו נחבטל לך ʰדחלוא אנון שפיר דמדם לא נחסר להון :
14 ⁱונאלפון אף אילין דדילן אנון דנהוון פלחין עבדא ᵏטבא ˡבצבותא ᵐדאלצן דלא נהוון דלא פארא 15 ˢשאלין
בשלמך כלהון אילין דעמי אנון שאל בשלמא דכלהון אילין דרחמין לן ⁿבהימנותא ᵒטיבותא עם כלכון אמין :

ʰליא דבק ⁱילף ᵏטוב
ˡצבא חפץ ᵐאלץ צרך
ⁿהימן ᵒחסד

שלמת אגרתא דלות טטוס ᵖדאתכתבת מן ניקופוליס ᵠואשתדרת ʳבאידי זינא ואפלו :

ᵖכתב ᵠשדר שלח ʳבעי

ARGVMENTVM IN EPIST. AD PHILEMONEM.

PHILEMONI *familiares literas facit pro Oneſimo ſeruo eius: ſcribens ei ab vrbe Roma de carcere per ſupraſcriptum Oneſimum.*

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ❖

ܕܦܘܠܘܣ ❖ ܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܐ ❖

1 ✱ ܦܘܠܘܣ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܛܝܡܬܐܘܣ
ܐܚܐ. ܠܦܝܠܝܡܘܢ ܚܒܝܒܐ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ.
2 ✱ ܘܠܐܦܦܝܐ ܚܒܝܒܬܐ. ܘܠܐܪܟܝܦܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ.
3 ܘܠܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܟ. ✱ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ.
ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ
4 ܡܫܝܚܐ ❖ ✱ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠܙܒܢ.
5 ܘܡܬܕܟܪ ܐܢܐ ܠܟ ܒܨܠܘܬܝ. ✱ ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܬ
ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܚܘܒܐ ܕܐܝܬ ܠܟ ܠܘܬ ܡܪܢ ܝܫܘܥ
6 ܘܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. ✱ ܕܬܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܟ. ܡܥܒܕܐ ܦܐܪܐ ܒܥܒܕܐ. ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܟܠ
ܛܒܬܐ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
7 ✱ ܚܕܘܬܐ ܓܝܪ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܢ ܘܒܘܝܐܐ. ܕܒܝܕ
ܚܘܒܟ ܐܬܢܝܚܘ. ܪ̈ܚܡܐ ܕܩܕܝܫܐ.
8 ✱ ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܪܗܣܝܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܡܫܝܚܐ.
9 ܠܡܦܩܕܘ ܠܟ ܡܕܡ ܕܝܐܐ. ✱ ܡܛܠ ܚܘܒܐ ܕܝܢ
ܡܒܥܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܕܐܝܬܝ ܣܒܐ
ܐܝܟ ܕܝܕܥ ܐܢܬ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
10 ✱ ܘܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܥܠ ܒܪܝ ܐܢܐ ܕܝܠܕܬ ܒܐܣܘܪ̈ܝ.
11 ܐܘܢܝܣܝܡܘܣ. ✱ ܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܠܟ ܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܗܘ
ܡܘܬܪ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܠܝ ܐܦ ܠܟ ܡܘܬܪ ܣܓܝ.
12 ✱ ܘܫܕܪܬܗ ܠܟ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܠܒܪܝ ܕܝܠܝ ܗܟܢܐ
13 ܩܒܠܝܗܝ. ✱ ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܕܠܘܬܝ ܐܚܘܕܝܘܗܝ.
ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫ ܠܝ ܚܠܦܝܟ ܒܐܣܘܪܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ.
14 ✱ ܒܠܥܕ ܡܠܟܟ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܝܬ ܡܕܡ ܠܡܥܒܕ. ܕܠܐ
ܐܝܟ ܕܡܢ ܐܠܨܐ ܢܗܘܐ ܛܒܟ. ܐܠܐ ܒܨܒܝܢܟ.
15 ✱ ܟܒܪ ܕܝܢ ܐܦ ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܪܫ. ܕܠܫܥܬܐ
ܕܠܥܠܡ ܬܩܒܠܝܘܗܝ.
16 ✱ ܠܐ ܬܘܒ ܐܝܟ ܥܒܕܐ. ܐܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܥܒܕܐ.
ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ ܕܝܠܝ ܟܡܐ ܕܝܠܟ. ܒܒܣܪ.
ܘܒܡܪܢ.

EPISTOLA AD PHILEMONEM.

EODEM G. FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Quotidie.

CAPVT I.

1 PAVLVS *vinctus Ieschua Meschicho, & Timotheus frater, Philemoni dilecto cooperatori nostro:*
2 ✱ *Et Appiæ dilectæ nostræ, & Archippo commilitoni nostro, & ecclesiæ quæ in domo tua est;*
3 ✱ *Gratia vobiscum, & pax à Deo patre nostro, et à Domino nostro Jeschua Meschicho.*
4 ✱ *Gratias ago Deo meo semper, & memor sum tui in precationibus meis:*
5 ✱ *Jam ex quo audiui fidem tuam, & dilectionem quam habes erga Dominum nostrum Jeschua, omnesque Sanctos:*
6 ✱ *Vt fiat communicatio fidei tuæ frugifera operibus & agnitione omnium bonorum quæ habetis in Jeschua Meschicho.*
7 ✱ *Gaudium sanè magnum habuimus & consolationem, quòd per charitatem tuam refocillata sint viscera Sanctorum.*
8 ✱ *Quapropter fiduciam multam habeo in Meschicho, iniungendi tibi ea quæ iusta*
9 *sunt.* ✱ *Sed propter charitatem efflagitando efflagito à te ego Paulus qui sum senex, vt scis; nunc autem & vinctus Jeschua Me-*
10 *schicho:* ✱ *Rogo te* inquam *pro illo filio meo, quem genui in vinculis meis, Onesimo;*
11 ✱ *Qui aliquando nulli tibi fuit vsui, nunc autem & tibi & mihi valde vtilis;*
12 ✱ *Et quem remisi ad te. Tu autem sicut natum meum, ita eum excipe.*
13 ✱ *Volebam enim eum apud me retinere, vt ministraret mihi pro te in meis Euangelij vinculis.*
14 ✱ *Sed præter consilium tuum nihil volui facere, ne velut ex necessitate beneficium tuum esset, sed ex voluntate tua.*
15 ✱ *Jam verò propterea etiam secessit ad horam, vt perpetuò eum retineas.*
16 ✱ *Non amplius vt seruum, sed potius ex seruo fratrem dilectum meum vnicum, quanto magis & tuum quum in carne, tum in Domino nostro?*

אגרתא דלות פילימון :

דקליום א קפלאון א

פולוס אסירה דישוע משיחא וטימתאוס אחא לפילימון חביבא פלחא דעמן : 2 ולאפיא חביבתן ולארכיפוס
פלחא דעמן [a] ולעדתא דבביתך : 3 [b] טיבותא עמכון ושלמא מן אלהא אבון ומן מרן ישוע
משיחא : 4 [c] מודא אנא לאלהי בכל [d] זבן [e] ומתדכר אנא לך [f] בצלותי : 5 הא מן דשמעת [g] הימנותך [h] וחובא דאית
לך לות מרן ישוע ולות כלהון קדישא : 6 דהויא [i] שותפותא דהימנותך יהבא פארא בעבדא ובידעתא דכל [k] טבן
דאית לכון בישוע משיחא : 7 [l] חדותא גיר סגיאתא אית לן [m] ובויאא דביד חובך [n] אתתניחו רחמא דקדישא :

[a] ולעדה [b] חסד [c] ידא ידה [d] זמן [e] ודכר זכר [f] בתפלותי מן צלא [g] הימן [h] ואהבה [i] שתף [k] טוב [l] שמחה מן חדא [m] בנא נחם [n] נוח

EPISTOLA B. PAVLI AD PHILEMONEM.

CAPVT I.

PAVLVS vinctus Chri- 1
sti Iesu, & Timotheus A
frater, Philemoni dile-
cto & adiutori nostro,
*Et Appiæ sorori cha- 2
rissimæ, & Archippo
commilitoni nostro, & ecclesiæ quæ in
domo tua est;
*Gratia vobis & pax à Deo patre no- 3
stro, & Domino Iesu Christo.
*Gratias ago Deo meo, semper me- 4
moriam tui faciēs in orationibus meis,
*Audiens charitatem tuam & fidem 5
quam habes in Domino Iesu, & in om-
nes sanctos:
*Vt communicatio fidei tuę euidens 6
fiat in agnitione omnis operis boni † B
in Christo Iesu.
*Gaudium enim magnum habui & 7
consolationem in charitate tua, quia
viscera sanctorum requieuerunt per te,
frater.
*Propter quod multam fiduciam ha- 8
bens in Christo Iesu imperādi tibi quod
ad rem pertinet:
*Propter charitatem magis obsecro, 9
cùm sis talis vt Paulus senex, nunc au-
tem & vinctus Iesu Christi:
*Obsecro te pro meo filio quem ge- 10
nui in vinculis, Onesimo;
*Qui tibi aliquādo inutilis fuit, nunc 11
autem & mihi & tibi vtilis:
*Quem remisi tibi. Tu autem illum, 12
† vt mea viscera, suscipe. C
*Quem ego volueram mecum deti- 13
nere, vt pro te mihi ministraret in vin-
culis Euangelij:
*Sine consilio autem tuo nihil volui 14
facere, vti ne velut ex necessitate bonū
tuum esset, sed voluntarium.
*Forsitan enim ideo discessit ad ho- 15
ram à te, vt † æternum illum reciperes,
*Iam non vt seruum, sed pro seruo, 16
charissimum fratrem, maximè mihi;
quantò autem magis tibi, & in carne, &
in Domino?

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολή.

κεφαλ. α΄.

1 ΠΑῦλος δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ, καὶ τιμό-
θεος ὁ ἀδελφός, φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ,
καὶ συνεργῷ ἡμῶν,
2 *καὶ ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ ἀρχίπ-
πῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶ-
κόν σου ἐκκλησίᾳ·
3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυ-
ρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
4 *εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμε-
νος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,
5 *ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς
τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·
6 *ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπι-
γνώσει παντὸς ἔργου ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς χριστὸν ἰησοῦν.
7 *χάραν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ
ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται
διά σου, ἀδελφέ.
8 *διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν
σοι τὸ ἀνῆκον,
9 *διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς
παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ.
10 *παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς
δεσμοῖς μου, ὀνήσιμον·
11 *τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δέ σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον,
12 *ὃν ἀνέπεμψα. σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα,
προσλαβοῦ·
13 *ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ
σου διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·
14 *χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆ-
σαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κα-
τὰ ἑκούσιον.
15 *τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον
αὐτὸν ἀπέχῃς,
16 *οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγα-
πητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλόν σοι, καὶ ἐν σαρκὶ
καὶ ἐν κυρίῳ;

---

8 מְטֻל הָדָא [o]פַּרְהֶסְיָא סַגִּיאָתָא אִית לִי בִּמְשִׁיחָא דְּאֶפְקוֹד לָךְ אִילֵין דְּזָדְקָן ׃ 9 מְטֻל [p]חוּבָּא דֵּין [q]מֶבְעָא הוּבְעָא
אֶנָא מֶנָּךְ אֶנָא פּוּלוֹס [r]דְּאִיתַי [s]סָבָא אַיךְ דְּיָדַע אַנְתְּ הָשָׁא דֵּין אָף אֲסִירָא דְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃ 10 וּבָעֵא אֶנָא מֶנָּךְ עַל
בְּרִי אִינָא [t]דִּילֶדֶת בְּאֵסוּרַי אָנִסִימוֹס ׃ 11 הַו דִּבְזַבְן לַית הֲוָא לָךְ בֵּה [u]חַשְׁחוּ הָשָׁא דֵּין אָף לָךְ אָף לִי [x]טָב [y]חָשַׁח ׃
12 וְשַׁדַּרְתֶּה לָךְ אַנְתְּ דֵּין אַיךְ דַּלְיַלְדָּא דִּילִי הָכַנָא קַבֶּלַיהי ׃ 13 צָבֵא הֲוִית גֵּיר דַּלְוָתִי [z]אֲחַדְיוּהי דְּנֶהֱוֵא מְשַׁמֵּשׁ
לִי חֲלָפַיךְ בְּאֵסוּרַי [a]דְּאֶוַנְגֶּלְיוֹן ׃ 14 [b]בֶּלְעַד [c]מֶלְכָּךְ דֵּין לָא [d]צְבִית מֶדֶּם לְמֶעְבַּד דְּלָא אַיךְ [e]דִּבְקְטִירָא תֶּהֱוֵא
[f]טָבְתָךְ אֶלָּא [g]בְּצֶבְיָנָךְ ׃ 15 [h]כְּבַר דֵּין אָף מְטֻל הָדָא [i]שְׁנִיר שָׁעְתָא דַּלְעָלַם [k]תְּאַחֲדִיוּהי ׃
16 לָא [l]מְכִיל אַיךְ עַבְדָּא אֶלָּא יַתִּיר מֶן עַבְדָּא אַחָא חַבִּיבָא דִּילִי חַד כְּמָא דִּילָךְ וּבִבְסַר וּבְמָרַן ׃

o הבטחה מן לשון יקר אהבה
q בעא r אית יש s זקן
t ילד
u הועלת x מאד y מועיל
z אחד אחז a של בשורה
b מבלי c עצתך
d צבא e קטירא צורך
או עזות f טוב g ברצונך
h ועתה i סור
k אחד l עוד

17 ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܝܬܝܟ ܠܝ ܫܘܬܦܐ܆ ܩܒܠܝܗܝ ܐܝܟ
18 ܕܠܝ܂ ܘܐܢ ܡܕܡ ܚܣܪܟ ܐܘ ܚܝܒ܆ ܗܕܐ ܥܠܝ ܚܫܘܒ܂
19 ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܟܬܒܬ ܒܐܝܕܝ܂ ܐܢܐ ܐܦܪܘܥ܂ ܘܠܐ ܐܡܪ
20 ܠܟ ܕܐܦ ܢܦܫܟ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ܂ ܐܝܢ ܐܚܝ܂ ܐܢܐ ܐܬܗܢܐ
21 ܒܟ ܒܡܪܢ܂ ܐܢܝܚ ܪܚܡܝ ܒܡܫܝܚܐ܂ ܡܛܠ ܕܬܟܝܠ
ܐܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܬ ܠܝ܆ ܟܬܒܬ ܠܟ܂ ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ
22 ܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ܂ ܐܟܚܕܐ ܕܝܢ ܛܝܒ ܠܝ ܒܝܬ
ܡܫܪܝܐ܂ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܒܨܠܘܬܟܘܢ ܡܬܝܗܒ
23 ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܫܐܠ ܒܫܠܡܟ ܐܦܦܪܐ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ
24 ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܡܪܩܘܣ ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ܂ ܘܕܝܡܣ܂
25 ܘܠܘܩܐ ܡܥܕܪܢܝ܂ ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ
ܪܗܘܡܝ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕܐ ܕܐܘܢܝܣܝܡܘܣ܀

17 *Si ergo habes me consortem, eum suscipe
18 perindeac me. *Quòd si aliquo damno te
affecit, aut quid debet, hoc mihi imputa.
19 *Ego Paulus scripsi mea manu, ego repensurus sum, vt ne dicam tibi, quòd etiam
20 teipsum mihi debeas. *Etiam frater mi, ego refocillabor per te in Domino nostro: refocilla viscera mea in Meschicho.
21 *Quoniam confido te mihi dicto audientem fore, scripsi tibi, & scio vltra quàm di-
22 co, te facturum. *Simul autem & prapara mihi hospitium. Spero enim precationibus vestris me donatum iri vobis.
23 *Postulat pacem tuam Epaphras, qui mecum captiuus est in Jeschua Meschicho:
24 *Et Marcus, & Aristarchus, & Demas, & Lucas adiutores mei.
25 *Gratia Domini nostri Jeschua Meschicho sit cum spiritu vestro, fratres mei. Amin.

Epistolæ ad Philemonẽ è Roma scriptę, missę autem permanus Onesimi,

FINIS.

17 אן הכיל איתיך לי שותפא קבליהי איך דלי ׃ 18 ואן מדם חסרך או חיב הדא עלי חשוב ׃ 19 אנא פולוס כתבת באידי אנא פרע אנא ודלא אמר לך דאף נפשך חיב אנת לי ׃ 20 אין אחי אנא אתהניה בך במרן אניח רחמי במשיחא ׃ 21 מטל דתכיל אנא דשמע אנת לי כתבת לך וידע אנא דיתיר מן מא דאמר אנא עבד אנת ׃

איתיש שתף חבר חוב בידי גומל אמר חוב נוח אוהבי

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD HEBRÆOS.

In primis dicendum est cur apostolus Paulus in hac epistola scribenda non seruauerit morem suum, vt vel vocabulum nominis sui vel ordinis describeret dignitatem. Hæc causa est, quòd ad eos scribens, qui ex circuncisione crediderant, quasi Gentium apostolus & non Hebræorum: sciens

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܥܒܪܝܐ܀

ܕܪܡܫܐ ܘܨܦܪܐ ܕܝܠܕܗ ܕܡܪܢ ܀ ܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܒܟܠ ܡܢܘܢ ܘܒܟܠ ܕܡܘܢ ܡܠܠ ܐܠܗܐ ܥܡ
2 ܐܒܗܝܢ ܒܢܒܝܐ ܡܢ ܩܕܝܡ܂ ܘܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ
ܐܚܪܝܐ ܡܠܠ ܥܡܢ ܒܒܪܗ܂ ܕܣܡܗ ܝܪܬܐ ܠܟܠ
3 ܘܒܐܝܕܗ ܥܒܕ ܥܠܡܐ܂ ܕܐܝܬܘܗܝ ܙܠܝܩܐ
ܕܫܘܒܚܗ ܘܨܠܡܐ ܕܐܝܬܘܬܗ܂ ܘܐܚܝܕ ܟܠ ܒܚܝܠܐ
ܕܡܠܬܗ܂ ܘܗܘ ܒܩܢܘܡܗ ܥܒܕ ܕܘܟܝܐ ܕܚܛܗܝܢ
ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܪܒܘܬܐ ܒܡܪܘܡܐ܂
4 ܘܗܢܐ ܟܠܗ ܥܕܝ ܡܢ ܡܠܐܟܐ܂ ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܝܬܪ
ܫܡܐ ܕܝܪܬ ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ܂

EPISTOLA AD HEBRÆOS,

GVIDONE FABRICIO INTERPRETE.

Vespere & matutinis Natalis Dñi nostri.

CAPVT I.

1 Omnifariam, omnibusque modis locutus est Deus cũ Patribus nostris per Pro-
2 phetas quondam: *His autem vltimis diebus locutus est nobiscum per Filium suum, quem constituit hæredem omniũ, et per
3 quem condidit secula. *Qui quum sit germen [splendor] gloriæ, & imago substantię eius, cõplectaturq; omnia virtute Verbi sui: ille tamen per semetipsum fecit purgationẽ peccatorũ, sedetque in dextera maiestatis in excelsis.
4 *Et ipse tãto prestãtior fuit Angelis, quãto excellẽtius nomẽ pre illis hereditate sortitus est.

אגרתא דלות עבריא ׃

דרמשא וצפרא דילדה דמרן א　　קפלאון א

1 בכל מנון ובכל דמון מלל אלהא עם אבהין בנביא מן קדים ׃ 2 ובהלין יומתא אחריא מלל עמן בברה

אפנים מן מנא דמא

‡ Si ergo habes me socium, suscipe il- 17
lum sicut me. ‡ Si autem aliquid no- 18
cuit tibi aut debet, hoc mihi imputa.
‡ Ego Paulus scripsi mea manu: ego 19
reddam vt non dicam tibi, quòd & te-
ipsum mihi debes.
‡ Ita frater. Ego te fruar in Domino: 20
refice viscera mea in† Domino.
‡ Confidens in obedientia tua scripsi 21
tibi: sciés quoniam & super id quod di-
co, facies. ‡ Simul autem & para 22
mihi hospitium. nam spero per oratio-
nes vestras donari me vobis.
‡ Salutat te Epaphras concaptiuus 23
meus in Christo Iesu: ‡ Marcus, Aristar- 24
chus, Demas, & Lucas adiutores mei.
‡ Gratia Domini nostri Iesu Christi 25
cum Spiritu vestro. Amen.

Ad Philemonem scripta est è Roma per Onesimum seruum.

17 ‡ εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνὸν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.
18 ‡ εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει.
19 ‡ ἐγὼ παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί· ἐγὼ ἀποτίσω·
ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.
20 ‡ ναὶ, ἀδελφέ· ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυ-
σόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν κυρίῳ.
21 ‡ πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ
ὑπὲρ ὃ λέγω, ποιήσεις.
22 ‡ ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ
τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 ‡ ἀσπάζονταί σε ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν
24 χριστῷ, ‡ μάρκος, ἀρίσταρχος, δημᾶς, λουκᾶς,
οἱ συνεργοί μου.
25 ‡ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύμα-
τος ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου.

²² בחדא דין אף [y]טיב לי בית [z]משריא [a]מסבר אנא גיר [b]דבצלותכון [c]מתיהב אנא לכון ׃ ²³ שאל בשלמך אפפרא
[d]שביא דעמי בישוע משיחא׃ ²⁴ ומרקוס וארסטרכוס ודאמא ולוקא [e]מעדרני ׃ ²⁵ [f]טיבותה דמרן ישוע משיחא
עם רוחכון אחי אמין ׃
שלמת אגרתא דלות פילימון [g]דאתכתבת מן רהומא [h]ואשתדרת [i]באידי אניסימוס ׃

[y] תקן [z] מלון מן שרא
[a] בוטח
[b] צלא פלל [c] יהב [d] שבא
[e] עדר [f] טוב
[g] כתב [h] שדר שלח [i] בידי

quoque eorum superbiam, suamq́; humilitatem ipse demonstrans, meritum officij sui noluit anteferre. Nam simili modo etiam Iohannes Apostolus propter humilitatem in epistola sua nomen suum eadem ratione non prætulit. Hanc ergo epistolam fertur Apostolus ad Hebræos conscriptam Hebraica lingua misisse; cuius sensum & ordinem retinens Lucas Euangelista post excessum apostoli Pauli Græco sermone composuit.

EPISTOLA B. PAVLI AD HEBRAEOS.

CAPVT I.

MVLTIFARIAM mul- 1
tisq́; modis olim Deus A
loqués Patribus in Pro-
phetis: ‡ Nouissimè die- 2
bus istis locutus est no-
bis in Filio, quem con-
stituit hæredem vniuersorum, per quem
fecit & secula.
‡ Qui cùm sit splendor gloriæ, & fi- 3
gura substantiæ eius, portansq́ue omnia
verbo virtutis suæ, purgationem pecca-
torum faciens, sedet ad dexteram maie-
statis in excelsis: ‡ Tantò me-
lior angelis effectus, quanto differentius 4
præ illis nomen hæreditauit.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς ἑβραίους ἐπιστολή.

κεφαλ. α΄.

1 ΠΟλυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ
θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προ-
φήταις,
2 ‡ ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-
λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον
πάντων, δι᾽ οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν·
3 ‡ ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑ-
ποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνά-
μεως αὐτοῦ, δι᾽ ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁ-
μαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγα-
λωσύνης ἐν ὑψηλοῖς·
4 ‡ τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφο-
ρώτερον παρ᾽ αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

[d] דלה סם [d] ירתא דכל מדם ובה עבד לעלמא ׃ ³ דהויו [e] צמחא דשובחה וצלמא [f] דאיתותה ואחיד כל בחילא
[g] דמלתה והו [h] בקנומה עבד [i] דוכיא [k] דחטהא ויתב על ימינא דרבותא במרומא ׃
⁴ והנא כלה ירב מן מלאכא איך מא דמיתר שמא דירת מן דילהון ׃

[d] ירת ירש [e] צמח
[f] אית ישותו [g] מלל
[h] בעצמו
[i] דכא זכה [k] חטא

5 * *Cui enim ex Angelis dixit vnquã Deus, Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum; Ego ero ei pro patre, & ille erit mihi pro filio.*

6 * *Rursum autem quum inducit primogenitum in mundum, ait; Eum adorent omnes Angeli Dei.*
7 * *Porrò de Angelis sic dicit: Qui facit Angelos suos spiritus, & ministros suos ignem vrentem.*

8 * *De Filio autem ait: Thronus tuus, ô Deus, in seculum seculorum: sceptrum erectum, sceptrum regni tui.*

9 * *Dilexisti iustitiam, & odio habuisti iniquitatem: propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.*

10 * *Et iterum: Tu à principio posuisti fundamenta terræ, & cæli sunt opus manuum*
11 *tuarum.* * *Ipsi præteribunt, tu autem stas, & omnes tanquam vestimenta veterascent;*
12 * *Et tanquam amictum inuolues eos; ipsi mutabuntur, tu autem idem es, & anni tui non deficient.*

13 * *Cuinam autem ex Angelis dixit vnquã; Sede à dextera mea, vsquedum posuero inimicos tuos scabellum sub pedibus tuis?*

14 * *Nonne omnes sunt spiritus administratorij, qui mittuntur in ministerium propter eos qui futuri sunt hæredes salutis?*

CAP. II.

1 *QVamobrem debemus magis attendere iis quæ audiuimus, ne cadamus.*

2 * *Si enim sermo qui pronuntiatus est per angelos fuit firmus, & quisquis audiit & transgressus est eum, accepit compensationem*
3 *in iustitia;* * *Quomodo nos effugiemus, si contemnamus quæ tales sunt vitas* [tantam salutem], *quæ quum cœpisset enarrari à Domino nostro, & ab iis qui ex eo audierant, in nos confirmata fuit?*

4 * *Quum de iis attestetur Deus signis, & miraculis, & variis virtutibus, ac distributionibus Spiritus Sanctitatis, quæ datæ sunt iuxta ipsius voluntatem.*

Statio prima parasceues Crucifixionis.

5 * *Non enim Angelis subiecit mundum futurum de quo loquimur.*

---

5 לאינאגיר מן מלאכא מן מתום אמר אלהא דברי אנת אנא יומנא ילדתך ותוב דאנא אהוא לה לאבא והו
נהוא לי לברא ׃ 6 תוב דין אמתי דמעל בוכרא לעלמא אמר דלה נסגדון כלהון מלאכא דאלהא ׃
7 על מלאכא דין הכנא אמר דעבד מלאכוהי רוחא ומשמשנוהי נור יקדא ׃ 8 על ברא דין אמר דכורסיך
דילך אלהא לעלם עלמין שבטא פשיטא שבטא דמלכותך ׃ 9 רחמת כאנותא וסנית עולא מטל הנא משחך
אלהא אלהך משחא דחדותא יתיר מן חבריך ׃ 10 ותוב אנת מן ברישית סמת שתאסיה דארעא ושמיא
עבד אידיך אנון ׃ 11 הנון עבדין ואנת קים אנת וכלהון איך נחתא נבלון ׃
12 ואיך תכסיתא תעוף אנון הנון נחתלפון ואנת איך דאיתיך אנת ושניך לא נגמרן ׃

r מן עו' ם s היום
t ילד v ועוד x עלל
y בכור
z סגר השתחוה a שמש
b אש c יקר d כסאך
e הצדקה
f סנא שנא g עול
h שמן i של שמחה k ועוד
l סום m יסודותה n מעשה ידיך
o קום p לבושים q כסא

*Cui enim dixit aliquando angelorũ; 5
Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et
rursum: Ego ero illi in patrem, & ipse
erit mihi in filium?
*Et cùm iterum introducit primoge- 6
nitum in orbem terræ, dicit; Et adorent
eum omnes angeli Dei.
*Et ad angelos quidem dicit: Qui fa- 7
cit angelos suos, spiritus; & ministros
suos, flammam ignis.
*Ad filium autem: Thronus tuus 8
Deus in seculum seculi: virga æquitatis,
virga regni tui. C
*Dilexisti iustitiam, & odisti iniquita- 9
tem: propterea vnxit te Deus, Deus tuus
oleo exultationis præ participibus tuis.
*Et, Tu in principio, Domine, ter- 10
ram fundasti: & opera manuum tuarum
sunt cæli. *Ipsi peribunt, tu autem 11
permanebis; & omnes vt vestimentum
veterascent. *Et velut amictum † mu- 12
tabis eos, & mutabuntur: tu autẽ idem
ipse es, & anni tui non deficient.
*Ad quem autem angelorum dixit 13
aliquando; Sede à dextris meis, quoad-
usque ponam inimicos tuos scabellum
pedum tuorum?
*Nonne omnes sunt administratorij 14
spiritus, in ministeriũ missi propter eos
qui hæreditatem † capiunt salutis?

CAP. II.

PRopterea abundantiùs oportet obser- 1
uare nos ea quæ audiuimus, ne fortè A
pereffluamus.
*Si enim qui per angelos dictus est 2
sermo, factus est firmus, & † omnis præua
ricatio & inobedientia accepit iustam
mercedis retributionem:
*Quomodo nos effugiemus si tantã 3
neglexerimus salutem? quę cùm initium
accepisset † enarrari per Dominũ, ab eis
qui audierunt, in nos confirmata est,
*Contestante Deo signis, & porten- 4
tis, & variis virtutibus, & Spiritus san-
cti distributionibus, secundùm suam
voluntatem.

*Non enim angelis subiecit Deus 5
orbem terrę futurum, de quo loquimur.

5 *τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σή-
μερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν, ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πα-
τέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;
6 *ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰ-
κουμένην, λέγει, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες
ἄγγελοι θεοῦ.
7 *καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγ-
γέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς
φλόγα·
8 *πρὸς δὲ τὸν υἱόν, ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶ-
να τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασι-
λείας σου.
9 *ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ
τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως πα-
ρὰ τοὺς μετόχους σου·
10 *καί, σὺ κατ᾽ ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί.
11 *αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς
ἱμάτιον παλαιωθήσονται·
12 *καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσον-
ται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.
13 *πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε, κάθου ἐκ
δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν σου;
14 *οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

β΄.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκου-
σθεῖσι, μήποτε παραρρυῶμεν.
2 *εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,
καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθα-
ποδοσίαν,
3 *πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες
σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου,
ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,
4 *συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρα-
σι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισ-
μοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν·

5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλ-
λουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

13 לְמַן דֵּין מַן מַלאַכֵא מֶמְתוּם אֱמַר דְּתִב מֶן יַמִינִי עַדְמָא דַאסִים בְּעֶל דְּבָבַיךְ כוּבְשָׁא תְּחֵית רַגְלַיךְ׃ 14 לָא הָא
כֻּלְּהוּן אִיתַיהוּן רוּחֵא דְתֶשְׁמֶשְׁתָּא דְמֶשְׁתַּדְּרִין בְּתֶשְׁמֶשְׁתָּא מֶטֻל אִילֶין דַעֲתִידִין לְמֵארַת חַיֵּא׃ קפלאין ב
1 מֶטֻל הָנָא חַיָבִינַן דְּיַתִּירָאִית נֶהֱוֵא זְהִירִין בְּמֶדֶם דַשְׁמַעַן דְּלָא נֶפֶל׃ 2 אֶן גֵּיר מֶלְתָא דְאֶתְמַלְּלַת בְּיַד מַלַאכֵא
אֶשְׁתַּרְרַת וְכֻל דְּשַׁמְעָה וַעֲבַר עֲלַיהּ קַבֵּל פּוּרְעָנָא בְּכֵאנוּתָא׃ 3 אַיכַנָא חְנַן נֶעְרוֹק אֶן נִבְסֵא עַל אִילֶין דְּהָנוּן אֶנוּן
חַיִין הָנוּן דְשַׁרִיו מֶן מָרַן לְמֶתְמַלָלוּ וּמֶן אִילֶין דְּמֶנֵה שְׁמַעוּ בַּן אֶשְׁתַּרְרוּ׃ 4 כַּד סָהֵד עֲלַיהוֹן אֱלָהָא בְּאָתְוָתָא וַבְתֶדְמְרָתָא
וַבְחַילֵא מְשַׁחְלְפֵא וַבְפוּלָגֵא דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא דְאֶתְיְהֶבוּ אַיךְ צֶבְיָנֵה׃ קוּמָא קַדְמָיָא דְעָרוּבְתָא דַזְקִיפוּתָא ב
5 לָא הֲוָא גֵּיר לְמַלַאכֵא שַׁעְבֵּד עָלְמָא דַעֲתִיד דַעֲלוֹהִי מְמַלְּלִינַן׃

מן עולם
יְתִב סוּם אויבך
הדום אִית שַׁמֵּשׁ
שַׁדַּר שלח יֵרַת ירש
חוּב יותר שומרים
נְפַל מַלֵּל שַׁרַר
נכונה גמול בצדקה
כְּסָא בזה חַיָא
שָׁרִי התחיל נבונו

6 ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܡܣܗܕ ܟܬܒܐ ܘܐܡܪ܆ ܡܢܘ ܒܪܢܫܐ
ܕܥܗܕܬܝܗܝ܆ ܐܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܥܪܬܝܗܝ܀
7 ܐܡܟܬܝܗܝ ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܠܐܟܐ܆ ܫܘܒܚܐ
ܘܐܝܩܪܐ ܣܡܬ ܒܪܫܗ܆ ܘܐܫܠܛܬܝܗܝ ܒܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܟ܀
8 ܘܟܠ ܡܕܡ ܫܥܒܕܬ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ܀ ܒܗܕܐ
ܕܝܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܫܥܒܕ ܠܗ܆ ܠܐ ܫܒܩ ܡܕܡ ܕܠܐ
ܡܫܥܒܕ܆ ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܚܙܝܢܢ ܕܟܠ ܡܕܡ
9 ܡܫܥܒܕ ܠܗ܀ ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܟ ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܠܐܟܐ܆
ܚܙܝܢܢ ܕܗܘܝܘ ܝܫܘܥ ܡܛܠ ܚܫܐ ܕܡܘܬܗ܆ ܘܬܫܒܘܚܬܐ
ܘܐܝܩܪܐ ܣܝܡ ܒܪܫܗ܀ ܗܘ ܓܝܪ
ܐܠܗܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܚܠܦ ܟܠܢܫ ܛܥܡ ܡܘܬܐ܀
10 ܝܐܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܗܘ ܕܟܠ ܒܐܝܕܗ ܘܟܠ
ܡܛܠܬܗ܆ ܘܒܢܝܐ ܣܓܝܐܐ ܠܫܘܒܚܐ ܐܥܠ ܕܠܪܝܫܐ
11 ܕܚܝܝܗܘܢ ܒܚܫܐ ܢܓܡܪܝܘܗܝ܀ ܗܘ
ܓܝܪ ܕܡܩܕܫ ܘܗܢܘܢ ܕܡܬܩܕܫܝܢ ܡܢ ܚܕ ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ܀
12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܒܗܬ ܕܢܩܪܐ ܐܢܘܢ ܐܚܘܗܝ܀ ܟܕ ܐܡܪ܆
ܐܟܪܙ ܫܡܟ ܠܐܚܝ܆ ܘܒܡܨܥܬܗ ܕܥܕܬܐ ܐܫܒܚܟ܀
13 ܘܬܘܒ ܕܐܢܐ ܐܗܘܐ ܬܟܝܠ ܥܠܘܗܝ܀ ܘܬܘܒ ܗܐ
ܐܢܐ ܘܒܢܝܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܠܗܐ܀ ✤

ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ✤ ✤ ܠ ✤

14 ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܒܢܝܐ ܐܫܬܘܬܦܘ ܒܒܣܪܐ ܘܒܕܡܐ܀
ܐܦ ܗܘ ܒܗ ܒܕܡܘܬܐ ܐܫܬܘܬܦ ܒܗܘܢ ܒܗܠܝܢ܀
ܕܒܡܘܬܗ ܢܒܛܠ ܠܗܘ ܕܐܚܝܕ ܗܘܐ ܫܘܠܛܢܐ ܕܡܘܬܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ܀
15 ܘܢܫܪܐ ܠܗܠܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܕܚܠܬܐ ܕܡܘܬܐ܀
ܒܟܠܗܘܢ ܚܝܝܗܘܢ ܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܒܕܘܬܐ܀
16 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܢܣܒ܀ ܐܠܐ ܡܢ ܙܪܥܗ
ܕܐܒܪܗܡ ܢܣܒ܀
17 ܡܛܠ ܗܢܐ ܘܠܐ ܗܘܐ܀ ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܢܬܕܡܐ ܠܐܚܘܗܝ
ܕܢܗܘܐ ܡܪܚܡܢܐ ܘܪܒ ܟܘܡܪܐ ܡܗܝܡܢܐ
ܒܕܠܐܠܗܐ܀ ܘܢܗܘܐ ܡܚܣܐ ܠܚܛܗܝܗܘܢ ܕܥܡܐ܀
18 ܒܗܝ ܓܝܪ ܕܗܘ ܚܫ ܘܐܬܢܣܝ܀ ܡܫܟܚ ܕܢܥܕܪ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܢܣܝܢ܀ ✤ ✤ ✤ ✤

6 *Sed sicut testatur scriptura, et ait: Quid est homo quòd memor es eius, & filius hominis quòd inuiseris eum?*

7 *Summisisti eum paulisper præ Angelis: gloriam & honorem imposuisti capiti ipsius, & authoritatem ei dedisti in opera manuum tuarum.*

8 *Omniaque subiecisti sub pedibus eius. In hoc autem quod omnia ei subiecit, nihil obmisit quod subiectum non sit. Nunc autem necdum videmus omnia ei subiecta.*

9 *Eum autem qui paulisper summissus fuit præ Angelis, videmus, nempe ipsum Jeschua propter passionē mortis suæ, gloriamque & honorem ipsius capiti impositū: nam Deus ipse per gratiam suam pro omnibus gustauit mortem.*

10 *Decebat enim eum per quem omnia, & propter quem omnia, qui filios multos introduxerat in gloriam suam, ipsum principem salutis eorū per passiones perfectum reddere.*

11 *Qui enim sanctificat & qui sanctificantur, ab vno sunt omnes. Propterea non erubescit eos vocare fratres suos;*

12 *Dum ait: Annuntiabo nomen tuum fratribus meis, & in medio ecclesiæ laudabo te.*

13 *Et rursum, Ego ero fidens in eo. Et iterum, Ecce ego & filij quos dedisti mihi Deus.*

De genetrice Dei.

14 *Quoniam enim filij participes fuerunt carnis & sanguinis, ipse quoque in similitudine particeps factus est eorundem, vt per mortem suam aboleret eum qui habebat mortis imperium, hoc est Satanam:*

15 *Et solueret eos qui timore mortis in tota vita sua mancipabantur seruituti.*

16 *Non enim ex Angelis assumpsit, sed assumpsit ex semine Abrohom.*

17 *Propterea iustum erat vt per omnia similis fieret fratribus suis, vt misericors fieret, & summus Sacerdos fidelis in Deo, vt expiaret peccata populi.*

18 *Ex hoc enim quòd ipse perpessus est, & tentatus, potest & iis opem ferre qui tentantur.*

6 אלא איך דמסהד כתבא ואמר מנו גברא דעהדתיהי וברה דאנשא ᶜדסערתיהי׃ 7 ᶠאמכתיהי קליל
מן מלאכא ᵍתשבוחתא ʰואיקרא ⁱסמת ברישה ᵏואשלטתיהי בעבדא ˡדאידיך׃ 8 וכל מדם שעבדת תחית רגלוהי
בהדין דכל מדם שעבד לה לא שבק מדם דלא משעבד השא דין לא ᵐעדכיל ⁿחזינן דכל מדם משעבד לה׃
9 הו דין דמך קליל מן מלאכא ⁿחזינן דהויו ישוע מטל ᵒחשא ᵖדמותה ᵠותשבוחתא ʳואיקרא ˢסים ברישה הו
גיר אלהא ᵗבטיבותה חלף כלנש טעם ᵘמותא׃ 10 ˣיאא הוא גיר להו דכל ʸבאידה וכל מטלתה ובניא סגיאא
ᶻאעל לתשבוחתה דלרישא ᵃדחייהון ᵇבחשא ᶜנגמריוהי׃
11 הו גיר דקדש והנון ᵈדאתקדשו מן חד אנון כלהון מטל הנא לא בהת דנקרא אנון אחוהי׃

ᵉ סער פקד ᶠ מכך
ᵍ שבח ʰ יקר ⁱ סום
ᵏ שלט ˡ יד ᵐ עדכאן
ⁿ חזא ᵒ חשש ᵖ מות
ᵠ שבח ʳ וכבוד ˢ סום
ᵗ בחסדו ᵘ מות ˣ כהוגן
ʸ בידו ᶻ עלל הביא ᵃ חיא
ᵇ חשש ᶜ גמר ᵈ קדש

6 Testatus est autem in quodam loco quis, dicés: Quid est homo quòd memor es eius: aut filius hominis quoniam visitas eum? B
7 Minuisti eum paulominus ab angelis: gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum.
8 Omnia subiecisti sub pedibus eius: In eo enim quòd omnia ei subiecit, nihil dimisit non subiectum ei. Nunc autem necdum videmus omnia subiecta ei.
9 Eum autem qui modico quàm angeli, minoratus est, videmus Iesum propter passionem mortis, gloria & honore coronatum: vt gratia Dei, pro omnibus gustaret mortem. C
10 Decebat enim eum propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, authorem salutis eorum, per†passionem consummare.
11 Qui enim sanctificat, & qui sanctificantur, ex vno omnes. Propter quā causam non cōfunditur fratres eos vocare:
12 Dicens: Nuntiabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesiæ laudabo te.
13 Et iterum: Ego ero fidens in eum. Et iterum: Ecce ego & pueri mei, quos dedit mihi Deus.
14 Quia ergo pueri communicauerūt carni & sanguini: & ipse similiter participauit eisdem: vt per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium, id est, diabolum: D
15 Et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxij erant seruituti.
16 Nusquam enim angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit:
17 Vnde debuit per omnia fratribus similari: vt misericors fieret & fidelis pontifex ad Deum, vt repropitiaret delicta populi.
18 In eo enim in quo passus est ipse & tentatus, potens est & eis qui tentantur auxiliari.

6 Διεμαρτύρατο δέ πού τις, λέγων, τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;
7 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλοις· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου·
8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ· ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα·
9 τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλοις ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον· ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.
10 ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.
11 ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,
12 λέγων, ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.
13 καὶ πάλιν, ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν, ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον·
15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.
16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται,
17 ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ·
18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

12 כד אמר אסבר שמך לאחי [h] ובגוה דעדתא אשבחך ׃ 13 [i] ותוב דאנא אהוא [k] תכיל עלוהי ותוב הא אנא
ובניא [l] דיהבת לי אלהא ׃ [a] דילדת אלהא ג
14 מטל גיר דבניא [b] אשתותפו בבסרא ובדמא אף הו בה [c] בדמותא אשתותף בהין בהלין [d] דבמותה נבטל לםן
דאחיד שולטנא [d] דמותא [e] דאיתוהי סטנא ׃ 15 [f] ונשרא להנון אילין דבדחלתא [g] דמותא בכלהון [h] חייהון משעבדין
הוו לעבדותא ׃ 16 לא הוא גיר מן מלאכא נסב אלא מן זרעה דאברהם נסב ׃
17 מטל הנא זדק הוא דבכל מדם נתדמא לאחוהי דנהוא [k] מרחמנא [l] ורב כומרא מהימנא בדאלהא ונהוא
[m] מחסא על [n] חטהוהי דעמא ׃ 18 בהי גיר דהו [o] חש [p] ואתנסי [q] משכח [r] דנעדר לאילין [s] דמתנסין ׃

h ובתוך העדה i עוד k אבוטח
l יהב נתן [a] ילד [b] שתף
[c] דמא דמה [d] מות
[e] אית [f] שרא [g] מות
[h] חיא [h] שעבד
k רחם [l] וכהן גדול
m סולח
[n] חטא [o] חשש [p] נסא
[q] יכל [r] עדר עזר [s] נסא

CAP. III.

1 *Proinde, fratres mei sancti, qui vocati estis vocatione cælesti, contemplamini hunc Apostolum & summum Sacerdotem confessio-*
2 *nis nostræ Ieschua Meschicho:* * *Quòd fidelis sit ei qui fecit ipsum, sicut Mousche in tota*
3 *domo illius.* * *Longè enim amplior est huius gloria quàm Mousche, vt & longè amplior est honos eius qui ædificauit domũ, quàm*
4 *ipsius ædificij.* * *Omnis enim domus ab aliquo ædificatur; qui verò omnia ædificat,*
5 *Deus est.* * *Et Mousche quidem tanquam seruus fidelis fuit in tota domo eius in testimonium eorum quæ dicenda erant per illum.*
6 * *Meschicho verò tanquam filius est super domum suam, nos autem sumus eius domus, si vsque ad finem habuerimus apertam faciem* [fiduciam], *& gloriationem spei illius.*
7 * *Quamobrem ait Spiritus sanctus: Hodie*
8 *si vocem eius audieritis,* * *Ne obduretis corda vestra, vt ad iram eum prouocetis tanquam exacerbatores, aut sicut in die tenta-*
9 *tionis quæ extitit in deserto,* * *Quum tentauerunt me patres vestri, & probauerunt viderunt que opera mea per quadraginta annos.*
10 * *Quapropter tædium mihi fuit in generatione illa, dixique; Populus iste errat corde suo, & ipsi non cognouerunt vias meas.*
11 * *Ita vt iurauerim in ira mea illos non ingressuros in requiem meam.*
12 * *Cauete igitur, fratres mei, ne sit in aliquo vestrum cor malum quod incredulum sit, néue discedatis à Deo viuente.*
13 * *Sed adhortamini vos ipsos omnibus diebus, vsque ad diem illum qui vocatur Hodie: & ne quis vestrum obduretur seductione peccati.*

Sabbatho Candidatorum.

14 * *Nam commixti sumus cum Meschicho, si à principio & vsque ad finem in hac ipsa vera substantia perseuerauerimus.*
15 * *Sicut dictum est: Hodie si filiam vocis eius audieritis, ne obduretis corda vestra vt ad iram prouocetis eum.*
16 * *Qui sunt enim illi qui audierunt & exacerbauerunt eum? non illi omnes quiexierant ex Ægypto per manum Mousche.*

קפלאון ג

1 מכיל אחי קדישא דאתקריתון בקריינא דמן שמיא חזאוהי להנא שליחא ורב־כומרא דהודיתן ישוע משיחא ׃
2 דמהימן למן דעבדה איך מושא בכלה ביתה ׃
3 סגיאא היגיר תשבוחתה דהנא טב מן דמושא איכנא דסגי איקרא דבניה דביתא טב מן בניינה ׃
4 כל ביתא גיר מן אנשא הו מתבנא הו דין דבנא כל אלהא הו ׃
5 ומושא איך עבדא אתהימן בביתה כלה לסהדותא דאילין דעתידן הוי למתמללו באידה ׃
6 משיחא דין איך ברא על ביתה ואיתוהי ביתה חנן אן עדמא לחרתא נאחוד גליות אפא ושובהרא דסברה ׃
7 מטל דאמרת רוחא דקודשא דיומנא אן בקלה תשמעון ׃
8 לא תקשון לבותכון למרגזותה איך ממרמרנא ואיך יומא דנסיונא דבמדברא ׃
9 דנסיוני אבהיכון ובקיו חזו עבדי ארבעין שנין ׃

a על כן
b קרא c חזוא
d וכהן הגדול
e יהא ידה f חימן שבח
h יותר וכבוד מן
k יקר k בנא l חימן
m לעדות
o הוא o בידו
p לאחריה q אחר אחד
r גלא s ותוחלת תקותו

CAP. III.

1 VNde, fratres sancti, vocationis cęlestis participes, considerate Apostolum & A pontificem confessionis nostræ Iesum †:

2 * Qui fidelis est ei qui fecit illum, sicut & Moyses in omni domo eius.

3 * Amplioris enim glorię iste prę Moyse dignus est habitus, quātò ampliorem honorem habet domus, qui fabricauit illam.

4 * Omnis namque domus fabricatur ab aliquo. qui autem omnia creauit, Deus est.

5 * Et Moyses quidem fidelis erat in tota domo eius tāquam famulus, in testimonium eorum quæ dicenda erant:

6 * Christus verò tanquam filius in domo sua: quæ domus sumus nos, si fiduciam & gloriam spei vsq; ad finem, fir- B main retineamus.

7 * Quapropter, sicut dicit Spiritus sanctus; Hodie si vocem eius audieritis,

8 * Nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione secundùm diem tentationis in deserto;

9 * Vbi tentauerunt me patres vestri: probauerunt & viderunt opera mea

10 * Quadraginta annis. Propter quod infensus fui generationi huic: & dixi, Semper errant corde. Ipsi autem non cognouerunt vias meas.

11 * Quibus iuraui in ira mea, Si introibunt in requiem meam.

12 * Videte, fratres, ne fortè sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis, discedendi à Deo viuo:

13 * Sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies, donec Hodie cognomina- C tur, vt non obduretur quis ex vobis fallacia peccati.

14 * Participes enim Christi effecti sumus: si tamen initium substantiæ eius vsque ad finem firmum retineamus.

15 * Dum dicitur; Hodie si vocē eius audieritis, nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione.

16 * Quidam enim audientes exacerbauerunt: sed non vniuersi qui profecti sunt ex Ægypto per Moysen.

γʹ.

1 * Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν,

2 * πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ μωυσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

3 * πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ μωυσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.

4 * πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος. ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, θεός.

5 * καὶ μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων.

6 * χριστὸς δέ, ὡς υἱός, ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάν περ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος, μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

7 * διὸ καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε.

8 * μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

9 * οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου

10 * τεσσαράκοντα ἔτη. διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπα, ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ. αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου.

11 * ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

12 * βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος,

13 * ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας.

14 * μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάν περ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν,

15 * ἐν τῷ λέγεσθαι, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.

16 * τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ αἰγύπτου διὰ μωυσέως.

10 מטל הנא [d]מאנת לי בדרא הו ואמרת דעמא הו דטעא לבהון והנון לא ידעו אורחתי׃ 11 איך [d]דימית [f]ברוגזי דלא [g]נעלון [h]לניחתי׃

12 [i] אזדהרו הכיל אחי דלמא נהוא באנש מנכון לבא בישא דלא מהימן [k]והפרקון מן אלהא חיא׃

13 אלא [l]בעו מן נפשכון כלהון [m]יומתא עדמא ליומא [n]דמתקרא יומנא ולא נתקשא אנש מנכון [o]בטעיותא [p]דחטיתא׃ דשבתא [a]דחירא ד

14 [b] אתחלטן גיר עם משיחא אן מן רישיתא ועדמא לאחריתא [c]בה בקימא הנא [d]שרירא [e]נחמסן׃

15 איכנא דאמיר דיומנא אן ברת קלה תשמעון לא תקשון לבותכון למרגזותה׃

16 מן אנון גיר הנון דשמעו וארגזוהי לא כלהון הנון דנפקו מן מצרין ביד מושא׃

[d] מאן [e] ימא נשבע
[f] בועמי
[g] עלל [h] נוח [i] זהר
[k] והסורו
[l] בעא [m] יום [n] קרא
[o] טעא [p] חטא
[a] שלבנים
[b] חלט ערב [c] קום
[d] בוטן [e] חמסן עמר

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

17 * *Quos autem pertæsus est quadraginta annis, nisi eos qui peccauerant, quorum ossa conciderunt in deserto?*
18 * *Quibus autem iurauit eos non ingressuros in requiem suam, nisi iis qui assensum non præbuerunt?*
19 * *Proinde videmus eos non potuisse introire, eò quòd increduli fuerint.*

CAP. IIII.

1 *Timeamus igitur, ne fortè stante promissione ingrediendi in requiem eius, inueniatur aliquis inter vos qui ingressu frustratus*
2 *remaneat.* * *Etenim nobis quoque nuntiatum est, prout & illis. sed non profuit illis sermo quem audierunt, propterea quòd non fuit cum fide temperatus* [coniunctus] *iis qui ipsum audierant.*
3 * *At introimus in requiem nos qui credidimus. quemadmodum dixit, Ita vt iurauerim in ira mea illos non ingressuros in requiē meam, licet opera Dei à principio mundi facta sint.*
4 * *Prout dixit de Sabbatho, requieuisse Deū in die septimo ab omnibus operibus suis.*
5 * *Et illic rursum ait, Non introibunt in requiem meam.*
6 * *Quoniam igitur erat locus in quem vnusquisque introiret, & ij quibus primùm annuntiatum fuerat, non introierūt, eò quòd*
7 *assensum non præbuerunt.* * *Rursum diem alium præfinit post multum temporis, sicut suprà scriptum est dixisse Dauid, Hodie si vocem eius audieritis, ne obduretis corda ve-*
8 *stra.* * *Si enim Ieschua filius Noun requiem eis præstitisset, haud locutus fuisset postea de alio die.*
9 * *Itaque restat sabbathizare populo Dei.*
10 * *Qui enim ingressus est in requiem eius, & ipse requieuit ab operibus suis, sicut à*
11 *suis Deus.* * *Demus igitur operam introeundi in requiem illam, ne quis eodem concidat exemplo quo ij qui non crediderunt.*
12 * *Viuus est enim sermo Dei, & omnino efficax, longeque penetrantior gladio ancipiti: & ingreditur vsque ad diuisionem animæ & spiritus, necnon compagum & medullæ ossiumque; ac diiudicat cogitationes & voluntatem cordis.*

---

17 ובאילין מאנת להּ ארבעין שנין אלא בהנין דחטו וגרמיהון נפלו במדברא ׃ 18 ועל אילין ימא דלא
נעלון לניחתה אלא על הנון דלא אתטפיסו ׃ 19 וחזינן דלא אשכחו למעל מטל דלא הימנו ׃
קפלאון ד 1 נדחל הכיל דלמא כד קים מולכנא דמעלתא דלניחתה נשתכח
אנש בכון דפאש מן דלמעל ׃ 2 אף חנן גיר אסתברן איך דאף הנון אלא לא אותרת אנון להנון מלתא דשמעו
מטל דלא מסזגא הות בהימנותא להנון דשמעוה ׃ 3 עאלינן דין לניחתא חנן אילין דהימנן איכנא דין אמר איך
דימית ברוגזי דלא נעלון לניחתי דהא עבדוהי דאלהא מן שוריה דעלמא הוו ׃ 4 איך דאמר על שבתא
דאתניח אלהא ביומא שביעיא מן עבדוהי כלהון ׃ 5 והרכא תוב אמר דלא נעלון לניחתי ׃

k מאן l חטא m ועצמיהם
n נשבע o עלל p נוח
q טפס הקשיב r שכח
s עלל a קום b הבטחה
c עלל d נוח e ימצא
f פוש שאר g סבר בשר
h יתר i מלל k מזג
l עול m נוח n ימא

17 Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nonne illis qui peccauerūt; quorum cadauera prostrata sunt in deserto?
18 Quibus autem iurauit non introire in requiem ipsius, nisi illis qui increduli fuerunt?
19 Et videmus quia non potuerūt introire † propter incredulitatem.

CAP. IIII.

1 Timeamus ergo ne fortè relicta pollicitatione introeūdi in requiem eius, A existimetur aliquis ex † vobis deesse.
2 Etenim & nobis nuntiatū est, quemadmodum & illis. sed non profuit illis sermo auditus, non † admistis fidei ex iis quæ audierunt.
3 Ingrediemur enim in requiem qui † credidimus: quéadmodum dixit; Sicut iuraui in ira mea, si introibunt in requiē meam: & quidem operibus ab institutione mundi perfectis.
4 Dixit enim in quodā loco de die septima sic: Et requieuit Deus die septi- B ma ab omnibus operibus suis.
5 Et in isto rursum, Si introibūt in requiem meam.
6 Quoniā ergo superest introire quosdam in illam, & ij, quibus prioribus annuntiatum est, non introierunt propter incredulitatem:
7 Iterum terminat diem quendam, Hodie, in Dauid dicendo, post tantum temporis, sicut supra dictum est, Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.
8 Nam si eis Iesus requiem præstitisset, nunquam de alia loqueretur post hac die.
9 Itaque relinquitur sabbathismus populo Dei. C
10 Qui enim ingressus est in requiem eius: etiam ipse requieuit ab operibus suis, sicut † à suis Deus.
11 Festinemus ergo ingredi in illam requiem: vt ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum.
12 Viuus est enim sermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti: & pertingens vsque ad diuisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discretor cogitationum & intentionum cordis.

17 τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ;
18 τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασι;
19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι᾽ ἀπιστίαν.

δ'.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ ἐκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.
3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν, ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων·
4 εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως, καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ·
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινας εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι᾽ ἀπείθειαν,
7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν δαβὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς εἴρηται, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.
8 εἰ γὰρ αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.
9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ.
10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.
11 σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.
12 ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·

---

6 מטל הכיל דאית הוא אתרא דאנש אנש נעול לה והנון דאסתברו קדמיא לא עלו בדלא אתטפיסו :
7 תוב יומא אחרנא סאם מן בתר זבנא סגיאא איכנא דמן לעל כתיב דאמר דויד דיומנא אן בקלה תשמעון לא תקשון לבותכון :
8 אלו גיר ישוע בר נון אניח הוא אנון לא אמר הוא מן בתרכין על יומא אחרינא :
9 מכיל קים הו למשבתו לעמה דאלהא :
10 אינא גיר דעל לניחתה אתתניח אף הו מן עבדוהי איך דאלהא מן דילה :
11 נתחפט הכיל דנעול להי ניחתא דלא נפל בדמותא דהנון דלא אתטפיסו :
12 חיא היא גיר מלתה דאלהא וכל סעיא וחריפא טב מן ספסרא דתרין פומיה ועאלא עדמא לפורשנא דנפשא ודרוחא ודשריתא ודמוחא ודינא מחשבתא ותרעיתא דלבא :

s סבר בשר t טפס הקשיב u עוד x סום y זמן z יום a קשא b לב c נוח d על כן e קום f שבת g על h נוח i נשתדל k נפל l דמא דמה m טפס הקשיב n מלל

✣ ܘܠܝܬ ܒܪܝܬܐ ܕܛܫܝܐ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܐܠܐ ܟܠ 13
ܡܕܡ ܥܪܛܠ ܘܓܠܐ ܩܕܡ ܥܝܢܘܗܝ. ܕܠܗ ܝܗܒܝܢ
ܦܬܓܡܐ ✣ ✣ ✣ ✣

ܩܘܡܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ ✣
✣ ✣ ܗ ✣ ✣

✣ ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܢ ܗܟܝܠ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܪܒܐ ܝܫܘܥ 14
ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ. ܢܚܡܣܢ
ܒܬܘܕܝܬܗ. ✣ ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܢ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܠܐ ܡܨܐ 15
ܕܢܚܫ ܥܡ ܟܪܝܗܘܬܢ. ܐܠܐ ܕܡܢܣܝ ܒܟܠ ܡܕܡ
ܐܟܘܬܢ ܣܛܪ ܡܢ ܚܛܝܬܐ. ✣ ܢܬܩܪܒ ܗܟܝܠ 16
ܒܓܠܐ ܥܝܢ ܠܟܘܪܣܝܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ܕܢܣܒ ܪܚܡܐ
ܘܢܫܟܚ ܛܝܒܘܬܐ ܠܥܘܕܪܢܐ ܒܙܒܢܐ ܕܐܘܠܨܢܐ. ✣
ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܗ ✣ ✣

✣ ܟܠ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܓܝܪ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܗܘ. ܚܠܦ 1
ܒܢܝܢܫܐ ܩܐܡ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ ܐܢܘܢ. ܕܢܩܪܒ
ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܐ ܚܠܦ ܚܛܗܐ. ✣ ܘܐܝܢܐ ܕܡܫܟܚ 2
ܕܢܡܟ ܢܦܫܗ ܘܢܚܫ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܘܛܥܝܢ
ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܘ ܟܪܝܗܘܬܐ ܠܒܝܫ. ✣ ܘܡܛܠܗܕܐ ܚܝܒ 3
ܗܘ. ܕܐܝܟ ܕܚܠܦ ܥܡܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܩܪܒ
ܚܠܦ ܚܛܗܘܗܝ. ✣ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܢܦܫܗ ܐܢܫ ܢܣܒ ܐܝܩܪܐ. 4
ܐܠܐ ܐܝܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܗܪܘܢ. ✣ ܗܟܢܐ 5
ܐܦ ܡܫܝܚܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܫܒܚ ܕܢܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ.
ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܒܪܝ ܐܢܬ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ. ✣ ܐܝܟ 6
ܕܐܦ ܒܕܘܟܬܐ ܐܚܪܬܐ ܐܡܪ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ
ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ. ✣ ܐܦ ܟܕ ܠܒܝܫ ܒܣܪܐ ܗܘܐ. 7
ܒܥܘܬܐ ܘܬܟܫܦܬܐ ܒܩܥܬܐ ܥܫܝܢܬܐ ܘܒܕܡܥܐ ܩܪܒ
ܠܘܬ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܝܘܬܗ ܡܢ ܡܘܬܐ. ܘܐܫܬܡܥ
ܘܐܦ ܟܕ ܒܪܐ ܗܘܐ. ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܘܡܢ ܚܫܐ ܕܣܒܠ 8
ܝܠܦ ܡܫܡܥܢܘܬܐ. ✣ ܘܗܟܢܐ ܐܫܬܡܠܝ. ܘܗܘܐ 9
ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ ܥܠܬܐ ܕܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ✣ ܘܐܫܬܡܗ ܡܢ ܐܠܗܐ ܪܒ 10
ܟܘܡܪܐ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ.

13 * *Neceſt vlla creatura abſcondita à conſpectu illius. Sed omnia nuda & manifeſta ſunt coram oculis eius cui reddunt rationem.*

Secunda ſtatione noctis Paraſceues Crucifixionis.

14 * *Quum habeamus igitur ſummum pontificem Jeſchua Meſchicho filium Dei, qui aſcendit in cælos, perſiſtamus in profeſſione*
15 *eius.* * *Non enim habemus pontificem qui non poſſit compati infirmitati noſtræ, ſed qui tentatus eſt per omnia ſicut & nos, excepto*
16 *peccato.* * *Accedamus igitur reuelato oculo* [confidenter] *ad thronum gratiæ ipſius, vt obtineamus miſericordiam, et inueniamus gratiam ad auxilium in tempore afflictionis.*

CAP. V.

1 *OMnis enim pontifex qui eſt ex hominibus, pro hominibus ſtat ſuper iis quę Dei ſunt, vt offerat oblationem & ſacrificia pro peccatis.*

2 * *Iſque poteſt ſeipſum demittere, & compati ignorantibus, errantibuſque, quandoquidem & ipſe infirmitate indutus eſt.*

3 * *Et propterea debet qui eſt eiuſmodi cùm pro populo, tum pro ſeipſo offerre pro peccatis ſuis.*

4 * *Porrò nemo ſibiipſi ſumit honorem, ſed qui vocatur à Deo queadmodum Aharoun.*

5 * *Sic & Meſchicho non ſeipſum glorificauit, vt pontifex fieret, ſed is qui dixerat illi; Filius meus tu es, ego hodie genui te.*

6 * *Sicut & alio loco dicit; Tu es Sacerdos in æternum ſecundùm ſimilitudinẽ Malkizedek.*

7 * *Qui etiam quum carne indutus eſſet, orationem & preces cum vociferatione vehementi, & cum lachrymis offerebat ei, qui ipſum poterat à morte viuificare; & exauditus eſt.*

8 * *Et quamuis eſſet Filius, ex timore & paſſionibus quas ſuſtinuit, didicit obedientiam.*

9 * *Et ſic perfectus redditus eſt, illiſque omnibus qui ipſi obediuerunt, fuit cauſa ſalutis æternæ.*

10 * *Ac nominatus eſt à Deo, Summus Sacerdos ſecundùm ſimilitudinem Malkizedek.*

---

13 וְלֵית [b]בְּרִיתָא [c]דְּטַשְׁיָא מֵן קְדָמֵיהּ אֶלָּא כָּל מֶדֶם [d]עַרְטֵל וְגַלֵּא קְדָם עַיְנוֹהִי דְּלֵהּ יָהֲבִין פִּתְגָּמָא ׃
[a] קוּמָא דַּתְּרֵין דְּלֵלְיָא דְּעֵר׳ תָא דִּזְקִיפוּתָא ה
14 מֶטֻּל דְּאִית לַן הָכִיל [b]רַב־כּוּמְרָא רַבָּא יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּרֵהּ דְּאַלָהָא דְּסָלֵק לַשְׁמַיָּא [c]נַחְמְסֵן [d]בְּתַוְדִּיתֵהּ ׃ 15 לָא גֵּיר
אִיתלַן רַב כּוּמְרָא דְּלָא [e]מָצֵא [f]דְּנֶחַשׁ עַם [g]כְּרִיהוּתַן אֶלָּא [h]דַּמְנַסִּי בְּכָל מֶדֶם [i]אַכְוָתַן [k]סְטַר מֵן חֲטִיתָא ׃ 16 נֶתְקַרַב [l]הָכִיל
בְּגַלְא עַיִן [m]לְכוּרְסְיָא דְּטַיְבוּתֵהּ [n]דְּנֶסַּב רַחֲמֵא וְנֶשְׁכַּח [o]טַיְבוּתָא [p]לְעוּדְרָנָא [q]בְּזַבְנָא דְּאוּלְצָנָא ׃ קפלאון ה
1 כָּל רַב כּוּמְרָא גֵּיר דְּמֵן בְּנַיְנָשָׁא הֻוָא חֲלָף בְּנַיְנָשָׁא קָאֵם עַל אִילֵין דְּדַאלָהָא אֶנּוּן דַּנְקָרֵב קוּרְבָּנָא וְדִבְחָא חֲלָף
חַטָּהָא ׃ 2 וְאַיְנָא מֶשְׁכַּח דְּנַמֵּךְ נַפְשֵׁהּ וְנֶחַשׁ עַם אִילֵין דְּלָא יָדְעִין וְטָעֵין מֶטֻּל דְּאַף הוּ כְּרִיהוּתָא לְבִישׁ ׃

[b] בְּלָא [c] טְשָׁא [d] ערום
[a] קוּם [b] כהן הגדול
[c] חַמְסֵן עמד [d] יָדָא ידה
[e] יכל [f] חֲשַׁשׁ [g] כְּרָה
[h] נְסָא [i] כמונו [k] לבר מן
חטאה! על כן ולכסא חסדו
[n] נְסַב [o] חן [p] עֲדַר עזר
בעת צרה

13 ‡ Et non est vlla creatura inuisibilis
in conspectu eius. omnia autem nuda
& aperta sunt oculis eius, ad quem no- D
bis sermo.

14 ‡ Habētes ergo pontificem magnum
qui penetrauit cælos Iesum filium Dei,
teneamus † confessionem.

15 ‡ Non enim habemus pōtificem, qui
non possit compati infirmitatibus no-
stris; tentatum autem per omnia pro si-
militudine absque peccato.

16 ‡ Adeamus ergo cum fiducia ad thro-
num gratiæ †: vt misericordiam conse-
quamur, & gratiam inueniamus in au-
xilio oportuno.

CAP. V.

1 OMnis nanq; pontifex ex hominibus
assumptus, pro hominibus cōstitui- A
tur in iis quæ sunt ad Deum; vt offerat
dona & sacrificia pro peccatis;

2 ‡ Qui condolere possit iis qui ignorāt
& errant: quoniam & ipse circundatus
est infirmitate.

3 ‡ Et propterea debet, quemadmodum
pro populo, ita etiā † pro semetipso of-
ferre pro peccatis.

4 ‡ Nec quisquam sumit sibi honorem;
sed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron. B

5 ‡ Sic & Christus non semetipsum cla
rificauit vt pontifex fieret: sed qui locu-
tus est ad eum, Filius meus es tu, ego ho
die genui te.

6 ‡ Quemadmodum & in alio loco di-
cit, Tu es Sacerdos in æternum, secun-
dùm ordinem Melchisedec.

7 ‡ Qui in diebus carnis suæ, preces
supplicationesque ad eum qui possit il-
lum saluum facere à morte, cum clamo-
re valido & lachrymis offerens, † exaudi-
tus est pro sua reuerentia.

8 ‡ Et quidem cùm esset filius †, didicit
ex iis quæ passus est, obedientiam:

9 ‡ Et cōsummatus, factus est omnibus
obtemperātibus sibi, causa salutis æter-
næ,
10 ‡ Appellatus à Deo, Pontifex iuxta
ordinem Melchisedec.

13 ‡ καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ
γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 ‡ Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐ-
ρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.

15 ‡ οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι
ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοι-
ότητα χωρὶς ἁμαρτίας.

16 ‡ προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χά-
ριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαι-
ρον βοήθειαν.

ε´.

1 ‡ Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑ-
πὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ
δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,

2 ‡ μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμέ-
νοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν.

3 ‡ καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ
περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 ‡ καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ κα-
λούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ καὶ ἀαρών.

5 ‡ οὕτω καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρ-
χιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ
σήμερον γεγέννηκά σε·

6 ‡ καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ
τὴν τάξιν μελχισεδέκ.

7 ‡ ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκε-
τηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ
κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακου-
σθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

8 ‡ καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν·

9 ‡ καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴ-
τιος σωτηρίας αἰωνίου,

10 ‡ προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τά-
ξιν μελχισεδέκ.

---

3 וּמֶטֻּלָתָה חַיָּב הוּ דַאיכַנָא דַחֲלָף עַמָּא הָכַנָא חֲלָף נַפְשֵׁה נְקַרֵב עַל חֲטָהֵי ׃ 4 וְלָא הֲוָא לְנַפְשֵׁה אֱנָשׁ נָסֵב
אִיקָרָא אֶלָּא אַינָא דְּמֶתְקְרֵא מֶן אֱלָהָא אַיכַנָא דַאהֲרוֹן ׃ 5 הָכַנָא אָף מְשִׁיחָא לָא הֲוָא נַפְשֵׁה שַׁבַּח דְּנֶהֱוֵא
רַב־כּוּמְרָא אֶלָּא הַו דַאמַר לֵה בְּרִי אַנְתְּ אֶנָא יַוּמָנָא יְלֶדְתָּךְ ׃ 6 אַיךְ דְּאָף בְּדוּכְתָּא אַחְרִתָא אָמַר אַנְתְּהוּ
כּוּמְרָא לְעָלַם בִּדְמוּתֵה דְּמַלְכִּיזֶדֶק ׃ 7 אָף כַּד בְּסְרָא לְבִישׁ הֲוָא בָּעוּתָא וְהַכְשֵׁפְתָא בְּגֶעְתָא חַילְתָנִיתָא וּבְדֶמְעֵא
קַרֵב הֲוָא לְמַן דְּמֶשְׁכַּח הֲוָא מֶן מוֹתָא דְּנַחְיוּהֵי וְאֶשְׁתְּמַע ׃ 8 וְכַד טָב בְּרָא אִיתַוהִי מֶן דְּחַלְתָא וְחַשָּׁא דְּסַבַל
יַלְפָה לְמֶשְׁתַּמְעָנוּתָא ׃ 9 וְהָכַנָא אֶתְגַּמַּר וַהֲוָא לְכֻלְּהוֹן אַילֵין דְּמֶשְׁתַּמְעִין לֵה עֶלְּתָא דְּחַיֵּא דַלְעָלַם ׃
10 וְאֶשְׁתַּמַּה מֶן אֱלָהָא רַב־כּוּמְרָא בִּדְמוּתֵה דְּמַלְכִּיזֶדֶק ׃

חַטָא כבוד מן יְקַר
קְרָא כהן הגדול
יְלֵד במקום פ כהן
דְּמָא דמה בְּעָא
תפלה מן כְּשַׁף
מעקה מן גְּעָא חיל
מות חַיָּא שְׁמַע
אית יש חֲשַׁשׁ

11 [illegible]

12 [illegible]

13 [illegible]

14 [illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

9 [illegible]

11 *De eo autem ipso Malkizedek multa sunt nobis verba facienda, quæque difficiles explicatus habeant, quoniam infirmi estis auditu vestro.*

Nocte secunda Passionis.

12 *Deberetis enim doctores esse propter tẽpus* quod impendistis *doctrinæ: nunc autem rursum opus habetis vt discatis quæ sint Scripturæ primæ exordij sermonum Dei, & facti estis indigentes lacte, & non cibo solido.*

13 *Quisquis autem est, cuius cibus sit lac, non persuadetur sermone iustitiæ, quoniam rudis est.*

14 *Perfectorum autem cibus est solidus, qui quòd indagine vtantur, depromuntur sensus eorum ad discretionem boni & mali.*

CAP. VI.

1 *QVapropter omittamus initium sermonũ Meschicho, & veniamus ad perfectionem. sed cur iterum fundamentum aliud iacitis ad pœnitentiam ex operibus mortuis, et ad fidem quæ in Deum est;*

2 *Et ad doctrinam Baptismi, & impositionis manus, & ad resurrectionem quæ fit ex domo mortuorum, & ad iudicium æternum?*

3 *Si Dominus permiserit, faciemus hoc.*

4 *Sed non possunt ij qui semel ad baptismum descenderunt, & gustarunt donum illud quod è cælis est, & acceperunt Spiritum Sanctitatis:*

5 *Gustaruntque verbum bonum Dei, & virtutem seculi futuri, quum iterum peccauerint,*

6 *Denuo renouari ad pœnitentiam: aut denuo crucifigent Filium Dei, & ignominia afficient.*

7 *Terra enim quæ imbiberit imbrem venientem in se multis vicibus, & produxerit herbam quæ sit vsui iis propter quos colitur, accipit benedictionem à Deo.*

8 *Sin producat carduos, & spinas, ipsa reprobatur, nec procul est ab execratione, sed finis eius est combustio.*

9 *Cæterùm persuasa habemus de vobis, fratres mei, quæ bona sunt, & saluti propinqua, quamuis ita loquamur.*

---

11 עלוהי דין על הנא מלכיזדק סגיאא הילין מלתא למאמרה ועסקא למפשקותה מטל דהויתון לכון כריהא בשמעתכון ׃
12 חיבין הויתון גיר מלפנא למהוא מטל זבנא לכון ביולפנא השא דין תוב סניקין אנתון דתאלפון אילין אנין כתיבתא קדמיתא דריש מלוהי דאלהא והויתון לכון סניקא על חלבא ולא על מאכולתא שרירתא ׃
13 כלנש דין דמאכולתה חלבא הו לא מפס במלתא דכאנותא מטל דשברא הו ׃ 14 דגמירא הי דין מאכולתא שרירתא אילין דמטל דמדרשין אתנפקו רגשיהון למפרש טבתא ובישתא ׃ קפלאון ו
1 מטל הנא נשבוק שוריא דמלתה דמשיחא ונאתא לגמירותא או למא תוב שתאסתא אחריתא מרמיתון

k סגא l מלל m אמר
n פשק דרש o חשש
b חוב c אלף d ילף
e סנק צרך׳ הראשונות
g דבריא׳ h חוא i אכל k מקשיב
l מלל m של צדקה n פתי
o אכל p חושים q טוב

11 * De quo nobis grādis sermo & inin- 11
terpretabilis ad dicēdum: quoniam im- D
becilles facti estis ad audiendum.

12 *Etenim cùm deberetis magistri esse 12
propter tempus, rursum indigetis vt vos
doceamini, quæ sint elementa exordij
sermonum Dei: & facti estis quibus la-
cte opus sit, non solido cibo.
13 * Omnis enim qui lactis est parti- 13
ceps, expers est sermonis iustitiæ, par-
uulus enim est.
14 * Perfectorum autem est solidus ci- 14
bus; eorum qui pro †consuetudine exer-
citatos habent sensus ad discretionem
boni ac mali.

CAP. VI.

QVapropter intermittentes inchoa- 1
tionis Christi sermonem, ad perfe- A
ctionem feramur, non rursum iacientes
fundamentum pœnitentiæ ab operibus
mortuis, & fidei ad Deum,
* Baptismatū doctrinæ, impositionis 2
quoq; manuum, ac resurrectionis mor-
tuorum, & iudicij æterni.
* Et hoc faciemus, si quidem permi- 3
serit Deus.
* Impossibile enim est eos qui semel 4
sunt illuminati, gustauerunt etiam do-
num cæleste, & participes facti sunt Spi-
ritus sancti,
* Gustauerunt nihilominus bonum 5
Dei verbum, virtutesque seculi venturi,
* Et prolapsi sunt, rursus renouari ad 6
pœnitentiam, rursum crucifigentes sibi-
metipsis filium Dei, & ostentui habētes. B
* Terra enim sæpe venientem super 7
se bibens imbrem, & †generans herbam
oportunam illis à quibus colitur, accipit
benedictionem à Deo.
* Proferens autem spinas ac tribulos, 8
reproba est, & maledicto proxima; cu-
ius consummatio in combustionem.
* Confidimus autem de vobis dile- 9
ctissimi meliora & viciniora saluti: ta-
metsi ita loquimur.

11 * Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέ-
γειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.

12 * Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι, διὰ τὸν χρόνον,
πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς
ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες
γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.

13 * πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιο-
σύνης· νήπιος γάρ ἐστι·
14 * τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰ-
σθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ
τε καὶ κακοῦ.

ς.

1 * Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ
τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλ-
λόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν,
2 * βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστά-
σεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.
3 * καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός.
4 * ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους
τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας
πνεύματος ἁγίου,
5 * καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλ-
λοντος αἰῶνος,
6 * καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν,
ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγμα-
τίζοντας.
7 * γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον
ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωρ-
γεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ·
8 * ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ
κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.
9 * πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα,
καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

לתיבותא מן עבדא מיתא ולהימנותא דבאלהא ׃ 2 וליולפנא דמעמודיתא ודסים אידא ולקימתא דמן בית
מיתא ולדינא דלעלם ׃ 3 אן מריא מפס נעבד הדא ׃ 4 אלא לא משכחין הנון דחדא זבן למעמודיתא נחתו
וטעמו מוהבתא דמן שמיא ונסבו רוחא דקודשא ׃ 5 וטעמו מלתא טבתא דאלהא וחילא דעלמא דעתיד והוו
נחטון ׃ 6 דמן דריש נתחדתון לתיבותא ומן דריש נזקפון לברה דאלהא ונצערון ׃ 7 ארעא גיר דאשתית
מטרא דאתא לה זבנין סגיאן ואיעית עסבא דחשח להנון דמטלתהון מתפלחא מקבלא בורכתא מן אלהא ׃
8 אנהו דין דתפקי קורטבא ודרדרא הויא לה מסליתא ולא רחיקא מן לוטתא אלא חרתה יקדנא הו ׃
9 מפיסינן דין עליכון אחי אילין דשפירן וקריבן לחיא אפן הכנא ממללינן ׃

לתשובה מן תוב מות
הימן ילף עמד
סום קום מות
רון מותיר יהב
מלל טוב חטא
חרת חדש תב שוב
ובשניות
שתא יעא צמח

10 * *Non enim iniquus est Deus, vt obliuioni det opera vestra, & vestram illam charitatem quam exhibuistis eius nomine, quippe qui ministraueritis sanctis, ministretisque.*

11 * *Cupimus autem vt vnusquisque vestrum hanc ipsam sedulitatem ostendat ad complementum spei vestræ vsque in finem:*

12 * *Neque præcidatur vobis, sed sitis imitatores eorum, qui fide & longanimitate fuerunt hæredes promissionis.*

13 * *Abrohom nanque quum polliceretur Deus, quoniam nihil erat seipso maius vt per illud iuraret, iurauit per semetipsum:*

14 * *Et ait; Benedicendo benedicam tibi, & multiplicando multiplicabo te.*

15 * *Et sic longanimis fuit, accepitque pro-*

16 *missum.* * *Siquidem homines per maiorem seipsis iurant: ac de omni contentione quæ accidit inter eos, vera solutio fit per iusiurandū.*

17 * *Quapropter maximè voluit Deus ostendere hæredibus promissionis pollicitationem suam immutabilem, eamque obstrinxit iure-*

18 *iurando.* * *Vt per duas res mutationis expertes, in quibus non potuit Deus mentiri, consolationem magnā haberemus, qui confugimus ad eum, vt prehendamus spem illam*

19 *quæ promissa est nobis:* * *Quæ quidem est nobis velut ancora, quæ retinet animam nostram ne commoueatur, & ingreditur intra superficies portæ* [velum].

20 * *Vbi præcedens ingressus est pro nobis Jeschua, & factus est pontifex in æternum in similitudinem Malkizedek.*

De Genitrice Dei.

CAP. VII.

1 Porrò hic Malkizedek fuit rex Scholim, pontifex Dei excelsi, & ipse factus est obuiam Abrohom, dum rediret à cæde regum: & benedixit ei:

2 * *Et ei impartitus est Abrohom decimas ex omnibus quæ erant secum. Exponitur autem nomen illius, Rex iustitiæ: & rursum, Rex Scholim, quod est, Rex pacis.*

3 * *Cuius neque pater neque mater scribuntur in generationibus, nec initium dierum eius, neque finis vitæ ipsius; sed in similitudinem Filij Dei permanet pontificatus eius in æternum.*

---

10 לא הוא גיר עול אלהא דנטעא [l] עבדיכון וחובכון הו [m] דחויתון בשמה דשמשתון לקדישא ומשמשיתון׃

11 [n] צבינן דין דאנש אנש מנכון הי הדא [o] חפיטותא נחוא [p] לשומליא דסברכון עדמא [q] לחרתא׃

12 ודלא תתקטע לכון אלא דתהוון [r] מטריא להנון [s] דבהימנותא [t] ובנגירות רוחא הוו [u] ירתא [x] דמולכנא׃

13 לאברהם גיר כד מלך לה אלהא מטל דליתהוא לה דרב מנה [y] דנאמא בה ימא בנפשה׃ 14 ואמר דמברכו אברכך [z] ומסגיו אסגיך׃ 15 והכנא [a] אגר רוחה וקבל [b] מולכנא׃ 16 בנינשא גיר בדרב מנהון [c] ימין ועל כל חרינא דהוא ביניהון שולמא שרירא במומתא הוא לה׃ 17 מטל הנא יתיראית צבא אלהא דנחוא לירתא דמולכנא דשוודיה לא משתחלף וחבשה במומתא׃ 18 דבתרתין צבון דלא משתחלפן דלא משכח אלהא דנדגל בהין בויאא רבא

[l] מעשיכם [m] חוא הגיד [n] צבא [o] השתדלות [p] שמלא מלא ולאחריה [r] מדמים [s] הימן [t] נגר [t] יושרים [x] מלך הבטיח [y] ימא נשבע [z] סגא [a] נגר ארך [b] הבטחה [c] בשבעים

*Non enim iniustus Deus, vt obli- 10
uiscatur operis vestri & dilectionis quã
ostendistis in nomine ipsius, qui mini-
strastis sanctis & ministratis.
*Cupimus autem vnumquemque ve- 11
strum eandem ostentare solicitudinem C
ad expletionem spei vsque in finem:
*Vt non segnes efficiamini, verùm 12
imitatores eorum qui fide & patientia
hæreditabunt promissiones.
*Abrahæ namque promittens Deus, 13
quoniam neminem habuit per quem iu
raret maiorem, iurauit per semetipsum,
*Dicens, Nisi benedicẽs benedicam 14
te, & multiplicans multiplicabo te.
*Et sic longanimiter ferens, adeptus 15
est repromissionem.
*Homines enim per maiorem sui iu- 16
rant: & omnis cõtrouersiæ eorum finis,
ad confirmationem, est iuramentum.
*In quo abundantiùs volens Deus 17
ostendere pollicitationis hæredibus im-
mobilitatem cõsilij sui, interposuit ius- D
iurandum:
*Vt per duas res immobiles, quibus 18
impossibile est mentiri Deum, fortissi-
mum solatium habeamus. qui confu-
gimus ad tenendam propositam spem,
*Quam sicut ancoram habemus ani- 19
mæ tutam ac firmam, ac incedẽtem vs-
que ad interiora velaminis,
*Vbi præcursor pro nobis introiuit Ie- 20
sus, secundùm ordinem Melchi-sedec
pontifex factus in æternum.

CAP. VII.

Hic enim Melchisedec, rex Salem, Sa- 1
cerdos Dei summi, qui obuiauit A- A
brahæ regresso à cæde regum, & benedi-
xit ei:
*Cui & decimas omnium diuisit A- 2
braham. primùm quidem qui interpre-
tatur rex iustitiæ: deinde autem & rex
Salem, quod est, rex pacis:
*Sine patre, sine matre, sine genealo- 3
gia, neque initium dierum, neque finem
vitæ habens; assimilatus autem filio Dei,
manet sacerdos in perpetuum.

10 * οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.

11 * ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·

12 * ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.

13 * τῷ γὰρ ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 * λέγων, ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε.

15 * καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 * ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι· καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος.

17 * ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ·

18 * ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος·

19 * ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος,

20 * ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

ζ.

1 * Οὗτος γὰρ ὁ μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν,

2 * ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν ἀβραάμ. πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστι, βασιλεὺς εἰρήνης·

3 * ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

נֶהֱוֵא לַן [k] דֶאתְגַוְסַן בֵּה וְנֵאחוּד סַבְרָא דַמְלִיךְ לַן ׃ 19 הַו דְאִיתַוְהִי לַן אַיךְ [l] אוּקִינָא [m] דַלְבִיךְ בְּנַפְשַׁן דְלָא [n] מְזִיעַ
[o] וְעָאֵל לְגַו מֶן אַפַּי תַּרְעָא ׃ 20 [p] כַּר דְקַדְם עַל חֲלָפַין יֵשׁוּע וַהֲוָא [q] כּוּמְרָא לְעָלַם בַּדְמוּתֵה דְמַלְכִּיזֶדֶק ׃
דְיָלְדַת אֱלָהָא ז קפלאון ז
1 הָנָא דֵין מַלְכִּיזֶדֶק אִיתַוְהִי מֶלֶךְ שָׁלִים [a] כּוּמְרָא דַאלָהָא [b] מְרִימָא וְהוּ אַרְעֵה לַאבְרָהָם כַּר הֲפַךְ מֶן חַרְבָּא דְמַלְכָּא
וּבַרְכֵה ׃ 2 וְלֵה פְּרַשׁ אַבְרָהָם [c] מַעֲסְרָא מֶן כֻּל מֶדֶם דְאִית הֲוָא עַמֵּה [d] מֶתְפַּשַׁק דֵין שְׁמֵה מַלְכָּא [e] דְכִאנוּתָא וְהוּ
מֶלֶךְ שָׁלִים [f] דְאִיתַוְהִי מַלְכָּא דַשְׁלָמָא ׃ 3 דְלָא אֲבוּהִי וְלָא אֶמֵּה [g] אֶתְכְּתֶבוּ [h] בְּשַׁרְבָּתָא וְלָא רִישָׁא דְיַוְמָוהִי וְלָא
[i] שׁוּלָמָא [k] דְחַיַּוְהִי אֶלָּא [l] בַּדְמוּתָא דַבְרֵה דַאלָהָא מְקַוֵּא כּוּמְרוּתֵה לְעָלַם ׃

[k] גִּיס שנב | הוא כלי מלחים שמשליכים להכין הספינה [m] לְבַךְ תמך [n] זוע [o] עול [p] במקום שבו וכאן [a] כהן [b] רום [c] מעשר [d] מתרגם [e] של צדקה מן כון [f] אית יש [g] כְּתֵב [h] בתולדות [i] קץ [k] חיא [l] דְמָא דמה

4 ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܡܐ ܪܒ ܗܢܐ. ܕܐܒܪܗܡ ܪܝܫ ܐܒܗܬܐ
ܠܗ ܝܗܒ ܡܥܣܪܐ ܘܪܫܝܬܐ. 5 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܡܢ
ܒܢܝ ܠܘܝ ܕܡܩܒܠܝܢ ܟܘܡܪܘܬܐ. ܦܘܩܕܢܐ
ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܡܘܣܐ. ܕܢܣܒܘܢ ܡܥܣܪܐ ܡܢ
ܥܡܐ. ܗܢܘܢ ܡܢ ܐܚܝܗܘܢ. ܟܕ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܚܨܗ
6 ܕܐܒܪܗܡ ܢܦܩܘ. ܗܢܐ ܕܝܢ ܕܠܐ ܟܬܝܒ ܒܫܪܒܬܗܘܢ.
ܡܥܣܪܐ ܫܩܠ ܡܢ ܐܒܪܗܡ. ܘܒܪܟܗ ܠܗܘ
7 ܕܩܒܠ ܡܘܠܟܢܐ. ܕܠܐ ܚܪܝܢܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܒܨܝܪ
8 ܡܬܒܪܟ ܡܢ ܗܘ ܕܡܝܬܪ ܡܢܗ. ܘܗܪܟܐ
ܒܢܝܢܫܐ ܕܡܝܬܝܢ ܢܣܒܝܢ ܡܥܣܪܐ. ܠܗܠ ܕܝܢ
ܗܘ ܕܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܟܬܒܐ ܕܚܝ ܗܘ.
9 ܘܐܝܟ ܕܐܢܫ ܢܐܡܪ ܒܝܕ ܐܒܪܗܡ ܐܦ ܠܘܝ ܗܘ
ܕܡܥܣܪܐ ܢܣܒ ܗܘܐ ܐܦ ܗܘ ܐܬܥܣܪ.
10 ܥܕܟܝܠ ܓܝܪ ܒܚܨܐ ܗܘܐ ܕܐܒܘܗܝ ܟܕ ܐܪܥܗ
11 ܠܡܠܟܝܙܕܩ. ܐܠܘ ܗܟܝܠ ܓܡܝܪܘܬܐ ܒܝܕ
ܟܘܡܪܘܬܐ ܕܠܘܝ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ. ܕܒܗ ܣܝܡ ܢܡܘܣܐ
ܠܥܡܐ. ܠܡܢܐ ܡܬܒܥܐ ܗܘܐ ܟܘܡܪܐ ܐܚܪܢܐ
ܕܢܩܘܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ. ܐܡܪ ܕܝܢ
12 ܒܕܡܘܬܗ ܕܐܗܪܘܢ ܢܗܘܐ. ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܗܘܬ
ܫܘܚܠܦܐ ܒܟܘܡܪܘܬܐ: ܗܟܢܐ ܗܘܐ ܫܘܚܠܦܐ ܐܦ
13 ܒܢܡܘܣܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܬܐܡܪ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ.
ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܘ ܐܚܪܬܐ ܐܬܝܠܕ. ܘܐܢܫ ܡܢܗ ܡܫܡܫܢܘܬܐ
14 ܠܐ ܫܡܫ ܠܡܕܒܚܐ. ܓܠܝܐ ܗܝ ܓܝܪ
ܕܡܢ ܝܗܘܕܐ ܕܢܚ ܡܪܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܐܡܪ ܡܕܡ
15 ܡܘܫܐ ܥܠ ܟܘܡܪܘܬܐ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܬܘܒ
ܝܕܝܥܐ. ܒܗ ܕܐܡܪ ܕܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ ܩܐܡ
16 ܟܘܡܪܐ ܐܚܪܢܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܢܡܘܣܐ ܕܦܘܩܕܢܐ
ܦܓܪܢܝܐ. ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ ܕܚܝܐ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܢ.
17 ܐܣܗܕ ܓܝܪ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ
ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ.

ܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܥܡܕܐ

18 ܫܘܚܠܦܐ ܕܝܢ ܗܘܐ ܠܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ. ܡܛܠ
ܡܚܝܠܘܬܗ ܘܕܠܐ ܝܘܬܪܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ.

4 * *Considerate verò quàm magnus hic fuerit, cui Abrohom patriarcha dedit decimas, & primitias.*

5 * *Illi enim qui ex filiis Leui suscipiunt pontificatum, præceptum habent Legis, vt accipiant decimas à populo; hoc est, à fratribus suis, quamuis & ipsi ex lumbis Abrohom prodierint.*

6 * *Is autem qui scriptus non est in genealogiis eorum, decimas tulit ab Abrohom, et benedixit ei qui acceperat promissionem.*

7 * *Porrò absque controuersia, qui minor est benedicitur ab eo qui præstantior est ipso.*

8 * *Atque hîc quidem homines qui moriuntur accipiunt decimas, illic autem is de quo testata est Scriptura ipsum viuere:*

9 * *Ac (vt quispiam dixerit) per Abrohom & Leui ipse qui decimas acceperat, ipse quoque decimatus est.*

10 * *Adhuc enim erat in lumbis patris sui quum occurreret ipsi Malkizedek.*

11 * *Si ergo consummatio per pontificatum ipsius Leui erat, vti per quē imposita est Lex populo; quid opus erat pontificem alium surgere in similitudinē Malkizedek? Sed dixit, In similitudinem Aharoun erit:*

12 * *Imò quemadmodum facta est mutatio in pontificatu, sic fuit mutatio & in Lege:*

13 * *Is enim de quo hæc dicuntur, de alia tribu natus est, de qua nemo vnquam ministrauit altari.*

14 * *Palam enim est à Jihoudo ortum esse Dominum nostrum, ex tribu de qua nihil loquutus est Mousche de pontificatu.*

15 * *Eoque magis adhuc notum est quòd dicat, In similitudinem Malkizedek surgit pontifex alius,* 16 * *Qui non factus sit iuxta Legem mandatorum corporeorum, sed iuxta potentiam vitæ indissolubilis.*

17 * *Attestatur enim de eo; Tu es Sacerdos in æternum in similitudinem ipsius Malkizedek.*

Feria tertia Candidatorum.

18 * *Mutatio autem quæ facta est priori mandato propter imbecillitatem, & quòd nullam in se vtilitatem haberet, extitit.*

4 חזו דין כמא רב הנא דאברהם ריש אבהתא לה יהב מעסרא וראשיתא : 5 אילין גיר מן בני לוי דמקבלין
כומרותא פוקדנא איתהוא להון דנמוסא דנסבון מעסרא מן עמא הנון מן אחיהון כד אף הנון מן חצה
דאברהם נפקו : 6 הנא דין דלא כתיב בשרבתהון מעסרא שקל מן אברהם וברכה להו דקבל מולכנא :
7 דלא חרינא דין הו דבציר מתברך מן הו דמיתר מנה : 8 והרכא בנינשא דמיתין נסבין מעסרא
להל דין הו דאסהד עלוהי כתבא דחי הו : 9 ואיך דאנש נאמר בייד אברהם אף לוי הו דמעסרא נסב הוא אף
הו אתעסר : 10 עדכיל גיר בחצה הוא דאבוהי כד ארעה למלכיזדק : 11 אלו הכיל גמירותא בייד
כומרותא דלוי איתיה הות דבה סים נמוסא לעמא למנא מתבעא הוא כומרא אחרנא דנקום בדמותה דמלכיזדק

חזא אב
מצוה נסב
הכשתה [illegible] שעיר
ברך יתר מות
שמה שהעיד
חיא אמר עשר
עוד ארע פגש
בה כה אית

* Intuemini autem quantus sit hic, 4
cui & decimas dedit de precipuis Abra-
ham patriarcha.
* Et quidem de filiis Leui sacerdotium 5
accipientes, mãdatum habent decimas
sumere à populo secundùm Legem, id
est, à fratribus suis: quanquam & ipsi
exierint de lumbis Abrahæ.
* Cuius autem generatio non annu- 6
meratur in eis, decimas sumpsit ab A- B
braham, & hunc qui habebat repromis-
siones, benedixit.
* Sine vlla autẽ contradictione, quod 7
minus est, à meliore benedicitur.
* Et hîc quidem, decimas morientes 8
homines accipiunt: ibi autem contesta-
tur, quia viuit.
* Et (vt ita dictum sit) per Abraham 9
& Leui, qui decimas †accepit, decima-
tus est.
* Adhuc enim in lumbis patris erat, 10
quando obuiauit ei Melchisedec.
* Si ergo consummatio per sacerdo- 11
tium Leuiticum erat (populus enim sub
ipso Legem accepit) quid adhuc neces-
sarium fuit secundùm ordinem Melchi-
sedec, alium surgere sacerdotem, & non C
secundùm ordinem Aaron dici?
* Translato enim sacerdotio, necesse 12
est vt & Legis translatio fiat.
* In quo enim hæc dicuntur, de alia 13
tribu est, de qua nullus altario præsto
fuit.
* Manifestum est enim quòd ex Iuda 14
ortus sit Dominus noster; in qua tribu
nihil de †sacerdotio Moyses locutus est.
* Et amplius adhuc manifestum est, 15
si secũdùm similitudinem Melchisedec
exurgat alius sacerdos,
* Qui non secundùm Legem man- 16
dati carnalis factus est, sed secundùm
virtutem vitæ insolubilis.
* Contestatur enim; Quoniam tu es 17
sacerdos in æternum secundùm ordi-
nem Melchisedec.
* Reprobatio quidem fit præceden- 18
tis mandati, propter infirmitatem eius
& inutilitatem.

4 * θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 * καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος ἀβραάμ·

6 * ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε.

7 * χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 * καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ.

9 * καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ ἀβραὰμ καὶ λευῒ, ὁ δεκάτας λαμβάνων, δεδεκάτωται.

10 * ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ μελχισεδέκ.

11 * εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο· τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν λέγεσθαι;

12 * μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

13 * ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ.

14 * πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης μωυσῆς ἐλάλησε.

15 * καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,

16 * ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.

17 * μαρτυρεῖ γὰρ, ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.

18 * ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές.

אֵמַר דֵּין בִּדְמוּתֵהּ דַּאהֲרוֹן נֶהֱוֵא ׃ 12 אֶלָּא אַיכַנָא דַּהֲוָא ° שׁוּחְלָפָא ᵖבְּכוּמְרוּתָא הָכַנָא הֲוָא ᵖשׁוּחְלָפָא אַף
בְּנָמוּסָא ׃ 13 הוּ גֵּיר ʳדְּאֶתְאֲמַר עֲלוֹהִי הָלֵין מֶן שַׁרְבְתָא הוּ אַחֲרִתָא ˢאֶתִילֵד דְּאנָשׁ ᵗמֶמְתוּם מֶנָּהּ לָא שַׁמֵּשׁ בְּמַדְבְּחָא
14 גַּלְיָא הִי גֵּיר דְּמֶן יִהוּדָא ᵘדְנַח מָרַן מֶן שַׁרְבְתָא דְּלָא אֵמַר עֲלֶיהָ מוּשֶׁא מֶדֶּם עַל ˣכּוּמְרוּתָא ׃
15 וְיַתִּירָאִית תּוּב יְדִיעָא בְּהָי דְּאָמַר דְּבִדְמוּתֵהּ דְּמַלְכִּיזֶדֶק ʸקָאֶם כּוּמְרָא אַחֲרִנָא ׃ 16 הוּ דְּלָא הֲוָא בְּנָמוּסָא
דְּפוּקְדָנָא ᶻפַּגְרָנָיָא הֲוָא אֶלָּא בְּחַילָא דְּחַיֵּא דְּלָא ᵃמֶשְׁתְּרֵין ׃ 17 ᵇמַסְהֶד גֵּיר עֲלוֹהִי דְּאַנְתְּ הוּ כּוּמְרָא לְעָלַם בִּדְמוּתֵהּ
דְּמַלְכִּיזֶדֶק ׃
דְּיוֹם תְּלָתָא דְּחַירָא ח
18 ᶜשׁוּחְלָפָא דֵּין דַּהֲוָא לְפוּקְדָנָא קַדְמָיָא מֶטֻּל ᵈמְחִילוּתֵהּ וַדְיוּתְרָן לַית הֲוָא בֵּהּ ׃

° חמורה ᵖ בכהונה
ᵖ שַׁחְלֵף חלף ʳ אֲמַר
ˢ יְלַד ᵗ מִן עָלַם
ᵘ זרח
ˣ כהונה
ʸ קוּם ᶻ פְּגַר
ᵃ שְׁרָא ᵇ סעד
ᶜ שַׁחְלֵף חלף ᵈ חול

19 ܡܕܡ ܓܝܪ ܠܐ ܓܡܪ ܢܡܘܣܐ. ܥܠ ܕܝܢ ܚܠܦܘܗܝ ܣܒܪܐ ܕܡܝܬܪ ܡܢܗ ܕܒܗ ܡܬܩܪܒܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܘܫܪܪܗ ܠܢ ܒܡܘܡܬܐ.
20 ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܕܠܐ ܡܘܡܬܐ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܗܢܐ ܕܝܢ ܒܡܘܡܬܐ.
21 ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܒܝܕ ܕܘܝܕ ܕܝܡܐ ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܢܕܓܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ.
22 ܗܢܐ ܟܠܗ ܡܝܬܪܐ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܕܗܘܐ ܒܗ ܥܪܒܐ ܝܫܘܥ.
23 ܘܗܢܘܢ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܛܠ ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܘ. ܘܠܐ ܡܫܬܒܩܝܢ ܗܘܘ ܕܢܩܘܘܢ.
24 ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܠܥܠܡ ܩܐܡ ܠܐ ܥܒܪܐ ܟܘܡܪܘܬܗ.
25 ܘܡܫܟܚ ܠܡܐܚܝܘ ܠܥܠܡ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܒܐܝܕܗ ܠܐܠܗܐ. ܚܝ ܗܘ ܓܝܪ ܒܟܠܙܒܢ ܘܡܣܩ ܨܠܘܬܐ ܚܠܦܝܗܘܢ.
26 ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܓܝܪ ܟܘܡܪܐ ܐܦ ܙܕܩ ܗܘܐ ܠܢ. ܕܟܝܐ ܘܕܠܐ ܒܝܫܘ ܘܕܠܐ ܛܘܠܫܐ. ܕܦܪܝܫ ܡܢ ܚܛܗܐ ܘܡܪܝܡ ܠܥܠ ܡܢ ܫܡܝܐ.
27 ܘܠܝܬ ܠܗ ܐܘܠܨܢܐ ܟܠܝܘܡ ܐܝܟ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܠܘܩܕܡ ܚܠܦ ܚܛܗܘܗܝ ܢܩܪܒ ܕܒܚܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܚܠܦ ܥܡܐ. ܗܕܐ ܓܝܪ ܥܒܕ ܚܕܐ ܙܒܢ ܒܢܦܫܗ ܕܩܪܒ.
28 ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ ܟܘܪܗܢܐ ܩܝܡ ܟܘܡܪܐ. ܡܠܬܐ ܕܝܢ ܕܡܘܡܬܐ ܕܒܬܪ ܢܡܘܣܐ. ܒܪܐ ܓܡܝܪܐ ܠܥܠܡ.

ܠܝܠܕܗ ܘܩܘܕܫ ܥܕܬܐ ܘܡܕܒܚܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܚ

1 ܪܫܐ ܕܝܢ ܕܡܠܝܢ ܐܝܬ ܠܢ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܐܝܢܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܟܘܪܣܝܐ ܕܪܒܘܬܐ ܒܫܡܝܐ.
2 ܘܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܘܕܡܫܟܢܐ ܕܫܪܪܐ. ܗܘ ܕܩܒܥ ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܒܪܢܫܐ.
3 ܟܠ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܓܝܪ ܕܢܩܡ. ܕܢܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܙܕܩܐ ܗܘܬ ܐܦ ܠܗܢܐ. ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ ܕܢܩܪܒ.
4 ܘܐܠܘ ܒܐܪܥܐ ܗܘܐ. ܐܦܠܐ ܟܘܡܪܐ ܗܘܐ ܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܕܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪܒܢܐ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ.

19 * *Nihil enim perfecit Lex, introiit autem loco ipsius spes præstantior ipsa, per quam accedimus ad Deum, & eam confirmauit nobis iureiurando.*
20 * *Illi enim absque iureiurando facti sunt pontifices, hic verò cum iureiurando.*
21 * *Quemadmodum dixit ei per Dauid: Iurauit Dominus, neque mentietur, Tu es Sacerdos in æternum in similitudinem Malkizedek.*
22 * *Hic totius excellentioris istius testamenti factus est sponsor Ieschua.*
23 * *At illi quidem multi fuerunt pontifices, propterea quòd mortui sunt, nec relicti fuerunt vt permanerent.*
24 * *Hic verò propterea quòd in æternum stat, non præterit pontificatus eius:*
25 * *Et potest in æternum seruare eos quibus per eum patet aditus ad Deum: viuit enim ipse semper, & facit ascendere* [offert] *orationes pro illis.*
26 * *Talis enim etiam æquum erat vt nobis pontifex esset purus, & absque malitia, & macula, segregatus à peccatoribus, & sublimior cælis.*
27 * *Nec ei est necesse quotidie vti summo Sacerdoti, vt prius pro peccatis suis offerat victimas, tum demum pro populo. hoc enim fecit semel per semetipsum quem obtulit.*
28 * *Siquidem Lex homines infirmos constituit pontifices: sermo autem iurisiurandi, qui factus est post Legem, Filium perfectum in æternum* [constituit.]

Natali *Christi*, & dedicatione Ecclesiæ & Altaris. CAP. VIII.

1 *CApput autem omnium. Habemus summum illum Pontificem qui sedet à dextra throni maiestatis in cælis.*
2 * *Estque minister domus Sanctitatis, & Tabernaculi illius veri, quod fixit Deus, & non homo.*
3 * *Omnis enim summus Pontifex constituitur, vt offerat oblationes & sacrificia: quapropter æquum est vt hic quoque habeat aliquid quod offerat.*
4 * *Quòd si esset in terra, ne sacerdos quidem esset, quoniam essent sacerdotes qui offerrent oblationes prout est in Lege.*

19 מדם גיר לא גמר נמוסא על דין חלפוהי סברא דמיתר מנה דבה מתקרבינן לאלהא ושררה לן במומתא ׃
20 הנון גיר דלא מומתא הוו כומרא הנא דין במומתא ׃ 21 איך דאמר לה ביד דויד דימא מריא ולא
נדגל דאנת הו כומרא לעלם בדמותה דמלכיזדק ׃ 22 הנא כלה מיתרא דיתיקא חדתא דהוא בה ערבא
ישוע ׃ 23 והנון הוו כומרא סגיאא מטל דמיתין הוו ולא משתבקין הוו דנקוון ׃
24 הנא דין מטל דלעלם קים לא עברא כומרותה ׃ 25 ומשכח למאחיו לעלם לאילין דמתקרבין באידה
לאלהא חי הו גיר בכל זבן ומסק צלותא חלפיהון ׃ 26 דאיך הנא גיר כומרא אף זדק הוא לן דכיא ודלא בישו ודלא
טולשא דפריק מן חטהא ומרים לעל מן שמיא ׃ 27 ולית לה אולצנא כליום איך רב כומרא דלוקדם חלף

[f] תקוה [g] בשבועה מן [h] ימא ימא נשבע [i] יכזב [k] על דברתי [l] יתר [m] ברית [n] מות [o] שבק [p] קום [q] כהנות [r] חיא [s] זמן [t] נסק [u] תפלות [x] דכא זכה [y] מום [z] פרק [a] רום [b] צרה

* Nihil enim ad perfectum adduxit 19
Lex: introductio verò melioris spei, per
quam proximamus ad Deum.
* Et quantum est non sine iure iuran- 20
do (alij quidem, sine iureiurando sacer-
dotes facti sunt.
* Hic autem cum iureiurãdo per eum 21
qui dixit ad illum: Iurauit Dominus, &
non pœnitebit eum: tu es sacerdos in
æternum.) D
* In tantum melioris testamenti spon 22
sor factus est Iesus.
* Et alij quidem plures facti sunt Sa- 23
cerdotes, idcircò quòd morte prohibe-
rentur permanere:
* Hic autem eò quòd maneat in æter- 24
num, sempiternum habet Sacerdotium.
* Vnde & saluare in perpetuum po- 25
test accedẽtes per semetipsum ad Deum:
semper viuens ad interpellandum pro
nobis.
* Talis enim decebat vt nobis esset 26
Pontifex, sanctus, innocens, impollutus,
segregatus à peccatoribus, & excelsior
cælis factus.
* Qui non habet necessitatem quoti- 27
die (quemadmodum Sacerdotes) prius
pro suis delictis hostias offerre, deinde
pro populi. hoc enim fecit semel, se offe-
rendo.
* Lex enim homines constituit Sacer- 28
dotes infirmitatem habentes: sermo au-
tem iurisiurandi qui post Legem est, Fi-
lium in æternum perfectum.

CAP. VIII.

Capitulum autem super ea quę dicun-
tur: Talem habemus Pontificem, qui 1
consedit in dextera sedis magnitudinis A
in cælis,
* Sanctorum minister, & tabernaculi
veri, quod fixit † Dominus & non ho- 2
mo.
* Omnis enim Pontifex, ad offeren- 3
dum munera & hostias constituitur. vn-
de necesse est & hũc habere aliquid quod
offerat.
* Si ergo esset super terram, nec esset 4
Sacerdos; cùm essent qui offerrent secun-
dùm Legem munera:

19 * οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείτ-
τονος ἐλπίδος, δι᾽ ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.
20 * καὶ καθ᾽ ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας· οἱ μὲν γὰρ χωρὶς
ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες·
21 * ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτὸν,
ὤμοσε κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ·
22 * κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος
ἰησοῦς.
23 * καὶ οἱ μὲν, πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θα-
νάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·
24 * ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει
τὴν ἱερωσύνην·
25 * ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ-
χομένους δι᾽ αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ὑπερεντυγ-
χάνειν αὐτῶν.
26 * τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος,
ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψη-
λότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος·
27 * ὃς οὐκ ἔχει καθ᾽ ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,
ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν
ἀνενέγκας.
28 * ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας
ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν
εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

η.

1 * Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν
ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης
ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
2 * τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν
ἔπηξεν ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.
3 * πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυ-
σίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ
προσενέγκῃ.
4 * εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽ ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱε-
ρέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα.

28 נמוסא גיר בבנינשא הו
חטהוהי נקרב דבחא והידין חלף עמא הדא גיר עבדה חדא ᵈ זבן כנפשה דקרב ׃
ᵉ בריהא ᶠ מקים כומרא ᵍ מלתא דין ʰ דמומתא דהות בתר נמוסא ברא גמירא לעלם ׃
דילדא וקודש ᵃ עדתא ומדבחא ט קפלאון ח
1 רישא דין דכלהין אית לן רב כומרא אינא ᵇ דיתב מן ימינא ᶜ דכורסיא דרבותא בשמיא ׃ 2 והוא ᵈ משמשנא
דבית קודשא ᵉ ומשכנא ᶠ דשררא הו דקבע אלהא ולא ברנשא ׃ 3 כל רב כומרא גיר ᵍ דקאם דנקרב קורבנא
ודבחא מטל הנא זדקא הות אף להנא דנהוא לה מדם דנקרב ׃ 4 ואלו בארעא הוא אפלא כומרא
הוא הוא מטל ʰ דאיתיהון הוו כומרא דמקרבין הוו קורבנא איך דבנמוסא ׃

ᵃ זמן ᵇ כרה חלה ᶜ קום
ᵍ מלל ʰ ימא נשבע
ᵃ עדה
ᵇ יתב ᶜ של כסא הפארת
ᵈ שמש ᵉ שכן
ᶠ של אמת ᵍ קום
ʰ אית יש

5 ܗܢܘܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܕܡܘܬܐ ܘܠܛܠܠܢܝܬܐ
ܕܗܠܝܢ ܕܒܫܡܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܬܐܡܪܬ ܠܡܘܫܐ ܟܕ ܥܒܕ
ܗܘܐ ܡܫܟܢܐ. ܕܚܙܝ ܘܥܒܕ ܟܠܡܕܡ. ܒܕܡܘܬܐ
6 ܗܝ ܕܐܬܚܙܝܬ ܠܟ ܒܛܘܪܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܬܫܡܫܬܐ
ܕܡܝܬܪܐ ܡܢ ܗܝ ܩܒܠ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܟܡܐ
ܕܡܝܬܪܐ ܐܦ ܕܝܬܩܐ ܗܝ ܕܥܒܝܕ ܒܗ̇ ܡܨܥܝܐ.
7 ܘܒܫܘܘܕܝܐ ܕܡܝܬܪܝܢ ܡܢ ܕܗܝ ܐܬܝܗܒܬ. ܐܠܘ
ܓܝܪ ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܩܕܡܝܬܐ ܕܠܐ ܪܫܝܢ. ܠܝܬ ܗܘܐ
8 ܐܬܪܐ ܠܗܕܐ ܕܬܪܬܝܢ. ܪܫܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܘܐܡܪ.
ܕܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܓܡܘܪ ܥܠ ܒܝܬܐ
ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܠ ܒܝܬܐ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܕܝܬܩܐ
9 ܚܕܬܐ. ܠܐ ܐܝܟ ܗܝ ܕܝܬܩܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ
ܒܝܘܡܐ ܕܐܚܕܬ ܒܐܝܕܗܘܢ ܘܐܦܩܬ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ
ܕܡܨܪܝܢ. ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܠܐ ܩܘܘ ܒܕܝܬܩܐ ܕܝܠܝ.
10 ܐܦ ܐܢܐ ܒܣܝܪܬ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܕܐ ܕܝܢ
ܕܝܬܩܐ ܕܐܬܠ ܠܒܝܬܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܬܪ
ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܬܠ ܢܡܘܣܝ ܒܡܕܥܗܘܢ
ܘܥܠ ܠܒܘܬܗܘܢ ܐܟܬܒܝܘܗܝ.
ܘܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܢܐ ܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܝ
11 ܠܥܡܐ. ܘܠܐ ܢܠܦ ܐܢܫ ܠܒܪ ܡܕܝܢܬܗ ܐܦܠܐ
ܠܐܚܘܗܝ. ܘܢܐܡܪ ܕܕܥ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ
ܢܕܥܘܢܢܝ. ܡܢ ܙܥܘܪܗܘܢ ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܗܘܢ.
12 ܘܐܚܣܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܚܛܗܝܗܘܢ ܬܘܒ
13 ܠܐ ܐܬܕܟܪ ܠܗܘܢ. ܒܗܝ ܕܐܡܪ ܚܕܬܐ ܠܩܕܡܝܬܐ
ܐܥܬܩܗ̇. ܘܡܕܡ ܕܥܬܝܩ ܘܣܐܒ ܩܪܝܒ ܗܘ
ܠܡܒܠܐ ܀ ܀ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܛ ܀

1 ܒܩܕܡܝܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ̇ ܦܘܩܕܢܐ ܕܬܫܡܫܬܐ
2 ܘܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܥܠܡܝܐ. ܡܫܟܢܐ ܓܝܪ
ܩܕܡܝܐ ܕܐܬܥܒܕ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܡܢܪܬܐ ܘܦܬܘܪܐ
ܘܠܚܡܐ ܐܦܐ. ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ.
3 ܡܫܟܢܐ ܕܝܢ ܓܘܝܐ ܕܠܓܘ ܡܢ ܐܦܝ ܬܪܥܐ
ܕܬܪܝܢ. ܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ.

5 * *Qui quidem deseruiunt exemplari & vmbræ eorum quæ sunt in cælis: sicuti dictum est Mousche, dum cōderet tabernaculum, Vide, inquit, & fac omnia secundum exemplar quod tibi ostensum est in monte.*
6 * *Nunc verò tantò præstantius eo accepit ministerium Jeschua Meschicho, quantò præstantior est, ac* præstantius *est etiam testamentum illud cuius factus est Mediator, & cum promissionibus excellentioribus datum est.*
7 * *Nam si illud prius culpæ non fuisset obnoxium, nullus relictus fuisset huic secundo*
8 *locus.* * *Culpat enim eos, & ait, Ecce dies veniunt, inquit Dominus, & consummabo super familiam domus Jsroiel, & super familiam domus Jihoudo testamentum nouum;*
9 * *Non secundùm testamentum illud quod dedi patribus eorum, quo die apprehendi manum eorum, & eduxi eos de terra Ægypti: quoniam illi non permanserunt in testamento meo, & ego despectui eos habui, dicit Dominus.*
10 * *Hoc autem est testamentum quod dabo familiæ domus Jsroiel post dies illos, dicit Dominus: Jndam Legem meam mentibus illorum, & in cordibus illorum inscribam eam: & ero illis ego Deus, ipsique erunt mihi populus.*
11 * *Nec docebit homo conciuem suum, neq; fratrem suum, dicētue, Cognosce Dominum, quandoquidem omnes cognoscēt me ab eorum minimo vsque ad maximum natu ipsorum.*
12 * *Et veniam eis tribuam iniquitatum illorum, ac peccatorum ipsorum amplius non recordabor.*
13 * *Jn hoc autem quod dicit nouum, prius antiquauit. Quod autem antiquatur ac senescit, prope est vt corrumpatur.*

CAP. IX.

1 *IN primo autem erant præcepta ministerij, & ædes sancta mundana.*
2 **Jn tabernaculo enim primo quod factum fuerat, erat candelabrum, & mensa, & panis facierum, & vocabatur ædes sancta.*
3 * *Tabernaculum verò interius quod erat intra superficiem portæ secundæ [* velum secundum*], vocabatur Sanctum Sanctorum.*

5 הנון דמשמשין [i] לדמותא [k] ולטללניתא דהלין דבשמיא איך [l] דאתאמרת למושא כד עבד הוא משכנא [m] דחזי ועבד
כלמדם בדמותא הי [n] דאתחזית לך בטורא ׃ 6 השא דין [o] תשמשתא [p] דמיתרא מן הי קבל ישוע משיחא [q] אכמא
דמיתרא ואף [r] דיתקא הי דעביד בה [s] מצעיא [t] ובשודיא דמיתרין מן דהי [v] אתיהבת ׃ 7 אלו גיר [x] איתיה חות
קדמיתא דלא [y] רשין לית הוא אתרא להדא דתרתין ׃ 8 רשא להון גיר ואמר דהא [z] יומתא [a] אתין אמר מריא
ואגמור על ביתא דבית יסריל ועל ביתא דבית יהודא [b] דיתיקא [c] חדתא ׃ 9 לא איך הי דיתיקא [d] דיהבת לאבהיהון
ביומא דאחדת באידהון [e] ואפקת אנון מן ארעא דמצרין מטל דהנון לא [f] קוו [g] בדיתיקא דילי אף אנא בסירת
נהון אמר מריא ׃ 10 הדא דין דיתיקא דאתל לביתא דבית יסריל בתר יומתא

[i] דמא [k] טלל [l] אמר
[m] חזא [n] בהר [o] שמש
[p] יתר [q] כמו [r] בריח מן לשון יון [s] אמצעי
[t] ירא [v] יהב [x] אית יש
[y] רשא [z] יום [a] אתא
[b] בריח [c] חדת [d] יהב
[e] נפק [f] קוא
[g] כבריח מן לשון יון

*Qui exemplari & vmbræ deseruiunt 5
cælestium: sicut responsum est Moysi,
cùm consummaret tabernaculum, Vide
(inquit) omnia facito secundùm exem-
plar quod tibi ostensum est in monte.

*Nunc autem melius sortitus est mi- 6
nisterium quantò & melioris testamen- B
ti mediator est, quod in melioribus re-
promissionibus sancitum est.

*Nam si illud prius culpa vacasset: nō 7
vtique secundi locus inquireretur.

*Vituperans enim eos dicit: Ecce dies 8
venient, dicit Dominus; & consumma-
bo super domum Israel, & super domum
Iuda testamentum nouum:

*Non secundùm testamentum quod 9
feci patribus eorum in die qua appre- C
hendi manum eorum vt educerem illos
de terra Ægypti; quoniam ipsi non per-
manserunt in testamento meo: & ego
neglexi eos, dicit Dominus.

*Quia hoc est testamētum quod dis- 10
ponam domui Israel post dies illos, dicit
Dominus: Dando Leges meas in men-
tem eorum, & in corda eorum superscri-
bam eas: & ero eis in Deum, & ipsi erunt
mihi in populum.

*Et non docebit vnusquisque proxi- 11
mū suum, & vnusquisque fratrem suum, D
dicens: Cognosce Dominum: quo-
niam omnes scient me à minore vsque
ad maiorem eorum.

*Quia propitius ero iniquitatibus eo- 12
rum: & peccatorum eorum iam nō me-
morabor.

Dicendo autem nouum: veterauit 13
prius. Quod autē † antiquatum & sene-
scit: prope interitum est.

CAP. IX.

HAbuit quidem & prius, iustificatio- 1
nes culturæ, & sanctum seculare. A

*Tabernaculum enim factum est pri- 2
mum, in quo erant, candelabra, & men-
sa, & propositio panum, quæ dicitur
Sancta.

*Post velamentum autem secundum, 3
tabernaculum, quod dicitur Sancta San
ctorum:

5 *οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται μωυσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, ὅρα γάρ, φησι, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

6 *νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τετύχηκε λειτουργίας, ὅσῳ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 *εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

8 *μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα διαθήκην καινήν,

9 *οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.

10 *ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν.

11 *καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, γνῶθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν·

12 *ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

13 *ἐν τῷ λέγειν καινήν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

θ.

1 *Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας, τό, τε ἅγιον κοσμικόν.

2 *σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.

3 *μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων·

חנון אמר מריא [l] אתליוהי לנמוסי [m] במדעיהון ועל לבותהון [n] אכתביוהי ואהוא להון אנא אלהא והנון נהוון לי עמא ׃
11 ולא [o] נאלף אנש לבר [p] מדינתה אף לא לאחוהי [q] ונאמר [r] דדע למריא מטל דכלהון נדעונני מן זעורהון ועדמא
לקשישהון ׃ 12 [s] ואחסא אנון מן עולהון [t] וחטהיהון תוב לא [u] אתדכר להון ׃
13 בהי דאמר [x] חדתא לקדמיתא [y] אעתקה ואינא [y] דאעתק [z] ואסאב קריב הו לחבלא ׃
קפלאון ט
1 בקדמיתא דין אית הוא בה פוקדא [a] דתשמשתא ובית קודשא עלמינא ׃
2 במשכנא גיר קדמיא [b] דאתעבד אית הוא בה [c] מנרתא [d] ופתורא [e] ולחם אפא [f] ומתקרא הוא בית קודשא ׃
3 משכנא דין [g] גויא דלגו מן אפי תרעא דתרין מתקרא הוא [h] קדוש קודשא ׃

[l] נתל [m] ידע [n] כתב
[o] אלף [p] דון [q] אמר
[r] ידע [s] חסא כמו חוס
[t] חטא [v] דכר [x] חדת
[y] עתק [z] ... ב זקן [a] שמש
[b] עבד [c] המנורה [d] ושלחן
[e] ולחם הפנים [f] קרא
[g] פנימי [h] קדש הקדשים

4 * *Et erat in eo domus aromatum aurea* [thuribulum aureum], *& arca testamenti tota circumtecta auro, erátque in ea vrna aurea in qua erat Maneno, & virga illa Aharoun quæ germinauerat, & tabulæ testamenti.*

5 * *Supra hanc autem erant Cherubim gloriæ obumbrantia propitiatorium. Non est autem tempus de his dicendi sigillatim.*

6 * *Quæ quidem ita ordinata erant, vt in tabernaculum exterius semper introirent Sacerdotes; ac peragerent ministerium suum.*

7 * *In tabernaculum verò interius semel in anno, tantùm introibat summus Pontifex, cum sanguine illo quem offerebat pro seipso, & pro erratis populi.*

8 * *Per hoc autem patefaciebat Spiritus Sanctitatis nondum reuelatam esse viam Sanctorum; quamdiu stabat prius tabernaculum.*

9 * *Erat autem hoc exemplar pro tempore illo, in quo oblationes & victimæ offerebantur, quæ non poterant perficere conscientiam illius qui offerebat eas.*

10 * *Sed in cibo & potu tantùm, & variis lotionibus quæ erant præcepta carnis imposita vsque ad tempus correctionis.*

Statione tertia noctis Parasceues Crucifixionis.

11 * *Meschicho autem qui venerat, extitit summus Pontifex bonorum quæ fecit, & ingressus est in magnum illud & perfectum tabernaculum quod non fuit manufactum nec ex hisce creaturis.*

12 * *Neque ingressus est per sanguinem hircorum & vitulorum, sed per sanguinem sui ipsius introiuit semel in domum Sanctuarij, & inuenit redemptionem æternam.*

13 * *Si enim sanguis hircorum & vitulorum, & cinis iuuencæ sparsus fuit super eos qui impuri erant, & sanctificauit eos ad purificationem carnis ipsorum:*

4 ואית הוא בה בית בסמא דדהבא [k] וקבותא [l] דדיתיקא [m] דקרימא כלה בדהבא ואית הוא בה [n] קסטא דדהבא הי דאית הוא בה [o] מננא ושבטא דאהרון הו [p] דאפרע [q] ולוחא דדיתקא ׃
5 ולעל מנה כרובא דשובחא דמטללין על [r] חוסיא לא הוא דין [s] זבנא הו דנאמר על חדא חדא מן הלין ׃
6 דהכנא [t] מתקנן הוי ולמשכנא [u] בריא בכל זבן [x] עאלין הוו [y] כומרא ומשלמין הוו [z] תשמשתהון ׃
7 למשכנא דין דלגו מנה חדא הו [a] בשנתא בלחודוהי [b] עאל הוא [c] רב כומרא בדמא הו דמקרב הוא חלף נפשה וחלף סכלותה דעמא ׃
8 בהדא דין [d] מודעא הות רוחא דקודשא דלא [e] אתגליית [f] עדכיל אורחא דקדישא כמא זבנא [g] דאית הוא [h] קימא למשכנא קדמיא ׃

[k] וארון [l] של ברית [m] מרם
[n] צנצנת [o] המן [p] שצמח
[q] ולוחות הברית [r] כפורת מן
חסא [s] זמן [t] תקן [u] החיצון
[x] עול [y] כהנים [z] שמש
[a] בשנה [b] עול [c] כהן גדול
[d] ידע [e] גליא [f] עוד
[g] אות יש [h] קום

4 * Aureum habens thuribulum, & arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua vrna aurea habens manna, & virga Aaron quæ fronduerat, & tabulæ testamenti,

5 * Superque eam erant Cherubim gloriæ obumbrantia propitiatorium. de quibus non est modò dicendum per singula.

6 * His verò ita compositis, in priori quidem tabernaculo semper introibant Sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes.

B

7 * In secundo autem, semel in anno solus Pontifex, non sine sanguine quem †offert pro sua & populi ignorantia:

8 * Hoc significante Spiritu sancto, nondum propalatam esse sanctorũ viam, adhuc priore tabernaculo habente statum.

9 * Quæ parabola est temporis instantis: iuxta quam munera & hostiæ offeruntur, quæ non possunt iuxta conscientiam perfectum facere seruientem,

10 * Solummodo in cibis & in potibus, & †variis baptismatibus, & iustitiis carnis vsque ad tempus correctionis impositis.

11 * CHRISTVS autem assistens Pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non huius creationis:

12 * Neq; per sanguinem hircorum †aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introiuit semel in Sancta, æterna redemptione inuenta.

C

13 * Si enim sanguis hircorum & taurorum & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis:

4 * χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης·

5 * ὑπεράνω δὲ αὐτῆς χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 * τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες·

7 * εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων·

8 * τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν·

9 * ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,

10 * μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 * Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως·

12 * οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος.

13 * εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·

9 [h] ואיתוהי הוא [i] מתלא הנא לזבנא הו דבה [k] קורבנא ודבחא מתקרבין הוו אילין דלא [m] משכחין הוו למגמר
[n] תארתה דמן דמקרב להון׃ 10 אלא [o] במאכלא [p] ובמשתיא בלחוד [q] ובמעמודיתא [r] דזנין זנין [s] דאיתיהון פוקדא
דבסרא [t] דסימין עדמא [v] לזבנא [x] דתורצא׃ [a] קומא דתלתא דללוא [b] דערובתא [c] דזקיפותא
11 משיחא דין דאתא הוא רב כומרא [d] דטבתא [e] דסער ועל למשכנא רבא [f] ומשלמנא דלא עביד [g] באידיא ולא הוא
מן הלין [h] בריתא׃ 12 ולא על בדמא דצפריא ודעגלא אלא בדמא דנפשה על חדא זבן לבית מקדשא ואשכח
פורקנא דלעלם׃ 13 אן גיר דמא דצפריא ודעגלא וקטמא דעגלתא מהרסם הוא על אילין דמתטמאין
הוא ומקדש להון לדוכיא דבסרהון׃

[g] אית יש [i] משל [k] קרב
[l] חבחים [o] שכח יכול
[n] נוה הנשמה [o] אכל
[p] שתא [q] ובמרחץ [r] של רבים מינים
[s] אית יש [t] סום [v] לזמן
[x] תרץ תקן [a] קום [b] ערב
[e] זקף [d] טוב [c] שעשה
[f] שלם [g] בידים [h] ברא

14 ‡ ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܕܒܪܘܚܐ
ܕܠܥܠܡ ܢܦܫܗ ܩܪܒ ܕܠܐ ܡܘܡܐ
ܠܐܠܗܐ. ܢܕܟܐ ܬܐܪܬܢ ܡܢ ܥܒܕ̈ܐ ܡܝ̈ܬܐ. ܕܢܫܡܫ
ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ. 15 ‡ ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܗܘܐ ܡܨܥܝܐ
ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ. ܕܒܡܘܬܗ ܗܘ ܗܘܐ ܦܘܪܩܢܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܥܒܪܘ ܥܠ ܕܝܬܩܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܘܢܣܒܘܢ ܡܘܠܟܢܐ.
ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܩܪܝܘ ܠܝܪܬܘܬܐ ܕܠܥܠܡ ✣

ܪܡܫܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ✣ ܕܐܪ̈ܙܐ ✣

16 ‡ ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܕܝܬܩܐ ܡܘܬܐ ܗܘ ܡܚܘܝܐ ܕܗܘ
17 ܕܥܒܕܗ. ‡ ܥܠ ܡܝ̈ܬܐ ܗܘܝܢ ܒܠܚܘܕ ܡܫܬܪܪܐ.
ܡܛܠ ܕܟܡܐ ܕܚܝ ܗܘ ܕܥܒܕܗ ܠܝܬ ܒܗ ܚܫܚܘܬܐ.
18 ‡ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦܠܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܠܐ ܕܡܐ ܐܫܬܪܪܬ. 19 ‡ ܟܕ
ܐܬܦܩܕ ܓܝܪ ܟܠܗ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܡܘܫܐ ܠܥܡܐ
ܟܠܗ ܒܢܡܘܣܐ. ܢܣܒ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܕܡܐ ܕܥܓܠܬܐ
ܘܡܝܐ ܒܥܡܪܐ ܙܚܘܪܝܬܐ ܘܙܘܦܐ. ܘܪܣ ܥܠ ܣܦܪܐ
ܘܥܠ ܥܡܐ ܟܠܗ. 20 ‡ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܗܢܐ ܗܘ
21 ܕܡܐ ܕܕܝܬܩܐ ܗܝ ܕܐܬܦܩܕܬ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ‡ ܐܦ ܥܠ
ܡܫܟܢܐ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܡܐܢ̈ܐ ܕܬܫܡܫܬܐ. ܡܢܗ
22 ܡܢ ܕܡܐ ܪܣ. ‡ ܡܛܠ ܕܟܠܡܕܡ ܒܕܡܐ
ܗܘ ܡܬܕܟܐ ܒܢܡܘܣܐ. ܘܕܠܐ ܫܦܝܟܘܬܐ ܕܕܡܐ ܠܝܬ
23 ܫܘܒܩܢܐ. ‡ ܐܠܨܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܗܠܝܢ ܕܡܘ̈ܬܐ
ܐܢܝܢ ܕܫܡܝܢܝ̈ܬܐ ܒܗܠܝܢ ܢܬܕܟܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܝܢ
ܫܡܝܢܝ̈ܬܐ. ܒܕܒ̈ܚܐ ܕܡܝܬܪܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ✣
24 ‡ ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܒܝܬ ܡܩܕܫܐ ܕܥܒܕܝ ܐܝܕܝ̈ܐ
ܥܠ ܡܫܝܚܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܡܘܬܐ ܕܗܘ ܕܫܪܪܐ. ܐܠܐ
ܠܗ ܠܫܡܝܐ ܥܠ. ܕܢܬܚܙܐ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ ܕܐܠܗܐ
25 ܚܠܦܝܢ. ‡ ܐܦܠܐ ܕܢܩܪܒ ܢܦܫܗ ܙܒ̈ܢܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ.
ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ. ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܒܟܠ ܫܢܐ
26 ܠܒܝܬ ܡܩܕܫܐ ܒܕܡܐ ܕܠܐ ܕܝܠܗ. ‡ ܕܐܠܐ
ܡܫܟܚ ܗܘܐ. ܕܙܒ̈ܢܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܢܚܫ ܡܢ ܫܘܪܝܗ
ܕܥܠܡܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡ̈ܐ. ܚܕܐ ܗܝ
ܙܒܢ ܩܪܒ ܢܦܫܗ ܒܕܒܝܚܘܬܗ ܕܢܒܛܠ
ܚܛܝܬܐ.

14 ‡ *Quantò magis igitur ſanguis ipſius Meſchicho, qui per Spiritum æternū ſemetipſum obtulit immaculatum Deo, purgabit conſcientiam noſtram ab operibus mortuis vt ſeruiamus Deo viuenti?*

15 ‡ *Propterea ipſe fuit Mediator teſtamenti noui, vt per mortem ſuam fieret redemptio, ijs qui tranſgreſſi fuerant teſtamentum primum, vt illi promiſſionem conſequantur, qui vocati ſunt ad hæreditatem æternam.*

Crepuſculo feriæ v. Secretorum.

16 ‡ *Vbi enim eſt teſtamentum, mors oſtenditur eius qui condidit illud.*

17 ‡ *In mortuo enim tantùm confirmatur; quia quamdiu viuit is qui condidit illud, nullius eſt vſus.*

18 ‡ *Quapropter nec primum quidem abſq; ſanguine confirmatum fuit.*

19 ‡ *Quum enim iniunctum fuiſſet quodlibet mandatum à Mouſche vniuerſo populo, iuxta Legem accipiebat ſanguinem iuuencæ, & aquam cum lana coccinea, & hyſſopo, & aſpergebat librum, & populum vniuerſum.*

20 ‡ *Ac dicebat illis, Hic eſt ſanguis teſtamenti illius quod iniunctum eſt à Deo.*

21 ‡ *Quinetiam tabernaculum & omnia vaſa miniſterij ex eo ſanguine aſpergebat:*

22 ‡ *Quandoquidem omnia per ſanguinem purgantur in Lege, & ſine effuſione ſanguinis non fit remiſſio.*

23 ‡ *Neceſſe eſt enim vt exemplaria illa quæ ſunt cæleſtium hiſce rebus purificentur: ipſa verò cæleſtia ſacrificiis quæ iſtis ſint præſtantiora.*

24 ‡ *Non enim in ædem Sanctuarij manufactam ingreſſus eſt Meſchicho; quæ fuit ſimilitudo veræ illius, ſed in ipſum cælum introiuit vt appareat ante faciem Dei pro nobis.*

25 ‡ *Non quidem vt offerat ſemetipſum pluries, vt faciebat ſummus Sacerdos qui introibat quolibet anno in ædem Sanctuarij non per ſanguinem ſuum.*

26 ‡ *Alioquin debebat ſæpius pati ab initio mundi: nunc autem in fine mundi ſemel obtulit ſeipſum per immolationem ſuiipſius vt aboleret peccatum.*

---

14 כמא הכיל [p] יתיראית דמה דמשיחא דברוחא דלעלם נפשה קרב דלא מומא לאלהא נדכא [q] תארתן מן עבדא [r] מיתא
דנשמש לאלהא חיא׃ 15 מטל הנא הו הוא [s] מצעיא [t] דדיתקא חדתא [u] דבמותה הו הוא פורקנא לאילין דעברו
על [x] דיתקא קדמיתא [y] ודנסבון [z] מולכנא אילין [a] דאתקריו [b] ליורתותא דלעלם׃ דננה חמשא [c] דארזא יא
16 איכא גיר דאית [d] דיתקא [e] מותא הו [f] מחויא דהו דעבדה׃ 17 על [g] מיתא הוין בלחוד [h] משתררא מטל דכמא
חי הו דעבדה לית בה חשחו׃ 18 מטל הנא אף לא קדמיתא דלא דמא אשתררת׃ 19 כד [i] אתפקד גיר כלה
פוקדנא מן מושא לעמא כלה בנמוסא נסב הוא מושא דמא דעגלתא ומיא [k] בעמרא זחוריתא [l] וזופא [m] ורס על [n] ספרא
ועל עמא כלה׃ 20 ואמר להון דהנא הו דמא דדיתקא הי [o] דאתפקדת מן אלהא׃

[p] יתר [q] תאר [r] מות
[s] אמצעי של ברית [t] [u] מות
[x] מן לשון יון [y] נסב [z] הבטחה
[a] קרא [b] ירת [c] סודים
[d] ברית [e] מות [f] חוא
[g] מות [h] שרר [i] פקד
[k] בצמר השני [l] ואזוב
[m] רסם [n] מגילה

Quantò magis ſanguis Chriſti qui 14
per Spiritum ſanctum ſemetipſum ob-
tulit immaculatum Deo, † emundabit
cōſcientiam † noſtram ab operibus mor
tuis, ad ſeruiendum Deo viuenti?
Et ideo noui teſtamenti Mediator 15
eſt: vt morte intercedēte, in redemptio-
nem earum præuaricationum quæ erant
ſub priori teſtamento, repromiſſionem
accipiant qui vocati ſunt, æternæ hære-
ditatis.

VBI enim teſtamentum eſt: mors 16
neceſſe eſt intercedat teſtatoris. D
Teſtamentum enim in mortuis con 17
firmatum eſt: alioquin nondum valet,
dum viuit qui teſtatus eſt.
Vnde nec primum quidem ſine ſan- 18
guine dedicatum eſt.
Lecto enim omni mandato Legis à 19
Moyſe vniuerſo populo, accipiens ſan-
guinem vitulorum & hircorum cū aqua E
& lana coccinea, & hyſſopo; ipſum quo-
que librum & omnē populum aſperſit,
Dicens, Hic ſanguis teſtamēti, quod 20
mandauit ad vos Deus.
Etiam tabernaculum & omnia vaſa 21
miniſterij ſanguine ſimiliter aſperſit.
Et omnia penè in ſanguine ſecun- 22
dùm Legem mundantur: & ſine ſangui-
nis effuſione non fit remiſſio.
Neceſſe eſt ergo exemplaria quidem 23
cæleſtium, his mundari: ipſa autem cæ-
leſtia, melioribus hoſtijs quàm iſtis.
Non enim in manufacta ſancta Ie- 24
ſus introijt exemplaria verorum: ſed in
ipſum cælum, vt appareat nunc vultui F
Dei pro nobis.
Neque vt ſæpè offerat ſemetipſum, 25
quemadmodum Pontifex intrat in San-
cta, per ſingulos annos in ſanguine
alieno.
Alioquin oportebat eum frequen- 26
ter pati ab origine mundi: nunc autem
ſemel in conſummatione ſeculorum, ad
deſtitutionē peccati, per hoſtiam ſuam
apparuit.

14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος
αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ
τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν
θεῷ ζῶντι;
15 καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστὶν, ὅπως θα-
νάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ
παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι, τῆς
αἰωνίου κληρονομίας.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ δια-
τιθεμένου.
17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει
ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.
18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.
19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ μωϋ-
σέως παντὶ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τρά-
γων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ
βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισε,
20 λέγων, τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς
ὑμᾶς ὁ θεός.
21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας,
τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισε.
22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νό-
μον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.
23 ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείτ-
τοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.
24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστὸς, ἀντίτυ-
πα τῶν ἀληθινῶν· ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφα-
νισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν.
25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρ-
χιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ.
26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσ-
μου· νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέ-
τησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

21 אף על משכנא ועל כלהון [p]מאנא [q]דתשמשתא מנה מן דמא רם ׃ 22 מטל דכלמדם בדמא הו מתדכא
בנמוסא ודלא [r]שופע דמא לית שובקנא ׃ [s]23 אננקא הי גיר דהלין [t]דדמותא אנין [u]דשמיניתא בהלין [x]מתדכין
הלין דין שמיניתא בדבחא דמיתרין מן הלין ׃ 24 לא הוא גיר לבית מקדשא דעביד [y]באידיא על משיחא [z]דאיתוהי
דמותא דהו שרירא אלא לה לשמיא על [a]דנתחזא קדם פרצופה דאלהא חלפין ׃
25 אף לא דנקרב נפשה זבנתא סגיאתא איך דעבד הוא רב כומרא [b]ועאל בכל שנא לבית מקדשא בדמא דלא דילה ׃
26 ואן לא [c]חיב הוא דזבנתא סגיאתא [d]נחש מן [e]שוריה דעלמא השא דין [f]בחרתה דעלמא חדא הו זבן קרב
נפשה [g]בדבחיותה דנבטליה [h]לחטיתא ׃

[o]פקר [p]כליים [q]שמש
[r]שפך [s]צורך מן לשון יון
[t]דמא דמה [u]שמיא
[x]דכא זכה [y]בידים
[z]אית [a]חזא [b]עול
[c]חוב [d]חשש
[e]ראשית עולם
[f]באחריה [g]דבח זבח
[h]חטא

27 * ܘܐܝܟܢܐ ܕܣܝܡ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܢܡܘܬܘܢ.
28 ܘܡܢ ܒܬܪ ܡܘܬܗܘܢ ܕܝܢܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ
ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܬܩܪܒ. ܘܒܩܢܘܡܗ ܕܒܚ ܚܛܗܐ
ܕܣܓܝܐܐ. ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܢ ܙܒܢܝܢ ܕܠܐ ܚܛܗܝܢ ܡܬܚܙܐ
ܠܚܝܘܗܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܠܗ ܀

܀ ܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܬܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܀ ܝܒ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܝ ܀

1 * ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܛܠܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܕܛܒܬܐ
ܕܥܬܝܕܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܩܢܘܡܐ ܕܝܠܗܝܢ ܕܨܒܘܬܐ. ܡܛܠ
ܗܢܐ ܟܕ ܒܟܠ ܫܢܐ ܗܢܘܢ ܟܕ ܗܢܘܢ ܕܒܚܐ
ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܡܬܡܬܘܡ ܐܫܟܚܘ ܕܢܓܡܪܘܢ
2 ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ. * ܐܠܘ ܓܝܪ ܓܡܝܪܝܢ
ܗܘܘ. ܟܒܪ ܕܝܢ ܐܬܢܝܚܘ ܡܢ ܩܘܪܒܢܝܗܘܢ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܡܟܝܠ ܛܪܝܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ ܒܚܛܗܐ.
3 ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܐܬܕܟܝܘ ܠܗܘܢ. * ܐܠܐ ܒܗܘܢ
4 ܒܕܒܚܐ ܡܕܟܪܝܢ ܚܛܗܝܗܘܢ ܒܟܠ ܫܢܐ. * ܠܐ
ܓܝܪ ܡܫܟܚܐ ܕܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܘܕܨܦܪܝ ܥܙܐ ܢܕܟܘܢ
5 ܚܛܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܕ ܥܐܠ ܠܥܠܡܐ ܐܡܪ.
ܕܒܚܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܠܐ ܨܒܝܬ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܐܠܒܫܬܢܝ.
6 * ܘܝܩܕܐ ܓܡܝܪܐ ܕܥܠ ܚܛܗܐ ܠܐ ܫܐܠܬ.
7 * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܬ ܕܗܐ ܐܢܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܕܒܪܫ ܟܬܒܐ
8 ܟܬܝܒ ܥܠܝ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܟ ܐܠܗܐ. * ܡܢ ܠܥܠ
ܐܡܪ. ܕܕܒܚܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܘܝܩܕܐ ܓܡܝܪܐ ܕܥܠ
ܚܛܗܐ ܠܐ ܨܒܝܬ. ܗܠܝܢ ܕܡܬܩܪܒܢ ܗܘܘ
9 ܒܢܡܘܣܐ. * ܘܒܬܪܗ ܐܡܪ. ܕܗܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܟ
ܐܠܗܐ. ܒܗܕܐ ܫܪܝܗ ܠܩܕܡܝܬܐ ܕܢܩܝܡ ܠܬܪܬܝܢܝܬܐ.
10 * ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܐܬܩܕܫܢ. ܒܩܘܪܒܢܐ
11 ܕܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܚܕܐ ܙܒܢ. * ܟܠ ܟܗܢ
ܒܩܘܡܬܐ ܓܝܪ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܫܡܫ ܟܠܝܘܡ.
ܗܢܘܢ ܟܕ ܗܢܘܢ ܕܒܚܐ ܡܩܪܒ ܗܘܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ
ܡܬܘܡ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܕܟܘܢ ܚܛܗܐ.
12 * ܗܢܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܒܚܐ ܩܪܒ ܚܠܦ ܚܛܗܐ.
ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܠܥܠܡ.

27 * *Et quemadmodum statutum est hominibus vt semel moriantur, post verò mortem ipsorum, iudicium.*
28 * *Sic & Meschicho semel oblatus est, & in seipso immolauit peccata multorum: secundò autem sine peccatis apparebit ad salutem eorum qui ipsum præstolantur.*

Dominica III. post Resurrectionem.

CAP. X.

1 *Siquidem in Lege erat vmbra bonorum futurorum, non ipsamet substantia earum rerum: idcircò etsi quolibet anno illa ipsa sacrificia offerrentur, nunquam potuerunt perficere eos qui ipsa offerunt.*
2 * *Si enim perfecti essent, iam diu requieuissent ab oblationibus suis, quoniam non amplius agitasset eos conscientia ipsorum propter peccata, illorum, inquam, qui semel sibi purificati essent.*
3 * *Sed in ipsis sacrificiis commemorantur peccata illorum quolibet anno.*
4 * *Nam impossibile est sanguinem taurorum & hircorum purgare peccata.*
5 * *Quapropter quum introiit in mundum, dixit; Victimas & oblationes noluisti, corpore autem induisti me.*
6 * *Et holocautomata quæ fiunt pro peccatis, non postulasti.*
7 * *Tunc dixi, Ecce ego venio: in capite libri scriptum est de me, Vt faciam voluntatem tuam ô Deus.*
8 * *Superius, dicens, Sacrificia & oblationes, & combusta integra* [holocautomata] *quæ fiunt pro peccatis, noluisti, illa nempe quæ offerebantur in Lege.*
9 * *Et postea dixit, Ecce venio, vt faciam voluntatem tuam Deus. In hoc obliterat primum, vt statuat secundum.*
10 * *Siquidem in hac voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jeschua Meschicho semel.*
11 * *Omnis enim summus Sacerdos quum assisteret & ministraret quotidie, eadem sacrificia offerebat quæ nunquam poterant purgare peccata.*
12 * *Hic verò vnam victimam obtulit pro peccatis, conseditque ad dexteram Dei in æternum.*

---

27 ואיכנא [i] דסים לבנינשא דחדא זבן [k] נמותון ומן בתר [k] מותהון [l] דינא ׃ 28 הכנא אף משיחא חדא זבן
אתקרב [m] ובקנומה [n] דבח חטהא דסגיאא דתרתין דין זבנין דלא [o] חטהין מתחזא [p] לחייהון דאילין [q] דמסכין לה ׃
חד בשבא דתלת דבתר [r] קימתא יב קפלאון י
1 נמוסא גיר [s] טלניתא אית הוא בה [c] דטבתא דעתידן לא הוא [d] קנומא דילהין [e] דצבותא מטל הנא כד בכל שנא
הנון כד הנון דבחא מתקרבין הוו לא [f] מתמתום אשכחו דנגמרון לאילין דמקרבין להון ׃ 2 אלו גיר גמרין הוו כבר דין [g] אתניחו מן קורבניהון מטל דלא [h] מכיל [i] טריא הות להון [k] תארתהון דחטהא לאיליי
דחדא זבן [l] אתדכיו להון ׃ 3 אלא בהון בדבחא [m] מדכרין חטהיהון בכל שנא ׃

[i] סום [k] מות [l] רון
[m] ובעצמו [n] זבח [o] חטא
[p] חיא [q] סבא [r] קום
[s] צל [c] טוב [d] עצם [e] צבא
[f] מן עלם [g] נוח
[h] עוד [i] טרא נכה
[k] נשמת [l] דכת זכה
[m] דכר זכר

27 Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium:

28 Sic & Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata. secundo sine peccato apparebit † expectantibus se, in salutem.

CAP. X.

1 VMbram enim habens Lex futurorum bonorum, nō ipsam imaginem A rerum: per singulos annos eisdem ipsis hostijs quas offerunt indesinenter, nunquam potest accedētes perfectos facere:

2 Alioquin cessassent offerri, ideò quòd nullam haberent vltrà conscientiam peccati, cultores semel mundati.

3 Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit.

4 Impossibile enim est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata.

5 Ideò ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem noluisti: corpus autem aptasti mihi.

6 Holocautomata, & pro peccato, nō tibi placuerunt.

7 Tunc dixi, Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: Vt faciam Deus voluntatem tuam.

8 Superius dicens, Quia hostias & oblationes, & holocautomata, & pro pec- B cato noluisti, nec placita sunt tibi, quæ secundùm Legem offeruntur.

9 Tunc dixi, Ecce venio vt faciā Deus voluntatem tuam: aufert primùm, vt sequens statuat.

10 In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel.

11 Et omnis quidem Sacerdos præsto est quotidie ministrans, & easdem sæpè offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata.

12 Hic autem vnam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei;

27 καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις·

28 οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

ι.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.

2 ἐπεὶ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρμένους·

3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν.

4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι.

6 ὁλοκαυτώματα, καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.

7 τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου.

8 ἀνώτερον λέγων, ὅτι θυσίαν, καὶ προσφορὰν, καὶ ὁλοκαυτώματα, καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας· αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται·

9 τότε εἴρηκεν, ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, τὸ θέλημά σου, ὁ θεός. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ·

10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 καὶ πᾶς μὲν ὁ ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας.

12 αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ·

---

4 לָא גֵּיר מֶשְׁכַּח דְּמָא [n] דְּתוֹרָא וְדִצְפְּרַיָא לְמַדְכָּיוּ חְטָהֵא ׃ 5 מֶטֻל הָנָא כַּד [o] עָאֵל לְעָלְמָא אֲמַר בְּדֶבְחָא וּבְקוּרְבָּנָא
לָא [p] צְבַית פַּגְרָא דֵּין [q] אַלְבֶּשְׁתָּנִי ׃ 6 [r] וַיְקָרָא שַׁלְמָא דַחֲלָף חְטָהֵא לָא [s] שֵׁאלַתְּ ׃ 7 הָידֵין אֶמְרֵת דְּהָא אֲנָא אָתֵא
אֲנָא דַבְרִישׁ כְּתָבָא כְּתִיב עֲלַי דַאעְבֵד [t] צֶבְיָנָךְ אֱלָהָא ׃ 8 מֵן לְעֵל אֲמַר דְּדֶבְחָא וְקוּרְבָּנָא וְיַקְרָא שַׁלְמָא דַחֲלָף חְטָהֵא
לָא [u] צְבַית הָנוּן [x] דְּמֶתְקַרְבִין הֲווֹ בְּנָמוּסָא ׃ 9 וּבָתְרֵה אֲמַר דְּהָא אָתֵא אֲנָא דַאעְבֵד [y] צֶבְיָנָךְ אֱלָהָא בְּתָרָא בַּטֵּל
לְקַדְמָיתָא [z] דַּנְקִים לְדַתְרְתֵין ׃ 10 בְּהָנָא גֵּיר צֶבְיָנֵה אֶתְקַדַּשְׁן בְּקוּרְבָּנָא דְּפַגְרֵה דְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא דַּחֲדָא זְבַן ׃
11 כָּל רַב כּוּמְרָא גֵּיר [a] דְּקָאֵם הֲוָא וּמְשַׁמֵּשׁ כְּלְיוֹם הָנוּן כַּד הָנוּן דֶבְחֵא מְקַרֵב הֲוָא אָילֵין [b] דְּמֶן מְתוּם לָא [c] מֶשְׁכְּחִין
הֲווֹ [d] דַּנְדַכּוּן חְטָהֵא ׃ 12 הָנָא דֵּין חַד דֶּבְחָא קָרֵב חֲלָף חְטָהֵא [e] וִיתֵב עַל יַמִּינָא דַאלָהָא לְעָלַם ׃

[n] של שורים [o] עול [t] צבא
[p] לבש [r] וכלילים [s] שאל
[t] צבא [y] צבא [z] קרב
[y] רצונך [z] קום
[a] קום [b] מן עולם
[c] שכח יכל
[d] דכא זכה [e] יתב

13 * *Et expectat adhuc vsquedum positi fuerint inimici eius scabellum sub pedibus suis.*

14 * *Vna enim oblatione perfecit eos qui sanctificantur in ipso in æternum.*

Nocte benedictionis Aquarum.

15 * *Cæterùm testis est nobis Spiritus Sanctitatis quum dicit;*

16 * *Hoc est testamentum quod illis daturus sum post dies illos, ait Dominus: Dabo Legem meam in mentibus eorum, & in cordibus ipsorum inscribam eam.*

17 * *Et iniquitatum ac peccatorum eorum*
18 *non recordabor in ipsos.* * *Vbi autem est remissio peccatorum, non opus est oblatione quæ*
19 *fiat pro peccatis.* * *Habemus igitur fratres mei, fiduciam in introitu ædis sanctæ per sanguinem Jeschua, & viam vitæ.*

20 * *Quam dedicauit nobis nunc per vela-*
21 *men, id est, per carnem ipsius.* * *Et habemus summum Pontificem super domum Dei.*

22 * *Accedamus ergo cum vero corde, & cum fiducia fidei, aspersi cordibus nostris, & repurgati à conscientia mala, & abluto cor-*
23 *pore nostro aquis mundis.* * *Et perseueremus in confessione spei nostræ, neque vacillemus (fidelis enim est qui promisit nobis.)*

24 * *Et prospiciamus inuicem in prouocatio-*
25 *nem charitatis, & operum bonorum.* * *Nec deseramus congregationem nostram, sicuti mos est nonnullis; sed adhortamini alter alterum tanto magis, quanto videritis appropinquantem diem illum.*

De Baptismo.

26 * *Si enim propria voluntate quis peccauerit, postquam acceperit notitiam veritatis, non est amplius hostia quæ offeratur pro peccatis.*

27 * *Sed futurum est iudicium formidabile, & æmulatio ignis, qui deuoraturus est inimi-*
28 *cos.* * *Si enim qui transgressus est Legem Mousche, iuxta os* [testimonium] *duorũ triumue testium absq; commiseratione moritur.*

29 * *Quanto magis putatis supplicium capitalius recipiet qui conculcauerit Filium Dei, & reputauerit sanguinem testamenti ipsius tanquam cuiuslibet hominis, perquem sanctificatus est; & contumelia affecerit Spiritum gratiæ.*

---

13 וּמְקַוֵּא מֵכִיל עַדְמָא דְנֶתְתְּסִימוּן בְּעֶל דְבָבוּהִי כוּבְשָׁא תְחֵית רַגְלוֹהִי׃ 14 בְּחַד גֵיר קוּרְבָנָא גְמַר לְאַילֵין
דְמִתְקַדְּשִׁין בֵּהּ לְעָלַם׃ 15 סָהֲדָא לַן דֵין רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְאָמְרַת׃
דְלֵלְיָא דְבוּרָך מַיָּא יג
16 הָדָא הִי דְיַתְקָא דְאַתֵּל לְהוֹן מִן בָּתַר יוֹמָתָא הָנוּן אֵמַר מָרְיָא אֶתְלִיוּהִי לְנָמוּסַי בְּמַדְעֵיהוֹן וְעַל לֵבָּוָתְהוֹן אֶכְתְּבִיוּהִי׃
17 וְעַוְלְהוֹן וַחֲטָהַיְהוֹן לָא אֶתְדְּכַר לְהוֹן׃ 18 אַיְכָא דֵין דְאִית שׁוּבְקָנָא דַחֲטָהֵא לָא מֶתְבְּעֵא קוּרְבָנָא דַחֲלָף חֲטָהֵא
19 אִית לַן הָכִיל אַחַי גַלְיוּת אַפָּא בְמַעְלָנָא דְבֵית קוּדְשָׁא בַּדְמֵהּ דְיֵשׁוּעַ וְאוּרְחָא דְחַיֵּא׃ 20 דְחַדֵּת לַן הָשָׁא בְאַפֵּי
חַרְעָא דְאִיתָוהִי בֶּסְרֵהּ׃ 21 וְאִית לַן כוּמְרָא רַבָּא עַל בַּיְתֵהּ דַאלָהָא׃ 22 נֶקְרוּב הָכִיל בְּלֵבָּא שַׁרִירָא וּבְתוּכְלָנָא
דְהַיְמָנוּתָא כַּד רְסִיסִין לֵבָּוָתַן וַדְכֵין מִן תְּאֵרְתָא בִישְׁתָא וּמַסְחֵי פַגְרַן בְּמַיָּא דְכַיָּא׃

* De cætero expectans, donec ponan- 13
tur inimici eius scabellum pedum eius.
* Vna enim oblatione, consummauit 14
in sempiternum sanctificatos.
* Contestatur autem nos & Spiritus 15
sanctus. Postquam enim dixit:
* Hoc autem testamentum quod te- 16
stabor ad illos post dies illos, dicit Do-
minus, †Dando Leges meas in cordibus
eorum, & in mentibus eorum superscri-
bam eas.
* Et peccatorum & iniquitatum eo- 17
rum iam non recordabor amplius.
* Vbi autem horum remissio: iam nō 18
est oblatio pro peccato. D
* Habentes itaque fratres fiduciam in 19
introitu Sanctorum in sanguine Christi:
* Quam initiauit nobis viam nouam 20
& viuentem per velamen, id est, carnem
suam:
* Et Sacerdotem magnum super do- 21
mum Dei,
* Accedamus cum vero corde in ple- 22
nitudine fidei, aspersi corda à conscientia
mala, & abluti corpus aqua munda,
* Teneamus spei nostræ cōfessionem 23
indeclinabilem (fidelis enim est qui re-
promisit:) * Et consideremus inuicem 24
in prouocationem charitatis & bono-
rum operum:
* Non deserentes collectionē nostram, 25
sicut consuetudinis est quibusdam, sed
consolantes, & tantò magis quantò vi- E
deritis appropinquantem diem.

* VOLVNTARIE enim peccantibus 26
nobis post acceptam notitiam veritatis,
iam non relinquitur pro peccatis hostia.
* Terribilis autem quædam expecta- 27
tio iudicij & ignis æmulatio, quæ con-
sumptura est aduersarios.
* Irritam quis faciens Legem Moysi, 28
sine vlla miseratione, duobus vel tribus
testibus moritur:
* Quantò magis putatis, deteriora me- 29
reri supplicia qui Filium Dei conculca-
uerit, & sanguinem testamēti pollutum
duxerit, in quo sanctificatus est, & spiri-
tui gratiæ contumeliam fecerit?

13 * τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
14 * μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς
ἁγιαζομένους.
15 * μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. μετὰ γὰρ τὸ
προειρηκέναι,
16 * αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς
ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρ-
δίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐ-
τούς·
17 * καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ
μὴ μνησθῶ ἔτι.
18 * ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἁ-
μαρτίας.
19 * ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν
ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ·
20 * ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ
καταπετάσματος, τοῦτ᾽ ἔστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 * καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,
22 * προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφο-
ρίᾳ πίστεως, ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως
πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ.
23 * κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ·
πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·
24 * καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης,
καὶ καλῶν ἔργων·
25 * μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν,
καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσούτῳ μᾶλ-
λον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 * Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολεί-
πεται θυσία·
27 * φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν
μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.
28 * ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ
δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·
29 * πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν
τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν
ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυ-
βρίσας;

23 ונחמן בתודיתא דסברן ולא נצטלא מהימן הוגיר מן דמלך לן׃ 24 ונחור חד בחד בגורגא דחובא ודעבדא טבא
25 ולא נהוא שבקין כנושין איך דאית עידא לאנש אנש אלא בעו חד מן חד יתיראית כמא דחזיתון דקרב יומא הו׃
דמעמודיתא יד
26 אן גיר בצבינה נחטא אנש מן בתר דקבל ידעתא דשררא לית מכיל דבחתא דתתקרב חלף חטהא׃
27 אלא עתיד הו דינא דחילא וטננא דנורא דאכל לבעל דבבא׃ 28 אן גיר אינא דעבר על נמוסא דמושא
על פום תרין ותלתא סהדין דלא רחמין מאת׃ 29 כמא סברין אנתון יתיראית מסם ברישא נקבל אינא
דדשה לברה דאלהא וחשב דמא דדיתקא דילה איך דכלנש דבה אתקדש וצער לרוחא דטיבותא׃

a ירא ידה b צלא נטה
c שהבטיח d חור הכיש
e גרג f טוב g גוהג
h בעא i חזא a עמר מכל
b צבא רצה c ידעת אמת
d עוד f רון f וקנאה
g עדים h מות i חושבים
k סום l רוש m דם בריתו

30 ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܠܗܘ ܕܐܡܪ ܕܕܝܠܝ ܗܝ ܬܒܥܬܐ ܘܐܢܐ ܐܦܪܘܥ. ܘܬܘܒ ܕܢܕܘܢ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ.
31 ܕܚܠܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ ܠܡܦܠ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ.
32 ܐܬܕܟܪܘ ܗܟܝܠ ܠܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܒܗܘܢ ܩܒܠܬܘܢ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܘܐܓܘܢܐ ܪܒܐ ܕܚܫܐ ܣܝܒܪܬܘܢ ܒܚܣܕܐ ܘܒܐܘܠܨܢܐ.
33 ܘܗܘܝܬܘܢ ܚܙܘܢܐ ܘܐܦ ܐܫܬܘܬܦܬܘܢ ܠܐܢܫܐ ܕܗܠܝܢ ܣܝܒܪܘ.
34 ܘܚܫܬܘܢ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܣܝܪܝܢ ܘܚܛܘܦܝܐ ܕܢܟܣܝܟܘܢ ܒܚܕܘܬܐ ܣܝܒܪܬܘܢ ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܩܢܝܢܐ ܕܫܦܝܪ ܒܫܡܝܐ ܕܡܝܬܪ ܘܠܐ ܥܒܪ.
35 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܘܒܕܘܢ ܓܠܝܘܬ ܐܦܐ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܕܥܬܝܕ ܠܗ ܐܓܪܐ ܣܓܝܐܐ.
36 ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܗܘ ܓܝܪ ܡܬܒܥܝܐ ܠܟܘܢ ܕܬܥܒܕܘܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܘܬܣܒܘܢ ܡܘܠܟܢܐ.
37 ܡܛܠ ܕܩܠܝܠ ܗܘ ܙܒܢܐ ܘܛܒ ܙܥܘܪ ܕܢܐܬܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܘܠܐ ܢܘܚܪ.
38 ܙܕܝܩܐ ܕܝܢ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܝ ܢܚܐ. ܘܐܢ ܢܡܐܟ ܠܐ ܡܨܛܒܝܐ ܒܗ ܢܦܫܝ.

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ ܘܕܐܒܗܬܐ

39 ܚܢܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܢ ܕܡܘܟܟܐ ܕܡܘܒܕܐ ܠܐ ܚܒܠܐ. ܐܠܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܩܢܝܐ ܚܝܐ ܠܢܦܫܢ.

ܩܦܠܐܘܢ ܝܐ

1 ܐܝܬܝܗ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܦܝܣܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܒܣܒܪܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܗܘܝܢ ܒܣܘܥܪܢܐ ܘܓܠܝܢܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ.
2 ܘܒܗ ܣܗܕܘܬܐ ܗܘܬ ܥܠ ܩܫܝܫܐ.
3 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܓܝܪ ܡܣܬܟܠܝܢܢ ܕܐܬܬܩܢܘ ܥܠܡܐ ܒܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܕܡܢ ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ ܕܡܬܚܙܝܢ.
4 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܪܒ ܗܒܝܠ ܕܒܚܬܐ ܕܫܦܝܪܐ ܛܒ ܡܢ ܕܩܐܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܛܠܗ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܟܐܢ ܗܘ. ܘܣܗܕ ܥܠ ܩܘܪܒܢܗ ܐܠܗܐ ܘܡܛܠܗ ܐܦ ܟܕ ܡܝܬ ܡܡܠܠ.

30 *Nouimus eum qui dixit, Mea est vltio, & ego rependam. Et iterum, Iudicabit Dominus populum suum.*
31 *Magna est formido incidere in manus Dei viuentis.*
32 *In memoriam itaque reuocate primos illos dies, in quibus recepistis baptismum, & magnum certamen sustinuistis passionum cum opprobrio & oppressione.*
33 *Et quum facti estis spectacula, & consortes fuistis hominum qui talia pertulerunt.*
34 *Et dolorem passi estis propter eos qui erant vincti: & direptionem facultatum vestrarum cum gaudio sustinuistis, quippe qui cognoscatis vos habere substantiam in cælis præstantiorem, ac non prætereuntem.*
35 *Ne perdideritis igitur fiduciam quam habetis, cui futura est multa merces.*
36 *Nam patientia requiritur vobis vt exequamini voluntatem Dei; & accipiatis promissum.*
37 *Quoniam perpusillum est temporis, & modicum valdè quo veniet ille qui venturus est, neque tardabit.*
38 *Cæterùm iustus ex fide meiipsius viuet: quòd si præcidatur ei, non sibi complacebit in eo anima mea.*

Matutinis feriæ II. Passionis, & de Patribus.

39 *Nos autem non sumus excisionis quæ ducit ad perditionem, sed fidei quæ nos inducit in possessionem animarum nostrarum.*

CAP. XI.

1 *Est autem fides certitudo de ijs rebus quæ sunt in spe acsi iam existerent actu, & reuelatio earum quæ non videntur.*
2 *Et in hac extat testimonium de senioribus.*
3 *Per fidem enim intelligimus ordinata fuisse secula verbo Dei, & quæ videntur extitisse ex ijs quæ non videntur.*
4 *Per fidem obtulit Hobel hostiam longè præstantiorem quàm Koin, Deo: & propterea extat de illo testimonium quòd iustus fuerit, atque testimonium perhibuit de eius oblatione Deus, & ideò etiam mortuus loquitur.*

30 יָדְעִינַן לְהַו דְּאָמַר דְּדִילִי הִי תְּבַעְתָּא וַאֲנָא אֶפְרוֹעַ וְתוּב דַּנְדוּן מָרְיָא לְעַמֵּהּ׃ 31 דְּחַלְתָּא הִי רַבְּתָא לְמֶפַּל בְּאִידוֹהִי דַּאלָהָא חַיָּא׃ 32 אֶתְדַּכְּרוּ הָכֵיל לְיוֹמָתָא קַדְמָיֵא הָנוּן דִּבְהוֹן קַבֶּלְתּוּן מַעְמוֹדִיתָא וַאֲגוֹנָא רַבָּא דְּחַשָּׁא סַיְבַּרְתּוּן בְּחֶסְדָּא וּבְאוּלְצָנָא׃ 33 וַהֲוַיתוּן חֶזְוָנָא וְאַף אֶשְׁתַּוְתַּפְתּוּן לַאנָשָׁא דְּהָלֵין סַיְבַּרוּ׃ 34 וַחֲשַׁתּוּן עַל אֵילֵין דַּאסִירִין וַחֲטוּפְיָא דְּנֶכְסֵיכוֹן בְּחַדוּתָא סַיְבַּרְתּוּן מְטֻל דְּיָדְעִין אַנְתּוּן דְּאִית לְכוֹן קֶנְיָנָא דְּשַׁפִּיר בִּשְׁמַיָּא דְּמִיַּתַּר וְלָא עָבַר׃ 35 לָא הָכֵיל תּוֹבְדוּן גַּלְיוּת אַפָּא דְּאִית לְכוֹן דַּעְתִיד לֵהּ אַגְרָא סַגִּיאָא׃ 36 מְסַיְבְּרָנוּתָא הוּ גֵּיר מֶתְבַּעְיָא לְכוֹן דְּתֶעְבְּדוּן צְבְיָנֵהּ דַּאלָהָא וְתֶסְבּוּן מוּלְכָּנָא׃ 37 מְטֻל דִּקְלִיל הוּ זַבְנָא וְטָב זְעוּר דְּנֵאתֵא הַו דְּאָתֵא וְלָא נוּחַר׃

* Scimus enim qui dixit, Mihi vindi- 30
ctam, †ego retribuam. Et iterum: Quia
iudicabit Dominus populum suum.
* Horrendum est incidere in manus 31
Dei viuentis. F
* Rememoramini autem pristinos 32
dies: in quibus illuminati, magnum cer-
tamen sustinuistis passionum.
* Et in altero quidem opprobrijs & 33
tribulationibus spectaculum facti: in al-
tero autem socij taliter conuersantium
effecti.
* Nam & vinctis compassi estis: & 34
rapinam bonorum vestrorum cum gau-
dio suscepistis, cognoscentes vos habere G
meliorem & manentem substantiam.
* Nolite itaque amittere confiden- 35
tiam vestrã, quæ magnam habet remu-
nerationem.
* Patientia enim vobis necessaria est: 36
vt voluntatem Dei facientes, reportetis
promissionem.
* Adhuc enim modicum aliquantu- 37
lúmque, qui venturus est, veniet, & non
tardabit.
* Iustus autem meus ex fide †viuet. 38
quòd si subtraxerit se: non placebit ani-
mæ meæ.

* Nos autem non sumus subtractio- 39
nis filij in perditionem, sed fidei in ac-
quisitionem animæ.

CAP. XI.

EST autem fides, sperandarum sub- 1
stantia rerum, argumentum non ap- A
parentium.
* In hac enim testimonium consecu- 2
ti sunt senes.
* Fide, intelligimus aptata esse secula 3
verbo Dei: vt ex inuisibilibus visibilia
fierent.
* Fide, plurimam hostiam Abel quàm 4
Cain, obtulit Deo: per quam testimo-
nium consecutus est esse iustus, testimo-
nium perhibente muneribus eius Deo,
& per illam defunctus adhuc loquitur.

30 * οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταπο-
δώσω, λέγει κύριος· καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν
αὐτοῦ.

31 * φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

32 * ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φω-
τισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·

33 * τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι·
τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες.

34 * καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρ-
παγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,
γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ
μένουσαν.

35 * μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει
μισθαποδοσίαν μεγάλην.

36 * ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 * ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ
χρονιεῖ.

38 * ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται,
οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.

39 * ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πί-
στεως εἰς περιποίησιν.

ια.

1 * Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων
ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.

2 * ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

3 * πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς
τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

4 * πίστει πλείονα θυσίαν ἄβελ παρὰ κάϊν προσήνεγκε
τῷ θεῷ, δι᾽ ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος
ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι᾽ αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι
λαλεῖται.

38 כאנא דין מן הימנותא דילי נחא ואן מתקטעא להלא צביא בה נפשי ׃
39 חנן דין לא הוין דקוטעא דמובלא צפרא רב רחשא דאבהתא יח
לאבדנא אלא דהימנותא דמקניא לן נפשן ׃ קפלאון יא
1 איתיה דין הימנותא פיסא על אילין דאיתיהין בסברא איך הו דהוי להין בסוערנא וגלינא דאילין דלא מתחזין
2 ובהדא הות סהדותא על קשישא ׃ 3 בהימנותא גיר מסתכלינן דאתתקנו עלמא במלתא דאלהא ואלין
דמתחזין הוי מן אילין דלא מתחזין ׃ 4 בהימנותא קרב הביל דבחתא דמיתרא טב מן דקאין לאלהא ומטלתה
הות עלוהי סהדותא דכאנא הו וסהד על קורבנה אלהא ומטלתה אף כד מית ממלל ׃
יא

חשש אבא קטב
יבל אבר קנא
אית חימן פוס
בתקוה חזא במעשה
גלא חזא עדות
סכל תקן מלל
חזא זבח יתר
מאר שצדיק

5 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܫܬܢܝ ܚܢܘܟ ܘܠܐ ܛܥܡ ܡܘܬܐ܆ ܘܠܐ
ܐܫܬܟܚ. ܡܛܠ ܕܐܫܢܝܗ ܐܠܗܐ. ܩܕܡ ܓܝܪ
ܕܢܫܬܢܐ ܣܗܕܘܬܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ. ܕܫܦܪ
6 ܠܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܫܦܪ
ܠܐܠܗܐ. ܘܡܛܠ ܕܘܠܐ ܗܘ ܠܡܢ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
ܕܢܗܝܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܠܗ ܗܘ ܗܘܐ
7 ܦܪܘܥܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܘܚ ܟܕ ܐܬܡܠܠ ܥܡܗ ܥܠ
ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܕܚܠ ܘܥܒܕ ܠܗ
ܩܒܘܬܐ ܠܚܝܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܒܗ ܚܝܒܗ
ܠܥܠܡܐ. ܘܗܘܐ ܝܪܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ❖

ܟܢܗ ܬܠܬܐ ܕܚܫܐ ܘܕܐܒܗܬܐ ❖ ܫܠ ❖

8 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܒܪܗܡ ܟܕ ܐܬܩܪܝ܆ ܐܫܬܡܥ ܕܢܦܘܩ
ܠܐܬܪܐ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܣܒ ܠܝܪܬܘܬܐ.. ܘܢܦܩ ܟܕ ܠܐ
9 ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘܐ ܬܘܬܒܐ
ܒܐܪܥܐ ܗܝ ܕܐܬܡܠܟܬ ܠܗ ܐܝܟ ܕܒܢܘܟܪܝܘܬܐ.
ܘܒܡܫܟܢܐ ܥܡܪ ܥܡ ܐܝܣܚܩ ܘܝܥܩܘܒ ܝܪܬܝ
10 ܡܘܠܟܢܐ ܕܝܠܗ ܘܕܝܠܗܘܢ. ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܬܐܣܬܐ ܐܝܬ ܠܗ̇. ܕܐܘܡܢܗ̇ ܘܥܒܘܕܗ̇
11 ܐܠܗܐ ܗܘ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܣܪܐ ܥܩܪܬܐ ܗܘܬ. ܢܣܒܬ
ܚܝܠܐ ܠܡܩܒܠܘ ܙܪܥܐ. ܘܕܠܐ ܒܙܒܢܐ ܕܫܢܝܗ̇ ܝܠܕܬ.
12 ܡܛܠ ܕܐܫܪܪܬ ܕܡܗܝܡܢ ܗܘ ܕܡܠܟ ܠܗ̇. ܡܛܠܗܕܐ
ܗܘܐ ܡܢ ܚܕ ܕܡܝܬ ܗܘܐ ܒܣܝܒܘܬܗ. ܐܬܝܠܕܘ ܣܓܝܐܐ
ܐܝܟ ܟܘܟܒܐ ܕܒܫܡܝܐ. ܘܐܝܟ ܚܠܐ ܕܠܐ ܡܬܡܢܐ ܕܥܠ
13 ܣܦܬܗ ܕܝܡܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܡܝܬܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ.
ܟܕ ܠܐ ܢܣܒܘ ܡܘܠܟܢܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ
ܚܙܘ ܐܢܘܢ ܘܚܕܝܘ ܒܗܘܢ. ܘܐܘܕܝܘ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܘܢ
14 ܘܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܗܠܝܢ ܐܡܪܝܢ.
ܡܚܘܝܢ ܕܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܥܝܢ. ܘܐܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ
15 ܗܝ ܕܢܦܩܘ ܡܢܗ̇ ܒܥܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
16 ܙܒܢܐ ܕܢܗܦܟܘܢ ܢܐܙܠܘܢ ܠܗ̇. ܗܫܐ ܕܝܢ
ܡܚܘܐ ܕܠܕܛܒܐ ܡܢܗ̇ ܪܓܝܓܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܝܗ̇ ܕܒܫܡܝܐ.
ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܒܗܬ ܐܠܗܐ ܕܢܬܩܪܐ ܐܠܗܗܘܢ.
ܛܝܒ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܕܝܢܬܐ.

5 *Per fidē translatus est Chanouck & mortem non gustauit, neque inuentus est, quoniam transtulit eum Deus etenim antequā translatus fuisset, extitit de ipso testimonium quòd placuerit Deo.

6 * Atqui sine fide nemo potest placere Deo. Debet enim is qui accedit ad Deum, credere illū esse, & quærentibus se esse remuneratorē.

7 * Per fidem Nouach quum sermo habitus esset cūm ipso de ijs quæ non videbantur, timuit, & condidit sibi arcā ad salutē filiorum suæ familiæ per quam reum peregit mundum, & factus est hæres iustitiæ quæ est per fidem.

Crepusculo Feriæ III. Passionis, ac de Patribus.

8 * Per fidem Abrohom quūm vocatus est, dicto audiens fuit, vt exiret in locum illum quem accepturus erat in hæreditatem : & exijt nesciens quò esset profecturus.

9 * Per fidem fuit inquilinus in terra illa, quæ fuerat ei promissa, tanquam in extranea, & in tentorijs habitauit cum Ischok & Jacoub cohæredibus eiusdem promissionis.

10 * Expectabat enim ciuitatem fundamenta habentē cuius est opifex & conditor Deus.

11 * Per fidem Saro, quæ sterilis erat, accepit virtutem suscipiendi seminis : quumque non esset in tempore annorum suorum [& præter ætatis rationem] peperit, quòd constanter sibi persuaderet fidelem eum esse qui sibi promiserat.

12 * Quapropter ab vno qui per senectutem defecerat, geniti sunt permulti instar stellarū quæ sunt in cælo, & instar arenæ quæ est in litore maris, cuius non est numerus.

13 * In fide mortui sunt hi omnes, nec acceperunt sibi promissum, sed procul viderunt illud, eoque gauisi sunt, & confessi sunt se esse peregrinos & aduenas in terra.

14 * Qui autem hæc dicunt, ostendunt se propriam ciuitatem inquirere.

15 * Quòd si ciuitatem illam ex qua prodierunt quæsiuissent, habebāt tempus vt iterum reuertentes eam adirent.

16 * Nunc autem certūm est eos ista meliorē desiderasse, eā scilicet quæ est in cælis: propterea non erubescit Deus vocari Deus illorum: parauit enim illis ciuitatem.

---

5 בְּהַימָנוּתָא [b] אֶשְׁתַּנִי חֲנוּךְ [c] וּמוּתָא לָא טְעֵם וְלָא [d] אֶשְׁתְּכַח מְטֹל [e] דְּשַׁנְיֵהּ אֱלָהָא וּמַן קְדָם [f] דְּנֶשְׁתַּנֵּא סָהֲדוּתָא גֵּיר הֲוָת עֲלוֹהִי [g] דְּשַׁפַּר לַאלָהָא ׃ 6 דְּלָא [h] הַימָנוּתָא דֵּין לָא מֶשְׁכַּח אֱנָשׁ דְּנֶשְׁפַּר לַאלָהָא [i] חַיָּב הוּ גֵּיר מַן דְּמֶתְקַרַב לְוָת אֱלָהָא דְּנְהַימֵן [k] דְּאִיתוֹהִי וְלַאילֵין [l] דְּבָעֵין לֵהּ נֶהֱוֵא [m] פָּרוּעָא ׃ 7 בְּהַימָנוּתָא נוּחַ כַּד אֶתְמַלַּל עַמֵּהּ עַל אִילֵין דְּלָא מֶתְחַזְיָן הֲוַי דְּחֵל וַעֲבַד לֵהּ [o] קֵבוּתָא לְחַיָּא דִּבְנַי בַּיתֵהּ וְבָהּ [p] חַיְבֵהּ לְעָלְמָא וַהֲוָא [q] יָרְתָא [r] דְּכֵאנוּתָא דְּבְהַימָנוּתָא ׃

כְּנָה תְּלָתָא דְחַשָּׁא וְדַאבָהָתָא ◌ יו

8 בְּהַימָנוּתָא אַבְרָהָם כַּד [b] אֶתְקְרִי [c] אֶשְׁתְּמַע [d] דְּנֶפּוּק לְאַתְרָא הָו דַּעְתִיד הֲוָא [e] דְּנֶסַּב [f] לְיָרְתוּתָא וּנְפַק כַּד לָא יָדַע הֲוָא לְאַיכָּא אָזֵל ׃ 9 בְּהַימָנוּתָא הֲוָא [g] תּוֹתָבָא בְּאַרְעָא הָי [h] דְּאֶתְמַלְּכַת לֵהּ אַיךְ דִּבְנוּכְרָיוּתָא וּבְמַשְׁכְּנָא ׃

[b] שִׁנּוּא עתק [c] מות [d] נמצא [e] כי העתיק אתו [f] שַׁגְּא [g] שהתרצה [h] הֵימַן [i] חוב [k] אִית [l] יש [l] בְּעָא [m] גומל [n] חָזָא [o] תיבת [p] חוב [q] יֹרֵת [r] של צדקה [a] הַימֵן [b] קְרָא [c] שְׁמַע [d] נְפַק [e] נְסַב [f] יָרֵת [g] יְתַב [h] מְלַךְ הבטיח

*Fide, Henoch tranſlatus eſt,ne vide- 5
ret mortem, & non inueniebatur: quia
tranſtulit illum Deus. ante tranſlatio-
nem enim, teſtimonium habuit pla-
cuiſſe Deo.
*Sine fide autem impoſſibile eſt pla- 6
cere Deo. Credere enim oportet acceden
tem ad Deum quia eſt, & inquirentibus B
ſe remunerator ſit.
*Fide, Noë reſponſo accepto de ijs 7
quæ adhuc non videbantur, metuens,
aptauit arcam in ſalutem domus ſuę,per
quam damnauit mundum: & iuſtitiæ
quæ per fidem eſt,hæres eſt inſtitutus.

*FIDE, qui vocatur Abraham obe- 8
diuit in locum exire quem accepturus
erat in hæreditatem: & exijt, neſciens
quò iret.
*Fide demoratus eſt in terra repro- 9
miſſionis, tanquam in aliena, in caſulis
habitando cum Iſaac & Iacob cohære-
dibus repromiſſionis eiuſdem.
*Expectabat enim fundamenta ha- 10
bentem ciuitatem: cuius artifex & con- C
ditor Deus.
*Fide, & ipſa Sara ſterilis virtutem in 11
conceptione ſeminis accepit,etiam præ-
ter tempus ætatis: quoniam fidelē cre-
didit eſſe eum qui repromiſerat.
*Propter quod & ab vno orti ſunt(& 12
hoc emortuo) tanquam ſydera cæli in
multitudine, & ſicut arena quæ eſt ad
oram maris,innumerabilis.
*Iuxta fidem defuncti ſunt omnes 13
iſti, non acceptis repromiſſionibus, ſed
à longè eas aſpicientes, & ſalutantes, &
confitentes quia peregrini & hoſpites
ſunt ſuper terram.
*Qui enim †hæc dicunt; ſignificant 14
ſe patriam inquirere.
*Et ſi quidem ipſius meminiſſent de 15
qua exierunt: habebant vtique tempus
reuertendi.
*Nunc autem meliorem appetunt,id 16
eſt,cæleſtem. Ideò nō confunditur Deus D
vocari Deus eorum, parauit enim illis
ciuitatem.

5 *πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον· καὶ οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετατέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ.

6 *χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται.

7 *πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

8 *Πίστει, καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.

9 *πίστει, παρῴκησεν Ἀβραὰμ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς.

10 *ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.

11 *πίστει καὶ αὐτὴ Σάῤῥα στεῖρα οὖσα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.

12 *Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

13 *κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

14 *οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι.

15 *καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι·

16 *νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

עמר עם איסחק ויעקוב בני ירתותא דילה דמולכנא ׃ 10 מסכא הוא גיר למדינתא דשתאסתא איתלה דאומנה
ועבודה אלהא הו ׃ 11 בהימנותא סרא דעקרתא הות נסבת חילא דתקבלי זרעא ודלא בזבנא דשניה ילדת על דאשרת
דמהימן הו הו דמלך לה ׃ 12 מטל הנא מן חד דכמטל בסיבותא אתילדו סגיאא איך כוכבא דבשמיא ואיך חלא
דעל ספתה דימא דמנין לית לה ׃ 13 בהימנותא מיתו הלין כלהון ולא נסבו מולכנהון אלא מן רוחקא חזאוהי
וחדיו בה ואודיו דאכסניא אנון ותותבא בארעא ׃ 14 אילין דין דהלין אמרין מחוין דלמדינתהון בעין ׃
15 ואלו למדינתא הי דנפקו מנה בעין הוו אית הוא להון זבנא דתוב נהפכון נאזלון לה ׃ 16 השא דין ידיעא
דלדטבא מנה ראגין הוו להי דאיתיה בשמיא מטל הנא לא נכף אלהא דאלההון נתקרא טיב להון גיר מדינתא ׃

k שכן l הבטחה מן מלך
m סכא צפה n יסוד
o חרש p שעקרת q בעת
r ילד s שרר t שהבטיח
u בזקנה x ילד y חול
z שפתו a מנא b מות
c הבטחתם d חזא e חדא
f ידא g גרים h יתב
i חוא k בעא l זמן

17 * Per fidem obtulit Abrohom Jschok dum tentaretur, & suum illum vnigenitum ad altare eleuauit, quem susceperat ex promissio-
18 ne. * Siquidem dictũ illi fuerat: In Jschok vocabitur tibi semen.
19 * Et cogitabat apud se, illum posse per manus Dei vel à mortuis excitari: & ideò in similitudine datus est ei.
20 * Per fidem de ijs quæ erant futura benedixit Jschock ipsi Iaacoub & Jsou.
21 * Per fidem quum moreretur Jaakoub, beneprecatus est cuilibet ex filijs Jauseph, & adorauit super fastigium virgæ suæ.
22 * Per fidem Jauseph moriens meminit exitus filiorum Jsroiel, & mandauit de ossibus suis.

Occisionis puerulorum.

23 * Per fidem parentes Mousche, postquam natus est, eum occultarunt menses tres, quòd viderent pulchrum esse puerulum, neque timuerunt ob edictum regis.
24 * Per fidem Mousche quum in virum euasisset, negauit se vocari filium filiæ Perhoun.
25 * Et elegit sibi in afflictione cum populo Dei esse, non autem ad modicum tempus iucunditate frui in peccato.
26 * Et existimauit longè potiores diuitias opprobrij Meschicho, quàm thesaurum Ægyptiorũ: intuebatur enim retributionem mercedis.
27 * Per fidem reliquit Ægyptum neque reformidauit regis furorem, sed spem habuit perinde ac si vidisset Deum inuisibilem.
28 * Per fidem fecerunt Pezcho & aspersionem sanguinis, ne tangeret eos ille qui destruebat primogenita.
29 * Per fidem transierunt mare Souph, [carectosum] tanquam per aridam terram, & in eo absorpti sunt Aegyptij quum ausi eßent illud ingredi.
30 * Per fidem mœnia Hiricou corruerunt, vbi perlustrata [obsessa] fuissent septem diebus.
31 * Per fidem Rochob meretrix [caupona] non perijt cum ijs qui non obediuerunt, quòd excepisset exploratores in pace.

17 בהימנותא קרב אברהם לאיסחק בנסיונה וליחידה אסק למדבחא הו דקבל הוא במולכנא ׃
18 אתאמר הוא לה גיר דבאיסחק נתקרא לך זרעא ׃ 19 ואתרעי הוא בנפשה דמטיא באידוהי דאלהא
אף מן מיתא למקמו ומטל הנא במתלא אתיהב לה ׃ 20 בהימנותא דמדם דעתיד הוא ברך איסחק ליעקוב
ולעסו ׃ 21 בהימנותא כד מאת יעקוב ברך לכל חד מן בנוהי דיוסף וסגד על ריש חוטרה ׃
22 בהימנותא יוסף כד מאת עהד למפקתא דבני יסריל ופקד על גרמוהי ׃
קטלא דילודא יו
23 בהימנותא אבהוהי דמושא טשיוהי כד אתילד ירחא תלתא דחזו דשפיר הוא טליא ולא דחלו מן פוקדנא דמלכא ׃

נסק למזבח בבפחת
אמר וחשב מטא יכול
בידיו מות קום
במשל יהב חימן
מות וישתחוהו שבטו
מות הזכיר נפק
עצמיו ילד טשא סתר
ילד חזא נער

*Fide obtulit Abraham Isaac, cùm 17
tentaretur: & vnigenitum offerebat †qui
susceperat repromissiones.

*Ad quem dictum est: Quia in Isaac 18
vocabitur tibi semen;

*Arbitrans quia & à mortuis suscita- 19
re potens est Deus. vnde eum & in para-
bolam accepit.

*Fide, & de futuris, benedixit Isaac, 20
Iacob & Esau. E

*Fide, Iacob moriens, singulos filio- 21
rum Ioseph benedixit: & adorauit fasti-
gium virgæ eius.

*Fide, Ioseph moriens, de profectio- 22
ne filiorum Israel memoratus est: & de
ossibus suis mandauit.

*FIDE, Moyses natus, occultatus est 23
mensibus tribus à parentibus suis: eò
quòd vidissent elegantem infantem, &
non timuerunt regis edictum.

*Fide, Moyses grandis factus negauit 24
se esse filium filiæ Pharaonis:

*Magis eligens affligi cum populo 25
Dei, quàm temporalis peccati habere iu-
cunditatem;

*Maiores diuitias æstimans thesauro 26
Ægyptiorum, improperium Christi:
aspiciebat enim in remunerationem.

*Fide, reliquit Ægyptum: non veri- 27
tus animositaté regis. inuisibilem enim F
tanquam videns sustinuit.

*Fide, celebrauit Pascha, & sanguinis 28
effusionem: ne qui vastabat primitiua,
tangeret eos.

*Fide, transierunt mare rubrum tan- 29
quam per aridam terram: quod experti
Ægyptij, deuorati sunt.

*Fide, muri Iericho corruerunt, cir- 30
cuitu dierum septem.

*Fide, Rahab meretrix non perijt cũ 31
incredulis: excipiens exploratores cum
pace.

17 *πίστει προσενήνοχεν ἀβραὰμ τὸν ἰσαὰκ, πειραζό-
μενος· καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας
ἀναδεξάμενος·

18 *πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι ἐν ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρ-
μα·

19 *λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός;
ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.

20 *πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν ἰσαὰκ τὸν ἰακὼβ καὶ
τὸν ἠσαῦ.

21 *πίστει ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν ἰωσὴφ εὐλό-
γησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

22 *πίστει ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ
ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 *Πίστει μωυσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πα-
τέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθη-
σαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

24 *πίστει μωϋσῆς μέγας γενόμενος, ἠρνήσατο λέγεσθαι
υἱὸς θυγατρὸς φαραώ,

25 *μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ,
ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν;

26 *μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν αἰγύπτου θη-
σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ χριστοῦ. ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μι-
σθαποδοσίαν.

27 *πίστει κατέλιπεν αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ
βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν, ἐκαρτέρησε.

28 *πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵμα-
τος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα, θίγῃ αὐτῶν.

29 *πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·
ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ αἰγύπτιοι, κατεπόθησαν.

30 *πίστει τὰ τείχη ἱεριχὼ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡ-
μέρας.

31 *πίστει ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δε-
ξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

24 בהימנותא מושא כד הוא גברא כפר דלא נתקרא ברא לברתה דפרעון ׃ 25 f וגבא לה g באולצנא עם
עמה דאלהא נהוא ולא דזבן זעור h נתבסם i בחטיתא ׃ 26 k ואתרעי דמיתר הו l עותרא m דחסדה דמשיחא n טב
מן o סימתה דמצרין p חאר הוא גיר q בפורען r אגרא ׃ 27 בהימנותא שבקה למצרין ולא דחל מן s חמתה דמלכא
t וסבר איך הו דחזא הוא לאלהא דלא מתחזא ׃ 28 בהימנותא עבדו u פצחא ורסס דמא דלא נתקרב להון הו דמחבל
הוא x בוכרא ׃ 29 בהימנותא עברו ימא דסוף איך דעל ארעא y יבישתא ובה z אתבלעו מצריא כד אמרחו a עלוהי׃
30 בהימנותא b שוריה דאיריחו נפלו מן c דאתכרכו שבעא יומין׃
31 בהימנותא רחב d זניתא לא e אבדת עם הנון דלא f אשתמעו דקבלת g לגשושא בשלמא ׃

f ונחן g בצרה h בסם חתעדן
i חטא k וחשב l עשר
m של חרפה המשיח n וזהר
o אוצרו p חור q בתגמול
r שכר s קצפו t ובטח
u כמו פסח x בכורים
y יבש z בלע a באוהו
b חומות c כרך d זונא
e אבד f שמע g את מרגלים

Prophetarum, & Apostolorum & Patrum.

ܕܢܒܝ̈ܐ ܘܫܠܝ̈ܚܐ ܘܐܒܗ̈ܬܐ ❖ ܝܚ ❖

32 ܡܢܐ ܬܘܒ ܐܡܪ. ܙܥܘܪ ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ ܙܒܢܐ
ܕܐܫܬܥܐ ܥܠ ܓܕܥܘܢ ܘܥܠ ܒܪܩ. ܘܥܠ ܫܡܫܘܢ
ܘܥܠ ܝܦܬܚ. ܘܥܠ ܕܘܝܕ. ܘܥܠ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܥܠ
ܫܪܟܐ ܕܢܒܝ̈ܐ. 33 ܐܝܠܝܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܙܟܘ
ܠܡܠܟܘܬܐ. ܘܦܠܚܘ ܟܐܢܘܬܐ. ܘܩܒܠܘ
ܡܘܠܟܢܐ. ܘܣܟܪܘ ܦܘܡܐ ܕܐܪ̈ܝܘܬܐ.
34 ܘܕܥܟܘ ܚܝܠܐ ܕܢܘܪܐ. ܘܐܬܦܨܝܘ ܡܢ ܦܘܡܐ
ܕܣܝܦܐ. ܘܐܬܚܝܠܘ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܗܘܘ ܚܝܠܬܢܐ
ܒܩܪܒܐ. ܘܣܚܦܘ ܡܫܪ̈ܝܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܐ.
35 ܘܝܗܒܘ ܠܢܫܐ ܒܢܝܗܝܢ ܡܢ ܩܝܡܬܐ ܕܡܝ̈ܬܐ.
ܘܐܚܪ̈ܢܐ ܒܫܢܕܐ ܡܝܬܘ. ܘܠܐ ܣܟܝܘ ܠܡܬܦܨܝܘ.
ܕܩܝܡܬܐ ܡܝܬܪܬܐ ܬܗܘܐ ܠܗܘܢ.
36 ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܝܢ ܠܒܙܚܐ ܘܠܢܓܕܐ ܥܠܘ. ܐܚܪ̈ܢܐ
37 ܠܐܣܘܪ̈ܐ ܘܠܚܒܘ̈ܫܝܐ ܐܫܬܠܡܘ. ܐܚܪ̈ܢܐ
ܐܬܪܓܡܘ. ܐܚܪ̈ܢܐ ܐܬܢܣܪܘ. ܐܚܪ̈ܢܐ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ
ܡܝܬܘ. ܐܚܪ̈ܢܐ ܐܬܟܪܟܘ. ܟܕ ܠܒܝܫܝܢ ܡܫܟܐ
ܕܐܡܪ̈ܐ ܘܕܥܙ̈ܐ. ܘܣܢܝܩܝܢ ܘܐܠܝܨܝܢ ܘܡܛܪܦܝܢ.
38 ܐܢܫܐ ܕܠܐ ܫܘܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠܡܐ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ
ܛܥ̈ܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܒܛܘܪ̈ܐ ܘܒܡܥܪ̈ܐ. ܘܒܚܪ̈ܘܪܝܗ
39 ܕܐܪܥܐ. ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܗܘܬ ܠܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ
ܒܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܠܐ ܩܒܠܘ ܡܘܠܟܢܐ.
40 ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ ܚܪ ܒܥܘܕܪܢܢ. ܕܠܐ
ܒܠܥܕܝܢ ܢܬܓܡܪܘܢ ❖

❖ ܩܦܠܐܘܢ ܝܒ ❖

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܐܝܬ ܠܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܣܗ̈ܕܐ. ܕܐܝܟ ܥܢܢܐ ܡܚܕܪܝܢ ܠܢ. ܢܫܕܐ ܡܢܢ ܟܠ
ܡܘܒ̈ܠܢ. ܐܦ ܚܛܝܬܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒܐ ܠܘܬܢ.
ܘܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܢܪܗܛ ܠܐܓܘܢܐ ܗܢܐ ܕܣܝܡ
2 ܠܢ. ܘܢܚܘܪ ܒܝܫܘܥ. ܕܗܘ ܗܘܐ ܪܫܐ ܘܡܫܡܠܝܢܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܢ. ܕܚܠܦ ܚܕܘܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
ܣܝܒܪ ܙܩܝܦܐ. ܘܒܗܬܬܐ ܐܫܬܛ. ܘܥܠ ܝܡܝܢܐ
ܕܟܘܪܣܝܗ ܕܐܠܗܐ ܝܬܒ ❖

32 * *Quid amplius dicam? modicum enim tempus habeo vt recitem de Gedeoun, & de Borok, deque Schemchoun, & de Jeptach, nec non Dauid, & Schemouel, de cæteris denique Prophetis.*

33 * *Qui quidem per fidem deuicerunt regna, & operati sunt iustitiam, & receperunt promissiones, & obturauerunt os leonum:*

34 * *Et extinxerunt vim ignis, & erepti sunt ab acie gladij, & validi facti sunt ex infirmitatibus, & fuerunt strenui in bello, & euerterunt castra hostium.*

35 * *Et reddiderunt mulieribus filios ipsarum ex resurrectione mortuorum. Alij autem in cruciatibus mortui sunt, neque sperauerunt se liberatum iri, vt resurrectionem præstantiorem haberent.*

36 * *Alij verò ludibriis & verberibus se exposuerunt: alij in vincula & carceres traditi sunt.*

37 * *Alij lapidibus obruti, alij dissecti, alij acie gladij mortui sunt, alij oberrarunt induti pellibus ouilis & caprinis, cùm egeni, tum oppressi & conquassati.*

38 * *Viri quibus indignus erat mundus: & fuerunt veluti errantes in deserto & montibus, & in speluncis, & cauernis terræ.*

39 * *Atque hi omnes, quum de ipsis extaret testimonium in fide eorum, non sunt adepti promissionem.*

40 * *Quoniã Deus prospexit in auxilium nostrum, ne sine nobis consummarentur.*

CAP. XII.

1 *Quamobrem quum & nobis illi omnes sint testes, qui nubium in morem vndique sepiunt nos, abijciamus à nobis onera, & peccatum quod semper nobis impendet, et per patientiam curramus ad certamen illud quod propositum est nobis.*

2 * *Et respiciamus in Jeschua qui fuit principium & perfector fidei nostræ, qui pro gaudio quod habebat, sustinuit crucem, & ignominiam contempsit, ad dexteram autem throni Dei consedit.*

דנביא ושליחא ואבהתא יח

32 מנא חוב אמר זעור הו לי גיר זבנא דאשתעא על גדעון ועל ברק ועל שמשון ועל יפתח ועל דויד ועל שמואיל ועל שרכא דנביא ׃ 33 אילין דבהימנותא זכו למלכותא ופלחו כאנותא וקבלו מולכנא וסכרו פומא דאריותא ׃ 34 ודעכו חילא דנורא ואתפציו מן פומא דסיפא ואתחילו מן כורהנא והוו חילתנא בקרבא וסחפו משריתא דבעל דבבא ׃ 35 ויהבו לנשא בניהין מן קימתא דמיתא ואחרנא בשנדא מיתו ולא סכיו למתפצין דקימתא מיתרתא תהוא להון ׃ 36 אחרנא דין לבזחא ולנגדא עלו אחרנא לאסורא ולחבושיא אשתלמו ׃ 37 אחרנא אתרגמו אחרנא אתנסרו אחרנא בפומא דסיפא מיתו אחרנא אתכרכו כד לבישין משכא דאמרא

a אבא b עוד c אמר
d שעא ספר e שאר
f זכא נצח g ממלכות
h צדקה והבטחות i והתנבאו
l חיל m כרה n חיל
o מחנים מן שרא p קום
q מות r במכאבים קשים
s סכא t פצא מלט
u קום x יתר y נגע

32 *Et quid adhuc dicam? Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barac, Sampſon, Iephte, Dauid, Samuel, & Prophetis: G

33 *Qui per fidem deuicerunt regna, operati ſunt iuſtitiam, adepti ſunt repromiſſiones, obturauerunt ora leonum:

34 *Extinxerũt impetum ignis, †effugauerunt aciem gladij, conualuerunt de infirmitate, fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt exterorum:

35 *Acceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos. alij autem diſtẽti ſunt, non ſuſcipientes redemptionem, vt meliorem inuenirent reſurrectionem.

36 *Alij verò ludibria & verbera experti, inſuper & vincula & carceres:

37 *Lapidati ſunt, ſecti ſunt, tẽtati ſunt, in occiſione gladij mortui ſunt, circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, anguſtiati, afflicti:

38 *Quibus dignus non erat mundus, in ſolitudinibus errantes, in montibus & ſpeluncis, & in cauernis terræ.

39 *Et hi omnes teſtimonio fidei probati, non acceperunt repromiſſionem,

40 *Deo pro nobis melius aliquid prouidente, vt non ſine nobis conſummarentur.

CAP. XII.

1 IDeoque & nos tantam habentes impoſitam nubem teſtium: deponentes omne pondus & circumſtans nos peccatum, per patientiam curramus ad propoſitum nobis certamen, A

2 *Aſpicientes in auctorem fidei, & conſummatorem Ieſum, qui pro poſito ſibi gaudio, ſuſtinuit crucem, confuſione contempta; atque in dextera ſedis Dei ſedet.

32 *Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος, περὶ Γεδεὼν, Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν, καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν·

33 *οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

34 *ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων.

35 *ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν.

36 *ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς.

37 *ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,

38 *ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.

39 *καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,

40 *τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

ιβ.

1 *Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,

2 *ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας· ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.

ודעזא וסניקין [h] ואליצין ומטרפין ׃ 38 אנשא דלא [i] שוא הוא להון עלמא והוו איך [k] טעיא בחורבא ובטורא
ובמעדא [m] ובפעריה דארעא ׃ 39 והלין כלהון דהות עליהון [n] סהדותא [o] בהימנותהון לא קבלו [p] מולכנא ׃
40 מטל דאלהא קדם חר [q] בעודרנן דילן דלא [r] בלעדין נתגמרון ׃

קפלאון יב

1 מטל הנא אף חנן אית לן הלין כלהון [a] סהדא דאיך ענגא [b] חדירין לן [c] נשרא מנן כל [d] יוקרין אף [e] חטיתא
דבכלזבן [f] מטיבא הי לן [g] ובמסיברנותא [h] נרהטיותי [i] לאגונא הנא דסים לן ׃ 2 ונחור בישוע דהו הוא רישא
ושמורא להימנותן דחלף חדותא דאית הוא לה סיבר צליבא ועל בהתתא אמסר ועל ימינא דכורסיה דאלהא יתב ׃

[h] אליץ צור ורצוי [k] טעא
[l] ובמערות [m] ובמעונותיה
[n] עדות [o] הימן [p] הבטחה
[q] בעזרנו [r] מבלי אנחנו
[a] עדים [b] חדר חזר
[c] שרא [d] יקר [e] חטא
[f] טיב [g] סיבר סבל
[h] רהט רוץ [i] מן ושון יק

ܡܛܠ ܚܡܬܐ ܘܐܝܘܒ ܙܕܝܩܐ ܝܒ

3 ܚܙܘ ܗܟܝܠ ܟܡܐ ܣܝܒܪ ܡܢ ܚܛܝܐ ܗܢܘܢ ܕܗܢܘܢ
ܗܘܘ ܣܩܘܒܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ. ܕܠܐ ܬܐܡܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ
ܬܬܪܦܐ ܢܦܫܟܘܢ. 4 ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܛܝܬܘܢ ܥܕܡܐ ܠܕܡܐ
ܒܐܓܘܢܐ ܕܠܘܩܒܠ ܚܛܝܬܐ. 5 ܘܛܥܝܬܘܢܝܗܝ ܠܝܘܠܦܢܐ
ܐܝܢܐ ܕܐܝܟ ܕܠܒܢܝܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܒܪܝ
ܠܐ ܬܬܚܡܐ ܡܢ ܡܪܕܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܠܐ ܬܬܪܦܐ
ܢܦܫܟ ܐܡܬܝ ܕܡܢܗ ܡܬܟܣܢ ܐܢܬ. 6 ܠܡܢ ܕܪܚܡ
ܠܗ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܪܕܐ ܠܗ. ܘܡܢܓܕ ܠܒܢܝܐ ܐܝܠܝܢ
7 ܕܨܒܐ ܒܗܘܢ. ܣܝܒܪܘ ܗܟܝܠ ܡܪܕܘܬܐ.
ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܠܘܬ ܒܢܝܐ ܣܥܪ ܨܐܕܝܟܘܢ ܐܠܗܐ.
8 ܐܝܢܘ ܓܝܪ ܒܪܐ ܕܠܐ ܪܕܐ ܠܗ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܢ ܕܠܐ
ܡܪܕܘܬܐ ܐܢܬܘܢ. ܗܝ ܕܒܗ ܡܬܪܕܐ ܟܠܢܫ. ܗܘܝܬܘܢ
9 ܠܟܘܢ ܢܘܟܪܝܐ ܘܠܐ ܒܢܝܐ. ܘܐܢ ܐܒܗܝܢ ܕܒܣܪܐ
ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢ ܘܒܗܬܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢܗܘܢ. ܟܡܐ
ܗܟܝܠ ܚܝܒܝܢܢ ܕܢܫܬܥܒܕ ܠܐܒܐ ܕܪܘܚܬܐ
10 ܘܢܚܐ. ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܠܙܒܢܐ ܙܥܘܪܐ ܐܝܟ ܕܨܒܝܢ
ܗܘܘ ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܡܥܕܪ
11 ܠܢ ܕܢܫܬܘܬܦ ܒܩܕܝܫܘܬܗ. ܟܠ ܡܪܕܘܬܐ ܕܝܢ
ܒܙܒܢܗ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܕܚܕܘܬܐ ܗܝ ܐܠܐ ܕܟܪܝܘܬܐ
ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܦܐܪܐ ܕܫܠܡܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܝܗܒܐ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗ ܐܬܕܪܫܘ.

ܩܘܪܒܐ ܕܐܪܒܥܝܢ ܒܗ

12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܝܕܝܟܘܢ ܡܪܦܝܬܐ ܘܒܘܪܟܝܟܘܢ
13 ܕܪܦܝܢ ܐܫܪܘ. ܘܫܒܝܠܐ ܬܪܝܨܐ ܥܒܕܘ ܠܪܓܠܝܟܘܢ.
14 ܕܗܘ ܡܕܡ ܕܚܓܝܪ ܠܐ ܢܛܥܐ ܐܠܐ ܢܬܐܣܐ. ܘܗܛܘ
ܒܬܪ ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠ ܐܢܫ. ܘܒܬܪ ܩܕܝܫܘܬܐ
15 ܕܒܠܥܕܝܗ ܐܢܫ ܠܐ ܚܙܐ ܠܡܪܢ. ܘܐܙܕܗܪܘ
ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܫܬܟܚ ܒܟܘܢ ܕܚܣܝܪ ܡܢ
ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܘ ܕܠܡܐ ܥܩܪܐ ܕܡܪܪܐ ܢܥܒܕ
ܦܐܪܐ ܘܢܥܟܪܟܘܢ. ܘܒܗ ܣܓܝܐܐ ܢܬܛܘܫܘܢ.
16 ܐܘ ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܫܬܟܚ ܒܟܘܢ ܙܢܝܐ ܘܡܪܦܝܐ ܐܝܟ
ܥܝܣܘ. ܕܒܡܐܟܘܠܬܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܒܘܟܪܘܬܗ.

Quum fit indignatio, ac de Iioub iusto.

3 * *Videte ergo quanta sustinuerit à sceleratis illis qui animæ suæ* [sibiipsis] *cõtradicebant, ne tædeat vos néue remittatur vester animus.*
4 * *Nondum peruenistis vsque ad sanguinem in certamine quod fit aduersus peccatum.*
5 * *Et obliti estis doctrinæ illius, quam veluti filijs diximus vobis, Fili mi ne negligas correptionem Domini, néue consterneris animo, quum ab eo argueris.*
6 * *Quem enim diligit Dominus, castigat, & flagellat filios illos quibus bene vult.*
7 * *Sustinete igitur correptionem, quandoquidem tanquam apud filios agit apud vos Deus. Quis enim est filius quem non castigat pater ipsius?*
8 * *Quòd si absque illa castigatione estis qua quilibet castigatur, estis extranei, non autem filij.*
9 * *Quòd si patres nostri qui erant secundùm carnem, castigauerunt nos, eosque fumus reueriti; quanto magis ergo debemus subijci patri ipsorum Spirituum vt viuamus?*
10 * *Illi enim ad modicum tempus prout volebant, erudiebant nos; Deus autem est nobis auxilio vt participes efficiamur Sanctitatis ipsius.*
11 * *Omnis porrò castigatio ad quoddam tempus non existimatur esse gaudij, sed ægritudinis: ad extremum verò fructus pacis & iustitiæ datura est illis qui per ipsam exercitati fuerint.*

Oblatio Quadragesimalis.

12 * *Quapropter manus vestras remissas & genua vestra nutantia confirmate.*
13 * *Et semitas rectas facite pedibus vestris, ne membrum claudum aberret, sed sanitati*
14 *restituatur.* * *Cursu ad pacem properate cum omnibus, & ad sanctimoniam sine qua nemo videt Dominum nostrum.*
15 * *Et cauete ne quis reperiatur inter vos expers gratiæ Dei: vel ne qua radix amaritudinum producat folium & perturbet vos, eoque multi contaminentur.*
16 * *Aut ne quis inueniatur inter vos scortator & remissus sicut Isou qui vnico edulio vendidit suum ius primogeniti.*

מא דחמא [a] רוגזא ודאיוב זדיקא יב

3 [b] חזו הכיל כמא סיבר מן חטיא הנון דהנון הוו סקובלא לנפשהון דלא [c] תאמן לכון ולא [d] תתרפא נפשכון׃
4 לא [e] עדכיל [f] מטיתון עדמא לדמא [g] באגונא דלוקבל חטיתא׃ 5 [h] וטעיתוניהי [i] ליולפנא אינא דאיך דלבניא
אמר לכון ברי לא [k] תתחמא מן [l] מרדותה דמריא ולא תתרפא נפשך אמתי דמנה [m] מתכסן אנת׃ 6 למן דרחם לה גיר
מריא רדא לה ומנגד לבניא אילין דהו צבא בהון׃ 7 סיברו הכיל מרדותא מטל דאיך דלות בניא [n] סער [o] צאידיכון
אלהא אינו גיר ברא דלא רדא לה אבוהי׃ 8 ואן דלא [p] מרדותא אנתון הי דבה [q] מתרדא כלנש [r] הויתון לכון
נוכריא ולא בניא׃ 9 ואן אבהין דבסרא [s] רדין הוו לן [t] ובהתין הוין מנהון כמא הכיל [x] חיבינן [y] דנשתעבד

[a] זעם [b] חזוא [c] חקשש
[d] רפא [e] עוד [f] מטא השיג
[g] בקרבה [h] טעא שכח [i] ילף
[k] תבזה [l] תוכחתו מן רדא
[m] כון יכוח [n] עושה [o] אצלכם
[p] תוכחה [q] רדא [r] חוא
[s] נכר [t] רדא [v] בהת בוש
[x] חוב [y] שעבד העביד

*Recogitate enim eum qui talem ſu- 3
ſtinuit à peccatoribus aduerſum ſemeti-
pſum contradictionem: vt ne fatigemi-
ni, animis veſtris deficientes.
*Nondum enim vſque ad ſanguinem 4
reſtitiſtis, aduerſus peccatum repugnan- B
tes.
*Et obliti eſtis conſolationis, quæ vo- 5
bis, tanquam filiis loquitur, dicens : Fili
mi, noli negligere diſciplinam Domini:
neque fatigeris dum ab eo argueris.
*Quem enim diligit Dominus, caſti- 6
gat: flagellat auté omnem filium quem
recipit.
*In diſciplina perſeuerate. Tanquam 7
filiis vobis offert ſe Deus: quis enim fi-
lius, quem non corripit pater?
*Quòd ſi extra diſciplinam eſtis, cuius 8
participes facti ſunt omnes: ergo adulte-
ri, & non filij eſtis.
*Deinde patres quidem carnis no- 9
ſtræ, eruditores habuimus, & reuereba-
mur eos: num multò magis obtempera- C
bimus Patri ſpirituum, & viuemus?
*Et illi quidem in tempore pauco- 10
rum dierum, ſecundùm voluntatem ſuā
erudiebant nos: hic autem ad id quod
vtile eſt, in recipiendo ſanctificationem
eius.
*OMNIS autem diſciplina in præ- 11
ſenti quidem videtur non eſſe gaudij, ſed
mœroris: poſtea autem fructum paca- D
tiſſimū exercitatis per eam, †reddet iu-
ſtitiæ. *Propter quod remiſſas manus 12
& ſoluta genua erigite:
*Et greſſus rectos facite pedibus ve- 13
ſtris: vt non claudicans quis erret, magis
autem ſanetur.
*Pacem ſequimini cum omnibus, & 14
ſanctimoniam: ſine qua nemo videbit
Deum:
*Contemplantes nequis deſit gratiæ 15
Dei: ne qua radix amaritudinis ſurſum
germinans impediat, & per illam inqui-
nentur multi.
*Nequis fornicator aut profanus vt 16
Eſau: qui propter vnam eſcam vendidit E
primitiua ſua.

3 *ἀναλογίσασθε οὖν τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 *οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι,

5 *καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου, ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος.

6 *ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

7 *εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;

8 *εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί.

9 *εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν;

10 *οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.

11 *Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι᾽ αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 *διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε,

13 *καὶ τραχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

14 *εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον,

15 *ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μήτις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί.

16 *μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ.

לאבהין דרוחתא [a] ונחא: 10 הנון גיר לזבן הו זעור איך [b] דצבין הוו [c] דדין הוו לן אלהא דין [d] לעודרנן [e] דנשתותף
לקדישותה: 11 כל [f] מרדותא דין בזבנא לא [g] מסתברא [h] דדחדותא הי אלא [i] דכריותא [k] לחרתא דין פארא דשלמא
[l] ודזדיקותא [m] יהבא לאילין דבה [n] אתדרשו: דקורבא דארבעין כ
12 מטל הנא [a] אידיכון [b] משריתא וברכיכון [c] רעלתא שררו: 13 ושבילא תריצא עבדו לרגליכון [d] דהדמא דחגיר
לא [e] נתטעש אלא [f] נתאסא: 14 [g] הרטו בתר שלמא עם כל אנש ובתר קדישותא דבלעדיה אנש למרן לא חזא:
15 והויתון זהירין דלמא אנש נשתכח בכון דחסיר מן טיבותא דאלהא או דלמא עקרא דמררא נפק עופיא
ונהרכון ובה סגיאא נסתיבון: 16 או למא אנש משתכח בכון דזני ודפא איך עסו דבחדא מאכולתא זבן בוכרותה:

[a] חיא [b] צבא [c] רדא
[d] לעזרנו [e] שתף [f] רדא
[g] סבר חשב [h] חדא שמח
[i] כרא [k] לאחריה [l] זדק
[m] נותנה [n] דרש [a] ידיכם
[b] שרא [c] רעל כשל
[d] שאבר [e] טעש כמו סעא
[f] אסא רפא [g] חרט רוץ

17 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܐܦ ܡܢ ܒܬܪܟܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܐܪܬ ܒܘܪܟܬܐ ܘܐܣܬܠܝ. ܐܬܪܐ ܓܝܪ ܠܬܝܒܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚ ܟܕ ܒܕܡܥܐ ܒܥܝܗ̇.

18 ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܒܬܘܢ ܠܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ ܘܡܬܓܫܫܐ ܐܦ ܠܐ ܠܚܫܘܟܐ ܘܠܥܪܦܠܐ ܘܠܥܪܥܘܪܐ.

19 ܘܠܐ ܠܩܠܐ ܕܩܪܢܐ ܘܠܩܠܐ ܕܡܠܐ ܗܘ ܕܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘܗܝ ܐܫܬܐܠܘ ܕܠܐ ܢܬܬܘܣܦ ܢܬܡܠܠ ܥܡܗܘܢ.

20 ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܣܝܒܪܘ ܡܕܡ ܕܐܬܦܩܕ ܕܐܦܢ ܚܝܘܬܐ ܬܬܩܪܒ ܠܘܬ ܛܘܪܐ ܬܬܪܓܡ.

21 ܘܗܟܢܐ ܕܚܝܠ ܗܘܐ ܚܙܘܐ ܕܡܘܫܐ ܐܡܪ ܕܕܚܝܠ ܐܢܐ ܘܪܬܝܬ ܐܢܐ.

22 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܬܩܪܒܬܘܢ ܠܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܒܫܡܝܐ ܘܠܟܢܫܐ ܕܪ̈ܒܘܬܐ ܕܡܠܐܟ̈ܐ.

23 ܘܠܥܕܬܐ ܕܒܘܟܪ̈ܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܒܫܡܝܐ ܘܠܐܠܗܐ ܕܝܢܐ ܕܟܠ ܘܠܪ̈ܘܚܐ ܕܟܐܢ̈ܐ ܕܐܬܓܡܪܘ.

24 ܘܠܝܫܘܥ ܡܨܥܝܐ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܘܠܕܡܐ ܕܪܘܣܣܗ ܕܡܡܠܠ ܛܒ ܡܢ ܕܗܒܝܠ.

25 ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܬܫܬܐܠܘܢ ܡܢ ܡܢ ܕܡܡܠܠ ܥܡܟܘܢ. ܐܢ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܠܐ ܐܬܦܠܛܘ ܕܐܫܬܐܠܘ ܡܢ ܡܢ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܚܢܢ ܐܢ ܢܫܬܐܠ ܡܢ ܡܢ ܕܡܡܠܠ ܥܡܢ ܡܢ ܫܡܝܐ.

26 ܐܝܢܐ ܕܩܠܗ ܐܙܝܥ ܐܪܥܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܫܠܡ ܘܐܡܪ. ܬܘܒ ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܢܐ ܡܙܝܥ ܐܢܐ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܐܪܥܐ ܐܠܐ ܐܦ ܫܡܝܐ.

27 ܗܝ ܕܝܢ ܕܐܡܪ ܬܘܒ ܚܕܐ ܙܒܢ. ܡܚܘܝܐ ܫܘܚܠܦܐ ܕܗܠܝܢ ܕܡܬܬܙܝܥܢ ܕܗܘ̈ܝ. ܕܢܩܘܝܢ ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܬܙܝܥܢ ✤

✤ ܫܠܡ ✤ ܐܒܗ̈ܬܐ ܘܡܠܟ̈ܐ ܕܡܗܝܡܢ̈ܐ ✤

✤ ܩܪ ✤

28 ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܩܒܠܢܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܠܐ ܡܬܬܙܝܥܐ. ܢܐܚܘܕ ܛܝܒܘܬܐ ܕܒܗ̇ ܢܫܬܦܪ ܘܢܫܡܫ ܠܐܠܗܐ ܒܢܟܦܘܬܐ ܘܒܙܘܥܐ.

29 ܐܠܗܢ ܓܝܪ ܢܘܪܐ ܗܘ ܐܟܘܠܬܐ ✤

17 * *Scitis enim eum quoque postea voluisse hæreditate benedictionem adipisci, & rereprobatum fuisse: locum enim pœnitentiæ non inuenit, quamuis cum lachrymis eam quæsiuisset.*

18 * *Non enim accessistis ad ignem ardentem, & commotum, neque ad tenebras, & caliginem, & procellam,*

19 * *Neque ad sonum cornu & vocem verborum; quam qui audierunt, obsecrarunt ne adderet ipsos alloqui.*

20 * *Non enim poterant sustinere quod iniunctum fuerat, Quòd si vel bestia tetigerit montem, lapidibus obruatur.*

21 * *Et vsque adeò terribilis erat visio, vt Mousche dixerit, Perterritus sum ac tremebundus.*

22 * *Vos verò accessistis ad montẽ Tzehioun, & ad ciuitatem Dei viuẽtis Ourischlem quæ est in cælis, & ad cœtus myriadũm Angelorũ:*

23 * *Et ad ecclesiam primogenitorum, qui inscripti sunt in cælis, & ad Deum iudicem omnium, spiritúsque iustorum qui perfecti fuerunt.*

24 * *Ad Jeschua denique Mediatorem testamenti noui, & ad sanguinis eius aspersionem melius loquentem quàm Hobil.*

25 * *Cauete ergo ne aspernemini eum qui loquitur vobiscum. Si enim illi non effugerunt qui aspernati fuerant eum qui ipsos alloquebatur in terra, quantò magis nos si auersemur eum qui nos alloquitur de cælis?*

26 * *Cuius vox terram commouit, nunc autem pollicetur, & ait, Adhuc semel, ego commouebo non solùm terram, sed & cælos.*

27 * *Per hoc autem quod dicit semel, ostendit immutationem eorum quæ mouentur, quippe quæ facta sint, vt permaneant ea quæ sunt motus expertia.*

CCC, & XVIII. Patrum, Regúmq; fidelium Commemoratione.

28 * *Proinde ergo quum accipiamus regnum immobile, amplectamur gratiam per quam seruiamus ac placeamus Deo cum reuerentia & timore.*

29 * *Deus enim noster ignis est deuorans.*

---

17 ידעין אנתון גיר דאף מן בתרכן צבא הוא דנארת [t] בורכתא [u] ואסתלי אתרא גיר [x] לתיבותא לא אשכח כד בדמעא בעה:

18 לא גיר [y] אתקרבתון [z] לנורא [a] דיקדא ומתגששא אף לא לחשוכא ולערפלא [b] ולערעורא:

19 ולא לקלא [c] דקרנא ולקלא [d] דמלא הו דהנון דשמעוהי [e] אשתאלו דלא [f] נתתוסף נתמלל עמהון:

20 לא גיר [g] משכחין הוו למסיברו מדם דאתפקד דאפן [h] חיותא תתקרב לות טורא תתרגמי:

21 והכנא דחיל הוא [i] חזוא דמושא אמר דדחיל אנא ורתית אנא:

22 אנתון דין אתקרבתון לטורא דצהיון [k] ולמדינתא דאלהא חיא לאורשלם דבשמיא ולכנשא [l] דרבותא דמלאכא:

23 [m] ולעדתא דבוכרא [n] דמתכתבין בשמיא ולאלהא [o] דינא דכל ולרוחתא [p] דכאנא דאתגמרו:

[s] ברכה [t] סלא [x] לתשובה מן תב [y] קרב [z] לאש [a] יקר [b] ולסערה של שופר [d] מלל [e] שאל [f] יסף [g] שכח [h] חיה [i] חזא [k] דון [l] רבותא רבאות [m] ולעדה [n] כתב [o] דון [p] של צדיקים

Scitote enim quoniam & postea cu- 17
piens hæreditare benedictionem, repro-
batus est: non enim inuenit pœniten-
tiæ locum, quanquam cum lachrymis
inquisisset eam.

Non enim accessistis ad tractabilem 18
mõtem, & †accensibilem ignem, & tur-
binem & caliginem, & procellam,

Et tubæ sonum, & vocem verbo- 19
rum: quam qui audierunt, excusauerunt
se, ne eis fieret verbum.

(Non enim portabant quod dice- 20
batur, Et si bestia tetigerit montem, la-
pidabitur.

Et ita terribile erat quod videbatur, 21
Moyses dixit: Exterritus sum & treme- F
bundus.)

Sed accessistis ad Sion montem, & 22
ciuitatem Dei viuentis, Ierusalem cæle-
stem, & multorum millium angelorum
frequentiam.

Et ecclesiam primitiuorum, qui con 23
scripti sunt in cælis, & iudicem omnium
Deum; & † Spiritus iustorum perfecto-
tum:

Et testamenti noui Mediatorem Ie- 24
sum, & sanguinis aspersionem melius lo
quentem quàm Abel.

Videte, ne recusetis loquentem. Si 25
enim illi non effugerunt, recusantes eum
qui super terram loquebatur: multò ma- G
gis nos, qui de cælis loquentem nobis,
auertimus.

Cuius vox mouit terram tunc: nunc 26
autem repromittit, dicens, Adhuc se-
mel; & ego mouebo non solùm terram,
sed & cælum.

Quod autem Adhuc semel dicit: de- 27
clarat mobilium trãslationem tanquam
factorum, vt maneant ea quæ sunt im-
mobilia.

ITAQVE regnum immobile susci- 28
pientes, habemus gratiam: per quam ser-
uiamus placentes Deo, cum metu & re-
uerentia:

Etenim Deus noster ignis consu- 29
mens est.

17 ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν
εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καί-
περ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυ-
μένῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,

19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκού-
σαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον.

20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ
ὄρους, λιθοβοληθήσεται,

21 καὶ, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, μωυσῆς εἶπεν,
ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος.

22 ἀλλὰ προσεληλύθατε σιὼν ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζῶν-
τος, ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πα-
νηγύρει,

23 καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμέ-
νων, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετε-
λειωμένων,

24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ
κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν ἄβελ.

25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ
ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι χρημα-
τίζοντα· πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ ἀπο-
στρεφόμενοι·

26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,
λέγων, ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν
οὐρανόν.

27 τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθε-
σιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.

28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχω-
μεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ θεῷ μετὰ αἰ-
δοῦς καὶ εὐλαβείας.

29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

24 וַלְיֵשׁוּעַ [q] מֶצְעָיָא [r] דְדִיַתִקָא חֲדַתָא וְלַרְסָם וְמַה דַמְמַלֵל [s] טָב מֶן הַו דְהָבִיל: 25 [t] אֶזְדַהרוּ הָכִיל דַלְמָא [u] תֶשְׁתַּאלוּן
מֶן מַן דְמַלֵל עַמְכוּן אֶן גֵיר הָנוּן לָה אֶתְפַּצִיו דַאשְׁתַאלוּ מֶן מַן דְמַלֵל עַמְהוּן בַאַרְעָא חַד כְּמָא חֲנַן אֶן נֶשְׁתְּאֵל מֶן מַן דְמַלֵל
עַמַן מֶן שְׁמַיָא: 26 אַיְנָא דְקָלֵה אַרְעָא [x] אַזִיעַ הָשָׁא דֵין [y] מְלַךְ וֶאמַר דְתוּב חֲדָא זְבַן אֶנָא אַזִיעַ לָא בַלְחוּד אַרְעָא
אֶלָא אָף שְׁמַיָא: 27 הָדָא דֵין דֶאמַר חֲדָא זְבַן [z] מְחַוְיָא [a] שׁוּחלָפָא דְהָנוּן [b] דְמֶתְתְּזִיעִין מֶטֻל דַעֲבִידָא אֶנוּן [c] דַנְקוּון
הָנוּן דְלָא מֶתְתְּזִיעִין:
רשׁית [d] אֲבָהָתָא וּמַלְכֵא מְהַימְנֵא כא
28 וּמֶטֻל הָכִיל לְקַבֵּלַן מַלְכוּתָא לָא [e] מֶתְתְּזִיעָא [f] נֶאחוּד [g] טַיבוּתָא דְבָה נְשַׁמֶשׁ וְנֶשְׁפַּר לַאלָהָא [h] בְּחַמְצָתָא וּבְדֶחלְתָא:
29 אֱלָהַן גֵיר [i] נוּרָא הוּ [k] אָכַלְתָא:

[q] אמצעי זברית מן לשקיון
[s] יותר [t] זְהַר שמר
[u] תמאסו [x] זוע [y] הבטיח
[z] חַוָא הגיד [a] שַׁחְלָף חלף
[b] זוע [c] קְנָא עמד
[d] אֲבָא [e] זוע
[f] אֲחַר אחז [g] חן
[h] בבושה טובה נא ש
[k] אוכלת

ܦܩܠܐܘܢ ܝܓ

1 2 ܚܘܒܐ ܕܐܚܐ ܢܟܬܪ ܒܟܘܢ. ܘܪܚܡܬܐ ܕܐܟܣܢܝܐ
ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܫܘܘ ܐܢܫܐ ܕܟܕ ܠܐ ܪܓܫܝܢ
3 ܢܩܒܠܘܢ ܡܠܐܟܐ. ܥܗܕܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܣܝܪܝܢ ܐܝܟ
ܗܘ ܕܥܡܗܘܢ ܐܣܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܐܠܝܨܝܢ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܒܒܣܪܐ ܠܒܝܫܝܢ ܐܢܬܘܢ.
4 ܡܝܩܪܘ ܙܘܘܓܐ ܒܟܠ ܘܥܪܣܗܘܢ ܕܟܝܐ ܗܘ.
5 ܠܙܢܝܐ ܕܝܢ ܘܠܓܝܪܐ ܕܐܢ ܐܠܗܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܪܚܡ
ܟܣܦܐ ܪܥܝܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܢܣܦܩ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
ܠܟܘܢ. ܗܘ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ ܘܠܐ ܐܪܦܐ
6 ܒܟ ܐܝܕܝܐ. ܘܐܝܬ ܠܢ ܕܢܐܡܪ ܚܝܠܬܢܝܬ ܡܪܝ.
ܡܥܕܪܢܝ ܠܐ ܐܕܚܠ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܝ ܒܪܢܫܐ.
7 ܗܘܝܬܘܢ ܥܗܕܝܢ ܠܡܕܒܪܢܝܟܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܠܠܘ ܥܡܟܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܬܒܩܘ
ܒܫܘܠܡܐ ܕܘܒܪܝܗܘܢ. ܘܦܪܘ ܒܗܝܡܢܘܬܗܘܢ.
8 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܬܡܠ ܘܝܘܡܢܐ ܗܘ ܘܗܘ
ܘܠܥܠܡ.

ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ ܘܥܠ ܟܗ̈ܢܐ

9 ܒܝܘܠܦܢܐ ܢܘܟܪܝܐ ܘܡܫܚܠܦܐ ܠܐ ܬܬܦܪܟܘܢ.
ܫܦܝܪ ܗܘ ܓܝܪ ܕܒܛܝܒܘܬܐ ܢܫܪܪ ܠܒܘܬܢ. ܘܠܐ
ܒܡܐܟܘܠܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܝܬܪܘ ܐܝܠܝܢ ܕܗܠܟܘ
10 ܒܗܝܢ. ܐܝܬ ܠܢ ܕܝܢ ܡܕܒܚܐ. ܕܠܐ ܫܠܝܛ
ܠܡܐܟܠ ܡܢܗ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܡܫܟܢܐ.
11 ܒܣܪܐ ܓܝܪ ܕܚܝܘܬܐ ܗܘ ܕܡܥܠ ܗܘܐ ܕܡܗܝܢ ܪܒ
ܟܘܡܪܐ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܡܛܠ ܚܛܗܐ. ܒܣܪܗܝܢ
12 ܡܬܘܩܕ ܗܘܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܡܛܠܗܢܐ ܐܦ
ܝܫܘܥ ܕܢܩܕܫ ܥܡܗ ܒܕܡܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ
13 ܚܫ. ܘܐܦ ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܢܦܘܩ ܠܘܬܗ ܠܒܪ
ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܟܕ ܚܣܕܗ ܫܩܝܠܝܢܢ.
14 ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܢ ܗܪܟܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܩܝܡܐ. ܐܠܐ
15 ܠܕܥܬܝܕܐ ܚܝܪܝܢܢ. ܘܒܐܝܕܗ ܢܣܩ ܕܒܚܐ
ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܒܟܠܙܒܢ ܠܐܠܗܐ. ܕܐܝܬܝܗ ܦܐܪܐ
ܕܣܦܘܬܐ ܕܡܘܕܝܢ ܠܫܡܗ.

CAP. XIII.

1 *Charitas fraterna permaneat in vobis.*
2 **Et dilectionis peregrinoru*[hospitalitatis] *ne sitis immemores. Per hanc enim digni fuerunt quidam, quamuis non sentientes, qui exciperent Angelos.*
3 **Memores estote eorum qui vincti sunt perinde ac si cum eis vincti essetis: mementote eorum qui afflicti sunt, tanquam homines qui carne induti estis.*
4 **Honorabile est coniugium in omnibus, & thorus eorum purus est. Scortatores autem & mœchos iudicaturus est Deus.*
5 ** Ne diligat pecuniam mens vestra, sed sufficiat vobis id quod habetis. Siquidem ipse Dominus dixit, Non te deseram neque remittam erga te manus.*
6 ** Proinde dicendum est nobis confidenter; Dominus meus adiutor meus est, non timebo quid faciat mihi homo.*
7 **Estote memores ductorum vestrorum, qui locuti sunt vobiscum sermonem Dei: exquirite exitum conuersationum ipsorum, & imitemini fidem illorum.*
8 **Jeschua Meschicho heri, & hodie, etiam idem est & in æternum.*

Hora nona Parasceues Crucifixionis, & de Sacerdotibus.

9 ** Doctrinis peregrinis & variis ne circunferamini. Bonum est per gratiam confirmari corda nostra, & non per cibos, quoniam non sunt adiuti ij qui versati sunt in illis.*
10 ** Habemus autem altare ex quo non licet edere ijs qui in tabernaculo ministrant.*
11 ** Siquidem animalium illorum, quorum inferebat sanguinem summus Pontifex in ædem Sanctuarij pro peccatis, caro concremabatur extra castra.*
12 ** Propter hoc Jeschua vt sanctificaret populum suum sanguine proprio extra ciuitatem passus est.*
13 ** Enimuerò nos quoque exeamus ad eum extra castra induti opprobrio ipsius.*
14 ** Non enim habemus ciuitatem hic permanentem, sed in futuram illam prospicimus.*
15 ** Per ipsum itaque faciamus ascendere* [offeramus] *hostias laudis semper Deo, hoc est fructus labiorum confitentium nomini eius.*

קפלאון יג

1 [a] חובא דאחא [b] נכתר בכון ׃ 2 [z] ורחמתא [c] דאכסניא לא [d] תטעון בהדא גיר [e] שוו אנשא דכד לא רגישין נקבלון מלאכא ׃ 3 [f] עהדו לאילין דאסירין איך הו דעמהון אסירין אנתון [g] אתדכרו לאילין [h] דאליצין איך אנשא דבסרא לבישין אנתון ׃ 4 [i] מיקרו [k] זווגא בכל וערסהון דכיא הו [l] [m] לזניא דין [n] ולגירא דאן אלהא ׃ 5 לא הוא רחם כספא [o] רעינכון אלא נספק לכון מדם דאית לכון הו גיר מריא אמר דלא אשבקך ולא [p] ארפא בך [q] אידיא ׃ 6 ואית לן [r] דנאמר [s] חכילאית מרי [t] מעדרני לא אדחל מנא עבד לי ברנשא ׃ 7 הויתון [u] עהדין [x] למדברניכון אילין דמללו עמכון [y] מלתא דאלהא אתבקו בשולמא דוברניהון ופרו בהימנותהון ׃ 8 ישוע משיחא אתמל ויומנא והויו ולעלם ׃

[a] אהבה [b] כתר [c] של גרים [d] טעא ראוים היו מן שרא [e] [f] הכירו [g] דכר שמועקים [i] יקר כבד [k] זוג [l] דכא [m] זנא [n] נור נאף [o] רעא [p] רפא רפה פ ידים [r] אמר [s] לבשת מן תכל [t] עדר [u] עהד [x] למנהיגיכם [y] מלל

CAP. XIII.

CHaritas fraternitatis maneat in vo- 1
bis. ²Et hoſpitalitatem nolite ob- 2
liuiſci, per hanc enim †placuerunt qui- A
dam angelis hoſpitio receptis.
³Mementote vinctorum, tanquam 3
ſimul vincti: & laborantium, tanquam
& ipſi in corpore morantes.
⁴Honorabile connubium in omni- 4
bus, & thorus immaculatus. Fornicato-
res enim & adulteros iudicabit Deus.
⁵Sint mores ſine auaritia; contenti 5
præſentibus. ipſe enim dixit: Non te de-
ſeram, neque derelinquam.
⁶Ita vt confidenter dicamus: Domi- 6
nus mihi adiutor: & nõ timebo quid fa- B
ciat mihi homo.
⁷Mementote præpoſitorum veſtro- 7
rum, qui vobis locuti ſunt verbum Dei:
quorum intuentes exitum conuerſatio-
nis, imitamini fidem.
⁸Ieſus Chriſtus heri & hodie: ipſe & 8
in ſecula.
⁹DOCTRINIS variis & peregrinis 9
nolite abduci. Optimum eſt enim gratia
ſtabiliri cor, non eſcis: quæ non profue-
runt ambulantibus in eis.
¹⁰Habemus altare: de quo edere non 10
habent poteſtatem qui tabernaculo de-
ſeruiunt.
¹¹Quorum enim animalium infertur 11
ſanguis pro peccato in Sancta per Ponti-
ficem, horum corpora cremantur extra C
caſtra.
¹²Propter quod & Ieſus, vt ſanctifica- 12
ret per ſuum ſanguinem populum, extra
portam paſſus eſt.
¹³Exeamus igitur ad eum extra caſtra: 13
improperium eius portantes.
¹⁴Non enim habemus hîc manentem 14
ciuitatem: ſed futuram inquirimus.
¹⁵Per ipſum ergo offeramus hoſtiam 15
laudis ſemper Deo, id eſt, fructum labio-
rum confitentium nomini eius.

ιγ.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω.
2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.
3 μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.
4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός.
5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω.
6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν, κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
7 μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν.
8 Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
9 Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφέρεσθε. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.
10 ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε.
13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες.
14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.
15 δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

דתשע שעין דעריבתא דזקיפותא וירחנא כב
9 ליולפנא [b] נוכריא ומשחלפא לא [c] תתדברון שפיר הו גיר דבטיבותא נשרר [d] לבן ולא [e] במאכלתא מטל דלא
[f] אתעדרו אילין דהלכו בהין ׃ 10 אית לן דין [g] מדבחא דלא שליט למאכל מנה להנון דבמשכנא משמשין ׃
11 [h] חיותא גיר הלין [i] דמעל הוא דמהין [k] רב כומרא לבית מקדשא חלף חטהא בסרהין יקד הוא לבר מן [l] משריתא ׃
12 מטל הנא ישוע דנקדש לעמה בדמה לבר מן מדינתא [m] חש ׃ 13 ואף חנן [n] הכיל [o] נפוק לותה לבר מן משריתא
כד [p] לבישינן [q] חסדה ׃ 14 לית לן גיר מדינתא [r] דמקניא [s] הרכא אלא לאידא דעתידא [t] מסכינן ׃ 15 ובאידה [v] נסק
דבחא דתשבוחתא בכלזבן לאלהא דאיתיה פארא דספותא דמודין לשמה ׃

[a] ילף אלף [b] נכר
[c] תתנהגו [d] לבותנו [e] אבל
[f] עדר עזר [g] מזבח [h] חיות
[i] שמביא מן עלל [k] כהן גדול
[l] מחנה מן שרא [m] חשש
[n] על כן [o] נפק [p] לבש
[q] חרפתו [r] קנא [s] פא
[t] סכא צפה [v] נסק

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

16 * *Nec obliuiscamini commiserationis & communicationis in pauperes: per has hostias homo gratus est Deo.*
17 * *Parete gubernatoribus vestris, & estote dicto illis audientes: ipsi enim vigilant pro animabus vestris, quippe qui vestri rationem reddituri sint, vt cum gaudio hoc faciant, & non cum gemitibus, quoniam non expedit vobis.*
18 * *Orate pro nobis. Confidimus enim nos habere bonam conscientiam quia in omnibus volumus bene conuersari.*
19 * *Vehementer efflagito à vobis vt hoc faciatis, quò citiùs restituar vobis.*
20 * *Ille autē Deus pacis qui eduxit ex mortuis magnum illum pastorem gregis per sanguinem testamenti æterni, hoc est Jeschua Meschicho, ipse perfectos vos reddat in omni opere bono, vt exequamini voluntatem ipsius.*
21 * *Et ipse agat in vobis quod bonum est coram ipso per Jeschua Meschicho, cui sit laus in seculum seculorum. Amin.*
22 * *Peto autem à vobis fratres mei vt longanimes sitis in sermone consolationis, quoniam paucis scripsi vobis.*
23 * *Cæterùm cognoscite fratrem nostrum Timotheum qui solutus est; &, si citò venerit, cum eo vos inuisam.*
24 * *Postulate pacem eorū omnium qui præsunt vobis, omniúmque Sanctorum. Postulant pacem vestram quotquot sunt ex Italia.*
25 * *Gratia cum omnibus vobis. Amin.*

16 ולא [a]תטעון [b]מרחמנותא [c]ושותפותא ומסכנא בהלין דבחא שפר אנש לאלהא׃ 17 [d]אתטפיסו [e]למדברניכון
[f]ואשתמעו להון הנון גיר [g]שהרין חלף נפשתכון איך אנשא דיהבין [h]חושבנכון [i]דבחדותא נהוון עבדין הדא ולא
[k]בתנחתא מטל דלא [l]פקחא לכון׃ 18 [m]צלו עלין [n]תכילינן גיר [o]דתארתא [p]טבתא אית לן דבכלמדם [q]צבינן דשפיר
[r]נתדבר׃ 19 יתיראית בעא אנא מנכון דתעבדון הדא [s]דבעגל [t]אתפנא לכון׃
20 אלהא דין דשלמא הו דאסק מן בית מיתא לרעיא רבא דמרעיתא בדמא דדיתקא דלעלם דאיתוהי ישוע משיחא
מרן הו נגמורכון בכל עבד טב דתעבדון צבינה׃ 21 והו נסעור בכון מדם דשפיר קדמוהי ביד ישוע משיחא
דלה שובחא לעלם עלמין אמין׃ 22 בעא אנא דין מנכון אחי דתגרון רוחכון במלתא דבויאא מטל דבזעוריתא׃

[a] טעא [b] רחם [c] שתף
[d] הקשיבו תפס
[e] למנהיגיכם
[f] שמע [g] שוקדים [h] חשב
[i] בשמחה [k] אנח [l] טוב יותר
[m] צלא פלל [n] בוטחים
אנחנו [o] תאר [p] טוב
[q] צבא [r] דבר נהג
[s] פתאם [t] פנא

PROLOGVS IN SEPTEM EPISTOLAS CANONICAS.

NON ita est ordo apud Græcos qui integrè sapiūnt, fidemque rectam sectantur, Epistolarum septem, quæ Canonicæ nuncupantur, sicut in Latinis codicibus inuenitur: vt quia Petrus est primus in ordine Apostolorū, primæ sint etiam eius epistolæ in ordine cæterarum. Sed sicut Euangelistas dudum ad veritatis lineam correximus: ita has proprio ordini Deo iuuante reddidimus. Est enim prima earum vna Iacobi, duæ Petri, tres Iohannis, & Iudæ vna. Quæ si sicut ab eis digestæ sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum verterentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent, nec sermonum sese varietas impugnaret, illo præcipuè loco vbi de vnitate Trinitatis in prima Iohannis epistola positum legimus, in qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse à fidei veritate comperimus: trium tantummodo vocabula, hoc est aquæ, sanguinis, & spiritus in ipsa sua editione ponentibus, & Patris, Verbique ac Spiritus testimonium omittentibus; in quo maximè & fides Catholica roboratur, & Patris, & Filij, & Spiritus sancti, vna diuinitatis substantia comprobatur. In cæteris verò Epistolis quantum à nostra aliorum distet editio, Lectoris prudentiæ derelinquo.

* Beneficentiæ autem & communio- 16
nis nolite obliuisci, talibus enim hostijs
promeretur Deus.
* Obedite præpositis vestris, & subia- 17
cete eis. Ipsi enim peruigilant quasi ra-
tionem pro animabus vestris reddituri:
vt cum gaudio hoc faciant & nō gemen-
tes, hoc enim non expedit vobis.
* Orate pro nobis, confidimus enim 18
quia bonam conscientiam habemus, in
omnibus bene volentes conuersari. D
* Amplius autem deprecor vos hoc fa- 19
cere, quò celerius restituar vobis.
* Deus autē pacis qui eduxit de mor- 20
tuis pastorem magnum ouium, in san-
guine testamenti æterni, Dominum no-
strum Iesum Christum,
* Aptet vos in omni bono, vt faciatis 21
eius voluntatem, faciens in vobis quod
placeat coram se per Iesum Christum:
cui est gloria in secula seculorū. Amen.
* Rogo autem vos fratres, vt sufferatis 22
verbum solatij. Etenim perpaucis scripsi
vobis.
* Cognoscite fratrē † vestrum Timo- 23
theum dimissum, cum quo (si celerius
venerit) videbo vos.
* Salutate omnes præpositos vestros, 24
& omnes sanctos. Salutant vos de Ita-
lia fratres.
* Gratia cum omnibus vobis. Amen. 25

16 * τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύ-
ταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.
17 * πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε. αὐτοὶ γὰρ
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες·
ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς
γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
18 * προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν
συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.
19 * περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον
ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
20 * ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμέ-
να τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου,
τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν,
21 * καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆ-
σαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
αὐτοῦ, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.
22 * παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς
παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.
23 * γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν τιμόθεον ἀπολελυμένον· μεθ'
οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
24 * ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας
τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς ἰταλίας.
25 * ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς ἰταλίας διὰ τιμοθέου.

הוּ כְתַבֶת לְכוּן ׃ 23 דַּעוּ דֵין לַאחוּן טִימָתָאוֹס דְּאֶשְׁתְּרִי וְאֶן בַּעֲגַל נֵאתֵא עַמֵּה אֶחְזֵיכוּן ׃ 24 שַׁאלוּ בַשְׁלָמָא
דְּכֻלְּהוּן מְדַבְּרָנַיכוּן וַדְכֻלְּהוּן קַדִּישֵׁא שָׁאֲלִין בַּשְׁלָמְכוּן כֻּלְּהוּן דְּמֶן אִיטַלְיָא ׃ 25 טַיבוּתָא עַם כֻּלְּכוּן אַמִּין ׃

ידע שרא פתאם אתא חזא צופיכם הסד

שְׁלְמַת אֶגַּרְתָּא דַּלְוָת עֶבְרָיֵא דְּאֶתְכַּתְבַת מֶן אִטַלְיָא דַּרְהוֹמִי וֶאשְׁתַּדְּרַת בְּאִידַי טִימָתֵאוֹס ׃

שְׁלַם לְמֶכְתַּב בְּעֻדְרָן מָרַן כְּתָבָא דְּפַולוֹס אַרְבַּת עֲסַר אֶגְּרָן דִּילֵהּ ׃

Sed tu virgo Christi Eustochium, dum à me impensiùs Scripturæ veritatem inquiris, meam quodammodo senectutem inuidorum dentibus corrodendam exponis, qui me falsarium corruptoremque sanctarum pronunciant Scripturarum. Sed ego in tali opere nec æmulorum meorum inuidentiam pertimesco, nec sanctæ Scripturæ veritatem poscentibus denegabo.

ARGVMENTVM IN EASDEM.

IACOBVS, Petrus, Iohannes & Iudas septem Epistolas ediderunt, tam mysticas, quàm succinctas & breues pariter ac longas; breues in verbis, longas in sententiis, vt rarus sit qui non in earum cæcutiat lectione.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM CANONICAM BEATI IACOBI APOSTOLI.

IACOBVS *Apostolus sanctum instruit clerum de cultura cælestium præceptorum, & regula catholicæ obseruantiæ, & de inuictæ patientiæ maiestate, & de reuelatione plurimorum; & de mendacio magistrorum.*

IN NOMINE DOMINI
NOSTRI IESCHVA MESCHICHO
sigillamus tres Epistolas Iaakoub, &
Petri, & Iouchanon.

EPISTOLA IACOBI APOSTOLI.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO
EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Commemoratione Martyrum.

CAP. I.

1 IAAKOVB *seruus Dei
& Domini nostri Ieschua
Meschicho, duodecim tri-
bubus quæ dispersæ sunt
inter gẽtes, Pacẽ* [Salutem.]
2 * *Omne gaudium ha-
beatis, fratres mei, quum ingrediemini in ten
tationes multas & varias:*
3 * *Scientes probationem illam fidei compa-*
4 *rare vobis patientiam.* * *Patientia autem
habebit opus consummatum; vt sitis perfecti
& consummati, & ne quid desit vobis.*
5 * *Si quis autem ex vobis indiget sapien-
tia, postulet à Deo ipso qui dat omibus simpli-*
6 *citer, nec exprobrat; & dabitur ei.* * *Postulet
autẽ cum fide non hæsitans: qui hæsitat, similis
est fluctibus maris quos commouet ventus.*
7 * *Neque existimet homo ille se aliquid ac-*
8 *cepturum à Domino:* * *Quum sit dubius
mente sua, & cõmotus in omnibus vijs suis.*
9 * *Glorietur autem frater humilis in sub-*
10 *limitate sua.* * *Diues autem in humiliatione
sui, quia sicut flos herbæ, ita præteribit.*
11 * *Exoritur enim Sol cum calore suo, &
arefacit herbam & flos cadit, & decor aspe-
ctus illius perit: sic & diues arefit in conuer-*
12 *sationibus suis.* * *Beatus vir ille qui susti-
net tentationes, quoniam quum probatus fue-
rit, accipiet coronã vitæ quam promisit Deus*
13 *ijs qui ipsum diligunt.* * *Ne quis dicat quum
tentatur, A Deo tentor. Deus enim non ten-
tatur malis, & ipse neminem tentat.*
14 * *Sed vnusquisque à concupiscentia sua
tentatur, & allicitur, abstrahiturque.*
15 * *Porrò hæc concupiscentia concipit &
parit peccatum: peccatum autem quum con-
summatum est, generat mortem.*
16 * *Ne erraueritis fratres mei dilecti.*

בשם מרן ישוע משיחא חתמינן תלת אגרן דיעקוב ופטרוס ויוחנן׃

אגרתא דיעקוב שליחא [a] דוכרנא דסהדא א קפלאון א

יעקוב עבדה דאלהא ודמרן ישוע משיחא לתרתעסרא שרבן דזריען בעממא שלם׃ [2] כל [b] חדוא תהוא
לכון אחי כד [c] תעלון [d] לנסיונא סגיאא ומשחלפא׃ [3] ידעין אנתון גיר [e] דבוקיא דהימנותא מקנא
לכון [f] מסיברנותא׃ [4] להדין למסיברנותא נהוא לה עבדא [g] משמליא דתהוון גמירין [h] ומשלמנין ובמדם לא הויתון
חסירין׃ [5] אן אנש דין מנכון חסיר מן חכמתא נשאל מן אלהא הו דיהב לכל [i] פשיטאית ולא [k] מחסד [l] ותתיהבא לה׃
[6] נשאל דין בהימנותא כד לא מתפלג הו דמתפלג דמא לגללא דימא דשגשא להון רוחא׃

[a] זכרון העדים [b] חדוא [c] עלל [d] נסא [e] בקא בחן [f] סיבר סבל [g] שמליא מלא [h] שלם [i] בתמה [k] מחרף [l] יהב

EPISTOLA †CATHOLICA B. IACOBI APOSTOLI.

CAP. I.

1 IACOBVS Dei & Domini nostri Iesu Christi seruus, duodecim tribubus quæ sunt in dispersione, salutem. A
2 Omne gaudiũ existimate fratres mei, cùm in tentationes varias incideritis:
3 Scientes quòd probatio fidei vestræ patientiam operatur.
4 Patientia autem opus perfectum habeat: vt sitis perfecti & integri, in nullo deficientes.
5 Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet à Deo qui dat omnibus affluenter, & non improperat: & dabitur ei.
6 Postulet autẽ in fide nihil hæsitans. qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento mouetur & circumfertur. B
7 Non ergo æstimet homo ille quòd accipiat aliquid à Domino.
8 Vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs suis.
9 Glorietur autem frater humilis, in exaltatione sua.
10 Diues autem, in humilitate sua; quoniam sicut flos fœni transibit.
11 Exortus est enim Sol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos eius decidit, & decor vultus eius deperijt: ita & diues in itineribus suis marcescet.
12 Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ: quam repromisit †Dominus diligentibus se.
13 Nemo cùm tentatur, dicat quoniam à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum est: ipse autem neminẽ tentat.
14 Vnusquisque verò tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus.
15 Deinde concupiscentia cùm conceperit, parit peccatũ. peccatum verò cùm consummatum fuerit, generat mortem. C
16 Nolite itaque errare fratres mei dilectissimi.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

κεφ. α.

1 ΙΑΚΩΒΟΣ θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.
2 πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις·
3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν.
4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.
5 εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ οὐκ ὀνειδίζοντος· καὶ δοθήσεται αὐτῷ.
6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος. ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.
7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου.
8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
9 καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ.
10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
11 ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.
13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.
14 ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος.
15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
16 μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

---

7 ולא נסבר הו ברנשא דנסב מדם מן מריא׃ 8 אינא דפליג ברעינה ושגיש בכלהין אורחתה׃
9 נשתבהר דין אחא מכיכא ברומרמה׃ 10 ועתירא במוכבה מטל דאיך הבבא דעסבא הכנא עבר׃
11 דנח גיר שמשא בחומה ומובש לה לעסבא והבבה נפל ושופרא דחזוא אבד הכנא אף עתירא חמא בהופכוהי׃
12 טובוהי לגברא דמסיבר נסיונא דמא דאתבחר נסב כלילא דחיא הו דמלך אלהא לאילין דרחמין לה׃
13 לא נאמר אנש כד מתנסא דמן אלהא מתנסא אנא אלהא גיר לא מנסא בבישתא והו לאנש לא מנסא׃
14 אלא אנש אנש מן רגתה הו מתנסא ומתרגרג ומתנגד׃
15 והדא רגתא בטנא וילדא חטיתא חטיתא דין מא דאתגמרת ילדא מותא׃ 16 לא תטעון אחי חביבא׃

רעא שבהר התהלל
רום צין ורח חמא
יבש ויפי חזא
בנהגותיו אשרי האיש
נסא בחר עטרה
שהכשית אמר נסא
רגג נגר משך הורת
חטא גמר מות
טעא

17 ܟܠ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܘܡܫܡܠܝܬܐ ܡܢ
ܠܥܠ ܗܝ ܢܚܬܐ ܡܢ ܐܒܐ ܕܢܗܝܪܐ. ܗܘ ܕܠܘܬܗ
ܫܘܚܠܦܐ ܠܝܬ ܡܕܡ. ܐܦܠܐ ܛܠܢܝܬܐ ܕܫܘܢܝܐ.
18 ܗܘ ܨܒܐ ܘܝܠܕܢ ܒܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܕܢܗܘܐ
19 ܪܫܝܬܐ ܕܒܪܝܬܗ. ܘܐܢܬܘܢ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ.
ܟܠܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܗܘܐ ܡܣܪܗܒ ܠܡܫܡܥ.
ܘܡܘܚܪ ܠܡܡܠܠܘ. ܘܡܘܚܪ ܠܡܪܓܙ.
20 ܪܘܓܙܗ ܓܝܪ ܕܓܒܪܐ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܐ
21 ܥܒܕ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܪܚܩܘ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗ
ܛܢܦܘܬܐ ܘܣܘܓܐܐ ܕܒܝܫܘܬܐ. ܘܒܡܟܝܟܘܬܐ ܩܒܠܘ
ܡܠܬܐ ܕܢܨܝܒܐ ܒܟܝܢܢ. ܗܝ ܕܡܫܟܚܐ ܕܬܚܐ
ܐܢܝܢ ܠܢܦܫܬܟܘܢ.

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܒ

22 ܗܘܘ ܕܝܢ ܥܒܘܕܐ ܕܡܠܬܐ ܘܠܐ ܫܡܘܥܐ
23 ܒܠܚܘܕ. ܘܠܐ ܬܛܥܘܢ ܢܦܫܟܘܢ. ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ
ܢܗܘܐ ܫܡܘܥܐ ܕܡܠܬܐ ܘܠܐ ܥܒܘܕܗ. ܗܢܐ ܕܡܐ
24 ܠܗܘ ܕܚܙܐ ܐܦܘܗܝ ܒܡܚܙܝܬܐ. ܚܙܐ ܓܝܪ
25 ܢܦܫܗ ܘܥܒܪ. ܘܛܥܐ ܕܐܝܟܢܐ ܗܘܐ. ܟܠ ܕܝܢ ܕܚܪ
ܒܢܡܘܣܐ ܡܫܡܠܝܐ ܕܚܐܪܘܬܐ ܘܩܘܝ ܒܗ. ܠܐ
ܗܘܐ ܫܡܘܥܐ ܕܫܡܥܐ ܘܡܛܥܝܐ. ܐܠܐ ܥܒܘܕܐ ܕܥܒܕܐ
26 ܘܗܢܐ ܛܘܒܢܐ ܢܗܘܐ ܒܥܒܕܗ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܣܒܪ
ܕܡܫܡܫ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܚܕ ܠܫܢܗ. ܐܠܐ ܡܛܥܐ
ܠܒܗ. ܗܢܐ ܣܪܝܩܐ ܗܝ ܬܫܡܫܬܗ.
27 ܬܫܡܫܬܐ ܓܝܪ ܕܕܟܝܐ ܘܩܕܝܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ
ܐܒܐ. ܗܕܐ ܗܝ. ܠܡܣܥܪ ܝܬܡܐ ܘܐܪܡܠܬܐ
ܒܐܘܠܨܢܗܘܢ. ܘܢܛܪ ܐܢܫ ܢܦܫܗ ܡܢ ܥܠܡܐ
ܕܠܐ ܛܘܠܫܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܒ

1 ܐܚܝ. ܠܐ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ ܠܗܘܘܢ ܗܝܡܢܘܬܗ
ܕܫܘܒܚܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
2 ܐܢ ܓܝܪ ܢܥܘܠ ܠܟܢܘܫܬܟܘܢ ܐܢܫ ܕܥܙܩܬܗ
ܕܕܗܒܐ ܐܘ ܕܡܬܥܛܦ ܢܚܬܐ ܫܦܝܪܐ. ܘܢܥܘܠ ܡܣܟܢܐ
ܒܢܚܬܐ ܨܐܝܐ.

17 * *Omne donum bonum & perfectum è supernis est, descendens à Patre luminum, apud quem nulla est transmutatio, ne obumbratio quidem vicissitudinis.*

18 * *Is voluit, & genuit nos sermone veritatis, vt simus primitiæ rerum ab eo conditarum.*

19 * *Itaque ô vos fratres mei dilecti, vnusquisque vestrum sit velox ad audiendum, & tardus ad loquendum, tardúsque ad irascendum.*

20 * *Ira enim viri iustitiam Dei non præstat.*

21 * *Quapropter procul expellatis à vobis omnem immunditiem, & multitudinem malitiæ, & cum mansuetudine excipite Verbum illud naturæ nostræ insitum, quod quidem potest seruare ipsas animas vestras.*

Dominica II. post Epiphaniam.

22 * *Cæterùm estote effectores sermonis, & non auditores tantùm, neque decipiatis vosmetipsos.*

23 * *Si quis enim fuerit auditor sermonis & non effector, hic similis est illi qui aspicit vultum suum in speculo.*

24 * *Aspexit enim seipsum & præterijt, ac*
25 *oblitus est qualis esset.* * *Quisquis autem respicit in Legem perfectam, quæ est libertatis, & permanet in ea, nec est auditor qui audiat vt obliuiscatur, sed effector operis, hic sanè beatus erit in opere suo.*

26 * *Quòd si quis existimet se seruire Deo, & non contineat linguam suam, sed inducat in errorem cor suum, istius vanum est obsequium.*

27 * *Ministerium enim purum & sanctum coram Deo patre illud est, Inuisere orphanos & viduas in afflictionibus ipsorum, & seruare seipsum à mundo immaculatum.*

CAP. II.

1 *FRatres mei ne cum acceptione* [delectu] *personarum teneatis fidem gloriæ Domini nostri Ieschua Meschicho.*

2 * *Nam si quis introierit in congregationem vestram qui annulos aureos habeat, aut perpulchra vestimenta, introierit verò pauper cum vestimentis sordidis:*

---

17 כָּל מוֹהַבְתָּא טָבְתָּא וּמְשַׁמְלִיתָא מִן לְעֵל נָחְתָא מִן אַבָא דִנְהִירָא הוּ דְלְוָתֵהּ שׁוּחְלָפָא מֶדֶם אָפְלָא טֻלָנִיתָא
דְשׁוּנָיָא׃ 18 הוּ צְבָא וְיַלְדַן בְּמֶלְתָא דְקוּשְׁתָא דְנֶהֱוֵא רֵישִׁיתָא דְבֶרְיָתֵהּ׃ 19 וְאַנְתּוּן אַחַי חַבִיבֵא כְּלְנַשׁ מֶנְכוֹן
נֶהֱוֵא מְסַרְהַב לְמֶשְׁמַע וּמוֹחַר לְמַמְלָלוּ וּמוֹחַר לְמֶרְגַּז׃ 20 רוּגְזֵהּ גֵּיר דְגַבְרָא זַדִּיקוּתָא דַאלָהָא לָא עָבֵד׃
21 מֶטֻל הָנָא אַרְחֶקוּ מֶנְכוֹן כֻּלָהּ טַנְפוּתָא וְסוּגָאָא דְבִישׁוּתָא וּבְמַכִּיכוּתָא קַבֶּלוּ מֶלְתָא דַנְצִיבָא בַּכְיָנַן דְהִי
מֶשְׁכְּחָא דְתַחֵא אֶנֵין לְנַפְשָׁתְכוֹן׃ חַד בְּשַׁבָּא דְתְרֵין דְבָתַר דֶנְחָא ב
22 הֲווּ דֵין עָבוּדֵא דְמֶלְתָא וְלָא שָׁמוּעֵא בַּלְחוּד וְלָא תַטְעוּן נַפְשָׁתְכוֹן׃ 23 אֶן אֶנָשׁ גֵּיר נֶהֱוֵא שָׁמוּעָא דְמֶלְתָא
וְלָא עָבוּדָהּ הָנָא דָמֵא לְהַו דַחֲזָא אַפּוּהִי בְּמַחְזִיתָא׃ 24 חֲזָא גֵּיר נַפְשֵׁהּ וַעֲבַר וַטְעָא דַאיכַנָא הֲוָא׃

o טוב p שמלא מלא q יורדת r של אורים s צל t שוננא u חלוף y מלל x של אמת y ברא z מהיר a אחר b רגז c צדקה d סנא e ביש f מלל g מן a חוא b מלל c טעא d בספקלרא מן חזא e ושכח

*Omne datum optimum, & omne 17
donum perfectum, desursum est, descen-
dens à Patre luminum, apud quem non
est transmutatio, nec vicissitudinis ob-
umbratio.

*Voluntariè † genuit nos verbo verita- 18
tis, vt simus initium aliquod creaturæ
eius.

*Scitis fratres mei dilectissimi, Sit au- 19
tem omnis homo velox ad audiendum:
tardus autem ad loquendum, & tardus
ad iram.

*Ira enim viri, iustitiam Dei non ope- 20
ratur.

*Propter quod abijcientes omnem 21
immunditiam & abundantiam malitiæ,
in mansuetudine suscipite insitum ver-
bum, quod potest saluare animas vestras.

*ESTOTE autem factores verbi, & 22
non auditores tantùm: fallentes vos- D
metipsos.

*Quia si quis auditor est verbi, & nō 23
factor: hic comparabitur viro conside-
ranti vultum natiuitatis suæ in speculo.

*Considerauit enim se, & abijt, & sta- 24
tim oblitus est qualis fuerit.

*Qui autem perspexerit in Legē per- 25
fectæ libertatis, & permanserit in ea, non
auditor obliuiosus factus, sed factor
operis: hic beatus in facto suo erit.

*Si quis autem putat se religiosum 26
esse, non refrenans linguam suam, sed se-
ducens cor suum: huius vana est religio.

*Religio munda & immaculata apud 27
Deum & Patrem, hæc est, Visitare pu-
pillos & viduas in tribulatione eorum:
& immaculatum se custodire ab hoc
seculo.

CAP. II.

FRatres mei, nolite in personarū acce- 1
ptione habere fidem Domini nostri A
Iesu Christi gloriæ.

*Etenim si introierit in conuentum 2
vestrum vir aureum annulum habens in
veste candida, introierit autem & pau-
per in sordido habitu:

17 *πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν
ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ
ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.

18 *βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶ-
ναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

19 *ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος
ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς
ὀργήν.

20 *ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται.

21 *διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κα-
κίας, ἐν πραότητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνά-
μενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 *Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, πα-
ραλογιζόμενοι ἑαυτούς.

23 *ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ, καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος
ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ
ἐν ἐσόπτρῳ.

24 *κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπε-
λάθετο ὁποῖος ἦν.

25 *ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας,
καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενό-
μενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιή-
σει αὐτοῦ ἔσται.

26 *εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος ἐν ὑμῖν εἶναι, μὴ χαλιναγω-
γῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου
μάταιος ἡ θρησκεία.

27 *θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πα-
τρὶ αὕτη ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ
θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

β΄.

1 *Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν
πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης.

2 *ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυ-
σοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς
ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,

25 כל דין דחר בנמוסא משלמנא דחארותא וקוי בה לא הוא שמועא דשמעא דמתטעא אלא עבודא דעבדא והנא
טובנא נהוא בעבדה׃ 26 ואן אנש סבר דמשמש לאלהא ולא אחד לשנה אלא מטעא להלבה דהנא סריקא
הי תשמשתה׃ 27 תשמשתא גיר דכיתא וקדישתא קדם אלהא אבא הדא הי למסער יתמא וארמלתא באולצניהון
ולמטר אנש נפשה מן עלמא דלא טולשא׃

קפלאון ב

1 אחילא במסב באפא תהוון אחידין להימנותא דתשבוחתה דמרן ישוע משיחא׃
2 אן גיר נעול לכנושתכון אנש דעזקתה דדהבא או דמאנוהי שפירא ונעול מסכנא במאנא צאא׃

חורהב ישׁ דרור טעא
אשרי מן טוב חושב
טעא תעה שמש
דכא זכה סער פקד
ואלמנות בצרותם נטר
מום נסב חימן
שבח עלל טבעות זהב
אשר לבושיו צואה

3 * *Et respexeritis in illum qui indutus est perpulchris vestimentis, ac dixeritis ei, Tu sede hîc bene: pauperi verò dicatis, Tu sta illic, aut sede hîc ante scabellum pedum nostrorum.*

4 * *Nónne diuisi estis vobis in animabus vestris, & facti estis interpretes malarum cogitationum?*

5 * *Audite fratres mei dilecti, nónne pauperes mundi huius, diuites autem in fide elegit Deus, vt sint hæredes in regno illo quod promisit Deus ijs qui ipsum diligunt?*

6 * *Vos autem contemptui habuistis pauperem. Nónne diuites efferunt sese super vos, ipsique trahunt vos ad domum iudicij* [forum]

7 * *Nónne ipsi obloquuntur de bono nomine quod inuocatum est super vos?*

8 * *Sed si Legem Dei in hoc adimpletis quod scriptum est, Diliges proximum tuum sicut teipsum, bene facitis.*

9 * *At si facies assumitis* [delectum personarum habetis] *peccatum committitis, & redarguimini à Lege tanquam transgressores Legis.*

10 * *Is enim qui totam Legem seruat, & in vno offendit, totius Legis factus est reus.*

11 * *Qui enim dixit, Non mœchaberis, ipse dixit, Non occides. Quòd si non mœchus es, sed homicida, factus es transgressor Legis.*

12 * *Sic loquamini, & sic faciatis, vt qui per Legem libertatis iudicandi estis.*

13 * *Iudicium enim absque misericordia fiet in eum, qui non præstiterit misericordiam. Exaltati estis per misericordias super iudiciū.*

Dominica XI. post Pentecosten.

14 * *Quæ vtilitas fratres mei, si quis dixerit, Habeo fidem, opera verò non habeat? Nunquid poterit eius fides ipsum seruare?*

15 * *Quòd si frater aut soror nudi fuerint, & indigeant victu quotidiano:*

16 * *Et dicat illis aliquis ex vobis, Abite cum pace, calescite, & saturamini: nec dederitis illis quæ sunt necessaria corpori, quæ erit vtilitas?*

---

3 וְתְחוּרוּן בְּהוּ דַּלְבִישׁ מָאנֵא שַׁפִּירָא וְתֵאמְרוּן לֵהּ אַנְתְּ הָרְכָא תֵּב שַׁפִּיר וַלְמִסְכֵּנָא תֵּאמְרוּן לֵהּ אַנְתְּ קוּם לְהַל אוֹ תֵּב לָךְ הָרְכָא קְדָם כּוּבְשָׁא דְרַגְלַין ׃ 4 לָא הָא אֶתְפַּלַגְתּוּן לְכוֹן בְּנַפְשְׁכוֹן וַהֲוַיתוּן מְפָרְשָׁנֵא דְמַחְשְׁבָתָא בִּישָׁתָא ׃ 5 שְׁמַעוּ אַחַי חַבִיבַיָּא לָא הָוָא לְמִסְכֵּנֵא דְעָלְמָא עַתִּירֵא דֵין בְּהַימָנוּתָא גְבָא אֱלָהָא דְנֶהֱוּוּן יָרְתֵא בְּמַלְכוּתָא הַי דַמְלַךְ אֱלָהָא לַאילֵין דְרָחְמִין לֵהּ ׃ 6 אַנְתּוּן דֵין שַׁטְתּוּנָיהִי לְמִסְכֵּנָא לָא הָא עַתִּירֵא מְשְׁתַּעֲלֵין עֲלַיכוֹן וְהֶנּוּן נָגְדִין לְכוֹן לְבֵית דִּינָא ׃ 7 לָא הָא הֶנּוּן מְגַדְּפִין עַל שְׁמָא טָבָא דְאֶתְקְרִי עֲלַיכוֹן ׃ 8 וְאֵן נָמוֹסָא דַאלָהָא בְּהָדָא מְשַׁמְלֵין אַנְתּוּן אַיךְ דַּכְתִיב דְּתֶרְחַם לַקְרִיבָךְ אַיךְ נַפְשָׁךְ שַׁפִּיר עָבְדִין אַנְתּוּן ׃ 9 אֶן דֵּין בַּאפֵּא נָסְבִין אַנְתּוּן חֲטִיתָא עָבְדִין אַנְתּוּן וּמֶתְכַּוְּנִין אַנְתּוּן מִן נָמוֹסָא אַיךְ עָבַרֵי עַל נָמוֹסָא ׃

i חור הביט k אֱמָר l פא m יְתַב n ולאביון o הנה p יְתֵב ישב q הדום r פְּלַג s חָוָא t מהורגמנין v חֲשַׁב x בִּישׁ y עשרים z בתר a יורשים b שתבטית c שוט בוזה d אֶשְׁתַּעְלָא מן עֲלָא e מושכים f דוּן g טוב h קְרָא i שַׁמְלָא

*Et intendatis in eum qui indutus eſt 3
veſte præclara,& dixeritis ei, Tu ſede hîc
bene: pauperi autem dicatis,Tu ſta illic,
aut ſede ſub ſcabello pedum meorum.
*Nónne iudicatis apud voſmetipſos, 4
& facti eſtis iudices cogitationum ini-
quarum?
*Audite fratres mei dilectiſſimi:nón- 5
ne Deus elegit pauperes in hoc mundo,
diuites in fide,& hæredes regni quod re-
promiſit Deus diligentibus ſe?
*Vos autem exhonoraſtis pauperem. 6
Nónne diuites per potentiam oppri- B
munt vos: & ipſi trahunt vos ad iu-
dicia?
*Nónne ipſi blaſphemât bonum no- 7
men quod inuocatum eſt ſuper vos?

*Si tamen Legem perficitis regalem 8
Scriptu ras ſecũdùm † Scripturam,Diliges proximũ
tuum ſicut teipſum: bene facitis.

*Si autem perſonam accipitis,pecca- 9
tum operamini, redarguti à Lege quaſi
tranſgreſſores.
Leu. 19. d. *Quicunque autem totam Legem 10
Matt. 22. c. 39. ſeruauerit,offendat autem in vno: factus
Mar. 12. c. 31. eſt omnium reus.
Rom. 13. b. *Qui enim dixit, Non mœchaberis, 11
Gal. 5. b. 13. dixit &,Non occides. Quod ſi non mœ-
Leu. 19. c. 15. & 37. chaberis,occides autem: factus es tranſ-
Deut. 1. c. 17. greſſor Legis.
Mat. 5. c. 19. *Sic loquimini, & ſic facite ſicut per 12
Legem libertatis incipientes iudicari.

*Iudicium enim ſine miſericordia illi 13
facit qui nõ† fecit miſericordiam. Superexal- C
tat autem miſericordia iudicium.

*QVID proderit fratres mei,ſi fidem 14
quis dicat ſe habere: opera autem non
habeat? Nunquid poterit fides ſaluare
eum?
Luk. 3. *Si autem frater aut ſoror nudi ſint, 15
& indigeant victu quotidiano:
*Dicat autem aliquis ex vobis, illis: 16
Ite in pace, calefacimini & ſaturamini:
non dederitis autem eis quæ neceſſaria
ſunt corpori: quid proderit?

3 *καὶ ἐπιϐλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν
λαμπρὰν,καὶ εἴπητε αὐτῷ, σὺ κάθου ὧδε καλῶς· καὶ τῷ
πτωχῷ εἴπητε, σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
μου.
4 *καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλο-
γισμῶν πονηρῶν;
5 *ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ θεὸς ἐξε-
λέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πίστει, καὶ
κληρονόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶ-
σιν αὐτόν;
6 *ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι κα-
ταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κρι-
τήρια;
7 *οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικλη-
θὲν ἐφ' ὑμᾶς;
8 *εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφήν,
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε.
9 *εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε,ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε,ἐλεγχό-
μενοι ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς παραβάται.
10 *ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνί, γέγο-
νε πάντων ἔνοχος.
11 *ὁ γὰρ εἰπών, μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καί, μὴ φονεύσῃς·
εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δέ, γέγονας παραβάτης
νόμου.
12 *οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθε-
ρίας μέλλοντες κρίνεσθαι.
13 *ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κα-
τακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 *Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τὶς
ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;
15 *ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ
λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
16 *εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερ-
μαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτή-
δεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;

10 אִינָא גֵּיר דְּכֻלֵּהּ נָמוּסָא נְטַר וּבַחֲדָא m שְׁרַע לְכֻלֵּהּ נָמוּסָא n אֶתְחַיַּב ׃ 11 הַו גֵּיר דְּאֶמַר דְּלָא o תְגוּר הַו אֶמַר
דְּלָא תְקְטוֹל אֶן דֵּין לָא o גָאַר אַנְתְּ אֶלָּא קָטֵל אַנְתְּ הֲוַית לָךְ עָבַר עַל נָמוּסָא ׃ 12 הָכַנָא הֲוַיתוּן מְמַלְּלִין וְהָכַנָא
הֲוַיתוּן p סָעֲרִין אַיךְ אֱנָשָׁא דַּבְנָמוּסָא q דְּחֵארוּתָא עֲתִידִין אַנְתּוּן r לְמֶתְתְּדָנוּ ׃ 13 דִּינָא גֵּיר הֲוָא דְּלָא רַחֲמֵא
עַל הַו דְּלָא עֲבַד רַחֲמֵא s מֶשְׁתַּעֲלִין אַנְתּוּן בְּרַחֲמֵא עַל דִּינָא ׃
דְּחַד בְּשַׁבָּא דִיא בָּתַר פֶּנְטִיקוֹסְטִי ג 14 מָנָא t הֶנְיָנָא אַחַי אֶן אֱנָשׁ אֶמַר דְּאִית לִי
הַיְמָנוּתָא וַעֲבָדָא לַית לֵהּ דַּלְמָא b מֶשְׁכְּחָא הַיְמָנוּתֵהּ c דְּתַחְיוּהִי ׃ 15 וְאֶן אַחָא אַו d חָתָא נֶהֱוּוֹן e עַרְטֶלָיִין וְחַסִּירִין f סִיבַּרְתָּא
דְּיוֹמָא ׃ 16 g וְנֵאמַר לְהוּן אֱנָשׁ מֶנְכוֹן h זֶלוּ בִשְׁלָמָא i שְׁחַנוּ וְסַבַּעוּ וְלָא k תֶתְלוּן לְהוּן l סְנִיקוּתֵהּ דְּפַגְרָא מָנָא m הֶנְיָנָא ׃

m אושם n חוב o גור נאף
p עושים q של דרור r דון
s שעלא t הועלתמן חבא
u שכח יכל
c חיא d אחות e ערומים
f מאכל g אמר h אזל
i חמו k כתל
l שרכו m הועלת

17 ‡ ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܗܝ
18 ܒܠܚܘܕܝܗ. ‡ ܐܡܪ ܓܝܪ ܐܢܫ. ܠܟ ܐܝܬ ܠܟ
ܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܠܝ ܐܝܬ ܠܝ ܥܒܕܐ. ܚܘܢܝ ܗܝܡܢܘܬܟ
ܕܠܐ ܥܒܕܐ. ܘܐܢܐ ܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܝ ܡܢ
19 ܥܒܕܝ. ‡ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܕܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܫܦܝܪ
ܥܒܕ ܐܢܬ. ܐܦ ܫܐܕܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܘܪܥܠܝܢ ❖
20 ‡ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܕܥ ܐܘ ܒܪܢܫܐ ܚܠܫܐ. ܕܗܝܡܢܘܬܐ
21 ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܗܝ. ‡ ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ
ܥܒܕܐ ܐܙܕܕܩ. ܕܐܣܩ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܥܠ
22 ܡܕܒܚܐ. ‡ ܚܙܐ ܐܢܬ ܕܗܝܡܢܘܬܗ ܣܝܥܬ ܠܥܒܕܘܗܝ.
ܘܡܢ ܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘܬܗ ܐܬܓܡܪܬ.
23 ‡ ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ. ܕܗܝܡܢ ܐܒܪܗܡ
ܒܐܠܗܐ. ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘ. ܘܪܚܡܐ
24 ܕܐܠܗܐ ܐܬܩܪܝ. ‡ ܚܙܐ ܐܢܬ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܡܙܕܕܩ
ܒܪܢܫܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܒܠܚܘܕ.
25 ‡ ܗܟܢܐ ܐܦ ܪܚܒ ܙܢܝܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܒܕܐ
ܐܙܕܕܩܬ. ܕܩܒܠܬ ܠܓܫܘܫܐ. ܘܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ
26 ܐܦܩܬ ܐܢܘܢ. ‡ ܐܝܟܢܐ ܕܦܓܪܐ ܕܠܐ ܪܘܚܐ ܡܝܬ ܗܘ.
ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܗܝ ❖

ܩܪܝܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܬܠܬ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ❖ ܗ ❖

❖ ܩܦܠܐܘܢ ܓ ❖

1 ‡ ܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܠܦܢܐ ܢܗܘܘܢ ܒܟܘܢ ܐܚܝ. ܐܠܐ
ܗܘܘ ܝܕܥܝܢ. ܕܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ ܡܩܒܠܝܢܢ.
2 ‡ ܣܓܝܐܬܐ ܓܝܪ ܡܣܬܪܩܠܝܢܢ ܟܠܢ. ܟܠ ܕܒܡܠܬܐ
ܠܐ ܣܪܩܠ. ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܓܒܪܐ ܓܡܝܪܐ. ܕܡܫܟܚ
3 ܡܫܥܒܕ ܐܦ ܠܟܠܗ ܦܓܪܗ. ‡ ܗܐ ܓܝܪ ܦܓܘܕܐ
ܒܦܘܡܐ ܕܪܟܫܐ ܪܡܝܢܢ ܐܝܟ ܕܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܢ.
4 ܘܟܠܗ ܦܓܪܗܘܢ ܡܗܦܟܝܢܢ. ‡ ܐܦ ܐܠܦܐ
ܣܦܝܢܬܐ ܟܕ ܪܘܪܒܢ ܗܘܝ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܥܫܝܢܬܐ ܕܒܝܪܢ: ܡܢ
ܩܝܣܐ ܙܥܘܪܐ ܡܬܦܢܝܢ: ܠܐܝܟܐ ܕܨܒܐ ܪܥܝܢܗ ܕܗܘ
5 ܕܡܕܒܪ. ‡ ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܫܢܐ: ܗܕܡܐ
ܗܘ ܙܥܘܪܐ ܘܡܫܬܒܗܪ. ܐܦ ܢܘܪܐ ܙܥܘܪܬܐ ܐܒܐ ܣܓܝܐܐ
ܡܘܩܕܐ.

17 * *Jta & fides absque operibus mortua est, sola.*

18 * *Sed dicet aliquis, Tu fidem habes, & ego habeo opera: ostende mihi fidem tuam absque operibus, & ego ostendam tibi fidem meam ex operibus meis.*

19 * *Credis vnum esse Deum, bene facis. & dæmonia credunt & contremiscunt.*

20 * *Vis autem scire o homo debilis, quòd fides absque operibus mortua est.*

21 * *Pater noster Abrohom nónne ex operibus iustificatus est, quum obtulit Jschok filium suum super altare?*

22 * *Vides fidem illius adiumento fuisse ipsius operibus, atque ex operibus fidem eius perfectam fuisse.*

23 * *Et impleta est scriptura quæ dicit, Credidit Abrohom Deo, & imputatum est illi ad iustitiam, & amicus Dei vocatus est.*

24 * *Vides quòd ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm.*

25 * *Sic etiam Rochob meretrix* [caupona] *nónne ex operibus iustificata est, quum excepit exploratores, & per viam aliam emisit eos?*

26 * *Quemadmodum corpus absque spiritu mortuum est, ita & fides absque operibus est mortua.*

Dominica III. post Epiphaniam.

CAP. III.

1 *NE multi doctores sint inter vos, fratres mei, sed scitote nos maiori iudicio esse obnoxios.*

2 * *Jn multis enim labimur omnes. Quisquis in sermone non labitur, hic est vir perfectus, qui potest subijcere & totum corpus suum.*

3 * *Ecce enim fræna in os equorum velocium inijcimus, vt subijciantur nobis, & totum corpus eorum circumagimus.*

4 * *Quin & naues validæ quum aguntur ventis vehementioribus, à minimo ligno circumaguntur, quocunque tendat voluntas gubernatoris.*

5 * *Jta & lingua membrum est pusillum, sed extollit se. Jgnis quoque minimus ramos multos incendit.*

17 הכנא אף [n] הימנותא דלא עבדא [o] מיתא הי בלחודיה ׃ 18 אמר גיר אנש לך אית לך הימנותא ולי אית לי עבדא
[p] חוני הימנותך דלא עבדא ואנא מחוא אנא לך הימנותי מן [q] עבדי ׃ 19 מהימן אנת דחד הו אלהא שפיר עבד
אנת אף [r] שאדא מהימנין [s] ורעלין ׃ 20 צבא אנת [t] דתדע או ברנשא [u] חלשא דהימנותא דלא עבדא [x] מיתא הי ׃
21 אבון אברהם לא הוא מן עבדא [y] אזדדק [z] דאסק לאיסחק ברה על [a] מדבחא ׃
22 חזא אנת דהימנותה [b] סיעת לעבדוהי ומן עבדא הימנותה [c] אתגמרת ׃ 23 ושלם כתבא דאמר דהימן אברהם
באלהא [d] ואתחשבת לה [e] לזדיקו ורחמא דאלהא [f] אתקרי ׃ 24 חזא אנת דמן עבדא [g] מזדדק ברנשא ולא הוא
מן הימנותא בלחוד ׃ 25 הכנא אף רחב [h] זניתא לא הוא מן עבדא אזדדקת דקבלת [i] לגשושא ובאורחא

[n] חימן [o] מות [p] חוא הגיד
[q] מעשי [r] שידים [s] וסומרים
[t] ידע [u] חלכא [x] מות
[y] זדק צדק [z] נסק
[a] מזבח [b] סיע עזר
[c] גמר [d] חשב [e] לצדקה
[f] קרא [g] זדק צדק
[h] זונה
[i] את מרגלים

* Sic & fides, si non habeat opera, 17
mortua est in semetipsa.
* Sed †dicet quis, Tu fidem habes, & 18
ego opera habeo: ostende mihi fidem
tuam sine operibus; & ego ostendam ti-
bi ex operibus fidem meam.
* Tu credis quoniam vnus est Deus. 19
bene facis: & dæmones credunt, & con-
tremiscunt. D
* Vis autem scire ô homo inanis, quo- 20
niam fides sine operibus †mortua est?
* Abraham pater noster nónne ex ope- 21
ribus iustificatus est, offerens Isaac filium
suum super altare?
* Vides quoniam fides cooperabatur 22
operibus illius: & ex operibus fides con-
summata est?
* Et suppleta est scriptura, dicens, Cre- 23
didit Abraham Deo, & reputatum est
illi ad iustitiam, & amicus Dei appella-
tus est.
* Videtis quoniam ex operibus iustifi- 24
catur homo: & non ex fide tantùm?
* Similiter autem & Rahab meretrix, 25
nónne ex operibus iustificata est, susci-
piens nuntios, & alia via eijciens?
* Sicut enim corpus sine spiritu mor- 26
tuum est: ita & fides sine operibus mor-
tua est.

CAP. III.

NOlite plures magistri fieri, fratres 1
mei; scientes quoniam maius iudi- A
cium sumitis.
* In multis enim offendimus omnes. 2
Si quis in verbo non offendit; hic perfe-
ctus est vir: †potest etiam fræno circun-
ducere totum corpus.
* Si autem equis fræna in ora mitti- 3
mus ad consentiendum nobis, etiam o-
mne corpus illorum circunferimus.
* Et ecce, naues, cùm magnæ sint, & à 4
ventis validis minentur: circumferuntur
autẽ à modico gubernaculo vbi impe-
tus dirigentis voluerit.
* Ita & lingua modicum quidem 5
membrum est, & magna exaltat. Ecce
quantus ignis quàm magnam syluam
incendit!

17 * οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν.

18 * ἀλλ' ἐρεῖ τις, σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.

19 * σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ θεὸς εἷς ἐστι; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.

20 * θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν;

21 * ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;

22 * βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη;

23 * καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη.

24 * ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;

25 * ὁμοίως δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;

26 * ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

γ.

1 * Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρῖμα ληψόμεθα.

2 * πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.

3 * ἰδὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.

4 * ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται.

5 * οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.

אַחֲרִיתָא [k] אַפְּקַת אֱנוּן ׃ 26 אַיכַנָא דְּפַגְרָא דְּלָא רוּחָא מִית הוּ הָכַנָא אָף הַימָנוּתָא דְּלָא עֲבָדָא [l] מִיתָא הִי ׃
חַר בְּשַׁבָּא רַהֲלֵת דְּבָתַר דַּנְּחָא ד קפלאון ג
1 לָא סַגִּיאֵא [a] מַלְפָנֵא נֶהֱוֺון בְּכוֹן אַחַי אֶלָּא הֲוַיתוֹן יָדְעִין [b] דְּדִינָא יַתִּירָא [c] חָיְבִינַן ׃ 2 סַגִּיאָתָא גֵּיר [d] מְשַׁתַּרְעִי
כֻּלַּן כֻּל [e] דַּבְמֶלְּתָא לָא שָׁרַע הָנָא אִיתוֹהִי גַּבְרָא גְּמִירָא דְּמֶשְׁכַּח מְשַׁעְבֵּד אָף לְכֻלֵּה פַּגְרֵהּ ׃ 3 הָא גֵּיר [f] פַּגּוּדֵא בְּפוּמ
[g] דְּרַכְשָׁא [h] רָמֵינַן אַיךְ [i] דְּנֶשְׁתַּעְבְּדוּן לַן וְכֻלֵּה גוּשְׁמְהוּן [k] מַהְפְּכִינַן ׃ 4 אָף [l] אֶלְפָא [m] עַשִׁינָתָא כַּד [n] וּבִירַן לְהֵ
רוּחָא [o] קַשְׁיָתָא מֶן [p] קִיסָא זְעוּרָא [p] מֶתְהַפְּכָן לַאֲתַר [q] דְּחָאֵר [r] צֶבְיָנֵה דְּהַו דַּמְדַבַּר ׃ 5 הָכַנָא אָף לֶשָׁנָא הַדָּמָא
זְעוּרָא [s] וּמֶשְׁתַּעֲלֵא אָף נוּרָא זְעוּרְתָא [t] עָבָא סַגִּיאָא מוֹקְדָא ׃

[k] נִפְקַחוּצִיאה [l] מות
[a] אלף [b] רוץ [c] חוב
[d] שְׁרַע [e] מַלַּל [f] רסן
[g] בפי הרכשים [h] רְמָא
[i] שֻׁעְבַּד העביד [k] חָפַךְ
[l] הספינות ... ונהגות
[o] קְשָׁא [p] עץ ומבודחות מן
כְּתַף [q] חוּר [r] צְבָא
[s] שְׁעָלָא ע'ה' ענפים

6 ܘܠܫܢܐ ܢܘܪܐ ܗܘ ܘܥܠܡܐ ܕܚܛܝܬܐ ܐܝܟ ܥܒܐ ܗܘ. ܘܗܘ ܠܫܢܐ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܒܗܕܡܝܢ ܡܟܬܡ ܠܗ ܠܟܠܗ ܦܓܪܢ. ܘܡܘܩܕ ܝܘܒܠܐ ܕܫܪܒܬܢ ܕܪܗܛܝܢ ܐܝܟ ܓܝܓܠܐ. ܘܝܩܕ ܐܦ ܗܘ ܒܢܘܪܐ.

7 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܟܝܢܐ ܕܚܝܘܬܐ ܘܕܦܪܚܬܐ ܘܪܚܫܐ ܕܝܡܐ ܘܕܝܒܫܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܟܝܢܐ ܕܐܢܫܘܬܐ.

8 ܠܫܢܐ ܕܝܢ ܐܢܫ ܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܟܒܫܝܘܗܝ. ܒܝܫܬܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܠܐ ܡܬܟܒܫܐ. ܡܠܝܐ ܗܝ ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ.

9 ܒܗ ܓܝܪ ܡܒܪܟܝܢܢ ܠܡܪܝܐ ܘܐܒܐ. ܘܒܗ ܠܝܛܝܢܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܒܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܥܒܝܕܝܢ.

10 ܘܡܢܗ ܡܢ ܦܘܡܐ ܢܦܩܝܢ ܠܘܛܬܐ ܘܒܘܪܟܬܐ. ܠܐ ܘܠܐ ܐܚܝ ܕܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܢܣܬܥܪܢ.

11 ܕܠܡܐ ܡܫܟܚܐ ܡܢ ܚܕ ܡܒܘܥܐ ܢܦܩܘܢ ܡܝܐ ܚܠܝܐ ܘܡܪܝܪܐ.

12 ܐܘ ܕܠܡܐ ܡܫܟܚܐ ܬܬܐ ܐܚܝ ܕܙܝܬܐ ܬܥܒܕ. ܐܘ ܓܦܬܐ ܬܐܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܐ ܡܝܐ ܡܠܝܚܐ ܡܫܟܚܝܢ ܕܢܬܥܒܕܘܢ ܚܠܝܐ.

13 ܡܢܘ ܒܟܘܢ ܚܟܝܡܐ ܘܡܪܕܝܐ. ܢܚܘܐ ܥܒܕܘܗܝ ܒܕܘܒܪܐ ܫܦܝܪܐ ܒܡܟܝܟܘܬ ܚܟܡܬܐ.

14 ܐܢ ܕܝܢ ܚܣܡܐ ܡܪܝܪܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ. ܐܘ ܚܪܝܢܐ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. ܠܐ ܬܫܬܒܗܪܘܢ ܥܠ ܫܪܪܐ ܘܬܕܓܠܘܢ.

15 ܡܛܠ ܕܗܕܐ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܠܥܠ ܠܐ ܢܚܬܬ. ܐܠܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ. ܡܢ ܡܚܫܒܬܐ ܕܢܦܫܐ ܘܡܢ ܫܐܕܐ.

16 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ. ܬܡܢ ܐܦ ܕܘܠܕܠܐ ܘܟܠܗ ܨܒܘ ܒܝܫ.

17 ܚܟܡܬܐ ܕܝܢ ܕܡܢ ܠܥܠ ܕܟܝܬܐ ܗܝ. ܘܡܠܝܐ ܫܝܢܐ ܘܡܟܝܟܐ ܘܡܫܬܡܥܢܐ. ܘܡܠܝܐ ܪܚܡܐ ܘܦܐܪܐ ܛܒܐ. ܘܠܐ ܦܠܓܘܬ ܦܪܨܘܦܐ ܘܠܐ ܢܣܒܐ ܒܐܦܐ.

18 ܦܐܪܐ ܕܝܢ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܒܫܝܢܐ ܡܙܕܪܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܫܝܢܐ.

✤ ܩܦܠܐܘܢ ܕ ✤

1 ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ ܩܪܒܐ ܘܡܨܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܪܓܝܓܬܐ ܕܡܬܟܬܫܢ ܒܗܕܡܝܟܘܢ.

6 *Et lingua ignis est, & mundus peccati est instar rami. Et hæc quidem lingua quum sit inter membra nostra; commaculat totum corpus nostrum, & incendit series geneologiarum nostrarum quæ currunt in modum rotarum, & ipsa quoq; accenditur igne.

7 *Omnes enim naturæ ferarum, & volucrum, & serpentium tum maris, tum aridæ, subijciuntur naturæ humanæ.

8 *Linguam autem nemo potest subiugare, malum hoc incoercibile est, plenum veneno lethifero.

9 *Per ipsam benedicimus Deo & Patri, ac per eam maledicimus hominibus qui ad similitudinem Dei facti sunt.

10 *Atque ex ipso ore exeunt maledictiones & benedictiones. Non oportet fratres mei hæc ita fieri.

11 *Nunquid possibile est vt ex eadem scaturigine exeant aquæ dulces & amaræ?

12 *Aut nunquid potest ficus, fratres mei, oliuas edere, aut vitis ficus? Sic nec aqua salsæ possunt effici dulces.

13 *Quis est ex vobis qui sapiens & eruditus sit? ostendat opera sua ex bonis conuersationibus per sapientiam mansuetam.

14 *Quòd si liuor amarulentus sit inter vos, aut contentio in cordibus vestris, ne intumescatis aduersus veritatem, nec mentiamini.

15 *Quandoquidem hæc sapientia è supernis non descendit, sed est terrena, à cogitationibus animæ, & à dæmoniis.

16 *Vbi enim est inuidia & contentio, ibi etiam inconstantia [pauor] & omne malum.

17 *Sapientia verò quæ è supernis est, pura est, & plena pace, & mansueta, & obediens, plenáque miserationibus & fructibus bonis, & absque diiudicatione ac facies [personas] non accipit.

18 *Fructus autem iustitiæ in tranquillitate, seminantur ijs qui sunt pacifici.

CAP IIII.

1 VNde existunt inter vos bella & lites? nónne ex concupiscentiis quæ militant in membris vestris?

---

6 ולשנא נורא הו ועלמא דחטיתא איך עבא הו והו לשנא כד איתוהי בהדמין מכתם לה לכלה פגרן ומוקד יובלא דשרבתן דרהטין איך גיגלא ויקד אף הו בנורא׃ 7 כלהון גיר כינא דחיותא ודפרחתא ורחשא דימא ודיבשא משתעבדין לכינא דאנשותא׃ 8 לשנא דין אנש לא אשכח דנכבשיוהי בישתא הי הדא דלא מתכבשא מלא הו סמא דמותא׃ 9 בה גיר מברכינן למריא ואבא ובה ליטינן לבנינשא דבדמותא דאלהא עבידין׃ 10 ומנה מן פומא נפקין לוטתא ובורכתא לא ולא אחי דהלין הכנא נסתערן׃
11 דלמא משכחא מן חד מבועא נפקון מיא חליא ומרירא׃
12 או דלמא משכחא תתא אחי דזיתא תעבדי או גפתא תאנא הכנא אף לא מיא מליחא משכחין דנתעבדון חליא׃

a משמא b יקר c יבל
b גלגלים c כון d חיות
e ועופים f שעבר העביד
g לטבע h כבש i כביש
k תכס יכח l תוך m מות
n ברך o לוט p דמא
q לוט r וברכות s ראוי
t סער עשה v נבע x נפק

*Et lingua, ignis est, vniuersitas ini- 6
quitatis. Lingua constituitur in mem-
bris nostris, quæ maculat totum corpus,
& inflammat rotam natiuitatis nostræ B
inflammata à gehenna.
*Omnis enim natura bestiarum & 7
volucrum, & serpentium, & cæterorum
domantur, & domita sunt à natura hu-
mana.
*Linguam autem nullus hominum 8
domare potest, inquietũ malum; †plena
veneno mortifero.
*In ipsa benedicimus Deum & Pa- 9
trem, & in ipsa maledicimus homines
qui †ad similitudinem Dei facti sunt.
*Ex ipso ore procedit benedictio & 10
maledictio. Non oportet fratres mei C
hæc ita fieri.
*Nunquid fons de eodem foramine 11
emanat dulcem, & amaram aquam?
*Nunquid potest fratres mei, ficus 12
vuas facere; aut vitis ficus? Sic neque
†salsa, dulcem potest facere aquam.
*Quis sapiens & disciplinatus inter 13
vos? Ostendat ex bona conuersatione
operationem suam in mansuetudine sa-
pientiæ.
*Quòd si zelum amarum habetis, & 14
cõtentiones sunt in cordibus vestris: no
lite gloriari & mendaces esse aduersus ve D
ritatem.
*Non est enim ista sapientia desursum 15
descendens†: sed terrena, animalis, dia-
bolica.
*Vbi enim zelus & contentio: ibi in- 16
constantia, & omne opus prauum.
*Quæ autem desursum est sapientia, 17
primùm quidem pudica est: deinde pa-
cifica, modesta, suadibilis, bonis consen-
tiens, plena misericordia & fructibus bo
nis, non iudicans, sine simulatione.
*Fructus autem iustitiæ, in pace se- 18
minatur facientibus pacem.

CAP. IIII.

VNde bella & lites in vobis? Nónne 1
hinc, ex concupiscentijs vestris quæ A
militant in membris vestris?

6 *καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ
γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον
τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ
φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.
7 *πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ
ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρω-
πίνῃ.
8 *τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι·
ἀκατάσχετον κακόν· μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.
9 *ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐ-
τῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ
γεγονότας.
10 *ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατά-
ρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.
11 *μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ
πικρόν;
12 *μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ
ἄμπελος σῦκα; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ
ποιῆσαι ὕδωρ.
13 *τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν, δειξάτω ἐκ τῆς κα-
λῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας.
14 *εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ
ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀλη-
θείας.
15 *οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπί-
γειος, ψυχική, δαιμονιώδης·
16 *ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν
φαῦλον πρᾶγμα.
17 *ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρη-
νική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους, καρπῶν ἀγαθῶν,
ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.
18 *καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης, ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς
ποιοῦσιν εἰρήνην.

δ'.

1 *Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν;
ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν
ὑμῶν;

הכנא אף לא מיא מליחא משכחין דנתעבדון חליא ׃ 13 מנו מנכון דחכים וידע נחוא עבדוהי בהופכא
שפירא בחכמתא מכיכתא ׃ 14 אן דין חסמא מרירא אית בכון או חרינא בלביכון לא תתחתרון על קושתא
ותדגלון ׃ 15 מטל דהדא חכמתא מן לעל לא נחתת אלא איתיה ארעניתא מן חושבא דנפשא ומן שאדא
16 איכא גיר דאית חסמא וחרינא תמן אף דלוחיא וכלמדם דביש ׃ 17 חכמתא דין דמן לעל דכיא הי ומליא
שלמא ומכיכא ומשתמענינא ומליא רחמא ופארא טבא ודלא פלגותא הי ובאפא לא נסבא ׃
18 פארא דין דזדיקותא בשינא מזדרעין לאילין דעבדין שלמא ׃ קפלאון ד
1 מן איכא דאית בכון קרבא ומצותא לא הוא מן רגיגתא דמקרבן בהדמיכון ׃

בכנגות סוכות קבא הרעה
מחלוקת מן חרא חתר
אסה והכזבו נחת
אית ארעא שידים
וריב דלח דכא זכה
מלא שמע טוב
פלג
בשלום זרע
וריבים מן נצא

[illegible]

2 * *Concupiscitis & non habetis, & occiditis, ac æmulamini, nec deuenit in manus vestras. Et litigatis ac bella geritis, & non habetis, quoniam non postulatis.*

3 * *Petitis & non accipitis, quippe qui malè petatis; vt alatis concupiscentias vestras.*

4 * *Adulteri, nescitis amicitiam huius mundi inimicitiam esse apud Deum? Quicunque ergo voluerit amicus esse mundi huius, inimicus est Deo.*

5 * *Vel nunquid putatis quòd frustrà scriptura dicat: In inuidia concupiscit spiritus qui habitat in nobis?*

6 * *Gratiam verò præstantiorem dedit nobis Dominus noster. Quapropter dicit, Deus deprimit elatos, humilibus autem dat gratiam.*

Dominica XII. post Pentecosten.

7 * *Subditi ergo estote Deo, & insurgite aduersus Satanam, & fugiet à vobis.*

8 * *Et appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. Purgate manus vestras ô peccatores, sanctificate corda vestra, duplices animo.*

9 * *Humiles efficiamini, & lugete: risúsque vester in luctum vertatur, & gaudium vestrum in angustiam.*

10 * *Humiles vos reddite coràm Domino, & exaltabit vos.*

11 * *Ne obloquamini vnus de alio fratres mei. Is enim qui obloquitur de fratre suo, aut iudicat fratrem suum, obloquitur de Lege & iudicat Legem. Quòd si Legem iudicas, non es effector Legis; sed iudex illius.*

12 * *Vnus est enim positor Legis* [Legislator] *& iudex, qui quidem potest seruare & perdere.*

13 * *Tu autem quis es qui iudicas proximum tuum? Quid porrò dicemus de ijs qui dicunt, Hodie aut cras profecturi sumus in vrbem illam, quæcunque sit & agemus illic hunc annum, & mercabimur, & quæstum faciemus?*

14 * *Neque norunt quid cras fiet. Quæ est enim vita nostra, nisi vapor, qui ad modicum tempus apparet, & deijcitur ac euanescit?*

15 * *Pro eo quòd dicere debueritis, Si Dominus voluerit, & vixerimus, facturi sumus hoc aut illud.*

---

2 b מתרגרגין אנתון ולית לכון וקטלין אנתון c וטנין אנתון ולא d אתיא e באידיכון f ונצין אנתון וקרבא עבדין אנתון
ולית לכון מטל דלא שאלין אנתון ׃ 3 שאלין אנתון ולא נסבין אנתון מטל g דבישאית שאלין אנתון איך
h דתחתרסון ברגיגתכון ׃ 4 i גירא לא ידעין אנתון דרחמתה דעלמא הנא k בעל דבבותא הי לות אלהא אינא l הכיל
דצבא דנהוא רחמא דעלמא הנא m בעל דבבא הוא לאלהא ׃ 5 אודלמא n סריקאית o סברין אנתון דאמר
כתבא p דבטננא q רגא רוחא r דעמרא בן ׃ 6 s טיבותא דין יתירתא יהב לן מרן מטל הדא אמר דאלהא t ממכך
לרמא ולמכיכא יהב טיבותא ׃ חד a בשבא דיב בתר b פנטיקוסטי ח
7 c אשתעבדו הכיל לאלהא וקומו לוקבל סטנא ועריק מנכון ׃ 8 וקרובו לוה אלהא ונתקרב לכון דכו

b רגרג שוק e מק נים
d אתא e בידיכם f נצא
g ביש h תרסא האכיל
i גור נאף k שנאה l עלכן
m אויב n הריק o חושבים
p טננא קנאה q רגג
r ששוכנת s חן t מכך
a בשבת b חג השבועות
c שעבד העביד

*Concupiſcitis: & non habetis. occi- 2
ditis & zelatis: & non poteſtis adipiſci. li-
tigatis & belligeratis: & nõ habetis, pro-
pter quod non poſtulatis.
*Petitis, & nõ accipitis: eo quòd ma- 3
lè petatis: vt in concupiſcentiis veſtris
inſumatis.
*Adulteri & adulteræ, neſcitis quia 4
amicitia huius mundi, inimica eſt Dei?
Quicunque ergo voluerit amicus eſſe B
ſeculi huius: inimicus Dei conſtituitur.
*An putatis quia inaniter ſcriptura 5
dicat: Ad inuidiam concupiſcit ſpiritus
qui habitat in † vobis?
*Maiorem autem dat gratiam. Pro- 6
pter quod dicit, Deus ſuperbis reſiſtit,
humilibus autem dat gratiam.

*Subditi ergo eſtote Deo, reſiſtite au- 7
tem diabolo, & fugiet à vobis.
*† Appropiate Deo: & appropin- 8
quabit vobis. Emundate manus, pecca- C
tores: & purificate corda, duplices ani-
mo.
*Miſeri eſtote, & lugete, & plorate: 9
riſus veſter in luctum conuertatur, &
gaudium in mœrorem.
*Humiliamini in conſpectu Domi- 10
ni: & exaltabit vos.
*Nolite detrahere alterutrum fratres 11
mei. Qui detrahit fratri, aut qui iudicat
fratrem ſuũ: detrahit legi, & iudicat le-
gem. Si autem iudicas legem: non es fa-
ctor legis, ſed iudex.
*Vnus eſt enim legiſlator, & iudex 12
qui poteſt perdere & liberare. Tu autem
quis es qui iudicas proximum †?
*Ecce nunc qui dicitis, Hodie aut 13
craſtino ibimus in illam ciuitatem, & fa-
ciemus ibi quidem annum, & mercabi- D
mur, & lucrum faciemus;
*Qui ignoratis quid erit in craſtino. 14
Quæ eſt enim vita veſtra? Vapor † enim
erit ad modicum parens, & deinceps ex-
terminabitur.
*Pro eo vt dicatis, Si Dominus vo- 15
luerit; &, Si vixerimus, faciemus hoc
aut illud.

2 *ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε, καὶ ζηλοῦτε, καὶ
οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε· καὶ οὐκ ἔχετε,
διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς.
3 *αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν
ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.
4 *μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ
κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶ-
ναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
5 *ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, πρὸς φθόνον ἐπι-
ποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκησεν ἐν ἡμῖν;
6 *μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, κύριος ὑπερηφά-
νοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

7 *Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ
φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν.
8 *ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας,
ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι.
9 *ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως
ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατή-
φειαν.
10 *ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.
11 *μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν
ἀδελφοῦ, καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου,
καὶ κρίνει νόμον. εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου,
ἀλλὰ κριτής.
12 *εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέ-
σαι· σὺ δὲ τίς εἶ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;
13 *ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, σήμερον καὶ αὔριον πορευσώ-
μεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν
ἕνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν·
14 *οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ
ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ
καὶ ἀφανιζομένη.
15 *ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσω-
μεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

[8] אִידַיכוּן חַטָּיֵא קַדֶּשׁוּ [h] לֵבַוָתְכוּן פְּלִיגַי נַפְשָׁא ׃ [9] [i] אֶתְמַסְכְּנוּ [k] וֶאתַאבַּלוּ [l] וְגוּחַכְכוּן לֵאבְלָא [m] נֶתְהֲפֵךְ [n] וְחַדְוַתְכוּן
[o] לְעָקְתָא ׃ [10] אֶתְמַסְכְּנוּ קְדָם מָרְיָא [p] וַנְרַמְרְמְכוּן ׃ [11] לָא תֶהֱווּן מְמַלְלִין עַל [q] חֲדָדֵא אַחַי הוּגֵיר דַּמְמַלֵּל עַל
אַחוּהִי אַו [r] דָּאֵן לַאחוּהִי מְמַלֵּל עַל נָמוּסָא וְדָאֵן לְנָמוּסָא וַאן לְנָמוּסָא דָּאֵן אַנְתְּ לָא [s] הֲוַית [t] עָבוּדָא דְּנָמוּסָא אֶלָּא [u] דַּיָּנָא ׃
[12] חַד הוּגֵיר [x] סָאֵם נָמוּסָא [y] וְדַיָּנָא דְהוּ מֶשְׁכַּח [z] דְּנַחֵא [a] וְנַובֵד אַנְתְּ דֵּין מַן אַנְתְּ דְּדָאֵן אַנְתְּ לֵה לְקָרִיבָךְ ׃ [13] מָנָא
דֵּין [b] נְאמַר עַל אִילֵין דָּאמְרִין [c] דְיַוּמָנָא אַו מְחָר [d] אָזְלִינַן לַמְדִינְתָּא אַידָא דְהִי וְעָבְדִינַן תַּמָּן שַׁנְתָא חֲדָא וּמֶתְתַּגְּרִינַן
וְיָתְרִינַן ׃ [14] וְלָא יָדְעִין מֶנָא הָוֵא מְחָר מָנָא אֵנוּן גֵּיר חַיַּין אֵן לַהֲגָא דְקַלִיל מֶתְחֲזֵא וְטָלֵק [e] וּמַוּפֵא ׃
[15] חֲלָף דְּנֵאמְרוּן דְאֵן מָרְיָא נֶצְבֵא וְנִחֵא עָבְדִינַן הָדָא אַו הָי ׃

[g] ידיכם [h] לֵב [i] מִכַּךְ
[k] אֵבֶל [l] ושחוקכם [m] הָפַךְ
[n] ושמחתכם [o] לצרה מן עוק
[p] רום [q] איש על רעהו
[r] דון [s] הָיָא [t] עושה תורה
[u] דון [x] סום [y] דון
[z] חַיָא [a] אבר [b] אָמַר
[c] יום [d] אָזַל [e] יָפָא

16 ܡܫܬܒܗܪܝܢ ܒܚܬܝܪܘܬܗܘܢ. ܟܠ ܫܘܒܗܪܐ
17 ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܡܢ ܒܝܫܐ ܗܘ. ܘܐܝܢܐ ܕܝܕܥ ܛܒܬܐ ܘܠܐ
ܥܒܕ ܠܗ ܚܛܗܐ ܗܘ ܠܗ.

ܩܦܠܐܘܢ ܗ

1 ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܐܝܠܠܘ ܘܒܟܘ ܥܠ ܕܘܘܢܐ ܕܐܬܝܢ
2 ܥܠܝܟܘܢ. ܥܘܬܪܟܘܢ ܓܝܪ ܐܬܚܒܠ ܘܣܪܝ.
3 ܘܡܐܢܝܟܘܢ ܐܬܐܟܠܘ ܡܢ ܣܡܐ. ܘܕܗܒܟܘܢ
ܘܣܐܡܟܘܢ ܐܫܚܬ ܠܗ. ܘܫܘܚܬܗܘܢ ܗܘܐ
ܠܣܗܕܘܬܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܗܝ ܥܬܝܕܐ ܕܬܐܟܘܠ
ܒܣܪܟܘܢ. ܢܘܪܐ ܟܢܫܬܘܢ ܠܟܘܢ ܠܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ.
4 ܗܐ ܐܓܪܐ ܕܦܥܠܐ ܕܚܨܕܘ ܐܪܥܬܟܘܢ ܗܘ
ܕܛܠܡܬܘܢ ܩܥܐ. ܘܓܥܬܐ ܕܚܨܘܕܐ ܠܐܕܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܨܒܐܘܬ ܥܠܬ.
5 ܒܣܡܬܘܢ ܓܝܪ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܠܥܒܬܘܢ.
6 ܘܬܪܣܝܬܘܢ ܦܓܪܝܟܘܢ ܐܝܟ ܕܠܝܘܡܐ ܕܢܟܣܬܐ. ܚܝܒܬܘܢ
ܘܩܛܠܬܘܢ ܠܙܕܝܩܐ ܘܠܐ ܩܡ ܠܘܩܒܠܟܘܢ.

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܕ ܒܬܪ ܕܢܚܐ ܘܕܐܒܗ̈ܬܐ ܗ

7 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܐܓܪܘ ܪܘܚܟܘܢ ܥܕܡܐ ܠܡܐܬܝܬܗ
ܕܡܪܢ. ܐܝܟ ܐܟܪܐ ܕܡܣܟܐ ܠܥܠܠܬܐ ܝܩܝܪܬܐ ܕܐܪܥܗ.
ܘܡܓܪܓ ܪܘܚܗ ܥܠܝܗܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܢܣܒ ܡܛܪܐ
8 ܕܒܟܝܪܐ ܘܕܒܠܩܝܫܐ. ܗܟܘܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܓܪܘ
ܪܘܚܟܘܢ. ܘܫܪܪܘ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܪܒܬ
9 ܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ. ܠܐ ܬܬܬܢܚܘܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܐܚܝ.
ܕܠܐ ܬܬܕܝܢܘܢ. ܗܐ ܕܝܢܐ ܩܐܡ ܩܕܡ ܬܪܥܐ.
10 ܕܡܘܬܐ ܠܟܘܢ ܢܣܒܘ ܐܚܝ. ܠܡܓܪܓ ܪܘܚܐ ܒܐܘܠܨܢܟܘܢ
ܠܢܒܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܠܠܘ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.
11 ܗܐ ܓܝܪ ܡܛܘܒܝܢ ܚܢܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܝܒܪܘ.
ܫܡܥܬܘܢ ܡܣܝܒܪܢܘܬܗ ܕܐܝܘܒ. ܘܚܪܬܐ ܕܥܒܕ
ܠܗ ܡܪܝܐ ܚܙܝܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܚܡܢ ܗܘ ܡܪܝܐ
12 ܘܡܪܚܦܢ. ܩܕܡ ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܝܡܝܢ. ܠܐ ܒܫܡܝܐ ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܚܪܬܐ.
ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܡܠܬܟܘܢ ܐܝܢ ܐܝܢ. ܘܠܐ ܠܐ. ܕܠܐ ܬܬܚܝܒܘܢ
13 ܒܕܝܢܐ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܗܘܐ ܒܐܘܠܨܢܐ
ܢܗܘܐ ܡܨܠܐ. ܘܐܢ ܚܕܐ ܢܗܘܐ ܡܙܡܪ.

16 *Sese efferunt in superbia sua. Omnis glo-
riatio talis à malo est.
17 *Et quisquis nouit bonum, & non exe-
quitur illud, peccatum habet.

CAP. V.

1 O Diuites vlulate, & plorate ob dolores
qui obuenturi sunt vobis.
2 *Opulentia enim vestra corrupta est, &
fœtet: & vestimenta vestra consumpta sunt
3 à tinea. *Item aurũ & argentũ vestrũ cor-
ruptũ est, & corruptio eorum erit testimonio
contra vos, & ipsa erodet carnem vestram.
Ignem coaceruauistis vobis in dies extremos.
4 *Ecce merces operariorum qui messuerunt
terras vestras quam peruersè denegauistis,
clamat: & clamor messorum in aures Domi-
ni Tzeuaouth exercituum introiuit.
5 *In delicijs enim vixistis super terram,
& sannas egistis, ac enutriuistis corpora ve-
stra tanquam ad diem mactationis.
6 *Condemnastis & interemistis iustum,
neque restitit vobis.

Dominica IIII. post Epiphaniam, & de Patribus.

7 *Vos autem, fratres mei, longanimes esto-
te vsque ad aduentum Domini, sicut agricola,
qui expectat fructus pretiosos fundi sui, &
longanimis est super eis donec accipiat plu-
uiam tempestiuam & serotinam.
8 *Ita & vos longanimes estote, & corda
vestra confirmate; appropinquat enim ad-
uentus Domini nostri.
9 *Ne ingemiscatis vnus aduersus alium,
fratres mei, vt non iudicemini: ecce iudex
pro foribus stat.
10 *Exemplum accipite vobis prophetas, fra
tres mei, ad longanimitatem in afflictionibus
vestris, qui quidem locuti sunt in nomine Do-
11 mini. *Ecce enim beatitatem tribuimus ijs
qui sustinuerunt. Audistis tolerantiam Jioub,
& finem, quẽ præstitit ei Dominus, vidistis,
quoniam misericors est Dominus & commi-
12 serans. *Cæterùm ante omnia fratres mei, ne
iuraueritis per cælum neque per terram, neq;
per aliud iusiurandum. Sed sermo vester sit
Est, Est, & Non, Non: ne sitis obnoxij iu-
13 dicio. *Quòd si quis ex vobis fuerit in op-
pressione, oret. quòd si lætetur, psallat.

16 משתבהרין בחתירותהון כל שובהרא דאיך הנא מן בישא הו: 17 ואינא דידע טבתא ולא עבד לה חטתא הוא לה:
קפלאון ה 1 או עתירא איללו ובכו על דוונא דאתין עליכון:
2 עותרכון גיר אתחבל וסרי ומאניכון אתאכלו מן סמא: 3 ודהבכון וסאמכון אשחת לה ושוחתהון
הויא לסהדותא עליכון והי עתידא דתאכול בסרכון נורא כנשתון לכון ליומתא אחריא: 4 הא אגרא דפעלא
דחצדו ארעתכון הו דטלמתון קעא וגעתא דחצודא לאדנוהי דמריא צבאות עלת: 5 בסמתון גיר על ארעא
ואתלעבתון ותרסיתון פגריכון איך דליומא דנכסתא: 6 חיבתון וקטלתון לזדיקא ולא קם לוקבלכון:
חד בשבא דד ובתר דנחא ואבהתא ו 7 אנתון דין אחי אגרו רוחכון עדמא למאתיתה

שבחר חתר בגאונם
טוב. ילל בכא
באובים מן רזא אתא
עשרכם נוסרח ולבושיכם
אכל עש והבכם
וכספכם שחת חוא
לעדות אכל יום
שכר שעשקתם וזעם
העקה לאזניו עלל

16 * Nunc autem exultatis in superbijs
vestris. Omnis exultatio talis, maligna
17 est. * Scienti igitur bonū facere, & non
facienti: peccatum est illi.

CAP. V.

1 AGite nunc diuites, plorate, vlulantes
in miserijs vestris quæ aduenient A
vobis.
2 * Diuitiæ vestræ putrefactæ sunt: &
vestimenta vestra à tineis comesta sunt.
3 * Aurum & argentum vestrum ærugi-
nauit: & ærugo eorum in testimonium
vobis erit, & manducabit carnes vestras
sicut ignis. Thesaurizastis vobis iram in
nouissimis diebus.
4 * Ecce merces operariorum qui mes-
suerunt regiones vestras, quæ fraudata
est à vobis, clamat: & clamor eorum in
aures Domini sabbaoth introiuit.
5 * Epulati estis super terram: & in lu-
xurijs enutristis corda vestra in die occi-
sionis. B
6 * †Adduxistis & occidistis iustum: &
non † restitit vobis.

7 * PATIENTES igitur estote fratres,
vsque ad aduentum Domini. Ecce, agri-
cola expectat pretiosum fructum terræ,
patienter ferens donec accipiat tempo-
raneum & serotinum.
8 * Patientes† estote & vos, & cōfirma-
te corda vestra: quoniam aduentus Do-
mini † appropinquauit.
9 * Nolite ingemiscere fratres in alteru-
trum: vt non iudicemini. Ecce, iudex an-
te ianuam assistit.
10 * Exemplum accipite fratres †laboris
& patientiæ, Prophetas, qui locuti sunt
in nomine Domini.
11 * Ecce beatificamus eos qui sustinue-
runt. Sufferentiam Iob audistis, & finem
Domini vidistis, quoniam misericors
est Dominus & miserator.
12 * Ante omnia autem fratres mei, no-
lite iurare, neque per cælum, neq; per ter-
Mat. 5. c. 34 ram, neque aliud quodcunque iuramen-
tum. Sit autem sermo vester, est, est, non,
non: vt non sub iudicio decidatis:
13 * Tristatur† aliquis vestrū? oret. Æquo
animo † est? psallat.

16 * νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύ-
χησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
17 * εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐ-
τῷ ἐστιν.

ε.

1 * Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς
ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις.
2 * ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητό-
βρωτα γέγονεν.
3 * ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν
εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν
ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις·
4 * ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώ-
ρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ὑφ᾽ ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ
τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου Σαβαὼθ εἰσεληλύ-
θασιν.
5 * ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψα-
τε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς·
6 * κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσ-
σεται ὑμῖν.

7 * Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοὶ, ἕως τῆς παρουσίας
τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς,
μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτὸν, ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον καὶ
ὄψιμον.
8 * μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας
ὑμῶν· ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικε.
9 * μὴ στενάζετε κατ᾽ ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα μὴ κριθῆ-
τε. ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.
10 * ὑπόδειγμα λάβετε ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας,
καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνό-
ματι κυρίου.
11 * ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν
Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολυσπλαγ-
χνός ἐστι καὶ οἰκτίρμων.
12 * πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν
οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον. ἤτω δὲ
ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οὒ, οὔ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.
13 * κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις;
ψαλλέτω.

דמריא איך [e] אכרא דמסכא לפארא יקירא דארעה [f] ומגר רוחה עליהון עדמא דנסב מטרא [g] בכיריא ולקישיא ׃
8 הכנא אף אנתון [h] אגרו רוחכון ולבותכון שררו קרבת לה גיר [i] מאתיתה דמרן ׃ 9 לא [k] תתנחון חד על חד
אחי דלא [l] תתדינון הא גיר [l] דינא קדם תרעא [m] קאם ׃ 10 [n] דמותא לנביא [o] סבו לכון אחי [p] למגרת רוחא
[q] דאולצניכון הנון דמללו בשמה דמריא ׃ 11 הא גיר [r] יהבינן טובא לאילין [s] דסיברו שמעתון [s] מסיברנותה
דאיוב [t] וחרתא דעבד לה מריא [u] חזיתון מטל [x] דמרחמן הו מריא [y] ומרחפן ׃ 12 קדם כל מדם דין אחי לא הויתון
[z] ימין בשמיא ולא בארעא אף לא [z] במומתא אחריתא אלא תהוא מלתכון אין אין ולא לא דלא תתחיבון תחית דינא ׃
13 ואן אנש מנכון נהוא באולצנא נהוא מצלא ואן חדא נהוא מזמר ׃

[e] עובד האדמה [f] ומאריך אפיו
[g] בכר [h] נגר [i] אתא
[k] אנח [l] דון [m] קום
[n] דמא דמה [o] נסב
[p] לארך אפים [q] אלץ צור
[r] נותנים אנחנו [s] סיבר
[t] ואחרית [u] חזא [x] רחם
[y] רחף [z] ימא נשבע

14 ܘܐܢ ܟܪܝܗ ܐܢܫ ܢܩܪܐ ܠܩܫܝܫܐ ܕܥܕܬܐ ܘܢܨܠܘܢ
ܥܠܘܗܝ. ܘܢܡܫܚܘܢܗ ܡܫܚܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ.
15 ܘܨܠܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܡܚܠܡܐ ܠܗ ܠܗܘ
ܕܟܪܝܗ. ܘܡܩܝܡ ܠܗ ܡܪܢ. ܘܐܢ ܚܛܗܐ ܥܒܝܕܝܢ
16 ܠܗ ܡܫܬܒܩܝܢ ܠܗ. ܗܘܝܬܘܢ ܕܝܢ ܡܘܕܝܢ
ܣܟܠܘܬܟܘܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܨܠܝܢ ܚܕ ܥܠ
ܚܕ ܕܬܬܐܣܘܢ. ܪܒ ܗܘ ܓܝܪ ܚܝܠܗ ܕܨܠܘܬܐ ܐܝܕܐ
17 ܕܙܕܝܩܐ ܡܨܠܐ ܠܗ. ܐܦ ܐܠܝܐ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ
ܚܫܘܫܐ ܐܟܘܬܢ. ܘܨܠܝ ܕܠܐ ܢܚܘܬ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ.
18 ܘܠܐ ܢܚܬ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܘܫܬܐ ܝܪܚܝܢ. ܘܬܘܒ ܨܠܝ
ܘܫܡܝܐ ܝܗܒܘ ܡܛܪܐ. ܘܐܪܥܐ ܝܗܒܬ ܦܐܪܝܗ.
19 ܐܚܝ. ܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܛܥܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ
20 ܕܫܪܪܐ. ܘܢܦܢܝܘܗܝ ܐܢܫ ܡܢ ܛܘܥܝܝܗ. ܢܕܥ
ܗܘ ܕܡܦܢܐ ܠܚܛܝܐ ܡܢ ܛܘܥܝܐ ܕܐܘܪܚܗ.
ܡܚܐ ܢܦܫܗ ܡܢ ܡܘܬܐ. ܘܡܚܦܐ ܣܘܓܐܐ
ܕܚܛܗܘܗܝ ܀ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ ܀

14 *Quòd si ægrotet, vocet Presbyteros ecclesiæ vt orent pro ipso, & vngant eum oleo in nomine Domini nostri.*
15 *Et oratio fidei sanitati restituet ipsum ægrotum, & eriget eum Dominus noster. quòd si peccata sint ab eo commissa, remitten-*
16 *tur ei.* *Porrò cõfitemini alius alij delicta vestra, & orate alius pro alio vt sani efficiamini. Magna siquidem est virtus orationis illius quam iustus orat.*
17 *Et Elijo homo fuit passionibus obnoxius sicut & nos, & orauit ne descenderet pluuia super terram, neque descendit per tres annos & sex menses.*
18 *Et rursum preces fudit, & cæli dederunt pluuiam, terraque edidit fructus suos.*
19 *Fratres mei, si quis ex vobis errauerit à via veritatis, & conuerterit eum aliquis ab errore ipsius:*
20 *Sciat quòd qui reduxit peccatorem ab errore viæ suæ, seruaturus sit animam eius à morte, operiétque multitudinem peccatorum suorum.*

Epistolæ Iaakoub Apostoli
FINIS.

---

14 וְאֶן [g]כְּרִיהּ [h]נֶקְרָא [i]לְקַשִּׁישֵׁא [k]דְעִדְתָא וְנַצְלוֹן עֲלוֹהִי [l]וְנֶמְשְׁחוּנֵה [m]מְשְׁחָא בַשְׁמֵהּ דְמָרַן׃ 15 [n]וַצְלוֹתָא דְהַימָנוּתָא
[o]מַחְלְמָא לֵהּ לְהַו דַכְרִיהּ [p]וּמְקִים לֵהּ מָרַן וְאֶן חְטָהֵא עֲבִידִין לֵהּ [q]מֶשְׁתַּבְקִין לֵהּ׃ 16 הֲוַיתוֹן דֵּין [r]מַוֹדֵין [s]סַכְלְוָתְכוֹן
חַד לְחַד וַהֲוַיתוֹן מְצַלֵּין חַד עַל חַד [t]דְּתֶתְאַסּוֹן רַב הוּ גֵּיר חַילָה דַצְלוֹתָא אַיְדָא דְזַדִּיקָא מְצַלֵּא לָהּ׃
17 אַף אֵלִיָּא בַּרְנָשָׁא הֲוָא חְשׁוּשָׁא אַכְוָתַן וְצַלִּי דְלָא נֵחוּת מִטְרָא עַל אַרְעָא וְלָא נְחֵת תְּלָת שְׁנִין וְשִׁתָּא יַרְחִין׃

[g] חלה [h] קרא [i] הכהנים
[k] של עדה [l] מְשַׁח [m] שמן
[n] ותפלה [o] מרפאה [p] קום
[q] שְׁבַק [r] יְדָא ידה
[s] סְכַל אשם [t] אָסָא רפא

‡Infirmatur quis in vobis? inducat 14
presbyteros ecclesiæ, & orent super eum,
vngentes eum oleo in nomine Domini.
‡Et oratio fidei saluabit infirmum, & 15
†alleuabit eum Dominus: & si in pecca-
tis sit, remittentur ei.
‡Confitemini ergo alterutrum pecca- 16
ta vestra: & orate pro inuicem vt salue- D
mini. multum enim valet deprecatio iu-
sti assidua.
‡Elias, homo erat similis nobis passi- 17
bilis, & oratione orauit vt non plueret
super terram, & non pluit annos tres &
menses sex.
‡Et rursum orauit: & cælum dedit 18
pluuiam, & terra dedit fructum suum.
‡Fratres mei, si quis ex vobis errauerit 19
à veritate, & conuerterit quis eum:
‡Scire debet quoniam qui conuerti 20
fecerit peccatorem ab errore viæ suæ,
saluabit animã eius à morte, & operiet
multitudinem peccatorum.

Epistolæ B. Iacobi FINIS.

14 ‡ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάτω τοὺς πρεσβυτέ-
ρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾽ αὐτὸν, ἀλεί-
ψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου.
15 ‡καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ
αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκὼς, ἀφεθήσεται
αὐτῷ.
16 ‡ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔ-
χεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δι-
καίου ἐνεργουμένη.
17 ‡ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευ-
χῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς
ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
18 ‡καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ
ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.
19 ‡ἀδελφοὶ, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας,
καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,
20 ‡γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης
ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆ-
θος ἁμαρτιῶν.

Τέλος τῆς τοῦ ἁγίου ἰακώβου καθολικῆς ἐπιστολῆς.

---

18 [a] וְתוּב צַלִּי וַשְׁמַיָּא [b] יַהֲבוּ מֶטְרָא וַאַרְעָא יֶהְבַת פֵּארֶיהָ׃ 19 אַחַי אֶן אֱנָשׁ מֶנְכוֹן [c] נֶטְעֶא מֶן אוּרְחָא [d] וְקוּשְׁתָּא
[e] וְנֶפְנְיוּהִי אֱנָשׁ מֶן [f] טָעְיוּתֵהּ׃ 20 [g] נֶדַע דְּהוּ [h] דְּמַהְפֵּךְ לַחְטָיָא מֶן טָעְיוּתָא דְאוּרְחֵה מַחֵא נַפְשֵׁה מֶן מוֹתָא
וְעָטֵא סוּגָאָא דַחְטָהוּהִי׃

[a] ועוד פ נתנו [c] טְעָא
[d] אורח אמת [e] פְּנָא השיב
[f] טְעָא [g] יִדַע [h] הָפֵךְ

שְׁלֶמַת אֶגַּרְתָּא דְיַעֲקוֹב שְׁלִיחָא׃

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM BEATI PETRI PRIMAM.

DISCIPVLOS *Saluatoris inuicti toto orbe diffusos & peregrinos in hoc seculo monstrat, & præterita vitæ pœnitere suadet, & in nouam vitam proficere tota cum sollicitudine exhortatur Simon Petrus filius Iohannis, prouinciæ Galilææ, vico Bethsaida, frater Andreæ Apostoli.*

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ. ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ

ܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ ܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܐ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 [illegible]

RVRSVM EPISTOLA PETRI SCHEMEOVN KIPHO APOSTOLI:

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Dominica noua.

CAP. I.

1 PETRVS *Apostolus Jeschua Meschicho electis & aduenis qui sparsi sunt in Ponto, & in Galatia, & Cappadocia, & Asia, & Bithynia;*

2 *Jis qui electi sunt per præscientiam Dei patris, per sanctificationem Spiritus, vt sint in obedientiam, & aspersionem sanguinis Jeschua Meschicho, Gratia & pax multiplicetur apud vos.*

3 *Benedictus Deus pater Domini nostri Jeschua Meschicho qui multa misericordia sua genuit nos denuò per resurrectionem Domini nostri Jeschua Meschicho in spem vitæ.*

4 *Et in hæreditatem incorruptibilem, & incontaminatam, ac immarcessibilem, quæ parata est vobis in cælis.*

5 *Qui custodimini virtute Dei & fide in salutem quæ parata est vt reueletur in temporibus nouissimis.*

6 *Jn quibus lætabimini in æternum, etsi hoc tempore paululum in angustiam redacti sitis per varias tentationes quæ transeunt super vos.*

7 *Vt probatio fidei vestræ appareat excellẽtior auro purgato, quod probatũ est per ignẽ in laudem & honorem, & gloriam; in reuelatione Jeschua Meschicho.*

8 *Quem quum non videritis, diligitis, ac per fidem in eum exultatis cum gaudio glorificato ineffabili:*

9 *Vt recipiatis retributionem fidei vestræ*

10 *salutem animarum vestrarum. De qua salute exquisierant prophetæ quum vaticinati sunt de gratia quæ futura est vt detur vobis.*

11 *Et scrutati sunt quo tempore demonstraturus esset ac testimoniũ redditurus Spiritus ille Meschicho, qui habitabat in ipsis, de futuris passionibus Meschicho, & gloria eius postea.*

תוב אגרתא דפטרוס שליחא שמעון כיפא

חד׳ בשבא׳ חרתא א   קפלאון א

פטרוס שליחא דישוע משיחא לגביא׳ ותותבא׳ דזריעין בפנטוס ובגלטיא ובקפדוקיא ובאסיא ובביתוניא׃
2 אילין׳ דאתגביו׳ בםקדמות ידעתה דאלהא אבא בקדישותא דרוחא דנהוון׳ למשמעתא ולרסס
דמה דישוע משיחא׳ טיבותא ושלמא׳ נסגא לותכון׃ 3 מברכו אלהא אבוהי דמרן ישוע משיחא הו׳ דבחננה
סגיאא׳ אולדן מן דריש׳ בקימתה דמרן ישוע משיחא׳ לסברא דחיא׃ 4 ולירתותא דלא מתחבלא ולא
מתטנפא ולא חמיא הי׳ דמטיבא לכון בשמיא׃ 5 בר נטירין אנתון בחילא דאלהא׳ ובהימנותא

בשבה׳ חדת חדש
גבא לבחורים׳ ותב
זרע׳ גבא׳ קדם
שמע׳ חסד׳ סגא
ברך׳ שבחסדו הרבה
ילד׳ קום׳ לתקוה
ירת׳ חבל׳ טנף
חמא׳ טיב׳ חימן

EPISTOLA CATHOLICA B. PETRI APOSTOLI PRIMA.

CAP. I.

PETRVS Apostolus Ie- 1
su Christi, electis adue- A
nis dispersionis Ponti,
Galatiæ, Cappadociæ,
Asiæ, & Bithyniæ,
* Secūdum præscien- 2
tiam Dei patris, in sanctificationem Spi
ritus, in obedientiam & aspersionem
sanguinis Iesu Christi: Gratia vobis &
pax multiplicetur.
* Benedictus Deus & pater Domini 3
nostri Iesu Christi, qui secundum mise-
ricordiam suam magnā regenerauit nos
in spem viuam, per resurrectionem Iesu
Christi ex mortuis;
* In hæreditatem incorruptibilem, & 4
incontaminatam, & immarcescibilem,
conseruatam in cælis in vobis;
* Qui in virtute Dei custodimini per 5
fidem in salutem, paratam reuelari in
tempore nouissimo:
* In quo †exultabitis modicum nunc 6
si oportet contristari in varijs tentatio-
nibus: B
* Vt probatio vestræ fidei multo pre- 7
tiosior† auro (quod per ignem probatur)
inueniatur in laudem & gloriam & ho-
norem in †reuelatione Iesu Christi:
* Quem cùm non videritis, diligitis: 8
in quem nunc quoque non videntes cre-
ditis: credentes autem † exultatis lætitia
inenarrabili & glorificata;
* Reportantes finem fidei vestræ, sa- 9
lutem animarum†.
* De qua salute exquisierunt atque 10
scrutati sunt Prophetæ, qui de futura in
vobis gratia prophetauerunt:
* Scrutantes in quod vel quale tem- 11
pus significaret in eis Spiritus Christi:
prænuntians eas quæ in Christo sunt
passiones & posteriores glorias.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ καθολικὴ πρώτη ἐπιστολή.

κεφ. α.

1 ΠΕτρος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐκλεκ-
τοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς πόντου, γα-
λατίας, καππαδοκίας, ἀσίας, καὶ βι-
θυνίας,
2 * κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγια-
σμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος
ἰησοῦ χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
3 * εὐλογητὸς ὁ θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλ-
πίδα ζῶσαν δι᾽ ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,
4 * εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραν-
τον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς,
5 * τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς
σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ;
6 * ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες
ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς·
7 * ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυ-
σίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρε-
θῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ
χριστοῦ·
8 * ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πι-
στεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδο-
ξασμένῃ,
9 * κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν
ψυχῶν.
10 * περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προ-
φῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες·
11 * ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς
πνεῦμα χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν παθή-
ματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας·

לחיא דמטיבין דנתגלון לזבנא אחריא ׃ 6 דבהון חדון לעלם אפן בהנא זבנא קליל מתתעיקין אנתון
בנסיונא משחלפא ועדין עליכון ׃ 7 איכנא דבוחרנא דהימנותכון נתחזא דמיתר מן דהבא סנינא
דאתבקי בנורא לתשבוחתא ולאיקרא ולקולסא בגלינה דישוע משיחא ׃
8 הו דלא חזיתוניהי ומחבין אנתון לה ובהימנותה רוזין אנתון בחדותא משבחתא דלא מתמללא ׃
9 דתקבלון פורענא דהימנותכון חיא דנפשתכון ׃ 10 הנון היא דעקבו הוו עליהון נביא כד אתנביו על
טיבותא דעתידא הות דתתיהבי לכון ׃ 11 ובצו דבאינא זבנא מחויא ומסהדא רוחה דמשיחא דעמרא בהון
דעתידין חשוהי דמשיחא ותשבוחתה דמן בתרכן ׃

a לעתות b חדא שמח
c עיק צור d נסא e ערא
f בחר g חימן h יתר
i זהב k צרוף l בקא בחן
m שבח n יקר כבד
o והלה p גלא q חזא
r אחב אהב s רוז הגיל
t בששק ותבמול x עקב

12 ܘܐܬܓܠܝ ܠܗܘܢ ܟܠ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ
ܕܠܘ ܠܢܦܫܗܘܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ. ܐܠܐ ܠܢ ܕܝܠܢ
ܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܓܠܝ ܠܟܘܢ
ܒܝܕ ܐܝܠܝܢ ܕܣܒܪܢܟܘܢ. ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܕܐܫܬܕܪ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܕܒܗܝܢ ܒܗܠܝܢ ܡܬܪܓܪܓܝܢ
13 ܐܦ ܡܠܐܟܐ ܕܢܕܝܩܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܙܩܘ
ܚܨܝ ܕܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܐܬܬܥܝܪܘ ܓܡܝܪܐܝܬ. ܘܣܒܪܘ
ܥܠ ܚܕܘܬܐ ܕܐܬܝܐ ܠܟܘܢ. ܒܓܠܝܢܗ ܕܡܪܢ
14 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܡܫܬܡܥܢܐ. ܘܠܐ
ܬܫܬܘܬܦܘܢ ܬܘܒ ܠܪܓܝܓܬܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܐܝܠܝܢ
15 ܕܪܓܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܠܐ ܒܝܕܥܬܐ. ܐܠܐ ܗܘܘ ܩܕܝܫܝܢ
ܒܟܠܗܘܢ ܗܘܦܟܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܩܕܝܫ ܗܘ ܗܘ
16 ܡܢ ܕܩܪܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܘܝܬܘܢ
17 ܩܕܝܫܝܢ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܢܐ ܩܕܝܫ ܐܢܐ. ܘܐܢ ܗܘ
ܕܐܒܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܗܘ ܕܠܝܬ ܩܕܡܘܗܝ ܡܣܒ
ܒܐܦܐ. ܘܕܐܢ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. ܒܕܚܠܬܐ
ܐܬܕܒܪܘ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ ܕܬܘܬܒܘܬܟܘܢ.
18 ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܒܣܐܡܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܘܠܐ
ܒܕܗܒܐ ܐܬܦܪܩܬܘܢ ܡܢ ܥܒܕܝܟܘܢ ܣܪܝܩܐ. ܗܢܘܢ
19 ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢ ܐܒܗܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܕܡܐ ܝܩܝܪܐ
ܕܐܡܪܐ ܕܠܐ ܡܘܡܐ ܘܕܠܐ ܛܘܠܫܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ
20 ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܡܛܝܒ ܗܘܐ ܠܗܕܐ ܡܢ
ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܘܐܬܓܠܝ
21 ܒܚܪܬܐ ܕܙܒܢܐ ܡܛܠܬܟܘܢ. ܕܐܢܬܘܢ
ܕܒܐܝܕܗ ܗܝܡܢܬܘܢ ܒܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ
ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܘܒܚܐ. ܕܬܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
22 ܘܣܒܪܟܘܢ ܒܐܠܗܐ. ܟܕ ܢܦܫܬܟܘܢ
ܩܕܫܬܘܢ ܒܡܫܡܥܬܗ ܕܫܪܪܐ. ܘܡܠܝܬܘܢ
ܚܘܒܐ ܕܠܐ ܡܣܒ ܒܐܦܐ. ܕܡܢ
ܠܒܐ ܕܟܝܐ ܘܡܫܡܠܝܐ. ܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.
23 ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܢ ܕܪܝܫ ܐܬܝܠܕܬܘܢ. ܠܐ ܡܢ ܙܪܥܐ
ܕܡܬܚܒܠ. ܐܠܐ ܡܢ ܗܘ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ. ܒܡܠܬܐ ܚܝܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܩܝܡܐ ܠܥܠܡ.

12 * *Et reuelata fuerunt illis quæcunque scrutabantur, quia non sibimetipsis perquirebant, sed nostra nobis vaticinabantur, ea nempe, quæ nunc reuelata sunt vobis per eos qui euangelizauerunt vobis Spiritu Sanctitatis, qui missus est è cælis, in quæ desiderant etiam Angeli prospicere.*
13 * *Quapropter accingite lumbos mentium vestrarum, & excitamini perfectè, & sperate in gaudium illud, quod obuenturum est vobis in reuelatione Domini nostri Jeschua Meschicho;*
14 * *Tanquam filij obedientes. Neque communicaueritis amplius primis illis concupiscentijs quibus concupiscebatis absque scientia.*
15 * *Sed estote sancti in omnibus conuersationibus vestris, quemadmodum Sanctus est ille qui vocauit vos.*
16 * *Quandoquidem scriptum est, Estote sancti, sicut & ego sanctus sum.*
17 * *Quòd si patrem vocatis eum in cuius conspectu non est acceptio facierum* [personarum] *& qui iudicat vnumquemque secundùm opera eius: timore ducimini hoc tempore incolatus vestri.*
18 * *Quum sciatis nec argento quod corrumpitur, nec auro vos redemptos fuisse ab illis vanis operibus vestris quæ accepistis à patribus vestris.*
19 * *Sed pretioso sanguine agni illius, qui nec næuum nec maculam habet, hoc est Meschicho.*
20 * *Qui præordinatus fuerat ad hoc ante iacta mundi fundamenta, reuelatus est autem in fine temporum propter vos.*
21 * *Qui quidem per ipsum credidistis in Deum qui excitauit eum à mortuis, & dedit ei gloriam, vt fides spesque vestra sit in Deo:*
22 * *Quum sanctificaueritis animas vestras per obedientiā veritatis, & fueritis pleni charitate absque acceptione facierum* [simulatione] *vt ex puro & integro corde vos inuicem diligatis.*
23 * *Vt qui denuò geniti estis non ex semine corruptibili, sed ex illo incorruptibili, per viuum sermonem Dei, qui stat in æternum.*

12 [h] ואתגלי להון כל [i] דבעין הוו מטל דלו לנפשהון [k] בעין הוו אלא לן דילן [l] מתנבין הוו אילין דהשא אתגלי לכון
ביד אילין [m] דסברנכון ברוחא דקודשא [n] דאשתדר מן שמיא דבהין בהלין [o] מתרגרגין אף מלאכא [p] דנדיקון:
13 מטל הנא [q] חזוקו חצא [r] דרעינכון [s] ואתתעירו [t] גמיראית [u] וסברו על [x] חדותא [y] דאתיא לכון [z] בגלינה דמרן
ישוע משיחא: 14 איך בניא [a] משתמענא ולא [b] תשתותפון [c] תוב לרגיגתא קדמיתא אילין [d] דרגין הויתון דלא [e] בידעתא:
15 אלא הוו קדישין בכלהון [f] הופכיכון איך דקדיש הו הו מן דקרכון:
16 מטל דכתיב דהויתון קדישין איכנא דאף אנא קדיש אנא: 17 ואנהו דאבא קרין אנתון הו דלית קדמוהי
מסב באפא ודאן לכלנש איך עבדוהי בדחלתא אתדברו בזבנא הנא דתותבותכון:

[h] גלא [i] בצא חקר [k] בעא
[l] נבא [m] סבר בשר
[n] שדר [o] רגג [p] דק הביט
[q] אזרו [r] רעא רוח
[s] עור שקד [t] בתמים ובטחו
[x] שמחה [y] אתא [z] גלא
[a] שמע [b] שתף [c] עוד
[d] רגג [e] ידע [f] בתנוהכם

Quibus reuelatum est quia non sibimetipsis, vobis autem ministrabant ea quæ nunc nuntiata sunt vobis per eos qui euangelizauerunt vobis, Spiritu sancto misso de cælo in † quem desiderant angeli prospicere. 12 C

que

Propter quod succincti lumbos mentis vestræ, sobrij, perfectè sperate in eam quæ offertur vobis gratiã, in † reuelatione Iesu Christi. 13

reuelationem

Quasi filij obedientiæ, non configurati prioribus ignorantiæ vestræ desiderijs: 14

Sed secundùm eum qui vocauit vos, Sanctum, & ipsi in omni conuersatione sancti sitis. 15

Quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum. 16

Et si Patrem inuocatis eum qui sine acceptione personarum iudicat secundum vniuscuiusque opus: in timore, incolatus vestri tempore conuersamini: 17

Scientes quòd non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conuersatione paternæ traditionis; 18 D

Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi & incontaminati; 19

Præcogniti quidem ante mundi constitutionẽ, manifestati autem nouissimis temporibus propter vos; 20

Qui per ipsum fideles estis in Deo qui suscitauit eum à mortuis, & dedit ei gloriam, vt fides vestra & spes esset in Deo. 21

Animas vestras castificantes in obedientia charitatis, in fraternitatis amore simplici ex corde inuicem diligite attentiùs: 22

Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili per verbum Dei viui & permanentis in æternum. 23

12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ,

14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις·

15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε·

16 διότι γέγραπται, ἅγιοι γένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.

17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε·

18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,

19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου, χριστοῦ,

20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς

21 τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς,

23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου θεοῦ ζῶντος καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα.

---

18 כד ידעין אנתון דלא בכספא דבלא ולא בדהבא אתפרקתון מן עבדיכון סריקא הנון דקבלתון מן אבהיכון
19 אלא בדמא יקירא דאמרא דמומא וטולשא לית בה דאיתוהי משיחא ׃ 20 הו דמקדם קדם חוא פריש לה
להדא מן קדם תרמיתה דעלמא ואתגלי בחרתהון דזבנא מטלתכון ׃ 21 אילין דבאידה הימנתון באלהא הו
דאקימה מן בית מיתא ויהב לה שובחא דהימנותכון וסברכון נהוא על אלהא ׃
22 כד נהוין קדישן נפשתכון במשתמענותה דשררא ונהוין מלין חובא דלא מסב באפא ומן לבא דכיא
וגמירא חהוון מחבין חד לחד ׃ 23 איך אנשא דמן דריש אתילדתון לא מן זרעא דבלא אלא מן אינא דלא בלא
במלתא חיתא דאלהא דקימא לעלם ׃

פרק נבכר כבש
אית רמא גלא
באחריתם יד קום
מות והקותכם חוא
שמע של אמת מלא
אהבת רכא חבב
ילד מלל חיא
קום

24 [illegible]
25 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

[illegible]

11 [illegible]

24 * *Quoniam omnis caro herba, & omnis decor eius tanquam folium agri: exaruit herba & marcescit folium.*
25 * *At verbum Dei nostri stat in secula, & hoc est verbum quod euagelizatum est vobis.*

Dominica v. post Epiphaniam.

CAP. II.

1 D*Eponite ergo à vobis omnem malitiam, omnemque fraudem, & simulationem, & inuidiam, & obtrectationem:*
2 * *Et estote sicut infantes simplices, & appetite verbum illud tanquam lac purum & spiritale, vt per illud adolescatis ad salutem.*
3 * *Si gustaueritis & videritis quàm bonus sit Dominus.*
4 * *Ad quem acceditis. qui est lapis ille viuus quem reprobauerunt filij hominum, sed electus & preciosus est apud Deum.*
5 * *Quin & vos tanquam lapides viui ædificemini, ac estote templa spiritalia, & Sacerdotes sancti ad offerendas hostias quæ acceptabiles sint coram Deo per Jeschua Meschicho.*
6 * *Dictum est enim in Scriptura, Ecce pono in Tzehioun lapidem electum & preciosum in caput anguli; in quem qui crediderit, non pudefiet.*
7 * *Vobis igitur datus est hic honor, ijs nimirum qui credunt: illis verò qui sunt increduli,*
8 * *Lapis est offendiculi, aut petra in quam impingitur, & offendunt ad eam quòd nō acquiescant sermoni in quem positi sunt.*
9 * *Vos autem genus electum estis quod fungatur Sacerdotio ad regnum, gens sancta, cætus redemptus, vt euangelizetis laudes eius qui vocauit vos à tenebris in præstantissimam lucem suam.*
10 * *Qui quondam non habiti estis populus, nunc autem populus Dei: nec super vos erant misericordiæ, nunc autem effusæ sunt super vos miserationes.*

De Iouchanon baptista.

11 * *Dilecti mei, obsecro vos tanquam aduenas & peregrinos, seiungite vos ab omnibus illis concupiscentiis corporis quæ bellum gerunt aduersus animam.*

24 מטל דכל בסר עמירא וכלה יאיותה איך עופיא דחקלא יבש עמירא וחמא עופיא :
25 ומלתה דאלהן קימא לעלמין והדא הי מלתא הי דאסתברתון :
חד בשבא דחמשא דבתר דנחא ב קפלאון ב
1 אניחו הכיל מנכון כלה בישותא וכלה נכלא ומסב באפא וחסמא ומאכלקרצא :
2 והוו איך ילודא שברא ואתרגרגו לה למלתא איך דלחלבא נקדא ורוחנא דבה תתרבון לחיא :
3 אן טעמתון וחזיתון דטב הו מריא הו דלה מתקרבין אנתון :
4 דאיתוהי כאפא חיא דאסליוהי בני אנשא וגבא ומיקר לות אלהא :
5 ואף אנתון איך כאפא חיתא אתבנו והוו היכלא רוחנא וכהנא קדישא למסקו דבחא דמקבלין קדם אלהא ביד ישוע משיחא :

עשב ס יופי קעלה קום
הדבר סבר בשר
נוח ביש נכל
נסב וקנאה ומלשינות
נערים פתאום רגג
מלל נבר רבא
חזא קרב סלא מאס
יקר חיא בנא

*Quia omnis caro vt fœnum,& om- 24
nis gloria eius tanquam flos fœni. exa-
ruit fœnum,& flos eius decidit.
* Verbum autem Domini manet in 25
æternum. hoc eſt autem verbum quod
euangelizatum eſt in†vos.

CAP. II.

DEponentes igitur omnem malitiam 1
& omnem dolum, & ſimulationes, A
& inuidias, & omnes detractiones,
* Sicut modò geniti infantes,†ratio- 2
nabile,†ſine dolo lac concupiſcite; vt in
eo creſcatis in ſalutem.
* Si tamen guſtaſtis quoniam dulcis 3
eſt Dominus.
* Ad quē accedentes,lapidem viuum, 4
ab hominibus quidem reprobatum, à
Deo autem electum & honorificatum:
* Et ipſi tanquam lapides viui ſuper- 5
ędificamini,domus ſpiritualis,†ſacerdo-
tium ſanctū, † offerre ſpiritales hoſtias,
acceptabiles Deo per Ieſum Chriſtum.
* Propter quod continet Scriptura; 6
Ecce pono in Sion lapidem ſummū an-
gularem†electum,pretioſum: & qui cre-
diderit in eum, non confundetur.
* Vobis igitur honor, credētibus.non 7
credētibus autem, lapis quem reproba- B
uerunt ædificantes, hic factus eſt in ca-
put anguli:
* Et lapis offenſionis, & petra ſcan- 8
dali, his qui offendunt verbo, nec cre-
dunt in†quo & poſiti ſunt.
* Vos autem genus electum,regale ſa 9
cerdotium,gens ſancta, populus acqui-
ſitionis: vt virtutes annuntietis eius qui
de tenebris vos vocauit in admirabile
lumen ſuum.
*Qui aliquando non populus†, nunc 10
autem populus Dei: qui non conſecuti
miſericordiam, nunc autem miſericor-
diam conſecuti.

* Chariſſimi, obſecro vos tanquam 11
aduenas & peregrinos, abſtinere vos à C
carnalibus deſideriis quæ militant ad-
uerſus animam:

24 * διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀν-
θρώπου ὡς ἄνθος χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄν-
θος αὐτοῦ ἐξέπεσε·
25 * τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆ-
μα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

β'.

1 * Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον,
καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πάσας καταλαλιάς,
2 * ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν, ἄδολον γάλα ἐ-
πιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε·
3 * εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος·
4 * πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώ-
πων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔν-
τιμον,
5 * καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευ-
ματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι θυσίας πνευματι-
κὰς, εὐπροσδέκτους τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ.
6 * διότι περιέχει ἐν τῇ γραφῇ, ἰδοὺ τίθημι ἐν σιὼν
λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
7 * ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ, λίθον ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφα-
λὴν γωνίας,
8 * καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδά-
λου· οἳ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέ-
θησαν·
9 * ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔ-
θνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγ-
γείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν
αὐτοῦ φῶς·
10 * οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι,
νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 * Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδή-
μους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρα-
τεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς·

---

[x]בחירתא [y]ויקירתא ברישׁ [z]זויתא מן דמהימן בה לא [a]נבהת׃ 7 לכון הכיל [b]אתיהב הנא [c]איקרא לאילין [d]דמהימנין
להנון דין דלא [e]מתטפיסין׃ 8 כאפא הו [f]דתוקלתא או [g]אבנא דכשלא ומתתקלין בה בדלא [h]מתטפיסין [i]למלתא
דלהדא [k]סימין׃ 9 אנתון דין שרבתא אנתון [l]גביתא [m]דמכהנא למלכותא עמא קדישא כנשא [n]פריקא [o]דתסברון
תשבחתה דהו [p]דקרכון מן חשוכא לנוהרה [q]מיתרא׃ 10 אילין דמן קדים לא חשיבין הויתון עמא השא דין
עמא דאלהא אף לא רחמא הוו עליכון השא דין [r]אשתפעו עליכון רחמא׃
דיותנן מעמדנא ג 11 חביבי בעא אנא מנכון איך ערצא ואיך תותבא
אתפרקו מן כלהין רגיגתא דפגרא הלין דעבדן קרבא לוקבל נפשא׃

[x] בחר [y] ונכבדה [z] פנה
[a] בהת [b] יהב [c] כבוד
[d] הימן [e] טפס הקשיב
[f] תקל כשל [g] אבן
[h] מקשיבים [i] מלל [k] סום
[l] גבא [m] כהן [n] פדוי
[o] סבר בשר [p] קרא
[q] יתר [r] שפע שפך

12 ܘܢܗܘܘܢ ܗܘܦܟܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܐ ܒܝܫܬܐ܂ ܢܚܙܘܢ ܥܒܕܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ܂ ܘܢܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܘܚܪܢܐ܂

13 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܡܛܠ ܐܠܗܐ. ܠܡܠܟܐ ܡܛܠ ܫܘܠܛܢܗܘܢ.

14 ܘܠܕܝܢܐ ܡܛܠ ܕܡܢܗ ܡܫܬܕܪܝܢ ܠܬܒܥܬܐ ܕܡܣܟܠܢܐ܂ ܘܠܫܘܒܚܐ ܕܥܒܕܝ ܛܒܬܐ܂

15 ܕܗܟܢܐ ܗܘ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܒܥܒܕܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ ܬܣܟܪܘܢ ܦܘܡܐ ܕܣܟܠܐ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܐܠܗܐ܂

16 ܐܝܟ ܒܢܝ ܚܐܪܐ܂ ܘܠܐ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܥܒܝܕܐ ܠܗܘܢ ܚܐܪܘܬܗܘܢ ܬܚܦܝܬܐ ܠܒܝܫܘܬܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂

17 ܠܟܠܢܫ ܝܩܪܘ. ܠܐܚܝܟܘܢ ܐܚܒܘ. ܘܡܢ ܐܠܗܐ ܕܚܠܘ. ܘܠܡܠܟܐ ܝܩܪܘ.

18 ܘܐܝܠܝܢ ܥܒܕܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ܂ ܐܫܬܥܒܕܘ ܠܡܪܝܟܘܢ ܒܕܚܠܬܐ. ܠܐ ܠܚܘܕ ܠܛܒܐ ܘܠܡܟܝܟܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܩܫܝܐ ܘܠܥܣܩܐ.

19 ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܠ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ ܡܣܝܒܪܝܢ ܥܩܬܐ ܕܡܬܥܒܕܢ ܠܗܘܢ ܒܥܘܠܐ.

20 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܛܠ ܣܟܠܘܬܗܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܐܘܠܨܢܐ. ܐܝܢܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܟܕ ܬܥܒܕܘܢ ܛܒܬܐ ܘܡܬܐܠܨܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܣܝܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܗܝܕܝܢ ܪܒܐ ܬܫܒܘܚܬܟܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.

21 ܠܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܝܬܘܢ. ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܚܠܦܝܢ. ܘܫܒܩ ܠܢ ܗܢܐ ܛܘܦܣܐ. ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܥܩܒܬܗ ܬܗܠܟܘܢ.

22 ܗܘ ܕܠܐ ܥܒܕ ܚܛܝܬܐ. ܘܐܦܠܐ ܢܟܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܦܘܡܗ.

23 ܘܗܘ ܕܡܨܛܚܐ ܗܘܐ ܘܠܐ ܡܨܛܚ ܗܘܐ. ܘܚܐܫ ܗܘܐ ܘܠܐ ܡܚܡܬ ܗܘܐ. ܐܠܐ ܡܫܠܡ ܗܘܐ ܕܝܢܗ ܠܕܝܢܐ ܕܟܐܢܐ.

24 ܘܫܩܠ ܟܠܗܝܢ ܚܛܗܝܢ ܘܐܤܩ ܐܢܝܢ ܒܦܓܪܗ ܠܨܠܝܒܐ. ܕܟܕ ܢܡܘܬ ܠܚܛܝܬܐ܂ ܒܟܐܢܘܬܗ ܢܚܐ. ܕܒܡܚܘܬܗ ܓܝܪ ܐܬܐܣܝܬܘܢ܂

25 ܕܛܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܝܟ ܥܢܐ܂ ܘܗܫܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬ ܪܥܝܐ ܘܠܡܥܕܪܢܐ ܕܢܦܫܬܟܘܢ ܀

12 * *Sintque bonæ conuersationes vestræ coram omnibus filiis hominum: vt ij qui obloquuntur de vobis malos sermones, conspiciat bona opera vestra, & glorificent Deum in die examinis.*

13 * *Proinde estote subditi omnibus filiis hominum propter Deum: regibus propter imperium ipsorum:*

14 * *Iudicibus autem, vt qui ab eo missi sunt ad vindictam nocentium, laudem verò bene agentium.*

15 * *Quia sic est voluntas Dei vt per bona opera vestra obturetis os stultorum illorum qui non norunt Deum:*

16 * *Tanquam filij liberi, & non tanquam homines quibus facta sit sua libertas velamẽ malitiæ ipsorum, sed tanquam serui Dei.*

17 * *Omnes honorate: fratres vestros diligite: ac Deum reueremini: & regibus honorem exhibete.*

18 * *Illis autem seruis qui sunt inter vos,* [dico] *subditi estote heris vestris cum timore, non tantùm bonis & mansuetis, sed etiam duris & asperis.*

19 * *Illi enim gratiam habent coram Deo, qui propter bonam conscientiam sufferunt molestias quæ sibi obueniunt ab iniquis.*

20 * *Qui verò propter delicta sua sustinent afflictiones, quamnam habent gloriam? Sed quum bene feceritis, oppressique fueritis, ac sustinueritis, tunc crescet gloria vestra apud Deum.*

21 * *Ad hoc enim vocati estis, quoniam & Meschicho mortuus est pro nobis, & reliquit nobis hoc exemplum, vt & vos per vestigia eius incedatis.*

22 * *Qui quidem non fecit peccatum, neque dolus inuentus est in ore ipsius.*

23 * *Qui maledicentiam pertulit, neque maledixit: & passus est, neque comminatus est; sed tradebat iudicium suum iudici iustitiæ.*

24 * *Et baiulauit omnia peccata nostra, eaque sustulit in corpore suo ad crucem; vt quum mortui fuerimus peccato, per iustitiam illius viuamus. nam eius liuore sanati estis:*

25 * *Qui errabatis tanquam oues, nunc autem conuersi estis ad pastorem & curatorem animarum vestrarum.*

---

12 וְנֶהְוּוֹן שַׁפִּירִין הוּפָכֵיכוֹן קְדָם כֻּלְּהוֹן בְּנַי אֱנָשָׁא דְּאִילֵין דַּמְמַלְּלִין עֲלֵיכוֹן מְלָא בִּישְׁתָא נֶחְזוֹן עֲבָדֵיכוֹן שַׁפִּירָא וְנִשַׁבְּחוּן לַאלָהָא בְּיוֹמָא דְּבוּחְרָנָא׃ 13 וֶהֱוַיתוּן מִשְׁתַּעְבְּדִין לְכֻלְּהוֹן בְּנַי אֱנָשָׁא מֶטֻל אֱלָהָא לְמַלְכָּא מֶטֻל שׁוּלְטָנְהוֹן׃ 14 וּלְדַיָּנֵא מֶטֻל דְּמֶנֵּה מֶשְׁתַּדְּרִין לְתֶבְעָתָא דְמַסְכְּלָנֵא וּלְתֶשְׁבּוּחְתָּא דְעָבְדַי טָבָתָא׃ 15 דְּהָכַנָא הוּ צְבִינֵה דַּאלָהָא דְבַעְבָדֵיכוֹן שַׁפִּירָא תֶּסְכְּרוּן פּוּמָא דְסַכְלֵא הָנוּן דְּלָא יָדְעִין לַאלָהָא׃ 16 אַיְךְ בְּנַי חָארָא וְלָא אַיְךְ אֱנָשָׁא דַעֲבִידָא לְהוֹן חָארוּתְהוֹן תַּחְפִּיתָא לְבִישׁוּתְהוֹן אֶלָּא אַיְךְ עַבְדוֹהִי דַאלָהָא׃ 17 לְכֻלְנָשׁ יַקְּרוּ לַאחַיְכוֹן אַחֶבּוּ וּמֶן אֱלָהָא דְּחַלוּ וּלְמַלְכָּא יַקְּרוּ׃ 18 וְאִילֵין עַבְדֵא דְּאִית בְּכוֹן אֶשְׁתַּעְבְּדוּ לְמָרַיְכוֹן בִּדְחֶלְתָּא לָא לְחוּד לְטָבֵא וְלַמְכִיכֵא אֶלָּא אַף לְקַשְׁיָא וּלְעַסְקָא׃

* Conuersationem vestrã inter Gen- 12
tes habentes bonam: vt in eo quod de-
trectant de vobis tanquam de malefa-
ctoribus, ex bonis operibus vos consi-
derantes, glorificent Deum in die visi-
tationis.
* Subiecti igitur estote omni huma- 13
næ creaturæ propter Deum: siue regi,
quasi præcellenti:
* Siue ducibus, tanquam ab eo mis- 14
sis ad vindictam malefactorum, laudem
verò bonorum:
* Quia sic est voluntas Dei, vt bene 15
facientes obmutescere faciatis impru-
dentium hominum ignorantiam:
* Quasi liberi, & non quasi velamen 16
habentes malitiæ libertatem, sed sicut
serui Dei.
* Omnes honorate. Fraternitatem di- 17
ligite. Deum timete. Regem honori-
ficate.
* Serui, subditi estote in omni timore 18
dominis; non tantùm bonis & mode- D
stis, sed etiam dyscolis.
* Hæc est enim gratia, si propter Dei 19
conscientiam sustinet quis tristitias, pa-
tiens iniustè.
* Quæ enim est †gloria, si peccantes 20
& colaphizati suffertis? Sed si benefa-
cientes †patienter sustinetis, hæc est gra-
tia apud Deum.
* In hoc enim vocati estis: quia & 21
Christus passus est pro nobis, vobis re-
linquens exemplum vt sequamini vesti-
gia eius.
* Qui peccatum non fecit, nec inuen- 22
tus est dolus in ore eius.
* Qui cùm malediceretur, non male- 23
dicebat: cùm pateretur, non commina-
batur: tradebat autẽ iudicanti se iniustè.
* Qui peccata nostra ipse pertulit in 24
corpore suo super lignum; vt peccatis
mortui, iustitiæ viuamus. cuius liuore
sanati estis.
* Eratis enim sicut oues errantes: sed 25
conuersi estis nunc ad pastorem & epi-
scopum animarum †nostrarum.

12 * τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 * ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι.

14 * εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν.

15 * ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν.

16 * ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι θεοῦ.

17 * πάντας τιμήσατε. τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε. τὸν θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

18 * οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.

19 * τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.

20 * ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες, καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ.

21 * εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ·

22 * ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·

23 * ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως.

24 * ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε·

25 * ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

---

19 לְהָלֵין גֵּיר אִית לְהוֹן [g] טַיבוּתָא קְדָם אֱלָהָא לַאילֵין דְּמֶטֻל [h] תַארְתָא שַׁפִּירְתָא [i] מְסַיבְּרִין [k] עָקָתָא [l] דְּאָתְיָן עֲלַיהוֹן
[m] בְּעַוְלָא ׃ 20 אִילֵין דֵּין דְּמֶטֻל [n] סַכְלְוָתְהוֹן מְסַיבְּרִין [o] אוּלְצָנֵא אַידָא תֶּשְׁבּוּחְתָא [p] הָוְיָא לְהוֹן אֶלָּא מָא דְּעָבְדִין אַנְתּוֹן
דְּשַׁפִּיר וָאלְצִין לְכוֹן וַמְסַיבְּרִין אַנְתּוֹן הָידֵין [q] יַרְבָא [r] תֶּשְׁבּוּחְתְּכוֹן לְוָת אֱלָהָא ׃ 21 לְהָדָא גֵּיר [s] אֶתְקְרִיתוֹן דְּאַף
מְשִׁיחָא [t] מִית חֲלָפַין וַשְׁבַק לַן הָנָא [u] טוּפְסָא דַּאנְתּוֹן בְּעֶקְבָּתֵהּ תְּהַלְכוּן ׃ 22 הַו דְּלָא עֲבַד [x] חֲטִיתָא אַף לָא [y] נֶכְלָא
[z] אֶשְׁתְּכַח בְּפוּמֵהּ ׃ 23 הַו [a] דְּמֶצְטַחֵא הֲוָא וְלָא מְצַחֵא [b] וְחָאֵשׁ הֲוָא וְלָא מֶתְלַחַם אֶלָּא מַשְׁלֵם הֲוָא [c] דִּינֵהּ לְדַיָּנָא
[d] דְּכִאנוּתָא ׃ 24 וַשְׁקַל חֲטָהַין כֻּלְּהוֹן וַאסֵק אֵנוּן בְּפַגְרֵהּ לַצְלִיבָא דְּכַד מִיתִינַן לַחֲטִיתָא בְּזַדִּיקוּתָא דִּילֵהּ נִחֵא
בְּשׁוּמָתֵהּ גֵּיר אֶתְאַסִּיתוּן ׃ 25 דְּטָעְיֵא הֲוַיתוּן אַיךְ עֶרְבֵא וֶאתְפְּנִיתוּן הָשָׁא לְוָת רָעְיָא וְסָעוֹרָא דְּנַפְשָׁתְכוֹן ׃

g חסר h כות הנשמה
i מסבלים k צרות
l אתא m עול n פשעם
o אלץ צור p הוא
q ירב גדל r שבח s קרא
t מות u דמות x חטא
y נכל z נמצא a צחא
b חשש c דון d אנותא
צדקה מן כון e חטא

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܀ ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܝܢ ܢܫܐ. ܐܫܬܥܒܕܝܢ ܠܒܥܠܝܟܝܢ
ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܡܠܬܐ܆ ܒܕܘܒܪܝܟܝܢ
ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܥܡܠܐ ܬܩܢܝܢ ܐܢܘܢ.
2 ܀ ܟܕ ܚܙܝܢ ܕܒܕܚܠܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ ܡܬܕܒܪܢ
3 ܐܢܬܝܢ. ܀ ܘܠܐ ܬܨܛܒܬܝܢ ܒܨܒܬܐ ܒܪܝܐ ܕܓܕܘܠܐ
ܕܣܥܪܝܟܝܢ. ܐܘ ܕܚܫܠܬܐ ܕܕܗܒܐ ܐܘ ܕܠܒܘܫܐ
4 ܡܝܬܪܐ. ܀ ܐܠܐ ܐܨܛܒܬܝܢ ܒܒܪܢܫܐ ܟܣܝܐ ܕܠܒܐ
ܒܪܘܚܐ ܡܟܝܟܬܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܐ. ܨܒܬܐ ܕܡܝܬܪ ܩܕܡ
5 ܐܠܗܐ. ܀ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܦ ܡܢ ܩܕܝܡ ܢܫܐ ܩܕܝܫܬܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܒܪܢ ܗܘܝ ܒܐܠܗܐ܆ ܡܨܒܬܢ ܗܘܝ
ܢܦܫܗܝܢ ܘܡܫܬܥܒܕܢ ܗܘܝ ܠܒܥܠܝܗܝܢ.
6 ܀ ܐܝܟܢܐ ܕܣܪܐ ܡܫܬܥܒܕܐ ܗܘܬ ܠܐܒܪܗܡ ܘܩܪܝܐ
ܗܘܬ ܠܗ ܡܪܝ. ܗܝ ܕܗܘܝܬܝܢ ܐܢܬܝܢ ܠܗ ܒܢܬܐ
ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܟܕ ܠܐ ܡܬܬܙܝܥܢ ܐܢܬܝܢ ܡܢ
ܟܠ ܕܚܠܐ ܀ ܀ ܀ ܀

ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܀ ܗܘ ܀ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܀ ܀ ܗ ܀

7 ܀ ܘܐܢܬܘܢ ܓܒܪܐ܆ ܗܟܢܐ ܥܡܪܘ ܥܡ ܢܫܝܟܘܢ
ܒܝܕܥܬܐ. ܘܐܝܟ ܕܠܡܐܢܐ ܡܚܝܠܐ ܒܐܝܩܪܐ ܐܚܘܕܘ
ܐܢܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܝܢ ܥܡܟܘܢ ܝܪܬܢ ܡܘܗܒܬܐ
ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܬܟܠܝܢ ܒܨܠܘܬܟܘܢ.
8 ܀ ܫܘܠܡܐ ܕܝܢ ܕܬܗܘܘܢ ܟܠܟܘܢ ܒܫܘܝܘܬܐ.
ܘܬܗܘܘܢ ܚܫܝܫܝܢ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܚܫܝܫܝܢ ܘܪܚܡܝܢ ܚܕ
ܠܚܕ. ܘܬܗܘܘܢ ܡܪܚܡܢܐ ܘܡܟܝܟܝܢ.
9 ܀ ܘܠܐܢܫ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܦܪܥܘܢ. ܘܐܦܠܐ
ܨܘܚܝܬܐ ܚܠܦ ܨܘܚܝܬܐ. ܐܠܐ ܕܠܩܘܒܠܗܘܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܡܒܪܟܝܢ. ܠܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܝܬܘܢ ܕܒܘܪܟܬܐ
10 ܬܐܪܬܘܢ. ܀ ܡܢ ܕܨܒܐ ܗܟܝܠ ܚܝܐ. ܘܪܚܡ ܠܡܚܙܐ
ܝܘܡܬܐ ܛܒܐ. ܢܛܪ ܠܫܢܗ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܣܦܘܬܗ
11 ܠܐ ܢܡܠܠܢ ܢܟܠܐ. ܀ ܢܥܒܪ ܡܢ ܒܝܫܬܐ ܘܢܥܒܕ
12 ܛܒܬܐ. ܘܢܒܥܐ ܫܠܡܐ ܘܢܪܗܛ ܒܬܪܗ. ܀ ܡܛܠ
ܕܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܙܕܝܩܐ. ܘܐܕܢܘܗܝ ܠܡܫܡܥ
ܐܢܘܢ. ܘܐܦܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܒܝܫܐ.

CAP. III.

1 *Similiter et vos, mulieres, subditæ estote maritis vestris, vt eos qui non acquiescunt sermoni, bonis moribus vestris acquiratis absque labore:*

2 * *Quum viderint in timore & castitate vos conuersari.*

3 * *Neque ornemini ornatu externo, vt cincinnis capillorum vestrorum, aut additamentis auri, aut excellentibus vestimentis:*

4 * *Sed ornemini in homine abscondito cordis, in spiritu mansueto incorruptibili ornatu excellentiori coram Deo.*

5 * *Sic enim & quondam mulieres illæ sanctæ, quæ sperabant in Deo, exornabant sese; & erant subditæ maritis suis.*

6 * *Quemadmodum Saro subdita erat ipsi Abrohom; & vocabat eum, Domine mi: cuius vos estis filiæ in bonis operibus, non conturbatæ vllo timore.*

Dominica sexta post Epiphaniam.

7 * *Vos autem, viri, habitate cum mulieribus vestris secundum scientiam, & tanquam vasa infirmiora in honore eas habetote; quoniam & ipsæ sunt vobiscum hæredes doni vitæ in æternum: neque suspensi sitis in orationibus vestris.*

8 * *Finis porrò* hic est; *vt sitis omnes vnanimes. estote itaque compatientes iis qui patiuntur, & vos inuicem diligite, & estote misericordes & mansueti.*

9 * *Et nemini malum pro malo rependatis, nec etiam maledicentiam pro maledicentia: sed econuerso illis beneprecemini. Ad hoc enim vocati estis, vt benedictionem hæreditate possideatis.*

10 * *Qui ergo desiderat vitam, & amat videre dies bonos, custodiat linguam suam à malo, & labia sua ne loquantur fraudem.*

11 * *Transeat* [recedat] *à malo, & faciat bonum; & quærat pacem, cursuque ad eam contendat.*

12 * *Quoniam oculi Domini sunt super iustos, & aures eius ad audiendum eos; vultus* [ira] *autem Domini est super improbos.*

קפלאון ג

1 הכנא אף אנתין נשא [a] אשתעבדין לבעליכין דאילין דלא [b] מתטפיסין [c] למלתא [d] בדובריכין שפירא דלא עמלא תקנין אנין׃ 2 כד [f] חזין דבדחלתא [g] ובנכפותא [h] מתדברן אנתין׃ 3 ולא תצטבתין בצבתא בריא [k] דגדולא דסעריכין או דחשלתא דדהבא או דלבושא [m] מיתרא׃ 4 אלא אצטבתין בברנשא [n] כסיא דלבא ברוחא מכיכתא דלא מתחבלא [o] צבתא דמיתר קדם אלהא׃ 5 הכנא גיר אף מן קדים נשא קדישתא אילין [p] דמסברן הוי באלהא מצבתן הוי נפשהין [q] ומשתעבדן הוי לבעליהין׃ 6 איכנא דסרא משתעבדא הוה לאברהם [s] וקריא הוה לה מרי הי [t] דהוין אנתין לה [u] בנתא בעבדא [x] טבא כד לא מתתזיען אנתין מן כל דחלא׃

[a] שעבד [b] טפס הקשיב [c] מלל [d] בנהגותכם [e] קנא [f] חזא [g] וכצניעות [h] דבר [i] צבת חקן [k] גדל שזר [l] חשל [m] יתר [n] כסא [o] חקן [p] שבושחות [q] חוא [r] שעבד [s] קרא [t] הוא [u] בנות [x] טוב

CAP. III.

Ephe.5.e. Col.3.d. Similiter & mulieres subditæ sint viris 1
suis : vt & siqui non credunt verbo, A
per mulierum conuersationem sine verbo lucrifiant;
sanctã * Considerantes in timore † castam 2
conuersationem vestram:
1.Tim.2.b. * Quarum non sit extrinsecus capil- 3
latura, aut circundatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus:
* Sed qui absconditus est cordis ho- 4
mo, in incorruptibilitate quieti & mo-
quod desti spiritus, † qui est in conspectu Dei
locuples.
* Sic enim aliquando & sanctæ mu- 5
lieres sperãtes in Deo, ornabant se; subiectæ propriis viris:
Gen.18.b. * Sicut Sara obediebat Abrahæ, Do- 6
minum eum vocans: cuius estis filię, be- B
nefacientes, & non pertimentes vllam perturbationem.

1.Cor.7.a. * Viri similiter, cohabitantes secun- 7
dùm scientiam, quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem, tanquam & cohęredibus gratię vitæ; vt non impediantur orationes vestræ.
fide * In † fide autem, omnes vnanimes, 8
compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles;
Prou.17. * Non reddentes malum pro malo, 9
Mat.5. nec maledictum pro maledicto : sed e-
Rom.12. contrario benedicentes: quia in hoc vo-
1.Thes.5. cati estis, vt benedictionem hæreditate possideatis.
Psal.33. * Qui enim vult vitã diligere, & dies 10
videre bonos, Coërceat linguam suam à malo, & labia eius ne loquantur dolum.
auertat * Declinet † à malo, & faciat bonum: 11
inquirat pacem, & sequatur eam.
* Quia oculi Domini super iustos, & 12
aures eius in preces eorum: vultus autem Domini super facientes mala.

γ΄.

1 * Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται,

2 * ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.

3 * ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος·

4 * ἀλλ᾽ ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές.

5 * οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·

6 * ὡς Σάῤῥα ὑπήκουσε τῷ ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

7 * Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζώσης, εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 * τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, φιλόφρονες,

9 * μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες· εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

10 * ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη αὐτοῦ, τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον.

11 * ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.

12 * ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

חד בשבא דו דבתר דנחא ד
7 ואנתון גבריא הכנא עמרו עם נשיכון בידעתא ואיך דלמאנא מחילא באיקרא אחודו אנין מטל דאף הנין עמכון ירתן מוהבתא דחיא דלעלם ולא תהוון מתחקלין בצלותכון׃
8 שולמא דין דתהוון כלכון באויותא והויתון חשין עם אילין דחשין ורחמין חד לחד והויתון רחמתנין ומכיכין׃
9 ולאנש בישתא חלף בישתא לא תפרעון ואף לא צוחיתא חלף צוחיתא אלא דלקובלא דהלין הויתון מברכין להדא גיר אתקריתון דבורכתא תארתון׃
10 מן דצבא הכיל חיא ורחם יומתא טבא למחזא נטר לשנה מן בישתא וספותה דלא נמללן נכלא׃
11 נעבר מן בישתא ונעבד טבתא ונבעא שלמא ונרהט בתרה׃
12 מטל דעינוהי דמריא על זדיקא ואדנוהי למשמע אנון ואפוהי דמריא על בישא׃

a שכנו b ידע c מאנא כלים d יקר e אחד אחז f ירת ירש g יהב h תקל i בתפלתכם אבשלום מן k אוא l חשש m רחם n ביש רע o פרע גמל p גודפה q קרא r ברכה s ירת ירש

13 [illegible Syriac]
14 [illegible Syriac]
15 [illegible Syriac]

[illegible Syriac heading]

16 [illegible Syriac]
17 [illegible Syriac]
18 [illegible Syriac]
19 [illegible Syriac]
20 [illegible Syriac]
21 [illegible Syriac]
22 [illegible Syriac]

[illegible Syriac heading]

1 [illegible Syriac]

13 * *Ecquis vobis malefaciet, si fueritis zelatores bonitatis?*
14 * *Quòd si patiamini propter iustitiã, beati estis : neque reformidabitis eos qui terrorẽ vobis incutiunt, neque conturbabimini:*
15 * *Sed sanctificate in cordibus vestris Dominum Meschicho.*

Dominica tertia post Pentecosten.

Et estote parati ad depromendum spiritum [ad satisfaciendum] *omni poscenti vos rationem de spe fidei,*
16 * *Cum humilitate & timore, habentes bonam conscientiam: adeò vt ij qui obloquuntur de vobis tanquam de hominibus sceleratis, confundantur, vt qui calumnientur bonos in Meschicho mores vestros.*
17 * *Præstat enim vobis quum feceritis bona opera, vt mala reportetis (siquidem talis fuerit voluntas Dei) quàm quum malefeceritis.*
18 * *Quoniam & Meschicho semel mortuus est pro peccatis nostris, iustus pro sceleratis, vt nos offerret Deo, & mortuus est corpore, & vixit spiritu.*
19 * *Et prædicauit animabus illis quæ detinebantur in sepulchro:*
20 * *Quæ quondam inobedientes fuerant in diebus Nouach, quũ longanimitas Dei præcepit vt fieret arca, ob spem pœnitentiæ eorum: & octo tantùm animæ introierunt in eam, & seruatæ sunt per aquas.*
21 * *Quo quidem exemplo & vos seruamini per baptismum, non abluentes corpus à sordibus, sed gratias agentes Deo cum pura conscientia, & per resurrectionem Jeschua Meschicho.*
22 * *Qui euectus est in cælum, & est ad dexteram Dei, eique subiecti sunt Angeli, & potestates, ac virtutes.*

CAP. IIII.

1 *SI ergo Meschicho passus est pro nobis in carne, vos quoque eadem mente armemini. quisquis enim mortuus est in corpore suo, destitit ab omnibus peccatis.*

---

13 ומנו דנעבד לכון בישתא אן תהוון [d]טננא [e]דטבתא ׃ 14 ואן הו דתחשון על אפי [f]כאנותא [g]טוביכון ולא תדחלון מן אילין [h]דמדחלין לכון ולא [i]תשתגשון ׃ 15 אלא קדשו [k]בלבותכון למריא משיחא

חד [a]בשבא דג דבתר [b]פנטיקוסטי ה

והויתון [c]מטיבין [d]למפק ברוחא לכל [e]דתבע לכון [f]מלתא על[g] סברא דהימנותא ׃ 16 במכיכותא ובדחלתא כד אית לכון [h]תארתא טבתא איכנא דהנון דממללין עליכון איך דעל אנשא בישא [i]נבהתון איך אנשא [k]דטלמין [l]לדובריכון שפירא דבמשיחא ׃ 17 [m]עדרא הי לכון גיר כד עבדין אנתון עבדא טבא תסבלון בישתא אן הכיל הכנא הו צבינא דאלהא ולא כד עבדין אנתון בישתא ׃ 18 מטל דאף משיחא חדא זבן מית חלף חטהין זדיקא חלף

d מקנאים
e טוב [f] צדקה
g אשרי אתם h שמפחידים
i שגש [k] לב
a בשבת b חג השבועות
c טיב [d] נפק [e] תבע
f דבר g תקוה
h נוה הנשמה
i בהת בוש [k] טלם
l הנהגותכם m טוב הוא יותר

Mat. 5. a. 10
13 * Et quis est qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis?
14 * Sed & si quid patimini propter iustitiam, beati. Timorem autem eorum ne timueritis, neque conturbemini.
15 * Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris,

Parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est, spe:
16 * Sed cum modestia & timore, conscientiam habentes bonã: vt in eo quod detrahunt vobis, confundantur qui calumniantur vestram bonam in Christo conuersationem.
17 * Melius est enim vt benefacientes (si voluntas Dei velit) pati, quàm malefacientes. D
18 * Quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis: vt nos offerret Deo, †mortificatos quidẽ carne, †viuificatos autem spiritu. (mortificatus; viuificatus)
19 * In quo & his qui in carcere erant spiritu veniens prædicauit: (spiritibus)
20 * Qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noë, cùm fabricaretur arca: in qua paucę, id est octo animæ saluæ factę sunt per aquam.
21 * Quod & †nos nũc similis formæ saluos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Iesu Christi†, (vos; interrogantis)
22 * Qui est in dextera Dei, deglutiens mortem, vt vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in cælum, subiectis sibi angelis & potestatibus & virtutibus.

CAP. IIII.

1 Christo igitur passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini. quia A qui passus est in carne, desiit à peccatis:

13 * καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε;
14 * ἀλλ᾽ εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε·
15 * κύριον δὲ τὸν θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

Ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
16 * μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ ἀναστροφήν.
17 * κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας·
18 * ὅτι καὶ χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ πνεύματι·
19 * ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν,
20 * ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία, ἐν ἡμέραις νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ· εἰς ἣν ὀλίγαι, τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι᾽ ὕδατος·
21 * ᾧ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν, δι᾽ ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ,
22 * ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

δ΄.

1 * Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ, πέπαυται ἁμαρτίας·

חַטָּיֵא דְנַקַרְבְכוּן לַאלָהָא וּמִית בְּפַגַר וַחְיָא בְרוּחַ ׃ 19 וַאכְרֵז לְנַפְשָׁתָא אִילֵין דַאחִידָן הֲוַי בְשִׁיוֹל ׃ 20 הָלֵין
דְמֵן קְדִים לָא אֶתְטְפִיסִי הֲוַי בְיַוּמָתֵה דְנוּחַ כַּד מַגְרַת רוּחֵה דַאלָהָא פֶקְדַת דְתֶהֱוֵא קִיבוּתָא עַל סַבְרָא דְתֵיבוּתְהוֹן
וַתְמָנֵא נַפְשָׁן בַלְחוֹד עַלֵין לָה וַחְיַי בְמַיָא ׃ 21 דְאַף אַנְתּוּן בֵה בְהַו טוּפְסָא חָאֵין אַנְתּוּן בְמַעְמוּדִיתָא לַו כַד פַגְרָא
מְשִׁיגִין אַנְתּוּן מֵן צָאתָא אֶלָא כַד מַודֵין אַנְתּוּן בַאלָהָא בְתַארְתָא דְכִיתָא וּבַקְיָמְתֵה דְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא ׃
22 הָו דֵאתְעַלִי לַשְׁמַיָא וְאִיתַוהִי עַל יַמִינָא דַאלָהָא וֵאשְׁתַעְבַדוּ לֵה מַלְכֵא וְשַׁלִיטָנֵא וְחַילָוָתָא ׃
קפלאון ד
1 אֶן מְשִׁיחָא הָכִיל חַשׁ חֲלָפַיכוּן
בַבְסַר וְאַף אַנְתּוּן בֵה בְהָנָא רֶעְיָנָא אֶזַדֵינוּ כֻלְמַן דְמָאֵת גֵיר בְפַגְרֵה שְׁלִי לֵה מֵן כֻלְהוֹן חַטָהֵא ׃

א בנוף
ב בשאול
ג כָרָז אֶחָד אחת
ד טֶפֶס הקשיב ה יום
ו נֶגֶר ארך ז תיבה
ח תקוה ט תַב שוב
י עָלַל בוא כ תַּיָא
ל דמות מ חַיָא נ עָמַד
ס לא ע שְׁנָא רוח

2 ܕܠܐ ܡܟܝܠ ܠܪ̈ܓܝܓܬܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ ܢܚܐ. ܟܡܐ
ܙܒܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܦܓܪܐ. ܐܠܐ ܠܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ.
3 ܣܦܩ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܗܘ ܕܥܒܪ. ܕܦܠܚܬܘܢ ܒܗ
ܨܒܝܢܐ ܕܚܢ̈ܦܐ. ܒܐܣܘܛܘܬܐ ܘܒܪܘܝܘܬܐ ܘܒܨܚܢܘܬܐ
ܘܒܙܡܪܐ ܘܒܦܘܠܚܢܐ ܕܫܐ̈ܕܐ.
4 ܘܗܐ ܗܫܐ ܡܬܕܡܪܝܢ ܘܡܓܕܦܝܢ ܥܠܝܟܘܢ.
ܒܕܠܐ ܡܫܬܪܚܝܬܘܢ ܥܡܗܘܢ ܒܗܝ ܐܣܘܛܘܬܐ
ܩܕܡܝܬܐ. 5 ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܝܢ ܦܬܓܡܐ ܠܐܠܗܐ.
ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܠܡܕܢ ܡܝ̈ܬܐ ܘܚܝ̈ܐ.
6 ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܝܪ ܐܣܬܒܪ ܐܦ ܠܡܝ̈ܬܐ. ܕܢܬܕܝܢܘܢ
ܐܝܟ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܒܒܣܪ. ܘܢܚܘܢ ܒܐܠܗܐ ܒܪܘܚ ܀

ܚܕܒܫܒܐ ✣ ܕܙ ✣ ܒܬܪ ܕܢܚܐ ✣ ✣ ܘ ✣ ✣

7 ܡܛܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܚܪܬܐ ܕܟܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܢܟܦܘ
ܘܐܬܬܥܝܪܘ ܠܨܠܘܬܐ. 8 ܘܩܕܡ ܟܠ ܡܕܡ. ܚܘܒܐ
ܚܪܝܦܐ ܠܘܬ ܚܕܕܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. ܚܘܒܐ ܓܝܪ
ܡܚܦܐ ܣܘܓܐܐ ܕܚܛܗ̈ܐ. 9 ܘܗܘܝܬܘܢ ܪܚܡܝ
ܐܟܣܢܝܐ ܘܠܐ ܪܛܢܐ. 10 ܘܟܠܢܫ ܡܢܟܘܢ
ܡܘܗܒܬܐ ܕܢܣܒ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܢܫܡܫ ܒܗ
ܠܚܒܪ̈ܘܗܝ. ܐܝܟ ܪ̈ܒܝ ܒܬܐ ܛܒ̈ܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ
ܕܐܠܗܐ. 11 ܟܠ ܕܡܡܠܠ ܐܝܟ ܡܡܠܠܐ ܕܐܠܗܐ
ܢܡܠܠ. ܘܟܠ ܕܡܫܡܫ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܚܝܠܐ ܗܘ
ܕܐܠܗܐ ܝܗܒ ܠܗ. ܕܒܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܫܬܒܚ
ܐܠܗܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܕܝܠܗ ܗܝ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܐܡܝܢ ܀
12 ܚܒܝܒܝ. ܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ ܒܢܣܝܘܢ̈ܐ ܕܗܘܝܢ ܠܟܘܢ.
ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܢܘܟܪܝ ܓܕܫ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ
ܕܠܒܘܚܪܢܟܘܢ ܗܘ ܗܘܝܢ. 13 ܐܠܐ ܚܕܘ ܕܡܫܬܘܬܦܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܚܫ̈ܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܐܦ ܒܓܠܝܢܐ
ܕܫܘܒܚܗ ܬܚܕܘܢ ܘܬܪܘܙܘܢ. 14 ܘܐܢ ܡܬܚܣܕܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܛܘܒܝܟܘܢ. ܕܪܘܚܐ
ܡܫܒܚܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܬܬܢܝܚܐ ܥܠܝܟܘܢ.
15 ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܐܝܟ ܩܛܘܠܐ ܐܘ ܐܝܟ ܓܢܒܐ.
ܐܘ ܐܝܟ ܥܒܕ ܒܝܫ̈ܬܐ ܢܗܘܐ ܚܫܐ.

2 *Vt non amplius desideriis hominum viuat quanto tempore erit in corpore, sed voluntati Dei.*

3 *Sufficit enim quòd transacto tempore operati simus voluntatem Ethnicorũ in crapula, & ebrietate, & proteruia, & cantu,* [comessatione] *cultu denique dæmoniorum.*

4 *Et ecce nunc admirantur, vosq́ue maledictis proscindũt, eo quòd libidine non pruritis cum eis in illa priore ingluuie.*

5 *Qui quidem reddituri sunt rationem Deo ipsi, qui paratus est ad iudicandum viuos & mortuos.*

6 *Nam propterea euangelizatum est & mortuis, vt iudicentur secundùm homines carne, viuãt autem secundùm Deum spiritu.*

Dominica septima post Epiphaniam.

7 *Instat autem finis omnium. Quamobrem estote casti, & inuigilate orationi.*

8 *Et ante omnia charitas vehemens mutua sit inter vos. Charitas enim operit multitudinem peccatorum.*

9 *Et estote amatores peregrinorum absque murmuratione.*

10 *Porrò vnusquisque vestrum quod accepit donum à Deo, ministret socus suis tanquam boni dispẽsatores distinctæ gratiæ Dei.*

11 *Quisquis loquitur, vt eloquium Dei loquatur: & quisquis ministrat, vt ex virtute quam dat ei Deus: vt in omnibus quæ agitis, glorificetur Deus per Ieschua Meschicho: cui est gloria & honor in seculum seculorum: Amin.*

12 *Dilecti mei, ne miremini in tentationibus quas habetis, quasi quid alienum vobis acciderit; quandoquidem ad vestri probationem fiunt.*

13 *Sed gaudete vos participes esse passionum Meschicho, vt sic et in reuelatione gloriæ eius gaudeatis & exultetis.*

14 *Quod si probrum patimini pro nomine Meschicho, beati estis; quoniam Spiritus Dei gloriosus requiescit super vos.*

15 *Tantum ne quis vestrum tanquam homicida, aut fur, aut facinorosus patiatur.*

---

2 דְּלָא [e] מַכִּיל לַרְגִיגָתָא דַבְנַי נָשָׁא [f] נִחֵא כְּמָא זַבְנָא [g] דְאִיתַוְהִי בְּפַגְרָא אֶלָּא [h] לְצֶבְיָנָא דַאלָהָא ׃ 3 סָפֵק גֵּיר
זַבְנָא הַו דַעֲבַר דַפְלַחְתּוּן בֵּה צֶבְיָנָא דְחַנְפֵא [i] בְאסוּטוּתָא [k] וַבְרַוָיוּתָא [l] וַבְצַחְנוּתָא וּבַזְמָרָא [m] וַבְפוּלְחָנָא דְשֵׁאדֵא ׃
4 וְהָא הָשָׁא [n] מֶתְדַּמְרִין וּמְגַדְּפִין עֲלַיכוּן בַּדְלָא [o] מֶשְׁתַּרְחִיתוּן עַמְּהוּן בְּהָי [p] אָסוּטוּתָא [q] קַדְמָיתָא ׃ 5 הָנוּן דְיָהֲבִין
פִּתְגָמָא לַאלָהָא הַו דַעֲתִיד [r] לַמְדַן [s] מִיתֵא וְחַיֵא ׃ 6 מֶטֻל הָנָא גֵּיר אֶסְתַּבַּר [t] אַף [u] לְמִיתֵא [x] דְנֶתְדִּינוּן אַיךְ בְּנַינָשָׁא בַּבְסַר
[y] וְנִחוּן בַּאלָהָא בְּרוּחַ ׃
חַד בְּשַׁבָּא דז בָּתַר [a] דַנְחָא ו
7 [b] מְטַיַת לֵהּ דֵּין [c] חַרְתָא דְכֹל מֶטֻל הָנָא אֶתְנַכְּפוּ וְאֶתְתְעִירוּ לַצְלוּתָא ׃ 8 וַקְדָם כֹּל מֶדֶם חוּבָא חַרִיפָא
לְוָת חֲדָדֵא נֶהֱוֵא לְכוּן חוּבָא גֵּיר מְחַפֵּא סוּגָאָא דַחֲטָהֵא ׃ 9 וַהֲוַיתוּן רָחְמַין אַכְסְנַיָא וְלָא רָטְנָא ׃ 10 וְכָלְנָשׁ

[e] על-כן [f] חַיָּא [g] אית [h] צִבְיָא [i] בנהגת הזולל [k] רְוָא [l] ובמצהלה [m] פְּלַח [n] דָמַר [o] שָׂרַח שגל [p] בנהגה הזולל והראשונה [r] דון [s] מות [t] סְבַר בשר [v] מות [x] דון [y] חָיָא [a] זרח [b] מְטָא [c] אחרית

* Vt iam non desideriis hominum, 2
sed †volũtate Dei quod reliquum est in
carne viuat temporis.
* Sufficit enim præteritum tempus 3
ad voluntatem Gentium consumman-
dam, his qui ambulauerunt in luxuriis,
desideriis, vinolentiis, comessationibus,
potationibus†, & illicitis idolorum cul-
tibus.
*†In quo†admirantur, non cõcurren 4
tibus vobis in eandem luxuriæ confu-
sionem, blasphemantes.
* Qui reddent rationem ei qui para- 5
tus est iudicare viuos & mortuos.
* Propter hoc enim & mortuis euan- 6
gelizatum est: vt iudicentur quidem se-
cundùm homines in carne, viuant au-
tem secundùm Deum in spiritu.

* Omnium autem finis † appropin- 7
quabit. Estote itaque prudentes, & vi-
gilate in orationibus.
* Ante omnia autem, mutuam in 8
†vobismetipsis charitatem continuã ha B
bentes: quia charitas operit multitudi-
nem peccatorum:
* Hospitales inuicem sine murmura- 9
tione: * Vnusquisque sicut accepit 10
gratiam, in alterutrum illam admini-
strantes: sicut boni dispensatores multi-
formis gratiæ Dei.
* Si quis loquitur, quasi sermones 11
Dei. si quis ministrat, tanquam ex vir-
tute, quam administrat Deus. vt in om-
nibus honorificetur Deus per Iesum
Christum: cui est gloria & imperium in C
secula seculorum. Amen.
* Charissimi, nolite peregrinari in 12
feruore qui ad tentationẽ vobis fit, quasi
noui aliquid vobis contingat:
*Sed communicantes Christi passio- 13
nibus, gaudete, vt & in reuelatione glo-
riæ eius gaudeatis exultantes.
*Si exprobramini in nomine Christi, 14
beati eritis: quoniam †quod est honoris,
gloriæ, & virtutis Dei, & qui est eius
Spiritus, super vos requiescet.
* Nemo autem vestrũ patiatur quasi 15
homicida, aut fur, aut maleficus, aut
alienorum appetitor.

2 * εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήμα-
τι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον.
3 * ἀρκετὸς γὰρ ὑμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ
θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀ-
σελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ
ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις·
4 * ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐ-
τὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες.
5 * οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας
καὶ νεκρούς.
6 * εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν
κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

7 * Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρονήσατε οὖν, καὶ
νήψατε εἰς τὰς προσευχάς·
8 * πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔ-
χοντες, ὅτι ἡ ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν·
9 * φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμῶν.
10 * ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ δια-
κονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ.
11 * εἴτις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ· εἴτις διακονεῖ, ὡς ἐξ
ἰσχύος ὡς χορηγεῖ ὁ θεὸς, ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ· ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. ἀμήν.
12 * ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς
πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος·
13 * ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασι, χαί-
ρετε· ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀ-
γαλλιώμενοι.
14 * εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ
τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα, ἐφ' ὑμᾶς ἀναπέπαυ-
ται. κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς
δοξάζεται.
15 * μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κα-
κοποιὸς, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος.

מְנַבּוּן מַוהַבְתָּא דְקַבֵּל מֵן אֱלָהָא נְשַׁמֵּשׁ בָּהּ לְחַבְרוּהִי אַיְךְ רַבַּיְתָּא טָבֵא דְטַיבוּתָא מְפַרְשְׁתָּא דַאלָהָא ׃
11 כָּל מַן דַנְמַלֵּל אַיְךְ מֶלְתָא דַאלָהָא נְמַלֵּל וְכָלְמַן דַמְשַׁמֵּשׁ אַיְךְ דְמֵן חַילָא הַו דַאלָהָא נְהַב לֵהּ דַבְכֻל דַעְבְדִין
אַנְתּוּן נֶשְׁתַּבַּח אֱלָהָא בְּיַד יֵשׁוּע מְשִׁיחָא הַו דְדִילֵהּ הִי תֶשְׁבּוּחְתָּא וְאִיקָרָא לְעָלַם עָלְמִין אָמִין ׃
12 חַבִּיבַיָּא לָא תֶתְדַּמְּרוּן בְּנֶסְיוֹנָא דְהָוֵין לְכוּן אַיְךְ דְמֶדֶם נוּכְרָי גָדֵשׁ לְכוּן מֶטֻל דַלְבוּחָרָנְכוּן הוּ הָוֵין ׃
13 אֶלָּא חַדּוּ דְמֶשְׁתַּותְּפִין אַנְתּוּן לְחַשׁוֹהִי דַמְשִׁיחָא דְהָכַנָא אַף בְּגֶלְיָנָא דְתֶשְׁבּוּחְתֵּהּ תֶחְדּוּן וְתֶרְוְזוּן ׃
14 וְאֶן מֶתְחַסְּדִין אַנְתּוּן עַל אַפֵּי שְׁמֵהּ דַמְשִׁיחָא טוּבַיכוּן דְרוּחָא מְשַׁבַּחְתָּא דַאלָהָא מֶתְתְּנִיחָא עֲלַיכוּן ׃
15 בַּלְחוּד לָא אֶנָשׁ מֶנְכוּן אַיְךְ קָטוֹלָא אוֹ אַיְךְ גַנָבָא אוֹ אַיְךְ עָבֵד בִּישָׁתָא נֶחֱוָא חָאֵשׁ ׃

מַלֵּל נוּחַ שַׁבַּח
וכבוד מִן זְמַר דְמַר
נְסָא כְּכַר קורת
בְּחַר חֲזָא חֲדָא
שְׁתַף חֲשַׁשׁ גְלָא
רְוַז גול חֲסַר חרף
נוּחַ רוצה
בִּישׁ רע חֲשַׁשׁ

16 ܐܢ ܕܝܢ ܚܐܫ ܐܝܟ ܟܪܝܣܛܝܢܐ ܠܐ ܢܒܗܬ. ܐܠܐ
17 ܢܫܒܚ ܠܐܠܗܐ ܒܗ ܒܗܢܐ ܫܡܐ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܕܢܫܪܐ
ܕܝܢܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܢܢ ܡܫܪܐ
ܐܝܕܐ ܗܝ ܚܪܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܣܒܪܬܗ
18 ܕܐܠܗܐ. ܘܐܢ ܙܕܝܩܐ ܠܡܚܣܢ ܚܝܐ. ܪܫܝܥܐ
ܘܚܛܝܐ ܐܝܟܐ ܡܫܬܟܚ.
19 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܚܫܝܢ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.
ܢܓܥܠܘܢ ܠܗ ܢܦܫܬܗܘܢ ܒܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ. ܐܝܟ
ܠܒܪܘܝܐ ܡܗܝܡܢܐ.

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܕ ܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ. ܘܟܝܪܘܛܘܢܝܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ

ܩܦܠܐܘܢ ܗ

1 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ. ܐܢܐ
ܩܫܝܫܐ ܚܒܪܟܘܢ. ܘܣܗܕܐ ܕܚܫܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ.
ܘܫܘܬܦܐ ܕܫܘܒܚܗ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܕܢܬܓܠܐ.
2 ܪܥܘ ܡܪܥܝܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܡܫܠܡܐ ܠܟܘܢ.
ܘܣܥܘܪܘ ܪܘܚܢܐܝܬ. ܠܐ ܒܩܛܝܪܐ ܐܠܐ ܒܨܒܝܢܐ. ܠܐ
ܒܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟܘܢ.
3 ܠܐ ܐܝܟ ܡܪܘܬܐ ܕܡܪܥܝܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܬܗܘܘܢ ܠܗܘܢ
4 ܕܡܘܬܐ ܛܒܬܐ. ܘܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܪܒܐ ܕܪܥܘܬܐ. ܬܣܒܘܢ
ܡܢܗ ܟܠܝܠܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܠܐ ܚܡܐ.
5 ܘܐܢܬܘܢ ܥܠܝܡܐ ܐܫܬܥܒܕܘ ܠܩܫܝܫܝܟܘܢ.
ܘܐܬܥܛܦܘ ܡܟܝܟܘܬ ܪܥܝܢܐ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ. ܡܛܠ
ܕܐܠܗܐ ܠܡܪܝܡܝ ܪܥܝܢܐ ܡܣܩܒܠ ܗܘ. ܘܠܡܟܝܟܐ ܝܗܒ
6 ܛܝܒܘܬܐ. ܐܬܡܟܟܘ ܗܟܝܠ
ܬܚܝܬ ܐܝܕܐ ܚܣܝܢܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܢܪܝܡܟܘܢ ܒܙܒܢܐ
7 ܕܘܠܐ. ܘܟܠܗ ܝܨܦܟܘܢ ܫܕܘ ܥܠ ܐܠܗܐ.
8 ܕܗܘ ܝܨܝܦ ܥܠܝܟܘܢ. ܐܬܥܝܪܘ ܘܐܬܕܟܪܘ.
ܡܛܠ ܕܒܥܠܕܒܒܟܘܢ ܣܛܢܐ ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܢܗܡ
ܘܡܗܠܟ. ܘܒܥܐ ܠܡܢ ܢܒܠܥ.
9 ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܠܘܩܒܠܗ ܟܕ ܡܫܪܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܕܥܘ ܕܐܦ ܥܠ ܐܚܝܟܘܢ ܕܒܥܠܡܐ.
ܗܠܝܢ ܚܫܐ ܗܘܝܢ.

16 *Sin patitur vt Christianus, non erubescat; sed glorificet Deum hoc nomine.*
17 *Quoniam tempus est vt incipiat iudiciū à domo Dei. Quòd si à nobis incipit, quis erit finis eorū qui non acquiescunt euangelio Dei?*
18 *Et, si iustus vix seruatur, impius et peccator vbi inueniendus est?*
19 *Quapropter ij qui patiuntur iuxta voluntatem Dei, commendant ei animas suas bonis operibus tanquam conditori fideli.*

Dominica decimaquarta post Pentecosten, & in electione aut ordinatione Episcoporum.

CAP. V.

1 *OBsecro autem presbyteros qui sunt inter vos, ego presbyter socius vester ac testis passionum Meschicho, & particeps gloriæ ipsius quæ reuelanda est:*
2 *Pascite gregem Dei, qui traditus est vobis, & curam eius agite spiritualiter, non vi, sed sponte; non in sordido lucro, sed ex toto corde vestro:*
3 *Non tanquam domini gregis, sed vt sitis illis bonum exemplar.*
4 *Vt quum reuelatus fuerit ille pastorum magister, recipiatis ab eo coronam gloriæ immarcescibilis.*
5 *Vos autem adolescentes, subditi estote senioribus vestris: & circum amicti estote mansuetudine animi vnus erga alium, quia Deus illis aduersatur qui efferunt sese, humilibus autem dat gratiam.*
6 *Humiliemini igitur sub potenti illa Dei manu; vt ipsa vos euehat tempore congruo.*
7 *Et omnem sollicitudinem vestram conijcite in Deum, quippe cui curæ estis.*
8 *Vigilate & memores estote, quoniam aduersarius vester Satanas tanquam leo rugit & obambulat, quæritque quem absorbeat.*
9 *Insurgite ergo in eum obfirmati in fide, & scitote quòd & fratribus vestris, qui in mundo sunt, hæ passiones obueniunt.*

---

16 אִן דֵּין חָאֵשׁ אַיְךְ כְּרִיסְטְיָנָא לָא נֶבְהַת אֶלָּא נְשַׁבַּח לַאלָהָא בֵּהּ בְּהָנָא שְׁמָא ׃ 17 מֶטֻל דְּזַבְנָא הוּ דְּנֶשְׁרֵא
דִּינָא מֵן בַּיְתֵה דַּאלָהָא אֶן דֵּין מֶנַּן מְשַׁרֵא אַיְדָא הָי חַרְתָא דַּאילֵין דְּלָא מֶתְתְּפִיסִין לַסְבַרְתֵה דַּאלָהָא ׃
18 וְאֶן זַדִּיקָא לְמֶחְסַן חָיֵא רַשִּׁיעָא וְחַטָּיָא אַיְכָא מֶשְׁתְּכַח ׃ 19 מֶטֻל הָנָא אַילֵין דְּחָשִׁין אַיְךְ צֶבְיָנֵה
דַּאלָהָא נַגְעֲלוּן לֵהּ נַפְשָׁתְהוֹן בַּעֲבָדֵא שַׁפִּירֵא אַיְךְ דַּלְבָרוּיָא מְהַימְנָא ׃

חַד בְּשַׁבָּא דִיד בָּתַר פֶּנְטֵיקוּסְטִי וְכִירוּטוֹנִיָא דְאֶפִּיסְקוֹפֵּא ז קפלאון ה

1 בָּעֵא אֶנָא דֵּין מֵן קַשִּׁישֵׁא דְּאִית בְּכוֹן אֶנָא קַשִּׁישָׁא חַבְרְכוֹן וְסָהֲדָא דְּחַשַּׁוְהִי דַּמְשִׁיחָא וְשַׁוְתָּפָא דְשׁוּבְחֵה הַו
דַּעְתִיד דְּנֶתְגְּלֵא ׃ 2 רְעַו מַרְעִיתָא דַּאלָהָא דְּמַשְׁלְמָא לְכוֹן וַסְעוֹרוּ רוּחָנָאִית לָא בַּקְטִירָא אֶלָּא בְּצֶבְיָנָא לָא בְּיוּתְרָנָא

ח משיחי מן לשון יון
ט בְּחַת נוש י שְׁרָא
ק רון ר אחריה ס פּוס
כמו טְפַס ז לבשורתו
ו כמעט שלא
ז חֲטָא י שְׁכַח ז צְבָא
ה יפקידו
ב בְּרָא ג הַימַן
ג חג השבועות ל ומבחר מן
לשון יון ס של צופם מן
לשון יון

* Si autem vt Chriſtianus, non eru- 16
beſcat, glorificet autem Deum in iſto
nomine.
* Quoniam tempus eſt vt incipiat 17
iudicium à domo Dei. Si autem primùm
à nobis, quis finis eorũ qui non credunt
Dei Euangelio?
* Et ſi iuſtus †vix †ſaluabitur, impius 18
& peccator vbi parebunt?
* Itaque & hi qui patiũtur ſecundùm 19
voluntatem Dei: fideli creatori cõmen-
dent animas ſuas in benefactis.

CAP. V.

SEniores ergo qui in vobis ſunt obſe- 1
cro, conſenior & teſtis Chriſti paſſio- A
num, qui & eius quæ in futuro reuelan-
da eſt, gloriæ communicator:
* Paſcite qui in vobis eſt gregem Dei, 2
prouidentes non coactè, ſed ſpontaneè
ſecundùm Deum: neque turpis lucri
gratia, ſed voluntariè:
* Neque vt dominantes in cleris, ſed 3
†formę facti † gregis ex animo.
* Et cùm apparuerit princeps paſto- 4
rum, percipietis immarceſcibilem glorię B
coronam.
* Similiter adoleſcentes ſubditi eſto- 5
te ſenioribus. Omnes † autem inuicem
humilitatem inſinuate. quia Deus ſu-
perbis reſiſtit, humilibus autem dat gra
tiam.
* Humiliamini igitur ſub potẽti ma- 6
nu Dei, vt vos exaltet in tempore viſita- C
tionis:
* Omnem ſolicitudinem veſtrã pro- 7
iicientes in eum, quoniam ipſi cura eſt
de vobis.
* Sobrij eſtote & vigilate, quia aduer- 8
ſarius veſter diabolus tanquam leo ru-
giens circuit, quærens quem deuoret.
* Cui reſiſtite fortes in fide: ſcientes 9
eandem paſſionem ei quę in mundo eſt,
veſtræ fraternitati fieri.

16 * εἰ δὲ ὡς χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω· δοξαζέτω δὲ τὸν
θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ·
17 * ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.
εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ
θεοῦ εὐαγγελίῳ;
18 * καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρ-
τωλὸς ποῦ φανεῖται;
19 * ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ὡς
πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγα-
θοποιΐᾳ.

έ.

1 * Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὡς συμπρεσβύ-
τερος, καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς
μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός,
2 * ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, ἐπισκοποῦν-
τες μὴ ἀναγκαστῶς· ἀλλ' ἑκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλ-
λὰ προθύμως·
3 * μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων· ἀλλὰ τύποι
γινόμενοι τοῦ ποιμνίου·
4 * καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν
ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
5 * ὁμοίως νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις. πάν-
τες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγ-
κομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπει-
νοῖς δὲ δίδωσι χάριν.
6 * ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ,
ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,
7 * πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐ-
τόν· ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
8 * νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος,
ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ.
9 * ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν πα-
θημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

טנפא אלא מן כלה לבכון ׃ 3 לא איך מריא דמרעיתא אלא איך דתהוון להון דמותא שפירתא ׃
4 דכד נתגלא רב רעותא תקבלון מנה כלילא דשובחא דלא חמא ׃
5 ואנתון עלימא אשתעבדו לקשישיכון ואתעטפו חיצאית מכיכות רעינא לות חדדא מטל דאלהא סקובלא
הו דאילין דמתתרימין ולמכיכא יהב טיבותא ׃ 6 אתמככו הכיל תחית אידה תקיפתא דאלהא דהי תרימכון
בזבנא דזדק ׃ 7 וצפתכון כלה שדו על אלהא דלה בטיל לה עליכון ׃ 8 אתתעירו ועהדו מטל דבעל
דבבכון סטנא איך אריא נהם ומהלך ובעא דלמנו נבלע ׃
9 קומו הכיל לקובלה כד משררין אנתון בהימנותא ודעו דאף על אחיכון דבעלמא הנון הלין חשא ערצין ׃

רעא רעה דמא
רועם עשרת
בהורים
שעבד עטף סביב
רעא רצה רום
חסר ידו
רום יצף שרא
השליך עור והזכירו
בנגדו ידע

10 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܛܝܒܘܬܐ ܗܘ ܕܩܪܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܠܥܠܡ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܟܕ ܢܣܝܒܪ ܗܠܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܙܥܘܪܐ ܕܢܬܚܝܠ ܘܢܫܬܪܪ ܘܢܬܩܝܡ ܒܗ ܠܥܠܡ܂
11 ܕܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܐܘܚܕܢܐ ܘܐܝܩܪܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ܂
12 ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܝܬܐ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܣܝܠܘܢܘܣ ܐܚܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܡܦܝܣ ܐܢܐ ܘܣܗܕ ܐܢܐ ܕܗܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܐ ܕܫܪܪܐ ܕܐܠܗܐ ܕܒܗ ܩܝܡܝܬܘܢ܂
13 ܫܐܠܐ ܫܠܡܟܘܢ ܥܕܬܐ ܓܒܝܬܐ ܕܒܒܝܠ ܘܡܪܩܘܣ ܒܪܝ܂
14 ܫܐܠܘ ܫܠܡܐ ܚܕ ܠܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ ܩܕܝܫܬܐ܂ ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܝܢ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ⁘

10 ** Deus autem gratiæ est, qui vocauit nos ad gloriam suam in æternum per Ieschua Meschicho quem dedit nobis, vt quum sustinuerimus has oppreßiones exiguas, roboremur, & confirmemur, atque perstemus in eo in*
11 *æternum. * Cui sit gloria, & potentia, & honor in seculum seculorum, Amin.*
12 ** Pauca hæc, vt arbitror, scripsi vobis per Syluanum fratrem fidelem: & persuasum habeo ac testificor hanc esse veram gratiam Dei in qua statis.*
13 ** Postulat pacem vestram Ecclesia illa electa, quæ est in Bobil, & Marcus filius meus.*
14 ** Postulate pacem mutuam cum osculo sancto. Pax cum omnibus vobis qui in Meschicho estis, Amin.*

Epistolæ Petri Apostoli,
FINIS.

10 אֱלָהָא דֵּין דְּטַיבוּתָא הַו [l] דַּקְרָן לְשׁוּבְחֵהּ דַּלְעָלַם בְּיַד יֵשׁוּע מְשִׁיחָא הַו דְּיַהֵב לַן כַּד [m] נְסַיבַּר הָלֵין [n] אוּלְצָנֵא
זְעוּרֵא [o] דְּנֶתְחַיַּל [p] וְנֶשְׁתַּרַר [q] וְנֶתְקַיַּם בֵּהּ לְעָלַם ׃ 11 דְּלֵהּ שׁוּבְחָא [r] וְאוּחְדָנָא [s] וְאִיקָרָא לְעָלַם עָלְמִין אַמִין ׃
12 הָלֵין [t] זְעוּרָיָתָא אַיְךְ [u] דְּסָבַר אֲנָא כֶּתְבֵת לְכוּן בְּיַד סִילְוָנוֹס אָחָא [x] מְהַימְנָא וַמְפִיס אֲנָא וְסָהֵד אֲנָא דְּהָדָא

[l] קְרָא [m] נסבל [n] אַלֶץ [o] חַיַל [p] שָׁרַר [q] קוּם [r] ויכולת [s] וכבוד [t] זְעַר [u] שחושב [x] חַימִן

ARGVMENTVM IN EPIST. II.

SIMON *Petrus per fidem huic mundo sapientes, mortuos esse declarat: eisdemq́ pietatis quanta sit magnitudo, luce ipsa clarius manifestat.*

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ
καθολικὴ δευτέρα ἐπιστολή.
κεφαλ. ά.

1 Σίμων Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ·
2 * χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν,
3 * ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς·
4 * δι᾽ ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.
5 * καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,

EPISTOLA B. PETRI
APOSTOLI II.
CAPVT I.

1 A SIMON Petrus, seruus & Apostolus Iesu Christi, iis qui coæqualem nobiscum sortiti sunt fidem in iustitia Dei nostri & Saluatoris Iesu
2 Christi; *Gratia vobis & pax adimpleatur in cognitione Dei & Christi Iesu Do
3 mini nostri: *Quomodo omnia nobis diuinę virtutis suę quæ ad vitam & pietatem, donata †sunt per cognitioné eius qui vocauit nos propria gloria & virtu-
4 te, *Per † qué maxima & pretiosa nobis promissa donauit: vt per hæc efficiamini diuinæ consortes naturæ, fugientes eius quę in mundo est, concupiscentiæ cor-
5 ruptionem. *Vos autem curam omnem subinferentes, ministrate in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam,

syriac. et quæ quam

*Deus autem omnis gratiæ,qui voca- 10
uit nos in æternam ſuam gloriã in Chri- D
ſto Ieſu, modicum paſſos,ipſe perficiet,
confirmabit,ſolidabítq;. *Ipſi gloria,& 11
imperium in ſecula ſeculorum. Amen.
*Per Syluanum fidelem fratrem vo- 12
bis,vt arbitror, breuiter ſcripſi :obſecrãs
& conteſtans hanc eſſe veram gratiam
Dei, in qua ſtatis. *Salutat vos eccleſia, 13
electa quę eſt in Babylone,†coëlecta:& Marcus
filius meus. *Salutate inuicem in oſcu- 14
lo ſancto:Gratia vobis omnibus qui eſtis
in Chriſto Ieſu. Amen.

Epiſtolæ B. Petri I. FINIS.

10 *ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν
αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς
11 καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι. *αὐτῷ
ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
12 *διὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,
δι᾽ ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύ-
την εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν ἑστήκατε.
13 *ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ μάρ-
κος ὁ υἱός μου. *ἀσπάσασθε ἀλλήλοις ἐν φιλήματι
14 ἀγάπης· εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν.

Τέλος τῆς τοῦ ἁγίου πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς.

[b] נאמנה [c] קום [d] קהל [b] שַׁרִירְתָא דַאלָהָא הָדָא [c] דְקָימִין אַנְתּוּן בָּהּ׃ 13 שָׁאְלָא שְׁלָמְכוּן [d] עִדְתָא [e] גְּבִיתָא דַּבְבָבִיל וּמַרְקוּס בְּרִי׃
[e] גְּבָא בחר [f] נְּקַשׁ 14 שַׁאלוּ שְׁלָמָא חַד דְּחַד [f] בְּנוּשְׁקְתָא קַדִּישְׁתָא שְׁלָמָא עַם כֻּלְּכוּן אִילֵין דְּבַמְשִׁיחָא אֱנוּן אַמִּין׃
שְׁלֶמַת אֶגַּרְתָא דְפֶטְרוּס שְׁלִיחָא׃

*In ſcientia autem abſtinentiam , in 6
abſtinẽtia autem patientiam , in patien-
tia autem pietatem, *In pietate autem 7
amorem fraternitatis,in amore autẽ fra-
ternitatis charitatem. *Hæc enim ſi 8
vobis cum adsint †vobiſcum aſſint, & ſuperent: non va-
cuos , nec ſine fructu vos conſtituent in
Domini noſtri Ieſu Chriſti cognitione.
*Cui enim non præſto ſunt hæc: cæ- 9
cus eſt,& manu tentans, obliuionẽ acci-
piens purgationis veterum ſuorum deli-
ctorum. *Quapropter fratres magis 10
ſatagite,vt per bona opera certam veſtrã
vocationem & electionem faciatis :hæc
enim facientes,non peccabitis aliquãdo.
*Sic enim abundanter miniſtrabitur 11
vobis introitus in ęternũ regnum Domi-
ni & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti. *Pro- 12
pter quod incipiam vos ſemper cõmo- C
nere de his: & quidem ſcientes & confir-
matos vos in præſenti veritate. *Iuſtum 13
aũt arbitror quandiu ſum in hoc taber-
naculo,ſuſcitare vos in commonitione:
*Certus quòd velox eſt depoſitio ta- 14
bernaculi mei ſecundũ quod & Domi-
nus noſter Ieſus Chriſtus ſignificauit mi-
hi. *Dabo aũt operam & frequẽter ha- 15
bere vos poſt obitũ meũ , vt horũ† me-
moriam faciatis. *Nõ enim † indoctas 16
fabulas ſecuti , notã fecimus vobis Do-
mini noſtri Ieſu Chriſti virtutẽ & † pręſentiam
ſentiam: ſed ſpeculatores facti illius ma-
gnitudinis. *Accipiens enim à Deo pa- 17
tre honorem & gloriam,voce delapſa ad
eũ huiuſcemodi à magnifica gloria , Hic D
eſt filius meus dilectus in quo mihi cõ-
placui,ipſum audite. *Et hanc vocẽ nos 18
audiuimus de cęlo allatam,cùm eſſemus cum ipſo in mõte ſancto. 19 *Et habemus firmiorem prophe-
ticum ſermonem. cui bene facitis attendentes quaſi lucernæ lucẽti in caliginoſo loco,donec dies eluce-
ſcat,& Lucifer oriatur in cordibus veſtris.

6 *ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ
τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν·
7 *ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλα-
8 δελφίᾳ τὴν ἀγάπην· *ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ
πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν.
9 *ᾧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λή-
10 θην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν. *διὸ
μᾶλλον, ἀδελφοὶ, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ
ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε.
11 *οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.
12 *διὸ οὐκ ἀμελήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τού-
των, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ.
13 *δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώ-
ματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει,
14 *εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου,
καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέ μοι.
15 *σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν
ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι·
16 *οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρί-
σαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ πα-
ρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.
17 *λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς
ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, οὗτός
ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.
18 *καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ
19 ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. *καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον· ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσ-
έχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέ-
ρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·

⁺τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γρα- 20
φῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. ⁺οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώ- 21
που ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ᾽ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου
φερόμενοι ἐλάλησαν ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι. β´.
⁺Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν 1
ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι· οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις
ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι,
ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· ⁺καὶ πολλοὶ ἐξα- 2
κολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀλη-
θείας βλασφημηθήσεται, ⁺καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λό- 3
γοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ,
καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. ⁺εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρ- 4
τησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας
παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους. ⁺καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ 5
ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ὄγδοον νῶε, δικαιοσύνης κήρυκα, ἐφύλαξε,
κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· ⁺καὶ πόλεις σοδό- 6
μων καὶ γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπό-
δειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς. ⁺καὶ δίκαιον λὼτ κα- 7
ταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστρο-
φῆς, ἐρρύσατο. ⁺βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοι- 8
κῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις
ἔργοις ἐβασάνιζεν. ⁺οἶδε κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν 9
ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν·
⁺μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ 10
πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας· τολμηταί,
αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι, βλασφημοῦντες. ⁺ὅπου 11
ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ᾽ αὐ-
τῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. ⁺οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα 12
ζῶα φυσικὰ γεγενημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς
ἀγνοοῦσι, βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθα-
ρήσονται, ⁺κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι 13
τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν
ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν· ⁺ὀφθαλμοὺς 14
ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας,
δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην
πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· ⁺καταλιπόντες 15
εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ
βαλαὰμ τοῦ βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν· ⁺ἔλεγξιν 16
δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώ-
που φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου πα-
ραφρονίαν. ⁺οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαί- 17
λαπος ἐλαυνόμεναι· οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τε-
τήρηται. ⁺ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, 18
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις, τοὺς ὄλιγον
ἀποφυγόντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους· ⁺ἐλευθε- 19
ρίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς
φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.

20 ⁺Hoc primùm intelligentes, quòd om- 1.Tim.1 d.16.
nis prophetia ſcripturæ propria interpre-
21 tatione non fit. ⁺Non enim voluntate hu-
mana allata eſt aliquando prophetia: ſed
Spiritu ſancto inſpirati, locuti ſunt ſancti
Dei homines. CAP. II.
1 FVerunt verò & pſeudoprophetæ in po-
pulo, ſicut & in vobis erunt magiſtri
mendaces qui introducẽt ſectas perditio-
nis, & eum qui emit eos, Dominũ negant:
ſuperducentes ſibi celerem perditionem.
2 ⁺Et multi ſequentur eorũ luxurias, per
3 quos via veritatis blaſphemabitur. ⁺Et in
auaritia fictis verbis de vobis negotiabun-
tur, quibus iudicium iam olim non ceſſat;
4 & perditio eorum nõ dormitat. ⁺Si enim Iob.4 d.18.
Deus angelis peccãtibus non pepercit: ſed Iudæ.a.6
rudentibus inferni detractos in tartarum
tradidit cruciandos, in iudicium reſeruari:
5 ⁺Et originali mundo non pepercit, ſed
octauum Noë iuſtitiæ præconem cuſtodi- Gen.7 a.1.
uit, diluuium mundo impiorum inducẽs.
6 ⁺Et ciuitates Sodomorum & Gomor- Gen.19 c.24.
rhæorum in cinerem redigens, euerſione
damnauit, exemplum eorum qui impiè
7 acturi ſunt ponens: ⁺Et iuſtum Lot op-
B preſſum à nefandorum †luxurioſa conuer- iniuſta ac
8 ſatione eripuit. ⁺Aſpectu enim & auditu
iuſtus erat: habitans apud eos qui de die
in diem animam iuſtam iniquis operibus
9 cruciabant. ⁺Nouit †Dominus pios de Deus
tentatione eripere, iniquos verò in diem
10 iudicij reſeruare cruciãdos. ⁺Magis autem
eos qui poſt carnem in concupiſcentia im
munditiæ ambulant, †dominationeſque domi-nationemque
contemnunt; audaces, ſibi placẽtes: ſectas
nõ metuunt introducere, blaſphemantes.
11 ⁺Vbi angeli, fortitudine & virtute cùm
ſint maiores, non portant aduerſum ſe à
12 Dño execrabile iudicium. ⁺Hi verò velut
irrationabilia pecora, naturaliter in ca-
ptionẽ & in perniciẽ, in his quæ ignorant
blaſphemãtes, in corruptione ſua peribũt:
13 ⁺Percipientes mercedẽ iniuſtitiæ, volu-
ptatem exiſtimantes diei delicias coinqui-
nationis & maculæ: delicijs affluentes in
14 conuiuijs ſuis luxuriantes vobiſcũ; ⁺Ocu-
los habentes plenos adulterij & inceſſabi-
lis delicti; Pellicientes animas inſtabi-
les, cor exercitatum in auaritia habentes,
15 maledictionis filij: ⁺Derelinquentes rectã
viam errauerunt, ſecuti viam Balaã ex Bo- Num.22 d.28. Iudæ.a.11
16 ſor, qui mercedẽ iniquitatis amauit. ⁺Cor-
reptionem verò habuit ſuæ veſaniæ. ſub-
iugale mutũ animal, in hominis voce lo-
quens, prohibuit Prophetæ inſipientiam.
17 ⁺Hi ſunt fontes ſine aqua, & nebulæ turbinibus exagitatę, quibus caligo tenebrarũ reſeruatur. 18 ⁺Su-
perba enim vanitatis loquentes, pelliciunt in deſiderijs carnis luxuriæ, eos qui paululum effugiunt, qui
in errore conuerſati, 19 ⁺Libertatem illis promittentes, cùm ipſi ſerui ſint corruptionis. à quo enim
quis ſuperatus eſt: huius & ſeruus eſt.

*Si enim refugientes coinquinationes 20
mundi in cognitione Domini nostri & sal-
uatoris Iesu Christi, his rursus implicati
superantur: facta sunt eis posteriora dete-
riora prioribus. *Melius enim erat illis nō 21
cognoscere viam iustitiæ, quàm post agni-
tionem, retrorsum cōuerti ab eo quod illis
traditum est sancto mandato. *Contigit 22
enim eis illud veri prouerbij: Canis reuer-
sus ad suum vomitum: &, Sus lota in vo-
lutabro luti.

CAP. III.

Hanc ecce vobis charissimi secundam 1
scribo epistolam, in quibus vestrā ex- A
cito in commonitione, synceram mētem:
*Vt memores sitis eorum quæ prædixi 2
verborum à sanctis Prophetis, & Aposto-
lorum vestrorum, præceptorū Domini &
Saluatoris: *Hoc primùm scientes, quòd 3
venient in nouissimis diebus in deceptio-
ne illusores, iuxta proprias cōcupiscentias
ambulantes; *Dicētes, Vbi est promissio 4
aut aduētus eius? ex quo enim patres dor-
mierunt, omnia sic perseuerant ab initio
creaturæ. *Latet enim eos hoc, volētes ꝙ 5
cæli erant prius, & terra de aqua, & per B
aquam cōsistens Dei verbo: *Per quæ, ille 6
tunc mūdus aqua inundatus perijt. *Cęli 7
autem qui nunc sunt, & terra eodem ver-
bo repositi sunt, igni reseruati in diem iu-
dicij & perditionis impiorum hominum.
*Vnum verò hoc non lateat vos charis- 8
simi, quia vnus dies apud Dominum sicut
mille anni, & mille anni sicut dies vnus.
*Non tardat Dominus †promissionem 9
suam, sicut quidā existimant: sed patien- C
ter agit propter vos, nolens aliquos perire,
sed omnes ad pœnitentiam reuerti. *Ad- 10
ueniet autem dies Domini vt fur: in quo
cæli magno impetu transient, elemēta ve-
rò calore soluētur, terra aūt & quæ in ipsa
sunt opera, exurentur. *Cùm igitur hæc 11
omnia dissoluenda sint, quales oportet vos
esse in sanctis conuersationibus & pietati-
bus, *Expectantes & properantes in ad- 12
uētum diei †Domini, per quem cæli ardē-
tes soluentur, & elementa ignis ardore ta-
bescent? *Nouos verò cælos & nouam 13
terram secūdum promissa ipsius expecta-
mus, in quibus iustitia habitat. *Propter 14
quod charissimi hæc expectantes, satagite
immaculati & inuiolati ei inueniri in pa-
ce: *Et Domini nostri† longanimitatem, 15
salutem arbitremini, sicut & charissimus
frater noster Paulus secundū datam sibi sa
pientiam scripsit vobis. *Sicut & in om- 16
nibus epistolis, loquēs in eis de his, in qui-
bus sunt quædam difficilia intellectu, quæ
indocti & instabiles deprauāt, sicut & cæteras scripturas, ad suā ipsorū perditionē. 17 *Vos igitur fratres,
præscientes, custodite, ne insipientiū errore traducti excidatis à propria firmitate. 18 *Crescite verò in
gratia & in cognitione Domini nostri & saluatoris Iesu Christi. Ipsi gloria & nūc †in diem æternitatis:
Amen.

FINIS.

20 *Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπι-
γνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμ-
πλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν
21 πρώτων. *κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν
τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης
22 αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. *συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀλη-
θοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καί,
ὗς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

γʹ

1 *Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπι-
στολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ
2 διάνοιαν, *μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν
ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς, τοῦ
3 κυρίου καὶ σωτῆρος· *τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύ-
σονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυ-
4 μίας αὐτῶν πορευόμενοι· *καὶ λέγοντες, ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγ-
γελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμή-
5 θησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. *λανθάνει
γὰρ αὐτοὺς τοῦτο, θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ,
6 ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ. *δι'
7 ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο. *οἱ δὲ νῦν
οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσί, πυρὶ
τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀν-
8 θρώπων. *ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι
μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη, ὡς
9 μία ἡμέρα. *οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες
βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βου-
λόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χω-
10 ρῆσαι. *ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτί, ἐν ᾗ οἱ
οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθή-
11 σονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. *τούτων οὖν
πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις
12 ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, *προσδοκῶντας καὶ σπεύδον-
τας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρού-
μενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; *καινοὺς δὲ
οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ αὐτοῦ ἐπάγγελμα προσδο-
14 κῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. *διό, ἀγαπητοί, ταῦτα
προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑ-
15 ρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, *καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν,
σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦ-
16 λος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, *ὡς καὶ
ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν
οἷς ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν,
ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώ-
17 λειαν. *ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσε-
σθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκ-
18 πέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ· *αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ
γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ νῦν εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν.

Τέλος.

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ܀

ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܝܠܕܐ ܀ ܐ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܐ ܀

1 ܡܤܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܠܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ
ܒܪܫܝܬ. ܗܘ ܕܫܡܥܢ ܘܚܙܝܢ ܒܥܝܢܝܢ. ܘܚܙܝܢܝܗܝ
ܘܓܫܬܗ ܐܝܕܝܢ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܚܝܐ.
2 ܘܚܝܐ ܐܬܓܠܝܘ. ܘܚܙܝܢ ܘܤܗܕܝܢܢ. ܘܡܟܪܙܝܢܢ
ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܢܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ
3 ܠܘܬ ܐܒܐ ܘܐܬܓܠܝܘ ܠܢ. ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܘܫܡܥܢ
ܡܘܕܥܝܢܢ ܐܦ ܠܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܠܟܘܢ
ܫܘܬܦܘܬܐ ܥܡܢ. ܘܫܘܬܦܘܬܢ ܕܝܢ ܕܝܠܢ ܐܝܬܝܗ
ܥܡ ܐܒܐ ܘܥܡ ܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
4 ܘܗܠܝܢ ܟܬܒܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܕܚܕܘܬܢ ܕܒܟܘܢ
5 ܬܗܘܐ ܡܫܡܠܝܐ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܤܒܪܬܐ ܕܫܡܥܢ
ܡܢܗ. ܘܡܤܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܕܐܠܗܐ ܢܘܗܪܐ ܗܘ.
6 ܘܚܫܘܟܐ ܟܠ ܟܠܗ ܠܝܬ ܒܗ. ܘܐܢ ܐܡܪܝܢ
ܕܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬ ܠܢ ܥܡܗ ܘܒܚܫܘܟܐ ܡܗܠܟܝܢܢ.
7 ܕܓܠܝܢܢ ܘܠܐ ܒܫܪܪܐ ܪܕܝܢܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܒܢܘܗܪܐ
ܡܗܠܟܝܢܢ ܐܝܟ ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܒܢܘܗܪܐ. ܐܝܬ ܠܢ
ܫܘܬܦܘܬܐ ܥܡ ܚܕܕܐ. ܘܕܡܗ ܕܝܫܘܥ ܒܪܗ ܡܕܟܐ
8 ܠܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ. ܘܐܢ ܐܡܪܝܢ ܕܚܛܝܬܐ
ܠܝܬ ܠܢ ܢܦܫܢ ܡܛܥܝܢܢ. ܘܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܢ.
9 ܐܢ ܕܝܢ ܡܘܕܝܢ ܚܢܢ ܒܚܛܗܝܢ. ܡܗܝܡܢ ܗܘ
ܘܟܐܢ ܕܢܫܒܘܩ ܠܢ ܚܛܗܝܢ. ܘܢܕܟܝܢ ܡܢ ܟܠܗ
10 ܥܘܠܢ. ܘܐܢ ܐܡܪܝܢ ܕܠܐ ܚܛܝܢ. ܕܓܠܐ ܥܒܕܝܢܢ ܠܗ
ܘܡܠܬܗ ܠܝܬ ܒܢ ܀

܀ ܩܦܠܐܘܢ ܒ ܀

1 ܒܢܝ ܗܠܝܢ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܚܛܘܢ. ܘܐܢ
ܐܢܫ ܢܚܛܐ. ܐܝܬ ܠܢ ܦܪܩܠܛܐ ܠܘܬ ܐܒܐ. ܝܫܘܥ
2 ܡܫܝܚܐ ܙܕܝܩܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܗܘ ܚܘܤܝܐ ܕܥܠ
ܐܦܝ ܚܛܗܝܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܚܠܦ ܕܝܠܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ
ܐܦ ܚܠܦ ܟܠܗ ܥܠܡܐ.

RVRSVM EPISTOLA IOVCHANON APOSTOLI,

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Dominica post Natiuitatem.

CAP. I.

1 *Evangelizamus vobis illud quod erat à principio, quod audiuimus & vidimus oculis nostris, vidimus, & cōtrectauimus manibus nostris, hoc est, Verbum vitæ.*
2 *Et vita reuelata est, & vidimus: & testamur ac prædicamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & manifestata est nobis.*
3 *Et quod vidimus & audiuimus, vobis quoque patefacimus, vt habeatis societatem nobiscum: est autem societas nostra cum Patre & Filio eius Jeschua Meschicho.*
4 *Et hæc scribimus vobis, vt gaudium nostrum, quod est in vobis, sit plenum.*
5 *Et hoc est euangelium quod audiuimus ab eo, & annunciamus vobis, nempe Deum lucē esse, & nullas omnino tenebras esse in eo.*
6 *Quòd si dixerimus nos societatem habere cū eo, & ambulauerimus in tenebris, mendaces sumus, & nō in veritate progredimur.*
7 *Sin autem in luce ambulauerimus, prout & ipse est in luce, societatem habemus inter nos mutuam, & sanguis Jeschua Filij eius repurgat nos ab omnibus peccatis nostris.*
8 *Quòd si dixerimus nos peccatum nō habere, nos ipsos seducimus, & veritas non est*
9 *in nobis. Sin confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, vt remittat nobis peccata nostra, & repurget nos ab omni nostra ini-*
10 *quitate. Quòd si dixerimus nos non peccare, mendacem eum efficimus, & Verbum ipsius penes nos non est.*

CAP. II.

1 *Filioli mei, hæc scribo vobis ne peccetis. quòd si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem, Jeschua Meschicho iustum.*
2 *Ipse enim est propitiatio pro peccatis nostris, nec pro nostris tantùm, sed etiam pro totius mundi.*

תוב אֶגַּרְתָּא דְיוֹחַנָן שְׁלִיחָא ׃
חַד בְּשַׁבָּא דְּבָתַר יַלְדָּא א   קפלאון א

מְסַבְּרִינַן לְכוֹן לְהוּ דְאִיתוֹהִי הֲוָא מֶן בְּרִישִׁית הוּ דְשְׁמַעַן וַחֲזַיְנָיהִי בְּעַיְנַין חֲזַין וְגַשְׁשָׁן אִידַין הוּ דְאִיתוֹהִי מֶלְתָא דְחַיָא ׃ וְחַיָא אֶתְגַּלִּיו וַחֲזַין וְסָהֲדִינַן וּמַכְרְזִינַן לְכוֹן חַיָא דַלְעָלַם הָנוּן דְאִיתַיְהוּן הֲווּ לְוָת אַבָא וְאֶתְגַּלִּיו לַן ׃ וּמֶדֶם דַחֲזַין וּשְׁמַעַן מוֹדְעִינַן אַף לְכוֹן דְתֶהֱוֵא לְכוֹן שׁוּתָּפוּתָא עַמַּן וְשׁוּתָּפוּתַן דֵּין דִילַן אִיתֵיהּ עַם אַבָא וְעַם בְּרֵהּ יֵשׁוּע מְשִׁיחָא ׃ וְהָלֵין כָּתְבִינַן לְכוֹן דְחַדוּתַן דִבְכוֹן תֶהֱוֵא מְשַׁמְלְיָא ׃ וְהָדָא הִי סְבַרְתָּא דַשְׁמַעַן מֶנֵּהּ וּמְסַבְּרִינַן לְכוֹן דְאַלָהָא נוּהְרָא הוּ וְחֶשׁוּכָא כָּל כֻּלֵּהּ לַיְת בֵּהּ ׃

[a] מבשרים אנחנו [b] אית [c] בראשית [d] חֲזָא [e] גְּשַׁשׁ [f] בידינו [g] מַלַּל [h] גְּלָא [i] סָהַד העיד [k] כְּרַז [l] אית [m] גְּלָא [n] חֲזָא [o] יְדַע [p] שְׁתַף [q] אִית [r] כְּתַב [s] חֲדָא שמח [t] שְׁמַלָּא מלא [u] בשורה

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM BEATI IOHANNIS APOSTOLI PRIMAM.

RATIONEM *verbi, & quòd Deus ipse sit charitas, manifestat; & susurrones fratrum nec Deum scire, nec pios fieri posse, eousque dissertat, vt esse comprobet homicidas, eo quòd odium sit interfectionis occasio.*

EPISTOLA B. IOHANNIS APOSTOLI PRIMA.

CAP. I.

QVOD fuit ab initio, 1
quod audiuimus, quod A
vidimus oculis nostris,
quod perspeximus, &
manus nostræ contre-
ctauerũt de verbo vitæ;
* (Et vita manifestata est: & vidimus, 2
& testamur, & annũtiamus vobis vitam
æternam quæ erat apud Patrem, & appa-
ruit nobis:) * Quod vidimus & audiui- 3
mus, annuntiamus vobis, vt & vos so-
cietatem habeatis nobiscum, & societas B
nostra sit cũ Patre & cum Filio eius Iesu
Christo. * Et hæc scribimus vobis, vt 4
ꝟideatis, & gaudium vestrũ sit plenum.
* Et hæc est annuntiatio quam audi- 5
uimus ab eo, & annuntiamus vobis,
Ioh. 1. b. 12. Quoniam Deus lux est: & tenebræ in eo
non sunt vllæ. * Si dixerimus quoniam 6
societatem habemus cum eo, & in tene- C
bris ambulamus: mentimur, & verita-
tem non facimus. * Si autem in luce am 7
bulamus sicut & ipse est in luce: socieța-
Heb. 9. d. 14. tem habemus adinuicem, & sanguis Iesu
Christi filij eius emundat nos ab omni
peccato. * Si dixerimus quoniam pec- 8
catum non habemus: ipsi nos seduci-
mus, & veritas in nobis non est. D
1. Pet. 1. d. 19. Apoc. 1. a. 5. * Si confiteamur peccata nostra: fide- 9
3. Reg. 8. e. 46. lis est & iustus, vt remittat nobis pecca-
2. Par. 6. f. 36. ta nostra, & emundet nos ab omni ini-
Pro. 20. b. 9. Ecc. 7. d. 21. quitate. * Si dixerimus quoniam non 10
peccauimus: mendacem facimus eum,
& verbum eius non est in nobis.

CAP. II.

FIlioli mei, hęc scribo vobis, vt nõ pec- 1
cetis. Sed & si quis peccauerit, aduo- A
catum habemus apud Patrẽ, Iesum Chri
stum iustum. * Et ipse est propitiatio pro 2
peccatis nostris: non pro nostris autem
tantùm, sed etiam pro totius mundi.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ καθολικὴ πρώτη ἐπιστολή.

κεφ. α.

1 Ὃ ἮΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωρά-
καμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασά-
μεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν
2 περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· * καὶ ἡ ζωὴ ἐφα-
νερώθη· καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦ-
μεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις
3 ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· * ὃ ἑωράκα-
μεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἐπαγγέλλομεν ὑμῖν· ἵνα καὶ ὑμεῖς κοι-
νωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν, καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ
πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ.
4 * καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπλη-
ρωμένη.
5 * καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ
ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐ-
τῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.
6 * ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ
ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν
τὴν ἀλήθειαν.
7 * ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ
φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων· καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.
8 * ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλα-
νῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν·
9 * ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δί-
καιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἀδικίας.
10 * ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦ-
μεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

β.

1 * Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ
ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, ἰη-
σοῦν χριστὸν δίκαιον.
2 * καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ
περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

---

6 ואן אמרינן [a] דשותפותא אית לן עמה [b] ומהלכינן בחשוכא [c] דגלא חנן ולו [d] בשררא רדינן ׃ 7 אן דין בנוהרא
מהלכינן איך דהו איתוהי בנוהרא אית לן שותפותא עם [e] חדדא ודמא דישוע ברה [f] מדכא לן מן כלהון [g] חטהין ׃
8 ואן נאמר דלית לן [g] חטיתא נפשן [h] מטעינן [i] ושררא לית בן ׃ 9 אן דין [k] מודינן בחטהין מהימן הו [l] וזדיק
דנשבוק לן חטהין [m] ונדכין מן כלה [n] עולן ׃ 10 ואן אמרינן דלא [o] חטין עבדינן לה [p] דגלא [q] ומלתה לית לון ׃

קפלאון ב

1 בני הלין כתב אנא לכון דלא [a] תחטון ואן אנש נחטא אית לן [b] פרקליטא לות אבא ישוע משיחא [c] זדיקא ׃
2 הויו גיר [d] חוסיא דעל אפי חטהין ולו חלפין דילן בלחוד אלא אף חלף כלה עלמא ׃

[a] שתף [b] הלך [c] כחבים
[d] באמת זה אל זה [f] דכא
[g] חטא [h] טעא תעה
[i] ואמת [k] ירא ידה [l] וצדיק
[m] דכא זכה [n] עול [o] חטא
[p] כזב [q] מלל [a] חטא
[b] מ:חם מן לשון יון
[c] הצדיק
[d] כפרת מן חטא

3 ܘܒܗܕܐ ܡܪܓܫܝܢܢ ܕܝܕܥܢܝܗܝ܆ ܐܢ ܢܛܪܝܢܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ܂
4 ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪ ܕܝܕܥܬܗ ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܠܐ ܢܛܪ܆ ܕܓܠܐ ܗܘ ܘܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ܂
5 ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܗ܆ ܒܗܢܐ ܡܫܠܡܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢܢ ܕܒܗ ܚܢܢ܂
6 ܗܘ ܕܐܡܪ ܕܒܗ ܐܝܬܘܗܝ܆ ܘܠܐ ܠܗ ܕܐܝܟ ܗܠܟܬܗ ܕܝܠܗ ܢܗܠܟ܂

ܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ ܒ

7 ܚܒܝܒܝ ܠܘ ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܐܠܐ ܦܘܩܕܢܐ ܥܬܝܩܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܒܪܝܫܝܬ܂ ܦܘܩܕܢܐ ܕܝܢ ܥܬܝܩܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܫܡܥܬܘܢ܂
8 ܬܘܒ ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܫܪܝܪܐ ܒܗ ܘܒܟܘܢ܂ ܕܚܫܘܟܐ ܥܒܪ ܠܗ ܘܢܘܗܪܐ ܫܪܝܪܐ ܫܪܝ ܡܬܚܙܐ܂
9 ܡܢ ܕܐܡܪ ܗܟܝܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܢܘܗܪܐ ܘܣܢܐ ܠܐܚܘܗܝ܆ ܒܚܫܘܟܐ ܐܝܬܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ܂
10 ܗܘ ܕܡܚܒ ܠܐܚܘܗܝ ܒܢܘܗܪܐ ܡܟܬܪ܂ ܘܡܟܫܘܠܐ ܠܝܬ ܒܗ܂
11 ܗܘ ܕܝܢ ܕܣܢܐ ܠܐܚܘܗܝ܆ ܒܚܫܘܟܐ ܐܝܬܘܗܝ ܘܒܚܫܘܟܐ ܡܗܠܟ܂ ܘܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ܂ ܡܛܠ ܕܚܫܘܟܐ ܥܘܪ ܐܢܝܢ ܠܥܝܢܘܗܝ܂
12 ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܢܝܐ܂ ܕܐܫܬܒܩܘ ܠܟܘܢ ܚܛܗܝܟܘܢ ܡܛܠ ܫܡܗ܂
13 ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܒܗܐ܂ ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܪܝܫܝܬ܂ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܡܐ܂ ܕܙܟܝܬܘܢ ܠܒܝܫܐ܂
14 ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܛܠܝܐ܂ ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܐܒܐ܂ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܐܒܗܐ܂ ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܗܘ ܕܡܢ ܒܪܝܫܝܬ܂ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܥܠܝܡܐ܂ ܕܐܢܬܘܢ ܚܝܠܬܢܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܟܘܢ ܡܟܬܪܐ܂ ܘܙܟܝܬܘܢ ܠܒܝܫܐ܂
15 ܠܐ ܬܪܚܡܘܢ ܥܠܡܐ ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ܂ ܡܢ ܕܪܚܡ ܓܝܪ ܠܥܠܡܐ܆ ܚܘܒܗ ܕܐܒܐ ܠܝܬ ܒܗ܂
16 ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܥܠܡܐ܆ ܪܓܬܐ ܗܝ ܕܦܓܪܐ܂ ܘܪܓܬܐ ܗܝ ܕܥܝܢܐ܂ ܘܫܘܒܗܪܗ ܕܥܠܡܐ܂ ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܝ ܡܢ ܐܒܐ܂ ܐܠܐ ܡܢܗ ܐܢܝܢ ܡܢ ܥܠܡܐ܂

3 * *Et in hoc sentimus quòd cognouerimus eum, si seruamus mandata eius.*
4 * *Qui enim dixerit se nosse eum, & mandata eius non seruauerit, mendax est, & veritas non est in eo.*
5 * *Qui autem custodit sermonem eius, verè in hoc perfecta est charitas Dei: per hoc enim scimus nos in eo esse.*
6 * *Qui dicit, In ipso sum, oportet vt ille iuxta itinera ipsius ambulet.*

Oblatione Dominicæ Palmarum.

7 * *Dilecti mei, præceptum nouum non scribo vobis, sed præceptum vetus, quod habuistis ab initio. Præceptum autem vetus est sermo ille quem audistis.*
8 * *Rursus præceptum nouum scribo vobis, quod verum est in ipso, & in vobis. quia tenebræ transierunt, & verum lumen incipit apparêre.*
9 * *Quisquis igitur dicit se in luce esse, & odio habet fratrē suum, in tenebris est etiamnum.*
10 * *Qui diligit fratrem suum, in lumine permanet, & offendiculum in eo non est.*
11 * *Qui verò odio habet fratrem suum, in tenebris est, & in tenebris ambulat, & nescit quò eat, quia tenebræ obcæcauerunt oculos eius.*
12 * *Scribo vobis filioli, quoniam remissa sunt vobis peccata vestra propter nomen eius.*
13 * *Scribo vobis patres, quoniam nouistis eum qui erat ab initio. Scribo vobis adolescentes, quoniam vicistis malum illum.*
14 * *Scripsi vobis pueri, quoniam cognouistis Patrem. Scripsi vobis patres, quoniam cognouistis eum qui est à principio. Scripsi vobis adolescētes, quoniam fortes estis, & verbum Dei habitat in vobis, & vicistis malum illum.*
15 * *Ne diligatis mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Qui enim diligit mundum, charitas Patris in eo non est.*
16 * *Quicquid enim in ipso mundo est, concupiscentia est corporis, & concupiscentia oculorum, & fastus mundi, quæ quidem non sunt ex Patre, sed ex ipso sunt mundo.*

---

3 ובהדא [e]מרגשינן [f]דידענוהי אן נטרינן [g]פוקדנוהי ׃ 4 הו גיר דאמר דידעתה ופוקדנוהי לא נטר [h]דגלא הו [i]ושררא ליתבה ׃ 5 הו דין דנטר [k]מלתה בהנא משלם [l]שרירא׳ית חובה דאלהא בהדא גיר [m]ידעינן דבה חנן ׃
6 הו דאמר דבה [n]איתי [o]ולא להדאיך הלכתה דילה נהלך ׃

קורבא דחד בשבא דאושענא ב

7 חביבי [a]לו [b]פוקדנא [c]חדתא כתב אנא לכון אלא פוקדנא עתיקא הו דאית הוא לכון מן [d]ברישית פוקדנא דין עתיקא [e]איתוהי [f]מלתא הי דשמעתון ׃ 8 תוב פוקדנא חדתא כתב אנא לכון הו דאיתוהי [g]שרירא בה ובכון דחשוכא עבר [h]לה [i]ונוהרא שרירא [k]שרי מתחזא ׃ 9 מן דאמר [l]הכיל דאיתוהי בנוהרא [m]וסנא לאחוהי בחשוכא איתוהי עדמא להשא ׃

[e] רגש [f] ידע [g] מצותיו
[h] כזב [i] ואמת [k] מלל
[l] באמת [m] ידע [n] איש יש
[o] צריך [a] לא [b] מצוה [c] חדשה
[d] בראשית [e] איש [f] מלל
[g] באמן [h] ואור
[i] התחיל [k] חזה
[l] על כן [m] ושונא

* Et in hoc ſcimus quoniam cognoui- 3
mus eum, ſi mandata eius obſeruemus.

* Qui dicit ſe noſſe eum, & mandata 4
eius non cuſtodit, mendax eſt, & in hoc
veritas non eſt.

* Qui autem ſeruat verbum eius; ve- 5
rè in hoc charitas Dei perfecta eſt: in hoc
ſcimus quoniam in ipſo ſumus.

* Qui dicit ſe in ipſo manere: debet 6
ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulare.

* Chariſſimi, non mandatum nouum 7
ſcribo vobis, ſed mandatum vetus quod
habuiſtis ab initio. Mandatum vetus eſt
Ioh.13.d 15.b.12. verbum quod audiſtis.

* Iterum mandatum nouum ſcribo 8
vobis, quod verum eſt, in ipſo, & in
vobis: quia tenebræ tranſierunt, & ve- B
rum lumen iam lucet.

* Qui dicit ſe in luce eſſe, & fratrem 9
ſuum odit: in tenebris eſt vſque adhuc.

Infr.3.c.14. * Qui diligit fratrem ſuum, in lumine 10
manet, & ſcandalum in eo non eſt.

* Qui autem odit fratrem ſuum: in te- 11
nebris eſt, & in tenebris ambulat, & ne-
ſcit quò eat: quia tenebræ obcæcauerunt
oculos eius.

* Scribo vobis filioli, quoniam remit- 12
tuntur vobis peccata propter nomen
eius.

* Scribo vobis patres, quoniam co- 13
gnouiſtis eum qui ab initio eſt. Scribo
vobis adoleſcentes, quoniam viciſtis ma
lignum.

Scripſi * †Scribo vobis infantes, quoniam co- 14
Scripſi vobis adoleſcentes gnouiſtis Patrem. † Scribo vobis iuue-
nes, quoniam fortes eſtis, & verbum
Dei manet in vobis & viciſtis mali-
gnum.

* Nolite diligere mundum, neque ea 15
quæ in mundo ſunt. Si quis diligit mun-
dum, non eſt charitas Patris in eo. C

* Quoniam omne quod eſt in mun- 16
do, concupiſcentia carnis eſt, & concu-
piſcentia oculorum, & ſuperbia vitæ,
quæ non eſt ex Patre, ſed ex mundo eſt.

3 * καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 * ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τη-
ρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν.

5 * ὃς δ᾽ ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγά-
πη τοῦ θεοῦ τετελείωται· ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
ἐσμεν.

6 * ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιε-
πάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

7 * Ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντο-
λὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ᾽ ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά
ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς.

8 * πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν
αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινὸν ἤδη φαίνει.

9 * ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μι-
σῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.

10 * ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ
σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

11 * ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ
ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει· ὅτι ἡ σκο-
τία ἐτύφλωσε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

12 * γράφω ὑμῖν, τεκνία· ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι
διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 * γράφω ὑμῖν, πατέρες· ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς.
γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι· ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.

14 * γράφω ὑμῖν, παιδία· ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.
ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι· ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ
θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

15 * μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐάν
τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν
αὐτῷ·

16 * ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ
ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου,
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί.

---

[n] חבב [o] עומד ק ומכשול
[q] עור [r] עין [s] שבק
[t] חטא [v] ידע [x] בחורים
[y] זכא נצח [z] נערים
[a] חיל [b] מלל
[c] שוכנת [d] זכא נצח
[e] אהבת אב [f] רגג
[g] גאון [h] חיא

10 הו [n]דמחב לאחוהי בנוהרא [o]מכתר [p]ובשלא לית בה׃ 11 הו דין דסנא לאחוהי בחשוכא איתוהי ובחשוכא
מהלך ולא ידע לאיכא אזל מטל דחשוכא [q]סמי אנין [r]עינוהי׃ 12 כתב אנא לכון בניא [s]דאשתבקו לכון [t]חטהיכון
מטל שמה׃ 13 כתב אנא לכון אבהא [v]דידעתוניהי להו דאיתוהי הוא מן ברישית כתב אנא לכון [x]עלימא [y]דזכיתוניהי
לבישא׃ 14 כתבת לכון [z]טליא דידעתון לאבא כתבת לכון אבהא דידעתון להו דמן ברישית כתבת לכון עלימא
[a]דחילתנין אנתון [b]ומלתה דאלהא [c]שריא בכון [d]וזכיתוניהי לבישא׃ 15 לא תרחמון עלמא ולא מדם דאית בה מן
גיר דרחם לעלמא [e]חובה דאבא לית לה׃ 16 כלמדם גיר דאית בה בעלמא [f]רגתא הו דפגרא ורגתא הו דעינא
[g]ושובהרא דעלמא הלין דלא [h]הוי מן אבא אלא מנה אנין מן עלמא׃

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
1 [illegible]

17 * *Et mundus præterit, & concupiſcentia eius. Qui autem exequitur voluntatem Dei, manet in æternum.*
18 * *Filioli, vltimum eſt tempus, & ſicut audiſtis venturũ Pſeudochriſtum, etiam nunc multi ſunt Pſeudochriſti, & ex hoc nouimus, quòd vltimum tempus eſt.*
19 * *E nobis egreſſi ſunt, ſed ex nobis nõ erãt: ſi enim ex nobis fuiſſent, apud nos permanſiſſent: at egreſſi ſunt è nobis, vt innoteſcat eos ex nobis non fuiſſe.*
20 * *Vos autem vnctionem habetis à Sancto illo, & diſcernitis vnumquemque hominem.*
21 * *Non ſcripſi vobis vt ignorantibus veritatem, ſed vt ſcientibus eam: quodque omne mendacium non eſt ab ipſa veritate.*
22 * *Quis eſt mendax, niſi ille qui negat Jeſchua fuiſſe Meſchicho? Et hic eſt Pſeudochriſtus: Qui negat Patrem, negat & Filium;*
23 * *Et qui negat Filium, is ne Patrem quidem credit. Qui confitetur Filium, et Patrem quoque confitetur.*
24 * *Vos itaque quod audiſtis ab initio, permaneat apud vos. Si enim permanſerit apud vos quod audiſtis ab initio, & vos in Patre & Filio manebitis.*
25 * *Et hoc eſt promiſſum quod pollicitus eſt vobis, vitam æternam.*
26 * *Hæc autem ſcripſi vobis propter eos qui ſeducunt vos.*
27 * *Sed & vos, ſi permanſerit vobiſcum vnctio illa, quam accepiſtis ab eo, neceſſe non habebitis vt quis doceat vos, ſed ſicut illa vnctio à Deo eſt, ipſa docebit vos de omnibus, & verax eſt, nec eſt in ea mendaciũ. Et ſicut docuit vos, manete in eo.*
28 * *Et nunc filioli manete in eo, vt quum reuelatus fuerit, non erubeſcamus ab eo, ſed habeamus fiduciam in aduentu ipſius.*
29 * *Si ſcitis quòd iuſtus eſt, ſcitote quòd omnis qui facit iuſtitiam, ex eo eſt.*

CAP. III.

1 *Porro videte quanta ſit charitas Patris erga nos, qui filios vocauit nos, effecitque. Propterea mundus non nouit nos, quoniam nec illum nouit.*

---

17 ועבר עלמא הו [i] ורגתה הו דין דעבד [k] צבינה דאלהא מקוא לעלם: 18 בני [l] זבנא הו אחריא ואיך מדם דשמעתון
דאתא משיחא [m] דגלא והשא הוו סגיאא משיחא דגלא ומן הדא [n] ידעינן דזבנא הו אחריא: 19 מנן נפקו אלא
לו מנן הוו אלו גיר מנן הוו להון [o] מכתרין הוו אלא נפקו מנן [p] דתתידע [q] דלו מנן הוו: 20 ואנתון [r] משיחותא אית
לכון מן קדישא ופרשין אנתון הו לכל אנש: 21 לא כתבת לכון דלא ידעין אנתון לה [s] לשררא אלא דידעין אנתון
לה ודכלה [t] דגלותא לא הות מנה מן [v] שררא: 22 מנו [x] דגלא אלא אן אינא דכפר דישוע לא הוא משיחא
והנא הו משיחא דגלא הו דכפר באבא כפר אף בברא: 23 והו דכפר בברא אף לא באבא
[y] מהימן מן [z] דמודא בברא ואף באבא [z] מודא: 24 ואנתון מדם דשמעתון מן קדים

[i] תשוקתו [k] צבא חפץ
[l] זמן [m] כזב
[n] יודעים אנחנו
[o] כתר עסר [p] ידע
[q] שלא [r] משח שמן
[s] האמת [t] דגל כזב
[v] אמת [x] כזב
[y] חימן
[z] ידא ידה

* Et mundus transit, & concupiscen- 17
tia eius. Qui autem facit voluntatem
Dei, manet in æternum.
* Filioli, nouissima hora est: & sicut 18
audistis, quia Antichristus venit: nunc
Antichristi multi facti sunt. vnde sci-
mus, quia nouissima hora est.
* Ex nobis prodierunt, sed non erant 19
ex nobis; nam si fuissent ex nobis, per-
mansissent vtique nobiscum: sed vt ma- D
nifesti sint quoniam non sunt omnes ex
nobis.
* Sed vos vnctionem habetis à San- 20
cto, & nostis omnia.
* Non scripsi vobis quasi ignoranti- 21
bus veritatem, sed quasi scientibus eam,
& quoniam omne mendacium ex veri-
tate non est.
* Quis est mendax, nisi is qui negat 22
quoniam Iesus non est Christus? Hic est
Antichristus, qui negat Patrem & Filiū.
* Omnis qui negat Filium, nec Patrem 23
habet. qui confitetur Filium, & Patrem
habet.
* Vos quod audistis ab initio, in vobis 24
ιω. 6 permaneat: † Si in vobis permanserit
quod audistis ab initio, & vos in Filio &
Patre manebitis.
* Et hæc est repromissio quā ipse pol- 25
licitus est nobis, vitam æternam.
* Hæc scripsi vobis de his qui seducūt 26
vos.
* Et vos vnctionem quam accepistis 27
ab eo, maneat in vobis. Et non necesse
habetis vt aliquis doceat vos: sed sicut
vnctio eius docet vos de omnibus, & ve-
rum est, & non est mendacium. Et sicut
docuit vos: manete in eo.
* Et nunc filioli manete in eo: vt cùm 28
apparuerit, habeamus fiduciam, & non
confundamur ab eo in aduentu eius.
* Si scitis quoniam iustus est: scitote 29
quoniam & omnis qui facit iustitiam,
ex ipso natus est.

CAP. III.

Videte qualem charitatem dedit no- 1
bis Pater, vt filij Dei nominemur & A
simus. Propter hoc mundus non nouit
nos: quia non nouit eum.

17 * καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ
ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 * παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀν-
τίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν·
ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

19 * ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν. εἰ γὰρ ἦσαν
ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν. ἀλλ' ἵνα φανερω-
θῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 * καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε
πάντα.

21 * οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ'
ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας
οὐκ ἔστι.

22 * τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πα-
τέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 * πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.

24 * ὑμεῖς οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν
ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ
ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 * καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο
ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 * ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς.

27 * καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει,
καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τὶς διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ
χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ
οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν
αὐτῷ.

28 * καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ,
ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ
παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 * ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν
τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

γ'.

1 * Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα
τέκνα θεοῦ κληθῶμεν· διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς,
ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

נקוא לותכון אן גיר [a] מקוא לותכון מדם דשמעתון מן קדים אף אנתון מקוין אנתון באבא ובברא׃ 25 והנו [b] שודיא
[b] דאשתודי לן חיא דלעלם׃ 26 הלין דין כתבת לכון מטל אילין [c] דמטעין לכון׃ 27 ואף אנתון אן תקוא לותכון
[d] משיחותא דקבלתון מנה לא [e] סניקין אנתון דאנש נלפכון אלא איך משיחותא דאיתיה מן אלהא הי [f] מלפא לכון
על כלמדם [g] ושרירא הי ולית בה [h] דגלותא ואיך [i] דאלפכון [k] קוו בה׃ 28 והשא בני קוו בה דמא [l] דמתגלא לא [m] נבהת
מנה אלא תהוא לן [n] גליות אפא [o] במאתיתה׃ 29 אן ידעתון דזדיק הו [p] דעו דאף כל [q] דעבד [r] זדיקותא מנה [s] איתוהי׃
קפלאון ג
1 [a] וחזו דכמא סגי [b] חובה דאבא לותן דבניא [c] קרן אף עבדן מטל הנא עלמא לא ידע לן מטל דאף לא לה ידעו

[a] קוא [b] הבטחה מן ידא
[e] טעא תעה [d] משח שמן
[e] סנק צרך [f] אלף [g] ונאמן
[h] כזב [i] אלף [k] קוא עמד
[l] גלא [m] בהת בוש
[n] גלא [o] אתא [p] ידע
[q] שעושה [r] הצדקה [s] אית
[a] חזא [b] אהבתו [c] קרא

ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܓ

De Genitrice Dei.

2 ܚܒܝܒܝ ܗܫܐ ܒܢܘܗܝ ܚܢܢ ܕܐܠܗܐ ܘܠܐ ܐܬܓܠܝ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܡܢܐ ܥܬܝܕܝܢܢ ܕܢܗܘܐ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܒܕܡܘܬܗ ܗܘܝܢܢ ܘܚܙܝܢܢ ܠܗ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܐܝܬܘܗܝ.
3 ܘܟܠ ܐܢܫ ܕܐܝܬ ܠܗ ܣܒܪܐ ܗܢܐ ܥܠܘܗܝ ܡܕܟܐ ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܕܗܘ ܕܟܐ ܗܘ.
4 ܡܢ ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܚܛܝܬܐ ܥܘܠܐ ܣܥܪ. ܚܛܝܬܐ ܓܝܪ ܟܠܗ ܥܘܠܐ ܗܝ.
5 ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܘ ܐܬܓܠܝ ܕܢܣܒ ܚܛܗܝܢ. ܘܚܛܝܬܐ ܒܗ ܠܝܬ.
6 ܘܟܠ ܕܒܗ ܡܩܘܐ ܠܐ ܚܛܐ. ܘܟܠ ܕܚܛܐ ܠܐ ܚܙܝܗܝ ܘܠܐ ܝܕܥܗ.
7 ܒܢܝ ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ. ܗܘ ܕܥܒܕ ܙܕܝܩܘܬܐ ܙܕܝܩܐ ܗܘ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܙܕܝܩܐ ܗܘ.
8 ܘܗܘ ܕܣܥܪ ܚܛܝܬܐ ܡܢ ܣܛܢܐ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܪܝܫܝܬܐ ܗܘ ܣܛܢܐ ܚܛܝܐ ܗܘ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܓܠܝ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܢܫܪܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܣܛܢܐ.
9 ܟܠ ܕܐܬܝܠܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܣܥܪ. ܡܛܠ ܕܙܪܥܗ ܒܗ ܡܩܘܐ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܛܐ ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܠܕ.
10 ܒܗܕܐ ܡܬܦܪܫܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܕܣܛܢܐ. ܟܠ ܕܠܐ ܥܒܕ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܠܐ ܪܚܡ ܠܐܚܘܗܝ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ.
11 ܡܛܠ ܕܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܪܝܫ ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ.
12 ܠܐ ܐܝܟ ܩܐܝܢ ܕܡܢ ܒܝܫܐ ܗܘܐ ܘܩܛܠܗ ܠܐܚܘܗܝ. ܘܡܛܠ ܡܢܐ ܩܛܠܗ. ܐܠܐ ܕܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܘܕܐܚܘܗܝ ܟܐܢܝܢ.
13 ܘܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ ܐܚܝ ܐܢ ܣܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܡܐ.
14 ܚܢܢ ܝܕܥܝܢܢ ܕܫܢܝܢܢ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ ܒܗܕܐ ܕܡܚܒܝܢܢ ܠܐܚܝܢ. ܗܘ ܕܠܐ ܡܚܒ ܠܐܚܘܗܝ ܒܡܘܬܐ ܡܩܘܐ.
15 ܟܠ ܕܣܢܐ ܠܐܚܘܗܝ ܩܛܘܠ ܢܦܫܐ ܗܘ. ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ ܕܩܛܘܠ ܢܦܫܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܩܘܐ ܒܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
16 ܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܚܘܒܗ ܕܠܘܬܢ. ܕܗܘ ܢܦܫܗ ܣܡ ܚܠܦܝܢ. ܘܐܦ ܚܢܢ ܘܠܐ ܠܢ ܕܢܣܝܡ ܢܦܫܬܢ ܚܠܦ ܐܚܝܢ.

2 * *Dilecti mei, nunc filij Dei sumus, nec vsque adhuc reuelatum est quid futuri simus. Scimus autem quum ipse reuelatus fuerit, nos in similitudinem ipsius fore, eumque visuros prout ipse est.*
3 * *Et quisquis habet in eo hanc spem, purificat seipsum sicut & ille purus est.*
4 * *Qui autem peccatum committit, iniquitatem facit: peccatū enim omne iniquitas est.*
5 * *Et scitis illum manifestatum esse vt tolleret peccata nostra, et peccatum in eo non est.*
6 * *Porrò quisquis in eo manet, non peccat: & quicunque peccat, non vidit eum, nec eum nouit.*
7 * *Filioli mei, nemo seducat vos. Qui facit iustitiam iustus est, sicut & ipse Meschicho iustus est.*
8 * *Qui verò cōmittit peccatum, ex Satana est, quoniam à principio ipse Satanas peccator est. Et propter hoc apparuit filius Dei, vt dissolueret opera Satanæ.*
9 * *Quisquis natus est ex Deo, peccatum non cōmittit, quoniam semen ipsius in illo est, & non potest peccare quia ex Deo natus est.*
10 * *In hoc distinguuntur filij Dei à filiis Satanæ. Quisquis non facit iustitiam, neque diligit fratrem suum, non est ex Deo.*
11 * *Quoniam hoc est præceptum quod audistis ab initio, vt diligatis vos inuicem.*
12 * *Non sicut Koin ille qui erat ex malo, & trucidauit fratrem suum. Et quare trucidauit eum, nisi quia mala erant opera sua, fratris verò sui iusta?*
13 * *Nec miremini fratres mei, si odit vos mundus.*
14 * *Nos scimus quòd translati sumus à morte ad vitam, eò quòd diligimus fratres nostros. Qui non amat fratrem suum, in morte manet.*
15 * *Quisquis enim odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quòd omnis homicida non potest habere permanentem in se vitam æternam.*
16 * *In hoc cognoscimus charitatem eius erga nos, quòd is dederit animam suam pro nobis: & æquum est nos quoque pro fratribus nostris dare animas nostras.*

---

[a] דִּילְדַת אֱלָהָא ג [2] חַבִיבַי הָשָׁא בְּנוֹהִי חֲנַן דַּאלָהָא וְלָא [e] אֶתְגְּלִי עַדְמָא לְהָשָׁא
מָנָא [f] עֲתִידִינַן דְּנֶהֱוֵא [g] יָדְעִינַן דֵּין דְּמָא דְּאֶתְגְּלִי [h] בִּדְמוּתֵהּ [i] הָוֵינַן [k] וְחָזֵינַן לֵהּ אַיךְ מֶדֶם [l] דְּאִיתַוהִי ׃ [3] וְכָל אִינָא דְּאִית
לֵהּ עֲלוֹהִי הָנָא [m] סַבְרָא [n] מְדַכֵּא נַפְשֵׁהּ אַיךְ דְּהוּ דְּכֵא הוּ ׃ [4] מַן דֵּין דְּעָבֵד [o] חֲטִיתָא עַוְלָא [p] סָעַר חֲטִיתָא גֵּיר כֻּלָּהּ
[q] עַוְלָא הִי ׃ [5] וְיָדְעִין אַנְתּוּן דְּהוּ [r] דְּאֶתְגְּלִי [s] דְּנֶסַב [t] חֲטָהַין וַחֲטִיתָא בֵּהּ לַית ׃ [6] וְכָל דְּבֵהּ מְקַוֵּא לָא חָטֵא וְכָל
דְּחָטֵא לָא [u] חָזְיָהִי וְלָא יַדְעֵהּ ׃ [7] בְּנַי לָא אֱנָשׁ [x] נַטְעֵיכוּן הַו דְּעָבֵד [y] זַדִּיקוּתָא זַדִּיקָא הוּ אַיךְ דְּאַף הוּ מְשִׁיחָא
אִיתַוהִי זַדִּיקָא ׃ [8] וְהַו [z] דְּסָעַר חֲטִיתָא מֵן סָטָנָא הוּ מֶטֻל דְּמֶן [a] רֵישִׁיתָא הוּ סָטָנָא [b] חַטָּיָא הוּ וּמֶטֻל הָנָא
[c] אֶתְחֲזִי בְּרֵהּ דַּאלָהָא דְּנֶשְׁרֵא עֲבָדוֹהִי דְּסָטָנָא ׃ [9] כָּל דְּאֶתִילֵד מֵן אֱלָהָא חֲטִיתָא

[d] יְלֵד [e] גְּלָא [f] עֲתַר
[g] יְדַע [h] דְּמָא דמה
[i] הֲוָא [k] חֲזָא [l] אית יש
[m] תקוה [n] דְּכָא [o] חֲטָא
[p] עושה [q] עֲוַל [r] גְּלָא
[s] נְסַב [t] חֲטָא [u] חֲזָא
[x] טְעָא [y] הצדקה [z] שעושת
[a] ראשית [b] חֲטָא [c] חֲזָא

*Chariſſimi, nunc filij Dei ſumus: & 2
nondum apparuit quid erimus. Scimus
quoniam cùm apparuerit, ſimiles ei eri-
mus: quoniam videbimus eũ ſicuti eſt.
*Et omnis qui habet hanc ſpem in eo, 3
ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt.
*Omnis qui facit peccatum, & iniqui- 4
tatem facit: & peccatum eſt iniquitas.
Eſa.53. a.4. 1.Pet.2. d.22. Eſa.53. c.9. *Et ſcitis quia ille apparuit vt pecca- 5
ta noſtra tolleret: & peccatum in eo non
eſt.
*Omnis qui in eo manet, non peccat: 6
& omnis qui peccat, non vidit eum, nec
cognouit eum.
*Filioli, nemo vos ſeducat. Qui facit 7
iuſtitiam, iuſtus eſt: ſicut & ille iuſtus eſt.
Ioh.8. f.44. *Qui facit peccatum, ex diabolo eſt: 8
quoniam ab initio diabolus peccat. In
hoc apparuit Filius Dei, vt diſſoluat ope-
ra diaboli.
*Omnis qui natus eſt ex Deo, pecca- 9
tum non facit: quoniam ſemen ipſius in
eo manet, & non poteſt peccare, quo-
niam ex Deo natus eſt.
*In hoc manifeſti ſunt filij Dei, & filij 10
eſt iuſtus diaboli. Omnis qui nõ† facit iuſtitiam,
non eſt ex Deo: & qui non diligit fra-
trem ſuum.
*Quoniam hæc eſt annuntiatio, 11
diligatis quã audiſtis ab initio: Vt† diligamus al-
Ioh.13.d 34.15.b. 12. Gen.4. b.8. terutrum.
*Non ſicut Cain qui ex maligno erat, 12
& occidit fratrem ſuum. Et propter quid
occidit eum? Quoniam opera eius ma-
ligna erant, fratris autem eius, iuſta.
*Nolite mirari fratres, ſi odit vos 13
Ioh.5. d.24. mundus. *Nos ſcimus quoniam tranſ- 14
Sup.2. b.10. lati ſumus de morte ad vitam, quoniam
Leu.19. d.17. diligimus fratres. Qui non diligit: ma-
Mat.5. d.21. net in morte.
*Omnis qui odit fratrem ſuum, ho- 15
micida eſt. Et ſcitis quoniam omnis ho-
micida non habet vitam æternam in ſe
manentem.
Ioh.15. b.13. *In hoc cognouimus charitatem Dei, 16
quoniam ille animam ſuam pro nobis
poſuit: & nos debemus pro fratribus
animas ponere.

2 *Ἀγαπητοὶ, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη
τί ἐσόμεθα. οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσό-
μεθα· ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι.
3 *καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ᾽ αὐτῷ, ἁγνίζει
ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι.
4 *πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ. καὶ
ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.
5 *καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας
ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι.
6 *πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρ-
τάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
7 *τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύ-
νην, δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν.
8 *ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ᾽
ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.
9 *πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ·
ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει. καὶ οὐ δύναται ἁμαρ-
τάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται.
10 *ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα
τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
11 *ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·
12 *οὐ καθὼς κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀ-
δελφὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δί-
καια.
13 *μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ
κόσμος.
14 *ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν
τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
15 *πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί·
καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον
ἐν αὐτῷ μένουσαν.
16 *ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐκεῖνος
ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι.

לָא עָבֵד מֶטֻל דְזַרְעֵה בֵּה [g] אִיתַוְהִי וְלָא [h] מֶשְׁכַּח לְמֶחְטָא דְמֶן אֱלָהָא [i] אֶתִילֵד ׃ 10 בְּהָדָא [k] מֶתְפַּרְשִׁין בְּנַוְהִי דַאלָהָא
מֶן בְּנַוְהִי דְסָטָנָא כֻּל דְלָא עָבֵד [k] זַדִיקוּתָא וְלָא [l] מַחֵב לַאחוּהִי לַיתַוְהִי מֶן אֱלָהָא ׃ 11 וְהָנוּ [m] פּוּקְדָנָא דַשְׁמַעְתּוּן
מֶן קְדִים דְּתֶתְחַבּוּן חַד לְחַד ׃ 12 לַו אַיךְ קָאיִן הַו [n] דְאִיתַוְהִי הֲוָא מֶן בִּישָׁא וַקְטַל לַאחוּהִי וּמֶטֻל מָנָא קַטְלֵה אֶלָּא
מֶטֻל דְבִישִׁין הֲוַו [o] עֲבָדַוְהִי וְדַאחוּהִי זַדִיקִין ׃ 13 וְלָא [p] תֶּתְדַּמְרוּן אַחַי אֶן [q] סָנֵא לְכוּן עָלְמָא ׃
14 חֲנַן [r] יָדְעִינַן [s] דְשַׁנִינַן מֶן [t] מַוְתָא לְחַיֵּא בְּהָדָא [v] דְמַחְבִינַן לַאחַין הַו דְלָא מַחֵב לַאחוּהִי בְּמַוְתָא מְקַוֵּא ׃
15 כֻּל גֵיר דְסָנֵא לַאחוּהִי [x] קָטֵל אֱנָשָׁא הוּ וְיָדְעִין אַנְתּוּן דְכֻל דְקָטֵל אֱנָשָׁא לָא [y] מֶשְׁכְּחִין [z] מְקַוְיָן בֵּה חַיֵּא דַלְעָלַם ׃
16 בְּהָדָא יָדְעִינַן [a] חוּבֵּה דַלְוָתַן דְהוּ יַהֵב נַפְשֵׁה חֲלָפַין וְאַף חֲנַן זָדֵק לַן דְעַל אַפַּי אַחַין [b] נֶתֶּל נַפְשָׁתַן ׃

[g] אית יש [h] שכח יכל
[i] ילד [k] פרש [λ] צדקה
[l] אחב אהב ומצוה
[m] אית [o] מעשיו [p] דמר תמה
[q] שונא [r] ידע [s] שנא עתק
[t] מות [v] חבב [x] רוצח
[y] שכח יכל [z] קוא
[a] אהבתו [b] נתל נתן

17 ܘܐܝܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܩܢܝܢܐ ܕܥܠܡܐ܂ ܘܢܚܙܐ ܠܐܚܘܗܝ
ܕܣܢܝܩ ܘܢܐܚܘܕ ܪ̈ܚܡܘܗܝ ܡܢܗ܆ ܐܝܟܢܐ ܐܝܬ
18 ܒܗ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ܀ ܒܢܝ܆ ܠܐ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ
19 ܒܡܠܐ ܘܒܠܫܢܐ܂ ܐܠܐ ܒܥܒܕܐ ܘܒܫܪܪܐ܀ ܘܒܗܕܐ
ܡܫܬܘܕܥܝܢܢ ܕܡܢ ܫܪܪܐ ܐܝܬܝܢ܂ ܘܩܕܡ ܕܢܐܬܐ ܗܘ
20 ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܒܢ܀ ܘܐܢܗܘ ܕܠܒܢ ܟܣܪ ܠܢ܆
ܟܡܐ ܐܠܗܐ ܪܒ ܡܢ ܠܒܢ ܘܝܕܥ ܟܠܡܕܡ܀
21 ܚܒܝܒܝ܆ ܐܢ ܠܒܢ ܠܐ ܟܣܪ ܠܢ܆ ܓܠܝܢ ܐܦܝܢ
22 ܩܕܡ ܐܠܗܐ܀ ܘܟܠܡܕܡ ܕܫܐܠܝܢܢ ܢܣܒܝܢܢ
ܡܢܗ܂ ܡܛܠ ܕܢܛܪܝܢܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ܂
23 ܘܫܦܝܪ̈ܬܐ ܣܥܪܝܢܢ ܩܕܡܘܗܝ܀ ܘܗܢܐ ܗܘ
ܦܘܩܕܢܗ܂ ܕܢܗܝܡܢ ܒܫܡܐ ܕܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
24 ܘܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܐܝܟ ܕܦܩܕܢ܀ ܘܐܝܢܐ ܕܢܛܪ
ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܒܗ ܡܬܢܛܪ܂ ܘܗܘ ܫܪܐ ܒܗ܂ ܘܒܗܕܐ
ܡܣܬܟܠܝܢܢ ܕܫܪܐ ܒܢ܂ ܡܢ ܪܘܚܗ ܗܝ ܕܝܗܒ ܠܢ܀

ܫܠܡ ܩܦܠܐܘܢ ܁ ܕ ܁

ܩܦܠܐܘܢ ܕ

1 ܚܒܝܒܝ܆ ܠܐ ܠܟܠ ܪܘܚ ܬܗܝܡܢܘܢ܂ ܐܠܐ
ܦܪܘܫܘ ܪ̈ܘܚܐ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܝܢ܂
ܡܛܠ ܕܢܒܝ̈ܐ ܕܕܓܠܘܬܐ ܣܓܝܐܐ ܢܦܩܘ ܠܗ ܠܥܠܡܐ܂
2 ܒܗܕܐ ܡܬܝܕܥܐ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܟܠ ܪܘܚܐ
ܕܡܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܒܒܣܪ܂ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ܂
3 ܘܟܠ ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܒܒܣܪ܂
ܠܝܬܝܗ ܡܢ ܐܠܗܐ܂ ܐܠܐ ܗܕܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ ܗܝ
ܗܝ ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܝܐ܂ ܘܗܫܐ ܒܥܠܡܐ ܐܝܬܝܗ ܡܢ
4 ܟܕܘ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ ܒܢܝ̈ܐ
ܘܙܟܝܬܘܢ ܐܢܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ ܗܘ ܕܒܟܘܢ ܡܢ ܗܘ
5 ܕܒܥܠܡܐ܀ ܘܗܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܐܢܘܢ܂ ܡܛܠ
ܗܢܐ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܡܠܠܝܢ܂ ܘܥܠܡܐ ܠܗܘܢ
6 ܫܡܥ܀ ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܚܢܢ܂ ܘܡܢ ܕܝܕܥ
ܠܐܠܗܐ ܫܡܥ ܠܢ܂ ܘܡܢ ܕܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ
ܫܡܥ ܠܢ܂ ܒܗܢܐ ܒܗ ܡܣܬܟܠܝܢܢ ܠܪܘܚܐ
ܕܫܪܪܐ܂ ܘܠܪܘܚܐ ܕܛܥܝܘܬܐ܀

17 * *Porrò qui habuerit possessionem mundi, & viderit fratrem suum egentem, & clauserit viscera sua ab eo, quî potest esse charitas Dei in illo?*
18 **Filioli mei ne diligamus nos inuicem verbis & lingua, sed operibus & veritate.*
19 * *Et in hoc cognoscimus quòd ex veritate sumus, & antequàm veniat ipse persuasum reddituri sumus cor nostrum.*
20 * *Quod si cor nostrum reprehendat nos, quãto maior est Deus corde nostro? nouit enim omnia.*
21 * *Dilecti mei, si cor nostrum non arguit nos, fiduciam habemus coram Deo.*
22 * *Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam seruamus mandata eius, & quæ grata sunt coram ipso peragimus.*
23 * *Et hoc est præceptum eius, Ut credamus in nomine filij ipsius Jeschua Meschicho, & diligamus nos inuicem sicut præcepit nobis.*
24 * *Cæterùm qui seruat præcepta eius, per ipsum seruatur, & ille habitat in ipso: ac per hoc intelligimus quòd habitet in nobis, è Spiritu suo quem dedit nobis.*

Natiuitate Domini nostri.
CAP. IIII.

1 *Dilecti mei, non omnibus spiritibus credatis, sed dijudicate spiritus num ex Deo sint, quia multi pseudoprophetæ exierunt in mundum.*
2 * *Per hoc cognoscitur spiritus Dei. omnis spiritus qui confitetur Jeschua Meschicho venisse in carne, ex Deo est.*
3 * *Omnis autem spiritus qui non confitetur Jeschua venisse in carne, non est ex Deo: sed hic est ab ipso pseudochristo, quem audistis venturum, & nunc iam in mundo est.*
4 * *Vos autem ex Deo estis filij, & vicistis eos, quoniam maior est ille qui in vobis est, quàm qui in mundo.*
5 * *Et illi ex mundo sunt propterea de mundo loquuntur, & mundus eos audit.*
6 * *Nos autem ex Deo sumus, & qui nouit Deum audit nos, & qui non est ex Deo non audit nos: per hoc ipsum intelligimus spiritum veritatis, & spiritum erroris.*

---

17 ואינא דאית לה [c] קנינא דעלמא [d] ונחזא לאחוהי [e] דסניק [f] ונאחוד רחמוהי מנה איכנא אית בה חובה דאלהא ׃
18 בני לא [g] נחב חד לחד [h] במלא ובלשנא אלא בעבדא [i] ובשררא ׃ 19 ובהדא [k] משתודעינן דמן שררא איתין
וקדם [l] דנאתא הו [m] מפיסינן לבן ׃ 20 ואנהו דלבן כסר לן כמא אלהא דרב מן לבן וידע כלמדם ׃
21 חביבי אן לבן לא כסר לן [n] גלין אנין אפין קדם אלהא ׃ 22 וכלמדם [o] דשאלינן [p] נסבינן מנה מטל דנטרינן
[q] פוקדנוהי ושפירתא [r] סערינן קדמוהי ׃
23 והנא הו פוקדנה דנהימן בשמא דברה ישוע משיחא ונחב חד לחד איך דפקדן ׃
24 ואינא דנטר פוקדנוהי בה [s] מתנטר והו שרא בה ובהדא [t] מסתכלינן [u] דשרא בן מן רוחה הו דיהב לן ׃

[c] קניא [d] חזא [e] שציך
[f] אחר אחו [g] חבב אהב
[h] מלל [i] ובאמת
[k] ידע מזה אשתודע [l] אתא
[m] פום [n] גלא [o] שאל
[p] נושאים אנחנו [q] מצותיו
[r] עושים אנחנו [s] נטר נצר
[t] סכל שכל [u] ששופן

17 *Qui habuerit ſubſtãtiam †mundi, & viderit fratrem ſuum neceſſe habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo: quomodo charitas Dei manet in eo?

18 *Filioli mei, nõ diligamus verbo, neque lingua, ſed opere & veritate.

19 *In hoc cognoſcimus quoniam ex veritate ſumus: & in conſpectu eius ſuadebimus corda noſtra. D

20 *Quoniam ſi reprehenderit nos cor noſtrum: maior eſt Deus corde noſtro, & nouit omnia.

21 *Chariſſimi, ſi cor noſtrum non reprehenderit nos: fiduciam habemus ad Deum.

22 *Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata eius cuſtodimus, & ea quæ ſunt placita coram eo, facimus.

23 *Et hoc eſt mandatum eius, Vt credamus in nomine Filij eius Ieſu Chriſti: & diligamus alterutrum, ſicut dedit mandatum nobis.

24 *Et qui ſeruat mandata eius, in illo manet, & ipſe in eo, & in hoc ſcimus quoniã manet in nobis de Spiritu quem dedit nobis.

CAP. IIII.

1 Chariſſimi, nolite omni ſpiritui credere, ſed probate ſpiritus ſi ex Deo ſint: quoniam multi pſeudoprophetæ exierunt in mundum. A

2 *In hoc cognoſcitur ſpiritus Dei. omnis ſpiritus qui confitetur Ieſum Chriſtum in carne veniſſe, ex Deo eſt:

3 *Et omnis ſpiritus qui ſoluit Ieſum, ex Deo non eſt, & hic eſt Antichriſtus, de quo audiſtis quoniã venit, & nunc iam in mundo eſt.

4 *Vos ex Deo eſtis filioli, & viciſtis †eũ; quoniam maior eſt qui in vobis eſt, quàm qui in mundo.

5 *Ipſi de mundo ſunt: ideo de mundo loquuntur, & mundus eos audit.

6 *Nos ex Deo ſumus. Qui nouit Deũ, audit nos. qui non eſt ex Deo, non audit nos; in hoc cognoſcimus ſpiritum veritatis, & ſpiritum erroris.

17 *ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 *τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ τῇ γλώσσῃ· ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 *καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν.

20 *ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 *ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν.

22 *καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

23 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν.

24 *καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ μένει. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἔδωκεν ἡμῖν.

δ'.

1 *Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε· ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 *ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι.

3 *καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου· ὃ ἀκηκόατε, ὅτι ἔρχεται· καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 *ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτοὺς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 *αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 *ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

וְהַלְּדָהדְמָרָן ד קְפַלְאוֹן ד

1 חַבִּיבַיָּ לָא לְכָל רוּחִין תְּהַימְנוּן אֶלָּא הֲוַיתוּן פָּרְשִׁין רוּחֵא:
אֶן מֶן אֱלָהָא אִיתַיהוֹן מֶטֻל דְסַגִּיאֵא נְבִיֵּא דַגָּלֵא נְפַקוּ בֵה בְּעָלְמָא ׃ 2 בְּהָדָא מֶתִידַעָא רוּחֵה דַאלָהָא כֻּל רוּחָא
דְמַודְיָא דְיֵשׁוּע מְשִׁיחָא אֵתָא בַּבְסַר מֶן אֱלָהָא הִי ׃ 3 וְכֻל רוּחָא דְּלָא מַודְיָא דְיֵשׁוּע אֵתָא בַּבְסַר לַיתֵיהּ מֶן אֱלָהָא
אֶלָּא הָדָא מֶן מְשִׁיחָא הִי דַגָּלָא הַו דַשְׁמַעְתּוּן דָאתֵא וְהָשָׁא בְּעָלְמָא אִיתוֹהִי מֶן כַּדוּ׃ 4 אַנְתּוּן דֵין מֶן אֱלָהָא אִיתַיכוֹן
בְּנַיָּא וַזְכַיתוּן אֶנוּן מֶטֻל דְּרַב הוּ הַו דַבְכוֹן מֶן הַו דַבְעָלְמָא ׃ 5 וְהָלֵין מֶן עָלְמָא אֶנוּן מֶטֻל הָנָא מֶן עָלְמָא מְמַלְלִין
וְעָלְמָא לְהוֹן שָׁמַע ׃ 6 חְנַן דֵין מֶן אֱלָהָא חְנַן וְהַו דְיָדַע לַאלָהָא שָׁמַע לַן וְהַו דְלָא אִיתוֹהִי מֶן אֱלָהָא לָא שָׁמַע לַן
בָּה בְּהָדָא מֶסְתַּכְּלִינַן לְרוּחָא דְשָׁרָרָא וַלְרוּחָא דְמַטְעֲיָנוּתָא ׃

a הַימִן b הוָא c כתבים d יַדע e יַדָא ידה f אין היא g כתב h סבא i אית יש k זכא נצח l מַלֵל m אית n סכל שכל o של אמת p טעא תעה

7 ܚܒܝܒܝ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܛܠ ܕܚܘܒܐ ܡܢ ܐܠܗܐ
ܗܘ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܚܒ ܡܢ ܐܠܗܐ
ܝܠܝܕ. ܘܝܕܥ ܠܐܠܗܐ. 8 ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܚܘܒܐ ܗܘ.
ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܚܒ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܠܗܐ. 9 ܒܗܕܐ ܐܬܝܕܥ
ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܠܘܬܢ. ܕܠܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܫܕܪ
10 ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ ܕܢܚܐ ܒܐܝܕܗ. ܒܗܕܐ ܐܝܬܘܗܝ
ܚܘܒܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܢܢ ܐܚܒܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܐܠܗܐ
ܐܚܒܢ. ܘܫܕܪ ܠܒܪܗ ܚܘܣܝܐ ܥܠ ܐܦܝ ܚܛܗܝܢ ܀
[illegible] ܀
11 ܚܒܝܒܝ ܐܢ ܗܟܢ ܐܚܒܢ ܐܠܗܐ. ܐܦ ܚܢܢ
ܚܝܒܝܢܢ ܚܕ ܠܚܕ ܠܡܚܒܘ. 12 ܠܐܠܗܐ ܡܡܬܘܡ
ܐܢܫ ܠܐ ܚܙܝܗܝ. ܐܢ ܕܝܢ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܠܗܐ
13 ܒܢ ܡܩܘܐ. ܘܚܘܒܗ ܡܫܬܡܠܐ ܒܢ. ܘܒܗܕܐ
ܝܕܥܝܢܢ ܕܒܗ ܡܩܘܝܢܢ. ܘܗܘ ܡܩܘܐ ܒܢ. ܕܡܢ
14 ܪܘܚܗ ܝܗܒ ܠܢ. ܘܚܢܢ ܚܙܝܢ ܘܡܣܗܕܝܢܢ.
15 ܕܐܒܐ ܫܕܪ ܠܒܪܗ ܦܪܘܩܐ ܠܥܠܡܐ. ܟܠ
ܕܡܘܕܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘܝܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܗܐ
16 ܒܗ ܡܩܘܐ. ܘܗܘ ܡܩܘܐ ܒܐܠܗܐ. ܘܚܢܢ
ܗܝܡܢܢ ܘܝܕܥܢ ܚܘܒܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܠܐܠܗܐ ܠܘܬܢ.
ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܚܘܒܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܕܡܩܘܐ ܒܚܘܒܐ
17 ܒܐܠܗܐ ܡܩܘܐ. ܘܒܗܕܐ ܡܫܬܡܠܐ ܚܘܒܗ ܥܡܢ.
ܕܢܗܘܐ ܠܢ ܦܪܗܣܝܐ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ.
ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܗܘܝܘ ܗܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܐܝܬܝܢ ܒܗܢܐ
18 ܥܠܡܐ. ܕܚܠܬܐ ܒܚܘܒܐ ܠܝܬ. ܐܠܐ ܚܘܒܐ
ܡܫܡܠܝܐ ܠܒܪ ܫܕܝܐ ܠܗ ܠܕܚܠܬܐ. ܡܛܠ
ܕܕܚܠܬܐ ܒܫܢܕܐ ܐܝܬܝܗ. ܘܗܘ ܕܕܚܠ ܠܐ
19 ܡܫܡܠܐ ܒܚܘܒܐ. ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܢܚܒ
20 ܠܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܩܕܡܐܝܬ ܐܚܒܢ. ܐܢ ܕܝܢ
ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܕܡܚܒ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐܚܘܗܝ ܣܢܐ.
ܕܓܠܐ ܗܘ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܠܐܚܘܗܝ ܕܡܬܚܙܐ ܠܐ ܡܚܒ.
ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܒ.
21 ܘܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܩܒܠܢ ܡܢܗ. ܕܟܠ ܕܡܚܒ
ܠܐܠܗܐ ܢܚܒ ܐܦ ܠܐܚܘܗܝ ܀

7 * *Dilecti mei, diligamus nos inuicem, quoniam charitas ex Deo est. Et quisquis diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum.*
8 * *Quoniam Deus charitas est, & quisquis non diligit, non cognoscit Deum.*
9 * *Per hoc innotuit charitas Dei erga nos, quòd filium suum vnicum miserit Deus in mundum, vt viuamus per eum.*
10 * *In hoc est charitas, non quòd nos dilexerimus Deum, sed quòd ipse Deus dilexit nos, & miserit filium suum propitiationem pro peccatis nostris.*

Lotione secreta, & Dominica post Epiphaniam.

11 * *Charissimi mei, si sic dilexit nos Deus, & nos quoque debemus nos mutuò diligere.*
12 * *Deum nemo vidit vnquam. Sed si dilexerimus nos mutuò, Deus in nobis manet, & charitas eius in nobis perfecta est.*
13 * *Et per hoc scimus nos in eo manere, & ipsum manere in nobis, quia de spiritu suo largitus est nobis.*
14 * *Et nos vidimus ac testificamur quòd Pater miserit filium suum Redemptorem in mundum.*
15 * *Quisquis confitetur Ieschua quòd ipse sit filius Dei, Deus in eo manet, & ipse manet in Deo.*
16 * *Et nos credidimus & scimus quam charitatem habeat Deus erga nos. Deus enim charitas est, & quisquis manet in charitate,*
17 *in Deo manet.* * *Et in hoc completa est charitas eius nobiscum, vt fiduciam habeamus in die iudicij: quia sicut ipse fuit, ita & nos sumus in hoc mundo.*
18 * *Timor in charitate non est, sed charitas perfecta foras eijcit ipsum timorem, quoniam timor in perturbatione est. Qui autē timet, non est perfectus in charitate.*
19 * *Nos igitur diligamus Deum, quoniam ipse primùm dilexit nos.*
20 * *Sed si quis dicat, Diligo Deum, & fratrem suum odit, mendax est. Qui enim fratrem suum qui videtur, non diligit, Deum ipsum qui non videtur, quomodo potest diligere?*
21 * *Et hoc præceptum accepimus ab eo, vt omnis qui diligit Deum, diligat & fratrem suum.*

---

7 חַבִיבַי [q] נַחֵב חַד לְחַד מֶטֻל דְחוּבָא מֵן אֱלָהָא הוּ וְכֹל מַן דְמַחֵב מֵן אֱלָהָא [r] יְלִיד וְיָדַע לַאלָהָא׃ 8 מֶטֻל דַאלָהָא
חוּבָא הוּ וְכֹל דְלָא מַחֵב לָא יָדַע לַאלָהָא׃ 9 בְּהָדָא [s] אֶתִידַע חוּבֵהּ דַאלָהָא דַלְוָתַן דְלַבְרֵהּ [x] יְחִידָיָא שַׁדַר אֱלָהָא לְעָלְמָא
[y] דְנִחֵא [z] בְּאִידֵהּ׃ 10 בְּהָנָא אִיתַוהִי חוּבָא לָא הֲוָא דְחַנַן [a] אַחֵבַן לַאלָהָא אֶלָא דְהוּ אֱלָהָא [b] אַחֲבַן [c] וְשַׁדַר לַבְרֵהּ
[d] חוּסָיָא עַל אַפַּי [e] חָטָהַין׃ [a] דְשִׁיגְתָא [b] אֲרָזָנִיתָא וְחַד [c] בְּשַׁבָּא דְבָתַר [d] דַנְחָא ח 11 חַבִיבַי אֶן הָכַן אַחֵבַן אֱלָהָא
וְאַף חְנַן [e] חַיָבִינַן חַד לְחַד [f] לְמַחָבוּ׃ 12 לַאלָהָא [g] מֶמְתוּם אֱנָשׁ לָא [h] חֲזָיהִי אֶן דֵין [i] נַחֵב חַד לְחַד אֱלָהָא בַן מְקַוֵא
וְחוּבֵהּ [k] מֶשְׁתַמְלֵא בַן׃ 13 וּבְהָדָא יָדְעִינַן דְבֵהּ מְקַוֵינַן וְהוּ מְקַוֵא בַן דְמֵן רוּחֵהּ יַהֵב לַן׃
14 וַחְנַן חָזַין וּמַסְהְדִינַן דַאבָא שַׁדַר לַבְרֵהּ פָּרוֹקָא לְעָלְמָא׃ 15 כֹל דְמַוֵדֵא דְיֵשׁוּעַ דְהוּיוּ בְרֵהּ דַאלָהָא

[q] חָבַב אהב [r] יְלַד [s] אהבה
[x] יָדַע [y] יָחַד [z] חַיָא [?] בידו
[a] אהבנו [b] אהב אותנו
[c] ושלח [d] כפר מן חֲסָיָא
[e] חַטָא [a] של רוחצה מן שַׁיַג
[b] רְזָא סוד [c] בשבת
[d] דְנַח זרח [e] חוב
[f] חָבַב אהב [g] מן עולם
[h] חֲזָא [i] חָבַב [k] שַׁמְלָא

*Chariſſimi, diligamus nos inuicem: 7
quia charitas ex Deo eſt. Et omnis qui di-
ligit, ex Deo natus eſt, & cognoſcit Deũ.
*Qui non diligit, non nouit Deum: 8
quoniam Deus charitas eſt.
Ioh.3.b.16. *In hoc apparuit charitas Dei in no- 9
bis, quoniam filium ſuum vnigenitum
miſit Deus in mundum, vt viuamus per
eum.
*In hoc eſt charitas: non quaſi nos di- 10
prior lexerimus Deũ, ſed quoniã ipſe † dilexit
nos, & miſit filium ſuum propitiatio-
nem pro peccatis noſtris.
*Chariſſimi, ſi ſic Deus dilexit nos: & 11
nos debemus alterutrum diligere. C
Ioh.1.c.18. 1.Tim.6.c.16. *Deum nemo vidit vnquam. Si dili- 12
gamus inuicem: Deus in nobis manet, &
charitas eius in nobis perfecta eſt. *In 13
hoc cognoſcimus quoniam in eo ma-
nemus, & ipſe in nobis: quoniam de
Spiritu ſuo dedit nobis.
*Et nos vidimus, & teſtificamur, quo- 14
niam Pater miſit Filium ſuum ſaluato-
rem mundi.
*Quiſquis confeſſus fuerit quoniam 15
Ieſus eſt filius Dei: Deus in eo manet, &
ipſe in Deo.
*Et nos cognouimus & credidimus 16
charitati, quam habet Deus in nobis.
Deus charitas eſt: & qui manet in chari-
tate, in Deo manet, & Deus in eo.
Dei *In hoc perfecta eſt charitas † nobiſ- 17
cum, vt fiduciam habeamus in die iudi-
cij: quia ſicut ille eſt, & nos ſumus in
hoc mundo.
*Timor non eſt in charitate: ſed per- 18
fecta charitas foras mittit timorẽ, quo-
niam timor pœnam habet. qui autem ti- D
met: non eſt perfectus in charitate.
*Nos ergo diligamus Deum, quoniã 19
Deus prior dilexit nos.
*Si quis dixerit, quoniam diligo Deũ: 20
& fratrem ſuum oderit, mendax eſt. Qui
videt enim nõ diligit fratrem ſuum quem † vi-
videt dit: Deum quem non † vidit, quomodo
poteſt diligere?
Ioh.13.d.34. 15.b.12. Ephe.5.a.2. *Et hoc mandatum habemus à Deo: 21
vt qui diligit Deum, diligat & fratrem
ſuum.

7 *Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν θεόν.

8 *ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν θεόν· ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

9 *ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι᾽ αὐτοῦ.

10 *ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 *Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν.

12 *θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

13 *ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

14 *καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.

15 *ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ.

16 *καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστί· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.

17 *ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 *φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ᾽ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει. ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 *ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

20 *ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν. ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾷν;

21 *καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

אֱלָהָא בֵּה מְקוּא וְהוּ מְקוּא בֵאלָהָא ׃ 16 וְחְנַן הֵימַנַן וִידַעְנַן חוּבָא דְאִית לְהַלאַלָהָא צאִידִין אֱלָהָא גֵיר חוּבָא
הוּ וְכֻל דַמְקוּא בְחוּבָא בַאלָהָא מְקוּא ׃ 17 וּבְהָדָא מְשַׁתְּלַם חוּבָּה עַמַּן דְגַלְיוּת אַפֵּא נֶהֱוֵא לַן בְיוֹמָא דְדִינָא מְטֻל
דְאַיך דְהָנָא הוּ הָכַנָא אָף חְנַן אִיתַין בְּהָנָא עָלְמָא ׃ 18 דְחֶלְתָא בְחוּבָא לַית אֶלָּא חוּבָא מְשַׁמַלְיָא לְבַר שָׁדְיָא
לָהּ לְדְחֶלְתָא מְטֻל דְדְחֶלְתָא בְקֶנְטָא אִיתֶיהּ הִי וְדִין דְדָחֶל לָא מְשַׁמַלְיָא בְחוּבָא ׃
19 חְנַן הָכִיל נַחֶב לַאלָהָא מְטֻל דְהוּ קַדְמָיָה אַחְבַּן ׃ 20 אֶן דַּין אֶנָשׁ נֵאמַר דְמַחֶב אֶנָא לַאלָהָא וְלַאחוּהִי
סָנֵא דַגָלָא הוּ הַו גֵיר דְלַאחוּהִי דְמֶתְחַזֵא לָא מַחֶב לַאלָהָא הַו דְלָא מֶתְחַזֵא אַיְכַנָא מֶשְׁכַּח דְנַחֶב ׃
21 וְהָנָא פוּקְדָנָא קַבֶּלַן מֶנֵּה דְכֻל דְמַחֶב לַאלָהָא נַחֶב אָף לַאחוּהִי ׃

הֵימַן אהבה אצלנו
שְׁלֵם גְּלָא דון
אִית יראה באהבה
שַׁמְלָיָא מסלק
בעבירות ונגמרין מלא
על כן מקדם אֱמַר
חַבַב אהב ח שונא
כתב חְזָא מאוה

❖ ܕܥܐܕܐ ܕܢܘܗܪܐ ❖ ܗ ❖

❖ ܩܦܠܐܘܢ ܗ ❖

1 ܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܕܝܫܘܥ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܠܕ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܪܚܡ ܠܝܠܘܕܐ ܪܚܡ ܐܦ ܠܡܢ ܕܐܬܝܠܕ ܡܢܗ.
2 ܘܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܪܚܡܝܢܢ ܠܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܡܐ ܕܠܐܠܗܐ ܪܚܡܝܢܢ ܘܥܒܕܝܢܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ.
3 ܗܢܘ ܓܝܪ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܠܐ ܝܩܝܪܝܢ.
4 ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܙܟܐ ܠܗ ܠܥܠܡܐ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܙܟܘܬܐ ܕܙܟܬܗ ܠܥܠܡܐ ܗܝܡܢܘܬܢ.
5 ܡܢܘ ܓܝܪ ܕܙܟܐ ܠܗ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܗܝܡܢ ܕܝܫܘܥ ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ.
6 ܗܢܘ ܕܐܬܐ ܒܝܕ ܡܝܐ ܘܕܡܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܝܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܒܡܝܐ ܘܒܕܡܐ. ܘܪܘܚܐ ܡܣܗܕܐ ܕܪܘܚܐ ܐܝܬܝܗ ܫܪܪܐ.
8 ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ. ܪܘܚܐ ܘܡܝܐ ܘܕܡܐ. ܘܬܠܬܝܗܘܢ ܒܚܕ ܐܢܘܢ.
9 ܐܢ ܣܗܕܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܡܩܒܠܝܢܢ. ܣܗܕܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ ܗܝ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܒܪܗ.
10 ܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܠܗ ܣܗܕܘܬܐ ܗܕܐ ܒܢܦܫܗ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܠܐܠܗܐ ܕܓܠܐ ܥܒܕܗ. ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܣܗܕܘܬܐ ܕܐܣܗܕ ܐܠܗܐ ܥܠ ܒܪܗ.
11 ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܐ. ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܝܗܒ ܠܢ ܐܠܗܐ. ܘܗܠܝܢ ܚܝܐ ܒܒܪܗ ܐܢܘܢ.
12 ܟܠ ܕܐܚܝܕ ܠܒܪܐ ܐܚܝܕ ܐܦ ܚܝܐ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܐܚܝܕ ܠܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ ܠܝܬ ܠܗ.
13 ܗܠܝܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܕܬܕܥܘܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܐ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.
14 ܘܗܕܐ ܗܝ ܦܪܗܣܝܐ ܕܐܝܬ ܠܢ ܠܘܬܗ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܫܐܠܝܢܢ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܫܡܥ ܠܢ.
15 ܘܐܢ ܡܬܚܝܣܝܢܢ ܕܫܡܥ ܠܢ ܥܠ ܡܕܡ ܕܫܐܠܝܢܢ ܡܢܗ. ܠܡܬܚܝܣܝܢܢ ܕܢܣܒܢ ܡܢ ܗܫܐ ܫܐܠܬܐ ܕܫܐܠܢ ܡܢܗ.

Festo Luminum, hoc eſt,
Epiphaniæ.

CAP. V.

1 *QVisquis credit Jeſchua eſſe Meſchicho, ex
Deo natus eſt. Et quiſquis diligit genitorem, diligit & eum qui natus eſt ex eo.*
2 * *Et in hoc cognoſcimus quòd diligimus filios Dei, quum Deum diligimus, & exequimur præcepta eius.*
3 * *Hæc eſt enim charitas Dei, vt ſeruemus præcepta eius; & præcepta eius grauia non ſunt.*
4 * *Quoniam quicquid natum eſt ex Deo, vincit ipſum mundum, & hæc eſt victoria quæ vicit mundum ipſum, fides noſtra.*
5 * *Quis eſt enim qui vincit ipſum mundum, niſi is qui credit Jeſchua eſſe filiũ Dei?*
6 * *Hic eſt qui venit per aquam & ſanguinem Jeſchua Meſchicho, non per aquam ſolùm ſed per aquam & ſanguinem. Et Spiritus eſt, qui teſtificatur, quoniam ipſe ſpiritus eſt veritas.*

Deeſt 7. verſus.

8 * *Et tres ſunt teſtes, Spiritus, & aqua, & ſanguis, & hi tres in vno ſunt.*
9 * *Si teſtimonium hominũ accipimus, quantò maius eſt teſtimonium Dei? & hoc eſt teſtimonium Dei, quo teſtificatus eſt de Filio ſuo.*
10 * *Quiſquis credit in filium Dei, habet hoc teſtimonium in ſeipſo. Omnis qui non credit Deo, mendacem efficit eum: eò quòd non credat in teſtimonium quo teſtificatus eſt Deus de Filio ſuo.*
11 * *Et hoc eſt teſtimonium, quòd vitam æternam dedit nobis Deus. Et hæc vita in filio eius eſt.*
12 * *Quiſquis habet filium, habet & vitam: & quiſquis non habet filium Dei, non eſt ei vita.*
13 * *Hæc ſcripſi vobis, vt ſciatis vos habere vitam æternam, qui credidiſtis nomini filij*
14 *Dei.* * *Et hæc eſt fiducia quam habemus apud eum, quòd quicquid petierimus ſecundùm voluntatem eius, audit nos.*
15 * *Quod ſi perſuaſum habemus quòd audit nos, quicquid petierimus ab eo: confidimus nos iam recepiſſe petitiones noſtras quas poſtulauimus ab eo.*

ᵃ דעאדא ᵇ דנוהרא ו קפלאון ה

1 כלמן ᶜ דמהימן דישוע איתוהי משיחא מן אלהא ᵈ יליד וכל דמחב לילודא מחב אף להו ᵈ דאתילד מנה׃
2 ᵉ ובהדא ᵉ ידעינן ᶠ דמחבינן לבנוהי דאלהא מא דאלהא ᵍ מחבינן ועבדינן ʰ פוקדנוהי׃ 3 הנא הו גיר חובה דאלהא ⁱ דנטר פוקדנוהי ופוקדנוהי לא ᵏ יקירין׃ 4 מטל דכל דיליד מן אלהא ˡ זכא לה לעלמא והדא הי ᵐ זכותא ⁿ דזכתה לעלמא ᵒ הימנותן׃ 5 מנו גיר דזכא לה לעלמא אלא הו דמהימן דישוע ברה הו דאלהא׃
6 הנו דאתא ביד מיא ודמא ישוע משיחא לא הוא במיא בלחוד אלא במיא ודמא ורוחא ᵖ מסהדא דהי רוחא ᵠ איתיה ʳ שררא׃ 8 ואיתיהון תלתא ˢ סהדין רוחא ומיא ודמא ותלתיהון בחד אנון׃

ᵃ עאדא חג ᵇ של אור
ᶜ הימן ᵈ ילד ᵉ ידע
ᶠ אוהבים אנחנו ᵍ חבב
ʰ מצוותיו ⁱ נטר נצר
ᵏ יקר כבד ˡ מנצח ᵐ נצח
ⁿ זכא ᵒ הימן
ᵖ מעיד מן סהד
ᵠ אית יש ʳ אמת ˢ עדים

CAP. V.

OMnis qui credit quoniam Iesus est 1
Christus, ex Deo natus est. Et omnis
qui diligit eum qui genuit: diligit & eum A
qui natus est ex eo.
* In hoc cognoscimus quoniam dili- 2
gimus natos Dei, cùm Deum diligamus,
& mandata eius faciamus.
* Hæc est enim charitas Dei, vt man- 3
Mat.11.c.30. data eius custodiamus: & mandata eius
grauia non sunt.
* Quoniam omne quod natum est ex 4
Deo: vincit mundum. & hæc est victoria
quæ vincit mundum, fides nostra.
autem 1.Co.15.g.57. * Quis est †qui vincit mundum, nisi 5
qui credit quoniam Iesus est filius Dei?
* Hic est qui venit per aquam & san- 6
guinem Iesus Christus: non in aqua so-
lùm: sed in aqua & sanguine. Et spiritus B
est qui testificatur, quoniam Christus est
veritas.
* Quoniam tres sunt qui testimoniũ 7
dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus
sanctus. & hi tres vnum sunt.
* Et tres sunt qui testimonium dant 8
& hi tres vnum sunt in terra: Spiritus, aqua, & sanguis.†
* Si testimonium hominum accipi- 9
mus: testimonium Dei maius est. quo-
niã hoc est testimoniũ Dei quod maius
est, quoniam testificatus est de filio suo.
* Qui credit in filium Dei: habet testi- 10
Ioh.3.d.36. monium Dei in se. Qui non credit filio,
mendacem facit eum: quia non credit in
testimonium quod testificatus est Deus C
de filio suo.
* Et hoc est testimonium, quoniam vi- 11
tam æternam dedit nobis Deus. Et hæc
vita in filio eius est.
Dei Qui habet filium†: habet vitam. qui 12
non habet filium Dei, vitam non habet.
scripsi * Hæc †scribo vobis: vt sciatis quoniã 13
vitam habetis æternam qui creditis in
nomine filij Dei.
* Et hæc est fiducia quam habemus ad 14
eum: Quia quodcunque petierimus se-
cundum voluntatem eius, audit nos.
Sup.3.d.22. * Et scimus quia audit nos quicquid 15
postulauimus petierimus: scimus quoniam habemus D
petitiones quas †postulamus ab eo.

ε.

1 * Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς, ἐκ τοῦ θεοῦ γε-
γέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.
2 * ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ,
ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.
3 * αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐ-
τοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν·
4 * ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον.
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.
5 * τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;
6 * οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι᾽ ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὕδατι καὶ αἵ-
ματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν
ἡ ἀλήθεια.
7 * ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πα-
τὴρ, καὶ ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς εἰς
τὸ ἕν εἰσι.
8 * καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ πνεῦμα,
καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα·
9 * εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρ-
τυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ,
ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
10 * ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν
αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν· ὅτι
οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
11 * καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν
ἡμῖν ὁ θεὸς, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν.
12 * ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ
θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 * ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε, καὶ ἵνα πιστεύητε
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
14 * καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι
ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.
15 * καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδα-
μεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν παρ᾽ αὐτοῦ.

9 אן סהדותא דבנינשא מקבלין חנן כמא סהדותה דאלהא דרבא הי והדא הי סהדותה דאלהא דאסהד על ברה ׃
10 כלמן דמהימן בברה דאלהא אית לה הדא סהדותא בנפשה כל דלא מהימן לאלהא דגלא עבדה בדלא הימן
לסהדותא דאסהד אלהא על ברה ׃ 11 והדא הי סהדותא דחיא דלעלם יהב לן אלהא והנון חיא בברה איתיהון ׃
12 כל דאחיד לברא אחיד אף לחיא וכל דלא אחיד לברה דאלהא לית לה חיא ׃
13 הלין כתבת לכון דתדעון דחיא דלעלם אית לכון לאילין דהימנתון בשמה דברה דאלהא ׃
14 והדא פרהסיא אית לן לותה דכל דשאלינן לה איך צביניה שמע לן ׃
15 ואן מפסינן דשמע לן על מדם דשאלינן מנה חכילינן דקבלן מן כדו שאלתן דשאלן מנה ׃

העדות סהד העיד
כתב ע נתן אית יש
אחר אחז ידע הימן
הבטחון מן לשון יון
שאל צבא פוס
באמת מלמדים אנחנו
כל דבר שאל
בוטחים אנחנו מן הכל
מאו

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

[illegible]

16 * *Si quis viderit fratrem suum peccantem, peccatum quod non condemnat ad mortem, postulet, & dabitur ei vita, illis, nimirum, qui non tāquam ad mortē peccant. Est enim peccatum mortis: pro quo non dico vt*
17 *quis roget.* * *Omnis enim iniquitas peccatum est, & est peccatum quod non est mortis.*
18 * *Porrò scimus quòd omnis qui natus est ex Deo, non peccat: is enim qui natus est ex Deo, custodit seipsum, & malus ille non*
19 *tangit eum.* * *Scimus quòd ex Deo sumus, & mundus totus in malo positus est.*
20 * *Et scimus filium Dei venisse, & dedisse nobis mentem vt cognoscamus verum illum, & simus in ipso vero, in filio eius Jeschua Meschicho. Hic est Deus verus, & vi-*
21 *ta æterna.* * *Filioli mei custodite vosmetipsos à cultu idolorum. Amin.*

Epistolæ Iouchanon Apostoli
FINIS.

16 אן אנש נחזא לאחוהי דחטא חטהא דלא מחיב למותא נשאל ומתיהבין לה חיא לאילין דלא הוא איך דלמותא חטין אית גיר חטהא דמותא לא הוא על הנא אמר אנא דנבעא אנש׃ 17 כל עולא גיר חטיתא הו ואית חטהא דלא הוא דמותא הו׃ 18 וידעינן דכל דיליד מן אלהא לא חטא הו גיר דיליד מן אלהא נטר נפשה ובישא לא

חוב · יהב נתן · מות · חטא · בעא · עול · חטא · מות · ירע · ילד

[illegible]

[illegible]

חנן מלפנא דמלתא אלהיתא דשמהין כתיבן איתיהון הרכא איכנא דאתפקדן בפוקדנה דפיליפוס מלכא מהימנא וקתוליקא ובגביותה דכל כנושיא דלוניון מדינתא מברכא בעוקבא חתיתא עקבן ובקין הנא כתבא דדיתיקא חדתא בלשנא סוריא דסרטה באתותא עבריתא ופשקה בלשנא דרהומא גוידון פבריכיוס בודריאנוס גברא מהיר בידעתא ודינן דהנא כתבא סוריא ופושקא דילה מהנא טב למנהרו בדוכיתא סגיאתא לתורגמא לאטין דחשחתה בכל עדתא היא אף למפשקו לצחחא יוניא ביומא קדמיא דירחא תמוז שנת אלף וחמשמאא ושבעין משיחיתא ואתרשמו הוו הכנא אוגוסטינוס הונאוס קרויא דמלכא בחכמתא דאלהא וכורנליוס רינרי גודנוס קרויא דכל יום בה במלתא אלהיתא׃

אנא כנדיכטוס אריאס מונטנוס מן ספליא מלפנא דחכמתא אלהיתא ואזגדה דפיליפוס מלכא קתוליקא חפיטאית בחרת ובקית הנא ספרא דדיתיקא חדתא בלשנא ובאתותא דסוריא וסריתא דילה באתותא עבריתא ופושקא דילה רהומאיתא באידי גוידון פבריכיוס בודריאנוס דאתרא דגליא שנת אלף וחמשמאא ושבעין משיחיתא

* Qui ſcit fratrem ſuum peccare : pec- 16
petet & dabit ei vitam peccantibus, catum nō ad mortem, † petat & dabitur
ei vita, peccanti non ad mortem. Eſt pec-
catum ad mortem : non pro illo dico vt
roget quis. * Omnis iniquitas, pecca- 17
tum eſt : & eſt peccatum ad mortem.
* Scimus quia omnis qui natus eſt ex 18
Deo, non peccat : ſed generatio Dei con-
tanget. ſeruat eum, & malignus nō † tangit eum.
* Scimus quoniam ex Deo ſumus : & 19
mundus totus in maligno poſitus eſt.
* Et ſcimus quoniam filius Dei venit : 20
Luc. 24. b. 45. & dedit nobis ſenſum vt cognoſcamus
verum Deum, & ſimus in vero filio eius.
Hic eſt verus Deus, & vita æterna.
* Filioli, cuſtodite vos à ſimulachris. 21
Amen.

FINIS.

16 * ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν
μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρ
τάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον,
οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.
17 * πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς
θάνατον.
18 * οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁ-
μαρτάνει· ἀλλ᾽ ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πο-
19 νηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. * οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν,
καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
20 * οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διά-
νοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν. καί ἐσμεν ἐν τῷ
ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς
θεός, καὶ ζωὴ αἰώνιος.
21 * τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ἀμήν.

Τέλος.

ᶻמֶתְקַרַב לֵהּ׃ ¹⁹ ᶻיָדְעִינַן דְּמֶן אֱלָהָא חְנַן וְעָלְמָא כֻּלֵּהּ בְּבִישָׁא הוּ ᵃסִים׃ ²⁰ וְיָדְעִינַן דַּבְרֵהּ דַּאלָהָא ᵇאֶתָא
וִיַהֵב לַן ᶜמַדְעָא ᵉדְנֵדַע ᵈלְשַׁרִירָא וְנֶהֱוֵא בֵּהּ בְּשַׁרִירָא בַּבְרֵהּ יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא הָנָא הוּ אֱלָהָא שַׁרִירָא וְחַיֵּא דַּלְעָלַם׃
²¹ בְּנַי ᶜטַרוּ נַפְשְׁכוֹן מֶן ᶠדֶּחֱלַת פְּטַכְרָא׃
שְׁלֶמַת אֶגַּרְתָּא דְיוֹחַנָן שְׁלִיחָא׃

ᶻקְרֵב ᶻיְדַע ᵃכּוּם ᵇבוא ᶜיְדַע שכל ᵈאת נאמן ᵉנְטַר גּשר ᶠעבודה זרה

Hunc noui teſtamenti textum Syriacum, ac eiuſdem characteribus Hebræis deſcripti Latinam ab eruditiſsimo viro Guidone Fabricio Boderiano *factam verſionem, nos infrà ſcripti Theologi (quibus* PHILIPPI *Catholici Regis mandato à Louanienſi Academia & facultate Theologica id munus commiſſum fuerat) accurata diſquiſitione examinauimus, examinatúmque comprobauimus, & tam ad ipſum textum Latinum vulgatæ verſionis, quàm ad exemplar Græcum plurimis locis illuſtrandum, vtilem iudicauimus. Calend. Junijs, Anno Chriſti* CIↃ. IↃ. LXX. Auguſtinus Hunnæus *ſacræ Theologiæ Ordinarius & Regius Profeſſor,* Cornelius Reineri Goudanus *ſacræ Theologiæ Profeſſor ordinarius.*

Subſcriptum

Johannes Harlemenſis cenſuræ Secretarius & teſtis.

Ego BENEDICTVS ARIAS MONTANVS Hiſpalenſis, Doctor Theologus, & PHILIPPI Catholici Regis Legatus, hunc noui Teſtamenti librum lingua & characteribus Syris excuſum, eiuſdémque literis Hebraicis exſcriptionem per *Guidonem Fabricium Boderianum* natione Gallum Latinam factam diligenter recenſui & approbaui. Anno Chriſti CIↃ.IↃ. LXX.

Ceteræ Canonicæ & Apocalypſis, etſi extent apud Syros, tamen & in exemplaribus, quæ ſecutus eſt VVidmanſtadius, & in antiquiſsimo codice manuſcripto, quo vſi ſumus, defuerunt.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM EIVSDEM SECVNDAM.

VSQVE adeò ad sanctam fœminam scribit, vt eandem dominam non dubitet literis appellare, eiusdémque filiis testimonium, quòd ambulent in veritate, perhibet.

Ἡ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ καθολικὴ δευτέρα ἐπιστολή.

κεφ. α΄.

Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, καὶ 1
τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀ-
ληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ
πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,
*διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν 2
ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.
*ἔσται μεθ' ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα- 3
τρὸς, καὶ παρὰ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀλη-
θείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
*ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπα- 4
τοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ
πατρός.
*καὶ νῦν ἐρωτῶ σε κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι 5
καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς· ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλ-
λήλους.
*καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐν- 6
τολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε.
*ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμο- 7
λογοῦντες Ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ
πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.
*βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασά- 8
μεθα καλὰ, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν.
*πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χρι- 9
στοῦ, θεὸν οὐκ ἔχει. ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ, οὗτος καὶ
τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
*εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν 10
οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ
μὴ λέγετε.
*ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς 11
πονηροῖς.
*πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρ- 12
του καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα
πρὸς στόμα λαλῆσαι· ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
*ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Ἐκλεκτῆς. 13
ἀμήν.

Τέλος.

EPISTOLA B. IOHANNIS APOSTOLI SECVNDA.

CAP. I.

1 A SENIOR, Electæ domi-
næ & natis eius, quos
ego diligo in veritate, &
non ego solus, sed & om-
nes qui cognouerũt ve-
ritatem,
2 *Propter veritatem quæ permanet in
nobis, & †nobiscum erit in æternum. †vobiscum
3 *Sit vobiscum gratia, misericordia,
pax à Deo Patre, & à Christo Iesu filio
Patris in veritate, & charitate.
4 *Gauisus sum valde, quoniam in-
ueni de filijs tuis ambulantes in verita-
B te, sicut mandatum accepimus à Pa-
5 tre. *Et nunc rogo te domina, non
tanquam mandatum nouum scribens
tibi, sed quod habuimus ab initio, vt di-
6 ligamus alterutrum. *Et hæc est cha- Ioh. 13. d. 34. 15.
ritas, vt ambulemus secundùm mandata b. 12. 1. Ioh. 3.
eius. Hoc est enim mãdatum, vt quem- b. 11.
admodum audistis ab initio, in eo am-
7 buletis: *Quoniam multi seductores
exierunt in mundum, qui non confiten-
C tur Iesum Christum venisse in carnem:
hic est seductor & Antichristus.
8 *Videte vosmetipsos, ne perdatis
quæ operati estis: sed vt mercedem ple-
nam accipiatis.
9 *Omnis qui recedit, & non permanet
in doctrina Christi: Deum non habet.
Qui permanet in doctrina: hic & Pa-
trem, & Filium habet.
10 *Si quis venit ad vos, & hanc doctri-
nam non affert: nolite recipere eum in
domum, nec AVE ei dixeritis.
11 *Qui enim dicit illi AVE: commu-
nicat operibus eius malignis.
D ⁎ Ecce prædixi vobis, vt in die Domini non
confundamini.
12 *⁎ Plura habens vobis scribere, nolui
per chartam & atramentum: spero enim
me futurum apud vos, & os ad os loqui:
vt gaudium vestrum plenum sit.
13 *Salutant te filij sororis tuæ Electæ.

FINIS.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM EIVSDEM TERTIAM.

CAIVM *pietatis cauſa extollit, atque, vt in ipſa pietate maneat, exhortatur. Diotrepen impietatis & ſuperbiæ cauſa obiurgat. Demetrio autem bonum teſtimonium perhibet cum fratribus vniuerſis.*

EPISTOLA B. IOHANNIS APOSTOLI TERTIA.

CAP. I.

SENIOR Gaio chariſſi- 1
mo, quem ego diligo in A
veritate. *Chariſſime 2
de omnibus orationem
facio proſperè te ingredi
& valere, ſicut proſperè
agit anima tua. *Gauiſus ſum valde 3
venientibus fratribus, & teſtimonium
perhibentibus veritati tuæ, ſicut tu in
veritate ambulas.
maiorē gaudium *†Maius horum nō habeo †gaudium 4
quàm vt audiam filios meos in veritate
ambulare.
*Chariſſime, fideliter facis quicquid 5
operaris in fratres, & hoc in peregrinos.
*Qui teſtimoniũ reddiderũt charita- 6
ti tuæ in conſpectu eccleſiæ: quos, benè B
facies, deducens dignè Deo.
*Pro nomine enim eius profecti ſunt, 7
nihil accipientes à Gentilibus.
*Nos ergo debemus ſuſcipere huiuſ- 8
modi: vt cooperatores ſimus veritatis.
*Scripſiſſem forſitan eccleſiæ: ſed is 9
qui amat primatum gerere in eis, Dio-
trepes, non recipit nos. *Propter hoc ſi 10
venero, commoneam eius opera quæ fa-
cit: verbis malignis garriens in nos, &
quaſi non ei iſta ſufficiant: neque ipſe ſu- C
ſcipit fratres, & eos qui ſuſcipiunt, pro-
hibet, & de eccleſia eijcit.
*Chariſſime, noli imitari malum, ſed 11
videt quod bonum eſt. Qui bene facit, ex Deo
eſt: qui malè facit, non † vidit Deum.
*Demetrio teſtimonium redditur ab 12
omnibus, & ab ipſa veritate, ſed & nos
teſtimoniũ perhibemus: & noſtis quo- D
niam teſtimonium noſtrum verum eſt.
*Multa habui tibi ſcribere: ſed nolui 13
per atramentum & calamum ſcribere
tibi.
*Spero autem protinus te videre, & 14
os ad os loquemur. *Pax tibi. Salutant 15
te amici. Saluta tu amicos nominatim.

FINIS.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ καθολικὴ τρίτη ἐπιστολή.

κεφ. α'.

1 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ γαΐῳ τῷ ἀγα-
πητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
2 *ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχο-
μαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν; κα-
θὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή.
3 *ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀ-
δελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν
ἀληθείᾳ περιπατεῖς.
4 *μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 *ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ εἰς τοὺς ξένους;
6 *οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς
καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ.
7 *ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβά-
νοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.
8 *ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα
συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.
9 *ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν
διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.
10 *διὰ τοῦτο ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ,
λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ
τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς βου-
λομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.
11 *ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ
ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν
θεόν.
12 *δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς
τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε ὅτι ἡ
μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.
13 *πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ
καλάμου σοι γράψαι.
14 *ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λα-
λήσομεν.
15 *εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς
φίλους κατ' ὄνομα.

Τέλος.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM BEATI IVDAE APOSTOLI.

IVDAS Apostolus fratres de corruptoribus viæ veritatis ita informat, vt illicitum esse dissertet, de sub iugo semel erutos seruitutis, denuo operam suam officiis nouare seruilibus.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΟΥΔΑ καθολικὴ ἐπιστολή.

κεφ. α.

Ουδας χριστοῦ Ἰησοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ 1
ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγιασμέ-
νοις, καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς·
* ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη
πληθυνθείη.

* ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν 3
περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, πα-
ρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις
πίστει.
* παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ πάλαι προ- 4
γεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ
ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον
θεὸν καὶ δεσπότην τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι.

* ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ 5
τοῦτο, ὅτι ὁ κύριος λαὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύ-
τερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν.
* ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, 6
ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης
ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν.
* ὡς σόδομα, καὶ γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, 7
τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι
ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δί-
κην ὑπέχουσαι.
* ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν 8
μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν.
* ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ δια- 9
κρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ μωυσέως σώματος, οὐκ ἐτόλ-
μησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας· ἀλλ' εἶπεν, ἐπιτι-
μήσαι σοι κύριος.
* οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ 10
φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθεί-
ρονται.
* οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ 11
πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλο-
γίᾳ τοῦ κορὲ ἀπώλοντο.

EPISTOLA B. IVDAE APOSTOLI CATHOLICA.

CAP. I.

1 VDAS Iesu Christi
A seruus, frater autē
Iacobi: his qui sunt
in Deo Patre dile-
ctis, & Christo Ie-
su conseruatis, &
vocatis;
2 * Misericordia vobis & pax & chari-
tas adimpleatur.
3 * Charissimi, omnem solicitudinem
faciens scribendi vobis de communi ve-
stra salute, necesse habui scribere vobis:
deprecās †supercertari semel traditæ san supercertare
ctis fidei.
4 * Subintroierunt enim quidam homi-
nes (qui olim præscripti sunt in hoc iu- Domi-
diciū) impij, † Dei nostri gratiam trans- ni.
ferentes in luxuriam, & solum Domina-
torem & Dominum nostrū Iesum Chri-
stum negantes.
5 * Commonere autem vos volo, scien-
tes semel omnia, quoniam Iesus, popu-
B lum de terra Aegypti saluans, secundò Num.14.f.37.
eos qui non crediderunt perdidit:
6 * Angelos verò qui non seruauerunt
suum principatum, sed dereliquerunt
suū domicilium, in iudiciū magni diei,
vinculis æternis sub caligine reseruauit.
7 * Sicut Sodoma & Gomorrha, & fini- Gen.19.c.24.
timæ ciuitates simili modo exfornicatæ,
& abeuntes post carnem alteram, factæ
sunt exemplum, ignis æterni pœnam su-
8 stinentes. * Similiter & hi carnem qui-
dem maculant, dominationem autem
spernūt, maiestatē autem blasphemant.
9 * Cùm Michael archangelus, cum dia Zach.3.a.2.
bolo disputās, altercaretur de Moysi cor-
pore: non est ausus iudicium inferre blas
phemiæ, sed dixit, Imperet tibi †Dñs. Deus
10 * Hi autem quæcunque quidem igno-
rant, blasphemant: quæcunque autem
C naturaliter, tanquam muta animalia, no-
runt, in his corrumpuntur. qui
11 * Væ illis †quia in via Cain abierūt: & Gen.4.b.5.
errore Balaam, mercede effusi sunt, & in Nu.22.23.24.
contradictione Core perierunt. Nu.16.a.1.&f.31.

*Hi sunt in epulis suis, maculæ, con- 12
2.Pet.2. d.17.
uiuantes sine timore, semetipsos pascen-
circumferuntur
tes, nubes sine aqua quæ à ventis †con-
feruntur, arbores autumnales, infru-
ctuosæ, bis mortuæ, eradicatæ:
*Fluctus feri maris, despumantes suas 13
confusiones, sydera errantia: quibus pro-
cella tenebrarum seruata est in æternum.
*Prophetauit autē & de his septimus 14
Apoc.1. b.7.
ab Adam, Enoch, dicens, Ecce venit Do-
minus in sanctis millibus suis,
*Facere iudicium cōtra omnes, & ar- 15
guere omnes impios, de omnibus operi-
bus impietatis eorum quibus impiè ege-
runt, & de omnibus duris quæ locuti
Deum
sunt contra †eum peccatores impij.
*Hi sunt murmuratores querulosi, 16
Psal.16. c.10.
secundùm desideria sua ambulantes, &
superbum,
os eorum loquitur † superba, mirantes
personas quæstus causa.
*Vos autē charissimi, memores estote 17
verborum quæ prædicta sunt ab Apo-
stolis Domini nostri Iesu Christi,
in nouissimis temporibus
*Qui dicebāt vobis, quoniam †in no 18
uissimo tempore venient illusores, se-
1.Tim.4. a.1. 2.Tim.3. a.1. 2.Pet.3. a.3.
cundùm desideria sua ambulātes † in im
impietatum
pietatibus.
*Hi sunt qui segregant semetipsos, 19
animales, Spiritum non habentes.
*Vos autem charissimi, superædifi- 20
vestræ
cantes vosmetipsos sanctissimæ †nostræ
fidei, in Spiritu sancto orantes,
*Vosmetipsos in dilectione Dei ser- 21
uate, expectantes misericordiam Domi-
ni nostri Iesu Christi in vitam æternam.
*Et hos quidem arguite iudicatos. 22
*Illos verò saluate, de igne rapien- 23
tes. Alijs autem misereminí in timore:
odiētes & eam quæ carnalis est, macula-
tam tunicam.
*Ei autem qui potens est vos conser- 24
uare sine peccato, & constituere ante
conspectum gloriæ suæ immaculatos in
exultatione, in aduentu Domini nostri
Iesu Christi,
*Soli Deo saluatori nostro per Iesum 25
Christum Dominum nostrum gloria &
magnificentia, imperium & potestas an-
omne seculum
te † omnia secula, & nunc & in omnia
secula seculorum. Amen.

FINIS.

12 *οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευω-
χούμενοι ὑμῖν, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυ-
δροι, ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά,
ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα·
13 *κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν
αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται· οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς
αἰῶνα τετήρηται.
14 *προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ
Ἐνώχ, λέγων, ἰδοὺ ἦλθε κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν
αὐτοῦ,
15 *ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐλέγξαι πάντας
τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν, περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐ-
τῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλά-
λησαν κατ' αὐτοῦ, ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
16 *οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.
17 *ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προει-
ρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,
18 *ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμ-
παῖκται, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ἑαυτῶν πορευόμενοι τῶν
ἀσεβειῶν.
19 *οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ
ἔχοντες.
20 *ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, τῇ ἁγιωτάτῃ ἡμῶν πίστει ἐποι-
κοδομοῦντες ἑαυτούς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχό-
μενοι,
21 *ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ
ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον.
22 *καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε διακρινόμενοι·
23 *οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζον-
τες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χι-
τῶνα.
24 *τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους, καὶ
στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλ-
λιάσει,
25 *μόνῳ σοφῷ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλωσύνη,
κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶ-
νας. ἀμήν.

Τέλος.

PROLOGVS IN APOCALYPSIN BEATI IOHANNIS APOSTOLI.

OMNES qui piè volunt viuere in Christo, sicut ait Apostolus, persecutionem patientur, iuxta illud: Fili, accedens ad seruitutem Dei, sta in timore, & præpara animam tuam ad tentationem. tentatio namque est vita hominis super terram. Ne autem fideles deficiant in his, consolatur eos Dominus atque confirmat, dicens: Vobiscum sum vsque ad consummationem seculi, & nolite timere pusillus grex. Propterea videns Deus Pater tribulationes quas passura erat ecclesia ab Apostolis fundata supra petram Christum, vt minus timeatur, disposuit vnà cum Filio & Spiritu sancto eas reuelare. Reuelauit autem tota Trinitas Christo secundum humanitatem: Christus verò Ioanni per angelum: Ioannes ecclesiæ; de qua reuelatione hunc librum composuit. Vnde & liber iste Apocalypsis dicitur, id est, reuelatio; quia hîc cõtinẽtur quæ Deus reuelauit Iohanni; & Iohannes ecclesiæ, quãta scilicet ecclesia passa sit in tempore primitiuo, & nũc patiatur, & nouissimè temporibus Antichristi passura sit, quando tanta erit tribulatio, vt si fieri posset, etiam moueantur electi. et quæ pro his & nũc & in futuro præmia sit susceptura, vt quos denunciata supplicia terrent, promissa præmia lętificent. Ideo iste liber inter reliquas scripturas Noui Testamenti prophetiæ nomine censetur, quæ aliis est excellentior prophetiis. Sicut enim nouum Testamentum præstat veteri, Euangelium Legi; ita hæc prophetia prophetiis veteris Testamenti, quia de Christo & Ecclesia, magna ex parte iam adimpleta sacramenta denunciat. Vel etiam ideo, quia cùm aliis vnifaria, isti trifaria data est prophetia simul, scilicet præterito, et præsenti & futuro. Ad cuius confirmandã auctoritatem, occurrit iam auctoritas mittentis, deferentis & accipientis. mittentis, scilicet Trinitatis; & deferentis, scilicet Angeli; & accipientis, scilicet Iohãnis. Cùm autem Iohanni hæc in visione fuerint reuelata, & sint tria genera visionum, sub quo genere contineantur, videndum est. Visio enim alia corporalis, quando videlicet corporalibus oculis aliquid videmus. Alia spiritualis seu imaginaria, cùm videlicet dormientes vel vigilantes imagines rerũ cernimus, quibus aliquid significatur; sicut vidit Pharao spicas, & Moyses rubum ardere; ille dormiens, iste vigilans. Alia intellectualis, quando videlicet Spiritu sancto reuelante intellectui mentis veritatem mysteriorũ, sicut est, capimus; quomodo vidit Iohannes quæ in hoc libro referuntur. Non enim figuras tantùm Spiritu vidit, sed & earum significata mente intellexit. Vidit autem Iohannes & scripsit in Pathmos insula, relegatus à Domitiano in exilio, principe impiissimo, hac eum ad scribendum compellente causa, quia dum exul teneretur à Domitiano in Pathmos insula, in ecclesiis, quibus præerat, multa pullularunt atque inoleuerunt vitia atque diuersæ hæreses. Erant enim quidam hæretici ibi dicentes, Christum non fuisse ante Mariam, quia temporaliter de ea natus erat; quos Iohannes in principio Euangelij sui redarguit, dicens: In principio erat verbum. Et in hoc libro cùm dicit, Alpha & Ω, id est, principium & finis. Dicebãt etiam quidam, Ecclesiam pondere tribulationum ante finem seculi desituram, & pro labore non præmium æternum susceptu ram. Horum ergo errores volens destruere Iohannes, ostendit Christum principium esse & finem. Vnde Esaias: Ante me non est formatus Deus, & post me non erit, & Ecclesiam per exercitium tribulationum non desinere, sed proficere, & pro his brauium æternum recipere. Scribit autem Iohannes septem ecclesiis Asiæ, & earum septem Episcopis, de prædictis instruens, & in eis per eam totam generalem ecclesiam docens. Est itaque materia Iohannis in hoc opere, status spiritualiter Asianæ ecclesiæ, necnon & totius videlicet, quæ in præsenti patiatur, & in futuro receptura sit. Intentio verò eius est, monere ad patientiam, quæ seruanda est. tum, quia breuis labor; tum, quia præmium magnum. Modus tractandi talis: Primò præmittit prologum & salutationem; vbi reddit

audito-

auditores benignos & attentos; quo præmisso, accedit ad narrationem. Ante narrationem verò ostendit Christum esse ab æterno sine principio & fine: inducens ipsum loquentem, Ego sum Alpha & Ω; id est, principium & finis. Postea accedens ad narrationem distinguit septem visiones, quibus terminatis iste liber consummatur. Præmittit autem prologum dicens: APOCALYPSIS Iesu Christi, subaudis hic est, sicut in aliis: Visio Esaiæ, hæc est. & Parabolæ Salomonis, sunt hæ.

ALIVS PROLOGVS IN APOCALYPSIM.

IOHANNES Apostolus & Euangelista, à Christo electus atque dilectus, in tãto amore dilectionis vberior habitus est, vt in cœna supra pectus eius recumberet; & ad crucem astanti soli matrem propriam commendasset: vt quem nubere volentem ad amplexum virginitatis asciuerat, ipsi etiam custodiendam virginem tradidisset. Hic itaque cùm propter verbum Dei & testimonium Iesu Christi in Pathmos insulam sortiretur exilium, illic ab eodem Apocalypsis præostensa describitur. Vt sicut in principio canonis, id est, libri Geneseos incorruptibile principium prænotatur; ita etiam incorruptibilis finis per virginem in Apocalypsi redderetur, dicentis, Ego sum Alpha & Ω, initium & finis. Hic est Iohannes, qui sciens superuenisse sibi diem egressionis de corpore, conuocatis in Epheso discipulis, descendit in defossum sepulturæ suæ locum; orationeq; completa, reddidit spiritum, tam à dolore mortis factus extraneus, quàm à corruptione carnis noscitur alienus. Cuius tamen scripturæ dispositio vel libri ordinatio ideò à nobis per singula non exponitur, vt nescientibus inquirendi desiderium collocetur, & quærentibus laboris fructus & Deo magisterij doctrina seruetur.

ARGVMENTVM.

APOCALYPSIS *Iohannis tot habet Sacramenta quot verba. Parum dixi, & pro merito voluminis laus omnis inferior est. In verbis singulis multiplices latent intelligentiæ.*

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ἀποστόλου καὶ εὐαγγελίστου ἰωάννου τοῦ θεολόγου.

κεφ. α.

ΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδω- 1
κεν αὐτῷ ὁ θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐ-
τοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμα-
νεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ
τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἰωάννῃ·
ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυ- 2
ρίαν ἰησοῦ χριστοῦ, ὅσα εἶδε, καὶ ἅτινά εἰσι, καὶ ἃ χρὴ γενέσθαι
μετὰ ταῦτα. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ 3
ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ
ἐν αὐτῇ γεγραμμένα. ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς·
ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ ἀσίᾳ· χά- 4
ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος,
καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων, ἅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ,
καὶ ἀπὸ ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος 5
ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγα-
πήσαντι ἡμᾶς, καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς ἱερεῖς 6
τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφε- 7
λῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν
ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
γῆς· ναὶ, ἀμήν.
ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, λέγει ὁ κύριος ὁ θεὸς, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν 8
καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. ἐγὼ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς 9
ὑμῶν καὶ κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπο-
μονῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ
πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν
ἰησοῦ χριστοῦ. ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ 10
ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλ-
πιγγος. λεγούσης, ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, 11
καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς ἔφεσον, καὶ εἰς
σμύρναν, καὶ εἰς πέργαμον, καὶ εἰς θυάτειρα, καὶ εἰς σάρ-
δεις, καὶ εἰς φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς λαοδίκειαν.
καὶ ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει 12
μετ' ἐμοῦ. καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς,
καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, 13
ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μα-
ζοῖς ζώνην χρυσῆν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρί- 14
χες λευκαὶ ὡσεὶ ἔριον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ
αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός. καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλ- 15
κολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ
ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐ- 16
τοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομ-
φαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς
ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

APOCALYPSIS BEATI
IOHANNIS APOSTOLI.

CAP. I.

1 A POCALYPSIS Iesu Christi
quā dedit illi Deus, palàm fa-
cere seruis suis quæ oportet
fieri citò: & significauit, mit-
tens per angelū suū seruo suo
2 Iohanni. Qui testimonium perhibuit
verbo Dei, & testimonium Iesu Christi,
3 quæcunque vidit. Beatus qui legit &
audit verba prophetiæ huius: & seruat ea
quæ in ea scripta sunt. tempus enim pro-
4 pè est. Iohannes septem ecclesiis quæ
sunt in Asia· Gratia vobis & pax ab eo
qui est, & qui erat, & qui venturus est, & Exo. 3. d. 14.
à septem spiritibus qui in conspectu thro-
ni eius sunt,
5 Et à Iesu Christo qui est testis fidelis,
primogenitus mortuorum, & princeps re- 1. Co. 15. c. 20. Colos. 1. c. 18.
B gum terræ, qui dilexit nos, & lauit nos à
peccatis nostris in sanguine suo: Heb. 9. a. 12. d. 14. 1. Pet. 1.
6 Et fecit nos regnum & sacerdotes Deo d. 19. 1. Ioh. 1.
& patri suo, ipsi gloria & imperium in se- c. 17. Isai. 3.
7 cula seculorum. Amen. Ecce venit cum c. 13. Matt. 24.
nubibus & videbit eum omnis oculus, & c. 30. Iude c. 14 Isai. 44.
qui eum pupugerunt. Et plangent se super a. 6. Inf. 21. b. 6. 22. c.
eum omnes tribus terræ. etiam, Amen. 13.
8 Ego sum A & Ω, principium & finis,
dicit Dominus Deus, qui est, & qui erat,
& qui venturus est omnipotens.
9 Ego Iohannes frater vester & parti-
ceps in tribulatione, & regno, & patiētia
in Christo Iesu, fui in insula, quę appella-
tur Patmos, propter verbum Dei & testi-
monium Iesu Christi.
10 Fui in spiritu in dominica die, & au-
diui post me vocem magnam tanquam
tubæ,
11 Dicentis, Quod vides, scribe in libro,
C & mitte septem ecclesiis quæ sunt in Asia,
Ephesо, & Smyrnæ, & Pergamo, & Thya-
tirę, & Sardis, & Philadelphię, & Laodicię.
12 Et conuersus sum, vt viderem vocem
quæ loquebatur mecum. Et conuersus vi-
13 di septem candelabra aurea; Et in me-
dio septem candelabrorum aureorum si-
milem filio hominis, vestitum podere, &
14 præcinctū ad mamillas zona aurea. Ca-
put autē eius & capilli erant candidi, tan-
quam lana alba, & tanquam nix, & oculi
15 eius velut flamma ignis: Et pedes
eius similes aurichalco, sicut in camino
ardenti: & vox illius tanquam vox aqua-
16 rum multarum. Et habebat in dextera
sua stellas septem. & de ore eius gladius
vtraque parte acutus exibat: & facies eius,
sicut Sol lucet in virtute sua.

* Et cùm vidissem eum, cécidi ad pedes 17
eius tanquam mortuus. Et posuit dexte-
ram suam super me, dicens, Noli timere:
Isai. 41.b 44.b 48.c ego sum primus & nouissimus: * Et viuus, 18
& fui mortuus, & ecce sum viuens in se-
cula seculorum, & habeo claues mortis &
inferni. * Scribe ergo quæ vidisti, & quæ 19
sunt, & quæ oportet fieri post hæc.
* Sacramentum septem stellarum, quas 20
vidisti in dextera mea, & septem candela-
bra aurea: septem stellæ: angeli sunt se-
ptem ecclesiarum. & candelabra septem:
septem ecclesiæ sunt.

CAP. II.

ET angelo Ephesi ecclesiæ scribe, Hæc 1
dicit qui tenet septem stellas in dextera A
sua, qui ambulat in medio septem cande-
labrorum aureorum:
* Scio opera tua, & laborem, & patien- 2
tiam tuam: & quia non potes sustinere
malos, & tentasti eos qui se dicunt Apo-
stolos esse, & nõ sunt, & inuenisti eos men
daces: * Et patientiam habes, & sustinui- 3
sti propter nomen meum, & non defecisti.
* Sed habeo aduersum te pauca, quòd 4
charitatem tuam primam reliquisti.
* Memor esto itaque vnde excideris: & 5
age pœnitentiam, & prima opera fac. sin B
autem: venio tibi, & mouebo candelabrũ
tuum de loco suo, nisi pœnitẽtiam egeris.
* Sed hoc habes, quia odisti facta Ni- 6
colaitarum, quæ & ego odi.
* Qui habet aurem, audiat quid Spiri- 7
tus dicat ecclesiis: Vincenti dabo edere de
ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei.
* Et angelo Smyrnæ ecclesię scribe, Hęc 8
dicit primus & nouissimus, qui fuit mor-
vixit tuus, & †vixit. * Scio tribulationẽ tuam 9
& paupertatem tuam, sed diues es: & bla- C
sphemaris ab his qui se dicunt Iudæos esse
& non sunt, sed sunt synagoga satanæ.
* Nihil horum timeas quæ passurus es. 10
Ecce missurus est diabolus aliquos ex vo-
bis in carcerem vt tẽtemini: & habebitis
tribulationem diebus decem. Esto fidelis
vsque ad mortem: & dabo tibi coronam
vitæ. * Qui habet aurem, audiat quid Spi- 11
ritus dicat ecclesijs: Qui vicerit, non læde-
tur à morte secunda. * Et angelo Pergami 12
ecclesiæ scribe: Hæc dicit qui habet rom-
phæam ex vtraq; parte acutam: * Scio vbi 13
habitas, vbi sedes est satanæ: & tenes no-
men meum, & non negasti fidem meã. Et D
in diebus illis Antipas testis meus fidelis,
qui occisus est apud vos, vbi satanas habi-
Num. 24 c. 25. a. 31. c. tat. * Sed habeo aduersus te pauca: quia ha 14
bes illic tenentes doctrinam Balaam, qui
docebat Balac mittere scandalum coram
filijs Israel, edere & fornicari: * Ita habes 15
& tu tenentes doctrinam Nicolaitarum.

17 * καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς
νεκρός· καὶ ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ᾽ ἐμὲ, λέ-
γων, μὴ φοβοῦ, ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,
18 * καὶ ὁ ζῶν· καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θα-
19 νάτου καὶ τοῦ ᾅδου. * γράψον οὖν ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ μέλ-
20 λει γενέσθαι μετὰ ταῦτα. * τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων
ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν
εἰσι· καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

β´.

1 * Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας ἐφέσῳ γράψον· τάδε
λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ
περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν.
2 * οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομο-
νήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἐπείρασας
τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσί·
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς,
3 * καὶ ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις διὰ τὸ ὄνομά μου,
4 καὶ οὐκ ἐκοπίασας. * ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου
5 τὴν πρώτην ἀφῆκας. * μνημόνευε οὖν πόθεν ἐκπέ-
πτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ
μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ
τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.
6 * ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαϊ-
7 τῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. * ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦ-
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω φα-
γεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ
8 θεοῦ μου. * καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σμύρνῃ ἐκκλησίας
γράψον· τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
9 νεκρὸς, καὶ ἔζησεν. * οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ
τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν βλασφημίαν
τῶν λεγόντων ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ
10 συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. * μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις
πάσχειν· ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυ-
λακὴν, ἵνα πειρασθῆτε. καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα·
γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς
11 ζωῆς. * ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν, οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευ-
12 τέρου. * καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας
γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον
13 τὴν ὀξεῖαν. * οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου
ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ
ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἀντίπας
ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ὃς ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου
14 ὁ σατανᾶς κατοικεῖ· * ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις
ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν βαλαὰμ, ὃς ἐδίδαξε
τὸν βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,
15 φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. * οὕτως ἔχεις
καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν.

* ὁμοίως μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ 16
πολεμήσω μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.
* ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ- 17
κλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ
κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν
ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ μὴ
ὁ λαμβάνων. * καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκ- 18
κλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. * οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν 19
ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν ὑπο-
μονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
* ἀλλ᾽ ἔχω κατά σου, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου τὴν 20
Ἰεζάβελ ἣ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ
πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλό-
θυτα. * καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ 21
θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
* ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύον- 22
τας μετ᾽ αὐτῆς, εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ με-
τανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
* καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώ- 23
σονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νε-
φροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
ὑμῶν. * ὑμῖν δὲ λέγω, τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατεί- 24
ροις ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ
ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βαλῶ ἐφ᾽
ὑμᾶς ἄλλο βάρος·
* πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἥξω. 25
* καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, 26
δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,
* καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη 27
τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται. * ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ 28
τοῦ πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. * ὁ 29
ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

γʹ.

* Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γρά- 1
ψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, καὶ
τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι
ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. * γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοι- 2
πὰ ἃ ἔμελλες ἀποβαλεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πε-
πληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. * μνημόνευε οὖν πῶς εἴ- 3
ληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον· ἐὰν οὖν
μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ἐπί σε ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς
ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. * ἀλλ᾽ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν 4
Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περι-
πατήσουσι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν.
* ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ 5
οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ
ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ
ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

16 * Similiter pœnitentiam age. si quo mi-
nus: veniam tibi citò, & pugnabo cum il-
17 lis in gladio oris mei. * Qui habet au-
E rem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis:
Vincenti dabo manna absconditum, &
dabo illi calculum candidum: & in cal-
culo, nomen nouum scriptum, quod ne-
18 mo scit, nisi qui accipit. *Et angelo Thya-
tiræ ecclesiæ scribe. Hæc dicit filius Dei,
qui habet oculos tanquam flammã ignis,
19 & pedes eius similes aurichalco. * Noui
opera tua, & fidem, & charitatem tuam,
& ministerium, & patientiam tuam, &
opera tua nouissima plura prioribus.
20 * Sed habeo aduersus te pauca: quia per-
mittis mulierem Iezabel, quæ se dicit pro-
F pheten, docere, & seducere seruos meos; 1.Re.16. b.7.
fornicari, & manducare de idolothytis. Ioh.24. d.25.
21 * Et dedi illi tempus vt pœnitentiã age-
ret: & non vult pœnitere à fornicatione
22 sua. *Ecce ego † mitto eam in lectũ: & qui mittam
mœchantur cum ea, in tribulatione ma-
xima erunt, nisi pœnitentiam ab operi-
23 bus suis egerint. * Et filios eius interfi-
ciam in † morte, & scient omnes ecclesiæ morte
quia ego sum scrutans renes & corda: & Psal.7. b.10.
dabo vnicuique vestrum secundùm opera Iere.11. d.20.17. b.10.20. c.15. &
24 sua. * Vobis autem dico † cæteris qui
Thyatiræ estis, Quicunque non habent
G doctrinã hanc, & qui non cognouerũt † al altitudines
titudinem satanæ, quemadmodum dicũt:
non mittam super vos aliud pondus.
25 * Tamen id quod habetis, tenete donec
26 veniam. * Et qui vicerit & custodierit
vsque in finem opera mea: dabo illi potè-
statem super Gentes.
27 *Et reget eas in virga ferrea, & tanquam Psal.2. c.8.
28 vas figuli confringentur. * Sicut & ego
accepi à patre meo: & dabo illi stellam
29 matutinam. * Qui habet aurem, audiat
quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAP. III.

1 ET angelo ecclesiæ Sardis, scribe; Hæc
A dicit qui habet septem Spiritus Dei, &
septem stellas: Scio opera tua, quia nomen
habes quòd viuas, & mortuus es.
2 * Esto vigilans & confirma cætera
quæ moritura erant. Non enim † inuenio inueni
3 opera tua plena coram Deo meo. * In
mente ergo habe qualiter acceperis & au-
dieris: & serua, & pœnitentiam age. Si er- Infr.16. c.15.
go non vigilaueris, veniam ad te tanquam 1.The.5.
fur, & nescies qua hora veniam ad te.
4 * Sed habes pauca nomina in Sardis,
qui non inquinauerunt vestimenta sua: &
ambulabũt mecũ in albis, quia digni sunt.
5 * Qui vicerit, sic vestietur vestimentis
albis, & non delebo nomen eius de libro
vitæ. & confitebor nomen eius coram Pa-
tre meo, & coram angelis eius.

‡Qui habet aurem, audiat quid Spiri- 6
tus dicat eccleſijs.
‡Et angelo Philadelphiæ eccleſiæ ſcri- 7
Iſa.22.f.22. be: Hæc dicit Sanctus & Verus, qui habet
Iob.12.b.14. clauem Dauid: qui aperit, & nemo clau-
dit: claudit, & nemo aperit;
‡Scio opera tua. Ecce dedi coram te 8
oſtium apertum quod nemo poteſt clau-
dere: quia modicam habes virtutem, &
ſeruaſti verbum meum, & non negaſti no
men meum.
‡Ecce dabo de ſynagoga ſatanæ, qui 9
dicunt ſe Iudæos eſſe, & non ſunt, ſed
mentiuntur. Ecce faciam illos vt veniant,
& adorent ante pedes tuos: & ſcient quia
ego dilexi te.
‡Quoniam ſeruaſti verbum patientiæ 10
meæ, & ego ſeruabo te ab hora tentatio-
nis quæ ventura eſt in orbem vniuerſum
tentare habitantes in terra. C
‡Ecce venio citò: tene quod habes, vt 11
nemo accipiat coronam tuam.
‡Qui vicerit, faciam illum columnam 12
in templo Dei mei: & foras non egredie-
tur ampliùs: & ſcribam ſuper eum no-
men Dei mei, & nomen ciuitatis Dei mei
nouæ Ieruſalem, quæ deſcendit de cælo à
Deo meo, & nomen meum nouum.
‡Qui habet aurem, audiat quid Spiri- 13
tus dicat eccleſiis.
‡Et angelo Laodiciæ eccleſiæ ſcribe: 14
Hæc dicit, Amen, teſtis fidelis & verus, qui
eſt principium creaturæ Dei.
Eccle.24.e.b.14 ‡Scio opera tua, quia neque frigidus es, 15
Col.1.c.15. neque calidus. vtinam frigidus eſſes, aut D
calidus.
‡Sed quia tepidus es, & nec frigidus 16
nec calidus, incipiam te euomere ex ore
meo.
‡Quia dicis, Quòd diues ſum, & locu- 17
pletatus, & nullius egeo: & neſcis quia tu
es miſer, & miſerabilis, & pauper, & cæ-
cus, & nudus.
‡Suadeo tibi emere à me aurum igni- 18
tum probatum, vt locuples fias: & veſti-
mentis albis induaris, vt non appareat con
fuſio nuditatis tuæ: & collyrio inunge
oculos tuos vt videas.
Pro.3.b.12. ‡Ego quos amo, arguo & caſtigo. 19
Heb.12.b.6. Æmulare ergo, & pœnitentiam age.
‡Ecce ſto ad oſtium & pulſo. ſiquis au- 20
mihi dierit vocem meã, & aperuerit † ianuam,
intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, &
ipſe mecum.
‡Qui vicerit, dabo ei ſedere mecum in 21
throno meo: ſicut & ego vici, & ſedi cum
Patre meo in throno eius.
‡Qui habet aurem, audiat quid Spiri- 22
tus dicat eccleſiis.

6 ‡ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.
7 ‡καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας
γράψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινὸς, ὁ ἔχων τὴν
κλεῖν τοῦ δαβὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει αὐτὴν ὁ μὴ
ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει·
8 ‡οἶδά σου τὰ ἔργα. ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν
ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μι-
κρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ
ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.
9 ‡ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ τῶν λε-
γόντων ἑαυτοὺς ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύ-
δονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα ἥξωσι καὶ προσκυνήσωσιν
ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἠγάπησά σε·
10 ‡ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε
τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι
ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς.
11 ‡ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν
στέφανόν σου.
12 ‡ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,
καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ᾽ αὐτοῦ τὸ ὄνομα
τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου τῆς και-
νῆς ἱερουσαλὴμ, ἣ καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ
μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.
13 ‡ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.
14 ‡καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον·
τάδε λέγει ὁ ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ
ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ.
15 ‡οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός·
ὄφελον ψυχρὸς εἴης ἢ ζεστός.
16 ‡οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὐ ζεστὸς, οὔτε ψυχρὸς, μέλ-
λω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου·
17 ‡ὅτι λέγεις, πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς
χρείαν ἔχω. καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ
ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς, καὶ γυμνός.
18 ‡συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι χρυσίον παρ᾽ ἐμοῦ πε-
πυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευ-
κὰ, ἵνα περιβάλῃ, μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότη-
τός σου· καὶ κολλούριον ἔγχρισον ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου,
19 ἵνα βλέπῃς. ‡ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παι-
δεύω. ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον.
20 ‡ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς
φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς
αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ᾽ ἐμοῦ.
21 ‡ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ
μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου
22 ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ‡ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

δ΄.

* Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ 1
οὐρανῷ· καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος
λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγουσα, ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι
ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
* καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος 2
ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος,
* ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ σαρδίῳ· καὶ ἶρις 3
κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοία ὁράσει σμαραγδίνῳ.
* καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἰκοσιτέσσαρες· καὶ ἐπὶ 4
τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἰκοσιτέσσαρας πρεσβυτέρους κα-
θημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἐπὶ
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.
* καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ 5
καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, αἵ εἰσιν ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ.
* καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑελίνη, ὁμοία 6
κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.
* καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον 7
ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσω-
πον ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πε-
τωμένῳ.
* καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέ- 8
ρυγας ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ
ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα, ἅγιος,
ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος,
ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ
ὁ ἐρχόμενος.
* καὶ ὅταν δώσει τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχα- 9
ριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων,
* πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον 10
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· καὶ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐ-
τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,
* ἄξιος εἶ ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ ἅγιος λαβεῖν 11
τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκ-
τισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶ, καὶ ἐκτί-
σθησαν.

ε΄.

* Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ 1
θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, κατε-
σφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. * καὶ εἶδον ἄγγε- 2
λον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ, τίς ἄξιος ἀνοῖξαι
τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; * καὶ οὐδεὶς 3
ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς
γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.
* καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη 4
ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.

CAP. IIII.

1 POst hæc vidi: & ecce ostium apertum
A in cælo, & vox prima quam audiui tan-
quam tubæ loquentis mecum, dicens,
Ascende huc, & ostendam tibi quæ opor-
tet fieri † post hæc. cito
2 * Et statim fui in spiritu: & ecce sedes
posita erat in cælo, & supra sedem sedens.
3 * Et qui sedebat, similis erat aspectu la-
pidis iaspidis, & sardii: & iris erat in cir-
cuitu sedis, similis visioni smaragdinæ.
4 * Et in circuitu sedis sedilia vigintiqua-
tuor: & super thronos, vigintiquatuor se-
B niores sedentes, circumamicti vestimentis
albis, & in capitibus eorum coronæ au-
5 reæ. * Et de throno procedebant fulgura,
& voces, & tonitrua: & septem lampades
ardentes ante thronum, quæ sunt septem
Spiritus Dei.
6 * Et in conspectu sedis tanquam mare
vitreum simile crystallo: & in medio sedis
& in circuitu sedis quatuor animalia ple-
na oculis antè & retrò.
7 * Et animal primum, simile leoni; & se-
cundum animal, simile vitulo: & tertium
C animal, habens faciem quasi hominis: &
quartum animal, simile aquilæ volanti.
8 * Et quatuor animalia, singula eorum
habebant alas senas † in circuitu: & intus
plena sunt oculis. & requiem non habe-
bant die ac nocte, dicentia, Sanctus, san- Isa.6.a
ctus, sanctus Dominus Deus omnipotés,
qui erat, & qui est, & qui venturus est.
9 * Et cùm darent illa animalia gloriam
& honorem, & benedictionem sedenti su
per thronum, viuenti in secula seculorum:
10 * Procidebant vigintiquatuor seniores
ante sedentem in throno, & adorabant
D viuentem in secula seculorum, & mitte-
bant coronas suas ante thronum, dicétes,
11 * Dignus es Domine Deus noster acci-
pere gloriam & honoré & virtutem: quia
tu creasti omnia, & propter voluntatem
tuam erant & creata sunt.

CAP. V.

1 ET vidi in dextera sedentis supra thro-
num, librum scriptum intus & foris,
A signatum sigillis septem.
2 * Et vidi angelum fortem, prędicantem
voce magna, Quis est dignus aperire li-
brum, & soluere signacula eius?
3 * Et nemo poterat neque in cælo neque
in terra, neque subtus terram aperire li-
brum, neque respicere illum.
4 * Et ego flebam multum, quoniam ne-
mo dignus inuentus est aperire librum,
nec videre eum.

* Et vnus de senioribus dixit mihi, Ne 5
fleueris: ecce vicit leo de tribu Iuda, radix
Dauid, aperire librum, & soluere septem
signacula eius. *Et vidi, & ecce in me- 6
dio throni & quatuor animalium, & in
medio seniorum, agnum stantem tanquã B
occisum, habentem cornua septem & ocu
los septem: qui sunt septem Spiritus Dei,
missi in omnem terram.
* Et venit, & accepit de dextera sedẽtis 7
in throno librum.
* Et cùm aperuisset librũ, quatuor ani- 8
malia & viginti quatuor seniores cecide-
runt coram agno, habentes singuli citha-
ras, & phialas aureas plenas odoramento-
rum, quæ sunt orationes sanctorum.
* Et cantabant canticum nouum, di- 9
centes: Dignus es Domine accipere li- C
brum, & aperire signacula eius: quoniam
occisus es, & redemisti nos Deo in san-
guine tuo, ex omni tribu & lingua & po-
pulo, & natione:
* Et fecisti nos Deo nostro regnum & 10
regnabunt sacerdotes; & † regnabimus super terram.
* Et vidi, & audiui vocem angelorum 11
multorum in circuitu throni, & anima-
Dan. 7. c. lium & seniorum: & erat numerus eorũ 12
millia millium. * Dicentium voce ma-
gna: Dignus est Agnus qui occisus est, ac- D
cipere virtutem, & diuinitatem, & sapien-
tiam, & fortitudinem, & honorem, & glo
riam, & benedictionem.
*Et omnem creaturam quæ in cælo est, 13
& super terram, & sub terra, & quæ sunt
in mari, & quę in eo: omnes audiui dicen-
tes, Sedenti in throno, & Agno, benedi-
ctio & honor, & gloria, & potestas in se-
cula seculorum. * Et quatuor animalia 14
dicebãt, Amen. Et viginti quatuor senio-
res ceciderunt in facies suas: & adoraue-
runt viuentem in secula seculorum.

CAP. VI.

ET vidi quòd aperuisset Agnus vnum de 1
septem sigillis, & audiui vnum de qua- A
tuor animalibus, dicens, tanquam vocem
tonitrui; Veni, & vide. * Et vidi, & ecce 2
equus albus, & qui sedebat super illum ha
bebat arcum; & data est ei corona, & exi-
uit vincens vt vinceret.
*Et cùm aperuisset sigillum secundum, 3
audiui secundum animal, dicens, Veni &
vide.
* Et exiuit alius equus rufus: & qui se- 4
debat super illum, datum est ei vt sume-
ret pacem de terra, & vt inuicem se inter-
ficiant; & datus est ei gladius magnus.
* Et cùm aperuisset sigillum tertiũ, au- 5
diui tertium animal, dicens, Veni & vide.
Et ecce equus niger: & qui sedebat su-
per illum, habebat stateram in manu sua.

5 * καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, μὴ κλαῖε
ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων, ὁ ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα, ἡ ῥίζα δα-
βίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.
6 * καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσά-
ρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστηκὸς
ὡς ἐσφαγισμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά,
ἅ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, ἀποστελλόμενα εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν·
7 * καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ θρόνου βιβλίον.
8 * καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ εἰ-
κοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχον-
τες ἕκαστος κιθάρας, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας
θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων·
9 * καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, ἄξιος εἶ λαβεῖν
τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφά-
γης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ
πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους.
10 * καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱε-
ρεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
11 * καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν
κύκλῳ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων·
καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, μυριάδες μυριάδων, καὶ χι-
λιάδες χιλιάδων,
12 * λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφα-
γισμένον, λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ
ἰσχὺν, καὶ τιμὴν, καὶ δόξαν, καὶ εὐλογίαν.
13 * καὶ πᾶν κτίσμα, ὅ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστι,
καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λέγοντας, τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
14 * καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα λέγοντα τὸ ἀμήν. καὶ οἱ
πρεσβύτεροι ἔπεσον, καὶ προσεκύνησαν.

ϛ.

1 * Καὶ εἶδον ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ
σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέ-
γοντος, ὡς φωνὴ βροντῆς, ἔρχου.
2 * καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νι-
3 κῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. * καὶ ὅτι ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφρα-
γῖδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, ἔρχου.
4 * καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυῤῥὸς, καὶ τῷ καθημέ-
νῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς,
ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα με-
γάλη.
5 * καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα
τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος, ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ
ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

‡ καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέ- 6
γουσαν, χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κρι-
θῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.
‡ καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τετάρτην σφραγῖδα, ἤκου- 7
σα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος, ἔρχου.
‡ καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς, καὶ ὁ καθήμε- 8
νος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ, θάνατος· καὶ ὁ ᾅδης ἀ-
κολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ τὸ
τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.
‡ καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον 9
ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων
τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὴν
μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἣν εἶχον.
‡ καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, ἕως πότε ὁ 10
δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινὸς, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς
τὸ αἷμα ἡμῶν, ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
‡ καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον, ἕως 11
οὗ πληρωθῶσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.
‡ καὶ εἶδον καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, 12
καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο
ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα·
‡ καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, ὡς 13
συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου
σειομένη.
‡ καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, 14
καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.
‡ καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χι- 15
λίαρχοι, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ ἰσχυροὶ, καὶ πᾶς δοῦλος
καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια
καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων·
‡ καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, πέσετε ἐφ' 16
ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημέ-
νου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου·
‡ ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ τίς 17
δύναται σταθῆναι;

ζ.

‡ Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας 1
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσ-
σαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς,
μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον.
‡ καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατο- 2
λῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε
φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς
ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,
‡ λέγων, μὴ ἀδικήσατε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασ- 3
σαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους
τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

6 ‡Et audiui tanquam vocem in medio
quatuor animalium †dicentem: Bilibris dicentium
tritici†denario,& tres bilibres hordei de- vno
nario †, & vinum & oleum ne læseris. vno
7 ‡Et cùm aperuisset sigillum quartum,
audiui vocem quarti animalis dicentis,
Veni, & vide.
8 ‡Et ecce equus pallidus: & qui sedebat
super eum, nomen illi Mors: & infernus
sequebatur eum. & data est illi potestas su
per quatuor partes terræ, †interficere gla- &
dio, fame, & morte, & bestiis terræ.
9 ‡Et cùm aperuisset sigillum quintum:
vidi subtus altare animas interfectorum
propter verbum Dei, & propter testimo-
nium quod habebant.
10 ‡Et clamabant voce magna, dicentes,
Vsquequo Domine, (sanctus & verus,)
non iudicas & non vindicas sanguinem
nostrum de ijs qui habitant in terra?
11 ‡Et datæ sunt illis singulæ stolæ albæ:
& dictum est illis vt requiescerent adhuc
tempus modicum, donec compleantur
conserui eorum, & fratres eorum qui in-
terficiendi sunt sicut & illi.
12 ‡Et vidi cùm aperuisset sigillum sextũ:
& ecce terræmotus magnus factus est, &
D Sol factus est niger tanquam saccus cilici-
nus: & Luna tota facta est sicut sanguis.
13 ‡Et stellæ de cælo ceciderunt super ter-
ram, sicut ficus emittit grossos suos cùm
à vento magno mouetur.
14 ‡Et cælum recessit sicut liber inuolu-
tus: & omnis mons, &†insula de locis suis insulæ
motæ sunt.
15 ‡Et reges terræ, & principes, & tribuni,
& diuites, & fortes, & omnis seruus, & li-
ber absconderunt se in speluncis & in pe-
tris montium.
16 ‡Et dicunt montibus & petris: Cadite Isai. 2. d. 19. Osee. 10. b. 8.
super nos, & abscondite nos à facie seden- Luc. 23. d. 30.
tis super thronum, & ab ira Agni. Infr. 9. b. 6.
17 ‡Quoniam venit dies magnus iræ ipso-
rum. & quis poterit stare?

CAP. VII.

1 POst hæc vidi quatuor angelos stantes
super quatuor angulos terræ, tenentes flaret ventus
A quatuor vẽtos terræ, ne †flarent super ter-
ram, neque super mare, neque in vllam ar-
borem.
2 ‡Et vidi alterum angelum ascendẽtem
ab ortu Solis, habentem signum Dei viui:
& clamauit voce magna quatuor angelis
quibus datum est nocere terræ & mari:
3 ‡Dicens, Nolite nocere terræ †& mari, neque
neque arboribus, quoadusque signemus
seruos Dei nostri in frontibus eorum.

* Et audiui numerum signatorum cen- 4
tum quadragintaquatuor millia signati ex
omni tribu filiorum Israel.
* Ex tribu Iuda duodecim millia signa- 5
ti. Ex tribu Rubē, duodecim millia signa- B
ti. Ex tribu Gad, duodecim millia signati.
* Ex tribu Aser, duodecim millia signa- 6
ti. Ex tribu Nephthali, duodecim millia
signati. Ex tribu Manasse, duodecim mil-
lia signati.
* Ex tribu Simeon, duodecim millia si- 7
gnati. Ex tribu Leui, duodecim millia si-
gnati. Ex tribu Issachar, duodecim millia
signati.
* Ex tribu Zabulon, duodecim millia 8
signati. Ex tribu Ioseph, duodecim millia
signati. Ex tribu Ben-iamin, duodecim
millia signati.
* Post hæc vidi turbam magnam quam 9
dinumerare nemo poterat, ex omnibus
gentibus, & tribubus, & populis, & lin- C
guis: stantes ante thronum, & in conspe-
ctu Agni, amicti stolis albis, & palmæ in
manibus eorum.
* Et clamabant voce magna, dicentes, 10
Salus Deo nostro qui sedet super thronū
& Agno.
* Et omnes angeli stabant in circuitu 11
throni & seniorum & quatuor animaliū:
& ceciderunt in cōspectu throni in facies
suas, & adorauerunt Deum,
* Dicentes, Amen. Benedictio, & clari- 12
tas, & sapientia, & gratiarum actio, honor
& virtus, & fortitudo Deo nostro in secu-
la seculorū. Amen. * Et respondit vnus 13
de senioribus, & dixit mihi, Hi qui amicti
sunt stolis albis, qui sunt? & vnde vene-
runt?
* Et dixi illi, Domine mi, tu scis. Et 14
dixit mihi, Hi sunt qui venerunt de tribu-
latione magna, & lauerunt stolas suas, & D
dealbauerunt eas in sanguine agni.
* Ideo sunt ante thronum Dei, & ser- 15
uiunt ei die ac nocte in templo eius: & qui
sedet in throno, habitabit super illos.
Isai. 49. c. 10. * Nō esurient neq; sitient amplius, ne- 16
que cadet super illos Sol, neq; vllus æstus.
* Quoniam Agnus qui in medio throni 17
Isai. 25. c. 8. Isai. 31. b. 4. est, reget illos, & deducet eos ad vitæ fon-
tes aquarum, & absterget Deus omnem la
chrymam ab oculis eorum.

CAP. VIII.

ET cùm aperuisset sigillum septimum, 1
factum est silentium in cęlo, quasi me-
dia hora.
* Et vidi septem angelos stantes in con- 2
spectu Dei: & datæ sunt illis septem tubę.

4 * Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν
καὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμένοι,
ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν ἰσραήλ.
5 * ἐκ φυλῆς ἰούδα, δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι,
ἐκ φυλῆς ῥουβεὶν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς γὰδ δώ-
δεκα χιλιάδες·
6 * ἐκ φυλῆς ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς νεφ-
θαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς μανασσῆ δώδε-
κα χιλιάδες·
7 * ἐκ φυλῆς συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
λευῒ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς ἰσαχὰρ δώδεκα χι-
λιάδες·
8 * ἐκ φυλῆς ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς βενιαμὶν δώδεκα
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
9 * μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆ-
σαι οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ
λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ-
πιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκὰς, καὶ φοί-
νικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,
10 * καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, ἡ σωτη-
ρία τῷ θεῷ ἡμῶν, τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ
ἀρνίῳ.
11 * καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου,
καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσον
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσ-
εκύνησαν τῷ θεῷ,
12 * λέγοντες, ἀμήν. ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία,
καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἰσχὺς
τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
13 * καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι,
οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες
εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;
14 * καὶ εἶπον αὐτῷ, κύριέ μου, σὺ οἶδας· καὶ εἶπέ μοι,
οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ
ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν
τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 * διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λα-
τρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. καὶ ὁ
καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.
16 * οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ
ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα·
17 * ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐ-
τοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων· καὶ
ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

η'.

1 * Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγέ-
νετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον.
2 * καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
ἑστήκασι· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

* καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυ- 3
σιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυ-
μιάματα πολλά, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων
πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.
* καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευ- 4
χαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
* καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμι- 5
σεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν
γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναί, καὶ βρονταί, καὶ ἀστραπαί, καὶ
σεισμός. * καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ 6
σάλπιγγας, ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.
* καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα 7
καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν. καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ πᾶς χόρ-
τος χλωρὸς κατεκάη. * καὶ ὁ δεύτερος ἄγγε- 8
λος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα καιόμενον ἐβλήθη εἰς
τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷ-
μα· * καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων ἐν τῇ 9
θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων
διεφθάρησαν. * καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ 10
ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμ-
πάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
πηγὰς τῶν ὑδάτων.
* καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ 11
ἐγίνετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν
ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
* καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλή- 12
γη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρί-
τον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα
μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.
* καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετωμένου ἐν με- 13
σουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ τρίς, οὐαί, οὐαί, οὐαί
τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλ-
πιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

θ'.

* Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέ- 1
ρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου· * καὶ ἤνοιξε τὸ 2
φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς
καπνὸς καμίνου καιομένης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ
ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.
* καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ 3
ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι
τῆς γῆς. * καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρ- 4
τον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς
ἀνθρώπους μόνους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ
θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
* καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' 5
ἵνα βασανίσωσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς
αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν πλήξῃ ἄνθρωπον.

3 *Et alius angelus venit, & stetit ante al-
tare, habens thuribulum aureum: & data
sunt illi incensa multa, vt daret de oratio-
nibus sanctorum omnium super altare
aureum: quod est ante thronum Dei.
4 *Et ascēdit fumus incensorum de ora-
tionibus sanctorum de manu angeli co-
5 ram Deo. *Et accepit angelus thuribu-
lum†, & impleuit illud de igne altaris, & aureum
misit in terram, & facta sunt tonitrua &
voces, & fulgura, & terræmotus magnus.
6 *Et septem angeli qui habebāt septem
B tubas, præparauerunt se vt tuba canerent.
7 *Et primus angelus tuba cecinit, & fa-
cta est grando & ignis, mista in sanguine;
& missum est in terram, & tertia pars ter-
ræ combusta est, & tertia pars arborum
concremata est, & omne fœnum viride
8 combustum est. *Et secundus angelus
tuba cecinit: & tanquam mons magnus
C igne ardens, missus est in mare, & facta est
tertia pars maris, sanguis.
9 *Et mortua est tertia pars creaturæ eo-
rum quæ habebant animas in mari, & ter-
tia pars nauium interijt.
10 *Et tertius angelus tuba cecinit, & cé-
cidit de cælo stella magna, ardens tanquā
facula, & cécidit in tertiam partem flumi-
num, & in fontes aquarum.
11 *Et nomen stellæ, dicitur Absinthium.
& facta est tertia pars aquarum in Absin-
D thium: & multi hominum mortui sunt
12 de aquis, quia amaræ factæ sunt. *Et
quartus angelus tuba cecinit: & percussa
est tertia pars Solis, & tertia pars Lunæ, &
tertia pars stellarum, ita vt obscuraretur
tertia pars eorum, & diei non luceret pars
13 tertia, & noctis similiter. *Et vidi, & au-
diui vocem vnius aquilæ volantis per me-
diū cæli, dicentis voce magna: Væ, væ, væ
habitantibus in terra: de ceteris vocibus† tubæ
trium angelorum qui erant tuba canituri.

CAP. IX.

1 ET quintus angelus tuba cecinit: & vi-
A di stellam de cælo cecidisse in terram,
& data est ei clauis putei abyssi.
2 *Et aperuit puteum abyssi: & ascendit
fumus putei, sicut fumus fornacis magnę:
& obscuratus est Sol & aër de fumo putei.
3 *Et de fumo putei exierunt locustæ in
terram. & data est illis potestas, sicut ha-
bent potestatem scorpiones terræ:
4 *Et præceptum est illis ne læderent fœ-
num terræ neq; omne viride, neque omnē
arborem: nisi tantùm homines qui non
habent signum Dei in frontibus suis.
5 *Et †datum est illis ne occiderēt eos: sed dictum
vt †cruciarent mensibus quinque: & cru- cruciarentur
ciatus eorum, vt cruciatus scorpij cùm
percutit hominem.

Iſai. 2. d. 19. Oſeæ 10. b. 8. Luc. 23. d. 30. Sup. 6. d. 16. Sup. 16. b. 9.

* Et in diebus illis quærent homines 6
mortem, & non inuenient eam: & deſide- B
rabunt mori, & fugiet mors ab eis.
* Et ſimilitudines locuſtarum, ſimiles 7
equis paratis in prælium: & ſuper capita
earum tanquam coronæ, ſimiles auro: &
facies earum velut facies hominum.
* Et habebant capillos ſicut capillos 8
dentes mulierum: & dẽtes earum, ſicut †leonum
erant. * Et habebant loricas ſicut loricas 9
ferreas, & vox alarum earũ ſicut vox cur-
ruum equorum multorum currentium in
bellum. * Et habebant caudas ſimiles 10
ſcorpionum, & aculei erant in caudis ea-
rum: & poteſtas earum nocere hominibus
menſibus quinque.
* Et habebant ſuper ſe regem angelum 11
abyſſi, cui nomen Hebraicè Abaddon,
Græcè autem Apollyon: ⁎ & Latinè habẽs
nomen Exterminans.
* Væ vnum abijt, & ecce veniunt adhuc 12
duo væ poſt hæc.
* Et ſextus angelus tuba cecinit: & au- 13
diui vocem vnam ex quatuor cornibus
altaris aurei, quod eſt ante oculos Dei,
* Dicentem ſexto angelo qui habebat 14
tubam, Solue quatuor angelos, qui alliga- C
ti ſunt in flumine magno Euphrate.
* Et ſoluti ſunt quatuor angeli, qui pa- 15
rati erant in horam, & diem & menſem &
annum: vt occiderent tertiam partem ho-
minum.
* Et numerus equeſtris exercitus vi- 16
cies millies dena millia. Et audiui nume-
rum eorum.
* Et ita vidi equos in viſione: & qui ſe- 17
debant ſuper eos, habebant loricas igneas,
& hyacinthinas & ſulphureas; & capita
equorum erant tanquam capita leonum:
& de ore eorum procedit ignis, & fumus,
& ſulphur.
* Et ab his tribus plagis occiſa eſt ter- 18
tia pars hominum, de igne & de fumo &
ſulphure, quæ procedebant ex ore ipſo- D
rum.
* Poteſtas enim equorum in ore eorum 19
eſt, & in caudis eorum. nam caudæ eorum
ſimiles ſerpentibus, habentes capita: & in
his nocent.
* Et cæteri homines qui non ſunt occi- 20
ſi in his plagis, neque pœnitentiam ege-
runt de operibus manuũ ſuarum, vt non
adorent dæmonia & ſimulachra aurea
& argẽtea, & ærea, & lapidea & lignea, quę
neque videre poſſunt, neque audire, neque
ambulare.
* Et non egerunt pœnitentiam ab ho- 21
micidijs ſuis, neque à veneficijs ſuis, ne-
que à fornicatione ſua, neque à furtis ſuis.

6 * καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητοῦσιν οἱ ἄνθρω-
ποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμή-
σουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος.
7 * καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοι-
μασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς
στέφανοι χρυσοῖ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα
ἀνθρώπων·
8 * καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόν-
τες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν,
9 * καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ
φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων
πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον·
10 * καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα. καὶ
ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι
τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε·
11 * ἔχουσαι βασιλέα ἐφ' αὐτῶν τὸν ἄγγελον τῆς
ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ ἑβραϊστὶ, ἀβαδδὼν, ἐν δὲ τῇ ἑλλη-
νικῇ ὄνομα ἔχει, ὁ ἀπολλύων.
12 * ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ με-
τὰ ταῦτα.
13 * καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν
μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ
τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
14 * λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα,
λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ
ποταμῷ τῷ μεγάλῳ εὐφράτῃ.
15 * καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασ-
μένοι εἰς τὴν ὥραν, καὶ μῆνα, καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτεί-
νωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.
16 * καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππου, μυ-
ριάδες μυριάδων. ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.
17 * καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς κα-
θημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακιν-
θίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κε-
φαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύε-
ται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. * ἀπὸ τῶν τριῶν
18 πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων,
ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ, καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκ-
πορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. * ἡ γὰρ ἐξουσία
19 τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστι, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν.
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν
20 αὐταῖς ἀδικοῦσι. * καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ
ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόη-
σαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνή-
σωσι τὰ δαιμόνια, καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ,
καὶ τὰ χαλκᾶ, καὶ τὰ λίθινα, καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέ-
πειν δύναται, οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν·
21 * καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν
φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ
τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

ι'.

Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα- 1
νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· καὶ ἴρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες
αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός·
καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλιδάριον ἀνεῳγμέ- 2
νον, καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔκραξε 3
φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν,
ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς.
καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον 4
γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν,
σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ ταῦτα
γράφεις.
καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ 5
ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρα-
νόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, 6
ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος
οὐκ ἔτι ἔσται·
ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, 7
ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ,
ὃ εὐηγγελίσατο τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφήτας.
καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦ- 8
σα μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσα, ὕπαγε, λάβε τὸ βιβλιδάριον
τὸ ἀνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ, δός 9
μοι τὸ βιβλιδάριον. καὶ λέγει μοι, λάβε καὶ κατάφα-
γε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί
σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.
καὶ ἔλαβον τὸ βιβλιδάριον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, 10
καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι
γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.
καὶ λέγει μοι, δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς 11
καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

ια'.

Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, καὶ εἱστήκει 1
ὁ ἄγγελος, λέγων, ἔγειραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ
τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.
καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν, καὶ 2
μὴ αὐτὴν μετρήσεις, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.
καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσου- 3
σιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι
σάκκους. οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι, καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ 4
ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶσαι. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ 5
ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κα-
τεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆ-
σαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.

CAP. X.

1 A ET vidi alium angelum fortem descen-
dentem de cælo, amictum nube, & iris
in capite eius, & facies eius erat vt Sol, &
pedes eius tanquam columnę ignis.
2 Et habebat in manu sua libellũ aper-
tum: & posuit pedem suum dextrum su-
per mare, sinistrum autem super terram.
3 Et clamauit voce magna, quemadmo-
dum cùm leo rugit. Et cùm clamasset, lo-
cuta sunt septem tonitrua voces suas.
4 Et cùm locuta fuissent septem toni-
trua voces suas, † ego scripturus eram: & *
audiui vocem de cælo dicentem mihi: Si-
B gna quæ locuta sunt septem tonitrua: &
noli ea scribere.
5 Et angelus quem vidi stantem super Dan. 12 c. 7.
mare & super terram, leuauit manũ suam
ad cælum.
6 Et iurauit per viuentem in secula se-
culorum, qui creauit cælum & ea quæ in
C eo sunt: & terram, & ea quæ in ea sunt: &
mare, & ea quæ in eo sunt: Quia tempus
non erit amplius.
7 Sed in diebus vocis septimi angeli,
cùm cœperit tuba canere, consummabi-
tur mysterium Dei, sicut euangelizauit per
seruos suos Prophetas.
8 Et audiui vocem de cælo iterum lo-
quentem mecum, & dicentem: Vade, &
accipe librum apertum de manu angeli
stantis super mare & super terram.
9 Et abij ad angelum, dicens ei vt daret Ezech. 3. a. 1.
D mihi librum. Et dixit mihi: Accipe librũ,
& deuora illum: & faciet amaricari ven-
trem tuum, sed in ore tuo erit dulce tan-
10 quam mel. Et accepi librum de manu
angeli, & deuoraui illũ: & erat in ore meo
tanquam mel, dulce. & cùm deuorassem
eum, amaricatus est venter meus.
11 Et dixit mihi, Oportet te iterum pro-
phetizare Gentibus, & populis, & linguis,
& regibus multis.

CAP. XI.

1 A ET datus est mihi calamus similis vir-
gæ: & dictum est mihi, Surge, & meti-
re templum Dei, & altare, & adorantes in
2 eo. Atrium autem quod est foris tem-
plum, eijce foras, & ne metiaris illud: quo-
niam datum est Gentibus, & ciuitatem
sanctam calcabunt mensibus quadragin-
3 ta duobus. Et dabo duobus testibus
meis, & prophetabunt diebus mille du-
4 cétis sexaginta, amicti saccis. Hi sunt duę
oliuæ & duo candelabra in cõspectu Do-
5 mini terræ stantes. Et siquis voluerit eos
nocere: ignis exiet de ore eorum, & deuo-
rabit inimicos eorum: & siquis voluerit
eos lædere, sic oportet eum occidi.

* Hi habent poteftatem claudendi cæ- 6
lum, ne pluat diebus prophetiæ illorum: B
& poteftatem habent fuper aquas cõuer-
tendi eas in fanguinem, & percutere ter-
ram omni plaga quotiefcũque voluerint.
* Et cùm finierint teftimonium fuum: 7
beftia quę afcendit de abyffo, faciet aduer-
fus eos bellum, & vincet illos, & occidet 8
eos. * Et corpora eorũ iacebunt in pla-
teis ciuitatis magnæ, quæ vocatur fpiri-
tualiter Sodoma & Ægyptus, vbi & Do-
minus eorũ crucifixus eft. * Et videbunt 9
de tribubus, & populis, & linguis, & Gen-
tibus corpora eorũ, per tres dies & dimi-
dium: & corpora eorum non finent poni 10
in monumentis. * Et inhabitantes ter-
ram gaudebunt fuper illos, & iocunda-
buntur: & munera mittent inuicem, quo-
niam hi duo prophetæ cruciauerunt eos 11
qui habitabant fuper terram. * Et poft
dies tres & dimidium, fpiritus vitæ à Deo
intrauit in eos. Et fteterunt fuper pedes C
fuos, & timor magnus cécidit fuper eos 12
qui viderunt eos. * Et audierunt vocem
magnam de cælo, dicentem eis: Afcendite
huc. Et afcenderunt in cælum in nube: & 13
viderunt illos inimici eorum. * Et in illa
hora factus eft terręmotus magnus: & de-
cima pars ciuitatis cécidit: & occifa funt
in terræmotu nomina hominum feptem
millia: & reliqui in timorem funt miffi, 14
& dederunt gloriã Deo cæli. * Væ fecun-
dum abijt: & ecce væ tertium veniet citò. 15
* Et feptimus angelus tuba cecinit: &
factæ funt voces magnæ in cælo dicentes,
Factum eft regnum huius mundi Domini D
Regna-bunt noftri & Chrifti eius, & †regnabit in fecu- 16
la feculorum. Amen. * Et viginti quatuor
feniores qui in confpectu Dei fedent in
fedibus fuis, ceciderunt in facies fuas, &
adorauerunt Deum, 17
* Dicentes: Gratias agimus tibi Domi-
ne Deus† omnipotẽs, qui es, & qui eras, &
qui venturus es: quia accepifti virtutem
tuam magnã, & regnafti. 18
* Et iratæ funt Gentes, & aduénit ira
tua, & tempus mortuorum, iudicari &
reddere mercedem feruis tuis Prophetis
& fanctis, & timentibus nomen tuum,
pufillis & magnis, & exterminandi eos
qui corruperunt terram. 19
* Et apertum eft templum Dei in cælo,
& vifa eft arca teftamẽti * in templo eius,
& facta funt fulgura, & voces, & terræ-
motus, & grando magna.

CAP. XII.

ET fignum magnum apparuit in cælo: 1
Mulier amicta Sole, & Luna fub pedi- A
bus eius, & in capite eius corona ftella-
rum duodecim:

6 * οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ
ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ
ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷ-
μα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις
7 ἐὰν θελήσωσι. * καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν
αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ'
αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτοὺς,
8 * καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως
τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς σόδομα καὶ
αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη·
9 * καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσ-
σῶν καὶ ἐθνῶν τὰ πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἥμισυ,
καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνῆ-
10 μα· * καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν
ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλ-
λήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς
11 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. * καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ
ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ
ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπε-
12 σεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. * καὶ ἤκουσα φωνῆς
μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης αὐτοῖς, ἀνάβητε ὧδε.
καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρησαν
13 αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. * καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγέ-
νετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιά-
δες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν
14 δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. * ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλ-
θεν, ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ.
15 * καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο
φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι, ἐγένετο ἡ βα-
σιλεία τοῦ κόσμου, τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ,
καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
16 * καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσον ἐπὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ·
17 * λέγοντες, εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντο-
κράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν
δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας.
18 * καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ
καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς
δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβου-
μένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ
19 διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. * καὶ ἠνοίγη ὁ
ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης
τοῦ κυρίου ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φω-
ναὶ καὶ βρονταὶ, καὶ χάλαζα μεγάλη.

ιβ'.

1 * Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβε-
βλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐ-
τῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα·

* καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἔκραζεν ὠδίνουσα καὶ βασα- 2
νιζομένη τεκεῖν. * καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐ- 3
ρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυῤῥὸς, ἔχων κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ
διαδήματα. * καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέ- 4
ρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δρά-
κων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τίκτειν, ἵνα
ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς, καταφάγῃ. * καὶ ἔτεκεν 5
υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβ-
δῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ
πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. * καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρη- 6
μον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα
ἐκεῖ ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξή-
κοντα. * καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ μιχαὴλ 7
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος,
καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. * καὶ 8
οὐκ ἴσχυσεν, οὔδε τόπος εὑρέθη αὐτῷ ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ.
* καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, 9
ὁ καλούμενος διάβολος καὶ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκου-
μένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ'
αὐτοῦ ἐβλήθησαν. * καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐ- 10
ρανῷ λέγουσαν, ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις
καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ
αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν,
ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.
* καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ 11
διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν
τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. * διὰ τοῦτο εὐφραί- 12
νεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τῇ γῇ
καὶ τῇ θαλάσσῃ· ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς,
ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
* καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς γῆν, ἐδίωξε 13
τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα· * καὶ ἐδόθησαν τῇ 14
γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς
τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέφηται ἐκεῖ καιρὸν
καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως.
* καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς 15
γυναικὸς, ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον
ποιήσῃ. * καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν 16
ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν
ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. * καὶ ὠργίσθη ὁ 17
δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον
μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς
ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰησοῦ.
* καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 18

ιγ.

* Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον 1
κέρατα δέκα, καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων
αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνό-
ματα βλασφημίας·

2 * Et in vtero habens †clamabat partu- clamat
3 riens, & cruciatur vt pariat. * Et visum
est aliud signum in cælo, & ecce draco ma
gnus rufus, habens capita septem, & cor-
nua decẽ: & in capitibus †suis diademata eius
4 septem. * Et cauda eius trahebat tertiam
partem stellarum cæli, & misit eas in ter-
ram, & draco stetit ante mulierẽ quæ erat
paritura: vt cùm peperisset, filium eius de-
5 uoraret. * Et peperit filium masculum,
B qui recturus erat omnes Gentes in virga
ferrea: & raptus est filius eius ad Deum &
6 ad thronum eius. * Et mulier fugit in
solitudinem vbi habebat locum paratum
à Deo, vt ibi †pascant eam diebus mille pascat
7 ducentis sexaginta. * Et factum est prœ-
lium magnum in cælo: Michael & angeli
eius prœliabantur cum dracone, & draco
8 pugnabat & angeli eius. * Et non va-
luerunt, neque locus inuentus est eorum
9 amplius in cælo. * Et proiectus est dra-
co ille magnus, serpens antiquus qui vo-
catur diabolus & satanas, qui seducit vni-
C uersum orbem: †proiectus est in terram, &
& angeli eius cum illo missi sunt.
10 * Et audiui vocem magnam in cælo di-
centem: Nunc facta est salus & virtus, &
regnũ Dei nostri, & potestas Christi eius:
quia proiectus est accusator fratrum no-
strorum, qui accusabat illos ante conspe-
11 ctum Dei nostri die ac nocte. * Et ipsi
vicerunt eum propter sanguinem Agni, &
propter verbum testimonij sui, & non di-
lexerunt animas suas vsque ad mortem.
12 * Propterea lætamini cæli, & qui habi-
tatis in eis. Væ terræ & mari: quia descen-
dit diabolus ad vos habens iram magnam,
sciens quòd modicum tempus habet.
13 * Et postquam vidit draco quòd proie-
D ctus esset in terram, persecutus est mulie-
14 rem quæ peperit masculum: * Et datæ
sunt mulieri alæ duæ aquilæ magnæ, vt
volaret in desertum in locum suum, vbi
alitur per tempus & tempora, & dimidiũ
15 temporis à facie serpentis. * Et misit ser-
pẽs ex ore suo post mulierem, aquam tan-
quam flumen: vt eam faceret trahi à flu-
16 mine. * Et adiuuit terra mulierem, &
aperuit terra os suum, & absorbuit flumen
17 quod misit draco de ore suo. * Et iratus est
draco in mulierẽ: & abijt facere prœlium
cum reliquis de semine eius, qui custodiũt
mandata Dei, & habent testimonium Ie-
18 su Christi. * Et stetit supra arenam maris.

CAP. XIII.

1 A ET vidi de mari bestiam ascendentem,
habentem capita septem, & cornua
decem; & super cornua eius decem dia-
demata, & super capita eius nomina bla-
sphemiæ.

pedes * Et bestia quam vidi, similis erat pardo, 2
& pedes eius sicut †vrsi, & os eius sicut os
leonis. Et dedit illi draco virtutem suam
& potestatem magnam. * Et vidi vnum 3
de capitibus suis quasi occisum in mor-
tem: & plaga mortis eius curata est. Et ad-
mirata est vniuersa terra post bestiam.
* Et adorauerunt draconem qui dedit 4
potestatem bestiæ: & adorauerunt bestiã,
dicentes, Quis similis bestiæ? & quis pote- F
rit pugnare cum ea? * Et datũ est ei os lo- 5
quẽs magna & blasphemias: & data est ei
potestas facere bellum mẽses quadraginta
duos. * Et aperuit os suũ in blasphemias ad 6
Deum, blasphemare nomẽ eius, & taber-
naculũ eius, & eos qui in cælo habitant.
* Et datum est illi bellum facere cum 7
sanctis, & vincere eos. Et data est illi po-
testas in omnem tribum & populum, &
linguam, & gentem. * Et adorauerunt 8
eam omnes qui inhabitabant terrã, quo-
rum non sunt scripta nomina in libro vi- C
tæ Agni, qui occisus est ab origine mundi.
Gen. 9. a. 6. Mat. 26. e. 52. * Si quis habet aurem, audiat. * Qui 9
in captiuitatem duxerit, in captiuitatem 10
vadit: qui in gladio occiderit, oportet eum
gladio occidi. Hic est patientia & fides
sanctorum. * Et vidi aliã bestiam ascen- 11
dentem de terra: & habebat cornua duo,
similia Agni, & loquebatur sicut draco.
* Et potestatem prioris bestiæ omnem 12
faciebat in conspectu eius: & fecit terram
& habitantes in ea, adorare bestiam pri-
mam, cuius curata est plaga mortis. * Et 13
fecit signa magna, vt etiam ignem faceret
de cęlo descendere in terram in conspectu
seduxit hominum. * Et †seducit habitantes in 14
terra propter signa quæ data sunt illi face-
re in conspectu bestiæ, dicens habitanti-
bus in terra vt faciant imaginem bestiæ
quæ habet plagam gladij, & vixit. * Et 15
datum est illi vt daret spiritũ imagini be-
faciet stiæ, & vt loquatur imago bestiæ: & †faciat
adorauerit vt quicũque non †adorauerint imaginem D
occidatur bestiæ, †occidantur. * Et faciet omnes pu- 16
sillos, & magnos, & diuites, & pauperes,
& liberos, & seruos habere characterem
in dextera manu sua, aut in frontibus suis.
* Et nequis possit emere aut vẽdere, nisi 17
qui habeat characterem, aut nomẽ bestiæ,
aut numerũ nominis eius. * Hic sapientia 18
est. Qui habet intellectum, cõputet nume
rum bestiæ. Numerus enim hominis est:
& numerus eius sexcenti sexaginta sex.

CAP. XIIII.

ET vidi, & ecce Agnus stabat supra 1
montem Sion, & cum eo cẽtum qua-
draginta quatuor millia habentes nomen
eius, & nomen Patris eius scriptum in A
frontibus suis.

2 * καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πό-
δες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος·
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρό-
3 νον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. * καὶ μίαν ἐκ τῶν
κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσεὶ ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πλη-
γὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ
γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι τῷ
4 δεδωκότι τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ. * καὶ προσεκύνη-
σαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες, τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; καὶ τίς δυ-
νατὸς πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα
5 λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν. * καὶ ἐδόθη αὐτῷ
6 ἐξουσία πόλεμον ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο. * καὶ
ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεὸν,
βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ
7 τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. * καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ
ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
8 * καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες
ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς
9 τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. * εἴ τις
10 ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. * εἴ τις ἔχει αἰχμαλωσίαν ὑπά-
γει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ
ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ, καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
11 * καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε
12 κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. * καὶ τὴν
ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυ-
νήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ
13 θανάτου αὐτοῦ. * καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, καὶ πῦρ, ἵνα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνῃ ἐπὶ τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
14 πων· * καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς,
διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου,
λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θη-
15 ρίῳ, ὃ εἶχε τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας, καὶ ἔζησε. * καὶ ἐδόθη
αὐτῷ πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, καὶ ἵνα λαλήσῃ
εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιεῖ τοὺς μὴ προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
16 τοῦ θηρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι. * καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μι-
κροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους, καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ
τοὺς ἐλευθέρους, καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χαράγ-
ματα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων
17 αὐτῶν· * καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ
μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν
18 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. * ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν, ψη-
φισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί,
καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἐστὶν ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

ιδ΄.

1 * Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος σιὼν,
καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες,
ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γε-
γραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

*καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων 2
πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἣν
ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐ-
τῶν· *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ 3
ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. καὶ
οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσα-
ράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς
γῆς. *οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρ- 4
θένοι γάρ εἰσιν· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ.
ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ὑπὸ Ἰησοῦ ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν
ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.
*καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμω- 5
μοι γάρ εἰσι.
*καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανή- 6
ματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσασθαι τοὺς
καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν
καὶ γλῶσσαν, καὶ λαόν, *λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, 7
φοβήθητε τὸν θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα
τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδά-
των. *καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησε, 8
λέγων, ἔπεσεν ἔπεσε βαβυλὼν ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ
οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα τὰ
ἔθνη. *καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, 9
λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον, καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ με-
τώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. *καὶ αὐτὸς 10
πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀ-
κράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθή-
σεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ
ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. *καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ 11
αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνά-
παυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον
καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
*ὧδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· ὧδε οἱ τηροῦντες 12
τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ. *καὶ ἤκουσα 13
φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι, γράψον, μακάριοι
οἱ νεκροί, οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες. ἀπάρτι λέγει
ναὶ τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν·
τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν. *καὶ εἶδον, καὶ 14
ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὅμοιος
υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυ-
σοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.
*καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων 15
ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον
τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι.
ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.
*καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην, τὸ δρέ- 16
πανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

2 *Et audiui vocem de cælo, tanquam
vocem aquarum multarum, & tanquam
vocem tonitrui magni: & vocem quā au-
diui, ſicut citharœdorum citharizantium
3 in citharis ſuis. *Et cantabant quaſi can-
ticum nouum ante ſedem, & ante qua-
tuor animalia, & ſeniores; & nemo pote-
rat dicere canticum, niſi illa centum qua-
draginta quatuor millia, qui empti ſunt
4 de terra. *Hi ſunt qui cum mulieribus
nō ſunt coinquinati. virgines enim ſunt.
Hi ſequuntur Agnum quocunque ierit.
Hi empti ſunt ex † hominibus primitiæ omni-bus
5 Deo & Agno. *Et in ore eorum non eſt
inuentum mendacium. ſine macula enim
6 ſunt ante thronum Dei. *Et vidi alte-
rum angelum volātem per medium † cęlū cæli
B habentem Euangelium ęternum, vt euan- 4.Eſd.16 d.68.
gelizaret ſedentibus ſuper terram, & ſu- Eccl.12. d.13.
per omnem gentem, & tribum, & linguā, Pſal.145 a.6.
7 & populum: *Dicens magna voce, Ti- Act.14. c.15.
mete Dominum, & date illi honorem, Iſai.21. c.9.
quia venit hora iudicij eius: & adorate eū Iere.51. a.8. Infr.18.
qui fecit cęlum & terram, & mare, † & fon a.1. & omnia quæ
8 tes aquarum. in eis ſunt
*Et alius angelus ſecutus eſt dicens, Cé-
cidit cécidit Babylon illa magna: quæ à
vino iræ fornicationis ſuæ potauit omnes
9 gentes. *Et tertius angelus ſecutus eſt
illos, dicens voce magna, Siquis adoraue-
rit beſtiam & imaginem eius, & acceperit
characterem in fronte ſua, aut in manu
10 ſua: *Et hic bibet de vino iræ Dei, quod
miſtum eſt mero in calice iræ ipſius, & cru
ciabitur igne & ſulphure in conſpectu
angelorum ſanctorum, & ante conſpe-
ctum Agni.
11 *Et fumus tormentorum eorum aſcen
det in ſecula ſeculorum: nec habent re-
C quiem die ac nocte, qui adorauerunt be-
ſtiam & imaginem eius, & ſiquis accepe-
rit characterem nominis eius.
12 *Hic patientia ſanctorum eſt, qui cu-
ſtodiunt mandata Dei & fidem Ieſu.
13 *Et audiui vocem de cælo, dicentem
mihi, Scribe, Beati mortui qui in Domi-
no moriuntur. Amodò iam dicit Spiritus,
vt requieſcāt à laboribus ſuis; opera enim
illorum ſequuntur illos.
14 *Et vidi, & ecce nubem candidam: &
ſuper nubem ſedentem ſimilem Filio ho-
minis, habentem in capite ſuo coronam
auream, & in manu ſua falcem acutam.
15 *Et alius angelus exiuit de templo, cla-
mans voce magna ad ſedentem ſuper nu-
bem: Mitte falcem tuam & mete, quia Ioel.3. c.13.
venit hora vt metatur, quoniam aruit Mat.13. c.39.
meſſis terræ.
16 *Et miſit qui ſedebat ſuper nubem, fal- meſſuit eam
cem ſuā in terram: & † demeſſa eſt terra.

* Et alius angelus exiuit de tẽplo quod 17
est in cælo, habens & ipse falcem acutam.
* Et alius angelus exiuit de altari qui ha 18
bebat potestatem supra ignem: & clama-
uit voce magna ad eum qui habebat fal-
cem acutam, dicens, Mitte falcem tuam
acutam, & vindemia botros vineæ terræ:
quoniam maturæ sunt vuæ eius. *Et mi- 19
sit angelus falcem suam acutã in terram,
& vindemiauit vineam terræ, & misit in
lacum iræ Dei magnum: * Et calcatus 20
est lacus extra ciuitatem, & exiuit sanguis
de lacu vsque ad frænos equorum per sta-
dia mille sexcenta.

CAP. XV.

ET vidi aliud signum in cælo magnum 1
& mirabile: angelos septem, habentes A
plagas septem nouissimas. Quoniam in il-
lis consummata est ira Dei. * Et vidi tan- 2
quam mare vitreum mistum igne, & eos
qui vicerunt bestiam & imaginem eius, &
numerum nominis eius stantes super ma-
re vitreum, habentes citharas Dei: * Et 3
cantantes canticum Moysi serui Dei, &
canticum Agni, dicentes, Magna & mira-
bilia sunt opera tua Domine Deus omni-
Domine potens: iustæ & veræ sunt viæ tuæ †rex se-
Ier. 10. a. 7. culorum. *Quis non timebit te Domine, 4
& magnificabit nomen tuum? quia solus
pius es, quoniam omnes gentes venient,
& adorabunt in conspectu tuo, quoniam
iudicia tua manifesta sunt. * Et post hæc 5
vidi, & ecce apertum est templum taber- C
naculi testimonij in cælo. * Et exierunt 6
septem angeli, habentes septem plagas de
lapide templo: vestiti †lino mundo & candido,
& præcincti circa pectora zonis aureis.
* Et vnum de quatuor animalibus, de- 7
dit septem angelis septem phialas aureas,
plenas iracundiæ Dei viuẽtis in secula se-
Dei culorum. * Et impletum est templum† 8
fumo à maiestate Dei, & de virtute eius: D
& nemo poterat introire in templum, do-
nec consummarentur septem plagæ septẽ
angelorum.

CAP. XVI.

ET audiui vocem magnam de templo, 1
dicentem septem angelis: Ite, & effun- A
dite septem phialas irę Dei in terram. *Et 2
angelus abijt primus†, & effudit phialam suam in
terram, & factũ est vulnus sæuum & pes-
simum in homines qui habebãt characte-
bestiam & rem bestię: & in eos qui adorauerũt †ima-
ginem eius. * Et secundus angelus effudit 3
phialam suã in mare, & factus est sanguis
tanquam mortui: & omnis anima viuens,
mortua est in mari.
* Et tertius effudit phialam suam super 4
flumina & super fontes aquarum: & fa-
ctus est sanguis.

17 * καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ
18 οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. * καὶ ἄλλος
ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων ἐξουσίαν
ἐπὶ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι
τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, λέγων, πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς·
ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.
19 * καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν
γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς
20 τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. * καὶ ἐπα-
τήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα
ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων
χιλίων ἑξακοσίων.

ιέ.

1 * Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ
θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς
2 ἐσχάτας· ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. * καὶ
εἶδον ὡς θάλασσαν ὑελίνην πυρὶ μεμιγμένην, καὶ τοὺς
νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασ-
3 σαν τὴν ὑελίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ· * καὶ ᾄδουσι
τὴν ᾠδὴν Μωυσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ
ἀρνίου, λέγοντες, μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου,
κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί
4 σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν. * τίς οὐ μὴ φοβηθῇ σε, κύ-
ριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ἅγιος εἶ· ὅτι
πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου,
5 ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. * καὶ μετὰ ταῦτα
εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ
6 οὐρανῷ· * καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς
ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οἳ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λίνον καὶ
καθαρὸν καὶ λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη
7 ζώνας χρυσᾶς· * καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε
τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ
θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
8 * καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καὶ
ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν
ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἀγγέλων.

ιϛ.

1 * Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης
τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, ὑπάγετε, ἐκχέατε τὰς φιάλας τοῦ
2 θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. * καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος,
καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένε-
το ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχον-
τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ
3 εἰκόνι αὐτοῦ. * καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιά-
λην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ,
4 καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ. * καὶ ὁ
τρίτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς πο-
ταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.

* καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος, Δί- 5
καιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας.
* ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα 6
αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοι εἰσί. * καὶ ἤκουσα ἐκ 7
τοῦ θυσιαστηρίου, λέγοντος, ναὶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκρά-
τωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. * καὶ ὁ τέταρ- 8
τος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον·
καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί.
* καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, 9
καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ
ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ
οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. * καὶ ὁ πέμπτος 10
ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ
θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασ-
σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου· * καὶ ἐβλα- 11
σφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ
τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
* καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ 12
ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ
ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
ἀνατολῶν ἡλίου. * καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δρά- 13
κοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτρα-
χοι. * εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμόνων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ 14
ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς με-
γάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. * ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς 15
κλέπτης. μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχη-
μοσύνην αὐτοῦ. * καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τόπον 16
τὸν καλούμενον ἑβραϊστὶ ἀρμαγεδών. * καὶ ὁ ἕβδομος 17
ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα· καὶ
ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρό-
νου, λέγουσα, γέγονε. * καὶ ἐγένοντο ἀστραπαί, καὶ 18
βρονταὶ καὶ φωναί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ
ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος
σεισμὸς οὕτω μέγας. * καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη 19
εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον· καὶ βαβυ-
λὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ
ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.
* καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 20
* καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ 21
τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄν-
θρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη
ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

ιζ.

* Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων 1
τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦ-
ρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθη-
μένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν·

5 * Et audiui angelum † aquarũ dicẽtem: quarũ
Iuſtus es Domine, qui es, & qui eras, ſan-
6 ctus, † quia hæc iudicaſti. * Quia ſangui- qui hoc
nem ſanctorum & Prophetarum effude-
rũt, & ſanguinem eis dediſti bibere, digni
7 enim ſunt. * Et audiui de altari dicentẽ:
Etiam Domine Deus omnipotens, vera &
8 iuſta iudicia tua. * Et quartus angelus ef-
fudit phialam ſuam in Solem, & datum
B eſt illi æſtu affligere homines & igni.
9 * Et æſtuauerunt homines æſtu magno,
& blaſphemauerunt nomen Dei habentis
poteſtatem ſuper has plagas, neque ege-
runt pœnitentiam vt darent illi gloriam.
10 * Et quintus angelus effudit phialam
ſuam ſuper ſedem beſtiæ: & factum eſt re-
gnum eius tenebroſum, & commanduca-
11 uerunt linguas ſuas præ dolore. * Et blaſ-
phemauerunt Deum cæli præ doloribus
& vulneribus ſuis, & non egerunt pœni-
12 tentiam ex operibus ſuis. * Et ſextus an-
C gelus effudit phialam ſuam in flumẽ illud
magnum Euphraten: & ſiccauit aquã eius,
vt præpararetur via regibus ab ortu Solis.
13 * Et vidi de ore draconis, & de ore be-
ſtiæ, & de ore pſeudopropheteę † ſpiritus exire
14 tres immũdos in modũ ranarum. * Sunt
enim ſpiritus dæmoniorum facientes ſi-
gna, & procedũt ad reges totius terræ con-
gregare illos in prælium ad diem magnum
15 omnipotentis Dei. * Ecce venio ſicut Sup. 3. a. 3.
fur: Beatus qui vigilat, & cuſtodit veſti- Matt. 24. d. 42. 44.
menta ſua, ne nudus ambulet, & videant Luc. 12. e. 39. 40.
16 turpitudinem eius. * Et congregauit il- 2. Cor. 5. a. 3.
los in locum qui vocatur Hebraicè Arma-
17 gedon. * Et ſeptimus angelus effudit
phialam ſuam in aërem: & exiuit vox ma-
gna de templo à throno, dicens, Factum
18 eſt. * Et facta ſunt fulgura, & voces, &
tonitrua, & terræ motus factus eſt ma-
D gnus, qualis nunquam fuit ex quo homi-
nes fuerunt ſuper terrã, talis terræmotus,
19 ſic magnus. * Et facta eſt ciuitas magna,
in tres partes: & ciuitates Gentiũ cecide-
runt. Et Babylon magna venit in memo-
riam ante Deum, dare illi calicem vini in-
dignationis iræ eius.
20 * Et omnis inſula fugit, & montes non
ſunt inuenti.
21 * Et grando magna ſicut talentum de-
ſcendit de cælo in homines: & blaſphe-
mauerunt Deum homines propter pla-
gam grandinis: quoniam magna facta eſt
vehementer.

CAP. XVII.

1 ET venit vnus de ſeptem angelis qui ha
A bebant ſeptem phialas, & locutus eſt
mecum, dicens, Veni, † oſtẽdam tibi dam- &
nationem meretricis magnæ, quæ ſedet
ſuper aquas multas.

*Cum qua fornicati sunt reges terræ,& 2
inebriati sunt qui inhabitãt terram de vi-
no prostitutionis eius. *Et abstulit me in 3
spiritu in desertum. Et vidi mulierem se-
dẽtem super bestiam coccineam, plenam
nominibus blasphemiæ, habẽtem capita
septem,& cornua decem. *Et mulier erat 4
circundata purpura & coccino,& inaura-
ta auro, & lapide pretioso, & margaritis,
habens poculum aureũ in manu sua, ple- B
abominationũ num†abominatione & immũditia forni-
cationis eius. *Et in fronte eius nomen 5
scriptũ,Mysterium: Babylon magna, ma-
ter fornicationũ & abominationũ terræ.
*Et vidi mulierem ebriam de sanguine 6
sanctorum,& de sanguine martyrum Iesu.
Et miratus sum cùm viderem illam admi-
ratione magna. *Et dixit mihi angelus. 7
Quare miraris? Ego dicam tibi sacramen-
tum mulieris, & bestiæ quæ portat eam,
quæ habet capita septem & cornua decẽ.
*Bestia quam vidisti fuit, & non est, & 8
ascensura est de abysso, & in interitũ ibit:
& mirabuntur inhabitantes terram (quo-
rum non sunt scripta nomina in libro vi-
tæ à constitutione mundi) videntes bestiã C
quæ erat,& non est. *Et hic est sensus, 9
qui habet sapientiam. Septem capita: se-
ptẽ montes sunt,super quos mulier sedet,
& reges septem sunt. *Quinque cecide- 10
runt; vnus est, & alius nondum venit: &
cùm venerit, oportet illum breue tempus
manere. *Et bestia quæ erat & non est: & 11
ipsa octaua est,& de septem est,& in inte-
ritum vadit. *Et decem cornua quæ vi- 12
disti: decem reges sunt, qui regnum non-
dum acceperunt,sed potestatem tanquam
accipiũt reges vna hora † accipient post bestiam.
*Hi vnum cõsilium habent & virtutem: 13
& potestatem suã bestiæ tradent. *Hi cum 14
1.Tim.6. c.15. Inf.19. c.16. Agno pugnabunt, & Agnus vincet illos,
quoniam Dominus dominorũ est, & rex D
regum,& qui cum illo sunt, vocati,& ele-
cti,& fideles. *Et dixit mihi: Aquæ quas 15
vidisti vbi meretrix sedet: populi sunt, &
Gentes,& linguæ. *Et decẽ cornua quæ 16
vidisti in bestia: hi odient fornicariam, &
desolatam facient illam & nudam, & car-
nes eius manducabunt,& ipsam igni con-
cremabunt.
*Deus enim dedit in corda eorum, vt 17
faciant quod placitum est illi: vt dent re-
gnum suum bestiæ, donec cõsummentur
verba Dei.
*Et mulier quam vidisti: est ciuitas ma- 18
gna,quæ habet regnum super reges terræ.

CAP. XVIII.

ET post hæc vidi alium angelum descen 1
dentem de cælo,habentem potestatem A
magnã: & terra illuminata est à gloria eius.

2 *μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύ-
σθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας
3 αὐτῆς. *καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ
εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνο-
μάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα
4 δέκα. *καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύραν καὶ κόκ-
κινον, κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργα-
ρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέ-
μον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς·
5 *καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον,
μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἡ μήτηρ τῶν πόρνων καὶ τῶν
βδελυγμάτων τῆς γῆς.
6 *καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύ-
7 μασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. *καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγ-
γελος, διατί ἐθαύμασας; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυ-
ναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς
8 ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. *τὸ θηρίον ὃ εἶδες,
ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς
ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες
ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέποντες τὸ θηρίον, ὅ,τι
ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ παρέσται.
9 *ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, ἑπτὰ
ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, καὶ βασιλεῖς
10 ἑπτά εἰσιν. *οἱ πέντε ἔπεσον, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
11 ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. *καὶ τὸ
θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν
12 ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. *καὶ τὰ δέκα κέ-
ρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω
ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβά-
13 νουσι μετὰ τοῦ θηρίου. *οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν
14 δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. *οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς· ὅτι
κύριος κυρίων ἐστὶ, καὶ βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ'
15 αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. *καὶ λέγει μοι, τὰ
ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ
16 ἔθνη καὶ γλῶσσαι. *καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ
θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιή-
σουσιν αὐτὴν, καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτὴν, καὶ τὰς σάρκας
17 αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. *ὁ γὰρ
θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν, καὶ δοῦναι τὴν βα-
σιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ
18 θεοῦ. *καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ
ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

ιή.

1 *Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφω-
τίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

* καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων, ἔπεσεν ἔπεσε 2
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμό-
νων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλα-
κὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου, καὶ μεμισημένου· * ὅτι ἐκ 3
τοῦ θυμοῦ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ
οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐ-
πλούτησαν. * καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 4
λέγουσαν, ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγ-
κοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν
αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε. * ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁ- 5
μαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν αὐτῆς ὁ θεὸς
τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. * ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέ- 6
δωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν.
* ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν, καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε 7
αὐτῇ βασανισμόν· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ὅτι κά-
θημαι βασίλισσα; καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ
ἴδω· * διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐ- 8
τῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμὸς, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυ-
θήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. * καὶ 9
κλαύσονται, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ
μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέ-
πωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, * ἀπὸ μακρόθεν 10
ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες,
οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά·
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. * καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς 11
κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐ-
δεὶς ἀγοράζει οὐκέτι· * γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ 12
λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ βύσσου καὶ πορφυροῦ καὶ ση-
ρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλε-
φάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ
καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου, * καὶ κινάμωμον καὶ θυμιά- 13
ματα καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδα-
λιν, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα· καὶ ἵππων, καὶ ῥαιδῶν, καὶ
σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. * καὶ ἡ ὀπώρα τῆς 14
ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ
λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ
μὴ εὑρήσεις αὐτά. * οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτή- 15
σαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ
βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες·
* καὶ λέγοντες, οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ περιβε- 16
βλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυ-
σωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις·
* ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς 17
κυβερνήτης, καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τῶν πλοίων πλέων, καὶ ναῦ-
ται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρό-
θεν ἔστησαν,
* καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐ- 18
τῆς, λέγοντες, τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

2 * Et exclamauit in †fortitudine, dicens, forti voce
Cecidit cecidit Babylon magna: & facta Isa. 21.c.9 Ier. 51. a.8.
est habitatio dæmoniorum, & custodia o- Sup. 14. b.8.
mnis spiritus immundi, & custodia omnis
3 volucris immundæ & odibilis. * Quia de
vino iræ fornicationis eius biberunt om-
nes gẽtes: & reges terræ cum illa fornicati
sunt: & mercatores terræ de virtute deli-
4 ciarum eius diuites facti sunt. * Et audiui
aliam vocem de cælo, dicentem: Exite de
B illa populus meus: † vt ne participes sitis &
delictorum eius, & de plagis eius nõ acci-
5 piatis. * Quoniam peruenerunt peccata
eius vsq; ad cælũ, & recordatus est †Deus Dominus
6 iniquitatum eius. * Reddite illi sicut &
ipsa reddidit vobis: & duplicate duplicia
secundum opera eius: in poculo quo mi-
7 scuit†: miscete illi duplum. * Quantum vobis
glorificauit se, & in delicijs fuit: tantum
date illi tormentũ & luctum: quia in cor-
de suo dicit, Sedeo regina, & vidua non Isai. 47. b.8.
8 sum, & luctum non videbo. * Ideo in vna
die venient plagæ eius; mors, & luctus, &
C fames, & igne comburetur: quia fortis est
9 Dñs Deus qui †iudicauit illã. * Et flebũt, iudicabit
& plãgent se super illam reges terre, qui cũ
illa fornicati sunt, & in delicijs vixerunt,
10 cùm viderint fumum incendij eius; * Lon-
gè stantes propter timorem tormentorum
D eius, dicentes: Væ, væ, ciuitas illa magna
Babylon, ciuitas illa fortis: quoniam vna
11 hora venit iudicium tuum. * Et negotia-
tores terræ flebunt, & lugebunt super illã:
quoniam merces eorum nemo emet am-
12 plius. * Merces auri & argenti, & lapidis
pretiosi, & margaritæ, & byssi, & purpure,
& serici, & †coccini, & omne lignũ thyinũ, cocci
& omnia vasa eboris, & omnia vasa de la-
pide pretioso, & æramento, & ferro, &
13 marmore. * Et cynamômũ, & † odora- amomi &
E mentorum, & vnguenti, & thuris, & vini,
& olei, & similæ, & tritici, & iumẽtorum,
& ouium, & equorum, & rhedarum, &
14 mancipiorum, & animarũ hominum. * Et
poma desiderij animæ tuæ discesserunt à
te, & omnia pinguia & præclara perierunt
à te, & amplius illa iam non inuenient.
15 * Mercatores †horũ qui diuites facti sunt, hominũ
ab ea longè stabunt propter timorem tor-
16 mentorũ eius, flentes ac lugẽtes; * Et dicẽ-
tes: Væ, væ, ciuitas illa magna, quæ amicta
erat bysso, & purpura, & cocco, & deau-
rata †erat auro, & lapide pretioso, & mar- est
17 garitis. * Quoniã vna hora destitutæ sunt
tante diuitiæ: & omnis gubernator, & †o- omnes
mnis qui in lacum †nauigat, & nautę, & nauigã
qui in mari operantur, longè steterunt.
18 * Et clamauerunt videntes locum in-
F cendij eius, dicentes, Quæ similis ciuitati
huic magnæ?

* Et miserunt puluerem super capita 19
sua: & clamauerunt flentes & lugentes, di-
centes: Væ, væ, ciuitas illa magna, in qua
diuites facti sunt omnes qui habebant na
ues in mari de pretiis eius: quoniam vna
hora desolata est. * Exulta super eam 20
cælum, & sancti Apostoli & Prophetæ:
quoniam iudicauit Deus iudicium vestrū
de illa. * Et sustulit vnus Angelus fortis 21
lapidem quasi molarem magnum, & mi-
sit in mare, dicens: Hoc impetu mittetur G
Babylon ciuitas illa magna: & vltrà iam
non inuenietur. * Et vox citharœdo- 22
rum, & musicorum & tibia canentium &
tuba, non audietur in te amplius: & om-
nis artifex omnis artis non inuenietur in
te amplius, & vox molæ non audietur in
te amplius. * Et lux lucernæ non lucebit 23
in te amplius, & vox sponsi & sponsæ non
audietur adhuc in te: quia mercatores tui
erāt principes terræ, quia in veneficijs tuis
errauerunt omnes gentes. * Et in ea san- 24
guis prophetarū & sanctorū inuentus est,
sunt & omniū qui interfecti sunt in terra.

CAP. XIX.

magnā tubarū POst hæc audiui quasi vocem † turbarū 1
multarum in cælo, dicētium: Allelu-Ia. A
Laus, & gloria, & virtus Deo nostro est Salus, & virtus & gloria Dei nostri:
* Quia vera, & iusta iudicia sunt eius, 2
qui iudicauit de meretrice magna, quæ
corrupit terrā in prostitutione sua, & vin-
dicauit sanguinem seruorū suorū de ma-
dixerūt nibus eius. * Et iterum † dixit: Allelu-Ia. 3
Et fumus eius ascēdit in secula seculorum.
* Et ceciderūt seniores viginti quatuor, 4
& quatuor animalia, & adorauerunt Deū
sedentem super thronum, dicētes: Amen,
Allelu-Ia. * Et vox de throno exiuit, di- 5
cens: Laudem dicite Deo nostro omnes
sancti † serui eius: & qui timetis eum pusilli &
tubæ magni. * Et audiui quasi vocem † turbæ 6
magnæ, & sicut vocem aquarum multa-
rum, & sicut vocem tonitruorum magno-
rum, dicentium: Allelu-Ia: quoniam re-
gnauit Dominus Deus noster omnipotēs.
* Gaudeamus & exultemus, & demus 7
gloriam ei: quia venerunt nuptiæ Agni, &
vxor eius præparauit se. * Et datum est illi 8
vt cooperiat se byssino splendenti & can-
dido. Byssinum enim: iustificationes sunt
Matt. 22. a. 2. Luc. 14. d. Inf. 21. b. 9. sanctorum.
* Et dixit mihi: Scribe, Beati qui ad cæ- 9
nam nuptiarum agni vocati sunt. Et dixit
mihi: Hæc verba Dei, vera sunt.
ad * Et cecidi † ante pedes eius, vt adorarē 10
dixit eum. Et † dicit mihi, Vide ne feceris, con-
seruus tuus sum, & fratrum tuorum ha-
bentium testimonium Iesu. Deum ado-
ra. Testimonium enim Iesu, est spiritus
prophetiæ.

19 * καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ
ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, καὶ λέγοντες, οὐαὶ
οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχον-
τες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς·
20 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. * εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ οὐρα-
νὲ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται· ὅτι
ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
21 * καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέ-
γαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, οὕτως ὁρμή-
ματι βληθήσεται βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ
22 εὑρεθῇ ἔτι. * καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν
καὶ αὐλητῶν, καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι.
23 * καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμ-
φίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμπο-
ροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ
σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη·
24 * καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη,
καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

ιθ.

1 * Καὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ
μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων, ἀλληλούϊα. ἡ σωτη-
2 ρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἡμῶν. * ὅτι ἀληθιναὶ
καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν
μεγάλην, ἥτις διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς,
καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς.
3 * καὶ δεύτερον εἴρηκεν, ἀλληλούϊα. καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς
4 ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. * καὶ ἔπεσον οἱ
πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσιτέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ
προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέ-
5 γοντες, ἀμήν· ἀλληλούϊα. * καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλ-
θε, λέγουσα, αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ,
καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.
6 * καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν
ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων,
ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παν-
7 τοκράτωρ. * χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν
δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
8 ἡτοίμασεν ἑαυτήν. * καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται
βύσσινον λαμπρὸν καὶ καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δι-
καιώματά τῶν ἁγίων ἐστί.
9 * καὶ λέγει μοι, γράψον, μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ
γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι, οὗτοι οἱ λόγοι
ἀληθινοί εἰσι τοῦ θεοῦ.
10 * καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆ-
σαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ
τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ· τῷ
θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ ἰησοῦ ἐστι τὸ πνεῦ-
μα τῆς προφητείας.

* καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, 11
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. * οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ- 12
τοῦ φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα
πολλά· ἔχων ὀνόματα γεγραμμένα, καὶ ὄνομα γεγραμ-
μένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός. * καὶ περιβεβλημένος 13
ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. * καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐ- 14
ρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι
βύσσινον λευκὸν καθαρόν. * καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκ- 15
πορεύεται ῥομφαία δίστομος, ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ
τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ
τοῦ παντοκράτορος. * καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν 16
μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, βασιλεὺς βασιλέων
καὶ κύριος κυρίων. * καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, 17
καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πε-
τωμένοις ἐν μεσουρανήματι, δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπ-
νον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ· * ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, 18
καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας
ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων,
ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων. * καὶ 19
εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύμα-
τα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. * καὶ ἐπιά- 20
σθη τὸ θηρίον, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας
τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς
τὴν καιομένην ἐν θείῳ. * καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθη- 21
σαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξ-
ελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορ-
τάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

κ.

* Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 1
ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ. * καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν 2
ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς ὁ πλανῶν
τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη· * καὶ 3
ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν
ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ
τὰ χίλια ἔτη· καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν
χρόνον. * καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ᾽ αὐτοὺς, 4
καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελε-
κισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, οὔτε τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-
τῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασί-
λευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη.

11 * Et vidi cælum apertum, & ecce equus
albus: & qui sedebat super eum, vocaba-
tur Fidelis & Verax, & cum iustitia iudicat
12 & pugnat. * Oculi autem eius sicut flam-
ma ignis, & in capite eius diademata mul-
ta; habens nomen scriptum, quod nemo
13 nouit nisi ipse. * Et vestitus erat veste Isai. 63. a. 1.
aspersa sanguine: & † vocatur nomẽ eius, vocabatur
Verbum Dei.
14 * Et exercitus qui sunt in cælo, seque-
C bantur eum in equis albis, vestiti byssino
albo & mundo. * Et de ore eius
15 procedit gladius ex vtraque parte acutus:
vt in ipso percutiat Gentes. Et ipse reget Psal. 2. c. 9.
eas in virga ferrea: & ipse calcat torcular
vini furoris iræ Dei omnipotentis.
16 * Et habet in vestimento & in femore Ps. 2. c. 9. Sup. 17. d. 14.
suo scriptũ: Rex regum, & Dominus do- 2. Tim. 6. c. 15.
17 minantium. * Et vidi vnum angelum
stantem in Sole, & clamauit voce magna
dicens omnibus auibus quæ volabant per
medium cæli: Venite & congregamini ad
cœnam magnam Dei:
18 * Vt manducetis carnes regum, & car-
nes tribunorum, & carnes fortium, & car-
nes equorum & sedentium in ipsis, & car-
D nes omnium liberorum & seruorum, &
pusillorum & magnorum.
19 * Et vidi bestiam & reges terræ, & exer-
citus eorum congregatos ad faciendum
prœlium cum illo qui sedebat in equo &
20 cum exercitu eius. * Et apprehensa est
bestia & cum ea Pseudopropheta: qui fe-
cit signa coram ipso, quibus seduxit eos
qui acceperunt characterem bestiæ, & qui
adorauerunt imaginem eius. Viui missi
sunt hi duo in stagnum ignis ardentis &
21 sulphuris. * Et cæteri occisi sunt in gla-
dio sedentis super equum, qui procedit de
ore ipsius: & omnes aues saturatæ sunt
carnibus eorum.

CAP. XX.

1 ET vidi angelum descendentem de cæ-
A lo, habentem clauem abyssi, & catenã
magnam in manu sua.
2 * Et apprehendit draconem serpentem
antiquum qui est diabolus & satanas, &
3 ligauit eum per annos mille. * Et misit
eum in abyssum, & clausit, & signauit su-
per illum, vt non seducat amplius gentes
donec consummentur mille anni: & post
† hæc oportet illũ solui modico tempore. hoc
4 * Et vidi sedes: & sederunt super eas, &
iudicium datum est illis, & animas decol-
B latorum propter testimoniũ Iesu, & pro-
pter verbum Dei. & qui non adorauerũt
bestiam, neque imaginem eius, nec acce-
perunt characterem eius in frontibus, aut
in manibus suis, & vixerunt, & regnaue-
runt cum Christo mille annis.

‡Cæteri mortuorum non vixerunt, do- 5
nec cõsummentur mille anni. Hæc est re-
surrectio prima. ‡Beatus & sanctus qui 6
habet partem in resurrectione prima. in
his secunda mors non habet potestatem:
sed erunt sacerdotes Dei & Christi: & re-
gnabunt cum illo mille annis.
Eze.39. a.1. ‡Et cùm consummati fuerint mille an- 7
ni, soluetur Satanas de carcere suo, & exi- C
bit, & seducet Gẽtes quæ sunt super qua-
tuor angulos terræ, Gog, & Magog; & con
gregabit eos in prœlium, quorum nume-
rus est sicut arena maris. ‡Et ascenderũt 8
super latitudinem terræ, & circuierunt ca-
stra Sanctorum, & ciuitatem dilectam.
‡Et descendit ignis à Deo de cælo, & 9
deuorauit eos. ‡Et diabolus qui seduce- 10
bat eos, missus est in stagnum ignis & sul-
phuris, vbi & bestia & pseudoprophetæ
cruciabuntur die ac nocte in secula secu-
lorum. ‡Et vidi thronum magnum 11
candidum, & sedentem super eum, à cuius D
conspectu fugit terra & cælum, & locus
non est inuentus eis.
‡Et vidi mortuos magnos, & pusillos 12
stantes in conspectu throni, & libri aper-
ti sunt: & alius liber apertus est, qui est vi-
tę: & iudicati sunt mortui ex his quę scri-
pta erant in libris secundùm opera ipsorũ.
‡Et dedit mare mortuos qui in eo erãt; 13
& mors, & infernus dederunt mortuos
suos qui in ipsis erant, & iudicatum est de
singulis secundùm opera ipsorum.
‡Et infernus & mors missi sunt in sta- 14
gnum ignis. Hæc est mors secunda.
‡Et qui non inuentus est in libro vitæ 15
scriptus, missus est in stagnum ignis.

CAP. XXI.

Esa.65.c. 17.&66. g.22. 2.Pet.3. c.13. ET vidi cælum nouum, & terram no- 1
uam. Primum enim cælum, & prima A
terra abijt, & mare iam non est.
‡Et ego Iohannes vidi sanctam ciuita- 2
tem Ierusalem nouam descendentem de
cælo, à Deo paratam, sicut sponsam orna-
tam viro suo.
‡Et audiui vocem magnam de throno 3
dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum
hominibus; & habitabit cum eis. Et ipsi
populus eius erunt: & ipse Deus cum eis
erit eorum Deus.
Esai.25. c.8. Sup.7. d.17. ‡Et absterget Deus omnem lachrymam 4
ab oculis eorum: & mors vltrà non erit,
neque luctus, neque clamor, neque dolor B
erit vltrà, quia prima abierunt.
Esa.43. c.19. 2.Cor.5. d.17. Sup.1. b.8. Inf.22. c.13. ‡Et dixit qui sedebat in throno, Ecce 5
noua facio omnia. Et dixit mihi, Scribe,
quia hæc verba fidelissima sunt & vera.
sum ‡Et dixit mihi: Factum est, ego †α & ω, 6
initium & finis. Ego sitienti dabo de fon-
te aquæ vitæ, gratis.

5 ‡καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ
τὰ χίλια ἔτη· αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.
6 ‡μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστά-
σει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ
ἔχει ἐξουσίαν· ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ
βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.
7 ‡καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατα-
νᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεται πλανῆ-
σαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν γὼγ καὶ
τὸν μαγὼγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον· ὧν ὁ
8 ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. ‡καὶ ἀνέβησαν
ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμ-
9 βολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· ‡καὶ
κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ κατέφαγεν
10 αὐτούς. ‡καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς
τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευ-
δοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς
11 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ‡καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευ-
κὸν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτὸν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυ-
γεν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς.
12 ‡καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς
ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἀνεῴχθησαν· καὶ
ἄλλο βιβλίον ἀνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ
νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔρ-
13 γα αὐτῶν· ‡καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νε-
κροὺς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς ἑαυτῶν νε-
κρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
14 ‡καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην
15 τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἡ λίμνη τοῦ
15 πυρός. ‡καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γε-
γραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

κα'.

1 ‡Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν. ὁ γὰρ πρῶ-
τος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρῆλθε, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ
2 ἔστιν ἔτι. ‡καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ και-
νὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡτοι-
μασμένην, ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.
3 ‡καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης,
ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ'
αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται
μετ' αὐτῶν.
4 ‡καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος, οὔτε κραυ-
γὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.
5 ‡καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἰδοὺ καινὰ
ποιῶ πάντα. καὶ λέγει μοι, γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι
ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι.
6 ‡καὶ εἶπέ μοι, γέγονα τὸ α καὶ τὸ ω, ἀρχὴ καὶ
τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος
τῆς ζωῆς δωρεάν.

* ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς, 7
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός.
* τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις, καὶ ἁμαρτωλοῖς καὶ ἐβδε- 8
λυγμένοις, καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις, καὶ φαρμακοῖς, καὶ
εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν
τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι ὁ θάνατος ὁ δεύ-
τερος. * καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόν- 9
των τὰς ἑπτὰ φιάλας γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν
ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦρο, δείξω σοι
τὴν γυναῖκα, τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου. * καὶ ἀπήνεγκέ 10
με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ
μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ κα-
ταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ·
* ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅ- 11
μοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζον-
τι· ἔχουσαν τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν· * ἔχουσαν 12
πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδε-
κα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστι τῶν δώδεκα
φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. * ἀπὸ ἀνατολῶν πυλῶνες τρεῖς, 13
καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ
ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.
* καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, 14
καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστό-
λων τοῦ ἀρνίου.
* καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε μέτρον κάλαμον χρυ- 15
σοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς.
* καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς 16
ὅσον τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ
ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδων δώδεκα. τὸ μῆκος καὶ τὸ
πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.
* καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα 17
τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.
* καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις· καὶ ἡ πό- 18
λις χρυσίον καθαρὸν, ὅμοιον ὑέλῳ καθαρῷ.
* καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ 19
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ
δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος,
σμάραγδος.
* ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιος· ὁ ἕβδομος, 20
χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέ-
κατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέ-
κατος, ἀμέθυστος.
* καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ 21
εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ
πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος διαυγής.
* καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παν- 22
τοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον.
* καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σε- 23
λήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώ-
τισεν αὐτὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.

7 * Qui vicerit, poſſidebit hæc, & ero illi
8 Deus: & ille erit mihi filius. * Timidis
autem & incredulis, & execratis, & homi-
cidis, & fornicatoribus, & veneficis, &
C idololatris, & omnibus mendacibus, pars
illorum erit in ſtagno ardenti igne & ſul-
phure, quod eſt mors ſecunda.
9 * Et venit vnus de ſeptem angelis ha-
bentibus phialas plenas ſeptem plagis no-
uiſſimis, & locutus eſt mecum, dicēs: Ve-
ni & oſtendam tibi ſponſam, vxorē Agni.
10 * Et ſuſtulit me in ſpiritu in montem
magnum & altum: & oſtendit mihi ciui-
D tatem ſanctam Ieruſalem deſcendentem
11 de cælo à Deo; * Habentem claritatem
Dei: & lumen eius ſimile lapidi pretioſo
tanquam lapidi iaſpidis, ſicut cryſtallum.
12 * Et habebat murum magnū & altum,
habentem portas duodecim: & in portis
angelos duodecim, & nomina inſcripta,
quæ ſunt nomina duodecim tribuum fi-
liorum Iſrael.
13 * Ab Oriente, portæ tres: & ab Aquilo-
ne, portæ tres: & ab Auſtro, portæ tres: &
ab Occaſu, portæ tres.
14 * Et murus ciuitatis habens fundamen-
ta duodecim: & in ipſis duodecim nomi-
na duodecim Apoſtolorum Agni.
15 * Et qui loquebatur mecum, habebat
mēſuram † arundineam auream, vt meti- arundinem
retur ciuitatem & portas eius, & murum.
16 * Et ciuitas in quadro poſita eſt, & lon-
E gitudo eius tanta eſt, quanta & latitudo:
& menſus eſt ciuitatem de arundine † per aurea
ſtadia duodecim millia: & lōgitudo & al-
titudo & latitudo eius æqualia ſunt.
17 * Et menſus eſt † murum eius centum muro
quadraginta quatuor cubitorum, menſu-
ra hominis quæ eſt angeli.
18 * Et erat ſtructura muri eius ex lapide
Iaſpide: ipſa verò ciuitas aurum mūdum,
ſimile vitro mundo.
19 * Et fundaméta muri ciuitatis, omni la-
F pide pretioſo ornata. † Fundamétum pri- Et
mum, iaſpis: ſecundum, ſapphirus: tertiū,
20 chalcedonius: quartū, ſmaragdus. * Quin-
tum, ſardonyx: ſextū, ſardius: ſeptimum,
chryſolithus: octauū, beryllus: nonum, to-
pazius: decimū, chryſopraſus: vndecimū,
hyacinthus: duodecimum amethyſtus.
21 * Et duodecim portæ: duodecim mar-
garitæ ſunt, per ſingulas: & ſingulæ portę,
erant ex ſingulis margaritis: & platea ciui-
tatis aurum mundum, tanquam vitrum
22 perlucidum. * Et templum non vidi in
G ea. Dominus enim Deus omnipotēs tem-
23 plum illius eſt & Agnus. * Et ciuitas non Isai. 60. d. 19.
eget Sole neque Luna, vt luceant in ea.
nam claritas Dei illuminauit eam, & lu-
cerna eius eſt Agnus.

* Et ambulabunt Gētes in lumine eius: 24
& reges terrę afferent gloriam suam & ho-
Isai.60.c.11. norem in illam. * Et portæ eius nō clau- 25
dentur per diem. nox enim non erit illic.
* Et afferent gloriam & honorem gen- 26
tium in illam. * Non intrabit in eam ali- 27
quid coinquinatū, aut abominationem
faciens & mēdacium: nisi qui scripti sunt
in libro vitæ Agni.

CAP. XXII.

viuæ ET ostendit mihi fluuium aquæ † vitæ, 1
splendidum tanquam crystallum, pro- A
cedentem de sede Dei & Agni.
* In medio plateæ eius; & ex vtraque 2
parte fluminis lignum vitæ, afferens fru-
ctus duodecim, per menses singulos red-
dens fructum suum. & folia ligni ad sani-
tatem Gentium.
* Et omne maledictum non erit am- 3
sed plius: † & sedes Dei & Agni in illa erūt, &
serui eius seruient illi. * Et videbunt fa- 4
ciem eius: & nomē eius in frontibus eorū.
Isai.60.d.20. * Et nox vltra non erit: & non egebunt 5
lumine lucernæ, neque lumine Solis, quo-
niam Dominus Deus illuminabit illos, &
regnabunt in secula seculorum.
* Et dixit mihi, Hæc verba fidelissima 6
sunt & vera. Et Dominus Deus spirituum
prophetarum misit Angelum suum osten B
dere seruis suis quæ oportet fieri citò.
* Et ecce venio velociter. Beatus qui 7
custodit verba prophetiæ libri huius.
Sup.19.b.10. * Et ego Iohannes qui audiui, & vidi 8
hæc. Et postquam audissem & vidissem,
cecidi vt adorarem ante pedes angeli, qui
mihi hæc ostendebat:
* Et dixit mihi, Vide ne feceris: conser- 9
uus enim tuus sum, & fratrum tuorum
prophetarum, & eorum qui seruant ver-
ba prophetiæ libri huius. Deum adora.
* Et dicit mihi, Ne signaueris verba 10
prophetiæ libri huius. tempus enim pro- C
pe est. * Qui nocet, noceat adhuc: & 11
qui in sordibus est, sordescat adhuc: &
est, iustitiam faciat qui iustus †, iustificetur adhuc: & sanctus
sanctificetur adhuc.
* Ecce venio citò, & merces mea me- 12
cum est, reddere vnicuique secūdum ope-
Isai.41.b.4.44.a.6. Sup.1.b.8.21.b.6 ra sua.
* Ego sum α & ω, primus & nouissimus, 13
principium & finis.
in sanguine agni * Beati qui lauant stolas suas †: vt sit po- 14
testas eorum in ligno vitæ, & per portas
intrent in ciuitatem. * Foris canes & ve- 15
nefici, & impudici, & homicidæ, & idolis
seruientes, & omnis qui amat & facit men
dacium. * Ego Iesus misi angelū meum, 16
testificari vobis hæc in Ecclesiis. Ego sum
radix & genus Dauid, stella splendida &
matutina.

14 * καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν
αὐτῶν εἰς αὐτήν.
25 * καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας.
26 νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. * καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν
τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.
27 * καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν, καὶ ποιοῦν
βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

κβ.

1 * Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν καθαρὸν ὕδατος ζωῆς,
λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου
τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου.
2 * ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐν-
τεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα,
κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ
τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.
3 * καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ ὁ θρόνος τοῦ
θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λα
4 τρεύσουσιν αὐτῷ. * καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
5 * καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι λύχνου
καὶ φωτὸς ἡλίου· ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίζει αὐτούς· καὶ
6 βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. * καὶ λέγει
μοι, οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ κύριος ὁ
θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγ-
γελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
7 τάχει. * ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς
λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
8 * κἀγὼ ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα, καὶ ὅτε
ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσον προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν
τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα.
9 * καὶ λέγει μοι, ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, τῶν τηρούντων τοὺς λόγους
τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ θεῷ προσκύνησον.
10 * καὶ λέγει μοι, μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν.
11 * ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευ-
θήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ
12 ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. * ἰδοὺ ἔρχομαι ταχὺ, καὶ ὁ
μισθός μου μετ᾽ ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται
13 αὐτοῦ. * ἐγώ τὸ α καὶ τὸ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ
14 πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. * μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς
15 ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. * ἔξω οἱ
κύνες, καὶ οἱ φαρμακοὶ, καὶ οἱ πόρνοι, καὶ οἱ φονεῖς, καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
16 * ἐγὼ ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι
ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ
γένος τοῦ δαβίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός.

* καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, ἔρχου. καὶ ὁ 17
ἀκούων εἰπάτω, ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων
λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
* μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς 18
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐ-
τά, ἐπιθήσαι ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς ἑπτὰ πληγὰς τὰς γε-
γραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
* καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προ- 19
φητείας ταύτης, ἀφέλοι ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύ-
λου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γε-
γραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
* λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. 20
ναί, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ. * ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ 21
μετὰ πάντων τῶν ἁγίων. ἀμήν.

Τέλος τῆς ἀποκαλύψεως.

17 * Et Spiritus & ſponſa dicunt, Veni. Et
qui audit, dicat, Veni. Et qui ſitit, veniat:
& qui vult, accipiat aquam vitæ gratis. Isai. 55. a. 2.
18 * Conteſtor enim omni audienti verba
prophetiæ libri huius, Siquis appoſuerit
ad hæc: apponet Deus ſuper illum plagas
ſcriptas in libro iſto.
19 * Et ſi quis diminuerit de verbis libri
prophetiæ huius: auferet Deus partem
eius de libro vitæ, & de ciuitate ſancta, &
de his quæ ſcripta ſunt in libro iſto.
20 * Dicit qui teſtimonium perhibet iſto-
rum. Etiam venio citò: Amen. Veni Do-
mine Ieſu.
21 * Gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti cum
omnibus vobis. AMEN.

FINIS LIBRI APOCALYPSIS.

Nouum teſtamentum Græcè, Syriacè, & Latinè ſumma diligentia à Plantino excuſum, Benedictus Arias Montanus, ex Philippi Catholici regis mandato Legatus, à ſe cum Complutenſi & correctiſsimis alijs exemplaribus collatum, recenſuit & probauit. Antuerpiæ Calend. Februariis, CIↃ. IↃ. LXXI.

B. Arias Montanus

ANTVERPIÆ EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLANTINVS REGIVS PROTOTYPOGRAPHVS,

ANNO CIↃ. IↃ. LXXI. KAL. FEBRVARII.

CANDIDO LECTORI

GVIDO FABR. BOD. IN TABVLAM TITVLORVM TOTIVS NOVI TESTAMENTI SYRIACI.

E QVID ad totius Regij huius operis complementum deesset, candide Lector, festorum rituumque ab omnibus Christianis Ecclesiis Asiæ receptorum Indicem hîc etiam addendum duximus, prout & in codice Viennensi, & in antiquissimo exemplari manuscripto Ecclesiastici huiusmodi ritus & ceremoniæ, titulis passim in nouo Testamento interiectis, continebantur. Atque vt pauca de multis Syrorum obseruationibus intelligant Catholicæ Romanæque Ecclesiæ alumni; libuit hîc adscribere, quæ in Epistola quadam Iohannes Albertus VVidmanstadius Iurisconsultus, & Hexarchiæ Orientalis Austriæ, dum in viuis ageret, Cancellarius, annotauit. Sic enim futurum speramus, vt & plus lucis ad hunc indicem intelligendum, & plus ponderis ad faciendam omnibus fidem de consensu Orientalis Ecclesiæ cum Occidentali tanti viri testimonium afferat. Propria itaque eius verba subiungo: Operæpretium, inquit, in præsentia facturum me arbitratus sum, si capitum titulos, horum librorum contextui interiectos secernerem, eosque in Festos dies anniuersarios, quos Syri vetustissimo, atque ex Apostolorum doctrina deriuato instituto agunt, describerem, latinosque è regione factos, huius operis fini adplicarem: vt ij, quibus Latinæ Ecclesiæ ritus inuisi sunt, vel hinc facilè intelligerent, apud Syros Christianorum omnium primos, eosdem ferè, aut certè ab illis, propter quos à communi Ecclesiæ consensu distracti nuper sunt, non alienos ritus & mores ad hanc vsque ætatem extitisse. Atque vt dilucidiora hæc fiant, paucis nonnulla apud vos persequi libet, quæ ad finem huius operis, per hos Dierum & Sacrorum indices properanti in mentem venerunt: reliqua in libro qui ܒܝܬ ܓܙܐ hoc est, Ærarium, inscribitur, & Ephremi, Iacobi, Balaij, Cocoij, aliorumque & vitæ sanctitate & doctrina excellentium Syrorum auctoritate constat, diffusè explicata sunt. Anni igitur Ritualis initium circiter Cal. Nouembr. ita statuunt Syri, vt Natalem Christi Dominici dies VIII. antecedant: Primo templi dedicationem celebrant: Altero Encænia: Tertio Annuntiationem Zachariæ patri, de Iohan. Baptistæ filij ortu factam: Quarto Annuntiationem Virgini Mariæ de filio Dei in hanc vitam per eam ingressuro factam: Quinto Virginis matris ad Elisabam profectionem, quam celebritatem Vrbanus VI. Pont. Max. Apostolica sede ex eo schismate, quod tandem Constantiensis Concilij auctoritate extinctum fuit, grauissimè laborante, in Ecclesiam Latinam introduxit: Sexto Natiuitatem Iohan. Baptistæ: Septimo Oraculum Iosepho editum de grauida, præter expectationem, coniuge non deserenda: Octauum autem diem Dominicum, Antenatalitium appellant: quem die XXV. Decembris Natalis Iesu Christi, postero Virginis puerperæ, tertio inde die Innocentum puerorum celebritas, hanc Dominicus à Natali proximus, posteaque nisi in ipsum quoque incidat, Circuncisionis Christi festus dies sequitur: Sexta deinceps luce Epiphaniæ, quæ & Luminũ feriæ à Syris dicuntur, & luminarium frequentiore vsu celebrantur, succedunt. Ea nocte Aqua solenni precatione sacratur, quæ toto anno in Sacrariis conseruari solet. Capitis Iohannis Baptistæ amputationem altero die celebrant, ac inde ab Epiphaniis numerant aliquot Dominicos dies, quibus subiunguntur tridui Rogationes, quas Niniuiticum ieiunium appellant; dehinc Christi templo oblati dies, ordineque suo Dominici funebres duo, prior sacerdotibus, posterior cæteris vita defunctis Christianis dicati, quibus eorum sepulchra ceremoniis statis obire consueuerunt: dein qui sequuntur dies Dominici sex, Ieiunij appellatione censentur, cuius dies XL[s]. præcipuo Syrorum cultu, propter integrum, æquè ac XX[s]. propter dimidium Quadrageni Ieiunij tempus emensum notabilis, in Veneris diem à Dominico sexto proximum incidit: quem Lazari à mortuis excitati Sabbathum, & mox Dominicus dies Hoschanæ, quem nos Palmarum nominamus, consequuntur. Hebdomada inde continua à passione & quiete Christi, nomen apud eos accepit: in qua Iouis dies propter sacræ Synaxeos mysteria, Secretorum nuncupatur: quo & chrisma ob Sacerdotium eo die institutum à Pontificibus consecratur, ablutionisque pedum ceremonia peragitur. Sabbathum eius hebdomadæ Annuntiationis idcirco appellatur, quòd eo Christus patribus apud Inferos agentibus annunciarit, extremo suo supplicio salutem eis partam iam esse. Dominicæ Resurrectionis dies à Syris Magnus, & octauus ab eo, Nouus, diesque labentis inter vtrunque septimanæ, Candidatorum vocantur: non alia profectò ratione, quàm Latina Ecclesia Sabbathum & hunc ipsum Dominicum diem in Albis appellat. Nam cùm olim Christianæ militiæ sacramento obligandi, per hosce tantùm dies, & ab Episcopis tantùm, sacro fonte abluerentur, linteisque tunicis candidis & cucullatis professionem suam testarentur; hoc die Dominico Episcopo sese offerre, vestes candidas ponere, ac, si qui Romæ baptizati fuissent, à Pontificib. Max. cerea sigilla vexilliferi agni

† figura

figura expressa, & aquæ chrismatis admixtione consecratæ immersa, tanquam symbola Baptismatis amuletaque sacra accipere consueuerunt: atque adeò ministros Baptismi baptizatosque, candidatos esse debere receptum fuit, vt Episcopi, quibus tum solis baptizandi munus deferebatur (ne obueniente necessitate, officio suo deesse vspiam possent) absque lintea tunica candida in publicum nunquam prodirent. Vnde tunicæ eiusmodi vsus à summis aliisque Pontificibus (nisi minores Pontifices, è monastica vita ad eum dignitatis gradum euocati sint) ad hanc vsque diem retentus fuit: qui succedentibus inde sæculis etiam Pileatis Notariis, ad scribendas in vrbe Romana Martyrum historias olim destinatis, tanquam insigne dignitatis fuit permissus. Sacræ porrò ceræ illius imagines, quas Agnos Dei appellāt, in Vaticanæ Basilicæ apside tessellati operis, aræ pontificiæ imminente, ex Constantiniani operis structura extant: quas mihi olim Marcellus II. Pont. Max. sanctissimusque, iam tum priuatus, veluti argumentum ceremoniæ ante Constantini Magni imperium vsitatæ ostendit. Sed hæc de Candidatorū hebdomada satis. A Dominico hoc die Nouo, quarto, ni fallor, Veneris die, sunt Auri feriæ, quibus Petri Apostoli claudum ad Speciosam portam sanantis Memoria, solenni quiete cultuque repetitur. Auri verò nomine ex Petri responso, quo sibi aurū argentumq. esse negauit, designatæ fuerunt. Ascensionis dies à Resurrectione Quadragesimum, & Dominicus Pentecostes suum, hoc est, Quinquagesimum implet. Hoc die Syri genibus nixi, parteq. corporis supra genua extante erecta precantur: quem ritum ipsi Genuum Positionem, qua eo tantum die vtuntur, appellant. reliquis enim anni diebus, adorantium aut supplicantium speciem, vel prono corporis motu exhibent, vel terræ osculatione, à qua nulla interposita mora resurgunt, vt à Mahomedanis, qui Engonasi illa vti solent, differrent. Religiosè etiam sanctam Crucem venerantur, à cuius die nonnulli quoque Dominici dies nuncupati fuerunt. Incruentum verò illud sacrificium ܩܘܪܒܢܐ illi vocant, & ea quæ ante id peraguntur ܩܘܪܒܢܐ id est, Accessus vel oblatio. Quapropter nimiam securitatem polliceri opinionibus suis videntur, qui è Catholicis sacris, donorum, munerum, & sacrificiorum mentionem conantur eximere, persuasumque habent, ad arbitrium suum reuocatum iam esse, quicquid Latinæ Ecclesiæ Pontifices, Patrumque concilia quacunque ætate censuerunt: cùm de istorum mobilitate præter multò maximam Europæ partem, etiam Asiaticæ & Africanæ Ecclesiæ non modò præiudicent, sed preterea etiam in hoc iudicent grauissimè, quòd Vespertinas, Nocturnas, Matutinas, aliasque precationes, in certas horas distributas habeant: Defunctorum memoriam in Sacrificiis retineant: Sacerdotes & Episcopos, templa item & altaria, ac demum etiam Epiphaniarum nocte aquam populo in domos toto anno distribuendam sacrent: Ieiuniorum statorum leges insigni abstinentia obseruent: Monasticæ vitæ mancipandos tondeant: Sacerdotes & Monachos, postquam mariti facti sunt, à Sacris tractandis arceant: aliaque infinita in maiorum suorum more antiquissimo posita conseruent, in quibus abrogandis Latinæ Ecclesiæ aduersarij, vt à communi Religionis Catholicæ consensu secederet, satis iustas & speciosas causas se habuisse videntur. Hæc ille. Quæ à me huc allata vt ab homine vnitatis totius Ecclesię Christianæ, atque collectionis omnium membrorum eius studiosissimo æqui bonique consulas velim, beneuole Lector, insumptique à nobis laboris fructus, pari animi candore, quo à nobis proficiscuntur, excipias, te etiam atque etiam rogo. Bene vale. Antvverpiæ in ædibus Christophori Plantini Catholicæ Maiestat. Prototypographi. &c.

TABVLA EVANGELICARVM LECTIONVM, SICVTI EÆ EX MATTHAEO, MARCO, LVCA, ET IOHANNE IN DOMINICOS ET festos dies anniuersarios, Ecclesiæ Syriacæ ritu distribuuntur. Numeri versibus singulis adscripti, ad paginas, in quibus Lectionum eiusmodi capita literis minoribus distincta sunt, referri debent.

† 2

† [illegible]

Finiunt Lectiones Dominicales & Festiuae quatuor Euangelistarum secundum ordinem conuersionis totius anni.

ALTERA TABVLA LECTIONVM DOMINICALIVM ET Festiuarum, quæ inueniuntur in Paulo Apostolo secundum ordinem conuersionis totius anni.

† 5

Finit Tabula XIIII. Epistolarum Pauli.

TABVLA DOMINICARVM ET FESTORVM, QVAE IN LIBRO Apostolicorum Actorum, secundum ordinem conuersionis totius anni inueniuntur: qua paginarum numerus ad omnia capita commonstratur.

Finit Tabula Actuum Apostolorum Sanctorum.

TABVLA EPISTOLÆ IACOBI APOSTOLI.

TABVLA EPISTOLÆ PETRI APOSTOLI.

TABVLA EPISTOLÆ IOHANNIS APOSTOLI.

Finiunt tres Epistolæ Iacobi, Petri, & Iohannis, Apostolorum.

LOCA RESTITVTA IN NOVI TESTAMENTI SYRIACI CONTEXTV OPE ANTIQVISS. EXEMPLARIS MANVSCRIPTI, CVIVS IN PRAEFATIONE MENTIONEM FECIMVS.

IN Matth. cap. 10. versu 8. post ܓܪ̈ܒܐ ܕܟܘ deerant hæc verba in Viennensi ܡܝ̈ܬܐ ܐܩܝܡܘ id est Mortuos suscitate. Cap. 24. in fine vers. 18. deerat in Viennensi impresso ܢܚܬܘܗܝ. Deerat quoque, excepto vltimo vocabulo, totus versiculus 18. q. sic habet ܘܕܒܚܩܠܐ ܗܘ ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܠܒܣܬܪܗ ܠܡܣܒ ܢܚܬܘܗܝ Id est: Et qui est in agro, non vertat se retrò ad accipiendum &c. Cap. 27. vers. 35. addidimus in versione & trascriptione nostra horum verborum complexum, quę quidem notata fuerant inter obmissa in codice Vienn. דְּנִתְמַלֵּא מָה דְּאִתְאֲמַר בְּיַד נְבִיָּא דְּפַלְּגוּ נַחְתַּי בֵּינַתְהוֹן וְעַל לְבוּשִׁי אַרְמִיו פִּנְסָא : Id est, Vt adimpleretur id quod dictum est per prophetam; Partiti sunt vestimenta mea inter se, & super vestem meam iecerunt sortem.

In Marco cap. 12. vers. 39. hæc verba in Vienn. deerant, ܘܪܫ ܡܣܬܟܒܐ ܒܚܫܡܝܬܐ .i. Et primos consessus in cœnis.

In Luca cap. 22. deerant duo integri vers. nempe 17. & 18. Sed in Erratis codicis Vienn. annotati fuerant inter obmissa: Eos sic reposuimus: 17 ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ ܘܐܡܪ ܣܒܘ ܗܢܐ ܘܦܠܓܘܗܝ ܒܝܢܬܟܘܢ 18 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܕܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ : Qui Latinè sic sonant: 17 Et accepit calicem, & gratias egit, dixitque: Accipite hoc, & diuidite inter vos: 18 Dico enim vobis me non bibiturum ex generatione vitis, donec veniat regnum Dei.

In Iohan. cap. 6. vers. 39. in principio deerant in Viennensi hæc verba: ܗܢܘ ܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܫܕܪܢܝ : Id est: Hæc est autem voluntas eius qui misit me Patris mei. In fine eiusdem versus post ܘܕܥܬܝ̈ܕܢ ܢܚܒܐ deerat hoc verbum ܘܢܚܘܝܟܘܢ .i. Et indicabit vobis. Cap. 6. vers. 57. sub finem scriptũ erat in Vien. ܢܚܐ ܠܥܠܡ Viuet in æternum: pro quo reposuimus ex manuscripto ܢܚܐ ܠܥܠܡܝܢ Viuet propter me. quod cõsonat Græco. Cap. 14. vers. 1. pro ܠܐ ܢܬܕܘܕ restituimus ܠܐ ܬܬܕܘܕ Ne turbemini. vt Mat. 24. vbi idem verbum ܕܘܕ reperitur, & in Epist. Pauli. Eodem cap. vers. 2. post ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ ܕܐܙܠ ܐܢܐ deerat in Vienn. totus iste verborum cõplexus ܘܐܢ ܐܙܠ ܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܐܬܪܐ .i. Quòd si abiero, parabo vobis locum. Cap. 20. vers. 16. pro ܪܒܘܠܝ quod perperam scribebatur in Vienn. ex manuscripto reposuimus ܪܒܘܢܝ Domine mi.

IN Actis. cap. 2. vers. 33. in Vienn. perperam scribebatur ܚܐܢ ܐܢܬܘܢ reposuimus ex manuscript. ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ .i. videtis. Eod. cap. ver. 38. post ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ deerant in Viennensi hæc verba: ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ .i. In nomine Domini Ieschua. Cap. 22. vers. 11. deerant in Vienn. hæc verba: ܐܚܕܘܢܝ ܒܐܝܕ̈ܝܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܥܡܝ ܗܘܘ : id est, Ceperunt me manibus meis ij qui mecum erant.

IN Epist Pauli. Ad Rom. cap. 1. vers. 3. scripsimus ܕܐܬܝܠܕ ܒܒܣܪ vt in manuscripto, deerat particula ܒܒܣܪ in Vienn. Ad Roman. cap. 3. vers. 7. corruptè legebatur in Vienn. ܛܠܝܐ Puer. reposuimus ex manuscript. ܚܛܝܐ Peccator. Ad Rom. cap. 10. ℣. 14. scripsimus ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܒܗ deerat in Vienn. ܒܗ In eo. Ad Romanos cap. 15. vers. 2. pro ܒܢܝܐ ܕܒܪܢܫܐ id est, Filius hominis: reposuimus ܕܠܒܢܝܢܐ .i. Vt ad ædificationem.

Primæ ad Cor. cap. 7. ℣. 38. deerant in Vienn. hæc verba, quæ ex manusc. addidimus: ܘܗܘ ܕܠܐ ܝܗܒ ܒܬܘܠܬܗ ܝܬܝܪܐܝܬ ܫܦܝܪ ܥܒܕ id est, Is autẽ qui non dat (nuptum) virginem suam, longè melius facit. Ibidem cap. 9. vers. 22. post ܠܟܠܡܕܡ deerant ܗܘܝܬ ܠܟܠ id est, Omnibus omnia factus sum. Ibid. cap. vers. 11. pro ܕܫܘܠܡܗ, repos. ܕܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ id est, Fines sæculorum. Ibid. cap. 11. vers. 7. pro particula rationali ܓܝܪ restit. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ .i. Mulier autem. Ibid. cap. 12. vers. 29. post ܠܡܐ deerant hæc verba in exempl. Vienn. ܟܠܗܘܢ ܫܠܝ̈ܚܐ ܘܠܡܐ id est Num omnes Apostoli, num &c. Ibid. cap. vlt. ℣. vlt. pro ܘܚܘܒܗ .i. Et dilectio eius: repos. ܘܚܘܒܝ .i. Et dilectio mea. In fine eiusd. epist. post ܕܐܬܟܬܒܬ Quæ scripta est: deerant in Vienn. hæc verba: ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕܐ ܕܛܝܡܬܐܘܣ id est, Philippis Macedoniæ, & missa est per manus Timothei.

Secundæ ad Corinth. cap. 4. vers. 18. deerant in Viennensi hæc verba: ܐܠܐ ܒܗܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ id est, Sed in iis quæ non videntur. Ibid. cap. 10. vers. 3. deerant & hæc quæ sequuntur: ܐܦܢ ܓܝܪ ܒܒܣܪܐ ܡܗܠܟܝܢܢ id est, Quamuis enim in carne ambulemus. Ibid. cap. 11. pro ܐܢܫܝܢ quod mendosè in Vienn. irrepserat, restit. ܐܢܐ ex manuscript. In fine eiusdem epist. addidimus ex manuscript. ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕܐ ܕܛܝܛܘܣ .i. Missa est autẽ per manus Titi.

AD Galat. cap. 3. vers. 26. pro ܘܠܟܘܢ .i. Et vobis. reposuimus ܟܠܟܘܢ .i. Vos omnes. Ibid. cap. 4. vers. vlt. deerant in Vien. hæc verba, ܡܕܝܢ ܐܚܝ ܠܐ ܗܘܝܢ ܒܢܝ ܐܡܬܐ ܐܠܐ ܒܢܝ ܒܪܬ ܚܐܪܐ : id est, Nos igitur, fratres mei, non sumus filij ancillæ, sed filij liberæ.

AD Ephes. cap. 6. vers. 16. pro ܡܥܢܐ quod & in Vienn. & in nostro irrepsit mendosè, reponendũ est ܡܓܢܐ .i. Scutum. vt in manusc.

AD Philippens. in fine deerant hæc verba in Viennensi: ܘܐܫܬܕܪܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ ܒܐܝܕܐ ܕܐܦܪܘܕܝܛܘܣ id est, Et missa est per manus Epaphroditi.

AD Coloss. cap. 4. vers. 3. post ܬܪܥܐ ܕܡܠܬܐ desiderabatur in Vienn. totus iste verborũ complexus: ܠܡܡܠܠܘ ܐܪܙܐ ܕܡܫܝܚܐ ܕܥܠܘܗܝ ܐܢܐ ܐܣܝܪ id est; Ad loquendũ arcanum

arcanum ipsius Meschicho, propter quod vinctus sum vt patefaciã illud.

Ibid. ỷ.13. post hæc verba: [illegible] deerant ista [illegible] id est Quòd zelum magnum habeat pro vobis, & pro iis. Ibid. in fine Epist. addidimus hæc verba ex manuscript. [illegible] .i. Missa est autem per manus Tycici.

In fine primæ ad Thessal. addidimus ex manuscripto hæc verba: [illegible] Id est, Quæ scripta est Athenis, missa verò per manus Timothei.

In fine secundæ ad Thess. & hęc ex manuscr. addidimus, [illegible] .i. Et missa est per manus Tycici.

Secundæ ad Timoth. cap.3. sectione 4. perperam in Vienn. legebatur: [illegible] .i. Super scriptura. pro quo reposuimus [illegible] Omnis scriptura.

Ad Tit. cap. 1. vers. 14. corruptè in Vienn. scribebatur [illegible] .i. Neque similes fiant fabulis. Reposui ex manuscript. [illegible] .i. Neque adiiciant (animum) ad fabulas.

Ad Philem. cap. 2. vers. 13. pro [illegible] .i. Volens; repos. [illegible] id est, Volentes.

Ad Hebr. cap.3. ỷ.3. [illegible] deerat in Vienn. particula [illegible]

Ibid. vers. 7. perperam in Viennensi [illegible] pro [illegible] Induretis corda vestra.

Ibid. ỷ.9. malè scribebatur [illegible] pro [illegible] .i. Et ipsi nõ nouerũt. Ibid. cap.4. vers. 1. perperam in Vienn. [illegible] ex manuscrip. reposuimus [illegible] .i. Timeamus igitur.

Ibid. cap.11. vers.15. hoc totum in Vienn. deerat [illegible] id est, Quòd si ciuitatem illam, ex qua egressi sunt, quærunt. Ibid. cap. 12. vers. 23. pro [illegible] .i. Qui inhabitati fuerunt: repos. [illegible] Qui perfecti fuerunt. Eod. cap. sectione [illegible] addidimus ex manuscript. [illegible] .i. Et Ijoub iusti.

In fine eiusdem Epistolæ & hæc addidimus: [illegible] Id est, Finita est Epistola ad Hebræos, quæ scripta est ex Italia Romana.

In Canonica Iacob. cap. 2. ỷ.8. pro [illegible] repos. [illegible] .i. Perfecti estis. Quamuis prima lectio Syris pronunciatione quidem vsitata sit, nõ item scriptura.

Primæ Iohan. cap. 2. vers. 19. ista deerant in Vien. [illegible] id est, Si enim ex nobis fuissent, apud nos permansissent. Ibid. vers. 24. pro [illegible] repos. [illegible] Expectatis.

G. FABRIC. LECTORI.

En *habes, amice Lector, omnia ferè loca à nobis in Nouo Testamento Syriaco restituta ope vetustiss. exemplaris manuscripti: alia quoque nonnulla inuenies si hoc Regium Opus cum codice Viennensi diligenter conferas: Sed ea ob id potissimùm hic non notauimus, ne minutiora quæque persequi videremur. Vale, & laboribus nostris vtere fruere.*

[illegible]

In Matthæo.

Pag. 2. in Transcriptione, in superscriptione leg. מִשְׁרֵינָן. *Ibid. leg.* בְּנְגְלְיוֹן. *Ibid.* קַדְמָיתָ. *Pag. 5. in Tr. cap. 2. vers. dele* דִּי. *Ibid. vers. 4. leg.* כָּלְהוֹן. *Pag. 6. vers. 6. leg.* מְנֵהוֹן. *Ibid. vers. 7. leg.* נְבוֹק. *& ibid.* לְהוֹן. *Pag. 8. vers. 20. in Syro lege* [illegible]. *9. in Transc. vers. 7. leg.* דְאָתָא. *Ibid. vers. 9. leg.* אֲמַר אָנָא. *13. in Tr. leg. vers. 23.* בְּכִנוּשְׁתְהוֹן. *16. in Syr. vers. 16. lege* [illegible]. *Ibid. in Versione pro,* præcedent. Ieiunium, *leg.* primæ Ieiunij. *Ibid. in Syr. vers. 22. leg.* [illegible]. *18. in Syr. vers. 29. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 36. leg.* [illegible]. *19. in Tr. vers. 38. leg.* שְׁנָא. *20. in Versione cap. 6. lege,* primæ Ieiunij: *vt supra.* *21. in Tr. vers. 2. leg.* קַדְמַיךְ. *Ibid. vers. 6 leg.* וְצַלָּא. *24. in Vers. leg.* primæ Ieiunij, *vt suprà.* *26. in Syr. vers. 8. lege* [illegible]. *Ibid. vers. 9. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 11. leg.* [illegible]. *Ibid. in Versione in tit. lege,* primæ Ieiunij, *vt supra.* *29. in Tr. vers. 25. leg.* נַחְתָּתָא. *item vers. 27.* *32. in Versione in tit. leg.* primæ Ieiunij. *Ibid. in Syr. ver. 16. leg.* [illegible]. *33. in Versione ver. 27. lege* דְּרוּחָא. *36. in Syr. vers. 11. lege* [illegible]. *Ibid. vers. 20. lege* [illegible]. *39. in Tr. ver. 37. leg.* לְתַלְמִידוֹהִי. *40. in Syr. vers. 11. leg.* [illegible]. *42. in Syr. vers. 20. leg.* [illegible]. *46. in Syr. vers. 13. leg.* [illegible]. *47. vers. 12. in Tr. lege* מְתְדַבְּרָא. *Ibid. in marg. leg.* עבראית. *48. in Syr. vers. 21. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 23. leg* [illegible]. *50. in Syr. vers. 18. leg.* [illegible]. *51. in Tr. vers. 18. leg.* אָסִים. *55. in Tr. vers. 45. lege* וְעָקְרָן. *56. in Syr. vers. 18. leg.* [illegible]. *60. in Syr. & Tr. ver. 3. leg.* [illegible]. *63. in Tr. vers. 54. lege* לִמְדִינְתָּה. ואסורו. *65. in Tr. vers. 8. leg.* לְאֻמָּה. *Ibidem vers. 9. leg.* וְדִתְיְהֵב לֵהּ. *66. in Tr. ver. 16. lege,* הוּ דֵּין אֲמַר לְהוֹן לָא מִתְבְּעֵא לְהוֹן לְמֵאזַל: תְּבוּ אַנְתּוּן לְהוֹן לְמֵאכַל. *76. vers. 17. in Syr. leg.* [illegible]. *78. in Syr. vers. 4. lege* [illegible]. *80. in Syr. vers. 27. leg.* [illegible]. *Ibid. ver. 24. leg.* [illegible]. *84. in Tr. vers. 16. leg.* חַד אוֹ תְּרֵין. *Ibid. vers. 17. leg.* אַף לָא לְעִדְתָּא. *87. in Tr. vers. 34. leg.* לְמִנְדַּבְרָנָא. *88. in Syr. vers. 18. leg.* [illegible]. *90. in Syr. ver. 20. leg.* [illegible]. *92. in Syr. ver. 6. leg.* [illegible]. *95. in Tr. vers. 31. leg.* וְהָדְאִית. *99. in Tr. vers. 25. leg.* אוֹ מִן כְּנִישְׁתָּא. *100. in tit. Syr. vers. 28. leg.* [illegible]. *102. in tit. lege:* Ministerium primum noctis secundę. *&c.* *Ibid. in Syr. & Tr. vers. 7. leg.* [illegible] לְקְטוּלָא. *104. in Syr. vers. 22.* [illegible]. *106. in Syr. vers. 44. lege* [illegible]. *108. in Syr. vers. 8. leg.* [illegible]. *Ibid. in tit. leg.* primam noctis tertiæ. *&c.* *115. in marg. n. leg.* בלשון ספר. *116. in Syr. vers. 42. lege* [illegible]. *120. in Syr. vers. 25. lege* [illegible]. *125. in Tr. vers. 10. leg.* עֲבָדָא. *127. vers. 32. in Tr. leg* קֳדָם אֲנָא שְׁפִירָא. *129. in Tr. ver. 47. leg.* מְשַׁלְמָנָא. *Ibid. eod. leg.* וּכְנִשָׁא. *130. vers. 64. in Syr. leg.* [illegible]. *Ibid. in Tr. vers. 53. leg.* חֲשָׁא. *133. in Tr. vers. 5. leg.* חֲנַק. *134. in Syr. vers. 23. leg.* [illegible]. *136 in Syr. ver. 40. leg.* [illegible]. *140. in Syr. vers. 63. leg.* [illegible].

Errata in Marco.

Pag. 146. in Syr. ver. 23. leg. [illegible]. *148. in Syr. ver. 33. leg.* [illegible]. *149. in Tr. vers. 38. leg* דְקָרֵיכָן. *152. in Syr. ŷ. 15. leg.* [illegible]. *154. in Syr. vers. 4. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 10. leg.* [illegible]. *155. in marg. n. leg.* ושמעאל. *162. in Syr. ver. 5. leg.* [illegible]. *Ibid. in Tr. vers. 41. leg* וְדַחְלוֹ. *164. in Syr. vers. 13. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 21. lege* [illegible]. *Ibid. vers. 20. lege* [illegible]. *171. in marg. leg.* תאוה ורינתא *in p.* *172. in Syr. vers. 36. lege* [illegible]. *174. in Syr. ŷ. 47.* [illegible]. *Ibid. vers. 56. post* [illegible] *dele* [illegible]. *176. in Syr. vers. 5. lege* [illegible]. *178. in Syr. ŷ. 27. leg.* [illegible]. *179. in Tr. vers. 33. leg.* בְּאַרְעָתֵהּ. *188. in Syr. vers. 23. lege* [illegible]. *190. in Tr. vers. 42. lege* בְּצִירָה. *192. in Syr. vers. 6. leg.* [illegible]. *Ibid. in Tr. vers. 11. leg.* וּנְסַב. *198. in Syr. ver. 3.* [illegible]. *Ibid. vers. 4. lege* [illegible]. *Ibid. vers. 6. lege* [illegible]. *200. in Syr. vers. 15. lege* [illegible]. *202. in Syr. vers. 1. leg.* [illegible]. *Ibid. eod.* [illegible]. *Ibid. in Tr. vers. 25. lege* דְאִית לְכוֹן. *204. in Syr. vers. 21. leg.* [illegible], *vt in præcedenti.* *Ibid. in Tr. vers. 6. leg.* הָכוֹן. *207. in Tr. vers. 34. leg.* חֲזוֹהִי. דֵּין פַּלְחָא. *208. in Syr. ver. 37. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 3. infrà leg.* [illegible]. *212. in Tr. vers. 23. lege* כָּל מִדֶּם. *214. in Syr. vers. 2. lege* [illegible]. *Ibid. vers. 12. leg.* [illegible]. *Ibid. in marg. s. leg.* חֲרָא. *216. in Syr. vers. 17. lege* [illegible]. *Ibid. ver. 22. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 14. leg.* [illegible]. *223. in Tr. vers. 7. leg.* בַּר-אַבָּא. *224. in Versione vers. 22. leg.* Gogoultho. *226. in Syr. vers. 43. lege* [illegible]. *Ibid. eod. leg.* [illegible]. *228. in Syr. ver. 4. leg.* [illegible]. *Ibid. in marg. h. leg.* נִבְרָא. *230. in Syr. vers. 14. lege* [illegible].

Errata in Euang. Lucæ.

Pag. 235. in Tr. vers. 17. leg. קֳדָמוֹהִי. *238. in Syr. vers. 44. lege* [illegible]. *240. in Syr. vers. 80. lege* [illegible]. *Ibid. in Tr. vers. 63. leg.* יוחנן. *242. in tit. Syr. leg.* [illegible]. *244. in Vers. vers. 30. melius sic reddetur:* Ecce enim viderunt oculi mei Gratiam tuam. Quam *&c.* *250. in Syr. vers. 16. lege* [illegible]. *252. in Syr. vers. 2. lege* [illegible]. *Ibid. vers. 4. lege* [illegible]. *254. in Syr. vers. 11. lege* [illegible]. *Ibid. in Vers. vers. 5. leg.* tempore. *Ibid. vers. 17. leg.* aperuit. *257. in Tr. vers. 35. leg.* וְשַׁדְּרֵיהּ. *259. in Tr. vers. 42. leg.* מִן לְוָתְהוֹן. *262. in Syr. vers. 17. leg.* [illegible]. *264. in Syr. ver. 37. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 2. infrà lege* [illegible]. *278. in Syr. vers. 44. lege* [illegible]. *281 in Tr. vers. 12. leg.* מִן לְבְהוֹן. *282. in Syr. vers. 24. lege* [illegible]. *294. in Tr. vers. 40. leg.* וּבְעִית מִן. *298. in Syr. vers. 20. leg.* [illegible]. *301. vers. 30. in Tr. lege* וְקַחְאוּהִי. *302. in Tr. vers. 38. lege* דִּבְרָא. *306. in tit. Syr. lege* [illegible]. *Ibid. in Syr. vers. 31. lege* [illegible]. *Ibid. in Tr. vers. 26. lege* וְעָקְרָן. *& in marg. d.* עֲמַר. *310. in Syr. vers. 3. leg.* [illegible]. *316. in Syr. vers. 42. lege* [illegible]. *322. in Syr. vers. 24.* [illegible]. *328. in Syr. vers. 10. leg.* [illegible]. *330. in Syr. ver. 17. leg.* [illegible]. *335. in Tr. vers. 21. lege* פַּרְתֵּיתָא. *336. in Syr. vers. 23. lege* [illegible]. *350. in Syr. vers. 33. lege* [illegible]. *354. in Syr. vers. 20. lege* [illegible]. *358. in Syr. vers. 3. lege* [illegible]. *360. in Tr. vers. 9. leg.* לְמִחְיָא. *363. in Tr. vers. 34. lege* לְבְנַתְכוֹן. *364. vers. 11. leg.* [illegible]. *368. in Tr. vers. 41. lege* מְשַׁבְּחָא. *371 in Tr. vers. 1. cap. 23. leg.* וְאַיתְיוּהִי. *372 in Syr. vers. 11. leg.* [illegible]. *Ibid. in Tr. ver. 7. leg.* לְוָתֵהּ. *374. in Syr. ver. 33. leg.* [illegible]. *378. in Syr. vers. 56. lege* [illegible]. *380. in Syr. vers. 28. lege* [illegible].

Errata in Euang. Iohan.

Pag. 394. in Syr. ver. 15. leg. [illegible]. *396. in tit. Syr. leg.* [illegible]. *Ibid. in Syr. vers. 4. leg.* [illegible]. *Ibid. vers. 7. leg.* [illegible]. *Pag. 400. in Syr. vers. 34. leg.*

34. lege ܦܘܩܕܢܐ. Ibid. ✝. 5. leg. ܡܢܐ ܠܟ 404. in Syr. vers. 22. leg. ܘܡܫܬܐ. Ibid. vers. 35. leg. ܨܠܝ ܒܪܘܚ. 406. in tit. Syr. leg. ܗܝܟܠܐ. 410. in Syr. vers. 29. leg. ܘܡܠܟܐ. 418. in Syr. ver. 35. leg. ܒܡܕܝܢܬܐ. 420. in Syr. vers. 63. lege ܦܘܩܕܢܐ ܐܢܬ. 428. in Syr. ver. 43. leg. ܒܨܦܪܐ. 436. in tit. cap. 9. lege, Matutinis Dominicæ sextæ Ieiunij. 440 in Syr. ver. 41. leg. ܘܐܬܟܢܫ. Ibid. in Tr. ver. 33. חֲזָא הֲוָא. 442. in Syr. ver. 4. leg. ܟܢܘܫܬܐ. 444. in Syr. ✝. 25. leg. ܘܐܝܬ. Ibid. vers. 32. leg. ܡܢܐ ܕܝܢ. 446. in Tr. vers. 38. leg. הֵימְנוּ. 459. in marg. c. leg. ܡܫܚܐ. 460. in Syr. ✝. 15. leg. ܠܟܠܗ. 468. in marg. n. leg. פירושׁ שׁרין. 473. in Tr. vers. 13. leg. וְעֶתִידְתָא. 474. in Syr. in tit. leg. ܗܝܟܠܐ. & ibid. in Vers. leg. Matutinis Dominicæ sextæ post. &c. 484. in Vers. ver. 33. leg. Tunc &c. 486. in Syr. ✝. 15. leg. ܡܫܡܫܢܘܬܗ ܕܡܫܡܫܢܘܬܗ. 488. in Syr. vers. 23. leg. ܘܠܐ ܢܫܬܟܚ. 490. ver. 37. leg. כְּתָבָא.

Errata in Actis Apost.

Pag. 2. in Syr. ✝. 1. leg. ܡܠܟܘܬܗ. 3. in Transf. ver. 7. leg. וְזַבְנָא אוֹ זַבְנָא. 8. in Tr. vers. 18. leg. אִתְפְּתַר. 11. in marg. a. lege עִים. 12. in Syr. vers. 47. lege, ܡܬܒܪܟܝܢ. 15. in Tr. vers. 19. leg. חֲקַל אֲכוּן. 16. in marg. l. leg. אָגָר. 19. in Tr. & in tit. leg. וְסִתְרָא. 24. in Syr. vers. 16. leg. ܐܬܚܙܝܘ. 26. in Syr. vers. 38. lege, ܘܠܐ ܗܘܐ. Ibid. vers. 39. leg. ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢ ܠܡܫܪܝܗ. 27. in Tr. vers. 29. leg. וְאִתְפְּרִסוּ. 34. in Syr. vers. leg. ܗܠܝܢ ܘܐܟܠܝܢ. 35. in Tr. ver. 35. post לְהוֹן dele לְהוֹן. 40. in tit. leg. Feria secunda hebdomadis primæ Ieiunij. 44. in Tr. vers. 38. bis scribitur מַרְכַּבְתָּא, sed vltimum expungendum est. 50. in Syr. vers. 40. leg. ܒܡܠܟܐ. 53. in Tr. ver. 13. leg. דְאָמַר. 54. in Syr. vers. 32. leg. ܒܥܒܕܐ. 64. in Tr. leg. שְׁדַר. Ibid. eod. leg. דְהֵרוֹדֵס. 68. in Syr. vers. 22. leg. ܘܐܬܡܠܠ. 70. in Syr. vers. 24. lege, ܡܪܝܐ. Ibid. ver. 27. leg. ܘܫܠܝܚܐ. & vers. 29. ܘܡܠܟܐ. 82. in Syr. vers. 29. leg. ܡܢܐ ܗܘ ܨܒܐ. 88. in Vers. in tit. leg. Dominica sexta Ieiunij. 96. in Tr. vers. 30. leg. אַעְבַּר. 112. in Syr. vers. 24. leg. ܡܢ ܩܕܡ. 114. in Transf. vers. 5. leg. וְיוֹמָא. 122. in Syr. vers. 17. leg. ܒܡܕܝܢܬܐ. 129. in marg. n. lege פְּלַט. 131. in Tr. vers. 5. leg. וּמְעִיר. 130. in marg. g. leg. שאגן או שנא. 132. in Syr. vers. 16. leg. ܘܠܐ ܠܟ. 137. in Tr. ver. 17. leg. דִּבְנָיתוּנֵיהוֹן. 138. in Syr. ver. 3. leg. ܘܐܫܬܠܡ. 153. in Tr. vers. 17. leg. וְגַבְרָא אַחִי. 154. in Syr. vers. 27. lege, ܘܐܢܫ ܡܢܗܘܢ. 155. in Tr. vers. 27. leg. וְנַשְׁקְעוּן.

Errata in Epist. Pauli.

Pag. 160. in tit. Epist. ad Rom. in Syr. lege ܪܗܘܡܝܐ. Ibid. in Syr. vers. 9. leg. ܡܢܐ ܕܝܢ. 163. in marg. leg. חטבע מן כון. 164. in Vers. vers. 1. lege, etenim in eo quod condemnas &c. 166. in Vers. vers. 9. leg. cuiuis homini. &c. 170. in Syr. vers. 19. leg. ܘܐܢܐ ܕܝܢ. ܢܡܘܣܐ. 180. in Vers. vers. 5. sic fiat interpunctio: perturbationes peccatorum, quæ per Legem, concitabantur &c. 184. in Syr. ✝. 26. leg. ܘܠܐ ܟܠ. 192. in Syr. vers. 30. leg. ܘܐܝܟܢܐ. 194. in Syr. ver. 16. leg. ܒܟܠ ܐܬܪ. Ibid. vers. 18. leg. ܡܫܡܫܢܘܬܐ. 195. in Tr. vers. 19. leg. דְלָא עַם. 199. in Tr. vers. 23. leg. נִתְטְעְמוּן. Ibid. in marg. l. & p. leg. טְעַם. 200. in Vers. in tit. leg. Feria secunda hebdomadis primæ Ieiunij. 208. in Vers. in tit. leg. Feria tertia hebdomadis primæ Ieiunij. 210. in Tr. vers. 12. leg. וּמַן דְנָקוּם. 217. in Tr. sub finem Epist. ad Rom. leg. וְאִשְׁתַּדְּרַת. 221. in Tr. vers. 31. leg. דְמַן. 227. in Tr. ✝. 5. leg. מַתְשַׁבְּחָתוֹן. 228. in Syr. ✝. 13. leg. ܐܡܪ ܢܦܫܐ. 238. in Syr. vers. 32. leg. ܠܡܘܬܐ. 256. in tit. Syr. leg. ܩܘܪܢܬܝܐ. 258. in Syr. vers. 30. lege, ܕܒܡܫܝܚܐ. 252. in Syr. vers. 23. leg. ܒܟܠ ܐܬܪ. Ibid. in Tr. vers. 23. bis scribitur כְּתַב הֲוָא; dele vltimum. Ibid. in Vers. vers. 21. dele, sibi. 254. in Syr. vers. 5. leg. ܘܡܫܬܥܠܝܢ ܒܡܘܗܒܬܗ. Ibid. in Tr. vers. 7. leg. דְעַדְרָא. 257. in Tr. vers. 28. leg. עָבְדֵי חַיְלָא. 260. in Syr. vers. 9. leg. ܡܢ ܡܘܫܐ. 266. in Syr. vers. 20. leg. ܘܡܫܡܠܝܐ. 285. in marg. i. leg. חֲנַף. 286. in Syr. vers. 15. leg. ܒܡܫܡܫܢܘܬܗ. 288. in Syr. vers. 11. leg. ܡܫܬܒܚܝܢ. 293. in marg. k. leg. ונקמה. 294. in Syr. vers. 14. leg. ܘܐܬܚܫܒܘܢ. 297. in Tr. vers. 19. leg. מַנְ. 298. in Tr. vers. 5. leg. אִתְנַבַּל. 304. in Syr. vers. 7. leg. ܡܠܟܘܬܐ. Ibid. vers. 14. leg. ܡܫܬܥܠܝܢ. 308. in Syr. ✝. 14. ܐܦ ܡܫܒܚܝܢ. 311. in Tr. vers. 2. leg. לְאַחוּס. 313. in Tr. in fine Epist. 2. ad Corinth. leg. מִן פִּילִיפּוֹס. 339. in Transc. vers. 15. leg. בִּפוּקְדָנֵיהּ. 342. in Syr. vers. 12. leg. ܡܫܝܚܐ. 345. vers. 22. in Tr. leg. דִּקְוִיתָא. Ibid. vers. 24. leg. אֶלָּא דְתֶהְוּוֹן. 350. in Syr. ✝. 12. leg. ܘܠܐ ܡܫܡܫܢܘܬܐ. 352. in marg. leg. באמת. Ibid. in Syr. vers. 16. leg. ܘܡܢ ܩܕܡ. 359. in marg. h. leg. דָּתְ. 364. in Syr. ✝. 6. leg. ܕܢܚܙܐ. 368. in Syr. ✝. 13. leg. ܘܐܫܬܡܠܝ. 371. in Tr. vers. 23. leg. מִן כְּבָרָא. 372. in Syr. vers. 13. leg. ܘܡܫܡܫܐ. 387. in Tr. ver. 10. leg. נִתְהַפֵּךְ. 390. in Syr. ver. 1. leg. ܘܠܐ ܡܫܡܠܝܢ. 391. in Tr. ver. 2. leg. דִּימָא. 394. in Syr. vers. 6. leg. ܘܠܐ ܡܫܬܒܚܝܢ. 396. in Syr. vers. 12. leg. ܡܫܝܚܐ. 400. in Syr. ver. 2. leg. ܡܫܒܚܐ. 401. in Tr. vers. 4. leg. לֵית לְמַן. 406. in Syr. vers. 13. leg. ܘܡܫܬܡܠܝܢ. 414. in Syr. vers. 5. leg. ܘܡܫܬܥܠܝܢ. 433. in Tr. vers. 7. leg. בְּזוֹדַק. 436. in Syr. vers. 13. leg. ܡܫܬܡܠܝܐ. 441. in Tr. vers. 2. leg. וְאִתְמַלְּיַת. 450. in Syr. vers. 7. lege ܡܢ ܩܕܡ. 466. in Syr. vers. 4. leg. ܘܡܫܡܫܢܐ.

Errata in tribus Canonicis.

Pagina 484. in Syr. versu 11. lege, ܕܡܫܬܡܫܢܘܬܗ. 487. in Tr. vers. 27. leg. הַשְׁמְשָׁתָא. 490. in Syr. ver. 3. leg. ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ. 493. in Tr. vers. 16. leg. חֶסְמָא. Ibid. in marg. d. leg. קנאת רעה. 500. in Syr. ver. 9. leg. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ. 502. ver. 13. leg. חַיֵּי. 503. in Transf. ver. 21. leg. בֵּית קִיתָא. 508. in Syr. vers. 3. leg. ܘܠܐ ܩܪܒ. Ibid. vers. 6. leg. ܘܐܢܐ. Ibid. ver. 12. leg. ܘܡܫܝܚܐ. ܘܢܡܘܣܐ. 509. in Tr. vers. 8. lege מִן דְּעָבְרָא. Ibid. vers. 10. leg. דְּתֶהֱווֹן בְּלִבְּכוֹן. 512. vers. 5. leg. ܡܢ ܟܠ ܡܐ. 514. in tit. Syr. leg. ܕܝܗܘܕܐ ܫܠܝܚܐ. Ibid. in marg. c. leg. של צופים. 522. in Syr. vers. 13. leg. ܕܡܫܡܠܝܐ. 530. in Syr. vers. 17. leg. ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ. 532. in Syr. vers. 15. leg. ܨܠܝ ܒܪܘܚ. Ibid. in Tr. vers. lege וְגַבְרָא. Ibid. vers. 5. lege דִּמְהֵימַן. 554. in Syr. in approbatione Doctorum 1. lin. leg. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ.

G. FABR. LECTORI.

Hic habes, Christiane lector, omnia, ni fallor, errata, quæ vel in ipsum Noui Testamenti contextum Syriacum, vel in eiusdem literis Hebraicis transcriptionem Latinamque Versionem nostram inter excudendū irrepserunt. Et quamuis vel mediocriter in Syro versatis facillimum fuerit ex collatione Syri characteris cum Hebraica Transcriptione erratorum maximā partem suo marte deprehendere; (siquidem quæ in Syro cōtextu perperam aliquando scripta reperiuntur, eadem rectè in Transcript. excusa sunt, & è conuerso) tamen vt etiam rudioribus consuleremus, nihil, quod alicuius momenti esse videretur, prætermittendum duximus. Alia minutiora si forsan inter legendum occurrant, vt puncta & apices perpetuò suis locis non reposita, poteris ex vtriusque, quam diximus, collatione, ea statim animaduertere. Vale, & animum diligentiamque nostram, qualis qualis sit, æqui boniq; consule.

FINIS.

